

Italiensk blå ordbok

Italiensk–norsk / norsk–italiensk

Tillatt ved
eksamen
90 000
oppslagsord

○ M A T T I N A
P A S T A
P I A C É R E ○
D E L I B A R E
○ I R R I T O
M A N C A ○

KUNNSKAPSFORLAGET

Italiensk blå ordbok

Italiensk-norsk / norsk-italiensk

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Kunnskapsforlaget

1. utgave, 5. opplag 2006

© Kunnskapsforlaget
H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) A/S og
Gyldendal ASA, Oslo 2006

Skrift: 8/8 Times New Roman
Papir: 60 g Amber Graphic
Markedsmessig utforming: Anne Cathrine Knudsen
Omslag: Scandinavian Design Group og Kitty Ensby
Sats: Kunnskapsforlaget
Trykk og innbinding: NordBook as

ISBN-13: 978-82-573-0907-7
ISBN-10: 82-573-0907-9

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

Denne italiensk-norske ordboka var fra først av tenkt som en norsk utgave av Italiensk-Dansk Ordbog (Berlingske forlag 1956; utarbeidet av Poul Høybye og Johanne Mengel). Ved å redigere stoffet på en annen måte, har vi kunnet ta med en god del mer språkstoff enn den danske ordbok; og det er derfor en ny ordbok som her foreligger. Likevel har det vært en god hjelp stadig å ha den danske ordbok for hånden, både når det gjelder forslag til oversettelser, og registrering av moderne ord og uttrykk, som ofte kan være vanskelige nok å finne til og med i italienske leksika. For å få med så meget stoff som mulig har vi måttet gå bort fra det etymologiske prinsipp (dvs. at en artikkel bare skal bestå av ord med samme rot). Vi har ofte slått sammen flere ord som er etymologisk forskjellige, men som har en viss alfabetisk affinitet, til én artikkel. På den annen side har vi stundom delt opp en artikkel i to eller flere underartikler, dersom den (ifølge det etymologiske prinsipp) ville bli altfor lang. Brukeren av boka søker jo sine oppslagsord utelukkende etter alfabetiske, ikke etter etymologiske kriterier. I det hele mener vi det er bedre å bruke litt tid på å lete etter et uttrykk og finne det, enn å ha en mer oversiktlig oppsatt ordbok som i realiteten ikke inneholder det den bør inneholde.

Det er naturligvis diskutabelt hva en slik ordbok bør inneholde. Vårt synspunkt har vært følgende: Boka skal hjelpe de italiensk-studerende som nettopp ha gjennomgått sin begynnerbok og skal begynne med selvstendig tekstlesning. Ordboka skal de så kunne bruke inntil språkerferdigheten er stor nok til at de kan og *bør* ty til en italiensk ordbok med ordforklaringer på italiensk. Når den studerende er kommet så langt vil vår ordbok med sitt beskjedne omfang være utilstrekkelig.

Vi går altså ut fra at brukeren har så pass kjennskap til italiensk at det er naturlig å sløyfe i ordboka alminnelige grammatiske opplysninger, slik som regelmessig flertall, bruk av aksenter i vanlig skrift etc., etc. På den annen side har vi søkt å gjøre ordfamiliene så fullstendige som mulig, da mange brukere må antas å ha liten trening i ordavledning. Men selvsagt er det umulig å få med alt i et språk som gjør så stor bruk av suffikser.

Vi har i høyere grad enn den danske ordbok tatt med foreldet og litterært språkstoff, men vi har også i høyere grad forsøkt å karakterisere slikt stoff som sjeldent, gammeldags etc., uten at slike betegnelser må tas altfor absolutt. Grunnen til at vi har tatt med så mye stoff av den art, er følgende: Da italiensk ikke er skolefag i Norge, foreligger det ikke italienske tekster spesielt laget for de forskjellige kunnskapstrinn, med stigende gloseprogresjon og med en jevn innføring i ikke kurant språk ved hjelp av ordlister og kommentarer. De fleste nordmenn som leser italiensk, gjør det ikke som ledd i en utdanning, men som pur hobby. Følgelig er det naturlig at de går til kjente og dermed noe eldre

forfatternavn; ja, det er ganske vanlig å lese til og med Dante og Boccaccio på et langt tidligere tidspunkt enn elevens språkkunnskaper kanskje skulle tilsi. Nå pretenderer ikke vi å ha fått med alt gammelt stoff, og når det gjelder f.eks. middelaldersk litteratur er dette heller ikke nødvendig. Slike forfattere vil alltid foreligge i billige kommenterte folkeutgaver. Dette er derimot ikke tilfelle med f.eks. bøker fra forrige århundre, som naturligvis inneholder språkstoff som ikke lenger kan karakteriseres som kurant. Det er ikke minst her vi håper boka vil være til noen hjelp. Til tross for at vi har gjort utstrakt bruk av betegnelser som gammelt, litterært o.l. har vi ikke sett det som vår oppgave å gi normer for «god» språkbruk, men først og fremst å registrere og forklare. Brukeren vil jo vanligvis søke ord og uttrykk på grunnlag av en tekst som allerede i seg selv er en indikasjon på ordets eller uttrykkets miljø. Viktigere er det at slike normer (særlig de av mer puristisk natur) først vil være på sin plass på et langt mer framskredent kunnskapstrinn, enn de lesere står på som vi i første rekke henvender oss til.

Ordboka er i sin helhet skrevet av Magnus Ulleland, med støtte i den ovenfor nevnte italiensk-danske ordbok. Augusto Traversa har gjennom hele arbeidet gitt forslag til uttrykk og fraser som burde være med; disse forslag er tatt til følge så langt plassen har tillatt det. Augusto Traversa har således ansvaret for en stor del av fraseologien, dessuten har han side for side gått igjennom manuskriptet med bokens norske forfatter og gjort sine merknader under lesningen. Begge forfattere har lest korrektur på boka.

Forlaget har ønsket den norske tekst i boka skrevet på rettskrivning 1938, med «moderate» former. Den norske utgiver hadde til sine tider foretrukket et noe «folkeligere» språk.

Oslo i august 1959

Augusto Traversa

Magnus Ulleland

FORORD TIL ANNEN UTGAVE

I annen utgave er det rettet en god del feil og ufullkommenheter. Endel nye ord og uttrykk er kommet til. Forøvrig er det gjennomført en mengde redaksjonelle forbedringer, som skulle gjøre det lettere å bruke ordboka. Undertegnede har ansvaret for annen utgave.

Oslo i april 1979

Magnus Ulleland

BRUK AV AKSENER. UTTALETEGN

Ord med trykk på *nest siste* stavelse har i ordboka ingen aksent. Unntatt herfra er ord som ender på *-io*, *-ia* og visse andre der det kunne oppstå tvil. Ligger trykket på en annen stavelse enn den nest siste, har ordboka aksent (*accent grave*), men vanligvis bare i oppslagsordet. Ved aksentuert *e* og *o* brukes *accent grave* for å betegne *åpen uttale* (f.eks.: *buòno*), mens *accent aigu* betegner *trang uttale* (f.eks.: *benóne*).

§ betegner *stemt s*.

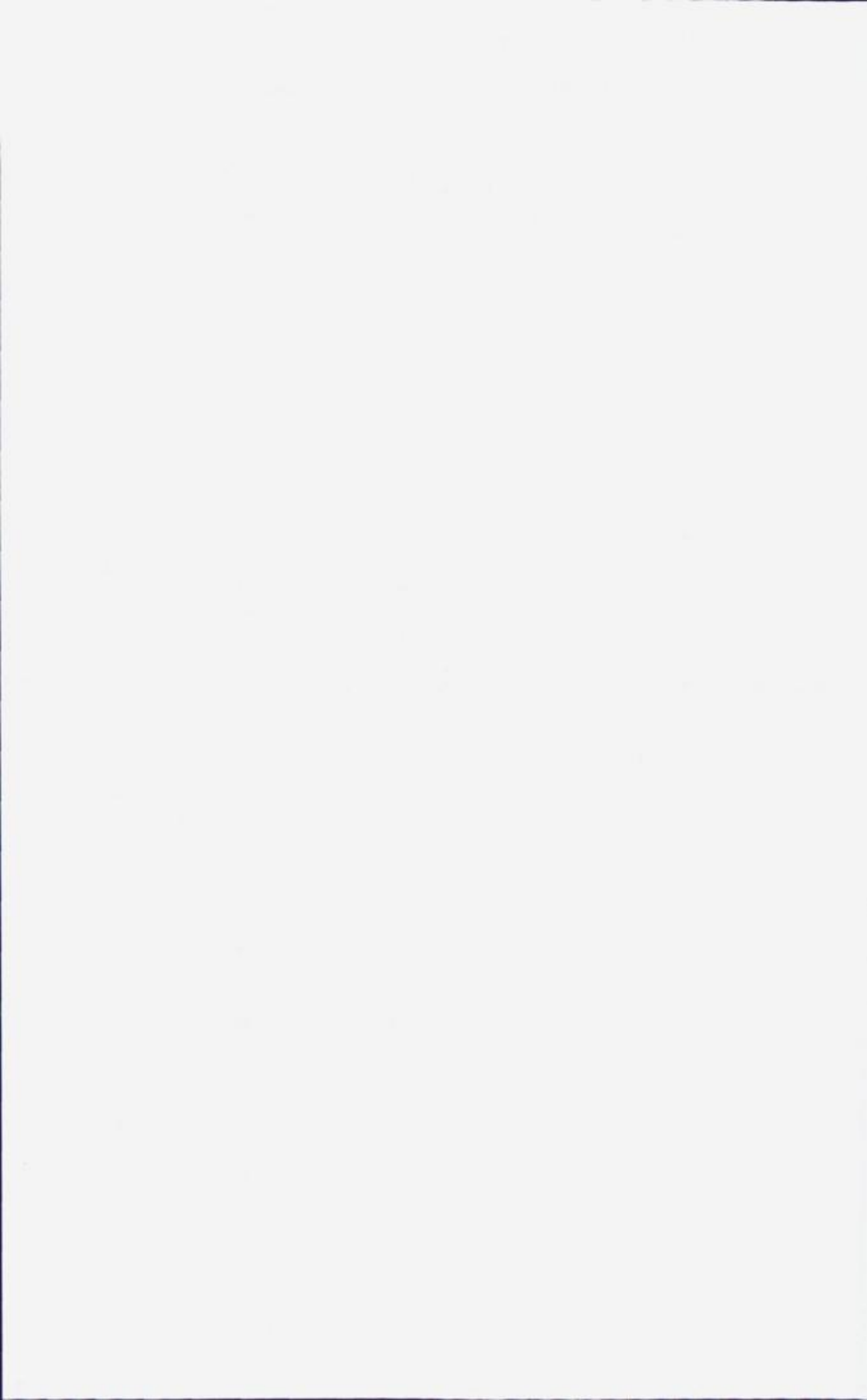
z betegner *stemt z*.

HVA DE ELLERS MÅ VITE!

1. Substantiv og adjektiv er vanligvis bare oppgitt i hankjønn. Ved ord på *-tore*, *-one* står hunkjønnsendingene i parentes, uten at hunkjønnsformene er oversatt. Bare når hunkjønnsordet har en spesiell betydning som ikke lar seg avlede av hankjønnsformen, står det som eget oppslagsord med tilhørende oversettelse. Substantiv og adjektiv er oppgitt i entall. Flertallet er bare oppgitt når det er uregelmessig og når entallsformen ender på *-co* el. *-go*, for i så fall veksler det som bekjent.

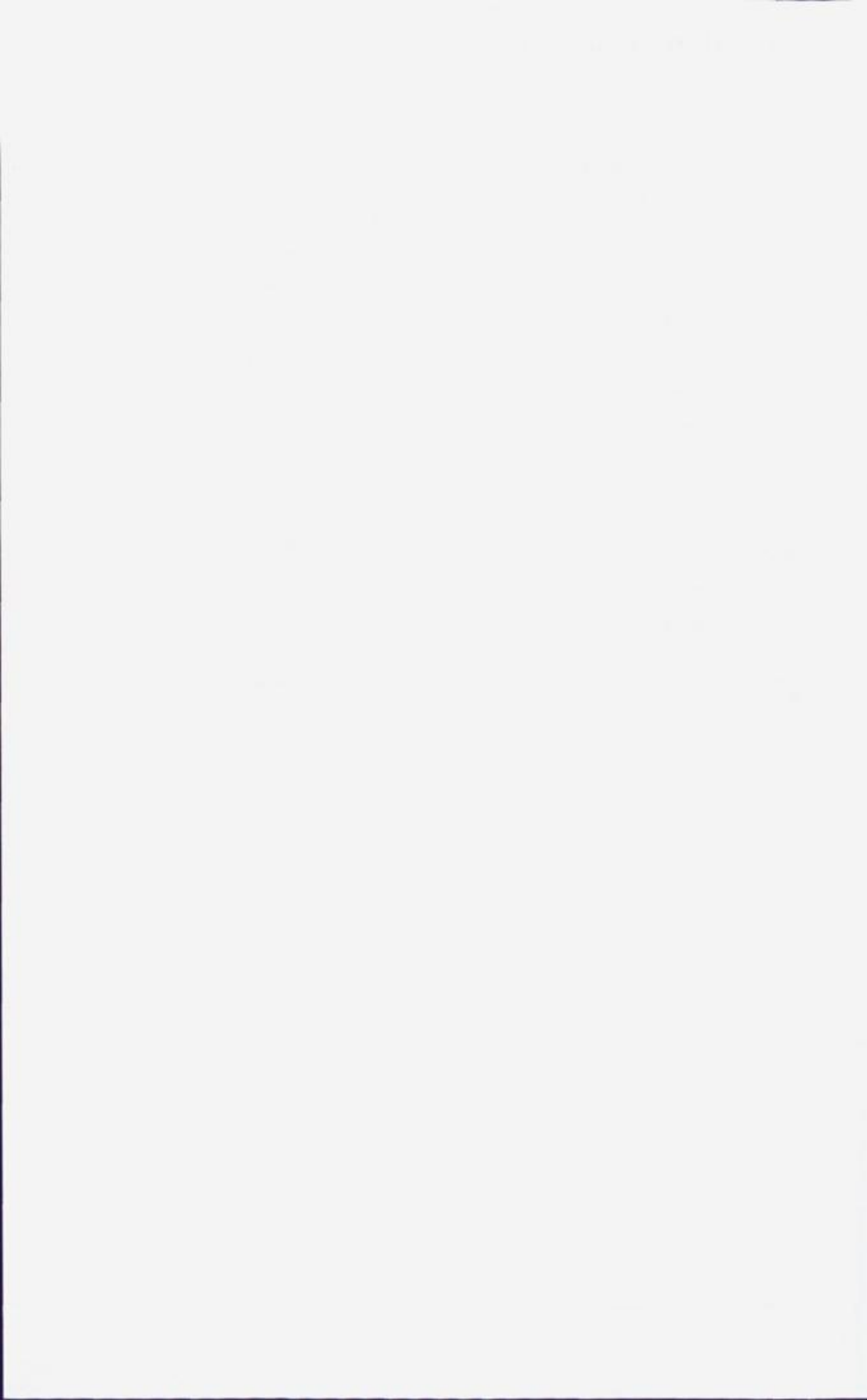
2. Verbet er oppgitt i infinitiv. Umiddelbart etter infinitiven står (i parentes) 1. pers. presens entall; enten hele formen (hvis den er uregelmessig) el. angivelse av trykkvokalen (dersom trykket ligger på en annen stavelse enn nest siste). Ligger trykket på nest siste stavelse er dette bare angitt når vokalen er *e* eller *o* (se reglene for uttale). Av andre verbalformer vil De finne som oppslagsord 1. pers. entall av *passato remoto*, når denne er uregelmessig og uregelmessig perfektum partisipp. Andre partisipper er bare oppgitt hvis de brukt adjektivisk har en betydning som ikke umiddelbart lar seg avlede av infinitiven.

3. Dersom det etter et uttrykk står f.eks. *fig.*, behøver ikke dette nødvendigvis bety at den figurlige betydning er uttrykkets eneste betydning. Det har svært ofte også sin bokstavelige betydning. Når denne kan finnes ved å oversette uttrykket ord for ord, har vi ofte unnlatt å oversette det. Mange uttrykk, som ordtak o.l., kan ofte oversettes på forskjellige (dvs. formelt forskjellige) måter. At et og samme uttrykk kan figurere med «ulike» oversettelser på de ulike steder i boka, regner vi derfor som en fordel. Ofte vil hvert enkelt ord i en ordgruppe ha så mange betydninger el. nyanser at det har vært umulig å gjenta alle for hvert nytt ord. Dersom De slår opp f.eks. på adjektivet, og de oversettelser De der finner ikke tilfredsstillende Dem, bør De derfor lese resten av artikkelen for om mulig å finne et bedre forslag.

TEGN OG FORKORTELSER

~	gjentakelsestegn, gjentar det nærmest foregående oppslagsord	jur.	juridisk
adj.	adjektiv(isk)	konj.	konjunktiv, konjunksjon
adv.	adverb(ialt)	lat.	latin
ark.	arkeologisk	litt.	litterært
arkit.	arkitektonisk	m	hankjønn, maskulinum
anat.	anatomisk	mar.	maritimt, sjøuttrykk
astr.	astronomisk	mat.	matematisk
biol.	biologisk	med.	medisinsk
bot.	botanisk	merk.	merkantilt, handelsuttrykk
dial.	dialektalsk	mil.	militært
el.	eller	min.	mineralsk
elektr.	elektrisk	mus.	musikalsk
f	hankjønn, femininum	myt.	mytologisk
fam.	familiært	neds.	nedsettende
F	folkelig, vulgært	o.l.	og lignende
fig.	figurlig	pl	flertall, pluralis
filos.	filosofisk	pol.	politisk
foto.	fotografisk	pp.	preposisjon
fys.	fysisk	pron.	pronomen, pronominalt
fysiol.	fysiologisk	refl.	refleksivt
geol.	geologisk	rl.	religiøst, teologisk
geogr.	geografisk	sj.	sjelden(t)
gl.	gammelt, foreldet	sg.	entall, singularis
gram.	grammatisk	sl.	(et) slags
hist.	historisk	srl.	særlig
ind.	indikativ	tekn.	teknisk
intr.	intransitivt	tr.	transitivt
inv.	ubøyelig, invariabel	typ.	typografisk
iron.	ironisk	v.	verbum, verbalt
jvf.	jevnfør	zool.	zoologisk

A

a, *una a* (un a) a; *dall'a alla zeta* fra først til sist; *cominciare dall'a* begynne helt forfra.

a (pp) *sted*: *a Roma* i Roma; *a casa* hjemme; *a letto* i seng; *a tre metri di distanza* på tre meters avstand; *bevegelse*: *andare a Roma* reise til Roma; *andare a casa* gå hjem; *tid*: *alla mattina* (= *la mattina*) om morgenen; *a che ora?* hva tid? når?; *alle quattro* klokken fire; *all'una* klokken ett; *al tre marzo* den tredje mars; *a venti anni* i en alder av 20 år; *a giorni* om få dager; visse dager; *oggi a otto* i dag om åtte dager; *a Natale* ved juletider, i julen; *måte*: *a occhi chiusi* med lukkede øyne; *a piedi* til fots; *macchina a vapore* dampmaskin; *al burro* med smør; *maccheroni al sugo di carne* makaroni med kjøttsaus; *al minuto* i smått, en detalj; *alla francese* på fransk vis; *middel*, *redskap*: *fatto a macchina* maskinlaget; *fatto a mano* håndlaget; *gruppainndeling*, *rekkefølge*: *a due a due* to og to; *a mano a mano*, *a poco a poco* litt etter litt; *a passo a passo* skritt for skritt; *pris*: *a che prezzo?* til hvilken pris; *a mille lire* til tusen lire; *mille lire al metro* tusen lire pr. meter; *resultat*, *bestemmelse*: *a tuo danno* til skade for deg; *a Suo rischio* på Deres risiko; *a rivederci!* på gjensyn! *foran hensynsledd* (dativ): *ho dato la lettera a tua madre* jeg har gitt din mor brevet.

abaca, *abaca* f manilahamp, abakaplante.

abaco (pl -chi) m regnebrett, kuleramme, abacus.

ab antico fra gammelt av, fra gammel tid.

abate m abbed, prest.

abbacare (ab-) gruble, fantasere.

abbacchiare (-bà-) slå (frukter) ned med stokk; *fig.* selge til spottpris; **abbacchiato** nedslått, utmattet.

abbacchio m slaktelam.

abbachino m regnetabell.

abbacinare (-i-) blende, blinde.

abbaco m (pl -chi) regnebok, tabell; regnekunst.

abbagliamento m blinding (se: *abbagliare*), blinding; blendverk, illusjon; **abbagliare** (-bà-) blinde, blende; *un lume che abbaglia* et blendende lys; *mi si abbagliano gli occhi* jeg blir blendet.

abbaglio m feiltagelse, mistak; *prendere un ~*, *cadere in ~*, *essere in ~* ta feil; *hai preso un abbaglio numero uno* du har tatt grovt feil, gjort en kjempebommert.

abbaglio m sterk flimring (for øynene).

abbaiamento m gjøing; **abbaiare** gjø; *can che abbaia non morde* gjøende hund biter ikke; *abbaiava dalla fame* hans mage skrek av sult; ~ *alla luna* gjø mot månen; **abbaiata** f sterk gjøing; **abbaiatore** m en som gjør, bjeffer.

abbaino m kvist, takvindu.

abbaiò, **abbaiò** m gjøing; **abbaiòne** m en som gjør, gneldrebikkje (*fig.*).

abballare pakke, bunte sammen; skryte, lyve.

abballinare 1. *abballare*; 2. ~ *il letto* slå opp madrassene.

abballottamento m det å svinge hit og dit; **abballottare** svinge fram og tilbake; tumble med.

abbambolato søvndrukken (om øyne).

abbandonare (ó) forlate, gi opp, la i stikken, prisgi,

forsømme; ~ *le briglie* gi slappe tøyler; ~ *il capo sul petto* henge med hodet; **abbandonarsi** tape motet; **abbandonarsi alla gioia** gi seg gleden i vold; **abbandonarsi alla collera** la sinnet løpe av med seg; **abbandonato** forlatt; *una casa abbandonata* et øde hus; ~ *dai medici* oppgitt av legene; ~ *m* hittebarn.

abbandono m forlatthet, oppgivelse; det å gi seg hen (over); *andare in ~* bli forlatt; *lasciare in ~* forlate, gi opp; *essere nell'abbandono* være forlatt; *parlare con ~* tale begeistret; *suonare con ~* spille med følelse.

abbarbagliamento m blinding; **abbarbagliare** blende.

abbarbicarsi (-bàr-) slå rot; *l'edera si abbarbica ai muri* eføyen klatrer på murene.

abbarcare opphope.

abbaruffamento m strid, slåsskamp; **abbaruffare** bringe i uorden, forvirre; *refl.* slåss; *i letterati si abbaruffano* de lærde strides.

abbassamento m nedgang; senkning, nedsettelse; *fig.* fornedrelse, ydmykelse; **abbassare** senke, nedsette; ~ *le armi* strekke våpen; ~ *la voce* senke stemmen; ~ *la cresta*, ~ *le corna*, ~ *il capo*, ~ *la fronte* bøye seg, ydmyke seg; *fare ~ i prezzi* få til å slå ned prisene; ~ *una perpendicolare* nedfelle en perpendikulær; *far ~ il capo* ydmyke, fornedre; *refl.* synke, falle; bøye seg; nedverdige seg (*a til*); ydmyke seg.

abbasso ned, nede; ~ *il cappello!* av med hatten! ~ *il tiranno!* ned med tyrannen!

abbastanza nok, tilstrekkelig; ~ *caro* temmelig dyrt; ~ *stupido* heller dum, temmelig dum; *averne ~ di qualcosa* være lei av, ha fått nok av noe.

abbattere slå ned, styrte, ødelegge; felle, rive; skyte ned; ~ *una casa* rive et hus; ~ *delle piante* felle trær; ~ *un Governo* felle en regjering; ~ *un naviglio in chiglia* kjølhale et skip; *refl.* tape motet; *perché si abbatte così?* hvorfor tar De det så tungt?; **abbattersi in qualcuno** løpe på en, treffe; **abbattersi bene** (male) gjøre det godt (dårlig).

abbattifièno m för Luke, förlem.

abbattimento m motløshet; sj. det å gjøre motløs; nedrivning, kamp; ~ *alla base* skattefritt grunnbeløp.

abbattuta f nedskytning; felling (av trær); **abbattuto** nedslått.

abbatuffolare (ù) rulle sammen; *refl.* slåss.

abbazia f kloster, abbedi; **abbaziale** som hører til abbeden, abbediet.

abecedario m ABC-bok.

abbellimento m forskjønnelse; **abbellire** (-isco) forskjønne, pynte; **abbellitore** (f -trice) m en som ynder å overdrive el. pynte på en historie; **abbellitura** f forskjønnelse.

abbeverare (-bè-) gi å drikke, vanne; *refl.* drikke, slokke tørsten; **abbeverata** f det å gi (dyr) vann; **abbeveratoio** m drikketrau, drikkested (for dyr).

abbicare opphope.

abbicci *m* ABC-bok; *essere all'abbicci* stå ved begynnelsen av noe.
abbiente velstående.
abbietto *etc. se: abietto etc.*
abbigliamento *m* klededrakt; påkledning; tøy, be-
kledning; **abbigliare** pynte, kle på; **abbigliato** *m*
påkledningsværelse; **abbigliatura** *f* påkledning.
abbinamento *m* sammenkobling; **abbinare** koble
sammen; *jur.* behandle (to saker) samtidig; *affare*
abbinato parallellforretning.
abbindolamento *m* lureri; **abbindolare** lure, snyte;
abbindolatore *m* (*f* -tora, -trice) bedrager; **abbin-**
dolatura *f* bedrageri.
abbisognare være nødvendig; ~ *di qualcosa* behø-
ve noe, ha bruk for noe; *mi abbisogna(no)* jeg må
ha, jeg trenger.
abboccamento *m* sammenkomst, mote, samtale;
abboccare (*ò*) bite i, bite på; *fig.* gripe begjærlig;
fylle (flaske etc.); holde med knipetang; *i pesci*
abboccano fisken biter; *refl.* komme sammen,
konferere (*con* med); *abbocarsi a qualcosa* bite
på noe, slutte sammen (om rør); **abboccato** fylt til
randen; matkjær, matlysten; sotlig, halvtorr (*om*
vin); **abboccatura** *f* det som står i halsen på en
flaske, etc.; munning.
abboccolato krollet.
abbominare *etc., se: abominare etc.*
abbonacciamiento *m* det at været stilner av, havet
legger seg; **abbonacciare** berolige; *refl.* stilne av,
legge seg.
abbonamento *m* abonnement; *fare l'~ a* abonnere
på; ~ *annuale* årsabonnement; ~ *bisettimanale*
halvmånedssab.; ~ *mensile* månedssab., måneds-
kort; ~ *semestrale* halvårsab.; ~ *settimanale*
ukeab.; ~ *trimestrale* kvartalsab.; ~ *al telefono*
telefonabonnement; **abbonare** (*ò*) godtgjøre, fra-
dra; godkjenne (regning); *abbonarsi a qualcosa*
abonnere på noe; **abbonato** *m* abonnent.
abbondante rikelig; **abbondanza** *f* overflod, rikdom;
vivere nell'~ leve i overflod; *nuotare nell'~*
være søkkrik; **abbondare** (*ò*) finnes rikelig, i
overflod; *nel mare abbondano i pesci* det er
mengder av fisk i havet; ~ *di qualcosa* ha
overflod av noe; **abbondevole** = **abbondante**;
abbondone *m* (*f* -ona) skravlebotte.
abbonimento *m* beroligelse; forberedelse; **abbonire**
(-isco) berolige, formilde; forberede (jord); mod-
nes (frukt); **abbono** = *abbuono*.
abbordabile tilgjengelig; **abbordaggio** *m* entring;
abbordare (*ò*) entre, gå ombord i; angripe; *fig.*
nærme seg, gå bort til, tiltale; *mar.* legge til; *refl.*
stote sammen (til sjøs); **abbordo** *m* *mar.* sammen-
støt, angrep til sjøs; tillegging, adgang; *di facile*
~ lett tilgjengelig; liketil; **abbordone** *m* (*f* -ona)
påtrengende menneske.
abborracciamento *m* fusk, slurv; **abborracciare** fus-
ke, slurve; ~ *una composizione* slurve fra seg et
arbeid; **abborracciamento** skjodesløst, sjusket; **ab-**
borracciatura *f* fuskeri, hastverksarbeid, makk-
verk; **abborracciato** *m* rot, oppkok; **abborracciato** *m*
fusker.
abbottonare (-tò-) knappe til; **abbottonato** tilknapp-
pet; *fig.* reservert; **abbottonatura** *f* (til)knapping;
knapperekke.
abbozzacchiare *neds.* skissere løst, flyktig (*og fig.*).
abbozzacchire = *imbozzacchire*.
abbozzamento *m* skissering; **abbozzare** (*ò*) skissere,
gjøre utkast til; ~ *una statua, un sonetto* gjøre
utkast til en statue, en sonett; **abbozzata** *f* utkast;

abbozzaticcio *m* løst utkast; *adj.* skissemessig;
abbozzatura *f* skisse, utkast; **abbozzo** *m* utkast;
abbozzatore *m* (*f* -trice) en som lager skisser.
abbozzolare (-òzz-) puppe seg inn; klumpe seg.
abbracciamento *m* omfavelse; **abbracciare** omfat-
te; omfavne; ~ *la causa di uno* ta på seg, støtte
ens sak; *chi troppo abbraccia nulla stringe* den som
tar på seg for meget, makter intet; *il mare*
abbraccia la terra havet ligger rundt jorda; *il libro*
abbraccia tutta la storia della Norvegia boka
behandler hele Norgeshistorien; ~ *una decisione*
ta en beslutning; ~ *un partito* slutte seg til et
parti; ~ *una proposta* gå inn for et forslag; ~
una religione gå over til en religion; **abbracciato**
to *m* en som tar på seg alt mulig.
abbracciata *f* (kort) omfavelse, klem; **abbraccio** *m*
omfavelse; **abbraccio** *m* gjentatt, inderlig omfav-
nelse; **abbraccio** *m* (*f* -ona) snushane; **abbrac-**
ciucchiare omfavne (stadig).
abbrancare slå klo i, gripe; naske; *abbrancarsi a*
qualcosa klamre seg til noe.
abbreviamento *m* forkorting; **abbreviare** (*è*) forkor-
te, avkorte; ~ *una parola, una strada* forkorte et
ord, en vei; *le letture abbreviano le serate d'inver-*
no lesning forkorter vinterkveldene; **abbreviativo**
m forkortelse; *adj.* forkortende; **abbreviatore** *m* (*f*
-*trice*) en som forkorter; **abbreviatura** *f*, **abbrevia-**
zione *f* forkortelse.
abbrivare *mar.* sette i gang.
abbrivire (-isco) = *rabbrivire*.
abbrivo *m* *mar.* starthastighet; *prendere l'abbrivo*
komme i gang; *smorzare l'abbrivo* slå farten av,
bakke.
abbronzamento *m* bronsering, bruning; **abbronzare**
svi, brune, bronsere; bli brun; bli solbrent;
abbronzaticcio litt brun, brunaktig; **abbronzatura**
f bronsering, brunfarge; **abbronzire** (-isco) bli
brun.
abbruciacciamiento *m* sviing; **abbruciacciare** (-ac-
chio) svi litt, her og der.
abbruciare = *bruciare*.
abbrumare bli markspist (om båter).
abbrunare brune, gjøre mørk; omvikle med sørge-
flor; *handiera abbrunata* flagg med sørgeflor; *refl.*
bære sorg; **abbrunire** (-isco) brune, gjøre el. bli
brun, mørk.
abbrustiare riste, svi (fjærfe).
abbrustolimento *m* risting; **abbrustolire** (-isco) svi,
riste, brune; *pane abbrustolito* ristet brød; **abbru-**
stolata *f* risting; *dare un'~ a qualcosa* riste noe.
abbrutimento *m* forråelse; **abbrutire** (-isco) forræ,
gjøre dyrisk.
abbruttire (-isco) gjøre stygg, bli stygg.
abbuffare *refl.* etc grådig, fylle seg.
abbiamento *m* det å formørke, fordunkle; for-
dunkling; **abbiare** formørke, fordunkle; *fig.* dys-
se ned; *refl.* bli mørk; bli trist.
abbuono *m* anerkjennelse av gjeld; avslag, rabatt,
bonus; handicap; *mi fa un po' di ~ ?* gir De meg
et lite avslag?
abburattamento *m* sikting; **abburattare** sikte (mel);
fig. drofte, snakke i vei; tale «fint»; **abburattata**
f sikting; **abburattatore** *m* (*f* -tora, -trice) en som
sikter; *fig.* skravlekopp; **abburattatura** *f* sikting,
agner; **abburattone** *m* (*f* -ona) skravlebotte.
abbuzzire være stappmett; (*om vær*) bli overskyet.
abderita *m.* *f* molbo, abderitt.
abdicare (ab-) abdisere; gi avkall på; ~ *al trono*,

al regno si fra seg tronen, riket; **abdicazione** *f* abdikasjon.
aberrare (*è*) fare vill; være avsyndig; **aberrazione** *f* villfarelse, avsynn; ~ *mentale* sinnsforvirring.
abetàia *f* granskog; **abète** *m* gran; **abetina** *f* liten granskog.
ab eterno (*ab aeterno*) fra evig tid av.
abiatico (*pl -ci*) som stammer fra bestefaren; *m* (*dial*) barnebarn.
abiettazione *f*, **abiettezza** *f* avskyelighet, gemenhet; *abiettezza d'idee* avskyelig tankegang; **abietto** avskyelig, foraktelig, gemen; **abiezione** *f* gemenhet, foraktelighet.
abigeato *m* kvegtyveri.
abile dyktig, egnet, øvet; ~ *alla leva* som kan utskrives; ~ *e arruolato* tjenestedyktig og innrullert; *essere fatto ~ al servizio militare* bli erklært tjenestedyktig; **abilità** *f* dyktighet, egnethet, øvelse; *bella ~* ! som om det skulle være noen kunst! *avere l' ~ di fare una cosa* være i stand til å gjøre noe; **abilitare** (*-bi-*) dyktiggjøre, sette i stand til, erklære for egnet; *refl.* dyktiggjøre seg; vise hva en duger til; **abilitazione** *f* dyktiggjørelse, kvalifisering; eksamen (og dokument) som gir rett til å praktisere.
abissale avgrunns-, avgrunnsdyp; *pesci abissali* dypvannsfisk; **abisso** *m* avgrunn; *è un ~ di malizia, di iniquità* han er den personifiserte ondskap, urettferdighet; *essere sull'orlo dell' ~* være på avgrunnens rand.
abissino abessinsk, etiopisk.
abitabile beboelig; **abitacolo** *m* bolig, kåk, rønne; *mar.* kompasshus; **abitante** *m* innbygger, beboer; **abitare** (*ab-*) bo, bebo; ~ *in una bella casa* bo i et pent hus; ~ *in città, in campagna* bo i byen, på landet; ~ *a Milano* bo i Milano; ~ *nei dintorni (alla periferia) di Torino* bo i Torinos utkant; **abitato** *m* bebyggelse; **abitatore** *m* (*f -trice*) beboer, innbygger; **abitazione** *f* bolig; *la questione delle abitazioni* boligspørsmålet.
abito *m* klesdrakt, (ordens)drakt; *fig.* vane; *abiti* (*pl*) bekledning, konfeksjon; ~ *da sera* aftenantrekk; ~ *da caccia* jaktantrekk; *farsi un ~* sy seg en dress (drakt); ~ *a doppio petto* dress med dobbeltnappet jakke; *zool.* ~ *estivo, ~ invernale* sommerdrakt, vinterdrakt; ~ *mentale* åndelig habitus; ~ *da mezza stagione* overgangsdrakt; *un taglio d'~* et stykke stoff; *abito tailleur* spaserdrakt; *prendere, vestire l'~* gå i kloster; *lasciare, spogliare l'~* forlate klosteret; *l'~ non fa il monaco* kappen gjør ingen munk; skinnen bedrar.
abituale (sed)vanlig; **abituare** (*-bi-*), ~ *a qualcosa* venne til noe; *abituarsi a qualcosa* venne seg til noe; **abitudinario** *m* vanemenneske; *adj* vane-; **abitudine** *f* (sed)vane.
abituro *m* hytte, rønne.
abiura *f* avsvergelse; **abiurare** avsverge.
ablative *m* ablativ; *essere all'~* *fig.* være fullstendig blakk.
abluzione *f* vasking, håndtvætning.
abnegare (*è*) gi avkall på, forsake; ~ *la propria volontà* føye seg, gi etter; **abnegazione** *f* selvfornektelse, offervilje.
abolire (*-isco*) avskaffe; **abolizione** *f* avskaffelse.
abominabile avskyelig; **abominare** (*ò*) avsky, forakte; **abominazione** *f* avsky; gru, vederstyggelighet; **abominévole** avskyelig, vederstyggelig; **abominio** *m* gru; **abondante** = *abbondante*.

aborigene, aborigeno innfødt; *m* opprinnelig innbygger.
abborrimento *m* avsky; **abborrire** (*ò*), (*-isco*) avsky; ~ *dal sangue* avsky blod.
abortire (*-isco*) abortere; *fig.* mislykkes, slå feil; **abortivo** fosterfordrivende; *parto ~* abort; **aborto** *m* abort; *fig* dårlig arbeid; misfoster; ~ *di natura* vanskapning; ~ *procurato* kunstig abort.
abradere radere ut, vekk; skrape av, ut; **abrasione** *f* avskraping (*hud*); utskraping; **abrasivo** *m* slipemiddel, slipemateriale; **abraso** *se*: *abradere*.
abrogare (*ab-*) avskaffe; **abrogatorio** som avskaffer; **abrogazione** avskaffelse.
abrupto, ex ~ plutselig.
àbside *f* apsis.
abulia *f* viljeløshet; **abulico** (*pl -ci*) viljeløs.
abusare, ~ *di qualcosa* misbruke noe; ~ *del vino* være fordrukken, drikke for meget; **abusivo** uberettiget, utillatelig, forkastelig; **abuso** *m* misbruk.
abuzzago *m* (*pl -ghi*) musvåk.
a. C. = *avanti Cristo* for Kristus.
acacia *f* (*pl -ce*) akasie.
acagiù *m* inv. mahogni.
acanto *m* akantus.
àcaro *m* midd; *l'~ della scabbia* skabbmidden.
acattolico ikke-katolsk.
acca *f* (bokstaven) h; *non capirci un'~* ikke forstå et mukk; *non saper un'~* være fullstendig uvitende; *non stimare un'~* ikke verdsette 'det spor'; *non valer un'~* være null verdt.
accademia *f* akademi; ~ *delle Scienze* vitenskapsakademi; **accademico** (*pl -ci*) akademisk; *m* akademiker; *corpo ~* akademisk kollegium; *anno ~* universitetsår.
accadere hende, skje; *che cosa accade?* hva står på? *non accade che si disturbi per noi!* det hender ikke at han umaker seg for vår skyld! **accaduto** *m* hendelse; tilfelle.
accagionare (*ò*) beskylde, anklage.
accagliamento *m* sammenløping, koagulering; **accagliare** (få til å) lope sammen, koagulere; *refl.* lope sammen, koagulere; *il latte s'accaglia* melken surner; **accagliatura** *f* sammenløping, koagulasjon.
accalappiacani *m* inv. hundefanger; **accalappiamento** *m* fanging (av dyr); bedrageri; bondefangeri; **accalappiare** fange, narre; **accalappiatore** *m* en som fanger; bedrager; **accalappiatura** *f* fanging, bedrageri.
accalcare (oftest *refl.*) stimle sammen.
accaldare *refl.* bli meget varm, overhetet.
accalorare (*ò*), også *refl.* bli hissig, animert.
accampamento *m* leir; det å slå leir; **accampare** anbringe i leir; ~ *ragioni, pretesti* fremføre grunner, påskudd; slå leir, kampere (også *refl.*).
accanalaré (*-àlo*) hule ut, grave ut.
accanare *sj.* pusse hunden på; forfølge; *refl.* bli rasende.
accanimento *m* sinne, forbitrelse, raseri; iherdighet; *lavorare con ~* arbeide iherdig; **accanire** (*-isco*) bli forbitret; gå på med krum hals; **accanito** iherdig; *nemici accaniti* erkefiender.
accannellare (*è*) spole.
accanto (*a canto*) ved siden av; ~ *alla casa* ved siden av huset.
accantonamento *m* innkvartering; **accantonare** (*ò*) innkvartere; legge til side (penger).
accapacciare (og *refl.*) bli tung i hodet; **accapacciamento** *m*, **accapacciatura** *f* hodepine.

accaparramento *m* hamstring, oppkjøp; **accaparrare** hamstre, kjøpe opp; få tak i; «huke»; **accaparratore** *m* hamstrer, oppkjøper.
accapazzare (*è*) hogge (stein) til.
accapigliare *refl.* ryke i tottene på hverandre, diskutere heftig; **accapigliamento** *m.* **accapigliatura** *f* trette, slagsmål.
accappatoio *m* friserkåpe, badekåpe.
accoppiare snore, binde sløyfe på; **accoppiatura** *f* sløyfe.
accapponare (*ò*) kastrere (kyllinger); *mi si accappona la pelle* jeg får gåsehud; **accapponatura** *f* kastrering.
accappucciare ta hette på hodet; dekke hodet.
accaprettare binde bena (på dyr).
accarezzamento *m* kjærtegn; det å kjærtegne; **accarezzare** kjærtegne, kjæle for; *fig.* behandle kjærlig; *~ le spalle a uno (iron.)* gi pryl; **accarezzevole** kjælen.
accartocciare (*ò*) rulle sammen, pakke inn.
accasamento *m* giftemål; **accasare** gifte (*datter*) bort; *refl.* gifte seg (*menn og kvinner*); sette bo.
accasciamento *m* utmattelse; **accasciare** utmatte; *refl.* bli utmattet, motløs.
accasermare (*è*) legge i kaserne, innkvartere.
accastellare (*è*) befestе; tårne, hauge opp; **accastellinare** = *accastellare*.
accatarrare (*og refl.*) få snue, katarr.
accatastamento *m* oppstabling; **accatastare** stable opp.
accattabrighe *m.* *f inv.* stridlynt person, kverulant, krankefant.
accattapane *m* tigger; **accattare** låne, tigge; *fig.* soke, stå etter, fiske etter; *~ lodi* fiske etter ros;
accattino *m* innsamler (til veldedige formål);
accatto *m* lån, tigging; **accattonaggio** *m* tiggeri; **accattone** *m* tigger.
accavalcare skreve over; legge over (maske).
accavalciare skreve over; *il ponte accavalcia il fiume* brua går over elva; *~ le gambe* legge det ene benet over det andre; **accavalciòne** *og* **accavalciòni** (*og a cavalcione etc.*) overskrevs.
accavallare legge over, legge på hesten.
accavigliare spole på, rulle opp.
accecamiento *m* blinding; forblindelse; **accecare** (*è*) blinde; blende; bli blind.
accedere gå bort til, nærme seg; *fig.* innvilge, bifalle; ha adgang til; *si accede per la tale strada* inngangen er fra den og den gate; *accedette alla mia opinione* han bifalt mitt synspunkt; *jur.* *~ ad un luogo* foreta åstedsbefaring.
acceleramento *m* fremskyndelse, påskyndelse; **accelerare** (*è*) påskynde; *~ (il motore)* gi gass; *~ il passo* påskynde sine skritt; **accelerativo** egnet til å påskynde noe, fremme en sak; **accelerato** hurtig, rask; *~ m (treno ~)* somletog; **acceleratore** *m* (*a pedale*) gasspedal; **accelerazione** *f* akselerasjon, fartsøkning.
accendere tenne opp, på; *fig.* oppflamme, opphisse; opphete; åpne (en konto); (inn)registrere (et lån); *~ la radio* slå på radioen; *refl.* ta fyr; *fig.* bli opphisset, oppflammet; **accendibile** brennbar; lettfengelig; **accendigliolo** *m* ved til opptenning, knusk; **accendimento** *m* opptenning, antenning; åpning (konto); innregistrering (lån); **accendino** *m* gasstenner; **accendisigaro** *m* sigarett-tenner; **accenditòio** *m* stang til å tenne (alter)lys med; **accenditòre** *m* (lykte)tenner; *~ automatico* = *accendisigaro*.

accennare (*è*) peke på; hentyde til, antyde; vise; *~ a qualcuno* gi tegn til en; *~ a qualcosa* peke på, hentyde til noe; *~ a fare qualcosa* gjøre mine til å gjøre noe; tegne til å gjøre noe; *~ di no* ryste på hodet; *~ di si* nikke (bekreftende); *~ coppe e dar denari* love en ting og gi noe annet; **accénno** *m* vink, fingerpek, tegn; *avere un ~ di qualcosa* ha et islett av noe; *il vino ha un ~ di muffa* vinen smaker av mugg.
accensione *f* *tekn.* (an)tenning; åpning (konto); registrering (lån).
accentare (*è*) betone, aksentuere; **accentatura** *f* betoning, aksentuering; **accento** *m* aksent, trykk, betoning; *~ tonico* trykkaksent; *porre l'~ su un fatto* understreke et faktum; *parlare con un ~ d'ira, di pietà* snakke i en brysk, medlidende tone.
accettorino *m* korgutt; *zool.* sl. spurvefugl.
accentramento *m* sentralisering; *conto di ~* samle-konto; **accentrare** (*è*) sentralisere, konsentrere, samle; **accentratore** sentral-, sentraliserende; *governo ~* sentralregjering; *m en som sentraliserer, organisator*.
accentuare (*è*) betone, aksentuere; **accentuatamente** med ettertrykk; **accentuato** kraftig; **accentuazione** *f* betoning, aksentuering.
accerciamiento *m* omringing, innkretsing; **accerciare** (*è*) omringe, omslutte, kretse inn; legge ring på (kjerrehjul).
accertamento *m* konstatering; **accertare** (*è*) forsikre, slå fast, konstatere; *~ una notizia* verifisere en nyhet; *accertarsi d'una cosa* forvisse seg om noe.
accési *se*; **accendere**; **accésò** opptent, het; *colore ~* livlig farge; *rosso ~* ildrod.
accessibile tilgjengelig; *fig.* omgjengelig; lettfattelig; **accessibilità** *f* tilgjengelighet.
accessione *f* tiltredelse; forøkelse; **accesso** *m* tilgang, adgang; åstedsbefaring; *fig. og med.* anfall; *di facile ~* lett tilgjengelig; *strada di ~* tilførselsvei; *~ isterico* hysterisk anfall; *~ di tosse* hosteri; **accessorio** medfølgende; underordnet; *~ m* biting, tilbehør, løs del.
accetta *f* håndoks.
accettabile antakelig, akseptabel; **accettabilità** *f* antakelighet; **accettante** *m* akseptant; **accettare** (*è*) anta; motta, oppta; bifalle, akseptere; **accettazione** *f* antakelse; billigelse; aksept.
accettata *f* øksehogg.
accetto kjær, velkommen.
accezione *f* betydning, mening.
acchetamento *m* beroligelse; **acchetare** berolige; *refl.* roe seg, falle til ro.
acchiappacani *m inv.* sj. hundefanger; **acchiappamósche** *m inv.* fluefanger; **acchiappanuvole** *m inv.* fantast; **acchiappare** (på)gripe; *~ (el. refl.) una malattia* pådra seg en sykdom; **acchiapparello**, **acchiappatello** *m* felle; **acchiappatòio** *m* snare.
acchiocciare (*ò*) kripe sammen; ruge; *og refl.* **acchiocciamento** *m* sammenrulling; **acchiocciolare** (*-chiò-*) *sno*; *refl.* *sno* seg; kripe sammen; rulle seg sammen; **acchiocciolatura** *f* sammenrulling.
acchitare legge acquit (biljard); **acchito** *m* acquit; *di primo ~* med det samme.
acchiudere = *accludere*.
accia *f* råhamp, grov tråd.
acciabattamento *m* fusk; slurv; makkverk; **acciabattare** fuske; **acciabattone** *m* (*f -òna*) fusker; **acciabattatore** *m* (*f -trice*). *adj.* (som) fusker; **acciabattatura** *f* fusk.
acciaccamento *m* masing, knusing; **acciaccare** ma-

se, knuse; *fig.* slå ned, svekke; **acciaccatura** *f* knusing; *mus.* kort forslag.
acciaccinare (-ino) *refl. sj.* mase seg ut (til ingen nytte).
acciaccio *m* (*pl* -cchi) skropelighet; *gli acciacchi della vecchiaia* alderdommens plager, alderdomssvakhet; **acciaccoso** skropelig.
acciaiare (-ciào) gjøre til stål, herde; **acciaiatura** *f* herding; **acciaieria** *f* stålverk; **acciaio** *m* stål; ~ *da attrezzi* verktøystål; ~ *al crogiuolo* (el. *fuso in crogiuolo*) digelstål; ~ *fuso* stopestål; ~ *laminato a freddo* kaldvalset stål; ~ *a nastro* båndstål; *polmone d'~* jernlunge; ~ *saldabile* sveisestål; **acciaiuola** *f* skobespar; **acciaiuolo** *m* kvessestål; *dare l'~* kvesse.
acciambellare (*è*) rulle (seg) sammen; *også refl.*
acciapinare *refl.* overanstrenge seg.
acciarino *m* fyrstål, fyrtoy; hane (på våpen).
acciarpamento *m* fusk, slurv; **acciarpare** fuske; slurve; **acciarpatore** *m* (*f* -trice), **acciarpone** *m* (*f* -ona) fusker; **acciarpio** *m* (stadig) fuskeri; slurv; **acciarpatura** *f* fusk, slurv(eri).
accidèmpoli! *F* for pokker!
accidentale tilfeldig, uvesentlig, underordnet; **accidentalità** *f* tilfeldighet; **accidentalmente** tilfeldigvis; **accidentato** lammet; (*om* *terreng*) ujevnt, kupert; **accidente** *m* tilfelle, uhell; *med.* slagtilfelle; *mus.* fortegn; ulykkesfugl; ~ *automobilistico* bilulykke; *per* ~ tilfeldigvis; **accidenti!** *F* fordomt! for pokker!
accidia *f* lede, kjedsomhet, treghet; **accidioso** lei, kjedsommelig.
accigliamento *m* det å rynke pannen; **accigliare** *refl.* rynke pannen, se ergerlig, fortent ut; *viso accigliato* mørkt, strengt ansikt; **accigliatura** *f* strengt, sint uttrykk, øyenbryn; *che bella ~!* for noen vakre øyenbryn!
accileccare (*è*) *sj.* lokke; drive gjon med.
accincignare *sj.* krølle (tøy).
accingere; *accingersi a fare qualcosa* sette seg fore å gjøre noe.
accio *F* vemmelig, slem.
acciò = *acciocchè* (*acciò che*) for, forat; (*med* *konj.*).
acciocchire (-isco) bedøve, gjøre eller bli døs, sove som en stein.
acciottolare (-ciò-) steinlegge, skramle med servise; **acciottolato** *m* steinlegning, brulegning; **acciottolatura** *f* steinlegning; **acciottolio** *m* skrammel av tallerkener.
accipicchia! *fam.* du, å du! du verden! jösses!
accipigliare *refl.* rynke brynene, bli sint.
accipreti! *F* fordomt!
acciucchire (-isco) bedøve, være bedøvet (*fig.*).
acciuffare gripe i luggen, stanse, arrestere; *refl.* ryke i tottene på hverandre.
acciùga *f* ansjos; *stretti, pigiati come acciughe* som sild i en tonne; *secco come un'~* tørr som en sild; **acciugàio** *m* ansjosselger; gammel skitten bok (til å pakke ansjos i); **acciugata** *f* ansjos-saus.
accivettare (*è*) lokke (til), kokettere med; **accivettato** som er blitt klok av skade.
acclamare tiljuble, approbere, velge med akklamasjon; **acclamatore** *m* (*f* -trice), *adj.* (en) som bifaller; **acclamazione** *f* akklamasjon; bifall, gledesrop; *nominare per* ~ velge ved akklamasjon.
acclarare oppklare.
acclimare, acclimatare (*i*) akklimatisere; **acclimazione, acclimatazione** *f* akklimatisering.

accline skrånende (nedover), bratt.
acclive skrånende (oppover), bratt, steil.
accludere vedlegge, tilføye; **acclusa** *f* innlegg, bilag; **accluso, qui** ~ vedlagt.
accoccare (*ò*) legge pil på buen, gi et slag; *accoccarla a qualcuno* spille en et puss; *tal ti ride in bocca, e dietro te l'accocca* han smiler deg opp i ansiktet og lurer deg bak ryggen.
accoccolare *refl.* kripe sammen, sitte på huk.
accodamento *m* det å stå på (gå i) rekke; **accodare** (*ò*) stille (særlig dyr) på rekke; *refl.* stå, gå i hælene på hverandre; **accodatura** *f* det å stille på rekke, oppstilling.
accogliente innlatende, gjestfri, innbydende, hyggelig; **accoglienza** *f* (vennlig) mottakelse; *fare ~ a qualcuno* motta vennlig; **accogliere** motta, bifalle; ~ *una tratta* honorere en veksel; **accoglimento** *m* mottakelse, samling; **accogliticcio** blandet, sammensatt; **accoglitore** *m* (*f* -trice) samler.
accólito *m* messegutt; tilhenger.
accollacciato høyhalset, tilknappet.
accollamento *m* det å pålegge, påta seg noe; **accollare** (*ò*) legge på halsen; spenne (okser) i åk; belaste (en vogn) foran; pålegge (utgift); være høyhalset (tøy); *refl.* påta seg; *accollarsi i debiti d'un altro* påta seg en annens gjeld; **accollata** *f* ridderslag; **accollatario** *m* som påtar seg noe; entreprenør; **accollatore** *m* (*f* -trice) den som gir, setter bort arbeid; **accollatura** *f* halsutringning; **accollo** *m* overtakelse av et arbeid; entreprise; *ark.* fremspring; vognlast.
accòlsi se; accogliere.
accòlta *f* forsamling; **accólto se; accogliere.**
accoltellare (*è*) stikke (såre) med kniv.
accoltellatore *m* knivstikker.
accomandante *m* *merk.* kommanditist; **accomandatario** *m* pengeinnskyter; komplementar; **accomandita** *f, società in ~* kommandittselskap.
accom(m)iatore gi avskjed; gi permisjon; *refl.* ta avskjed.
accomoda *m inv. fam.* en som ordner alt, faktotum; **acomodabile** som kan repareres, tilpasses, ordnes; **acomodamento** *m* reparasjon, ordning; billeggelse (av konflikt), forlik; **acomodante** imotekommande; **acomodare** (-cò-) ordne, arrangere; rette, reparere, sette i stand; stoppe (strømper); tilpasse; gjøre opp; *l'acomodo io* ham skal jeg ordne; ~ *a qualcuno* passe (for) en; ~ *uno per le feste* (*iron.*) rede stygt til; *refl.* ta plass; sette seg; innrette seg; bli forlikt; *s'accomodi!* vær så god, ta plass! **acomodatura** *f* = **acomodamento**.
accompagnabile som kan følges, akkompagneres; **accompagnamento** *m* følge, ledsagelse; akkompagnement; ~ *funebre* liktog, likfølge; **accompagnare** følge, ledsage; akkompagnere; parre; gifte; ~ *uno in macchina* (*fam.*) kjøre en i bil; **accompagnarsi a** (el. *con*) *uno* følges med en; **accompagnarsi con qualcuno** passe til, høve for en; *meglio soli che male accompagnati* bedre alene enn i dårlig selskap; **accompagnatore** *m* (*f* -trice) akkompagnatør; **accompagnatorio** ledsagende; *lettera accompagnatoria* følgeskriv; **accompagnatura** *f* følge; samsvar; *fare ~ con* passe til, være pendant til; **accompagnò** = **acomodamento**.
acomunabile som kan gjøres felles; forenlig; **acomunamento** *m* det å gjøre felles, fellesskap, delaktighet; **acomunare** gjøre felles, delaktig; forene; *refl.* blande seg, omgås, fraternisere.
acconcezza *f* det å være tillaget, ordnet; **acconcià-**

bile som kan tillages, ordnes, pyntes; **acconciamento** *m* tillaging, ordning, pynting; **acconciare** (*ò*) ordne, lage til, pynte; konservere (frukt); ~ *i capelli* frisere seg; ~ *per (il di del) le feste* tilrede stygt; *refl.* gjøre seg i stand, pynte seg; **acconciarsi a fare qualcosa** belage seg på å gjøre noe; **acconciatore** *m* (*f* -trice) en som ordner, pynter (særlig hår); **acconciatura** *f* hodepynt, hodeplagg; frisyre; **accòncio** bekvem, høvelig; tillaget, pyntet; *cadere, venire in* ~ komme i rett tid, høvelig; *sella acconcia a cavallo* hestesadel; *parlare, scrivere* ~ snakke, skrive godt.

accondiscendente føyelig; **accondiscendere** samtykke.

acconigliare *gl.* legge inn årene.

acconsentimento *m* samtykke; **acconsentire** (-*ento*) samtykke (*a i*); tillate; bifalle; innrømme; *fjære: chi tace acconsente* den som tier, samtykker.

accontare *refl.* slå seg sammen, være med, følge.

accontentare (-*ento*) tilfredsstille.

accònto *m* (delvis) forutbetaling; *a conto*-beløp.

accoppiare (*ò*) slå i hjel.

accoppiamento *m* parring, forening, kobling; kobling (radio); ~ *a frizione* friksjonskobling; ~ *a nastro* båndkobling; **accoppiare** (*ò*) parre; koble (sammen); stille sammen; *refl.* gifte seg; parre seg; **accoppiatoia** *f* (hunde)lenke; **accoppiatore** *m* (*f* -trice), *adj.* (en som) kobler; **accoppiatura** *f* parring.

accoramento *m* sorg, bedrovelse; **accorare** (*ò*) bedrove; *refl.* bli trist.

accorciabile som kan (bør) forkortes; **accorciamento** *m* forkorting; **accorciare** (*ò*) avkorte, forkorte; bli kort; *refl.* bli kortere; **accorciativo** forkortende; ~ *m* forkorting; **accorciatoio** forkortende; (*via*) **accorciatoia** *f* snarvei; **accorciatore** *m* (*f* -trice) forkorter; **accorciatura** *f* forkorting.

accordabile som kan tillates, stemmes; forenlig; **accordare** (*ò*) tillate, bifalle, bevilge, innrømme; *mus.* stemme; *fig.* forlike; *refl.* være, bli enig (*con med*); ~ *l'aggettivo con il nome* sette adjektivet i samme kjønn, tall og kasus som substantivet; **accordata** *f* stemming; **accordatoio** *m* stemmenøkkel; **accordatore** *m* instrumentstemmer; **accordatura** *f* stemming.

accordellare tvinne (sammen).

accòrdo *m* enighet, harmoni; overenskomst; *mus.* og *fig.* akkord; *d'~ con i* forståelse med; *non stare agli accordi* bryte avtaler; *andare, essere, rimanere, trovarsi d'~* være enig; *mettersi d'~* bli enig; *venire ad un ~* komme til enighet; *vivere in ~* leve i fordragelighet.

accorgere *refl.*, **accorgersi d'una cosa** legge merke til noe, bli oppmerksom på noe; *senz'accorgersene* uten å legge merke til det; plutselig; **accorgimento** *m* innsikt, skarpsinn.

accorpato gravid (dyr); som bulker seg (mur).

accorrere løpe til; *accorr'uomo!* hjelp!

accòrsi, **accòrto** *se: accorgersi*; **accòrsi**, **accòrso** *se: accorrere*.

accortezza *f* skarpsinn, sluhet; *le accortezze della politica* politikkenes krokveier; **accòrto** klok, skarp(sindig), slu; *stare ~* være på sin post.

accosciare *refl.* sette seg på huk.

accostabile tilnærmelig; **accostamento** *m* tilnærming; **accostare** (*ò*) nærme (seg); lukke (dor) på klem; ~ *a destra* legge kursen til høyre; *accostarsi ai Sacramenti* skrifte og gå til alters; *accostarsi a una opinione* slutte seg til en oppfat-

ning; **accostatura** *f* det å nærme (seg); være tilnærmet; **accostevole** tilgjengelig, omgjengelig; **accòsto** nær; ~ *a* nær ved.

accostumare *refl.* venne seg til; *sj. tr.* venne (til); **accostumato** tilvant, vanlig.

accotonare (-*tò-*) krolle til, frynse; tøy (ulltøy);

accotonatore *m* (*f* -trice) en som tøver (tøy);

accotonatura *f* tøving.

accottimare (*ò*) gi i akkord.

accovacciare, **accovacciolare** *refl.* krype sammen.

accovonare (-*vò-*) binde (korn) i nek.

accozzaglia *f* hop, flokk; **accozzamento** *m* dyng, hop, opphoping; **accozzare** (*ò*) samle, dyng sammen, forene; *non ~ il pranzo con la cena* leve magert; ~ *i pentolini* spise sammen (med hver sin medbrakte mat); ~ *le carte* stokke kortene; *refl.* slåss, støte sammen; **accòzzo** *m* hop, opphoping.

accrebbe *se: accrescere*.

accreditabile som kan (bør) krediteres; **accreditamento** *m* kreditt, godskrivning; **accreditare** (*é*) gå god for, skaffe anseelse; åpne kreditt, (ak)kreditere; **accreditato** ansett, akkreditert.

accreocere forstørre, forøke; *refl.* bli større; **accrecimiento** *m* forøkelse; **accrecitivo** forstørrende; ~ *m* augmentativ (suffiks).

accrepare (*é*) kruse, krolle; plissere.

accucciare, **accucciolare** (*ù*) *refl.* rulle seg sammen (hunder); *accuccia!* legg seg!

accudire (-*isco*) passe omhyggelig på; ~ *a una cosa* akte på noe; ta seg av noe.

acculare trenge tilbake; rygge (hest); *refl.* sette seg på halen (med potene i været); **accullattare** gripe en i armer og ben og slå enden i bakken; ~ *le panche* sitte (og dovne seg).

accumulabile som kan samles, hopes opp; **accumulamento** *m* opphoping; **accumulare** (-*cù-*) dynge, hope opp; **accumulatore** *m* (*f* -trice) samler; akkumulator; **accumulazione** *f* opphoping, akkumulasjon.

accuratezza *f* omhu, nøyaktighet; **accurato** omhyggelig, nøyaktig.

accusa *f* anklage, beskyldning; ~ *infondata, insussistente, giusta* ugrunnet, ubegrunnet, rettferdig anklage; *atto d'~* anklageskriv; *capo d'~* anklagepunkt; *rappresentante l'~* statsadvokat; *testimone d'~* vitne mot anklagede; **accusabile** som kan (bør) anklages; **accusabilità** *f* det å kunne (burde) anklages; **accusare** anklage; erklære; bekrekte; ~ *il colpo (sport)* vedgå et stot; *fig.* erklære seg slått; ~ *mal di capo* klage over hodepine; ~ *ricevuta* erkjenne mottakelse; ~ *la stanchezza* se trett ut.

accusativo *m* akkusativ, objektskasus.

accusato, *l'~* anklagede; **accusatore** *m* (*f* -trice) anklager; *pubblico ~* (riks)advokat; **accusatorio** anklagende, anklage.

acéfalo hodeløs; *libro, codice ~* bok, håndskrift uten begynnelse.

acerbétto litt besk, en smule bitter; **acerbézza** *f* beskhet; **acerbità** *f* beskhet, bitterhet (*og fig.*); strenghet; **acérbo** besk, bitter; umoden; streng; *dolore ~* bitter smerte; *morte acerba* tidlig død.

aceréta *f*, **aceréto** *m* lonneskog; **ácero** *m* lønn.

acérrimo (*superl. av: acre*); ~ *nemico* dødsfiende.

acérvo *m* topp, haug.

acetare (*é*) gjøre sur (med eddik); **acetarie** *adj.* og *f pl* grønnsaker syltet i eddik; **acetato** eddiksurt; *rame ~* spansk-grønt; ~ *m* eddik-surt salt;

acetat; **acetella** *f* eddikvann; **acético** (*pl -ci*) eddikholdig; **acetilène** *m* acetylen.
acetire (*-isco*) surne, bli sur; **aceto** *m* eddik; **pigliare d'~** (begynne å) surne (*om vin*); **verdura sotto ~** grønnsaker på eddik; **sott'aceti** pickles; **acetoliéra** *f* eddik-kar; **acetometro** *m* eddikmåler; **acetosa** *f bot.* syre; **acqua acetosa** syrlig vann (mineralsk vann nær Roma); **acetosella** *f bot.* syre; **acetosità** *f* surhet, syrlighet; **acetoso** eddikholdig, sur, syrlig; **acetume** *m* noe surt; grønt på eddik.
achillea *f* rollik.
acidèzza *f* = *acidità*; **acidificare** (*-di-*) gjøre sur, syrne; **acidificazione** *f* syredannelse; syrning; **acidità** *f* syrlighet, syre; **grado di ~** surhetsgrad; **~ di stomaco** magesyre, magesurhet; **ácido** sur, syrlig, skarp; **~ m** syre; **acidulare** gjøre syrlig; **acidulo** syrlig; **acidume** *m* noe surt; sursmak.
ácino *m* kjerne; **~ d'uva** druekjerne; **acinoso** som har kjerne(r).
acme *f* høydepunkt, kulminasjon, krise.
acne *f* filipens, utslett.
acqua *f* vann; regn; avkok; væske; **andarsene in ~** bli ødelagt; **navigare in basse acque** sitte i vanskelige forhold; **~ in bocca!** ikke si noe! **~ a catinelle** pøseregn; **trovarsi in cattive acque** være i vanskeligheter; **~ cheta** stillestående vann; **fig.** lumsk person; **~ di Colonia** kölnervann, eau de Cologne; **contro ~** mot strømmen; **~ dolce** ferskvann; **~ di fonte, di polla, di sorgente** kildevann; **fare ~** springe lekk, lekke; late vannet; **a fior d'~** på overflaten; **ha l'~ alla gola** han har kniven på strupen; **acque luride** spillvann; **~ marina, salata** sjøvann; **~ minerale** mineralvann; **~ morta** stillestående vann; **mulino a ~** vannmølle; **~ ossigenata** vannstoffhyperoksyd; **~ piovana** regnvann; **~ potabile** drikkevann; **~ del radiatore** kjølevæske; **~ regia** kongevann; **~ santa** vievann; **lavorare sott'~** arbeide i det skjulte, gjøre muldvarparbeid; **~ termale** vann (fra varm kilde); **acque territoriali** territorialfarvann; **tirare l'~ al proprio mulino** mele sin egen kake; **~ vegeto-minerale** blyvann; **~ viva** kildevann.
acquacedrata *f* limonade; **acquacedrataio** *m* limonadeselger.
acquaforte *f* salpetersyre; kobberstikk, radering; **acquafortista** *m, f* kobberstikker, raderer.
acquaio *m* (utslags)vask; stikkgrøft; **gola d'~** slukhals; **acquaioolo** som lever i vann; **topo ~** vannrotte; **~ m** vannbærer, vannselger.
acquamarina *f* akvamarin (edelsten).
acquaplano *m* brett til surfriding.
acquaragia *f* terpentin.
acquarello *se: acquerello*.
acquario *m* akvarium; **l'~ (astr.)** Vannmannen.
acquartieramento *m* mil. innkvartering.
acquartierare (*-iè-*) innkvartere, forlegge.
acquasanta *f* vievann.
acquasantiéra *f*, **acquasantino** *m* vievannskar.
acquata *f* regnskyll; **mar.** vannforsyning.
acquático (*pl -ci*) vann-, som hører til (lever i) vann; **uccello ~** sjofugl, svømmefugl.
acquattare skjule; **refl.** gjemme seg.
acquavitaio *m* som lager el. selger brennevin; **acquavite** *f* brennevin, alkohol.
acquazzone *m* plaskregn.
acquedotto *m* vannledning, vannrør, akvedukt.
aqueo vannrik, vannholdig; **l'umor ~** øyevæske; **vapore ~** vanndamp.

acquerella *f* duskregn, yr.
acquerellare (*è*) male med vannfarge; **acquerellista** *m, f* akvarellmaler; **acquerello** *m* akvarell.
acquerugiola *f* småregn, yr.
acquetta *f* småregn; tynn vin, kaffe etc.; en slags gift; **~ di Perugia**; **dar l'~** forgifte.
acquiescente samtykkende, føyelig.
acquiescenza *f* samtykke; føyelighet.
acquietabile som lett kan beroliges, bilegges; **acquietamento** *m* beroligelse; **acquietare** (*è*) berolige; bilegge.
acquirente *m, adj.* som skaffer, kjøper noe; **acquistare** (*-isco*) erverve, skaffe (*bare fig.*); **~ una certezza, un vizio, un diritto** skaffe seg visshet, en uvane, en rett; **acquisitivo** som skaffer, erverver; **acquistore** *m* (*f -trice*) en som skaffer, kjøper; akkvisitor; **acquisizione** *f* ervervelse.
acquistabile som kan erverves; til salgs; **acquistare** erverve; kjøpe; pådra seg (sykdom etc.); **~ tempo** vinne tid; **~ terreno** gjøre framskritt, vinne fordeler; **acquisto** *m* ervervelse, kjøp; **contratto d'~** kjøpekontrakt; **potere d'~** kjøpekraft.
acquittrino *m* sump, myr.
acquittrinoso sumpet, myrlendt.
acquolina *f* småregn, yr; **mi viene l'~ in bocca** mine tenner løper i vann; **mi fa venire l'~ in bocca** det får mine tenner til å løpe i vann.
acquosità *f* vannholdighet; **acquoso** vannholdig, vannrik; **pere acquose** saftige pærer.
acre besk, skarp, spiss; **acredine** *f* beskhet.
acribia *f* nøyaktighet.
acrimonia *f* beskhet, skarphet, giftighet; biskhet, surhet; **acrimonioso** besk, skarp, giftig, bisk, sur.
acrobata *m, f* akrobat; **acrobático** (*pl -ci*) akrobatisk; **acrobatismo** *m* akrobatikk; **fig.** krumspring; **acrobazia** *f* akrobatikk; **acrobazie di pensiero** hjernegymnastikk.
acrocòro *m* topp, høytliggende sted.
acromático (*pl -ci*) fargeløs.
acròpoli *f* byborg, byfjell; akropolis.
acuire (*-isco*) skjerpe, spisse; **acuità** *f* skarphet; skarpsinn; **acutivo** skjerpene.
aculeato som har brodd, spiss.
aculeo *m* brodd (*også fig.*).
acume *m* skarpsinn, spissfindighet.
acuminare (*ù*) spisse til.
acústica *f* akustikk, lydlære; **acústico** (*pl -ci*) akustisk, som angår hørselen; **cornetto ~** hørerør.
acutangolo spissvinklet.
acutèzza *f* skarphet; gløgghet; **acutizzare** gjøre skarp; **acuto** spiss, skarp, skingrende; høy (tone); akutt (smerte etc.); **accento ~** aksent aigu; **~ m** høy tone.
ad = *a* (*foran vokal*).
adacquamento *m* vanning, overrisling; **adacquare** vanne, overrisle; **adacquatura** *f* vanning.
adagiamento *m* det å legge varsomt til rette; det å ha det rolig, godt; **adagiare** legge, sette varsomt til rette; **adagino** blidt, rolig; **adagio** *m* visdomsord, ordtak; **~ adj.** langsomt, sakte.
adamante *m* diamant.
adamantino av diamant; hard, sterk.
adamitico, vestito ~ adamsdrakt, nakenhet; **in costume ~** i adamsdrakt, naken.
adattabile som kan tilpasses; **adattabilità** *f* tilpassingsevne, tilpassingsmulighet; **adattamento** *m* tilpassing, bearbeidelse; **forza, capacità di adattamento** tilpassingsevne; **adattare** tilpasse, tillemppe, bearbeide; innrette; **refl.** tilpasse seg; **adattarsi a**

qualcosa avfinne seg med noe, nøye seg med noe;

adattato, **adatto** passende, egnet.

addare, *addarsi a fare qualcosa* gi seg til å gjøre noe; *addarsi di qualcosa* legge merke til noe.

addaziare legge toll på; beskatte.

addebitare (*è*), ~ *uno di una cosa*, ~ *una cosa ad uno* debitere en for noe; legge en noe til last, beskyldte en for noe; **addébìto** *m* debet; beskyldning; *nota di* ~ debetnota.

addèndo *m* addend.

addensamènto *m* fortetting, kondensering.

addensare (*è*) fortette; *refl.* bli tett.

addentare (*è*) sette tenner i, bite; ~ *la reputazione di uno* rakke ned på en, klandre; **addentatura** *f* bitt, biting; fortanning, tenner (på tannhjul); **addentellare** (*-rèl-*) lage feste, holdepunkt, utspring i en mur; forsyne med tenner; fortanne; *un' offesa è addentellata a nuove offese* en fornærmelse drar den andre med seg; **addentellato** *m* fortanning, tenner; *fig.* holdepunkt; **addentellatura** *f* fortanning, tenner.

addentrare (*è*) skyte, trenge inn i; *addentrarsi in una cosa* trenge inn i noe; **addèntro** innvendig, innenfor; *essere ~ in qualcosa* være inne i noe.

addestrabile som kan temmes, oves, innris; **addestramènto** *m* utdanning; temming, dressur, innridning; *corso di* ~ treningskurs; **addestrare** (*è*) utdanne, dressere; **addestratore** *m* (*f* -trice) trener.

addètti *se*: *addare*.

addétto tilhørende, -knyttet; ~ *m* funksjonær; ~ *commerciale, militare, culturale* handels-, militær-, kulturattaché.

addì, ~ 10 giugno den 10. juni.

addiacciare fryse noe; ha dyr i kve, innhengning; *refl.* fryse; **addiaccio** *m* (saue)kve; *dormire all'~* sove ute, bivakere.

addièdi *se*: *addare*.

addietro bak(ut), tilbake, baklengs; tilbakeliggende; *un anno ~* et år tidligere; *essere, restare ~* stå tilbake, være i bakleksa; *l'orologio è (va) ~* uret går for sakte; *dare ~, farsi ~, tirarsi ~*, trekke seg tilbake; *in ~, per l'~* tidligere; *lasciarsi uno ~* overgå en; *tenere ~* holde tilbake; *voltarsi ~* vende om, snu seg; ~ *! tilbake!*

addimandare = *domandare*; *refl.* hete.

addimostrare = *dimostrare*.

addio farvel, lev vel! ~ *a poi!* adjø så lenge! ~ *a stasera* adjø til i kveld; *mi ha dato cento lire e ~* han ga meg sier og skriver 100 lire; *se sbagli. ~* hvis du gjør en feil, så skal du ha takk! (da går det galt); ~ *m* farvel, avskjed; *dire ~ a una cosa* gi opp, avskrive noe.

addire *refl.* passe seg, somme seg; kle; tilegne, bestemme for.

addirittura direkte; like fram, beint fram.

addirizzabile som kan reises opp; **addirizzamènto** *m* oppreisning; **addirizzare** rette ut, rette opp; vende til det gode; ~ *le gambe ai cani* gjøre noe umulig, til ingen nytte; *refl.* rette seg opp (*også fig.*); vende seg til det gode; *addirizzarsi ad uno* henvende seg til; **addirizzatòio** *m* pinne til å sette opp håret med; **addirizzatore** *m* (*f* -trice) som retter opp; **addirizzatura** *f* (opp)retting; oppreisning; (hår)skill.

addisse *se*: *addire*.

additamènto *m* det å peke, vise; **additare** peke på.

additivo *m* fyllmasse, pukk.

addivenire, ~ *a una cosa* komme til noe (*avtale etc.*); *se* ellers: *divenire*.

addizionale tilleggs-, ekstra-; *imposta ~* tilleggs-skatt, tilleggsavgift; *lavoro ~* ekstraarbeid; **addizione** (*ò*) legge sammen, addere; **addizione** *f* sammenlegging, addisjon.

addobbamènto *m* utsmykning, dekorasjon; **addobbare** (*ò*) utsmykke, dekorere, utstyre; lage til (mat); slå til ridder; **addobbatòre** *m* (*f* -trice) dekoratør; **addòbbo** *m* utsmykning, dekorasjon.

addocilire (*-isco*) temme, gjøre bløt, myk.

addolcimènto *m* forsøtning; formildning; noe som forsøter, formilder; **addolcire** (*-isco*) forsøte; mildne, formilde; **addolcitivo** forsøtende, mildnende. **addolorare** (*-lò-*) smerte, bedrøve; *refl.* bli bedrøvet; *la Madonna addolorata* mater dolorosa.

addomandare = *domandare*.

addòme *m* underliv, buk.

addomesticabile som kan temmes; **addomesticamènto** *m* temming; **addomesticare** (*è*) temme; dyrke, foredle; *refl.* bli tam; bli kjent (*con* med); **addomesticato** *iron.* iscenesatt; **addomesticatore** *m* (*f* -trice) (dyre)temmer; **addomesticatura** *f* temming; **addomestichevole** som kan temmes; **addomestichevolezza** *f* det å kunne temmes.

addominale underlivs-, buk-.

addoppiamènto *m* fordobling; **addoppiare** (*ò*) fordoble; **addoppiatura** *f* fordobling.

addormentamènto *m* det å dysse i søvn, kjede; bedøving; bedøvelse; **addormentare** (*è*) dysse i søvn; bedøve; *refl.* falle i søvn; *addormentarsi sugli allori* hvile på sine laurbær; *addormentarsi nel Signore* dø i Herren, dø i fred; **addormentato** sovende; treg; *lat; gamba addormentata* ben som sover.

addossare (*ò*) pålegge, påbyde, lene (*a imot*); ~ *la colpa, la responsabilità di qualcosa ad uno* gi en skylden, ansvaret for noe; *addossarsi a lene* seg til; *addossarsi una cosa* påta seg noe; **addossata** *f* påbud; prøve (hos skredderen); **addòsso** på seg, hos seg, nær; ~ *! gå løs* (på ham); *aver l'argento vivo ~* ha kvikksølv i baken; *aver il diavolo ~* være besatt; *aver la famiglia ~* ha familien på halsen; skulle sørge for familien; *dare ~ ad uno* overfalle en, falle en i ryggen; *levarsi uno d'~* skaffe seg en fra halsen; *metter le mani ~ ad uno* legge hånd på en; *aveva messo gli occhi ~ ad una ragazza* han hadde kastet sine øyne på en pike; *stare ~ ad uno* ligge en til byrde; trenge inn på en; *tirarsi ~ uno (una cosa)* skaffe seg en (noe) på halsen; *mi vengono i brividi ~* det løper kaldt nedover ryggen min.

addòtto *se*: *addurre*.

addottoramènto *m* det å gjøre til (bli) doktor; doktorgrad; **addottorare** (*-tò-*) gjøre til doktor; *refl.* ta doktorgraden, embetseksamen; bli doktor.

addottrinamènto *m* belæring; belesthet.

addottrinare belære; **addottrinato** belest; lærd.

addirizzare = *addirizzare*.

adducibile som kan tilføres; **addurre** (*-duco*) tilføre; ~ *argomenti, esempi* anføre argumenter, eksempler; ~ *uno ad esempio di qualcosa* nevne en som eksempel på noe; **addussi**, **addòtto** *se*: *addurre*; **adduttore**, *muscolo ~* med. adduktor; **adduzione** *f* tilføring.

adeguabile som kan utjevnes; **adeguamènto** *m* utjevning, tilpassing; **adeguare** (*è*) utjevne; ~ *al suolo* jevne med jorda; *le mie lodi non potranno mai ~ i suoi meriti* jeg vil aldri kunne rose ham

høyt nok; *adeguarsi a qualcosa* tilpasse seg noe; *adeguato* passende, adekvat.

adempiere = *adempire* oppfylle; **adempibile** som kan oppfylles; **adempimento** *m* oppfylling, oppfyllelse; *adempire (-isco)* oppfylle; *refl.* gå i oppfyllelse.

adenite *f* kjertelbetennelse.

adenòide, *vegetazioni adenoidi* polypper.

adèpto *m* adept, (ny) tilhenger.

aderente vedhengende; ~ *m* tilhenger; *socio* ~ ekstraordinært medlem; *abiti aderenti al corpo* stramtsittende klær; *se* *ellers*: *aderire*.

aderenza *f* det å henge ved, tilslutning, sammenheng; sammenvoksing; *aver molte aderenze* ha mange forbindelser, tilhengere.

adèrgere *refl.* løfte seg, heve seg.

aderire (-isco), ~ *a* henge ved; slutte seg til; etterkomme, imøtekomme.

adescabile som kan lokkes; **adescamento** *m* (til)lokking; **adescare (-è)** lokke; **adescatore** *m* lokker, forfører.

adesione *f* det å henge ved; tilslutning; adhesjon; **adesivo** vedhengende, klebrig; ~ *m* lim.

adesso nå, straks; *per* ~ for tiden, for øyeblikket; *adesso adesso* nettopp nå, for litt siden.

adiacente hosliggende, tilgrensende; **adiacenza** *f* nærhet; *adiacenze* tilliggender.

adibire (-isco) anvende, bestemme (til).

adipe *m* fett, talg; **adipocera** *f* talg; **adiposo** fet, fettholdig; *tessuto* ~ fettvev.

adiramento *m* *sj.* vrede; **adirare** gjøre vred; hisse opp; *refl.* bli vred, harm; *adirarsi per qualcosa (con uno)* bli sint for noe (på noen); **adirato** vred; *far l'~* være arg, ergre seg.

adire (-isco) tiltrede; ~ *una eredità* overta en arv; ~ *il tribunale* gå (henvende seg) til domstolen; ~ *una nuova vita* begynne et nytt liv.

adito *m* inngang, adgang; *dare ~ a sospetti* vekke mistanke; **adizione** *f* overtakelse (arv), tilredelse.

adocchiare (-ò) se på, gjøre øyne til; kokettere med; få øye på.

adolescènte ung; ~ *m* yngling; **adolescenza** *f* ynglingealder.

adombrabile som kan (bør) beskygges, skjules; **adombramento** *m* formørkelse; **adombrare (-ò)** beskygge, formørke, skjule; antyde; *refl.* bli sky.

adonestare (-è) besmykke (*fig.*), pynte på.

adontare (-ò) fornærme; *refl.* bli fornærmet, skamme seg; *adontarsi per qualcosa* bli fornærmet over noe.

adoperabile brukbar, anvendelig; **adoperare (-ò)** bruke; håndtere; *adoperarsi per* gjøre seg umake med.

adorabile tilbedelsesverdig; bedårende; **adorabilità** *f* tilbedelsesverdighet; elskverdighet; **adorare (-ò)** tilbede; **adoratore** *m* (*f* -trice) tilbeder; **adorazione** tilbedelse; bønn.

adornabile som kan (bør) smykkes; **adornamento** *m* utsmykning, pynt, prydelse; **adornare (-ò)** smykke, pryde; *refl.* pynte seg; **adorn(àt)o** pyntet.

adottabile som kan adopteres, antas, anvendes; **adottamento** *m* adopsjon; antakelse; **adottante** *m* en som adopterer, antar noe; **adottare (-ò)** anta, adoptere, tilegne seg; anvende; gripe til (forholdsregler); ~ *un libro* innføre en bok (i skolen); ~ *una deliberazione* ta en beslutning; **adottato** adoptert; ~ *m* adoptivbarn; **adottazione** *f* adopsjon; **adottivo** adoptiv-; *il suo paese* ~ hans annet fedreland; **adozione** *f* adopsjon.

adragante *m* tragant.

aduggiamèto *m* *fig.* formørkelse; **aduggiare** beskygge, blende; stille i skyggen, gjøre trist.

adugnare *sj.* slå klo i.

adulare smigre; *refl.* ha for høye tanker om seg selv; **adulatore** *m* (*f* -trice) smigrer; **adulazione** *f* smiger.

adulterabile som kan forfalskes; **adulteramento** *m* forfalskning; **adulterare (-ù)** forfalske, bedra; ~ *il vino con l'acqua* blande vinen med vann; **adulteratore** *m* (*f* -trice) horkarl, ekteskapsbryter; **adulterazione** *f* forfalskning; **adulterino** uekte, hore-; **adulterio** *m* hor, utukt, ekteskapsbrudd; **adultero** utro; ~ *m* horkarl, ekteskapsbryter.

adulto voksen, utviklet.

adunabile forenlig; **adunamento** *f* forening; forsamling; **adunanza** *f* forsamling; møte; *fare tenere un'~* holde et møte; **adunare** (for)samle, forene; **adunata** *f* (*srl. mil.*) samling, møte, innkalling; **adunatore** *m* (*f* -trice) samler, forener.

adunco (*pl* -chi) krum, boyd.

adunghiare slå klo i.

adunque altså, derfor.

adusare *sj.* venne.

adusto avsvidd; uttørket.

aèdo *m* (gresk) sanger; skald; poet.

aerare (-à el. è) lufte; **aerato** luftig; **aeratore** *m* ventilator; *tubo* ~ lufrør, luftpipeline; **aerazione** *f* lufting, ventilasjon; **aere** *m* luft; **aereato** utluftet, luftig; gassaktig; **aeremoto** *m* storm; **aereo** luftig, svevende; luft-, flyve-; *fig.* innholdsløs, fåfengt; *l'arma aerea* luftvåpenet; *ferrovia aerea* svevebane; *flotta aerea* luftflåte; *linea, posta aerea* luft-rute, luftpost; *ponte* ~ luftbru; *servizio* ~ flytjeneste; *strato* ~ luftlag; *via aerea* luftvei; ~ *m* fly; antenne.

aereo-, *se*: **aero-**.

aeriforme gassaktig.

aerodinamico (*pl* -ci) strømlinjet; aerodynamisk.

aerodine *m* fly; **aerodromo** *m* flyplass.

aerofobia *f* luftskrekk, luftsyke.

aerofotografia *f* luftfotografi.

aerogramma *m* aerogram.

aerolinea *f* flyrute.

aerolito *m* meteor(stein).

aeromèle *m* honningdogg.

aerometro *m* luftmåler; gassmåler.

aeromodèllo *m* modellfly.

aeromodellismo *m* modellflyvning.

aeronauta *m* flyver, pilot; **aeronautica** *f* luftfart; *scuola di* ~ flyskole; **aeronautico** fly-, flyver-; **aeronave** *f* luftskip; **aeronavigazione** *f* luftfart; **aeroplano** *m* fly; ~ *da bombardamento* bombefly; ~ *da caccia* jager(fly); ~ *a motore* motorfly; ~ *senza motore* glidefly; ~ *per passeggeri* passasjerfly; ~ *postale* postfly; **aeropoerto** luftbåren; **aeropoerto** *m* lufthavn; **aerobarco** *m* landsetting av luftbårne tropper; **aeroscalo** *m* luftskipshavn; **aerosiluro** *m* lufttorpedo; **aerostatico** *m* (*pl* -ci) (luft)ballong; **aerostato** *m* ballong; **aerostière** *m* flyver, flysoldat.

aerotassi *m* taxify; **aerotrasportato** luftbåren.

afa *f* tung, lummer luft; vemmelse.

afasia *f* afasi, tap av taleevnen.

afèresi *f* aferese, bortfall av ordets begynnelse.

affabile elskverdig; **affabilità** *f* elskverdighet.

affaccendamento *m* travelhet, opptatthet, rastløshet; **affaccendare (-è)** *refl.* ha det travelt; ~ *in, per qualcosa* være opptatt med noe.

affaccendato opptatt; stundesløs.

affacchinamento *m* slit, strev, mas; **affacchinare** overanstrenge seg, slite seg ut, mase (som en *facchino*); **affacchinato** overanstrengt.

affacciare (*à*) stille ut (i vindu), stille til skue; *affacciarsi alla porta, alla finestra* vise seg i, kikke ut av dør, vinduet; *un dubbio mi si affaccia alla mente* jeg blir grepet av (en) tvil.

affagottare (*ò*) bunte sammen; *refl.* kle seg dårlig.

affamare utsulte; **affamato** forsulten, uthungret; grisk; **affamatore** *m* (*f* -trice) utsuger.

affannamento *m* strev, anstrengelse; **affannare** utmatte, forurolige, engste, besvære; *refl.* streve; *affannarsi per una cosa* anstrengelse seg for noe; *affannarsi per uno* være bekymret for en; **affannato** åndeløs, forpustet; **affanno** *m* åndenød; besvær, anstrengelse, bekymring; **affannone** *m* (*f* -ona) en som legger seg opp i alt mulig; **affannoso** åndeløs, forpustet.

affardellare (*è*) pakke sammen.

affare *m* forretning, sak; *bell'~!* (*iron.*) nydelige saker! *cifra di affari* omsetning; *conclusione d'un ~* avslutning av en forretning; *affari pubblici, privati* offentlige, private saker; *casa di mal ~* bordell; *donna di mal ~* skjoge; *ministero (ministro) degli affari esteri* utenriksdepartementet, -(minister); *non è ~ mio* det er ikke min sak; *un ~ da nulla* en bagatell; *quartiere degli affari* forretningskvarter; *che ~ è questo* hva skal dette bety? hva er det for noe?

affare, *refl.* passe, hove.

affarismo *m* geskjeftighet, spekulasjonsvirksomhet; **affarista** *m*, *f* spekulant; *mentalità da ~* spekulantmentalitet.

affarone *m* kjempeforretning.

affasciare binde sammen til knippe, bunte.

affascinamento *m* fortryllelse; **affascinare** (*-fà-*) fortrylle, sjarmere; **affascinatore** *m* (*f* -trice) en som fortryller, sjarmør; **affascinazione** *f* fortryllesse.

affascinare (*i*) bunte sammen.

affastellamento *m* opphopping; **affastellare** (*è*) binde; dyngse sammen; *fig.* hope opp; **affastellatore** *m* (*f* -trice) opphoper, samlar; **affastellio** *m* stadig opphopping.

affaticamento *m* strev, anstrengelse; **affaticare** (*i*) trette, anstrengelse; *refl.* anstrengelse seg, streve; **affatichevole** anstrengende.

affatto helt, ganske; *niente ~* slett intet, ikke.

affattucchiare forhekse, forgjøre.

affatturamento *m* forhekselse, forgjørelse; **affatturare** (*ù*) forhekse; forfalske (vin); **affatturazione** *f* forhekselse.

affazzonare (*ò*) forskjonne, pryde, smykke.

affè! min santen! i sannhet! ~ *mia!* min tro! ~ *di Dio!* ved Gud!

affermabile som kan (hor) bekrefte, hevdes; **affermare** (*è*) bekrefte, hevde, forsikre, si ja til; *refl.* hevde seg, utmerke seg; *affermarsi sul mercato* slå an på markedet; **affermativa** *f* bekreftelse; *nell'~* i bekreftende fall; **affermativo** bekreftende; *proposizione affermativa* positiv, bekreftende setning; **affermazione** *f* bekreftelse, forsikring, påstand; måte å hevde seg på; noe man hevder seg ved; ~ *recisa, categorica* resolutt, kategorisk påstand.

afferramento *m* grep; pågripelse; **afferrare** (*è*) gripe, fastholde; få fatt i; *mar.* lande, anlope; *refl.* holde seg fast; klamre seg fast; ~ *l'occasione, il momento opportuno* gripe anledningen, benytte

det rette øyeblikk; *afferrarsi alla speranza* klamre seg til håpet; **afferratoio** *m* tang, *fig.* påskudd.

affettare (*è*) skjære i skiver; *affettarsi un dito* skjære seg i fingeren; **affettasalumi** *m* påleggsmaskin; **affettato** *m* pålegg, skinke el. pølseskiver; **affettatore** *m* (*f* -trice) som skjærer skiver; (*macchina*) **affettatrice** påleggsmaskin; **affettatura** *f* oppskjæring.

affettare (*è*) hykle, affekttere, skape seg; **affettato** affekttert, tilgjort; **affettazione** *f* tilgjorthet, affektasjon; **affettibile** påvirkelig; **affettibilità** *f* påvirkelighet; **affettività** *f* følsomhet; **affettivo** følelses-; **affetto** belemret, beheftet; ~ *da gott* plaget av gikt; ~ *da un'ipoteca* beheftet (med pantelån); ~ *m* affekt, sinnsbevegelse; kjærlighet, hengivenhet; **affettuosità** *f* hjertelighet, hengivenhet; **affettuosio** hjertelig, hengiven, kjærlig; *carattere ~* elskelig vesen; **affezionabile** vinnende, kjærlig, hengiven- (de); **affezionabilità** *f* vinnende vesen; hengivenhet; **affezionamento** *m* det å innta el. bli inntatt i; **affezionare** (*ò*) vekke tilbøyelighet hos, vinne, innta; *affezionarsi a uno* få en kjær; **affezionatissimo** (særdeles) hengiven; **affezionato** hengiven; ~ *cliente* trofast kunde; **affezione** *f* tilbøyelighet, hengivenhet; sykkelig tilstand; *prezzo d'~* affeksjonsverdi.

affiacchire svekke, avkrefte; *refl.* svekkes.

affiancare flankere; sekundere, (under)støtte; *refl.* stille opp (side om side).

affiatamento *m* fortrolighet; overensstemmelse, samspill; **affiatore** få til å harmonere, gjøre fortrolig; samstemme, samspille; *refl.* bli sammen-spilt; *affiatarsi con uno* bli fortrolig med; **affiatato** sammenspilt, på bølgelengde.

affibbiare spenne (sammen), hekte på; ~ *un colpo* tilføye et slag; ~ *una moneta falsa a uno* lure på noen en falsk mynt; ~ *un nomignolo a uno* gi en et økenavn; *affibbiarla a uno* spille en et puss; *affibbiarsi a uno* henge seg på en, klamre seg til en; **affibbiatura** *f* hekting; det å hekte, spenne.

affidamento *m* sikkerhet, garanti; tilsagn; *fare ~ su stole* på; **affidanza** *f* (stor) tiltro; **affidare** betro; ~ *qualcosa a uno* betro en noe; ~ *una cosa alla memoria* lære noe utenat, sette seg fore å huske noe; *affidarsi a stole* på.

affienare (*è*) føre med høy; **affienata** *f* høyføring, et måltid (høy); **affienatura** *f* høyføring.

affienire (*-isco*) vantrives, gå i strå (planter).

affievolimento *m* svekkelse; **affievolire** (*-isco*) svekke; *refl.* bli svekket.

affiggere slå opp (plakat); ~ *lo sguardo in uno* stirre på en; ~ *all'albo* sette på oppslagstavla.

affigliare = *affiliare*.

affilamento *m* sliping; avmagring; **affilare** skjerpe, slipe, plante i rekke; *refl.* bli mager; **affilata** *f* sliping; **affilato** skarp, mager, innfallen; *una lingua affilata* en skarp tunge; *naso ~* smal nese; **affilatoio** *m* sliperedskap; **affilatura** *f* sliping.

affiliare (*-fì-*) oppta som medlem, melde inn; *affiliarsi un bambino* ta til seg et barn, adoptere; **affiliato** *m* medlem, tilhenger; *società affiliata* datterselskap; **affiliazione** *f* innmelding, medlemskap; det å ta barn til seg.

affinamento *m* rensing; sliping; **affinare** gjøre fin, tynn; rense; skjerpe, kvesse; ~ *la vista, l'ingegno* skjerpe synet, tanken; **affinatoio** *m* smeltedigel; **affinatore** *m* (*f* -trice) en som renser (metall); **affinatura** *f* rensing.

affinché (*med konj.*) forat.

affine, *konj.* *affine di (a fine di)* forat.

affine beslektet; liknende; ~ *m, f* slektning; **affinità** *f* likhet, slektskap; ~ *elettiva* valgslektskap, tiltrekning; ~ *spirituale* åndsslektskap.

affioccare (*ò*), **affiochire** (*-isco*) bli hes; bli svak (og *refl.*); **affiochimento** *m* det å bli hes; heshet; **affiochito** hes.

affioramento *m* det å vise seg på overflaten; *geol.* overflateforekomster; *crema di* ~ fløte; **affiorare** (*ò*) komme opp til overflaten, dukke opp.

affissare se stivt på, fikse; betrakte (*fig.*).

affissi *se*: **affiggere**; **affissione** *f* oppklebning; oppslag; ~ *pubblicitaria* oppklebning av plakater; *divieto di* ~ ! plakater forbudt! **affisso** *m* oppslag; skodde, dørkarm, vinduskarm; *gram.* affiks; *se*: *porta-affissi*.

affittabile som kan leies ut; **affittacamere** *m, f* (losji)vert(inne); **affittaiuolo** *m* forpakter; **affittanza** *f* leie(kontrakt); **affittamento** *m* leie, forpaktning; **affittare** leie ut, bortforpakte; *si affitta, affittasi, affittansi* (er) til leie; **affittatore** *m* (*f -trice*) utleier; **affittavolo** *m* forpakter.

affittire (*-isco*) gjøre (bli) tett, tykk.

affitto *m* leie(avgift); utleie; *dare in* ~ leie ut; *prendere in* ~ leie; *affitti e prestati* leie og låne; *prezzo dell'* ~ leie(avgift); **affittuale** *m, f*, **affittuario** *m* leier og forpakter.

afflato *m* åndedrett, pust; inspirasjon.

affliggere bedrove, smerte, plage; *mi affligge il mal di denti* jeg plages av tannpine; *refl.* bekymre seg; *non ti affliggere* ta det ikke så tungt; **afflissi**, **afflittito** *se*: **affliggere**; **afflittivo** som plager, smerter; *pena afflittiva* korporlig straff, fengselsstraff; **afflizione** *f* smerte, bedrovelse; ulykke.

affluente tilflytende; ~ *m* bielv; **affluenza** *f* tilstrømning; **affluire** (*-isco*) strømme til, flyte sammen; **afflussionato** snuet; **afflusso** *m* tilstrømning; ~ *di sangue* blodtilstrømning.

affocatore *m* (*f -trice*) en som oppgløder (og *fig.*); **affocare** (*ò*) gjøre glødende, hete opp.

affogamento *m* kvelning, drukning; **affogare** (*ò*) kvele, drukne; (*fig.*) *a here o* ~ enten - eller! ~ *dal caldo* kveles av varme; *si affoga!* for en varme! ~ *nei milioni, nei guai, nei debiti* drukne i penger, i ulykker, i gjeld; ~ *in un bicchier d'acqua, in un secchio* fortape seg i småting; *stanza affogata* rom med dårlig luft; *uova affogate* egg kokt uten skall; **affogatoio** *m*, *særsl.* *fig.* sted hvor man kveles, druknes.

affollamento *m* trengsel; **affollare** (*ò*) trenge, fylle til trengsel, samle i mengde; ~ *uno di (con) qualcosa* bestorme en om (med) noe; *refl.* stimle sammen; *affollarsi a mangiare* gå løs på maten; **affollato** stappfullt; ~ *di lavori* nedlesset i arbeid.

affondamento *m* senking, synking; **affondare** (*ò*) senke, bore i senk; gå ned (skip); kaste (anker); trenge dypt ned; sette (annonse) nederst på siden; ~ *l'aratro nei campi* legge jord under plogen; ~ *un pozzo* gjøre en brønn dypere; **affondatoio** *m* ankerutløser; **affondatore** *m* (*f -trice*) som senker, borer; **affondatura** *f* boring, senkning.

afforcare (*ò*) kaste det andre ankeret; forankre.

afforestare (*è*) beplante med skog.

afforzamento *m* befestning; **afforzare** (*ò*) befeste.

affossamento *m* groft(ing); **affossare** (*ò*) grave, grofte; *guance affossate* innsunkne kinn; *occhi affossati* dyptliggende øyne; **affossatura** *f* groft(ing).

affrancabile som kan (bør) befris; frankeres; af-

francamento *m* frigjoring; frankering; **affrancare** frigjøre; frankere; *refl.* gjøre seg fri, ta mot til seg; **affrancatrice** *f* frankeringsmaskin; **affrancatura** *f* frigjoring; frankering, porto; **affrancazione** *f* frigjoring; frankering.

affranto nedbøyd, utmattet; ~ *dalla fatica, dalle veglie* ødelagt av slit, nattevåk.

affratellamento *m* fraternisering; **affratellare** (*è*) slutte sammen (som brødre).

affrenamento *m* bremsing, tøyling, tvang; **affrenare** (*è*) tøyte, tvinge, moderere; bremse; **affrenatore** *m* (*f -trice*) den som tøyler etc. (*se*: *affrenare*).

affrescare (*è*) male fresko; **affreschista** *m, f* fresko-maler; **affresco** *m* (*pl -chi*) fresko(maling).

affrettamento *m* fremskyndelse; il, hast(verk); **affrettare** (*è*) skynde på, fremskynde; *refl.* ile, skynde seg; *lavoro affrettato* hastverksarbeid.

affrittellare (*è*) frityrsteke (egg).

affrontabile som kan (bør) møtes, trosses; **affrontamento** *m* møte; fornærmelse; **affrontare** (*ò*) møte, byde tross; ~ *un pericolo, un ladro, la morte* møte en fare, en tyv, døden; ~ *il giudizio* møte for retten; *refl.* stå overfor hverandre; *affrontarsi di una cosa* bli fornærmet over noe; **affronto** *m* fornærmelse; *lavare un* ~ gjengjelde en fornærmelse; ~ *sanguinoso* blodig fornærmelse.

affruttato beplantet med frukttrær.

affumicamento *m* roking; **affumicare** (*ù*) røke (matvarer); sverte, sote; røke ut; desinfisere; **affumicatòio** *m* rokeri; **affumicata, affumicatura** *f* roking.

affusare, affusellare, affusolare spisse til.

affusto *m* lavett.

afide, afidio *m* bladlus.

afonia *f* stemmeløshet; **afono** stemmeløs.

aforismo, aforisma *m* fyndord, aforisme.

afoso lummer.

africano (affricano) afrikansk; ~ *m* neger(kyss).

afro bitter, besk.

afrodisiaco (pl -ci) pirrende; ~ *m* pirringsmiddel.

afróre *m* vond lukt, stank; **afròso** stinkende.

afta *f* liten svulst i munnen el. svelget; ~ *epizootica* munn- og klovsyke.

àgape *f* kjærlighetsmåltid (hos de første kristne); vennelag.

agàrico *m* (*pl -ci*) sopp, paddehatt.

agàta *f* tråden på en nål (garnbinding).

agata *f* agat.

agenda *f* notisbok; dagsorden; ~ *da tavolo* notisblokk; ~ *tascabile* (lomme)notisbok.

agente virkende, virksom; ~ *m* agent, embetsmann; (*kjemi*) agens; ~ *di cambio* vekselmegler; ~ *diplomatico* diplomatisk utsending; ~ *investigativo* oppdager, detektiv; ~ *provocatore* provokator; ~ *di polizia, di Pubblica Sicurezza* politibetjent; ~ *delle tasse* skatteoppkrever.

agenzia *f* agentur, byrå, kontor; ~ *consolare* konsulat; ~ *d'informazioni* opplysningskontor; ~ *di inserzioni* annonsebyrå; ~ *di pubblicità* reklamebyrå; ~ *delle tasse* skattekontor; ~ *telegrafica* telegrafkontor; ~ *di viaggi* reisebyrå.

agevolamento *m* lettelse; **agevolare** (*è*) lette, mildne, hjelpe; **agevolatore** *m* (*f -trice*) som letter; hjelper; **agevolazione** *f* lettelse; **agèvole** lett; omgjengelig; villig (hest); overkommelig (pris); **agevolèzza** *f* letthet; lettelse; håndsrekning.

agganciabottoni *m* *inv.* skoknapper; **agganciare**

- knappe, hekte; koble til; ~ *l'avversario* komme i kontakt med motstanderen.
- aggangherare** (-gà-) hekte på.
- aggattigliare** (-igl-) *refl.* slåss.
- aggattonare** (ò) snike seg innpå.
- aggeggiare** (è) sy om, passe til; lage; **aggèggio** *m* ting(est).
- aggelare** (è) fryse til is.
- aggentilire** (-isco) foredle, forfine.
- aggettare** (è) springe, rage fram.
- aggettivare** sette til adjektiv; gi adjektivisk form; **aggettivazione** *f* det å sette til adjektiv; adjektivering; **aggettivo** *m* adjektiv.
- aggetto** *m* fremspring, utspring.
- agghiacciamento** *m* tilfrysning; **agghiacciare** (-accio) få til å fryse, isne; *refl.* fryse til is.
- agghiaccio** *m* se: *addiaccio*, *aggiaccio*.
- agghiadare** *gl.* stivne av kulde.
- agghiaiare** gruse, strø grus på.
- agghindamento** *m* pynt(ing); **agghindare** pynte, smykke; *è tutta agghindata* hun er utstaffert.
- aggiacciare** legge til jorda; krølle (klær).
- aggiardinare** gjøre til hage, dyrke opp.
- aggiaccio** *m* styreapparat, rorpinne; se: *addiaccio*.
- aggio** *m* merk. agio; *un tempo la lira faceva ~ sull'oro* en tid lå liren over gullverdien.
- aggiogabile** som kan spennes i åk; **aggiogare** (ò) spenne i åk, spenne for; **aggiogatore** *m* (*f* -trice) som spenner i åk; undertrykker.
- aggiornamento** *m* utsettelse; ajourføring; berammelse av dag (dato); **aggiornare** (ò) utsette; beramme; fore å jour; dager; *refl.* bli dag; ~ *sine die* utsette på ubestemt tid.
- aggiotaggio** *m* børsspill, jobberi; **aggiotatore** *m* (*f* -trice) jobber, børsspekulant.
- aggramento** *m* omringning; omgående bevegelse; bedrageri, narreri; **aggrare** omringe, omgå; trekke i ring, narre; *aggrarsi per le vie* streife omkring i gatene; *aggrarsi su (sopra, intorno a)* handle om; *aggrarsi intorno a* belope seg til omtrent; **aggratore** *m* (*f* -trice) bedrager; **aggrivole** som kan omgås, narres; innviklet.
- aggiudicare** (ù) tilstå, tilkjenne; **aggiudicatario** *m* den som blir tilkjent noe; **aggiudicativo** som tilkjenner; *sentenza aggiudicativa* tilkjennelsesdom; **aggiudicazione** *f* tilkjennelse.
- aggiungere** tilfoye, legge til; *gl.* rekke, nå; *refl.* slå seg sammen, forenes; **aggiungimento** *m* tilføyelse; **aggiunta** *f* tillegg; **aggiuntare** forbinde; sy sammen; skjote; **aggiuntatore** *m* (*f* -trice) en som forbinder, syr sammen; **aggiuntatura** *f* forbindelse, sammensying; som; **aggiunto** 1. se *aggiungere*, 2. *m* medhjelper, adjunkt, assessor; ~ *giudiziaro* dommerfullmektig; **aggiunzione** *f* tilføyelse, tillegg.
- aggiustabile** som lar seg reparere el. innstille; **aggiustaggio** *m* innstilling, justering; **aggiustamento** *m* reparasjon, utbedring; utligning; **aggiustare** ordne, utbedre, reparere; montere; beriktige; justere; tildele (slag); utlikne (regning); bilegge (strid); ~ *uno* gi en det han fortjener (*og iron.*); ~ *i conti con uno* dra en til regnskap; ~ *fede a skjenke tiltro*; ~ *il tiro* skyte seg inn på målet; *refl.* enes, forlikes; **aggiustatezza** *f* riktighet, nøyaktighet; **aggiustato** treffende, rammende; nøyaktig; *bene* ~ velordnet, veltilpasset; *un colpo ben aggiustato* et velrettet slag; **aggiustatore** *m* (*f* -trice) reparatur, montør; **aggiustatura** *f* istandsettelse, justering.
- agglobare** (ò) samle, forene.
- agglomeramento** *m* opphoping; ~ *urbano* maurtue (*fig.* om by); **agglomerante** *m* bindemiddel; **agglomerare** (ò) hope opp; **agglomerato** *m* konglomerat; ~ *urbano* bymessig bebyggelse; **agglomerazione** *f* opphoping.
- agglutinamento** *m* sammenklebning; agglutinasjon; **agglutinante** klebende, klebrig; agglutinerende; **agglutinare** (ù) klebe sammen, forene; agglutinere; **agglutinazione** *f* klebing, agglutinasjon.
- aggobbire** (-isco) gjøre (bli) puklet; *refl.* bli pukkelrygget; *fig.* slite seg en pukkel til; ~ *sui libri* lese «som en hest»; henge over bøkene.
- aggomitolare** (-mi-) nøste opp, rulle sammen; *refl.* rulle seg sammen; **aggomitatore** *m* (*f* -trice) som lager nøster; nøsteapparat; **aggomitatura** *f* nøsting.
- aggottamento** *m* øsing; fjerning av grunnvann; **aggottare** (ò) øse (båt); fjerne grunnvann; **aggottato** *m* (slags) øse; **aggottatura** *f* øsing.
- aggradare** behage, anstå; *fa come (ti) aggrada* gjør som du vil; **aggradevole** behagelig; **aggradimento** *m* behag, samtykke; **aggradire** (-isco) 1. se: *gradire*, 2. behage.
- aggraffare** gripe; *refl.* klamre seg til.
- aggraffiare**, **aggraffignare** = *aggraffare*.
- aggranchiare**, **aggrancire** (-isco) = *aggranchire* (-isco) få til å stivne; *refl.* stivne.
- aggrandimento** *m* forstørrelse; **aggrandire** (-isco) forstørre, bli større; overdrive; *refl.* bli stor, større.
- aggranfiare**, **aggranfignare** gripe; *fam.* stjele.
- aggrappamento** *m* grep; **aggrappare** gripe fatt i; *aggrapparsi a* klamre seg til; **aggrappo** *m* grep.
- aggrappare** *refl.* samle seg i klase, klynge.
- aggravamento** *m* forverring; **aggravante** graverende; *circostanza* ~ skjerpende omstendighet; ~ *f* graverende omstendighet; **aggravare** tyngre, belastere; forverre; skjerpe; *refl.* forverres; **aggravio** *m* vekt(forøkelse); byrde; forverring; beskyldning; *fare un ~ a uno di qualcosa* legge en noe til last; *tornare di ~* falle til byrde; ~ *di coscienza* samvittighetsnag.
- aggraziare** (-ràz-) gjøre behagelig, pen; *refl.* gjøre seg pen; innynde seg; **aggraziato** yndig.
- aggreddire** (-isco) overfalle.
- aggregabile** som kan forenes, tilknyttes; **aggregamento** *m* tilslutning, sammenslutning; **aggregare** (è) knytte til, forene med, slutte seg til; **aggregato** *m* sammenslutning; aggregat; tilknyttet funksjonær; **aggregazione** *f* forening, opptakelse (i et selskap).
- aggressione** *f* angrep, overfall; aggresjon; *patto di non ~* ikke-angrepspakt; **aggressore** *m* (*f* *aggressitrice*) angriper.
- aggravare** *gl.* tyngre, belaste (*og fig.*).
- aggrichiare** = *aggricciare* riste el. stivne av kulde, isne.
- aggrinzare** rynke; **aggrinzire** (-isco) rynke, krølle; *refl.* bli rynket; **aggrinzito** rynket.
- aggrommare** klumpe seg; lage skorpe, bunnfall.
- aggrondare** (ò) rynke (brynene).
- aggrondatura** *f* rynking.
- aggroppamento** *m* bunting; opphoping; **aggroppare** (ò) bunte; dyngre opp; bøye, krumme; **aggroppatura** *f* bunt; dyngre.
- aggrottare** (ò) rynke (bryn); *con la fronte aggrottata* med rynket panne.
- aggrottescare** lage (male) grotesker.

aggrovigliare slynge inn i hverandre, vikle inn;
aggrovigliatura *f* (for)vikling.
aggrumare (*srl. refl.*) klumpe seg.
aggruppamento *m* gruppering; **aggruppare** gruppere.
aggruzzolare spare, legge seg opp penger.
agguagliabile som kan jevnes, jevnføres; **agguagliamento** *m* det å jevne, jevnføre; **agguagliare** gjøre lik, jevne; komme på høyde med; holde mål; **agguagliatore** *m* (*f trice, -tora*) som jevner etc.; **agguaglio** *m* *sj.* sammenlikning; **agguagliatoio** *m* redskap til å jevne med.
agguantare gripe, ta (tyv og likn.); stanse.
agguato *m* bakhold; *stare in* ~ stå (ligge) på lur; *preparare, tendere un* ~ legge seg i bakhold, lage en felle.
agguattare skjule; *refl.* gjemme seg.
agguerrimento *m* (krigs)øving; **agguerrire** (*-isco*) venne til krig, herde; **agguerrito** krigsdyktig; *fig.* herdet, stålsatt.
agguindolare (*i*) vinde opp; *fig.* narre.
aghettare (*è*) snøre; **aghetto** *m* snøre, lisse.
aghiforme nåleformet.
agiamente, vivere ~ leve i velstand; **agiatezza** *f* velstand; *vivere, cullarsi nell'* ~ leve i velstand; **agiato** velstående.
agibile gjørlig.
agile smidig, rask; **agilità** *f* behendighet.
agio *m* bekvemmelighet, beleilighet; velstand; *stare a suo* ~ ha det godt; *mettiti a tuo* ~ ! gjør deg det makelig!
agiografia *f* helgenbiografi, hagiografi; hellig skrift; **agionimo** *m* helgennavn.
agire (*-isco*) handle; agere; virke; opptre; ~ *contro uno* anlegge sak mot en, stevne en.
agitabile svingbar, bevegelig; *fig.* bevegelig, hissig; **agitamento** *m* svingning; bevegelse, urolighet; opprørhet; **agitare** (*à*) svinge, riste; hisse opp; ~ *una questione* drøfte et spørsmål; **agitato** urolig, opphisset, opprørt; **agitatore** *m* (*f -trice*) agitator, oppvigler; glasspinne til å røre med; **agitatorio** agitatorisk; **agitazione** *f* agitasjon; opphisselse.
agliaceo løk-; **agliaino** *m* løkhage, løkåker; **agliata** *f* hvitløksaus; kjedelig foredrag, preke; **aglio** *m* hvitløk; *mangiar, roder l'~ (fig.)* bite i seg noe.
agnatizio slekts-; **agnato** *m* slektning (på mannsiden); **agnazione** *f* slektskap.
agnellaio *m* lammekjøtt-selger; **agnellatura** *f* lamming, lammetid; **agnellino** lite lam; *fig.* beskjeden person; **agnello** *m* lam; *l'~ di Dio* Guds lam; **agnellotto** *m* stort lam, fjorlam; innbakt farse i makaroni.
agnusdei *m* guds lam; Jesu-bilde; en bønn; *far l'~* spille beskjeden.
ago *m* (*pl aghi*) nål; brodd; viser; strikkepinne; ~ *della bilancia, della bussola* vektnål, kompassnål; ~ *da calza* strikkepinne; ~ *da cucire* synål; *infilar un* ~ tre i en nål; *lavori d'~*, *lavori ad* ~ håndarbeid; *l'~ nel pagliaio* nål i en høystakk; ~ *torto* heklenål; ~ *da velaio* salmakernål.
agognare (*à*) ønske inderlig.
agonale kamp-, kamplysten; **agone** *m* kampplass, manesje; kamp, dyst; tevling, konkurranse.
agonia *f* døds kamp; pine (*fig.*); *essere in* ~ ligge for døden; **agonizzare** ligge for døden.
agoraio *m* nålehus, nåleskrin; nåleselger.
agostano august-; *fieno* ~ hå, etterslått.
agostiniano *m* augustiner(munk).

agosto *m* august; **agostino** født i august; *uva agostina* druer som modner i august.
agrafe *f* hekte, spenne.
agraria *f* landbruksvitenskap, agronomi.
agrario landbruks-; ~ *m* jordeier; bondeparti-mann.
agresta *f* (slags) drue; **agrestata** *f* drikk av samme drue.
agreste landlig; vill (plante); *fig.* udannet.
agresto bitter; ~ *m* umoden drue; **agrestume** *m* bitter smak; bitre saker; **agrezza** *f* bitterhet.
agricola *m* jorddyrker, bonde; **agricolo** landbruks-; **agricoltore** *m* jorddyrker; **agricoltura** *f* landbruk.
agrifoglio *m* kristtorn.
agrimensore *m* landmåler.
agrimensura *f* landmåling.
agrippina *f* (enlenet) sofa.
agro *m* mark; *l'~ romano* den romerske kampagne.
agro sur; ~ *m* surhet; sur saft; *il vino ha preso l'~* vinen er blitt sur; **agrodolce** sursøt, bittersøt (*og fig.*).
agrologia = **agronomia** *f* landbruksvitenskap; **agronomo** *m* agronom; landbrukskandidat.
agroro *m* sursmak; **agrumo** *m* (*srl. pl*) citrusfrukter; sursmak, surhet (*fig.*); **agrumeto** *m* beplantning med *agrumi*.
agugella *f* liten nål (for malere).
aguglia *f* tårnspiss, obelisk; nål; hornfisk.
aguzzamento *m* skjerping; **aguzzare** skjerpe, stimulere; **aguzzata** *f* skjerping; *dare un'~* skjerpe; **aguzzatore** *m* (*f -trice*) som skjerper; **aguzzatura** *f* skjerping.
aguzzino *m* slavedriver (*og fig.*).
ah! å! akk; **ah!** **ahi!** å! akk! **ahimè!** akk og ve!
àia 1. *f* treskeplass; tun; *menare il can per l'~* trekke i langdrag, somle; 2. ~ *f* guvernante.
aiduco *m* heiduk.
àio *m* oppdrager, huslærer.
aire *m* tilløp, tendens; *dare l'~ a una cosa* gi noe en skubb, sette i gang; *prendere l'~* ta tilløp, starte.
airone *m* hegge.
aita *f* (poet.) hjelp; *aita, aita!* (spøk) hjelp meg!
aitante tapper; ~ *della persona* sterk.
aiola, aiuola *f* (blomster)bed.
aiuolo *m* fuglenett.
aiutante *m* hjelper; adjutant; betjent; **aiutare** hjelpe; *aiutati, ché Dio t'aiuta* Gud hjelper den som hjelper seg selv; **aiutatore** *m* (*f -trice*) hjelper; **aiuto** *m* hjelp; hjelpelærer; *aiuti m. pl* forsterkninger.
aizzamento *m* provokasjon, utfordring; **aizzare** hisse (hunden) på; hisse opp; **aizzatore** *m* (*f -trice*) opphisser, provokator.
ala *f* (*pl ali*) vinge; fløy; skygge (på hatt); **abbassar le ali** stikke halen mellom bena; ~ *destra* (*sinistra*) høyre (venstre) vingløper; *far* ~ gi rom, plass (for forbipasserende); *metter le ali* fly fra redet (*og fig.*); *star sulle ali* være reiseklar, stå på reisefot.
alabarda *f* hellebard; *piantar l'~* slå opp sine teltstokker; **alabardiére** *m* soldat med hellebard.
alabastràio *m* en som lager el. selger alabastvarer; **alabastrino** alabast-; **alabastro** *m* alabast.
alacre ivrig, energisk; **alacrità** *f* iver.
alaggio *m* det å hale på land; *scalo d'~* (båt)slipp.
alamari *m. pl* snorebesetning på uniform.
alano *m* bulldog.

- alare** *mar.* hale, slepe, dra.
alare *m srl. pl alari* ildbukker.
alario *m hist.* floysoldat; hjelpesoldat.
alata *f* vingeslag; **alato** (be)vinget.
alba 1. *f* demring, daggry; *l'~ dei tempi* tidenes morgen; 2. *~ f* (slags) provensalsk poesi.
albagia *f* innbilskhet; **albagioso** innbilsk.
albana *f* (slags) drue; *~ m* slags vin.
albanella *f* (slags) hauk.
albanese albansk; *~ m* albaner.
albano *m* vin (fra Albano).
albatra *f* frukt av jordbærre; **albatro** *m* jordbærre; albatross.
albedine *f* hvitaktig farge; **albeggiamento** *m* morgengry; **albeggiare** (*è*) demre, gry (og *fig.*).
alberare (*à*) beplante med trær; *mar.* bemaste; **alberatura** *f* beplantning; master; masteverk; **alberello** *m* lite tre; glassbeholder, apotekerkrug; **albereta** *f*, **albereto** *m* beplantning.
albergare (*è*) losjere, huse (og *fig.*); **albergatore** *m* (*f* -trice) gjestgiver, hotellvert; **albergheria** *f* hotell; *diritto d'~ (hist.)* rett til gratis losji; **alberghiero** hotell-; *l'industria alberghiera* hotellfaget; **albergo** *m* hotell, herberge; *~ per la gioventù* ungdomsherberge; *gli uccelli vanno ad ~* fuglene går til ro for natten; *caccia all'~* fuglejakt (om natten).
albero *m* tre, mast; *tekn.* aksel; *~ delle camme* kamaksel; *~ cardanico* kardangaksel; *~ cavo* hul aksel, bøsning; *~ di comando* drivaksel; *~ di distribuzione* fordelingsaksel; *~ dell'elica* skrueaksel; *~ di famiglia*, *~ genealogico* stamtre; *~ di fortuna* nodmast; *~ a gomiti*, *~ longitudinale*, *~ a manovella*, *~ motore* krumtappaksel; *~ del motore* drivaksel; *~ di natale* juletre; *~ di trasmissione* transmisjonsaksel.
albicare (*à*) skinne hvitt, hvitne.
albicocca *f* aprikos; **albicocco** *m* aprikostre.
albino hvitaktig; *~ m* albino.
albis, *domenica in ~* søndag etter påske.
albo hvit; *~ m* oppslagstavle; medlemsfortegnelse; register; album; *~ municipale*, *pretorio* oppslagsstavle på rådhuset; *l'~ d'oro* den gylne bok; *mettere, esporre all'~* slå opp, publisere; *l'~ dei medici, degli avvocati* lege-, sakførerregister.
albore *m* morgengry, demring; *gli albori della civiltà* sivilisasjonens morgen, begynnelse.
album = *albo*; **albume** *m* eggehvite; **albumina** *f* eggehvitestoff; **albuminoso** eggehvitelholdig; **albuminuria** *f* eggehvite i urinen.
alcali *m* alkali; **alcalino** alkalisk; **alcalizzare** alkalisere; **alcaloide** *m* alkaloid.
alce *m* elg.
alchimista *m* gullmaker; **alchimia** *f* alkymi.
alcione *m* måse.
alcool *m inv.* alkohol, sprit; *~ denaturato*, *~ puro*, *a 90 gradi* denaturert, ren, 90 prosents sprit; **alcoolicità** *f* alkoholprosent; **alcoólico** (*pl* -ci) alkoholisk; *gradazione, percentuale alcoolica* alkoholholdighet; **alcoholismo** *m* alkoholisme; **alcoholizzare** alkoholisere; **alcoholizzato** alkoholforgiftet; *~ m* alkoholiker.
alcorano *m* koran.
alcova *f* alkove.
alcunché noe, litt; **alcuno** noen, en eller annen; *non ~ ingen*; *alcuni* noen, enkelte.
aldilà *m*, *l'~* det hinsidige; *all'~* hinsides.
aldino, *carattere ~*, *edizione aldina* type brukt av, utgave trykt av Aldo Manuzio.
alea *f* terningspill; *correre l'~* ta en risiko.
aleatico *m* mørk, sot drue; vin av samme drue.
aleatore *m* hasardspiller (og *fig.*); **aleatorio** usikker; *contratto ~* hasardkontrakt.
alleggiare (*è*) flakse med vingene; sveve (*fig.*).
alemanna *f* en dans; **alemanno** alemannisk; *~ m* alemanner.
alenare (*è*) puste tungt.
alerone *m* balanseklaff (på flyvinge).
alesaggio *m* boring; **alesare** (*è*) bore (bilmotor); **alesatore** *m* tekn. rival; **alesatrice** *f* boremaskin.
alessandrino aleksandrinsk; *~ m* aleksandriner.
alessifarmaco *m* (*pl* -chi) motgift.
alètta *f* liten vinge; finne (fisk); ribbe (*tekn.*); *~ di accumulatore* akkumulatorribbe; *~ copriorecchie* øreklaff; *radiatore ad alette* ribbekjøler; *raffreddamento ad alette* ribbekjøling; *tubo ad alette* ribberør; **alèttone** *m* balanseklaff.
alfa *f* bokstaven; *α*; *dall' ~ all'omega* fra først til sist; **alfabeta** *m* lesekyndig person; **alfabetico** (*pl* -ci) alfabetisk; *in ordine ~*, *alfabeticamente* i alfabetisk orden; **alfabeto** *m* alfabet; *fig.* begynnelsesgrunner, grunnlag; *per ~* alfabetisk.
alfana *f* arabisk hest, ridehest.
alfiere *m hist.* fenrik; bannerfører; loper (sjakk).
alfine endelig.
alfonso *m* hallik, alfons.
alga *f* alge, tang.
algebra *f* algebra; **algebrico** (*pl* -ci) algebraisk.
algerino algirsk; *~ m* algerer.
algido iskald; **algore** *m* iskulde.
algoso bevokset med alger.
aliante *m* glidefly; *pilota di ~* glideflyver.
alias også kallet, alias.
alibi *m inv.* alibi.
alice *f* (slags) ansjos.
alicorno *m* enhjørning.
alidèzza *f* tørrhet, tørke; **alidire** tørke, bli tørr; *refl.* tørke; **alido** tørr; **alidore** *m* tørke(tid).
alienabile avhendelig; **alienabilità** *f* avhendelighet; **alienamento** *n* overdragelse, avhendelse; **alienare** (*è*) overdra, avhende; fjerne, gjøre fremmed; *refl.* frigjøre seg for; fjerne seg fra, bli uvenner med; *si è alienati gli amici* han har fjernet seg fra sine venner; **alienato** (*di mente*) sinnssyk; **alienazione** *f* avhending, overdragelse; det å stå fjernt fra; motvilje; *~ mentale* sinnssykdom; **alienista** *m* sinnssykelege; **alièno** uvillig; fremmed; *essere, non essere ~ da* være, ikke være tilbøyelig til å.
aliforme vingeformet.
aligusta *f* = *aragosta* hummer, langust.
alimentamento *m* ernæring; **alimentare** (*è*) ernære; mate, tilfore, holde ved like; **alimentare**, **alimentario** nærings-; *generi alimentari* næringsmidler, matvarer; **alimentatore** *m* (*f* -trice) som ernærer, mater; *tekn.* som tilfører drivstoff; **alimentarista** *m* matvarehandler; **alimentazione** *f* ernæring, underhold; *~ d'acqua* vannforsyning; *~ del mercato* markedsforsyning; *~ della rete* tilføring til nettet; *tubo di ~* matingsrør, tilføringsrør; **alimentizio** ernærings-; **alimento** *m* næring(smiddel); **alimenti** *pl* underholdningsbidrag.
alimònea *f* hustrubidrag.
alineia *f*, *m* underavsnitt; *typ.* ny linje.
aliquota *f* del.
aligèo *m* passatvind; også: *vento ~*.
alitare (*à*) ånde; suse (vind); **alito** *m* ånde; vindpust; dunst; *non tirava un ~ di vento* der var ikke et vindpust.
allacciamento *m* sammensnoring; forbindelseslinje;

med. forbinding; **allacciare** (-lác-) binde, knytte; trollbinde; forbinde (med spor); *med.* forbinde; ~ *relazioni di affari* knytte forretningsforbindelser; **allacciatura** *f* = *allacciamento*.

allagamento *m* oversvømmelse; **allagare** sette under vann, oversvømme.

allampanare bli mager, tørr, «gjennomsiktig».

allappare, allappolare snurpe munnen sammen.

allardare (og *fig.*) spekke.

allargamento *m* utvidelse; **allargare** utvide, utstrekke; ~ *un vestito* legge ut en kledning; ~ *il diritto elettorale* utvide stemmeretten; *mi si allarga il cuore* jeg føler glede, lettelse; ~ *le braccia* slå armene ut; ~ *la mano* slå ut med hånden; være flott; *allargarsi con uno* betro seg til en; **allargata** *f* utvidelse; *dare un' ~ a qualcosa* utvide noe litt; **allargatura** *f* utvidelse.

allarmare alarmere, slå alarm; *fig.* forurolige; **allarme** *m* alarm, panikk; bekymring; ~ *aereo* flyalarm; *esser pronto all' ~* være i alarmberedskap; *dare l' ~* slå alarm; *segnale d' ~* nødbremsesignal; *segno d' ~* nødsignal; *sirena d' ~* alarmsirene; *stato d' ~* alarmtilstand; urotilstand; ~ ! alarm! (*egtl.* *all' arme* til våpen); **allarmista** *m.* *f* panikkmaker.

allato, ~ a nær ved; ved siden av.

allattamento *m* diegiving; amming; ~ *naturale, artificiale* naturlig, kunstig ernæring; **allattare** gi melk, nære; amme (og *fig.*); **allattatrice** *f* amme; **allattatura** *f* diegiving, amming.

alleanza *f* allianse, forbund; *fare, stringere un' ~* slutte forbund; *rompere, denunciare un' ~* bryte, avbryte samband; **alleare** *refl.* slutte forbund; **alleato** alliert.

allegabile som kan anføres, vedlegges; **allegazione, allegazione** *f* anforelse, sitat; dokumentasjon; vedlegg; legering; fruktsetting; **allegamento** *m* fruktsetting; sammenbiting av tennene, sammen-snurping av munnen; **allegare** (*è*) anfore, sitere; vedlegge, sammenhefte; legere; sette frukt; ~ *i denti* bite tennene sammen, snurpe munnen; **allegato** *m* bilag.

alleggerimento *m* lettelse, lindring; **alleggerire** (-isco) lette, lindre; *fig.* lette, «loppe».

alleggiare *etc.* se: *alleggerire*.

alleggio *m* lekter (skip).

allegiare (-isco) (og *refl.*) sette frukt.

allegoria *f* allegori; **allegorico** (*pl -ci*) allegorisk; **allegorizzare** fremstille allegorisk.

allegrare ~ (*è*) oppmuntre; **allegrezza, allegria** *f* glede, munterhet, fryd; **allegro** glad, munter, livlig; **allegro** *m* som er glad av natur; glad laks.

alleluia *m* halleluja; *cantar ~* være storglad.

allenamento *m* trening; *tenuta d' ~* treningsdrakt; **allenare** (*è*) trene; **allenatore** *m* (*f -trice*) trener.

allenire (-isco) bløtgjøre, mildne, gjøre myk; **allentagione** *f* brokk; **allentamento** *m* bløtgjøring, avslapning, minsking (av fart); **allentare** (*è*) gjøre langsommere, slappere; knappe (tøy) opp (også *refl.* og *intr.*); *refl.* få brokk; **allentatura** *f* brokk.

allergia *f* overfølsomhet, allergi.

allerta *f* varsel; (*av: all'erta!* pass på!).

allessare (*è*) koke; **allesso, se: lessa**, kokt; *chi la vuole ~ chi arrosto* noen vil ha det ene, noen det andre; smaken er forskjellig.

allestimento *m* ordning, innretning; utrustning; *in corso di ~* i ferd med å bli gjort i stand; **allestire** (-isco) ordne, innrette, utruste.

allettamento *m* (til)lokking; lokkemat; **allettante** lokkende, fristende; **allettare** (*è*) lokke; huse; slå (korn); *refl.* gå syk i seng; **allettativo** lokkende; **allettato** syk, sengeliggende; **allettatore** *m* (*f -trice*) forfører; **allettevole** tillokkende.

allevamento *m* oppdrett, avl; oppdragelse; ~ *di bestiame* feavl; **allevare** (*è*) oppdrette, avle, nære, pleie; oppdra, amme; **allevatore** *m* (*f -trice*) oppdretter; **allevatura** *f* oppdrett.

alleviamento *m* lettelse; **alleviare** (*è*) lette.

allibire (-isco) stivne, blekne av redsel; bli bestyrret.

allibramento *m* registrering; **allibrare** bokføre, registrere; **allibratore** *m* bookmaker.

allietare (*è*) glede, forsøte; *refl.* glede seg.

allievo *m* elev, pleiebarn; ~ *ufficiale* offisersaspirant.

alligatore *m* alligator.

alligazione *f* delingsregning.

allignare slå rot, vokse (og *fig.*).

allindare pynte; **allindatura** *f* pynt(ing), eleganse.

allineamento *m* oppstilling, rekke, geled; **allineare** (*i*) ordne på linje; *refl.* tre på plass.

allitterazione *f* bokstavrim.

allivellare (*è*) *jur.* feste bort.

allivire (-isco) blekne (av redsel, kulde).

allòcco *m* (*pl -chi*) nattugle; tufs, fjols.

allocutore *m* (*f -trice*) en som (til)taler.

allocuzione *f* tiltale, kort tale; ~ *papale* paves tale.

allodiale lens-; *beni allodiali* odelsgods; **allodio** *m* len, odelsgods, fri eiendom.

allodola *f* flerke.

allogazione *f* forpakting; **allogamento** *m* innkvartering; forpakting; **allogare** (*ò*) anbringe; plassere (penger); gifte bort; gi plass; *refl.* ta tjeneste, ta en plass; **allogatore** *m* (*f -trice*) utleier; forpakter; **allogazione** *f* forpakting.

allògeno *m* mann av en annen rase; utlending; **allogeni** *m pl* fremmedelementer.

alloggiamento *m* losji, kvarter; *tekn.* lager; *dare ~ a huse*; **alloggiare** (*ò*) huse; bo, søke tilflukt; **alloggiatore** *m* (*f -trice*) vert, gjestgiver; **alloggio** *m* losji, bolig; *dare ~ a huse*; *prendere ~* bo, ta inn.

alloglotta *m* mann som taler et annet språk enn den øvrige befolkning; *isola ~* språkøy; *gli alloglotti* minoritetene.

allontanamento *m* fjernelse; **allontanare** (-tà-) fjerne; ~ *uno da sé* stote en fra seg; *refl.* fjerne seg; *allontanarsi dalla virtù* forlate dydens vei.

allora dengang; da; så; *d' ~ in poi, d' ~ innanzi, fin da ~* fra da av; *non è più quello d' ~* han er ikke lenger den han var; *e ~ ?* og hva så? *allor(a) ~* nettopp i det øyeblikk; like før; ~ *come ~* akkurat da; **allorché** da, dengang.

alloro *m* laurbær(tre); *fig.* seier; *riposarsi sugli allori* hvile på sine laurbær.

allorquando da.

allottare (*ò*) lodde ut, parsellere ut.

allucettare (*è*) forsyne med hengelås.

alluce *m* litt. stortå.

alluciare (*ù*) se på, stirre på.

allucidare (*ù*) gjøre blank, polere, pusse.

allucignolare (*i*) krølle sammen.

allucinare (*ù*) blende, hallusinere; **allucinazione** *f* hallusinasjon.

alludere, ~ a hentyde til, antyde.

allumacare (-mà-) lage stripe etter seg (som en snegl); **allumacatura** *f* striping, stripe.

- allumare** belyse; antenne; se på; garve (med alun); **allume** *m* alun; **alluminare** (*ù*) *sj.* belyse.
- alluminio** *m* aluminium; **alluminioso** aluminiums-.
- allungabile** som kan forlenges; **allungamento** *m* forlengelse; **allungare** forlenge, trekke ut, utsette; ~ *il collo* vente noe med lengsel; ~ *la mano* rekke ut hånden; ~ *il muso* bli mager; surmule; ~ *un oggetto a uno* rekke en noe; ~ *gli orecchi* spisse ører; ~ *il passo* sette farten opp; ~ *il piede* sette det lengste benet foran; ~ *la strada* ta den lengste veien; ~ *il vino* fortynne vinen; *refl.* forlenges; **allungatura** *f* forlengelse.
- allungo** *m* utspark.
- allupare**, ~ *dalla fame* være skrubbsulten.
- allusi** *se*: **alludere**; **allusione** *f* hentydning; **allusivo** hentydende; **alluso** *se*: **alludere**.
- alluvionale** oppskyllet, avleiret; **alluvionato** *m* som er rammet av oversvømmelse; katastroferammet; **alluvione** *f* oversvømmelse; avleiring.
- almanaccare** fantasere, bygge luftslott; **almanacchio** *m* fantasering, grubleri; **almanacco** *m* (*pl -chi*) almanakk; *l'~ di Gotha* Gotha-kalenderen; **almanaccòne** *m* grubler, fantast.
- almanco**, **almeno** i det minste; ~ *venisse!* bare han ville komme! ~ *facesse bel tempo!* bare det ble godt vær!
- almo** *poet.* livgivende; udodelig, guddommelig.
- alno** *m* or, oldertre.
- aloe**, **aloe** *m* aloe (plante og medisin).
- alòne** *m* månering, solring, halo.
- alopecia** *f* hårløshet, hårtap.
- alpaca** *m* alpakka; alpakkestoff.
- alpacca** *f* alpakka (metall).
- alpe** *f* berg, fjell; seter; **alpeggiare** (*è*) dra til seters; **alpeggio** *m* seterbeite, sommerbeiting; **alpestre** alpe-; berg-; **alpiere** *m* alpejeger; **alpigiano** *m* alpeboer; fjellboer; **alpinismo** *m* fjellklatring; **alpinista** *m*, *f* fjellklatrer; **alpinistico** (*pl -ci*) tindebestignings-; **alpino** alpeaktig; alpe-; alpin; *Club ~ Alpeklubb*; ~ *m* alpejeger.
- alquanto** noe, litt.
- alsaziano** elsassisk; ~ *m* elsasser.
- alt!** holdt! (i telegram) stopp!
- altalena** *f* gyng, huske, vippe(brett); *fig.* det at noe skifter, går opp og ned; **altalenare** (*è*) gyng, vippe; **altaleno** *m* maskin til murstorming, til å heise vann fra brønn.
- altana** *f* altan; **altano** *m* jaktfalk.
- altare** *m* alter; ~ *maggiore* hoyalter; *pala d'~* maleri på, over alter; *sl.* altertavle; **altarino** *m* lite alter; *scoprire gli altari* åpenbare hemmeligheter.
- alterabile** foranderlig; *fig.* pirrelig, irritabel; **alterabilità** *f* foranderlighet; oppfarenhet; **alterare** (*à*) forandre, forfalske, fordreie; opphisse; tirre; *refl.* forandre seg, bli hissig, fare opp; **alterazione** *f* forandring, forfalskning; forstyrrelse (i helbred); opphisselse.
- altercare** (*è*) trette, krangle; **alterco** *m* (*pl -chi*) kiv, strid, munnhuggeri.
- alterezza** *f* stolthet, selvfolelse.
- alterigia** *f* hovmot.
- alternamente** skiftevis; **alternare** (*è*) veksle, skifte; *refl.* veksle, skiftes; **alternatamente** skiftevis; **alternativa** *f* (av)veksling; alternativ; **alternativo** vekslelende; alternativ; *coppa alternativa* vandrepoal; **alternato**, *corrente alternata* vekselstrøm; **alternatore** *m* vekselstrømsgenerator; **alternazione** *f* (av)veksling; **alterno** skiftende.
- altèro** stolt.
- altèzza** *f* høyde; høyhet; bredde (stoff); dybde (brønn); ~ *d'animo* høysinn; *all'~ dei tempi, della situazione* på høyde med sin tid, med situasjonen; ~ *del barometro* barometerstand; *salto in ~* høydesprang; *Sua Altezza Reale* Hans Kgl. Høyhet; **altezzoso** hovmodig.
- alticcio** oppromt, lett beruset.
- altiero** stolt.
- altimetria** *f* høydemåling; **altimetro** *m* høydemåler.
- altipiano** *m* høyslette.
- altisonante** som lyder kraftig; høyttravende.
- Altissimo**, *l'~* den høyeste, Gud.
- altitudine** *f* høyde; *sole d'~* høyfjellssol.
- altivolante** høytflyvende.
- alto** høy; fornem; nordlig; *dall'~* fra oven; *dall'~ in basso* ovenfra og nedad; *fare degli alti e bassi* gå opp og ned (sykdom etc.); *fare ~ e basso* spille herre, være sjef; *in ~* opp(ad); *l'Alta Italia* Nord-Italia; *quest'anno la Pasqua è alta* i år kommer påsken sent; ~ *mare* rum sjø; *a testa alta* med oppreist panne; *parlare ~* snakke høyt; ~ *tradimento* høyforræderi; *a voce alta* høyt; *la stoffa è alta 90 cm.* stoffet er 90 cm bredt; ~ *m* høyde.
- alto** *m* holdt, rast; ~ *là!* holdt!
- altoatesino** sydtirolsk; ~ *m* sydtiroler.
- altoforno** *m* høyovn, smelteovn.
- altolocato** høytstående.
- altoparlante** *m* høytaler.
- altopiano** *m* høyslette.
- altresi** (*altressi*) likeens, likeledes.
- altrettale** liknende, lik; likedan.
- altrettanto** liksom meget; i like måte; *grazie ~!* takk i like måte! selv takk!
- altri** *inv.* en annen; *noi ~* vi.
- altrièri**, *l'~* i forgårs; forleden dag.
- altrimènti** ellers; *non ne parlerò ~* jeg skal ikke snakke mer om det; *senz'~ udirlo, lo condannerò* uten så meget som å høre ham, dømte de ham.
- altro** annen; ~? var det noe annet? var det andre ting? *l'~ anno* forrige år; siste år; *quest'~ anno* neste år; ~ *che* noe annet enn, slett ikke; i høyeste grad, ytterst; ~ *che!* ja, det kan De tro! *è tutt'~ che un leone* han er alt annet enn en løve; ~ *che ridere* det var sannelig ingen ting å le av; *è ricco?... altro che!* er han rik? ... ja, i høy grad! *non ho detto tutto, c'è dell'~* jeg har ikke sagt alt, det er mer ennå; *l'~ giorno* forleden dag; *l'~ ieri, ieri l'~* i forgårs; *non ci mancherebbe ~* det skulle bare mangle; *asino che non sei ~* for en tosk du er; *pensare ad ~* tenke på andre ting; *per ~* for øvrig; *un ~ po'* litt til; *senz'~* uten videre, (al)likevel, helt bestemt; *stasera verrò da te senz'~* i kveld kommer jeg helt sikkert til deg; *tra l'~*, *tra le altre cose* blant annet; *tutt'~* tvert imot; *l'un l'~* hverandre; *l'uno e l'~* begge to; *l'uno o l'~* en av de to; *gli uni e gli altri* de førstnevnte og de sistnevnte; noen og andre, begge parter.
- altrònde**, *d'~* annetstedsfra; for øvrig.
- altròve** annetsteds.
- altrui** en annens, nestens, fremmed; *la roba ~*, *d'~* nestens gods; *fare del male ~* skade andre.
- altruismo** *m* uegennytte, nestekjærlighet; **altruistico** (*pl -ci*) uegennyttig, nestekjærlig.
- altura** *f* høyde; hovmod; rum sjø; **alturiere** *m* sjomann i langfart.

alunnato *m* læretid, prøvetid; **alunno** *m* elev, lærling.
alveare *m* bikube; ~ *umano* fig. etasjehus; ~ *v.* plassere i kube.
alveo *m* elveleie.
alveolo *m* bicelle; voks-, honningcelle; tannhule.
alvino underlivs-; **alvo** *m* underliv; midte, det innerste av noe.
alzaia *f* dratau; (*strada*) ~ trekkvei (ved elv, kanal).
alzare løfte, heve; sette opp (pris); ta av (kort); rette, reise (seg), stille opp; ~ *le mani contro uno* legge hånd på en; ~ *le spalle* trekke på skuldrene; ~ *le vele* sette seil; ~ *la voce* heve stemmen; ~ *la voce contro uno* skjenne på en; ~ *il tacco* flykte; *refl.* stå opp; gå oppover; heve seg; *il vento si alza* det blåser opp; **alzata** *f* reisning;; forhøyning; terrasse; oppsats; ~ *di carte* det å ta av kort; *votare per ~ e seduta* stemme ved å reise seg el. bli sittende; ~ *di spalle* skuldertrekk; ~ *di scudi* (fig.) motstand, motbør; **alzato, bene ~!** god morgen! *stare ~* bli stående; **alzatore** *m* (*f* -trice) en som reiser, hever.
alzavola *f* (slags) and.
alzista *m* børsspekulant.
alzo *m* hælkappe (sko); *mil.* sikte; *dar l'~* gi innsiktingsordre.
amabile elskverdig, vennlig; **amabilità** *f* elskverdighet.
amaca *f* hengekøye, skipskøy.
amadriade *f* skognymfe; (slags) ape.
amalgama *m* kvikksølvbelegg, amalgam; rot, miksmaks; **amalgamare** (*-māl-*) amalgamere; blande.
amante som elsker; ~ *m.* elsker(inne).
amanuense *m* amanuensis; skriver.
amaranto amaranttrød; ~ *m* amarant.
amarasca *f* kirsebær; **amarasco** *m* kirsebærtre; **amarascato, amarascino** med kirsesmak, syrlig.
amare elske, holde av; ~ *meglio* (fam.) foretrekke.
amareggiamento *m* forbitrelse; **amareggiare** (*é*) forbitre, bli bitter.
amaréna *f* kirsebær; saft av samme; **amaréno** *m* kirsebærtre.
amarétto litt bitter; ~ *m* makron; **amarézza** *f* bitterhet.
amàrico amharisk.
amarilli *f* amaryllis.
amaritùdine *f* beskhet; **amaro** bitter; *caffè ~* kaffe uten sukker; *sale ~* karlsbadertsalt; *aver dell'~ contro uno* ha imot en; **amarògnolo** litt bitter; **amarume** *m* noe bittert.
amarra *f* fortøyning; tau; **amarrare** fortøye.
amàsio *m* neds. elsker.
amatista *f* ametyst.
amata, amato, l'~ den elskede; **amatore** *m* (*f* -trice) elsker, dilettant, amatør; **amatòrio** (*pl -ori*) kjærlighets-; *poesia amatoria* elskovsdikt.
amazzone *f* amasone; rytterske.
ambage *f* (*srl. pl -gi*) omsvøp; snikksnakk.
ambasciata *f* ambassade; beskjed; **ambasciatore** *m* ambassadør; bud; **ambasciatrice** *f* kvinnelig ambassadør; ambassadørfrue; **ambasciatòrio** ambassadør-; **ambasceria** *f* sendemannslag.
ambàscia *f* beklemmelse, sorg.
ambe(due) begge; (*ambidue, ambidui etc.*).
ambiare (*à*) gå i passgang; **ambitura** *f* passgang.
ambidestro like dyktig med begge hender; slu.
ambientare *refl.* tilpasse seg, akklimatisere seg;

ambiente *m* atmosfære, miljø; ~ *completo* (fam.) fullstendig møblement.
ambiguità *f* tvetydighet, uklarhet.
ambiguo tvetydig, uklar.
ambio *m* passgang.
ambire (*-isco*), ~ *a una cosa* tilstrebe, ettertrakte, ønske noe; **ambito** ønsket, etterstrebt.
ambito *m* område.
ambizione *f* ærgjerrighet; **ambizioso** ærgjerrig.
ambo begge; ~ *m* ambe (i lotteri); *iron.* par.
ambone *m* prekestol, tribune.
ambrato ravgul, rav-; **ambra** *f* rav.
ambrosia *f* gudedrikk; **ambrosiano** ambrosiansk; *F* milanesisk; **ambrosio** ambrosisk.
ambulacro *m* korridor, foajé (i teater).
ambulante omvandrende; *esposizione ~* vandrestilling; *merciaio ~* (gate)selger; *biblioteca ~* sprenglærd mann; ~ *postale* postvogn; **ambulanza** *f* ambulanse; **ambulatorio** (om)vandrende; ~ *m* poliklinikk; konsultasjonsværelse; korridor.
amburghese hamburgsk; ~ *m* hamburger.
amèba *f* amøbe.
amebèò skiftende; *canto ~* vekselsang.
amen, ammen *m* amen; *in un ~* i ett nu.
amenità *f* ynde, behagelighet, spøk; **amèno** yndig; underholdende, spøkefull; *capo ~* spøkefugl; *letteratura amena* underholdningslitteratur; *tipo ~* underlig fyr.
americanata *f* kupp; reklametrick; **americano** amerikansk; ~ *m* amerikaner; drikk (vermut, bitter, (gin) og soda).
ametista *f* ametyst.
amianto *m* asbest.
amicale venne-; **amicamente** på vennevis; **amicare** gjøre til venn; *amicarsi uno* bli venner med en; **amichevole** vennskapelig; **amichevolèzza** *f* vennskapelighet; **amicizia** *f* vennskap; likhet; *patti chiari ~ lunga* klare linjer, langt vennskap; *patto d'~* vennskapspakt; *ha molte amicizie* han har mange venner; **amico** (*pl -ci*) vennligsinnet; ~ *m* venn; ~ *d'infanzia* barndomsvenn; ~ *di casa* husvenn; ~ *di saluto, di cappello* venn en bare hilser på; **amicòne** *m* hjertevenn.
amido stivelse; **amidoso** stivelsesholdig.
amigdala *f* mandel; **amigdalite** *f* mandelbetennelse.
amissibile som kan tapes.
ammaccabile knuselig; **ammaccamento** *m* knusing; buling; **ammaccare** knuse, mase, bule; **ammaccatura** *f* knusing, bule.
ammaestrabile som kan instrueres, dresseres; **ammaestramento** *m* belæring; dressur; **ammaestrare** (*é*) belære; dressere; *le sventure ammaestranò* av skade blir man klok; **ammaestrativo** som tjener til å belære; **ammaestratore** *m* (*f* -trice) instruktør; dressør; **ammaestrèvole** lærenem.
ammagliare snøre sammen; **ammagliatura** *f* (sammen)snøring.
ammainare (*i*) stryke (seil); fire (flagg etc.).
ammalare bli syk; *refl.* bli syk; **ammalato** syk, pasient; **ammalaticcio** sykkelig; **ammalazzare** (og *refl.*) bli skranten; **ammalazzato, ammalazzito** skrantende.
ammaliamento *m* forhekselse; **ammaliare** (*-mà-*) forhekse; **ammaliatore** *m* (*f* -trice) en som forhekses.
ammalinconire (*-isco*) gjøre melankolsk; *refl.* bli melankolsk.
ammaliziare (*-liz-*), **ammalizzare** (*-isco*) gjøre, bli slu.

ammammolare (-mām-) *refl.* falle i sovne; *occhi ammammolati* sovndrukne øyne.
ammanettare (è) legge håndjern på.
ammanierare (è) gjøre kunstlet; **ammanierato** affektet.
ammannare binde i nek; **ammannellare** (è) binde i nek, bunte.
ammannimento *m* forberedelse; **ammannire** (-isco) forberede, preparere, gjøre i stand; **ammannitura** *f* forberedelse; preparat.
ammansare, ammansire (-isco) temme, blotgjøre; *refl.* bli tam, mild, rolig.
ammantare, ammantellare (è) gi, ta frakk på; dekke over; *refl.* ta frakk på; *fig.* besmykke.
ammaraggio *m* landing (på vannet); **ammarare** gå ned på vannet.
ammarezzare (è) gi moaré-glans, vatre; **ammarez-zatura** *f* moaré-glans.
ammarinare bemanne med prisemannskap.
ammassamento *m* haug; mote; **ammassare** dyng, opphøpe, samle; *refl.* holde mote.
ammassicciare (-sic-) gjøre massiv; pukke (vei); *refl.* bli massiv, solid; bli vant med.
ammasso *m* dyng; ~ *del grano* oppkjøp, tvangslevering av korn; *geol.* forekomst.
ammattassare bunte (garn); *fig.* forvikle.
ammattimento *m* vanskelighet (til å bli gal av); **ammattire** (-isco) bli gal.
ammattionamento *m* mursteinsbelegg; **ammattionare** (ò) belegge (brullegge) med murstein; **ammattionato** *m*, **ammattionatura** *f* mursteinsbelegning.
ammazzacani *m* hundemorder; **ammazzagatti** *inv.* spøk, umotens, gammeldags skytevåpen; **ammazzamento** *m* drap; *fig.* blodslit; **ammazzare** drepe, slakte; stikke (i kort); ~ *il tempo* slå tiden i hjel; *refl.* drepe seg; slite seg ut; **ammazzati!** så kan du ha det så godt! **ammazzasette** *m inv.* skrythals; **ammazzatoio** *m* slaktehus; slitsom og farlig beskjeftigelse; **ammazzatore** *m (f -trice)* drapsmann; **ammazzatura** *f* drikkepenger til slakteriarbeiderne.
ammazzolare (-māz-) binde til bukett; samle (kort).
ammelmare (è) synke ned i mudder; *refl.* søle seg til.
ammenare (è) tildele (et slag).
ammencire (-isco) gjøre (bli) slapp; visne.
ammendabile som kan (bør) rettes; **ammenda** *f* bot; pengestraff; *fare* ~ gjøre bot; **ammendamento** *m* rettelse, tilføyelse; **ammendare** (è) forbedre; bote for.
ammennicolare (i) argumentere med spissfindigheter, utflukter; fantasere; **ammennicolio** *m* (stadig) fantasering; tullsnakk; **ammennicolo** *m* påskudd, utflukt; småting; **ammennicolone** (f -ona) ordklover; vrovlekopp.
ammesso *se: ammettere*; ~ *m* en som er antatt, godkjent; ~ (che) forutsatt at; **ammettere** gi adgang; anta, oppta, innvilge, tillate, innrømme; ~ *agli esami* gi adgang til eksamen; ~ *all'ospedale* innlegge på sykehus.
ammezzamento *m* halvering; det å gjøre noe halvt; **ammezzare** (è) halvere; gjøre halvferdig; halvfylle, halvtømme; kutte (ord); **ammezzato** halvferdig; halvfull, halvtom; ~ *m* mesanin.
ammezze (-isco) bli overmoden.
ammicare gjøre tegn, blunke (a til); **ammicco** *m* blunk(ing), grimase.
amminicolo = *ammennicolo*.
amministrare (-ist-) forvalte, administrere; **amministrativo** administrativ; *anno* ~ budsjettår; *diritto*

~ forvaltningsrett; **amministratore** *m (f -trice)* administrator; **amministrazione** *f* administrasjon, forvaltning.
ammirabile beundringsverdig.
ammiragliato *m* admiralitet; **ammiraglio** *m* admiral; *nave ammiraglia* admiralskip.
ammirando beundringsverdig; **ammirare** beundre; **ammirativo** beundrende; *punto* ~ utropstegn; **ammirato** beundret; forundret; **ammiratore** *m (f -trice)* beundrer; **ammirazione** *f* beundring; **ammirèvole** beundringsverdig.
ammişerire (-isco) gjøre fattig, forarme.
ammişi *se: ammettere*.
ammissibile antakelig; **ammissibilità** *f* antakelighet; **ammissione** *f* antakelse; opptaking; tilførsel; ~ *dell'aria* lufttilførsel; *esame d'~* opptakingsprøve; *tassa d'~* innskrivningsgebyr.
ammobiliamento *m* møblering, møblement; **ammobiliare** (-bi-) møblere; **ammobiliato** møblert.
ammodernamento *m* modernisering; **ammodernare** (è) modernisere; **ammodernatura** *f* modernisering.
ammodino pen(t), på en pen måte.
ammòdo *inv.* pen, utmerket, fornuftig; *persona* ~ bra menneske.
ammogliare (ò) gifte bort (mann); *refl.* gifte seg.
ammoinare (i) smigre, smiske for.
ammollare (ò) blotgjøre, legge i bløt; slakke; *fig.* gi, tildele (slag); bestikke; *refl.* slappes, gi etter; bli våt.
ammolliente *m* blotgjørende middel; **ammollimento** *m* blotgjoring; **ammollire** (-isco) gjøre bløt; *fig.* bevege; *refl.* bli bløt, slapp; gi etter; **ammollitivo** blotgjørende.
ammoniaca *f* ammoniakk, salmiakk; **ammoniacale** ammoniakkholdig; **ammoniacco** (pl -ci), *sale* ~ ammoniakksalt; **ammonio** *m* ammonium.
ammonimento *m* formaning, påminnelse; **ammonire** (-isco) formane, påminne; refse; gi politiadvarel; **ammonito, debitamente** ~ *jur.* behørig formanet; *un* ~ en som har fått politiadvarel; **ammonitore** *m (f -trice)* formaner; **ammonitorio** formanende; *lettera ammonitoria* varselbrev; **ammonizione** *f* formaning, påminnelse; *dopo le ammonizioni di rito* etter behørig formaning.
ammontamento *m* opphopping; dyng; **ammontare** (ò) dyng opp; beløpe seg; **ammonto** *m* beløp; ~ *principale* hovedsum; **ammonticchiare** (-icc-), **ammonticellare** (è) hope sammen, dyng opp.
ammorbamento *m* forpesting; **ammorbare** (ò) forpeste; *cosa che ammorbare* ting som lukter fælt.
ammorbidare (ò), **ammorbidire** (-isco) blotgjøre; **ammorbidimento** *m* blotgjoring.
ammorchiato uklar, grumset.
ammorire (-isco) bli brun; **ammorito** solbrun.
ammorsare (ò) klemme i skrustikke.
ammorsellato *m* hakket kjøtt med egg.
ammortamento *m* amortisasjon; **ammortare** (ò) amortisere, tilbakebetale, avskrive.
ammortimento *m* drap; følelsestap (i kroppsdel); **ammortire** (-isco) avkrefte, svekke, drepe; *refl.* lammes.
ammortizzamento *m* amortisasjon; **ammortizzare** avskrive, tilbakebetale, amortisere; **ammortizzatore** *m* støtdemper; fjæring (bil); **ammortizzazione** *f* amortisasjon.
ammorzamento *m* demping; **ammorzare** (ò) dempe; **ammortatore** *m.* ~ *del colpo* buffer (jernb.vogn).
ammosciare (ò), **ammoscire** (-isco) bli slapp.
ammostare (ò) presse til most; bli til most; **ammo-**

statoloio *m* (frukt)presse; **ammostatoloie** *m* (*f* -trice) presser; **ammostatoloia** *f* pressing.
ammottamento *m* (jord)skred.
ammazzare (*ò*) klumpe.
ammucchiare (*ù*) opphope.
ammucidare (-isco) harskne.
ammuffire (-isco) mugne; *fig.* ~ *sui libri, in casa* henge over bøkene, sitte innendørs.
ammulinare (*i*) hvirvle opp.
ammusare (*og refl.*) snuse på (hverandre); surmule; **ammusire** (-isco) (*og refl.*) sette trut, bli sur.
ammutinamento *m* mytteri; **ammutinare** (*ù*) oppvigle, hisse opp; *refl.* gjøre mytteri, opprør.
ammutare, ammutolare (-isco) bli stum, forstumme.
amnesia *f* forglemmelse; ~ *mentale* hukommelses-tap.
amnistia *f* amnesti, benådning; **amnistiare** (-ti-) benåde, gi amnesti.
amo *m* fiskekrok; (*fig.*) *pigliar all'* ~ få til å bite på kroken; lure, narre.
amoerre, amoerro *m* moaré.
amorale amoralsk.
amorazzo *m* elskovseventyr, flyktig forelskelse; **amore** *m* kjærlighet, hengivenhet; *d'~ e d'accordo* i all vennskapelighet; *che ~ di bambino!* for et nydelig barn; *è un ~ vedere come* det er en fornøyelse å se hvordan; *mal d'~* ~ elskovssyke; *con ~* ~ med kjærlighet, nøyaktig; *fare l'~* ~, *fare all'~* ~ elske, parre seg; *per l'~ di Dio* for Guds skyld; **amoreggiamento** *m* flørt, kurtise; **amoreggiare** (*è*) gjøre kur til, flørte med; *chi amoreggia con tutte, non s'innamora di nessuna* den som flørter med alle, forelsker seg ikke i noen; **amorèto** *m* flyktig forelskelse; **amoro** *m* amorin; **amorevole** kjærlig, elskverdig; **amorevolezza** *f* elskverdighet.
amorfo amorf; *fiammiferi amorfi* sikkerhetsfyrstikker.
amorino *m* amorin; pent barn; reseda; S-formet sofa.
amorosa *f* kjæreste; (*teat.*) elskerinne; **amoroso** kjærlig, elskovs-; *coppia amorosa* elskende par; *lettera amorosa* kjærlighetsbrev; ~ *m* (*teat.*) elsker; **amoruccio** *m* elskovseventyr; kjæreste.
amoscino *m* plommetre; **amoscina** *f* plomme.
amovibile avsettelig, flyttbar; **amovibilità** *f* avsettelighet.
amperaggio *m* strømstyrke; **ampère-ora** *f* ampere-time; **amperometro** *m* amperemeter.
ampiezza *f* fylde, rommelighet; vidløftighet; bredde; utslagsvidde; **ampio** vid, utstrakt; utførlig.
amplesso *m* favntak, omfavnelse.
ampliamento *m* utvidelse; **ampliare** (*am-*) utvide, forstørre; overdrive; forsterke (radio); **ampliatore** *m* (radio)forsterker; ~ *del suono* lydforsterker; **amplificazione** *f* utvidelse, forstørrelse; overdrivelse; forsterkning; **amplitudine** *f* svingningsbredde, amplitude; **ampio** *se: ampio*.
ampolla *f* flaskong, liten flaske; **ampolliera** *f* oppsats til olje- og eddikflasker; **ampollina** *f* liten flaske; *le ampolline* olje- og vinflasken (i kirke); **ampollosità** *f* svulstighet; **ampolloso** svulstig.
amputare amputere; **amputazione** *f* amputasjon.
amuleto *m* amulett.
anabattista *m* gjendøper.
anace *m* anis; **anaciato** med anissmak.
anacoreta *m* eneboer; **anacoretico** (*pl* -ci) eneboer-; **anacronismo** *m* anakronisme.
anadiomene, havskum-.
anagrafe *f* folkeregister; personregister.

anagramma *m* anagram.
anale endetarms-, anal.
analfabeta som ikke kan lese og skrive; ~ *m* analfabet; **analfabetismo** *m* analfabetisme.
analisi *f* analyse; *in ultima ~* ~ når alt kommer til alt; **analista** *m, f.* **analizzatore** *m* (*f* -trice) analytiker; **analitico** (*pl* -ci) analytisk; **analizzare** analysere.
analogia *f* analogi; **análogo** (*pl* -ghi), **analógico** (*pl* -ci) analogisk).
ananás, ananasse, ananasso *m* ananas.
anarchia *f* anarki; **anarchico** (*pl* -ci) anarkistisk; ~ *m* anarkist; **anarchismo** *m* anarkisme.
anariano uarisk.
anatema *m* bannlysing; **anatematizzare, anatemizzare** (-izz-) bannlyse.
anatomia *f* anatomi; *pezzo d'~* ~ anatomisk preparat; *fig.* radmager person; **anatómico** (*pl* -ci) anatomisk; ~ *m* = **anatomista** *m, f.* anatom; **anatomizzare** dissekere.
anatra *f* and; **anatraia** *f* andedam; **anatrino, anatroccolo, anatroto** *m* andunge.
anca *f* hofte, lår; *menar le anche* vrikke på hoftene; **ancacciuto** hoftebred, lubben.
ancella *f* tjenestepike; (*gl., spøk.*)
ancestrale fedrene-.
anche også, til og med; *non ~* ikke engang; ~ *troppo* bare så altfor meget; *e ~ e ~* og mer til; *non è ~ finita la messa* messen er ennå ikke slutt; *non t'ho per ~ detto* jeg har ennå ikke sagt deg; ~ *ora, ~ allora* også nå, også da.
ancheggiare (*è*) vugge med hoftene.
anchilosi *f* stivhet i ledd; **anchilosato** med stive ledd.
ancidere *gl.* drepe; *part.: anciso*.
ancia *f* stemme (i instrument).
incipite, usikker, tvilsom.
anco *sj.* = *anche*.
ancóna *f* altertavle; nisje med statue (på alter).
ancóna *m* albue.
ancóra ennå, igjen; *ne vuole ~?* vil De har mer (en til, ett til)? ~ *no, non ~* ennå ikke.
ancora *f* anker; ~ *di salvezza, di speranza* nødanker (også *fig.*); ~ *guardiana* varpanker; *levare l'~* lette anker; ~ *dell'orologio* uranker.
ancorachè skjont.
ancoraggio *m* ankerplass; ankeravgift; **ancoraio** *m* ankermaker; **ancorare** (*a*) forankre; *refl.* kaste anker.
ancorchè (enn)skjont.
ancudine *gl.* ambolt.
andamento *m* gang; opptreden; forløp; *mus.* modulasjon; **andante** gående; sedvanlig; *mus.* gående, rolig; *anno ~* inneværende år; *roba ~* simpel, billig vare; *muro ~* sammenhengende mur; **andantemente** uavbrutt; **andatezza** *f* utvunghet.
andare gå, reise; behage; passe; kle; ~ *a cavallo* ride; *chi va là?* hvem der? *come va?* hvordan går det? *come va va* på måfå; *come va che?* hvordan har det seg at-? *ne va la vita* det gjelder livet; ~ *superbo di una cosa* være stolt over noe; ~ *al fondo* gå i dybden (*fig.*); ~ *soldato* bli soldat; ~ *a nozze* gifte seg; ~ *in bestia* bli rasende; gå, løpe amok; ~ *a Canossa* ydmyke seg; ~ *in lungo* drøye ut; *lasciar ~* (*fig.*) ikke bry seg om; *queste scarpe non vanno* disse skoene passer ikke; *questo conto non va* denne regningen er gal; *questi discorsi non vanno* man kan ikke si sånt; ~ *a*

diporto gå tur; ~ *a ruba* gå som varmt hvetebrød; ~ *di corpo* ha avføring; ~ *m* gang(art); *a lungo* ~ i det lange løp; *coll'~ del tempo* i tidens løp; *di questo* ~ på denne måten; *andarsene* gå sin vei; *andata* *f* gang; inngang; (ut)reise; *biglietto di ~ e ritorno* tur-returbillett; *biglietto di semplice* ~ enveisbillett; *andatura* *f* gang(art).
andazzo *m* (nymotens) uvesen.
andicappare sette i en ugunstig stilling.
andirivieni *m* inv. det å gå fram og tilbake; labyrint; *fig.* snikksnakk.
anditino *m* liten gang, passasje; **andito** *m* gang, korridor.
androginea *f* tvekjønnethet; **androgino** tvekjønnet; ~ *m* hermafroditt.
androne *m* gang, forstue.
aneddotica *f* anekdotesamling; **aneddotico** (*pl -ci*) anekdotisk; **aneddoto** *m* anekdote.
anelare (*è*) gispe, stønne; ~ *a una cosa* lengte etter noe; **anelito** *m* gispings, stønn; lengsel.
anello *m* ring; ~ *da sposa* giftering; *dar l'~*, *prender l'~* gifte seg; ~ *da cucire* fingerbøl; ~ (*pl le anella*) hårlokk; ~ *elastico* stempelring; ~ *di bloccaggio* låsering; ~ *di congiunzione* tettingsring; **anelloso** laget av (i) ringer.
anemia *f* blodmangel; **anemico** (*pl -ci*) blodfattig.
anemografo, anemometro *m* vindmåler.
anemone, anemolo *m* anemone.
anestesia *f* følelsesløshet, bedøvelse; **anestesista** *m* narkoselege, narkotiser; **anestético** (*pl -ci*) bedøvende; ~ *m* bedøvelsesmiddel; **anestetizzare** bedøve.
anfanamento *m* (om)flakking; **anfanare** drive rundt uten mål og med; *fig.* fantasere; **anfanatore** *m* (*f -trice*) skravlebotte; **anfaneggiare** (*è*) flakke, drive.
anfibena *f* slange med to hoder.
anfibio *m* amfibium.
anfibolo tvetydig; **anfibologia** *f* tvetydighet, tvetydig tale; **anfibologico** (*pl -ci*) tvetydig.
anfiteatro *m* amfiteater.
anfitrione *m* vert (ved en fest).
anfora *f* krukke, amfora.
anfratto *m* ulende; **anfrattuosità** *f* ulendthet, ufremkommelighet; **anfrattuosio** ulendt.
angariare (-gå-) plage, tyrannisere; **angariatore** *m* (*f -trice*) plageånd, tyrann; **angarieggiare** (*è*) plage.
angela *f* engel; *fig.* god kvinne; **angelico** (*pl -ci*) engleaktig; **angelo** *m* engel (*og fig.*); ~ *custode*, ~ *guardiano* skytsengel; *pane, cibo degli angeli* nattverd; altergang.
angelusdomini *m* inv. Guds engel (en bønn).
angheria *f* plageri; byrde.
angiola *f*, **angiolo** *m* engel.
angiporto *m* blindgate; smau, smug.
anglicano anglikansk; ~ *m* anglikaner; **anglico** (*pl -ci*) engelsk; **anglofilo** *m* engelskvenn; **anglosassone** angelsaksisk; ~ *m* angelsakser.
angolare kantet; *pietra ~* (hoved)hjørnestein (*og fig.*); **angolarità** *f* kantethet; **angolarmente** i vinkel; **angolato** kantet; **angolo** *m* vinkel, hjørne; smuthull; ~ *acuto, attuso, retto* spiss, stump, rett vinkel; *ad ~ retto con vinkelrett på*; *palla d'~* hjørnespark; *girare per tutti gli angoli d'una città* saumfare en by; **angoloso** kantet.
angora, lana d'~ angora-ull.
angoscivole foruroligende; **angoscia** *f* angst, bekymring, sorg; **angosciare** (*ò*) plage, bekymre; *refl.* engste seg; **angosciato** engstelig, beklemt; foruroligende.

anguilla *f* ål (*også fig.*); **anguillaia** *f* åledam; **anguilleggiare** (*è*) sno seg, åle seg; **anguillesco** (*pl -chi*) åleaktig, åleglatt.
anguinaia *f* flyske(betennelse).
anguria *f* vannmelon.
angustare innsnevre, gjøre trang; **angustia** *f* sneverhet, smålighet, angst; ~ *di mente* sneversinn; *essere in angustie* være i nød; **angustiare** (*ù*) plage; **angusto** trang; snever; smålig.
anice *m* anis.
anidro vannfri.
anima *f* sjel; det innvendige; *la buon' ~ di mio padre* min salig far; *render l'~ a Dio* oppgi ånden; *rompere l'~ a uno* plage livet av en; *non c'è ~ viva* der er ikke en levende sjel; ~ *dannata* (*fig.*) ryggesløs person; *esser l'~ dannata di uno* være ens onde ånd; ~ *mia!* allerkjæreste deg! *tener l'~ coi denti* være dødssyk; *cura d'anime* kirkesogn; *una cosa dell'~ mia* ting som jeg holder meget av; *esser l'~ della conversazione* være samtalsens midtpunkt; *sono due anime gemelle* de er uadskillelige.
animadversione *f* gl. oppmerksomhet.
animalaccio *m* udyr (*og fig.*); **animale** dyre-, dyrisk; animalsk; *il regno ~* dyreriket; ~ *m* dyr; *fig.* tolper; **animaleria** *f* dyrisk handling; dyreflokk; **animalesco** (*pl -chi*) dyrisk; **animaliere** *m* kunstner som fremstiller dyr; **animalità** *f* dyriskhet; **animalone** *m* stort dyr; rå, udannet person.
animare (*à*) puste liv i, live opp (*og fig.*); *refl.* fatte mot; bli animert; **animativo** opplivende; **animato** livlig, animert; *cartone ~*, *disegni animati* tegnefilm; **animatore** *m* (*f -trice*), *adj.*, (en) som liver opp; *idea animatrice* oppkvikkende idé; **animazione** *f* livlighet.
animella *f* kjertel, brissel.
animo *m* sinn, gemytt, mot; *stare di buon ~* være ved godt mot; *fare ~* gi mot; *farsi ~* fatte mot; *avere in ~* ha i sinne; *mal ~* motvilje; *di mal ~* med tungt hjerte; *perdersi d'~* tape motet; *non mi regge l'~* jeg tør ikke; *stato d'~* (sinns)stemning; *metter l'~ in pace* slå seg til ro; *guadagnarsi, cattivarsi l'~ di uno* vinne en for seg, bli venn med en; *alienarsi l'~ di uno* bli uvenn med en; **animosità** *f* uvilje; forbitrelse; forutinntatthet; *sj.* mot; **animoso** modig, fyrig; *sj.* uvillig, partisk, forutinntatt.
anizetta *f*, **anizione** *m* anislikør.
anitra *f* and; **anitròccolo** *m* andunge.
annacquamento *m*, **annacquata** *f* fortynning (*og fig.*); **annacquare** blande med vann, spe opp, fortynne (*og fig.*); ~ *la gioia* gi et skår i gleden; *riso, sole annacquato* blekt, vissent smil, svak sol.
annaffiamento *m* vanning; **annaffiare** vanne, overrisle; **annaffiata** *f* vanning; *dare un' ~* vanne; **annaffiatoio** *m* vanningskanne; vannsprøyte; ~ *automatico* plenvanner, vannspreder; **annaffiatore** *m* (*f -trice*) en som vanner; **annaffiatrice** *f* vannvogn; **annaffiatura** *f* vanning.
annale *m* årbok, annal; **annalista** *m* annalist.
annasare = *annusare*.
annaspere spole opp; *fig.* gestikulere, fekte med armene; plundre med noe; **annaspicare** (-nàs-) snakke seg bort, gå i surr; **annaspio** *m* plunder; **annaspo** *m* spole; **annaspone** *m* (*f -ona*) røre, rotekopp.
annata *f* årgang; årsinntekt; arsavling.
annebbiamento *m* det å gjøre (om)tåket; (om)tåket; *het*; **annebbiare** (*è*) gjøre (bli) (om)tåket; *mil.*

royklegge; *refl.* bli tåket (og *fig.*): *mi si anebbianò le idee* jeg tenker ikke lenger klart.

annegamento *m* drukning; **annegare** (*è*) drukne; *refl.* drukne (seg); *morire annegato* lide drukningsdøden; **annegatura** *f* drukning.

anneghittimento *m* treghet; **anneghittire** (*-isco*) gjøre (bli) treg, sen; *refl.* bli treg.

annerare (*è*), **annerire** (*-isco*) sverte, formørke; bakvaske; bli mørk; *refl.* bli mørk, svart, solbrent; **annerimento** *m* sverting; formørking; **anneritura** *f* sverting; formørking.

annessione *f* annekasjon; **annesso** (*se: annettere*); tilhørende; ~ *m* tilbehør, bilag, annek.

annestamento *m* poding; **annestare** (*è*) pode; sette sammen.

annettere tilknytte, forbinde; vedlegge; annektere; ~ *importanza a una cosa* tillegge noe betydning.

annichilamento, **annichilimento** *m*, **annichilazione** *f* tilintetgjørelse; **annichilare** (*-ni-*), **annichilire** (*-isco*) tilintetgjøre; *fig.* ydmyke; *refl.* ydmyke seg.

annidare bygge reir; *fig.* nære (planer etc.); *refl.* bygge reir; slå seg ned.

annientamento *m* tilintetgjørelse; *campo di* ~ tilintetgjørelsesleir; **annientare** (*è*) tilintetgjøre; *refl.* ydmyke seg.

annitrio *m* (stadig) vrinsking; **annitrire** (*-isco*) vrinske.

anniversario *m* årsdag; årsmålsdag; fødselsdag.

anno *m* år; *quanti anni hai?* hvor gammel er du? *quest' ~ i år*; *l' ~ scorso*, *passato* i fjor; *l' ~ prossimo*, *venturo* neste år; ~ *accademico* universitetsår; ~ *amministrativo* budsjettår; ~ *ecclesiastico* kirkeår; ~ *scolastico* skoleår; ~ *bisestile* skuddår; *l' ~ corrente* inneværende år; *buon ~!* godt nyttår! *capo d' ~* nyttårsdag; *pieno d'anni* mett av dage; *l' Anno Santo* det hellige år; *l' ~ del Signore* det Herrens år; *di ~ in ~ fra* år til år; *una volta all' ~* en gang årlig; *tredici mesi all' ~* alltid, stadig vekk; *i verd'anni* den grønne ungdom.

annobilimento *m* adling; **annobilire** (*-isco*) adle (og *fig.*).

annodamento *m* sammenknytting; **annodare** (*ò*) knytte sammen; *fig.* forbinde; slutte; *refl.* slutte seg sammen; *annodarsi la lingua in bocca* gå i surr, bli målbundet; **annodatura** *f* sammenknytting; ledd; *punto dell' ~* knutepunkt.

annoiamento *m* kjedsomhet; det å kjede, ergre (seg); **annoiare** (*ò*) kjede, ergre; *refl.* kjede seg; **annoiato** blasert; **annoiatore** *m* (*f -trice*), *adj.*, som kjeder; plage, trötting, kjedelig fyr.

annona *f* levnetsmiddel; *ufficio dell' ~* kontor for fordeling av matvarer; **annonario** matvare-; *carte annonarie* rasjoneringskort; *leggi annonarie* lover for matvarefordeling.

annoso gammel.

annotare (*ò*) kommentere, bemerke; notere; **annotatore** (*f -trice*) kommentator; **annotazione** *f* merknad, notering.

annotariare (*-iàr-*) gjøre til notar; *refl.* bli notar.

annottare (*ò*) (og *refl.*) bli natt, mørkne.

annottolare (*-òt-*) lukke med slå.

annoverare (*ò*) telle, regne med; iberegne.

annuale årlig; ~ *m* årsdag; ettårig plante; **annualità** *f* årsinntekt; årsavdrag; ~ *anticipate*, *arretrate* betaling på forskudd, etterskudd; **annuario** *m* årbok; kalender; ~ *della città* veiviser.

annuèza *f* innforståelse, samtykke; **annuire** (*-isco*) nikke, være enig, samtykke.

annullamento *m* annullering; kassering; omstøting; **annullare** annullere, erklære ugyldig, avskaffe; kassere; ~ *un matrimonio* oppløse et ekteskap; ~ *una sentenza* omstøte en dom; **annullo** *m* stempling av frimerker; kassering av stempelmerker.

annumerare (*ù*) telle, regne med; iberegne.

annunciare, **annunziare** (*ù*) forkynne, bebude; *annonsere*; **annunziatore** *m* (*f -trice*) forkynner, bebuder; ~ *della radio* hallomann; **Annunziata** *f* jomfru Maria; jomfru M.s bilde; Marias bebudelsesdag; *ordine della Santissima* ~ huset Savoias orden; *collare dell' ~* denne ordens kjede; **annunziatore** *f* Marias bebudelse; *il giorno dell' ~* Marias bebudelsesdag (25. mars); **annuncio**, **annunzio** *m* meddelelse; varsel; annonse.

annuo årlig, års-.

annusare lukte, snuse på; være; ~ *tabacco* snuse; **annusata** *f* snusing.

annuolamento *m* skydekke; tilskyning; formørking, tilsløring; **annuolare** (*ù*) dekke med skyer; *fig.* formørke, tilsløre; (*også intr., refl.*) *il cielo s'annuvolò* himmelen skyet til; *annuvolò nel viso* han ble mørk i ansiktet.

ao *m* anus, endetarmsåpning.

anòbio *m* dødningeur (en bille).

anodino beroligende, mild; *fig.* harmløs, uskadelig; ~ *m* smertestillende middel.

anòdico (*pl -ci*) anode-; **anodo** *m* anode.

anòfele *m* malariamygge.

anomalia *f* uregelmessighet, anomali; **anòmalò** uregelmessig.

anonimia *f* anonymitet; **anònimo** anonym, unevnt; (*società*) *anonima* aksjeselskap; ~ *m* ukjent hjelper, forfatter.

anormale uregelmessig, abnorm; **anormalità** *f* uregelmessighet, abnormitet.

ansa *f* hank; buktning; vik; *fig.* påskudd.

ansamento *m* gisping; angst; **ansare** gispe.

anseatico (*pl -ci*) hanseatisk; *la lega anseatica* Hansaforbundet.

ànsia *f* angst; lengsel, spenning; **ansietà** *f* lengsel, spenning; uro, angst.

ànsima *f* stønning; angst; **ansimare** (*à*) stønne; **ànsimo** *m* stønning.

ansioso engstelig; spent; lengselsfull, begjærlig.

ànsito *m* stønning, åndenød.

anta *f* vindusskodde.

anta (*endelse i tallordene 40-90*), *essere agli anta* ha nådd 40-årsalderen.

antagonismo *m* motsetning; **antagonista** *m* motstander; *candidato* ~ motkandidat.

antanella *f* fuglenett.

antàrtico (*pl -ci*) antarktisk, sydlig, sydpols-; *il polo* ~ Sydpolen; *circolo polare* ~ den sørlige polar-sirkel.

antebèllico (*pl -ci*) førkrigs-.

antecedente foregående, tidligere; ~ *m* tidligere handling; *gram.* det ordet relativpronomenet viser til; *antecedenti* *m.* *pl* fortid; **antecedenza** *f* forrang, presedens; **antecedere** gå forut; **antecessore** *m* (*f -ora*) forgjenger.

antedétto før sagt, ovenfor nevnt.

antefatto *m* tidligere hending; forhistorie.

antefissa *f* antefiks.

anteguerra *m* førkrigstid.

antelucano før daggry; *vento* ~ morgenbris.

antelunare før månen.

antemurale *m* forsvarsmur (og *fig.*); *mar.* molo.

antenato *m* forfader.

antenna *f* antenne; folehorn; *mar.* rå; ~ *d'emissione* senderantenne; ~ *a fascio* retningsantenne; ~ *di ricevimento* mottakerantenne.

anteporre foretrekke; ~ *una cosa a un'altra* foretrekke en ting fremfor noe annet; *part.*: anteposto.

anteprima *f.* spettacolo *in* ~ urpremière.

antèra *f* (overste del av) stovbærer.

anteriore tidligere, som er foran; forside-; **anteriorità** *f* forrang, presedens.

antescritto tidligere skrevet; ovennevnt.

antesignano *m* bannerfører; *fig.* banebryter.

antevisiòne *f* urpremière.

antiaccensione *f* for tidlig, for høy tenning.

antiácido *m.* *adj.* som nøytraliserer syre; middel mot magesyre.

antiaereo antiluft-; *allarme* ~ flyalarm; *cannone* ~ antiluftskytskanon; *difesa antiaerea* luftvern.

antibiloso mot gallesykdommer.

antibiòtico (*pl* -ci) antibiotisk; *pl* antibiotika.

antibraccio *m* underarm.

anticaglia *f* gammelt skrot; noe avlegs; *fig.* gammel person; *ha sposato una bella* ~ han har giftet seg med en riktig gammel roy.

anticamente i gamle dager, i fortiden, i oldtiden.

anticamera *f* forværelse; tjenerskap; *fare* ~ vente i forværelset.

anticarro, *cannone* ~ antitankkanon.

anticheggiare (*è*) opptre med gamle manerer; **antichità** *f* det å være antikk; elde; antikvit; oldtid; *neds.* gammelt skrot; *pl* oldtidslevninger, antikviteter.

anticipare (*-ti-*) foregripe, gjøre for tiden, komme for tiden; ~ *un pagamento*, forskuddsbetale; **anticipato** for tidlig, forut, forhånds-; **anticipatamente** på forhånd; **anticipazione** *f* foregripelse; forskudd, forutbetaling; **anticipo** *m* forskudd; *in* ~ på forskudd, på forhånd; *il treno è in* ~ toget kommer for tiden.

anticlericale *m.* *adj.* prestehater; **anticlericalismo** *m* prestehat.

antico (*pl* -chi) gammel, antikk, klassisk; *ab* ~ fra gammel tid; fra Arilds tid; *all'antica* på gammel vis, gammeldags; *uomo* ~ enkel, pålitelig mann; *gli antichi* de gamle, forfedrene; de gamle grekere og romere; ~ *m* = *antichità*.

anticongelante, *rimedio* ~ frostmiddel, -væske.

anticòrte *f* forgård.

anticòrpo, *m* antistoff.

anticristiano kristenfiendtlig; **anticristo** *m* antikrist.

antidata *f* forutdatering.

antidiluviano fra for syndfloden; *fig.* eldgammel; *macchina antidiluviana* (*spøk.*) eldgammel bil, «kjerre».

antidoto *m* motgift (*og fig.*); *spøk.* *è un buon* ~ *contro la sete* det hjelper godt mot tørste.

antifascista antifascist(isk).

antifebbre som hjelper mot feber.

antifecondativo befruktningshindrende.

antifona *f* antifoni, vers som synges for salmen; *fig.* bebreidelse, ukvemsord; *sempre la stessa* ~ stadig det samme omkved; **antifonario** *m* bok med antifonier.

antifrasi *f* antifrasi, det å bruke et ord og mene det motsatte; **antifrastico** (*pl* -ci) som inneholder antifrasi.

antifurto, *allarme* ~ tyverialarm.

antigas, *maschera* ~ gassmaske; *protezione* ~

gassvern; *rifugio* ~ gass-sikkert rom; *også*: **antigassico** (*pl* -ci).

antilope *f* antilope.

antimeridiano formiddags-; *alle 10 antimeridiane* klokken 10 om formiddagen.

antimilitarista *m* antimilitarist; **antimilitarismo** *m* antimilitarisme; **antimilitaristico** (*pl* -ci) antimilitaristisk.

antincendio, *impianti* ~ brannslukningsanlegg.

antiparassitaria, *lotta* ~ bekjempelse av utoy.

antiparlamentare antiparlamentarisk.

antipasto *m* forrett, hors d'œuvres.

antipatia *f* antipati; ~ *reciproca* gjensidig antipati;

antipático (*pl* -ci) usympatisk, frastotende; ~ *m* ekkel fyr.

antipenultimo tredje sist.

anti pièga, **anti pièghe** krollfri; *tessuto* ~ krollfritt stoff; *abito* ~ krollfri kledning.

antipirético (*pl* -ci) feberstillende.

antipode *m* antipode; *gli antipodi* de som er under oss, på den andre siden av jorda; *essere agli antipodi* være av stikk motsatt mening; *stare agli antipodi* bo på hver sin side (el. den andre siden) av jorda.

antipoetico (*pl* -ci) upoetisk.

antipòrta *f* fordor; forgård; forhall; *typ.* siden foran tittelbladet.

antipòrto *m* ytterhavn.

antiquaria *f* oldtidskunnskap, arkeologi; antikvitetshandel; **antiquariato** *m* antikvariat; **antiquario** antikk, arkeologisk; ~ *m* antikvar; arkeolog; antikvitetshandler; **antiquato** foreldet.

antirabbico (*pl* -ci) mot hundegalskap.

antiruggine rustfri, mot rust.

antisala *f* forhall.

antisceggiabile, *vetra* ~ splintfritt glass.

antisemita *m.* *f* jødehater; **antisemitico** (*pl* -ci) jødefiendtlig; **antisemitismo** *m* jødehat.

antisepsi *f* antiseptikk; **antisettico** (*pl* -ci) antiseptisk.

antisociale asosial.

antispaşmòdico (*pl* -ci) mot krampe.

antisportivo usportslig.

antistèrico (*pl* -ci) mot hysteri.

antistrofe *f* motstrofe.

antitesi *f* motsetning; *essere in* ~ *con* stå i motsetning til; **antitetico** (*pl* -ci) motsatt.

antitossina *f* antitoksin.

antivedere forutse; **antiveggèza** *f* forutseenhet; **antiveggènte** forutseende; ~ *m* spåmann.

antivigilia *f* dagen før en helligaften; *l'~ di Natale* lille julaften.

antologia *f* litteraturutvalg, antologi.

antrace *m* miltbrann; antrakosis.

antracite *f* steinkull; antrasitt.

antro *m* hule; *fig.* mørkt hus, værelse.

antropofagia *f* menneskeeteri; **antropòfago** *m* (*pl* -gi) menneskeeter; **antropòide** menneskelignende; *scimmia* ~ menneskeape; **antropologia** *f* antropologi; ~ *criminale* kriminalologi; **antropòlogo** *m* (*pl* -gi) antropolog; **antropometria** *f* antropometri; **antropomorfismo** antropomorfisme; **antropomòrfa** *f* menneskeape; **antropònimo** *m* personnavn; **antropotomia** *f* disseksjon.

anulare ringformet; ~ *m* ringfinger.

anzi for; snarere; til og med; tvert imot; ~ *che* heller enn; ~ *che no* heller; ~ *tempo* for tiden.

anzianità *f* alder(sforrett); *promozione per* (*ordine d'*) ~ forfremmelse på ansiennitet; **anziano** gam-

mel; eldre; den eldste i ansiennitet; olding; viderekommet student; **anzianotto** litt eldre.
anzichè *se: anzi.*
anzidétto omtalt, for nevnt.
anzitèmpo før tiden, for tidlig.
anzitutto fremfor alt.
aorta *f* aorta, livpulsåre.
apatia *f* sløvhets; ufølsomhet; **apático** (*pl -ci*) sløv, ufølsom; **apatista** *m, f, adj.* (en) som er sløv.
ape *f* bie.
aperitivo åpnende, løsnende; ~ *m* aperitif.
apèrsi *se: aprire; apèrta* *f* åpning; *all'~* bent fram, ærlig; **apèrto** åpen; *all'~* (ut, ute) i det fri; *ristorante all'~* friluftst-, fortausrestaurant; *a braccia aperte* med åpne armer; *scuola all'~* friluftsskole; *teatro all'~* friluftsteater; *parlare ~* snakke åpent; ~ *m* fritt, åpent sted; **apertura** *f* åpning; hull; revne; innledning, begynnelse; overvorte; *tekn.* spennvidde; ~ *di mente* gløggheit; ~ *d'una scuola, d'una strada* åpning av en skole, en vei.
apiàio *m* birookter; **apiària** *f* biavl; **apiàrio** *m* bikube.
apice *m* tind, høydepunkt, kulminasjon; *essere, giungere all'~ della felicità* være på, nå lykkens tinder.
apicultóre *m* birookter; **apicultura** *f* biavl; **apistico** (*pl -ci*) bie-, biavls-.
Apocalisse *f* Johannes' Åpenbaring; **apocalittico** (*pl -ci*) apokalyptisk; *numero ~* dyrets tall (666).
apocopare apokopere; **apócope** *f* gram. apokope, bortfall av siste del av et ord.
apócrifo falsk, uekte, apokryf.
apodittico (*pl -ci*) overbevisende, innlysende.
apofonia *f* vokalforandring, avlyd.
apoftégma, apoftèmma *m* tankespråk, fyndord.
apogèò *m* planets største avstand fra jorda; *fig.* høydepunkt, topp.
apòlide statsløs.
apoliticità *f* upolitiskhet; **apolitico** (*pl -ci*) upolitisk.
apollineo apollinsk, vakker.
apologético (*pl -ci*) apologetisk, forsvars-; **apologia** *f* forsvar(stale); *apologi*; rettferdiggjørelse; **apòlogo** *m* (*pl -gi*) (dyre)fabel; **apologista** *m, f* forsvarer, apologet; **apologizzare** forsvare.
apoplessia *f* hjerneblødning, slag; *colpo d'~* slagtilfelle; **apoplèttico** (*pl -ci*) som har anlegg for slag, hjerneblødning; apoplektisk.
apostaşia *f* frafall; **apòstata** *m, f* frafallen, apostat; **apostatare** (*ò*) falle fra, fornekte, avsverge; **apostático** (*pl -ci*) som fornekte.
apostèma *m* = *postema*.
apostolato *m* apostelkall (*og fig.*); **apostólico** (*pl -ci*) apostolisk; *la Chiesa apostolica* pavekirken; *benedizione apostolica* pavelig velsignelse; *nunzio ~* pavelig sendemann; **apòstolo** *m* apostel; *l'~ delle genti* Paulus; *il principe degli apostoli* Peter.
apostrofare (*-pò-*) tale direkte til; apostrofere, sette apostrof; **apòstrofe** *f* apostrofe, tiltale; **apòstrofo** *m* apostrof.
apoteòsi *f* apoteose, opphøyelse til guddom; *fig.* *fare l'~ di uno* forherlige, feire en.
appaccare pakke inn; **appacchettare** (*é*) pakke inn, lage småpakker.
appaciamento *m* forsoning; **appaciare** (*-pàc-*), **appacificare** (*-ci-*) forsone; blegge; berolige; *refl.* gjøre fred, forson seg.
appaesato akklimatisert.

appagamento *m* tilfredsstillelse; **appagare** tilfredsstille, behage; *refl.* slå seg til tåls.
appaiaamento *m* parring, par; **appaiaare** parre (sammen); *bene, male appaiati* lykkelig, ulykkelig gift; **appaiaatura** *f* parring.
appalancare forskanse.
appalesare *sj.* = *palesare* åpenbare.
appallare balle sammen; *refl.* hope opp; **appallot(tol)are** (*-lòt-*) forme til kule(r); *refl.* klumpe seg.
appaltare bortforpakte, gi (ta) i entreprise; **appaltatóre** *m* (*f -trice*) forpakter, entreprenør; **appalto** *m* forpakting; *dare, prendere in ~* gi, ta i entreprise; ~ *di sale e tabacchi* salt- og tobakks-utsalg; **appaltone** *m* (*f -ona*) snyter.
appanciollare (*ò*) *refl.* nyte livet, dra seg.
appannettare (*é*) dele i småbiter.
appannaggio *m* apanasje, årpenger.
appannare (*og refl.*) tilsløre, matte; **appannato** tilsløret, matt, (be)dugget; *occhi appannati* tilslørede øyne; *voce appannata* matt, hes stemme; **appannatòio** *m* pusseklut; **appannatura** *f* tilsløring.
apparare *gl.* tilberede; **apparato** *m* utstyr, apparat; **apparatore** *m* (*f -trice*) som tilbereder.
apparecchiamento *m* forberedelse; **apparecchiare** (*é*) ordne, forberede; dekke (bord); **apparecchiatore** *m* (*f -trice*) som gjør i stand; montør; **apparecchiatura** *f* tilberedning; **apparecchio** *m* tillaging; anretning, dekketøy; apparat, instrument; *un ~ a 4 valvole* et 4-rørs radioapparat; *fly; ~ da bombardamento* bombefly; ~ *da caccia* jagerfly; ~ *a reazione* jetfly.
apparentamento *m* listeforbund; **apparentare** (*é*) *refl.* bli svogre, beslektet; *fig.* bli altfor kjent med; **apparente** tilsynelatende; *apparentemente va bene* det går tilsynelatende godt; **apparenza** *f* skinn, det utvortes; *salvar le apparenze* redde skinnet; *l'~ inganna* skinnet bedrar; *non fidarsi delle apparenze* ikke skue hunden på hårene; *cosa di bell'~* ting som ser pen ut.
apparigliare koble sammen; parre (kort); *refl.* rotte seg sammen.
apparimento *m* tilsynekomst; **apparire** (*-àio og -isco*) komme til syne, vise seg; synes; se ut; **appariscènte** påfallende, iøynefallende; **appariscenza** *f* det å være iøynefallende; **apparita** *f* tilsynekomst; **apparso, apparito** *se: apparire; apparizione* *f* tilsynekomst, foreteelse; utseende.
appartamento *m* leilighet, bolig, losji; **appartare** avsondre; legge til side; *fig.* skille seg ut.
appartenenza *f* tilbehør, tiliggende; **appartenere**, ~ *a* tilhøre en; *intr. og refl.* somme seg, påligge.
apparvi *se: apparire.*
appassimento *m* visning, tørking.
appassionamento *m* lidenskapelighet; **appassionare** (*ò*) opphisse, begeistre; *refl.* bli begeistret, opphisset; *appassionarsi di (per, a) una cosa* bli begeistret, oppglødd for noe; gå inn for noe med liv og sjel; **appassionato** begeistret; *amici appassionati* hjertevenner; **appassionatèzza** *f* lidenskapelighet.
appassire (*-isco*) visne; tørke (frukt i sola); *intr. og refl.* tørke, bli tørr; *bellezza appassita* visnet, fordums skjønnhet.
appellabile som kan appelleres; **appellabilità** *f* det å kunne appelleres; **appellare** (*é*) kalle; appellere; ~ *da una sentenza* appellere en dom; *intr. og refl.* appellere; *appellarsi a* påberope seg; *appellarsene* (*fig.*) appellere; *me ne appello a tutti che ...* jeg appellerer til alle at ...; **appellante** *m, f, adj.* som appellerer; **appellativo** appellerende; ~ *m, nome*

~. fellesnavnord; **appello** *m* opprop, appell; *corte d'~* appellrett; *far ~ a* appellere til, påberope seg; *ricorrere in ~* appellere; ~ (*nominale*) navneoppop; *senz'~* som ikke kan påankes.

appena neppe, knapt, så vidt; ~ (*che*) så snart som; ~ ~ så vidt det er (var); *non appena* like etter at.

appendere henge (opp); ~ *il ricevitore* legge mikrofonen på.

appendice *f* tillegg; blindtarm; *in ~* på slutten, i tillegg; *romanzo d'~* føljetong; **appendicista** *m.* *f* kronikør; **appendicite** *f* blindtarmsbetennelse; **appendicolare** blindtarms-; **appendizie** *f pl* avgifter (i varer).

appennecchiare (*-éc-*) krølle (ull o.l.).

appensamento *m* utvei.

appesi, appeso *se: appendere.*

appetare (*è*) forpeste; stinke; **appetato** pestbefengt; ~ *m* pestpasient.

appetente appetittlig; **appetenza** *f* appetitt; **appetibile** attråverdig; **appetibilità** *f* attråverdighet; **appetitivo** appetittvekkende; **appetire** (*-isco*) attrå; smake, behage; **appetito** *m* lyst; attrå, appetitt; *buon ~!* god appetitt! *avere ~* ha lyst på mat, være sulten; *aguzzare, stuzzicare l'~* vekke appetitt; *l'~ viene mangiando* appetitten kommer mens en spiser; **appetitoso** appetittlig.

appettare (*è*) legge seg i selen (okse); helle utover (mur); ~ *una cosa a uno* skaffe en noe på halsen; **appetto**, ~ *a* ovenfor; sammenlignet med.

appezzamento *m* jordlodd; **appezzare** (*è*) stykke sammen; **appezzatura** *f* sammenstyking; ledd, søm, liming; **appezzettare** (*-zét-*) utstykke.

appiacevolire (*-isco*) gjøre behagelig, mildne.

appiallare høvle.

appianamento *m* utjevning; **appianare** jevne; ~ *ogni difficoltà* overvinne alle vansker; *refl. fig.* ordne seg; **appianatoia** *f* brett (til å jevne murpuss); **appianatoio** *m* veivals.

appiastrare stryke på, klistre på; **appiastratura** *f* påstrykning, lag; **appiastricciamento** *m* oppklebning; virvar; **appiastriciare** (*-ric-*) klebe opp, på.

appiattamento *m* skjul; **appiattare** skjule, **appiattimento** *m* utjevning; **appiattare** (*-isco*) utjevne.

appiccafucò *m inv.* brannstifter; **appiccagnolo** *m* krok; *fig.* list, påskudd; **appiccamento** *m* hefting, klebing, opphenging; **appicare** hefte på, henge opp; ~ *il fuoco* stifte brann; ~ *la zuffa* yppe strid, stifte slagsmål; *appicarla ad uno* spille en et puss; *refl.* hefte, klebe seg; *fig.* spre seg (smitte); **appiccatuccio** klebrig; smittsom; påtrengende; **appicatura** *f* klebning.

appicciare (*-pi-*) tenne.

appicciare (*-pic-*) klebe på, ved; påtvinge; ~ *uno schiaffo* gi en ørefik; *appiccarsi ad uno* klamre seg til, henge seg på en; **appiccatuccio** klebrig; ~ *m fig.* påklistring; virvar; **appiccatura** *f* påklistring; sammensurium; **appicchino** *m* påtrengende person; plageånd; **appiccioso** klebrig. **appiccinire, appicciolare** (*-isco*) forringe, gjøre mindre.

appicco *m* klebning, hefting; *fig.* påskudd, list.

appiccolire (*-isco*) forringe, gjøre mindre.

appiè (*a piè*) ved foten, nederst; *nota ~ di pagina* fotnote.

appiedare (*è*) stige av (hest); **appiède** til fots.

appieno fullstendig.

appigionamento *m* utleie; **appigionare** (*ò*) leie bort; *appigionasi* til leie; *m* leieplakat.

appigliare (*-pig*) *refl.*, ~ *a* holde seg fast til, klamre seg til; ~ *a un consiglio* følge et råd; **appiglio** *m* list, påskudd.

appinzare stikke; **appinzatura** *f* stikk; **appinzo** *m* stikk; *il vino ha (preso) l'~* vinen begynner å bli sterk.

appiombo (*a piombo*) loddrett; ~ *m* den loddratta linje, likevekt.

appioppare (*ò*) klebe på; gi (slag, lusing) (mulkt); beplante med popler, binde (vir) til popler.

appisolare *refl.* slumre inn, blunde.

appacidire (*-isco*) berolige; *refl.* roe seg.

applaudire (*-audo, -isco*) applaudere, klappe; *fig.* bifalle, rose; **applauditore** *m (f -trice)* klapper; klakør; **applauso** *m* applaus, bifall (*og fig.*).

applicabile anvendelig; **applicabilità** *f* anvendelighet; **applicare** (*ap-*) anvende; legge på; tildele (slag); ~ *la mente* beflitte seg; *applicarsi a una cosa* beflitte seg på noe; **applicato** flittig; *arte applicata* anvendt kunst; brukskunst, kunstindustri; *scienze applicate* anvendt vitenskap; ~ *m* kontorist; **applicazione** *f* anvendelse; pålegning; flid; *scuola d'~* teknisk skole.

appo (*poet.*) ved (*pp.*).

appoderamento *m*, **appoderazione** *f* utstyking; **appoderare** (*è*) utstykke.

appoggiacapo *m inv.* hodestøtte; antimakassar;

appoggiamiento *m* støtte; **appoggiare** (*ò*) lene; (under)støtte; ~ *la voce su qualcosa* betone, understreke noe; *refl.* lene seg, støtte seg (*a, su* til); stole på; **appoggiata** *f* støtte; **appoggiatoio** *m* støtte, armlene, rekkverk; **appoggiatura** *f* støtte;

mus. forslag; **appoggio** *m* støtte, bistand; gunst, understøttelse; vern; *punto d'~* støttepunkt.

appollaiare *refl.* vagle seg; sette seg til rette, slå seg ned.

apponibile som kan anføres, bemerkes.

appoppato baktung, baklæstet.

apporcare (*ò*) ploye opp, drille (jord).

apporre anbringe, anføre, bemerke; ~ *una cosa ad uno* beskyldte en for noe; ~ *la firma a sette* sin underskrift på; *apporsi bene, al vero* ikke ta feil, treffe det rette.

apportare (*ò*) bringe; volde, foranledige (*se: portare*); **apportatore** *m (f -trice)* overbringer; **apporto** *m* bidrag, tilskudd.

appositamente spesielt, uttrykkelig, til et bestemt formål; **appositivo** apposisjonell; **apposito** spesiell, dertil bestemt; **apposizione** *f* anføring, anbringelse; apposisjon.

apposta med vilje, forsett; nettopp; *pare fatto ~ per me* den synes laget akkurat for meg; **appostamento** *m* bakhold, (kamp)stilling; **appostare** (*ò*) passe opp, lure på; *refl.* ligge på lur.

apposto *se: apporre.*

appozzare (*ò*) gjøre full av sølepytter, sole til; *appozzarsi lo stomaco* drikke så en får vondt i magen.

appratimento *m* det å gjøre (bli) eng; oppdyrking; **appratire** (*-isco*) forvandle til eng, dyrke.

apprendere lære, fatte, erfare; *refl. fig.* klamre seg fast til; **apprendibile** lettlært, lettfattelig; **apprendimento** *m* læring, tilegnelse, forståelse; **apprendissaggio, apprendistato** *m* læretid; **apprendista** *m.* *f* lærling, læregutt; **apprensione** *f* bekymring;

apprensionire (*-isco*) *refl.* bli bekymret; **apprensiva** *f* lærenemhet; **apprensivo** lærenem; bekymringsfull; **appresi, appreso** *se: apprendere.*

appressamento *m* tilnærmelse; **appressare** (*è*) nærme; **appresso** ved siden av, (nær) ved; *il giorno ~* dagen etter; *~ a poco* på litt nær; *in ~* deretter, dernest.

apprestamento *m* forberedelse; **apprestare** (*è*) tilberede, forberede, foranstalte; **apprestato** ferdig, parat.

apprettare (*è*) appretere; **appretto** *m* appretur.

apprezzabile verdifull, anselig; **apprezzamento** *m* vurdering, påskjønnelse; **apprezzare** (*è*) verdsette, akte, påskjønne.

approcciamiento *m* tilnærmelse; **approccio** *m* mil. fremrykking; *approcci* *pl* tilnærmelser.

approdare (*ò*) lande; *fig.* nytte; *non ~ a nulla* ikke tjene til noe, mislykkes; **approdo** *m* landing(s-plass); *luogo d'~* landingsplass; *ponte d'~* landgangsbru; *punto d'~* landingssted, landgangssted; *tassa d'~* kaipenger.

approfittare (*i*), *~ di una cosa* utnytte, benytte noe; *approfittarsi di una cosa* benytte (seg av) noe.

approfondare (*-fòn-*) utdype; **approfondimento** *m* utdyping; **approfondire** (*-isco*) utdype; *approfondirsi in una cosa* fordype seg i noe.

approntare (*ò*) (for)berede, gjøre klar.

appropinquare (*og refl.*) nærme seg.

appropriabile som kan (bør) tilpasses; **appropriaggiare** forme (hatt); **appropriaggio** *m* forming; **appropriaggista** *m*, *f* hattemaker, modist; **appropriare** (*ò*) tilpasse; *appropriarsi (di) una cosa* tilegne seg noe; **appropriato** (vel)egnet; *parole appropriate* velvalgte ord; **appropriazione** *f* tilegnelse; *~ indebita* ulovlig anvendelse (av betrodde midler).

approssimare (*ò*) nærme; **approssimativamente** tilnærmelsesvis; **approssimativo** tilnærmet, omtrent; **approssimazione** *f* tilnærmelse; *per ~* tilnærmelsesvis.

approvabile antakelig; **approvamento** *m* bifall; godkjenning; **approvare** (*ò*) billige, godkjenne, anta, vedta; **approvativo** som godkjenner; **approvazione** *f* billigelse, godkjenning.

approvvigionamento *m*, **approvvigionamento** *m* forsyning, proviant; *~ d'acqua potabile* drikkevannsforsyning; **approvvigionare** (*ò*) forsyne.

appruato fremtung, fremlastet.

appuntabile som kan klandres, anklages; **appuntamento** *m* avtale, stevnemøte; *dare ~, fissare l'~* sette stevne; **appuntare** spisse; sette fast; skrive opp; innstille, sikte; irettesette, beskyld; *~ il bucato* henge vasken opp; *~ un cannone* innstille en kanon; *~ gli orecchi* spisse ører; *~ la pistola sul petto ad uno* sette en pistolen for brystet; *~ con spille* feste med nåler; **appuntaspille** *m* inv. nålepute; **appuntata** *f* stot (i fekting); **appuntato** spiss; *uomo ~* punktlig mann; *parlare ~* snakke affektert; *~ m* utvalgt soldat; **appuntatore** *m* (*f* *-trice*) glassblåser; **appuntatura** *f* sammenhefting; spissing; notering; **appuntellatura** *f* støtte, avstiving; **appuntino** meget nøyaktig; *ser Appuntino* en som alltid har noe han skulle ha sagt; **appuntissimo** meget nøyaktig, akkurat; **appuntito** spiss; **appunto** *m* notis, notat; kritisk bemerkning; *fare ~ di una cosa ad uno* bebreide en noe; *prendere appunti* gjøre notater; *taccuino per appunti* notisbok; *~ adv., per l'~* nøyaktig, punktlig; *~!* akkurat!

appurare bringe på det rene; bringe i orden; undersøke; *~ un dubbio* oppklare en tvil; *~ i*

conti revidere regnskapet; *~ la verità* få fram sannheten.

appuzzamento *m* forpesting; **appuzzare** forpeste.

aprico (*pl -chi*) åpen (for sola).

aprilante april-; *terzo ~ quaranta di durante* slik været er 3. april blir det i 40 dager; **aprile** *m* april; *nell'~ degli anni* i ungdommens vår; *pesce d'~* aprilspøk, aprilsnarr.

aprimiento *m* åpning; **aprire** (*apro*) åpne; begynne; åpenbare; *~ l'animo ad uno* åpne sitt hjerte for en; *~ la luce* slå på lyset; *refl.* åpne seg; *aprirsi con uno betro* seg til en; *aprirsi il passo* bane seg vei; **apriscatole** *m* inv. boksåpner; **apritura** *f* åpning, spalte.

a pronti kontant (betaling).

ápulo *m*, *adj.* fra Apulia.

aquário *m* akvarium; *l'~* Vannmannen.

aquático *etc.* se: *acquatico* *etc.*

àquila *f* ørn; *~ bicipite* dobbeltørn; *~ reale* kongeørn; *non è un'~* han er ikke særlig skarp; **aquilastro** *m* fiskeørn; **aquilino** ørneaktig; *naso ~* ørnenese; **aquilonare** norden-, nordvendt; **aquilone** *m* nordenvind; nord; komèt; (papir)drage; **aquilotto** *m* ørneunge.

ara *f* alter; månering; ar, 100 kvadratmeter.

arabescare (*è*) pryde med arabesker; **arabesco** *m* (*pl -chi*) arabesk.

arábico (*pl -ci*) arabisk; *numeri arabici* arabiske tall; **árabo** arabisk; *~ m* araber.

aràchide *f* jordnøtt; **aragosta** *f* langust.

aràldica *f* heraldikk; **aràldico** (*pl -ci*) heraldisk; *~ m* heraldiker; **araldo** *m* herold.

aramaico (*pl -ci*) arameisk.

aramento *m* ploying.

aranceto *m* appelsinlund; **arancia** *f* appelsin; **aranciaio** *m* appelsinhandler; **aranciata** *f* appelsinlimonade, appelsinbrus; **aranciato** oransjefarget; **arancièra** *f* drivhus (for appelsiner); **arancino** appelsin-; **arancio** *m* appelsintre; *spremuta d'~* appelsinsaft, presset appelsin; *~ adj.* = **arancione** oransje(gul).

arare ploye; **arativo** dyrkbar; **aratore** *m* ployer; *bue ~* plogokse; **aratorio** ploye-; *arnesi (strumenti)* *aratori* ploye-, dyrkingsredskaper; **aratrice** *f* maskinplog; **aratro** *m* plog; **aratura** *f* ploying, ployetid.

arazzeria *f* gobelin(fabrikk); gobelinsamling; **arazière** *m* gobelinfabrikant, -selger; **arazzo** *m* gobelin.

arbitra *f* kvinnelig oppmann; **arbitraggio** *m* voldgift(skjennelse); **arbitrale** voldgifts-; **arbitrare** (*ar-*) (*og refl.*) handle etter eget forgodtbefinnende; domme i voldgiftssak; *~ di fare una cosa* formaste seg til å gjøre noe; **arbitrario** vilkårlig; **arbitrato** *m* voldgift(skjennelse); voldgiftsdommerembete; **arbitrio** *m* handleevne; vilkårlighet; *arbitrær* handling; vilje, forgodtbefinnende; makt; **arbitro** *m* voldgiftsdommer, -mann; *fig.* dommer, herre (*di over*); *l'uso è ~ della lingua* bruken (vanen) er herre over språket; *sport.* dommer; *collegio di arbitri* voldgiftsrett; *terzo ~* oppmann.

arboreo, **arborescente** treaktig; **arborescenza** *f* treaktig vekst; treformet krystallisering.

arboscello *m* lite tre, busk; **arbusto** *m* busk.

arca *f* ark, kiste; *l'~ dell'alleanza* paktens ark; *l'~ di Noè* Noahs ark; *~ di scienza* sprenglærd mann.

arcade *m* (*f* *~*, *og spøk.* *arcadessa*) arkadier.

arcaicità *f* det å være arkaisk; **arcaico** (*pl -ci*) arkaisk; **arcaismo** *m* arkaisme.
arcialiffo *m* storkaliff; **arcialiffa** *f* *fig.* gammel, stygg kvinne.
arcangelo *m* erkeengel.
arcano hemmelig, dunkel; ~ *m* hemmelighet.
arcare beskytte med bue; krumme, bøye; narre.
arcata *f* arkade; bue i buegang; brubue; *mus.* buestrok; et bueskudds lengde; prosjektilbane, elevasjonsvinkel; *tirare in* ~ skyte i bue.
arcavola *f* tipp-oldemor; **arcavolo** *m* tipp-oldefar.
arce *f* høyborg; byfjell.
arcella *f* belg (på blåsebelg).
archeggiamento *m* stryking; **archeggiare** (*é*) stryke (med buen); **archeggio** *m* buestrok.
archeologia *f* arkeologi; **archeologico** (*pl -ci*) arkeologisk; **archeologo** (*pl -gi*) arkeolog.
archetipo *m* grunntype; grunntekst.
archetto *m* fiolinbue.
archiatra *m.* ~ (*pontificio*) (pavelig) livlege.
archibugiare (*ù*) skyte; henrette; **archibugiata** *f* børseskudd; **archibugiare** *m* geværsoldat; **archibugiera** *f* geværsoldater; børsleid; **archibugio**, **archibùso** *m* (flint)børse; gevær; ~ *a vento* luftbørse; **archibugiera** *f* skyteskår.
archiginnasio *m* (gammelt) universitet (i Roma og Bologna).
archipendolo, **archipenzolo** *m* lodd; **archipenzolare** (*é*) måle (med loddssnor).
architettamento *m* planering; **architettare** (*é*) gi utkast til, planere; *fig.* smi (renker), forberede; **architetto** *m* arkitekt; **architettónico** (*pl -ci*) arkitektonisk; **architettore** *m* (*f -trice*) arkitekt (*srl. fig.*); **architettura** *f* arkitektur, bygningskunst.
architrate *m* arkitrav; hovedbjelke.
archiviare (*-chi-*) arkivere, legge bort; **archivio** *m* arkiv; **archivista** *m.* farkivar.
arci... erke...; usedvanlig, overordentlig; **arcibeato** høysalig; **arcibello** uvanlig pen, smellvakker; **arcibriccone** *m* erkeskjelm; **arcicontento** ytterst tilfreds; **arcidiavolo** *m* erkedjevel; **arcidiocesi** *f* erkebispedomme; **arciduca** *m* (*pl -chi*) erkehertug; **arciducato** *m* erkehertugdømme; **arciduchessa** *f* erkehertuginne.
arciere *m* bueskytter.
arcigno barsk, bitter, hard, ubehagelig.
arcione *m* sadelbom; voggemei; *fig.* *star bene in arcioni* være selvsikker.
arciospedale *m* hovedsykehus; **arcipelago** *m* (*pl -ghi*) oyhav, oyrike; **arcipresso** *m* sypress; **arcispedale** *m* hovedsykehus; **arcivescovado** *m* erkebispebolig; **arcivescovile** erkebiskoppelig; **arcivescovo** *m* erkebisp.
arciviola *f* cello, violoncell.
arco *m* bue (også våpen); hvelving; *mus.* stryker; ~ *d'appoggio* støttebue; ~ *elettrico* lysbue; ~ *di scarico* støttebue; ~ *acuto*, ~ *a sesto acuto* spissbue; ~ *a tutto sesto* halvsirkelbue; ~ *trionfale* triumfbue; ~ *tondo* rundbue; *concerto per archi* konsert for strykere; *orchestra d'archi* strykeorkester; *strumento ad arco* strykeinstrument.
arcobaleno *m* regnbue.
arcolajo *m* (garn)vinde, hespetre; *girare come un* ~ *farte* meget omkring; slurve fra seg noe.
arcuare (*ar-*) bøye; **arcuato** krum, bøyd.
arcuccio *m* liten bue; (bueformet) stativ.
ardente brennende, glodende, het; fyrig, livlig; inderlig; *cappella* ~ sorgekapell; **ardenza** *f* glød; fyrighet; **ardere** brenne, flamme; funkle, lyse; ~

d'amore, di sdegno brenne av kjærlighet, av harme; *legna da* ~ (brenne)ved.
ardesia *f* skifer.
ardimento *m* dristighet; **ardimentoso** dristig; **ardire** (*-isco*) våge, driste seg til; ~ *m* vågemot; *troppo* ~ dumdristighet; *prendersi l'~ di* gjøre seg så fri å ...; **arditezza** *f* dristighet; **ardito** kjekk, dristig; *farsi* ~ *ta seg den frihet* ...; *salita ardita* bratt stigning; ~ *m* stormtroppsoldat; **ardore** *m* glød (*og fig.*); **arduità** *f* steilhet, vanskelighet; **arduo** steil, besværlig.
area *f* flateinnhold, areal, område; ~ (*fabbricabile*) byggetomt; ~ *della porta* målfelt (fotball o.l.); ~ *di rigore* straffesparkfelt.
areato luftig.
arella *f* svinesti.
arem *m* harem.
arena *f* sand; amfiteater, kamp plass; **arenaceo** sandet, sand-; **arenaio** *m* sandtak, sandstrand; **arenamento** *m* stranding; *fig.* fiasko; **arenare** (*og refl.*) strande; **arenario** sand-; *pietra arenaria* sandstein; ~ *m* gladiator; **arenella** *f* fin sand; **arenile** *m* sandtak; sandstrand; **arenosità** *f* sandethet; **arenoso** sandet.
areo..., *se: aereo* ...
aretina *f* (slags) dans; **aretino** *m.* *adj.* fra Arezzo.
arfaatto *m* vulgær person; slamp.
arganella *f* fiskenett; **arganello** *m* vinde(spill); telleapparat; **argano** *m* vinde(spill); *a forza d'argani, con gli argani* *fig.* med (den) største besværlighet.
argentaio *m* sølvsmed; **argentana** *f* nysolv; **argentare** (*é*) forsolve; **argentiario** solv-; **argentatore** *m* forsolver; **argentatura** *f* forsølving; **argenteo** solvaktig, solv-; **argenteria** *f* solvtøy; **argentiare** *m* sølvsmed, solvhandler; **argentiara** *f* solvmine; **argentifero** solvholdig; **argentino** solv-; argentinsk; *voce argentina* solvklar stemme; **argento** *m* solv; ~ *vivo* kvikksolv; *avere l'~ vivo addosso* ha kvikksolv i baken; *nozze d'~* solvbryllup; **argenti** *pl* solvsaker; **argentone** *m* nysolv, plett.
argilla *f* leire; *piccione d'~* leirdue; **argillaceo** leiret, leir-; **argilloso** leirholdig.
arginale som demmer opp; **arginamento** *m* (opp)demning; **arginare** (*ar-*) demme inn, demme opp for (*og fig.*); **arginatura** *f* demning, demningssystem; **arginazione** *f* oppdemning; **argine** *m* demning; hindring.
argomentare (*é*) slutte (seg til), mene, argumentere; *refl.* bestrebe, anstrenge seg; **argomentatore** *m* (*f -trice*), *adj.* en som argumenterer; **argomentazione** *f* argumentasjon; **argomento** *m* argument; emne; slutning; tegn; innhold; innholdsfortegnelse (i bok).
arguire (*-isco*) slutte, dedusere (*da av*).
argutezza *f* skarpsinn, vidd; **arguto** skarp; skarpsindig, vittig; **arguzia** *f* skarpsinn, vidd.
aria *f* luft; *andare all'~*, *per* ~ gå i vasken; *all'~ aperta* i fri luft; *campare d'~* leve av luft; *castello in* ~ luftslott; ~ *cattiva, chiusa, rinchiusa, viziata* dårlig, innestengt luft; *colpo d'~* forkjolelse; *corrente d'~* trekk; *dare* ~ *a lufte*; *il dominio dell'~* luftherredømmet; *male d'~* luftsyke; *buttare, mandare all'~* velte (plan), slå fra seg; *saltare per* ~ sprengte i lufta; ~ *pesante* tung luft; *prendere una boccata d'~* få litt luft (= gå en tur); *gli stracci vanno all'~* de fattige går for lut og kaldt vann; *dire una cosa a mezz'~* kvede en halvkveden vise; *in* ~, *per* ~ i det

hoye, i lufta (og fig.); *c'è qualcosa per* ~ det ligger noe i lufta, der er noe i gjære.

aria 2. *f* mine, ansiktsuttrykk; *aver l'~ di se ut som* (til å); *darsi l'~ di gi seg utseende av*; *darsi delle arie* spille viktig.

aria 3. *f* arie, melodi; *sonare ad ~* spille uten (å kunne) noter; *dire, giudicare ad ~* si, domme etter forgodtbefinnende.

ariano arisk; ~ *m* arier.

arianna *f* dial. flekkrest (på tøy).

aridità, **aridità** *f* torrhet, goldhet; **arido** torr, gold (og fig.).

aridocultura *f* dryfarming.

arieggiare (*é*) lufte ut; ~ (*a*) ligne, minne om.

ariete *m* vær (zool., astr.); *mil.* rambukk.

arietta *f* liten arie; vise.

arigusta *f* langust.

aringa *f* sild; ~ *salata, affumicata* speke-, røyke-sild; *filetti d'~* sildefilet.

aringo *m* (pl -ghi) ring; rund veddeløpsbane; turneringsplass; *scendere nell'~* tre fram på arenaen.

ario arisk; ~ *m* arier.

arista *f* snerpe (på aks); **arista** *f* stekt svinekam.

arioso luftig; *mus.* resitativisk.

aristocrate *m* aristokrat; **aristocratico** (pl -ci) aristokratisk; ~ *m* aristokrat; **aristocrazia** *f* aristokrati.

aritmética *f* regnekunst, regning; **aritmético** (pl -ci) aritmetisk; ~ *m* aritmetiker.

aritmia *f* mangel på rytme; ujevn puls; **aritmico** (pl -ci) urytmisk, ujevn.

arlecchinata *f* harlekinade, narrestrek; **arlecchinesco** (pl -chi) narraktig; **arlecchino** *m* narr, klovn, bajas.

arlotto *m* sjusket fyr, dagdriver; storeter.

arma *f* (pl *armi*) våpen(art); *l'~ azzurra* luftvåpenet; *l'~ del genio* ingeniørvåpenet; *se* ellers: *arme*.

armacollo tvers over brystet; *portare il fucile ad ~* gå med geværet i skulderrem.

armadietto *m* lite skap; ~ *per medicinali* medisinskapp. **armadillo** *m* beltedyr. **armadio** *m* skap; ~ *a muro* veggskap; *haule ad ~* slagkiste; ~ *frigorifero* kjøleskap; ~ *a tre luci* trefløy skap.

armaiuolo *m* våpensmed, våpenhandler; **armamentario** *m* våpenhus, rustningskammer; *fig.* instrumentsamling; **armamento** *m* bevæpning; (ut)rustning; opprustning; *industria degli armamenti* rustningsindustri; *armamenti navali* skipsutrustning; ~ *di regata* romannskap, roerlag; **armare** bevæpne; utruste; ruste opp; *armare*; ~ *uno cavaliere* slå en til ridder; *armarsi di pazienza* smøre seg med tålmodighet; *armarsi d'ombrello* utstyre seg med paraply; ~ *una nave* utruste, armere et skip; **armata** *f* armé, hær, flåte; *corpo d'~* brigade; *generale d'~* kommanderende general; ~ *navale* flåte; ~ *di terra* (land)hær; **armato** bevæpnet, armert, utstyrt; *cemento ~* armert betong; ~ *di coraggio* modig; *armata mano, a mano armata* med våpen i hånd; **armatore** *m* skipsreder; **armatura** *f* (ut)rustning; armatur; armering; stillas; innlegg av stivlerret i tøy; ~ *d'un ponte* bruskjelle.

arme (ofte: *arma*) *f* (pl *armi*) våpen; våpenskjold; ~ *bianca* hogg- og/eller stikkvåpen; ~ *da fuoco* skytevåpen; ~ *da tiro* kastevåpen, skytevåpen; *porto d'~* tillatelse til å bære våpen; *presentare l'~* presentere gevær; *tenere in ~* holde under våpen; *all'~* /til våpen! alarm! *fatto d'~* trefning,

fekting, kamp; *gente d'~* soldater, militære; *piazza d'armi* ekserseplass; *fare il viso dell'~* ad *uno* motta en barskt; *abbassare le armi* strekke våpen, overgi seg; *essere, stare sotto le armi* gjøre militærtjeneste; *andare sotto le armi* bli innkalt, bli soldat; *chiamare sotto le armi* kalle inn; *deporre le armi* legge ned våpnene; *fare le prime armi* få sin ilddåp (og fig.); *passare per le armi* henrette ved skytning (standrett); *prender le armi* gripe til våpen; *sala d'armi* fektesal; *venire alle armi* komme til (i) kamp.

armeggiamento *m* våpenlek; **armeggiare** (*é*) turnere (våpen); *fig.* strebe; stå i; **armeggiatore** *m* (*f* -trice) som turnerer; streber; **armeggio** *m* (stadig) våpenlek, turnering; *fig.* rot, plunder; gang (maskiner); **armeggiione** *m* streber.

armellino *m* hermelin; aprikostre.

armeno armensk; ~ *m* armener.

armentario krotter-; ~ *m* gjeter; **armento** *m* buskap, bestand.

armeria *f* våpensamling, arsenal; **armiére** *m* våpenfabrikant; våpentekniker.

armigero våpenfør; ~ *m* soldat.

armilla *f* armbånd; **armillare** armbånds-.

armistizio *m* våpenstillstand.

armo *m* båtmannskap, båtlag.

armonia *f* harmoni; *vivere in buona ~* leve i fordragelighet; ~ *imitativa* lydetterlikning.

armonica *f* harmonika; overtone; **armonico** (pl -ci) harmonisk; *capo ~* spøkefugl; **armonio** *m* husorgel; **armonioso** velklingende, harmonisk; **armonista** *m, f* harmonilærer; musiker; **armonizzare** harmonisere; harmonere, stemme overens.

arnese *m* verktøy, husgeråd, utstyr; takkelasje; *in buon (cattivo) ~* i god (dårlig) stand (klær); *un cattivo ~* *fig.* et dårlig papir; ~ *di polizia* politispion.

arnia *f* bikube; **arniario** *m* bikubeplass.

arnione *m* nyre.

aroma *m* aroma; **aromale**, **aromatico** (pl -ci) aromatisk; **aromatizzare** krydre.

arpa *f* harpe; ~ *eoia* æolsharpe.

arpagone *m* entrehake; *fig.* gnier, gjerrigknark.

arpeggiamento *m* harpespill; **arpeggiare** (*é*) spille harpe, spille arpeggio; **arpeggiatore** (*f* -trice) harpespiller; **arpeggio** *m* harpespill, arpeggio.

arpese *m* krampe, hake.

arpia *f* harpy; *fig.* heks.

arpione *m* hengsle, krok, hekte, hake; harpun; **arpionismo** *m* drivarm.

arpista *m, f* harpespiller.

arpone *m, se*: *arpione*.

arra *f* pant, garantibelop.

arrabattare *refl.* anstrenge seg, mase, kave.

arrabbiamento *m* fortørnelse, vrede; **arrabbiare** bli rasende; *far ~ uno* gjøre en rasende; *refl.* bli rasende; **arrabbiato** rasende, gal (hund); **arrabbia-tura** *f* raseri; *prendersi un'~* bli sint.

arraffare rive bort, frata med makt.

arramacciare (-*ac-*) trekke ned, gjøre dårlig, slurve med; **arramaccio** *m* (stadig) slurv, uorden.

arrampicare (-*ram-*) *refl.* klatre; **arrampicata** *f* bratt (opp)stigning; **arrampicatore** *m* (*f* -trice) fjellklatrer; fjellsyklist.

arrancare hinke hurtig av sted; *fig.* mase; *mar.* ro (av all kraft); **arrancata** *f* (kraftig) åretak.

arrandellare (*é*) snøre sammen; *fig.* selge til spottpris; kaste fra seg.

arranfiare rive bort, frata med makt.

arrangiamento *m* arrangement; **arrangiare** (-rà-) arrangere, ordne; *fig.* rede ille til; *refl.* sno seg, ordne seg; *arrangiarsi con uno* ordne seg med en.
arrangolare (-rà-) streve, stå i; ergre seg.
arrapinare (*i*) *refl.* gjøre seg umake, anstrenge seg; ergre seg, hisse seg opp.
arrappare gripe, naske, ta med makt; *refl.* klatre;
arrappatore *m* (*f* -trice) en som griper, nasker.
arrecare (*è*) bringe; medføre, volde; *se: recare*.
arredamento *m* innretning, utstyr (også: det å utstyre); *stoffe da ~* møbel- og gardinstoffer;
arredare (*è*) utruste, utstyre; **arredo** *m* husgeråd; *arredi pl* utstyr, klær; *arredi sacri* kirkelig skrud, paramenter.
arreggiare *m* (*f* -ora) sjef, overordnet.
arrembaggio *m* entring (av skip); tyveri fra (kjørende) bil; *andare all'~* entre, gå ombord; **arrembare** (*è*) entre; *intr.*, *refl.* slepe seg av sted; **arrembato** utmattet; *fig.* pengelens, blakk; **arrembatura** *f* utmattelse; det å være dårlig til bens; **arrembo** *m* entring.
arrenamento *m* stranding; *fig.* fiasko; **arrenare** (*è*) strande (og *fig.*); stanse.
arrendere *refl.* overgi seg, gi etter; *~ all'evidenza* bøye seg for faktum; *~ a discrezione* overgi seg betingelsesløst; **arrendevole** bøyelig, føyelig, ettergivende; **arrendevolezza** *f* bøyelighet, ettergivenhet.
arrendo *se: aringo*.
arresi, arreso *se: arrendere*.
arrestare (*è*) stanse; arrestere; *refl.* bli stående, stanse (og *fig.*); **arresto** *m* stans, stopp; arrest, anholdelse; *~ dei pagamenti* betalingsstans; *~ preventivo* varetektsarrest; *~ semplice*, *~ di rigore* enkel, streng frihetsinnskrenkning (straff for ofiserer); *tempo d'~*, *~ in tempo* mindre stans, pusterom.
arretare (*è*) fange med nett, garn.
arretrare (*è*) trekke tilbake; *refl.* gi etter, trekke seg tilbake; *non arretrar(si) di fronte a nulla* ikke vike tilbake for noen ting; **arretrato** resterende, ubetalt; underutviklet, tilbakestående; *~ m* restanse; *arretrati pl* tilgodehavender (på lønn), etterbetalinger.
arri, ~ là! hypp!
arricchimento *m* berikelse; **arricchire** (-isco) berike; *refl.* bli rik; **arricchito** *m* oppkomling.
arricciaburro *m inv.* smørkniv.
arricciamento *m* krolling; **arricciare** (-ric-) krolle, rulle sammen; *~ il naso* rynke på nesen; *refl.* krolle håret; *fig.* reise seg på hodet (hår); **arriciatura** *f* krolling; **arriciacapelli** *m inv.* krolltang; **arricciolamento** *m* krolling; *kroller (pl)*; **arricciolare** (-ric-) krolle, kruse.
arridere smile til, være gunstig; *la fortuna gli arride* lykken smiler til ham.
arringa *f* offentlig tale, rettstale; **arringare**, *~ il popolo* tale til folket; **arringo** *m se: aringo*.
arrischiamento *m* vågestykke; **arrischiare** (-ris-) risikere, våge; *refl.* driste seg til; *~ la vita* sette livet på spill; *~ una proposta* prove seg med et forslag; *non arrischiarsi a ...* ikke driste seg til å ...; **arrischiato**, **arrischiavole** vågelig, våget, risikabel.
arri, arri *se: arridere*.
arriva til topps, til seilene.
arrivabile oppnåelig; **arrivare** (an)komme; nå; nå opp ved siden av; *~ ad un'età* oppnå en alder; *~ a fare una cosa* oppnå å gjøre noe; *~ al*

ginocchio nå til kneet; *~ ad un giorno* oppleve en dag; *a che punto è arrivato col Suo lavoro?* hvor langt er De kommet i Deres arbeid? *se ci arrivo* hvis det lykkes meg; *non ci arrivi* den klarer du ikke; *l'ho arrivato alla svoltata della strada* jeg tok ham igjen ved gatehjørnet; *quest'abito non mi arriva* denne kledningen (disse klærne) passer meg ikke (lenger); *~ una vivanda* koke maten for meget, svi maten; **arrivato** (an)kommet; *dare il ben ~ ad uno* ønske en velkommen; **arrivatura** *f typ.* tilføyelse til manuskript.
arrivederci!, **arrivederla!** på gjensyn.
arriismo *m* streberi; **arrivista** *m, f* streber; **arriistico** (*pl* -ci) streberaktig.
arrivo *m* ankomst; *sport.* mål; *giudice d'~* mål-dommer; *lettere in ~* inngående brev; *punto d'~* mål; *traguardo d'~* sluttspurt; *arriivi pl* ankom-mende tog, ankomsttider.
arroccamento *m* forskansing; *linea di ~* forbindel-seslinje bak fronten; rokade; **arroccare** (*ò*) for-skanse, forsvare; rokere; legge på rokken.
arrocciare (*ò*) rulle sammen; slurve, fuske.
arrocciare (*ò*) *refl.* gå seg fast i fjellet.
arrochimento *m* heshet; det å bli hes; **arrochire** (-isco) gjøre (bli) hes; *refl.* bli hes.
arrogante overlegen, hoven; *~ m* overlegen, hoven fyr; «blei», «blære»; **arroganza** *f* hovenskap.
arrogare (*ò*) adoptere; *refl.* være hoven, anmassen-de; *arrogarsi un titolo* tillegge seg en tittel (som en ikke har); **arrogazione** *f* adopsjon.
arrögere tilføye.
arrolamento *m* innrulling, verving; **arrolare** (-uolo) verve, innrulle; *refl.* la seg verve; **arro-lato** vervet; *~ m* rekrutt; **arrolatore** *m* verver.
arroncigliare (-cig-) gripe med krok, huke; *~ la coda* slå krøll på halen; *refl.* sno seg, rulle seg sammen.
arronzare, arronzare *refl.* slite, streve, mase.
arrossamento, arrossimento *m* rødme, rødming; **arrossare** gjøre, farge rød; *refl.* rødme; **arrossire** (-isco) rødme; *non ~ di nulla* være skamløs; *~ di tutto* være meget beskjeden.
arrostimento *m*, **arrostitura** *f* steking; **arrostitire** (-isco) steke, riste; *pane arrostito* ristet brød; *arrostito dal sole* solbrent; **arrosto** *adj. inv.* stekt; *~ m* stek; *~ morto* kjøtt stekt på panne; *molto fumo e poco ~* mye skrik og lite ull.
arrotabile som kan slipes; **arrotamento** *m* sliping; påkjørsel; **arrotare** (-uolo) slipe; slite (tøy); kjøre på; *hist.* legge på hjul; *~ la lingua* baksnakke; *lingua arrotata* skarp tunge; *~ i denti* skjære tenner; *refl.* slite og slepe; **arrotatore, arrotino** *m* skjærsliper; **arrotatura** *f* sliping; påkjørsel.
arrotolare (-rò-) rulle sammen.
arrotondare (-tón-) avrunde (og *fig.*).
arrovellare (*è*) *refl.* bli sint, ergre seg; *~ per qualcosa* erge seg over noe.
arroventamento *m* gloding; **arroventare** (*è*), **arroven-tire** (-isco) glode, gjøre glodende; *refl.* bli gloden-de; **arroventatura** *f* gloding.
arrovesciare *etc. se: rovesciare*.
arrozzire (-isco) forråe; bli rå, udannet.
arruffamattasse *m, f, inv.* fredsforstyrrer, oppvigler; *F* kobler; **arruffamento** *m* forvirring, oppstyr; det å ryke i tottene på hverandre; **arruffapopoli** *m inv.* (folke)oppvigler; **arruffare** forvirre; forvikle, bringe i uorden; rive i håret; *~ i peli* reise bust (og *fig.*); *fig. refl.* rive seg (hverandre) i håret; komme

i uorden, forvirring; **arruffato** uredt, uordentlig, forvirret; *all'arruffata* uryddig, huler til bulter.
arruffianare pusse opp.
arruffio *m* (stadig) forvirring, virvar; **arruffone** *m* (*f-ona*) rotekopp; svindler.
arrugginare (*-isco*) (få til å) ruste; *refl.* ruste; *fig.* ruste, sløves.
arrugiadare *sj.* væte med dogg.
arruolare *se:* *arrolare*.
arruvidimento *m* det å gjøre ru; ruhet; **arruvidire** (*-isco*) gjøre, bli ru; *refl.* bli ru.
arsella *f* musling.
arsenale *m* arsenal, orlogsverft; *fig.* uryddig rom, rotehus; rot; **arsenalotto** *m* verftsarbeider.
arseniale arsenikk-; **arsenicato** arsenikkholdig; **arsenico** *m* (*pl -ci*) arsenikk.
arsi *f* arsis; hevning (av stemmen); opptakt.
arsi, arso *se:* *ardere*.
arsicciare (*-sic-*) tørre ut, svi av; **arsiccio** uttørret, avsvidd; *saper d'~* lukte svidd; **arsione** *f* brenning, glød, hete; tørst; **arsura** *f* glød; svie; hete; tørst.
artatamente med list; **arte** *f* kunst, håndverk, fag; laug; *ad ~* med list; *non avere né ~ né parte* være hverken dyktig eller rik; *le belle arti* de skjønnere kunster; *arti meccaniche* manuelle fag; *arti decorative* kunstindustri; *~ decorativa interna* interiørarkitektur; *~ bianca* bakekunst; *l'~ di Michelaccio* latmannsliv; *~ muta* stumfilm; **artefare** forfalske, gjøre kunstig; **artefatto** kunstig; **artefice** *m* håndverker; *fig.* opphavsmann.
artemisia *f* artemis.
arteria *f* arterie, stor pulsåre; hovedferdselsåre; **arteriale** pulsåre-; **arteriosclerosi** *f* åreforkalking; **arteriosclerotico** (*pl -ci*) åreforkalket; **arterioso** arterie-.
artesiano, pozzo ~ artesisk brønn.
artico (*pl -ci*) arktisk; nordlig; *il Mare ~* Nordishavet; *il polo ~* Nordpolen; *circolo polare* ~ den nordlige polarsirkel.
articolaio *m* dårlig artikkelforfatter.
articolare ledd-; **dolori articolari** leddsmarter, leddgikt; *~ v. (i)* bevege i leddet; uttale, artikulere; **articolato** leddet; artikulert, uttalt; **braccio** ~ svingarm; **preposizione articolata** preposisjon med artikkel (som: *al, sul etc.*); *~ m* ledd-dyr; **articolazione** *f* uttale; ledd; **articolessa** *f* lang, kjedelig avisartikkel; **articolista** *m, f* artikkelforfatter; **articolo** *m* artikkel; paragraf; ledd; stoff, vare; *~ determinativo, indeterminativo* bestemt, ubestemt artikkel; *~ partitivo* delingsartikkel; *~ di fede* trosartikkel; *~ di fondo* lederartikkel.
artiere *m* håndverker; ingeniørsoldat.
artificiale kunstig; **fuochi artificiali** fyrverkeri; **artificiare** (*-fi-*) gjøre noe med list; forfalske, forandre; **artificio** *m* kunstferdighet, list, kunstgrep; *mil.* forladning; **fuochi d'~** fyrverkeri; **artificiosità** *f* kunstlethet, unatur; **artificioso** kunstlet, unaturlig.
artifziale *etc. se:* *artificiale etc.*
artigianato *m* håndverkeryrke; småindustri; **artigianesco** (*pl -chi*) håndverks- (*ofte neds.*); **artigiano** håndverks-, håndverksmessig; *~ m* håndverker; **artigianello** *m, scuola degli artigiani* håndverkerskole for almuebarn.
artigliare (*-tig-*) *sj.* slå klo i; *fig.* huke seg fast.
artigliere *m* artillerist; **artigliera** *f* artilleri; *~ antiaerea* antiluftskyts; *~ leggera, pesante* lett,

tungt artilleri; *~ da campagna* feltartilleri; *pezzo d'~* et skyts; *parco d'~* artilleristandplass.
artiglio *m* klo; *gli artigli degli strozzini* ågerkarlenes klør.
artista *m, f* kunstner(inne); **artistico** (*pl -ci*) kunstnerisk.
arto *m* ledd; **arti** *pl* hender og føtter; **artrite, artrite** *f* leddbetennelse, leddgikt; **artritico** (*pl -ci*) ledd-; leddgikt-; *~ m* leddgiktpasient; **artrodia** *f* ledd; **artropodo** *m* ledd-dyr.
aruspice *m* spåmann.
arvicola *f* markmus.
arzente *gl.* brennende, glødende; *~ m* akevitt.
arzigolare (*-gòg-*) fantasere, drive hårkloveri; **arzigologo** *m* ordkløver, spissfindighet; **arzigologo** *m* (*f-ona*) ordkløver.
arzilla rask, rørig; lett beruset.
arzinga *f* tang (i smie).
asbesto *m* asbest.
ascàride *m* spoleorm.
ascaro *m* negersoldat.
asce *se:* *ascia*; **ascella** *f* armhule; *star con le mani sotto le ascelle* late seg, ta det med ro; **ascellare** armhule-.
ascendentale oppadstigende, (for)fedre-; **ascendente** oppadstigende; *corrente ~* oppdrift; *~ m* slektning i oppadstigende linje; *fig.* innflytelse, makt; *astr.* (persons) stjerne; *aver buono (cattivo) ~* være født under en heldig (uheldig) stjerne; **ascendenza** *f* forfedre i rett linje, stamtre; **ascendere** bestige; stige oppad (*og fig.*); beløpe seg til; **ascensionale, forza** ~ oppdrift; **ascensione** *f* oppstigning (*og fig.*); tindebestigning; *l'~ (di Cristo)* Kristi himmelfart; **ascensionista** *m* tindebestiger; **ascensivo** oppadstigende; **ascensore** *m* heis; **ascensorista** *m* heisfører; **ascésa** *f* litt. oppstigning; **ascési** *f* teol. henrykkelse; **ascési, ascésa** *se:* *ascendere*.
ascésso *m* byll, svull.
asceta *m* asket; **ascetica** *f* teol. læren om den åndelige fullkommenhet; **ascetico** (*pl -ci*) asketisk; **ascetismo** *m* askese.
ascia *f* øks; *una cosa fatta con l'~* grov, dårlig laget ting; **maestro d'~** (*mar.*) tømmermann; båthygger; **asciare** (*à*) kløve (med øks); **asciata** *f* øksehog.
asciolvere (*spøk.*) spise frokost; *~ m* frokost.
ascissa *f* mat. abscisse.
ascite *f* vattersott; **ascitico** (*pl -ci*) vattersott-; *~ m* vattersottpasient.
asciugaggine *f* *sj.* tørrhet, tørke; **asciugamano** *m* håndkle; **asciugamento** *m* (av)tørring; **asciugante, carta** ~ trekkpapi; **asciugapenne** *m* inv. pennetørker; **asciugare** tørke (av); *refl.* tørke, bli tørr; *~ le lacrime di (a) uno (fig.)* trøste en; *~ un fiasco* tømme (= drikke opp) en flaske; *~ una palude* drenere en myr; **asciugatoio** *m* håndkle; **asciugatura** *f* (av)tørring; **asciugavetro** *m* vinduspusser.
asciuttare *sj.* tørke; **asciuttezza** *f* tørrhet; **asciutto** tørr; mager; *rimanere a bocca asciutta, a denti asciutti* få hverken vått eller tørt; *fig.* få lang nese; *pasta asciutta, minestra asciutta* makaroni; *~ di parole* ordknapp; *parlare ~* snakke tørt; *~ di denari, ~ ~* pengelens; *~ m* tørt land, det tørre; *restar, trovarsi all'~* være pengelens, blakk; **asciuttore** *m* tørke(periode).
ascoltante *m* tilhører; **ascoltare** (*ò*) høre på, lytte til; **ascoltatore** *m* (*f -trice*) tilhører; lytter; hode-

telefon; **ascoltazione** *f* lytting; påhor; **ascolteria** *f* chi sta in ~, sente cose che non vorria den som lytter bak dore, får sin egen skam å hore; **ascolto** *m* lytting, påhor; *dare* ~, *porgere* ~ lytte, skjenke oppmerksomhet.

ascondere *sj.* skjule; *refl.* gjemme seg.

ascorbio, **acido** ~ askorbinsyre.

ascosi, **ascoso**, **ascosto** *se:* *ascondere*.

ascrittizio *m* reservesoldat; **ascrissi**, **ascritto** *se:* **ascrivere** innskrive, innføre, oppta som medlem; ~ *a biasimo* (*a colpa*) legge til last; ~ *a onore* regne en til ære; ~ *una lingua al gruppo germanico* regne et språk til den germanske språkfamilie; **ascrizione** *f* (medlems)opptakelse.

asepsi *f* aseptikk; **asettico** (*pl -ci*) aseptisk.

asfaltare asfaltere; **asfaltico** (*pl -ci*) asfalt-; **asfalto** *m* asfalt.

asfissia *f* skinndod, kullsforgiftning, asfyksi; **asfissiare** gassforgifte, fremkalle asfyksi; *refl.* dreppe seg (med gass); **asfissiante**, *gas* ~ giftgass; kvelende stank; **asfissiato**, **asfittico** (*pl -ci*) gassforgiftet, skinndod (*og: m*).

asiaco (*pl -ci*), **asiano**, **asiatico** (*pl -ci*) asiatisk; *morbo asiatico* kolera.

asilo *m* fristed, tilfluktssted, asyl; *dare, trovare* ~ gi, finne et fristed; *diritto d'~* asylrett; ~ *infantile* barnehage, småbarnsstue; ~ *notturmo* (*gratis*) nattherberge.

asimmetria *f* mangel på symmetri; **asimmetrico** (*pl -ci*), **asimmetro** usymmetrisk.

asina *f* hunesel; **asinaggine** *f* dumhet; **asinaia** *f* eselstall; **asinajo** *m* eseldriver, -handler; -oppdretter; **asinata** *f* eselritt; dumhet; **asinello** *m* lite esel; **asineria** *f* dumhet; **asinésco** (*pl -chi*) eselaktig; **asinino** eselaktig; *tosse asinina* kikhoste; **asinità** *f* tåpelighet; **asino** *m* esel; tåpe; *qui casca l'~* her er knuten, her ligger hunden begravet; *lavare il capo all'~* spille sin umake; *un pezzo d'~* et fjols, en tåpe; *credere che gli asini volino* tro på det mest usannsynlige; *legar l'~ dove vuole il padrone* være lakei, stå på pinne; *strada a schiena d'~* konveks gate; ~ *risalito, bardato* hoven oppkomling; *fare come l'~ del pentolaio* stanse og skravle med alle; *è meglio un ~ vivo che un dottore morto* bedre å være dum enn å studere seg i hjel.

asma *f* astma; **asmatico** (*pl -ci*) astmatisk, kortpuslet.

asociale asosial.

asola *f* knapphull; **asolare** (*à*) puste (om vind); gå omkring, gå luftetur; *refl.* lufte seg; **asolo** *m* vindpust; *pigliar* ~ få seg litt luft.

asparageto *m*, **asparagiaia** *f* aspargesåker; **asparagina** *f* asparagin; **asparago** (*pl -gi*) asparges, *se: sparagio*.

aspergere bestenke, bestro; **asperges** *m* vievannskost; *dare l'~* velsigne med vievann.

asperità *f* bitterhet; ruhet; hårdhet.

asprimo *superlativ av: aspro*.

aspersi, **asperso** *se: aspergere*; **aspersione** *f* bestekning (med vievann); **aspersorio** *m* vievannskost.

aspettanza *f* forventning; **aspettare** (*è*) vente; lengte etter; *chi la fa l'aspetti* den som vondt gjør, han bor vondt vente; *aspettarsi una cosa* vente seg noe; ~ *il Messia* vente det umulige; ~ *la provvidenza* sitte med hendene i fanget; *chi ha tempo non aspetti tempo* vent ikke til i morgen med det du kan gjøre i dag; *aspetta cavallo che l'erba cresca* (*cresce*) mens graset gror, dor kua; *farsi* ~ la vente på seg; **aspettativa** venting,

forventning; permisjon; *essere in ~* ha permisjon, stå utenfor nummer; *ha superato ogni ~* det oversteg enhver forventning; **aspettazione** *f* venting, forventning; **aspetto** 1. *m* venting; *mus.* pause; *sala d'~* venterom; *stare in ~ di vente* på. **aspetto** 2. *m* utseende, syn; synspunkt; *a quell'~* ved dette syn; *sotto quest'~* under denne synsvinkel; *a primo ~* ved første øyekast.

aspide, **aspido** *m* hoggorm (*og fig.*).

aspirante sugende; *bocca ~* sugemunn; *tromba ~* pompa ~ sugepumpe; ~ *m* aspirant, kandidat; **aspirapolvere** *m* støvsuger; **aspirare** innånde; suge inn (*av*); oppfange; *gram.* aspirere; ~ *alla gloria* strebe etter ære; **aspiratore** *m* (*f -trice*) som suger; støvsuger; **aspirazione** *f* innånding, innsuging; aspirasjon; strebing; *tubo d'~* sugeror; *valvola d'~* sugeventil; ~ *all'indipendenza* det å stå etter, arbeide for uavhengighet.

aspirina *f* aspirin; *compressa d'~* aspirintablett.

aspo *m* garnvinde, spole.

asportabile som kan fjernes; **asportare** (*ò*) fjerne; **asportazione** *f* fjerning.

aspreggiare (*è*) (få til å) snurpe munnen sammen; ~ *uno* behandle en hardt, grovt; **asprezzo** litt bitter; **asprezza** *f* bitterhet; ruhet; *fig.* hardhet; **asprigno** litt besk; **aspro** besk, skarp; streng, hard; *spirito* ~ spiritus asper, aspirasjonstegn; *vino un po' ~* litt bitter vin; *pelle aspra* ru, ujevn hud; **asprume** *m* beskhet; **asprura** *f* torke(tid); tort, glatt gras.

assaettamento *m* noe utholdelig; slit, ergrelse; **assaettare** (*è*) være utholdelig; *ch'io assaetti se non è vero* (*vulg.*) måtte pokker ta meg hvis det ikke er sant! *refl.* ergre seg; slite; **assaettato** sliten; ergerlig; *magro* ~ radmager.

assa (*fetida*) *f* dyvelsdrek.

assaggiare (*-sàg-*) smake, prove; nippe til; *non ~ nulla* ikke smake det grann; **assaggiatore** *m* (*f -trice*) smaker; prover; **assaggiatura** *f* smak(ing); prove; **assaggio** *m* smak, prove; *sala d'assaggi* proverom.

assai meget, tilstrekkelig, nok; *avere ~ di una cosa* ha fått nok av noe; *so ~!* jeg vet ingen ting! *molti pochi fanno un ~* mange bekker små gjør en stor å; **assaisimo** i aller høyeste grad, mer enn nok.

assale *m* hjulaksel; ~ *anteriore, posteriore* foraksel, bakaksel.

assalire (*-salgo*) overfalle, anfalle, angripe, storme; **assalitore** *m* (*f -trice*) angriper; **assalsi** *se: assalire*; **assaltare** angripe; **assaltatore** *m* (*f -trice*) angriper; **assalto** *m* anfall, overfall, angrep, storm, utfall; *muovere all'~* gå til angrep (*og fig.*); *dar l'~ a una cosa* storme noe; *prendere, pigliar(la) d'~* ta med storm; gå ivrig los på noe; *sostenere un ~* motstå et angrep; *al primo ~* ved første utfall; straks; *di primo ~* med det samme.

assaporamento *m* (til)smaking; **assaporare** (*ò*) smake på; få smak på, nyte; **assaporire** (*-isco*) tilsmake, krydre.

assassina *f* morderske; *srl. fig.* skjonnhetsplett; mouche; **assassinamento** *m* drap; *srl. fig.* odelegelse; **assassinare** myrde; odelegge; **assassinamente** morderisk; **assassinio** *m* mord; *fig.* odelegelse; makkverk; **assassino** morderisk; ~ *m* morder; dårlig kunstner, håndverker; odelegger; *occhi assassini* forføreriske øyne.

asse 1. *f* planke, Brett; ~ 2. akse, midtlinje; ~ *flessibile* svingakse; ~ *di rotazione* rotasjonsakse; ~ *terrestre* jordakse; ~ 3. formue, bo; ~

demaniale statseie; ~ *ecclesiastico* kirkegods; ~ *ereditario* dødsbo.

asseccare (-isco) bli tørr, mager.

assecondare (ò) støtte, begunstige.

assediente *m.*, *adj.* (som) beleirer; **assediare** (è) beleire, omringe; *fig.* (be)storme, plage; **assediato** *m.*, *adj.* beleiret; **assediato** *m* (*f* -trice) beleirer; **assedio** *m* beleiring (og *fig.*); *stato d'* ~ beleirings-tilstand; *porre l'* ~ beleire; *togliere l'* ~ oppheve beleiringen; *stringere d'* ~ *una città* beleire en by; *rompere l'* ~ bryte beleiringen; **asseggiare** *gl.* = **assediare**.

assegnabile som kan anvises; **assegnamento** *m* anvisning, beløp, utstedelse; inntekt; *fare ~ sopra (su)* gjøre regning med; **assegnare** (è) anviser, bestemme; tillegge; **assegnato** anvist; *fig.* spar-som; *porto ~* etterkrav; **assegnazione** *f* det å anviser, bestemme; **assegnò** *m* anvisning, sjekk; ~ *bancario* banksjekk; ~ *circolare* bankremisse; *in ~*, *contro ~* mot etterkrav; ~ *familiare* barne-tillegg; *fare un ~ per l'importo* gi beløpet i sjekk; *giro assegni* sjekkomsetning; *modulo per assegni* sjekk-, anvisningsblankett; ~ *all'ordine* ordre-sjekk; ~ *pagabile in contanti* kontantsjekk; ~ *al portatore* anvisning til ihendehaver; ~ *postale* postanvisning; ~ *sbarrato* krysset sjekk; *assegni di sede* stedstillegg, lønnstillegg (for folk ansatt i utlandet); ~ *a vuoto* dekningsløs sjekk; ~ *non trasferibile* sjekk som ikke kan avhendes; *richie-dere, emettere un ~ a favore di ...* forlange, utstede en sjekk for ...; *risuotere un ~* innløse en sjekk; ~ *postdatato* etterdatert sjekk; *libretto d'assegni* sjekkefte; *girare un ~* endossere en sjekk.

assemblea *f* forsamling; ~ *costituente, legislativa* grunnlovgivende, lovgivende forsamling; ~ *generale* generalforsamling.

assemblamento *m* opplop; **assemblare** (è) forsamle; *gl. ligne; refl.* samle seg.

assennatezza *f* fornuft; **assennato** fornuftig.

assenso *m* samtykke; *prestare ~*, *dare il proprio ~* gi sitt bifall, samtykke.

assentare (è) *refl.* fjerne seg; **assente** (ånds)fraværende; ~ *dall'ufficio per un ora* borte fra kontoret for en time; **assenteismo** *m* (ånds)fravær.

assentimento *m* billigelse; tilslutning; **assentire** (è) bifalle, samtykke; **assentito** *adj.* varsom, forsiktig.

assenza *f* fravær; *in ~ di te, in tua ~* i ditt fravær; ~ *di una cosa* mangel på noe.

assenziante billigende; ~ *tuo padre* med din fars samtykke.

assenzio *m* absint; malurt (og *fig.*).

asserella *f* lite brett; *pl* sengeljer.

assere, assero *m* hist. rambukk.

asserire (-isco) forsikre, påstå, hevde; **asseritore** *m* (*f* -trice) en som hevder, påstår.

asserpolare (è) *refl.* slange, bukte seg.

asserragliamento *m* barrikadering, barrikade; **asserragliare** (-rag-) barrikadere.

assertiva *f* påstand, forsikring; **assertivo** bekreftende; **asserto** bekreftet; ~ *m* påstand, forsikring; **assertore** *m* (*f* -trice) en som fastholder en påstand; **assertorio** bekreftende (ed); **asserzione** *f* påstand; ~ *gratuita* ugrunnet påstand; *fare un' ~* påstå noe; *ribattere un' ~* gjendrive en påstand.

asservimento *m* slaveri; **asservire** (-isco) gjøre til slave.

assessorato *m* assessors embete, funksjonstid, sete; **assessore** *m* assessor; (med)domsman; ~ *muni-*

cipale bystyremedlem; ~ *all'istruzione* skoleråd-mann.

assestamento *m* ordning; ~ *del bilancio* oppstilling av balansen; *tiro d'* ~ innskytning; **assestare** (è) ordne; ~ *i conti* beriktige, betale regningene; ~ *un colpo* gi et velrettet slag; *refl.* innrette seg; **assestatèzza** *f* orden; **assestato** ordnet, fornuftig; **assesto** *m* ordning.

assetare (è) gjøre tørst (og *fig.*); **assetato** tørstig, opptørket; ~ *di gloria, d'onori* ærekjær; ~ *di fama* som står etter berømmelse; *dar da here agli assetati* gi de tørstende drikke.

assetamento *m* ordning; **assetare** (è) ordne, rigge til; *refl.* pynte seg; **assetato** velordnet; **assetatura** *f* ordning; **assetto** *m* ordning; utstyr; *in buon ~* i god stand; *in ~ di guerra* i krigsberedskap; *mettere, tenere in ~* sette, holde i stand.

asseveramento *m* forsikring; **asseveranza** *f* bedyrelse; påståelighet; **asseverare** (-sèv-) forsikre, bedyre; **asseverativo** bekreftende; **asseverazione** *f* forsikring.

assicella, assicina *f* lite brett.

assicurabile som kan forsikres; **assicuramento** *m* forsikring, sikkerhet; **assicurare** sikre; forsikre; feste; ~ *contro gli infortuni, contro il furto* ulykkes-, tyveriforsikre; ~ *una lettera* sende et brev som verdipost; ~ *la vita* tegne livsforsikring; *refl.* (for)sikre seg, forvisse seg (*di om*); (*lettera*) **assicurata**, verdibrev; **assicurato** *m* forsikringstaker; **assicuratore** *m* (*f* -trice) forsikrer, assurandør; *compagnia assicuratrice* forsikrings-selskap; **assicurazione** *f* forsikring, assurance; *compagnia d'* ~ forsikringsselskap; ~ *contro la disoccupazione* arbeidsløshetsforsikring; ~ *contro gli incendi* brannforsikring; *domanda di ~* forsikringssøknad; ~ *di immobili* forsikring av fast eiendom; *importo dell' ~* forsikringssum; *premio d' ~* forsikringspremie; ~ *sulla vita* livsforsikring; ~ *supplementare* tilleggsforsikring; ~ *contro terzi* ansvarsforsikring.

assideramento *m* det å stivne av kulde; **assiderare** (i) (få til å) stivne av kulde; **assiderazione** *f* kuldestivhet, frost.

assidere *refl.* ta plass, sette seg.

assiduità *f* flid, utholdenhet, stadighet; **assiduo** utholdende, ufortrøden; ~ *agli studi, alle lezioni* flittig i studiene, i timene; ~ *m* stamgjest; fast leser.

assieme sammen (*con, a* med).

assiepamento *m* inngjerding; **assiepare** (è) gjerde inn; *refl.* stimle sammen.

assillare plages; plage, elte; *un problema assillante* et brennende problem; **assillo** *m* stikkflue, (ku)-brems; *fig.* plagsom (besettende) tanke; begjær.

assimilabile som kan assimileres; **assimilare** (-sim-) smelte sammen, assimilere; *refl.* assimilere seg; *assimilarsi un'idea* tilegne seg (anta) en idé; **assimilativo** assimilerende; **assimilazione** *f* assimilasjon.

assioma *m* grunnsetning, aksiom; **assiomatico** (*pl* -ci) aksiomatisk; *fig.* udiskutabel.

assiro assyrisk; ~ *m* assyrer.

assişa *f* avgift; uniform, livrè; snitt (tøy).

assişe *f* *pl* domstol; *le Assise, la Corte d'Assise* lagmannsrett.

assişi, assişi *se*: *assidere*.

assistentato *m* assistentstilling; **assistente** assisterende; ~ *m.* *f* assistent; ~ *di bordo* stewardess; ~ *sanitaria* helsesøster; ~ *universitario* universitets-

- assistent; ~ *volontario, incaricato, di ruolo* frivillig, fungerende, fast ansatt assistent (ved universitetet); **assistenza** *f* hjelp, bistand, assistanse; ~ *scolastica* skolehjelp til fattige barn; *Pontificia Opera di ~ (P.O.A.)* pavelig hjelpeorganisasjon; **assistenziale** hjelpe-, velferds-; **assistere** assistere, bistå, hjelpe; ~ *a una cosa* overvære noe.
- assitare** være, snuse; *fig.* kjenne (noen) godt.
- assito** *m* skillevegg, plankevegg, plankegolv.
- assiuolo** *m* liten ugle; (*fig.*) *capo d'~* uvitende person, dumrian.
- asso** *m* ess (kort), ener (terningspill); *fig.* mester (flyver); *lasciar in ~, piantar in ~* la i stikken; *l'~ degli scassinatori* innbruddstyvenes konge; *è un ~* han er en mester (sportsmann).
- assocciamento** *m* kvegforpaktning; **assocciare** (*ò*) sette bort krotter til forpaktning.
- associabile** forenlig; **associabilità** *f* forenlighet; **assocciamento** *m* forening; **associare** (*ò*) forene, forbinde; ~ *uno a qualcosa* la en delta i noe; ~ *a qualcosa* abonnere på noe; ~ *alle carceri* sette i fengsel; *refl.* forene seg; bli opptatt (*a i*); abonnere; **associato** *m* medlem, deltaker, abonnent; **associatore** *m* (*f -trice*) deltaker-, abonnent-verver; **associazione** *f* forening; abonnement; ~ (*d'idee*) idéassosiasjon, tankeforbindelse.
- assodamento** *m* herding; konstatering; konsolidering; **assodare** (*ò*) herde, herdne; fastslå; konsolidere; *refl.* bli hard, stiv; ~ *le uova* hardkoke egg.
- assoggettabile** som kan (bør) underkastes; **assoggettamento** *m* underkastelse; **assoggettare** (*è*) underkaste; *refl.* underkaste seg, tilpasse seg.
- assolaiato** nedfallen, strodd (frukt).
- assolare** 1. (*ò*) holde på (et enkelt kort, single).
- assolare** 2. (*ò*) legge i lag.
- assolare** 3. (*ò*) legge, sette i sola; **assolatio** utsatt for sol; **assolato** solbeskint.
- assolcare** (*ò*) (gjennom)fure.
- assoldamento** *m* verving; **assoldare** (*ò*) verve; hyre; *refl.* la seg verve; **assoldato** vervet (soldat).
- assòlsi, assòlto** *se: assolvere*.
- assolutamente** absolutt; ~ *parlando* i det store og hele; **assolutezza** *f* absolutthet; **assolutismo** *m* enevelde; ~ *illuminato* opplyst enevelde; **assolutista** *m, f* tilhenger av enevelde; **assoluto** 1. *se: assolvere*; ~ 2. absolutt, uinnskrenket, eneveldig; *governo ~* enevelde; *ablativo ~* «dobbel ablativ».
- assolutoria** *f, sentenza* ~ frifinnelsesdom; **assolutorio** frifinnende; **assoluzione** *f* frifinnelse; *rl.* syndsforlatelse; ~ *per mancanza di prove* frifinnelse p.g.a. manglende bevis; ~ *per non aver commesso il fatto* frifinnelse fordi en ikke har begått gjerningen; ~ *con formula piena* fullstendig frifinnelse; ~ *con formula dubitativa* frifinnelse p.g.a. manglende bevis; ~ *in articulo mortis* absolusjon (til døende) uten skriftemål; **assolvere** frikjenne; *rl.* gi syndsforlatelse; forlate, løse en (fra plikt etc.).
- assomigliamento** *m* sammenligning; likhet; **assomiglianza** *f* likhet; **assomigliare** (*-mi-*) sammenligne; ligne; *refl.* ligne hverandre; ~ *al babbo* ligne faren.
- assommare** (*ò*) oppsummere; *sj.* konkludere; *mar.* dukke opp (til overflaten).
- assonante** assonerende; **assonanza** *f* assonans; **assonare** (*-suono*) skape assonans, assonere.
- assonnacchiato** halvsovende; **assonnare** (*ò*) dysse i søvn; sovne; *refl.* falle i søvn, slumre inn; **assonnato, assonnito** søvndrukken; *fig.* dum, fjollet.
- assopimento** *m* honeblund; **assopire** (*-isco*) dysse i søvn; *refl.* falle i søvn.
- assorbente** oppsugende; *carta ~* trekkpapir; *fascia ~, ~ igienico* sanitetsbind; **assorbere** *gl* absorbere; **assorbimento** *m* absorbering, oppsuging; **assorbire** (*-isco*) absorbere, oppsuge, oppta; (opp-)sluke; **assorbitore** *m* (*f -trice*) som absorberer.
- assordaggine** *f* det å øredøve; **assordamento, assordimento** *m* det å øredøve, øredøvende lyd; **assordare** (*ò*), **assordire** (*-isco*) gjøre döv, øredøve, (be)døve; bli döv.
- assorgere** reise seg.
- assortimento** *m* utvalg; sortering; *libraio d'~* sortimentsbokhandler; **assortire** (*-isco*) sortere, velge ut; forsyne; **assortito** sammensatt, sortert, utvalgt; *ben ~* velforsynt, velassortert.
- assorto** *se: assorbire, assorgere*; *adj.* fordypet.
- assottigliamento** *m* fortynning; det å gjøre tynn; skjerpning; **assottigliare** (*-tig-*) fortynne, gjøre tynn; forringe (en formue); *refl.* bli tynn, fortynnet; *i denari si assottigliano* pengene «går»; **assottigliata, assottigliatura** *f* fortynning.
- assuefare, ~ a una cosa** venne til noe; **assuefarsi a una cosa** venne seg til noe; **assuefazione** *f* vane, tilvenning; **assuetto** *gl.* tilvennet, vant.
- assumere** overta; ansette, oppta; ~ *uno a una carica* utnevne (forfremme) til et embete; ~ *la responsabilità* overta ansvaret; ~ *l'aria, il tono di* anlegge en mine, tone som ...; *refl.* påta seg noe; **assuntivo** som antas; **assunsi, assunto** *se: assumere*; *l'Assunta* den i himmelen opptagne Maria; *Marias himmelfart*; ~ *m* oppgave; antakelse; **assuntore** *m* overtaker, entreprenør; **assunzione** *f* overtakelse; opphøyelse; *Marias himmelfart*.
- assurdità** *f* urimelighet, absurditet; **assurdo** urimelig; absurd; ~ *m* absurditet.
- assurgere** stige til vær; *part.: assunto*.
- asta** *f* stang, skaft, lanse; urviser; vektarm; passerben; strek (i skrift); trolley; auksjon; *fare le aste* lære seg å skrive; *mettere, comprare all'~* utby til, kjøpe på auksjon; ~ *pubblica* offentlig auksjon.
- astaco** *m* (*pl -ci*) kreps.
- astàio** *m* en som lager stokker, lanser etc.
- astante** tilstedeværende; *medico ~* vakthavende lege; *gli astanti* de tilstedeværende; **astanteria** *f* legevakt.
- astatore** *m* auksjonarius.
- asteggiare** (*è*) skrive streker; **asteggiatura** *f, asteggio* *m* streking; det å skrive streker (som skriveovelse).
- astemio** avholdende; ~ *m* avholdsmann.
- astenere** (*-tengo*) *refl.* avholde seg (*da fra*); ikke stemme (ved valg); **astènni** *se: astenere*; **astenia** *f* med. avkrefthet; **astenopia** *f* med. øyensvakhet; **astensione** *f* avholdenhet, (*srl.*) ~ *dal voto* det å ikke stemme ved valg; **astensionismo** *m* politisk passivitet; **astensionista** *m, f* hjemmesitter.
- astèrgere** tørke, pusse; *med.* gi avførende middel.
- astèria** *f* sjostjerne, korstroll.
- asterisco** *m* (*pl -chi*) asterisk, stjerne.
- asteroide** *m* asteroide.
- astero** *m* asters.
- astersione** *f* (av)torking; pussing; **astensivo** som torker, pusser; ~ *m* pussemiddel; **asteroso** *se: astèrgere*.

asticciuola *f* stilk; parasollstiver.
astigiano (mann) fra Asti.
astigmatico (*pl -ci*) astigmatisk; **astigmatismo** *m* brytningsfeil i øye, linse; astigmatisme.
astinente avholdende; måteholden; **astinenza** *f* avhold, måtehold, faste; ~ *e digiuno* faste; *fare* ~ faste; ~ *dalle carni* det å ikke spise kjøtt.
astio *m* vrede, hat, misunnelse; *avere, nutrire* ~ *contro uno* nære hat til; **astiosità** *f* hat; misunnelse; **astioso** hatefull, misunnelig.
astore *m* hauk.
astrale astral; *mondo* ~ stjernehimmel.
astrarre (-*traggo*) abstrahere; adskille; *pur astraendo da tutti i suoi difetti* selv om vi ser bort fra alle hans feil; *refl.* more seg; **astrattaggine** *f* distraksjon; uaktsomhet; **astrattèzza** *f* abstrakthet; abstraksjon; distraksjon; **astrattismo** *m* abstraksjon; (konstant) abstrahering; **astratto** abstrakt; *distrè*; ~ *m* abstraksjon; **astrazione** *f* abstraksjon; distraksjon; *fare* ~ *da una cosa* se bort fra noe.
astrétto *se*: *astringere*; **astringente** sammentrekken-
de; *med.* stoppende; ~ *m* stoppemiddel; *astrin-*
gere tvinge; virke stoppende.
astro *m* stjerne; *fig.* berømthet; **astrolatria** *f* stjer-
 netilbedelse; **astrologare** (-*strò-*) spå i stjernene,
 tyde stjernene; *fig.* fantasere; **astrologia** *f* stjerne-
 tyding; **astrologico** (*pl -ci*) astrologisk; **astrologo**
 (*pl -gi*) stjernetyder; **astronomia** *f* astronomi;
astronómico (*pl -ci*) astronomisk; *anno* ~ jordår;
astrònomo *m* astronom.
astruàggine, astruèria, astrușità *f* dunkelhet, noe
 uforståelig, spissfindighet; **astrușo** dunkel, ufor-
 ståelig, spissfindig.
astucciào *m* futtermaker, -selger; **astuccio** *m*
 futteral, etui; ~ *di compassi* tegnebestikk; ~
chirurgico instrumentkoffert (for lege).
astutèzza *f* sluhet, snedighet, lumskhet; **astuto** slu,
 snedig, lumsk; **astùzia** *f* list; snedighet.
atabàgico *m* avvenningsmiddel for røykere.
atarassia *f* urokkelighet, sinnsrø; ataraksi.
atàvico (*pl -ci*) atavistisk.
atavo *m* tipp-tipp-oldefar; *pl* forfedre.
ateismo *m* gudsfornektelse; **ateista** *m, f* gudsfor-
 nekter, fritenker; **ateistico** (*pl -ci*) ateistisk.
atenèo *m* akademi, universitet, høyskole, gymnas.
ateniése athensk; ~ *m* athener.
àteo *m* fritenker, ateist.
atermano, atèrmico (*pl -ci*) ikke varmeledende.
ateşino fra Adige; *alto* ~ sydtirolsk; sydtiroler.
atlante *m* atlas; **atlàntico** (*pl -ci*) uhorvelig, vanske-
 lig; *l'Oceano* ~ Atlanteren; *il patto* ~ Atlanter-
 havspakten.
atlèta *m, f* atlet; sportsmann; ~ *della libertà*
 frihetens forkjemper; ~ *olimpionico* medaljevin-
 ner (i olympiske leker); **atlètica** *f* atletikk; ~
leggera, pesante lettvekts-, tungvektsatletikk; **atlè-**
tico (*pl -ci*) atletisk; *sforzo* ~ kjempeanstrengelse;
fatiche atletiche svære strabaser; **atletismo** *m*
 atletikk.
atmosfèra *f* atmosfære; stemning; **atmosfèrico** (*pl*
-ci) atmosfærisk; *condizioni atmosferiche* atmosfæ-
 riske forhold, værforhold.
atòllo *m* koralløy, laguneøy, atoll.
atòmico (*pl -ci*) atom-; *bomba, era, forza atomica*
 atombombe, atomalder, atomkraft; *peso* ~ atom-
 vekt; *pila atomica* atomsoyle; *teoria atomica*
 atomteori; **atomizzare** atomisere, pulverisere; **àto-**
mo *m* atom; *non ha un atomo di buon senso, di*

giudizio han eier ikke det som kalles sunn fornuft,
 dommekraft; *un* ~ bitte lite grann.
atonale atonal.
atonia *f* slapphet (i muskulatur).
àtono ubetont; *pronome* ~ trykklett pronomen.
atrabile *f gl.* svart galle; *fig.* galle, dårlig humør;
 gallesyke; **atrabiliare, atrabiliario** gallesyk; *fig.*
 irritabel.
atresia *f* tillukning av naturlige åpninger.
atrichia *f* hårmangel; **atricomia** *f* hårtap.
àtrio *m* forhall; *gli atrii* hjertets forkamre.
atro svart, mørk; dyster.
atróce grufull; *un* ~ *mal di testa* en fryktelig
 hodepine; *un seccatore* ~ en forferdelig plage-
 ånd; **atrocità** *f* gru; grufull handling; *le* ~ *di*
guerra krigens gru.
atrofia *f* muskelsvinn; **atròfico** (*pl -ci*) atrofisk;
atrofizzare få (vev) til å dø; *refl.* (om vev) dø,
 svinne inn.
àtropo *m* dødningshode (sommerfugl).
attaccabile angripelig; **attaccabottóni** *m inv.* innpå-
 sliten fyr, plageånd; skravlebøtte; **attaccabrighe,**
attaccalite *m inv.* kranglefant, kverulant; **attaccà-**
gnolo *m* hake, krok; *fig.* påskudd; **attaccaménto**
m det å henge ved; tilknytning; hengivenhet;
attaccante *m* angriper; *sport.* forward; *il gruppo* ~
 løperrekken; **attaccapanni** *m inv.* klesknagg, knagg-
 rekke; stumtjener; **attaccare** sette fast, henge fast
 (opp), fest(n)e, klebe, slå opp, sy fast, sy i; spenne
 for; angripe; etse; smitte; sitte (henge) fast; slå
 rot; slå an; innlede; sette seg i bunnen (mat); ~
a fare qualcosa begynne å gjøre noe; ~ *un*
bottone (egtl.) gripe en i knapphullet for å
 snakke med en; huke tak i, snakke ørene av en;
 ~ *discorso* innlede samtale, gi seg i snakk; ~
fuoco sette fyr på; ~ *lite* yppe strid; ~ *una*
malattia sette sykdom på; *non attacca!* du kan
 spare deg! pass deg selv! *attacca poco con tutti*
 han er ikke innlatende; ~ *sonno* falle i søvn; *il*
francobollo non attacca frimerket kleber ikke; *le*
piantine non attaccano plantene fester (slår) ikke
 rot, trives ikke; *queste idee non attaccano in Italia*
 disse idéene slår ikke an, slår ikke rot i Italia;
refl. klamre seg til; slutte seg til; spre seg
 (sykdom); *attaccarsi con uno* yppe kivi, komme i
 kringel med en; *attaccarsi al campanello* ringe i
 ett kjør (på dørklokka).
attaccaticcio klebrig; som ikke er til å bli kvitt;
 smittsom; som setter seg i bunnen; ~ *m* svismak;
attaccato, fig. *essere* ~ *ad uno* være en hengiven;
essere ~ *a qualcosa* interessere seg for noe; *essere*
 ~ *(al denaro)* være gjerrig, pengegrisk; **attacca-**
tório *m* hake, krok; **attaccatura** *f* sammenføyning;
 (skorpefri) brødside; det å spenne for; pløyelønn;
attacchino *m* plakatkleber; kverulant; **attacco** (*pl*
-chi) angrep, anfall; forspann; *elekt.* kontakt;
 støpsel; løperrekke; skibinding; *mus.* anslag; ~
a gas gassangrep; ~ *di cuore* hjerteanfall; *passare*
all' ~ gå over til angrep.
attagliare *refl.* passe (om klær).
attalentare (*è*) *sj.* behage.
attanagliare klype med tenger; holde i tang; *fig.*
 gripe, holde fast, slå klo i.
attardare *refl.* bli sent; nøle, komme for sent.
attastare beføle, berøre.
attecchimento *m* det å slå rot; vekst, trivsel;
attecchire (-*isco*) slå rot, trives; *non ne attecchisce*
una han er alltid uheldig; *questo giornale ha*
attecchito subito denne avisen har hatt suksess.

attediare (è) kjede.

atteggiamento *m* holdning; **atteggiare** (è) uttrykke, gi uttrykk; *refl.* opptre, geberde seg; ~ *il viso a meraviglia* sette opp et forbauset ansikt; **atteggiarsi a benefattore** ta på seg en velgjørers mine.

attempato aldrende.

attendamento *m* teltleir; det å slå opp telt; **attendare** *refl.* slå opp telt, bo i telt; slå leir; **attendato** *spøk.* dårlig (provisorisk) innkvartert.

attendente som tar seg av; ~ *m* oppasser; **attendere** vente, passe på, oppvarte; ~ *a* gi akt på, passe (sine plikter); **attendibile** aktverdig; pålitelig; **attendibilità** *f* pålitelighet; **attendimento** *m* oppmerksomhet.

attene tilhørende; ~ *m* slektning; **attenenza** *f* det å tilhøre, vedkomme; tilbehør; slektskap; **attene** (-tengo), ~ *a* tilhøre, vedrore, vedkomme; **attenersi a** støtte seg til, holde seg til; rette seg etter.

attentare (è), ~ *a* gjøre anslag mot; ~ *alla propria vita* legge hånd på seg selv; *refl.* fordriste seg; *non mi attento a (di) dire il vero* jeg våger ikke si sannheten; **attentato** *m* attentat, anslag; **attentatore** *m* (*f* -trice) attentatsmann; **attentatorio** attentats-.

attento oppmerksom; *attenti!* mil. rett! *mettersi sull'attenti* rette seg opp; *stare attenti* stå rett; være oppmerksomme; *posizione di attenti* rettstilling.

attenuamento *m* avsvemming, formildning; **attenuante** formildende, svekkende; (*circostanza*) ~ formildende omstendighet; **attenuare** (è) svekke, formilde, bløtgjøre; **attenuato** svekket; *sigaro* ~ lett, nikotinsvak sigar; **attenuazione** *f* svekkelse.

attenzione *f* oppmerksomhet; ~! gi akt! se opp! *fare ~* passe på; *è pieno di attenzioni* han er meget oppmerksom, elskverdig.

attempire (-isco) gjøre (bli) lunken; *refl.* bli lunken (og fig.).

attergare (è) skrive på baksiden; *refl.* stille seg bak; **attergato** *m* svar, merknad (på baksiden).

attero *zool.* vingelos.

atterraggio *m* landing; innseiling; ~ *cieco* blind-, instrumentlanding; ~ *forzato, di fortuna* nodlanding; ~ *intermedio* mellomlanding.

atterramento *m* nedrivning (hus); felling (trær); **atterrare** (è) slå til jorda; rive (hus); felle (trær); *fig.* slå ned, tilintetgjøre; lande; *refl.* kaste seg til jorda.

atterimento *m* forskrekkelse; **atterire** (-isco) forskrekke; *refl.* bli forskrekket; *non si atterisce per nulla* han skyr intet.

attesa *f* forventning; venting; ventetid; **attesi**, **atteso** *se:* *attendere*; *atteso che* i betraktning av at ...

attestare 1. (è) bevitne, attestere; ~ *a voce, per scritto* bevitne muntlig, skriftlig; ~ *dinanzi a Dio* vitne for Gud (= sverge); ~ 2. sette sammen; *refl.* mil. trekke seg sammen, sette seg fast; **attestato** *m* attest, erklæring, bevis; ~ *di nascita, di buona condotta* fødsels-, vandelsattest; **attestatura** *f* sammenføring; **attestazione** *f* attest, erklæring.

atticiato kraftig, firskåren.

attico (*pl* -ci) attisk; ~ *arkit.* attika.

attipidire *se:* *attempire*.

attiguità *f* naboskap, nærhet; **attiguo** tilstøtende.

attillare pynte, stramme (klær); *refl.* pynte seg;

attillatezza *f* pynt; pene klær; **attillato** pyntet;

stram, trang; *vestito ~* tetsittende drakt; **attillatura** *f* pynt; eleganse, smarhet (klær).

attimo *m* øyeblikk; *un ~!* et øyeblikk! *in un ~* på et øyeblikk.

attinente, ~ *a* tilhørende; **attinenti** *pl* pårørende; **attinenza** *f* sammenheng, forhold, berøringspunkt; slektskap, vennskap.

attingere nå; ose; tappe; skaffe (opplysninger); ~ *acqua da* ose vann fra; *notizie da* skaffe nyheter fra; **attigitio** *m* ose(kar); **attinsi**, **attinto** *se:* *attingere*.

attinografia *f* frontgenfotografi.

attiranza *f* tiltrekning; **attirare** tiltrekke; ~ *l'attenzione su qualcosa* henlede oppmerksomheten på noe; *attirarsi qualcosa* skaffe seg noe på halsen; *si è attirato addosso l'odio di tutti* han har pådratt seg alles hat.

attitudine *f* holdning; anlegg (*a* for), tilboylighet (*a* til), hang (*a* til).

attivare sette i gang, aktivisere; **attivazione** *f* aktivisering; **attività** *f* aktivitet, virksomhet; *merk.* aktiva; *sfera di ~* virkekrets; **attivo** aktiv; *vita attiva* virksomt liv; *purgante ~* virksomt avføringsmiddel; ~ *m* (*merk.*) aktiva; *gram.* aktiv, handleform.

attizzamento *m* det å rake opp (i ilden); opphisselse; **attizzare** rake opp (ilden); oppirre; ~ *le passioni* tenne lidenskapene; **attizzatoio** *m* ildraker; **attizzatore** *m* (*f* -trice), **attizzino** opphisser.

atto duelig, egnet; ~ *al mare* sjodyktig; ~ *m* akt, handling; holdning; geberde; aktstykke, dokument; *atti pl* jur. akter; *atti dell'accademia* akademisk beretning, protokoll; *gli Atti (degli Apostoli)* Apostlenes gjerninger; *dare ~ di attestere*, kvittere; *far l'~ di* være ved å, stå i begrep med å; ~ *di fede* trosbekjennelse; *mettere in ~* virkeliggjøre, sette ut i livet; *mettere agli atti* henlegge, legge ad acta; ~ *di morte* dødsattest; *nell'~ che (el.: di)* i det øyeblikk da; ~ *pratico* praksis; *prendere ~ di* ta til etterretning, registrere; *un ~ unico* en enakter; *commedia in cinque atti* komedie i fem akter.

attonante styrkende; ~ *m* med. styrkemiddel; **attonare** (ò) styrke.

attondare (ò) (av)runde.

attonito forbauset; stum, lamslått av forbauselse.

attorcere (-torco) vri, vikle; **attorcigliamento** *m* snoing, vridning; **attorcigliare** (-cig-) sno, vri; **attorcimento** *m* vridning.

attore *m* (*f* -trice) skuespiller; jur. saksøker.

attorniamiento *m* omslutning; **attorniare** (ò) omslutte, omgi; **attorno** omkring; *darsi ~* sysle; *levarsi uno d'~* bli kvitt en; *stare ~ a uno* gni seg opp etter en (for å oppnå noe); *stare ~ a qualcosa* drive, sysle ivrig med noe.

attorrare (ò) tårne opp.

attorsi, **attorto** *se:* *attorcere*; **attortigliare** *se:* *attorcigliare*.

attossicamento *m* forgift(n)ing; **attossicare** (ò) forgi, forgifte; forpeste; **attossicatore** *m* (*f* -trice) giftblander.

attounico *m* (*pl* -ci) enakter.

attraccaggio *m* mar. tillegging; **attraccare** legge til, legge bi.

attraente tiltrekkende; **attraimento** *m* tiltrekning(s-kraft).

attrappare *gl.* gripe, overraske.

attrappare (-isco), *også refl.* stivne.

attrarre (-traggo) tiltrekke, lokke; **attrassi**, **attratto**

- se: attrarre*; ~ *adj.* forkroblet, fortrukken; *attrattiva* *f* tiltrekning(skraft); *pl* sjarm, ynde; *attrattività* *f* tiltrekning(skraft); *attrattivo* tiltrekkende.
- attraversamento* *m* det å gå på tvers av noe; *attraversare* (*è*) gjennomskjære, gå igjennom, skrå over, sette (komme) på tvers; ~ *i piani di uno* krysses ens planer; *attraverso* (tvers) gjennom; på tvers, på skrå; skjevt, forkjørt; *andare* ~ gå skjevt; *guardare* ~ skjele; *prendere* ~ ta ille opp; *rispondere* ~ svare på tverke.
- attrazione* *f* tiltrekning; attraksjon, trekkplaster.
- attrazzare* *mar.* rigge til; *attrazzo* *m* utstyr; *pl* rigg, takkelasje; juks, skrammel.
- attrezzamento* *m* utrustning, utstyr; *attrezzare* (*è*) utruste, utstyre, innrette; *mar.* rigge til; *attrezzatura* *f* utrustning; rigg, takkelasje; *attrezzista* *m.* *f* regissør, rekvisitor; trapeskunstner; *attrezzo* *m* husgeråd, verktøy, utstyr; *attrezzi* *pl* rigg, takkelasje; *attrezzi di cucina* kjøkkentøy; *ginnastica agli attrezzi* apparatøvelser, turn.
- attribuibile* som kan tilskrives; *attribuire* (*-isco*) tilskrive, tillegge, utlegge (arv); ~ *a lode* regne til ære; *attributivo* attributiv; *attributo* *m* egenkap, kjennetegn; attributt; *attribuzione* *f* tilskrivning; myndighet, beføyelse; *causa di* ~ *di paternità* farskapssak.
- attrice* *f* skuespillerinne; *jur.* saksøker.
- attristamento* *m* bedrovelse; *attristare* bedrove; *refl.* bli bedrovet; *attristire* (*-isco*) bedrove; *refl.* bli trist; bli mager, avkreftet.
- attrito* angerfull; ~ *m* gnidning, friksjon; *resistenza di* ~ friksjonsmotstand; *senza* ~ friksjonslos; *attrizione* *f* anger; friksjon.
- attrupamento* *m* samling; opplop; *attruppare* *refl.* flokkes.
- attuabile* gjennomførbar; *attuale* nåværende, aktuell; *peccato* ~ almensynd; *attualità* *f* aktualitet; *questione di* ~ aktuelt spørsmål; *attualmente* i øyeblikket; *attuare* (*at-*) utføre, gjennomføre; *refl.* bli gjennomført, finne sted; *attuariato* *m* aktuar-embete; *attuario* *m* aktuar; *attuazione* *f* utførelse; *jur.* det å tre i kraft.
- attuffamento* *m* dukking, dykking; *attuffare* dukke; *refl.* dykke.
- attutare* (*gl.*), *attutire* (*-isco*) berolige, dempe.
- aucupio* *m* fuglefangst.
- audace* kjekk; (dum)dristig; *la fortuna aiuta gli audaci* lykken står den kjekke bi; *audacia* *f* (*pl -cie*) kjekkhets; (dum)dristighet.
- auditorato* *m* auditorembete; *auditore* *m* auditor, dommer; *auditorio* *m* auditorium, tilhørerkrets; *audizione* *f* (av)lytting; ~ *dei testi* vitneavhøring.
- auge* *m* høydepunkt; *essere in* ~ kulminere; være på lykkens tinder; være på mote; gjøre lykke.
- augello* *m* poet. fugl.
- augurale* lykkensknings-; *augurare* (*au-*) forutsi; ønske; ~ *buon viaggio a uno* ønske en god reise; *refl.* ønske seg, håpe på; *augurato, bene* ~ lovende, forjettende; *male* ~ illevarslende; ~ *m* augurembete; *augure* *m* augur; *auguratore* *m* (*f -trice*) som ønsker til lykke; *augurio* *m* varsel; lykkensknings; *uccello di mal* ~ ulykkesfugl; *tanti auguri!* til lykke! lykke til! god reise, bedring (etc.)! mange gode ønsker! *augurioso* som varsler godt (*bene*), vondt (*male*).
- augusto* opphøyet, ærverdig.
- aula* *f* festsal, aula, klasseværelse; *Aula Magna* hovedaulaen (ved universitetet).
- aulico* (*pl -ci*) hoff-; edel, fornem; *consigliere* ~ hoffråd; *stile* ~ opphøyd stil; *letteratura aulica* hofflitteratur.
- aulire* *gl.* dufte.
- aumentabile* som kan økes; *aumentare* (*è*) forøke, forhøye; stige; *refl.* vokse; *gli hanno aumentato lo stipendio di 2000 lire* de har øket hans gasje med 2000 lire; *le spese aumentano* utgiftene stiger; *le probabilità di riuscita aumentano* utsiktene til å lykkes øker; *aumentista* *m* børsspekulant; *aumento* *m* forøkelse, stigning.
- àuna* *f* *gl.* lengdemål (1,1884 m).
- auncinare* (*og refl.*) *gl.* krumme (seg).
- aura* *f* vindpust, luftning; ~ *popolare* popularitet, folkegunst; ~ *benefica, malefica* gunstig, ugunstig vind, atmosfære.
- àureo* gyllen, gull-; mønsterverdig; *base aurea* gullmyntfot; *regola aurea* reguladetri; *la sezione aurea* det gyldne snitt; ~ *m* gullmynt.
- aurèola* *f* (helgen)glorie; *fig.* glans, ære; ~ *del martirio* martyrkranse.
- auricolare* ore-; *dito* ~, ~ *m* lillefinger; *testimonio* ~, *teste* ~ ørevitne.
- aurifero* gullførende, gullholdig.
- auriga* *m* *gl.* kusk.
- aurora* *f* morgenrøde; ~ *boreale* nordlys; *aurorale* morgenrøde-; *fig.* som hører til begynnelsen.
- auscultare* *med* lytte, auskultere.
- ausiliare* hjelpe-; *verbo* ~ hjelpeverb; *pl.* *m* hjelpepetropper; *ausiliario* hjelpe-; *ausiliaria* *mil.* lotte; *ausilio* *m* litt. *se: aiuto*.
- ausonio* *litt.* italiensk.
- auspicabile* ønskelig; *auspicare* (*au-*) ønske; *litt.* spå om; *auspicato* ønsket, ventet; *auspice* *m* beskytter; varselyder, fuglelyder; *auspicio* *m* beskyttelse; spådom, fuglevarsel; *sotto gli auspici del re* under kongens beskyttelse.
- austerità* *f* strenghet; *austero* streng.
- australe* syd-, sørlig; *l'emisfero* ~ den sørlige halvkule.
- austriacante* *gl.* som sympatiserer med østerrikerne.
- àustro* *m* syd, sør; sønnavind.
- aut aut* *m* lat. enten-eller.
- autarchia* *f* selvforsyning, autarki; *autarchico* (*-ci*) selvforsynende, autarkisk.
- autentica* *f* bekreftelse, attestasjon; *autenticabile* som kan bekrefte; *autenticare* (*è*) bekrefte, attestere; *autenticazione* *f* bekreftelse; *autenticità* *f* ekthet; *autentico* (*-ci*) ekte, riktig, virkelig, autentisk.
- autière* *m* sjåfor; *autista* *m* sjåfor; ~ *di piazza* drosjesjåfor; *auto* 1. *f* bil.
- auto-* 2. (*forstavelse*;) selv-.
- autoaccensione* *f* selvtenning.
- autoaccusare* *refl.* anklage seg selv; *autoaccusazione* *f* selvklage.
- autoaratrice* *f* motorplog.
- autobiografia* *f* selvbiografi; *autobiografico* (*pl -ci*) selvbiografisk; *autoblindata* *f* panserbil; *autoból-lor* *m* inv. selvkoker, termostatt; *autobruco* *m* mil. tank; *autobus* *m* (omni)buss; *autocarro* *m* lastebil.
- autocisterna* *f* tankvogn; *autoclave* *f* autoklav, trykk-koker; *autocolonna* *f* bilkolonne; *autocomandato, apparecchio* ~ selvstyrt fly; *autocombustione* *f* selvantennelse; *pericolo di* ~ fare for selvantennelse; *incendio dovuto a* ~ brann oppstått ved selvantennelse.
- autocommutatore* *m* automattelefon.
- autocorriera* *f* postbil; buss, rutebil.
- autocrata, autocrate* *m* eneherker, eneveldig hers-

ker; *fig.* mektig person; **autocrático** (*pl* -ci) ene-
veldig; **autocrazia** *f* enevelde.
autocritica *f* selvkritikk.
autoctono innfødt; ~ *m* opprinnelig beboer, urbe-
boer; *gli autoctoni* de innfødte.
autodafé *m inv.* brenning på bål (kjettere, bøker).
autodecisione *f* selvbestemmelse; *diritto di* ~
selvbestemmelsesrett; **autodidatta** *m, f* autodidakt;
autodifesa *f* selvforsvar; **autódromo** *m* veddeløps-
bane (for biler).
autofurgone varebil.
autogasogeno *m* bil (med gassgenerator).
autógeno umiddelbar, spontan; *saldatura autogena*
autogensveising; **autogiro** *m gl.* helikopter; **auto-
goal** *m* selvmål (i fotball); **autogoverno** *m* selvsty-
re; **autografare** mangfoldiggjøre, hektografere;
autografia *f* hektografi; **autografico** (*pl* -ci) hekto-
grafisk; egenhendig; *inchiostro* ~ hektografblekk;
macchina autografica hektograf; **autógrafo** egen-
hendig; ~ *m* autograf; **autogrù** *m* kranvogn.
autointossicazione *f* selvforgiftning.
autolatria *f* selvtilbedelse, selvforgudelse; **autole-
sione** *f jur.* selvlemlestelse; **autolecionista** *m, f*
selvlemlester; **autolettiga** *f* bærebil, sykebil.
autóma *m* automat, robot; også *fig.* om folk.
automático (*pl* -ci) automatisk; *botone* ~ trykk-
knapp; *distributore* ~ automat; *ristorante* ~
selvserveringsrestaurant; *a funzionamento* ~ som
virker automatisk; ~ *m* automat.
automézzo *m* bil; **automobilastro** *m* dårlig sjåfør;
bilholle; **automobile** *f* bil; ~ *da corsa* sportsvogn;
~ *da piazza*, ~ *pubblica* drosje; ~ *di piccola
cilindrata* småbil; ~ *utilitaria* bruksvogn; ~ *da
turismo* (større) personvogn; ~ *a quattro posti*
fireseter; *guidare l'~* kjøre bil; ~ *a guida interna*
bil med indre styring; ~ *fuori serie* spesialbygd
bil; **automobilismo** *m* bilspport; **automobilista** *m, f*
bilist; *scuola per automobilisti* kjøreskole; **auto-
mobilitico** (*pl* -ci) bil-; *incidente* ~ bilulykke;
gara (competizione) automobilistica billop.
automontato motorisert.
automotore *m, autotrice* *f* motorvogn.
autonomia *f* selvstyre; ~ *di rischio* selvrisiko; ~
di volo aksjonsradius (fly); ~ *di giudizio* tanke-,
meningsfrihet; **autonominato** selvbestaltet; **autóno-
mo** selvstendig, selvstyrende.
autoparcheggio *m* parkeringsplass; **autoparco** *m*
bilpark; **autopiano** *m* pianola, automatisk piano;
autopompa *f* brannbil; **autopsia** *f* likskue, obduk-
sjon; **autopulman** *m inv.* rutebil, turbuss.
autoradio *m* høyttalervogn.
autore *m (f -trice)* opphavsmann, oppfinner; forfat-
ter, kunstner; *jur.* forsteeier, autor; *diritto d'~*
opphavsrett, forfatterrett; *quadro d'~* mesterverk
(maleri).
autórete *f* selvmål (fotball).
autorevole ansett, troverdig; **autorevolèzza** *f* anseel-
se, troverdighet.
autorimessa *f* garasje.
autorità *f* autoritet, makt, embetsrett, myndighet,
rett, anseelse, kompetent person; *le* ~ *pl* myndig-
hetene, ovrigheten; *le competenti* ~ de pågjelden-
de myndigheter; *fare* ~ ha autoritet; ~ *giudizia-
ria* dømmende makt; *di propria* ~ av egen
maktfullkommenhet, selvbestaltet; *far uso della
propria* ~ utove sin egen myndighet; **autoritario**
myndig; egenmektig, autoritær.
autoritratto *m* selvportrett.
autorizzare bemyndige; bekrefte, autorisere; ~

uno a fare qualcosa gi en rett (plikt) til å gjøre
noe; **autorizzazione** *f* bemyndigelse; bekreftelse,
autorisasjon.
autoscafo *m* motorbåt; **autoscatto** *m* selvutløser;
autostazione *f* bilholdeplass; **autostrada** *f* bilvei,
autostrada; **autosufficienza** *f* selvtilstrekkelighet;
det å være seg selv nok; **autosuggestione** *f*
selvsuggestion; **autotrasportare** (*ò*) transportere i
bil; **autotrasporto** *m* biltransport.
autotrattore *m, autotratrice* *f* traktor; **autotreno** *m*
lastebil med tilhenger(e); motorvogn; **autoveicolo**
m motorkjøretøy; **autovettura** *f* motorkjøretøy; ~
da noleggio leievogn.
autunnale høstlig, høst-; **autunno** *m* høst.
ava *f* bestemor.
avacciare *gl.* skynde på.
avallante *m* vekselkausjonist; **avallare** stille veksel-
kausjon; **avallo** *m* vekselkausjon.
avambraccio *m* underarm.
avampaese *m* forland; **avamposto** *m* forpost.
avana tobakksfarget; ~ *m* (havanna)sigar.
avancàrica *f* munnladning.
avancòrpo *m* utbygging, karnapp.
avanguardia *f* fortropp; *marciare, essere all'~* gå,
være i fortroppen (*og fig.*); *scrittore di ~* avant-
garde-forfatter; **avanguardista** *m, f* foregangs-
mann, ekstremist.
avania *f* tung skatt; maktmisbruk.
avannotto *m* fiskeyngel; *fig.* grønnskolling.
avanscoperta *f* forpostrekognosering.
avanspettacolo *m* varietéforestilling for film.
avanti 1. fram(over), videre; innen, før; ~ ! kom
inn! fortsett! ~ *giorno* for, innen daggy; ~
chiusura for stengt; ~ *a* foran; *andare ~* gå
fram(over); gå for fort (ur); *fig.* klare seg; ~ *che*
(konj.) før; ~ *di* før; *essere ~* være forut; *essere
~ negli anni* være tilårskommen; *essere ~ negli
(el. con gli) studi* være kommet langt i studiene;
farsi ~ gå (rykke) frem, trenge på; *d'ora in ~*
fra nå av, for fremtiden; *mandare ~* få til å
trives; *mettere ~* stille frem; *mettersi ~* trenge
seg frem (el. i forgrunnen); *per l'~* tidligere; *la
sera ~* kvelden før; *tirare ~* komme videre;
tirarsi ~ per un mestiere slå seg igjennom med et
yrke; *si tira ~* man slår seg igjennom, man lever
da på et vis.
avanti 2. *m* forward, loper; *pl* angrep (*sport*).
avantièri i forgårs.
avantreno *m* forvogn; kanonvogn.
avanzamento *m* fremrykning; fremføring; opprykk;
proposta di ~ avansementsforslag, -innstilling;
avanzare fore frem, fremføre; forfremme; ~ *una
richiesta di sentenza di divorzio* legge ned påstand
om skilsmisse; gå forbi, gå i forveien; trives; være
til overs; *refl.* rykke, gå frem; *il lavoro è avanzato*
assai arbeidet er kommet langt; ~ *mille lire* ha
til gode tusen lire; *avanza tempo* det er ennå tid;
grazie, me ne avanza takk, jeg har nok! ~ *per la
vecchiaia* spare for alderdommen; *in questa casa
il mangiare avanza* i dette huset er det rikelig mat;
~ *a un naufragio* bli reddet fra et forlis; **avanzata**
f fremrykning; **avanzaticcio** *m neds.* (mat)rest;
avanzato fremskutt, fremrykket; ~ *negli anni*
tilårskommen; *estate avanzata* sensommer; *idee
avanzate* nye, dristige idéer; *a tempo ~* på
fyrabend; **avanzo** *m* rest, levning, ruin; *d'~* til
overflod, til overs; *di questo ce n'ho d'~* dette har
jeg fått nok av; **avanzuglio** *m* rest, levning;
avanzume *m neds.* rest, levning.

avaria *f* havari (og *fig.*); havarierstatning.
avariare få til å havarere; **avariato** havarert; *fig.* beskadiget, fordervet; *merci avariate* ødelagte varer; *cibi avariati* bedervet mat.
avarizia *f* gjerrighet, havesyke; *crepi l'~!* ikke no' knussel! **avaro** gjerrig, havesyk; ~ *m* gnier; ~ *di* lode sparsom med ros.
avellana *f* hasselnøtt; **avellano** *m* hassel.
avèllere *sj.* utrive; **avèllo** *m* grav(sted).
ave! vær hilset! **avemaria, avemmaria** *f* Ave-Maria (en bønn); tidspunkt for denne bønn; klokke som varsler dette tidspunkt; *da un'~ all'altra* hele dagen; *sapere una cosa come l'~* kunne noe ut og inn.
avèna *f* havre; *fiocchi di ~* havregryn.
avènte, gli aventi diritto de berettigede, de pågjeldende.
avère ha, få, eie; ~ *(d)a fare qualcosa* skulle gjøre noe; ~ *che fare* ha å bestille, være opptatt; ~ *da fare, ~ che fare con uno* ha med en å gjøre; ~ *qualcosa con uno* ha imot en; *averla (avercela) con uno* være sint på, ha imot en; ~ *qualcosa da uno* ha noe fra en (= ha hørt); *chi ha avuto ha avuto* ferdig med det, nok om det; *vi ha (v'ha), vi hanno (v'hanno)* der er, der fins; ~ *sonno, sete* være søvnig, tørst; ~ *5 anni* være 5 år; *quanto hai al mese?* hvor mye tjener du i måneden? *ho altro da fare!* jeg har annet å bestille! ~ *qualcosa a cuore* være opptatt av, interessert i noe; ~ *a schifo* forakte, føle vemmelse ved; *chi più ha più vuole* mye vil ha mer; *ho avuto un impiego* jeg har fått en jobb; *l'hanno per pazzo* de regner ham for gal; ~ *a vile* se ned på; ~ *uno dalla sua* ha en på sin side; ~ *del buono* være ganske god(t); ~ *in odio* hate; *aversi a male di una cosa* ta noe ille opp; ~ *m* formue, eiendom, tilgodehavende, kredit, aktiv; *averi* eiendeler; *dare ed ~* debet og kredit.
avèrta *f* zool. tornskate.
avèrno *m* poet. helvete.
aviario *m* stort fuglebur.
aviatore *m* flyver; **aviatorio** flyver-; flyve-; **aviazione** *f* luftfart; flyvåpen; *campo d'~* flyplass.
avicoltura *f* fugleoppdrett.
avidità *f* begjærighet, havesyke; ~ *di danaro* pengegriskhet; **avido** begjærlig, (penge)grisk.
avière *m* mil. flyver.
avifauna *f* fugleliv, fuglefauna.
avio utilgjengelig, avsidesliggende.
aviorimessa *f* hangar; **aviolinea** *f* lufrute.
avitaminosi *f* sykdom som skyldes vitaminmangel.
avito fedrene, forfedrenes; *l'~ castello* det fedrene slott; **avo** *m* bestefar; *avi* forfedre, aner.
avocare (*à*) overta; ~ *a sé* overta selv; ~ *allo Stato* nasjonalisere; **avocazione** *f* overtakelse.
avolo *m* bestefar.
avoltoio *m* = *avvoltoio* gribb.
avorio *m* elfenben.
avulso *se: avellere*; *adj.* løsrevet, adskilt.
avuta *f* mottakelse, kvittering; seier (i spill); ~ *e riavuta* spill og revansjespill.
avvalère *refl. sj.*, ~ *di* benytte seg av; utnytte; *se valere*.
avvallamento *m* senkning; **avvallare** senke; ~ *gli occhi* senke blikket; *intr., refl.* senke seg, synke; **avvallatura** *f* senkning.
avvaloramento *m* styrkelse, bekreftelse; **avvalorare** (*ò*) oppmuntre, bekrefte; ~ *un argomento* styrke et argument; *refl.* bli styrket, fatte mot.

avvampamento *m* oppflamming, tenning; **avvampare** *svi, brenne*; flamme opp; opptenne; *refl.* flamme opp; ~ *d'ira* flamme av vrede.
avvantaggiare (*-tà-*) fremme, forbedre, begunstige; *refl.* komme (seg) frem; *avvantaggiarsi di qualcosa* benytte seg av noe; **avvantaggiato** litt over (om mål, vekt etc.); **avvantaggio** *m* *gl.* fordel; *d'~* dessuten, i tillegg.
avvedere *refl.*, ~ *di qualcosa* legge merke til noe; *senza avvedersene* uten å legge merke til det; uten videre; **avvedimento** *m*, **avvedutezza** *f* forsiktighet, klokskap; **avveduto** forsiktig, klok.
avvelenamento *m* forgiftning; ~ *da funghi, da nicotina* sopp-, nikotinforgiftning; **avvelenare** (*è*) forgi, forgifte; *refl.* ta gift; *mi avvelena l'esistenza* han forgifter min tilværelse; **avvelenatore** *m* (*f* *-trice*) giftblander; **avvelenire** (*-isco*) *sj.* forgifte.
avvenente yndig, skjønn, pen; **avvenenza** *f* ynde; **avvenevole** *sj.* yndig; **avvenevolezza** *f* ynde.
avvenimento *m* hending, begivenhet; ~ *al trono* tronbestigelse; **avvenire** skje, hende; *sono cose che avvengono* det er slikt som skjer; *avvenirsi a uno* høve, kle en; *avvenirsi in uno* treffe på, møte en; ~ *adj. inv.* fremtidig, kommende; ~ *m* fremtid; *gli anni ~* de kommende år; *in ~, nel tempo ~* for fremtiden; *leggere nell'~* lese, se inn i fremtiden; *non curarsi dell'~* ikke sørge for den dag i morgen; **avvenni** *se: avvenire*; **avvenirista** *m, f* futurist, modernist.
avventare (*è*) slynge, kaste; *avventarsi su* kaste seg over; *avventarsi al cibo* kaste seg over maten; *fig.* være altfor livlig, gløret, påfallende (så en fort går trett av det); **avventaggine, avventatezza** *f* ubesindighet; **avventato** ubesindig.
avventizio tilfeldig, uformodet; **guadagno ~** ekstrafortjeneste; **operaio ~** ekstraarbeider, løsarbeider; **personale ~** personale som ikke er fast ansatt; ~ *m* løsarbeider, midlertidig ansatt.
avvento *m* advent; ~ *al trono* tronbestigelse.
avventore *m* (*f* *-ora*) kunde.
avventrinare (*i*), og *refl.* få kolikk (dyr).
avventura *f* hending, eventyr, vågestykke; *andare in cerca di avventura* gå på eventyr; *per ~* tilfeldigvis; **avventurare** (*ù*) våge, risikere; *refl.* driste seg til; **avventurato** heldig, lykkelig; **avventuriere** *m* (*f* *-era*) eventyrer; **avventuroso** lykkelig, heldig, eventyrlig.
avvenuto *se: avvenire*; *a cose avvenute* baketter; post festum.
avveramento *m* oppfyllelse, bekreftelse; **avverare** (*è*) sanne; *refl.* vise seg, gå i oppfyllelse.
avverbale adverbial; **avverbio** *m* adverb.
avverdire (*-isco*) bli (gjøre) grønn, grønkes.
avversare (*è*) bekjempe, motarbeide; **avversario** fiendtlig; ~ *m* motstander, motpart; **avversativo** motstående, adversativ; **avversatore** *m* (*f* *-trice*) motstander; **avversione** *f* avsky, motvilje, uvilje; **avversità** *f* motgang; *gli amici si conoscono nelle ~* i motgang skal venner kjennes; ~ *di vento* motbør, motvind; **avverso** uvennlig stemt, utilbøyelig, uvillig.
avvertenza *f* omtenksomhet, påpasselighet; forord, innledning; **avvertibile** som kan bemerkes, advares; **avvertimento** *m* advarsel, underretning; **avvertire** (*è*) advare, meddele, bemerke; *ti avverto per il tuo bene!* jeg advarer deg til ditt eget beste! *avverti di chiudere la porta* husk, pass på å lukke dora; **avvertitamente** med omhu; **avvertito** advart; oppmerksom; *fare ~* gjøre oppmerksom; *uomo*

~ è mezzo salvato den som er advart, passer bedre på.
avvezzamento *m* tilvenning; **avvezzare** (*è*) venne (*a* til); *refl.* venne seg; ~ *male* forkjæle, skjemme bort; ~ *bene* oppdra vel; *mi ci sono avvezzato* jeg er vant til det; **avvezzo** vant (*a* til).
avviamento *m* veiledning, innføring; (motor)start; *merk.* god start, good-will; ~ *della forma* (typ.) tilretting; *motorino d'~* selvstarter; *quel negozio ha già un ottimo ~* den forretningen er alt i godt gjenge; *scuola d'~ al lavoro* teknisk skole; *scuola d'~ commerciale* handelsskole; **avviare** (*i*) sette i gang; lære opp; begynne; anlegge (sak); starte (motor); kjøre inn (bil); ~ *uno a qualcosa* sette en inn i noe; ~ *una maglia* legge opp (masker til) et strikketøy; ~ *il fuoco* tenne ild; *refl.* gi seg i vei; begi seg i forveien; starte (motor); *avviarsi alla medicina* vie seg til, begynne å studere medisin; **avviato** viderekommen; i god gang; *male* ~ i dårlig gjenge; *bottega avviata* butikk som går godt; **avviatore** *m* starter; **avviatura** *f* start, begynnelse; første omgang (strikketøy); opptenningsmateriale.
avvicendamento *m* (av)veksling; ~ *culturale* vekselbruk; **avvicendare** (*è*) veksle, skifte; *refl.* skifte; *le stagioni si avvicendano* årstidene skifter.
avvicinamento *m* tilnærming; **avvicinare** (*-ci-*) nærme; ~ *una persona* søke, ha omgang med en; *refl.* nærme seg; *fig.* komme nær, ligne.
avvidi *se: avvedere.*
avvinare beplante med vinranker.
avviliente ydmykende; **avvilimento** *m* ydmykelse; motloshet; **avvilire** (*-isco*) ringeakte; bedrove, ydmyke; presse ned (pris); *refl.* ydmyke seg, tape motet.
avviluppamento *m* (for)vikling; **avviluppare** (for)vikle, pakke inn; *fig.* forvirre; *refl.* forvikle seg, vikle seg inn; **avviluppatore** *m* (*f -trice, -ora*) bedrager; *macchina avviluppatrice* pakkemaskin.
avvinare skylle med vin.
avvinazzare beruse; *refl.* bli beruset.
avvincente fengslende, spennende; **avvincere** (*-vinco*) omslynge; *fig.* bestorme; fengsle.
avvincidire (*-isco*) bli blot, mykne (*og refl.*).
avvincigliare (*-ci-*) binde med vidje; feste.
avvinghiare (*i*) omslynge; klamre seg (*a* til).
avvinsi, avvinto *se: avvincere.*
avvio *se: avviamento; dare ~ a una cosa* sette noe i gang.
avvisaglia *f* forpostfekting; *fig.* slagsmål; *alle prime avvisaglie* ved de første krisetegn.
avvisare melde, meddele; *avvisarsi di riuscir bene* tro å kunne gjøre det godt; *uomo avvisato è mezzo salvato* den som er advart, passer bedre på; **avvisatore** *m* (*f -trice*) bud; *mil.* forpost; ~ *d'incendi* brannalarmapparat; **avviso** *m* melding, meddelelse, vink; *merk.* avis; annonse, oppslag; kunngjøring; *mar.* aviso; *a mio ~* etter min mening; *grazie dell'~!* takk for vinket, meldingen! *essere d'~ che* være av den mening; *lettera d'~ (merk.)* varselbrev, avis; *mettere sull'~* advare; *accettazione avvisi pubblicitari* annonseekspedisjon; ~ *pubblico* offentlig kunngjøring; *stare sull'~* være på vakt (*fig.*).
avvistamento *m, posto di ~* observasjonspost; **avvistare** *se* på lang avstand, oppdage, legge merke til; **avvistato** *adj.* klok, dyktig; **avvisto** *se: avvedere.*

avvitamento *m* det å (kunne) gå i spinn; **avvitare** skru til; gå i spinn (*fly*).
avviticchiamento *m* omslynging; **avviticchiare** (*-ti-*) omslynge; *refl.* slynge seg, klamre seg (*a* til); **avviticciare** (*-ti-*) klamre seg fast som (*el.: med*) slyngetråd.
avvitire (*-isco*) beplante med vinranker.
avvitolato innviklet, krokert, sammensnurret.
avvivamento *m* opplivelse; **avvivare** opplive, oppmuntre; **avvivatore** *m* (*f -trice*) som oppliver.
avviziare *sj., se: viziare.*
avvizzimento *m* visning; **avvizzare** (*-isco*) visne.
avvocata *f* kvinnelig fortaler, forbeder, beskytter; **avvocatare** gjøre til advokat; *refl.* bli sakfører; **avvocatesco** (*pl -chi*) advokatorisk, hårkloverisk, omstendelig; **avvocatessa** *f* kvinnelig advokat; *spøk.* advokatfrue; skravlekjerring; **avvocato** *m* advokat, sakfører; fortaler, beskytter; ~ *del diavolo* djevelens advokat (anklager i kanoniseringsspross); *fig.* motsigelseslysten person, hårklover; ~ *delle cause perse* person som alltid hevder umulige synspunkter; **avvocatura** *f* sakførerstand, -yrke, advokatur; ~ *erariale* statsadvokatkontor.
avvogliato full av ønsker, lysten.
avvolgere (*-volgo*) innvikle, forvikle; omvikle, pakke inn; implisere; fore bak lyset; **avvolgibile** som kan innvikles; ~ *m, f* butikkskodde, sjalusi; **avvolgimento** *m* omvikling; *fig.* bedrageri; *elektr.* spole, vikling; **avvolgi** *se: avvolgere; avvolgitore* *m* (*f -trice*) vikler (mann, maskin); **avvoltare** vikle sammen, pakke inn; **avvoltata** *f, avvoltatura* *f* sammenvikling; **avvolticchiare** (*-ti-*) vikle, vinde, roske sammen (tråd); **avvolto** *se: avvolgere.*
avvoltorio *m* gribb.
avvoltolare (*-vol-*) vikle, roske sammen; *refl.* rulle seg rundt, trille.
azienda *f* bedrift, forretning; bestyrelse; *consiglio d'~* styre; *aziendale* (be)drifts-.
azionare (*ò*) sette i bevegelse; drive (motor); ~ *i freni* slå på bremsene, bremse; **azionario** aksjonær; *capitale ~* aksjekapital; **azione** *f* handling; foretagende; virkning; søksmål, klagerett; ~ *di prima emissione* grunnaksje; ~ *privilegiata* (*di priorità*) preferanseaksje; ~ *nominale* personlig aksje; ~ *al portatore* aksje til ihendehaver; **azionista** *m, f* aksjonær.
azotato nitrogenholdig, kvelstoffholdig; **azoto** *m* nitrogen, kvelstoff.
azza *f* stridsoks.
azzampato som har poter, labber.
azzannamento *m* det å hogge tennene i; **azzannare** stote, hogge tennene i; glefse i; **azzannata, azzannatura** *f* hogg, bitt, glefs.
azzardare våge, risikere; *refl.* fordriste seg; **azzardoso** hasardios; vågsom, som tar sjanser; **azzardo** *m* hasard, lykketreff; *giuoco d'~* hasardspill.
azzeccagarbugli *m* inv. lovtrekker; **azzeccare** (*è*) overfalle; ramme, treffe (godt); *gli azzeccò una sassata in fronte* han traff ham med en stein i pannen; *azzeccarla a uno* spille en et puss; *azzeccarla* gjøre det godt; *non azzeccarne una* aldri ha hell med seg, aldri få noe til; **azzeccatissimo** råkende, som rammer spikeren på hodet.
azzima *f* usyret brød; **azzimare** *refl.* pynte seg; *tutto azzimato* utsok, antrukket; **azzimella** *f* bakst av usyret deig; **azzimo** usyret.
azzittare, azzittire (*-isco*) bringe til taushet; *refl.* tie stille.

azzoppare (ò), **azzoppiare** (-isco) gjøre (bli) halt; **azzoppimento** *m* det å gjøre halt; halting.
azzuffamento *m* slagsmål; **azzuffare** pusse på hverandre; *refl.* komme i slagsmål; **azzuffatore** *m* slagsbror.

azzurrate blåaktig; **azzurreggiare** (è) blåne; **azzurriccio**, **azzurigno**, **azzurino**, **azzurretto**, **azzurrognolo** blåaktig; **azzurrità** *f* blåhet, blåne; **azzurro** (asur)blå, himmelblå; ~ *m* asur, blåfarge.

B

b, **una b** (*un b*) (*uttal.: bi*) bokstaven b.
baba, **babà** *m inv.* romkake.
babau *m inv.* busemann.
babbaccio *dum*; **babbaccione**, **babbione** *m dumrian*;
babbaleo, **babbalocco**, **babbano**, **babbèo** *dum*;
dumrian.
babbagigi *m pl inv.* jordmandler; spiselige jordknoller av cypergress; jordnøtter.
babbit *m* hvitmetall.
babbo *m* far; pappa; *prendere (prestare) a ~ morto* låne mot tilbakebetaling ved farens død; *cosa che hanno né ~ né mamma* utrolige, merverdige ting; **babboccio** *dum*; ~ *m dumrian*.
babborivègg(i)oli, *andare a ~ (spøk.)* dø.
babbuaggine *f* dumhet; **babbuasso** *dum(rian)*.
babbuccia *f* toffel.
babbuino *m* bavian; *fig.* tåpe, tosk.
babèle *f* virvar, larm; *è una vera ~* det er den rene Babels forvirring; *la torre di Babele* Babels tårn;
babèlico (*pl -ci*) babylonisk; *Babilonia* *f* Babylon; *fig.* Babels forvirring.
babòrdo *m* babord.
baçaio *m* silkeavler; **bacare** (*og refl.*) bli markspist;
bacaticcio noe ormstukken; avfeldig; **bacatino** sykkelig; **bacato** ormstukken; avfeldig.
bacca *f* bær; **baccagliare** (-cà-) snakke opp, over seg; sladre; snakke høyt, bråke.
baccalà, **baccalaro** *m* klippfisk; *fig.* tørrfisk.
baccalaureato *m gl.* laveste universitetsgrad.
baccanale *m* Bakkusfest; *fig.* drikkelag; **baccano** *m* (helvetes) spetakkel; **baccante** *f* bakkantinne.
baccarà *m* bakkarat (et spill); sl. krystall.
bacellierato *m gl.* laveste universitetsgrad, filosofikum; **bacellièrè** *m* student med samme grad.
bacello *m* belgfrukt; *fig.* tosk; *essere tutto fiori e bacelli* være rask og rørig.
bacchètta *f* liten stokk; taktstokk; trommestikke; ladestokk; *comandare uno a ~* regjere med (kommandere) en; ~ *divinatoria* ønskekvist; ~ *magica* tryllestav; *stare a ~* la seg kommandere;
bacchettante *m* vannsøker; **bacchettare** (è) banke; selge til spottpreis; **bacchettata** *f* stokkeslag; **bacchettone** *m* religios hykler; limpinne; **bacchètto** *m* kort, tykk stokk; piskehåndtak; **bacchettoneria** *f* hyklteri; **bacchiare** slå ned (frukt); kaste (fra seg); **bacchiata** *f* slag (*og fig.*); **bacchiatura** *f* nedslåing av frukt; høsting(stid); **bacchio** *m* lang stokk; *al ~* på måfå.
bacchico (*pl -ci*) bakkisk; *orgia bacchica* bakkanal, svirelag; **bacchillone** *m* dogenikt; *per Bacco! corpo di Bacco!* ved Bakkus! død og pine!
bachèca *f* monter, glassdisk.
bachelite *f* bakelitt.
bacheròzzo(lo) *m* mark, larve; kakkerlakk.

bachicultore *m* silke(orms)avler; **bachicultura** *f* silke(orms)avl.
baciabasso *m* dypt bukk; **baciamano** *m* håndkyss; slengkyss; **baciapile** *m, f inv.* storhykler; **baciapolvere** *m inv.* hykler; **baciare** (bà-) kysse; ~ *basso* kripe; *a bocca baciata* med største letthet; *versi a rima baciata* par-rim (aa bb); *refl.* kysse hverandre.
bacile *m* (vaske)fat.
bacillare basill-; **bacillo** *m* basill; *portatore di bacilli* smittebærer.
bacinella *f* (fremkaller)skål; **bacinello**, **bacinetto** *m* liten skål; **bacino** *m* lite kyss; (vaske)fat; basseng; elveleie; *mar. dokk*; ~ *carbonifero* kulleie; ~ *di carenaggio*, ~ *galleggiante* flytedokk; ~ *di rad-dobbo* tørrdokk.
bacio *m, luogo* ~ skyggefullt, kjølig sted; *a ~* i skyggen, nordvendt; **bacio** *m* kyss; *morire nel ~ del Signore* dø i Herren; ~ *di Giuda* Judaskyss;
bacione, **bacìozzo** *m* smellkyss; **bacissimo** *m* kraftig kyss; **baciucchiamento** *m* rundkyssing; **baciucchiare** rundkysse.
baco *m (pl -chi)* (silke)orm; mark; *fig.* forkjærlighet, mani; *avere i bachi* være i dårlig humør;
bacologia *f* vitenskap om silkeavl; **bacologico** (*pl -ci*) silkeavls-; **bacologo** (*pl -gi*) silkeavlsspesialist.
bacolo *m* stang (til å bære kors på).
bacucco *m (pl -chi)* gl. hette; *vecchio ~* mimrende olding.
bada *f, tenere a ~* oppholde; *stare a ~* dra ut.
badalène *f* sl. fiken.
badalone *m* erketosk; lathans, omstreifer; lesepult (i kirke); **badalucco** *m* forpostfekting (for å sinke fienden).
badanai *m* skrik og skrål.
badare vokte, gjete; ~ *a passe* på, gi akt på; ~ *ai fatti propri* passe sine egne saker; *non ~ a fatiche* ikke sky anstrengelser; *non ~ a spese* ikke se på utgiftene; ~ *a ciarlare* bli ved å prate;
badarsi da ta seg i akt for; *bada di non sdruciolare* pass på så du ikke glir.
badessa *f* abbedisse; **badia** *f* abbedi; munkekloster;
badiale velstående; tykk og fet; stor.
badilante *m* jordarbeider; **badile** *m* skyffel.
bafo *m (srl. pl)* bart(er); værhaar; bølgen fra baugen på en båt; *un'occasione coi baffi* (F) en glimrende anledning; *mi fa un ~!* det gir jeg blaffen i! *uomo coi baffi* (*fig.*) stor, viktig mann; *cosa da leccarsi i baffi* lekkerbisen; ~ *d'inchiostro* blekk-klatt; *ridere sotto i baffi* le i skjegget; *farla sotto i baffi* narre; **baffone** *m* (mann med) stor bart; **baffuto** med barter.
bagagliaio *m* bagasjevogn; **bagaglio** *m* bagasje, reisegods, oppakning; *assicurazione bagagli* reisegodsforsikring; (*sportello*) *deposito bagagli* reise-

godsoppbevaring; *spedire come ~ appresso* sende som reisegods; **bagaglione** *m* trensoldat; **bagagliume** *m* pakkenelliker; rot.

bagarinaggio *m* hamstring, oppkjøp; **bagarino** *m* oppkjøper.

bagascia *f* ludder.

bagattella *f* bagatell, småting.

baggeo *dum*; ~ *m* dumrian.

baggiàna *f* stor bønne; **baggianata** *f* tåpelighet; **baggiàno** *m* tosk, tåpe.

baglio *m* tverrgående dekkssjelke.

bagliore *m* glimt, flimring; ~ *di speranza* glimt av håp.

bagnaiuolo *f* badekone; **bagnaiuolo** *m* bademester;

bagnante *m*, *f* badende, badegjest; **bagnare** bade, skylle, sprøyte, vanne; holde drikkelag; drikke på noe; *refl.* bade, vaske seg; bli gjennombløt; ~ *la laurea* holde kandidatfest; **bagnaruola** *f* badekar;

bagnasciuga *f* mar. vannlinje; **bagnata** *f* bløt, dukkert; **bagnato**, ~ *fino alle ossa* bløt til skinnet;

piove sul ~ en (u)lykke kommer sjelden alene; *sembra un pulcino ~* (*fig.*) han synes meget sjenert; **bagnatòio** *m* fugebad; **bagnatura** *f* bad- (ing); *pl* badesesong; **bagnina** *f* badekone; **bagnino** *m* bademester; **bagno** *m* bad; badeværelse, -kar;

~ (*penale*) tukthus; *i bagni di Salsomaggiore* badekurstedet S.; *fare il ~* bade; ~ *di sole* solbad; ~ *solforico* svovelbad; ~ *a vapore* dampbad; *fare un ~ a vapore* (*fig.*) svette voldsomt; ~ *in vasca* karbad; **bagnomaria** *m* inv. vannbad; *cuocere a ~* koke i vannbad; **bagnuolo** *m* vått omslag.

bagordare (*ò*) frátse, gasse seg; **bagórdo** *m* gilde, frátseri.

baia *f* golf, bukt; spøk; *dare la ~ a uno* ha en til beste.

baiadera *f* indisk tempeldanserinne; danserinne.

baiata *f* det å skrike etter en, håne en.

bailamme *f* spetakkel, forvirring, ballade.

baicolo *m* sl. venetiansk kjeks.

baietta *f* lett, svart ullstoff; **baiettone** *m* forstoff.

baïlo *m* gl. venetiansk ambassadør i Tyrkia.

baio, *cavallo* ~ brun hest med svart manke og hale.

baiocco *m* (*pl -chi*) gl. en pavelig mynt; *non valere un ~* ikke være ett ore verd.

baione *m* spasmaker.

baionetta *f* bajonett; ~ *in canna*, ~ *inastata* med påsatt bajonett; *baionett-cann!* bajonett på! **baionettata** *f* bajonettstot.

baïta *f* alpehytte.

balanino *m* bille(art); **balanite** *f* forhudsbetennelse;

balano *m* zool. rur.

balauisto *m* frukt og blomst av *melograno*; **balaustrata** *f* balustrade, brystvern; **balaustrino** *m* liten passer; **balauistro** *m* baluster, søyle.

balbettamento *m* stamming; **balbettare** (*è*) stamme, lalle; ~ *il francese* snakke fransk dårlig; **balbettio** *m* (stadig) stamming; **balbettone** *m* sj. stammer;

balbo *stam(mende)*; **balbutire** (*-isco*) sj. stamme; **balbuzie** *f* inv. stamming; **balbuziente** *m*, *adj.* *stam.*

balcanico (*pl -ci*) balkansk; *la penisola balcanica* Balkanhalvøya.

balco *m* (*pl -chi*) poet. balkong; himmel; **balconata** *f* balkongrekke; **balcone** *m* balkong.

baldacchino *m* sengehimmel, baldakin.

baldanza *f* kjekhet; selvbevissthet; anmasselse;

baldanzeggiare (*è*) være selvbevisst, anmassende;

baldèzza = *baldanza*; **baldo** kjekk; **baldoria** *f*

(fest)bål; *fig.* feststemning, gledesrus; *fare ~* holde fest, ture; **baldosa** *f* gl. strengeinstrument.

baldracca *f* tøs.

balena *f* hval; *caccia alla ~* hvalfangst.

balenamento *m* sj. lyn(ing); **balenare** (*è*) lyne, blinke; *fig.* rave, vakle; ~ *a secco* lyne i horisonten (kornmo); *in men che non balena* lynrapt; på et øyeblikk; **balenièra** *f* hvalfangerbåt;

balenière *m* hvalfanger; **balenio** *m* stadig lyning;

balèno *m* lyn, glimt; *in un ~*, *in un battibaleno* som et lyn, lynkjapp; **balenotto** *m* unghval.

balèstra *f* armbrøst; fjær(ing) i bil (også: *molla a ~*); *dare il pane con la ~* slenge i en noe;

balestràio *m* gl. armbrøstmaker, -selger; **balestrare** (*è*) skyte med armbrøst; *fig.* forflytte; **balestrata** *f* armbrøstskudd(s) lengde); **balestrina** *f* skyteskår;

balestrière *m* armbrøstskytter; **balestruccio** *m* sl. svale.

bali *m* stormester.

balia *f* makt, myndighet; *avere, tenere in ~* ha i sin makt, varetekt; *in ~ di se stesso* tøylesløs; *gli otto (i dieci) di ~* sl. bystyre i middelalderen.

balia *f* amme; fluesnapper; ~ *asciutta* barnepleierske; *dare, prendere a ~* sette bort, ta imot (barn) til amming; *tenere a ~* holde lenge på (med) noe;

balio *m* ammes mann; **baliatico** *m* (*pl -ci*) amming; ammes pleiebarn; ammelønn.

balilla *m* medlem av fascistisk guttekorps.

balipèdio *m* skytebane, skytefelt.

balista *f* gl. kastemaskin; **balistica** *f* skytelære;

balistico (*pl -ci*) som hører til skytelæren; **balistite** *f* skytebomull.

balla *f* (vare)balle; *fig.* oppspinn, løgnhistorie; mengde; *pigliar la ~* bli full.

ballabile som kan danses; ~ *m* dansemelodi; slager; **ballamento** *m* dans(ing); **ballare** danse; *fig.* vakle; *quando si è in ballo, bisogna ~* har en sagt a, får en også si b; *far ~ i denti* (spøk) tygge; *gli ballano i denti bocca* han hakker tenner; *quando non c'è il gatto, i topi ballano* når katten er ute, danser musene på bordet; **ballata** *f* dans; *litt.*, *mus.* ballade; **ballatòio** *m* balkong; pinne i fuglebur; **ballerina** *f* ballettdanserinne; zool. vippestjert; **ballerino** *m* ballettdanser; **ballettare** (*è*) (gå og) danse; **ballèto** *m* ballett; **ballo** *m* dans, ball, ballett; *corpo di ~* ballett-tropp; *essere in ~* stå på spill; være aktuell; *locale da ~* danselokale; ~ *di San Vito* sanktveitsdans; **ballonzolare** (*-lòn-*) ta en svingom; **ballonzolo** *m* svingom.

ballotta *f* kokt kastanje; gl. stemmekule; **ballottaggio** *m* omvalg; **ballottare** (*ò*) stemme (hemmelig).

balneare bade-; *stagione ~* badesesong; **balneario** bade-; *stabilimento ~* badeanstalt.

baloccare (*ò*), ~ *uno* leke med en, more en; *fig.* oppholde en med snakk; *refl.* leke seg; spille tid;

balocco *m* (*pl -chi*) leketøy; tidsfordriv; **balloccone** *m* dagdriver; vrovlekopp.

balògio utilpass; regnfull, utrygg (om vær); *che tempo ~!* for et tungt vær!

balordaggine *f* dumhet; **balórdo** *dum*; ~ *m* tosk, treging; *discorso ~* meningsløs tale; *sentirsi ~*, *essere mezzo ~* være i dårlig form; føle seg utilpass.

balsamella *f* hvit saus.

balsamico (*pl -ci*) balsamisk; **balsamo** *m* balsam; vellukt; *fig.* trost.

balta *f* stot, rykk; *dare (la) ~* velte; *dare di (el. la) ~ al patrimonio* sette arven over styr; *gli ha dato ~ il cervello* han er gått fra forstanden.

baltico (pl -ci) baltisk; ~ *m* balter; *il Mare ~*, *il Baltico* Østersjøen.
baluardo *m* bastion; *fig.* vern.
baluginare (ù) dukke opp og forsvinne lynrapt.
balza *f* steil skrent; stripe, linning, garnering, søm; hvit sokk (på hest); **balzana** *f* hvit sokk (på hest); garnering; **balzano** *m* hest med hvite sokker; **cervello** ~ merkelig individ; **balzare** hoppe, springe; ~ *agli occhi* springe i øynene; **balzellare** (è) hoppe; lure på (dyr); **balzello** *m* hopp; *pigliare, cogliere al ~* lure på, ta på spranget; *gl.* hard og urettferdig skatt; **balzellone** *m* hopp; (a) **balzelloni** hoppende, springende; *andare, camminare (a) balzelloni* hoppe av sted; **balzo** *m* spring; skråning; brett opphengt i tau (til utenbords arbeid); *dare un ~* gjøre et spring; *cogliere la palla al ~* (*fig.*) ta ballen i luften, gripe anledningen; *campi a ~* jordterrasser.
bambagia *f* vatt, bomull; *ha una salute di ~* (*fig.*) han må pakkes inn i bomull; *tenere uno nella ~* (*fig.*) pakke en inn i bomull; **bambagina** *f* bomullstøy; **bambagino** av vatt, bomulls-; **bambagiōso** vattet, bomullsmyk.
bamberottolo *m* liten tykksak (barn).
bambina *f* pikebarn; *non fare la ~!* vær ikke barnslig! *civiltà ancora ~* primitiv sivilisasjon; **bambinaggine** *f* barnslighet; **bambinaia** *f* barnepike; **bambinaio** barnekjær; ~ *m* barnevenn; **bambinata** *f* barnestrek; **bambineggiare** (è) være barnslig; **bambineria** *f* barnestrek; **bambinesco** (pl -chi) barnslig; **bambino** *m* guttebarn; *il ~ Gesù* Jesusbarnet; *fare il ~* være barnslig; ~ *adj.* barne-, barnslig.
bambocciāio *m* dukkefabrikant, -handler; **bambocciāta** *f* barnaktighet; barnestrek; **bamboccio** *m* liten tykksak (barn); dumrian; klutedukke.
bambola *f* (*bambolo m*) dukke (*og fig.*); *fare alle bambole* leke med dukker; *carrozzina da bambole* dukkevogn; **bamboleggiare** (è) ljase, te seg barnslig; **bambolificio** *m* dukkefabrikk.
bambù *m* *inv.* bambus(rør); **bambusaia** *f* bambusplantasje.
banale banal; **banalità** *f* banalitet.
banana *f* banan; bananplugg; **bananiēro** banan-; **banano** *m* banantre.
banca *f* bank; **biglietto di ~** pengeseddel; *pagare come una ~* betale punktlig; **bancabile** diskonterbar; **bancario** bank-; **assegno ~** anvisning, sjekk; *casa bancaria* bank; **movimento ~** sjekkomsetning; **bancarēlla** *f* salgsdisk, srl. bokdisk (på gata); **bancarellista** *m* bokselger; **bancarotta** *f* bankerott, fallitt; ~ *fraudolenta*, ~ *dolosa* svikaktig fallitt; **bancarottiere** *m* fallent.
banchettante *m.* *f* festdeltaker; **banchettare** (è) feste, holde gilde; **banchetto** *m* festmåltid.
banchiere *m* bankier.
banchiglia, **banchisa** *f* isflate, isbre.
banchina *f* benk, voll; perrong; kai; sykkel-, fotgjengerbane; **franco ~** fritt til kai.
banco *m* (pl -chi) benk, disk, skrivebord; banke; bank; innsats (i spill); ~ *degli accusati* anklagebenk; *far saltare il ~* sprengte banken; ~ *di ghiaccio* isfjell; ~ *del lotto* lotterikontor; ~ *dei ministri* ministerbenk; ~ *di sabbia* sandbanke; *sedere a ~* sitte til doms; *vendere sotto ~* selge under disken; **banco-giro** *m* clearing; **bancōne** *m* disk; **banco-nota** *m* pengeseddel.
banda *f* del, (skips)side, (dor)floy; *andare alla ~* krenge (over); *mettere da ~* legge til side; *passare*

da ~ a ~ gå helt igjennom; bånd; stripe; bande, tropp, band (= ~ *musicale*), korps; **bandella** *f* strimmel, beslag, hengsle; **banderaio** *m* fanebærer; flaggfabrikant; **banderuola** *f* vimpel; værhane (*og fig.*); **bandiera** *f* flagg, fane, banner; *abbandonare la ~* desertere; *portare la ~* være banebrytende, foregangsmann; *andare sotto le bandiere* være, bli soldat; *a bandiere spiegate* med vaiende faner; **bandinella** *f* håndkle (på ruller).
bandire (-isco) forkynne, skrive ut (konkurrans); bannlyse, fordrive, forvise; ~ *qualcosa ai quattro venti* utbasunere noe, forkynne noe for alle vinder; **bandista** *m, f* (band)musiker; **bandita** *f.* ~ *di caccia* terreng med jaktrett; ~ *di pesca* felt, elv med fiskerett; **banditismo** *m* røvervesen; **bandito** forvist; *corte bandita* åpent hus; ~ *m* banditt, røver; **banditore** *m* forkynner; herold; **bando** *m* forvisning; forordning; opprop; ~ *di concorso* kunngjøring (om prisoppgave); ~ *alle cerimonie!* ~ *ai complimenti!* ingen formaliteter! ingei ikkedarer! ~ *agli scherzi* fra spøk til alvor, spøk til side; *mettere al ~* forvise, bannlyse; **bandoliēra** *f* skulderrem; **bandolo** *m* garnende; *trovare, perdere il ~* finne, miste tråden; *tenere il ~ della matassa* ha løsningen.
baob, se: *baou*.
baobab(bo) *m* brødfrukttre.
bar *m* bar (for servering).
bara *f* (lik)båre.
barabba *m* *inv.* slyngel, kjeltring.
barabuffa *f* *gl.* = *baruffa*.
baracca *f* brakke, (markeds)telt; *fig.* dårlig forretning; *mandare avanti la ~* (*F*) få det hele til å gå; *piantar ~ e burattini* løpe fra, gi opp det hele; *far ~ feste*, frátse; **barraccamento** *m* brakkeby, -leir; **baracchino** *m* liten brakke, hytte; **baraccōne** *m* stor brakke, markedstelt.
baraggia fleirjord; **baraggivo** leirholdig.
baraōnda *f* virvar, forvirring, tummel.
barare snyte (i spill); **baratro** *m* avgrunn.
barattamento *m* bytting, veksling; **barattare** bytte, veksle (penger); ~ *le carte in mano ad uno* (*fig.*) fordreie ens ord; ~ (*una*) *parola, mezza parola, quattro parole con uno* veksle (noen) ord med en; **baratteria** *f* snyteri, tuskhandel; (*pol.*) handel med embeter; *mar.* baratteri; **barattiere** *m* snyter; **baratto** *m* bytting; *tekn.* pens; **barattolo** *m* (leir-)krukke, glass; ~ *da conserva, da frutta cotta* sylteglass; ~ *di vetro* glassklokke.
barba *f* skjegg, værhår; *bot.* rot, trevl; *che ~!* hvor kjedelig! *fare la ~* barbere (seg); *in ~ a uno* for nesen på en; *avere la ~ lunga* (*fig.*) være gammel; ~ *piena* fullskjegg; *di prima ~* ung; ~ *a punta* spisst skjegg, *storia con tanto di ~* fortensket historie; *mi veniva una ~* jeg kjedet meg i hjel.
barbabiētola *f* sukkerroe, rodbete.
barbacane *m* støttemur.
barbagianni *m* *inv.* sl. ugle; *fig.* fjols.
barbaglio *m* blanding, forblendelse.
barbaia *f* fiskegarn.
barbalocco *m* (pl -chi) dumrian, klossmajor.
Barbanera, *il ~* gammel, folkelig almanakk.
barbareggiare (è) *té* seg, skrive, tale barbarisk.
barbara, *santa ~* kruttammer.
barbare slå rot, gro; ~ *uno schiaffo* gi en ørefik.
barbaresco (pl -chi) barbarisk; ~ *m* sl. rødvin (fra Piemonte); **barbarico** (pl -ci) barbarisk; **barbarie** *f* *inv.* barbari, grusomhet; (språklig) barbarisme; **barbarismo** *m* barbarisme (*og fig.*); **barbarizzare**,

- se: barbareggiare;* **barbaro** rå, grusom, barbarisk; ~ *m* barbar.
- barbassoro** *m* viktigper, kloking, skolemester.
- barbata** *f* avlegger, stikling; **barbatella** *f* liten avlegger; **barbato** skjegget.
- barbazzale** *m* mulerem (på bisset).
- barbèra** *m* rødvin (fra Piemonte).
- barberesco** *m* (*pl -chi*) hestepasser, -trener; **barbero** *m* berberhest.
- barbicamento** *m* rotfesting; **barbicare** (*à*) slå rot (*og refl.*).
- barbièra** *f* kona til barberen; **barbière** *m* barber, frisør; **barbieria** *f* barbersalong.
- barbificare** (*-bi-*) slå rot.
- barbigi** *m pl* (*spøk.*) knebelsbart.
- barbino** udugelig, dårlig; ~ *m* barberknivtørker.
- barbio** *m* en ferskvannsfisk.
- barbitonsore** *m* (*spøk.*) barber.
- barbiturico** *m* (*pl -ci*) barbitursyrepreparat.
- barbògio** senil; *vecchio* ~ lallende olding.
- barbone** *m* (mann med) langskjegg; puddelhund.
- barbòzza** *f* underkjeve (hest), mule; *gl.* kjevepartiet på hjelm.
- barbugliamento** *m* *sj.* mumling; **barbugliare** (*ù*) mumle; **barbugliòne** *m* mumler.
- barbuta** *f* sl. hjelm; ridder som bar denne; **barbuto** skjegget; rotfestet, med rotter.
- barca** *f* båt; båtlast; ~ *a remi*, ~ *a vela* ro-, seilbåt; *andare in* ~ reise med båt; ~ *da pesca* fiskebåt; *a barche* i mengde; ~ (*fig.*) affære, forretning; *mandare avanti la* ~, *spingere la* ~ få sakene til å gå, holde båten flytende; *reggere la* ~ styre, støtte noe; **barcaccia** *f* (dårlig) båt; *mar.* barkasse; prosceniumslosje; **barcaiuolo** *m* rorsmann, ferjemann; **barcamenare** (*è*) *refl.* (*fig.*) krysse, sno seg, navigere; **barcaréccio** *m* liten flåte; ~ *da pesca* fiskeflåte; **barcarizzo** *m* landgangs-, leiderluke; **barcaruola** *f* barcarole, gondoliersang; **barcata** *f* båtlast; **barcheggiare** (*è*) fare med båt; *refl.* (*fig.*) sno seg; **barcheggio** *m* båtfart; (*fig.*) det å sno seg, listighet; **barchetta** *f* liten båt, robåt; **barchettata** *f* båtlast; ro-, seiltur; **barchetto** *m* liten båt.
- barco** *m* (*pl -chi*) kornstakk.
- barcollamento** *m* vugging, vakling; **barcollare** (*ù*) vugge (som en båt), vakle; **barcollio** *m* (stadig) vugging, vakling; **barcollone** vaklende; *andare, camminare* ~ (*el.* *barcolloni*) vakle avsted; **barcone** *m* stor båt, pram.
- barda** *f* hests harnisk; **bardaglio** *m* utstoppet sekk (til sadel); **bardamento** *m* påseling; oppseling; seletøy; **bardare** sele på; (*spøk.*) kle på seg; *cavallo bardato* pansret hest; **bardassa** *m* gategutt; skjelm; ~ *f* kvinnemenneske; **bardatura** *f* påseling; seletøy (*og fig.*); **bardella** *f* sadel; **bardellone** *m* stor sadel.
- bardiglio** *m* (hvit og mørkeblå) marmor.
- bardo** *m* harde, skald.
- bardolino** *m* rødvin (fra Bardolino).
- bardosso**, *a* ~ uten sadel; *fig.* så godt det lar seg gjøre.
- bardotto** *m* mulesel; læregutt.
- barèlla** *f* bære; *portare uno a* ~ bære en etter armer og bein; **barellare** (*è*) bære på bære; vakle; **barellata** *f* bærelast; **barelloni** *adv.* vaklende; **barellista** *m* bærebærer.
- barèna** *f* fjære, strandlinje (som er tørr ved lavvann); **barenatrice** *f* boremaskin.
- bargello** *m* *gl.* politimester; *il (palazzo del)* ~ politimesterens palass; (senere) fengsel; (nå) museum i Firenze.
- bàrgia** *f* hakepose (på okse); **bargiglio** *m* hake-, kjøttlapp (på hane); **bargigliuto** som har kjøttlapper.
- baricentro** *m* tyngdepunkt.
- bariglione** *m* tonne; **barilaio** *m* bøkker; **barile** *m* fat, tonne; *scaricabarili* å veie salt (en lek); *fare a scarica* ~ (*fig.*) legge skylden, ansvaret på hverandre; **bariletto** *m*, ~ *di scappamento* sylinder (i ur); **barilotto** = **barilozzo** *m* liten tonne; sentrum på blink; *fare* ~ treffe midt i blinken (*og fig.*).
- bàrio** *m* barium; **barite** *f* bariumoksyd.
- barista** *m.* *f* barkeeper (-tender), bardame.
- baritonale** baryton-; **baritoneggiare** (*è*) synge baryton; **baritono** *m* baryton.
- barlòccio** råttent, fordervet (egg); *fig.* sykelig.
- barlètta** *f* liten tonne; ~ *m* vin fra Barletta.
- barlume** *m* lysskjær, glimt.
- baro** *m* snyter, falskspiller.
- barocchiismo** *m* barokk(stil).
- barocciabile** farbar med vogn; **barocciàio** *m* kjører, fraktemann; **barocciata** *f* vognlass; *a barocciate* i lassevis; **baroccino** *m* liten tohjulet vogn; drakjerre; **baròccio** *m* (tohjulet) arbeidsvogn; *fig.* mengde; *un* ~ *di hugie* en masse logner.
- baròcco** (*pl -chi*) *m.* *adj.* barokk.
- barògrafo** *m* hoydemåler på fly.
- baròlo** *m* rødvin (fra Piemonte).
- barométrico** (*pl -ci*) barometrisk; **barometro** *m* barometer; ~ *ambulante* person som kjenner været «på gikta».
- baronale** baron-; **baronata** *f* skurkestrek; **baroncino** *m* baronsonn; **barone** *m* baron; *fam.* snyter, svindler; **baronesco** (*pl -chi*) baron-; **baronessa** *f* baronesse; **baronia** *f* baroni.
- barra** *f* (metall)stang; *jur.* skranke; sandbanke; ~ *di alesaggio* borestang; ~ *calamitata* magnetstang; ~ *del premistoffe* trykkfot (på symaskin); ~ *del timone* rorpinne.
- barricare** (*à*) barrikadere; **barricata** *f* barrikade; **barriera** *f* barriere, skranke, avsperring; *fig.* hindring; ~ *doganale* tollskranke; ~ *del suono* lydmur; *salto alla* ~ hinderlop (hester).
- barrire** (*-isco*) brole; **barrito** *m* elefantbrol.
- barrocciabile** *etc.*, *se: barocciabile* *etc.*
- baruffa** *f* slagsmål, oppstyr; **baruffare** *refl.* slåss.
- barzellètta** *f* vittighet, vittig historie; skrone; *mandare in* ~ slå bort i spøk; *prendere in* ~ oppta som spøk; **barzellattare** (*è*) slå vitser, fortelle skroner.
- basale** fundamental; **basamento** *m* sokkel, fot; **basare** grunne, støtte; *basarsi su qualcosa* støtte seg på noe.
- basco** (*pl -chi*) baskisk; *berretto* ~ baskerlue; ~ *m* basker.
- bascula** *f* bruvekt.
- base** *f* grunnlag, basis, grunnflate; *kjem.* base; *in* ~ *a* på grunnlag av; ~ *del motore* krumtapphus; ~ *navale* flåtebase.
- basetta** *f* bart; kinnskjegg.
- basettino** *m* *zool.* sl. meis.
- basilare** fundamental, grunn-.
- basilica** *f* basilika; **basilicale** som kjennetegner en basilika.
- basire** (*-isco*) *sj.* bli svak, besvime.
- basoffia**, *se: bazzoffia*.
- bassa** *f* lavland; *mil.* (sl.) rulleblad; **bassetto** *m*

grevlinghund; **bassezza** *f* lavhet; *fig.* gemenhet, nederdrekthet; **bassista** *m* børsspekulant; *mus.* bassist; **basso** lav; *mus.* dyp; *fig.* lav, gemen, simpel; ~ ~ dypt, dypt nede; *a* ~, *da* ~ nedentil; *a* ~! ned med ...! *a capo* ~ med boyd hode; *fare mano bassa di qualcosa* bemektige seg noe; *il* ~ *impero* den senere keisertid; *la bassa latinità* den senere latinitet; *la bassa Italia* Sør-Italia; *bassa marea* fjære sjø; *messa bassa* stille messe; *a occhi bassi* med senkede øyne; *tenersi* ~ (*merk.*) holde seg nede; stå lavt; *bassa tenuta* daglig uniform (*mots. galla*); *a bassa voce* lavt; *il* ~ *clero* det lavere presteskap; *i bassi fondi sociali* de lavere lag; *bermen*; *trovarsi in basse acque* være i knipe; ~ *m* bass, kontrabass; den laveste del av noe; lavland; stue-etasje; *alti e bassi* oppgang og nedgang; ~ *cifrato*, ~ *continuo* ciffer-, generalbass; **bassofondo** *m* grunt farvann; *i bassifondi della società* de laveste sosiale lag; *nei bassifondi della periferia cittadina* i underverdenen i byens utkanter; **bassone** *f* fagott; **bassopiano** *m* lavslette; **bassorilievo** *m* (*pl* også: *bassirilievi*) basrelieff; **bassotto** lav (av vekst); ~ *m* grevlinghund; **bassoventre** *m* underliv; **bassura** *f* lavland. **basta** *f* opplegg (tøy); *se* ellers: *bastare*.

bastàio *m* salmaker.

bastante tilstrekkelig; **bastanza** *f* tilstrekkelighet; *a* ~ nok.

bastarda *f* stor fil; sl. galei; uekte datter; **bastardella** *f* avlang (steke)panne med to ører; *mar.* garnbåt, notbåt; **bastardo** uekte (født); ~ *m* bastard; *lima bastarda*, *lima a taglio* ~ grovfil, forfil; **bastardume** *m* bastardflokk; rot, slurv.

bastare være nok, tilstrekkelig; være; *basta!* det er nok! ~ *a se stesso* være seg selv nok, uavhengig; *non mi basta l'animo* jeg har ikke mot til; *basta con le chiacchiere!* nå får det være nok prat! *e basta* og ikke noe mer; *basta che* forutsatt at, når bare; **bastevole** tilstrekkelig.

bastia *f* opplegg (tøy); **bastia** *f* forskansning.

bastiglia *f* bastille.

bastimento *m* skip; skipslast.

bastingaggio *m* skanseledning.

bastionare (*ó*) forskanse; **bastionata** *f* forskansning.

bastione *m* bastion, voll; **bastita** *f* forskansning.

basto *m* kløvsadel; *essere da* ~ *e da sella* kunne brukes til alt; *non porta il* ~ *a nessuno* jeg er ingen slave; ~ *rovescio* rennestein.

bastonamento *m* pryl; **bastonare** (*ó*) pryle med stikk; ~ *il pianoforte* maltraktere klaveret; **bastonata** *f* stokkeslag; *fare alle bastonate* pryle hverandre; **bastonatore** *m* (*f* -trice) som pryler; **bastonatura** *f* pryl; **bastoncello** *m* liten stikk; lite sukkerbrød; **bastoncino** *m* liten stikk; **bastone** *m* stikk; stav; en farge (kort); *fig.* støtte; *adoperare il* ~ (*fig.*) være streng; *essere sotto il* ~ *di uno* være i ens makt.

bastorovescio *m* rennestein.

batacchiare (-tác-) *sj.* pryle; **batacchiata** *f* stokkeslag; **batacchio** *m* lang stikk; kolv.

batiscafo *m* dyphavsbåt; **batisfera** *f* havdyp; **batisferio** *m* dyphavskule.

batista *f* batist(lerret).

batocchio *m* (blindes) stikk; (klokke)kolv.

batolo *m* (prestelig) skulderkappe.

batometria *f* = *batimetria* *f* dyphavsmåling.

batosta *f* (hardt) slag (*og fig.*).

batrace, **batracio** *m* padde, frosk.

battaglia *f* slag, kamp; ordstrid; konflikt; *cavallo*

di ~ (*fig.*) glansnummer, kjepphest; *campo di* ~ slagmark; ~ *del grano* (Mussolinis) kampanje for økt korndyrking; ~ *navale* sjøslag; senke skip (*en lek*); *nave da* ~ slagskip; **battagliare** kjempe; *fig.* stå i motsetning (*con til*); **battagliero** kamplysten; ~ *m* kjemper; **battaglio** *m* dorhammer; kolv; **battaglione** *m* bataljon; *a battaglioni* (*fig.*) i massevis.

battana *f* liten båt (Venezia); **battellata** *f* båtlast; **battelliere** *m* båtfører; **battello** *m* båt, mindre skip; ~ *di soccorso* redningsdamper, -skøyte; **battello-faro** *m* fyrskip.

battente *m* (dør-, vindus-)fløy; dorhammer; sammenfoldet papir til å slå takt med; urhammer; **battere** slå; falle (stråler); skrive, klapre på maskin; slå, banke, hamre; ~ *bandiera* føre flagg, flagge; ~ *cassa* (*F*) tomme kassen; ~ *le ciglia* blunke; ~ *i denti* hakke tenner; ~ *il ferro finché è caldo* smi mens jernet er varmt; ~ *le mani* klappe i hendene; ~ *il naso in uno* treffe på en; *in un* ~ *d'occhio* i ett nå; ~ *il tacco* flykte; ~ *in* (*el.* *la*) *ritirata* slå retrett, trekke seg tilbake; ~ *una via* ferdes stadig på en vei (*og fig.*); ~ *moneta* slå mynt; *l'orologio batte le ore* klokka slår timene; ~ *il tempo* slå takten; *la lingua batte dove il dente duole* enhver snakker helst om sitt; *refl.* slåss, duellere; *battersela* stikke av.

batteria *f* batteri; slagverk; ~ *di cucina* kjøkken-tøy; ~ *a secco* tørrelement; *sport* kvalifiseringsheat.

batterico (*pl* -ci) bakterie-; **batterio** *m* bakterie; **batteriologia** *f* bakteriologi; **batteriologico** (*pl* -ci) bakteriologisk; **batteriologo** *m* (*pl* -gi) bakteriolog. **batterista** *m* janitsjar, batterist.

batteşimale dåps-; *fonte* ~ dopefont; **batteşimo** *m* dåp; *ricevere il* ~ *del fuoco* få sin ilddåp; *nome di* ~ døpenavn, fornavn; *tenere a* ~ holde til dåpen, dope, stå fadder til; ~ *di sangue* (teol.) martyrium; ~ *d'una campana* klokken velsignelse; **battezzando** *m* *sj.* dåpsbarn; **battezzare** dope; *fig.* kalle, gi navn; ~ *il vino* blande vinen med vann; *refl.* bli døpt; kalle seg, gi seg ut for; **battezzatore** *m* *sj.* doper; **battezzatorio** *m* dopefont, -kar; **battezziere** *m* dåpsprest.

battibaleno *m*, *in un* ~ i ett nu, på et øyeblikk; **batti-batti** *m* *inv.* bankekode (i fengsel); **battibecco** *m* (*pl* -chi) kiv, kranjel; **batticarne** *m* kjøttklubbe; **batticoda** *f* zool. vippestjert; **batticulo** *m* bakdel på rustning, hale på snippkjole; slå baken i bakken (*en lek*); **batticuore** *m* hjertebank; **battifianco** *m* (*pl* -chi) spillbom; **battiferro** *m* hammer; **battifondo** *m* spill mot flere etter hverandre (biljard); **battifredo** *m* *gl.* vakttårn med klokke; **battifuoco** *m* *gl.* fyrtoy.

battigia *f* fallesyke, epilepsi; strandlinje.

battilana, **battilano** *m* ullarbeider; **battiloro** *m* gullslager; **battimano** *m* håndklapp, applaus; **battimare** *m* *inv.* rekkverk, skanseledning; **battimento** *m* *sj.* slåing, klapping; **battipalo** *m* pælemaskin; arbeider som slår pæler; **battipanni** *m* *inv.* teppebanker; **battiruggine**, *macchina* ~ rustbankemaskin; **battiscarpa**, *a* ~ i all hast; **battisoffia** *m* *inv.* stikk, skrekk; **battispolvero** *m* liten pose med kullstøv el. kritt.

battista *m* baptist; *sj.* doper; *S. Giovanni Battista* doperen Johannes; **battistero** *m* dåpskapell.

battistrada *m* *inv.* forrider; sliteflate; **battito** *m* (hjerne)banking; hurtig puls; *fig.* angst; **battitoio** *m* noe å slå med; taktstikk; **battitore** *m* (*f* -trice)

som slår; slager (i treskemaskin); **battitura** *f* slag; tresking.
battola *f* klapptre, skralle.
battologia *f* litt. smakløs gjentakelse av ord og fraser.
battuta *f* slag; replikk; kvikk, treffende bemerkning; klappjakt; *mus.* takt; ~ *di aspetto*, ~ *di arresto* hel takts pause; ~ *di caccia* klappjakt; *non perdere* ~ ikke overhøre en stavelse; *in due o tre battute* på kort tid, på et øyeblikk; ~ *alla voga (sport)* åretak; **battuto**, *se*: *battere*; *ferro* ~ smijern; ~ *m* selvpisker; hakkekjøtt; ~ *d'aglio e prezzemolo* hakket hvitløk og persille.
batù(f)olo *m* tott, dott; *fig.* tykksak (barn).
bau-bau *vov-vov*; ~ *m* busemann.
baùle *m* stor koffert; ~ *da cabina* dragkiste; *fare i bauli* pakke koffertene; *spazio per i bauli* bagasjerom; *viaggiare come un* ~ reise uten å se noe, uten utbytte; **baulino** *m* liten reisekoffert; syskrin, smykseskrin.
baùtta *f* maskeradedrakt med hette; halvmaske.
bava *f* fråde, skum; *fare la* ~ skumme (av raseri); ~ *di vento* vindpust; **bavaglino** *m* hakesmekke; knebel; **bavaglio** *m* knebel; *mettere il* ~ kneble; **bavagliuolo** *m* hakesmekke.
bavarese bayersk; ~ *m* bayrer; ~ *f* en kokende drikk; kremsjokolade; fromasj.
bavella *f* avfallssilke.
bàvera *f* slag, pelerine; **baverina** *f* liten krage (med broderi, kniplinger etc.); **bàvero** *m* krage; *trascinare uno per il* ~ dra en etter kragen.
bavoso frådende; siklende.
bazar *m* inv. basar, varehus.
bazza *f* fremstående hake, underbitt; stikk (i kort); *fig.* hell, roverkjøp; *bazza a chi tocca* for et hell (og iron.).
bazzana *f* sj. saueskinn til bokbind, koffert etc.
bazzècola *f* bagatell, småting.
bazzica *f* biljard-, kortspill («tretti-ett»); **bazzicare** (*bà-*) omgås (*con*, *da* med); frekventere, ha sin gang; **bazzicotto** *m* tres (i *bazzica*).
bazzoffia *f* tykk suppe; *fig.* rotet tale, sprøyt.
bazzotto halvhard (egg); litt fet; usikker; uforberedt; lett beruset; sykkelig; *frumento* ~ halvtørt korn.
bè bæ!; ~ = *bene*; (stundom) nå!
beare (*è*) gjøre salig, lykkelig; *refl.* være (bli) salig, lykkelig; **beatificabile** som kan saliggjøres; **beatificare** (*-ti-*) gjøre salig; erklære for salig; **beatificazione** *f* saliggjørelse; **beatifico** (*pl -ci*) lykksaliggjørende; **beatitudine** *f* (lykk)salighet; *Sua (Vostre) Beatitudine* Deres Hellighet (til paven); *le otto beatitudini (teol.)* de åtte saligprisninger; **beato** salig; ~ *Lei!* De er heldig, De! *il beatissimo Padre* den hellige far (paven).
bebè *m* baby; **bèca** *f* tos.
bècca *f* tørklesnipp; eselore (i bok).
beccaccia *f* sl. rugde; **beccaccino** *m* bekkasin; liten seilbåt; **beccafico** *m* (*pl -chi*) hagesanger.
beccàio *m* slakter.
beccalaglio *m* sl. blindebukk.
beccamorti *m* inv. likbærer; **beccapèsci** *m* inv. sl. terne; **beccare** (*è*) pikke (med nebb); hakke; bite (loppe); karre til seg; pådra seg; nappe; gripe på fersk gjerning; *refl.* munnhugges; rake til seg; *beccarsi il cervello* fantasere; *beccarsi una multa, un malanno* pådra seg en mulkt, en ulykke; *beccarsi mille lire al giorno* tjene tusen lire om dagen; **beccastrino** *m* hakke; **beccata** *f* nebbfull;

hakk (med nebb); **beccatello** *m* konsoll, hylle; (kles)knagg; **beccatòio** *m* fugletrau; **beccatura** *f* hogg, pikking.
beccheggiare (*è*) *mar.* stampe, hogge; **beccheggiata** *f* *mar.* hogg; **becchèggio** *m* stamping, hogging (også om hest).
beccheria *f* kjøttutvalg.
becchettare (*-chè-*) pikke; **becchettio** *m* (stadig) pikking; **becchètto** *m* lite nebb; *fig.* snut, topp; **becchime** *m* fuglefør.
becchino *m* likbærer; *zool.* åtselgraver.
bècco *m* (*pl -chi*) geitebukk; hanrei; *essere* ~ *e bastonato* ha både skammen og skaden; nebb; fremspring, spiss; snipp, tut, brenner; *a* ~ med tut, spiss; ~ *a gas* gassbrenner; *ecco fatto il* ~ *all'oca* nå er det verste gjort, det var det; *non avere il* ~ *d'un quattrino* ikke ha en skilling; *mettere il* ~ *in una cosa* stikke nesen bort i noe, interessere seg for noe; *dar di* ~ *a* (*el.*; *in qualcosa*) hakke i, være borti noe; *bagnarsi il* ~ drikke; **beccolare** (*bé-*) spise sakte; nippe; **beccucchiare** (*ù*) småspise; nippe; **beccuccio** *m* lite nebb; brenner; tut; **beccuto** med nebb.
becerata *f* kjeltringstrek; **bécero** *m* bolle; **becerume** *m* bolleflokk, pøbel, pakk.
bèchico (*pl -ci*) mot hoste; *sciropo* ~ hostesaft.
béco *m* (*pl -chi*) fjols; orm, mark.
bedina *f* sl. ruse.
befana *f* trollkone som «tar» uskikkelige barn, men som gir snille barn gaver på helligtrekongersaften; en slik gave; *fig.* gammel heks; *la (festa della)* ~ helligtrekongersaften; **befania** *f* = *epifania*.
bèffa *f* spøk, hån; *farsi beffe di uno* ha en til narr; *avere, restare con il danno e le beffe* ha, stå med både skaden og skammen; *da* ~ for spøk; **beffardo** hånlig; ~ *m* spotter; **beffare** (*è*) håne; *beffarsi d'una cosa* ha noe til beste; **beffatore** *m* (*f -trice*) spotter; **beffeggiamento** *m* hån, spott; **beffeggiare** (*è*) håne, spotte.
bèga *f* uenighet; brysom affære, ubehagelighet.
beghina *f* bedesøster; *fig.* skinnhellig kvinnfolk.
bei *m* inv. bey; **belicale** som hører til beyen; **belicato** *m* beydomme.
belamento, belato *m* breking; **belare** (*è*) breke.
belfiore *m* krysantemum.
bèlga belgisk; ~ (*pl -gi*) belgier; **bèlgico** (*pl -ci*) belgisk.
belinogramma *m* telefoto.
belio *m* stadig breking; *fig.* sutring.
bèlla *f* vakker kvinne; kjæreste, forlovede; renskrift; (i spill) mesterkule, fighting-game; ~ *di notte (bot.)* jalape; **belladonna** *f* en plante; belladonna; atropin.
bellamènte på en pen måte.
bellètta *f* mudder, slam, sole; **bellètto** *m* sminke, kosmetikk, skjønnhetsmiddel.
bellèzza *f* skjønnhet; *fig.* (skjønnhets)åpenbaring; *ho speso la* ~ *di mille lire (iron.)* jeg har brukt en bagatell av 1000 lire; *concorso, gara di* ~ skjønnhetskonkurranse; *cura di* ~ skjønnhetspleie; *istituto di* ~ skjønnhetssalong; *reginetta di* ~ skjønnhetsdronning; *è una* ~ *vederlo* det er en fryd å se ham; *canta che è una* ~ han synger så det er en fryd; **bellezzina** *f* rorende, vever skjønnhet.
bellicista *m* militarist; **bèllico** (*pl -ci*) krigs-; **bellicoso** krigersk.
bellico *m* (*pl -chi*) navle; **bellicone** *m* gl. pokal.

belligerante krigførende; **belligeranza** *f* krigføring; **belligero** krigersk.

bellimbusto *m* laps.

bellino pen; *iron.* nydelig; *con le belle belline* smiskende; *il giorno di San Bellino* når det blir to torsdager i uka; **bello** pen, skjønn; god; *bel* ~ ganske langsomt, litt etter litt; *il ~ e la bella* de elskende, kjærestefolkene; *la mia bella* min elskede; *dormi, ~!* sov, mitt barn! *a bell'agio* i ro og mak; *le belle arti* de skjønnere kunster; *sei un bell'asino* du er et godt asen; *ci volle del ~ e del buono* det kostet stort besvær; *un bel tacer non fu mai scritto* å tie er ofte det beste; *è un mascalzone ~ e buono* han er en slyngel tvers igjennom; *è una bugia bell'e buona* det er en grov løgn; *bel canto* solosang; *che si fa di ~?* hva står på? hva skal vi gjøre? *cos'hai di ~?* hva har du der? *aver un bel dire, un bel fare* si, gjøre noe til fånytt; *domani farà ~* i morgen blir det godvær; *fare il ~* spille galant; *fare la bella (fig.)* spille mesterkule; *farne delle belle* gjøre gale streker; *me l'ha fatta bella* han har gjort meg et fint pek; *farsi ~* pynte seg; bli pen; *farsi ~ d'una cosa* rose seg av noe; *farsi ~ col lavoro di un altro* smykke seg med lånte fjær; *l'ha fatta bella!* han har gjort en grov bommert; *bell'e fatto* allerede gjort; *bell'e finito* fiks ferdig; *è un gran bel matto* han er sprøyte gal; *il ~ è che* det morsomme er at ...; *ora viene il ~* nå kommer det rare, vanskelige, farlige etc.; *le belle lettere* skjønnlitteraturen; *nel bel mezzo* midt i det hele; *bell'e morto* stein død; *un bel no, si et avgjort nei, ja; a bella posta* med forsett; *quest'è bella!* det er et stivt stykke! *di bel sangue* av god rase; *il bel sesso* det smukke kjønn; *sul più ~* midt opp i det hele, på høydepunktet; *sul ~ dell'età* i sin beste alder; *darsi bel tempo* gi seg god tid, ta det med ro; *un bel vedere* en pen utsikt(splass); *il Bel Paese* Italia; *a prezzi così alti è un bel vendere* med så høye priser er det ikke lett å selge; **bell'occhio** *m* min. kattøye.

bell'occhio skjønn (robust, grov skjønnhet).

bellospirito *m* (*pl* *begli spiriti*), **bellumore** *m* spøkefugl, vittig og munter person.

belluino vill, dyrisk.

bellùria *f* pent ytre; litt falsk eleganse.

bèlo *m* litt. breking; **belone** *m* (*f*-ona) sutrekopp.

belpaese *m* inv. en (fet, mild) ost.

beltà *f* poet. = *bellezza*.

bélva *f* vilt dyr; *fig.* udyr.

belvedere *m* utsiktspunkt; taklosje; ~ *solaio* takterrasse; *vettura* ~ utsikts-, turistvogn.

belzebù *m* inv. belsebub.

bembè! (*fam.*) vel vel!

bem(m)olle *m* mus. b; *do* ~ cress; *re* ~ dess; *mi* ~ ess; *fa* ~ fess; *sol* ~ gess; *la* ~ ass.

benaccetto velsett, kjærkommen; **benaccione** *m*, *ti voglio un ~ dell'anima* (*spøk.*) jeg holder meget av deg; **benaffetto** velsett; hengiven; **benallevato** veloppdragen; velvokst; **benalzato!** god morgen! *dare il ~* si god morgen; **benamato** høytelsket; **benanche** *konj.* skjønt; **benandata** *f* drikkepenger; avståelsessum; **benarrivato** velkommen; *dare il ~* ønske velkommen; **benaugurato** lovende; forjetende; **benavveduto** klok, forstandig; **benavventurato** heldig; **benché** (*med konj.*) skjønt; **bencreato** veloppdragen.

bènda *f* bind; strimmel; slør; ~ *assorbente* sanitetsbind; *ha le bende agli occhi (fig.)* han har bind for øynene; *la ~ gli cade dagli occhi* skjellene

faller ham fra øynene; *cascar la ~ dagli occhi* få revet bindet fra øynene; begynne å se klart (*fig.*); **bendare** (*è*) forbinde; ~ (*gli occhi a*) *uno* gi en bind for øynene; **bendatura** *f* forbinding; bandasje; ~ *provvisoria* nødforbinding.

bène *adv.* godt, vel, riktig(nok); meget; ~ *m* gode, vel, beste; skatt (*fig.*); gods; *beni pl* gods; ~! godt! *ben ~* meget; *a fin di ~* i beste hensikt; *chi ben comincia è alla metà dell'opera* vel begynt er halvt fullendt; *andar ~* være på rett vei; ha hellet med seg; gå riktig (*ur*); *andar di ~ in meglio* gå stadig bedre; *è andata ~* det gikk bra; *a andar ~* i beste fall, om det går bra; *è ~ in arnese* han er velkledd, velforsynt med tøy; *in quella casa c'era ogni ~ di Dio* i det huset var det en Guds velsignelse av alt; *la cosa è ben diversa* det forholder seg ganske annerledes; *il moto fa ~* mosjon gjør godt; *fare (del) ~ a uno* gjøre vel mot en; *fare un po' di ~ a un defunto (all'anima d'un defunto)* be for ens sjel; *dir ~ di tale* vel om; *noi giudicammo ~ di ...* vi anså det for riktigst å ...; *beni immobili, mobili* fast eiendom, løsøre; *il ~ e il male* det gode og det onde; *il meglio è nemico del ~* bare det beste er godt nok; *sta ~ e meglio* han lever i beste velgående; *il mio ~* min elskede; ~ *mio, senti una parola* hør, her, min venn! *opere di ~* velgjørenhet; *non aver un'ora di ~* ikke ha en time fri, ikke ha en glad time; *per ~* ordentlig, riktig; *gente per ~* pene mennesker; *passarsela ~* more seg, ha det bra; *per (il) tuo ~* til ditt beste; *il ~ pubblico* statens velferd; ~ *a quattrini* velhavende, velsituert, formuende; ~ *a ragione* med rette, med full rett; *sentirsi ~* føle seg vel tilpass; *il sommo ~, il ~ dell'intelletto* det høyeste gode; Gud; *perdere il ~ dell'intelletto (fam.)* bli gal; *i beni terreni, spirituali* de jordiske, åndelige goder; ~ *ti sta!* det har du godt av! *i beni stabili* fast eiendom; *va ~!* godt! *veder ~ qualcuno* sette pris på en, like en godt; *ben venga!* velkommen! kom da! kom så! *venir ~* lykkes; *voler ~ a uno* holde av en, være glad i en; *ben volentieri* meget gjerne; *ben vestito* velkledd; *vestito ~* elegant antrukket; *gli voglio un ~ dell'anima* jeg holder meget av ham; *ho fatto ben venti gite per vederlo* jeg har gjort minst 20 turer for å treffe ham; *la modestia sta ~ ai giovani* beskjedenhet sømmer seg vel for ungdommen; *il padre sta ~* faren har det bra; *credo ~ che* jeg tror så gjerne, jeg tror nok at ...

benedetto velsignet; *iron.* forbannet; *rl.* innvidd; *che siate benedetti* velsignet skal dere være, tusen takk skal dere ha; *acqua benedetta* vievann; *l'anima benedetta di tuo padre* din salige far; ~ *Dio!* Gud Fader! Herre Gud! *quel ~ ragazzo (iron.)* den fordømte gutten; *ulivo ~* den olivenkvist som utdeles i kirken palmesøndag; **benedicenza** *f* god omtale, lovord; **benedicite** bordbønn (kloster, skole etc.).

benedire (*-dico*) velsigne; innvie; *Dio ti benedica!* Gud velsigne deg! *mandare uno a farsi ~* be en dra dit pepperen gror; *vatti a fare ~!* dra pokker i vold! **benedissi**, *se: benedire*; **benedizione** *f* velsignelse; innvielse; *la ~ apostolica* den apostoliske (pavelige) velsignelse; *mandare delle benedizioni (iron.)* forbanne; *dare la ~ a una cosa* fraskrive, si seg løs fra noe.

beneducato veloppdragen.

benefattore *m* (*f*-trice) velgjører; **beneficare** (*-né-*) hjelpe, gjøre vel mot; **beneficente** *sj.* velgjørende;

beneficenza *f* velgjorehet; *lotteria, recita di* ~ velgjorehetslotteri, -forestilling; *pesca di* ~ disk (i slikt lotteri) der alle lodd vinner; **beneficiale** som horer til kirkegods; **beneficiare** (-fi-) *gi*, dra fordel av; **beneficiario** kirkegods-; ~ *m* en som nyter godt av noe (srl. kirkegods, hjelp); den i hvis favor en livsforsikring er tegnet; *merk. remittent*; **beneficiata** *f* benefise(forestilling); **beneficiato** *m*, *adj.* prebendar, en som nyter godt av noe (srl. kirkegods); **beneficio** *m* velgjerning; begunstigelse; privilegium; fortjeneste; gevinst; *rl.* prebende; kirkegods; *benefici* *pl* menstruasjon; *a* ~ *di* til gunst for; *col* ~ *del* 5% med 5% fortjeneste; ~ *del* *corpo* avføring; *accettare una eredità col* ~ *dell'inventario* (*jur.*) vedgå en arv forst etter foregående innbofortegnelse; *accettare un'asserzione col* ~ *dell'inventario* (*fig.*) akseptere en påstand med forbehold; **benefico** (*pl* -ci) godgjorende, velgjorende; *lotteria benefica* velgjorehetslotteri; **benefiz...** (*etc.*), *se*: *benefic...* (*etc.*); **benemerente** (vel)fortjent, fortjenstfull; **benemerenza** *f* fortjeneste; *le sue benemerenze pubbliche* hans offentlige fortjenester, hans fortjenester av staten; *in* ~ til vederlag; **benemerito** (vel)fortjent, fortjenstfull; *l'arma benemerita* karabinerkorpset; **beneplacito** *m* billigelse; *a* ~ etter forgodtbefinnende; **benespesso** svært ofte, rett som det er; **benessere** *m* velvære; **benestante** velhavende; **benestare** *m* velvære; billigelse; *dare il* ~ godkjenne (regning *etc.*); *fig.* *gi* sin tilslutning; *è finito il* ~ så er freden forbi; **beneviso** velsett; **benevolenza** *f* velvilje; **benévolo** velvillig; **benfare** *m* litt. rettvise; **benfatto** god, velskapt; **bengala** *m* inv. bengalsk lys; *fuoco del* ~ bengalsk fyrverkeri; *a luci di* ~ i bengalsk belysning; **bengali** *m* inv. bengali; **bengalina** *f* et (silke-, ull-) stoff; **bengalino** *m* bengalsk fink; **bengodi**, *il paese di Bengodi* Slaraffenland; **beniamino** *m* yndlingsbarn; kjæledegge; **benignare** *refl.* verdiges, være så nådig å; nedlate seg til å; **benignità** *f* godhet; mildhet; *med.* godartethet; **benigno** mild; elskverdig; *med.* godartet; **benino** ganske god; *sto* ~ jeg har det ganske bra; *fai le cose per* ~ ! gjør det nå pent!; **beninteso** forstandig; naturligvis; ~ *che* forutsatt at; **benlevato**! god morgen!; **bènna** *f* vidjevogn, -korg; murerbalje, -botte; **bennato** av god familie; edel; **benône** utmerket; **benparlante** som snakker sitt språk korrekt; **benpensante** rett-tenkende; **benportante** rask og rorig; **benservito** *m* skussmål, anbefaling; *dare il* ~ avskjedige; **bensi** men, imidlertid; **bentornato** velkommen (hjem); *dare il* ~ ønske velkommen; **benveduto** velsett; **benvenuto** velkommen; *sei il* ~ du er velkommen; *dare il* ~ ønske velkommen; *sia il* ~ ! (vær) velkommen! **benvisto** velsett; **benvolere**, *farsi* ~ gjøre seg avholdt; *prendere a* ~ bli glad i; ~ *m* sj. velvilje; **benvoluto** avholdt; **benzina** *f* bensin; *consumo di* ~ bensinforbruk; *indicatore livello della* ~ bensinmåler; *posto di rifornimento di* ~ bensintank, -stasjon; *serbatoio della* (*el.*) *di* ~ bensintank (i bil); **benzolo** *m* benzol; **beône** *m* dranker.

beôta *m* boioter; *fig.* molbo; *Beozia* *f* Boiotia; **beôzia** *f* (*fig.*) samling tåper, dåreflokk; **be(q)quadro** *m* *mus.* oppløsningstegn; **bèrbero** berbisk; ~ *m* berber; berberis; **bèrbice** *f* *gl.* sau, lam; **berciare** (*è*) skråle, hyle; **bèrcio** *m* skral; **berción** *m* (*f* -ona) skrikhals; **bère** (*bévo*) drikke; ~ *a centellini* drikke i små slurker; *darla a* ~ *ad uno* innbille en noe; ~ *a garganella* tomme i ett drag; ~ *grosso* la seg fortelle alt mulig, være troskyldig; *non la bevo* den biter jeg ikke på; ~ *con gli occhi* sluke med oynene; ~ *d'ogni acqua* finne seg i alt; *pagare da* ~ *gi* en omgang; *si è bevuto un patrimonio* han har drukket opp en formue; ~ *come una spugna* drikke som en svamp; *beviamoci su!* la oss drikke på det! la oss slå en strek over det! *uova da* ~ nylagte egg; *hersela* bite på (alt mulig); ~ *al fiasco* drikke av flaska; *terra che beve molta acqua* jord som drikker (absorberer) mye vann; ~ *le parole di uno* sluke ens ord; *o* ~ *o affogare* drikke eller drukne! enten-eller! ~ *m* drikk(ing); **berétta** *se*: *berretta*; **bergamasco** (*pl* -chi) bergamaskisk; bergamasker; **bergamotta** *f* bergamott; (*pera*) ~ bergamottpære; **bergamotto** *m* bergamott (sl. appelsin); *essenza di* ~ bergamott-olje; **bèrgna** *f* bondedrakt; **bericuòcolo** *m* sl. honningkake; **berillo** *m* beryll; **beriuòlo** *m* vannskål i fuglebur; **berléffe** *f* *gl.* skramme, arr i ansiktet; **berlicche** *m* *spøk.* djevelen; *far* ~ *e herlocche* ikke holde ord; **berlina** *f* berlinervogn; stor lukket bil; gapestokk; *mettere in* (*el.*) *alla* ~ sette i gapestokken; *fig.* ha til beste; utlevere; **berlingaccio** *m* torsdag for fastelavn; **berlingozza** *f* *gl.* bondedans; **berlingozzo** *m* sl. kringel; **bernécche**, (*fam.*) *essere, andare in* ~ være, bli beruset; **bernòccolo** *m* bul, kul; *fig.* anlegg; *aver il* ~ *di qualcosa* ha anlegg for noe; *è nato col* ~ *della musica* han er født musikalsk; **bernoccolato** bulet, knudret; **berrétta** *f* lue; ~ *a visiera* skyggelue; **berrettàio** *m* lueselger, -maker; **berreteria** *f* luebutikk; luesom; **berrettificio** *m* luefabrikk; **berrettinaio** *m* = *berrettàio*; **berrétto** *m* lue; ~ *basco* baskerlue; ~ *goliardico* studentlue; ~ *da notte* nattlue; ~ *sportivo* sportslue; *levarsi il* ~, *cavare il* ~, *fare di* ~ hilse med lua; **berrettone** *m* barett; **bersagliare** (-sà-) beskytte; *fig.* forfølge; *essere bersagliato dalle disgrazie* være forfulgt av ulykker; **bersagliere** *m* skarpskytter; soldat i et spesielt infanterikorps; *cappello alla bersagliera* bersaglierhatt (med hengende fjærbusk); **bersaglio** *m* skive, mål; skytebane; *tirare a* ~ skyte på blink; *essere il* ~ *di* være skyteskive for; **bersgrundo** *m* revne, kløft (i isbre); **bersò** *m* lysthus (av lauv); **bèrta** *f* brystduk av kniplinger; spott, hån; en fugleart; *tekn.* rambukk; *dare la* ~ *a uno* hån en; *il tempo che Berta filava de gode*, gamle dager; **berteggiare** (*è*) spotte, hån; **berteggiatore** *m* (*f* -trice) spotter; **bertésca** *f* *gl.* forsvarstårn; murerstillas; **bertòldo** *m* dumpetter, klossmajor; **bertolotto**, *a* ~ gratis, uten å betale.

bertone *m* sl. hest; alfons.

bertovello *m* ruse; fuglefelle; *fig.* vanske, hinder; skyteskive for ens spott.

bertuccia *f* sl. ape; *fig.* stygg kvinne; *pigliare la ~* drikke seg full; **bertucciata** *f* etteraping; **bertuccio** *m* stor ape; stygg mann.

bertuello *se:* bertovello.

beruzzo *m* frokost ute på marka.

bestemmia *f* gl. ed, forbannelse; *è una ~ (fig.)* det er en grov påstand; **bestemmiare** *(-tè-)* banne; *non mi far ~* ikke turr meg; *~ (contro) uno* forbanne en; *~ l'italiano* tale gebrokkent italiensk; **bestemmiatore** *m* (*f* -trice), **bestemmione** *m* (*f* -ona) en som banner (mye).

bestia *f* dyr; fe; *fig.* beist, idiot, esel; *andare (essere) in ~* bli (være) rasende; *mandare in ~* gjøre rasende; *parla da ~* han taler som en idiot; *vita da ~* hundeliv; *è una ~ di prim'ordine* han er en kronidiot; *~ da soma, da tiro* pakk-, trekkdyr; *~ da macello* slaktedyr; *conoscere l'umore della ~ (spøk.)* kjenne ens lynne; **bestie** *minute* småfe; *morire da ~* do uten Gud; **bestiario** *m* fedriver, gjeter; **bestiale** dyrisk; **bestialità** *f* dyriskhet; *fig.* tåpelighet; **bestiame** *m* fe, husdyr; *~ grosso, minuto* storfe, småfe; *~ di bassa corte* fjorfe; *cento capi di ~* hundre dyr; *~ da macello* slaktedyr; **bestiario** *m* gl. dyrekjemper; dyrebekrivelse; **bestiuola** *f* lite, yndig dyr; barn som ikke er altfor flink på skolen; **bestiolina** *f* lite, yndig dyr; *sei proprio una ~ (spøk.)* du er riktig et lite udyr.

betoniera *f* betongmaskin.

bettola *f* kneipe; *discorsi da ~* vulgær tale; *non siamo alla ~* oppfor deg skikkelig! **bettolante** *m* kneipegjest, svirebror; kneipevert; **bettoliere** *m* kneipevert; **bettolina** *f* havnebåt; **bettolino** *m* kantine.

be(t)tonica *f* betonia; *conosciuto come l'erba ~* være alment kjent.

betulla *f* bjork; **betullina** *f* bjørke-ekstrakt (til garving).

bèva *f* drikk; *essere in ~* kunne drikkes; *è nella sua ~ (dial.)* han er i sitt rette element (i sitt ess); **bevanda** *f* drikk; **beveraggio** *m* drikk (srl. til dyr); giftig drikk; drikkepenge; **beverare** *sj.* = *abbeverare*; **beveratoio** *m* = *abbeveratoio*; **bèvere** *sj.* = *here*; **beveruccio** *sj.* drikkende; **beveria** *f* gl. fyll; **beverino** *m* vannskål i fuglebur; **beverone** *m* meldrikke, dyredrikke, blande; **bevibile** drikken-de; *non è un gran vino ma è ~* det er ingen flott vin, men den kan drikkes; **bevicchiare** *(-vic-)* drikke meget, fylle; **bevone** *m* = *beone*; **bevitore** *m* en som drikker (noe); dranker; **bevuta** *f* slurk; drikk(ing); **bèvvi**, *se:* *here*.

bezzicare *(è)* hakke (med nebb); *fig.* hakke på, nebbes; **bezzicata** *f* hakk(ing); smedord, spydighet; **bezzicatura** *f* *sj.* hakk(ing).

bèzzo *m* gl. venetiansk mynt; nå; penge; *aver dei bezzi* ha penger.

biacca *f* hvit sminke; blyhvitt.

biacco *m* sl. ufarlig slange; *fig.* usling.

biada *f* havre, bonner etc. (til dyrefôr); *biade* *pl* korn, srl. havre; **biadaiuolo** *m* en som selger dyrefôr; **biadare** *fôre* (srl. med korn).

biadetto, **biado** *m* lyseblått.

biagio, *adagio* **Biagio**! ta det med ro, mann!

bianca *f* silkeormens første søvn; **biancana** *f* stor ufruktbar vidde; **Biancaneve** *f* Snøhvit (i eventyret); **biancastro** hvitaktig; **biancheggiamento** *m*

hvitning, lysning; **biancheggiare** *(è)* skinne hvit, hvitne, bli hvit; **biancheria** *f* vasketøy; undertøy; *~ da dosso* linnet; *~ da letto* sengetøy; *~ da tavola* dekketøy; **bianchetto** *m* hvit sminke; lut, blekemiddel; kalk; **bianchetti** små sardiner og ansjoser; **bianchezza** *f* hvithet; **bianchiccio** hvitlig; **bianchimento** *m* hvitting, pussing; **bianchire** *(-isco)* hvitte, gjøre hvit, bleke; pusse; **biancicore** *m* hvithet.

bianco *(pl -chi)* hvit, skjær, blank; *~ m* hvite; hvitkalk; linnet; *arma bianca* blankt våpen; *arte bianca* bakekunst; *arte del ~ e nero* svartkunst, grafikk; *segnare una cosa col carbone ~ (fig.)* sette kryss i taket; *dare carta bianca a uno* gi en frie hender; *cavallo ~* skimmel; *cucitona, cucitrice di ~* linnetsyerske; *dare di (el.: il) ~ a qualcosa* hvitte noe; *foglio ~* ubeskrevet blad; *girata in ~* blanko-endossement; *lasciare in ~* la stå åpent, in blanko; *libro ~ (pol.)* hvitbok; *una mosca bianca* noe meget sjeldent; *mostrare ~ per nero* gjøre hvitt til svart; *porre il nero sul ~* sette (noe) svart på hvitt; *una notte bianca (el.: in ~)* en sovnlos natt; *cibi in ~* kokt mat (for diettspisende); *pesce in ~* kokt fisk; *di punto in ~* plutselig; *voce bianca* høy stemme, sopran; *il ~ dell'uovo* eggehvite; *il ~ dell'occhio* øynehvite; *ci corre quanto dal ~ al nero* det er så stor forskjell som svart og hvitt; *fare il viso ~* blekne; *fare i capelli bianchi in una cosa* bli gammel på å gjøre noe; *mettere i capelli bianchi (fig.)* fortvile; *carbone ~* hvitkull, elektrisk kraft; *cambiale in ~* blankoveksel.

biancomangiare *m* sl. dessert (mel, sukker, melk); **biancone** meget hvit, blek; *~ m* sl. ørn; sl. hvit drue og vinen av denne; **bianconerista** *m.* *f* svartkunstner, grafiker; **biancore** *m* poet. hvithet; **biancoségno** *m* blanko-aksept, -fullmakt; **biancospino** *m* hvittorn; **biancume** *m* noe hvitt; hvithet.

biaccia *f* fråde, sleve; **biacciamento** *m* gumling, sleving; **biasciare** *se:* *biascicare*; **biascicapaternostri** *m* inv. bedemann, hykler; **biascicare** *(bià-)* gumle, tygge på; sleve på; *~ una lingua* radbrekke et språk; *biascicarla male* finne seg i noe; **biascicatura** *f* gumling; det en gumler på; **biascicone** *m* (*f* -ona) gumler; **biascicotto**, **biasciotto** *m* munnfull av noe (tygd og spyttet ut).

biassimabile klanderverdig; **biassimare** *(bià-)* klandre; **biassimévole** klanderverdig; **biassimo** *m* klander; **biassimone** *m* en som alltid klandrer.

biàvo *se:* *biado*.

bibbia *f* bibel; *la ~ dei poveri* bibelske malerier i kirker.

bibita fleskedrikk; forfriskning; *med. dose*.

biblico *(pl -ci)* bibelsk; **bibliobus** *m* inv. rullende bibliotek, bokbil; **bibliofilm** *m* inv. mikrofilm (av bok); **bibliòfilo** *m* bokvenn; **bibliografia** *f* bibliografi; **bibliografico** *(pl -ci)* bibliografisk; **bibliògrafo** *m* bibliograf; **biblioiàtrica** *f* bokreparasjon; **bibliolatria** *f* boktilbedelse; bokstavtro; blind bibeltro; **bibliòlogo** *(pl -gi)* bibliograf; **bibliòmane** *m* bokgal, bokorm; **bibliomania** *f* bokgalskap; **bibliomanzia** *f* det å spå ved å åpne bok (srl. bibelen) på tilfeldig sted og lese det første en finner; **bibliotèca** *f* bibliotek; bokhylle; *~ circolante* lånebibliotek; rullende bibliotek; *~ ambulante* sprenglærd person; **bibliotecario** *m* bibliotekar; **biblistica** *f* bibellære.

bibulo, *carta bibula* trekkpapiir.

bica *f* kornstakk.

bicamerale, *sistema* ~ tokammersystem.

bicarbonato dobbeltkullsur; ~ *m* bikarbonat; natron; ~ *di sodio* dobbeltkullsur natron.

bicchieraio *m* som lager (selger) begre; **bicchierata** *f* et glass (vin); skål; drikkegilde; slag (av beger); **bicchiere** *m* beger, glass; begerglass; *affogare in un ~ d'acqua* fortape seg i småting; *il bicchiere della staffa* avskjedsskål; **bicchierino** *m* likørglass; ~ *lava-occhi* øyeglass.

bicicletta *f* sykkel; ~ *a motore* knallert; ~ *da corsa su pista* veddeløps-, racersykkel; *gita in ~* sykkeltur; *andare in ~* sykle; ~ *da turismo* vanlig (tur)sykkel; **bicicletta** *m*, *f* syklist; **biciclo** *m* sykkel (*m.* stort forhjul); **bicimotore** *m* knallert.

bicipite med to hoder; *aquila ~* dobbeltørn.

bicocca *f* (alpe)hytte; liten fjellfestning.

bicolore to-farget.

bicorne med to horn; **bicornia**, ~ (*di anconide*) benk-ambolt; **bicorno** *m* tosnudet hatt; **bicornuto** tohornet, tosnudet.

bicromia *f* tofargetrykk.

bicuspidale, **bicuspide** med to spisser.

bidè *m* setebadekar; bidet.

bidello *m* pedell.

bidente *m* togrenet hakke, pikke.

bidetto *m* *gl.* kleppert, ridehest.

bidone *m* dunk, kar; snyter.

bièco (*pl -chi*) skjev(øyd); vond, uhyggelig.

biella *f* *tekn.* drivstang.

biennale toårig, som finner sted annethvert år; *la Biennale (di Venezia)* moderne kunstutstilling (i Venezia); **biennio** *m* toårsperiode.

biètola *f* sukkerroe; rødbete; **bietolone** *m* *sl.* spinat; *fig.* fjols; **bietolaggine** *f* *sj.* tåpelighet.

biëtta *f* *tekn.* kile; (*F*) fremstående hake.

bifase tofase-, tofaset.

biffa *f* landmålerstokk; skriftegn, segl på dør, vegg; **biffare** avmerke; ~ *una scheda* stryke et kartotek kort; ~ (*fig.*) naske med seg.

bifido todelt, tvespaltet.

bifolco *m* (*pl -chi*) bonde; bondeknoll.

bifora, *finestra (porta)* ~ vindu (dør) med to buer (fag).

biforcamento *m* gaffel (*fig.*); veiskille, elveskille etc.; **biforcare** (*ò*) *refl.* dele seg, forgrene seg; **biforcatura**, **biforcazione** *f* deling, forgrening, skille; **biforcuto** tvedelt, forgrenet.

biforme med to former.

bifronte med to ansikter; *Giano ~* den tvehodete Janus; ~ *m* *fig.* dobbeltspiller.

biga *f* tohjulet romersk veddeløpsvogn.

bigamia *f* bigami; **bigamo** *m* bigamist(isk).

bigattiera *f* sted for silkeormsavl; **bigattino** *m* silkeormsavler; **bigatto** *m* silkeorm.

bighellare (*è*), **bighellonare** (*ò*) drive rundt, dovne seg; **bighellone** *m* (*f -ona*) dagdriver.

bighero, **bigherino** *m* knipling.

bigia *f* en fugl; **bigiarella** *f* en fugl.

bigiallo sterkt gul.

bigio (muse)grå; ~ *m* gråfarge; en som ikke tar parti; *di notte tutti i gatti sono bigi* i mørke er alle katter grå; **bigiognolo** grålig.

bigiotteria *f* smykkeforretning, basar; **bigiottiere** *m* en som selger (billige) prydgjenstander, smykker, bijouterihandler.

biglia *f* se: *bilia*.

bigliettaio, **bigliettario**, **bigliettinaio** *m* billettør, billettselger, kontrollør (kino), konduktor; **biglietteria** *f* billettkontor; **biglietto** *m* billett, seddel,

note; ~ *d'andata e ritorno* tur-retur-billett; ~ *d'andata semplice* enveisbillett; ~ *di banca* pengeseddel; *un ~ da cento lire* en 100 lire-seddel; ~ *circolare* rundreisebillett; ~ *festivo* helligdagsbillett (oftest tur-retur-billett); ~ *a itinerario combinabile* billett-hefte; (~ *di*) *supplemento* tilleggsbillett; ~ *da visita* visittkort; ~ *d'invito* invitasjonskort; ~ *d'ingresso* inngangskort; ~ *di favore* gratisbillett; ~ *a riduzione* reduksjonsbillett.

bigodino *m* papiljott.

bigòncia *f* balje, tønne; *fig.* talerstol; *a bigonce* i massevis; **bigòncio** *m* stor balje.

bigotta *f* bedesøster; **bigotteria** *f*, **bigottismo** *m* overdreven fromhet, hykleri; **bigotto** *m* bedemann, hykler.

bigutta *f* gryte; dårlig suppe.

bilancella *f* *sl.* fiskebåt; **bilancetta** *f* brevvekt, apotekervekt; **bilancia** *f* vekt(skål); *tekn.*, *merk.* balanse; ~ *commerciale* handelsbalanse; *dare il tracollo (el.: il tratto) alla ~* gi utslaget; ~ *a molla* fjærvekt; ~ *pesabambini* barnevekt; *pesare, valutare con la ~ dell'orafa (fig.)* veie på gullvekt; *ago della ~* vektviser; *fig.* upartisk dommer; **bilanciamento** *m* *litt.* veiing, balanse; **bilanciario** *m* vektfabrikant; **bilanciare** (opp)veie; ~ *le parole* veie sine ord; *bilanc'arm!* (omtrent) i hånden gevær! *scambi bilanciati* inn- og utførselskontroll; *refl.* oppveie hinannen, balansere; **bilanciatore** *m* (*f -trice*) som (opp)veier, balanserer; **bilanciere** *m* balansehjul, -fjær; balanse; vippear (bil); pregestokk; stempel; linedanserstokk; **bilancino** *m* forreste (ekstra) hest; *fig.* en som gir en håndsrekning; **bilancio** *m* balanse, status; budsjett, resultat; ~ *consuntivo* årsregnskap, regnskapsavslutning; ~ *in deficit* underskuddsbalanse; ~ *preventivo* budsjett; ~ *dello Stato* statsbudsjett; *il triste ~* det sorgelige resultat (f.eks. antall omkomne ved en ulykke); *fare il ~* sette opp budsjett, regnskap.

bilaterale tosidig, dobbel-; **bilateralità** *f* tosidighet.

bile *f* galle; *fig.* raseri.

bilia *f* biljardhjul, -kule; **biliardaio** *m* biljardmaker; **biliardière** *m* innehaver av biljardlokale; **biliardo** *m* biljard; *una partita al ~* et slag biljard; *piano come un ~* slett som et stuegolv.

biliare, *calcolo* ~ gallestein.

bilicare (*hi-*) *sj.* bringe (være) i likevekt; **bilico** *m* likevekt; vektstangtapp; fjærvekt; *fig.* usikkerhet, risk; *essere, stare in ~* være i likevekt; *non tenermi in ~* ikke hold meg på pinebenken.

bilingue tospråklig; *fig.* som taler med to tunger;

bilinguismo *m* det å være tospråklig.

bilione *m* milliard (1000 millioner).

biliòrsa *f* fabeldyr; skremsel.

biliòso galleaktig, -holdig; *fig.* kolerisk; **bilirubina** *f* gallefargestoff.

bille bille! **billi billi!** tipp-tipp! (til høns).

bilustre tiårig; **bimano** tohåndet.

bimba *f* pikebarn; **bimbo** *m* guttebarn.

bimensile som finner sted to ganger i måneden; **bimestrale** som varer to måneder, som skjer annenhver måned; **bimestralmente** annenhver måned; **bimestre** *m* tomåneders periode; beløp som betales annenhver måned.

bimetallismo *m* dobbel myntfot; **bimetallista** *m*, *f* tilhenger av dobbel myntfot.

bimotore tomotors-; ~ *m* tomotorsfly.

binare fode tvillinger (*gl.*); ~ *la messa si to messer*

om dagen; ~ *una consonante* fordoble en konsonant; **binario** *m* (jernbane)spor; *a* ~ *semplice* énsport; ~ *secondario*, ~ *morto* sidespor; ~ *da corsa* hovedspor; ~ *doppio* dobbelspor; ~ *normale*, *ridotto* spor med normal, redusert sporvidde.

binda *f* vinde, spill.

bindolare (*i*) innvikle; snyte; **bindoleria** *f* bedrageri; **bindolo** *m* vinde; snelle; vannpumpe; *fig.* påskudd; bedrager.

binò(c)colo *m* kikkert; **bincolare** kikkert-.

binomio *m* mat. toleddet størrelse.

biobba *f* melkedrikke, blande.

bioccolo *m* tott; fnugg; **biocoluto** med totter.

biochimica *f* biokjemi.

biòdo *m* bot, siv, rør.

biofilia *f* livskraft, livsinstinkt.

biografia *f* biografi; **biografico** (*pl* -*ci*) biografisk; **biografo** *m* biograf.

biologia *f* biologi; **biologico** (*pl* -*ci*) biologisk; **biologo** *m* (*pl* -*gi*) biolog.

biònda *f* blondine; hårblekemiddel; **biondeggiare** (*é*) bli lys; lyse, skinne; modnes (korn); **biondezza** *f* blondhet; **biondiccio** litt blond; **biondina** *f* blondine; **biondino** *m* blond mann; *fig.* upålitelig fyr; **biòndo** blond, lyshåret; ~ *m* blondhet; blond mann; silkeblonde (*fam.*: *blonda*).

biòscia *f* snøslaps, søle; *fig.* tynn suppe; *a* ~ på tvers, på skrå.

biòssido *m* bioksyd; **biotite** *f* min. glimmer.

biòtto naken, avkledd (*dial.*); *fig.* elendig.

bipartibile som kan (bør) deles (*i* to); **bipartire** (*-is* ...) (tve)dele; **bipartizione** *f* (tve)deling.

bipede tobenet, tofotet; ~ *m* tofotting.

bipennata (blad) som har flere småblad på samme stilk; **bipénne** *f* tve-egget oks.

biplano *m* todekker (fly).

bipolare to-polet, som har to poler.

bipólide *m* mann med to statsborgerskap.

bipósto toseters-; ~ *m* toseter (fly).

bi(q)quadro *m* mus. oppløsningstegn.

biracchio *m* stump, lase.

birba *f*, **birbaccione** *m* dagdriver; bondefanger; skurk; åpen firhjulet vogn (toseter); **birbantaggine** *f* skurkestrek; **birbante** *m* skurk; **birbanteggiare** (*é*) drive skurkestreker; **birbanteria** *f* skurkestrek; **birbantésco** (*pl* -*chi*) skurkeaktig; **birbata** *f* skurkestrek; **birberia** *f* skurkeaktighet; skurkestrek; **birbésco** (*pl* -*chi*) skurkaktig; **birbino** *m* åpen firehjuls vogn (toseter); **birbo** *m* skurk; **birbonaggine** *f* sj. = **birbonata** *f* skurkestrek; dårlig arbeid; *quel quadro è una birbonata* det bildet er et makkverk; **birbone** *m* (*f* -*ona*) kjeltring; *ho una paura birbona* jeg er hunderedd; *è un freddo* ~ det er hundekaldt; **birboneggiare** (*é*) drive kjeltringstreker; **birboneria** *f* kjeltringstrek; **birbonésco** (*pl* -*chi*) kjeltringaktig.

bircio sj. nærsynt, skjeløyd.

birème *f* skip med to årerader.

biribisnonno *m* tippoldefar.

biribisàio *m* bankør; hasardspill; tummel og larm;

biribissi *m* slags lotteri; hasardspill.

birichinata *f* fantestykke, strek, puss; **birichino** *m* skjelm, fante; *occhi birichini* skjelmske øyne.

birillo *m* biljardkule; spillebule.

birocciaio *m* fraktemann; **biroccino** *m* travvogn; **biròccio** *m* sj. tohjult vogn (*se*: *baroccio*).

birra *f* øl; ~ *chiara* lyst øl; ~ *alla spina*, ~ *spinata dal fusto* fatøl; ~ *scura* mørkt øl; *una* ~

gelata! en iskald øl! **birraio** *m* brygger, ølhandler; **birreria** *f* ølstue; sj. bryggeri; **birrificio** *m* bryggeri. **birracchio** *m* gl. fjorkalv.

birro *m* «purk»; politibetjent (*gl.*); *birri e ladri* røvere og soldater (leik).

birrone *m* mørkt, sterkt øl.

bis en gang til; to ganger; *da capo*; *chiedere un* ~ forlange et dacaponummer; *fare un* ~ gi et dacaponummer; *treno* ~ dubleringstog.

bisaccia *f* tverrsekk; sekk med to poser, som henges en på hver side av (heste)ryggen.

bisarcavolo *m* tippoldefar; **bisàvo(lo)** *m* tippoldefar; *pl* forfedre.

bisbético (*pl* -*ci*) lunefull; rar; *nome* ~ merkelig navn; *la bisbetica domata* troll kan temmes.

bisbigliamento *m* sj. hvisking; **bisbigliare** (*-big-*) hviske, kviskre; **bisbigliatore** *m* (*f* -*trice*) hvisker; **bisbiglio** *m* hvisking; **bisbiglio** *m* stadig kviskring; hvisking og tisking; **bisbigliòne** *m* en som har for vane å hviske.

bisboccia *f* muntert gilde; **bisboccione** *m* fester, matmons.

bisca *f* spillebule; **biscaiuolo** *m* spiller.

biscaglina *f* mar. trapp, leider.

biscazziere *m* eier av spillebule; croupier; spiller.

bischero *m* stemmeskrue (på strengeinstrument).

bischetto *m* skomakers arbeidsbord.

biscia *m* vannorm; snok; *a* ~ slange-, siksakformet; *la* ~ *morde il ciarlatano* (sies om den som blir lurt) bli bitt av tannløs hund.

bisciola *f* kirsebær; **bisciolo** lespende.

biscione *m* stor vannorm, snok.

biscottare (*ò*) steke som kjeks, på begge sider; *fig.* gjøre fullkommen; **biscotteria** *f* kjeksbutikk, -fabrikk; **biscottino** *m* kjeks; knips (med fingrene); **biscottini** småkaker; **biscotto** *m* kjeks, kavring; tørr kake; ~ *della salute* sl. kaffebrød.

biscroma *f* mus. 32-dels note.

biscugino *m* tremenning.

bisòsso, *a* ~ uten sadel.

bisdrucchiolo med trykk på 4.-siste staving.

bisecare (*é*) mat. halvere (vinkel).

biségolo *m* sålesliper (hos skomakeren).

bisesso, **bisessuale** tvekjønnet.

bisestile, *anno* ~ skuddår (skottår); *giorno* ~ skuddag; **bisesto** *m* skottdag; skuddag.

bisillabo tostavings-; ~ *m* tostavingsord.

bislaccheria *f* forskruddhet; **bislacco** (*pl* -*chi*) forskrudd, rar, overspent.

bislungo (*pl* -*ghi*) langstrakt, avlang.

bismuto *m* vismut.

bisnipòte *m*, *f* oldebarn; **bisnonna** *f* oldemor; **bisnonno** *m* oldefar; *i bisnonni* forfedrene; oldeforeldrene.

bisogna *f* affære, forretning (*litt.*); **bisognare** (*ò*) være nødvendig; *bisogna* (*med inf.*) ... man skal (må) ...; *bisognava sentirlo!* De skulle bare ha hørt ham! *mi bisogna* (*no*) jeg har bruk for, jeg trenger, jeg skal ha; *bisogna che io* ... (*med konj.*) jeg skal, jeg må ...; *bisogna dirglielo* vi (du, jeg etc.) er nødt til å si ham det; **bisognatario** *m* merk. nødadresat; **bisognévole** nødvendig, fornøden; *provvedere al* ~ sørge for, skaffe det nødvendige; **bisognino** *m* nød(tørft); ærend (barnespråk); ~ *fa trottar la vecchia* nød lærer naken kvinne å spinne; **bisògno** *m* behov, fornødenhet, nødvendighet; nødadresse; *al* ~, *a un* ~ i nødsfall, til nød, om nødvendig; *aver* ~ *di* ha bruk for; *essere, trovarsi in* (*el.*: *nel*) ~ være nøddestedt; *che* ~ *c'è di* ...?

hvorfor skal man ...? *fare i propri (i suoi) bisogni* gjøre sitt fornødne; *fare, esserci* ~ di være nødvendig, ha bruk for; *in caso di* ~ i nødsfall, om nødvendig; ~ *personale* personlig behov; *secondo il* ~ etter behov; **bisognoso** trengende; *i bisognosi* de fattige.

bisonte *m* bisonokse.

bissare (*teat.*) gjenta, gi dacapo.

bisso *m* fint ulltoy.

bissona *f* stor venetiansk robåt, færing.

bistècca *f* biff, kotelett; ~ *di lombo* biff av nyrestykket; ~ *ai ferri* grillsteikt kotelett; ~ *di maiale* svinestek; ~ *al sangue* råsteikt biff.

bisticciamento *m* krangel; **bisticciare** (*-ti-*) *refl.* krangle; **bisticcio** *m* munnhuggeri; ordspill; **bisticcio** *m* stadig kiv.

bistondo *sj.* nesten rund.

bistorta *f* en plante; **bistorto** fordreid, snodd.

bistrato svertet, sotet.

bistrattare trekke hit og dit; *fig.* mishandle, rede til (*srl.* med ord).

bistro *m* sot, sverte.

bisturi, bisturi *m* operasjonskniv; *tagliare come un* ~ være meget skarp, knivskarp.

bisunto fettet; *unto e* ~ oversmurt.

bitorzolo *m* kul, utvekst; *filipens*; **bitorzoluto** med utvekster; med *filipenser*.

bitta *f mar.* fortoyningspæl, puller.

bitumare tjære; **bitume** tjære, asfalt, jordbek; **bituminare** tjære; *cartone bituminato* tjærepapp; **bituminoso** tjæreholdig; tjære-, bek-, asfalt-; *carta bituminosa* tjærepapp.

biuta *f* sminke; smoring; *glasur*; **biutare** smøre, glasere.

bivaccare bivuakere; **bivacco** *m (pl -chi)* bivuakk.

bivalve *bot., zool.* dobbeltskallet.

bivio *m* veiskille, skillevei; *fig.* uvisshet.

bizantineggiare (*è*) pirke, være pedantisk; **bizantinismo** *m* pedanteri, pirk; **bizantino** bysantinsk.

bizza *f* raseri, hissighet; *andare, montare in* ~ bli rasende; *far le bizzo* være uoppdragen, skjenne uten grunn, surmule.

bizzarria *f* besynderlighet; originalitet; noe rart; **bizzarro** besynderlig, rar, original.

bizzaffe, a ~ i massevis.

bizzoso hissig.

blandimento *m* smiger, kjærtegn; **blandire** (*-isco*) smigre, kjæle for, kjærtegne; **blanditivo** *sj.* smigrende; **blandizia** *f (srl. pl)* kjærtegn, smiger; smisking; **blando** elskelig, blid; mild.

blasfema *f litt.* blasfemi, banning; **blasfemare** (*è*) *gl.* banne, spotte; **blasfematore** *m (f -trice)* (guds)bespotter, banner; **blasfemia** *f* banning og sverging; **blasfemo** *litt.* blasfemisk, (guds)bespottelig; ~ *m* (guds)bespotter, banner.

blasonato adelig; **blasone** *m* våpenskjold; adelsskap; **blasonico** (*pl -ci*) heraldisk; **blasonista** *m* heraldiker.

blaterare (*à*) skravle, vrøvle; **blaterone** *m (f -ona)* skravlebøtte, vrøvlekopp.

blatta *f* kakerlakk.

blefarite *f* øyelokkbetennelse.

blènda *f* (sink)blende.

blennorragia *f* slimhinnebetennelse; dryppert.

blèso lespende; *essere* ~, *aver la pronuncia blesa* lespe.

blinda *f* panser(plate); **blindamento** *m* pansring; **blindare** pansre; *cassaforte blindata* pengeskap; *camera blindata* panserhvelv; *carro blindato* pan-

servogn; **blindatura** *f* panser, pansring; flyskrog; **blindo** *f inv.* panservogn.

bloccaggio *m* sperring, blokade; **bloccare** (*ò*) beleire, blokkere; *pol.* danne blokk; **blocco** *m (pl -chi)* blokk; klump; blokade, blokkering; avsperring; *porre tutti in un* ~ skjære alle over en kam; ~ *degli affitti* husleiestopp; ~ *cilindri* sylinderblokk; *in* ~ en bloc; *fare tutto un* ~ kjøpe under ett; *vendere in* ~ selge under ett; ~ *di pietra* underligger (i molle); *sistema di* ~ linjeblokksystem (jernbane).

blu blå; ~ *m* blåfarge; **bluastro** blålig.

bluff *n inv.* bloff; **bluffare** bloffe; **bluffista** *m. f* bloffmaker.

blusa *f* bluse; busserull.

boa *m inv.* boaslange; boa.

boa *f* boye; ~ *luminosa* lysboye.

boario okse-; *foro* ~ fetorg; **boaro** *m* gjeter.

boato *m* rulling (torden, vulkan).

boattiere *m gl.* fehandler, fedriver.

bòbba, bòbbia *f* meldrikke, blande; dårlig suppe.

bobina *f* spole, snelle; ~ *d'accoppiamento* koblingsspole; ~ *amperometrica* amperometerspole; ~ *d'arresto*, ~ *d'induzione* induksjonsspole; ~ *di sintonizzazione* avstemningsspole (radio).

bobista *m* bobsleigh-kjører.

bocca *f* munn; munning, åpning; smak, munnfull; *a* ~ ordrett; *acqua in* ~ '!ti stille! hold munn! ~ *d'aria* lufthull; ~ *aspirante* sugemunn; *rimanere a* ~ *asciutta* få verken vått eller tørt, få lang nese; *essere di* ~ *buona* ikke være kresen, kostforakter; *cavallo di* ~ *dura* strid hest; *cavar di* ~ tvinge til å si noe; *tappare, chiudere, cucire la* ~ *a uno* lukke munnen på en; *tenere uno a* ~ *dolce* oppholde en med pene talemåter; ~ *del forno* ovnsgap, -dor; ~ *da fuoco* stykke skyts; *igiene della* ~ tannrokt; ~ *di leone* løvemunn; *levare la parola di* ~ *a uno* ta en ordet ut av munnen; *in* ~ *al lupo!* lykke til! tvi-tvi! *mettere qualcosa in* ~ *a uno* legge en noe i munnen; *mettere* ~ *in qualcosa* stikke nesen i noe; *parlare a mezza* ~ tale utydelig, mumle; *rifarsi la* ~ få bort dårlig smak i munnen; *è di* ~ *scelta* han har fin smak; *a* ~ *stretta* med sammenknepen munn; *essere in* ~ *di tutti* være på folkemunne; ~ *della verità* sanndru person; sannhetsmunn; *hist.* åpning, kasse for levering av anmeldelser; *restare a* ~ *aperta* stå med åpen munn (forbauselse); *munizioni da* ~ matvarer, niste; *aver sempre in* ~ *uno* snakke stadig om en; *mi è scappato di* ~ det slapp ut av meg; *a cavallo donato non si guarda in* ~ en hest du har fått, skal du ikke se på tennene, en skal ikke kritisere gaver; *la* ~ *dello stomaco* øverste del av magen; *ha da mantenere tante bocche* han har mange munnar å mette; *esser portato per* ~ bli kritisert; *far la* ~ *a una cosa* venne seg til (smaken av) noe; *levarsi il pan di* ~ gi bort maten i munnen; *nettarsene la* ~ gi opp (en tanke) som umulig; *pendere dalla* ~ *di uno* henge ved ens lepper; *prendere per* ~ ta inn (medisin).

boccaccesco (*pl -chi*) som hører til, ligner Boccaccio.

boccaccia *f* stygt ansikt, grimase; baktaler, storsnut; *avere una* ~ ha (en) vond smak i munnen; *fare le boccacce* gjøre grimaser; *far la* ~ sutre og klage (barn).

boccacciano som hører til, er av Boccaccio.

boccadilupo *m* fallgrav; renneknote, -stikk.

boccadopera *f* forreste del av scene.
boccardo *m* (*pl* *bocchadoro*) snakksom fyr.
boccalàio *m* begerselger, -maker; **boccale** *m* krus, krukke, beger; **boccalino** *m* lite beger; munnstykke (på slange); **boccalone** *m* stort beger; en som har stor munn.
boccaporto *m* skipsluke; kull-luke (på tog).
bocscena *f* fremste del av scene.
boccata *f* munnfull; *prendere una ~ d'aria* trekke litt frisk luft; **bocchetta** *f* liten flaske.
boccheggiaménto *m* gispning; **boccheggianti** gispende; *fig.* døende; **boccheggiare** (*è*) gispe etter luft (*srl.* døende; fisk på land etc.).
bocchello *m* liten åpning; **bocchetta** *f* innfatning (f.eks. i nøkkelhull); beslag (på møbler etc.); *tekn.* dyse; spreder (på kanne); *mus.* munnstykke; **bocchi** *m.* *pl.* *far ~* lage grimaser; **bocchettino** *m* *tekn.* dyse; **bocchettone** *m* inntak; *~ per l'introduzione dell'olio* oljeinntak (bil); **bocchino** *m* (sigarett)munnstykke; (*F*) sot, liten munn, trut; *~ di sughero* korkmunnstykke.
boccia *f* (tre)kule; karaffel, glasskanne; *spøk.* hode; *bot.* knopp; *il giuoco alle (el.: delle) bocce* et kulespill; *ti gira la ~?* er du svimmel? **bocciare** (*bò-*) ramme motstanderens kule med sin egen; stryke en (til eksamen); *essere bocciato* stryke, dumpe; **bocciatura** *f* dumping, mannefall; **boccino** *m* liten kule (til spill); knopp; *fig.* hode; *far girare il ~ a uno* hisse en opp, sette en i dårlig humør; **boccio** *m* knopp; **boccione** *m* glassballong; **bocciuolo** *m* stykke av siv eller rør mellom to ledd; blomsterknopp; pipe (på lysestake); pipehode; nålepute.
bocco *m* (*pl -chi*) fjols; **boccola** *f* bøsning; metallring i nav; øring, øredobbe; **boccolone** *m* luftinntak (smelteovn); **bocconata** *f* munnfull; **bocconcello** *m* munnfull, lite grann; **bocconcino** *m* liten munnfull; lekkerbiskken, godbit; *bocconcini* frikassé, ragout; *a bocconcini* stykkevis, i småbiter; *che ~ quella ragazza!* for en herlig pike! **boccone** *m* munnfull; agn; *a pezzi e bocconi* stykkevis; *tornare il ~ a gola* ikke nyte godt av maten; *fig.* ikke kunne fordøye noe; *buttar giù un ~* svelge noe raskt; *non è un ~ per i tuoi denti* det er ikke noe for deg, det ligger for høyt for deg; *un ~ amaro* (*fig.*) et surt eple; ubehagelighet; *~ da prete*, *~ ghiotto* godbit; *prendere uno al ~* (for)lokke en; *mangiare in un ~* sluke i én jafs; *pigliare un ~* ta en matbit; *cavarsi il ~ di bocca* gi bort maten i munnen; *~ di stoffa* et stykke tøy; **bocconi** *adv.* på magen, nesegrus; **boccuccia** *f* liten munn; kresen, snerpete person; *far ~ grine* (til noe).
bodino *m* pudding; **bodoniano** (*typ.*) bodoni; *legato alla bodoniana* kartonert (om bok).
boero *m* boer; konfekt med likør i.
boffice myk, bløt; oppblåst, fet; **bofficione** *m* tykkas.
bofonchiare (*-fòn-*) brumme; **bofonchio** *m* sl. veps.
boga *f* sl. fisk; **bogara** *f* garn (til: *boga*).
bogia *f* vable, blære.
boia *m* *inv.* bøddel; *fig.* skurk; *faccia di ~* skurkefjes; **boiata** *f* pobelstrek; *fam.* dårlig arbeid, noe møkk.
boicottaggio *m* boikott; **boicottare** (*ò*) boikotte.
bolare leir-.
boldrò *m.* (*can*) ~ bulldogg; **boldrone** *m* sauepels.
bolero *m* bolero; **bolèto** *m* sl. sopp.
bolgetta *f.* ~ *diplomatica* kurérsekk.

bòlgia *f* sekk, pung, lomme; del av Dantes helvete, heksekjel; *quella casa è una ~* det huset er et hull (nedsettende).
bolide *m* meteor; *fig.* bil i full fart.
bolina *f* *mar.* baugline.
bolla *f* blære, boble; (*F*) difteri; *~ di sapone* såpeboble; *la cosa finì in una ~ di sapone* affæren gikk opp i røyk; bulle; *~ pontificia* pavebulle.
bollare (*ò*) stemple (*og fig.*); *fig.* snyte for penger; *~ (a fuoco)* brennemerke; *carta bollata* stemplet papir; **bollatore** *m* (*f -trice*) stempler; **bollatura** *f* stempling.
bollente kokende.
bollearare (*ò*) røre (kalk); **bolleatura** *f* røring; **bolloero** *m* rorestang.
bolletta *f* seddel; regning; kvittering; garantisdel; *essere in ~* være i pengeknipe; *~ nera* den svarteste pengemangel; **bollettario** *m* kvitteringsbok; **bollettino** *m* bulletin; *~ meteorologico* værmelding.
bolli bolli *m* larm.
bollicina *f* liten blære.
bollichio *m* småkoking; **bolliménto** *m* *sj.* koking; **bollire** (*ò*) koke, syde; gjære (vin); *che cosa bolle in pentola?* hva står på? hva er i gjære? **bollita** *f* oppkok; **bolliticcio** *m* bunnfall (etter koking); **bollito** kokt; *~ m.* *~ di manzo* kokt oksekjøtt; **bollitore** *m* (damp)kjel; **bollitura** *f* koking; avkok.
bollo *m* stempel; *fam.* frimerke; *carta da ~* stemplet papir; *marca da ~* stempelmerke; *~ postale* poststempel; *~ a secco* tørrstempel; *~ a umido* svertestempel.
bollone *m* *se:* *bullone*.
bollóre *m* koking; *alzare, levare, staccare il ~* begynne å koke; *dare un ~* koke opp; *fig.* opphisselse; opprør; hete; *a questi bollori ...* i denne varmen ...; *~ del sangue* opphisselse; **bollóso** full av blærer.
bolo *m* leire; pille; (tygd) matklump.
bolsaggine *f* åndenød (*srl.* hos hest); trangbrystethet; **bólso** trangbrystet.
bolsceviso (*pl -chi*) bolsjevistisk; *~ m* bolsjevik; **bolscevismo** *m* bolsjevisme; **bolscevizzare** gjøre bolsjevistisk.
bomba 1. *f* bombe; høy hatt; sl. pannekake; *~ atomica* atombombe; *~ centrata* fulltreffer; *~ esplosiva, fumogena* spreng-, røykbombe; *~ H.* *~ ad idrogeno* vannstoffbombe; *~ incendiaria* brannbombe; *~ lacrimogena* tåregassbombe; *~ ad orologeria*, *~ a tempo* tidsinnstilt bombe; *~ a mano* håndgranat; *a prova di ~* bombesikker; *~ di riso* sl. rispudding; *~ antisommergibili*, *~ sottomarina* dypvannsbombe.
bomba 2. *f* bommevegg, -tre (i gjemmespill); gjemmespill; *bomba!* bom (fritt) for meg! *torniamo a ~* tilbake til saken.
bombarda *f* sl. bombekaster; *mus.* basspipe; **bombardaménto** *m* bombardement; **bombardare** bombardere; **bombardata** *f* bombardering; **bombardiere** *m* skytter (*gl.*); bombefly; **bombardiéro** armert (om skip); **bombardino** *m* liten bassbasun; **bombardone** *m* bombardon, bassbasun.
bombétta *f* rund, stiv hatt, skalk, bowlerhatt.
bómbice *m* silkesommerfugl.
bómbo *m* larm, drønn; *lo vuoi il ~?* vil du ha noe å drikke (til barn)?
bómbola *f* glass-, stålflaske; *~ a gas* gassflaske.
bombone *m* bedrager; fyllik.

bomboniera *f* konfekteske.
bompresso *m* baugspryd.
bon... *se også: buon...*
bonaccia *f* havstille, blikkstill; *fig.* ro; **bonaccio** godlyndt, liketil; **bonaccione** *m* (*f* -ona) bra, liketil kar.
bonalana *f* (*pl* bonelane) *fig.* et dårlig papir; svindler.
bonamano *f* (*pl* bonemani) drikkepenge.
bonanima *f* avdød; *la ~ di mio padre, mio padre ~ min salig far.*
bonarietà *f* godmodighet; **bonario** godmodig.
boncuore *m* godhjertethet.
bondeana *f* nederste ende av tarm.
bondiola *f* saltet svinekjøtt.
bonetto *m* lue.
bongiorno! god morgen! god dag! *dare il ~* si god morgen, god dag.
bongustai *m* kjenner, feinschmecker, gourmet.
bonifica *f* (*pl* -che) nydyrking, drenering; *terra di ~* nydyrkingsland; *~ integrale* nydyrking med veibygging, overrisslingsanlegg etc.; **bonificamento** *m* nydyrking; **bonificare** (*-ni-*) forbedre, drenere, dyrke opp; *merk.* godskrive; **bonificazione** *f* *sj.* nydyrking; **bonifico** *m* (*pl* -ci) prisnedslag; betaling a konto.
bonino, *sta ~* ! vær nå snill, flink!
bòno, *se: buono.*
bonomia *f* godmodighet.
bonsenso *m* fornuft, sunt omdomme.
bontà *f* godhet, elskverdighet, velvilje; *pl* gode egenskaper, dyder; *la somma Bontà* Allgodheten, Gud; *la ~ divina, la ~ infinita* den guddommelige, uendelige godhet; Gud; *abbia la ~ di ...!* vær så snill å ...!
bontempone *m* (*f* -ona) lathans, fornoyelsessyk person; **bonuomo** *m* elskverdig fyr; naiv fyr.
bonuscita *f* sum som betales til den som gir avkall på en rett, avståelsessum.
bonzo *m* buddhaprest; *fig.* stor kanon.
bora *f* nordavind (i Trieste).
borace *m* boraks; **boracico** (*pl* -ci) borsur; **boracifero** borholdig.
borbogliamento *m* rumling; **borbogliare** (*-hòg-*) rumle, brumme (i magen); mumle; **borboglio** *m* stadig rumling; **borborismo**, **borborismo** *m* med rumling i magen.
borbónico (*pl* -ci) bourbonsk; *fig.* reaksjonær.
borbottamento *m* mumling; **borbottare** (*-hòt-*) mumle; brumme, småskjenne; *~ una lingua* radbrekke et språk; **borbottio** *m* stadig mumling; **borbottatore** *m* (*f* -trice), **borbottone** *m* (*f* -ona) mumler, brummer.
borchia *f* metallbeslag.
bordaglia *f* pobel, pakk, berme.
bordare (*ò*) bygge (skipsside); kante, sømme; sette (seil); *mar.* krysse; *vj.* slå, pryte; **bordata** *f* bredside, salve; kryssing; *fuoco di ~* bredside; *prendere una ~* krysse; **bordatino**, **bordato** *m* blåstripet lerret; **bordatore** *m* kante-apparat (på symaskin); **bordatura** *f* kant, brem, bord; *mar.* bordkledning; **bordeggiare** (*è*) *mar.* krysse; *fig.* sno seg; **bordeggio** *m* kryssing.
bordello *m* bordell; *fig.* hurlumhei.
borderò *m* liste, fortegnelse.
bordiglione *m* ujevnhet, klump (på silketråd).
bordino *m* hjulkant, gripekant (sporvogn); **bòrdo** *m* rand, kant; skipsside; *a ~* ombord; *di alto ~* høybygd (skip); *virare di ~* krysse, gå over stag,

skifte kurs; *fig.* skifte emne; *fuori ~* utenbords (skipsside); (båt med) påhengsmotor; *persona d'alto ~* viktig person, autoritet; **bordolèse** *m* et sprøytemiddel (vinranker); **bordonaro** *m* sl. fiskegarn; **bordone** *m* vandringsstav; bjelke; *mus.* basspipe; *tener ~* hjelpe til, være medskyldig; *dun: mi vengono i bordoni* jeg får gåsehud; **bordura** *f* rand, kant(ing).
borea *f* nord, nordavind; **boreale** nordlig; *alba ~, aurora ~* nordlys; *l'emisfero ~* den nordlige halvkule.
borgata *f* husklynge, landsby; **borghese** borgerlig, sivil; *~ m* borger, en borgerlig; sivilist; **borghesia** *f* borgerskap, bursjoasi; **borghesuccio** *m* spissborger; borger (lavere middelstand); **borghigiano** *m* landsbyboer; **bòrgo** *m* (*pl* -ghi) landsby (større enn *borgata*); forstad, kvarter; **borgognone** *m* isfjell; **borgogna** *m.* (*vino*) *~* burgunder(vin); **borgomastro** *m* borgermester.
boria *f* oppblåsthet, viktighet; *metter su ~* være viktig; **boriare** *refl.* være viktig, hoven.
borico *m* (*pl* -ci) bor; *acido ~* borsyre.
borione *m* *sj.* viktigper; **borioso** hoven, viktig.
borlone *m* stor hårbørste; **borlòtto** stor (bønne).
bornite *f* broket koppermalm.
boro *m* kjem. bor; **borotalco** *m* bor-talkum.
borra *f* dyrehår; fyllhår, krollhår; *fig.* fyllekalk; **borraccia** *f* feltflaske; **borracina** *f* mose; *rosa ~* mosrose; **borro** *m* kløft; bekk.
borsa *f* pung, veske; stipendium; børs; *anat.* pose; *~ (di acqua) calda* varmeflaske; *~ dei cereali* kornbørs; *la ~ nera* svartebørsen; *listino di ~* børsliste; *operazione di ~* børsoperasjon; *~ sostenuta* fast børs; *~ di studio* stipendium; *~ dei valori* fondsbørs (verdipapirer); *giuoco di ~* børspekulasjon; *metter mano alla ~* bruke penger, spandere; *munger la ~ a uno* tappe en for penger; *tener la ~ stretta* holde på pengepungen; *aver le borse agli occhi* ha poser under øynene; **borsaiuolo** *m* veske-, lommetyv; **borsalino** *m* slags hatt; **borsanera** *f* svartebørs; *fare la ~, darsi alla ~* drive svartebørs; *arricchire con la ~* slå seg opp på svarthandel; **borsanerista** *m* svartebørs-grossist; **borsata** *f* så mye som går i en pung, veske; **borseggiare** (*è*) bestjele en; **borsaggio** *m* lomme-, vesketyveri; **borsellino** *m* pengepung; **borsetta** *f* (hånd)veske; *ladro di borsette* vesketyv; *~ per signora* dameveske; **borsiglio** *m* *sj.* pung, veske; **borsino** *m* uoffisiell børs; **borsista** *m.* / børspekulant, stipendiat; **borsotto** *m* stor veske.
borzacchino *m* halvstovel.
boscaglia *f* buskas; **boscaiuolo** *m* tommerhogger; skogvokter; **boscherèccia** *f* fuglekvisper; **boscherèccio** skogs-; *fungo ~* skogsopp; **boschetto** *m* lund; skogsnar; **boschivo** skog-; skogbevokst; **bosco** *m* (*pl* -chi) skog; *~ ceduo* bruksskog; *~ inglese* park(anlegg); *essere uccel di ~* være fri som fuglen; *fig.* gå under jorda; *uomo di ~* villmann; *uomo da ~ e da riviera* altnuligmann; **boscoso** skogrik.
bosforo *m* trangt sund; *il Bosforo* Bosporus.
bosso *m* buksbom; **bòssolo** *m* buksbom (*sj.*); liten treskål; almisseskål; stemmeurne; (patron)hylse; granathylse.
botànica *f* plantelære; **botànico** (*pl* -ci) botanisk; *~ m* botaniker; *orto ~* botanisk hage.
bòtola *f* lem i golvet; fall-lem.
bòtolo *m* kjøter (og *fig.*).
bòtro *m* = *borro*.

botta *f* slag, hogg; hipp, stikkpille; dynamittfiske; (gevær)skudd; sl. padde; *dar delle botte* gi pryl; *botte da orbi* en ordentlig omgang juling; *ricevere delle botte* få pryl; *botta e risposta* stikkpille og svar med samme mynt; spørsmål og svar (lek).

bottaccino *m* liten tønne; *tordo* ~ en trostefugl; **bottaccio** *m* tønne, fat; vannbasseng, mølledam; **bottacciuola** *f* blære (srl. i munnen).

bottaglia *f* lærstøvel.

bottaiolo *m* bøkker; **bottaiuolo** *m* smugfisker.

bottame *m* samling (vin)tønner.

bottarga *f* sl. kaviar.

bottata *f* spydighet.

botte *f* fat, tønne; *dare un colpo alla* ~ *e uno al cerchio* gi noe rett til begge parter; *voler la* ~ *piena e la moglie ubriaca* ville ha både i pose og sekk; *la* ~ *dà il vino che ha* en kan ikke vente tre merker talg av en trebukk; *volta a* ~ *tonne* hvelving; *essere in una* ~ *di ferro* være meget sikker.

bottèga *f* butikk; verksted; *chiudere* ~ lukke butikken (og fig.); *essere a* ~ *gå i lære*; *ferro di* ~ redskap, håndlanger; fig. spion; *andiamo a* ~ (spøk.) la oss gå til skolen; **bottegaio** *m* handelsmann; *arte, scienza bottegaia* kunsten å tjene penger; **bottegante** *m* handelsmann; **botteghino** *m* liten butikk; lotterikontor (= *il* ~ *del lotto*); billettikontor (teat.); **bottello** *m* navnelapp, etikett; **botticella** *f* fat, tønne; **bottiglia** *f* flaske; ~ *di Leida* leidnerflaske; **bottigliere** *m* kjellermester; **bottiglieria** *f* vinhandel, -lager.

bottinaio *m* renovasjonsarbeider, søppelkjører.

bottino *m* (krigs)bytte; kloakk; *mettere a* ~ *belei-* re, røve.

bötto *m* slag; *di* ~ straks; *in un* ~ i ett nu; *tutti in un* ~ alle på en gang.

bottonaio *m* knappedreier, -selger; **bottoncino** *m* (mansjett)knapp; øring; **bottone** *m* knapp; kårdeknapp; knapp; øring; spydighet; *attaccare un* ~ *a uno* huke tak i, oppholde en med snakk; ~ *automatico* trykk-knapp; *bottoni gemelli* mansjettknapper; *girare il* ~ trykke, vri på knappen; **bottoniera** *f* knapperekke.

botulismo *m* mat-, hermetikkforgiftning.

bovaro *m* ferokter; **böve** *m* (pl *buoi*) okse; *mettere il carro innanzi ai buoi* spenne kjerra foran oksene; **bovile** *m* sj. fjøs; **bovina** *f* kumøkk; **bovino** *fe-*; *bestiame* ~ storfe; *occhi bovini* kuøyne.

boxare (ò) bokse; **böxe** *f* boksing.

bözza *f* utkast; kul; *arkit.* kvaderstein; *mar.* (tau)-stopper; *bozze di stampa* korrektur; *prime, seconde bozze* første, annen korrektur; *correggere le bozze di stampa* lese korrektur; **bozzacchiòne** *m* inntorket plumme (på treet); **bozzacchiuto** tykk, uformelig; **bozzetto** *m* skisse, utkast.

bözzima *f* (oppbløtt) honsefôr; fig. graut; graut (kli og vann) til garnbløting.

bozzolaio *m* kokonghandler; **bözzolo** *m* kokong; *uscir dal bozzolo* (fig.) krype ut av hylsteret; **bozzoloso** klumpet, knutet.

bozzone *m* kastret lam; fig. fjøs.

braca *f* bukseben; *brache* bukser; fig. vrøvl, prat, sladder; *calar le brache* ydmyke seg; *mi cascan le brache* jeg taper motet; **bracalone** *m* en som mister buksene; fig. sjusket, forsømt person; *a* ~, *a bracaloni* hengende (bukser, strømper); **bracare** sladre, skravle; **bracato** sj. med bukser på; **grasso** ~ smellfet.

braccare snuse etter noe; **braccata** *f* (opp)snusing;

braccatore *m* (f -trice) snuser, sporhund (og fig.).

braccetto *m* liten arm; *a* ~ arm i arm.

braccheggiare (é) snuse; fig. spionere; **braccheggiatore** *m* (f -trice) snuser, snushane; **braccheggio** *m* (opp)snusing (og fig.); **braccheria** *f* sj. hundekobbel; **bracchière** *m* hundeleider.

bracciàle *m* armskinne; armbind, -bånd; jernslå (på dør); **braccialetto** *m* armbånd.

bracciantato *m* arbeiderstand; **bracciante** *m* dagarbeider, arbeidsmann.

bracciata *f* favnfull; svømmetak; *a bracciate* i massevis; **bracciatura** *f* oppmåling (i favner); **braccière** *m* en som gir armen til en dame; **braccio** *m* (pl *le braccia*; fig.: *i bracci*) arm; kraft; alen; *mar.* favn; *a braccia aperte* med åpne armer; ~ *della bilancia*, vektstang; *gli cascano le braccia* han er (blir) målløs; *aver sulle braccia uno* måtte sørge for en; *il* ~ *destro di uno* ens høyre hånd; *con le braccia legate* (fig.) med bundne hender; *aver le braccia lunghe* (fig.) ha lange armer; ~ *di terra* landtunge; *tenere in* ~ holde i armen; *a* ~ plutselig, improvisert; *fare il muso lungo un* ~ bli lang i ansiktet; *sono nelle vostre braccia* jeg er avhengig av dere; **bracciuolo** *m* armlene; gelen-

bracco *m* (pl -chi), ~ (segugio) sporhund (og fig.); politiagent; **bracconière** *m* krypskytter.

brace, bràcia *f* glød(ing); *cascar dalla* ~ *nel fuoco*, *cascar dalla padella nella* ~ komme fra asken til ilden; *nero come la* ~ kullsvart, gravalvorlig.

brachetta *f* liten bukse; bukseklaff, -smekk.

brachiàle som hører til armen, arm-.

brachicardia *f* nedsatt hjerterevirksomhet; **brachicefalia** *f* kortskallethet; **brachicéfalo** *m* kortskalle; **brachière** *m* brokkinde; **brachigrafia** *f* lynskrift, stenografi; **brachilogia** *f* ordknapphet, fåmæltet.

bracière *m* kullbekken, varmebekken.

braciùola *f* kotelett; snitt (med barberkniv).

bradicardia *f* nedsatt hjerterevirksomhet.

brádipo *m* dovendyr.

brado halvvill (om dyr på beite).

bragagna *f* sl. trål; **bràgia** *f* glød; **brago** *m* (pl -ghi) søle, skitt; *vivere come porci in* ~ leve som griser i søla; **bragózso** *m* trål; fiskebåt.

braille *m* blindeskrift.

brama *f* begjær, lengsel; **bramabile** ønskelig; attråverdig; **bramànico** (pl -ci) bramansk; **bramano** *m* brahman; **bramare** begjære heftig; lengte etter; **bramino** *m* brahman; **bramire** (-isco) hyle, brøle, raute (srl. hjort); **bramito** *m* brøl; **bramosia** *f* begjær, lengsel; **bramosità** *f* sj. = *bramosia*; **bramoso** begjærlig, lengselfull.

branca *f* klo; *bot.*, fig. gren; *branche* fangarmer, klosaks; **brancata** *f* håndfull; hogg (klo).

branchia *f* gjelle; **branchiàle** gjelle-; *i branchiati* alt som ånder med gjeller.

branciaménto *m* befamling; **brancicare** (brà-) befamle; **brancatura** *f* befamling; merke (etter berøring); **brancichio** *m* stadig befamling; **brancicòne** *m* (f -ona) en som famler, fingerer.

branco *m* (pl -chi) buskap; flokk; *a branchi* i mengde.

brancolaménto *m* famling; **brancolare** (à) famle seg fram (og fig.); **brancolòne**, **brancolóni** famlende.

brancoso med klør.

branda *f* (henge)køye; feltseng.

brandello *m* lase, bit; *a brandelli* i filler.

brandeggiare (é) svinge (kanon) i stilling; **brandi-**

ménto *m* sj. svinging; **brandire** (-isco) svinge med (våpen); gynte, høye seg; **branditore** *m* sj. en som svinger (sverd, etc.); **brando** *m* poet. sverd.
brano *m* (brudd)stykke; *a brani* stykkevis.
branta *f* villand; **branzino** *m* en fisk.
brasato stekt på glør; ~ *di vitello* kalvestek; **brasatura** *f* slagloddning.
brasca *f* slag; vogngrind; *sj.* kål.
brašile *m* en rødfarge; sl. snus; sl. sigar; **brašiliano** brasiliansk; ~ *m* brasilianer.
bravacciata *f* skryt; utfordrende opptreden; **bravaccio** *m* skryter; farlig fyr; *fare il ~* skryte, være bollete; **bravare** skryte, true, provosere; **bravata**, **bravateria**, **bravazzata** *f* utfordrende vesen, oppførsel; overmodig skryt; **bravazzone** *m* skrythals; hovenpels; provokator; **braveggiare** (*è*) skryte, briske seg; **braveria** *f* *sj.* = **bravata**; **bravèzza** *f* *sj.* = **bravura**; **bravo** dyktig, tapper, flink; ~! *brava!* bravo! *da ~!* friskt mot! *fare il ~* prale; *essere ~ in latino* være god i latin; *alla brava* flott; ~ *m* hist. banditt, bolle; **bravura** *f* mot, dyktighet; *pezzo di ~* glansnummer.
breccia *f* bresje (mur); *battere in ~* beskytte; *far ~* (*fig.*) gjøre dypt inntrykk, overtale; *geol.* breccie; pukkestein; **brecciame** *m* pukke(stein); **breccioso** steinet.
brefotrófio *m* hittebarnshospital; -hjem.
brénna *f* radmagert ok.
brénta *f* tonne (bæres på skulderen); ca. 50 l.
bretèlla *f* (*srl. pl.*) (bukse)sele(r).
brève kort(varig); *andar per le brevi* gjøre saken kort; *in ~* kort sagt; snart; ~ *m* dobbel heltaktsnote; ~ (*pontificio*) pavelig brev; ~ amulett, talisman.
brevétta *f* bære; **brevettare** (-vét-) ta patent på; **brevétto** *m* patent; prioritetsdokument; *concessione di ~* patentbevilling; ~ *d'invenzione* patent på oppfinnelse; ~ *di pilota* flyversertifikat.
breviário *m* bonnebok, salmebok; *breviar*; kompendium.
breviloquente kortfattet; **breviloquenza** *f* kortfattethet; **brevi manu** (overrakt) personlig, uten kvittering; **brevità** *f* korthet.
brèzza *f* bris; ~ *di mare e di terra* solgangsbris; **brezzare** *sj.* = **brezzeggiare** (*è*) småblåse, lufte; **brezzone** *m* *sj.* sterk bris.
briaca *f* dial. rus; **briachèzza** *f* *sj.* beruselse, fyll; **briaco** (*pl -chi*) full; ~ *fradicio* pære full; **briacòne** *m* (*f -ona*) fyllek.
briccica *f* bagatell; **bricciare** (*bri-*) fortape seg i småting, pirke.
bricco *m* (*pl -chi*) kanne; *gl.* esel.
briccola *f* fortoyningspæl (i sand).
briconaggine *f* slyngelaktighet; **briconata** *f* slyngelstrek; **briccòne** *m* skjelm, slyngel; **briconeggiare** (*è*) drive slyngelstreker; **briconeria** *f* slyngelaktighet, -strek; **briconesco** (*pl -chi*) slyngelaktig.
bricia *f* *sj.* = **briciola** *f* (brød)smule; *non saperne ~* ikke ha den ringeste anelse om det; *tirar su a briciole di pane* oppale med omhu; **briciolo** *m* smule, grann; *fare in bricioli* smuldre.
bricòlla *f* smuglerkorg, -vare.
brida *f* tomme, toyle.
briga *f* besvær, ergrelse, kiv; *darsi, pigliarsi la ~* di gjøre seg den umake å; *accattar, attaccar brigue* yppe strid.
brigadiere *m* brigadegeneral; underoffiser (i politiet).
brigantaggio *m* roveruvesen; **brigante** *m* rover;

brigantésco (*pl -chi*) roveraktig, rover-; **brigantino** *m* mar. brigantin.
brigare intrigere; **brigata** *f* selskap; brigade; *poca ~ vita beata* i fåtallig selskap er det best; **brigatore** *m* (*f -trice*) *sj.* streber, intrigant.
brighèlla *m* slu tjener (fra den venetianske maskekomedie); *fig.* ustadig fyr, narr; *discorsi da Brighella* tullsnakk.
brigidinàio *m* vaffelbaker, -selger; **brigidino** *m* slags vaffel; kokarde, sløyfe.
briglia *f* tomme, toyle; *tenere in ~* holde i tomme; *a ~ sciolta* for løse toylar; *a tutta ~* i full fart.
brilla *f* avskallingsmaskin (til ris); **brillantare** fasettere; glasere; **brillante** strålende; vittig; ~ *m* briljant; komiker; **brillantina** *f* briljantine; **brillare** stråle, utmerke seg; skalle, ta belgen av; skumme over (vin); eksplodere (mine); ~ *per la sua assenza* glimre med sitt fravær; ~ *una mina* sprengte en mine; **brillatòio** *m* skallingsanlegg, -maskin (ris); **brillatura** *f* avhelging, avskalling; **brillo** lett beruset.
brina *f* rim(frost); gråstenk i håret; **brinare** rime; *brina* det rimer; det er rimfrost; **brinata** *f* rim(frost); gråstenk, elde; **brinato** rimet; *ha fatto ~* der er rim; *capelli brinati* gråsprengt hår.
brindare, ~ *a uno* drikke for en, utbringe ens skål.
brindèllo *m* bit, stykke, trevl; **brindellone** *m* (*f -ona*) en som kler seg dårlig.
brindiši *m* inv. skål(tale).
brio *m* liv, munterhet; **briosità** *f* munterhet; **brioso** livfull, munter.
brìoscia *f* sl. kake.
briscola *f* et kortspill; trumf (i samme); *contare come il due di ~* ikke ha noe en skulle ha sagt; (*srl. pl.*) pryl; *sentirai che briscole!* du skal få smake! *gli ha dato una ~* han ga ham en omgang juling; **briscolante** *m* (*spøk.*) en som spiller *briscola*; **briscolare** (*i*) pryle.
britànnico (*pl -ci*) britisk; **britannico** *m* brite.
brividio *m* stadig gysing; **brivido** *m* gys(ing) (av kulde, feber, redsel); *mi vengono i brividi* det går kaldt nedover ryggen min.
brizzolato spraglet; *capelli brizzolati* gråsprengt hår; **brizzolatura** *f* islett (av annen farge); spraglethet; gråsprengthet.
brocca *f* mugge, kanne; skudd, spire; (sentrum av) blink; rør (til å plukke frukt med); **broccàio** *m* kannestoper, -selger; skomakerredskap til å lage hull med, stor syl, dor; **broccardo** *m* juridisk problem; **broccatèllo** *m* sl. brokade; spraglet marmor; **broccatellone** *m* konglomerat(stein); **broccato** *m* brokade; **brocchètto** *m* kanne, mugge; spire; **brocchière** *m* sl. skjold.
brocciatrice *f* bor, dor (til salmakerarbeid); **brocciatrice** *f* doring, oppromming.
bròcco *m* (*pl -chi*) blink; spire, skudd; hest som er dårlig til bens; spiss; fremstående tann; **bròccolo** *m* sl. kål; *fig.* tåpe; **broccuto** full av spirer.
bròda *f* tynn suppe, supperest; gatesole; *fig.* «suppe», vrov!; **brodàglia** *f* tynn suppe, skvip; **brodaiuolo** *m* suppe-elsker; *fig.* dumrian; **brodètto** *m* suppe; buljong med egg; fiskesuppe; *antico come il ~* gammel som alle hauger; **brodicchio** *m* smaklos suppe, skvip; gatesole; **brodiglia** *f* sole; **bròdo** *m* suppe, buljong; ~ *di carne* kjottsuppe; *minestra in ~* suppe med makaroni; ~ *ristretto* sterk buljong; ~ *lungo* tynn, utvannet suppe; *fig.* skvip; *andare in ~ di giuggiole* være fra seg av glede; ~ *liscio* klar suppe; *pastina in ~* suppe

med makaroni; *riso in* ~ suppe med ris; *lasciar cuocere uno nel suo* ~ (fig.) la en gjøre det en lyster; ~ *vegetale* grønnsakssuppe, -kraft; **brodolone** *m* (*f* -ona) gris (ved bordet); en som er sjuskete kledd; sjuskete taler, skribent; **brodoso** *tynn* (om suppe).
brogliaccio *m* (innførings)protokoll; **brogliare** (*ò*) intrigere; **brogliasso**, **brogliazzo** *m* protokoll; **broglio** *m* renke, knep; *brogli elettorali* valgflesk. **brölo** *m* (kjøkken)hage.
bromatologia *f* kostlære, ernæringslære.
bromismo *m* bromforgiftning; **brómo** *m* brom; **bromuro** *m* bromid.
bronchi *m pl* bronkier; **bronchiale** bronkial; *catarro* ~ katarr i bronkiene; **bronchite** *f* bronkitt.
bròncio *m* misbilligende grimase; *fare il* ~ *a uno* se skjelt til en, være sur mot en; *mettere il* ~ være (bli) sur; *tenere il* ~ surmule.
bròncio *m* (*pl* -chi) bronkie; tornet, knudret busk, stamme; **broncòne** *m* stor knudret stamme; støttestokk (for vinranker).
brontofobia *f* redsel for tordenvær, uvær.
brontolamento *m* brumming; skjenn; **brontolare** (*brò-*) brumme, skjenne; tordne; **brontolio** *m* stadig brumming, skjenn; **brontolone** *m* (*f* -ona) en som alltid brummer og skjenner.
bronzare (*ò*) gi bronsefarge, bronser; **bronzatura** *f* bronsering; **brónzeo** bronse-; **bronzina** *f* bronsebossing, lager; **bronzista** *m, f* bronsestøper, kunsthändler; **brónzo** *m* bronse(figur); *i bronzi* kanoene; *i sacri bronzi* kirkeklokkene; *faccia di* ~ frekt fjes; *stomaco di* ~ sterk mage.
bròscia *f* tynn suppe, skvip (og fig.).
brossura *f* brosjyre; **brossurato** heftet.
brucare nippe, gnage, rispe av (blad); **brucatore** *m* (*f* -trice) som ganger, risper (blad); **brucatura** *f* avgnaging, risping.
brucènte *sj.* kokhet; **bruciabile** brennbar; **bruciachiare** (-cià-) svi her og der (også om frostskaide); **bruciaménto** *m* brann; **bruciapelo** *m, a* ~ plutselig, uten varsel, like i synet; *sparare a* ~ skyte på nært hold; **bruciare** brenne, svi; ha feber; *il gelo brucia le piante* frosten skader plantene; *l'arrosto è bruciato* steken er svidd; *gli occhi mi bruciano* jeg svir i øynene; *mi sono bruciato un dito* jeg har brent en finger; *gli brucia la fronte* han har feber; ~ *dalla sete* brenne av tørst; ~ *la scuola* skulke; ~ *le tappe* skynde seg av sted (og fig.); ~ *il paglione* ikke holde ord; ~ *le cervella* blåse ut hjernen (skyte); **bruciata** *f* ristet kastanje; *padella da bruciate* stekerist (for kastanjer); **bruciatàio** *m* kastanjerister, -selger; **bruciaticio** *m* rest av noe brent; svilukt; *saper di* ~ smake svidd; **bruciato** svidd, brent; ~ *m, puzzo di* ~ svilukt; **bruciatura** *f* brenning, etsing; brannsar; **bruciore** *m* brenning, brann (og fig.); *un* ~ *alla gola* svie i halsen; ~ *di stomaco* halsbrann.
bruco *m* (*pl* -chi) larve, orm; *adj.* sjusket.
brughiera *f* lyngmo, hei.
brulicame *m* vrimmel, mylder; **brulicare** (*ù*) myldre; **brulichio** *m* vrimmel.
brullo avsvidd, ubevokst; *fig.* fattig, naken.
brulotto *m* *hist.* brander, brannskip.
brum *m* *inv.* lukket toseters vogn.
bruma *f* vintersolhverv; fimbulvinter; tett tåke; mark (i treverk); **brumale** vinter-; tåket.
bruna *f* mørkhåret kvinne; **brunetta** *f* brunette; **bruneggiare** (*è*) være mørk, skinne brunt; **brunezza** *f* *sj.* mørkhet, brunhet.

bruniménto *m* polering; **brunire** (-isco) polere, pusse; **brunitoio** *m* polerstål; **brunitore** *m* (*f* -trice) polerer; **brunitura** *f* polering.
bruno mørk, brun; ~ *m* mørk, brun farge; sørgeslor; ~ *grave* dyp sorg; *mezzo* ~ halvsorg; *portare il* ~ bære sorg; *notte bruna* mørk natt; *abito* ~ sørgedrakt; *mettere il* ~ *alle bandiere* forsyne flaggene med sørgeslor.
brusca *f* grov børste, striglebørste; **bruscinare** *sj* = **bruscare** strigle; **bruschino** *m* børste.
bruschette, *tirar le* ~ trekke lodd (om det lengste strå).
bruschèzza *f* barskhet; **brusco** (*pl* -chi) barsk, brysk; ru, rå; bitter; *tra lusco e* ~ tussmørke; *vino* ~ litt skarp vin; *con le brusche* bryskt.
brúscolo *m* støvgrann, rusk (i øyet).
bruşio *m* larm, (stemme)sus; mengde; *ci fu, si fece un gran* ~ *per* det var svært oppstuss omkring ...; **bruşire** (-isco) larme.
brutale dyrisk, rå; **brutalità** *f* dyriskhet, råhet; **bruto** dyrisk, brutal; ~ *m* dyr; *fig.* udyr.
brutta *f.* ~ (*copia*) *merk.* innføringsbok; kladd; **bruttare** skitne til (og fig.); **bruttèzza** *f* stygghet; **brutto** stygg, heslig; gemen, skjendig; *alle brutte* i verste fall; *un* ~ *scherzo* en grov spøk; *venir alle brutte* komme i strid; *brutta nomea, fama* dårlig rykte; *brutta notizia* dårlig nyhet; *brutta accoglienza* skammelig mottakelse; **bruttura** *f* skjendighet; noe stygt, skittent.
bruzzaglia *f* rot, skrap; pakk.
brúzzico, **brúzzolo** *m* demring, daggry.
bua *f* (barnslig) smerte, sykdom.
buaccio *m* okseradd; *fig.* tosk; **buacciuòlo** *m* guttevalp; **buassaggine** *f* *litt.* = **buaggine** *f* dumhet.
bubbola *f* hærfugl; løgn, skrone; *quante bubble!* for noe sprøyt! **bubbolare** (*ù*) snyte, bedra; rulle (om torden); **bubbolata** *f* tullsnaak; bedrageri; **bubbolièra** *f* rem med dombjeller; **bubbolio** *m* rulling (torden); **bùbbolo** *m* dombjelle; **bubbolone** *m* bedrager; **bubbòne** *m* svulst; **bubbònico** (*pl* -ci), *peste bubbonica* byllepest.
buca *f* hull, hule; kjellerlokale; grav; grop (i seng, kinn); ~ *cieca* dyregrav; *fare alle buche* spille kuler; ~ *delle lettere* brevkasse; ~ *del suggeritore* sufflørkasse; **bucacchiare** (-cà-) gjennomhulle; **bucacuòri** *m* *inv.* hjerteknuser; **bucafóndi** *m* *inv.* (bøkker)bor; **bucanève** *m* *inv.* snøklokke; **bucare** gjennomhulle; *refl.* stikke seg; *aver le mani bucate* være ødsel.
bucataio *m* mannlig vaskeriarbeider; **bucato** *m* storvask; klesvask; *fare il* ~ vaske, ha vaskedag; *fare un po' di* ~ *alla coscienza* lette sin samvittighet litt; *camicia di* ~ nystroket skjorte; *la nota del* ~ vaskeriliste.
bucatura *f* gjennomhulling, hull, stikk.
buccellato *m* sl. søt kake.
buccherò *m* etruskisk pottelir, leirvase.
bùccia *f* skall, ung bark; *aver la* ~ *dura* være hardhudet; *essere tutti d'una* ~ være alle av samme ulla; *rivedere le bucce a uno* gå hardt i rette med en; **bucciata** *f* det å kaste skall på; *non intender* ~ ikke skjønne et kvidder.
bùccina *f* (krigs)trompet; **buccinare** (*ù*) utbasunere.
buccio *m* hårside (på pels).
bùccola *f* metallbeslag; ørering; øreløkk; **bùccolo** *m* hengekrolle; **buccolotto** *m* pannekrolle.
buccòlica *f* spøk, mat, spising.
bucéfalo *m* spøk, ganger; øk.

bucherare (ù). **bucherellare** (è) gjennomhulle; **bucherella**, **buchetta** *f* lite hull.
bucicare (ù) snu seg varsomt (i senga).
bucinare gå rundt og fortelle; *refl.* ryktes.
bucintoro *m* Venezias praktskip.
buco *m* (*pl* -chi) hull; lite rom; *a* ~ just det, akkurat; *un* ~ *nell'acqua* et slag i luften; *vive nel suo* ~ han lever meget tilbaketrukket; *cercare per tutti i buchi* lete høyt og lavt; ~ *della chiave* nøkkelhull; *non cavare un ragno da un* ~ ikke bli ferdig med noen verdens ting; *tappare un* ~ betale (en) gjeld; *fare un* ~ *in una cassa* tilegne seg en annens penger; *passare per il* ~ *della serratura* slippe igjennom (ved eksamen o.l.).
bucolica *f* hyrdedikting; **bucolico** (*pl* -ci) hyrde-.
buddismo *m* buddhisme; **buddista** *m* buddhist; **buddistico** (*pl* -ci) buddhistisk.
budellame *m* tarmer, tarmavfall (ved slakting); **budello** *m* (*pl* budella) tarm; pølseskin; *gli tremano le budella* han skjelver av skrekk; *fig.* (*pl* budelli) smal gate, korridor.
budino *m.* *sj.* pudding.
bue *m* (*pl* buoi) okse; *fig.* *fe;* *pezzo di* ~ tosk; *il ciuco dà del* ~ *al asino* eselet kaller asenet for en stut (sies når en tosk skjeller ut en annen tosk); *mettere il carro innanzi ai buoi* spenne kjerra foran oksene; **buessa** *f* (*F*) tåpelig kvinnfolk; **bùfalo** *m* bøffel.
bufare storme; **bufèra** *f* (snø)storm; uvær; ~ *politica* politisk omveltning; ~ *della guerra* krigens tummel.
buffa *f* hette; visér; hette med kappe (med to huller til øynene); vindstøt (*gl.*); spøk (*gl.*); **buffare**, ~ *un pezzo* ta en brikke (sjakk); *litt.* blåse; **buffata** *f* vindpust.
buffè *m* *inv.* buffet, kaldt bord, stående anretning; **buffetteria** *f* *mil.* utstyr; **buffetto** *m* knips (med fingrene); buffet; loff.
buffo komisk, pussig, munter; ~ *m* vindstøt; operakomiker; **buffonaggine** *f* *sj.* = **buffonata** *f* narrestrek; **buffone** *m* (*f* -ona) narr, klovn, bajas; ~ *di corte* hoffnarr; **buffoneggiare** (è) spille klovn; **buffoneria** *f* narrestrek; løyer; **buffonesco** (*pl* -chi) narraktig.
buggera *f* raseri; kjetteri; løgn, bedrageri; *aver le buggere* være irritabel; *ti sono passate le buggere?* er du blitt glad igjen? **buggerare** (ù) snyte, narre; ha unaturlig samkvem med.
buggerio *m* virvar, larm.
bugia *f* løgn; lysestake; *dire un sacco di bugie* servere en rekke løgner; *le bugie hanno le gambe corte* løgner blir alltid oppdaget (el.: ærlighet varer lengst); ~ *pietosa* hvit løgn, barmhjertighetsløgn; **bugiarderia** *f* lognaktighet; *sj.* rekke løgner; **bugiardo** lognaktig; ~ *m* løgner; *dare del* ~ *a uno* kalle en for løgner; *far* ~ *uno* gripe en i løgn, trette en til løgner; *chi è* ~ *è ladro* den som lyver, stjeler også; **bugiardone** *m* (*f* -ona) lognhals.
bugigattolo *m* lite, dårlig rom, hull.
bugione *m* grov løgn; *fam.* lognhals.
buglione *m* hop, mengde; **bugliuolo** *m* trebotte; *mar.* pøs.
bugna *f* kvaderstein; seilflik, -hjørne.
bugnerèccia *f* bikubeplass; **bugno** *m* bikube.
bùgnola *f* korg; *spøk.* kateter, prekestol; **bùgnolo** *m* liten korg.
bugrane *f* strie (til för).
buina *f* kumokk, kukake.

bùio mørk; ~ *m* mørke; mørkets frembrudd; *al* ~ *i* mørke; *essere al* ~ *di qualcosa* ikke være klar over noe; *tenere al* ~ *d'una cosa* holde uvitende om noe; *mettere uno al* ~ sette en i fengsel; ~ *pesto* belgmørkt; *c'è del* ~ der er vanskeligheter, problemer.
bulbifórme løkformet; **bulbillo** *bot.* renning; **bulbo** *m* rot; (blomster)løk, knoll; hårrot; glassblære (termometer); ~ *dell'occhio* øyestein; **bulboso** løkformet, løk-.
bùlgaro bulgarsk; ~ *m* bulgarer; slags lær; sl. broderi.
bulicame *m* *sj.* varm kilde; **bulicare** (ù) sprudle som varm kilde.
bulimia *f* med. sykelig, umettelig sult.
bulinare stikke, grave; **bulino** *m* instrument til å grave med; *lavorare a* ~ grave.
bulletta *f* stift, bredhodet som; *se:* bolletta.
bulletino, *se:* bollettino.
bullonato sømbeslått (sko); **bullone** *m* bolt; ~ *di fissaggio* hjulbolt.
bum! (kanon); ~ *che bomba!* for noe sprøyt!
buon..., *se* også *bon...*
buono 1. god, snill, egnet; gyldig; *studiare a* ~ studere ivrig; *piove a* ~ det øsregner; *alla buona* enkelt; *in buona* i fred og ro; *mio padre buon'* *anima* min salig far; *mi ci volle del* ~ *e del bello* det har kostet meg stort besvær; *colle buone* med det gode; *a buon diritto* med god rett, med rette; *Dio* ~! gode Gud! *essere* ~ *a* være i stand til, forstå å ...; *essere* ~ *per una somma* være god for et beløp; *non è* ~ *a nulla* han duger ikke til noe; *buona fortuna* hell; *fare buon giuoco* være nyttig; *di buon grado*, *di buona grazia* gjerne; *il* ~ *è che* ... det gode ved det er at ...; *questo è il* ~! dette er det viktige! *che Dio ce la mandi buona!* måtte det gå godt! *a buon mercato* billig; *moneta buona* hard valuta; *aver buon naso* ha fin nese; *buona misura* godt mål; *e buona notte!* og ferdig med det! *di buon occhio* velvillig, gjerne; *di buon'ora* tidlig; ~ *come il pane* god som dagen er lang; *un po' di* ~ en slyngel; *questa è buona!* den var god! *qual buon vento ti mena?* hvilket slumpehell fører deg hit? *sul più* ~ i det beste øyeblikk, på høydepunktet; *far buon viso a uno* motta en godt; *fare buon viso a cattivo giuoco* gjøre gode miner til slett spill; *far buon viso a cattiva sorte* ta motgangen med humor; *il vestito* ~ festdrakten; *il salotto* ~ storstua; *il servizio* ~ festserviset; *darsi buon tempo* hygge seg; *uomo tre volte* ~ godfjott.
buono 2. *m* bong; polise; ~ *di cassa* kassabong; ~ *del Tesoro* statsobligasjon, «gullfisk».
buono-risposta *m* svarkupong.
burattare sikte; *fig.* ventilere, diskutere; **burattello** *m* sikte(verk); **burattinaio** *m* marionettspiller; **burattinata** *f* dukkekomedie; **burattino** *m* spellemann, marionett (og *fig.*); *teatro dei burattini* dukketeater; **buratto** *m* sikt, såld.
burbanza *f* hofferdighet; **burbanzoso** hofferdig; **bùrbera** *f* vindespill; **bùrbero** barsk, gretten.
bùrchio *m* sl. pram; **burètta** *f* måleglass.
burè, *pera* ~ gul, søt pære.
burgràvio *m* borggreve.
buriana *f* kald vind, snøstorm; *mar.* (uvær)byge; *fig.* ballade.
buricco *m* (*pl* -chi) esel (*sj.*); grov kappe.
burina *f* baugline; *andar di* ~ seile langs kysten; *fig.* reise hurtig.

burla *f* spøk, skjemt; *da ~, per ~* for spøk; *mettere in ~ una cosa* spøke med noe, ta noe som spøk; **burlare** skjemte, spøke med; *burlarsi di uno* gjøre seg lystig over en; **burlésco** (*pl -chi*) spøkefull, lystig, burlesk; **burlétta** *f* liten spøk; vaudeville; *mandare in ~* ha til beste; **burlévole** komisk; spøkefull, lystig; **burlóne** (*f -ona*) spøkende; *~ m* spøkefugl.

burocrate *m* byråkrat; **burocrático** (*pl -ci*) byråkratisk; *~ m* byråkrat; **burocrazia** *f* byråkrati.

burràio *m* smørfabrikant, -selger.

burrasca *f* storm, uvær (på sjøen); *fig.* storm, ulykke; *c'è ~ per aria* det brygger opp til uvær (*og fig.*); *oggi il mare è in ~ (fig.)* han er ikke god i dag; **burrascoso** stormfull.

burrato påsmurt (*m.* smør); *~ m gl.* bergkløft;

burriera *f* smørdåse; **burrificio** *m* smørfabrick;

burro *m* smør; *al ~* med smør; *un pane di ~* et hekto smør; *è un ~* den er veldig god; *~ fuso* smeltet smør; **burróna**, *pera* *~* smørpære; **burróne** *m* kløft, juv; **burróso** smørholdig.

busca *f* ettersøking; *andare alla (el.: in) ~* ettersøke; gå i trampfart; **buscare** skaffe seg, pådra seg; *si busca da vivere* en slår seg igjennom (så vidt det er); *s'è buscato un carico di legnate* han fikk en dyktig omgang pryl.

buscalfana *f* mager hest, øk.

buscherare (*ù*) snyte, bedra, narre; **buscherata** *f* snyteri; **buscherio** *m* mengde; bråk.

busècca, **busècchia** *f* tarm, innmat.

busillis *m inv.* vanskelighet; *qui sta il ~* her er problemet, her ligger hunden begravet.

bussa *f* slag; *busse* pryl; **bussare** banke på; **bussata** *f* slag, banking.

bùssola *f* kompass(hus); mellomdør, skjerm dør; lukket bærestol; bøsning; pavens lønnkammer; *perdere la ~* miste retningen, rote seg bort (*og*

fig.); tape hodet; **bussolante** *m* venn av Paven; **bussolotto** *m* tryllebeger; *giuoco di bussolotti* tryllekunst, taskenspill (*og fig.*).

busta *f* Futteral, omslag, konvolutt; *~ portatova-gliuolo* serviettpose.

bustaia *f* korsettsyerske, -selgerske.

bustarella, **busterella** *f* bestikkelse.

bustina *f* liten konvolutt; (brille)futteral; båtlu.

busto *m* byste; overkropp; korsett.

butirro *m* (plante)smør; **butirroso** smørholdig.

buttafuori *m inv.* regissørens bud, som kaller skuespillerne inn på scenen.

buttala *m inv.* tøystativ, stumtjener.

buttare kaste; ødsle bort; *bot.* spire, skyte; være

utett; *~ giù* kaste, rive ned; *~ giù una lettera*

smøre sammen et brev; *~ giù la pasta* ha

makaroni opp i (kokende vann); *la fonte butta*

poco brønnen, kilden gir lite vann; *~ le braccia*

al collo a uno kaste armene om halsen på en;

fatica buttata bortkastet strev; *~ via* kaste bort;

~ all'aria (fig.) gi opp (noe); *~ a terra* rive ned;

buttarsi un vestito addosso slenge på seg noe tøy;

buttarsi a fare una cosa gi seg til å gjøre; *buttarsi*

giù legge seg; *fig.* bli bedrovet, nedslått; ydmyke

seg; *buttarsi* (om fugl) vagle seg; *il tempo si butta*

alla pioggia det trekker opp til regn; **buttasella** *m*

inv. mil. påselingssignal; **buttata** *f* kast; utspill

(kort); *bot.* spire.

butterato kopparret; **bùttero** *m* heste-, bøffelrøker;

med. koppar.

buzzame *m* innmat.

buzzicare (*ù*) hviske; **buzzichio** *m* hvisking og

tisking.

buzzo mismodig; *tempo ~ (sj.)* kjedelig vær; *~ m*

mage; tykksak; *di ~ buono* ivrig, målbevisst.

buzzurro *m* rå fyr; kastanjeselger (fra Sveits).

C

c, una ~ (un ~) (uttales: ci) c.

càbala *f* kabbala; kunsten å gjette lotterinumner; svartekunst; intrige; kabal; *far cabale* smi renker;

cabalare (*cà-*) *sj.* smi renker; **cabalista** *m.* *f* en som

gjetter lotterinumner; kabbalist; *fig.* renkesmed;

cabalistico (*pl -ci*) kabbalistisk; **cabalóne** *m* bedra-

ger; **cabanella** *f* siciliansk fiskerbåt; **càbbala** *f*

kabbala.

cabèssa *f* fin indisk silke.

cabestano *m* vinde(spill).

cabila *f* kabylerstamme; **cabili**, *i* *~* kabylerne.

cabina *f* kahytt, kabin; (film)operatorrom; *baule*

da ~ skipskiste; *~ di blocco* blokkpost; *~ pilota*

fører kabin; *~ rimorchio* tilhenger, trailer; *~*

telefonica telefonboks; **cabinista** *m* filmoperator.

cablare telegraferer; **cablogramma** *m* kabeltelegram.

cabotaggio *m* kystfart; *~ piccolo*, *grande* innenriks,

utenriks kystfart; **cabotiére** *m* en som går i

kystfart; **cabotiero** som går i kystfart.

cabrare gå til vær (fly); **cabrata** *f* oppstigning.

cacao, **caccao** *m* kakao.

cacadubbi *m.* *f inv.* (*F*) vingler, tviler; **cacaiuola** *f*

(*F*) diaré; *calze a ~* hengende strømper; **cacare**

(*F*) skite; **cacarèlla** *f* (*F*) diaré; **cacasangue** *m*

dysenteri, blodgang; **cacasénno** *m* hovenpels, vik-

tigter; **cacasenténze** *m inv.* viktigter; **cacasodo** *m.*

f inv. høytidelig person; **cacastécchi** *m.* *f inv.*

gnier; **cacata** *f* (*F*) skit(ing).

cacatóa, **cacatua** *f* kakadu; *sl.* papegoye.

cacatóio *m* (*F*) do, dass; **cacatura** *f* flueskitt;

cacazibétto *m* overparfymert, overelegant person.

cacca *f* (barnespråk) bersj, skitt, lort.

caccabàldola *f* smiger, smisking, kjærtegn.

cacchiatèlla *f* *sl.* fin brødsort.

cacchióne *m* bilarve; *pl* flue-egg i mat.

caccia *f* jakt, vilt, jaktfelt; *andare a ~* gå på jakt;

apparecchio da ~ jagerfly; *dar la ~ a* jage,

forfølge; *~ illegale* krypskytteri; *~ riservata*

reservert jaktterreng; *cane, fucile da ~* jakthund,

-gevær; *~ all'orso* bjørnejakt; *~ alla balena*

hvalfangst; *~ m inv.* jagerfly; torpedojager;

caccia-bombardiére *m* jagerbombefly; **cacciagióne**

f vilt; **cacciamento** *m* jakt; **cacciamentosche** *m inv.*

fluevifte; **cacciapàssere** *m inv.* fugleskremsel.

cacciare gå på jakt; jage, fordrive; utstøte (skrik);

stikke inn i; slå (spiker) i; forlegge; *chi sa, dove*

- l'ho cacciato* hvor har jeg gjort av den, tro? *refl.* stikke seg bort; *chissà, dove si è cacciato?* hvor har han (den) gjort av seg, tro? **cacciasommergibili** *m inv.* ubåtjager; **cacciata** *f* jakt, jaging; **cacciatòia** *f* dor; **cacciatorà** *f* jegerjakke; **cacciatorè** *m (f -trice)* jeger; jegersoldat; streber; tjener i livré; *gran ~* jegermester; **cacciatorpedinière** *m inv.* torpedojager; **cacciavite** *f* skrujern, skrutrekker. **cacciù** *m* sl. lakris; **cacciucco** *m* sl. fiskesuppe. **càccola** *f (F)* skitt, lort (i pels); busemann (i nesen); søvn (i øyne); **cacherello** *m* smale-, (saue-) perler; **cacheròso** affektet. **cachessia** *f* sykkelig avmagring; kakeksi; **cachèttico** (*pl -ci*) som lider av kakeksi. **cachi** kaki(farget); *~ m bot.* kaki. **cachinno** *m* latter, fnising. **caciàia** *f* ostekjeller, -lager; **caciàio, caciaiuòlo** *m* osteselger, yster; **caciato** strødd med ost. **cacicco** *m* afrikansk negerhovding. **cacimpèrio** *m* en rett (av ost, smør, egg, melk); **càcio** *m* ost; *arrivare come il ~ sui maccheroni* komme som kallet; *essere come pane e ~* være pott og panne, uatskillelige; **caciocavallo** *m* sør-italiensk ost; **caciòso** osteaktig; **caciotta, caciùola** *f* (små)ost. **cacofonia** *f* mislyd; **cacografia** *f* skrivefeil. **cacone** *m (f -ona)* en som går ofte på do; *fig.* reddhare. **cactacèa, cactèa** *f.* cacto, cactus *m* kaktus. **cad(a)uno** *gl.* (en)hver. **cadàvere** *m* lik (og *fig.*); **cadaverico** (*pl -ci*) likaktig, lik-. **caddi** *se*; **cadere**; **cadènte** fallende, avleggs; *età ~* alderdom; *stella ~* stjerneskudd; **cadènta** *f* kadens, takt, rytme; **cadenzare** (*è*) gi takt, rytme; skandere, kadensere; *~ il passo* gå i takt; **cadenzato** taktfast; **cadère** falle, gå ned; *~ da cavallo* falle av hesten; *~ in disuso* gå av bruk; *~ in errore* feile, ta feil; *~ malato* bli syk; *~ in mente* rinne i hu; *~ in miseria* synke ned i armod; *~ morto* falle dod om; *~ in multa* bli mulktert; *Pasqua cade in aprile* påsken faller i april; *~ in piedi* komme ned på bena; *il vento è caduto* vinden har lagt seg; *mi cadono i capelli* jeg mister hår (royter); *i capelli le cadono sulle spalle* hun har håret helt ned over skuldrene; *~ dalle nuvole* undre seg; *~ agli esami* dumpe; *~ m* nedgang, fall; *il ~ del sole* solnedgang, soleglad. **cadètto** *m* yngste sønn; kadett; ung kunstner. **caducèo** *m* merkurstav. **caducità** *f* skropelighet; **caduco** (*pl -chi*) skropelig, avfeldig; *denti caduchi* melketenner; *male ~* fallesyke; *frutto ~* nedfallsfrukt; *foglie caduche* ettårig lauv; *speranze caduche* bristende håp; **caduta** *f* fall; syndefall; *~ d'acqua* foss; **caduto** fallen; *tombe dei caduti* krigsgraver. **cafàrnao** *m* oppstuss, forvirring, babel. **caffè** *m inv.* kaffe; kafé; *~ amaro* kaffe uten sukker; *~ espresso* ekspresskaffe; *~ freddo* isavkjølt kaffe; *gratina di ~* kaffeis; *~ latte* kaffe med melk; *~ macchiato* kaffe med en dråpe melk i; *~ ristretto* kruttsterk kaffe; *~ lungo* tynn kaffe; *politica da ~* politisk kannestoperi; **caffè-concèrto** *m* lite teater med kaffeservering, café-chantant; **caffèina** *f* koffein; *senza ~* koffeinfri; **caffèismo** *m* koffeinforgiftning; **caffèista** *m, f* kaffedrikker, -kjenner; **caffelatte** *m* kaffe med melk; frokost. **caffettano** *m* kaftan. **caffettièra** *f* kaffekanne, -maskin; kafévertinne, serveringsdame; (gl. kjoretøy) skranglekasse; **caffettièra** *m* kafévert; **caffètto** *m* hell. **caffo** *m* oddetall; *giocare a pari e ~* spille odde og jamne (par eller odde). **caf(f)ro** *m* kaffer. **cafone** *m* bonde (Sør-Italia); oppkomling; *fig.* ubehovlet person. **cagionare** (*ò*) forårsake; **cagione** *f* årsak; *a ~ di* i anledning av; *per tua ~* for din skyld; *trovar ~* finne påskudd; **cagionevole** sykkelig, sart; **cagione-volèzza** *f* sykkelighet; **cagionoso** sykkelig. **cagliare** lope sammen; **caglio** *m* (oste)lope. **cagna** *f* hunnhund, tise; dårlig sangerinne, skuespillerinne; *la ~ frettolosa fece i cagnini ciechi* hastverk er lastverk; **cagnaccio** *m* stor, stygg bikkje; **cagnaia** *f* gjoing; **cagnara** *f* hundegneldring; *fig.* larm og spetakkel; **cagnazzo** fiolett; **cagnesco** (*pl -chi*) hundeaktig; *guardare uno in ~* se arrig, skjele olmt på; *essere in ~ con uno* være harm på en; **cagnètta** *f* liten hund; **cagnina** *f* liten hund; en bitter vin; **cagnino** *m* liten hund; **cagnolino** *m* liten, fin hund; **cagnotta** *f* pengepott, -skål (hasard); **cagnotto** *m* (neds.) håndlanger; **cagnuola** *f* liten tise; *quale la signora, tale la ~* som herren er, så også tjeneren. **caicco** *m (pl -chi)* kajakk; jolle, sjalupp. **cala** *f* liten bukt, vik; lasterom. **calabrache** *m inv.* kortspill; **calabrese** fra Calabria; *~ m* kalabreser; **calabresella** *f* sl. kortspill; **calabro** *gl.* = calabrese. **calabrone** *f* humle. **calafataggio** *m* mar. kalfatring; **calafatare** kalfatre; **calafato** *m* kalfatrer. **calamaiata** *f* det å kaste blekkhuset mot en; **calamaio** *m* blekkhus; *typ.* blekksmører; regnskapsfører; sl. blekksprut; **calamai** blå ringer om øynene; **calamarètto** *m* liten blekksprut; **calamaro** *m* blekksprut; blå ring om øye. **calamistro** *m* krolltang. **calamita** *f* magnet(jernstein); *fig.* attraksjon, tiltrek-kende person; **calamitare** magnetisere; **calamita-zione** *f* magnetisering; **calamitico** (*pl -ci*) magnetisk; **calamità** *f* ulykke, katastrofe; **calamitoso** uhellsvanger, katastrofal. **calamo** *m* (skrive)ror; fjærstilk; gåsefjær. **calandra** *f* tekn. kalander; sl. lerke; *~ del grano* kornsnotebille; **calandrare** presse, glatte; **calandatura** *f* glatting, pressing; **calandrino** *m* sl. lerke; *fig.* godfjott; *tekn.* vinkel(mål); **calandro** *m* vinkel(mål); sl. lerke. **calàppio** *m* felle, snare (og *fig.*). **calapranzi** *m inv.* kjøkkenheis; **calare** senke, fire ned; falle, gå ned, ta av; *refl.* fire seg ned; slå ned på (om fugl); *luna calante* minkende måne; *sul ~ del sole* ved solnedgang; *~ di peso* gå ned i vekt; *~ di prezzo* gå ned i pris; *cala la tela* teppet går ned; **calata** *f* daling, firing; (sol)nedgang; nedstigning (fra fjell); kai; *la ~ dei barbari* barbarenes innfall i Italia; *~ con la corda* nedfiring; *~ di raddobbo* bedding, torrdokk; *una ~ di rete* et (garn)kast. **calastra** *f* tonnestativ; trakt; stotte (for våpen). **calaverna** *f* surring (på årer o. lign.). **calaza** *f* kime (egg, plante). **calca** *f* trengsel; **calcabile** som kan presses; **calca-fogli, calcalèttère** *m inv.* brevpresser, papirklemme. **calcagno** *m (pl le calcagna, (fig.) i calcagni)* hæl;

alzar, menar le calcagna stikke av; *aver uno alle calcagna* ha en i hælene; *stare alle calcagna di uno* være i hælene på en; **calcara** *f* kalkovn; **calcare** kalkholdig; (*pietra*) ~ kalkstein; ~ *v.* trække, gå på; trykke, stampe sammen; kalkere, ta avtrykk; ~ *il cappello sugli occhi* trekke hatten nedover øynene; ~ *la mano sopra uno* la sin hånd hvile tungt på en; ~ *le orme di uno* gå i ens fotspor; ~ *le scene* gå til scenen, være på de skrå bredder; ~ *troppo sulle sillabe finali del verso* betone versets sluttstavinger for meget; ~ *le tinte (fig.)* smøre tjukt på; ~ *il tabacco nella pipa* stappe tobakk i pipa; **calcareo** kalkaktig, -holdig; **calcata**, *dare una ~ a* presse sammen; **calcatòio** *m* kalkerstift; ladestokk.

calce *1. f* det nederste av noe; *in ~ della pagina* nederst på siden; ~ *2. f* kalk(stein); ~ *viva, spenta* ulesket, lesket kalk; ~ *idraulica* sement (som størkner under vann); **calcedonio** *m* en edelstein; **calcestruzzo** *m* betong.

calcetto *m gl.* fin dansesko; overlær; **calciare** sparke; spille fotball; ~ *in porta, in rete* skyte mål; **calciatore** *m* fotballspiller.

calcificazione *f* forkalkning; **calcina** *f* kalk, mørtel; ~ *grassa, magra* mørtel med mye, lite sand; **calcinaccio** *m* kalkavfall, murpuss; *fig.* ruiner; forstoppelse (hos fugler); **calcinàio** *m* grop (til lesking av kalk); *sj.* kalklesker; **calcinare** forkalke, brenne til kalk; gi kalk (jord); **calcinatura** *f* (for)kalking; kalkbrenning; **calcinazione** *f* kalking, kalkbrenning; **calcinò** *m* forkalkning (hos silkeorm); **calcinòsi** *f med.* forkalkning; **calcinosità** *f* kalkholdighet; **calcinoso** kalkholdig.

calcio *m* spark; fotball(spill); kolbe (på skytevåpen); ~ *d'angolo* hjørnespark, corner; ~ *dell'asino* eselspark; **campionato di ~** fotballmesterskap; **giocare al ~** spille fotball; **giuoco del ~** fotball(spill); **prendere uno a calci** sparke en; ~ *di rigore* straffespark; **dare un ~ a** sparke; *fig.* gi opp (noe); **fanno a calci** de går ikke sammen; **una coppia, un doppietto di calci** spark med begge bakbena; ~ *m kjem.* kalsium; **calcista** *m* fotballspiller; **calcistico** (*pl -ci*) fotball-; **gara calcistica** fotballkamp; **calcestruzzo** *m* = **calcestruzzo**; **calcitare** gi kalk (til jord); **calcitrare** (*à*) *sj.* sparke bakut; *fig.* sette seg på bakbena; ha imot.

calco *m (pl -chi)* kalkering; avstøpning; gram. omsettingslån; **calcografia** *f* kopperstikk(ing); stålstikk(ing); **calcografico** (*pl -ci*) kopperstikk-; **calcografo** *m* kopperstikker.

calcola *f* troe (i vevstol); **calcolabile** beregnelig; **calcolaiuolo** *m sj.* vever; **calcolare** (*à*) (be)regne; ~ *tutte le conseguenze* regne med alle følger; **calcolatore** *m (f -trice)* beregner; **regolo** ~ regnestav; (*macchina*) **calcolatrice** regnemaskin; **calcolazione** *f sj.* = **calcolo** *m* (be)regning; *med.* stein; *far ~ su* regne med; ~ *preventivo* overslag; **calcolòsi** *f med.* forsteining; ~ *renale* nyrestein; **calcoloso** som lider av (nyre)stein; **calcomania** *f* overføringsbilde; **calcotipia** *f* kopper-, stålstikk.

caldaiia *f* kjel; ~ *a vapore* dampkjel; **caldaiata** *f sj.* en kjelfull; **caldaino** *m* liten kjel; vievannskar; **caldaiò** *m* kjel; **caldallèssa**; **caldallèssò** *f (pl ~, el.: calde allessò)* kokt kastanje; **caldana** *f* hete(bølge); rødme; varmt rom (over ovnen); **prendere una ~** forelske seg; **caldano** *m* varmebekken; **caldarròsta** *f (pl også: calde arroste)* ristet kastanje; **caldarrostaio** *m* som selger ristede kastanjer; **caldarròsto** *f (pl ~, el.: calde arrosto)* ristet kastanje.

caldeggiare (*è*) anbefale varmt, favorisere, støtte; **calderaio** *m* kjelesmed; **calderino** *m* en fugl; **calderòne** *m* stor kjel.

caldo varmt, het; frisk, ny; ~ *m* hete, varme; *aver ~* ha det varmt, være varm; **battere il ferro finché è ~** smi mens jernet er varmt; **non fare né freddo né ~** ikke affisere (en); **una notizia calda** en frisk nyhet; **testa calda** brusehode; **tinte calde** varme, sterke farger; **chi la vuol fredda e chi calda** «til lags åt alle kan ingen gjera»; **fa il ~ e il freddo come gli pare** han gjør akkurat som han lyster; **pigliarsela calda (fig.)** ta seg varm på noe; **caldura** *f* (trykkende) hete.

calefaciente *med.* varmende; **calefazione** *f* oppvarming, fordamping.

caleidoscòpio *m* kaleidoskop.

calendario *m* kalender; *aver uno nel ~* se opp til en; **calènde** *f pl* månedens første dag i den romerske kalender; **alle ~ greche** aldri; **mandare alle ~ greche** oppsette på ubestemt tid; **calendimaggio** *m l.* maifest (i Firenze).

calenzuolo *m* en spurvefugl.

calepino *m* leksikon, stor bok.

calère trykke, tyngre; (*qualcosa*) **non mi cale** jeg er likeglad (med noe); **mettere qualcosa in non cale** være likeglad med noe.

calessata *f* kalesjeladning, -tur; **calèsse** *m* kalesje; lett reisevogn; **calèstro** *m* mager jord.

calètta *f* fuge (snekker); **calettare** (*è*) innpasse; påsette; slutte tett sammen; fuge sammen; **calettatura** *f* sammenføyning.

calia *f* gull-, solvstøv; *fig.* gammelt skrot; person som er umoderne kledd.

calibrare gi et kaliber, måle kaliberet; *fig.* avpasse; **calibratòio** *m* kalibreringsinstrument; **calibro** *m* kaliber.

calice *m* (blomster)beger; (alter)kalk; **il ~ dell'amarezza** den bitre kalk; **bere il ~ fino alla feccia (fig.)** tomme kalcken til bunns.

calicò *m sl.* bomullstøy.

calidario *m (hist.)* rom til varme bad.

califfato *m* kalifat; **califfo** *m* kalif.

caligine *f* dis, tåke, røyk; **caliginoso** disig.

callaia *f* marksti; gjennomgang (i hekk); **calle** *m poet. sti*; ~ *f* smug (i Venezia).

callidèzza *f sj.* sluhet; **callido** *slu.*

callifugo *m (pl -ghi)* liktornsmiddel, -plaster.

calligrafia *f* skjønnsskrift; håndskrift; **calligrafico** (*pl -ci*) skrive-; **calligrafo** *m* skjønnsskriver; ~ *perito* skriftekspert.

calliope *f sl.* nattergal.

callista *m. f* liktornsoperator; **callo** *m* liktorn; **fare il ~ a qualcosa** venne seg til noe (ubehagelig);

callosità *f* (det å ha) hard hud, liktørner; **calloso** forhornet, som har liktørner; **calluto** = **calloso**; **callotta** *f (ur)* kapsel; kalott.

calma *f* vindstille; stillhet; (sinns)ro; **calmante** beroligende; ~ *m* smertestillende middel; **calmare** berolige; lindre; *refl.* roe seg; **calmo** rolig.

calmierare sette maksimalpris(er) på; **calmière** *m* maksimalpris.

calmuco *m (pl -chi)* kalmukk; et loddent ulltøy; **calo** *m* mink, svinn; undervekt; nedgang.

calòcchia *f* rund stokk; klubbe (på tust, treskestokk).

calomelano *m* kalomel; avføringsmiddel.

calóre *m* varme, hete; utslett; **raccomandare con ~** anbefale varmt; ~ *naturale, animale* kroppstemperatur; **ha un po' di ~** han har litt feber; **caloria**

f kalori, varmeeenhet; **calòrico** *m* (pl -ci) noe som gir varme; **calorifero** varmegivende; ~ *m* varmeapparat, radiator; **calorifico** (pl -ci) varmegivende; **capacità calorifica** varmeevne; **calorimetria** *f* varmemåling; **calorimetro** *m* varmemåler; **calorosità** *f* varme; **caloroso** varm (og *fig.*); **difendere calorosamente** forsvare varmt.

calòscia *f* kalosje; **calòtta** *se: callotta*.

calpacco *m* (pl -chi) orientalsk hatt; gresk prestehatt.

calpestamento *m* tramping, tråkk; **calpestare** (*è*) trampe (på); *fig.* mishandle, trampe under fot; **calpestatore** *m* (f -trice) tramper; **calpestatura** *f* tramping; **calpestio** *m* stadig, kraftig tramping.

cal(l)ùgine *f* dun.

calùnnia *f* bakvaskelse; **calunniare** (*ù*) bakvaske; **calunniatore** *m* (f -trice) baktaler; **calunniòso** baktalersk.

calura *f* hete, varme.

calvário *m* pinefullt sted; *il* ~ Golgata.

calvézza *f* *sj.* = **calvizie** *f* inv. skallethet; **calvo** skallet.

calza *f* strømpe; veke (lampe); ~ *elastica* gummistrømpe; *fare la* ~ strikke; ~ *alla tirolese* kne-, sportsstrømpe; *far le calze a uno* snakke vondt om en; *farsi tirar le calze* la seg be to ganger.

calzaiuolo *m* strømpeselger, -fabrikant; **calzamento** *m* det å ta på sokker og sko; **calzante** (*fig.*) passende; **calzare** gi, ta, ha (sko, strømper) på; *passare* ~ *m poet.* fottoy; **calzatòia** *f* støttekløss, kile; **calzatòio** *m* skoskje, skohorn; **calzatura** *f* skotøy, fottoy; strømper, sko og støvler; **calzaturificio** *m* skofabrikk; **calzeròtto** *m*, **calzèta** *f* sokk; **calzettàio** *m* strømpeselger, -fabrikant; **calzettone** *m* sportssokk; **calzino** *m* sokk; **calzolaio** *m* skomaker; **calzoleria** *f* skomakerverksted, skobutikk; **calzoncini** *m* pl guttebukser, korte bukser; **calzoni** *m* pl bukse(r); *farsela nei* ~ (*fig.*) være hunderedd; *portare i* ~ (*fig.*) ha bukser på (om kone som regjerer hjemme); **calzuolo** *m* støttekløss, kile; pigg (på stokk).

camaleonte *m* kameleon; *fig.* værhane.

camarilla *f* (hoff)klikk.

camarlinga *m* nonne som forvalter klosterets midler; **camarlingato** *m* forvalterembete; **camarlingo** *m* kammerherre, forvalter, skattmester.

camarra *f* brystrem (på hestesele).

camato *m* (banke)stokk.

camàuro *m* pavens røde baret; flyverlue.

cambiabile som kan endres, veksles; **cambiàle** *f* veksler, tratte; ~ *in bianco* blankoveksler; ~ *di comodo* tjenesteveksler; ~ *domiciliata* domisiliert veksler; *emittente di* ~ vekselssteder, trassent; ~ *fuori piazza* utenbys veksler; *girare una* ~ overdra, endossere en veksler; ~ *a scadenza fissa* datoveksler; ~ *in sofferenza* nødlidende veksler; ~ *a vista* veksler til ihendehaver; **cambia-màrcia** *m* inv. remskifter; **cambiamento** *m* skifte; endring, forandring, bytte, omslag, veksling; ~ *d'indirizzo* adresseforandring; ~ *repentino di tempo* plutselig værømslag; **cambiamonète** *m* inv. veksler; **cambiare** (*à*) bytte, skifte, forandre, veksle; ~ *l'aria* lufte ut; ~ *casa* flytte; ~ *discorso* skifte samtaleemne; ~ *la marcia*, ~ *la velocità* skifte gear; *refl.* forandre seg, kle seg om; **cambiario** veksler; *diritto* ~ vekslerrett; **cambiatore** *m* (f -trice), **cambiavalute** *m* inv. veksler; **cambiatura** *f* bytting, skifte; **cambio** *m* bytte, skifte; *merk.* agio,

diskonto; *mil.* avløsning; *fig.* avløser; gearstang; *agente di* ~ vekselmegler; *corso di* ~ vekselkurs; ~ *in folle frigate*; ~ *della guardia* vaktskifte; *in* ~ til gjengjeld, i stedet for; *lettera di* ~ veksler; *seconda di* ~ sekundaveksler; ~ *di velocità* gear(skifte); **cambista** *m* veksler.

cambri *m* et bomullstoff, kammerduk.

cambrigliòne *m* gelenk, svekk (i sko).

cambuza *f* *mar.* proviantrom; **cambuziere** *m* stuert camel... *se: cammell*...

càmra *f* (sove)værelse, kammer; ~ *d'aria* sykkel-slange, bil-; luftsekk; ~ *di chiusa* slusekammer; ~ *di commercio* handelskammer; ~ *dei deputati* deputertkammer; *fare la* ~ gjøre rommet i stand; ~ *a gas* gasskammer; ~ *da letto* soveværelse; ~ *a un letto* enkeltrom; ~ *a due letti* dobbeltrom; *medico di* ~ livlege; *musica da* ~ kammermusikk; ~ *oscura* fotoapparat; ~ *scura* mørkerom; ~ *di pressione, di scoppio* trykk-, eksplosjonskammer; *veste da* ~ slåbrok; **camerale** skattkammer; *anno* ~ finansår; *beni camerali* statseiendom; *scienze camerali* finansvitenskap; **camerario** *m.* *se: camerlengo*.

camerata *m* kamerat; ~ *f* sammenslutning; sovesal; ~ *dei piccoli, dei grandi* sovesal for de yngre, de eldre elever (kostskole); **cameratismo** *m* kameratskap.

camerèlla *f* agne; sengeforheng; **cameriera** *f* tjeneste-, stuepike; **cameriere** *m* tjener; oppvarter; kelner; ~ *segreto* kammertjener (srl. pavens); **camerino** *m* lite rom; skuespillers avkleddingsrom, garderobe; *mar.* offiserskahytt; *fam.* W.C.; **camerista** *f* kammerfrue; **camerlingo** *m* (pl -ghi) (pavens) skattmester; ~ *del Sacro Collegio* den eldste kardinal; **cameròtto** *m* kahyttsgutt.

càmice *m* messeserk; hvit arbeids-, legefrakk; **camiceria** *f* skjorteforretning; **camicièta** *f* (dame)-bluse; **camicia** *f* skjorte, serk; omslag; *med.* kappe, hus; ~ *da uomo* mannsskjorte; ~ *da notte* nattskjorte; ~ *(del motore)* kjolerkappe; ~ *di forza* tvangstroe; *lasciar uno in* ~ (*fig.*) kle en av til skjorta (skinnet); *levarsi la* ~ *di dosso* gi bort skjorta på kroppen; *non avere neanche la* ~ være lutfattig; *essere nato con la* ~ være en lykkens pamfilius; *ridursi in* ~ synke ned i armod; *le camicie rosse* rødskjortene (Garibaldi's soldater); *camicie nere* fascister; *camicie brune* nazister; **camiciàio** *m* skjorteselger, -fabrikant; **camiciàta** *f* svinging; *fare, sudare una* ~ svinge en skjorte våt; **camiciòtto** *m* arbeiderbluse; **camiciuòla** *f* under-, ulltroye.

caminètto *m* kamin; **caminiera** *f* kaminspil, -skjerm; **camino** *m* takpipe, ildsted.

camionabile farbar med lastebil; **camionale** lastebils-; ~ *f* lastebilvei; **camion, camión** *m* inv. lastebil; **camionista** *m* lastebilsjåfør.

camma *f* kamhjøl; **cammista** *m* *sj.* kaméskjærer.

cammellièra *m* kameldriver; **cammello** *m* kamel;

cammellòtto *m* kamelull, -hår; **cammèò** *m* kamé.

camminamento *m* *mil.* lopegang; **camminare** gå, spasere; *parere un morto che cammini* være uttært; ~ *di trotto, di galoppo* trave, galoppere; ~ *per i cinquant'anni* nærme seg de femti; ~ *diritti* (*fig.*) gjøre rett og skjell; **camminata** *f* gang(lag); **camminatore** *m* (f -trice) (god, ivrig) fotgjenger; bud; **camminatura** *f* ganglag; **cammino** *m* vei; ~ *facendo* underveis; *mettersi in* ~ gi seg i vei.

camomilla *f* kamille.

camorra *f* forbryterbande; **camorrista** *m* forbryter.

gangster; **camorro** *m* sykkelig fyr; utålelig fyr; noe skrap.

camoscio *m* gemse(skin).

campagna *f* mark, land(eiendom); felttog; kampanje; *andare, stare in* ~ reise, være på landet; *gente di* ~ landsfolk; *abito da* ~ bondedrakt; ~ *diffamatoria* bakvaskelseskampanje; ~ *elettorale* valgkampanje; *buttarsi alla* ~ bli rover; **campagnuolo** landsens; ~ *m* bonde, landboer; *alla campagnuola* på landsens vis, enkel; **campaio**, **camparo** *m* jordvokter; **campale** mark-; *battaglia* ~ (avgjørende) feltslag; *batteria* ~ feltbatteri; *giornata* ~ avgjørende dag, stor (arbeids)dag; *vittoria* ~ feltseier; **campamento** *m* sj. underhold.

campana *f* klokke; et terningspill; *giocare alla* ~ (også) hoppe paradis; *avere (essere di) campane grosse* være tunghørt; *sentire le due campane* høre begge parters mening; *legar le campane* ikke bruke kirkeklokkene (i den stille uke); **campanaccio** *m* dyrebjelle; **campanaio**, **campanaro** *m* ringer; (F) tunghørt person; **campanario** klokke-; **campanella** *f* liten klokke; dørhammer; gardin-, øre-, nese-, bisselring; klokkeblomst; **campanellina** *f* bot. liten klokke; **campanello** *m* liten klokke; dør-, sykkelklokke; *sonare il* ~ ringe på; **campaniforme** klokkeformet; **campanile** *m* klokketårn; *fig.* hjemsted; **campanilismo** *m* lokalpatriotisme; **campanista** *m*, *f* lokalpatriot, trangvikboer; **campanino** *m* sl. marmor; **campano** *m* dyrebjelle; **campanula** *f* klokkeblomst; **campanulato** klokkeformet.

campare leve, slå seg igjennom; redde; nære; *campa, cavallo, che l'erba cresce* mens grasen gror, dør kua; ~ *la vita, camparsela* redde livet; ~ *alla giornata* leve fra dag til dag; ~ *d'aria* leve av luft; **campata** *f* vingebredde (fly); ~ (di ponte) brufag.

campeggiante *m*, *f* leirligger; **campeggiare** (è) ligge i telt, kampere; *fig.* breie seg ut (i tale, skrift); tre fram (figur i maleri etc.); **campeggiatore** *m* (f -trice) leirligger; **campeggio** *m* camping; teltleir; bot. blåtre; **campeggista** *m*, *f* leirsportsmann; **camperuccio** mark-; **campestre** mark-; landlig; *corsa* ~ terrengløp; **campicchiare** (i) leve kummerlig; **campicello** *m* liten mark; **campiere** *m* jordvokter; **campigliana** *f* kakkel; sl. and; **campiguolo** *m* marksopp.

campionare (ò) sende (lage) prøve av; forsyne (et tilbud) med prøver; *offerta campionata* tilbud med prøver; **campionario** *m* prøvekolleksjon; *fiera campionaria* prøvemesse; **campionato** *m* mesterskap; **campione** *m* forkjemper; (sport) mester; (vare)prøve; hovedbok; *conforme al* ~ prøvesvarende; ~ *mondiale* verdensmester; ~ *di pugilato* mesterbokser; ~ *senza valore* prøve uten verdi; *su* ~ etter prøve; **campionessa** *f* kvinnelig mester.

campo *m* mark; leir; felt; (sports)plass; ~ *di annientamento* tilintetgjørelsesleir; ~ *di atterraggio* landingsplass; *dare, avere* ~ *di far qualcosa* gi, ha mulighet for (leilighet til) å gjøre noe; ~ *di azione* virkefelt; ~ *di fortuna* nødlandingsplass; ~ *di battaglia* slagmark; ~ *di concentramento* konsentrasjonsleir; ~ *di Marte* Marsmark, ekserserplass; *mettere in* ~ føre i marken; *mettere il* ~ *a rumore* skape røre i andedammen; *tenere il* ~ føre feltet; **camposanto** *m* kirkegård.

camuffare maskere, kamuflere; *fig.* forstille seg.

camuso stumpneset, flat; *naso* ~ stumpnese.

canaglia *f* hundeflokk; pøbel, pakk; kjeltring;

canagliata *f* skurkestrek; **canagliesco** (pl -chi) svinaktig, skurke-; **canagliume** *m* rakkerpakk; **canajo** *m* hundeoppdretter, -selger.

canalatura *f* avløp, sluk; **canale** *m* kanal; (vann)ledning; sund; rør; gang; åre; tarm; **canalizzare** kanalisere; **canalizzazione** *f* kanalisering; **canalone** *m* juv, gjel.

canapa *f* hamp; **canapaia** *f* hampemark; **canapaio** *m* hampehandler, -arbeider; **canapale** *m* (hampe)tau; **canapè** *m* sl. sofa; smørbrød; kanapé; **canapetta** *f* fin hamp; fint lerret; **canapificio** *m* hampveveri, -fabrikk; **canapino** *m* lerret; en fugl; *adj.* av hamp; *tela canapina* stivlerret; **canapo** *m* tau.

canarino *m* kanarifugl; **canario** *m*, *adj.* kanari.

canata *f* pøbelstrek; utskjelling, overhaling; **canatiere** *m* sj. hundevokter; **canatteria** *f* hundekobbel; **canavaccio** = *canovaccio*.

cancan *m* inv. cancan; orgie; sladder; **cancaneggiare** (è) sladre.

cancellabile som kan strykes; **cancellamento** *m* stryking; **cancellare** (è) stryke; overstryke; omstøte; ~ *un sospetto* fjerne en mistanke; ~ *un'offesa* (fig.) glemme en fornærmelse; **cancellata** *f*, **cancellato** *m* gitter(dør); **cancellatore** *m* (f -trice) stryker; **cancellatura**, **cancellazione** *f* (over)strykning; **cancellaresco** (pl -chi) kanselli-; **cancelleria** *f* kanselli, kontor; *articoli (el.: oggetti) di* ~ kontorartikler; **cancellierato** *m* kanslerembete; **cancelliere** *m* kansler; ~ *federale* forbundskansler; ~ *dell'impero* rikskansler; ~ *dello Scacchiere* finansminister (i England); **cancello** *m* gitter, rekkverk; *comprare a* ~ *chiuso* kjøpe (hus) med alle tilliggende.

canceroso kreft-; **canchero** *m* kreft; *fig.* plage; hjemsokt menneske; plagsomt menneske; ~! (F) død og pine! *scegliere tra il* ~ *e la rabbia* velge mellom to onder; **cancrena** *f* koldbrann; *la piaga va in* ~ det går koldbrann i såret; **cancrenare** (è) få koldbrann; **cancrenoso** som har koldbrann.

cancro *m* astr. kreps; kreft(svulst); *il Tropico del Cancro* krepsens vendekrets.

candeggina *f* blekemiddel; **candeggio** *m* bleking (av tøy).

candela *f* (voks)lys; ~ *d'accensione* tennplugg; *lampada da cento candele* hundelys-pære; *reggere la* ~ (fig.) forstyrre elskende, være tredje hjul på vogna; *struggersi come una* ~ bli mager (av sykdom, sorg); **candelabro** *m* kandelaber; **candelajo** *m* sj. lysestøper, -selger; **candelotta** *f* lite lys; *dial.* voksfyrstikk; **candeliere** *m* lysestake; **candelora** *f* kyndelsmesse (2. febr.); **candelotto** *m* lite lys; ~ *fumogeno* røykbombe.

candescete sj. hvitglødende; **candi** *m* kandis.

candidato *m* kandidat; **candidatura** *f* kandidatur;

candidèzza *f* hvithet; *fig.* renhet; **candido** snøhvit; *fig.* ren, troskyldig; **candire** (-isco) kandisere; **candito** *m* kandisert frukt; **candore** *m* hvithet; *fig.* uskyld, renhet.

cane *m* hund; hane (skytevåpen); *essere fortunato come un* ~ *in chiesa* være uheldig bestandig; *darsi ai cani* gi opp, tapt; *figlio d'un* ~ svinehund; *freddo* ~ bitende kulde; *fatica, vita da cani* hundeslit, -liv; *menar il* ~ *per l'aia* trekke noe i langdrag; *non c'è un* ~ der er ikke en katt; ~ *da penna* fuglehund; *stuzzicare il* ~ *che dorme* vekke den slumrende løve; *voler raddizzare le gambe ai cani* ville vaske en neger hvit; *roba da* ~ noe skrot; *sentì quel* ~ *di tenore!* hør den

elendige tenoren! *essere come cani e gatti* være som hund og katt; *attenti al ~!* vakt Dem for hunden! ~ *che abbiaia non morde* gjøende hund biter ikke; *pesce ~ hai*; (*Gran*) *Cane* khan, storfyrste; *canèa* *f* hundekobbel; *fig.* skrikende, bjefende hop.

canèfora *f* korghærerske (ved gudfest); *canèstra* *f* korg; *canestraio* *m* korgfletter, -selger; *canestrata* *f* en korgfull; *canèstro* *m* korg; *palla ~* korg- (kurv-)ball; *canevaccio* *se*: *canovaccio*.

cànfora *f* kamfer; *canforato* kamfer-.

cangiabile foranderlig; *cangiaménto* *m* forandring; *cangiante* som skifter; ~ *m* changeant.

cangiàrro *m* krumkniv; *canguro* *m* kenguru; *canic- cio* *se*: *canniccio*.

canicida *m, f* hundemorder; *canicola* *f, la ~* hundestjerna, Sirius; varmt vær, hundedagsvær; (*i giorni della ~* hundedagene; *cancicolare* hundedags-; *canile* *m* hundehus; *fig.* dårlig seng; lite, skittent rom; *canino* hund-; *dente ~* hjørnetann; *tosse canina* kikhoste; *canipaiuolo* *f* en spurv; *canita* *f* kjeltringstrek; *canizie* *f* inv. gråhårethet; *fig.* elde; *canizza* *f* gjøing, bjefing, halsing; hundekobbel.

canna *f* siv, rør, stokk; fiskestang; geværlop; lengdemål (ca. 2 m); ~ *fessa* helsesvak person; *voce di ~ fessa* skingrende (el.: hes) stemme; ~ *della gola* spiserør; ~ *d'organo* orgelpipe; ~ *del polmone* luftrør; *tremare come una ~* skjelve som et aspelaug; ~ *da zucchero* sukkerrør; ~ *d'India* bambus(stokk); *povero in ~* lutfattig; *cannàio* *m* rørgitter; *cannaiuolo* *f* rør; en fugl; *cannareccione* *m* sl. rørsanger; *cannata* *f* stokkeslag; *canneggiare* (*è*) måle (med *canna*); *canneggiatore* *m* måler; *cannella* *f* (avlops)rør; spuns; kanel; *cannello* *m* lite rør; spole; kanyle; stengel; detonator; ~ *di ceralacca* lakkstang; ~ *della penna* penneskaf; *cannellone* *m* stort rør; tykk, hul makaroni; *canneto* *m* rorkratt; *cannetta* *f* foldeapparat.

cannibale *m* menneskeeter; *kannibal* (og *fig.*); *cannibalismo* *m* kannibalisme.

cannicchio *m* kappe på smelteovn.

cannicciata *f* pæleverk, rørgitter; (frukt)ladning på torkerist; *canniccio* *m* rørfletting, rist (til frukttor- king etc.); *cannizza* *f* tynt siv.

cannocchiale *m* kikert; ~ *di puntamento* siktekik- kert.

cannòlo *m* sl. kake, fylt makaroni.

cannonata *f* kanonskudd; rørladning; *non sente neanche le cannonate* han er stokk dov; *cannon- cino* *m* lite rør; liten kanon; folde; sl. (fylt) makaroni; *cannòne* *m* stort rør; kanon; *carne da ~, colpo di ~* kanonfode, -skudd; *cannoneggia- mento* *m* kanon(be)skyting; *cannoneggiare* (*è*) (be)skyte med kanoner; *cannoniera* *f* skytehell (for kanon); kanonbåt; *cannoniere* *m* kanoner; *cannuccia* *f* tynt rør; sugerør; halmstrå; pipe- munnstykke; *reggersi sulle cannuce* stå vaklende; *cannula* *f* med. rørsmiss.

cannutiglia *f* = *canutiglia*; *canòia* *f* kano; sl. seilbåt; *canocchiale* *se*: *cannocchiale*; *canoista* *m* kanoroer. *cànone* *m* regel, forskrift, kanon; *mus.* kanon; «Fader Jakob»; leieavgift; ~ *di affitto* leieavgift; ~ *di abbonamento alla radio* lytteravgift; *il ~ della messa* en kirkebonn (del av messen); *canò- nica* *f* prestebolig; *canonicale* kannik-; *canonicato* *m* kannikembete; prebende; *fig.* sinekure; *cano- nichessa* *f* stifts dame; *canonicità* *f* det å være kanonisk, forskriftsmessig; *canònico* (*pl -ci*) kano-

nisk, kirkerettslig; ~ *m* kannik, domherre; *diritto ~* kirkerett; *ore canoniche* bonnetider; *canonista* *m* kirkerettslærd; *canonizzare* gjøre til helgen, kanonisere (og *fig.*); *canonizzazione* *f* kanonise- ring.

canòpo *m* ark, gravurne.

canòro klangfull, syngende; *uccello ~* sangfugl.

canottaggio *m* rospott; *società di ~* roklubb;

canottiera *f* strikketroye uten ermer; stråhatt

canottiere *m* båtfører, roer; *canòtto* *m* kano; robåt (*sport*), liten seil-, motorbåt.

cànova *f* vinlager, -utsalg; *canovaccio* *m* pusseklut; kanevas; *litt.* utkast, skisse; *commedia a ~* sl. improvisert komedie; *canovàio* *m* vinhandler, kjel- lermester.

cansare legge til side; unngå; *refl.* gå til side; *se*: *scansare*.

cantabile sangbar, syngende; *cantafavola, cantafola* *f* fabel; rovehistorie; *cantafera* *f* vrov(e)historie; *cantaiuolo* syngende; ~ *m* lokkefugl; *cantamban- co* *m* (*pl -chi*) gatesanger, markedsskriker; *cantante* *m, f* sanger(inne); *cantare* (be)synge; messe; gale, kakle; *ha un bel ~* han kan saktens snakke; *carta canta* det står svart på hvitt; *far ~ uno* få en til å rykke ut med språket; ~ *ai sordi* snakke for dove ører; ~ *qualcosa a uno in tutti i toni* gi en noe inn med skjær; *cantarla a uno* lese en teksten; ~ *vittoria* utrope seg til seierherre; være sikker på seieren; *la prima gallina che canta ha fatto l'uovo* den første som snakker er gjernings- mannen.

cantarèlla *f* sl. flue; åkerhone; (jegers) plystresig- nal; *cantarellare* (*è*) nynne; *cantarèllo* *m* kantarell.

cantàride *f* en flue; *cántaro* *m* stort beger; potte;

cantastorie *m, f* inv. gatesanger; *cantata* *f* sang;

kantate; *cantatore* *m* (*f -trice*) en som synger;

lokkefugl; *canterale, canterano* *m* kommode; *can- terèlla* *f* en flue; *canterellamento* *m* nynning;

canterellare (*è*) nynne; *canterèllo* *m* kantarell;

canterellio *m* stadig nynning; *canterino* sangglad;

~ *m* sangfugl; lokkefugl; (*F*) sanger; *càntero* *m*

(natt)potte; *cántica* *f* episk dikt; *canticchiare* (*i*)

nynne, tralle; *cántico* *m* (*pl -ci*) lovsang, hymne;

il ~ dei cantici Salomos høysang.

cantière *m* verft; lagerplass; *avere un'opera in ~*

ha et arbeid på stabelen.

cantilèna *f* lang, ensformig sang; langsnakk; sle-

pende stemme; *litt.* kantilene; *cantilenare* (*è*)

syng langsamt; tralle; snakke lenge; *cantimbanco*

m (*pl -chi*) gatesanger; *cantimplora* *f* (is)kjoler;

cantina *f* vinkjeller, -stue; kjellerstue; *fig.* mørkt,

fuktig sted; *cantinière* *m* kjellermester; matvare-,

vinselger; *cantino* *m* kvint(streng) på fele; *canto*

m sang; kant, hjørne; ~ *del gallo* hanegal; ~

popolare folkeviser; *da ~* til side; *dall'altro ~* på

den annen side; *dal ~ mio* på (fra) min side;

lasciar da ~ la ligge; *di primo ~* meget ung; *il*

~ *del cigno* kunstners siste arbeid, svanesangen.

cantonale kanton-; *cantonalizzare* inndele i kanto-

ner; *cantonata* *f* hjørne; *fig.* bommert; *far ~* ligge

på hjørnet (hus); *prendere una ~* gjøre en

bommert; *cantòne* *m* hjørne(stein); kanton; *giuoco*

ai quattro cantoni bytte hjørne (leik); *cantoniera*

f hjørneskap; veivokterkone; (*casa*) ~ veivokter-

hus; *cantonière* *m* veivokter, banevokter.

cantorato *m* kirkesangerstilling; *cantóre* *m* (kirke)-

sanger, kantor; *poet.* dikter; *maestro ~* mester-

sanger; *cantoria* *f* sangertribune; sangkor; *canto-*

rino *m* korbok (i kirke).

cantuccio *m* hjørne (i rom); kammers; ~ *di pane* skalk; sl. kjeks.
canutezza *f* hvithårethet; **canuto** hvit-, gråhåret.
canzonaccia *f* gatevise; **canzonare** (*ò*) ha til beste, håne; spase, fjase; **canzonatore** *m* (*f* -trice) spotter; **canzonatorio** spotte-; spotsk; **canzonatura** *f* spott; **canzone** *f* sang, lyrisk dikt; **mettere in** ~ latterliggjøre; **sempre la stessa** ~ stadig den samme visa; **canzonetta** *f* liten sang, vise; ~ *in voga* slager; **canzonettista** *m, f* visesanger, -forfatter, -komponist; **canzoniere** *m* sangbok; diktsamling.
caos *m* kaos; **caotico** (*pl* -ci) kaotisk.
capaccina *f* hodepine; tømmermenn; **capaccio** *m* stort hode; dumrian; stivnakke; **capacciuto** tykk-skallet.
capace dyktig; ~ *di* i stand til (å); *far* ~ sette i stand til; *è* ~ *che piova* det blir kanskje regn; **capacità** *f* kapasitet; rominnhold; *fig.* evne, dyktighet; *misura di* ~ rommål; **capacitare** (-pà-) gjøre i stand til, overbevise, tilfredsstille; *refl.* la seg overbevise.
capanna *f* strå-, (bonde)hytte; redskapsskur; *tetto a* ~ skråtak; **capannascendere** *m, fare a* ~ leke gjemsel; **capannello** *m* oppløp, flokk; **capanno** *m* jakt-, vakthytte; lysthus; badehus; **capannone** *m* stort skur (*og fig.*); garasje; hangar.
caparbieria *f* stahet; halsstarrig handling; **caparbieta** *f* halsstarrighet; **caparbio** sta.
caparra *f* garanti; pant; prøve.
capata *f* hodestot; **battere una** ~ *in* renne hodet mot; *dare una* ~ (*el.*: *capatina*) *in un luogo* stikke innom et øyeblikk.
capècchio *m* verk (lin, hamp).
capellino *m* lite hår; sl. tynn makaroni; **capello** *m* hår; *a* ~ på håret, hårfint; *mi va a* ~ det (den) passer meg fortreffelig; *apparecchio per asciugare i capelli* hårtørker; *c'è da mettere i capelli bianchi* det er til å få grå hår av; *ci corre un* ~ det mangler en hårsbredd; ~ *del diavolo* sodaurt; *avere un diavolo per capello* være rasende; *averne fino ai capelli* være lut lei av det; *innamorato fino ai capelli* forelsket til opp over ørene; *essere sospeso a un* ~ henge i en tråd; *farsi i capelli* klippe håret; *lozione per far crescere i capelli* hårvann; *capelli alla maschietta* guttefrisyrer, cutting; *tintura per capelli* hårfargemiddel; *non torcere un* ~ *a uno* ikke krumme et hår på ens hode; *pigliarsi per i capelli* ryke i tottene på hverandre; *da far rizzare i capelli* hårreisende; **capelluto** håret, hårrik; **capelvènere** *m* bot, venushår.
capere *gl.* komme inn i, rommes.
capestreria *f* sj. toylesløshet; besynderlighet; **capestro** *m* grime, strikk; *gente da* ~ pakk.
capetto *m* lite hode; person med nykker, rare innfall; **capezzale** *m* stor hodepute; hodegjerde; *al* ~ ved syke-, dødsleie; **capezziara** *f* sofa, stoltrekk.
capèzzolo *m* brystvorte, patte; (narre)smokk.
capidoglio *m* spermasettival.
capiente inneholdende; **capienza** *f* rominnhold.
capifosso *m* hovedgroft.
capigliatura *f* hår(vekst); **capillare** hårformet, hår-; *fig.* forgrenet; **capillarità** *f* hårrorsvirkning; **capimento** *m* det å rommes, gå inn i; forståelse; **capinera** *f* en spurvefugl.
capire (-isco) forstå, fatte, begripe; *sj.* romme(s); ~ *l'antifona*, ~ *il latino* (*fig.*) forstå en halvkvadet vise; *non* ~ *in se* være fra seg; **capirósso** *m* rødhodet fugl; **capitagna** *f* mark-kant, reine.

capitale hoved-; hovedsakelig; vesentlig; døds-; *città* ~ hovedstad, -by; *esecuzione* ~ henrettelse; *lettera* ~ stor bokstav; *nemico* ~ dødsfiende; *peccato* ~ dødssynd; *pena* ~ dødsstraff; ~ *f* hovedstad; ~ *m* kapital; *far* ~ *su* regne med; ~ *sociale* aksjekapital; *è un bel* ~ (*fig.*) han er en kjedelig fyr; **capitalismo** *m* kapitalisme; **capitalista** *m, f* kapitalist; **capitalistico** (*pl* -ci) kapitalistisk; **capitalizzare** kapitalisere; **capitalizzazione** *f* kapitalisering.

capitana *f* spøk. kapteinsfrue; (*nave*) ~ kapteins-, admiralskip; **capitanare**, **capitaneggiare** (*è*) lede, kommandere; **capitaneria** *f* havnekontor, -distrikt; ~ *di porto* havnekontor; **capitanessa** *f* kapteinsfrue; **capitano** *m* kaptein; hærfører; *sport.* kaptein; ~ *di cavalleria* rittmester; ~ *di corvetta* orlogskaptein; ~ *di fregata* kommandørkaptein; ~ *di lungo corso* kaptein i langfart; ~ *di porto* havnekommandant; ~ *di vascello* kommandør; ~ *di ventura* leiehærfører (i middelalderen).

capitare (*à*) skje, inntreffe, komme (tilfeldig); *se mi capita ...* (*inf.*) hvis jeg tilfeldigvis...; ~ *male* ende (gå) galt; ~ *in buone mani* komme i gode hender.

capitella *f* skomakernål; **capitello** *m* kapitel; **capitolare** kapitell...; ~ *v.* overgi seg; **capitolato** *m* lisitasjonsvilkår; **capitolazione** *f* overgivelse; **capitolino** kapitolsk; *il monte* ~ Kapitol; **capitolo** *m* kapitell; paragraf; overenskomst; sl. skjemtedikt; *avere voce in* ~ ha noe en skulle ha sagt. **capitombolare** (-tóm-) styrte, slå kullbøtte (*og fig.*); **capitombolo**, **capitondolo** *m* kollbøtte; **capitomboloni** hodekulls, på nesen; **capitone** *m* sl. silke; en stor ål; **capitozza** *f* beskåret tre; **capitozzare** (*ò*) beskjære.

capo *m* hode; fører, sjef; punkt; begynnelse, ende; topp; spiss; (*punto e*) *a* ~ ! (punktum og) ny linje! (*el.*: nytt avsnitt); *a* ~ *alto* med høyreist panne; ~ *d'anno* nyttår; *avere in* ~ *di fare qualcosa* ha til hensikt å gjøre noe; *fra* ~ *e collo* hodekulls, plutselig; *non so più dove battere il* ~ jeg vet ikke lenger min arme råd; ~ *di bestiame* et «stykk» fè; *non avere nè* ~ *nè coda* ha hverken hode eller hale (= være meningsløst, forvirret); **condannare del** ~ domme til døden; ~ **contabile** hovedbokholder; *da* ~ *forfra*, om igjen; *da* ~ *a fondo*, *da un* ~ *all'altro* fra ende til annen; *dare al* ~ (*fig.*) stige til hodet; *dare il* ~ *in* renne hodet mot; *di mio* ~ etter mitt hode; *filato a due capi* to-trådet garn; *far* ~ ha sitt midtpunkt; *far* ~ *in qualche luogo* ferdes på et sted; *in* ~ *al mondo* ved verdens ende; *in* ~ *alla strada* ved enden (begynnelsen) av gata; *in* ~ *a una settimana* etter en ukes forløp; *una lavata di* ~ (*fig.*) en overhaling; *mettere il* ~ *a partito* komme til fornuft; ~ *per* ~ stykke for stykke; *rompersi il* ~ *con qualcosa* bryte sitt hode med noe; *per sommi capi* i hovedtrekk; ~ *squadra* lagkaptein; ~ *supremo* overhode; ~ *dello Stato* statsoverhode; *tenere il cappello in* ~ beholde hatten på; *venire a* ~ *di qualcosa* komme til endes med noe; *non venire a* ~ *di nulla* ikke utrette noen verdens ting; ~ *di vestiario* klesplagg.

capo-banda *m* (*pl* -i-a) orkester-, bandleder; gangsterfører; **capobandito** *m* (*pl* -i-i) gangsterleder; (*spøk.*) dirigent; **capobrigante** *m* (*pl* -i-i) røverkaptein; **capobugio** *m* sl. drue(vin); **capòc** *m* kapok; **capocaccia** *m* (*pl* -i-a) overjegermester; **capocchia** *f* hode på spiker, nål etc.; sats (på fyrstikk); *spøk.* hode; **capocchieria** *f* sj. stahet; **capocchio** *m* sj.

narr; **capocchiuto** med stort hode; **capoccia** *m* (pl *også: ~*) familieoverhode; oppsynsmann; (*neds.*) anfører; **capoccio** *m* leder, overordnet; **capocielo** *m* baldakin (på alter); **capoclasse** *m* (pl *-i-e*) duks; ordensmann; **capocollo** *m* (pl *-i-i*) nakkestykke (dyr); **capocomico** *m* (pl *-i-i*) (reise)teaterdirektør; **capoconvoglio** *m* (pl *-i-o*) reiseleder; **capocordata** *m* (pl *-i-a*) fjellfører; **capocrònaca** *m* (pl *-i-a*) kronikk, leder; **capocronista** *m* (pl *-i-a*) kronikkredaktør; **capocuòco** *m* (pl *-i-chi*) overkokk.

capodanno *m* nyttår; **capodeposito** *m* (pl *-i-o*) lagersjef; **capodilatte** *m* fløte; **capodipartimento** *m* (pl *-i-o*) departementssjef; avdelingssjef (jernbane); **capodivisione** *m* (pl *-i-e*) avdelingssjef; **capodoglio** *m* spermasetthval; **capodopera** *m* (pl *-i-a*) mesterverk; *fig.* merkelig person.

capofabbrica *m* (pl *-i-a*) arbeidsleder; **capofamiglia** *m* (pl *-i-a*) familieoverhode; **capofila** *m* (pl *-i-a*) mil. fløyemann, lagfører; **capofitto** (pl *-o-i*) hodekulls, på nesen; *~ m* stup; *a ~* hodestups, opp ned; **capogatto** *m* (pl *-o-i*) svimmelhet (en sykdom); **capogiro** *m* (pl *-o-i*) svimmelhet; **capoguardia** *m* (pl *-i-a*) vaktsjef; **capoinfermiera** *f* oversoster; **capolavòro** *m* (pl *-o-i*) mesterverk; **capolèga** *m* (pl *-i-ghe*) forbundsfører; **capolinea** *inv.* endestasjon; **capolino** *m* lite hode; *fare ~* titte fram, dukke opp; **capolista** *m.* *f* (pl *-i-a*) den første på en liste; **capoluògo** *m* (pl *-o-ghi*) hovedby, kjøpstad.

capomacchinista *m* (pl *-o-i*) maskinmester; **capomorto** *m* (pl *-i-i*) kjem. bunnfall; **capomastro** *m* (pl *-i-i*) murermester; **capomovimento** *m* (pl *-i-o*) driftsleder, trafikkleder; **capomusica** *m* (pl *-i-a*) kapellmester; **caponaggine** *f* stahet; **capone** *m* sj. sta person; ankerkatt; **caponeria** *f* halsstarrighet; **capo-officina** *m* (pl *-i-a*) arbeidsleder; **capo-operàio** *m* (pl *-i-i*) mester, arbeidsformann; **capopagina** *m* (pl *-i-a*) vignett; **capoparte** *m* (pl *-i-e*), **capopartito** *m* (pl *-i-i*) partifører; **capopòpolo** *m* (pl *-i-o*) folkefører, demagog; **capopòsto** *m* (pl *-i-o*) vakt-havende.

caporais *m* *inv.* sl. fiskebåt; **caporalato** *m* korporalsgrad; oppsynsmannsjobb; **caporale** *m* oppsynsmann; visekorporal; *~ maggiore* korporal; **caporione** *m* (*neds.*) anfører; **caporiparto** *m* (pl *-i-o*) avdelingssjef; **caporiverso** opp ned; **caporovescio** bakut.

caposaldo *m* (pl *-i-i*) ark. høydemerke (stein o.l.); *fig.* hovedpunkt, utgangs-; *mil.* støttepunkt; **caposcala** *m* (pl *-i-a*) (øverste) trappeavsats; **caposcàrico** *m* skoyer, lystig fyr; **caposcuòla** *m* (pl *-i-a*) leder av kunsthøyskole (= -retning); (øverste) duks; viserektor; **caposetta** *m* (pl *-i-a*) leder for en sekt. **caposezione** *m* (pl *-i-e*) avdelingssjef; **caposquadra** *m* (pl *-i-a*) oppsynsmann; avdelingsfører; lagkaptein; **caposquadrone** *m* (pl *-i-e*) eskadronsjef; **capostazione** *m* (pl *-i-e*) stasjonsmester; **capostipite** *m* (pl *-i-e*) stamfar; **capostòrno** *m* svimmelhet (hos hest); **capostregone** *m* (pl *-i-i*) heksemester.

capotamburo *m* (pl *-o-i*) tamburmajor; **capotare** (*ò*) gå på nesen (fly, bil); **capotasto** *m* (pl *-i-i*) *mus.* øverste bånd på gitar; strengeklemme; **capotàvola** *m* (pl *-i-a*) den som har hedersplassen; hedersgjesten; **capotècnico** *m* (pl *-i-i*) teknisk leder; **capotrèno** *m* (pl *-i-o*) togfører, overkonduktor; **capòtta** *f* kalesje (på vogn).

capovaccio *m* åtselgribb; **capoverso** *m* (pl *-o-i*) avsnitt; innledningsord (i avsnitt); **capovòga** *m* (pl *-i-a*) (*sport*) robåtfører; **capovolgere** vende (opp

ned); *refl.* gå rundt, kante; **capovolgimento** *m* vending; **dispositivo di ~** (*tekn.*) vendeanordning; **capovòlsi**, **capovòlto**, *se:* **capovolgere**; **capovòlta** *f* kollbotte, saltomortale.

cappa *f* kappe (med hette), kutte, kåpe; bokstaven: k; *~ del camino* røykhet; *sotto la ~ del cielo* under himmelhvelvingen; *~ magna* galla; *romanzo di ~ e di spada* ridderroman; *per un punto Martin perse la ~* (*fig.*) det var så vidt det ikke gikk; *navigare alla ~* = **cappeggiare** (*è*) seile i bidevind (med minimal seilføring).

cappella *f* liten kappe; sopphatt; kapell; *a ~* sang med orgelakk.; *~ ardente* kapell, rom der en død ligger med tente lys omkring seg; *perdere la ~ e il beneficio* stå med både skaden og skammen; **cappellaccia** *f* topplerke.

cappellaccio *m* stor, stygg hatt; **cappellaio** *m* hattemaker, -selger; **cappellanato** *m* kapellanembete; **cappellania** *f* kapellani; **cappellano** *m* kapellan; *~ militare* feltprest; **cappellata** *f* hattfull; slag med hatten; *a cappellate* i massevis; **cappelleria** *f* herrehattsbutikk; **cappellèto** *m* liten hatt; strømpe; tåhette (på sko); sl. makaroni med kjøtt i; *giocare a santi e cappelletti* slå mynt og krone (med en hatt); *~ della valvola* ventilklaff; **cappelliera** *f* hatteske; **cappellinaio** *m* hattestativ; **cappellino** *m* damehatt; **cappello** *m* hatt; *litt.* innledning, undertittel; *levata di ~* hilsing med hatten; *far di ~* hilse, ta hatten av (*og fig.*); *far ~* kuvende; *portare il ~ alto* bære hodet høyt; *~ a cilindro* høy hatt; *~ (cardinalizio)* kardinalhatt, -verdighet; *~ duro, flessibile* stiv, bløt hatt; *levarsi (tanto) di ~ a uno* ta hatten (dypt) av for en; *cosa da levarsi il ~* noe å ta hatten av for; *~ del lume* lampeskjerm; *mettersi il ~* ta hatten på; *prendere il ~* (*fig.*) bli harm; *~ a stajo* høy hatt; *togliersi il ~* ta hatten av; *~ a tre punte, ~ tricolore* tresnutet hatt; **cappellone** *m* (person med) stor hatt; *spøk.* rekrutt; **cappellotto** *m* fenghet; **cappelluto** som har fjærtopp, -hatt (om fugl).

càpperò *m* kapers; **capperi!** (*F*) det var som pokker! du verden!

cappetta *f* liten kappe; holk (på kniv).

cappio *m* knute, sløyfe.

capponaia *f* kapunstall; *fig.* fengsel; **capponare** (*ò*) kastrere (kyllinger); **cappone** *m* kastrert unghane, kapun; *mar.* ankerhatt; *pelle di ~* gåsehud.

cappotta *f* slag, damekappe; damestråhatt; barnekyse; bilkalesje; **cappottare** (*ò*) vende rundt; **cap-potto** *m* kappe, slag, frakk; *far ~* ta alle stikk.

cappuccia *f.* (*insalata*) *~* hodesalat; **cappuccino** *m* en munk; kaffe med litt melk; *far vita da ~* leve kummerlig; *harda da ~* langt skjegg; *bot.* en plante; **cappuccio** *m* hette, kyse; (*cavolo*) *~* hodekål; *insalata, lattuga cappuccia* hodesalat.

capra *f* geit; *tekn.* heiseverk, kran; *la ~ (astr.)* steinbukken; *salvare ~ e cavoli* gjøre alle til lags; *luoghi da capre* ulendt terreng; *sentiero da capre* geitesti; **capraio**, **capraro** *m* geitegjeter; **caprata** *f* stottegrind; **caprareccia** *f* geitefjos; **capriata** *f* sperre; *tetto a ~* sperretak; **capretto** *m* kje.

capriccio lune, innfall; flyktig forelskelse; *fare i capricci* være uskikkelig; *a ~* ved et innfall, etter forgodtbefinnende; *far di suo ~* handle etter eget forgodtbefinnende; **capriccioso** lunefull, sær; innfallsrik.

capricorno *m* steinbukk; *il Tropico del ~* steinbukkens vendekrets; **caprifoglio** *m* kaprifolium; **ca-**

prile *m* sj. geitefjøs; **caprimulgo** *m* litt. geiterokter; **caprino** bukke-, geite-; *questione di lana caprina* strid om ingenting; ~ *m* geitemøkk, -lukt; **capriolare** gjøre bukkesspring; **capriuola** *f* bukkessprang; (kraft)sprang; *fare una ~ (fig.)* falle, miste makten; råhind; **capriuolo** *m* råbukk; **capro** *m* geitebukk; ~ *espiatorio* sydebukk; **caprone** *m* bukk. **capruggine** *f* bunnrille (på tonnestav).

capsula *f* kapsel; kjertel; fenghette; ~ *del dente* tannkrone.

captare søke å oppnå; tilrive, tilrane seg; snappe opp; peile inn (radioprogram); **captazione** *f* jur. tilranelse; *tekn.* peiling.

capzioso lumsk, tvetydig.

carabattola *f* skrot; *pl* pakkenelliker.

carabina *f* karabin; **carabiniere** *m* politisoldat.

carabottino *m* trerist, tilje.

carachiri *m* inv. harakiri.

caracollare (*ò*) tumle omkring (om, på hest); **caracollo** *m* volte, (hel)omvending.

caraffa *f* karaffel; **carambola** *f* karambole; **carambolare** (-*ràm-*) karambolere, treffe flere kuler med samme stot; **carambolo** *m* karambolasje.

caramella *f* sukkertoy; monokkel; *crema (alla)* ~ karamellpudding; **caramellaio** *m* sukkertøyselger, -koker; **caramellare** (*è*) koke sukkertoy; **caramellato** kandisert.

caramente hjertelig.

caratare bestemme karaten (i noe); **caratello** *m* lite fat; **caratista** *m.* *f* aksjonær; **carato** *m* karat; aksje; skipsandel; *oro a 24 carati* rent gull.

carattere *m* karakter, fasthet; bokstav, type; rolle; *caratteri tipografici* trykkbokstaver; *caratteri di scatola* store overskriftsbokstaver (avis); *caratteri cubitali* svære bokstaver, blokkskrift; *essere in ~ con* være i samsvar med; **caratterista** *m.* *f* karakterskuespiller(inne); **caratteristica** *f* særdrag; **caratteristico** (*pl -ci*) betegnende, egnet; **caratterizzare** kjennetegne.

caratura *f* andel, aksje.

caravanserraglio *m* karavaneherberge; **caravana**, se: *carovana*; **caravella** *f* mar. karavell.

carbinolo *m* tresprit, metanol.

carbonaia *f* kullmile, -gruve; brenselstrom; (*F*) fangehull; kullhandlers kone; **carbonaio** *m* kullbrenner, -handler; **carbonaro** *m* kullbrenner; *hist.* medlem av hemmelig forbund til Italias frigjøring; **carbonata** *f* gl. karbonade; **carbonato**, *carta carbonata* karbonpapir; ~ *m* karbonat; **carbònchio** *m* karfunkel; brannbyll; en soppart (på korn); **carboncino** *m* øyenbrynstift, kullstift; **carbòne** *m* kull, kullstift; kornsopp; ~ *bianco* vannkraft; *carta (al)* ~ karbonpapir, kull-, kalkér-; ~ *fossile* steinkull; ~ *grezzo di miniera* råkull; ~ *in mattonelle* brikker; **carbonella** *f* småkull, trekull, kullrester (i ovn); **carboneria** *f* *hist.* hemmelig frihetsforbund; **carbonetto** *m* mørkerød korall; **carboniccio** kullaktig (farge), -blå; **carbònico** (*pl -ci*) kullsur; *acido* ~ kullsyre; **carboniera** *f* kulllager; kullrom, -skip; **carbonifero** kullholdig; **carbonile** *m* kullbunker; **carbònio** *m* kullstoff; **carbónioso** kull-; **carbonizzare** brenne til kull; **carbonizzazione** *f* kullbrenning, forkulling.

carbuncolo *m* karfunkel.

carburante *m* brennstoff; **carburare** tilføre kullstoff; forgasse; **carburatore** *m* forgasser; **carbura-zione** *f* forgassing; **carburo** *m* karbid; ~ *di calcio* kalsiumkarbid.

carcame *m* skjelett; åtsel, kadaver; **carcare** =

caricare; **carcassa** *f* skrog, beinrad, spanteverk; vrak (*og fig.*); dyrs brystkasse.

carceramento *m* fengsling; **carcerare** (*à*) fengsle; **carcerario** fengsels-; **carcerato** *m* straff-fange; **carcerazione** *f* fengsling; **carcere** *m.* *f* (*pl -i.* *f*) fengselstraff; fengsel(sbygning); ~ *cellulare* celle-fengsel; **condannare al(la)** ~ idømme fengsel; ~ *duro* tukthus; ~ *giudiziario* fengsel for anklagede; ~ *preventivo* varetektsfengsel; ~ *corporeo* (*fig.*) sjelens fengsel, kroppen; **carceriere** *m* fengselsbetjent, fangevokter.

carcinoma *m* kreftsvulst; **carcinomatoso** kreft-; ~ *m* kreftsyk.

carciofaia *f* artisjokkbed, -åker; **carciofaio** *m* artisjokkselger; **carciofo** *m* artisjokk; *fig.* fjols; *man-giare il ~ (fig.)* gjøre noe smått om senn; *saper pelare il ~ (fig.)* kunne sno seg, vende sakene til eget beste (gradvis); *la politica del ~ (hist.)* anneksjonspolitikk; **carciofolata** *f* artisjokkmåltid. **carda** *f* kardemaskin; **cardamomo** *m* kardemomme; **cardaiuolo** *m* som lager karde(maskine)r.

cardanico (*pl -ci*), *giunto* ~ kardangledd; (*sospensione*) **cardanica** kardansk opphengning; **cardano** *m* kardangledd; *albero* ~ kardangaksel.

cardare karde (ull); *fig.* baktale; **cardata** *f* karding; **cardatore** *m* (*f -trice*) karder; **cardatura** *f* karding; **cardellino** *m* zool. stillits.

cardenia *f* gardenia; **cardeto** *m* tistelmark.

cardiaco (*pl -ci*) hjerte-; *affezione cardiaca*, *male* ~ hjerteonde; *vizio* ~ hjertefeil; ~ *m* person med hjerteonde; **cardialgia** *f* hjertekrampe.

cardias *m* anat. magemunn.

cardinalato *m* kardinalverdighet, -embete; **cardinale** hovedsakelig, fundamental, grunn-; *numero* ~ grunntall; *i punti cardinali* verdenshjørnene; *virtù* ~ kardinaldyd; ~ *m* kardinal; stor murstein; **cardinalesco** (*pl -chi*) (*litt. neds.*) kardinal-; **cardinalizio** kardinal-.

cardine *m* dortapp, -hengsle; *fig.* fundament, støtte; **cardiogramma** *m* kardiogram; **cardite** *f* hjertelammelse.

cardo *m* karde; tistel; **carduccio** *m* vill artisjokk.

carèna *f* kjøll; **carenaggio** *m* kjølhaling; *bacino di ~* tørrdokk; **carenare** (*è*) kjølhale.

carèzza *f* nød; mangel; **carestia** *f* (hungers)nød; mangel; **carestoso** dyrtids-; **carèzza** *f* høy pris; dyrtid; kjærtegn, elskverdighet; **carezzare** (*è*) kjærtegne, kjæle for; **carezzevole** innsnigrende, kjælen; **carezzaccia** *f* rå, plump elskverdighet.

cariare (*à*) tære; *refl.* tæres; **dente cariato** hul tann; **cariatide** karyatide.

carica *f* verv, embete; byrde; ladning; angrep; ~ *alla baionetta* bajonettangrep; *dar la ~ all'orologio* trekke uret opp; ~ *di lancio* avfyringsladning; *in ~* i tjeneste, i embete; ~ *di scoppio* sprengladning; *stazione di ~* ladestasjon; *tornare alla ~* angripe på ny; prøve igjen, komme tilbake til saken; *andare a passo di ~* gå i ilmarsj, ile; *coprire una ~* inneha et verv; **caricamento** *m* ladning; **caricare** (*à*) lade; (be)lesse; overlesse; overdrive; angripe; karikere; ~ *l'accumulatore* lade opp akkumulatoren; ~ *la mano* (*fig.*) slå for hardt; ~ *la memoria* proppe hukommelsen; ~ *una nave di merci* fylle et skip med varer; ~ *un orologio* trekke opp et ur; ~ *la pipa* stoppe pipa; **caricato** (*fig.*) overlesset, overdreven, karikert; **caricatore** *m* (*f -trice*) mar. last-eier; *mil.* lader, ladestokk, magasin; **caricatura** *f* karikatur; latterlig person; *fare a uno la ~* karikere en; *mettere*

- uno in ~ (fig.)* gjøre en latterlig; **caricaturista** *m.* / karikaturtegner; **carico** (*pl -chi*) (be)lesset, ladet, ladd; *caffè ~* sterk kaffe; *un colore troppo ~* en altfor grell farge; *~ d'anni* mett av år; *~ m* ladning; byrde; frakt; *essere a ~ di uno* være en til byrde, leve på ens bekostning; *un ~ di legnate* en drakt pryl; *lettera di ~* fraktbrev; *motonave da ~* motorfraktskip; *nave da ~* lasteskip; *polizza di ~* konnossement; *porto di ~* utskipningshavn; *segnare a ~ di uno* debitere en; *fig.* legge en til last; *testimone a ~* vitne mot tiltalte; *tubo di ~* tilførselsrør.
- carie** *f* råde (ben, tenner, korn); *~ dei denti, ~ dentaria* tannråde.
- cariglione** *m* klokkespill; spilledåse.
- carino** sot, elskelig, yndig.
- cariocinèsi** *f* biol. celledeling.
- carioso** betent; *dente ~* hul tann.
- carità** *f* kjærlighet, velgjørenhet, veldedighet; *far la ~ ad uno* gi en almissee; *per ~!* for Guds skyld! for all del! *suora di ~* barmhjertighetssoester; *mi faccia la ~ di andarsene* gjør meg den tjeneste å gå Deres vei! *~ fiorita* velgjerning; *~ pelosa* forkledd velgjerning (som tjener eget beste); *congregazione di ~* velgjørenhetsforening; **caritàevole** velgjørende, veldedig; **caritativo** *sj.* kjærlig, velgjørende.
- carriuola, carriuola** *f* trillebår, hjulbår.
- carlinga** *f* kjølsvin; kropp, sitteplasser (fly).
- carlino** *m* gl. napolitansk mynt; *il resto del ~* det en har til gode (av straff o.l.).
- carlona, alla ~** sjusket.
- carmagnola** *f* revolusjonær sang; **carme** *m* dikt.
- carmelitano** *m* karmelittmunk.
- carminare** (*à*) *gl.* karde (ull); *fig.* undersøke noye; *med.* motvirke vind (i magen); **carminativo** som motvirker vind; *~ m* middel mot vind.
- carmina** *f*, **carminio, carmino** *m* karmin.
- carnacciuto** kjøttfull, i godt hold; **carnaggio** *m* *gl.* kjøtt(mat); *fig.* blodbad; **carnagione** *f* hudfarge, hud, kjøtt; *scuri di ~* mørk i huden; **carnàio** *m* kjøttlager; *fig.* blodbad, nedslakting; fellesgrav; **carnale** kjodelig, sanselig; *fratello ~* kjodelig bror; **carnalità** *f* *sj.* kjodelighet, sanselighet; **carname** *m* kjøttklump, fordervet kjøtt, likhaug; **carnascialesco** (*pl -chi*), *canto ~* karnevalssang; **carne** *f* kjøtt, kjøttfarge; skropelighet, sanselighet, kjodets lyst; *~ da cannone* kanonfode; *non è ~ per i tuoi denti* det er ikke noe for deg, det går din nese forbi; *essere in ~* være i godt hold; *rimettersi in ~* legge på seg igjen; *avere (mettere) troppa ~ al fuoco* ha for mange jern i ilden; *siamo tutti ~ ed ossa* vi er alle mennesker; *è lui in ~ ed ossa* det er han, som han går og står; *peccato di ~* kjodelig synd; *piatto di ~* kjøttrett; *lo spirito è pronto, ma la ~ è debole* ånden er villig, men kjodet er skropelig; *la resurrezione della ~* kjodets oppstandelse; *~ salata* salt kjøtt; *~ in scatola* kjøtthermetikk; *~ secca* tørket kjøtt; *gli stimoli della ~* kjodets lyster.
- carneade** *m* lite kjent person.
- carnefice** *m* skarpretter; bøddel (*og fig.*); **carneficina** *f* blodbad.
- carnevalata** *f* karnevalsspøk, -loyer; **carnevale** *m* karneval, tiden for fasten; *fig.* tykk, jovial person; **carnevalésco** (*pl -chi*) karnevals-; **carnevalino** *m* første søndag i faste; **carniccio** *m* kjøttside på dyreskinn, kjøttrester på nyflådd dyreskinn; **carnicino** kjøttfarget; *~ m* kjøttfarge; **carniere** *m* jakttaske; **carnificina** *se: carneficina*; **carnivoro** kjøttetende; *~ m* rovdyr; **carnosità** *f* kjøttfullhet; **carnoso** kjøttfull; **carnume** *m* kjøttfull utvekst; **carnuto** kjøttfull, i godt hold.
- caro** kjær; dyr; *i miei cari* mine kjære; *la cara tua* ditt kjærkomne brev; *il ~ dei viveri* dyrtiden; *pagar cara una cosa* betale noe dyrt.
- carogna** *f* åtsel; forkomment dyr; forkommen person; *brutta ~!* ditt svinebeist!
- carola** *f* (*srl. pl*) (ring)dans; *fare, tessere carole* danse omkring; **carolare** danse; **carolo** *m* sopp (på ris).
- carosello** *m* ringridning; karusell; *~ tranviario* sporvognssloyfe.
- carota** *f* gulrot; *fig.* logn; *piantar carote* lyve; *giallo come una ~* gustengul (om syk); **carotaio** *m* gulrothandler; *fig.* lognhals.
- carotide** *f* halspulsåre.
- carovana** *f* karavane, reiseselskap; **carovaniere** karavane-; *~ m* karavanefører.
- carovita** *m*, **caroviveri** *m* *inv.* dyrtid(stillegg).
- carpa** *f* karpe; **carpasfòglia** *f* sl. trål.
- carpenteria** *f* tommermannsverksted, -arbeid; **carpentiere** *m* *mar.* tommermann; *sj.* hjulmaker.
- carpine** *m* sl. bok; **carpineto** *m* bokeskog.
- carpionare** (*à*) tillage som karpe; **carpio, carpiòne** *m* sl. karpe.
- carpire** (*-isco*) (opp)snappe; **carpo** *m* handrot; *ossicini del ~* handrotsben.
- carpòne, carponi** på alle fire.
- carradore** *m* vognmaker; **carràia** *f* *sj.* kjørevei; *porta ~* port til å kjøre igjennom; **carràio** *m* vognmaker; **carrareccia** *f* = *carreggiata*; **carreggiabile** kjøre-; *~ m* kjørevei; **carreggiare** (*è*) befordre; kjøre; **carreggiata** *f* hjulspor; kjørevei; hjulavstand; *uscire di ~ (fig.)* spore av; forlate emnet; *andare per la ~* følge den oppstukne vei; *tornare in ~* komme i sitt gamle gjenge; **carreggio** *m* transport(kolonne).
- carrellare** (*è*) kjøre (film); **carrello** *m* vogn; *tekn.* slede; tralle (jernb.); (bils, flys) understell; *~ anteriore* forslede; *~ posteriore* bakslede; *seggiolino a ~* rulletofte; *~ da tè* tevogn.
- carretta** *f* liten vogn; handvogn; *tirar la ~* slave og slite; **carrettaio, carrettiere** *m* vognmann, fraktmann; **carrettata** *f* vognlass; **carretto** *m* handvogn; **carrettonaio** *m* kusk, fraktmann; **carrettone** *m* lastevogn, lik-; **carriaggio** *m* *mil.* tren(vogn).
- carriera** *f* løp; lopebane; *fig.* karriere; *di (gran) ~* (meget) hurtig; **carrierista** *m.* / streber.
- carriuola** *f* trillebår.
- carro** *m* vogn; godsvogn; lass; *~ armato* panservogn; *~ d'assalto* tank, kampvogn; *il ~ (di Boote)* Karlsvognen; *~ blindato* panservogn; *~ cisterna* tankvogn; *~ funebre* likvogn; *dire un ~ di impropri* overdygge en med skjellsord; *~ motore* motorvogn; *l'ultima ruota del ~* det femte hjul på vognen; *lo scoppio del ~* folkefest i Firenze, påskelørdag; *~ sonoro* hoyttalervogn; *attaccare il ~ innanzi ai buoi* spenne kjerra foran oksene; *~ di Tespi* Thespiskjerre, reisende teaterselskap; *~ trionfale* triumfvogn; **carroccio** *m* *gl.* kampvogn.
- carrozza** *f* (jernbane)vogn; *in ~!* nå kjører vi! ta plass! *marciare in ~* leve herskapeleg; *andare in paradiso in ~* komme lettvtint til noe; **carrozzabile** kjøre-; **carrozzaio** *m* vognmaker; **carrozzata** *f* vognlass; kjoretur; **carrozzella** *f* barnevogn; **carrozzeria** *f* vognmakerverksted; karosseri, vogn-

bygning; **carrozzetta** *f* sidevogn; **carrozziere** *m* sj. vognmaker; **carrozzino** *m* liten fin vogn; barnevogn; *fig.* tvilsom forretning; **carrozzone** *m* stor vogn.

carruba *f* frukt av; **carrubo** *m* johannesbrødtre. **carruccio** *m* gangkorg; **carrucola** *f* talje; *ungere le carrucole* (*fig.*) smøre, bestikke.

carta *f* papir; kort; kart; kontrakt, dokument; *pl* litt. skrifter; *affidare alla* ~ skrive ned; *alzare le carte* ta (kort) av; ~ *asciugante* trekkpapi; ~ *bollata* stempelt papir; *carte di bordo* skipspapirer; *dare le carte* gi kort; *far carte false* forfalske dokumenter; *fare tutte le carte* føre det store ord; *carte francesi* spillekort; ~ *geografica* landkart; ~ *d'identità* legitimasjonskort; ~ *igienica* toalett-papir; *giocare, rischiare una* ~ gjøre et (tvilsomt) forsøk, ta en risk; ~ *da lettere* (listata a tutto) brevpapir (med sørgerand); ~ *libera* stempelfritt papir; ~ *a mano* håndgjort papir; ~ *a macchina* maskinpapir; ~ *per macchina da scrivere* skrive-maskinpapir; *mettere in* ~ skrive ned; ~ *moneta* papirpenger; ~ *da musica* notepapir; *carte napoletane* napolitanske spillekort (fargene er; *danari, coppe, bastoni, spade*); ~ *nautica* sjøkart; ~ *oleata* pergamentpapir, smørbrød-; *avere le carte in regola* ha papirene i orden; *giocare a carte scoperte* spille åpent spill; ~ *semplice* stempelfritt papir; ~ *senza fibra di legno*, ~ *senza pasta di legno* trefritt papir; ~ *suga* trekkpapi; *carte in tavola!* kortene på bordet! ut med språket! *carte valori* verdipapirer; ~ *velina* silkepapi; ~ *da visita* visittkort; *uomo di* ~ dekkmann, strå-.

cartacarbóne *f* karbonpapir; **cartaccia** *f* gammelt papir, makulatur; **cartaceo** papir-; *circolazione cartacea* seddelomløp; **cartaglória** *f* alterskilt; **cartaio** *m* papirfabrikant; kortgiver; **cartapècora** *f* pergament; **cartapèsta** *f* (*pl* også: -e-e) papp-masjé; **cartastraccia** *f* (*pl* -e-e) innpakkingspapir, makulatur; **cartata** *f* så mye som kan pakkes inn i et papir; **cartavetrata** *f* (*pl* -e-e) sandpapir.

cartella *f* (lodd)seddel, nummer i tombola; steintavle; manuskriptblad; (skole)mappe; omslag; ~ *del debito pubblico* statsgjeldsbevis, obligasjon; **cartellaccio** *m* nidskrift; **cartellino** *m* seddel, etikett, skilt; **cartelliéra** *f* papirordner (møbel med skuffer etc.); **cartello** *m* plakat, skilt; kort beskrivelse (srl. av bok); kartell; *di* ~ berømt; ~ *indicatore* veiviser, gateskilt; ~ *di sfida* skriftlig utfordring; **cartellista** *m* som hører til et kartell; **cartellone** *m* stor plakat, teaterplakat; *togliere dal* ~ ta av plakaten; *tenere il* ~ gå lenge (teaterstyke); **cartellonista** *m* reklametegner, plakattegner; **carticino** *m* typ. lite tilleggsark, erstatnings-; **cartiéra** *f* papirfabrikk; *mar.* kartkasse; **cartiglio** *m* skriftbånd (srl. på gamle tegninger, bilder).

cartilagine *f* brusk; **cartilaginóso** brusk-.

cartina *f* lite kart, papir; sigarettpapir; pulver(pakke); ~ *d'aghi* brev synåler; **cartoccio** *m* kremmerhus; lampeglass; sl. ornament; patron, granathylse; **cartografia** *f* karttegning; **cartografico** (*pl* -ci) kartografisk; **cartografo** *m* karttegner; **cartolaio** *m* papirhandler; **cartolare** *m* omslag, mappe, stilebok, notisbok; ~ *v. gl.* nummerere; **cartoleria** *f* papirhandel; **cartolina** *f* kort; ~ *illustrata* prospektkort; ~ *postale* brevkort; ~ *con risposta pagata* brevkort med betalt svar; ~ *vaglia* postanvisning; **cartolinaio**, **cartolinaro** *m* omvandrende kortselger; **cartomante** *m*, *f.* **cartomanziéra** *m*, *f.* **cartomanziéra** *f* spåmann, -kone (i kort); **carto-**

manzia *f* det å spå i kort; **cartonaggio** *m* papparbeid; **cartonaio** *m* papparbeider; **cartoncino** *m* kort; tynn papp; **cartóne** *m* papp, kartong; ~ *animato* tegnefilm; ~ *per coperture* (el.: per tetti) takpapp; ~ *ondulato* bølgepapp; **cartotèca** *f* kartotek.

cartuccia *f* papirstykke (*neds.*); patron, hylse; **cartucciéra** *f* patronbånd, -taske.

caruba *f* johannesbrød; *se:* **carruba** etc.

caruncola *f* vorte.

caruso *m* svovelminearbeider (Sicilia).

casa *f* hus, hjem, familie, dynasti; ~ *a 5 piani* 6-etasjers hus; *a* ~ hjemme; *fatto a* ~ hjemmelaget; *a* ~ *mia* hjemme hos meg; *tanti saluti a* ~ hils hjem; *vado a* ~ Consolo jeg går bort til Consolo; ~ *di correzione* oppdragelsesanstalt; *andare a* ~ *del diavolo* gå pokker i vold, gå til et fjernt sted (mot sin vilje); *stare a* ~ *del diavolo* bo langt pokker i vold; *stare di* ~ bo; *in* ~ Baroni hos (familien) Baroni; *stare in* ~ *di uno* bo hos en; ~ *madre* (merk.) hovedsete; *metter su* ~ stifte hjem; ~ *di pena* tukthus; ~ *prefabbricata* elementbygg; ~ *propria* eget hjem; ~ *Reale* kongehus; ~ *di ricovero* gamlehjem; ~ *di salute* hospital, kuranstalt; *i miei di* ~ de av min familie som bor hjemme.

casacca *f* kåpe, kasakk; *voltar* ~ skifte mening (stadig); **casaccio** *m* stygt tilfelle; *a* ~ på måfå.

casale *m* husklynge, landsby; **casalinga** *f* husmor; **casalingo** (*pl* -ghi) huslig, hjemlig, hjemmegjort; *alla casalinga* hjemmelaget, enkelt; *oggetti casalinghi* kjøkkenutstyr, isenkram; *uomo* ~ hjemmemenneske.

casamatta *f* (*pl* -e-e) kasematt; **casamento** *m* etasjehus; **casarca** *f* sl. and; **casaro** *m* meierist; **casata** *f* slekt; **casático** *m* husskatt; **casato** *m* familienavn, slekt.

cascaggine *f* matthet, slapphet; **casca-in-pétto** *m* brystsmykke; **cascame** *m* avfall; *cascami di cotone* pussetvist; **cascamorto** *m* smektende tilbeder; **cascante** fallende; avfeldig; **cascare** falle; *qui mi casca l'asino* her står jeg helt oppradd; *mi cascano le braccia* jeg vet ikke hva jeg skal gjøre; ~ *dalla fame* falle om av sult; ~ *male* komme galt av sted; *non cascherà il mondo!* verden går ikke under av den grunn; *caschi, cascasce il mondo!* ikke om verden skulle forgå! *i furbi cascan sempre ritti* de lure kommer alltid ned på hena; *cascarci* (*fig.*) gå rett i (fellen); **cascata** *f* fall; ~ *d'acqua* foss; **cascaticcio** som lett faller av (frukt, blomst); *fig.* lettfeleglig.

casciàia *f* osterist; **cascina** *f* bondehus; meieri; osteform; **cascinaio** *m* meieribestyrer; **cascino** *m* osteform.

casco *m* (*pl* -chi) hjelm; bananklase; ~ *coloniale* tropehjelm; **càscola** *f* hattehalm; for tidlig blomsterfall; **caseggiato** *m* hussamling, bebyggelse; **caseificio** *m* meieri; **caseina** *f* kasein.

casella *f* rom (i hylle, skuff etc.); kolonne (skjema); ~ *postale* postboks; **casellante** *m* banevokter; **casellario** *m* skuffesystem, kartotek-; ~ *giudiciale*, ~ *penale* strafferegister; **casello** *m* banevokterhus; **casereccio** hus-; *pane* ~ hjemmebakket brød; *uomo* ~ hjemmemenneske; **casérma** *f* kaserne; **casermaggio** *m* husgeråd; **casière** *m* husvokter.

casigliano *m* medleieboer.

casino *m* lite hus; landsted; klubbhus; bordell; **casipola** *f* lite, usselt hus; **casista** *m* kasuist; *fig.*

omstendelig, bekymret person; **cașistica** *f* ka-suistikk.

cașo *m* tilfelle; hending; anliggende; leilighet; mulighet; kasus; *a* ~ på måfå; *parlare a* ~ tale uforberedt; *al* ~ leilighetsvis; ~ *che* hvis, ifall; ~ *di coscienza* samvittighetsspørsmål; *far* ~ bemerke, legge merke til; *far molto* ~ *di uno* gjøre meget ut av, stor stas av en; *non far* ~ *di* ikke ta hensyn til; *non fa al* ~ *mio* det er ikke noe for meg; *a me queste cose non fanno* ~ jeg bryr meg ikke om slike ting; *in* ~ *dei casi* for alle tilfelles skyld; *in ogni* ~ i alle fall; *essere in* ~ *di far qualcosa* være i stand til å gjøre noe; *mettere in* ~ *di sette* i stand til å ...; ~ *mai che* ifall, hvis; *non c'è* ~ *di* det er ingen mulighet for å ...; *pensare ai casi suoi* tenke på sine egne saker; *puta* ~ sett at ...! ~ *retto* nominativ; *casi obliqui* avhengige kasus; *per* ~ tilfeldigvis; *non è il* ~ det er til ingen nytte; *essere del* ~ være formåls-tjenlig.

casolare *m* hytte, rønne; **casotto** *m* badehus; hundehus; skilderhus; banevokterhus; rorhus.

caspita! død og pine!

cassa *f* kasse; kiste; pengeskap; *typ.* skriftkasse; tromme; ~ *armonica* resonanskasse; *fondo di* ~ kassabeholdning; ~ *forte* pengeskap, boks; *gran* ~ stortromme; *batter la gran* ~ (*fig.*) slå på stortromma; *in* ~ kassabeholdning; *libro di* ~ kassabok; ~ *da morto* likkiste; ~ *mutua* trygde-kasse; *orario di* ~ ekspedisjonstid; ~ *del petto* brystkasse; ~ *di risparmio* sparebank; **cassaforte** *f* (*pl -e-i*) pengeskap; **cassaio** *m* kassefabrikant; **cassamadia** *f* trau; **cassapanca** *f* (*pl -e-e*) slagbenk; stor, tykk kone; (*F*) maskin; **cassare** radere; kassere; oppheve, omstote; **cassata** *f* fløteis med kandiserte frukter; **cassatoio** *m* radærkniv; **cassatura** *f* overstrekning, radering; **cassazione** *f* opphevelse, omstøtning; *Corte di* ~ kassasjonsrett.

cassera *f* steinblokk; **cassero** *m* *mar.* hovedtårn; ~ *di poppa* akterdekk, skanse; ~ *di prua* fordekk, bakke.

casseruola *f* kasserolle; **cassetta** *f* bukk (på vogn); skuff; kasse; ~ *delle elemosine* almissebøsse; ~ *ler le lettere* brevkasse; ~ *postale* brevkasse; ~ *di sicurezza* bankboks; **cassettata** *f* det som går i en skuff, boks; **cassetto** *m* skuff; ~ *di distribu-zione* glidekasse; **cassetto** *m* kommode; felt (i dør, tak); avdeling; **cassia** *f* en plante; *avere (dare) l'erba* ~ få (gi) lopepass; **cassiere** *m* kasserer.

cassinense, cassinese *m* sl. munk, benediktiner.

cassino *m* liten vogn; tavlesvamp; **cassone** *m* stor kasse; ammunisjonsvogn; **cassula** *se: capsula*.

casta *f* kaste.

castagna *f* kastanje; *prendere uno in* ~ gripe en i en feil; *togliere le castagne dal fuoco* rake kastan-jene ut av ilden for en, hjelpe en; *cavar la* ~ *dal fuoco con la zampa del gatto* mele sin egen kake; redde sitt eget skinn; **castagnaccio** *m* kastanjeka-ke; **castagnaio** *m* kastanjeselger, -plukker; **casta-gnatura** *f* kastanjehosting; **castagneto** *m* kastanje-skog; **castagnetta** *f* kastanjett; fingerknips; **casta-gno** kastanjebrun; ~ *m* kastanjetre; **castagnuola** *f* kanonslag.

castaldo *m* hushovmester, slottsfoged; forvalter; **castale** kaste-; **castaneo, castano** *se: castagno*.

castellania *f* slottsherreembete; **castellana** *f* slotts-frue; **castellano** *m* slottsherre, -forvalter; **castellèto** *m* lite slott; fortegnelse over bankkunder som

nyter kreditt; kreditt; **castellina** *f* lek (med 4 nøtter); **castello** *m* slott; festning; stillas; *mar.* bakke, skanse; *typ.* settereol; ~ *d'acqua* vannre-servoar; ~ *aereo* tårnvogn; **castelli in aria** luft-slott; ~ *di poppa* akterdekk, skanse; ~ *di prua* fordekk, bakke; i **castelli romani** småbyer om-kring Roma.

castigabile som kan straffes; **castigamatti** *m* stokk, ris; *fig.* tuktemester; **castigare** refse, straffe; be-skjære; beskadige; *fig.* rette, forbedre; **castigatèz-za** *f* korrekthet, renhet (*fig.*); **castigato** ren, kor-rekt; *edizione castigata* purgert utgave; **castigatore** *m* (*f -trice*) refser; **castigo** *m* (*pl -ghi*) refselse, tuk-t, straff; *mettere in* ~ tukte.

castimonia *f* rent levnet; **castità** *f* kyskhets, renhet; *voto di* ~ kyskhetsløfte; **casto** kysk, ren; **castone** *m* (rings) innfatning; **castorino** *m* beverskinn; et ullstoff; **castoro** *m* bever(skin).

castracani *m* *inv.* hundegjelder; *fig.* dårlig lege; **castrametazione** *f* leirslagning (*mil.*); **castraporci** *m* *inv.* grisegjelder; *fig.* dårlig kniv; **castrare** gjelde; *fig.* sensurere; **castrato** *m* kjøtt av kastrert lam; kastrat(sanger); **castratoio** *m* gjeldekniv; **castratu-ra, castrazione** *f* gjelding; **castrènse** felt-; *vescovo* ~ feltbiskop; **castrino** *m* kniv til å skjære kas-tanjer; dårlig kniv; gjeldbukk; **castronaggine, castroneria** *f* dumhet; **castrone** *m* kastrat; *fig.* tosk.

cașuale tilfeldig; **cașualità** *f* tilfeldighet.

casuccia *f* hytte; **casupola** *f* rønne.

cașus belli *m* krigsårsak; *farne un** ~ gjøre stort nummer av noe, skape strid om noe.

cataclisma *f* (jord)omveltning; oversvømmelse; **catacomba** *f* katakombe (og *fig.*); **catafalco** *m* (*pl -chi*) katafalk; **catafascio, a** ~ hulter til bulter; **catalano** katalansk; ~ *m* katalaner; **catalèssi, catalessia** *f* stivkrampe; **catalèttico** (*pl -ci*) katalep-tisk; som lider av katalepsi; **catalètto** *m* sykebære; **catàlisi** *f* katalyse; **catalizzare** katalysere; **cataliz-zatore** *m* katalysator.

catalogare (*-tà-*) katalogisere; **catàlogo** *m* (*pl -ghi*) katalog; ~ *ragionato* emnekatalog.

catapècchia *f* forfallen rønne; **cataplasma** *m* om-slag; *fig.* plageånd; plaget menneske; **catapulta** *f* kastemaskin; katapult; **cataratta** *se: cateratta*; **catarifrangente** *m* katteøye, baklys.

catarrale katarralsk; **catarro** *m* katarr, snue; **catar-ròso** katarralsk; **catarsi** *f* renselse (*fig.*); **catàrtico** *med.* rensende, avførende.

catasta *f* favn (ved); stabel; *a cataste* i mengde; **catastabile** som kan matrikuleres; **catastale** ma-trikkel-; **catastare** = *accatastare*; **catasto** *m* ma-trikkel(skyld); *mettere al* ~ matrikulere.

catàstrofe *f* katastrofe; høydepunkt (drama); **cata-stròfico** (*pl -ci*) katastrofal; **catechismo** *m* katekis-me; håndbok; **catechista** *m* kateket; **catechizzare** katekisere; **catecùmeno** *m* dåpselev.

categoria *f* kategori, art, serie; **categòrico** (*pl -ci*) kategorisk; **catèllo** *m* gl. hvalp.

catèna *f* kjetting, kjede, lenke, rekke; *fig.* slaveri; ~ *per automobili* snokjetting; ~ *a blocchi* blokk-kjede; (*ruota dentata per comando a* ~ (tannhjul til) kjedetrekk; *commercio a* ~ kjedehandel; *lettera a* ~ kjedebrev; ~ *per la neve* snokjetting; ~ *a rulli* rullekjede; ~ *trasportatrice* transport-kjede; **catenaccio** *m* (dør)slå; (*pol.*) blokkering.

caterratta *f* sluse; foss; *med.* grå stær.

catèrva *f* hop, haug.

catetère *m* *med.* kateter; **catèto** *m* *mar.* katet.

catilinarìa *f* branntale.

catinaio *m* som lager, selger vannfat; **catinella** *f* vaskefat; *piove a catinelle* det øser ned; **catino** *m* vannfat.
catòdico (*pl -ci*) katode-; **catodo** *m* katode.
catòrbia *f* fangehull; **catòrcio** *m* slå; *fig.* stakkar.
catòrzolo *m* knort, knast.
catramare *tjære*; **catrame** *m* tjære; *sapone al ~* tjæresåpe.
cattedra *f* kateter, lærestol; *montare in ~ dosere* (*neds.*); *la ~ di S. Pietro, la ~ pontificia, romana, apostolica, papale* pavestolen; *~ episcopale, vescovile* bispestol; -verdighet; **cattedrale** *f* domkirke; **cattedrante** *m* som innehar en lærestol; **cattedrático** (*pl -ci*) kateter-; *tono ~* doserende tone; *~ m* universitetsprofessor.
cattivare *refl.* vinne, tilkjempe seg.
cattiveria, cattiveria *f* ondskap; **cattività** *f* fangenskap; *sj.* ondskap; **cattivo** slett, slem, uartig, fordervet; farlig, dårlig, ekkel, illesmakende; *colle cattive* med det onde; *mare ~* urolig sjø; *farsi sangue ~* ergre seg; *in senso ~* i nedsettende betydning.
cattolicismo, cattolicesimo *m* katolisisme; **cattolici-tà** *f*, *la ~* den katolske verden; **cattolico** (*pl -ci*) katolsk; *Sua Maestà Cattolica* kongen av Spania; *~ m* katolikk.
cattura *f* anholdelse; oppbringelse, kapring; fangst; **catturare** arrestere, ta til fange; *mar.* oppbringe; **catuba** *f* mus. bekken.
caucásico (*pl -ci*) kaukasisk; *~ m* kaukasier.
caucciù, cauciù *m* kautsjuk.
caudatario *m* en som bærer slepet for en (*og fig.*); **caudato** som har hale, tillegg.
causa *f* årsak, grunn; sak; prosess; *a ~ di* på grunn av; *parlare con cognizione di ~* tale med sakkunnskap; *abbracciare una ~* påta seg en sak; *dar ~ vinta* anse sin sak for tapt; *far ~* anlegge sak; *far ~ comune* gjøre felles sak; *essere in ~ con* ligge i sak med; *non sono in ~* jeg er ikke part i saken; *muovere ~* legge opp sak; *per ~ di* på grunn av; *per ~ tua* for din skyld; *avvocato delle cause perse* dårlig advokat; *fig.* person som alltid hevder umulige synspunkter; **causale** kausal; årsaks-; **causalità** *f* årsaksforhold; **causare** forårsake; **causidico** *m* (*pl -ci*) sakfører (uten diplom); lovtrekker, vinkelskriver.
caustica *f* brennflate; **causticità** *f* det å være etsende; hvasshet; **caustico** (*pl -ci*) etsende, bitende, hvass; *~ m* etsende middel.
cautela *f* forsiktighet; garanti, sikkerhet; **cautelare** (*è*) garantere, sikre.
cauterio *m* brennjern; **cauterizzare** *med.* brenne med brennjern el. etsemiddel; **cauterizzazione** *f* brenning.
cauto varsom; **cauzionale** kausjons-; **cauzione** *f* kausjon, pant; *dare, fare, depositare ~* stille kausjon, pant.
cava *f* minegang, sjakt; gruve; **cavadenti** *m inv.* tanntrekker; **cavafango** *m* (*pl -ghi*) muddermaskin; **cavagno** *m* liten korg.
cavalcabile ride-; **cavalcante** *m* rytter; **cavalcaónde** *m* vannskiløper; **cavalcare** ride, sitte over skrevs; **cavalcata** *f* ridetur, kavalkade; **cavalcatóre** *m* (*f -trice*) rytter; **cavalcatura** *f* (leie for) ridedyr; **cavalcavia** *f* viadukt; **cavalchina** *f* maskeball; **cavalcione, cavalcioni, a cavalcioni** over skrevs.
cavaliato *m* ridderskap, -verdighet; **cavaliere** *m* rytter, kavalér; ridder; adelsmann; løper (*i sjakk*); *a ~* ovenfor; *stare a ~* dominere, rage,

opp over; *croce di ~* ridderkors; *~ d'industria* svindler, lykkeridder; *~ ufficiale* ordensgrad mellom ridder og kommandør; **cavaliere** *f* spøk. ridderfrue.

cavalla *f* hoppe; **cavallàio, cavallaro** *m* hestehandler, -passer; **cavalleggiere** *m* kavalerist; **cavalleresco** (*pl -chi*) ridderlig, ridder-; *ordine ~* ridderorden; *poema ~* ridderdikt; **cavalleria** *f* kavaleri; riddervesen, ridderlighet; **cavallerizza** *f* ridebane; ridning; kunstrytterske; **cavallerizzo** *m* kunstrytter, ridetrener; **cavallèta** *f* gresshoppe; *fare la ~ a uno* lure en; **cavallèto** *m* liten hest; bukk, stillas, stativ; *staffeli, fig.* malerkunst; *hist.* pinebenk; *dare il ~* pryte; **cavallina** *f* liten hoppe; bukk (*gymn.*); *correre la ~* føre et tøylesløst liv; **cavallino** heste-; *~ m* mar. hjelpemotor; drivaksel (bil); *tosse cavallina* kikhoste.

cavallo *m* hest (*og sjakk*); hestekraft; *andare a ~* ride; *essere a ~* være (høyt) til hest, være på den høye hest, være over vanskene; *stare a ~* ride, sitte over skrevs; *vivere a ~ di due secoli* leve omkring århundreskiftet; *~ baio* brun hest; *~ berbero* berberhest; *~ di battaglia* stridshest; *fig.* kjeppest; *~ bianco* skimmel; *campa, ~, che l'erba cresce* mens graset gror, dør kua; *~ castrato* gjelk; *~ da corsa* veddeløpshest; *una febbre da cavalli* høy feber; *macchina di 50 cavalli* en 50-hesters bil; *~ di Frisia (mil.)* spansk rytter; *~ marino* havhest; *caval di ritorno* notis om innenlandske forhold som først har stått i utenlandsk blad; *fig.* kvinne som vender tilbake til sin mann; kvinne som er blitt gift med en annen enn sin forlovede; en som går opp igjen til eksamen; *a ferro di ~* hesteskoformet; *caval di San Francesco* (spøk.) spaserstokk; *andare col caval di San Francesco* bruke apostlenes hester; *~ sauro* fuks; *~ da sella* ridehest; *~ vapore* hestekraft; **cavallone** *m* stor bølge; **cavallo-óra** *m* (*pl -i-a*) hestekraft-time; **cavallo-vapore** *m* (*pl -i-e*) hestekraft; **cavalluccio** *m* liten hest; *a ~* på nakken; *~ marino* havhest.

cavalocchio *m* vinkelskriver, lovtrekker; **cavamachie** *m inv.* flekkfjerner; **cavamento** *m* det å grave ut, ta ut etc.; **cavare** grave, dra ut; ta bort, fjerne; trekke (tann); tappe, øse; klore ut; dra (nytte) av; *~ qualcosa di testa* slå noe ut av hodet; *~ le parole di bocca a uno* dra ordene ut av munnen på en; *non cavarne i piedi* ikke komme seg ut av noe; *cavarsi la fame* stille sin sult; *cavarsi una voglia* tilfredsstille en lyst; *cavarsi di torno* gå sin vei; *non se ne cava nulla* en oppnår ingenting; *cavarsi d'impiccio* klare seg ut av en forlegenhet; *cavarsi il sonno* (få) sove ut; **cavarsela** klare seg; **cavastivali** *m inv.* støvleknekt; **cavata** *f* se: **cavamento**; *~ di sangue* årelating; **cavatappi** *m inv.* korketrekker; **cavatina** *f* *fig.* list, påhitt; *mus.* kavatine; **cavatóre** *m* gruvearbeider; **cavatura** *f* utgraving, se: **cavamento**; **cavaturaccioli** *m inv.* korketrekker.

cavedagna *f* marksti; **cavédine** *f* multe(fisk).

caverna *f* hule, hulhet; **cavernicola** *m* huleboer; **cavernosità** *f* hulhet; **cavernoso** hul, huleaktig; *voce cavernosa* hul stemme.

cavèzza *f* grime; ung slyngel; *rompere la ~* slå seg løs; *tenere uno a ~* holde en i tomme; **cavezzone** *m* kapsun; **cavezzale** *m* mark-, åkerreine.

cavia *f* marsvin; *fig.* forsøkskanin; **caviàle** *m* kaviar; **cavicchia** *f*, **cavicchio** *m* treplugg, plante-

- pinne: **caviglia** *f* plugg, tapp, bolt; rattknagg; anat. ankel.
- cavillare** drive hårkloveri; **cavillatore** *m* (pl -trice) hårklover; **cavillo** *m* spissfindighet; **cavillosità** *f* det å være spissfindig; **cavilloso** spissfindig.
- cavità** *f* hull, hulhet, hulrom; forsenkning; **cavo** hul; ~ *m* hulhet, fordypning; stopeform; tau, tross, kabel; ~ *elettrico* elektrisk ledning; ~ *di guida* slepetau; ~ *per messa a terra* jordledning; ~ *metallico* metallkabel; ~ *di rimorchio* slepetrosse; ~ *sottomarino* undersjøisk kabel.
- cavolaia** *f* kålmark; kålsommerfugl; **cavolaio** *m* kålhandler; **cavolata** *f* kålmåltid; **cavolfiore** *m* blomkål; **cavolo** *m* kål; ~ *capuccio* spisskål; ~ *d'inverno* grønnkål; ~ *rapa* kålrot; ~ *verzotto* savoikål; *entrarci come il ~ a merenda* være saken uvedkommende; *non me ne importa un ~* det gir jeg soren i, det raker meg ikke; ~ *riscaldato* (fig.) uttværet sak som serveres på nytt; fornyet vennskap o.l.; *salvare capra e cavoli* ta hensyn til begge sider; *andare a ingrassare i cavoli* (F) do.
- cazzaruola, cazzaruola** *f* kasserolle; **cazzo** *m* (F) pikk, penis; **cazzottaia** *f* slagsmål; **cazzottare** (ò) gi lusinger; *refl.* slåss; **cazzotto** *m* lusing, nevelslag; *fare a cazzotti* (F) slåss; **cazzuola** *f* murskje.
- cèca** *f* glassål; **cecamente** blindt; **cecaggine** *f* (fig.) blindhet.
- cècca** *f* skjor, skjære; fig. sladrekkopp, skravlebotte; *far ~* slå klikk, klikke.
- cèce** *m* gul ert; fig. ert, klump; **cècia** *f* sengevarmer; **cecina, cecino** skjønt barn, dukke.
- cecità** *f* blindhet; fig. idioti; ~ *verbale* ordblindhet; **cèco** 1. *se: cieco*; 2. tsjekkisk; ~ *m* tsjekker; **cecoslovacco** (pl -chi) tsjekkoslavisk; ~ *m* tsjekkoslav.
- cedere** gi etter, vike; overlate, overdra; gi avkall på, avstå; ~ *il passo* la gå først; ~ *la mano a uno* la en stå (gå) på høyre side; ~ *il posto* vike plassen; *non cederla ad alcuno in gentilezza* ikke stå tilbake for noen i vennlighet; *terreno che cede* sviktende grunn; *stoffa che cede* stoff som går ut; **cedevole** føyelig, ettergivende; **cedevolezza** *f* føyelighet, ettergivenhet; **cediglia** *f* cédille; **cedibile** overdragelig; **cedimento** *m* sj. det å gi etter.
- cedola** *f* (obligasjons)kupong, blankett; **cedraia** *f* cederplantning; **cedrare** (è) blande cedersaft med vann; **cedrata** *f* leskedrikk (cedro); **cedrina** *f* bot, sitronell; **cedrino** ceder-, citrus-; **cedro** *m* ~ (del Libano) ceder(tre); sl. citrustre; sl. citrusfrukt; ~ *candito* sukat; **cedrone** *m* sl. citrussaft; **cedronella** *f* bot, melissa; **ceduo** som kan hogges periodisk (trær); *bosco ~* bruksskog.
- cefalalgia** *f* kraftig hodepine; **cefalea** *f* hodepine; **cefalico** (pl -ci) hode-; *rimedio ~* middel mot hodepine; **céfalo** *m* zool. mulle; **cefalopodi** *m* pl art blekkspruter.
- ceffata** *f* nesestyver; **cèffo** *m* fjes, snute; *un brutto ~* skurkefjes, stygg fyr; **ceffonare** (ò) sj. gi lusinger; **ceffone** *m* lusing, styver.
- celare** (è) skjule; **celata** *f* (soldat med) hjelm; **celato, di ~** hemmelig.
- celeberrimo, superl.** av: *celebre*; **celebrabile** som bør feires; **celebrare** (cè-) feire, prise, rose; ~ *la messa* lese messe; ~ *le nozze* ture bryllup; ~ *la festa* helligholde hviledagen; **celebrante** *m* prest som leser messen; **celebrazione** *f* feiring; **celebratore** *m* (f -trice) feirer; **cèlebre** berømt; **celebrità** *f* berømmethet.
- célere** hurtig; *la ~* utrykningspolitiet; *linea ~* hurtigbuss-linje; *macchina ~* hurtigpresse; **celerimetro** *m* fartsmåler; **celerità** *f* hurtighet.
- celèsta** *f* musikkinstrument; **celèste** himmelsk, himmel-; himmelblå; *il ~ impero* Kina; *la patria ~* paradiset; **celestiale** himmelsk.
- cèlia** *f* spøk; *per ~* for spøk; *non mi far ~!* ikke tull! kom ikke med slikt! *reggere alla ~* tåle spøk; **celiare** (è) spøke; **celibato** *m* solibat; **cèlibe** ungkar-; ~ *m* ungkar; peppersvenn; **celicola** *m* himmelboer; **celione** *m* spøkefugl.
- cèlla** *f* celle; vinkjeller, spiskammer; **cellerario** *m* kjellermester, forvalter (kloster); **cellière** *m* vinkjeller, spiskammer; **cellofane** *m* cellofan; **cèllula** *f* (organisk) celle; *pol.* gruppe; ~ *fotoelettrica* fotocelle; **cellulare** celle-; *segregazione ~* cellefengsel; *tessuto ~* cellevev; ~ *m* cellefengsel; fangevogn; kabaretfat; **celluloide** *f* celluloid; **cellulosa** *f* cellulose; **celluloso** svampet.
- cèltico** (pl -ci) keltisk; *malattia celtica* fransk syke, syfilis.
- cèmbalo** *m* cembalo; **cèmbra, cembro** sl. furu.
- cementare** (-mé-) sementere; fig. forbinde, konsolidere; ~ *l'amicizia* styrke vennskapet; **cementatorio** som forbinder; **cementazione** *f* overflatebehandling (metall); **cementificio** *m* sementfabrikk; **cementista** *m* stoperiarbeider; **cemento** sement; ~ *armato* betong; *pista in ~* sementbane; ~ *a presa rapida* hurtigstorknende sement; ~ *idraulico* s. som storkner under vann.
- cempénna** *m, f* vingleper; **cempennare** (è) vingle; snuble.
- cèna** *f* kveldsmat; maleri av Jesu nattverd; *l'ultima ~* den siste nattverd; *dopo ~* etter kvelds, om kvelden; *non poter accozzare il pranzo con la ~* ikke få endene til å møtes; **cenacolo** *m* spisesal; litterær salong; maleri som fremstiller den siste nattverd; **cenare** (è) spise aftens; **cenata** *f* (det å spise) kveldsmat.
- cenceria, cenciaia** *f* fillehaug; **cenciái(uòl)o** *m* fillehandler, -samler; **cencino** *m* lapp; fig. smule; **cèncio** *m* fille, klut, lase; *bianco come un ~* kritt hvit; *cappello a ~* filthatt; *i cenci vanno all'aria* den fattige, svake må ta støyten; **cenciòso** laset.
- ceneraccio** *m* lutaske; **ceneraccio** *m* lutpose, -trekk; **ceneraio** *m* askeskuff; **cenerata** *f* askegrot (til pussing); **cenerario** aske-; **cènere** faske; *biondo ~* askeblond; *(il giorno delle Ceneri)* askeonsdag; *le ceneri di Dante* (fig.) stovet av Dante; **Cenerentola** Askepott (og fig.); **cenericcio, cenerino** askegrå; **ceneriera** *f* askebeger; **cenerognolo** askegrå; **cenerone** *m* lutaske; **cenerume** *m* askehaug.
- cenètta** *f* souper; **cennamèlla** *f* skalmeie.
- cénno** *m* tegn, vink; *far ~* gjøre tegn, vinke; omtale, hentyde; *intendersi a cenni* gjøre seg forståelig med tegn, forstå hverandres minste tegn; *cenni di storia letteraria* litteraturhistoriske utdrag, skisser, merknader.
- cenobiarca** *m* abbed; klubbformann; **cenòbio** *m* kloster; **cenobita** *m* munk; **cenobitico** munke-.
- cenòne** *m* festmåltid (srl.; jule-, nyttårskveld).
- cenotáfio** *m* minnesmerke, kenotaf.
- censimènto** *m* (folke)telling; matrikulering; **censire** (-isco) foreta folketelling; matrikulere; **censito** beskattet; **cénso** *m* skatteansettelse; **censorato** *m* sensorembete; **censóre** *m* sensor; refser, kritiker; **censório** sensor-, refse-; **censuare** sj. ansette skatt, takser; **censuário** sj. skattepliktig; **censura** *f* sen-

sur, kritikk, daddel; **censurabile** klanderverdig; **censurare** kritisere, dadle; **censuratore** *m* (*f* -trice) (smålig) kritiker.

centaurea *f* bot. knoppurt; **centauro** *m* kentaur.

centellare *sj.*, **centellinare** nippe til (drikk); **centello**, **centellino** *m* slurk, nipp.

centenario hundreårig; ~ *m* hundreåring, -årsfest; hundreårsjubileum; **centennale** hundreårs-; **centere** *m* sl. sterk likør; **centesimale** centesimal; **centesimo** den 100.; ~ *m* hundredel, centim; *non vale un ~* den (det) er ingenting verdt; *non gli darei un ~* (bacato) jeg ville ikke betro ham et (rødt) øre; **centiara** *f* en kvadratmeter; **centifoglio** *rosa* **centifolia** fylt rose; **centigrado** *m* grad (Celsius); **centigramma**, **centigrammo** *m* centigram; **centilitro** *m* centiliter; **centimetro** *m* centimeter; ~ *cubo* kubikkcm; ~ *quadrato* kvadratcm; **centina** *f* buestilling; hvelving; *a ~* buet; **centinaio** *m* ca. hundre; *a centinaia* i hundrevis; **centinare** (*è*) forsyne med bue, hvelving; kaste over (broderi); **cento** hundre; *per ~* prosent; **centofoglie** *m* inv. = **centifoglio**; **centogambe** *m* inv. tusenben; **centometrista** *m* hundremeterløper; **centone** *m* blanding, potpurri; sammensurium.

centrale *f*, *adj.* sentral; ~ *di distribuzione d'acqua* vannverk; **centralinista** *f* sentralborddame; **centralino** *m* sentralbord; **centralità** *f* sentral stilling, beliggenhet; **centralizzare** sentralisere; **centralizzazione** *f* sentralisering; **centrare** (*è*) sentrere; **centrattacco** *m* senterløper; **centrifuga** *f* sentrifuge; **centrifugare** sentrifugere; **centrifugo** sentrifugal; **centrina** *f* hai; **centripeto** sentripetal; **centrista** sentrums-; **centro** *m* sentrum, midtpunkt; ~ *attacco* senterløper; *andare in ~* reise til (sentrum av) byen; ~ *avanti* senterløper; *essere nel suo ~* være i sitt rette element, som en fisk i vannet; ~ *ferroviario* jernbaneknutepunkt; ~ *di gravità* tyngdepunkt; ~ *mediano*, *sostegno* senterhalf; **centuplicare** (*ii*) hundredoble; **centuplo** hundredfold; **centuria** *f* centurie; hundre av noe; **centurione** *m* centurion, befalingsmann.

ceppa = **ceppaia** *f* trestubb; *tenere (lasciare) a ~* skjære av ved rota; **ceppata** *f* stubbmark; fortøyningspæler; **ceppare** skjære ved rota; **ceppatella** *f* rotskudd, avlegger; **ceppatello** *m* sl. sopp; **cepperello** *m* trestump; **ceppo** *m* blokk, hoggestabbe; skarpretterblokk; kloss, vedpinne; fotkloss; kirke-, almissebøsse; julegave; *fig.* lenke; stamme, avstamning; *pasqua di ~* jul; ~ *di casa* husblokk; ~ (*frenante*) bremsesko; ~ *per Natale* julegave.

cera *f* (pusse)voks; voksllys; ~ *di Spagna* segllakk; ~ *verGINE* hvit voks; ~ *da scarpe* skokrem; ~ ansiktsuttrykk; *aver buona (cattiva) ~* se godt (dårlig) ut; *far buona ~ a uno* motta en vennlig; **ceraiuolo** *m* vokshandler; **ceralacca** *f* segllakk; **ceramica** *f* pottemakerkunst; keramikk; **ceramico** (*pl* -ci) keramisk; **ceramista** *m*, *f* keramiker; **cerare** vokse; (*tela*) **cerata** voksdug.

ceraşa *f* kirsebær; **ceraşo** *m* kirsebærtre.

cerbera *m* kerberus, skarp dørvokter; *essere un ~* være streng, påpasselig; *non fare il ~*! ikke vær slem! **cerbiatto** *m* hjortekalv.

cerbonèca *f* dårlig vin; **cerbottana** *f* pusterør.

cerca *f* ettersøkning, tiggergang, innsamling; *andare in ~* søke; *andare alla ~* tigge (om munk); **cercamine** *m* inv. minesøker; **cercare** (*è*), ~ (*di*) *qualcosa* søke, lete (etter) noe; ~ *di* søke, prøve å ...; *andare a ~* hente, oppsøke; *chi cerca trova*

den som leter, han finner; *cercò l'uomo* (spøk. etter Diogenes) jeg søker mennesket; **cercata** *f*, *dare una ~* foreta en flyktig ettersøkning; **cercatore** *m* (*f* -trice) søker; *frate ~* tiggermunk.

cèrchia *f* ringmur; *fig.* krets; **cerchiàio** *m* bøkker; **cerchiare** (*è*) legge på tønnebånd, hjulring; **cèrchio** *m* krets, krans, ring; hjulring; tønnebånd; omgi- velse; *dare un colpo al ~ e uno alla botte* (*fig.*) gi noe rett til begge parter; **cerchiòne** *m* felg, hjulring; **cèrcine** *m* bærekrans, fallhatt.

cereale korn-; **cereali** *m* *pl* kornsorter.

cerebrale hjerne-; intellektuell; *sostanza ~* hjerne- substans; **ceremonia** *se*: **cerimonia**.

cèreo voks-; likblek; **cereria** *f* voksfabrikk; **cerètta** *f* pomade(stang); skokrem; **cerfoglio** *m* kjørvel; **cerfuglio** *m* hårvase, -tufs.

cerimonia *f* seremoni; *fig.* omsvop; *abito da ~* festdrakt, galla; *senza cerimonie* uten dikkedarer; *non facciamo cerimonie!* la oss sløyfe formalitete- ne! **cerimoniale** seremoniell; ~ *m* seremoniell; seremonibok; **cerimonière** *m* seremonimester; **ce- rimoniòso** full av seremonier, omstendelig, affek- tert.

cerinàio *m* fyrstikkselger; **cerino** *m* voksfyrstikk; stort voksllys.

cèrna *f* utvalg; *hist.* milits; **cernècchio** *m* hårlugg, -lokk; **cèrnere** velge ut; skjelne; **cèrnida** *f* land- vernsoldat, milits; **cernièra** *f* hengsle, veskeboyle; skruestikke med høyle; **cèrnita** *f* utvalg; **cèro** *m* stort voksllys, alterlys; **ceroferario** *m* vokslysbæ- rer; **ceròne** *m* sminkevoks; **ceroplàstica** *f* voksmo- dellering; **ceròso** voks-; **ceròtto** *m* med. plaster; *fig.* plageånd; svekling; dårlig maleri.

cerretano *m* markedsroper; kvakksalver, sjarlatan; **cerrèto** *m* eikeskog; **cerro** *m* frynse, hårdusk; sl. eik.

certame *m* poet. kamp; *singolar ~* duell (*gl.*).

certèzza *f* sikkerhet, visshet; **certificare** (-ti-) attes- tere, bevitne; **certificato** *m* attest, sertifikat; **cèro** viss, sikker; ~ *adv.* = *certamente* sikkert; abso- lutt, ja visst; *un ~* en eller annen; *un ~ non so* che noe visst, et visst ...; *di ~, per ~* sikkert; *certi* *pl* noen.

certòsa *f* kartenserkloster; **certoşino** *m* kartenser- munk; **certuno** (*srl. pl*) noen, enkelte.

cerùleo himmelblå; **cerume** *m* voksavfall; ørevoks; **ceruminòso** voks-; voksdannende; **cerussa** *f* bly- hvitt; sminke; **cèrva** *f* hind; **cervellata** *f* sl. pølse.

cervellètto *m* (*anat.*) den lille hjerne; **cervellino** *m* egensindig, ufornuftig person; **cervello** *m* (*pl* le *cervella*; *fig.*: i *cervelli*) hjerne; *fig.* forstand; *chi non ha ~ abbia gambe* det en ikke har i hodet, har en i bena; *avere il ~ a posto* ha ben i nesen; *secondo il proprio ~* etter eget hode; *farsi saltar le cervella* skyte seg en kule for pannen; *mettere il ~ a partito* komme til fornuft; *stare in ~* være fornuftig; *stillarsi il ~* bryte sitt hode; *uscire di ~* gå fra forstanden; **cervellòne** *m* dumrian; **cervellòtico** (*pl* -ci) merkverdig, fantastisk; **cèrvia** *f* (*F*) hind.

cervicale nakke-; **cervice** *f* nakke; *uomo di dura ~* stivnakke; **cervière** *m* (*lupo*) ~ gaupe; **cervino** hjorte-; **cèrvo** *m* hjort; ~ *volante* drage (leketøy); sl. bille; **cervògia** *f* sl. øl; **cervòna** *f* sl. lim.

cerziorare (*ò*) *jur.* underrette; advisere, fastslå; *refl.* forvisse seg.

ceşareo keiserlig; *taglio ~* keisersnitt; **ceşarismo** *m* enevelde.

cecellare (è) siselere; **cecellatore** *m* siselør; **cecellatura** *f* siselering; **ceçello** *m* gravstikke.
cesena *f* sl. trost; **ceçola** *f* (srl. pl) saks.
cespite *m* grasdott, buskas; *fig.* (inntekts)kilde;
cespo *m* grasdott, busk; **cespuglio** *m* busk(as), kratt; **cespuglioso** krattbevokst.
cessare (è) opphøre; **cessazione** *f* opphør; avståelse, overdragelse; *far ~ di* overdra; *~ del lavoro* arbeidsnedleggelse; *~ dei pagamenti* betalingsstans; **cessino** *m* gjødsel, avfall; **cessionario** *m* den som noe overdras til; **cessione** *f* avståelse, overdragelse; **cesso** *m* do, W. C.
cesta *f* (stor) korg; korgfull; sl. vogn; **cestaio** *m* korgmaker; **cestella** *f* liten korg; **cestinare** kaste i papirkorga; kassere, avvise; **cestino** *m* liten korg; papirkorg; gangkorg; *~ da viaggio* matkorg; **cesto** *m* korg; busk, tott; (sports)hanske; **cestola** *f* fuglefelle av vidjer; **cestone** *m* stor korg.
cesura *f* cesur, verspause.
cetaceo hval(fisk)-; *~ m* hval.
ceto *m* stand, klasse, (befolknings)lag; *zool.* hval; *~ medio* middelstand; *~ operaio* arbeiderklasse.
cetra *f* mus. sitar.
cetriolino *m* agurk; **cetriuolo** *m* agurk; *fig.* fjols; *cetrioli sott'aceto* agurker i lake.
ché hva (for noe)? hvor meget? hvilken? hvilket? hva for en? *a ~ ?* til hva? *con ~ ?* med hva? *di ~ ?* om hva?; (*relativt*) som; *ciò ~* det som; *nel tempo ~* på den tid da, dengang; *~ è ~ non è* plutselig; (*konj.*) at, slik at; *so ~ è vero* jeg vet at det er sant; *~ non* uten at; *non rivedo mai questi luoghi ~ non mi ricordi di lei* jeg kan aldri se disse steder igjen, uten at jeg minnes henne; (*utrop*) at, gid, så vidt, mon; *~ il diavolo lo porti!* gid fanden tok ham (det)! *~ sia pazzo?* er han gal, tro? *~ io sappia* så vidt jeg vet; *~ bella!* for en pen pike! (*sammenlignende*) enn, bare; *un altro ~ lui* en annen enn han; *non pensa ~ a lui* han tenker bare på seg selv; *non è ~ lui* det er bare ham; *~ m, un ~ di aristocratico* noe aristokratisk; *non è un gran ~* det er ikke noe særlig; *un certo ~, un certo non so ~* noe, et visst, et eller annet; **ché** (*skrives med aksent*) fordi, derfor; **chè!**, *ma ~!* nei! det er ikke mulig! **checchessia** hva som helst.
chellerina *f* serveringsdame.
chepi, cheppi *m inv.* sl. lue av stivt lær.
chèppia *f* stamsild; **chèrica** *etc.* se: *chierica*.
chèrmes *m* skjoldlus; **chèrmişi** *m inv.* karmosin- (rødt); **chèrmişino** karmosin.
cherubico (pl -ci) kjerub-; **cherubino** *m* kjerub;
chetare (è) få til å tie, berolige; *refl.* tie; **chetichella**, *alla ~* i all stillhet; **chèto** rolig.
chi hvem? *di ~* hvis?; (hvem, den) som; *~ vuole vada* den som vil, kan gå; *cerco ~ mi possa aiutare* jeg søker en som kan hjelpe meg; *c'è ~ lo dice* der er dem som sier det; *~ non lo sapesse, la festa è rimandata a domenica* hvis noen ikke skulle vite det, så er festen utsatt til søndag; *la cosa, ~ ci pensi un pochino, non è difficile* hvis en tenker seg litt om, er saken ikke vanskelig; (*ubestemt*) den ene ... den andre; noen ... andre; *~ rideva, ~ s'arrabbiava* noen lo, andre var rasende.
chicchiera *f* prat, snakk; sladder; *far due, quattro chiacchiere* slå av en prat; **chicchierare** (*chià-*) snakke; sladre, sludre; **chicchierata** *f* passiar, prat; sladder; *fare una ~* slå av en prat; **chicchiericcio** *m* skravl, skral; **chicchierino** *m*

skravlebotte; sladrehank; sl. blonde; **chicchierio** *m* stadig prat, snakk; **chicchierone** *m* (*f* -ona) skravlebotte; sladrehank.
chiama *f* navneopprop, appell; *fare la ~* rope opp navnene; **chiamare** (til)kalle; innkalle; rope opp; nevne; innby; ringe opp, telefonere til; *prate; andare a ~ uno* hente en; *mandare a ~ uno* sende bud etter en; *refl.* hete; *mi chiamo Pietro* jeg heter Peter; *chiamarsi soddisfatto* erklære seg tilfreds; **chiamata** *f* rop; telefonoppringning; melding om å komme i telefonen; innkalling; stikkord; (*typ.*) henvisningstegn; *segnale di ~* (telefons) kallesignal; **chiamatore** *m* (*f* -trice) (opp)roper.
chianti *m* egn i Toscana, berømt rødvin.
chiappa *f* fangst, bytte; (*F*) balle (= *natica*); **chiappacani** *m inv.* (*F*) hundefanger; **chiappaminchioni** *m inv.* bondefanger; **chiappamosche** *m inv.* fluefanger; *fig.* døgenikt; **chiappanuvoli** *m inv.* oppblåst, unyttig menneske; **chiappare** gripe, snappe, erverve seg; overraske; **chiapparèllo**, **chiapperèllo** *m* svik, list; **chiappino** *m* politibetjent.
chiara *f* eggehvite; **chiaranzana**, **charentana** *f* sl. dans; *fig.* leven; **chiarèto** lys; *~ m* fransk rødvin; **chiarèzza** *f* klarhet; berømmelse; **chiarìa** *f* klarhet; **chiarificare** (-ri-) klare (av), oppklare; **chiarificazione** *f* opp-, avklaring; **chiarimento** *m* forklaring, opplysning; oppklaring; **chiarire** (-isco) (for)klare; oppklare, opplyse; *refl.* oppklares; forvisse seg; **chiarissimo** høystæret, utmerket (i titler); **chiarità** *f* sj. lysning (vær, skog); **chiaritoio** *m* filter; sted hvor en filtrerer; **chiaritura** *f* filtrering, klaring.
chiaro klar, lys; *~ m* lysning, klarhet; *~ di luna* måneskinn; *mettere in ~* oppklare; *~ e tondo* klar(t) og tydelig; *non vedo ~ in questa cosa* jeg ser ikke klart i denne sak; *un vestito ~* en lys drakt; *venire in ~ d'una cosa* bli klar over noe; *parlare a chiare note* snakke åpent, rett fra posen; **chiarore** *m* skinn, glans; **chiaroscuro** *m* halvllys, skumring; blanding; lys, mørke; sorg, glede; etc.; **chiaroveggente** klarsynt, synsk; **chiaroveggenza** *f* klarsynthet, synskhet.
chiassare støye; **chiassata** *f* støy, leven, spøk; *fare una ~ a uno* holde en straffepreken for en; **chiassèto** *m* smau, blindgate; **chiasso** *m* støy, spetakkel, larm; støyende munterhet; skjennepreken; *far ~* støye; *fare un ~ del diavolo* holde et helvetes spetakkel; *una scoperta che ha fatto ~* en oppdagelse som har vakt oppsikt; **chiassone** *m* bråkmaker; **chiassoso** larmende, skrikende.
chiatta *f* pram, ferje; **ponte di chiatte** pongtongbru; **chiattaiuolo** *m* pramfører, ferjemann; **chiatto** lav, flat.
chiavaccio *m* slå; **chiavàio** *m* nøkkelsmed; **chiavarda** *f* bolt; **chiave** *f* nøkkel; *mus.* nøkkel, tast, tangent; *~ dell'arco* sluttstein i hvelving; **chiudere a ~** låse; *~ maschia, femmina* kompakt, hul nøkkel; *~ falsa* dirk; *essere fuori di ~* være ustemt; *fig.* være utenfor; *~ inglese* skrunøkkel; yale-nøkkel; *mettere, tenere sotto ~* sette, holde under lås og lukke; *stare in ~* holde tonen, stemningen; *~ della volta* sluttstein (og *fig.*); **chiavetta** *f* kran; splitt(pinne); **chiavica** *f* avlopskanal, sluse; **chiavistello** *m* slå; opptrekker (ur).
chiazza *f* flekk, plett; **chiazzare** flekke.
chicca *f* slikkeri, konfekt; **chicchera** *f* liten kopp.
chicchessia hvem som helst.
chicchiriare gale; **chicchiriata** *f* hanegal; **chicchi-**

richi *m* kykeliky; **chicco** *m* kjerne.
chiedere forlange, be, spørre; tigge; ~ *di uno* spørre etter en; ~ *un piacere a uno* spørre en om en tjeneste; ~ *la strada* spørre etter veien; **chiedibile** som kan forlanges.
chièrica *f* kronraking, tonsur; *fig.* geistlighet; **chiericato** *m* geistlighet; **chiericheria** *f* geistlighet; **chièrico** *m* (*pl -ci*) klerk, geistlig, messetjener, korgutt; **chier(i)cuto** kronraket.
chièsa *f* kirke; *in ~ coi santi e in taverna coi birbanti* en må tute med de ulver som er ute; *andare in ~* gå til kirke; **chièsetta** liten kirke.
chièsi, chièsto *se: chiedere*; **chièsta** *f* krav; forespørsel; frieri; **chièsuola** *f* liten kirke; *fig. neds.* klikk, klubb; *mar.* kompasshus.
chifel, chiffero *m* horn (= bakverk).
chiglia *f* kjø; **chilèno** *se: cileno*.
chilificare (*-li-*) fordøye; **chilificazione** *f* fordøyelse; **chilo** *m* magesaft; kilogram; *fare il ~* fordøye maten, hvile etter maten; **chilociclo** *m* kilocykel; **chilogramma, chilogrammo** *m* kilogram; **chilometriggio** *m* kilometerantall; **chilométrico** (*pl -ci*) kilometer-; **chilometro** *m* (*forkortet: km*) kilometer; ~ *quadrato* (*fork.: km.q.*) kvadratkilometer; **chilowatt** *m* kilowatt.
chimèra *f* kimære; *fig.* hjernespin; **chimèrico** (*pl -ci*) kimærisk, fantastisk.
chimica *f* kjemi; **chimico** (*pl -ci*) kjemisk; ~ *m* kjemiker; **chimificare** (*-mi-*) fordøye; **chimificazione** *f* fordøyelse; **chimo** *m* mageinnhold, mageveling.
china *f* skrent, skråning; femmer i terningspill; *a ~* skrå; *alla ~* nedad; *brutta ~* (*fig.*) skråplan; **china(china)** *f* kinatre, -bark; kinin; **chinamènto** *m* boyning; **chinare** bøye, senke; *refl.* bøye seg; **chinato** bøyd, hellende; tilsatt kinin.
chincàglie *f pl* isenkram, galanterivarer, nips; **chincaglière** *m* isenkremmer; **chincaglieria** *f* isenkram(butikk), galanterivarer, nips.
chinese = *cinese*; **chineseria** *f* nips; *fig.* pirk.
chinina *f* kinin; **chinino** *m* kininpreparat.
chino bøyd; *a capo ~* med bøyd hode.
chinotto *m* en sitrusfrukt; bittersøtt sodavann.
chioccare (*ò*) smelle, smekke, knalle.
chioccia *f* rugehøne, kylling-; **chiocciare** (*ò*) kakle; **chiocciata** *f* kull (kyllinger).
chiocciola *f* snegl; *scala a ~* vindeltrapp; **chiocciolaio** *m* sneglesamler, -selger.
chiocco *m* smell, smekk; **chioccolare** (*-òc-*) slå (triller), synge; sprudle; **chioccolatore** *m* lokkefugl; **chioccolio** *m* fuglesang; sprudling; **chioccolo** *m* fuglefloyte; fuglepip; fuglejakt med floyte.
chiodaia *f* naglejern; **chiodaiuolo** *m* spikermaker; *fig.* en som stifter gjeld; **chiodame** *m* utvalg av spiker; **chiodare** *sj.* spikre; **chiodatrice** *f* nittemaskin; **chiodatura** *f* nitting; **chioderia** *f* spikerfabrikk, -utvalg; **chiodino** *m* liten sopp; **chiòdo** *m* spiker, nagle; *fig.* gjeld; *battere il ~* *mentre è caldo* smi mens jernet er varmt; *avere un ~* *al capo* ha hodepine; *chiodi di garofano* hel nellik; *piantar chiodi* stifte gjeld; *roba da chiodi* forferdelige, dårlige ting; ~ *scaccia* ~ ondt skal med ondt fordrives; ~ *solare* sterk hodepine etter solstikk; *tenere uno al ~* holde en i ånde; *stare al ~* være opptatt, stå på pinne.
chiòma *f* hår(manke); trekrone; komethale; **chiomato** behåret, med langt hår.
chiòsa *f* randnote, merknad, glose; **chioşare** (*ò*)

kommentere, fortolke; **chioşatore** *m* (*f -trice*) kommentator, fortolker; **chiòsco** *m* kiosk, lysthus.
chiòstra *f se: chiostro*; ~ *dei denti* tanngard; ~ *dei monti* fjellgard (= rekke); **chiòstro** *m* kloster(gang); innelukke; klosterliv.
chiòtto stille, rolig.
chiragra *f* håndgikt; **chiràgrico** (*pl -ci*) håndgikt-; **chiragròso** som lider av gikt i hendene; **chirie** *m* kirkebønn (kyrie eleison); **chirografario, creditore** ~ håndskriftskreditor; **chirògrafo** *m* håndskrift(skrav), -fordring.
chiromante *m, f* spåmann, -kone; **chiromanzia** *f* kunsten å spå i hånden.
chiròttero *m* flaggermus, skinnveng.
chirurgia *f* kirurgi; **chirùrgico** (*pl -ci*) kirurgisk; **chirurgo** *m* (*pl -ghi*) kirurg.
chisciottèscò (*pl -chi*) svermerisk, fantastisk.
chissà? hvem vet? **chissisia** hvem som helst.
chitarra *f* gitar; **chitarrista** *m* gitarist; **chitarrino** *m* liten gitar; **chitarronata** *f* gitarklimping; sjusket, overflatisk dikt.
chitina *f* kitin; **chiù** *m* hornugle.
chiudènda *f* innhegning; **chiudere** lukke, inneslutte; folde sammen; avslutte, ende; ~ *a chiave* låse; ~ *la stalla quando sono scappati i buoi* lukke brønnen når barnet er druknet; ~ *la via a uno* stå i veien for en (*og fig.*); *refl.* skyte til; samle, konsentrere seg; **chiudimènto** *m* (til)lukking; **chiunque** enhver som, hvem som helst; **chiùrlo** *m* spove; **chiùsa** *f* sluse, demning; bergpass, innhegning; *litt.* avslutning, klausula; **chiùsi** *se: chiudere*; **chiusino** *m* (brønn)deksel; **chiùso** (inne)lukket; *fig.* innesluttet; ~ *m* innhegning; *mente chiusa* ringe begavelse; *odor di ~* innestengt luft; *a occhi chiusi* blindt; *a porte chiuse* for lukkede dører; ~ *al transito* gjennomkjørsel, -gang forbudt; ~ *l'incidente!* tvisten er løst, bilagt! **chiusura** *f* (av)slutning; ~ *delle iscrizioni* siste innskrivningsfrist; ~ *lampo* lynlås, glidelås.
ci, c' oss; her, der, dit; derav; ~ *penso* jeg tenker på det, apropos; ~ *ho piacere* det gleder meg; *non c'è male!* det er ikke dårlig!
ciaba *m* lappeskomaker (*sj.*); skravlebøtte; *fare il ~* (*fig.*) preke, dosere, holde foredrag; **ciabare** skravle; **ciabatta** *f* tøffel, hussko; nedtråkket sko; *fig.* slurv(e), vrak; *vecchia ~!* (*fam.*) elsklingen min! **ciabattino** *m* lappeskomaker, skoflikker; *fig.* fuser; **ciabattare** tråkke ned sko, slepe skoene etter seg; **ciabattata** *f* slag med en tøffel; **ciabattone** *m* (*f -ona*) en som sleper skoene; sjusket person; fuser.
ciacche! plump! plask! **ciacchero** *m dial.* skurk, slyngel; **ciacciare** *dial.* spille viktig, være geskjeftig; vimse, blande seg i uvedkommende ting; **ciaccione** *m* viktigper.
cialda *f* krumkake; **cialdonàio** *m* krumkakebaker, -selger; **cialdone** *m* krumkake.
cialtronaglia *f* sluskepakk; **cialtrone** *m* (*f -ona*) simpel, liderlig, sjusket person; **cialtronata, cialtroneria** *f* sjusketethet, liderlighet, fusk.
ciambèlla *f* krans (bakverk); (luft)pute; bærekran (til hodet); bitering; *non tutte le ciambelle riescono col buco* det er ikke alt som lykkes; **ciambèllaio** *m* kransebaker, -selger; **ciambellano, ciamberlano** *m* kammerherre; **ciambellina** *f* krans, kringel; ~ (*d'avorio*) bitering; **ciambola** *f* sladrekjerring; **ciambolare** sladre, skravle; **ciambolone** *m* (*f -ona*) skravlebøtte.
ciampanelle *f pl.* dare in ~ gå i surr, våse, vrøvle;

ciampicare (*à*) snuble, sjokke; arbeide sent; **ciampicòne** *m* en som snubler; *fare un ~* snuble.
ciàna *f* ustelt kvinnfolk, sladrekjerring.
ciànca *f* (*F*) ben, legg; **cianchettare** slenge med bena, trippe.
ciancerello *m* vrovlekopp; **ciància** *f* snakk, vrov; **cianciafruscola** *f* bagatell, småtter; **cianciaménto** *m* sludder; **cianciare** sludre, spoke; *tu cianci troppo!* du snakker for meget! ~ *al vento* snakke tull, tove; **cianciatóre** *m* (*f* -trice) skravlebotte; **ciancicare** (*cià-*) stamme, radbrekke; **ciancicòne** *m* (*f* -ona) som stammer, snakker dårlig; **ciancione** *m* (*f* -ona) sludrekopp; **ciancugliare** radbrekke, stamme.
cianésco (*pl* -chi) sjusket, pobelaktig; **cianfruglióne** *m* (*f* -ona) sjusket fyr; fusker; **cianfrusaglia** *f* småting; **cianfrugliare** fuske; **ciangolare** sladre; stamme; **ciangottare** (*ò*) tale utydelig, gebrokkent; radbrekke (språk); **ciangottio** *m* stadig stamming, lalling; **ciangottóne** *m* (*f* -ona) en som taler utydelig.
ciano *m* kornblomst; slusk; **cianografia** *f* blåtrykk; **cianòsi** *f* blå hudfarge; **cianoso** cyanholdig; **cianotico** (*pl* -ci) blå i ansiktet; **ciànta** *f* uttråkket sko (brukt som toffel); **cianuro** *m* cyan.
ciào! mor'n! god dag! farvel! (når en er dus).
ciàppola *f* gravstikke, etsenål.
ciaramèlla *f* sekkepipe.
ciàrla *f* snakkesalighet; sladder(historie); usant rykte; **ciarlare** skravle, prate, vrovle; **ciarlata** *f* prat; **ciarlatanata**, **ciarlataneria** *f* markedsskrikeri; **ciarlatanésco** (*pl* -chi) sjarlatanaktig; **ciarlatano** *m* markedsskriker, sjarlatan, kvaksalver, svindler; *la vipera morde il ~* den som graver en grav for andre, faller selv i den; **ciarliero** snakkesalig; ~ *m* = **ciarlóne** *m* (*f* -ona) pratmaker.
ciarpame *m* skrot, skrap; **ciarpóne** *m* fusker.
ciascheduno, **ciascuno** enhver, hver især.
cibare fore, nære; *refl.* ernære seg (*og fig.*); **cibària** *f* næringsmiddel; **cibàrio** nærings-; **cibo** *m* mat, føde, næring; **cibirio** *m* monstrans; **cibrèo** *m* ragout; *fig.* rot, miskmask.
cica *f* slett intet; *non valer una* ~ være null verdt.
cicala *f* cikade; *fig.* plagsom, snakkesalig person; *grattar la pancia alla ~* få en til å snakke; **cicalaménto** *m* prat; **cicalare** snakke, vrovle; **cicalata** *f* endeløst prat, sludder; **cicaléccio** **cicaléggio**, **cicalio** *m* hoyrostet, langvarig snakk; **cicalino** *m* tekn. summer, brummer.
cicatrice *f* arr (etter sår); **cicatricola** *f* merke; **cicatrizzare** danne arr; *refl.* danne arr; begynne å leges; **cicatrizzazione** *f* arrdannelse.
cicca *f* sigarettstump; *non vale una* ~ (*F*) det er intet verdt; *mezza* ~ utmagret person; ~ ~! æ bæ! **ciccaiuolo** *m* stumpesamler; **ciccare** tygge stumper, tygge skrå; *fig.* ergre seg; **cicchétto** *m* dram, drink; *fig.* bebreidelse.
ciccia *f* kjøtt (srl. barnespråk); **cicciolo** *m* utvekst (på sår); stekte fleskebiter; *far ciccioli d'uno* hogge en i biter; **ciccione** *m* (*f* -ona) tykksak; **ciccióso**, **cicciuto** kjøttfull, fet.
cicèrbita *f* bot. svinemelk; **cicèrchia** *f* flatbelg.
ciceróne *m* fører, guide; **cicisbeare** være galant, kurtisere damer; **cicisbeatura** *f* galanteri, kurtise; **cicisbeò** *m* oppvartende kavalier, laps.
ciclamino *m* alpefiol, cyklamen.
ciclico (*pl* -ci) som hører til, kjennetegner en sykklus; **ciclişmo** *m* sykkel sport; ~ *su pista* veddeløps sykling; ~ *su strada* landeveislop; **ciclista**

m. *f* syklist; sykkelreparator; **ciclistico** (-ci) sykkel-; *escursione ciclistica* sykkelstur; **ciclo** *m* sykklus; krets(løp); **ciclomotóre** *m* knallert; **ciclomotorista** *m.* *f* knallertkjører; **ciclóne** *m* syklon, hvirvelvind, skypumpe; **ciclópe** *m* kyklop; **ciclópico** (*pl* -ci) kyklopisk; **ciclostilare** stensilere; **ciclostile** *m* stensilmaskin; **ciclotróne** *m* syklotron.
cicògna *f* stork; **cicòria** *f* sikori; **cicuta** *f* bot. selsnepe; **cièca** *f* liten ål.
cièco (*pl* -chi) blind; *alla cieca* blindt; *finestra cieca* blindt vindu; *intestino ~* blindtarm; *lanterna cieca* blendlykt; *mosca cieca* blindebukk; *non aver da far cantar un ~* være lutfattig; *vicolo ~* blindgate.
cièlo *m* himmel; luft, klima; forsyn; skjebne; tak; *per amor del ~* for himmelens skyld; *grazie al ~* gudskjelov; *lo sa il ~* det vet Vårherre; *muover ~ e terra* sette himmel og jord i bevegelse; *fulmine a ciel sereno* lyn fra klar himmel; *portare ai sette cieli* heve til skyene; *non sta nè in ~ nè in terra* det hører ingensteds hjemme; *toccare il ~ con un dito* være overlykkelig; *voglia il ~ che...* Gud gi at...
cièra *se*; *cera*.
cifra *f* siffer, talltegn, kode; monogram; ~ *d'affari* omsetning; *una bella ~* en stor sum; *telegramma in ~* kodetelegram; **cifrare** siffrere, skrive i kode; forsyne med monogram; **cifrario** *m* kodenøkkel; **cifrato** kode-; skrevet i kode.
ciglio *m* (*pl* le ciglia, (*fig.*) i cigli) øyehår; øyebryn; *fig.* kant, brem; *senza batter ~* uten å blunke; *in un batter di ciglia* på et øyeblikk; **ciglióne** *m* (grofte)kant, demning; **cigliuto** med lange øyevipper.
cigna *f* rem, belte, *se*; **cinghia**; **cignale** *m* villsvin; **cigno** *m* svane; *fig.* berømt dikter, musiker; *il canto del ~* svanesangen.
cigolaménto *m* knirk(ing); **cigolare** (*i*) knirke, knitre; **cigolio** *m* stadig knirking.
cilèno chilensk; ~ *m* chilener.
cilècca *f* drilleri, erting, falskt løfte; *far ~ a uno* holde en for narr; *far ~* klikke.
cilicio, **cilizio** *m* grovt klesplagg, belte med knuter (som bæres for å gjøre bot); striskjorte; *fig.* ethvert klesplagg som plager en; plageånd.
ciliègia *f* kirsebær; *una ~ tira l'altra* (*fig.*) her går det for seg (sies når ting skjer i rask rekkefølge); *l'amico Ciliègia* (spøk.) Hr. N. N. **ciliègio** *m* kirsebærtre; **ciliègiuolo** kirsebærfaget.
cilindrare valse, valke; **cilindrata** *f* sylindervolum; **cilindratura** *f* valsing, valking; **cilindrico** (*pl* -ci) sylindrisk; **cilindro** *m* sylinder, valse, trommel; høy hatt.
cima *f* topp, tind; *in ~* ovenover, ovenpå, øverst; *in ~ a* ovenover, ovenpå; *da ~ a fondo* fra øverst til nederst; *sei in ~ dei miei pensieri* jeg tenker kun på deg; *una ~ d'uomo* en fremragende mann; *non è una ~* han er ikke særlig skarp, flink; **cimare** klippe, stusse, beskjære; **cimaşa** *f* gesims, utspring; **cimata** *f* overskjæring, stussing; **cimatóre** *m* (*f* -trice) en som overskjærer (srl. tøy); **cimatura** *f* overskjæring (av tøy); klippull, lo.
cimba *f* liten båt; **cimbalo** *m* cymbal, bekken; *se*; *cembalo*; *essere in cimballi* være opprømt.
cimbràccola *f* liderlig kvinnfolk, ludder.
cimèlio *m* klenodie, kostbar antikvitet.
cimentare (*è*) (stille på) prøve; risikere, våge; utfordre, provosere; *refl.* driste seg; **cimentarsi con uno** utfordre, måle seg med en; **ciménto** *m* (farlig)

prove, risk; *mettere a ~* sette på prøve, på spill; **cimentoso** farlig, risikabel.

cimice *f* veggelus; tegnestift; **cimiciào** *m* skittent hus, lusebol.

cimièro *m* hjelmpryd; **ciminièra** *f* mar. skorstein; fabrikkpipe; **cimino** *m* bot, karve.

cimitèro *m* kirkegård; *fig.* utdødd by, øde sted.

cimosa *f* kant, jare (på tøy).

cimurro *m* hvalpesyke; sterk forkjølelse, snue.

cinabro *m* sinober; *poet.* rødfarge (lepper).

cincia *f* meis; **cincialleggra**, **cinciarèlla** *f* zool. meis.

cinciglia, **cincilla** *f* chinchilla.

cin cin! (*F*) skål.

cincinnare *sj.* pynte (håret).

cincischiare (*-isc-*) skjære skjelt, forskjære; skjære med sløv kniv; *~ (le parole)* sluke ordene, snøve, hakke og stamme; **cincischione** *m* snøvler, en som taler langsomt og besværlig.

cine, **cinema** *m* inv. kino; **cineàsta** *m* filmkunstner, -mann; **Cinecittà** *f* filmby (i Roma); **cinedramma** *m* filmdrama; **cinefobia** *f* hunderedsel; **cinègica** *f* jakt (med hunder); **cine(ma)giornale** *m* lydfilmavis; **cinelandia** *f*, *la ~* filmverdenen; **cinematografàio** *m* (noe neds.) filmmann; **cinematografare** *filme*; **cinematografia** *f* film(kunst), kinoforestilling; **cinematográfico** (*pl -ci*) film-; **apparecchio** *~* filmapparat; **artista** *~* filmkunstner; **ripresa cinematografica** filmopptak; **proiezione cinematografica** filmfremvisning; **propaganda cinematografica** kinoreklame; **regista** *~* filminstruktør; **spettacolo** *~* kinoforestilling; **stella cinematografica** filmstjerne; **studio** *~* filmatelier; **cinematògrafo** *m* kino; filmapparat.

cineraria *f* bot. cineraria; **cinerario** aske-; **urna cineraria** askeurne; **cinèreo** askegrå, -blond; **cinerizio** askegrå.

cineromanzo *m* filmroman.

cinèse kinesisk; *~ m* kineser; *parlo ~?* snakker jeg kinesisk (siden du ikke forstår meg)? **tavolini alla ~** settbord; **cineseria** kineseri.

cinesiterapia *f* sykegymnastikk.

cineteatro *m* kino; **cineteca** *f* filmarkiv.

cinético kinetisk; **cingallègra** *f* sl. meis.

cingere omgjorde, omgi, omfavne; *~ d'assedio* beleire; *~ la corona* ta kronen på, la seg krone.

cinghia *f* rem; *tirar la ~* spenne livremmen inn (*fig.*); **cinghiàle** *m* villsvin; **cinghiare** omgi (med rem); **cinghiàta** *f* remslag; **cingimènto** *m* det å omgi, omgjorde.

cingolato med larvefotter; **carro** *~* beltebil; **cingolo** *m* belte; **cingoli** larvefotter; *~ di (el.: della) castità* kyskhetsbelte; **propulsione a cingoli** beltehjulstrekk.

cinguettare (*é*) kvitre, pludre; **prate**; **cinguettio** *m* kvitter, pludring.

cinico (*pl -ci*) kynisk; *~ m* kyniker; **cinigia** *f* aske med glori i; **ciniglia** *f* silkesnor; **cinismo** *m* kynisme; **cinnamomo** *m* kanel(tre), kamfer(tre).

cinquanta femti; **cinquantenàrio** femtiårs-; *~ m* femtiårsdag; **cinquantènne** femtiåri(n)g; **cinquantèsimo** femtiende; *~ m* femtiendedel; **cinquantina** *f*, *una ~* et halvt hundre stykker; **essere sulla ~** være omkring de femti; **cinque** fem; **cinquecentèsco** (*pl -chi*) fra 1500-tallet; **cinquecentista** *m* forfatter, kunstner fra 1500-tallet; **cinquecento** fem hundre; *il ~* 1500-tallet, det 16. århundre; **cinquina** *f* ca. fem; kvintene (i lotteri).

cinsi se; **cingere**; **cinta** *f* ringmur, omkrets, område; **mura di ~** ringmur; **cinto se**; **cingere**; *~ m*

omkrets, belte; *~ ernario* brokkbelte; **cintola** *f* belte(sted), liv; lend, hofte; **cintura** *f* belte(sted); *~ di castità* kyskhetsbelte; *~ di salvataggio* redningsbelte; **cinturino** *m* (skjorte)linning; sabelgeheng; **cinturone** *m* pistolbelte.

ciò det; *a ~* derfor, i den hensikt; *~ che* det som; *~ non di meno*, *~ nonostante* ikke desto mindre; *per ~* derfor, i den hensikt.

ciocca *f* bunt, bukket, (hår)lokk; **viola** *~* levkøye.

cioccia *f* (barnespråk) bryst; **ciocciare** patte.

ciocco *m* (*pl -chi*) trekloss; *fig.* klossmajor; **cioccolata** *f* sjokolade; **cioccolatièra** *f* sjokolademugge; **cioccolatière** *m* sjokoladehandler, -fabrikant; **cioccolatino** *m* konfekt; *~ purgativo* avføringspastill (for barn); **cioccolato** *m* sjokolade (i fast form).

ciocia *f* sl. sandal; **ciociàro** *m* en som går med *ciocia*, bonde (i Romas campagna).

ciòè nemlig; *~ a dire* det vil si.

cioncare (*ò*) drikke meget; **cioncatore** *m* (*f -trice*) drukkenbolt.

ciøndola *f* sjuskedorte; **ciondolamènto** *m* dingling; **ciondolare** (*ò*) dingle, tumble, rave; slentre, drive dank; *~ la testa* rokke med hodet; **ciøndolo** *m* dingeldangel; øredobb; **ciondolone** *m* lathans; dagdriver; **ciondolone**, **ciondoloni** dinglende, hengende.

ciononostante ikke desto mindre.

ciotola *f* liten skål, fat; **ciottolare** (*ò*) brulegge, steinlegge; **ciottolata** *f* steinkast; **ciottolato** *m* steinlegning; **ciottolo** *m* brustein, rund stein, rullestein; **ciottoloso** steinet.

cipiglio *m* det å rynke pannen, harmt åsyn.

cipolla *f* løk, knoll; lomueur; (lampe)kolbe; *man-giar pane e cipolle* leve kummerlig; **cipollaio** *m* løkseng; løkhandler; **cipollata** *f* løkmat; *fig.* dreppe, kjedsommelig historie; **cipollato** løkformet; **cipollina** *f* liten løk; *~ porraia* purreløk; **cipollino** *m* art marmor; **cipollone** *m* stor løk; (*F*) stort lomueur.

cippo *m* (grav)stein, grensestein; *~ dei chilometri* kilometerstein.

cipressaia *f*, **cipressèto** *m* cypresslund; **cipresso** *m* cypress; **cipria** *f* pudder; **cipro** *m* fin vin fra Kypros.

circa omtrent, om, angående; *~ a* om; *all'incirca* omtrent.

circe *f* tillokkende, fristende kvinne.

circense hist. sirkus-; (*giuochi*) **circensi** sirkusforestilling(er); **circo** *m* (*pl -chi*) sirkus; *~ nomade* omvandrende sirkus.

circolante, **biblioteca** *~* vandrebibliotek; **circolare** (*i*) sirkulere; bevege seg omkring; *~ adj.* sirkel-; **biglietto** *~* rundreisebillett; **lettera** *~* rundskriv; **viaggio** *~* rundreise; *~ f* rundskriv; ringbane (trikk i Roma); **circolarità** *f* sirkelform; **circolazio-ne** *f* omlop, kretslop; trafikk; **acqua di ~** kjølevann; *~ automobilistica* biltrafikk; **cambiale in ~** sirkulerende veksel; **durata di ~** omloppstid; **licenza di ~** internazionale internasjonalt førerkort; *~ monetaria* pengeomlop; **norme di ~** trafikkregler; **circolo** *m* krets, omlop, sirkel, klubb, selskap; *~ vizioso* ringslutning, -gang; ond sirkel; *~ polare artico*, *antartico* nordlige, sørlige polarsirkel.

circoncidere omskjære; **circonciòne** *f* omskjæring; **circonciòso** omskåret; **circondabile** som kan omgis; **circondamènto** *m* det å omgi; **circondare** (*ò*) omgi, omringe; **circondàrio** *m* distrikt; **circondurre** føre i ring, dreie; **circonferenza** *f* omkrets; *~ toracica*

brystmål; **circonflesso** *m.* (*accento*) ~ cirkumfleks; **circonfondere** omgi; **circonfušo** omgitt; **circonlocuzione** *f* omskrivning, omsvop; **circonvallare** omgi med voll, befest; **circonvallazione** *f* ring av voller; **linea di** ~ (ytte) ringlinje; **circonvicino** omliggende; **circonvoluzione** *f* vinding; **circonvoluzioni cerebrali** hjernevindinger.

circonscrivere omskrive, begrense; **circonscrizione** *f* omskrivning, begrensning, distrikt; ~ *elettorale* valgkrets; ~ *giudiziaria* rettskrets; **circospetto** forsiktig; **andare** ~ gå forsiktig fram (*fig.*); **circospezione** *f* forsiktighet; **circostante** omstående; **circostanza** *f* omstendighet, leilighet; ~ *aggravante*, *attenuante* forverrende, formildende omstendighet; **regolarsi secondo le circostanze** innrette seg etter omstendighetene; **trovarsi in circostanze difficili** være i vanskelige omstendigheter; **circostanziare** (*à*) beskrive inngående; **circostanziato** inngående, detaljert; **rapporto** ~ detaljrapport.

circuire (*-isco*) omringe; omgå (*fig.*); **circuito** *m* omkrets, omland; motor-, bilveddelop; strømkrets; **corto** ~ kortslutning; **motore messo a corto** ~ kortslutningsmotor; **circuizione** *f* omgåelse.

circumcirca (*spøk.*) = *all'incirca*; **circumnavigazione** *f* jordomseiling; **circumpolare** som ligger rundt polen.

cirenèo oppofrende, uselvisk; **essere, fare il** ~ ofre seg for andre; **ciriegia** *se: ciliegia*.

cirro *m* cirrussky, fjærsky; **cirrocumulo** *m* makrell-skyer; **cirroși** *f* leversyke; **cirrostrato** *m* slørskyer.

ciàlpino på denne siden av Alpene, sør for A.

ciscranna *f* (dårlig) stol; gammelt møbel; *fig.* gammel kjerring; **cișoia** *se: cessoia*; **cispa** *f* beleg (tørket slim) på øyelokkene; **cispadano** på denne siden av Po, sør for Po; **cisposità** *f* det å ha tørket slim, materie etc. i øynene; **cispòso** med tørket slim, sovn i øynene; **cisterc(i)ense** *m* cistercienser-munk; **cisterna** *f* cisterne, brønn; ~ *di benzina* bensintank; **nave** ~ tankskip; **vagone** ~ tankvogn; **cisti** *f* blære, blæresvulst, cyste; **cisticèro** *m* (*pl -chi*) trikin; **cistico** (*pl -ci*) blære-; **cistifèllea** *f* galleblære; **cistifèllico** (*pl -ci*) galleblære-; *fig.* irritabel, utidig; **cistite** *f* blærebetennelse.

citabile som kan siteres; **citante** (*en*) som siterer; skuespiller; **citare** sitere; stevne; ~ *uno in giudizio* stevne en for retten; ~ *un passo, uno scrittore* sitere et avsnitt, en forfatter; **citarèdo, citarista** *m* sitarspiller; **citatore** *m* (*f -trice*) *sj.* en som siterer; **citatoria** *f* stevning; **citazione** *f* sitat, sitering; stevning; **termine della** ~ stevningsvarsel; ~ *testimoniale* vitnestevning.

citeriore *litt.* dennesidig, som er på denne siden; **cițo** *m* gullregn; **citramontano** på denne siden av fjellene; **cittrato** *m* citrat, sitronsurt salt; **citrico** (*pl -ci*) sitron-; **acido** ~ sitronsyre; **citrullaggine** *f* dumhet; **citrullo** dum; ~ *m* dumrian.

città *f* by; (*i* adresse:) her; (~) *capitale* hovedstad; **la Città Eterna** den evige stad (Roma); **la Città Santa** den hellige stad (Jerusalem); **la** ~ *degli studi* universitetskvarteret; **la Città del Vaticano** Vatikanstaten; **la** ~ *del fiore, dei fiori* Firenze; **abitare in** ~ bo i byen; ~ *alta, bassa* øvre, nedre bydel; **cittadella** *f* citadell, festning; **cittadina** *f* borgerinne; liten by; **cittadiname** *m* neds. borgerflokk, -hop; **cittadinanza** *f* borgerrett, -samfunn; **diritto di** ~ borgerrett; ~ *onoraria* æresborger-skap; **dar la** ~ *a* (*fig.*) oppta, akseptere; **cittadi-**

nèso (*pl -chi*) borgerlig; **cittadino** borgerlig; **by-**; ~ *m* borger, bybeboer; **città-giardino** *m* hageby.

citta *f*, **citto** *m* *dial.* jente, gutt.

ciucaggine *f* dumhet; **ciucaio** *m* eseldriver; **ciuciare** (*ù*) *sj.* hvisle; **ciuco** *m* (*pl -chi*) esel; **il** ~ *dà del bue all'asino* eselet kaller asenet for en stut (sies når en tosk skjeller ut en annen tosk).

ciuffare ta i håret; **ciuffo** *m* hårtott, dott, klynge; **tenere uno per il** ~ holde en i luggen; *fig.* ha en i sin makt; **ciuffolotto** *m* dompapp.

ciurlare vakle; ~ *nel manico* ikke holde ord.

ciurma *f* skipsmannskap (på galei); *fig.* pakk, bande; **ciurmàglia** *f* pakk, bande; **ciurmare** bedra; **ciurmatore** *m* (*f -trice*) bedrager; **ciurmeria** *f* bedrageri.

civaia *f*, (*srl.*) **civaie** *pl* belgfrukter; **civaiuolo** *m* grønthandler; **civanzo** *m* *sj.* rest.

civetta *f* ugle; *fig.* kokette; **far** ~ dukke seg ned; **far la civetta** kokettere; **civettare** (*è*) kokettere; **civetteria** *f* koketteri; **civettone** *m* (*f -ona*) kokette; Don Juan; **civettuolo** kokett.

civico (*pl -ci*) borgerlig.

civile borgerlig, sivil; **diritto civile** borgerlig rett; **matrimonio** ~, **funerale** ~ borgerlig giftermål, begravelse; **avere il coraggio** ~ *di ...* (*iron.*) være så frekk å ...; **festa** ~ offentlig festdag (ikke kirkelig); **guerra** ~ borgerkrig; **parte** ~ sivil part i kriminalsak; **morte** ~ tap av borgerrett; **stato** ~ borgerlig status; folkeregister; **ufficiale di stato** ~ sivilstandsembetsmann som fører register over fødsler og dødsfall, foretar vielser etc.; **civilista** *m*, *f* spesialist i sivilrett; **civilizzare** sivilisere; **civilizzatore** *m* (*f -trice*), *adj.* som siviliserer, sivilisator; **civilizzazione** *f* sivilisasjon; **civiltà** *f* kultur, veloppdragenhet; **trattare con** ~ behandle vennlig; **civilismo, civismo** *m* borgersinn.

cla(c)chettista *m*, *f* steppedanser(inne); **clacson** *m* (bil)horn; **clamide** *f* antikk kappe.

clamore *m* skrål, skrik, bråk; **clamoroso** larmende; **clandestinità** *f*, **la** ~ den illegale tid; **clandestino** hemmelig, illegal; **lavoro** ~ hemmelig, illegalt arbeid; **la lotta clandestina** det illegale arbeid, undergrunnsbevegelsen (i krig).

clangore *m* *litt.* klang; **clarètto** *m* *se: chietto*.

clarinettista *m*, *f* klarinettist; **clarino** *m* klarinett.

classe *f* klasse, samfunnsklasse; **di** ~ fremragende, utmerket; **cavallo di** ~ fullblodshest; **lotta di** ~ klassekamp; **la** ~ *del '32* årsklasse '32; **di prima** ~ forsteklasses; **le classi inferiori, superiori** de lavere, høyere klasser; **la** ~ *dei mammiferi* pattedyrfamilien; **classicismo** *m* klassisisme; **classista** *m*, *f* tilhenger av klassisisme, klassisist; **classico** (*pl -ci*) klassisk; **questa è classica!** den(ne) er klassisk! den er god! **liceo** ~ klassisk-språklig linje i gymnaset; ~ *m* klassiker; **classifica** *f* klassifisering; **classificabile** som kan klassifiseres; **classificare** (*-si-*) klassifisere; **classificatore** *m* brev-, dokumentordner; **classificazione** *f* klassifisering; **classismo** *m* klassesynspunkt; **classista** (*pol.*) klasse-.

claudicare (*-àù-*) halte; **claudicazione** *f* halting (*og fig.*); **clausola** *f* klausul; ~ *condizionale* betinget dom.

claustrale klosterlig, munke-; ~ *m* *sj.* munk; **clausura** *f* klausur, inngangsforbud for personer av annet kjønn; avsondrethet; kloster; **vivere in** ~ leve meget tilbaketrukket; **claustrofobia** *f* angst for opphold i lukket rom, klaustrofobi.

clava *f* kolle, klubbe; **clavaria** *f* sl. sopp.

clavicembalo *m* cembalo; **clavicola** *f* nøkleben (i skulderen); **clavicordio** *m* = *clavicembalo*.
clearing *m* clearing; **clématide** *f bot.* klematis.
clemente mild, vennlig, nådig, overbærende, blid; **clemenza** *f* mildhet, nåde, overbærenhet, blidhet.
cleptomane naskesyk; ~ *m* kleptoman; **cleptomania** *f* naskesyke, kleptomani.
cleptoscópio *m* periskop.
clericale prestevennlig, klerikal; **clericaleggiare** (-lé-) favorisere presteskabet; **clericaliismo** *m* prestevennlighet, klerikalisme; **clérice** *se: chierico*;
cléro *m* geistlighet; ~ *regolare* munkene; ~ *secolare* prestene; **clericato** *m* geistlighet.
clessidra sandur, vannur, timeglass.
cliénte *m, f* kunde, klient; **clientela** *f* kundekrets, klientel; det å være kunde, klient; *servizio* ~ kundebetjening.
clima *m* klima; *fig.* luft, atmosfære; **climatérico** (*pl -ci*) som utgjør et vendepunkt, klimakterisk; *anni climaterici* overgangsår; *l'età climaterica* overgangsalderen; *giorno* ~ ulykkesdag; **climático** (*pl -ci*) vær-, klimatisk; *stazione climatica* luftkursted; **climatologia** *f* læren om værforholdene, klimatologi; **climax** *m* stigning, høydepunkt, klimaks.
clinica *f* (medisinundervisning på) klinikk; **clinico** (*pl -ci*) praktisk medisinsk, klinisk; ~ *m* kliniker.
clips *m* (øre)clips; fyllepenholder; binders; **clipeo** *m* skjold (*gl.*); ryggskall (på skilpadde).
cliscé *m* klisjé; **cliscetteria** *f* klisjé-avdeling.
clistere *m* klyster(apparat).
clitoride *f* klitoris; kildrer.
clivo *m poet.* høyde, ås.
cloaca *f* kloakk (*og fig.*).
clónico (*pl -ci*), *polso* ~ kraftig, uregelmessig puls; **clono** *m* muskelkrampe.
clorálio *m* kloral; **clorato** *m* klorat; **clórico** (*pl -ci*) klorholdig, klor-; **cloro** *m* klor; **clorofilla** *f* bladgrønt, klorofyll; **clorofórmio** *m* kloroform; **clorofórmizzare** bedøve, kloroformere; **clorofórmizzare** *m* (*f -trice*), *adj.* som kloroformerer; **clorofórmizzazione** *f* kloroformering; **clorósi** *f* bleksott; **clorótico** (*pl -ci*) som kjennetegner, har bleksott, klorotisk; **cloruro** *m* klorid; **club** *m inv.* klubb.
co... med..., sammen...
coabitare (*à*) bo sammen; **coabitazione** *f* boligfelleskap; **coaccusato** *m* medanklaget; **coaderente** sammenhengende; **coadesione** *f* sammenheng; **coadiutorato** *m* medhjelperstilling; **coadiutore** *m* medhjelper; **coadiuvare** hjelpe med; **coadunare** samle; **coagulabile** som kan koagulere; **coagulare** (*à*) få til å stivne; *refl.* storkne, løpe sammen, koagulere; **coagulazione** *f* koagulering; **coágulo** *m* (noe som fremkaller) koagulering, osteløpe; noe som er koagulert; **coalizione** *f* koalisjon, samling(sregjering); **coalizzare** danne koalisjon; *refl.* forene seg, danne koalisjon; **coartare** tvinge; **coartazione** *f* tvang; **coattivo** tvingende; *mezzi coattivi* (*jur.*) tvangsmidler; **coatto** tvungen, tvangs-; **domicilio** ~ deportasjon; *mandare a domicilio* ~ deportere; ~ *m* en deportert; **coattore** *m* medanklager, medsaksoker; **coazione** *f* makt, tvang.
cobalto *m* kobolt; *cielo di* ~ asurblå himmel; **cóbbola** *f* lyrisk dikt; strofe, vers; **cóbra** *f* brilleslange.
coca *f* kokaplanter; **cocaina** *f* kokain; **cocainismo** *m* kokainmisbruk; **cocainómane** *m, f* kokainist; **cocca** *f* snipp (tøy); hakk (på pil); **cocca** *f* stor roe; **coccarda** *f* kokarde; **cóchia** *f* sl. trål; **cocchiere** *m* kusk; **cóchio** *m* firhjulet herskapsvogn; **cocchiu-**

mare *gl.* slå spuns i; **cocchiumatóio** *m* bor (til å lage spuns); **cocchiúme** *m* spuns.
coccia *f* muslingskall; pipehode; *mil.* parerplate; *spøk.* hode; **cocciaio** *m* pottemaker; **coccige** *m anat.* haleben; **coccinella** *f* et insekt; **cocciniglia** *f* skjoldlus, kochenille; **coccio** *m* potteskår; leirkar; varmefat; sneglehus; *fig.* skrøpelig person; *chi rompe paga, e i cocci sono suoi* den som knuser betaler, og beholder skårene; *pigliare i cocci* bli fornærmet, ta ille opp; **cocciola** *f* liten blære, vable; **cocciutaggine** *f* stahet, halsstarrighet; **cocciuto** *sta*, halsstarrig.
cocco *m* (*pl -chi*) kokos; (*noce di*) ~ kokosnøtt; *med.* kokk, kuleformet bakterie; (*barnespråk*) egg; *il ~ di mamma* mors egen unge; kjæledegge, gullunge; **coccodè** *m* kakling; **coccodrillo** *m* krokodille; **coccola** *f* bær; **coccolare** (*còc-*) kjæle for; *refl.* nyte det, gasse seg; **còcolo** *m* det å kose seg; *stare a ~* nyte det; (*om barn*) kjæledegge, tykksak; **coccolone, coccoloni** på huk; *stare ~* sitte på huk; kripe sammen; **cocente** brennende; *se: cuocere*; **cocióre** *m sj.* svie, brann; **cocitóre** *m* (*f -trice*) en som koker, steker, baker; **cocitura** *f* koking, steking, baking; **còclea** *f* det indre av øret; **cocolla** *f* munkekappe; **cocómero** *m* vannmelon; *avere un ~ in corpo* ha sine store tvil, sine bange anelser; **cocorita** *f* liten papegøye.
cocuzza *f* *fam.* gresskar; *fig.* hode; **cocuzze!** du store tid! **cocuzzolo** *m* tind, topp; isse.
coda *f* hale; slep; kø; ende; slutning; hårpisk; høyremann, reaksjonær; sluttsetning, -strofe; baktropp; *mus.* coda; *non aver né capo né ~* være meningsløs(t); *far la ~* stå i kø; *mettersi in ~* stille seg i kø; ~ *di gatto* fjærsky; *ci ha ficcato (messo) la ~ il diavolo!* det gikk dårlig! ~ *dell'occhio* øyenkrok; *guardare con la ~ dell'occhio* betrakte stjålent, skjele til; *aver la ~ di paglia* ha dårlig samvittighet, ha et svakt punkt; *pianoforte a ~* flygel; *pettinata a ~ di cavallo* med hestehalefrisyr; *a ~ di rondine* med svaletale; *il gatto a sette code* den sjuhalete katt; *con la ~ tra le gambe* med halen mellom bena; **codaiuolo** *f.* **codara** *f* kvinne som får penger for å stå i kø.
codardia *f* feighet; **codardo** feig; ~ *m* usling, kujon; **codato** med hale; **codazzo** *m* sleng, følge, påheng (av folk); **codeina** *f* kodein, hostemiddel; **codesto** *gl.* den der; **codiare** følge (etter en); **codibianco** *m* (*pl -chi*) zool. sneppe; **codibùgnolo** *m* zool. sl. meis; **codice** *m* kodeks, håndskrift; kode; lovbok; *il ~ civile* sivilretten; *il ~ penale* strafferetten, -loven; ~ *di commercio* handelsretten; ~ *di procedura civile* den sivile rettspleielov; ~ *della strada* trafikkloven; **codicillo** *m* tillegg (til dokument), kedisill; **codificare** (-di-) kodifisere; **codificazione** *f* kodifisering; **codino** *m* hårpisk; *fig.* reaksjonær; **codilungo** *m* zool. sl. meis; **codione** *m* haleben; (*spøk.*) ende, gump; **codirósso** *m* zool. rødstjert; **codirossone** *m* zool. steintrost; **códolo** *m* *sj.* den del av knivbladet som sitter inne i skaftet; **codone** *m* sl. and; **codrión** *m* *se: codione*.
coeducazione *f* fellesundervisning; **coefficiente** *m* medvirkende årsak; koeffisient; **coefficientza** *f* medvirkende årsak; **coercibile** som kan styres, tvinges; **coercitivo** *sj.* tvingende, tvangs-; *misura coercitiva* tgangsforholdsregel; **coercizione** *f* tvang; **coerede** *m, f* medarving; **coerente** sammenhengende, konsekvent; **coerenza** *f* sammenheng, conse-

kvens; **coerizzazione** *f* (radio) kohesjon; **coesione** *f* kohesjon.

coesistente som består samtidig; **coesistenza** *f* sameksistens; **coesistere** bestå samtidig; **coesenziale** som er av samme vesen, like vesentlig; **coetaneo** jevnaldrende, samtidig; **coevo** *sj.* samtidig.

cofanetto *m* smykkeskrin; **còfano** *m* (smykke)skrin; ammunisjonskasse; motorpanser; **còffa** *f* mar. mers.

cogarante *m* medgarant, -kausjonist; **cogente** tvingende; **cogitabondo** (etter)tenksom; **cogitativa** *f* tenkeevne; **cogitativo** tenke-; **facoltà cogitativa** tenkeevne; **cogitazione** *f* *gl.* (etter)tanke.

còglia *f* testikkelpung; *fig.* spradebasse; **cogliere** samle, plukke, gripe; ~ *all'improvviso* komme brått på; ~ *in fallo* gripe på fersk gjerning; ~ *la palla al balzo* (*fig.*) nytte hovet; ~ *l'occasione per...* benytte anledningen til å...; ~ *sul fatto* ta på fersk gjerning; *ci colse la notte, la nebbia* vi ble overrasket av natten, tåken; **cogliersi qualcosa** rake til seg noe; **cogliersela** gå sin vei; **coglitore** *m* (*f* -trice) plukker; **coglitura** *f* samling, plukking; **coglione** (*-gliò-*) narre; **coglione** *m* stein, testikkel; (*F*) dumrian; *rompere i coglioni* (*F*) plage, gå på nervene.

cognac *m* inv. konjakk; **cognata** *f* svigerinne; **cognato** *m* svoger; **cognazione** *f* slektskap (på kvinnesiden); **cognito** (be)kjent; **cognizione** *f* kjennskap, kunnskap; ~ *di causa* sakkunnskap; *prendere ~ d'una cosa* bringe noe på det rene, undersøke noe nøy.

cognome *m* etternavn; **cognominare** gi tilnavn, kalle; **cognominazione** *f* det å kalle, gi (ta) tilnavn; **coiàio** *m* lærhandler, -garver; **coiàme** *m* lærvarer; **coiattolo** *m* læravfall; **coibentazione** *f* isoleringslag; **coibente** ikke ledende; dårlig leder; **coibenza** *f* det å ikke lede (strom); **coieria** *f* lærhandel.

coincidenza *f* sammentreff, tilslutning; trafikkforbindelse; *perdere la ~ a causa del ritardo* miste det korresponderende toget p.g.a. forsinkelsen; **coincidere** falle sammen; **coinquilino** *m* medleier; **cointeressare** (*-ès-*) gjøre delaktig i (goder); **cointeressenza** *f* delaktighet, utbytte, prosent; **coinvolgere** (*-vòlgo*) *jur.* dra med; **còito** *m* samleie, coitus; **coke** *m* koks.

còla *f* sil; **còla** *f* kolatre; *nocci di ~* kolanotter; **colà** der borte; *e così e ~ osv., osv.*; **colabròdo** *m* inv. dorslag, sil; **colaggiù** der nede; **colapasta** *m* inv. makaronisil; **colare** (*ò*) sile, smelte, dryppe; ~ *a fondo, a picco* (*mar.*) synke til bunns; senke; *gli cola il naso* han renner i nesen; **colascionata** *f* (dårlig) vise; **colascione** *m* sl. strengeinstrument; *spøk.* dårlig fiolin, gitar etc.; **colassù** der oppe.

colata *f* (flytende) strøm (metall, lava o.l.); lavalag; **colaticcio** *m* det som er silt fra, avfall; **colatòio** *m* sil, dorslag; **colatura** *f* siling; det som er silt fra; avfall; **colazione** *f* frokost; (*prima*) ~ frokost; (*seconda*) ~ lunsj; *far ~* spise frokost; **colbàc(co)** *m* mil. sl. lue; **colchico** *m* bot. tidløs; **colèi** hun, den der; **colendissimo** *gl.* høystæret; **coleottero** *m* bille; **colèra** *m* kolera; **colèrico** (*pl* -ci) kolera-; ~ *m* som lider av kolera; **colerina** *f* heftig tarmkattarr, kolerine; **coleroso** kolerasyk; **colezione** *se: colazione*; **colibri** *m* kolibri; **còlica** *f* kolikk; **còlico** (*pl* -ci) kolikk-; **colino** *m* sil.

colla *f* lim; ~ *di pesce*, ~ *da falegname* fiske-, trelim; *tinta a ~* limfarge; *che ~ !* for noe klisjé (om overkøkt mat); **collaborare** (*-là-*) samarbeide; **collaboratore** *m* (*f* -trice) medarbeider; **collabora-**

zione *f* samarbeid; **collaborazionismo** *m* regjerings-samarbeid, politisk samarbeid; **collaborazionista** *m.* *f* tilhenger av partisamarbeid; **collana** *f* halskjede; *litt.* antologi; **collante** *m* klebemiddel; **collare** *m* halsbånd, ordenskjede; krage; *mettersi il ~* bli prest; *gran ~ dell'Annunziata* (også) ridder av Annunziata-ordenen; **collarino** *m* liten kjede; (prests) krage; **collasso** *m* med. sammenbrudd; **collata** *f* skulderslag; ridderslag; **collaterale** side-; ~ *m* slektning i sidelinjen; **collaudare** godkjenne, prøve; **collaudatore** *m* prøver, godkjenner; **collaudo** *m* godkjenning, prøving; befaring; **collazionare** (*-òna*) sammenligne, sammenholde, jevnfore; **collazione** *f* sammenligning av håndskrifter, dokumenter; overdragelse av kirkelig embete; *jur.* arveforskudds og gavers avkortning i arvings arvelodd.

còlle *m* ås(rygg), høyde.

collèga *m.* *f* (*pl* -ghi, -ghe) kollega; **collegamento** *m* forbindelse, samband; *ufficiale di ~* sambands-offiser; *servizio di ~* sambandstjeneste; **colleganza** *f* nær sammenheng; kollegialitet; **collegare** (*è*) forbinde, samle; stå i sammenheng; *refl.* forenes; **collegatario** *m* medlegatar; **collegatura** *f* forbindelse; **collegiale** kollegial; *ordinanza ~* domskjennelse; ~ *m* kostskoleelev; *fig.* beskjedne, forknytt person; **collegialità** *f* kollegialitet; **collegiata** *f* kirke (med kannikkollegium); mote (av kolleger); **collègio** *m* collegium, kostskole; ~ *arbitrale* voldgiftsrett; ~ *dei Cardinali* kardinalkollegium; ~ *elettorale* valgkrets; ~ *giudicante* dommerkollégium; ~ *militare* offisersskole.

còllera *f* sinne; *andare, montare in ~* bli sint; *essere in ~ con uno* være sint på en; **collèrico** (*pl* -ci) hissig, irritabel.

colletta *f* innsamling, kollekt; *mar.* smålast; **collettame** *m* småpartier, smålast (med jernbane); **collettare** (*è*) samle (inn); *refl.* tegne seg (for en sum); **collettivismo** *m* kollektivism; **collettivista** *m.* *f* kollektivist; **collettività** *f* samfunn, fellesskap; **collettivo** kollektiv, felles; ~ *m* kollektiv(bruk); **collettizio** oppsamlet, sammenskrapet; **colletto** *m* snipp, krage; ~ *del dente* tannhals; ~ *duro, floscio* stiv, bløt snipp; **collettore** *m* (*f* -trice) (inn)samler; *canale ~* samlekanal; ~ *m* strømsamler, trolley; *bacino ~* samlebasseng; ~ *di rifiuti* søppelsjakt; **collettorìa** *f* innsamlerstilling; **collezione** *f* samling; *valore di ~* samlerverdi; **collezionista** *m.* *f* samler.

collidere stote; *refl.* stote sammen, kollidere.

colligliano *m* en som bor på en høyde; **collimare** stemme overens, falle sammen; **collimatore** *m* sl. siktekikkert; **collimazione** *f* samsvar; **collina** *f* liten høyde, topp; **collinoso** bakket; **collirio** *m* øyensalve; **collişione** *f* kollisjon, sammenstøt.

còllo *m* hals; *merk.* kolli; ~ *torto* hykler; *a ~ torto* hyklerisk, falsk; *allungare il ~* strekke hals, vente lenge; *avere una collana al ~* ha et kjede om halsen; *buttar le braccia al ~* slynge armene om halsen, omfavne; *allungare il ~ a uno* henge en; *fino al ~* like til halsen; ~ *del piede* vrist; *mettere il piede sul ~ a uno* sette en foten på nakken (og *fig.*); *tra capo e ~* plutselig, uventet; *rompersi il (el, l'osso del) ~* knekke nakken (og *fig.*); *a rotta di ~* halsbrekkende; *correre a rotta di ~* lope over stokk og stein; *va a rotta di ~ (fig.)*; det går til helvete; *tirare il ~ a una gallina* vri om halsen på en hane; ~ *di bottiglia* flaskehals.

collocamento *m* anbringelse, ansettelse; bortgifte; avsetning; *agenzia, ufficio di* ~ arbeidskontor; ~ *in aspettativa* det å gi permisjon uten lønn; ~ *a riposo* pensjonering; **collocare** (cò-) anbringe, plassere; avsette; gifte bort (datter); ~ *in aspettativa* gi permisjon uten lønn; ~ *a riposo* pensjonere; **collocazione** *f* anbringelse, plassering; **collocutore** *m* (f -trice) *sj.* deltaker i samtale; **collodio** *m* kolloidum; **colloidale** klebrig; **colloide** *m* kolloid, klebrig stoff; **colloquiale, lingua** ~ samtalepråk, dagligtale; **colloquio** *m* samtale, kollokvium; **collosità** *f* klebrighet; **colloso** klebrig; **collotorto** (pl -i-i) hykler; **collottola** *f* nakkehule; *far* ~ bli fet, legge på seg.

colludere *jur.* bedrive rettssvik; **collusione** *f* retts-
svik; **collusivo** svikaktig, falsk; **colluttare** stride, kranke; **colluttazione** *f* strid, kangel, håndgemeng; **collutorio** *m* munnvann; **colluvie** *f* inv. strøm (srl. av noe urent).

colmare (ò) fylle (ut); overvelde, overøse; ~ *di benefici* overøse med velgjerninger; ~ *di gioia* fylle med glede; ~ *la misura* være for meget; gå over streken, for langt; ~ *il sacco* være for meget; gå for vidt; **colmata** *f* oppfylling, oppslemming; terreng som er tilført jord, slam; **colmatura** *f* fylling; fyllstoff; **colmeggiare** (è) fylle, rage opp; **colmigno** *m* takrygg, mone; skorstein; **colmo** full beleset; ~ *m* topp, tind, toppmål, høydepunkt; *quest'è il* ~ ! dette er toppen! *nel* ~ *della notte* i den dypeste natt; *linea di* ~ mone; *per* ~ *di sventura* til alt uhell, for å gjøre ulykken fullstendig.

colò *m* sil; **colofone** *m* kolofon (i bok); **colofonia** *f* harpiks; **colomba** *f* hundue; *fig.* ren, mild kvinne; **colombaccio** *m* villdue; sl. fisk; **colombaia** *f* dueslag; *tirar sassi in* ~ gjøre seg selv (el. andre) en bjørnetjeneste; **colombana** *f* sl. drue; **colombano** *m* sl. vin; **colombario** *m* urnehall; **colombella** *f* sl. due; **colombina** *f* dueunge; due-mokk; sl. snortening (fyrverkeri); sl. sopp; *fig.* ren, uskyldig jente; **colombino** dueaktig; **colombo** *m* handue; *due colombi* (*fig.*) to turtelduer, et elskende par; ~ *viaggiatore* brevdue.

colón *m* tykktarm; **colonia** *f* sl. bygsel; *dare a* ~ bygsle bort; **colonia** *f* koloni; ~ *agricola*, ~ *estiva* landbruks-, feriekoloni; ~ *penale, penitenziaria* straffekoloni; ~ *montana, marina* fjell-, sjøkursted; *acqua di Colonia* kölnervann; **coloniale** koloni-; (*generi*) **coloniali** kolonialvarer; **politica** ~ kolonipolitikk; **colonialista** *m* kolonispesialist; **colónico** (pl -ci) bygsels-; *casa colonica* forpakterhus; *patto* ~ forpaktningsskontrakt; **colonista** *m.* *f* deltaker i feriekoloni; **colonizzare** kolonisere; **colonizzazione** *f* kolonisering; **colonna** *f* søyle; spalte; kolonne; rekke (på tippekupong); (*typ.*) kolumne; *fig.* støtte; ~ *infame* gapestokk; skamstøtte; ~ *miliare* milepæl; *le colonne d'Ercole* Gibraltarstredet; *fig.* yttergrense (for ens aktivitet); ~ *scena* billedstrimmel; ~ *sonora* lydstrimmel; ~ *vertebrale* ryggsoyle; ~ *di via* marsjkolonne; ~ *di giornale* avisspalte; **colonnato** *m* kolonnade; *gl.* en mynt; **colonnella** *f* regimentsfane; oberstfrue; **colonnello** *m* oberst; *tenente* ~ oberstløytnant; **colono** *m* bygselmann, forpakter; *litt.* bonde; kolonist.

colorabile som kan farges, fargelegges; **coloramento** *m* farging, fargelegging; **colorante** farge-; **materia** ~ fargestoff; ~ *m* fargestoff; **colorare** (-lò-) farge(legge); **colorato** farget, kulørt; **coloratura** *f*

farge, farging; *litt.* koloritt; **colorazione** *f* farging; **colore** *m* farge (og *fig.*); *aver buon, cattivo* ~ se godt, dårlig ut; *di* ~ kulørt, broket; *gli uomini di* ~ de fargede (folkeslag); *di* ~ *indelebile* farge-, vaskeekte; *colori a olio* oljefarger; *non ha* ~ han er blek; ~ *politico* politisk farge; *mutar* ~ skifte (srl. politisk) farge; ~ *locale* lokalkoloritt; *diventare di mille colori* blusse (av skam, forlegenhet etc.); *sotto* ~ *di timidezza nasconde la sua ignoranza* han later som om han er sjenert for å skjule sin uvitenhet; *veder tutto* ~ *di rosa* se alt i et rosenrødt skjær; *farne di tutti i colori* gjøre alle slags gale ting; **colorire** (-isco) kolorere, utsmykke; sette farge på (og *fig.*); **colorista** *m.* *f* kolorist; **colorito** *m* koloritt, farge, anstrøk; teint, hudfarge; **coloritore** *m* (f -trice) en som kolorerer, kolorist.

coloro de, De.

colossale kolossal; **colosso** *m* koloss.

colostro *m* råmelk.

colpa *f* skyld; *la* ~ *è tua* det er din skyld; *che ne ho io?* hva kan jeg gjøre for det? *le colpe dei padri* fedrenes misgjerninger; *buttare la* ~ *addosso a uno* kaste skylden på en; **colpabile** *gl.* = **colpevole** skyldig; *il* ~ den skyldige, synderen; **colpabilità, colpevolezza** *f* skyld; **colpire** (-isco) treffe, ramme, slå; *fig.* gjette, være heldig; *rimanere colpito d'una cosa* bli forbløffet, slått av noe; **colpo** *m* slag, treff, skudd, støt, hogg; kupp; slagtilfelle; *a un* ~ med et slag; ~ (*apoplettico*) slagtilfelle; ~ *d'aria* trekk; *basso* ~ slag under beltestedet; *questo fu un buon* ~ ! det var en fulltreffer! *di* ~ med et slag, straks, plutselig, på stedet; *far* ~ gjøre inntrykk; ~ *franco* frispark; ~ *di grazia* nådestøt; ~ *di mano* (mil.) kupp, overrumpling; ~ *di mare* stor bølge (mot skips-siden); ~ *d'occhio* blick; *a* ~ *d'occhio* synlig, ved første øyekast; *in un* ~ *d'occhio* på et øyeblikk; ~ *di pietra* steinkast; ~ *di scena* sceneeffekt, teatereffekt, overraskelse; *andare a* ~ *sicuro* være sikker på utfallet; ~ *di sole* solstikk; ~ *di stato* statskupp; *sul* ~ med et slag, plutselig, på stedet; *restare (morire) sul* ~ dø på stedet; ~ *di telefono* telefonoppringning; ~ *di testa* plutselig innfall; *sport* hodestøt; ~ *di vento* vindstøt; *il motore perde colpi* motoren går ujevnt, hakker; **colportore** *m* omvandrende bokselger; **colposo** *jur.* skyldig (uten overlegg); **negligenza colposa** grov forsømmelighet; **omicidio** ~ uaktsomt drap.

colsi se: *cogliere*.

colta *f* *sj.* plukking, innsamling, innhøsting(stid); mølledam; **coltella** *f* stor kniv; **coltellaccio** *m* stor, grov kniv; plogjern; **coltellata** *f* knivstikk; *fig.* plutselig, sterk smerte; **coltelli** *f* knivbestikk; **coltellinaio** *m* knivsmed, -handler; **coltellino** *m* liten kniv; ~ *da frutta* fruktkniv; *col* ~ *alla gola* med kniven på strupen; **coltello** *m* (bord)kniv; ~ *anatomico* operasjonskniv; *guerra a* ~ krig på kniven; ~ *a molla, a cricco, a serramanico* foldekniv; *metter mano al* ~ gripe til kniven.

coltivabile dyrkende, dyrkbar; **coltivabilità** *f* *sj.* dyrkbarhet; **coltivamento** *m* *sj.* dyrking; **coltivare** dyrke (opp), pleie, passe, utdanne; ~ *la persona* skjøtte sitt ytre; **coltivato** *m* oppdyrket land; **coltivatore** *m* (f -trice) (jord)dyrker; **coltivazione** *f* (opp)dyrking; oppdyrket land; **coltivo** dyrkbar, dyrket; **colto** dyrket; dannet; **colto** se: *cogliere*.

coltre *f* sengeteppe; likteppe, båreteppe; **coltrice** *f* *sj.* madrass; **coltro** *m* forplog, sl. plogskjær;

coltrone *m* vatt-teppe; forhengsteppe (ved dør); **coltura** *f* kultur; (jord)dyrking; **colubro** *m* poet. slange, snok; **colui** han, den der.

còlza *f* fraps; **olio di** ~ rapsolje.

còma *f* dyp bevisstløshet, koma.

comandamento *m* befaling, kommando; *i dieci comandamenti* de ti bud; **comandante** *m* kommandant; ~ *in capo* øverstkommanderende; **comandare** kommandere, pålegge, befale (over); bestille (varer); ~ *qualcosa* (merk.) beordre noe; **comanda?** hva behager? hva ønsker De? **comandi!** værsgod! *mil.* javel! **comandata** *f* arbeidsgjeng (på krigsskip); **comandita** *se*: **accomandita**; **comando** *m* kommando, befaling, ordre, styring; gearskifte; ~ *anteriore* forhjulstrekk; ~ *automatico* selvstyring; ~ *a catena, a cinghia* kjede-, remtrekk; ~ *a distanza* fjernstyring; ~ *militare* militærkommando; ~ *sulle ruote anteriori* forhjulstrekk; ~ *a spazzole* børsteregulering; ~ *supremo* overkommando; ~ *territoriale di corpo d'armata* generalkommando; **comare** *f* gudmor, kvinnelig (med)fadder; *fam.* kvinne en har meget omgang med; **comasco** (en) som er fra Como.

comatoso, stato ~ dyp søvn, bevisstløshet, koma.

combaciamento *m* sammenføyning; **combaciare** (-bà-) føye sammen, passe sammen; **combattente** *m* kampdeltaker, soldat; *zool.* brushane; *associazione combattenti* soldatforening; **combattentismo** *m* = *spirito combattentistico* kampånd; **combattere** kjempe, strides; bekjempe, gjendrive; **combattibile** som kan bekjempes; **combattimento** *m* kamp, strid; *pronto al* ~ kampklar; *terreno di* ~ slagmark, kampterreng; *unità di* ~ kampenhet; **combattitore** *m* (*f* -trice) bekjemper, stridsmann; **combattività** *f* stridbarhet; kampånd; **combattivo** stridbar, krigersk.

combinabile forenlig; **combinabilità** *f* forenlighet; **combinare** kombinere, ordne, tilpasse; avtale; *refl.* enes, stemme overens; hende; *se si combina che* ... hvis det treffer seg slik at ...; **combinata** *f* (sport) kombinert; **combinatore** *m* (*f* -trice) en som kombinerer; bryter (strøm); **combinazione** *f* kombinasjon; sammensetning; tilfelle, sammentreff; combination (undertøy); *per* ~ tilfeldigvis.

combriccola *f* bande, klikk; **comburente** *m* brennstoff; **combustibile** brennbar; ~ *m* brensel, brennstoff; *consumo di* ~ brenselsforbruk; ~ *secco* tørrsprit; **combustibilità** *f* brennbarhet; **combustione** *f* forbrenning; *camera di* ~ forbrenningskammer; *mettere una famiglia in* ~ lage rore i andedammen; **combusto** forbrent.

combutta *f* hop, bande; sammensvergelse; *in* ~ i fellesskap, huler til bulter.

còme som, liksom, såsom; mens, da ettersom; hvor, hvordan, hvorfor; som om; ~ *dire* altså, så å si; ~ (*dice*)? hva behager? *io* ~ *io* hva meg angår, for mitt vedkommende; *io* ~ *io non lo farei* jeg for min del ville ikke gjøre det; ~ *mai*? hvordan i all verden? *oggi* ~ *oggi* slik som sakene står; ~ *se* som om; ~ *si sia* hvordan det nå enn forholder seg, hvorom allting er; **comeché** skjont, om enn, hvordan enn (*med* *konj.*); så snart, straks (*med* *ind.*); **comechessia** hvordan enn.

cometa *f* komét; **còmica** *f* komikk; skuespillerinne; **comicità** *f* komikk, komiskhet; **còmico** (*pl* -ci) komisk, lystspill-; skuespiller; *poeta* ~ lystspillforfatter; **comignolo** *m* takrygg, mone; skorsteinspipe; **cominciamento** *m* begynnelse; **cominciante** *m* begynner; **cominciare** (-min-) begynne (på), innle-

de; ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe; **comino** *m* bot. karve; **comitagi** *m* inv. væpnet bande; **comitale** grevelig; **comitato** *m* komité, bestyrelse; **comitiva** *f* (reise)selskap; **còmito** *m* mannskaps-, båtfører; **comiziale** folkeforsamlings-; *morbo* ~ epilepsi; *oratore* ~ valgtaler; **comizio** *m* folkemøte; *gl.* folkeforsamling; ~ *elettorale* velgermøte.

còmma *m* innskudd (i setning), (under)avsnitt *mus.* kort pause.

commallevadore *m* medkausjonist.

commédia *f* komedie, skuespill, lystspill; ~ *di carattere* karakterkomedie; *la Divina Commedia* Dantes hovedverk: Den guddommelige komedie; *finire in* ~ ende godt, vende seg til det gode; *mettere in* ~ latterliggjøre; *recitare la* ~ spille komedie; **commediante** *m.* *f* komediant, skuespiller; en som spiller komedie; **commediografo** *m* komedieforfatter.

commemorabile minneverdig; **commemorare** (è) minnes, omtale; **commemorativo** erindrende; minne-; **commemorazione** *f* minne, minnefest; minnetale; ~ *dei morti, dei defunti* alle sjelers dag (2. nov.), med messe og bønn for de avdøde.

commenda *f* prebende; kommandørkors, -tittel; *mar. sl.* handelskontrakt.

commendabile litt. rosverdig; **commendare** (è) litt. rose; **commendatario** *m* prebendenyter; **commendatizio** anbefalings-; (*lettera*) **commendatizia** anbefalingsbrev; **commendatore** *m* kommandør; *sj.* anbefaler; **commendazione** *f* *sj.* ros; **commendevole** rosverdig; **commensale** *m* bordfelle; **commensurabile** som kan sammenlignes, kommensurabel; **commensurabilità** *f* *sj.* det å være kommensurabel; **commensurare** sammenligne.

commentare (è) kommentere, forklare; **commentario** *m* kommentar; nedtegnelse; **commentatore** *m* (*f* -trice) kommentator; **commento** *m* kommentar, merknad; *non c'è bisogno di tanti commenti* ikke så mye prat; *senza commenti!* kommentarer er overflødige!

commerciabile salgbar, omsettelig; **commerciabilità** *f* salgbarhet, omsettelighet; **commerciale** handels-; *accordo* ~ handelsavtale; *camera* ~ handelskammer; *direttore* ~ forretningsfører; *diritto* ~ handelsrett; *società* ~ handelsselskap; **commerciante** handlende; ~ *m* kjøpmann; *fare il* ~ være kjøpmann; handle (med); ~ *in* handel med; **commercio** *m* handel; samkvem; *camera di* ~ handelskammer; ~ *epistolare* brevveksling; ~ *estero* utenrikshandel; ~ *all'ingrosso, al minuto* en gros-, detaljhandel; *essere in* ~ være i handelen; *fuori* ~ ikke til salgs, utsolgt; *aver* ~ *con* ha samkvem med.

commessa *f* ekspeditrise; **commesso** *se*: **commettere**; ~ *m* funksjonær, ekspeditor, handelsbetjent; ~ *viaggiatore* handelsreisende, agent; ~ *ai viveri* (*mar.*) stuert; ~ mosaikkarbeid; **commessura** *f* *sj.* sammenføyning; **commestibile** spiselig; *merce* ~ næringsmiddel; *negozio di commestibili* matvareforretning; **commettere** begå, foreta; overdra; sammenføye; bestille (varer); ~ *un delitto* begå en forbrytelse; ~ *uno shaglio* gjøre en feil; **commettitore** *m* merk. ordregiver; **commettitura** *f* sammenføyning, fuge.

commiato *m* avskjed, orlov; (sangs) avslutning; *prendere* ~ *da uno* ta avskjed med en; **commilitone** *m* krigskamerat, våpenbror; **comminare** *jur.* true; ~ *una multa a uno* true en med mulkt;

comminatorio *jur.* som truer med straff; (*intimazione*) **comminatoria** pålegg under bøteting; **comminazione** *f* trusel; **commiserabile**, **commiserando** ynkeverdig; **commiserare** (*i*) ynke, ha medlidenhet med; **commiserazione** *f* medynk, medlidenhet; **commiserévole** ynkeverdig; **commisi** *se: commettere*; **commissariato** *m* kommissariat, politistasjon; **commissario** *m* kommissær, fullmektig; ~ *per gli alloggi* boligrådmann; **commissionare** (*ò*) *merk.* beordre, bestille; **commissionario** *m* kommisjonær; **casa commissionaria** kommisjonsforretning; **commissione** *f* kommisjon; ordre; ærend; utvalg, råd; **affare (commercio) di** ~ kommisjonsforretning; **far le commissioni** gå ærender; ~ **esaminatrice** eksamenskommisjon; ~ **interna** bedriftsråd; ~ **scolastica** skolekommisjon; **commistione** *f* *sj.* blanding; **commisto** *sj.* (sammen)blandet; **commistura** *f* (sammen)blanding.

commisurare sammenligne, avpasse (*a* etter); **commisurazione** *f* avpassing, sammenligning; **commitente** ordregivende; ~ *m* ordregiver.

commodoro *m* *mar.* kommandør; **commossi**, **comosso** *se: commuovere*; **commovente** rørende; **commovimento** *m* *sj.* bevegelse, rørelse; **commozione** *f* bevegelse, rørelse; ~ **cerebrale** hjernerystelse; ~ **nervosa** nervesjokk; **commuovere** (*fig.*) bevege, røre; *refl.* bli rørt; **commuoversi fino alle lacrime** bli rørt til tårer.

commutabile som kan skiftes; **commutamento** *m* forandring, skifte; **commutare** skifte, endre, konvertere; **elekt.** omstille; **commutativo** som skifter; **commutatore** *m* strømskifter, bryter, kontakt; **commutazione** *f* forandring; **elekt.** omskiftning, omstilling; **dispositivo di** ~ skifteanordning.

comò *ni* kommode; **comodante** *m* brukslångiver; **comodatario** *m* brukslåntaker; **comodare** (*cò-*) *gl.* passe; gi lån; **comodato** *m* brukslån; **comodatore** *m* brukslångiver; **comodino** *m* nattbord; mellomteppe (på teater); **far da** ~ **a un altro** være en annens lakei.

comodità *f* bekvemmelighet; leilighet; **comodo** bekvem, beleilig; velhavende; **essere** ~ **a (di) fare qualcosa** være bekvemt å gjøre noe; **luogo** ~ (*F*) klosett; **sedete pure comodi!** bli bare sittende; **si sta comodi in questa poltrona** en sitter behagelig i denne lenestolen; ~ *m* bekvemmelighet, behagelighet; klosett; **dover sempre fare i comodi degli altri** alltid måtte rette seg etter andre; **mi fa molto** ~ det (den) er meg meget nyttig; **fare il proprio** ~ (*i propri comodi*) følge sine egne lyster, gjøre som en vil; **verrò a vederti con più** ~ jeg kommer og besøker deg når jeg får bedre tid; **è un lavoro da farsi con** ~ det er et arbeid som må gjøres i ro og mak; **fare** ~ **a uno** være en beleilig, passe en; **quando e dove a lui meglio farà** ~ når og hvor det måtte passe ham best; **essere (el.: trovarsi) in** ~ **a (di) fare qualcosa** bekvemt kunne gjøre noe; **comodone** *m* (*f* -ona) makelig person.

compadrone *m* medeier; **compaesano** *m* landsmann, bysbarn; **compaginare** (*à*) forene, samle; *typ.* brette om; **compaginato** *m* (*f* -trice) samler; **compagine** *f* samling, sammenheng; **compagna** *f* hustru, livsledsagerske, venninne; *gl.* selskap; **compagnesco** *sj.* ledsager-; **compagnévole** selskapselig; **compagnia** *f* selskap; *mil.* kompani; *rl.* broderskap; ... **e** ~ **bella** ... og så videre; **dama di** ~ selskapsdame; **in** ~ **di** sammen med; **far qualcosa per** ~ gjøre noe for selskaps skyld; **La** ~ **delle Indie** Det indiske kompani; ~ **teatrale** teater-

tropp; **la** ~ **di Gesù** Jesuittordenen; ~ **di ventura** leietropp (i middelalderen).

compagno *ens*, lik, make; ~ *m* felle, (livs)ledsager, ektemann, venn; **kompanjong**; ~ **d'armi** våpenbror; ... **e compagni (merk.)** ... og Co.; ~ **di scuola** skolekamerat; **compagnone** *m* (*f* -ona) selskapsmenneske.

companatico *m* (*pl* -ci) det en spiser til brødet.

comparabile som kan sammenlignes; **comparabilità** *f* *sj.* sammenlignbarhet; **comparaggio** *m* fadderskap; klikk; **comparare** (*cò-*) sammenligne; **grammatica comparata** sammenlignende grammatikk; **comparatico** *m* fadderskap; **comparativo** sammenlignende; *gram.* (*grado*) ~ komparativ; **comparazione** *f* sammenligning; komparasjon.

compare *m* (med)fadder; mann en har omgang med (*fam.*); *fig.* (med)hjelper; **comparente** *m* *jur.* innstevnet, fremmøtt; **comparire** (*-isco, el.: -paio*) møte (for retten); vise seg; gi seg til kjenne; ta seg ut; **vorrebbe** ~ **un gran signore** han vil gjerne spille den store mann; **far** ~ **bianco per nero** gjøre svart til hvitt; **compariscènte** anselig; **comparita** *f*, **far** ~ ta seg ut, være nok; **comparizione** *f* tilsynekomst; møte (for retten); **mandato di** ~ (inn)stevning; **comparsa** *f* tilsynekomst; det å ta seg ut; møte (for retten); innlegg; **teat.** og *fig.* statist; ~ **conclusionale (jur.)** avsluttende innlegg; **far** ~ ta seg ut; **far la sua prima** ~ debutere; **fare da, fare la** ~ vise seg på scenen uten å si noe; **comparso** *se: comparire*; **il** ~ den fremmøtte.

compartecipare (*è*) delta (*a* i); **compartecipazione** *f* deltakelse; **compartecipe** deltakende; **compartimentale** distrikts-; **compartimento** *m* (av)deling, fag; distrikt; **kupè; dal** ~, **di (merk.)** hjemmehørende i; ~ **stagno** vanntett rom, skott; ~ **del vagone letti** sovevognskupè; **compartire** (*à* og *-isco*) utdele, fordele; **compartitore** *m* (*f* -trice) fordeler; **compartitura, compartizione** *f* (av)deling, fordeling.

comparvi *se: comparire*; **compassare** måle med passer; *fig.* gjøre, si noe presist; **compassato** avmålt; **compassionare** (*-ón-*) ha medlidenhet med, ynkes ved; **compassione** *f* medlidenhet, medynk (*di* med); **è una** ~ **vedere** ... det er en ynke å se ...; **far** ~ vekke medynk; **mi fa** ~ jeg synes synd på ham; **muovere uno a** ~ vekke ens medynk; **compassionévole** ynkeverdig; medlidende; **compasso** *m* passer.

compatibile forenlig; *sj.* unnskyldelig; **compatibilità** *f* forenlighet; **compatibilmente**, ~ **con** forenlig med; **compatimento** *m* medynk, mildhet, nedlatenhet; **compatire** (*-isco*) ynke, beklage, unnskyld, bære over med; **farsi** ~ gjøre seg ynkeverdig.

compatriot(t)a *m, f* landsmann; **compattèzza** *f* kompakthet, tetthet; *fig.* disiplin, lojalitet; **compatto** tett, tykk, kompakt; *fig.* samstemt, disiplinert.

compendiare (*è*) sammenfatte, resymere; **compendiatore** *m* (*f* -trice) en som resymerer; **compendio** *m* utdrag, kompendium; **in** ~ **i** korthet; ~ **dell'eredità** arvebo, bomasse; ~ **del furto** tyvegods; **compendiosità** *f* kortfattethet; **compendioso** kortfattet; **compenetrabile** gjennomtrengbar; **compenetrabilità** *f* gjennomtrengbarhet; **compenetrare** (*-pè-*) gjennomtrengende; **compenetrazione** *f* gjennomtrengning.

compensabile erstattelig; **compensabilità** *f* erstattelighet; **compensamento** *m* *sj.* kompensasjon; **compensare** (*è*) oppveie, oppheve, utligne; holde

skadesløs, erstatte; *legno compensato* kryssfinér; **compensato** *m* erstatning, belønning; kryssfinér; **compensatore** *m* (*f* -trice) kompensator (og tekn.); **compensazione** *f* utligning; erstatning, kompensasjon; *convenzione di ~* kompensasjonsavtale; **compenso** *m* kompensasjon, belønning; *in ~* til gjengjeld.

compera *f* kjøp; **comperare** (*ò*) kjøpe; *se: comprare*. **competente** kompetent, egnet, dyktig; (*stundom*) rimelig, tilstrekkelig; *le autorità competenti* de pågjeldende myndigheter; **competenza** *f* myndighet, kompetanse; *~ commerciale* handelskunnskap; *~ agli ufficiali giudiziari* rettsgebyr; *pl* honorar, tilgodehavende; **compètere**, *~ con uno* kappes, konkurrere, slåss med; *~ a uno* tilkomme en; **competitore** *m* (*f* -trice) rival, konkurrent; **competizione** *f* konkurranse, tevling.

compiacente velvillig, imotekommande; **compiacenza** *f* glede, behag, velvilje; imotekommenhet, elskverdighet; *abbia la ~ di vær så vennlig å ...*; **compiacere** behage, vise imotekommenhet; *compiacersi di qualcosa* finne behag i noe; *~ di fare qualcosa* være så vennlig å gjøre noe; gjerne gjøre noe; **compiacimento** *m* litt. = *compiacenza*; **compiangere** ynke, beklage; gråte; *refl.* beklage seg; **compianto** *se: compiangere*; *adj.* avdød; *~ m* medynk, beklagelse, sorg, kondolanse; **compicciare** (*i*) få til, få i stand noe; **compiegare** (*è*) folde sammen med; *fig.* vedlegge; **compiere** *se: compire*. **compieta** *f* den siste bonn, den siste bonnetime (om kvelden).

compilare samle, redigere, compilere, forfatte; **compilatore** *m* (*f* -trice) samler, kompilator; **compilazione** *f* samling, kompilasjon.

compimento *m* avslutning; **compire** (-isco) fylle (år), avslutte; fullende, fullbyrde; *~ l'opera* (iron.) sette kronen på verket, gjøre ulykken fullstendig; **compitare** (*ò*) stave, bokstavere; **compitazione** *f* staving; **compitèzza** *f* hoflighet, dannelses; **compito** fullendt; *fig.* hoflig, veloppdragen; **compito** *m* verv, oppgave, lekse, stil; plikt(arbeid); **compiuto** fullbyrdet, fullkommen; *fatto ~* fullbyrdet faktum, *fait accompli*.

compleanno *m* fødselsdag; **complementare** tilleggs-; komplementær; *scuola ~* framhaldsskole; **complemento** *m* tillegg; *mil.* reserve; *gram.* komplement; *~ diretto*, *~ oggetto* objekt; *ufficiale di ~* reserveoffiser; **complezionale** legems-; **complezionato**, *bene (male)* *~* kraftig (svakt) bygd (om menneske); **complezione** *f* legemsbygning, konstitusjon; **complessità** *f* sammensatthet; **complessivamente** samlet, i alt, i ett; **complessivo** samlet; *impressione complessiva* helhetsinntrykk; **compleso** sammensatt, innviklet, komplisert; *mat.* kompleks; *uomo ~* kraftig, sværlemmet mann; *~ m* samling, sammentreff, kompleks; *un ~ di circostanze* et sammentreff av omstendigheter; *~ di inferiorità* mindreverdighetskompleks.

completamente fullstendig, ganske; **completamento** *m* fullendelse; **completare** (*è*) gjøre fullstendig, fullende, komplettere; **completivo** kompletterende; *~ m* tillegg; **completo** hel, fullstendig; opp-tatt; *essere al ~* være fulltallig; *~ m* sett, habitt (av samme stoff, farge).

complicanza *f* forvikling; **complicare** (*ò*) forvikle, komplisere; **complicato** innviklet, komplisert; **complicazione** *f* forvikling, komplikasjon; **complice** medskyldig (*di i*); **complicità** *f* medskyld, delaktighet; **complimentare** (*è*) hilse, komplimen-

tere, lykkinske; **complimentario** *m* seremonimester; **complimento** *m* hoflighetsytring, kompliment; *i miei complimenti!* må jeg gratulere Dem! *non faccia complimenti* gjør ingen anstalter, lat som De er hjemme; *senza complimenti* liketil, uten dikkedarer; *me lo dica senza complimenti* si meg det like fram; **complimentoso** full av komplimen-ter.

complottare (*ò*) komplottene, sammensverge seg; **complotto** *m* sammensvergelse.

componente *m* bestanddel; medlem; **componimento** *m* jur. bileggelse, forlik; *litt.* komposisjon; artikkel; stil; **compositore** *m* (*f* -trice) som sammenstiller; *srl.* en som bilegger en tvist; **comporre** (-pongo) stille sammen; forfatte; gravlegge; ordne; *jur.* bilegge; *typ.* sette; *mus.* komponere; *macchina per ~* settemaskin; *~ il volto* legge ansiktet i de rette folder; **comporsi** bestå (*di av*); **comportabile** utholdelig; **comportamentismo** *m*, **comportamentistica** *f* behaviorisme; **comportamento** *m* oppførsel; **comportare** (*ò*) tåle, finne seg i; *refl.* oppføre seg; **comporto** *m* frist, henstand; (maksimal) ventetid mellom to tog.

composi *se: comporre*; **compos**, *~ sui* herre over seg selv, ved sine fulle fem; **compositivo** syntetisk; **composito** *se: composto*; **compositio** *m* *typ.* vinkelhake; **compositore** *m* (*f* -trice) komponist; forliksmann; *typ.* setter; **composizione** *f* sammensetning; blanding; forlik; komposisjon; *typ.* sats; *~ amichevole* frivillig forlik; *~ interlineata* skutt sats; *~ piena* kompress (sats); **composso** *m* medeie; **compossessore** *m* (*f* -posseditrice) medeier; **composta** *f* kompott; **compostèzza** *f* adstadighet, måtehold, anstand; **compostièra** *f* kompottskål; **compòsto** *se: comporre*; sammensatt; adstadig, beleven, veloppdragen, avbalansert, hoflig; avklaret, ordnet, plassert; *le (piante) composte* de korgblomstrete (planter); *interesse ~* rentes rente; *~ m* blanding; *kjem.* forbindelse.

còmpra *f* kjøp; **contratto di ~ e vendita** kjøpekontrakt; **comprare** (*ò*) kjøpe; **comprarsele** skaffe seg ubehageligheter på halsen; **compratòre** *m* (*f* -trice) kjøper; *~ probabile* liebhaver; **compravendita** *f* kjøp og salg; (*contratto di*) *~* kjøpekontrakt.

comprendibile *sj.* forståelig; **comprendere** (*è*) forstå, begripe; omfatte, innbefatte, inneholde; *litt. fig.* gripe; **comprendimento** *m* fatteevne, forståelse; **comprendonio** *m* *fam.* fatteevne; *duro di ~* treg i oppfattelsen; **comprensibile** forståelig; **comprensibilità** *f* forståelighet; **comprensione** *f* fatteevne, forståelse, begrep; **comprensiva** *f* fatteevne; **comprensivo** forstående; omfattende.

compreso *se: comprendere*; innbefattet, inklusive; *servizio ~* inklusive betjening; *~ di spavento* grepet av skrekk; *tutto ~* alt inklusive; *è tutto ~ della sua missione* han er helt oppslukt av sin oppgave; **compressa** *f* omslag, kompress; tablett; *~ d'aspirina* aspirintablett; **compressi** *se: comprimere*; **compressibile** *sj.* komprimerbar; **compressibilità** *f* komprimerbarhet; **compressione** *f* trykk, kompresjon; *pompa di ~* trykkpumpe; **compressivo** sammentrykkende; komprimerende; **compreso** *se: comprimere*; **compressore** *m* kompressor; *~ stradale* veitrommel, veival.

comprimario *m* medleder, skuespiller som har en av hovedrollene; medoverlege; **comprimere** trykke sammen, kondensere, komprimere; *fig.* tvinge, undertrykke, holde tilbake.

compromesso *se: compromettere*; *~ m* kompromiss;

voldgiftsavgjørelse; *mettere in ~* compromittere; **compromettere** utsette for fare, sette på spill, compromittere; *la (sak) gå til voldgift*; *refl.* compromittere seg; **compromissario** *m* voldgiftsmann; **compromissorio** voldgifts-; **comproprietà** *f* sameie; **comproprietario** *m* medeier; **comprovabile** bevislig; **comprovare** (*ò*) bekrefte, stadfeste, bevise; **comprovinciale** som er fra samme provins; som hører til flere provinser.

compulsare slå opp i, lete i (bøker); *gl.* stevne; **compulsorio**, *lettera compulsoria* (*jur.*) stevning; **compungere** stikke, nage; *refl.* angre; **compunto** angerfull; **compunzione** *f* anger; **computabile** beregnelig; **computamento** *m* beregning; **computare** (*ò*) beregne, telle; **computazione** *f* beregning; **computista** *m* bokholder, beregner, kalkulator; **computisteria** *f* bokholderi; bokholderkontor; **computo** *m* beregning; *fare il ~ di ...* telle ...

comunale kommunal; *sj.* middels, vanlig; **consiglio** ~ bystyre; **comunanza** *f* samfunn, fellesskap; **comunardo** *m* kommunard, tilhenger av Pariserkommunen 1870–71; kommunist; **comune** alminnelig, vanlig, felles; *il bene ~* det felles beste; **delitto** ~ almenrettslig forbrytelse; *in ~* felles; **vita in ~** samliv; **luogo** ~ klosett; *fig.* almen sannhet, forslitt talemåte, trivialitet; **genere** ~ felleskjønn; **nome** ~ artsnavn; *gram.* fellesnavn; **senso** ~ alminnelig, sunn fornuft; *il ~ degli uomini* den jevne mann; *è voce, opinione ~ che ...* det er vanlig oppfatning at ...; *di ~ accordo* enig, samstemmig; *far ~* gjøre felles sak; *cose, fatti comuni* ting som skjer, vanlige foreteelser; *gente ~* vanlige mennesker; *fuori del ~* usedvanlig; ~ *m* kommune(hus), borgersamfunn; *la Camera dei Comuni* Underhuset (England); *Palazzo del Comune* rådhuset; ~ (*mil.*) rekrutt, menig; ~ *f.* *la Comune* (*hist.*) den franske kommune; **comunella** *f* maskepi; *far ~ con* ha maskepi med, stå i ledtog med; **comunemente** vanligvis.

comunicabile som kan meddeles; **comunicabilità** *f* meddelsomhet; **comunicando** *m* en som skal ta imot nattverden (for første gang); **comunicante** *m* prest som forretter nattverden; **comunicare** (*ù*) meddele; gå til alters; ~ *con* omgås; stå i forbindelse med; *refl.* meddele seg til hverandre; gå til alters; **comunicativa** *f* meddelelses-, fremstillingsveie; **comunicativo** meddelsom, innlatende; smittsom; **comunicato** *m* meddelelse, kommuniké; **comunicatore** *m* formidler; **comunicazione** *f* samkvem, forbindelse; *mezzi di ~* kommunikasjonsmidler; ~ *a mezzo automobili* bilforbindelse; **comunione** *f* fellesskap; nattverd, altergang; **comunismo** *m* kommunisme; **comunista** *m, f* kommunist; **comunità** *f* samfunn, kommune, broderskap; ~ *di beni* formuesfellesskap, uskiftet bo; *conservare la ~ dei beni* sitte i uskiftet bo.

comunque hvordan (det) enn (er); *non vorrei un lavoro ~ si sia* jeg vil ikke ha et hvilket som helst arbeid.

con med, ved, hos, overfor; ~ *mio rammarico* til min beklagelse; ~ *questo tempo* i dette været; ~ *tutto che* tross; *è giusto ~ tutti* han er rettferdig mot alle; ~ *il pretesto che* under det påskudd at ...; ~ *tutte le sue ricchezze* med (tross) alle sine rikdommer; *un due ~ (sport)* en toer med styrmann; **conato** *m* forsøk.

conca *f* skål, krukke; basseng, sluse; konkylie; oremuslingens hule; *fig.* dal; ~ *fessa* (*fig.*) skran-

tende person; *la Conca d'oro* dal ved Palermo; **concaio** *m* pottemaker; **concambio** *m sj.* utveksling; **concatenare** (*è*) kjede, knytte sammen; **concatenazione** *f* sammenkjedning, sammenheng.

concausa *f* medvirkende årsak; **concavità** *f* hulhet, konkavitet; **concavo** konkav, hul; *il ~ della mano* det indre av hånden, håndhulen.

concedere tilstå, innrømme, tillate; ~ *una cosa a uno* tilstå en noe; *concedo!* jeg innrømmer det! **concedibile** som kan innrømmes; **conceditore** *m (f -trice)* en som innrømmer (noe).

concetto *m poet.* harmoni, samklang; **concentramento** *m* sammentrekning, konsentrasjon; *campo di ~* konsentrasjonsleir; **concentrare** (*è*) sammen- trenge, konsentrere; *refl.* konsentrere seg; **concentrazione** *f* konsentrasjon; **concentrico** (*pl -ci*) konsentrisk.

concepibile tenkelig, fattelig; **concepimento** *m* oppfattelse, unnfangelse; **concepire** (*-isco*) unnfange; (opp)fatte; tenke ut.

conceria *f* garveri.

concernere (*è*) vedrøre, angå; **concertare** (*è*) avtale, bli enig om; konsertere, gi konsert; *refl.* avtale, bli enig om; **concertatore** *m (f -trice)*, (*maestro*) ~ kapellmester; **concertazione** *f* det å konsertere, gi konsert; **concertista** *m, f* konsertgiver; ~ *da camera* kammermusiker; **concerto** *m* konsert; *fig.* overenskomst, forståelse; *di ~ con i* forståelse med.

concessi *se: concedere*; **concessionario** *m* konsesjons-, bevillingsinnehaver; **concessione** *f* bevil- ling, konsesjon; innrømmelse; **concessivo** innrøm- mende; **concesso** *se: concedere*; *ammesso e non ~* la oss anta at det er så; **concessore** *m (f -ceditrice)* som innrømmer; **concetto** *sj.* unnfanget; ~ *m* begrep, tanke; omdømme; *buon ~* god mening (om en); *essere in ~* være bekjent; *essere in ~ di santità* være ansett som helgen; *lavoro di ~* arbeid som krever innsikt og omtanke; *posto di ~* selvstendig, overordnet stilling; *tenere uno in ~ di ...* anse en for ...; **concettoso** tankerik; **concezione** *f* unnfangelse; oppfatning; ~ *della vita* livssyn; **conchifero** som bærer konkylie, skall-; **conchiglia** *f* konkylie, muslingskall; **conchiudere**, **conchiusi**, **conchiuso** *se: concludere*.

concia *f* lut, lutgarving, garveri; tilberedning; **concia** ... som flikker, reparerer ...; **conciabrocche** *m* kjeleflikker; **conciaia** *f* garvegruve; **conciaiuolo** *m*, **conciapelli** *m inv.* garver; **conciare** (*ò*) berede, garve; tilberede; *fig.* rede til, mishandle; ~ *uno pel di delle feste* rede en ille til; **conciatore** *m (f -trice)* garver; **conciatura** *f* garving.

conciliabile forenlig; **conciliabolo** *m* ikke anerkjent kirkeforsamling, (hemmelig) forsamling; ~ *delle streghe* heksesabbat; **conciliare** (*-ci-*) forsones, for- like, megle; vekke (sult; kjærlighet etc.); ~ *il sonno* gjøre en søvnig, virke sovndyssende; **conciliarsi** forsones, forlikes; ~ *uno* vinne en for seg; ~ *la simpatia di uno* vekke ens sympati; ~ *adj.* konsilie-; **conciliativo** forsonende; **conciliatore** *m (f -trice)* megler, formidler; **giudice** ~ forliksdom- mer; **conciliazione** *f* forlik, forsoning, meglings- forliksrett; **concilio** *m* konsilium, kirkeforsamling; *spøk.* forsamling.

concimaia *f* mødding; **concimare** gjødsle; **concima- tura** *f sj.*, **concimazione** *f* gjødsling; **concime** *m* gjødsel; *concimi naturali*, *chimici* natur-, kunst- gjødsel; **concinnare** *sj.* forme; **concinnità** *f litt.* harmoni, eleganse; **concino** *m* garverbark; *dial.*

reparatør; **concio** (til)beredt, garvet; *l'ho ~ per il di delle feste* jeg har redt ham ordentlig til; *PELLI CONCE* garvede huder; *PIETRA CONCIA* tilhogd stein; ~ *m* stallgjødsel, talle.

concionare (-ciò-) litt. holde tale; **concionatore** *m* (*f* -trice) folketaler; **conciòne** *m* (offentlig) tale; *hist.* folkemøte; **conciofossecosaché, conciosiaché** (*spøk. og pedantisk*) all den stund, ettersom; **conciòne** *f* kortfattethet, fynd; **conciòso** kortfattet, fyndig, konsis; **concistoriale** konsistorial-; **concistoro** *m* kardinalmøte; kirkemøte; konsistorium; **concitare** (*ò*) opphisse, vekke, uteske; **concitativo** opphissende; **concitato** opphisset; **concitatore** *m* (*f* -trice) oppvigler; **concitazione** *f* opphisselse.

concittadinanza *f* medborgerskap; **concittadino** *m* medborger.

conclamare skrike (sammen), proklamere; **conclamato** *med.* opplagt, som ikke levner tvil.

conclave *m* kardinalmøte, konklave; **conclavista** *m* kardinals assistent ved konklave.

concludente avgjørende, overbevisende; **concludenza** *f* *sj.* det å være overbevisende; **concludere** avslutte, beslutte; bevise, være avgjørende; utrette; *non ~ nulla* ikke utrette noen ting; **conclusi, concluso** *se: concludere*; **conclusionale** *f* (*scrittura ~, comparsa ~*) *jur.* påstand; **conclusione** *f* (av)slutning; følge, konklusjon; *jur.* påstand (*også pl*); *in ~* til slutt; i realiteten; **conclusivo** avsluttende.

concomitante medvirkende; *circostanze concomitanti* biomstendigheter; **concomitanza** *f* medvirkning; samtidighet; **concordabile** forenlig; **concordanza** *f* samsvar, harmoni, konkordans; **concordare** (-còr-) bringe (være) i samsvar med; være enig, passe sammen; *tutti concordano nel dire ...* alle er enige om å si at ...; **concordato** avtalt; ~ *m* overenskomst, konkordat; **concorde** enig, overensstemmende (*a med*); **concordemente** i enighet; i overensstemmelse (*con med*); **concordevole** forenlig; **concordia** *f* enighet, overensstemmelse.

concorrente *m, f* konkurrent, medbeiler; *ditta ~* konkurranseforetagende; **concorrenza** *f* opplop; konkurranse, kappestrid; *prezzo di ~* konkurranse-dyktig pris; *sostenere la ~ con uno* konkurrere med en; *fare a uno ~ accanita* yte en knivskarp konkurranse; **concorrere** kappes (*a om*); lope, stimle, treffe sammen; yte bidrag (*a til*); **concorso** *se: concorrere*; ~ *m* sammenlop, -treff, tillop, mengde (folk); konkurranse, kappestrid; *bandire un ~* utskrive en konkurranse; ~ *dei creditori* kreditormøte; *col gentile ~ di med* velvillig bistand av.

concozione *f* smuldring; fordøyelse.

concretare (*è*) konkretisere, gjøre håndgripelig; realisere; **concretézza** *f* håndgripelighet; **concretizzare** gjøre konkret; iverksette; **concreto** konkret, solid, faktisk; *numero ~ (mat.)* benevnt tall; *in ~* i realiteten; *veniamo al ~* la oss komme til fakta.

concubina *f* medhustru, konkubine; **concubinario** som lever i konkubinats; **concubinato** *m* konkubinats, uekteskapeleg samliv; **concubito** *m* samleie.

conculcare *fig.* trække ned, på; **conculcatore** *m* (*f* -trice) trækker, tyrann; **conculcazione** *f* trækking, maktmishand.

concuocere fordøye; smuldre.

concupire (-isco) begjære heftig; **concupiscenza** *f* (sanselig) begjær; ~ *carnale* kjødets lyst; **concupiscibile** som vekker begjær; attråverd.

concussionario *m* (embetsmann) som driver pengeutpresning; **concussione** *f* pengeutpresning; **concusso** *se: concutere* presse penger.

condanna *f* dom(fellelse), straff; fordømmelse; ~ *condizionale* betinget dom; ~ *cumulativa* samlet straff; ~ *a morte* dødsstraff; **condannabile** fordømmelig, forkastelig; straffbar; **condannare** (for)dømme; kjenne pliktig; **condannato, il** ~ den dømte; **condannatore** *m* (*f* -trice) (*fig.*) dommer, moralist; **condannatorio** dømmende; *sentenza, condannatoria* domfellelse; **condannazione** *f* *sj.* domfellelse, fordømmelse; **condannevole** fordømmelig; forkastelig.

condebitore *m* (*f* -trice) medskyldner; **condégno** *sj.* passende, verdig.

condensabile kondenserbar; **condensabilità** *f* *sj.* kondenserbarhet; **condensamento** *m* fortetning, kondensering; **condensare** (*è*) fortette, kondensere; *fig.* trenge sammen, resymere; *latte condensato* kondensert melk; **condensatore** *m* kondensator; **condensazione** *f* fortetning, kondensering.

condicévole litt. sømmelig, passende; **condiloma** *m* utvekst; **condimento** *m* krydding; krydder (*og fig.*); **condire** (-isco) krydre (*og fig.*); lage til; *iron.* rede stygt til; **condirettore** *m* (*f* -trice) meddirektør; **condiscendente** ettergivende, føyelig; **condiscendenza** *f* ettergivenhet, føyelighet; **condiscendere** gi etter (*a for*), innvilge; **condiscépolo** *m* meddisippel; **condiscési, condiscéso** *se: condiscendere*; **condito** kryddet; ~ *m* krydder.

condividere dele (med andre), delta i.

condizionale betinget; (*condanna*) ~ betinget dom; *proposizione ~* betingelsessetning; ~ *m* kondisjonalis; **condizionamento** *m*, ~ *dell'aria* air condition, luftregulering; **condizionare** (-ón-) betinge; tilberede, emballere; ~ *l'aria* regulere luften; **condizionato** betinget; emballert; **condizionatura** *f* stoffsprøving (tøy); **condizione** *f* vilkår, betingelse; stilling, beskaftenhet, tilstand; *a ~ che (m. konj.)* på den betingelse at; *di bassa ~* av ringe herkomst; *persona di ~* person av god familie; *non sono in ~ di* jeg er ikke i stand til å; *le condizioni d'un paese* et lands forhold; *le condizioni dell'armistizio, della pace* våpenhvile-, freds-betingelsene; *senza ~* betingelsesløs(t); *sotto ~* på (under) visse betingelser, med forbehold.

condoglianza *f* kondolanse; *fare le sue condoglianze a uno* kondolere en, vise en sin deltakelse; *visita di ~* kondolansevisitt; **condolere** *refl.*, *condolersi* *con uno* kondolere en, vise en sin deltakelse; **condominio** *m* sameie; **condomino** *m* *jur.* medeier; **condonabile** tilgivelig; **condonare** (-dò-) tilgi, ettergi; **condonazione** *f* *sj.* = **condono** *m* til-, ettergivelse; **condor, condore** *m* kondor.

condotta *f* oppførsel; ledelse, anførsel; transport (*gl.*); vannføring; styring (av bil); ~ (*medica*) kommunelegestilling, -distrikt; *medico di ~* kommunelege; *andare in ~* gå til kommunelegen; *non ha ~* han har ikke folkeskikk; *essere di buona ~* være veloppdragen; **condottiere, condottiero** *m* (leie)hærfører; **condotto** *se: condurre*; *medico ~* kommunelege; ~ *m* ledning; *anat.* kanal.

conducente *se: condurre*; ~ *m* vognfører; leder, forretningsfører; leier, bestyrer, forvalter; **conducibile** som kan ledes, føres; **conducibilità** *f* det å kunne ledes; ledningsevne; **conduplex** *m* med-abonnet; **condurre** (-duco) fore, lede; transportere; lede (varme etc.); *refl.* begi seg; oppføre seg; *tutte le strade conducono a Roma* alle veier fører

til Rom; **conduttività** *f* sj. ledningsevne; **conduttore** *m* (*f* -trice) leder; forpakter, bestyrer, forretningsfører; vognfører; *mil.* trenkusk; *fys.* leder; *cordone* ~ ledningstråd; ~ *elettrico* leder; *filo* ~ ledetråd; ~ *per messa a terra* jordledning; ~ (*termico*) varmeleder; *tubo* ~ ledningsrør; *è vietato parlare al ~!* forstyrr ikke vognføreren! **conduttura** *f* ledning; ~ *per luce* lysledning; *palo di* ~ lysmast; **conduzione** *f* føring, ledning; overtakelse, forpakning, forretningsføring; ~ *termica* varmeledning.

confabulare (*à*) sludre, småprate; **confabulazione** *f* prat, passiar; **confacènte** passende; **confacévole** *sj.* passende; **confare** *refl.* passe, egne seg; **conféce** *se:* *confare*.

confederale forbunds-; **deliberazione** ~ forbundsbeslutning; **confederare** (-fè-) *refl.* forbinde seg, alliere seg; **confederativo** forbunds-, føderativ; **confederazione** *f* forbund, allianse; fagforbund; *la* ~ *elvetica* det sveitsiske forbund.

conferenza *f* konferanse, forhandling; foredrag; **conferenzière** *m* foredragsholder; **conferimento** *m* tildeling; **conferire** (-isco) *gi.* tildele, meddele; bekomme vel, gjøre godt; ~ *con uno* rådføre seg med en; **conferma** *f* bekreftelse; *a* ~ til bekreftelse; ~ *di commissione* ordrebekreftelse; **confermare** (*è*) bekrefte, stadfeste; *sj.* konfirmere; *refl.* forvisse seg, bli sikker; *mi confermo Suo ...* jeg forblir Deres ... (i brev); **confirmativo** bekreftende; **confermazione** *f* bekreftelse; konfirmasjon.

confessare (*è*) tilstå, bekjenne, erklære; ~ *uno* ta en til skrifte, høre ens skriftemål; *peccato confessato, mezzo perdonato* tilstått skyld er halvt tilgitt; *refl.* skrifte (*da til*); **confessionale** skrifte-; religions-; *lotte confessionali* religionsstridigheter; ~ *m* skriftestol; **confessionario** *m* skriftestol; **confessione** *f* tilståelse, bekjennelse; tro, konfesjon; skriftemål, botssakrament; prests skriftefarsgjerning; *sotto sigillo di* ~, *come in* ~ strengt hemmelig; **confesso** som har tilstått; *reo* ~ forbryter som har tilstått; **confessorato** *m* skriftefarsgjerning; **confessore** *m* skriftefar; martyr.

confettare (*è*) sylte; *fig.* mildne, forsøte; *gl.* stelle til; **confettièra** *f* konfektstkål -eske; **confettière** *m* som lager, selger konfekt; **confetto** *m* konfekt; **confetti** sukkermandler (som sendes i anledning bryllup); *quando si mangiano i confetti?* når skal bryllupet stå? *mangiare i confetti* ture bryllup; **confettura** *f* konfekt, søte saker; syltetøy; **confetturière** *m* = *confettière*; **confezionare** (-ón-) tilberede, ferdigsy; *abito confezionato* ferdigsydd kledning; **confezione** *f* tilberedning, konfeksjon; *confezioni* konfeksjon; *casa di confezioni* skredderi.

conficcaménto *m* det å feste, spikre; **conficcare** feste, spikre fast; *fig.* innprente seg; **confidaménto** *m* *sj.* betroelse; **confianza** *f* (til)tro; **confidare** betro; ~ *in* stole på, sette lit til; *confidarsi con uno* betro seg til en; **confidato** betrodde, pålitelig; **confidente** fortrolig; ~ *m* fortrolig venn; *iron.* spion; **confidenza** *f* tillit, fortrolighet, fortrolig meddelelse; *aver* ~ *con uno* ha tillit til en; *persona di* ~ pålitelig menneske; *prendersi* ~ tillate seg å være familiær; *la troppa* ~ *fa perdere la riverenza* for stor fortrolighet ødelegger respekten; **confidenziale** fortrolig; **confidenzialmente** i fortrolighet.

configgere (-figgo) feste, spikre fast; *confitto in croce* naglet til korset; *star confitto in casa* sitte hjemme (og kukelure); **configurare** fremstille; *fig.*

symbolisere; **configurazione** *f* ytre skikkelse, utseende, form, beskaffenhet.

confinante tilgrensende, nabo-; *stato* ~ grensestat; **confinare** internere, stenge inne; grense, støte opp til; *l'Italia confina ad ovest con la Francia* Italia grenser i vest til Frankrike; **confinario** grense-; *milizia confinaria* grensevakt; **confinato** *m* deportasjonsfange; **confinazione** *f* grenselegning; *sj.* tilgrensing; **confine** *m* grense(stein); *passaggio di* ~ grenseoverskridelse; *violazione di* ~ grensekrenkelse; *zona di* ~ grensesone; *sbarra di* ~ grensebom; *ai confini della terra* ved verdens ende; **confino** *m* tvangsopphold; internering.

confisca *f* konfiskasjon; det beslaglagte; **confiscare** konfiskere, beslaglegge; **confissi** *se:* *configgere*.

confitemini, essere al ~ ligge for døden; **confiteor** *m* en bønn; *dire il* ~ (*fig.*) bekjenne sin skyld, angre; **confitto** *se:* *configgere*.

conflagrare *sj.* ta fyr; **conflagrazione** *f* det å ta fyr, brann; *fig.* verdenskrig, -brann.

conflitto *m* strid, konflikt.

confluente *m* bielv; elvemøte, åmot; **confluenza** *f* elvemøte, åmot; **confluire** (-isco) flyte, løpe sammen (*og fig.*).

confondere blande, forveksle; forvirre, beskjemme, gjøre til skamme; *refl.* bli sjenert, forvirret; *confondersi con uno* menge seg med en; *non confondersi a* ikke spille tid med å; **confondibile** som kan forveksles, blandes; **confondimento** *m* *sj.* forveksling, forvirring.

conformare (*ò*) tilpasse; ~ *la vita alle leggi della morale* rette sitt liv etter moralens lover; *refl.* rette seg (*a* etter); *conformarsi alle leggi* adlyde loven; **conformato, ben** ~ velskapt; **conformatore** *m* (*f* -trice) en som former; formeapparat; **conformazione** *f* form(ing), struktur; lydighet; **conforme** passende, i overensstemmelse med, ifølge; etter, i henhold til; *copia* ~ riktig (attestert) kopi; *per copia (traduzione)* ~ kopiens (oversettelsens) riktighet attesteres; *non* ~ *ai campioni* ikke prøvesvarende; **conformità** *f* overensstemmelse; *in* ~ *a* i overensstemmelse med.

confortabile som kan trøstes, styrkes; ~ *m* komfort; **confortare** (*ò*) trøste, lette, lindre, styrke, bekrefte; **confortativo** styrkende, trøstende; **confortatore** *m* (*f* -trice) trøster; **confortatorio** trøstende; **confortatoria** *f* (*conforteria* *f*) kapell (rom) hvor dødsdømte får de siste sakramenter; **confortevole** trøstende, fortroingsfull; **conforto** *m* trøst, lindring, oppmuntring; kjær person, ting; *con tutti i conforti* med alle bekvemmeligheter; *i (gli estremi) conforti della religione* de siste sakramenter (før døden).

confratello *m* broder (*rl.*), kollega; **confraternita** *f* *rl.* lekbroderskap; **confricaménto** *m.* **confricazione** *f* gnidning; **confricare** gnide.

confrontare (-rón-) sammenligne, sammenholde, konfrontere; stemme overens; **confronto** *m* sammenligning; konfrontasjon; *in (el.: a)* ~ *di* i sammenligning med; *non c'è* ~ der er ingen sammenligning; *mettere a* ~ sammenligne; *senza confronto* uten sammenligning.

confuggire flykte, søke tilflukt; **confusamente** forvirret, huler til bulter; **confusi** *se:* *confondere*; **confusionario** *fam.* rotet, tullet (om person); **confusione** *f* forvirring, forveksling, uorden; **confuso** *se:* *confondere*; forvirret, forstyrrer, konfus; *in* ~ forvirret, huler til bulter; **confutabile** gjendrive-
lig; **confutare** gjendrive; **confutativo** gjendrivende;

- confutazione** *f* gjendrivelse; **confutatore** *m* (*f* -trice) en som gjendriver; **confutatorio** gjendrivende.
- congedare** (*è*) avskjedige, gi orlov, permisjon; *refl.* si farvel; **congedarsi da uno** ta avskjed med en; **congedo** *m* avskjed, orlov; **andare in ~** ta på permisjon, gå på ferie; **foglio di ~** permisjonsbevis; **~ illimitato** midlertidig tjenestefrihet; **~ assoluto** avskjed.
- congegnare** (*è*) sette sammen, kombinere; *fig.* konstruere; **congegnatura** *f* *sj.* sammensetning; **congegno** *m* maskineri; apparat, anordning; sammensetning; konstruksjon; **un ~ di bugie** et vev av logner.
- congelamento** *m* frysning; **impianto di ~** fryseanlegg; **provetta da ~** fryseglass; **punto di ~** frysepunkt; **recipiente da ~** frysekar; **congelare** (*è*) fryse (noe); *refl.* fryse, stivne av kulde, forfryse; **congelato** frossen; **carne congelata** dypfrossent kjøtt; **debiti congelati** gjeld som ikke kan inndrives; **congelazione** *f* frysning; **punto di ~** frysepunkt; **congelatore** *m* fryseapparat, -anlegg.
- congenere** av samme art; **congeniale** kongenial, åndsbeslektet; **congenito** medfødt.
- congerie** *f* inv. mengde, dyng, flokk.
- congestionamento** *m* blodtilstrømning; overfylling; togstans p.g.a. overfylling, blokering av linjen; **congestionare** overfylle; blokere; **congestionato** blodunderlopet, blodskutt; forstoppet, tilstoppet; **la linea ferroviaria è congestionata** det er togstans på linjen; **traffico ~** trafikkstans; **congestione** *f* blodtilstrømning; **~ (cerebrale)** blodstigning (til hodet); **~ polmonare** lungebetennelse; **~ di traffico** trafikk-kaos, -sammenbrudd; **congesto** fylt, full.
- congettura** *f* formodning, gjetning; konjunktur; **congetturale** formodet; **congetturare** formode, gisse, gjette.
- congioire** (-isco) *refl.* glede seg sammen.
- congiungere** forbinde, forene; **~ le mani** folde hendene; **~ in matrimonio** Tizio con Caia *smi* Per og Kari i hymens lenker; **congiungimento** *m* forbindelse, forening; parring, kobling; **congiunsi** *se: congiungere*; **congiuntamente** sammen; **congiuntiva** *f* (anat.) bindehinne; **congiuntivite** *f* bindehinnebetennelse; **congiuntivo** binde-; **particella congiuntiva** bindeord; **~ m** konjunktiv; **congiunto** *se: congiungere*; forenet, forbundet; **~ m** slektning; **congiuntura** *f* sammenføyning, fuge; leilighet; anat. ledd; *merk.* konjunktur; **alta ~** høykonjunktur; **in tale ~** ved det høvet; **congiunzione** *f* forening, forbindelse; konjunksjon.
- congiura** *f* sammensvergelse; **~ del silenzio** det å tie en i hjel; **congiurare** sammensverge seg; **tutto cingiura contro di me!** alt går meg imot! **congiurato** *m* = **congiuratore** *m* (*f* -trice) en som deltar i sammensvergelse.
- conglobare** (con-) samle, pakke sammen; **conglobato** samlet; **glandola conglobata** kjertelknote; **conglomerare** (-glò-) dyng sammen; **conglomerato** *m* konglomerat; **conglomerazione** *f* samling; dyng; klynge; **conglutinare** (ù) klebe sammen; **conglutinazione** *f* sammenklebning.
- congratulare** *refl.* lykkonske (con uno en); **congratulatorio** lykkonsknings-; **congratulazione** *f* lykkønskning.
- congrèga** *f* forsamling, bande; **congregamento** *m* (for)samling; **congregare** (*è*) samle, sammenkalle; **congregazione** *f* (for)samling; selskap, forening; kirkelig forsamling; komité; **~ di carità** velgjø-
- renhetsforening; **congregazionista** *f* som horer til religiøs samfunn; **congressista** *m, f* kongressdeltaker; **congresso** *m* kongress.
- congrua** *f, ~ (parrocchiale)* (stats)tilskudd til kirkesogn; **congruamente** passelig, bekvemt; **congruente** *sj.* kongruent; **congruenza** *f* kongruens; det å være passende; **congruità** *f* *sj.* det å være kongruent, passelig; **congruo** kongruent, passende, bekvem.
- conguagliare** (-guà-) utligne; **conguaglio** *m* utligning, avregning, balanse.
- coniare** (ò) prege; *fig.* finne på; **coniatore** *m* (*f* -trice) myntpreger; *fig.* oppfinner, en som finner på noe; **coniatura** *f* myntpregning; **conicità** *f* kjegleform; **cónico** (pl -ci) kjegleformet; **sezione conica** kjeglesnitt; **conifero** konglebærende; **conifere** *f pl* nåletrær; **coniglia** *f* framtoste (mar.); **coniglicoltura** *f* kaninavl; **conigliera** *f* kaninbur, -gård, -terreng; **coniglio** *m* kanin; *fig.* reddhare; **conio** *m* kile; pregestempel; *preg; sono tutti di un ~* de er alle av samme ulla; **femmina da ~** skjoge; **di nuovo ~** av nytt slag, av ny dato.
- coniugabile** *gram.* høyelig; **coniugale** ekteskapelig; **vita ~** samliv; **coniugare** boye (verb), konjugere; *sj.* gifte; *refl. (også)* inngå ekteskap (*sj.*); **coniugazione** *f* boyning, konjugasjon; **coniuge** *m, f* ektefelle; **coniugio** *m* ekteskap.
- connaturale** naturlig, medfødt; **connaturare** gjøre naturlig (hos en); *refl.* bli naturlig, egnet (for); **connazionale** fra samme land; **~ m** landsmann.
- connessione** *f* sammenheng; **connesso** *se: connetere*; **~ m, annessi e connessi** tilliggende; **connettere** kjede sammen, forbinde; **non ~** vrøvle; **connettivo** forbindende; (*tessuto*) **~** bindevev; **connivente** som stilltiende samtykker; som står i ledtog (*con med*); medskyldig, sammensvoren; **connivenza** *f* medskyldighet, forståelse, maskepi.
- connotato** *m* kjennetegn; **connotati** (pl.) signalement; **cambiare, rovinare i connotati a uno** smadre fjeset på en, gjøre en ukjennelig; **connubio** *m* ekteskap, samliv; *fig.* forening.
- connumerare** (ù) telle, regne med.
- cono** *m* kjegle; kongle; **~ (di) gelato** iskrem.
- conobbi** *se: conoscere*; **conocchia** *f* rokk; **conopeo** *m* (mygg)nett.
- conoscere** *m, f* kjenning; **conoscenza** *f* kjennskap, bekjentskap, bevissthet; **aver molte conoscenze** ha mange bekjenskaper; **conservare la ~ fino agli estremi** være bevisst til det siste; **perdere la ~** miste bevisstheten; **portare qualcosa a ~ di uno** meddele en noe; **stringer ~ con uno** stifte bekjentskap med en; **venire a ~ di qualcosa** få greie på noe; **conoscere** kjenne; **bibel.** stå i forhold til (kvinne); lære å kjenne, vite; **darsi a ~** gi seg til kjenne; **farsi ~** gjøre seg bekjent; **darsi a ~ per un vile** vise seg som en kujon; **~ i propri polli** kjenne sine pappenheimere; **~ qualcosa per filo e per segno** kjenne noe ut og inn; **~ uno di nome, di vista, di fama** kjenne en av navn, utseende, av omtale; **il buon di si conosce dal mattino** en god dag begynner om morgenen; **conoscibile** (er)-kjennbar; **conoscimento** *m* kjennskap, forstand, erkjennelse; **conoscitivo, facoltà conoscitiva** erkjennelse(sevne); **conoscitore** *m* (*f* -trice) kjenner; **conosciuto** *se: conoscere*.
- conquassare** knuse, odelegge, ryste, vende opp ned på; **conquasso** *m* knusing, odeleggelse; **andare in ~** bli odelagt; **mettere a ~** odelegge, slå i stykker, snu opp ned; **conquisto** *m* jur. klage.

conquibus *m inv. spøk.* penger, gryn; **conquidere** overmanne, erobre, plage; **conquisi, conquiso** *se: conquidere*; **conquista** *f* erobring, ervervelse; **conquistabile** som kan erverves; **conquistare** erobre, erverve; **conquistatore** *m (f -trice)* erobrere (og fig.); **consacrabile** som kan (bør) innvies; **consacrando** *m, adj.* som skal innvies; **consacrare** innvie, krone, salve; *fig.* stadfeste, fastslå; **consacrato dall'uso** hevdvunnen; **consacrarsi agli studi** vie seg, ofre seg for sine studier; **consacrazione** *f* innvielse, kroning, salving; velsignelse (av brød og vin ved nattverd); ~ *dell'uso* hevd; **consagrar** *etc. se: consacrare*.

consanguineità *f* blodslektskap; **consanguineo** blodbeslektet (også *m*); *jur.* som har samme far.

consapevole (med)vitende, underrettet (*di om*); *fare, rendere uno ~ di qualcosa* underrette en om noe; **consapevolezza** *f* medvitenhet, kunnskap; **consaputo** *sj.* velkjent.

consocio *litt.* = *consapevole*.

consecrare *se: consacrare*; **consecutivo** nestfølgende, påfølgende; *per due ore consecutive* to timer i trekk; **congiunzione consecutiva** følgekonjunksjon; **consecuzione** *sj.* = *conseguimento*; ~ *dei tempi* *consecutio temporum*.

consegna *f* (ut)levering, overdragelse; instruks, ordre, beskjed, anvisning; ~ *in caserma* brakkearrest; **condizioni di ~** leveringsbetingelser; **dare in ~** gi til oppbevaring; ~ *a domicilio* levering til bopel; **ritardo di ~** for sen levering; **termine di ~** leveringsfrist; **pagamento alla ~** betaling ved levering; **rompere la ~** (*mil.*) ikke rette seg etter instruks; **consegnare** (*è*) avlevere, utlevere, deponere; konsignere; ~ *i pensieri alla carta* betro seg til papiret; ~ *un soldato* gi en soldat brakkearrest; ~ *la truppa in quartiere* gi troppen ordre til å holde seg i kasernen; **consegnatario** *m* konsignatar, mottaker.

conseguente følgende, konsekvent; *i pericoli conseguenti alla guerra* farene som følger av krigen; ~ *m* slutning, følgesetninger; *per ~* følgelig, altså, derfor; **conseguenza** *f* følge, konsekvens, virkning; *un fatto gravido di conseguenze* et forhold som kan få alvorlige følger; *in ~* følgelig, altså, derfor; *in ~ di* som følge av; *di gran ~* av stor viktighet; **conseguenziario** *m, adj.* (*en*) som drar for mange slutninger; **conseguibile** oppnåelig, gjennomførlig; **conseguimento** *m* følge, oppnåelse, ervervelse; **conseguire** oppnå, følge, fremgå; **conseguire** *sj.* følge.

consenso *m* samtykke, enighet; *di (per) comune ~* etter felles overenskomst; **consentaneità** *f* samsvar, konsekvens; **consentaneo** passende, konsekvent, overensstemmende; **consentimento** *m* *sj.* samtykke, enighet; **consentire** samtykke; tillate; **consenziente** samtykkende.

consertare (*è*) vikle inn, sammen; *con le braccia* *conserte* med korslagte armer.

conserva *f* oppbevaring; hermetikk; vannbeholder; *l'industria delle conserve alimentari* hermetikkindustrien; *carne in ~* kjøtthermetikk, boksekjøtt; *tenere in ~* oppbevare, konservere; ~ *di frutta* hermetisk frukt; ~ *di pomodoro* tomatpuré; *di ~ (fig.)* samlet, enig; *navigare di ~* seile, operere sammen; **conservabile** som kan oppbevares; **conservare** (*è*) bevare, oppbevare; *refl.* holde seg, vare; *si conservi!* lev vel! ha det godt! *Dio La conservi!* Gud bevare Dem! **conservativo** bevarende; **conservatore** (*f -trice*), *adj.* som bevarer;

konservator; *pol.* konservativ; ~ *delle ipoteche* panteskriver; **conservatoria** *f* panteskriverkontor; **conservatorio** *m* konservatorium; **conservazione** (opp)bevaring; *istinto di ~* selvoppholdelsesdrift; *in buono stato di ~*, *in buona ~* velbevart, i god stand; **conservo** *m* medslave.

consesso *m* (representativ) forsamling.

considerabile betydelig, rikelig, anselig; **considerando** *m* motiv, premisse; **considerare** (*i*) betrakte, betenke; *considerando che, considerato che* tatt i betraktning at; *tutto considerato* alt tatt i betraktning; **consideratezza** *f* betenksomhet; **considerato** ansett, klok, forsiktig, betenksom; **considerazione** *f* betraktning, overveielse, betenkning; klokskap, betenksomhet; anseelse; *prendere in ~* ta under overveielse, ta i betraktning; *tenere in poca, molta ~* verdsette lavt, høyt; **considerevole** betydelig, bemerkelsesverdig.

consigliabile tilrådelig; **consigliare** råde; ~ *qualcosa a uno* tilråde en noe; ~ *uno a (di) fare qualcosa* råde en til å gjøre noe; ~ (*adj.*) råds-; *seduta ~* rådsmøte; *refl.* holde råd; drøfte; *consigliarsi con uno* rådføre seg med en; *consigliarsi di fare qualcosa* beslutte seg til å gjøre noe; **consigliatamente** klokt, klokkelig; **consigliatore** *m (f -trice)* (ukallet) rådgiver; **consigliere** *m (f -era)* rådgiver, rådmann, rådsherre; dommer i appellretten; ~ *commerciale* handelsråd; ~ *estensore* redigerende dommer; ~ *di legazione* legasjonsråd; ~ *municipale* bystyremedlem; ~ *della Corona* minister; ~ *notarile* notarråd; **consiglio** *m* råd; rådsforsamling; beslutning; klokskap; *la notte porta ~* det er best å sove på det; ~ *comunale*, ~ *municipale* bystyre; ~ *federale* forbundsråd; ~ *dei ministri* ministerråd; ~ *di Stato* statsråd; *operare con ~* handle fornuftig; *prender ~* rådføre seg; *prender ~ dalle circostanze* rette seg etter omstendighetene; **consiliare** råds-.

consimile lignende; **consistente** *se: consistere*; holdbar, fast; **consistenza** *f* fasthet, utholdenhet, holdbarhet, konsistens; **consistere**, ~ *di*, ~ *in* bestå i, bero på; ~ *nel (m. infinitiv)* bestå i å ...

consociabile forenlig; **consociare** (*-sò-*) forene; **consociazione** *f* forening; **consocio** *m* medlem, kompanjong.

consolabile fortrosthingsfull; **consolare** trøste, styrke, glede; *refl.* trøste, glede seg; ~ (*adj.*) konsulær, konsul-, konsulat-; **consolato** *m* konsulat; **consolatore** *m (f -trice)* trøster; **consolatoria** *f* trøstebrev; **consolatorio** trøstende; **consolazione** *f* trøst, lindring, glede; *la ~ dei dannati* felles trøst; *premio di ~* trøstepremie; **console** *m* konsul; **consolidamento** *m* konsolidering; **consolidare** (*ò*) befeste, styrke, konsolidere; **consolidato** *m* fast, konsolidert gjeld; **consolle** *m* konsoll; **consolo** *m* trøst; gravølsmat, -sending (Sør-Italia).

consonante samstemt, overensstemmende; ~ *f* konsonant; **consonanza** *f* samklang, harmoni; **consonare** (*-uòno*) stemme sammen; være harmonisk; **consono** *litt.* overensstemmende.

consorella *f* medsøster, leksøster; *società consorelle* søsterselskap; **consorte** *m, f* felle; ektefelle; *principi ~* prinsgemal; **consorteria** *f* klikk, forening; *gl.* slekt; **consorziale** konsortiums-; felles; **consorziato** som hører til et konsortium; **consorzio** *m* konsortium, selskap; *il ~ umano, civile* samfunnet; ~ *di Comuni* interkommunalt selskap.

consostanziale som er av samme substans.

constare (ò) bestå (di av); stå fast; *consta* det står fast, det fremgår; *mi consta* jeg vet bestemt; det er meg bekjent; **constatare** (ò) slå fast; **constatazione** f konstatering.

consueto sedvanlig, tilvant; *più del* ~ mer enn vanlig; *secondo il* ~ som vanlig; **consuetudinario** vanlig, sedvane-; **consuetudine** f (sed)vane.

consulente rådgivende; ~ *m* rådgiver, konsulent; ~ *legale, avvocato* ~ juridisk konsulent; **consulenza** f rådgivning; ~ *legale* retts hjelp; **consulta** f (råds)forsamling; **consultare** rådspørre; konsultere; ~ *un dizionario* slå opp i en ordbok; *refl.* overveie; *consultarsi con uno* rådspørre en; **consultativo** rådspørrende; **consultazione** f råd(sporring), konsultasjon; *gabinetto di* ~ konsultasjonsværelse; *libro di* ~ håndbok, oppslagsbok; **consultivo** rådgivende; **consulto** *m* råd, erklæring, undersøkelse; legeattest; **consultore** *m* (f -trice) rådgiver; rådmann; **consultorio** rådgivende, undersøkelses-; ~ *m* konsultasjonsværelse.

consumabile som kan forbrukes; **consumamento** *m* forbruk, fortæring; *fig.* bekymring; **consumare** (for)bruke, fortære; fullbyrde; *refl.* fortæres (*fig.*); **consumato** fortært; *fig.* mager; fullendt; ~ *m* kraftsuppe, buljong; **consumatore** *m* (f -trice) forbruker; **consumazione** f forbruk; fullbyrdelse; nyting (av nattverden); hentæring (*fig.*); drikk; *la* ~ *dei secoli* verdens siste tider; **consumè** *m* se: **consumato**; **consumo** *m* forbruk; ~ *di combustibile* brenselforbruk; *dazio di* ~ forbruksavgift; *generi di* ~ forbruksvarer; ~ *all'ingrosso*, masseforbruk.

consuntivo forbruks-; *bilancio* ~ balanse, status; **consunto** utslitt; uttært, svinnsottig, tærings-; **consunzione** f tæring, svinnsott; *sj.* forbruk; **consustanziale** se: *consostanziale*.

contaballe *m* inv. skrythals; **contabile** *m* bokholder; *ufficiale* ~ (*mil.*) intendant; **contabilità** f regnskapsvesen, bokholderi; **contachilometri** *m* inv. kilometerteller.

contadina f bondekone, -jente; **contadiname** *m* bondeflokk (*neds.*); **contadinata** f noe bondsk, grovhet; **contadinella** f bondejente; **contadinello** *m* bondegutt; **contadinésco** (*pl* -chi) bondsk; **contadino** bondsk; ~ *m* bonde, landboer; **contado** *m* land, oppland; bondefolk, bonder.

contafili *m* inv. trådteller; **contagiare** (à) smitte; **contagio** *m* smitte; **contagioso** smittsom; **contagiri** *m* inv. omdreiningsteller; **contagocce** *m* inv. dråpeteller.

contaminare (à) besmitte, tilsmusse; **contaminatore** *m* (f -trice) besmitter; **contaminazione** f besmittelse.

contante kontant; **contanti** *m* pl kontanter; *affare in contanti* kontantforretning; *assegno pagabile in* ~ kontantsjekk; *pagamento in* ~ kontant betaling; *pagare in* ~ betale kontant; *a pronti contanti* i rede penger; *versamento in* ~ kontant betaling; **contare** (ò) telle, regne, fortelle; gjelde; *bisogna* ~ *col peggio* en må være forberedt på det verste; ~ *su* regne med; ~ *dall'uno al dieci* telle fra én til ti; *a non* ~ om vi ser bort fra; ~ *molti anni di vita* være mange år gammel; *è una persona che conta molto* det er en person som har stor innflytelse; *presentarsi col danaro contato!* hold pengene klar! *aver le ore contate* ikke ha mange timene igjen; *tutto contato* alt iberegnet.

contasecondi *m* inv. stoppeklokke; **contatore** *m* (f -trice) teller; telleapparat, måler; **contatto** *m* berøring; kontakt; *mettersi in* ~ *con* sette seg i

forbindelse med; *prendere* ~ få føling; ~ *a spina* stikk-kontakt.

contè *m* greve; **contèa** f grevskap; **conteggiamento** *m* *sj.* regning; **conteggiare** (è) (be)regne, sette på regningen; *refl.* avregne; **conteggio** *m* (av)regning; **contègno** *m* opptreden, oppførsel; (verd) holdning; **contegnoso** verdig.

contemperamento *m* mildning; **contemperare** (è) mildne, moderere; ~ *l'utile col dilettevole* forene det nyttige med det behagelige; **contemplabile** som kan (bør) betraktes; **contemplamento** *m* *sj.* betraktning; **contemplare** (è) betrakte; *jur.* forutse; **contemplativo** betraktende, beskuende, kontemplativ; **contemplatore** *m* (f -trice) betrakter; **contemplazione** f betraktning, kontemplasjon.

contèmpo *m.* *nel* ~ samtidig; **contemporaneità** f samtidighet; **contemporaneo** samtidig.

contèndere stride, kjempe; *fig.* stride, motsette seg; *contendersi una cosa* strides om noe.

contenènte *m* beholder; **contenènza** f innhold; **contenère** (-tèngo) inneholde; *fig.* beherske, holde tilbake; *refl.* beherske seg, oppføre seg; **contènni se**: *contenere*; **contentabile** som kan tilfredsstilles; **contentamento** *m* *sj.* tilfredsstillelse; **contentare** (è) tilfredsstille; *si contenta di poco, di nulla* han nøyer seg med lite; *chi si contenta gode* lykkelig er den som nøyer seg med lite; «Come va?» ... «Mi contento». «Hvordan går det?» ... «Jeg kan ikke klage.» **contentatura** f det å kunne tilfredsstilles; *di facile* ~ lett å tilfredsstille; **contentèzza** f tilfredshet, glede; **contentino** *m* ekstra, liten gave; trøstepremie; *iron.* litt til (av noe ubehagelig); **contentivo** *m* brokkbind; **contènto** tilfreds (*di* med), glad (for); *chiamarsi* ~ være (bli) fornøyd; ~ *come una pasqua* storfornøyd; ~ *m* (*litt.*) tilfredshet; **contenuto** *m* innhold; **contenzióso** *jur.* omstridt; *sj.* stridbar; ~ *m* avdeling for tvistigheter.

conteria f glassarbeid, -perler; **conterminale** tilgrensende, tilstøtende; **contèrmine** tilgrensende; ~ *m* *sj.* grense; **conterràneo, conterràziano** fra samme distrikt; ~ *m* bysbarn, landsmann.

contèsa f strid; **contési, contèso se**: *contendere*; **contèssa** f grevinne; **contèssere** veve sammen; **contèssina** f komtesse; **contestabile** bestridelig; **contestare** (è) bestride, benekte; kunngjøre; **contestazione** f bestridelse; kunngjøring; **contèste** *m* medvitne; **contèsto se**: *contessere*; ~ *m* sammenheng; *dal* ~ *risulta che* ... det fremgår av sammenhengen at ...; **contestuàle** som horer til sammenhengen.

contèzza f *litt.* kjennskap, underretning.

conticino *m* liten regning; **contiguità** f naboskap (*fig.*); **contiguo** tilstøtende; *la mia camera è contigua alla tua* mitt rom ligger opp til ditt.

continentale fastlands-, kontinental; **continènte** *m* fastland; *il vecchio* ~ den gamle verden; *il nuovo* ~ den nye verden (Amerika); *il* ~ *nuovissimo* Australia; ~ *adj.* avholdende; **febbre** ~ stadig feber; **continènza** f avhold, måtehold.

contingentamento *m* kontigent(ering); **contingentare** kontigenter, regulere vareimporten; *generi contingentati* varer med innforselskontroll; **contingènte** tilfeldig; ~ *m* bidrag, kontingent; ~ *di leva* årsklasse (*mil.*); **contingènza** f tilfeldighet, leilighet; *in simili contingenze* ... under slike omstendigheter.

continuamènte (til) stadig(het); **continuare** (i) fortsette, vare; *continua* forts.; *spettacolo continuato*

non-stop-forestilling; **continuatamente** fortsatt, uavbrutt; **continuativo** fortsatt, vervarende; **continuatore** *m* (*f* -trice) fortsetter; **continuazione** *f* fortsettelse; **continuità** *f* sammenheng, kontinuitet; **continuo** fortsatt, stadig, vedvarende, konstant; *corrente continua* likestrøm; *di* ~ stadig; *frazione continua* kjedebrok; ~ *m* (*sj.*) fortsettelse, kontinuitet.

conto *m* regning, konto, regnskap; *a* ~ som avdrag; *a buon* ~ i hvert fall; ~ *corrente* løpende regning, kontokurant; ~ *corrente postale* postgirokonto; *la Corte dei conti* regnskapsretten; *far i conti* holde regning; *far i conti senza l'oste* gjøre regning uten vert; *fare* ~ *che* regne med at; *far* ~ *di* akte å; *fatti i conti, alla fin dei conti* når alt kommer til alt; *mettere* ~ svare regning, lønne seg; *mettere a* ~ debitere; *mettere in* ~ føre i regning; *a nessun* ~ ikke for noen pris; *per* ~ *mio* for min del; hva meg angår; *persona di* ~ ansett person; ~ *presuntivo* overslag; ~ *preventivo* budsjett; ~ *profitti e perdite* taps- og vinningskonto; *rendere* ~ avlegge regnskap; *rendersi* ~ *di qualcosa* gjøre seg noe klart; ~ *spento* opphevet konto; *sul tuo* ~ om, med hensyn til deg; *saper far di* ~ kunne regne; *leggere, scrivere e far di* ~ lese, skrive og regne (folkeskolefag); *tener qualcosa di* ~ ta noe i betraktning, ta hensyn til noe; *tenere uno in gran (poco)* ~ ha stor (liten) respekt for en; ~ *utile* utbyttekonto; *saper il* ~ *suo* kunne sine ting; ~ *vincolato* sperrekonto.

contorcere *vri*, *sno*, *fordreie*; *refl.* *vri* seg.

contorcimento *m* vridning; **contornamento** *m* omringning, omgivelse; **contornare** (-tò-) omgi (*di* med), innramme, omringe; *è contornato male* han har dårlig omgang; **contorno** *m* omgivelse, omriss; grønnsakrett (til kjøtt); **contorsi** *se*: *contorcere*; **contorsione** *f* vridning; **contorto** *se*: *contorcere*; snodd, forvridd, forskrudd (*og fig.*).

contra ... mot ...; ~ (*pp*) *se*: *contro*; **contrabbandare** smugle; **contrabbandiere** *m* smugler; **contrabbando** *m* smugling; (*merce di*) ~ smuglervare; ~ *d'armi* våpensmugling; *di* ~ (*fig.*) i smug; **contrabbassista** *m* kontrabassist; **contrabbasso** *m* kontrabass; **contrabbilanciare** (-là-) oppveie; **contraccambiare** (-cà-) gjengjelde; **contraccambio** *m* gjengjeld(else); *in* ~ til gjengjeld; **contraccassa** *f* dobbelkasse, urkapsel; **contrachiave** *f* falsk nøkkel, ekstranøkkel; ekstra nøkkelomdreining; **contraccólpo** *m* bakslag, rekyl, ettervirkning; **contraccusa** *f* motbeskyldning.

contrada *f* (bred) gate, kvarter; egn.

contraddanza *f* kontradans; **contraddetto** *se*: **contraddire** (-dico) motsi; ~ (*a*) *qualcosa* stå i strid med noe; *refl.* være selvmotsigende; **contraddissi** *se*: *contraddire*; **contraddistinguere** kjennetegne, skille; **contraddittore** *m* (*f* -trice) motsiger; **contraddittorio** motsigende; ~ *m* (*jur.*) kontradiktorisk forhandling; **contraddizione** *f* motsigelse; **contraddite** *f* brudgoms inedgift; **contradire** *etc.* *se*: *contraddire* *etc.*

contraente *m* kontrahent; ~ *d'un mutuo* låntaker; **contraereo** antiluft-; **contraffacimento** *m* *sj.* etterligning; **contraffare** (-ffaccio) etterligne, -gjøre, -ape, forfalske; ~ *a* sette seg imot; *refl.* forstille seg; **contraffattore** *m* (*f* -trice) etterligner, falskner; **contraffazione** *f* etterligning, forfalskning, ettertrykk; **contrafforte** *m* støtteverk; utløper; forsterkning; bom; **contraggénio** *m* motvilje; *di* (*a*) ~

motvillig, ugjerne; **contralto** *m* (*mus.*) kontraalt; **contraltare** *m* motstykke; **contrammandare** tilbakelle, avlyse; **contrammarèa** *f* fjære (*sjø*); **contrammiraglio** *m* kontreadmiral; **contrammuro** *m* støttemur; **contrannaturale** unaturlig, naturstridig; **contrappasso** *m* gjengjeldelse; gjenmøte (*i* dans); **contrappello** *m* annen gangs opprop; **contrappelo** *m*, *fare, dare il* ~ barbere mot hårene; *fig.* kritisere, skjelle en ut; **contrappesare** (*è*) oppveie; **contrappeso** *m* motvekt; **contrapporre** (-pòngo) sette imot; **contrapposizione** *f* motsetning; **contraposto** *se*: *contrapporre*; motstående; ~ *m* motsetning, motstykke; **contrappuntista** *m*, *f* kontrapunktiker; **contrappunto** *m* kontrapunkt.

contràrgine *m* støttedike, -demning.

contrariamente i motsetning (*a* til); **contrariare** (-trà-) motarbeide, hindre, motsi; **contrarietà** *f* motstand; *fig.* motgang; **contrario** motsatt, skadelig; *essere* ~ være imot; *la parte contraria* motparten; *un voto* ~ en nei-stemme; ~ *m* det motsatte, motsetning, motstander; *al* ~ tvert imot; *non aver nulla in* ~ ikke ha noe imot det.

contrarre (-traggo) trekke sammen; slutte (vennskap), stifte (gjeld), pådra seg (sykdom), inngå (avtale, ekteskap).

contrassalto *m* motangrep; **contrassegnare** kontrasignere, medunderskrive; ~ *con caretteri* medunderskrive; **contrassegnatura** *f* medunderskrift; **contrassegno** *m* merke, kjenne(tegn); merknad, notis, påtegning; signalement; *spedizione* ~ sending mot postoppkrav; **contrassi** *se*: *contrarre*.

contrastabile omtvistelig; **contrastare** bestride; stå i strid med; ~ *con uno* strides med en; **contrasto** *m* motsetning, motstand, strid, kontrast; *essere in* ~ *con* stå i strid med.

contrattabile omsettelig (*merk.*); **contrattaccare** gå til angrep mot; **contrattacco** *m* (*pl* -chi) motangrep; **contrattamento** *m* *sj.* forhandling; **contrattare** forhandle; **contrattazione** *f* forhandling; **contrattèmpo** *m* kort mellomrom (tid); hindring; *a* ~, *di* ~ i utide; **contrattile** sammentrekkelig; **contrattilità** *f* sammentrekkelighet; **contratto** *se*: *contrarre*; fortrukken, krum; ~ *m* kontrakt; ~ *collettivo* kollektiv overenskomst; *conclusione del* ~ kontraktavslutning; ~ *tipo* standardkontrakt; **contrattuàle** kontraktlig; **contrattura** *f* fortrekning, sammentrekning.

contravvelèno *m* motgift.

contravvenire (-vèngo), ~ *a* overtrede, bryte (lov, forbud); **contravvento** *adv.* mot vinden; **contravventore** *m* (*f* -trice) (lov)overtreder; **contravvenzione** *f* overtredelse; *avviso di* ~ boteforelegg; *cadere in* ~ få bot; *mettere uno in* ~ mulktene en, notere en.

contravviso *m* kontraordre, tilbakekalling.

contrazione *f* sammentrekning; *contrazioni di stomaco* mageknip.

contribuente *m*, *f* bidrags-, skatteyder; **contribuire** (-isco) bidra; **contributo** *m* bidrag (*og fig.*) skatt; ~ *straordinario* ekstrabidrag, tilleggsskatt; **contributore** *m* (*f* -trice) bidrags-, skatteyder; **contribuzione** *f* bidrag, skatteytelse; ~ *di guerra* krigserstatning; **contrimboscata** *f* bakhold, eg. «motbakhold»; **contrimpanata** *f* forsatsvindu; **contristamento** *m* *sj.* bedrøvelse; **contristare** bedrøve.

contrito sønderknust, angergiven; **contrizione** *f* anger, ruelse; *atto di* ~ botsbønn.

contro ... mot...; ~ (*pp*) mot; ~ *di te* mot deg; ~ (*al*) muro mot muren; *dare* ~ *a uno* motsi en;

essere (stare) ~ a være imot; *per ~* derimot; *far ~* handle forkjært; *tenere ~* vedde, holde imot; *andare ~ corrente* gå mot strømmen; *~ m* motsetning; *il pro e il ~* for og imot; **controanello** *m* støttering (på finger); **controavviso** *m* motordre; **controassicurazione** *f* motforsikring.

controbattere slå tilbake, slå igjen; **controbuttata** *f* bakslag; motforholdsregel; **controbilanciare** oppveie; **controcassa** *f* dobbelkasse, urkapsel; **controcorrente** *f* motstrøm; *andar ~* gå mot strømmen; **controdato** *m* motmutter; **controdiachiarazione** *f* moterklæring.

controffensiva *f* motoffensiv; **controfigura** *f* stand-in, dublant (film); **controfinestra** *f* dobbeltvindu; **controfirma** *f* medunderskrift; **controfodera** *f* mellomfor; **controfondo** *m* dobbeltbunn; **controfosso** *m* ekstra vollgrav; avlopsrenne; **controforza** *f* motkraft; **controgiorno** *m* motregjering; **controindicare** (-in-) motsi, tale imot (*fig.*); **controlégge** *f* motforordning; **controlèttara** *f* motordre.

controllare (-rò-) kontrollere, etterse; **controllo** *m* kontroll; *~ di volume, di tono* volum-, tonekontroll; **controllore** *m* (*f* -ora) kontrollør; **controluce** *f* motlys; foto tatt i motlys; **controlume** *m* motlys (srl. kunstig).

contromandare avlyse; gi kontraordre; **contromarca** *f* garderobenummer; billett som gir rett til å forlate teateret og komme igjen; **contromarcia** *f* kontramarsj; **contromina** *f* minesøking; **controminare** søke miner; **contromossa** *f* mottrekk; **contromuro** *m* støttemur.

contronota *f* motregning, motnote.

controparte *f* motpart; **contropartita** *f* motposter; motparti (varer) i kompensasjonsforretning; *fig.* motsetning, utligning; **contropelo** *m* se: *contrappelo*; **controoperazione** *f* motmanøver; **controplacati** *m* *pl* kryssfinér; **controporta** *f* fordør; **contropressione** *f* mottrykk; **controproduttore** mot-sattvirkende; **controprodurre** virke mot sin hensikt; **controprogetto** *m*, **controproposta** *f* motfor-slag; **controprova** *f* motprove.

controquerela *f* motklage; **contrordinare** (-òr-) avbestille, avlyse; gi kontraordre om; **contrordine** *m* motordre; **controrelazione** *f* motreferat, supplement; **controréplica** *f* duplikk; **controricevuta** *f* motkvittering; **controriforma** *f* motreform; **controrisposta** *f* duplikk; **controrivoluzionario** kontrarevolusjonær; **controrivoluzione** *f* motrevolusjon.

controscarpa *f* festningsvolls ytre skråning; kalosje; **controscena** *f* motspill, stumt spill (teater); **controscritta** *f* kopi, avskrift; **controsenso** *m* motsatt mening, vrov; *è un ~!* det er meningsløst! **controspionaggio** *m* kontraspionasje; **controsservazione** *f* motbemerkning; **controstallie** *f* *pl* overliggerdager (*mar.*); **controstampa** *f* omvendt avtrykk; **controstimolante** beroligende; **controstimolo** *m* beroligende middel; noe deprimerende; **controstomaco** *m* oppstøt; *a ~* motvillig, ugerne; **controtorpediniere** *f* torpedojager.

controvapore *m* motdamp; *dare il ~* stanse (*ma-skin*); *fig.* snu om, angre; **controveleno** *m* motgift; **controvento** *m* motvind; *sputare ~* skade seg selv; **controversia** *f* motsetning, strid, splid; *porre in ~* bestride; **controverso** omtvistet.

controvertere bestride; **controvertibile** som kan bestrides, tvilsom; **controvertibilità** *f* tvilsomhet.

controvisita *f* gjensitt.

contumace ulydig, trassig; bannlyst; *jur.* uteblitt; **contumacia** *f* uteblivelse (fra retten); *mar.* karan-

tene; **condannare in ~** felle uteblivelsesdom; **purgare la ~** få uteblivelsesdom opphevet ved å møte for retten; **sentenza in ~** uteblivelsesdom; **fare la ~, stare in ~** ligge i karantene; **mettere in ~** legge i karantene; **contumaciàle, giudizio ~** uteblivelsesdom; **procedimento ~** kontumacial-prosess; **ospedale ~** karantenehospital.

contumelia *f* fornærmelse, forhånelse; **contumelióso** *litt.* fornærmelig.

contundente stump, slov; *corpo ~* stump gjenstand; **contundere** slå, kveste.

conturbamento *m* forstyrrelse, uro, uorden; opphis-selse; **conturbare** forurolige, opphisse, forstyrre; *refl.* bli opprørt (hav); **conturbatore** *m* (*f* -trice) fredsforstyrrer, urostifter; **elemento ~** (*fig.*) uro-element; **conturbazione** *f* *sj.* = *conturbamento*.

contusi se: *contundere*; **contusione** *f* kvestelse; **contuso** se: *contundere*; **contuttoché** (*m. konj.*) skjønt; **contuttociò** likevel, tross alt det.

convalescente *m. f* rekonvalesent; **convalescenza** *f* rekonvalesens; **convalescenziario** *m* rekonvalesent-hjem.

convalidamento *m* bekreftelse, stadfesting; **convali-dare** (*à*) bekrefte, stadfeste; **convalidazione** *f* be-kreftelse, stadfesting; **convalle** *f* (tverr)dal; **giglio delle convali** liljekonvall.

convengo *m* stevne(møte); sammenkomst, møte-(sted); *luogo di ~* møtested; *darsi ~* sette hverandre stevne; **convenevole** anstendig, passende, sømmelig; *~ m* anstendighet, sømmelighet; *pl* komplimenter, formaliteter, dikkedarer; *al di là del ~, oltre il ~* ut over det sømmelige, mer enn rimelig; **convenevolezza** *f* anstendighet, passe-lighet; **conveniente** passende, heldig; **prezzo ~** fordelaktig pris; **convenienza** *f* anstand, fordel, interesse; egnethet; passende forhold; overens-stemmelse, avstemthet, harmoni; *pl* komplimen-ter, omstendigheter, dikkedarer; **matrimonio di ~** fornuftsekteskap; **convenienze sociali** takt og tone; **visita di ~** høflighetsvisitt; **convenire** (-vengo) fastsette, avtale; innstevne for retten; være (bli) enige; samles, møtes; komme (løpe) sammen; passe, somme seg (for); være passende, nødven-dig; **bisogna ~ che ...** det må innrømmes at ...; **conviene che io ...** (*m. konj.*) det er nødvendig at jeg ..., jeg må ...; **non mi conviene** det svarer seg ikke for meg, det passer meg ikke; *refl.* passe, somme seg; *fare una cosa come si conviene* gjøre noe som det seg hør og bør; *ne convengo* det er jeg enig i.

conventicola *f* hemmelig møte; **convento** *m* kloster-(samfunn); **accettare quel che passa il ~** ta til takke med det som er (på bordet); **conventuale** klosterlig; *~ m* franciskanermunk; **convenuto** se: *convenire*; *~ m* overenskomst; konvensjonell.

convenzionalismo *m* konvensjonalisme; **convenzione** *f* overenskomst; traktat; konvensjon.

convergente konvergerende, sammenlopende; **con-vergenza** *f* sammenlop, konvergens; **convergere** konvergere, løpe sammen i et punkt; **conversa** *f* leksoster; **conversare** (*e*) konversere, samtale; **con-versativo** pratsom; **conversazione** *f* konversasjon, samtale; kåseri; selskap; *andare in ~, tenere ~* gå i, holde selskap; **conversévole** pratsom; **con-ver-sione** *f* forandring; omvendelse; konvertering; **converso** se: *convertere*; *~ m* lekbroder; *per ~* tvert imot.

convertere *gl.* forandre, konvertere; **convertibile** som kan konverteres; **convertibilità** *f* det å kunne

konverteres; **convertire** (-vèrto, -tisco) forandre; konvertere; omvende; ~ *uno alla prudenza* tale en til fornuft; *refl.* omvende seg; *convertirsi in male* forandre seg til det verre; **convertito** *m* konvertitt, omvendt (synder); **convertitore** *m* omvender (og tekn.), strømvender.

convessità *f* konveksitet; **convesso** konveks, utbuet. **convezione** *f* varmestromning.

convincere overbevise; *jur.* bevise sin skyld; ~ *uno di un errore* overbevise en om en feil; *refl.* bli overbevist; **convincimento** *m* overbevisning; **convincitivo** overbevisende; **convinsi, convinto** *se*: *convincere*; *reo convinto* opplagt, bevist forbryter; **convinzione** *f* overbevisning; tro; **convissi, convissuto** *se*: *convivere*; **convitare** innbyde; **convitato** (innbudt) gjest; **convito** *m* gilde, gjestebud, bankett; ~ *nuziale* bryllupsgilde.

convitto *m* kostskole; **convittore** *m* (*f* -trice) kostskoleelev; **convivale** bord-; *discorsi conviviali* bordtaler; **convivenza** *f* samliv; *la* ~ *umana* menneskeheten; **convivere** leve sammen; **conviviale** gjestebuds-, bord-; **convivio** *m* gl. gjestebud.

convocamento *m* sj. sammenkalling; **convocare** (*còn-*) kalle inn, sammen; **convocazione** *f* inn-, sammenkalling.

convogliare (-vò-) føre med seg; ledsage, eskortere; **convoglio** *m* ledsagelse, eskorte, følge, konvoi; ~ *funebre* likfølge; ~ *ferroviario* reisefølge.

convolare fly sammen; løpe til; ~ *a nozze* gifte seg (i en fart).

convólvoló *m* en (klokke)blomst.

convulsionario *m, adj.* en som lider av krampeanfallo; **convulsione** *f* krampe; *gli sono venute le convulsioni* han har fått krampe; **convulsivo** krampaktig; **convulso** som har krampe; *tosse convulsa* kikhoste; *avere il* ~ hikke; ~ *m* krampeanfallo.

coobare destillere; **coonestamento** *m* fig. pynting; **coonestare** (*è*) besmykke, pynte på.

cooperare (-òp-) samarbeide; **cooperativa** *f* andelslag, samvirkelag; ~ *acquisti* kooperativ innkjøpsforening; ~ *di consumo* forbruksforening; **cooperativismo** *m* samvirkebevegelse; **cooperativo** andels-, felles-; *società cooperativa* andelslag, samvirkelag; **cooperatore** *m* (*f* -trice) medarbeider; **cooperazione** *f* samarbeide, medvirkning; samvirke, kooperasjon; **cooptazione** *f* selvsupplering.

coordinamento *m* sideordning, koordinasjon; **coordinare** (-òr-) sideordne, koordinere; an-, innordne; **coordinata** *f* koordinat; **coordinato** sideordnet, koordinert; *assi coordinati* koordinataks; *proposizioni coordinate* sideordnede setninger; **coordinatore** *m* (*f* -trice) en som koordinerer; **coordinazione** *f* sideordning, koordinasjon.

coorte *f* kohort; fig. flokk, mengde.

copale *f* kopal; *vernice di* ~ kopallakk.

coperchiare (*è*) dekke til; **coperchio** *m* lokk, deksel, dekke; *il soverchio rompe il* ~ det som er for mye, er av det onde; *i guai della pentola, li sa il* ~ den vet best hvor skoen trykker som har den på; *il diavolo insegna a fare le pentole, ma non i coperchi* udåd kommer alltid for en dag; **copersi** *se*: *coprire*; **coperta** *f* dekke, dekken, (senge)teppe, presenning, trekk; konvolutt; fig. påskudd; *mar.* dekk; *alla* ~ i hemmelighet; ~ *di piume* dyne; *sopra* ~ på dekk; **copertella** *f* lite dekke, (møbel)trekk; fig. påskudd; **copertina** *f* omslag; teppe; *servire da* ~ *a uno* (fig.) dekke over en; *prezzo di* ~ *di un libro* en boks utsalgspris; **coperto** *se*:

coprire; *adj.* dunkel, dulgt, overskyet; godt kledd (mot været); ~ *m* dekket sted, dekke; kuvert; *essere al* ~ være under dekke; *mettere al* ~ bringe under dekke; *mettersi al* ~ bringe seg i sikkerhet; *prenotiamo per due coperti* vi bestiller to kuverter; **copertoio** *m* stort, grovt sengeteppe; **copertone** *m* vognpresenning; bil-, sykkeldekk; **copertura** *f* dekke, dekning; tak; skinn; ~ *aurea* gulldekning; ~ (*della ruota*) (bil)dekk; ~ *delle spalle* dekning i ryggen.

copia *f* mengde; *in gran* ~ i store mengder; avskrift, kopi, avtrykk, eksemplar; *bella* ~, *buona* ~ renskrift; *brutta* ~ kladd, konsept, utkast; ~ *di commissioni* ordrekopi; *per* ~ *conforme* avskriftens riktighet bevitnes; *mala* ~ kladd; **copialettere** *m* inv. kopibok; kopipresse; **copiare** (*ò*) kopiere, skrive av; etterligne, -ape; ~ *in bella* renskrive; ~ *dal vero* male etter modell; **copiativo** kopi-; *lapis* ~ kopiblyant; *inchiostro* ~ kopiblekk; *carta copiativa* karbonpapir; **copiatore** *m* (*f* -trice) avskriver, kopist; etterligner, -aper; **copiatura** *f* avskrift, avskrivning; **copione** *m* manuskript (til teaterstykket), sufflorbok; **copiosità** *f* rikelighet, overflod; **copioso** rikelig, fyldig.

copista *m, f* kopist, avskriver; **copisteria** *f* skrive-stue, avskrivningsbyrå.

coppa *f* beger, pokal, vektskål; *gl.* bakhode; ~ *alternativa* vandrepokal; *coppe* en kortfarge (kløver); **coppaia** *f* kjeller til oljeflasker; **coppale** *se*: *copale*; **coppella** *f* prøvedigel; blomsterbeget; *oro di* ~ rent gull; *prendere per oro di* ~ ta for god fisk; **coppellare** (*è*) rense (gull, sølv); **coppellazione** *f* rensing; **coppetta** *f* med. blodkopp.

coppia *f* par, ektepar; *in* ~ *parvis*; *essere una* ~ *e un paio* være to alen av samme stykke; ~ *di testa* (sport) forreste par; ~ *di calci* bakspark; **coppia-momento** *m* dreiningsmoment; **coppiere** *m* munnskjenk, **coppiola** *f* dobbeltskudd; **coppo** *m* sl. takstein; oljekrukke; hån.

copribusto *m* undertøye, vest; **copricapo** *m* hodebekledning; **coprifuoco** *m* tappenstrek; sengetid; **coprimento** *m* sj. dekning; **coprimeserie** *m* inv. pjalteskjuler (= frakk, kappe); fig. skjerm Brett. **coprinuca** *m* inv. (nakke)skaut; **copripiatti** *m* inv. fluenett (over mat); **copripièdi** *m* inv. fotteppe, sengeteppe; **copripunto** *m* inv. bånd, bord; **coprire** (*ò*) dekke, bekle (og fig.); bedekke (husdyr); skjule; ~ *di ingiurie* overdenge med skjellsord; *refl.* kle (godt) på seg; skyte til; **copriteiera** *f* tevarmer; **copritetto** *m* taktekker; **copritura** *f* (be)dekning.

coprivivande *m* inv. fluenett (over mat).

còpto koptisk; ~ *m* kopter; **còpula** *f* parring, samleie, kopulasjon; *gram.* bindeord; **copulare** parre, kopulere; *refl.* parre seg; **copulativo** forbindende; **copulazione** *f* forbindelse, parring.

coraggio *m* mot; *non avere il* ~ ikke våge; *farsi* ~ *ta* mot til seg; *perdersi di* ~ tape motet; *far* ~ oppmuntre, trøste; **coraggioso** modig; **corale**, *l. canto* ~ koral sang; (*libro*) ~ koral-, salmebok; *una* (*società*) ~ en sangforening; ~ 2. hjertelig, hjerte-; *nemico* ~ dødsfiende; ~ *m* koral, salme. **corallàio** *m* korallhandler, -fisker; **corallèssa** *f* sl. korall; **corallifero** korallbærende; *banco* ~ korallrev; **corallina** *f* sl. alge; korallfiskerbåt; **corallino** korallaktig, korallrød; **corallizzazione** *f* koralldannelse; **corallo** *m* korall.

corame *m* lær(varer); **coramella** *f* sliperem; **coram-pòpulo** for alt folket, offentlig; **corano** *m*, *il* ~

Koranen; **corata**, **coratella** *f* innvoller omkring hjertet, lever og lunge (på slakt); innmat.
corazza *f* brynje, kyrass; panser; **corazzare** pansre (og *fig.*); **corazzata** *f* panserskip; **corazzatura** *f* panser, pansring; **corazziere** *m* kyraser; rytter, kavalerist (i kyrass).
côrba *f* korg; fotsykdom (hos hest); spanteverk; **corbaccione** *m* stor ravn; *fig.* luring; **corbaccio** *m* (*neds.*) ravn; **corbame** *m* ribbeverk (skip); **corbellaggine** *f* *fam.* dumhet; **corbellàio** *m* korgmaker; **corbellare** (*è*) narre, gjøre narr av, holde for narr; **corbellatore** *m* (*f* - *trice*) spøkefugl; **corbellatorio** spottende, spøkende; **corbellatura** *f* narreri, spøk, puss; **corbelleria** *f* dumhet, narreri, vrøvl, spøk, bagatell; **corbellino** *m* liten korg; **corbello** *m* vidjekorg; *fig.* dumrian; **corbelli!** for pokker!
corbèzzola *f* frukt av jordbærtre; **corbèzzolo** *m* jordbærtre; **corbezzoli!** (*iron.*) du sier ikke det!
corbolino *m* sl. fiken.
corcontento *m* makelig person.
côrda *f* tau, reip, line; (bue)streng; sene, muskel; *a* ~ like ut, loddrett; *le corde del collo* halsmuskulene; *dare la* ~ *a uno* torturere en; *dar* ~ *all'orologio* trekke uret opp; *dar* ~ *a uno* lure en til å si noe; *discesa a* ~ *doppia* nedfiring (i fjell); ~ *da montagna* klatretau; *vestito che mostra le corde* loslitt drakt; *palla a* ~ tennisball; *parlar di* ~ *in casa dell'impiccato* snakke om reip i hengt manns hus; *salta la* ~ stikke av; hoppe tau; *salto della* ~ tauhopping; *stare sulla* ~ sitte på nål, være spent; *strumento a corde* strengeinstrument; *tagliare la* ~ stikke av; *tenere sulla* ~ (*fig.*) spenne på pinebenken; *tirot alla* ~ tautrekning; *toccare una* ~ (*fig.*) slå på (rore ved) en streng; *corde vocali* stemmebånd; **cordaio** *m* rep-slager; **cordame** *m* tauverk; **cordata** *f* fjellklatring med tau; fjellklatrerlag som går i tau; **cordellina** *f* snor; **cordellone** *m* ribbet silke-, ullstoff; **corderia** *f* reperbanc, taufabrikk.
cordiale hjertelig; **cordiali saluti** hjertelige hilsener (i brev); ~ *m* styrkedrikk, hjertestyrkning; **cordialità** *f* hjertelighet; **cordialmente** hjertelig; (i brev) med hjertelig hilsen; **cordialone** *m* (*f* - *ona*) hjertelig, hjertegod person.
cordicella *f* snor; **cordiera** *f* gripebrett (på fele); **cordiglio** *m* reip; munkens reip om livet; **cordino** *m* galgereip; tau.
cordite *f* stemmebåndsbetennelse.
cordoglio *m* smerte, sorg; *parole di* ~ medlidende ord; **cordonare** (-*dò*-) snøre; *fig.* narre; **cordonata** *f* rampe med lave trinn; **cordoncino** *m* snor; **cordonatura** *f* narreri; **cordone** *m* tau, (hatte)bånd; ordenskjede; kordong, avsperring; dumrian; *gran* ~ storkors; ~ *litoraneo* revle, banke; ~ *militare* militærsperring; ~ *ombelical* navlestreng; *cordoni di pietra* steintrinn i rampe; ~ *sanitario* sanitærsperring; ~ *di strappo* sprengline (til ballong); **cordoneria** *f* dumhet; **cordonetto** *m* sl. stoff.
côre *se*: *cuore*; **corèa**, **côrea** *f* sanktveitsdans; **corèggia** *se*: *correggia*; **coreografia** *f* koreografi; **coreografico** (-*ci*) koreografisk; **coreografo** *m* koreograf; **corétto** *m* lite rom med vindu (i kirke), hvorfra en kan følge gudstjenesten.
coriaceo læraktig; **coriandolo** *m* koriander; konfekt (*m.* mandel i); *pl* konfetti; **coricare** (-*cò*-) legge; *refl.* gå til sengs; gå ned (sola); **coricino** *m* lite hjerte; **coricida** *m.* *f* hjerteknuser; **corifeo** *m* korfører, fordanser; *fig.* koryfè, hovedmann; **co-**

rifena *f* dolfin; **corimbo** *m* bot. skjerm; **corista** *m.* *f* korist, korsanger; stemmegaffel; **côrizza** *f* snue
côrmo *m* plantestoff, -kropp; **cormorano** *m* zool. skarv.
cornacchia *f* kråke; *fig.* pratmaker; **cornaggine** *f* (*F*) stahet; **cornalina** *f* sl. edelsten; **cornamusa** *f* sekkepipe; **cornare** (*ò*) suse (i øre); *gl.* blåse i horn; stange; **cornata** *f* stanging; tut (*m.* horn)
cornatura *f* gevir; *fig.* art, slags; **côrnea** *f* hornhinne; **corneggiare** (*è*) stange; **côrneo** hornaktig; **cornétta** *f* lite horn; bilhorn; kornett; *gl.* kavalerivimpel; **cornettino** *m* lite horn; **cornétto** *m* signal; amulett (i form av et horn); posthorn; kornett; ~ *acustico* hørerør.
côrnia *f* sl. kirsebær; **cornice** *f* ramme; gesims; frise; **corniciame** *m* friser; **corniciare** ramme inn; forsyne med gesims; **corniciatura** *f* innramming; **cornicione** *m* gesims; **cornigero** hornet; **côrniola** *f* sl. kirsebær; **côrniolo** *m* sl. kirsebærtre; **corniuola** *f* karneol.
corno *m* (*pl* *le corna*; (*fig.*) *i corni*) horn, følehorn; gevir; bule i pannen; *un* ~ ! (*F*) ikke tale om! nei så pokker! *abbassar, alzar le corna* (*fig.*) senke, reise hornene; ~ *d'abbondanza*, ~ *dell'abbondanza* vase i form av et horn, fylt med frukt el. blomster (symbol på rikdom); *aver uno sulle corna* være vred på en; ~ *da caccia* jakthorn; *dire corna di uno* rakke ned på en; *il* ~ *dogale*, *il* ~ *ducale* dogens barett; *fare le corna* (*fig.*) strekke to fingrer (peke- og lillefinger) fram for å sverge, eller for å håne en; *fare le corna a* bedra en, gi en horn i pannen; *facciamo le corna!* (omtrent) fri og bevare oss! *fiaccare le corna a uno* knekke en; *non m'importa un corno!* det blåser jeg i! *i corni* (*le corna*) *dell'incudine* amboltens horn; ~ *inglese* engelsk horn; *i corni della luna* månens horn; *ritirare le corna* trekke følehornene til seg; *rompere le corna a uno* knekke en; *rompersi le corna* knekke halsen (*fig.*); ~ (*da scarpe*), ~ *da calzar le scarpe* skohorn; *non valer un corno* ikke være en døyt verd.
cornucopia *f* *se*: *corno dell'abbondanza*; **cornuta** *f* matspann (for kardinal); **cornuto** hornet; (*becco*) ~ hanrei; *argomento* ~ problem, dilemma; ~ *m* horndyr.
côro *m* kor, sangkor; *in* ~ *i kor*, enstemmig; ~ *parlato* talekor; **corografia** *f* egns beskrivelse, topografi; **corografico** (*pl* -*ci*), *carta corografica* topografisk kart; **corografo** *m* topograf; **corolla** *f* bot. krone; **corollario** *m* korollarium, følgesetning.
corôna *f* krone, krans; korona; *rl.* rosenkrans; *discurso della* ~ *trontale*; *tappo a* ~ (flaske)kapsel; ~ *di amici* vennekrets; **coronàio** *m* rosenkransselger, -maker; **coronale** krone-, trone-; ~ *m* panneben; **coronamento** *m* kroning; *fig.* fullendelse; **coronare** (-*rò*-) krone, bekranse; omgi; **coronaria** *f* bot. praktstjerne; **coronario**, *arteria coronaria* kransåre; **coronazione** *f* kroning.
corpacciata *f* *sj.* stor-eting, kjempemåltid; **corpacciuto** tykk, stormaget; **corpétto** *m* undertroye; ~ *a piastra* plastron.
côrpo *m* legeme, kropp, liv, underliv; lik; korpus; korps; *a* ~ *a* ~ mann mot mann; *andare di* ~ gå på do, gjøre sitt fornødne; ~ *d'armata* armekorps; ~ *di Baccho!* for fanden! ~ *di Cristo* Jesu legeme (nattverd); ~ *di ballo* ballettkorps; ~ *e beni* (*mar.*) skipet med mannskap og ladning (med mann og mus); ~ *di case* huskompleks; *il* ~ *del delitto* (*del reato*) corpus delicti, mordvå-

penet; ~ *del diavolo!* fan også! il ~ *diplomatico* det diplomatiske korps; *dolori di* ~ magesmerter; ~ *franco* frikorps; ~ *di guardia* vakt(korps), hovedvakt; il ~ *della Guardia* (liv)garden; in ~ fulltallig, in corpore; ~ *insegnante* lærerkorps; ~ *accademico* akademisk kollegium; ~ *morto* lik; *avere il diavolo in* ~ være meget opphisset; *mettersi in* ~ ete; ~ *sanitario* helseråd; a ~ *morto* på liv og død, med liv og sjel; ~ *sei* (typ.) petit; ~ *semplice* grunnstoff; ~ *di stato* maggiore generalstab.

corporale legemlig, korporlig; *pena* ~ kroppslig straff; *spirituale e* ~ åndelig og legemlig; ~ *m* messeduk; **corporativismo** *m* korporasjon; **corporativo** laugs-, korporasjons-; **corporatura** *f* kroppsbygning; **corporazione** *f* korporasjon, laug; **corporeo** kroppslig; **corporeità** *f* legemlighet; **corpóso** som har kropp, omfang; som har dybde (maleri); **corpulento** svær, tykk; **corpulenza** *f* fedme, tykkelse; **corpuscolare**, *fisica* ~ atomfysikk; **corpúscolo** *m* lite legeme; *fys.* atom; **corpusdomini** *m* Kristi Legemsfest (11 dager etter pinse).

corredare (*è*) forsyne, utstyre (*di* med); **corrèdo** *m* utstyr; ~ *di sposa* brudeutstyr.

corrèggere korrigere, forbedre; rette; refse; **corrègia** *f* (lær)rem; **correggiato** *m* tust (til tresking); **correggibile** forbederlig; **correggitore** *m* (*f* -trice) retter, refser.

corregionale som er fra samme distrikt; **correità** *f* medskyldighet; **correlativo** korrelativ, samsvarende, overensstemmende; **correlatore** *m* medreferent, viseordfører; **correlazione** *f* korrelasjon; innbyrdes forbindelse, vekselforhold; **correligionario** som har samme tro; ~ *m* trosfelle; partifelle; **correntame** *m* sperreverk; **correntacqua**, *camera* ~ rom med innlagt vann (annonse).

corrènte flytende, løpende, gangbar, kurant; *acqua* ~ rinnende vann; *articolo* ~ kurant vare; *conto* ~ kontokurant; *il mese* ~ inneværende måned; *moneta* ~ gangbar mynt; *prendere per moneta* ~ (*fig.*) ta for god fisk; *prezzo* ~ dagspris; *bollettino dei prezzi correnti* priskurant; ~ *m.* *essere al* ~ *di* være à jour med noe; *mettere al* ~ underrette; *mettersi al* ~ holde seg underrettet; innhente det forsømte; *merk.* komme à jour, betale sin gjeld; ~ *f* strøm; trekk; ~ *d'alta tensione* høyspenning; ~ *alternata* vekselstrøm; ~ *d'aria* luftstrøm; trekk; gjennomtrekk; ~ *continua* likestrøm; *contro* ~ mot strømmen (*og fig.*); *filo della* ~ strømledning; ~ *industriale* teknisk strøm (220 volt); ~ *di piccola intensità* svakstrøm (110 volt); *seguire la* ~ følge strømmen; ~ *trifase* trefasestrøm.

correntemente flytende; vanligvis; **correntezza** *f* det å være kurant, lett; *merk.* kulans; **correntia** *f* strøm (vann); **correntina** *f* sl. fiskeredskap, (fiske)line; (*F*) diarè; **correntista** *m.* finnehaver av konto i bank el. på postgiro; **correntone** *m* grov sperre. **còrreo**, **corrèo** medskyldig.

còrrere løpe, flyte, strømme; være i omløp; ~ *in aiuto* ile til hjelp; *corrono dieci anni che* ... det er nå ti år siden ...; *ci corre molto* det er stor forskjell; *ci corre poco che* ... det mangler lite på at ...; *la frase non corre* setningen låter ikke bra; *lasciar* ~ la det stå til; *lasciar* ~ *uno* la en løpe; *lasciar* ~ *l'acqua al suo mulino* la det gå som det vil, la det skure; ~ *il mondo* farte jorda rundt; *oggi corre l'anniversario* det er årsdagen i dag; *oggi corre la pigione* i dag forfaller husleien; ~

un pericolo løpe en risiko; *il tempo corre* tiden går; *corre voce che* det går rykter om at.

correspèttività *f* samsvar; likeverdighet; (rimelig) godtgjørelse; **correspèttivo** tilsvarende, likeverdig; ~ *m* lønn, belønning; erstatning, godtgjørelse; **corresponsabile** medansvarlig; **corresponsabilità** *f* medansvar; **corresponsione** *f* *sj.* erstatning, vederlag; **corrèssi** *se:* *correggere*.

correttèzza *f* riktighet, korrekthet; **correttivo** forbedrende, lindrende; ~ *m* korrektiv; *med.* korigens; **corrètto** *se:* *correggere*; riktig, korrekt; tilsatt (noe); *caffè* ~ kaffepunsj; *parlar* ~ tale korrekt; **correttore** *m* (*f* -trice) retter, korrektør; **correzionale** forbedrende; *casa* ~ oppdragelsesanstalt; (*tribunale*) ~ ungdomsdomstol; **correzione** *f* rettelse; korrektur; tilsetning (f.eks. av alkohol i annen drikk); *casa di* ~ oppdragelsesanstalt.

corrida *f* tyrefekting; **corridòio** *m* korridor, gang; *mar.* mellomdekk; *treno a* ~ gjennomgangstog; *vettura a* ~ gjennomgangsvogn; *voci di* ~ halv-offisielle meldinger, rykter fra parlamentet.

corridore løpende; ~ *m* løper; ~ *su pista* baneløper; ~ *dietro motori* landeveisløper; ~ *su brevi distanze* sprinter; ~ *di fondo* distanseløper; **corriera** *f* buss, rutebil; postvogn; postbåt; *stazione per corriere* rutebilstasjon; *assalto alla* ~ (*fig.*) overfall; **corriere** *m* kurér; post; *a volta di* ~ omgående; **corrigèndo** *m* gutt på oppdragelsesanstalt; **corrimano** *m* gelender; **corrispèttivo** *se:* *correspèttivo*.

corrispondènte tilsvarende; ~ *m* korrespondent; **corrispondenza** *f* samsvar; brevveksling; korrespondanse; *essere, stare in* ~ *con* stå i samsvar med; brevveksle med; **corrispòndere** svare (*a* til); stå i forbindelse (*con* med); stå i samsvar med; korrespondere; besvare, gjengjelde; svare, betale; ~ *all'amore di uno* gjengjelde ens kjærlighet; *la finestra corrisponde sulla piazza* vinduet vender ut mot plassen; **corrispòsi**, **corrispòsto** *se:* *corrispondere*; **corrispòsta** *f* vederlag, erstatning.

corrività *f* *sj.* medgjørighet; **corrivo** medgjørig, føyelig, lett-troende; *merk.* kulant.

corroboramènto *m* *sj.* (be)styrkelse; **corroborante** (be)styrkende; ~ *m* styrkemiddel; **corroborare** (-*rò*-) (be)styrke, bekrefte; **corroborativo** = *corroborante*; **corroboratore** *m* (*f* -trice) bekrefter, bestyrker; **corroborazione** *f* (be)styrkelse, bekreftelse; **corròdere** etse, tære; **corròdimènto** *m* *sj.* etsing, tæring.

corròmpere forderve; bestikke, forføre; *refl.* bli fordervet; gå i oppløsning, råtne; **corròpitore** *m* (*f* -trice) forderver; **corròsi** *se:* *corrodere*; **corrosiòne** *f* etsing; **corrosivo** etsende; ~ *m* etsemiddel; **corròso** *se:* *corrodere*; **corròtto** *se:* *corrompere*; fordervet, råtten, korrump.

corruciamènto *m* *sj.* ergrelse, harme; **corruciare** (*ù*) *refl.* ergre, harme seg; **corrúccio** *m* ergrelse, harme, vrede; **corrucioso** ergerlig; irritabel, hissig; **corrugamènto** *m* rynking; **corrugare** krølle, rynke; *carta corrugata* krepp-papir; **corruppi** *se:* *corrompere*; **cor(r)uscare** stråle, lyne, blinke; **cor(r)usco** (*pl* -*chi*) strålende, lynende, blinkende.

corrutèla *f* *fig.* fordervelse, bestikkelse; **corruttibile** fordervelig, bestikkelig; *il* ~ det forgjengelige; **corruttibilità** *f* fordervelighet, råttenskap, bestikkelighet; **corruttivo** *sj.* fordervelig; **corruttore** (*f* -trice) ødeleggende, nedbrytende; ~ *m* forderver, forfører; **corruzione** *f* fordervelse, forråtnelse,

bestikkelse, korrupsjon; forvanskning (av tekst); ~ *di minorenne* forforelse av mindreårig.

corsa *f* lop(ing), veddelop; tur, reise; tog, befordringsmiddel; *tekn.* gang; *corse* veddelop; *cavallo da* ~ veddelopshest; *dare una* ~ *a qualcosa* gjennomlope noe; *dare una* ~ *in un luogo* stikke raskt innom et sted; *fare una* ~ *lope*; ~ *di (gran) fondo* distanselop; *guerra di* ~ kaperkrig; ~ *al galoppo* galopplop; *di* ~ *i lop*; raskt; *fig.* forhas-tet; *non bisogna fare le cose così di* ~ *man skal ikke slurve tingene fra seg på den måten*; *di gran* ~, *a tutta* ~ *i* fullt firsprang; meget raskt; *passo di* ~ *lop*, stormskritt; *perdere la* ~ *komme for sent til toget (bussen)*; ~ *in piano* banelop; *prendere la* ~ *stikke av*; ~ *in salita* bakkelop; terrenglop; ~ *nei sacchi* sekkelop; ~ *di slancio (d'arresto)* flyets lop på bakken ved start (etter landing); ~ *semplice* tur en vei; ~ *su strada* landeveislop; *corse al trotto* travlop; *vettura da* ~ veddelopsvogn.

corsaletto *m* brystharnisk; *zool.* brystskjold.

corsaro korsar, kapergast, sjorover; *legno* ~, *nave corsara* kaperskip; **corseggiaménto** *m* kaperi, kaperferd; sjoroveri, sjorovertokt; **corseggiare** (*é*) drive kapervirksomhet, sjoroveri; **corsello** *m* avstand, gang (mellom to senger, mellom seng og vegg); **corsésca** *f* sl. kastevåpen; **corsetto** *m* korsett.

corsi *se*: *correre*; **corsia** *f* gang (mellom senger; mellom radene i teater); sove-, sykesal; *sport* loperfelt; kjorefelt; ~ *di accelerazione* akselerasjonsfelt; ~ *di decelerazione* retardasjonsfelt.

corsico (*pl -ci*) korsikansk; **corsiére**, **corsiéro** *m* poet. ganger; **corsivo** lopende, hellende (om skrift); (*carattere*) ~ kursiv; **córso** korsikansk; ~ *m* korsikaner.

córso *se*: *correre*; ~ *m* hovedgate, strøk; lop; forlop; kurs, kursus; ~ *d'acqua* elvelop; *gli affari in* ~ *de* lopende forretninger; *l'anno in* ~ *inneværende*; *nel* ~ *dell'anno* i årets lop; *aver* ~ *være i kurs*; *capitano di lungo* ~ kaptein i langfart; *dar* ~ *a qualcosa* gi noe fritt lop; *fare il suo* ~ *gå sin gang*, lope linen ut; *fluttuazione del* ~ *kurssvingninger*; ~ *forzoso* tvangskurs; *fuori* ~ *ute av kurs*; *fig.* ute av bruk; *essere in* ~ *være i kurs*, være gangbar; *parole in* ~ *gjengse ord*; *in* ~ *di stampa* under trykning.

corsòio som loper, glir; *nodo* ~ renneknote.

cortaldo *m* undersetsig fyr, propp.

córté *f* gård(splass); hoff; domstol, rett; ~ *d'assise* lagrett; ~ *d'appello* appellrett; *tenere* ~ *bandita* holde åpent hus; ~ (*suprema*) *di cassazione* kassasjonsrett, høyesterett; ~ *dei conti* regnskapsrett; *far la* ~ *a gjøre kur til*; ~ *dei miracoli* bule, tilholdssted for banditter; ~ *marziale* krigsrett, standrett; **cortéccia** *f* bark; (brød)skorpe; *fig.* overflate; ~ *cerebrale* hjernebark; **corteggiaménto** *m* kur(tise); hyllest; **corteggiare** (*é*) varte opp (*fig.*); gjøre kur til; **corteggiatore** *m* (*f -trice*) oppvarter (*fig.*); kurtisor; kurmaker; **cortéggio** *m* følge, kortesje.

cortéo *m* følge; ~ *funebre* liktog; ~ *nuziale* brudefølge; **cortése** høflig, beleven, elskverdug; *essere* ~ *con* være høflig mot en; **cortesia** *f* høflighet, belevenhet, elskverdighet; *per* ~! vær så vennlig! *usare (fare) una cortesia* gjøre en tjeneste; **cortézza** *f* sj. korthet; ~ *di mente* sneverhet.

corticale bark-; **córtice** *m* (hjerne)bark, skorpe.

cortigiána *f* kurtisane; **cortigianata**, **cortigianeria** *f* hoffmannsmanerer; kryping, smiger; **cortigiané-sco** (*pl -chi*) krypende; *sj.* høvisk; **cortigliano** høvisk, hoff-; *lingua cortigiana* det italienske språk (ved de middelalderske hoff); ~ *m* hoffmann; *fig.* smigrer, snik; **cortile** *m* gård(splass); **cortina** *f* (senge)forheng; teppe, gardin; *la* ~ *di ferro* jernteppet; *cortina di fuoco* ildteppe, sperreild; ~ *di nebbia* (*mil.*) røykteppe; ~ *di nub* skydekke; **cortinaggio** *m* sengeomheng.

córtó kort, kortfattet; *fig.* ringe, knapp; *essere a* ~ *di quattrini* være i pengeknipe; *alle corté* kort og godt; ~ *circuito* kortslutning; *a (per) farla cortá* kort sagt; *la più cortá sarebbe di* ... det enkleste ville være å ...; *tagliar* ~ *fatte seg i korthet*; *tener uno* ~ *holde en i stramme tøyler*; *vista cortá* nærsynthet; *fig.* kortsynthet; **cortocircuitare** (*ú*) kortslutte; **cortometrággio** *m* kortfilm.

corvé *f* mil. indretjeneste, leir-; *fig.* surt pliktarbeid. **corvética** *f* steiling; *mar.* korvett; *capitano di* ~ orlogskaptein; **corvettare** (*é*) steile; **corvino** ravne-svart; **córvo** *m* ravn; *tekn.* stor tang.

còsa *f* ting, sak; (*che*) ~? hva? *un'altra* ~ *en annen sak*; *cose di cent'anni fa* utgamle, avlegse ting; *cosa costa* (*fam.*) = *quanto costa*; *dire una* ~ *per un'altra* tale usant; *fra l'altre cose* blant annet; *cose dell'altro mondo* utrolige ting; *a che* ~? hvortil? *di che* ~? hvorom? *sai che* ~? vet du hva? *sono cose da ridere (piangere)* det er til å le (gråte) av; *dimmi una* ~ *si meg engang*, si meg en ting; *fa una* ~, *scrivi tu stesso* vet du hva? skriv selv; *a cose fatte* etterpå; *gran* ~ meget; *una* ~ *da nulla* en bagatell; ~ *ovvia* selvfølgelig; *da* ~ *nasce* ~ *det ene fører det andre med seg*; ~ *fatta capo* ha gjort er gjort; *poca* ~ lite; *per prima* ~ *for det første*; *per la qual* ~ *hvorfor*; *la* ~ *pubblica* det offentlige; *qualche* ~ noe; *diventar qualche* ~ *bli til noe*; *le cose stanno così* slik ligger landet; *tante cose!* lykke og hell! *tante (belle) cose a Sua madre!* hils så meget til Deres mor; ~ *vuoi?* hva skal en si til det?

cosà *adv.*, *così o* ~ (*fam.*) på en eller annen måte. **cosacco** *m* (*pl -chi*) kosakk; **cosare** gjøre (brukes istf. et annet verb som en ikke husker).

coscétto *m* bog, lær (slakt); **còscia** *f* lær; pilar; *calzoni a* ~ *stramtsittende bukser*; ~ *di donna* sl. pære; ~ *di monaca* sl. plumme; **cosciále** *m* benskinne; *cosciali della carrozza* drag, skjæker. **cosciénte** bevisst, vitende; ~ *di sé* selvbevisst. **cosciénza** *f* samvittighet, hederlighet; bevissthet; *in* ~ *for (min) samvittighets skyld*; *mano sulla* ~ *hånden på hjertet*; *obietto di* ~ *militærnekt*; *aver la* ~ *netta, pulita* ha ren samvittighet; *prendere una cosa sopra la propria* ~ *påta seg ansvaret for noe*; *farsi* ~ *di una cosa* avholde seg fra, ta avstand fra noe; *per scarico di* ~ *for å lette sin samvittighet (gjøre sin plikt)*; *caso di* ~ *samvittighetssak*; *in piena* ~ *med fullt vitende*, forsett; *libertà di* ~ *trofrihet*; *recarsi una cosa a* ~ *ta noe inn over seg*; *uomo di* ~ *samvittighetsfull mann*; **coscienziosità** *f* samvittighetsfullhet; **coscienzioso** samvittighetsfull.

còscio *m* lær (av storfe); **cosciótto** *m* lær (småfe) **coscritto** utskrevet; ~ *m* rekrutt; *i padri coscritti* de vise fedre (senatet i det gamle Roma); **coscrizione** futskrivning, innrulling.

cosellina, **coserella** *f* småting, bagatell; **coséno** *m* cosinus; *così* slik, sådan; *così così* så noenlunde, sånn passe; *deve fare* ~ *e* ~ *De må gjøre slik*

og slik; ~ *fosse vero!* om det bare var sant; *e ~ sia!* la det være slik! amen! **cosicché** slik at.
cosiddetto såkalt; **cosiffatto** slik, sådan; **còsima**, (*pera*) ~ sl. høstpære; **cosina** *f* småting, bagatell; **cosino** *m* spirrevipp.
cosmatésco (*pl -chi*) kosmatisk (kunst); **cosmési** *f* skjønnhetspleie; **cosmética** *f* skjønnhetspleie; **cosmético** (*pl -ci*) skjønnhets-; ~ *m* skjønnhetsmiddel, kosmetikk; sminke.
còsmico (*pl -ci*) kosmisk; **còsmo** *m* kosmos, verdensaltet; **cosmografia** *f* verdensbeskrivelse; **cosmografico** (*pl -ci*) kosmografisk; **cosmògrafo** *m* kosmograf; **cosmopolita** *m*, *f* verdensborger, kosmopolitt; ~ *adj.* kosmopolitisk; **cosmopolitico** (*pl -ci*) kosmopolitisk.
còso *m* ting, sak, et eller annet; *ehi, signor ~!* hei, De hva De nå heter!
cospargere bestro, bestenke; **cosparsi**, **cosparso** *se: cospargere*; **cospèrgere** *sj.* = *cospargere*.
cospetto *m* åsyn; *al ~ del mondo* i verdens åsyn; *in ~* foran, i nærvær av; ~! **cospettone!** **cospettaccio!** josses! du verden! **cospicuità** *f* betydelighet; **cospicuo** betydelig, anselig, fremstående; lett synlig; **conspirare** konspirere, sammensverge seg; **conspiratore** *m* (*f -trice*) sammensvoren; **conspirazione** *f* sammensvergelse; **còssi** *se: cuocere*.
còsso *m* utslett; *male del ~* øreverk.
costa *f* ribbe, sideben, side; spant; skrent; kyst; rygg (på kniv, bok); *la Costa Azzurra* den franske riviera; *la Costa d'Oro* Gullkysten; *in ~* i skråningen; *a mezza ~* midt i skråningen; **costà** der, der borte; **costaggiù** der nede; **costale** ribbe; **costante** bestandig, vedvarende, konstant; standhaftig; *una (quantità) ~ (mat.)* en konstant; **costanza** *f* bestandighet, standhaftighet; konstans; **costare** (*ò*) koste; *costi quel che costi* koste hva det koste vil; *il vestito è costato caro* drakten var dyr; *ti farò costar cara la tua offesa* den fornærmelsen skal du få betale dyrt! **costassù** deroppe; **costata** *f* kotelett, ribbestek; **costatare** slå fast, konstatere; **costatazione** *f* konstatering; **costato** *m* brystkasse, side; sideben.
costeggiare (*è*) seile langs kysten; *la strada costeggia il monte* veien går langs fjellet; **costèi** hun, den der; **costellare** bestro med stjerner; *fig.* bestro (*m.* blomster o.l.); **costellazione** *f* stjernebilde, konstellasjon; **costerèccio** *m* (saltet) svinekam.
costernare (*è*) nedslå, ta motet fra, gjøre bestyrtet; *refl.* bli nedslått, bestyrtet; **costernato** bestyrtet; **costernazione** *f* bestyrtelse.
costi der (borte) (hos deg); **costiera** *f* kyststrekning, strandbredd; **costiere** *m* havnelos, kystlos; **costiero** kyst-; *difesa costiera* kystvern; *navigazione costiera* kystfart.
costipamento *m* sammenpakking, forstoppelse; forkjøling; **costipare** pakke sammen, dygne opp; forstoppe, forkjole; pakke, tromle (jord); *refl.* bli forstoppet, forkjølet; **costipatore** *m* (åker)trommel; **costipazione** *f* forkjølelse; forstoppelse.
costituente, *una (assemblea)* ~ grunnlovgivende forsamling; *una (parte)* ~ en bestanddel, komponent; **costituire** (*-isco*) danne, grunnlegge, konstituere; utgjøre; anvis, tilskrive; ~ *uno suo erede* innsette en som arving; *refl.* danne, konstituere seg; melde seg (for politiet); *costituirsi parte civile* anlegge sivil søksmål under straffesak; **costitutivo**, *atto* ~ stiftelsesdokument; **costituto** *m* undersøkelse, forhør; **costitutore** *m* (*f -trice*) grunnlegger; **costituzionale** forfatnings-, konstitu-

sjonell; *legge ~* grunnlov; *proposta di legge ~* grunnlovsforslag; **costituzione** *f* grunnleggelse, dannelse, beskaftenhet, konstitusjon, forfatning; *certificato di sana ~* helseattest.

còsto *m* pris; *pagare a caro ~* betale dyrt, i dyre dommer; *a ~ di ...* med risiko for at ...; *a ~ di farmi ammazzare* om jeg så skal bli slått i hjel; *a nessun ~* ikke for noen pris; *ad ogni ~*, *a qualunque ~*, *a tutti i costi* for enhver pris; *a ~ della vita* om det så skal koste livet, med livet som innsats; *prezzo di ~* innkjøpspris; *vendere sotto ~* selge under innkjøpspris.

costola *f* sideben, ribbe; rygg (på bok, kniv); bladnerve; *stare alle costole di uno* ikke vike fra ens side; ~ *di vitello* kalvekotelett; *avere uno alle costole* måtte sørge for en; *gli si contano le costole* en kan telle sidebena på ham; *essere della costola d'Adamo* bare være av kjøtt og blod, bare være et menneske; *fig.* være av gammel adelsfamilie; *vivere alle costole di uno* leve på ens bekostning; **costolato** *m* ribbestykke, kotelett; **costolatura** *f* *sj.* sideben (*pl*), skjelett; **costoletta** *f* kotelett; **costoliere** *m* et fektevåpen; **costolone** *m* ribbe i hvelving; (*F*) rå, grov fyr, tamp.

costoro de der (borte).

costoso kostbar, dyr.

costrèttivo *med* stoppende; **costrètto** *se: costringere*; **costringimento** *m* tvang, innsnevring; **costringere** tvinge; trenge sammen; **costrinsi** *se: costringere*; **costrittivo** *med.* tvingende, konstriktiv; **costrizione** *f* tvang, innsnevring.

costruibile *sj.* som kan konstrueres; **costruire** (*-isco*) bygge, konstruere; *costruirsi una magnifica posizione* skape seg en fremtredende posisjon; **costrussi** *se: costruire*; **costruttivo** konstruktiv; **costrutto** *se: costruire*; ~ *m* konstruksjon, ordning; (språklig) vending; *discorso senza ~* forvirret, uordentlig tale; *trarre ~ da qualcosa* dra fordel av noe; finne mening i noe; **costruttore** *m* (*f -trice*) byggmester, byggherre, konstruktør; **costruzione** *f* bygging, bygning, konstruksjon.

costui han, den der (oftest neds.).

costumanza *f* (sed)vane, skikk; **costumare** ha for vane; være skikk og bruk, være på mote; ~ (*di*) *fare qualcosa* pleie å gjøre noe; **costumatezza** *f* *sj.* belevenhet, høflighet; **costumato** beleven, høflig, veloppdragen; vant til; *mal ~* uoppdragen; **costume** *m* (sed)vane, skikk; drakt; *avere per ~* ha for vane; *ballo in ~* kostymeball; *buoni costumi* gode seder; hederligandel; *certificato di buoni costumi* vandelsattest; *polizia del buon ~* sedelighetspoliti; *mal ~* uvane, usedelighet; **costura** *f* søm; *spianare le costure* stryke, dampe sømmene; *spianar le costure a uno (fig.)* mörbanke en.

cotale en sådan; en slik en; **cotangente** *f* cotangens; **cotanto** *sj.* så meget; **còte** *f* slipesten; **cotechino**, **coteghino** *m* sl. polse (svinekjøtt); **cotèna** *f* fleskesvor; tykk hud; *metter ~* få mage, bli tykk og fet; **cotennoso** *sj.* med fleskesvor; **cotèsto** den der (hos deg); **còtica** *f* fleskesvor; *fig.* hud; **cotidiano** daglig; **còtile** *m* innhulning i enden av et ben.

cotogna *f* bot. kvede; **cotognata** *f.* **cotognato** *m* kvedemarmelade; **cotognino** kvedeaktig; **cotògno** *m* kvedetre; *mela, pera cotogna* eple-, pærekvede; **cotoletta** *f* *se: costoletta*.

cotonato med bomull, bomulls-; ~ *m* silkestoff med bomull; **cotone** *m* bomull; *cascami di ~*

pussetvist; ~ *fulminante* skytebomull; *tenere nel* ~ (*fig.*) pakke inn i vatt; *cotonerie* *f pl* bomullsvarer; *cotoniére* *m* bomullsarbeider, -fabrikant; *cotoniero* bomulls-; *cotonificio* *m* bomullsspinneri; *cotonina* bomullstøy; vatt; *cotonoso* bomullsaktig, -holdig; *tela cotonosa* halvlerret; *cotornice* *f* vaktel.

cotta 1. *f* messeserk; kutte; ~ *d'arme* ringbrynje; *cotta* 2. *f* avkok, koking; *fig. rus*; forelskelse; *pigliare, pretendere una* ~ forelske seg; drikke seg full; (*sport*) bryte sammen; *ha preso una* ~ *per quella ragazza* han har forelsket seg i den piken; *furfante di tre cotte* durkdreven kjeltring; *cotticcio* halvfull; forgapt, småforelsket; halvkokt; ~ *m* oppkok (av noe); *cottile* *sj.* mursteins-; *cottimante, cottimista* *m, f* akkordarbeider; *cottimo* *m* akkord(arbeid); *lavorare a* ~ arbeide på akkord; *prendere a* ~ ta på akkord.

cotto *se: cuocere*; *adj. (F)* pære full; forelsket; ~ *m* mursten, terrakotta; *lavoro di (in)* ~ terrakotta-arbeid; *dirne di cotte e di crude* fortelle de utroligste ting, smøre tykt på; *cottioia* *f* koking; *essere di buona* ~ lett å koke, lett for å komme i kok; *essere di facile* ~ (*fig.*) være lettfengelig; *cottioio* lett å koke (*sj.*); *fig.* lettfengelig, som har lett for å forelske seg; *cottura* *f* koking, baking; koketid; *di facile* ~ lett å koke, bake; *fig.* som har lett for å forelske seg; *di prima* ~ kokt en gang; *coturnice* *f* vaktel; *coturno* *m* koturne; *calzare il* ~ (*fig.*) skrive, spille tragedier.

couso *m jur.* fellesbruk; *coutente* *m* som bruker noe felles.

cova *f* ruging; rugested, reir; *essere in* ~ *ruge*; *covaccio, covacciuolo* *m* fugle-, musereir; *covacene* *m, f* doven, forfrossen og søvnig person; *covare (ò)* ruge (ut); *fig.* ruge over; ~ *odio, tristi pensieri* bære på hat, triste tanker; ~ *una malattia* brygge på en sykdom; ~ *il fuoco* kripe sammen ved arnen; ~ *il letto* ligge og dra seg i senga; *covata* *f* en fugls rugeegg; kull; *fig.* barneflokk; *covaticcio* ruge-; *gallina covaticcia* rugehøne; *covatore* *m (f -trice)* en som ruger; *covatrice* *f* rugemaskin; *covatura* *f* ruging; *coverta* *etc. se: coperta* *etc.*; *covile* *m (srl. dyrs)* leie, hule; *covo* *m* leie, hule, reir (*og fig.*); *covone* *m* (korn)nek.

cozza *f* blåskjell; *cozzare (ò)* stange; stote imot; være motsigende, uoverensstemmende; ~ *col muro* renne pannen mot muren; ~ *in ...* renne på ...; *refl.* stote sammen; *cozzata* *f* stanging, stot; *cozzo* *m* stanging, stot; *dar di* ~ *in* stote på; *dar di* ~, *fare ai cozzi* stange(s); (*også fig.*); *fare ai cozzi coi muriccioli* renne pannen mot veggen; *cozzone* *m* (heste)handler.

crac *m* krakk, sammenbrudd; *crampo* *m* krampe (trekning); ~ *degli scrittori* skrivekrampe; *cranico (pl -ci)* kranie-; *calotta cranica* kranielokk; *scatola cranica* hjernekasse; *cranio* *m* hjernekasse.

crantèri *m pl* visdomstenner.

crápula *f* overdreven spising og drikking, svir, orgie; *crapulare (à)* *sj.* svire; *crapulone* *m* svirebror; *crasi* *f* gram. sammenfall; *crasso* fet, tykk, plump; *ignoranza crassa* grov uvitenhet; *intestino* ~ tykktarm; *cratère* *m* krater; antikk skål; *cratèrico (pl -ci)* krater-; *craut* *m, crauti* *m pl* surkål; *cravatta* *f* slips; *fare le cravatte (fig.)* være ågerkarl; ~ *a farfalla* flue; ~ *a fiocco* sløyfe, flagreslips; *cravattàio* *m* slipsselger, -fabrikant; *fig.* ågerkarl; *cràzia* *f gl.* toskansk mynt.

creanza *f* oppdragelse, hoflighet; *buona* ~ god

oppførsel, belevnhet; *mala* ~ dårlig oppførsel; *creanzato* veloppdragen, beleven; *creare (è)* skape; *creativo* skapende; *creato* skapt, oppdradd; *ben, mal* ~ vel-, uoppdragen; ~ *m, il* ~ verden, universet; *creatore (f -trice)* skapende; ~ *m* skaper; *creatura* *f* skapning; barn; kjæledegge; *creazione* *f* skapelse, grunnleggelse; univers; oppfinnelse; *crebbi* *se: crescere*.

credente troende; *credenza* *f* spiskammer, buffet; tro, tillit, mening; kreditt; *credenziale, una (lettera)* ~ en veksel; *le credenziali* (diplomats) akkreditiver; *credenziere* *m* hovmester; *credenzino* *m* anretningsbord; *credenzone* *m* lettroende person. *credere* tro, anse for sikkert, være troende, mene; ~ *a qualcosa* tro på noe; ~ *in Dio* tro på Gud; *non credevo ai miei occhi* jeg ville ikke tro mine egne øyne; *lo credo un uomo onesto* jeg anser ham for en hederlig mann; *si crede un genio* han tror han er et geni; ~ *m* tro, mening; *a mio* ~ etter min mening; *oltre ogni* ~ utrolig, over all måte; *credibile* trolig; *credibilità* *f* trolighet, troverdighet; *crédito* *m* kreditt, tilgodehavende; *fig.* tiltro, anseelse, ry; ~ *in bianco, ~ scoperto* blankokreditt; kreditt uten sikkerhet; *mettere in* ~ *a uno* godskrive en; *istituto di* ~ kredittbank; *essere in* ~ *di ...* ha til gode ...; *creditore* *m (f -trice)* kreditor; *comitato dei creditori* kreditorutvalg; *riunione del comitato dei creditori* kreditormøte; *crèdo* *m* trosbekjennelse, tro; *in un* ~ i ett nå; *credulità* flettroenhet; *crédulo* lettroende.

créma *f* fløte, (vanilje)krem; *fig.* blomst, elite; ~ *montata* fløtekrem; ~ *di piselli* ertepurè; ~ *da scarpe* skokrem.

cremagliera *f* tekn. tannstang; *ferrovia a* ~ tannhjulsbane; *cremare (è)* brenne, kremere; *crematóio* *m* likbrenningsovn; *sj.* krematorium; *crematologia* *f* læren om rikdommen (sosialøkonomi); *crematório, forno* ~ likbrenningsovn; *cremazione* *f* likbrenning, kremasjon; *crémisi* karmosinrød; ~ *m* karmosin; *cremisino* karmosinrød; *cremlino* *m* Kreml; *cremómetro* *m* fettmåler; *cremore* *m* vinsten; ~ *di tartaro* rensel vinsten; *crèn, crénno* *m* pepperrot; *creolina* *f* kreolin.

creolo kreolisk; ~ *m* kreoler; *creosoto* *m* kreosot. *crepa* *f* revne; *crepaccia* *f, crepaccio* *m* stor revne, kloft; *crepacuore* *m* hjerte(sorg); *crepapancia, crepapelle, mangiare a* ~ ete seg fordervet; *ridere a* ~ *le* seg skjev; *crepare (è)* revne, sprekke; krepere; ~ *dalle risa* sprekke av latter; *le* seg hjel; ~ *di salute* strutte av sunnhet; *non cresce e non crepa* han er altfor liten for alderen; *crepatura* *f* revne, revning; *crepitare (è)* knitre, rasle; *crépito* *m* knitring, rasling; *crepito* *m* stadig knitring; rasling.

crepuscolare tusmorkeaktig, dunkel, tåket; *crepuscolo* *m* tusmørke, grålysning.

crescendo *m* stigning; *mus.* crescendo; *crescente, luna* ~ voksende måne; *crescenza* *f* (til)vekst; sl. ost (Milano); *vestito a* ~ *toy* som en kan vokse i; *crescenzetta* *f* sl. ost; *creocere* vokse, tilta; foroke; forhøye; ale opp; *essere sul crescere* være i vekst; *sono cresciuto due chili* jeg har lagt på meg to kilo; *crescimento* *m* (til)vekst; *crescione* *m* karse; *crecita* *f, l'età della* ~ oppveksten; *la* ~ *dei prezzi* prisstigningen; *cresciuta* *f* vekst (*srl. bot.*), skudd; *cresciuto* *se: crescere*; ~ *m* oking (strikketøy).

crésima *f* katolsk sakrament (stadfestelse av dåpen), sl. konfirmasjon; *tenere a* ~ stå fadder (ved

cresima); **cresimando** *m* en som tar imot *cresima*, konfirmant; **cresimare** (*è*) konfirmere; *refl.* bli konfirmert.

crèso *m* søkkrik mann, Krösus; **crèspa** *f* fold, rynke; liten bølge; **crespello** *m* pannekake som krøller seg i panna; **crèspo** foldet, rynket, bølget; ~ *m* krepp; **crespòso**, **crespùto** foldet, rynket.

crèsta *f* (hane)kam; (fjell)topp; *abbassar la crèsta* (*fig.*) henge med nebbet; *alzar la ~ (fig.)* reise kammen, være hoven; *far la ~ sulla spesa* snyte på husholdningspengene (om tjenestefolk); **crèstaia** *f* *sj.* modist; **crestina** *f* stuepikekappe; **crestomazia** *f* litteraturutvalg, krestomati; **crèta** *f* leire, kritt; *poet.* leirvase; det menneskelige legete; **cretàceo** leiret, krittaktig; **cretineria** *f* idioti; dumhet; **cretinismo** *m* *med.* kretinisme, idioti; **cretino** idiotisk; ~ *m* idiot; **cretòso** leiret; **crettare** *sj.* revne, sprekke (hus); **crètto** *m* *sj.* sprekke.

cribrare *sj.* sikte, rense; **cribro** *m* *sj.* sikting; såld; **cribrazione** *f* sikting; **cribròso** hullet som en sil; **cric** *m* donkraft; **cricca** *f* klikk, gjeng; **cricche** (*cric*)! klirr! **cricchiare** klirre, knitre, krase; **cricchio** *m* klirring, knitring, krasing; **crìcco** *m* (*pl -chi*) donkraft; *coltello a ~* foldekniv.

cricèto *m* zool. hamster.

crimenlèse *m* majestetsforbrytelse; **criminale** strafferettslig, forbrytersk, kriminell; *manicomio* ~ kriminalasyl; *polizia* ~ kriminalpoliti; *giudizio* ~ straffedom; ~ *m* forbryter; ~ *di guerra* krigsforbryter; **criminalista** *m* *sj.* kriminalist; **criminalità** *f* kriminalitet; **crimine** *m* *sj.* forbrytelse; **criminologia** *f* kriminologi; **criminòso** forbrytersk; ~ *m* forbryter.

crina *f* *gl.* fjellrygg; man, hestetagl; **crinale** *m* fjellrygg; hårnål; **crine** *m* hestetagl; man; *poet.* hår; ~ *vegetale* vegetabilsk krøllhår; **crinièra** *f* manke; *mil.* hjelmbusk; **crinito** med manke; **crino** *m* hår, tagl, krøllhår; **crinolina** *f* krinoline; **crinolino** *m* sl. stoff (lin, bomull).

cripta *f* gravhvelving, krypt.

crisàlide *f* puppe; **crisantèmo** *m* krysantemum; **crisi** *f* krise; ~ *di pianto* gråteanfalle; **crisma** *m* innviet olje; *fig.* billigelse, godkjenning; *aver tutti i crismi* ha alles anerkjennelse.

cristallàio *m* glasshandler, krystallarbeider; **cristallame** *m* *sj.* glassvarer, krystallvarer; **cristalleria** *f* glassfabrikk; glassvarer; **cristallino** krystallinsk, krystallklar; **cristallizzàbile** krystalliserbar; **cristallizzare** krystallisere; **cristallizzazione** *f* krystallisering; **cristallo** *m* krystall, glass; ~ *di rocca* bergkrystall; **cristallografia** *f* krystallografi.

cristianaccio *m* dårlig kristen; *un povero ~ (F)* en stakkars djevel; **cristianamente** på kristelig vis; *fig.* bra, skikkelig; *scrivi un po' più ~* skriv litt tydeligere; **cristianeggiare** (*è*) ligne en kristen, spille kristen; **cristianello** *m* lunken kristen; **cristianesimo** *m* kristendom; **cristiània** *m* bråbrems, -stans (på ski); **cristianità** *f* kristenhet, kristendom; **cristianizzare** kristne; **cristiano** kristelig, kristen; ~ *m* kristen; (*F*) menneske(barn); *da ~ (F)* godt, anstendig; *una bella cristiana (F)* en pen pike; *era cristiana* vår tidsregning; **Cristo** *m* Kristus; *gli anni di ~* den kristelige tidsregning; *avanti, dopo ~* før, etter Kristus; *non c'è Cristi che ...* der er ikke en sjel som ...; *un povero ~* en stakkars djevel; *chi vuol ~ se lo preghi* den som vil ha noe, får skaffe seg det selv; **cristologia** *f* læren om Kristus.

critèrio *m* kriterium, idé; *fam.* forstand, skjønn,

dømmekraft; *farsi un ~ d'una cosa* gjøre seg en idé om noe; *uomo senza ~* uforstandig mann.

critica *f* kritikk; *fam.* klander, bakvaskelse; **criticàbile** som kan kritiseres; **criticante** *m* smålig kritiker; **criticare** (*cri-*) kritisere, dadle; **criticastro** *m* dårlig kritiker; **critico** (*pl -ci*) kritisk; *l'età critica* overgangsalderen; ~ *m* kritiker; *fam.* dadler, klandrer; **criticòne** *m* smålig kritiker; en som alltid kritiserer.

critta *se: cripta*; **critto** *m* sl. veps; **crittògama** *f* sporeplante; kryptogam; soppsykdom på vinstokk; **crittogamo** kryptogam, spore-; **crittografia** *f* lønnskrift; hemmelig skrift; **crittografico** (*pl -ci*) kryptografisk; **crittògrafo** *m* kryptograf; **crittogramma** *m* kryptogram.

crivellare (*è*) gjennomhulle (som et såld); **crivello** *m* såld; **crivellòne** *m* sl. lerret.

croato kroatisk; ~ *m* kroater; **croccante** sprø; ~ *m* brent mandel; **croccare** *se: crocchiare*; **crocchèta** *f* frityr-stekte boller (av ris, kjøtt, egg etc.); **crocchètto** *m* liten hake, krok; **crocchia** *f* snegl (en damefrisyr); **crocchiare** (*ò*) klirre, klapre; klukke; **crocchièto** *m* liten gruppe.

crocchio *m* klirr; klukking; flokk, gruppe; *tenere ~ in piazza* holde møte på plassen; *stare a ~* prate sammen; **cròcco** *m* hake, krok.

croce *f* kors; kryss; *fig.* prøvelse, sorg; *bandire la ~* lyse korstog; *fateci una ~!* tenk ikke mer på det! *la deposizione della ~* nedtagelsen fra korset; *gran ~* storkors; *gridare la ~ addosso a uno* forfølge en, rakke ned på en; *fare, tirare una ~ sopra sette stek over, stryke*; ~ *di Malta* malteserkors; *morire in ~* dø på korset; *mettere in ~* pine, plage; *a occhio e ~* på øyemål; *portare la propria ~* bære sitt eget kors (plager, sorg etc.); *ciascuno ha la sua ~* enhver har sitt å dras med; *quel ragazzo è la mia ~* den gutten er meg et kors; *punto in ~* korssting; *la Croce Rossa* Røde kors; ~ *santa, santa ~ (hist.)* abc; *fare il segno della ~* gjøre korsets tegn; *tenere le braccia in ~* stå med armene over kors; ~ *gammata, uncinata* hakekors.

crocé (**croscé**) *m* heklenål; heklearbeid; **croceo** safrangult; **crocerossina** *f* rodekors-søster; **croce-santa** *f* *se: croce*; **crocesignato** *m* korsfarer; **crocètto** *m* nøklefil; **crocevia** *m*, **crociàle** *m* korsvei; **crociare** (*ò*) korse; *refl.* dra på korstog; **crociàta** *f* korstog (*og fig.*); **crociatèt!** ved foten gevær! **crociato** *m* korsfarer; **crocicchio** *m* korsvei, veikryss; knutepunkt; **crocidare** (*ò*) skrike (kråke, skjære); **crocièra** *f* ark. kryss; flytokt; *mar.* kryss-tokt; *volta a ~* kryss-, korshvelving; **crocière** *m* korsnebb.

crocifero *m* korsbærer; *le (piante) crocifere* de korsblomstrede; **crocifiggere** korsfeste; *fig.* plage; *non ti ~ per così poco!* ikke plag deg selv for så lite! **crocifissi** *se: crocifiggere*; **crocifissione** *f* korsfestelse; **crocifisso** korsfestet; ~ *m* krusifiks; **crocifissore** *m* (*f -figgitrice*) *sj.* korsfester; **crociòne** *m* stort kors el. kryss; *fare un ~ su qualcosa* ikke tenke mer på noe.

croda *f* steil fjellknaus; **crodaiuolo** *m* tindebestiger. **crogiolare** (*cro-*) koke over sakte ild, surre; *refl.* gasse, kose seg; **crogiolo** *m* det å koke lenge over svak varme, surring; *pigliare il ~ (fig.)* det å kose, dra seg (ved ilden); **crogiuolo** *m* smeltedigel.

crollamento *m* sammenstyrtning; **crollare** (*ò*) riste, ryste; styrte sammen; ~ *il capo* riste på hodet; **crollata** *f* risting, rystelse; ~ *di spalle* skulder-

trekk; **cróllo** *m* rystelse; sammenstyrtning; *dare il ~ alla bilancia* være tungen på vektskålen, gjøre utslaget; *dare l'ultimo ~* do, gå til grunne.

cròma *f* mus. åttendedels-note; **cromare** (*ò*) forkromme; **cromàtica** *f* kromatikk; **cromático** (*pl -ci*) kromatisk; *scala cromatica* (mus.) kromatisk skala; *fys.* fargeskala; *sensibilità cromatica* fargesans; **cromato** forkrommet; **cromatura** *f* forkromming; **cròmo** *m* krom; **cromofotografia** *f* fargefoto; **cromolitografia** *f* fargelitografi; **cromosfèra** *f* kromosfære; **cromosòma** *m* kromosom; **cromotipia** *f* fargetrykk.

crònaca *f* kronike; kronikk; (*i avis*) dagens hendinger; **cronachista** *m* = *cronista*.

cronicità *f* sj. kroniskhet; **crònico** (*l -ci*) kronisk; ~ *m* uhelbredelig (syk); **cronista** *m* historieskriver; kronikor; **cronistòria** *f* historien fortalt med nakne fakta.

cronografia *f* studiet av tidspunktet for historiske hendinger, kronografi; **cronògrafo** *m* kronograf; **cronologia** *f* kronologi; **cronológico** (*pl -ci*) kronologisk; **cronologista**, **cronòlogo** (*pl -gi*) kronolog; **cronometrare** *ta*, måle tiden; **cronometrista** *m* tidtaker; **cronometro** *m* kronometer; stoppur.

crosciare (*ò*) plaske, plaskregne; **cròscio** *m* plasking; **cròsta** *f* skorpe; skall; klattmaleri; ~ *del pane* brodskorpe; ~ *terrestre* jordskorpe; ~ *lattea* sorke, seborré; **crostaceo** *m* krepsdyr, skalldyr; **crostata** *f* mordeigskake; **crostino** *m* ristet brod; **crostoso** skorpet; **cròtalo** *m* sl. kastanjett; klapperslange; **crovèllo** *m* most.

crùccia *f* togrenet hakke; se ellers; *gruccia*.

crucciare (*ù*) plage; *refl.* harme, ergre seg; **crùccio** *m* vrede, harme; sorg, smerte; **crucioso** harmful, ergerlig, irritabel; **cruciale** avgjørende; *punto ~* krysningspunkt; **crucifige!** korsfest! **cruciforme** korsformet; **crucivèrba** *m* kryssord.

crudèle grusom; **crudeltà** *f* grusomhet; **crudèzza** *f* råhet, hårdhet; **crudigno** litt rå, halvkokt; **crudişmo**, **crudivorismo** *m* råkost(spising); **crudo** rå, grov, barsk; *ferro ~* råjern; *prosciutto ~* spekeskinke; *farne delle cotte e delle crude* gjøre alle slags gale ting; *parlare nudo e ~* snakke rett fra posen; *essere nudo e ~* være lutfattig.

cruento blodig; **crumiraggio** *m* streikebryteri; **crumiro** *m* streikebryter; **cruna** *f* nåloye; **cruore** *m* sj. storknet blod, blodkake; *poet.* blod; **cruppale** krupp-; **crup**, **cruppe** *m* krupp, strupehoste; **crurale** lår-, ben-.

crusca *f* agne, kli; fregne; *la Crusca*, *l'Accademia della Crusca* (akademi i Firenze); *la farina del diavolo va tutta in ~* det en får på uærlig vis, har en ingen glede av; *vender ~ per farina* snyte; *il vocabolario della Crusca* Crusca-akademiets ordbok; **cruscaio** *m* agne-, klihandler; **cruscaiuolo** *m* agne-, klihandler; *neds.* medlem av *la Crusca*; **cruscante** *m* medlem av *la Crusca*; ytterliggående purist; *spøk.* en som taler, skriver affektert; **cruscheggiare** (*é*) være puristisk (i sin språkbruk); **cruschèllo** *m* småagner; **cruscherèlla** *f* en barnelek; **cruschévole** puristisk; se: *cruscante*; **cruscòne** *m* grov agne; *spøk.* medlem av *la Crusca*; **cruscòso** full av kli, agner; full av fregner; **cruscòtto** *m* forlær (på vogn); instrumentbord (bil etc.).

cubare opphøye i 3. potens; sj. måle rominnholdet; **cubatura** *f* kubikk-, rominnhold; **cubèbe** *m* med. kubebe (pepper); **cubétto**, **cubicino** *m* (bygge-)kloss; **cubia** *f* mar. hull for ankerkjetting; **cúbico** (*pl -ci*) kubisk, terningformet; *radice cubica* ku-

bikkrot; *equazione cubica* tredjegradslikning; **cubicolo** *m* lite soverom; **cubiforme** terningformet; **cubilòtto** *m* sl. smelteovn; **cubişmo** *m* kubisme; **cubista** *m, f* kubist; **cubitale** alenlang; *scritto a caratteri cubitali* skrevet med kjempebokstaver; **cúbito** *m* (underarmsben med) albue; alen (ca. 44 cm); **cubo** kubisk; ~ *m* kubus, terning, byggekloss; kubikktall; *metro ~* kubikkmeter; *radice cuba* kubikkrot; *una scatola di cubi* en eske (et sett) byggeklosser; **cubòide** kubisk, terningformet; **cuccagna** *f* (*paese di*) ~ Slaraffenland; *albero di ~* klatrestang med gevinster; **cuccare** narre, besnære; *teat.* pipe; *refl.* få, nyte (noe); **cuccèta** *f* lite leie; *mar.* køy; **cucchiàia** *f* stor skje; murskje; grabb på gravemaskin; sl. rundt strykejern; sl. fiskegarn; **cucchiàia** *f* skjefull; **cucchiàiera** *f* skjesamling; **cucchiaino** *m* teskje; **cucchiàio** *m* (spise)skje; *da pigliarsi (raccogliersi) col ~* (være) så slapp, trett at en ikke kan stå på bena; **cucchiàra** *f* stor skje; muddermaskin; **cucchiàione** *m* suppeose; **cuccia** *f* hundekorg; (*F*) seng; *a ~!* legg seg! **cucciare** (*ù*) (om hund) ligge; *cuccia li!* legg seg! **cùcciolo** *m* hvalp; knallert; **cucco** *m* (*pl -chi*) kjæledegge; *vecchio ~* lallende olding; *zool.* gjøk; **cuccù** *m* gjøk; *far ~* leke gjemsel; *orologio a ~* gjøkur; **cuccuma** *f* kaffekanne, tekanne; *avere la ~* være ergerlig; *avere uno sulla ~* (*F*) ikke kunne fordra en, ikke tåle trynet på en; **cuccuvèggia** *f* liten ugle.

cucicchiare (*-ci-*) sy, hefte sammen.

cucina *f* kjøkken, kokekunst; ~ *economica* komfyr; ~ *elettrica* elektrisk komfyr; ~ *a gas* gasskomfyr; *far la ~* lage mat; **cucinabile** som kan tillages; **cucinare** koke, tilberede; lage mat; *fig.* gi en omgang, rede til; **cucinatòre** *m* (*f -trice*) matlager, kokk; **cucinatura** *f* matlagning; **cucinière** *m* (*f -éra*) kokk; kokebok.

cucire (*cucio*) sy; hefte sammen; *macchina da (per) ~* symaskin; heftemaskin; ~ *insieme parole, frasi* sette sammen ord, fraser; *cucirsi a uno* stadig henge om en; ~ *la bocca a uno* tvinge en til å tie; *cucirsi la bocca* ikke si et ord; *aver la bocca cucita* ha munnen lukket med sju segl; **cucirino** *sy-*; (*filati*) **cucirini** sysilke; **cucito** *m* syng, sytøy; **cucitòio** *m* bokbinderramme; **cucitòra** *f* syerske; **cucitòre** *m* skredder; **cucitrice** *f* syerske; heftemaskin; ~ *di bianco* linnetsyerske; **cucitura** *f* syng, som.

cucù *m* gjøk; *orologio a ~* gjøkur; *far ~* leke gjemsel; **cuculiare** (*-cul-*) sj. narre, holde ap med; hane; **cùculo**, **cucùlo** *m* gjøk; **cucùbita** *f* gresskar; (glass)kolbe; **cucuzza** se: *cocuzza*.

cùffia *f* hodetøy; lue, kyse; (flyvers) hjelm; (kannon)hette, dekke; fotografens svarte klede; suf-florkasse; hodetelefon; tørkeapparat (*for hår*); ~ *da bagno* badehette; *nato con la ~* født med seierslue; lykkebarn; *uscirne pel rotto della ~* komme helskinnet fra det.

cugina *f* kusine; **cuginanza** *f* sj. det å være soskenbarn; **cugino** *m* fetter.

cui som, hvilken; hvis; *il ~* hvis; *il ~ nome* hvis navn; *la ~ figlia* hvis datter; *a ~* som (dativ); til, for hvem; *di ~* hvis; *per ~* for hvem, hvorfor.

culaccino *m* polseende, bunnfall, rest; **culaccio** *m* bakdel (på slakt); **culata** *f* (*F*) stot med baken; *dare una ~* stote baken (mot noe); **culatta** *f* bakdel, bakstykke (srl. på våpen); **culbianco** *m* *zool.* steinskvett; **culinària** *f* kokekunst; **culinàrio** kulinarisk, som angår kokekunsten.

culisse *f pl.* porta a ~ skyvedør.

culla *f* vogge (også *mil.*); **cullamento** *m* vogging; **cullare** vogge; *fig.* gi en falske forhåpninger; *refl.* nære falske forhåpninger; **cullata** *f* vogging.

culmifero strå-; **culminante** kulminerende; **punto** ~ høydepunkt; **culminare** (*ù*) kulminere; **culmo** *m* strå.

culo *m (F)* bakdel, rev; bunn i glass.

culto *se: colto*; ~ *m* kultus, (guds)dyrkelse; religion; **libertà di** ~ religionsfrihet; **ministro del** ~ prest; **ministro dei culti** kirkeminister; **cultore** *m (f -trice)* dyrker; **cultro** *m* offerkniv; **cultura** *f* dannelselse, kultur; pleie, dyrking; **gelatina di** ~ grunnsubstrat; ~ **generale** samfunnskunnskap; **recipiente di** ~ substratglass; **culturale** kulturell, kultur-; **relazioni culturali con l'estero** det kulturelle samband med utlandet; **culturistico** (*pl -ci*) kulturhistorisk.

cumulare (*cù-*) hope opp; (ak)kumulere; **cumulativo** samlet, samle-; **conto** ~ samlekonto; **cumulatore** *m (f -trice)* en som hauger opp, kumulerer; ~ *di impieghi* en som innehar flere verv samtidig; **cumulazione** *f* opphopning; **cumulista** *m* en som innehar flere verv, embeter samtidig; **cumulo** *m* haug, dyng; opphopning (embeter etc.); **meteor.** haugskyer.

cuna *f* vogge; **cuneare** *sj.* gi kileform; **cuneiforme** kileformet; **scrittura** ~ kileskrift; **cuneo** *m* kile; **cunetta** *f* rennesten, veigroft; **cunicolo** *m* underjordisk gang, minegang.

cuoca *f* kokke(pike); **cuocere** (*cuocio*) koke, bake; brenne, svi; *fig.* plage; **lasciar** ~ *uno nel suo brodo* la en gjøre som han lyster; ~ *al forno* brenne, steke; **questo mi cuoce, m'è cociuto** dette nager, har naget meg; *se også: cotto*; **cuocità** *m* tegg; **cuoco** *m (pl -chi)* kokk.

cuoiaio *m se: coiaio*; **cuoio** *m (fig. pl le cuoia)* lær; ~ **artificiale** kunstlær; ~ **capelluto** hårbunn, hodebunn; **distendere le cuoia** strekke, dra seg; **olio per** ~ lærolje; **tirare le cuoia (F)** krepere; *aver le cuoia dure* være tykkhudet, utholdende; **rimetterci le cuoia** sette livet til.

cuora *f* planteplankton; **cuore** *m* hjerte; hjertelag; (edel)mot; kjærlighet; elsket person; ~ **adiposo (med.)** fetthjerte; *il* ~ *del carciofo* artisjokkbunnen; *di (gran)* ~ av hele sitt hjerte, hjertens gjerne; ~ **grasso (med.)** fetthjerte; *il* ~ *dell'insalata* de innerste småblad i salathodet, hjertebladene; *aver il* ~ *sulle labbra, parlare col* ~ *sulle labbra, parlare col* ~ *in mano* ha, snakke med hjertet på leppene (= hengivent, hjertelig, ærlig); *lontan dagli occhi lontan dal* ~ ute av øye, ute av sinn; *mi si allarga il* ~ jeg gledes, trøstes; *mettere il* ~ *in pace* trøste seg; *mangiarsi, rodarsi il* ~ hentæres, forgå (av raseri, sjalusi etc.); ~ *mio* min skatt; *mettersi una mano sul* ~ (*fig.*) snakke oppriktig; *mi piange il* ~ jeg er bedrøvet; *dal profondo del* ~ fra dypet av hjertet; *nel* ~ *della notte, nel* ~ *dell'inverno* midt på svarte natta, midt på vinteren; *nel* ~ *d'Italia* midt i Italia, i Italias hjerte; *ridere di* ~ le hjertelig; *senza* ~ hjertelos; *mi si spezza il* ~, *mi scoppia il* ~ mitt hjerte brister; *mi si stringe il* ~ mitt hjerte krymper seg; *pigliare, avere, stare a* ~ ligge (en) på hjertet; *di tutto cuore* hjertens gjerne; *Dio gli ha toccato il* ~ Gud har rørt hans hjerte, omvendt ham; *mi ha dato un tuffo il* ~ mitt hjerte hoppet (glede, redsel etc.); *riprender* ~ fatte mot igjen; *costare il* ~ være meget dyrt; *spendere il*

~ bruke meget; *strappare il* ~ røre, bevege (en) sterkt; *sono cose che vanno al* ~ det er ting som går en til hjertet; **cuoricino** (*coricino*) *m* lite hjerte; **cuoriforme** hjerteformet.

cupè *m* toseters herskapsvogn; **cupèzza** *f sj.* mørkhet; **cupidigia, cupidità** *f* begjærighet; **cupido** begjærlig, havesyk; **cupido** *m* elskelig barn; dukke; **cupo** dyp, mørk; **cúpola** *f* kuppel; hattepull; *a* ~ med kuppelform; full; **cúpolo** full; **cupolone** *m* stor kuppel; **romano del** ~ ekte romer; *è del* ~ han er fra Roma (el.: Firenze); **cupone** *m* kupong.

cúpreo kopper-; **cúprico** (*pl -ci*) kopper-; **cuprismo** *m med.* kopperforgiftning.

cura *f* sogn, prestekall; omsorg, omhu; pleie, behandling, kur; ~ *d'anime* sjelesorg; ~ *del corpo* legemspleie; ~ *a letto* sengekur; ~ *delle mani* manikyre; ~ *in posizione orizzontale* liggekur; ~ *del riposo* liggekur; **soggiorno di** ~ kuropphold; ~ *successiva* etterbehandling; *fare la* ~ *dell'uva* ta druekur; *aver* ~ *di uno* ha omsorg for en; *aversi* ~ tenke på helsa; *a* ~ *di ... (på tittelblad)* ved ..., utgitt av ...

curabile helbredelig; **curabilità** *f* helbredelighet; **curadenti** *m inv.* tannpirker; **curandaio** *m* vaske-
rimann; **curante, medico** ~ behandlende lege; **curaorecchi** *m inv.* ørerenser; **curare** sørge for, akte på; pleie, behandle, helbrede, kurere; ~ *una edizione* besørge en utgave; ~ *le tele* bleke lerret; **medico, cura te stesso (fig.)** (omtrent:) pass på bjelken i ditt eget øye; *non ti curar di lor, ma guarda e passa* ikke bry deg om dem, men se og gå forbi (vers fra Dante; man sier også: *ma guarda e sputa*); *refl.* pleie seg; **curarsi di qualcosa** ta seg av noe; **curaro** *m* pilgift, curare; **curaşnèta** *f* hovskrape; **curatela** *f* formynderskap; **curativo, metodo** ~ helbredelsesmetode; **curato** *m* sogneprest; **curatore** *m (f -trice)* kurator; ~ (*d'un interdito, d'un incapace*) formynder; ~ *d'anime* sjelesorger; ~ *di fallimento* fallittboforvalter; **curatura** *f* bleking (tøy).

curbasciata *f* piskeslag; **curbascio** *m* pisk.

cùria *f* kurie; advokatstand; rettssal; ~ *romana* pavehoffet; ~ *vescovile* bispekanselli; **curiale** retts-, juridisk, kurial-; *stile* ~ kansellistil; **lingua** ~ hoffspråk (en av Dantes betegnelser på det italienske språk); ~ *m* jurist; lovtrekker; **curiale-sco** (*pl -chi*) juridisk; **cavillo** ~ juristeri.

curiosare (*ò*) være nysgjerrig, glo, lytte; *jam.* besøke, se på, farte omkring; **curioseggiare** (*é*) *sj.* = *curiosare*; **curiosità** *f* nysgjerrighet; severdighet; **curioso** nysgjerrig, besynderlig; *sarei* ~ *di sapere* jeg skulle gjerne vite; *che tipo* ~! for en merkelig type; **curricolo** *m* handvogn; karriere; kurs; **curro** *m* valse, rulle; **cursores** *m* stevningsmann, rettsbud; en pavelig embetsmann; *tekn.* skyter, løpekloss; **curtato** *sj.* forkortet.

curva *f* kurve, krumning; *mil.* kulebane; ~ *da carico* belastningskurve.

curvabile som kan krummes; **curvamento** *m* krumning; **curvare** bøye, krumme; *refl.* bøye seg; **curvatrice** *f* maskin til å bøye metall; **curvatura** *f* krumning; **curvézza** *sj.* krumhet, krumning; **curvilineo** krum(linjet); **curvità** *f sj.* krumhet; **curvo** krum; **camminare** ~ gå foroverbøyd.

cuscinetto *m* nålepute; støtpute; *tekn.* lager; ~ *di appoggio* lagerbøssing; ~ *di guida* styrebøssing; ~ *a rulli* rullelager; ~ *a sfere* kulelager; *stato* ~

bufferstat; **cuscino** *m* pute; støtpute, buffer; *stato* ~ bufferstat.
cuspidale som ender i spir, spiss; **cuspidato** som ender i spiss, spir; **denti cuspidati** hjørnetenner; **cuspide** *f* spiss, spissgavl, spir.
custode *m* oppsynsmann, vaktmann; **angelo** ~ skytsengel; **custodia** *f* oppbevaring, oppsyn; juvelskrin, (helgen)skrin; **dare in** ~ gi til oppbevaring; **custodimento** *m* sj. oppsyn; **custodire** (-isco) bevokte, pleie, bevare; **passaggio a livello custodito** bevoktet jernbaneovergang.

cutaneo hud-; **malattia cutanea** hudsykdom; **cute** *f* hud; **conoscere uno intus et in** ~ kjenne en ut og inn; **cuticagna** *f* nakkeskinn, skalp; **cuticola** *f* overhud; **cuticolare** overhuds-; **cutite** *f* hudbetennelse; **cutrèta**, **cutrètola** *f* bot. linerle; **cutter** *m* mar. kutter.

czar *m* inv. tsar; **czarda** *f* ungarsk dans, csardas; **czarina** *f* tsarina; **czarismo** *m* tsarisme; **czeco** etc. se: ceco etc.

D

d, *una* ~ (*un* ~) (*uttales*: di) *d*.

da fra: **viene** ~ *Roma* han kommer fra Roma; **viene dal medico** han kommer fra legen; **discende** ~ *antica famiglia* han stammer fra en gammel familie; hos: **è dal medico** han er hos legen; (bort) til (person): **è andato dal medico** han er gått til legen; fra, siden (tidspunkt): **dalle sei alle sette** fra kl. 6 til kl. 7; ~ *oggi* fra i dag av; ~ *ieri* siden i går; **ti aspetto** ~ *tre ore* jeg har ventet på deg i tre timer; av (årsak): **tremare dal freddo** ryste av kulde; av (handlende person): **fu ucciso da un assassino** han ble drept av en morder; til (pris): **da mille lire** til tusen lire; (bestemmelse, bruk): **vesti** ~ *inverno* vintertøy; **sala** ~ *hallo* ballsal; **macchina** ~ *scrivere* skrivemaskin; **appartamento** ~ *affittare* leilighet til leie; **cose** ~ *fare* ting som skal gjøres; **quest'acqua è buona** ~ *here* dette vann er godt å drikke; **è troppo onesto** ~ *commettere un'azione come questa* han er for hederlig til å begå en slik handling; med (kjenne-tegn): **l'uomo dai capelli lunghi** mannen med det lange hår; på (med hensyn til): **cieco** ~ *un occhio* blind på det ene øyet; som (sammenligning, egenskap): **vestirsi** ~ *donna* kle seg som kvinne; ~ *ragazzo* som gutt, da jeg (du, han) var gutt; (med personlige pronomener): **si veste** ~ *sé* han kler på seg selv.

dabbasso, **da basso** nedenfor, nedenunder, nedenfra; **dabbenaggine** *f* godmodighet, jevnhet, likefremhet; enfoldighet; **dabbène**, **un uomo** ~ en bra, rettskaffen mann; **un dabben uomo** en godtroende, enfoldig mann.

daccanto ved siden av; **daccapo** forfra, om igjen, en gang til; **punto e** ~ punktum og nytt avsnitt; **dacché** da, siden, fordi; **dacriadenite** tårekjertelbetennelse.

daddolo *m* kjælenskap, affektasjon, skaperi, grimase; **daddolino**, **daddolone** *m* en som skaper seg; **daddoloso** kjælen, affektert, tilgjort; **dadeggiare** (*è*) spille terninger; **dado** *m* terning; (skrue)mutter; **giocare ai dadi** spille terninger; **il** ~ *è tratto* terningen er kastet; **tessuto a dadi** rutet stoff.

daffare *m* arbeid, verv, dont; **aver molto** ~ ha meget å gjøre; **il** ~ *non gli manca* han har nok å gjøre.

daga *f* daggert; **dagherrotipia** *f* daguerrotypi; **dagherrotipo** *m* daguerrotyp.

dagli (*imperativ* av *dare*) gå på ham! løs på ham! stopp tyven! (til hund) puss ta ham! (*e*) **dagli(ela)**! **e dalli!** (uttrykk for irritasjon) å! så! hold opp! gå

vekk! er du der nå igjen! ~ *oggi*, ~ *domani*, **gliel'ha fatta** ved å insistere tilstrekkelig har han oppnådd det han ville; ~, **picchia e mena** (*martella*) *ha avuto l'impiego* etter mange anstrengelser fikk han stillingen; ~ *e ridagli arrivò* *pur un giorno* men så endelig kom det en dag; ~ *e* ~, **ha fatto un po' di breccia** litt etter litt har det lykkes ham å slå en bresje.

daidai *m* inv. rulleskøyte; **dàina** *f* dāhind; **dàino** *m* dāhjort; **pelle di** ~ hjorteskin.

dàlia *f* dalie, georgine; **dallato** ved siden (av), nær.

dalmata *m* dalmatiner; **dalmatica** *f* lang, hvit bispekappe; **dalmato**, **dalmatico** (-ci) dalmatinsk.

daltónico (*pl* -ci) fargeblind; **daltonismo** *m* fargeblindhet; **daltonista** *m*, *f* fargeblind.

dama *f* fornem dame; elsket (kvinne); kjæreste;

damspill; **bocca di** ~ sl. kake; ~ *di compagnia*

selskapsdame; **giocare a** ~ spille dam; **damare** få

dame (i dam); **damascare** damascere; **damascato**

damaskvevet; **damascatura** *f* damaskveving; da-

mascering (metall); **damasceno** fra Damaskus;

damaschetto *m* damask; **damaschina** *f* damasce-

nerklinge; **damaschinare** damascere (metall); da-

maschinatura *f* damascering; damaskveving; da-

maschino damascert; **damasco** *m* (*pl* -chi) damask.

dameggiare (*è*) søke dameselskap; kurtisere; **dame-**

ria *f* det å være dame; damethet; **damerino** *m*

laps; damevenn; **damière** *m* dambrett; **damigella**

f fin frøken; ~ *d'onore* ung pike som følger en

adelsdame, prinsesse etc. ~ *di compagnia* sel-

skapspike; ~ *di Numidia* sl. trane; **damigello** *m*

ung gutt av adelig familie; **damigiàna** *f* flaske

ballong i korgfletning; **fare una** ~ gjøre kjempe-

fiasko; **damista** *m*, *f* damspiller; **damma** *f* sj.

dådyr, dāhind; **damo** *m* kjæreste.

danaro (*denaro*) *m* penge; denar; *pl* penger; farge

i kortspill; **danari contanti** kontanter; ~ *morto*

danari morti død kapital; **danaroso** velbeslått med

penger; **danda** *f*, *le dande* leiebånd (for barn som

lærer å gå).

danese dansk; ~ *m* danske; dansk hund.

dannabile fordommelig; **dannare** fordømme (*sr*

rl.); **far** ~ *uno*, **far** ~ *l'anima di uno* (*fig.*) gjøre

en livet surt; **refl.** gå fortapt (*rl.*); **dannare**

(*l'anima el. la vita*) (*fig.*) gjøre seg livet surt

dannato fordømt (sjel); **correre come un** ~ løpe

som en gal; **anima dannata** (*fig.*) kjeltring, en som

utfører kjeltringstreker for en annen; **paura dan-**

nata stor, sinnssvak redsel; **dannazione** *f* (evig

fordømmelse, fortapelse; *fig.* plage; **andare in** ~

gå fortapt (sjel); ~! fordømt! *morte e* ~! død og plage (fordervelse)! *è una* ~ han (det) er en sann plage; **danneggiamento** *m* skade, beskadigelse; **danneggiare** (*è*) skade, beskadige; *refl.* komme til skade; **danneggiato** *m* tilskadekommen; ~ *di guerra* krigsinvalid; **danneggiatore** *m* (*f* -trice) skadevolder; **danno** *m* skade, tap; *fare* ~ *a uno* tilføye en skade; *domanda di risarcimento di danni* krav om skadeserstatning; *diritto al risarcimento dei danni* rett til skadeserstatning; *rifare i danni a uno* gjøre en skadesløs; *tuo* ~! så meget verre for deg; **dannoso** skadelig.

dannunziano som hører til, ligner, etterligner D'Annunzio; **dante**, *pelle di* ~ hjorteskinn; **danteggiare** (*è*) etterligne Dante; **dantesco** (*pl* -chi) Dante-, som ligner Dante; **dantino** *m* lommetutgave av Dante; **dantista** *m*, *f* danteforsker; **dantofilo** *m* danteelsker.

danza *f* dans; *menare la* ~ lede dansen; *fig.* lede en intrige; **danzante** dansende, med dans; **danzare** danse; **danzatore** *m* (*f* -trice) danser(inne).

dappertutto (*da per tutto*) overalt; **dappiè(di)** ved foten av, nedenfor, nedenunder; **dappiù** mer, større, bedre; **dappocaggine** *f* uduelighet, udyktighet; **dappoco** *inv.* uduelig, udyktig; *un* ~ et uduelig menneske, en døgenigt; **dappoi** heretter, senere; **dappoiché** siden; **dappresso** nær; **dapprima** først (og fremst); **dapprincipio** fra begynnelsen.

dardeggiare (*è*) skyte, kaste piler (imot); *fig.* gi (øyekast); **dardo** *m* (kaste)pil; ~ *d'una fiamma* stikkflamme.

dare *m* debet; ~ *ed avere* debet og kredit.

dare *v.* (*dà*) gi; inngi; avlevere; innbringe; felle (dom, tåre); avlegge (prøve); tenne (ild); kaste (blikk); utstøte (skrik, sukk); ramme, støte; vende; beskyldte for; overlate; *se også*: **dagli**; ~ *alla testa* stige til hodet; ~ *allo stomaco* være motbydelig, vemmelig; ~ *sui (ai) nervi* gå på nerve- ne; ~ *nell'occhio* være iøynefallende; ~ *nel naso* lukte, være mistenkelig; *quanti anni mi dà?* hvor gammel tror De jeg er? ~ *il buon giorno* si goddag; *dagli il buon giorno!* hils ham! ~ *contro qualcosa* støte mot noe; ~ *del capo* contro renne pannen mot; ~ *contro a uno* si en imot; *dammi da bere* gi meg noe å drikke; *dagli da sedere* gi ham en stol; ~ *dell'asino a uno* kalle en et esel; ~ *del matto* kalle for narr; ~ *del tu, del Lei* si du, si De; ~ *un esame* avlegge en eksamen; *la botte dà il vino che ha* enhver gjør som han kan; en skal ikke vente tre merker talg av en trebukk; ~ *giù* (om vind) ta av; *dà giù (in salute)* det går nedover bakke med ham (*m.* hans helbred); ~ *in qualcosa* støte imot noe; ~ *in una risata* briste i latter; ~ *indietro* gi penger tilbake; trekke seg tilbake; ~ *il la* angi tonen; ~ *nel segno* treffe i blinken; ~ *sul giardino* vende ut mot hagen; *darla vinta a uno* rette seg etter en, føye seg etter en; **darsi** gives; *se si dà il caso* hvis så skulle skje; *può* ~ det kan (godt) være, kanskje; ~ *a henga* seg til; ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe; ~ *delle arie* spille viktig; ~ *per prete* utgi seg for prest; ~ *per vinto* erklære seg for overvunnet; ~ *da fare henge i*; ~ *la pena di* gjøre seg den umake å ...; *non darsela per intesa* late som om en ikke skjønner (har skjont) noe; *darsela (a gambe)* stikke av.

darsena *f* indre havnebasseng, innerred.

dassai, d'assai *inv.* *sj.* dyktig, djerv.

data *f* dato, datering; kortgiving; *sport* innkast;

di fresca ~ av ny dato; *in* ~ *di ieri* av i går; *in* ~ *odierna* av dags dato; *scrivere, mettere la* ~ datere; *parole di questa* ~ ord med dette innhold; **datare** datere; (*stundom*) virke foreldet; *a* ~ *da oggi* fra dags dato; **dataria, dateria** *f* pavelig administrasjon av benådninger og dispensasjoner; **datariato** *m* stilling som; **datario** *m* leder av en *dataria*; **datazione** *f* datering; **dativo** *m* dativ; **dato** *se*: *dare*; ~ *che* i betraktning av at, siden; ~ *e non concesso* la oss bare forutsette; *adj.* hengiven; gitt; ~ *m* kjensgjerning; *mat.* gitt størrelse; *dati (pl)* data; *non a tutti è* ~ *di* ... det er ikke alle gitt å ...; *un* ~ *di fatto* en kjensgjerning; **datore** *m* (*f* -trice) giver; ~ *di lavoro* arbeidsgiver.

dattero *m* daddel(palme); ~ *di mare* daddelmusling; **dattilico** (*pl* -ci) daktylisk; **dattilifero** daddel-; **dattilo** *m* daktyl; **dattilografa** *f* maskinskri- verske; **dattilografare** (*ò*) skrive på maskin; **dattilografia** *f* maskinskrivning; **dattilografico** (*pl* -ci) maskinskrivnings-; *sbaglio* ~ skrivefeil, slåfeil; **dattilografo** *m* maskinskriver; **dattilologia** *f* finger- språk; **dattilosopia** *f* identifisering ved hjelp av fingeravtrykk; **dattiloscritto** *m* maskinskrevet tekst; **dattilottero** *m* flyvefisk.

dattorno (*da torno*) omkring, i nærheten av; *levarsi uno* ~ skaffe seg en fra halsen.

davanti foran, framme; ~ *uno* foran en, overfor en; *mettere* ~ vise fram; *i denti* ~ fortennene; ~ *m* forside, fasade, forstykke (av tøy); **davanzale** *m* vinduskarm; **davanzo** (*d'avanzo*) mer enn nok, rikelig; **davvantaggio** (*d'avvantaggio*) *sj.* dessuten, i tillegg; **davvero** sannelig, virkelig, for alvor.

daziare (*à*) legge toll, avgift på; **daziario** toll-, avgifts-; *cinta daziaria* tollområde, tollgrense; *tariffa daziaria* tolltariff; **daziere** *m* toller; **dazio** *m* avgift, toll; tollsted; -bod; ~ *d'entrata*, ~ *d'uscita* innførsels-, utførselstoll; ~ *consumo* om- setningsavgift; avgift på forbruksvarer.

de = *di*; **dèa** *f* gudinne; **deambulare** (*à*) *sj.* gå (omkring); **deambulazione** *f* gang.

debbiare (*è*) svi av jord for å gjødsle den; **dèbbio** *m* avsviing; avsvidd jord; **debellamento** *m* betvin- gelse, beseiring, overvinne; **debellare** (-bèl-) betvinge, overvinne; **debellatore** *m* (*f* -trice) be- tvinger, seierherre; **débile** *poet.* svak; **debilità** *f* svakhet; **debilitamento** *m* svekkelse, svakhet; **debilitare** (-bi-) svekke; **debilitazione** *f* svekkelse.

debitamente på behørig vis, rettelig, behørig; ~ *ammonito (jur.)* behørig formanet; **débito** tilbørlig, rett; *al tempo* ~ i rette tid; ~ *m* gjeld, plikt; debet; *essere in* ~ *di qualcosa* være skyldig noe; *far* ~ *di qualcosa a uno* legge en noe til last; *operato di debiti* forgjeldet; *farsi un* ~ *di coscienza* gjøre (noe) til en samvittighetssak; ~ *di onore* æresgjeld; ~ *pubblico* statsgjeld; *scrivere qualcosa a* ~ *di uno* debitere en noe; *fig.* legge en noe til last; *comprare, vendere a* ~ kjøpe, selge på kreditt; **debitore** *m* (*f* -tora, -trice) debitor, skyld- ner; *essere* ~ *di qualcosa* skylde noe.

débole svak, ringe; tynn (drikk); *il sesso* ~ det svake kjønn; ~ *m* svakhet, svak side, svakt punkt, tilbøyelighet; *ciascuno ha il suo* ~ alle har sine svake sider; *avere il* ~ *per le donne* være svak for kvinner; *toccare uno nel suo* ~ ramme en i hans svake punkt; **debolezza** *f* svakhet, mangel; *in un momento di* ~ i et svakt øyeblikk; *le debolezze umane* den menneskelige skrøpelig- het.

deboscia *f* utsvevende liv, utskielse; **debosciato** utsvevende, avkreftet av utskielser; **debutante** *m*, *f* debutant; **debuttare** debutere; **debutto** *m* debut.

dèca, década *f* deka; **deca** (*mil.*) soldatlonn for ti dager; **decacòrdo** *m* tistrengharpe; **decadente** dekadent; **decadènza** *f* nedgang, tilbakegang; forfall; dekadense; **decadère** forfalle; gå nedover; ~ *da un diritto* fortape en rett; **decadimènto** *m* forfall; **decaduto** forfallen, forarmet; *famiglia decaduta* familie som har sett bedre dager; **decaèdrico** (*pl -ci*) som har ti flater; **decaèdro** *m* dekaeder, legeme med ti flater; **decàgono** *m* tikant; **decagramma** (*decagrammo*) *m* dekagram, ti gram; **decalcificazione** *f* med. kalkmangel (i ben); **decalcomania** *f* (det å sette på) overføringsbilde; **decàlitro** *m* dekaliter, ti liter; **decàlogo**, *il* ~ de ti bud.

decameròne *m* ti dagers fortellinger; *il* ~ Dekameronen; *un* ~ bok med mange fortellere; **decamerònico** (*pl -ci*) som minner om Dekameronen.

decàmetro *m* dekameter, ti meter; **decampare** bryte leir; *fig.* flykte; ~ *da qualcosa* avstå fra noe; **decanato** *m* dekanstilling; **decano** *m* dekan; **decantare** forherlige, prise; *kjem.* dekantere, (av)klare, helle om; **decantazione** *f* dekantering, avklaring, omhelling; **decapitamento** *m* halshogging; **decapitare** (*à*) halshogge; slå hodet av (noe); **decapitazione** *f* halshogging; det å slå hodet av; **decapo(t)-tåbile** (med kalesje) som kan slås ned og tas av; **decasillabo** tistavelser; (*verso*) ~ tistavelsesvers; **decastero** *m* ti kubikkmeter; **decatissaggio** *m* det å ta glans, appretur av (toy); **decatizzare** ta glansen, appreturen av.

dècatlon *m* tikamp.

decèdere avgå ved døden; **decaduto** avdød; **decemvirale** timanns-; **decemvirato** *m* timannsråd; **decennale** tiårig, tiårs-; ~ *m* tiårsfest, tiårsdag; **decènne** tiårig; **decènnio** *m* årti, tiår; *nel quarto* ~ *del nostro secolo* i trettiårene; **decènte** passende, sommelig, anstendig; **decentramento** *m* desentralisering; **decentrare** (*è*) desentralisere; **decènza** *f* anstendighet, anstand; ~ *sessuale* sedelighet; **decèsso** *m* dødsfall.

decidere beslutte, avgjøre; *refl.* bestemme seg; **deciduo** som faller av; *stella decidua* stjerneskudd.

decifrabile som kan tydes, desifrerer; **deciframènto** *m* tydning, desifring; **decifrare** tyde, desifrere; **decifrario** *m* kodebok; **decifratore** *m* (*f -trice*) tyder.

decigramma, decigrammo *m* desigram; **decilitro** *m* desiliter; **décima** *f* tiende; 10%-avgift; *mus.* *decim*; **decimale** desimal-; *frazione* ~ desimalbrøk; *sistema metrico* ~ det metriske (desimal)system; (*cifre*) *decimali* desimaler; **decimare** (*è*) skyte, straffe hver tiende mann (*mil.*); forminske; desimere; *la peste ha decimato la popolazione* pesten har redusert befolkningen; **decimazione** *f* desimasjon; betydelig reduksjon; **decimetro** *m* desimeter; **décimo** tiende; ~ *primo* elleve; ~ *secondo* tolvte; ~ *m* en tiendedel; **decina** *f* ca. ti; et halvt snes.

decisamente bestemt, besluttomt, resolutt; **decisi** *se*: *decidere*; **decisione** *f* avgjørelse, beslutning; **decisivo** avgjørende; **deciso** *se*: *decidere*; ~ *adj.* avgjort, bestemt, besluttomt; **decisório** avgjørende.

declamare deklamere; ~ *contro uno* overfuse en, rakke en ned; **declamato** *m* *mus.* resitativ; **declamatore** *m* (*f -trice*) deklamator; **declamatorio** de-

klamatorisk; **declamazione** *f* deklamasjon, opplesning; **declaratorio** erklærende, fastsettende, deklamatorisk; (*sentenza*) *declaratoria* anerkjennelses-, fastsettelsesdom.

declassare fornedre, nedsette.

declinabile *gram.* boyelig; **declinamento** *m* det å avta, minke, gå nedover; **declinare** boye; avstå fra; avslå; *jur.* oppgi navn; ta av; (*fys., astr.*) avvike; ~ *ogni responsabilità* fraskrive seg ethvert ansvar; *il sole declina* sola heller; *la mia salute declina* det går nedover med helsa; ~ *da una domanda* avstå fra et krav; *sul* ~ *del giorno* mot kvelden; **declinatore** *m* (*f -trice*) som avviser, avstår; **declinatoria** *f* *jur.* erkjennelse av inkompetanse; **declinatorio** avvisende; *fys.* avvikende, misvisende; **declinazione** *f* deklinasjon; helning, minking, avvikelse; ~ *d'un nome* et substantivs boyning; ~ *d'un astro* et himmellegemes avvikelse; ~ *dell'ago magnetico* kompassnålens misvisning; **declino** *m* nedgang; forfall; *il sole in* ~ den nedgående sol.

declive, declivo nedgående, hellende; **declivio** *m* helling, skråning; **declività** *f* helling.

decollaggio *m* (*om fly*) start, heving fra jorda (vannet); **decollare** (*ò*) halshogge; starte, gå på vingene; **decollazione** *f* halshogging; **decòllo** *m* start, heving (fra bakken); **decolorante** *m* blekemiddel; **decolorare** (*-lò-*) avfarge, bleke; **decolorazione** *f* avfarging, bleking; **decombente** fallende, hengende; **decomponete** oppløsende; **decomponibile** oppløselig; **decomponibilità** *f* oppløselighet; **decomporre** (*-pòngo*) oppløse, dele opp; *refl.* gå i oppløsning, råtne; **decomposi** *se*: *decomporre*; **decomposizione** *f* oppløsning, forråtnelse; **decompòsto** *se*: *decomporre*; ~ *adj.* oppløst; råtten.

decoramentale dekorativ, ornamental; **decorare** (*ò*) dekorere, smykke; ~ *uno d'un ordine* dekorere en med en orden; **decorativo** dekorativ; **decoratore** *m* (*f -trice*) dekorator; **decorazione** *f* dekorasjon, utsmykning, orden; **decòro** *m* verdighet, anstand; *fig.* pryd; *venir meno, mancare al proprio* ~ gjøre noe som er under ens verdighet; **decoroso** anstendig, verdig; **decorrèndo**, ~ *da oggi* (*merk.*) fra i dag å regne; **decorrenza** *f* *merk.* løpetid; *con* ~ *da oggi* fra i dag å regne; ~ *degli interessi da oggi* rentenyttelse fra i dag å regne; **decòrrere** renne ned; (for)lope; *tra un mese a* ~ *da oggi* om en måned fra i dag av; **decòrso** *se*: *decorrere*; ~ *adj.* forlopen, forgangen; *anno* ~ siste år; *interessi decorsi* forfalte renter; ~ *m* (for)løp; *nel* ~ *d'un anno* i løpet av et år; *il* ~ *d'una malattia* en sykdoms forløp; **decòtto** fallert, fallitt; ~ *m* avkok; **decozione** *f* avkok(ing); *jur.* fallitt.

decremento *m* avtagning; **decrepire** (*è*) *kjem.* knitre, sprake (i varmen); *finmale*; **decrepitudine** *f* knitring, spraking; **decrepità** *f* avfeldighet; **decrépito** avfeldig; **decrescendo** *mus.* avtagende i styrke; **decrescènte** avtagende; **decrescènza** *f* avtagning; **decrèscere** (*-crèscò*) avta, minke; **decrescimènto** *m* avtagning; minking; **decretale, una** (*lettera*) ~ pavelig anordning, dekretal; **decretalista** *m* kirkerettslærd; **decretare** (*-rèt-*) forordne, dekretere; **decréto** *m* forordning, dekret; ~ *di Dio* Guds bud; **decréto-lègge** *m* lovdekret.

decùbito *m* sengeleie; liggesår; *piaga, lesione da* ~ liggesår; **decuplicare** tidoble; **décuplo** tifold, det tidobbelte; **decùria** *f* dekurie, avdeling på ti mann; **decurionato** *m* dekurionstilling; **decurione**

m dekurion, fører for ti mann; **decurtare** avkorte, forminske; **decurtazione** *f* avkorting, forminsking. **dédalo** *m* (*fig.*) labyrint; *uscire dal* ~ komme ut av vanskelighetene; *è un ~ senza uscite* det er et håpløst problem.

dédica *f* tilegnelse, dedikasjon; **dedicare** (*è*) tilegne, dedisere; *rl. innvie*; *dedicarsi a qualcosa* hellige seg noe; *mi dedico all'arte* jeg helliger meg kunsten; ~ *il tempo a qualcosa* ofre sin tid på noe; **dedicatorio** tilegnelses-; *una (lettera) dedicatoria* et tilegnelsesbrev; **dedicatore** *m* (*f* -trice) tilegner; **dedicazione** *f* tilegnelse, dedikasjon; innvielse; **deditizio** som underkaster seg; **dédito**, *essere ~ a qualcosa* ha hang, tilbøyelighet, lyst til noe; *essere ~ allo studio* studere ivrig; ~ *al gioco, al fumo* lidenskapelig spiller, røyker; **dedizione** *f* underkastelse, overgivelse; *far ~ di sé alla famiglia* ofre seg helt for familien.

dedotto *se*: **dedurre**; ~ *le spese* med fradrag av kostnadene; **deducibile** fradragsberettiget; som kan fradras, utledes; **dedurre** (-duco) utlede, dedusere; trekke fra; **dedussi** *se*: **dedurre**; **deduttivo** deduktiv; **deduzione** *f* slutning, avledning, deduksjon; fradrag; *previa ~ di etter* fradrag av ...; **deduttore** *m* (*f* -trice) en som avleder, trekker fra. **defalcamento** *m* *sj.* fradrag; **defalcare** trekke, regne fra; forminske; **defalcazione** *f* *sj.* fradrag; **defalco** *m* (*pl* -chi) fradrag; **defatigare** trette ut; trekke i langdrag; **defatigatorio** trettende, forhalende.

defecare (-fè-) avklare, rense; ha avføring; **defecazione** *f* avklaring, rensing; (det å ha) avføring.

defenestramento *m* det å kaste ut av vinduet, gi sparken; **defenestrare** kaste ut (av vinduet); gi sparken; **defenestrazione** *f* det å kaste ut (av vinduet), gi sparken; **defensionale**, *arringa* ~ forsvarstale; *memoria* ~ forsvarsskrift.

deferente ærbodig, respektfull; *anat., fys.* ledende; **deferenza** *f* respekt, ærbødighet; *con ~* med ærbødighet (i brev); *usare ~* vise ærbødighet; **deferire** (-isco) respektere, gi etter (*a for*); overdra; ~ *una questione alla commissione* la en sak gå til komiteen; ~ *il giuramento a uno* ta en i ed; ~ *una causa al tribunale* la en sak gå til retten; **defervescenza** *f* *med.* plutselig opphør av feber.

defettibile som kan feile; forgjengelig; **defezionare** falle fra, svikte, desertere; **defezione** *f* frafall; desertering, faneflukt.

deficiente mangelfull; åndssvak, evnesvak; **deficienza** *f* mangel(fullhet), knapphet; evnesvakhet; **deficit** *m* *inv.* kassamangel, underskudd; **deficitario** manglende, underskudds-; **defiggere** ta (oppslag) ned; **defilare** *mil.* bringe i dekning; **definibile** definerbar, bestemmelig; **definire** (-isco) definere, bestemme, avgjøre; ~ *una lite* bilegge, få slutt på en strid; **definitivo** definitiv, endelig, avgjort; **definitore** *m* (*f* -trice) en som definerer, bestemmer; **definizione** *f* definisjon, bestemmelse, avgjørelse; ~ *d'una questione (jur.)* bileggelse av en tvist.

deflagrare forbrenne, eksplodere; **deflagratore** *m* *mil.* elektrisk tenning; **deflagrazione** *f* forbrenning; eksplosjon; **deflazione** *f* deflasjon; **deflemmare** destillere; **deflètere** boye av, vike; **defluire** (-isco) flyte, renne ned; **deflorare** (*ò*) deflorere, berøve møydommen; **deflorazione** *f* det å ta møydommen.

deformare (*ò*) skamfere, forkvakle, deformere; **deformazione** *f* deformasjon, forkvakling, ødeleggelse; ~ *della verità* forvrengning av sannheten;

deforme deform, misdannet, vanskapt; **deformità** *f* deformitet, misdannelse, vanskaphet.

defraudare bedra, svike, bestjele, skuffe; **defraudamento** *m* = **defraudazione** *f* bedrageri, underslep, svik; **defraudatore** *m* (*f* -trice) bedrager; **defunto** (av)død.

degagna *f* *sl.* fiskegarn; **degenerare** (-gè-) degenerere, utarte (*in til*), forverres; **degenerazione** *f* utarting, forringelse, degenerasjon; **degenere** degenerert; vanslektet; helt forskjellig (*da fra*); **figlio** ~ mislykket sønn; **degente** (*all'ospedale*) innlagt (på sykehuset); ~ *m* pasient; ~ *nelle carceri* som befinner seg i fengselet; fengslet; **degenza** *f* sykehusopphold; fengselsopphold; sykeleie.

deglutire (-isco) sluke, svelge; **deglutizione** *f* sluking, svelging.

degnamente (på en) verdig (måte); **degnare** (*è*) anse for verdig; ~ *uno di qualcosa* verdige en noe; ~ *uno per amico* ta en til venn; *refl.* verdiges, behage; *non si degna di salutarmi* han nedverdiger seg ikke til å hilse på meg; **degnazione** *f* nedlatenhet; **degnevole** nedlatende; **dègno** (akt)verdig; ~ *di nota* bemerkelsesverdig; ~ *di essere lodato* rosverdig.

degradare degradere, fornedre, avsvække; **degradazione** *f* degradering; fornedrelse; **degustare** smake (på); **degustazione** *f* smaking; *sala di ~* lokale, hvor en smaker (på vinen).

dèh! akk! àh! dèi *m, pl. gli* ~ gudene; **deicida** *m, f* gudemorder; **deicidio** *m* gudemord; *fig.* synd; **deiezione** *f* *geol.* avleiring; *med.* avføring; **deiezioni** (*alvine*) ekskrementer; **deificare** (*deifico*) opphøye blant gudene, guddommeliggjøre; **deificazione** *f* opphøyelse blant gudene, apoteose; **deiforme** gudlik, som ligner Gud; **deipara** *f* gudemor, Guds mor; **deiismo** *m* deisme; **deista** *m, f* deist; **deità** *f* *gl.* guddom, Gud; **de iure** (*jur.*) med god rett.

delarvizzazione *f* utryddelse av larver; **delatore** *m* (*f* -trice) angiver, spion; ~ *d'armi* en som bærer våpen uten løyve; **delazione** *f* angiveri, anmeldelse; tilkjennelse av arv; ~ *d'armi* det å bære våpen uten løyve; ~ *di giuramento* det å ta i ed, edspåleggelse.

dèle (*typ.*) deleatur, skal strykes; **delèbile** som kan strykes, utslettes; **delegare** (*dè-*) delegere; ~ *qualcosa a uno* overdra en noe; **delegato** delegert; (*consigliere*) ~ forretningsfører i aksjeselskap; ~ *m* delegert; ~ *apostolico* pavelig sendemann; ~ *di pubblica sicurezza (di P.S.)* visekommissær (i politiet); **delegazione** *f* delegasjon, delegering; oppdrag, verv; bydel (tidligere landkommune); **deletèrio** skadelig, ødeleggende.

delfinièra *f* *sl.* harpun; **delfino** *m* delfin; *sport* junior; roer (under 18 år).

delibare smake på, prøve; ventilere, lufte (et spørsmål); ~ *un giudizio* bestemme om en utenlandsk dom skal fullbyrdes; **delibazione** *f* smaking, prøving; *jur.* domsprøvelse (av utenlandsk dom).

delibera *f* tilkjennelse; **deliberare** (*i*) overveie, beslutte; tilkjenne; tilstå (ved auksjon); ~ *a maggioranza di voti* avgjøre ved stemmeflertall; **deliberatamente** forsettlig, med forsett, med vilje; **deliberatario** *m* den som har fått tilkjent, tilstått noe (auksjon, lisitasjon etc.); høystbydende; **deliberativo** avgjørende, besluttende; **deliberato** besluttet, forsettlig; ~ *m* beslutning; **deliberazione** *f* overveielse, beslutning; *prendere la ~ di* ta den beslutning å ...

delicatezza *f* skropelighet, finhet, finfølelse, takt; *trattare con* ~ behandle varsomt; *delicatezze* forfinethet; finesser; **delicato** sart, skropelig, fin, fintfølende, lekker; *fig.* ømtålelig, ømfintlig, delikat; *argomento* ~ ømtålelig emne; **delicatura** *f* forfinethet; utsøktethet; noe ekstra lekkert, delikat.
delimare file, slipe, slite (ned); **delimitare** (-li-) begrense, avgrense; ~ *la linea di confine* trekke opp grenselinjen; **delimitazione** *f* begrensing, avgrensing; grensedragning.
delineamento *m* omriss; **delineare** (i) risse opp, skissere, tegne; *fig.* beskrive løselig, i store trekk; **delineatore** *m* (f -trice) tegner; **delineazione** *f* omriss; skisse; **delinquente** *m* forbryter; ~ *minorrenne* mindreårig forbryter; ~ *incallito* forherdet forbryter; ~ *recidivo* forbryter som har hatt tilbakefall (gjentatt forbrytelsen); **delinquenza** *f* forbrytelse, kriminalitet; **delinquere** begå forbrytelser; *capacità a* ~ forbrytersk tilbøyelighet, kriminalitet; *associazione a* ~ forbryterbande.
deliquescenze *kjem.* utflytende, smeltbar; **deliquescenza** *f* smeltbarhet (f.eks. salt i fuktig luft); **deliquio** *m* besvimelse, avmakt.
deliramento *m* sj. fantasering, villelse; **delirare** fantasere, tale i villelse; **delirio** *m* delirium, villelse, av sinn, overstadig begeistring; ~ *di persecuzione* forfølgelsesvanvidd.
delitto *m* forbrytelse; ~ *colposo* uoverlagt forbrytelse; ~ *doloso* overlagt forbrytelse; *corpo del* ~ bevismaterialet, mordvåpenet; *quasi* ~ handling som medfører erstatningsansvar; **delittuoso** forbrytersk; **delizia** *f* glede, fornøyelse, vellyst; *vivere nelle delizie* leve i fryd og gammen; *suona che è una* ~ han spiller så det er en fryd; **deliziare** (-li-) gjøre deilig; glede, lokke; *refl.* fryde seg, nyte det; **delizioso** henrivende, deilig; **delta** *m* delta.
delubro *m* poet. tempel; **delucidare** (ù) ta glans, appretur av; **delucidazione** *f* det å ta glansen ut av (tøy); *fig.* opplysning, forklaring (*se: dilucidazione*); **deludere** skuffe, narre, bedra; **delusi**, **deluso** *se: deludere*; **delusione** *f* skuffelse; bedrag; **delusorio** skuffende; narrende.
demagnetizzare avmagnetisere; **demagogia** *f* demagogi; **demagogico** (pl -ci) demagogisk; **demagogo** *m* (pl -ghi) demagog; **demandare** overdra, overgi; **demaniale** domene-, stats-; *bene* ~ statseiendom; *terreni demaniali* statsjord; *questo palazzo è* ~ denne bygning tilhører staten; **demanio** *m* domene, statseiendom; *ufficio del* ~ domenekontor.
demarcare avgrense; **demarcazione** *f* avgrensing; *linea di* ~ demarkasjonslinje.
demènte vanvittig; **demènza** *f* vanvidd; ~ *precoce*, *senile* ungdoms-, alderdomsslovsinn; **demeritare** (-mè-), ~ (di) qualcosa gjøre seg uverdigg til noe; **demèrito** *m* uverdigg handling, feil; *nota di* ~ minus; **demilitarizzare** demilitarisere.
demiurgo *m* (pl -gi) gud, som skaper og ordner alt.
dèmo *m* folk; **democratico** (pl -ci) demokratisk; ~ *m* demokrat; **democratizzare** demokratisere; være demokrat; **democrazia** *f* demokrati, folkestyre; **democristiano** kristelig-sosial; ~ *m* kristelig demokrat; **demografia** *f* befolkningslære, statistikk; **demografico** (pl -ci) befolknings-; *campagna demografica* propaganda-kampanje for oppgang i folketallet; *diminuzione demografica* nedgang i folketallet; *eccedenza demografica* fødselsoverskudd; *limitazione demografica* fødselsbegrensning; *politica demografica* befolkningspolitikk; *regolazione demografica* fødselskontroll.

demolire (-isco) rive ned; *fig.* redusere; **demolitore** *m* (f -trice) nedriver, ødelegger, kritiker; **demolizione** *f* nedrivning; **demologia** *f* folkeminnegransking, folklære.
dèmone *m* god (vond) ånd; demon; djevel; **demoniaco**, **demonico** (pl -ci) demonisk; **demonièto** *m* liten demon; *spøk.* livlig, oppvakt barn; **demonio** *m* demon, djevel, ond ånd (*også fig., og spøk.*); **demoralizzante** demoraliserende; **demoralizzare** demoralisere; *refl.* tape motet.
denaro *m* (*se også: danaro*) penge; farge (i kort); *denari contanti* kontanter; **denaroso** velstående.
denatalità *f* nedgang i fødselstallet; **denaturare** denaturere; *spirito, alcool denaturato* denaturert sprit; **denegare** (dè-) (be)nekte; **denegatore** *m* (f -trice) (for)nekter, skeptiker; **denegazione** *f* sj. (be)nektelse.
denicotinizzare fjerne nikotin fra; **denigrare** sverte, bakvaske; **denigratore** *m* (f -trice) bakvasker; **denigrazione** *f* bakvaskelse.
denominare (ò) (be)nevne, oppkalle; *refl.* ta navn, hete; **denominativo** benevnende, navngivende; **denominatore** *m* (f -trice) en som nevner; *mat.* nevner; *minimo comune* ~ fellesnevner; **denominazione** *f* benevnelse, betegnelse, navn.
denotare (ò) betegne, angi; **denotazione** *f* betegnelse, angivelse.
densimetro *m* tetthetsmåler; **densità** *f* tetthet, tykkelse; **dénso** tett, tykk, fast.
dentale tann-, dental; ~ *m* plogjern; tannmusling; *gram.* dental, tannlyd; **dentare** fortanne, sette tenner på; *gl.* få tenner; **dentària** *f* bot. tannrot; **dentario** tann-; *nervo* ~ tann-nerve; *carie dentaria* tannrøte; *protesi dentaria* gebiss; **dentaruolo** *m* bitering; **dentata** *f* bitt; **dentato** som har tenner; *ruota dentata* tannhjul; **dentatura** *f* tannsett, -rekke; tannfrembrudd; fortanning; *di buona* ~ med god appetitt, glupsk; **dènte** *m* tann; *tekn.* tann, takk, tapp; ~ *acuto* hogg-, støttann; *armato fino ai denti* væpnet til tennene; *aguzzare i denti* kvesse tennene; *rimanere a denti asciutti* ikke få noe å spise; *fig.* få lang nese; *non è boccone (pane) per i tuoi denti* det ligger for høyt for deg, det er ikke noe for deg; *borbottare fra i denti* mumle mellom tennene; ~ *canino, incisivo, molare* hjørne-, fortann, jeksel; ~ *di latte, del giudizio* melke-, visdomstann; *cura della radice del* ~ rotfylling; *mettere i denti* få tenner; *mostrare i denti* vise tenner; *fuor dei denti* klart og tydelig, endeframt; ~ *occhiale* hjørnetann (i overmunn), øyentann; *a denti stretti* med besvær; motvillig; *i denti di sopra, di sotto* over-, under-tennene; *occhio per occhio*, ~ *per* ~ øye for øye, tann for tann; *la lingua batte dove il* ~ *duole* enhver snakker om det som ligger ham mest på hjertet; *denti sani, cariati* friske, råtne tenner; *tenere l'anima coi denti* være helseveik, hangle seg igjennom; *tirare coi denti* (*fig.*) trekke etter hårene (drive hårkloveri).
dentino *m* liten tann, barnetann; **dentellare** (-tèl-) forsyne med takker; **dentellatura** *f* takker, fortanning; **dentello** *m* takk, tannsnitt; **denticchiare** (-ti-) gnage, gumle på; ~ *uno* (*fig.*) baktale en; **dèntice** *m* zool. dentex; **dentiera** *f* gebiss; *tekn.* tannstang (srl. på petroleumslampe); *ferrovia a* ~ tannhjulsbane; **dentifricio** tannrensende, tann-; *acqua dentifricia* munnvann; *pasta dentifricia* tannpasta; ~ *m* tannpasta, -pulver, -kritt; ~ *al fluoro, alla clorofilla* tannkrem med fluor, klorofyll; **dentista**

m. f tannlege; *essere in cura dal* ~ få tannlegebehandling; **dentina** *f* emalje (på tann); **dentizione** *f* tannfrembrudd.

dentro inn, inne i; innen (tid); *andare, mettere* ~ (*F*) sette i fengsel; *essere* ~ sitte inne (fengslet); *darci* ~ gjette noe; *ci dà* ~ (*fam.*) han arbeider med, på dette natt og dag; *di* ~ innenfra; *il di* ~ det indre; *essere* ~ *a (in) una cosa* være inne i en sak; ~ *oggi* innen i dag, i løpet av dagen; *o ~ o fuori!* ja eller nei! ett av to! etc.

denudare blotte; gjøre naken, snau, fattig; **denudazione** *f* blottelse; det å gjøre naken; **denuncia**, **denunzia** *f* anmeldelse; erklæring, kunngjøring; oppsigelse (traktat); ~ *fiscale* selvangivelse; **denunciamento**, **denunziamento** *m* anmeldelse, erklæring; **denunciare**, **denunziare** (*ù*) anmelde, angi, erklære; si opp (avtale); **denunciatore**, **denunziatore** *m* (*f* -trice) anmelder, angiver; **denunziazione**, **denunziamento** *f* *sj.* se: *denuncia*; **denutrito** underernært; **denutrizione** *f* underernæring.

deodorante luktjernende.

deorgratias Gud være lovet; en takksigelse; *essere al* ~ være ved slutten.

depauperamento *m* forarmelse; **depauperare** (-*àu*-) *sj.* forarme; **depennare** (-*pèn*-) overstreke, stryke; ~ *uno dall'elenco dei soci* stryke en fra medlemslisten; **depennazione** *f* strykning; **deperibile**, *merci deperibili* lettfordervelige varer; **deperimento** *m* forfall; svekkelse; **deperire** (-*isco*) forfalle, tape seg; miste helbreden; **deperito** svekket; **deperizione** *f* = *deperimento*; **depersonalizzazione** *f* personlighetsspaltning; **depilare** plukke, fjerne hår; **depilatore** *m* hårfjerner; **depilatorio** hårfjernende; ~ *m* hårfjerningsmiddel; **depilazione** *f* hårfjerning; hårfall.

deplezione *f* *med.* væskeminskning, uttorring; **deplorabile** beklagelig; **deplorare** (*ò*) beklage, begråte; klandre; **deplorazione** *f* beklagelse; **deplorévole** beklagelig, begredelig; *in condizioni deplorevoli* i en elendig forfatning.

deponente *m* *merk.* deponent; *gram. (verbo)* ~ deponent verb; **deponibile** som kan deponeres.

deporre (-*póngo*) legge, sette ned; legge fra seg; deponere; avsette (konge); bunnfelle; gi avkall på; *jur.* avlegge vidnesbyrd; ~ *l'odio, la paura* legge av hatet, redselen; ~ *il voto nell'urna* legge stemmeseddelen i urnen; *chiamato a* ~ *in un processo* stevnet som vitne i en sak; ~ *un'idea* slå fra seg en idé; **deportare** (*ò*) deportere, landsforvise; **deportato** *m* deportert, landsforvist; **deportazione** *f* deportasjon, landsforvisning; **deporto** *m* *merk.* deport.

deposi *se:* *deporre*; **depositante** *m* deponent; **depositare** (*ò*) deponere, gi i oppbevaring; bunnfelle; ~ *una conclusione (jur.)* nedlegge en påstand; **depositario** *m* depositar; *fig.* betrodd; *l'Italia è depositaria di un'antica civiltà* Italia er arvtaker til en gammel sivilisasjon; **depositato**, *marca depositata* varemerke; **deposito** *m* oppbevaring, depot, lager, depositum; lokomotivstall; bunnfall, avleirring; ~ *bagagli* reisegodsoppbevaring; *cassa depositi* depositokasse; *dare, mettere in* ~ gi til oppbevaring; ~ *lettere* brevoppbevaring; **deposizione** *f* nedleggelse, nedtagelse; bunnfelling; avsettelse (av konge); avleggelse av vitneprov for retten; *la* ~ *di Cristo* Kristi nedtagelse fra korset; maleri av Kristi nedtagelse; **deposto** *se:* *deporre*; ~ *m* vitneutsagn.

depravare forderve; *gusto depravato* forkvaklet

smak; **depravatore** *m* (*f* -trice) (som) forderver; **depravazione** *f* fordervelse; ~ *dei costumi* sedelig forfall.

deprecabile som kan avvendes; **deprecare** (-*prè*-) avvende med bønner, besverge; **deprecativo** besvergende; **deprecatorio** besvergende; **deprecazione** *f* besvergelse.

depredamento *m* plyndring; **depredare** (-*prè*-) plyndre, herje; **depredatore** *m* (*f* -trice) plyndrer; **depredazione** *f* plyndring.

depressi *se:* *deprimere*; **depressione** *f* nedsenkning, fordypning, lavland; nedtrykthet, depresjon; ~ *atmosferica* lavtrykk; *zona di* ~ *atmosferica* lavtrykksområde; ~ *dei prezzi* prisnedsettelse; ~ (*del sangue*) lavt blodtrykk; ~ *barometrica* lavtrykk; **depressivo** *litt.* nedtrykkende; **depresso** *se:* *deprimere*; ~ *adj.* svak, nedtrykt, nedslått; *polso* ~ svak puls; *territorio* ~ *zone depresse* lavland.

deprezzamento *m* prisreduksjon; forringelse; ~ *monetario* myntdevaluering; **deprezzare** (-*prèz*-) forringe, slå ned pris, devaluere.

deprimente deprimerende; *med.* svekkende, beroligende; **deprimere** nedtrykke, undertrykke, nedslå, deprimere; **deprofundis** *m* den 130. salme (som leses for de døde); *recitare il* ~ *a uno (fig.)* love en en snarlig ende (på hans skammelige virksomhet, oppførsel etc.).

depuramento *m* renselse; **depurare** rens; lutre; *refl.* bli ren; **depurativo** rensende, lutrende; ~ *m* blodrensingsmiddel; **depuratore** *m* (*f* -trice) (som) renser; rensapparat; **depuratorio** rensende, lutrende; ~ *m* filtreringskar; **depurazione** *f* renselse; **deputare** delegere; fastsette; **deputato** *m* deputert, delegert; *Camera dei deputati* Deputertkammeret; ~ *di destra, di sinistra* konservativ, sosialistisk representant; *elezione dei deputati* valg til Deputertkammeret; **deputazione** *f* deputasjon; utvalg, komité; oppdrag, mandat.

deragliamento *m* avsporing; **deragliare** (*à*) gå av sporet; **derattizzare** befri for rotter; **derattizzazione** *f* rotteutrydning; **derelitto** latt i stikken, forlatt; **deretano** bakerst; ~ *m* bakdel, bakende.

deridere le ut, håne, holde for narr; **derisi** *se:* *deridere*; **derisibile** latterlig; **derisione** *f* hån, forhånelse; **derisivo** (for)hånende; **deriso** *se:* *deridere*; **derisore** *m* (*f* -ora) håner, spotter; **derisorio** hånende; *prezzo* ~ spottpris.

deriva *f* avdrift; *alla* ~ *in* ~ i drift, med strømmen; *andare alla* ~ drive med strømmen, være i drift (*også fig.*); **derivabile** som kan avledes; **derivamento** *m* avledning, opphav; **derivare** avlede; stamme (*da fra*); komme (*da fra*); **derivativo**, *voce derivativa* avledet ord; ~ *m* avledningsmiddel, avløp; **derivato** *m* avledet ord; produkt; **derivazione** *f* avledning, avstamning; **derivometro** *m* peileskive, avdriftsmåler (fly).

dermatico (*pl* -ci) hud-; **dermatite** *f* betennelse i huden; **dermatologia**, **dermologia** *f* læren om hudsykdommene; **dermatologo** *m* (*pl* -gi) hudlege; **dermoide** *f* imitert skinn; **derno**, *bandiera in* ~ (*mar.*) flagg med knute (= nødssignal).

deroga *f* avvik, tilbakekallelse, opphevelse; **derogabile** fravikelig, opphevelig; **derogare** (*dè*-) fravike, avvike (*a fra*), sette ut av kraft; ~ *a un principio* avvike fra et prinsipp; **derogativo**, **derogatorio** avvikende, opphevende; **derogazione** *f* avvik(else), opphevelse.

derrata *f* (mat)vare; *derrate coloniali* kolonialvarer;

derrick *m* lastebom; boretårn; **derubare** bestjele; **deruralizzazione** *f* «flukten fra landsbygda».

dèrvis *m* (*pl dervisci*), **dervigio** *m* dervisj.

deschètto *m* lite bord, skomakers arbeidsbord; **dèscò** *m* (*pl -chi*) bord, slakterblokk; *stare a ~* spise; *~ molle* dessert; **descrissi** *se: descrivere*; **descrittibile** beskrivelig; **descrittivo** beskrivende; **descritto** *se: descrivere*; **descrittore** *m* (*f -trice*) beskriver; kopist; **descrivere** beskrive; **descrivibile** beskrivelig; **descrizione** *f* beskrivelse, skildring.

desèrtico (*pl -ci*) orken-; **desèrto** øde, forlatt, (menne)sketom; ubebodd; *asta deserta* auksjon uten kjøpere; *udienza deserta* rettsmøte, der partene ikke moter fram; *~ m* orken; *predicare al ~* være en rost som roper i orkenen; snakke for dove ører.

desiàre (*i*) poet. ønske; **desiderabile** ønskelig, ønskverdig; **desiderare** (*i*) ønske, begjære; *lasciar molto a ~* la meget tilbake å ønske; *farsi ~* la vente på seg; *non desiderare la donna, la roba, d'altri* du skal ikke begjære din nestes kvinne, eiendom; **desiderata** *m pl* savn, mangler, ønskemål, desiderata; **desiderativo** ønskende; **desiderato** ønsket; *~ m* (*sj.*) ønskemål; **desiderévole** ønskelig; **desidèrio** *m* ønske, begjær; *~ di qualcosa* lengsel etter noe; *pio ~* forfølgelig håp, ønske; *lasciò molto ~ di sé* han ble sårt savnet (død); **desideròso** som ønsker; *~ di qualcosa* oppfylt av ønsket om noe.

designabile som kan tilsettes, fastsettes, betegnes; **designare** betegne; tilsette, utse til; fastsette, bestemme; **designazione** *f* betegnelse, bestemmelse, uttaking; **dešinare** (*dé-*) spise middag; *~ m* middag(smat), hovedmåltid; *dopo ~* etter middag; **dešinènte** *sj.*, *~ in s* som ender på s; **dešinènzà** *f* gram. endelse, utlyd; **dešio** *m* poet. ønske; noe ønsket; **desistènzà** *f* oppgivelse, avståelse; **desistere** avstå fra, gi opp; *~ da un progetto* gi opp et foretagende.

desolante herjende; *fig.* trostesløs, fortvilende, bedrovelig; **desolare** (*è*) herje, odelegge; *fig.* bedrove, gjøre fortvilet; **desolato** fortvilet, bedrovet; **desolazione** *f* dyp bedrovelse, trostesløshet.

dèspota *m* despot; **despòtico** *se: dispotico*; **despumare** skumme av; **desquamare** skalle (av); **desquamazione** *f* avskalling.

dèssò den samme, just denne (han).

destare (*è*) vekke; *fig.* egge; *refl.* våkne; **destatore** *m* (*f -trice*) vekker; **destinare** bestemme; **destinato** *a soffrire* født til å lide; **destinatario** *m* mottaker, adressat; **destinazione** *f* bestemmelse(ssted), adresse; *luogo di ~* bestemmelsessted; *con ~ Roma* med Roma som mål, avreist til Roma; **destino** *m* skjebne, lagnad; bestemmelsessted; *era ~ che ...* det var forutbestemt at ...; **destituire** (*-isco*) avsette; **destituito** avsatt; blottet (*di* for), manglende; *~ di fondamento* ubegrunnet; **destituzione** *f* avsettelse; **dèsto** våken, våknet; beredt, virksom, oppvakt.

dèstra *f* høyre hånd; høyre side; *pol.* høyre (parti); *a ~* til høyre; *tenere la ~* holde, gå til høyre; *dare, cedere la ~ a uno* plassere en på sin høyre side; **destreggiamento** *m* det å kunne sno seg; **destreggiare** (*-trè-*) (*også refl.*) sno seg; *sapersi destreggiare con la gente* kunne omgås folk; **destrezza** *f* dyktighet, behendighet, hurtighet, list; *giuoco di ~* tryllekunst; *~ di mano* fingerferdighet; **destrièrè**, **destrièro** *m* poet. ganger, hest; **dèstro** høyre; flink, hurtig, skarp; *~ m* gunstig leilighet, sjanse; høyre (*i* boksing); *cogliere il ~*

gripe sjansen: mi si è presentato il ~ di ... jeg fikk høve til å ...; **destròrso** høyregående, med klokka.

destròsio *m* druesukker.

desuèto uvanlig, foreldet; **desuetudine** *f* *sj.* uvanlighet, uvanhet; **desumere** utlede, slutte; **desumibile** som kan slutes; **desunsi**, **desunto** *se: desumere*.

detenère (*-tèngo*) sitte inne med, inneha, ha i sin makt, holde tilbake; holde i fengsel; **detensione** *f* avspenning; **detentore** *m* (*f -trice*) (urettmessig) besitter; *~ del titolo (sport)* rekordinnehaver; **detenuto** fange(t), anholdt, arrestert; **detenzione** *f* tilbakeholdelse; *jur.* hefte; *~ di armi* (ulovlig) besittelse av våpen; *~ preventiva* varetektsarrest.

detèrgere rense; **deterioramento** *m* forverring, forfall, fordervelse; **deteriorare** (*ò*) forverre, la forfalle; forfalle, forderves; **deteriorazione** *f* *sj.* forverring; forfall; **deteriòre** ringere; **determinabile** bestemmelig, som kan fastslås; **determinante** avgjørende; *~ f* avgjørende årsak, punkt etc.; **determinare** (*-tèr-*) bestemme, fastslå; *~ la direzione* bestemme retningen, peile; *refl.* bestemme seg; **determinatèzza** *f* bestemthet, beslutsomhet, nøyaktighet; **determinativo** bestemmende; *articolo ~* bestemt artikkel; **determinato** bestemt, viss; *articolo ~* bestemt artikkel; *in giorni determinati* på bestemte dager; *una quantità determinata* en bestemt mengde; **determinatore** *m* (*f -trice*) (*en*) som bestemmer; **determinazione** *f* bestemmelse; **determinismo** *m* determinisme; **determinista** *m, f* determinist; **detèrsi** *se: detergere*; **detersione** *f* *sj.* rensing, renselse; **detersivo** rensende; *~ m* vaske-, rense-, pussemiddel; **detèrso** *se: detergere*.

detestabile avskyelig; **detestare** (*-tès-*) avsky, hate; **detestazione** *f* avsky; **detettore** *m* detektor, likeretter (radio); **detonare** (*ò*) detonere; **detonatore** *m* detonator, sprengladning; **detonazione** *f* detonasjon, knall, salve.

detrarre (*-traggo*) fradra, trekke fra; *sj.* forkleine, rakke ned på, baktale; **detrassi**, **detratto** *se: detrarre*; **detrattore** *m* (*f -trice*) baktaler, nedrækker; **detrattorio** nedsettende, baktalersk; **detraziòne** *f* fradrag; *sj.* forkleinselse, baktalelse; **detrimento** *m* skade; *a tuo ~* til skade for deg; **detrito** *m* avfall av revet hus, murpuss og stein; **detronizzare** stote fra tronen, detronisere (*og fig.*); **detronizzazione** *f* det å stote fra tronen, avsette.

dètta *f* utsagn; *a ~ di uno* etter ens utsagn; *starsene a detta di uno* tro på ens utsagn; **dettàfono** *m* diktafon; **dettagliante** *m, f* detaljhandler; **dettagliare** (*à*) detaljere, spesifisere; selge i smått; **dettagliato** utførlig, detaljert; **dettàglio** *m* enkelhet, detalj; detaljhandel; *al ~* en detalj; i smått; **dettagliata** *m, f* detaljhandel; **dettame** *m* læresetning; *i dettami della coscienza* samvittighetens bud.

dettare (*è*) diktere; foreskrive; skrive (bøker); *fig.* inngi, bibringe, pålegge; *~ leggi a uno (gl.)* tvinge på en sin egen vilje; *fà ciò che ti detta l'animo* gjør som ditt eget sinn tilsier deg; *~ una cosa a uno* pålegge en noe; *~ le condizioni della pace* legge fram, fastsette fredsvilkårene; *provvedimenti dettati dalla necessità* nødvendige tiltak; nedsforanstaltninger; **dettato** *m* diktat; ordtak; **dettatore** *m* (*f -trice*) *en* som dikterer; **dettatura** *f* diktat; *fig.* inspirasjon; *scrivere a (el.: sotto) ~* skrive etter diktat; **dètti** *se: dare*; **dètto** *se: dire*; *~ adj.* ovennevnt, omtalt; såkalt; *sia come non ~* la det være glemt (som om det ikke var sagt)! *~ fatto* som sagt, så gjort; *è presto ~* det er lettere sagt

enn gjort! ~ *m* uttalelse, ord, sentens, vittighet.
deturpamento *m* vansiring, skjending, ødeleggelse;
deturpare skjemme, skjende, vansire; **deturpatore**
m (*f* -trice) skjender, ødelegger; **deturpazione** *f* =
 deturpamento.

devalutazione *f* devaluering; **devastamento** *m* her-
 jing, ødeleggelse; **devastare** herje, ødelegge; **deva-
 statore** *m* (*f* -trice) ødelegger; **devastazione** *f*
 herjing, ødeleggelse; **devenire** (-vengo) *sj.* komme
 fram til (*fig.*); **deviamento** *m* avsporing; *se:* **devia-
 zione**; **deviante** avvikende, spesifikk; **deviare** (*i*)
 avlede, avvike, fravike; komme på gale veier;
 spore av (*og fig.*); (*far*) ~ bringe av sporet (*også*
fig.); **deviazione** *f* bortledning, avledning, forskyv-
 ning; avsporing; misvisning (kompass); **deviatore**
m en som betjener en pens; **devolutivo** *se:* **devol-
 vere**; **devoluzione** *f* overdragelse; **devolvere** over-
 dra; **devolversi** *a* tilfalle, overgå til.

devotissimo ærbødigt; **Suo** ~ Deres ærbødige (*i*
 brev); **devoto** ærbødig, hengiven; *rl.* from, andek-
 tig; *litt.* bestemt, innvidd; ~ *alla patria* fedre-
 landselskende; *moglie devota al marito* kone som
 er sin mann tro, hengiven; ~ *m* troende; venn;
devozione *f* ærbødighet, hengivenhet, kjærlighet;
rl. fromhet, andakt; barmhjertighetsgjerning; *de-
 vozioni* bonner; *far le devozioni* skrifte og gå til
 alters.

di *m* dag (*poet.*); *a* ~ (*addi*) dags dato; *notte e* ~
 dag og natt, stadig; *ai miei di* i min tid; *conciare*
uno per il ~ *delle feste* rede en stygt til.

di *fra* (*utgangspunkt*): ~ *qui a Berlino* herfra til
 Berlin; *io sono di Roma* jeg er fra Roma; *una*
ragazza del popolo en pike av folket; ~ *povero*
divenne ricco han var fattig og ble rik; ~ *male*
in peggio fra vondt til verre, stadig verre; *om* (*tid*):
 ~ *giorno* om dagen; *d'estate* om sommeren; *av*
(stoff, årsak): ~ *ferro* av jern; *morir* ~ *fame* dø
 av sult; *gridare* ~ *rabbia* skrike av raseri; *soffrire*
 ~ *gotta* lide av gikt; *superbo* ~ stolt, hoven av;
om (*emne*): *parlare* ~ *politica* tale om politikk;
med (*redskap, middel*): *riempire* ~ *qualcosa* fylle
 med noe; *vestito* ~ *seta* kledd i silke; *vivere* ~
aria leve av luft; *med* (*forskjell*): *allungare* ~ *tre*
metri forlenge med tre meter; *på* (*med hensyn til*):
ricco ~ *denaro* rik på penger; *av* (*partitivt*,
delingsartikkel, ubestemt flertall): *uno* ~ *voi* en av
 dere; *del vino* (*litt.*, *noe*) vin; *della seta* (*litt.*, *noe*)
 silke; *dei libri* bøker; *om, til etc.* (*eiendom*,
tilhørsforhold, sammenheng): *il libro* ~ *Pietro*
 Peters bok; ~ *chi è questo libro* hvem tilhører
 denne bok; *il ricordo* ~ *quel giorno* minnet om
 den dag; *enn* (*sammenligning*): *più bello* ~ *penere*
 enn; *at* (*foran infinitiv*): *credevo* ~ *sognare* jeg
 trodde at jeg drømte; (*beskrivelse*): *muro* ~ *cinta*
 ringmur; (*definerende*): *il titolo* ~ *conte* grevetit-
 telen; (*identifiserende*): *quello stupido* ~ *Carlo* den
 tosken Karl; *che diavolo* ~ *ragazzo!* for en djevel
 av en guttunge.

diabète *m* sukkersyke; **diabético** (*pl* -ci) sukkersyk,
 sukkersyke; ~ *m* sukkersykepasient, diabetiker.
diabolico (*pl* -ci) djevlesk; forbannet; *rumore* ~ et
 helvetes spetakkel; *un carattere* ~ et djevlesk
 lynne; **diabolo** *m* djevlespill; **diacciaia** *etc.* *se:*
ghiacciaia; **diacciatura** futsmykning (av bokbind);
diacine *se:* *diamine*; **diaconale** diakon-; **diaconato**
m diakonstilling; **diaconessa** *f* diakonisse; **diaconia**
f diakonverdighet; diakonkirke (*i* Roma); *gl.*
 kirkehospits; **diacono** *m* *rl.* diakon.

diacritico (*pl* -ci) diakritisk (*med.* og *gram.*).

diadema *m* diadem, kongekrone; **diafanare** (*dià-*)
gl. være gjennomskiktig; **diafan(e)ità** *f* gjennomskik-
 tighet; **diafano** gjennomskiktig; **diafonia** *f* disso-
 nans; **diaforèsi** *f* *med.* sterk svette; **diaforético** (*pl*
 -ci) svette-; ~ *m* middel som fremkaller svette.

diafragma, **diaframma** *m* mellomgulv; (*fys.*, *foto*)
 blender.

diagnosi *f* diagnose; **diagnosticare** (*ò*) stille diagno-
 se; **diagnostico** (*pl* -ci) diagnostisk; ~ *m* diagno-
 stiker; **diagonale** diagonal, skrå; ~ *f* skråstripet
 tøy; **diagramma** *m* diagram.

dialettale dialektal; **dialettica** *f* dialektikk; **dialèt-
 tico** (*pl* -ci) dialektisk; ~ *m* dialektiker; **dialeto**
m målføre, dialekt; **dialettologia** *f* målføregrans-
 king, dialektologi; **dialettologo** *m* (*pl* -gi) dialekt-
 forsker; **dialogare** (*dià-*) samtale, gjøre til dialog,
 dialogisere; **dialógico** (*pl* -ci) dialogisk; **dialogismo**
m bruk av dialog; **dialogista** *m*, *f* som skriver
 dialoger; **dialogizzare** gjøre til dialog, behandle i
 samtaleform; ~ *su qualcosa* disputere om noe;
diálogo *m* (*pl* -ghi) samtale, dialog.

diamantaio *m* diamantsliper; **diamante** *m* diamant;
edizione ~ miniatyrgave; *caratteri* ~ (*typ.*)
 diamant (halvpetit), den minste skrift i boktrykk;
essere un ~, *di diamante* være hard (av sinn);
diamanto *sj.* = *adamantino*; **diametrare** diametral,
 motsatt; **diametralmente**, ~ *opposto* stikk motsatt;
diámetro *m* diameter; **diámene** søren! visst pokker!
che ~ *hai?* hva søren er det i veien med deg?

diana *f* morgenstjerne; *mil.* revelje; *batter la* ~
 (*fig.*) skjelve av kulde; **dianzi** for litt siden,
 nettopp, tidligere.

diapason *m* inv. *mus.* oktav, register; stemmegaffel;
dare il ~ (*fig.*) slå an tonen; **diapositiva** *f*,
diapositivo *m* diapositiv, lysbilde.

diària *f* dagpenger, kostgodtgjørelse; **diàrio** som
 varer en dag; ~ *m* dagbok; **diarista** *m*, *f*
 dagboksforfatter; **diarrea** *f* løs mage, diaré.

diàscolo *m* søren, fanden; **diàspora** *f* splittelse,
 vandring (*srl.* om jødene utenfor Palestina);
diaspro *m* jaspis; **diatermanità**, **diatermaşia** *f* det
 å være varmeledende; **diatermano** varmeledende;
diatermia *f* diatermi; **diatónico** (*pl* -ci) diatonisk;
diatriba *f* skånseløs kritikk; nidskrift; dispuitt; *sj.*
 dissertas.

diàvola *f* hundjavel; **diavolaccio** *m* fæl djevel; *buon*
 ~ godfjott; **diavoleria** *f* djevleskap; *spøk.* merk-
 verdighet; **diavolèsc** (*pl* -chi) djevlesk; **diavolèssa**
f hundjavel; heks, satans kvinnfolk; **diavolèto** *m*
 bråk, satans spetakkel; **diavolètto**, **diavolino** *m*
 smådjevel; *spøk.* djevleunge; papiljott; **diavolio** *m*
 helvetes bråk; **diàvolo** *m* djevel; ~! søren også!
 forbannet! visst pokker! *avere un* ~ *per capello*
 være rasende; *buon* ~ godmodig mann; *povero*
 ~ stakkars djevel; *una casa del* ~ en helvetes
 larm; ~ *d'una donna!* (beundrende) pokker til
 kvinne! *dove* ~ *è andato?* hvor pokker er han
 gått hen? *fare il* ~ *a quattro* stå på hodet (for å
 oppnå noe); *se il* ~ *non ci mette la coda* hvis det
 ikke kommer noe i veien; *un pezzo di* ~ en svær
 kar; *un* ~ *a quattro* en helvetes larm; *abitare a*
casa del ~ bo langt pokker i vold; *avere il* ~
addosso være rasende; *la farina del* ~ *va in*
crusca stjålet gods har en ingen glede av; *un* ~
scaccia l'altro med ondt skal ondt fordrives; *una*
sete del ~ en helvetes tørst; *un* ~ *scatenato*, *un*
 ~ *in carne e ossa* (*fig.*) en villstyring; *avvocato del*
 ~ djevelens advokat (*i* kanoniseringsprosess); *fig.*
 stridbar person, hårklover; *avere il* ~ *in corpo*

være urolig, stadig på farten; *essere il ~ e l'acquasanta* være som hund og katt; *andare al ~* gå til helvete; *tirar le orecchie al ~* spille, stille opp kort; *il ~ non è brutto come si dipinge (fig.)* det er ikke så stygt som det ser ut til; **diavolone** *m* (*f* -ona) stor, svær kar; **diavoloni** *m pl* sl. stor konfetti.

dibassare *sf.* = *sbassare*; **dibattere** røre om; drøfte, debattere, diskutere, forhandle; baske (med vingene); *~ le uova* piske egg; *refl.* kjempe for å komme løs, slå om seg; **dibattimento** *m* drøfting, debatt, diskusjon, forhandling; **dibattito** *m* debatt, diskusjon; **diboscamento** *m* skogrydding; **diboscare** (*ó*) rydde skog; **dibru(s)care** kappe grener, beskjære trær.

dibucciare (*ù*) *sf.* skrelle; **dicace** *litt.* bitende, spydig, satirisk; **dicacità** *f* spydighet; **dicasterico** (*pl* -ci) departements-; **dicastero** *m* departement; **dicco** *m* (*pl* -chi) *gl.* dike, demning; **dicéfalo** som har to hoder; **dicembre** *m* desember; **dicendo**, *e via* ~ og så videre; **dicentramento** *m* desentralisering; **dicentrare** (*è*) desentralisere; **diceria** *f* sladder, skumling; rykte; lang, kjedelig tale.

dicervellare (-*vél*-) fordreie hodet på, forvirre; *refl.* bry sitt hode; **dicervellato** hodeløs, ubesindig; **dicévole** *sf.* passende, høvelig.

dichiarare forklare; erklære, angi; deklarerer; *~ la guerra* erklære krig; *~ la rendita* levere selvangivelse; *refl.* forklare seg, gi seg til kjenne; **dichiaratamente** erklært, uttrykkelig; **dichiarativo** erklærende, forklarende; deklarativ; **dichiaratore** *m* (*f* -trice) erklærer; **dichiarazione** *f* erklæring, deklarasjon; melding (i kort); *~ doganale* tolldeklarasjon; *~ forzante* kravmelding (bridge); *~ col salto* hoppmelding.

diciannove nitten; **diciannovenne** nittenårig; **diciannovésimo** nittende; **diciassette** sytten; **diciassettenne** syttenårig; **diciassettesimo** syttende; **dicibile** som kan sies; **dicimare** ta toppen av; **dicioccare** (*ó*) beskjære, tynne; **diciottenne** attenårig; **diciottésimo** attende; **diciotto** atten.

dicitoré *m* (*f* -trice) taler, forteller, oppleser, resitator; **dicitura** *f* talemåte, diksjon, stil; forklarende tekst; **dicromatico** (*pl* -ci) tofarget.

didascalia *f* sceneinstruks, -henvisninger; filmt tekst; **didascàlica** *f* didaktikk; lærediktning; **didascàlico** (*pl* -ci) didaktisk; **didattica** *f* didaktikk; **didattico** (*pl* -ci) didaktisk, pedagogisk; *~ m* didaktiker, pedagog; **direttore** ~ skoledirektor, undervisningsleder; **materiale** ~ læremiddel; (*diploma di*) **maturità didattica** vitnemål for lærerdyktighet; **talento** ~ pedagogisk talent.

didentro innenfra; *~ m* det indre; **didiacciare** (-*dià*-) to opp.

diditizzare sprøyte (drysse) med D.D.T.

dièci ti; **diecina** *f* ca. ti, halvt snes; **dieletrico** (*pl* -ci) isolerende, dielektrisk; **dièresi** *f* dieresis, atskillelse av vokaler, pause i vers; **diešare** *mus.* sette kryss foran note, heve en halv tone.

diešire (*el.*: *dies irae*) *m* vredens dag (en salme); *parere un ~* se mørk (trist, harm) ut; *verrà il ~* vredens (oppgjørets) dag vil komme; **dièsis** *m inv.* *mus.* kryss; *do* ~ ciss; *re* ~ diss; *mi* ~ eiss; *fa* ~ fiss; *sol* ~ giss; *la* ~ aiss; *si* ~ hiss.

dieta 1. friksdag, landdag; *~ della Confederazione* forbundsdag; *~ dell'Impero* riksdag; **dieta** 2. *f* ~ *lattea*, *carnea* (animale), *vegetariana* melke-; kjott-, plantediét; *stare, vivere a ~* leve på diét; *tenere uno a ~* holde en på diét; gi en lite å

spise; **dietetica** *f* kostlære, dietetikk; **dietético** (*pl* -ci) ernærings-; dietetisk.

diétro bak, nær, ifølge; bak, baketter; **camera di ~** ~ bakværelse; *correre ~ uno* løpe etter en; *il di ~* ~ baksiden, bakerste del; *dire qualcosa ~ a uno* si noe bak ens rygg; *non mandarla a dir ~* snakke rett fra posen; *~ domanda* ifølge oppfordring; *lasciarsi ~ uno* etterlate, late en bak seg; *lasciarsi ~ un paese* forlate, legge bak seg et land; *portarsi ~* ha med seg; *~ richiesta* etter oppfordring; *star ~ a uno* overvåke en; *è ~ a fare qualcosa* han holder på å gjøre noe; *tener ~ a uno* forfølge en, være i hælene på en; *le zampe di ~* bakføttene; **dietrofrónt** *m* helomvending (*og fig.*); *~ !* helt om!

difalcamento *m etc.* se: *defalcamento*.

difatto, difatti faktisk.

difendere forsvare, beskytte; *~ uno contro le critiche* forsvare en mot kritikken; *~ uno dai pericoli, dal freddo* verne en mot farer, mot kulden; *refl.* hevde, klare seg; *difendersi dal freddo* verne seg mot kulden; **difendibile, difensibile** forsvarlig, som kan forsvares; **difensiva** *f* forsvarstilstand, defensiv; *stare, porsi sulla ~* være, sette seg i forsvarsberedskap; **difensivo** forsvars-, defensiv; **difensore** *m* (*f* -ora, *difenditrice*) forsvarer; beskytter; *avvocato ~* forsvarsadvokat; *~ d'ufficio* beskikket forsvarer; *~ del vincolo* advokat som argumenterer mot et ekteskaps opphevelse; **difesa** *f* forsvar; *~ antiaerea* luftforsvar; *la ~ atlantica* Atlanterhavsforsvaret; *legittima* ~ nødverge, selvforsvar; *la ~* forsvar (i retten); *stare, essere a (in) ~ di uno* forsvare en; *prendere le difese di uno* forsvare en; **difesi, difeso** se: *difendere*.

difettare (*è*), *~ di qualcosa* mangle, savne noe; **difettivo** mangelfull; *verbo ~* ufullstendig verb; **difetto** *m* feil, defekt, mangel (*di qualcosa* på noe); *avere il ~ di ...* ha den uane å ...; *far ~* mangle; *~ d'udito* hørefeil; *c'è ~ d'acqua* det er mangel på vann; *chi è senza ~ scagli la prima pietra* den som er feilfri, kaste den første steinen; *in ~ di i* mangel av; **difettoso** mangelfull, ufullstendig.

difalcare etc. se: *defalcare*; **diffamare** bakvaske, sladre på; **diffamatore** *m* (*f* -trice) *adj.* bakvasker; bakvaskende; **diffamatório, libello** ~ smedeskrift; **diffamazione** *f* bakvaskelse.

differente forskjellig, annerledes; *~ da* forskjellig fra; **differenza** *f* forskjell; uenighet; differens; *far ~* ~ gjøre forskjell (*da ... a ...* på, mellom); *c'è molta ~ tra* det er stor forskjell på ...; **differenziale** differensial-; **contratto** ~ differenshandel, -forretning; **tariffa** ~ differensialtariff; *~ m* differensial (i bil); **differenziamento** *m* differensiering; **differenziare** (-*rèn*-) skille, differensiere; **differenziazione** *f* differensiering, nyansering; **differibile** oppsettelig; **differimento** *m* opp-, utsettelse; **differire** (-*isco*) være forskjellig; oppsette, utsette.

difficile vanskelig, tung; *il ~ è che ...* vanskeligheten er at ...; *non è ~ che ...* det er sannsynlig at ...; *farla ~* gjøre noe innviklet; *~ a fare* vanskelig å gjøre; **difficilmente** vanskelig, usannsynlig; **difficoltà** *f* vanskelighet; **difficoltare** (*ó*) *sf.* gjøre vanskelig; **difficoltoso** vanskelig.

diffida *f* oppsigelse, varsel, oppfordring; **diffidamento** *m* mistillit, mistro; advarsel, oppfordring; oppsigelse (kontrakt).

diffidare, *~ di uno* mistro en; *~ di sé* tvile på seg

selv; ~ *uno* avskjedige, oppsi en; ~ *uno a non fare qualcosa* anmode en om ikke å gjøre noe, advare en mot å gjøre noe; ~ *i creditori a presentarsi* oppfordre kreditorene til å melde seg; **diffidente** mistroisk; **diffidenza** *f* mistro.

diffondere utbrede, sprede; *refl.* utbrede seg (*også fig.*); *l'epidemia si diffuse rapidamente* epidemien spredte seg raskt; **diffonditore** *m (f -trice)* *sj.* spredde, utbreder; **difforme** avvikende, forskjellig (*da fra*); deform, misdannet; **difformità** forskjellighet, avvikelse; misdannelse; **diffrangere** bryte (*lysstråler*); **diffrazione** *f* brytning (*stråler*).

diffusi *se: diffondere*; **diffusibile** som lett (kan) spredes; **diffusibilità** *f* det å kunne spredes (lett); **diffusione** *f* utbredelse omstendelighet; diffusjon; *corrente di* ~ diffusjonsstrøm; ~ *radiofonica* radiosending, kringkasting; **diffusivo** som spredes, spredende; **diffuso** *se: diffondere*; ~ *adj.* utbredt, vidløftig, diffus; **diffusore** *m (f diffonditrice)* utbreder, spredde.

difilare *sj. = sfilare*; **difilata** *f* defilering; **difilato** direkte, straks; **diftera** *f* drakt (av saueskinn); **difterico** (*pl -ci*) difterisk; **difterite** *f* difteri.

difuori, *al* ~ utenfor, derute; *al* ~ *di lui* foruten ham; *dal* ~ utenfra.

diga *f* dike, demning; ~ *foranea* bølgebryter.

digelare (*è*) tine opp; **digerente**, *apparato* ~ fordøyelsesorganer; **digeribile** fordøyelig; **digeribilità** *f* fordøyelighet; **digerire** (*-isco*) fordøye; *fig.* døy, holde ut; ~ *la bile* bli blid igjen; ~ *la sbornia* sove rusen ut; *non la digerisco, questo non lo digerisco* den biter jeg ikke på; *difficile a digerirsi* utrolig, usannsynlig; **digestione** *f* fordøyelse; *autore di facile* ~ lettfattelig, lettlest forfatter; **digestivo** som fremmer fordøyelsen; *organi digestivi* fordøyelsesorganer; ~ *m* middel som fremmer fordøyelsen; **dighiacciare** (*à*) tine opp.

digia allerede; **diggiogare** (*à*) befri for åket; **digitale**, *impronta* ~ fingeravtrykk; ~ *f* revebjelle; **digitalina** *f* med. digitalin; **digitare** (*di-*) *mus.* sette fingrene; **digitato** *bot., zool.* fingerformet, med fingrer; **digitazione** *f* *mus.* fingersetning; **digitigrado** *zool.* som går på tærne; **digiunare** faste; **digiunatore** *m (f -trice)* fastende, sultekunstner; **digiuno** fastende; blottet (*di for*); *essere* ~ *di notizie* være uten etterretning; ~ *m* faste; *fig.* mangel; *a* ~ (på) fastende (hjerter); *giorno di* ~ fastedag; *rompere il* ~ avbryte fasten; *fig.* spise; ~ *m* med. øverste del av tynntarmen.

dignità *f* verdighet; *manicare di* ~ være, oppføre seg uten verdighet; **dignitario** *m* rangsperson; **dignitar**; **dignitoso** verdig.

digradamento *m* *sj.* fortoning, fargers gradvise overgang; **digradare** gå gradvis nedover; degradere; fortone; **digradazione** *f* *sj.* fortoning; **digramma** *m* to bokstaver for én lyd, digraf.

digrassare skjære, skumme fett av; avmagres.

digredire (*-isco*) *sj.* avvike; **digressione** *f* sidesprang, avvik, digresjon; **digressivo** som ligger på siden, som gjør sidesprang; **digrignamento** *m* det å skjære tenner; ~ *di denti* «tenders gnidsel»; **digrignare**, ~ (*i denti*) skjære tenner; **digrossamento** *m* tilsliping, avpusning; **digrossare** (*à*) slipe til, pusse av; *gi* den første innføring (*i noe*); **digrossatore** *m* *sj.* (som) pusser; **digrumale** *m* den største magesekk (drøvtygger); **digrumare** tygge drøv; (*F*) *etc* glupsk; *fig.* meditere.

diguazzamento *m* omrøring; **diguazzare** røre om i (væske); piske (egg); vade, boltre seg (*i vann*).

digusciare (*ù*) belge (erter), knekke (nøtter), skalle (mandler).

dilacerare *etc. se: lacerare*; **dilagamento** *m* oversvømmelse; utbredelse; **dilagare** oversvømme, gå over sine bredder; *fig.* gripe om seg; **dilaniare** (*à*) sønderrive; *fig.* rakke ned på; **dilapidamento** *m* bortødsling; **dilapidare** (*à*) bortødsle, ødsle med, forøde; **dilapidatore** (*m (f -trice)*), *adj.* ødeland; ødsel; **dilapidazione** *f* fødsling.

dilatabile som kan utvides, utspiles; strekkbar; **dilatabilità** *f* strekkbarhet; det å kunne utvides; **dilatare** utvide, spile ut; utbrede; **dilatatore** *m (f -trice)* utbreder; strekker; **dilatatorio** utvidende; **muscoli dilatatori** strekkemusklene; **dilatazione** *f* utvidelse; ~ *dello stomaco* utspiling av magen; **dilatatorio** *jur.* oppsettende, utsettende.

dilavamento *m* ut-, bortvasking; **dilavare** utvaske, skylle (bort); **dilavato** utvasket, forvasket; *fig.* utvannet; blek.

dilazionare (*ò*) forhale, oppsette, utsette; **dilazione** *f* forhaling, oppsettelse, utsettelse.

dileggiamento *m* *sj.* forhånelse, spott; **dileggiare** (*è*) forhåne, spotte, gjøre narr av; **dileggiatore** *m (f -trice)* spotter; **dileggio** *m* hån; **dileguare** (*è*) sprede; fjerne; *refl.* spredes, oppløses, forsvinne; **dileguo** *m* forsvinning; *andare in* ~ forsvinne; *mandare in* ~ sprede.

dilemma *m* dilemma, vanskelighet.

diletta *f*, *la* ~ den elskede; **dilettante** *m* dilettant, amatør; ~ *di musica* en som elsker, fuser med, musikk; **dilettantismo** *m* dilettantisme, fuseri; **dilettantesco** (*pl -chi*) dilettantisk, amatørmessig; **dilettare** (*è*) glede, more; *dilettarsi di qualcosa* glede seg over noe; *dilettarsi di un'arte* dyrke en kunst for sin fornøyelses skyld; *mi diletto a dipingere* jeg fuser litt med maling; **dilettazione** *f* *sj.* fornøyelse; **dilettévole** fornøyelig, underholdende; **diletto** elsket, avholdt; ~ *m* glede, fornøyelse; **dilettoso** gledelig, fornøyelig; **dilezione** *f* hengivenhet, velvilje.

diligente flittig, omhyggelig; **diligenza** *f* flid, omhu; postvogn, diligence.

diliscare *sj.* ta ben ut av (fisk); rense hamp.

diloggiare *se: sloggiare*; **dialogia** *f* diktverk i to deler; **dilollare** (*ò*) *sj.* skille korn fra agnene.

dilombare (*ò*) *refl.* overanstrenge seg, forløfte seg; **dilombato** overanstrengt, forslitt.

dilucidare (*ù*) opplyse; forklare; **dilucidativo** opplysende, lærerik; **dilucidazione** *f* opplysning; **dilucolo**, **diluculo** *m* grålysning; **diluire** (*-isco*) oppløse, fortynne; ~ *poche idee in molte parole* tale meget om ingen ting; **diluizione** *f* oppløsning; **dilungamento** *m* forlengelse; **dilungare** forlenge; *refl.* *fig.* breie seg; fjerne seg (fra saken); **dilungo** stadig, vedvarende, uavlatelig; *lavorare a* ~ (*typ.*) sette spalter, sette spaltekorrektur; **diluviale**, **diluviano** syndflods-; **diluviare** (*ù*) øse, hagle ned; komme strømmende (myldrende); sluke, frátse; *hanno diluviato tutto* de har satt til livs alt sammen; **diluviatore** *m (f -trice)* frátser, storeter; **diluvio** *m* syndflod, plaskregn, oversvømmelse; *sl.* fuglegarn; *fig.* overflod; *un* ~ *di parolacce* en strøm av eder, skjellsord; **diluvione** *m (f -ona)* storeter, **diluzione** *f* oppløsning.

dimacchiare *sj.* avskoge, rydde skog; **dimagramento** *m* avmagring, utmagring; **dimagrante** *m* avmagringsmiddel; *cura* ~ avmagringskur; **dimagrire** gjøre mager; avmagre(s); **dimagrire** (*-isco*) gjøre mager; avmagres, tape seg; **dimanda** *etc. se:*

domanda; **dimani** *se*: *domani*; **dimattina** *se*: *domattina*.

dimembrare *se*: *smembrare*; **dimenamento** *m* det å bevege seg hit og dit; **dimenare** (*è*) bevege hit og dit; ryste på (hodet); røre i (deig o.l.); ~ *la coda* dille med halen; *refl.* geberde seg, kaste seg hit og dit; sitte, ligge urolig; **dimenio** *m* stadig bevegelse (hit og dit).

dimensionare (*ò*) dimensjonere; **dimensione** *f* omfang, størrelse, dimensjon.

dimenticaggine *f* *sj.* glemsomhet; **dimenticanza** *f* forglemmelse; *andare in* ~ bli glemt, gå i glemmeboka; **dimenticare** (*è*), ~ *qualcosa*, *dimenticarsi di qualcosa* glemme noe; **dimenticatoio** *m*, *mettere, lasciare nel* ~ (*F*) la gå i glemmeboka; **diméntico** (*pl* -*chi*) som har glemt noe; glemsom; ~ *di qualcosa* uten å ense noe; **dimenticòne** *m* (*f* -*ona*) glemsomt menneske.

dimergolare *gl.* vri rundt, fram og tilbake (f.eks.: spiker); *refl.* sjangle, rave; **dimesso** *se*: *dimettere*; ~ *adj.* forsoomt, ydmyk, beskjeden; **dimesticare** *etc.* *se*: *addomesticare* *etc.*; **dimestichèzza** *f* fortrolighet; **diméstico** *se*: *domestico*; **dimettere** avsette, avskjedige; tilgi, ettergi; utskrive (fra sykehus); loslate (fra fengsel); ~ *uno dalla prigione, dall'ospedale* utskrive en fra fengselet, sykehuset; *refl.* ta avskjed, tre tilbake.

dimezzamento *m* halvering; **dimezzare** (*è*) halvere; **dimezzato** halvert, mangelfull.

diminuendo *mus.* avtakende i styrke; ~ *m* (*mat.*) minuend; **diminuire** (*-isco*) forminske, nedsette (pris); avta, forringes; ~ *di valore, di pregio* gå ned i verdi; *sentirsi diminuito* føle seg undervurdert, miskjent; være fornærmet; **diminutivo** forminskende, ringe, diminutiv; ~ *m* *gram.* forminskelsesform, diminutiv; **diminuzione** *f* forminsking, innskrenkning; **dimisi** *se*: *dimettere*; **dimissionare** (*ò*) avskjedige; soke, ta avskjed; **dimissionario** som har trått tilbake; **dimissione** *f* avskjedigelse; det å ta avskjed; *presentare, dare le proprie dimissioni* innlevere sin avskjedsøknad; *accettare, respingere le dimissioni* innvilge, forkaste avskjedsøknad; **dimissoria**, (*lettera*) ~ avskjedsøknad; **dimissoriale**, (*lettera*) ~ avskjedsøknad.

dimodoché slik at.

dimoiare (*ò*) smelte, tine; blote (toy); **dimoiaticcio** *m* sole, sorpe (under teleløsning); **dimòio** *m* tining, teleløsning.

dimora *f* opphold(ssted), bopel, bolig; oppsettelse; *prender, aver* ~ ta, ha opphold; *fissare la propria* ~ *a Milano* ta fast opphold, slå seg til i M.; **dimorante** bosatt, bosittende; **dimorare** (*ò*) bo, oppholde seg.

dimostrabile bevislig, påviselig; **dimostrabilità** *f* bevislighet; **dimostramento** *m* *sj.* det å (be)vise; **dimostrante** *m* demonstrant; **dimostrare** (*ò*) vise, bevis, påvise, demonstrere; *si dimostrò uno sciocco* han viste seg å være en tosk; *non dimostra i suoi anni* han bærer sin alder godt; **dimostrativo** påpekende, demonstrativ; **dimostratore** *m* (*f* -*trice*) en som (på-, be-)viser noe; **dimostrazione** *f* bevis, påvisning, demonstrasjon.

dimozzare (*ò*) kappe av.

dinamica *f* dynamikk; **dinamico** (*pl* -*ci*) dynamisk; **dinamitardo** *m* sl. anarkist; **dinamite** *f* dynamitt; **dinamitico** (*pl* -*ci*) dynamitt-; **dinamo** *f* *inv.* dynamo; **dinamometro** *m* dynamometer; **dinanzi** overfor, foran; for, i sammenligning med; ~ *alla casa*

foran huset; *il giorno* ~ dagen for; *mettere* ~ forelegge; ~ *m* forside, fasade; **dinaro** *m* dinar; **dinasta** *m* hersker, fyrste; **dinastia** *f* dynasti; **dinastico** (*pl* -*ci*) dynastisk.

dindo, dindi *m* (*i barnespråk*) penge; **din din** ding dang (klokke); **dind(i)o** *m* kalkun; **dindon** ding dang (klokke); **dinegare** = *denegare*; **dinervare** *sj.* = *snervare*; **diniègo** *m* (*pl* -*ghi*) nektelse, vegring; **dinnanzi** *se*: *dinanzi*.

dinoccare, dinoccolare (*-nòc-*) *gl.* brette lemmene (srl. halsen) på; **dinocolato** leddelos; slenget, lat. **dinotare** *etc.* *se*: *denotare* *etc.*

dintorno om, omkring; ~ *a lui* omkring ham; ~ *m* omegn, omriss; *i dintorni d'una città* en bys omland, oppland.

Dio *m* (*pl* *gli dei*) Gud, gud, guddom; *per amor di* ~ for Guds skyld; *ogni ben di* ~ alle Guds gaver; *ogni grazia di* ~ overflod av alt; *la casa di* ~, *la sposa di* ~ kirken; *grazie a* ~! Gud være lovet! *un ira di* ~, *un pezzo d'ira di* ~ en djevel, en satan(s) fyr; *il dito di* ~ Guds finger (= vilje, makt); *costa l'ira di* ~ det koster en formue; ~ *non paga il sabato* for eller senere kommer straffen; *a* ~ *piacendo* hvis mulig, om Gud vil; *che* ~ *ce la mandi buona* måtte Gud være oss nådig, måtte det gå godt; *per* ~! ved Gud; *come* ~ *vuole* dårlig, på etslags vis; *come* ~ *volle* endelig, til sist; *andarsene con* ~ gå til sitt; ~ *adj.* litt. guddommelig.

diocesano stifts-; ~ *m* stiftsbeboer; **diocesi** *f* stift, bispedømme; **diòico** (*pl* -*ci*) *bot.* tvebo-; **dionisia** *f* en edelsten; **dionišiacò** (*pl* -*ci*) dionysisk.

diottria *f* dioptri; **diottrica** *f* dioptrikk.

dipanamento *m* *sj.* spoling; **dipinare** vinde (garn); *fig.* utrede, greie opp i; *etc.* fråse (toskansk); **dipanatòio** *m* vinde, spole; **dipanatura** *f* vinding, spoling; **dipartenza** *f* litt. avreise; *far le dipartenze* ta avskjed; **dipartimento** *m* departement; kystdistrikt; *gl.* avreise; *dod*; **dipartire** (*-isco*) *sj.* dele (opp); ~ (*diparto*) *refl.* reise, fjerne seg; *fig.* gå bort, do; **dipartita** *f* litt. avreise, fjernelse; *fig.* bortgang.

dipendente avhengig; ~ *m.* *f* underordnet; **dipendenza** *f* avhengighet; annekst, utbygning, tilliggender, tilbehør (*srl. pl*); *in* ~ *di ciò* som følge derav; **dipendere** avhenge; *dipende!* det kommer an på; det er som en tar det; *dipende da te* det avhenger av deg; **dipennare** = *depennare*; **dipèsi, dipèso** *se*: *dipendere*.

dipignere = **dipingere** male, farge, skildre; *refl.* sminke seg; **dipinto** *se*: *dipingere*; ~ *adj.* malt, sminket; *l'abito gli sta (come)* ~ *toy* (drakten, dressen) sitter som stopt på ham; *non ci starei neanche* ~ der ville jeg ikke være for noen pris; ~ *m* maleri; **dipintore** *m* (*f* -*ora, -essa*) *se*: *pittore*; **dipintura** *se*: *pittura*.

diplegia *f* dobbeltsidig lammelse.

diploma *m* diplom; **diplomatica** *f* diplomatikk; **diplomatico** (*pl* -*ci*) diplomatisk; diplom-; *il corpo* ~ det diplomatiske korps; *edizione diplomatica* utgave av gammel tekst (med nøyaktig gjengivelse av håndskriften); ~ *m* diplomat; **diplomato** (som er) forsynt med diplom, tildelt diplom, diplom-; **diplomazia** *f* diplomati; det å være diplomatisk.

diplopia *f* med. dobbeltsyn.

dipòi (her)etter; **diportamento** *m* oppførsel, framferd, handlemåte; **diportare** *refl.* oppføre seg, handle; *sj.* fornøye seg; **dipòrto** *m* fornøyelse, tidsfordriv (rekreasjon, sport etc.); *andare a* ~ gå

en tur; *darsi* ~ more seg; *viaggio di* ~ fornøyel-sesreise.

dipresso nær; *a un* ~ cirka, omtrentlig.

diradamento *m* lysning (i skog, skylag etc.); fortyn-ning; **diradare** tynne; gjøre (noe) sjeldnere; (vær) lysne opp; ~ *le piante* tynne plantene; *refl.* bli sjeldnere, tynnere; (*folkemengde*) spredes.

diradicare = *radicare*; **diragnare** *sj.* fjerne spin-delvev fra; **diramare** kappe, hogge grener av; utbrede, utsende, fordele (rundskriv etc.); *refl.* forgrene seg; **diramazione** *f* det å hogge grener av; forgrening; *ferrovia di* ~ sidelinje; *tubi di* ~ forgreningsrør, stikkrør; **dirazzare** *sj.* degenerere, gå tilbake.

dire (*dico*) si, fremsi, tale, fortelle, kalle, beordre; by (på auksjon); *a ~ il vero* sant å si; *a dirla a te, non ho più un soldo* mellom oss sagt, så har jeg ikke en ore; *altro è ~, altro è fare* det er lettere sagt enn gjort; det er langt fra ord til handling; *dico bene?* ikke sant? *a ~ bene* i beste fall; *questa fascia non dice bene col colore del vestito* dette bånd står ikke til tøyets farge; *aver che ~ con uno* trette med en; *fra noi non c'è mai stato che ~* det har aldri vært et vondt ord mellom oss; *e ~ che ...* tenke seg til at ...; *ho detto* jeg har talt; *dixi*; ~ *in chiesa* (toskansk) lyse til ekteskap; *mi lasci ~* la meg tale ut; *ha lasciato detto qualche cosa?* har han etterlatt noen beskjed? *lo dicevo io!* hva sa jeg! *dir messa* være prest; ~ (*la*) *Messa* lese messe; *non c'è che ~* det kan ikke nektes; *non fo per ~* det sier jeg ikke for å skryte; *si fa per ~* det er bare noe en sier; *per dirla con Dante* for å tale med Dante, for å sitere Dante; *è un cane, e dico poco* han er en hund, og det er mildt sagt; *sarebbe a ~?* hva mener De? *di' su!* si det (fram)! *dice la sua* han sier sin mening; *dico sul serio* jeg mener det alvorlig; *trovarci a ~* ha noe å innvende; *vale a ~* det vil si; *e via dicendo* og så videre; *viene a ~ lo stesso* det kommer ut på ett; *voler ~* bety; *vuol ~ che non ha potuto* han har vel ikke kunnet; *non vuol ~* det har intet å si; *come si dice in tedesco?* hva heter det på tysk? *una folla da non dirsi* en uhyre mengde; *quando si dice aver fortuna!* det kan en kalle hell! *come suol dirsi* som en pleier å si; *è soltanto un si dice* det er bare et rykte; *dirsela con uno* komme godt ut av det med en.

dire *m* tale, utsagn; *al ~ di ...* etter ...'s utsagn; *l'arte del ~* talekunsten; *Lei ha un bel ~* De kan saktens snakke; *dal ~ al fare c'è di mezzo il mare*; *dal ~ al fare ci corre assai* det er lettere sagt enn gjort; det er langt fra ord til handling.

direnamento *m* det å gjøre, bli trett (i lundene); *fig.* det å boye seg dypt; **direnare** gjøre trett, lam (i lundene); *fig.* boye seg dypt.

diressi *se*; **dirigere**; **direttario** *m* jur. innehaver, besitter; **direttissima** *f* jur. hastesak; *processo per ~* summarisk prosess; **direttissimo** *m* hurtigtog; **direttiva** *f* direktiv, veiledning, forskrift; *impartire le direttive* gi direktiver; **direttivo** ledende; *consiglio ~* bestyrelse; **dirètto** *se*; **dirigere**; ~ *adj.* direkte, rett, umiddelbar; *discorso ~* direkte tale; *imposte dirette* direkte skatt, avgifter; (*treno*) ~ persontog; **direttore** *m* (*f* -trice) direktør, leder; ~ *d'orchestra* dirigent; ~ *spirituale* skriftefar; **diret-torio** *m* direktorium, direktorat; **direzione** *f* direk-sjon, ledelse; retning, retningslinje; ~ *vietata* innkjørsel forbudt.

diricciare (*-ri-*) skrelle (kastanjer); **dirigere** dirigere (*også mus.*); lede, styre; adressere, sende, stile; *refl.* henvende seg; **dirigibile** styrbar; ~ *m* luft-skip; **dirigibilista** *m* luftskipsfører; **dirigibilità** *f* styrbarhet; **dirigismo** *m* planøkonomi; **dirimènte**, *impedimento* ~ hindring som umuliggjør el. annullerer ekteskap; **dirimere** billegge (strid); fjerne (vanskelighet); ~ *una pendenza* (merk.) bringe en sak ut av verden.

dirimpettaio *m* som bor like overfor; **dirimpétto** *inv.* overfor; ~ *a me* like overfor meg; *la casa ~* huset overfor, på den andre siden.

diritta *f* høyre hånd; *a ~* til høyre; *dar la ~ a uno* plassere en på sin høyre side; **diritto** høyre; rett, riktig, bein; rettskaffen; *andar sempre ~* gå, fortsette rett fram; *una maglia diritta* en rettmas-ke; *per ~ o per traverso* på en eller annen måte; ~ *m* rette, rettside; rett, rettferdighet, rettighet; avgift, gebyr; jus; ~ *d'autore* opphavsrett, forfat-terrett; *il ~ e il rovescio* retten og vrangen; *a buon ~* med god rett; *diritti d'autore* forfatterhonorar, royalties; *diritti civili* borgerrettigheter; *di ~* rettelig, ifølge lov og rett; ~ *esclusivo* enerett; ~ *delle genti* folkerett; *in ~* in jus; *parità di diritti* likeberettigelse; *privare uno dei suoi diritti* frata en hans rettigheter; *professore di ~* professor i jus; *studiare ~* studere jus; ~ *di trasferta* møtesalær; *i diritti dell'uomo* menneskerettighetene; ~ *di vita e di morte* makt over liv og død; **dirittura** *f* rett linje; *fig.* rettskaffenhet; *a ~* likefram, rett og slett.

dirizzare rette (opp), jevne; henvende; ~ *le gambe ai cani* gjøre noe umulig; **dirizzatòio** *m* redskap til å lage skill med; **dirizzatura** *f* hårskill; **diriz-zone** *m* overilet, forhastet beslutning; vill idé; uvane; *pigliare un ~* få en vill idé, sette i gang (på måfå); *prendere un ~ verso un luogo* legge i vei mot et sted; *ora ha preso il ~ di ...* nå har han fått den idé, grille at han ...

dirlindana *f* dorg, fiskesnøre.

diro *gl.* vill, grusom; **diroccamento** *m* nedrivning; **diroccare** (*ò*) rive ned; styrte ned; **diroccato** forfallen; **dirocciare** (*ò*) *gl.* falle, styrte ned (fra berg til berg); **dirompente**, *bomba* ~ sprengbom-be; **dirompere** gjøre bløt, smidig; bøye, tilvenne; *refl.* være i bevegelse, blande seg (vannmasser); *dirompersi a qualcosa* venne seg til noe; **dirom-pimento** *m* *sj.* det å gjøre bløt, smidig; **dirotta-mènte**, *piangere* ~ gråte bittert; *piove ~* det regner i stride strømmer; **dirottare** (*ò*) avvike fra kursen, slå ut av kurs; **diròtto** *se*; **dirompere**; ~ *adj.* heftig (gråt, regn); *piangere a ~* gråte sine modige tårer; *piove a ~* det øser ned.

dirozzamento *m* polering; **dirozzare** (*ò*) polere (*også fig.*); *refl.* bli sivilisert, forfine; **dirozzatore** *m* (*f* -trice) *sj.* en som polerer.

dirugginare (*ù*) = **dirugginare** (*-isco*) ta, banke rust av; ~ *i denti* skjære tenner; **dirupamento** *m* *gl.* nedstyrtning; skråning; **dirupare** styrte ned, sam-men; **dirupato** stupbratt; **dirupo** *m* stup, avgrunn, **diruto** forfallen.

dis- i sammensetninger foran konsonant *se også*; *s-*, foran vokal; **sc(i)-**.

disabbellire (*-isco*) frata skjønnheten; *refl.* tape seg; **disabbigliare** (*-bi-*) kle av; **disabitare** (*à*) *sj.* avfol-ke; **disabitato** ubebodd.

disabitare (*i*) (*og refl.*) venne (seg) av; **disaccentare** (*è*) fjerne aksenten; **disaccétto** uønsket; **disacciaia-re** bløte (stål); **disaccóncio** upassende, uegnet;

disaccordare (ò) gjøre uharmonisk, uenig; *refl.* bli uenig; **disaccòrdo** *m* disharmoni; uenighet; **disaccerbare** (è) mildne; søte; **disacidare** (à), **disacidire** (-isco) (for)søte; **disacusi** *f med.* hørselssvekkelse.

disadatto uegnet; **disadornare** (ò) berøve utsmykningen; **disadórno** uten utsmykning, uelegant.

disaffezionare (ò) stemme uvennlig; **disaffezionarsi** *uno* miste ens gunst; **disaffezionarsi da uno** miste kjærligheten til en; **disaffezione** *f* tap av hengivenhet, ugunst.

disagèvole besværlig, vanskelig; **disagevolèzza** *f* besvær; **disaggio** *m* disagio, underkurs; **disaggravedevole** ubehagelig; **disaggradire** (-isco) ta ille opp; være ubehagelig; **disaggregare** (è) splitte; **disagguagliare** gjøre ulik; **disagiare** (à) forstyrre, sjenerer; *refl.* gjøre seg umake; **disagiato** ubekvem, sjenert, trengende, dårlig stilt; **disàgio** *m* ubehagelighet, ulempe, savn, besvær(lighet); *stare, trovarsi, essere a (in) ~* befinne seg ille, være utilpass; **disagiòso** besværlig.

disalberare (à) ta, slå ned mastene; **disalveare** (à) lede elv inn i nytt leie.

disamabile uelskelig, usympatisk, forhatt; **disamare** ikke elske (en) lenger; **disamèno** ubehagelig, utrikelig; **disamina** *f* prøvelse, undersøkelse; **disaminare** (à) prøve, undersøke omhyggelig; **disamurare** (ò) berøve kjærligheten; gjøre en kjed (da av); frata en lysten (da til); **disamorarsi da uno** miste kjærligheten til en; **disamorarsi da qualcosa** tape lysten til noe; **disamorato** ukjærlig, likegyldig; *sei un ~* du elsker meg ikke nok; **disamóre** *m* ukjærlighet, likegyldighet; **disamórevole** ukjærlig, uvennlig, uhøflig; **disamorevolèzza** *f* uvennlighet, uhøflighet.

disancorare (à) lette anker; **disanellare** ta ringen(e) av; **disanimare** (à) gjøre motløs; *refl.* tape motet.

disappassionare *refl.* (ò) bli nøktern; **disappetènza** *f* appetittløshet; **disapplicare** (à) ikke bruke (mer); *refl.* ikke beflitte seg (mer); **disapplicato** ikke mer flittig, doven, skjodesløs; ikke mer i bruk; **disapplicazione** *f* det å gå, være av bruk; mangel på flid; **disapprendere** glemme; **disapprovazione** *f* misbilligelse; **disappunto** *m* ubehagelighet, kjedelighet, motgang.

disargentare (è) fjerne sølvet fra; **disarginare** (à) fjerne demning(er); **disarmamènto** *m* avvæpning, nedrustning; avtakling; **disarmare** avvæpne; avruste, nedruste; *mar.* avtakle; **disarmista** *m* tilhenger av nedrustning; **disarmo** *m* nedrustning.

disarmonia *f* disharmoni, mislyd; **disarmonico** (*pl -ci*) disharmonisk; som har dårlig akustikk; **disarmonizzare** ikke harmonere; gjøre uharmonisk; **disarticolare** (*i*) sette ut av ledd; forvri; amputere i leddet; *refl.* gå av ledd; **disarticolazione** *f* det å gå av ledd; forvridning.

disasprire (-isco) gjøre mindre bitter; (for)mildne; **disassociare** *se: dissociare*; **disassuefare** *sj.* venne av, fra; **disastrato** katastroferammet; en som er rammet av en stor ulykke; **disastro** *m* stor ulykke, katastrofe; **disastròso** katastrofal; full av ulykker. **disattènto** uoppmerksom; **disattenzione** *f* uoppmerksomhet; **disattivare** *mar.* uskadeliggjøre (mine).

disautorare, disautorizzare *se: esautorare.*

disavanzo *m* underskudd, deficit; **disavvantaggiare** (-tà-) (og *refl.*) skaffe en (seg) ulemper, tap;

disavvantaggio *m* = *svantaggio*; **disavvedutezza** *f* uaktsomhet; **disavveduto** uaktsom; **disavvenènte** uskjønn, stygg; **disavvenènta** *f* uskjønnhet, stygg-

het; **disavventura** *f sj.* ulykke, motgang; **disavventurato** ulykkelig, alltid uheldig; **disavvertènza** *f* uforsiktighet, uaktsomhet; **disavvertito** uforsiktig; **disavvezzare** (è) venne av, fra; **disavvèzzo** *avvent.* **disbarazzare** = *sbarazzare*; **disbórso** *m* utlegg; *essere, rimanere, trovarsi in ~* ha lagt ut (for en); **disboscare** *se: diboscare*; **disbramare** tilfredsstille (sin lyst); **disbrancare** hogge grener av; fjerne seg fra buskapen, kobbelet.

disbrigare avslutte, gjøre ferdig, ordne, ekspedere (*se: sbrigare*); *refl.* skille seg med, bli kvitt; **disbrigo** *m (pl -ghi)* avslutning, ordning, ekspedisjon; **disbrogliare** (ò) rydde (opp i), ordne.

discacciare *etc. se: scacciare*; **discapitare** *etc. se: scapitare*; **discàrica** *f mar.* lossing; **discaricare** *se: scaricare*; **discàrico** *m (pl -chi)* avlastning, rettferdiggjørelse, unnskyldning; lossing; kvittering, decharge; **testimonio a ~** vitne(mål) for tiltalte, forsvarsvitne; *per ~ di coscienza* for min (osv.) samvittighets skyld; *se også: scarico*; **discaro** ukjær, ubehagelig; **discatòre** *m* diskoskaster.

discendentale dalende; **discendente** *m* etterkommer; *linea ~* nedadstigende linje; **discendènza** *f* etterkommere; herkomst, nedstamning; *~ d'Adamo* menneskeslekten; **discèndere** stige ned, skråne, synke, dale; *fig.* nedstamme; *se også: scendere*; **discendimento** *m*, **discensione** *f sj.* nedstigning; **discensivo** nedadstigende; **discensore** *m sj.* nedstiger; **discènte** som lærer; *~ m* disippel; **discentramènto** *etc. se: decentramento*; **discepolato** *m* det å være disippel; elevtid, læretid, det å gå i lære; **discépolo** *m* elev, disippel; **discèrnere** skjelne, skille; **discernibile** som kan skjernes, sees; **discernimènto** *m* det å skjelne; dommekraft; skjønnsomhet, forstand; *l'età del ~* skjels år og alder; **discernitòre** *m (f -trice)* en som skjelner; **discervellare** (è) forvirre; *refl.* bry hodet.

discèsa *f* nedgang, daling, nedfart, nedstigning; landing, utstigning; forfall; skråning; *la ~ dei barbari in Italia* barbarernes innfall i Italia; **discèsi, discèso** *se: discendere*; **disceverare** *se: sceverare*; **dischiòdare** *se: schiodare*; **dischiùdere** åpne; **dischiùsi, dischiùso** *se: dischiudere*.

discindere *se: scindere*; **discingere** *sj.* spenne opp beltet; **discinto** *se: discingere*; *~ adj.* beltelos, med løstsittende tøy; skjodesløst og uordentlig påkledd; **disciogliere** (-sciòlgo) løse; løse opp, smelte; *~ dalle catene* løse fra lenkene; **discioglimènto** *m* (opp)løsning, smelting; **disciòlsi, disciòlto** *se: disciogliere*.

disciplina *f* disiplin, tukt; fag, disiplin, vitenskap; botssvope; **disciplinabile** som kan disiplineres; **disciplinare** disiplinere; *refl.* bli disiplinert; tukte, piske seg selv; *la legge che disciplina le esportazioni* loven som regulerer eksporten; *~ adj.* disiplinær; **disciplinatèzza** *f* disiplin, tukt; **disciplinatòre** *m (f -trice)* *sj.* som tukter, disiplinere. **disco** *m (pl -chi)* skive, plate, gramfonplate, diskos; signalskive; *~ cifrato* (telefons) nummer-skive; *~ per cinghia* remskive; *concerto di dischi* gramfonkonsert; *lancio del ~* diskoskasting; *lanciatore del ~* diskoskaster; *il ~ del sole* solskiven; *~ volante* flyvende tallerken; **discòbolo** *m* diskoskaster; **discòfilo** *m* platesamler.

discolato *m mar.* brystvern, rekke (reling); *hist.* tvangsrekruttering (av landstrykere etc.); **discolo** *m adj.* utsvevende (fyr), uthaler; *gl.* ulærd; **discolorare** (-lò-), **discolorire** (-isco) *sj.* farge av; *refl.* farge av, miste fargen; **discolorazione** *f* avfarging.

discolpa *f* rettferdiggjørelse, unnskyldning; *a mia* ~ til mitt forsvar; **discolpare** (*ò*) rettferdiggjøre, unnskyldde.

discommettere atskille, dele, løse opp; **discomporre** *se: scomporre*; **discompagnare** skille (*ad*).

disconciare *sj.* ødelegge; **disconfessare** (*è*) = *sconfessare*; **disconoscere** utakknemlig; **disconoscenza** *f* utakknemlighet; **disconoscere** (*-nòsco*) miskjenne, ikke erkjenne; være utakknemlig; **discontinuare** (*i*) avbryte; **discontinuità** *f* avbrytelse; **discontinuo** avbrutt, ikke sammenhengende; **disconvenire** *etc. se: sconvvenire*.

discoperto, scoprire *se: scoperto, scoprire*.

discordanza *f* uoverensstemmelse, mislyd; ~ *d'opinioni* meningsforskjell; **discordare** (*ò*) ikke stemme overens (*da med*); være, stå i strid med; **discorde** uenig, i uoverensstemmelse med, ulik; *mus.* dissonerende; **discordia** *f* uenighet, uoverensstemmelse; *il pomo della* ~ stridens eple.

discorrere snakke, tale, prate, diskutere; ~ *a uno* gjøre en sin oppvartning, gjøre kur til en; *discorrersela con uno* snakke med en; *e via discorrendo* og så videre; **discorritore** *m* (*f* -trice) taler; pratmaker; **discorsa** *f* *sj.* uendelig snakk; sludder, vrøvl; **discorsi** *se: discorrere*; **discorsivo** tale-, talende; snakkesalig; **discorso** *se: discorrere*; ~ *m* tale, samtale, foredrag; *è un altro* ~ det er en annen tale, en annen sak; ~ *della corona trontale*; *le parti del* ~ ordklassene; *gliene parlerò in via di* ~ jeg skal tale med ham om det underhånden; *tutti discorsi!* for noe prat! *pochi* (*el.: senza tanti*) *discorsi!* kort sagt! *lo mandò via senza tanti discorsi* han sendte ham bort uten videre; ~ *di saluto* velkomsttale.

discortesia *f* *se: scortesia*.

discoscio *se: scoscio*; **discostare** *se: scostare*; **discosto** fjern(t); **discoteca** *f* platesamling.

discredere *sj.* ikke tro på lenger, miste troen på; *refl.* tro om igjen; **discreditare** (*è*) *sj.* bringe i miskreditt; **discredito** *m* miskreditt; *essere* (*trovarsi*), *cadere in* ~ være, komme i miskreditt.

discrepante sterkt avvikende, uoverensstemmende, avstikkende; **discrepanza** *f* meningsforskjell, uenighet, uoverensstemmelse; **discrepare** *sj.* være uoverensstemmende.

discretamente diskret, beskjedent; ~ *bene* ganske godt; **discretèzza** *f* måtehold, beskjedenhet, diskresjon; **discretiva** *f* dømmekraft; **discretivo** som kan skjelve, ta standpunkt; **discreto** måteholden, beskjeden; diskret, taktfull, pålitelig; rimelig; ganske god, pen; *prezzi discreti* rimelige priser; *una somma discreta* en pen liten sum; **discrezionale**, *potere* ~ (*jur.*) dommers vilkårlige makt (i saker som ikke behandles i loven); **discrezione** *f* måtehold, beskjedenhet; dømmekraft, fornuft; diskresjon, taktfølelse; *a* ~ etter behag; *arrendersi a* ~ overgi seg på nåde og unåde; *gli anni della* ~ skjels år og alder; ~ *dei contadini* matrest (som en legger igjen på tallerkenen, for ikke å virke storspisende).

discriminante, (*circostanza*) ~ unntakende, fritakende omstendighet; **discriminare** (*-cri-*) diskriminere; *jur.* behandle annerledes, forskjellig; unnta; **discriminatura** *f* *se: scriminatura*; **discriminazione** forskjellig behandling, diskriminasjon; **discromazia** *f* fargeblindhet.

discussi *se: discutere*; **discussione** *f* diskusjon, debatt, forhandling; *senza* ~ ubestridelig, ubestridt; **discusso** *se: discutere*; **discussore** *m* (*f* -cutitrice) *sj.*

debattant; **discutere** drøfte, diskutere, debattere; ~ *la laurea* forsvare sin avhandling; **discutibile** diskutabel, tvilsom.

disdegnare (*è*) *sj.* forsmå, forakte; *refl.* bli sint, fortørnet; **disdegnato** *sj.* sint, fortørnet; **disdegno** *m* harme, forakt; **disdegnoso** foraktende, foraktelig; **disdètta** *f* oppsigelse; *fig.* uhell, ulykke; *fare, dare la* ~ *dell'affitto* si opp leiekontrakten; *portare* (*la*) ~ *a uno* bringe en ulykke; **disdettare** (*è*) si opp; **disdètto** *se: disdire*.

disdicente, disdicévole upassende, uhøvelig; **disdire** (*-dico*) si opp (kontrakt); ta (sitt ord) tilbake; tilbakekalle; ~ *qualcosa a uno* nekte en noe; ~ *a uno* ikke passe seg for en; *refl.* ta sitt ord tilbake; *disdirsi a uno* ikke passe seg for en; **disdissi** *se: disdire*; **disdoro** *m* vanære, skjensel.

disebbriare *sj.* bli edru; **diseducare** *sj.* oppdra dårlig; **disegnare** (*è*) tegne, skissere (*og fig.*); ~ *a matita* tegne med blyant; ~ *di* (*fig.*) sette seg fore å ...; **disegnatore** *m* (*f* -trice) tegner; **disegno** *m* tegning, utkast, plan; figur; *fig.* forehavende, plan; ~ *animato* tegnefilm; *fare* ~ *su* regne med; ~ *di legge* lovforslag, lovutkast; *materiale da* ~ tegnerekvisita; *sala di* ~ tegnesal; **diseguale** *etc. se: disuguale*; **disellare** (*è*) ta av salen; **disembriare** (*è*) ta av, fjerne takstein; **disenfiare** (*è*) få en hevelse til å forsvinne; *refl.* falle, gå ned (hevelse); **disensato** vanvittig, tåpelig; **diseparare** *sj.* (at)skille; **disequilibrare** *etc. se: squilibrare*; **diseredare** (*-rèd-*) gjøre arveløs; **diseredato** arveløs; fattig; **diseredazione** *f* det å gjøre arveløs.

disertamento *se: diserzione*; **disertare** (*è*) la i stikken, desertere; *sj.* herje, legge øde; ~ *la seduta* utebli fra et møte; **disertore** *m* desertør; **diserzione** *f* faneflukt.

disfacimento *m* oppløsning, ødeleggelse, splittelse; **disfacitura** *f* materiale av nedrevet hus; *se ellers*; **disfacimento**; **disfaldare** *se: sfaldare*; **disfamare** *se: sfamare*; **disfare** (*disfo, disfò, disfaccio*) oppløse, ødelegge; pakke ut, sprette opp; *refl.* oppløse seg, smelte; *disfarsi di qualcosa* kvitte seg med noe; **disfatta** *f* nederlag; **disfattibile** oppløselig; ødeleggbart; **disfatticcio** brakk; ~ *m* brakkland; **disfattismo** *m* defeatisme; **disfattista** *m. f* defeatist; **disfatto** *se: disfare*; **disfattore** *m* (*f* -trice) ødelegger, oppløser.

disfavore *m* ugunst, disfavør; **disfavorire** *etc. se: sfavorire*; **disfida** *etc. se: sfida*; **disfigurare** *se: sfigurare*; **disfiorare** *se: sfiorare*; **disfogare** *se: sfogare*; **disfogliare** *se: sfogliare*; **disformare** *etc. se: deformare, sformare*; **disfrenare** *se: sfrenare*; **disfrondare** *se: sfrondare*; **disfunzione** *f* uorden, forstyrrelse, dårlig funksjonering.

disgarbare *sj.* være ubehagelig; **disgelare** to opp, tine; **disgelo** *m* tining, snøløsning; **disgiungere** (*-giungo*) atskille; **disgiungimento** *m* atskillelse; **disgiunsi** *se: disgiungere*; **disgiunto** *se: disgiungere*; **disgiunzione** *f* disjunksjon, atskillelse.

disgradare stille i skyggen; *se: degradare*; **disgradevole** *se: sgradevole*; **disgradire** *se: sgradire*; **disgrado** *m* mishag; *a* ~ til tross for, mot ens vilje; **disgrazia** *f* ulykke, uhell; unåde; *cadere in* ~ komme i ulykke; falle i unåde; *per* ~ uheldigvis; **disgraziato** ulykkelig, ulykksalig; *un povero* ~ en stakkars djevel.

disgregabile som kan splittes, oppløses; **disgregamento** *m* splittelse, oppløsning, underminering; **disgregare** (*è*) splitte, oppløse, underminere; **disgregativo** oppløsende; **disgregazione** *f* oppløs-

ning; *forza di* ~ opplosningsevne; **disgrossoare** *se: sgrossoare*.

disguido *m* feilekspedisjon (brev etc.); avsporing; manglende tilslutning; **disgustare** mishage, stote; ~ *uno di qualcosa* gi en avsmak for noe, gjøre en lei av noe; *disgustarsi di qualcosa* vemmes ved noe, bli lei av noe; *disgustarsi con uno* bli uvenner med en; **disgustato** stott, frastott, ekkel; blasert; *fare il* ~ spille blasert; **disgustevole**, **disgustoso** ubehagelig, motbydelig, avskyelig; **disgusto** *m* motvilje, ubehag(elighet); motbydelighet, avsmak, avsky.

disidratare *kjem.* fjerne vannet fra, tørke; **disillabo** *se: bisillabo*; **disilludere** skuffe; *non ~ le aspettative* ikke skuffe forventningene; **disillusione** *f* skuffelse; **disilluso** *se: disilludere*; *adj.* skuffet, desillusjonert.

disimpacciare (*à*) bringe, få (en) ut av knipe, forlegenhet; **disimparare** glemme igjen; **disimpegnare** (*è*) frigjøre, løse fra (forpliktelser), innløse (pant); oppfylle, bekle (embete); ~ *una parte* gjennomføre en rolle; *refl.* frigjøre seg, si seg los fra (forpliktelser); *si disimpegna assai bene* han gjør det, klarer seg ganske godt; **disimpegno** *m* frigjørelse, innløsning; oppfyllelse; *abito di* ~ *toy* som til nød kan brukes for anledningen.

disimpiegare (*è*) *sj.* avskjedige, avsette; **disimpiegato** arbeidslos.

disincagliare (*à*) *mar.* bringe flott; **disincantare** frigjøre fra, løse trolldom; **disincantato** skuffet, desillusjonert; noktern; **disincanto** *m* det å løse (seg) fra trolldom; **disincarnato** ulegemlig.

disinfestare (*è*) befri for skadedyr; **disinfestazione** *f* utrydding av skadedyr; **disinfettante** *m* desinfeksjonsmiddel; **disinfettare** (*è*) desinfisere; **disinfezione** *f* desinfeksjon; **disinfiammare** *med.* drive betennelsen tilbake.

disingannare, ~ *uno* få en ut av villfarelsen, åpne ens øyne; *refl.* komme til sannhets erkjennelse; **disingannato** noktern; **disinganno** *m* det å bringe (komme) ut av villfarelsen; *quanti disinganni nella vita!* livet er fullt av skuffelser!

disinnamorare (*ò*), ~ *uno da qualcosa* beta en kjærligheten til noe; *disinnamorarsi di qualcosa* tape kjærligheten til noe; **disinnestare** (*è*) koble ut; **disinnesto** *m*, ~ (*della frizione*) utkobling.

disinserire (*-isco*) koble ut, skru av (*elekt.*); **disinsettare** (*è*) rense for insekter.

disintegrare (*-in-*) oppløse, nedbryte, spreng (atomer); **disintegrazione** *f* oppløsning, nedbrytning, sprengning (atomer).

disinteressare (*-rè-*) få til å tape interessen; *disinteressarsi di qualcosa* tape interessen for noe; **disinteressatezza** *f* *sj.* uegennyttighet; **disinteressato** uegennyttig; uinteressert, u deltakende; objektiv; **disinteresse** *m* uegennytte.

disintossicare (*ò*) kurere for forgiftning.

disinvitare sende avbud til, annullere en invitasjon; **disinvolgere** *se: svolgere*; **disinvolto** *se: disinvolgere*; ~ *adj.* frimodig, utvungen, usjenert; **disinvoltura** *f* frimodighet; frekkhet.

disistima *f* ringeakt; **disistimare** ringeakte.

dislacciare *se: slacciare*; **disleale** *se: sleale*; **dislegare** *se: slegare*; **dislessia** *f* ordblindhet; **dislettico** (*pl -ci*) ordblind; **dislivello** *m* ujevnhet; høydeforskjell; **dislocamento** *m* forflytning; forlegning; utkommandering; *mar.* deplacement; **dislocare** (*ò*) *mil.* forlegge; **dislocazione** *f* forflytning; *mil.* forlegning, utkommandering; *geol.* terrengforskyv-

ning; **dislogamento** *m* *se: slogamento*, *dislocamento*.

dismagliare *se: smagliare*; **disfaltare** fjerne emaljen, glasuren; **disfattare** dekke, kle av; *refl.* (be)fri seg; **dismembrare** sonderlemme; glemme; **dismemorato** *se: smemorato*; **dismessso** *se: dismettere* ikke bruke lenger; ~ *casa* oppløse huset (selge møblene etc.); **dismisura** *f* måteholdenhet, overmål; *a* ~ til overmål; **dismontare** *se: smontare*.

disnaturare *se: snaturare*; **disnodare** *se: snodare*; **disnudare** *se: denudare*.

disobbedire *etc. se: disubbidire*; **disobbligante** uvennlig, uhoflig; **disobbligare** (*ò*) frita for forpliktelse, dispensere; *refl.* frigjøre seg (for en plikt); **disobbligato** *m (pl -ghi)* fritakelse.

disoccupare (*ò*) ta arbeidet fra; **disoccupato** arbeidslos, -ledig; **disoccupazione** *f* arbeidsløshet, arbeidsledighet.

disonestà *f* uærlighet; **disonesto** uærlig; uhederlig; usedelig (kvinne); *prezzo* ~ ublu pris; **disonorante** vanærende; **disonorare** (*-nò-*) vanære; ~ *una ragazza* skjende en pike; **disonore** *m* vanære, skjendsel; **disonorévole** vanærende, skjendig.

disopra *adv.* over; *al* ~ ovenfor; *dal* ~ ovenfra; *prendere il* ~ ta overhånd, få overtaket.

disordinamento *m* forvirring; utskielse; **disordinare** (*ò*) bringe i uorden, forvirre; skeie ut; **disordinato** forvirret, uordentlig; utskiende; **disordine** *m* uorden, rot; utskielse.

disoressia *f* dårlig appetitt; **disorganico** (*pl -ci*) uorganisk; **disorganizzare** bringe i uorden, oppløse, odelegge; **disorganizzazione** *f* mangel på organisasjon; oppløsning, odeleggelse, forvirring; **disorientamento** *m* forvirring; **disorientare** (*è*) desorientere, forvirre, villed; *refl.* bli forvirret, gå vill; **disorlare** (*ò*) sprette folden, kanten av; **disormeggiare** (*è*) *mar.* kaste loss.

disossare (*ò*) ta bena ut av; *pollo disossato* benlos fugl (hons); **disossidare** (*ò*) fjerne surstoffet fra; **disossidazione** *f* fjerning av surstoff.

disotto under; *avere il* ~ trekke det korteste strå; *al* ~ *di qualcosa* under noe; ~ *m* underside.

dispaccio *m* ilbud, depesje; ~ *telegrafico* telegram; **dispaire** *se: spaiare*; *un guanto dispaato* en umake hanske.

disparetèzza *f* *sj.* ulikhet, forskjellighet; **disparato** forskjellig, ulik, avstikkende; **disparere** *m* meningsforskjell; **dispari** *inv.* ulike; *numeri* ~ odde tall; *giocare a pari e* ~ spille odde og jamme; *giorni* ~ «ulike dager»; mandag, onsdag, fredag; **disparire** *se: sparire*; **disparità** *f* ulikhet, forskjellighet, forskjell; **disparizione** *f* forsvinning; **disparso** *se: sparire*; **disparte**, *in* ~ avsides; *starsene in* ~ stå utenfor, være en outsider; **disparvi** *se: sparire*; **dispartire** *se: spartire*.

dispendio *m* stort utlegg; *un gran* ~ *di tempo*, *di forze* stort oppbud av tid, krefter; **dispendioso** kostbar, kostelig, dyr; **dispensa** *f* fritakelse, dispensasjon; heftet bok, hefte; fordeling, utdeling; spiskammer, matskap; **dispensabile** som en kan fritas for, unnværlig; **dispensare** (*è*) fordele, utdele, frita; **dispensario** *m* (gratis) poliklinikk; (gratis) apotek for ubemidlede; **dispensativo** som fritar; **dispensatore** *m (f -trice)* utdeler; ~ *d'acqua* vannreservoar; **dispensiere** *m* utdeler; hovmester.

dispepsia *f* dyspepsi, dårlig fordøyelse; **dispeptico** (*pl -ci*) som lider av (angår) dårlig fordøyelse.

disperare (*è*) ikke håpe på; ~ *di qualcosa* gi opp

håpet om noe; *far* ~ gjøre fortvilt; *refl.* fortvile; **disperato** håplos, fortvilt; *per* ~ fortvilt; *alla disperata* fortvilt, desperat; ~ *m* desperat person; pengelens person; **disperazione** *f* fortvilelse.

disperdere sprede, odelegge; **disperdimento** *m* spredning, splittelse; **dispersi** *se*: *disperdere*; **dispersione** *f* spredning, splittelse; **dispersivo** sprede; **dispergitore** *m* (*f* -trice) spredde, splitter; **disperso** *se*: *disperdere*; ~ *m* mil. savnet.

dispetto *m* forakt, ondskapsfullhet; ergrelse; *a* ~ *di* (til) tross (for); *a suo* (marcio) ~ like i synet på ham; *avere uno in* ~ forakte en; *stare in paradiso a* ~ *dei santi* oppholde seg på et sted der en er uvelkommen; *far* ~ *a uno* håne, terge, trosse en; være frekk mot en; *per* ~ på tross; **dispettoso** ondskapsfull, skadefro, erten, frekk, uforskammet.

dispiacente ubehagelig; *essere* ~ *di* være lei for at; **dispiacere** (-piaccio), ~ *a uno* mishage en; *mi dispiace* jeg er lei for det; det gjør meg ondt; *se non* *Le dispiace* hvis De ikke har noe imot det; ~ *m* mishag, ergrelse; *dare dei dispiaceri* volde bekymringer, ergrelser; ergre; **dispiacevole** *se*: *spiacevole*; **dispiacevolezza** *f* ubehagelighet; **dispiacimento** *sj.* = *dispiacere*; **dispiacqui** *se*: *dispiacere*; **dispiccare** *se*: *spiccare*; **dispiegare** *se*: *spiegare*; **dispietato** *se*: *spietato*; **displuvio** *m* skråning, fjellside; skråtak; skrånende tak(side).

dispodestare *se*: *spodestare*; **dispogliare** *se*: *spogliare*; **dispolpare** *se*: *spolpare*.

disponente *m* jur. testator; **disponibile** til rådighet, disponibel; fri, ledig; **disponibilità** *f* det å stå til rådighet, disposisjon; noe som står til disp.; *mettere uno in* ~ gi en permisjon uten lønn; **disporre** (-pongo) ordne, forberede; bestemme; foreskrive; *l'uomo propone e Dio dispone* mennesket spør, Gud rår; ~ *uno benevolmente* stemme en gunstig; ~ *di qualcosa* råde, disponere over noe; *refl.* forberede seg, belage seg, innstille seg, beslutte seg.

disposi *se*: *disporre*; **dispositiva** *f.* la (parte) ~ *d'una sentenza* en doms konklusjon; **dispositivo** ordnende; ~ *m* tekn. anordning, innretning; jur. konklusjon (av dom); **dispositore** *m* (*f* -trice) en som disponerer; **disposizione** *f* rådighet, bestemmelse; anlegg, tilbøyelighet; innretning; innredning; beliggenhet; *a* ~ til rådighet; *mettere a* ~ stille til rådighet; *stare a* ~ stå, være til disposisjon; ~ *d'animo* sinnsstemning; innstilling; ~ *ministeriale* departementsvedtak; ~ *testamentaria* testamentarisk bestemmelse; *per* ~ *di ifølge* -s bestemmelse; **dispostezza** *f* orden; **disposto** *se*: *disporre*; ~ *adj.* ordnet, forberedt, foreskrevet; ~ *a* tilbøyelig, villig til; *ben* ~ velordnet; ~ *m* (jur.) (lov)bestemmelse.

dispotico (pl -ci) despotisk; **dispotismo** *m* despoti, tyranni; herskesyke.

dispregievole foraktelig, foraktende, full av forakt; **dispregiare** (è) forakte; **dispregiativo** foraktende, nedsettende; **dispregiatore** *m* (*f* -trice) forakter; **dispregio** *m* forakt.

disprezzabile foraktelig; *quantità* ~ ubetydelig mengde; **disprezzare** (è) forakte; **disprezzante** foraktende, full av forakt; **disprezzatore** *m* (*f* -trice) forakter; **disprezzo** *m* forakt.

disproporzione *se*: *sproporzione*.

disputa *f* ordstrid, diskusjon(semne), debatt, disputt; **disputabile** omtvistelig, diskutabel; **disputabilità** *f* omtvistelighet; **disputare** (i) disputere,

diskutere; ~ *un incontro* slå tilbake et angrep (fotball); ~ *di, su una cosa* diskutere noe; *refl.* strides, munnhugges; *disputarsi qualcosa* strides om noe; **disputativo** *sj.* diskusjons-; **disputatore** *m* (*f* -trice) debattant, saksøker, stridbar person; **disputazione** *f* *sj.* *se*: *disputa*.

disquilibrio *m* ulikevekt; **disquisizione** *f* nøyaktig undersøkelse; **disradicare** *se*: *radicare*.

dissacrare *se*: *sconsacrare*; **dissalare** fjerne saltet fra, vanne ut; **dissaldare** fjerne, bryte opp loddingen, sveisingen; **dissanguamento** *m* årelating, blodtap; **dissanguare** (à) årelate (og fig.); **dissanguatore** *m* (*f* -trice) fig. blodsuger, vampyr.

dissapore *m* uoverensstemmelse.

dissecare (è) dissekere; **disseccare** (è) tørke ut; **disseccativo** torkende.

disselciare, ~ *una strada* bryte opp brulegningen i en gate; **dissellare** (è) sadle av.

disseminare (è) strø ut, så; **disseminatore** *m* (*f* -trice) som sår, strør, utbreder; **disseminazione** *f* såing, stroing; utbredelse.

dissennare (è) gjøre gal, vanvittig; **dissennato** vanvittig; **dissensione** *f* uenighet, tvistighet; **dissenso** *m* tvist, uenighet, uoverensstemmelse.

dissentaneo litt. uoverensstemmende; **dissenteria** *f* dysenteri, blodgang; **dissenterico** dysenteri-; ~ *m* dysenteripasient.

dissentimento *m* litt. uenighet; **dissentire** (è), ~ *da uno* være uenig med en; ~ *in qualche cosa* være uenig i noe; *non* ~ ikke ha noe imot; **dissenziante** avvikende, uenig.

disseparare *se*: *separare*; **dis(s)epellire** (-isco) utgrave; ~ *vecchi ricordi* dra fram igjen gamle minner; **disseppellitore** *m* (*f* -trice) utgraver; fig. en som støver opp noe; **dissepolto** *se*: *disseppellire*.

dissequestro *m* opphevelse av beslagleggelse.

disserrare (è) åpne igjen; **dissertare** (è) skrive avhandlinger, holde foredrag; **dissertatore** *m* (*f* -trice) foredragsholder; **dissertatorio** foredrags-; **dissertazione** *f* avhandling; ~ *di laurea* avhandling til embetseksamen; **disservire** (è) *sj.* skade; **disservizio** *m* dårlig service, slendrian.

dissestare (è) bringe i pengevanskeligheter; **dissestato** forgjeldet; **dissèsto** *m.* ~ (finanziario, economico) pengevanskelighet.

dissetare (è), ~ *uno* slokke ens tørst, gi en å drikke; **dissettore** *m* med. dissektor, prosector; **dissezione** *f* disseksjon.

dissi *se*: *dire*; **dissicurare** usikre (gevær); **dissidente** annerledes troende, tenkende; avvikende, uenig; ~ *m* dissident, dissenter; **dissidenza** *f* *sj.* avvikelse, uoverensstemmelse; **dissidio** *m* uenighet, splid; **dissigillare** bryte seglet på (noe); **dissillabo** = *disillabo*.

dissimiglianza *f* *se*: *dissomiglianza*; **dissimilare** ulik; **dissimile**, ~ (da, a) ulik; **dissimilitudine** *f* *sj.* ulikhet; **dissimmetria** *f* usymmetriskhet.

dissimulare (-si-) skjule, dolge, hykle; mil. kamuflere; *non dissimulo che ...* jeg vil ikke skjule at; *non mi dissimulo le difficoltà che troverò* jeg er ikke blind for de vansker jeg vil møte; **dissimulatore** *m* (*f* -trice) hykler, simulant; **dissimulazione** *f* hyklery, forstillelse.

dissipamento *m* forodelse, spredning; **dissipare** (di-) forode, sprede, fjerne; **dissipatezza** *f* *sj.* ødselhet, lettsindighet; **dissipato** ødsel, lettsindig; ~ *m* = **dissipatore** *m* (*f* -trice) ødeland, lettsindig person; **dissipazione** *f* ødsling, ødselhet, lettsindighet; **dissipone** *m* ødeland.

dissociabile atskillelig; **dossociare** (ò) atskille; **dis-sociazione** f atskillelse.

dissodamento m nydyrking; **dissodare** (ò) dyrke opp (også fig.).

dissolubile oppløselig; **dissolubilità** f oppløselighet; **dissolutezza** f utsvevende liv, tøylesløshet; **dissolutivo** sj. oppløsende; **dissoluto** se: *dissolvere*; ~ *adj.* utsvevende; **dissolutore** m (f -trice), *adj.* oppløsende (middel); **dissoluzione** f oppløsning; *fig.* utsvevende liv; *andare in* ~ gå i oppløsning; *essere in piena* ~ være fullstendig i oppløsning; **dissolvante** oppløsende; ~ *m* oppløsende middel; **dissolvenza** f oppløsning; (kino) det å få figur til å oppløse seg sakte på lerretet; **dissolvere** oppløse; **dissolvimento** m oppløsning.

dissomigliante ulik; **dissomiglianza** f ulikhet; **dissomigliare** (-mi-) (og refl) være ulik(e), forskjellig(e); **dissonante** mislydende, dissonerende; **dissonanza** f mislyd, dissonans, disharmoni; **dissonare** (uò) dissonere; *fig.* ikke enes; **dissonare** (ò) vekke; *refl.* våkne; **dissono** mus. dissonerende.

dissotterramento m oppgraving; **dissotterrare** (è) grave opp; *fig.* bringe for dagen.

dissuadere, ~ *uno da qualcosa* fraråde en noe, advare en mot noe; **dissuasi**, **dussuasi** se: *dissuadere*; **dissuasione** f det å fraråde, advarsel; **dissuasivo** frarådende, advarende.

dissueto litt. uvant, avvennet; **dissuetudine** f uvant-het; *andare, cadere in* ~ gå av bruk; **dissugare** gl. trekke saften ut av noe; *fig.* utsuge; **dissuggellare** (è) bryte seglet på (noe).

distaccamento m løsning, utskillelse; *mil.* avdeling, detasjement; **distaccare** losne, utskille; *mil.* detasjere; *fig.* fjerne, stote (en) fra seg; **distacco** m (pl -chi) utskillelse; adskillelse; (flys) start.

distale distal; **distante** fjern, langt (da fra); **distanza** f avstand; ~ *angolare* vinkelavstand; *a. in* ~ på avstand; *tenere uno a* ~ holde en på avstand; **distanziare** distansere, lope forbi; fjerne, plassere langt borte; **distanziometro** m avstandsmåler; **distare** være fjern; *fig.* være uenig, uforenlig.

distasare pusse, rense, stikke opp.

distemperare se: *stemperare*.

distendere strekke (ut), legge ned, utbrede, utfolde; gi (slag); (av)slappe; oppstille; skrive, utferdige; ~ *uno in terra* strekke en til jorda, slå en til jorda; ~ *morto* slå i hjel; *refl.* strekke, brede seg ut; avspennes; **distendibile** strekkbar; **distendimen-to** m det å strekke(s); **distendino** m tekn. verk for bearbeidelse av jern; **distenebrare** se: *stenebrare*; **distensione** f utstrekning; avspenning, avslapning; **distensivo** avspennings-; **distesa** f flate, utstrekning; vingebredden (fly); *a(lla)* ~ stadig, uavbrutt; **disteso** se: *distendere*; *per* ~ utforlig, uttømmen-de.

distico m (pl -ci) distikon, dobbeltvers.

distillamento m destillasjon; **distillare** destillere; **distillatoio** destillasjonsapparat; **distillatore** m (f -trice) (en) som destillerer, brennevinsbrenner; *mar.* apparat til fremstilling av drikkevann; **distillazione** f destillasjon; **distilleria** f destillasjonsfabrikk, brenneri.

distinguere skjelne, merke; dele; utmerke; *refl.* utmerke seg; **distinguibile** som kan skjelnes; **distinsi** se: *distinguere*; **distinta** f liste, fortegnelse; ~ *dei prezzi* prislister; **distintamente** klart, tydelig; (i brev) med høyaktelse; **distintivo** kjennetegnende, atskillende; ~ *m* kjennetegn, emblem, orden; ~ *di un partito* partiemblem; **distinto** se: *distinguere*;

~ *adj.* tydelig, klar, forskjellig; fornem, utmerket, distingvert; *due cose distinte* to forskjellige ting; *posto* ~ (i teater) dyr plass, parkettlosje; *con distinti saluti* (i brev) med høyaktelse; **distinzione** f det å skjelne; forskjell; fornemhet; *fig.* utmerkelse; *far* ~ gjøre forskjell; *senza* ~ uten forskjell, i fleng.

distogliere (-tòlgo) avlede, fraråde; få en fra å gjøre noe; *distogliersi da* avvike fra; ~ *uno da ...* få en fra ...; **distòlsi**, **distòlto** se: *distogliere*; **distoma** m zool., med. småmark; **distorcere** se: *storcere*; **distorre** se: *distogliere*; **distorsione** f (for)vridning, forvrengning; **distorto** se: *distorcere*.

distrarre (-traggo) bortlede, trekke fra, atsprede, distrahere; ~ *uno da qualcosa* avholde en fra noe; *refl.* atsprede seg, more seg; **distrassi**, **distratto** se: *distrarre*; ~ *adj.* uoppmerksom, distré; **distrasione** f atspredelse, distraksjon; fradrag; det å tilvende seg penger; *è soggetto a continue distrazioni* han er meget distré; *in città ci sono troppe distrazioni per gli studenti* i byen er det for meget som distraherer studentene; *legge per* ~ han leser for sin fornøyelse, for å fordrive tiden. **distrètta** f litt. nød, fare, trengsel; **distrétto** se: *distringere*; ~ *m* distrikt; ~ *militare* rote; ~ *postale* postdistrikt; **distrettuale** distrikts-.

distribuire (-isco) fordele, utdele; **distributivo** fordelende; *la giustizia distributiva* den fordelende rettferdighet (srl. Guds); **distributore** m (f -trice) fordeler; automat; utdeler; bokhenter (i bibliotek); ~ *automatico* (di francobolli) (frimerke)au-tomat; ~ *di benzina* bensintank; bensinpumpe; **distributore** m utleveringssted for matvarer; **distribuzione** f utdeling; ombæring, ombringelse; utlevering; forholdsvis beliggenhet (av rom); rol-lefordeling, rollebesetning.

districare, **distrigare** oppklare, greie opp (i); **distringere** sj. se: *stringere*.

distruggere (-truggo) ødelegge, tilintetgjøre; oppløse, smelte; *refl.* fortæres, gå til grunne; *persona distrutta dal tempo* person som er medtatt av tiden; **distruggibile**, **distruttibile** ødeleggelig; **distruggimento** m sj. ødeleggelse; **distruggitore** m (f -trice) ødelegger; **distrussi** se: *distruggere*; **distruttivo** ødeleggende, nedbrytende; **distruttore** m (f -trice) ødelegger; **distruzione** f ødeleggelse, tilintet-gjørelse.

disturbamento m sj. = *disturbo*; **disturbare** avbryte, forstyrre; *non si disturbi la Dem* ikke forstyrre ikke umak Dem; *disturbo?* forstyrrer jeg? **distur-batore** m (f -trice) (freds)forstyrrer, urostifter; **disturbo** m forstyrrelse; uleilighet; med. utilpass-het, forstyrrelse; *disturbi di ricezione* (i radio) atmosfæriske forstyrrelser; ~ *di stomaco* lett-mageonde.

disubbidiente ulydig; **disubbidienza** f ulydighet; **disubbidire** (-isco), ~ (a) *uno* være ulydig mot en, ikke adlyde en; **disuguaglianza** ulikhet, ujevnhet; **disuguagliare** (-guà-) gjøre ulik; **disuguale** ulik, ujevn; **disugualità** f ulikhet, ujevnhet.

disumano umenneskelig; **disumare** grave opp; **disu-midire** (-isco) torke.

disungere sj. ta fett av; **disunibile** som kan splittes, skilles; **disunione** f atskillelse; uenighet; **disunire** (-isco) atskille; skille, splitte (og fig.); **disunità** f sj. splittethet; **disunito** splittet, oppstykket; uenig; **disunto** se: *disungere*.

disuria f med. besværlig vannlatning.

disusanza f = *disuso*; **disusare** slutte å bruke, gå

av bruk; **disuso** *m* det å gå av bruk; usedvanlighet; *andare, cadere in* ~ gå av bruk, bli foreldet. **disutilaccio** *m* døgenikt; **disutile** unyttig, skadelig; **disutilità** *f* unyttighet.

disvantaggio *se: svantaggio*; **disvelare** *se: svelare*; **disvellere** *se: svellere*; **disvezzare** *se: svezzare*; **disviare** *se: sviare*; **disvio** *m* avsporing; feilekspeksjon (*post*).

disvolere (*-voglio*) ikke ville mer; skifte vilje; *vuole e disvuole* han vet ikke hva han vil; han vil snart det ene snart det andre.

ditale *m* fingerbøl; fingertut; **ditata** *f* knips; så meget en kan holde mellom to fingrer; merke etter fettete el. skittede finger; **diteggiare** (*è*) *mus.* forsyne med fingeretning; **diteggiatura** *f* fingeretning.

ditirambo *m* dityrambe.

dito *m* (*pl le dita, fig.: i diti*) finger; tå; fingerbredde; *un ~ di ... en smule ...; un ~ di vino* en slurk vin; *essere a un ~ da* være like ved å; *allungare un vestito due dita* forlenge en kjole to fingerbredder; *me la sono legata al ~* det har jeg skrevet meg bak øret, det skal jeg huske deg (ham, henne osv.); *si contano sulle dita* de kan telles på fingrene; *non ha la forza di alzare un ~* han har ikke krefter til å røre en finger; *aver le dita d'oro* være meget nevenyttig; *era un pranzo da leccarsi le dita* det var et lekkert måltid; *mostrare a ~* peke ut; *avere una cosa sulla punta delle dita* kunne noe på fingrene, til fingerspissene; *mettere il ~ sulla piaga* sette fingeren på såret, på det omme punkt; *toccare il cielo col ~* være i den syvende himmel, være henrykt.

ditola *f* stor fingersopp.

ditta *f* firma; **dittamo** *m bot.* diptam; **dittatore** *m* diktator; **dittatorio** diktatorisk; **dittatura** *f* diktatur; *la ~ del proletariato* proletariatets diktatur.

dittero *m* tovinget insekt; **dittico** *m* skrivetavle (*gl.*); maleri i to scener.

dittongare (*ò*) diftongere; **dittongo** *m* (*pl -ghi*) diftong, tvelyd; ~ *mobile* bevegelig diftong, dvs. *uo* og *ie* i f.eks. *giuoco-giocare, sede-sedere*.

diuresi *f* (kraftig) urinutskillelse; **diuretico** (*pl -ci*) urindrivende.

diurnista *m.* f ekstrakontorist (på daglønn); **diurno** daglig, dag-; *albergo ~* stort lokale med toaletter, bad, barber etc.; *ore diurne* dagtimer; ~ *m* tidebok, bønnebok (bare for dagen); **diurnità** *f* langvarighet; **diurno** langvarig.

diva *f* gudinne; *diva*, berømt sangerinne, stjerne. **divagamento** *m* atspredelse; omstreifing; svippærend; det å fjerne seg fra emnet, digresjon; **divagare** atsprede, streife om, fjerne seg (fra emnet); **divagazione** *f* = *divagamento*; **divallare** *sj.* gå, stige, falle ned; **divampare** flamme opp.

divano *m* divan; *il ~* den tyrkiske regjering; **divanolotto** *m* sovesofa; **divaricamento** *m* spredning; **divaricare** (*à*) sprede, utvide; **divaricatore** *m* (*f -trice*) spredder, utvider; **divario** *m* avvikelse.

divedere, *dare a* ~ påvise, vise, la forstå; **divellere** rykke opp (med rota); bryte (jord); **divolto** *se: divellere*; ~ *m* dyppløying, nydyrking, nydyrkingsland; **divenni** *se: divenire* (*-vengo*) bli, bli til; ~ *m* tilblivelse, forandring; **diventare** (*è*) bli (til); *come sei diventato!* hvor du har forandret deg! ~ *di mille colori* bli sprutrod.

diverbio *m* ordskifte, ordstrid; **divergente** avvikende, divergerende; **divergenza** *f* avvikelse, meningsforskjell, uoverensstemmelse, divergens; **divergere**

avvike, divergere; fjerne seg fra hverandre, fra emnet.

diversamente på forskjellig vis, på en annen måte; i motsatt fall; **diversificare** (*-si-*) være (gjøre) forskjellig; endre; **diversificazione** *f sj.* forskjellighet; endring; **diversione** *f* avledning, digresjon; *mil.* avledningsangrep; **diversità** *f* forskjell, uoverensstemmelse; **diversivo** avledende, avlednings-; ~ *m* avledning(skanal), avledningsmanøver; **diverso** forskjellig, ulik; *è ~ da ciò che credevo* han (den) er annerledes enn jeg tenkte; **diversi** atskil-

lige. **divertente** morsom, underholdende; **divertevole** *sj.* = *divertente*; **diverticolo** *m* sidevei, smug, veit; *fig.* utflukt, påskudd; **divertimento** *m* morskap, underholdning; *pl* forlystelser; *buon ~* 'god fornøyelse! *parco di divertimenti* forlystelsesetablissement; **divertire** (*è*) fornøye, underholde, more; *refl.* more seg; *divertirsi con le bambole* leke med dukker; *divertirsi a fare qualcosa* more seg med å gjøre noe.

divetta *f* (sang)stjerne; **divettare** (*è*) kappe toppen av; **divezzamento** *m* avvenning; **divezzare** (*è*) venne av; **divizzo** avvent.

diviato straks, direkte; **dividendo** *m* dividend; *merk.* dividende, utbytte; **dividere** dele, fordele, skille, dividere; *refl.* skilles; *dividersi fra varie cose* ha mange jern i ilden; *dividersi una cosa* dele noe mellom seg; **divieto** *m* forbud; ~ *di sosta!* parkering forbudt!

divinamente *adv.* guddommelig; **divinare** forutse, spå; **divinatore** *m* (*f -trice*) spåmann, sannsiger, seer, profet; **divinatorio** profetisk; *arte divinatoria* spådomskunst; *verga divinatoria* ønskekunst; **divinazione** *f* spådom, forutsigelse.

divincolamento *m* det å sno, vri seg; **divincolare** (*-vin-*) sno, vri; *refl.* sno seg, sprelle; **divincolio** *m* stadig snoing, vridning.

divinis, *sospendere a* ~ avsette (prest), dømme fra kjole og krage; **divinità** *f* guddom, guddommelighet; **divinizzare** forherlige, gjøre guddommelig; **divinizzazione** *f* guddommeliggjørelse, apoteose; **divino** guddommelig; *la divina Provvidenza* det guddommelige forsyn.

divisa *f* devise; valgspråk; våpenskjold; uniform; hårskille; *merk.* valuta, fremmed mynt; ~ *estera* valuta; *traffico divise* valutahandel; *ufficio divise* valutakontor; **divisamento** *m* forehavende, plan; **divisare** få idéen til, utpønse, bestemme seg for; *refl.* sette seg (noe) fore; **divisi** *se: dividere*; **divisibile** delelig; **divisibilità** *f* delelighet; **divisionale** divisjons-; *moneta ~* skillemynt; **divisionario** *m* divisjonsgeneral; **divisione** *f* deling, oppdeling; avdeling; uenighet; *mat., mil.* divisjon; ~ *amichevole*, ~ *privata* privat skifte; ~ *del lavoro* arbeidsdeling; **diviso** *se: dividere*; **divisore** deler; *mat.* divisor, nevner; *massimo comun ~* største felles mål; **divisorio** skillende, delende; (*muro*) ~ skillevegg.

divo *litt.* guddommelig, herlig; ~ *m* (*iron.*) mannlig stjerne; **divoramento** *m* (opp)slukning; **divorare** (*ò*) sluke, fortære; ~ *con gli occhi* sluke med øynene; ~ *la strada* (*fig.*) sluke kilometer; **divoratore** (*f -trice*) slukende, fortærende; ~ *m* sluker; ~ *di libri* boksluker.

divorziare (*ò*), ~ *da uno* skilles fra en; *refl.* la seg skille; skilles; **divorzio** *m* skilsmisse; **divoto** *se: devoto*; **dvozione** *f se: devozione*.

divulgamento *m* utbredelse, bekjentgjørelse; **divul-**

gare utbrede, gjøre kjent; *refl.* spre seg, bli kjent; **divulgativo** bekjentgjørende; **divulgatore** *m* (*f* -trice) bekjentgjører, spredde; ryktespredde; **divulgazione** *f* bekjentgjørelse, spredning; popularisering; *libro di ~ scientifica* populærvitenskapelig bok; **divulso** *se*: *divellere*; ~ *adj.* opprykket, løsrevet. **dizionario** *m* ordbok, leksikon; **dizione** *f* diksjon, foredrag. **do** (*uttal.*: *dò*) (*mus.*) *c*; ~ *hemolle* *cess*; ~ *diesis* *ciss*; *il ~ di petto* den høye *c*; **doario** *m* inntekt som er sikret enken etter mannens død, livore. **dobla** *f* gl. mynt; **doblétto** *m* bombasin; **doblone** *m* gl. mynt; dublon. **doccia** *f* vannledning, -renne; takrenne; dusj; *una ~ fredda* en kald dusj (*og fig.*); **docciare** (*ò*) dusje; lope, strømme; *refl.* ta styrt; **docciatura** *f* styrtbad; **doccione** *m* avlopsror. **docente** *m* dosent, lærer; *libero* ~ privat dosent; **docenza** *f* dosentur, undervisning; *avere, ottenere la libera* ~ være, bli privatsosent; **docile** lærenem, føyelig; **docilità** *f* lærevillighet, føyelighet. **dock** *m inv. mar.* dokk. **documentare** (*è*) bevise, dokumentere; **documentario** dokumentarisk, dokumentar-; ~ *m* dokumentarfilm; **documentarista** *m* en som lager dokumentarfilm; **documentazione** *f* bevis, dokumentasjon; **documento** *m* dokument, bevis. **dodecaèdro** *m* legeme med 12 flater, dodekaeder; **dodecafonico**, *musica dodecafonica* tolvtonemusikk; **dodecagono** *m* tolvkant; **dodecasillabo**, (*verso*) ~ tolvstavelsesvers; **dodicenne** tolvårig; **dodicésimo** tolvte; *in ~ (typ.)* i duodes; ~ *m* en 12-del; **dodici** tolv; *fare un ~* få en tolv (tipping). **doga** *f* tonnestav; frynse, bord; **dogado** *m* dogedomme; **dogale** doge-; **dogame** *m* mengde tonnester; **dogana** *f* toll, tollbod; **doganale** toll-; *barriera* ~ tollskranke; *guardia* ~ toller; tollpolitmann; *tariffa* ~ tolltariff; *visita* ~ tollkontroll; **doganiere** *m* toller; **dogare** (*ò*) sette staver; **dogarèssa** *f* doges hustru; **dogato** *m* dogedomme; **dòge** *m* doge. **dòglia** *f* smerte; *le doglie (del parto)* veene; **doglianza** *f* litt. beklagelse, klage; **dòglio** *m* tonne, fat, krukke; **doglioso** litt. forpint. **dògma** *m* dogme, læresetning; **dogmatica** *f* dogmatikk; **dogmatico** (*pl* -ci) dogmatisk; ~ *m* dogmatiker; **dògo** *m* (*pl* -ghi) stor jakthund. **dolce** sot, blid, blot, mild; kjær, elskelig; gramstemt; *acqua* ~ ferskvann; *il ~ far niente* dagdriverlivet; *vino* ~ sot vin; *piedi dolci* verkende foter; *farina* ~ kastanjemel; ~ *di sale* dum; *ferro* ~ blott jern; ~ *m* sothet, sødme; dessert; kake, sukkertoy; **dolcemèle** *m* gl. sl. blåseinstrument; **dolcetto** *m* sl. vin (Piemonte); **dolcèzza** *f* sothet, sødme, blidhet, blothet, mildhet; **dolciamaro** bittersot; **dolciaro**, (*industria*) dolciara sukkervareindustri; **dolciastro** sotaktig, søtlig; *fig.* sotlaten; **dolcichino** *m se*: *habbagigi*; **dolcificare** (-ci-) forsote; **dolcigno** søtlig; **dolcitudine** *f* poet. sødme; **dolciùme** *m* sote saker, slikkeri; sotsmak; *fig.* sotlatenhet; **dolciura** *f* sødme, mildhet; **dólco** (*pl* -chi) blid, mild (om været). **dolènte** smertefyllt, bedrovet; *essere ~ di* beklage at; *i dolenti* de sorgende; **dolère** (*dólgo*) smerte, gjøre ondt, bedrove; *mi dolgono i denti* jeg har tannpine; *mi duole di dover partire* jeg beklager å måtte reise; *mi duole di udire ciò* det gjør meg ondt å høre det; *la lingua batte dove il dente duole*

det hjertet er fullt av, loper munnen over med; *dolersi di qualcosa* beklage seg over noe; **dolicchiare** (-li-), **dolicciare** (-li-) være litt vondt, småverke; **doliccocefalia** *f* langskallethet; **dolicocéfalo** *m, adj.* langskalle(t). **dòlio** *m se*: *doglio*; **dòllaro** *m* dollar; *area del ~* dollarområde; **dòlman** *m inv. sl.* kappe; **dòlmen-(no)** *m arkeol.* minnesmerke; dysse. **dòlo** *m* svik, bedrag; (*jur.*) ~ *specifico* forsett; **dolomite** *f* (*min.*) dolomitt; **dolomitico** (*pl* -ci) dolomittisk; **dolorante** lidende; **doloranza** *f* litt. smerte; **dolorare** (-lò-) lide, føle smerte (*sj. refl.*); smerte; **dolóre** *m* smerte; *la Madonna dei sette dolori* den smertefylte mor (Maria); *dolori articolari* leddsmerter; ~ *di capo* hodepine; *i dolori del parto* fødselsveene; *letto di ~* smertens leie; **dolorifico** (*pl* -ci) smertende, smertelig; **doloroso** smertelig; *la Madre Dolorosa* den smertefylte mor (Maria); **doloso** svikaktig, svikefull, bedragerisk; *jur.* forsettlig; **fallimento** ~ svikaktig fallitt; **incendio** ~ brannstiftelse, ildspåsettelse; **omicidio** ~ forsettlig drap; **dòlsi**, **dóluto** *se*: *dolere*. **domabile** som kan temmes; **domanda** *f* spørsmål, forespørsel, etterspørsel; søknad; *l'offerta e la ~* tilbudet og etterspørselen; *far ~ a* søke på; ~ *in carta da bollo* (*el.*: *in carta bollata*) søknad på stemplet papir; *termine per la presentazione delle domande* søknadsfrist; *schema di ~* søknadsfor-skrift; **domandare** sporre, be, forlange; ~ *a uno* sporre en (til råds); ~ *qualcosa a uno* sporre, be en om noe; ~ *di uno* sporre etter en; ~ *perdono* be om forlatelse; ~ *la parola* be om ordet; *refl.* kalle seg, hete; sporre seg selv. **domani** i morgen; ~ *l'altro* i overmorgen; ~ *a otto* i morgen om åtte dager; ~ *sera* i morgen kveld; *dàgli oggi e dàgli* ~ i det lange løp; **domare** (*ò*) temme, dressere; *fig.* kue, betvinge; ~ *un incendio* slokke iden; **domatore** *m* (*f* -trice) (dyre)temmer, dressor; **domatrice** *f* tohjult vogn til innkjøring av hester; **domattina** i morgen tidlig; **domatura** *f* temming. **domeneddio** *m* Vårherre; **doménica** *f* søndag; ~ *in Albis* søndag etter påske; ~ *di passione* søndag for palmesøndag; ~ *delle Palme* palmesøndag; *la prima ~ dell'Avvento, di Quaresima* første søndag i advent, i faste; *essere battezzato in ~* være dum; **domenicale** søndags-; (jord)herrens; *giornale ~* søndagsavis; *l'orazione ~* fadervåret; **domenicano** dominikansk; ~ *m* dominikaner. **doméstica** *f* tjenestepike, hushjelp; **domesticare** (*è*) temme; **domesticazione** *f* tam, dyrket tilstand; **domestichezza** *f* fortrolighet; *sj.* tamhet; **doméstico** (*pl* -ci) huslig, hjemlig, hus-; dyrket; tam; *fig.* fortrolig; *animale ~* husdyr; *economia domestica* husholdning; *i domestici Lari* husgudene; *le mura le pareti domestiche* hjemmets fire vegger; *piante ornamentali domestiche* stueplanter; *prelato ~* prelat ved pavehoffet; *alla domestica* fortrolig, enkelt; ~ *m* tjener; *i domestici* tjenerskapet. **domiciliare** hus-; *perquisizione ~* husundersøkelse; ~ *v. (-ci-)* domisiliere (veksel); *refl.* bosette seg; slå seg til; **domiciliato**, *essere ~* være bosatt, bosittende; **domicilio** *m* bopel; (*jur.*) ~ *civile* bopel; ~ *eletto* advokatkontor, der alle som er interessert i en viss sak, må henvende seg; ~ *politico* det sted hvor en har stemmerett; ~ *coatto* forvisnings(sted); **violazione di ~** innbrudd, forbrytelse i annen manns hus; ~ *stabile* fast bopel; *consegna a ~* levering til bopel.

dominabile som kan beherskes; **dominante** dominerende, fremtredende; ~ *f mus.* dominant; ledende by (srl. Venezia); **dominare** (ò) (be)herske; *refl.* beherske seg; **dominatore** *m (f -trice)* hersker; **dominazione** *f* herredomme, (over)makt, velde; **domineddio** *m* Vårherre; **dòmine** (dòmino)! Herre; **dominiale** herrens, eierens; **dominio** *m* herredomme; eiendom; domène, område; ~ *pubblico* fellesgods, offentlig eie; *cosa di pubblico* ~ noe alle vet; ~ *di se stesso* selvbeherskelse.

dòmino *m* domino (drakt og spill); *giocare, fare al* ~ spille domino; *far* ~ vinne (i domino); **dominò** *m* domino (spillet).

dòmma *m* dogme, læresetning; *se* ellers; **dogma**; **dommatismo** *m* dogmatisme; **dommatista** *m* dogmatiker; **dommatizzare** dogmatisere; være dogmatisk; **dòmo** tam, temmet; ~ *m se: duomo*.

dòn don (tittel for geistlige og adelige); *don Giovanni* Don Juan; *è un dongiovanni* han er en skjortejeger.

donante *m* giver, donator; **donare** (ò) gi, skjenke; **donario** *m hist.* gaveskatt (i tempel); votivgave; **donatario** *m* gavemottaker, donatar; **donativo** *m* større gave; **donatore** *m (f -trice)* giver; ~ *di sangue* blodgiver; **donazione** *f* donasjon, gave.

dònde (d'onde) hvorfra; *n'hai ben* ~ det har du god grunn til; **dòndola** *f* gyngestol; **dondolamento** *m* gynging; **dondolare** (dòn-) gyng, svinge, dingle; ~ *la testa* svinge med hodet; *refl.* bevege seg hit og dit; *fig.* fordrive tiden med ingen ting; **dondolio** *m* stadig, langvarig gynging; **dòndolo** *m* noe som dingle, gynger; gyng; *cavallo a* ~ gynghest; *poltrona (sedia) a* ~ gyngestol; *stare a* ~ fordrive tiden, drive dank; **dondolona** *f* gyngestol; **dondolone** *m (f -ona)* dagdriver; dovenpels; **dondoloni** *adv.* dinglede; **dondoneggiare** (è) kime (don don ding dang).

dònna *f* kvinne, frue, tjenestepike, dame (også i kort); (i sjakk) dronning; *Nostra* ~ Vår frue (Maria); *prima* ~ primadonna; ~ *di servizio* tjenestepike, hushjelp; ~ *a mezzo servizio* daghjelp; ~ *di malavita*, ~ *da marciapiede*, ~ *pubblica*, ~ *da strada* gatetos, prostituert; ~ *di casa* huslig kvinne; **donnàccera** *f neds.* kjerring, kvinnfolk; **donnaccia** *f* fruentimmer; ludder, frekk tos; **donnaiuolo** *m* skjortejeger; **donnesco** (pl -chi) kvinnelig, kvinneaktig, kvinne-; **donnicciuola** *f (fig.)* gås, sladrekjerring; **donnina**, **donnino** *m* (klok el. sot) liten kvinne; *donnino* mann som steller huset; **dònno** *m gl.* herre(mann); **dònnola** *f* royskatt; **donnone** *m* matrone.

dòno *m* gave (og fig.); *in* ~ til givendes; **dònora** *f pl gl.* brudeutstyr, -gaver.

donzella *f* jomfru, frøken; **donzello** *m* pasje, sven; rådhustjener (i enkelte byer).

dòpo etter; siden, senere; ~ *che* siden, etter at; ~ *domani* i overmorgen; *il* ~ *pranzo* ettermiddagen; *un'ora* ~ en time senere; *il giorno* ~ dagen etter; ~ *di te* etter deg; ~ *tutto* når alt kommer til alt; **dopoborsa** *f* merk, etterbørs; **dopoché** etter at, siden; **dopodomani** i overmorgen; **dopoguerra** *m* etterkrigstid; **dopolavoro** *m* (fascistisk) fritidsorganisasjon (for arbeidere og funksjonærer; navnet er fremdeles populært, men det offisielle navn er: ENAL); **dopopranzo** *m* ettermiddag; **doposcuola** *f* institusjon for lekselesing, fritidssysler etc. etter skoletid.

dòppia *f* legg, innsyng, søm, oppslag; dublon (gl. mynt); (sport) double; ~ *mista* mixed double; ~

signore damedouble; ~ *uomini* herredouble; **doppiaggio** *m* inntaling av filmtekst på et annet språk; **doppiamento** *m* det å trekke over med edlere metall; galvanisering; **doppiare** (ò) fordoble; tale inn en annen tekst til en film; *mar.* runde, seile rundt; **doppiato** *m* film som har fått inntalt tekst på et annet språk; **doppiatore** *m (f -trice)* filmskuespiller(inne) som taler inn teksten til oversatt film; **doppiatura** *f* fordobling.

doppieggiare (è) være tvetydig; **doppieggiatura** *f (typ.)* dobbelttrykk av ord; **doppiere** *m* toarmet lysestake; **doppietta** *f* toløpet gevær; **doppièzza** *f* det å være dobbel; dobbelttilværelse; tvetydighet, lureri.

doppino *m mar.* tauløkke; **dòppio** dobbel; tvetydig, falsk; ~ *giuoco* dobbeltspill; ~ *petto* toradet jakke; *vederci* ~ se dobbelt; *partita doppia* dobbel bokføring; ~ *m* det dobbelte; *a cento doppi* hundrefold; *al* ~ dobbelt, to ganger så mye; *il* ~ *dei morti* døds klokken, likklokken; *sonare a* ~ kime; **doppione** *m* dublett.

dorare (ò) forgylle; ~ *la pillola (fig.)* forsøte en pille; **dorato** forgylt, gyllen; dyppet i deig og stekt i olje; **doratore** *m (f -trice)* forgyller; **doratura** *f* forgylling; **dorè** gullgul, sitrongul; **dòrico** (pl -ci) dorisk; **dorifora** *f zool.* koloradobille; **doriforo** *m* lansebærer.

dormente *se: dormiente*; **dormentorio** *m* sovesal; *fig.* noe sovndyssende; **dòrmi**, *fare il* ~ spille dum; **dormicchiare** (-mi-) slumre, blunde; **dormiente** sovende; ~ *m* (sju)sover; *i sette dormienti* de hellige sju sovere; **dormiglione** *m (f -ona)* sjusover; **dormiglioso** *sj.* søvrig, sovndyssende; **dormire** (ò) sove; *va a* ~! (F) gå hjem og legg deg! gå hjem og vogg! ~ *della grossa* sove dypt; ~ *fra due guanciali* sove trygt; *dormirci sopra* sove på det; ~ *come un ghio*, *come un tasso* sove som et murmeldyr; ~ *m* søvn; *dare il* ~ *a uno* gi en seng å sove i; **dormita** *f* søvn, dvale; **dormitina** *f* blund; **dormitorio** *m* sovesal; ~ *popolare* herberge for hjemløse; **dormitura** *f* søvn, dvale; **dormivèglia** *m inv.* døs, halvsøvn.

dorsale rygg-; *spina* ~ ryggrad; **dorsista** *m, f* ryggsvømmer; **dòrso** *m* rygg; *piegare il* ~ (fig.) krumme ryggen; *il* ~ *del naso* neseryggen.

dosaggio *m* avveining av doser; *mar.* ut- og inntak av vann (i ubåt); **dosamento** *m*, **dosatura** *f* avveining av doser, dosering; **dosare** (ò) avveie, lage doser; **dosatore** *m (f -trice)* som lager, gir doser; **dòse** *f* dosis, dose; *in buona* ~ i rikelig mengde; *rinclar la* ~ (fig.) gi en omgang til.

dossale *m* alterklede; bokrygg; **dossière** *m* hodegjerde; **dòsso** *m* rygg; *adattarsi (essere tagliato) al* ~ *di uno* stå godt til en, kle en godt; *levarsi uno di (da)* ~ skaffe seg en fra halsen; *togliere il peso di* ~ *a uno* ta en bekymring fra en; **dossologia** *f rl.* forherligelse.

dotale som hører til medgiften, medgifts-; **dotalizio** *m jur.* pengegave til enke; **dotare** (ò) gi medgift; utstyre, forsyne, begunstige; **dotatore** *m (f -trice)* som gir medgift, utstyrrer; **dotazione** *f* utstyr, gave, dotasjon; ~ *della Corona* lønn til statsoverhodet; **dòte** *f* medgift, gave (og fig.), talent; statsstøtte, -tilskudd; *sposar la* ~ bli godt (rikt) gift.

dòtto lærd (mann); *armi dotte* artilleri og ingeniørtropper; **dòtto** *m med.* kanal; **dottora** *f* kvinne med embetseksamen; *fig.* kvinne som spiller klok; **dottoraggine** *f neds.* lærddhet; **dottorale** doktor-; *grado, laurea* ~ doktorgrad, embetseksamen;

tono ~ doserende tone; **dottorame** *m* neds. flokk lærde; **dottorando** *m* doktorand; **dottorare** *se*: **addottorare**; **dottorato** *m* doktorgrad, -tittel, -kreasjon; **dottore** *m* (*f* -ora, -oressa) doktor (*in* i), person med embetseksamen; *Cristo fra i dottori* Jesus blant de skriftlærde; *i dottori della Chiesa* kirkelærerne; ~ *dei miei stivali* (iron.) du som er så klok; ~ *in legge* cand. jur.; ~ *in lettere* cand. philol.; ~ *in scienze naturali* cand. real.; ~ *in medicina e chirurgia* cand. med.; ~ *in ingegneria* sivilingeniør; **dottoreggiare** (*è*) være doserende; **dottorésco** (*pl* -chi) doktoraktig, doserende; **dottoréssa** *f* kvinne med embetseksamen; kvinne som spiller klok; **dottoróne** *m* (*f* -ona) person som spiller klok; **dottorévole** (*spøk.*) doktoraktig, lærd; **dottoricchio** *m*, **dottorucolo** *m* dårlig doktor, kvakksalver, halvstudert.

dottrina *f* doktrine, lære, læresetning; lærdom; katekismus; *mandare uno alla* ~ gi en den første religionsopplæring; **dottrinale** teoretisk; belærende; **dottrinario** *m* doktrinær; **dottrineggiare** (*è*) være belærende, doktrinær; **dottrinésco** (*pl* -chi) doktrinær.

dovario *m* *se*: **doario**; **dóve** hvor; ~ *che sia* hvor som helst; *di, da* ~ hvorfra; *in (per) ogni* ~ overalt; **doventare** *se*: **diventare**.

dovère (*dévo, débbo*) skulle, måtte, skylde, burde; *ti devo mille lire* jeg skylder deg 1000 lire; *come si deve* som seg bør og bør; ~ *m* plikt; oppgave; gjeld; *a* ~ som seg bør og bør; *chi di* ~ rette vedkommende; *studia più del* ~ han studerer mer enn nødvendig; *far stare, tenere, mettere a* ~ holde i en tomme, få en til å gjøre sin plikt; *doveri* hilsen, oppvarming; **doveroso** skyldig, tilbørlig; **dovizia** *f* rikdom, overflod; *a* ~ i mengde; **dovizioso** rik, rikelig; **dovunque** hvor enn, overalt hvor; **dovutamente** (på) behørig (vis); **dovuto** skyldig, pliktig, behørig; som skal til, som trengs.

dozzina *f* dusin; *a dozzine* i dusinvis; *di, da* ~ ordinær; tarvelig; *roba da* ~ dusinvare; *stare a* ~ bo i pensjon (m. månedsbetaling); *prendere, tenere a* ~ ta, holde i pensjon; **dozzinale** alminnelig, tarvelig; **dozzinante** *m, f* pensjonær.

draconiàno streng, hard, drakonisk.

draga *f* hundrage; muddermaskin; **dragaggio** mudring; minesveiping; **dragamine** *m* inv. minesveiper; **dragare** mudre opp; sveipe (miner); **draghi-nassa** *f* stor sabel (*spøk.*); **draglia** *f* mar. wire; **drago** *m* (*pl* -ghi) drage; ~ *volante* drage (leketoy); (*pallone*) ~ standballong, fast ballong; **dragomanno** *m* dragoman, tolk; **dragóna** *f* kårdekvest; **dragóne** *m* drage; mil. dragon; ~ *infernale* demon; **dragonéssa** *f* hundrage (og fig.).

draia *f* fredskap til bunnfiske.

drama *etc. se*: **dramma** 1. *m* drama; ~ *d'amore* elskovsdrama; ~ *pastorale* hyrdespill; **dramma** 2. *f* drakme; åttendedels unse; lite grann; *a ~ a* ~ litt etter litt; **drammatica** *f* dramatik; **drammatico** (*pl* -ci) dramatisk; *scrittore* ~ dramatiker; **drammatizzare** dramatisere; **drammaturgia** *f* dramatik; **drammaturgo** *m* (*pl* -ghi) dramatiker.

drappare (*maler*) drapere; kle på; **drappeggiamento** *m* drapering; **drappeggiare** (*è*) drapere; **drappeggio** *m* draperi; **drappella** *f* krok til å henge fane på; liten fane; **drappellare** gå i små avdelinger; **drappello** *m* liten avdeling; **drappellonare** (*ò*) pryde med forheng, draperier; **drappellone** *m* draperi, forheng; **drapperia** *f* silkevarer; silkeva-

refabrikk, -lager; **drappo** *m* silkestoff, tøy, klede ~ *d'Inghilterra* sår-, heftplaster.

drástico (*pl* -ci) drastisk; *med.* sterkt avførende. **drenaggio** *m* drenering; **drenare** (*è*) drenere; **drénto** *se*: **dentro**.

driade *f* dryade; **dribblare** dribble.

dritta *f* høyre hånd, side; styrbord; *se*: **diritta**.

dritto *se*: **diritto**; **drittezza** *f* det å være rett(linjet).

drizza *f* heisetau (*bot.*); **drizzagno** *m* rett kanal som leder vannet utenom elvs buktning; **drizzare** *se*: (*addi*) **rizzare**; **drizzamento** *m* retting; *se* ellers **drizzare**.

droga *f* droge; krydderi; **drogare** (*ò*) krydre; g. berusende medikamenter; **drogheria** *f* drogeri, kolonialhandel; **drogherie** droger, krydder; **droghiere** *m* drogist, kolonialhandler.

dromedario *m* dromedar; **drómo** *m* retningsviser, landemerke, seilmerke; **dromómetro** *m* fartsmåler.

dromóne *m* sl. tremaster; **drozómetro** *m* doggmåler.

drudo *m* (*f* -a) gl. elsker; (*nå*) libertiner, uthaler.

druidico (*pl* -ci) druidisk; **druido** *m* (*f* -a, -essa) druid; **drungo** *m* hist. kavalerikorps.

drupa *f* steinfrukt; **drupáceo** steinfrukt-; *le drupacee* steinfruktplantene; **drupifero** steinfrukt bærende.

drusciare (*ù*) *sj.* kjæle for, kjærtegne.

duálberi *m* inv. tomaster; **duale** *m* gram. total dualis; **dualismo** *m* dualisme; motsetning; pers. nalunion; **dualista** *m, f* dualist; **dualistico** (*pl* -ci) dualistisk; **dualità** *f* *sj.* dobbelthet; dualisme.

dubát *m* inv. somalisk soldat (i den ital. hær).

dubbiézza *f* uvisshet; **dubbio** usikker, tvilsom; ~ *m* tvil, mistanke; *nel ~ astienti* er du i tvil, så l det være; *essere in ~* være i tvil; *folia del ~* tvilesyke; *mettere qualcosa in ~* dra noe i tvil; sette noe på spill; *senza ~* uten tvil; **dubbiosità** *f* tvilsomhet; det å være tvilende; **dubbioso** tvilende; tvilsom; **dubitabile** tvilsom; **dubitare** (*ù*) tvile; være i tvil; ~ *di* tvile om, på; mistenke; nøl med, ikke våge å; **dubitativo** tvilende; **dubitatore** *m* (*f* -trice) tviler; **dubitazione** *f* *sj.* tvil; **dubitós** *se*: **dubbioso**; **dublè** *m* doublé.

duca *m* (*pl* -chi) hertug; gl. fører; **ducale** hertug-; *il palazzo ~* dogepalasset; **ducato** *m* hertugdømme; dukat; **ducato** *m* gl. mynt; **duce** *m* foren. *il Duce* Mussolini.

ducenténne 200-årig; **ducento** *etc. se*: **duecento**.

duchéa *f* hertugdømme; **duchéso** (*pl* -chi) ned. hertug-; **duchéssa** *f* hertuginne; **duchessina** *f* hertugdatter; **duchino** *m* hertugsonn.

due to; *a ~ a* ~ to og to, to om gangen; ~ *par* et par ord; *un ~ pezzi* en todelt badedrakt; *il ~ di picche* spar to; *una delle ~* ett av to; *star fra ~* ~ være usikker(t); **duecentésimo** 200de; **ducentista** *m* kunstner fra 1200-tallet; **duecento** t. hundre; *il Duecento* det 13. århundre, 1200-tallet; **duellante** *m* duellant; **duellare** (*è*) duellere; **duellatore** *m* *sj.* duellant; **duellista** *m* ivrig duellant; **duello** *m* duell, tvekamp.

duemila to tusen; **duennale** = *biennale*; **dueponti** *m* inv. todekker (*mar.*); **duérno** *m* typ. trykksak på t. sider; **duétto** *m* duett; *spøk.* det at to skriker gråter etc.; det at begge terninger viser verdien to; **dugént- etc. se: **duecent-**; **duino** *m* terningkast hvor begge terninger viser to øyne; **dulcamara** *f* bot. slyngsotvier; ~ *m* sjarlatan; **dulcina** *f* sl. kjemisk sotsstoff; **dulcinèa** *f* *spøk.* kjæreste, elskede.**

dulcis in fundo (*fam.*) når enden er god, er allting godt; **dulia** *f* engle-, helgendyrkelse.

dum *f* egyptisk palme; **dum-dum**, **palla** ~, **pallo**

tola ~ dum-dum-kule; **dumeto** *m litt.* tornekratt; **dumo** *m* tornebusk; **dumoso** full av tornebusker.
duna *f* dyne, klitt; **dunque** altså.
duo *m mus.* duo, duett; **duodécimo** tolvte; **duodécuplo** tolvdobbel; **duodenale** vedr. tolvfingertarmen; **duodenario** bestående av tolv; **duodeno** *m* tolvfingertarm; **duolo** *m litt.* sorg, smerte; **duomo** *m* domkirke; *tekn.* damphatt (dampkjele).
dupla *f mus.* dobbelnote; **duplex** *m* paristelefon; **duplicare** (*ti*) fordoble, dublisere; **duplicato** *m* avskrift, kopi; **duplicatore** *m* duplikator; **duplicatura** *f* duplisering; **duplicazione** *f sj.* duplisering; **duplica** dobbel; *in* ~ *copia* i to eksemplarer; ~ (*puntata*) dobbeltveddemål; **duplicità** *f* dobbelthet; tvetungethet; **duplo** dobbelt.
dura *f sl.* hirse; **durabile** varig, holdbar; **durabilità** *f* varighet, holdbarhet; **duracino** fastsittende (om frukt som ikke vil slippe steinen); **durao** *m dial.* sukkertøyhandler; **duralluminio** *m* duraluminium; **duramadre** *f* den ytterste ryggmargs- og hjernehinne; **durame(n)** *m al* (ved); **durante** *se: durare*; **vita natural** ~ så lenge han (osv.) lever, i hans levetid, på livstid; ~ *la guerra* under krigen; ~ *tutta l'estate* hele sommeren igjennom; **durare** holde ut; vare; ~ *fatica* å ha vanskelig for å; *chi la dura la vince* utholdenheten seirer; **durastro** temmelig, ganske hard; **durata** *f* varighet; *cosa di* ~

langvarig affære; **duraturo** langvarig, holdbar; **duretto** noe hard; vanskelig, umedgjørlig; **durevole** (lang)varig, holdbar; **durevolèzza** *f* varighet, holdbarhet; **durezza** *f* hardhet; stahet; ~ *di cuore* hardhjertethet; ~ *di mente* tungnemhet; ~ *d'orecchi* tunghørthet; **duriccio** temmelig hard.

durlindana *f* spøk, sverd, sabel.

duro hard, fast, seig; streng, barsk; ~ *di bocca* vanskelig, strid (hest); ~ *di mente* tungnem; ~ *d'orecchio* tunghørt; som ikke vil høre; *un osso* ~ (*fig.*) en hard nøtt å knekke; *aver la testa dura* være sta; *tener* ~ ikke gi etter; *pietre dure* edle stener; *e lui* ~ og han svarer (svarte) ikke; ~ *a fare una cosa* vanskelig å få til å gjøre noe; *a muso* ~ rett fram, rett i fjeset; ~ *m* hardhet, vanskelighet; *qui sta il* ~ her ligger vansken; *fare il* ~ være sta, hard, grusom; *essere* ~ være hardt, utålelig; **durone** *m* hard hud, liktorn; erketosk, dumrian; ~ *adj.* tosket, meget dum.

durra *f sl.* hirse.

duttile strekkbar, elastisk (metall); *fig.* smidig; **duttilità** *f* strekkbarhet, elastisitet; smidighet; **dutto** *m* kanal (og med.); **duttore** *m (f -trice)* *sj.* en som leder, fører.

duumvirale tomanns-; **duumvirato** *m* tomannsstyre, duumvirat; **duumviro** *m* duumvir.

E

e, una ~ (*un* ~) (*bokstaven uttales: è*) *e.*
e og, også; *e ... e* både ... og; *è* = *ei, egli*.
ebanista *m* møbelsnekker; **ebanisteria** *f* møbelsnekking, -snekkerverksted; **ebanite** *f* ebonitt; **ebano** *m* ibenholt.
ebbè = **ebbène** nå, nå vel; hva så? **èbbi** *se: avere*.
ebbrezza *f litt.* beruselse, rus; **ebbro** beruset.
ebdomadario ukentlig; ~ *m* ukeblad.
ebetaggine *f sj.* sløvhhet, åndssvakhet; **èbete** dum, sløv; ~ *m* dumrian, idiot; **ebetismo** *m* sløvsinn, idioti; **ebetudine** *f* tåpelighet; idioti.
ebollizione *f* koking; *essere in* ~ koke (og *fig.*); *punto di* ~ kokepunkt.
eborario *m* en som arbeider i elfenben.
ebraicista *m* lærd i hebraisk; **ebraico** (*pl -ci*) hebraisk, jøde-; **ebraismo** *m* jødedom; hebraisme;
ebraista *m, f* hebreer; **ebraizzare** gjøre hebraisk; etterligne hebraiske skikker; **ebraia** *f* jødinne; **ebraeo** hebraisk, jøde-; ~ *m* jøde.
ebrietà *f* fyll, beruselse; **ebro** *se: ebbro*.
eburneo elfenbens- (og: *eburno*).
ecatombe *f* hekatombe; *fig.* blodbad.
ècce, ~ *homo!* se dette menneske!; *è, sembra un* ~ *homo* han er ille tilredt.
eccedente overskytende; overdreven; **eccedenza** *f* overskudd, overvekt; ~ *della popolazione* befolkningsoverskudd; **eccedere** overskride, overstige; være for meget; overdrive (*in qualcosa* noe); gå for vidt; ~ *nel bere* drikke for meget.
eccehomo *m* bilde av den tornekronte Kristus; *se* også: *ecce*.
eccellente fortreffelig, utmerket; **eccellentissimo** (*titel*) høyestærede; **eccellenza** *f* fortreffelighet; (*tittel*)

eksellense; *per* ~ fortrinnsvis; *par excellence*; **eccellere** utmerke seg; **eccelso** *se: eccellere*; høy, opphøyet; *l'Eccelso* Gud.

eccentricità *f* eksentrisitet; *fig.* egenhet; **eccentrico** (*pl -ci*) eksentrisk; *fig.* overspent; ~ *m* eksenterskive; *quartiere* ~ ytterkvarter.

eccepibile som kan innvendes; **eccepire** rette innvendinger; gjøre innsigelse.

eccessività *f* overdrivelse; **eccessivo** overdreven, umåtelig; overmåte stor; **eccesso** *m* overskudd; overmål; umåteholdenhet; utsvevelse, utskeielse; ytterlighet; *all'~*, *per* ~ til overmål; *dare in eccessi* bli rasende; *spingere all'~* drive for vidt, drive til ytterlighet; ~ *di difesa* voldshandling i selvforsvar.

eccetera og så videre.

eccetto unntatt, unntagen; ~ *che* (med *konj.*) unntatt, med mindre; **eccettuabile** som kan utelukkes; **eccettuare** (*-cèt-*) unnta, utelukke; **eccettativo** utelukkende; **eccezionale** usedvanlig; *legge* ~ unntagelseslov; **eccezionalmente** unntagelsesvis; **eccezione** *f* unntak, unntagelse; bebreidelse; innsigelse, avvinningspåstand; *ad* ~ *di* med unntak av; *per* ~ unntagelsesvis; *far* ~ *alla regola* gjøre unntak fra regelen; *l'~ conferma la regola* unntagelsen bekrefter regelen; *superiore a ogni* ~ uklanderlig.

ecchimosi *f* bloduttredning; **eccidio** *m* blodbad.

eccepiante *m (og adj.)* konstituent, fyllstoff ved fremstilling av medisin og kosmetika.

eccitabile pirrelig, hissig; **eccitabilità** *f* pirrelighet; hissighet; **eccitamento** *m* opphisselse; noe opphissende; **eccitante** opphissende; **eccitare** (*è*) opphis-

se, anspore; tirre, egge; vekke; få til å brette seg; *refl.* bli hissig; **eccitativo** opphissende; **eccitatore** *m* (*f* -trice) tilskynder, anstifter; *elektr.* utlader- (tang); **eccitazione** *f* opphisselse; utladning.

ecclesiaste *m* Salomos ordspråk; **ecclesiastico** (*pl* -ci) geistlig; *diritto, foro* ~ kirkerett, -domstol; *prendere l'abito* ~ bli prest; ~ *m* prest, geistlig; *l'Ecclesiastico* Jesus Syraks bok.

ecclissare, *etc.* *se*: *eclissare etc.*; **ecclittica** *se*: *eclittica*.

ecco her (der) er; se her (der); der kommer; værsgod! nettopp; *non ci vado*, ~! jeg går ikke dit, så mye du vet det! *io*, ~, *avrei fatto così* jeg ville egentlig ha gjort det slik; *ed* ~ *come* nemlig på denne måte; ~ *come gli scriverei* slik ville jeg altså skrive til ham; ~ *come stanno le cose* saken(e) forholder seg slik; ~ *che cosa ha detto* nå skal du høre hva han har sagt; ~ *fatto* det var det; ~ *perché* det er grunnen til at ...; *quand'* ~ *venne tuo fratello* da nettopp din bror kom; *eccogli il danaro* der har han pengene; *eccola* der er hun, der har vi henne; *eccomi* her kommer jeg, her har du meg.

eccome (*e come*) naturligvis! javisst!

echeggiare (-ché-) gi gjenlyd; **echeggio** *m* gjenlyd.

eclittico (*pl* -ci) eklektisk; ~ *m* eklektiker; **eclittismo**, **eclitticismo** *m* eklektisisme.

eclissare formørke, fordunkle; overstråle, overgå; *refl.* formørkes (*og fig.*); fordufte, stikke av; **eclissi** *f* formørkelse; ~ *lunare, solare* måneformørkelse, sol-; **eclittica** *f* ekliptikk.

écloga *f* hyrdedikt.

eco *m*, *litt.*: *f* (*pl* *gli echi*) ekko; gjenlyd; *far* ~ *a uno* snakke en etter munnen, herme; *sollevare molta* ~ vekke stor oppsikt; **ecometro** *m* ekkolodd.

economato *m* administrasjon, (økonomi)kontor.

economia *f* økonomi; sparsommelighet; *pl* sparepenger; ~ *domestica* husholdning; *fare* ~ spare; *l'~ d'un libro* en boks oppbygning; *misura di* ~ spareforhåndsregel; ~ *politica* sosialøkonomi; ~ *rurale* landhusholdning; *senso dell'~* økonomisk sans; *senza* ~ rundhåndet, uten måtehold; *per* ~ *di spazio* av plasshensyn; **economica** *f* økonomi; **economico** (*pl* -ci) økonomisk; husholdnings-; besparende; *cucina economica* sparekomfyr; **economista** *m*, *f* nasjonaløkonom; **economizzare** spare, økonomisere; **economo** sparsom; ~ *m* bestyrer, forvalter; økonom.

eculeo *m* trehest (torturinstrument).

ecumenicità *f* universalitet; **ecumenico** (*pl* -ci) økumenisk.

eczema *m* utslett, eksem.

ed (*foran vokal*) = *e* (og).

edace *litt.* grådig; *il tempo* ~ tidens tann.

eddomadario, *se*: *ebdomadario*.

edema *m* vannsvulst, ødem; **edematico** (*pl* -ci) som har *edema*; **edematoso** som kjennetegner, har *edema*.

eden *m inv.* eden; en edens hage (*fig.*)

èdera *f* eføy; *si abbarbica come l'~* hun henger (på sin far, forlovede etc.) som eføyen; **ederifero** eføykledd.

edicola *f* liten bygning; liten kirke, lite tempel; nisje; avisiosk; **edicolista** *m* kioskselger.

edificante oppbyggelig; **edificare** (-di-) bygge; *fig.* oppbygge; ~ *sulla rena (roccia)* bygge på sand (fjell); *refl.* bli oppbygget, ta lærdom; **edificativo** oppbyggende; **edificatore** *m* (*f* -trice) byggmester;

adj. som (opp)bygger; **edificatorio** *sj.* bygge-; *fig.* oppbyggelig; **edificazione** *f* bygning; oppbyggelse; **edificio** *m* (opp)bygning.

edile, *industria* ~ bygningsindustri; ~ *m* bygningsarbeider; *edil*; **edilità** *f* edilembete; kommunekontor for bygg og off. arbeider; **edilizia** *f* bygging, bygningsvesen; **edilizio** bygnings-; *attività edilizia* byggevirkosomhet.

edito utgitt; **editore** *m* (*f* -trice) forlegger, utgiver; *casa editrice* forlag; ~ *di giornale* bladutgiver; *libraio* ~ forlagsbokhandler; *libreria editrice* forlagsbokhandel; **editoria** *f* forlagsvesen; **editoriale** forlags-; redaksjonell; *casa* ~ forlag; ~ *m* leder (i avis); **editto** *m* kunngjøring; **edizione** *f* utgave, opplag; ~ *in folio* folioutgave; ~ *comune, di lusso* vanlig, luksus-utgave; ~ *scolastica, popolare* skole-, folkeutgave.

edotto *sj.* underrettet; *rendere* ~ underrette.

edredone *m* ærfugl.

educamento *m* oppdragelse, utdanning; **educanda** *f* kvinnelig kostskole-, klosteskole-elev; **educando** *m* pikekostskole; kostskoletid; **educando** *m* kostskole-elev; **educare** (*è*) oppdra, utdanne, trene; **educativo** oppdragende; *metodo* ~ oppdragelsesmetode; **educato**, (*ben*) ~ veloppdragen; **educatore** *m* (*f* -trice) oppdrager; **educatorio** *m* oppdragelsesanstalt; **educazione** *f* oppdragelse; (ut)dannelse, undervisning; ~ *fisica* kroppsoving; idrett, gymnastikk.

edulcorare (*ù*) *sj.* sukre, søte.

edule *bot.* spiselig.

èffe *f* bokstaven: *f*.

ef(f)emèride *f* dagkalender; tidsskrift; **effemeroteca** *f* tidsskriftssamling.

efem(m)inamento *m* det å bli, gjøre kvinne-, bløtaktig; **effem(m)inare** (-fè-) gjøre bløt-, kvinneaktig, svekke; *refl.* svekkes; **effem(m)inatezza** *f* kvinneaktighet, bløktighet; **effem(m)inato** kvinne-, bløtaktig; svak.

efferatezza *f* grusomhet; **efferato** grusom.

efferente *med.* utførende, utførsels-.

effervescente (opp)brusende; *polvere* ~ bruspulver; **effervescenza** *f* brusing, gjæring.

effettivamente i virkeligheten, faktisk; **effettivo** effektiv, virkelig, håndgripelig; *membro* ~ aktivt medlem; ~ *mil.* virkelig styrke; ~ *di guerra* krigsstyrke; *fig.* summen, det hele.

effetto *m* virkning, effekt; *merk.* veksle, verdipapir, betalingsordre, effekt; **effetti** effekter, klesplagg, møbler; *all'~* med det formål; *valido ad ogni* ~ *civile* med full borgerlig gyldighet; *fare* ~ virke, gjøre inntrykk; *far l'~ di* ... gi inntrykk av at ...; *legge con* ~ *retroattivo* lov med tilbakevirkende kraft; *in* ~ i virkeligheten; *mandare ad* ~ utføre; *per* ~ *di* som følge av, ifølge, i kraft av; **effetti personali** personlig utstyr.

effettore *m* (*f* -trice) som utfører; **effettuabile** som kan utføres; **effettualità** det å kunne virkeliggjøre; **effettuale** *sj.* virkelig, effektiv; **effettuare** (-fèt-) utføre, effektivt, foreta; ~ *refl.* bli, skj; **effettuazione** *f* utførelse.

efficace virksom, virkningsfull, effektiv; **efficacia** *f* virkning(sfullhet); **efficiente** virkende, effektiv, slagkraftig; **efficienza** *f* *sj.* effektivitet, slagkraft.

effigiare (-fi-) avbilde; ~ *in marmo* fremstille i marmor; **effigie**, **effigie** *f* bilde; *spøk.* foto; *bruciare in* ~ brenne bildet av en dømt.

effimera *f* døgnflue; *med.* kortvarig feber; **effimero** som varer en dag; flyktig, forgjengelig.

efflorescente oppblomstrende; forvitrende, som legger seg på overflaten; **efflorescenza** *f* oppblomstring; *kjem.* avleiring, utsondring; *med.* utslett.

efflusso *m* utflytning; *med.* utflod.

efflùvio *m* utdunsting; utladning.

effondere (*ò*) utgyte; *effondersi in complimenti* utøse seg i komplimenter.

effrazione *f* innbrudd.

effrenato *sj.* tøylesløs; **effumazione** *f* *sj.* utdunsting; *mil.* røyk(signal).

effusi, effuso *se: effondere; effusione* *f* utgytelse; utdunsting; *fig.* inderlighet; *con ~ (di cuore)* overstrømmende; *~ di sangue* blodsutgytelse.

egemonia *f* overherredømme; **egemonico** (*pl -ci*) maktpolitisk.

Egeria *f* en nymfe; *fig.* rådgiver(ske).

ègida *f* egide, skjold; *fig.* beskyttelse, vern.

egittologo *m* (*pl -gi*) egyptolog; **egiziano** egyptisk; *~ m* egypter; **egiziaco** (*pl -ci*) fra Egypt; *~ m* en salve; *giorni egiziaci* ulykkelige dager; **egizio** gammelegyptisk.

egli han, den, det; **ègino** *gl.* de.

ègloga *f* hyrdedikt.

egocentrico (*pl -ci*) egosentrisk; **egoismo** *m* egoisme; **egoista** *m* egoist; **egoistico** (*pl -ci*) egoistisk; **egotismo** *m* selvtilbedelse, egoisme; *litt.* selvanalyse.

egrégio utmerket; *~ signore* ærede herre.

egrésso *m* *sj.* utgang; **egrétta** *f* sl. hegre; hegredusk (på hatt); *egrett; ègro* poet. syk.

eguagliamento *m* likestilling; **eguaglianza** *f* likhet, jevnhet; ensartethet; **eguagliare** gjøre lik, stille likt; komme på siden av; **eguale** lik, jevn; *non avere l'~* være enestående; *senza ~* uten like, makeløs, enestående; *se også: uguale etc.*; **egualità** *f* likhet; **egualizzare** jevne, gjøre lik; **egualmente** like ens, på samme vis.

eia, eia alalà det fascistiske kamprop.

eiaculazione *f* utsprøytning, uttømming, ejakulasjon; **eiaculatore, condotti eiaculatori** uttømningskanaler; **eietóre** *m* ejektor; **eiulare** *gl.* gråte, stønne, klage; **eiulazione** *f* *gl.* klage, gråt.

elaborare (*à*) utarbeide, bearbeide; *mus.* arrangere; **elaboratezza** *f* *sj.* omhyggelig utførelse, utsøkt, forfinethet; **elaborato** *m* skriv, rapport, innstilling, oppgave; **elaborazione** *f* utarbeidelse.

elargire (*-isco*) spandere, være raus; **elargizione** *f* gavmildhet; *pl* milde gaver.

elasticità *f* elastitet; *fig.* spenstighet, smidighet; *~ di azione* handlefrihet; **elástico** (*pl -ci*) elastisk; smidig; *calza elastica* gummistrømpe; *suola elastica* gummisåle; *~ m* strikk, strømpebånd.

elatério *m* sl. bille; frø-, sporeslynge (på planter).

élce *f* steineik, rødeik; **elceto** *m* eikeskog.

elefante *m* elefant; *~ di mare* sjøelefant; *far d'una mosca un ~* gjøre en mygg til en elefant; **elefantésco** (*pl -chi*) elefant-; elefantaktig; **elefantessa** *f* hunelefant; **elefantiasi** *f* elefantsyke; *fig.* overutvikling; **elefantino** *sj.* elefant-; *~ m* liten elefant.

elegante elegant, utsøkt (*også adv.*); **elegantone** meget elegant; *~ m* meget elegant herre, sprade; **eleganza** *f* eleganse, fornemhet.

eleggere velge, utvelge, foretrekke; *~ uno (a) capo* velge en til fører; *~ il proprio domicilio (jur.)* velge verneting; **eleggibile** valgbar; **eleggibilità** *f* valgbarhet.

elegia *f* elegi, klagesang; **elegiaco** (*pl -ci*) elegisk; **elegiografo** *m* elegisk dikter.

elementare elementær, grunn-, begynnelses-; *le cinque classi elementari* grunnskolen; *esame di licenza ~* grunnskoleeksamen; *le elementari (fam.)* grunnskolen; **maestro** *~* folkeskolelærer; *scuola ~* grunnskole, underskole, folkeskole.

elemento *m* element, bestanddel, enhet; **elementi** (*pl*) begynnelsesgrunner, grunnlag; *essere nel proprio ~* være i sitt rette element; *è un ~ molto attivo* han er et meget aktivt element (= aktiv person); *~ operante (tekn.)* arbeidsorgan; *termosifone con sei elementi* radiator med seks elementer.

elemosina *f* almissee; *far l'~* gi almissee; **elemosinare** (*ò*) tigge almissee; **elemosiniere** *m* almisseeutdeler; legasjonsprest, feltprest; *signora elemosiniera* dame som gir mange almisser.

elencare (*-lèn-*) regne opp; lage liste, katalog over; **elenco** *m* (*pl -chi*) liste, fortegnelse, register; *~ dei concorrenti (dei partecipanti; degli iscritti)* deltakerliste (*sport*); *~ degli ammessi, dei promossi* liste over opptatte (til prøve, eksamen), over oppflyttede (forfremmede); *~ dei vincitori* vinnerliste; *~ in ordine alfabetico* alfabetisk liste, katalog; *~ telefonico* telefonkatalog.

elèssi *se: eleggere; eletta* *f* *litt.* utvalg, elite; **elettézza** *f* *sj.* utsøkt, eleganse; **elettivo** valgt, valg-; *affinità elettiva* gjensidig tiltrekning, sympati; *monarchia elettiva* valgkongedømme; **elètto** *se: eleggere; ~ adj.* utvalgt, utsøkt; **elettorale** valg-; kurfyrstelig, kur-; *campagna ~* valgkampanje; *collegio ~* valgkrets; *corpo ~* velgermasse, valgkomité; *discorso ~* valgtale; *lista ~* valgliste; *propaganda ~* valgpropaganda; *scheda ~* stemmeseddel; *seggio ~* valgstyre; **elettorato** *m* valget; kurfyrstedømme; velgermasse; *~ attivo* valget; *~ passivo* valgbarhet; **elettóre** *m* (*f -trice*) velger; kurfyrste.

elettricismo *m* elektrisitet; **elettricista** *m* elektriker; **elettricità** *f* elektrisitet; *fig.* energi, livfullhet; **elétrico** (*pl -ci*) elektrisk; *~ m* elektrisitet; **elettrificare** (*-tri-*) elektrifisere; **elettrificazione** *f* elektrifisering; **elettrizzante** (*fig.*) spennende; **elettrizzare** elektrisere; *refl. fig.* bli oppflammet, begeistret; **elettrizzatore** *m* elektriskmaskin; **elettrizzazione** *f* elektrisering.

elèttro *m* rav; elektrum; **elettrocalamita** *f* elektromagnet; *~ di frenatura* bremsemagnet; **elettrochimica** *f* elektrokjemi; **elettrochimico** (*pl -ci*) elektrokjemisk; **elettrocromia** *f* elektrisk farging av metall; **elettrocuzione** *f* henrettelse ved elektrisitet; **elettrodinamica** *f* elektrodynamikk; **elèttrodo** *m* elektrode; **elettrodoméstico** *m* (*pl -ci*) husholdningsmaskin.

elettóforo *m* elektrofor; **elettógeno** *m* apparat som lager elektrisitet; **elettólisi** *f* elektrolyse; **elettrolitico** (*pl -ci*) elektrolytisk; **elettrolito** *m* elektrolytt; **elettrologia** *f* elektrisitetslære.

elettromagnète *m* elektromagnet; **elettromagnético** (*pl -ci*) elektromagnetisk; **elettromagnetismo** *m* elektromagnetisme; **elettrometallurgia** *f* elektrometallurgi; **elettrometro** *m* elektrometer, elektrisitetmåler; **elettromobile** *m* elektromobil; **elettromotóre** *m*, **elettromotrice** *f* elektromotor.

elettóne *m* elektron; **elettónico** (*pl -ci*) elektron-; *tubo ~* elektronrør; **elettroscopia** *f* elektroskopi; **elettroscópio** *m* elektroskop; **elettrotécnica** *f* elektroteknikk; **elettrotécnico** (*pl -ci*) elektroteknisk; *~ m* elektrotekniker, elektriker; **elettroterapia** *f* elek-

troterapi; **elettrotipia** *f* elektrotipi; **elettrotipo** *m* klisjé; **elettrotreno** *m* elektrisk tog, lyntog.
elettuario *m* *hist.* medisin, eleksir.
elevamento *m* opphøyelse; **elevare** (*èl-*, *elè-*) opphøye, heve, oppløfte; ~ *alle più alte cariche* opphøye til de høyeste embeter, verv; ~ *al quadrato (alla seconda potenza)* opphøye i 2. potens; ~ *a cubo* opphøye i 3. potens; ~ *un dubbio* reise tvil; **elevatezza** *f* opphøyethet; **elevato** høy, opphøyet; **elevatore** *m*, *adj.* (en) som løfter; elevator, heis; løftemuskel; ~ *a nastro* kontinuerlig elevator, båndheis; ~ *per automobili* bilheis; **elevatrice** *f* ladefjær (skyttevåpen); **elevazione** *f* løftelse, elevasjon; *astr.* høyde; *rl.* elevasjon (løftelse av hostier og kalk under messe); ~ *a potenza* opphøyelse i (2.) potens; *angolo di* ~ (*mil.*) elevasjonsvinkel.
elezione *f* valg; *elezioni amministrative* kommunevalg; ~ *in base al sistema proporzionale* forholdstallsvalg; *elezioni politiche* parlamentsvalg.
elfo *m* alv; **eliaco** (*pl -ci*) *astr.* som går opp og ned med sola; **elianto** *m* solsikke.
eliberazione *f* *jur.* løslatelse.
elica *f* *mat.* skrueelinje, spiral(linje); skrue, propell; *pala dell'* ~ skrueblad, propellvinge; *vapore ad* ~ propelldamper; **elice** *f* øremusling; **elicoideale** propellformet; **elicottero** *m* helikopter.
elicriso *m* gullblomstret plante.
elidere utstøte, fjerne, elidere; *refl.* odelegge, oppheve hverandre.
eligibile *etc.*: *eleggibile*.
eliminare (*-li-*) eliminere, fjerne, utelukke; **eliminatória** *f* sport uttakningskamp; **eliminatorio**, *corse eliminatorie* uttakningsløp; **eliminazione** *f* eliminasjon; fjernelse, utelukkelse; *med.* utskillelse.
elio *m* helium; **eliocentrico** (*pl -ci*) heliosentrisk; **eliocromia** *f* fargefotografering; **eliofobia** *f* *med.* lysskyhet; **eliòfobo** lyssky, heliofob; **eliografia** *f* studium av sola; heliografi; heliografering; **eliografo** *m* heliograf; **eliogramma** *m* heliogram, heliografmelding; **elioscopio** *m* solkikkert, helioskop; **eliotismo** *m* soltilbedelse; **elioterapia** *f* sollysbehandling; **elioterapico** sollys-; *colonia elioterapica* feriekoloni (for barn); **eliotipia** *f* lystrykk; fototipi; **eliotipico** (*pl -ci*) lystrykk-; **eliotropio** *m* heliotrop; **eliotropismo** *m* planters (dyrs) tilbøyelighet til å bøye seg mot sola; heliotropisme; **elipòrto** *m* landingsplass for helikopter.
elisi *se*: *elidere*; **eliso** *sj.* elysisk; **elisione** *f* utstøtning, elisjon; **elisi(e)** *m* *inv.* eliksir; **eliso** *se*: *elidere*; **eliso** *m* *sj.* Elysium (*og fig.*); **elisse** *se*: *ellisse*.
ella *litt.* hun; *Ella* (*litt.*, *merk.*) *De*; **ellèboro** *m* sl. plante; **ellènico** (*pl -ci*) hellensk; **ellenismo** *m* hellenisme; **ellenista** *m*, *f* hellenist; **ellenistico** (*pl -ci*) hellenistisk; **èllera** *f* (*F*) = *edera*.
ellisse *f* *mat.* ellipse; **ellissi** *f* *gram.* ellipse, underforståelse; **ellittico** (*pl -ci*) elliptisk.
elmato hjelmkledd; **elmétto** *m* (stål)hjelme; **elmintiasi** *f* ormesyke, mark i innvollene; **elminto** *m* innvollsorm; **élmo** *m* hjelm.
elocuzione *f* foredrag, uttrykksmåte; **elogiare** (*ò*) lovprise, rose; **elogiatore** *m* (*f -trice*) lovpriser; **elogio** *m* lovtale; ~ *funebre* gravtale; ~ *della virtù* lovtale over dyden; **elogista** *m* *sj.* forfatter av lovtaler; **eloquente** veltalende; *occhiata* ~ talende øyekast; **eloquenza** *f* veltalenhet; *fiume d'* ~ meget veltalende person; *fiumi d'* ~ megen veltalenhet; **elòquio** *m* uttrykksmåte, stil.

èlsa *f* parerplate (fektevåpen); *star con la mano sull'* ~ være parat, kampklar.
elucubrare (*-lù-*) utarbeide omhyggelig; **elucubrazione** *f* (*srl. iron.*) iherdig, omhyggelig arbeid.
eludere omgå, unngå; **elusi** *se*: *eludere*; **elusione** *f* omgåelse; **elusive** *sj.* omgående; **eluso** *se*: *eludere*.
elvético (*pl -ci*) helvetisk, sveitsisk.
elzeviriano *typ.* elzevirsk; **elzeviro** elzevirsk; ~ *m* elzevirskrift, elzevirtype; (*i avis*) litteratur-, kunst kronikk.
emaciamento *m* *sj.* avmagring; **emaciare** (*à*) utmagre; *refl.* avmagres, tape seg; **emaciazione** *f* *sj.* avmagring, utmagring; **emalopia** *f* rødsprengthet (i øynene); **emanare** strømme ut, gå ut fra, ha sitt utspring; offentliggjøre, kunngjøre; ~ *un ordine* utstede en ordre; ~ *luce* sende ut lys; **emanatismo** *m* emanasjonslære; **emanazione** *f* utstrømning, utdunstning; kunngjøring.
emancipare (*à*) gi fri, befri, frigjøre; *jur.* myndiggjøre; *refl.* frigjøre seg; **emancipato** frigjort, emancipert; **emancipatore** *m* (*f -trice*) frigjører; **emancipazione** *f* frigjøring; ~ *della donna* kvinneemansipasjon.
emarginare (*à*) notere, skrive i margin; *la persona emarginata* den i margin nevnte person, ovennevnte, pågjeldende; **emarginato** *m* dokument med randbemerkninger.
ematemesi *f* blodoppkast, blodspytt; **emático** (*pl -ci*) blod-; **ematite** *f* blodjernstein; **ematologia** *f* blodlære; **ematoma** *m* bloduttredelse; **ematuria** *f* blod i urinen; **emazia** *f* rødt blodlegeme.
embargo *m* beslagleggelse av skip; utførselsforbud (*sull'olio* på olje); *porre, istituire l'~ su ...* legge beslag på, nedlegge forbud mot
emblème *m* emblem, symbol; **emblemático** (*pl -ci*) symbolsk; **embolia** *f* blodpropp; **embolismo** *m* solår; **èmbolo** *m* stoff som forårsaker blodpropp.
embrice *m* flat teglstein, takstein; *cotto come un* ~ full som en alke; forelsket til opp over ørene; *scoprire un* ~ røpe en hemmelighet; **embriciata** *f* teglsteinstak; slag av teglstein.
embriogenia *f* fosterutvikling; **embriologia** *f* embryologi; fosterlære; **embrionale** foster-; *stato* ~ fosterstadium (*også fig.*); **embrione** *m* foster, kime; *fig.* kime, spire, idé.
emènda *f* *sj.* (for)bedring; det å gjøre godt igjen; **emendabile** som kan forbedres, utbedres; **emendamento** *m* forbedring, utbedring; *pol.* endringsforslag; ~ *d'una legge* lovendring; **emendare** (*-mèn-*) forbedre, beriktige, endre; **emendativo** forbedrende; **emendatore** *m* (*f -trice*) retter, forbedrer; **emendazione** *f* rettelser, forbedring, utbedring.
emeralopia *f* nattblindhet; **emeralopo** nattblind.
emergente, *anno* ~ utgangår, begynnelsesåret for en tidsregning; *danno* ~ (*jur.*) direkte, umiddelbart tap; *danno* ~, *lucro cessante* når skaden oppstår, minker inntekten; **emergenza** *f* uforutsett tilfelle, knipetak; frembrudd, det å dukke opp; *in caso di* ~ i nødstilfelle; *stato d'* ~ unntagelsestilstand; **emèrgere** dukke opp, bryte fram, rage opp, gjøre seg bemerket; **emèrito** uttjent, veltjent, avgått, emeritus; **emeroteca** *f* avis-, tidsskriftbibliotek; **emèrsi** *se*: *emergere*; **emersione** *f* oppdukking; *astr.* tilsynekomst; **emèrso** *se*: *emergere*.
emèssso *se*: *emettere*; **emético** (*pl -ci*) kvalmende; ~ *m* brekkmiddel; **emètttere** utgi, utstede, utstøte; uttale, fremsette; *fys.* utstråle; *merk.* utstede, sette i omlop, emettere.

emiciclo *m* halvkrets, halvsirkel; **emicrania** *f* migrene.
emigrante *m* emigrant, utvandrer; **emigrare** *emigrere*, utvandre; (*om fugl*) vandre; **emigrato** utvandret; ~ *m* (*pol.*) flyktning; **emigrazione** *f* utvandring.
eminente fremragende, høy, prominent; **eminentissimo** høyverdig (*tittel for kardinaler*); **eminenza** *f* det å rage frem, hevning i terrenget; *Sua Eminenza* Deres Eminense (*tittel for kardinaler*); ~ *grigia* grå eminense, hemmelig rådgiver.
emiopia *f* delvis blindhet; **emiplegia** *f* ensidig lammelse; **emiplègico** (*pl -ci*) som er lam på den ene siden; **emiro** *m* emir.
emisfèrico (*pl -ci*) hemisfærisk, halvkuleformet; **emisfèr(i)o** *m* hemisfære, halvkule; ~ *settentrionale, boreale, superiore* den nordlige halvkule; ~ *meridionale, australe, inferiore* den sørlige halvkule.
emişi *se*: *emettere*; **emissario** *m* (hemmelig) utsending; spion; avløp, utløp(skanal); **emissione** *f* utsendelse, utstedelse, emisjon; *banca, istituto d'~* seddelbank, emisjonsbank; **emissivo** utstrålende, utstrømmende.
emistichio *m* halvvers, hemistikk.
emittente utstedende, utsendende; *stazione ~* senderstasjon; *banca ~* emisjonsbank; ~ *m* utsteder; **emmetropia** *f* *med.* normal lysbrytning, normalt syn.
emofilia *f* blødersykdom; **emofilico** *m* (*pl -ci*) bløder; **emoglobina** *f* hemoglobin, blodets fargestoff; **emoinnesto** *m* blodoverføring; **emolişi** *f* hemolyse; **emolliente** bløtgjørende, mild.
emolumento *m* inntekt, lønn; *sj. bi-inntekt*.
emorragia *f* blødning; **emorroidale** hemorroidal; **emorroide** *f* hemorroide; **emoscopia** *f* blodprøve; **emostasi** *f* blodstansning; **emostatico** (*pl -ci*) som stanser, stiller blødning; ~ *m* blodstillende middel.
emotività *f* (overdreven) følsomhet; **emotivo** følsom; **emottişi** *f* blodspytting, hemoptyse; **emottòico** som spytter blod; **emozionante** spennende, rørende; **emozione** *f* bevegelse; spenning.
empiere fylle; proppe; *empiersi la bocca (fig.)* ta munnen full; **empietà** *f* gudløshet, ugudelighet; *fig.* ryggesløshet, ondskap, grusomhet, kjeltringstrek; **empièzza** *f* = *empietà*; **empimento** *m* fylling; **empio** ugudelig, gudløs, ryggesløs; **empire** (*empio*) fylle; overlesse; *refl.* fylle, proppe seg; *empirsi la bocca (fig.)* ta munnen full.
empireo *m* ildhimmel, empyreum; **empirico** (*pl -ci*) empirisk; erfaringsmessig; (*medico*) ~ naturlege, kvaksalver; **empirismo** *m* erfaringsfilosofi, empirisme; **èmpito** *m* litt. heftighet, voldsomhet; **empitura** *f* fylling.
emporètico (*pl -ci*), *carta emporètica* filterpapir; innpakkingspapir; **empório** *m* lager, stormagasin, stabelplass; *fig.* mengde; ~ (*commerciale*) handelsplass, -sentrum; *un ~ di erudizione* en høy-lærd mann.
emulare (*è*) kappes med; **emulatore** *m* (*f -trice*) rival, konkurrent; **emulazione** *f* kappelyst, kappelstrid, konkurranse, rivalisering; **emulo** *m* rival, konkurrent; **emulsionabile** som kan emulgeres; **emulsionare** (*ò*) emulgere; **emulsione** *f* emulsjon.
enarmonia *f* enharmoni; **enarmónico** (*pl -ci*) enharmonisk.
encaustica *f* enkaustikk, voksmaleri; **encaustico** (*pl*

-ci) enkaustisk; **encausto** *m* voksmaleri; *gl. sl.* rødt blekk.
encefàlico (*pl -ci*) som angår hjernemassen; **encefalite** *f* hjernebetennelse; **encefalo** *m* hjernemasse.
enciclica *f* encyklika, pavelig rundskriv.
enciplopedia *f* konversasjonsleksikon; encyklopedi; *è una ~ ambulante* han er et levende leksikon; **enciclopèdico** (*pl -ci*) encyklopedisk, lærd; **enciclopedia** *m* encyklopedist, medforfatter av et konversasjonsleksikon.
enclitica *f* enklitisk, etterhengt ord (partikkel); **enclitico** (*pl -ci*) enklitisk.
encomiabile rosverdig; **encomiare** (*ò*) lovprise; **encomiaste**, **encomiasta** *m* lovtaler, -priser; **encomiastico** (*pl -ci*) lovende; **encomiatore** *m* (*f -trice*) lovtaler, -priser; **encómio** *m* lovtale, lovprisning, pris, ros.
endecacòrdo *m* instrument med 11 strenger; **endecaèdro** *m* legeme med 11 flater; **endecàgono** *m* 11-kant; **endecasillabo**, (*verso*) ~ vers med 11 stavelser.
endemia *f* sykdom som opptrer i bestemte egner, endemi; **endèmico** (*pl -ci*) endemisk; **endemişmo** *m* det at dyr, planter bare forekommer lokalt.
endocardite *f* endokarditt, betennelse i hjertets innvendige hinne; **endogamia** *f* endogami, påbudt gifte innen samme slekt, stamme, rase etc.; **endògeno** indre, innvortes, endogen; **endoscòpio** *m* endoskop; **endonasale** som er inne i nesen; **endosmòşi** *f* endosmose; **endovenòso** intravenøs; *iniezione endovenosa* innsprøytning i venene, årene; intravenøs injeksjon.
energètica *f* energetikk; **energético** (*pl -ci*) *med.* stimulerende, styrkende; *sj.* energisk; ~ *m* styrkemiddel; **energia** *f* energi; **enèrgico** (*pl -ci*) energisk; ivrig; **energista** energetisk; ~ *m* energetiker; **energişmo** *m* energisme; energetisme.
energumeno *m* besatt av ånd, djevelen; rasende, besatt, brutal person.
ènfaşi *f* emfase, ettertrykk, fynd; **enfático** (*pl -ci*) enfatisk, ettertrykkelig, understrekende; **enfiagiòne** *m* hevelse, oppsvulming; **enfiamento** *m* *sj.* oppsvulming; **enfiare** (*énfio*) (*og refl.*) svulme opp; **enfiatura** *f* *sj.* oppsvulming, svulst; **énfio** *sj.* oppsvulmet; **enfişema** *m* emfysem, luftansamling i vev; **enfişematòso** *m*, *adj.* (*en*) som lider av emfysem.
enfiteuşi *f* bortforpaktning på lengre tid; **enfiteuta** *m* forpakter; **enfiteutico** (*pl -ci*) forpakter-
enigma *m* *etc. se*: **enigma** *m* gåte; **enimmático** (*pl -ci*) gåtefull; **enimmatizzare** *sj.* lage gåter; **enimista** *m*, *f* en som er flink til å lage, løse gåter; **enimmistica** *f* kunsten å lage gåter; gåteløsning; **enimmistico** (*pl -ci*) som har med gåter å gjøre; *giornale ~* blad med gåter, rebuser, oppgaver o.l.
ennàgono *m* nikant; **enneacòrdo** *m* instrument med ni strenger; **ennèade** *f* gruppe på ni; **ennèo** *sj.* som angår Etna, siciliansk; **ennesimo** *mat. n'te*; *elevare all'ennesima potenza* opphøye i n'te potens; *un idiota all'ennesima potenza* en idiot i høyeste potens; *te lo ripeto per l'ennesima volta* jeg sier deg for syvende og siste gang.
enocianina *f* vinfargestoff; **enòfilo** *m* vindyrker, vinforedler; *circolo ~* vindyrkerforening; **enologia** *f* ønologi, vinleggingskunst; **enològico** (*pl -ci*) ønologisk, vindyrkings-; *macchina enologica* vinpresse; *scuola enologica* vinavlerskole; **enòlogo** *m* (*pl -gi*) ønolog; vinkyndig; dyktig vinlegger; **enòmetro** *m* vinmåler.

enorme enorm, uhyre; **enormèzza** *f* = **enormità** *f* det å være enorm; uhyrlighet, avskyelighet.
ensifórme *bot.* sverdformet.
ente *m* vesen; institusjon; virksomhet; ~ *morale*. ~ *giuridico* juridisk person; *l'Ente supremo* det høyeste vesen, Gud; **entérico** (*pl -ci*) tarm-, innvolls-; **enterite** *f* tarmbetennelse; **enterocèle** *m* tarmbrokk; **enterocliși** *f*, **enteroclișma** *m* tarmskylning, klystér; **enterocolite** *f* tarmbetennelse (i både tykk- og tynntarm); **enterotomia** *f* tarmoperasjon.
entimèma *m* ufullstendig syllogisme, tvilsom slutning; **entità** *f* vesen; betydning, verdi.
entomologia *f* insektlære; **entomològico** (*pl -ci*) entomologisk; **entomòlogo** *m* (*pl -gi*) insektforsker.
entozòo *m* zool. entoparasitt.
entrambi *m pl* (*f* *entrambe*) begge (to).
entrante kommende, neste; *fig.* påtrengende; *la settimana* ~ neste uke; **entrare** (*è*) komme, gå inn; trede, trenge inn; begynne; *c'entrano al massimo 30 persone* der er plass til høyst 30 mennesker; *questa chiave non c'entra* denne nøkkelen passer ikke; *entra la messa* messen begynner; *il tre nel nove entra tre volte* tre går opp i ni tre ganger; ~ *nei fatti altrui* blande seg i andres saker; ~ *in carica* tiltrede et embete; ~ *in ballo* begynne å danse; *fig.* blande seg i noe; ~ *in guerra* begynne krig; *questa non gli entra (in testa, nella testa, nel cervello)* det begriper han ikke; det kan en ikke få inn i hodet på ham; *questa non mi vuole* ~ dette kan jeg ikke få inn i hodet; *questi guanti non mi entrano* disse hansker er for små til meg; *questo non c'entra* det kommer ikke saken ved; *tu non c'entri* du har ikke noe med det å gjøre, det kommer ikke deg ved; ~ *a parte* delta; *c'è entrato il diavolo* det går (gikk) til pokkers (blokksberg); ~ *di mezzo* gå imellom; *in paradiso non si entra a dispetto dei santi* det hjelper ikke å bruke makt; ~ *in vigore* tre i kraft; **entrata** *f* inngang, entré, inntog, innreise; inntekt; *mus.* innsats, begynnelse, ouverture; *dazio d'~* innførselstoll; ~ *della Messa* messens begynnelse; *avere un milione di entrate all'anno* ha årsinntekter på en million; ~ *di favore* gratis adgang (teater); *permesso d'~* innreisetillatelse; ~ *e uscita* inntekt og utgift; **entratura** *f* inngang, entré; *avere ~ in una famiglia* gå ut og inn hos (i) en familie; *avere ~ con uno* stå på god fot med, ha omgang med.
entro innen; ~ *l'anno* innen årets utgang; ~ *4 giorni* innen fire dager; *se også: dentro*.
entusiàsmare begeistre, rive med; *refl.* bli begeistret; **entusiàsmo** *m* begeistring; **entusiàsta** *m, f* beundrer, svermer, begeistret, entusiast; **entusiàstico** (*pl -ci*) begeistret.
enucleare (*ù*) operere bort; (*fig.*) ~ *un problema* oppklare et problem; **enumerare** (*ù*) regne opp, telle; **enumerazione** *f* oppregning.
enunciare (*ù*) uttrykke, fremstille, fremsette, ytre; **enunciativo** fremstillende; **enunciato** *m* fremstilling; **enunciazione** *f* fremstilling, ytring; **enunziare** *etc.* *se: enunciare etc.*
enurèsi *f med.* enuresis, nattevæting.
enzima *m* enzym; **eòlico** (*pl -ci*) eolisk, vind-; *depositi eolici* sanddyner; **eòlio** eolisk; *arpa eolia* eolsharpe; **eòo** *poet.* østlig, orientalsk.
èpa *f poet.* buk, mage; **eparco** *m* (*pl -chi*) hist. epark; **epàtico** (*pl -ci*) lever-; **epatìsmo** *m* forstyrrelser i leveren; **epatite** *f* leverbetennelse.

epèntesi *f gram.* epentese, innskudd av en lyd (stavelse).
èpica *f* epikk, episk diktning; epos, heltedikt; **epicèdico** (*pl -ci*) likvers-; gravvers-; **epicèdio** *m* likvers, gravsang; **epicèntro** *m* episentrum; **epiche-rèma** *m* sl. syllogisme; **èpico** (*pl -ci*) episk.
epicureișmo *m* epikureisme; **epicureò** epikureisk.
epidemia *f* epidemi; **epidèmico** (*pl -ci*) epidemisk; **epidèrmico** (*pl -ci*) overhuds-; **epidèrmide** *f* overhud; **epidittico** (*pl -ci*) opplysende, forklarende, påvisende.
epifania *f* helligtrekongersfest (6. jan.); ~, *tutte le feste porta via* helligtrekongersfesten gjør slutt på helligdagene (etter 6. jan. er der en lengre periode uten helligdager); **epifenòmeno** *m* bifenomen, nytt fenomen; *med.* bisymptom; **epifiși** *f* knokkelende; hjernevedheng; epifyse; **epifonèma** *m* emfatisk sluttreplikk, konklusjon.
epigamia *f* giftermål mellom folk av ulik nasjonalitet; det å gifte seg opp igjen; **epigàstr(i)o** *m* magemunn; **epiglòttide** *f* strupehodet, epiglottis; **epigono** *m* etterkommer; etterligner, -følger; *fig.* liten sønn av stor mann; epigon.
epigrafe *f* (grav)innskrift; **epigrafia** *f* det å lage innskrifter; innskriftforskning, epigrafi; **epigrafico** (*pl -ci*) epigrafisk; **epigrafista** *m* innskriftforfatter, en som studerer innskrifter; **epigramma** *m* epigram; **epigrammatico** (*pl -ci*) epigrammatisk; *fyndig; slående*; **epigrammatizzare** lage epigrammer; **epigrammista** *m, f* epigramforfatter, epigrammatiker.
epilatòrio hårfjernende; **epilazione** *f* fjernelse av hår; **epilessia** *f* epilepsi; **epilèttico** (*pl -ci*) epileptisk; ~ *m* epileptiker; **epilogare** (*i*) *sj.* rekapitulere, resymere; **epilogo** *m* (*pl -ghi*) epilog; avslutning, resymè; **epinicio** *m* seierssang.
episcopale biskoppelig; **episcopato** *m* bispedømme, -sete, -verdighet; bispeskap; **episcòpio** *m* bispebølig; **episcopo** *m* *sj.* biskop; **epișòdico** (*pl -ci*) episodisk; underordnet, tilfeldig; **epișòdio** *m* hendelse, episode; **epispàstico** (*pl -ci*) som irriterer huden; **epistassi** *f* neseblod.
epistemologia *f* kunnskapsteori; **epistola** *f* epistel; *fam.* brev; del av messe der en leser fra apostlenes brever; **epistolare** brev-; **epistolàrio** *m* brev-samling; **epistològrafo** *m* epistelforfatter.
epitaffio *m* gravskrift; **epitagma** *m* litt. reservetropp; **epitalàmico** (*pl -ci*) bryllups-; **epitalàmio** *m* bryllupssang, -dikt; **epiteliale** epitel-; **epitèlio** *m* overflatevev, epitel.
epiteși *f gram.* tilføyelse av lyd sist i ord; **epitetare** *sj.* gi tilnavn; **epiteto** *m* tilnavn, epitet(on); **epitomare** *sj.* resymere, gjøre utdrag av; **epitome** *f* utdrag, utvalg, resymè.
epizootico, *afra epizootica* munn- og klovsyke; **epizoozia** *f* kvegepidemi.
època *f* epoke, tidsavsnitt, periode; *fare ~* være epokegjørende; **epòdo** *m* epode; **epopeà** *f* epopei, heltedikt; heltegjerninger; **èpos** *m* litt. epos.
eppure og dog, likevel.
eptacòrdo *m* gl. instrument med sju strenger; skala; **eptaèdro** *m* legeme med sju flater; **eptasillabo**, (*verso*) ~ sjustavelsesvers.
epulòne *m* fråtser, storeter; *il ricco ~ (rl.)* den rike mann; **epulonésco** (*pl -chi*) storeter-; som kjenner tegner storeteren; **epurare** rense; utrenske; **epurazione** *f* rensing; utrenskning.
equàbile ensartet, regelmessig; **equabilità** *f* ensartethet; regelmessighet; **equànime** sinnslikevektig.

rettferdig; **equanimità** *f* sinnslikevekt, rettferdighet; **equatore** *m* ekvator; **equatoriale** *m, adj.* ekvatorial; **equazione** *f* mat. ligning.

equestre rytter-, ridder-, til hest; **circo** ~ sirkus; **compagnia** ~ sirkus; **ordine** ~ ridderorden; **statua** ~ rytterstatue.

equiangolo likevinklet; **equidistante** i samme avstand (*da fra*); **equidistanza** *f* samme avstand; **equidistare** *sj.* være i samme avstand.

equilatro likesidet.

equilibrare bringe (holde) i likevekt; *refl.* komme (holde) seg i likevekt; **equilibrato** likevektig, rolig, avbalansert; **equilibratore** *m* stabilisator; **equilibrio** *m* likevekt; **equilibrismo** *m* likevektsovelser; ~ *politico* politiske krokveier, snurrepiperier; **equilibrista** *m* linedanser.

equino heste-; **allevamento** ~ hestavl; **carne equina** hestekjøtt; **pie** ~ klumpfot; **gli equini** hester og esler; **equinoziale** jevndøgns-; **linea, circolo** ~ ekvator; **equinozio** *m* jevndøgn; **prendere un** ~ (*spøk.*) ta feil.

equipaggiamento *m* utstyr, bemanning; **equipaggiare** (*a*) utstyre, utruste; *mar.* bemanne; **equipaggio** *m* ekvipasje; utrustning; mannskap, besetning; *sj.* reisegods; **equiparabile** som kan likestilles; **equiparare** likestille, sidestille, sammenligne; **equiparazione** *f* likestilling, sammenligning; **equipollente** ekvivalent, likeverdig; **equipollenza** *f* ekvivalens, likeverdighet.

equiseto *m* bot. åkersnelle; **equità** *f* rimelighet, rettferdighet; **equitativo** rimelig, rettferdig; **equitazione** *f* ridesport; **scuola di** ~ rideskole.

equivalente likeverdig, tilsvarende, ekvivalent; **equivalenza** *f* likeverdighet, ekvivalens; **equivalere** (*-valgo*) ekvivalere (*a* med), svare (*a* til), være det samme (*a* som); **equivocare** (*i*) ta feil, misforstå; tale tvetydig; **equivocità** *f* tvetydighet; **equivoco** (*pl -ci*) tvetydig, tvilsom, fordektig; ~ *m* tvetydighet, misforståelse, feiltakelse.

equo rimelig, rettferdig, likelig.

equoreo *poet.* hav-, sjø-.

era *f* æra, tidsregning; *l* ~ *atomica* atomalderen; *l* ~ *cristiana* den kristne tidsregning; *l* ~ *volgare* den alminnelige tidsregning.

erariale fiskal, stats-; **diritti erariali** avgift til staten på teaterbilletter, luksusskatt; **avvocatura** ~ statsadvokatur; **erario** *m* statskasse, offentlige midler.

erba *f* gress, urt; *pl* grønt, grønnsaker; **erbe aromatiche** krydderurter; **campana caval che l** ~ *cresce* mens graset gror, dør kua; *in* ~ oppvoksende, ufullstendig; **un dottore in** ~ en vordende doktor; **mal** ~ (*malerba*) ugras; **questa non è** ~ *del suo orto* dette har han ikke sugd av sitt eget bryst; **fare d'ogni** ~ *un fascio* føre et tøylessøst liv, bruke alle midler; **far l'erba** slå høy; **dare l** ~ *trastulla* oppholde en med tomt snakk; *l* ~ *voglio non cresce neanche nel giardino del Re* en kan ikke få alt en vil (*til barn*); **la mala** ~ *non muore mai* ukrutt forgår ikke; **mangiarsi il grano in** ~ selge skinnen før bjørnen er skutt.

erbaccia *f* ugras; **erbaeo** urteaktig; **erbaggio** *m* grønt, grønnsak; **erbaio** *m* sted med gras eller urter; **erbaiuolo** *m* grønnsakhandler; **erbale** *sj.* urte-, gras-; **erbario** *m* herbarium; **erbatico** *m* rett til å slå høy (i almenning); **erbato** *sj.* grasvokst; ~ *m* grønnsvær; **erbatura** *f* veksttid for gras, tiden mellom to onner; **erbeggiare** (*-bé-*) vokse, grønskes; **erbire** (*-isco*) grønskes, bli grasvokst; **erbifero** *sj.* grasbevokst; **erbivendolo** *m* grønnsak-,

frukthandler; **erbivoro** planteetende; **erbolato** *m* med. urteomslag; urtekake.

erborare *sj.* botanisere, samle planter; **erborazione** *f* botanisering; **erborista, erborizzatore** *m* (*f -trice*) plantesamler, -kjenner; **erborizzare** samle planter, botanisere; **erborizzazione** *f* plantesamling, botanisering; **erboso** grasbevokst; **erbucce** *f* *pl* (*dial.*) suppeurter.

ercole *m, non è un* ~ han han er ingen kjempe (Herkules); **le colonne d'Ercole** Gibraltar; *fig.* yttergrense; **ercolino** hjulbent; **gambe ercoline** hjulben; **erculeo** herkulisk.

erebo *m* litt. dødsriket, helvete.

erede *m, f* arving, arvtaker; ~ *universale* universalarving; **eredità** *f* arv; **atto di ammissione alla attribuzione di** ~ arveutleggsskjøte; **compendio dell** ~ arvebo, bomasse; ~ *giacente* arv uten arvtakere; **ereditare** (*-re-*) arve (*da fra*); **ereditarietà** *f* arvelighet; **ereditario** arvelig, arve-; nedarvet; **distinta dell'asse** ~ bofortegnelse; **malattia ereditaria** arvelig sykdom; **principe** ~ arveprins, kronprins; **tassa ereditaria** arveavgift; **ereditiera** *f* rik kvinnelig arving; godt gifte, parti.

eremita *m* eremitt, eneboer; **eremitaggio** *m* enebo, eremittbolig; **eremitano** eremitaner (munk); **eremitico** (*pl -ci*) eneboer-; **vita eremitica** eneboerliv; **eremo** øde, ensomt beliggende; ~ *m* øde sted; eremittbolig; kloster.

eresia *f* kjetteri, kjettersk oppfatning (*også fig.*); **eresiarca** *m* (*pl -chi*) kjetterfører; **eressi** *se: erigere*; **ereticeale** kjettersk; **eretico** (*l -ci*) kjettersk; ~ *m* kjetter.

eretto *se: erigere*; **col capo** ~ med løftet panne; **erezione** *f* innstiftelse; reisning; ereksjon.

ergastolano *m* tukthusfange; **ergastolo** *m* (livsvarig) tukthus; **gente da** ~ kjeltringer, pakk; **èrgere** *poet.* reise, løfte; **èrgo** altså, ergo; **ergotina** *f* ergotin.

erica *f* lyng; **erigendo** som skal reises, opprettes; **erigere** reise, opprette, grunnlegge, opphøye; *refl.* reise seg; **erigersi a** ... oppkaste seg til.

erinni *f* erinnye (*pl Erinnidi*), hevgudinne; *fig.* plage, besettelse; **erisipela** *f* med. rosen; **eristica** *f* diskusjon for diskusjonens skyld, motsigelseslyst; **eritèma** *m* rødme i huden; (sol)forbrenning; **eritreò** eritreer-; **il Mare Eritreo** Rødehavet; **eritrofi** *f* med. sykkelig, overdreven rødming.

erma *m* herme; **ermafroditismo** *m* tvekjønnethet; **ermafrodito** tvekjønnet; ~ *m* hermafroditt.

ermellino *m* hermelin; **essere (candido come) un** ~ være uskyldig som et lam (*også iron.*); **ermenèuta** *m* en som fortolker, forklarer gamle skrifter; **ermenèutica** *f* fortolkning av gamle skrifter; **ermenèutico** (*pl -ci*) fortolknings-; **ermeticità** *f* lufttetthet; **ermetico** (*pl -ci*) hermetisk, lufttett, støvtett; *litt.* dunkel, vanskelig å forstå; **ermetismo** *m* *litt.* hermetisme, dunkelhet.

ermo *m* *poet. se: eremo*; **ermisino** *m* sl. silkestoff.

èrnia *f* med. brokk; **erniario** brokk-; **cinto** ~ brokkbind; ~ *m* brokkipasient; **ernioso** som lider av brokk; ~ *m* brokkipasient; **erniotomia** *f* brokkoperasjon.

eroe *m* helt; ~ *della sesta giornata* (*fig.*) en som er stor i ord og liten på fjord; **erogabile** fordelelig; **erogare** (*è*) fordele, tildele, yte, forære; **erogazione** *f* fordeling, tildeling, ytelse.

eroico (*pl -ci*) helte-, heltemodig, heroisk; *fig.* kjempe-; **qui ci vuole una pazienza eroica** her må en smøre seg med tålmodighet; **poema** ~ helte-

dikt; **eroicòmico**, *poema* ~ komisk helte-dikt; **eroina** *f* heltinne; heroin (*med.*); **eroismo** *m* heltemot, -gjerning.

eròmpere bryte fram, ut; **erosiòne** *f* nedbrytning, avgnaging; hudsår; erosjon; **erosivo** *litt.* fortærende, etsende; **eròso** *se: corrosio*.

eròtico (*pl -ci*) kjærlighets-, elskovs-, erotisk; **filtro** ~ elskovsdrikk; ~ *m* erotoman; **erotòmane** *m* erotoman; **eròtto** *se: erompere*.

èrpete herpes, utslett; **erpètico** (*pl -ci*) som lider av herpes, utslett; **erpetologia** *f* krypdyrlære.

erpicaménto *m* harving; **erpicare** (*é*) harve; **erpicatura** *f* harving; **èrpice** *m* harv.

errabòndo *litt.* omstreifende; **errante** omstreifende, flakkende; feilende, villfarende; **cani erranti** omstreifende hunder; **cavaliere** ~ omvandrende ridder; **l'ebreo** ~ den evige jøde; **sguardo** ~ flakkende blikk; **stella** ~ vandrestjerne, planet; **errare** (*é*) streife om, fare vill; feile; **errata** *f*, **errata-còrrige** *m* trykkfeilsliste; **erràtico** (*pl -ci*) omflakkende; **massi, terreni erratici** flyttblokker, erratisk terreng; **dolori erratici** vandresmerter, giktsmerter; **errato** feilaktig, galt.

erre *m*, *f* lyden, bokstaven r; **l'~** *moscia* skarre-r; **perder l'~** bable, være full.

erroneità *f* feilaktighet; **erròneo** feilaktig, falsk; **erròre** *m* feil; *sj.* vandring; ~ *di gioventù* ungdomsvillfarelse; **cadere in ~** ta feil, feile; **essere in ~** ha urett; **salvo ~** hvis jeg ikke tar feil; **per ~** ved et mistak; **salvo ~ ed omissione** (S.E. & O.) med forbehold av feil og utelatelser; ~ *di stampa*, ~ *tipografico* trykkfeil.

èrsi *se: ergere*; **èrta** *f* skrent, bratt bakke, stigning; **far l'~** stige oppad; **all'~!** gi akt! **stare all'~** passe på, gi akt; **ertèzza** *f* bratthet; **èrto** *se: ergere*; ~ *adj.* steil; **a testa erta** med oppreist panne.

erubescènte *sj.* rød, rødmende; **erubescènza** *f* rødme.

erudibile som kan (ut)dannes; **erudire** (*-isco*) (ut)danne; *refl.* utdanne seg; **eruditismo** *m* unyttig, forfeilet lærdom; **erudito** lærd; **erudiziòne** *f* lærdom; **eruppi** *se: erompere*; **eruttare** utstøte, utspy (*vulkan*); rape; **eruttaziòne** *f* raping; **eruttivo** som slår ut, bryter ut; **bocca eruttiva** krater; **fase eruttiva** utbruddsfase; **roccia eruttiva** eruptivberg; **eruzione** *f* utbrudd; *med.* utbrudd, utslag; *mil.* utfall; erupsjon; **ervalènta** *f* flinsemel.

esacerbare (*-cè-*) forbitre, oppirre, forverre; *refl.* forbitres, forverres; **esacerbaziòne** *f* forbitrelse, forverring; **esàedro** *m* legeme med seks flater; **esagerare** (*à*) overdrive; **esagerativo** overdrivende; **esagerato** overdreven; **sei un ~** du overdriver (alltid); **esageratòre** *m* (*f -trice*) overdriver; **esageraziòne** *f* overdrivelse; **esageròne** *m* (*f -ona*) en som overdriver, smører tykt på.

esagitare (*à*) opphisse sterkt; **esagonale** sekssidet, -kantet; **esàgono** *m* sekskant; ~ *adj.* sekskantet.

esalàbile som kan utåndes, utdunstes; **esalaménto** *m* utånding, utdunsting; **esalare** utånde(s); ~ *l'anima*, ~ *lo spirito* utånd; ~ *l'ultimo fiato* dra det siste sukk; ~ *un profumo* utsende, spre en duft; **esalaziòne** *f* utdunsting.

esaltaménto *m* *sj.* opphøyelse, pris; **esaltare** opphøye, prise, heve; *refl.* fremheve seg selv; bli eksaltert; **esaltato** opphøyd, lovprist; eksaltert, overspent; ~ *m* overspent menneske; **esaltatòre** *m* (*f -trice*) lovpriser; **esaltaziòne** *f* opphøyelse; lovprisning; eksaltasjon.

esame *m* eksamen, prøve, undersøkelse; forhør; ~

di coscienza (*rl.*) samvittighetsprøving, selvransaking; **dar l'~** avlegge prøven; **essere promossi, bocciati all'~** bli oppflyttet, strøket til eksamen; ~ *di stato*, *di maturità* examen artium; ~ *di laurea* embetseksamen; ~ *della vista, dell'udito* syns-, hørselskontroll; ~ *del sangue* blodprøve; ~ *libero* fri tenkning; **presentarsi a un ~** gå opp til en eksamen; **sostenere un ~** bestå en eksamen; **prendere qualcosa in ~** ta noe opp til undersøkelse; **passare agli esami** stå til eksamen, bli oppflyttet; ~ *psico-tecnico* test(ing); **esàmetro** *m* heksameter; **esaminàbile** som kan eksamineres, forhøres, undersøkes; **esaminando** *m* eksaminand; **esaminante** *m* eksaminator; **esaminare** (*à*) prøve, eksaminere, forhøre, undersøke; **esaminatòre** *m* (*f -trice*) eksaminator; en som undersøker; ~ *adj.* eksamens-; **commissione esaminatrice** eksamens-kommisjon.

esangue blodløs, blodfattig; **esanimare** (*à*) ta motet fra, gjøre motløs; ta livet av; **esànime** avsjelet, livløs; **esanòfele** *m* middel mot malariafeber.

esantèma *m* hudutslett.

esarca *m* (*pl -chi*) *hist.* bysantinsk guvernør i Italia; **esarcato** *m* *hist.* esarkverdighet; de bysantinske provinser i Italia.

esasperaménto *m* forbitrelse; det å forbitre, ergre; **esasperare** (*à*) oppirre, forbitre; *refl.* bli forbitret; forverres; **esasperatòre** *m* (*f -trice*) en som irriterer, plager, gjør en forbitret; **esasperaziòne** *f* det å gjøre forbitret; forbitrelse; forverring.

esàstico (*pl -ci*) som har seks vers.

esattèzza *f* nøyaktighet; **esatto** *se: esigere*; ~ *adj.* nøyaktig, punktlig; **scienze esatte** eksakte vitenskaper; **esattòre** *m* oppkrever, inkassator; ~ *delle imposte* skatteoppkrever; ~ *della luce elettrica* oppkrever av elektrisitetsavgift; **esattoria** *f* skatteoppkrever-embete; skattekontor.

esaudiménto *m* bønnhørelse; **esaudire** (*-isco*) bønnhøre; **esaudiziòne** *f* bønnhørelse.

esauribile uttømmelig; **esauriente** uttømmende; **risposta ~** uttømmende svar; **cultura ~** rovdrift; **esauriménto** *m* utmattelse; mangel; *mar.* pumping, pumpe-system; ~ *nervoso* nervesammenbrudd; **esaurire** (*-isco*) utmatte, uttomme, bruke opp; selge ut; avslutte; ~ *un argomento* behandle et emne uttømmende; **esaurito** utmattet, uttomt; utsolgt; **esauisto** *se: esaurire*; ~ *adj.* utmattet, uttomt, ferdig; blottet for ressurser.

esautorare (*àu*) berøve autoriteten; *refl.* miste autoriteten; **esautoraziòne** *f* *sj.* det å berøve autoriteten.

esaziòne *f* inkasso, skatteinndrivning, skatteoppkrevning.

esborsare (*ò*) betale, legge ut; **esbòrso** *m* utlegg.

esca *f* agn; lokkemat; tenningsmateriale, knusk; **pigliar fuoco come l'~** tenne som knusk; **dar l'~ a uno** lokke en; **dar l'~ all'odio** gi hatet næring; **mettere l'~ accanto al fuoco** (*fig.*) utsette en (*seg*) for Amors piler; **escandescènte** hissig; **escandescènza** *f* hissighet; *pl* raserianfall; **dare in escandescenze** bli hissig; **escara** *f* *med.* skurve, skorpe; **escarificaziòne** *f* *med.* skorpedannelse; **escaròtico** (*pl -ci*) skorpe-; skorpedannende.

escavare *se: scavare*; **escavatòre** *m* graver; gravemaskin; **apparecchio ~** gravemaskin; **escavaziòne** *f* utgravning.

escèrti *m* *pl* *sj.* utdrag (av bok); **eschimese** eskimoisk; ~ *m* eskimo; **eschio** *m* *sj.* sl. eik.

escindere *se: scindere*; **escire** *se: uscire*.

esclamare utbryte, utrope; **esclamativo** utrops-; (*punto*) ~ utropstegn; **esclamazione** *f* utrop; *punto di* ~ utropstegn.

escludere utelukke; **esclusi** *se*: **escludere**; **esclusione** *f* utelukkelse; eksklusjon; *ad* ~ *di* med unntak av; *argomentare per via d'* ~ argumentere seg fram ved først å utelukke alle umulige tilfeller («bruke eliminasjonsmetoden»); **esclusiva** *f* utelukkelse, eksklusjon; *pol.* veto(rett); monopol, enerett; *representare qualcosa in* ~ være enerepresentant for noe; **esclusivamente** utelukkende; **esclusivismo** *m*, **esclusività** *f* eksklusivitet; ~ *di spaccio* eneforhandling; ~ *di vendita* eneforhandlingsrett; **esclusivista** *m* påståelig, intolerant person; **esclusivo** utelukkende, eksklusiv, ene-; *diritto* ~ enerett; *representanza esclusiva* enerepresentasjon; *vendita esclusiva* eneforhandling; **escluso** *se*: **escludere**; **esclusorio** *jur.* som ekskluderer.

escogitabile som kan tenkes ut; **escogitare** (*ò*) tenke ut; **escogitativo** tenke-; **escogitatore** *m* (*f* -trice) en som tenker, finner ut; **escogitazione** *f* uttenkning; påhitt; **escomiare** (*ò*) si opp; **escómio** *m* oppsigelse (av forpakter, leiekontrakt).

escoriare (*ò*) *med.* skrape (av); **escoriativo** skrapende; **escoriazione** *f* avskrapning.

escrementale, **escrementizio** avførings-; **escremento** *m* ekskrement; **escrecenza** *f* *med.* utvekst; **escretore** (*f* -trice), **escretorio** utskillende, utsondrende; **escrezione** *f* utsondring, ekskresjon.

esculento spiselig; **escursionare** (*ò*) gjøre utflukter, ekskursions; **escursione** *f* utflukt, tur, ekskursion; *mil.* utfall; **escursionismo** *m* tursport; **escursionista** *m*, *f* deltaker i utflukt, turgåer; **escursionistico** (*pl* -ci) tur-.

escussi, **escusso** *se*: **escutere**; **escussione** *f* forhør, vitneavhøring; **escutere** forhøre, avhøre (vitne).

esecrabile avskyelig; **esecrabilità** *f* avskyelighet; **esecrando** avskyelig; **esecrare** (-sè-) avsky, forbanne; **esecrazione** *f* avsky, forbannelse.

esecutare (*è*) fullbyrde, utplante; **esecutivo** utøvende; eksekusjons-; *disposizioni esecutive*, *provvedimenti esecutivi* eksekusjonsbestemmelser; *mandato*, *giudizio* ~ eksekusjonsdom; *potere* ~ utøvende makt; ~ *m* eksekusjon; *pol.* eksekutivkomité; **esecutore** *m* (*f* -trice) utøver; *jur.* eksekutor; *mus.* utøvende kunstner; ~ *di giustizia* retteferdighetens håndhever, bøddel; ~ *testamentario* (*jur.*) eksekutor testamenti; **esecutoria** *f* eksekusjonsdekret; **esecutorietà** *f* det å tre i kraft; **esecutorio** eksekutorisk; *decreto* ~ eksekusjonsdekret; **esecuzione** *f* utøvelse, utførelse, fullbyrdelse, eksekusjon; henrettelse; *teatr.* oppførelse; *andare in* ~ tre i kraft; ~ *capitale* henrettelse; *dare* ~ , *mettere in* ~ utføre, sette ut i livet.

esèdra *f* eksedra, apsis; **esegèsi** *f* utlegning, fortolking, eksegeese; **esegèta**, **esegète** *m*, *f* fortolker, ekseget; **esegético** (*pl* -ci) fortolkende, eksegetisk.

eseguibile som kan utføres; **eseguibilità** *f* det å kunne utføres, gjorlighet; **eseguire** (-sè-, -isco) utføre, foreta, utøve, opptre; *mus.* foredra.

esempigràzia for eksempel; **esempio** *m* eksempel, type, modell; *dare il buon*, *il cattivo* ~ foregå med et godt, dårlig eksempel; *dare un* ~ statuere et eksempel; ~ *classico* klassisk eks., skoleeksempel; *per* ~ (*p.e.*), *ad* ~ (*a.e.*) for eksempel; *prendere* ~ *da* ta eksempel av, ta til mønster; *proporre a* ~ sette som forbilde; *senza* ~ make-løs; *ti serva di* ~ la det være deg en lærepenge; ~ *tipico* typisk eks., skoleeksempel.

esemplare mønstergyldig, eksemplarisk, fortreffelig; ~ *m* eksemplar, mønster, forbilde, forskrift; ~ *v.* (*gl.*) skrive av, gjøre etter; ta som eksempel; **esemplarità** *f* mønstergyldighet; **esemplificare** (-pli-) eksemplifisere; **esemplificativo** eksemplifiserende; **esemplificazione** *f* eksemplifisering.

esentare (-sè-), ~ *uno da qualcosa* befri, frita en for noe; *refl.* befri seg, frigjøre seg; **esente** fri, fritatt; ~ *dal contagio* smittefri; ~ *dal servizio militare* fritatt for militærtjeneste; ~ *dalle tasse* fritatt for skatt; **esenzione** *f* befrielse, fritagelse; ~ *dalle tasse* skattefrihet.

esèque *f pl* begravelse, bisettelse; begravelsesritual. **esercente** utøvende, praktiserende; ~ *m* ervervsdrivende, næringsdrivende; matvarehandler; beverter; **esercire** (-isco) utøve, drive, praktisere.

esercitabile som kan (opp)øves, utøves; **esercitare** (-sè-) utøve, oppøve, drive, praktisere; ~ *l'ingegno* studere; ~ *la medicina* drive legepraksis; *fare* ~ *la pazienza a uno* sette ens tålmodighet på prøve; *refl.* øve seg; *esercitarsi alle armi* øve seg i våpenbruk; **esercitazione** *f* øving, utøvelse; **esercito** *m* hær; **esercizio** *m* øving, trening; stiløvelse; eksersis, utøvelse; virksomhet, (be)drift; driftsregnskap, budsjett; utskjenkningslokale, bevertning; ~ *arbitrario delle proprie ragioni* (*jur.*) selvtækt; *esercizi fisici*, *ginnici* fysisk trening, gymnastikk; ~ *di memoria* hukommelsestrening; *esercizi spirituali* bortsøvelser; *essere, stare in* ~ være, ligge i trening; *essere fuori* ~ være ute av trening; *fare en po' d'* ~ ta en liten tur; ta litt trening; *ha perduto l'~ della favella* han har mistet taleevnen; *pronto per l'~* ferdig til bruk.

esèrgo *m* plass til innskrift på mynt el. medalje.

esibire (-isco) vise fram, legge fram, forelegge; *refl.* byde seg fram (til); **esibita** *f* *jur.* fremleggelse, foreleggelse; **esibitore** *m* (*f* -trice) en som viser fram, forelegger noe; **esibizione** *f* *jur.* fremleggelse; utstilling; **esibizionismo** *m* ekshibisjonisme; **esibizionista** *m*, *f* ekshibisjonist.

esigènte krevende, fordringsfull; **esigenza** *f* krav, fordring; *esigenze di ordine superiore* høyere hensyn; **esigere** kreve (inn),ordre; ~ *soddisfazione* forlange oppreisning; **esigibile** som kan inndrives; **esigibilità** *f* det å kunne (inn)kreves.

esigliare *se*: **esiliare**; **esiguità** *f* ringhet, ubetydelighet; **esiguo** ringe, ubetydelig.

esilarante humørvekkende, oppmuntrende; *gas* ~ lystgass; **esilarare** oppmuntre; *refl.* bli munter, more seg; **esile** tynn, mager, svak (*og fig.*); **esiliare** (-si-) (lands)forvise; *refl.* gå frivillig i landflyktighet; **esilio** *m* landflyktighet, eksil; *rl.* verden, jordelivet; **esilità** *f* svakelighet.

esimere befri, frita (*da fra*); *refl.* unndra seg; *non mi posso* ~ *dal dire che* ... jeg kan ikke unnlate å si at ...; **esimio** fremragende, fortreffelig; (*i brev*) høystærede; **esinanire** *gl.* tilintetgjøre, ydmyke, ringeakte; *refl.* ydmyke seg.

esistenza *f* eksistens, tilværelse; kassabeholdning; *pl* lager; *lotta per l'~* kamp for tilværelsen; **esistenziale** eksistensiell; **esistenzialismo** *m* eksistensialisme; **esistenzialista** *m*, *f* eksistensialist; **esistere** eksistere, bestå, være til, leve; *ha cessato di* ~ han er ikke mer.

esitabile salgbar; **esitamento** *m* sj. noling; **esitanza** *f* noling; **esitare** (*è*) nøle; *merk.* selge, avsette; **esitazione** *f* noling, ubeslutsomhet; **esito** *m* utgang, slutt, resultat; *merk.* salg, avgang, avsetning; *avere buono*, *cattivo* ~ ende godt, dårlig.

esiziale odeleggende, ruinerende, dødelig.
eslege som står utenfor loven, lovløs.
esodio *m* utgang, slutt; **esodo** *m* utvandring; *l'Esodo* 2. Mosebok; **esofagite** *f* betennelse i spiserøret;
esofago *m* (*pl -ghi*) spiserør; **esogeno** ytre, utvortes, eksogen; **esondare** *sj.* flyte, strømme over; **esonerare** (*ò*) befri, frita; **esonero** *m* fritakelse, befrielse.
esonfalo *m* navlebrokk.
esorabile *gl.* bønnhørlig; **esorbitante** overdreven, utrolig, ublu; **esorbitanza** *f* overmål, det å gå over grensen (streken); overdrivelse, ubluhet; **esorbitare** (*ò*) gå over grensen (streken); **esorbitazione** *f* *se: esorbitanza*.
esorcismo *m* djevlebesvergelse; **esorcista** *m.* *f* djevlebesverger; **esorcistato** *m* underordnet geistlig grad (med evne til å besverge djevler); **esorcizzare** drive djevlebesvergelse; ~ *uno* drive onde ånder ut av en; **esorcizzatore** *m* djevlebesverger; **esordiare** (*ò*) begynne (å snakke), debutere; **esordiente** begynnende; ~ *m* begynner, debutant; **esordio** *m* innledning, begynnelse, debut; **esordire** (*-isco*) begynne, debutere; **esornativo** *litt.* utsmykkende.
esortamento *m* oppfordring, formaning; **esortare** (*ò*) oppfordre, overtale, formane; **esortativo** oppfordrende, overtalende, formanende; **esortatore** *m* (*f -trice*) formaner, oppfordrer; **esortatorio** *sj.* oppfordrende, formanende; **esortazione** *f* oppfordring, formaning; **esorto** *m gl.* stjernes tilsynkomst.
esoso utålelig, avskyelig; grisk; **esoterico** (*pl -ci*) hemmelig, esoterisk; ~ *m* esoteriker; **esotermico** (*pl -ci*) *kjem.* varmeutviklende; **esoticità** *f* fremmedartethet; **esotico** (*pl -ci*) fremmedartet, utenlandsk, eksotisk; **accento** ~ fremmed aksent; **esotismo** *m* det å være begeistret for det fremmedartede, utenlandske; fremmedartethet.
espandere utbre, utvide; *refl.* utbre seg; åpne seg, betro seg; **espansibile** utvidelig, strekkbar, som kan utvides; **espansibilità** *f* utvidelighet, strekkbarhet; **espansione** *f* utbredelse, utvidelse, ekspansjon; *fig.* åpenhjertighet; *politica d'~* ekspansjonspolitikk; **espansionismo** *m* ekspansjonspolitikk; **espansivo** utvidelig, ekspansiv; *fig.* meddelsom, åpenhjertig; **espanso** *se: espandere*.
espatriare utvandre; *refl.* utvandre; **espatrio** *m* utvandring.
espedito *m* utvei, middel; *vivere di espedienti* leve fra dag til dag; **espedito** *gl.* = *spedito*; **espedito** hurtig, ferdig, ekspedit; **espellere** utstøte; utvise.
esperantista *m.* *f* esperantist; **esperanto** *m* esperanto; **esperabile** som kan prøves; **esperienza** *f* erfaring, rutine, opplevelse; eksperiment, prøve, forsøk; *secondo l'~* erfaringsmessig; *sapere per ~ che ...* vite av erfaring at ...; *farne l'~* prøve noe; **esperimentale** *se: sperimentale*; **esperimentare** *se: sperimentare*; **esperimentato** prøvet, dyktig; **esperimento** *m* eksperiment, forsøk, prøve.
esperio vestlig; italiensk; *l'Esperia* (*gl.*) Italia.
esperire (*-isco*) *jur.* prøve; **espero** *f.* *m litt.* aftenstjerne; vestavind; **esperto** erfaren, sakkyndig; ~ *m* ekspert, fagmann.
espettazione *f sj.* forventning; **espettorante** *adj.* *m* hosteløsnende (middel); **espettorare** (*-pè-*) hoste opp, spytte ut; **espettorato** *m* oppspytt; **espettorazione** *f* oppspytt(ing).
espiabile som kan sones; **espiare** (*i*) (ut)sone, avsone; **espiativo** sonende; *capella espiativa* botskapell; **espiatorio** sonende; *capro* ~ syndebukk; *preghiera, cappella espiatoria* botsbønn, botska-

pell; **espiazione** *f* utsoning, avsoning, bot, sonebot.
espilare tilvende seg, ta noe (av kassen); **espiolazione** *f* underslep.
espirare utånde; **espirazione** *f* utånding.
espletare (*è*) utføre, fullføre; **espletazione** *f* fullførelse; **espletivo** utfyllende, ekspletiv.
esplicabile *sj.* forklarlig; **esplicare** (*è*) *sj.* forklare; utfolde, utvikle, utøve; **esplicativo** forklarende; **esplicazione** *f sj.* forklarlig; **esplicito** uttrykkelig, klar, bestemt.
esplodente *m* eksplosivt stoff; **esplodere** eksplodere; fyre av; **esplorabile** som kan utforskes; **esplorare** (*ò*) utforske, granske; **esploratore** *m* (*f -trice*) forsker; *mil.* speider; *mar.* sl. patruljebåt; *giovane* ~ speider; **esploratorio** utforskende, granskende; *atto* ~ (*med.*) eksplorasjon; **esplorazione** *f* utforskning, gransking; *mil.* rekognosering; *med.* eksplorasjon; forundersøkelse; **esplòsi** *se: esplodere*; **esplorazione** *f* eksplosjon, knall; *fig.* utbrudd; **esplòsivo** eksplosiv; *materia esplòsiva* sprengstoff; ~ *m* sprengstoff; **esplòso** *se: esplodere*.
esponente *m mat.* eksponent; representant, talsmann; *un ~ del partito socialista* en talsmann for det sosialistiske parti; **espòrre** (*-pòngo*) utstille, utsette, fremsette, erklære; utlegge, fortolke; ~ *la vita sette* livet på spill; ~ *un bambino sette* ut et barn; *refl.* utsette seg (*a for*); *se: esposto*; **esportare** (*ò*) eksportere, utføre; **esportatore** *m* (*f -trice*) eksportør; **esportazione** *f* eksport, utførsel; *licenza di ~* utførselstillatelse; ~ *temporanea* midlertidig utførsel; **espòsi** *se: esporre*.
esportare (*ò*) eksportere, utføre; **esportatore** *m* (*f -trice*) eksportør; **esportazione** *f* eksport, utførsel; *licenza di ~* utførselstillatelse; ~ *temporanea* midlertidig utførsel; **espòsi** *se: esporre*.
espoimetro *m.* ~ *ottico* (*foto.*) lysmåler; **espositivo** opplysende, forklarende; **espositore** *m* (*f -trice*) fremstiller, kommentator, utstiller; **esposizione** *f* utstilling, fremstilling, fremleggelse, erklæring; *foto.* belysning, eksponering; *la stanza ha una buona ~* værelset ligger pent til, har god utsikt; **espòsto** *se: esporre*; ~ *a mezzogiorno* som ligger mot sør; ~ *m* fremstilling; hittebarn; ~ *di una sentenza* domskonklusjon (el. motivering).
espressamente uttrykkelig; **esprèssi** *se: esprimere*; **espressione** *f* uttrykk; *fig.* kraft; **espressionismo** *m* ekspresjonisme; **espressionista** *m.* *f* ekspresjonist; **espressiva** *f* uttrykksevne, uttrykksfullhet, uttrykk; **espressività** *f* uttrykksfullhet; **espressivo** uttrykksfull; **espresso** *se: esprimere*; ~ *adj.* uttrykkelig, tydelig, ekspress-; ~ *m* ilbrev, ilbud, ekspress; ekspresstog; ekspressfrimerke; (*caffè*) ~ ekspresskaffe (fremstilt ved å presse vanddamp gjennom filter med kaffe); *consegna per ~* ekspressekspedisjon; *macchina* ~ kaffemaskin, dampkoker til kaffe; *per ~* med ilbud; *recapito per ~* ekspressekspedisjon.
esprimere uttrykke, uttale, fremstille; *esprimersi bene* uttrykke, ordlegge seg godt; **esprimibile** som kan uttrykkes.
espropriare (*ò*) ta fra en, ekspropriere (*di qualcosa* noe); *refl.* avstå fra (noe); **espropriazione** *f.* **esproprio** *m* ekspropriering, det å bemektige seg en annens eiendom (*også p.g.a. gjeld etc.*).
espugnabile inntakelig; **espugnare** ta med storm, beseire; **espugnatore** *m* (*f -trice*) beseirer, betvinger; **espugnazione** *f* inntakelse, beseiring.
espulsi *se: espellere*; **espulsione** *f* utstøtelse; *pol.* utvisning; *med.* avsondring; **espulsiva** *f* utstøt-

ningskraft; **espulsivo** utstøtende; *calza espulsiva* gummistømpe; ~ *m (med.)* utstøtende, avsondrende middel; **espulso** *se: espellere*; **espulsore** *m* utstøter; *mil.* utdrager (*våpen*).

espungere stryke, viske ut; **espunto** *se: espungere*; **espunzione** *f* (ut)strykning.

espurgare rense; ~ *un libro* fjerne anstøtelige steder i en bok; **espurgazione** *f* renselse.

esquimese eskimoisk; ~ *m* eskimo.

essa hun, den (*srl. om ting og dyr*); **esse** *f, m* bokstaven, lyden *s*; *ad* ~ i *s*-form; *fare un* ~ være *s*-formet, bukte seg (*vei*).

essendoché da nå engang, ettersom.

essenza *f* vesen; *essens*; *bensin*; *l'~ di un problema* det vesentlige ved et problem, et problems kjerne; *la quinta ~* kvintessensen, kjernen; **essenziale** vesentlig, viktig, nødvendig, essensiell; *med essens*; ~ *m* hovedsak, *essens*; **essenzialità** *f* vesentlighet; **essenziamente** hovedsakelig, vesentlig.

essere være, bestå, eksistere; ~ *a ...* komme, være kommet til ...; *è che lui è un galantuomo e l'altro no* det er det ved det, at han er en hedersmann og den andre ikke; *che è che non è* med ett, plutselig; *ci sei?* har du det? er du klar? *ci siamo!* der er vi! der var det! *ci siamo (alle solite)* der har vi det igjen, det er den gamle historien; *c'è il dottore?* er doktoren til stede? *non c'è* det (han) er der ikke; *non c'è di che* ingen årsak; *che c'è (di nuovo)?* hva er det? hva har hendt? hva nytt? *chi è stato?* hvem var det? hvem har gjort det? *sono vent'anni che lavoro* jeg har nå arbeidet i tjue år; *chi è?* hvem er det (han)? hvem der? *come è che ...* hvordan har det seg at ...; *vengo come sono* jeg kommer som jeg er; ~ *di uno* tilhøre en; *se fossi in te, nei tuoi panni* hvis jeg var deg, i dine bukser; *questo è ballare* det kaller jeg å danse; ~ *in guanti* gå med hansker; *a che punto siete col lavoro?* hvor langt er dere kommet med arbeidet? ~ *alla fame* være på sultens rand, sultegrensen; ~ *da* være (en) verdig, somme seg for; ~ *agli ordini di qualcuno* være i ens tjenester; *per ~ scrittore, è scrittore* forfatter er han vel (nok); *quanto è?* hva koster det? *esserci per qualche cosa* være verdt, gjelde for noe; *non esserci per nulla* ikke være verdt noe, ikke gjelde for noe; *non esserci più* ikke leve lenger; *c'è da ridere!* det er til å le av! ~ *in sé* være bevisst; *sarà* kan være, kanskje; *sarà quel che sarà* komme hva der komme vil; *che sarà di noi?* hva skal det bli av oss? *sia, così sia!* la det være slik! amen! *e sia! sia pure!* la gå! *sia che si sia* hvem han enn er; *sia come si sia* hvordan det enn forholder seg, i hvert fall; *sia ... sia ...* enten ... eller; *dels ... dels*; det være seg ... eller ...

essere *m* vesen, person, tilstand, tilværelse, eksistens; *dall'~ al non ~* fra noe til intet.

essicare tørke (ut); **essiccativo** uttørkende; **essiccatoio** *m* tørkeapparat, tørkeanlegg; tørkeplass; **essiccatore** *m (f -trice)* tørker; tørkemaskin, -stativ; **essiccazione** *f* (ut)tørring.

esso han, den, det (*srl. om dyr og ting*); *con ~ lui, lei* nettopp med ham, henne; *chi per ~* rette vedkommende.

essotérico (*pl -ci*) lettfattelig, eksoterisk; ~ *m* uinnvidd, eksoteriker.

est *m* øst; *all'~ di* øst for; *l'~ europeo* Øst-Europa.

est est est *m* berømt vin fra Montefiascone.

èstasi *f* ekstase; *andare in ~* komme i ekstase;

estatare *se: statare*; **estañare** *refl.* komme i ekstase.

estate *f* sommer; *d'~* om sommeren; ~ *di San Martino* sensommer, indian summer, godværsdager omkring 11. november; **estático** (*pl -ci*) ekstatisk; **estativo** sommer-; **uccello ~** flyttfugl.

estemporale, estemporaneo uforberedt, improvisert, ektemporal; som improviserer.

estendere utstrekke, utvide; viderebringe; *refl.* strekke seg, utbrede seg (*og fig.*); **estendibile, estensibile** utvidelig, strekkbar, elastisk; **estendimento** *m sj.* utvidelse, strekning; **estense** som angår huset *d'Este*; **estensione** *f* utstrekning, utvidelse; *in tutta l'~ della parola* i ordets fulle betydning; *ròsts, instruments* omfang, register; **estensivo** ekstensiv, utbredt, utvidelig; *cultura estensiva* ekstensiv dyrkning; *interpretazione estensiva* bred fortolkning; *in senso ~* i vid(ere) forstand; **estenso** *se: estendere*; *per ~* fullstendig, utførlig; **estensore** *m* utvider, utbreder; *jur.* konsipist; *anat.* strekkmuskel; *gymn.* muskelstrekker; *giudice ~* redigerende dommer.

estenuante trettende, utmattende; **estenuare** (*è*) svekke, avkrefte, avmagre; *refl.* svekkes; **estenuativo** svekkende; **estenuazione** *f* svekkelse, avkrefte, utmattelse.

esteriore ytre, ytterst, utvendig; *il mondo ~* den ytre verden, omverdenen; ~ *m* ytre, utseende, eksterior; **esteriorità** *f* utvendighet, ytre handling; **esteriorizzazione** *f* synlig, påtagelig reaksjon (under spiritistisk seanse); **estermiare** *se: sterminare*; **estermiatore** *se: sterminatore*; **estermiazione** *f, estermio* *m* utryddelse, tilintetgjørelse.

esternare (*-tè-*) uttrykke, ytre; **esterno** ytre, ytter-; utvortes, utvendig, utenriks; *angolo ~* utvendig vinkel; *per uso ~* til utvendig bruk; ~ *m* ytre, ytterside, eksterior; elev som ikke bor på skolen; *all'~* utvortes, utvendig, utenfor.

èstero utenlandsk, utenriks-; *cambiale estera* utenlandsk veksel; *commercio ~* utenrikshandel; *ministro degli affari esteri* utenriksminister; *relazioni estere* samkvem med utlandet; ~ *m* utland; *all'~* i utlandet.

esterrefatto bestyrtet, redselsslagen.

estèsamente utførlig; **estési** *se: estendere*; **estèso** *se: estendere*; *per ~* utførlig, fullstendig.

estèta *m, f* estetiker; **estètica** *f* estetikk; **estètico** (*pl -ci*) estetisk; ~ *m* estetiker; **estetizzante** *m* estetiker; **estetismo** *m* estetisisme.

estimare (*è*) *se: stimare*; **estimativa** *f* vurderingsevne; **estimativo** *sj.* vurderende, verdsettende; **estimatore** *m (f -trice)* *sj.* vurderer, verdsetter; **estimazione** *f sj.* vurdering, aktelse; *crescere nell'~ di uno* vokse i ens aktelse; **èstimo** *m* overslag, vurdering, (*srl.*) skatteansettelse.

estinguere slokke; ~ *la sete* slokke tørsten; ~ *un debito* betale en gjeld; *refl.* slokkes; gå ut; *la famiglia si estinse* familien døde ut; **estinguibile** som kan slokkes; *merk.* amortisabel; **estinsi, estinto** *se: estinguere*; ~ *adj.* betalt; sloknet, død; *l'~* den avdøde; **estintore** *m* en som slokker; brannslukningsapparat; **estinzio** *f* slokning; *merk.* amortisasjon, innfrielse av lån; lesking av kalk.

estirpabile utryddelig; **estirpamento** *m* utrydning; **estirpare** utrydde; fjerne ved operasjon, ekstirperer; ~ *un dente* trekke ut en tann; **estirpatore** *m (f -trice)* utrydder; ugrasplog; **estirpazione** utrydning; *med.* ekstirpasjon.

estivo sommer-, sommerlig; *stazione estiva* bade-
sted; *vacanze estive* sommerferie; *orario ~* som-
mertid (kontor).

estorcere (-*tôrco*) tvinge, presse (penger) ut, avpres-
se (penger), fravriste; **estorsi** *se: estorcere*; **estor-**
sione *f* avtvingelse, pengeutpresning; **estôrto** *se:*
estorcere; *confessione estorta* avtvunget tilståelse.

estradare utlevere (annet lands undersått); **estradi-**
zione *f* utlevering (*se estradare*); **estradotale** som
ikke hører til medgiften; **estragiudiziale** utenretts-
lig; som ligger utenfor, ikke har vært behandlet
i retten; **estralegale** utenfor loven, lovløs.

estraneo fremmed, utenlandsk, uvedkommende;
essere, rimanere ~ a qualcosa ikke ha noe å gjøre
med noe; være fremmed for noe.

estraparlamentare utenparlamentarisk (*om minister-*
kriser som ikke har sin grunn i mistillitsvotum).

estrarre (-*traggo*) trekke, dra (ut); plukke ut; ~ *la*
radice quadrata utdra kvadratrotten; ~ *a sorte*
trekke lodd; ~ *i numeri al lotto* foreta loddtrek-
ning; **estrassi** *se: estrarre*; **estraterritorialità** *f*
eksterritorialitet; **estrattivo** som trekker ut; *indu-*
stria estrattiva gruvedrift; **estratto** *se: estrarre*; ~
m uttak, utdrag; ekstrakt; kopi; uttrykket num-
mer, gevinstnummer; ~ *di carne* kjøttekstrakt; ~
(di) conto kontoutdrag; ~ *di frutta* fruktekstrakt;
~ *di pomodoro* tomatpuré; **estrattore** *m (f -trice)*
utdrager (*også på skytevåpen*); **estravagante** *se:*
stravagante; **estrazione** *f* (ut)trekning; *di bassa ~*
av ringe herkomst.

estremista *m, f* ytterliggående, radikaler, ekstre-
mist; **estremità** *f* ytterlighet, ende, ytterste, grense;
pl anat. ekstremiteter; *aver freddo alle ~* fryse på
føttene (og hendene); **estremo** ytterst, sist; ~
destro, sinistro ytre høyre, venstre (*football*); *l'*
estrema destra, sinistra den ytterste høyrefløy,
venstrefløy (i parlamentet); *l'estrema miseria* den
ytterste nød; ~ *supplizio* dødsstraff; *l'estrema*
unzione den siste olje; ~ *m* ytterlighet, ytter-
punkt, ende, ekstremitet; *gli estremi* de nøyaktige
data (= personlige opplysninger, alder, fødselsår
etc. på skjemaer); *gli estremi di un reato* de
viktigste fakta vedrørende en forbrytelse; *gli*
estremi si toccano motsetningene møtes; *essere*
agli estremi ligge på sitt siste.

estrinsecamento *m* ytring, manifestasjon; **estrinse-**
care (*i*) ytre; **estrinsecazione** *f* ytring, manifesta-
sjon; **estrinseco** (*pl -chi, -ci*) ytre.

estro *m zool.* bremse; *fig.* grille, innfall, lune;
inspirasjon, anlegg; *lo ha preso, gli è venuto l'~*
di ... han har fått den idé å ...; **estromettere** *gi*
sparken; **estroso** fantasifull, innfallsrik.

estuário *m* bukt, lagune; bred, traktformet elve-
munning; **estumescenza** *f* det at sjøen flør; **estuoso**
litt. brennende, stormfull.

esuberante overstrømmende; ~ *di forza* strømmen-
de av kraft; **esuberanza** *f* overflod; ~ *giovanile*
ungdommelig overmot, overskudd.

esulare (*è*) gå i landflyktighet, utvandre; *esula dalla*
mia competenza det ligger utenfor min kompetan-
se; **esulceramento** *m sj.* det å lage sår, sårdannelse;
esulcerare (*ù*) danne sår, væske; *fig.* forbitre;
refl. væske; **esulcerazione** *f* sår-, væskedannelse.

esule *adj., m* landsforvist, flyktning; *andar ~* gå
i landflyktighet.

esultanza *f* jubel, stor glede; **esultare** (*ù*) juble,
glede seg; **esultazione** *f sj.* jubel; **esumare** grave ut,
opp; *fig.* dra fram igjen (fra glemselen); **esuma-**
zione *f* utgraving, oppgraving.

eta *f* alder, tidsalder; *che ~ ha?* hvor gammel er
han? *in ~* opp i årene, til års; *un uomo d'~* en
eldre mann; *un uomo di mezza ~* en middelald-
rende mann; ~ *maggiore* myndighetsalder; ~
minore mindreårighet; *limiti di ~* aldersgrense; *è*
una bella ~! det er en skjønn alder (*ungdommen*)!
det er en respektabel alder (*om en gammel*)! *essere*
della stessa ~ være av samme alder; *l'~ dell'oro*
gullalderen.

etèra *f* hetære; **ètere** *m* eter, luft; *med.* eter; **etereo**,
etérico (*pl -ci*) eterisk; **eterificare** gjøre alkohol til
eter; **eterismo** *m* eterforgiftning; **eterizzare** gjøre
eterisk; bedøve med eter; **eterizzazione** *f med.*
eterbedøvelse.

eternale *poet.* evig; **eternamente** for evig; *fig.* evig
og alltid; bestandig; **eternare** (-*tè-*) forevige; *refl.*
gjøre seg udødelig; **eternit** *m inv.* eternitt; **eternità**
f evighet; *ci impiega, mette una ~* han bruker en
evighet; **eterno** evig; *fig.* uendelig, endeløs; *l'Eter-*
no Gud, Herren; *il Padre Eterno, il Padreterno*
Herren; *il sonno ~* den evige søvn, døden; *mai*
in ~ aldri i evighet; *la Città eterna* den evige stad
(Roma); *ab ~* fra tidenes morgen, fra Arilds tid;
in ~ i evighet.

eteroclito uregelmessig; *fig.* besynderlig; **eterodos-**
sia *f* avvikende lære; kjetteri, vranglære; **eterodòs-**
so avvikende, kjetterisk, ~ *m* kjetter, vranglærer.
eterogeneità *f* forskjelligartethet; **eterogeneo** uensar-
tet, heterogen.

eterolalia *f med.* ørske, delirium; **eteromane** *m, f*
en som misbruker eter; **eteromania** *f* misbruk av
eter; **eteromorfo** heteromorf; **eteronomia** *f* hetero-
nomi.

etèsio *adj., m (srl. pl)* nordavind (om sommeren).

etìca *f* etikk, sedelære; **etichetta** *f* skikk og bruk,
etikette; etikett; *le prescrizioni dell'~* det som er
foreskrevet av skikk og bruk, etiketten; *abito d'~*
klær som passer for anledningen; *senza ~* ufor-
melt; **etichettare** (-*ché-*) forsyne med etikett(er);
etico (*pl -ci*) etisk; *med.* brystsyk, tuberkuløs; ~
m etiker; *med.* tuberkulosepasient.

etile *m* etyll; **etilico** (*pl -ci*), **alcool** ~ etyllalkohol;
etilismo *m* kronisk alkoholforgiftning.

ètimo *m* ords stamme, grunnbetydning, opprinnel-
se; etymon; **etimologia** *f* ords opprinnelse, ety-
mologi; **etimológico** (*pl -ci*) etymologisk; ~ *m*
etymologisk ordbok; **etimologista** *m, f* etymolog;
etimologizzare *gi*, søke et ords opprinnelse; ety-
mologisere; **etimologo** *m (pl -gi)* etymolog.

etiologia *f med.* årsakslære.

etiopo, **etiópico** (*pl -ci*) etiopisk; ~ *m* etopier.

etișia *f* tæring, tuberkulose.

etnèo, **etnèse** som angår Etna, siciliansk; **etnico** (*pl*
-ci) etnisk, folke-; ~ *m* folkenavn; *gli etnici (gl.)*
hedningene; **etnografia** *f* etnografi; **etnográfico** (*pl*
-ci) etnografisk; **etnografo** *m* etnograf; **etnologia**
f etnologi; **etnológico** (*pl -ci*) etnologisk.

ètra *m poet.* luft, eter, himmel.

etrusco (*pl -chi*) etruskisk; ~ *m* etrusker; **etrusco-**
logia *f* etruskologi; **etruscologo** *m (pl -gi)* etrusko-
log.

ettaèdro *m* legeme med sju flater; **ettàgono** *m*
sjukant.

ettara *f*, **èttaro** *m* hektar; **ètte** *m (f)* lite grann, ingen
ting; *non ci capisco proprio un ~* det skjønner jeg
ikke en døyt av; *ci mancò un ~ che io ...* det var
på et hengende hår at jeg ...; **étto** *m* hundre gram,
hekto(gram); **ettogrammo** *m* hektogram; **ettólitro**
m hektoliter; **ettómetro** *m* hektometer, hundre

meter; **ettowatt** *m* hundre watt.
eucalipto, **eucalitto** *m* evkalyptus.
eucarestia *f* (*eucaristia*) den hellige nattverd; den velsignede hostie, Jesu legeme; **eucaristico** (*pl -ci*) evkaristisk, nattverds-.
eufemia *f* forskjønnende omskrivning, evfemisme; **eufemico** (*pl -ci*) forskjønnende, formildende, evfemistisk; **eufemismo** *m* evfemisme; **eufemistico** (*pl -ci*) evfemistisk; **eufonia** *f* vellyd, velklang; **eufónico** (*pl -ci*) velklingende.
eufobia *f* bot, vortemelk; **euforbiacee** *f pl, le* ~ vortemelkfamilien; **euforbio** *m* saft av vortemelk.
eugenetica, **eugenica** *f* raseforbedring, rasehygiene, evgenikk; **eugenético** (*pl -ci*) evgenetisk; **eugenia** *f* evgenikk; **eunuco** *m* (*pl -chi*) evnukk, kastrat.
eupesia *f* god fordøyelse; **eupéptico** (*pl -ci*) som fremmer fordøyelsen; **euripo** *m litt.* sund, strede; **euro** *m* sørvestvind, vestavind.
européismo *m* europeisme; **européizzare** europeisere; **européo** europeisk; ~ *m* europeer.
evacuare (*á*) evakuere, tømme; rømme, ha avføring; **evacuativo** tømmende, avførende; **evacuazione** *f* evakuering; (ut)tømmning.
evadere flykte, unnsnippe, unnfly (*da fra*); ekspedere, besvare.
evanescente hendøende, svak; **evanescenza** *f* (*radio*) fading.
evangelíario *m* evangeliebok; **evangélico** (*pl -ci*) evangelisk; ~ *m* evangeliker, protestant; **evangelista** *m* evangelist (Matteus, Markus etc.); **evangelistario** *m* evangeliebok.
evangelizzare preke evangeliet; ~ *uno* preke evangeliet for en; omvende en; **evangelizzatore** *m* (*f -trice*) evangelist, forkynner av evangeliet; **evangelizzazione** *f* evangelieforkynnelse; *fig.* propaganda; **evangélo** *m* evangelium.
evaporabile lett fordampende, flyktig; **evaporare** (*ó*) fordampe; *refl.* fordampe; **evaporatore** *m* fordamper, evaporator; **evaporazione** *f* fordamping; **evaporazioni** damper, dunster; **evaporizzare** fordampe; **evaporizzazione** *f* fordamping.
evaşi *se: evadere*; **evaşione** *f* flukt, unnvikelse, unngåelse; ~ *fiscale* skattesnyteri; *dare* ~ *a qualcosa* ekspedere noe, avslutte noe; *in* ~ *di*

merk. i besvarelse av; **evaşivo** unnvikende; **evaşo se: evadere**; **evaşore** *m.* ~ *fiscale* skattesnyter.
evèllere *sj.* *se: svellere*.
eveniènza *f* eventualitet; *per ogni* ~ for alle tilfelles skyld; **evento** *m* begivenhet, hending; *un lieto* ~ en gledelig begivenhet; *in (per) ogni* ~ for alle tilfelles skyld; **eventuale** mulig, tilfeldig, eventuell; **eventualità** *f* mulighet, eventualitet; *per ogni* ~ for alle tilfelles skyld.
eversione *f* *sj.* ødeleggelse; **evèrso** *sj.* ødelagt; **eversore** *m* *sj.* ødelegger.
èvia *f litt.* svirebror.
evidente øyensynlig, åpenbar, klar, tydelig, overskuelig; **evidentemènte** tydeligvis; **evidènza** *f* tydelighet, øyensynlighet, visshet; *ad* ~ tydelig, klart, øyensynlig; *mettere in* ~ gjøre klart, fremheve; *mettersi in* ~ henlede oppmerksomheten på seg; *negare l'* ~ benekte fakta.
evincere *jur.* ta tilbake eiendom; **evirare** kastrere; **evirazione** *f* kastrasjon.
evitabile unngåelig; **evitare** (*è*) unngå.
evizione *f* *jur.* det å ta tilbake egen eiendom.
èvo *m* tidsalder, tid; *il medio* ~ middelalderen; *l'~ moderno* nåtiden; *l'~ antico* antikken; **evocare** (*è*) mane frem; **evocazione** *f* fremmaning; **evocatore** *m* (*f -trice*) fremmaner.
evoluire (*-isco*) utvikle seg; *mar.* manøvrere; **evoluto** *se: evolvere*; ~ *adj.* utviklet, bevisst; **evoluzione** *f* utvikling, evolusjon; *mar.* manøvrering; **evoluzionismo** *m* utviklingslære; **evoluzionista** *m* evolusjonist; **evolvere** utvikle; *refl.* utvikle seg; **evulso** *se: evellere*; ~ *adj.* opprevet, løsrevet.
evviva leve! hurra! ~ *m* leverop, hurrarop; *fare, mandare un* ~ *a uno* rope hurra for en, ønske en alt vel.
ex ... forhenværende, tidligere, eks-; *l'exministro* den forhenværende minister; **ex abrupto** med ett, plutselig; **ex cathedra** fra lærestolen (= paven); *fig.* høytidelig; **ex libris** *m inv.* ex libris; **ex professo** med hensikt; som fagmann, med autoritet; **extra** ... ekstra ...; **extraterritorialità** *f* eksteritorialitet; **extrémis, essere in** ~ ligge på sitt siste; **ex voto** ifølge et løfte; ~ *m* votivgave.
eziandio *sj.* også, likeens.

F

f, una ~, (*un* ~) (*bokstaven uttales: èffe*) *f.*
fa *m mus. f.* ~ *bemolle* fess; *chiave di* ~ *f-nøkkel*; *bass-nøkkel*; ~ *diesis* fess.
fabbisógno *m* behov; utstyr, rekvisita; *il* ~ *det* nødvendige; *provvedere il* ~, *provvedere al* ~ sørge for, skaffe det nødvendige.
fabbrica *f* bygging; bygning; fabrikk; *essere in* ~ være under bygging; *la* ~ *dell'appetito* ernæringsbehovet; *la* ~ *den kirkelige* bygningsadministrasjon; **fabbriabile** som kan lages, bygges; *area* ~ byggetomt, -grunn; **fabbicante** *m* fabrikant; **fabbicare** (*è*) fabrikere, fremstille; bygge; *fig.* finne på, få i stand; ~ *notizie* lage rykter; *fabbricarsi un'immagine di qualcosa* danne seg et bilde av noe; **fabbricativo** *sj.* bygge-; **fabbricato** *m* større bygning, husblokk; **fabbricatore** *m* (*f -trice*) fab-

rikant; opphavsmann; ~ *di notizie* ryktesmed; **fabbricazione** *f* fabrikkasjon, fremstilling, tilvirkning; bygging; *difetto di* ~ fabrikkasjonsfeil; *segreto di* ~ fabrikkasjonshemmelighet.
fabbriceria *f* kirkeråd; **fabbrichiere** *m* kirkeverge, formann i kirkerådet.
fabbriile smed-, håndverker-; **fabbro** *m* smed; håndverker; ~ *ferraio* grovsmed; *il* ~ *dell'universo* Gud (som har skapt himmel og jord); ~ *d'inganni* renkesmed.
facanappa *m sl.* maske.
faccenda *f* sak, affære, forretning; (hus)arbeide; *le faccende di casa, le faccende domestiche* husarbeidet; *essere in faccende* ha det travelt; *fare il ser* ~ være stundesløs; **faccendiere** *m* (*f -era*) en som driver med mange ting, som legger seg opp i alle

ting; intrigant; **faccendone** *m* (*f* -ona) en som roter med alt mulig, som legger seg opp i alle ting; intrigant.

faccetta *f* lite ansikt; fasett; **faccettare** fasettere.

facchinaggio *m* bærerjobb, -lønn; *fig.* hardt arbeid, slit, slep; **facchinata** *f* hardt arbeid, slit; *fig.* grovhet, udannethet; **facchinesco** (*pl* -chi) grov, plump, sjaueraktig; **facchino** *m* bærer, bud, sjauer; *fig.* sliter, slave; *da* ~ grov, plump, udannet; *che* ~ ! for en knøl, tolper!

faccia *f* ansikt, utseende, (over)flate; *typ.* side; *fig.* dristighet, frekkhet; *a* ~ *a* ~ ansikt til ansikt; *buttar qualcosa in* ~ *a uno* slenge en noe i nesen; *aver due facce* ha to ansikter, være falsk; *non guardare in* ~ *a nessuno* ikke gjøre forskjell på folk; *di* ~ overfor; *in* ~ *di* i nærvær av; *aver la* ~ *di* ... være så frekk å ...; ~ *fresca*, ~ *tosta* frekk, skamløs person; *sulla* ~ *del luogo* straks, på stedet; *la* ~ *della terra* jordens overflate; *vento in* ~ motvind; *voltar* ~ bla om (bokside); **fac(c)iale** ansikts-; **facciata** *f* fasade, forside; *typ.* side.

facciuola *f* jurists, prests bladkrage.

face *f* poet., **facella** *f* fakkel; **facente** *se:* *fare*; ~ *funzione* fungerende, stedfortreder, vikar; **faceto** spøkende, vittig, lystig; *tra (il) serio e (il)* ~ halvt i spøk og halvt i alvor; **facezia** *f* spøk, spas, vittighet, vidd.

fachiro *m* fakir; **faciale** ansikts-.

facile lett; medgjørlig; ~ *a credere* godtroende; ~ *all'ira* hissig, oppfarende; *è* ~ *che* ... det er sannsynlig at ...; *donna di facili costumi* lettlevende kvinne, kvinne som er lett på tråden; **facilità** *f* letthet; **facilitare** (-ci-) lette, gjøre lettere; **facilitazione** *f* lempelse, lettelse, begunstigelse, fordel; **facilone** *m* (*f* -ona) overflatisk, sjusket person; **faciloneria** *f* overflatiskhet; slurv.

facimale *adj.*, *m.*, *sj.* forbryter(sk); **facinoroso** ryggesløs, forbrytersk; **facitore** *m* (*f* -trice) *sj.* en som lager noe; handverker; *facitrice d'angeli* englemaker; *ofte neds.:* ~ *di versi* versemaker.

facocero *m* vortesvin.

facoltà *f* evne, egenskap; makt, rett, bemyndigelse; fakultet; *pl* gods, formue; ~ *di disporre* disposisjonsrett, rådighet; *la* ~ *di lettere* det historisk-filosofiske fakultet; ~ *mentali* åndsevner; *non è nelle sue* ~ *mentali* han er ikke ved sine fulle fem; *essere in* ~ *di uno* stå i ens makt; **facoltativo** valgfri; *materia facoltativa* valgfritt fag; *treno* ~ ekstratog; **facoltizzare** bemyndige, tillate; **facoltoso** formuende, velstående, rik.

facòndia *f* veltalenhet, talegaver; **facòndo** veltalende.

facsimile *m* faksimile; **factotum** *m* *inv.* altnulig-mann, faktotum; en som legger seg opp i alt; **faeton** *m* åpen, toseters herskapsvogn.

faggèta *f*, **faggèto** *m* bokeskog; **faggina**, **faggiuola** *f* bøkefrukt; **faggio** *m* bok; **fagiàna** *f* fasanhøne; **fagianàia**, **fagianiera**, **fagianeria** *f* fasaneri; **fagiàno** *m* fasan; **fagianotto** *m* fasanekylling.

fagiolata *f* rett bønner; *fig.* vrøvl, sludder; **fagiolino** *m* aspargesbønne; **fagiuola** *f* stor, hvit bønne; **fagiuolo** *m* bønne(plante); *andare a* ~ behage.

faglia *f* spalte, avbrytelse av geologisk lag; sl. silkestoff; **fagliare** (*à*) kaste, sake (kort); være renons; **faglio** *m* det å sake kort; renons.

fagocita *m* fagocyt, bakteriefortærende celle; **fagocitare** oppsluke; **fagopiro** *m* bot. bokhvete.

fagottista *m* fagottist; **fagotto** *m* bunt, bylt; *mus.*

fagott; *fig.* stor, klosset person, kloss; *far* ~ pakke sammen, gå sin vei.

faida *f* (*hist.*) selvtækt, (blod)hevn.

faina *f* zool. mår; *fig.* stygg, kjedelig, lei person.

falange *f* falanks; ben, ledd i finger (tå); *fig.* mengde; **falangèta** *f* det ytterste fingerledd;

falangina *f* det mellomste fingerledd; **falangismo** *m* falangist-parti (Spania); **falangista** *m* (spansk) falangist; zool. pungulv.

falàrica *f* brannpil; **falasco** *m* (*pl* -chi) sl. siv (til illetting); **falbo** (*om hest*) mørkegul.

falcare springe, hoppe (*om hest*); **falcata** *f* (hests) sprang.

falcato sigdformet; *carro* ~ stridsvogn med lange sigder; *luna falcata* månesigd; **falce** *f* sigd; ~

fienaia lå; ~ *e martello* hammer og sigd; **falcetto** *m* liten sigd; **falchèta** *f* mar. reling, rip; **falciare** (*à*) skjære med sigd, slå med lå; **falciaia** *f* sigde-,

låhogg; slått, skurd; **falciatore** *m* (*f* -trice) slåttekar, skurdkar; **falcitrice** *f* slåmaskin; **falcitura** *f* slått, skurd; **falcidia** *f* jur. fjerdedel av arv som

ikke kan testamenteres bort; *fam.* mannefall (*ved eksamen*); **falcidiare** (-ci-) fradra; *fam.* stryke (en til eks.); **falcidiare** (-ci-) fradra; *fam.* stryke (en til eks.); **falcifero** bevæpnet med sigd, lå; **falcinella** *f* sigdformet kjøkkenredskap; **falcinello** *m* spove;

falcione *m* stor sigd, lå; hakkelsesmaskin.

falco *m* (*pl* -chi) falk; **falconara** *f* falkeoppdretteri; *gl.* skyteskår; **falconare** (*ò*) gå på jakt med falk;

falcòne *m* jaktfalk; kranbjelke; *gl.* sl. beleiringsmaskin; sl. artilleri; **falconeria** *f* oppdrett av jaktfalker; **falconetto** *m* sl. artilleri; **falconiere** *m* falkeoppdretter.

falda *f* lag (jord, snø etc.); frakkeskjot; skjote-, diplomatfrakk; hattebrem; fot av fjell; side av

sadel; (*slakt*) sidestykke, lårstykk; *attaccarsi alle falde di uno* henge i ens frakkeskjoter; *alle falde di un monte* ved foten av et fjell; *una* ~ *di prosciutto* (*spøk.*) en fleskeskive, en skinkesne;

faldato i lag, lagdelt, i trappetrinn.

faldella *f* lite lag; litt silke, ull til spinning; *charpi*;

faldiglia *f* krinoline; **faldistòrio** *m* pave-, bispestol; **faldoso** lagdelt, bladet.

falegname *m* tømrer, snekker; **falegnameria** *f* snek-ring, snekkerverksted.

falèna *f* (*zool.*, *fig.*) nattsvermer; askepartikkel.

fàlera *f* metallbeslag på hestesele; *hist.* tapperhetsmedalje til romerske soldater; **falerato** dekorert (med *fàlera*); **falerno** *m* berømt vin (fra Campania).

falla *f* lekk(asje); *avere una* ~ være lekk; **fallace**

falsk, bedragerisk; skuffende; **fallàcia** *f* bedrag, falskhet, upålitelighet; **fallanza** *f* *gl.* feil(tagelse),

bedrag, svik, logn; **fallare** *sj.* ta feil, feile; *chi (non) fa (non) falla* den som (ikke) handler, kan

også (heller ikke) handle galt.

fallibile som kan feile; **fallibilità** *f* feilbarlighet;

fàllico (*pl* -ci) fallisk; **fallimentare** fallitt-, konkurs-; *procedura* ~ konkursbehandling; *liquidazione* ~ konkursoppgjør; **fallimènto** *m* sammen-

brudd, fallitt, bankerott, fallittbo; *fam.* skuffelse, ulykke; ~ *doloso* svikaktig fallitt; **fallire** (-isco, (for)feile; slå feil, skuffe; gå fallitt; ~ *il colpo*

bomme (*og fig.*); **fallito** *m* fallent; *andare* ~ slå feil, gå fallitt.

fallo *m* mangel, feil, forseelse; fallos; *cadere in* ~ ta feil; *cogliere in* ~ gripe (en) i en feil, ta på

fersk gjerning; *far* ~ slå feil; *mettere il piede in* ~ trå feil; *fig.* gjøre et feiltrinn; ~ *di man*

hands (*football*); *senza* ~ uten tvil, sikkert; **fallòfora** *f* his. fallos-bærerske (*i prosesjon*).

falò *m* bål; *fare un* ~ *di qualcosa* brenne noe; **falòppa** *f* dårlig silkekokong; *fam.* skryt-, løgnhals; **falpalà** *m* falbelade, rynkebånd.

falsa(tura) *f* mellomverk av kniplinger el. brodert stoff (på klær); **falsabraca** *f* mil. voll, skanseverk rundt (be)festning; **falsamento** *m* forfalskning; **falsamonète** *m* inv. sj. falskmynter; **falsapòrta** *f* (pl -e-e) hemmelig dør; **falsare** forfalske; sy border i; **falsariga** *f* linjepapir; *fig.* forbilde; **falsàrio** *m* bedrager; *srl.* falskmynter, -skriver; **falsatòre** *m* (f -trice) *srl.* *fig.* forfalsker; **falseggiare** (*è*) *gl.* snakke falskt; *mus.* syng i falsett; **falsétto** *m* falsett; **falsificabile** som kan forfalskes; **falsificamento** *m* forfalskning; **falsificare** (-si-) forfalske; **falsificatòre** *m* (f -trice) forfalsker; bedrager; **falsificazione** *m* forfalskning; **falsità** *f* falskhet; løgn; **falso** falsk, ettergjort, løgnaktig; *falsa partenza* tjuvstart; ~ *m* falsk, falskneri, falsum; *dire il* ~ avlegge falskt vitnesbyrd; *essere nel* ~ ta feil, ha urett; *giurare il* ~ avlegge mened; ~ *in (atto)* *pubblico* dokumentfalsk.

fama *f* rykte, ry, anseelse; *corre* ~ *che* ... det går det rykte at ...; *godere (di) buona* ~ ha godt rykte; *venire in* ~ *di qualcosa* få ry for noe; **fame** *f* sult, hungersnød; begjærighet; *aver* ~ være sulten; *un morto di* ~ en fattig lus; *brutto come la* ~ stygg som arvesynden; *lento quanto la* ~ sen som lusa på tjærekosten; *lungo come la* ~ lang og mager som en hesjestauro; *pigliar per* ~ utsulte; *mi vien* ~ jeg blir sulten; *avere una* ~ *da leoni, da lupi* være skrubbsulten; *avere una* ~ *di* ha stor lyst på, begjære; **famèlico** (pl -ci) utsultet, forsulten.

famigerato beryktet; **famiglia** *f* familie; hoff, tjenerskap; *gl.* vakt, polititropp; *figlio di* ~ hjemmeverende sønn; *di* ~ hjemmelaget, hjemmekjær, huslig; *essere di* ~ være husvenn; *mettere su* ~ stifte familie; *la Sacra Famiglia* den hellige familie (Jesus, Maria, Josef); *con tutta la sacra* ~ (*F, fig.*) med alle sammen, hele hurven.

famigliare *etc.* *se:* **familiare** hjemlig, familie-; fortrolig, familiær, intim; *essere* ~ *con* være fortrolig med; *linguaggio* ~ daglig tale; *vita* ~ familieliv; ~ *m* husvenn; tjener; **familiarità** *f* fortrolighet; **familiarizzare** gjøre fortrolig; *refl.* blir fortrolig (*con* med); **famiglio** *m* tjener.

famòso berømt, beryktet; meget omtalt; *libello* ~ (*jur.*) nidskrift; **famulato** *m* litt. tjeneste; **famulo** *m* *gl.* tjener (*srl.* hos geistlige).

fanalàio *m* mar. fyrvokter; **fanale** *m* (signal)lykt; fyrtårn; ~ *anteriore*, ~ *di coda* for-, baklykt (på bil); ~ *di via* sidelanterne (båt, fly); **fanalètto** *m*, *targa* ~ nummerplate med lykt; **fanalista** *m* fyrvokter.

fanàtico (pl -ci) fanatisk; lidenskapelig; ~ *m* fanatiker; **fanatismo** *m* fanatisme; **fanatizzare** gjøre fanatisk.

fanciùlla *f* ung pike, pikebarn; jomfru; **fanciullàgine** *f* barnaktighet, barnestrek; **fanciullata** *f* sj. barnestrek; **fanciullèscò** (pl -chi) barnaktig, barnslig; **fanciullèzza** *f* barndom; **fanciùllo** ung, halv-voksen, barnslig; ~ *m* gutt, barn (ca. 7-12 år).

fandango *m* (pl -ghi) fandango; **fandònia** *f* løgn, skrone; **fanèllo** *m* irisk; ~ *nordico* bergirisk.

fanerògama, *pianta* ~ frøplante, fanerogam.

fanfaluca *f* askepartikkel; *fig.* vrøvl, skrone; bagatell; **fanfano** viktig, pralerisk; ~ *m* viktigper, pralhans; **fanfara** *f* lite (blåse)orkester; fanfare;

fanfaronata *f* skryt, viktighet; **fanfaròne** *m* skrythals; **fanfera**, *a* ~ på måfå.

fanga *f* slam, gjørme; **fangaia** *f* gjørme; gjørmet vei; **fangatura** *f* gjørmebad; **fanghiccio** *m* klebrig gjørme; **fanghiglia** *f* tynt slam, sørpe; **fango** *m* (pl -ghi) slam, mudder, søle; *raccogliere uno dal* ~ trekke en opp av skitten; ~ *bianco* avfall under vinfat (i gjæring); *fanghi* gjørmebad; *cura dei fanghi* gjørmebadskur; **fangosità** *f* gjørmethet, sumpethet; **fangòso** gjørmet, sumpet, skitten (*og fig.*).

fannullòne *m* (f -ona) dovenpels, lathans.

fanòne *m* barde (på hval); **fanoni** pavens bånd over skuldrene (ved messen); **fantaccino** *m* infanterist.

fantasia *f* fantasi (*også mus.*), innbilning(skraft); lune; *di* ~ broget, fantasifull (klesplagg); *colpire la* ~ gjøre dypt inntrykk; *passare per la* ~ falle (en) inn; *mi vien (la)* ~ *di* ... det faller meg inn, jeg får lyst til å ...; **fantasiòso** fantastisk, fantasifull, overspent; **fantàsima** *f*, **fantasma** *m* fantom, fantasifoster, spøkelse; radmager person; **fantasmagoria** *f* blendverk, synsbedrag, fantasmagori; **fantasmagòrico** (pl -ci) fantastisk, trolsk, forhekset; **fantasticàggine** *f* fantasteri, svermeri; **fantasticare** (-tà-) fantasere; **fantasticheria** *f* fantasteri; **fantástico** (pl -ci) fantastisk; fantasi-; **fantasticòne** *m* (f -ona) fantast.

fante *m* infanterist; knekt (*i kort*); bonde (*i sjakk*); *gl.* knekt, tjener; ~ *f* tjenestepike; **fanteria** *f* infanteri; ~ *carrista* panservåpen; **fantésca** *f* litt. tjenestepike; **fantino** *m* jockey; *gl.* barn; **fantocciàio** *m* dukkemaker, -maler; **fantocciàta** *f* barnaktighet; barnestrek; dukkekomedie; **fantoccio** *m* dukke, marionett; sprellemann; (kunstners) modell; fugleskremsel; *F mil.* infanteriet; **fantolino** *m* liten gutt; **fantomàtico** (pl -ci) fantastisk, trolsk, spøkelsesaktig.

fara *f* *gl.* gård, landegods; (lombardisk) slekt.

farabolòne (f -ona) skravlet; ~ *m* skravlebøtte; **farabutto** *m* bedrager, slyngel, kjeltring; **faraòna**, (*gallina*) ~ perlehøne; **faradizzazione** *f* med. behandling med elektrisitet; **faragliòne** *m* høyt, bratt skjær; **faràndola** *f* provensalsk dans.

faraòne *m* egyptisk konge, farao; sl. kortspill (med innsats); **faraònico** (pl -ci) faraonisk.

farcino *m* en hestesykdom (som ytrer seg ved byller); **farcire** (-isco) fylle med farse, farsere; **farcito** farsert, fylt.

farda *f* sj. noe skitt(ent); oppspytt; **fardare** *gl.* sminke; **fardellare** (*è*) pakke inn, sammen; **fardèllo** *m* bylt, bunt; *fig.* mengde, utall; **fardo** *m* *gl.* skinnsekk.

fare (*fàccio, fò*) gjøre, lage; *sj.* si; *far* ~ få (en) til å gjøre noe; ~ *a chi arriva prima* løpe om kapp; ~ *a domino* spille domino; *Copenhagen fa un milione di abitanti* København har en million innbyggere; *un milione a* ~ *assai* høyst en million; *chi la fa, l'aspetti* den som vondt gjør, bør vondt vente; ~ *il bagno* bade; ~, *farsi la barba (i capelli)* barbere (klippe) seg; *farci la bocca, la pelle venne seg til det; ci ho fatto il collo* jeg har vennet meg til det; ~ *carte gi kort; che ora fai?* hva er din klokke? *chi fa?* hvis tur er det? ~ *carbone* bunkre, laste kull; *come fai a ...?* hvordan bærer du deg ad med å ...; *ho molto da* ~ jeg har meget å gjøre; *il da* ~ arbeid, beskjeftigelse; *l'avrete da* ~ *con me!* dere skal få med meg å bestille! *aver da* ~ *con uno* ha med en å gjøre; *faceva da Amleto* han spilte Hamlet;

fai, fai etter meget strev; *Roma non fu fatta in un giorno* Roma ble ikke bygget på en dag; ~ *figliuoli* avle unger, føde barn; *la gatta frettolosa fa i gattini ciechi* hastverk er lastverk; *lascia ~ a me!* overlat det til meg! *oggi fa la luna* i dag er det nymåne; ~ *il medico* være lege; *mi fece il Suo nome* han nevnte Deres navn for meg; *a notte fatta* etter mørkets frembrudd; *non fa nulla, niente!* det gjør ingenting! *l'orologio fa le nove* klokken viser ni; ~ *la Pasqua a Roma* feire påske i Roma; *egli fa per due* han arbeider for to; *questo non fa per me* dette er ikke noe for meg, passer meg ikke; ~ *di tutto per ...* gjøre alt for å ...; *non faccio per vantarmi* jeg sier det ikke for å rose meg selv; *quanto lo fa all'ettolitro, il vino rosso?* hva tar De for en hektoliter rødvin? ~ *si che ...* sørge for at ...; ~ *di sì* nikke; ~ *di no* ryste på hodet; *non lo facevo così sciocco* jeg trodde ikke han var så dum; *abbiamo fatto tardi* vi er sent ute; det ble sent; *tanto fa!* det er det samme! *ne ha fatte tante, ne ha fatte di tutti i colori* han har gjort mye slikt; han har gjort allslags ugagn (gale streker, djevleskap); *ha fatto il tifo* han har hatt tyfus; *fare il tifo (sport)* heie (på); ~ *(le) uova* legge egg; *faccia!* vær så god! gjør som De vil! etter behag! *tre anni fa* for tre år siden; *che tempo fa?* hvordan er været? *fa caldo, bello* det er varmt, det er vakkert (vær); *farla a uno* snyte, lure en; *farsi* gjøres, bli; *piatti da farsi* å la carte-retter; *farsi alla finestra* gå bort til vinduet; *farsi avanti* tre frem; *farsi grande* bli stor; *farsi indietro* tre tilbake; *farsi in là* tre til side; *farsi prete* bli prest; *si fa buio* det blir mørkt; *si farà* han blir til noe; *farsi tardi* bli sent; *mi sono fatta la pelliccia* jeg har skaffet meg en pels; *farsela addosso (F)* gjøre i buksene.

fare *m* måte, maner; *hai un bel ~, ma ...* du kan gjøre hva du vil, men ...; *sul ~ del giorno* ved daggry.

farètra *f* pilkogger; **faretrato** som bærer pilkogger.

farfalla *f* sommerfugl; *fig.* ustadig, vimsete person; *tekn.* strupespjeld, gasspjeld; *cravatta a ~* flue (slips); *nuotare a ~* svømme butterfly; **farfallètta** *f* liten sommerfugl; *fig.* grille, lune, innfall; **farfallino** *m* liten sommerfugl; møll; *fig.* ustadig person; **farfallista** *m, f* butterflysvømmer; **farfallone** *m* stor sommerfugl; *fig.* løgn, skrone; grov bommert.

farfaniechio *m* djevel; innbilske fyr, liten viktigper; navn på tjener, knekt i komedie etc.

farfarèllo *m* nisse, troll, djevel; *fig.* urolig guttunge; **farfugliare** *(ù)* mumle.

farina *f* mel; *la ~ del diavolo va in crusca* det en får på urettferdig vis, er der ingen lykke med; *le chiacchiere non fan ~* prat gir ikke brød; ~ *fossile* diatomé-jord; ~ *lattea* barnemel, -semule; ~ *di ossa* benmel; ~ *gialla* maismel; ~ *dolce* kastanjemel; *non è ~ del suo sacco* det stammer ikke fra ham; det har han ikke sugd av sitt eget bryst; *non è ~ schietta* han (hun, etc.) har ikke rent mel i posen; **farinaccio** *m* melavfall, tremel (i markspist treverk); terning merket på bare en side; **farinaceo** mel-; melaktig; *i farinacei* de melproduserende planter; **farinaio** *m* mellager, -handler; **farinaiuola** *f* melbeholder (av tre); **farinaiuolo** *m* melhandler; **farinata** *f* melgrøt, velling; **faringe** *f* svelg; **faringite** *f* svelgkatarr; **farinoso** melet, melaktig, melholdig, melrik; *neve farinosa* fin snø.

farišaico *(pl -ci)* fariseisk, hyklerisk; **farišeismo** *m* fariseisme, hyklery; **farišeo** *m* fariseer, hykler; **farlòtto** *m* *dialect.* sl. spurvefugl.

farmacèutica *f* apotekerkunst, farmasi; **farmacèutico** *(pl -ci)* farmasøytisk; **armadio** ~ medisinskapp; **farmacia** *f* farmasi; apotek; **farmacista** *m, f* farmasøyt, apoteker; **fàrmaco** *m* *(pl -chi)* legemiddel, medisin, medikament; *fig.* middel; **farmacopèa** *f* farmakopø.

farneticamènto *m* *sj.* det å tale i ørske, villelse; **farneticare** *(è)* tale i villelse (og *fig.*); **farnético** *(pl -ci)* som taler i ørske; vanvittig, rasende; ~ *m* ørske; raseri, lune; **fàrnia** *f* sl. eik.

faro *m* fyrtårn; fyrlykt, lanterne; lykt (bil, tog etc.); **battello-faro**, ~ galleggiante fyrskip; ~ *ad eclisse (a luce intermittente)* blinkfyr.

farraginare *(-rà-)* blande, rote sammen, forvirre; **farragine** *f* sammensurium, virvar, rot; **farraginoso** forvirret, blandet, rotet

farricèllo *m*, **farro** *m* spelt.

farsa *f* farse; noe komisk, latterlig; **farsettàio** *m* jakkeskredder; **farsètto** *m* sl. kort jakke, vams.

fascètta *f* sl. korsett; lite bind, bånd; metallbånd; **fascettàia** *f* korsettsyerske; **fascia** *f* bind; hattebånd; svøp, reive, bleie; puttees; list, frise; korsbånd; ~ *assorbente* hygienebind; ~ *cingolata* larvefotter; *dalle fasce* fra den spede barndom, fra vogga; ~ *elastica* elastisk bind; *(tekn.)* stempelpakning; *sotto* ~ som korsbånd; **fasciacòda** *f* halebind (for hest); **fasciame** *m* skipskledning, skipsplanker; **fasciapiède** fotbånd (på hest); **fasciare** *(à)* omvikle, forbinde, svøpe, reive; **fasciatura** *f* (om)vikling, svøp(ing); forbinding; ~ *provvisoria* nødforbinding; **fascicolo** *m* dokumentbunke; hefte; nummer (tidsskrift); **fascina** *f* risknippe, risved, faskin; **fascinàio** *m* risvedselger; **fasciname** *m* risved, risbrenne; **fascinare** *(à)* lage, skaffe faskiner; *sj.* fortrolle; **fascinata** *f* *mil.* voll av jord og faskiner; **fascinazione** *f* *litt.* fortrollelse; **fascino** *m* fortrolling; *fig.* fortrollelse, tillokkelse, sjarm.

fascio *m* bunt, knippe; *mil.* geværkobling; *andare in ~* gå til grunne; *mandare in ~* ødelegge; ~ *di combattimento* soldatforening, (senere) fascistgruppe; ~ *dei littori (hist.)* de romerske liktorers risknippe (fasces); fascismens emblem; **fascismo** *m* fascisme; **fascista** *m, f* fascist; **fasciuola** *f* lite bånd, strimmel.

fase *f* fase, stadium; **faşelo** *m* *litt.* liten, lett båt; **faşmate** *f* *pl* fargede skyer; **fasservizi** *m, f* inv. tjenende ånd; (by)bud; rengjøringshjelp.

fassimile *m* faksimile; **fastèllo** *m* bunt.

fasti *m* *pl* antikke romerske årbøker, kalendere; *fig.* minner, minnedager; heltegjerninger; *nei ~ della nostra città* i vår bys berømmelige historie.

fastidièvole *sj.* plagsom; **fastidio** *m* ergrelse, plage, bekymring; vemmelse; *dar ~ a uno* genere, plage, kjede en; *mi dà tanto ~* det plager, irriterer, generer meg meget (i den grad); *prendere in ~* vemmes ved; *mi è venuto a ~* jeg er blitt lei og kei av ham (det); **fastidiosaggine** *f* *sj.* plagsomhet; plage; **fastidioso** kjedelig, plagsom, generende; **fastidire** *(-isco)* ergre, plage; vemmes ved; **fastigiato** som er forsynt med rygg, møne; **fastigio** *m* topp, møne, takrygg; *fig.* tind, topp.

fasto *m* pomp, prakt; *giorno ~* gunstig dag; *hist.* rettsdag; **fastosità** *f* stas(elighet), pomp, prakt; **fastoso** staselig, praktfull, prangende.

fata *f* fe (eventyr); *fig.* dyktig, velgjørende kvinne;

~ *Morgana* luftspeiling; *la ~ turchina* den gode fe i «Pinocchio»; **fatale** skjebnesvanger, fatal; *l'ora ~* skjebnetimen; *malattia ~* dødbringende sykdom; **fatalismo** *m* fatalisme; **fatalista** *m*, *f* fatalist; **fatalità** *f* fatalitet, skjebne, ulykke; **fatalmente** fatalt; ulykkeligvis; **fatare** fortrolle, forhekse; gjøre usårlig; **fatato** forhekset; usårlig; *litt.* skjebnebestemt; **fatatura** *f* *sj.* forhekking.

fatebenefratelli *m* *inv.* sl. munkeorden; **fatebenefratelli** *f* *inv.* sl. nonneorden.

fatica *f* strev, umake, besvær; *a ~* med møyen og besvær; så vidt; *da ~* kraftig, utholdende; *le fatiche di Ercole* Herkules' arbeider; *durar ~* slite, ha det vanskelig; ~ *sprecata* spilt umake; *uomo di ~* altnuligmann, bærer; **faticaccia** *f* fryktelig slit; **faticante** *m* arbeider, sliter; **faticare** (*i*) slite, streve, arbeide tungt; ~ *a fare qualcosa* ha vond for å gjøre noe, slite for å gjøre noe; **faticatore** *m* (*f* -*tora*, -*trice*) sliter; **faticoso** trettende, besværlig, slitsom; *sj.* utholdende.

fatidico (*pl* -*ci*) profetisk.

fato *m* skjebne; **fatta** *f* art, slags, egenskap; møkk (etter vilddyr); *uomini di questa ~*, *di tal ~* slike menn, mennesker; **fattaccio** *m* grufull hending, rovmord o.l.; **fatterello** *m* betydningsløs hending; **fattèzze** *f* *pl* ansiktstrekk; **fattibile** gjørlig, mulig; **fatticcio** kraftig, sværlemmet, robust; **fattispèce** *f* *inv.*, *nella ~* (*jur.*) i det foreliggende tilfelle; **fattivo** virksom, virkende; **fattizio** *sj.* kunstig.

fatto *se: fare*; ~ *adj.* hendt, gjort, laget; egnet; moden; usaltet; *ecco fatto* det var det; *ecco ~ il becco all'oca* så var det gjort; *detto (e) ~* som sagt så gjort; *nato ~* gjort med hensikt; *a cose fatte* når alt er gjort, etterpå; *notte fatta* ut på natten, langt på natt; **fatto** *m* kjensgjerning, hending, tilfelle, faktum, handling, sak(sfremstilling); *il ~ è che ...* saken er at ...; *andare per i fatti suoi* passe sine egne saker; *cogliere sul ~* gripe på fersk gjerning; *di ~*, *in fatti* faktisk, virkelig, i virkeligheten; *dirgli il ~* *suo* gi ham beskjed; *in ~ di pittura* med hensyn til, når det gjelder malerkunst; *mettere uno al ~ di qualcosa* la en få vite noe; *sapere il ~* *suo* vite god beskjed; vite hva en vil; kunne sine ting; *ho trovato il ~* *mio* jeg vet hvordan jeg skal forholde meg; *sicuro del ~* *suo* selvsikker; ~ *sta che ...* faktum er at ...; *fatti suoi!* det er hans sak! *vie di fatto* håndgripeligheter.

fattore *m* (*f* -*ora*, -*oressa*; *sj.* -*trice*) skaper; forvalter, agent; faktor; **fattoria** *f* landeiendom; forvalterbolig; faktori; **fattorino** *m* (by)bud; konduktør; ~ *di banca* bankbud; ~ (*postale*) postbud; ~ *telegrafico* telegrafbud; **fattrice** *f* avlshoppe, -ku; **fattotum** *se: factotum*.

fattucchièra *f* heks; **fattucchière**, **fattucchiéro** *m* trollmann; **fattucchieria** *f* trolldom; **fattura** *f* fremstilling, utførelse; regning, faktura; hekseri, trolldom; ~ *saldata* kvittert regning; *la ~ non torna* fakturaen er gal; **fatturare** forfalske; forhekse; fakturere.

fatuità *f* innbilskhets; **fatuo** innbilsk, forfengelig; *fuoco ~* lyktemann.

fauci *f* *pl* svelg (*og fig.*); **fauna** *f* dyreverden, fauna; **faunesco** (*pl* -*chi*) faune-; **fauno** *m* faun.

fausto lykkelig, gledelig, heldig, gunstig.

fautore *m* (*f* -*trice*) velynder, -gjører, tilhenger.

fava *f* sl. bonne; *fave dei morti* marsipankuler; *pigliar due colombi a una ~* slå to fluer i en smekk; *non stimare una ~* ikke verdsette, ikke

bry seg en døyt om; **favata** *f* bønnereitt; skryt, praleri; **favèlla** *f* tale, språk, tunge; *perdere l'uso della ~* miste talens bruk; *fig.* bli mållos; **favellare** (*è*) tale; **favellio** *m* stadig snakk.

favèto *m* bønnemark; **favilla** *f* gnist; *far faville* gnistre, briljere; *manda faville dagli occhi* hans øyne gnistrer; **favissa** *f* tempelkjeller; **favo** *m* vokstavle; *med.* brannbyll.

favola *f* fabel, eventyr; *essere la ~ del paese* være på folkemunne i bygda; **favolatore** *m* (*f* -*trice*) *gl.* (fabel)forteller; **favoleggiare** (*è*) fortelle historier, fabulere; **favoleggiatore** *m* (*f* -*trice*) forteller; **favolèllo** *m* *gl.* kort fortelling; **favolèscio** (*pl* -*chi*) fabelaktig, eventyrlig; **favolista** *m* eventyrdikter; **favolosità** *f* fabelaktighet, eventyrlighet; **favoloso** fabelaktig, eventyrlig.

favone *m* stor bønne; *F* skrythals; **favonio** *m* (føn)vind; vestavind; *dial.* sønnvind.

favore *m* gunst, favør, velvilje, bifall, tjeneste, hjelp; *a ~ di uno* til ens gunst, fordel; *entrata, biglietto di ~* gratis adgang, fribillett; *col ~ di* begunstiget av; *condizione di ~* favørbetingelse; *mi faccia il ~ di togliersi di torno!* gjør meg den tjeneste å forsvinne! *votare in ~ di uno* stemme for en; *per ~!* unnskyld! vær så vennlig! *prezzo di ~* favørpris; *usare un ~* vise (en) en gunst; **favoreggiamento** *m* favorisering; *jur.* heleri, medskyldighet; **favoreggiare** (*è*) begunstige, støtte, favorisere; *jur.* tilskynde; **favoreggiatore** *m* (*f* -*trice*) støtte, tilhenger; **favorevole** gunstig; **favorire** (-*isco*) begunstige, beære, favorisere; ~ *uno di qualcosa* beære (glede) en med noe; *favorisca!* vær så god! kom inn! *favorisca dirgli ...* vær så vennlig å si ham ...; *favorisca al piano superiore* vær så vennlig å gå en etasje opp; *favorisca a casa mia!* vær så vennlig å besøke meg! *vuole ~?* må jeg by Dem? **favorito** *m* favoritt, yndling; ~ *adj.* yndlings-; **favoriti** *m* *pl.* bakkenbarter.

favule *m* bønneåker, -stilk.

fazione *f* parti, sekt; *mil.* vakttjeneste; småtrefning; **fazioso** sekterisk, opprørsk.

fazzolèto *m* lommestørkle; ~ *da collo* halstørkle; ~ *da testa* hodetørkle.

fè = *fece*; **fè** *f* = *fede*; **febbraio** *m* februar.

febbre *f* feber; ~ *da cavalli* høy feber; ~ *ondulante* svingefeber; *le febbri* periodisk feber ved enkelte sykdommer, *srl.* malaria; *la ~ dell'oro* gullfeberen; *avere la ~ addosso (fig.)* være febrilsk; **febriciattola** *f* lett feber; **febricitante** febersyk; *essere ~* ha feber; ~ *m* feberpasient; **febricòso** febersyk; **febrifugo** (*pl* -*ghi*) feberstillende; ~ *m* feberstillende middel; **febrile** febrilsk; **febròso** febersyk, febrilsk.

febèo som hører til Føbus, Apollon.

fecale ekskrementaktig; *materie fecali* ekskrementer; **féccia** *f* bunnfall, berme; *fino alla ~* til bunns; **fecciòso** full av bunnfall; skitten; ussel, ynkelig; tilgjort; **fecciùme** *m* berme (*og fig.*); **fèci** *f* *pl* ekskrementer.

fècola *f* stivelse; ~ *di patate* potetmel.

fecondabile som kan befruktes; **fecondare** (*ò*) befrukte; **fecondatore** (*f* -*trice*) befruktende; ~ *m* befrukter; **fecondazione** *f* befruktning; ~ *artificiale* kunstig befruktning; **fecondità** *f* fruktbarhet; produktivitet; **fecòndo** fruktbar; produktiv; vekstfremmende; tallrik; **feculèto** som inneholder mye stivelse, mye bunnfall.

fède *f* tro, trofasthet, ærlighet, religion; attest, bevis; vielsesring; *aver fede in uno* ha tillit til en;

aver ~ *in qualcosa* tro på noe; *in buona* ~ i god tro; *impugnar la* ~ *di uno* ta til motmæle, si imot en; *fare* ~ *di* bevitne, bevise; *in* ~ på tro og ære; *in mala* ~ uærlig, mot bedre vitende; *in* ~ *mia* på min ære; ~ *di nascita* fødselsattest; *prestar* ~ vise, skjenke tillit; tro på; *atto di* ~ en katolsk bønn; **fededegno** *sj.* troverdig; **fedele** tro(fast); pålitelig; troende; **fedeltà** *f* trofasthet.

federa *f* putetrekk, -var; **federale** forbunds-; **federalismo** *m* federalisme; **federalista** *m, f* federalist; **federativo** forbunds-; føderativ; **federato** forbundet; **federazione** *f* forbund; **fedifrago** (*pl* -ghi) trolos, svikefull.

fedina *f* straffe-, politiattest; *aver la* ~ *netta, sporca* ha et rent, stygt rulleblad; *fedine* bakkenbarter; **fedire** *gl. se:* *ferire*.

fegataccio *m* dårlig lever; *fig.* vågehals; **fegatello** *m* svinelever; **fegatino** *m* hønseliver; **fegato** *m* lever; *fig.* mot; *ha il* ~ *di dire* ... han har mot, er frekk nok til å si ...; *mangiarsi il* ~ være rasende; *un ragazzo di* ~ en modig gutt; **fegatoso** leversyk; *fig.* hevngjerrig, rasende.

felce *f* bregne; **felceta** *f* bregnekratt; **feld(i)spato** *m* feltspat; **feld-maresciallo** *m* felt-marskalk; **feld-spatico** (*pl* -ci) feltspat.

felibrisimo *m* moderne provensalsk litteratur; **felibro** *m* moderne provensalsk dikter.

felice lykkelig; ~ *notte!* god natt! **felicità** *f* lykke, hell, lykkønskning; ~ *! prosit!* **felicitare** (-li-) gjøre lykkelig; *refl.* finne lykken; *felicitarci con uno* ønske en til lykke; **felicitazione** *f* lykkønskning.

felino katte-, kattaktig.

fellèma *m* den korkaktige del av barken.

fello *gl.* dårlig, rå, kjeltringaktig; **fellone** *gl.* trolos, forræderisk; **fellonésco** (*pl* -chi) forræderisk; **fellonia** *f sj.* (høy)forræderi; **felloplastica** *f* korkskjærerkunst; **felpa** *f* plysj; **felpato** trukket med plysj. **felsineo** fra Bologna (*gl. navn:* *Felsina*); **feltraiuolo** *m* filterarbeider; **feltrare** (*è*) filtre sammen; **feltratura** *f* sammenfiltrering; **feltro** *m* filt; ~ *di lana, di pelo* ull-, hårfilt; **feluca** *f* felukk (sl. seilskip); (*cappello a*) ~ tosnutet hatt.

felza *f* kahytt i gondol; **felzata** *f* sl. ullteppe; **félze, félse** *m* gondolkahytt.

femmina *f* kvinne; *zool. hun;* *tekn.* spunshull; malje; ~ *da conio* skjøge; *chiave* ~ hullnøkkel; *vite* ~ mutter; **femminaccia** *f* fryktelig kvinnfolk; **femminella** *f* liten kvinne, liten hun; underste del av trykknapp; **fem(m)ineo** kvinnelig, kvinne-; **femminésco** (*pl* -chi) *sj.* kvinnelig; **femminile** kvinnelig, feminin; ~ *m (gram.)* hunkjønn; *scuola* ~ pikeskole; **femminilità** *f* kvinnelighet; **fem(m)inino** kvinnelig; *l'eterno* ~ det evig kvinnelige; ~ *m* kvinnelighet; **femminismo** *m* kvinnebevegelse; **femminista** *m, f* feminist, tilhenger av kvinnebevegelsen; **femminuccia** *f* liten kvinne, pike.

femorale lår-; **femore** *m* lårben.

fenacetina *f* fenacetin (*med.*); **fendènte** *m* (sabel)-hogg; **fèndere** kløve, spalte; **fendibile** som kan kløves, spaltes; **fenditore** *m* (*f* -trice) en, noe som kløver, spalter; **fenditura** *f* kløving; revne, sprekke. **feneratizio** *jur.* rente-; **fenicato** karbol-; **fenice** *f* fugl føniks; *fig.* unikum, sjelden fugl; **fenicio** føniskisk; **fénico, acido** ~ karbolsyre; **fenicòttero** *m* flamingo; **fenòlo** *m* karbolsyre; **fenologia** *f* ienologi.

fenomenale fenomenal; **fenoménico** (*pl* -ci) fenomenell; **fenomenismo** *m* fenomenalisme; **fenòmeno** *m* fenomen.

ferace fruktbar (*også fig.*); **feracità** *f* fruktbarhet; **ferale** uhellssvanger, ulykkes-, døds-; *la notizia* ~ sørgebudskapet; **fèrcolo** *m hist.* serveringsbrett; rett; **ferentàrio** *m hist.* lettvåpnet romersk soldat. **fèretro** *m* bære, katafalk; *fig.* døden.

fèria *f* hviledag; *ferie* (*pl*) ferie; *rl.* ukedager (bortsett fra lørdag og søndag); **feriale** hverdags-; *giorno* ~ hverdag; *orario* ~ åpningstid på hverdager; **feriàto** *sj.* hvile-; **feribile** sårbar; **ferigno** *litt.* dyre-, dyrisk; **ferimènto** *m* sår; det å såre (*også fig.*); **ferinità** *f* dyriskhet, villskap, grusomhet; **ferino** dyrisk, vill, grusom; *dente* ~ rovtann.

ferire (-isco) såre, ramme, støte; *senza colpo* ~ uten blodsutgydelse; ~ *a morte* gi banesår; ~ *uno nella riputazione, nell'onore* skade ens rykte, ære; *refl.* såre, skade seg selv; **ferita** *f* sår; **ferità** *f* grusomhet, villskap; **ferito** såret (*også m*); **feritòia** *f* liten åpning, spalte; skyteskår; **feritóre** *m* (*f* -trice) en som sårer.

fèrma! holdt! **fèrma** *f mil.* tjenestetid; **fermacapelli** *m inv.* hårklemme; **fermacarte** *m inv.* brevpreser; **fermacravatte** *m inv.* slipsholder; **fermaglino** *m* binders; **fermaglio** *m* lås, spenne, hekte; brosjé; ~ *per cinghie* (*tekn.*) remsamler; **fermamaglie** *m inv.* maskestopp; **fermamènte** fast; *credere* ~ tro fullt og fast; **fermapièdi** *m inv.* sl. bøyle på sykkel pedal; **fermapòrta** *m* dørlukker; **fermare** (*è*) stanse, feste, fikse; brune (kjøtt); reservere (værelse); *refl.* stanse, bli stående; **fermarsì con uno** stanse og prate med en; **fermata** *f* opphold, stans, pause; stoppested; ~ *obbligatoria* fast holdeplass; ~ *facoltativa*, ~ *a richiesta* holdeplass på signal; **fermatovàglia** *f* klemme til bordduk; **fermatura** *f* stans(ing); noe til å stanse, holde med; spenne, hekte.

fermentàbile som kan gjæres; **fermentare** (*è*) (*også refl.*) gjære; **fermentativo** gjærende; **fermentazione** *f* gjæring; *procedimento di* ~ gjæringsprosess; **fermentio** *m* stadig gjæring; **fermènto** *m* gjær(stoff); *fig.* gjæring.

fermézza *f* fasthet, standhaftighet, sikkerhet; lås (f.eks. på smykke); **fèrmo** fast, rolig, standhaftig, bestandig, stadig; *essere* ~ stå; *il commercio è* ~ handelen står stille; *l'orologio è* ~ uret står; *tenere per* ~ holde for sikkert; *avere per* ~ vite med sikkerhet; *punto* ~ punktum; ~ (*in*) *posta* poste restante; *salute mal ferma* vaklende helse; ~ *stante che* ... (*jur.*) idet det står fast a ...; *star* ~ bli stående; sitte stille, holde seg rolig; *terra ferma* fastland; ~ *m* ro, fasthet; beslagleggelse, arrest(asjon), stopp; stoppeanordning; bruning (av kjøtt); ~ *automatico* automatisk stopp (på gramfon); *dare il* ~ *a una cosa* stanse noe; *porre in* ~ *una cosa* bringe noe på det rene; *tirare a* ~ skyte på stillestående dyr; *cane da* ~ jakthund.

fernè *m* sl. bitter drink; **fernètta** *f* takk på nøkkel.

feróce vill, grusom; *animale* ~ villdyr; **feròcia** *f* villskap, grusomhet.

farraccio *m* stopejern.

ferragosto *m* den 15. august (Marias himmelfart); **ferraiètto** (**ferraiuzzo**) *m* (*F*) februar; **ferràio** *m. (fabbro)* ~ smed, grovsmed; **ferraiuolo** *m* vid, kort kappe; **ferrame** *m* jernvarer; **ferramènto** *m* (*pl* *også: le ferramenta*) jernverktøy, jernvarer, jernbeslag, isenkram; **ferrare** (*è*) jernbeslå; sko (hest); **ferrarèccia** *f* jernvarehandel; *pl* jernvarer; **ferrata** *f* det å jernbeslå; jerngitter; jernbane; **ferrato** jernbeslått; skodd (hest); *fig.* lærd, skarpskodd;

strada, via ferrata jernbane; *bastone* ~ stokk-kårde; *ferratura* *f* beslag, beslåing med jern, det å sko (hest); hestesko; *ferravèchio* *m* skraphandler; *ferrazzuolo* *m* jernverksarbeider.

ferreo av jern; jernhard; *salute ferrea* jernhelse; *ferreria* *f* jernvarehandel; jernvarer; *ferretto* *m* lite jern; *ferriera* *f* jernverk, -gruve; *ferifero* jernholdig; *ferrigno* av jern, jern- (også *fig.*).

ferro *m* jern, verktøy, krølltang, strykejern, hestesko; dolk, sverd; jernmikstur; *ferri* verktøy; lenker, håndjern; *fig.* slaveri; *ai ferri* ristet, grillstekt; ~ *da arricciare* krølltang; *battere il ~ fin che è caldo* smi mens jernet er varmt; ~ *battuto* smijern; ~ *di bottega* politispion; ~ *da calza* strikkepinne; ~ *di cavallo* hestesko; *ferri chirurgici* kirurgiske instrumenter; *ferri corti* fotlenker; *essere ai ferri corti con uno* være uvenner med en; *dare un colpo di ~ a qualcosa* stryke noe; *l'età del ~* jernalderen; ~ *laminato* valsejern, jernplater; *memoria di ~* god hukommelse, klisterhjerne; *mettere a ~ e fuoco* herje med ild og sverd, tilintetgjøre; ~ *a nastro* båndjern; ~ *da stirare*, ~ *da stiro* strykejern; *salute di ~* jernhelse; *secoli di ~* det 7.-10. århundre.

ferrovia *f* jernbane; ~ *aerea* høybane; ~ *sotterranea* undergrunnsbane; *ferroviario* jernbane-; *linea ferroviaria* jernbanelinje; *orario* ~ togtabell; *ferroviere* *m* jernbanemann.

ferrugigno *litt.* jernholdig, rusten, rustfarget; *ferrugineo* = *ferrugigno*; *ferruginosità* *f* jernholdighet; det å ruste; *ferruginoso* jernholdig; *ferruminare* (*ù*) *gl.* lodde sammen; *ferruminatorio* lodde-; *ferry-boat* *m* ferge.

fèrtil fruktbar; *fertilità* *f* fruktbarhet; *fertilizzante* gjødnings-; ~ *m* gjødsel; *fertilizzanti naturali* naturgjødsel; *fertilizzanti chimici* kunstgjødsel; *fertilizzare* gjøre fruktbar, gjødsle.

fèrula *f* liten stokk, kardinalstav; *med.* spile, spjelk; *fervènte* *se:* *fervido*; *fervenza* *f* *sj.* *se:* *fervore*; *fèrvere* gløde, koke; være på sitt høydepunkt, rase; *ferve il lavoro* arbeidet går for fullt; *fèrvido* glødende; *fig.* ivrig, heftig, inderlig; *fèrvore* *m* varme, glød, heftighet, hete, høydepunkt; *nel ~ della battaglia* i kampens hete; *fervorino* *m* kort preken før altergangen; kort moralpreken, tordentale; *fervoroso* heftig, inderlig, ivrig.

fèrza *f* *gl.* pisk; *fèrzo* *m* stykke tøy, lerret.

fèsa *f* finere kjøttstykke.

fesseria *f* *F* dumhet, tøv; *fèssò* *se:* *fendere*; ~ *adj.* kløvet, revnet, sprukket; ~ *m* revne; (*F*) fjols; *fessura* *f* spalte, kløft, revne.

fèsta *f* fest(dag), helligdag; *feste* høytider; festligheter; *oggi è la mia ~* i dag er det min fødselsdag, navnedag; *buone feste!* god helg! *far ~* ta seg fri; *far ~ a uno* gjøre stas av en; *far la ~ a myrde*, *pryle*; gjøre ende på; ~ *civile* nasjonal festdag; *mezza ~* halv helligdag; ~ *mobile* bevegelig helligdag; *festaiuolo* festglad; ~ *m* festarrangør; *festante* feststemt; *festeggiamento* *m* festing; *pl* festligheter; *festeggiare* (*è*) feste, feire, holde fest, motta festlig; *festeggiatore* *m* (*f* -trice) fester; *festevole* glad, munter, feststemt; *festevolèzza* *f* munterhet, festglede; *festino* *m* gilde, festmåltid, ball, soarè; *fèstival* *m* inv. festival, festspill; *festività* *f* høytid(sdag); munterhet; *festivo* festlig, munter, helligdags-, fest-; *giorno ~* helligdag, fridag; *scuole festive* søndagsskole; *festonato* pyntet med festonger; *festone* *m* festong, girlande; vinranke, som går fra tre til tre;

festosità *f* festlighet; munterhet; *festoso* glad, munter, feststemt.

festuca *f* halmstrå; *vedere la ~ nell'occhio altrui* se flisen i sin brors øye.

fetènte illeluktende; *feticcio* *m* fetisj; *feticismo* *m* fetisjisme; *fetidèzza* *f* stank; *fètido* stinkende; *fetidume* *m* noe stinkende, illeluktende; *fèto* *m* foster; *fetore* *m* stank.

fètta *f* skive, stykke; *tagliare a fette* skjære i skiver; *fig.* drepe; *fettuccia* *f* bendel; liten skive; *fettucine* *pl* båndmakaroni.

feudale feudal, lens-; *feudalèsimo*, *feudalismo*, *feudalità* *f* feudalisme, lensvesen; *feudatario* lens-; ~ *m* lensherre; *feudo* *m* len.

fèz *m* fess, fez.

fi! *fy!* *fi* *m* = *figlio*; *fia* *poet.* = *sia, sarà*.

fiaba *f* eventyr, fabel; *fig.* løgn; *fiabeggiare* (*è*) fabulere.

fiacca *f* utmattelse, tretthet; ugidelighet; *battere la ~* slenge; *fiaccabile* som kan brytes, brekkes; *fiaccacollo*, *a ~* hodekull; *fiaccamento* *m* det å brette, bryte; *fiaccare* bryte, brette; knekke; *fiaccheràio* *m* drosjekusk; *fiacchere* *m* hestedrosje; *fiacchèzza* *f* slapphet, svakhet, ugidelighet; *fiacco* (*pl* -chi) slapp, svak, ugidelig; ~ *m* (*fam.*) mengde; *un ~ di bastonate* en drakt pryl; *fiaccola* *f* fakkel; *fiacolata* *f* fakkeltog; *fiaccóna* *f* tretthet, slapphet, ugidelighet.

fiàla *f* liten flaske med lang, trang hals; ampulle, fiol.

fiamma *f* flamme (og *fig.*); ild, rødme; vimpel; *pl* våpenmerke på uniform; *dare alle fiamme* kaste i ilden; *andare in fiamme* ta fyr; *mettere a fuoco e fiamme* brannherje; *far fuoco e fiamme* være i fyr og flamme; *passare alla ~* flambere; *fiammante* flammende, ildrød; flunkende; *nuovo ~* splitterny; *fiammare* *litt.* flamme; *fiammata* *f* bluss, brann, bål; *fare una ~ di qualcosa* brenne noe; *fiammeggiare* (*è*) flamme, blusse; funkle; *fiammeo* *litt.* flammende; *fiammiferaio* *m* fyrstikkfabrikant, -selger; *la piccola fiammiferaia* den lille piken med svovelstikkene; *fiammifero* *m* fyrstikk; ~ *svedese*, ~ *di sicurezza* sikkerhetsstikke; ~ *da cucina* simplere fyrstikk til bruk i kjøkkenet.

fiamminga *f* serveringsfat; *fiammingo* (*pl* -ghi) flamsk; ~ *m* flamlender; *zool.* flamingo.

fiancare flankere; *arkit.* avstive; *fiancarla a uno* pryle en; si en sannheten uten omsvøp; *fiancata* *f* side, sidefløy, flanke; hogg el. støt i siden; salve, bredside; *fiancheggiamento* *m* flankering; avstivning; *fiancheggiare* (*è*) flankere; avstive; *fig.* (under)støtte; *fiancheggiatore* *m* (*f* -trice) en som flankerer, støtter; hjelper; *fianchetta* *f* sidestykke på buks; *fiàncò* *m* (*pl* -chi) side; skipsside; flanke; *a ~ di ved* siden av; ~ *destro!* høyre om! *di ~* sidelengs, på siden, side-; *alzare il ~* spise meget; *prestare il ~* være åpen for, innby til (kritikk etc.); *fianconata* *f* sidestøt.

fiàsca *f* stor flaske (i korgfletning); damejeanne; stor glassbeholder; feltflaske; *fiascaio* *m* flaskehandler; *fiascheggiare* (*è*) kjøpe vin i flasker; gjøre fiasko; *fiaschetteria* *f* vinstue; *fiasco* *m* (*pl* -chi) flaske, beholder i korgfletning; *fig.* fiasko, uhell; *asciugare il ~* drikke opp en flaske.

fiat 1. *m* Fiatvogn; *fiat* 2. *m*, *in un ~* i ett nå; *fiàta* *f* *gl.* *una ~* en gang; *spesse fiate* ofte; *lunga ~* lang tid; *fiatare* ånde; *non ~* ikke si et ord; *fiatata* *f* åndedrag; dårlig ånde; *fiàto* *m* åndedrag, utånding, pust; *fiati* (*mus.*) blåsere; ~

grosso tung pust; *fatto col* ~ laget, gjort med den ytterste varsomhet; *bere a (el. in) un* ~ drikke i et drag; *ti puzza il* ~ du har dårlig ånde; *riprendere il* ~ få pusten igjen; *senza* ~ (fig.) stum, åndeløs; *sprecare il* ~ snakke til ingen nytte, spille sin møyte; *strumento (d)a* ~ blåseinstrument; *tenere il* ~ *coi denti* se helt ferdig ut.

fibbia *f* spenne; **fibbiaio** *m* spennemaker, -selger.

fibra *f* fiber; *fig.* konstitusjon, karakter, vilje; **fibrilla** *f* tynn fiber; **fibrina** *f* fibrin; **fibrinoso** fibrinholdig; **fibrocemento** *m* asbestement; **fibroina** *f* silkefiberstoff; **fibròma** *m* bindevevssvulst; **fibrosità** *f* det å være trevlet, fibret; **fibròso** trådet, fibret.

fibula *f* spenne, fibula; leggben.

fica *f* gl. fiken; *F* kuse, vulva; *far la fica* gjøre en uanstendig geberde (med tommelfingeren mellom pekefingeren og langfingeren); **ficaia** *f* fikentre; fikenlund.

ficcanaso *m* snushane, nysgjerrig; **ficcare** stikke, slå i (spiker), slå inn; ~ *gli occhi addosso a uno* stirre intenst på en; *ficcarla a uno* innbille en noe; *refl.* stikke seg inn, legge seg opp i; *ficcarsi qualcosa in testa* sette seg noe i hodet; *dove s'è ficcato?* hvor har han gjort av seg? *ficcarsi in un imbroglio* rote seg opp i et uføre, en vanskelighet; **fiche** *f* (fransk) jeton, spillemerke; **ficchino** *m* snushane.

fico *m* (pl -chi) fiken(tre); *non m'importa un* ~ (fam.) det er meg revnende likegyldig; *far le nozze coi fichi secchi* ville gjøre noe stort (flott) med små (lusne) midler; *non vale un* ~ *secco* det er ikke noe verdt; *serbar la pancia ai fichi* ikke utsette seg for fare; ~ *d'India* = **ficodindia** *m* (pl *fichidindia*) sl. kaktus (med fikenlignende frukt); **ficùln(e)** fikentre.

fida *f* beite; **fidanza** *f* litt. tillit, sikkerhet; *fare a* ~ *con uno* ha tillit til, regne med en; **fidanza-mento** *m* forlovelse; **fidanzare** forlove; *refl.* forlove seg; **fidanzato** *m* forlovet, kjæreste; **fidare** betroe; ~ *in uno* tro, stole på en; forlate seg på en; *fidarsi di uno* stole på en; *fidarsi di fare qualcosa* tro seg selv i stand til å gjøre; *fidarsi è bene, non fidarsi è meglio* en skal se sine folk an; **fidatezza** *f* pålitelighet; **fidato** pålitelig, betrodd, tilforlatelig.

fidecommesso *m* fideikommiss; **fidecommissario** *m* fideikommissar; **fideiussione** *f* kausjon, garanti; **fideiussore** *m* kausjonist, selvskyldner; *costituirsi* ~ kausjonere som selvskyldner.

fidelino *m* dial. sl. trådformet spaghetti; **fidente** tillitsfull (in overfor).

fido tro(fast), pålitelig; ~ *m* trofast, betrodd person; merk. kreditt; **fiducia** *f* tillit; *voto di* ~ tillitsvotum; *questione di* ~ sak som det stilles kabinettsspørsmål på; *uomo di* ~ pålitelig, betrodd mann; **fiduciario** tillits-, som beror på tillit; *circolazione fiduciaria* seddelmasse som der ikke er dekning for i metall; *erede* ~ arving som skal fullbyrde arvelaterens vilje; ~ *m* tillitsmann; bank; **fiducioso** tillitsfull.

fiedere poet. = *ferire*; **fièle** *m* galle (og fig.).

fienagione *f* slått; **fienàia** *f* høyløe, låve; **fienàio** høy-; *falce fienàia* lå; **fienaiuolo** *m* høyselger; **fienale** høy-; **fienile** *m* høylåve, -stakk; *fig.* stygt rom; **fièno** *m* høy; *fare il* ~ slå høy; *febbre da* ~ høyfeber; **fienoso** grasrik.

fièra *f* messe, marked, basar; markedsgave; zool. villdyr; ~ *di beneficenza* veldedighetsbasar; ~

compionaria prøvemesse; **fieraiuolo** *m* markedsselger; **fierèzza** *f* villskap; stolthet, hovmod; **fieri**, *in* ~ vordende, tilblivende, potensiell; *essere in* ~ være i emning; **fièro** vill, grusom, heftig, ustyrlig; stolt.

fiévole svak (om lyd); **fievolèzza** *f* svakhet.

fifa *f* vipe; *mil.* redsel, feighet; **fiône** *m* reddhare.

figaro *m* spøk. barber; bolero; **figgere** feste, hefte; *figgersi in capo* sette seg i hodet.

figlia *f* datter; **figliare** (fi-) få unger, føde (om dyr); **figliàstra** *f*, **figliàstro** *m* stedatter, -sønn; **figliàta** *f* (unge)kull; **figliatura** *f* fødsel, kalving; **figlierèccio** fruktbar (om dyr); **figlio** *m* sønn, barn; *figli maschi* sønner; ~ *naturale* uekte sønn; ~ *di primo (secondo) letto* barn av første (annet) ekteskap; **figliòccia** *f*, **figliòccio** *m* guddatter, -sønn; **figliolame** *m* barne-, ungeflokk; **figliolanza** *f* barneflokk; sønneforhold; **figliuola** *f* datter, pike; **figliuolo** *m* sønn, barn, gutt.

fignolo *m* med. byll, kong; **fignoloso** full av byller.

figulina *f* pottemakerkunst, keramikk; **figulinàio** *m*, **figulo** *m* pottemaker, keramiker.

figura *f* figur, bilde, skikkelse, ansikt; bildekort; *far bella (brutta)* ~ gjøre godt (dårlig) inntrykk; *fare ottima* ~ gjøre et meget godt inntrykk; *far* ~ *ta seg ut* (klær); *far la* ~ *di* ... se ut som ..., gjelde for ...; *mezza* ~ brystbilde; **figurabile** tenkelig; **figuraccia** *f* sørgelig figur; **figurante** *m*, *f* statist; **figurare** forestille, opptrede, forekomme, figurere, fremstille, spille, late som om; *figura di non conoscermi* han later som han ikke kjenner meg; *refl.* tenke, forestille seg; innbille seg; *figurarsi!* *figuriamoci!* tenke seg til! *vengono da queste paure ai più vecchi, figurarsi ai novizi* selv de eldste kan få den slags anfall av skrekk, for ikke å snakke da om begynnerne; *si figuri!* tenk Dem! jeg ber! det må De da gjerne! **figurativo** figurativ; *le arti figurative* de bildende kunster; **figurato** billedlig, figurlig, allegorisk, overført; **figuratore** *m* (f -trice) som fremstiller, former; **figurazione** *f* fremstilling; det å være figurlig; **figurina** *f* liten figur, statuett; **figurinàio** *m* en som selger små gipsfigurer o.l.; **figurino** *m* motetegning, motejournal, modell; motenarr, laps; **figurista** *m*, *f* portrettmaler(inne); **figuro** *m* skummel fyr; **figurone** *m* stor figur; *con questa pelliccia faccio un* ~ med denne pelsen vil jeg se flott ut.

fila *f* rekke, kø; *mil.* geledd; *di* ~ uten avbrytelse; *tre giorni di* ~ tre dager i trekk; *in* ~ *indiana* i gåsegang; *far (la)* ~ gå, stå i kø; *mettersi in* ~ stille seg i kø; **filabile** som kan spinnest; **filaccia** *f* løse tråder, rekkegarn; charpi; tvist; **filaccica** *f* rekketråd; **filaccioso**, **filacciato** trådet, trevlet; **filagrana** *f* filigran, vannmerke; **filaloro** *m* gullarbeider; **filamento** *m* (pl også: *le filamenti*) tynn tråd, fiber, støvbærer; **filamentoso** trådet, trevlet; **filanda** *f* spinneri; **filandaia** *f* spinneriarbeiderske; **filandière** *m* spinnerieier, -leder; **filandra** *f* avfall (etter spinning); **filante**, **stella** ~ stjerneskudd; serpent.

filantropia *f* menneskekjærlighet, filantropi; **filantropico** (pl -ci) filantropisk; **filantropo** *m* filantrop.

filare spinne; slippe ut (tau); flyte; (om lys) ose, slikke; stikke av; *non è più il tempo che Berta filava* det er ikke lenger den gode gamle tid; ~ *con una ragazza* flørte med en pike; *far* ~ *uno* passe på en, holde en i ørene; ~ *i remi* holde årene i sjøen (for å bremse); ~ *dieci nodi* gjøre ti knops fart; ~ *sangue* blø; ~ *m* rekke, rad;

filarmónico (pl -ci) musikkelskende, filharmonisk; ~ *m* filharmoniker, musikkelsker; **filastròcca** *f* vrov, langtekkelig snikk-snakk; regle, remse, ramse.

filatelia, **filatèlica** *f* filateli, frimerkesamling; **filatèlico** (pl -ci) filatelistisk; ~ *m* frimerkesamler; **filatelista** *m* frimerkesamler; **filaticcio** *m* råsilke; **filato** spunnet; ordentlig, systematisk; ~ *m* spinn, garn; **filatóio** *m* rokk, spinnemaskin, spinneri; **filatòre** *m* (f -trice, -tora) spinner; **filatura** *f* spinneri, spinning, garn, vevning.

filettare (è) pynte med små bånd, snorer, ornamenter; *tekn.* gjenge; *macchina per* ~ gjengemaskin; **filettatòre** *m* (f -trice) en som pynter; **filettatura** *f* pynt med bånd, snorer, ornamenter; **filètto** *m* liten tråd, snor, bånd, strek; oppstrek (i skrift); file; tungebånd; bisset; gjenger (på skrue); *filetti di cotone* pussetvist.

filiale sønne-; ~ *f* (casa ~) filial; **filiazione** *f* forhold mellom barn og foreldre, filiasjon; *fig.* sammenheng; **filibustière** *m* sjørøver; *fig.* eventyrer; **filièra** *f* apparat til å lage metalltråder; spinnemunnstykke; dyse; **filifórme** trådformet; **filiggine** etc. *se: fuliggine* etc.; **filigrana** *f* filigran, vannmerke; **filigranato** filigranaktig; forsynt med vannmerke; **filinguèllo** *m* *se: fringuèllo*.

filippica *f* tordentale; **filippino** *m* sl. prest; **filippo** *m* gl. mynt; **filisteismo** *m* filisteri, spissborgerlighet; **filistèo** filistrøs, spissborgerlig; ~ *m* filister, småskårent individ, spissborger.

film *m* film; ~ *a colori* fargefilm; ~ *educativo, didattico, documentario* kultur-, undervisnings-, dokumentarfilm; *girare un* ~ dreie en film; ~ *muto* stumfilm; ~ *parlato* talefilm; ~ *sonoro* lydfilm; **filmare** filme, filmatisere; **filmine** *f* pl billedbånd, filmstrips.

filo *m* (pl også: *le fila*) tråd, garn, stump; egg (på kniv); ~ *d'acqua* halvtørr bekk; ~ *dell'acqua* hovedstrømmen i en elv; ~ *d'Arianna* ariadnetråd, ledetråd; ~ *conduttore* ledetråd; *fig.* rød tråd; *dar del* ~ *da torcere* (*fig.*) gi en noe å bestille, skaffe en bryderi, sette en grå hår i hodet; ~ *d'erba* gras-strå; ~ *di ferro* jerntråd; ~ *metallico* metalltråd; ~ *nudo* (elektr.) blank tråd; ~ *di ottone* messingtråd; *per* ~ *e per segno* nøyaktig; ~ *delle reni* ryggrad; ~ *di seta* silketråd; *essere in* ~ være på god vei; *essere ridotto a un* ~ være radmager; *essere sospeso a un* ~ henge i en råd; *far le fila* være, bli seig (*om ost*); *passare a fil di spada* hogge ned for fote; *non c'è* ~ *di speranza* der er ikke gnist av håp; ~ *spinato* piggtråd; *rivestire con spire di* ~ overspinne (elektrisk tråd); ~ *del telegrafo* telegraftråd; *telegrafo senza fili* trådløs telegraf; ~ *di voce* liten, fin stemme; *tirare le fila* konkludere, avslutte; *tagliare secondo il* ~ skjære med veden, stoffet, kjøttet.

filobus *m* trolleybuss; **filodrammatico** (pl -ci) som spiller amatørteater; ~ *m* amatørskuespiller.

filologia *f* filologi, språkvitenskap; ~ *comparata* sammenlignende språkvitenskap; **filológico** (pl -ci) filologisk; **filòlogo** *m* (pl -gi) filolog, språkforsker; **filomèla** *f* poet. nattergal; **filoncino** *m* lite avlangt brød; **filondènte** *m* étamine, sikteduk.

filòne *m* (hoved)åre (mineral); stort brød; ~ *del fiume* hovedstrømmen i en elv.

filoneismo *m* kjærlighet til alt nytt; **filòso** trådet; **filosofàglia** *f* neds. flokk filosofer, grublere; **filosofale** filosofisk; *pietra* ~ de vises stein; **filoso-**

fante *m* neds. filosof, grubler; **filosofare** (-lò-) filosofere; **filosofastro** *m* neds. dårlig filosof; grubler; **filosofeggiare** (è) filosofere; **filosofèma** *m* filosofem; **filosofesco** (pl -chi) neds. filosofisk; **filosofèssa** *f* kvinnelig filosof; **filosofia** *f* filosofi; *prendere una cosa con* ~ ta noe rolig, overlegent; **filosòfico** (pl -ci) filosofisk; **filòsofo** *m* (f -a, -essa) filosof; **filosofume** *m* flokk dårlige filosofer, grublere; tankespinn, rotete idéer.

fil(l)òssera *f* vinlus; **filotèa** *f* (en) bønnebok.

filovia *f* taubane; trolleybuss(linje).

filtrare filtrere; sive (ut); **filtrazione** *f* filtrering; **filtro** *m* filter; ~ (*amoroso*) elskovsdrikk; ~ *giallo* (foto.) gulfilter; ~ *passabanda* (radio) båndfilter; **filugèllo** *m* silkeorm, silkesommerfugl; **filu-sèllo** *m* råsilke (avfallssilke).

filza *f* rekke, serie; bunke (dokumenter); tråklesting, tråklung; ~ *di perle* perlekjede; **filzuòlo** *m* silketrådsduke (bunt).

fimbria *f* sj. linning, garnering.

fimo *m* møkk, gjødsel.

finale endelig, sist, ende-; slutt-; *esito* ~ sluttresultat; *gara* ~ sluttkamp, finale; *giro* ~ siste runde, omgang; *il giudizio* ~ dommedag; *scena* ~ sluttscene, finale; ~ *f* sluttbokstav, sluttstavelse, utlyd; ~ *m* finale; **finalista** *m*, *f* finalist; **finalità** *f* målbestemthet, hensikt, hensiktsmessighet; **finalmente** endelig, til slutt.

finanche, financo selv, endog, til og med.

finanza *f* finans(administrasjon); **finanze** finanser, penger, finansvesen; *guardia di finanza* tollbetjent; *ministro delle finanze* finansminister; **finanziamento** *m* finansiering; **finanziare** (à) finansiere; **finanziario** finansiell, finans-; *unno* ~ budsjettår; *leggi finanziarie* finanslover; *riforma finanziaria* finansreform; *fare un sacrificio* ~ bringe et økonomisk offer; **finanziatòre** *m* (f -trice) en som finansierer noe; **finanzièra** *f* redingot; *alla* ~ (rett) med kylling-lever; **finanzière** *m* finansmann; tollbetjent.

finca *f* liten kolonne; *typ.* linje mellom to kolonner; **finchè** inntil, så lenge som; *aspettami* ~ *io* (non) venga vent på meg til jeg kommer.

fine fin, skarp(sindig); ~ *m* formål, øyemed; *a* ~ *di* for at; *a buon* ~ i god hensikt; *il* ~ *giustifica* i mezzi hensikten helliger midlet; *secondo* ~ skjult hensikt; ~ *f* (m) ende, slutt, heldig resultat, død; ~ *maggio* (merk.) ultimo mai; *al(la)* ~, *alla fin* ~ til slutt, til sist; *salvo buona* ~ (merk.) under forbehold av riktig inngang, under sedvanlige forbehold; *in* ~ til slutt; *la* ~ *corona l'opera* når enden er god, er allting godt; *la* ~ *loda l'opera* når enden er god, er allting godt el. verket roser mesteren.

finèstra *f* vindu; *spøk.* øyne; ~ *scorrevole* skyvevindu; *o mangiare questa minestra o saltare questa finestra* være nødt til å velge mellom to onder; *che* ~! (*fam.*) for et vindu! (om åpning, sår etc.); *fare una* ~ (*fam.*) lage et vindu (om åpning, sår); **finestràio** *m* glassmester; **finestrata** *f* det å slå igjen vinduet (for en); *una* ~ *di sole* et solgløtt; **finestrino** *m* lite vindu (tog, trikk, bil etc.); *spøk.* hull (i bukser).

finèzza *f* finhet, renhet; høflighet, oppmerksomhet.

fingerè *f* fingere; forstille seg, hykle, foregi, late som om, simulere; *fingersi ammalato* spille syk; **fin-gimento** *m* forstillelse; **figitòre** *m* (f -trice) hykler, simulant.

finimento *m* avslutning, fullendelse; utsmykning,

utstyr; dekketøy, sengetøy, servise; smykker, smykesett; *pl* seletøy; **finimondo** *m* verdens undergang; *fig.* stor ulykke; **finire** (-isco) (av)slutte, ende (*in* på, *con* med); sikte (*in* til); holde opp; dø; ~ *uno* gjøre det av med en; *finirla con uno* bryte med en; *finiscila!* hold opp! ~ *gli anni* fylle år; *non mi finisce* det tilfredsstiller meg ikke; *la finirò io* det skal jeg sette en stopper for; *fini col dire* han sluttet med å si; *andrà a finir male* det kommer til å gå galt; *dove vuole andare a ~ con queste parole?* hvor vil han hen med disse ord? **finis** *m* slutten av en undervisningstime; *dare il ~* si fra at timen er slutt (*om pedellen*); **finitèzza** *f* fullendelse, fullkommenhet; **finitimo** tilstøtende, nær; **finito** fullendt, fullkommen; ferdig, avsluttet; trett; *è finita* det er forbi; *è un uomo ~* han er ferdig; *ladro ~* erketjuv; *farla finita con qualcosa* gjøre en ende på noe; **finitura** *f* fullendelse, finpussing.

finlandese finsk; ~ *m* finne; **finnico** (*pl -ci*) finsk.

fino *fin*, tynn; *oro ~* purt gull; ~ *a* inntil; ~ *a che, fin tanto che* inntil, så lenge som; ~ *a ora* inntil nå; ~ *da allora* fra da av; ~ *a qui, fin qua* (like) hit; *fin là* (like) dit; **finocchio** *m* bot. fennikel; *F* homoseksuell; **finora** inntil nå, hittil; **finsi** *se: fingere*.

finta *f* forstillelse; (*i fektning*) finte; kunstig hårpisk; lommeklaff; kanteband; oppslag; *far ~ di ...* late som om ...; **fintaggine** *f* falskhet; **fintantoché** inntil, så lenge som; **finteria** *f* falskhet, forstillelse; grønt omkring en blomsterbukett; **fintino** *m* falskt hår, halvparykk; **finto** *se: fingere*; ~ *adj.* forstilt, fingert, hyklerisk, falsk, kunstig; *barba finta* falskt skjegg; *battaglia finta* skinnfektning; fekteøvelse; *porta finta* blinddør; *uomo ~* falskt menneske; ~ *m* hykler; **finzione** *f* forstillelse, fiksjon, oppdiktning, innbilning.

fio *m* straff, bot; *gl.* len; *pagare il ~ di qualcosa* bøte (unngjelde, få sin velfortjente straff) for noe.

fiocaggine *f* heshet; svakhet; **fiocamente** hest, med svak stemme; **fiocca** *f* vrist; *dial.* floteskum; *gl.* haug, mengde; snøfugg; **fioccare** (*ò*) fyke (snø); *fig.* hagle ned, regne; **fiocco** *m* (*pl -chi*) sløyfe; kvast, dott; snøfugg; cellul; *mar.* fokk(seil); *coi fiocchi* utmerket, dyktig, nydelig, elegant, flott; *fiocchi di avena* havregryn; ~ *di neve* snøfugg; *fiocchi di sapone* såpespon; **fioccoso, fioccutto** full av kvaster, dotter, fugg; **fiocchezza** *f* heshet, svakhet; **fiocina** *f* harpun, lyster, fiskelodd; **fiocinare** (*ò*) harpunere, stikke; **fiocinata** *f* stikk med *fiocina*; **fiocine** *m* druekjerne; drueskinn; **fiocinière, fiocinino** *m* fisker (med *fiocina*); **fioco** (*pl -chi*) svak, hes, utydelig.

fionda *f* slynge.

fioraia *f* blomsterselgerske; **fioraio** *m* blomsterhandler; gartner; **fiorame** *m* blomster, blomstermønster; **fiorare** blomstre; **fiorata** *f* skum på fargeskjell; **fiorato** blomstret; **fiorcappuccio** *m* bot. ridderspore; **fiordaliso, fiordiligi** *m* lilje; kornblomst; (*heraldikk*) fransk lilje.

fiordo *m* fjord.

fiore *m* blomst; *fig.* blomst, det ypperste; *fiori* (*i kort*) kløver; *a fior d'acqua* i vannskorpen; *un fior di birbante* en erkeskurk; *un fior di galantuomo* en hedersmann; *essere in ~* være i blomst, blomstre; *dire qualcosa a fior di labbra* si noe flyktig, skjodesløst, lett henkastet; mumle noe uten å bevege leppene; *fior di latte* fløte; sl. mild fløteost; *a ~ di pelle* i huden, overflatisk; *che fior*

di ragazza! for en praktfull pike! *fior di roba* vare av beste kvalitet; ~ *del vino* vinskum; ~ *di quattrini* overflod av penger; *a fiori* blomstret; **fioreggiare** (*è*) blomstre.

fiorente blomstrende; **fiorentineggiare** (-né-) prøve å snakke fiorentinsk; **fiorentineria** *f* det å etterligne fiorentinsk; fiorentinisme; **fiorentinismo** *m* fiorentinsk talemåte, fiorentinisme; ordtak, regle ordspill (*srl. fra Firenze*); **fiorentinità** *f* fiorentinskhet; **fiorentino** fiorentinsk; ~ *m* fiorentiner; fiorentinsk språk; **fiorettare** (*è*) smykke (med språkblomster); *mus.* synge koloratur; **fiorettatura** *f* (språklig) utsmykning; *mus.* koloratur; **fioretti-sta** *m* florettfekte; **fioretto** *m* liten blomst; det beste (av noe); florett; florettsilke; sl. papir; (fromt) løfte om avholdenhet; *fioretti* språkblomster, utvalgte stykker av litteratur; *mus.* koloratur, forsinger; **fioricoltore** *m* blomsterdyrker; **fioricultura** *f* blomsterdyrking; **fiorifero** blomstrende, blomsterbærende; **fiorile** blomster-; **fiorino** *m* *gl.* florin, en gullmynt; **fiorire** (-isco) blomstre, sette blomst, florere; smykke med blomster, få til å blomstre; **fiorista** *m, f* blomsterelsker, -dyrker; blomstermaler; en som lager, selger kunstige blomster; **fiorita** *f* blomster og løv (som kirker og gater strøs med ved prosesjoner); lag, dekke; blomstene på en plante, blomstring; litteraturutvalg, krestomati; **fiorito** blomstrende, blomstret, i blomst, rikt dekorert; *carità fiorita* utsøkt godhet; *carta fiorita* blomstret tapet; *vino ~* muggen vin; *stile ~* blomstrende stil; **fioritura** *f* blomstring; blomsterbestand; utsmykning; koloratur; **fiorone** *m* stor blomst; vårfiken; **fiorrancino** *m* iuglekonge; **fiorrancio** *m* marigull; **fiorume** *m* høyrester (*i låve*).

fiosso *m* gelenk.

fiottare (*ò*) jamre, brumme, mumle; bølge; **fiotto** *m* bølge, strøm; *a fiotti* i strømmer; **fiottone** *m* (*f -ona*) en som stadig brummer, klager, jamrer seg.

firma *f* underskrift, signatur; ~ *illegibile* signatur uleselig; *avere la ~* ha prokura; *fare, apporre la ~* undertegne; ~ *autografa* egenhendig underskrift; *autenticare, legalizzare la ~* bevitne underskriftens ekthet; **firmamento** *m* himmel(hvelv); **firmano** *m* sultan-edikt; **firmare** underskrive, signere; *refl.* underskrive seg; **firmatario** *m* underskriver.

fiarmonica *f* trekkspill.

fiscale fiskal, skatte-; *fig.* hard, streng, inkvisitorisk; *avvocato ~* påtalemyndighet i militærsaker; *ritenuta ~* skattefradrag; *sgravio ~* skattelettelse; *leggi fiscali* skattelover; *visita ~* helsekontroll; ~ *m gl.* fiskal; statsadvokat; **fiscaleggiare** (*è*) representere statskassen; *fig.* snuse på, legge seg opp i; **fiscalismo** *m, fiscalità* *f* strenghet, hardhet; *fig.* det å snuse på noe; **fiscella** *f* vidjekorg til ost.

fischibile som kan, bør pipes ut; **fischiamento** *m* plystring, (ut)piping; **fischiare** (*i*) plystre, fløyte, pipe (ut); (fugl) synge; (slange) hvisle; (vind) suse; ~ *uno pipe* en ut; ~ *la fine del giuoco* (sport) blåse av; ~ *l'inizio del giuoco* gi startsignal; *mi fischiano gli orecchi* jeg har øresus; **fischiaia** *f* plystring, fløyt, pip; *teatr.* piping, pipekonsert; **fischiatore** *m* (*f -trice*) piper, plystrer; **fischierellare** (-rè-) plystre lavt, småplystre; **fischiettare** (*è*) småplystre; **fischietto** *m* langvarig, stadig plystring; **fischietto** *m* lite fløyt, pip; liten fløyt, pipe; *fischietti* nudler; **fischio** *m* pip, piping; pipe, fløyt; ~ *finale* avblåsning; **fischio**

m stadig piping, sus; **fischione** *m* pipeand; utpiping, hån; fattig stakkar; **fischiotto** *se*: **fischietti**.
fisciù *m* fichu, sl. damehalstørkle; **fisco** *m* (*pl* -*chi*) statskasse; *gl.* straffemyndighet.
fisica *f* fysikk; ~ *nucleare* kjernefysikk, atomfysikk; **fisico** (*pl* -*ci*) fysisk, legemlig; *carta fisica* fysisk kart (geografi, geologi); *educazione fisica* kroppøving, idrett; ~ *m* fysiker; legemsbygning; **fisima** *f* idé, innbilning; **fisiocratico** (*pl* -*ci*) fysiokratisk; ~ *m* fysiokrat; **fisiognomia** *f* fysiognomi; **fisiognomica** *f* fysiognomikk; **fisiognomico** (*pl* -*ci*) fysiognomisk; **fisiognomo** *m* fysiognomiker; **fisiografia** *f* fysiografi.
fisiologia *f* fysiologi; **fisiologico** (*pl* -*ci*) fysiologisk; **fisiologo** *m* (*pl* -*gi*) fysiolog; **fis(i)onomia** *f* fysiognomi, ansikt(suttrykk); **fis(i)onómico** (*pl* -*ci*) fysiognomisk; **fis(i)onomista**, **fis(i)ònomo** *m* fysiognomiker; **fišo**, *guardar* ~ *se* stivt på.
fissaggio *m* fiksering, fikserbad; **bullone di** ~ hjulbolt; **fissare** bestemme, fastslå, rette (oppmerksomhet); leie (rom), feste (tjener); feste, hefte; *foto*, fikserer; *refl.* ta opphold, slå seg ned; feste blikket, stirre (på noe); **fissarsi di** ... sette seg i hodet at ...; **fissarsi in qualcosa (uno)** bare tenke på en ting (person); *all'ora fissata* til avtalt tid; **fissativo** *m* fikservæske (malere); **fissatobollato** *m* kjøpe-, salgskontrakt (ved omsetning av verdipapirer); **fissatore** *m* fikservæske; **bagno** ~ fikserbad; **fissazione** *f* fiksering; fastsettelse; fiks idé, tvangsforestilling; **fissèzza** *f* fasthet; **fissile** delelig, spaltbar; **fissione** *f* spaltning, deling; ~ *dell'atomo* atomspaltning; **fissipede** *m* klauvdyr; **fissità** *f* fasthet; **fisso** fast, bestemt, vedvarende, varig, stasjonær; *idea fissa* fiks idé; *stella fissa* fiksstjerne; ~ *al suolo* jordfast, jordbunden; ~ *m* fast lønn, fast beløp.
fistola *f* med. fistel; *mus.* skalmeie; **fistolo** *m* *se*: *fistola*; stor ulykke; djevel; *aver il* ~ *addosso* være besatt; **fistoloso** fistulos.
fitaurari *m* inv. hovding, oberst (i Etiopia).
fito- plante-; **fitologia** *f* plantelære.
fitta *f* mengde, bande; stikk, smerte; *sj.* hengemyr; merke (etter slag); *una* ~ *di sciocchezze* en mengde tøv; **fittabile** *m*, **fittaiuolo** *m* leier, forpakter; **fittanza** *f* leiekontrakt; **fittavolo** *m* forpakter; **fittèzza** *f* *sj.* tetthet; **fittile** leir-, terracotta-; **fittivo** fiktiv, innbilt; **fittizio** kunstig, forfalsket, falsk, fiktiv, skinn-.
fitto *se*: *figgere*; ~ *adj.* festet, stukket inn i; tett, kompakt; *nel più* ~ *inverno* midt på svarte vinteren; *discorrere* ~ ~ snakke raskt; *nel* ~ *di un bosco* i tykkeste skogen; *nel* ~ *della notte* i nattens mulm og mørke; ~ *m* leie(kontrakt); *pagare 20 000 lire di* ~ betale 20 000 lire i leie; *un* ~ *di 10 000 lire* en leie på 10 000 lire; **fittone** *m* pelerot; **fittuario** *m* leier, forpakter.
fiumale *litt.* elve-; **fiumana**, **fiumara** *f* strøm, flod, elv; *una* ~ *di popolo* en strøm av mennesker; **fiume** *m* elv; *fig.* strøm; **fiumatico** (*pl* -*ci*) elve-.
fiutare snuse, lukte; snuse (tobakk); *fig.* snuse opp; **fiutata** *f* snusing, pris; *dare una* ~ *a qualcosa* snuse litt på noe; **fiuto** *m* luktesans, teft (*og fig.*).
flabellifero *m* bærer av strutsefjærvifte (i prose-sjon); **flabèllo** *m* stor vifte av strutsefjær; **flacci-dèzza** *f* slapphet; en sykdom hos silkeorm; **flac-cido** svak, slapp; **flaconcino** *m* liten flakong; **flacòne** *m* flakong.
flagellamento *m* *sj.* pisking; **flagellante** *m* selv-pisker, flagellant; **flagellare** (*é*) piske; **flagellato** *m*

zool. flagellat; **flagellatore** *m* (*f* -*trice*) pisker; **flagellazione** *f* pisking; *la* ~ (*di Cristo*) Kristi hudfletning (og maleri som fremstiller denne); **flagello** *m* pisk, svøpe, plage, straff; *fam.* overflod; **flagizio** *m* *gl.* skurkaktighet.
flagrante øyensynlig, flagrant; *cogliere in* ~ *ta* på fersk gjerning; **flagranza** *f* *jur.* det å være tydelig, flagrant, tatt på fersk gjerning; *estinto per trascorsa* ~ (*jur.*) foreldet (forbrytelse); **flagrare** *litt.* brenne.
flamgèrga *f* *gl.* sveitsisk sabel; **flammeo** *litt.* flam-mende; **flanèlla** *f* flanell; **flangia** *f* *tekn.* flens.
flato *m* rap(ing), vind (i magen); **flatulento** opp-blåst, vindfull; **flatulenza** *f* flatulens, vind (i magen).
flautato *mus.* fløytelignende, flautato; **flautista** *m* fløytespiller; **flauto** *m* fløyte(tone); ~ *a becco*, ~ *dolce* blokkfløyte; ~ *magico* tryllefløyte.
flavè(sc)nte blond(aktig); **flavo** blond, gul.
flèbile beklagelig, begredelig; **flèbite** *f* årebetennelse; **flèborragia** *f* brudd på blodåre; **flèboscleròsi** *f* åreforkalkning; **flèbotomia** *f* årelatning; **flèbòto-mo** *m* årelater, årelaterkniv.
flèmma *f* tålmod, sinnsro, flagma; **flèmmatico** (*pl* -*ci*) fligmatisk; ~ *m* fligmatiker; **flèmmone** *m* med. bindevevsbetennelse, fligmone; **flèmmónoso** som har med fligmone å gjøre.
flèssi *se*: *flettere*; **flèssibile** bøyelig; **cappello** ~ bløt hatt; **flèssibilità** *f* bøyelighet; **flèssile** bøyelig; **flèssione** *f* bøyning; *gram.* fleksjon; **flèssivo** flek-terende; *lingua flèssiva* bøyningsspråk; **flèssóre**, **muscolo** ~ bøyemuskel; **flèssuosità** *f* smidighet; **flèssuoso** smidig; **flèttère** bøye.
flibòtto *m* sl. pram; **flicòrno** *m* jakthorn; **flictène** *f* *se*: *flittene*; **flirtare** flirte; **fliscòrno** *m* sl. jakt-horn; **flit** *m* sprøytevæske (mot insekter); **flittène** *f* med. blære, vable (på huden).
flòccido *sj.* *se*: *flaccido*; **flòcco** *mar.* *se*: *fiocco*; **flògistico** (*pl* -*ci*) betennelses-; **flògòsi** *f* betennelse; **flògòstosi** *f* betennelse i benvev.
flòra *f* planterike, -liv; *flora*; **flòreale** blomster-; **flòreo** *litt.* blomstret, blomstrende; **flòrescèzza** *f* blomstring; **flòricultura** *etc.* *se*: *floricultura* *etc.*; **flòridèzza** *f* blomstring; **flòrido** blomstrende; **flò-rilègio** *m* antologi, florilegium.
flòscèzza *f* slapphet; **flòscio** slapp, bløt; **flòsciùme** *m* noe slapt, bløtt.
flòtta *f* flåte; ~ *mercantile* handelsflåte; **flòttare** (*ò*) flyte; **flòttazione** *f* *mar.* flytning; tømmerfløt-ning; *linea di* ~ vannlinje (på skip); **flòttiglia** *f* flåte av småskip; **flòttilje**; ~ *di pescherecci* fiskerflåte.
fluènte flytende; **fluidale** væske-; **fluidèzza** *f* *sj.* = **fluidità** *f* flytende tilstand; ~ *di stile* flytende stil; **flùido** flytende; ~ *m* væske, fluidum; **fluire** (-*isco*) flyte; **fluitazione** *f.* ~ *del legname* tømmerfløt-ning.
fluòre *m* med. flod; **fluorescènte**, **tubo** ~ lysstoff-rør; **fluorescèzza** *f* fluorescens; **fluorite** *f* flusspat; **fluòro** *m* fluor; **flussione** *f* med. (ut)flod; **flusso** *m* med. (ut)flod; ~ *e riflusso* flo og fjære; *fig.* det å bølge fram og tilbake.
flutto *m* *litt.* bølge(slag); **fluttuamènto** *m* bølging, bølgebevegelse; **fluttuante** bølgende, flytende; *fig.* tvilsom; **fluttuare** (*flù-*) flyte, bølge; *fig.* være i tvil; **fluttuazione** *f* bølgebevegelse, fluktasjon; ~ *dei titoli* stigning og fall (på verdipapirer); **fluvià-le**, **fluviatile** elve-; *navigazione fluviale* elvefart.
fobia *f* angst.

foca *f* sel; selskinn; **focaccia** *f* (hvete)kake; *render pan per* ~ gi igjen med samme mynt; **focace** *gl.* brennende; **focàia**, *pietra* ~ fyrstein; **focale** som angår brennpunktet; **focara** *f* *sj.* varmebekken; **focatico** *m* familieskatt, -avgift; **focato** ildfarget, rødbrun; **fóce** *f* (elve)munning; *mettere, far* ~ munne ut; **fochista** *m* fyrbøter; en som lager, selger fyrverkeri; **focile** *m* fyrstål; *gl.* gevær; **foco** *m* fokus, brennpunkt; *se* *ellers: fuoco*; **focolaio** *m* *med.* smittesentrum; **focolare** *m* ildsted, arne; *tekn.* fyr(rom); *med.* smittesentrum; **focòne** *m* stor ild; *mil.* fenghull; **focoso** brennende, ildfull, ilter, hissig.

fodera *f* Futteral, fôr; *mar.* kopperbekledning; ~ *dell'ombrello* paraplytrekk; **foderare** (*ò*) fôre (tøy); **foderato** fôret; *fig.* velbeslått, full, spekket; **foderatura** *f* fôring; **fodero** *m* Futteral; *mil.* skjede.

foga *f* iver, ildfullhet; **fogata** *f* sprengladning; *sj.* forfølgelse (av villdyr).

foggia *f* måte, maner, (tøys) snitt; ~ *di vestire* måte å kle seg på; *a* ~ *di* ... som, liksom, i form av ...; **foggiare** (*ò*) forme.

foglià *f* blad, løv; *mangiare la* ~ forstå en halvkvedet vise; *non muove* ~ *che Dio non voglia* det faller ikke et blad til jorden uten at Gud vil; *non muover* ~ ikke gjøre noe; ~ (*di stagno*) tinnfolie, kvikksølvbelegg; *stretta è la* ~, *larga è la via*, *dite la vostra ch'è ho detto la mia* bladet er smalt, og veien er bred, nå har jeg talt, og det skal dere med (*sies for å avslutte en fortelling og/eller gi ordet til andre*).

fogliaceo blad-; bladaktig; **fogliame** *m* løv, løvverk; **fogliante** *m* foliant; *feuillant* munk; **fogliare** (*ò*) skyte blad, grønkes; **foglietta** *f* lite blad; *sl.* snustobakk; (*i Lazio*) en halv liter (rommål); **foglietto** *m* lite blad, flyveblad, passerseddel, halvark; **foglifero** som bærer blad; **foglio** *m* blad; *typ.* ark, folio; avis, blad; attest; papir, obligasjon, pengeseddel; ~ *d'ammissione* adgangstegn; *in* ~ *in folio*; *un in* ~ en foliant; ~ *di guardia* (*typ.*) forsattsside; ~ *di presenza* deltakerliste; ~ *scompagnato* løst blad; overskytende blad, ark; ~ *di via* utvisningsdokument (fra politiet); *mil.* marsjrute; ~ *volante* flyveblad; **foglioso** *sj.* = **fogliuto** bladrik, løvrik, bladet.

fogna *f* avløpskanal, grøft, rennestein; *fig.* skittent sted, menneske; **fognaiuolo** *m* en som steller med drenering (renovasjon); **fognare** (*ò*) grøfte, drenerer; **fognaruola** *f* avløpsgrøft under vinranker; **fognatura** *f* avløpsrør, drenrør, grøfter, drenering; **fogno** *m* snøstorm, -kave; **fòia** *f* begjær.

fòla *f* fabel, eventyr (*og fig.*); **fòlaga** *f* blisshone; **folata** *f.* ~ (*di vento*) vindstøt.

fòlcere, **forcire** *poet.* støtte.

fòlclóre *m* folkeminnegransking, folkløre; **folclorista** *m* folkeminnegransker; **folcloristico** (*pl -ci*) folkloristisk.

folgorare (*fòl-*) lyne; **folgorato** rammet av lynet; **folgorazione** *f* lyn(ing); lynnedslag; **fòlgore** *f* lyn; **folgoreggiare** (*è*) lyne; **fòlgoro** *m* *se: fiocina*.

fòlio *etc.* *se: foglio* *etc.*; **fòlla** *f* mengde, sverm, trengsel; **follare** (*ò*) tøyve (tøy), valke, presse (druer); **follatòio** *m* druepresse; **follatòre** *m* (*f -trice*) en som tøver, valker, presser; **follatrice** *f* valkemaskin, presse; **follatura** *f* valking, pressing; ~ *del vino* det å dytte til bunns igjen druer som flyter opp under gjæringen; **fòlle** tåpelig; *in* ~ på tomgang, dødgang (motor); ~ *m.* *f* tåpe.

folleggiamento *m* det å dumme seg; **folleggiare** (*è*)

handle tåpelig; more seg tankeløst; **follétto**, (*spirito*) ~ *sl.* ånd, vette som lever i lufta; **follià** *f* tåpelighet, galskap; **follicolare** som har, angår follikler; **follicolo** *m* belg(kapsel); *med.* kjertelsekk, follikkel; **follòne** *m* valkeredskap, -maskin; **fòlta** *f* *sj.* mengde, sverm; **foltèzza** *f* tetthet; **fòlto** tett, tykk; *nel* ~ *di* ... midt i ...

fomènta *f* varmt omslag; **fomentare** (*è*) fremme nære, tilskynde; **fomentatòre** *m* (*f -trice*) en som tilskynder (til noe galt), oppvigler; **fomentazione** *f* tilskyndelse, agitasjon; **fomènto** *m* varmt omslag; *fig.* næring, tilskyndelse, agitasjon; *dare* ~ *a qualcosa* gi noe næring; **fòmite** *m* noe tørt, brennbart; (*fig.*) ~ *di discordie* kilde til splid.

fònda *f.* ~ (*della pistola*) pistolhylster; (*posto di*) ~ ankerplass; *essere alla* ~ ligge for anker.

fondaccio *m* berme, bunnfall, rest.

fondaco *m* (*pl -chi*) kledevarebutikk; varelager.

fondale *m* *mar.* vannstand; *teatr.* bakgrunn.

fondamentale fundamental, vesentlig; **principi fondamentali** grunnprinsipper; **fondamentare** (*è*) fundamenterer; **fondamento** *m* (*pl le fondamenta*; *fig.* *i* *fondamenti*) fundament, grunn(lag), årsak; *le fondamenta* grunnmurene; gatene langs kanalene i Venezia; *non c'è* ~, *non ha* ~ det er der ikke grunnlag for; *far* ~ *su* regne med, basere seg på; *i primi fondamenti* grunnlaget; **fondare** (*ò*) fundamenterer, grunnlegge, stifte; bygge, støtte (en oppfatning etc.) på noe; **fondarsi in un arte** lære en kunst til bunns; **fondarsi sulle promesse di uno** regne med, basere seg på ens løfter.

fondata *f* berme, bunnfall; **fondatèzza** *f* fundament, grunnlag, det å være begrunnet; **fondato** grunnlagt, begrunnet; velfundert, velbevandret; **fondatòre** *m* (*f -trice*) grunnlegger; **fondazione** *f* grunnleggelse, stiftelse, fond.

fondello *m* bunn-, bakstykke; **fondere** smelte (sammen); støpe; blande, komponere (farger, toner etc.); *fig.* ødelegge, sette over styr; **fondersi in lagrime** oppløse seg i gråt; **fonderia** *f* smelteverk, støperi; **fondìario** grunn-; *banca (società) fondaria*, *credito* ~ hypotekbank; (*imposta*) ~ grunn-skyld, -skatt; **fondibile** smeltbar.

fondiglio *m* bunnfall; **fondina** *f* pistolhylster; **fondista** *m* langdistanseløper; **fonditòre** *m* (*f -trice*) støper; **fonditrice** *f* stopemaskin; **fonditura** *f* stoping, smelting.

fondo dyp, hul; *piatto* ~ dyp tallerken; ~ *m* bunn, grunn, bakgrunn, dybde; bunnfall; buksebak; kapital; jordstykke, gods, (land)eiendom; **fondi** fonds, kapital, verdipapirer; *a* ~ til bunns; *andare a* ~ gå til bunns; *i fondi del caffè* kaffegrut; *colare a* ~ senke, bore i senk; *articolo di* ~ leder; ~ *di bottega* (rest)lager; *è di buon* ~, *ha il* ~ *buono* det er godt to i ham, han har en god natur; ~ *di cassa* kassabeholdning; *corsa di* ~ langdistanseløp; *corsa di mezzo* ~ mellomdistanseløp; *dar* ~ kaste anker; *dar* ~ *a qualcosa* ødsle bort noe; *essere in un* ~ *di* ... ha oppholdt seg lenge i ...; *essere senza fondi* være pengelens, blakk; *doppio* ~ (*mar.*) bunntank; *cielo del doppio* ~ (*mar.*) tanktopp; *in* ~ i grunnen, i bakgrunnen; *in* ~ *alla via* ved enden av gaten; *essere di molto (poco)* ~ være i god (dårlig) form; *in* ~ *dell'anima* i sin innerste sjel; ~ *stradale* kjørebane.

fonduta *f* piemontesisk matrett; metallsmelting.

fonendoscòpio *m* *med.* stetoskop.

fonètica *f* fonetikk; **fonèma** *m* fonem; **fonètico** (*pl*)

-ci) fonetisk; *fònica f* (film) lydopptak; *fònico (pl -ci)* lydlig, lyd-; *accentazione fonica* det å sette aksenter for å betegne åpen og trang uttale; *intensità fonica* lydstyrke; *fonocarro m* høyttalervogn; *fonofilm m* lydfilm; *fonofobia f* sykkelig redsel for støy; *fonografico (pl -ci)* fonografisk; *fonografo m* fonograf, grammofoon; *fonogramma m* fonogram; telefonisk meddelelse; *fonolite f* en vulkansk bergart; *fonologia f* lydlære, fonologi.

fonometro m lydmåler; *fonotipia f* fonotypi, overføring av lyd til plater.

fontana f springvann, vannpost, fontene; *fontanaccio m (srl. pl)* myr med saltholdig kilde (ved Pisa); *fontanella f* liten fontene; *fontanell (anat.)*; *fontaniere m* vannmester; *fontanile m* kilde; *fontanino kilde-*; *fonte m.* ~ *battesimale*, ~ *sacro* døpefont; ~ *f* kilde; fontene; *citazione della* ~ kildeangivelse; ~ *di disturbi* støykilde; *elenco delle fonti* kildefortegnelse; *da ottima* ~ fra pålitelig kilde; *fonticolo m med. gl.* brennjern; *fontina f* bløt, fet ost fra Piemonte.

forabosco m (pl -chi) spette; hakkespett; *foracchiare (à)* gjennomhulle; *foracchiatura f* gjennomhulling.

foraggiamento m furasjering; *foraggiare (à)* furasjere, skaffe fôr og matvarer; *foraggiara, pianta* ~ fôrplante; *foraggiere m* fôrhenter, mathenter, furasjer; *foraggio m* fôr, furasje, mat.

forame m hull; *foraneo* utenfor byen (havnen); *diga foranea* bølgebryter; *vicario* ~ prest i landdistrikt; *forapaglie m* sivsanger.

forare (ò) lage hull i; *ho forato una gomma* jeg har punktert et dekk; *forasièpe m inv.* gjerdesmutt; *forastico (pl -ci)* vill, udannet; *forata f* (det å lage et) hull; *foraterra f inv.* plantepinne; *foratino m* stor gjennomhullet makaroni; *foratòio m* redskap til å lage hull med, bor; slaktekniv; *foratura f* (det å lage) hull; punktering.

forbice f sj. saks; *zool.* klosaks; saksedyr; *guai a chi cade sotto le sue forbici!* nåde den som faller i hans klør! *forbici (pl)* saks; *forbiciata f* klipp.

forbire (-isco) rense, polere; *forbitèzza f* renhet, eleganse; *forbito* elegant, ren.

forbottare gl. slå; *fig.* krenke, fornærme.

forca f (høy)gaffel, greip; galge; skurk, slamp; *chetati* ~ ! hold munn, din slamp! *fare* ~ skulke (skolen); *quella* ~ *di figliuolo* den pokkers guttungen; *le forche caudine* det kaudinske pass; *va sulle forche!* dra til helvete! *forcaioliismo m* bakstrev; *forcaiuolo m* tilhenger av politiske voldsmetoder; bakstrev; *forcata f* det som går på en høygaffel; slag, stikk med høygaffel.

orcèlla f hårnål; *tekn.* gaffel; ~ *anteriore* forgaffel; *curva a* ~ hårnålssving; *tiro a* ~ (mil.) gaffelinnskytning; *forchètta f* (spise)gaffel; *una buona* ~ (fig.) en matmons; *parlare in punta di* ~ snakke med affektert eleganse; *colazione alla (el.: in)* ~ solid frokost (med kokt, stekt mat); *forchettata f* gaffelfull, -stikk; *forchettièra f* futteral til spisebestikk; *forchètto m* gaffel (srl. til å henge ting på); *forchettone m* stor gaffel, forskjærgaffel; *forcina f* hårnål; *gl.* geværstøtte; *forcinèlla f* hårnål; *forcipe m med.* (fødsels)tang; *forcola f* åregaffel; *forconata f* slag, stikk (med greip); *forcòne m* møkkgreip; *gl. sl.* stikkvåpen; *forcuto* gaffelformet.

forellino m lite hull; *forense* rettslig, rett-; advokat-.

foreria f se: fureria; *forese* landsens, bonde-.

foresta f stor skog; ~ *verGINE* urskog; *forestale*

skog-; forst-; *accademia* ~ skogskole; *guardia* ~ skogvokter, skogmester; *foresteria f* gjesteværelse, -fløy (i kloster el. slott); *forestieràio m* munk som tar seg av de fremmede; *forestière, forestièro* fremmed, utenlandsk; *industria del* ~ turistnæring, hotellfag; *movimento forestieri* turisttrafikk; ~ *m* fremmed, utlending; *forestierume m neds.* noe utenlandsk; flokk utlendinger; *foresto gl.* fjern, vill; enkel, ensom.

forfare gl. bedra, lure; *forfécchia f* ørentvist; *forfora f* flass; *forforoso (til)* flasset; *forgia f* smie; *forgiare (ò)* smi, forme; *forgiatura f* det å smi, forme; *forgòne m se: furgone*; *forière, forièro* som varsler, bebuder; *segni forieri* varsler.

forma f form, skikkelse; (sko)lest; osteform, en hel ost; *essere in* ~ være i form; *forme* former, formaliteter; *formabile* som kan formes; *formaggetta f* toppkule (mast, flaggstang); *formaggiàia f* ostekjeller; *formaggiàio m* ostehandler, -fabrikant, yster; *formaggièra f* skål til reven ost; *formaggio m* ost; *formaio m* som lager, selger skolester; *formale* formell; uttrykkelig, formelig; *formalina f* formalin; *formalismo m* formalisme; *formalista m. f* formalist; *formalità f* formalitet; *formalizzare* forarge; *formalizzarsi di qualcosa* ta anstøt av noe; *formanza f* tøyfôr i sko; *formare (ò)* forme, danne, utgjøre; *refl.* forme, danne seg; stille opp (mil.); *formatello m typ. sl.* rund type; *formativo* dannende, formativ; *formato (vel)* formet, utviklet; ~ *m* format; *formatore m (f -trice)* former; *formatura f tekn.* lagning av former; *formazione f* forming, dannelsen; (mil., fly., geol.) formasjon; *formèlla f* liten (oste)form; (marmor)flis; hull (til plante); felt (i dør, tak); ~ (di carbone) brikett; *formentone m* mais.

formica f maur; *a passo di* ~ med små, sakte skritt; *cervello di* ~ (fig.) hønsehjerne; *fare come la* ~ spinke og spare; *formicàio m* maurtue; *formicaleone m* maurløve; *formicare sj. se: formicolare*; *formichièra m* maursluker (maurspisende pattedyr); *formichino sj.* maur-; *formicolàio m* maurtue (og fig.); *formicolare (i)* myldre (di med); krible, sove (lem); *formicolazione f* myldring, kribling; *formicolio m* myldring, mylder; kribling.

formidabile veldig, fryktelig, forferdelig, svær, formidabel; *formidabilità f* sj. forferdelighet, sværhet; *formidato gl.* fryktet.

formola se: formula; *formosità f* skjønnhet, yppighet; *formoso* skjønn, formfullendt, yppig; *formula f* formel; *formulare (ò)* formulere; *formulario m* formular.

fornace f ovn (kalk-, teglsteins-, metall-); *fornaciàio m* eier av, arbeider i ovn; *fornaciata f* ovnfull; *fornacino sj.* ovns-; *fornàio m* baker, brødselger; *fornata f* ovnfull; *fornello m* liten ovn, kokeapparat; fyr (under dampkjele); ~ *elettrico* elektrisk kokeplate; ~ *a gas* gassapparat; ~ *della mina* minehull; ~ *della pipa* pipehode; ~ *a spirito* spritapparat.

fornicare (ò) hore, bedrive hor; *fornicatore m (f -trice)* horkarl (hore); *fornicazione f* hor.

fornice f støttebue, hvelving; brufag.

fornimento m det å utstyre; utstyr; ~ *da tavola* servise; *fornire (-isco)* levere, skaffe, forsyne (di med); *fornitore m (f -trice)* en som skaffer, forsyner; *merk.* leverandør; *fornitura f* levering; utstyr; *forniture d'ufficio* kontormateriell; *forno m* ovn; bakerovn, bakeri, stekning (ovnfull); smelteovn; fyr (under dampkjele); *teatr.* tomt hus;

fam. stor munn; *fig.* varmt sted; *alto* ~ høyovn; ~ *fusorio* smelteovn; ~ *da campagna* sl. stekeovn; *far* ~ spille for tomt hus; ~ *crematorio* kremasjonsovn; (*cotto*) *al* ~ ovnstekt; ~ *a legna*, *a carbone* ved-, kullovn; ~ *della mina* minehull.

foro *m* hull, åpning; **foro** *m* forum; domstol; sakførerstand; ~ *ecclesiastico, secolare* kirkelig, sivil jurisdiksjon; ~ *competente* verneting; ~ *interiore* (*fig.*) samvittighet; **forosella, forosetta** *f* bondejente; **forra** *f* slukt, avgrunn.

forse kanskje; *essere, mettere in* ~ være, dra i tvil; ~ *che si* kanskje det; ~ *che no* kanskje ikke; *senza* ~ uten tvil; **forseché** kanskje.

forsennatezza *f* vanvidd; **forsennato** vanvittig.

forte sterk; befestet; høy, kraftig (lyd); skarp, syrlig (smak); *andar* ~ gå hurtig; *essere* ~ *in qualcosa* være dyktig i noe; *farsi* ~ *di qualcosa* påberope seg noe; *giocar* ~ spille høyt; *mangiar* ~ ete, sluke maten; *man* ~ hjelp; *pan* ~ sl. konfekt el. kake; *parlare* ~ tale høyt; *a più* ~ *ragione* så meget mer; *piazza* ~ festning; *cassa* ~ pengeskap, boks; ~ *m* styrke, forse, sterk side; *mil.* styrke, fort, festning; *questo è il suo* ~ dette er hans sterke side; *il* ~ *dell'esercito* hærens styrke (størrelse); *nel* ~ *della mischia* midt i kampen; *il* ~ *della scarpa* hælappen; **forteto** *m* tett småskog, buskas, kratt; **fortezza** *f* kraft, styrke; innlegg (i tøy); styrkefikk (på seil); festning; *arresto in* ~ den strengeste arrest for offiserer.

forticcio skarp, sterk, syrlig; **fortiera** *f* *mar.* steinbunn; **fortificabile** som kan forsterkes, befestes; **fortificamento** *m* forsterkning, befestning; **fortificante** styrkende; ~ *m* styrkemiddel; **fortificare** (-*ti*-) forsterke, styrke; befest; **fortificativo** styrkende, forsterkende; **fortificatore** *m* (*f* -*trice*) en, noe som styrker; **fortificazione** *f* det å forsterke, styrke; festningsverk.

fortigno skarp, syrlig; **fortilizio** *m* lite fort; *fig.* borg; **fortino** *m* lite fort, blokkhus; **fortitudine** *f* *sj.* åndskraft, styrke, mot.

fortore *m* sur smak, syrlighet; **fortori di stomaco** oppstøt; **fortuito** tilfeldig; **fortune** *m* sur smak; noe surt.

fortuna *f* hell, lykke, formue; *myt.* Fortuna, lykkens gudinne; *ognuno è artefice della propria* ~ enhver er sin egen lykkens smed; *colpo di* ~ hell; *beni di* ~ rikdommer; *dire la buona* ~ spå; *fare* ~ gjøre sin lykke, slå seg opp; ~ *che ...* for et hell at ...; *per* ~ heldigvis; ~ *di mare* storm; *albero, vela di* ~ nodmast, -seil; *campo di* ~ nødlandingsplass; *avere la* ~ *di ...* være så heldig å ...; *non avere* ~ være uheldig; **fortunale** *m* *mar.* storm; **fortunatamente** heldigvis; **fortunato** lykkelig, heldig; **fortunoso** (*fig.*) stormfull; *vita fortunosa* omtumlet tilværelse.

foruncolo *m* *med.* byll, kong; **forviare** (*i*) avvike, spore av, skeie ut; forlede, forderve.

forza *f* kraft, styrke, makt; *forze* stridskrefter, militærmakt; ~ *!* på ham! puss ta ham! *a* ~ med makt; *a* ~ *di ...* ved hjelp av meget (el. mange) ...; *aver* ~ *di legge* ha lovs kraft; *a viva* ~ med all makt; ~ *ascensionale* oppdrift; *forze armate* væpnede styrker; ~ *d'attrazione* tiltrekningskraft; *fu* ~ *andarci* vi ble nødt til å gå dit; *bella* ~ *!* det er ingen kunst! *esuberante di* ~ struttende av kraft; *in* ~ mannsterkt; *in* ~ *della legge* i kraft av loven; ~ *maggiore* tvingende grunn; *per* ~ naturligvis, nødvendigvis; med makt; *studiare per*

~ studere ugjerne, mot sin vilje; *per amore o per* ~ med det gode eller med det onde; ~ *di percussione* slagkraft; *di prima* ~ førsteklasse; *prova di* ~ kraftprøve; ~ *pubblica* politi; *bassa* ~ underoffiserer og menige; **forzabile** som kan tvinges, overvinnes; **forzamento** *m* tvang; **forzare** (*ò*) tvinge, forsere, bryte (skranker) ned; trykke, presse; *mil.* storme, fremskynde (marsj); *la scarpa forza sul piede* skoen klemmer foten; **forzato** tvungen, tvangs-; *fig.* søkt; *marcia forzata* ilmarsj *lavori forzati* tvangsarbeid; ~ *m* tukthusfange, galeislave; **forzatore** *m* (*f* -*trice*) en som tvinger; *sj.* bryter; **forziere** *m* pengeskap; **forzoso** tvangs-, tvingende; *corso* ~ (*merk.*) tvangskurs; *prestito* ~ tvangslån; **forzuto** kraftig, muskelsterk.

foschia *f* *mar.* tåke, dis (i horisonten); **fosco** (*pl* -*chi*) tåket, disig, trist, mørk, dyster.

fosfato *m* fosfat; **fosforeggiare** (*è*) fosforescere; **fosforescente** fosforescerende; **fosforescenza** *f* fosforescens; *fig.* glimt; ~ *del mare* morild; **fosforico** (*pl* -*ci*) fosfor-; **fosforismo** *m* fosforforgiftning; **fósforo** *m* fosfor; *fig.* hjerne, forstand; **fosforoso** fosforaktig, fosforholdig; **fosgene** *m* (*gas*) ~ fosgen.

fossa *f* grav, groft; *anat.* hule; *fosse* hule kinner; ~ *comune* massegrav, fellesgrav; *avere i piedi nella* ~ (*fig.*) være på gravens rand; *scavarsi la* ~ *sotto i piedi* (*fig.*) grave sin egen grav; *del senno di poi ne son piene le fosse* det er lett nok å være etterpåkløkt, det er for sent å lukke brønnen når barnet er druknet; *fosse nasali* nesehuler; **fossato** *m* stor groft, vanngrav; bekk; **fossetta** *f* liten groft; smilehull; hakekloft; ~ *del mento* hakekloft; **fossile** fossil, forsteinet; *carbone* ~ steinkull; *farina* ~ kiselgur; ~ *m* fossil; **fossilizzare** forsteine; *refl.* forsteine seg (*også fig.*); **fossilizzazione** *f* forsteining; **fosso** *m* stor groft, vollgrav; *saltare il* ~ løse floken, unngå vanskeligheten; **fossore** *m* *hist.* likbærer.

fotochimica *f* fotokjemi; **fotocromia** *f* fargefotografi; **fotocronaca** *f* billedreportasje; **fotoelettrico** (*pl* -*ci*) fotoelektrisk; **fotofobia** *f* *med.* lysskyhet; **fotogenesi** *f* det å frembringe lys, være selvlysende; **fotogenetico** (*pl* -*ci*) fotogen, selvlysende; **fotogenico** (*pl* -*ci*), *essere* ~ ha kameratekke.

fotografare (-*tò*-) fotografere; **fotografia** *f* fotografi; fotoverksted; ~ *a colori* fargefoto; *sviluppare stampare un rotolino di fotografie* fremkalle, kopiere en filmrull; **fotografico** (*pl* -*ci*) fotografisk; *apparecchio* ~ *macchina fotografica* fotoapparat; **fotografo** *m* fotograf.

fotometro *m* lysmåler; **fotomontaggio** *m* fotomontasje; **fotomosaico** *m* (*pl* -*ci*) fotomontasje; **fototeca** *f* fotografisamling; **fototelegrafia** *f* billedtelegrafi; **fototerapia** *f* lysbehandling; **fototipia** *f* fototypi; lystrykk; **fototropismo** *m* fototropisme.

fra 1. *m* (= *frate*) broder; **fra** 2. *pp* mellom, iblant av; (*tid*) om, innen; *di* ~ (*ved bevegelsesverb*) mellom; *il più bello* ~ *questi libri* den vakreste av disse bøkene; ~ *di noi* mellom oss; ~ *sé* ved seg selv, for seg selv; ~ *tre giorni* om tre dager; ~ *breve* om kort tid; ~ *il riso e il pianto* mellom gråt og latter; ~ *... e ...* halvt ... halvt ..., dels ... dels ...; ~ *le ansie e gli strapazzi ammalò* han ble syk dels av angst dels av utmattelse; ~ *luce e riscaldamento spendo ...* for lys og varme tilsammen betaler jeg ...; *un giovanotto dall'aspetto* ~ *cafone e operaio* en ung mann som ser ut som en mellomting mellom en bonde og en arbeider

essere, trovarsi ~ *Scilla e Cariddi* være mellom barken og veden.

frac *m inv.* kjole (og hvitt); *il* ~ *è di rigore* antrekk kjole og hvitt; **fracassamento** *m* knusing; **fracassare** knuse; ~ *le ossa a uno (fig.)* mörbanke en; **fracassatore** *m (f -trice)* knuser; bråkmaker; **fracassio** *m* svært, stadig bråk; **fracasso** *m* knusing; bråk, spetakkel; mengde; *a* ~ rasende; **fracassone** *m (f -ona)* knuser; bråkmaker; **fracco** *se: fiacco*; **fraccurrado** *m gl.* sl. dukke uten føtter.

fracidèzza *f* råttenskap; det å være gjennomvåt; **fracidiccio** fuktig, råttent; **fracido** *sj.* = **fradicio** gjennomblot, -våt; råttent, fordervet; **innamorado** ~ dødelig forelsket; **ubriaco** ~ pære full, død-drukken; **fradiciùme** *m* råttenskap, noe råttent; noe gjennomvåt; fuktig, rått sted.

fragile skjor, svak, skrøpelig; **fragilità** *f* svakhet, skrøpelighet; **fraglia** *f gl.* broderskap; **fragmento** *m se: frammento*.

fragola *f* jordbær(plante); **fragolaia** *f* jordbæråker; **fragolaio** *m (f -aia)* jordbærseiger; **fragolata** *f* jordbærmåltid; **fragolèto** *m* jordbæråker; **fragore** *m* larm, bråk; **fragoroso** larmende, bråkende.

fragrante velluktende; **fragranza** *f* vellukt; **fragrare** være velluktende, lukte godt.

fraina *f* bokhvete; **fraintèndere** misforstå.

frale (*poet.*) svak, skrøpelig; ~ *m poet.* det jordiske hylster; **fralèzza** *f* skrøpelighet.

fram- *se: fram-*; **frammassone** *m* frimurer; **fram-massoneria** *f* frimureri; **frammentario** fragmentarisk, i bruddstykker; **frammentato** fragmentarisk; **frammentista** *m* skribent som skriver i fragmenter; **frammento** *m* fragment, bruddstykke; **frammescolare** (*è*) blande sammen (*a med*); **frammesso** *se: frammettere*; ~ *m* noe innskutt; mellomrett; **frammettere** innskyte; legge, sette inn; *refl.* legge seg imellom, legge seg opp (*i noe*).

frammezze legge (noe) imellom; **frammezze** midt (*i*), mellom; **frammischiare** (*i*) blande sammen.

frana *f* skred, ras; ~ *di rocce* steinras, fjellskred; **franamento** *m* sammenstyrtning, ras; **franare** styrte, rase sammen.

francabile som kan frigjøres, frankeres; **francamente** åpenhertig, ærlig talt; **francare** frankere, frigjøre; *non franca la spesa* det er ikke umaken verdt; **francatura** *f* frankering; **francazione** *f* frankering, frigjørelse.

francescano fransiskaner-; ~ *m* fransiskaner.

francesco (*pl -chi*) *gl.* fransk; *mela francesca* sl. eple; **francescone** *m*, **franceschino** *m gl.* toskanske mynter; **francesse** fransk; ~ *m* franskmann; **franceseggiare** (*-sè-*) etterligne franskmenn (*i tale, skrift, manerer*); **francesismo** *m* gallisisme; **francesume** *m neds.* noe fransk (talemåte, maner etc.); **francheggiare** (*è*) *sj.* beskytte, sikre; **franchèzza** *f* frimodighet, sikkerhet; **franchigia** *f* frihet, franchise; landlov; fritakelse; ~ *postale, doganale* porto-, tollfrihet; **francioso** *gl. og neds.* fransk; **francismo** *m* fransk nasjonalisme; **francista** *m* fransk nasjonalist.

franco 1. (*pl -chi*) frankisk; ~ *m* franker; frank; **franco** 2. (*pl -chi*) fri, freidig, sikker, åpen, likefrem; franko, portofritt; ~ *fabbrica* fra fabrikk; *farla franca* slippe uskadd, godt fra det; ~ *destino, magazzino* fritt i hus, fritt til lager; *la lingua franca* blandingspråk av italiensk, spansk, fransk og arabisk; *gl.* frankisk; *porto* ~ frihavn; *dar campo* ~ (*fig.*) gi full handlefrihet; ~ *stazione* fritt til jernbanestasjon; ~ *muratore*

frimurer; ~ *tiratore* friskytt; *parlar* ~ snakke åpent, ærlig; **francobollo** *m* frimerke; **franco-italiano** fransk-italiensk; **francolino** *m* jerpe; **francotiratore** *m* friskytt.

frangente *m* bolgeslag, brenning; vanskelig situasjon, knipe(tak); **frangere** bryte, knuse; presse, perse; **frangèta** *f* pannehår; **frangia** *f* frynse, pynt, pannehår; *fig.* kruseduller, tillegg, pynt; **frangiaio** *m* som lager, selger frynser; **frangiare** (*à*) frynse; **frangiatura** *f* frynsing; **frangibiade** *m inv.* korn-, frøknuser; **frangibile** skjor; **frangibilità** *f* skjorhet; **frangicapo** *m inv.* jernbeslått stokk (våpen); **frangiflutti**, **frangiflutto**, **frangiònde** *m inv.* bølgebryter; *molo, diga* **frangiflutti** bølgebryter; **frangitura** *f* knusing; *srl.* olivenpressing; **frangivento** *m* vindskjerm, leskur; **frangizolle** *m inv. sl.* harv.

frangola *f sl.* plante; **franoso** som lett kan styrte sammen, spaltet, kløvet, rasfarlig; **fransi**, **franto** *se: frangere*; **frantoiano** *m* oljepresser, oljemøller; **frantoio** *m* olivenpresse, -presseri; **frantumare** splintre, stykke opp, ødelegge; **frantumazione** *f* det å splintre, stykke opp; **frantume** *m* splint; *andare in frantumi* gå i tusen stykker.

frappa *f* malte, graverte blad; **frappare** lage blad (maler, gravør, broderer); **frappé** *m* melk pisket med knust is og tilsatt smak av vanilje, kaffe el. frukt; **frappeggiare** (*è*) tegne blad.

frapporre (*-pòngo*) legge imellom, i veien; ~ *indugiare*; *refl.* legge seg imellom, legge seg opp i; **frapposi**, **frapposto** *se: frapporre*; **frapposizione** *f* innblanding.

frasaio, **frasaioùlo** *m* frasemaker; **frasario** *m* frase-samling; fraseologi; terminologi, ordforråd; **frasca** *f* (løvrik) gren; vertshusskilt i form av en gren; *fig.* lunefull, lettsindig person; værhane; lettsindig pike, flane, flokse; **frasche** (*pl*) sludder; *il buon vino non ha bisogno di* ~ god vin anbefaler seg selv; *saltare di palo in* ~ springe fra det ene til det andre; *ha il capo alle frasche* han er ubesindig, lunefull, lettsindig; *è vestita senza tante frasche* hun går enkelt kledd; **frascame** *m* mengde grener, lauvverk; **frascata** *f* teppe, matte av grener; **frascati** *m inv.* hvitvin fra Frascati; **frascato** *m* lauvhytte, lysthus; **frascheggiare** (*è*) rasle (*lauv*); snakke, skravle, fjase; være iettsindig, lett på tråden; **frascheggio** *m* stadig, langvarig rasling; **frascheria** *f* vrøvl, bagatell; *fjas*; **fraschetta** *f* små, beskårne planter (under fuglenett); lettsindig kvinne; **fraschiere** *m mar.* kalfatrejern.

frascaia *f* sted med mye lauvverk; bagatell; overdreven pynt, juggel; **frascione** *m* gren; **frascume** *tekn.* grener, lauvverk; *fig.* flitterstas.

frase *f* frase, talemåte; setning; ~ *parlamentare* parlamentarisk uttrykk; *è un uomo tutto frasi* han er bare en frasehelt; **fraseggiamento** *m* setningsdannelse, kunsten å belegge sine ord; *mus.* frasering; **fraseggiare** (*è*) danne setninger, belegge sine ord, bruke fraser; *mus.* frasere; **fraseggiatore** *m (f -trice)* frasemaker; **fraseggio** *m mus.* frasering; **fras(e)ologia** *f* fraseologi.

frassinella *f sl.* bergmynte; *sl.* stein til metallpuss; **frassineto** *m* askelund; **frassino** *m* ask; askespyd.

frastagliamento *m* det å gjennomskjære, uthogge på kryss og tvers; **frastagliare** (*-tà-*) gjennomskjære på kryss og tvers, hogge ut, uttunge; smykke med utskjæringer; **frastagliato** gjennomskåret;

smykket med utskjæringer; *un discorso* ~ en forvirret tale; **frastaglio** *m* utskjæring.

frastornamento *m* forhindring, forstyrrelse; **frastornare** (*ó*) avholde (*da fra*); forhindre (*da fra*); **frastornatore** *m* (*f* -trice) forhindrer, forstyrrer; **frastornio** *m* stadig larm; **frastórno** *m* forhindring, forstyrrelse; **frastuòno** *m* larm, bråk.

fratacchiòne *m* stor, fet munk; **fratacchiòtto** *m* kraftig, firskåren munk; **frataglia** *f* neds. munkeflokk; **fratàio** munkevennlig; ~ *m* munkevenn; *zucca frataia* stort gresskar; **frataiuòlo** *m* munkevenn; **fratata** *f* munkehandling, munkeord; **frate** *m* broder, munk; sl. silkeorm; *typ.* blank side (feiltrykk); *gl.* bror; (*embrice a*) ~ halvsylindrisk teglstein; ~ *laico* lekbroder; *star con i frati e zappar l'orto* rette seg etter de andre; **fratellame** *m* søskenflokk; **fratellanza** *f* bro(de)rskap; **fratellastro** *m* stebror, halvbror; **fratellévole** broderlig; **fratello** *m* bror; *fig.* venn, kamerat; broder; ~ *consanguineo* halvbror (på farssiden); ~ *uterino* halvbror (på morssiden); *due fratelli* to brødre, bror og søster, to søsken; ~ *di latte* en som har hatt samme amme; **frateria** *f* munkeflokk, -kloster; **fraternale** broderlig; **fraternare** (*è*) opptre, behandle borderlig; **fraternisere**; **fraternità** *f* bro(de)rskap; **fraternizzamento** *m* fraternisering; **fraternizzare** fraternisere; **fratèrno** broderlig; **fratèsko** (*pl* -chi) neds. munke-; munkeaktig; **fraticello** *m* zool. dvergterne; **fratina** *f* munkehår, pannehår; **fratino** *m* en fugl; **fratricida** *m.* *f* broder-, søstermorder(ske) (*også fig.*); **fratricidio** *m* broder-, søstermord.

fratta *f* kratt; steinet, krattbevokst terreng; hekk; *andare per le fratte* være i knipe; **frattaglia** *f.* *srl.* *pl* innvoller (av slakt); **frattanto** i mellomtiden, imidlertid, så lenge, imens; **frattèmpo** *m* mellomtid; *nel* ~ i mellomtiden, så lenge; **fratto** *se*: *frangere*; **frattura** *f* brudd, benbrudd, fraktur; **fratturare** brette, bryte.

fraudatore *m* (*f* -trice) bedrager; **fraude** *f* *gl.* *se*: *frode*; **fraudolento** bedragerisk; *bancarotta fraudolenta* svikaktig fallitt; **fraudolèzza** *f* bedrag.

fràvola *etc.* *se*: *fragola* *etc.*

frazionamento *m* deling; **frazionare** (*ó*) dele, fordele; **frazionario** brøk-; *numero* ~ brøktall; **frazione** *f* brudd, del, brøk, brøkdelt; fraksjon; det å bryte brødet (ved nattverden); ~ *decimale* desimalbrøk; **freático**, *acque freatiche* grunnvann.

fréccia *f* pil; kompassnål; ~ *di direzione* retningsviser (bil); **frecciare** (*è*) skyte med pil; bomme penger; **frecciata** *f* pileskudd; *fig.* spydighet; *dare una* ~ *a uno* bomme en for penger; **frecciatore** *m* (*f* -trice) bueskytter; en som bommer penger, «låner».

freddare (*è*) avkjøle, gjøre kald; *fig.* slå i hjel; *non lasciar* ~ *una cosa* ikke la seg be to ganger, ikke nøle et øyeblikk; *refl.* avkjøles, bli kald; **freddèzza** *f* kulde, kjølig (og *fig.*); **freddiccio** kjølig; **freddo** kald; *fig.* kald, kjølig, likegyldig; ~ *m* kulde; kuldegysning, gys; *a* ~ kaldt; *fig.* kaldt, beregnende; *aver* ~ fryse; *fa* ~ det er kaldt; *non mi fa nè caldo nè* ~ det anfekter meg ikke; *a sangue* ~ med kaldt blod; **freddolino** *fig.* likegyldig; **freddoloso** forfrossen; **freddoso** *sj.* = *freddoloso*; **freddura** *f* vinterkulde; *fig.* vittighet, ordspill; **freddurista** *m* en som lager ordspill, vitse-maker.

frèga *f* lyst, begjær, brunst(tid); gnidning; *andare in* ~ bli brunstig; **fregaccio** *m* stor, stygg strek;

far due fregacci skissere løst; **fregagione** *f* gnidning, frottering; **fregamento** *m* gnidning; **fregare** (*è*) gni; overstreke, stryke; *F* narre, snyte; *fregarsi a uno* skubbe seg opp etter en; *fregarsene* (*F*) ikke bry seg om, gi tusan i det; **fregata** *l.* *f* gnidning, avstøvning; *dare una* ~ *a qualcosa* gnide, frottere noe; *dare una* ~ *a uno* (*F*) snyte, narre en; **fregata** *2. f* mar. fregatt; *capitano di* ~ kommandørkaptein; **fregatura** *f* gnidning; *F* bedrageri, snyteri.

fregiamèto *m* *sj.* pynting, dekorering; **fregiare** (*è*) pynte; ~ *uno di un ordine* dekorere en med en orden; **fregiatura** *f* utsmykning, dekorering; **frègio** *m* forsiring, frynse, ordensbånd, vignett; **frègo** *m* (*pl* -ghi) linje, strek, bindestrek; *dar di* ~ *a qualcosa* overstreke, stryke noe; *fig.* slå strek over noe, tilgi noe.

frégola *f* brynde, begjær; brunst; fiskestim (i gytetiden); *andare in* ~ stime.

fréisa *f* frødvinn fra Piemonte.

fremebóndo skjelvende, dirrende (av raseri); (*om hav*) brølende, frådende, brusende; **frèmere** skjelve, dirre, beve, larme, pruste; brøle, fråde, bruse; **frèmito** *m* skjelving, dirring, larm, brøl, fråde, brus.

frenabile som kan bremses, tøyles; **frenante**, *forza* ~ bremsekraft; **frenare** (*è*) tøyle, tvinge; bremse; *pallone frenato* luftballong; **frenatore** *m* (*f* -trice) en som tøyler, holder tilbake; bremser; **frenatura** *f* bremsing; **frenello** *m* bindevev; tungebånd; *mar.* rorkjetting; **frenesia** *f* raseri, galskap; ~ *di qualcosa* vilt begjær etter noe; **freneticare** (-*nè*-) rase; **frenético** (*pl* -ci) rasende, begeistret, lidenskapelig; **freniàtra** *m* psykiatriker; **freniatria** *f* psykiatri.

frèno *m* bittel; *tekn.* bremse; ~ *d'allarme* nød-bremse; ~ *ad aria compressa* trykkluftbremse; ~ *a ceppi* klossbremse; ~ *contropedale* frihjulsbremse; *leva del* ~ *a mano* (håndtak til) håndbremse; *mordere (rodere) il* ~ (*fig.*) bite i bislet, etc harmen i seg, knurre; ~ *a nastro* båndbremse; ~ *a pedale* fotbremse; *porre* ~ *a qualcosa* sette en stopper for noe; ~ *sulle 4 ruote* firehjulsbremse; *rallentare il* ~ løsne, slappe bremsen; gi slappe tøyler; *regolare i freni* innstille bremsene; *senza* ~ (*freni*), *a* ~ *sciolto* for løse tøyler; tøylesløst; *stringere i freni* stramme bremsene, tøylenes; *tenere a* ~ holde i tomme; *tirare il* ~ trekke i bremsen; *zoccoli del* ~ bremseklosser.

frenocómio *m* psykiatrisk klinikk, asyl; **frenologia** *f* frenologi, kranjelære; psykiatri; **frenológico** (*pl* -ci) frenologisk; **frenologista**, **frenólogo** *m* (*pl* -gi) frenolog; **frènolo** *m* tungebånd.

frequentabile som kan besøkes (ofte); **frequentare** (-*què*-) besøke, oppsøke hyppig, frekventere, omgås meget; gå på besøk; ~ *un corso* gå på, følge et kurs; **frequentativo** *gram.* frekventativ; **frequentato** meget besøkt; *una strada frequentata* en trafikkert gate; **frequentatore** *m* (*f* -trice) regelmessig besøkende, gjest, kunde; **frequentazione** *f* *sj.* det å frekventere; omgang; **frequente** hyppig; *di* ~ ofte; **frequentemente** hyppig, ofte.

frequèzza *f* frekvens, hyppighet, gjentagelse; folkemengde; *alta*, *bassa* ~ høy-, lavfrekvens; *amplificatore a bassa* ~ audiofrekvensforsterker; ~ *dei battimenti* stot-, interferensfrekvens; *con* ~ hyppig; ~ *dei giri* omdreiningshastighet; *modulazione di* ~ audiofrekvens, frekvensmodulasjon, FM (*radio*); **frequenziometro** *m* frekvensmåler.

frèsa *f* *tekn.* freser; **frèzare** (*è*) *tekn.* frese; **frèsatore**

m freser; **fresatrice** *f* fresemaskin; **fresatura** *f* fresing.
frescante *m* freskomaler; **frescheggiare** (-ché-) *ta* (få) frisk luft; **freschezza** *f* friskhet; frisk farge; **frèsko** (*pl -chi*) frisk, fersk, kjølig; ~ *m* kjølighet, friskhet; *a* ~ fresko-; *di* ~ nylig, for litt siden; **faccia fresca** frekkhet; frekk person; **arrivo** ~ ~ jeg kommer i dette øyeblikk; ~ *di malattia* ennå ikke helt frisk; **mettere al** ~ anbringe på et kjølig sted; *fig.* putte i kasjotten; **notizie fresche** fresche helt ferske nyheter; **pigliare il** ~ trekke frisk luft; **star** ~ sitte fint i det, være i knipe; **stare al** ~ sitte i fengsel; **per il** ~ tidlig om morgenen; om kvelden (etter solnedgang); **frescolino** *m* kjølighet; **frescone** *m* tosk, idiot; **frescume** *m* noe friskt; friskt fôr; **frescura** *f* kjølighet (i luften).
frèsia *f* fresia.
frètta *f* hast; *in* ~ *e furia*, *in tutta* ~ i stor hast, hodekulls; **frettare** (*è*) *mar.* skrubbe, skrape; **frettazza** *f* *mar.* skrub, børste.
frettoloso travel, som har hastverk.
friabile skjor; **friabilità** *f* skjorhet; **friare** smuldre; **fricandò** *m* kjøtt (først brunet, siden kokt i saus); **fricassèa** *f* frikassè.
fricativo *m*, **consonante fricativa** frikativ.
friggere steke (i olje, smør etc.); koke, syde; syte, sutre; være utålmodig; **andare (mandare uno) a farsi** ~ gå (la en gå) til helvete, til grunne; ~ *dalla rabbia* koke av raseri; *se også*: **fritto**; **friggibuco** *m* (*pl -chi*) jammer, klage, klynk, sutring; **friggio** *m* stadig koking, steking; **friggitore** *m* (*f -ora*) en som steker el. selger stekt mat.
frigidario *m* avkjølingsrom (i bad); kjøleskap, -rom; **frigidèzza** *f* kulde; frigiditet; **frigidità** *f* kulde, likegyldighet; frigiditet; **frigido** kald, likegyldig, apatisk, frigid; **frigio** frygisk.
frignare klynke, sutre; **frignio** *m* stadig sutring; **frignone** *m* (*f -ona*) en som sutrer, klager; skrikhals.
frigoriferare (-ri-) *tekn.* fryse; **frigorifero** kjøle-, fryse-; **cella frigorifera** kjølerom; **credenza frigorifera** kjøleskap; **impianti frigoriferi** kjøle-, fryseanlegg; ~ *m* kjøleskap; **frigorifico** (*pl -ci*), **impianto** ~ kjøleanlegg.
fringuèllo *m* *zool.* finke; **frinire** (-isco) *sj.* (om sikader) synge; **frinzello** *m* grov søm; arr.
frisare streife (i biljard); **friscello** *m* melstøv (i mølle); **friso** *m* streif(støt); **frissi** *se*: **friggere**.
frittata *f* eggekake, omelett; *fig.* bommert; ~ *avvolta* omelett; **fare la** ~ (*spøk.*) miste egg, så de knuses; *fig.* begå en bommert; **fare una** ~ *di qualcosa* mase noe til plukkfisk; **voltare la** ~ snu opp ned på ordene; **frittella** *f* pannekake; *fig.* fettflekk; **frittellone** *m* grisemikkel (med fettflekker på tøyet); **frittellòso** *sj.* med fettflekker; **fritto** *se*: **friggere**; ~ *adj.* bakt, stekt; ferdig, ruinert; ~ *m* frityr-rett; ~ *e rifritto* forttersket, gjentatt til det kjedsommelige; *un* ~ *misto* blandet frityr; **frittura** frityrstekt småfisk, innmat av lam el.l.; *fig.* barneflokk; **radio**: knitring, spraking, forstyrrelser.
riulano *m*, *adj.* (en) som er fra Friuli.
rivoleggiare (*è*) handle, tale lettsindig; **frivolèzza** *f* lettsindighet; **frivolo** lettsindig.
rizione *f* gnidning, friksjon; kobling (i bil); *innestare*, *staccare la* ~ koble inn, ut (bilmotor).
rizzante prikkende, stikkende, sviende; musserende; *avere il* ~ musserer; **frizzare** stikke, svi, prikke; **frizzo** *m* stikking, prikking; *fig.* vittighet,

vidd, spydighet; **frizzore** *m* prikking, stikking, kløe.
frodabile som kan bedras; **frodare** (*ò*) bedra; **frodatore** *m* (*f -trice*) bedrager; **fròde** *f* bedrageri, svindel, svik; **frodi** underslep; ~ *valutaria* valutavindel; **fròdo** *m* tollsvik, smugling, smuglergods; **cacciatore di** ~ krypskytter; **lavoro di** ~ uorganisert arbeid; **frodolento** bedragerisk; **frodolènza** *f* bedrageri.
frògia *f* nesebor (på hest); **frogie** snute, mule.
frollamento *m* det å gjøre, bli mør; **frollare** (*ò*) gjøre, bli mør; **frollatura** *f* mørhet; det å gjøre, bli mør; **fróllo** mør; svak; **pasta frolla** mørdeig; *fig.* svakt og lettsindig menneske.
frómbo *f* *sj.* = **frómbola** *f* slynge; **frombolare** (*frò-*) *sj.* slynge; **frombolière** *m* slyngekaster.
fróna *f* lauv, gren; *fig.* snirkel; fronde, opposisjonsparti; **vento di** ~ opprørsånd; **frondàio** *m* lauvhaug; **frondeggiare** (*è*) skyte lauv; *pol.* være i opposisjon, vise misnøye; **frondente** *litt.* lauvrik; *fig.* snirklet; **frondista** *m* opposisjonsmann, frondør; **frondosità** *f* lauvrikhet; *fig.* snirklethet, overlesethet; **frondoso** lauvrik; snirklet, overleset, pompøs.
frónt *m* *mil.*, **fare dietro** ~ gjøre helt om; **frontale** panne-, front-, frontal; **attacco** ~ frontalangrep; **osso** ~ panneben; ~ *m* pannebind, pannesmykke; panneben; ornament på husfasade; gesims (på kamin); **frónte** *f* panne, ansikt, (*fig.*) mot; *m* og *f* forside, tittelblad; fasade; front; *a* ~ *alta* (*scoperta*) med løftet panne; ~ *a* ~ ansikt til ansikt; *di* ~ overfor; i sammenligning med; *far* ~ (*mil.*) gjøre front; *fare* ~ *agli impegni* klare forpliktelsene; *far, tener* ~ *alle spese* bestride omkostningene; *tener* ~ *a uno* trosse en, byde en tross; **fronteggiare** (*è*) gjøre front mot; ligge overfor; bestride (utgifter).
frontespizio *m* tittelblad; *arkit.* frontispise, gavl; *F* panne.
frontièra *f* grense; **incidente di** ~ grenseepisode; **varco di** ~ grenseoverskridelse; **frontignano** *m* sl. muskatellvin; **frontino** *m* (falskt) pannehår; **frontista** *m* *jur.* grunneier hvis grunn støter opp til gate el. elv; **frontone** *m* *arkit.* gavl; kaminforsats; ~ *a gradoni* kamtakket gavl, trappegavl.
fronzire *gl.* skyte lauv; **fronzolo** *m* overflødig pynt; **fronzoli** (*fig.*) dikkedarer, krimskrams, snirkler; **fronzuto** lauvrik.
fróttà *f* sverm, skare, mengde; *in* ~ , *a frotte* i massevis; **fróttola** *f* skrøne, vrøvl, løgn(historie); *litt.* skjemteviser; **frottolone** *m* løgnhals, spøkefugl.
frucare *etc.* *se*: **frugare** *etc.*; **fruciandolo** *m* ovnskost; **frufrù** *m* rasling, knitring; *fig.* rot.
frugacchiare (*à*) gjennomstøve, sette på ende.
frugale nøysom, beskjeden, tarvelig; **frugalità** *f* nøysomhet, tarvelighet.
frugare lete, (gjennom)rote; støve omkring, søke ivrig, undersøke; ~ *le tasche a uno* gjennomrote ens lommer; **frugata** *f* gjennomroting, undersøkelse; **frugatòio** *m* noe til å rote med; **frugatore** *m* (*f -trice*) en som roter; snushane.
frugifero *litt.* kornproduserende, fruktbringende.
frugivoro korn-, fruktetende; **frugolare** (*frù-*) fiske, fange fugl med lykt; **frugnuòlo** *m* lykt til fiske, fuglefangst; **frugolare** (*ù*) støve omkring, rote (med trynet); **frùgolo** *m* geskjeftig, foretaksom person; (*om barn*) uokråke, bråkebøtte.
fruibile som kan nytes; **fruire** (-isco) *litt.*, ~ *di* (*qualcosa*) nyte (noe); **fruizione** *f* *sj.* utnyttelse.

frullana *f* ljà; folkedans (Friuli); **frullare** hvirvle, svirre, piske (fløte); baske (med vingene); *fig.* drive en til å gjøre noe; *mi frullò per il capo* jeg fikk lyst til, det falt meg inn; *che ti frulla (per il capo)?* hva er det du tenker på? **frullino** *m* (hjul)visp; vindusåpner (i bil); *zool.* sl. bekkasin; **frullio** *m* stadig hvirvling, svirring, basking; **frullo** *m* hvirvling, svirring, basking; vingeslag; visp; *pigliare a ~, prendere al ~* gripe i flukten; **frullone** *m* sikt, såld; remhjul.

frumentaceo kornaktig; **frumentario** korn-; **frumento** *m* hvete, korn; **frumentone** *m* mais.

frusciare (*ù*) rasle, bruse; **fruscio** *m* rasling, brus(ing); **fruscio** *m* støv, rusk; **frusone** *m* kirsebærfugl, kjernebiter; **frussi** *m* *gl.* et kortspill.

frusta *f* pisk, svøpe, ris; visp; **frustagno** *m* *se: frustagno*; **frustajo** *m* piskemaker, -selger; **frustare** piske; *fig.* kritisere sterkt; **frustata** *f* piskeslag; **frustatore** *m* (*f* -trice) pisker; *critica frustatrice* flengende kritikk; **frustatura** *f* pisking, piskeslag; **frustino** *m* ridepisk; laps; **frusto** slitt, brukt; ~ *m* lite stykke, smule, grann; *a ~ a ~* bit for bit, smått i senn, med besvær.

frustraneità *f* *sj.* det å være fåfengt; **frustraneo** *sj.* fåfengt, forgjeves; **frustrare** *litt.* gjøre unyttig; narre, skuffe.

frutice *m* busk; **fruticoso** buskaktig, buskbevokst; **frutta** *f* *inv.* frukt; ~ *scioppata* nedlagt frukt; **fruttajo** *m* fruktkammer, -lager; **fruttajuolo** *m* frukthandler; **fruttare** bære frukt; innbringe, gjøre nytte; *capitali che fruttano il 6 %* penger som innbringer 6%; *questa terra frutta poco* denne jorda bærer lite; *discorsi che non fruttano* unyttig snakk.

fruttata *f* fruktterte; **fruttato** *m* inntekt (av kapital o.l.); **frutteto** *m* frukthage; **frutticoltura**, **frutticoltura** *f* fruktdyrking; **frutticoltore** *m* fruktdyrker; **fruttièra** *f* fruktskål; *buoni fruttiferi* statsobligasjoner; **fruttifero** fruktbringende, fruktbar; innbringende; rentebærende; *albero ~* frukttre; **fruttificare** (-ti-) bære frukt; **fruttificazione** *f* det å bære frukt; **fruttifico** (*pl* -ci) *sj.* fruktbringende; **fruttivendolo** *m* frukthandler; **fruttivoro** fruktetende; **frutto** *m* frukt, grøde, nytte; *frutti (m pl)* frukter; renter, inntekt(er); *i frutti dei frutti* rentes rente; *prendere, mettere (collocare) a ~* ta, sette på rente; *frutti di stagione* sesongfrukter; *frutti di mare* havdyr (muslinger, krabber, reker etc.); *frutta (f pl)* frukt; *albero da frutta* frukttre; **fruttuoso** fruktbar; *fig.* nyttig.

fu *se: essere*; ~ *adj.* avdød, salig; *Pietro (del) ~ Giovanni* Peter, sønn av avdøde Johannes.

fucilare (*i*) skyte, henrette ved skyting; **fucilata** *f* skudd, salve; **fucilatore** *m* skytter; **fucilazione** *f* (henrettelse ved) skyting; **fucile** *m* gevær; ~ *mitragliatore* maskinpistol; ~ *a retrocarica* bakladningsgevær; **fucileria** *f* geværsalve, -skyting; **fucilièra** *f* skytehull; **fucilière** *m* geværssoldat, skytter.

fucina *f* smie(avl); smelteovn; *fig.* opphavssted; **fucinare** *smi* (*og fig.*); **fucinato** smidd; *ferro ~ smijern*; **fucinato** *m* (*f* -trice) en som smir; smed; **fucinatura** *f* smedarbeid, -kunst.

fuco *m* (*pl* -chi) *zool.* drone; *mar.* sl. alge, tang. **fucsia** *f* fuksia.

fuga *f* flukt; åpning, lekkasje; serie; *mus.* fuge; *darsi alla ~* ta flukten; ~ *dei capitali* kapitalflukt; ~ *di gas* gasslekkasje; *di ~* i hast; *mettere in ~* slå på flukt; *una ~ di stanze* en suite

(værelser); **fugace** flyktig, forgjengelig; **fugacità** *f* flyktighet, forgjengelighet; **fugamento** *m* det å jage på flukt; **fugare** jage på flukt.

fuggévole flyktig, forgjengelig; **fuggevolèzza** *f* flyktighet, forgjengelighet; **fuggi**, *un ~ ~* en vill flukt; *a scappa e ~* i hui og hast; **fuggifatica** *m* *inv.* lathans, dovenpels; **fuggiasco** (*pl* -chi) flyktig; ~ *m* flyktning; **fuggire** (*fuggo*) flykte (for), unngå; **fuggitivo** flyktig, flyktende; ~ *m* flyktning; **fuggito** flyktet, bortrømt.

fui *se: essere*; **fuio** *gl.* mørk, svart, tyvaktig; ~ *m* tyv.

fulcro *m* støtte(punkt) (for vektstang).

fulgere *poet.* skinne, stråle; **fulgente** strålende; **fulgidèzza** *f* glans; **fulginità** *f* *sj.* glans; **fulgido** strålende; **fulgore** *m* glans, lysglimt.

fuliggine *f* sot; en kornsykdom, en hårsykdom; **fuliginoso** sotet.

fulmicotone *m* skytebomull; **fulminante** lynende, dødelig, dødbringende; voldsom; *apoplessia ~* hjerteslag; *cotone ~* skytebomull; *polvere ~* krutt; *tuberculosis ~* galopperende tæring; ~ *m* fyrstikk; fenghette; **fulminare** (*ù*) lyne; ramme med lyn; *mil.* beskytte; *fig.* bannlyse; ~ *con lo sguardo* gi (en) lynende blick; *Dio mi fulmini!* Gud straffe meg! **fulminato** rammet av lynet, av elektrisk strøm; *rimanere ~ (fig.)* stå som rammet av lynet; **fulminatore** *m* (*f* -trice) en som sender lyn (srl. Jupiter); tordengud; **fulminatorio** lynende; **fulminazione** *f* *sj.* det å lyne, sende lyn; elektrisk støt; **fulmine** *m* lyn (*og fig.*); bannstråle; *un ~ a ciel sereno (fig.)* et lyn fra klar himmel; *un ~ di guerra* et militærgeni; **fulmineo** lynende, lynrask; **fulminio** *m* *sj.* stadig, langvarig lyning; **fulminoso** *litt.* lynende (*fig.*).

fulvido *sj.* strålende; **fulvo** rødgul, rødblond.

fumabile som kan røkes; **fumacchio** *m* brand (et glødende trestykke); røk, (inn)dampning, utdunstning; **fumaiuolo** *m* skorstein; **fumare** røke; **fumaria** *f* jordrøyk; **fumaruolo** *f* utdunstning (vulkan); **fumasigari** *m* *inv.* sigarmunnstykke; **fumata** *f* drag (av sigarett); røksky, tobakksrøk; pipestopp, røk; røksignal; *fare una ~* ta seg en røyk; **fumatòio** *m* røkeværelse; **fumatore** *m* (*f* -trice) røker; (*scompartimento*) **fumatori** røkekupé, røkere; **fumèa** *f* røk, damp, dunst; **fumeggiare** (*è*) ryke, dampe; dunste; *maler.* nyansere; **fumeo** *litt.* rykende, røkfull.

fumettistico, *di sapore ~ (fig.)* tegneserie-aktig, overflatisk, fantastisk, lettferdig; **fumetto** *m* anisvann; agne (på ris); røksky; **fumetti** (tekst til) tegneserie; *romanzo, giornalino a fumetti* tegneserie-hefte; **fumicare** (*ù*) ryke, dampe; **fumido** rykende, røkfyllt; **fumigare** (*ù*) røyke ut, dampe, dunste; **fumigazione** *f* røk, utrøking; (inn)dampning, utdunstning; **fumista** *m* mann som lager ovner, kaminer etc.; spøkefugl, skribent som holder leserne for narr; **fumisteria** *f* ovnsfabrikk, -rensing, -oppsetning; **fumivoro** røkslukende (*om kamin*).

fumo *m* røk, tobakksrøk, dunst; hovmot; *andare in ~ (fig.)* gå opp i røk; *molto ~ e poco arrosto* mye skrik og lite ull; *far ~* ryke; *saper di ~* ha røksmak; *tabacco da ~* røketobakk; *vendere ~* innbille (en noe), lure, drive humbug; *vendita di ~* det å foregi at en står i forbindelse med innflytelsesrike personer; **fumogeno**, *bomba fumogena* røkbombe; *candelotto ~* røkhåndgranat; *cortina fumogena* røkteppe; **fumosità** *f* røk; *fig.*

hovmot, innbilskhet; **fumoso** full av røk; viktig, innbilsk, hovmodig.

funàio, funaiuolo *m* taumaker, -selger; repslager; **funambolismo** *m* linedans; balansekunst (og *fig.*); **funambolo** *m* linedanser; balansekunstner (og *fig.*); **funame** *m* tauverk; **funata** *f* slag med rep, tamp; flokk (bundet med samme tau); **fune** *f* rep, tau, trosse.

funebre sørge-, lik-, begravelses-; *fig.* sorgelig; **carro** ~ likvogn; **marcia** ~ sorgemarsj; **messa** ~ dødsmesse; **orazione** ~ likpreken; **partecipazione** ~ dødsannonse; kort som meddeler dødsfall; **funebri** *m pl* begravelse, bisettelse; **funerale** døds-, begravelses-; ~ *m* (ofte *i pl*) begravelse, liktog, bisettelse; *fig.* kjedelig fest; kjedelig fyr, trötting; **funerario** begravelses-, grav-; **iscrizione funeraria** gravskrift; **funereo** døds-; **funestare** (*è*) bedrøve, smerte; skade, herje; **funesto** sorgelig, smertelig; uhellsvanger, skjebnesvanger.

funga *f* mugg; **fungaia** *f* sted med mye sopp; fuktig, muggent sted; *fig.* hop; **fungato** med mye sopp; **anno** ~, **anno tribolato** sopprikt år, ufruktbart år; **fungere** utøve; fungere, virke, beklede et embete (*da som*); **funghire** (-isco) mugne, sette mugg; **fungibile** merk. fungibel; **fungiforme** soppformet; **fungo** *m* (*pl -ghi*) sopp; hattestativ; *med.* fungus; ~ *di scorrimento* (jernb.) skinnhode; **fungosità** *f* mugg(enhet); det å være full av sopp; *med.* villkjøtt; **fungoso** muggen, soppbevokst.

funicella *f* snor; ~ *di strappo* utløserstropp (på fallskjerm); **funicolare** *f* taubane; **funicolo** *m* navlestreng; **funivia** *f* svevebane.

funzionale funksjonell; **stile** ~ funksjonalisme, funksis; **funzionamento** *m* virkemåte, gang, funksjon; **funzionare** (*ò*) fungere, virke, være i drift, gå; **funzionario** *m* embetsmann; **funzione** *f* funksjon (også: *med., mat.*); hverv, bestilling, embetsplikt, gudstjeneste; *nell'esercizio delle sue funzioni* i utøvelsen av sitt embete; *facente funzioni* konstituert; *far ~ di fungere som*; ~ *sacra* kirkelig handling, gudstjeneste.

fuoco *m* (*pl -chi*) ild, varme, brann, bål; fokus, brennpunkt; *fig.* lidenskap, vrede, glød; *a ~ med*, ved hjelp av varme; *a(l) ~!* brann! **fuochi artificiali** fyrverkeri; **azione di ~** ildkamp; **bollare a ~** brennemerke; **dar ~ a** stikke ild på, sette i brann; **bocche da ~** kanoner; **dire, fare cose di ~** si, gjøre fryktelige ting; **essere di ~** være ildfull, glødende; **esercitazioni a ~** (*mil.*) øvelser med skarpt; **essere a ~** (*foto.*) være riktig innstilt; **far ~** (*mil.*) fyre; **far ~ e fiamme** sette himmel og jord i bevegelse; **fuochi** (*mar.*) (side)lanterner; fyr (under kjelene); ~ **fatuo** lyktemann; ~ **di fila** salve, serie; **fuori ~** (*foto.*) uskarpt; ~ **incrociato** kryssild; ~ **lavorato** fyrverkeri, signallys; ~ **martellante** trommeild; **mettere a ~ e fiamma**, **mettere a ferro e ~** (brann)herje, legge øde; **mettere troppa carne al ~** ha for mange jern i ilden; **mettere a ~** (*foto.*) innstille riktig, skarpt; **posso mettere la mano sul ~** det kan jeg sverge på; ~ **di paglia** (*fig.*) ild i strå, flyktig lidenskap; **pigliare ~** ta fyr; **prova del ~** ildprøve, jernbyrd; **il ~ sacro** den hellige ild; ~ **sacro** = ~ **di Sant'Antonio** helvetesild; ~ **di Sant'Elmo** elmsild (St. Elmsild); **sorpesa di ~** overrumplingsangrep; ~ **tambureggiante** trommeild.

fuorchè foruten; **fuori** utenfor; derute, ute, utenfor, ut; ~! ut (med deg, ham etc.)! **sono a pranzo ~** jeg er ute til middag; ~ **di Roma** utenfor Roma;

~ (*di*) **mano** avsides; ~ (*di*) **via** langt bort, langt av lei; ~ **di sé** ute av seg selv; **di ~** utenfra; **aver ~ danari** ha penger utestående; **mettere ~ danari** legge ut penger; ~ **di tempo** utidig; ~ **di misura** umåtelig; ~ (*di*) **commercio** ikke i handelen, ikke til salgs; **corridore ~ classe** suveren løper; ~ **sacco** spesialsortert (post, srl. aviser); **da questo in ~** bortsett fra denne (dette); **chiamarsi ~** være ute, ha vunnet (i spill); **dar di ~** flyte, gå over; **passare uno fuor ~** gå tvers igjennom en (om kårde); **lasciar ~** utelate; **tagliar ~** dele; skille; **esser ~** (*di*) **strada** (*fig.*) ta feil, feile; ~ **che** unntatt, foruten; **il di ~** yttersiden, det ytre; **in ~** som stikker, rager fram; **in ~** (*el. all'infuori*) **di ...** unntatt, bortsett fra ...; **venir ~** komme ut.

fuoribordo *m* **mar.** (det som er) utenbords; (båt med) påhengsmotor; **fuoriserie** *f* ikke seriefremstilt (luksus)bil; **fuoruscita** *f* utvandring; kvinnelig flyktning, utvandrer, emigrant; **fuoruscito** *m* (politisk) flyktning, utvandrer, emigrant; **fuorviare se: forviare.**

furace *gl.* tyvaktig; **furare** *gl.* stjele, røve.

furbacchiòne *m* luring; **furbacchiotto** utkroper, utpekulert; **furbacchiuolo** *slu*; ~ *m* luring; **furberia** *f* sluhet; *slu* strek, lureri; **furbesco** (*pl -chi*) *slu*, skurkaktig; **lingua furbesca** *sl.* tyvespråk; **furbizia** *f* lurhet, kløkt; **furbo** *lur*, *slu*, listig; ~ *m* luring.

furènte rasende; **fureria** *f* **mil.** kompanikontor.

furètto *m* Filder.

furfantaggine *f* kjeltringstrek; skurkaktighet; **furfantaglia** *f* kjeltringpakk, -flokk; **furfantare** *gl.* rove, drive kjeltringstreker; **furfante** *m* kjeltring, bedrager, svindler; **furfanteggiare** (*è*) leve av bedrageri, svindle, drive kjeltringstreker; **furfanteria** *f* skurkaktighet; kjeltringstrek; **furfantesco** (*pl -chi*) bedragersk, skurkaktig, skurke-; **furfantino** skurkaktig; **lingua furfantina** tyvespråk.

furgoncino *m* liten lastevogn, varebil; **furgone** *m* lukket lastevogn, bagasjevogn, flyttebil.

furia *f* raseri; hastverk; **furie** (og *fig.*); **andare (montare) sulle furie** bli rasende; **in fretta e ~** i hui og hast; **essere in ~** være rasende; **di ~** lynraskt; **far ~ a** oppfordre, be innstendig; **a ~ di ...** ved megen ..., ved stadig å ..., takket være ...; **a ~ di popolo** ved folkeoppstand; **furiale** furie-; **furiare** rase, være rasende; **furiata** *f* raseriutbrudd, -anfall; **una ~ di vento** et vindkast; **furibondo** rasende; **furiere** *m* furér, intendant; ~ **maggiore** kvartermester; **furigello** *m* **tosk.** kokong; **furióso** rasende; **furlana** *f* en folkedans (fra Friuli); **furo** *m* *gl.* tyv.

furóre *m* raseri; begeistring; galskap, begjær; **aver il ~ bacchico** være en stor begersvinger; **far ~** vekke begeistring, gjøre furore; **furoreggiare** (*è*) vekke begeistring, gjøre furore.

furtivo stjålen, stjålet, hemmelig, skjult; **oggetti furtivi** tyvekoster; **furto** *m* tyveri; ~ **di cassa** kassasvik; **furuncolo** *m* byll, kong.

fusaio *m* tenmaker, -selger; **fusaiuolo, fusaruolo** *m* tenring, tenskive; **fusata** *f* den tråden som går på en ten, en ten med tråd; slag av (en) ten; **fusato** tenformet.

fusello *m* halmstrå, tørrkvist; *fig.* radmager person; **fusciacca** *f* *sl.* stort skjerf (om livet); **fusciacco** *m* *sl.* brodert silkestoff.

fusella *f* instrument til å lage tau med; **fusellato** tenformet; **fusello** *m* liten ten; hjultapp; kniple.

pinne; **fuseragnolo** *m* *gl.* lang, mager person, beinrangel; **fusëtto** *m* dolk.

fuşi *se: fondere*; **fuşibile** smeltelig; ~ *m* elektr. sikring; **fuşibilità** *f* smeltbarhet; **fusièra** *f* tenkase; **fusifórme** tenformet; **fuşione** *f* smelt(n)ing; sammensmelt(n)ing; forening; stoping; *punto di* ~ smeltepunkt.

fuşo 1. *se: fondere*; **burro** ~ smeltet smør; **ferro** ~ støpejern; **fuso** 2. *m* (*pl* også: *le fusa*) ten; søyleskaft; *diritto come un* ~ rank som et lys; *fare le fusa* (*om katt*) male; *fare le fusa torte* (*fig.*) sette horn i pannen (*a på*).

fusolièra *f* flatbunnet pram; flykropp; **fusolo** *m* leggben; **fusone** *m* hjort i annet år, spisshjort.

fuşore *m* smelter, støper; **fuşorio** smelte-, støpe-

fusta *f* (lite) kaperskip; **fustagno** *m* bomullsflanell; **fustigare** (*ù*) kakstryke, piske; **fustigazione** *f* pisking; **fusto** *m* stengel, stilk, stamme, skaft; søyleskaft; kropp, kroppstykke; skjelett (*av noe*); tønne, fat, fustasje; *che bel* ~ ! for en pen kar!

futa fetiopisk drakt; *gl.* flukt.

fùtile intetsigende, ubetydelig, likegyldig; **futilità** *f* ubetydelighet, likegyldighet; bagatell.

futuramènte i fremtiden; **futurismo** *m* futurisme; **futurista** *m, f* futurist; **futuro** fremtidig, (til)kommende; ~ *m* fremtid; *gram.* futurum; i *futuri* de kommende slekter.

G

g, una ~ (*un* ~) (*uttales: gi*) *g.*

gabardina, gabardine *f* gabardin.

gabbacristiani, gabbaminchioni *m inv.* **gabbadeo** *m* bedrager, bondefanger; **gabbamondo** *m inv.* bedrager, svindler; **gabbana** *f*, **gabbano** *m* frakk, kappe; *voltar* ~ snu kappen etter vinden; **gabbanella** *f* (sykehus)kittel, arbeidsfrakk, hjemmefrakk; **gab-bapensièri** *m inv.* tidsfordriv.

gabbare bedra, spotte, holde for narr; *gabbarsi di uno* gjøre seg lystig på ens bekostning; *avuta la grazia, gabbato lo santo; passata la festa, gabbato lo santo* utakk er verdens lønn; **gabbasanti** *m inv.* hykler; **gabbatore** *m* (*f-trice*) svindler.

gabbia *f* bur; munnkorg (for okse); mers(seil); sl. skilderhus; *fig.* fengsel; ~ *degli accusati* anklagebenk; ~ *di matti* galehus (*fig.*), munter el. uenig flokk; ~ *dell'ascensore* heisesjakt; ~ *di un cuscinetto a sfere* (tekn.) kulekammer; *motore a* ~ *di scoiattolo* kortslutningsmotor; **gabbiaio** *m* burmaker, -selger; **gabbianello** *m* dvergmåse; **gabbiano** *m* måse; *fig.* fjols; **gabbiaia** *f* de fugler som går i et bur; ~ *di matti* *se: gabbia*; **gabbie** *m* mar. utkikksmann, toppgast; **gabbionata** *f* så mye som går i et bur (*gabbione*); **gabbione** *m* stort bur; anklagebenk; sandsekk o.l. (til forskningsarbeider).

gabbo *m* spott, spøk; *farsi* ~ *di uno* gjøre seg lystig over en; *pigliare a* ~ gjøre narr av, ta lett, ikke ta alvorlig.

gabèlla *f* forbruksavgift, bytoll; tollbod; *fare il gonzo per non pagar* ~ spille dum for å unngå ubehageligheter, gjøre gode miner til slett spill; **gabellare** (*è*) legge avgift på; *fig.* tro, gå med på, la passere; ~ *qualcosa a uno* tro en i noe; ~ *per anta, anse for*; utgi for; **gabelliere** *m* tollmann (ved byport); **gabellino** *m* tollbod; *neds.* tollmann; **gabellotto** *m* *neds.* tollmann.

gabinettista *m, f* funksjonær (i departement); **gabinetto** *m* kabinet, ministerium; lite rom; arbeidsværelse; toalett, W.C.; ~ *da bagno* badeværelse; ~ *dentistico* tannlegekontor; ~ *di fisica* fysikkrom; ~ *di lettura* leserom; ~ *oculistico* øyenlegekontor; ~ *particolare* fyrstes el. ministers privatkontor; ~ *di toletta* toalett.

gaèlico (*pl -ci*) gælisk.

gaffa *f* båtshake; *fig.* bommert; **gaffinare** smelte (solv).

gagà *m* *F* motenarr; **gagate** *f* jett; **gaggia** *f*, **gaggio** *m* sl. akasie; **gaggio** *m* *gl.* pant; gissel; *mil.* sold.

gagliarda *f* gammel dans; **gagliardetto** *m* vimpel, stander, standart; **gagliardezza** *f* *sj.* = **gagliardia** *f* (livs)kraft, styrke, dristighet; kraftstykke; **gagliardo** kraftig, kjekk, sterk; *alla gagliarda* kraftig; **gaglioffaggine** *f*, **gagliofferia** *f* lømmelaktighet, dovenskap, dumhet; **gaglioffamente** lømmelaktig, ørkesløst; **gaglioffo** *m* dumrian, fjols, døgenikt.

gagnolamento *m* hyl, jammer; **gagnolare** (*à*) hyle, ule, jamre seg; **gagnolio** *m* stadig, langvarig hyling, jammer.

gaièzza *f* munterhet, glede; **gaio** munter, glad.

gala *f* kniplings-, rynkebord, kalvekryss, stas, galla; *abito di* ~ galla; *in gran* ~ i galla; *gran* ~, ~ *di bandiere* skipsflagg; **galalite** *f* galalitt.

galano *m* *sj.* bånd, sløyfe; **galante** galant, elegant, elskovs-; ~ *m* elsker, tilbeder; *fare il* ~ være galant, oppvartende; **galanteggiare** (*è*) (*ville*) være elegant, galant; kurtisere; **galanteria** *f* hoflighet, elskverdighet, galanteri; lekkerbiskens; **galanterie** galanterivarer; **galantina** *f* spekket kalv, kylling o.l. (i gelé); **galantomismo** *m* ridderlighet; **galantuomo** *m* (*pl -uomini*) dannet mann, gentleman.

galàssia *f* stjernetåke; *la* ~ melkeveien; **galatèo** *m* bok om takt og tone; *agire contro il* ~ handle mot skikk og bruk (god tone); **galatite** *f* galatitt.

galattagògo (*pl -ghi*) melkedrivende; **galattico** (*pl -ci*) galaktisk; **galattite** *f* sl. melkefarget stein; **galattòfago** *m* (*pl -gi*) en som ernærer seg av melk; **galattòforo** *m* melketablett (til ammende kvinner); **galattometro** *m* galaktometer; **galattopoièsi** *f* med. melkeproduksjon; **galattopoiètico** (*pl -ci*) med. melkedrivende; **galavèrta** *f* fistapp; rim.

gàlea *f* romersk hjelm; **galea** *f* mar. galei; **galeazza** *f* mar. galeas; **galèna** *f* blyglans, svovelbly; *apparecchio a* ~ krystallapparat; *rivelatore a* ~ krystalldetektor; **galénico** (*pl -ci*) med. som angår Galenos (en lege); *arte galénica* medisinen; *medicamenti galénici* enkle medisiner lagd i apoteket; **galeone** *m* mar. gallion; **galeotta** *f* mar. galeot; **galeotto** *m* galeislave; tukthusfange; *fig.* kjeltring; *gl.* kobler; **galèra** *f* mar. galei; tukthus.

fig. slaveliv; *pezzo, avanzo di* ~ (*fig.*) kjeltring; **galero** *m* barett, merkurhatt.

galestrino, galestróso leir-, leirholdig; **galéstro** *m* leirjord.

galigàio *m gl.* garver; **galigare** *gl.* bli tåket, dogget; **galiléo** galileisk; ~ *m* galileer.

galla *f* galleple; vable, blære; *noce di* ~ galleple; *è (el. pesa quanto) una* ~ han (det etc.) er lett som en fjær; *a* ~ på overflaten, på vannflaten; *tenersi a* ~ holde seg over vannet, flytende; *venire a* ~ dukke opp; *essere a* ~ (*fig.*) holde seg ovenpå, holde det gående; **gallare** flyte (*sj.*); *fig.* være hovmodig, briske seg; (*om egg*) befrukte; **gallastróne** *m* stor hane.

galleggiabilità *f* flyteevne; **galleggiamento** *m* det å flyte; *linea di* ~ (*mar.*) vannlinje; **galleggiante** flytende; *bacino* ~ flytedokk; ~ *m* flytende legeme; fløtt (på fiskesnøre), dupp; *mar.* bøye; flyter, flottør; **galleggiare** (*é*) flyte; **gallégo** (*pl -ghi*) galisisk; ~ *m* galisier; **galleria** *f* galleri; passasje, undergang (*arkit.*); minegang; tunnel; **galleróne** *m* stor hane; **gallése** walisisk; *sj.* gallisk, fransk; ~ *m* waliser; **galletta** *f* (skips)kjeks, langstrakt, buet drue; toppkule (mast, flagg); dårlig kokong; **gallettame** *m* silke fra dårlig kokong; **gallétto** *m* liten, ung hane; *fig.* hanekylling; *tekn.* vingemutter; *fare il* ~ briske seg, kro seg.

gállica *f* sl. bor; **gallicanismo** *m* gallikanisme; **gallicano** gallikansk, fransk-kirkelig; **gallicismo** *m* gallisisme, fransk uttrykk; **gallicizzare** *sj.* etterligne franske skikker, talemåter; **gállico** (*pl -ci*) gallisk; *acido* ~ galleplesyre, garvesyre; *il morbo* ~ den franske syke, syfilis.

gallina *f* høne; ~ *di Faraone* perlehøne; *gambe (zampe) di* ~, *raspatura di* ~ kråketær (*fig.*); *chi di* ~ *nasce convien che ruspi* (*el. razzoli*) eplet faller ikke langt fra stammen; *latte di* ~ eggemelk; *fig.* lekkerbisen; ~ *ovaia* verpehøne; ~ *regina jerpe*; (*la prima*) ~ *che canta ha fatto l'uovo* den første som plaprer er synderen; **gallinaccio** *m* kalkun; sl. matsopp; **gallinaceo** høne-, hønse-; *i gallinacei* hønsefamilien, hønsefuglene; **gallinaio** *m* hønse selger; hønsetyv; *sj.* hønsegård, -hus; **gallinella** *f* liten høne; vannhøne; **gallinetta** *f.* ~ *della Madonna* mariehøne.

gallo *m* zool. hane; værhane; galler; ~ *d'India* kalkun; ~ *cedrone tiur*; *al canto del* ~ ved hanegal, før daggry; *essere il* ~ *della Checca* være en pikenes Jens; *fare il* ~ briske seg; *peso* ~ bantamvekt; *due galli in un pollaio* to store i en sekk; **gallóccia** *f* *mar.* klamp, puller.

gallofobia *f* litt. franskfiendtlighet; **gallomania** *f* beundring for alt fransk, gallomani; **gallonaio** *m* galonmaker, -selger; **gallonare** (*ó*) galonere; **gallonato** galonert; *ignoranza gallonata* tåpelighet hos person med titler og rikdom; **gallóne** *m* galon, tresse, distinksjon; gallon; **gallonèa** *f* sl. eik; **gallória** *f* jublende glede; **galloriare** *sj.* juble.

gallózza, gallózzola *f* galleple; blære, vable; **galluto** *mar.* fremtung.

galoppare (*ó*) galoppere; *tisi galoppante* galopperende tæring; **galoppata** *f* galopp; **galoppatoio** *m* ridesti, galoppbane; **galoppatore** *m* (*f -trice*) en som rir i galopp; **galoppino** *m* bud, ærendsgutt; **galóppo** *m* galopp; *di* ~ i galopp; (*og mus.*); *piccolo* ~ småtrav.

galóscia *se*; *caloscia*; **galuppo** *m gl.* trensoldat; skurk, kjeltring.

galvánico (*pl -ci*) galvanisk; **galvanismo** *m* galvanis-

me; **galvanizzamento** *m* galvanisering; **galvanizzare** galvanisere; *fig.* sette liv i, vekke (midlertidig) til live; **galvanizzatore** *m* galvanisør; **galvanizzazione** *f* galvanisasjon; **galvano** *m* avtrykk, klisjé; **galvanómetro** *m* galvanometer; **galvanoplastica** *f* galvanoplastikk.

gamba *f* ben; *andare a gambe all'aria* (*a gambe levate*) falle bakover, gå på rygg (*og fig.*); *darsela a gambe* stikke av; ~ *anteriore* forben; *di buone gambe* gjerne; *avere* (*el.: essere di*) *buona* ~ være god til bens; *in* ~ rask og rorig, kvikk, dyktig; *male in* ~ svak; *a mezza* ~ til midt på leggen; *mettersi (con) la coda tra le gambe* stikke halen mellom bena; *rimettersi in gambe* komme på fote (på bena) igjen; *voler raddrizzar le gambe ai cani* ville gjøre det umulige, bære vann i et såld; *fare, prendere una cosa sotto* ~ ta noe lett; ikke bry seg om; *star bene in* ~ (*in gambe*) stå fast; *star male in gambe* ikke stå fast; ~ *di legno* treben; *metter(si) la via tra le gambe* komme seg fort i vei; *levare (cavare) le gambe da una cosa* komme godt ut av noe; *raccomandarsi alle gambe* flykte, ta bena på nakken; *chi non ha testa, abbia gambe* det man ikke har i hodet, må man ha i bena; *fare il passo secondo la* ~ leve (bruke penger) etter evne.

gambacorta *f* en halt, krøpling; den som kommer sist; *l'ultimo ad arrivar fu* ~ du kom sist, du er jumbo; **gambale** *m* støvleskaft; lest; benskinne; ~ *di cuoio* lærgamasje; **gambata** *f* spark; *avere la* ~ bli forlatt av kjæresten; *dar la* ~ *a* sparke ben for; slå ut, ta ens plass; **gamberana** *f* krepsnett; **gamberello, gamberetto** *m* liten kreps, reke; **gamberessa** *f* hunkreps; **gambero** *m* kreps; *andare, fare come i gamberi* trekke seg tilbake, vike, gå tilbake (*og fig.*); *rosso come un* ~ rød som en kokt hummer.

gambettare (*é*) trippe (av sted); sparke (*om småbarn*); **gambetto** *m*, *dare il* ~ *a uno, fare* ~ *a uno* sparke ben for en; *fig.* slå ut, ta ens plass (med svik); **gambiéra** *f* benskinne; **gambo** *m* stilk, stengelskaft; *tekn.* ben, støtte; **gambugio** *m gl.* hodekål; **gambuto** langbent; stenglet, stilket.

gamella *f* (soldaters) matspann; **gamellino** *m* *mar.* matskål; **gamete** *m* kjønnscele, gamet.

gamma *f* skala; ~ *cromatica* fargeskala; **gammaro** *m* tangloppe; **gammato, croce gammata** gresk kors.

ganascia *f* kjeve; *tekn.* kjeft; *dimenar le ganasce* (*fam.*) spise; *mangiare a due ganasce* ete grådig; *fig.* sope inn penger; **ganascino** *m* kinn; *pigliare per il* ~ knipe i kinnet; **ganascione** *m* kinnhest.

ganciata *f* det å gripe med hake, huke; **gancetto** *m* liten krok; **gancio** *m* krok, spenne; *mar.* båtshake; *fig.* påskudd, spissfindighet.

ganga *f* forbyrterbande; stein, slagg i mineralåre; **gàngamo** *m* sl. ruse, trål; **gangava** *f* sl. trål (til å samle svamp); **gangherare** (*á*) *sj.* sette på hengsler; hekte fast; **gangheratura** *f* hengsling; hengsle(r); **gangherella** *f* bunn av trykk-knapp; **gànghero** *m* dørtapp, hengsle, spenne; trykkknapp; *stare in gangheri* beholde fatningen; *uscire dai gangheri* bli ute av seg selv, gå ut av sitt gode skinn, tape fatningen; **gànglio** *m* ganglie; seneknute; sentrum, midtpunkt; **gànola** *f* (*F*) kjertel; tuberkuløs kjertel; **gàngoloso** kjertelsyk, skrofuløs; **gangrèna** *f* *se. cancrena*.

ganimède *m* laps, motenarr; **gannire** (*-isco*) *sj.* gjø.

ule; **ganza** *f neds.* elskerinne; **ganzerino** *m* laps; damevenn; **ganzo** *m neds.* elsker; alfons.
gappista *m* motstandsmann (som srl. likviderte angivere).
gara *f* konkurranse, tevling, kappestrid; *a* ~ om kapp; *fare a* ~ kappes; ~ *automobilistica* bil- (vedde)lop; ~ *finale* sluttkamp; *fuori* ~ utenfor konkurranse; ~ *internazionale* landskamp; **garagista** *m* garasjemann, -eier; biltekniker; **garante** *m* garant, kausjonist; *star* ~ kausjonere, garantere; **garantire** (-isco) garantere, kausjonere; *fig.* forsikre; **garanzia** *f* garanti, kausjon, sikkerhet; *accordo di* ~ (pol.) sikkerhetsoverenskomst; *certificato di* ~ garantiseddell; *contratto di* ~ garantikontrakt; *patto di* ~ sikkerhetspakt.
garbaccio *m* uoppdragenhet; **garbare** passe, tiltale, behage (*a uno en*); **garbatèzza** *f* elskverdighet, høflighet, veloppdragenhet; **garbato** elskverdigg, dannet, fin; **garbino** *m* sørvest-vind; **garbo** 1. *m* anstand, høflighet, eleganse; måte, vane, vis; *mar.* modell; *dare un po' di* ~ *a* pynte litt på (noe); *dare il* ~ modellere, forme; *a* ~ pent, velgjort; *un calcio a* ~ et velrettet spark; *manca di* ~ være uhøflig, udannet; *uomo di* ~ dannet mann; **garbo** 2. *sur (vin, frukt).*
garbuglio *m* virvar, røre.
gardènia *f* gardenia; **gareggiamento** *m* kappestrid, tevling; **gareggiare** (*è*) kappes, konkurrere; **gareggiatore** *m (f -trice)* konkurrent, rival; **garènnà** *f* terreng der kaniner lever fritt; **garentia** *f sj.* = *garanzia*; **garentire** (*F*) = *garantire*.
garètta *f* skilderhus; banevokterhus; **garètto** *m* akillessene (menneske); hase (hest).
garganèlla 1. *f.* bere *a* ~ drikke i et drag (uten å føre begeret til leppene); **garganèlla** 2. *f.* ~ *marmorizzata* marmorand; **gargarismo** *m* gurgling; gurglevann; *fare dei gargarismi* gurgle; **gargarizzare** gurgle; *neds.* modulere (sang); **gar-garòzzo** *m (F)* strupe.
gargiuolo *m* ekstra fin hamp; **gargo** *gl.* slu, ondskaful; **gargotta** *f* kneipe.
garibaldino garibaldinsk; *fig.* heroisk, djerv; ~ *m* garibaldisoldat; **gariglio** *m* nøttekjerne.
garitta *f* skilderhus; banevokterhus.
garòfana, *pera* ~ sl. pære (med nelliklukt); **garofanare** (*ò*) gi nelliklukt; **garòfano** *m* nellik; *chiodi di* ~ hel nellik.
garòntolo *m (F)* knyttneveslag.
garrèse *m* fremste, høyeste del av hesteryggen; **garrètto** *m* akillessene; (hest) hase; **garrire** (-isco) skrike, kvitre; skrike, skjelle (ut), skjenne; blafre, smelle (*flagg*); **garrito** *m* skrik, skrål.
garrulità *f* det å være gjennomtrengende, sutrende, snakkesalig; **garrulo** gjennomtrengende, sutrende, snakkesalig.
garza *f* gas(bind); *zool.* hegre; **garzare** karde; **garzatore** *m (f -trice)* karder; **garzatura** *f* karding; **garzella** *f* karde; **garzetta** *f* hegre; **garzette** (seil)surringer; **garzo** *m* karde; karding.
garzóna *f* tjenestepike; **garzonato** *m* læretid; **garzone** *m* tjenestegutt, dreng, lærling; *poet.* unggutt.
garzuolo *m* innerste blader (på kål, salat); ekstra fin hamp.
gas *m inv.* gass(art); ~ *asfissiante* giftgass; *cucina a* ~ gasskomfyr; *cucinare a* ~ koke på gass; *dare* ~ gi (bilen) gass; ~ *esilarante* lystgass; ~ *illuminante* lysgass; ~ *lacrimogeno* tåregass; ~ *delle miniere* metan(gass); ~ *delle paludi* sumpgass, metan; ~ *povero* mager gass; *rinformimento*

di ~ gassforsyning; *riscaldamento a* ~ gassoppvarming; ~ *di scarico* ekshaust; *togliere il* ~ slippe gasspedalen; *a tutto* ~ for full gass; *gasse* også: gass-.
gaschétte *f pl* (seil)surringer; **gasco** *m* gallionsfigur; **gasindo** *m* rådgiver (hos longobarderkonge).
gasista *m* gassarbeider, lyktetenner.
gassa *f mar.* løkke, stikk; **gassaiuolo** *m* gassarbeider, lyktetenner; **gassare** (for)gasse; **gassato** gassforgiftet; **gassifórme** gassaktig; **gassista** *m* gassarbeider; **gassògeno** gassfrembringende; ~ *m* gassgenerator; tregass, generatorgass; **gassòmetro** *m* gassmåler, gassverk; **gassosa** *f* brus (drikk); **gassoso** gassholdig.
gastigare *etc. se: castigare*; **gastralgia** *f* magekrampe, -smerter; **gastriciòmo** *m* magelidelse, magesmerter; **gastrico** (*pl -ci*) mage-; **malattia gastrica** magelidelse; *succo* ~ magesaft; **gastrite** *f* magekatarr; **gastrocéle** *m* magebrokk; **gastroenterite** *f* mage- og tarmbetennelse; **gastronomia** *f* kokekunst; **gastronómico** (*pl -ci*) gastronomisk; **gastrónomo** *m* kokekunstner, matskjenner; **gastrorragia** *f* mageblødning; **gastròsi** *f* magelidelse; **gastrospasmo** *m* magekrampe.
gatta *f* hunkatt; ~ *cieca* blindbukk; ~ *ci cova* der stikker noe under; *far la* ~ *morta* (el.: *la* ~ *di Masino*) late som ingen ting, spille dum; ~ *morta* lurendreier, luring; *pigliare una* ~ *a pelare* gi seg av med noe vanskelig, ta seg vann over hodet; *quando non c'è la* ~ *i sorci ballano* når katten er ute danser musene på bordet; *tanto va la* ~ *al lardo che ci lascia lo zampino* krukken går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem; *la* ~ *frettolosa fece i gattini ciechi* hastverk er lastverk; **gattabùia** *f* spøk, fengsel; **gattaiuolo** *f* kattehull; **gattamòrta** *f* lurendreier, luring, hykler; **gatteggiamento** *m* spill, glitring (*i* øyne, stein, stoff); **gatteggiante** spillende, glitrende; **gatteggiare** (*è*) spille, glitre; **gattello** *m* liten katt, kattunge; **gattésco** (*pl -chi*) kattaktig, katte-; **gattice** *m* solvpoppel; **gatticida** *m* kattemorder; **gattigliare** (-ti-) kranke, kjekle; **gattinara** *m* sl. rødvin (Piemonte).
gattino *m* liten katt, kattunge; *fare i gattini* få kattunger; (*F*) brette seg; **gatto** *m* (han)katt; bot, rakte; *tekn., mil.* rambukk; *fig.* tyv; *c'erano quattro gatti* der var ikke svært mange; ~ *a nove code* nihalet katt; *star come cani e gatti* være som hund og katt; **gattomammone** *m* sl. kattaktig uhyre (i eventyret); *gl.* sl. ape; **gattone** *m* stor katt; *fig.* luring; **gattone** betennelse i ørespyttkjertelen; **gatton gattoni** på alle fire, sammenkroket; **gattopardo** *m* leopard; **gattuccio** *m* liten katt; stikksag; rødhai.
gaudente *m* levemann; *frati gaudenti* *gl.* munkeorden; **gaudio** *m* glede; *mal comune mezzo* ~ felles skjebne, felles trøst; **gaudioso** glad, gledesfylt; *i misteri gaudenti* rosenkransens fem første mysterier (til minne om jomfru Marias liv).
gaùlo *m gl.* stort lasteskip.
gavaina *f* stor smietang; **gavazzamento** *m* turing, festing, frátseri; **gavazzare** ture, feste, frátse; **gavazzatore** *m (f -trice)* fester, levemann.
gaveggiare *gl.* = *vagheggiare*; **gavèllo** *m* del av hjul(ring); **gavètta** *f* hespe; *mil.* matspann; *venire dalla* ~ ha tjent seg opp fra menig; *fig.* ha arbeidet seg opp fra ingen ting; **gavigne** *f pl gl.* armhuler; **gavina** *f zool.* stormåse; *pl* opphovnede

halskjertler, skrofulose; **gavinoso** kjertelsvak, -syk; **gavitello** *m* (anker)bøye; **gavitello-faro** lysbøye; **gavocciolo** *m* *sj.* pestbyll; **gavone** *m* *mar.* baugskott, akterskott; **gavonchio** *m* havål; **gavotta** *f* gavott; *zool.* blisshone, sothone; **gaz** *etc.* *se*; **gas** *etc.*; **gazolina** *f* gasolin; **gazza** *f* skjære, skjor; *fig.* skravlebøtte; ~ *marina* alke; ~ *marina minore* alkekonge; **gazzarra** *f* saluttskudd; (gledes)larm; **gazzella** *f* gasell; **gazzera** *f* *sj.* = **gazza**; **gazzettino** blå; ~ *m* sl. panser, brynje; **gazzetta** *f* gl. venetiansk mynt; avis; *fig.* *fam.* velunderrettet person, treskopost; **gazzettante** *m* avisskriver; avisleser; **gazzettiere** *m* avisskriver (*nå: neds.*); **gè** *m* (*min.*) jett, gagat; **gedanite** *f* sl. rav; **geenna** *f* gehenna; *fig.* helvete; **gelamento** *m* *sj.* frysning, isdannelse; **gelare** (*è*) fryse til is; lage is; ~ *di paura* stivne av redsel; *mi* (*si*) **gela il sangue** blodet mitt stivner (av redsel); *refl.* fryse (inne), stivne; **gelata** *f* sterk kulde, frost, is; **gelateria** *f* isbod; **gelatiere** *f* ismaskin; **gelatiere** *m* en som lager, selger is (forfriskninger); **gelatificazione** *f* kjem. stivning (til gelatin); **gelatina** *f* gelatin, gelé, *sj.* ~ *di coltura* grunns substrat; **gelatinoso** gelatinaktig; **gelato** frosset, iskald; ~ *m* iskake is(pinne), iskald drikk; **gelicidio** *m* intens kulde, kuldeslag, glattis; **gelidezza** *f* *sj.* kulde, frost; **gelido** *litt.* iskald; **gelo** *m* kulde, frost, is; ~ *notturmo* nattefrost; **gelone** *m* frostbyll, frostskaide, forfrysning; **gelosia** *f* sjalusi, skinnsyke, misunnelse; *fig.* omhu; persienne, sjalusi (for vindu); **geloso** sjalu, skinnsyk (*di på*), mistenksom; finfølelse; *un affare* ~ en vanskelig, delikat affære; **gelsato** beplantet med morbærtrær; **gelsato** *m* morbærlund; **gelso** *m* morbærtre; **gelsomino** *m* jasmin; **gemebondo** jamrende, stønnende, sukkende; sørgelig; **gemellare** (*-mè-*) føde tvillinger; *parto* ~ tvillingfødsel; **gemello** tvilling-, dobbel-, par-, sammenhørende; ~ *m* tvilling; mansjettknapp; *anima gemella* beslektet ånd; *bottoni gemelli* mansjettknapper; *letti gemelli* parsenger, dobbeltseng; **gemere** stønne, sukke, jamre; kurre (*duer*); dryppe; *far* ~ *i torchi* trykke; **gemicare** (*è*) dryppe; **geminare** (*è*) fordoble; **geminatura** *f*, **geminazione** *f* fordobling; **gemino** *poet.* tvilling-, dobbel; **gemire** (*-isco*) stønne; **gemitio** *m* stadig drypp, sildring; lekkasje, oppkomme; **gemito** *m* sukk, stønn; **gemma** *f* edelsten, juvel; øye (*i* påfuglfjær); *fig.* perle, knopp; blad-, blomsterknopp, skudd; **gemante** glitrende; **gemmaire** (*è*) spire, skyte, sette knopp; *refl.* pynte seg med juveler; **gemmaio** juvel(er)-; **gemmaio** full av knopper; besatt med juveler; **gemmaione** *f* spiring, knoppskytning; **gemmeo** juvelaktig; **gemmifero** som bærer, er rik på juveler, knopper; **gemmaiparità** *f* forplantning ved skudd; **gemmoso** *litt.* rik på juveler, knopper; **gemmaula** *f* *litt.* liten juvel, knopp; **gemonie** *f* *pl* stup ved Tiberen, hvor dødsdømte ble støtt utfor; *fig.* skammelig straff; **gemucchiare** (*ù*) stønne litt, svakt; **gemuto** *se*; **gemere**; **gendarme** *m* gendarm, politimann; *fig.* mannhaftig kvinne; **gendarmeria** *f* gendarmeri, gendarm-kaserner; **gene** *m* *biol.* gen; **genealogia** *f* genealogi; **genealogico** (*pl* -ci) genealogisk; **albero** ~ stamtre, -tavle;

genealogista *m* genealog; **genearca** *m* *sj.* ættehøvdning; stamfar; **genepi** *m* alpin plante; sl. likør; **generabile** som kan oppstå; **generalato** *m* generalsrang; **generale** alminnelig, generell, general-; *console* ~ generalkonsul; *maggior* ~ generalmajor; *quartiere* ~ generalkommando, hovedkvarter; *tenente* ~ generaløyntant; *in* ~ stort sett, generelt, vanligvis; ~ *m* general; ~ *f* allmannamøte, oppstilling av hele avdelingen; *star sulle generali* snakke, diskutere generelt; holde seg til alminneligheter; *uscire dalle generali* komme til saken; **generalessa** *f* generalfrue; *spøk.* kvinnelig general; **generalissimo** *m* generalissimus, øverstkommanderende; **generalità** *f* alminnelighet; *pl* alminnelig prat, banaliteter; personalia, signalement; *la* ~ folk flest; *la* ~ *delle donne* kvinner flest; **generalizio** generals-; **generalizzare** generalisere; **generalizzazione** *f* generalisering; **generalmente** stort sett; vanligvis; **generamento** *m* avl, frembringelse, produksjon; **generare** (*gè-*) avle, frembringe, forårsake; *refl.* fødes, bli til; forplante seg; **generativo** avls-, avlsdyktig; **generatore** *m* (*f* -trice) avler; generator; **generazione** *f* avl; rase, slekt; generasjon; *la* ~ *di Adamo* menneskeslekten; ~ *spontanea* selvavling; **genere** *m* slekt, art, slags, genre; gram. kjønn; *merk.* vare; *in* ~ vanligvis; stort sett; *in* ~ *di* ... når det gjelder ...; *il* ~ *umano* menneskeheten; **genericamente** i alminnelighet; generelt (sett); **genericità** *f* *sj.* alminnelighet; **generico** (*pl* -ci) generell, alminnelig; ~ *m* skuespiller som spiller forskjellige slags roller; **generis**, *sui* ~ noe for seg selv; **genero** *m* svigersønn; **generosità** *f* edelmodighet, høymodighet, gavmildhet, rundhåndethet, flotthet; fruktbarhet; rikelighet, styrke; **generoso** edelmodig, høymodig, gavmild, rundhåndet, flott; fruktbar (*jord*); sterk, fyrig (*hest*, *vin*); **geneşi** *f* opprinnelse; *la Genesi* l. Mosebok; **geneşiologia** *f* arvelighetslære; **genetica** *f* arvelighetsforskning; **genetico** (*pl* -ci) genetisk; **genetista** *m* arvelighetsforsker; **genetliaco** (*pl* -ci) fødselsdag; ~ *m* fødselsdag; *festeggiare il* ~ feire fødselsdag; **genga** *f* sjuske; sl. tuffstein; **gengiva** *f* tannkjøtt, gumme; **gengivale** tannkjøtt; **gengivite** *f* tannkjøttbetennelse; **genia** *f* avkom, rase; *neds.* hop, flokk; **geniale** genial; tiltalende, behagelig, elskverdig; ekte-skaps-, forplantnings-, avls-; *letto* ~ ekteseng; *studi geniali* yndlingsstudier; **genialità** *f* genialitet; behagelighet; elskverdighet; **genialoide** litt rar, original; ~ *m* original; **genicidio** *m* jur. folke-drap; **geniere** *m* ingeniørsoldat, pionér; **genio** *m* (skyts)ånd; genius; geni; tilbøyelighet, smak, talent, anlegg; ingeniørvåpen; *aver* ~ *a* ha lyst på, like; *andare a* ~ tiltale, behage; ~ *civile* sivilingeniørvesen; *dare nel* ~ tiltale, behage; *contro* ~ med ulyst; *di* ~ gjerne; *non è di mio* ~ det er ikke etter min smak; ~ *incompreso* miskjent geni; ~ *tutelare* skytsånd (*og fig.*); **genitale** kjønns-; **genitali** *m* *pl* kjønnsorganer, genitalia; **genitivo** *m* gram. genitiv; **genito** (*sj.*) født; *il primo* ~ den førstefødte; **genitore** *m* (*f* -trice) opphav, far; *pl* foreldre; **genitura** *f* forplantning, avl; **gennaio** *m* januar; ~ *polveraio empie il granaio* tørr

januar gir god avling; **genocidio** *m* jur. folkedrap; **genovese** genovesisk; ~ *m* genoveser.
gentaglia *f* pøbel, pakk; **gentame** *m* folkehop, pøbel; **gente** *f* folk, nasjon, mennesker; slektninger, pårørende; familie, slekt; mengde; *mar.* mannskap; *genti* folkeslag; *stasera abbiamo* ~ i aften har (får) vi gjester; ~ *bassa* underklasse; *c'è* ~ der er noen; ~ *di cuore* elskverdige mennesker; *diritto delle genti* folkerett; ~ *franca* frivakt; ~ *giovane* ungdom; ~ *di mare* sjøfolk; ~ *minuta* småkårsfolk, allmue; *viene* ~ der kommer noen.
gentildonna *f* adelsdame; **gentile** elskverdig, høflig; fin, adelig; ~ *m* hist. hedning; *legno* ~ mykt tre; *il gentil sesso* det svake kjønn; *gentilissima signora!* nådige frue! (*i brev*) ærede frue! **gentile** *scio* (*pl -chi*) hedensk; **gentile** *scimo* *m* hedenskap; **gentilezza** *f* elskverdighet, finhet, dannelses; **gentilità** *f* hedenskap, hedningeverden; **gentilizio** familie-; adels-; ~ *m* familienavn; **gentiluomo** *m* (*pl -uomini*) adelsmann; dannet mann, gentleman; ~ *di corte* kammerherre.
genuflessione *f* knebøyning; **genuflesso** *se*: *genuflettere*; ~ *adj.* på kne; **genuflessorio** *m* sj. bedeskammel; *genuflettere* bøye kne, knele; **genuinità** *f* ekthet; **genuino** ekte, uforfalsket.
genziana *f* medisinsk plante, søterot.
geocentrico (*pl -ci*) geosentrisk; **geodesia** *f* geodesi, landmåling; **geodesimetro** *m* vinkelmåler.
geodetico (*pl -ci*) geodetisk; **geogonia** *f* lære om jordens tilblivelse; **geografia** *f* geografi; **geografico** (*pl -ci*) geografisk; *carta geografica* landkart; **geografo** *m* geograf; **geologia** *f* geologi; **geologico** (*pl -ci*) geologisk; **geologo** *m* (*pl -gi*) geolog; **geomante** *m* spåmann; **geomantico** (*pl -ci*) spå-; spådoms-; **geomanzia** *f* sl. spåkunst; **geometra** *m* geometriker, landmåler; **geometria** *f* geometri, romlære; ~ *piana* plangeometri; ~ *solida* romgeometri; **geometrico** (*pl -ci*) geometrisk.
georgofilo *m* jordbrukselskende.
geranio *m* geranium; storkenebb; **gerarca** *m* (*pl -chi*) hierark, leder; *fig.* spiss, betydelig personlighet; *supremo* ~ øverste leder; paven; **gerarchia** *f* hierarki; **gerarchico** (*pl -ci*) hierarkisk.
gerba *f* starrgress.
geremia *f* person som stadig beklager seg; **geremiade**, **geremiata** *f* jeremiade, klagesang.
gerente *m* forretningsfører, leder; ~ *responsabile* ansvarshavende redaktør, direktør; **gerenza** *f* forretningsførsel, ledelse.
gerfalco *m* (*pl -chi*) sj. jaktfalk; **gergo** *m* (*pl -ghi*) forbryterspråk, sjargong, slang, fagspråk; **gergale** slang-; **gerire** (*-isco*), ~ *una carica* inneha et verv.
gerla *f* ryggkorg; **gerlo** *m* (seil)surring.
germana *f* (*sorella*) ~ kjødelig søster; **germanesimo**, **germanismo** *m* germanisme, tyskhet; **germanico** (*pl -ci*) germansk, tysk; **germanista** *m* germanist; **germanistica** *f* germanistikk; **germanizzare** *sj.* germanisere, fortyske; **germano** 1. germansk, tysk; ~ *m* germaner; tysker; **germano** 2. født av samme foreldre, kjødelig; ~ *m* kjødelig bror; villand; **germanofilo** *m* tyskervenn, tyskbeundrer, ivrig tyskstuderende.
germe *m* kime, spire, årsak; *in* ~ (*fig.*) i emning; **germile** kime-, spire-; **germiaia** *m* toskansk vin; **germinale** kime-; spire-; **germinare** (*è*) (få til å) spire, skyte; **germinativo** som får til å spire; **germinazione** *f* spiring; **germine** *m* litt. kime, spire;

pl et kortspill; **germinello** *m* frøplante, avlegger, stikling.
germogliabile spiredyktig; **germogliamento** *m* sj. det å (få til å) spire; **germogliare** (*ó*) spire, skyte, utvikle seg; drive fram (planter); **germoglio** *m* skudd, spire, begynnelse.
gerocômio *m* gamlehjem; **gerofante** *m* hierofant; **geroglificare** skrive med hieroglyfer; *fig.* tale, skrive dunkelt; **geroglifico** (*pl -ci*) hieroglyfisk; *fig.* gåtefullt; ~ *m* hieroglyf; *fig.* gåtefullt skriv; gåte; **gerontocomia** *f* gamlepleie; **gerontocômio** *m* gamlehjem; **gerontocrazia** *f* gammelmannsherredømme; **gerosolimitano** *m* (Malteser)ridder; **gerotrofio** *m* gamlehjem.
gerundio *m* gerundium; **gerundivo** *m* gerundiv.
gessaia *f* krittbrudd; **gessai**, **gessaiuolo** *m* gipser; gipsarbeider, -handler; **gessare** (*è*) ha kalk i jorda; klare, rense (vin); *sj.* gipse; **gessatura** *f* gipsing; krittbehandling, rensing (vin); **gessetto** *m* (tavle)-kritt; **gessino** *m* gipsfigur; **gesso** *m* gips, kritt; gipsfigur, -avstopning; **gessoso** krittholdig, gipsaktig.
gesta *f* (*pl* også: *le* ~) heltegjerning, bedrift; *le canzoni di* ~ heltedikt (i middelalderen).
gestante *f*, *adj.* (en) som er gravid; **gestare** (*è*) være gravid; **gestatorio**, (*sedia*) **gestatoria** povens bærestol; **gestazione** *f* graviditet; *in* ~ under forberedelse, i emning; *dopo una laboriosa* ~ etter møysommelige forberedelser.
gesteggiare (*-tè-*) gestikulere; **gesticolamento** *m* gestikulering, fakter; **gesticolare** (*i*) gestikulere, gjøre fakter; **gesticolatore** *m* (*f -trice*) en som gestikulerer meget; **gesticolazione** *f* gestikulering, fakter, geberder; **gestione** *f* forretningsførsel, ledelse, administrasjon; **gestire** (*-isco*) gestikulere; lede, forvalte; ~ *in proprio* drive egen forretning.
gesto *m* fakte, geberde; *fig.* gestus; **gestore** *m* forvalter; **gestro** *m* *srl.* *pl* fakter, skaperi.
Gesù *m* Jesus; ~ *bambino* Jesubarnet; *la Compagnia di* ~ Jesuittordenen; *sembrare* ~ se tullet, enfoldig ut; *esser tutto* ~ e Maria være meget from (i sin opptreden).
gesuita *m* jesuitt; *fig.* hykler; **gesuitico** (*pl -ci*) jesuittisk; **gesuitismo** *m* jesuittisme.
gèto *m* fotrem (til jaktfugl); **gettaione** *m* sl. ugress (i kornåker).
gettame *m* noe som kan kastes, avfall, rask; **gettare** (*è*) kaste (bort); slå (bru); legge (grunnmur); utstøte (skrik); skyte (skyld) (*su* på); støpe (statue); springe (springvann); *bot.* skyte, sette knopp; innbringe (fortjeneste); ~ *sulla carta* skrive, rable ned på papiret; ~ *odore* lukte; ~ *sangue* blø; ~ *all'aria* snu opp ned; ~ *via* kaste bort; **gettarsi a** ... gi seg til å ..., gå inn for ...; **gettarsi alla strada** bli røver; **gettarsi al ladro** bli tyv; **gettarsi giù** legge seg; *fig.* ydmyke seg; **gettata** *f* kast; dike, molo; støpemasse; *bot.* skudd, knopp, spire; **gettatore** *m* (*f -trice*) kaster; støper; **gettito** *m* kasting; avkastning, inntekt; *jur.* noe som er kastet over bord; *far* ~ *di qualcosa* kaste noe vekk, ødsle med noe; kaste noe over bord; **gètto** *m* kast; stråle; *tekn.* støp(n)ing; jett; *med.* flod, oppkast; *bot.* spire, skudd, knopp; a ~ *continuo* uavbrutt; *far* ~ kaste vekk, over bord; *di* ~ i en støpning, i sammenheng; *lavoro di* ~ arbeid som utføres på rekordtid; *il primo* ~ det første utkast.
gettone *m* (spille)merke, mynt, sjetong; ~ *di presenza* møtepenger; ~ *telefonico* telefonmynt.

gheb(b)i *m* konge-, høvdingslott (Etiopia); **ghébbio** *m* (F) krås; **gheis(c)i** *f* geisha; **ghemme** *m* sl. rødvin (Piemonte); **gheriglio** *m* nøttekjerne; **gherlino** *m* mar. tau, trosse, kabel.
gherminella *f* knep, hokuspokus, lureri.
ghermire (-isco) gripe; slå klo i; **ghermitore** *m* (f -trice) en som griper, slår klo i.
gherone *m* kile (i tøy); **gheronto-** *se*: **geronto-**.
ghetta *f* gamasje; **ghetto** *m* ghetto, jødekvart; jødene; fig. trangt, skittent sted; bråk, spetakkel; **ghèzzo** *sj.* bleksort, mørk (i huden).
ghia *f* talje.
ghiaccésco (pl -chi) *is-*, isaktig; **ghiaccia** *f* gl. is; vinterkulde; **ghiacciaia** *f* iskjeller, isskap; kaldt sted, værelse; **ghiacciaio** *m* isbre; **ghiacciare** (-ià-) fryse (til is), (få til å) stivne av kulde; *refl.* fryse; **ghiacciaia** *f* isavkjølt drikk; **ghiacciato** frossen, iset, iskald; **ghiaccio** *m* is; *fig.* kulde; ~ *artificiale* kunstig is; *pista di* ~ *artificiale* kunstig skøytebane; *rompere il* ~ (fig.) bryte isen; ~ *secco* tørris; *ferrare a* ~ sette snøsco på (hest); ~ *adj.* iset, iskald; **ghiaccioso** *sj.* frossen, full av is; **ghiacciuolo** skjor (som is); *dente* ~ tann som ikke tåler kulde, som det iser i; ~ *m* istapp.
ghiado *m* gl. is, kulde; *morire a* ~ dø av kniv- (kårde- etc.) stikk.
ghiaia *f* grus; **ghiaia** *f* *sj.* gruslag; **ghiaioso** gruset.
ghianda *f* eikenøtt; *anat.* glans; **ghiaidaia** *f* skogsskrike, nøtte-; ~ *marina* blåkråke; **ghiaidifero** som bærer (eike)nøtter; **ghiaidina** *f* liten nøtt; lite kar til parfyme etc.; **ghiaidola** *f* *se*: **glandola**.
ghiaia *f* grus; **ghiaréto** *m* gruset grunn, grustak.
ghibellino ghibellinsk, keiservennlig; ~ *m* ghibelliner, keisertilhenger; **ghibili** *m* sønnavind.
ghiera *f* (støtte)ring (på stokk, geværlep etc.); **ghierato** forsynt med ring; **ghiglia** *f* snor på uniform; **ghigliottina** *f* giljotin; *sportello a* ~ skyveluke (som går opp og ned); **ghigliottinare** giljotinere; **ghigna** *f* barskt, dystert fjes; **ghignare** grine, le hånlig; **ghignata** *f* grin, hånlatte; **ghigno** *m* glis, flir; **ghignoso** gretten, irritabel.
ghimbarda *f* stemjern; **ghinda** *f* mar. heisetau; **ghindare** mar. heise; trekke opp på et spill; **ghindazzo** *m* sl. talje.
ghinea *f* guinea; sl. bomullsstoff.
ghingheri *m* pl. *essere in* ~ være tilrigget (fig.).
ghiotta *f* panne (under kjøtt på spidd); **ghiotteria** *f* *sj.* slikkvorenhet; **ghiòtto** slikkvoren, forsluken; begjærlig; lekker, utsøkt; *boccone* ~, *cosa ghiotta* lekkerbisen; ~ *m* slikkmunn, matkrok; **ghiotto-** *ne* *m* matmons, slukhals; *zool.* jerv; **ghiottoneria** *f* slikkvorenhet, lekkersult; lekkerbisen; *fig.* noe lekkert; **ghiottonia** *f* litt. *se*: **ghiottoneria**; **ghiotto-** *me* *m* *sj.* lekkerbisen.
ghiòzzo *m* *zool.* kutling; *fig.* fjols, tåpe.
ghirba *f* skinnsekk, hit; *mil.* mage; *salvar la* ~, *portar la* ~ *a casa* (mil.) berge livet; **ghiribizzare** fantasere, gruble; **ghiribizzo** *m* lune, grille, innfall; **ghiribizzoso** fantasifull, innfallsrik; **ghirigoro** *m* snirkel, krusedull; **ghirlanda** *f* girlande, krans; **ghirlandaio** *m* som lager, selger girlander; kransbinder; **ghirlandare** smykke med girlander, bekranse; **ghiro** *m* murmeldyr; *fig.* sjusover; *dormire come un* ~ sove som et murmeldyr; **g(h)ironda** *f* sl. strengeinstrument; **ghista** *f* støpejern.
già allerede, alt; forhenværende; ja; *non* ~ *che* ikke fordi; ikke slik å forstå, at; *il* ~ *re* den tidligere konge; ~ *di ritorno?* alt tilbake? *di* ~ ? allerede? **giacca** *f* jakke; ~ *a vento* vindjakke; ~

a un petto (a due petti) enkelt- (dobbel-)knappet jakke; **giacché** *da*, såsom, ettersom; **giaccheria** *f* folke-, arbeideroppstand; **giacchetta** *f* trøye, jakke; **giacchetto** *m* damejakke.
giacchiare (già-) fiske med kastegarn; **giacchiata** *f* (garn)kast; **giacchio** *m* kastegarn; *gittare il* ~ *a tondo* skjære alle over en kam.
giaccio *m* rorpinne; dyrelie, dyrekve.
giacente liggende, hvilende; svevende, uavgjort; uavhentet; *merk.* usolgt; **giacenza** *f* det å ligge, hvile, være uavgjort; *capitale in* ~ uproduktiv, død kapital; *diritti di* ~ lagerpenger, -avgift; *merci in* ~ uekspederte varer; **giacere** (giaccio) ligge; hvile, være syk; **giaciglio** *m* leie; **giacimento** *m* det å ligge; lag; leie, åre; ~ *aurifero* gullåre; **giacintino** hyasint-, hyasintfarget; **giacinto** *m* hyasint; **giacitoio** *m* leie; **giacitura** *f* det å ligge; liggestilling; *fig.* plassering, posisjon; **giaciuto** *se*: **giacere**.
giaco *m* (pl -chi) panserskjorte; **giacobino** *m* jakobiner; *fig.* hensynsløs demagog; **giacomo**, *far* ~ (om ben) ryste; **giaconetta** *f* sl. fint lerret.
giacqui *se*: **giacere**.
giaculatoria *f* kort bønn; *fig.* forbannelse, ed.
giada *f* jade; **giaggiuolo** *m* sverdlije; **giaguaro** *m* jaguar; **giaietto** *m* jett; **gialappa** *f* bot. salep.
giallastro gulaktig; **gialleggiare** (é) være gulaktig, skinn gul; **gialletto** *m* maiskake med rosin; ~ *adj.* lysegul; **giallezza** *f* gulhet; **gialliccio**, **gialligno** (sj.) gulaktig, gulblek, gusten; **giallista** *m* kriminalforfatter; **giallo** gul; ~ *m* gulfarge; *romanzo*, *libro* ~ kriminalroman; **giallògnolo** gulaktig; **giallone** *m* (f -ona) gulblek, gusten person; **giallore** *m* gulhet (i huden); gulfarge; **giallume** *m* gulhet; noe gult; skittengul farge.
giambico (pl -ci) jambisk; **giambo** *m* jambe; satirisk dikt (i jamber); **giammai** aldri.
giamaica *f* Jamaika-rom; **giandùia** *m* piemontesisk maske; *cioccolata* ~ sl. sjokolade (Torino); **gianduiotto** *m* piemontesisk sjokolade; **giannello** *m* tosk. fruktmark; **giannetta** *f* spaserstokk; et stikkvåpen; **giannettata** *f* hogg med *giannetta*; stokkeslag; **giannetto** *m* liten spansk hest.
giannizzero *m* janitsjar; *fig.* tilhenger.
giapponese japansk; ~ *m* japaner; *lotta* ~ jiu-jitsu.
giara *f* stor krukke (med hanker); **giardinaggio** *m* hagebruk; **giardinai** *m* gartner; ~ *adj.* blomsterrik; *maggio* ~ *non empie il granaio* varm mai gir kald sommer; **giardiniera** *f* hagebruk; **giardinetta** *f* stasjonsvogn; **giardinetto** *m* liten hage; blandet frukt, dessert-is; forskjellige slags saltmat; **giardinièra** *f* gartnerinne; gartnerfrue; blomsterbord, -oppsats; åpen sporvogn; grønnsaksuppe; blandede grønnsaker (i eddik); *carrozza a* ~ utsiktsgagn; *maestra* ~ barnehagelærerinne; **giardiniere** *m* gartner; **giardino** *m* hage; *città* ~ hageby, villakvarter; ~ *d'infanzia* barnehage; ~ *d'inverno* vinterhage; ~ *all'italiana* kunstig hage; ~ (all') *inglese* naturpark, -hage; ~ *pubblico* offentlig park; ~ *pensile* takhage, terrassehage; *pianta da* ~ hageplante.
giarra *f* krukke; **giarrettièra** *f* strømpebånd, sokkeholder; *ordine della* ~ hosebåndsorden; **giaspide** *m* jaspis; **giaurro** *m* giaur, tyrkernes navn på ikke-muslimer.
giavazzo *m* jett; **giavellottista** *m* spydkaster; **giavelotto** *m* spyd.
gibbone *m* sl. ape; **gibbosità** *f* pukkel(ryggethet);

bakkethet (terreng); **gibboso** puklet, pukkelrygget, bakket; **gibbuto** puklet, pukkelt.
gibèrna *f* patrontaske; **gibétto** *m* *gl.* galge; hengning; **gibigiàna** *f* gjenskin, refleks (fra speil); **gibus** *m* klapphatt.
giga *f* *mus.* gige; **gigante** kjempemessig, gigantisk; ~ *m* kjempe, gigant (*og fig.*); *passi da* ~ sjumilsskritt; **giganteggiare** (*é*) heve seg som en kjempe, rage høyt over; **gigantésco** (*pl -chi*) kjempemessig, gigantisk; **gigantessa** *f* kjempekvinne; **gigantomachia** *f* gigantkamp.
gigiòne *m* dårlig, selvgod sanger; **gigionismo** *m* selvgodhet.
gigliaceo liljeaktig, lilje-; *le gigliacee* liljefamilien; **gigliastro** *m* vill lilje; **gigliato** sådd med liljer; smykket med lilje; ~ *m* fiorentinsk, napoletansk mynt; **giglieto** *m* liljebed; **giglio** *m* lilje; *il ~ delle convalli* liljekonvall; *il ~ rosso* den røde lilje (i Firenzes byvåpen); **gigliòne** *m* håndtak på åre.
gilda *f* merk. gilde; **gilè** *m* vest; **gilettaia** *f* vestesyerske; **gilia**, *terra* ~ leir.
gimnòto *m* *zool.* elektrisk ål; **gin** *m* gin; **gineceo** *m* kvinnebur; harem; **ginecologia** *f* gynekologi; **ginecologo** *m* (*pl -gi*) kvinnelege.
ginèpra *f* einebær; **ginepraio** *m* einekratt, eineskog; *fig.* innviklet affære; *cacciarsi in un ~* rote seg opp i en vanskelighet; **gineprèto** *m* einekratt; **ginèpro** *m* einer, einebærbusk; genever.
ginèstra *f* bot. gyvel; **ginestrèto** *m* gyvelkratt; **ginevrino** fra Genève.
ginfiòcco *m* cellull (*av ginestra*).
gingillare (*også refl.*) kaste bort tiden, somle; **gingillino** *m* dagdriver; *fig.* intrigant hykler (som gjør karriere); hensynsløs karrieremaker; **gingillo** *m* leketøy; tidsfordriv; nips (gjenstand); **gingillone** *m* dovenpels.
ginnašiàle mellomskole-; **ginnašiàrca** *m* (*pl -chi*) litt. gymnastikklærer; **ginnàšio** *m* mellomskole (5-årig); *i oldtiden*; gymnas, idrettsskole; **ginnasta** *m* gymnast; **ginnastica** *f* gymnastikk; ~ *da camera* hjemmegymnastikk; *fare ~* gymnastisere; ~ *medica* sykegymnastikk; *scarpette da ~* turnsko; **ginnastico** (*pl -ci*) gymnastisk, gymnastikk-; ~ *m* gymnast; *palesira ginnastica* idrettslokale; *scarpette ginnastiche* turnsko.
ginnatura *f* tekn. egrenering; **ginnétto** *m* sl. spansk hest; **ginnica** *f* litt. gymnastikk; **ginnico** (*pl -ci*) gymnastisk; **ginnosofista** *m* eneboer, sofist; **ginnòto** *m* *zool.* elektrisk ål.
ginocchiàia *f* sporesår; **ginocchiata** *f* knestøt; **ginocchiato** bøyd (som et kne); **ginocchiello** *m* kneskinne, knelær; kne (i bukser); kne (av gris); **ginocchièra** *f* knevarmer; *sport* knebeskytter; **ginocchiétto** *m* *se*: *ginocchiello*; **ginocchio** *m* (*pl* også: *le ginocchia*) kne; *mettere in ~* tvinge ned på kne; *mettersi in ~* knele ned; *stare in ~* knele; *piegar le ginocchia* bøye kne, ydmyke seg; *sentirsi piegar le ginocchia* føle bena svikte under seg; **ginocchiòni**, (*in*) ~ knelende.
giocare (*giuoco*) spille, leke, vedde, narre; ~ *a carte* spille kort; ~ *a danaro* spille om penger; ~ *di malizia* opptre ondskapsfullt; ~ *di schiena* skyte rygg (for å sparke bakut); ~ *di mano* stjele; *a che giuoco giochiamo?* hva er det egentlig du gjør? var det dette du skulle gjøre? ~ *sul sicuro* være sikker på å lykkes; *giocarsi qualcosa* spille noe bort, sette noe på spill, over styr; *giocarsi il posto, il pane* risikere jobben, levebrødet; *giocarsi l'anima* være lidenskapelig spiller; *giocarsi una*

persona behandle ondskapsfullt; **giocata** *f* spill; **giocatòre** *m* (*f -trice*) spiller.
giocattolaio *m* leketøyfabrikant; **giocattolo** *m* leketøy; **giocherellare** (*-rè-*) småleke, leke seg; **giocherello** *m* liten, uskyldig lek; leketøy; spok, strek, knep; **giochètto** *m* lek, leketøy; knep, pek, strek; ~ *di parole* ordspill; **giòco** *se*: *giuoco*; **giocoforza**, *essere ~* være nødvendig; **giocolare** (*giuò-*) *sj.* leke (seg); gjøre kunster, gjøgle; **giocolière** *m* tryllekunstner, gjøgler.
giocondare (*-còn-*) oppmuntre; **giocondità** *f* munterhet, glede; **giocòndo** munter; behagelig.
giocosità *f* munterhet, glede; **giocosò** spøkefull, lystig, glad; *poema ~* sl. skjemtedikt; **giocucchiare** (*u*) *sj.* leke litt, småleke.
giogàia *f* fjellkjede; nakke-, bukskin; **giogàtico** *m* (*pl -ci*) ployelønn; **giògo** *m* (*pl -ghi*) åk (*og fig.*); fjell(kjede); *il ~ maritale, nuziale* de ekteskapselike plikter.
gioia *f* glede; juvel, edelsten; *fig.* yndling; *darsi alla pazza ~* more seg vanvittig, kaste seg ut i vill morskap; **gioiàle** *se*: *gioviàle*; **gioiellare** (*é*) *sj.* smykke med juveler; **gioielleria** *f* juvelerarbeid, -kunst, -forretning; **gioiello** *m* juvel, klenodie (*og fig.*); **gioiòso** glad, fornøyd; **gioire** (*-isco*) glede seg; **giòlito** *m* litt. behagelig, glede, nytelse; *in ~* vugget av bølgene; *andare in ~* juble.
gioppino *m* maske (fra Bergamo).
giorgina *f* georgine, dahlia; **giörgio** *m* tredokke (som brennes under fest); *fare il ~* (*fig.*) spille enfoldig.
giornalàio *m* avisselger; **giornale** *m* avis, dagblad; dagbok, journal; kassabok; ~ *di bordo* skipsjournal; ~ *parlato*, ~ *radio* radioavis; dagsnytt; ~ *scandalistico* skandaleavis; ~ *di partito* parti-avis; *cine-giornale* film-avis; ~ *a fumetti* hefte med tegneserier; **giornalésco** (*pl -chi*) avis-, journalist-; **giornalétto** *m* liten avis; ~ *clandestino* illegalt blad; **giornalièro** daglig; ~ *m* dagsarbeider; **giornalismo** *m* journalistikk; journalistene; **giornalista** *m* journalist; **giornalistico** (*pl -ci*) journalistisk; **giornalmènte** fra dag til dag; daglig; **giornalume** *m* neds. journalistikk; journalister; aviser.
giornante *f* daghjelp; **giornata** *f* dag, arbeidsdag; daglønn, dagsverk, dagsreise, dagsmarsj; *mil.* slag; *la ~ di 8 ore* 8-timersdagen; *andare a ~* gå på dagsing, være dagarbeider; *campare a ~*, *vivere alla ~* leve fra dag til dag, fra hånd til munn; *a grandi giornate* i ilmarsj; *in ~* i løpet av dagen; ~ *feriale* yrkesdag; ~ *festiva* helligdag; *oggi ho (el.: mi sono) guadagnato la ~* i dag har jeg gjort det godt (*også iron.*); **giornatàia** *f* daghjelp (Sicilia); **giornèa** *f* *gl.* sl. kjortel (utenpå brynjen); *mettersi la ~* (*fig.*) spille storkar, være autoritær; *affibbiarsi la ~* *di filosofo* utgi seg for filosof; **giornello** *m* murskje, kalkbrett; **giorninàia** *f* syerske som lager gjennombrutt arbeid; **giornini** *m* *pl* gjennombrutt bord.
giorno *m* dag; døgn; tid; *a ~* gjennombrutt; *orlo a ~* bord med hullsøm; *illuminato a ~* opplyst som ved dagslys; *a giorni* om få dager; *al ~* daglig; *al ~ d'oggi* nå til dags; *di ~* om dagen; *di ~ in ~* fra dag til dag; *essere a ~* være à jour; *far di ~* *notte, di notte* ~ gjøre dag til natt, natt til dag; *Roma non fu fatta in un ~* Roma ble ikke bygd på en dag; *mettere a ~* underrette; *tener a ~* holde à jour; *alzarsi col ~* stå opp med solen; *l'altro ~* forleden dag; *avanti ~* før daggry; *si fa ~* det dages; *sul far del ~* ved

daggrý; *ordine del* ~ dagsorden; *moda del* ~ dagens mote; *un* ~ *si*, *un* ~ *no* annenhver dag, en og annen dag.

giòstra *f* ridderturning; karusell; **giostrante** *m* en som turnerer, kjemper; **giostrare** (*ò*) kjempe (i turning); **giostatore** *m* turneringsridder, kjemper.

giottésco som minner om, er laget av Giotto.

giovame *m gl.* = **giovamento** *m* nytte, gagn.

giovanàglia *f gl.* ungdomsflokk (*ofte neds.*); **giòvane** ung; ~ *m.* *f* yngling; ung mann, pike; (lære)gutt, bud; ~ *antico* gammel ungkar; **giovaneggiare** (*è*) være, oppføre seg ungdommelig; **giovanésco** *sj.* ungdommelig; **giovanétto** *m.* yngling; **giovanile** ung(dommelig); **giovanotta** *f fam.*, *spøk.* ung pike; **giovanottata** *f* guttestrek.

giovanotto *m* ung gutt; dekksgutt; **giòvare** (*ò*) nytte, gavne, hjelpe (*a uno* en); *giova* ... det hjelper ..., det anbefales å ...; *gioversi di* gjøre bruk av; **giovedì** *m* torsdag; ~ *grasso* siste torsdag før faste; *gli manca un* ~ han har en skrueløs; ~ *santo* skjærtorsdag; **giòvenca** *f* kvige; **giòvenco** *m (pl -chi)* ungstut; **gioventù** *f* ungdom, ungdommelighet; unge mennesker; ungdomsstrek; ~ *bruciata* ungdomsforbrytere.

gioveréccio nyttig, effektiv; **giòvèvole** nyttig; **giovia-**le jovial, munter; **giovialetta** *f* jovialitet; **giovialeone** *m (f -ona)* jovial person.

giovinastro *m* døgenikt, rampegutt; **giòvine** *se:* *giovane*; **giòvinèzza** *f* ungdom.

gipsotèca *f* avstøpningssamling.

girabile som kan gireres, overdras; **girabecchino** *m* boremaskin, svingbor; **giracapo** *m* svimmelhet; **giradito** *m* fingerbyll; **giradisci** *m inv.* platespiller, gramfon; **piatto** ~ platetallerken; **giraffa** *f* sjiraff; langhalset person; mikrofonstativ; **giraménto** *m* dreining; *fig.* ubehagelighet, ergrelse; ~ *di capo* svimmelhet; **giramondo** *m* vagabond, landstryker.

girandolè *f* fyrverkerihjul; *fig.* fantasteri, hårløveri, intrige; vendekåpe; **girandolare** (*è*) streife om; **girandolone** *m* landstryker, omstreifer; *andar* ~ (*el.:* *girandoloni*) streife om.

girante *m merk.* endossent; **girare** (*transitivt:*) dreie; oppta (film); gjennomvandre (verden); *la* (sitt blikk) vandre rundt; gå rundt; omgå; girere, endossere; (*intransitivt:*) dreie, vende (seg); vende om; *mar.* vende; ~ *il discorso* få samtalen inn på noe annet; ~ *il mondo* se seg om i verden; *mi gira la testa* jeg er svimmel; *che ti gira?* hva går det av deg? *se mi gira* hvis det faller meg inn; *gira e rigira*, *gira e volta*, *giratela come volete* hvordan en enn snur og vender på det; ~ *al largo di uno* holde seg langt unna en; **girarròsto** *m* spidd(vender); *fig.* gammel, rusten maskin el. borse.

girasole *m* solsikke.

girata *f* dreining; spasertur; kortgiving, omgang; *merk.* girering, endossering; ~ *in bianco* blanko-endossering; **giratario** *m* endossatar.

giravolta *f* dreining; sving(ning); **giravoltolare** *sj.* dreie (hit og dit); *fig.* bli gal.

gire *poet. (få brukelige former)* gå; *girsene* gå sin vei; **girella** *f* talje; skive, remskive, rokkehjul; sl. ost; jo-jo; ~ *m* værhane, vendekåpe; **girellare** (*è*) streife rundt; **girello** *m* liten skive, ring; lårtunge; **girellone** *m* landstryker; **giretto** *m* liten tur; **girevole** dreibar; *fig.* vankelmodig; *porta* ~ svingdør; **girifalco** *m (pl -chi)* jaktfalk.

giriògolo *m* snirkel; *fig.* snikksnakk, tøv; **girino** *m* rompetroll; deltager i sykkeløp Italia rundt.

giro *m* dreining, omvei, runde, reiserute, tur, rundreise; krets; talemåte, omsvøp; omløp; giro, girering, endossement; *essere in* ~ være på farten; *il* ~ *degli affari* forretningenes, sakenes gang; ~ *artistico* turnè; *nel* ~ *di un anno* i løpet av et år; ~ *d'Italia* Italia rundt (*sport*); ~ *d'orizzonte* kringsjå; ~ *di parole* omskrivning; *prendere in* ~ *uno* holde en for narr; ~ *tondo* runddans; ~ *di vite* dreining på skruer; *è il vostro* ~ det er deres tur; **giro** *m inv.* sardisk vinstokk (og vin); **girobussola** *f* gyrokompass; **girocònto** *m* girering; **girometro** *m* gyrometer; **girometta** *f* affektert kvinne; *la bella* ~ *gl.* sang om kvinneklær; **gironchino** *m* gironchiner; **gironcolare** (*-ròn-*) streife om; **girone** *m* stor krets, sirkel; distrikt; stor sving, kurve; (*sport*) divisjon, serie; del av Dantes helvete; håndtak på åre; **gironi** *sj.*, *andar* ~ streife rundt; **gironzare**, **gironzolare** (*-ròn-*) streife om, kretse rundt, sverme; **giroscòpio** *m* gyroskop; **girostato** *m* stabilisator; **girotòndo** *m (pl -i-i)* runddans.

girovagare (*ò*) streife om; **giròvago** *m (pl -ghi)* omstreifer; dørselger; *commercio* ~ dørsalg; *mercante* ~ selger, reisende.

gita *f* tur, utflukt, utfart; **gitano** *m* spansk sigøyner; **gitante** *m* turdeltager, turist; (avis)bud; **gitarèlla** *f* svipptur; **gittare** *se:* *gettare*; **gittata** *f* kast; rekkevidde, spennvidde.

giù ned, nedover; nede; *andare* ~ gå nedover, tilbake (*fig.*); ~ *le armi!* ned med våpnene! *buttar* ~ kaste, rive ned; *rabble* ned; svelge, sluke; *il caldo mi butta* ~ varmen slår meg ut; *buttarsi* ~ kaste seg ut, ned; tape motet; ~ *il cappello!* av med hatten! *dar* ~ bli verre, gå nedover; *essere* ~ være langt nede, være nedslått; *dai dieci anni in* ~ fra ti år og nedover; *mandare* ~ sluke, svelge; *fig.* akseptere, finne seg i; *e* ~ *pugni* og slagene haglet ned; ~ *di lì, su per* ~ cirka, der omkring; *dalla vita in* ~ fra livet og ned; *questa non mi va* ~ det kan jeg ikke få inn i hodet; det kan jeg ikke finne meg i; det kan jeg ikke ta for god fisk.

giubba *f* løvemanke; sjakett, herrekjole; kofte; uniforms-, våpenfrakk; *farsi tirar la* ~ slippe seg kreditorene på halsen; *rivoltar la* ~ (*fig.*) snu kåpen (etter været); **giubbetto** *m* dame-, guttebluse; **giub(b)ilare** (*ù*) pensjonere; **giub(b)ilazione** *f* avskjedigelse med pensjon.

giubbone *m* vams, trøye; *aver molti anni sul* ~ ha mange år på baken; *scuotere, spolverare il* ~ *a uno (F)* prytle en; **giubilare** (*ù*) juble, glede seg; avskjedige med pensjon; **giubilazione** *f* jubel, henrykkelse; avskjed med pensjon; **giubileò** *m* jubileum; jubelår; **giubilio** *m* langvarig glede, jubel; **giúbilo** *m* jubel, fryd.

giuccata *f* tåpelighet, tøv, vrøvl; **giuccheria** *f* tåpelighet; **giucco** (*pl -chi*) dum; *m* tåpe, tosk.

giuda *m* forræder, sviker; *bacio di Giuda* Judaskyss; *i figli di Giuda* jødene; **giudaico** (*pl -ci*) jødisk; **giudaismo** *m* jødedom; **giudaizzare** *sj.* omvende til jødedommen; etterligne jødene; **giudèo** jødisk; ~ *m* jøde; *fig.* ågerkarl.

giudicabile som kan dømmes; ~ *m* anklagede; **giudicante** dømmende; ~ *m* dommer; **giudicare** (*ù*) dømme, anse for, bedømme, tenke, skjønne, mene, tro; **giudicativo** retts-; **giudicato** *m jur.* dom; *passare in* ~ (*om dom*) få rettskraft; ~ *m gl.*

provins på Sardinia; **giudicatore** *m* (*f* -trice) dommer; **giudicatario** doms-, domme-; **giudicatura** *f* dommerembete, -distrikt; dom; **giudice** *m* dommer (*jur.*, *sport*); *gl.* stattholder (Sardinia); ~ *di campo* stridsdommer; ~ *istruttore* forhørsdommer; ~ *popolare* (med)domsmann; ~ *sostituto* dommerfullmektig; ~ *conciliatore* forliksdommer; **giudichessa** *f* kvinnelig dommer; *spøk.* dommerfrue; **giudiciare**, **giudiziare** rettslig, retts-; **giudiziario** retts-, rettslig, dommer-, doms-; **aggiunto** ~ meddommer, bisitter, assessor; **carcere** ~ varetektsfengsel; **errore** ~ rettsvillfarelse, feilaktig dom; justismord; **ufficiale** ~ stevningsmann.

giudizio *m* dom, rett, skjønn, mening, forstand; *bel* ~ ! for noe sludder! *citare in* ~ stevne for retten; *dente del* ~ visdomstann; ~ *divino* guddommelig forsyn; ~ *di Dio* (i middelalderen) ildprøve, jernbyrd etc.; *a* ~ *di* ... ifølge ...; *il di del* ~ dommedag; *mettere* ~ ta imot fornuft; *far mettere* ~ få til å ta imot fornuft; ~ *statario* standrett; ~ *universale* dommedag; **giudizioso** forstandig, skjønnsom.

giuggiola *f* brystbær; *fig.* bagatell; *andare in brodo di giuggiole* juble, prise seg lykkelig; **giuggiolo** *m* brystbærtre; **giuggiolone** *m* fjols, godfjott; **giugnere** *gl. se:* giungere; **giugno** *m* juni; **giugnolo** juni-.

giugulare strupe,; (*vena*) ~ halsåre.

giulebbare (*è*) koke i sukker, sylte; *giulebbarsi qualcosa* gjøre gode miner til slett spill; *giulebbarsi uno* holde ut med en og late som man liker en; **giulebbe** *m* fruktsirup; *fig.* honningsot person el. ting; *essere nel* ~ leve i sus og dus.

giuliano juliansk; **giulio** *litt.* = **giulivo** glad, munter.

giullare *m* trubadur, sjonglør, sanger; *fig.* narr, klovn; **giullaresco** *sj.* trubadur-; narraktig.

giumella *f* så meget som går i to hule hender (når de er sammenlagt).

giumenta *f* hoppe; **giumento** *m* lastdyr.

giunca *f* djunke.

giuncacee *f pl* sivplanter; **giuncaia** *f* sivbevokst sted, sivkratt; **giuncare** strø (med siv); **giuncata** *f* sammenløpt melk; **giuncheto** *m* sivkratt; **giunchiglia** *f bot.* narsiss; **giunco** *m* (*pl* -chi) siv, rør; *cercare il nido nel* ~ søke feil der ingen finnes.

giungere innhente, nå; komme til; ankomme; treffe; forene; folde (hender); ~ *a qualcosa* nå noe; ~ *a tal punto che* ... komme så langt at ...; *se giungo a* ... hvis det lykkes meg å ...; *a mani giunte* med foldede hender; **giungimento** *m* det å nå, forene, komme til.

giungla *f* jungel; **giuniore** yngre; ~ *m* junior; **giunonico** (*pl* -ci) junonisk; yppig; **giunsi** *se:* giungere.

giunta 1. *f* tillegg, tilgift; plate (til forlengelse av bord); skjøt; fordel (som en sterk spiller gir en svakere); *a (el. di) prima* ~ da han (hun etc.) så vidt var kommet, straks; *per* ~ dessuten, i tillegg;

giunta 2. *f* utvalg, kommisjon, råd, (by)styre; ~ *comunale, municipale* bystyre; ~ *del bilancio* budsjetutvalg; ~ *esaminatrice* undersøkelseskommisjon; **giuntare** *sj.* bedra; sy sammen; **giuntato**, ~ *lungo* langbent (*hest*); **giuntatore** *m* (*f* -trice) bedrager; **giunteria** *f* *sj.* bedrag; **giunto** *se:* giungere; ~ *m tekn.* ledd, kobling, forbindelsesstykke; ~ *a baionetta* bajonettlås; ~ *cardanico* kardangledd; ~ *a ginocchiera* kuleledd; ~ *universale semplice* (*di Cardano*) kardangledd; **giuntoia** *f* tau, surring (på åk); **giuntura** *f* sammenføy-

ning; *anat.* ledd; **giunzione** *f* forening, forbindelse; ledd.

giuoco *m* (*pl* -chi) spill, lek; spøk, knep, trick; utstyr, sett; spillerom; (tennis)sett; (maskins)gang; *casa da* ~ spillebule; *compagno di* ~ lekekamerat; *divieto di* ~ (*sport*) spilleforbud; *farsi* ~ *di uno* gjøre seg lystig på ens bekostning; *un* ~ *della fortuna* en kasteball for skjebnen; ~ *di mano, il destrezza, di prestigio, di bussolotti* tryllekunst; ~ *di sala, di società* selskapslek; **giuochi d'acqua** vannstråler (fra fontene); ~ *di forza* akrobatikk, turn; *aver buon* ~ ha lett spill; *far* ~ *a uno* hjelpe en, være en til nytte; *un bel* ~ *dura poco* (omtrent:) Adam var ikke lenge i paradiset; *chi sa il* ~, *non l'insegni* den som kan kunsten, må holde det for seg selv; ~ *a vuoto* tekn. slør, tomgang.

giurabbacco! død og pine! **giuracchiare** (*à*) *sj.* sverge (ofte og lettsindig); **giuraddiana**! **giuraddio**! ved gud! **giuramento** *m* ed, sverging; ~ *falso* mened; *prestare* ~ sverge; ~ *da marinaio* lettsindig, upålitelig løfte; **giurammio**! død og pine!

giurare sverge, besverge, avlegge ed; ~ *nelle mani di uno* avlegge høytidelig ed for en; ~ *fedeltà a uno* sverge en troskap; ~ *sui vangeli* sverge på testamentet; *giurarsi perpetua amicizia* sverge hverandre evig vennskap; *giurarla a uno* sverge hevn over en; **giurativo** *sj.* eds-; **giurato** edsvoren, bekreftet ved ed; *nemico* ~ svoren fiende; ~ *m* domsmann, nevning; **giuratorio** *sj.* eds-.

giùre *m* jus; **giureconsulto** *m* rettslærd; **giuri** *m* jury; ~ *d'onore* æresrett; **giuria** *f* jury; **giuridica** *f* rettsvitenskap; **giuridicità** *f* juridiskhet; **giuridico** (*pl* -ci) juridisk, rettslig; *persona giuridica, ente* ~ juridisk person; *stato* ~ juridisk status; *situazione giuridica* rettsstilling; **giurisdizionale** rettslig; **giurisdizione** *f* jurisdiksjon, rettskrets; *fig.* makt, bestemmelsesrett; **giurista laureato** *m* = *laureato in legge cand. jur.*; **giurisperito, giurisprudente** (*sj.*) *m* rettslærd; **giurisprudenza** *f* rettsvitenskap, jus, rettslære, lovkyndighet; rettspraksis; **giurista** *m* jurist; **giuro** *m* ed.

gius *m* rett; **giusdicente** *m* *litt.* dommer; **giuso** *gl. se:* giù; **giusquiamo** *m bot.* bulmeurt.

giusta etter, ifølge, i overensstemmelse med; **giustacuore** *m* vams, halvlang frakk eller kåpe; **giustaporre** (-*pòngo*) sidestille; **giustezza** *f* riktighet; *typ.* linje-, kolonnebredde.

giustificabile forsvarlig, berettiget; **giustificare** (-*ti*-) rettferdiggjøre, berettig; *typ.* utslutte; **giustificativo, giustificatorio** rettferdiggjørende, berettigende; **giustificatore** *m* (*f* -trice) en som rettferdiggjør, berettiger; **giustificazione** *f* rettferdiggjørelse, berettigelse; *typ.* utslutning; **giustizia** *f* rettferdighet, justis, domstol; *ministro di grazia e* ~ justisminister; *fare, rendere* ~ *a uno* yte en rettferdighet; **giustiziare** (-*ti*-) henrette; **giustiziere** *m* bøddel, skarpretter.

giusto riktig, rett, rettferdig; nøyaktig; nettopp; *dirla giusta* si det som det er; *a (per) dirla giusta* for å si det som det er, sant å si; ~ *appunto*! nettopp derfor! ~ *m* rettferdighet, riktighet; sant verd; det riktige.

glabro *litt.* glatt, hårløs, skjegglos; **glaciale** iskald, isnende, is-; *l'oceano* ~ ishavet.

gladiatore *m* gladiator; **gladiatorio** gladiator-; *fig.* hoven, skittviktig; **gladio** *m* *litt.* sverd, dolk.

glande *m* *anat.* glans, penis; **glandola** *f* kjertel; ~ *tiroide* skjoldbruskkjertel; **glandulare** kjertelaktig.

kjertel-; **glanduloso** kjertelaktig; ~ *m* en som er kjertelsyk.
glassare glasere.
glauco (*pl -chi*) havgrønn; **glaucòma** *m med.* grønn stær.
glèba *f* jordklump; *servo della ~* livegen, jordbunden.
gli 1. bestemt artikkel *m pl* (*foran vokal, s impura, z, x, gn, ps*); **gli** 2. pers. pron. i dativ: ham, det; (*stundom*) dem.
glicerina *f* glyserin; **glicidico**, ~ *ematico ed urinario* blod- og urinsukker; **glicidio** *m* kullhydrat, glykose; **glicine** *m bot.* glysin, blåregn; **glicosukker-**; **glicosuria** *f* urinsukker.
glifo *m tekn.* ledd.
glittica *f* steinhoggerkunst, billedhoggerkunst; **glittico** (*pl -ci*) billedhogger-; **glittotèca** *f* skulpturmuseum, glyptotek.
glò glò klukk klukk; *far ~* drikke; **globale** total-; *fare il conto ~* gjøre opp sluttsummen; *imposta ~* samlet skatt; *prezzo ~* samlet pris; **glòbo** *m* kule, globus, ballong; ~ *aerostatico* luftballong; ~ *celeste* globus (stjernehimmelen); ~ *del lume* lampekuppel; ~ *dell'occhio* øyeeple; ~ *terracqueo* globus (jorden); ~ (*terrestre*) jordkule; globus; **globosità** *f* kuleform; **globoso**, **globulare** kuleformet, sfære-; **globulina** *f* globulin; **glòbulo** *m* liten kule; *fysiol.* lite rundt legeme; ~ *bianco*, *rosso* hvitt, rødt blodlegeme.
gloglò *m* klukking (*vann*); pludring (*kalkun*); **glottare** klukke (*vann*); pludre (*kalkun*); **glomèrulo** *m litt.* lite legeme; *med.* hårnøste (i nyre).
glòria *f* ære, berømmelse; salighet, herlighet; heltebedrift; *andare in ~* bli jublende glad; *essere in ~* juble; være full; *a ~ di Dio* til Guds ære; *sia detto a onore e ~ del vero ...* jeg skylder i sannhetens navn å si; *che Dio l'abbia in ~!* Gud være ham nådig! *sonare a ~* kime til fest; **glòria** *m inv.* gloria (del av messen, en bønn og en kirkesang); *alla fine del salmo si canta il ~* en skal ikke prise dagen før solen er gått ned; *tutti i salmi finiscono in ~* det ender alltid slik.
gloriare (*ò*) forherlige, prise; *refl.* rose seg, prale; **glorificare** (*-ri-*) forherlige, lovprise; gjøre salig; **glorificativo** *sj.* forherligende; **glorificatore** *m (f -trice)* en som lovpriser, forherliger; **glorificazione** *f* forherligelse; **glorioso** herlig, berømmelig, salig; *andar ~ di ...* være stolt av ...; *matto ~* stormannsgal; *i misteri gloriosi* rosenkransens fem siste mysterier.
glòssa *f* glosse, forklaring, kommentar; **glossare** forklare, kommentere; **glossario** *m* glossar, ord-bok; **glossatore** *m* kommentator; **glossèma** *m* dunkelt ord; glosse (i en tekst); overflødig gjentakelse av ord; **glòssico** (*pl -ci*) tunge-; **glossina** *f* sumpflue, tsetseflue; **glossite** *f* tungebetennelse; **glossografia** *f* leksikografi, ordstudium; **glossologia** *f* fagspråk, terminologi; språkvitenskap; **glossoplegia** *f* tungelammelse.
glòttide *f* stemmerisse, glottis; **glottologia** *f* språkvitenskap, -historie; **glottològico** (*pl -ci*) språkvitenskapelig; **glottologo** *m (pl -gi)* språkforsker.
glucidio *m* kullhydrat; **glucòsio** *m* druesukker, glykose; **gluma** *f* begerblad, agne.
glutinare (*ù*) *sj.* klebe; **glutinato** glutin-; **glùtine** *m* glutin, lim, klebestoff; **glutinosità** *f* klebrighet; **glutinoso** klebrig, klebende; limholdig; *fig.* påtrengende, innpåsletten.
gnàgnera *f* *gl.* kløe; *F* lyst; **gnào**, **gnàu** *m* jau;

gnaulare (*àu*) *m*jaue; **gnaulata** *f* *m*jauing; **gnaulio** *m* stadig *m*jauing; **gnàulo** *m* *sj.* *m*jauing.
gneis *m* gneis.
gnòcco *m (pl -chi)* mel-, ris-, potetbolle; *fig.* fjols, dumrian; *ognun può far della sua pasta gnocchi* enhver kan gjøre med sitt eget som han vil.
gnòme *m* *sj.* gnome, aforisme; **gnòmico** (*pl -ci*) gnomisk, aforistisk; **gnòmo** *m* underjordisk, haugkall, nisse; **gnomone** *m* gnomon; **gnór** = *signore*; ~ *no!* ~ *si!* (*mil. og spøk.*) nei vel! ja vel! **gnórri**, *far lo ~* spille dum.
gnoseologia *f* erkjennelsesteori; **gnosticismo** *m* gnostisisme; **gnóstico** (*pl -ci*) gnostisk.
gnu *m zool.* gnu; **gnuca** *f* fam. nakke; forstand.
goal *m* mål (*sport*); **goatto** *m zool.* grundling.
gòbba *f* pukkel; **gòbbo** puklet, pukkelrygget; ~ *m* pukkel, knoll; (*i spill, tosk.*) knekt; (*mat*) artissjokk; (*i filmstudio*) skjerm som utelukker lys og lyd; pukkelrygget person; *andar ~* gå foroverbøyd; **gòbbola** *f* lyrisk dikt, strofe, vers; **gobbóni** *adv.* foroverbøyd.
goccètta *f med.* dryppert; **goccia** *f* dråpe, nese-drypp; *a gocce, a ~ a ~* dråpevis, dråpe for dråpe; *assomigliarsi come due gocce d'acqua* være like som to dråper vann; ~ *militare (med.)* dryppert; **gocciare** (*ò*) dryppe; **gocciola** *f* dråpe; øredobbe; **gocciolamento** *m* drypp(ing); **gocciolare** (*ò*) dryppe; **gocciolatoio** *m* tørkestativ; takrenne; **gocciolatura** *f* drypp(ing); **gocciolio** *m* stadig drypp; **gocciolo** *m* liten dråpe; *solo un ~!* bare en liten dråpe, takk! **gocciolina** *f.* **gocciolino** *m* liten dråpe; litt; **gocciolone** *m* stor dråpe; tilbaketrengt tåre; person med nese-drypp; *fig.* klossmajor, fjols; **goccioloso** dryppende; **gocciolotto** *m* istapp; drypp av talglys.
godè *m* rundskåret skjørt.
godere (*ò*) nyte, glede seg ved; more seg; besitte; *chi si contenta gode* lykkelig er den som nøyer seg med lite; ~ *buona salute* ha god helse; *godersi, godersela* glede, more seg; *me la godo (un mondo)* det gleder meg meget (*litt., iron.*); **goderèccio** nytelsessyk; behagelig; **godibile** som kan nytes; **godimento** *m* nytelse; **goditore** *m (f -trice)* *sj.* en som nyter; **goduta** *f* stor nytelse.
goffaggine *f* plumphet; dumhet; **goffeggiare** (*è*) *sj.* opptre plumpt, ubehøvlet; **gofferia** *f* plumphet; **goffetto** *m* et kortspill; **goffezza** *f* *sj.* plumphet; **goffo** klosset, plump; ~ *m* klossmajor, fjols; et kortspill; **goffatura** *f* figurprenting (i papir, gummi etc.).
gogna *f* gapestokk; *mettere in ~, alla ~* sette i gapestokken.
gola *f* hals, strupe; grådighet, begjærighet, fråtseri; slukt, kløft, smal vei, pass; løp (på våpen); *aver l'acqua (fino) alla ~* stå i vann til halsen; *aver la ~ asciutta* være tørr i halsen (*av tørst*); *aver la ~ secca* være tørr i halsen (*av å ha talt for meget*); ~ *del camino* røkefang, -hette; *aver il coltello alla ~* ha kniven på strupen; *far ~* vekke appetitt; *aver mal di ~* ha vondt i halsen; *mentire per la ~* lyve frekt; *il peccato (el.: il vizio) della ~* fråtseri (*en av de 7 dødssynder*); *a piena ~, quanto ne ha in ~* av full hals; *ricacciar in ~ un'ingiuria a uno* tvinge en til å ete i seg igjen en fornærmelse; *tornare a ~ (om mat)* ikke bekomme en vel (*og fig.*); **golaggine** *f* *sj.* grådighet, fråtseri; **golata** *f* ordentlig slurk.
golena *f* *sj.* (tørr) jord mellom elvebredd og

demning; den del av elvebredden som står under vann bare i flomtid.
goleria *f* sj. grådighet; godbit; **golètta** *f* halsstrimmel, krage; skonnert; **golètto** *m* halslinning, krage.
golfare *m* mar. fortoyningsring; **golfetto** *m* golf-troye; **golfo** *m* golf, bukt.
goliardico (*pl -ci*) vagant-; studenter-; **goliardo** *m* vagant; lystig student.
golino *m* strupetak.
goloseria *f* slikkvorenhet; lekkerbiskken; **golosità** *f* forslukthet, grådighet, slikkvorenhet; godbit; **goloso** forslukt, grådig, lekkersulten, slikkvoren.
golpe *f* soppsykdom på korn.
gomena *f* tau, taulengde; ~ *dell'ancora* ankertrosse; **gomitata** *f* albuestot; **gomitièra** *f* albuebeskytter; **gomito** *m* (*pl* også: *le gomita*) albue; *fig.* bøyning, krumning, sving; *tekn.* bøyd rør o.l., kne; *albero a gomiti* krumtappaksel (*bil*): *alzare il ~ (fig.)* svinge begeret, drikke meget; *far ~ svinge brått (vei)*; *piegare a ~* bøye, krumme; **gomitolo** *m* garnnøste; blodklump; *fig.* nøste.
gomma *f* gummi, viskelær; *bil-*, sykkelring; ~ *da cancellare* viskelær; *mi si è sgonfiata una ~* jeg har punktert et hjul; ~ *arabica* gummi arabicum; ~ *elastica* gummi elasticum; ~ *sifilitica (med.)* bløt sjanker; **gommapiùma** *f* skumgummi; **gom-mato** gummiert; av gummi; med gummi-hjul; **gommiifero** gummiproduserende; **gommosità** *f* gummiaktighet, -holdighet; **gommoso** gummiaktig, -holdig; gummi.
gonade *f* kjønnskjertel; **gonagra** *f* knegikt; **gonalgia** *f* knesmerter; **gondola** *f* gondol; **gondolière** *m* gondolfører.
gonfalone *m* banner; **gonfalonierato** *m* gonfaloniereverdig; **gonfalonière** *m* gonfaloniere (*pavelig tittel, leder av kommune, bannerfører*).
gonfiaggine *f* oppblåsthet; **gonfiagione** *f* sj. oppsvulming; **gonfiamento** *m* oppsvulming; *fig.* oppblåsthet; **gonfianuvoli** *m* *inv.* oppblåst person, skrythals; **gonfiare** (*ò*) blåse opp, puste opp, pumpe, opp-fylle (med gass); overdrive; overvelde med smiger, skamrose; svulme opp, blære seg, fare opp i vrede; *refl.* svulme opp; *fig.* blåse seg opp; **gonfiato** oppblåst, fet, overdreven; **gonfiatoio** *m* redskap til å blåse opp med, luftpumpe; **gonfiatore** *m* (*f -trice*) en som blåser opp, fyller; overdriver; **gonfiatura** *f* *med.* oppsvulming, hevelse; *fig.* overdreven ros; det å være oppblåst; overdrivelse; **gonfièzza** *f* oppblåsthet, hovmod, svulstighet; *med.* oppsvulming, hevelse; **gonfio** oppsvulmet, oppblåst, svulstig; *aveva il cuore ~* hans hjerte svulmet; *a gonfie vele* for fulle seil (*og fig.*); **gonfiòne** *m* (*f -ona*) oppblåst (hoven, fet) person; **gonfiore** *m* oppsvulming, hevelse.
gong *m* gongong; **gonga** *f* sj. (betent) halskjertel; **gongolamento** *m* jubel; **gongolare** (*gón-*) juble; **gongone** *m* *gl.* kjertel-, kinnsvulst; slag i ansiktet; lite slag på oppblåst kinn; **goniometria** *f* vinkel-måling; **goniometro** *m* vinkelmåler.
gonna *f* skjørt; **gonnella** *f* lite skjørt; *fig.* skjørt; *star sempre attaccato alla ~ della mamma* stadig henge i sin mors skjorter (*og fig.*); *correre dietro alle gonnelle* være damevenn, skjortejeger; **gonnel-lino** *m* kort skjørt (for barn, danserinne etc.).
gonococco *m* *med.* gonokokk; **gonorrèa** *f* *med.* gonorè, dryppert; **gonzo** lett-, godtroende.
gora *f* avledningskanal, vanningskanal; stillestående dam, myrpøl; tåre-, svettegrime, stripe; vann-

flekk i bok; **gorata** *f* vann(samling) i dam, kanal; **gòrbia** *f* pigg, spiss (på stokk, pil); *sl.* meisel, operasjonskniv; **gordiano**, **nodo** ~ gordisk knute; **gorèllo** *m* liten dam, grøft.
görga *f* *gl.* struperør; strømhvirvel; **gorgata** *f* ordentlig slurk, sup; *bere a gorgate* drikke grådig; **gorgheggiamento** *m* modulasjon (av stemmen); kvitter, fuglesang; **gorgheggiare** (*-ghè-*) modulere; kvitre, synge; **gorgheggiatore** *m* (*f -trice*) en som modulerer, slår triller, kvitrer; **gorgheggio** *m* kvitring, triller; modulasjon, rulade; **gorgheggio** *m* stadig kvitring; **gorgia** *f* strupe; *mus.* trille; spesiell uttale av lydene *p, t, c* (*srl.* i Toscana); **gorgiera** *f* halslinning, krage; halsstykke (på rustning); **görgo** *m* (*pl -ghi*) strømhvirvel, malstrøm.
gorgogliamento *m* gurgling, knurring; **gorgogliare** (*-gò-*) gurgle, knurre (*om mage*), rumle; **gorgoglio** *m* knurring, gurgling; **gorgoglio** *m* stadig gurgling, knurring; **gorgogliòne** *m* bladlus.
gorgonzola *f* *sl.* ost; **gorgozzule** *m* strupe(rør).
gorilla *m* gorilla; *fig.* apekatt.
gòta *f* kinn; **gotata** *f* kinnhest, ørefik.
gòtico (*pl -ci*) gotisk; **caratteri gotici** gotisk skrift.
gòtta *f* gikt; ~ *serena med.* sort stær (*gl.*); **gottazza** *f* *mar.* øsekar; **gòtto** *m* (øl)krus; **gottoso** gikt-, giktskyk, giktvak; ~ *m* giktpasient.
govattolo *m* *zool.* grundling.
governabile som kan styres; **governamento** *m* styre, ledelse, forvaltning; **governante** regjerende; ~ *m* regent; ~ *f* guvernante; husholderske; **governare** (*è*) styre, lede, regjere, regulere; stelle (*dyr*); styrke (*vin*); *refl.* beherske seg, forholde seg; *governa male* det er vanskelig å styre (*om skip*); **governativo** regjerings-; *scuola governativa* stats-skole; **governatore** *m* (*-ora, -trice*) guvernør, stattholder; overborgermester (i Roma); huslærer; **governatura** *f* husdyrstell; **governime** *m* (dyre)fôr; **govèrno** *m* regjering, styre, forvaltning, administrasjon, ledelse; *mar.* styring; ~ *della casa* husholdning; *donna di ~* husholderske.
gozzaia *f* sj. innhold av fuglekro; stor kro; **gòzzo** *m* fuglekro; hals; liten fiskebåt; *sl.* fiskegarn; *med.* struma; ~ *esoftalmico* Basedows sykdom; *non può tener nulla nel ~ (fig.)* han kan ikke holde på et ord; **gozzoviglia** *f* fråtseri, fest, orgie; **gozzovigliare** (*-vi-*) fråtsse, feste.
gozzuto *med.* som har struma, strumøs.
gracchia *f* *gl.* kråke; **gracchiamento** *m* (kråkens) skriking; (froskens) kveking; **gracchiare** (*à*) skrike (kråke); kvekke; *fig.* snakke i vei, vrøgle; **gracchiata** *f* skriking; kveking; **gracchiatore** *m* (*f -trice*) en som skriker, kvekker; *fig.* skravlebøtte, vrølekopp; **gracchio** *m* kråke; (kråkens) skriking; (froskens) kveking; **gracchiòne** *m* skravlebøtte, vrølekopp.
gracidamento *m* kveking, kakling (*og fig.*); **graci-dare** (*à*) kvekke, kakle; *fig.* kakle, skravle; **graci-datore** *m* (*f -trice*) en som kvekker, skravler; **gracidio** *m* stadig kveking, kakling; **gracidare** kakle.
gracile sped, sart, spinkel; **gracilento** tynn, sped, utmagret, mager; **gracilità** *f* spinkelhet, sarthet, tynnhet.
gradassata *f* skryt, praleri; **gradasso** *m* skrythals, praler; **gradatamente** gradvis, etterhånden; **grada-zione** *f* gradering, stigning, rekkefølge; *per ~* trinnvis, gradvis; **gradella** *f* rist, nettverk.
gradevole behagelig; **gradevolèzza** *f* sj. behagelighet; **gradimento** *m* tilfredshet, fornøyelse, behag;

gradina *f* (merke etter) graderjern; **gradinare** gradere, hogge (*skulptur*); lage trinn i is, fjell; **gradinata** *f* (bred) trapp; **gradinatura** *f* merke etter graderjern; gradering, hogging (i marmor); **gradino** *m* (trappe)trinn; oppsats (til lys etc.) på alteret; *salire un ~ (fig.)* stige et trinn opp.

gradire (-isco) motta vennlig, sette pris på, like; *gradisca l'espressione della mia perfetta stima* med høyaktelse; *gradisce un po' di vino?* vil De ha litt vin? *gradirei che lui venisse da me* jeg skulle være glad om (jeg skulle ønske) han ville komme til meg; **gradito** behagelig, kjærkommen, velkommen; *accuso ricezione della sua gradita lettera* jeg anerkjenner mottagelsen av Deres ærede brev.

grado 1. *m* tilfredshet, behag; *andare a ~* behage; *di buon ~* gjerne; *mal ~* tross, ugjern; *mio mal ~* mot min vilje; *saper a uno ~ di qualcosa* være en takknemlig for noe; **grado** 2. *m* grad; trinn, rang; *a ~ a ~* litt etter litt; *di ~ in ~* trinnvis; *gradvis*; *essere, mettere in ~ di ...* være, sette i stand til å ...; *~ di parentela* slektskapsgrad.

graduabile som kan graderes, inndeles; **graduabilità** *f* det å kunne graderes; **graduabile** *gradvis*, trinnvis; *~ m* salmebok; sang (etter epistellesning); messebok; **gradualità** *f* gradvishet; **graduare** (*à*) gradere, inndeles, tildele en militær grad; **graduato** inndelt i grader, forsynt med trinn, i besittelse av tittel (grad); *~ m (mil.)* befalingsmann (uten offisers grad); **graduatoria** *f* rangforordning, -liste; ansiennitetsliste; gradinndeling; kreditorliste; liste over eksamensresultater etter poeng; **graduatorio** rang-, grad-; **graduazione** *f* gradinndeling; gradering.

graffa *f* (katte)klo; **graffa** *m* tekn. remsamler; typ. klamme (som forener to el. flere linjer); **graffinghie** *m* inv. remsamler.

graffiamento *m* kloring, krasing; **graffiare** (*à*) klore, krafse; *fig.* hakke på, stikke etter (en); *fam.* grafse til seg, naske; **graffiasanti** *m* inv. hykler, skinnhellig; **graffiatura** *f* klor(ing); *dare una ~ a uno* klore en; **graffiatore** *m* (*f* -trice) en som klorer; *srl. fig.* en som hakker på, stikker etter (en); **graffiatura** *f* klor, risp; **graffietto** *m* tekn. strekmål; **graffignare** *se*: *sgraffignare*; **graffio** *m* klor, risp, rift; *tekn.* klo; *sl.* jern til graffitoarbeid; *fare a graffi* klore hverandre; **graffione** *m* *sl.* kirsebær; **graffista** *m* graffito-maler, -tegner; **graffito** skravert, ristet; *~ m* ristning i stein (*srl.* på vegg); **graffiuolo** *m* gravstikke.

grafia *f* skrift, skrivemåte, grafi; **grafica** *f* grafikk; **grafico** (*pl* -ci) grafisk, skriftlig, skrift-; *le arti grafiche* de grafiske kunster; *prova grafica* skriftlig bevis; *segno ~* skrifttegn; *~ m* grafisk fremstilling; diagram; grafiker; **grafiosi** *f* soppsykdom på trær; **grafite** *f* grafitt; **grafofono** *m* fonograf; **grafologia** *f* skrifttydning, grafologi; **grafologico** (*pl* -ci) grafologisk; **grafologo** *m* (*pl* -gi) skriftekspert, grafolog; **grafomane** *m.* *f* skrivegal person; **grafomania** *f* skrivemani; skrivekløe; **grafometro** *m* vinkelmåler; **grafomotore** skrive-; **grafospasmo** *m* skrivekrampe.

gragnolare (-uò-) *sj.* hagle; **gragnuola** *f* hagl.

gralla *f* vadefugl.

gramaglia *f* *srl. pl.* sørgeklær, -flor; **gramatica** *etc. se*: *grammatica*.

gramigna *f* bot. kvike; *essere, attaccarsi come la ~* være plagsom, henge på som kleggen; *crescer come la ~* vokse som (u)gras; *sentir spuntare la ~* høre graset gro; **gramignoso** full av (u)gras;

graminaceo grasaktig; *le graminacee* grasfamilien. **gramma** *m* gram; **grammaestrato** *m* stormestertittel, -verdighet; **grammaestro** *m* stormester, øverste leder av orden; **grammatica** *f* grammatikk; *la pratica val più della ~* erfaring er bedre enn kunnskap; **grammaticaggine** *f* *neds.* grammatisk pirk, pedanteri; **grammaticale** grammatikalsk; **grammaticastro** *m* dårlig språklærer, grammatiker; pedant, tosk; **grammaticheria** *f* grammatisk, språklig pirk, pedanteri; **grammatico** (*pl* -ci) grammatisk; *~ m* grammatiker; *essere un puro ~ (neds.)* være teoretiker, ikke ha praktisk grep på tingene.

grammo *m* gram; **grammofono** *m* grammofon.

gramo elendig, ussel; **gramola** *f* linbræke, skakekniv; eltetrau, eltemaskin, redskap til å elte med; **gramolare** (*à*) bråke, skake (lin, hamp); elte; **gramolata** *f* løs, porøs (dessert)is; **gramolatrice** *f* maskin til å bråke lin, hamp; skakemaskin, -turbin; eltemaskin; **gramolatura** *f* linbråking, skaking; elting; **gramolista** *m.* felter.

gran *se*: **grande**; **grana** *f* kochenillekorn, -farge; ujevnhet, kornethet, struktur; plage, skandale; skjennepreken, omgang; (*formaggio di*) *~* tørr el. reven ost (*srl.* parmesan-ost); *piantare una ~ a uno* ergre en, lage bråk (vrøvl) for en; *scoppia la ~!* der har vi skandalen! **granadiglia** *f* pasjonsblomst; **granaglia** *f* *srl. pl* korn; **granaio** *m* kornkammer, kornloft; **granaiuolo** kornetende (*om* fugl); *~ m* kornhandler.

granare *sj.* = *granire*.

granata *f* feiekost; *mil.* granat; *bot.* granateple; *~ nuova spazza bene tre giorni (fig.)* nye koster feier best; *pigliar la ~ (fig.)* jage alle bort, sope rent; **granataio** *m* kostemaker, -selger; **granatiere** *m* håndgranatkaster; grenader; *fig.* høy, statelig person; **granatiglio** *m* *sl.* hardt tre (til finér); **granatina** *f* liten kost; piskeris; grenadine; fruktsaft; **granatino** *m* liten kost; granatsmykke; *gl.* kornhandler; **granato** kornet, granatfarget; *mela granata* granateple; *~ m* granatepletre; *min.* granat. **granbestia** *f* *gl.* elg; *unghia della ~* elgeklauv (brukt som amulett); *fig.* lang negl.

grancancelliere *m* storkansler; **grancane** *m* storkhan; **grancassa** *f* stortromme; *battere la ~ a uno* slå på stortromme, gjøre reklame for en.

grancella *f* liten krabbe; **grancévola** *f* stor krabbe; **granchiàio** *m* krabbefisker el. -selger; **granchiESCO** (*pl* -chi) krabbe-; **granchio** *m* krabbe; *astr.* krep; benkehake (på høvelbenk); (*på hammer*) kløft til å dra spiker med; (*F*) muskelkrampe; *fig.* bommert; *aver il ~ alla scarsella* være gjerrig, påholden; *pescare un ~, pigliare un ~ a secco* ta feil; **granchiolino** *m* liten krabbe; *fig.* mindre forseelse; **grancia** *f* gård, jordeiendom; **granciporro** *m* stor krabbe; *fig.* kjempebommert; **grancire** *gl.* gripe, slå klo i.

grande stor, fortreffelig, voksen, fornem, adelig; *alla ~* fornemt; *la gran bestia* dyret (i bibelen); *si crede un gran che* han innbiller seg å være noe; *gran collare* storkors(ridder); *gran collaressa* kvinnelig storkorsridder; *al gran completo* fulltallig; *gran cordone* storkors; *farsi ~* vokse; *fare il ~* spille stor; *gran gente* mange mennesker; *gran guardia* (*mil.*) hovedpost; *in ~* i stor målestokk, en gros; *~ invalido* hårdt såret krigsinvalid; *il gran libro del debito della Repubblica* statsgjeldsregisteret; *la ~ opera* alkymistenes store verk; *il ~ Oriente* Storienten (hos frimurerne); *grandi*

Russi storrussere; *un ~ di Spagna* en grande av Spania; *in ~ stile* i stor stil; *gran tempo* lang tid; *a ~ velocità* som ilgods; *la guardia di gran via* (spøk.) politiet; *gran visir* storvesir; ~ *m* voksen person; stormann, adelsmann.

grandeggiare (*è*) være stor, rage over, overgå; spille stor, slå stort på; **grandemente** meget, i høy grad; **grandezza** *f* størrelse, storhet; **grandezza** *f* viktig-makeri, praleri, stormannsfakte; **grandezzoso** storartet, storslått; **grandicello** temmelig stor; **grandiflora**, *pianta* ~ storblomstret plante; **grandigia** *f* pomp, prakt(utfoldelse), hovmot; **grandiglione** *m* (*f*-ona) *fig.* stort barn; **grandiloquenza** *f* stortalenhet.

grandinare (*à*) hagle (og *fig.*); **grandinata** *f* haglbyge; *una ~ di sassi* et haglregn av stein; **grandine** *f* hagl(vær); *fig.* mengde; **grandinifugo** (*pl* -ghi), *cannone* ~ antihaglkannon; **grandinio** *m* haglvær.

grandiosità *f* storartethet, storslåthet, herlighet; **grandioso** storartet, storslått, herlig, opphøyd; **grandotto** ganske stor.

granduca *m* (*pl* -chi) storhertug; **granducale** storhertugelig; **granducato** *m* storhertugdømme; **granduchessa** *f* storhertuginne; **granduchessina** *f* datter av (kjælenavn for) storhertuginne; **granduchino** *m* sønn av (kjælenavn for) storhertug; **grandufficiale** *m* storoffiser (riddergrad).

granelleria *f* dumhet; **granellino** *m* lite korn; smule, grann; *un ~ buon senso* aldri så lite grann sunn fornuft; **granello** *m* (*pl* også: *le granella*) korn, kjerne, stein (av drue etc.); **granellosità** *f* kornethet; **granelloso** kornet, ru, ujevn, sandet.

granfia *f* klo; **granfiare** (*à*) slå klo i; **granfiata** *f* grep med kloen; håndfull.

grangia *f* se: *grancia*; **granguardia** *f* mil. hovedpost.

granifero kornbærende; **granigione** *m* korn-, frøsetning, frøsetningstid; **graniglia** *f* støpt stein; **granire** (-isco) sette frø el. korn; sette tenner; granulere, knuse; **granista** *m* kornplanter.

granita *f* sl. porøs is (med forskjellig smak: kaffe, sitron etc.); **granitico** (*pl* -ci) granittaktig, av granitt (og *fig.*); **granitifórme** granittaktig; **granito** kornet; kraftig, velskapt; ~ *m* granitt; **granitone** *m* sl. grovkornet granitt; **granitoio** *m* sl. såld til å knuse metall, krutt; **granitore** *m* en som granulerer; **granitoso** granittaktig, steinhard; **granitura** *f* det å granulere, knuse, gjøre kornet; ru kant på mynt; **granivoro** kornetende.

granlama *m* Dalai-lama; **granmaestro** *m* stormester; **granmogol** *m* stormogul.

grano *m* korn, frø, hvete; lite korn, grann, smule; vektenhet (ca. 1/20 gram, *pl* også: *le grana*); ~ *saraceno* bokhvete; ~ *siciliano*, ~ *turco* mais; ~ *duro* spesiell hveteart, som brukes i makaroni-industrien.

granocchia etc. se: *ranocchia*; **granocchiaia** *f* sl. hegre; **granone** *m* gulltråd; *bot.* mais; **granoso** kornaktig, kornet; kornrik.

granturco *m* mais; **granulare** kornet; ~ *v.* (*à*) *sj.* knuse, støte til korn; granulere; **granulatoio** *m* kruttknuser(i); **granulazione** *f* granulering; *med.* granulasjon; **granulo** *m* lite korn; *med.* liten pille; **granuloso** kornet.

granvisir(e) *m* storvesir; *fig.* innbilske person.

grappa *f* tekn. krampe, spenne; *typ.* klamme, som forener flere linjer; sl. brennevin; **grappare** gripe; **grappetta** *f* klemme, clips; **grappino** *m* tekn. klo; dregg; dram; ~ *di arrembaggio* entrehake; **grap-**

po *m* klase, klynge; *gl.* grep; **grappolo** *m* (druer) klase; klynge.

grasceta *f* grisebeite; **grascia** *f* (svine)fett, flesk; *gl.* forsyningssjef; *pl* matvarer; **grasciere** *m* matvarekontrollør; **graspo** *m* (*F*) druestilk; **grassatore** *m* ransmann, voldsman; **grassazione** *f* ran, røveri; **grassello** *m* lite stykke flesk; lesket kalk; *fico* ~ sl. bløt fiken; **grassetto** *m*, *adj.* halvfet (type); *in* ~ med halvfete typer; **grassèzza** *f* fedme; (*om jord*) fethet; *sj.* overflod; **grassime** *m* fett, fete saker; **grassino** *m* *typ.* halvfet type.

grasso fet, tykk, rik, fruktbar; slibrig; ~ *bracato* smellfet; *cucina grassa* kjøkken, mat med mye kjøtt, fett; *grassa cucina* vellevnet; *giorni grassi* (el.: *di* ~) dager da en kan spise kjøtt; *giovedì* ~ siste torsdag før faste; *far le grasse risate* le hjertelig; *a farla grassa* for å ta sterkt i; *è grassa se* ... det er stort dersom ..., det skal holde hardt om ...; *è andata grassa* det gikk godt; ~ *m* fett, fedme, fettflekk; overflod; fet fyr; ~ *di maiale* flesk; *mangiar di* ~ spise fett (retter der det inngår kjøtt); ~ *per cuoio* lærfett; **grassone** *m*, *adj.* (en) som er meget fet; **grassoccio** velnæret; slibrig; **grassottino** velnæret; **grassotto** heller fet; **grassume** *m* *neds.* noe (altfor) fett, fete saker.

grata *f* gitter(dør); **gratella** *f* rist; **gratellina** *f* liten sil (i utslagsvask); **graticciare** *sj.* lukke med gitter; **graticciata** *f* flett-, gitterverk; **graticciato** *m* flettverk (til å tørke frukt på o.l.); **graticcio** *m* flettet rist, matte, gitter; **graticola** *f* gitter, rist; grill-rist; ~ (*di focolaio*) (tekn.) kjelerist; **graticolare** (*i*) *sj.* lukke med gitter; lage ruter på maleri (for å kopiere det); **graticolato** *m* gitterverk.

gratifica *f* gratiale; **gratificare** (-ti-) belønne, betenke (*di* med); ~ *uno di insolenze* belønne en med uforskammetheter; *gratificarsi uno* innynde seg hos en; **gratificazione** *f* gratiale, belønning, penge-gave; **gratis** gratis; **gratitudine** *f* takknemlighet; **grato** takknemlig (*di. per* for), behagelig, velvillig, kjærkommen.

grattabugia *f* *sj.* se: *grattapugia*; **grattacacia** *f* *sj.* se: *grattugia*; **grattacapo** *m* bekymring, sorg, plage; **grattaciolo** *m* skyskraper; **grattamento** *m* kloring, det å klø seg; **grattapugia** *m* metalltrådsbørste; **grattapugiere** (*ù*) børste (m. metallbørste); **grattare** kløre, klø seg, skrape, viske ut, radere; rive (ost, brød); spille dårlig; (*F*) stjele; *grattarsi la pancia* dovne seg, dra seg; ~ *la pancia alla cicala* (*fig.*) få en til å snakke; ~ *dove prude* (*fig.*) snakke om det som interesserer (en); **grattata** *f* kloring, kratsing; *dare una ~ a qualcosa* klø noe.

grattaticcio *m* det å kløre, klø; klor, skrape, merke; revet kost; **grattatore** *m* (*f* -trice) en som klorer, skraper, raderer; **grattatura** *f* det å kløre, klø; klor, skrape, merke (etter skraping, radering etc.); revet kost; **grattino** *m* raderkniv; **grattugia** *f* rivjern (til ost), rasp; *spøk.* gitter (i skriftestolen); *fig.* noe som er blitt gjennomhullet (av mark o.l.); **grattugiare** (*ù*) rive (ost), raspe.

gratuità *f* det å være gratis, ufortjent, ugrunnet; **gratuitamente** gratis; ugrunnet, umotivert; **gratuito** gratis, ufortjent, ugrunnet, umotivert; ~ *patrocinio* (*jur.*) fri prosess.

gratulatorio lykkønskings-

grava *f* sandstrand, elvebakke; **gravabile** skatte-, avgiftspliktig; **gravame** *m* byrde, avgiftsplikt; det å laste, klandre; *jur.* innsigelse, appell; **gravamento** *m* det å tyngre, besvære; klage; *sj.* utpantning; **gravare** (be)laste, tyngre, trykke, gjøre vondt;

anklage; **gravato** bebyrdet, belastet; fornærmet.
grave tung, alvorlig, vektig, verdig; ~ *m* fys. legeme; *accento* ~ accent grave; ~ *età* høy alder; *la caduta dei gravi* (fys.) legemers fall; *stare, mettersi sul* ~ være på sin post, være reservert.
graveggiare (*é*) tynge, belaste; **graveolente** illeluk-tende; **graveolenza** *f* dårlig lukt, stank; **gravèzza** *f* tyngde, besvær; tunghet (i hodet); skatt, avgift; iristhet; *litt.* beklagelse.
gravicembalo *m* *gl. se:* *clavicembalo*; **gravidanza** *f* svangerskap; *in stato di avanzata* ~ høygravid; **grávido** gravid, svanger, drektig; belesset, full; *panino* ~ brødstykker med pålegg mellom; sand-wich; **gravina** *f* hakke, pikke.
gravità *f* tyngde; *fig.* tyngde, alvor, verdighet; *centro di* ~ tyngdepunkt; **gravitare** (*à*) tynge; *fys.* gravitere; *fig.* kretse (omkring), føle seg tiltrukket (av); **gravitazione** *f* tyngdekraft.
gravosità *f* tyngde, tunghet, besværlighet; **gravoso** tung, alvorlig, besværlig, ubehagelig.
grázia *f* nåde, gunst, velvilje, tjeneste; ynde, eleganse; *jur.* benådning; *grazie!* takk! *l'anno di* ~ det Herrens år; *buona* ~ drikkепenger, beløn-ning; *avuta la* ~, *gabbato lo Santo* utakk er verdens lønn; *troppa* ~, *Sant'Antonio* det er for mye av det gode; *cavaliere di* ~ ikke-adelig ridder; *colpo di* ~ nådestøt; *fig.* det siste puff, utslaget; *chiedere* ~ be om nåde; *azioni di* ~ takksigelser (til Gud); *di* ~ for Guds skyld; unnskyld! *di* ~, *che ora è?* unnskyld, hva er klokken? *grazie a Dio* Gud være lovet; ~ *di Dio* Guds gave; *sarà caro e* ~ *se* ... det vil være stort, kjærkomment om ...; *far* ~ benåde; *in* ~ for Guds skyld; *in* ~ *di* takket være; *in* ~ *tua* for din skyld, takket være deg; *mille grazie!* tusen takk! *ricorso per* ~ benådningssøknad; *grazie tante!* mange takk; *le tre Grazie* de tre gratier; *per* ~ *di Dio* av Guds nåde; *Vostra Grazia* Deres nåde.
graziabile som kan benådes; **graziare** (*à*) benåde; ~ *uno di qualcosa* gi, verdige en noe; **graziosa-mente** yndefullt; velvillig(st), elskverdig(st); **grazio-sità** *f* *sj.* yndighet, yndefullhet; **grazioso** gra-sios, nydelig, yndig, elskverdig, nådig; gratis; *sj.* kjær, velsett.
grèca *f* grekerinne; gresk bord; bord på generals-lue; *gl. sl.* kvinnekjortel; **greca** *f* storm(kast) fra nordøst; **grecale** *m* nordøstvind; **greçanico** (*pl -ci*) som stammer fra Hellas, gresk-aktig; **greca** *m* uekte greker; gresk jøde.
grèchia *f* *sl.* lyng; *sl.* sopelime; **grecheggiare** (*-ché-*) etterligne gresk språk, skikk etc.; **grechèsco** *sj.* greskaktig; **grechètto** *m* *sl.* drue; *sl.* vin; **greçismo** *m* grecisme; **greçista** *m* gresk-filolog; **greçità** *f* *sj.* greskhet; **greçizzare** etterligne gresk språk, skikk; gjøre gresk; **grèco** (*pl -ci*) gresk; ~ *m* greker; nordøstvind; *fede greca* troløshet, uærlighet; *ri-mandare alle calende greche* utsette på ubestemt tid; *pece greca* harpiks; *i* ~ *y*; **grèculo** gresk (*neds.*); ~ *m* greker (*neds.*).
gregale *gl.* som hører til buskapen, flokken; *spirito* ~ hordeinstinkt; **gregario** *bot., zool.* som lever i flokk, mengde; ~ *m* menig soldat; *fig.* tilhenger; **grègge** *m* (*pl le greggi*) buskap, bølning, flokk; *fig.* hjord; **grèggia** *f* fjøs; *se ellers:* *gregge*; **grèggio** rå, rå-, ikke bearbeidet; *materia greggia* råstoff, råmateriale.

gregoriano, *canto* ~ gregoriansk kirkesang; *calen-dario* ~ gregoriansk kalender.
grembialata *f* et forkle fullt; **grembiàle** *m* forkle, fangskinn; **grembialino** *m* lite forkle; skvettlær (i vogn); **grembiàta** *f* (et) fang (med noe); **grèmbio** *m* (*F*) fang; **grembiùle** *m* forkle; **grèmbo** *m* fang; *in* ~ *alla famiglia* i familiens skjød; *gettarsi in* ~ *ad uno* kaste seg i fanget på en; *far* ~ gi etter, sige (*om mur*).
gremire (*-isco*) fylle; *refl.* fylles, myldre; **gremito** fylt, stappfull.
grèppia *f* høygrind i krybbe; *fig.* levemåte; *man-giare alla* ~ *dello Stato* være ansatt i staten; **greppina** *f* chaiselongue.
grèppo *m* fjellvegg, grøftekant; *far* ~ (*dial.*) henge med munnvikene, være på gråten.
grès *m* *sl.* steintøy; **grespigno** *m* svineblom.
grèto *m* elvebredd, sandkant; **grètola** *f* bensplint, treflis; stang, sprinkle (i bur); *fare in gretole* knuse, splintre; *trovar la* ~ (*fig.*) finne en utvei, et påskudd.
gretteria *f* smålighet; **grettèzza** *f* sneversyn, smålig-het, påholdenhet; **grètto** smålig, ussel, trangsynt, påholden.
grève tung; *se:* *grave*; **grèzzo** *se:* *greggio*; **gribana** *f* pram.
griccio *m* *gl.* kruset, krøllet; ~ *m* innfall, lune.
grida *f* forordning (*srl. i spaniertiden*); *fig.* tåpelig lov som ingen bryr seg om; **gridacchiare** (*à*) småskrike; **gridare** rope, skrike; forkynne, utrope, velge ved akklamasjon; *sj.* skjelle ut; ~ *aiuto*, ~ *accorr'uomo* rope om hjelp; ~ *vendetta* rope på hevn, rope til himmelen; **gridario** *m* samling av forordninger, kunngjøringer; **gridata** *f* skrik, rop; *sarto di* ~ moteskredder; **gridatore** *m* (*f -trice*) skriker, skrikhals; forkynner, herold; **gridellino** lilla; **gridio** *m* stadig skrik (og skrål); **grido** *m* (*pl også: le grida*) skrik, rop; ry; ~ *di guerra* krigshyl; *essere di* ~ være berømt; *mettere a* ~ *la città* sette byen i opprør; **gridone** *m* skrikhals.
grifagno rov-; *occhi grifagni* skarpt, truende, vilt blick; *uccello* ~ rovfugl; **grif(f)are** *gl.* gni, støte med trynet; *grifarsi una cosa* naske noe; **grifata** *f* støt (med trynet); **griffone** *m* *sl.* jakthund; **grifo** *m* tryne; *spøk., neds.* tryne, fjes; *sl.* fiskegarn; *myt.* griff; *rompere il* ~ *a uno* slå inn trynet på en; *torcere il* ~ *grine* (på nesen); *ungersi il* ~ spise meget, grådig; **grifone** *m* *myt.* griff (halvt ørn, halvt løve); gribb; *sl.* hund.
grigiastro grålig, gråaktig; **grigiétto** blekgrå; ~ *m* gråverk; **grigio** grå, gråspengt; *fig.* grå, trist, melankolsk; ~ *perla* perlegrå; ~ *verde* grågrønn; ~ *m* gråfarge; **grigiolato** grålig; spraglet; **grigio-verde** *m* grågrønn farge, uniform; *indossare il* ~ trekke i kongens klær; **griglia** *f* gitter, rist, grill; persienne, sjalusi; *alla* ~ griljert, ristet.
grignolino *m* *sl.* rødvin (fra Piemonte).
grillàia *f* tilholdssted for sirisser; *fig.* mager, ufruktbar landeiendom; **grillare** synge (som si-riss); syde, brase; steke, griljere; **grillettare** (*é*) syde, brase; steke; **grillétto** *m* grille; liten siriss; *mil.* avtrekker, (fot)utløser; **grillo** *m* siriss; *fig.* grille, lune; *tekn.* hengestillas; biljardkule; *saltare il* ~ *di* ... få det innfall å ...; *mangiar quanto un* ~ spise ytterst lite; *andare a sentir cantare i grilli* (*F*) dø; *indovina* ~! det er ikke godt å vite! hvem vet! **grillone** *m* dun (på haken); **grillotalpa** *f* (*m*) jordkreps; **grilloponte** *m* hengestillas; **grillotto** *m* (gull)tresse.

G

grimaldello *m* dirk; **grimaldi** *m* inv. sl. sigar.
grinfia *f* klo; **grinta** *f* ergerlig, surt, trist fjes; *avere una* ~ være frekk; *fare la* ~ surmule; *a* ~ *dura* frekt, skamløst.
grinza *f* rynke, fold; *fare le grinze* eldes; *non fare una* ~ være nøyaktig; (*om klær*) passe på et hår, sitte som støpt; *levarsi le grinze dal corpo* spise seg god og mett igjen (etter faste o.l.); **grinzato** rynket; **grinzo** *sj.* rynket; **grinzosità** *f* *sj.* rynkethet; **grinzoso** rynket; **grinzume** *m* neds. rynker; **grinzuto** *sj.* rynket.
griotta *f* kirsebær.
grippaggio *m* tekn. det at stempel setter seg fast; **grippare** *refl.* sette, klemme seg fast (*om stempel*); **grippe** *f* influensa; **grippia** *f.* **grippiale** *m* tau til ankerboye; **grippe** *m* sl. kaperskip.
grisatolio *m* instrument til glass-slipning.
grisellino lilla; **grisetta** *f* fint ullstoff; **grisolampo** *m* sl. krysolitt; **grisolito** *m* krysolitt; **grispollo** *m* tosk. liten klase; **grissino** *m* stangbrød; lang, tynn brødpinne; **grisu** *m* grubegass.
groenlandese grønlandsk; ~ *m* grønlander.
grofo *m* kjelestein.
gromma *f* vinstein, bunnfall; slagg (i pipe); **grommare** (*ò*) bunnfelle seg (*vinstein*); sette seg, lage skorpe; **grommo** *m* størknet klump (*av blod o.l.*); **grommoso** med bunnfall, skorpe, lag.
gronchio stiv, kroket av kulde (*hånd*); **gronda** *f* takskjegg; *far* ~ stikke fram, dekke (som takskjegg) for vannet; **grondaia** *f* takskjegg, -renne; **grondare** (*ò*) renne, strømme ned (ut); **grondatura** *f* det å strømme, renne; strøm; **grondone** *m* takrenne; **grondoloni**, *andar* ~ gå sakte og bøyd og slenge med hodet; **grongo** *m* (*pl* -ghi) havål.
groom *m* piccolo; stallgutt.
groppa *f* anat. kryss, bakdel; *cavalcare in* ~ ride bak på hesten, bak rytteren; *avere tanti anni sulla* ~ ha mange år på baken; **groppata** *f* bakspark; **groppiera** *f* hestedekke; **groppo** *m* litt. knute, bunt; *mar.* vindstøt; *fig.* knute, problem; *aver un* ~ *alla gola* ha en klump i halsen; *far* ~ slå knute; ~ *bianco (secco)* (*mar.*) vindkast i klarvær; **gropponata** *f* støt med baken; **groppone** *m* rygg, bak; *piegare il* ~ krumme ryggen; ydmyke seg; **gropposo** knudret, knutet.
grössa *f* gross, 12 dusin; silkeormens tredje hamskifte, søvn; *dormir la (el. della, nella)* ~ sove dypt; **grossaggine** *f* *sj.* grovhet, klossethet, uvitenhet; **grossagrana** *f* grovt stoff (silke, geitehår o.l.); **grossamente** rått, grovt, uferdig; **grosseria** *f* større gull- og sølvarbeid; **grossèzza** *f* størrelse, tykkelse, styrke; svangerskap; høy vannstand; grovhet, råhet, dumhet; ~ *d'udito* tunghørhet; **grossiere** *m* gullsmed (*se: grosseria*); grossist; **grossista** *m* grossist; **grösso** stor, tykk, sterk; svanger, frukt-sommelig; rå, grov; tarvelig, døv, uvitende; svulmende, opprørt, *alla grossa* grovt, rått, uferdig; *caccia grossa* storviltjakt; *bere* ~ (*fig.*) sluke alt rått; *questa è grossa* den er grov; *dirle grosse* vrøvle; overdrive; *dito* ~ tommelfinger; *farle grosse* gjøre dumheter; *fiume* ~ svulmende elv; *mare* ~ opprørt hav; ~ *modo* omtrent, cirka; *pezzo* ~ betydelig person; ~ *m* hovedpart, mestepart, største del; gl. mynt.
grossolanità *f* *sj.* grovhet, tarvelighet; **grossolano** grov, plump, tarvelig.
grotta *f* grotte; tilfluktssted; **grottésca** *f* grotesk; **grottésco** (*pl* -chi) grotesk, latterlig, besynderlig,

komisk; **grötto** *m* grotte; skrent, stup; skog-, engkant.
groviéra *f* gruyere, sveitserost; **groviglio** *m* knute; *fig.* forvirring, virvar; **grovigliola** *f* krok, bukt (på tråd), trådende; **grovigliolo** *m* knute, klump (i tøy).
gru *f* inv. trane; *tekn.* (også: **grua** *f*) kran; ~ *galleggiante* flytekran; ~ (*delle imbarcazioni*) (*mar.*) davit; **gruccia** *f* krykke; kleshenger; dørklinke; fuglestativ (i bur); hatteform; **grucciata** *f* slag med krykke; **gruccione** *m* zool. bi-eter.
grue *f* inv. *sj.* *se: gru*; **gruèra** *se: groviera*.
grufolare (*ù*) rote (med trynet); *fig.* spise grådig med ansiktet nede i tallerkenen; rote grådig; *refl.* boltre seg; **grugare** kurre (*om due*).
grugnétto *m* lite fjes; **grugnire** (-isco) grynte; *fig.* grynte, brumme; **grugnito** *m* grynt(ing); **grugnitore** *m* (*f* -trice) en som grynter, brummer; **grugno** *m* (grise)tryne; *fig.* tryne, fjes; **grugnòne** *m* en som alltid grynter, er misfornøyd; slag i trynet.
gruista *m* kranfører.
grullaggine *f* dumhet, fjollethet; **grulleria** *f* dumhet, fjollethet, tøv; **grullo** dum, fjollet, tosset; ~ *m* fjols.
gruma *f* vinstein, kjelestein, slagg (også i tobakks-pipe); **grumato** som har satt bunnfall; levret, størknet, klumpet; (*pipe*) slagget, innrøkt; ~ *m* en skivesopp; **grumello** *m* vin (fra Valtellina); **grumerèccio** *m* hå, etterslått; **grumo** *m* størknet blod; klump; **grumolo** *m* innerste blad i salathode o.l.; **grumoso** størknet, levret, klumpet; (*pipe*) slagget, innrøkt.
gruògo *m* bot, safran; **gruppe** *m* strupehoste, krupp; **gruppetto** *m* liten gruppe; *mus.* trille, forslag; **gruppo** *m* gruppe, parti; **gruviéra** *f* *se: groviera*.
gruzzolo *m* sparepenger.
gua'! *se!* **guada** *f* sl. fiskegarn.
guadabile som kan vades.
guadagnabile som kan tjenes; *sj.* som gir fortjeneste; **guadagnare** tjene, vinne, nå (et sted); ~ *terreno* vinne terreng; *guadagnarsi un raffreddore* skaffe seg en forkjølelse på halsen; **guadagnato** *m* fortjeneste; **guadagneria** *f* ulovlig vinning; **guadagno** *m* fortjeneste, vinning, gevinst, fordel; *avidità di* ~ profittbegjær; *mancato* ~ tapt fortjeneste; **guadagnucchiare** (*ù*) *sj.* tjene lite (og med møyen).
guadare vade over el. gjennom; **guaderella** *f* bot. vau; **guado** *m* vad(ested); bot. vaid; *passare a* ~ vade over; *tentare il* ~ (*fig.*) føle seg for; **guadoso** som kan vades, som har mange vadesteder.
guai! ve! akk! ~ *a te!* ved deg! **guaiaco** *m* sl. tre (Mellom-Amerika); **guaiacolo** *m* med. guajakol (produkt av guaiaco); **guaima** *m* *sj.* hå, etterslått; **guaina** *f* skjede; Futteral; slire; linning (med strikk el. snor i); **guaiò** *m* motgang, ulykke, skade, nød, strid, uenighet, knute på tråden; klage(rop); *mi fai passare un* ~, *se ...* du lager en ulykke for meg hvis ...; **guaiolare** (*à*) hyle, jamre seg; **guaire** (-isco) hyle, ule, bjefte; **guaita** *f* *sj.* bakhold, (natt)vakt; **guaito** *m* hyl(ing), ul(ing).
gualcaménto *m* valking; **gualcare** valke; **gualchiéra** *f* valkemaskin, -mølle; **gualchieraio** *m* *sj.* valker; valkemøller.
gualcire (-isco) krølle til, sammen; **gualdana** *f* gl. innfall, tokt; bevæpnet bande; **gualdo** *m* gl. skog; **gualdrappa** *f* heste-, ridedekken; skaberakk.
guancia *f* kinn; *fig.* side (av noe); **guancialaio** *m*

en som selger, leier ut hodeputer; **guancialata** *f* slag av, kast med hodepute; **guanciale** *m* (hode)pute; sideflesk; *dormire fra due guanciali* være på den sikre side; **guancialétto** *m* liten pute (f.eks. i klær); nålepute, fargepute; **guancialino** *m* liten pute, nålepute, kompress; *fig.* gullstol; ~ *d'oro* sl. blindebukk; **guanciata** *f*orefik, kinnhest.

guano *m* guano, fuglegjødsl.

guantàio *m* hanskemaker, -selger; **guanteria** *f* sj. hanskeforretning, -fabrikk; **guantièra** *f* hanskeeske; eske til konfekt, kake o.l.; **quanto** *m* hanske; *andare come un ~* passe som hånd i hanske; *gettare, mandare il ~* utfordre; *un ladro in guanti gialli* en gentleman-tyv; ~ *di gomma* gummihandske; *mezzi guanti* halvhansker; *misura del ~* hanskestørrelse; ~ *di Parigi* preventiv; ~ *di pelle* lærhanske; ~ *di pelle lavabile* vaskeskinnhanske; *raccogliere il ~* ta hansken opp, ta imot utfordringen; ~ *di scherma* fektehanske; *trattare uno con i guanti* ta på en med silkehansker; **guantone** *m* fektehanske, boksehanske.

guardabagagli *m* inv. bagasjeoppsynsmann; **guardabarriera**, **guardabarriere** *m* inv. grind-, bomvokter (*jernbaneovergang*); **guardaboschi** *m* inv. skogvokter; **guardacaccia** *m* inv. vokter av jaktfelt; **guardacànapo** *m* inv. metallring (til tau); **guardacàpre** *m* inv. geitegjeter; **guardacòrpo** *m* inv. mar. slingretau; **guardacoste** *m* inv. kystvokter; *nave ~* skip til kystvakt; **guardafili** *m* inv. telefonarbeider; **guardafrèni** *m* inv. brems (jernbane); **guardagiòie** *m* inv. juvelskrin; **guardalato** *m* inv. mar. støtfanger, fender; **guardalinee** *m* inv. sport linjemann; **guardamàcchie** *m* inv. bøyle (på gevær); skogvokter; **guardamalati** *m* inv. sykepasser; **guardamano** *m* inv. håndbeskytter, parerplate (på fektevåpen); *mar.* slingretau, landgangstau; **guardanidio** *m* kunstig egg (i hønserier).

guardapalma *m* inv. parerplate; håndbeskytter; **guardapòrto** *m* inv. havnevaktskip; **guardaportone** *m* dørvokter, portvakt, portier.

guardare *se* (på), *se* etter, *passe* på; betrakte, undersøke; (*om vindu*) vende ut imot; *Dio (mi) guardi!* Gud bevare (meg)! *non ~ in faccia a nessuno* være upartisk; ~ *di fare qualcosa* gjerne ville gjøre noe; ~ *il letto* (*fam.*) holde sengen; *non mi guarda più* han ser ikke lenger til min side; ~ *per il sottile* være nøyeregnende; *non ~ a spese* ikke se på utgiftene; ~ *uno a vista* passe nøye på en; ~ *uno dai pericoli* verne en fra farer; *refl.* betrakte seg selv, vokte seg, la være med (*di* å), nære mistillit (*di* til); *si guardi!* pass på!

guardaroba *f* garderobe(skap); garderobedame, oldfrue; ~ *m* garderobemann; **guardarobièra** *f* garderobedame, oldfrue.

guardasala *m* inv. dørvakt (stasjons venterom);

guardasigilli *m* inv. seglbevarer, justisminister.

guardata *f* blick, øyekast; **guardatòre** *m* (*f* -trice) en som ser, betrakter, passer på; **guardatura** *f* blick, måte å se på.

guardia *f* vokter, politibetjent, sykepasser; vakt- (korps), skiltvakt, garde; banevokter; parerplate; vannstandsmerke; *typ.* forsatsblad; ~ *di città* politibetjent; *cambio della ~* vaktavløsning; ~ *del corpo* livvakt; *essere di ~* stå på, ha vakt; ~ *del fuoco* brannmann; ~ *marina* sjøkadett; fenrik; ~ *medica* (el.: *medico-chirurgica*) legevakt; *medico di ~* vakthavende lege; *mettere in ~* advare; ~ *municipale* politibetjent; ~ *d'onore* æresvakt; ~ *di P.S.* politibetjent; *stare in ~* stå

på vakt; *la vecchia ~* den gamle garde; *la ~ di gran via* (*spøk.*) politiet.

guardia- *se* også: **guarda-**; **guardiamarina** *m* inv. sjøkadett, fenrik; **guardianato** *m* oppsynsmanns-, vokter-, lederstilling; **guardiàno** *m* vokter, oppsynsmann; bane-, bomvokter; *mar.* nødanker; (*padre*) ~ styrer, overordnet (*i kloster*).

guardina *f* vakt(lokal); varetektsfengsel; **guardinfante** *m* krinoline; **guardingo** (*pl* -ghi) aktsom, forsiktig, påpasselig; **guardiuòla** *f* vaktpost, -tårn; **guardiuòlo** *m* vaktlokale; **guardo** *m* poet. blick.

guarentigia *f* garanti, beskyttelse; *legge delle guarentigie* lov om Vatikanstatens rettigheter overfor den italienske stat; **guarentire** *sj.* *se: garantire.*

guari *inv.* *sj.* noe, meget, lenge; *non ha ~* det er ikke lenge siden.

guaribile helbredelig; **guarigiòne** *f* helbredelse- (skur); **guarire** (-isco) hele, helbrede(s); komme seg, bli frisk; *refl.* bli frisk; *lo guarisco* (*fig.*) jeg skal kurere ham; **guaritóre** *m* (*f* -trice) kvaksalver. **guarnacca** *f* gl. kjortel, frakk; **guarnello** *m* gl. olmerduk, bommes; underkjole.

guarnigiòne *f* garnison(sby); **guarnimènto** *m* utstyr, utrustning, besetning (på tøy o.l.), garnityre; garnison; **guarnire** (-isco) utstyre, utruste, forsyne, garnere, belegge, besette, pynte; befeste; **guarnitòre** *m* (*f* -trice) en som utstyrer, forsyner etc. (*se: guarnire*); **guarnitura** *f* besetning, belegning, pynt, garnityre; *sj.* det å utstyre etc. (*se: guarnire*); **guarniziòne** *f* utrustning, besetning, garnering, belegning, pynt; *tekn.* pakning; ~ *di gomma* gummipakning.

guasconata *f* skryt, praleri; **guascòne** *m* gascogner; *fig.* pralhans.

guastafèste *m* inv. lyseklukker, fredsforstyrer; **guastamènto** *m* *sj.* ødeleggelse; **guastamestieri** *m* inv. fusker; **guastare** forderve, beskadige, ødelegge, forspille; forkjæle, forvenne; *non guasta* det skader ikke; ~ *il pranzo* ødelegge appetitten til middag; *refl.* forderves; bli dårlig (*også om været*); *guastarsi lo stomaco* ødelegge sin mage; *guastarsi con uno* bli uvenner med en; **guastatòre** *m* (*f* -trice) ødelegger; skansegraver, ingeniørsoldat; **guasto** fordervet, beskadiget, dårlig, ødelagt; ~ *m* skade, ødeleggelse, forderv; *esserci del ~ tra...* være uvennskap mellom...; ~ *di macchina* maskinskade.

guatare lure på, passe på; **guattero** *m* *sj.* kokkegutt; **guattire** (-isco) bjeffe, gjø, hyle.

guazza *f* kraftig dogg; **guazzabugliare** (-bù-) *sj.* blande, rote sammen; **guazzabùglio** *m* snøslaps; *fig.* rot, forvirret blanding, miskmask; **guazzabugliòne** *m* rotekopp; **guazzare** skvalpe, skvalpe; *sj.* vade (over); **guazzatòio** *m* vanningssted, vaskeplass; **guazzétto** *m* saus; kjøtt, fisk i saus.

guazzo *m* vad(ested); pytt, pøl; (*farge*) gouache, tempera; *dipingere a ~* male med gouache, tempera; *frutta in ~* frukt konserveret i sprit; *passare a ~* vade over; (*pittura a*) ~ gouache-, temperamaleri; **guazzoso** dogget, fuktig; **guazzume** *m* skitten pøl, pytt.

guelfo guelfisk; ~ *m* guelfer, pavetilhenger.

guercèzza *f* *sj.* skjeløyethet; **guercio** skjelende, skjeløyd; *essere ~* skjele; **guernire** *se: guarnire.*

guerra *f* krig, kamp, strid; ~ *civile* borgerkrig; *far ~ a* føre krig mot; ~ *fredda* kald krig; *guerralamo* lynkrig; ~ *di logoramento* utmattelseskrig; ~ *di movimento*, ~ *manovrata* bevegelseskrig; ~ *dei nervi* nervekrig; ~ *delle onde* radiokrigen; ~

preventiva forebyggende krig; *prigioniero di* ~ krigsfange; *la* ~ *di secessione* den amerikanske borgerkrig (1861–65); ~ *statica* (el.: *di posizione*) stillingskrig; *teatro di* ~ krigsskueplass; *tribunale di* ~ krigsrett; ~ *di trincea* skyttergravskrig; **guerrafondao**, **guerraiuolo** *m* krigshisser.

guerreggiamento *m* sj. krigføring; **guerreggiare** (-rè-) føre krig (mot); *guerra guerreggiata* ordentlig krig; **guerreggiatore** *m* (f -trice) krigførende; **guerrésco** (pl -chi) krigs-; krigersk; **guerriero** krigersk; ~ *m* kriger; **guerriglia** *f* gerilja; **guerrigliero** *m* geriljasoldat; **guerrista** krigersk, krigskyndig; ~ *m* krigshisser, -elsker.

gufaggine *f* sj. menneskeskyhet; **gufare** *sj.* skrike (ugle); *fig.* narre, lure; **gufo** *m* ugle; *fig.* menneskesky person, menneskeforakter.

gùglia *f* tårnspiss, spir, tind; **gugliata** *f* tråden på en nål.

guida *f* fører, veiviser, guide (også bok); *mil.* speider; føring, styring, ledelse; veiledning, innledning, innføring; ledetråd; adressebok; golv-, trappeløper; *mus.* tema, motiv; (jernbane) spor-skifter, pens; *guide* tøyler; ~ *delle cinghie* utryk-kergaffel; ~ *a destra* (*a sinistra*) høyre-, venstre-styring (*i bil*); ~ *interna* indre styring (*i bil*); *lezioni di* ~ kjøretimer; ~ *a mano* (på symaskin) håndføring; *patente di* ~ førerkort; *scuola di* ~ kjøreskole; *sotto la* ~ *di* ... under ledelse av ...; **guidabile** styrbar; **guidaiuolo** *m* (f -iuola) lededyr, bjellesau; bjelleku; ~ *adj.* lede-; **guidare** føre, lede, styre, dirigere; kjøre (bil); **guidatore** *m* (f -trice) fører; kusk.

guiderdonare (ò) *sj.* belønne; **guiderdonatore** *m* (f -trice) belønner; **guiderdòne** *m* belønning; **guidòne** *m* standart, stander, vimpel.

guidoslitta *f* bobsleigh, kjelke; **guidovia** *f* fjellbane, taubane.

guiggia *f* sandalstropp, overlær (tresko).

guindolo *m* garnvinde, hespetre; **guinzagliare** (à) *sj.* lenke, koble sammen; **guinzaglio** *m* koppelrem, tøy, (hund)lenke; *tenere a* ~ holde i bånd; *fig.* holde i tøyler; **guisa** *f* måte, vis; *a* ~ *di* ... i form av ...; *in* ~ *che* slik at.

gutteria *f* tarvelighet, lurvethet, smålighet, gjerrighet; **guito** lurvet, tarvelig; *fig.* smålig, gjerrig; ~ *m* dårlig skuespiller, gjøgler.

guizzare smette hit og dit (*f.eks. fisk*), svippe, skvette, vibrere; slippe unna, stikke av; *i lampi guizzano* lynene flammer; **guizzata** *f*, **guizzo** *m* lynrask bevegelse, sprell, kast; flerring, flammig, dirring.

gùrgite *m* gl. strømhvirvel; **gurgugliare** kakle (*kal-kun*); *se* ellers: **gorgogliare**.

gùscio *m* skall (på frukt, dyr, egg etc.); liten båt; *mar.* skrog, spanteverk; *non uscire mai dal* ~ (*fig.*) aldri komme utenfor stuedøren el. hjemstedet; **guscione** *m* tom kastanje.

gustabile velsmakende; **gustaccio** *m* dårlig smak; **gustamento** *m* sj. det å smake; **gustare** smake (på), nyte, prøve, verdsette; behage; **gustativo** smaks-; **gustatore** *m* (f -trice) en som smaker; forståseg-påer; kjenner; **gustevole** velsmakende, behagelig; **gusto** *m* smak, behag, tilbøyelighet; ~ *artistico* kunstnerisk smak, kunstforstand; *mangia che è un* ~ han spiser så det er en lyst; *con* ~ med fornøyelse; *mangiare di* ~ spise av hjertens lyst; *un* ~ *matto* en vanvittig glede; *prendere* ~ *a qualcosa* få smak på noe; *prenderci* ~ få smak på det; **gustosità** *f* velsmak; **gustoso** velsmakende.

gutta *f* gl. dråpe; **guttalina** *f* sl. gummi; **guttaperca** *f* guttaperka; **guttifero**, *le guttife* de gummiproduserende planter.

gutturale guttural, strupe-; *suono* ~ strupelyd; ~ *f* strupelyd; **gutturalismo** *m* skarring.

H

h, *una* ~ (*un* ~) (bokstaven uttales *acca*) *h*; *se* også: *acca*.

hanseatico *se*: *anseatico*; **harem** *se*: *arem*; **harmò-nium** *m* harmonium, husorgel.

hascisc *m* hasjisj.

havaiano fra Hawaii; **chitarra havaiana** Hawaii-gitar; **hegheliàno** hegeliansk; ~ *m* hegelianer.

henné *m* henna.

I

i, *una i* (*un i*) (uttales: *i*) *i*; *i* bestemt artikkel *i* *pl* *m* (*se* også: *gli*); *i* = *io*.

iachetto *m* yacht; **iacintino** *se*: *giacintino*.

ialino (om kvarts o.l.) gjennomskiktig; **ialografia** *f* glassmaleri; **ialurgia** *f* glassarbeid.

iato *m* gram. hiatus, vokalsammenstøt; **iattanza** *f* praleri, skryt; **iattura** *f* ulykke, uhell.

ibérico (pl -ci) iberisk; **ibernante** som ligger i dvale om vinteren; **ibernazione** *f* vinterdvale; **ibidem**

sammesteds; **ibis** *m* zool. ibis; **ibisco** *m* (pl -chi, hibiscus; **iblèo** fra Ibla.

ibridare krysse; **ibridazione** *f* (biol.) krysning; **ibridismo** *m* hybriditet; **ibrido** hybrid, uekte, blandet, krysset; ~ *m* bastard, krysning.

icariano *m* luftakrobat; **icastica** *f* realisme; **icastico** (pl -ci) realistisk; **icca(s)se**, **icchese** *f* (m) *sj.* bokstaven: x; **iceberg** *m* isfjell.

icnografia *f* plantegning.

icòna, **icòne** *f* (helgen)billede, ikon; **iconoclasta** *m*

billedstormer; **iconoclastico** (pl -ci) ikonoklastisk; **iconografia** f ikonografi; **iconolatra** m billeddyrker; **iconologia** f ikonologi; **iconostasi** f ikonostasis; **icore**, **icore** m gudeblod; *med.* materie, puss; **ics** (m) x; *avere le gambe ad* ~ være kalvbent. **icoşaèdro** m ikosaeder, 20-flatet legeme.

ictus m poet. takt; *med.* angrep.

idàtide f liten blære, svulst; **iddio** m Gud.

idea f idé, begrep, tanke, mening; *avere l'~ di...* ha til hensikt å...; *esprimere, esporre le proprie idee* uttrykke, legge fram sine tanker; *farsi un'~ della cosa* danne seg et inntrykk av saken; ~ *fissa, incoercibile, coatta* fiks idé; tvangstanke; *ha un'~ di sua madre* han minner om sin mor; *dare un'~ di...* gi et inntrykk av...; *idee!* drømmer! tanke-spinn! *neppur per* ~ ikke en gang i drømme; **ideabile** tenkelig; **ideale** tenkt, ideell, ideal-; ~ m ideal; **idealismo** m idealisme; **idealista** m idealist; **idealistico** (pl -ci) idealistisk; **idealità** f idealitet; **idealizzare** idealisere; **ideare** (è) tenke ut, sette seg fore; *refl.* forestille, tenke seg; **ideatore** m oppfinner; **ideazione** f (ut)tenkning.

idem likeså; den el. det samme.

identicità f identitet; **identico** (pl -ci) identisk; **identificare** (-ti-) gjøre lik, identifisere; *refl.* være lik, identisk; *identificarsi in* identifisere seg med; **identificazione** f identifikasjon; **identità** f identitet; *carta d'~* legitimasjonskort.

ideografia f billedunderskrift, begrepsskrift.

ideologia f ideologi; **ideologico** (pl -ci) ideologisk; **ideologismo** m ideologi; **ideologo** m (pl -gi) ideolog; **idest** (lat.) det vil si.

idi m, f pl den 15. (mars, mai, juli, oktober), den 13. (i andre måneder).

idilliaco (pl -ci) idyllisk; **idillico** (pl -ci) idyllisk; **idillio** m hyrdedikt, idyll.

idioma m språk, dialekt, idiom; *l'~ materno* morsmålet; **idiomatico** (pl -ci) idiomatisk.

idiosincrasia f overfølsomhet overfor visse stoffer, ting; idiosynkrasi.

idiota idiotisk, dum; ~ m tosk, idiot; **idiotaggine** f idioti; **idiotismo** m idioti; *gram.* idiotisme, språkeiendommelighet; **idiotizzare** gjøre idiotisk; bruke idiotismer; **idiozia** f idioti.

idolatra m avgudsdyrker; **idolatrare** dyrke (som avgud); *fig.* forgude, tilbede blindt; **idolatria** f avgudsdyrking; forgudelse, tilbedelse; **idolàtrico** (pl -ci) avguds-; **idoleggiare** (è) forgude; **idolo** m gudebillede, avgud (også *fig.*).

idoneità f egnethet, evne, duellighet; *conseguire l'~* vise seg kvalifisert (uten å få stillingen); **idoneo** duellig, egnet, passende, dyktig.

dra f hydra; *zool.* vannslange; **idrante** m. ~ (da incendio) hydrant, brannpumpe; **idrargirio** m kvikksølv; **idarto** m *med.* vann i ledd; **idrato** m hydrat; **idraulica** f hydraulikk; **idraulico** (pl -ci) hydraulisk, vann-; ~ m rørlegger; *ingegnere* ~ vannverksingeniør; **idria** f *hist.* vannkrukke; **idrico** (pl -ci) vann-; **idroaeroplano** m vannfly; **idroaviazione** f vannflyvning.

drocarburo m kullvannstoff; **idrocefalia** f *med.* vann i hodet; **idrocefàlico** (pl -ci) som angår, har vann i hodet; **idrocefalo** m (person som har) vann i hodet; **idrocele** f vannbrokk.

drodinàmetro m hydrometer; **idrodinàmica** f hydrodynamikk; **idrodinàmico** (pl -ci) hydrodynamisk; **idroelètrico** (pl -ci) hydroelektrisk; **idroemia** f *med.* vann i blodet; **idroestrattore** m *tekn.* sentrifuge (i vaskeri).

idrofìlo som suger vann, porøs; som spredde blomsterstøv ved vann; ~ m sl. vannbille; **idrofobia** f hundegalskap, vannskrekk; **idrofobo** som lider av vannskrekk; som lider av hundegalskap; rasende; **idrofono** m hydrofon; **idroforo** vannførende; **idrofugo** (pl -ghi) som skyr vann, som gjør vanntett.

idrogenare (ò) forbinde med, tilsette vannstoff; **idrogenazione** f det å forbinde med, tilsette vannstoff; **idrogeno** m vannstoff; *bomba all'~* vannstoffbombe; **idrografia** f hydrografi; **idrográfico** (pl -ci) hydrografisk; **idrografo** m hydrograf.

idrolisi f hydrolyse; **idrolitico** (pl -ci) hydrolytisk; **idrologia** f hydrologi; **idrológico** (pl -ci) hydrologisk; **idrólogo** m (pl -gi) hydrolog.

idromante m spåmann; **idromanzia** f spåkunst.

idromèle m mjød; **idrometra** m hydrometriker; **idrometria** f hydrometri; **idrometro** m hydrometer; **idrométrico** (pl -ci) hydrometrisk.

idromotore m vannmotor, turbin; **idronimo** m elvenavn.

idropàttino m vannski; **idrope** m vattersott; **idropico** (pl -ci) vattersottig; **idropisia** f vattersott; **idroplanamento** m vannkjøring (med vannfly); **idroplano** m hydroplan; **idroponica** f ernæring av planter ved å holde røttene i vann; **idropòrto** m vannflyhavn; **idrorològio** m vannur.

idroscalo m vannflyhavn; **idrosci** m vannski; **idroscivolante** m hydroplanbåt; **idroscòpio** m hydrooskop, vannkikkert; **idrosfèra** f hydrosfære; **idrosilurante** m torpedovannfly; **idrostatica** f hydrostatikk; **idrostatico** (pl -ci) hydrostatisk.

idroterapia f hydroterapi, vannkur; **idroteràpico** (pl -ci) hydroterapeutisk; *stabilimento* ~ vannkuranstalt; **idrotorace** m vattersott i brystet; **idrotropismo** m hydrotropisme.

idrovia f vannvei; **idrovolante** m sjøfly; **idrovoro**, *impianto* ~ pumpeanlegg.

iella f forgjørelse, ulykke; *portare* ~ bringe ulykke; *sembra la* ~ *in persona* han ser ut som den personifiserte ulykke; *che* ~ ! for et uhell! utgjort! **iemale** *litt.* vinter-; **iemalizzare** holde (korn) 10 grader over frysepunktet i 14 dager.

ièna f hyene (også *fig.*).

ieràtico (pl -ci) prestelig; hellig; **ièri** i går; ~ *l'altro*, *l'altro* ~ i forgårs; ~ *a mezzogiorno* i går middag; ~ *mattina* i går morges; ~ *notte* tidlig i natt; sent i går.

iettare (è) kaste vondt på, forgjøre; **iettatore** m en som forgjør, volder skade, ulykkesfugl; **iettatura** f forgjørelse, onde øyne.

igiène f hygiene; helse; *ufficio d'~* helseråd; **igiènico** (pl -ci) hygienisk, sanitær; *impianti, apparecchi igienici* sanitæranlegg; **igienista** m hygieniker.

iglù m igloo, snøhytte.

ignaro uerfaren, uvitende (*di om*).

ignàvia f treghet; **ignavo** treg.

igneo *litt.* ild-, brann-; *geol.* vulkansk; **ignifero** brennende, tent; **ignifugare** (-if-) gjøre brannsikker; **ignifugo** (pl -ghi) brannsikker; **ignispizio** m det å spå i ild; **ignito** brennende, tent; **ignivomo** ildspyende; **ignizione** f *kjem.* forbrenning.

ignòbile gemen, tarvelig; uedel, uadelig; **ignobiltà** f gemenhet; det å være uedel, uadelig; **ignominia** f skjensel; **ignominiòso** skjendig, skammelig, beskjemmet.

ignorabile som en ikke behøver å vite, kjenne; **ignorantaccio** grovt uvitende; **ignorantaggine** f

- uvitenhet; **ignorante** uvitende; **ignorantello** *m* sl. munk; **ignorantone** *m* grovt uvitende (men innbilske) person; **ignoranza** *f* uvitenhet; ~ *crassa, vergognosa, piramidale* grov, skammelig, forferdelig uvitenhet; **ignorare** (*ò*) være uvitende om, ikke kjenne (til); **ignorere**; **ignoto** ukjent; *il Milite* ~ den ukjente soldat.
- ignudare** kle av, blotte; *refl.* kle av seg; blotte seg; **ignudo** *litt.* naken, blottet (*se: nudo*).
- igrometria** *f* hygrometri, fuktighetsmåling; **igrometro** *m* fuktighetsmåler; **igroscopio** *m* hygroskop.
- iguano** *m* iguan, sl. øgle.
- il** bestemt artikkel *m sing.* (*se også: lo*).
- ilare** munter; **ilarità** *f* munterhet; **destar l'~** vekke munterhet; **ileo** *m* del av tynntarmen; **iliade** *f* *fig.* lang rekke av ulykker; *l'Iliade* Iliaden.
- ilice** *f* (*m*) steineik; **ilio** *m* anat. hofteskål.
- ilacrimabile** *poet.* ikke en tåre verd(t); **ilacrimato** *poet.* ubegredt.
- illaidire** (*-isco*) skjemme, vansire.
- illanguimento** *m* svekkelse; *merk.* treghet; **illanguire** (*-isco*) svekke, bli svekket; *merk.* gå tregt.
- illaudabile** ikke rosverdig.
- illazione** *f* følgeslutning.
- illecito** ulovlig; ~ *m* ulovlighet; **illegale** ulovlig, lovstridig, illegal; **illegalità** *f* ulovlighet.
- illeggiadire** (*-isco*) *litt.* gjøre yndig, forskjønne.
- illeggibile** uleselig; **illeggibilità** *f* uleselighet; **illegittimità** *f* urettmessighet; **illegittimo** urettmessig, illegitim, uekte, uekteskapelig; ~ *m* uekte barn; **illeſo** uskadd; **illetterato** udannet, uten boklig lærdom, analfabet.
- illibatezza** *f* uberyktethet, renhet; **illibato** uberyktet, plettfri, ren; **illiberale** ikke liberal, antiliberal; **illiberalità** *f* det å være uliberal.
- illimitato** uinnskrenket, ubegrenset; **illiquidire** (*-isco*) bli flytende (*sj.*); *fig.* bli sterkt beveget.
- illividire** (*-isco*) gjøre, bli blålig, gusten; blekne.
- illògico** (*pl -ci*) ulogisk.
- illudere** illudere, skuffe, narre, bedrage; *refl.* narre seg selv; *non c'è da illudersi* der er ikke håp; **illuditore** *m* (*f -trice*) en som narrer, illuderer.
- illuminante** lysende; *gas* ~ lysgass; *razzo* ~ lysrakett; **illuminare** (*ù*) belyse, opplyse (*og fig.*); **illuminativo** opplysende; **illuminatore** *m* (*f -trice*) lysbringer, opplysningsmann; **illuminazione** *f* belysning; ~ *pubblicitaria* reklamebelysning; **illuminismo** *m*, *l'~* opplysningstiden; **illuministico** (*pl -ci*) opplysnings-.
- illune** *litt.* uten måne, måneløs.
- illuſi** *se: illudere*; **illusione** *f* illusjon, bedrag, skuffelse, blendverk; *farsi illusioni* nære forføngelige håp; **illusionista** *m* tryllekunstner; **illusivo** illusorisk, falsk; **illuſo** *se: illudere*; **illuſore** *m* (*f illuditrice*) en som narrer, bedrar, illuderer; **illuſorio** illusorisk, falsk.
- illustrare** opplyse, forklare, gjøre berømt; *illustrare*; *la conferenza sarà illustrata da diapositive* foredraget vil bli illustrert av lysbilder; **illustrativo** illustrerende, opplysende, forklarende; **illustratore** *m* (*f -trice*) illustratør; **illustrazione** *f* forklaring, opplysning; illustrasjon; pryde(else); **illustre** berømt; ~ (*el.*; *illustrissimo*) *signore* høystæredo.
- illutazione** *f* gytjebad; **illuvie** *f* *inv.* *sj.* skitt, sole; **illuvione** *sj.* *se: alluvione*.
- ilota** *m* helot, slave.
- imagine** *f* *se: immagine*; **imaginifico** (*pl -ci*) *fig.* som lager bilder; **imago** *f* *poet.* billede, form.
- imamo** *m* imam.
- imbacare** gjøre, bli ormstucken; **imbacatura** *f* det å bli ormstucken; **imbacchettonire** (*-isco*) bli, gjøre til en hykler; **imbachire** (*-isco*) *se: imbacare*.
- imbacuccare** (*og refl.*) dekke (hodet); innhulle.
- imbaldanzire** (*-isco*) gjøre, bli overmodig; *refl.* bli overmodig; **imballaggio** *m* emballasje, innpakning(savgift); **imballare** pakke inn, emballere; *refl.* (*om motor*) ruse, gå i spinn; **imballatore** *m* (*f -trice*) pakkemann; **imballatura** *f* innpakning(savgift); **imballo** *m* *tekn.* rusing, spinn; *sj.* emballasje; **imbalordire** (*-isco*) gjøre, bli dum.
- imbalsamare** (*-bals-*) balsamere; **imbalsamatore** *m* balsamerer; **imbalsamatura**, **imbalsamazione** *f* balsamering.
- imbambolare** (*à*) bli fuktige (*øyne*), bli tårefylte; *occhi imbambolati* søvndrukne øyne; **imbambolire** (*-isco*) gå i barndommen.
- imbandierare** (*è*) pynte med flagg; **imbandigione** *f* traktement, bevertning; **imbandire** (*-isco*) dekke (bord), tilberede måltid; diske opp med (*også fig.*); *tenere corte imbandita* holde åpent hus; **imbanditore** *m* (*f -trice*) en som dekker opp.
- imbarazzante** kjedelig, lei(t); **imbarazzare** forhindre; forstyrre, forstoppe (*fordøyelse*); bringe i forlegenhet; *imbarazzarsi di qualcosa* legge, rote seg opp i noe; **imbarazzato** i forlegenhet; *stomaco* ~ tung mage; **imbarazzo** *m* forhindring, forlegenhet, ergrelse; ~ *di stomaco* magebesvær.
- imbarbarimento** *m* det å gjøre, bli barbarisk; **imbarbarire** (*-isco*) gjøre, bli barbarisk; *refl.* bli barbarisk; **imbarbogire** (*-isco*) bli barnaktig, senil.
- imbarbottare** *mar.* kle med bord, jern etc.
- imbarcadere** *m* kai; **imbarcare** innskipe, laste inn, avskipe; ~ *un colpo di mare* ta inn en sjø; *refl.* gå om bord; stige inn i (vogn); *imbarcarsi in una impresa* gå i gang med et foretagende; **imbarcatoio** *m* anløpsbru, avskipningssted, kai; **imbarcazione** *f* innskipning; liten båt, fartøy; **imbarco** *m* (*pl -chi*) innskipning, avskipning; innskipningsfartøy, -havn; kai, ladning; *prendere* ~ innskipe seg; *polizza d'~* (vare)kart, fraktbrev.
- imbardare** sele på (*hest*); (*om fly*) krenge; *refl.* forelske seg; **imbardata** *f* krenkning.
- imbarilare** (*-ri-*) fylle på fat.
- imbasciata** *f* budskap, beskjed; **imbastardimento** *m* utarting; forfalskning; **imbastardire** (*-isco*) utarte, degenerere; forfalske; **imbastimento** *m* tråklings; skissering; **imbastire** (*-isco*) tråkle; lage utkast til, skissere; *fig.* smi; ~ *un discorso con uno* prøve å komme i snakk med en; **imbastitrice** *f* tråklerske; **imbastitura** *f* tråklings; opplegg (på tøy); *fig.* utkast, plan.
- imbattere** *refl.*, ~ *in uno* støte på en; ~ *bene (male)* få seg en god (dårlig) kone, mann, herre etc.; **imbattibile** uslåelig, uovervinnelig; **imbattibilità** *f* uslåelighet; **imbatto** *m* møte; *vento d'~* pålandsvind.
- imbaulare** (*ù*) pakke i koffert; **imbavagliare** (*-vagli-*) kneble (*og fig.*); **imbavare** sleeve, sikle på.
- imbeccare** (*è*) mate; *fig.* legge (en) ordene i munnen, instruere; **imbeccata** *f* mating, nebbfull; *dare l'~ a = imbeccare*; *prendere l'~* la seg bestikke.
- imbecherare** (*-bè-*) (*F*) lokke, narre (en til å gjøre noe).
- imbecillaggine** *f* dumhet; **imbecille** idiotisk, dum; åndssvak; ~ *m* idiot; **imbecillire** (*-isco*) bli dum, sløv; **imbecillità** *f* idioti, dumhet; åndssvakhet.
- imbelle** *litt.* ukrigersk; feig; **imbellettamento** *m* sminking; **imbellettare** (*-lè-*) sminke; *fig.* pynte

på; **imbellettatura** *f* sminking; **imbellire** (-isco) forskjønne, smykke, pynte; bli penere.
imberbe *litt.* skjegglos; **imberciare** (è) *sj.* treffe riktig; **imbercio** *m* treff, blink; **imberrettare** (-rèt-) sette lue på; **imbertescare** *hist.* forskanse med tårn; **imbertonire** (-isco) *refl. sj.* forelske seg blindt.
imbestialire (-isco) (også *refl.*) bli rå, dyrisk; bli rasende; **imbestiare** (è) bli rå, dyrisk.
imbevere drikke, suge inn; **imbeversi di qualcosa** innsuge, oppsuge noe (og *fig.*); bli gjennomsyret av; **imbevibile** udrikkelig; **imbevuto** gjennomtrengt, -bløtt, -syret; ~ *di pregiudizi* full av fordommer.
imbiacare farge med blyhvitt; sminke.
imbiadare så til med havre, korn.
imbiancaménto *m* vask, hvitning; **imbiancare** hvitte, vaske, bleke; (*himmel*) lysne opp; (*hår*) hvitne; *fig.* forkaste; ~ *uno* vaske ens skittentøy; ~ *a calce* hvitte, kalke; **imbiancatóra** *f* vaskekone; **imbiancatóre** *m* (*f* -trice) vaskemann; maler (*ikke kunstm.*); **imbiancatura** *f* vask, hvitning; **imbianchino** *m* *tekn.* maler; *fig.* dårlig kunstmaler; **imbianchire** (-isco) hvitne, gråne.
imbietolire (-isco) bli dum; bli beveget; **imbiettare** (è) kile fast; **imbiffare** treffe i blinken; **imbiondare** (ò), **imbiondire** (-isco) gjøre, bli blond, lys; pynte seg; **imbirbonire** (-isco) bli skurk.
imbiacciare (-sà-) legge i sidesekken, kløven.
imbitumare tjære, beke, asfaltere.
imbizzarriménto *m* anfall av hissighet; **imbizzarrire** (-isco) opphisse, gjøre sky; bli sky, opphisset, fortørnes (og *refl.*); **imbizzire** (-isco) (og *refl.*) bli hissig, sint.
imboccare (ò) mate; *fig.* instruere, legge (en) ordene i munnen; sette (instrument) til munnen; munne ut i; *tekn.* passe (in inn i); ~ *un porto* seile inn i en havn; ~ *una strada* slå inn på en vei (og *fig.*); **imbocatura** *f* det å mate, sette til munnen; munnstykke, munning; *mus.* munnstykke, -stilling; *non ci ha l'~* (*fig.*) han har ikke anlegg for det; **imbocciare** (ò) sette knopper; **imbocco** *m* (*pl* -chi) *se*: **imbocatura**.
imbolsire (-isco) bli trangbrystet (om hest).
imboniménto *m* markedsskrikeri; oppfordring (til å kjøpe, stige inn); anbefaling (av dårlig, verdiløs vare); **imbonire** (-isco) berolige; oppfordre folk til å kjøpe el. stige inn; **imbonitóre** *m* utroper, markedsskriker.
imborghesire (-isco) bli (spiss)borgerlig.
imborsare (ò) putte i pungen.
imboscamentó *m* det å gjemme (seg) i skogen; unndra seg krigstjeneste; legge seg i bakhold; **imboscare** (ò) gjemme i skogen; unndra fra krigstjeneste; *refl.* gjemme seg i skogen, unndra seg krigstjeneste, legge seg i bakhold; **imboscata** *f* bakhold; *fig.* renke; **imboscato** *m* en som unndrar seg krigstjeneste; **imboscato** *m* (*f* -trice) (*fig.*) hamstrer; **imboschiménto** *m* det å bli skogbevokst, gro til; **imboschire** (-isco) (og *refl.*) bli skogbevokst, gro til.
imbottare (ò) fylle på fat, tønne(r); **imbottatura** *f* fylling på fat; **imbottatóio**, **imbottavino** *m* trakt; **imbótte** *f* arkit. hvelvings innerside; **imbottigliare** (-ti-) fylle på flasker; stenge inne (i en havn); *vino imbottigliato all'origine* originaltappet vin; *vino imbottigliato dal cliente* vin som er tappet av kjøperen (*f.eks.* *Vinmonopole*); **imbottigliatrice** *f* vintappingsmaskin; **imbottigliatura** *f* (vin)tapping; **imbottire** (-isco) polstre, vattere, stoppe; *fig.*

stappe, proppe; **imbottita** *f* vatt-teppe; **imbottito**, **panino** ~ rundstykke med mellomlegg; ~ *m* polstring; polstret jakke; **imbottitura** *f* polstring, vattering, vatt.
imbovinare fylle (golv)sprekkene med kumøkk.
imbozzacchire (-isco) vantrives; **imbozzare** (og *refl.*) forankre, fortøye (foran og bak); **imbozzimare** fukte, besmøre, kline til; *refl. spøk.* sminke seg; **imbozzimatóre** *m* (*f* -trice) smører.
imbraca *f* romperem; *tekn.* båtsmannsstol; **buttarsi sull'~** sette seg på baken, forsømme sitt arbeid; **imbracare** legge (rompe)rem (bleie, bukse) på; **imbracatóia** *f* klo (som holder smeltedigel); **imbracatura** *f* det å sette (rompe)rem, ta bukser på; **imbracciare** (-brà-) ta på armen, skulderen; **imbracciatura** *f* det å ta på skulderen, armen; skulderrem; **imbrachettare** (è) knappe igjen bukseklauff (*baby-bukse*); lime papirremse på (*papir, bokside etc.*); **imbraga** *f* *se*: **imbraca**.
imbrancare drive (fe) i flokk, jage sammen; *refl.* gå inn i flokken; **imbrancarsi con...** (*fig.*) menge seg med; **imbrandire** (-isco) gripe, svinge.
imbrattacarte, **imbrattafogli** *m* *inv.* papir-, blekk-smører; **imbrattamentó** *m* klining, tilsmøring; **imbrattamuri** *m* *inv.* klattmaler; **imbrattare** kline, smøre til; besudle; **imbrattatèle** *m* *inv.* klattmaler; **imbrattatóre** *m* (*f* -trice) kliner, smører, klatter; **imbratto** *m* klining, klutting, smøring, besudling; klattmaleri, blekksmøring; ufyselig matrett.
imbrecciare (-brè-) pukke, steinsette; **imbrecciata** *f* pukklag, steinlag.
imbreviatura *f* notarprotokoll.
imbriacare beruse; *refl.* bli beruset, full; **imbriacarsi di uno** bli beruset av, se seg blind på en; ~ *uno di promesse* overvelde en med løfter; **imbriacatura** *f* rus, berusning (*srl. fig.*).
imbricato som dekker hverandre delvis (*biol.*).
imbriconire (-isco) bli, gjøre til skurk.
imbrifero regnsamlende; **bacino** ~ regnvannsbasseng.
imbrigliaménto *m* tøyling; **imbrigliare** (-bri-) legge tømmer på, tøyle; ~ *un terreno* holde jorda på plass; *refl.* vase tømmene om bena; **imbrigliatura** *f* det å legge tømmer på.
imbroccare (ò) treffe i blinken; *fig.* treffe, gjette det riktige; *tekn.* stifte, plugge fast; *bot.* skyte knopp; *non ne imbrocca una* intet lykkes for ham.
imbrodare, **imbrodolare** (-brò-) (og *refl.*) flekke (seg) til (med suppe); *chi si loda s'imbroda* selvros stinker; **imbrodolamentó** *m* det å sole (seg) til.
imbrogliare (ò) forvirre, forplumre, bringe i uorden; sammenblande; narre, snyte; ~ *le carte* (*fig.*) blande kortene; ~ *le vele* reve seilene; *refl.* bli innviklet, gå i surr; legge seg opp i; **imbroglío** *m* forvirring, virvar, svindel, vanskelighet; *mar.* revseising; **imbroglióne** *m* svindler, snydenstrup; intrigant.
imbronciare (ò), **imbruncire** (-isco) surmule, grine.
imbrunare *poet.* bli mørk; *se også*: **imbrunire** (-isco) gjøre, bli mørk; *refl.* bli mørk; mørkne, kveldes; *sull'~* mot kveld; *se også*: **abbrunire**.
imbruschire (-isco) bli sur, gretten.
imbrutire (-isco) (og *refl.*) bli rå, dyrisk; **imbruttire** (-isco) gjøre, bli stygg (og *refl.*).
imbubolare (ù) narre, slå plater i; *refl. sj.* blåse (di i) noe; **imbucare** legge i sprekk, poste; *refl.* stikke seg bort, gjemme seg.
imbucatare sende på vask, legge til vask; **imbudellare** (è) stoppe (kjøtt) i tarmer (*pølse*); **imbuire**

(-isco) bli nautaktig, dum; **imbullettare** (è) tekn. stifte, plugge; **imburrare** smøre (med smør).
imbuscherare (ù) refl. (F). *imbuscherarsi di qualcosa* blåse (en lang marsj) i noe; **imbuşecchiare** (è) stappe (kjøtt) i tårmer (pølser); fig. stappe, proppe; **imbussolare** (ù) legge i dåse, eske etc.; fylle hagl etc. i patronhylse; **imbusto** m, bell'~ se: *bellimbusto*.
imbutiforme traktformet; **imbuto** m trakt; ~ *di separazione* siltrakt.
inbuzzare proppe, stappe (med mat); **inbuzzire** (-isco) grine, surmule.
imenèo m hymen; fig. giftermål.
imenòttero m årevinget insekt.
imitabile som kan, bør etterlignes; **imitare** (im-, imi-) etterligne, -ape; imitere, kopiere; **imitativo** etterlignende; *armonia imitativa* lydhermende ord, onomatopoietik; **imitatore** m (f -trice) etterligner, imitator; **imitazione** f etterligning, imitasjon, forfalskning.
immacchiare refl. gjemme seg i skogen.
immacolato uplettet; *l'Immacolata* den ubesmittede jomfru Maria; *la concezione immacolata* den ubesmittede unnfangelse.
immagazzinare oppmagasinere, samle opp, akkumulere (og fig.).
immaginabile tenkelig; **immaginamento** m sj. tenkning, forestilling; **immaginare** (à) tenke seg, uttenke, oppfinne; refl. tenke, forestille seg; *s'immagini!* tenk Dem! jeg ber! ja visst! nei, slett ikke!
immaginario innbilt, uvirkelig, imaginær; **immaginativa** f forestillingsevne, innbilningskraft; **immaginativo** oppfinnsom, fantasifull, forestillings-; **immaginatore** m (f -trice) sj. en som tenker ut, forestiller seg; **immaginazione** f innbilning, forestilling, fantasi; *forza d'~* innbilningskraft; *neanche per ~* ikke en gang i drømme; *è tutta ~!* det er bare innbilning! *è effetto della sua ~* det er bare noe han innbiller seg; **immagine** f bilde; *è l'~ della mamma* han ligner sin mor på en prikk; *essere l'~ parlante di uno* ligne en fullstendig, være en tro kopi av en; *essere l'~ della morte* være uttæret av sult el. sykdom; **immaginifico** (pl -ci) billedskapende, -dannende; **immaginoso** billedrik, fantasifull.
immagrire (-isco) ta av, avmagres.
immalinconire (-isco) bli trist, i dårlig humør; **immalizzare** (-isco) gjøre, bli slu, ondskapsfull.
immanabile ufeilbarlig, sikker; **immanchévole** sj. se: *immanabile*; **immane** litt. uhyre, enorm, umenneskelig; **immaneggiabile** uhåndterlig.
immanente iboende, immanent; **immanenza** f immanens; **immanicare** (à) sette håndtak, hank, skaft, erme på; **immanità** f uhyrlighet, umenneskelighet; **immanueto** ublid, vill, uomgjengelig; **immaninente** plutselig, straks.
immarcescibile fig. uforgjengelig; **immascheramento** m maskering; **immascherare** (à) maskere, forkle (og fig.); **immascheratura** f sj. maskering.
immasticare (à) lime, kitte.
immateriale ulegemlig, åndelig; **immaterialità** f ulegemlighet, det å være immateriell; **immatricolare** (i) immatrikulere, innskrive; **immatricolazione** f immatrikulering, innskrivning.
immattire (-isco) bli gal.
immaturità f umodenhet; **immaturato** umoden (og fig.); *morte immatura* for tidlig død.
immedesimare (-de-) gjøre til ett; *immedesimarsi con* gjøre seg til ett med, identifisere seg med, gå

helt opp i rollen som; føle, vise forståelse med;
immediatamente umiddelbart, øyeblikkelig; **immediatèzza** f umiddelbarhet; **immediato** umiddelbar, øyeblikkelig.
immedicabile uhelbredelig; **immedicato** uhelbredet.
immeditato sj. uoverlagt; **immelensire** (-isco) bli dum, treg, sløv; **immelmare** (è) sj. senke ned i sole; refl. synke ned i gjørme.
immemorable uminnelig; *da tempo ~* i uminnelige tider, fra Arilds tid; **immemore** glemsom; utakknemlig.
immensità f umåtelighet, uhyre mengde, uendelighet; **immenso** uhyre, enorm, umåtelig.
immensurabile sj. umåtelig, uendelig; **immensurabilità** f umåtelighet, uendelighet.
immergere stikke, dukke ned (in i); *immersersi in* styrte seg ned i, fordype seg i; *immersersi nei vizi* synke ned i laster; *immerso nel dolore* fra seg av sorg, smerte; *immerso negli studi* fordypet i studier.
immeritato ufortjent; **immeritevole** uverdigg; *è ~ di questa pena* han har ikke fortjent denne straff.
immersi se: *immergere*; **immersione** f nedsenkning; *mar.* dykning; *skips* dybde; *astr.* immersjon; *capacità d'~* skips dybde (under vannlinjen); *linea d'~* vannlinje; *~ d'un cavo telegrafico* nedlegning av telegrafkabel; *scaldacqua ad ~* dypekokker; **immerso** se: *immergere*.
immeso se: **immettere** innføre, føre inn; *~ uno in possesso di una cosa* innsette en som eier til noe; **immezze** (-isco) råtne, forderves.
immigrante m innvandrer; **immigrare** innvandre; **immigrazione** f innvandring.
immillare refl. sj. vokse, bli til tusener.
imminente truende, overhengende, nært forestående; **imminenza** f (truende) nærhet, nær fare.
immischiare blande; refl. blande seg (in opp i); *immischiarsi con* mengde seg med; **immişerire** (-isco) forarme(s); **immişi** se: *immettere*; **immissario** m tilførselskanal, innløp; **immissione** f innførelse, innsettelse; **immistione** f sj. blanding; **immisurabile** sj. umåtelig.
immitte litt. ublid, streng.
immobile ubevegelig, fast, urokkelig; (*beni*) **immobili** fast eiendom; *tassa sugli immobili* skatt på fast eiendom; **immobiliare** grunn-, som angår fast eiendom; *beni immobiliari* fast eiendom; grunn-eiendommer; *patrimonio ~* arv som består av fast eiendom; **immobilismo** m ubevegelighet; **immobilitare** (-bi-) (og refl.) gjøre, være ubevegelig; **immobilizzare** gjøre immobil, ubevegelig; lamme; legge bånd på; **immobilizzazione** f immobilisasjon, lammelse, båndlegning.
immoderatezza f sj. umåtehold; **immoderato** umåteholden, umåtelig.
immodestia f ubeskjedenhet; **immodesto** ubeskjeden.
immolare (ò) ofre; refl. ofre seg; *immolarsi per la patria* falle for fedrelandet; **immolatore** m (f -trice) offer; **immolazione** f sj. ofring, offer.
immollare (ò) gjøre våt, bløtgjøre; refl. bli våt.
immondèzza f søppel, skitt, skittenhet (og fig.).
immondizia f skitt, urenhet, uhumskehet; **immondo** skitten, uren, uhumsk.
immorale umoralsk, usedelig; **immoralità** f umoral, usedelighet; *pl* umoralske handlinger, ord; **immorbire** (-isco) bløtgjøre; **immorsare** legge bissel i munnen på; tekn. passe, fuge, tappe sammen.
immortalare udødeliggjøre, forevige; refl. bli udo-

delig; **immortale** udødelig, evig; *gli immortali* de udødelige (om store menn); gudene; **immortalità** f u dødelighet.

immoto litt. ubevegelig.

immune fri, fritatt; immun; smittefri; ~ *da tasse* skattefri; *ne uscì* ~ han kom helskinnet fra det; **immunità** f fritagelse, immunitet; **immunizzare** immunisere; **immunizzazione** f immunisering.

immuire (-isco) sette trut, grine, surmule; **immuire** gretten, sur.

immutabile uforanderlig; **immutabilità** f uforanderlighet; **immutare** sj. forandre, modifisere; **immutato** uforandret; **immutazione** f sj. forandring.

imo dypest, nederst, lavest; ~ *m dyp*, bunn.

impaccare pakke inn; **impaccatore** m (f -trice) pakker; **impaccatura** f pakning, emballasje; **impacchettare** (è) pakke inn (liten pakke).

impacciare (-pà-) hindre, forstyrre, sjenere; *impacciarsi di* (el.: in) *qualcosa* blande seg opp i noe; *impacciarsi con uno* (neds.) ha med en å gjøre, menge seg med en; **impacciato** forlegen, sjenert; **impaccio** m forhindring, forlegenhet, vanskelighet; *trarsi d'~* klare seg ut av forlegenheten; **impacciato** sj. som gir, skaper vanskeligheter.

impacco m (pl -chi) kompress, vått omslag.

impadronire (-isco) refl. bemektige seg, tilegne seg (di *qualcosa* noe).

impadulare se: *impaludare*.

impagabile ubetalelig.

impaginare (à) typ. brette om; **impaginatore** m (f -trice) typ. ombrekker; **impaginatura** f typ. ombrekning; **impaginazione** f ombrekning.

impagliare (à) dekke med strå, halm; flette (stoler), stoppe ut (dyr); **impagliatino** m flettet stråsete; **impagliato**, *sedia impagliata* stol med stråsete; **impagliatore** m (f -trice) stråfletter; utstopper; **impagliatura** f stråfletting; utstopning.

impalamento m det å spidde, støtte med pæler; **impalancato** m plankeverk, stakitt, gjerde; **impalare** spidde (med pæl), stive opp (med støttepæl); skyve (brød) inn i ovnen; refl. bli stiv (som en stokk); **impalato** fig. stiv; **impalatura** f spidding; avstivning; **impalcare** legge golv el. loft i; **impalcatura** f legning av golv, loft, stillas; forgrening (tre, hjortekrone).

impallare maskere, dekke (i biljard); **impallidire** (-isco) blekne; **impallinare** såre med hagl.

impalmare litt. ekte, gifte seg med; gl. love, ta i hånden; **impalmatura** f mar. trådsurring (på tauende); **impalpabile** uhåndgripelig, usanselig, uklar; **impalpabilità** f uhåndgripelighet, usanselighet.

impaludamento m forsumpning; **impaludare** la forsumpe, gjøre til myr; refl. bli til sump, myr.

impampinare smykke med vinløv.

impanare panere (stekemat); tekn. gjenge; **impanatura** f panering; gjenging; **impancare** refl. sette seg på en benk (gl.); ~ *a qualcosa* oppkaste seg til noe; ~ *a fare qualcosa* driste, formaste seg til å gjøre noe; **impaniare** (à) bestryke med fuglelim, fange på limpinne; refl. gå på limpinnen (og fig.); **impaniatore** m fuglefanger; **impannare** overtrekke med stopp; spenne et lerret (til maleri) på rammen; ~ *la finestra* spenne lerret for vinduet; ~ *le vele* (mar.) brase bakk; **impannata** f vindusramme med lerret.

impantanare la forsumpe; gjøre til sump, myr; refl. gå seg ut i en myr; *impantanarsi in affari loschi* innlate seg på lyssky forretninger.

impaperare refl. forsnakke seg, gå i surr; bake snakkvendt.

impappinare refl. våse, miste tråden, kjøre seg fast, gå i surr; **impappare** (à) narre, snyte.

imparacchiare (-rà-) lære lite og dårlig; **imparadisare** hensette i paradiset, gjøre salig; **imparadiso** henrykt, i den syvende himmel.

imparagonabile uforlignelig.

imparare lære (seg), få vite; *F* lære fra seg = *insegnare*; ~ *a fare qualcosa* lære å gjøre noe; *impara l'arte e mettila da parte!* lær, kunnskapen er lett å bære! ~ *a memoria* lære utenat; *sbagliando s'impara* en lærer ved å gjøre feil (el. øving gjør mester); ~ *a stare al mondo* lære å ta seg fram i verden; **imparaticcio** m dårlig lærdom; nybegynnerøvingsarbeid, fusk(eri).

impareggiabile uforlignelig; **imparentare** (è) gjøre til slektning; refl. komme i familie med hverandre, besvorges; **impari** inv. ulike (om tall); underlegen; è ~ *al compito* han er ikke oppgaven voksen; **imparidigitato** med ulike antall fingrer, lær; **imparipennato** bot. med ulike antall blad.

imparisillabo m. adj. (ord, vers) med ulike antall stavelser; **imparità** f ulikhet, ulike antall; **imparuccare** sette parykk på; refl. ta på seg, anlegge parykk.

impartire (-isco) tildele, fordele, gi, utstede.

imparziale upartisk; **imparzialità** f upartiskhet.

impassibile ufølsom, kjølig, likegyldig; **impassibilità** f ufølsomhet, kulde, ro.

impastare klistre, klebe opp; elte, kna, blande sammen; *impastarsi le mani* grise til hendene sine; *impastato di sonno* forferdelig søvnig, treg; **impastatore** m (f -trice) elter, bakersvenn; **impastatrice** f eltemaskin; **impastatura** f elting, blanding (av farger); elte, deig; **impasticciare** (-sti-) sjuske, rote (med); oversmøre, klistre; **impasto** m elting, blanding; elte, deig, blande; adj. poet. fastende, sulten; **impastocchiare** (ò) lure, narre, innbille (en) noe; **impastoiare** (ò) tjøre, sette fotband på; fig. hindre, hemme, sjenere; vase seg inn, rote seg opp (in i).

impastranare refl. ta på seg kappe, frakk.

impataccare flekke til; **impattare** (i spill) stå likt, spille uavgjort.

impaurire (-isco) gjøre, bli redd; refl. bli redd.

impavesata f mar. skanseledning; mar., mil. køy-kasse.

impavidità f uforferdethet; **impavido** uforferdet, ured.

impazientare (è) (og refl.) miste tålmodigheten; **impaziente** utålmodig; **impazientire** (-isco) (og refl.) bli utålmodig, miste tålmodigheten; **impazienza** f utålmodighet.

impazzare bli gal, gå fra forstanden; (om kompass) være galt; (om mat) skille seg; ~ *dietro una ragazza* være gal etter en pike; *non voglio ~ dietro a tante sciocchezze* jeg vil ikke bry meg med alt det tullet; **impazzata** f vanvittig handling, galskap; *all' ~* vanvittig, i blinde; **impazzimento** m det å bli gal, vanvidd, ergrelse, jubel; noe til å bli gal av; **impazzire** (-isco) se: *impazzare*.

impeccabile fri for synd; fig. ulastelig; **impeccabilità** f syndefrihet; ulastelighet.

impecettare (-cé-) plastre, klistre; **impeciare** (è) smøre med bek, tjøre, klister; refl. grise seg til med bek o.l.; ~ *gli orecchi* stoppe ørene.

impecorire (-isco) gjøre, bli from som et lam.

impedantire (-isco) bli pedant(isk).

impedenza *f* elektr. impedans, motstand.

impedibile som kan forhindres; **impedimento** *m* forhindring; *mil.* tren; **impedimenti** *impedienti* (*dirimenti*) ting som forhindrer (opphever) et ekteskap; *salvo* ~ hvis intet uforutsett inntreffer; **impedire** (-isco) forhindre (*a uno en*) (*di i å*); sperre (vei), sjenere, lamme; **impeditivo** hindrende; **impedito** forhindret, opptatt; lammet, ufor.

impegnare (*è*) pantsette, båndlegge, forplikte, hyre, leie; engasjere; yppe (strid); ~ *un combattimento* innlede et slag; ~ *la propria parola* gi sitt ord; ~ *molte truppe* innsette mange tropper; *refl.* forplikte seg, engasjere seg; *mar.* gå i surr (*tauverk o.l.*); *impegnarsi in qualcosa* innlate seg på noe; *impegnarsi a fondo* sette alt på ett kort; **impegnativo** forpliktende; **impegnato** opptatt; **impègno** *m* forpliktelse, plikt; omhu, iver; *senza* ~ *d'acquisto* uten kjøpetvang; *con* ~ med omhu, omhyggelig; *parola d'~* (*merk.*) bekreftelse av tilbud; **impegnoso** forpliktende, som forlanger omhu.

impegolare (*è*) beke, tjære; *refl.* smøre seg til med bek; *impegolarsi in rote* seg opp i.

impelagare (*è*) *refl.* rote seg opp (*in i*); **impelare** (*è*) dekke, strø med hår; *refl.* dekkes med hår, håre seg til; **impellente** anspennende, drivende; *motivo* ~ tvingende grunn; **impellere** *litt.* drive (en til å gjøre noe).

impellicciare (-li-) innhulle i en pels; *tekn.* finere; **impellicciatura** *f* det å hulle inn i pels; finering. **impèndere** *sj.* henge.

impenetrabile ugjennomtrengelig; *fig.* uutgrunnelig; **impenetrabilità** *f* ugjennomtrengelighet; uutgrunnelighet.

impenitente ubotferdig, skamløs; *uno scapolo* ~ en forherdet ungkar; **impenitèzza** *f* ubotferdighet, skamløshet, forferdelse; **impennacchiare** (*à*) pryde med fjærbusk; **impennaggio** *m* (*srl. pl*) styreinnetninger (*på flyhale*); **impennare** (*è*) bedekke med fjær; (*fly*) stige; *refl.* steile (*om hest og fig.*), irriteres, fly i flint; **impennata** *f* steiling; (*fly*) stigning; fylling, dypp(ing) (*penn og blekk*).

impensabile utenkelig; **impensatamente** uformodet, uforutsett; **impensato** uanet; *all'impensata* ganske uventet; **impensierire** (-isco) gjøre tankefull, bekymret; *refl.* bekymre seg; **impensierito** bekymret, tankefull.

impepare (*è*) pepre.

imperare (*è*) herske; **imperativo** bydende; ~ *m* imperativ; **imperatore** *m* (*f -trice*) keiser; **imperatorio** keiserlig.

impercettibile umerkelig; **impercettibilità** *f* umerkelighet.

impercioché *litt.* ettersom, da.

imperdibile umistelig; **imperdonabile** utilgivelig.

imperfetto ufullkommen; ~ *m* imperfektum, fortid; **imperfèzione** *f* ufullkommenhet; feil.

imperiale keiserlig; ~ *m* vogntak; **imperialismo** *m* imperialism; **imperialista** *m* imperialist; **imperialistico** (*pl -ci*) imperialistisk; **imperio** *m* *litt.* makt, herredømme; *imperium*; **imperialità** *f* myndig, bydende vesen; nødvendighet; **imperialoso** bydende, myndig; hovmodig; tvingende.

imperito ukyndig; **imperituro** *litt.* uforgjengelig; **imperizia** *f* ukyndighet, uerfarenhet.

imperlare (*è*) smykke med perler; *il sudore imperla la fronte* svetten perler på pannen.

impermaliemento *m* det å bli fornærmet; **imperma-**

lire (-isco) *refl.* bli fornærmet (*di over*), ta (*di qualcosa* noe) ille opp.

impermeabile ugjennomtrengelig, vanntett, lufttett; ~ *m* regnfrakk; **impermeabilità** *f* ugjennomtrengelighet, vanntetthet.

impermutable uforanderlig; **impermutevole** *f* uforanderlighet.

imperiare (*è*) sette på en tapp, forsyne med tapp; ~ *un'argomentazione su qualcosa* støtte en bevisførelse på noe; *refl.* støtte seg (*su på*); *imperiarsi intorno a qualcosa* dreie seg om noe.

impero *m* keiserdomme, -rike; rike, *imperium*, overherredømme.

impercioché *litt.* fordi, da.

imperscrutabile uutgrunnelig, uransakelig.

impersonale upersonlig; **impersonalità** *f* upersonlighet; **impersonare** (*ò*) personifisere.

impersuadibile, **impersuasibile** *sj.* ikke til å overbevise.

imperterrito urokkelig, fast, ufordervet; **impertinente** impertinent, nesevis, frekk; *sj.* uvedkommende;

impertinèzza *f* nesevishet, uforskammethet; **impertinèzzare** (-nèn-) behandle uforskammet; **imperturbabile** uforstyrrelig, urokkelig; **imperturbabilità** *f* uforstyrrelighet; **imperturbato** uforstyrret.

imperversare (-vè-) rase.

impervio ufremkommelig, utilgjengelig.

impestare (*è*) forpeste (*se også: appestare*); smitte med kjønssykdommer; **impestato** befengt med kjønssykdommer, syfilitisk.

impetecchito *med.* dekket med røde pletter; **impetigine** *f* brennkopper; **impeto** *m* heftighet, voldsomhet, opphisselse; *essere di primo* ~ være oppfarend; *far* ~ *su* angripe, kaste seg over.

impetrabile oppnåelig; **impetrare** (*è*) oppnå (med bønner); bønnfalle; ~ 2. (*ie*) (*gl.*) forstenes, forherdes; **impetrativo** som oppnår, bønnfaller, bønne-; **impetratório** bønne-, søknads-; **impetrazione** *f* det å bønnfalle, oppnå med bønner; søknad.

impettito rett, rank som et lys; stiv.

impetuosità *f* heftighet, voldsomhet; **impetuoso** heftig, voldsom.

impiagare dekke med sår; *refl.* bli full av sår.

impiallacciare (-àl-) *tekn.* finere; **impiallacciatore** *m* finerer; **impiallacciatura** *f* finer(ing).

impiantare anlegge, grunnlegge, legge opp; *merk.* åpne, opprette; **impiantito** *m* flisegolv; **impianto** *m* anlegg(else), grunnleggelse, opplegg; verk, installasjon, fabrikk; ~ *elettrico* elektrisk anlegg; ~ *di irrigazione* overrislingsanlegg; ~ *di luce* lysinstallasjon; ~ *portuale* havneanlegg; ~ *telefonico* telefonanlegg.

impiastracarte, **impiastrafogli** *m* *inv.* blekksmører;

impiastramento *m* smøring, klistring; **impiastrare** smøre, klistre, legge omslag på; kline, grise til;

impiastratore *m* (*f -trice*) smører, klistrer; **impiastricciare** (-ri-) smøre, kline til; male dårlig; **impiastro** *m* (varmt) omslag; dårlig arbeid; plage; plageånd.

impiccagione *f* hengning; **impiccamento** *m* hengning; **impiccare** henge (*straff*); henge opp; (*klær*) være trang i halsen; *mastro Impicca* (*spøk.*) bøddelen; *refl.* henge seg; *faccia d'impiccato* forbryterfjes; *parlare di corda in casa dell'impiccato* snakke om reip i hengt manns hus; *vatti a* ~ *far* gå og heng deg (til person en vil bli kvitt);

impiccatore *m* (*f -trice*) en som henger, bøddel; **impiccatura** *f* hengning.

impicciare (-pi-) hindre, forstyrre, sjenere; *impicciarsi di* (el.: in) *qualcosa* blande seg opp i noe; **impiccinire** (-isco) forminske; **impiccio** *m* hindring, forlegenhet; *trarsi d'~* klare seg ut av forlegenhet; *mettere, mettersi negli impicci* sette, komme i knipe, vanskeligheter; **impicciolare** *se: impiccolire*; **impiccione** *m* fredsforstyrrer, urostifter, en som legger seg opp i andres saker; **impiccolire** (-isco) forminske, gjøre liten.

impidocchiare (ò), **impidocchire** (-isco) fylle med lus; *refl.* bli full av lus.

impiegabile anvendelig, brukbar; **impiegare** (è) anvende, bruke, ansette, anta, anbringe (*penger*); *refl.* ta en stilling; *impiegarsi per qualcosa* arbeide, virke for noe; **impiegatizio** ansatt, funksjonær; **impiegato** ansatt; ~ *m* ansatt, funksjonær; ~ *di ruolo* (el.: in *pianta stabile*) fast ansatt; **impiego** *m* (*pl -ghi*) anvendelse, bruk; stilling, jobb; pengeanbringelse; *offerta d'~* tilbud om stilling; *richiesta d'~* søknad om stilling (også ved *avertissement o.l.*).

impietosire (-isco) vekke medlidenhet hos; *refl.* fatte, ha medlidenhet, røres.

impietramento *m* forsteining; **impietrare, impietrare** (-isco) forsteines, forherdes.

impigliare innvikle; *impigliarsi in qualcosa* innvikle seg i noe.

impigrare (-isco) gjøre, bli doven; *refl.* bli lat, sløv; **impigro** flittig, arbeidsom.

impillaccherare (à) søle, skitne til.

impinguamento *m* det å gjøre, bli fet, rik; fedme; **impinguare** (-pi-), **impinguire** (-isco) fete; berike; *refl.* bli fet, rik.

impinzare proppe.

impiombare (ò) plombere; *mar.* spleise; **impiombatura** *f* plombe(ring); *mar.* spleis; ~ *corta* kort-spleising; ~ *doppia* langspleising; ~ *a occhio* øyespleising.

impipare *refl.* (*F*) blåse (*di qualcosa* i noe).

impiumare dekke med fjær; *tekn.* farge; **impiumatura** *f* *tekn.* farge(bad); **impiumo** *m* farge.

implacabile uforsonlig; **implacabilità** *f* uforsonlighet; **implacato** uforsonlig; **implacire** (-isco) (for-)mildne.

implicare (im-) forvikle; innbefatte; komplisere.

implicitamente stilltiende, av seg selv, underforstått; **implicito** selvfølgelig, underforstått.

implorare (ò) bønnfalle, trygle; **implorazione** *f* inntrengende bønn, trygling.

implume fjærløs.

impolitico (*pl -ci*) uklok, utaktisk, udiplomatisk.

impollinare bestøve; **impollinazione** *f* bestøvning;

impolpare (ò) fete, bli fet; *fig.* spekke (*med sitater o.l.*); *refl.* bli fet; **impoltronire** (-isco) gjøre lat; *refl.* bli lat; **impolverare** (ò) dekke med støv, støve til; *refl.* bli støvet; *fig.* pudre seg.

impomatare pomadisere; **impomiciare** (ò) skure, pusse med pimpstein.

imponderabile som ikke kan veies; vektløs; **imponderabilità** *f* det å ikke kunne veies; *pl* imponderabilia.

imponente imponerende, mektig, høytidelig; **imponenza** *f* storslåtthet, høytidelighet; alvor; **imponibile** som kan beskattes; **imponibilità** *f* skattbarhet.

mpopolare upopulær; **impopolarità** *f* upopularitet.

mpoppare (ò) *mar.* baklaste; være baklastet; *refl.* gå, sige bakover (i motvind); **impoppata** *f* *mar.* (seilas med) medvind; **impoppato** *mar.* med vinden inn akterut.

imporporare (impòr-) farge purpurrød; *refl.* bli purpurrød; **imporrare** (ò) mugne.

imporre (-pòngo) pålegge, legge på, påtvinge, foreskrive; *imponere*; *refl.* trenge seg på.

imporrire (-isco) mugne, bli muggen.

importabile som kan importeres; **importante** betydelig, viktig; *fig.* viktig; **importanza** *f* viktighet, betydning; *dare ~ a qualcosa* tillegge noe betydning, legge vekt på noe; *darsi (aria d')* ~ gjøre seg betydningsfull, viktig; **importare** (ò) ha betydning; ligge på hjerte, være nødvendig; medføre; beløpe seg til; innføre, importere; ~ *a uno* angå en; *che t'importa ...?* hva angår ... deg? *non importa!* det gjør ingenting! **importatore** *m* (*f -trice*) importør; **importazione** *f* innførsel, import; *permesso di ~* innførselstillatelse; **impòrto** beløp, pris; **importunare** uleilige, ergre, sjenere, forstyrre; **importunità** *f* ubeleilighet, plagsomhet; **importuno** ubeleilig; påtrengende.

importuoso litt uten havner.

impòsi *se: imporre*; **impositore** *m* typ. pålegger; **imposizione** *f* pålegning, skatt, avgift, befaling; overgrep; håndspåleggelse; *typ.* pålegning.

impossessare (è) *refl.* bemektige seg (*di qualcosa* noe); *fig.* skaffe seg inngående kjennskap (*di til*).

impossibile umulig; **impossibilità** *f* umulighet; **impossibilitare** (-bi-) umuliggjøre.

impòsta *f* skodde; **impòsta** *f* skatt, avgift; ~ *complementare* tilleggs-, ekstraskatt; ~ *globale* samlet inntektsskatt; *riduzione d'imposte* skatteletelse; ~ *sui tabacchi* tobakksavgift; **impostare** (ò) legge i postkassen; anlegge; bygge; åpne (konto); begynne (arbeid); innføre (i regnskap); postere; stille (spørsmål); formulere (problem); **impostatura** *f* anlegg, bygging; åpning (av konto); innføring, postering; **impostazione** *f* posting (av brev); *se ellers: impostatura*; **impostemire** (-isco) få vable, blærer; **impostime** *m* avleiring, bunnfall, sediment; **impòsto** *se: imporre*; ~ *m* det første vokslag rundt veken (*talglys*); avleiring; **impostore** *m* (*f -ora*) bedrager, hykler; **impostura** *f* bedrageri, løgn, hykleri; **imposturare** *sj.* bedra.

impotente ute av stand (*di til*); avmektig, udyktig, maktesløs; *med.* impotent; ~ *al lavoro* arbeidsufør; **impotenza** *f* avmakt; impotens.

impovertimento *m* forarmelse; **impovertire** (-isco) gjøre, bli fattig; forarme; *refl.* bli fattig.

impraticabile ugjennomførilig, ufremkommelig; ubrukelig, umedgjørilig; **impraticabilità** *f* ugjennomførighet, ufremkommelighet, umedgjørighet; **impraticare** (-isco) øve, dyktiggjøre; *refl.* øve, dyktiggjøre seg; **impraticato** øvet, dyktig.

imprecare (è), ~ *a uno*, ~ *contro uno* forbanne en; ~ *la morte a uno* ønske en døden; **imprecativo** forbannelses-; **imprecatore** *m* (*f -trice*) *sj.* en som forbanner, ønsker vondt; **imprecatorio** *sj.* forbannende, forbannelses-; **imprecazione** *f* forbannelse.

imprecisione *f* unøyaktighet; **impreciso** unøyaktig, upresis.

imprejudicabile som en ikke kan, bør dømme for tidlig; **imprejudicato** fordomsfri; *jur.* ikke tidligere straffet; **impregnare** (è) gjennomtrenge, -væte; gjøre drektig; *refl.* bli gjennomtrengt.

impremeditato uoverlagt; **impremeditazione** *f* *jur.* uoverlagthet.

imprendere foreta, begynne på; *gl.* lære, forstå; **imprendibile** uinntagelig, flyktig; **imprenditore** *m* en som foretar noe; entreprenør.

impreparato uforberedt; **impreparazione** *f* det å være uforberedt.
impresa *f* tiltak, foretagende, arbeid; forretnings-selskap, entreprise; devise, emblem; ~ *consociata* søsterselskap, filial; *abbandonare l'~* oppgi foretagendet; *è più la spesa che l'~* det er ikke kostnaden verdt; **impresario** *m* en som tar på seg noe, srl. impresario; entreprenør.
imprescindibile uoppsettelig; ikke til å se bort fra.
imprescrittibile uforeldelig; **imprescrittibilità** *f* uforeldelighet; **impresi, impreso** *se: imprendere*.
impressi *se: imprimere*; **impressionabile** følsom (*også foto.*); **impressionabilità** *f* følsomhet; **impressionante** som gjør inntrykk, imponerende; **impressionare** (*ó*) gjøre inntrykk på, imponere, inngyde frykt, røre, bevege; eksponere; *lasciarsi ~* la seg påvirke; *refl.* få et inntrykk; la seg imponere; **impressionato** beveget, opphisset, imponert; **impressione** *f* inntrykk; *typ.* trykning, trykk, avtrykk, opplag; *far buona, cattiva ~* gjøre godt, dårlig inntrykk; *giudicare alla prima ~* dømme etter det første inntrykk; **impressionismo** *m* impresjonisme; **impressionista** *m* impresjonist; **impresso** *se: imprimere*; **impresso** *m* (bok)trykker; **impressorio** trykk-; *l'arte impressoria* boktrykkerkunsten.
imprestare (*è*) låne (ut); **imprestito** *m* lån.
impreteribile som ikke kan utelates.
imprevedibile som ikke kan forutses; **impreveduto** uforutsett; **imprevidente** uforutseende; **imprevidenza** *f* mangel på forutseenhet; **imprevisto** uforutsett.
impreziosire (*-isco*) gjøre, bli kostbar.
imprigionamento *m* fengsling; **imprigionare** (*ó*) fengsle, sette i fengsel, innesperre.
imprimatur *m* trykkeitillatelse, imprimatur.
imprimere prege, trykke; ~ *movimento a qualcosa* sette noe i bevegelse; ~ *nella mente, nella memoria* prege, feste i sinnet, i hukommelsen; ~ *un marchio d'infamia su* sette skamplett på, brennemerke; *refl.* prege, feste seg.
improbabile usannsynlig; **improbabilità** *f* usannsynlighet; **improbità** *f* sj. ondskapsfullhet, uredelighet, uærlighet; **improbo** ondskapsfull, uredelig, uærlig; hard(nakket), trettende, utakknemlig.
improduttività *f* uproduktivitet; **improduttivo** uproduktiv.
impronta *f* preg, avtrykk, avstøpning, spor, merke; *impronte digitali* fingeravtrykk; *l'~ della propria personalità* personlighetspreg; **improntare** (*ó*) prege, avtrykke, avstøpe; *mus.* spille, lese fra bladet; forberede; *gl.* låne; **improntitudine** *f* påtrengenhets, frekkhet; **impronto** påtrengende, frekk; *all'~* improvisert, fra bladet.
impronunziabile som ikke kan uttales.
improprio *m* forhånelse, forsmeldelse, skjellsord; *rl.* refselse (bibelvers der Gud refser jødene); **improporzionato** uproporsjonert; **improprietà** *f* det å være upassende, uegnet; uriktig uttrykk, språkfeil; **improprio** upassende, uegnet; uriktig (*uttrykk*).
improrogabile uoppsettelig, som ikke kan forlanges; **improsciuttire** (*-isco*) bli tørr, mager.
improvvidenza *f* sj. uforutseenhet; **improvvido** uforutseende, uforsiktig; **improvvisare** improvisere; *refl.* plutselig stå fram som, vise seg som...; **improvvisata** *f* (behagelig) overraskelse; **improvvisazione** *f* improvisasjon; **improvviso** uforutsett, uventet; *all'~*, *d'~* plutselig, uforutsett, uforberedt; ~ *m* improvisasjon; **improvviso** uforutsett; *all'~* plutselig, uforutsett.

imprudente uklok, uforsiktig; **imprudenza** *f* uforsiktighet, uklokskap.
imprunare omgi med tornekratt, -hekk.
impube(re) som ennå ikke har nådd puberteten.
impudente uforskammet, skamløs; **impudenza** *f* uforskammethet, skamløshet; **impudicizia** *f* skamløshet, ubluferdighet; **impudico** (*pl -chi*) skamløs, ubluferdig.
impugnabile angripelig, diskutabel; **impugnabilità** *f* angripelighet; **impugnare** slå neven i, gripe fatt i; bekjempe, angripe; **impugnativo** som angriper, bestrider; **impugnatore** *m* en som angriper, bestrider; **impugnatura** *f* håndtak, feste, hjalte; grep; **impugnazione** *f* bekjempelse, bestrebelse.
impulitezza *f* urenhets, grovhet; **impulito** *sj.* uren, grov, ubehøvlet.
impulsione *f* *sj.* (frem)støt; tilskyndelse, impuls; **impulsivo** som gir impuls; impulsiv; **impulso** *se: impellere*; ~ *m* impuls, tilskyndelse, (frem)støt.
impune *litt.* ustraffet, som ikke bør straffes; **impunibile** ikke straffbar; **impunità** *f* straffrihet; ustraffethet; **impunito** ustraffet.
impuntare støte, stanse; *fig.* stamme, hakke; (*om dyr*) stritte imot; *refl.* stritte imot, være sta; **impuntarsi in un'idea** hake seg fast i en idé; **impuntato** halsstarrig, sta; **impuntatura** *f* det å stritte, stahet; **impuntigliare** (*-ti-*) *refl.* være sta, stor på det; **impuntire** (*-isco*) stikke med nål, sy; **impuntitura** *f* stikning, søm; **impuntuale** upresis; **impuntualità** *f* unøyaktighet, mangel på presisjon; **impuntura** *f* stikning, søm; *mar.* seilhjørne.
impurità *f* urenhets; **impuro** uren; *s impura* (*gram.*) *s* med etterfølgende konsonant.
imputabile som kan anklages, gjøres ansvarlig; **imputabilità** *f* ansvar(lighet); **imputare**, ~ *uno di qualcosa* tilskrive en noe, sikte en for noe, besylde en for noe; ~ *al caso, all'ignoranza* skylde på tilfellet, uvitenheten; **imputato** *m* anklaget, siktet; **imputazione** *f* beskyldning, anklage, siktelse; *i capi d'~* anklagepunktene.
imputrescibile som ikke kan gå i forråtnelse; **imputridimento** *m* forråtnelse; **imputridire** (*-isco*) råtne; **impuzzare, impuzzire** (*-isco*) få til å stinke, forpste; *refl.* stinke, råtne.
in, opphold, stilling, plassering: in Italia i Italia; *in casa* hjemme; *abita in via Giulia* han bor i Via Giulia; *in braccio* på armen; *in capo* på hodet; *bevegelse, retning: andare in Italia* reise til Italia; *tid: in avvenire* i fremtiden; *in gioventù* i ungdommen; *in primavera* om våren; *terminò il lavoro in tre ore* han ble ferdig med arbeidet på tre timer; *i ens sted: se io fossi in te* hvis jeg var deg; *antall: eravamo in sei* vi var seks; *forandring: di male in peggio* fra vondt til verre, verre og verre; *egen-skap, funksjon: dare in regalo* gi som gave; *dare in moglie* gi til hustru; *avere in moglie* ha, få til hustru; *prendere in moglie* ta til hustru; *andre uttrykk: in italiano* på italiensk; *avere in odio* hate.
inabile ute av stand, uduelig (*di til*); *jur.* inhabil; *mil.* tjenesteudyktig; **inabilità** *f* uduelighet, uegnethet; inhabilitet; **inabilitare** (*-bi-*) gjøre uegnet (*a til*); *jur.* gjøre inhabil; **inabilitazione** *f* det å gjøre, være inhabil.
inabissamento *m* det å styrte i avgrunnen; **inabissare** styrte i avgrunnen (*og fig.*); *refl.* forsvinne i avgrunnen, oppslukes.
inabitabile ubeboelig; **inabitabilità** *f* ubeboelighet; **inabitato** *litt.* ubebodd, øde.
inaccessibile utilgjengelig; **inaccessibilità** *f* utilgjen-

gelighet; **inaccesso** *litt.* utilgjengelig; **inaccettabile** uantagelig, uakseptabel; **inacciaiare** (-cià-) gjøre til stål, herde; **inaccordabile** utilstedelig, som ikke kan tilstås; *mus.* ikke til å stemme.

inaccusabile som ikke kan anklages; **inacerbire** (-isco) forbitre; **inacetire** (-isco) bli sur, bli til eddik; **inacidire** (-isco) bli sur, syrne; **inacquare** vanne ut, fortynne, blande med vann; **inacutire** (-isco) spisse, kvesse, skjerpe, gjøre kvass.

inadattabile som ikke kan tilpasses; **inadattabilità** *f* manglende tilpasningsevne; **inadatto** uegnet (*a* til); **inadeguato** ikke egnet, utilstrekkelig, inadekvat; **inadempibile** uoppfyllelig; **inadempiente** som ikke holder ord; **inadempimento** *m* det å ikke oppfylle (*løfte, avtale etc.*); **inadempito** uoppfylt; **inadempito** uoppfylt.

inadombrabile som ikke kan skjules, settes i skyggen.

inadoprabile uanvendelig.

inafferabile ikke til å gripe, uhåndgripelig.

inalare innånde, inhalere; **inalatore** *m* inhalator; innåndningsapparat; ~ *d'ossigeno med.* surstoffapparat; **inalazione** *f med.* inhalering, innånding; **inalatorio** *m* kuranstalt (*inhaleringskur*).

inalbare *litt.* bli hvit, lys.

inalberamento *m* heisning; beplantning; steiling; **inalberare** (*à*) heise (*flagg*); beplante med trær; *refl.* steile; *fig.* bli rasende; ~ *la bandiera della rivolta (fig.)* heise opprørsflagget; *basta una parola per farlo* ~ ett ord er nok til å få ham rasende.

inalidire (-isco) tørke(s); **inalienabile** uavhendelig; **inalienabilità** *f* uavhendelighet; **inalienato** uavhendet; **inalterabile** uforanderlig; **inalterabilità** *f* uforanderlighet; **inalterato** uforandret.

inalveare (*à*) lede (elv) inn i nytt leie; **inalveazione** *f* det å lede inn i (nytt) leie, inn i kanal.

inalz- *se: innalz-*.

inamabile uelskverdig; **inamabilità** *f* uelskverdighet; **inameno** *sj.* uskjønn, trist, kjedelig; **inamidare** (*à*) stive (*tøy*); *sembrar inamidato (fig.)* være stiv; **inamidatura** *f* stivning; **inammendabile** som ikke kan rettes, ubotelig.

inammissibile som ikke kan innrømmes, utilstedelig, uantagelig; **inammissibilità** *f* utilstedelighet; **inamovibile** uavsettelig; uforflyttelig; **inamovibilità** *f* uavsettelighet.

inane *litt.* forgjeves, ørkesløs; **inanellare** (*è*) ringe; gi ring på; gi form av ring; **inanellato** ringet, ringformet; **inanimare** (*à*) oppmuntre; **inanimato**, **inànime** avsjelet, livløs, ubesjelet, sjelløs; **inanimire** (-isco) oppmuntre, besjele.

inanità *f* nyttesløshet, ørkesløshet, tomhet; **inanzione** *f med.* utmattelse, kraftløshet (*sult*).

inappagabile som ikke kan tilfredsstilles, oppfylles; **inappellabile** som ikke kan appelleres, uangripelig; **inappellabilità** *f* det å være inappellabel; **inappetente** appetittløs, ulysten; **inappetenza** *f* appetittløshet; **inapplicabile** uanvendelig; **inapplicabilità** *f* uanvendelighet.

inapprensibile vanskelig å lære, ufattelig.

inapprezzabile uvurderlig; ubetydelig; **inappuntabile** ulastelig; **inappurabile** uforklarlig.

inarabile ikke til å pløye, udyrkbart; **inarato** *litt.* uoppdyrket; **inarcamento** *m* det å bøye (seg); **inarcare** bøye; ~ *le ciglia* rynke brynene; ~ *la schiena* krumme ryggen (*og fig.*); **inargentare** (*è*) forsølve; **capelli inargentati** hår med sølvstenk; **inargentatura** *f* forsølving; **inaridire** (-isco) gjøre, bli tørr; *refl.* bli tørr; **inaridito** uttørket.

inarmónico (*pl -ci*) uharmonisk, disharmonisk; **inarrendevole** ubøylig; **inarrendevolezza** *f* ubøylighet; **inarrestabile** ikke til å stanse; **inarrivabile** uoppnåelig; **inarticolato** uartikulert; leddløs.

inascendibile ubestigelig; **inascoltato** uhørt, uoppfylt; **inasinire** (-isco) gjøre, bli dum; *refl.* bli dum. **inaspettato** uventet; **inasprimento** *m* skjerpelse, forverring, forbitrelse, opphisselse; **inasprire** (-isco) skjerpe, forbitre, opphisse; tørke opp; *refl.* bli skarp(ere), forbitres, forverres.

inastare heise, sette på stang; sette (bajonett) på.

inattaccabile uangripelig; **inattendibile** uoppnåelig; **inattendibilità** *f* uoppnåelighet; **inattento** *sj.* uoppmerksom; **inattenzione** *f* uoppmerksomhet; **inatteso** uventet; **inattitudine** *f* uegnethet.

inattivazione *f* inaktivering; **inattività** *f* uvirksomhet; **inattivo** uvirksom, inaktiv; **inatto** udyktig, ute av stand (*a* til); **inattuabile** ugjennomførilig; **inattuabilità** *f* ugjennomførighet.

inaudito uhørt.

inaugurale innvielses-, åpnings-; **discorso** ~ tiltredelsestale; **inaugurare** (*à*) innvie, åpne; avduke (statue); innlede, begynne; *sj.* ta varsel; **inaugurativo** innvielses-, åpnings-; **inauguratore** *m (f -trice)* en som innvier, åpner, innleder; **inaugurazione** *f* innvielse, åpning, avduking (*statue*); innledning, begynnelse.

inaurare forgylle; **inauspicato** som begynner under uheldige auspisier; usalig, uhellsvanger.

inavvedutezza *f* uaktsomhet; **inavveduto** uaktsom, uforsiktig; **inavvertentemente** uaktsomt; **inavvertenza** *f* uaktsomhet; **inavvertito** ubemerket, uforutsett; uoppmerksom.

inazione *f* uvirksomhet; **inazzurrare** gjøre blå; *refl.* bli blå.

incaciare (-cà-) strø med ost.

incadaverire (-isco) bli likaktig, likblek.

incagliamento *m* stranding; hindring; **incagliare** (-cà-) hemme, lamme; bli sittende, sitte fast; *mar.* gå på grunn, strande; *refl.* kjøre seg fast; **incaglio** *m* (for)hindring; *mar.* stranding; ~ *alla circolazione* trafikkstans.

incalappiare (-là-) fange i snare; *refl.* gå i en felle.

incalcatura *f* kolbe (*våpen*); **incalcinare** kalke, hvitte; *refl.* kline seg til med kalk; **incalcinatura** *f* kalking, hvitting; **incalcolabile** uberegnelig; **incallescenza** *f litt.* liten varme, lunk.

incallimento *m* forhorning, hard hud; *fig.* forherdelse; **incallire** (-isco) få hard hud, forhorning, liktorner (*og refl.*); *fig.* forherdes; ~ *in un mestiere* bli grå i tjenesten; ~ *nell'ozio* gå til grunne av gode dager; ~ *nel vizio* forherdes i lasten; *ha le mani incallite nel lavoro* han er en arbeidstræl; **incalorimento** *m* (over)oppheting, -oppvarming; *fig.* sinne; **incalorire** (-isco) gjøre altfor varm, overopphete; *refl.* bli overopphetet; bli sint, rasende; **incalvire** (-isco) bli skallet.

incalzamento *m* forfølgelse, det å følge hakk i hæl; **incalzante** påtrengende, presserende; **incalzare** følge hakk i hæl, forfølge, bestorme med bønner; *il momento incalza* det haster; *il pericolo incalza* faren truer; *il vento incalza* det frisker på; **incalzo** *m* forfølgelse; forsterkning.

incamerabile som kan beslaglegges; **incameramento** *m* beslagleggelse, inndragning, konfiskasjon; **incamerare** (*à*) beslaglegge, inndra, konfiskere; **incamerazione** *se: incameramento*.

incamiciare (-mi-) bekle, bedekke (med noe); kalke, hvitte; *refl.* ta skjorte el. messeserk på; **incamicià-**

ta *f* gl. nattangrep i skjorte (*kamuflesje om vinteren*); **incamiciatura** *f* bekledning, lag; kalking, hvitting; **incamminare** innlede, sette i gang; *refl.* gi seg i vei.

incanagliare *refl.* menge seg med pakk, gjøre seg gemen; **incanagliare** (*-isco*) gjøre seg gemen, skurkaktig; **incanalamento** *m* kanalisering; **incanalare** kanalisere, inndemme; innlede (forretninger); **incanalatura** *f* kanalisering, inndemning.

incancellabile uutslettelig.

incancherare (*-cà-*), **incancherire** (*-isco*) bli angrepet av kreft; *fig.* forbitre.

incancrenire (*-isco*) bli angrepet av koldbrann.

incandescēte hvitglødende, gløde-; **incandescēza** *f* det å være hvitglødende; glødning; *lampada a ~* glødelampe.

incanire (*-isco*) bli gal, rasende (som hund).

incannaggio *m* spoling; **incannare** spole (på); **incannata** *f* tråden på en spole; sl. fiskegarn; **incannatoio** *m* garnvinde (*silke*), spoleapparat; **incannatore** *m* (*f* *-tora*) spoler; **incannatrice** *f* spolemaskin; **incannatura** *f* spoling; **incannucciare** (*ù*) binde blomster; forsyne med rørfletning; støtte opp (med rør, rørfletning); **incannucciata** *f* rørfletning; **incannucciatura** *f* rørfletning.

incantabile usangbar; **incantagione**, **incantazione** *f* trylleri, fortryllelse; **incantamento** *m* fortryllelse, trylleri; **incantare** fortrylle, fortrolle; *sj.* selge på auksjon; *refl.* bli henrykt; stanse, gå i stå; *occhi che incantano* fortryllende øyne; **incantato** fortryllet; stanset, gått i stå; **incantatore** *m* (*f* *-trice*) trollmann; *sguardo ~* fortryllende blick; **incantatorio** fortryllende; **incantésimo** *m* trylleri, trolleskap; **incantevole** fortrollende, fortryllende; **incanto** *m* trolleskap, trylleri, fortryllelse; auksjon; *d'~* fortryllende, vidunderlig; *a sentirlo parlare è un ~* å høre ham snakke er en vidunderlig opplevelse; (*come*) *per ~* (som) ved et slumpetreff, et slumpehell; *mettere, vendere all'~* sette på, selge ved auksjon.

incantucciare sette bort i en krok; *refl.* krype sammen i en krok.

incanutimento *m* gråning; **incanutire** (*-isco*) gråne, bli gråhåret.

incapace udyktig, ute av stand (*di til*); *jur.* inhabil; **incapacità** *f* udyktighet; *jur.* inhabilitet.

incapabile (*-isco*) være sta; *refl.* bli sta; **incapare** *refl.* sette seg i hodet; **incapatura** *f* hodemål, -form; **incapestrare** (*è*) sette grime på, binde; *refl.* vikle seg inn (i grimetauet); **incapestratura** *f* fotsår etter grimetau (*hest*); **incaponimento** *m* halsstarrighet, stahet; **incaponire** (*-isco*) *refl.* være sta; **incappare** gi kappe på; gå (i felle); støte på; **incappelare** (*è*) ta hatt på; *mar.* sette på vanter, barduner etc.; *refl.* ta på seg hatt; *fig.* bli vred, fornærmet; **incappiare** (*-cà-*) knytte med sløyfe.

incappottare (*ò*) ta frakk på; **incappucciare** (*ù*) ta hette på; **incapricciare** (*i*) *refl.* få lyst til; *~ di una persona* forelske seg i noen; **incapricciare** (*-isco*) *refl.* få lyst til; forgape seg (*di i*).

incarbonire (*-isco*) forkulle; *refl.* forkulles.

incarceramento *m* fengsling; **incarcerare** (*à*) fengsle, stenge inne; **incarcerato** *m* fange; **incarcerazione** *f* fengsling.

incardinare (*à*) sette på tapp, hengsle; *fig.* basere (noe på et prinsipp); *refl.* basere seg (på noe); **incardinazione** *f* det å sette på hengsle, basere (seg, noe) (på noe); *rl.* innsettelse i stilling (*messetjener*).

incaricare (*-cà-*), *~ uno di qualcosa* pålegge en noe, overdra en noe; **incaricarsi di qualcosa** påta seg noe; **incaricato** *m* stedfortreder; *~ d'affari* chargé d'affaires; **incarico** *m* (*pl -chi*) verv; pålegg, det å pålegge.

incarnare legemliggjøre, inkarnere, personifisere; gjennomføre (plan); slå (f.eks. klo) i kjøtt, såre; **incarnatino** kjøttfarget; *~ m* hudfarge; **incarnato** inkarnert; *fig.* legemliggjort, personifisert; *~ n* hudfarge; **incarnazione** *f* inkarnasjon, legemliggjørelse, personifikasjon; **incarnire** (*-isco*) (*og refl.*) gro ned (*om negl.*); *vizio incarnito* inngrodd last. **incarnognire** (*-isco*) (*og refl.*) bli til åtsel; *fig.* bli doven, lat; **incarrucolare** (*ù*) legge (tau) i talje; *refl.* gli ut av hjulet (*om taljetau*).

incartamento *m* samtlige dokumenter i en sak, dossier; **incartapecorire** (*-isco*) (*og refl.*) bli pergammentaktig (*om hud*); **incartare** pakke inn (i papir); **incarto** *m* aktsamling, dossier; **incartocciare** (*ò*) putte, fylle i kremmerhus, hylse; **incartone** (*ò*) kantonere.

incaschito *dial.* som plutselig er blitt gammel, utmagret, inntørket; **incasellare** (*è*) legge i rom, felt, postboks; **incasermare** (*è*) legge i kaserne.

incassamento *m* det å pakke, legge i kasse, innkassere; **incassare** pakke (i kasse); legge i (lik)kiste; innkassere, inndrive; innfatte (*edelsten, urverk etc.*); inndemme; *il coperchio non incassa bene* lokket slutter ikke godt til; **incassatore** *m* gullsten som innfatter edelsten; *sport.* bokser, som forstår å ta imot stot; **incassatura** *f* det å pakke i kasse, innkassere, innfatte; innfatning, hulning; **incasso** *m* inkasso (beløp); oppkreving.

incastellamento *m* forskansning(er); **incastellare** (*è*) befeste, forskanse (med fort); **incastellato** befestet, forskanset; *piède ~* forsnevret hov; **incastellatura** *f* forsnevring av hestehov; maskinkropp, -skelett. **incastonare** (*ò*) innfatte, innpasse, innføy; **incastonatura** *f* innfatning.

incastramento *m* innfatning; **incastrare** innfatte, innføy; tilføy; *refl.* slutte, passe til; **incastratura** *f* innføyning, tilføyelse, sammenføyning, innfatning; **incastro** *m* innfatning; sammenføyning; *tekn.* tappsinke, sinkejern; enklave; *calettatura a ~* *tekn.* sinking.

incatarrare (*og refl.*) bli katarralsk; **incatarrare** *sj.* se: **incatarrare**; **incatenacciare** (*-nà-*) skyte slå for, lukke med slå; **incatenamento** *m* lenk(n)ing; *tekn.* forankring; **incatenare** (*è*) lenke, legge i lenker; legge håndjern på; stenge med lenke; *tekn.* forankre; *essere incatenato a un lavoro* (*fig.*) være sterkt forpliktet, lenket til et arbeid; *refl.* lenke, kjede seg sammen.

incatorbiare (*ò*) (*F*) putte i kasjotten; **incatorzolare** (*-isco*) tørke, visne (*fruktkart*); **incatramare** tjære; **incatricchiare** (*-tri-*) bli floket (*hår o.l.*).

incattivire (*-isco*) gjøre, bli ond.

incauto uforsiktig.

incavalcare legge på hesten, sette over skrevs; legge over (maske); montere (kanon); **incavalcatura** *f* overlegning (*srl. maske*).

incavare uthule; **incavato** hul; *occhi incavati* dyptliggende øyne; **incavatura** *f* uthulning; *~ delle guance, degli occhi* hulkinnet, -øyethet; **incavernare** (*è*) grave huler; *refl.* søke tilflukt i underjordisk hule, (*om vann*) gå ned i jorda; *occhi incavernati* dyptliggende øyne; **incavezzare** (*è*) legge grime på; **incavicchiare** (*-vi-*) feste med kile, plugg; **incavicchiatura** *f* det at bena står for tett

på hest; **incavigliare** (-vi-) henge på knagg; feste med plugg; **incavo** *m* uthulning, hull.
incèdere *litt.* skride høytidelig fram.
incelare (iè) forherlige, heve til skyene; gjøre henrykt, salig; **incelebrato** ufeiret.
incèndere *gl.* tenne på; ta fyr; *fig.* hisse opp, tenne; plage; **incendiare** (è) antenne, sette fyr på; **incendiario** brennbar, brann-; ~ *m* brannstifter; **incendio** *m* ild, brann; heftig lidenskap.
incenerare (-cè-) stro med, legge i aske; **incenerimento** *m* forvandling til aske; **incenerire** (-isco) legge i, forvandle til aske.
incensamento *m* det å brenne røkelse; virak, smiger, ros, forherligelse; **incensare** (è) brenne røkelse; *fig.* rose, smigre, strø virak for; **incensata** *f* det å brenne røkelse; *dare una* ~ *a uno* rose, strø virak for en; **incensatore** *m* (*f* -trice) en som brenner røkelse; *srl. fig.* smigrer, roser; **incensatura** *f* brenning av røkelse; *srl. fig.* smiger, ros; virak; **incensiére** *m* røkelseskar; **incenso** *m* røkelse, virak (*og fig.*).
incensurabile ulastelig; **incensurato** plettfri, ulastelig; ikke tidligere straffet.
incentivo *m* spore, ansporing.
inceppamento *m* hemning, hindring; **inceppare** (è) hemme, hindre; *refl.* klemme seg fast; klikke (*gevær*).
inceralaccare lakke, forsegle; **incerare** (è) smøre med voks, bone; **incerata** *f.* **incerato** *m* voksduk; **inceratoio** *m* stokk til å vokse med; **inceratura** *f* voksing, boning; **incerchiare** (è) legge ring på, forme som ring; *refl.* bøye seg; **inceronare** (ò) sminke.
incertezza *f* usikkerhet; **incerto** usikker, uviss; ~ *m* biinntekt, usikker inntekt; *lasciare il certo per l'~* oppgi et sikkert levebrød for et usikkert.
incespicare (è) snuble (*og fig.*); **incessabile** ustanselig; **incessante** stadig, fortsatt, uopphørlig; ustanselig; **incesso** *m* det å skride fram.
incestare (è) legge i korg.
incèsto *m* blodskam; **incestuoso** blodskams-; ~ *m* en som har begått blodskam.
incetta *f* oppkjøp; hamstring; *far* ~ *di* kjøpe opp; **incettare** (è) kjøpe opp; hamstre; **incettatore** *m* (*f* -trice) oppkjøper.
inchiavacciare (-vå-) stenge med slå; **inchiavardare** bolte; **inchiavare** (-chià-) låse, stenge.
inchièsta *f* undersøkelse.
inchinamento *m* sj. bukk(ing); **inchinare** bøye, slå ned (*øyne*); *refl.* bukke, bøye seg (*a for*); **inchinévole** bøyeelig, smidig; tilbøyelig; **inchino** *m* bukk.
inchiodare (ò) spikre fast, nagle; *fig.* nagle, lenke; ubrukeliggjøre (kanon); *refl.* bli forgjeldet; **inchiodatura** *f* spikring, nagling.
inchiostrare (ò) smøre til med blekk; *typ.* sverte; **inchiostratura** *f* svertning; **inchiostro** *m* blekk; ~ *di China* tusj; ~ *copiativo* kopiblekk; ~ *indelebile* blekk som ikke kan viskes bort; ~ *simpatico* usynlig blekk; ~ *stilografico* fyllepennblekk; ~ (*da stampa*) trykksverte; *opera d'~* litterært arbeid; *scrivere di buon* ~ skrive åpenhjertig, djervt.
inchiùso vedlagt; **inchiusa** *f* bilag, vedlegg.
inciampare snuble; *fig.* møte hindringer; ~ *in uno* løpe på en; ~ *in qualcosa* snuble over noe; **inciampata** *f* snubling; *dare un'~* snuble; **inciampicare** (à) småsnuble; **inciampo** *m* (for)hindring; *essere d'~* være en klamp om foten; *pietra d'~* anstøtssten; **inciampone** *m* voldsom snubling.
incidentale tilfeldig; *attore* ~ (*jur.*) bianklager;

domanda ~ bianklage; *sentenza* ~ bidom; *proposizione* ~ (*gram.*) bisetning, innskuddssetning; **incidente** som faller over, inn i; innskudds-; **raggio** ~ innfallsstråle; ~ *m* hendelse, episode; strid; *jur.* bisak; *sollevare un* ~ reise en bisak, et bispørsmål (*prosess, parlamentsforhandling o.l.*); **incidentemente** tilfeldigvis; **incidenza** *f* innfall, innskudd; virkning; *angolo d'~* innfallsvinkel; *per* ~ tilfeldigvis.
incidere skjære (i), gravere, spille inn (*grammofonplate*); *fig.* falle på, belaste (*om avgift o.l.*); innprente; ~ *nella mente* innprente i hukommelsen.
incignare begynne å bruke, ta hull på, krympe.
incile *m* åpning for vannuttak (fra elv, sjø).
incimiciato, incimicito befengt med veggedyr.
incimurrire (-isco) få snue.
incincignare krølle; **incincischiare** (-cis-) hakke, skjære dårlig; *fig.* hogge, kutte (ord); **incinerazione** *f* avsviing (*eng. åker*); likbrenning, kremasjon.
incingere (*og refl.*) bli gravid; **incinta** gravid.
incipiente *litt.* begynnende; ~ *m* begynner.
incipollatura *f* liten sprekk (i bord o.l.); **incipollire** (-isco) (*om tre*) sprekke.
incipriare (-ci-) pudre; **inciprignire** (-isco) irritere, forverre; irritere (*sår o.l.*); *refl.* irriteres.
incirca cirka; *all'~*, *a un* ~ cirka, omtrent.
incirconciso uomskåren.
incişi *se*: **incidere**; **incişione** *f* innsnitt; treskjæring, graving; gravyr, stikk; innspilling (*grammofonplate*); *da* ~ *contemporanea* etter samtidig stikk; ~ *in legno* tresnitt; ~ *in rame* kobberstikk; ~ *in stampa* dytrykk; **incişivo** skjærende; *dente* ~ fortann; **incişo** *se*: **incidere**; ~ *m* *gram.* kort innskudd(ssetning); **incişore** *m* gravør, kobberstikker, treskjærer; **incişorio** skjære-; *sala incisoria* disseksjonssal.
incitamento *m* ansporing, oppmuntring; **incitare** (*in-*, *-ci-*) anspore, drive, egge, opphisse.
incitrullire (-isco) bli dum, fordummes.
inciuchire (-isco) bli dum, stupid; fordummes.
incivettire (-isco) gjøre, bli kokett.
incivile udannet, uhøflig, usivilisert; **incivilimento** *m* sivilisasjon, sivilisering; **incivilire** (-isco) sivilisere; *refl.* bli sivilisert; **inciviltà** *f* uhøflighet.
inclemente ubarmhjertig, uvennlig, hard; **inclementza** *f* ubarmhjertighet, uvennlighet, hardhet.
inclinabile bøyeelig, føyeelig; **inclinare** bøye; forlede; gjøre, være tilbøyelig; helle (*a til*); **inclinato** bøyd, hellende; tilbøyelig; **piano** ~ skråplan; **inclinazione** *f* helning; tilbøyelighet, hang; anlegg (*per til*); **incline, inclinévole** *litt.* tilbøyelig; **inclinometro** *m* inklinometer.
inclito *litt.* berømt.
includere inkludere, innbefatte, medregne, vedlegge; **includi** *se*: **includere**; **inclusione** *f* det å inkludere; **inclusivamente** inklusive; **inclusivo** inklusiv; **includo** *se*: **includere**.
incoare *jur.* sj. begynne, innlede; **incoativo** sj. innledende; *gram.* inkoativ; **incoazione** *f* innledning.
incoccare (ò) legge (pil) på buen, feste (tråd) på ten; *refl.* snakke tull, gå i surr; **incocciare** (ò) (*og refl.*) bli stå; **incocciarsi a** (*el.*: *di*) bli ved å ...; **incocciarsi in una idea** hake seg fast i en idé; **incocciatura** *f* stahet.
incodardire (-isco) bli feig.
incoercibile ubetvingelig; **incoercibilità** *f* ubetvingelighet; **incoerente** usammenhengende, inkonsekvent; **incoerenza** *f* mangel på sammenheng.

incogliere (-còlgo) skje, hende uventet; *mal gliene incolse* det gikk ham ille.
incògnita *f* mat. og fig. ukjent (størrelse); **incògnito** ukjent; ~ *m* inkognito; *viaggiare (in)* ~ reise inkognito; *serbare l'~* bevare sitt inkognito; *quantità incognita* ukjent størrelse.
incoiare (-cuòio) bli stiv som lær.
incolato *m* jur. oppholdstillatelse; **incollaménto** *m* liming; **incollare** (ò) lime, klebe, klistre; ta på nakken; **incollatòre** *m* (*f* -trice) limer; **incollatura** *f* klistring, liming; hals (*på hest*); *vincere per un'~* vinne med et hestehode.
incollerire (-isco) (og *refl.*) bli vred.
incolonnaménto *m* oppstilling i kolonner; **incolonnare** (-lòn-) *mil.*, *typ.* stille opp i kolonne; *refl.* stille seg i kolonne; **incolonnatòre** *m* (*f* -trice) som lager kolonner; tabulator.
incolorare (-lò-) farges, ta farge; **incolóre**, **incolóro** fargeløs.
incolpabile som kan anklages; **incolpabilità** *f* det å kunne anklages; **incolpaménto** *m* beskyldning; **incolpare** (ò) beskylde; *refl.* gi seg selv el. hverandre skylden; **incolpazione** *f* beskyldning; **incolpévole** *sj.* uskyldig.
incòlsi *se*: *incogliere*; **incoltézza** *f* *sj.* ukultur, udannethet, udyrkethet, upleiethet; **incólto** *se*: *incogliere*; **incólto** udannet; upleid; udyrket.
incólume uskadd; **incolumità** *f* uskaddhet.
incombente påhvilende; ~ *m* verv, embetsplikt; **incombèzza** *f* verv, embetsplikt; **incombenzare** (è) bebyrde, overdra, betro, pålegge; **incómbere**, ~ *a uno* påhvile en; *nube che incombe* truende sky.
incombriccolare (-ri-) danne klikk.
incombustibile ikke brennbar; **incombustibilità** *f* ubrennbarhet; **incombusto** *sj.* ubrent.
incominciamentó *m* begynnelse; **incominciare** (-min-) begynne (*a* å); *a ~ da oggi* fra (og med) i dag; **incominciata** *f* begynnelse.
incommensurabile umåtelig (stor); umålelig; **incommensurabilità** *f* umålelighet; **incommerciabile** *merk. sj.* uomsettelig; **incommutabile** uforanderlig; **incommutabilità** *f* uforanderlighet.
incomodare (-cò-) forstyrre, uleilige, sjenere; *refl.* uleilige seg; *non s'incomodi!* ikke la Dem forstyrre! gjør Dem ingen uleilighet! **incomodato** utilpass; **incomodità** *f* ubehagelighet, ubekvemhet, utilpasshet; **incómodo** ubehagelig, umakelig, ubekvem; ~ *m* forstyrrelse, uleilighet, umakelighet; *med.* utilpasshet; skavank; *Le levo l'~* jeg skal ikke forstyrre Dem lenger.
incomparabile uforlignelig.
incompatibile uforlikelig, uforenlig, utålelig; **incompatibilità** *f* uforlikelighet; ~ *di carattere* uoverensstemmelse i karakter, gemytt; **incompatto** *sj.* ikke kompakt; utett.
incompentrabile ugjennomtrengelig; **incompensabile** *sj.* uerstattelig, ubetalelig.
incompetente udyktig, ukallet, uegnet, inkompetent; **incompetenza** *f* inkompetanse; *dichiarare la propria ~* erklære seg inkompetent (*domstol*); **incompianto** *litt.* uynket, ubeklaget, ubegrått; **incompiutezza** *f* ufullstendighet; **incompiuto** ufullstendig; ufullendt; **incompleto** ufullstendig, ukomplett; **incomportabile** uutholdelig, utålelig; **incomportabilità** *f* uutholdelighet; **incompostezza** *f* uordentlighet, uorden; **incompòsto** uordentlig, skjodesløs, usammenhengende.
incomprensibile ubegripelig; **incomprensibilità** *f* ubegripelighet; **incompreso** uforstått; *genio* ~

(*iron.*) miskjent geni; **incompressibile** som ikke kan sammentrykkes, komprimeres; *fig.* ubøyeelig; **incompressibilità** *f* usammentrykkbarhet; *fig.* ubøyeelighet; **incomputabile** uberegnelig.
incommunicabile umeddelelig, uoverdragelig; **incommunicabilità** *f* umeddelelighet, uoverdragelighet.
inconcare (ò) legge i skål, krukke.
inconcepibile ubegripelig, ufattelig; **inconcepibilità** *f* ubegripelighet, ufattelighet; **inconcèso** *litt.* uinnrømmet, avslått.
inconciliabile uforsonlig, uforenlig, uforlikelig; **inconciliabilità** *f* uforenlighet, uforsonlighet.
inconcludente intetsigende, ubetydelig, ørkesløs; **inconcludenza** *f* det å være intetsigende, ørkesløs; **inconcluso** uavsluttet.
inconcusso *litt.* urokkelig, fast.
incondizionato betingelsesløs, ubetinget.
inconfessabile som ikke kan bekjennes, som en ikke kan være bekjent av; **inconfessato**, **inconfesso** som ikke har bekjent; **inconfortabile** utrøstelig.
inconfutabile ugjendrivelig; **inconfutabilità** *f* ugjendrivelighet; **inconfutato** ugjendrevet.
incongélabile frostfri; **incongiungibile** uforenlig.
incongruente uoverensstemmende, inkongruent; **incongruèzza** *f* uoverensstemmelse, inkongruens; **incongruità** *f* det å være uoverensstemmende, inkongruent, fornuftsstridig; **incòngruo** uoverensstemmende, inkongruent; upassende, fornuftsstridig, ufornuftig.
inconocchiare (-nò-) legge på rokken.
inconoscibile u(er)kjennelig; **inconsapevole** uvitende; ubevisst; **inconsapevolèzza** *f* ubevissthet; uvitenhet; **incòscio** *litt.* ubevisst, uvitende.
inconseguente inkonsekvent; **inconseguenza** *f* inkonsekvens; **inconsiderabile** ubetydelig, uanselig; **inconsideratèzza** *f* uoverlaghet, ubetenksomhet; **inconsiderato** uoverlagt, ubetenksom; **inconsiderazione** *f* ubesindighet.
inconsistente ubeständig, usammenhengende, uholdbar; **inconsistenza** *f* ubeständighet, mangel på sammenheng, uholdbarhet.
inconsolabile utrøstelig; **inconsolato** utrøstet; **inconsueto** uvanlig; **inconsultamente** ubesindig; **inconsulto** ubesindig, uforsiktig, uoverlagt.
inconsumabile uforgjengelig, uslitelig; **inconsumato**, **inconsunto** ubrukt; **inconsutile** *litt.* ikke sydd, i et stykke (*srl. om Jesu kledning*).
incontadinare gjøre til bonde, gjøre bondsk, rustifisere; **incontaminabile** ubesmittelig, ubestikkelig; **incontaminatèzza** *f* ubesmittethet, ubestikkelighet; **incontaminato** ubesmittet, plettfri.
incontanente øyeblikkelig, straks.
incontentabile umettelig, som ikke kan tilfredsstilles; **incontentabilità** *f* umettelighet, utilfredsstillelighet.
incontestabile ubestridelig; **incontestabilità** *f* ubestridelighet; **incontestato** ubestridt.
incontinente tøylesløs, usedelig; **incontinenza** *f* tøylesløshet, usedelighet; *med.* inkontinens.
incontra(d)dicibile ubestridelig, uimotsigelig.
incontrare (ò) møte, treffe; behage, gjøre lykke; vinne bifall, slå an; *sj.* skje, inntreffe; ~ *il genio (il favore) di uno* behage en; *refl.* støte sammen; *motes (og fig.)*; **incontrarsi con uno** møte en; **incontrarsi nel genio di uno** behage en; ~ *per la strada* møte på gaten.
incontrastabile ubestridelig, uimotsigelig, uanfektelig; **incontrastato** ubestridt, uimotsagt.

incontro imot, overfor; *all'~* tvert imot; *qui ~* heroverfor; *~ m* møte; anledning, høve; god mottagelse; *sport.* kamp; **incontroverso** ubestridt; **incontrovertibile** ubestridelig, uomstøtelig.
inconturbabile urokkelig, uforstyrrelig.
inconvenevole ubeleilig, utilbørlig; **inconveniente** ubeleilig, upassende, utilbørlig; *~ m* ubehagelighet, forhindring, ulempe, bryderi; **inconvenienza** fubeleilighet, utilbørlighet.
inconvertibile uforanderlig, uomvendelig, uomsettelig, ikke konvertibel; **inconvertibilità** f uforanderlighet, uomvendelighet, uomsettelighet.
inconvincibile som ikke lar seg overbevise.
incoraggiamento m oppmuntring; **incoraggiare** (à) oppmuntre; *refl.* fatte mot; **incorare** (uò) litt. oppmuntre, gi mot, trøste.
incordamento m se: **incordatura**; **incordare** (ò) spenne, sette strenger på; *refl.* (om muskler) strammes, stivne; **incordatura**, **incordazione** f det å sette strenger på; muskelstivhet, -stramning, gikt.
incornare (ò) stange, såre med hornene; gripe i hornene; *refl.* bli sta; **incorniciare** (-ni-) ramme inn; **incorniciatura** f innramning, ramme.
incoronamento m kroning; **incoronare** (-rò-) krone, omkranse, belønne; gjøre til hanrei; *~ le tazze* fylle koppene til randen; **incoronazione** f kroning.
incorporabile som kan innlemmes; **incorporale** sj. ulegemlig, åndelig; **incorporamento** m innlemning; **incorporare** (-cò-) innlemme, blande; **incorporazione** f innlemmelse; **incorporeità** f ulegemlighet; **incorporeo** ulegemlig, åndelig.
incorre se: **incogliere**; **incorreggibile** uforbæderlig; **incorreggibilità** f uforbæderlighet.
incorentare (è) legge tverrbjelker; **incorrere** falle, komme opp i; *~ in una pena* ifalle en straff, hjemfalle til en straff; *~ in un pericolo* utsette seg for en fare, løpe en risiko; *~ in errori* begå feil.
incorrettezza f ukorrekthet, feil; **incorretto** ukorrekt, feilaktig; **incorrotto** ufordervet, ubestikkelig.
incorrutibile ubestikkelig, hederlig, uforgjengelig; **incorrutibilità** f ubestikkellighet, hederlighet, uforgjengelighet; **incorruzione** f sj. hederlighet.
incorsare (ò) lede, føre inn; **incorsatoio** m tekn. stemjern; **incorso** se: **incorrere**.
incortinare forsyne med forheng.
incosciente ubevisst; uforstandig, ufornuftig; **incoscienza** f ubevissthet; uforstandighet.
incostante ubeständig, ustadig, foranderlig; **incostanza** f ustadighet, ubestandighet, foranderlighet.
incostituzionale forfatnings-, grunnlovsstridig; **incostituzionalità** f (grunn)lovsstridighet, forfatningsstridighet.
incotto se: **incuocere**; *~ adj.* ukokt; *~ m* blå flekk, blått merke.
increato litt. uskapt, opprinnelig.
incredibile utrolig; **incredibilità** f utrolighet; **incredulità** f vantro, mistro; **incrédulo** vantro, mistroisk.
incrementare (-mé-) forhøye, forøke, utvikle; **incremento** m tilvekst, utvikling, oppsving.
incrèscere mishage, ergre, gjøre en ondt; **incrèscibile** ergerlig, kjedelig; **incrèscioso** ergerlig, kjedelig; **increspamento** m rynking, krusning; **increspare** (è) rynke, kruse, krølle, folde, plissere; **increspato** m rynkeapparat; **increspatura** f rynking, krusning.
incretinare (-isco) gjøre, bli dum (og *refl.*).
incriminabile som kan anklages, siktes; **incriminare** (-cri-) anklage, beskyld, sikte; **libro incriminato**

omdiskutert, anklaget bok; **incriminazione** f beskyldning, anklage, siktelse; **incrinare** slå sprekker; *refl.* revne, sprekke (og *fig.*); **incrinatura** f revne, sprekke.
incrisalidare (à) litt. forpuppe seg.
incriticabile hevet over kritikk, ulastelig.
incrociaménto m krysning; **incrociare** (ó) krysse, skjære, legge i kors; *anat.* krysse; *mar.* krysse; *~ le braccia* legge armene over kors, ikke arbeide; *parole incrociate* kryssord; *refl.* krysse, skjære hverandre; **incrociata** f korsvei; **incrociatore** m *mar.* krysser; *~ da battaglia* slagkrysser; **incrociata** f krysning, skjæring(spunkt); **incrocicchiare** (-ci-) krysse; **incrocio** m (gate)kryss; krysning, bastard; *~ di binari* sporkryss.
incrodare (ò) *refl.* gå seg fast i fjellet.
incrollabile fast, urokkelig.
incrostamento m belegning, overtrekk, skorpe; **incrostare** (ò) dekke med skorpe; overtrekke (*di* med); *refl.* danne, sette skorpe; **incrostatura** f belegning, overtrekk; (det å dekke med) skorpe; *~ di caldaia* kjelstein; **incrostazione** f geol. skorpe, avsetning, avleiring.
incrudelimento m det å bli, være grusom; **incrudelire** (-isco) være, bli grusom (*contro el. su* mot); **incrudimento** m forverring; **incrudire** (-isco) bli rå, hard (*vær. frukt o.l.*); bli verre (*sår*); bli bløt, myk (*metall*).
incuènto ublodig; *il sacrificio ~* messen.
incrunare trede i (*nål*); **incrunatura** f nåløy.
incruscare fylle med agner, kli; legge i agner, kli; *refl.* skrive pedantisk (*dvs. ifølge Crusca-akademiets anvisninger*); bli medlem av Crusca-akademiet.
incubatore m, **incubatrice** f rugemaskin, varmekasse; **incubazione** f rug(n)ing, rugetid; *med.* inkubasjon(stid); *fig.* forberedelse(stid).
incubo m mareritt; mare.
incudine f ambolt; *essere tra l'~ e il martello* være mellom barken og veden.
inculcare innskjerpe, innprente, banke inn.
inculto litt. uoppdyrket; udannet, usmykket, forsmått.
incunábolo, incunábulo m inkunabel, bok trykt før ca. 1500; **incuneare** (ù) kile inn.
incuocere (og *refl.*) koke lett; skade (*frost*).
incupire (-isco) gjøre, bli mørk; gjøre hul, konkav; *refl.* bli mørk; bli mørk i hu, i dårlig humør.
incurabile uhelbredelig; **incurabilità** f uhelbredelighet; **incurante** ubekymret (*di* for), likeglad (*di* med); **incuria** f skjødesløshet, likegyldighet.
incuriosire (-isco) gjøre, bli nysgjerrig; *refl.* bli nysgjerrig; **incurioso** sj. likegyldig, ubekymret.
incursione f innfall, streiftog; *~ aerea* luftangrep.
incurvabile ubøyeelig; **incurvamento** m bøyning, krumning; **incurvare** bøye, krumme; **incurvatura** f bøyning, krumning; **incurvazione** f bøyning; **incurvire** (-isco) bli krum; **incurvo** litt. krum, bøyd.
incuşa, moneta ~ antikk mynt (incusum); **incussi, incusso** se: **incutere**; **incustodito** ubevoktet.
incùtere inngyde (respekt, redsel etc.).
indaco m (*pl -chi*) indigo.
indaffarato, indaf(f)arito meget opptatt, travel.
indagabile utforskelig; **indagamento** m utforskning; **indagare** etterforske, undersøke; **indagatore** (*f -trice*) forskende; *~ m* forsker; **indagine** f (etter)-forskning, undersøkelse; *fare indagini* anstille undersøkelser.
indanaiare flekke til; **indarno** forgjeves.

indebitamento *m* det å sette (seg) i gjeld; **indebitare** (*é*) sette i gjeld; **indebitato** forgjeldet; **indébito** utilbørlig; ufortjent.

indebolimento *m* svekkelse; **indebolire** (*-isco*) svekke.

indecente uanstendig; **indecenza** *f* uanstendighet.

indecifrabile utydelig, uleselig.

indecisione *f* ubestemthet; ubesluttsomhet, rådvillhet; **indeciſo** uavgjort; ubesluttsom, rådvill.

indeclinabile uavviselig, uforanderlig; *gram.* ubøyelig; **indeclinabilità** *f* uavviselighet, uforanderlighet; *gram.* ubøyelighet; **indecomponibile** uoppløselig, uadskillelig; **indecompōsto** uoppløst, uadskilt; **indecoroso** uanstendig, utilbørlig.

indefatigabile *sj.* utrettelig; **indefesso** utrettelig; **indefettibile** ufeilbarlig; **indefettibilità** *f* ufeilbarlighet; **indeficiente** evig, uforgjengelig; **indeficienza** *f* uforgjengelighet.

indefinibile uforklarlig, ubestemmelig, udefinerbar; **indefinibilità** *f* ubestemmelighet; **indefinitzza** *f* *sj.* ubestemmelighet; **indefinito** ubestemt.

indefrisabile, *pettinatura* ~ permanent.

indegnità *f* uverdighet; skjendighet; *deposto per* ~ avsatt for uregelmessigheter; **indégno** uverdig.

indelèbile uutslettelig; ekte (*farge*); **indeliberato** *litt.* uoverlagt, uoverveid; **indelicatèzza** *f* taktløshet, ufinhet; **indelicato** taktløs, ufin.

indemaniare (*à*) legge inn under staten; **indemoniare** (*ò*) *refl.* bli rasende, besatt; **indemoniato** besatt (av djevel); rasende.

indénne skadesløs; **indennità** *f* erstatning, skadesløshet; ~ *parlamentare* godtgjørelse til parlamentsmedlem; ~ *di guerra* krigsskadeserstatning; **indennizzare** holde skadesløs, gi (en) erstatning; **indennizzazione** *f.* **indennizzo** *m* (skades)erstatning.

indentare (*é*) få tenner; *tekn.* fortanne; gripe inn i (med tenner); **indentatura** *f* *tekn.* fortanning; tannhjulsforbindelse; **indentrare** (*é*) *sj.* gå inn i; **indéntro** *se: dentro*; *occhi* ~ dyptliggende øyne.

indeprecabile uavvendelig, uunngåelig.

indescrivibile ubeskrivelig.

indesiderabile, **indesiderato** uønskelig, uønsket.

indeterminabile ubestemmelig; **indeterminatèzza** *f* ubestemthet; ubesluttsomhet; **indeterminato** ubestemt, uavgjort; **indeterminazione** *f* ubestemthet; ubesluttsomhet.

indettare (*é*), ~ *qualcosa a uno* legge en noe i munnen; *refl.* avtale hva en skal si; **indétto** *se: indire*; **indevoto** uandektig, ufrom, uhengiven.

indi *litt.* derfra; derpå, dernest; ~ *a poco* like etter; ~ *a qua* derfra og hit.

indiademare (*é*) smykke med diadem.

indiamantare smykke med diamanter.

indiana *f* kulørt bomullsstoff; **indianista** *m* indolog; **indiano** indisk, indiansk; ~ *m* inder, indianer; *far l'~* spille uvitende (om noe); *in fila indiana* i gåsegang; **indiare** (*-di-*) opphøye til gud; saliggjøre; *refl.* nærme seg Gud.

indiaolare (*à*) bråke; holde spetakkel; rase; gjøre rasende; *refl.* rase, bli rasende; *far* ~ gjøre rasende; **indiaolato** (djevle)besatt, rasende (*contro* på), diabolisk; forbannet.

indicaposti *m inv.* plassanviser (*kino o.l.*); **indicare** (*in-*) peke på el. ut, vise, angi; *essere indicato per* være egnet til, være selvskreven til; **indicativo** som viser, angir; (*modo*) ~ indikativ, fortellemåte; **indicatore** *m* (*f -trice*) anviser; indikator; veiviser (*bok, skilt o.l.*); *tekn.* måler; *cartellone* ~ veiviser; *colonnina indicatrice* veiviser; ~ *commerciale* han-

delskalender; ~ *di direzione* retningsviser, side-lys; *iscrizione indicatrice* veiskilt; ~ *del livello d'olio* oljemåler; *palo* ~ veiviser; ~ *di velocità* speedometer; **indicazione** *f* anvisning, henvisning, angivelse; tegn; indikasjon.

indice *m* pekefinger; *tekn.* viser; indikator; (*i bok*) innholdsfortegnelse; indeks (*også over forbudte bøker*); *mettere all'~* sette på indeks, på svarteliste; ~ *dei prezzi* prisindeks; ~ *per materie*, ~ *dei nomi* sak-, navneregister.

indicibile usigelig; **indico** *m* (*pl -chi*) indisk.

indietreggiare (*-trè-*) trekke seg tilbake, vike; **indietro** tilbake; *all'~* baklengs; *essere, rimanere* ~ være i bakleksa; stå tilbake (*også åndelig*); *andare* ~ gå for sakte (*om ur*); *va* ~ *di dieci minuti* det går ti minutter for sakte.

indifendibile uforsvarlig, uholdbar; **indefeso** forsvarslos.

indifferente likegyldig; uinteressert; **indifferentismo** *m* likegyldighet; **indifferenza** *f* likegyldighet; **indifferibile** uoppsettelig.

indigare demme inn; **indigeno** innfødt.

indigente ubemidlet, trengende, fattig; **indigenza** *f* trang, ubemidlehet, fattigdom; *certificato d'~* trangsvitnemål; **indigeribile** ufordøyelig; *fig.* utålelig; **indigeribilità** *f* ufordøyelighet; **indigestione** *f* fordøyelsesvansker, dårlig fordøyelse; *fare un'~* få magepine, fordøyelsesbesvær (*og fig.*); **indigesto** ufordøyd, ufordøyelig (*også fig.*).

indigete *m* innfødt; lokalgud.

indignare harme, indignere; **indignazione** *f* harme, indignasjon; **indiligente** *sj. lat.*

indimenticabile uforglemmelig; **indimenticato** ikke glemt.

indimostrabile ubeviselig, upåviselig; **indimostrabilità** *f* upåviselighet; **indimostrato** ubevist, upåvist.

indio *m* indium; innfødt søramerikaner.

indipendente uavhengig (*da av*); **indipendenza** *f* uavhengighet.

indire (*-dico*) *litt.* fastsette, beramme; ~ *le elezioni per il due giugno* beramme, utskrive valg til den 2. juni; **indirétto** indirekte.

indirizzamento *m* det å adressere, rette, etc. *se indirizzare* adressere, rette, stile, sende, henvende, henvise; tilegne (bok); (vei)lede; ~ *al bene* lede på den rette vei; *indirizzarsi a* henvende seg til, vende sine skritt imot, begi seg til; *indirizzarsi a un'arte* hengi seg til en kunst; **indirizzo** *m* adresse, henvendelse; retning; ~ *postale, telegrafico* post-telegramadresse; *cambiare* ~, *cambiare d'~* skifte adresse; *fig.* skifte kurs, legge om; *cambiamento d'~* adresseforandring; *le cose prendono un carattere* ~ tingene tar en dårlig vending.

indiscernibile ikke til å skjelne.

indisciplina *f* mangel på disiplin; **indisciplinabile** uregjerlig, udisiplinert, uforbederlig; **indisciplinabilità** *f* uregjerlighet, udisiplinerhet; **indisciplinato** udisiplinert, tøylesløs.

indiscretèzza *f* taktløshet, indiskresjon; **indiscreto** taktløs, indiskret; **indiscrezione** *f* indiskresjon, taktløshet, åpenmunnethet.

indiscusso uimotsagt; **indiscutibile** uomtvistelig.

indispensabile uunnværlig, nødvendig; **indispensabilità** *f* uunnværlighet; **indispettire** (*-isco*) ergre erte; **indispettito** ergerlig; forarget.

indisporre (*-pongo*) forstemme, indisponere; **indisposi** *se: indisporre*; **indisposizione** *f* uopplagthet, utilpasshet; ubeleilighet, upasselighet; **indisposto**

- uopplagt, utilpass, forstemt, indisponert; *se: indisporre*.
- indisputabile** ubestridelig; **indisputato** ubestridt.
- indissolubile** uoppløselig; **indissolubilità** *f* uoppløselighet; **indistinguibile** ikke til å skjelne.
- indistintamente** uten forskjell, i fleng; **indistinto** utydelig; **indistruttibile** som ikke kan ødelegges, uforgjengelig; **indistruttibilità** *f* uforgjengelighet, uodeleggelighet.
- indivia** *f bot.* endivie.
- individuale** individuell; **individualismo** *m* individualisme; **individualista** *m* individualist; **individualità** *f* individualitet; **individualizzare** individualisere; **individualizzazione** *f* individualisering; **individualmente** individuelt; **individuare** (-vi-) individualisere, karakterisere, spesifisere; **individuazione** *f* det å karakterisere, spesifisere, individualisere; individualitet; **individuo** udelelig; ~ *m* individ, (enkeltperson).
- indivisibile** udelelig, uadskillelig; **indivisibilità** *f* udelelighet, uadskillelighet; **indiviso** udelelt.
- indiziare** (-di-) tyde på, indikere; *la sua partenza improvvisa lo indizia come reo* hans plutselige avreise tyder på at han er skyldig; *è gravemente indiziato* det er tunge indisier mot ham; **indiziario** som tyder på; *processo* ~ indisieprosess; *prova indiziaria* indisiebevis; **indizio** *m* (kjenne)tegn; *jur.* indisium; **indizione** *f hist.* femtenårsperiode (*srl.* kirkelig).
- indocile** lite lærevillig, gjenstridig, ulydig; **indocilire** (-isco) gjøre lærevillig, lydig; *refl.* bli lærevillig, lydig; **indocilità** *f* lære-uvillighet, gjenstridighet, ulydighet.
- indoeuropeo** indoeuropeisk.
- indogermánico** (*pl -ci*) indogermansk.
- indolcire** (-isco) forsøte, mildne; legge i saltlake (*oliven o.l.*).
- indole** *f* natur, karakter; *per* ~ av natur; **indolente** doven, treg, slapp, dorsk, ufølsom, indolent; *med.* smertefri; **indolenza** *f* dovenskap, treghet, likegyldighet, sløvhhet; **indolenzimento** *m* stivning, stivhet; **indolenzire** (-isco) (*og refl.*) bli stiv; *la mia gamba si è indolenzita* det ene benet mitt sover; **indolimento** *m* smerte; **indolito**, *sentirsi* ~ ha vondt i hele kroppen.
- indomabile** utemmelig; gjenstridig; **indomani**, *l'~*, *all'~* dagen etter, den neste dag (*bare i fortiden*); **indomato**, **indomito** utemmet, utemmelig; **indomnicato** søndagskledd.
- indonnare** (ò) *refl. gl.* bemektige seg; bli kvinne; *gram.* bli hunkjonn; **indonesiano** indonesisk.
- indorare** (ò) forgylle; ~ *la pillola (fig.)* forsøte pillen; piske sammen med egg; **indoratore** *m (f -trice)* forgyllet; **indoratura** *f* forgylning.
- indossare** (ò) ta på, ha på, bære (*tøy*); *refl.* ta på; **indossata** *f* prøving (hos skredder); **indossatrice** *f* mannequin; *sfilata di indossatrici* mannequinoppvisning; **indosso** på (*om tøy*); *se ellers: addosso*.
- indotare** *sj. se: dotare*; **indotto** *sj.* ulærd; **indotto** *elektr.* indusert; *corrente indotta* induksjonsstrøm; *se: indurre*; ~ *m (elektr.)* anker.
- indovinabile** ikke til å gjette; **indovinare** gjette; *indovinarla* gjøre det godt; *non indovinarne una bombe*, ta feil bestandig; **indovinato** vellykket; **indovinato** *m (f -trice)* gjetter, seer, spåmann; **indovinello** *m* gåte; **indovino** som ser i fremtiden; ~ *m* spåmann, sannsiger, gåtetyder, drømmetyder.
- indovuto** utilbørlig.
- indrappellare** (è) *mil.* stille opp (*se: drappello*).
- indù** *m inv.* hindu; **indubbiamente** utvilsomt; **indubio** utvilsom; **indubitabile** utvilsom; **indubitabilità** *f* bestemthet; **indubitato** sikker.
- indugévole** nølende, langsom; **indugiare** (ù) (*og refl.*) nøle, vente; *tr. litt.* forhale, oppsette; **indugiatore** *m (f -trice)* nøler; **indugio** *m* nøling, venting, forhaling; *senza* ~ straks.
- indulgente** overbærende, tilgivende, skånsom; **indulgenza** *f* overbærenhet; *rl.* avlat; ~ *plenaria, parziale* fullstendig, delvis avlat; *lucrare, pigliare l'~* foreta de handlinger som er nødvendige for å få avlat; **indulgere** være skånsom, tilgivende; *sj.* tilgi; **indulto** *m jur.* ettergivelse av straff; *rl.* fasteavlat, indult; *se: indulgere*.
- indumento** *m litt.* kledningsstykke, klesplagg.
- induramento** *m* herding, forherdelse; **indurare** forherde, herde, bli hard; **indurimento** *m* forherdelse; **indurare** (-isco) forherde, herde; bli hard (*og refl.*); bli døv; **indurito** forherdet; *neve indurita* skaresnø.
- indurre** (-duco) bevege, foranledige, forlede, få til; *elektr.* indusere; *filos.* indusere, slutte (fra det enkelte til det almene); ~ *in errore* lede i villfarelse; ~ *al male* forlede til det onde; *non c'~ in tentazione* led oss ikke ut i fristelse; *indursi a rimanere* beslutte seg til å bli; **indussi** *se: indurre*.
- industre** *litt.* flittig, strevsom, kløktig, skarp; **industria** *f* industri, erhverv, næringsvei; flid; iver; behendighet, knep; *cavaliere d'~* snydenstrup; **industria-chiave** nøkkelindustri; ~ *leggera, media, pesante* lett-, middel-, tungindustri; ~ *alberghiera* hotellfaget; ~ *tessile* tekstilindustri; **industriale** industriell, industri-, erhvervs-, fabrikk-; *corrente* ~ teknisk strøm; *paese* ~ industriland; ~ *m* fabrikant, industridrivende.
- industrialismo** *m* industrialisme; **industrializzare** industrialisere; **industrializzazione** *f* industrialisering; **industriare** (ù) *refl.* bestrebe, beflitte seg; klare seg; **industrioso** flittig, virksom, gløgg.
- induttanza** *f* induktans; **induttivo** induktiv, induksjons-; **induttore** *m* induktor; **induzione** *f* induksjon (*og elektr.*); slutning; gjetning.
- inebetire** (-isco) bli dum, sløv; **inebriamento** *m sj.* (be)rus(else); **inebriare** (é) beruse.
- inecepibile** *jur.* ulastelig, uomtvistelig.
- inedia** *f* lang faste, sult; *fig.* kjedsomhet, plage.
- inedito** ikke utgitt (*skrift*).
- ineducabile** som ikke kan oppdrages, gjenstridig; **ineducato** uoppdragen.
- ineffabile** uutsigelig; **ineffabilità** *f* uutsigelighet.
- ineffettuale** ugjennomførilig; **inefficace** uvirksom, ineffektiv; **inefficacia** *f* uvirksomhet, ineffektivitet.
- ineguaglianza** *f* ulikhet, ujevnhhet (*og fig.*); **ineguale** ulik, uens, ujevn; **ineguaglianza** *f sj.* ulikhet, ujevnhhet.
- inelegante** uelegant, plump; **ineleganza** *f* mangel på eleganse, plumphet; **ineleggibile** ikke valgbar; **ineleggibilità** *f* det å ikke være valgbar.
- inelutabile** uavvendelig, uunngåelig.
- inemendabile** uforbederlig; **inemendato** *sj.* uforbedret, uriktig.
- inenarrabile** uutsigelig, ubeskrivelig.
- inequabile** uensartet, ulik, uregelmessig; **inequivalente** ikke tilsvarende, ikke ekvivalent.
- inequivocabile** utvetydig.
- inerbare** (è) dekke med gress; **inerente** som henger sammen med; ~ *a vedrørende*; **inerenza** *f* sammenheng, samhörighet, inhærens; **inerme** våpen-

løs, vergeløs; **inerpicare** (*è*) (og *refl.*) klyve, klatre opp; **inerte** uvirksom, lat, livløs, inert, død (om kapital); **inerudito** udannet, ulærd; **inèrzia** *f* uvirksomhet, treghet, inert; ~ *forzata* tvungen uvirksomhet; *forza d'~* inert.

inèssattèzza *f* unøyaktighet; **inèssatto** unøyaktig; (*pengesum*) uinnkrevet, uinndrevet.

inèssaudibile som ikke bønnhøres; **inèssaudito** ikke bønnhørt; **inèssauribile** uuttømmelig; **inèssauto** uuttømt, uuttømmelig.

inescaménto *m* agning; **inescare** (*è*) agne, sette agn på; *gl.* legge knusk i; *se også*: **innescare**; **inescato** *fig.* forlokket, forledet; **inescogitabile** uutenkelig; **inescusabile** uunnskyldelig.

inèssguibile ugjennomførlig; **inèssguito** utført.

inèssercitabile som ikke kan (ut)øves; **inèssercitato** u(ut)øvet.

inèssigibile uinndrivelig; **inèssigibilità** *f* uinndrivelighet; **inèssistente** som ikke eksisterer, uvirkelig; **inèssistenza** *f* det å ikke eksistere, uvirkelighet.

inèssorabile ubønnhørlig; uavvendelig; **inèssorabilità** *f* ubønnhørighet; uavvendelighet, uunngåelighet; **inèssorato** ubønnhørlig, uforsonlig.

inèssperiènza *f* uerfarenhet; **inèsspèrto** uerfaren; ~ *della vita* uten livserfaring; **inèsspiabile** som ikke kan sones, ubotelig; **inèsspiato** usonet.

inèssplicabile uforklarlig; **inèssplicabilità** *f* uforklarlighet; **inèssplicato** uoppklart.

inèssplorabile utforskelig; **inèssplorato** utforsket; **inèssplosibile** som ikke kan eksplodere.

inèssprimibile uttrykkelig, u(ut)sigelig.

inèsspugnabile uinntagelig, uangripelig; **inèsspugnabilità** *f* uinntagelighet, uangripelighet; **inèsspugnato** uinntatt; ubeseiret.

inèssiccabile som ikke kan uttørkes.

inèssèso ikke utstrakt; **inèssètico** (*pl -ci*) uestetisk; **inèssestimabile** uvurderlig; **inèssestimato** ikke verdsett.

inèssinguibile uutslukkelig; **inèssinguibilità** *f* uutslukkelighet; **inèssinto** uutslukket; **inèssirpabile** uttryddelig.

inèsstricabile uløselig, utredelig, innviklet.

inèttèzza *f* *sj.*, **inèttitùdine** *f* uduelighet; **inètto** uduelig, ubrukelig (*a til*).

inèvaço ubesørget, ubesvart (*brev*); **inèvidènte** uklar, uinnlysende; **inèvitabile** uunngåelig.

inèzia *f* småting, bagatell; **inèzie!** småtter!

inèfacòndia *f* mangel på veltalenhet; **inèfacòndo** ikke veltalende; **inèfagottare** (*ò*) bylte sammen, pakke inn; *refl.* pakke seg inn, pakke på seg.

inèfallantemènte ufeilbarlig, utvilsomt; **inèfallibile** ufeilbarlig; **inèfallibilità** *f* ufeilbarlighet; **inèfallibil-mènte** ganske bestemt, uvegerlig.

inèfamante vanærende (*straff o.l.*); **inèfamare** bakvaske, sverte, stemple; vanære; **inèfamatóre** *m* (*f -trice*) æreskjender; **inèfamatório** æreskjendende, vanærende; **inèfame** skjendig, avskyelig, nederdrettig, infam, æreløs; **inèfàmia** *f* vanære, æreløshet; skjendighet, nedrihet; skam; **marchio d'~** brennemerke; **timbrare col marchio d'~** brennemerke; **inèfàmità** *f* vanære, skjendelse; nedrihet.

inèfanatichire (*-isco*) gjøre, bli, være fanatisk; *refl.* bli fanatisk; **inèfangare** skitne, sole til; besudle.

inèfanta *f* infantinne; **inèfantare** *gl.* avle; **inèfante** *m* *litt.* barn; infant; **inèfanteria** *f* infanteri; **inèfanticida** *m* barnemorder; **inèfanticidio** *m* barnemord; **inèfantile** barnslig, barnaktig, barne-; infantil; **inèfantilismo** *m* *med.* infantilisme; **inèfanzia** *f* barndom (*inntil de begynner å snakke*); barn; **assistenza dell'~** barnevern; **giardino d'~** barnehage.

inèfarcimènto *m* stopping, propping, fyll; **inèfarcire** (*-isco*) stoppe, proppe (*og fig.*).

inèfardare *sj.* kline til; sminke.

inèfarinare bestre med mel, mele; *spøk.* pudre sterkt; **essere inèfarinato di qualcosa** ha et overflatisk kjennskap til noe; **inèfarinatura** *f* det å overstryke med mel, mele; *fig.* overflatisk kjennskap; **inèfarto** *m* infarkt.

inèfasciare (*à*) vikle inn i bånd, lerret; reive.

inèfastidire (*-isco*) kjede, ergre, plage.

inèfaticabile utrettelig; **inèfaticabilità** *f* utrettelighet; **inèfaticato** *litt.* ikke trett; utrettelig; **inèfatti** *konj.* faktisk, virkelig, i realiteten; **inèfattibile** ugjørilig.

inèfatuare (*à*) bedære; gjøre innbilske, forføgelig, ivrig, lidenskapelig; *refl.* bli fylt av lidenskap; forelske seg (*di i*); **inèfatuato** forelsket, forblitt; **inèfatuazione** *f* forelskelse, bedærelse; det å gjøre, bli lidenskapelig.

inèfàusto ulykksalig, ulykkelig, ulykkes-.

inèfecondità *f* ufruktbarhet; **inèfecondo** ufruktbar (*og fig.*).

inèfedèle utro; vantro; upålitelig; **gli inèfedeli** de vantro, ikke-kristne (i middelalderen); **inèfedeltà** *f* utroskap; upålitelighet; vantro; **inèfederare** (*-fè-*) legge i putevar, -trekk.

inèfelice ulykkelig, uheldig; **inèfelicità** *f* ulykkelighet, ulykke; **inèfellowire** (*-isco*) *litt.* være, bli grusom.

inèfeltrire (*-isco*) gjøre filtret, valket; *refl.* filtres, valke seg; bli hård som filt.

inèfemminire (*-isco*) gjøre, bli kvinneaktig.

inèferènza *f* slutning; **inèfèria** *f* *hist.* offer til de avdøde; **inèfignò**, **pane** ~ klibrod.

inèfiorè nedre, ringere, underordnet, undergiven, underlegen, lavtstående; **essere ~ a uno** være en underlegen, stå tilbake for en; **ginnasio** ~ (*for 1942:*) de tre laveste klasser i mellomskolen (*ginnasio*); **di qualità** ~ av ringere kvalitet; **scuola** ~ lavere skole; **inèfiorità** *f* underlegenhet, underordnethet; **complesso d'~** mindreverdighetskompleks; **sentimento d'~** mindreverdighetsfølelse.

inèferire (*-isco*) slutte (seg til noe); bibringe, tildele, surre (seil); **inèferitò** *m* *pl* seilsurringer.

inèfermare (*è*) gjøre syk; *refl.* bli syk; **inèfermeria** lasarett, sykestue (*kloster, skole etc.*); ~ *da campo* feltlasarett; **inèfermiccio** sykkelig; **inèfermière** *m* sykepleier; **inèfermièra** *f* sykepleierske; **inèfermità** *f* sykdom, lidelse, svakhet, svekkelse; ~ *di mente* sinnssykdom; *jur.* utilregnelighet; **inèfermo** lidende, svak, kraftsløs, syk; ~ *di mente* åndssvak, gal.

inèfernale infernalsk, helvetes-, djevelsk; **macchina** ~ helvetesmaskin; **pietra** ~ helvetesstein; **inèferno** *m* helvete; *sl.* vin fra Valtellina; **andare all'~** komme til helvete; **patire le pene dell'~** lide helvetes kvaler; **di buone intenzioni è lastricato l'~** veien til helvete er brulagt med gode forsetter.

inèfero nedre, som er under; infernalsk; **mandare agli inèferi** sende til helvete; **inèferocire** (*-isco*) gjøre bli vill, rasende; *refl.* bli vill, rasende.

inèferaiolare (*-iuò-*) *refl.* kle seg i kappe.

inèferare *refl.* bli gjennomført av (motstanderens) våpen; **inèferriata** *f* jerngitter; **inèfersi** *se*: **inèferire**.

inèfertile ufruktbar; **inèfertile** (*-isco*) gjøre fruktbar.

inèfervoràmènto *m* det å gjøre, bli ivrig; **inèfervorar** (*-fè-*) anspore; gjøre heftig, ivrig; *refl.* bli ivrig.

inèfervorire (*-isco*) *se*: **inèfervorare**.

inèfestamènto *m* herjing, skade, ødeleggelse; **inèfestare** (*è*) hemsøke, herje, angripe, plage; **inèfestatòr**

m (*f* -trice) som herjer, skader; **infestazione** *f* herjing, ødeleggelse; angrep (av skadedyr); **infestione** *f* parasittsykdom; **infesto** fiendtlig, farlig, skadelig.

infetidire (-isco) gjøre, bli stinkende.

infettare (*è*) infisere, smitte, befenge; **infettatore** *m* (*f* -trice) smitter; **infettivo** smittsom; **malattia infettiva** infeksjonssykdom; **infetto** infisert, smittet, befengt; vemmelig.

infeudamento *m* forlening; **infeudare** forlene.

infezione *f* infeksjon, smitte.

infiacchimento *m* svekkelse, avkrefte; **infiacchire** (-isco) svekke, avkrefte.

infiammabile lett antenkelig (og *fig.*), brannfarlig; **infiammabilità** *f* lettantenlighet, brannfarlighet;

infiammare antenne, tenne på; *fig.* oppflamme; *med.* gjøre betent; *refl.* ta fyr, bli opphisset (*fig.*); bli betent *med.*; **infiammativo** som fremkaller brann; som fremkaller betennelse; **infiammatorio** brann-; *med.* betennelses-; **infiemmazione** *f* antenne; betennelse.

infiascare fylle på flaske; **infiascatura** *f* det å fylle på flaske; **inficiare** *jur.* benekte, fornekte, erklære for falsk; **infido** troløs, upålitelig.

infierire (-isco) være, bli grusom; rase, herje.

infievolire (-isco) svekke; *refl.* bli svak; **infievolimento** *m* svekkelse.

infiggere stikke inn; *fig.* prege, innprente.

infilacappi, infilaguaine *m inv.* trekkenål.

infilare *tre* (tråd på nål); trekke (strikk o.l. gjennom linning); spidde, sette på spidd; stikke (noe inn i el. gjennom noe); ~ *gli aghi al buio* handle ubesindig; ~ *tutte le chiacchiere* lytte til all slags sladder; **infilarla male** ta galt fatt på saken; ~ *una porta* gå gjennom en dør; ~ *una via* gå inn i en gate; *non infilarne una* ikke utrette noen ting; ~ *l'uscio* stikke av; *infilarsi il cappotto* ta frakken på; *infilarsi nel letto* kripe raskt i seng; **infilatura** *f* det å tre i, trekke igjennom, spidde.

infiltramento *m* infiltrasjon; **infiltrare** *refl.* sive inn, trenge igjennom; infiltrere; **infiltrazione** *f* det å trenge igjennom; infiltrasjon, infiltrat.

infilza *f* tråkning; **infilzamento** *m* det å spidde, gjennomføre, tråkle; **infilzare** sette på spidd, spidde, gjennomføre; tråkle; såre; ~ *bugie* diske opp med løgnhistorier; *pare una madonnina infilzata* hun ser så beskleden ut (men er det ikke); *se: infilare*; **infilzata** *f* lang rekke, remse; tråkning; **infilzatura** *f* gjennomføring, spidding; lang rekke; tråkning.

infimamente usselt; **infimo** nederst, underst, lavest, ringest; *l'infima plebe* pakket, pøbelen; *l'~ degli uomini* det usleste menneske.

infine endelig, til sist, til slutt.

infinestrare (*è*) stive opp (bokside, med papirramme); **infinestratura** *f* papirramme (rundt bokside);

infingardaggine *f* dovenskap; **infingardia** *f* sj. latskap; **infingardire** (-isco) gjøre, bli doven; *refl.* bli lat; **infingardo** doven; ~ *m* lathans, dagdriver; **infingere** *refl.* forstille seg; **infingimento** *m* forstillelse; **infingitore** *m* (*f* -trice) en som forstiller seg, simulerer.

infinità *f* uendelighet; **infinitamente** uendelig, i det uendelige; **infinitesimale** uendelig liten; *calcolo ~ infinitesimal* regning; *quantità ~ uendelig liten* (stor) størrelse; **infinitesimo** uendelig liten; ~ *m* uendelig liten størrelse; **infinito** uendelig, ubegrenset; ~ *m* (gram.) infinitiv; *all'~* i det uendelige.

infino inntil; ~ *a* inntil, sålenge som.

infinocchiare (*ò*) krydre med fennikel; *fig.* narre, føre bak lyset; **infinocchiatura** *f* lureri, bedrag.

infioccare (*ò*) pynte med bånd, sløyfer, kvaster.

infiochire (-isco) bli hes.

infiorare (*ò*) pynte med blomster; **infiorata** *f* blomstersmykning; **infiorazione** *f* blomstersmykning; blomsterstand; **infiorescenza** *f* blomsterstand.

infirmare svekke, avkrefte (også *fig.*).

infischiare *refl.*, ~ *di qualcosa* blåse i noe.

infissi *se: infiggere*; **infisso** *se: infiggere*; ~ *m* noe som er fastmurt i veggen (dør-, vinduskarm o.l.).

infistolire (-isco) *refl.* bli til fistel (*med.*); *fig.* forherdes (i lasten).

infittire (-isco) bli tett; **infitto** *se: infiggere*.

infiammatório *se: infiammatorio*.

inflazione *f* *med.* hevelse; *fig.* inflasjon; **inflazionista** *m* inflasjonist.

inflessibile ubøyelig; **inflessibilità** *f* ubøyelighet; **inflessione** *f* fys. avbøyning, brytning; *gram.* bøyning; ~ (*di voce*) tonefall; modulasjon; **inflesso** *se: inflettere*.

inflettere bøye.

infliggere tilføye (skade, nederlag); pålegge, idømme; ~ *una pena a uno* ilegge en en straff; **inflissi, inflitto** *se: infliggere*; **inflizione** *f* sj. idømmelse (straff); tilføyelse (skade).

influenza *f* innflytelsesrik; ~ *m* bielv; **influenza** *f* innflytelse, innvirkning; *elektr.* induksjon; *influenza*; (*l'~*) *spagnuola* spanskesyken; **influenza-le, epidemia** ~ *influenzaepidemi*; **influenzare** (*è*) påvirke, innvirke på; **influire** (-isco) innvirke, ha innflytelse (*su* på); medvirke (*nel, a* til å); **influsso** *m* innflytelse; epidemi.

infocamento *m* oppflaming, gløding; *fig.* glød; **infocare** (-fuò-) gjøre glødende, oppflamme; *refl.* bli glødende (og *fig.*); **infocato** glødende, ildrød, blussende; *d'un rosso* ~ ildrød.

infoderare (*ò*) stikke i skjeden.

infognare (*ò*) *refl.* synke ned i rennesteinen; ~ *nei debiti* komme i bunnløs gjeld.

in folio i folioformat; ~ *m* foliant.

infoltire (-isco) bli tett.

infondatezza *f* ubegrunnethet, grunnløshet; **infondato** ubegrunnet, grunnløs.

infondere *fig.* inngyde; *sj.* dukke, dyppe (*i* væske).

inforcare (*ò*) ta på gaffelen; sette seg overskrevet på (hest, sykkel); ta (briller) på; ~ *il cavallo* svinge seg i salen; ~ *due pezzi true* to brikker (*sjakk*); **inforcata** *f* *sj.* *se: forcata*; **inforcatura** *f* det å ta på gaffel, gafling; skreving, skrev; skritt (*på tøy*).

inforestiere (-iè-) fylle (språk, skikker) med fremmedelementer; *refl.* legge seg etter fremmede manerer; få fremmedelementer i seg; **inforestiere** (-isco) *se: inforestiere*.

informare (*ò*) underrette; veilede; forme, danne; *refl.* skaffe seg opplysninger; **informativo** opplysende; (*lettera*) *informativa* informasjonsskriv; *processo* ~ (*jur.*) forundersøkelse; **informatore** *m* (*f* -trice) beretter, reporter, veileder; *mil.* speider; **informazione** *f* opplysning; *ufficio informazioni* opplysningskontor.

informe uformelig.

informicolimento *m* kribling (*i* lem); **informicolare** (*i*), **informicolire** (-isco) få det til å krible.

informità *f* *sj.* uformelighet.

informaciata (*à*) sette i (smelte)ovnen; **informaciata** *f* det å sette (keramikk o.l.) i ovnen; det som

settes i ovnen på en gang; **informapane** *m* inv. stekespade (*for brød*); **informare** (*ò*) sette i ovnen; **informata** *f* stekeporsjon; *fig.* flokk, gruppe (*personer som f.eks. er blitt forfremmet samtidig*); **informatore** *m* baker.

infortire (*-isco*) bli sur, syrne; *sj.* styrke, forsterke.

infortunato uheldig; ~ *m* skadelidt; **infortunio** *m* (arbeids)ulykke, ulykkestilfelle, uhell; *assicurazione contro gli infortuni* ulykkesforsikring; ~ *professionale* arbeidsulykke.

inforzare (*ò*) *gl.* styrke, befest; herdes.

infoscare (*ò*) gjøre mørk; bli mørk (*og refl.*).

infossamento *m* nedgravning; **infossare** (*ò*) grave ned; *refl.* bli hul (*øyne*); falle inn (*kinn*); **infossato** dyptliggende, innfallen.

infra *poet.* imellom; **infradiciare** (*à*) gjennomblote, -væte; gjøre våt; *refl.* bli (gjennom)våt; mugne, råtne; **infradiciatura** *f* gjennombløting.

infralire (*-isco*) *litt.* bli svak, skral.

inframmettente påtrengende; **inframmettanza** *f* påtrengenhets, det å være plagsom; innblanding; **inframmettere** (*è*) legge, sette imellom; *refl.* legge seg opp i, være til bry.

inframmischiare (*-mi-*) sammenblande.

infrancesare (*è*) forfranske; **infranciosare** (*ò*) *neds.* forfranske.

infrangere bryte, knekke; *fig.* overtrede, bryte; *refl.* knekkes, gå i stykker; **infrangibile** uknuselig, ubrytelig, uovertredelig; *vetro* ~ splintfritt glass; **infransi, infranto** *se: infrangere*.

infra(r)rosso infrarød.

infrascamento *m* det å dekke med grener; lag med grener; *fig.* overlessing; **infrascare** dekke med grener; *fig.* overlesse; *refl.* gjemme seg i løvverket; **infrascaonare** (*ò*) *se: infrascare*.

infrascritto underskreven, -tegnet; nedenstående, nedenfor nevnt.

infratire (*-isco*) bli munk; (*om silkeorm*) tørke inn.

infrazione *f* overtredelse, (kontrakt)brudd; brytning, knekking.

infreddagione *f* forkjølelse; **infreddare** (*è*) kjøle (*og fig.*); bli forkjølet (*og refl.*); **infreddatura** *f* forkjølelse; ~ *di testa* snue; **infreddolire** (*-isco*) (*og refl.*) stivne, ryste av kulde.

infrenabile ubendig, tøylesløs; **infrenare** (*è*) bremse, tøyle; **infrenato** uhemmet, tøylesløs.

infrenesire (*-isco*) gjøre, bli rasende, gal, begeistret; *refl.* bli rasende, gal, begeistret.

infrequente sjelden; **infrequenza** *f* sjeldenhet.

infrigidimento *m* avkjøling; **infrigidire** (*-isco*) (*og refl.*) bli avkjølt; **infrigno** *sj.* rynket.

infrollire (*-isco*) gjøre, bli mør; *refl.* bli mør; bli svak, vek; bli sprø.

infrondire (*-isco*) skyte løv, sprette.

infronzolare (*-frò-*) pynte med snirkler.

infruttescenza *f bot.* fruktstand; **infruttifero** ufruktbar, fruktesløs; *merk.* som ikke forrentes, uproduktiv; **infruttosità** *f* ufruktbarhet, fruktesløshet; **infruttuoso** fruktesløs, ufruktbar.

infula *f* bispelue, mitra; *gl.* bånd om hodet.

infunare binde med tau; legge tau i (på); **infunata** *f* *sj.* slag med tau; personer bundet i tau.

infundibolo *m* noe traktformet; *gl.* trakt.

infunghire (*-isco*) mugne (*og fig. om folk*).

infuori, all'~ foruten, bortsett fra.

infurbire (*-isco*) bli slu; **infuriare** (*-fù-*) (*og refl.*) rase, bli rasende; **infuriato** rasende.

infusi *se: infondere*; **infusibile** som ikke kan smelte; **infusibilità** *f* usmeltbarhet; **infusione** *f* det å legge

(urter o.l.) i en væske; det å inngyde (*rispekt etc.*); ekstrakt; **infuso** *se: infondere*; ~ *adj.* *scienza infusa* overnaturlig viten; ~ *m* infus, ekstrakt; **infusorio, (animale)** ~ infusjonsdyr.

infuturare (*-tù-*) *litt.* utsette, forlenge; *refl.* bli evig, udødelig.

ingabbanare *refl.* ta kappe på seg; **ingabbiare** (*à*) sette i bur; stenge inne, sette i kasjotten; **ingabiata** *f* det å sette i bur; rekke bur til fuglefangst; **ingaggiare** (*à*) engasjere; *mil.* verve; ~ *la battaglia* gå til angrep, innlede slag; **ingaggiatore** *m* verver; **ingaggio** *m* verving.

ingagliardire (*-isco*) oppmuntre, styrke, forsterke; tilta; bli sterkere, fatte mot (*og refl.*).

ingagliooffare (*ò*) gjøre sløv, doven.

ingalluzzire (*-isco*) (*og refl.*) bli glad, overmodig, viktig, stolt; briske seg, bryste seg.

ingangerare (*à*) sette på hengsler.

ingannabile som kan bedras; *sj.* bedragerisk; **ingannamento** *m* *sj.* bedrag, narreri; **ingannare** narre, bedra, snyte; *l'apparenza inganna* skinnet bedrar; ~ *il tempo* slå tiden i hjel; ~ *la strada* forkorte veien (*med snakk etc.*); ~ *la fame* søke å stille, glemme sulten; *refl.* narre seg selv, ta feil; *se non mi inganno* hvis jeg ikke tar feil, sannsynligvis; *m'ingannerò, ma ...* jeg tar kanskje feil, men ...; **ingannatore** (*f -trice*) bedragerisk; ~ *m* bedrager; **ingannevole** bedragerisk; **inganno** *m* bedrag, narre-ri; feil(tagelse).

ingarbugliare (*ù*) forvirre; bedra, snyte; **ingarbugliare** *m* rotekopp; svindler.

ingarzullire (*-isco*) (*og refl.*) bli livlig, munter, djerv.

ingavonare (*ò*) *refl.* krenge.

ingegnaccio *m* en viss begavelse, gløggheit, udannet talent; **ingegnare** (*è*) sette sammen, få i stand; *refl.* bestrebe, anstrenge seg (*a for à*); **ingegnere** *m* ingeniør; **ingegneria** *f* ingeniørvesen, teknikk; teknisk høyskole; **ingegno** *m* talent, begavelse, ånd, geni; snedighet, knep; mekanisme; *non manca d'~* han er ikke ubegavet; *ha dell'~* han er begavet; *aguzzare l'~* anstrenge seg, stå i (*for à* skjønne, greie noe); *alzata d'~* påfunn, innfall; (*è stata una*) *bella alzata d'~* (*iron.*)! det var et nydelig trekk! ~ *della chiave* nøkkelkam; **ingegnosa** *f* åndrikhet, sinnrikhet; **ingegnoso** åndrik, sinnrik.

ingelosire (*-isco*) gjøre, bli sjalu, skinnsyk; *refl.* bli sjalu.

ingemmare (*è*) besette med edelstener; smykke, pryde.

ingenerabile forplantningsudyktig, uproduktiv; **ingenerare** (*-gè-*) *fig.* frembringe, avle, skape.

ingenerosità *f* uedelmodighet; påholdenhet; **ingeneroso** uedelmodig, påholden.

ingénito medfødt.

ingente svær, uhorvelig.

ingentilimento *m* foredling, forfinelse; **ingentilire** (*-isco*) foredle(s), forfine(s).

ingenuità *f* troskyldighet, naivitet; **ingenuo** troskyldig, naiv, dum.

ingerenza *f* innblanding; *senza averci ingerenze* uten å ha noe der å gjøre; **ingerire** (*-isco*) inngyde (*tvil etc.*); *med.* ta inn; *ingerirsi nei fatti altrui* legge seg opp i andres saker.

ingessare (*è*) gipse, støpe i gips; mure inne; **ingessatura** *f* gipsing, innemuring; *med.* gips; **ingessire** (*-isco*) (*om silkeorm*) stivne.

inghebbiare (*è*) proppe, fylle (*med mat*); **inghiare** (*à*) stro med singel, gruse; **inghiatura** *f* grusing.

inghiottimento *m* det å sluke, svelge; **inghiottire** (-isco) sluke, svelge; bruke opp, sette over styr; oppsluke, dra i avgrunnen; *fig.* svelge; *questa non la posso ~* ! den kan jeg ikke fordøye (tillate etc.)! den er for drøy! ~ *le lagrime* kjempe med gråten; **inghiottonire** (-isco) gjøre, bli lekkersulten; *refl.* bli lekkersulten.

inghirlandamento *m* det å smykke med girlander, bekransning; **inghirlandare** smykke med girlander, bekranse.

ingiallare gjøre gul; **ingiallimento** *m* gulning; **ingiallire** (-isco) gjøre, bli gul; *refl.* bli gul; **ingiallito** gulnet.

ingigantire (-isco) gjøre kjempestor, overdrive.

ingigliare pryde med liljer.

inginocchiamento *m* kneling; **inginocchiare** (ò) bøye som et kne; *refl.* falle på kne, knele; **inginocchiato** knelende, på kne; **inginocchiatoio** *m* bedeskammel; **inginocchiatura** *f* kneformet bøyning, kne; **inginocchiòni** på kne, knelende.

ingioiare (ò) *sj.*, **ingioiellare** (è) smykke med edelstener, juveler.

ingiovanire (-isco) bli yngre, forynges.

ingiù nedad, nedover; *dai dieci anni ~* fra ti år og nedover; *lasciar correre l'acqua all'~* la det gå som det vil, la tingene gå sin gang.

ingiucchire (-isco) fordummes.

ingiudicato ikke (på)domt; uavgjort.

ingiuncare *sj.* binde med siv.

ingiungere befale, pålegge; ~ *a uno di ...* pålegge en å ...; **ingiùnsi**, **ingiunto** *se*: **ingiungere**; **ingiunzione** *f* pålegg, befaling.

ingiùria *f* injurie, fornærmelse, skade; *coprire uno di ingiurie* overøse en med fornærmelser, skjellsord; *fare ~ a uno* fornærme en; *le ingiurie della sorte* skjebnens tilskikkelser; *le ingiurie della stagione* årstidens barskheter; *le ingiurie del tempo* tidens tann; **ingiuriare** (ù) fornærme, krenke; **ingiuriatore** *m* (*f* -trice) fornærmer; **ingiurióso** fornærmende, (ære)krenkende.

ingiustamente med urette; **ingiustificabile** uforsvarlig, uberettiget; **ingiustizia** *f* urettferdighet; **ingiùsto** urettferdig.

inglese engelsk; ~ *m* engelsk(mann); *andarsene all'~* gå sin vei uten å hilse; *sale ~* engelsk salt (et avføringsmiddel); *zuppa ~* bløtkake; *carattere ~* (typ.) kursiv.

inglorioso lite ærefull.

inglùvie *f* kro, krås; *gl.* grådighet.

ingobbire (-isco) bli pukkelrygget.

ingoffire (-isco) gjøre, bli plump, klosset; *refl.* bli klosset; **ingoffo** *m gl.*, *dare l'~ a uno* bestikke en til å tie; *pigliare l'~* la seg bestikke (til å tie stille).

ingoiamento *m* det å sluke; **ingoiare** (ò) sluke; tåle (fornærmelse); ~ *un rospo* bite i det sure eple; **ingoiatore** *m* (*f* -trice) sluker.

ingolfamento *m* (det å danne) bukt; **ingolfare** *refl.* (ò) danne bukt; innlate seg (*in på*); ~ *in debiti* synke ned i gjeld.

ingollare (ò) svelge, sluke; *fig.* bite i seg.

ingolosire (-isco) gjøre, bli lekkersulten.

ingombrante som tar plass, besværlig; **ingombrare** (ò) fylle (opp i), sperre, (for)hindre; **ingombrime** *m sj.* ting som fyller opp, er i veien; **ingómbro** sperret, (tett)pakket, (opp)fyllt; ~ *m* det å fylle (opp); noe som fyller (opp), hindring; den plass noe opptar.

ingommare (ò) gummiere, klebe opp.

ingordigia *f* grådighet, griskhet; **ingórdo** grådig;

grisk, begjærlig; ublu (*pris*); som går lopsk (*mollenstein*); *rami ingordi* snylteskudd.

ingorgamento *m* forstoppelse, tilstoppelse, oppdemning, trafikkstans, -knute; **ingorgare** (ò) *refl.* tilstoppes; (*om vann*) demme seg opp; (*trafikk*) gå i stå; *med.* strømme til; **ingórgo** *m* (*pl* -ghi) forstoppelse, oppdemning; *med.* blodtilstrømning, væskeansamling.

ingovernabile ustyrlig, ikke til å styre.

ingozzare (ò) sluke; *fig.* bite i seg; finne seg i; ~ *il cappello* slå hatten ned over øynene; **ingozzatura** *f* det å slå (hatten) ned over øynene.

ingracilire (-isco) gjøre, bli tynn, spinkel.

ingranaggio *m* *tekn.* fortanning, tenner, tannhjul(sverk); *fig.* maskineri; *ferrovia ad ~* tannhjulsbane; *pompa ad ingranaggi* tannhjulpumpe; *ingranaggi in presa* tannhjul i inngrep; ~ *di velocità* giranordning; **ingranare** få til å gripe inn i hverandre, koble sammen (*tannhjul*); sette i gir; gripe i hverandre (*og refl.*); ~ *la seconda* gå over i annet gir; **ingranato** i gir.

ingranchire (-isco) stivne (av frost).

ingrandimento *m* forstørrelse; *macchina d'~* forstørrelsesapparat; **ingrandire** (-isco) forstørre; gjøre stor, rik; overdrive; bli større; bli stor, rik (*også refl.*); **ingranditore** (*f* -trice) forstørrende, forstørrelses-; ~ *m* en som forstørker; en som overdriver.

ingrassamento *m* fetning; gjødsling; smøring; **ingrassare** gjøre, bli fet; gjødsle; smøre; *fig.* gjøre, bli rik; *refl.* bli fet, rik; *andare a ingrassare i cavoli* (spøk.) dø; *l'occhio del padrone ingrassa il cavallo* selvgjort er velgjort; når herren passer på er tjeneren flittig; *ingrassare in una cosa* (*fig.*) fryde seg over noe; *ci ingrassa* han ler av det, blåser i det; **ingrassatore** *m* (*f* -trice) en som feter (svin); *tekn.* smører; **ingrosso** *m* fetning; gjødsling; gjødsel; *bestiame da ~* gjødyr; **ingrassucchiare** (ù) legge litt på seg.

ingraticciare (-ti-) innhegne, omgi med gitter; **ingraticciata** *f* (innhegning av) gitter, flettverk; **ingraticolamento** *m* det å stenge med gitter; **ingraticolare** (-ti-) sette gitter for; **ingraticolata** *f*, **ingraticolato** *m* gitter, rist.

ingratitudine *f* utakknemlighet; **ingrato** utakknemlig (*og fig.*); ukjær, ubehagelig.

ingravidamento *m* besvangring; **ingravidare** (à) besvangre, bli besvangret.

ingraziare (à), **ingraziarsi** *uno* innynde seg hos en; **ingrazionire** (-isco) *refl. se*: **ingraziare**.

ingrediente *m* bestanddel, ingrediens.

ingresso *m* inngang, entré, adgang; (festlig) inntog, tiltredelse; ~ *di servizio* kjøkkendør, bakdør; *l'~ al* (el.: *del*) *teatro* inngangen til teateret; *l'~ solenne del re in* (el.: *al*) *teatro* kongens høytidelige entré i teateret; *un porto di difficile ~* en havn med vanskelig adkomst.

ingrinzare (-isco) rynke, krølle; bli rynket, krøllet (*og refl.*); **ingriappare** *refl. tekn.* klemme seg fast.

ingrommare (ò) danne bunnfall (i).

ingrossamento *m* det å gjøre, bli større, tykkere; **ingrossare** (ò) gjøre tykk(ere); forstørre, overdrive, heve (stemmen); besvangre; fordumme; bli tykk(ere), ta til, forøkes, vokse; svulme (opp), hovne (opp); bli innviklet, alvorlig; **ingrossatura** *f* det å gjøre, bli større, tykkere; **ingrosso**, *all'~* under ett, rubb og stubb, i store mengder; en gros; *commercio all'~* en gros-handel; *consumo all'~* masseforbruk; *prezzo all'~* en gros pris.

ingrottare (ò) putte i grotte.

ingrugnare, ingrugnire (-isco) grine, surmule; **ingrugnato, ingrugnito** sur, tverr; **ingrugnatura** *f* grettenhet; **ingrullire** (-isco) gjøre, bli dum.

inguardabile ikke til å vade over; **inguainare** (-ino) stikke i skjeden; **ingualcibile** krøllfri.

ingualdrappare *sj.* legge dekken på (hest).

inguantare *refl.* ta hansker på seg; **inguantato** behansek; **inguaribile** uhelbredelig.

inguinaia flyske; **inguinale** lyske-; **inguine** *m* lyske.

ingurgitare (ù) svelge raskt, sluke.

inibire (-isco) forby, hemme; ~ *a uno di ...* forby en å ...; **inibitoria** *f* jur. rettslig forbud (*srl. mot domsfullbyrdelse*); **inibitorio** forbydende, hemmende; **inibizione** *f* forbud; **avere** (*soffrire di*) **inibizioni** ha (lide av) mindreverdighetskomplekser.

inidoneità *f* uegnethet; **inidoneo** uegnet.

iniettare (è) sprøyte inn, injisere; **occhi iniettati di sangue** blodunderløpne øyne; **iniezione** *f* innsprøytning, injeksjon; **fare una** ~ gi, ta en sprøyte; **inietto** *m* innsprøyter; injektor.

inimicare (-ico) gjøre til fiende(r), uvenn(er); behandle som fiende; **inimicarsi uno** gjøre en til sin fiende; **inimicarsi tutti** komme på kant med alle; **inimicizia** *f* uvennskap, fiendskap; **inimico** (*pl -ci*) *sj.* uvennlig, fiendtlig; ~ *m* fiende, uvenn.

inimitabile uetterlignelig; uforlignelig; **inimitabilità** *f* uetterlignelighet; uforlignelighet.

inimmaginabile utenkelig.

inintelligibile uforståelig; **inintelligibilità** *f* uforståelighet.

ininterrotto uavbrutt.

iniquità *f* urettferdighet, skjendighet; **le** ~ *della stagione* årstidens barskhhet; **iniquo** urettferdig, skjendig, ubillig, urimelig.

iniziabile som kan begynnes; **iniziale** begynnelses-, start-; **stipendio** ~ begynnerlønn; ~ *f* initial, begynnelsesbokstav; **iniziamento** *m* begynnelse, innvielse, innføring; **iniziare** (-ni-) innvie, innføre; begynne; ~ *uno alla medicina* gi en innføring i medisinen; **iniziario** begynnelses-; **iniziativa** *f* initiativ, foretagsomhet; **a** ~ *di ...* på foranledning av ...; **iniziativo** *sj.* begynnelses-; **iniziato** *m, adj.* innviet; **iniziato** *m* (*f -trice*) banebryter, foregangsmann; **iniziazione** *f* innvielse; **inizio** *m* begynnelse.

innacquare *se: annacquare.*

innaffiamento *m* vanning; **innaffiare** (à) vanne; **innaffiatoio** *m* vannkanne, hagesprøyte, vannspreader; **innaffiatrice** *f* vannvogn; *se: innaffiatoio*; **innaffio** *m* *sj.* vanning.

innalzamento *m* hevning, reisning, løftelse, forherligelse; **innalzare** heve, sette (pris) opp; reise (minnesmerke); oppreise, løfte, forherlige.

innamoramento *m* forelskelse; **innamorare** (ò) gjøre forelsket, henrykke; *refl.* forelske seg (*di i*); **innamorato** forelsket; **il mio** ~ min elskede, min tilbeder.

innanzi *adv., pp.* før; tidligere; ~ *a* overfor, foran, for; ~ *al tribunale* for retten; **essere** ~ *a uno* være foran en; **guardare** ~ *a sé* se seg for; **passare** ~ *a uno* overgå en; **trovarsi** ~ *a uno* stå overfor en; ~ *sera* før aften; ~ *tempo* før tiden; **due giorni** ~ to dager før; **da quel giorno** ~ fra den dag av; **d'ora** ~ fra nå av, for fremtiden; **d'allora** ~ fra da av; **andare** ~ gå fram, vokse; gå videre, fortsette; slå seg igjennom; **camminare** ~ gå rett fram for seg; **essere molto** ~ være meget langt framme; **essere** ~ *negli* (*el. con gli*)

anni være i en fremskreden alder; **mandare uno** ~ sende en i forveien; forfremme en; **mettere** ~ foreslå, forelegge; innvende; **per** ~, **per l'** ~ tidligere; **più** ~ senere; lenger framme, lenger borte; **tirare** ~ fortsette; henslepe sitt liv, slå seg igjennom, leve fra hånd til munn; **venire** ~ innfinne seg; ~ *di fare qualcosa* for en gjør noe; ~ *che soffrire, quanto preferirei morire!* fremfor å lide ville jeg meget heller dø! ~ *m* forbilde forskrift, modell; *gl.* presedens.

innario *m* salmebok.

innato medfødt; **innaturale** unaturlig.

innavigabile ikke seilbar; **innebbiare** (è) innhulle i tåke; **innegabile** unektelig.

inneggiamento *m* hymnesang; *fig.* lovprisning; **inneggiare** (è) synge hymner; ~ (*a*) lovprise; besynge; **inneggiato** *m* (*f -trice*) lovpriser.

innescare (è) sette fenghette i; **innesco** *m* (*pl -chi*) fenghette, forladning.

innestamento *m* poding; kobling; **innestare** (è) pode (*og med.*); *tekn.* koble (inn); *fig.* bringe inn (spørsmål, sak o.l.); ~ *la marcia indietro* sette i revers, bakke; **innestatoio** *m* podekniv; **innestato** *m* (*f -trice*) poder; **innestatura** *f* poding(spunkt); **innesto** *m* poding (*og med.*); podekvist; kobling; ~ *automatico* automatisk kobling; ~ *a frizione* friksjonskobling.

inno *m* hymne (*og fig.*).

innocentare (e) frikjenne, erklære uskyldig; **innocente** uskyldig; harmløs, enfoldig, naiv; **la strage degli innocenti** (*rl.*) barnemordet (i Betlehem); **innocenti** (*ni*) løsbarn, hittebarn; **innocenza** *f* uskyld(ighet), harmløshet, enfoldighet.

innocivo uskadelig; **innocuità** *f* *sj.* uskadelighet; **innocuo** uskadelig.

innografo *m* salmedikter.

innominabile uevnelig; **innominato** navnløs.

innovamento *m* fornyelse, nyordning; **innovare** (ò) fornye, reformere; **innovato** *m* (*f -trice*) fornyer, reformator; **innovazione** *f* fornyelse, reform, nyhet; **innovellare** (è) *litt.* fornye.

innumerabile utallig, tallrik; **innumerabilità** *f* tallrikhet; **innumerévole** utallig, tallrik; **innúmero** *sj.* tallrik, utallig.

inobbediente ulydig; **inobbedienza** *f* ulydighet.

inocchiare (ò) okulere, pode; **inocultabile** som ikke kan, bør skjules; **inoccupato** uopptatt, (arbeids)ledig; **inoculare** (ò) (*også med. og fig.*) okulere; **inoculazione** *f* okulering, innpodning.

inoffensibile som ikke kan fornærmes, usårlig, ukrenkelig; **inoffensivo** uskadelig, harmløs; **inoffeso** ubeskadiget, usåret, i god behold; **inofficiosità** *f* tjenesteuvillighet; ugyldighet; **inofficioso** tjenesteuvillig; ugyldig (*testament*).

inoliare (ò) *sj.* smøre, dyppe, legge i olje.

inoltrare (ò) innlevere, inngi, ettersende, videresende; *refl.* rykke fram, trenge inn; **inoltrato** fremrykket, fremskreden; **a sera inoltrata** sent på kveld; **inoltre** dessuten, i tillegg; **inoltro** *m* viderbefordring.

inombrare (ò) skygge for, beskygge.

inondamento *m* oversvømmelse; **inondante** oversvømmende; **malizia** ~ grenseløs ondskap; **inondare** (ò) oversvømme (*og fig.*); **inondato** *m* (*f -trice*), *adj.* (en) som oversvømmer; **inondazione** *f* oversvømmelse.

inonestà *f* *sj.* uærlighet; **inonesto** uærlig; **inonorato** uæret, æreløs.

inope *sj.* fattig; **inoperosità** *f* uvirksomhet, ledighet;

inoperoso uvirksom, ledig; død (*kapital*); **inopia** *f* elendighet, fattigdom; mangel (*di* på); **inopinabile** utrolig, utenkelig; ikke til å forutse; **inopinato** uformodet, uventet; **inopportunità** *f* ubeleilighet, dårlig tidspunkt; **inopportuno** ubeleilig, som passer dårlig; **inoppugnabile** uangripelig.

inorare (*o*) *sj.* forgylle; **inordinato** uordnet; **inorecchito** med spissede ører; **inorganicità** *f* *fig.* mangel på indre sammenheng; **inorganico** (*pl -ci*) uorganisk; uten indre sammenheng.

inorgogliare (*-isco*) gjøre, bli stolt; *refl.* bli stolt; **inornato** *sj.* usmykket, enkel; **inorpellamento** *m* (det å smykke seg med) flitterstas; **inorpellare** (*è*) pynte med flitterstas, besmykke; *fig.* pynte på, skjule, simulere; **inorpellatura** *f* flitterstas, besmykning.

inorridire (*-isco*) fylle med redsel, vekke avsky hos; bli fylt av redsel, avsky; gyse; **inorridito** redselsslagen.

inospitale ugjestfri (*og fig.*); **inospitalità** *f* ugjestfrihet; **inospite**, **inospito** ugjestfri (*om sted*).

inossare (*o*) forbenes, bli til ben.

inosservabile ikke til å iakttta, overholde; **inosservante** som ikke iakttar el. overholder (*f.eks. religionens bud*); **inosservanza** *f* det å ikke overholde påbud (*også jur.*); **inosservato** ubemerket, upåaktet, ikke iakttatt, ikke overholdt, tilsidesatt.

inossidabile rustfri.

inquadramento *m* innramming; *mil.* enkadrering; **inquadrare** ramme inn; kvadrere; enkadrere; **inquadratura** *f* innramming; klipping (*av film*).

inqualificabile *neds.* ubeskrivelig.

inquantoché ettersom, fordi, da.

inquietante foruroligende; **inquietare** (*è*) forurolige; *far ~ uno* gjøre en urolig, forurolige en, gjøre en vred; *refl.* bli harm (*con uno* på en); **inquietezza** *f* uro; **inquièto** urolig; sint, harm; **inquietudine** *f* uro, bekymring.

inquilino *m* leieboer; **inquinamento** *m* forurensning, infeksjon; **inquinare** forurense, infisere, ødelegge; **inquinazione** *f* forurensning, ødeleggelse.

inquirente, **commissione** ~ undersøkelseskommissjon; **magistrato**, **giudice** ~ forhørsdommer.

inquisire (*-isco*) *jur.* undersøke, etterforske; **inquisitivo** undersøkelses-, etterforsknings-; **inquisitore** *m* (*f -trice*) forhørsdommer; inkvisitor; **inquisitorio** inkvisitorisk; **inquisizione** *f* undersøkelse, inkvisisjon.

insabbiamento *m* sandstrøing; **insabbiare** (*à*) bestre med sand; *fig.* dysse ned; *refl.* bli dekket med sand; bli som en innfødt (*om hvit mann i Afrika*); **insaccamento** *m* det å putte i sekk; **insaccare** stappe, fylle i sekker; fylle (kjøtt i pølseskin); putte i lommen; putte inn, stenge inne; overbevise, bringe til taushet; etc. frátse; kle dårlig på; smette inn; *mil.* innkretse; *refl.* smette seg inn; kle seg dårlig; *carne insaccata* pølsevarer; **insaccata** *f* det å fylle i sekker.

insalare salte (ned); bli salt (*og refl.*), renne ut i havet (*elv*); **insalata** *f* salat; ~ *rusa* russisk salat; *che ~ !* for et rot! for en forvirring! **insalatàio** *m* salatselger, gartner; **insalatièra** *f* salatbolle; **insalatina** *f* salat (*av unge blad*).

insaldabile som ikke gror (*sår*); **insaldare** stive (tøy); forsterke, styrke; **insaldatura** *f* stiving (*av tøy*); forsterkning, styrkelse.

insalivare fukte med spytt; **insalivazione** *f* det at maten blandes med spytt.

insalubre usunn; **insalubrità** *f* usunnhet; **insalutato**

uhilset; *partire ~ (h)ospite* reise uten å si adjø til verten, plutselig; **insalvabile** ikke til å redde.

insalvaticire (*-isco*) gjøre, bli vill, grov; gro til.

insanabile uhelbredelig; *fig.* uopprettelig; **insanabilità** *f* uhelbredelighet, uopprettelighet; **insanguinamento** *m* *sj.* det å flekke med blod; **insanguinare** (*à*) bade i, plette med blod; **insanguinato** blodig, blodflekket; fullblods.

insania *f* dårskap, tåpelighet, galskap; **insanire** (*-isco*) bli gal, gå fra forstanden; **insano** gal, tussete, dum.

insaponamento *m* innsåping; **insaponare** (*o*) såpe inn; *fig.* smigre; **insaponata** *f* *fig.* overhaling, omgang; **insaponatura** *f* innsåping.

insaporare (*o*) gi smak, gjøre velsmakende; få smak, ta smak (*og refl.*); **insaporire** (*-isco*) gi smak, gjøre velsmakende; bli velsmakende; **insaporo** smakløs.

insaputa *f.* *all' ~ di uno* uten ens vitende; *a mia ~* uten mitt vitende.

insatanassato, **insatanassito** rasende, besatt.

insatollabile, **insaturabile**, **insaziabile** umettelig, utilfredsstillig; **insaziabilità** *f* umettelighet; **insaziato** ikke mett; umettelig.

inscatolare (*à*) ha i dåse, boks; hermetisere.

inscenare (*è*) sette i scene (*og fig.*); **inschiavire** (*-isco*) gjøre til slave; **insciènte** *litt.* uvitende, ubevisst; **insciènta** *f* *litt.* (det å være i) uvitenhet.

inscindibile udelelig, uadskillelig.

inscrissi, **inscritto** *se: iscriver* etc. *se: iscrivere* etc.; **inscrutabile** uransakelig; **inscrutabilità** *f* uransakelighet; **inscurire** (*-isco*) gjøre, bli mørk.

inscusabile uunnskyldelig.

insecchire (*-isco*) *sj.* gjøre, bli tørr.

insecutore *m* (*f -trice*) *sj.* forfølger.

insediamento *m* innsettelse (i embete); **insediare** (*è*) innsette (*in una carica* i et embete); *refl.* tiltre (et embete).

inseducibile ikke til å forføre, lokke.

insegare (*è*) smøre med talg.

inségna *f* flagg, banner, fane; tegn, distinksjon; våpen(skjold); *merk.* skilt; *pl* distinksjoner, dekorasjon(er), insignier, verdighetstegn; ~ *di comando* admiralsflagg; ~ *luminosa* lysreklame.

insegnabile som kan undervises, som kan læres bort; **insegnamento** *m* undervisning, belæring; *corso d' ~* kurs; *programma d' ~* pensum, undervisningsplan; **insegnante**, *corpo ~* lærerstab; ~ *m.* *f* lærer(inne); **insegnanti** lærerkrefter; **insegnare** (*è*) undervise, lære fra seg; ~ *qualcosa a uno* lære en noe; ~ *a uno a fare qualcosa* lære en å gjøre noe; ~ *l'italiano* undervise i italiensk; *l'esperienza insegna* av skade (erfaring) blir man klok; ~ *la strada a uno* vise en vei; *il diavolo insegna a far le pentole ma non i coperchi* forbyteren røper seg alltid; **insegnativo** belærende, lære-.

inseguimento *m* forfølgelse; **inseguire** (*è*) forfølge; **inseguire** *m* (*f -trice*) forfølger.

insellamento *m* saling; **insellare** (*è*) sale; **insellato** salrygget; **insellatura** *f* frygg-grop.

inselvare (*è*) *refl.* skjule seg i skogen; (*skog*) gro til; **inselvaticire** (*-isco*) *se: insalvaticire*.

inseminato ikke tilsådd; forlatt, øde.

insenatura *f* bukt(ning), slukt.

insensataggine, **insensatezza** *f* tåpelighet, dårskap; **insensato** tåpelig, sinnssvak; ~ *m* tåpe; **insensibile** umerkelig; ufølsom (*a* overfor); **insensibilità** *f* umerkelighet; ufølsomhet; **insensitivo** ufølsom.

inseparabile uadskillelig; **inseparabilità** *f* uadskillelighet; **inseparato** uadskilt.
insepólto ikke begravet, ubegravet.
insequestrabile som ikke kan beslaglegges; **insequestrabilità** *f* det å ikke kunne beslaglegges.
inserire (-isco) innføre, tilføye (ord), koble (*motor*) til; *elekt.* koble inn; rykke inn (*annonse, artikkel*); annonsere, avertere; *inserirsi in un partito* melde seg inn i et parti; **insertore** *m* (*f* -trice) annonsør.
insertare (*è*) *sj.* veve, vikle, flette sammen; **inserto** *se: inserire*; ~ *m* omslag med akter, dossier.
inservibile ubrukelig, uanvendelig; **inservibilità** *f* ubrukelighet, uanvendelighet; **inserviente** tjenende; ~ *m* tjener.
inserzione *f* innføyelse, tilføyelse; innrykning (av annonse); tilkobling (av motor); innkobling (av strøm); ~ (*a pagamento*) annonse; *mettere un'~* rykke inn en annonse; **inserzionista** *m* annonsør.
insettario *m* sted til insektavl (*for studium*); **insetticida** insektdrepende; ~ *m* insektpulver; **insettivoro** insektetende; ~ *m* insekteter; **insetto** *m* insekt; *non siamo che vili insetti* vi er bare uselt kryp; **insettologia** *f* *sj.* insektlære; **insettologo** *m* (*pl -gi*) insektforsker.
insidia *f* bakhold, felle, list, renke; **insidiare** (-si-) legge felle for, smi renker mot; ~ (*al*) *l'onore* skade (ens) ære; **insidiatore** *m* (*f* -trice) renkesmed; **insidioso** lumsk, svikaktig; *arma insidiosa* hemmelig våpen.
insieme sammen, i alt, samtidig; ~ *con* (*el.*; *a*) sammen med; ~ *m* helhet, hele; *l'~ delle foglie* lovverket.
insigne fremragende; **insignificabile** u(ut)sigelig; **insignificante** betydningsløs, ubetydelig; **insignire** (-isco) utmerke; *fu insignito dell'ordine di ...* han ble utmerket med ... ordenen.
insignorire (-isco) gjøre til herre; gjøre, bli rik; *refl.* gjøre seg til herre (*di over*); bemektige seg; bli rik.
insilamento *m* det å legge i silo; **insilare** legge i silo.
insincerità *f* uoppriktighet, falskhet; **insincero** uoppriktig, falsk.
insindacabile ukontrollabel, ikke reviderbar; *il giudizio della giuria è ~* juryens avgjørelse er inappellabel; **insindacabilità** *f* ukontrollerbarhet.
insino, ~ *a* inntil; ~ *a che* så lenge (som).
insinuabile som kan innføres; **insinuante** innførende; innsnigrende; **insinuare** (-si-) innføre, stikke inn i; insinuere; ~ *un credito* (*jur.*) gjøre et krav (i fallittbo); ~ *un dubbio in uno* sette en i tvil; *refl.* trenge (seg) inn, innynde seg; **insinuatore** *m* (*f* -trice) innsnigrende, påtrengende menneske; **insinuazione** *f* innføring, inntrengning; insinuasjon, beskyldning; fremsetting av krav.
insipidezza *f* *sj.* = **insipidità** *f* smakløshet, flauhet; **insipido** flau, smakløs (*og fig.*); **insipiente** uvitende, tåpelig; **insipienza** *f* uvitenhet, tåpelighet.
insistente påtrengende, stadig, vedvarende; **insistenza** *f* påtrengenhets, stadighet; **insistere**, ~ *in qualcosa* insistere på noe, bli ved med noe, holde fast på noe; ~ *a fare qualcosa* insistere på, bli ved med å gjøre noe; ~ *su un argomento* insistere, holde fast på et argument.
insito *litt.* medfødt.
insociabile uselskapelig; *kjem.* som ikke inngår forbindelse; **insociabilità** *f* uselskapelighet; **insociabile** uselskapelig; **insocievolezza** *f* uselskapelighet.
insod(d)isfatto utilfreds, utilfredsstillet.

insofferente utålmodig; *essere ~ di qualcosa* ikke kunne holde ut noe; **insofferenza** *f* utålmodighet; **insoffribile** uutholdelig, utålelig, ulidelig; **insoffribilità** *f* uutholdelighet.
insolazione *f* det å legge (noe) i sola; solstikk.
insolcare (*ò*) fure; **insolente** frekk, uforskammet; **insolentire** (-isco) være, gjøre frekk el. uforskammet; fornærme; **insolenza** *f* uforskammethet.
insolfare (*ò*) ha svovel på, i.
insólito usedvanlig, uvant; **insolubile** uløselig; *kjem.* uopløselig; **insolubilità** *f* uløselighet; uopløselighet; **insoluto** uløst; uoppløst; ubetalt.
insolvente insolvent; **insolvenza** *f* insolvens; **insolubile** ubetalelig; *fam.* insolvent; **insolvibilità** *f* ubetalelighet; *fam.* insolvens.
insómma kort sagt, endelig, faktisk; ~ *delle somme* summa summarum, kort og godt; ~ *che si fa?* hva skal man så gjøre?
insommergibile som ikke kan synke, senkes; **insommergibilità** *f* det å ikke kunne synke, senkes.
insondabile uutgrunnetlig, uransakelig.
insonne søvnløs; **insonnia** *f* søvnløshet; **insonnolito** i halvsøvn, halvsøvende.
insopportabile uutholdelig, utålelig; **insopportabilità** *f* uutholdelighet, utålelighet.
insordire (-isco) bli döv; **insorgente** opprørsk; ~ *m* opprører; **insorgere** reise seg, heve seg, oppstå, fremstå; ~ *contro uno* gjøre opprør mot en; *insorsero delle difficoltà* der oppsto vanskeligheter; **insorgimento** *m* opprør; **insormontabile** uovervinnelig; **insórsi** *se: insorgere*; **insórto** *se: insorgere*; ~ *adj.* i opprør; ~ *m* opprører.
insospettabile umistenkelig; **insospettato** ikke mistenkt, uforutsett, uanet; **insospettare** (-isco) gjøre mistenksom, vekke (ens) mistanke; bli mistenksom (*og refl.*); *si insospettisce per un nonnulla* han blir mistenksom for ingen ting; **insospettito** mistenksom.
insostenibile uforsvarlig, uholdbar; **insostenibilità** *f* uforsvarlighet, uholdbarhet.
insozzare (*ò*) svine til, besudle.
insperabile ikke til å gjøre seg håp om; **insperato** uventet, uforutsett; **inspessimento** *m* fortetning, kondensering; **inspessire** (-isco) *sj.* fortette, gjøre tett, kondensere.
inspirare ånde inn; **inspiratore** *m* (*f* -trice), *adj.* innånder; innåndings-; **inspirazione** *f* innånding.
instabile ustadig, ustabil; **instabilità** *f* ustadighet, ustabilitet.
installare oppstille, anlegge, installere; innsette (i embete); **installatore** *m* installator; **installazione** *f* anlegg, innretning, installasjon; innsettelse, tiltredelse (av embete).
instancabile utrettelig; **instancabilità** *f* utrettelighet.
istante inntrengende, innstendig; ~ *m* (sak)søker; klager.
instare *sj.* insistere; *fig.* overhenge, true.
instaurare opprette, grunnlegge; **instauratore** *m* (*f* -trice) grunnlegger; **instaurazione** *f* opprettelse, grunnleggelse.
insterilire (-isco) gjøre, bli steril; **instillare** instillere, dryppe inn i (*og fig.*).
istitóre *m* utøver; forretningsfører; **istituendo** som skal opprettes, innsettes; **istituire** *se: istituire*; **instradare** innlede, sette (en) i gang; **istrutto** *litt.* lærd.
insù opp(etter), oppad, oppe; *dai venti anni ~* fra tjue år og oppover; *all'~* oppover, i høyden.
insubordinatezza *f* ulydighet, oppsetsighet, gjenstri-

dighet; **insubordinato** ulydig, oppsetsig, gjenstridig, respektløs; **insubordinazione** f ulydighet, oppsetsighet; **insubre** *litt.* lombardisk.

insuccesso *m* fiasko.

insudiciare (*ù*) skitne til, tilsmusse.

insueto *litt.* uvanlig, usedvanlig.

insufficiente utilstrekkelig, uduelig, uegnet; (*ved eksamen*) stryk, immaturus; måtelig; **insufficienza** f utilstrekkelighet, uduelighet; *med.* feil, svakhet; ~ *valvolare* hjertefeil.

insufflare blåse (noe) inn i; *fig. neds.* inspirere; **insufflazione** f det å blåse, ånde inn i.

insulare øy-; *stato* ~ øyrike; **insulina** f insulin.

insulsaggine f flauhet, smakløshet; tåpelighet; **insulsità** f *sj.* se: *insulsaggine*; **insulso** flau, smakløs; tåpelig, åndløs.

insultare, ~ (*a*) (for)håne, krenke, fornærme, såre; **insultatore** *m* (*f* -trice) fornærmer; **insulto** *m* forhånelse, hån, krenkelse, fornærmelse; *med.* anfall; ~ *cardiaco* hjerteanfall.

insuperabile uovertreffelig, uovervinnelig; **insuperabilità** f uovertreffelighet, uovervinnelighet; **insuperato** uovertruffen, uovervunnen.

insuperbire (-isco) gjøre, bli hovmodig, stolt.

insurrezionale opprørs-; **insurrezione** f opprør; oppstand.

insuscettivo *sj.* uimottakelig; **insussistente** ikke-eksisterende, uvirkelig, ubegrunnet; **insussistenza** f ikke-eksistens, ubegrunnethet.

intabaccare grise til med tobakk; *refl. fam.* forelske seg, gå ivrig inn for.

intabarrare innhulle i kappe.

intaccabile som en kan lage skår i, angripe, ta hull på; **intaccare** gjøre skår i, file hakk i; angripe, etse; ta hull på, begynne på; anfekte (dom), angripe (ens ære); hakke, stamme; **intaccamento** *m*, **intaccatura** f (det å lage) skår, hakk.

intagliare (*à*) skjære ut; gravere; **intagliatore** *m* (*f* -trice) treskjærer, gravør, siselør; **intaglio** *m* utskåret arbeid; treskurd; stikk, gravyr, siselering.

intanare *refl.* gjemme seg i hule; stikke seg bort.

intanfire (-isco) få muggen lukt; *fig.* mugne, holde seg innendørs.

intangibile som ikke kan røres, berøres (*og fig.*); **intangibilità** f det å ikke kunne (be)røres.

intanto i mellomtiden, imidlertid; ~ *che* mens.

intarlare bli ormstukken, markspist; **intarlatura** f det å bli markspist; hull etter mark; **intarlato** ormstukken, markspist.

intarmare *sj.* bli møllspist; **intarmolare**, **intarmolire** *rosk.* bli møll-, markspist.

intarsiare (*à*) innlegge i tre; lage tremosaikk; **intarsiatore** *m* (*f* -trice) en som driver med innlagt arbeid; **intarsiatura** f innlagt arbeid, innlegning i tre; **intarsio** *m* intarsia, sl. tremosaikk; innlagt arbeid.

intartarito dekket av (vin-, tann-)stein; *fig.* rusten.

intasamento *m* tetning, forstoppelse; **intasare** stoppe, bli forstoppet (*og refl.*); (*om nese*) bli tett;

intasatura f forstoppelse; snue.

intascare putte i lommen; *fig.* tjene penger.

intatto intakt, u(be)rørt, uplettet, ren.

intavolare (*à*) bordkle, panele, legge golv; fremkaste (spørsmål); innlede (forhandling o.l.), begynne; innføre i register; stille (sjakkbrikker) opp; spille uavgjort; **intavolata** *m* *sj.* panel(er), bordkledning, bordgolv, parkett; **intavolatura** f bordkledning.

intedescare (-dè-) fortyske, gjøre tysk.

integerrimo plettfri, bunnhederlig, ubestikkelig.

integrabile som kan integreres, fullstendiggyøres; **integrabilità** f det å kunne integreres, fullstendiggyøres; **integrale** vesentlig, fullstendig, hel, ubeskåret; *calcolo* ~ integralregning; *pane* ~ helkornbrød; ~ *m* *mat.* integral; **integralmente** fullstendig; **integrante** vesentlig, integrerende; **integrare** (*i*) fullstendiggyøre, komplettere; fullende, avslutte; *mat.* integrere; *jur.* handle på vegne av; **integrazione** f fullstendiggyørelse, integrasjon; **integrità** f fullstendighet, helhet, integritet; ærlighet, ubestikkelighet, uberyktethet; *uomo d'illibata* ~ mann med uplettet rykte; **integro** fullstendig, udelte; ren, plettfri, uberyktet, ærlig, ubestikkelig.

intelaiare (*à*) spenne på (vev, lerret); montere (maskin); *fig.* sette i gang; **intelaiatura** f det å spenne på (vev, lerret); ramme(verk); oppbygning, montering; igangsetting.

intellettivo intellektuell, forstands-; **intelletto** *m* intellekt, forstand, ånd, sinn; **intellettuale** intellektuell, åndelig, dannet; **intellettualismo** *m* intellektualisme; **intellettualità** f det å være intellektuell, åndelig.

intelligente intelligent, klok, begavet, forstandig, dyktig; *essere* ~ *di qualcosa* forstå seg på noe, ha talent for noe; ~ *di musica* musikkbegavet. **intelligenza** f intelligens, klokskap, talent, forstand, forståelse; *con molta* ~ med stor klokskap (og dyktighet); *la suprema* ~, *l'~ infinita* den høyeste, den uendelige visdom (= Gud); *le intelligenze celesti* englene; *a maggiore* ~ *dirò* for å forklare det bedre vil jeg si; *alzare l'~ (mar.)* signalisere «forstått»; *essere d'~* være enige; **intelligibile** forståelig; **intelligibilità** f forståelighet.

intelucciare (*ù*) sy inn lerret i (klær).

intemerata f kjedelig prek, langtekkelig tale; overfusning, skyllebøtte; **intemerato** plettfri.

intemperante umåteholden, tøylesløs; **intemperanza** f umåteholdenhet, tøylesløshet; overdrivelse; **intemperie** f *inv.* uvær.

intempestività f ubeleilighet, utidighet; **intempestivo** utidig, ubeleilig.

intendente kyndig, forstandig, forstående; *essere* ~ *di qualcosa* forstå seg på noe; ~ *m* kjenner; **intendant**; forvalter; **intendenza** f forvalterkontor; **intendantur**; **intendere** forstå, høre, mene; ha til hensikt, i sinne; vende; *dare a* ~ forklare, la forstå, innbille; ~ *lo sguardo* vende blikket; *darla a* ~ *a uno* innbille en noe; *fare ad* ~ la forstå; ~ *a passe* på, gi akt på å ...; *refl.* forstå seg (*di* på); komme godt ut av det med enannen; *s'intende!* det forstår seg! naturligvis! selvfølgelig! *intendiamoci (bene)!* forstå meg rett! *intendersela con uno* være enig med en, ha hemmelig forståelse med en; *intendetevela fra di voi!* se til å komme til enighet! bli enige dere imellom; *se også: inteso*; **intendimento** *m* innsikt; vag hensikt; nyhet, nyss; **intenditore** *m* (*f* -trice) kjenner; *a buon* ~ *poche parole!* det skal få ord til den som har forstand (på det)!

intenebramento *m* formørkelse; **intenebrare** (-tè-) *sj.* gjøre, bli mørk; **intenebrare** (-isco) bli mørk; *fig.* formørkes.

intenerimento *m* det å gjøre bløt, sart; *fig.* rørelse; **intenerire** (-isco) bløtgjøre; røre; *refl.* bli bløt- (gjort), rørt.

intensificare (-si-) intensivere, forsterke; **intensificazione** f intensivering, forsterk(n)ing; **intensità** f intensitet, styrke, heftighet; ~ *di corrente* strøm-

styrke; **intensivo** intensiv, heftig, sterk; *coltura intensiva* intensivt landbruk; **intenso** intens, heftig. **intentabile** 1. umulig; **intentabile** 2. jur. som kan anlegges (*prosess*); **intentare** (è). ~ *un processo a uno* anlegge sak mot en; **intentato** uforsøkt; uutforsket; *non lasciar nulla d'~ per ...* ikke la noe uforsøkt for å ...; *processo ~* anlagt prosess; **intento** (om blikk, øre) spent rettet (a imot); opptatt (a av); beskjefliget (a med); parat, beredt (a til); *gl. intens*, tett; ~ *m* formål, hensikt, plan. **intenzionale** tilsiktet, forsettlig; **intenzionato**, *essere ~ di ...* ha til hensikt, tenke på å ...; *essere bene (male) ~* ha gode (onde) hensikter; **intenzione** *f* hensikt, øyemed, plan. **intepidire** (-isco) gjøre, bli lunken (og fig.). **interamente** ganske, helt; **interbèllico** (pl -ci), *il periodo ~* mellomkrigstiden; **interbinario** *m* mellomrom mellom jernbaneskiner. **intercalare** innskyte; ~ *adj.* innskudds-, innskutt; *giorno ~* skudd-dag; ~ *m* omkved, refreng; munnhell; **intercalazione** *f* innskudd. **intercapèdine** *f* mellomrom, isolasjonslag. **intercedere** legge seg imellom; ligge imellom (*tid*); ~ *per uno* legge inn et godt ord for en, gå i forbønn for en; **interceduto** *se*: **intercedere**; **intercessione** *f* mellomkomst, det å gå imellom, forbønn; **intercessore** *m* (f -ceditrice) en som går imellom, i forbønn. **intercettamento** *m* det å oppsnappe, avskjære; **intercettare** (-cè-) snappe opp, sperre, avskjære; **intercetto** *sj.* = **intercettato** oppsnappet, avskåret; *linea intercettata* (mat.) (avskåret) linjestykke; **intercezione** *f* oppsnapping, sperring, avskjæring; **intercidere** *sj.* skjære (midt) over; **intercissione** *f* avskjæring; avbrudd. **intercludere** *sj.* hindre, stenge veien for. **intercolònnio**, **intercolùnnio** *m* mellomrom mellom to kolonner. **intercomunale** interkommunal. **intercorrere** ligge imellom; *med.* støte til (om sykdom); **intercostale** *med.* som er mellom ribbene. **interdétto** *se*: **interdire**; ~ *adj.* forbudt; *rimanere ~* bli mållos; ~ *m* *rl.* interdikt; *colpire d'~* legge i interdikt; **interdipendenza** *f* gjensidig avhengighet; **interdire** (-dico) forby; *jur.* umyndiggjøre; *rl.* legge i interdikt; ~ *un sacerdote dalla messa* nekte en geistlig å lese messe; **interdittorio** *sj.* som angår interdikt, umyndiggjørelse; **interdizione** *f* forbud; *jur.* umyndiggjørelse; ~ *dai pubblici uffici* tap av borgerlige rettigheter; *tiro d'~* sperreild. **interessamento** *m* interesse; deltakelse; **interessante** interessant, tiltrekkende, viktig; *in stato ~* i lykkelige omstendigheter; **interessare** (-rè-) interessere, angå, være viktig; ~ *uno in qualcosa* gjøre en interessert i noe; *refl.* interessere seg (a, di, per for); *ta seg av*; *non mi interessa dei fatti altrui* jeg interesserer meg ikke for andres saker; *interessatevi dei fatti vostri!* pass deres egne saker; **interessato** interessert, egennyttig; ~ *m* merk. interessent, deltaker; *gli interessati possono rivolgersi a ...* de pågjeldende kan henvende seg til ... **interesse** *m* interesse, andel; egennytte; rente(fot); *pl* interesser, anliggender, renter, forretninger; ~ *composto* rente og rentes rente; *comunità d'interessi* interessefellesskap; *fare gli interessi di uno* arbeide i ens interesse; *godimento degli interessi* rentenytelse; *prendo ~ ai tuoi casi* jeg interesserer meg for ditt ve og vel; *servizio degli interessi*

forrentning; **interessenza** *f* andel, provisjon; **interessoso** *sj.* egennyttig. **interèzza** *f* fullstendighet, helhet. **interferenza** *f* interferens; vekselvirkning; **interferire** (-isco) interferere. **interfogliare** (ò) legge blanke blad, ark i (*bok o.l.*); **interfoliere**; **interfogliatura** *f* interfoliering; **interfoglio** *m* innlagt blankt ark, interfolium. **interiezione** *f* intereksjon, utropsord. **interim** *m* interim, midlertidig stilling; *reggere l'~ degli esteri* bestyre utenriksdepartementet (inntil ny minister er utpekt). **interinale** midlertidig, foreløpig, provisorisk; **interinato** *m* midlertidig stilling, tilstand; **interino** interimistisk, midlertidig, foreløpig (ansatt). **interiore** indre; ~ *m* det indre; *gli interiori*, *le interiora* innvollene; **interiamente** innvendig. **interito** rett, rank som et lys; hard. **interlinea** *f* linjemellomrom; *typ.* reglett; **interlineare** interlineær, mellom linjene; ~ *v.* (-li-) skrive mellom linjene; *typ.* skille linjer; **interlineatura** *f*. **interlineazione** *f* det å skille linjer, linjeavstand. **interlingua** *f* hjelpespråk (*f.eks. esperanto*). **interlocutore** *m* (f -trice) deltaker i samtale, dialog; *pl* personer (i teaterstykket); **interlocutoria** *f.* (*sentenza*) ~ (*jur.*) kjennelse i sekundært spørsmål; **interlocuzione** *f* det å delta i samtale; *jur.* avsi kjennelse; **interloquire** (-isco) tale med, blande seg i samtalen; *jur.* avsi kjennelse. **interludio** *m* mellomspill, interludium; **interlunio** *m* månemørke. **intermediario** mellomliggende; ~ *m* mellommann, formidler, megler; *per l'~ di ...* gjennom ...; **intermedio** mellomliggende; ~ *m* mellomtid; **intermesso** *se*: **intermettere** *sj.* avbryte; **intermezzo** *m* mellomtid, mellomspill, intermezzo. **interminabile** endelos, uendelig; **interminato** uavsluttet; *sj.* uendelig. **intermissione** *f* avbrytelse, stans; **intermittente** ujevn, brutt, intermitterende; **intermittenza** *f* det å være ujevn, intermitterende. **internamento** *m* internering; **internare** (è) internere; drive, stikke inn; innlegge (på asyl); *internarsi nel bosco* trenge inn i skogen; *internarsi in uno studio* fordype seg i et studium. **internazionale** internasjonal, mellomfolkelig; ~ *f* internasjonal; **internazionalismo** *m* internasjonalisme, internasjonal; **internazionalista** *m* internasjonalist; **internazionalità** *f* internasjonalitet. **intèrno** indre, innvendig, innvortes, intern, innenlandsk; ~ *m* indre; *sport* innerwing; (*alunno*) ~ kostskoleelev; *Via Dante 6 ~ 9* via Dante nr. 6, leilighet nr. 9; *Ministro dell'~* (el.: *degli interni*) innenriksminister; *medicina interna* indremedisin; *per uso ~* til innvortes bruk. **internunzio** *m* pavelig sendemann. **inter nos** *litt.* mellom oss. **int(i)èro** hel, ganske, fullstendig; *un anno ~* et helt år; *latte ~* helmelk; *per ~* i sin helhet, fullstendig; ~ *m* et hele; *mat.* helt tall. **interparlamentare** interparlamentarisk. **interpellante** *m* forespørger, interpellant; **interpellanza** *f* forespørsel, interpellasjon; **interpellare** (-pè-) interpellere, forespørre; **interpetrare** *se*: **interpretare**; **interplanetario** interplanetarisk. **interpolamento** *m* interpolering; **interpolare** (è) innskyte; *litt.*, *mat.* interpolere; **interpolatore** *m* (f -trice) interpolator, tekstforfalsker; **interpolazione** *f* innskudd; interpolasjon.

interponte *m* mar. mellomdekk.

interpörre (-pöngo) innskyte; anvende; ~ *appello* (jur.) appellere, anke; ~ *ricorso* *a* søke tilflukt til; ~ *tempo* nøle; *refl.* legge seg imellom, megle; **interpösi** *se: interporre*; **interpositöre** *m* (f -trice) sj. megler, mellommann; **interposizione** *f* mellomkomst, megling; ~ *di tempo* nøling; **interpösto** *se: interporre*; *per interposta persona* ved hjelp av en mellommann, megler, tredjemann.

interpretare (-tèr-) (for)tolke, utlegge, tyde, forklare, gi uttrykk for (følelser), spille (rolle); **interpretativo** fortolkende; **interpretatöre** *m* (f -trice) fortolker, tolk; **interpretazione** *f* (for)tolk(n)ing; **interprete** *m* tolk; fortolker.

interprovinciale som angår flere provinser.

interpüngere sette skille tegn (i), interpunktere; **interpunzione** *f* tegnsetting.

interramento *m* nedgravning; det å strø med jord; **interrare** (è) strø med jord, bli fylt med sand, grave ned, begrave; *refl.* fylles med sand (*havn o.l.*); **interrè** *m* hist. interrex, midlertidig konge; **interrègno** *m* interregnum; **interrimento** *m* tilsanding.

interrogante *m* spørsmålsstiller; **interrogare** (-tèr-) spørre (ut), rådspørre; spørre, høre (elev), avhøre (partene i en sak); **interrogativo** spørrende; (*punto*) ~ spørsmålstegn; **interrogatöre** *m* (f -trice) spørsmålsstiller; **interrogatorio** spørrende, spørre-; ~ *m* jur. avhøring av anklagede el. partene; **interrogazione** *f* spørsmål, spørresetning, forespørsel.

interrömpere avbryte; ~ *la comunicazione* bryte (telefon)forbindelsen; legge på røret; *refl.* bryte av, stanse opp; **interrötto**, **interruppi** *se: interrompere*; **interruttore** *m* (f -trice) avbryter; *elektr.* bryter, kontakt; ~ *di accensione* tenningsnøkkel (*i bil*); ~ *elettrico a tempo* trappeautomat; ~ *a leve* vippekontakt; ~ *di minima relè*; **interruzione** *f* avbrytelse; forstyrrelse; ~ *della circolazione* trafikkstans.

intersecamento *m* skjæring, kryssing; **intersecante** skjærende, kryssende; **intersecare** (-tèr-) (gjennom)skjære, krysse; **intersecazione** *f* (gjennom)skjæring, kryssing; skjæringspunkt; **intersezione** *f* skjæring(spunkt).

interstiziale mellomroms-; **interstizio** *m* mellomrom.

intertrigine *f* med. hudløshet, betennelse (i hudfolder), intertrigo.

interurbano mellombys; *telefono* ~ telefon for utenbys samtaler; rikstelefon.

intervallo *m* mellomrom, avstand; *mus.* intervall; *teat.* pause; ~ (*di tempo*) mellomtid; *a intervalli* med mellomrom, av og til; (*momento di*) *lucido* ~ lyst øyeblikk.

intervenire (-vèngo) legge seg imellom, intervenere; være med, delta; hende, skje; gjøre inngrep; ~ *a una festa* delta i en fest; **interventista** *m* intervensjonist; **intervento** *m* intervensjon, mellomkomst, det å skride inn; inngrep; *con l'~ di* i nærvær av, ved, gjennom; **intervenuto** *se: intervenire*; ~ *m* deltaker; **intervento** *f* *se: intervento*.

intervista *f* intervju; **intervistare** intervjuer; **intervistatöre** *m* (f -trice) intervjuer.

interzare (è) sette inn en tredje (mellom to andre); ~ *a doppio* spikre fra begge sider, feste godt.

intesa *f* forståelse, enighet; *esser d'~* være enige; *darsi l'~* avtale, bli enig om; *star sull'~* være på

vakt (*fig.*); *volontà d'~* vilje til forståelse; **intesi** *se: intendere*; **inteso** *se: intendere*; *ben ~* vel å merke; *ben ~ che ...* underforstått at ..., på den betingelse at ..., når bare ...; *è cosa intesa che ...* det er en avtalt sak at ...; *essere intesi* være enige; *non darsene per ~* ikke bry seg om det; late som en ikke vet, forstår det; *mal ~* misforstått; *resta ~ che ...* det er avtalt at ...; det er en avtale at ...; *come siete rimasti intesi?* hva har dere avtalt? hva er dere blitt enige om?

intessere (è) innveve, flette (inn); *fig* iverksette, få i stand; **intessuto** *se: intessere*.

intestare (è) innskrive, innregistrere, adressere (*a til*); *merk.* innføre på navn; føye sammen endene av noe (*bjelker o.l.*); ~ *una pagina a ...* gi en side overskriften ...; *refl.* være sta (i noe), sette seg i hodet; **intestato** sammenføyd; innskrevet; *sta: morire (ab) ~ (jur.)* dø uten å ha skrevet testament; **intestatura** *f* sammenføyning; innskrivning; *fig.* stahet; *typ.* kolumnetittel; **intestazione** *f* overskrift, tittel, titulatur.

intestinale tarm-; **intestino** indre, innvortes; *guerra intestina* borgerkrig; ~ *m* tarm; *pl* innvoller; ~ *cieco, crasso, tenue* blind-, tykk-, tynntarm.

intèsto *poet. se: intessuto*; **intiepidire** *se: intepidire*; **intiero** *se: intero*.

intignare (og *refl.*) sj. bli møll-, markspist; **intignatura** *f* møll-, markhull(er).

intimare (-ti-) byde, befale, pålegge; *jur.* forkynne; ~ *a uno di* oppfordre en til å; ~ *l'alt (fig.)* kommandere holdt, si stopp; ~ *la guerra* erklære krig; ~ *la resa* oppfordre til overgivelse; **intimazione** *f* oppfordring, ordre, pålegg; forkynnelse; ~ *di guerra* krigserklæring.

intimidazione *f* trusel, det å skremme; **intimidimento** *m* det å skremme; **intimidire** (-isco) gjøre sjenert; skremme, true.

intimità *f* intimitet, fortrolighet; **intimo** innerst, inderlig, fortrolig, intim; *amico* ~ hjertevenn; ~ *m* det innerste; god venn; ~ *di casa* husvenn, nær venn av familien.

intimorimento *m* det å skremme; **intimorire** (-isco) gjøre, bli redd; *refl.* bli redd.

intingere dyppe (*penn, finger, gaffel etc.*); ~ *in un delitto* være delaktig i en forbrytelse; **intingolo** *m* saus (til å dyppe brød i); **intinsi** *se: intingere*; **intinto** *se: intingere*; ~ *adj.* utbløtt, oppbløtt; *fradicio* ~ (*F*) bløt til skinnet; ~ *m* saus, sjy (*se: intingolo*).

intirannire (-isco) bli tyrann, tyrannisk.

intirizzimento *m* det å stivne; **intirizzare** (-isco) gjøre, bli stiv (*srl. av kulde*); *refl.* stivne; **intirizzato** stiv, stivnet.

intisichire (-isco) få, ha svinnsott el. tæring; (*om plante*) tørke inn, forkroples; *fig.* tæres hen (av smerte, kjedsomhet o.l.).

intitolamento *m* det å benevne, kalle; **intitolare** (-ti-) benevne, gi tittel el. overskrift; oppkalle (*a etter*); tilegne (*qualcosa a uno* en noe); *il libro si intitola ...*, *il libro è intitolato ...* boken heter ...; **intitolazione** *f* tittel, titulatur; benevnelse; tilegnelse.

intoccabile som ikke kan røres.

intollerabile utålelig, uutholdelig; **intollerante** intolerant; **intolleranza** *f* intoleranse.

intombare (ó) gravlegge.

intonabile som kan stemmes, istemmes.

intonacare (ó) pusse (mur), hvitte; **intonacatura** *f*

- hvitting, pussing; **intónaco** *m* (*pl* -chi) (kalk)puss, murpuss.
- intonare** (-tò-) stemme (instrument), istemme (sang); intonere, sette inn, falle inn; avstemme (farge); *fig.* snakke i en høy, irritert tone; *questo cappello s'intono bene col vestito* denne hatten står godt til tøyet's farge; **intonato** renstemt, som synger rent; **intonazione** *f* tonefall, intonasjon (*gram., mus.*); avstemning (*farger*); stemning; *dar l'~* angi tonen.
- intonso** *poet.* uraket; ubeskåret (*bok*); **intontire** (-isco) gjøre, bli bedøvet, treg; *refl.* bli bedøvet, treg.
- intoppare** (ò), ~ (*in*) møte tilfeldig, løpe på, støte på, snuble over; **intoppo** *m* (for)hindring.
- intorbare** *etc. se: intorbidare* *etc.*; **intorbidamento** *m* det å gjøre mørk, uklar, vanskelig; **intorbidare** (ò), **intorbidire** (-isco) gjøre mørk, grumset; *fig.* forplumre, forkludre; *refl.* bli mørk, grumset, vanskelig, urolig; *i tempi s'intorbidano* det blir urolige tider.
- intormentimento** *m* det å stivne, sovne (*om lemmer*); **intormentire** (-isco) gjøre stiv; få (lem) til å sove; bli stiv, sove (*og refl.*).
- intorniare** (ò) *sj.* omgi; **intórno**, ~ (*a*) om, omkring; omtrent; (*d'*)~ , *all'~* om, omkring; ~ ~ rundt omkring; *darsi d'~* per legge seg i selen for, virke for; *levarsi uno d'~* skaffe seg en fra halsen; *d'ogni ~* fra alle kanter.
- intorpidimento** *m* det å gjøre, bli treg; **intorpidire** (-isco) gjøre treg (*og fig.*); bli treg (*og refl.*).
- intortigliare** (-ti-) sno, vri, tvinne.
- intoscanire** (-isco) gjøre, bli toskansk (*og refl.*).
- intossicare** (ò) forgifte; **intossicazione** *f* forgiftning; ~ *alcoolica* alkoholforgiftning.
- intostire** (-isco) gjøre hard, stiv.
- intozzare**, *også refl.* bli tykk, svær.
- intra** *poet. se: fra, tra*; **intradosso** *m* arkit. hvelvings el. bues underside.
- intraducibile** uoversettelig.
- intrafinefatta** *tosk.* helt, fullstendig; straks.
- intralasciare** *etc. se: tralasciare*; **intraiciamento** *m* hindring, forvirring, forstyrrelse; **intraiciare** (à) forvirre, forstyrre, hindre, hemme, sjenere; **intraicio** *m* hindring, forvirring, forstyrrelse.
- intramezzo** *m* mellomrett; **intramezzare** (è) dele, legge imellom; **intrampalato** oppstyttet.
- intransigente** uforsonlig, umedgjorlig; **intransigenza** *f* uforsonlighet, umedgjorlighet.
- intransitivo** intransitiv.
- intrappolare** *sj.* fange i felle (*og fig.*).
- intraprendente** foretaksom, driftig, nevenyttig, modig; **intraprendenza** *f* foretakksomhet; **intraprendere** foreta, begynne på; *fig.* slå inn på; **intraprendimento** *m* *sj.* foretagende, tiltak; **intraprenditore** *m* (*f* -trice) *sj.* entreprenør; **intrapresa** *f* foretagende, tiltak, entreprise; **intrapresi**, **intrapreso** *se: intraprendere*.
- intrasgredibile** uoverskridelig.
- intrattabile** umedgjorlig; **intrattabilità** *f* umedgjorlighet.
- intrattenere** (-tengo) oppholde, underholde; *intrattenersi a parlare di qualcosa* dvele, oppholde seg ved noe; *si è intrattenuto due semestri su Dante* han har holdt på med Dante i to semestre.
- intrav(v)edere** (-vé-) skimte, ane; ~ *il pericolo* øyne faren; **intraversare** (-vé-) krysse, gå tvers over; legge på tvers; **intravvenire** (-vengo) *sj.* hende, skje; være til stede; **intrav(v)isto** *se: intravedere*.
- intrecciamento** *m* fletting, sammenslyngning; **intrecciare** (è) flette, slynge sammen; ~ *danze, balli* danse i ring; ~ *amicizie* knytte vennskaper; **intrecciatura** *f* fletting, sammenslyngning; **intréccio** *m* fletting, forvikling, sammenslyngning; *litt.* intrige; *commedia d'~* intrigestykke.
- intrepidèzza** *f* djervhet, uforferdethet; **intrepido** uforferdet, dristig, djerv.
- intricare** forvikle, hemme, hindre; **intrico** *m* (*pl* -chi) forvikling, innviklehet, rot.
- intridere** bløte opp, helle vann i; elte; tilsmusse; *se også: intriso*.
- intrigante** *m, adj.* renkesmed, intrigant; **intrigare** intrigere, smi renker; *sj.* forvikle, innvikle, bringe i uorden; **intrigarsi in una cosa** legge seg opp i noe; **intrigo** *m* (*pl* -ghi) intrige, forlegenhet; noe innviklet, mekanisme; *mettere in ~* sette i knipe.
- intrinsecare, intrinsecare** (-rin-) gjøre fortrolig (*con med*); bli fortrolig (*og refl.*); **intrinseco** (*pl* -chi) indre, fortrolig, intim; ~ *m* indre, innerste vesen, indre verdi; *il suo (amico) ~* hans fortrolige (venn) el. hjertensvenn; *nel suo ~* i sitt innerste, innerst inne; *valore ~* indre verdi, metallverdi; **intrinsichèzza** *f* fortrolighet; **intrinseco** *se: intrinseco*.
- intrişi** *se: intridere*; **intrişo** *se: intridere*; ~ *di sangue* blodflekket; ~ *m* deig, velling.
- intristire** (-isco) bli ond; (*om planter*) tørke inn, forkroples.
- introdòtto** *se: introdurre*; **introducibile** som kan innføres; **introducimento** *m* *sj.* innføring; **introdurre** (-duco) innføre, føre inn i, introdusere; *refl.* trenge (seg) inn; **introdussi** *se: introdurre*; **introduttivo** innførende, innledende; **introduttore** *m* (*f* -trice) innfører; **introduttore** *sj.* innledende; **introduzione** *f* introduksjon, innførelse, innføring; innledning, forord; *mus.* forspill, ouverture.
- introgolare** (-rò-) skitne, sole til.
- introltare** (ò) innkassere, inndrive; **introito** *m* inngang; inntekt; *rl.* introitus, inngangsbønn.
- intromesso** *se: intromettere* innføre, føre inn i; *refl.* legge seg imellom, blande seg opp (*in i*); **intromişi** *se: intromettere*; **intromissione** *f* innføring, mellomkomst, innblanding, megling.
- intronamento** *m* det å øredøve; **intronare** (ò) bedøve, øredøve; ~ *l'aria* få luften til å dirre.
- intronfiare** (ò) blåse seg opp, briske seg.
- intronizzare** sette på tronen; innsette (*biskop*); **intronizzazione** *f* innsettelse.
- introspeztivo** introspektiv; **introspezione** *f* introspeksjon, selvransakelse.
- introvabile** ikke til å finne, oppdrive; sjelden.
- intrudere** trenge inn; *refl.* trenge seg inn, på.
- intrufolare** (ù) (*refl.*) blande, trenge seg inn.
- intrugliare** (ù) blande, røre sammen; rote; *refl.* grise seg til; rote seg opp (*in i*); **intrugliarsi lo stomaco** ødelegge sin mage; **intrugliarsi con uno** menge seg med en; **intruglio** *m* skvip; rot, miskmask, sammensurium; lyssky affære; **intruglióne** *m* rotekopp.
- intruppare** *refl.* stimle sammen, flokke seg.
- intrusi** *se: intrudere*; **intrusione** *f* det å trenge seg inn (på); **intrusivo** *geol.* som har trengt seg inn mellom andre bergarter; **intruso** *se: intrudere*; ~ *m* påtrengende person, ubuden gjest.
- intuffare** dukke ned.
- intuire** (-isco) forstå intuitivt, erkjenne umiddelbart; **intuitivo** intuitiv; umiddelbart innlysende; **intuito** *m* intuisjon, umiddelbar erkjennelse; *per*

~ intuitivt; **intuito** *se: intuire; intuizione* *f* intuisjon, umiddelbar erkjennelse.
intumescenza *f med.* oppsvulming, oppsvulmethet; **intumidire** (-isco) svulme, hovne opp.
inturgidire (-isco) svulme opp.
intus et in cute, conoscere uno ~ kjenne en ut og inn.
inuguale *etc. se: ineguale* *etc.*
inulto uhevnet, ustraffet.
inumanità *f* umenneskelighet; **inumano** umenneskelig, grusom; **inumare** *litt.* begrave, jorde; **inumazione** *f* begravelse.
inumidire (-isco) fukte; *tanto da ~ le labbra!* bare en liten dråpe, da takk! *refl.* bli fuktig.
inurbanità *f* uhøflighet, udannethet; **inurbano** uhøflig, udannet; **inurbare** *refl. gl.* gå inn i byen; bli borger.
inusoato, inusitato uvanlig; ute av bruk.
inutile unyttig, ubrukelig, ørkesløs; **inutilità** *f* unytighet; ørkesløshet; **inutilizzare** gjøre unyttig, ikke gjøre bruk av; **inutilizzato** ubrukt, uanvendt, uoppdyrket; **inutilmente** til ingen nytte.
inuozolare (-isco) vekke lyst, begjær hos; hisse opp.
invadente *fig.* påtrengende; ~ *m* påtrengende person; **invadenza** *f* påtrengenhets, det å legge seg opp i andres saker; **invadere** trenge inn i, gjøre invasjon i, besette, oversvømme; *hjemsoke (epidemi); ~ i diritti di uno* gripe inn i ens rettigheter; ~ *un negozio* storme en forretning; **invaditore** *m (f -trice)* inntrengende fiende.
invaghimento *m* fortryllelse, forelskelse; **invaghiare** (-isco) *sj.* fortrylle, gjøre forelsket, gi lyst (*a til å*); *refl.* få lyst (*di på*), forelske seg (*di i*).
invaiare (*à*), **invaiolare** (*ò*) *sj.* sortne (*drue*).
invalidere (-valgo) vinne innpass, bre seg; **invalidabile** som kan gjøres ugyldig; **invalidamento** *m* det å gjøre ugyldig, annullering; **invalidare** (*à*) gjøre, erklære ugyldig; avkrefte, gjøre til invalid; **invalidazione** *f sj. se: invalidamento; invalidità* *f* ugyldighet; arbeidsudyktighet, invaliditet; *assicurazione contro l'~* invaliditetsforsikring; **invalido** invalid; *jur.* ugyldig; ~ *m* invalid; **invalidigare** (-li-) pakke i koffert; **invalidi, invalso** *se: invalere.*
invanire (-isco) gjøre, bli innbilsk; *refl.* bli innbilsk; **invano** forgjeves, til ingen nytte.
invarcabile uoverskridelig.
invariabile uforanderlig; **invariabilità** *f* uforanderlighet; **invariato** uforandret.
invasamento *m* besettelse; det å plante i potte; **invasare** (*om djevel*) besette; *sj.* plante i potte; *fig.* besette, beta; **invasatura** *f* det å plante i potte; slede (*under skip på slipp*); **invasi** *se: invadere.*
invasione *f* invasjon (*di i*); innfall, overfall, besettelse; det å gripe om seg, utbredelse; **invaso** *se: invadere;* ~ *m* det å ta inn vann i basseng; den inntatte vannmengde; **invasore** *m (f -vaditrice)* inntrengende fiende; *l'esercito ~* invasjonshæren.
invecchiamento *m* det å bli gammel; **invecchiare** (*è*) gjøre, bli gammel; eldes, foreldes; *il cuore non invecchia* hjertet el. sinnet eldes ikke; *a tavola non s'invecchia* ved bordet eldes man ikke (*dvs. ved bordet har en det godt*).
invece i stedet (*di for*); derimot, tvertimot, dog; ~ *di lui* i hans sted, i stedet for ham.
inveire (-isco) skjelle voldsomt (*contro på*).
invenire (-isco) gjøre, bli forbitret; *refl.* bli forbitret, hisse seg opp; **invenito** forbitret.
invendibile uselgelig; **invendibilità** *f* uselgelighet;

invendicabile som ikke kan hevnes; **invendicato** uhevnet; **invenduto** usolgt, ikke solgt.
inventare (*è*) oppfinne; *fig.* finne på; *non ha inventato la polvere* han har ikke sagt noe originalt, han har ikke oppfunnet kruttet; ~ *di sana pianta* finne på fra først til sist; *quante ne inventa!* for en løgnhals! *se non è vero è ben inventato* om det ikke er sant, så er det godt funnet på; **inventariare** (*à*) oppta fortegnelse over; **inventario** *m* inventar(liste), fortegnelse, katalog; *accettare un'eredità con il beneficio dell'~* (*jur.*) erklære seg villig til å motta arv først når boet er inventarisert; **inventato** funnet på (opp), oppdiktet.
inventiva *f* oppfinnsomhet; **inventivo** oppfinnsom; **inventore** *m (f -trice)* oppfinner; **invenusto** ikke yndig, lite pen; **invenzione** *f* oppfinnelse; påfunn, dikt, løgn; *brevetto d'~* patent på oppfinnelse; *l'~ della Croce* gjenfunnet av Kristi kors (*en religiøs fest*).
invertire (-isco) grønskes, bli grønn.
inverecòndia *f* skamløshet; **inverecòndo** skamløs.
invertire surre (*seil*).
inverisimile *se: inverosimile.*
invermiglierare (-mi-) farge sterkt rød.
inverminire (-isco) (*og refl.*) bli markstukken.
invernale vinter-; *sport ~* vintersport; **invernata** *f* vinter, overvintring.
inverniciare (-ni-) fernissere, lakkere; **inverniciata** *f* strøk (*med ferniss, lakk*); **inverniciatore** *m (f -trice)* lakkerer, maler; **inverniciatura** *f* lakkering, ferniss; *fig.* overflatisk kjennskap, dannelses.
inverno *m* vinter; *d'~* om vinteren; *nel cuore dell'~* midt på vinteren; *vestiti da ~* vinterklær.
invèro *litt.* faktisk, virkelig; **inverosimiglianza** *f* usannsynlighet; **inverosimile** usannsynlig.
inversione *f* inversjon, omstilling; ~ *della marcia* omstilling (av motor i motsatt retning); ~ *della rotta* kursendring; ~ *sessuale* seksuell abnormitet; **inverso** omvendt, motsatt; ~ (*di*) *lui* mot ham; *all'inversa* på vrangen, omvendt, bakvendt; **invertore** *m* (strøm)vender.
invertibrato *sj.* hvirvelløs; **invertire** *sj. se: invertire;*
invertibile omstillelig, vendbar; **invertibilità** *f* omstillelighet, vendbarhet; **invertimento** *m sj.* omstilling; **invertire** (-isco) vende om, stille om; ~ *la marcia* gire (*fra revers til forover el. omvendt*); ~ *le parti* bytte roller; **invertito** *m* person med abnormt kjønnsliv; **invertitore** *m (f -trice)* vender; (strøm)vender, bryter, omstiller.
invescamento *m* det å få, gå på limpinnen (*og fig.*); **invescare** (*è*) fange på limpinnen (*og fig.*); smøre fuglelim på; *refl.* gå på limpinnen, la seg lokke; **invescatore** *m (f -trice)* fuglefanger; lokker, forfører.
investibile som kan investeres, anbringes.
investigabile som kan utforskes; **investigamento** *m* undersøkelse; **investigare** (*è*) utforske, granske, etterforske, undersøke; **investigativo** etterforsknings-; *agente ~* oppdagelsesbetjent, detektiv; **investigatore** *m (f -trice)* (etter)forsker; **investigazione** *f* (etter)forskning, undersøkelse.
investimento *m* overfall, angrep; påkjørsel; sammenstøt; investering; **investire** (*è*) innsette, beklede, investere (*di med*); *mil.* angripe; *investire;* (*bil etc.*) støte sammen, kollidere, kjøre på; *refl.* støte sammen; iklede seg; *investirsi della parte di uno* leve seg inn i ens situasjon, leve seg inn i rollen; *investirsi della propria autorità* iklede seg sin fulle

- myndighet; **investitura** *f* innsettelse i embete, investitur.
- inveterato** foreldet, inngrodd.
- invetriare** (*é*) forsyne med glass, glasere (steintøy); **invetriata** *f* glassrute; **invetriato** *se*: **invetriare**; ~ *adj. fig.* frekk, skamløs; **invetriatura** *f* det å forsyne med glass, glasing.
- invettiva** *f* tordentale, utskjelling, omgang.
- inviabile** som kan sendes; **inviare** (*-vi-*) sende; **invitato** *m* utsending, sendebud; ~ *speciale* utsendt korrespondent; ~ *straordinario (e ministro plenipotenziario)* spesiell utsending (og befullmektiget minister).
- invidia** *f* misunnelse; *degno d'~* misunnelsesverd; *fare ~* vekke misunnelse; **invidiabile** misunnelsesverd; **invidiare** (*-vi-*) misunne; *litt.* nekte, frata; **invidioso** misunnelig; ~ *m* misunner; **invido** *litt.* misunnelig.
- invigilare** (*-vi-*), ~ *a* overvåke, våke over; ~ *che...* overvåke at....
- invigliacchire** (*-isco*) (*og refl.*) bli feig; tape motet.
- invigorimento** *m* styrke(lse); **invigorire** (*-isco*) styrke; bli sterk; *refl.* bli sterk, komme til krefter.
- invilire** (*-isco*) ta motet fra; trykke, slå ned (*pris*); *refl.* bli motløs; (*pris*) falle; **invillanire** (*-isco*) *s.* bli bonde; *fig.* bli bondsk.
- inviluppamento** *m* innvikling, forvirring; **inviluppate** innvikle, forvirre; *refl.* forvikles, gå i surr, rote seg bort (*in i*); **inviluppo** *m* forvirring, forvikling; pakke, bunt; omslag, innpakning.
- invincibile** uovervinnelig; *l'~ armata* den uovervinnelige armada; **invincibilità** *f* uovervinnelighet; **invincibile** (*-isco*) gjøre, bli bløt; mykne.
- invio** *m* sending; forsendelse; *l'~ delle truppe al fronte* troppeforførsels(e) til fronten.
- inviolabile** ukrenkelig; **inviolabilità** *f* ukrenkelighet; **inviolato** ukrenket, uberørt.
- inviperire** (*-isco*) (*og refl.*) bli rasende, frese av raseri; **inviperito** rasende (*som en hoggorm*).
- invischiare** (*-vi-*) smøre lim på; få, gå på limpinnen; lokke; besnære; *refl.* gå på limpinnen; **inviscidire** (*-isco*) bli sleip.
- invisibile** usynlig; *fig.* vanskelig å treffe; **invisibilità** *f* usynlighet; **inviso** *litt.* illesett.
- invispire** (*-isco*) (*og refl.*) bli livlig.
- invita**, ~ *Minerva* til tross for manglende talent; **invitare** innbyde, oppfordre, invitere; *tekn.* skru til, fast; **invitativo** innbydende, oppfordrende; **invitato** *m* innbuden, gjest; **invitatore** *m* (*f* -trice) innbyder, vert; **invitatorio** *sj.* innbydende, innbydelses-, invitasjons-; **invitatura** *f* det å skru til; **invitèvole** *litt.* innbydende; **invitare** (*-isco*) *sj.* beplante med vinranker; **invito** *m* innbydelse, oppfordring, invitasjon; *tener l'~* ta imot innbydelsen.
- invitto** *litt.* ubeseiret.
- inviziare** (*-vi-*) skjemme bort, forkjæle; **invizzare** (*-isco*) visne.
- invocabile** som kan anropes, påkalles; **invocare** (*ò*) anrope, påkalle, bønnfalle; ~ *la morte* ønske seg døden; **invocativo** bønnfallende, påkallende; **invocazione** *f* påkallelse, det å bønnfalle.
- invogliare** (*ò*) gi lyst (*a til*); *refl.* ha, få lyst (*di qualcosa til noe*); **invoglio** *m* *sj.* omslag, innpakning.
- involamento** *m* roving, rov; *sj.* flukt; **involare** (*ò*) rove; *refl.* flykte, forsvinne; **involatore** *m* (*f* -trice) rover; **involvere** omvikle; *fig.* innbefatte, dra med seg; ~ *uno in qualcosa* dra en inn, blande en inn i noe; **involgimento** *m* *sj.* omvikling; **involo** *m* start (*fly*); **involontario** ufrivillig.
- involvere** (*-isco*) bli slu, ondskapsfull (*som en rev*).
- involsi** *se*: **involvere**.
- involtare** (*ò*) omvikle, innhulle; **involtata** *f* rask, skjodesløs innpakning; bunt; **involtino** *m* bunt; liten pakke; *pl* sl. benløse fugler; **involto** *se*: **involvere**; ~ *m* bylt, pakke; **invulcro** *m* hylster; *bot.* svop; ~ *di caldaia tekn.* kjelebekledning; **involuta** innviklet, dunkel; **involuzione** *f* innviklet; innvikling; *biol.* tilbakegang, tilbakegående utvikling; ~ *senile* det å skrumpe inn av alder; det å gå i barndommen; **involvere** *poet.* medføre; *se*: **involvere**; **involvemento** *m* det å medføre, innvikle.
- invulnerabile** usårlig; **invulnerabilità** *f* usårlighet; **invulnerato** usåret.
- inzaccherare** (*à*) skitne til; **inzafardare** fette til; **inzavorrare** (*ò*) ballaste; **inzeppare** (*é*) stappe full, proppe; feste, støtte med kile; **inzeppatura** *f* stopping, fylling; kiling; **inzolfamento** *m* det å sprøyte med svovel; **inzolfare** (*ò*) oversprøyte med svovel (*srl. vinranker*); **inzolfatoio** *m* svovelblåse; **inzolfatura** *f* svovelsprøyting.
- inzotichire** (*-isco*) gjøre, bli grov, udannet.
- inzuccare** (*om vin*) gå til hodet; *refl.* drikke seg full, (*fig.*) bli sta, forelske seg; **inzuccheramento** *m* sukring; **inzuccherare** (*ù*) sukre, strø sukker på; *fig.* kjærtegne; **inzuccherata** *f* sukring; **inzufolare** (*ù*) *sj.* hisse, sette opp.
- inzuppamento** *m* det å gjøre, bli bløt; **inzuppare** bløte (opp), legge i bløt; **inzuppato** gjennombløt.
- io** jeg; ~ *m* jeg; individ; ~ *come ~* jeg for min del; ~, *per parte mia* jeg for min del, hva meg angår; *due ii to* jeg'er; *il mio ~* mitt jeg; *non sono più io* jeg er ikke lenger meg selv.
- iodato** jodholdig, jod-; ~ *m* jodsurt salt; **iòdico** (*pl -ci*) jodholdig, jod-; **iòdio** *m* kjem. jod; **iòdismo** *m* jodforgiftning; **iòdoformio** *m* jodoform; **iòdogarzan** jodoformert gassbind; **iòduro** *m* kjem. jodforbindelse.
- iòga** *m* (*pl -ghi*) yoga(tilhenger); **iòghin** *m* inv. yogi.
- iòle** *f* jolle; ~ *a quattro (juniores)* (junior)firer.
- iòne** *m* ion; **iònico** (*pl -ci*) jonisk; **iònio**, *il Mare ~* Det joniske hav.
- ionizzazione** *f* med. elektrisk behandling.
- iòsa**, *a* ~ *i* massevis.
- iòta** *m.* *f* *i* (*på gresk*); *non sapere un ~* være fullstendig uvitende; *non valere un ~* ikke være en døyt verd.
- ipallage** *f* gram. hypallage; **ipecacuana** *f* sl. amerikansk plante; sl. brekkmiddel (*av denne pl.*).
- iperacusia** *f* overfølsom hørselsans; **iperalgia** *f* overfølsomhet for smerte, hyperalgesi.
- iperbato** *m* gram. omstilling, inversjon; **iperbole** *f* gram. hyperbol; *mat.* hyperbel; **iperboleggiare** (*-lè-*) overdrive; **iperbolico** (*pl -ci*) overdreven; **iperboreo** nordlig, langt mot nord; ~ *m* hyperboreer; **iperbulia** *f* sterk vilje, stivsinn, hyperbuli.
- ipercorezione** *f* overkorrekthet; **ipercriticismo** *m* overkritiskhet; **ipercritico** (*pl -ci*) overkritisk.
- iperdattilia** *f* det å ha for mange fingrer, hyperdaktili; **iperdulia** *f* *rl.* ekstra dyrkelse (*av Jomfru Maria*).
- iperemia** *f* forøkelse av blodmengden i et organ, hyperemi; **iperestesia** *f* med. overfølsomhet; **iperidrosi** *f* overdreven svette.
- ipermétrope** *m.* *f* langsynt person; **ipermetropia** *f*

langsynthet; **ipermetropo** langsynt (*øye*); **ipermnesia** *f* overdreven hukommelse.
ipernutrizione *f* overernæring.
iperossido *m* hyperoksyd.
ipersensibile overfølsom; **ipersensibilità** *f* overfølsomhet.
ipertensione *f* for høyt blodtrykk.
ipertricosi *f* abnorm hårvekst.
ipertrofia *f* hypertrofi, overutvikling.
iperurbanismo *m* språklig overkorrekthet.
ipnosi *f* hypnose; **ipnotico** (*pl -ci*) hypnotisk; **ipnotismo** *m* hypnose, hypnotisme; **ipnotizzare** hypnotisere; **ipnotizzatore** *m* (*f -trice*) hypnotiser.
ipoacusia *f* nedsatt hørsel; **ipoalgesia** *f* med. nedsatt følsomhet.
ipobaropatia *f* fjellsyke, luftsyke.
ipocondria *f* hypokondri, innbilt syke; *fig.* humørsyke, tungsinn; **ipocondriaco** (*pl -ci*) hypokondrisk, innbilt syk, humørsyk, tungsindig; ~ *m* hypokonder; **ipocondrico** (*pl -ci*) hypokondrisk; ~ *m* hypokonder.
ipocrisia *f* hykleri; **ipocrita** hyklerisk; ~ *m* hykler; **ipocrito** hyklerisk.
ipoderma *m* med. underhud; **ipodermico** (*pl -ci*) under huden, underhuds-; subkutan, hypoderm.
ipofisi *f* anat. hypofyse.
ipogastrio *m* underliv; **ipogastrico** (*pl -ci*) underlivs-.
ipogeo *m* underjordisk rom, gravhvelving.
ipometrope *m*, *f* nærsynt person; **ipometropia** *f* nærsynthet; **ipometropo** nærsynt.
ipostasi *f* *rl.*, med. hypostase; **ipostatico** (*pl -ci*) *rl.* hypostatisk; *piaga ipostatica* liggesår; **ipostenia** *f* kraftløshet; **ipostilo** *m* hypostyl.
ipotèca *f* *jur.* pant i fast eiendom, hypotek; *gravato di ipoteche* sterkt pantsatt; *prima, seconda* ~ 1., 2. prioritetslån; *conservatore delle ipoteche* hypotekoppbevarer; *prendere, accendere un'~* oppta et hypotek(lån); **ipotecabile** som kan belånes; **ipotecare** (*è*) belåne, ta pantelån på; **ipotecario** hypotek-; *banca ipotecaria* hypotekbank.
ipotensione *f* for lavt blodtrykk.
ipotenuza *f* *mat.* hypotenus; **ipotesi** *f* formodning, gjetning, hypotese; *nella peggiore* ~ i verste fall; *per* ~ som hypotese, forutsetningsvis; **ipotetico** (*pl -ci*) hypotetisk; **ipotiposi** *f* *gram.* hypotypose; **ipotrofia** *f* underernæring.
ippica *f* hestesport; **ippico** (*pl -ci*) heste-; *corsa ippica* hesteveddeløp; **ippocampo** *m* sjøhest, havhest; **ippocastano** *m* hestekastanje; **ippodromo** *m* hesteveddeløpsbane; **ippogrifo** *m* hippogryff (*fabeldyr med fuglehode, vinger og hestekropp*); **ippofagia** *f* det å spise hestekjøtt; **ippofilo** som interesserer seg for hester; ~ *m* hesteelsker; **ippologia** *f* hestelære; **ippopotamo** *m* flodhest; **ippotrainato** trukket av hester.
iprite *f* sl. giftgass.
ipsilon, **ipsilonne** *f* *y*, *ypsilon*; **ipso facto** *lat.* straks, på timen; **ipsometria** *f* høydemåling, hypsometri; **ipsometro** *m* hypsometer.
ira *f* vrede; *pl* tvistigheter; *un'~ di Dio* (*fig.*) beist, svøpe, plage; *costa l'~ di Dio* det koster en formue; *dire ~ di Dio ad uno* ønske en alt mulig ondt; *essere in ~ a uno* være forhatt av en; *fare ~ a uno* ergre en; **iracundia** *f* hissighet; **iracundo** hissig; **iraddidio** *m* *se: ira*; **iradè** *m* sultandekret; **irànico** (*pl -ci*) iransk; **irascibile** oppfarende, hissig; **irascibilità** *f* hissighet; **irato** vred, harm (*a* på).
ircino bukke-, vær-; **irco** *m* sj. bukk, vær.

ire *poet.* (*få brukelige former*) gå; (*bell'e*) ito borte, vekk, tapt; *se n'è ito* han er borte (*død*); **ireos** *m* inv. sverdlilje; luktende pulver av denne plante.
irico (*pl -ci*) irsk; **iridacea** *f*, *le iridacee* sverdliljefamilien; **iridato** regnbuefarget; **iride** *f* regnbue; *anat.* regnbuehinne, iris; sverdlilje, iris; **iridescente** iridiserende, som spiller i regnbuens farger; **iridescenza** *f* irisering.
irlandese irsk; ~ *m* irlender, irer.
ironeggiare (*è*) ironisere; **ironia** *f* ironi; ~ *della sorte* skjebnens ironi; **ironico** (*pl -ci*) ironisk; ~ *m* ironiker; **ironista** *m* ironiker.
iróso hissig, rasende, oppfarende.
irraccontabile som ikke kan fortelles.
irradiaménto *m* (ut)stråling; **irradiare** (*à*) bestråle; (ut)stråle; kringkaste; *refl.* stråle, bre seg; **irradiatore** *m* (*f -trice*), *adj.* (*en*) som stråler; **irradiazione** *f* bestråling, utstråling; *fys.* irradiasjon; *fig.* utbredelse (av sykdom); **irraggiamentó** *m* (ut)stråling; **irraggiare** (*à*) stråle; *se: irradiare*.
irraggiungibile uopnåelig; **irraggiungibilità** *f* uopnåelighet.
irragionevole ufornuftig, fornuftstridig; **irragionevolezza** *f* ufornuftighet, fornuftstridighet.
irrancidire (*-isco*) bli harsk, harskne.
irrapresentabile *sj.* som ikke kan spilles.
irrazionale irrasjonell, irrasjonal; ufornuftig; **irrazionalità** *f* irrasjonalitet, fornuftstridighet.
irreale uvirkelig; **irrealtà** *f* uvirkelighet.
irreconciliabile uforsonlig; **irreconciliabilità** *f* uforsonlighet; **irrecuperabile** som en ikke kan få igjen el. få godtgjort.
irrecusabile uavviselig, ugjendrivelig.
irredentismo *m* irredentisme; **irredentista** *m* irredentist; **irredento** ikke befrikk; *terre irredente* områder som står under fremmed herredømme; **irredenta**; ~ *m* innbygger av slikt område.
irredimibile *merk.* uinnløselig, uoppsigelig; **irredimibilità** *f* uinnløselighet, uoppsigelighet; **irreducibile** ubøyelig; *mat.* uoppløselig, som ikke kan forkortes.
irrefragabile ugjendrivelig; **irrefragabilità** *f* ugjendrivelighet; **irrefrangibile** som ikke kan brytes (*stråle*); uknuselig.
irrefrenabile ikke til å bremse, ubendig, ustyrlig.
irrefutabile ugjendrivelig; **irrefutabilità** *f* ugjendrivelighet.
irreggimentare (*-mén-*) plassere i regiment; *fig.* samle stridskreftene; ensrette.
irregolare uregelmessig, irregulær; uvanlig; *vita ~* uregelmessig, utsvevende liv; **irregolarità** *f* uregelmessighet.
irreligione, **irreligiosità** *f* vantro, ugudelighet, irreligiøsitet; **irreligioso** irrelegiøs.
irremeabile *litt.* som en ikke kan vende tilbake fra; **irremissibile** utilgivelig; utilgivende, hard; **irremovibile** urokkelig; **irremovibilità** *f* urokkelighet.
irremunerabile ubetalelig; **irremunerato** ulønnet.
irre örre, *rispondimi senza tanti ~ ~* snakk ut, ut med språket.
irreparabile uopprettelig, uerstattelig, ubotelig; **irreparabilità** *f* uopprettelighet.
irreperibile ikke til å finne; **irreperibilità** *f* det å ikke være til å finne, uoppdrivelighet.
irreprensibile ulastelig; **irreprensibilità** *f* ulastelighet.
irrepugnabile uimotsigelig; **irrepugnabilità** *f* uimotsigelighet.

irrequietezza *f* rastløshet, uro; **irrequieto** rastløs, urolig; **irrequietudine** *sj. se: irrequietezza*.
irresistibile uimotståelig; **irresistibilità** *f* uimotståelighet; **irresolubile** *f* ubesluttet; **irresoluto** ubesluttet; *litt.* uløst; **irrespirabile** ikke til å innånde, skadelig å innånde; **irresponsabile** uansvarlig; **irresponsabilità** *f* uansvarlighet.
irretire (-isco) fange med garn; *fig.* få i garnet, lure, besnære; **irretroattività** *f* det å ikke være tilbakevirkende; **irretroattivo** uten tilbakevirkende kraft.
irreversibile som ikke kan vendes om; **irreversibilità** *f* det å ikke kunne vendes.
irrevocabile ugjenkallelig; **irrevocabilità** *f* ugjenkallelighet; **irrevocato** *litt.* ikke tilbakebetalt.
irricevibile uantakelig; **irricevibilità** *f* uantakelighet.
irricoscibile ugjenkjennelig; **irricoscibilità** *f* ugjenkjennelighet; **irricordevole** *litt.* glemsk.
irridere le ut, håne, latterliggjøre.
irriducibile ubøyelig; **irriducibilità** *f* ubøyelighet.
irriflessione *f* uoverlagthet, ubetenksomhet; **irriflessivo** uoverlagt, ubetenksom.
irrigabile som kan vannes, overrisles; **irrigamento** *m* vanning, overrisling; **irrigare** vanne, overrisle; **irrigatore** (*f* -trice) vannings-; ~ *m* vanningsapparat; *med.* utskylningsapparat; **irrigatorio** vannings-; **irrigazione** *f* vanning, overrisling; *med.* utskylning.
irrigidimento *m* stivning, stivhet; **irrigidire** (-isco) (*og refl.*) stivne; *fig. sj.* stå fast; **irrigidirsi sull'attenti** (*mil.*) stå rett.
irriguo *litt.* vannrik; overrislings-.
irrelevante irrelevant, uviktig, betydningsløs.
irrimediabile uopprettelig, ubotelig; **irrimediabilità** *f* ubotelighet.
irrisarcibile uerstattelig.
irrisi *se: irridere*; **irrisione** *f* spott, forhånelse; **irrisivo** hånende, spotsk; **irriso** *se: irridere*; **irrisore** *m* spotter; **irrisorio** spotsk, spottende; latterlig (*liten*) (*om pris, erstatning o.l.*); **prezzo** ~ spottpreis.
irritabile irritabel; **irritabilità** *f* irritabilitet; **irritamento** *m* irritasjon; **irritante** irriterende; **irritare** (-ri-) irritere, ergre; hisse, egge (*dyr*); **irritarsi di qualcosa** irritere seg over noe; **irritarsi contro uno** bli irritert på en; **irritativo** irriterende; **irritazione** *f* irritasjon.
irrito *jur.* ugyldig; **irritrattabile** ugjenkallelig; som ikke kan behandles på nytt; **irritrosire** (-isco) (*og refl.*) bli gjenstridig, motvillig.
irriuscibile *sj.* som ikke kan lykkes, umulig.
irrivelabile som ikke kan åpenbares, avsløres.
irriverente uærbødig; **irriverenza** *f* uærbødighet.
irrobustire (-isco) styrke, gjøre sterk.
irrogare (ò) gi, ilegge straff; **irrogazione** *f* det å ilegge straff.
irrómpere bryte, trenge inn (*in i*).
irrorare (ò) (be)dugge; *fig.* væte; **irroratore** *m* en som væter, sprøyter; **irroratrice** *f* sprøyte (*til vinstokker*); **irrorazione** *f* væting; **impianto di** ~ overrislingsanlegg.
irruente som bryter inn, stormende, voldsom; ~ *m* voldsom, pågående person; **irruenza** *f* voldsomhet; **irrugginire** (-isco) *se: arrugginire*.
irruppi *se: irrompere*; **irruvidire** (-isco) gjøre, bli ru; *fig.* gjøre, bli rå, udannet; *refl.* bli ru, rå, udannet; **irruzione** *f* innbrudd, innfall.
irsuto *litt.* håret, tjafset; **irto** strittende, stiv; *fig.* full (*di av*).
isabella skittengul; blakk (*om hest*).

isagoge *f* *litt.* innledning; **isagógico** (*pl* -ci) *litt.* innledende.
ischialgia *f* isjias; **ischiatano** *m* mann fra Ischia; **ischiatico** (*pl* -ci) hoftebens-, isjias-; **ischio** *m* hofteben; *sl.* eik.
iscrivere innskrive, innmelde, inntegne; **immatrikulere**; **iscrizione** *f* innmelding, immatrikulering, inntegning; innskrift, inskripsjon; **lista d'~** teginingsliste; **tassa d'~** innmeldingsavgift; **termine d'~** innmeldingsfrist.
iscuria *f* besværlig vannlatning.
isiaco (*pl* -ci) Isis-.
islamişmo *m* islam; **islamita** *m* muslim; **islamitico** (*pl* -ci) islamittisk.
islandese islandsk; ~ *m* islending.
isobaro, isobarico (*pl* -ci), **isobarométrico** (*pl* -ci) som har samme lufttrykk; (*linee*) **isobare, isobariche** isobarer; **isobato** med samme dybde; (*linee*) **isobate** isobater.
isocrono samtidig, like langvarig.
isola *f* øy; husblokk, kvartal; karré; (trafikk)helle; **isolamento** *m* isolering, avsondring; **isolano** *m* øyboer; **isolante** isolerende, isolasjons-; ~ *del suono* lydisolierende; ~ *m* isolasjonsmateriale, isolerende lag, isolator; **isolare** (i) isolere, avsondre; *refl.* isolere seg, lukke seg inne; **isolato** *m* husblokk, kvartal; *sport* løper som ikke hører til noe lag; **isolatore** *se: isolante*; ~ *m* isolator.
isometro i naturlig størrelse (*statue*); **isomorfismo** *m* isomorfi; **isomorfo** isomorf.
isonne, a ~ i massevis.
isoscèle, triangolo ~ likebenet trekant.
isotermico (*pl* -ci) som har samme temperatur; (*linee*) **isotermiche** isotermer; **isotero** med samme sommertemperatur; (*linee*) **isotere** isoterer.
isotopo *m* isotop; **isotropo** isotrop.
ispanico (*pl* -ci), **ispano** *hist.* spansk; ~ *m* spanier; **ispanista** *m* hispanist.
ispettivo inspiserende; **ispettorato** *m* inspektorat; ~ *delle industrie* fabrikkinspektorat; **ispettore** *m* (*f* -trice) inspektør; ~ *scolastico* skoleinspektør.
ispezione (ò) inspisere, besiktige, fore tilsyn med; **ispezione** *f* inspeksjon, tilsyn, undersøkelse.
ispido strittende; håret; *fig.* uomgjengelig, ubehøvet; **ispidezza** *f* bustethet; uomgjengelighet.
ispiramento *m* *sj.* inspirasjon; **ispirare** innånde, inngi, inspirere; *refl.* inspireres, finne inspirasjon; **ispiratore** *m* (*f* -trice) en som inspirerer; **ispirazione** *f* inspirasjon, innånding, begeistring; råd, innflytelse.
israeliano israelsk; ~ *m* israeler; **israelita** *m* israelitt; **israelitico** (*pl* -ci) israelittisk; hebraisk.
issa! hiv! hiv ohoy! **issare** hive, heise.
issofatto *litt.* straks, på stedet.
istantanea *f* fot. øyeblikksbilde, -opptak; **istantaneità** *f* øyeblikkelighet; **istantaneo** øyeblikkelig; øyeblikks-; **istante** inntrengende; truende, overhengende; ~ *m* øyeblikk; *jur.* saksøker; søker; **ucciso all'~** drept på stedet; *in un ~* på stedet, straks; **istantemente** inntrengende; **istanza** *f* søknad, bønnskrift, bønn; inntrengenhets; *jur.* instans; **contraria** ~ (*jur.*) kontrasøksmål; **fare** ~ søke.
isterico (*pl* -ci) hysterisk; ~ *m* hysteriker.
isterilire (-isco) gjøre, bli steril (*og refl.*).
isterismo *m* hysteri.
istesso *se: stesso*; *l'~ tempo* (*mus.*) i samme tempo.
istigamento *m* oppegging, tilskyndelse; **istigare** (*ist-*) opphisse, oppegge, tilskynde (*a til*); **istiga-**

tóre *m* (*f* -trice) opphisser, oppegger, provokatør; **istigazione** *f* oppegging, tilskyndelse.
istillare *se*: instillare.
istintivo instinktiv; **istinto** *m* instinkt; ~ *di conservazione* selvoppholdelsesdrift.
istituire (-isco) grunnlegge, stifte; innsette (arving); **istitutivo** grunnleggende; **istituto** *m* institutt, anstalt, institusjon; ~ *di carità* velgjørenhetsstiftelse; ~ *di credito* bank; ~ *d'emissione* emisjonsbank; ~ *ospitaliero* hospital; ~ *tecnico* handelsgymnas; **istitutóre** *m* (*f* -trice) grunnlegger, stifter; huslærer, hjelpelærer; **istituzione** *f* institusjon, opprettelse, innsettelse, grunnleggelse, stiftelse, (oppdragelses)anstalt.
istmico (*pl* -ci) tange-, eid-, istmisk; *i giuochi istmici* (*hist.*) lekene ved Korint; **istmo** *m* eid, landtange.
istologia *f* anat. histologi, læren om vevene.
istoriare (*ò*) bemale med historiske bilder; **istoriografo** *m* historieskriver.
istradamento *m* innledning, innføring; **istradare** innlede, innføre, sette (en) i gang.
istriano istrisk; ~ *m* istrier.
istrice *m* pinnsvin; *fig.* uomgjengelig person.
istrione *m* komediant, gjøgler; *F* frikadelle; *fig.* sjarlatan, humbugmaker; **istrionesco** (*pl* -chi), **istrionico** (*pl* -ci) gjøgleraktig.
istruire (-isco) belære, undervise, informere, instruere; utdanne, dressere; *jur.* innlede forundersøkelser; ~ *un processo* forberede en prosess; **istruito** belest, dannet, lærd.
strumentale instrumental; ~ *m* instrumentering; **strumentare** (*è*) instrumentere; **strumentario** *m* instrumentarium; **strumentatóre** *m* (*f* -trice) en som instrumenterer; **strumentatura** *f* instrumentering; **strumentazione** *f* instrumentering; **strumento** *m* instrument, redskap, verktøy; kontrakt, aktstykk, dokument; ~ *a arco* strykeinstrument; ~ *a corde* strengeinstrument; ~ *a fiato* blåseinstrument.
istruttivo lærerik, belærende; **istrutto** *litt.* *se*: *istruito*; **istruttore** (*f* -trice) undervisnings-; *jur.* undersøkelses-; ~ *m* instruktør, lærer; *giudice* ~ undersøkelsesdommer; **istruttoria** *f* *jur.* (for)undersøkelse; **istruttorio** *jur.* undersøkelses-.

istruzione *f* instruksjon, instruks, belæring, (bruks)-anvisning; instruksjon, utdanning; *jur.* undersøkelse; ~ *obbligatoria* skoleplikt; *pubblica* ~ offentlig undervisning; *Ministro della Pubblica* ~ undervisningsminister; ~ *elementare, primaria* grunnskole (5 år); ~ *media, secondaria* framhaldsskole, høyere skole (opptil 8 år); ~ *superiore* høyskole og universitet.

istupidire (-isco) fordumme; *refl.* bli dum.

italianamente på italiensk vis; **italianeggiare** (*è*) spille italiener, etterligne alt italiensk; **italianismo** *m* italianisme, italiensk språkeiendommelighet; **italianità** *f* italiensk karakter el. sinnelag; italienskhet; **italianizzare** italianisere; *refl.* bli italianisert; **italiano** italiensk; ~ *m* italiener; **italico** (*pl* -ci) *litt.* italiensk; *typ.* kursiv; **italo** italiensk (*poet.*); **vocabolario italo-norvegese** italiensk-norsk ordbok.

item item, likeledes, ennvidere.

iterare (*i*) gjenta, fornye; **iteratamente** gjentagne ganger; **iterativo** gjentakende, iterativ; **iterazione** *f* *sj.* gjentakelse.

itinerario *m* reiseplan, -rute, -fører.

io *se*: *ire*.

itterico (*pl* -ci) gulsottig; **itterizia** *f* gulsott; **ittero** *m* gulsott.

ittico (*pl* -ci) fiske-; **ittiófago** (*pl* -gi) fiskeetende; **ittologia** *f* fiskelære, ichtyologi; **ittiológico** (*pl* -ci) ichtyologisk; **ittiologo** *m* (*pl* -gi) fiskekjenner, ichtyolog; **ittiosàuro** *m* ichtyosaurus, fiskeøgle.

iùgero *m* gl. landmål: kvart hektar, 2500 kvadratmeter.

iugoslavo jugoslavisk; ~ *m* jugoslaver.

iugulare strupe-, hals-; *vena* ~ halsåre; ~ *v.* (*iù-*) *litt.* *srl.* *fig.* kvele, kverke; **iugulatório** kvelende (*srl.* *fig.*).

iungla *f* jungel.

iùnior den yngre; *sport* junior; **iunióre** *litt.* junior, den yngre.

iuta *f* jute; **iutiéro**, **industria iutiera** juteindustri; **iutificio** *m* jutefabrikk.

iutlandese jysk; ~ *m* jyde.

ivi *litt.* der sammesteds; da, samtidig.

J · K

j (bokstaven heter: *i lungo, i lunga*) *j*; (bokstaven brukes nesten ikke lenger, og ord med *j* må derfor søkes under *i*).

jeep *m* jeep.

k (bokstaven heter: *kappa*) *k*; (*k* brukes lite på moderne italiensk, se under *c* og *ch*).

kaki *m* khaki.

knut *m* knutt.

krumiraggio *m* streikebryteri; **krumiro** *m* streikebryter; *se*: *crumiro*.

L

l (*una l, un l*) (bokstaven heter: èlle) l.

la 1. (bestemt artikkel i hunkjønn entall; *pl: ie*) -en, -et; *la sera* kvelden; *guadagnare mille lire l'ora* tjene tusen lire i timen; **la** 2. (objektform av: *lei*) henne, det, Dem, den; *quando La rivedrò?* når ser jeg Dem igjen? *arrivederLa!* på gjensyn! *passarsela bene* leve, ha det godt; *farcela* lykkes, greie det, få det til; *chi ~ fa l'aspetti* den som vondt gjør, bør vondt vente; *avere ~ peggio* trekke det korteste strå; *chi ~ dura ~ vince* den som har utholdenhet (tålmodighet) kommer lengst; **la** 3. *m. mus. a; ~ bemolle ass; ~ diesis ais; dare il ~ (fig.)* angi tonen.

là der; der bort(e); *alto ~ !* holdt der! *di ~* derfra; *al di ~* på den andre siden, hinsides; *l'al di ~* det hinsidige; *al di ~ di* utover, bortsett fra; *è di ~ da venire* det kommer ikke (el. neppe) til å skje; *eccolo ~ !* der har vi ham! *essere più di ~ che di qua* være mer død enn levende; *fig.* være fra seg (av sorg); *~ ~ !* for no' sludder! sånn passe(lig); *(va) ~ !* godt mot! gå på! *il mondo di ~* den annen verden; *vado di ~* jeg går over på den annen side; *essere in ~ con gli anni* være litt opp i årene; *più in ~* videre; *troppo in ~* for langt; *~ per ~* straks, i første øyeblikk; *chi va ~ ?* hvem der?

labarda *f. se: alabarda; labaro* *m* standart.

labbrata *f* slag på munnen; **labbro** *m* (*pl le labbra, (fig.) i labbri*) leppe; *typ.* bred marg; *avere il cuore sulle labbra* gå med hjertet på leppene; *bere a fior di labbra* nippe; *bagnarsi le labbra* fukte leppene; *fig.* drikke lite; *dire qualcosa a fior di labbra* si noe utydelig el. i en kald (likegyldig) tone; *hviske; leccarsi le labbra* slikke seg om munnen (*og fig.*); *~ leporino* hareskår; *fare il ~* sette trut, surmule; *pendere dalle labbra di uno* henge ved ens lepper; *i labbri d'una ferita* et sår's lepper; *~ d'oro (F)* *se: labrador; labbrone* *m* (*f -ona*) person med store lepper.

labe *f* poet. (skam)plett; **labello** *m* kronblad (på orkidé); **laberinto** *se: labirinto*.

labiale labial, leppe-; *~ m* leppelyd; **labiata** *f* bot., *le labiate* leppeblomstfamilien.

labile vaklende, svak, flyktig; *essere di memoria ~* ha dårlig hukommelse; **labilità** *f* sj. svakhet.

labirinteo litt. labyrintisk; **labirinto** *m* labyrint (*og fig.*); *anat.* labyrint.

laboratorio *m* laboratorium; verksted; **laboriosità** *f* arbeidsomhet, flid; besværlighet; **laborioso** arbeidsom, flittig; *fig.* besværlig; **laborista** *se: laburista; labrador* *m* stor torsk; **labradorite** *f* min. labrador; **labrusca** *se: lambrusca*.

laburismo *m* arbeiderbevegelse, sosialisme (*England*); **laburista**, *il partito ~* arbeiderpartiet; *~ m* arbeiderpartimann.

lacca *f* lakk; *fig.* slag; *gli toccarono certe lacche* han fikk en god drakt pryl; **laccamuffa** *f* lakmus; **laccare** lakkere; **laccatore** *m* (*f -trice*) lakkerer; **laccatura** flakking.

laccetto *m* snøre, lisse; *scarpa a ~* snøresko.

lacchè *m* lakei (*og fig.*).

lacchèzzo *m* sj. godbit, lekkerbisen; *fig.* smiger.

lacciata *f* lasso; **laccio** *m* løkke, snørebånd; lisse; snare, felle; *prendere al ~* ta i fella (*og fig.*); **lacciuolo** *m* snøre, lisse; *pl fig.* list, feller, lureri.

lacerabile som kan rives i stykker; **laceramento** *m* det å rive i stykker; **lacerare** (*à*) rive i stykker (*og fig.*); rakke ned, bakvaske; **laceratore** *m* en som river i stykker; **lacerazione** *f* det å rive i stykker, sønderrivning; **lácero** *i* stykker; laset, fillet; **lácerto** *m* overarmsmuskel.

laciniato frynset (*blad o.l.*).

laconicità *f* lakonisme, det å være lakonisk; **laconico** (*pl -ci*) fåmælt, kort, fyndig, lakonisk; **laconismo** *m* lakonisme, korthet; **laconizzare** *sj.* tale, skrive lakonisk.

lacrime *f* tåre; *fig.* dråpe; hagl (til jakt); *lacrime dolci* gleden; *piangere a calde lacrime* gråte sine modige tårer; *lacrime di coccodrillo* krokodilletårer; *Lacrime Christi* sl. vin (fra Vesuv el. Sicilia); *lacrime d'incenso, incenso in lacrime* røkelse i små dråper el. kuler; *ingoiare le lacrime* svelge gråten; *una valle di lacrime* en jammerdal; **lacrimabile** begredelig, ynkelig; **lacrimal** tåre-; *fossetta ~* tårekanal; **lacrimare** (*à*) gråte; **lacrimateoio** *m* tåresekk; **lacrimateoio** tåre-; **lacrimazione** *f* gråt; rinnende øyne; **lacrimevole** begredelig, ynkelig; **lacrimogeno**, *gas ~* tåregass; **lacrimoso** tårevåt; rørende.

lacuale *sj.* innsjø-; *navigazione ~* seilas på innsjø(er); *città ~* by ved innsjø.

lacuna *f* lakune, hull, tomrom; *riempire (el.: colmare) una ~* utfylle en lakune, avhjelpe et savn; **lacunoso** full av lakuner.

lacustre litt. innsjø-; *abitazione ~* pælebygning, hytte på pæler; *pianta ~* ferskvannsplante.

laddove *sj.* der hvor, mens.

ladino ladinsk, retoromansk.

iadra *f* tyv (*kvinne*); innvendig lomme; **ladreria** *f* tyveri (virksomhet); **ladro** tyvaktig, røver-; *~ m* tyv; stikksag; del av veke (som faller ned og ødelegger lyset); *guardie e ladri* røvere og soldater (*en lek*); *~ in guanti gialli* gentlemanstyv, svindler; *occhi ladri* skjelske øyne; *tempo ~, tempo da ladri* hundevær; *chi è bugiardo è ~* den som lyver, stjeler også; *l'occasione fa l'uomo ~ (fig.)* fristelsen gjør mannen til tyv; *essere come i ladri di Pisa* late som en er uvenner for etterpå å gå sammen om onde gjerninger; **ladrocinio** *m* tyveri; **ladronaia** *f* røverbande, røverhull; **ladronata** *f* tyveri; **ladroncello** *m* småtyv; **ladrone** *m* røver, tyv; *essere come, sembrare Cristo tra i ladroni* være i en ynkelig, desperat situasjon; **ladronèccio**, **ladronèggio** *m* tyveri; **ladroneggiare** (*è*) *sj.* rove, være røver; **ladroneria** *f* roveri; **ladronesco** (*-chi*) tyvaktig, røveraktig; **ladroncolo** *m* småtyv.

laggiù der ned(e); **laghétto** *m* liten sjø, dam.

lagna *f* gl. jammer; **lagnanza** *f* jammer, jamring; **lagnare** refl. jamre, beklage seg (*di over*); **lagno** *m* klage, jammer.

lago *m* (pl -ghi) (inn)sjø; pytt, pøl; *essere tutto in un ~ di sudore* være badet i svette; *~ di sangue* blodpøl; **lagoso** full av innsjøer.

lågri *f* tåre; *se: lacrima*; **laguna** *f* lagune; **lagunare** lagune-.

lai *m* pl litt. gl. lyrisk dikt; *gl.* verop, klagerop.

laicale lek, ikke geistlig; **laicamente** på lekmanns vis, verdslig; **laicato** *m* lekfolk; det å være lekmann; **laicistico**, *educazione laicistica* ikke-geistlig undervisning; **laicità** *f* det å være lekmann, verdslighet; **laicizzare** verdsliggjøre; **laicizzazione** *f* verdsliggjørelse; **laico** (pl -ci) lek, ikke geistlig, verdslig; *~ m* lekmann; **fratello** *~* lekbror.

laidèzza *f* litt. heslighet; *fig.* grovhet, slibrighet; **laidità** *f* sj. *se: laidezza*; **laido** heslig, motbydelig; *fig.* slibrig, obscøn; **laidume** *m* noe heslig, motbydelig.

lallazione *f* gal uttale av l.

lama 1. *inv.* zool. lama; **lama** 2. *inv.* lama, buddhistprest; *il Gran Lama* Dalai-lama; **lama** 3. *f* klinge; *una buona ~ (fig.)* en god fekter; **lama** 4. *f* sump, myr; *lame d'acqua di raffreddamento* kjølevann; **lamaismo** *m* lamaisme; **lamasseria** *f* tibetansk, mongolsk munkekloster.

lamato *m* lamé.

lambacismo *m* hyppig bruk av l; gal uttale av l.

lambiccamènto *m* destillasjon; *~ di cervello* hodebry; **lambicare** destillere; **lambicarsi il cervello** bry hodet; **lambiccato** destillert; *fig.* kunstlet, overraffinert; **lambicco** *m* (pl -chi) destillerkolbe.

lambire (-isco) slikke; *fig.* slikke, streife.

lambitivo *m* brystdråper.

lambrétta *f* sl. scooter (etter fabrikk i Lambrate);

lambrettista *m* scooter-kjører.

ambrusca *f* sl. vill vinranke; **lambrusco** *m* (pl -chi) sl. drue; sl. musserende vin (Modena).

lamèlla *f* lamell; **lamellato** lamell-, lagformet.

lamentanza *f* sj. klage, jammer; **lamentare** (è) beklage; klage, jamre (over); *refl.* beklage seg (*con til*) (*di over*); klage, jamre seg; **lamentazione** *f* klage, jammer; **lamentevole** klagende; *sj.* beklagelig; **lamentio** *m* sj. stadig klage; **lamente** *m* klage; **lamentoso** klagende, jamrende.

lamétta *f* liten klinge, lite blad; *~ (da barba)* barberblad; **lāmia** *f* sl. heks, vampyr; **lamicare** *sj.* småregne, yre; *fig.* sutre (*barn*); **lamièra** *f* blikk; panser-, jernplate; *~ ondulata* bølgeblikk; **lamilare** *min.* i lag, lagformet; **lāmīna** *f* tynn, utvalset metallplate; blad; *~ palatina* kunstig gane; **laminabile** som kan utvalses; **laminare** bladet, blad-tynn; *~ v. (à)* valse, utvalse til plater; **laminato** utvalset; *~ m* lamé; **ferro** *~* valsejern, tynt jern; **laminatōio** *m* valseverk; *~ per lingotti* blokkvalseverk; **laminatura** *f* valsing (*metall*); **laminazione** *f* valsing (*metall*); *geol.* lagdeling; **laminoso** bladet, bladformet.

ampa *f* poet. *se: lampada* *f* lampe; *~ ad arco* buelampe; *~ a contrappeso* heiselampe; *~ ad incandescenza* glødelampe; *~ per saldare* loddelampe; *~ sempiterna* evighetslampe; *~ di sicurezza* sikkerhetslampe (*i gruve*); *~ tascabile* lommelykt; **lampadario** *m* lysekrone; **lampadina** *f* liten lampe; pære, glødelampe; **lāmpāna** *f* lampe; **lampānaio** *m* lampefabrikant; **lampante** lysende, strålende, funklende; *fig.* klar, innlysende; *chiaro e ~* soleklar; *olio ~* lampeolje.

ampara *f* fising med lampe; **lampare** sende lynteleggram; **lampeggiamènto** *m* lynning; **lampeg-**

giare (è) lyne; **lampeggio** *m* stadig, langvarig lynning; **lampionaio** *m* lyktetenner; **lampioncino** *m* liten (papir)lykt; **lampionè** *m* (gate)lykt, lanterne, lampe; **lampista** *m* lampefabrikant, -selger; **lampepasser** (*jernbane*); **lampisteria** *f* lampefabrikk, -forretning; (*på jernbanest.*) lamperom.

lampo *m* lyn; glimt; **chiusura** *~* glidelås; **guerra** *~* lynkrig; *in un ~ i ett nå*; *~ d'ingegno* godt innfall; *~ di magnesio* blitzlampe; **telegramma** *~* lynteleggram; **treno** *~* lyntog.

lampone *m* hringebær(plante); **lamprèda** *f* zool. lamprett, ninauge; **lampredotto** *m* ung ninauge.

lana *f* ull; *~ d'acciaio* stålull; *~ artificiale* kunstull; **buona** *~ (fig.)* slamp, skurk; **questione di ~ caprina** strid om keiserens skjegg; **coperta di ~** ullteppe; ulldekken; *di ~* ullen, ull-; *~ meccanica* kunstull; **mezza** *~* halvull, ull og bomull; **della stessa ~ (fig.)** av samme ulla; *~ di vetro* glassvatt; **lanaiuolo** *m* ullarbeider, -handler; **lanata** *f* mil. ull på pussestokk, pussefille.

lanca *f* gammelt elveleie, lavland (*som ofte står under vann*); **lanceolato** *bot.* lanseformet; **lancetta** *f* (ur)viser; *med.* lansett; **lancettata** *f* snitt, stikk med lansett; **lancia** *f* stang; lanse; lanseridder; sjalupp; *correre una ~* gå til angrep (med lanse); *~ di salvataggio* redningsbåt; **spezzare una ~ in favore di uno** bryte en lanse for en; *~ spezzata* livvakt; drabant, håndgangen mann.

lanciabile som kan slynges, kastes; **lanciabombe** *m* *inv.* bombekaster; **lanciafiamme** *m* *inv.* flamme-kaster; **lanciagranate** *m* *inv.* granat-, bombekaster; **lanciamènto** *m* det å kaste, slynge, lansere, torpedere; **lanciamine** *m* *inv.* bombekaster; **lanciare** (à) slynge, kaste; lansere, gjøre bekjent; *la* løpe av stabelen; *~ (siluri) contro* torpedere; *refl.* kaste, styrte seg; **lanciasagole** *m* *inv.* liten kanon til utskytning av trosse (*på redningsskøyte*); **lanciasiluri** *m* *inv.* torpedoutskyttingsrør; **lanciata** *f* lansestøt; kast; **lanciatōia** *f* kastenett; **lanciatore** *m* (*f* -trice) kaster; **lancière** *m* lanserytter, lanser; (*quadriglia dei*) **lancieri** lanciers (*dans*); **lancinante**, *dolore* *~* stikkende smerte.

lancio *m* kast, utkast(n)ing; torpedoutskytning; start (*fly*); *di ~*, *d'un ~ i ett nå*; *di primo* *~* straks; *~ del disco* diskoskast(ing); *~ del giavellotto* spydkast(ing); *~ del peso* kulestøt; *pista di ~* startbane (*fly*); **lanciotto** *m* kort lanse, spyd; *gl.* soldat (med *lanciotto*); landsknekt.

landa *f* mo, hei; england; **landò** *m* landauer.

landra *f* mar. røstskinne.

laneria *f* ullvare; **langraviato** *m* *hist.* landgrevskap; **langravio** *m* landgreve.

languaggiare (è) (van)smekte; **languente** (van)smektende, matt, kraftløs; **languidezza** *f* det å (van)smekte, slapphet, matthet; **languido** svekket, avkrefet, utmattet, (van)smektende, svinnende, sentimental; hendøende, svak, matt; **languire** (à *el. -isco*) hentæres, sykke hen, fortæres, (van)smekte, bli matt, bli svak, dø bort, visne; stagnere, gå i stå; **languore** *m* det å sykke bort, dø hen, vansmekte, visne; kraftløshet, svakhet, matthet, slapphet, flauhet; stagnasjon; nedslåthet, motløshet, vemod; *~ di stomaco* sug i magen; **languoroso** smektende, svak.

laniccio *m* ull (under møbler); **lanière** *m* ullvarefabrikant; **laniéro** ull-, ullen; *industria laniera* ullvareindustri; *~ m* ullvarefabrikant; **lanifero** ullbærende, ullen; **lanificio** *m* ullvarefabrikk; **lanigero** ullbærende, ullen, lodden; **lanina** *f* simp-

- lere ullstoff; **lanino** *m* ullarbeider; **lanolina** *f* lanolin; **lanital** *m inv.* syntetisk ull fremstilt av kasein; **lanoso** ullaktig, ullen, lodden.
- lanterna** *f* lanterne, lampe, lykt; fyrtårn; *spøk.* briller; *alla ~!* heng dem opp i lyktepælene! ~ *cieca* blendlykt; *cercare con la ~* lete (etter) med lys og lykte; ~ *magica (foto.)* fremviserapparat; **lanternone** *m* stor lykt; lykt som bæres på stake i religiøs prosesjon.
- lanug(g)ine** *f* dun; **lanug(g)inoso** *sj.* dunet; **lanuto** ullaktig, ullen, lodden.
- lanzichenécco** *m (pl -chi)* landsknekt; *sl.* kortspill; *fig.* drabant, tilhenger; **lanzo** *m* landsknekt.
- laonde** *litt.* hvorfor, på grunn av hvilket.
- lapalissiano**, *verità lapalissiana* banal sannhet, selv-følgelighet; **laparatomia** *f med.* buksnitt; **laparascopia** *f* undersøkelse av bukhalen.
- lapazza** *f* trestykke (til støtte for mast el. rå); **lapazzare** støtte (mast el. rå).
- lapidare** (*à*) steine; **lapidaria** *f* innskriftlære, epigrafikk; **lapidario** lapidar-, lapidarisk, stein-; *fig.* kort, knapp; *stile ~* lapidarstil, telegramstil; ~ *m* innskriftforsker; juvelér; juvelbeskrivelse; **lapidatore** *m (f -trice)* en som steiner; **lapidazione** *f* steining; **lapide** *f* minnetavle, minnestein, gravstein; **lapideo** *litt.* stein-; **lapidescente** forsteinende; **lapidificare** *sj.* forsteine; **lapidoso** *litt.* steinet, sandet; **lapillo** *m* liten stein, lavastykke.
- lapis** *m inv.* blyant; ~ *automatico* skrublyant; ~ *copiativo* kopiblyant; ~ *colorato* fargeblyant; ~ *rosso*, ~ *blu* rød blyant (til retting av mindre feil), blå blyant (til grove feil); *temperare il ~* spisse blyanten; **lapislazzolo**, **lapislazzuli** *m inv.* lasurstein, lapis lazuli.
- lappa** *f bot.* borre; *fig.* innpåsliten person.
- lappare** leppe, slurpe (i seg); **lappe**, *far ~* skjelve av redsel; **lappeggiare** (*é*) leppe, slurpe.
- lappola** *f* borre.
- lappone** lappisk; ~ *m* lapp.
- lardellare** (*é*) spekke (og *fig.*); **lardello** *m* stykke spekk, flekk; **lardite** *f* fettstein; **lardo** *m* flekk, spekk, fett; *nuotare nel ~* leve i overflod; *essere una palla di ~* være smellfet; *tanto va la gatta al ~* che ci lascia lo zampino krukken går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem; **lardone** *m* saltet flekk(eside); **lardoso** fet, flesket.
- lare** *m* husgud, lar; *pl* hjemmet, arnen.
- largare** utvide, løse, strekke; *mil.* fjerne; *refl.* fjerne seg, legge til havs; **largheggiare** (*é*) være gavmild, gjestfri, raus; ~ *in parole*, *promesse* slå om seg med store ord, løfter; **larghetto** *m mus.* langsomt musikkstykke (mellom *largo* og *adagio*); **larghezza** *f* bredde, vidde; *fig.* overflod; gavmildhet, gjestfrihet, rundhåndethet; **largire** (*-isco*) være flott med, strø om seg med (noe); **largitore** *m (f -trice)* glad giver, flottenheimer; **largizione** *f* rundhåndethet; flott gave.
- largo** (*pl -ghi*) bred, vid, omfangsrik, anselig; *litt.* vidløftig, vidtgående (løfte); *mus.* meget langsomt; rikelig; utstrakt; lite nøyeregnende, rundhåndet, gavmild; åpen (uttale); ~ *m* bredde, vidde; liten plass, lite torg; *mus.* musikkstykke i langsomt tempo; *mar.* rom sjø; ~! (gjør) plass! til side! *al ~* i rom sjø; *alla larga!* gjør plass! *stare alla larga di uno* gå av veien for en, gå utenom en; *farsi ~* bane seg vei, gjøre plass for seg selv; *essere di manica larga*, *essere ~ di mano* være raus, gavmild; *pigliarla, prenderla larga* gjøre stort utsving (vekt); *fig.* snakke vidt og bredt for man kommer til saken, terske langhalm; *pigliare, prendere il ~* legge til havs; *fig.* stikke av; *per lungo e per ~* på kryss og tvers.
- lârice** *m* lerk, lerketre.
- laringe** *f* strupehode; **laringeo** strupehode-; **laringite** *f* strupekatarr, strupehodebetennelse; **laringofono** *m* laryngofon; **laringoiatra** *m* halslege, laryngolog; **laringoiatria** *f* laryngologi; **laringologo** *m (pl -gi)* halslege, laryngolog; **laringoscopia** *m* strupespeil, laryngoskop; **laringotomia** *f* strupesnitt, laryngotomi.
- larva** *f* spøkelse, maske, skinn; uttært person; larve; **larvare** *litt.* maskere, kamuflere; **larvamente** underfundig; maskert; **larvicida** larvedrepende (middel).
- lasagna** *f* bred båndspaghetti; **lasagnette** *f pl fam.* (prests el. advokats) bladkrage med firkantete nedhengende snipper; **lasagnone** *m* stor båndspaghetti; *fig.* stort fjols; **lasagnuolo** *m* liten båndspaghetti; *dial.* kjevele.
- lasca** *sl.* karpe; *sano come una ~* frisk som en fisk; **lascare** fire, slakke.
- lasciapassare** *m inv.* passerseddel.
- lasciare** (*à*) la(te); forlate, etterlate (seg), la ligge, la tilbake, levne; utelate (*ord*); oppgi; løslate, la løpe; overlata; holde opp (*di med à*), la være (*di med à*); *lasciate!* kast loss! ~ *addietro* forsømme; ~ *andare* løslate, la løpe; se gjennom fingrene med; *lasciamo andare!* la gå! la det være godt! ~ *andare un colpo* slå et slag; ~ *andare uno schiaffo* gi en lusing; ~ *correre (fig.)* tillate; ~ *che* tillate at; ~ *molto a desiderare* la meget tilbake å ønske; ~ *detto qualcosa* gi muntlig beskjed om noe; ~ *una parola nella penna* glemme å skrive et ord; ~ *perdere una cosa* la en sak falle; ~ *prole* etterlate seg avkom; ~ *scritto qualcosa* gi skriftlig beskjed om noe; *lasciami stare!* *lasciami tranquillo!* la meg være (i fred)! *lasciarsi* skilles, gå fra hverandre; *lasciarsi andare* la det stå til; *lasciarsi uno indietro* løpe fra en, distansere en; *lasciarsi uscire di bocca qualche parola* la et ord slippe ut av munnen.
- lasciata** *f* det å late, forlate (*etc. se: lasciare*); noe forlatt, etterlatt (*se: lasciare*); nedsluppet maske (strikketøy); **lasciatura** *f* det å late, forlate (*etc.: lasciare*); typ. utelatelse (*ord, linje etc.*).
- lascito** *m* legat.
- lascivia** *f* utuktighet, liderlighet, slibrihet; **lascivo** utuktig, liderlig, slibrig; uærlig.
- lasco** slakk; *morale lasca* slapp moral.
- lassa** *f* strofe av heltedikt; **lassare** *gl.* trette ut; løse; **lassativo** avførende; ~ *m* avføringsmiddel; **lassèzza** *f sj.* matthet, tretthet; **lassitudine** *f litt.* tretthet, matthet; **lasso** matt, trett; *oimè ~!* ve meg! ~ *m*, ~ (*di tempo*) tidsrom.
- lassù** der opp(e); *fig.* i himmelen.
- lastra** *f* plate, flate, skive; brustein; *lastre* brulegning; *fare la ~* ta røntgenfotografi; ~ (*fotografica*) fotografisk plate, negativ; ~ *di gomma* gummiplate; ~ (*dei marciapiedi*) flise; brustein; **lastricamento** *m* brulegning, fliselegning; **lastricare** (*à*) tekke, dekke med plater, brulegge; *la via dell'inferno è lastricata di buone intenzioni* veien til helvete er brulagt med gode forsetter; **lastricato** *m* brulegning; **lastricatore** *m* brulegger; **lastricatura** *f* brulegning; det å dekke med plater; **lastrico** *m (pl -chi, -ci)* bru-, steinlegning; *essere sul ~* være arbeidsløs, gå på gaten; *gettare sul ~* sette

på gaten; **lastrone** *m* stor plate, brustein; glatt bergvegg.
latèbra *f* poet. skjulested; *pl* fig. krinkelkroker.
latènte latent, skjult.
laterale ved siden, side-; **làtere**, *a* ~ ved siden.
laterite *f* lateritt; **laterizio** teglsteins-, terrakotta-; **laterizi** teglsteinsprodukter, teglstein, takstein.
laticlavio *m* senatorverdighet; *hist.* senatordrakt.
latifoglio *bot.* bredbladet.
latifondista *m* stor grunneier; **latifondo** *m* stor grunneiendom.
latinamente på latinsk vis; **latineggiare** (*é*) latinisere, bruke latinismer; **latinismo** *m* latinisme; **latinista** *m* latinist; **latinità** *f* latinitet; **latinizzare** latinisere; bruke latinismer; oversette til latin; **latino** latinsk; ~ *m* latin, latiner; **parlare in buon** ~ (*fig.*) tale rent ut av posen, ta bladet fra munnen; **capire il** ~ (*fig.*) forstå et vink, lese mellom linjene; **vela latina** latinerseil; **latinorum** *m* spøk. latin, latinske ord; **latinuccio** *m* neds. latin; de første latinøvelser på skolen.
latitante *jur.* på fri fot, på flukt, i skjul; **latitanza** *f* *jur.* det å være på fri fot, flukt; **darsi alla** ~ flykte (for myndighetene).
latitudine *f* bredde, vidde, margin; breddegrad; *in queste latitudini* på disse breddegrader.
lato *sj.* vid, bred; ~ *m* side; **da** ~ *mio* på min side; **dal** ~ *di madre* på morssiden.
latomia, **latòmia** *f* steinbrudd; *hist.* fengsel.
latore *m* (*f* -trice) overbringer.
latrare *gjo* (rasende); **latrato** *m* ilter gjøing.
latria *f* *rl.* gudsyndyrkelse.
latrina *f* latrine, do; ~ *pubblica* offentlig toalett.
latte *f* blikk; blikkdunk; *sj.* slag i hatten; ~ *di benzina* bensinkanne; **lattàia** *f* melkehandlerske; **lattàio** melkeaktig, melke-; ~ *m* melkehandler, -mann; **lattaiuolo**, (*dente*) ~ melketann; ~ *m* sl. eggedosis med melk; **lattante** diende, die-; ~ *m* pattebarn; **lattare** *dial.* amme; **lattaşi** *f* kjem. laktase; **lattato** melkefarget; ~ *m* kjem. laktat; **lattazione** *f* en kus årlige melkeytelse.
latte *m* melk; **avere ancora il** ~ *sulla bocca* ikke være tørr bak ørene; **aringa di** ~ melkesild; **bambino di** ~ patte-, spedbarn; ~ *coagulato* sammenløpet melk; ~ *concentrato*, *condensato* tørrmelk; **dare il** ~ *a uno* amme en; **dente di** ~ melketann; **fior di** ~ fløte; ~ *di gallina* eggesnaps; lekkerbisk, godbit; *bot.* fuglemelk; **fratelli di** ~ barn som har hatt samme amme; **figliuolo di** ~ ammebarn; **l'industria del** ~ meieriindustrien; ~ *intero* helmelk; **levare**, **togliere il** ~ *a venne* av; **essere tutto** ~ *e miele* (*fig.*) være sukkersøt; ~ *impazzato* brusten melk; **affogar nel** ~ *e miele* forkjæle; ~ *scremato* skummet melk; **succhiare qualcosa col** ~ få noe inn med morsmelken; **vitello di** ~ spedkalv; ~ *di vecchia* sl. likør.
lattemiele *m* *dial.* fløtekrem; **latteo** melkeaktig; **farina latte** barnemel; **la Via Lattea** Melkeveien; **latteria** *f* melkeutsalg, meieri; **lattescente** melkfarget; **lattesenza** *f* melkefarge; **lattice** *m* melkesaft; **latticinio** *m* melkeprodukt, melkemat; **lattico** (*pl* -ci), **acido** ~ melkesyre; **lattièra** *f* melkemugge; **lattifero** melkeholdig; **lattiginoso** melkefarget, melkeaktig; **lattime** *m* med. sørke; **lattivendolo** *m* melkehandler, mann.
lattonare (*ó*) slå ens hatt nedover øynene; **lattone** *m* slag i hatten; **lattonière** *m* blikkenslager.
lattonzolo *m* dyreunge som ennå får morsmelk;

grønnskolling; **lattoscòpio** *m* melkemåler; **lattòsio** *m* melkesukker, laktose; **lattovaro** *m* medisin til innvortes bruk, mikstur, eliksir.
lattuga *f* hodesalat; *fig.* *gl.* kalvekryss.
lauda *f* *gl.* religiøst dikt; *rl.* lovsang; **laudabile** *litt.* se: *lodevole*; **laudano** *m* med. laudanum.
laudare *gl.* rose; prise; **laudativo** *litt.* rosende; **laudatore** *m* (*f* -trice) priser, roser; **laudatorio** *sj.* rosende, prisende; **laudése** *hist.* en som synger, skriver religiøse dikt (*laude*).
laurea *f* laurbærkrans; doktorgrad, embetseksamen; **prendere la** ~ ta embetseksamen; ~ *in lettere* filologisk embetseksamen; **laureando** som holder på å ta, skal ta embetseksamen; **laureare** (-*au*-) bekranse med laurbær; gjøre til doktor; *refl.* ta doktorgraden, embetseksamen; **laureato** *m* doktor, kandidat; ~ *in giurisprudenza* cand. jur.; **laureto** *m* laurbærlund; **lauro** *m* laurbær(tre); *fig.* ære.
laudèo endelig, Gud være lovet.
lautezza *f* yppighet, rikelighet; **lauto** yppig, rikelig, svulmende; **una lauta paga** en glimrende gasje.
lava *flava*.
lavabile vaskbar; ~ *m* vaskestoff; **lavabo** *m* vask, vaskeservant, vaskerom; del av messen; **lavacèci** *m* inv. *gl.* fjols; **lavacro** *m* *litt.* vask(efat); vask, bad; **il santo** ~ dåpen; **lavadita**, **coppa** ~ skylleskål; **lavaggio** *m* utvasking, vask, spyling; **lavagna** *f* sl. skifer; tavle; **lavamano** *m* (*pl* -a-i) servantstell.
lavanda *f* vask(ing), spyling; utskylning; lavendel; **acqua di** ~ lavendelvann; ~ *dei piedi* fotbad; *rl.* fottvetting; **lavandàia** *f* vaskekone; **lavandàio** *m* vaskerimann, vaskemann; **lavanderia** *f* vaskeri; **lavandino** *m* *dial.* vask, vaskekum; **lavapiatti** *m* inv. kjøkkengutt, oppvasker.
lavare vaske, skylle; *fig.* rense, lutre; ~ *il capo a uno* (*fig.*) bebreide, klandre en; ~ *il capo all'asino* (*fig.*) kaste perler for svin; **bianco come un panno lavato** blek som et laken; ~ *i piatti* vaske opp; **una mano lava l'altra** (*e tutt'e due lavano il viso*) den ene tjeneste er den annen verd; **lavarsi la bocca di uno** rakke ned på en; **lavarsene le mani** (*fig.*) vaske sine hender (som Pilatus); **lavata** *f* vask(ing); **dare una** ~ *a qualcosa* vaske noe; ~ *di capo* (*di testa*) (*fig.*) en overhaling, en omgang; **lavatina** *f* liten vask; ~ *di testa* en liten overhaling; **lavativo** *m* klyster; *fam.* brekkmiddel; *fig.* plagsom person, hengehode; dårlig arbeid; dårlig kjøp; **lavatoio** *m* vaskehus, vaskeri; **lavatore** *m* (*f* -trice) vaskemann; ~ *dell'oro* gullvasker; **lavatrice** *f* vaskemaskin; ~ *automatica* vaskemaskin; ~ *stradale* vannvogn (til gatespyling); **lavatura** *f* vask(ing); oppvaskvann (*og fig.*); ~ *a secco* kjemisk rensing; ~ *dello stomaco* mageutskylling; **lavaggio** *m* *sj.* vaskekjel; **lavèllo** *m* vaskekar; **laveria** *f* vaskeri (*i gruve*).
lavico (*pl* -ci) lavaaktig, lava-; **lavina** *f* lavine.
lavocchi *m* inv. øyeglass.
lavoracchiare (-*rà*-) arbeide smått og ugjerne.
lavorante *m* arbeider, assistent; **lavorare** (*ó*) arbeide, bearbeide, forarbeide, dyrke; virke (*medisin*); gå (*forretning o.l.*); ~ *per la gloria* (*iron.*) arbeide med for liten lønn; ~ *di bastone* pryke; ~ *di fantasia* utbrodere (*fig.*); ~ *di gomiti* albue seg fram; ~ *di fino* fare fint, utspekulert fram; ~ *di mano* stjele; ~ *in marmo* arbeide i marmor; ~ *di schiena* arbeide, lese som en hest; **lavorarsi uno** bearbeide en, lokke en (til å gjøre noe); **lavorata** *f* arbeid(søkt); **lavorativo** dyrkbar; **giornata lavo-**

rativa arbeidsdag; **lavorato** forarbeidet, bearbeidet; **lavoratore** *m* (*f* -trice) arbeider; arbeidsbie; *partito dei lavoratori* arbeiderparti; **lavoratura** *f* sj., **lavorazione** *f* bearbeidelse; dyrking; **lavoricchiare** (-ri-) arbeide smått og ugjerne; **lavoriere** *m* sl. rusesystem til fiskefangst; **lavorino** *m* lite arbeid; *fam., iron.* «affære, sak»; **lavorio** *m* stadig, langvarig arbeid; *fig.* muldvarparbeid; **lavorista** *m* tilhenger av arbeiderparti.

lavoro *m* arbeid; *lavori forzati* tvangsarbeid; *lavori pubblici* offentlige arbeider; *giorno di ~* yrkedag; **lavorucchiare** (*ù*) arbeide smått og ugjerne.

laziàle fra Lazio; **lazza** *f* lavine, ras.

lazzare vitse, spille klovner; **lazzaretto** *m* epidemi-, karantenehospital; **lazzaro, fico** ~ sl. fiken; **lazzarone** *m* lasaron; **lazzaruola** *f* bot. azarol; *mela* ~ sl. eple; **lazzaruolo** *m* azaroltre.

lazzo *sj.* bitter, skarp; **lazzo** *m* vits, vittighet, komisk geberde, klovnummer.

le (*bestemt artikkel, f pl*) -ne; **le** 2. (*personlig pron., hunkjønn, entall, dativ*) henne, den, det; *Le Dem.* leale lojal, rettskaffen, ærlig; **lealismo** *m* lojalitet; **lealtà** *f* lojalitet, trofasthet, rettskaffenhet.

leandro *se: oleandro.*

leardo grå (*hest*); ~ *m* gråskimmel.

lebbra *f* lepra, spedalskhet; *fig.* skam, skjendighet; **iebbrosario** *m* hospital for spedalske; **lebbroso** spedalsk.

leccamento *m* slikking; *fig.* smiger; **leccapiatti** *m* *inv.* storeter; snylter; **leccapièdi** *m* *inv.* smigrer, spyttlikker; **leccarda** *f* sl. metallskål (til å samle fett fra stek på spidd); **leccare** (*è*) slikke; *fig.* smigre grovt; pusse, polere; **leccarsi le dita** (*i baffi, le labbra*) slike seg om munnen; **puoi leccartene le dita** det kan du likeså godt gi opp; **leccata** *f* slikking; **leccato** slikket; *fig.* polert, affektet; **leccatore** *m* (*f* -trice) (spytt)slikker, smigrer, laps; **leccatura** *f* slikking; *fig.* overdreven omsorg; **leccazampe** *m* *inv.* spyttlikker, smigrer.

lecceto *m* lund av steineik; **leccia** *f* frukt av steineik; **leccio** *m* bot. steineik.

lecco *m* (*pl* -ci) kule, kjegle; *fig.* lekkerbisen, lokkemat; **leccone** *m* slukhals, storeter; *fig.* smigrer, spyttlikker.

leccornia *f* lekkerbisen, godbit.

iecitina *f* med. lecitin.

lécito tillatt; *farsi ~ di ...* tillate seg å ...

lèdere skade, beskadige; *refl.* komme til skade.

lèga *f* liga, forbund; bande; *tekn.* legering; mil; *di buona* ~ lødig; *la ~ delle Nazioni* Folkeforbundet; ~ *doganale* tollforbund; *far ~* gå i forbund; **legaccio, legacciuolo** *m* snørebånd, lisse, strømpebånd.

legale legal, lovlig, rettmessig, lovmessig; ~ *m* sakfører, jurist; *atto ~* juridisk dokument; *medicina ~* rettsmedisin; *consulente ~* juridisk konsulent; *adire le vie legali* gå til rettsak; **legalità** *f* lovlighet, rettmessighet; rettsgyldighet; **legalitario** lovmessig; **legalizzare** legalisere; **legalizzazione** *f* legalisering; **legalmente** på lovlig vis.

legame *m* bånd; *fig.* bånd, forbindelse; sammenheng; *kjem.* forbindelse; **legamento** *m* binding, bånd; sammenheng; *anat.* sene; **legante** *m* bindemiddel; **legare** (*è*) binde, forene, feste, snøre; innfatte (*perle*); *typ.* utbinde; innbinde (*bok*); sette frukt (*tre*); *med.* underbinde; stå i forbindelse; forbinde seg, henge sammen, legere; *jur.* legere, testamentere; ~ *con uno* slutte vennskap med en; ~ *l'asino dove vuole il padrone* adlyde blindt; ~

con benda forbinde; *è (un pazzo) da ~* han er bindegal; ~ *alla rustica* hefte (*bok*); **legarsi in cordata** binde seg sammen i tau; **legarsela al dito** huske en fornærmelse o.l.

legata *f* binding, innbinding; fortøyning; *dare una ~ a qualcosa* binde noe; **legatario** *m* legatar; **legato** bundet, forpliktet; *mus.* legato; ~ *m* legat, gesandt; **legatore** *m* binder, *srl.* bokbinder; **legatoria** *f* bokbinderi; **legatura** *f* binding, innbinding, bokbind, innfatning; forening, forbindelse; *typ.* *mus.* ligatur; **legazione** *f* legasjon, gesandtskap.

lègge *f* lov; jus; *dettar ~* gi forskrifter, sette sin vilje igjennom; **disegno di ~** lovforslag; ~ *della domanda e dell'offerta* loven om tilbud og etterspørsel; **dottore in ~** cand. jur.; *la ~ della gravità* tyngdeloven; *necessità non ha ~* nød bryter alle lover; *in nome della ~* i lovens navn; *a norma di ~* ifølge loven; *la ~ nuova* (*rl*) kristendommen; *fuori ~* lovløs; *studiar ~* studere jus.

leggènda *f* legende (og *fig.*); *preg.* inskripsjon (*mynt o.l.*); tegnforklaring (*på kart o.l.*); **legendario** legendarisk, eventyraktig; ~ *m* legendesamling.

leggere lese; (fore)lese; *farsi ~* være interessant (*bok*); ~ *la mano* spå i hånden; *nell'attesa di leggerVi* (*merk.*) i forventning om Deres svar; **leggerèzza** *f* letthet, overflatiskhet, lettferdighet; **leggèro** *se: leggiero*; **leggerone** *m* meget overflatisk, lettferdig person; **leggiadria** *f* ynde, eleganse; **leggiadro** yndig, elegant, behagelig.

leggibile leselig; **leggibilità** *f* leselighet; **leggiocchiare** (-gi-) lese smått, overflatisk, ugjerne.

leggièra *f* dial. flokk, bande; **leggièro** lett, behendig, lettsindig, flyktig; lettvæpnet; *alla leggièra, di ~, di leggieri* lett; *cavalleria leggièra* lett kavaleri; *a cuor ~* med lett hjerte.

leggio *m* lesepult, tegnebrett, notestativ.

leggitore *m* (*f* -trice) (opp)leser; **leggiucchiare** (*ù*) lese smått, overflatisk, ugjerne.

legghista *m* medlem av forbund.

legiferare (*i*) gi lover.

legionario legions-; ~ *m* legionær; **legione** *f* legion; hærske; *la ~ d'onore* æreslegionen; *la ~ straniera* fremmedlegionen.

legislativo lovgivende; *l'assemblea legislativa* den lovgivende forsamling; *il potere ~* den lovgivende makt; **legislatore** *m* (*f* -trice) lovgiver; **legislatura** *f* lovgivervirksomhet, -verdighet; lovgivning; (parlaments)samling; **legislazione** *f* lovgivning; **legista** *m* sj. jurist; *gl.* lovgiver.

legittima *f* *jur.* tvangsarv; **legittimante** *m* *jur.* en som anerkjenner uekte barn som ekte; **legittimare** (-gi-) legitimere, gjøre lovlig, anerkjenne; *refl.* legitimere seg; **legittimazione** *f* legitimasjon; **legittimismo** *m* legitimitet; **legittimista** *m* legitimist; **legittimità** *f* lovlighet, lovmessighet; **legittimo** legitim, rettmessig, lovmessig; ekte; ekteskapelig; *figli legittimi* barn født i ekteskap.

lègna *f* (*pl* også: *le legna*) brenneved; *mettere, aggiungere ~ al fuoco* (*fig.*) kaste olje på ilden; **legnàceo** *sj.* treaktig; **legnaggio** *se: lignaggio*; **legnaia** *f* vedskjul, -hus, -lager; **legnaiuolo** *m* tømmer, snekker; **legname** *m* tre, trevirke, brensel, tømmer; ~ *da costruzione* byggetømmer; **legnare** (*è*) pryte, slå; samle ved, brensel; **legnata** *f* slag med stokk o.l.; **legnaticeo** *m* (*pl* -ci) *jur.* rett til å ta brensel; **legnatura** *f* stokkeslag, drakt pryl.

lègno *m* tre, treslag, brensel; stokk, skip, vogn; **legna** (*pl*) brenneved; ~ *compensato* kryssfinér;

testa di ~ fjols, dumrian; *aver la testa di ~* være «tjukk i hue»; *legnosità* *f* treaktighet; *legnoso* treaktig; *legnuolo m* tau (som inngår som del av et tykkere tau).

legulëio m lovtrekker, vinkelskriver.

legume m belgfrukt(plante), ert, bønne; *legumina f* legumin; *legumiëra f* skål til belgfrukter; *leguminoso* belgfruktaktig; *le leguminose* belgplantene, erteblomstfamilien.

lei hun, den, det; *Lei* De; *dare del ~ a uno* si De til en; *darsi del ~* være Des.

lëmbo m rand, flikk, snipp (og fig.).

lëmna m (vitenskapelig) setning, forutsetning, hjelpesetning; oppslagsord, artikkel i ordbok.

lëmme lëmme ganske sakte; *lëmšina f* se: *elemosina*; *lëmure m* spøkelse; *zool.* spøkelsesape.

lëna f åndedrag, åndedrett; kraft, utholdenhet; *lavoro di lunga ~* langvarig og vanskelig arbeid; *di (gran) ~* ivrig, iherdig; *prendere ~* trekke været, puste; *sentirsi in ~* føle seg opplagt.

lëndine m (f) luseegg; *lëndinoso* luset.

lëne poet. blid, mild, lett, svak; *leniënte* lindrende; *~ m* smertestillende middel; *lenimëto m* lindring; *lenire (-isco)* mildne, lindre; *lenità f* sj. mildhet, letthet, blidhet; *lenitivo* lindrende; *~ m* smertestillende el. beroligende middel, avføringsmiddel.

lenocinio m rufferi; *fig.* tillokkelse; *lenone m* mellommann; ruffer, kobler.

lëntaggine f langsomhet; *bot. sl.* viburnum; *lëntare sj.* se: *allentare*; *lënte f* linse (*bot. og fys.*); *~ d'ingrandimento* forstørrelsesglass; *~ ustoria* brennglass; *lenti (pl)* briller; *~ adj. se: lento*; *lënteggiare (-të-) sj.* være slakk, treg, sen; *lëntëzza f* langsomhet; *lenticchia f bot.* linse; *lenticolare* linseformet.

lëntigginë f fregne; *lëntigginoso* fregnet.

lëntisc(hi)o m mastiks-tre.

lënto langsom; slapp, slakk, løs; *cuocere a fuoco ~* koke ved sakte ild; *essere ~ a ...* være sen til å ...

lënza f (fiske)snøre; *lënzuolo m* laken; likklede; *le lenzuola* laknene (i en seng); *covare le lenzuola* dra seg i sengen; *bisogna distendersi quanto il ~ è lungo* en må rette tæring etter næring.

lëone m (f leonessa) løve; *far(si) la parte del ~* ta alt selv, ta brorparten; *lëonëscio (pl -chi) sj.* løve-; *leonino* løveaktig, løve-; *città leonina* del av Roma; *patto ~* ensidig overenskomst.

leopardo m leopard.

lëpidëzza f spøk, vittighet; *lëpido* spøkende, spøkefull, skarp, vittig; *lëpidottero m* sommerfugl; *lëpore m litt.* vittighet.

leporino hare-; *labbro ~* hareskår; *lepracchiotto, lepratto m* hareunge; *lëpre m. f* hare; *invitare la ~ a correre (fig.)* innby en til noe kjærkomment; *pigliar la ~ col carro (fig.)* oppnå sine hensikter smått om senn (med tålmodighet); *una volta corre il cane e un'altra la ~ (fig.)* snart er det din og snart er det min tur (til å vinne o.l.); *leprino* hare-.

leprosario m hospital for spedalske.

leprotto m hareunge, unghare.

lërcio skitten, tilgriset; *lërcioso* skitten, griset; *lërciùme m* skitt, griseri.

lësbi(c)o, amore ~ lesbisk kjærlighet.

lësëna f arkit. pilaster; *lësi se: ledere*; *lësina f* syl, skomakerhåndverk; *fig.* gjerrighet, -knark; *lësina-re (è)* spare, være gjerrig; *~ il centesimo* spare på skillingen; *~ sugli stipendi* spare, knipe på lønna;

lësineria f gjerrighet, knusleri; *lësionare (ò)* beskadige; (*srl. om mur o.l.*) slå sprekker i; *lësionato* sprukken; *lësione f* lesjon, skade, kvestelse; skade, sprekke.

lësivo litt. sårende, skadelig; *lësio se: ledere*; *la parte lesa (jur.)* den fornærmede part; *reo di lesa maestà* skyldig i majestetsfornærmelse.

lessare (è) koke (i vann); *lessata f. lessatura f* kok(n)ing.

lëssi se: leggere; *lessicale* leksikalsk; *lëssico m (pl -ci)* ordbok; *lessicografia f* ordboksarbeid, leksikografi; *lessicografo m* leksikograf, ordboksforfatter.

lëssio kokt; *~ m* kokt kjøttrett; *chi la vuole lessa e chi arrosto* noen vil ha det ene og noen det andre; de er aldri enige.

lëstëzza f letthet, hurtighet, behendighet; *lësto* lett, hurtig, behendig; parat; ferdig, kvitt; *bell'e ~* fiks ferdig; *~!* skynd deg! *alla lesta* i en fart; *esser ~ di mano* ha lett for å slå; være langfingret; *lestofante m* svindler.

lëstra f sl. kulturbeite i skogen.

letale dødelig; *dose ~* letaldosis.

letamäio m mødding (og fig.); *letamare sj.* gjødsle; *letame m* gjødsel, talle.

letargia f dødlignende søvn; *letargi*; *letàrgico (pl -ci)* dødlignende, sløv, letargisk; *letargo m (pl -ghi)* dyp søvn; dvale.

leticare se: litigare; *letic(hi)one m* kverulant.

letificante gledelig; *letificare (-ti-) litt.* gjøre glad; *letizia f* glede; *letiziare (-ti-) sj.* glede; *refl.* glede seg.

lëtta f hastig gjennomlesning, øyekast; *dare una ~ a lese*, pløye raskt igjennom.

lëttera f brev; bokstav; ordlyd, ordrett betydning; *typ. type*; *lettere (pl)* litteratur; *alla ~* bokstavelig (talt), ordrett; *~ aperta* åpent brev; *avanti ~ (fig.)* før tiden, forut for sin tid; *belle lettere* skjønnlitteratur; *~ di carico* konnossement; *~ a catena* kjedebrev; *~ di credito (merk.)* akkreditiv; *facoltà di lettere* humanistisk fakultet; *rimanere ~ morta* forbli død og maktesløs; *per ~* skriftlig, pr. brev; *~ di vettura* fraktbrev; *dottore in lettere* cand. philol.

letterale bokstavelig, ordrett; *letteralmënte* bokstavelig (talt); *letterario* litterær; *letterato* belest, dannet; *~ m* litterat, forfatter; *F* lesekyndig; *letteratura f* litteratur; litterær dannelse.

lëtlico (pl -ci) lettisk; *~ m* latvier.

lëttiëra f sengested, seng (uten tøy); *strò (under husdyr)*; *lëttiga f* bærestol, sykebåre (på hjul); *lëttighiëre m* bærer, portør.

lëtto 1. se: leggere; *lëtto 2. m* seng; *leie*; *andare a ~* gå til sengs; *essere a ~* ligge (for å sove, hvile); *essere in ~* ligge til sengs (*syk*); *~ batterico* biologisk filter; *essere tra ~ e lettuccio* være sykkelig, helsesvak; *è in un fondo di ~* han har vært lenge syk; *letti gemelli* dobbeltseng; *levarsi da ~* stå opp av sengen; *figlio di primo ~* barn av første ekteskap; *mettersi a ~* gå til sengs, legge seg syk; *non è in un ~ di rose* hans liv er ikke en dans på roser; *essere in un ~ di spine* ha det vondt, vanskelig; *guardare, tenere il ~* holde sengen.

lëttone lettisk; *~ m* lettlander.

letturato m lektorat; *lëttore m* lektor; leser; *lettorista m* målerkontrollør, -avleser; *lëttuccio m* brisk; kanapè; *essere tra letto e ~* være sykkelig; *lettura f* lesning, lektyre; foredrag, lese måte;

prima, seconda ~ (pol.) første, annen gangs behandling av lovforslag o.l.; *dare ~ di qualcosa* lese noe opp; *libro di letture* lesebok; **letturista** *m* se: *lettorista*.

leucemia *f* levkemi; **leucocito** *m* levkocyt, hvitt blodlegeme; **leucocitosi** *f* levkemi; **leucoma** *m* flekk på hornhinnen; **leuconichia** *f* hvite flekker på neglene; **leucoplasti(di)** *m pl* levkoplaster; **leucorrèa** *f* hvitflod; **leucosi** *f* flekkose.

leva 1. *f mil.* innkalling, utskrivning, årsklasse; *essere di ~* bli innkalt, utskrevet; *~ in massa* masseinnkalling, -utskrivning; *~ di mare* innkalling av gaster; *consiglio di ~* sesjonsråd.

leva 2. *f* løftestang, (vekt)stang, arm, spett, håndtak; *fig.* stimulans, tilskyndelse, hjelp; *braccio di ~* vektstangsarm; *~ del cambio (di velocità)* girstang; *~ di carburazione* gasspedal; *~ di comando* girstang, styrestang; *far ~ su qualcosa (fig.)* benytte seg av, støtte seg på noe; *~ del freno a mano* bremsestang, håndbrekk; *~ a mano* håndtak; *~ di tromba (idraulica)* pumpearmer; *dar ~ a l'ofte med spett, stang; far ~ virke som spett, (vekt)stang.*

levabile som kan heves, løftes (etc. se: *levare*); **levame** *m* sj. gjær, hevelse (og *fig.*); **levante** *m*, *il ~* østen, levanten, orienten, østenvinden; *a ~ di* øst for; *la Fiera del ~* Levantmessen (årlig messe i Bari); **levantina** *f* sl. silkestoff; sl. toffel; **levantino** *m* levantiner.

levaolio *m inv.* oljehevert.

levare (*è*) heve, løfte; jage (et dyr) opp; ta vekk, ta ut, fjerne; *mat.* trekke fra, fradra; *sj.* heve, gjære; *~ l'ancora* lette anker; *~ l'assedio* heve beleiringen; *~ il bollore* komme i kok; *~ il campo* bryte leir; *~ il capo* løfte hodet; *~ qualcosa dal capo a uno (fig.)* plukke noe ut av hodet på en; *~ al(l) cielo (fig.)* heve til skyene; *~ copia* skrive av, kopiere; *~ di collegio* ta ut av skolen; *~ danaro dalla banca* ta penger ut av banken; *~ un dente* trekke en tann; *~ fiamma* flamme opp, blusse opp; *levarne le gambe* bli kvitt det, komme godt ut av det; *~ gente* reise folk, utskrive soldater; *~ grido (di sé)* bli berømt; *~ di mezzo* fjerne; *~ la messa a un prete* frata en prest retten til å lese messe; *~ milizie* reise tropper; *~ gli occhi al cielo* heve blikket mot himmelen; *~ l'olio* ta oljen av (øverst i vinflaske); *~ il pelo a uno* skjelle en ut; *~ un piano (una pianta)* tegne en plan; *ciò poco leva* det gjør ikke så meget; *~ il protesto* oppta (veksel)protest; *~ rumore* lage bråk; *~ il saluto* slutte å hilse på; *~ la seduta* heve møtet; *~ soldati* utskrive soldater; *il ~ del sole* soloppgangen; *~ le tende* bryte leir, flytte sine teltpæler; *~ un vizio* venne seg av med en last; *refl.* reise seg, stå opp (også om solen), bryte opp; ta (tøy) av; venne seg av med (last); tilfredsstille (lyst til noe); *levarsi contro uno* reise seg mot en; *mi levo il cappello dinnanzi a te (fig.)* jeg tar hatten av for deg; *levarsi uno dinanzi* skaffe seg en fra halsen, bli kvitt en; *levarsi il pane dalla bocca per uno* gjøre hva som helst for en; *levarsi in piedi* reise seg opp; *il levarsi del sole* soloppgang; *levarsi su* heve seg, fly til værs; *levarsi da tavola* gå fra bordet, forlate bordet; *levarsi a volo* fly til værs.

levata *f* hevning, løfting; oppgang; det å stå opp; tømning (*postkasse o.l.*); innkjøp en gros; *di (prima) ~* nettopp oppstått; *~ di scudi (fig.)* opprør; **levataccia** *f* det å stå opp for fanden har

lått sko på; **levato**, *andare a gambe levate* snuble, falle; *dare il ben ~* ønske god morgen, vel oppstått; **levatoio**, *ponte ~* vindebru, klappbru; **levatore** *m* sl. arbeider (i papirmølle); **levatrice** *f* jordmor; **levatura** *f* fjernelse; begavelse, intelligens.

levigare (*è*) glatte, pusse av; *med.* røre ut; pulverisere; **levigatèzza** *f* glatthet; **levigato** *glatt*; **levigazione** *f* pussing; *med.* pulverisering.

levirato *m* den skikk at en mann må ekte sin brors enke for å gi denne avkom.

levirostri *m pl* de bløtnebbete spurvefugler.

levita *m* levitt; **levità** *f* litt. letthet; **levitare** (*liè-*) heve (seg); **levitazione** *f* levitasjon, det at ting hever seg (*spiritisme*); **levitico** (*pl -ci*) levittisk.

levrière, levriero *m* mynde.

levogiro venstredreieende.

lezio *m* skaperi, tilgjorthet, affektasjon; **lezione** *f* leksjon, (undervisnings)time, lekse, forelesning, lektie; lærepenge; oppstrammer; lese måte; *fare lezioni private, dare delle lezioni private* gi privatundervisning; *non venite a darci delle lezioni! non abbiamo bisogno delle vostre lezioni!* dere skal ikke komme og lære oss noe! *andare a ~ di piano* ta pianotimer; **leziosaggine** *f* skaperi, tilgjorthet, affektasjon; **leziioso** tilgjort, affektert.

lezzino *m* hampetråd.

lezzo *m* stank; skitt, lort; **lezzone** *m (f -ona)* sj. skitten person, gris; **lezzoneria** *f* skitt, møkk, griseri; **lezzume** *m* noe skittent, stinkende.

li 1. *gl. (bestemt art., hankjønn flertall) -(e)ne*; **li** 2. (*pers. pron., m pl, akkusativ*) dem; **li** 3. *adv.* der; *di ~ a pochi giorni* få dager etter; *giù di ~* omtrent, der omkring; *~ per ~* på stedet, straks, i første øyeblikk; *ero li li per ...* jeg var nettopp i ferd med å ..., jeg skulle nettopp til å ...; *siamo ~ vi* er der snart; det kan være hipp som happ; *siamo sempre ~* det er alltid den samme historien.

liana *f* bot. lian.

libagione *f* drikkoffer; *spøk.* fyll, drikkelag; *fare troppe libagioni* se for dypt i glasset; **libame** *m* drikkoffer; **libano** *m* mar. esparto-rep; **libare**, *~ vino* ofre vin; *~ il vino (poet.)* nippe til vinen; *~ (mar.)* lette skipet (ved å kaste last over bord); **libatorio** drikkoffer-; *~ m* beger til drikkoffer; **libazione** *f* se: *libagione*.

libbra *f* pund (ca. 340 gram).

libeccia *f* storm fra sørvest; **libeccio** *m* sørvestvind.

libellista *m* forfatter av smedeskrift, smededikter; **libello** *m*, *~ (famoso)* smedeskrift; *~ (jur.)* bøneskrift; **libellula** *f* zool. libelle, øyenstikker.

liberale frisinnet, fri, liberal; gavmild; *~ m* liberal(er); **liberalèsco** (*pl -chi*) neds. liberal; **liberalismo** *m* liberalisme, frisinn; **liberalità** *f* gavmildhet; **liberalizzare** liberalisere; **liberalizzazione** *f* liberalisering; **liberaloide** *m* (en som spiller) liberaler. **liberamente** fritt; **liberare** (*li-*) befri, gjøre fri, løse; *Dio ci liberi!* Gud fri oss! *refl.* befri seg; frigjøre seg, frigjøres (og *kjem.*); **liberatorio** *m* den som får tilkjent noe (ved lisitasjon); **liberatore** *m (f -trice)* befrier; **liberazione** *f* befrielse.

libercolo *m* neds. liten, verdiløs bok.

liberismo *m* frihandel; **liberista** *m* frihandelsmann; **libero** fri; *alla libera* fritt; *all'aria libera* under åpen himmel; *il ~ arbitrio* den frie vilje; *carta libera* ustemplett papir; *~ docente* privatdosent; *certificato di stato ~* attest for ugift stand; *stanza*

libera rom med egen inngang; ledig rom; *uscire* ~ (*jur.*) bli frikjent; *a cuore* ~ åpenhjerlig; **liberoscambista** *m* frihandelsmann.

libertà *f* frihet; *pl* rettigheter; ~ *di culto* trosfrihet; *mettere in* ~ sette på frifot; *mettersi in* ~ ta på seg hjemmeklærne, kaste jakken; *fig.* behandle familiært; *prendersi delle* ~ ta seg friheter; ~ *provvisoria* midlertidig løslatelse; ~ *di stampa* trykkefrihet; ~ *vigilata* løslatelse på prøve; **libertario** *m* anarkist; **liberticida** *f* frihetskrenker.

libertinaggio *m* utsvevende liv, utsvevelse; **libertino** utsvevende; ~ *m* libertiner; *hist.* sønn av frigiven; **libertismo** *m* filosofisk retning (som anerkjenner viljens frihet); **liberto** *m* *hist.* frigiven (slave).

libico (*pl -ci*) libysk.

libidine *f* begjær, kjødelig lyst, vellyst, tøylesløshet; ~ *del potere* maktbrynde; **libidinoso** vellystig, begjærlig, tøylesløs; **libito** *m* *sj.* behag, forgodtbefinnende.

libo *m* lossepram.

libra *f* vekt (og *astr.*).

libraio *m* bokhandler; ~ *editore* forlagsbokhandler, forlegger; **librare** *veie* (og *fig.*); *refl.* sveve, glide (flyve); *volo librato* glideflukt; **librario** bok-, bokhandler-; *mercato* ~ bokmarked; **librata** *f* slag av en bok.

libratore *m* glidefly(ver); **librazione** *f* veiing; svinging; *astr.* librasjon.

libreria *f* bokhandel, boksamling, bokreol, bokskap; **libresco** (*pl -chi*) bokmessig, litterær; *sapienza libresca* boklig lærdom; **librettista** *m* mus. librettoforfatter; **libretto** *m* liten bok, hefte; bankbok; mus. libretto; ~ *degli assegni* sjekkhefte; ~ *di lavoro* sl. tjenestebok for arbeidere og funksjonærer; ~ *(della cassa) di risparmio* sparebankbok; ~ *nominativo* bankbok lydende på navn; ~ *al portatore* bankbok til ihendehaver; **libriccino** *m* liten bok.

libro *m* bok; protokoll; *bot.* bast; ~ *bianco* hvitbok; ~ *verde* grønnbok (til offentliggjørelse av diplomatiske dokumenter); ~ *giallo* detektivroman; ~ *mastro* hovedbok; ~ *d'oro* adelsregister; *fig.* god, instruktiv bok; *mettere a* ~ bokføre; *gran* ~ *del debito pubblico* statsgjeldsregisteret; *parla come un* ~ *stampato* han taler som en bok.

liburna *f* liten båt; **licantropia** *f* det å være varulv.

licciario *m* vevskjemaker, -selger.

licciaruola *f* vikkejern; **liccio** *m* vevskje.

liceale gymnas(ie)-; **licenza** ~ studenteksamen; **liceista** *m* gymnasiast; **liceità** *f* lovlighet.

licenza *f* tillatelse, lisens; jakttegn; eksamen (sbevis); permisjon, avskjed, oppsigelse; tøylesløshet; ~ *poetica* dikterisk frihet; *prendersi troppe licenze* ta seg for mange friheter; *proroga di* ~ permisjonsforlengelse; **licenziabile** oppsigelig; **licenziamento** *m* avskjed, oppsigelse; ~ *senza preavviso* avskjed uten varsel; **licenziando** *m* kandidat; en som skal oppsies; **licenziare** (*è*) ta avskjed med; avskjedige; si opp; gi eksamenspapir; ~ *qualcosa alla stampa* la noe trykke; *refl.* ta (sin) avskjed; ta eksamen; **licenziosità** *f* *sj.* tøylesløshet, løsslupenhet; **licenzioso** tøylesløs, løssluppen.

liceo *m* (treårig) gymnas; ~ *classico* latin- og gresklinje; ~ *musicale* musikkonservatorium; ~ *scientifico* reallinje; **licere** *poet.* være tillatt; **licet** *m* inv. W.C.

liche *m* bot. lav.

licitare (*li-*) lisitere; auksjonere, by på auksjon; **licitazione** *f* lisitasjon; auksjon.

lido *m* landtunge, lido; strand(bredd); *i patrii lidi* fedrelandet; *prendere il volo per altri lidi* reise til andre kyster.

lièo *m* *poet.* vin; **lièto** glad; *un* ~ *evento* en gledelig begivenhet (barnefødsel).

liève *litt.* lett, ubetydelig; **lievità** *se: levità*; **l(i)evitare** (*liè-*) (få til å) heve (seg), gjære; forøke (*prisene*); **l(i)evitazione** *f* hevelse, gjæring; prisstigning; **liévito** *m* gjær, hevelse, surdeig; *fig.* gjær(ing).

ligamento *m* anat. sene; **ligamentoso** senet.

ligio sterkt bundet, forpliktet, underkastet; *hist.* med ubetinget lensplikt; ~ *ai principi* prinsippfast.

lignaggio *m* slekt, ætt, rase; **ligneo** treaktig, tre-; **lignificazione** *f* det å bli til tre; **lignina** *f* lignin; **lignite** *f* brunkull, lignitt.

ligure ligurisk; ~ *m* ligurer.

ligustro *m* bot. liguster.

liliaceo liljeaktig, lilje-; **liliàle** *litt.* *fig.* liljeaktig, lilje-; **lilla** *f* bot. syren; ~ *m* lilla (farge).

lillipuziano lilleputt-; ~ *m* lilleputt.

lillo *m* *sj.* pynt, stas; *dial.* gris, svin.

lima *f* fil; ~ ~! æ bæ! *far* ~ ~ erte (ved å gni pekefingerne mot hverandre); ~ *sorda* lydløs fil; *fig.* snikende sykdom, tærende bekymring, snik; *dare l'ultima* ~ gi den siste avpussing; **limaccia** *f* snegl; **limaccio** *m* *sj.* søle, dynd; **limacciòso** sølet, sumpet; **limaglia** *f* tekn. filspen; **limaiuola** *f* liten fil; **limare** file, slipe (av); *fig.* avslipe; **limatore** *m* (*f -trice*) filer, sliper (og *fig.*); **limatrice** *f* file-, slipemaskin; **limatura** *f* filing; filspen.

limbo *m* limbus, helvetes forgård (hvor gode hedninger venter på Messias); *il* ~ *dei bambini* det sted hvor de udøpte barns sjeler venter; *va' al* ~ dra til helvete!

limine *m* *litt.* terskel; **limitabile** som kan begrenses; **limitare** (*li-*) begrense, avgrense, innskrenke; ~ *m* terskel (og *fig.*); **limitatezza** *f* *sj.* begrensning; **limitativo** begrensende, innskrenkende; **limitato** begrenset; *società a responsabilità limitata* selskap med begrenset ansvar; **limitazione** *f* begrensning, innskrenkning; **limite** *m* grense, ende; ~ *di età* aldersgrense; *passare i limiti* gå over streken; *prezzo* ~ maksimalpris; **limitrofo** tilgrensende, tilstøtende, grense-.

limnologia *f* limnologi; **limo** *m* *litt.* dynd.

limonàio *m* sitronselger; **limonata** *f* sitronvann, limonade; **limoncella** *f* sl. appelsin (til *eau de Cologne*); **limone** *m* sitron(tre); ~ *spremuto* presset sitron (og *fig.*); **limonèa** *f* sitronvann (*srl. med.*).

limosina *f* limousine; **limosina** *etc. se: elemosina* etc.

limoso sølet, sumpet, dyndet.

limpidèzza, limpidità *f* klarhet, gjennomskiktighet; **limpido** klar, gjennomskiktig (og *fig.*).

linàio, linaruolo *m* sl. fiskegarn; **linaiuolo** *m* linarbeider, -selger.

lince *f* gaupe; **occhio di** ~ skarpt øye; **linceo** gaupe-, gaupeaktig, skarpsynt; **occhi lincei** gaupeøyne; **lincèo** *m* medlem av Accademia dei Lincei.

linciaggio *m* lynsjing, lynsj-justis; **linciare** (*lin-*) lynse; **linciatore** *m* lynsjer.

lindèzza *f* sirlighet, properhet; **lindo** sirlig; **lindura** *f* sirlighet.

linea *f* linje, ledning; ~ *d'acqua* vannlinje; ~ *aerea* luftrute; *aereo di* ~ rutefly; ~ *d'aria* luftlinje; ~ *di condotta* (retningslinje for) adferd;

- ~ *elettrica* elektrisk ledning, linje; *mantenere la* ~ holde den slanke linje; *in* ~ *di massima* som hovedregel, hovedsakelig, først og fremst; *nave di* ~ rutebåt; *perdere la* ~ miste linjen (= bli tykk); ~ *di rispetto* territorialgrense; *in prima* ~ hovedsakelig, i første rekke, først og fremst, som hovedregel; *in* ~ *paterna* på farssiden; *battuto su tutta la* ~ slått over hele linjen.
- lineamenti** *m pl* ansiktstrekk; *fig.* hovedlinjer, -trekk; **lineare** lineær; ~ *v. sj.* linjere; **lineetta** *f* bindestrek, tankestrek; *mat.* minustegn; *due lineette (mat.)* likhetstegn.
- linfa** *f* lymfe; *poet.* vann; **linfatico** (*pl -ci*) lymfe-; **linfagite** *f* lymfebetennelse.
- lingeria** *f* vasketøy, hvitevarer.
- lingotto** *m* (metall)barre; *typ.* steg.
- lingua** *f* tunge; *fig.* tunge(mål), språk; landtunge; *avere la* ~ *lunga* sladre, fare med sladder; *avere qualcosa sulla punta della* ~ ha noe på tungespissen; *la* ~ *batte dove il dente duole* hva hjertet er fullt av, løper munnen over med; *che* ~ ! for en skravlebøtte! ~ *di cane (spøk.)* veksler; *gli sta bene la* ~ *in bocca* han kan godt ordlegge seg; *tenere la* ~ *in bocca (a freno)* temme sin tunge; *mala* ~ baktalerisk person; *far vedere la* ~ vise tungen (til legen); *far la* ~ rekke tunge; ~ *materna* morsmål; *lingue di fuoco* ildtunger; ~ *di bue* sl. dolk; ~ *cervina* sl. bregne; ~ *parlata* talespråk; ~ *patinosa, sporca* belagt tunge; ~ *di passero* sl. makaroni; ~ *scritta* skriftspråk; ~ *di terra* landtunge, -tange.
- linguaccia** *f* ond tunge; **linguacciuto** snakkesalig; ~ *m* skravlekopp, sladderkjerring; **linguaggio** *m* språk; **linguaino**, **linguainuolo** *m* språklig pedant, formalist; **linguale** tunge-; **lingueggiare** (*è*) bevege seg som tunger, slikke; skravle, prate; **linguetta** *f* liten tunge (*srl. tekn.*); pløse; *mus.* stemme; **linguettare** (*è*) stamme, bable; **linguettola** *f* sladdertasse; **linguiforme** tungeformet; **linguista** *m* lingvist, språkforsker; **linguistica** *f* lingvistik; **linguistico** (*pl -ci*) lingvistisk; **lingula** *f* anat. liten tunge.
- linificio** *m* lerretsfabrikk, linfabrikk; **linimento** *m* *tekn. sj.* liniment; **lino** *m* lin, lingarn, linlerret; *tela di* ~ linlerret; **linoleum** *m* inv. linoleum; **linone** *m* lett bomullsstoff; **linosa** *f* linfrø.
- linotipia** *f* *typ.* det å sette (og støpe) hele linjer; **linotipica** *f.* (*macchina*) ~ = **linotipo** *m* linotype; **linotipista** *m* linotypist.
- linsème** *m* linfrø; **linteo** *sj.* lin-; ~ *m* linklede.
- liocorno** *m* enhjørning; **lionato** løvefarget.
- lipasi** *f* *fysiol.* lipase; **lipemania** *f* *med.* melankoli; **lipemia** *f* *med.* lipemi; **lipoma** *m* *med.* fettknute.
- lippa** *f.* *giocare alla* ~ sprette på pinne.
- lipsiano**, **lipsiense** fra Leipzig.
- liquame** *m* væske; **liquazione** *f* det at legering oppløser seg; **liquefare** (*-faccio, -fò*) smelte, gjøre flytende (*gass, luft*); *refl.* smelte, bli flytende; *fig.* gå til grunne, oppløses; **liquefatto** *se: liquefare*; **liquefazione** *f* smelt(n)ing, det å gjøre, bli flytende.
- liquidare** (*li-*) likvidere, oppgjøre, avvikle, bringe ut av verden, betale, utrede; selge ut; ordne (*spørsmål*); gjøre opp med; skaffe seg fra halsen, likvidere; **liquidatore** *m* (*f -trice*) likvidator; **liquidazione** *f* oppgjør, avvikling, avregning, betaling, utsalg, likvidasjon; ~ *di chiusura* opphørssalg; ~ *di fine stagione* sesongutsalg; **liquidità** *f* likviditet; **liquido** flytende; *gram.*, *merk.* likvid; *jur.* klar, ubestridelig; *consonante liquida* likvid (konsonant); ~ *m* væske; ~ *per i freni* *tekn.* bremsevæske; **liquigàs** *m* flaskegass.
- liquirizia** *f* lakris; **liquore** *m* likør; *litt.* væske; **liquorista** *m* likørfabrikant, -handler.
- lira** *f* lire; ~ *sterlina* pund sterling; ~ (*mus.*) lyre; **lirica** *f* flyrikk; lyrisk dikt; **liricità** *f* flyriskhet; **lirico** (*pl -ci*) flyrisk; ~ *m* lyriker; **spettacolo** ~ opera; **teatro** ~ opera(teater); **lirismo** *m* lyrisme; lyrisk stemning; **lirista** *m* sitar-, lyrespiller.
- lisca** *f* linskav, linskjeve; fiskeben; *aver la* ~ lespe; **liscetto** *m* sminke; **liscèzza** *sj.* glatthet; **liscia** *f* glassredskap (til glatting av huder); sleidehjul (på kanon); **lisciaiuolo** *m* lerret-, lakenvever; **lisciamento** *m* glatting, polering; *fig.* smiger; **lisciare** (*li-*) glatte, stryke, polere, slikke (*om dyr*); *fig.* glatte, pynte, smigre; **lisciata** *f* glatting (*etc. se: lisciare*); *dare una* ~ *a* glatte; **lisciatoio** *m* glattejern; **lisciatura** *f* glatting, polering; *fig.* smiger; **liscio** glatt, jevn, likefrem; ublandet, ren (*drikk*); *un affare* ~ forretning som går godt; en enkel sak; *la cosa non è liscia* her er det galt fatt; *andare per le lisce* gjøre, fare over med harelabben; *passarla liscia* komme seg unna det (*straff o.l.*); *passarla liscia a uno* la en slippe unna; *brodo* ~ suppe uten grønnsaker o.l.; *caffè* ~ sort kaffe; ~ *m* sminke.
- lisciv(i)a** *f* lut; **liscivare** (*-sci-*) (ut)lute; **liscivatore** *m* utlutningsapparat; **liscivatrice** *f* vaskemaskin; **liscivazione** *f* luting, vasking (*srl. av mineral*); **liscioso** *sj.* full av stry el. fiskeben.
- lisi** *f* *med.* lysis, langsomt temperaturfall; **liso** slitt; **lisolo** *m* lysol; **lissa** *f* *med.* hundegalskap, vannskrekk; **lissofobia** *f* *med.* redsel for hundegalskap.
- lista** *f* liste, strimmel, regning, rekke; spise-, vinkart; ~ *di bordo, dei passeggeri* skipsliste; ~ *dei cibi* spisekart; ~ *civile* sivil-liste, apanasje; ~ *elettorale* velgerliste; *essere a capo di* ~ toppe listen (*og fig.*); *mettere in* ~ føre på liste; ~ *nera* svarteliste; **listare** bremme, kante, sette lister på; **listato a bruno** med sørgerand; **listello** *m* (tre)list; **listino** *m* liste; ~ *dei prezzi* prisliste; ~ *di borsa* kursliste.
- litania** *f* litani; *fig.* lang, kjedelig oppramsing.
- litantrace** *m* steinkull.
- lite** *f* strid, trette, prosess; *attaccar* ~ yppe kivi; *muovere* ~ anlegge sak; **litiasi** *f* *med.* stein; **liticare** *se: litigare*; **litichino** *m* trettekjær person, kranglefant; **litichio** *m* stadig kivi; **litico** stein-; **liticone** *m* kranglefant; **litigante** *m* trettekjær person; *jur.* saksøker, saksøkt, part; **litigare** (*li-*) strides, kjempe, være uenig; *jur.* føre sak; ligge i sak; *refl.* skjennes (*qualcosa om noe*); **litighino** *m* kranglefant; **litigio** *m* strid, trette, kivi; **litigioso** trettekjær; *jur.* omtvistet; **liticonsorzio** *m* *jur.* prosessfellesskap; **litispendenza** *f* *jur.* litispendens.
- lito** *m* *litt.* strand, hav, land; **litografare** (*ò*) litografere; **litografia** *f* litografi, steintrykk; litografisk verksted; **litografico** (*pl -ci*) litografisk; **litografo** *m* litograf.
- litologia** *f* litologi; **litorale** kyst-; ~ *m* kyst(strekning); **litoraneo** kyst-; **litosfera** *f* litosfære.
- litote** *f* litotes.
- litotomia** *f* blæresteinsoperasjon; **litotritore** *m* instrument for knusing av blærestein; **litotrizia** *f* *med.* knusing (stein).
- litro** *m* liter; *un* ~ *di vino* en liter vin.
- littoriale** *se: litorale*; **littoraneo** kyst-; **littore** *m* liktor; vinner av littoriale; **littoriale** liktor-;

littoriali studentmesterskap (*sport, kunst etc. under Mussolini*); *littorina* *f* motorvogn, skinnebuss; *littorio* liktor-; (*fascio*) ~ risknippe (*fascismens symbol*).

lituano litauisk; ~ *m* litauer.

liturgia *f* liturgi; *liturgico* (*pl -ci*) liturgisk; *liturgista* *m* lærd i liturgi.

liutai *m* mus. instrumentmaker, -bygger; *liutista* *m* luttspiller; *liuto* *m* lutt.

livella *f*. ~ (*a bolla d'aria*) vaterpass; *livellamento* *m* nivellering, utjevning; *livellare* (*è*) nivellere, utligne, utjevne; ligge i samme høyde; *livellario* forpaktning-; ~ *m* sl. forpakter; *livellatore* *m* (*f -trice*) nivellør, landmåler; planerer; *livellatrice* *f* bulldozer; *livellatura* *f* planering; *livellazione* *f* vatrang, nivellering, planering; *livello* *m* nivå; vaterpass; *jur.* forpaktning(savgift); ~ *del mare* vannstand; *mettere a ~ con* sidestille med; *mettersi a ~ dei bambini* sette seg på barnas nivå; *mettersi al ~ dei tempi* leve i pakt med tiden; *passaggio a ~* jernbaneovergang, planovergang. *lividastro* blåsvart; *lividezza* *f* blåsvart farge (*etter slag*); *lividiccio*, *lividigno* blåsvart; *livido* blåsvart; ~ *di collera* blå av sinne; ~ *d'invidia* gul av misunnelse; *occhi lividi* øyne med blå ringer; ~ *m* blå flekk (*i huden*); *lividore* *m* se: *lividezza*; *lividume* *m* blå flekker; *lividura* *f* (stor) blå flekk (*etter slag*); *livore* *m* litt. misunnelse, nag; *sj.* = *lividore*.

livonio livisk; ~ *m* livlender.

livrea *f* livré, liberi, tjenerskap i livré; (*fjær*)drakt; *livreato* *sj.* i livré.

lizza *f* innhegning (*om turneringsplass*); transportrenne (*i marmorbrudd*); *scendere, entrare in ~ per uno* gå i bresjen for en, bryte en lanse for en; *lizzatore* *m* arbeider i marmorbrudd.

lo (*best. artikkel, m sing., foran s impura, z, x, gn*) -en, -et; ~ (*pers. pron., m sing., akkusativ*) ham, den, det.

lobato *anat., bot.* lappet; *lobbia* *f* sl. bredbremmet hatt (med søkk i); *lobo* *m* *anat., bot.* lapp, flikk, flipp; *lobulo* *m* flipp; ~ *dell'orecchio* øreflipp.

locale lokal, stedlig; ~ *m* lokale, værelse; *colore ~* lokalkoloritt; *memoria ~* stedsans; *località* *f* lokalitet, sted, egn; *localizzare* lokalisere, stedfeste; *localizzazione* *f* lokalisering, stedfestelse; *localmente* lokalt.

locanda *f* herberge, vertshus; *est ~* til leie (*på plakat*); *locandiere* *m* (*f -era*) vert, utleier; *locandina* *f* typ. pappskilt (*til å henge opp*).

locare (*ò*) *gl.* leie ut; *locatario* *m* leier; *locativo* leie-; *valore ~* leieverdi; ~ *m* *gram.* lokativ; *locatizio* leie-; *locatore* *m* (*f -trice*) utleier; *locazione* *f* leiekontrakt; ~ *d'opera* arbeidsavtale, hyrekontrakt.

locco dum, tåpelig.

locomobile *m* lokomobil; *locomotiva* *f* lokomotiv; *locomotore*, *apparato ~* drivapparat; *locomotrice* *f* drivmaskin, motorvogn, lokomotiv; *locomozione* *f* bevegelse (*fra sted til sted*); *mezzi di ~* transportmidler.

loculo *m* gravsted, nisje (*i katakombe o.l.*).

locupletare (*è*) *sj.* berike, utsmykke.

locusta *f* gresshoppe.

locutore *m* (*f -trice*) speaker; *locutorio* *m* taleværelse (*i kloster*); *locuzione* *f* talemåte.

lodabile rosverdig; *lodare* (*ò*) rose, love, prise; *sia lodato Dio!* Gud være lovet! *refl.* rose seg selv; *chi si loda s'imbroda* selvros stinker; *lodarsi di uno*

tale rosende om en; *lodativo* *sj.* rosende; *lodatore* (*f -trice*) roser, lovpriser.

lode *f* ros, lovprisning; lovsang; *trenta con ~* tretti med laud (*høyeste karakter*); *celebrare le lodi di uno* rose en sterkt, skamrose en; *in sua ~* til ære for ham; *fare una cosa con ~* gjøre noe på en rosverdig måte; *sia ~ al vero, sia detto a ~ del vero* sant å si, sannheten i ære, jeg skylder sannheten å si; *lodévole* rosverdig, prisverdig.

lodigiano fra Lodi; ~ *m* sl. ost.

lodo *m*, ~ (*arbitrale*) voldgiftskjennelse.

lodola *f* flerke; *lodàio* *m* lerkfalk.

loff(i)a *f* magegass, vind; *loffio* bløt, slapp, hengende, henge-.

logaritmico (*pl -ci*) logaritme-; *logaritmo* *m* logaritme.

loggia *f* loggia, søylehall, buegang, losje; ~ *massonica* frimurerlosje; *loggiato* *m* buegang; *loggione* *m* galleri (*teater*).

loghicciuolo *m* lite sted, småby.

logica *f* logikk; *a rigor di ~* med litt logikk, hvis vi skal være logiske; *logico* (*pl -ci*) logisk; fornuftig; ~ *m* logiker.

logismografia *f* sl. bokføring; *logista* *f* intendant; *logistica* *f* logistics, forsyningstjeneste; *filos.* logistikk; *logistico* (*pl -ci*) logistisk, forsynings-, innkvarterings-; ~ *m* logistiker.

loglio *m* raigress; *distinguere, separare il grano dal ~* skille klinten fra hveten.

logografo *m* logograf; *logogrifo* *m* logogriff.

logomachia *f* ordstrid.

logoramento *m* slit(ing), slitasje; *logorare* (*lò-*) slite (*på*), undergrave (*helse*), ødelegge (*øyne*); *refl.* slite seg ut, slites, bli slitt; *logorarsi la salute* ødelegge sin helse; *logorato* slitt; *strada logorata* hullet vei, vaskebrett; *logorio* *m* stadig slit, slitasje; *immune da ~* uslitelig; *logoro* 1. *m* (jegers) plystresignal; *hist.* lokkemiddel (*for falk*); *logoro* 2. slitt, brukt; ~ *m* slit(asje).

logorrèa *f* ordstrøm, ordflom.

ioia *f* *sj.* skitt, lort (*på folk*).

loiolésco (*pl -chi*) jesuittisk; *fig.* hyklerisk.

lolla *f* *bot.* agne.

lombaggine *f* lumbago; *lombale* lend-, korsrygg-; *lombardésco* (*pl -chi*) *neds.* lombardisk; *lombardismo* *m* lombardisk uttrykk; *lombardo* lombardisk; ~ *m* lombarder; *stile ~* romansk stil; *lombare* lend-; *lombata* *f* nyrestykke; *lombatina* *f* lite nyrestykke; *lombo* *m* lend; nyrestykke.

lombricaio *m* sted med mye jordmark; skittent, fuktig sted; *lombrico* *m* (*pl -chi*) jordmark.

londinese londonsk; ~ *m* londoner.

longanime langmodig; *longanimità* *f* langmodighet; *longarina* *f* langbjelke; *longarone* *m* sidebjelke; *longevità* *f* lang levetid, seiglivethet; *longevo* lengelevende, seiglivet, gammel; *longipenne* langvinget.

longitudinale lengde-; *longitudine* *f* lengde.

longobardo longobardisk; ~ *m* longobard(er).

lontananza *f* avstand, fjernhet, adskillelse; *in ~* på lang avstand; *lontanare* fjerne (*seg*); *se også: allontanare*; *lontano* fjern, langt fra, langt borte; *alla lontana* på lang avstand; nesten, så vidt det er; *parente alla lontana* fjern slektning; *abitare ~* bo langt borte; *da ~* på lang avstand; *essere ~* da ... være langt fra å ...; ~ *dagli occhi ~ dal cuore* ute av øye ute av sinn; *di ~* på lang avstand; *rifarsi di ~* (*fig.*) gå langt tilbake; *in lontani paesi* i fjerne land; *un ~ parente* en fjern

slektning; *speranze lontane* vage håp; *si sente il puzzo ~ un miglio* en kjenner stanken på en mils avstand; *tener ~ holde borte*, på avstand.

lóntra *f* zool. oter.

lónza *f* nyrestykke; *gl. gaupe*, panter.

lópá *f* agne; *tekn. slagg*.

loquace snakkesalig; veltalende; **loquacità** *f* snakkesalighet; veltalenhet; **loquela** *f* talegave.

lordaggine *f* skittenhet; **lordare** (*ò*) skitne til; **lordèzza** *f* skittenhet; skitt; **lórdo** skitten, tilsvinet; *merk. brutto*; ~ *per netto* brutto for netto; *peso ~ bruttovekt*; **lordume** *m* skitt, søppel; **lordura** *f* skitt, søppel, lort; skittenhet.

loréto *m* papegøye.

lorica *f* panser, brynje; **loricato** pansret.

lòro 1. *m* papegøye; **lòro** 2. (*pers. pron., m og f pl*) de, De; dem, Dem; deres, Deres (*poss. pron.*).

loşanga *f* rombe.

lòsca *f* mar. åpning for rorstammen; **lòsco** (*pl -chi*) nærsynt, skjelende, skjeløyd, enøyd; *fig. fordek-tig*, skummel.

lòto *m* dynd, søle; *lut*; *bot. lotus*.

lòtta *f* kamp; brytning; ~ *di classe* klassekamp; *fare alla ~ bryte*; ~ *libera* fribrytning; *la ~ per la vita* kampen for tilværelsen; **lottare** (*ò*) bryte, kjempe; **lottatore** *m* (*f -trice*) kjemper; bryter.

lotteria *f* lotteri; *biglietto della ~* lodd, loddsseddel; **lottistico** (*pl -ci*) sport bryte-; **lòtto** *m* lotteri; (*an*)del, lott; *ho vinto un terno al ~* jeg har vunnet det store lodd (*og fig.*); *dare i numeri del ~* (*fig.*) snakke (svare) i hytt og vær.

lozione *f* med. vask, vaskemiddel, losjon.

lubbione *m* galleri (*i teater*).

lubricare (*ù*) *sj.* smøre; **lubricità** *f* sleiphet, glatthet; *fig. sli-brighet*; **lùbrico** (*pl -ci*) glatt, sleip; *fig. sli-brig*; *mantenere il corpo ~* unngå forstoppelse; **lubrificante** *m* smøremiddel; **lubrificare** (*-bri-*) smøre; **lubrificativo** smøre-; **lubrificatòio** *m* smørekanne; **lubrificatore** *m* smører; **lubrificazione** *f* smøring; ~ *circolante* sirkulasjonssmøring.

lucarino *m* sisik.

lucchese fra Lucca; ~ *m* person fra Lucca.

lucchesina *f* full-, bomullsteppe.

lucchétto *m* hengelås; *mettere il ~ alla bocca di uno* (*fig.*) sette munnkurv på en.

lucciaménto *m* funkling, stråling; **luccicare** (*ù*) lyse, funkle, stråle, blinke; *fam. ta til tårene*; **luccichio** *m* sterk, stadig funkling; **luccicòne** *m* stor, blank tåre; **luccicòre** *m* funkling, glans; **lùccio** *m* gjedde; **lùcciola** *f* ildflue; sankthansorm; dame som viser plass på kino; *dare a intendere, prendere lucciole per lanterne* føre, la seg føre bak lyset; *vedere le lucciole se stjerne* (*etter slag*); **lucciolaio** *m* *sj.* mengde ildfluer, sankthansormer; **lucciolare** *sj.* lyse (*som sankthansorm*); **lucciolió** *m* lys(ing), funkling; **lucciolòne** *m* stor ildflue, sankthansorm; *fam. stor tåre*; **lucciopèrca** *m* sl. fisk.

lucco *m* (*pl -chi*) *hist. sl. mannsdrakt*.

luce *f* lys; åpning, hull; (*større*) speil; (*bues, hvelvings*) runding; vindusåpning; ~ *ad arco* buelys; *armadio a tre luci* trefløyet skap; *condut-tura per ~* lysledning; *dar ~* opplyse, illuminere; *dare, mettere alla ~* bringe, sette til verden (*barn*); *dare, mettere in ~* utgi, publisere; ~ *diurna* dagslys; *far la ~ su qualcosa* kaste lys over, oppklare noe; *impianto di ~* lysanlegg, lysinstallasjon; ~ *nera* ultrafiolette stråler; ~ *degli occhi!* (*fig.*) du mine øynes lys! ~ *ad intermittenze* blinklys; *prendere ~* da vende ut

imot; *resistente alla ~* lysekte; *alla ~ del sole* åpenlyst; *chiara come la ~ del sole* soleklar; *negar la ~ del sole* benekte det opplagte, benekte faktum; ~ *fredda* neonlys o.l.; *mettere uno in buona, cattiva ~* sette en i et godt, dårlig lys; ~ *cinerea* månelys; *venire alla ~* komme til verden, se dagens lys, se lyset; (*bok*) komme ut; *venire in ~* komme for dagen.

lucènte lysende; **lucentezza** *f* *sj.* glans; **lúcere** *poet.* lyse, glinse; **lúcèrna** *f* oljelampe; trekantet hatt (*for carabinieri o.l.*); **lucernàio**, **lucernàrio** *m* glass-tak (*f.eks. over trapp*); lyssjakt; lampeholder; **lucernière** *m* lampeholder.

lucértola *f* firfisle; *mangiar le lucertole* leve av luft (*om mager person*); **lucértolo** *m* bakdel (*på slakt*).

lucherino *m* sisik.

lucidaménto *m* polering; **lucidare** (*ù*) polere, pusse (*sko*), bone (*gulv*); kalkere; **lucidato a specchio** blankpolert, speilblank; **lucidatore** *m* (*f -trice*) pusser; ~ *di mobili* møbelpuss; **lucidatura** *f* polering; **lucidazione** *f* *sj.* polering; **lucidèzza** *f* klarhet, blankhet (*srl. fig.*); **lùcido** blank, skinnende, lysende, polert; klar, tydelig; ~ *intervallo* lyst øyeblikk; ~ *come uno specchio* blank som et speil; ~ *m* glans, lys, polering; sverte, pussemiddel; kalkering; ~ *eliografico* lustrykk; ~ *da scarpe* skokrem.

lucifero *litt.* lysbærende; ~ *m* Lucifer, Satan; morgenstjernen; **lucifugo** (*pl -ghi*) lyssky.

lucignolato flettet (*som en veke*); **lucignolo** *m* veke; **lucilina** *f* fam. lysolje.

lucràbile som kan tjenes, vinnes; **lucrare** tjene, vinne; **lucrativo** innbringende, lønnsom, lukrativ; **lucro** *m* vinning, fortjeneste; ~ *cessante e danno emergente* tapt fortjeneste og skade som følger derav; **lucroso** innbringende.

luculliano overdådig, raffinert (*måltid*).

lucumòne *m* *hist. etruskisk høvding*.

ludibrio *m* spott; *farsi, prendersi ~ di hane*, spotte; *mettere in ~ hane*, spotte; *essere (in) ~ di ...* være en kasteball for ...

lúdico (*pl -ci*) kamp-, lek-; **ludo** kamp, lek, match.

lue *f* inv. med. pest, smitte; ~ *celtica*, ~ *venerea* syfilis; **luético** (*pl -ci*) pest-.

lùglio *m* juli; *farsi bello del sol di ~* rose seg av andres fortjeneste; **lùgliolo** som modner i juli.

lùgubre sorgelig, dyster, uhyggelig.

lui *m* sl. spurvefugl.

lùi han, ham; *è tutto ~* det ligner ham slående.

luigi *m*, ~ *d'oro* louis d'or.

luisa, *erba* ~ (*bot.*) melisse.

lulla *f* *sj.* (halvmåneformet del av) tønnebunn.

lumaca *f* snegl; **lumacatura** *f* se: *allumacatura*;

lumachella *f* sl. kalkstein; **lumacòne** *m* *fig.* treg, sen person.

lumàio *m* lyktetenner, lampeselger, -maker; **lume** *m* lys, lampe, opplysning; berømt person; **lumi** (*fig.*) innsikt, (*poet.*) øyne; *far ~ lyse*; *fig. stå fadder til noe*, være innforstått med noe; *essere il ~ degli occhi di uno* være ens øyesten; *puoi accendere un ~ alla Madonna* (*fig.*) du kan prise deg lykkelig; *perdere il ~ della ragione* bli rasende; gå fra forstanden; *uomo di molti lumi* meget lærd, kunnskapsrik mann; **lumeggiare** (*è*) gjøre lys (*i maleri*); *fig. belyse*; **lùmen** *m* elektr. lumen; **luminico** *m*, *essere (ridotto) al ~* ligge på sitt siste; være pengelens; *cercare qualcosa col ~* lete etter noe med lys og lykte; **lumièra** *f* lysekrone; **luminare** *m* lysende stjerne; *fig. lys,*

berømt vitenskapsmann, kunstner o.l.; ~ v. skinn (og fig.); se ellers: *illuminare*; **luminaria** *f* mange lys, belysning; *luminarie* illuminasjon.

luminello *m* brenner (*i lampe*); refleks fra speil; **luminiscenza** *f* lysning, lysstråling; **luminista** *m* belysningsmann (*i teater o.l.*); **lumino** *m* sl. nattlampe; **luminosità** *f* lys, lysstyrke; **luminoso** lysende, klar, opplyst, lys-; *fig.* klar, åpenlys; *insegna luminosa* lysreklameskilt; *raggio* ~ lysstråle; *segnale* ~ lyssignal.

luna *f* måne; *fig.* lune, humor; *aver le lune* være i dårlig humor, lune; *avere il cervello nella* ~ være distré, være litt rar; *chiaro di* ~ måneskinn; *essere in buona, cattiva* ~ være i godt, dårlig humor; *faccia di* ~ *piena* (*spøk.*) måneansikt, -fjes; *far vedere la* ~ *nel pozzo* føre en bak lyset; *gobba a ponente* ~ *crescente* når ryggen (på månen) vender mot vest, er det voksende måne; *gobba a levante* ~ *calante* når ryggen vender mot øst, er det minkende måne; *essere, andare a lune* være ustadig; *mezza* ~ halvmåne; sl. kjøkkenkniv (*med to håndtak*); *a questi lumi di* ~ (*fig.*) i disse vanskelige tider; ~ *di miele* hvetebrødsdager; ~ *nuova* nymåne; *più tondo della* ~ dum, tåpelig; ~ *piena* fullmåne; *venire dal mondo della* ~ (*fig.*) falle ned fra månen; *vivere nel mondo della* ~ være helt utenfor, ikke ha peiling; ikke følge med.

lunante bøyd, krum; **lunare**, *fase* ~ månefase; **lunario** *m* kalender, almanakk; *sbarcare il* ~ prøve å få pengene til å strekke til; *limone* ~ sitrontre som kan bære frukt hver måned; **lunata** *f* måneformet kurve i elv; måneformet innsnevring under seil; **lunatico** lunefull, rar; **lunato** måneformet; **lunazione** *f* måneskifte.

unedì *m* mandag; ~ *grasso* fastelavnsmandag; **lunediana** *f* blåmandag; **lunetta** *f* flynett.

lunga *f* langvarig klokkingering; (*slepe*)trosse; *gl.* lærrem; **lungaggine** *f* langsomhet, sendrektighet; vidløftighet; **lungagnata** *f* lang, kjedelig tale; **lungagnola** *f* sl. fiskegarn; lang, kjedelig tale; **lungarno** *m* gate langs Arno (*i Firenze og Pisa*); **lunghe poet.** se: *lungi*; **lungheria** *f* sj. se: *lungagnata*; **lunghezzo** langs med.

lunghezza *f* lengde; hestelengde; langsomhet; ~ *d'onda* bølgelengde; *vincere per una* ~ vinne med en hestelengde; **lungi poet.** langt borte, fjernt; **lungilucente** som lyser langt.

lungimirante vidtskuende (*og fig.*); **lungimiranza** *f* det å være vidtskuende; utsyn.

lungo (*pl -ghi*) lang(som); tynn (*drikk*); *adv.* langt, lenge, i langdrag; *pp.* langs (med); ~ *m* lengde; *alla lunga, a* ~ *andare* i det lange løp; *andar per le lunghe* utsette, trekke i langdrag; *di gran lunga* langt, absolutt; *farla lunga* ikke slutte; *per non farla lunga* for å si det kort; ~ *quanto la fame* meget høy el. langsom; *caffè* ~ tynn kaffe; *di lunga mano* lenge, i lang tid; *per* ~ i lengden; *per* ~ *e per largo* vidt og bredt, opp ad stolper og ned ad vegger; *menare per le lunghe* trekke i langdrag; *saperla lunga* være slu; *tirare in* ~ trekke i langdrag; *non fare il passo più* ~ *della gamba* (*fig.*) ikke strekke seg lenger enn skinnfellen er lang til; *quanto sei* ~ *a vestirti!* for en tid du trenger til å kle på deg!

lungofiume *m* gate langs elv; **lungometraggio** *m* lang film (*på over 2000 m*); **lungone** *m* lang fyr; sen fyr; **lungotevere** *m* gate langs Tiberen.

lunula *f* halvmåne på negl.

luogo *m* (*pl -ghi*) sted, plass, egn; høve; *aver* ~ finne sted; ~ *comodo* toalett, W.C.; ~ *comune* stående talemåte; *fuor di* ~ upassende, ikke på sin plass, malplassert; *in* ~ *di* ... i stedet for ...; *in nessun* ~ ingen steder; *in primo* ~ i første rekke, for det første; *in qualche* ~ et eller annet sted; *non c'è* ~ *a fare qualcosa* der er ikke høve til å gjøre noe; *a tempo e* ~ i rette tid og på rette sted.

luogonatività *f* stedlig fødselstall; **luogotenente** *m* stedfortreder; løytnant; **luogotenenza** *f* stedfortrederembete; løytnantsgrad; **luogotenenziale** stedfortreder-

lupa *f* fulvinne; nymfoman; sl. fiskegarn; *bot.* râte; *mal della* ~ sykkelig hunger, ulvehunger; *figli della Lupa* barn (under 8 år) tilhørende fascistorganisasjonen Gioventù Italiana; **lupacchiotto** *m* ulvunge; **lupaia** *f* ulvehi; **lupanare** *m* bordell; **lupatto**, **lupicino** *m* ulveunge, ungulv; **lupesco** (*pl -chi*), **lupigno** ulve-; **lupinaio** *m* selger av lupiner; **lupinella** *f* *bot.* lupin; **lupino** ulveaktig, ulve-; ~ *m* lupin(frø).

lupo *m* ulv; *med.* lupus; *in bocca al* ~ ! lykke til! ~ *cerviero* gaupe; *avere una fame da* ~ være skrubbsulten; *chi va col* ~ *impara a urlare* en lærer å tute med de ulver som er ute; *il* ~ *cambia il pelo ma non il vizio* (*fig.*) ulven skifter pels men ikke lynne; *chi pecora si fa il* ~ *la mangia* (*fig.*) den som viser svakhet, blir kuert; ~ *mannaro* varulv; ~ *di mare* sjouk; *zitti, buoni, che viene il* ~ (*til barn*) vær stille og snille, ellers kommer ulven.

luppoliéra *f* humlemark; **luppolo** *m* *bot.* humle.

iurco (*pl -chi*) grådig, storetende.

luridezza *f* sj. skitt(enhet); **lurido** skitten; *acque luride* spillvann.

lusco (*pl -chi*) se: *losco*; *tra il* ~ *e il brusco* i tussmørket.

lusiade portugisisk; ~ *m* portugiser.

lusinga *f* smiger; forfengelig håp; *nella* ~ *di* i håp om at; **lusingamento** *m* sj. smigring; **lusingare** smigre, lokke, vekke falske forhåpninger hos; *refl.* narre seg selv, nære falske forhåpninger; **lusingatore** *m* (*f -trice*) smigrer, forfører, bedærer; **lusinghevole**, **lusinghiéro** smigrende, forførerisk, innsmigrende, oppmuntrende.

lusorio lek-, sports-.

lussare forvri; *refl.* gå av ledd; **lussazione** *f* forvridning.

lusso *m* luksus, prakt, overflod; *edizione di* ~ luksusutgave; *rilegatura di* ~ praktbind; **lussuoso** luksuriøs, luksus-.

lussureggiante yppig, frodig; **lussureggiare** (*è*) leve i overflod; trives frodig; **lussuria** *f* vellyst, kjødets lyst; **lussurioso** vellystig.

lustra *f* forstillelse, spillfekteri, hykleri; *gl.* gjem-nested; **lustrale**, *feste lustrali* (*hist.*) femårsfester; *acqua* ~ (*rl.*) renselsesvann, vievann; **lustramento** *m* pussing, polering; **lustrare** pusse, polere, bone; presse (*tøy*); sj. skinne; *fig.* smigre; ~ *le scarpe a uno* (*fig.*) skamrose en; **lustrascarpe**, **lustrastivali** *m* inv. skopusser; *fig.* smigrer.

lustrata *f* pussing; *dare una* ~ *a qualcosa* se: *lustrare*; **lustratore** *m* (*f -trice*) pusser, polerer, bonemann; **lustratura** *f* sj. pussing, polering, boning; **lustrazione** *f* *rl.* renselsesfest; **lustreggiare** (*è*) skinne; **lustrina** *f* glanssilke; **lustrino** *m* glanssilke; paljett; skopusser; **lustrissimo** se: *illustrissi-*

mo; lustro blank, skinnende; ~ *m* glans, sverte, krem; *fig.* ære, ry; *hist.* femårsperiode, femårsfest. *luteo* litt. safrangul, eggegul; *corpo* ~ (*med.*) det gule legeme; *luteolina* f sl. gulfarge. *iuteranèsimo*, *iuteranişmo* *m* lutheranisme; *iuterano* luthersk; ~ *m* lutheraner.

lutto *m* sorg; sørgedrakt; *essere in ~ per uno*, *portare il ~ per uno* bære sorg for en; *prendere, vestire il ~* anlegge sorg; ~ *pubblico* landesorg; *luttuoso* sørgelig. *lutulento* dyndet, sølet, sumpet. *lux flux* (lysenhet).

M

m, *una* ~ (*un* ~) (bokstaven heter: èmmè) *m*. *ma* men; ~ ... ~! nei, nei! *chi è quell'uomo?* — *Ma!* hvem er den mannen? — Ja, Gud vet! ~ *come!* jovisst! neivisst! ~ *che!* aldri livet! nei, vet du hva! ~ *che ragazza!* for en pike! ~ *sì!* jo, jo! jovisst! *non c'è* ~ *che* tenga her er det ikke noe men; *un* ~ et men. *macabro* makaber, uhyggelig; *danza macabra* dødsdans; *macadamizzare* makadamisere. *macaco* *m* (*pl* -*chi*) makakus(ape); *fig.* bavian. *macão* *m* hasardspill, baccarat; *macaone* *m* sl. stor sommerfugl. *macca* *f*, *a* ~ i massevis; gratis; *maccarèllo* *m* dial. makrell. *macchè* *se*: *ma*. *maccheria* *f* overskyet vindstille; *maccheronaio* *m* makaroniselger; *maccheronata* *f* makaronigilde, -måltid; *maccherone* *m* makaronistang; *fig.* dumrian; *maccheroni* makaroni; *maccheroni fatti in casa* hjemmelaget makaroni; *venire come il cacio sui maccheroni* komme som kallet; *maccheronea* *f* makaronisk dikt; *maccheronico* (*pl* -*ci*) makaronisk; *poema* ~ makaronisk dikt, skjemtedikt. *macchia* 1. *f* flekk; *fig.* plett; skisse; ~ *d'inchiostro* blekkfatt; *macchie rosse* fregner; *senza* ~ (*fig.*) plettfri, uten dadel; *macchie del sole*, *macchie solari*, solflekker; *dipingere alla* ~ skissere; *macchia* 2. *f* tett skog, krattskog; *fig.* røverbande; undergrunnsbevegelse, motstandsbevegelse; *alla* ~ skjult, i hemmelighet; *darsi alla* ~ flykte ut i skogen; *fig.* gå under jorden; *stampare alla* ~ trykke illegalt; *vivere alla* ~ leve i skogen, som landeveisrøver; *fig.* leve under jorden, ligge på skogen. *macchiaiuolo* *m* skogsmann, stimann; *fig.* en som er gått under jorden; i *macchiaiuoli* italiensk malerskole i det 19. årh. (Signorini og andre); *macchiare* (*à*) flekke, skitne til; *macchiato* flekket; *latte* ~ melk med litt kaffe i; *pasta asciutta macchiata* makaroni med litt tomat saus; *macchiata* *f* skisse, karikatur; *fig.* raring, original; *macchiettare* (*è*) flekke (til); *macchiettista* *m* karikaturtegner, -maler; komiker. *macchina* *f* maskin; apparat, bil, sykkel; stor bygning; intrige; *macchine agricole* landbruksmaskiner; *andare in* ~ kjøre i bil; ~ *da caffè* kaffemaskin; ~ *da corsa* veddeløpsbil; ~ *da (el. per)* cucire symaskin; typ. heftemaskin; *essere in* ~ være i trykken; *fatto a* ~ maskinlaget; ~ *fotografica* fotografiapparat; *macchine di guerra* krigsmaskiner; *guidare la* ~ kjøre bil; ~ *infernale* helvetesmaskin; ~ *della Madonna* stativ til Madonna-bilde (*i prosesjon*); *al momento di andare in* ~ idet den (det etc.) går i trykken; *la* ~

umana menneskekroppen; ~ *da scrivere* skrive-maskin; ~ *utensile* verktøysmaskin; ~ *utilitaria* bruksvogn; ~ *a vapore* dampmaskin. *macchinale* mekanisk; *macchinare* pønske ut, få i stand; smi renker, intrigere; ~ *di* ... pønske på å ...; *macchinario* *m* maskineri, vognpark; *macchinatore* *m* (*f* -*trice*) renkesmed, intrigant; *macchinazione* fintrigering, intrige, renke; *macchinificare* (-*ni*-) mekanisere; *macchinificazione* *f* mekanisering; *macchinismo* *m* mekanisme, maskineri; *macchinista* *m* maskinist, mekaniker, maskinmester; lokomotivfører; *macchinoso* (*om drama, roman etc.*) overlesset, tung, komplisert. *macchiolina* *f* liten flekk; *macchione* *m* stor (kratt-)skog; *star sodo e saldo al* ~ (*fig.*) stå fast (ved sitt forsett). *macèdone* makedonisk; ~ *m* makedoner; *macedonia* *f* sl. mild sigarett; sl. fruktis; ~ (*di frutta*) sl. fruktsalat (servert med likør). *macellabile* som kan slaktes; slakteferdig; *macellàio* *m* slakter; *fig.* neds. kirurg; *macellare* (*è*) slakte; nedsable; *macellaro* *m* slakter; *macellamento* *m* sj., *macellazione* *f* slakting; *macellatore* *m* slakter (og *fig.*); *macelleria* *f* slakteri; slakterbutikk; *macello* *m* slakteri, slaktehus; slakting; *fig.* slakteri, blodbad; *bovini da* ~ slaktefe; *andare, mandare al* ~ gå, sende den visse død i møte. *macerabile* som kan røytes; *maceramento* *m* *se*: *macerazione*; *macerare* (*à*) bløte, røyte (*lin o.l.*); ~ *la carne*, *macerarsi* speke sitt kjød; *refl.* plage seg, pine, martres; *maceratoio* *m* røytekar, -grop; *maceratore* *m* (*f* -*trice*) en som bløter (*etc.* *se*: *macerare*); *macerazione* *f* bløting, røyting; *fig.* rl. speking, spegelse. *macereto* *m* steinur; sj. grushaug, ruin-; *macèria* *f* (*oftest pl*) grushaug, ruiner; *macero* mør, røytet; ~ *m* *se*: *maceratoio*; *carta da* ~ makulatur. *machiavellèsco* (*pl* -*chi*) sj. neds., *machiavèllico* (*pl* -*ci*) machiavellisk, utspekulert, uten skrupler; *machiavellismo* *m* machiavellisme; *machiavellista* *m* machiavellist. *macia* *f* tosk. grus-, steinhaus; *macie* *f* litt. magerhet; *macigno* *m* sl. sandstein; steinblokk; *cuor di* ~ (*fig.*) hardt hjerte; *duro come un* ~ erkedom; *macilente*, *macilento* mager; *macilènza* *f* magerhet. *macina* *f* møllestein; *macinabile* som kan males; *macinacaffè* *m* inv. kaffekvern; *macinapèpe* *m* inv. pepperkvern; *macinare* (*à*) male (*på mølle*); knuse; rive (*farger*); *fig.* ødsle (bort); ~ *a due palmenti* ete glupsk. *macinata* *f* maling, knusing; *dare una* ~ *a* male; *macinato* malt, knust; *tassa sul* ~ mølleskatt; *macinatore* *m* (*f* -*trice*) en som maler (*etc.* *se*:

macinare; *macinatura* *f* maling, knusing; rivning (av farge); *macinazione* *f* maling, knusing; *macinello* *m* fargekvern; *macinino* *m* (kaffe)kvern; *macinio* *m* stadig maling.

macis *f* skall av muskat.

maciulla *f* linbræke; kjeve; *maciullare* skake (*lin*); knuse; elte; *fig.* gumle, etc.

macolare, *maculare* (*à*) mørbanke; flekke, skjemme; *macolo* støtt (om frukt); utaset.

macrocefalo *med.* med stort hode; *macroglòssa* *f* sl. sommerfugl; *macropsia* *f* makropsi; *macroscòpico* (*pl -ci*) makroskopisk; *macruna* *f* sl. fløyte.

macuba *f*, *macubino* *m* sl. snustobakk.

madama *f* madam, frue; ~ *volpe* Mikkel Rev; *madamigèlla* *f* spøk. frøken.

madapolam *m* inv. sl. fint lerret; *madamina* *f* arbeiderske, arbeiderpike.

madèra *m* madeira.

màdia *f* (deig)trau; *madiàta* *f* et trau brød; *màdido* *litt.* våt, badet, klam; *madière*, *madièro* *m* bunnspant, -ribbe.

madonna *f* gl. fru(e); *la Madonna* Jomfru Maria; *la ~ Assunta* Marias himmelfart (15. august); *l'ufficio della ~* bønner, bønnebok til Jomfru Maria; *una ~* et madonnabilde; *madonnina* *f* liten, beskjedne jomfru (*srl.* om Jomfru Maria); *lite* madonnabilde; ~ *infilzata* dame som hykler beskjedenhed, frykt.

madore *m* *litt.* fuktighet, klamhet.

madornale kjempesvær, kolossal; *sproposito* ~ kjempebommert; *madraga* *f* (tunfisk)garn.

madre *f* mor; *anat.* livmor; *tekn.* mutter; ~ *badessa* priorinne, overabbedisse; *la dura* ~ den harde hjernehud; ~ *di famiglia* familiemor, husmor; *fare da ~ a uno* være som en mor for en; *libro ~ e figlia*, *registro da ~ e figlia* kupongbok, kvitteringshefte, loddhefte; *lingua ~* morsmål (*f.eks.* latin i forhold til italiensk, fransk etc.); ~ *patria* fedreland, moderland; *pia* ~ den bløte hjernehud; *regina* ~ enkedronning, kongemor, dronningmor; ~ *superiora* oversøster; ~ *spirituale* gudmor; *madreggiare* (*è*) slekte, ligne på moren; *madrelingua* *f* morsmål; *madrepatria* *f* moderland, fedreland.

madrepèrta *f* perlemor; *madreperlàceo* perlemors-; *madrepòra*, *madrepòra* *f* korall; *madrepòrico* (*pl -ci*) korall-; *isolotto* ~ koralløy; *madresèlva* *f* kaprifolium; *madrevite* *f* *tekn.* mutter.

madrigale *m* madrigal; *madrigaleggiare* (*è*) fremføre madrigaler; *madrigalésco* (*pl -chi*) madrigal-; *madrigalista* *m* madrigalforfatter, -komponist.

madrigna *f* stemor.

madrilèna *f* sl. is; *madrilèno* fra Madrid, madrilensk; ~ *m* madrilener.

madrina *f* gudmor; *madrinato* *m* institusjon som tar seg av hittebarn; *madròso* poret (*stein o.l.*).

madura, *piede di ~* fotsopp.

maelstrom *m* malstrøm.

maestà *f* majestet; tabernakel; *lesa* ~ majestetsfor nærmelse; *Sua Maestà* Hans Majestet; *Vostra Maestà* Deres Majestet; *maestosità* *f* majestetisk utseende, majestet; *maestoso* majestetisk.

maestra *f* lærerinne; storseil; *albero di ~* stormast; *maestrale* *m* nordvestvind; *maestranza* *f* laug; *le maestranze* arbeiderstokken; *maestrèvole* mesterlig; *maestria* *f* mesterskap; *maestrina* *f* ung lærerinne; *maestro* *l.* mesterlig, hoved-, mester-; ~ *m* mester, lærer, kapellmester, komponist, dirigent; tømmermann; *albero ~* stormast; ~ *di casa*

hovmester; restauratør; *colpo (da) ~* mesterstykke; *gran ~* stormester; *linee maestre* hovedlinjer; *mal ~* epilepsi; *mano maestra* mesterhånd; *muro ~* hovedmur; *strada maestra* hovedvei; *vela maestra* storseil; *da ~* mesterlig; ~ *concertatore d'orchestra* konsertmester; ~ *di cappella* kapellmester; *maestro* *2.* *m* nordvestvind; *maestrucolo* *m* neds. mester.

maf(f)ia *f* mafia (hemmelig forbryterforbund); *far la ~ (mil.)* prange, sprade; *maf(f)iòso* *m* medlem av mafia; viktig, elegant person.

maga *f* trollkvinne, heks.

magagna *f* feil, skrupelighet; flekk (på frukt); *magagnare* *sj.* ødelegge; *magagnatura* *f* *sj.* ødeleggelse; feil; *magare* *sj.* trolle, hekse.

magari om lyst som ikke kan tilfredsstilles: *Le piacerebbe vedere lo spettacolo? ... ~ !* Har De lyst til å se forestillingen? ... Ja, takk! Ja, så gjerne (men jeg kan ikke)! ~ *domani!* Hvorfor ikke i morgen! (*mulighet:*) kanskje, eventuelt; om så (skal være), selv om; så menn godt, bare; *gli hai dato tutto quel danaro e ~ è un ladro* du har gitt ham alle de pengene, og så er han kanskje en bedrager; *molti parlano come milionari e ~ non hanno un soldo in tasca* mange snakker som om de var millionærer, og så har de kanskje ikke et øre i lommen; *lui dirà, ~, di non saper nulla* han vil kanskje til og med si at han ingen ting vet; *è capace, ~, di dire che non l'ha fatto* han er så menn i stand til å si at han ikke har gjort det; *non voglio un appartamento regale, ma un camera che abbia ~ un armadio* jeg ønsker ikke noen fyrstelig leilighet, men et værelse med eventuelt et skap; *potrebbe inviarmi, ~ a prestito, ~ ricopiate a mano, alcune traduzioni?* kunne De sende meg noen oversettelser, enten til låns eller i avskrift? *sai, ~ non riesce, ma ...* du vet, det kan så godt hende at det ikke lykkes, men ...; ~ *mi rovino, ma voglio comprare questo quadro* om jeg så skal ruinere meg, så vil jeg kjøpe dette maleriet; ~ *dovessi tornarci dieci volte, lo vedrò* om jeg så skulle dit ti ganger, så vil jeg se ham; (*ønske, med verbet i konjunktiv el. infinitiv*) gid! gi! bare! ~ *venisse!* bare han nå ville komme! ~ *fosse vero!* gid det var sant! ~ *mi dicessi di sì* bare du ville si ja! ~ *parlassi francese!* gid jeg kunne snakke fransk! ~ *vederlo una sola volta!* bare jeg kunne få se ham en enkelt gang.

magazzinaggio *m* oppmagasinerings; lagerleie; *magazziniere* *m* lagerarbeider, -sjef; *magazzino* *m* magasin, lager, butikk; *magazzini* varehus; ~ *d'erudizione* (*fig.*) meget lærd person.

maggèngo (*pl -ghi*) mai-; *maggesare* (*è*) la ligge brakk; *maggèse* mai-; ~ *m* brakkland, det å ligge brakk; *fieno ~* maihøy; *maggiaiuolo* *sj.* mai-; ~ *m* en som synger og planter en gren ved sin elskedes dør (*seremoni ved l. maifest*); *maggiatico* *m* (*pl -ci*) brakkland; *maggio* *m* mai; maigren, maisang; *cantar ~* synge for sin elskedes dør (*l. mai*); *il cantore di ~ (spøk.)* eselet; ~ *musicale* musikkfestspill i Firenze; *piantar ~* plante en gren for sin elskedes dør (*l. mai*); *piantar ~ a ogni uscio* gjøre kur til alle; *quando pasqua vien di ~* aldri; *maggiolata* *f* maikor, maisang.

maggiolino *m* oldenborre; møbel med innlagt tre.

maggiorana *f* bot. merian.

maggioranza *f* flerhet, flertall, størstedel; ~ *di voti* stemmeflertall; ~ *assoluta, relativa* absolutt, relativt flertall; ~ *semplice, qualificata* simpelt,

kvalifisert flertall; **maggiorare** (ò) øke; **maggiorascato** *m* hist. jur. seniorat; **maggiorasco** *m* (pl -chi) hist. førstefødtes fortrinnsrett til arv, titler etc., seniorat; arv til den førstefødte; **maggiorazione** *f* økning; **maggiordomo** *m* hushovmester.

maggiore (komparativ til *grande*) større; hoved-; eldre; myndig; ~ *m* den største, den eldste; *mil. major*; *mus. dur*; *andare per la* ~ bli regnet blant de fremste; være velkjent, på mote; *le arti maggiori* (hist.) de høyere håndverk (silkespinning, handel etc.); *il* ~ den største; den eldste; senior; *i maggiori* forfedrene; *il* ~ *d'età* den eldste; *l'età* ~ myndighetsalderen; *do* ~ C-dur; ~ *generale* generalmajor; *il fratello* ~ den eldste bror; *forza* ~ tvingende grunn; *il* ~ *offerente* høystbydende; ~ *profitto* merfortjeneste; *stato* ~ generalstab; *lo stato* ~ *dell'esercito* hærstaben; ~ *utile* merfortjeneste; **maggiorènne** myndig; **maggiorènti** *m* pl sjefene, spissene, honoratiores; **maggiorità** *f* regimentskontor; **maggioritario** flertalls-; ~ *m* en som horer til flertallet; **maggiormènte** (så) meget mere, i høyere grad.

maggiostrina *f* dial. stråhatt.

magia *f* magi, trylleri, trolldom; ~ *bianca* hvit magi; ~ *nera* svartekunst; **magiàro** magyarisk, ungarsk; ~ *m* magyar, ungarer; **magico** (pl -ci) magisk; *fig.* fortryllende; *verga el. bacchetta magica* tryllestav; **magio** *m.* i *Re Magi* de hellige tre konger.

magisterina *f* kvinnelig seminarist; **magisterio** *se*; **magistèro** *m* lærestilling, -virksomhet; undervisning; mesterskap, dyktighet; *kjem. utfelling*; *il* ~ *delle acque* vannvesenet; *istituto superiore di* ~ lærerhøyskole; *scuola di* ~ pedagogisk seminar; **magistrale** lærer-; *fig.* mesterlig; skolemesteraktig; *scuola* ~ lærerskole; **magistrato** *m* øvrighetsperson, dommer; borgermester, øvrighet, domstol; ~ *d'accusa* anklage el. tiltaleøvrighet; ~ *delle acque* vannvesen; **magistratura** *f* dømmende makt, magistratsverdighet, dommerembete.

maglia *f* (strikket) maske; ledd (*i lenke*); brynje(ring), panserskjorte; strikket trøye, pullover, genser, trikot; flekk i øyet; *a* ~ strikket; *camicietta a* ~ strikkettrøye; *fare la* ~, *fare maglie*, *lavorare a* ~ strikke; *lavoro a* ~ strikketøy; ~ *scappata* nedsluppet maske; **magliaia** *f* strikkerske; trikotasjearbeiderske; **maglieria** *f* trikotasje(forretning), strikkevare; **maglierie** (pl) trikotasje; **maglietta** *f* liten maske; undertøy, liten trøye; metallring, bøyle; **maglificio** *m* trikotasjefabrikk, strikkeri; **maglio** *m* stor trehammer, treklubbe; krokettkølle; rambukk; **maglione** *m* genser; **magliuolo** *m* hot. avlegger.

magma *m* geol. magma.

magnanimità *f* storsinn; **magnànimo** storsinnet; **magnano** *m* lappesmed, låsesmed; **magnare** *spøk.* spise; **magnate** *m* magnat, stormann; **magnatizio** magnat-, stormanns-.

magnèsia *f* magnesia; **magneziaco** (pl -ci) som inneholder magnesium; **magnèzio** *m* magnesium; **magnète** *m* magnet; **magnético** (pl -ci) magnetisk; *declinazione magnetica* misvisning; **magnetismo** *m* magnetisme; ~ *terrestre* jordmagnetisme; **magnetizzare** magnetisere; *fig.* hypnotisere; **magnetizzatore** *m* (f -trice) hypnotisør; **magnetizzazione** *f* magnetisering; **magnetòfono** *m* magnetofon, båndopptaker; **magnetometro** *m* magnetometer.

magnificaggine *f* *spøk.* storhet, herlighet; **magnificamento** *m* *sj.* forherligelse; **magnificat** *m* salme til

Jomfru Maria; *spøk.* spisning; **magnificare** (-gni-) forherlige; **magnificatore** *m* (f -trice) forherliger; **magnificenza** *f* prakt, herlighet, storslåtthet; *Vostra Magnificenza* Deres Herlighet; **magnifico** (pl -ci) herlig, prektig, storslåt; ~ *rettore* universitetsrektor; **magniloquente** *litt.* pompøs, svulstig; **magniloquenza** *f* pompøs veltalenhet; svulstighet; **magno** *sj.* stor; *aula magna* festsal (på Universitet); *Carlo Magno* Karl den Store; *Magna Grecia* Magna Græcia; *mare* ~ (*fig.*) stor forvirring.

mago *m* (pl -ghi) trollmann (og *fig.*); **magóna** *f* *sj.* jernverk, jernvareforretning; *fig.* velhavende hus; **magone** *m* dial. kro, krås; kumage; bedrøvelse, mishag; **magonière** *m* *gl.* jernverksarbeider.

magra *f* lav vannstand i elv, tørketid; fjære sjø, lavvann; *fiume in* ~ elv med lav vannstand; **magrezza** *f* magerhet; goldhet; lav vannstand; **magro** mager, tynn, torr (og *fig.*); *cibi magri* retter uten kjøtt, fastemat; *giorno (di)* ~ fastedag; *mangiar di* ~ faste, ikke spise kjøtt; ~ *m* magert kjøtt; rett uten kjøtt, fastemat; **magrone** *m* svin som ennå ikke er fetet.

mai aldri; noensinne; *caso* ~ eventuelt, om det skulle være; *più ... che mai* i høyeste grad; *gli vuole un bene che* ~ hun er meget forelsket i ham; *che vuole* ~ ? hva vil han da? *come* ~ ? hvordan i allverden? *non viene* ~ han kommer aldri; ~ *più* aldri mer; ~ *e poi* ~ aldri i livet; *quanto* ~ i høyeste grad; *se* ~ om noensinne, i fall.

maialata *f* *F* svineri; **maialatura** *f* *sj.* griseslakting, slaktetid; **maiale** *m* gris; svinekjøtt; *fig.* svin; **maialesco** (pl -chi) grise-, svine-, svinaktig.

maidico (pl -ci) mais-; **malattia maidica** pellagra; **maidismo** *m* pellagra.

maiestàtico (pl -ci) majestetisk; *plurale* ~ (*gram.*) pluralis maiestatis; **mainare** *se*; **ammainare**; **maio** *se*; **maggio**; **maiòlica** *f* majolika; *pl* majolikavarer; **maionese** *m* majones.

mais *m* mais; **maiscoltura** *f* maisdyrk(ning).

maiuscolo stor; (*lettera*) **maiuscola** stor bokstav.

malabestia *f* *mar.* kalfateoks; **malabòlgia** *f* (pl -e-e) del av Dantes helvete; *fig.* forbannet sted; **malacarne** *f* kjøtt av selvdødt dyr el. dyr som er slaktet pga. sykdom; *fig.* kjeltring.

malaccio *m* alvorlig onde; *non c'è* ~ det går slett ikke dårlig; **malaccòrto** uklok; **malachite** *f* malakitt; **malacreanza** *f* uoppdragenhet.

maladòrno uelegant, uskjønn.

malafède *f* *jur.* ond tro; *in* ~ mot bedre vitende; **malaffare** *m* ulevned; *donna di* ~ tøs.

malaga *f* sl. drue; ~ *m* sl. vin.

malagèvole vanskelig, besværlig; **malagevolèzza** *f* vanskelighet, besværlighet; **malagiato** *sj.* ubemidlet.

malagrazia *f* uskjønnhet, motvillighet, klossethet, plumphet, grovhet; *con* ~ på en klosset måte.

malalingua *f* skarp tunge, baktalerisk person.

malamènte dårlig, hensynsløst.

malandare odelegges, gå til grunne; **malandato** odelagt, forkommen, nedbrutt; **malandrinaggio** *m* (landeveis)roveri, roveruvesen; **malandrinèscò** (pl -chi) rover-, roveraktig; **malandrino** forbrytersk; roveraktig, skjelsk; ~ *m* (landeveis)rover, banditt; rover, skjelm; *occhi malandrini* skjelske øyne; *con questo tempaccio* ~ i dette motbydelige været; **malanimo** *m* nag, motvilje; **malanaggio** ...! forbannet være...! fanden ta...! **malanno** *m* ulykke, onde, sykdom; *fig.* slyngel.

malapena, *a* ~ knapt, så vidt, med møyse.
malària *f* dårlig luft, sumpluft; malaria, sumpfeber; **malàrico** (*pl -ci*) malaria-; **malarigeno** malariafrembringende; **malariòlogo** *m* (*pl -gi*) malaria-spesialist.
malarnése *m* slyngel, slamp; *in* ~ dårlig kledt, utstyrt.
malassare elte.
malaticcio, **malatino** sykkelig, helsesvak; **malato** syk (*di* på, *av*); ~ *m* syk, pasient; **spirito** ~, ~ *di spirito* melankolsk; **malattia** *f* sykdom; ~ *del lavoro*, ~ *professionale* yrkessykdom, yrkesnevrose; ~ *venerea*, ~ *segreta* kjønssykdom; ~ *sociale* samfunnssykdom.
malaugurato uhellsvanger, uheldig; **malaugurio** *m* dårlig varsel; **uccello di** ~ ulykkesfugl (*fig.*); **malauguroso** *sj.* ulykkesbringende.
malavita *f* forbryterforbund, underverden, forbrytervirksomhet; **malavòglia** *f* ulyst, uvilje; *di* ~ ugjerne.
malavveduto uforsiktig; **malavventurato** uheldig, ulykkelig; **malavventuroso** *sj.* uhellsvanger; **malavvèzzo** *sj.* uoppdragen.
malazzato skranten, urven, i dårlig form.
malcaduco *m* epilepsi; **malcapitato** uheldig, uvelkommen; **malcàuto** uforsiktig; **malcèrto** usikker; **malcòncio** ille tilredt; **malconsigliàto** uforsiktig, ubesindig; **malcontento** mis(for)nøyd, utilfreds; ~ *m* utilfredshet, misnøye.
malcostumato løsaktig, utskeiende; uoppdragen; **malcostume** *m* løsaktighet, utskeielse; uoppdragenhet; *uvane*; **malcreàto** uhøflig, uoppdragen.
maldèstro ubehendig; **maldicènte** baktalerisk; ~ *m* baktaler; **maldicènta** *f* baktalelse.
maldispòsto illesinnet, uvennlig innstilt.
male *adv.* dårlig, ondt, vondt; slett, uheldig, galt; ~ *m* onde; skade, ulykke; lidelse, sykdom, smerte; **mal acuto** tyfus; **andar** ~ gå galt; **andar a** ~ bli ødelagt; **avere** ~ *ai denti* ha tannpine; **aver** ~ *a un dito* ha vondt i en finger, ha verkefinger; **chi l'ha per** ~ *si scinga* la den som vil ta det ille opp; **aversi qualcosa a** ~ ta noe ille opp; **aversela a** ~ ta det ille opp; **se l'ebbe molto a** ~ han ble meget fornærmet over det; **il brutto** ~ epilepsi; **il** ~ *caduco* fallesyke, epilepsi; **capire** ~ misforstå; **mal di capo** hodepine; **che c'è di** ~ ? hva ondt er der i det? ~ *contagioso* smittsom sykdom; **mal di cuore** hjertelidelse; **mal di denti** tannpine; **dir** ~ ta feil; **dire** ~ *di uno* tale ille om en, baktale en; **il** ~ *è che* ... ulykken er at ...; **a mali estremi estremi rimedi** med ondt skal ondt fordrives; **far** ~ *i fatti suoi* gjøre sitt arbeid dårlig; **fai** ~ *a* ... du gjør galt i å ...; **fare del** ~ gjøre ondt, fortrede; **farla** ~, **farsela** ~ være i nød, lide nød; **fare per** ~ (bevisst) gjøre noe ondt; **mal francese** fransk syke, syfilis; ~ *infettivo* smittsom sykdom; **mal inteso** misforstått; **la va** ~ det går galt, dårlig; **mal della lupa** ulvehunger; **manco** ~ ! det var da (enda) godt! **mandare a** ~ ødelegge, bortødsle; ~ *di mare* sjøsyke; **avere** ~ *di mare* være sjøsyk; **meno** ~ ! det var da godt! gudskjelov; **meno** ~ *che sia venuto* heldigvis er han kommet; **metter** ~ *fra amici* sette ondt mellom venner; **mica** ~ ikke så ille, ikke så verst; **il minor** ~ det minste onde; **mal di montagna** fjellsyke, svimmelhet; **non c'è** ~ det er ikke dårlig; det går bra; takk, ganske bra; ~ *di occhi* vondt i øynene; **far** ~ *d'occhio a* forhekse; **ogni** ~ *non vien per nuocere* intet er så galt at det ikke

er godt for noe; **mal in ordine** i uorden; **mal del paese** hjemlengsel; **una parola di** ~ et ondt ord; **di** ~ *in peggio* verre og verre; **non pensavo a nulla di** ~ jeg tenkte ikke på noe ondt, jeg mente ikke noe ondt med det; ~ *per lui!* ve ham! så meget verre for ham! **per** ~ *che vadano le cose* i verste fall; **mal di petto** brystsyke, tuberkulose; ~ *da poco* ubetydelig onde; **prendersela a** ~ ta det ille opp; **recarsi qualcosa a** ~ ta noe ille opp; **rendere mal per bene** gjengjelde godt med ondt; **restar** ~ bli skuffet, lei; **rimaner** ~ bli ille ved, forvirret; **rispondere** ~ svare (hissig) igjen, svare nesevist; ~ *dello scimmiotto*, ~ *della scimmia* (*med.*) atrepsi; **sentirsi** ~ føle seg utilpass, i dårlig form; **star** ~ ha det dårlig, være utilpass, være syk; **star** ~ *a uno* kle en dårlig, stå dårlig til en; **star** ~ *con uno* stå på dårlig fot med en, gå dårlig sammen med en; **mal di stomaco** magepine; ~ *di testa* hodepine; **un** ~ *tira l'altro* en ulykke kommer sjelden alene; **la via del** ~ syndens vei; **gli vien male** han blir dårlig; **farsi venire** ~ (*srl.*) fingere besvimelse; **voler** ~ *a uno* ha imot en, hate en.

malebranche *f pl* sl. djevler i Dantes helvete.

maledètta *f*, **avere la** ~ være uheldig; **alla** ~ fryktelig, forferdelig; **non ... una** ~ ingenting; **maledètto** forbannet, fordømt, forferdelig; **se el- lers**; **maledire**; **malèdico** (*pl -ci*) baktalerisk; **maledire** (*-dico*) forbanne; **maledissi** *se*: **maledire**; **maledizione** *f* forbannelse, forbanning, ed; ~ ! fordømt!

maleducato uoppdragen; ~ *m* lømmel.

malefatta *f* feil; **maleficio** *m* ugjerning; forhekselse, forgjørelse; **maléfico** (*pl -ci*) skadelig, ondskapsfull, giftig, uhellbringende; **malefizio** *m se*: **maleficio**.

maleolènte illeluktende, stinkende.

malèrba *f* ugras; **la** ~ *non muore mai* ukrutt forgår ikke; **conosciuto come la** ~ alment kjent; **la** ~ *crece presto* ugras vokser fort (*spøk. om skøyerunger*).

malèscio sykkelig; dårlig (*nøtt*); treg, tom (*hjerne*).

malèse malayisk; ~ *m* malayer.

malespèrto uerfaren.

malèssere *m* ubehag, utilpasshet, uro; økonomiske vanskeligheter; **malèstro** *m* skade.

malevolènza *f* ondskap(sfullhet); **malèvolo** ondskapsfull.

malfare *sj.* begå ugjerninger; ~ *m* ugjerning; **malfatto** *se*: **malfare**; misdannet; dårlig gjort; *fam.* uberegnelig; ~ *m* misgjerning; **malfattore** *m* forbryter, ugjerningsmann.

malfèrmo vaklende, løs, usikker; **malfidato** mistroisk; **malfido** usikker, upålitelig, troløs; **malfon- dato** ufundert, ugrunnet, usikker.

malga *f* sæterbu, sel; fjellbeite.

malgarbo *m* uvennlighet, uhøflighet, klossethet; **malgaro** *m* gjeter (*til seters*); **malgoverno** *m* vanstyre, vanrøkt; vanstell, ustelhet; **malgradito** uønsket, uvelkommen, ukjærkommen; **malgrado** tross; ugjerne; ~ *a el. di* til tross for; *a* ~ *di* til tross for; *a mio* ~ tross meg, mot min vilje.

malia *f* trolldom, hekseri, forhekselse; *fig.* fortryl- lelse, sjarm; **maliàrda** *f* trollkvinne, heks; *fig.* besnærende kvinne; **maliàrdo** *m sj.* trollmann; **màlico**, **acido** ~ epleysyre; **malignare** tale ondt (*di su om*), bakvaske, være ondskapsfull; **malignatòre** *m* (*f -trice*) ondskapsfull person, bakvasker; **malignità** *f* ondskapsfullhet; ondartethet; **maligno**

ond, ondskapsfull; ondartet; helsefarlig; *il* ~ den onde, fanden.

malinconia *f* melankoli, tungsinn; **malinconico** (*pl -ci*) melankolsk, tungsindig; ~ *m* melankoliker; **malinconioso** *sj.* tungsindig; **malincuore**, *a* ~ ugjerne; **malintenzionato** illesinnet.

malinteso misforstått; ~ *m* misforståelse.

malizioso *sj.* forheksende; fortryllende.

malizia *f* ondskap, ondskapsfullhet, list; provoserende koketteri; *mettere in* ~ bruke list; **maliziare** *se*: **malignare**; **malizioso** ondskapsfull, snedig, listig; kokett.

malleabile som kan formes (*metall*), myk; *fig.* smidig, bøyelig; **malleabilità** *f* smidighet, mykhet; **malleina** *f med.* mallein, snueserum; **malleolo** *m anat.* ankel.

mallevadore *m (f -trice)* kausjonist; *star* ~ kausjonere; **mallevadoria** *f sj.*, **malleveria** *f* kausjon.

mallo *m bot.* hams.

malmaestro *m* epilepsi; **malmenare** (*è*) mishandle; **malmeritare** (*è*) ikke gjøre seg fortjent (*di til*); **malmezzo** malplassert; dårlig kledd.

malnato uoppdragen; uheldig; **malnato** lite kjent.

malo *sj.* ond, dårlig, slett; *donna di mala vita*, *donna di mal affare* tøs, skjøge; *di mala voglia* ugjerne; *a mala pena* knapt nok, så vidt; *prendere in mala parte* ta ille opp; *giungere in mal punto* komme ubeleilig; *trovarsi a mal partito* være i knipe, i vanskeligheter; **malocchio** *m* onde øye.

malora *f* ødeleggelse, forderv; *andare in* ~ gå til grunne; *va alla ~!* dra til helvete! dra til Blokkberg; *mandare in* ~ ødelegge; **malore** *m* sykdom, (plutselig) illebefinnende.

malparlante som taler dårlig (*et språk*); **malpensante** galt-tenkende; **malpiglio** *m* uhøflighet, klossethet; vredt åsyn, oppsyn; **malpratico** (*pl -ci*) uerfaren, ukyndig; **malpreparato** uforberedt.

malproprio ubeleilig, upassende; **malprovveduto** dårlig forsynt, utrustet.

malsano usunn; **malsicuro** usikker; **malsoddisfatto** utilfreds; **malsofferente** utålsom (*di overfor*).

malta *f* mørtel; **maltagliati** *m pl sl.* makaroni.

maltempo *m* nag, uvilje; **maltempo** *m* uvær, dårlig vær; **maltenuto** vanskjøttet; **malteria** *f* malteri; **maltese** maltesisk, fra Malta; ~ *m* malteser; **febbre** ~ svingefeber; **malto** urettmessig erhvervet, stjålet; **malto** *m* malt; byggkaffe; **malto-**
zio *m* maltsukker.

maltrattamento *m* mishandling; **maltrattare** mishandle, radbrekke (*språk*).

maluccio nokså dårlig.

malumore *m* dårlig humør, misstemning, forstemthet; **malumore** *f* uavne.

malva *f bot.* malva, kattost; fiolett; *fig.* lunken, umoden person; **malvaceo**, *le malvacee* kattostfamilien.

malvagio ond, slett, ryggesløs; *tempo* ~ motbydelig vær; **malvagità** *f* ondskap, ryggesløshet; **malvasia** *f sl.* drue; ~ *m sl.* vin.

malveduto illesett, uglesett, dårlig likt.

malversare (*è*) begå kassasvik; **malversatore** *m (f -trice)* bedrager; **malversazione** *f* kassasvik, underslep; **malvisto** utlevet, fordervet; **malvisto** illesett, lite likt; **malvivente** *m* forbryter; **malvivente** *f* forbryterliv, -verden.

malvolentieri ugjerne, motvillig; **malvolere** ville ondt; *farsi* ~ *da uno* gjøre seg dårlig anskreven hos en; ~ *m* uvilje, motvilje, nag; **malvone** *m sl.* stor malva; *fig.* meget moderat, lunken person.

mamma *f* mor, mamma; *sj.* patte; papill; ~ *mia!* du storeste! gode Gud! **mammà** *f* mor, mamma; **mammalucco** *m (pl -chi)* mamelukk; *fig.* tåpe, tulling; **mammamia** *f inv. fam.* mammadalt, stymper; **mammana** *f dial.* jordmor; **mammario** bryst-, patte-; **glandola mammaria** brystkjertel; **mammella** *f* patte, bryst; **mammellone** *m* rund haug, rundt fjell; **mammifero** patte-; ~ *m* pattedyr; **mammillare** patte-, patteformet; **mammola**, (*viola*) ~ sl. fiol; *uva* ~ sl. drue; ~ *f fig.* beskjedden, tilbakeholden person; **mammolo** *m* spedbarn; sl. vinranke.

mammone *f* mammon; **mammone**, *gatto* ~ mandrill (*sl. bavian*); *fig.* troll, nøkk; **mammuto** *m inv.* mammut; *fig.* stort dyr.

mamozzo *m* dukke, sprellemann.

manade *f* sardingarn, drivgarn; **manaiuolo** *f* liten oks; **manale** *m* halvhanske.

manata *f* håndfull; håndslag.

manca *f* venstre hånd; *a* ~ til venstre; **manca** *m* mangel; **manca** *f* mangel, knapphet (*di på*); forseelse (*contro mot*); fravær, skulk; *in* ~ *di i* mangel av; **manca** *mangle*; *non ci mancherebbe altro che non venisse* det skulle bare mangle at han ikke kom; ~ *di fare qualcosa* unnlate, forsømme å gjøre noe; *ci manca molto per Viterbo?* er det langt igjen til Viterbo? ~ *di parola* ikke holde ord; *ci manca poco* det er nær på; ~ *ad una promessa* svikte et løfte; ~ *di rispetto* ikke vise respekt; *sentirsi* ~ falle i avmakt, besvime; *venire a* ~ slippe opp; utslukkes, dø; ~ *ai vivi* dø; **manca** *manglende*, død, ikke ...; **delitto** ~ ikke fullført forbrytelse; ~ **pagamento** manglende betaling; **manca** *m (f -trice)* en som mangler (*se: manca*).

manchevole mangelfull, utilstrekkelig, svak; **manchevolezza** *f* utilstrekkelighet.

manca *f* drikkepengen; ~ *competente* finnerlønn (10 %); **manca** *f* håndfull; *a manca* i massevis; **manca** *f* venstre hånd, side; *a* ~ til venstre; lastekran; davit; *prendere a* ~ stikke av til venstre; *tenersi a* ~ holde seg på venstre side; **manca** *m* kjevhendhet; **manca** *venstre*; kjevhendt; med utadvendte ben (*hest*); *fig.* lumsk, trolos; *colpo* ~ lumsk strek, forræderi.

manca *m* litt, slave.

manco (*pl -chi*) mangelfull; venstre; *a (mano)* *manca* til venstre; *a dritta e a manca* på begge sider, overalt; ~ *male!* det var da godt! ~ *male che* ... heldigvis at ...; *nè* ~ ikke engang; ~ *per sogno*, ~ *per idea* ikke engang i drømme; ~ *m* mangel, minus; *merk.* manko; ~ *di peso* undervekt; *senza* ~ ufeilbarlig, uvegerlig, sikkert, absolutt.

mancolista *f* liste over det en mangler.

mandamentale som hører til rettskretsen; **mandamento** *m* rettskrets; **mandante** *m* mandant, ordregiver, oppdragsgiver.

mandare sende; ~ *uno all'altro mondo* slå en i hjel; ~ *accidenti, imprecazioni, maledizioni* banne og sverge, utslånge forbannelser; ~ *qualcosa a carte quarantotto* oppgi en plan; ~ *a chiamare uno* sende bud etter en; *che Dio ce la mandi buona!* (mätte) Gud hjelpe oss! *pieve come Dio la manda* det oser ned; ~ *a dire a uno* sende en beskjed; *non mandarle a dire (fig.)* tale rett fra posen; ~ *uno a farsi benedire*, ~ *uno a farsi friggere* sende en dit pepperen gror; ~ *al diavolo* ~ *a quel paese* jage, kaste ut, sende pokker

vold; ~ *a fondo* sende til bunns, senke; ~ *fuori* utsende, utgi; utstøte (*skrik*); utstråle (*lys*); ~ *uno a gambe levate* slenge en i bakken, overende; ~ *ad effetto* gjennomføre, sette i verk; ~ *giù* slå ned, velte; sluke; svelge, etc i seg; ~ *a male* ødelegge, forøde; ~ *qualcosa a monte* oppgi et prosjekt; ~ *per uno* sende bud etter en; ~ *per posta* sende i posten; ~ *per ferrovia* sende med jernbanen; ~ *a prendere uno* la en hente; ~ *a spasso uno* avskjedige en; ~ *via* sende bort; avskjedige; ~ *via come un cane* kaste på dør som en hund; ~ *una cosa dietro le spalle* legge noe på hylla.

mandarinésco (pl -chi) mandarin-; **mandarino** m mandarin (også bot.).

mandata f sending, forsyning, flokk; omdreining; kast, drag; *dar due mandate* dreie nøkkelen to ganger om; *chiudere a doppia* ~ låse godt (og vri nøkkelen to ganger rundt); **mandatario** m fullmektig, mandatar; *potenza mandataria* fullmakt; **mandato** m mandat, fullmakt, verv; merk. anvisning, ordre; ~ *d'arresto* arrestordre; ~ *bancario* bankanvisning; ~ *alle liti* prosessuell fullmakt; ~ *di pagamento* betalingsordre; **mandatore** m (f -trice) sender.

mandibola f (under)kjeve; *colpo alla* ~ kjevestøt (*sport*); **mandirito** m lusing, rett høyre; støt (*med sabel o.l.*) fra høyre til venstre.

mandola se: *mandorla*; **mandola** f mus. mandola; **mandolinata** f mandolinspill; **mandolinista** m mandolinspiller; **mandolino** m mandolin.

mandorla f bot. mandel; stein (*i frukt*); mandelformet glorie, mandorla; *a* ~ mandelformet; *occhi a* ~ mandeløyne; ~ *testata* fransk mandel; *pasta di mandorle* sl. kosmetikk; *olio di mandorle* mandelolje; **mandorlato** mandelformet; med mandler; ~ *m* mandeldeig, nougat; **mandorlo** m mandeltre.

mandr(i)a f flokk, bølging, besetning, buskap.

mandràcchio m småbåthavn, fortøyningsplass; **mandràgola**, **mandràgora** f bot. alrune; **mandriano** m gjeter; **mandrillo** m zool. mandrill; **mandrinaggio** m doring; **mandrino** m dor; **mandritta** f høyre hånd; *a* ~ til høyre.

manducare gl. spise.

mane f, *da* ~ *a sera* fra morgen til kveld, hele dagen; **manècchia** f håndtak (*på plog*).

maneggévole håndterlig; fig. medgjørilig; **manèggia** f sj. jord mellom to plogfurer; **maneggiabile** se: *maneggevole*; **maneggiamento** m håndtering, manøvrering; **maneggiare** (è) håndtere, manøvrere, dressere, forvalte, styre; refl. beflitte seg; **maneggiatore** m (f -trice) sj. en som håndterer (se: *maneggiare*); ~ *di cavalli* dressør; **manèggio** m bruk; manøver; ledelse; innridning; skoleritt, ridebane, manesje; **manèggio** m stadig håndtering, manøvrering (se: *maneggiare*); **manèggiòne** m altmuligmann; faktotum; intrigant.

manésco (pl -chi) håndterlig; som har lett for å slå; **manètta** f liten håndfull; håndtak (*kran, dør o.l.*); **manette** (pl) håndjern.

manévole håndterlig; bløt, myk; fig. medgjørilig.

manfanile, **manfano** m stokken på en tust (*treske-redskap*); **manførte** f inv. hjelp; se: *mano*.

manfrina f sl. dans.

manganare (màn-) rulle (*tøy*); **manganato** m kjem. mangansurt salt; **manganatore** m (f -trice) klesruller; **manganatura** f rulling (*av tøy*); **manganella** f klappsete; mil. kastemaskin; **manganellare** sj. (è)

slå med stokk; **manganellata** f stokkeslag; **manganello** m liten rulle; stokk; **manganése** m mangan; **manganico** (pl -ci) mangan-; **mangano** m (kles)rulle; mil. gl. kastemaskin.

mangeréccio spiselig; *funghi mangerècci* matsopp; **mangeria** f fråtsing, bedrageri; tilvending av el. ødsling med offentlige midler; **mangiabambini** m inv. troll, busemann; **mangiabile** spiselig.

mangiacarte m inv. grådig advokat; **mangiacatenacci**, **mangiacristiani** m inv. brumlebaske, kjeftesmellem; **mangiafagiuoli** m inv. bønneeter, florentiner; **mangiaguadagni** m inv. dagleier, dagdriver; **mangiaménto** m storeting, fråtseri; storbedrag; **mangiaminestre** m inv. storeter, snylter, snyltegjest; **mangiamoccoli** m inv. hykler, bedemann; **mangiapagnotte** m inv. dagdriver; **mangiapane** m inv. dagdriver; **mangiapolenta** m inv. lathans; **mangiapopoli** m inv. folkefiende, tyrann; **mangiapreti** m inv. prestehater.

mangiare (à) spise, etc, fortære; (*i sjakk*) slå (*brikke*); ~ *in un affare* stikke noe i sin egen lomme, tjene på urettmessig vis; ~ *uno dai baci* rundkysse en; ~ *a crepelle* etc til en sprekker; *far da* ~ lage mat; ~ *la foglia* forstå en halvkvedet vise; ~ *a due ganasce* (el.: *a due palmenti*) etc grådig; ~ *di grasso* spise kjøtt; ~ *di magro* spise mat uten kjøtt, faste; *cose da* ~ spiselige saker, mat; ~ *con gli occhi* sluke med øynene; *preparar da* ~ lage mat; ~ *pan pentito* angre seg; ~ *il pane a tradimento* dra lønn for et arbeid som en skjønner dårlig; ~ *uno vivo* skjelle en ut, ta en av dage; *mangiarsi la parola* ikke holde sitt ord; *mangiarsi il patrimonio* øde sin arv; *mangiarsi le unghie* bite negler; ~ *m* spising, eting; spise, mat, før; *bianco* ~ sl. dessert.

mangiarino m lekkerbiskken, godbit; **mangiata** f spising; måltid; fråtseri, matgilde; **mangiativo** sj. spiselig; **mangiatòia** f krybbe; *spøk.* bord; kontor som gir arbeid; kontor der en snyter med midlene; *alzare la* ~ knipe på maten; *stare alla* ~ *dello Stato* være ansatt i staten; **mangiatore** m (f -trice) en som spiser; storeter; **mangiatòria** f se: *mangeria*; **mangiatura** f (insekt)stikk; **mangiatutto** m inv. en som spiser alt mulig; storeter; **mangime** m (dyre)før; **mangione** m storeter; **mangiucciare** (ù) spise lite, pirke i maten.

mango m (pl -ghi) bot. mango.

mangosta, **mangusta** f zool. mangust.

mani m pl manes, de avdødes ånder.

mania f vanvidd, av sinn, mani; *aver la* ~ *di* ... være gal etter ...; **maniacò** (pl -ci) vanvittig, av sindig, manisk; ~ *m* vanvittig, maniker.

mànica f erme; vindretningsviser; (tyve)bande; è *un altro paio di maniche* det er noe (ganske) annet; *in maniche di camicia* i skjorteermene; *essere di* ~ *larga* være raus, romslig; *essere di* ~ *stretta* være gjerrig, trangsynt, streng; *mezze maniche* overerme, ermebeskyttere; ~ *a vento* (mar.) luftventil; **manicarétto** m litt. lekkerbiskken, godbit; **manichetta** f overtrekkserme; (luft)slange; **manichino** m mansjett; modell-, utstillingsfigur; **mànico** m (pl -chi) håndtak, hank, skaft, skjefte; *girare, ciurlare nel* ~ ikke holde sitt ord; *il difetto è nel* ~ det er opplegget som er galt; *uscir dal* ~ miste tålmodigheten.

manicomiale asyl-, galehus-; **manicómio** m asyl, sinnssykeanstalt, galehus; ~ *criminale* kriminalasyl.

manicotto *m* muffe (også tekn.); **manicottolo** *m* hist. fotsidt erme; **manicurare** manikyrere; **manicure** *m*, *f* person som steller med neglene, manikyrer; manikyr, håndpleie.

maniera *f* art, måte, manér; **maniere** manerer, oppdragelse; *di ~ che*, *in ~ che* slik at; *in nessuna ~* på ingen måte; *in ogni ~* i hvert fall; **manieraccia** *f* dårlig manér; **manierato** kunstlet, tilgjort, søkt; **manierismo** *m* kunstlethet; **manierista** *m* manierist; **maniero** *gl.* medgjorlig, tam; ~ *m gl.* herregård, herresete, slott, borg; **manieroso** *sj.* elskverdig, veloppdragen (*men* litt affektet).

manifattore *m* (*f -trice*) *sj.* håndarbeider; **industria manifattrice** håndarbeidsindustri; **manifattura** *f* manufaktur, konfeksjon, håndarbeid; fabrikk, verksted; **manifatture** manufakturvarer; **manifatturiere** fabrikk-, håndarbeids-; ~ *m* fabrikkarbeider.

manifestamento *m sj.* se: **manifestazione**; **manifestare** (*è*) bekjentgjøre, offentliggjøre, åpenbare, ytre, tilkjenne, manifestere; *refl.* vise seg; **manifestatore** *m* (*f -trice*) en som bekjentgjør (*etc.* se: **manifestare**); **manifestazione** *f* ytring, manifestasjon, utslag; (*stundom*) forestilling, arrangement, begivenhet; **manifestino** *m* flyveblad, opprop; **manifesto** klar, åpenbar, bekjent; ~ *m* manifest, erklæring, (teater)plakat; *mar.* lastedokument.

maniglia *f* håndtak, hank; manilje; åpent ledd i lenke; *aver delle buone maniglie* ha gode forbindelser; **manilevare** *jur.* oppheve beslagleggelsen av; **manigoldo** *m* skurk; *gl.* bøddel; **manilla** *f* manila(hamp); **maniluvio** *m* håndvask, -tvetning; **manimessa** *f* det å ta hull på noe; **manimettere** ta hull på, innvie.

manipolare (*i*) bearbeide; fremstille; manipulere; **manipolatore** *m* (*f -trice*) bearbeider; kontakt-, telegrafnøkkel; ~ *di vino* en som speder ut vinen; **manipolazione** *f* bearbeidelse; manipulasjon; **manipolo** *m* håndfull (*aks*), knippe; manipel, avdeling.

maniscalco *m* (*pl -chi*) beslagsmed, hovsmed.

manna *f* manna; *fig.* velsmakende mat; (korn)nek; *che ~!* for et hell! **mannaggia!** (*F*) for pokker! pokker'n også! **mannàia** *f* stor øks, slakteøks, falløks, hakkekniv.

mannaro, lupo ~ varulv; *F* fallesyk.

mannella *f* lite nek, knippe; liten (tråd)dokke; **mannello** *m* håndfull (*aks*), knippe.

mano *f* (*pl le mani*) hånd; (*i spill*) utspill, åpning; håndskrift; flokk; **mani** (*sport*) hands; *a ~ a ~*, *man ~* etterhånden, litt etter litt; *a ~ a ~ che* etterhånden som; *averci la ~* ha anlegg for det; *a ~* håndlaget; *avere a ~* ha i bruk; *avere a ~ (alla ~, sotto ~)* ha for hånden; *alla ~* likefrem, liketil; *armata ~* med våpen i hånd; *aver per le mani (tra mano)* ha mellom hendene, under arbeid; *aver le mani bucate* være ødsel; *giuoco di ~* tryllekunst; *fig.* knep, lureri; *chiedere, domandare la ~ a una* be om ens hånd; *fare man bassa su qualcosa* legge hånd på noe (røve, ødsle, drepe); *cadere nelle mani a uno* falle i hendene på en; *cedere la ~ a uno* la en gå foran; ~ *di colore* (an)strok; *colpo di mano* kupp; *con le mani in ~* med hendene i fanget; *parlare col cuore in ~* snakke åpent ut; *cacciarsi, mettersi le mani nei capelli* rive seg i håret; *dare una ~ a uno* (*fig.*) gi en en håndsrekning; *dare una ~ di vernice* gi et strok maling; *possiamo darci la ~* vi er like gode; *essere di ~* ha utspillet; *di ~ in ~ che*

etterhånden som; *fatto a ~* håndlaget, håndsydd; *prestare man forte* hjelpe, gi en håndsrekning; *fuor di ~* avsides; *mani giunte* foldede hender; *di lunga ~* for lengst, gjennom lang tid; *aver le mani lunghe* ha lange armer (*fig.*); *gravar la ~ su qualcuno* regjere en med hård hånd; *menar le mani* slå; *metter ~ a qualcosa* ta fatt i noe, gripe til (*f.eks.* sverdet); ~ *morta* se: **manomorta**; *la ~ nera* den sorte hånd (*forbryterbande*); ~ *d'opera* arbeidskraft; *portare uno in palma di ~* bære en på hendene; *rose en, forsvare en*; *opporsi con mani e piedi* sette seg imot av alle krefter; *mi pizzicano le mani* jeg klor i fingrene; *prendere, levar la ~* lope løpsk; *a quattro mani* firhendig; *di seconda ~* annenhånds; *roba di seconda ~* brukte saker; *sotto ~* ved hånden, for hånden; under hånden; *a man salva* trygt, uten risiko; *darsi, stringersi la ~* gi hverandre, trykke hverandre i hånden; *stretta di ~* håndtrykk; *scherzo (atto) di ~* *scherzo (atto) di villano* den som slår er en skurk; *tener ~* hjelpe til; *venire alle mani* komme i håndgemeng.

manomesso se: **manomettere**; **manometro** *m* manometer; **manomettere** ødelegge, slite på, krenke; åpne, bryte (*et brev, urettmessig*); ta hull på; *frigi (slave)*; **manomissione** *f* frigivelse (*av slave*); det å ødelegge (*etc.* se: **manomettere**); *la partita di merci non è stata oggetto di ~* ingen har urettmessig rørt varepartiet.

manomorta *f jur. gl.* den døde hånds gods, uavhengelighet (*kirkegods o.l.*); **manonera** *f* den sorte hånd (*spansk forbryterbande*).

manopola *f* ermeoppslag; panserhanske; håndtak (*på sykkel*); stropp (*til å holde seg i, i kjøretøy*).

manoregia *f* sivil myndighet i kirkesaker.

manoscritto håndskrevet; ~ *m* manuskript; håndskrift; **manoso** myk, bløt (*stoff*).

manovalanza *f* håndlangerstand; **manovale** *m* håndlanger; **manovella** *f* sveiv, stang, krumtapp.

manovra *f* manøver; (*trafikk*) rangering; *manovre dormienti, fisse* fast tauverk (*vanter o.l.*); *manovre volanti, correnti* løst tauverk (*på seil og rær*); **manovrabile** som kan manøvreres; **manovrare** (*ò*) manøvrere; betjene (*maskin*); rangere; **manovratore** *m* (*f -trice*) en som manøvrerer; ~ *del tranvai* trikkefører.

manritta se: **mandritta**.

manrovescio *m* slag med håndbaken.

mansarda *f* kvist(rom), mansard(tak); **mansione** *f* forpliktelse, hverv; *hist.* herberge; stasjon; **mansionario** *m rl.* sl. kapellan; **mansioneria** *f* kapellani; **mansuefare** (*-faccio*) temme, formilde, blidgjøre; *refl.* bli tam; bli formildet; **manso** *sj.* se: **mansueto** tam, blid, mild; **mansuetudine** *f* tamhet; mildhet, blidhet.

manteca *f* pomade; **mantecare** (*è*) knuse, elte; **mantecato** *m* sl. bløt is; ~ *di fragola* jordbæris.

mantella *f* kvinnekappe; **mantelletta** *f* skulderkappe; **mantellina** *f* kappe, slag; **mantello** *m* kappe; hesteskinns (*dvs. fargen*); *sotto il ~* *di* under dekke av.

mantenere (*-tengo*) holde (*ord, orden, hemmelighet o.l.*); opprettholde, bevare, underholde (*familie*), vedlikeholde; *refl.* holde seg, bestå, leve; **mantenibile** som kan holdes *etc.* se: **mantenere**; **mantenimento** *m* opprettholdelse, underhold, vedlikehold; **mantenni** se: **mantenere**; **mantenuta** *f* elskerinne.

mantica *f* spåkunst, profeti; **mantice** *m* blåsebelg; kalesje; **mantiglia** *f* mantilje; **mantino** *m* forstoff;

mantissa *f* *mat.* mantisse; **manto** *m* (finere) kappe (med slep); *fig.* dekke; *il gran ~* pavens kappe; *~ di neve* snødekke; *sotto il ~ di* under dekke av; **mantò** *m inv.* (dame)kappe

mantovano fra Mantova.

mantrugiare (*ù*) røre, fingre med, famle på.

manuale hånd-, manuell; *~ m* håndbok; *se: manovale*; **manùbrio** *m* håndtak; (sykkel)styre; lodd (*til vektløfting*); **manufatto** *m sj.* manufaktur- (arbeid); **manutengolo** *m* heler.

manutenzione *f* vedlikehold.

manzina *f* engbeite; **manza** *f* kvige; **manzo** *m* ungstut; kjøtt av ung okse; *arrosto di ~* oksestek; *~ lessò* kokt oksekjøtt.

manzoniano som minner om, ligner, følger Manzoni.

maomett(an)ismo *m* muhammedanisme; **maometta-no** muhammedansk; *~ m* muhammedaner.

maóna *f* tyrkisk tremaster; lekter.

mappa *f* kart, plan; **mappamondo** *m* verdensatlas, globus; *spøk.* bak(del).

marabù *m* marabu(stork); **marabutto** *m* marabut; **marachella** *f* småsvindel; **maràgia, maragià** *m inv.* maharajah; **maramaglia** *f se: marmaglia*; **maramaldo** *m* forræder, snikmorder.

marame *m* ting som er kastet opp av havet, rekeved, drivtømmer; avfall, feilvare; utskudd, pakk, berme; **maramèo!** (*sies idet en peker nese*) det tror du, ja! æ bæ! **marangone** *m* skarv; tømmermann; *gl.* dykker.

marasca *f* kirsebær; **maraschino** *m* kirsebærlikør.

marasma, marasmo *m* svekkelse; *fig.* svekkelse, forfall; *~ senile* alderdomssvakhet; **marasso** *m gl.* sl. hoggorm.

maratona *f* maratonløp; **maratoneta, maratonista** *m* maratonløper.

maravèdi *m gl.* spansk mynt; *fig.* liten mynt.

maraviglia *etc. se: meraviglia* *etc.*

marazzo *m sj.* myrlende, sumpland, morass.

marca *f* egn, omegn; merke, tegn; *se også: contramarca*; *alta ~* (merk.) fint merke; *articolo di ~* merkevare; *~ da bollo* stempelmerke; *~ di fabbrica* varemerke; *~ da giuoco* spillemerke; **marcantonia** *f. un bel pezzo di ~* høy, ferm kvinne; **marcare** markere, merke, stemple, betegne; *sport* lage mål; **marcatamente** ettertrykkelig; **marcato** merket; uttrykkelig; betydelig; **marcatore** *m (f -trice)* en som merker; markør; **marcatura** *f* tegn, markering, stempling.

marcescente forråtnende; **marcescibile** som kan råtne, forgjengelig.

marchesa *f* markise (kvinne); **marchesale** marki-; **marchesana** *f gl.* markise; **marchesato** *m* markitittel; markis territorium; **marchese** *m* marki; *gl.* landgreve; **marchesino** *m* markisønn.

marchiano svær (*om moreller*); *fig.* svær, overdreven, merkverdig; **marchiare** (*à*) *sj.* merke, markere; **marchiatore** *m (f -trice)* en som merker; **marchiatura** *f* merking, markering; **marchigiano** (en som er) fra le Marche; **marchio** *m* (brenne)merke; *~ di fabbrica* varemerke; *~ d'infamia* brennemerke; **marchionale** marki-.

marcia *f* marsj; *med.* materie; *sport* løp; *tekn.* gir; *~ in avanti* fremgir; *~ indietro* revers; *~ forzata* ilmarsj; *messa in ~* (automatica) selvstarter; *mettere in ~* starte, sette i gang; *~ nuziale* bryllupsmarsj; *la Marcia su Roma* Mussolonis marsj mot Roma den 28. okt. 1922; innledningen til fascist-regimet; **marciano** fra la Marciana (be-

rømt bibliotek i Venezia); **marciapiède** *m* fortau; perrong; **marciare** (*à*) marsjere; (*om motor*) gå; *~ per due* marsjere to og to; **marciata** *f* marsj.

marcido *se: marcio*; **marcime** *m* råttten gjødsel (*under dyr*); **marcimentò** *m sj.* råtning; **marcino** *m* sl. vin; **marcio** fordervet; råttten; betent; *~ m* noe råttent; råttenskap; *ha torto ~* han har helt urett; *ubriaco ~* pære full; *c'è del ~ in Danimarca* something is rotten in the State of Denmark; **marcioso** råttten; væskende, purulent; **marcire** (-isco) råtne; forderves; gå i oppløsning; røyte (*hamp o.l.*); væske (*med.*); **marcita** *f* overrislet eng; **marcitòio, prato ~ se: marcita; *~ m* bløtekar (*til papir*); **marcitura** *f* oppbløtning (*av papir*); *sj.* forråtnelse; **marciùme** *m* råttenskap (*og fig.*).**

marco *m (pl -chi)* mark (*tysk mynt*); *~ d'oro* gullmark.

marconigramma *m* trådløst telegram; **marconista** *m* radiotelegrafist.

mare *m* hav, sjø; mengde; *alto ~* rom sjø; *portare acqua al ~* gjøre noe unyttig, føre øl til München; *altezza sul livello del ~* høyde over havflaten; *essere in alto ~* (*fig.*) være i knipe, i store vanskeligheter; *colpo di ~* bølge (*mot skipssiden*); *forze di ~* sjømakt; *gente di ~* sjøfolk; *~ grosso* høy sjø; *nel ~* *magno della grande città* i storbyens hvirvel; *mal di ~* sjøsyke; *lupo di ~* sjoulk; *~ mosso* høy sjø; *~ lungo* rolig sjø (*med lange bølger*); *porto di ~* havneby; *fig.* sted (*kafè o.l.*) der mye folk vanker; *promettere mari e monti* love gull og grønne skoger; *~ nostro* Middelhavet; *per ~ e per terra* til lands og til vanns, overalt; *~ territoriale* territorialfarvann; *trasporto per ~* sjøtransport; *viaggio per ~* sjøreise.

marèa *f* tidevann; *alta ~* flo; *~ bassa* fjære; *~ massima* springflo.

mareggiamento *m sj.* bølgegang; **mareggiare** (*é*) være opprørt, bølge (*og fig.*); seile; **mareggiata** *f* donning, bølgegang; **mareggio** *m* bølgegang, donning.

marèmma *f* marskland, myrland langs kysten; **maremmano** marsk-; *~ m* en som bor el. arbeider i marsklandet; **maremoto** *m* flodbølge.

marèna *f se: amarena*; **marènga** *se: meringa*; **marèngo** *m (pl -ghi)* napoléon d'or (gullmynt).

mareografo *m* tidevannsmåler.

marescialla *f* marskalkfrue; **maresciallato** *m sj.* marskalkgrad, -verdighet; **maresciallo** *m* marskalk; underoffiser; *bastone di ~* marskalkstav.

marètta *f* lett sjøgang.

marezzare (*é*) gi moaré-glans, vatre; **marezzatura** *f* moaré-glans, vatrang; **marèzzo** *m* moaré, vatrang.

marga *f* mergel; **margarina** *f* margarin; **margarinato** blandet med margarin.

margarita *f se: margherita* *f* margeritt, prestekrage; perle; *punto ~* hekling; (*nodo di ~*) *~ (mar.)* trompetstikk; **margheritina** *f* liten margeritt; glassperle; **margherotta** *f* robåt (åtte årer).

marginale rand-, i marginen; **marginàlia** *f pl* randbemerkinger, randnoter; **marginare** (*à*) lage marg, marginere; *typ.* legge (arkene) på; punktere; **marginatore** *m typ.* pålegger, punkterer; **marginatura** *f* det å lage marg, marginering; format; *typ.* steg; **margine** *m* kant, rand, marg, margin; *typ.* steg; **marginoso** med bred marg.

margòne *m* mergel; avlopsrenne.

margotta *f. margotto* *m* hot. avlegger, stikling; **margottare** (*ò*) sette avleggere.

margraviato *m* markgreveskap; **margravio** *m* markgreve.
mariàno *Maria-*; *mese* ~ mai måned (helliget Jomfru Maria med spesielle seremonier).
maricino *m* bølgegang, sjø, dønning; **marigiàna** *f* sl. and; **marina** *f* hav, kyst(hav); flåte, marine; sjøbilde, sjømaleri; *andare in* ~ dra til sjøs; *navigare* ~ ~ seile langs kysten; ~ *mercantile* handelsflåte; **marinàio** *m* sjømann; marinegast; ~ *d'acqua dolce* landkrabbe; **marinaggio** *m* (tekn.) det som graves ut av gruvene; **marinara** *f* matrosjakke, matroslue; *se: marinaro*; **marinare** salte, legge ned; ~ *la scuola* skulke skolen; **marinarèsco** (*pl -chi*) skips-, sjømanns-, matros-; *alla marinaresca* på sjømannsvis; **marinero** sjø-, sjømanns-; ~ *m se: marinaio*; *zuppa alla marinara* fiskesuppe; **marinatura** *f* nedlegning, salting.
marineria *f* marine; **marinismo** *m* eufemisme (som litterær retning); **marino** sjø-, hav-; *ospizio* ~ kysthospital, -sanatorium; *aver il pie(de)* ~ (kunne) sette sjøben.
marioleria *f* svindel, tyveri, kjeltringstrek; **mariolésco** (*pl -chi*) *sj.* tyvaktig, kjeltring-.
marionetta *f* marionett, leddedokke; *fig.* nikkedokke; **marionettata** *f* marionettkomedie; **marionettista** *m* marionettspiller; **marionettistico** (*pl -ci*) dokke-, dokketeater-.
maritabile gifteferdig; **maritale** ektemanns-, ekte-, ekteskaps-; *mano* ~ ektemannens autoritet; **maritalmente** ekteskapelig; *vivere* ~ leve som mann og kone; **maritare** gifte bort (kvinne); *fig.* binde (opp); ~ *la vite al pioppo* støtte vinranken til poppelen; *refl.* gifte seg, få seg mann; **maritato**, (*donna*) **maritata** gift kone; *uova maritate* egg stekt sammen med pølse o.l.; **marito** *m* (ekte-)mann; *spøk.* varmebekken; *andare a* ~, *prendere* ~ gifte seg (om kvinne); ~ *esemplare*, ~ *modello* eksemplarisk ektemann, mønsterektemann; *ragazza da* ~ gifteferdig pike.
maritòzzo *m* oval rosinbolle, fastelavnsbolle.
marittimo sjø-; ~ *m* sjømann, havfisker; havnearbeider; *assicurazione marittima* sjøforsikring; *potenza marittima* sjømakt; (*stazione*) *marittima* havnestasjon.
mariuolo *m* svindler, tyv, kjeltring.
marmaglia *f* pakk, ramp; *F* barneflokk; **marmagliume** *m* rampepakk, pøbel.
marmare gjøre kald som marmor; **marmato** kald som marmor.
marmeggia *f* zool. mark; **marmetta** *f* marmorflis; **marmellata** *f* syltetøy; **marmifero** marmorholdig; marmor-; **marmino** *m* bit av marmor (*el. metall*) til å holde dør på klem med; **marmista** *m* marmorarbeider; **marmitta** *f* stor gryte; lydpotte; ~ *di gigante* (geol.) jettegryte; **marmittone** *m* større gryte; etternøler, uduelig soldat.
marmo *m* marmor, marmorplate; (fragment av) marmorarbeid; **marmocchio** *m* *spøk.* smårolling; **marmorario** *m* marmorarbeider, billedhogger; **marmoreo** av marmor, marmor-; **marmoreggiare** (*è*) *marmorizzare* marmorere; **marmotta** *f* murmeldyr; *fig.* dovendyr; handelsreisendes varekofert.
marmotto *m* *sj.* smårolling; skomakers stabbe til å banke lær på.
marna *f* mergel; **marnare** mergele; **marnatura** *f* mergling; **marniera** *f* mergeltak; **marnoso** mergelholdig.

marò *m* = *marinaio ordinario* vernepliktig marinergast.
maròcca *f* steinur, -røys; *dial.* avfall, feilvare.
marocchino marokkansk; ~ *m* marokkaner; marokin (*sl. lær*); sverterem (*i hatt*).
maroso *m* litt. stor bølge.
marra *f* hakke; hake (*på anker*); **marrancio** *m* slaktekniv; **marrano** *m* jøde el. muselman som er tvangsomvendt til kristendommen (*og derfor avtvilsom tro*); *fig.* ubehøvlet, trolos person; *mar. brigantin*; **marrata** *f* hogg med hakke; **marreggiare** (*è*) hakke.
marrocchinàio *m* marokinarbeider; **marrocchinare** lage til marokin, marokinere; **marrocchino** marokkansk; ~ *m* marokin; maroquin; marokkaner.
marrone *m* sl. kastanje(frukt); *fig.* bommert, fade-se; **marroni canditi** kandiserte kastanjer; ~ *adj.* kastanjebrun; **marroneto** *m* kastanjeskog; **marronsecco** *m* (*pl -chi*) tørket kastanje.
marrubio *m* sl. (medisinsk) plante.
marruca *f* sl. tornebusk; **marrucaio**, **marrucheto** *m* tornekratt.
marsala *m* marsala (*sl. sterk vin*).
marsigliése fra Marseille; ~ *m* marsilianer; *la Marsigliése* Marseillaisen.
marsina *f* kjole, diplomatfrakk; **marsupiale** *m* pungdyr; **marsupio** *m* pung (*hos pungdyr*).
martedì *m* tirsdag; ~ *grasso* fastelavnstirsdag, fetetirsdag.
martellamento *m* hamring; **martellare** (*è*) hamre (på); banke kraftig; *fig.* plage; *dagli. picchia e martella...* etter mange anstrengelser...; **fuoco martellante** trommeild; **martellata** *f* hammerslag; høy puls; **martellatore** *m* (*f -trice*) en som hamrer; **martellatura** *f* hamring; **martellina** *f* spisshammer, kløfthammer; **martello** *m* hammer; dørhammer; *mus.* stemmehammer; *fig.* pine, plagende tanke; *essere tra l'incudine e il* ~ være mellom barken og veden; *reggere al* ~ tåle hammerslag; *tirare a* ~ hamre til (*noe*); *sonare a* ~ klemte.
martinaccio *m* stor snegl; stort lomueur; *F* krydder; **martinella** *f* gl. krigsklokke; formannens klubbe i parlamentet; **martinello** *m* donkraft; **martinetto** *m* donkraft; maskinhammer; **martingala** *f* spensel; (*i seletøy*) springrem; *gl. sl.* bukse(pynt); *mar.* martingal.
martinica *f* (vogn)bremse, bremsesko, hemsko.
martire *m* martyr; *fare il* ~ spille martyr; **martirio** *m* martyrium, martyrdød; pine, lidelse; **martirizzamento** *m* plaging, pining; **martirizzare** la lide martyrdøden; *fig.* pine, plage; **martirologio** *m* martyrliste, helgenkalender, martyrologium.
martora *f* zool. mår; **martoriamento** *m* *sj.* pinsel, tortur; **martoriare** (*ò*) martre; pine; **martoriatore** *m* torturist, bøddel, profoss; **martorio**, **martoro** *m* litt. pinsel, pine, martyrium.
marxismo *m* marxisme; **marxista** *m* marxist.
marza *f* podekvist; **marzaiola** *f* sl. and.
marzaiuolo *sj.* *se: marzolino*; **marzamina** *f* sl. søt, mørk drue; **marzapane** *m* marsipan; **marzeggiare** (*è*) skifte med sol og regn (snø), være marsvær (*og fig.*); **marziale** krigs-, krigersk; *corte* ~ krigsrett; *legge* ~ krigslov; **marziano** *m* marsboer; **marzio**, **campo** ~ ekserserplass.
marzo *m* mars; **marzocco** *m* (*pl -chi*) løve (*i Firenze våpen*); *gl.* dumrian; **marzolino** mars-; (*cacio*) ~ sl. ost; **marzuolo** mars-; *m* potekvist; *grano* ~ sementa *marzuola* marssæd, vårsæd.
mas *m* ubåtjager, motortorpedobåt.

mascal *m* religiøs fest i Etiopia (10. sept.).
mascalcia *f* hovsmedkunst; *gl.* dyrlegekunst.
mascalzonata *f* skurkestrek; **mascalzone** *m* slyngel, skurk; **mascarpone** *m* skjorost av fløte.
mascella *f* kjeve(ben); ~ *inferiore*, ~ *superiore* under-, overkjeve; **mascellare** kjeve-; *dente* ~ jeksel.
maschera *f* maske (og *fig.*), dødsmaske; karnevalsfigur; fektemaske, gassmaske, fotomaske; teater-tjener, kontrollør; ~ *antigas* gassmaske; *ballo in* ~ maske-, kostymeball; *mezza* ~ halvmaske; *le maschere veneziane* figurene fra maskekomediene (*Harlekin o.a.*); **mascheraio** *m* en som lager, selger masker; **mascheramento** *m* maskering; kamuflasje; **mascherare** (*à*) maskere, forkle (og *fig.*); kamuflere; *refl.* forkle seg (*da* som); **mascherata** *f* maskeopptog, maskerade; **mascherina** *f* liten maske; lapp, flikk, snute (*på* skotøy); små metallhoder (*til* pynt); ~, *ti conosco!* du lurer ikke meg! **mascherone** *m* stor maske; *arkit.* maskaron, vrengemaske (og *fig.*).
maschiaccio *m* neds. gutteslamp; mannhaftig kvinne; **maschiotta** *f* guttaktig pike, guttejente; *capelli alla* ~ kort hår, guttesveis; **maschiottare** (*è*) sette hengsler på; **maschiottatura** *f* hengsling; **maschiotto** *m* liten gutt; tapp (*i* hengsle); **maschièzza** *f* mandighet, virilitet.
maschile mandig, mannlig, maskulin; *scuola* ~ gutteskole; ~ *m* hankjønn, maskulinum.
maschio mannlig, mandig, maskulin; *figliuolo* ~ guttebarn; ~ *m* gutt, guttebarn; han(dyr); *tekn.* skrue, bolt, tapp, øverste del av trykklås, hekte (*dvs. enhver metalled som er bestemt til å gli inn i en tilsvarende ring el. åpning*); *arkit.* borgtårn, hovedtårn; **maschiona**, **maschiotta** *f* kraftig pike; kjernepike; **maschiotto** *m* kraftig gutt, kraftkar, kjernekar.
mascolinizzare gjøre maskulin; **mascolinità** *f* *sj.* mandighet; **mascolino** mandig, maskulin, mannlig; **mascula** *f* mannhaftig kvinne.
masnada *f* bande, flokk; **masnadiere** *m* landeveisrøver, røver; *gl.* leiesoldat.
massa *f* masse; mengde; flokk, bande.
massacrare massakrere; **massacro** massakre.
massaggiare (-sà-) massere; **massaggiatore** *m* (*f* -trice) massør; **massaggio** *m* massasje; *fare il* ~ *a* massere.
massaia *f* forpakterkone; husmor; **massaio** sparsommelig; ~ *m* arbeidsleder (*på* gård), forpakter, husbestyrer, forvalter, økonom.
massellare (*è*) forme, hamre til (*metall*); **massellatura** *f* forming, hamring; **massello** *m* masse, blokk, klump (*srl. metall*); *oro di* ~ massivt gull.
masseria *f* bondegård, forpaktet gård; stor bølning på beite; **masserizia** *f* (*srl. pl*) husgeråd; **massetere** *m* *anat.* kjeve-, tyggemuskel; **masseto** *m* udyrket jordstykke.
massicciare (*i*) belegge med brustein; **massicciata** *f* brulegning; **massiccio** massiv; *fig.* alvorlig, grov, svær; ~ *m* bergmassiv.
massillare kjeve-.
massima *f* grunnsetning, regel, maksime; *in (linea di)* ~ prinsipielt; i hovedtrekk(ene); **massimale** høyst, maksimal; *salario* ~ maksimallønn; ~ *m* maksimum; **massimalismo** *m* ytterliggående sosialisme; **massimalista** *m* ytterliggående sosialist; **massimamente** især, særlig; **massimario** *m* samling av regler og forordninger.
massime *litt.* især; **massimo** størst, høyest; ~ *m*

maksimum; *termometro a massima* (*el.: a* ~) maksimumstermometer; *massima e minima* maksimums- og minimumstemperatur.
massista *m* marinesoldat i ubåtjager.
masso *m* stein(blokk), klippeblokk.
massone *m* frimurer; **massoneria** *f* frimureri; **massonico** (*pl -ci*) frimurer-.
massoso stein-, klippe-; full av steinblokker.
massoterapia *f* massasjebehandling.
mastalgia *f* brystsmerte (*hos* kvinne); **mastello** *m* trebøtte; **mastica** *f* *sj.* sl. brennevin med mastiks.
masticabile som kan tygges; **masticamento** *m* tygging; **masticare** (*à*) tygge; mumle (*bønn*), uttale utydelig; radbrekke, tale gebrokkent; *fig.* tygge, gumle på; ruge over; ~ *male una cosa* (*fig.*) ha vanskelig for å svelge noe; ~ *amaro*, ~ *veleno* være forbitret; **masticaticcio** *m* munnfull (*av* noe som er tygget); pris (*skråtobakk*); **masticatore** *m* (*f* -trice) tygger; **masticatorio** tygge-; **masticatura** *f* noe som er tygget; **masticazione** *f* tygging.
mastice *m* mastiks, kitt.
mastiettare *etc.* *se:* *maschiettare* *etc.*; **mastino** *m* gårdshund, vakthund; **mastio** *m* borgtårn, hovedtårn; **mastite** *f* brystbetennelse, mastitis.
mastodonte *m* *zool.* mastodont; **mastodontico** (*pl -ci*) mastodont-; *fig.* kolossal, enorm.
mastoides *f* *anat.* tinningsprosess; **mastoidite** *f* betennelse i tinningsprosess.
mastra *f* trau; **mastro** *m* *fam.* mester; (*libro*) ~ (*merk.*) hovedbok; **mastrucca** *f* sauepels.
masturbare *refl.* masturbere; **masturbazione** *f* masturbasjon, onani.
matafione *m* *mar.* revseising.
matassa *f* hespe, dokke (*garn*); *fig.* innviklet sak; *trovare il bandolo della* ~, *sbrogliare la* ~ finne gåtens løsning, finne tråden.
mate *m* *bot.* mate; **matello** *m* firspunnen silketråd.
matematica *f* matematikk; **matematico** (*pl -ci*) matematisk; ~ *m* matematiker.
materassa *f*, **materasso** *m* madrass; **materassio** *m* madrassfabrikant.
matèria *f* materie, stoff, emne; materiale; *med.* materie; *materie* (*pl*) *med.* ekskrementer; *entrare in* ~ komme til saken; *indice delle materie* innholdsfortegnelse; ~ *medica* farmasi; *catalogo per materie* emnekatalog; ~ *cerebrale* hjernemasse; *in* ~ *di...* når det gjelder...; med hensyn til...; ~ *plastica* plastikk; ~ *prima* råstoff.
materialaccio *m*, *adj.* grov, plump, udannet (person); **materiale** materiell, stofflig, legemlig; *fig.* grov, plump, udannet, ukultivert; ~ *m* materiale, materiell, stoff; **materiali** materiale; ~ *di lavoro* arbeidsmateriale; ~ *umano* menneskemateriale; **materialismo** *m* materialisme; **materialista** materialistisk; ~ *m* materialist; **materialistico** (*pl -ci*) materialistisk; **materialità** *f* materialitet, stofflighet; ~ *d'un atto* fakta; **materializzare** materialisere; **materializzazione** *f* materialisering; **materialmente** materielt; fysisk; faktisk; grovt, udannet; **materialone** *m* (*f* -ona) grov, udannet person; **materialotto** grov, plump; **materialo** materiell; ~ *di* bestående av.
maternità *f* moderskap; moderlighet; (*casa di*) ~, (*ospizio di*) ~ fødehem; *assistenza della* ~, *difesa della* ~, *protezione della* ~ mødrehjelp; **materno** moderlig, mors-; *zia materna* tante på morssiden, moster; *zio* ~ morbror; *lingua materna* morsmål.
màtero *m* skudd (*på* kastanje).

materozzolo *m* nøkkelskilt.

matita *f* blyant; ~ *automatica*, ~ *a mina* skrublyant; ~ *biro* kulepenn; ~ *copiativa* kopiblyant; ~ *per sopracciglia* øyenbrynsstift; **matitatoio** *m* blyanthette.

matraccio *m* retorte, destillerkolbe; **matriarcato** *m* matriarkat; **matricaria** *f* bot. kamille; **matrice** *f* matrise, klisjé; talong (*i* kupongbok); anat. livmor; ~ *per duplicatore* stensil; **matricida** *m* modernorder; **matricidio** *m* modernmord; **matricina** *f* plante som blir stående igjen i hogstskog.

matricola *f* matrikkel, register; *mil.* rulle; nyinnskrevet, nybakt student; **matricolare** (*i*) immatrikulere; innskrive; rulleføre, innrullere; **matricolato** dyktig; *furbo* ~ (*fig.*) toppmålt slyngel; **matricolazione** *f* immatrikulering, innskrivning; innrullering; **matricolino** *m* nyimmatrikulert student, førsteårs student; *fig.* nybegynner.

matrigna *f* stemor (*og fig.*); **matrignale**, **matrignesco** (*pl -chi*) stemoderlig.

matrimoniario *m* fam. ekteskapsmegler, giftekniv; **matrimoniale** ekteskapelig, ekte-; *camera* ~ dobbeltværelse; *letto* ~ ekteseng; **matrimonio** *m* ekteskap, giftermål; ~ *d'amore* inklinasjonsparti; *annullamento di* ~ sl. skilsmisse; ~ *civile* borgerlig vielse, ekteskap; ~ *di convenienza* fornufts-ekteskap; ~ *morganatico* morganatisk ekteskap; *pubblicazione di* ~ ekteskapslysing (*på kirkedøren*); ~ *religioso* kirkelig vielse, kirkebryllup; **matrina** *sj.* se: *madrina*; **matrizzare** ligne sin mor.

matrona *f* matrone; **matronale** matroneaktig.

matroneo *m* pulpitur for kvinner i de gl. kristne kirker; **matronimico** (*pl -ci*) matronym.

matta *f* forrykt, gal kvinne; (*i* kort) joker; lammehode (*uten hjerne*); **mattacchiare** *m* lystig fyr; **mattacinata** *f* *sj.* galskap, tåpelighet; **mattacino** *m* en som er litt gal; *gl.* sl. lystig dans; smededikt; gjøgler; **mattaccio** *m* lystig galning; **mattaffione** *m* se: *matafione*; **mattadore** *m* matador; **mattaione** *m* udyrket mark, leirbakke.

mattana *f* fam. lune, harme; *saltare la* ~ bli harm, fare opp; *lasciamogli passare (el.: smaltire) la* ~ la ham rase ut el. få avløp; **mattanza** *f* slakting (*av tunfisk*); **mattare** sette matt (*i* sjakk); *fig.* slå ut, overvinne; *gl.* drepe, slakte; **mattarello** *m* liten galning; **mattata** *f* galskap, tåpelighet; **mattatoio** *m* *sj.* slaktehus.

matteggiare (*è*) begå dumheter, galskaper; **mattarello** *m* kjevele; **materia** *f* *sj.* galskap, dumhet; **mattèzza**, **mattia** *f* *sj.* galskap; **matterugiolo** *m* *sj.* galning, dumrian.

mattina *f* morgen; *di* ~, *la* ~ om morgenen; *una bella* ~ (*fig.*) en vakker dag; *domani* ~ i morgen tidlig; *questa* ~ i morges; **mattinale** morgen-; morgenfrisk; **mattinata** *f* morgen, formiddag; *matiné (srl. mus.)*; morgensang (*foran den elskedes dør*); *di (el.: in)* ~ på morgenkvisten; **mattinièro** morgenfrisk; ~ *m* morgenfugl (*fig.*); **mattino** *m* morgen; *di buon* ~ tidlig om morgenen; *il buon di si conosce dal* ~ det er begynnelsen som teller, vel begynt er halv fullendt.

matto vanvittig, forrykt, gal, tussete; matt, glansløs; *andar* ~ *di qualcosa* være gal etter noe; *c'è da diventar matti con lui* han er til å bli gal av; *ci avrei un gusto* ~ det ville jeg vanvittig gjerne; *fossi* ~ 'nei, jeg er da ikke gal! *la matta* jokeren; *oro* ~ mattgull; *ho una voglia matta di...* jeg har vanvittig lyst til å...; ~ *m* gal mann, galning,

narr; sjakk matt; (*i* visse kortspill) kort med særlige egenskaper (*svarteper o.l.*).

mattòide halvgal, som har en skrue løs.

mattonaia *f* teglverk; **mattonaio** *m* teglbrenner; **mattonare** (*ò*) belegge med brustein; **mattonata** *f* slag av murstein; **mattonato** *m* flisegolv; mursteinsgolv, brulegning; **mattone** *m* teglstein; murstein; tung bok, lang artikkel, kjedelig person; *color* ~ teglsteinsrød; *avere un* ~ *sullo stomaco* være tung i magen (*etter kraftig måltid*); **mattonella** *f* flise; brikett; ispinne; *di* ~ indirekte.

mattutino morgen-; morgenfrisk; *stella mattutina* morgenstjerne; ~ *m* morgenmesse.

maturare modne; *refl.* modnes; *merk.* forfalle; **maturato** moden; *merk.* forfallen; **maturazione** *f* modning; *merk.* forfall; **maturità** *f* modenhet; *esame di* ~ studenteksamen, examen artium; **maturo** moden (*og fig.*); *merk.* forfallen.

matusalèmme *m* eldgammel mann.

mauro *m* maurer.

mausoleo *m* mausoleum.

mazdeismo *m* mazdaisme; **mazurca** *f* masurka.

mazut *m* masut; **mazza** *f* stokk, spaserstokk, stav, kølle; slegge; bot. rotskudd; **mazzacavallo** *m* brønnvippe; *tekn.* rambukk; **mazzacchera** *f* ålesnøre; **mazzafrusto** *m* sl. knutt; *gl.* kastemaskin; **mazzapicca** *f* *hist.* sl. langskafet oks; **mazzapicchiare** *sj.* slå med trekolle; **mazzapicchio** *m* trehammer, trekolle; bruleggerjomfru; **mazzata** *f* stokkeslag, hammerslag, kølleslag; **mazzera** *f* garnstein; bruleggerjomfru; **mazzere** (*à*) *gl.* drukne i en sekk, kaste i vannet med en stein om halsen; **mazzetto** *m* liten bunt, bukett; **mazziere** *m* kollefører, liktor; ordensmarskalk i prosesjon.

mazziniario *m* tilhenger av Mazzini.

mazzo *m* bunt, bukett; trehammer; ~ *di carte* kortstokk; ~ *di chiavi* nøkkelknippe; ~ *di fiori* blomsterbukett; *mettere tutti in un* ~ skjære alle over en kam; **mazzocchio** *m* skudd, stilk; *gl.* lue; **mazzolare** (*uò*) treske (*korn*); slå, drepe med hammer, slegge; skake (*hamp*); **mazzolino** *m* liten bukett; en lek; **mazzuola** *f* slegge, hammer; **mazzuolo** *m* hammer, kølle; trommestikke, paukestokk.

mè meg; *come* ~ som jeg; *di* ~ min, mitt; *per* ~, *in quanto a* ~ for min del; *secondo* ~ etter min mening; *povero* ~ 'stakkars meg! *tra* ~, *tra* ~ *e* ~ ved meg selv; **mè'** = meglio.

meaculpa *m.* *dire il* ~ bekjenne sine synder.

meandrico (*pl -ci*) slyngel, buktet; **meandro** *m* slyngning, buktning, snirkel.

meàri *m* dromedar.

meato *m* anat. åpning, kanal.

mecca, *dorare a* ~ forgylle (*med gullbronse*).

meccanica *f* mekanikk; maskinlære; **meccanicismo** *m* filos. mekanisme; **meccanico** (*pl -ci*) mekanisk; ~ *m* mekaniker; maskinist; sjåfor; *ingegnere* ~ maskiningeniør; **meccanismo** *m* mekanisme; **meccanizzare** mekanisere; **meccanizzazione** *f* mekanisering; **meccano** *m* byggesett, mekano; **meccanurgia** *f* maskinbygging, -konstruksjon.

mecenate *m* mesen; **mecenatismo** *m* mesenvirk-somhet; **mechitarista** *m* sl. munk.

méco med meg.

meconio *m* med. mekonium, barnebek; **meconismo** *m* opiumsforgiftning.

medaglia *f* medalje; ~ *commemorativa* minnemedalje; *il rovescio della* ~ medaljens bakside; ~ *al valor militare* krigsmedalje; ~ *di presenza* jeton

som viser ens tilstedeværelse (*på møte o.l.*); deltakermedalje; **medagliaio** *m* medaljør; medaljesamler; **medagliere** *m* medalje-, myntsamling; **medaglietta** *f* liten medalje; (*før*) kjennetegn for utsending til deputertkammeret, (*nå*) deputerts verdighet; **medaglione** *m* medaljong; rundt stykke kjøtt; *litt.* kort karakteristikk av kunstner; **medaglista** *m* medalje-, mynstsamler; medaljør.

medesimamente likeens, på samme vis, også; **medesimo** *f* sj. identitet, likhet; **medesimo** selv, samme; *il* ~ den, det samme; *io* ~ jeg selv.

media *f* gjennomsnitt, middelstørrelse; *mat.* midtverdi, gjennomsnittsverdi; middelkarakter, standpunkt karakter; minstekarakter for å bli oppflyttet (6 poeng); *le medie (omtrent)* tentamens karakterer; *in* ~ i gjennomsnitt, gjennomsnittlig; ~ *oraria* gjennomsnittshastighet.

mediánico (*pl -ci*) medium-, ved hjelp av medium; **medianità** *f* det å være medium, mediumistisk evne; **mediáno** middel-, mediumistisk; (*linea*) **mediana** (*mat.*) median; ~ *m* (*sport*) half; **mediante** ved hjelp av, på grunn av; *m. f. mus.* mediant, ters; **mediato** middelbar, indirekte; **mediatore** *m* (*f -trice*) megler, formidler; **mediazione** *f* megling, formidling.

medica *f* bot., *erba* ~ luserne; **medicabile** helbredelig; **medicaio** *m* luserne-eng; **medicale** medisinsk; **medicamentare** (*-mèn-*) lege, råde bot på; **medicamento** *m* medikament, legemiddel; legebehandling, forbinding; **medicamentoso** legende, medisinsk; **medicare** (*è*) behandle, forbinde; *fig.* ta under behandling, straffe; **medicastro** *m* dårlig lege; **medicatore** *m* (*f -trice*) en som leger; **medicatura** *f* behandling, forbinding; **medicazione** *f* (lege)behandling; forbinding; *posto di* ~ forbindingsstasjon; **mediceo** som hører til Medici-familien; **medicheria** *f* forbindingsstue; *spøk.* legekunst, legestand; **medichessa** *f* kvinnelig lege.

medicina *f* medisin, legevitenskap; medisinsk behandling; ~ *da cavalli* (*fig.*) hestemikstur; *è stata una* ~ det har vært en god lærepenge; *esercitare la* ~ praktisere som lege; ~ *legale* rettsmedisin; **medicinale** lege-, medisinsk; ~ *m* legemiddel.

medico (*pl -ci*) medisinsk, legende, lege-, *erba medica* (*bot.*) luserne; **materia medica** legevitenskap; ~ *m* (*f -chessa*) lege; ~ *condotto* distriktslege; ~ *militare* militærlege; ~ *primario* overlege; ~ *specialista* spesialist; **medico-chirúrgico** (*pl -ci*) medisinsk-kirurgisk; **medico-legale** *m* rettslege; **medicòne** *m* dyktig lege; *iron.* kvakksalver, klok mann; **medicónzolo** *m* dårlig lege.

medievale middelalderlig; **medio** middel-, gjennomsnittlig; middels; *il ceto* ~ middelstanden; *il (dito)* ~ langfingeren, langemann; *di media età* middelaldrende; *il Medio Evo* middelalderen; *guadagno* ~ gjennomsnittsførtjeneste; *scuola media* høyere skole (*ginnasio og liceo*, tils. 8 år); *di media statura* av middels høyde.

mediocre middels; middelmådig, måtelig, tarvelig; **mediocrità** *f* gjennomsnittlighet; tarvelighet; middelmådighet.

medioevale middelalderlig; **medioevo** *m* middelalder.

meditabile som bør overveies; **meditabondo** ettertenksom; **meditare** (*è*) overveie, tenke over, grunne på, betenke; meditere; ~ *su qualcosa* tenke over noe; **meditatamente** med overlegg, forsettlig; **meditativo** ettertenksom, mediterende; **meditatore**

m (*f -trice*) sj. en som mediterer; **meditazione** *f* ettertanke, tenkning, betraktning, meditasjon.

mediterráneo innlands-, middelhavs-, *un mare* ~ et innhav; *il (Mare) Mediterraneo* Middelhavet.

medium *m* (spiritistisk) medium.

medusa *f* (brenne)manet, gople, meduse.

mefistofélico (*pl -ci*) mefistofelisk, spottende, kynisk; **mefite** *f* giftig utdunstning, forpestet luft, stank; **mefitico** (*pl -ci*) stinkende, illeluktende, forpestende, forpestet.

megafono *m* megafon, ropert, høyttaler.

megalítico (*pl -ci*) megalittisk; **megalómene** *m* stormannsgal person; **megalomania** *f* stormannsgalskap; **megèra** *f* megære, furie, gammel heks.

meggióne *m* tosk. tykk, treg person.

mèglio bedre, heller; *il* ~ det beste; ~! så meget bedre! *al* ~ best mulig; *alla* ~ så godt som mulig, så godt en kan (*dvs. heller dårlig*); *aver la* ~ vinne, dra det lengste strå; *di bene in* ~ bedre og bedre; *non domandiamo di* ~ det er intet vi heller vil, vi forlanger ikke mer; *fare il suo* ~ mele sin egen kake; *fare del suo* ~ gjøre så godt en kan; *la* ~ è... det beste er...; *il* ~ è *nemico del bene* bare det beste er godt nok; *tanto* ~! så meget bedre! ~ *così*! det er bedre!

meharista *m* kolonisoldat på dromedar.

mèla *f* eple; **melacotògna** *f* bot. kvede; **melagrana** *f* granateple; **melagrano** *m* granatepletre; **melanconia** etc. se: *malinconia* etc.; **melàngola** *f* sl. sur appelsin; **melàngolo** *m* sl. appelsintre; **melanina** *f* melanin; **melanismo** *m* melanisme; **melanite** *f* melanitt, sort granat; **melanzana** *f* eggeplante, aubergine; **meláppio** *m* sl. epleaft; **melarancia** se: *arancia*; **melare** (*è*) sj. kaste epler (på).

melàrio *m* honningkasse (*på bikube*); **melassa** *f* melasse; **melata** *f* kast med eple; eplegrot, -marmelade; sl. honning (*på blader*); lett dogg, mel-dugg; **melato** honningsøt (*og fig.*); **melazzo** *m* melasse.

mèle *m* se: *miele*; **meleagrina** *f* perlemusling.

melensaggine *f* treghet, dumhet; **melénso** dum, treg, fjollet; **melèto** *m* eplehage; **mèlica** *f* litt. lyrisk dikt, sang; se ellers: *meliga*; **mèlico** (*pl -ci*) melodisk, lyrisk; ~ *m* lyrisk dikter; **mèliga** *f* sorghum (*sl. gress*); *dial.* mais; **melinite** *f* melinitt; **melisma** *m* mus. melisme; **melissa** *f* bot. melisse; **melitense** fra Malta, maltenser.

mèlleo litt. honningsøt; **mèlletta** *f* tosk. gjørme; **mellifero** som frembringer honning; **mellificare** (*-li-*) frembringe honning; **mellificazione** *f* det å lage, frembringe honning; **mellifico** (*pl -ci*) som frembringer honning; **mellifluidà** *f* det å dryppe av honning; *fig.* honningsøthet; **mellifluo** honningdryppende; *fig.* honningsøt.

mellonaggine *f* dumhet; **mellóne** *m* melon; *fig.* fjols; **mellonàio** *m* melonbed.

mèlma *f* gjørme; **melmóso** gjørmet.

mèlo *m* epletre.

melodia *f* melodi; **melòdico** (*pl -ci*), **melodióso** melodisk, melodios, velklingende; **melodista** *m* melodios komponist; **melodramma** *m* melodrama; **melodrammatico** (*pl -ci*) melodramatisk; **melograno** *m* granateple; **melòlogo** *m* (*pl -ghi*) deklamasjon med akkompagnement; **melolònta** *f* oldenborre; **melomania** *f* overdreven kjærlighet til musikk, musikkgalenskap; **melóne** *m* melon; sl. rund hatt.

membrana *f* membran, hinne; pergament; ~ *del timpano* (*anat.*) trommehinne; **membranaceo** membranøs, hinneaktig; *codice* ~ pergamenthånd-

skrift; **membranoso** membranøs, hinneaktig; **membratura** f skjelett (srl. tekn.).
membro m (pl le membra) anat. lem; fig. (pl i membri) medlem, del, ledd; *il ~ (virile)* det mannlige lem; *il primo ~ d'una equazione* en lignings første ledd; **membruto** sværlemmet.
memòto m del av messen der presten ber for døde (~ *dei morti*) eller levende (~ *dei vivi*); ~! (spøk.) husk det! ~ *mei!* (spøk.) husk på meg! **mementòmo!** husk du er dødelig! (*prestens påminnelse askeonsdag*).
memorabile minneverdig; **memorabili** (m pl) memorabilia; **memorando** minneverdig; **memorandum** m inv. memorandum, note; notisbok; **mèmore** litt. ihukommende; **memorévole** minneverdig; **memòria** f minne, erindring, (i)hukommelse; innlegg; avhandling; notis; **memorie** (f pl) erindringer, memoarer; *sapere, studiare a ~* kunne, lære utenat; *a ~ d'uomo* i manns minne; ~ *locale* stedsans; *mio padre buona ~, la buona ~ di mio padre* min salig far; *di dolorosa ~* i smertelig erindring; *far ~ di qualcosa* huske (på) noe, omtale noe; *avere una ~ di ferro* ha en klisterhjerne; *pro ~* memorandum, notis.
memoriale m notisbok, memorial; memoarer; (begrunnet) søknad.
mèna f litt. renke, intrige; **menabò** m typ. faksimile, prøvetrykk; **menabride** m inv. tekn. medbringer; *disco ~* medbringerskive; **mènade** f bakkantinne.
menadito, *sapere a ~* kunne på fingrene.
menageria f menasjeri; **menàide** se: *manaide*.
menamèto m det å føre, lede (etc. se: *menare*); **menante** m litt. skriver, kopist; **menare** (è) føre, lede; behandle, bestyre; gi (slag), pryte; ~ *buono* billige, godkjenne; ~ *il can per l'aia* trekke noe i langdrag; ~ *per le lunghe*, ~ *in lungo* trekke (noe) i langdrag; ~ *la lingua* baktale, sladre; ~ *mani e piedi* veive med armer og ben; ~ *le mani* slå; ~ *uno per il naso* ta en ved nesen; ~ *moglie* ta seg kone; *se non lo fai ti meno* hvis du ikke gjør det, pryler jeg deg.
menaruòla f svingbor; **menata** f stot, skubb; **menatòio** m sveiv, håndtak, sleiv, knuser; **menatòre** m (f -trice) en som fører, leder (etc. se: *menare*).
mèncio bløt, slapp.
mènda f feil, mangel; **mendace** løgnaktig; **mendàcia** f løgnaktighet; **mendàcio** m litt. løgn.
mendicamènte på tiggervis; **mendicante** m tigger; *frate ~* tiggermunk; **mendicare** (mèn-) tigge om; ~ *lodi* fiske etter ros; ~ *le parole* lete etter ordene; ~ *un pretesto* lete etter et påskudd; ~ *la vita* leve av tiggeri; ~ *voti* fiske stemmer; **mendicità** f tiggeri, betleri; *ricovero di ~* fattighus; **mendico** (pl -chi) litt. som tigger; ~ m tigger.
menefregghismo m fam. likegyldighet; se: *fregare*.
meneghino m milanesisk maske, komediefigur; fig. milaneser; *parlare in ~* snakke milanesisk.
menestrèllo m trubadur, menestrell.
meninge f hjerne-, ryggmargshinne; **meningite** f meningitt; **menisco** (pl -chi) fys., anat. menisk.
mènno sj. skjegglos, impotent.
mèno mindre; færre; ikke så meget; ikke så mange; minus; *il ~* det minste; *i ~* mindretallet; *a ~ che* med mindre; *essere da ~ di uno* stå tilbake for en; *fare a ~ di qualcosa* (kunne) unnvære noe; *fare a ~ di...* unnlate å..., la være å...; *niente ~!* du sier ikke det! du verden! se også: *nientemeno*; *in ~ che non si dica* på et øyeblikk; ~ *male!* det var da godt! gudskjelov!

per lo ~ i det minste; *nè più nè ~* hverken mer eller mindre; *parlare del più e del ~* tale om løst og fast; *scrivimi se vieni o ~* skriv om du kommer eller ikke; *venir ~* besvime; svikte, mangle; *venir ~ a qualcosa* svikte noe.

menomamènte på ingen måte; **menomare** (mè-) forminske; **menomazione** f forminskelse; **mènomo** se: *minimo*.

menopausa f overgangsalder.

mènsa f bord, taffel, kantine, messe; ~ *popolare* folkekjøkken; ~ *sacra* nattverd(bord); ~ *degli ufficiali* offisersmesse; ~ *vescovile* biskops prebende.

mensile månedlig, måneds-; ~ m månedslønn; **mensilità** f det å være månedlig; månedlig lønn, leie, betaling o.l.; **mènsola** f hylle; **mensuale** sj. månedlig; **menualità** f sj. månedlighet; månedlig lønn, rate o.l.

mènta f (pepper)mynte; **mentale** 1. anat. hake-; **mentale** 2. åndelig, mental, indre, ånds-; *calcolo ~* hoderegning; *facoltà mentali* åndsevner; *lavoro ~* åndsarbeid; *malattia ~* sinnssykdom; *restrizione ~*, *riserva ~* stilltiende forbehold; **mentalità** f mentalitet, innstilling, begavelse; **mentalmente** åndelig, i ånden.

mentana f tidlig moden kornsort.

mentastro m vill mynte.

mènte f ånd, sinn, tanke, hukommelse; *a ~ dell'art. 38* ifølge § 38; *avere in ~ di...* ha i sinne å..., ha til hensikt å...; *cadere in ~ a uno* falle en inn; *ficcarsi qualcosa in ~* innprente seg noe; *a ~ fresca* når han (hun etc.) har sovet på det; *che ti frulla per la ~?* hva faller deg inn? *imparare a ~* lære utenat; *malato di ~* sinnssyk; *passare di ~* gå i glemmeboken, bli glemt; *passare per la ~* falle (en) inn; *por ~ a gi* akt på; *a ~ riposata* når han (hun etc.) får summet seg, får sovet på det; *che ti salta in ~?* hva faller deg inn? *sapere a ~* kunne utenat; *tenere a ~ qualcosa* holde seg noe for øye, huske noe; *uscire di ~* gå i glemmeboka, bli glemt; *gli venne in ~* det falt ham inn, han kom i tanker om; **mentecatto** forrykt, gal.

mentina f peppermynte-pastill.

mentire (mè-, -isco) litt. lyve; ~ *per la gola* lyve skamlost; **mentita** f, *dare una ~ a qualcosa* dementere noe, gjøre noe til skamme; **mentito** løyet, løgnaktig, falsk, forstilt; *sotto mentite spoglie* under falskt flagg (fig.); **mentitòre** m (f -trice) løgner.

mènto m hake; **mentòlo** m mentol; **mèntore** m rådgiver, mentor; **mentovare** (è) omtale, nevne.

mèntre mens; ~ *che, nel ~ che* mens; dengang da; *in quel ~*, *in questo ~* imens, i mellomtiden, imidlertid; **mentuccia** f sl. mynte.

menzionare (ò) omtale, nevne; **menzione** f omtale; *far ~ di* omtale, nevne; ~ *onorevole*, ~ *d'onore* hederlig omtale.

menzogna f løgn; **menzognèro** løgnaktig, falsk; ~ m løgner, løgnhals.

meramènte rent, utelukkende, kun, bare.

meraviglia f under, forundring, undring; sl. amarant; *a ~* vidunderlig; *mi fa ~ che...* det undrer meg at...; *farsi ~ di* undre seg over; *le sette meraviglie del mondo* verdens sju vidundre; *l'ottava ~* det åttende vidunder; **meravigliare** (i) (for)undre; refl. undre seg (di over); **meravigliato** forundret; **meraviglioso** vidunderlig.

mercante handels-; ~ m handlende, handelsmann,

kjøpmann; ~ *di carne umana* (hvit) slavehandler; ~ *di grano* kornhandler; *fare orecchi da* ~ vende det døve øret til; **mercanteggiare** (-tè-) handle, spekulere, tinge, kjøpslå, prute; ~ *in qualcosa* handle med noe; **mercatesco** (pl -chi) handels-, kremmer-; **mercantesco** (pl -chi) handels-, kremmer-; **mercantessa** f kvinnelig handlende; **mercantile** merkantil, handels-, kjøpmanns-; ~ *m* handelsskip; *flotta* ~ handelsflåte; **mercanzia** f handel; (handels)vare; *saper vendere la propria* ~ ikke sette sitt lys under en skjepp; **mercare** (è) se: **mercanteggiare**.

mercante etc. se: **mercante** etc.; **mercata** f torgkone; **mercato** m torghandler, markedsselger; **linguaggio** ~ grovt språk; **mercato** m torg, markedsdag, marked; *a buon* ~ billig; *è più a buon* ~ det er billigere; ~ *coperto* markedshall; *domani è* ~ i morgen er det torgdag; *far ~ di qualcosa* handle med noe (srl. fig.); ~ *nero* svartebørs; *il ~ delle pulci* loppetorget; **mercato** m (f -trice) litt. kremmer (srl. fig., neds.); **mercatura** f handel; varer.

merce f vare; **merci** (pl) varer, gods; ~ *lavorata* ferdigvare; *movimento merci* godstrafikk; ~ *pronta*, ~ *rifinita* ferdigvare; *scalo merci* godsstasjon; *tenere una* ~ føre en vare; *un (treno) merci* et godstog.

mercè f inv. litt. nåde; forgodtbefinnende; *Dio* ~ Gud være lovet; *tua* ~ takket være din hjelp; *essere alla ~ di uno* være i ens vold, være prisgitt en; **mercè** f lønn, belønning; *vivere alla ~ di uno* leve av ens nåde.

mercenario vervet, leid, leie-; **soldato** ~ leiesoldat; ~ *m* leiesoldat, leiesvenn.

merceologia f varekunnskap; **merceria** f syartikler (tråd, garn og knapper); **negozio di mercerie** tråd og garnhandel, håndarbeidsforretning; **mercerizzato** mercerisert; **mercerizzazione** f mercerisering; **merci** m, (treno) ~ godstog; **merciaio** m broderihandler, garn- og trådhandler; **merciaiuolo** m kramkar; **mercimònio** m ulovlig handel, sjakring.

mercoledì, **mercoldi** m onsdag.

mercuriale kvikksølvholdig, kvikksølv-; ~ *f* markedsberetning, torgprisliste; **mercùrio** m kvikksølv.

merda f F skitt, lort; **merdaio** m mødding, skittent sted; **merdaiuolo** m F gatefeier; **merdòcco** m (pl -chi) hårfjerner (salve); **merdoso** f full av lort, skitten.

merènda f mellommat; *a ~ ca. kl. 16; c'entra come i cavoli a* ~ det har ingen ting med saken å gjøre; **merendare** (-rèn-) spise mellommat; **merendone** m lathans, dagdriver.

meretrice f skjøre; **meretricio** prostituert, til fals; ~ *m* bordell, prostitusjon; **mergo** m se: **smergo**.

meridiana f solur; (solurets) middagslinje; **meridiano** middags-; ~ *m* meridian; *le dodici meridiane* klokken tolv middag; *dimostrare a luce meridiana* vise svart på hvitt; *luce meridiana* middagslys, høylys dag; *sole* ~ middagssol; **meridionale** sørlig, sør-; *Italia* ~ Sør-Italia; ~ *m* søritaliener; sydlanding.

meriggiare (-ri-) holde middagshvil, sove middag; **meriggio** m middag, middagstid, middagstime; *di bel* (el.: pien) ~ ved høylys dag, i middagstimen; *fare* ~ holde middagshvil; **meriggione** m lathans, dagdriver.

merie f pl. alle ~ i friluft, åpent; fig. åpenlyst, opp i dagen.

meringa f marengs, pikekyss; **merino** m merino.

meritamente velfortjent, med rette; **meritare** (mè-) fortjene, lønne seg, gjøre seg fortjent (*di* til); *meritarsi qualcosa* gjøre seg fortjent til noe; **meritatamente** velfortjent, med rette; **meritevole** verdig; **meritevolmente** fortjenstfullt; **merito** m fortjeneste, heder; *in ~* dessangående; *in ~ a* angående, med hensyn til; *rendere ~ a uno di qualcosa* belønne en for noe; *al ~ della Repubblica* republikken Italias nye dekorasjon (for: *Corona d'Italia*); *per ~ mio* takket være meg; **meritorio** fortjenstfull.

merlango m (på -ghi), **merlano** m zool. hvitting.

merlare (è) sj. forsyne med murkrone; **merlata** f murkrone; **merlatura** f (det å forsyne med) murkrone; kniplingspynt; **merlettàia** f dame som lager, selger kniplinger; **merlettare** (è) besette med kniplinger; **merlètto** m knipling.

merlo m tind (*i* murkrone); svarttrost, sysvort; fig. fjols, tomsing; revepels, luring; knipling; ~ *dal collare* ringtrost; ~ *nero* svarttrost; **merlòtto** m svarttrostunge; fig. dumrian, tomsing; **merluzzo** m torsk; *olio di fegato di ~* torskelevertran.

mero litt. ren og skjær.

mertare etc. se: **meritare** etc.

mesata f måned(s tid); månedslønn.

mescere skjenke opp; sj. blande, mikse.

meschineria, **meschinità** f elendighet, usselhet; **meschino** elendig, ussel, fattig, svak; fig. småskåren; *me ~!* stakkars meg!; **meschita** f moské, tårn; **meschiàqua** m inv. vannkanne; **mescita** f utskjenkning av vin; vinutsalg; bar; **mescitore** m (f -trice) skjenker, blander.

mescolabile sj. som kan, bør blandes; **mescolamento** m blanding; **mescolanza** f blanding; **mescolare** (è) blande; stokke (*kort*); *mescolarsi in* (el.: *di*) *una cosa* legge, rote seg opp i noe; **mescolata** f blanding; **mescolatore** m (f -trice) blander; **mescolatrice** f betong-, blandemaskin; **mescolio** m stadig blanding; **mescolo** m sj. blanding.

mése m måned.

mesentère, **mesentèrio** m tarmkrøs, mesenterium; **mesenterite** f tarmkrøsbetennelse.

messa 1. f skudd (*bot.*); (*i spill*) innsats; innskudd; ~ *a fuoco* (*foto.*) innstilling; ~ *in macchina* (*typ.*) pålegning; ~ *in marcia*, ~ *in moto* igangsetning, start; ~ *in opera* iverksetning, montasje; ~ *in pieghe* vannondulasjon; ~ *a punto* innstilling; beriktigelse; ~ *in scena* iscenesettelse.

messa 2. f messe; *andare a ~* gå til messe; ~ *bassa*, ~ *piana* stille messe; ~ *cantata*, ~ *grande* høymesse; ~ *da morto*, ~ *in suffragio* sjelemesse; ~ *novella* prests første messe.

messaggèra f kvinnelig bud; **messaggeria** f fraktselskap, dampskipskontor, skipsfartslinje; postvogn; **messaggèro** m bud(bringer); **messaggio** m budskap; ~ *reale*, *presidenziale* trontale.

messale m messebok; fig. svær, uhåndterlig bok.

mésse f høst(ing); **messère** m gl. herre.

messia m messias, redningsmann; *aspettare il ~* (fig.) vente forgjeves på en; **messianico** (pl -ci) messiansk.

messicano meksikansk; ~ *m* meksikaner; sl. aperitif; **messiticcio** m bot. skudd.

messo se: *mettere*; *ben ~* velkledd; ~ *m* bud; budskap; jur. rettstjener.

messòrio innhøstnings-

mestamento m sj. blanding; **mestare** (è) røre (rundt), blande; fig. rote, intrigere; **mestatoio** m

spatel, rørepinne; **mestatore** *m* (*f* -trice) en som rører; *srl. fig.* agitator, oppviger, intrigant.
mestica *f* grunnfarge; blanding (*av farger*); **mesticare** (*è*) grunne, blande (*farger*); **mesticatore** *m* fargeblander; **mesticciare** (*i*) røre, rote, intrigere; **mesticcione** *m* (*f* -ona) oppviger, intrigant; **mesticheria** *f* fargehandel; **mestichino** *m* spatel.
mestierante *m* næringsdrivende, yrkesmann, håndverksmann; **mestiere** *m* yrke, håndverk, fag; *essere del ~* kunne sitt fag; *i ferri del ~* fagverktøy (*og fig.*); *esser mestieri* (*sj.*: *esser ~*) være nødvendig.
mestizia *f* sorgmodighet; **mesto** sorgmodig, bedrøvet, sorgelig.
méstola *f* stor skje, sleiv; ose; banketre; balltre; murskje; *fam.* fremspringende hake; **mestole** (*fig.*) store, brede hender; *~ bucata* hullskje, fiskespa-de; *menare le mestole* spise meget; **mestolaio** *m* en som lager, selger skjeer (*se: mestola*); **mestolata** *f* skje-, sleivfull; slag med sleiv; **mestoliéra** *f* *sj.* redskap til å henge sleiver på; **méstolo** *m* treskje; sleiv; *tenere il ~*, *avere il ~ in mano* ha kommandoen, bukta og begge endene; **mestolone** *m* stor skje; skjeand; **mestone** *m* *sj.* stort kjevle; stor skje.
mestruale menstruasjons-; **mestruare** (*è*) menstruere; **mestruazione** *f*, **mestruo** *m* menstruasjon.
mèta *f* sport, *fig.* mål; brikett; **mèta** *f* en gangs avføring; (*hos dyr*); lort; **metà** *f* halvdel; bedre halvdel, kone; *~ campo* (*sport*) midtlinje; *a ~ del corridoio* midt i korridoren; *fare a ~ dele* likt (*tap og gevinst*).
metabolismo *m* *biol.* stoffskifte; **metacarpo** *m* *anat.* mellomhånd.
metafisica *f* metafysikk; **metafisicare** (*-fi-*) være spissfindig; **metafisico** (*pl* -ci) metafysisk; *~ m* metafysiker; **metafisicheria** *f* *neds.* spissfindighet(er); **metafora** *f* talefigur, bilde, metafor; **metaforico** (*pl* -ci) billedlig, overført, metaforisk; **metaforeggiare** (*-re-*) bruke bilder, metaforer; **metaforizzare** *sj.* bruke bilder.
metafraste *m* *litt.* tolk, oversetter, kommentator; **metagènesi** *f* generasjonsveksel.
metàllico (*pl* -ci) metallisk; **metallifero** metallholdig; **metallizzare** metallisere; **metallizzazione** *f* metallisering; **metallo** *m* metall; *~ antifrizione* lagermetall; *~ bianco*, *~ inglese* hvittmetall; *~ da cuscineti* lagermetall; *~ leggero* lettmetall; *~ della voce* røstens klangfarge; **metallòide** *m* metallloid; **metallurgia** *f* metallurgi, metallindustri; **metallurgico** (*pl* -ci) metallurgisk, metall-; *~ m* metallarbeider; **metallurgo** *m* (*pl* -gi) *sj.* metallurg.
metamòrfico (*pl* -ci) metamorf(isk), som forvandles; **metamòrfo** *f* forvandling, metamorfose.
metano *m* metan(gass); **metanodòtto** *m* metangassledning; **metapsichica** *f* metapsykikk; **metàstasi** *f* metastase; **metatarso** *m* *anat.* mellomfot, fotblad; **metàtesi** *f* *gram.* metatase.
meteco *m* (*pl* -ci) metok; *neds.* utlending.
metempirico (*pl* -ci) transcendent, oversanselig; **metempsicòsi** sjelevandring.
metèora *f* meteor; **meteòrico** (*pl* -ci) meteor-, meteoraktig; **meteorismo** *m* meteorisme; **meteorite** *f* meteoritt; **meteorògrafo** *m* meteorograf; **meteorologia** *f* meteorologi; **meteorològico** (*pl* -ci) meteorologisk; **bollettino** *~* værmelding, værvarsling; *servizio* *~* værvarslingsstasjon; **meteorologista** *m* *sj.* meteoròlogo *m* (*pl* -gi) meteorolog.

meticcio *m* person av blandet rase; mestis.
meticolosaggine *f* *sj.*, **meticolosità** *f* pinlig nøyaktighet, engstelighet; **meticoloso** nøy, pirkete, engstelig, smålig; **metile** *m* *kjem.* metyll; **metilico** (*pl* -ci) metyll-; *alcool ~* tresprit.
metòdica *f* metodikk; **metòdico** (*pl* -ci) metodisk; regelmessig; **metodista** *m* metodist; **método** *m* metode, måte; **metodologia** *f* metodologi; **metodològico** (*pl* -ci) metodologisk.
metonimia, **metonimia** *f* *gram.* metonymi; **metonimico** (*pl* -ci) metonymisk; **metonomasia** *f* oversettelse av egennavn; **metonomia** *se: metonimia*.
mètopa *f* *arkit.* metope.
metraggio *m* måling i meter; *film a lungo* *~* langfilm; **metratura** *f* måling i meter; **mètrica** *f* metrikk, versbygning, verselære; **métrico** (*pl* -ci) metrisk; **metrite** *f* livmorsbetennelse; **mètro** *m* meter; versemål, metrum; *fig.* tone; *cambiar ~* (*fig.*) skifte tone; *~ cubo* kubikkmeter; *~ a nastro* metermål, målebånd; *~ quadro*, *~ quadrato* kvadratmeter; **metrologia** *f* *sj.* verselære; **metrònomo** *m* metronom.
metròpoli *f* hovedstad, hovedby, storby; moderby, moderland; **metropolita** *m* innbygger av hovedby (*metropoli*); *rl.* metropolitt; **metropolitana** *f* undergrunnsbane; *rl.* bispesete; **metropolitano** hovedstads-, storby-; som hører til moderlandet, moderbyen; *~ m* metropolitt; (trafikk)konstabel; **metropolitico** (*-ci*) metropolitisk.
mèttare legge, sette, stille, henge opp, (an)bringe, putte; bruke (*tid*); anbringe (*penger*); (*i spill*) sette inn; slå (*rot*); få (*tenner, skjegg*); (*om gate*) føre; (*om elv*) munne ut; (*om dør*) gå ut (*sulla corte* til bakgården); (*om rom*) vende ut (*sulla strada* mot gaten); *~ agli archivi, agli atti* arkivere, henlegge; *~ le mani avanti* ta for seg med hendene; stille seg i forsvarsstilling; komme en innvending i forkjøpet; *mettiamo che...* sett at..., la oss sette at...; *~ conto* være nyttig, svare seg; *~ dentro* putte inn, i fengsel; *~ qualcosa a dormire* stille noe i bero, legge noe på hylla; *~ fine a* gjøre ende på; *~ in fuga* slå på flukt; *~ la minestra sul fuoco* sette suppen over; *~ fuori* kaste ut; henge ut; (*om bok*) gi ut; *~ un campo a grano* så korn på et engstykke; *~ in marcia* sette (motor) i gang; *~ in moto* starte (med håndsveiv); *~ la museruola* sette munnkorg på (*og fig.*); *~ male tra* sette ondt imellom; *~ in onda* begynne sendingen (radio); *~ in ordine* ordne, bringe i orden; *~ alla porta* sette på porten; *~ a posto* tilrettevise; sette på plass; *~ in prosa* omsette til prosa; *~ uno a parte* gjøre en delaktig; *~ a profitto* gjøre bruk av; *~ sotto processo* anlegge sak mot; *~ i punti sugli i tale* rent ut, legge kortene på bordet; *quanto me lo mette questo libro?* hva tar De for denne boken? *~ in rilievo* understreke; *~ sete* gjøre tørst; *~ sonno* gjøre søvnig; *~ uno con le spalle al muro* sette en til veggs; *~ su uno* sette en opp; *~ su bottega* åpne forretning; *~ su casa* sette bo; *~ su superbia* bli stolt; *~ sulla strada*, *~ sul lastrico* sette på gaten; *~ a scuola* sette i skole; *~ in valore* utnytte; *refl.* stille, sette seg; *mettersi a fare qualcosa* gi seg til å gjøre noe; *mettersi bene* (*male*) kle seg godt (dårlig); *fig.* gå godt (dårlig); *mettersi in cammino* gi seg på vei; *mettersi il cappello* ta sin hatt på; *mettersi a letto* gå til sengs (*p.g.a.* sykdom); *mettersi a posto* finne en plass, bli anbrakt, komme i orden; *mettersi a sedere* sette seg ned.

mettibocca *m inv.* en som stikker sin nese bort i alt; **mettifoglio** *m typ.* pålegger; **mettimale** *m inv.* ufredsstifter; en som setter vondt blod; **mettiscandali** *m inv.* ufredsstifter, skandalemaker.

mettitore *m (f -trice)* spiller; **mettitura** *f* innsats.

mezza *f* halvdel, halv time; halv porsjon; *è sonata la ~* klokken har slått halv; *si mangia alla ~* det er mat klokken halv ett; **mezzadria** *f* halvtoktsfeste, forpaktning; **mezzadro** *m* halvtoktsfester, forpakter; **mezzaiuolo** *m* se: *mezzadro*.

mezzalana *f (pl -e-e)* halvull; **mezzala** *f (egtl.: mezz'ala)* sport indreloper; **mezzaluna** *f (pl -e-e)* halvmåne; hakkekniv; **mezzana** *f* koblerske; arkit. tynn murstein (*srl.* til golv); mesanmast, -seil; **mezzanino** *m* mezzanin; **mezzanità** *f* sj. det å være middels, måtelig; mellomkomst; **mezzano** *m* middels, måtelig, midt-; *~ m* kobler; megler; **mezzanotte** *f (pl -e-e)* midnatt; **mezzatacca** *f* persona di *~* middelmådig person, landeveistraver; **mezzatela** *f (pl -e-e)* halvlerret; **mezzatinta** *f (pl -e-e)* halvtone (*farge og fig.*)

mezzeria se: *mezzadria*; **mezzetta** *f* krukke, halvliter; **mezzina** *f* kanne, krukke.

mezzo 1. overmoden, halvåtten; sj. gjennomvåt, pærefull; **mezzo** 2. halv; middels; nesten, halvveis; *~ m* midte, halvdel; middel, måte, medium; pengetrafikkmiddel; *essere ~ e ~* føle seg utilpass; *a ~ giugno* midt i juni, medio juni; *a ~ del vapore (merk.)* pr. båt; *ne è andato di ~* det gikk ut over ham; *avere i mezzi* ha midlene, ha råd; *non ho mezzi* jeg har ikke råd; *bandiera a mezz'asta* flagg på halv stang; *volta a mezza botte (arkit.)* halvtønnehvelving; *~ carne e ~ pesce* hverken fugl eller fisk; *corsa di mezza distanza* mellomdistanseløp; *l'età di ~* middelalderen; *di mezza età* middelaldrende; *fare a ~* dele halvt; *nel bel ~* akkurat i midten; *sono le due e ~ (el.: mezza)* klokken er halv tre; *viaggiare con i mezzi di fortuna* reise med tilfeldige befordringsmidler; *a mezza gamba* til midt på leggen; *il giusto ~* den gylne middelvei; *in ~* i midten; *in ~ a voi* (midt) blant dere; *in quel ~* imidlertid; *ricorrere ai mezzi legali* ta sin tilflukt til domstolene, gå rettens vei; *metter in ~* uno snyte en; *mettersi di ~* legge seg imellom; *~ matto* halvgal; *nel ~* di midt i; *un uomo di molti mezzi* en bemidlet mann; *per ~* di ved (hjelp av); *porta di ~* midtdør; *portare a ~* un lavoro gjøre et arbeid halvferdig; *senza ~* ufortøvet; *~ servizio* halvdagsarbeid; *a mezza strada* på halvveien; *di mezza statura* middels høy; *togliere di ~* rydde av veien; *togliersi di ~* gå sin vei; *trovarsi di ~* befinne seg i midten; *uno e ~* halvannen; *via di ~* middelvei, mellomvei, utvei; *mezzi vocali* stemmemidler.

mezzobusto *m (pl -i-i)* byste, brystbilde; **mezzodi** *m* sj. se: *mezzogiorno*; **mezzofondista** *m* mellomdistanseloper; **mezzofondo** *m*, *corsa di ~* mellomdistanseløp; **mezzogiorno** *m (pl -o-i)* middag(s tid); syd; den sydlige del av et land; *il Mezzogiorno* Sør-Italia; **mezzomarinaro** *m* båtshake; **mezzombra** *f* halvskygge; **mezzone** *m* hovedbjelke (*i tak*); **mezzorilievo** *m (pl -i-i)* halvrelieff; **mezzosangue** *m* halvblod; **mezzosoprano** *m (pl -i-i)* mezzosopran; **mezzotempo** *m (pl -i-i)* sport runde, omgang, halv spilletid; **mezzotermine** *m (pl -i-i)* utvei.

mezzuccio *m* neds. utvei, middel, hjelperåd; **mezzule** *m* midtstykke i tonnebunn.

ni *m* mus. e; *~* *bemolle* ess; *~* (*pron.*) meg.

miagolamento *m* mjauing; **miagolare** (*à*) *m* jauge; *fig.* synges dårlig; **miagolata** *f* lang mjauing; **miagolio** *m* stadig mjauing; **miagolo** *m* mjau(ing).

mialgia *f* muskelsmerte, myalgi; **miào** (*m*) mjau.

miasma *m* pestluft; **miasmatico** (*pl -ci*) forpestet; *malattie miasmatiche* malaria, sumpfeber o.l.

mica *f* smule, grann; *min.* glimmer; *adv.* ikke, slett ikke; *~ che io creda che...* ikke så at jeg tror at...; *~ male* ikke dårlig, ganske godt; *non ~* slett ikke, ikke engang; *non è ~ vero* det er slett ikke sant; *non sei ~ un politico di professione* du er ikke engang profesjonell politiker; *non sono ~ stupido* jeg er da ikke dum; *non vorrai ~ denunziarmi?* du vil vel ikke anmelde meg?

micaceo glimmer-, glimmeraktig.

miccia *f* lunte; **miccicino** *m* grann; **miccino** *m* grann; *fare a ~* spare; *a ~* sparsomt, litt etter litt; **miccio** *m* fam. esel; **micco** *m (pl -chi)* sl. apekatt; *fig.* tosk, tåpe; laps, uthaler.

micelio *m* mycel; **micete** *m* broleape; **micetologia** *f* sopplære, mykologi.

Michelaccio *m* lathans; *fare l'arte (el.: la vita) di ~* føre et slaraffenliv, drive, kose seg.

micelangiolésco (*pl -chi*) som hører til, ligner, minner om Michelangelo.

micheletto *m* hist. spansk soldat.

micia *f* hunkatt, pus; **micidiale** dødelig; *fuoco ~* mordbrann; **micino** *m* kattunge; **micio** *m* katt, pusekatt; skreddersnitt; **micolino** *m* grann, smule. **micologia** *f* mykologi, sopplære; **micologo** *m (pl -gi)* mykolog; **micosi** *f inv.* soppsykdom.

micragna *f* dial. fattigdom, usselhet; **micragnoso** *m* gnier; **micròbio** *m* mikrobe; **micròbo** *m* mikrobe; **microbiologia** *f* mikrobiologi; **microcefalia** *f* mikrokefali, abnormt liten hjerneskalle.

microcòsmico (*pl -ci*) mikrokosmisk; **microcòsmo** *m* mikrokosmos; **microfilm** *m* mikrofilm; **microfono** *m* mikrofon; **micrométrico** (*pl -ci*) mikrometrisk; **micròmetro** *m* mikrometer; **micromotore** *m* liten motor, knallert; **microonda** *f* mikrobølge; **microorganismo** *m* mikroorganisme; **micropsia** *f* mikropsi; **micropsichia** *f* mindreverdighetsfølelse; **microscopia** *f* mikroskopi; **microscòpico** (*pl -ci*) mikroskopisk; **microscòpio** *m* mikroskop; **microsolco** *m* long-play; **microvettura** *f* liten toseters bil. **midolla** *f* den myke del av brødet; krumme; sj. marg; **midollare** marg-; **midollo** *m (pl også: le midolla)* marg; *~ spinale* ryggmarg; *il ~ allungato* den forlengede ryggmarg; *il freddo penetra sino al ~* kulden går til marg og bein; *sono bagnato sino al ~* jeg er gjennombløt; **midolloso** margaktig; sj. margfull.

mièle *m* honning; *di ~* (*fig.*) honningsøt; *latte e ~* flotekrem; *luna di ~* hvetebrodsdager.

mielite *f* ryggmargsbetennelse, myelitt.

miètere skjære, slå, meie ned, høste; *~ allora* høste laurbær; *la guerra miète molte vite umane* krigen tar mange menneskeliv; **mietitore** *m (f -trice)* skurdkar; **mietitrice** *f* slåmaskin; **mietitrice-battitrice** skurdtresker; **mietitrice-legatrice** selvbinder; **mietitura** *f* skurd, skurdtid, høst.

migliaccio *m* blodkake (*av griseblod*); kake av kastanjemel; dårlig støpt metall; **migliaio** *m (pl: le migliaia)* (ca.) tusen; *a migliaia* i tusenvis, i mengdevis; **migliarino** *m* lite hagl (*til våpen*); hard, dårlig hirse; *zool.* sl. irisk; **migliaruola** *f* (spurve)-hagl; **miglio** *m (pl: le miglia)* mil; milepæl; *~ marino*, *~ geografico* sjømil; *lungo un ~* endeløs.

lontano un ~ (el.: mille miglia) meget fjernt, langt (da fra); **miglio** *m* hirse.
miglioramento *m* (for)bedring; **migliorare** (ò) (for)bedre; *refl.* bedre seg, komme seg, ha det bedre; **migliorativo** forbedrende; **miglioratore** *m* (f -trice) en som (for)bedrer; **migliore** bedre; *il ~* den, det beste; *passare a miglior vita* dø; **miglioria** *f* (for)bedring; nydyrking.
mignatta *f* igle; *fig.* ågerkarl; plagsom, klengete person; **mignattajo** *m* iglepåsetter; sort ibis; **mignattino** *m* sl. terne.
mignola *f* olivenblomstknopp; **mignolare** (i) sette blomsterknopper (oliven); **mignolatura** *f* knopp-skytning; **mignolo** *m* olivenblomstknopp; (*dito*) ~ lillefinger, lilletå; **mignone** *m* yndling, elskling, elskede; *typ.* mignonne.
migrare (ut)vandre; (*om fugl*) trekke; **migratore** *m* (f -trice) vandrer; *uccello ~* trekkfugl; **migratorio** vandre-, vandrende; **migrazione** *f* vandring; ~ *di popoli* folkevandring.
milanese milanesisk, fra Milano; ~ *m* milaneser; *bistecca alla ~* panert kalveschnitzel; *risotto alla ~* ris med safran.
miliardario *m* milliardær; **miliardo** *m* milliard; **miliare** 1. *pietra ~* milepæl (*og fig.*); **miliare** 2. *f* frisselsefeber; **milionario** *m* millionær; **milione** *m* million; **milionesimo** millionte; ~ *m* milliontedel.
militante stridende, kjempende, militant; ~ *m* aktivt medlem; **militare** (mi-) stride, kjempe, være virksom, være soldat, være i krig; ~ *in favore di uno* tale til gunst for en; ~ *in un partito* være aktivt medlem i et parti; ~ *adj.* militær; ~ *m* militærperson, soldat; *accademia ~* krigsskole; *arte ~* krigskunst; *alla ~* på feltmanér, militært; *abile al servizio ~* tjenestedyktig.
militaresco (pl -chi) militaristisk; **militarismo** *m* militarisme; **militarista** *m* militarist; **militarizzare** militarisere; **militarizzazione** *f* militarisering; **milite** *m* soldat, gendarm, stridsmann; *il Milite Ignoto* den ukjente soldat; **milizia** *f* milits, krigsvesen, hær; **milizie** (pl) tropper; ~ *territoriale* hjemmevern; ~ *volontaria per la sicurezza nazionale* fascistmilits opprettet i 1923; **miliziano** *m* milits-soldat.
millanta *spøk.* tusen; **millantamento** *m* skryt; **millantamila** *spøk.* million; *fig.* talløs, uendelig; **millantare** skryte av; *refl.* skryte, prale; *millantato credito* (jur.) svindel (under foregivelse av å ha forbindelse med innflytelsesrike personer); **millantatore** *m* (f -trice) skrythals, pralhans; **millanteria** *f* skryt, praleri.
mille (pl mila) tusen; *i ~* Garibaldi's tusen, Garibaldi's frikorps; *te la do in ~* jeg tør vedde hva det skal være på at du ikke gjetter det; ~ *e una notte* 1001 natt; **millefoglio** *m* inv. rollick; napoleonskake; **millenario** tusenårig; ~ *m* tusenårsfest; **millenne** *sj.* tusenårig; **millennio** *m* årtusen; **millepièdi** *m* inv. tusenben; **millesimo** tusende, nr. tusen; ~ *m* tusendel, årtusen.
millibar *m* inv. millibar; **milligramma**, **milligrammo** *m* milligram; **millimetro** *m* millimeter.
milorde, **milordo** *m* mylord; **miluogo** *m* (pl -ghi) litt. midte, sentrum; **milza** *f* anat. milt.
mima *f* skuespillerinne, mimiker; **mimesi** *f* etterligning, mimikk; **mimético** (pl -ci) mimisk; *zool.* som forandrer seg etter omgivelsene; **mimetismo** *m* etteraping, mimikk; *zool.* beskyttelseslikhet, mimicry; **mimetizzare** kamuflere.
mimica *f* mimikk; **mimico** (pl -ci) mimisk.

mimmo *m* fam. barn, baby; **mimo** *m* skuespiller, mimiker, bajas; **mime**; **mimografo** *m* mimeforfatter; **mimosa** *f* bot. mimose.
mina *f* mine (gresk vekt og mynt); mine, halv skjeppe (romersk mål); blyantstift; *mil.* mine; ~ *subacquea* sjømine; ~ *alla deriva*, ~ *vagante* drivmine.
minaccévole *sj.* truende; **minaccia** *f* trusel; **minacciamiento** *m* trusel, det å true; **minacciare** (à) true; ~ *uno di qualcosa*, ~ *qualcosa a uno* true en med noe; **minacciatore** *m* (f -trice) *sj.* en som truer; **minacciioso** truende.
minare underminere, undergrave; **minareto** *m* minaret; **minatore** *m* en som lager miner; gruvearbeider; **minatorio** truende; *lettera minatoria* truselbrev.
minchiato *f* pl tarokk; **minchionaggine** *f* F dumhet; tåpelighet; **minchionare** (ò) F gjøre narr av, narre, håne; *non minchiona* han spøker ikke, det er alvor; **minchionatorio** hånende, narrende; **minchionatura** *f* hån, narreri, puss, prette; **minchione** *m* F dumrian; *fare il ~* spille dum; **minchioneria** *f* dumhet, tåpelighet.
minerale mineralsk, mineral-; *acqua ~* mineralvann; *carbone ~* steinkull; *il regno ~* mineralriket; **mineralista** *m* mineralog; **mineralizzare** mineralisere; **mineralizzazione** *f* mineralisering; **mineralogia** *f* mineralogi; **mineralógico** (pl -ci) mineralogisk; **mineralogista** *m*, **mineralogo** *m* (pl -gi) *sj.* mineralog; **mineralognoia** *f* mineralogi.
minerario gruve-, bergverks-; *industria mineraria* bergverksdrift, gruvedrift.
minestra *f* suppe; forrett; *fig., neds.* affære, rot; ~ *asciutta* makaroni; ~ *in brodo*, ~ *al brodo* (kjøtt)suppe med makaroni; ~ *in dadi* suppeteringer; *o mangiare questa ~ o saltare questa finestra* av to onder velger en det beste; **minestraio** *m* elsker av suppe (*minestra*); **minestrare** øse opp suppe (*minestra*); **minestrone** *m* tykk suppe (med grønnsaker).
mingere late vannet; **mingherlino** mager, tynn, spinkel, slank; **minghetti** *m* inv. sl. sigar.
miniare (mi-) illuminere (*messebøker o.l.*); *fig.* utarbeide fint; *refl. spøk.* male seg; **miniature** *m* (f -trice) miniatyrmaler; **miniatura** *f* miniatyrmaleri; *in ~* en miniature; **miniaturista** *m* miniatyrmaler.
minièra *f* mine, gruve; *fig.* oppkomme; *legname da ~* pitprops.
minima *f* halv note; minimumstemperatur; **minimalista** *m* måteholden sosialist; **minimamente** minst, i det minste; *non ... ~* ikke det slag, slett ikke; **minimizzare** bagatellisere.
minimo minst, ringest, minimal; minimums-; ~ *m* minimum; *prezzo ~* minstepris, minimalpris; *un ~ che* det minste, det slag; *ridurre ai minimi termini* forkorte så langt som mulig (*brøk*); *fig.* fremstille (*sak*) kort og presist; ~ *vitale* eksistensminimum; *i Minimi* orden av tiggermunker; **minimum** *m* litt. minimum.
minio *m* møyje; sminke.
ministeriabile som vil kunne bli minister; **ministeriale** ministeriell, regjerings-; *una (circolare) ~* en ministeriell kunngjøring; *partito ~* regjeringsparti; **ministero** *m* ministerium, departement; ministerstilling, -verdighet; regjering; *col ~* di ved hjelp av; ~ *degli interni*, *degli esteri* innenriks-, utenriksdepartement; ~ *della pubblica istruzione* undervisningsdepartement; *Pubblico Ministero* statsadvokatur, tiltalemyndighet; *rappresentante il*

Pubblico ~ statsadvokat, offentlig anklager; ~ *sacerdotale* presteembete; **ministraute** *m* *rl.* ministrant; **ministrare** forvalte; **ministréssa** *f* ministerfrue, kvinnelig minister.

ministro *m* minister; gesandt; leder, forvalter; (protestantisk) prest; ~ *di Dio* prest; ~ *plenipotenziario* befullmektiget minister; ~ *residente* gesandt; *Primo Ministro* statsminister; ~ *di Stato* ærestittel for politisk og økonomisk innsats; ~ *adj.* som forårsaker.

minnesinghero *m* minnesanger.

minoranza *f* mindretall, minoritet; *gl.* mindreårighet; **minorare** (*ò*) *sj.* forminske, forkleine; **minorasco** *m* *hist.* fideikommiss til yngre sønn; **minorato** *m.* ~ *di guerra* krigsinvalid; **minorazione** *f* forminskelse, forkleinselse; invaliditet.

minore mindre; mindreårig; *mus.* moll; *di* ~ *età* yngre, mindreårig; ~ *provento*, ~ *ricavo* mindre utbytte; *mostrarsi* ~ *di sé stesso* skuffe, ikke svare til forventningene; *frati minori* fransiskanere; *ordini minori* de fire laveste geistlige grader; **minorenné** mindreårig; umyndig; *tribunale dei minorenni* ungdomsdomstol; **minorile** mindreårig; *delinquenza* ~ ungdomskriminalitet; **minorita** *m* *sj. rl.* minoritt; **minorità** *f* mindreårighet.

minosse *m* skånselsløs dommer.

minotto *m* sl. båtshake.

minuendo *m* *mat.* minuend; **minuétto** *m* menuett.

minugia *f* tarm; *mus.* tarmstreng.

minuscòlo (bitte) liten; (*lettera*) *minuscola* liten bokstav.

minuta *f* utkast, kladd; *sj.* spisekart, meny; ~ *di pollo* (stekt) hønsinnmat; **minutaglia** *f*, **minutame** *m* småting, småtter; småfolk; pakk; **minutante** *m* konsipist; **minutare** konsipere, gjøre utkast; **minuténze** *f* *pl* seisinger, tauverk.

minuteria *f* småting, småtter; nips, galanterivarer; bijouterier; **minutèzza** *f* litenhet; *sj.* småting; **minutiére** *m* galanteri-, bijouterivarefabrikant.

minuto liten, ubetydelig, spinkel; *fig.* (pinlig) nøyaktig, inngående, pirkete; *al* ~ *en detail*; *commercio al* ~ detaljhandel; *prezzo al* ~ detaljsalgspris; *bestiame* ~ småfe; *per* ~ nøyaktig; *gente minuta* småfolk, fattigfolk; *pioggia minuta* støvregn, yr; *spese minute* småutlegg, småinnkjøp; ~ *m* minutt; ~ *primo* minutt; ~ *secondo* sekund; *spaccare il* ~ (om ur) gå meget presist; (*fig.*) komme på minuttet; *stare al* ~ være presis, holde klokken.

minuzia *f* småting; **minuziosaggine**, **minuziosità** *f* pirkethet, smålighet, pinlig nøyaktighet, flisespikkeri; **minuzioso** omhyggelig; (pinlig) nøyaktig; inngående; **minuzzaglia** *f* (*srl. neds.*) småting, småtter, småpikk; småfolk; **minuzzame** *m* småting; småfolk; **minuzzolo** *m* grann, smule; *a minuzzoli* bitevis; *fare a minuzzoli* knuse, kruse.

minzione *f* vannlatning.

mio (*pl miei*; *f mia-mie*) min, mitt; ~ *m* mitt, min eiendel, min eiendom; *i miei* mine, min familie; *questo libro è* ~ denne boken tilhører meg; *gli dirò la mia* jeg skal si ham min mening; *dalla mia* på min side; *un galantuomo par* ~ en gentleman som jeg; *fare tutto* ~ mele sin egen kake; *del* ~ av min formue, av min lomme.

miocardio *m* hjertemusculatur; **miocardite** *f* myokarditt; **miografia** *f* myografi; **miologia** *f* myologi; **miopé** nærsynt; **miopia** *f* nærsynthet.

miopótamo *m* beverrotte, sumprotte.

miösi *f* myose; **miöside** *f* forglemmegei.

mira *f* (sikte)korn; sikte; mål, hensikt; *avere qualcosa in* ~ ha noe i sikte; *prendere* ~ *di qualcosa* sikte på noe; *prendere di* ~ *uno* (*fig.*) være etter en, ha en på kornet.

mirabèlla *f* mirabell; **mirabile** vidunderlig; ~ *m* vidunderlighet; **mirabilia** *f* *pl.* *fare* ~ utrette vidundere; **mirabolano** *m* skrythals, løgnhals; **mirabolante** forbløffende.

miracolàio *m* *sj.*, **miracolista** *m* en som tror på mirakler; **miracolare** (*à*) helbrede på mirakuløs måte; **miracolato** *m* som har sett mirakel, en som har vært ute for mirakel; **miracolo** *m* under, vidunder, mirakel; **miracolosità** *f* underfullhet, underbarhet; **miracoloso** underfull, mirakuløs.

miraggio *m* luftspeiling, hildring; blendverk.

mirallégro *m* lykkønskning; *fare i mirallegri*, *dare il* ~ *a uno* gratulere en; **mirare** betrakte; sikte; *fig.* ta sikte på; *mirarsi intorno* se seg for; **miratore** *m* (*f* -trice) en som sikter.

miriade *f* myriade; **miriagramma**, **miriagrammo** *m* myriagram; **miriámetro** *m* myriameter, ti kilometer; **miriápodi** *m* *pl* tusenben.

mirica *f* (*pl* -ce) *bot. sl.* tamarisk; **mirifico** (*pl* -ci) forunderlig, vidunderlig; **mirino** *m* *mil.* (sikte)korn; *foto.* søker; **mirmecòfilo** *biol.* myrmekofil; **mirmecologia** *f* myrmekologi, læren om maurene.

mirra *f* myrra.

mirtacee *f* *pl* myrtefamilien; **mirteto** *m* myrtelund;

mirtillo *m* blåbær; ~ *rosso* tyttebær; **mirto** *m* myrt.

misantropia *f* misantropi, menneskehat; **misantropico** (*pl* -ci) misantropisk; menneskefiendtlig; **misantropo** *m* misantrop, menneskehater.

miscèla *f* blanding; *gass* (*i bilmotor o.l.*); **miscelare** (*è*) blande; **miscellanea** *f* blandet skrift; antologi; **miscellaneo** (*av*) blandet (innhold).

mischia *f* håndgemeng; slagsmål, kamp, strid; **mischiare** (*i*) blande; *refl.* blande, menge seg; **mischio** blandet; ~ *m* blanding.

misconoscere *sj.* miskjenne, ikke anerkjenne.

miscredènte vantro; **miscredènza** *f* vantro.

miscuglio *m* blanding, virvar, rot.

misèrabile elendig, ynkeverdig; **misèrabilità** *f* elendighet; *certificato di* ~ trangsvitnemål; **misèrando** ynkeverdig.

misèrère *m* miserere (*botssalme*); *essere al* ~ ligge på sitt siste; syng på siste verset; *faccia da* ~ dødningsansikt (*fig.*); *mal del* ~ tarmslyng; **misèrèvole** *litt.* ynkeverdig; **misèria** *f* elendighet, armod, misère; knapphet, mangel; *pianger* ~ klage sin nød (*srl. iron.*); **misèricòrde** *litt.* barmhjertig; **misèricòrdia** *f* barmhjertighet (*di med*); *le sette opere di* ~ de sju barmhjertighetsgjerninger; *la* (*Compagnia della*) *Misericordia* florentinsk broderskap som driver barmhjertighetsarbeid; **misèricordiòso** barmhjertig; **misèriòne** *m* fattig stakkar (*og iron.*); **misèro** elendig, lutfattig; ulykkelig; (*om klær*) trang; gjerrig; ~ *me!* jeg ulykkelige! **misèrimo** *superlativ av*: *miserò*.

misfatto *m* forbrytelse, ugjerning.

misi *se*: *mettere*; **misirizzi** *m* *inv.* tumling (*dokke som alltid kommer ned på bena, laget av lett tre med bly i fotstykket*); **misleale** *litt.* troløs.

misogallo franskfiendtlig; **misogamia** *f* hat til ekteskapet; **misògamo** som hater ekteskapet, misogam; **misoginia** *f* kvinnehat, misogyni; **misògino** misogyn; ~ *m* kvinnehater; **misoneismo** *m* avsky for alt nytt; **misoneista** *m* motstander av alt nytt.

missedema *m* *med.* myxødem.

missile *m* kastevåpen; fjernstyrt prosjektil, rakett; **missino** *m* medlem av *Movimento Sociale Italiano*; **missionario** *m* misjonær; **missione** *f* misjon; oppgave; *pol.* delegasjon; *essere in* ~ være utsendt (med oppdrag).

missiva, (*lettera*) ~ sendebrev, brev.

mistagogia *f* innvielse i mysterier; **mistagogo** *m* (*pl -ghi*) mystagog; **mistamente** blandet; **misteriosità** *f* hemmelighetsfullhet; **misterioso** hemmelighetsfull, mystisk; **mistero** *m* mysterium; hemmelighet; *far ~ di una cosa* holde noe hemmelig.

mistica *f* mystikk; **misticismo** *m* mystisisme; **misticità** *f* *sj.* mystiskhet; **mistico** (*pl -ci*) mystisk; *golfo* ~ orkestergrav; ~ *m* mystiker; **mistificare** (*-ti-*) mystifisere; **mistificatore** *m* mystifikator; *fam.* mystifaks; **mistificazione** *f* mystifikasjon.

mistione *f* *sj.* blanding; **misto** blandet; ~ *m* blanding, sammensetning; *fritto* ~ blandet (kjøtt)rett (frityrstekt); *lana mista* halvull; *matrimonio* ~ blandet ekteskap; *scuola mista* fellesskole; (*treno*) ~ person- og godstog; *seta mista* halvsilke.

mistrà *m* *dial.* anislikør; **mistràl** *m* nordvestvind, mistral; **mistura** *f* blanding, mikstur.

misura *f* (det å ta) mål; mål(estokk), målebånd; takt; *fig.* forholdsregel, foranstaltning; *a ~ che* etterhånden som, alt etter som; *colmar, passare la ~* gå over streken, overdrive; *fare due pesi e due misure* gjøre forskjell på folk; *fuor di ~* overmåte, umåtelig; *oltre ~* overmåte; ~ *in pollici* tomrestokk; *le scarpe sono un po' troppo di ~* skoene er litt for små; ~ *di sicurezza* sikkerhetsforanstaltning; *su ~* etter mål; *unità di ~* måleenhet; *vincere di ~* (*sport*) vinne knepent.

misurabile målelig; **misurabilità** *f* målelighet; **misuramento** *m* måling; **misurare** måle; avmåle; prøve (*tøy*); *fig.* veie, vurdere, moderere; ~ *uno schiaffo* gi en ørefik; ~ *le scale* rulle ned trappene; **misurato** (av)målt, moderert, forsiktig; **misuratore** *m* (*f -trice*) måler; måler, måleapparat; **misurazione** *f* *sj.* måling, måleavgift; **misurazione** *f* *sj.* måling; *sport* tidtagning; **misurino** *m* lite mål.

mite mild; *prezzo ~* overkommelig pris; **mitera** *f* *hist.* papirhatt (*for person i gapestokk*); **mitèzza** *f* mildhet; **mitico** (*pl -ci*) mytisk, sagnaktig; **mitigabile** som kan mildnes; **mitigare** (*mi-*) mildne; **mitigativo** *sj.* mildnende, lindrende; **mitigatore** *m* (*f -trice*) mildner, trøster; **mitigazione** *f* lindring, det å mildne.

mitilo *m* blåskjell.

mito *m* myte; **mitologia** *f* mytologi; **mitologico** (*pl -ci*) mytologisk; **mitologo** *m* (*pl -gi*) mytolog.

mitra *f* mitra, bispelue; ~ *m* maskinpistol.

mitraglia *f* *mil.* ladning av splinter, jernsplinter o.l.; **mitragliare** (*à*) beskytte (med maskingevær); **mitragliatore** *m* maskingeværskytter; *fucile ~* maskingevær; **mitragliatrice** *f* mitraljose; **mitragliera** *f* *sj.* mitraljose; **mitragliere** *m* mitraljose-skytter; **mitr(i)are** sette bispelue på; **mitreo** *m* Mitra-tempel.

mitridatismo *m* immunisering mot gift; **mitridatizzare** gjøre immun.

mittente *m* avsender; **mixedema** *m* myxodem.

mnemonica *f* hukommelseskunst; **mnemonico** (*pl -ci*) hukommelses-; *capacità mnemonica* huskeevne; *esercizio ~* hukommelsesøvelse, -trening; **mnemotecnica** *f* hukommelseskunst.

mò *gl.* nå; ~ ' (= *modo*) *m* måte; *a mo' d'esempio* eksempelvis.

mobile bevegelig, mobil; ustadig; *beni mobili* løs eiendom, løsøre, rørlig gods; *feste mobili* bevegelige helligdager; *milizia ~* landevern, landstorm, mobilgarde; *ricchezza ~* inntekter av løst gods; (*imposta di*) *ricchezza ~* inntektsskatt; *sabbie mobili* flyvesand; *scala ~* rulletrapp; *squadra ~* utrykningsavdeling (*politi*); ~ *m* noe mobilt, rørlig; møbel; *un bel ~* (*fig.*) en fin plante; ~ *futrykningskorps* (*politi*).

mobilia *f* møblement; **mobiliare**, *beni mobiliari* rørlig gods; ~ *m* løsøre; ~ *v. (-bi-)* møblere; **mobiliatura** *f* *sj.* møblering; **mobiliere** *m* møbelhandler, -fabrikant; **mobilio** *m* møblement; *industria del ~* møbelindustri.

mobilità *f* bevegelighet; **mobilitabile** som kan mobiliseres; **mobilitare** (*-bi-*) gjøre mobil; sette i omlop; mobilisere; **mobilitazione** *f* mobilisering; **mobilitizzare** *se*; *mobilitare*.

moca *m* mokka; **mocassino** *m* mokkasin.

moccicare (*ò*) (*om nese*) renne, snorre; grine, sipe; **moccichino** *m* snørklut; **moccione** *m* snørhvalp; **moccio** *m* snorr; **moccioso** snorret, snottet; ~ *m* snørhvalp; **moccione** *m* snørhvalp.

mocolaia *f* osende veke (*lys*); **mocolletto** *m* lite lys, liten lysestump; **mocolo** *m* lite lys, lysestump; *fam. ed.* banning; *F* snorr; *reggere il ~* (*fig.*) være tredje hjul på vognen; *attaccare, tirare mocoli* banne.

moda *f* mote; *mode* (*pl*) motevarer; *alla ~* på mote, moderne; *fuor di ~* umoderne, gammeldags; *mostra della ~* moteoppvisning; **modale** modal; **modalità** *f* modalitet, form; **modanatura** *f* arkit. de fremspringende deler av en gesims; *pl.* gesimser, fremspring; **modano** *m* modell, mål(estokk); garnnål.

modella *f* kvinnelig modell, mannequin; **modellabile** som kan modelleres; **modellaggio** *m*, *impianto di ~* støpeanlegg; **modellare** (*è*) modellere, forme; **modellatore** *m* (*f -trice*) modellør; ~ *in legno* modellsnekker; **modellatrice** *f*, ~ *singola* enkeltstøper; **modellatura** *f*, **modellazione** *f* *sj.* modellering; **modellista** *m* modelltegner; **modello** *m* modell; mønster; snittmønster; *un marito ~* en mønsterektemann; *un podere ~* en mønstergård; ~ *volante* modellfly.

modenese fra Modena; *pozzo ~* artesisk brønn.

moderabile som kan modereres; **moderare** (*à*) lempe, moderere; *sj.* lede; **moderatezza** *f* måtehold; **moderativo** modererende; **moderato** moderat; måteholden; ~ *m* måteholdsmann; **moderatore** *m* (*f -trice*) en som modererer; regulator; (*lume*) ~ moderatorlampe; **moderazione** *f* måtehold.

modernamente på moderne vis; **modernismo** *m* modernisme; **modernista** *m* modernist; **modernità** *f* det å være moderne; nyhet, moderne retning; **modernizzare** modernisere; **moderno** moderne, ny; **modestia** *f* beskjedenhet; bluferdighet; ~ *a parte, a parte la ~* uten falsk beskjedenhet; **modestino** falskt beskjeden; **modesto** beskjeden; tarvelig.

modicità *f* rimelighet, beskjedenhet (*srl. om pris o.l.*); **modico** (*pl -ci*) rimelig, beskjeden.

modifica *f* endring, forandring; **modificabile** som kan, bør endres el. modifieres; **modificare** (*-di-*) endre, tillempe, modifieres; **modificativo** endrende, modifierende; **modificatore** *m* (*f -trice*) en som endrer, modifierer; **modificazione** *f* endring, modifikasjon.

modiglione *m* konsoll (*i S-form*); **modinatura** *f* *se*:

modanatura; **modine** *m* se: *modano*; **modista** *m*, *f* modist, motehandler, hattesyerske.
mòdo *m* måte, art, vis; levemåte; *mus.* toneart; *gram.* modus, siemåte; *a* ~ pen, anstendig, dannet; *a* ~ *suo* etter hans hode; *sono fatto a questo* ~ jeg er nå engang slik; *ad ogni* ~ i hvert fall; *aver* ~ *di*... ha muligheter for å..., leilighet til...; *di* ~ *che* slik at; *non c'è* ~ *di*... der er ikke mulighet for å...; *fare a* ~ *proprio* følge sitt eget hode; ~ *di dire* talemåte; *per* ~ *di dire* så å si, på en viss måte; *l'ho detto così per* ~ *di dire* jeg sa det slik bare for å si noe; *in che* ~ ? hvordan? *in certo (qual)* ~ på en viss måte, på sett og vis; *in tutti i modi* på alle måter; *oltre* ~ umåtelig, usedvanlig; *secondo il mio* ~ *di vedere* etter min oppfatning; *fuor di* ~, *sopra* ~ umåtelig, meget.
modulare (*ò*) *modulere*; *justere (radio)*; **modulatore** *m* (*f* -trice) en som modulerer; **modulazione** *f* modulasjon; ~ *di frequenza* frekvensmodulasjon; *audiofrekvens*; **mòdulo** *m* modell, eksemplar; formular; blankett, skjema; *tekn.* vannføring.
moërro *m* moaré.
mofèta giftig utdunstning (*kullsyre, metan o.l.*) (*i* vulkansk terreng).
mògano *m* mahogni.
moggiàta *f* skjepp (*land*); **mòggio** *m* (*pl* også: *le moggia*) skjepp; *a moggia* (*fig.*) i mengdevis; *mettere la lucerna sotto il* ~ sette sitt lys under en skjepp; **mògio** slukøret, nedslått.
mòglie *f* hustru, kone; *esser la* ~ *di Cesare* være hevet over enhver mistanke; *prender* ~ gifte seg; *uomo da* ~ gifteferdig mann.
mogòl *m* mogul; **mòia** *f* saltbrønn, saltmine.
moia (*srl. pl*) smisking; kjærtegn; *far moine a uno* smiske for en, gjøre seg lekker for en; **moinardo** kjælen, kjærtegnende, innsmigrende, smiskende; ~ *m* kjælegris.
mòla *f* møllestein; slipestein; **molare** (*ò*) *slipe (glass o.l.)*; ~ *adj.* mølle-; *pietra* ~ møllestein; *dente* ~ jeksel; **molassa** *f* *geol.* molasse; **molatrice** *f* slipe-maskin.
molazza *f* knuseverk, pukkverk.
mòlcere *poet.*, **mòlcire** *sj.* berolige, mildne.
mòle *f* masse, omfang, stor person; besvær; *arkit.* stor bygning; **mòlècola** *f* molekyl; **molecolare** molekylær; **mòlènda** *f* mølleavgift.
molestamènto *m* det å plage, sjenere; **molestare** (*è*) plage, besvære; sjenere; **molestatore** *m* (*f* -trice) plage(ånd); **molestia** *f* besvær, plage; **molesto** plagsom, besværlig, sjenerende.
mòli *m* *inv. hist.* urt mot trolldom.
molibdèno, moliddèno *m* molybden.
molino se: *mulino*; **molitòrio** mølle-.
mòlla *f* (spring)fjær; *fig.* drivfjær; *molle* (*pl*) ildtang; ~ *antagonista* dobbeltvirkende fjær; *balocco a* ~ mekanisk leketøy; ~ *a foglia* bladfjær; ~ *dell'orologio* urfjær; ~ *di richiamo* fjær; *spropositi da prendersi con le molle* dumheter til å ta og føle på; **mollame** *m* de bløte deler av innmaten; **mollare** (*ò*) slakke (på) (*tau*); *fig.* gi etter; *molla!* (*mar.*) slakk!; *mi molli 50 lire?* spanderer du 50 lire på meg? **mòlle** bløt, myk; våt; slapp, svak, bløtaktig; ~ *m* bløtevann, -væske; *mettere in* ~ legge i bløt; *mettere il becco in* ~ drikke; *fig.* legge seg opp i en samtale.
molleggiamènto *m* (av)fjæring (også i bil); **molleggiare** (*è*) (av)fjære; *fig.* være elastisk (*i* bevegelse-ne); **mollèta** *f* liten (spring)fjær; **mollette** (*pl*) sukkerklype; *typ.* pinsett; **mollettièra** *f* puttee;

mollettòne *m* multum (*sl. ullflanell*); **mollèzza** *f* bløthet; slapphet.
mollica *f* den myke del av brød; krumme; smule; **mollicchio** *m* bløtt, fuktig sted; **molliccio** bløt, fuktig; ~ *m* bløtt, fuktig sted; **mollificamènto** *m* bløtgjøring; **mollificare** (*-li-*) bløtgjøre; **mollificativo** bløtgjørende; ~ *m* bløtemiddel; **mollificaziòne** *f* *sj.* bløtgjøring; **mollizia, mollizie** *f* litt, slapphet (*srl. fig.*), slappe seder; **mòllo** *F* bløt, våt; *mettere in* ~ legge i bløt; **mollume** *m* bløthet, fuktighet; **mollusco** *m* (*pl -chi*) mollusk, bløtdyr.
mòlo *m* molo, kai; *diritto di* ~ kaipenger.
molòc *m* molok; **molòsso** *m* *sl.* gjeterhund.
molteplíce mangfoldig; **molteplícità** *f* mangfoldighet; **mòlti-** se også: *multi-*; **moltilàtero** mangesidig, mangesidet; **moltiplica** *f* *tekn.* utveksling; *cambio di* ~ gir; *mat.* multiplikasjon; **moltiplicabile** som kan multipliseres; **moltiplicando** *m* multiplikand; **moltiplicare** (*-ti-*) *mat.* multiplisere, gange (*per med*); *fig.* forøke, mangfoldiggjøre; *refl.* forøkes; **moltiplicativo** *sj.* mangfoldiggjørende; **moltiplicatore** *m* (*f* -trice) en som multipliserer; *mat.* multiplikator; **moltiplicaziòne** *f* mangfoldiggjørelse; multiplikasjon; *la* ~ *dei pani e dei pesci* (*bibl.*) Jesu mangfoldiggjørelse av brødet og fiskene; *fig.* Guds velsignelse, overflod; **molteplíce** mangfoldig; **moltiplicità** *f* mangfoldighet; **moltitudìne** *f* mengde, mangfoldighet; *le moltitudini* massene, folket.
mòlto meget, mye, mange; ~ *m* mengde; *a dire* ~ for å ta sterkt i; *ci vuole* ~ *tempo* det tar lang tid; *è* ~ (*tempo*) *che non lo vedo* det er lenge siden jeg har sett ham; *ci corre* ~ det er stor forskjell, avstand o.l.
momentàneo øyeblikkelig, momentan; **momento** *m* øyeblikk, moment; anledning; *fig.* betydning; *a momenti* stundom, nå; snart; *a momenti cadevo* jeg var like ved å falle; *dal* ~ *che ettersom...*, da...; *da un* ~ *all'altro* hvert øyeblikk; *in un* ~ på et øyeblikk; *per il* ~ for øyeblikket; ~ *psicologico* psykologisk øyeblikk; *sul* ~ straks; *un* ~ (*adv.*) litt; *non vedere il* ~ *di*... lenges etter å...
mònaca *f* nonne; *sl.* sommerfugl; *farsi* ~ bli nonne; **monacale** munke-, nonne-; **monacanda** *f* novise; **monacare** (*ò*) gjøre til nonne (*sj.* munk); *refl.* bli nonne (*sj.* munk); ta sløret; **monacato** *m* munkestand; **monacaziòne** *f* innvielse til nonne; **monachèlla** gjerdesmett; **monachètto** *m* klinkehake; **monachina** *f* liten, ung nonne; siste gnist (*av brent papir o.l.*); *iron.* dydig kvinne, gudslam; heilo; *le monachine vanno a letto* nonnene går til sengs (*om de siste gnister av brent papir o.l.*); **monachino** *m* liten, ung munk; dompap; ~ *adj.* gl. mørk (rød); **monachismo** *m* munkevesen; **monaco** *m* (*pl -ci*) munk.
mònade *f* monade; *sl.* infusjonsdyr; **monadismo** *m* monadelære.
monarca *m* (*pl -chi*) monark; **monarchia** *f* monarki; **monàrchico** (*pl -ci*) monarkisk; ~ *m* monark.
monastèro *m* (nonne)kloster; **monàstico** (*pl -ci*) klosterlig, kloster-.
monatto *m* *gl.* sykepasser, graver (*under pest*).
moncherino *m* arm uten hånd, armstump; **monchino** *m* armstump; **mónco** (*pl -chi*) enarmet; som mangler en hånd el. arm (*el. begge*); *fig.* lemlestet, defekt, utilstrekkelig; *è* ~ *da un braccio* han har bare en arm; **moncòne** *m* legg uten fot, benstump; se også: *moncherino*.
mònda *f* rensing, skrelling; **mondaccio** *m* elendig

verden, jammerdal; **mondana** *f* monden dame, verdensdame; demimonde, kokette; **mondanità** *f* verdslighet; **mondano** monden, verdslig; **mondare** (ò) rense, luke, skrelle; *fig.* lutre; **mondariso** *m.* *f* inv. risarbeider, rispik; **mondatore** *m* (*f* -trice) renser, luker; skreller; **mondatura** *f* rensing, luking, skrelling; det som renses bort; **mondazione** *f* *sj.* se: **mondatura**; **mondèzza** *f* renhet; **mondez-zàio** *m* avfallsdyng, mødding (*og fig.*).

mondiale verdens-; *esposizione* ~ verdensutstilling; *fama* ~ verdensry; *guerra* ~ verdenskrig; *poten-za* ~ verdensmakt.

mondiglia *f* avfall ved rensing, luking, skrelling; **mondina** *f* skrellet kastanje; rispik; **mondizia** *f* *sj.* renhet.

mòndo 1. renset, luket, skrellet; *fig.* ren.

mòndo 2. *m* verden; masse, mennesker; *un* ~ di... mange, en masse...; *da che* ~ è ~ så lenge verden har stått; *il* ~ *degli affari* forretningsverdenen; *il gran* ~, *il bel* ~ den fine verden, det fine selskap; *l'altro* ~ den annen verden, det hinsidige; *cose dell'altro* ~ utrolige ting; *il* ~ *antico* den gamle verden; *vivere fuori del* ~ (*el.* *in capo al* ~) leve utenfor folkeskikken; *caschi* (*el.* *cascasse*) *il* ~ om så verden forgår; ~ *elegante* moteverden; *giro del* ~ jordomseiling, reise jorden rundt; *mezzo* ~ mange personer; *mettere al* ~ sette til verden; *il nuovo* ~ den nye verden, Amerika; *il* ~ *nuovissimo* Australia og Antarktis; *il* ~ *di là*, *il* ~ *dei più* den annen verden; *venire al* ~ komme til verden; *non ... al* ~ ikke noen verdens ...

monduàldo *m* hist. formynder (*for kvinne*).

monellata, **monelleria** *f* (gate)guttetrek; **monèllo** *m* gategutt, tjuagutt; **monellèsco** (*pl* -chi) gutte-.

monèta *f* mynt; *carta* ~ papirpenger; *batter* ~ slå mynt; ~ *di peso* fullverdig mynt; *prendere per* ~ *buona* ta for god fisk; (*ri*)*pagare della stessa* ~ (*el.* *di pari* ~) gi igjen med samme mynt; *deprezzamento della* ~ devaluering; *per lui farei* ~ *falsa* (*fig.*) for ham ville jeg gå gjennom ild og vann; ~ *spicciola* småpenger; *svalutazione della* ~ devaluering; *il tempo è* ~ tid er penger.

monetaggio *m* (ut)mynting; **monetale** mynt-; **monetare** (*è*) *sj.* slå mynt; utmynte; **monetario** mynt-, penge-, finans-; ~ *m* mynstslager, -mester; *falso* ~ falskmynter; *rimforma monetaria* finansreform, pengereform; **monetato** utmyntet, preget; *carta monetata* papirpenge(r); **monetazione** *f* *sj.* (ut)mynting; **monetièr** *m* *sj.* myntmester, -slager.

monferrina *f* sl. dans.

mongana, (*vacca*) ~ melkeku; **mongolfiera** *f* luftballong.

mongòlico (*pl* -ci) mongolsk; **mòngolo** mongolsk; ~ *m* mongol.

monile *m* halskjede; **moniismo** *m* monisme.

mòrito *m* litt. påminnelse, tilrettevisning; **monitòre** *m* veileder; monitor; **monitòrio** advarende, advarsels-; ~ *m* stevningsbrev fra de kirkelige myndigheter; advarsel for bannlysing; **monizione** *f* se: *ammonizione*.

mòнна *f* gl. frue; sl. ape; *pigliar la* ~ drikke seg full.

monoblòcco *m* (*pl* -chi) sylindrerblokk; **monocàrpico** (*pl* -ci) som bærer frukt én gang; **monòcolo** enøyd; ~ *m* monokkel; **monocòrdo** *m* monokord; ~ *adj.* *fig.* monoton.

monocròma *f* maleri i én farge; **monocromático** (*pl* -ci) ensfarget; **monocuspideale** som har ett spir.

tårn; **monodia** *f* monodi; **monofase** *elektr.* enfaset; **monofisita** *m* monofysitt.

monogamia *f* monogami; engifte; **monògamo** monogam; **monogènesi** *f* felles opphav.

monografia *f* monografi; **monografico** (*pl* -ci) monografisk; **monografista** *m* monografi-forfatter; **monogramma** *m* monogram.

monolitico (*pl* -ci) monolittisk; **monòlito** *m* monolitt; **monòlogo** *m* (*pl* -ghi) monolog.

monòmane *m* monoman; **monomania** *f* monomani, fiks idè; **monomaniaco** (*pl* -ci) monoman.

monometallismo *m* enkelt myntfot; **monòmio** *m* mat. monom, enleddet størrelse.

monomotore som har én motor.

monopàttino *m* løpehjul; sparksykkel.

monopétto, *giacca* ~ enkeltknappet jakke.

monoplano *m* endekker.

monopòlio *m* monopol, enerett; *generi di* ~ monopolvarer; **monopolista** *m* en som har monopol (på noe); **monopolizzare** monopolisere; **monopolizzatore** *m* (*f* -trice) monopolist; **monopòsto** (*aeroplano*) ~ enseters fly.

monorifrangente som bryter (lyset) i alle retninger. **monoritmico** (*pl* -ci) som har bare én rytme.

monosillábico (*pl* -ci) enstavelses-; **monosillabo** *m* enstavelsesord.

monoteismo *m* monoteisme; **monoteista** *m* monoteist; **monoteistico** (*pl* -ci) monoteistisk.

monotipia *f* monotypi; **monotipista** *m* monotypist; **monotipo** *m* monotype.

monotonia *f* monotoni; **monòtono** monoton, ensformig, kjedelig.

monsignore *m* min herre, monseigneur (*nå bare til prelater*).

monsòne *m* monsun.

mònta *f* parring, bedekning; stutteri; *cavallo da* ~ avlshingst; **montacàrico** *m* (*pl* -chi) vareheis.

montacinghia *m* remskifter.

montaggio *m* montering, montasje; (*vev*) renning; *disegno di* ~, *piano di* ~ samlingstegning; *sala* ~ montasjeavdeling.

montagna *f* fjell; fjellkjede; høyland; *alta* ~ høyland; *mal di* ~ fjellsyke; *montagne russe* rutsjebane; **montagnòso** *sj.* full av fjell; **montagnuòla** *f* liten høyde; **montagnuòlo** fjell-; ~ *m* fjellboer; **montanaro** fjell-; ~ *m* fjellboer; **montanèllo** *m* sl. irisk; **montanino** fjell-; ~ *m* fjellboer; **montanista** *m* bergverksingeniør; **montano** fjell-, berg-; **montante** *m* stigboyle, stigbrett; oppstan-der, stiver.

montare (ò) stige; stige opp, inn; kravle opp; ride (på); beløpe seg (*a* til); bestige, parre seg med (*er* hunder); piske (*egg o.l.*); *montere*, sette opp, sette sammen, innrette; innfatte (*in* i); overvurdere (*ens* fortjenester), sette for høyt, heve til skyene; gjøre viktig; sette opp, opphisse; *monta bene* han rider godt; ~ *in bestia* bli rasende; *ben montato* velberedt; ~ *il capo a uno* fordreie hodet på en; ~ *un cappello* pynte en hatt; ~ *una casa* innrette et hus; ~ *un cavallo* ride på en hest; ~ *a cavallo* stige til hest; *che monta se ...?* hva gjør det om...?; ~ *in collera* bli vred; ~ *la guardia* holde vakt; ~ *una macchina* montere, sette opp en maskin; *non monta* det gjør ikke noe; ~ *in oro* innfatte i gull; *mi monta la mosca* (*el.* *la senapa*) *al naso* jeg blir vred; *panna montata* fløtekrem; ~ *un quadro* ramme inn et bilde; *mi monta la stizza* jeg blir rasende; ~ *la testa a uno* fordreie hodet på

en; *il vino gli monta alla testa* vinen stiger til hodet på ham.
montata *f* stigning; **montatōio** *m* stigbøyle, stigbrett; **montatōre** *m* monter; avlshingst, -okse o.l.; **montatura** *f* montering; utstyr, innfatning; *fig.* overdrivelse; **montavivande** *m inv.* matheis.
monte *m* fjell, berg; kortbunke (*som er igjen etter givning*); *fig.* mengde, masse; *a ~ (om elv)* opp mot strømmen; *andare a ~ (fig.)* gå i vasken; *mandare a ~ (i spill)* begynne forfra; *fig.* la gå i vasken, gi opp, avbryte; *~ di Pietà* lånekontor; *portare al ~* pantsette, låne på; *~ di Venere (anat.)* venusberg; **Montecitōrio** *m* Deputertkammeret i Roma; **montepulciāno** *m sl.* vin (*Toscana*); **monticare** (*ò*) dra til fjells.
montonata *f* det å steile (*hest*); **montōne** *m zool.* vær; rambukk; *salto del ~* steiling; **montuosità** *f* fjellrikhet; **montuoso** fjellrik, full av fjell.
montura *f* uniform.
monumentale monumental; **monumēto** *m* monument, minnesmerke; *arkit.* bygning; (*~*) *vespasiano* pissoar.
mōra *f* negresse; mørk pike; morbær; bjørnebær; *merk.* henstand, restanse; *se også: morra*.
moraiuolo, *ulivo ~ sl.* oliventre (*sort frukt*).
morale moralsk, sedelig, moral-; *~ f* moral; sedelære; *~ di (el.: da) schiavi* slavemoral; *~ m* moral, mot, humor; *su il ~!* opp med humøret! **moraleggiare** (*é*) moralisere; preke moral; **moralista** *m* moralist; *fare il ~* preke moral; **moralità** *f* moralitet, sedelighet; **moralizzābile** som kan moraliseres; **moralizzare** moralisere; preke moral; **moralizzazione** *f* moralisering.
morato meget mørk (*som morbær*).
moratōria *f jur.* moratorium, henstand.
morbidezza *f* bløthet (*og fig.*); *vivere tra le morbidezze* leve behagelig; **morbidiccio** litt bløt; **morbido** bløt; *med.* morbid (= *morboso*); *~ m* bløthet; noe bløtt; **morbidume** *m* noe bløtt; bløthet.
morbifero *litt.* sykdomsbærende; *~ m* sykdomsbærer; **morbigeno** sykdomsfrembringende; **morbillo** *m* meslinger; **morbino** *m* overmot; **morbino** *m* overmodig; **mōrbo** *m* alvorlig sykdom, epidemi, pest; *sj.* stank; *~ asiatico* kolera; *~ gallico* syfilis; *~ regio* gulsott; *~ sacro* epilepsi; **morbosità** *f* sykkelighet; **morboso** sykkelig (*og fig.*).
morchia *f* (olje)bunnfall; olje (*i pipe*); **morchioso** full av bunnfall, olje.
mordacchia *f* bittel; munnkorg, knebel; **mordace** som biter; bisk, bitende; **mordacità** *f* biskhet.
mordēnte bitende; *~ m tekn.* bindemiddel, fiksermiddel (*for farge*), beis; *mus.* mordent; *fig.* kamplyst, -mot; gå-på-mot; **mōrdere** bite; (*insekt*) stikke; (*anker*) gripe; *fig.* bite, stikke; *~ il freno* etc i seg harmen; *~ la polvere* bite i graset; *mordersi i baffi* være utålmodig, irritert; *mordersi le dita, le mani* angre; *mordersi le labbra, la lingua (fig.)* bite seg i leppene, i tungen, tie plutselig; **morditōre** *m (f -trice)* en som biter.
mōre solito *lat.* sin (din etc.) vane tro.
morēllo mørk; *~ m* mørk hest.
morēna *f* morene; **morēnico** (*pl -ci*) morene-.
morēska *f sl.* maurisk dans; **morēsko** (*pl -chi*) maurisk.
morettina *f* pen, mørk pike; brunette; maske; **morētta** *f* mørk pike; brunette; maurerpike; **mōrētto** *m* mørk gutt; maurergutt; *fig.* morian.
mōrfico (*pl -ci*) morfin-; **morfina** *f* morfin; morfi-

nismo *m* morfinisme; **morfinista** *m* morfinist; **morfinizzare** morfinforgifte; **morfinōmane** *m* morfinist; **morfinomania** *f* morfinisme.
morfologia *f* formlære, morfologi; **morfologico** (*pl -ci*) morfologisk.
morgana *f* en fe, alv; *fata ~* fatamorgana, hildring; **morganatōico** (*pl -ci*) morganatisk.
moria *f* stor dødelighet, sott, pest; **moribōndo** døende (*og fig.*); *essere ~* ligge for døden.
moricia *f* dyng av murbrokker, steinhaug.
morigeratēzza *f* sedelighet; **morigerato** sedelig, velsetet; **morigliōne** *m sl.* and.
morione *m* stormhatt, lett hjelm.
morire (*muōio, mōro*) dø; gå ut, visne; (*om lys*) gå ut; (*om lyd*) dø hen; *~ avvelenato, ammazzato, impiccato* bli forgiftet, drept, hengt; *~ dalle risa, ~ dal ridere* dø av latter; *~ di morte naturale* dø en naturlig død; *~ di fame* dø av sult; *cosa da ~* noe til å dø av (*srl. fig.*); **morituro** *litt.* døende, dødsmerket.
morlacco *m (pl -chi)* morlakk (*dalmazier*); galeislave; **mormōne** *m* mormon; *sl.* djevel.
mormoracchiare (*à*) småmumle, murre; **mormoramento** *m sj.* mumling; **mormorare** (*mōr-*) mumle, murre; skumle; (*vann*) risle, bruse; (*løy*) hvisle, rasle; **mormoratōre** *m (f -trice)* en som mumler, murrer, skumler; **mormorazione** *f* mumling, murring; **mormoreggiare** (*é*) mumle, murre, brumme; **mormorio** *m* stadig mumling, murring, rasling; stadig skumleri.
mōro mørk, sort; *~ m* mørk kar; neger; maurer; sort pipetobakk; morbætre.
morōsa *f dial.* elskede, kjæreste; **morosità** *f merk.* forsømmelighet, sendrektighet; **moroso** forsømmelig, langsomt betalende, som er bakut med betalingen, restant; *~ m dial.* kjæreste.
mōrra *f* morra (*sl. lek, der to deltagere skal gjette hvor mange fingrer de tilsammen stikker fram*).
mōrsa *f* skruestikke; støtte for livbåt; munnknebel; *arkit.* stående fortanning; *~ da banco* skruestikke; **morsello** *m sj.* bit, munnfull; **morsetta** *f* liten skruestikke; stingregulator (*på symaskin*); **morsetto** *m* lite bitt; bit, munnfull; klemskrue, klemme; **mōrsi** *se: mordere*; **morsicare** (*ò*) bite (*i*), småbite; (*mygg*) stikke; **morsicatura** *f* bitt, stikk; **morsicchiare** (*i*) småbite, gnage; **mōrso** *se: mordere*; *~ m* bitt, stikk, bittel.
mortadella *f sl.* krydret svinepølse.
mortāio *m* mortar; mortér; mörser; *sl.* smelteovn; *pestar l'acqua nel ~* bære vann i et såld, skyte på månen.
mortale dødelig, dødbringende; **peccato ~** dødsynd; *brutto quanto il peccato ~* stygg som arvesynden; *salto ~* saltomortale; **mortalētto** *m* kanonslag; liten kanon, mortar; **mortalità** *f* dødelighet; *~ infantile* barne-, spedbarnsdødelighet; **mortarētto** *se: mortaleto*.
mōrte *f* død; ende; *a ~* til døde; *averla a ~ con uno* hate en; *a ~!* drep ham (henne)!; *~ civile* tap av borgerlige rettigheter; *condannare a ~* dømme til døden; *compagnia della ~* (*hist.*) dødsgjeng; *dar ~* drepe; *dopo ~* etter døden; *far la ~ del topo* dø som en rotte; *essere una ~* være en pest, plage; *letto di ~* dødsleie; *miglioramento della ~* falsk bedring for døden inntrår; *pericolo di ~* livsfare; *deve far questa ~* slik skal det gjøres, lages; *sentenza di ~* dødsdom; *silenzio di ~* dødsens taushet; *le fragole vanno mangiate col*

marsala, è la loro ~ jordbær skal spises med marsala, det er det helt riktige.
mortella *f* myrt; **morticcio** *sj.* død; *carne morticcia* dødskjøtt; *acqua morticcia* stillestående vann; **morteşare** (è) skjære tapphull i; **morteşatrice** *f* tapphullsmaskin, -bor; **morticino** *m* død barn, død yngling.
mortifero dødbringende; *fig.* meget skadelig; **mortificamento** *m* det å drepe, bedøve; *etc.* *se:* **mortificare** (-ti-) (nesten) drepe, døde, bedøve; *fig.* ydmyke, krenke, beskjemme, spege, temme; **mortificatore** *m* (*f* -trice) en som ydmyker, krenker (*etc.* *se:* **mortificare**); **mortificazione** *f* ydmykelse, beskjemmelse, krenkelse; bedøvelse; spegelse, tuktelse, prøvelse; **mortigno** *sj.* dødblek.
morto *se:* *morire*; ~ *adj.* (av)død; ~ *m* avdød, lik; skjult skatt; (*i visse spill*) blindemann; *acqua morta* stillestående vann (*og fig.*); *angolo* ~ dødsvinkel; *braccio* ~ lam arm; *cascare* ~ falle død om; *binario* ~ sidespor; *denaro* ~ død kapital; *essere* ~ *di uno* være dødelig forelsket i en; ~ *di fame* fattiglus; *fare il* ~ ikke gi livstegn, spille død; *sport* flyte, svømme på rygg; *giorno dei morti* alle sjeles dag (2. nov.); *innamorato* ~ dødelig forelsket; *mano morta* uavhengelig gods; *per* ~ med liv og sjel; *peso* ~ dødvekt; *stanco* ~ dødstrøtt; *rimanere lettera morta* (*jur.*) forbli død og maktesløs; *stagione morta* stille tid, dødperiode (*utenfor sesongen*).
mortorio *m* begravelse; dødsmesse; *fig.* kjedelig fest, utrivelig sted; *faccia da* ~ bedemannsfjes; **mortuario** lik-, døds-, begravelses-; *annuncio* ~ dødsannonse; *sala mortuaria* likkapell.
morvid ... *se:* *morbid* ...; **morva** *f* med. snive.
mosaicista *m* mosaikkarbeider; **mosaico** *m* (*pl* -ci) mosaikk; *fig.* lappverk; **mosaico** (*pl* -ci) *rl.* mosaikk; **mosaismo** *m* *rl.* mosaisme, jodedom.
mosca *f* flue; liten skjeggdott på underleppen; sur fyr, grinebiter; ~! stille!; *una* ~ *bianca* en stor sjeldenhet; ~ *cavallina* hestebremse; ~ *cieca* blindebukk; *far d'ogni* ~ *un elefante* alltid gjøre en mygg til en elefant; *sapersi levare le mosche dal naso* ikke la seg ta ved nesen; ~ *di Milano* spansk flue; *rimaner con le mani piene di mosche* (*el.* *con un pugno di mosche*) ikke ha noe igjen for sitt strev, ikke få noe ut av det; *gli salta la* ~ *al naso* han hisser seg opp, blir sint; *mosche volanti* (*med.*) mouches volantes; *morire come le mosche* dø som fluer.
moscadello *se:* *moscatello*; **moscaio** *m* fluesverm; sted med mange fluer; *fig.* en sverm av plager; **moscaiuola** *f* fluenett (*srl.* over mat); fluefanger; **moscardino** *m* hasselmus; *fig.* laps; **moscardo** *m* spurvehauk; **moscatello** muskat-, med muskat-smak; ~ *m* muskateller(vin); **moscato** *m* muskateller; *cavallo* ~ skimmel; *noce moscata* muskatnott; **moscerino** *m* liten flue, mygg.
moschèa *f* moské.
moschettare (è) skyte med muskett; **moschettata** *f* muskettskudd, -salve; **moschetteria** *f* tropp av musketerer; *fuoco di* ~ geværild; **moschettièra**, *guanti alla* ~ skinnhansker som går til albuen; **moschettière** *m* musketer, fotsoldat; **moschètto** *m* muskett, muskedunder; **moschettone** *m* muskedunder; karabinkrok.
moschicida fluedrepande; *carta* ~ fluepapir; ~ *m* spøk, fluedreper.
mosciàra *f* leder-, basbåt (*ved tunfiske*); **mòscio** slapp; ~ ~ ganske slovt; *l'erre moscia* hals-r,

skarre-r, fransk r; **mosciòne** *m* insekt (som står over vinfat o.l.); *fam.* tørket kastanje; **moscòne** *m* spyflue; *fig.* en som går på haneben; pongtongrobåt.
moscovita moskovittisk; ~ *m* moskovitt.
mòssa *f* bevegelse; støt, skubb; (*fig. og i spill*) trekk; (*sport*) start; *aver la prima* ~ ha utspillet; ~ *di corpo* avføring; *pigliar le mosse di* gjøre opptakten til; *non poter star alle mosse* ikke kunne dy seg; *tener sulle mosse* holde (en) igjen; *esser sulle mosse* være i ferd med; *prender le mosse da* (*fig.*) gå ut fra; **mòssi** *se:* *muovere*; **mossière** *m* sport starter; **mòsso** *se:* *muovere*; ~ *adj.* beveget; *mare* ~ opprørt hav; *più* ~ (*mus.*) hurtigere.
mostacciata *f* slag i ansiktet; **mostaccio** *m* neds. fjes; *sul* ~ like i synet; **mostacciùolo** *m* sl. kake; sl. makaroni; **mostaccione** *m* lusing, fik.
mostarda *f* sl. sennepssaus; *gli viene la* ~ *al naso* han blir sint; **mostardièra** *f* sennepsglass; **mostardina** *f* hagekarse.
mostimetro *m* sukkermåler (*for vin*); **mòsto** *m* most; **mostoso** *sj.* most-, rik på most.
mòstra *f* utstilling; fremvisning; vindusutstilling, utstillingsvindu; parade; oppslag av annen farge (*på tøy*); *merk.* prøve; *tekn.* urskive; *mettere in* ~ stille til skue; *far* ~ *di late* som om; *far bella* ~ *di sé* ta seg godt ut; **mostrabile** som kan vises; **mostramento** *m* det å vise, fremvisning.
mostrare (ò) vise; utstille; fremlegge; ~ *di* ... late som om; ~ *la corda* være loslitt; ~ *a dito* peke på, ut; *essere mostrati a dito* (*fig.*) være godt kjent; ~ *i denti* vise tenner; **mostravento** *m* vindretningsviser (*av tøy*); **mostreggiato** (*om tøy*) forsynt med oppslag; **mostreggiatura** *f* oppslag (*på tøy*); **mostricciattolo**, **mostricino** *m* lite uhyre, misfoster; **mostrina** *f* våpenmerke (*på uniform*); **mostrino** *m* sekundskive (*på ur*).
mòstro *m* uhyre, monstrum, beist; *un* ~ *di sapienza* en forferdelig lærd person; **mostruosità** *f* uhyrlighet; *anat.* vanskapthet; **mostruoso** uhyrlig, gyselig, vanskapt.
mòta *f* litt. sole; **motaccio** *m* solet terreng.
motivare motivere, begrunne; **motivazione** *f* motivering, begrunnelse; **motivo** *m* (beveg)grunn, motiv; *mus.* motiv; **motivi** (*jur.*) premisser; *a* ~ *di* på grunn av; ~ *per cui* ... av hvilken grunn ...; *non c'è* ~ *di* ... det er ingen grunn til å ...
mòto *m* bevegelse, gang, tilskyndelse, virksomhet; *moti* (*pol.*) uro, oppstand; ~ *f* motorsykel; ~ *alternato* pendelbevegelse; ~ *perpetuo* perpetuum mobile; *avere addosso il* ~ *perpetuo* ha kvikksølv i baken; *metter in* ~ sette i gang; *mettersi in* ~ sette seg i bevegelse; *di* ~ *proprio* av egen drift; *far del* ~ gå tur, mosjonere; ~ *ondoso* bolgebevegelse.
motoaratrice *f* motorplog; **motoaratura** *f* maskinpløying; **motocarozzetta** *f* motorsykel med sidevogn; **motociclètta** *f* motorsykel; ~ *con carrozzetta* (*el.* *carrozzina*) motorsykel med sidevogn; **motociclismo** *m* motorsykkelsport; **motociclista** *m* motorsyklist; **motociclo** *m* motorsykel; moped; **motocultura** *f* maskinpløying, -dyrking.
motofurgone *m* varemotorsykel; **motoleggèra** *f* lett motorsykel, moped; **motomèzzo** *m* motorkjøretøy; **motonautica** *f* motorbåtfart; **motonautico** (*pl* -ci) motorbåt-; **motonave** *f* motorskip.
motopattino *m* scooter; **motopeschereccio** *m* motor-kutter, fiskekutter; **motopulsione** *f* motordrift.

motore (*f* -trice) bevegende; driv-; ~ *m* motor; ~ *a benzina* bensinmotor; ~ *a sei cilindri* seksylindret motor; ~ *a combustione* forbrenningsmotor; ~ *a combustione interna* eksplosjonsmotor; *freno del* ~ motorbremse; *guasto del* ~ motorskade; ~ *a raffreddamento d'acqua* vannavkjølt motor; ~ *con raffreddamento ad aria* luftavkjølt motor; ~ *a scoppio* eksplosjonsmotor; ~ *a stella* stjernemotor; ~ *a due tempi* totaktsmotor; **motorèta** *f* lett motorsykel, moped; **motorino** *m* liten motor, knallert; **motòrio** *sj.* bevegelses-; **motorista** *m* motorfører, bilist; maskinist, mekaniker; motorfabrikant; **motorizzare** motorisere; *reparto motorizzato* motorisert avdeling.

motoscafo *m* motorbåt; **motoso** *sj.* solet.

motoveliero *m* motorskonnert; seilbåt med hjelpe-motor; **motrice**, *forza* ~ drivkraft; ~ *f* motorvogn; **motriglia** *f* søle, dynd.

motteggévole spøkende, hånlige, spydig; **motteggiaménto** *m* *sj.* spøk, hån, drilleri; **motteggiatore** *m* (*f* -trice) spydig kar, hån, ertekrok; **motteggiare** (*è*) spøke; hån, drille, erte; **motteggio** *m* spøk; hån, drilleri.

mottétto *m* *mus.* motett; **motto** *m* motto; vittighet, spydighet; *non far* ~ ikke si et ord.

motuproprio *m* dekret; *di* ~ av egen drift.

movènte bevegende; ~ *m* drivfjær, beveggrunn, motiv; **movènza** *f* litt. bevegelse; **movibile** bevegelig; **movimentare** (*è*) bevege; *gi* liv, bevegelse; **moviménto** *m* bevegelse; trafikk; gang; *merk.* omsetning; *tekn.* drift; *mus.* tempo; sats; ~ *accerchiante*, ~ *aggirante* knipetangsmanøver; ~ *ferroviario* jernbanetrafikk.

mozione *f* bevegelse (*srl. fig.*); mosjon, forslag; ~ *d'ordine* forslag til dagsorden.

mozzaménto *m* avskjæring, avhogging, deling; **mozzare** (*ó*) skjære, hogge av; *fig.* avbryte; ~ *il fiato a uno* ta pusten (været) fra en; **mozzarella** *f* sl. mild ost; ~ *in carrozza* sandwich med mozzarella stekt på panne; **mozzatura** *f* avskjæring, avhogging; (avhogd, avskåret) stykke; **mozzétta** *f* *rl.* sl. kappe med hette; **mozzicare** *sj.* *se:* *smozzicare*; **mozzicóne** *m* stump, sigarettstump, lysestump o.l.; **mozzino** *m* typ. liten, separat del av trykt side (*samling fotnoter o.l.*); **mózzo** 1. = *mozzato* *se:* *mozzare*; ~ *adj.* stump; avstumpet; forkroplet; ~ *m* stallgutt; skips-, dekksgutt; **mózzo** 2. *m* nav; hjulnav; ~ *di pagina* *se:* *mozzino*; **mozzóne** *m* liten tråd på pisk, piskesnert; **mozzorécchi** *m* inv. lovtrekker, vinkelskriver.

muca *f* melkeku; **mucchio** *m* bunke, dyng, haug, klynge; **muco** *m* (*pl* -chi) slim; snorr; *se:* *muco*; **mucido** harsk; *saper di* ~ smake, lukte harskt; **mucillaggine** *f* (plante)slim; **mucillagginoso** slimet, slimholdig.

muco *m* (*pl* -chi) slim; **mucosa** *f* slimhinne; **mucosità** *f* slimethet; **mucoso** slimet; *membrana mucosa* slimhinne.

mucronato *zool.* spiss; **mucróno** *m* *sj.* (hjerter)spiss.

muda *ff* fjærfelling, muting; **mudare** *gl.* mute.

muffa *f* mugg; *ha la* ~ *al naso* (*el.*: *sotto il naso*) *fam.* han er storsnutet; *prender la* ~ bli muggen; *saper di* ~ smake, lukte muggent; **muffare** *sj.* muggne; **muffaticcio** litt muggen; **muffato** muggen; **muffido** litt., **muffigno** *sj.* muggen; **muffire** (-isco) muggne; **muf(f)ola** *f* sl. digel; ovn til porselensbrenning; **muffosità** *f* muggenhet; *fig.* oppblåsthet; **muffoso** muggen; *fig.* oppblåst, guffen.

muflóne *m* sl. villsau; **mufti** *m* mufti.

mugghiaménto *m* brøl(ing); **mugghiare** (*ù*) brøle; (*hav. vind*) brøle, bruse; **mùgghio** *m* brøl(ing); brus(ing); **mùggine** *f* *zool.* sl. mulle.

muggire (-isco) raute, brøle; bruse; **muggito** *m* raut(ing), brøl(ing); brus(ing).

mugherino *m* sl. jasmin; *fig.* laps; **mughétto** *m* liljekonvall; *med.* trøske; **mugliare** (*ù*) brøle.

mugnàio *m* møller; sl. måke; **mugnere** *se:* *mungere*; **mugolaménto** *m* *sj.* hyling; **mugolare** (*ù*) hyle; **mugolio** *m* stadig hyling; **mùgolo** *m* *sj.* hyl(ing); **mugolóne** *m* *fam.* skrikhals.

mula *f* mulesel-, muldyrhoppe; **mulàcchia** *f* *sj.* skjor, skjære, ravn; **mulàggine** *f* *sj.* stahet.

mulattiere *m* eseldriver; **mulattiero**, (*strada*) *mulattiera* muldyrsti, eselsti; **mulatto** *m* mulatt.

mulésco (*pl* -chi) muldyr-, muldyraktig.

muliebre kvinnelig, kvinne-.

mulinare tumble med; gruble over, på; **mulinaro** *m* møller; **mulinello** *m* hvirvel (*vind, vann o.l.*); mølle av papir (*leketøy*); garnvinde; ventilator (*i rute*); spill, gangspill; vinde(bom); *far* ~ *col bastone* svinge med stokken; **mulino** *m* mølle; *tirar acqua al proprio* ~ bære vann til egen mølle, mele sin egen kake; ~ *a vento* vindmølle; *combattere contro i mulini a vento* slåss med fantomer (vindmøller).

mulo *m* mulesel, muldyr; *fig.* asen, stabukk, bastard; *ostinato come un* ~ sta som et esel.

multa *f* bot; **multare** ilegge bot.

multicolóre flerfarget, spraglet; **multifórme** mangeartet; **multilaterale** mangesidet; **multilòquio** *m* for mye snakk, skravl; **multimilionário** *m* mangemillionær; **multiparo** som har mange unger; **multiplano** som har mange vinger; **múltiplo** mangfoldig, multiplum; ~ *m* multiplum.

mummia *f* mumie (*og fig.*); **mummificare** (-mi-) mumifisere; **mummificazione** *f* mumifisering.

mungere melke; *fig.* slå for penger; **mungitóre** *m* (*f* -trice) melker; ~ *di borse* vesketyv; **mungitrice** *f*, (*macchina*) ~ melkemaskin; **mungitura** *f* *sj.* melking.

municipale kommunal, kommune-; *consiglio* ~ bystyre; herredstyre; *consigliere* ~ by-, herredstyre-medlem; *palazzo* ~ rådhus, kommunehus; **municipalità** *f* det å være kommunal; kommunale myndigheter, kommunalbestyrelse; **municipalizzare** kommunalisere; **municipalizzazione** *f* kommunalisering, det at noe blir kommunalt; **municipio** *m* kommune; rådhus.

munificènte gavmild, flott; **munificènta** *f* gavmildhet, flotthet; **munifico** (*pl* -ci) gavmild, flott.

munire (-isco) befeste; forsyne (*di* med); ~ *un documento della firma* forsyne et dokument med underskrift; **munizionaménto** *m* (ammunisjons)forsyning; **munizionare** (*ó*) forsyne (med ammunisjon); **munizione** *f* forsyning, ammunisjon; *gl.* befestning; *munizioni da bocca* matvarer; **munizioniere** *m* forsyningssjef.

munsi, **munto** *se:* *mungere*.

muovere bevege, flytte, røre; drive (*maskin*); tilskynde, frembringe, volde, forårsake; være årsak til; vekke (*misunnelse*); sette (*fantasi*) i sving; fremkaste (*spørsmål*); skape (*tvil*); føre (*krig*); utgå (*da fra*); ha sitt utspring, ta sitt utgangspunkt (*da i*); begynne (*da med*); flytte; spire; ~ *causa a uno* anlegge sak mot en; ~ *il corpo* virke avførende; ~ *una lite* anlegge sak; *incomincia a* ~ *il passo (i passi)* han begynner å kunne gå; ~ *uno a pietà*

gjøre en beveget; ~ *il riso* vekke latter; *refl.* bevege seg, flytte (seg); bryte opp, fjerne seg.
mura *f* sl. trosse; ~ *f pl* se: *muro*.
muracchiare (*à*) mure (så godt det lar seg gjøre);
muraglia *f* mur (og *fig.*); ~ *umana* menneskemur;
muraglione *m* svær mur; **muraiuolo** *zool.* som klatrer (på murer); **murale** mur-, vegg-; *carta* ~ veggkart; *pittura* ~ veggmaleri; **muramento** *m* oppmuring, murverk, mur; **murare** mure, tilmure, innemure; ~ *a secco* mure uten bindemiddel; *fig.* spise tørr mat; *murarsi in casa* (*fig.*) mure seg inne; **murario** murer-; *lavoro* ~ murerarbeid; **murata** *f* borgtårn, citadell; *mar.* side, flanke; *a* ~ ved skipssiden (innvendig); *dormire a* ~ sove på dekk (klar til kamp o.l.); *pompa di* ~ lensepumpe; **muratore** *m* murer; *franco* ~ frimurer; *maestro* ~ murmester; **muratorio** murer-; **muratura** *f* muring, murerarbeid, mur.
murèna *f* murene, sl. ål; **mùria** *f* saltvann; **muriatico** (*pl -ci*), *acido* ~ saltsyre; **muriccia** *f* steinmur; *portar sassi alle muricce* gi bakerens barn brød; **muriciuolo** *m* lav mur; *lo sanno anche i muriciuoli* det vet ethvert barn; **mùrice** *m* purpursnegl; **muriella** *f* hinkestein (*i lek*).
mùrmure *m* poet. se: *mormorio*.
muro *m* (*pl* også: *le mura*) mur; *fig.* forhindring; *far alle capate col* ~, *dar del capo nel* ~ stange hodet mot veggen; *fra quattro mura* innenfor fire vegger; *parlare al* ~ snakke til veggen; *mettere con le spalle al* ~ (*fig.*) trenge opp i en krok; *tra l'uscio e il* ~ mellom barken og veden.
muša *f* muse; **mušaragno** *m* spissmus; **mušare** *sj.* være, snuse; **mušata** *f* støt med snuten; grimase, geip.
muschiato moskusaktig; *bue* ~ moskusokse; **mùschio** *m* moskus; *sj.* mose; **musco** *m* (*pl -chi*) mose; **muscolare** muskel-; *fascia* ~ muskelbunt; *strappo* ~ muskelbrist; **muscolatura** *f* muskulatur; **muscolleggiare** (*è*) tegne muskler; **mùscolo** *m* muskel; *fig.* kraft; kjøttstykke (*på slakt*); *gioco dei muscoli* muskelspill; **muscolosità** *f* muskelstyrke; **muscoloso** muskuløs; **muscoso** mosegrodd, mosekledd; **muscul-** se: *muscol-*.
mušeo *m* museum; ~ *di storia naturale* naturhistorisk museum; *roba da* ~ museumsgjenstand(er) (*og fig.*); **mušeruola** *f* munnkorg.
mušetta *f* mulepose; *mus.* musette, sekkepipe; **mušetto** *m* lite ansikt, fjes.
mùsica *f* musikk; musikkstykke; noter; ~ *dell'avvenire* fremtidsmusikk; *negozio di* ~ musikkhandel; *è sempre la stessa* (*solita*) ~ det er stadig den samme (vanlige) visa; ~ *da camera* kamtermusikk; ~ *per orchestra* orkestermusikk; **mušicabile** god å sette i musikk, som kan komponeres; **mušicale** musikalsk, musikk-; **mušicante** musiserende; ~ *m* musiker, musikant; **mušicare** (*ù*) musisere, sette i musikk, komponere; **mušichessa** *f* neds., spøk. kvinnelig musiker; **mušichetta** *f* lite, lett musikkstykke, lett musikk; **mušichévole** musikk-, musikalsk; **mušicista** *m* musiker; **mùsico** (*pl -ci*) musikalsk, musiker, musikant; kastratsanger; **mušicografo** *m* musikkritiker, musikkhistoriker; **mušicologia** *f* musikkvitenskap; *professore di* ~ musikkprofessor, -lærer; **mušicologo** *m* (*pl -gi*) musikkhistoriker; **mušicomane** *m* musikkgal person; **mušicoterapia** *f* musikkbehandling.

mušino *m* snute, mule; lite fjes, ansikt; **mušivo** mosaikk-; *oro* ~ musivgull; **mušo** *m* snute, mule; *fam.* ansikt, fjes; *allungare il* ~ tape seg, bli mager; *brutto* ~ stygt fjes, fæl fyr; *fare il* ~ surmule; være uvillig, gretten; *è* ~ *da farlo* han er i stand til å gjøre; *mettere il* ~ bli gretten; *sul* ~ rett i fjeset; *tenere il* ~ surmule; *torcere il* ~ rynke på nesen, geipe; **mušolièra** *f* *sj.* munnkorg; **mušone** *m* grinebiter; **mušoneria** *f* surmuleri; **mušorno** *sj.* poet. gretten, dum; mørk.
mussare skumme, mussere; *far* ~ *una cosa* slå noe stort opp, gjøre nummer av noe; **mussitazione** *f* det å bevege leppene, snakke med seg selv under sykdom; **mùssola** *f* sl. mykt ullstoff; **mussolara** *f* (musling)trål; **mussolina** *f* musselin; **mùssolo** *m* musselin; **mussulmano** se: *musulmano*.
mustacchi *m pl* (også: *mustacci*) barter, mustasje.
mustèla *f* røyskatt; **mustèlidi** *m pl* røyskatt-, mårfamilien.
musulmano muhammedansk; ~ *m* muhammedaner.
muta *f* kobbel (hunder); forspann (av hester); skifte, skifting; (*insekters*) forvandling; sett (*tøy*); sett (av sammenhørende ting); avløsning; *a* ~ *a* ~ skiftevis; *darsi la* ~ avløse hverandre; ~ *di porcellana* porselensservise; ~ *del vino* omstikning; **mutabile** foranderlig, omskiftelig (*og fig.*); **mutabilità** *f* foranderlighet, omskiftelighet; **mutacismo** *m* sl. stamming; **mutamente** stumt, stilltiende, uten ord; **mutamento** *m* skifte, veksling, forandring.
mutande *f pl* underbukser, underbenklær; **mutandine** *f pl* badebukse, gymnastikkbukse, truse.
mutare forandre, endre, skifte; avløse; ~ (*di*) *casa* skifte bopel, flytte; ~ *il letto* skifte på sengen; ~ *registro* skifte fremgangsmåte; ~ *le carte in tavola* fremstille saken på en annen måte; *tanto per* ~ (*iron.*) forandring fryder (*om kjedelige gjentagelser*); *refl.* forandre seg, kle seg om; **mutativo** som forandrer; **mutatore** *m* (*f -trice*) en som forandrer; **mutatura** *f* *sj.* skifting, endring, veksling, forandring; **mutazione** *f* forandring; mutasjon; **mutévole** foranderlig, omskiftelig; **mutévolèzza** *f* omskiftelighet.
mutèzza *f* stumhet.
mutilamento *m* *sj.* lemlestelse; **mutilare** (*ù*) lemleste (*og fig.*); **mutilato** *m* krøpling, invalid; ~ *di guerra* krigsinvalid; **mutilatore** *m* (*f -trice*) en som lemlester; **mutilazione** *f* lemlestelse; **mùtilo** *litt.* lemlestet (*srl. fig.*).
mutismo *m* stumhet; hårdnakket taushet; **mutò** stum; *alla muta* stilltiende; *cinema* ~ stumfilm; *scena muta* stum scene, tablå; **mutolèzza** *f* *litt.* stumhet; **mùtolo** *litt.* stum.
mùtria *f* hoven, nedlatende oppførsel; *fam.* hovenhet, frekkhet.
mutualismo *m* trygdevesen; *zool.* symbiose; **mutualistico** (*pl -ci*) trygde-; symbiotisk; **mutualità** *f* gjensidighet, gjensidig hjelp; utveksling; **mutuante** *m* utlåner, långiver; **mutuare** (*mù-*) låne mot renter; låne ut mot renter; **mutuatario** *m* låntaker; **mutuazione** *f* gjensidighet; **mùtuo** gjensidig; ~ *m* lån; *cassa mutua* sykekasse; *contrarre un* ~ oppta et lån; *contratto di* ~ lånekontrakt, gjeldsbevis; *dare a* ~ låne ut; *prendere a* ~ låne.

N

n, *una* ~ (*un* ~) (*bokstaven heter: enne*) **n**.
nabab(bo) *m* nabob; *fig.* rikmann.
nacchera *f* kastanjett; *sl.* musling; **naccherino** *m* kastanjettspiller; *fam.* spirrevipp, pjokk; *sj.* baby; **nacqui** *se: nascere*.
nafta *f* nafta, råolje, bensin; **naftalina** *f* naftalin.
naia *f* brilleslange; ~ *spøk.* militærtjeneste.
naiade *f* elvenymfe, najade; **naïlon** *m* nylon.
nanchino *m* nanking (*tøy*); **nandù** *m* *sl.* struts;
nanismo *m* nanisme, dvergvekst; **manerello**, **nane-röttolo** *m* dverg, spirrevipp; **nanna** *f* (*barnespråk*) søvn; *andare a* ~ gå i seng; *far la* ~ sove; *ninna* ~ voggeviser; **nano** meget liten, dverg-; ~ *m* dverg; *lettere nane* (*typ.*) perleskrift.
napèa *f* myt. dalnymfe.
napoleone *m*, ~ *d'oro* napoleond'or; **napoleonico** (*pl -ci*) napoleonsk, Napoleons-; **napoletano** napolitansk; ~ *m* napolitaner; **napoletani** *sl.* makaroni.
nappa *f* kvast, dusk; *tut* (*vannsprøyte*); *fam.* stor nese; **nappina** *f* liten dusk (*på lue o.l.*); **nappo** *m* *poet.* beger, krus.
narciso *m* narsiss, påskelilje, pinselilje; *fig.* narkissos; **narcissismo** *m* narsisisme, selvdyrkelse.
narcosi *f* narkose; **narcotico** (*pl -ci*) narkotisk, bedøvende; ~ *m* bedøvelsesmiddel; sovemiddel; **narcotizzare** bedøve; **narcotizzazione** *f* bedøvelse.
nardo *m* *bot.* nardus.
nare *f* *litt.* nesebor; **narice** *f* nesebor.
narrabile som kan fortelles; **narrare** fortelle; **narrativa** *f* fortellerkunst, fortellende litteratur, fortelling; *jur.* saksfremstilling; **narrativo** fortellende; *arte narrativa* fortellerkunst; *prosa narrativa* fortellende litteratur; **narratore** *m* (*f -trice*) forteller; **narrazione** *f* fortelling, fremstilling.
nartèce *m* narthex (*forhall i den gammelkristne basilika*); **narvalo** *m* narhval.
nasale nasal, nese-; ~ *f.* gram. nasal, neselyd; **nasalina** *f* pulver mot forkjølelse; **nasata** *f* støt med nesen.
nascènte som fødes, oppstår; gryende, spirende; *il sole* ~ den oppgående sol; *l'impero del sole* ~ den oppgående sols rike, Japan; *allo stato* ~ i tilblivelsesøyeblikket; **nascere** (*nasco*) fødes, se dagens lys; *bot.* spire; *fig.* oppstå, begynne; stå opp (*sol*); bryte fram, gry (*dag*); (*elv*) ha sitt utspring; *esser nato a el. per una cosa* være født til noe; *mi ha visto* ~ han kjenner meg fra barnsben av; *si sente ~ l'erba* en hører gresset gro; **nascimento** *m* *sj.* fødsel, oppståelse, opprinnelse; **nascita** *f* fødsel; *certificato di* ~ (*atto di* ~, *fede di* ~) fødselsattest; *estratto dell'atto di* ~ avskrift av fødselsattest; **nascituro** kommende, fremtidig; ~ *m* barn som skal fødes, ventet barn.
nascondere skjule, gjemme; *fare a nascondersi* leke gjemsel; *andarsi a* ~ gå og gjemme seg (*dvs. skamme seg*); **nascondiglio** *m* skjul(ested); **nascondimento** *m* *sj.* det å skjule; **nasconditore** *m* (*f -trice*) en som skjuler; **nascosi** *se: nascondere*; **nascosto**

(*poet.: nascoso*) *se: nascondere*; ~ *adj.* skjult; *di* ~ skjult, i smug; *di* ~ *a uno* bak ens rygg.

naseggiare (*è*) snakke i nesen; **nasello** *m* torsk; klinkehake; nesering; **nasica** *spøk.* som har stor nese; **nasièra** *f* nesering.

naso *m* nese; *aver buon* ~ være skarp; *arriccare il* ~ *per qualcosa* rynke på nesen til noe; *allungare il* ~ strekke hals; *cacciare, ficcare il* ~ *in una cosa* stikke nesen opp i noe; *dare nel* ~ *a uno* være en til plage; *fare il* ~ *a una cosa* venne seg til noe; *fazzoletto da* ~ lommetørkle; *lasciarsi condurre* (*menare, prendere, tirare*) *per il* ~ *la seg* ta ved nesen; *la punta del* ~ nesetippen; *pulirsi il* ~ *con le mani* pille nese; *parlare col* ~ snakke i nesen; *restare con un palmo di* ~ få lang nese; *a lume di* ~ etter løst skjønn; *soffiare, soffiarsi il* ~ pusse nesen; **nasone** *m* (person med) lang nese; **nasorre** *m* (person med) lang nese.

naspo *m* vinde, hespetre.

nassa *f* (fiske)teine; **nasso** *m* barlind.

nastràio *m* båndmaker, -handler; **nastrino** *m* lite bånd, ordensbånd, metallbånd; *sl.* minestra; **na-stro** *m* bånd; ~ *comico* tegneserie; ~ *isolante* isolerbånd; *metro a* ~ båndmål; *sega a* ~ båndsgag; ~ *trasportatore* transportbånd; **nastù-zio** *m* karse; **nasuto** langneset.

natale hjemlig, føde-; ~ *m* fødselsdag; *rl.* jul; *il* ~ *di Roma* minnedag for Romas grunnleggelse; *avere i natali in un luogo* fødes på et sted; *natali illustri* berømt herkomst; *la vigilia di Natale* julaften; *l'antivigilia di Natale* lille julaften; *regalo di Natale* julegave; **natalità** *f* fødselstall; *aumento della* ~ fødselstilvekst; *indice di* ~ fødselstall; **natalizio** fødsels-; jule-; ~ *m* fødselsdag; *atmosfera natalizia* julestemning; *vacanze natalizie* juleferie.

natante *sj.* svømmende, flytende; **natatòia** *zool.* luffe; **natatòrio** svømme-; *sport* ~ svømmesport; *vescica natatoria* svømmeblære.

nàtica *f* balle; *le natiche* baken, bakdelen.

natimortalità *f* antall dødfødte barn; **natio** *poet. se: nativo*; **natività** *f* *rl.* fødsel; **nativo** hjemlig, føde-, fødsels-, stammende (*di fra*); medfødt; innfødt; *allo stato* ~ som det forekommer i naturen; **nato** *se: nascere*; ~ *adj.* født; *esser ~ con la camicia*, *esser ~ vestito* være en lykkens Pamfilius; *non c'è anima nata* der er ikke en levende sjel; ~ *e sputato* på håret lik; *ignudo* ~ naken som i mors liv; ~ *m* barn, unge.

natta *f* (tann)byll.

natura *f* natur; *anat.* vulva; *di* ~, *per* ~ naturlig; *in* ~ *in natura*; ~ *morta* stilleben; *protezione della* ~ naturvern.

naturale naturlig, naturo, natur-; (*om mat*) uten tilsetning; *figlio* ~ uekte barn; *protezione delle bellezze naturali* naturvern; ~ *m* vesen, karakter; *al* ~ *i legemsstørrelse*; **naturali** (*sj.*) innfødte; **naturalèzza** *f* naturlighet; **naturalismo** *m* naturalisme; naturreligion; **naturalista** *m* naturforsker; naturalist; naturlege; **naturalistico** (*pl -ci*) natura-

listisk; **naturalità** *f* (erhvervet) statsborgerskap, borgerrett; ~ *grande* (*piccola*) statsborgerskap med (uten) stemmerett; **naturalizzare** naturalisere, gi innfødsrett (*og fig.*); **naturalizzazione** *f* naturalisering; **naturalmente** (på en) naturlig (måte); naturligvis; **naturare** *sj.* gjøre, bli til natur (naturlig); **naturismo** *m* naturisme; nudisme; **naturista** *m* naturist; nudist.

naufragare (*nau-*) lide skipbrudd, strande (*og fig.*); **naufragio** *m* skipbrudd; undergang; *far* ~ lide skipbrudd (*og fig.*); **naufrago** *m* (*pl -ghi*) skipbrud-den; **naumachia** *f* sjøslag (spill).

nausea *f* kvalme; *fig.* avsky; *far* ~ *a uno* virke kvalmende, ekkelt på en; **nauseabondo** kvalmen-de, ekkelt; **nauseamento** *m* det å virke vemmende; **nauseante** kvalmende; **nauseare** (*nau-*) vekke vem-melse; **nauseato** led og kjed; blasert; **nauseoso** *litt.* vemmelig, kvalmende.

nauta *f* *litt.* sjomann; **nautica** *f.* (*arte*) ~ sjomann-skap; **nautico** (*pl -ci*) sjø-, sjomanns-, nautisk; *carta nautica* sjøkart; *istituto* ~ styrmannsskole; *sport* ~ vannsport; ~ *m* lett båt.

nautilo *m* nautil, sl. blekksprut.

nautofono tåkelur.

navale skips-, flåte-; *accademia* ~ sjøkrigsskole; *base* ~ flåtebase; *battaglia* ~ sjøslag; *cantiere* ~ skipsverft; *forze navali* sjøkrigsstyrke, sjøkrigs-krefter; *ingegnere* ~ skipsingeniør; *stazione* ~ flåtestasjon; **navalestro** *m* ferjemann; **navarca**, **navarco** *m* *litt.* skipper; **navata** *f* arkit. (kirke)skip.

nave *f* skip; arkit. (kirke)skip; ~ *ammiraglia* flaggskip; ~ *bananiera* bananskip; (~) *baleniera* hvalkokeri; ~ *da battaglia* slagskip; ~ *cisterna* tankskip; ~ *da guerra* krigsskip; ~ *mercantile* handelsskip; ~ *ospitaliera* hospitalskip; ~ *da trasporto* transportskip; ~ *a vapore* dampskip; ~ *a vela* seilskip; *la* ~ *dello stato* (*fig.*) statsskipet; **navescuola** *f* (*pl -i-a*) skoleskip; **navetta** *f* skyttel; *far* ~ komme og gå, gå fram og tilbake; **navichiere**, **navichiero** *m* *sj.* ferjemann; skipper; **navicella** *f* lite skip; gondol (*på ballong*); røkelseskar; *la* ~ *di San Pietro* (*fig.*) Kirken; **navicellaio** *m* *sj.* ferjemann; **navicello** *m* liten tomaster.

navigabile seilbar; **navigabilità** *f* seilbarhet; sjødyk-tighet; **navigamento** *m* seiling, sjøfart; **navigante** *m* sjøfarer; **navigare** (*na-*) seile (på), fare til sjøs; navigere; ~ *in cattive acque* være i uheldige omstendigheter; ~ *a seconda* seile med strø-men; ~ *sulla scia di uno* seile i ens kjølvann (*og fig.*); ~ *col vento in poppa* seile i medvind (*og fig.*); **navigato** erfaren; *vino* ~ vin som tåler, har tålt lang sjøtransport; **navigatore** *m* (*f -trice*) sjøfarer; **navigatorio** sjø-, skipsfarts-; **navigazione** *f* skipsfart, sjøfart; sjøreise; navigasjon; **naviglio** *m* flåte; skip; seilbar kanal; *registro del* ~ skipsregistreringskontor; **navile** *m* *sj.* se: *naviglio*.

navone *m* kålrot; *fig.* fjols.

nazionale nasjonal, innenlandsk; *festa* ~ nasjonal-fest; *inno* ~ nasjonalsang; **nazionalismo** *m* nasjo-nalisme; **nazionalista** *m* nasjonalist; **nazionalistico** (*pl -ci*) nasjonalistisk; **nazionalità** *f* nasjonalitet, statsborgerskap; **nazionalizzare** nasjonalisere; **na-zionalizzazione** *f* nasjonalisering; **nazione** *f* nasjon, folk; *il bene della* ~ folkets vel; *per Grazia di Dio e volontà della* ~ av Guds nåde og folkets vilje.

nazismo *m* nazisme; **nazista** *m* nazist.

nazzareno fra Nazaret; *il Nazzareno* Jesus; *capelli alla nazzarena* langt, uryddig hår.

né *l.* (= *di lui, di lei, di loro, di ciò*) om el. fra ham,

henne, dem, det; derom, derav, derfra, herfra; om det, av det; **ne** *2.* (*dial. og gl.*) (til) oss (= *a noi, ci*); **né** *3.*, *ne la, ne lo* (*gl.*) = *nella, nello*; **ne'** = *nei*; **né** *4.* (*skrives med aksent*) og ikke, heller ikke; *sj.* for at ikke; **né... né** hverken ... eller; **neanche** heller ikke, ikke engang; ~ *per sogno* (*per idea*) ikke engang i drømme; **neanco** *gl.* = *neanche*.

nebbia *f* tåke; *cortina di* ~ røykteppe, tåkeslør; *sciogliersi, dileguarsi come* ~ *al vento* forsvinne som dogg for sola; *perdersi nella* ~ *dei tempi* fortape seg i fortidens tåker; *imbottare, insaccare* ~ bære vann i et såld; **nebbiaio** *m* tett tåke, tåkevær; **nebbietta** *f* lett tåke; **nebbiogeno** *m* røykapparat; *granata nebbiogeno* røykgranat; **nebbiolo** *m* sl. drue, sl. rødvin (*Piemonte*); **nebbio-ne** *m* tett tåke; *fig.* oppblåst fyr, blære; **nebbiosità** *f* tåke; *fig.* uklarhet, utydelighet, tåkethet; **nebbio-so** tåket; *ricordo* ~ tåket erindring; *tempo* ~ tåke, tåket vær.

nebulizzatore *m* innåndingsapparat; **nebulosa** *f* stjernetåke; **nebulosità** *f* tåke, uklarhet; stjernetå-ke; **nebuloso** *litt.* uklar, tåket.

neccio *m* kake av kastanjemel.

necessariamente nødvendigvis; **necessario** nødven-dig, fornøden; ~ fornødenhet; *fam. W.C.*; **ne-cessità** *f* nødvendighet; nød(tørft); *aver* ~ *di qualcosa* trenge til noe, ha behov for noe; *far di* ~ *virtù* gjøre dyd av nødvendighet; *di* ~ nød-vendigvis; *essere di* ~ være nødvendig; *non c'è* ~ det er ikke nødvendig; **necessitare** (*-cess-*) tvinge; være nødvendig.

necrofobia *f* nekrofobi, frykt for døde; **necróforo** *m* *litt.* likbærer, graver; *zool.* åtselgraver; **necro-logia** *f* nekrolog, ettermæle; **necrológico** (*pl -ci*) nekrologisk; **necrológio** *m* dødsliste, nekrologium; nekrolog; **necrologista** *m* nekrologforfatter; **necro-mante** *etc.* se: *negromante* *etc.*; **necrópoli** *f* inv. gravsted, begravellesplass, kirkegård (*srl. arkeol.*); **necroscopia** *f* obduksjon; **necrósi** nekrose; kold-brann; **necrótico** (*pl -ci*) nekrotisk; med kold-brann; **necrotizzare** sette koldbrann i.

nefandèzza *f* ryggesløshet; **nefandità** *f* ryggesløshet, kjeltringstrek; **nefando** ryggesløs, skurkaktig; **ne-riario** *litt.* skurkaktig, kjeltring-; gudløs.

nefasto uhellsvanger.

nefralgia *f* nyresmerter; **nefrite** *f* nyrebetennelse; *min.* nefritt; **nefritico** (*på -ci*) nyre-; ~ *m* nyre-pasient; **nefrolitiasi** *f* nyrestein; **nefrotomia** *f* nyreoperasjon.

negabile som kan (be)nektes; **negabilità** *f* det å kunne (be)nektes; **negare** (*è*) nekte, benekte, mot-si, avslå; ~ *fede a qualcosa* nekte å tro noe; *negarsi ogni divertimento* nekte seg enhver for-nøyelse; *esser negato a qualcosa* være uskikket til noe; *esser negato alla musica* være umusikalsk.

negativa *f* (be)nektelse, avslag; *foto.* negativ; *nella* ~ i motsatt fall, hvis det ikke er tilfellet; *stare sulla* ~ bli ved å nekte, hevde det motsatte; **negativamente** nektende, avslående; **negativo** (be)-nektende, avslående; negativ; *mantenersi* ~ (*jur.*) bli ved å nekte; *voto* ~ nei-stemme; **negatore** *m* (*f -trice*) nekter, fornekte, en som dementerer; **negazione** *f* (be)nektelse, fornektelse.

neghittoso doven, lat, langsom, sen.

neglètto se: *negligere*; ~ *adj.* forsømt; sjusket; **negligente** etterlatende, forsømmelig, skjodesløs; sjusket; **negligenza** *f* forsømmelighet, etterlaten-

het, skjodesløshet, forsømmelse, sjuskeri; **negligere** *litt.* neglisjere, forsømme, ikke bry seg om.
negòssa *f* sl. håv.
negoziabile omsettelig; **negoziabilità** *f* omsettelighet; **negoziante** *m* handelsmann, kjøpmann; **negoziare** (*ò*) handle med, omsette, diskontere; forhandle, handle, drive handel; ~ *la pace* forhandle om fred; **negoziato** *m* (*srl. pl*) forhandling; **negoziatore** *m* (*f -trice*) forhandler; megler, mellommann; **negoziazione** *f* *sj.* forhandling; **negòzio** *m* forretning, butikk; *sj.* affære, sak.
négra *f* negerkvinne; **negrezza** *f* *sj.* sorthet; **negriere** *m* neger-, slavehandler; *fig.* slavedriver; **negriero** neger-, *nave negriera* slaveskip; ~ *m se: negriere*; **negrillo** *m* liten neger; **négro** *m* neger; **tribù negra** negerstamme; **negrofumo** *m se: nerofumo*.
negromante *m* (*f -tessa*) åndemaner; **negromantico** (*pl -ci*) åndemaner-, **negromanzia** *f* åndemaning.
nematodi *m pl* orm, mark (*trikiner o.l.*).
nembo *m* regnsky; regn-, snøtykning; *poet.* uvær, styrtregn; ~ *di polvere* støvsky.
nèmesi *f inv.* nemesis; *fig.* hevn, gjengjeldelse.
nemicare *sj. se: inimicare*; **nemicizia** *f* fiendskap; **nemico** (*pl -ci*) fiendtlig(sinnet); ~ *m* fiende; *il ~ djevelen*; *il meglio è ~ del bene* bare det beste er godt nok; ~ *mortale* dødsfiende; *la fortuna gli è nemica* han har ikke lykken med seg.
nemmamco, nemmeno heller ikke, ikke engang.
nènia *f* klagesang (*og fig.*).
nèo *m* fuflekk, skjønnhetsplett; *fig.* uskyldig feil, lyte.
neoclassicismo *m* nyklassisisme; **neoclassico** (*pl -ci*) nyklassisk; **neodottore** *m* nybakt doktor, kandidat; **neofilia** *f* kjærlighet til alt nytt.
neofito *m* nylig omvendt; **neoformazione** *f* nydannelse; **neoguelfismo** *m* pavevennlig bevegelse i forrige århundre; **neolatino** nylatinsk, romansk; **neolaureato** *m* nybakt kandidat, doktor.
neolitico (*pl -ci*) fra den yngre steinalder; *l'età neolitica* den yngre steinalder.
neologia *f* det å bruke neologismer; **neologismo** *m gram.* nydannelse, nytt ord, neologisme.
neon *m* neon; *luce di ~* neonlys; *tubo al ~* neonrør; **neonato** nyfødt; **neoplasma** *m med.* nydannelse; **neoplatonico** (*pl -ci*) nyplatonisk.
neoterico (*pl -ci*) som er gal etter alt nytt, reformgal; **neoterismo** *m* jag etter nytt, neoterisme.
neozoico (*pl -ci*) neozoisk.
nepente *m litt.* smertestillende drikk; **nepitella** *f* sl. mynte; **nepote** *se: nipote*; **nepotismo** *m* det å favorisere sine egne, nepotisme; **nepotista** *m* en som driver nepotisme.
neppure heller ikke, ikke engang.
nequitoso *sj.* slett, ryggesløs; **nequizia** *f* *sj.* sletthet, ryggesløshet.
neracchiuolo, nerastro mørk, bortimot sort, sortladen; **nerazzurro** blåsort.
nerbare (*è*) *sj.* piske; **nerbata** *f* piskeslag; **nerbo** *m* oksepisk; *fig.* kraft; *sj.* nerve; **nerboruto** senet, kraftig; **nerbuto** senet, kraftig, sterk.
nereggiare (*-ré-*) gå over i sort, sortne; **nerèide** *f* havnymfe; **nerétto** sortladen; ~ *m typ.* fett, fete typer; **nerèzza** *f* sort farge, sorthet, sverte; **nericare** *sj.* sortne; **nericcio** sortladen; **nerigno** sortladen.
nero sort; mørk; trist; ~ *m* sort farge, sverte; *borsa nera* svartebørs; *vino ~* (mørk) rødvin; ~ *animale* (kjem.) bensort, benkull; *mettere il ~ sul bianco* skrive; *mostrare ~ per bianco* (*fig.*) gjøre sort til hvitt; *libro ~* svartebok (*hos politiet*);

pozzo ~ latrine; *esser di umor ~* være nedfor, i dårlig humør; *veder tutto ~* være pessimist; **nerofumo** *m* kjønnerøk; **nerògnolo** sortladen, mørkaktig; **nerume** *m* noe sort, sorte ting.
nervale *sj.* nerve-; **sostanza ~** nervesubstans; **nervatura** *f* nervesystem; *arkit.* ribbeverk; **nèrveo** nerve-; **nervino** nervestyrkende, beroligende; **nèrvo** *m* nerve; *fig.* kraft; *avere i nervi* ha nerver, være irritabel; *avere i nervi scoperti* være meget irritabel; *dare ai nervi a uno, urtare i nervi a uno* gå en på nervene; *far venire i nervi a uno* gjøre en nervøs; *troncare i nervi a uno* ta motet fra en; **nervosismo** *m* nervøsitet; **nervosità** *f* nervøsitet; **nervoso** nervøs, nerve-; tørr, mager; ~ *m* nervøs opphisselse; **commozione nervosa** nervesjokk; **esaurimento ~** nervesammenbrudd; *mi viene il ~* jeg blir nervøs; **specialista di malattie nervose** nervelege; *stile ~* kraftfull stil.
nèsci *m.* *fare il ~* spille dum, uvitende; **nescienza** *f litt.* uvitenhet.
nèspola *f* mispel; **nespole** (*fam.*) pryl; **nespole!** du verden!; **nèspolo** *m* mispeltre.
nèso *m* sammenheng, sammensetning, forbindelse; *mus.* binding; ~ *logico* logisk sammenheng.
nessuno ingen; *c'è stato ~?* har der vært noen?; **nessunissimo** absolutt ingen.
nettadènti *m inv.* tannpirker; **nettamento** *m* *sj.* rensing; **nettapienne** *m inv.* pennetørker; **nettare** *m* nektar, gudedrikk; *bot.* nektar; **nettare** (*è*) rense, børste (*tenner*), pusse (*nese*); **nettareo** nektarisk, nektar-; **nettatoia** *f* murebrett; **nettatoio** *m* rense-redskap; **nettatore** *m* (*f -trice*) en som renser; **nettatura** *f* *sj.* rensing, renselse; det en renser bort; **nettezza** *f* renhet, renslighet; *fig.* renhet, presisjon; ~ *urbana* renovasjonsvesen; **netto** ren; netto; *chiaro e ~* klar og tydelig; *un colpo ~* et velrettet slag; **guadagno ~** nettofortjeneste; *mettere in ~* renskrive; *peso ~* nettovekt; *tagliar di ~* skjære skarpt av, helt av; *utile ~* nettoutbytte.
neur- *se: nevr-*.
neutrale nøytral; **neutralista** *m* tilhenger av nøytralitet; **neutralismo** *m.* **neutralità** *f* nøytralitet; **neutralizzare** nøytralisere; **neutralizzazione** *f* nøytralisering; **néutro** nøytral, intetkjønns-; ~ *m* nøytral stat; *gram.* nøytrum, intetkjønn; **neutrone** *m* nøytron.
nevàia *f.* **nevàio** *m* snømengde, snødrive; **nevata** *f* *sj.* snøfall; **nevato** snøhvit, snøavkjølt; *litt.* snøkledd; **néve** *f* snø; *le nevi eterne* (*el.: perpetue*) den evige snø; **nevicare** (*è*) snø; *nevica* det snør; *esser nevicato sui capelli* (*spøk.*) være snøhvit i håret; **nevicata** *f* snøfall; **nevischio** *m* snøfokk, fine snøfnugg; **nevoso** snøkledd; full av snø.
nevralgia nervesmerter; **nevralgico** (*pl -ci*) nevralgisk, nerve-; **punto ~** ømt punkt (*og fig.*); **nevrazenia** *f* nervesvakhet; **nevrazenico** (*pl -ci*) nevrazenisk; ~ *m* nevrazeniker, nervepasient, nervevrak; **nevríte** *f* nervebetennelse.
nevrologia *f* nevrologi, nervelære.
nevropatia *f* nervelidelse; **nevropático** (*pl -ci*) nervelidende, nervesyk; **nevrosi** *f* nervelidelse, -sykdom; **nevrose**; **nevrotico** (*pl -ci*) nervesyk, nevrotisk; ~ *m* nevrotiker.
nibbio *m zool.* glente.
nicchia *f* sneglehus; *nisje*; *fig.* stilling, verv; *farsi una ~* skaffe seg en plass; **nicchiare** nøle; stikke av, stikke seg bort; **nicchio** *m* sneglehus, konkyllie; *sl.* tresnutet hatt; **nichel** *m inv.* nikkel; **nichelino**

m liten nikkemynt; **nichelio** *m* nikkel; **nichel(l)are** (è) fornikle; **nichel(l)atura** *f* fornikling.
nichilismo *m* nihilisme; **nichilista** *m* nihilist.
nicotina *f* nikotin; **nicotinismo** *m* nikotinforgiftning; **nicotinizzare** tilsette nikotin; *fig.* nikotinforgifte; **nicoziana** *f* tobakksplante.
nid(i)ace reir-, rede-; **nidiaceo** reir-, rede-; **nidiandolo** *m* *sj.* rede-egg, kunstegg; **nidiata** *f* kull (*fugleunger*); *fig.* barneflokk; **nidificare** (-di-) bygge reir; **nidificazione** *f* reirbygging; **nido** *m* reir, rede; kull; *a ogni uccello suo ~ è bello* myrsnipa synes best om sine egne unger; **nidore** *m* litt. lukt av råttne egg.
niègo *m* (*pl -ghi*) nekting, benektelse.
niellare (è) niellere; **niello** *m* niello; **niellatura** *f* niellering.
niènte ingenting, intet; ~ ~ *che si mostri il sole* bare det er lite grann sol; ~ *di ~, un bel ~* absolutt intet; ~ *lettere* ingen brever; *non ci posso far ~* jeg kan ikke gjøre noe med det; ~ *paura!* ikke vær redd!; ~ *affatto* slett ikke; *per ~* på ingen måte, slett ikke; for intet, gratis; *finire in ~* gå opp i røyk, løpe ut i sanden; *da ~* betydningsløs.
nientedimèno, nientemèno ikke desto mindre; intet mindre, intet ringere, sier og skriver.
niffo(lo) *m* tryne; snabel; *neds.* fjes, tryne.
nimbato som bærer glorie; **nimbo** *m* litt. nimbus, strålekrans, strålende lys.
ninfa *f* nymfe; **ninfale** nymfe-; **ninfèa** *f* nøkkerose, vannlilje; **ninfèa** *m* nymfegrotte; **ninfomane** nymfoman, manngal; **ninfomania** *f* nymfomani.
ninna *f* (barnespråk) søvn; ~ *nanna* *se:* **ninnananna** *f* voggesang, -vise; **ninnare** bysse, lulle i søvn; **ninnolare** (*nin-*) leke med (*barn*); *refl.* tulle tiden bort; **ninnolo** *m* leketøy; lek; nips(ting); pjatt, tull; **ninnolone** *m* (*f -ona*) tøysekopp, tullebukk; **nino** *m* kjære, lille venn, vennen min.
nipote *m, f* nevø; niese; barnebarn; **nipoti** etterkommere; **nipotismo** *m* *se:* **nepotismo**.
nippònico (*pl -ci*) japansk.
nistagmo *m* nystagmus, nervesykdom i øyet.
nitidèzza *f* klarhet, renhet; **nitido** klar, ren, skjær; **nitore** *m* poet. renhet, klarhet.
nittrato *m* nitrat; ~ *d'argento* helvetesstein; **nitrico** (*pl -ci*) salpetersur, salpeter-; **acido** ~ salpetersyre; **nitrificazione** *f* salpeterdannelse.
nitrire (-isco) vrinske; **nitrito** *m* vrinsking.
nitro *m* salpeter; **nitrocellulosa** *f* nitrocellulose; **nitrofosfato** *m* nitrofosfat; **nitroglicerina** *f* nitroglyserin; **nitrosità** *f* salpeterholdighet; **nitroso** salpeterholdig.
niùno litt. ingen.
nivale litt. snøhvit, full av snø; **niveo** snøhvit.
nizzarda *f* sl. damestråhatt; **nizzardo** fra Nizza; *il gran ~* Garibaldi.
nò nei; *piccolo anzi che ~* nærmest liten; *dire di ~ si nei; ~ e poi ~* nei og atter nei; *si e ~* ja og nei; *dire di si e fare di ~* si ja men gjøre det motsatte; *perché ~ ?* hvorfor ikke?; *se ~* ellers, i motsatt fall, hvis ikke; *essere tra il si e il ~* være i tvil; *un bel ~* et avgjort nei; *c'erano si e ~ 100 persone* det var ca. 100 personer.
nobile adelig, edel, nobel; ~ *m* adelsmann; ~ *f* adelsdame; **guardia** ~ nobelgarde (*f.eks. hos pave*); *Nobil Donna...*, *Nobil Uomo...* Høyvelbårne...; **piano** ~ beletage (2. etasje med større rom og bekvemmeligheter); **nobilea** *f* *neds.* adelspakk; **nobilésco** (*pl -chi*) *neds.* adelig, adels-; **nobiliare**

adels-; **titolo** ~ adelstittel; **nobilitare** (-bi-) adle; foredle; **nobilitazione** *f* *sj.* adling, foredling; **nobilmente** edelt; **nobilità** *f* adelskap; edelhet, høysinn; **nobilume** *m* *neds.* adel, adelspakk.
nòcca *f* knue, knoke; **nòchia** *f* (grønn) hasselnøtt; **nocchièro** *m* skipper; **nocchieruto** knortet, knastet; **nocchino** *m* slag med knuen; **nòchio** *m* knort, knast (*srl. bot.*); **nocchiòso** *sj.*, **nocchiuto** knortet; **nòcciolo** *m* kjerne (*og fig.*), nøttekjerne, stein (*i frukt*); *il ~ della questione* sakens kjerne; *esser due anime in un ~ solo* være hjertevenner.
nocciolàio *m* nøtteselger; **nocciolina** *f.* ~ (*americana*) jordnøtt; **nocciuola** *f* hasselnøtt; **color (di) ~** nøttebrun; **nocciuolo** *m* hassel.
noccolière *m* knujern; **noccolato** *sj.* med store knuer, knoker.
nòce *m* valnøtt-tre; ~ *f* valnøtt, nøtt; *anat.* ankel; ~ *di cocco* kokosnøtt; *guscio di ~* nøtteskall; *fig.* liten båt; ~ *moscata* muskatnøtt; ~ *del piede* ankel; ~ *di vitello* lårtunge (*av kalv*).
nocèlla *f* knue, knoke; **nocènte** skadelig; **nocentino** *m* (= *innocentino*) hittebarn; **nocepèscio** *m* (*pl -chi*) sl. ferskentre; **nocèto** *m* nøtteskog; **nocètta** *j* jakt (*en skyter fra løvhytte o.l.*).
nocévole *sj.* skadelig; **nocevolèzza** *f* skadelighet; **nocino** *m* sl. lek med nøtter; nøttelikør; **nociuto** *se:* **nuocere**; **nocivo** skadelig; **nòcqui** *se:* **nuocere**; **nocumènto** *m* skade.
nodèllo *m* *anat.* hånd-, fotledd; *bot.* ledd (*på stengel*); **noderòso** *sj.* knudret, knortet; **nòdo** *m* knute; hånd-, fotledd; ledd; *mar.* knop; *fig.* vanskelighet; bånd; *med.* anfall, ri; ~ *coniugale* ekteskapets bånd; *con un ~ in gola* med en klump i halsen; med gråtkvalt stemme; *il ~ della questione* sakens kjerne; *far ~ in gola* stå fast i halsen; *il ~ gordiano* den gordiske knute; *tutti i nodi vengono al pettine* alt kommer for en dag; ~ *scorsoio* renneknote; **nodosità** *f* knutedannelse, knutethet; *med.* giktknuter; **nodòso** knutet, knudret, knortet; **nòdulo** *m* liten knute (*anat., med.*).
nòi vi; ~ *altri* vi; *beati ~ !* lykkelige oss!
nòia *f* ergrelse, kjedsomhet, ubehagelighet, plage; *a ~* til det kjedsommelige; *dare ~ a uno* kjede, ergre en; *avere a ~* ha imot; *prendere uno a ~* få imot en; *recare ~ a uno* kjede, ergre en; *venire a ~* virke trettende, by imot; **noiare** *sj.* *se:* **annoiare**; **noiosità** *f* kjedsommelighet; **noiòso** kjedsommelig, ergerlig; ~ *m* kjedelig fyr.
nòl = *non lo*; **noleggiamentò** *m* *sj.* leie; **noleggiante** *m* utleier (*srl. mar.*); **noleggiare** (-lè-) leie; leie ut; **noleggiatòre** *m* (*f -trice*) utleier; **noleggio** *m* (ut-)leie, leieavgift, frakt; *autovettura da ~* leievogn; **nolènte** motvillig, som ikke vil; **nòlo** *m* leie, frakt, bruksavgift; *dare a ~* leie ut; *prendere a ~* leie; *supplemento di ~* frakttilllegg.
nòmade *nomade-*; ~ *m* nomade; *circo ~* omvandrende sirkus; **nomadismo** *m* nomadetilstand, -liv.
nomare (ò) litt. nevne; *refl.* hete, kalles.
nòme *m* navn; fornavn; ry; tittel; økenavn; *gram.* navnord, substantiv; *aver ~* hete; *aver il ~ di...* ha ord for å...; *aver ~ da* være oppkalt etter; *chiamare per ~* kalle ved navn; *chiamare le cose col loro ~* kalle tingene ved deres rette navn; *da ~ Maria* ved navn Maria; *conoscere di ~* kjenne av navn; *farsi un ~* skape seg et navn; *metter ~ a uno* kalle en (*noe*), betegne en (*som noe*); *cose senza ~* utrolige ting.
nomèa *f* (dårlig) rykte; **nomenclatura** *f nomenklatur, fortegnelse, terminologi.*

nomignolo *m* økenavn; **nòmina** *f* utnevnelse, beskikkelse; utnevnesrett; **nominabile** nevnelig; **nominale** navne-; *gram.* nominal; *merk.* nominell; **appello** ~ navneoppbrop; **valore** ~ nominell verdi; **nominalismo** *m* nominalisme; **nominanza** *f* sj. ry, rykte; **nominare** (*ò*) nevne, benevne; utnevne, beskikke, nominere; ~ *un difensore d'ufficio* (*jur.*) beskikke en forsvarer; ~ *erede* innsette som arving; ~ *il nome di Dio invano* ta Guds navn forfengelig; **nominatamente** med navns nevne, enkeltvis; **nominatività** *f* det å være notert på navn; **nominativo** nevne-; lydende på navn; ~ *m* navn; adresse; signal for skipets navn; *gram.* nominativ; **appello** ~ navneoppbrop; **elenco** ~ navnefortegnelse; **nominatore** *m* (*f* -trice) utnevner, beskikker.

nomologia *f* *jur.* lovgivningsvitenskap.

nòn ikke; ~ *che* såvel som, foruten, ikke bare; *c'era lui* ~ *che sua moglie* de var der både han og hans kone; ~ *che scriverne*, ~ *mi piace parlare* jeg vil slett ikke tale om å skrive om det, jeg liker ikke en gang å snakke om det; *è proibito parlare*, ~ *che scriverne* det er forbudt å tale om det, enn si da å skrive om det; ~ *già che* (*med konjunktiv*) ikke så å forstå at.

nòna *f* non, klokken tre ettermiddag; *rl.* (bønn som leses) kl. 11.30, dagens femte bønnetime, nona; *mus.* nona; *malattia della* ~ sovesyke.

nonagenario nittiårig; **nonagesimo** *sj.* = *novantesimo*; **nonagono** *m* nikant.

nonché enn si, samt.

noncurante likegyldig; **noncuranza** *f* likegyldighet.

nondimanco, nondimèno ikke desto mindre; tross.

nòne *f* *pl* den 5. el. 7. dag i måneden (*romersk kalender*); **nòn(n)io** *m* *tekn.* nonius, nonie.

nòna *f* bestemor; **nònno** *m* bestefar (*og fig.*); **nonni** besteforeldre; *fig.* forfedre; **nonnino** *m* bestefar (*srl. fig.*).

nonnulla *m inv.* småting, bagatell.

nòno niende; *la nona di Beethoven* Beethovens niende; *nona rima* sl. versemål; ~ *m* niendedel.

nonostante (til) tross (for); ~ *che* (*med konjunktiv*) tross det at, til tross for at, skjønt; *ciò* ~ tross det(te), ikke desto mindre.

nonpariglia *f* *typ.* nonpareille; **nonpertanto** likevel, ikke desto mindre; **nonplusultra** *m inv.* det høyeste, det ytterste, toppen.

nonsenso *m* sludder, vrøvl, nonsens.

montiscordardimè *m inv.* forglemmegei.

non ultra *lat.* (skomaker) bli ved din lest.

nòuplo nifold.

norcino *m* fleskehandler; griseskjærer (*og neds. om dårlig kirurg*).

nòrd *m* nord; *al* ~ *di* nord for; *più al* ~ lenger nord; *il mare del Nord* Nordsjøen; **nord-est** *m* nordøst; **nòrdico** (*pl* -ci) nordisk; ~ *m* nordboer; **nord-òvest** *m* nordvest.

nòria *f* paternosterverk; **ascensore a** ~ paternosterelevator.

nòrma *f* norm, regel, forskrift; *a* ~ *di* overensstemmende med, ifølge; *di* ~, *per* ~ som rettesnor; *prendere* ~ *da* ta til mønster; **normale** normal, regulær, regelmessig, forskriftsmessig; *scuole normali* (*gl.*) lærerskoler; *tempi normali* fredstid; ~ *f* (*mat.*) normal; **normalista** *m* *gl.* lærerskoleelev; *nà*: student ved Scuola Normale (*i Pisa*); **normalità** *f* normalitet, regelmessighet; **normalizzare** normalisere.

normannico (*pl* -ci) normannisk; **normanno** normannisk; ~ *m* normanner.

norvegese norsk; ~ *m* norsk språk; **nordmann**; **norvegiano** *sj.* norsk.

nosocomio *m* sykehus; **nosografia** *f* sykdomsbeskrivelse; **nosologia** *f* patologi.

nossignore nei, min herre.

nostalgia *f* hjemlengsel, lengsel (*di etter*); **nostalgico** (*pl* -ci) full av hjemlengsel, lengselsfull; *fig.* som lengter tilbake til fascismens tid.

nostrale, nostrano hjemlig, lokal, land-; *vino* ~ landvin.

nòstro vår; *il* ~ vår eiendom, våre saker; *il* ~ (*autore*) vår forfatter; *il* ~ *tempo* vår tid; *ai nostri tempi* da vi var unge; *oggi Paolo è* ~ (*el.*: *dei nostri*) i dag er Pål sammen med oss; *i nostri* våre kjære, vår familie; våre tilhengere; *il padre* ~ fadervåret; **nostròmo** *m* båtsmann.

nòta *f* tegn; **notis**; **note** (*og pol.*); merknad; fortegnelse; *merk.* regning, nota; *mus.* note; ~ *caratteristica* kjennetegn; *degno di* ~ bemerkelsesverdig; *la* ~ *giusta* det riktige uttrykk; ~ *di pegno* (*merk.*) oppslagsbevis; ~ *a piè di pagina* fotnote; *prendere* ~ *notere*; *edizione con note* kommentert utgave; *mettere in* ~ sette på liste; sette i musikk; *una nota obbligata* ledemotiv; *le sette note musicali* skalaens sju toner; *dire a chiare note* si klart og tydelig fra; ~ *verbale* verbalnote.

notabène *m* notabene, merknad.

notabile bemerkelsesverdig, fremragende, anselig; ~ *m* anselig person, ting; *notabili* (*srl. i Afrika*) honoratiores; **notabilità** *f* anseelse; fremtredende person; **notabilmente** betydelig, bemerkelsesverdig.

notaio *m* notar; **notare** 1. *se*: *nuotare*; **notare** 2. (*ò*) bemerke, notere, skrive opp; *litt.* forsyne med merknader; *Le faccio* ~ *che* jeg gjør Dem oppmerksom på at; *notarsi qualcosa* merke seg noe; *farsi* ~ gjøre seg bemerket; **notaresco** (*pl* -chi) notar- (*srl. neds.*); **notariato** *m* notarembete; **notarile** notar-; **notaro** *m* *se*: *notaio*; **notatore** *m* (*f* -trice) en som noterer; svømmer (*se*: *nuotatore*); **notazione** *f* anmerkning, merknad; *mus.* notesystem; *kjem.* betegnelse; **noterella** *f* liten note, nota; **notévole** betydelig, fremragende.

noticina *f* liten regning; **notifica** *f* kunngjøring; **notificare** (-ti-) kunngjøre, meddele; notisere; **notificatore** *m* (*f* -trice) en som kunngjør, meddeler; **notificazione** *f* kunngjøring; meddelelse.

notizia *f* etterretning, notis, opplysning; kunnskap, kjennskap; *dammi tue notizie* la meg høre fra deg; *venire a* ~ *di uno* komme til ens kunnskap, komme en for øre; *venire a* ~ *di qualcosa* erfare noe; **notiziario** *m* *litt.* hefte el. bok med opplysninger; (*i avis*) nyhetsspalte, rubrikk; nyheter; *è un* ~ *ambulante* (*spøk.*) han er en levende nyhetssentral.

nòto kjent, bekjent; *far* ~ kunngjøre, meddele; ~ *m* noe kjent, det som er kjent; *meteor.* sønnvind; **notocòrda** *f* ryggmarg; **notomia** *f* *etc. se*: *anatomia* *etc.*

notorietà *f* bekjenthhet, vitterlighet; *atto di* ~ (*jur.*) iire eller flere vitners erklæring om deres kjennskap til en person el. et forhold; **notòrio** alminnelig kjent, vitterlig, notorisk; *atto* ~ *se*: *atto di notorietà*; *fatto* ~ kjensgjerning.

nottambulismo *m* natterangel, det å gjøre natt til dag; *gl.* søvngjengeri; **nottambulo** som går oppe, rangler om natten; ~ *m* natteravn; *gl.* søvngjen-

N

ger; **nottante** *m. f. sj.* sykepasser, nattevakt, våke-kone; **nottata** *f* natt; *far* ~ være oppe om natten, våke.

nòtte *f* natt; *buona* ~ god natt; *e buona* ~ og slik ble det, og ferdig med det; nå skal du ha takk; *dare la buona* ~ si god natt; *di* ~ om natten; *felice* ~ god natt; *camicia da* ~ nattskjorte; ~ *bianca* våkenatt; *giorno e* ~ dag og natt, evig og alltid; ~ *tempo* om natten; *la* ~ *dei tempi* den mørke fortid, tidenes morgen.

nottetempo, *di* ~ ved natt, om natten; **nottiluca** *f* flagellat som fremkaller morild; **nottivago** (*pl -ghi*) *litt.* som er oppe, ute om natten; ~ *m* nattevandrer, søvngjenger; **nòttola** *f* slå, skåte; flaggermus; nattugle; *portare nottole ad Atene* gi bakerens barn brød; **nottolino** *m* klinke, hake; ~ *di arresto* sperrehake; **nottolone** *m* natteravn; **nòttua** *f* natt-sommerfugl, -fivrelid; **notturmo** nattlig, natt-, natte-; ~ *m* nattmesse; nattbilde; *mus.* nocturne.

novale *f* gjenoppdyrket brakkland.

novanta nitti; **novantenne** nittiårig; ~ *m* nittiåring; **novantennio** *m* tidsrom av nitti år; **novantesimo** nittiende; **novantina** *f* (ca.) nitti; *essere sulla* ~ være i nittiårene; **novatore** *m* (*f -trice*) fornyer, reformator; *neds.* reformgal person; **novazione** *f* fornyelse, reform, nyhet; *merk.* konvertering; **nove ni**; ~ *m* nitall; nier.

novecentismo *m* «1900-tallisme»; enkelhet, rasjonalisme i kunsten, funksjonalisme; **novecentista** *m. f* representant for novecentismo; **novecento** ni hundre; *il Novecento* det tjuende århundre; *mobili* ~ funksjonalistiske møbler, funkismøbler; *stile* ~ funkis, funksjonalisme.

novella *f* nyhet; novelle; *la Buona Novella* (*rl.*) evangeliet; **novellamente** nylig; på nytt; **novellare** (*è*) fortelle eventyr, historier; **novellatore** *m* (*f -trice*) forteller; **novelliere** *m* (*f -era*) novellist, novelleforfatter; **novellino** ung, fersk (*srl. i en jobb*); ~ *m* ny mann, begynner; *il Novellino* en gammel novellesamling; **novellista** *m* nyhetsspreder; novellist; **novellistica** *f* novellelitteratur; **novello** *litt.* ny, ung; *messia novella* prests første messe; *sposa novella* nygift dame; *l'età novella* den første ungdom; *la stagione novella* våren.

novembre *m* november.

novena *f* *rl.* novene, ni dagers bønn el. fest; **novenario**, (*verso*) ~ nistavelsesvers; **novendiale** nidagers, som varer ni dager; ~ *m* paves begravelse; **novennale** niårs; **novenne** *sj.* niårs; **novennio** *m* niårsperiode.

noverare (*ò*) regne med (*fra til*); telle; **nóvero** *m* tall, kategori.

novilunio *m* nymåne; **novissimo** *superl.* av *nuovo*; *i novissimi* (*rl.*) de fire siste 'ting' som times et menneske (*døden, dommen, helvete og paradiset*).

novità *f* nyhet, nytt; forandring; *che ~ è questa?* hva nytt er det ved det?; *ultima* ~ siste nytt.

novizia *f* novise, begynner; **noviziato** *m* *rl.* novisiat, prøvetid; *pagare il* ~ (*fig.*) betale lærepenge; **novizio** *m* novise; *fig.* nybegynner, uerfaren person.

nozione *f* kjennskap, begrep.

nòzze *f* *pl* bryllup; ~ *d'argento* sølvbryllup; *andare a* ~ (*fig.*) gjøre noe med den største velvilje, iver; *passare a seconde* ~ gifte seg for annen gang; *pranzo di* ~ bryllupsmiddag; ~ *d'oro* gullbryllup; *invitare a* ~ (*fig.*) invitere en til noe en liker; *far le* ~ *coi fichi secchi* be til gjestebud på ingen ting.

nube *f* *litt.* sky; **nubecola** *f* lett sky; *kjem.* bunnfall; **nubifragio** *m* skybrudd.

nubile ugift (*kvinne*); *età* ~ gifteferdig alder.

nuca *f* nakke; *colpo alla* ~ nakkeskudd.

nucleare, *energia* ~ atom(kjerne)energi; *fisica* ~ kjernefysikk; **nucleo** *m* kjerne; atomkjerne; anker (*i magnet*); nucleus; gruppe.

nudamente nakent; *fig.* enkelt, tørt, nøkternt; **nudare** blotte, kle av; **nudismo** *m* nudisme; **nudista** *m. f* nudist; **nudità** *f* nakenhet; **nudo** naken; ~ *m* aktstudie; ~ *bruco* fillet, halvnaken; ~ *e crudo* (*fig.*) usminket; *a occhio* ~ med det blotte øye; *mettere a* ~ blotte, blottlegge.

nudrire *se: nutrire.*

nùgolo *m* sky, sverm.

nulla ingenting, intet; *cosa da* ~ bagatell, småting; ~ *di* ~ slett ingenting; *buono a* ~ uduelig; *per* ~ slett ikke; *non per* ~ ikke for ingenting, ikke uten grunn; *un bel* ~ slett intet; *non se ne fa* ~ det blir ingenting av; *venire su dal* ~ komme seg opp fra ingenting.

nulladimèno *sj. se: nondimeno*; **nullaggine** *f* intet-het, ubetydelighet; *fig.* null, ubetydelig person, nullitet; **nullaosta** *m* tillatelse, erklæring fra myndighet om at den ingen innvendinger har mot et el. annet; **nullatenente** eiendomsløs; ~ *m* proletar; **nullatenenza** *f* eiendomsløshet; **nullità** *f* intet-het, ubetydelighet; *fig.* ubetydelig person, null; *jur.* ugyldighet; **nullo** ingen, unyttig, ubetydelig, ugyldig; *partita nulla* uavgjort kamp; *nulla nuova, buona nuova* intet nytt er godt nytt.

nume *m* gud, guddom; **numerabile** tellelig, som kan telles; **numerabilità** *f* tellelighet; **numeraie** tall-; *un* (*aggettivo*) ~ et tallord; **numerare** (*ù*) telle; *numerere*; *macchina da* ~ telleapparat; **numerario** fast ansatt; *sj.* tall-; ~ *m* metallpenge; **numeratore** *m* (*f -trice*) en som teller; *mat.* teller; telleapparat; **numerazione** *f* nummerering, telling; **numérico** (*pl -ci*) numerisk, tallmessig.

numero *m* nummer, tall, siffer, paragraf; antall, mengde; *litt.* rytme; *abita al* ~ 9 han bor i nummer 9; *avere dei numeri* være begavet; *il* ~ 100 W.C.; ~ *dei giri* omdreiningstall; *due di* ~ kun to, sier og skriver to; *essere in* ~ være beslutningsdyktig; ~ *legale* beslutningsdyktig antall; *i numeri del lotto* sl. populært lotteri; *numeri romani, arabici* romertall, arabiske tall; ~ *speciale*, ~ *unico* spesial-, særnummer; *nemico* ~ *uno* fiende nummer 1; *una seta* ~ *uno* førsteklasse silke; *nome di* ~ *plurale* substantiv i flertall; **numeroso** tallrik; rytmisk, harmonisk.

numismatica *f* numismatikk, myntkunnskap; **numismatico** (*pl -ci*) mynt-, numismatisk; ~ *m* numismatiker, myntkjenner.

nummolite *f* nummulitt.

nuncio *m* sendebud; nuntius, pavelig gesandt;

nunziatura *f* verdighet som nuntius; **nunzio** *m* sendebud; pavelig sendemann, nuntius.

nuocere (*nòccio*) skade (*a uno en*) (*qualcosa noe*); *tentar non nuoce* det skader ikke å prøve.

nuora *f* svigerdatter.

nuotare svømme, flyte; **nuotata** *f* svømming; svømmetur; **nuotatoio** svømme-; *vescica nuotatoia* svømmeblære; ~ *m* svømmebelte; **nuotatore** *m* (*f -trice*) svømmer; **nuoto** *m* svømmning; *a* ~ svømmende; *bacino di* ~ svømmebasseng; *passare a* ~ svømme over; ~ *sul dorso* ryggsømming; ~ *a rana* brystsvømming; ~ *stile libero* frisømming.

nuova *f* nyhet; **n(u)ovamente** på ny; ~! farvel! på gjensyn! god dag igjen!; **nuovo** ny; ~ *m* noe nytt, nyhet; **anno** ~ nyttår; *i nuovi arrivati* de nyankomne; *di (bel)* ~ på ny, igjen; **essere** ~ *in qualcosa* være ubevandret i noe; **essere** ~ *in città* være fremmed i byen; *il* ~ *giorno* den følgende dag; ~ *ricco* oppkomling; *rimettere a* ~ fornye; *uomo* ~ oppkomling; ~ *di zecca* splitterny, nyslått; **nuovorico** *m* oppkomling.

nuraghe *m* (*pl -ghi*) antikt kjegleformet byggverk på Sardinia.

nutazione *f astr., bot.* nutasjon.

nutricare *litt.* nære, ernære; **nutrice** *f* amme;

nutriente nærende; **nutrimento** *m* næring, ernæring; **nutrire** (*nutro, -isco*) ernære, nære (*og fig.*);

fuoco nutrito livlig skyting; **nutritivo** nærende;

nutritore (*f -trice*) nærings-, ernærings-, nærende; ~ *m* forsorger; **nutritura** *f* ernæring; **nutrizione** *f* næring, ernæring.

nuvola *f* sky; *cascar dalle nuvole* være høylig forbauset, være himmelfallen; *avere il capo tra le nuvole* være distré; *alzare alle nuvole* heve til skyene; *andare, perdersi nelle nuvole* snakke seg bort, gå i surr; **essere, vivere tra le nuvole** være upraktisk, svermerisk; **nuvolaglia** *f sj.* tunge skyer, tungt skydekke; **nuvolata** *f* mengde skyer; **nuvolo** skyet, overskyet; ~ *m* svær sky; *fig.* sverm, mengde; **nuvolone** *m* tung, mørk sky; **nuvolosità** *f sj.* skydekke; **nuvoloso** (over)skyet, skyfull.

nuziale bryllups-, brude-; **banchetto** ~ bryllupsmiddag; **velo** ~ brudeslør.

O

o, una ~ (*un ~*) (*bokstaven uttales: ò*) *o*.

ò 1. eller; *o... o...* enten ... eller ...; *o che ... o che ...* hva enten ... eller ...; **ò** 2. *o!* *oh!* *à!* *akk!* **ò** 3. (= *ho*) jeg har.

oasi *foase* (*og fig.*).

obbedire *etc. se: ubbidire etc.*; **obbie** ... *se: obie* ...

obbligante forbindtlig; **obbligare** (*ò*) forplikte, binde, tvinge; ~ *a letto* binde til sykeleie; **obbligarsi per uno** garantere for en; **obbligata** *f sport* slalåm(lop); **obbligatissimo** *Suo* Deres forbundne; **obbligato** forpliktet, tvunget, forbunden; *Le sarò molto* ~ jeg vil være Dem meget forbunden; **obbligatorietà** *f* det å være obligatorisk, tvang, forpliktelse; **obbligatorio** obligatorisk; **fermata obbligatoria** fast stoppested, holdeplass; **obbligazione** *f* forpliktelse; *merk.* obligasjon; ~ *di preferenza* preferanseobligasjon.

obbligo *m* (*pl -ghi*) plikt, forpliktelse; *d'~* obligatorisk; **essere in ~ di** være forpliktet til å; ~ *del servizio attivo* verneplikt; **obblio** *se: oblio*.

obbrobrio *m* skam, skjendsel; **obbrobri** grove fornærmelser; **obbrobrioso** skjendig.

obelisco *m* (*pl -chi*) obelisk.

oberato *litt.* belesset, belastet (*srl. av gjeld*); **obesità** *f* fedme; **obeso** meget fet, forspist.

òbice *m* haubits; granat, bombe.

obiettare (*è*) innvende, påtale; **obiettivismo** *m* objektivisme; **obiettivare** objektivere; **obiettività** *f* objektivitet; **obiettivo** objektiv, saklig; ~ *m* mål, hensikt; *foto. o.l.* objektiv; **obietto** *m* objekt, gjenstand, mål; **obietto** *m*, ~ *di coscienza* militærnekter; **obiezione** *f* innvending.

obitorio *m* likhus; **obituário** *m* fortegnelse over døde.

oblare (*ò*), ~ *una contravvenzione* betale seg fra en lovovertrædelse; **oblata** *f* leksøster; **oblato** *m* lekbror; **oblatore** *m* (*f -trice*) en som gir bud (*på noe*); from giver; **oblazione** *f* tilbud; mild gave; *rl.* oblasjon; ~ *volontaria* frivillig godtgjørelse, erstatning.

obliare (*i*) *poet.* glemme; **oblio** *m poet.* glemsomhet; glemsel; *cadere nell'~* gå i glemmeboka; *porre in ~* glemme; **essere nell'~** være glemt; **oblioso** *poet.* glemsom.

obliquità *f* skråhet, skjevhet; **obliquo** skrå, skjev; *fig.* urettmessig, urettferdig; *i casi obliqui* de oblique kasus (*alle unntatt nominativ*).

obliterare (*i*) *sj.* streke ut, stryke; *med.* forstoppe, tillukke; **obliterazione** *f sj.* utstrekning, strykning; opphevelse; forstoppelse, tillukning.

oblivione *m gl.* glemsomhet, glemsel; **oblivioso** glemsom.

oblò *m* koøye; **oblungo** (*pl -ghi*) avlang.

obnubilazione *f med.* åndsformørkelse; synsformørkelse; **obnuziale, donazione** ~ gave med henblikk på ekteskap.

òboe *m inv. mus.* obo; **oboista** *m, f* oboist.

òbolo *m* obol; skjerv; ~ *di San Pietro* Sankt Peters-penge.

obrettizio *jur.* urettmessig tilegnet; tilsneket.

obrogare (*-rò-*) abrogere, avskaffe, oppheve.

obsoleto *litt.* gått av bruk, foreldet; uvanlig.

òca *f* gås (*og fig.*); *ecco fatto il becco all'~* (*e le corna al podestà*)! det var det! nå er vi over det verste!; *per l'~!* for pokker!; ~ *selvatica* grågås; *pelle d'~* gåsehud; *mi viene la pelle d'~* jeg får gåsehud; *il giuoco dell'~* sl. terningspill.

ocarina *f* okarina, lergjøk.

occasionale leilighetsvis, tilfeldig; **occasionare** (*-òn-*) *sj.* forårsake; **occasione** høve, anledning, leilighet, årsak, tilfelle; *in ~ di* i anledning av; *colgo l'~ per ...* jeg griper anledningen til å ...; *l'~ fa l'uomo ladro* leilighet gjør tyv.

ocaso *m poet.* vest (himmelretning).

occhiaccio *m* stygt øye; *fare gli occhiacci a uno* se ondt på en; **occhiàia** *f* øyenhule; **occhiaie** blå ringer om øynene; **occhiàio** *m* glassøyefabrikant; **occhialàio** *m* optiker; **occhiàle** øye-; *dente ~* hjørnetann; **occhiali** (*pl*) briller; **occhialétto** *m* lorgnett; monokkel; **occhialuto** som har store briller, bebrillet; **occhiare** *sj. se: adocchiare*.

occhiata *f* blick, øyekast; *dare un'~ a* kaste et blick på; **occhiataccia** *f* stygt øyekast; **occhiato** *sj.* med flekker (som øyne); **occhiatura** *f* hullsetning (*i ost*); **occhiazurro** *poet.* som har blå øyne; **occhieggiare** (*è*), ~ *a uno* se stivt (og ofte) på en, sette øyne til en.

occhiellàia *f sj.* knapphullsyerske; **occhiellatrice** *f*

gjennomhullingsmaskin; **occhiellatura** *f* knapphullsøm; knapphullsrekke; **occhiello** *m* knapphull; tittel over avisartikkel; *typ.* blankt ark foran frontblad o.l.; *mettere l'indirizzo all'~* sette adresse nederst i venstre hjørne på et brev.

occhièra *f* øyeglass (til å bade øyne i); **occhiètto** *m* lite øye; *far l'~ a uno* blunke til en; *typ. se: occhiello.*

occhio *m* øye (også: *typ., tekn. o.l.*); adresse (på brev, søknader o.l.); smusstittelblad; øyesten; blikk, syn; *~! pass på!*; *~ a ... pass på ...!*; *in un batter d'~* i ett nu; *per i suoi begli occhi* for hans blå øynes skyld; *chiuder gli occhi (fig.)* dø; *guardare con la coda dell'~* betrakte stjålent, skjele til; *colpo d'~* blikk; *costare un ~* koste en formue; *dare nell'~* falle i øynene, være iøynefallende; *è il mio ~ destro* han er min øyensten; *~ elettrico* trolløye; *gettare la polvere negli occhi di uno* kaste blår i øynene på en; *a ~ e croce* på øyemål, på slump; *giudicare ad ~* dømme etter utseendet, ta på øyemål; *~ magico* trolløye; *vedere di mal ~* se ugerne, se skjevt til; *a ~ nudo* med det blotte øye; *~ per ~* øye for øye; *a perdita d'~* så langt øyet rekker; *perder d'~ qualcosa* tape noe av syne; *~ di pernice* (1) fin tresort, (2) = *~ pollino* liktorn (mellom tærne); *a quattr'occhi* under fire øyne; *sott'~* stjålent, med et stjålent blikk; *strizzare l'~ a uno* blunke hemmelighetsfullt, onskapsfullt til en; *stare con gli occhi aperti* være meget oppmerksom; *mettere gli occhi addosso a una ragazza* kaste sine øyne på en pike; *essere tutt'occhi* være lutter øyne; *fare gli occhi di triglia a una ragazza* se forelsket på en pike; sende øyekast til en pike; *~ di vetro* glassøye.

occhiolino *m* lite øye; *fare l'~ a uno* blunke til en; **occhiuto** mangeøyet (*fig.*); skarpsynt.

occidentale vest-, vestlig, vesterlandsk; *l'Europa ~* Vest-Europa; *le potenze occidentali* vestmaktene; **occidente** *m* vest; vesterland; *a ~ di* vest for; **occiduo** poet. vest(gående); *il sole ~* den synkende sol.

occipitale nakke-; **occipite** *m* bakhode, nakke.

occitano (*pl -ci*) oksitansk.

occludere *sj.* lukke; **occlusione** *f* *sj.* lukning; forstoppelse; **occluso** *se: occludere.*

occorrere nødvendig; *l'~ per scrivere* skrivesake; *ne: occorrenza* *f* behov, fornødenhet; leilighet, omstendighet; *all'~* i påkommende tilfelle, i nødsfall; *fare le proprie occorrenze* forrette sin nødtørft; *occorrere* være nødvendig, trenges; *sj.* forekomme, skje; *Le occorre altro? ... Grazie, non occorre* har De ellers bruk for noe (var det noe annet?)... Nei, takk, det var alt; **occorsi**, **occorso** *se: occorrere.*

occultabile som kan skjules; **occultamento** *m* *sj.* det å skjule; *jur.* heleri; **occultare** *litt.* skjule; **occultatore** *m* (*f -trice*) en som skjuler; heler; **occultazione** *f* *sj.* det å skjule; *jur.* heleri; *astr.* det at en stjerne dekker en annen, formørkelse; **occultismo** *m* okkultisme; **occulto** skjult, hemmelig, okkult.

occupamento *m* *sj.* okkupasjon; **occupante** *m* okkupant; **occupare** (*ò*) innta, besette, bebo, fylle, ta opp (*plass*); okkupere; beskjeftige; tilbringe (*tid*); *occuparsi di* beskjeftige seg med, gi seg av med, ta seg av, sørge for, bekymre seg om; *essere molto occupato* være meget opptatt; **occupatore** (*f -trice*) besettelses-; *~ m* okkupant; **occupazione** *f* okkupasjon, besettelse; arbeid, beskjeftigelse; *jur.* det

å ta i besittelse, tilegnelse; *truppe d'~* besettelsestropper.

oceánico (*pl -ci*) oseanisk, storhavs-; **oceanino** *litt.* osean-; **oceanine** (*pl*) havfruer, havnymfer; **océano** *m* osean, verdenshav; *fig.* hav; **oceanografia** *f* oseanografi, havforskning.

ocello *m* zool. lite øye, flekk o.l.

ocra foker; **ocraceo** oker-.

oculare øye(n)-, okulær; **testimone** ~ øyenvitne; *~ m* okular; **ocularmente** med egne øyne; **oculatézza** *f* omsikt, forsiktighet, betenksomhet; **oculato** som har øyne; *fig.* forsiktig, betenksom, oppmerksom; **oculista** *m*, *f* øyenlege; **oculistica** *f* øyemedisin, oftalmiatrikk; **oculistico** (*pl -ci*) øye(n)-.

òd (= *o*, foran vokal) eller.

odalisca fodalisk, haremskvinne.

odassismo *m* kløe i tannkjøttet (*p.g.a.* nye tenner).

òde *f* ode; **odi** barbare oder med gresk, latinsk versemål.

odiabile avskyelig; **odiare** (*ò*) hate; *~ mortalmente* (*el.: a morte*) nære dødelig hat til; **odiato** forhatt; **odiatore** *m* (*f -trice*) hater; **odierno** av i dag, nåtids-; *la Vostra odierna* Deres brev av dags dato; **odio** *m* hat; *avere in ~ uno* hate en; *~ di classe* klassehat; *essere in ~ a uno* være en forhatt; *portare ~ a uno* hate en; **odiosaggine** *f* hatefullhet; avskyelighet; **odiosità** *f* forhatthet, avskyelighet; **odioso** forhatt, avskyelig, hatefull.

odissèa *f* odysse, eventyrlig reise; *~ di dolori* lidelseshistorie.

odometro *m* skritt-teller.

odonomastica, **odonomia** *f* lære om el. liste over gate- og veinavn.

odontalgia *f* tannpine; **odontalgico** (*pl -ci*) tannpine-; **odontoiátrico** (*pl -ci*) tannlege-; **istituto** ~ tannlegeskoole; **odontoiátra** *m* tannlege; **odontometro** *m* måleinstrument (for frimerker); **odontotécnico** *m* (*pl -ci*) tanntekniker.

odorabile som kan luktes; **odoracchiare** (*à*) lukte litt (dårlig); **odoraménto** *m* *sj.* lukt(ing); **odorare** (*-dò-*) lukte; dufte; lukte på; være (til); **odorativo** *sj.* lukte-; **odorato** *litt.* (vel)luktede; *~ m* luktesans; **odóre** *m* (vel)lukt; stank; **odori** (*pl*) krydder(urter); *morire in ~ di santità* dø som helgen el. from kristen; *sentire ~ di polvere* lukte krutt (*dvs. krig*); **odorifero**, **odorifico** (*pl -ci*), **odoroso** (vel)luktede.

oè! hei! **òffa** *f* (hvete)kake; *dare, gettare l'~ a uno* smøre, bestikke en; **offella** *f* kake, kjeks.

offendere krenke, fornærme, støte, såre; overtrede såre, beskadige, skade; *refl.* føle seg krenket, såret, bli fornærmet (*di qualcosa* over noe); **offendevole** *sj.* krenkende; **offendibile** sårbar; **offenditore** *se: offensivo, offensore; offensiva* *f* mil. offensiv, angrep(skrig); *~ di pace* fredsoffensiv; *passare all'~* gå til offensiv; *prendere l'~* ta offensiven; **offensivo** krenkende, sårende, fornærmende, angripende; angreps-; **offensore** *m* (*f -ora, offenditrice*) en som fornærmer, sårer; overtreder.

offerente *m* byder; *il maggior ~* høystbydende; **offerire** *sj. se: offrire; offerta* *f* tilbud; *rl.* offer- (gave); *~ e domanda* tilbud og etterspørsel; *~ ferma* fast tilbud; *~ reale* (*jur.*) (avvist) tilbud om betaling av gjeld; *~ speciale* særtilbud; **offerto** *se: offrire; offertorio* *m* *rl.* offertorium, offerbønn, offersang.

offesa *f* fornærmelse, krenkelse; offensiv; beska- digelse; **offesi**, **offeso** *se: offendere.*

ufficiale *etc.: se ufficiale etc.*

officina *f* verksted; **ufficio** *etc. se: ufficio etc.*

officiosità *f* tjenestevillighet; tjeneste; **officioso** tjenestevillig; *se* *ellers*: *ufficioso*.
offrire (*öffro*) tilby; inngi (*avskjedssøknad*); stille i utsikt; *mi si offre l'occasione di* anledningen byr seg til å ...
offuscamento *m* fordunkling, formørkning; **offuscare** fordunkle, formørke; **offuscazione** *se*: *offuscamento*.
oficléide *m* *mus.* stort klapphorn.
ofidio *m* sl. ål; *ofidi* (*pl*) slanger; **ofidismo** *m* med. slangebittforgiftning; **ofiologia** *f* zool. slangelære.
oftalmia *f* øyensykdom, øyenbetennelse; **oftalmiatria**, **oftalmoiatria** *f* oftalmiatrikk; **oftálmico** (*pl -ci*) øye(n)-; ~ *m* øyepasient; **oftalmologia** *f* oftalmologi; **oftalmólogo** *m* (*pl -gi*) øyenlege; **oftalmoscópico** *m* øyespeil.
oga magoga fjernt land, land østenfor sol og vestenfor måne.
oggettivamente objektivt; **oggettivare** objektivere; **oggettivismo** *m* objektivisme; **oggettività** *f* objektivitet; **oggettivo** objektiv, saklig; *proposizione oggettiva* objektsetning; ~ *m* objektiv, mål; **oggetto** *m* gjenstand, objekt; mål; *gram.* objekt; ~ *ereditato* arvegods, arvestykke; *l'ufficio oggetti smarriti* (*el.*: *trovati*) hittegodskontor; *essere ~ di discussione* være gjenstand for diskusjon.
oggi i dag, nå til dags; ~ *come* ~ nå til dags; *d'~* av i dag; *d'~ in domani* fra i dag til i morgen; *dall'~ al domani* på kort tid; ~ *a otto* i dag om åtte dager; *da ~ innanzi*, *da ~ in poi* fra i dag av; ~ *stesso* den dag i dag, straks; *tutt'~* i hele dag; *a tutt'~* den dag i dag, stadig vekk.
oggidi, **oggiogiorno** i dag, nå til dags; **oggimai** *sj.* nå (til dags).
ogiva *f* arkit. spissbue; prosjektilspiss; **ogivale** spissbuet, spissbue-.
ogni hver, enhver; ~ *cosa* alt; *ad ~ modo* i alle fall; ~ *dove* overalt; ~ *poco* rett som det er; ~ *sei giorni* hver sjuende dag; ~ *tanto* av og til, rett som det er; **ognintorno** rundt omkring; **ogniquale** hver gang når, da; **ognissanti** *m* allehelgensdag (1. nov.); **ognóra** *litt.* alltid; ~ *che* alltid når; **ognuno** *porn.* hver, enhver; alle.
oh! å! akk! ai, ai!; **ohi!** oi! å!; **ohibò!** oibò fy!; **ohimè!** oimè! akk (o ve)!; **olà!** hei der! hallo der!
oidio *m* sl. sopp på vinranke.
olanda, **olandetta** *f* hollandsk lerret; **olandese** hollandsk; ~ *m* hollender.
oleacea *f* oljeplante; **oleaceo** *litt.*, **oleaginoso** *sj.* oljeaktig, oljeholdig; **oleandro** *m* oleander; **oleario** olje-; **mercato** ~ oljemarked; **oleastro** *m* vilt oliventre; **oleato** *carta oleata* matpapir; **oleico** (*pl -ci*), **acido** ~ oljesyre; **oleifero** olje-, oljeproduserende; **oleificio** *m* oljefabrikk; **oleina** *f* olein; **olente** *gl.* velluktende; **oleodotto** *m* oljeledning; **oleografia** *f* oljetrykk; **oleografico** (*pl -ci*) oljetrykk-; oljeaktig; **oleometro** *m* oljemåler; **oleosità** *f* oljeaktighet; **oleoso** oljeholdig, oljeaktig; **olezzare** lukte godt; **olezzo** *m* *litt.* vellukt.
olfattivo lukte-; **olfatto** *m* luktesans; **oliandolo** *m* *sj.* oljeselger; **oliare** (*ò*) olje(re); **oliata** *f* årsavling av olje; **oliato** tillaget med olje; oljet; **oliatore** *m* olje-, smørekanne; **oliazione** *f* oljetilførsel; **olibano** *m* viraktre; *sj.* virak, røkelse; **oliera** *f* oljeoppsats.
oligarca *m* (*pl -chi*) oligark; **oligarchia** *f* oligarki; **oligarchico** (*pl -ci*) oligarkisk.
olimpiaco (*pl -ci*) olympisk, olympiade-; **olimpiade** *f* olympiade; **olimpiadi invernali** vinterolympiade; **olimpico** (*pl -ci*) olympisk; **giuochi olimpici** olym-

piske leker, olympiade; **olimpio** *litt.* olympisk; **olimpionico** (*pl -ci*) *m* olympiadevinner, -deltaker.
olio *m* olje; ~ *di fegato di merluzzo* torskelevertran; ~ *minerale* mineralsk olje, petroleum; ~ *da ardere* fyringsolje; *cucina a ~* mat tillaget med olje; *andar liscio come l'~* gå som smurt; *quadro a ~* oljemaleri; ~ *di ricino* amerikansk olje; *l'~ santo* den siste olje; ~ *di sasso* steinolje, petroleum; ~ *vegetale* vegetabilsk olje; **olióso** *se*: *oleoso*.
oliva *f* oliven; *olio d'~* olivenolje; *battere, frangere, raccogliere le olive* slå ned, presse, plukke oliven; **olivastro** olivengrønn; ~ *m* vilt oliventre; **olivato** *sj.* beplantet med oliven; **olivetano** *m* benediktinermunk; **oliveto** *m* olivenlund; *il monte ~* oljeberget; **olivicoltura** *f* olivendyrk(n)ing; **olivigno** olivengrønn; **olivo** *m* oljetre, oliventre.
olla *f* leirgryte, urne; ~ *podrida* (spansk) rett; *fig.* potpourri, blanding, «lapskaus».
ollivudiano hollywoodsk.
olmaia *f*, **olméto** *m* almeskog, -lund; **olmo** *m* alm.
olocauto *m* offer, brennoffer.
olografo egenhendig skrevet; ~ *m* egenhendig skrevet testament; **olona** *f.* (*tela*) ~ seilduk, presenning, teltduk; **oltano** *m* sl. fiskegarn.
oltracciò (dess)foruten, dessuten.
oltracotante *gl.* *se*: *tracotante*.
oltraggiabile *sj.* som kan krenkes (ustraffet); **oltraggiare** (*à*) fornærme; skjelle ut; **oltraggiatore** *m* (*f -trice*) fornærmer; **oltraggio** *m* fornærmelse, krenkelse; ~ *al pudore* krenkelse av bluferdigheten; *gli oltraggi del tempo* tidens tann el. herjing; **oltraggióso** fornærmelig.
oltralpe, (**oltr'alpe**) på den andre siden av (nord for) Alpene; *la stampa d'~* pressen på den andre siden av Alpene; **oltramarino** oversjøisk; **oltramontano** på den andre siden av fjella; utenlandsk; ~ *m* en som bor på den andre siden av fjella, utlending; **oltranaturale** overnaturlig.
oltranza *f.* *a ~* til overmål; til siste nikk; til siste blodsdråpe; **oltranzista** *m.* fektremist.
oltre på den andre siden; mer enn; ~ *a*, ~ *di* utover, foruten, mer enn, på den andre siden; *andar ~* gå videre, fortsette; *essere ~ in qualcosa* være langt fremme i noe; ~ *modo*, ~ *misura* over måte, umåtelig.
oltreché foruten at, bortsett fra at.
oltrecortina på den andre siden av jernteppet.
oltremànica fra (på) den andre siden av Kanalen; **oltremare** på den andre siden av havet; ~ *m* ultramarin (blått); *d'~* oversjøisk; *traffico d'~* oversjøisk trafikk; **oltremarino** oversjøisk; **azzurro ~** ultramarin (blått); **oltremisura**, **oltremodo** umåtelig, i høy grad; **oltremondano** som hører til det hinsidige; **oltremondo** *m* det hinsidige; **oltremontano** *se*: *oltramontano*; **oltremonti** *adv.* på den andre siden av fjella.
oltrepassare overskride, gå for vidt; gå forbi.
oltreróso infrarød.
oltresipario på den andre siden av jernteppet.
oltretomba *m* *inv.*, *l'~* det hinsidige; *il Signore dell'Oltretomba* dødsrikets hersker.
omaccino *m* små fyr; **omaccio** *m* fæl fyr; småling; **omaccione** *m* bra, kløktig kar.
omaggio *m* hyllest, ærbødighet; tilegnelse; ~ *dell'autore* (i dedikasjon) ærbødigst fra forfatteren; *i miei omaggi* mine ærbødige hilsener; *in ~ alla legge* i overensstemmelse med loven; *rendere ~* hylle, hedre.

omagra *f* gikt i skulderen.

omai *litt.* nå; **omarino** *m* liten mann, pusling;

omaro *m* hummer, kreps.

ombelicale navle-; **cordone** ~, **funicolo** ~ navlestreng; **ombel(l)ico** *m* (*pl* -chi) navle.

ombra *f* skygge; natt; spøkelse, gjenferd; *fig.* skygge, anelse; *all'~ di un albero* i skyggen av et tre; *all'~ di uno* under ens vern; **ombre cinesi** skyggebilder; *nell'~* i det skjulte; *prender ~* være sky, skvetten (*også om hest*); *dare ~ a uno* være en til plage; *dar corpo alle ombre* kave seg opp for ingenting.

ombrare (*ò*) *sj.* (be)skygge; sjattere; **ombratile** *sj.* skyggefull; *fig.* mistenksom; **ombratura** *f* sjattering; **ombreggiamento** *m* (be)skygning, sjattering; **ombreggiare** (*è*) beskygge, sjattere; **ombreggiatura** *f* (be)skygning, sjattering.

ombrella *f* bot. skjerm; *se* ellers; **ombrello**; **ombrellàio** *m* paraplyhandler, -fabrikant; **ombrellata** *f* slag av paraply; **ombrellifero** skjermblomstret; **ombrellino** *m* parasoll; **ombrello** *m* paraply.

ombrévole *litt.* skyggefull; **ombria** *f* *litt.* skygge; **ombrina** *f* zool. harr; **ombrinale** *m* spygatt.

ombrosità *f* skygge(fullhet); mistenksomhet; **ombróso** skyggefull; mistenksom; skvetten.

oméga *m* omega; *dall'alfa all'~* fra først til sist; **oméi** *m* *pl* klager, verop; **omelia** *f* (biskops) preken; **omeopatia** *f* homöopati; **omeopático** (*pl* -ci) homöopatisk; ~ *m* homöopat.

omerale overarms-.

omérico (*pl* -ci) homerisk; *risata omerica* homerisk latter; **appetito** ~ kolossal appetitt; **omerista** *m* Homer-kjenner; **omero** *m* overarm; **omertà** *f* solidaritet og taushetsplikt (*i forbryterbande, under verden*); *una fitta rete di ~* et tett nett av sammensvorne; **omésso** *se*: omettere.

omettere unnlåte, utelåte, forsømme.

ometto *m* (liten) mann; **omiciattolo** *m* spirrevipp, null.

omicida *m* morder, drapsmann; **omicidio** *m* mord, drap; ~ *casuale*, ~ *colposo* uaktsomt, uforsettlig drap; ~ *doloso*, ~ *premeditato* overlagt, forsettlig drap; ~ *preterintenzionale* vold el. overlast med døden til følge.

omiletica *f* prekekunst, homiletikk; **omiletico** (*pl* -ci) homiletisk; **ominidi** *m* *pl* mennesker og menneskelignende vesener; **omino** *m* liten mann.

omisi *se*: omettere; **omissione** *f* utelåtelse, unnlåtelse, forglemmelse; *peccati di ~* unnlåtelsessynder.

omnibus *m* *inv.* omnibuss; ~ *finanziario* regjeringens finansforslag; (*treno*) ~ somletog.

omnidirezionale som går i alle retninger.

omofonia *f* homofoni; **omofónico** (*pl* -ci) homofon; **omogeneità** *f* ensartethet; **omogeneo** ensartet, homogen.

omologare (-*mò*-) bekrefte, stadfeste; **omologazione** *f* *jur.* bekreftelse, stadfestelse; **omologia** *f* *geom.*, *anat.* homologi, overensstemmelse; **omologo** (*pl* -ghi) tilsvarende, motsvarende, homolog.

omonimia *f* homonymi; **omónimo** homonym, enslydende; ~ *m* navnebror, navne.

omosessuale homoseksuell; **omosessualità** *f* homoseksualitet.

omuncolo *m* neds. pusling, tufs; homunculus.

onagro, **ónagro** *m* vilt esel.

onanişmo *m* onani; **onanista** *m*, *f* onanist.

óncia *f* unse; *fig.* *litt.* grann; *a ~ a ~* litt etter litt, etterhånden; **onciale** uncial-.

oncologia *f* vitenskap om svulster.

onda *f* bølge; *a onde* bølgeformet, i bølger; *campo di ~ (radio)* bølgeområde; *onde corte*, *medie*, *lunghe* kort-, mellom-, langbølge(r); *gamma di ~ (radio)* bølgeområde; ~ *portante (radio)* bærebølge; ~ *sonora* lydbølge; *onde ultracorte* ultrakorte bølger; *dar l'~ ai capelli* legge håret; **ondare** *sj.* bølge; **ondata** *f* bølge(slag), styrtstjø; *fig.* strøm; ~ *di caldo* hetebølge; ~ *di ribasso* voldsomt prisfall; ~ *di sangue* blodtilstrømning; **ondato** bølget, (*om stoff*) moaré; **ondazione** *f* bølgebevegelse.

onde hvorfra, hvorfor; for at; ~ *per cui* hvorfor.

ondeggiaménto *m* bølgebevegelse; vakling; **ondeggiare** (*è*) bølge; *fig.* vakle; **ondina** *f* havfrue, elvenymfe; **ondino** *m* havmann, nøkk; **ondivago** *litt.* som går over bølgene; **ondoleggiare** *sj.* småbølge; **ondosità** *f* det å bølge, være bølget; **ondoso** bølget, bølgende; **ondulare** bølge; legge i bølger; **ondulatorio** bølgende, bølgeformet; **ondulazione** *f* bølging, bølgebevegelse; ondulasjon; ~ *permanente* permanentkrøll.

onerare (*ò*) *sj.* tyngre, belesse; **onerario**, *nave oneraria* (*litt.*) lastebåt; **onere** *m* last, byrde, tyngsel; ~ *fiscale* skattebyrde; **oneroso** byrdefull; tyngende.

onestà *f* ærlighet, hederlighet, uberyktethet; bluferdighet; **onestare** (*è*) *sj.* unnskylde, pynte på (*fig.*); **onesto** ærlig, hederlig, ærbar.

onfalite *f* navlebetennelse; **onfalocèle** *f* navlebrokk.

onice *f* *min.* onyks; **onicofagia** *f* neglebiting.

onirico (*pl* -ci) drømme-; **oniromanzia** *f* drømmetydning; **onirologia** *f* drømmelære.

onninaménte *litt.* fullstendig.

onnipossénte, **onnipoténte** allmektig; *l'~* den allmektige, Gud; **onnipoténza** *f* allmakt; **onniprésénte** allestedsnærværende; **onniprésénza** *f* allestedsnærværelse; **onnisciénte** allvitende; **onnisciénza** *f* allvitenhet; **onniveggénte** som ser alt, altskuende; **onniveggénza** *f* evne til å se alt; **onnivoro** altetende, omnivor.

onomástico (*pl* -ci) navne-; ~ *m* navnedag; navneliste, ordbok; **onomatomania** *f* sykkelig gjentagelse av navn; **onomatopé(i)a** *f* lydmalende ord, onomatopoietikon; **onomatopéico** (*pl* -ci) lydmalende.

onorabile ærverdig; **onorabilità** *f* ærverdighet.

onorando *litt.* ærverdig; **onoranza** *f* ære, æresbevisning; **onorare** (-*nò*-) ære, hedre, feire, dyrke; *merk.* honorere; *onorarsi di qualcosa* sette sin ære i noe; **onorario** ære(s)-; ~ *m* honorar; **onorataménte** hederlig; **onoraténza** *f* hederlighet, ærbarhet, ære; **onorato** ærefull, bæret; *uomo ~* hedersmann.

onóre *m* ære; aktelse, verdighet, hederlighet; bluferdighet, kyskhet; *far gli onori di casa* opptre som vert; *fare ~ al mangiare* gjøre ære på maten; *ta for seg av rettene*; *far ~ ad una tratta* honorere en veksel; *far ~ alla firma* betale punktlig, holde avtale; *campo dell'~* slagmark; *dama d'~* hoffdame; *in ~ di uno* til ens ære; *parola d'~* æresord; *partita d'~* duell; *punto d'~* (overdreven) æresfølelse; ~ *a chi spetta* ære den som æres bør!; *ultimi (el.: estremi) onori*, *onori funebri* den siste ære; *uscire da qualcosa con ~* komme fra noe med ære; *uomo d'~* hedersmann.

onorevole hederlig, ærverdig, aktverdig; *l'~ N. N.* det ærverdige (parlaments)medlem N.N.; *On. Mario Rossi* Mario Rossi, deputert; **onorevolénza** *f* hederlighet, aktverdighet, ærverdighet; **onorifi-**

cènza *f* utmerkelse, orden, æresbevisning; **onori-fico** (*pl -ci*) ærende, ære(s)-.
onta *f* skam, skjendsel; *ad ~ di* tross; *avere ~* skamme seg; *fare qualcosa in ~ ad uno* gjøre noe for å fornærme en; *in ~ all'~* imot all rimelighet.
ontaneto *m* orekratt; **ontano** *m* bot. or.
ontogènesi *f* ontogenese; **ontologia** *f* ontologi; **ontològico** (*pl -ci*) ontologisk; **ontòlogo** *m* (*pl -gi*) ontolog; **ontoso** *gl.* skamfull, skammelig.
onusto *poet.* belesset, lastet.
opacità *f* ugjennomsiktighet; **opaco** (*pl -chi*) ugjennomsiktig, matt, mørk.
opale *m* min. opal; **opalescente** mattglinsende; **opalina** *f* glattet kartong (*srl.* til visitkort); **opalino** opalaktig; **opalizzare** stråle i, skifte farger.
opera (*el.: op*) *f* verk, arbeid, virke; *mus.* opera; forskningsarbeid; veveri, veving; *rl.* kirkegård; kirkevern; *ad ~ di uno* ved ens mellomkomst, gjennom en; *all'~!* til arbeids!; *andare in ~* komme i bruk; *dare ~ a una cosa* gi seg av med, i kast med noe; *l'~ del Duomo* domkirkens råd, domkirkevergene; *mano d'~* arbeidskraft; *mettere in ~* sette i verk; ta i bruk; *~ viva* underskip (*under vannflaten*); *per ~ sua* gjennom ham, på grunn av ham; *~ pia* from stiftelse; *prestar l'~ di ...* virke som ...; *prestazione d'~* arbeidsytelse; *~ morta* overskip.
operabile som kan opereres; **operaio** arbeider-; *~ m* arbeider; *ape operaia* arbeidsbie; *classe operaia* arbeiderklasse; *~ intellettuale* åndsarbeider; *~ specialista* faglært arbeider; **operante** virksom; *~ m* operatør; **operare** (*ò*) virke, arbeide; utvirke; operere; *refl. fam.* foregå, skje; **operativo** virksom; virkende, i kraft; *atto ~* operativt inngrep; **operatore** *m* (*f -trice*) operatør; **operatorio** virksom, operativ; *sala operatoria* operasjonsstue; *tavola operatoria* operasjonsbord; **operazione** *f* operasjon, handling; gjerning; *le quattro operazioni* de fire regningsarter; **operetta** *f* lite arbeid; operette; **operosità** *f* arbeidsomhet, virksomhet, flid; **operoso** arbeidsom, flittig, virksom; **opificio** *m* fabrikk.
opimo *poet.* fet; fruktbar, rikelig.
opinabile tenkelig; **opinare** *sj.* tenke, mene; **opinione** *f* mening, oppfatning; *la pubblica ~* folkeopinionen; *essere dell'~ che ...* være av den oppfatning at ...
oplite *m* hoplitt; **opossum** *m* zool. opossum.
oppiaceo opium-; **oppiare** (*ò*) *sj.* blande med, tilsette opium; bedøve med opium; **oppiato** tilsatt, blandet med opium; *~ m* opiat; **oppignorare** *gl.* beslaglegge; **oppilare** (*ò*) *med.* stenge, hindre; **oppilativo** *med.* stengende, hindrende; **oppilazione** *f* *med.* tillukning, hindring.
oppio *m* opium; **oppiomane** som er forfallen til opium; *~ m* opioman; **oppiomania** *f* hang til opium, opiofagi.
opponente *m* opponent; **opporre** (*-pòngo*) sette imot, legge imot, stille opp imot; *refl.* motsette seg, opponere, være imot; *opporsi a una sentenza* appellere en dom.
opportuniſmo *m* opportunisme; **opportunist** *m.* *f* opportunist; **opportunistico** (*pl -ci*) opportunistisk; **opportunità** *f* gunstig leilighet, beleilighet; anledning; hensiktsmessighet; **opportuno** gunstig, høvelig, beleilig, hensiktsmessig, formålstjenlig, heldig; *fam.* nødvendig.
oppòsi *se: opporre*; **oppoſitore** *m* (*f -trice*) motstander, opponent; **oppoſizione** *f* motstand, opposi-

sjon; **oppòsto** *se: opporre*; *~ adj.* motsatt; *l'~* det motsatte; *all'~* tvertimot; *è tutto l'~* det er stikk motsatt.
oppresſi *se: opprimere*; **oppresſione** *f* undertrykkelse; *med.* trykk; kortpustethet, åndenød; **oppresſivo** undertrykkende, tvangs-; **oppresſo** *se: opprimere*; **oppresſore** *m* undertrykker, tyrann; **oppresſura** *f* *sj.* trykk, åndenød, kvelningsfornemmelse.
oppriamente undertrykkende; **caldo** *~* trykkende hete; **opprimere** undertrykke, tyrannisere; ta været fra; virke trykkende på, trykke, tyngre.
oppugnabile som kan bekjempes, gjendrives; **oppugnare** gjendrive, bekjempe, gå løs på (*oftest fig.*); **oppugnatore** *m* (*f -trice*) bekjemper, motstander; **oppugnazione** *f* bekjempelse, motstand.
oppure eller; det vil si; **òpra** *se: opera*.
optante *m* optant; **optare** (*ò*) *litt.* *~ per* bestemme seg for, velge, foretrekke, optere for.
opulento rikelig, søkkrik; **opulenza** *f* overdådighet, yppighet; søkkrikhet.
opuscolo *m* lite verk, hefte; opusculum; brosjyre.
opzione *f* valg, opsjon.
òra 1. *f* time; tidspunkt; tid; *alla buon'~!* endelig! det var på tide!; *di buon ~* tidlig; *da un'~ all'altra* fra tid til annen; *d'~ in ~* fra tid til annen; *che ~ è? che ore sono?* hva klokken?; *è ~ di andare* det er på tide å gå; *~ estiva*, *~ legale* sommertid; *far l'~ di pranzo* vente på middagen, slå tiden i hjel til middag; *veniva nelle ore più inverosimili* han kom på de mest utenkelige tidspunkter; *un'~ d'orologio* en stiv klokke-time; *le ore piccole (piccine)* de små timer; *ore di punta* rushtid; *ore rubate* små (tilsnekne) fristunder; *non veder l'~ di ...* ikke kunne vente til ..., avvente med glede og utålmodighet, lengte etter; glede seg til; *l'~ x*, *l'~ zero* klokkeslett for operasjonsbegynnelse.
òra 2. *adv.* nå; for et øyeblikk siden; nå til dags; *~ ..., ~ ...* snart ... snart; *~ come ~* slik tingene nå står; *d'~ in poi*, *fin d'~* fra nå av; *per ~* for øyeblikket, foreløpig; *ad ~ ad ~* av og til, fra tid til annen.
oracoleggiare (*é*) profetere, tale orakelaktig; **oracalista** *m* en som kommer med orakler, profet; **oracolistico** (*pl -ci*) orakelaktig, orakel-; **oracolo** *m* orakel.
òrafo *m* *sj.* gullsmed.
orale muntlig, munn-; *cavità ~* munnhule; *esame ~* muntlig eksamen; **oralità** *f* muntlighet.
oramai nå, nå for tiden, fra nå av; *Vuoi che ti aiuti?* -Beh, *~!* Vil du jeg skal hjelpe deg? -Å, nå kan det være det samme!
orango, orangutango *m* (*pl -ghi*) orangutang.
orare (*ò*) *litt.* be.
orario time-; *fuso ~* tidssone; *tavola oraria* timeplan; *velocità oraria* hastighet i timen; *potenza oraria*, *produzione oraria* timeytelse; *scarto ~* tidsforskjell; *segnale ~* tidssignal; *guadagno ~* timelønn; *~ m* timeplan, kjøreplan, rutetabell.
orata *f* tryte.
oratore *m* taler; *sacro ~* predikant; *~ della legge* påtalemyndigheten; **oratoria** *f* talekunst; **oratorio** tale-, oratorisk; *~ m* bedesal, -hus; oratorium; **oratrice** *f* *sj.* kvinnelig taler, bedende kvinne; **orazione** *f* bønn; *~ domenicale* fadervår; *~ mentale* stille bønn; *litt.* tale; *gram.* tale; *dire le orazioni* be (f.eks. aftenbønn).
orbace *m* sl. ullstoff; fascistenes sorte ulljakke.
orbare (*ò*) *sj.* berøve; **òrbe** *m* *litt.* sirkel; verden; *~*

terrestre, ~ *terracqueo* jordklode; *l'~ cattolico* den katolske verden; **orbene** nå vel; **orbetto** *m* spøk. (teater)publikum; **orbi** *lat.*, *urbi et* ~ til byen (Roma) og til verden; *fig.* overalt; **orbicolare** *sj.* sirkelformet, sirkel-; **orbita** *f* *astr.* bane, krets-løp; *anat.* øyenhule; *mantenersi nella propria* ~ (*fig.*) holde seg på egne enemerker; **orbitale** bane-, krets-, øyen-.

orbo blind; *F* skjeløyd, enøyd; *da orbi* blindt; *dare botte da orbi a uno* pryde blindt løs på en; ~ *di qualcosa* berøvet noe.

orca *f* spekkhogger; transportskip; *fig.* sjøorm; **orchessa** *f* trollkjerring.

orchestra *f* orkester; orkestergrav; *direttore d'~* kapellmester; *professore d'~* (utdannet) orkester-musiker; *a grande* ~ med fullt orkester; **orchestrale** orkester-; **orchestrare** (*è*) orkestrere, utsette for orkester; *fig.* organisere, iscenesette; **orchestrazione** *f* orkestrering; **orchestron** *m* *inv.* sl. lett orgel; **orchetto** *m.* ~ *marino* sl. and.

orchidea *f* orkidé.

orciana *f* (kjeller)rom til oljekrukker; **orciano** *m* krukkeselger, pottemaker; **orcio** *m* krukke; *l'acqua viene giù a orci* det pøser ned; **orciolo** *m* pottemaker, krukkeselger; **orciuolo** *m* liten krukke.

orco *m* (*pl* -chi) troll (*og fig.*); *hist.* (gud i) underverdenen; *mandare all'~* slå i hjel; ~ *marino* sl. and.

orda *f* horde; **ordalia** *f* gudsdøm, jernbyrd o.l.

ordigno *m* innretning, mekanisme, verktøy, maskin.

ordimento *m* *sj.* oppsetning av vev; *fig.* intrige, anstiftelse; **ordinabile** som kan ordnes, bestilles, ordineres; **ordinale** ordens-; *numero* ~ ordenstall; **ordinamento** *m* ordning, anordning, innretning, forordning; **ordinando** *m* *rl.* ordinand; **ordinanza** *f* forordning; befaling; *jur.* kjennelse; *mil.* (slag)-orden; ordonans; ~ *collegiale* domskjennelse (*av sagt av kollegialrett*); *d'~* forskriftsmessig.

ordinare (*ò*) (an)ordne; bestille (*vare*); befale; *jur.* forordne; *rl. og med.* ordinere; *ordinarsi prete* la seg prestevie; **ordinariato** *m* embete; **ordinario** ordinær, alminnelig, ordentlig; ~ *m* noe vanlig, ordinært; daglig mat; daglig post; *rl.* skriftefar (*for nonner*); fast ansatt professor (el.: lektor); ~ *militare* feltprest; *d'~* vanligvis; **ordinata** *f* ordning; *mat.* ordinat; **ordinativo** ordnende, ordens-; *numero* ~ ordenstall; ~ *m* skriftlig ordre, bestilling; **ordinato** ordentlig; ordinert; **ordinatore** (*f* -trice) ordnende; ~ *m* ordner; **ordinazione** *f* ordning; forordning; *merk.* ordre; *rl. og med.* ordinasjon.

ordine *m* orden; rekke, suite; hærorden; slagorden; rang, klasse; etasje i teater; (ridder)orden; ordre; bestilling; forskrift, forordning; (diskusjons)emne, (avstemnings)forslag; ~ *del giorno* dagsorden; dagseddel; ~ *di cose* regime, styre; *impiegato d'~* underordnet funksjonær; *in* ~ i orden; *essere agli ordini di uno* være underordnet en; *essere all'~ del giorno* høre til dagens orden; ~ *di lavoro* forretningsorden; *mettere in* ~ ordne, sette på plass, sette i stand; *ordini maggiori* de tre høyeste geistlige grader; *ordini minori* de fire laveste geistlige grader; *numero d'~* løpende nummer; *prendere gli ordini* bli prest; *ordine religioso* munkeorden; *di prim'~* førsteklasse; *parola d'~* stikkord; *fino a nuovo* ~ inntil videre; ~ *di pagamento* betalingsordre; *pagate all'~ di*

X. betal til X. eller ordre; *per* ~ *d'età* etter alder; *proprio* ~ egen ordre; *per* ~ *del re* i kongens navn; *richiamare all'~* kalle til orden; *ordini sacri* = *ordini maggiori og minori*; ~ *sparso* spredt orden; ~ *compatto* (*mil.*) sluttet orden.

ordire (-isco) sette opp (vev); *fig.* smi (renker); utpønske, anstifte; **ordito** *m* renning, varp (*i* vev); (*i* roman) handling, intrige; *un* ~ *di menzogne* et vev av løgner; **orditoio** *m* rennebom; **orditora** *f* arbeiderske som lager rennegarn, varp; **orditore** *m* (*f* -trice) en som setter opp vev, legger på varp; **orditura** *f* oppsetning av vev, pålegging av varp; *fig.* disposisjon, utkast.

oreade *f* myt. fjellnymfe.

orecchia *f* øre; eseløre (*i* bok); *tirare le orecchie a uno*, *dare una tiratina d'orecchie a uno* (*fig.*) bebreide en, gi en en oppstrammer; **orecchiabile** iørefallende; **orecchiante** *m* en som spiller etter gehør; *fig.* overflatisk kjenner (*av noe*); **orecchiare** (*è*) *sj.* høre, lytte; **orecchino** *m* øring; øredobb; ørelukk; ~ *a fermaglio* øreclip.

orecchio *m* øre; *fig. og mus.* gehør; *cantare* (*suonare*) *a* ~ synge (spille) etter gehør; *dare* (*prestare*) ~ *a* lytte etter, høre på; *fare l'~ a qualcosa* venne seg til noe; *fare orecchi di mercante* vende det døde øre til; *da quest'~ non ci sente* han vil ikke høre på det øret; *essere tutt'~* være iutter øre; *mi è venuto all'~ che* ... det er kommet meg for øre at ...; *mettere una pulce nell'~ a uno* så tvil i ens sjel; **orecchione** *m* stort øre; sl. flaggermus; **orecchioni** (*pl*) kusma; **orecchiuto** langøret.

orefice *m* gullsmed; **oreficeria** *f* gullsmedarbeid, gullsmedforretning; **oreria** *f* *sj.* gullarbeid, gullsal-ker.

orfanèzza *f* *sj.* foreldreløshet; **orfano** foreldreløs, farløs, morløs; **orfanotrofio** *m* barnehjem.

organajo *m* orgelbygger; **organamento** *m* *sj.* organisasjon, organisme; **organare** organisere; **organ-di**, **organdis(se)** *m* organdi, sl. bomullstøy; **organario**, *arte organaria* orgelbyggerkunst; **organetto** *m* trekkspill; sl. sisik; ~ *di Barberia* lirekasse.

organico (*pl* -ci) organisk; ~ *m* personalfortegnel-se, avansementsliste; **organino** *m* lite orgel; lire-kasse; **organismo** *m* organisme; **organista** *m* organist; **organistico** (*pl* -ci), *arte organistica* orgelspil-lerkunst; **organizzamento** *m* organisering; **organiz-zare** organisere; få i stand; **organizzatore** *m* (*f* -trice) organisator; **organizzazione** *f* organisasjon, organisering; **organo** *m* organ; tidsskrift, avis; orgel; *concerto d'~* orgelkonsert; ~ *liturgico* kirkeorgel; **organolettico** (*pl* -ci) som kan oppfattes med sansene; **organzino** *m* organsin.

orgasmo *m* orgasme; *fig.* sterk sinnsbevegelse.

orgia *f* orgie, drikkelag; **orgiasta** *m* orgiast; **orgiastico** (*pl* -ci) orgiastisk.

orgoglio *m* hovmot; stolthet; **orgoglioso** hovmodig; stolt.

oricalco *m* (*pl* -chi) legering av kopper og sink; messing; messingkar; messinginstrument.

oricellare lakmus-; **oricello** *m* lakmus.

oricrinito gullhåret.

orientale østlig, øst-, orientalsk; ~ *m* orientaler; **orientalista** *m* orientalist.

orientamento *m* orientering; ~ *professionale* yrkes-veiledning; *sensò d'~* stedsans; **orientare** (*è*) orientere; *refl.* orientere seg; **orientazione** *f* orien-tering; **oriente** *m* øst; *l'Oriente* Østen, Orienten;

ad ~ *di* øst for; *Grand'* ~ stororient (*hos frimurerne*).
orifiamma *f* oriflamme, det gamle franske kongeflag; **orificio**, **orificio** *m* åpning, munning.
origano *m* (vill) merian.
originale opprinnelig, original, original-; merkelig; ~ *m* original; *lingua* ~ urspråk; *peccato* ~ arvesynd; *è un bell'* ~ det er et merkelig menneske; **originalità** *f* originalitet, opprinnelse.
originare (-ri-) fremkalle, forårsake, avstedkomme; stamme (*di, da* fra); **originario** original, opprinnelig; stammende (*di, da* fra); ~ *m* urinnbygger, innfødt; **originatore** *m* (*f* -trice) opphavsmann; **origine** *f* opprinnelse, opphav, avstamning; begynnelse; *in* ~ opprinnelig; *dare* ~ *a qualcosa* avstedkomme, være opphavsmann til noe.
origliare (-ori-) lytte; **origliere** *m* litt. hodepute.
orina *f* urin; *analisi dell'* ~ urinprøve, -undersøkelse; **orinalata** *f* innholdet av en nattpotte; **orinale** *m* nattpotte; **orinare** late vannet; **orinario** urin-; **orinata** *f* (urin etter en gangs) vannlatning; **orinativo** urindrivende; **orinatoio** *m* pissoar; **orinazione** *f* vannlatning.
oriolo *m* urmaker; **oriuolo** *m* *sj.* ur; ~ *della morte* dødningeur.
oriundo stammende (*di* fra); *è* ~ *romano* han stammer, er fra Roma.
orizzontale horisont-; horisontal, vannrett; ~ *f* kurtisane, demimonde; **orizzontare** orientere; *se: orientare*; **orizzonte** *m* horisont (*og fig.*), synskrets.
orlare (-ò) falde, kante, sømme, sette bord på; **orlatore** *m* (*f* -trice) en som kanter; kanteapparat; **orlatura** *f* kantiing; kant, søm, brem; **orliccio** *m* ujevn kant; **orlo** *m* fald, rand, kant; bord, brem, kanteband, søm; ~ *a giorno* hullsøm; *sull'* ~ *del precipizio* på avgrunnens rand.
orma *f* spor, fotspor; merke; *seguire le orme di uno* gå i ens fotspor; **ormai** *se: oramai*; **ormare** (-ò) spore (vilt); **ormatore** (*f* -trice) som følger et spor; **ormeggiare** 1. (*è*) spore; **ormeggiare** (*è*) fortøye, forankre; **ormeggio** *m* fortøyning, forankring; ankertau, fortøyning.
ormone *m* hormon; **ormoniterapia** *f* hormonbehandling.
ornamentale ornamental; **ornamentare** (*è*) pryde, smykke, ornamentere; **ornamentazione** *f* ornamentikk; **ornamento** *m* ornament, utsmykning; pryde, pynt.
ornare (-ò) (ut)smykke; **ornatezza** *f* skjønnhet, ynde; **ornatista** *m, f* ornamentør, dekoratør; **ornativo** dekorativ; **ornato** pyntet, smykket; ~ *m* ornament; ornamentikk; **ornatore** *m* (*f* -trice) *sj.* dekoratør; **ornatura** *f* utsmykning, ornament.
ornello *m* ask; **ornitologia** *f* ornitologi, fuglelære; **ornitologico** (*pl* -ci) ornitologisk; **ornitologo** *m* (*pl* -ghi) ornitolog; **ornitorinco** *m* (*pl* -chi) nebbdyr; **órno** *m* ask.
oro *m* gull; penger, rikdom; *ori* (*pl*) gullsaker; *base d'* ~ gullfot; *l'albo d'* ~ den gyldne bok; *d'* ~ gylden, av gull, gull-; *età dell'* ~ gullalderen; *pagare a peso d'* ~ betale kjempedyrt; *non è tutt'* ~ *quel che riluce* det er ikke gull alt som glimrer; *valere tanto* ~ *quanto si pesa* være verd sin vekt i gull.
orogene, **orogenia** *f* geol. fjelldannelse; **orografia** *f* fjellbeskrivelse, orografi; **orografico** (*pl* -ci) orografisk.
orologeria *f* urmakerbutikk, -arbeid, -kunst; **movimento di** ~ urverk; **orologiaio** *m* urmaker; **oro-**

logiere *m* *sj.* urmaker; **orologio** *m* ur, klokke; ~ *a contatto* kontaktur; ~ *dei morti* dødningeur; ~ *a polso* armbånds-; ~ *a ripetizione* repeterur; ~ *solare* solur.
orónimo *m* fjellnavn; **oronomia** *f* lære om fjellnavn.
oroscopia *f* horoskopi; **oroscopo** *m* horoskop.
orpellare (*è*) beklede med flitter; *fig.* dekke over, pynte på; **orpellatura** *f* det å beklede med flitter; det å dekke over, pynte på; **orpello** *m* flitter, flitterstas, flittergull; skinn, bedrag.
orrendezza *f* *sj.* fryktelighet; **orrendo** fryktelig, forferdelig; fryktelig stygg, dårlig; **orrettizio** *jur.* fremstilling mot bedre vitende, falsk fremstilling.
orribile fryktelig, forferdelig, avskyelig; forferdelig stygg; **orribilità** *f.* **orridezza** *f.* **orridità** *f* *sj.* forferdelighet, gru; **orrido** grufull, gyselig; ~ *m* juv, stup, avgrunn; **orripilante** gruoppvekkende, hårreisende; **orripilazione** *f* grøss(ing); gåsehud.
orróre *m* skrekk, redsel, gru, avsky; **orrori** (*pl*) redselsgjæringer; *avere in* ~ avsky; *un sacro* ~ en hellig redsel; **orroroso**, **tragedia orrorosa** redselstragedie.
órsa *f* hunbjørn, binne; *Orsa maggiore e minore* Store og lille bjørn; **orsacchiotto** *m* bjørnunge; ~ (*di stoffa*) teddybjørn; **órso** *m* bjørn; *fig.* uomgjengelig menneske; ~ *bianco* isbjørn; *vender la pelle dell'* ~ *prima che sia morto* selge huden før bjørnen er skutt.
orsolina *f* ursulinerinne (*sl. nonne*).
orsù! velan! nå vel! godt mot!
ortaggio *m* hagevekst, grønnsak; **ortaglia** *f* hagevekst; (kjøkken)hage; **ortalizio** hage-; **ortense** *sj.* hage-; **ortensia** *f* hortensia.
ortica *f* brennenesle; *essere conosciuto come l'* ~ være beryktet; *gettare il saio* (*el.: la tonaca*) *alle ortiche* (*fig.*) bryte ut av klosteret, bryte ut av den geistlige stand; **orticaceo** nesleaktig, nesle-; *le orticacee* neslefamilien; **orticàio**, **orticèto** *m* neslekratt; **orticària** *f* neslefeber, elveblest.
orticolo hage-, hagebruks-; **orticoltore** *m* hagedyrker; **orticoltura** *f* hagebruk; **ortivo** hage-; **orto** *m* (kjøkken)hage; ~ *botanico* botanisk hage; *non è la via dell'* ~ det er langt og vanskelig å komme dit; *non è erba del suo* ~ det har han ikke sugd av sitt eget bryst; *star coi frati e zappar l'* ~ late som en ikke vet noe; **orto** *m* poet. = oriente.
ortocromatico (*pl* -ci) ortokromatisk; **ortodossia** *f* ortodoksi, rettroenhet; **ortodosso** ortodoks, rettroende; gresk-ortodoks; **ortoepia** *f* lære om riktig uttale, ortoepi; **ortofonia** *f* lydriktighet, ortofoni; **ortofrutticolo** hagebruks-; **ortografia** *f* ortografi, rettskrivning; **ortografico** (*pl* -ci) ortografisk; **ortolano** hage-; ~ *m* hagebruker; gartner; grønthandler; *zool.* hortulan; **ortopedia** *f* ortopedi; **ortopédico** (*pl* -ci) ortopedisk; ~ *m* ortoped; **ortopnèa** *f* med. åndenød; **ortottero** *m* rettvinget insekt; fly med bevegelige vinger.
orvietano fra Orvieto; ~ *m* orvietaner; *med. gl.* eliksir; **orvièto** *m* sl. hvitvin (*fra Orvieto*).
órza *f* baugline; *andare all'* ~ seile i bidevind; **orzáiuolo** *m* sti (*på øyet*); **orzare** (-ò) *mar.* seile i bidevind; **orzata** *f* mandelmelk; drikk av byggmel og vann; seiling i bidevind; **órzo** *m* bygg; ~ *perlato* perlebygg, perlegryn; **orzuola** *f* sl. bygg.
osanna *m* inv. hosianna; **osannare** synge, rope hosianna.
osare (-ò) våge, tore; ~ *fare qualcosa* tore gjøre noe.
oscenità *f* slibrighet; **osceno** slibrig, obscen.

oscillare svinge, vakle, variere; **oscillatore** *m* (*f* -trice) en som svinger, vakler; **oscillator**; **oscillatorio** svingende, svinge-; **oscillazione** *f* svingning; **oscillografo** *m* oscillograf.

osculare (*ò*) litt. kysse; **osculatore**, *circolo* ~ tangerende sirkel.

oscurabile som kan formørkes, mørklegges; **oscuramento** *m* mørklegning, formørkelse; **oscurantismo** *m* obskurantisme; **oscurantista** *m, f* obskurantist, mørkemann; **oscurare** formørke, mørklegge; **oscurazione** *f* formørkelse, mørklegning; **oscurità** *f* mørke; *fig.* uklarhet, dunkelhet; uvitenhet; ~ *di natali* ringe herkomst; **oscuro** dunkel, mørk; ukjent, av ringe herkomst; *camera oscura* fotoapparat, kamera; mørkerom; ~ *m* mørke; *essere all'~ di una cosa* ikke vite det ringeste om noe. **osella** *f* sl. venetiansk mynt.

osmio *m* osmium; **os(s)ovano** fra Osoppo; **osmòsi** *f* osmose; **osmòtico** (*pl* -ci) osmotisk.

oso *part. av osare*; ~ *adj.* sj. djerv.

ospedale *m* hospital, sykehus; *ricovero in ~* innleggelse på sykehus; **ospedaliere** hospital-.

ospitale gjestfri; **ospitaliere** hospital-; **ospitalità** *f* gjestfrihet; *dare ~* ta imot; gi plass, rom (*og fig.*); *l'~* hotellfaget; **ospitare** (*ò*) huse, ta imot; **ospite** *m* vert; gjest; *partirsene insalutato (h)ospite* reise uten å ta avskjed; **ospizio** *m* hospits, stiftelse; turisthytte (*i fjellet*).

ossa *f pl* se: **osso**; **ossalato** *m* oksalat; **ossàlico** (*pl* -ci), *acido* ~ oksalsyre; **ossame** *m* benhaug, (mengde) ben; **ossario** *m* benhus (på gammel krigsskueplass); **ossatura** *f* (knokkel)bygning, skjelett (*og fig.*); **ossecrazione** *f* sj. brennende bønn; **osseo** ben-, knokkel-.

ossequente underdanig; **ossequiare** (*è*) hylle, hilse ærbødig på; **ossequio** *m* ærbødighet; hyllest, hilsen; *i miei ossequi* mine ærbødigste hilsener; *inchinarsi a uno in atto di ~* bøye seg ærbødig for en; *in ~ a (el. di)* i ærbødighet overfor (*loven o.l.*); **ossequiosità** *f* underdanighet; **ossequioso** underdanig, ærbødig.

osservabile som kan observeres, kjennelig; **osservante** som frykter, følger, retter seg etter (*noe*); *rl.* observant; **osservanza** *f* iakttagelse, overholdelse; ærbødighet, hengivenhet; sl. franciskanerorden (*og dens kloster*); *con perfetta ~* med høyaktelse; **osservare** (*è*) iakttå, betrakte, bemerke, observere, overholde; *aver qualcosa da ~* ha noe å bemerke; *Le faccio ~* jeg gjør Dem oppmerksom på; *da ~ e far ~ secondo le prescrizioni di legge (jur.)* å etterkomme og gjøre gjeldende etter lovens forskrift; **osservativo** iakttagende; **osservatore** (*f* -trice) iakttagende; ~ *m* iakttager, observatør; **osservatorio** *m* observatorium; observasjonspost; **osservazione** *f* observasjon, iakttagelse, betraktning, bemerkning; overholdelse.

ossessione *f* besettelse; *fig.* fiks idé, tvangsforestilling; **ossesso** besatt.

ossia eller, det vil si.

ossidabile som kan oksyderes, som kan ruste; **ossidabilità** *f* det å kunne oksyderes, ruste; **ossidare** (*ò*) oksydere; **ossidazione** *f* oksydasjon; rust- (dannelse); **ossidato** oksydert, rustet; **ossido** *m* oksyd; rust; **ossidrico** (*pl* -ci) vannstoffoksyd-; *fiamma ossidrica* vannstoff-flamme; **ossiemo globina** *f* oksyhemoglobin.

ossifero som inneholder ben, som det finnes ben i; **ossificare** (-si-) forbene; *refl.* forbenes; **ossifraga** *f* stormfugl.

ossigenare (*i*) mette med surstoff; bleke (*hår*); **ossigenato** mettet, behandlet med surstoff; oksygenert; *acqua ossigenata* vannstoffhyperoksyd; *capelli ossigenati* bleket hår; **ossigenazione** *f* metning, behandling med surstoff; **ossigeno** *m* surstoff, oksygen; *apparecchio a ~* surstoffapparat; *dar l'~ a uno (fig.)* hjelpe en (*srl. økonomisk*).

ossitono *gram.* som har trykk på siste stavelse.

osso *m* (*pl* om enkelte ben: *gli ossi*; om mengde ben: *skjelett o.l.*; *le ossa*) knokkel, ben; ~ *buco* kalveskank, margben (med det omkringsittende kjøtt); *in carne e ossa* i kjøtt og blod, personlig; *l'~ del collo* halsbenet; *rompersi l'~ del collo* knekke nakken (*og fig.*); *è un ~ duro (fig.)* det er en hard nött; *essere all'~* være ribbet til skinnet; *essere tutt'ossa* være bare ben; *far l'~ a una cosa* venne seg til noe; *l'~ della pesca* ferskenstein; ~ *sacro (anat.)* korsben; **ossobuco** *m* (*pl* -i-chi) se: **osso**; **ossuto** storbenet, knoklet.

ostacolare (*à*) hindre, legge hindringer i veien for; **ostacolista** *m, f* hinderløper; **ostacolo** *m* (for)hinder, hinder; *corsa con ostacoli* hinderløp.

ostaggio *m* gissel; **ostante**, *ciò non ~* ikke desto mindre; **ostare** (*ò*) stå i veien, være til hinder; *nulla osta* der er intet til hinder; *il nulla osta* tillatelsen; *il nulla osta al matrimonio* ekteskapstillatelse; se ellers: *nullaosta*; **ostativo** hindrende.

oste *m* gjestgiver, vert; *mil. (m og f)* (fiendtlig) hær; *fare i conti senza l'~* gjøre regning uten vert; **osteggiare** (*è*) bekjempe.

ostello *m poet.* bolig, hus, husly, hotell; ungdomsherberge.

ostensibile synlig; **ostensibilmente** synlig, åpenbart, åpenlyst; **ostensione** *f* litt. fremvisning, utstilling; **ostensivo** som kan vises, synlig; **ostensore** *m* sj. fremviser, foreviser; **ostensorio** *m* *rl.* monstrans.

ostentamento *m* det å stille til skue, prale med; **ostentare** (*è*) bære, stille til skue; prale, hykle med; **ostentatamente** demonstrativt; **ostentativo** pralende, utfordrende, anmassende; **ostentatore** *m* (*f* -trice) praler, pralhans; **ostentazione** *f* det å stille til skue, praleri, forfengeligheit; **ostentoso** pralende.

osteologia *f* osteologi, benlære; **osteoma** *m* ben-svulst; **osteotomia** *f* benoperasjon, -snitt.

osteria *f* gjestgiveri, vertshus, kro, vinstue; *fermarsì alla prima ~* ta det første og det beste.

osteriggio *m* *mar.* skylight.

ostessa *f* (kro)vertinne.

ostetrica *f* jordmor; **ostetricia** *f* fødselshjelp; fødselsvitenskap, obstetrikk; **ostetrico** (*pl* -ci) obstetrisk, fødsels-; *clinica ostetrica* fødehem; ~ *m* fødselshjelper, fødselslege, obstetriker.

ostia *f* *rl.* hostie; oblat; litt. offer.

ostico (*pl* -ci) bitter; vanskelig, ubehagelig.

ostile fiendtlig; **ostilità** *f* fiendskap; fiendtlighet; *sospendere le ~* innstille fiendtlighetene.

ostinare *refl.* være hardnakket, trosse; *ostinarsi in qualcosa* holde fast ved noe; **ostinatezza** *f* stahet, hardnakkethet; **ostinato** sta, hardnakket, gjenstridig; *peccatore ~* forherdet synder; ~ *m* hardnakkethet; *stare sull'~* være sta, stå på sitt; **ostinazione** *f* stahet, hardnakkethet, gjenstridighet.

ostracismo *m* ostrakisme, landsforvisning; *dare l'~ a uno* landsforvise en.

ostrica *f* østers; **ostricaio** *m* østersselger; sted som er rikt på østers; **ostricarò** *m* østersselger, -avler; **ostricoltura** *f* østersavl.

ostro *m* syd; sonnavind; litt. purpur, purpurfarget

klede; **ostrogoto** østgotisk; barbarisk, ubegripelig; ~ *m* østgoter; barbar.
ostruire (-isco) stoppe, forstoppe, tilstoppe; **ostrutivo** (til)stoppende; **ostruzione** *f* forstoppelse, tilstopping, sperring; *pol.* obstruksjon; **ostruzionismo** *m* obstruksjonisme; **ostruzionista** *m* obstruksjonist; **ostruzionistico** (*pl -ci*) obstruksjonistisk, obstruksjons-.
otalgia *f* øreverk; **otalgico** (*pl -ci*) øreverks-.
otarda *f* sl. vadefulg.
otite *f* ørebetennelse; **otoiatria** *m* ørelege; **otoiatria** *f* øremedisin; **otorinolaringoiatria** *m* øre-nese-halsspesialist; **otorinolaringoiatria** *f* øre-nese-halsmedisin; **otoscòpio** *m* ørespeil, otoskop; **otorrea** *f* ørebetennelse.
otre *m* lærsekk, hit; *pieno come un ~* stappmett; ~ *di vino* (*fig.*) fyllebotte; **otricolare** *av* form som en lærsekk; **otricolo** *m* liten sekk, blære.
ottacòrdo med åtte strenger; **ottaèdrico** (*pl -ci*) oktaedrisk; **ottaèdro** *m* oktaeder; **ottagonale** åttekantet; **ottàgono** *m* oktagon; **ottangolare** åttekantet; **ottàngolo** *m* åttekant; **ottànico** (*pl -ci*) oktan-; *benzina super-ottanica* bensin med høyt oktantal; **ottano** *m* oktan; *numero di ~* oktantal.
ottanta åtti; **ottante** *m* oktant; **ottantenne** åttiårig; **ottantésimo** åttiende; **ottantina** *f* (ca.) åtti; *essere sull'~* være i åttiårene; **ottarda** *f* *se: otarda*; **ottativo** *gram.* optativ; *proposizione ottativa* ønsketsetning; ~ *m* optativ.
ottava *f* (tidsrom av) åtte dager (*før eller etter religiøs fest*); *mus.* oktav; *litt. sl.* åttelinjet versemål; *l'~ di Pasqua* uken etter påske; **ottavàrio** *m* tidsrom av åtte dager (*se: ottava*) med bønner og seremonier; **ottavino** *m* pikkolofløyte; **ottavo** åttende; *l'~ secolo* det åttende århundre; *l'ottava rima* *sl.* åttelinjet versemål; *m* åttendedel; *typ.* oktav.
ottemperare (-tém-), ~ *a* adlyde; **ottenebramento** *m* formørkelse; **ottenebrare** (-tè-) formørke; **ottenebrazione** *f* formørkelse.
ottenére (-tengo) oppnå, nå, få; **ottenibile** oppnåelig; **ottenimento** *m* *sj.* oppnåelse.
otténne åtteårig; **ottenni** *se: ottenere*; **otténnio** *m* åtteårsperiode; **ottentotto** *m* hottentott; **ottenuto** *se: ottenere*; **ottètto** *m* oktett.
ottica *f* optikk; *foto.* optikk; **ottico** (*pl -ci*) optisk, syns-; ~ *m* optiker.
ottimale optimal, høyest, best; **ottimamente** utmerket, storartet; **ottimate** *m* optimat; **ottimismo** *m* optimisme; **ottimista** *m* optimist; **ottimo** fortreffelig, utmerket; *l'~ è nemico del bene* bare det beste er godt nok.
otto åtte; *oggi a ~* i dag om åtte dager; *in quattro e quattr'~* i en-to-tre, på null komma fem; *dare gli ~ giorni a uno* si en opp på 8 dagers varsel; ~ *m* åttetall; ~ *volante* rutsjebane.
ottobrata *f* utflukt i oktober; **ottobre** *m* oktober; **ottobrina** oktober-.
ottocentésimo åttehundrede; ~ *m* åttehundredel; **ottocento** åttehundre; *l'~* det 9. århundre; *l'Ottocento* det 19. århundre; 1800-tallet; *stile ~* 19. århundre-stil; **ottocéntesco** (*pl -chi*) fra det 19. århundre, i det 19. århundres stil.
ottomana *f* ottoman; **ottomano** ottomanisk, tyrkisk; ~ *m* tyrker.

ottomila åtte tusen.

ottonaio *m* messingarbeider, -smed; **ottoname** *m* messingsaker, -arbeider; **ottonare** (-tó-) overtrekke med messing; **ottonario**, *verso* ~ vers med åtte stavelser; **ottonatura** *f* messingovertrekk; **ottóne** *m* messing; **ottoni** messingblåsere.

ottótipo *m* tavle til synsprøve.

ottuagenario åttiårig; ~ *m* åttiåring.

ottundere *sj.* gjøre stump; avstumpe (*og fig.*).

ottuplicare (*ù*) åttedoble; **ottuplo** åttefold, åttedoblet.

otturamento *m* tilstopping, propping, stengning; plombering; **otturare** tilstoppe, proppe, stenge, lukke; plombere; **otturatóre** *m* (*f -trice*) en som lukker, stenger; *foto.* lukker; *mil.* sluttstykke; **otturatorio** lukke-; **otturazione** *f* lukning, stengning; plombering (*av tenner*).

ottusàngolo stumpvinklet; **ottusi** *se: ottundere*; **ottusità** *f* stumpethet; *fig.* avstumpethet; hodepine; **ottuso** *se: ottundere*; ~ *adj.* stump; avstumpet, sløv, snever; dunkel; **angolo** ~ stump vinkel; *mente ottusa* sløvt, avstumpet sinn; *stanza ottusa* trangt rom; *suono* ~ dump lyd; *udito* ~ svak hørsel.

ovaia *f* eggstokk; **ovàio** eggleggende; *gallina ovaia* verpehøne; ~ *m* eggehandler; **ovaiuolo** *m* eggehandler; eggeglass.

ovale oval; ~ *m* oval.

ovario *m* anat. eggstokk; *bot.* fruktunn; **ovariotomia** *f* fjernelse av eggstokken; **ovato** eggeformet, oval; **ovatrice** *f* rugemaskin.

ovatta *f* vatt; **ovattare** vattere; **ovattificio** *m* vattfabrikk.

ovazione *f* ovasjon, hyllest.

ové hvor, hvorhen; når bare; *litt.* når.

òvest *m* vest; *ad ~ di* vest for.

ovidutto *m* anat. eggleder; **oviforme** eggformet.

ovile *m* sauekve, geitekve; **ovinicoltura** *f* saueavl; **ovino** saue-; *razza ovina* sauerase; **oviparo** eggleggende; **òvo** *m* egg; *rifarsi, incominciare ab ~* begynne fra begynnelsen; *se ellers: uovo*; **ovoidale**, **ovoide** eggformet, oval; **òvolo** *m* lite egg; *sl.* matsopp; **ovopositóre** *m* egglegger (*srl. hos insekt*); **ovoviviparo** som føder levende unger utviklet av egg.

ovunque *sj.* overalt hvor, hvor enn.

ovvéro eller, eller også, det vil si.

ovviare (*i*) *litt.* forebygge, forhindre.

òvio selvfølgelig, tydelig, innlysende.

ozèna *f* stinknese, betennelse i nesen med stinkende sekresjon.

oziare (*ò*), **oziegiare** (*è*) late seg, ha det godt, drive; **òzio** *m* fritid, lediggang, otium; *stare in ~* drive, ikke gjøre noe; *l'~ è il padre dei vizi* lediggang er fandens hodepute; **ozì** (*pl*) fritid, ferie; **oziosaggine** *f* lediggang; **oziosità** *f* lediggang, driveri; unyttighet, tøv; **ozioso** ledig, som ikke gjør noe, lat; *fig.* unyttig, forgjeves; ~ *m* lediggjenger, dagdriver.

ozònico (*pl -ci*) oson-; osonholdig; **ozonizzare** osonisere; **ozonizzazione** *f* osonisering, sterilisering med oson; **ozòno** *m* oson; **ozonometro** *m* osonmåler.

P

p, una *p* (un *p*) (bokstaven uttales: *pi*) *p*.
pacatezza *f* ro, avklaring; **pacare** *sj.* gjøre fredelig;
pacato rolig.
pacca *f* slag, lusing; **pacchebòtto** *m* rutebåt.
pacchèo *m* dumrian; **pacchètto** *m* (liten) pakke;
pàchia *f* overflod, slaraffenliv; *fam.* måltid,
 lekkerbiscen; **pacchianata** *f* plumphet, tølperaktig-
 het; **pacchiàno** grov, udannet, ukultivert, parve-
 nuaktig; klosset, bondsk, plump.
pacchiare *sj.* spise meget, etc; **pacchiatore** *m* (*f*
-trice), **pacchiòne** *m* (*f* -ona) slukhals.
pacciame *m* *sj.* planterester, lovavfall, soppel.
pacco *m* (*pl* -chi) pakke; **paccottiglia** *f* sekunda
 varer, dusinvare (og *fig.*).
pace *f* fred, ro; ~ *all'anima sua!* fred være med
 ham!; ~ *bianca* fredsslutning uten landavståelse;
colombo di ~ fredsdue; ~ *concordata* forståelses-
 fred; *conferenza della* ~ fredskonferanse; *dar* ~
a uno la en være i fred; *darsi* ~ slå seg til tåls;
essere ~ (*i spill*) stå likt; *far* ~ slutte fred,
 forsones; *metter il cuore in* ~ slå seg til ro; *offerta*
di ~ fredstilbud; ~ *patta* fredsslutning uten
 landavståelse; *prendersi qualcosa in (santa)* ~ ta
 noe med knusende ro; ~ *separata* separatfred.
pacfòng *m* plett, alpakka.
pachiderma, **pachidèrmo** *m* tykkhudet dyr, tykkhu-
 ding; *fig.* tykksak; tykkhudet person (*moralsk*).
paciere *m* (*f* -era) fredsstifter; **pacificabile** forson-
 lig; **pacificamènto** *m* forsoning, pasifisering; **pa-**
cificare (-ci-) berolige, stille tilfreds, forsones,
 pasifisere; *pacificarsi con uno* forsones seg med en;
pacificatore *m* (*f* -trice) fredsstifter, forsoner;
pacificazione *f* beroligelse, forsoning; **pacifico** (*pl*
-ci) fredelig, freds-, pasifistisk; alminnelig aner-
 kjent, uomtvistet; *l'Oceano* ~ Stillehavet; **pacifi-**
smo *m* pasifisme, fredsvennlighet; **pacifista** *m*, *f*
 pasifist, fredsvenn; **pacioccone** *m* (*f* -ona) godmo-
 dig tykksak; **paciòne** *m* (*f* -ona) fredelig person;
paciòso fredelig, godmodig, medgjørilig.
packfòng *m* plett, alpakka.
padèlla *f* stekepanne; stikkbekken; *anat.* kneskål;
(i filmspråk) lamperekke; *cadere dalla* ~ *nella*
brace komme fra asken i ilden; *far* ~ skyte bom;
avere un occhio alla gatta e uno alla ~ ha mange
 jern i ilden; **padellaio** *m* stekepannefabrikant,
 -selger; **padellata** *f* pannefull; slag med stekepan-
 ne; **padellina** *f* liten stekepanne; metallring under
 vokslys (*for å samle opp drypp*); **padellotto** *m* stor
 stekepanne (*srl. til metallstøpning*); **padellone** *m*
 lamperekke (*i filmateljèr*).
padigliòne *m* telt, sengehimmel; paviljong; ~
dell'orecchio ørebrusk, ytre øre; ~ *del telefono*
 telefonboks.
padovana *f* gl. dans; **padovano** fra Padova.
padre *m* far; *rl.* pater; *fig.* opphav; *tekn.* patrise;
i Padri della Chiesa kirkefedrene; *i padri coscritti*
 de vise fedre (*det romerske senat. og spøk. om*
bystyre o.l.); *il* ~ *nostro* fadervåret; ~ *putativo*
 formentlig far; ~ *spirituale* skriftefar.
padreggiare (*è*) ligne sin far; **padreterno** *m* Vårher-

re; **padrigno** *m* stefar; **padrino** *m* gudfar; sekun-
 dant.
padrona *f* vertinne, husfrue; **padronale** herskapelig,
 herre-; *organizzazione* ~ arbeidsgiverforening;
padronanza *f* makt; beherskelse; arroganse, an-
 masselse; *avere* ~ *di una lingua* beherske et
 språk; **padronato** *m* *sj.* landeiendom; patronat;
 makt; gods; *il* ~ arbeidsgiverne; **padroncina** *f*
 (nådig) frøken; **padroncino** *m* ung herre.
padrone *m* herre, eier, besitter, ihendehaver; sjef,
 prinsipal, arbeidsgiver; mester (*i noe*); ~! ~ *mio!*
 værsgod! De har å befale!; ~ *di casa* vert; *sei*
 ~ *di* ... det står deg fritt å ...; **padroneggiare** (*è*)
 herske (over), beherske; *refl.* beherske seg; **pa-**
dronesco (*pl* -chi) som herre, herreaktig.
padule *m* *sj.* lita myr, liten sump.
paesaggio *m* landskap; landskapsmaleri; **paesag-**
gista *m*, *f* landskapsmaler; **paesano** innfødt;
 landsbu-; ~ *m* innfødt, landsbyboer, bygde-
 mann; landsmann; *dial.* bonde; **paese** *m* land;
 egn, (føde)bygd; landsby; landskap, landskaps-
 maleri; *bel* ~ sl. bløt ost; *il bel Paese* Italia;
mandare a quel ~ sende pokker i vold; *donna e*
buoi dei paesi tuoi kone og fe skal du ta fra din
 egen egn; *scoprir* ~ være nysgjerrig; ~ *che vai,*
usanze che trovi hvert land har sine skikker, en
 må venne seg til landets skikk; *tutto il mondo è*
 ~ det er det samme overalt, verden er den
 samme overalt; **paesello** *m* liten landsby; **paesista**
m, *f* landskapsmaler.
paf!, **paffete!** bom! boms! pang!
paffutello buttet, tykk; **paffutèzza** *f* buttethet,
 lubbenhet; **paffuto** tykk, lubben, buttet; *guancia*
paffuta bollekinn.
paga *f* lønn, gasje, belønning, betaling, sold;
pagabile betalbar, betalelig; *non* ~ (*om veksel*)
 uinnløselig; *rendere* ~ gjøre betalbar; **pagaccia** *f*
 dårlig lønn; *sj.* dårlig betaler.
pagàia *f* pagai, padleåre.
pagamènto *m* betaling; belønning; *condizioni di* ~
 betalingsbetingelser; ~ *in contanti* kontant beta-
 ling; *intimazione di* ~ oppfordring til å betale;
ordine di ~ betalingsordre; *rifiuto di* ~ betalings-
 vegring; ~ *a saldo* utligning av saldo, betaling
 av restbeløp, betaling til full utligning.
paganeggiare (*è*) være hedensk (*i tankegang o.l.*);
paganesco (*pl* -chi) hedensk; **paganesimo** *m* heden-
 skap; **paganìa** *f* hedensk land, folk (*srl. muham-*
medansk); **paganizzare** gjøre hedensk; **pagano**
 hedensk; *fig.* vantro, muhammedansk; ~ *m*
 hedning.
pagare betale; lønne; betale seg; ~ *in anticipo*
 betale forskudd; ~ *a consegna* betale ved leve-
 ring; ~ *a contanti* betale kontant; ~ *il fio di*
qualcosa bote, unngjelde for noe; *me la pagherai!*
 det skal du få betale!; ~ *di persona* gjøre sin
 plikt, ikke unnfly sitt ansvar; *quanto pagherei se*
 ... jeg ville gi meget for å ...; ~ *a giornata, a mese*
 betale for dagen, for måneden; ~ *a rate* betale
 i rater; *chi rompe paga* den som ødelegger betaler;
Dio non paga il sabato for eller senere må en stå

til ansvar; **pagato** betalt; *non ~ (om veksel)* uinnløst; **pagatore** *m (f -trice)* betaler; *ufficiale ~* kasserer, kemner.

pagella *f* karakterbok; **paggeria** *f* flokk pasjer, pasjeskole, det å være pasje; **paggio** *m* pasje; brudesvenn; **pagherò** *m* veksel, gjeldsbevis; **paghicciare** *(-ghi-)* betale i små avdrag.

pagina *f* side; **paginare** paginere; *macchina per ~* pagineringsmaskin; **paginatrice** *f* pagineringsmaskin; **paginatura** *f* paginering; **paginone** *m* dobbeltside i ukeblad.

paglia *f* halm, strå; støpefeil; *~ d'acciaio* stålull; *cappello di ~* stråhatt; *aver la coda di ~* ha dårlig samvittighet, ha grunn til å frykte; *fuoco di ~* flyktig kjærlighet, lidenskap, iver o.l.; *col tempo e colla ~ si maturano le nespole* med tid og stunder retter alt seg; *uomo di ~* stråmann; *metter la ~ accanto al fuoco (fig.)* utsette en for fristelse, fare o.l.; **pagliaccesco** *(pl -chi)* bajassaktig, narraktig; **pagliaccetto** *m* kombinasjon (klær); **pagliacciata** *f* narrestrek; **pagliaccio** *m* bajass, klovn, narr; lettferdig person; *gl.* halmsekk; **pagliàio** *m* halmstakk; *cane da ~* gårdshund; **pagliata** *f* hakkelse; **pagliato** halmfarget; **pagliaiuolo** *m* halmhandler.

pagliccio *m* småhalm, hakkelse; **pagliericcio** *m* halmsekk; hakkelse; **paglierino** halmfarget; **paglieto** *m* siv, rørkratt; **paglietta** *f* lav stråhatt; **paglietto** *m* mar. matte; **paglino** *m* halmsete på stol; **pagliolato** *m* tilje; **paglione** *m* hakkelse; halmsekk; *bruciare il ~* ikke møte opp; **paglioso** full av halm, strå; **pagliuca** *f* halmstrå; **pagliucola** *f* halmstrå; **pagliume** *m* hakkelse; **pagliuola** *f* agner; tilje, bunnbekledning, proviantrom; **pagliuzza** *f* halmstrå; paljett.

pagnotta *f* stort, rundt brød; *fam.* det daglige brød, levemåten; dårlig betaling, sultelønn; **pagnottina** *f* lite brød; **pagnottista** *m.* *f* dagarbeider; en som alltid holder med den vinnende part; profittjeger. **pago** 1. *(pl -ghi)* litt, tilfreds; **pago** 2. *(pl -gi)* kanton, distrikt; **pagoda** *f* pagode.

paguro *m* eremittkreps.

pailabòt *m* skonnert; **paino** *m* *fam.* laps.

paio *m (pl le paia)* par; *a paia* parvis; *essere una coppia e un ~* være to alen av samme stykke; *questo è un altro ~ di maniche* dette er noe ganske annet; *un ~ di occhiali* et par briller; *non saper quante paia fan tre hui* ikke kunne legge sammen to og to.

paiolata *f* kjellfull; **paiuolo** *m* kopperkjel.

pala *f* skovl, skuffe; åreblad; turbinskovl; *~ d'altare* sl. altertavle; *~ dell'elica* propellblad; *ruota a pale* skovlhjul; *~ del remo* åreblad.

palabòt *m* skonnert; **paladino** *m* ridder hos Karl den Store; *fig.* forkjemper.

palafitta *f* pæleverk, pælebygning; **palafittare** forsyne med pæler, lage pæleverk; **palafittata** *f* pæleverk; **palafitticolo** *m* *hist.* beboer av pælelandsby.

palafrenière *m* rideknekt; **palafreno** *m* ridehest.

palagio *m* *gl.* palass.

palàia *f* pælehaug; pæleskog; **palaménto** *m* årebesetning; **palamidone** *m* lang frakk; lang jakke; *gl.* kloss, fjols; **palamita** *m* sl. tunfisk; **palamitara** *f* garn for palamita; **palamite** *f* line (*fiskeredskap*).

palanca *f* planke; lang, tykk pæl; landgangsbru; *palanche (pl F)* penger; **palancato** *m* plankeverk; **palanchino** *m* sl. bærestol; sl. talje; **palancola** *f* plankebru, klopp.

palandra, palandrana *f* langskjötet frakk; lite skip; **palandrone** *m* mann i langskjötet frakk.

palanfra *f* mellomgolv, bukstykke (*på slakt*).

palare *sj.* stive av med pæl(er); **palata** *f* skovl-, skuffefull; slag med skuffe; åretak; *guadagnar soldi a palate* tjene penger i massevis.

palatale palatal; **palatina** *f* *gl.* sl. pelskrage; halstørkle; **palatinato** *m* pfalz(grevskap); **palatino** palatinsk, pfalz-; *anat.* gane-; *~ m* palatiner; pfalzgreve; **palato** *m* gane; *aver il ~ fatto per qualcosa* ha smak for noe; *aver il ~ fine* ha fin smak.

palatura *f* avstivning med pæler.

palazzina *f* lite palé, villa; **palazzo** *m* palass, stort hus, stor bygård; *~ (comunale)* rådhus.

palchettista *m.* *f* en som har losje i teatret; **palchetto** *m* hylle, reol; losje (*i teater*); **palchettone** *m* større losje (*i teater*); **palco** *m (pl -chi)* podium, tribune, stillas, estrade, skafott; lag; losje (*i teater*); kommandobru; (*i jaktspråk*) takk, ende på hjortegevir; *~ di comando* kommandobru; *~ morto* loftstak; *~ scenico* scene, tribune; **palcoscenico** *m (pl -ci)* scene, tribune.

paleggiamento *m* *sj.* skyfling; **paleggiare** (*è*) skyfle, skuffe.

paléo *m* *sj.* snurrebass; *bot.* *F* korn, gress.

paleografia *f* paleografi; **paleografico** *(pl -ci)* paleografisk; **paleografo** *m* paleograf.

paleolitico *(pl -ci)* fra den eldre steinalder.

paleontologia *f* paleontologi; **paleontológico** *(pl -ci)* paleontologisk; **paleontologo** *m (pl -gi)* paleontolog; **paleozoico** *(pl -ci)* paleozoisk; **paleozoologia** *f* paleozoologi.

palesare (*è*) åpenbare, avsløre; *refl.* gi seg til kjenne; **palesatore** *m (f -trice)* avslører; **palése** (vel)kjent, åpenbar; *far ~* bekjentgjøre, åpenbare; *in ~* åpenlyst.

palestra *f* sportsplass, palestra (*og fig.*); **palestrita** *m* *litt. hist.* kjemper, sportsmann.

paletnologia *f* paletnologi.

palèta *f* liten skovl, kullskyffel; turbinskovl; **palèta-segnale** *f* signalskive (*jernbane*); **palettare** (*è*) avstive med pæler; **palettata** *f* skovlfull; slag med skyffel; **palettino** *m* liten slå; **palétto** *m* liten pæl; slå; brekkjern, kubein.

palificare *(-li-)* slå pæler i jorda, lage palisade; **palificazione** *f* (det å lage) pæleverk; avstivning (*av vinranker o.l.*); **palina** *f* liten pæl; *sj.* pæleskog. **palindromo** *m* palindrom; **palingenesi** *f* gjenfødelse (*og fig.*); **palinodia** *f* tilbakekallelse(sdikt); **palinsèsto** *m* palimpsest.

pàlio *m* kostbart draperi (*til vinneren i et veddeløp*); hesteveddeløp (*i Siena* 2. juli og 16. august); *mettere in ~* sette opp som premie; **paliotto** *m* alterduk.

palischèrmo *m* (ro)båt, jolle, sjalupp.

palissandro *m* palisandertre.

palizzata *f* palissade, pæleverk.

palla *f* kule; ball, fotball; liten duk over alterkalen; *hist.* kvinnedrakt; *giocare alla ~, fare alla ~* spille ball; *far alla ~ di leke ball med (og fig.)*; *~ bassa (i tennis)* flat ball; *~ canestro* kurvball; *caricare a ~* skarplade; *~ di cavolo* kålhode; *cogliere la ~ al balzo (fig.)* gripe ballen i flukten, slå til; *~ dum dum* dumdumkule; *lancio della ~ di ferro* kulestøt; *~ a mano* håndball; *~ di neve* snøball; *~ (da) nuoto* vannpolo; *~ dell'occhio* øyeeple; *~ ovale* rugby; *~ radente (i tennis)* flat ball; *sparare a ~* skyte med skarpt.

pallacanestro *m* kurvball; **pallacorda** *f* tennis(bane); **palladio** *m* min. palladium; *fig.* beskyttelse; **pallaiò** *m* ballselger, -maker; **pallamaglio** *m* cricket; **pallamano** *m* håndball; **pallanuoto** *m* vannpolo; **pallata** *f* ballkast; *fare a pallate di neve* kriges snoball; **pallato** *sj.* ballformet, klumpet; **pallavibrata** *f* sport slengball.

palleggiamento *m* ballspill, ballkasting; **palleggiare** (*è*) kaste, spille ball; kaste fram og tilbake; *fig.* ha til beste; *palleggiarsi la responsabilità* legge skylden på hverandre; **palleggio** *m* ballspill, -kasting; kasting fram og tilbake.

pallente *poet.* blek; **pallésco** *m* (*pl -chi*) tilhenger av huset Medici (*Savonarolas* tid).

pallétta *f* liten kule, liten ball.

palliaménto *m* det å pynte på, dekke over; **palliare** pynte på, dekke over; *sj.* dekke med pallium; **palliataménto** forblommet; **palliativo** øyeblikkelig lindrende; ~ *m* lindringsmiddel, forelopig hjelp, palliativ; **palliato** kledd i pallium.

pallidèzza *f* blekhet; **pallidiccio** gustenblek; heller blek; **pallidità** *f* litt. blekhet; **pallido** blek; ~ *m* blekhet; **pallidone** meget blek; ~ *m* meget blek person; **palliduccio** noe blek.

pallina *f* liten kule; **palline** hagl (*til gevær*); **pallino** *m* liten kule, liten ball, geværhagl; *avere il ~* (*fig.*) ha en fiks idé.

pallio *m* *hist., rl.* pallium.

pallonaio *m* en som lager, selger, blåser opp ballonger; **palloncino** *m* liten ballong; papirlykt; visp; **pallone** *m* stor ball, fotball; ballong; *kjem.* glasskolbe; ~ *frenato* standballong, sperreballong; ~ *gonfiato* (*fig.*) hovenpels, blære; ~ *di sbarramento* sperreballong; ~ *volante* luftballong; **pallonetto** *m* høy ball (*i tennis*).

pallóre *m* litt. blekhet.

palloterapia *f* fristemmassasje, vibrasjons-.

pallotta, pallottola *f* liten kule, geværkule; **pallottolaio** *m* plass hvor en spiller med kuler; **pallottolière** *m* kuleramme.

palma 1. *f* palme; *fig.* seier; *Domenica delle palme* palmesondag; *la ~ della vittoria* seierspalmen; **palma** 2. *f* håndflate, hånd; håndsbredd; ~ *dei piedi* svømmehud; *portare uno in ~ di mano* bære en på hendene, heve en til skyene; ~ *del remo* areblad.

palmare hånd(flata)-; åpenbar, håndgripelig; ~ *m* håndspjelk; **palmario** *m* håndpenge; drikkepenge; *jur.* salær; **palmata** *f* slag i håndflaten; slag med hånden; **palmato** *bot.* håndformet; med svømmehud; *piède ~* svømmefot; **palmatura** *f* svømmehud; **palménto** *m* vannmølle, presse, kvern; *macinare, mangiare a due palmenti* ete grådig; **palmeto** *m* palmeskog, -lund; **palmière** *m* *hist.* pilgrim til Det hellige land; **palmifero** rik på palmer, palmebevokst; **palmipede** vade-; ~ *m* vadefugl; **palmite** *m* *poet.* vinranke; **palmitina** *f* presset palmeolje; **palmizio** *m* palmetre; arbeid av flettede palmeblad.

palamo *m* håndsbredd (*mål*); *restare con un ~ di naso* få en lang nese; *a ~ a ~* skritt for skritt, smått i senn; grundig; **palmola** *f* høygaffel; eksenterskive; **palmone** *m* *sj.* stokk med kvister på (*til fuglefangst*), limpinne.

palmura *f* svømmehud.

palo *m* pæl, påle, stolpe, mast; *fare il ~* stå på utkikk; *far da ~* forholde seg rolig, ikke si noe; ~ *di porta* (*sport*) målstolpe; *saltare di ~ in frasca* springe fra det ene til det andre, snakke om

lost og fast; *supplizio del ~* spidding; ~ *del telegrafo* telegrafstolpe.

palomba *f* (skog)due; *mar.* trosse; **palombarò** *m* dykker; **palombo** *m* (skog)due; pigghai.

palpabile som kan berøres; *fig.* håndgripelig, tydelig, åpenbar; **palpabilità** *f* håndgripelighet; **palpaménto** *m* berøring; **palpare** berøre, befole; **palpata** *f* berøring; **palpazione** *f* berøring, beføling.

palpebra *f* øyelokk; **palpebrale** øyelokks-; **palpebrare** (*à*) *sj.* glippe, blunke raskt; **palpebrazione** *f* glipping, blunking.

palpeggiamento *m* berøring, famling; **palpeggiare** (*-pè-*) røre ved, berøre, befamle, famle ved.

palpitaménto *m* banking; **palpitante** skjelvende, bankende; ~ *d'attualità* høyaktuell; **palpitare** (*à*) skjelve, beve, banke, slå; ~ *di paura* skjelve av redsel; **palpitazione** *f* skjelving, banking; hjertebank; **palpito** *m* hjerteslag; *fig.* skjelving; bevring; **palpo** *m* palp, følehorn.

paltò *m* frakk, kåpe; **paltoncino** *m* kort frakk, pjekker, barnefrakk; **paltonière** *m* litt. landstryker, tigger.

paludaménto *m* (antikk romersk) kappe, kongekappe; **paludato** iført kappe; **palude** *f* myr, sump; **paludismo** *m* sumpfeber, malaria; **paludoso** myrlendt, sumpet; **palustre** myrlendt, sumpet; sump-; myr-; *febbre ~* sumpfeber; *pianta ~* myrplante; **pamela** *f* sl. bredbremmet stråhatt.

pampa *f* pampas; **pampano** *m* vinblad, vinlauv; *assai pampani e poco uva* mye skrik og lite ull; **pampanoso, pampanuto** bladrik; **pampéro** *m* sørvestvind (*i Sør-Amerika*); **pampineo** *poet.* lauvrik; **pampino** *m* vinblad, vinlauv; **pampinoso** lauvrik.

pampepato *m* *se: panforte*; **pamporcino** *m* alpefiol.

pampsichismo *m* panpsykisme.

panacea *f* *bot.* bjørneklo; *fig., med.* universalmid-
del; **panàgia** *f* den allhellige (*Maria*).

panama *m* inv. panamahatt.

panare panere; **panario** brød-; **panata** *f* brødsuppe, brødsoll; slag med brød; **panatica** *f* *mar.* kost, kostpenger; **panatteria** *f* *se: panetteria*; **panattiera** *f* brodkorg, brodbakke, brodpose.

panca *f* benk; *far ridere le panche* si dumheter (som ingen ler av); *scaldar le panche* sitte og henge, sitte på skolebenken uten å lære noe; **pancaccio** *m* slagbenk, brisk; **pancale** *m* *sj.* benkklede; **pancata** *f* en benk (med folk); slag med benk; **pancetta** *f* buk, vom, bukflask; *spøk.* person med mage; ~ *affumicata* bacon; **panchettino, panchetto** *m* fotskammel; **panchina** *f* steinbenk, hagebenk; fortau; perrong.

pancia *f* buk, mage; *a ~ all'aria* på ryggen, med nesen i været; *far ~, metter su ~* bli tykk, få mage; *bulne* (*om mur o.l.*); *grattarsi la ~* drive, late seg; *mangiare a crepa ~* ete seg fordervet; *serbar la ~* redde skinnet, lure seg unna krigstjeneste; **panciafichismo** *m* pasifisme (*p.g.a. feighet*); **panciafichista** *m* *spøk.* pasifist; **panciata** *f* stot med magen; svært, tungt måltid; etegilde; **panciera** *f* magebind, magebelte; **panciolle, stare in ~** late seg, dra seg, nyte livet; **panciotto** *m* vest; **panciuto** stormaget.

panconcello *m* lekte; **pancone** *m* planke; benk; høvelbenk; *sj.* hardt jordlag, leirlag; *il ~ degli accusati* anklagebenken; **pancotto** *m* brødsuppe, brødgrøt.

pancrazio *m* *hist.* pankrasjon.

pancreas *m* inv. bukspyttkjertel; **pancreatico** (*pl -ci*)

bukspytt-; **pancreatite** *f* betennelse i bukspyttkjertelen.

pancromatico (*pl -ci*) pankromatisk.

pandemia *f* farsott, epidemi; **pandemio** *litt.* almen, offisiell; **pandemonio** *m* heksesabbat; *fig.* helvetes spetakkel; **pandoro** *m* sl. kake.

pane *m* brød; ~ **azzimo** usyret brød; ~ **buffetto** ekstra fint brød; **burro in pani** meierismør; *dir ~ al ~* snakke rett fra posen; *distinguere il ~ dai sassi* skille godt fra ondt, sannhet fra løgn, klinten fra hveten; *essere come ~ e cacio* være hjertevenner; ~ **a cassetta** formbrød; *esser buono come il ~*, *esser meglio del ~* være god som gull; **pan di casa stufa** forandring fryder; *non è ~ per i tuoi denti* det er ikke noe for deg; ~ **grattato**, ~ **grattugiato** raspet brød; **guadagnarsi il ~ col sudore della fronte** tjene sitt brød i ansikts sved; **cercare miglior ~ che di grano** søke urettmessig vinning, ikke gå fram på ærlig vis; ~ **integrale** helkornbrød; **levarsi il ~ di bocca per uno** gi bort brødet i munnen for en; **mangiare il ~ a tradimento** ikke være sin lønn verd, spise ufortjent brød; **mangiar pan pentito** angre seg; ~ **di munizione** soldatbrød, «stomp»; **pan porcino** alpefiol; **per un pezzo di ~** for en slikk og ingen ting; **pan pepato** krydderbrød, pepperkake; **render pan per focaccia** gi igjen med samme mynt; **pan di Spagna** sukkerbrød; ~ **di zucchero** sukkertopp; **uscire di pan duro** komme ut av elendigheten; **se non è zuppa è ~ bagnato** det er ett fett, det kan komme ut på ett.

panegirico (*pl -ci*) panegyrisk; overstrømmende; ~ *m* panegyrikk, (overdreven) lovtale; **panegirista** *m*, *f* panegyriker, lovtaler.

panellenismo *m* panhellenisme.

panello *m* presset kake, terning (*parallelepiped*); ~ **oleoso**, ~ **di semi** oljefrøkake.

paneruccio *m* neglesvulst, verkefinger.

panetteria *f* bakerovn; bakeri; **panettiere** *m* *fam.* baker; **panettone** *m* sl. julekake.

panfano *m* *hist.* lite krigsskip; **panfil(i)o** *m* yacht; *hist.* sl. krigsskip.

panforte *m* sl. krydderbrød el. pepperkake; **pan-frutto** *m* fruktkake, plommekake.

pangermanismo *m* pangermanisme; **pangermanista** *m*, *f* pangermanist.

pangrattato *m* raspet brød; (*spøk.*) giftermål.

pania *f* faglelim; *fig.* limpinne, bedrag; **paniaccio** *m* hud til å bære limpinner i; **panicato** *sj.* (*om* *flesk*) kornet; **panicatura** *f* sl. sykdom på gris (*kornet* *flesk*); **paniccia** *f* grøt.

panico 1. (*pl -ci*) panisk; *timor ~* panisk redsel, panikk; ~ *m* panikk; **panico** 2. *m* (*pl -chi*) hirse.

panicuòcolo *m* baker som bare steker brødet, brødsteker; **paniera** *f* stor korg, tøykorg; **panieraio** *m* korgmaker; **panierata** *f* korgfull; **paniere** *m* korg; **far la zuppa nel ~** gjøre noe unyttig el. umulig; **romper le uova nel ~ a uno** ødelegge for en, lage rot for en; **panierino** *m* liten korg; **panificare** (*-ni-*) bake brød; lage til brød; *refl.* bli til brød; **panificazione** *f* brødbaking, -laging; **panificio** *m* bakeri, brødfabrikk; brødbaking; **paniforti** *m* *inv. tekn.* blendfiner; **panino** *m* lite brød, rundstykke; ~ **imbottito** overskåret rundstykke med pålegg i midten.

panione *m* limpinne; **paniùzza** *f* limpinne.

panna *f* fløte; (*bil*) uhell, motorstopp; seil; *essere in ~* stå (*motor*); ~ **montata** fløtekrem.

pannaiuolo *m* kleshandler; **pannare** *sj.* (*om* *melk*)

sette folte; **panneggiamento** *m* drapering; **panneggiare** (*è*) drapere; **pannello** *m* tynt stoff, tøy; intarsia, panel, fylling; ~ *degli strumenti* dashbord, instrumentbord; **pannicello** *m* lite tøyestykke; **pannicelli** svøp til spedbarn, dårlige klær; **pannicelli caldi** uskyldig el. virkningsløst middel, lindringsmiddel; **pannicino** *m* bomulls-, linlerret; **pannicolo** *m* *anat.* membran, lag; ~ **adiposo** underhuds fett; **pannolino** *m* linklut, bleie, bind; **pannilini sacri** alterduk; **pannina** *f* stykke ulltøy. **panno** *m* stoff, tøy, klede, lerret, sengeteppe; *hinne* (*under eggeskall, på væsker o.l.*); **panni** (*pl*) tøy, klær; *essere nei panni di uno* være i ens bukser; **tagliare i panni addosso a uno** baktale en, tale ille om en; **pannocchia** *f* maiskolbe, kolbe av hirse o.l.; **pannocchiuto** kolbeformet, som har kolbe; **pannolano** *m* (*pl -i-i*) ulltøy; **pannolino** *m* (*pl -i-i*) lintøy, linnet.

panòpia *f* frustning; våpen (*på vegg*); panopli.

panorama *m* panorama, kring sjå; *fig.* oversikt;

panoramico (*pl -ci*) panorama-, oversikts-.

panpepato *m* pepperkake, krydderkake.

pansè *m* stemorsblomst; **panporcino** *m* alpefiol.

panslavismo *m* panslavisme; **panslavista** *m*, *f* panslavist; **panspeziale** *m* honningkake.

pantagruelico (*pl -ci*) rikt, saftig (*måltid*); storetende, umettelig, slukvoren.

pantalone *m* komisk gamling i venezianske maskekomedier; **paga ~** folket betaler (*for sine lederes feil*); **pantaloni** *m* *pl* (lange) bukser.

pantano *m* myr, sump; *fig.* intrige, skummel affære, suppedas; **pantanoso** myrlendt, sumpet.

panteismo *m* panteisme; **panteista** *m* panteist; **panteistico** (*pl -ci*) panteistisk.

panteon *m* panteon; **pantera** *f* panter; **panterna** *f* sl. trål.

pantoclastia *f* *med.* ødeleggelsesmani; **pantocratore** allmektig; **pantofola** *f* toffel; **pantofolaio** *m* toffelmaker, -selger; *fig.* konservativ, bakstrever.

pantografo *m* storkesnabel, pantograf.

pantomima *f* pantomime; **pantomimico** (*pl -ci*) pantomimisk; **pantomimo** *m* pantomimiker.

pantoscòpio *m* epidiaskop.

pantrito *m* revet brød.

panza *f* *F* se: **pancia**; **panzana** *f* *litt.* løgn; skrøne; **panzanella** *f* sl. brødrett; **panzerone** *sj.* magebelte (*på rustning*).

paolo *m* gl. mynt; **paolotto** *m* sl. munk; *fig.* hykler.

pa(v)onazzo mørk fiolett.

papà *m* far, pappa; **papa** *m* pave; ~ **bianco** karmelittgeneral; ~ **nero** jesuittgeneral; **andare a Roma e non vedere il ~** gå veien og glemme ærendet; **stare (vivere) come un ~** (*el.*: *da ~*) ha det som plommen i egg; **papabile** som har sjanser til å bli pave; *esser ~* være et paveemne; **papale** pavelig; **alla ~** på pavevis; *fig.* klart og tydelig; **papalina** *f* kalott; **papalino** pavelig; ~ *m* pavelig soldat; **papasso** *m* gresk-ortodoks prest, muhammedansk prest; *fig.* bandefører, anfører; **papato** *m* pavedømme, paveverdighet; **godere il ~** føre et herreliv, slå stort på.

papaverico (*pl -ci*) valmue-; *fig.* søvndyssende; **papàvero** *m* valmue; *fig.* sovemiddel (*om* *kjedelig sak, fyr o.l.*); **gli alti papaveri** spissene, pampene, de store kanoner.

pàpera *f* ung gås; *fig.* brøler, bommert, forsnakkelse, det å snakke bakvendt (*el.*: bake snakkvendt); **prendere una ~** gjøre en bommert (*srl. om skuespiller*); **paperino** *m* Donald Duck; **pàpero** *m*

ung gasse; *fig.* fjols; *i paperi menano le oche a bere* egget vil lære hønå å verpe.
papésco (*pl -chi*) pavelig, pave- (*srl. neds.*); **papessa** *f* pavinne; svak, maktesløs pave.
papi(g)lióne *m* sommerfugl.
papilla *f* papill, vorte; **papillare** papill-, vorte-; **papillóso** vortet, med papiller.
papiráceo papyrusaktig, papyrus-; **papiro** *m* papyrus; **papirologia** *f* papyrologi; **papirólogo** *m* (*pl -gi*) papyrolog.
papiísmo *m* papisme; **papista** *m, f* papist.
pappa *f* oppbløtt brød, brødsuppe, velling, grøt; *fare la ~ (i barnespråk)* spise; *aver ~ (frullata) nel cervello* ha sagflis i hjernen; *mangiar la ~ in capo a uno* være en overlegen; *voler la ~ fatta* ville ha tingene gjort uten innsats; *trovar la ~ fatta (fig.)* komme og finne tingene gjort av andre; **pappacchióne** *m* *sj.* storeter; **pappacéci** *m* *inv.* tosk, idiot; **pappafico** *m* (*pl -chi*) fippskjegg; *gl.* bramseil; **pappagallésco** (*pl -chi*) papegøyeaktig; **pappagallismo** *m* etterplapring; **pappagallo** *m* papegøye; uringlass; *~ (della strada)* gategutt som sjenerer damer; **pappagorgia** *f* dobbelthake.
pappardella *f* sl. makaroni; *stare in pappardelle* feste, nyte livet; **pappalardo** *m* hykler.
pappare *fam.* ete, sluke, legge inn; *fig.* tjene penger på urettmessig vis; **pappata** *f* rikt måltid, herremåltid; *fig.* urettmessig inntekt; **pappataci** *m* *inv.* en som finner seg i alt, godfjott; sl. mygg; **pappatore** *m* (*f -trice*) storeter, frátser; **pappatoria** *f* storeting, frátseri; urettmessig fortjeneste.
pappina *f* velling, grøt (*srl. av linfrø*); **pappino** *m* *neds.* sykepasser, sanitetssoldat; **pappo** *m* (*i barnespråk*) brød; fnokk (*på løvetann o.l.*); **pappolata** *f* velling (*om mat som er kokt for lenge*); *fig.* tåpelig snakk, vrøvl, tullprat; **pappolone** *m*, **papóne** *m* storeter; *fig.* skravlebøtte; profittmaker; **papposo** som har fnokk, fnokk-; **pappuccia** *f* *sj.* toffel, hussko.
par = *paio, pari*; **para** *m* paragummi.
parábola *f* lignelse; *mat.* parabel; **parabolano** *m* skravlebøtte, vrøvlekopp, skronemaker; **parabolico** (*pl -ci*) parabelformet, parabel-; **parabolone** *m* *se: parabolano*.
parabórdo *m* fender; **parabrèzza** *f* vindskjerm (*på kjøretøy*); **parabulia** *f* med. viljeløshet.
paracadute *m* *inv.* fallskjerm; *fig.* redningsplanke, reddende engel; *lancio col ~* fallskjermhopp; **paracadutista** *m* fallskjermhopper; fallskjermssoldat; **paracalci** *m* *inv.* innretning på hestesele (*som hindrer hesten i å sparke*); **paracalli** *m* *inv.* liktornmiddel, liktornring; **paracamino** *m* kaminskjerm; **paracarro** *m* stabbestein.
paracénere *m* *inv.* kaminforsats; **paracénteşi** *f* med. punktur; **paraciélo** *m* *sj.* skjermtak, himmel; **paracléto**, **paraclito** *m* trøster, hjelpesmann (*om den helligånd*); **paracólpi** *m* *inv.* stoppekloss; buffer; **paracqua** *m* *sj.* paraply.
paradéllo *m* sl. lang fiskestang; **paradigma** *m* monster, forbilde; bøyingsmonster, paradigme.
paradišèa *f* paradisfugl; **paradišiacó** (*pl -ci*) paradisisk; **paradišo** *m* paradis; *~ terrestre* Edens hage (*og fig.*); *voler entrare in ~ a dispetto dei santi* ville trumfe noe igjennom, trenge seg inn; *uccello di ~* paradisfugl.
paradossale paradoksal; **paradossare** (*ò*) *sj.* hevde, komme med paradokser; **paradossista** *m* *sj.* paradoksmaker; **paradósso** *m* paradoks.
parafa *f* (forkortet) underskrift, snirkel, signatur;

krusedull; **parafalde** *m* *inv.* innlegg i fald, brett (*på klær*); **parafango** *m* (*pl -ghi*) skjerm, skvett-skjerm (*på kjøretøy*); **paraffa** *f*, **paraffo** *m* krusedull (*i, som underskrift*); *se parafa*; **parafare** (med)underskrive, parafer; **parafatura** *f* medunderskrivning, -underskrift.
parafernale, **beni parafernali** hustruens særformue (*som ikke inngår i medgiften*); **paraffina** *f* parafin.
parafrasare omskrive, parafrasere; **parafrasi** *f* omskrivning, parafase; **parafraste** *m* *sj.* omskriver; **parafrástico** (*pl -ci*) omskrivende.
parafùlmine *m* lynavleder; **parafuòco** *m* (*pl -chi*) kaminskjerm, -forsats; **parafumo** *m* røykhet.
paragambe *m* *inv.* sport leggbeskytter; **paraggio** *m* farvann; *spøk.* trakt, egn; *gl.* slekt, familie.
paraglòssa *f* zool. palp(e).
paragòge *f* gram. tillegg (*av stavelse, bokstav*), paragoge; **paragonàbile** som kan sammenlignes; **paragonare** (*ò*) sammenligne (*a med*), prøve; **paragóne** *m* sammenligning; prøve(stein); likhet; *a ~ di, in ~ di* i sammenligning med; *pietra di ~* prøvestein; *senza ~ (el.: paragoni)* uten side-stykke.
paragrafare inndeale i avsnitt, paragrafere; **paràgrafo** *m* paragraf, avsnitt; tegnet: §.
paràljişi *f* lammelse, lamhet; *~ infantile* barnelammelse; **paralitico** (*pl -ci*) lammet, lamslått, paralytisk; *~ m* paralytiker; **paralizzare** lamslå, lamme, paralyser.
parallasse *f* parallakse; **parallattico** (*pl -ci*) parallakse-; **parallelà** *f* parallell; *sport* bom; **parallellepipedo** *m* parallellepiped; **parallelismo** *m* parallelisme; **parallelò** parallell; *~ m* parallell, sammenligning; parallellsirkel, breddegrad; **parallelogrammo** *m* parallellogram; **paralogismo** *m* feilslutning; **paralogistico** (*pl -ci*) som inneholder en feilslutning, feilsluttet; **paralogizzare** dra feilslutninger; **paralume** *m* lampeskjerm.
paramagnético (*pl -ci*) paramagnetisk; **paramano** *m* ermeoppslag, mansjett; **paraménto** *m* *rl.* messeornat, presteskrud, kirkeskrud; skrud.
paramezzale *m* kjølsvin; **paramilitare** halvmilitær, militær lignende; **paramine** *m* *inv.* mar. paravan; **paramnesia** *f* paramnesi.
paramósche *m* *inv.* fluenett.
paranco *m* (*pl -chi*) heiseanordning, vinsj.
paraninfo *m* ekteskapsmegler; **paranóia** *f* vanvidd, paranoia; **paranòico** (*pl -ci*) paranoid; vanvittig; *~ m* paranoiker; **paranza** *f* sl. fiskerbåt.
paraocchi *m* *inv.* skylapp.
parapalle *m* *inv.* jordvoll, skanse (*på skytebane o.l.*); **parapétto** *m* brystvern; **parapiglia** *f* tummel, tumult, oppstyr; **parapioggia** *f* *inv.* paraply; **paraplegia** *f* dobbeltsidig lammelse.
parare 1. pynte, smykke, trekke i skrud; **parare** 2. ta av for (*noe*); beskytte (*da imot*); stanse; rekke fram; fore, jage (*fe*); gjete; *non capisco dove voglia andar a ~* jeg forstår ikke hvor han vil hen; *chi ti para?* hvem forhindrer deg (*i å gå*)?; *~ i colpi* parere av slagene, støtene; *~ la mano* rekke hånden fram; *~ il sole* ta av for sola; *pararsi da qualcosa* gardere seg imot noe; *pararsi dinanzi a uno* stille seg i veien for en, sperre veien for en.
parasàrtie *m* *inv.* mar. røst; **parascève** *f* *rl.* jødisk langfredag; **parasóle** *m* *sj.* parasoll.
parassita *m* snylter, parasitt; (*animale*) *~* snyltedyrt; (*rumori*) **parassiti** bilyder, forstyrrelser (*i radio*); **parassittico** (*pl -ci*) snylte-; **parassittismo** *m* snylting, snylteliv, parasittisme.

parastatale halvoffisiell, statskontrollert; ~ *m* funksjonær ved statskontrollert virksomhet.
parastinchi *m* inv. sport leggeskytter.
parastra *f* arkit. pilaster.
parata *f* parade (også sport); forsvar; bom (over vei); *abito di* ~ paradeuniform, galla; *fare* ~ *di qualcosa* stille noe til skue; *in gran* ~ i galla (uniform); *alla mala* ~ i verste fall; *vedere la mala* ~ se at det ender galt, forstå at tingene tar en gal vending; *passo di* ~ parademarsj; *pranzo di* ~ gallamiddag; *salone di* ~ stasstue; **parata-sche** *m* inv. lommeklaff; **paratella** *f* sl. fuglenett; **paratia** *f* mar. skott; ~ *stagna* vanntett skott; **paratièra** *f* vern, forsvar; **paratifo** *m* paratyfus; **parato** klar, ferdig, parat; ~ *m* bekledning, draperi, tapet; pynt, utstyr; (messe)ornat; beddingsblokk, kjølblokk, stabelblokk; *carta da parati* tapet; **paratòia** *f* sluse, lem; **paratòre** *m* dekoratør; **paratura** *f* utsmykning.
paraùrti *m* inv. støtfanger; *arresto con* ~ bufferanslag.
paravènto *m* skjerm Brett (og fig.).
parca *f* litt. skjebnegudinne, norne; **parcare** parke; *vietato* ~! parkering forbudt!; **parcella** *f* godtgjørelse, salær; parsell; **parcellare** parsellere, utstykke; **parcheggio** *m* parkering(s)plass; *posto di* ~ ~ *autorizzato* parkeringsplass; **parchèzza** *f*. **parcità** *f* sj. sparsommelighet, tarvelighet, måtehold.
parco 1. (*pl -chi*) sparsommelig, måteholden, nærig, tarvelig; **parco** 2. *m* (*pl -chi*) park; parkeringsplass; ~ *automobilistico* bilpark; ~ *centrale* parkeringsplass ved jernbanestasjon; ~ *della rimembranza* minnepark.
pardo *m* litt. leopard.
parècchio adskillig, en god del, temmelig meget; *guadagnare* ~ tjene godt; *parecchi* flere, adskillige, noen, temmelig mange.
pareggiabile som kan sammenlignes el. sidestilles; **paraggiamento** *m* sammenligning, likestilling, sidestilling; **pareggiare** (*è*) gjøre lik, utligne (*konto o.l.*); sammenligne, likestille; måle seg med (*en*); komme opp på siden (*av*); jevne (*ut*); *le squadre hanno pareggiato* kampen endte uavgjort; **pareggiato** sidestilt, likestilt; **pareggiatore** *m* (*f -trice*) en som utligner (*etc.* se: *pareggiare*); **parèggio** *m* utligning.
parèlio *m* astr. bisol; **parenchima** *m* cellevev; **parenchimático** (*pl -ci*), **parenchimatoso** cellevevs-; **parèsi** *f* litt. påminnelse, advarsel, oppfordring; **parènético** (*pl -ci*) advarende.
parentado *m* slektskap, slekt, familie; ekteskap, giftermål; **parentali** *m* *pl* minnehøytidelighet, minnefest; **parènte** beslektet; ~ *m* slektning; *il primo* ~ (*litt.*) Adam; ~ *in secondo (terzo) grado* søskenbarn (tremening); ~ *prossimo* nær slektning; **parentèla** *f* slektskap, slekt; *fig.* slektskap; **parètesi** *f* parentes; (*detto*) *fra* ~ i parentes bemerket; *parentesi quadre* klammer; **parentévole** familiær, vennlig, kjærlig.
parère 1. (*pàio*) synes; mene; vise seg; *pare che* ... (*med konj.*) det synes som om ...; *fa quel che ti pare* gjør som du synes; *che Le pare?* hva synes De? *ma che ti pare?* ja, hva synes du?; *mi pare!* det synes så! det ser slik ut!; *mi pare e non mi pare* jeg vet ikke hva jeg skal si; *come mi pare* ... etter min mening ...; *pare un galantuomo* han later til å være en gentleman; *vanno di chiesa per* ~ de går i kirken for syns skyld.

parère 2. *m* mening, skjønn, råd; *jur.* erklæring, betenkning; *a mio* ~, *a parer mio* etter min oppfatning; *i pareri di Perpetua* kjerringvisdom, sunt folkevett.

parèrgo *m* (*pl -ghi*) tillegg, ekstra utsmykning.

parèsi *f* parese, lettere lammelse.

parèssa *f* fruen til en peer (*se: pari*).

parètào *m* fuglenett; sted hvor man spenner ut nett til fuglefangst; *fig.* sted fullt av feller, hvor man lett kan bli lurt; **parète** *f* vegg; *le pareti domestiche* hjemmets fire vegger.

parètèlla *f* fuglenett.

pargoleggiare (*è*) være barnaktig, oppføre seg barnslig; **pargolèzza** *f* sj. barndom; **pàrgolo** *litt.* liten; ~ *m* lite barn, småbarn.

pari 1. lik, like, jevn, jevnbyrdig; *merk. (la)* ~ *pari*; *un marco era* ~ *a sei lire* en mark var lik seks lire; *essere* ~ *alle difficoltà del momento* være situasjonen voksen, være på høyde med situasjonen; *le stanze sono tutte a un* ~ værelsene ligger alle på samme golv; *metter tutti a un* ~ skjære alle over en kam; *al* ~ likeså; likeledes; på samme måte; *al* ~ *di* likesom, liksom; *alla* ~ på samme trinn; *sport* uavgjort; *merk. til pari*; *il cambio è alla* ~ kursen står til pari; *non essere alla* ~ *di un compito* ikke være en oppgave voksen; *andare a* ~ *con uno* holde tritt med en; *giocare a* ~ *e caffè* spille odde og jamne; *camminar* ~ ~ skride langsomt avsted; *copiar* ~ ~ kopiere slavisk; *la strada corre tutta* ~ veien går rett fram; *da par suo* som den han er; som en mann av hans slag (kan), som det sømmer seg en mann som han; *trattare uno da* ~ *a* ~ behandle en som likemann; *del* ~ likeså; *esser* ~ (*e patta*) *con uno* stå likt med en, være kvitt med en; *essere in* ~ stå likt (*og fig.*); *sono* ~ *d'età* de er jevnaldrende; *far* ~ bli kvitt; *numero* ~ like tall; *mettersi in* ~ komme å jour; *andare di* ~ *passo* holde tritt (*con med*), gå hånd i hånd, gå jevnside; *saltare a piè* ~ hoppe med samlede ben; *rendere* ~ *a* ~ betale med samme mynt, gjøre gjengjeld; *sotto (al)la* ~ under pari; *stare* ~ stå likt, ikke helle (vektskåler, møbler og fig.); *stare alla* ~ *con uno* stå likt med en; *stare in* ~ stå likt (*srl. fig.*); *taglia* ~ *la stoffa* hun skjærer stoffet rett av; *tenere una cosa in* ~ holde noe å jour; *e tutti* ~ og slik fikk hver sitt.

pari 2. *m*, *f* likemann, jevning; (*i Frankrike*) *pair*; (*i England*) *peer*; *da* ~ *a* ~ som mellom likemenn; *una* ~ (*di Francia*) en (fransk) *pair's* hustru; *se også: paressa*; *un par mio* en av mitt slag, min likemann; *non aver* ~, *esser senza* ~ ikke ha sin like; være makeløs, uten sidestykke.

paria *f* *pair's* verdighet; **pària** *m* inv. paria.

parietale, *osso* ~ isseben; **parietària** *f* sl. murplan-te.

parificamento *m* sj. likestilling; **parificare** (*-ri*) likestille; **parificazione** *f* likestilling.

parigina *f* pariserinne; sl. ovn; **parigineria** *f* paris-artikler; **parigino** parisisk; ~ *m* pariser.

pariglia *f* par (*srl. hester, spillkort, terningøyne*); ~ (*di cavalli*) (heste)spann; *render la* ~ gi igjen med samme mynt, gi like for like.

parimènte, **parimènti** likeledes, likeens, i like måte; samtidig; **pàrio**, **marmo** ~ parisk marmor; **parisil-labo** *litt.* som har et like antall stavelser.

parità *f* likhet, likestilling; ~ *di diritto* likerett; *su piede di* ~ på like fot; **paritético** (*pl -ci*), *commis-*

sione paritetica kommisjon med like mange representanter fra begge sider.

parlabile som kan tales.

parlamentare parlamentarisk, parlaments-, parlamentær-; ~ *m* parlamentær, forhandler; parlamentsmedlem, deputert, senator; ~ *v.* (*é*) forhandle, underhandle, parlamentere; **parlamentario** *m* parlamentær, forhandler; **parlamentarismo** *m* parlamentarisme; **parlamentarista** *m* parlamentariker; **parlamento** *m* parlament, riksdag, ting.

parlante talende; (*om maleri o.l.*) talende, meget sigende; *i ben parlanti* de som snakker sitt språk «pent»; *un alto* ~ en høyttaler; **parlantina** *f* snakkesalighet.

parlare tale, snakke; *comunemente parlando* etter vanlig oppfatning; *con rispetto parlando* med respekt å melde; ~ *a gesti* snakke med fakter, geberder; ~ *italiano* snakke italiensk; ~ *l'italiano* snakke italiensk (*som fremmedspråk*); ~ *in italiano* snakke italiensk (*ved et spesielt høve*); *non parla più* (*fig.*) han er død; *non mi fare ~!* få meg ikke til å snakke!; *personaggi che non parlano* statister; *parla poco e ascolta assai, e giammai non fallirai* snakk lite og lytt meget, så vil det gå deg godt; ~ *m* tale, språk.

parlata *f* måte å tale på, uttrykksmåte, målføre, dialekt; **parlato**, *cinema* ~ talefilm; *giornale* ~ (*i radio*) nyhetssending, nyheter; *lingua parlata* talespråk; **parlatore** *m* (*f* -trice) taler; **parlatorio** *m* taleværelse (*i kloster o.l.*); **parlatura** *f* sj. se: *parlata*; **parlio** *m* stadig snakk(ing); **parlottare** (*ò*) hviske, tiske; **parlucchiare** (*ù*) mumle, hviske.

parmigiano fra Parma; ~ *m* parmesanost; parmesaner; *alla parmigiana* tilberedt med smør og parmesanost.

parnaço, parnasso *m* fig. poesi, diktning; parnass.

paro *m* par; *mettere a* ~ sammenligne.

parocchi *m* inv. skylapp.

parodia *f* parodi; **parodiare** (*ò*) parodiare; **parodico** (*pl* -ci) parodisk.

parola *f* ord; tale; motto; *mil.* parole; ~! på mitt ord!; *barattar una ~ con uno* slå av en prat med en; *a parole* i ord, i munnen; *parole di colore oscuro* dunkle ord; *domandar la ~* be om ordet; *essere di ~* være ordholden; *essere di facile ~*, *avere la ~ facile* være skåret for tungebåndet; *non farne ~* ikke si et ord om det; *essere in ~ con uno* ligge i forhandlinger med en; *giocare sulla ~* love betaling (*for gjeld*); *in ~!* på æresord!; *parole incrociate* kryssord; *libertà di ~* talefrihet; *mai una ~* aldri et ondt ord; *mettere le parole in bocca a uno* legge en ordene i munnen; *mettere una buona ~* legge inn et godt ord; *male parole* fornærmelser, skjellsord; *le parole son femmine e i fatti sono maschi* ord betyr ingen ting, det er handlingene (fakta) som teller; ~ *per ~* ord for ord; *perder la ~* bli mållos, miste munn og mæle; *pigliare in ~ uno* ta en på ordet; *spendere parole per uno* legge inn et godt ord for en; *troncar le parole in bocca a uno* avbryte en; *è una ~* det er lettere sagt enn gjort; *venire a parole* komme i ordstrid, diskusjon.

parolaccia *f* grovt ord, ed; **parolajo** *m* skravlebotte, frasemaker; **paroli** *m* dobbel innsats (*i hasard*).

paronomaſia *f* sl. ordspill; **paronimo** *m* paronym.

parossismo *m* feberanfall, heftig anfall, paroksysme; **parossitono** med trykk på nest siste stavelse, paroxyton.

parotide *f* orespyttkjertel; **parotite** *f* betennelse i orespyttkjertlene.

parpagliuolo *f* gl. lombardisk mynt.

parricida *m, f* fadermorder(ske), modernorder(ske); *fig.* landsforræder; **parricidio** *m* fadermord, modernmord; *fig.* mord på statsoverhode; landsforræderi.

parrocchetto *m* undermersseil (*formast*).

parrocchia *f* sogn, sognekirke; **parrocchiale** *sogne- ~ f* sognekirke; **parrocchialità** *f* det å ha med sognet (sognekirken) å gjøre; sogneprestens rettigheter; **parrocchiano** *sogne-; ~ m* sognebarn; **parroco** *m* (*pl* -ci) sogneprest.

parrucca *f* parykk; *fig.* overhaling, omgang, skyllebotte; **parrucchiere** *m* parykkmaker; (dame)frisør; barber; **parruccone** *m* stor parykk; *fig.* bakstrever.

parsimonia *f* sparsommelighet; måtehold.

parso *se*: *parere*; *è ~ di ...* man anså det for riktig å ...

partaccia *f.* *fare una ~* gjøre dårlig figur, ikke holde ord, skjelle ut; lage en scene; *mi ha dato una ~* han har skjelt meg huden full.

parte *f* del, part; side; rolle; parti, part; *parti* (*pl*) egn, trakter; *a ~* særlig, særskilt; (*i teater*) avsides; *a ~ a ~* særskilt; enkeltvis; *questa è una cosa a ~* dette er en sak for seg; *a ~ i suoi difetti* bortsett fra hans feil; *essere a ~ di qualcosa* ha kjennskap til noe; *da un anno a questa ~* i det siste års tid; *d'altra ~* på den annen side, for øvrig; *dall'altra ~* på den annen side; *in buona ~* for en god del; *prendere in buona ~* oppta i god mening; ~ *civile* sivil part i kriminalsak; *da ~* til side; avsides; *mettere da ~* legge til side; *da ~ gli scherzi* spøk til side; *da questa ~* fra (til) denne side, denne vei; *da ogni ~* fra alle kanter; *da ~ di uno* på ens vegne; *da ~ a ~* helt igjennom; *da una ~* på den ene side; *da una ~ e dall'altra* på (fra) begge sider; *da ~ mia* fra min side; *dare ~ di qualcosa a uno* meddele en noe; *da ~ di padre* på farssiden; *essere dalla ~ del torto* være på urettens side; *far ~ di qualcosa a uno* meddele en noe, gjøre en delaktig i noe; *far la ~ di ...* spille rollen som ...; *fare una ~ a uno* gi en en andel; *fig.* gi en en skyllebotte (*se*: *partaccia*); *far ~ di una società* være medlem av en forening; *fare le parti fra A e B* dele noe mellom A og B; *essere giudice e ~* være part i saken; *in gran ~* for en stor del; *in ~* dels, delvis; *la ~ del leone* løvens part, brorparten; *la maggior ~* størstedelen; *prendere in mala ~* ta ille opp, ta i dårlig mening; *mettere uno a ~ di qualcosa* meddele en noe, gjøre en delaktig i noe; *le cinque parti del mondo* de fem verdensdeler; ~ *per ~* særskilt, enkeltvis; *per ~ di uno* på ens vegne; *per ~ mia* jeg for min del (part), hva meg angår; *prender ~ a (in) qualcosa* ta del i noe; *prendere le parti di uno* tre i ens sted; *ta parti for en; ~ ... ~ ...* noen ... andre ...; *dels ... dels ...*; *spirito di ~* partiånd.

partecipabile som kan bekjentgjøres, distribueres; **partecipamento** *m* deltagelse; meddelelse; bekjentgjørelse; **partecipante** *m* deltager; parthaver; **partecipare** (*é*) meddele, bekjentgjøre, kunngjøre; *gi* (del i), dele ut, distribuere; ~ *a qualcosa* delta i noe, ha el. ta del i noe; ~ *di qualcosa* få sin del av noe; **partecipazione** *f* meddelelse, kunngjøring, bekjentgjørelse; deltagelse, andel; ~ *di matrimonio* meddelelse om inngåelse av ekteskap;

~ *di nascita* meddelelse om et barns fødsel; ~ *agli utili* andel i overskuddet; **partecipe** deltagende; ~ *m* deltager.

parteggiamento *m* det å ta parti, favorisering; **parteggiante** *m* tilhenger, partisan; **parteggiare** (*è*) ta parti (*per* for); ~ *per uno* stå på ens side; **parteggiatore** *m* tilhenger, partisan.

partenevole *m* dial. fiskehandler.

partenogeneşi *f* partenogenese, jomfrufødsel.

partenopèo *litt.* napolitansk; ~ *m* napolitaner.

partente *m* en som starter i et løp; **partenza** *f* avreise, avgang; *sport* start; avmarsj; *essere di* ~ stå i begrep med å reise; ~ *da fermo* stående start; ~ *lanciata* flyvende start; *lettere in* ~ utgående post; *ordine di* ~ (*sport*) startrekkefølge; *pronto per la* ~ klar til start; *punto di* ~ (*fig.*) utgangspunkt.

particella *f* liten del; partikkel (*også gram.*).

participiale *sj.* partisipp; **participio** *m* partisipp; ~ *di necessità* gerundium.

particola *f* *rl.* hostie; *gl.* liten del, partikkel; **particolare** særlig, enkelt, sær-; egen, merkelig; privat; ~ *m* privatmann; enkelthet, detalj; *in* ~ især, i særdeleshet; **particolareggiare** (*è*) gå i detalj, i enkeltheter; detaljere; **particolareggiato** utførlig, omstendelig, detaljert; **particolarismo** *m* partikularisme; **particolarista** *m.* *f* partikularist; **particolarità** *f* enkelthet; eiendommelighet; **particolarmente** særlig, spesielt.

partigiana *f* *hist.* sl. lanse; **partigianeria** *f* det å ta parti, partiskhet; **partigiano** partisk, partisan-, parti-; ~ *m* partisan, tilhenger; partigjenger.

partimento *m* (av)deling; **partire** 1. (*-isco*) *sj.* dele, skille; *refl.* skilles; **partire** 2. (av)reise; starte (*i* løp); (av)gå (*tog, brev o.l.*); gå av (*skudd*); begynne (*om vei*); *a* ~ *da oggi* fra i dag av, fra i dag å regne; ~ *da qualcosa* gå ut fra noe; ~ *per l'Italia* (av)reise til Italia; ~ *per l'estero* reise til utlandet.

partita *f* *sport* parti, kamp; varepost, regnskapspost, parti; *mus.* partita, suite; avreise; ~ *doppia* dobbelt bokføring; *giocare a* ~ *doppia* spille dobbeltspill; ~ *di giro* (*merk.*) motpost; ~ *d'onore* duell; *una* ~ *a scacchi* et parti sjakk; ~ *semplice* enkel bokføring; **partitamente** særskilt, enkeltvis, en for en; **partitante** som tar parti; ~ *m* tilhenger; **partitario** *m* regnskapsbok; **partitivo** partitiv; *articolo* ~ delingsartikkel.

partito *m* parti; *pol.* parti; bestemmelse, utvei, middel; *fare un buon* ~ gjøre et godt parti; *ingannarsi a* ~ ta grundig feil; *a mal* ~ i en slem forfatning; *mettere la testa* (*el.*: *cervello*) *a* ~ komme til fornuft; *mandare a* ~ sette under avstemning; *a nessun* ~ på ingen måte, ikke på vilkår; *prendere un* ~ ta en beslutning; *a* ~ *preso* med overlegg; *il Partito* (fascist)partiet; *al di sopra dei partiti* hevet over partiene; *trarre* ~ *da qualcosa* dra fordel av noe; **partitone** *m* et flott parti (*giftermål*); **partitore** *m* deler, fordeler; *mus.* divisor; **partitura** *f* (for)deling; *mus.* partitur; **partizione** *f* (for)deling, skille.

parto *m* fødsel, forløsning, barsel; *fig.* åndsprodukt; *dolori di* ~ fødselsveer; *donna di* ~ barselkvinne; *un* ~ *della fantasia* en løgn; **partoriante** fødende, barsel-; ~ *f* barselkvinne; **partorire** (*-isco*) føde, bli forløst, nedkomme (med), sette til verden; *fig.* frembringe, avstedkomme.

parusia *f* *rl.* Kristi gjenkomst.

parvenite tilsynelatende; ~ *m* *gl.* utseende; mening;

parvenza *f* *litt.* utseende; *parvi* *se:* *parere*; *parvità*

f *litt.* litenhet; **parvolo** *litt.* liten; ~ *m* lite barn, småbarn.

parziale delvis, partiell; partisk; *fornitura* ~ levering; **parzialeggiare** (*è*) være partisk; **parzialità** *f* partiskhet; tjeneste, gunst.

pascere (*pasco*) beite, gresse; gjete, beite (*og fig.*); ~ *uno di qualcosa* (*fig.*) spise en av med noe; ~ *uno di erba trastulla* oppholde en med snakk, løfter o.l.; *refl.* (*er*)nære seg (*og fig.*); **pascia** *m*

pasja; *vivere da* ~ leve som en greve; **pascialato** *m* pasja's verdighet el. land; **pasciamento** *m* beiting, gressing; **pasciona** *f* rikelig beite; godt beite; *fig.* rikelig og god mat; overflod, slaraffenliv; **pascioli**, **pasciuli** *m* *inv.* patsjuli (*sl.* parfyme); **pasciuto** *se:* *pascere*; ~ *adj.*, *ben* ~ fet, velnæret. **pascolare** (*à*) beite, gresse, føre på beite; *refl.* *sj.* nyte; **pascolativo** beite-; *terreno* ~ beitemark; **pascolo** *m* beite; *fig.* næring.

pasqua *f* påske; ~ *di ceppo* jul; *contento come una* ~ sjeleglad, kisteglad; *dar la buona* ~ ønske god påske; *prender la* ~ skrifte og gå til alters (*i påsken*); ~ *di rose* pinse; *far la* ~ feire påske; **pasquale** påske-; **pasquaròsa** *f* pinse; **pasquella** *f* helligtrekongersfest.

pasquinata *f* satire, nidskrift, smedeskrift.

passa *fam.*, *dieci e* ~ over ti; **passabile** som kan passeres; antagelig, tålelig, passabel; **passacaglia** *f*, **passagallo** *m* *mus.* passacaglia (*sl.* dans).

passaggèro *m* *se:* *passaggero*; **passaggio** *m* gjennomgang, passasje, passering, overgang, jernbaneovergang; ompostering; (*i* fotball) pasning; gjennomreise, gjennommarsj; *litt.* sted, passus; passasjerfrakt; *chiedere un* ~ be om kjørelighet, be om «lift»; *dare un* ~ gi en lift; *di* ~ tilfeldig, midlertidig; *detto di* ~ i parentes bemerket; *essere di* ~ være på gjennomreise; ~ *a livello* planovergang; *il gran* ~ den siste reis, døden; ~ *pedonale* fotgjengerovergang.

passamanàio *m* possementmaker; **passamaneria** *f* possementsfabrikk; possementer; possementmakerarbeid, -forretning; **passamano** *m* possement, besetning (*bånd, border, frynser, tresser etc.*); det å sende, gå fra mann til mann, hånd til hånd.

passamèzzo *m* sl. dans.

passamontagne *m* *inv.* sl. tettsittende ull-lue.

passando, *in* ~ i forbifarten; **passante** forbipasserende; **passapòrto** *m* pass, reisepass.

passare (*intransitivt*;) *passere*, gå forbi; gå fram; gå over (*a* til); gå (*om* tid); trenge igjennom, gå igjennom; inntrede; (*om* lov) bli vedtatt; rykke opp, bli rykket opp, stå til eksamen; (*transitivt*;) *passere*, gå over, sette over, overskride; gå forbi; overgå; flytte, rykke opp (*elev*); overhale; innhente; gjennomføre; tilbringe (*tid*); rekke (*en* noe); ~ *per le armi* henrette (soldater) ved skytning; ~ *avanti* gå fremad; ~ *avanti a uno* gå foran en; ~ *capitano* bli forfremmet til kaptein; ~ *da uno* stikke innom en (*på veien*); ~ *da qui* gå denne vei, her forbi; ~ (*uno*) *a un esame* (la en) bestå til eksamen; *far* ~ *al di là* føre over; *passata la festa, gabbato lo santo* (omtrent) utakk er verdens lønn; ~ *in giudizio* (*jur.*) få domskraft; *mi vuole* ~ *il pane?* vil De sende meg brødet?; ~ *per intelligente* gå for å være intelligent; ~ *in rango* tre på plass; *passarsela bene* befinne seg vel; *se la passa benone* han har det strålende; *passarla liscia* komme helskinnet fra det; *in passando* i forbifarten; *passarsi di una cosa* avholde seg fra noe.

passata *f* gjennomgang; regnbyge, -skyll; puré, mos; gjennommarsj; *dare una ~ alla lezione* lese raskt igjennom, «ose» igjennom leksen; *di ~* tilfeldig, i farten; *a tutta ~* alltid, stadig vekk; *~ di mele* eplemos; **passatella** *f* sl. lek (ved drikkegilder); **passatempo** *m* tidsfordriv; **passatini** *m pl* sl. makaroni; **passatista** *m, f* en som forherliger fortiden; tradisjonell kunstner.

passato *se: passare; ~ adj.* tidligere, forbigangen; avblomstret; fordervet (*mat*); *foto.* overeksponert; *una (donna) passata di età* en eldre dame; *maglia passata* maske (*i strikketøy*) som trekkes løst over; *~ m* fortid; puré, mos; *~ prossimo* perfektum; *~ remoto* passé simple (*défini*); *~ di patate* potetpuré, potetstappe; *per lo ~* tidligere; **passatòia** *f* (golv)løper; **passatòio** *m* stein til å va over på; gang, korridor; (golv)løper; **passatòre** *m* ferjemann; hjelper, en som hjelper en annen over grensen; *sj.* forbigående; *il Passatore* berømt banditt (sl. Gjest Baardsen); **passatòtto** eldre, aldrende; **passatura** *f* stopping (*tøy*).

passavanti *m inv. mar.* sidedekk; **passavia** *f inv.* viadukt; **passavogare** *ro* av alle krefter (med alle årene); **passavolante** *m hist. mil.* kastemaskin.

passeggiéro forbigående, flyktig; *~ m* passasjer; **passeggiare** (*è*) *spasere*; lunke avsted (*til hest, i vogn*); *spasere igjennom*; *~ un cavallo* leie en hest (*mosjonere*); **passeggiata** *f* spasertur; gangsti, promenade; tur; *~ in carrozza* kjøretur; *~ a cavallo* ridetur; *~ militare* utmarsj; *fig.* lett krigsoperasjon; **passeggiatòre** *m (f -trice)* spaserende, tur-gåer; **passeggiéro** *se: passeggero*; **passeggio** *m* spasertur; spaservei, gangsti, promenade; turfolk, spaserende mennesker; *andare a ~* spasere, gå tur.

pàssera, uva *~* rosin, tørket drue; *~ f* hunspurv; **passeraceo** spurve-; **passeraio** *m* spurvekvitter; *fig.* snakk, skvalder; **passarella** *f* gangbru, klopp; landgang; kommandobru; **passerio** *m* spurvekvitter; *fig.* snakk, surr; **pàssero** *m* spurv; (*pesce*) *~* flyndre; **passeròtto** *m* småspurv; *fig.* bommert; lett gåte; **passétto** *m* smyg (*i kortspill*).

passibile som kan tåle (*di qualcosa* noe); *è ~ di carcere* han kan idømmes fengselsstraff; **passibilità** *f* det å kunne tåle.

passiflora *f* pasjonsblomst.

passim på flere steder, her og der, passim.

passino *m (te) sil.*

pàssio *m rl.* Kristi lidelseshistorie; **passionale** lidenskapelig; lidelses-; *~ m* lidelseshistorie; bok som inneholder de kristne martyrs lidelseshistorier; **passionalità** *f* lidenskapelighet; **passionario** *m* bok som inneholder martyrenes el. Kristi lidelseshistorie(r); **passiòne** *f* lidelse, pasjon, lidenskap; *~ del giuoco* spilllegalskap; *la settimana di ~* den stille uke; *prendere ~ per qualcosa* bli lidenskapelig inntatt i noe; **passionino** *m* pasjonsblomst; **passionista** *m sl.* munk.

passista *m, f* deltaker i utholdenhetsløp.

passito, (vino) *~* rosinvin.

passivante *gram.* som gjør passiv (*om partikkelen: si*); **passività** *f* passivitet; *merk.* passivum; **passivo** passiv, uvirksom; ikke innbringende, som går med tap; *~ m gram.* passiv; passivum, passiva.

passo 1. tørket; *uva passa* rosin(er); **passo** 2. *m* skritt, gang, skrittgang; gjennomgang; (fugle)trekk; akselavstand; (skruer) stigning; *litt.* sted, passus; *geogr.* pass; *~ ~* gradvis; *a ~* i skrittgang; *al ~ !* sakte fart! gangfart!; *a ~ di*

carica stormskritt; *far due passi, far quattro passi* ta en liten tur; *far passi da gigante* gå fram med sjumilsskritt; *fare i propri passi* ta sine forholdsregler; *~ falso* feiltrinn; *far un ~ presso le competenti autorità* henvende seg til pågjeldende myndigheter; *~ di lumaca* sneglefart; *mouvere i primi passi (fig.)* gjøre de første skritt; *film a ~ normale* film av normal bredde; *ad ogni ~* rett som det er, overalt; *~ di parata* parademarsj, strekkmarsj; *film a ~ ridotto* smalfilm; *~ romano* strekkmarsj; *~ di strada* vanlig marsj; *studiare il ~* sette farten opp; *uccello di ~* trekkfugl; *andare a ~ d'uomo* kjøre i gangfart.

passolino tørket; *uva passolina* rosin(er).

passonata *f gl.* pæleverk; **passòne** *m gl.* pæl.

pasta *f* deig, pasta; makaroni; kake; patina; klister; masse; *pasta asciutta* makaroni; *~ al brodo* suppe med makaroni; *~ in burro* makaroni med smør og reven ost; *~ frolla* butterdeig; *aver le mani in ~* være med på noe, ha fingrene med i spillet; *~ al sugo di carne (di pomodoro)* makaroni med kjøttsaus (tomatsaus); *~ all'uovo* makaroni hvis deig er tilberedt med egg; *uomo di buona ~* snill, godlyndt mann; *uomo di ~ frolla* vek, karaktersvak mann; *uomo di grossa ~* grov, udannet, dum mann.

pastaio *m* en som lager, selger makaroni; **pasta-sciutta** *f* makaroni (*uten suppe, kraft*).

pastècca *f* løs talje.

pasteggiabile bord-, mat-; *vino ~* lett bordvin; **pasteggiare** (*è*) *spise (a qualcosa* noe); spise litt, småspise; *vino da ~* bordvin.

pastellista *m, f* pastellmaler; **pastello** *m* pastell; *pittura a ~* pastellmaleri.

pastétta *f* pannekakedeig; *fig.* uregelmessighet, svindel, maskepi; **pasticca** *f* pastill.

pasticceria *f* konditori; konditorvarer; **pasticciato** tilsatt smør, parmesanost og kraft; **pasticcière** *m* konditor; **pasticcinaio** *m* omvandrende kakeselger; **pasticcino** *m sl.* fylt kake; **pasticcio** *m* postei, grateng; *fig.* fusk, miskmask, kludder; vanskelighet, komplisert sak; **pasticciòne** *m (f -ona)* svindler; fuser.

pastificio *m* makaronifabrikk.

pastiglia *f* pastill.

pastinaca *f* pastinakk; piggrokke.

pasto *m* måltid; mat, fôr, fôring; *a ~* ved måltidene; *fuori ~* utenom måltidene; *a tutto ~ (fig.)* uopphørlig, alltid, i massevis; *esser di poco ~* være småtærende; *stare ai pasti* ikke spise utenom måltidene; *vino da ~* bordvin; *dare in ~ al pubblico (fig.)* gjøre kjent, spre for alle vinder (*hemmelighet o.l.*).

pastòcchia *f* løgn(historie), dikt, lureri; **pastòia** *f* tjør, fotlenke, fotankel (*på dyr*); *fig.* hindring.

pastòne *m* klivann, klirøre; *fig.* avisartikkel som fremstiller politiske begivenheter gjennom utenlandske pressekommentarer.

pastòra *f* gjeterjente, hyrdinne; **pastorale** gjeter-, hyrde-; *~ m* biskopstav; *~ f rl.* hyrdebrev (*fra biskop*); *litt.* hyrdedikt; **pastorale**; **pastòre** *m* gjeter; *fig.* hyrde; *~ (evangelico)* protestantisk prest, pastor; *il Buon Pastore* den gode hyrde; *il Sommo Pastore* paven; **pastorèccio** gjeter-, hyrde-; **pastorèlla** *f* gjeterjente, hyrdinne; sl. bløt ost; *litt.* hyrdesang; **pastorèllo** *m* gjetergutt; **pastorelleria** *f* hyrdedikt (*srl. neds.*); **pastorizio** *sj. se: pastorale*; *sale ~* denaturert salt (*til dyrefôr*).

pastorizzare pasteurisere; **pastorizzazione** *f* pasteurisering.
pastosità *f* bløthet, mykhet; søthet, sødme; **pastoso** deigaktig, bløt, myk; (*om vin*) søt.
pastrano *m* tung kappe, uniformsfrakk, militærfrakk.
pastricciano *m* godmodig, hjelpsom person.
pastume *m* deigmat, brødmat; *sj.* klirøre (*til høns*);
pastura *f* beite; (*jaktspåk*) møkk (*etter vilt*); *menar l'ocche in* ~ gjøre noe tåpelig el. unyttig; **pasturare** beite, føre på beite.
patacca *f* skilling; flekk; *spøk.* ordener (*på brystet*); *non valer una* ~ ikke være verdt to danske skilling; **pataccone** *m* (*f -ona*) dagdriver, tykksak, sjuskete person; gammelt stort lomueur; falsk mynt; *spøk.* orden(ssjerne).
pataffione *m* (*f -ona*) tykksak, kloss.
patarasso *m* kalfatejern.
patàssio *m* sammensurium, rot, oppløp, spetakkel.
patata *f* potet; *patate fritte* stekte poteter; *patate da seme* settepoteter; *spirito di* ~ potetsprit; *fig.* flau vits; **patatàio** *m* potetselger.
patatrac bums!; ~ *m* krakk, sammenbrudd; kraftsats i tale; **patatucco** *m* (*pl -chi*) *dial.* kloss(major); **patella** *f* sl. musling.
patema *m* lidelse, smerte, sorg.
patena *f* tallerken til nattverdsbrød, patene.
patentare (*è*) patentere; **patente** *litt.* åpenbar, tydelig; (*lettera*) ~ åpent brev, kunngjøring; ~ *f* patent, diplom, tillatelse, bevis, sertifikat; ~ *di guida* kjørkort; *dar la* ~ *di ladro a uno* (*fig.*) skjelle en offentlig ut for en tyv; **patentino** *m* midlertidig sertifikat (*til kjørerelev*); midlertidig jaktkort; tillatelse for kortere tid.
pater *m.* *recitare un* ~ lese et fadervår.
patèra *f* *hist.* offerskål (*til offerdyrets blod*).
pateracchio *m* *spøk.* overenskomst; avtale om giftermål; **paterasso**, **paterazzo** *m* bardun; **paterécio** *m* fingersvull, svullefinger; **paterino** *m* *hist.* kjetter, bannlyst person.
paternale faderlig; ~ *f* straffepreken; **paternità** *f* farskap, fadervedighet; (*på dokument*) fars navn; *litt.* forfatterskap; *Vostra Paternità* fader (tittel til *geistlig*); **patèrno** faderlig, kjærlig; *zio* ~ farbror; **paternòstro** *m* fadervår; rosenkransperle; *sapere una cosa come il* ~ kunne noe ut og inn; *il* ~ *della scimmia* en serie eder.
patético (*pl -ci*) patetisk.
patibile som kan tåles; **patibolare**, *faccia* ~ forbryterfjes; **patibolo** *m* galge, skafott; *fig.* lidelse; **patimèto** *m* lidelse.
pàtina *f* patina; belegg på tungen; **patinare** overtrekke, patinere; *la lingua è patinata* tungen er belagt; **patinatura** *f* patinering.
patire (*-isco*) lide; ~ *di qualcosa* lide av noe; **patito** lidende, skrantende, sykkelig; ~ *m* smektende tilbeder; kjæreste.
patogènesi *f* patogenese; **patògeno** sykdomsfremkallende, patogen; **patologia** *f* patologi; **patològico** (*pl -ci*) patologisk; *pezzo* ~ anatomisk preparat; **patòlogo** *m* (*pl -gi*) patolog.
patos *m* lidenskap, patos.
patrasso, *andare a* ~ krepere, dra til helvete; *mandare a* ~ sende til helvete, pokker i vold.
pàtria *f* fedreland; fødeby; *la madre* ~ moderlandet; **patriarca** *m* (*pl -chi*) patriark; **patriarcale** patriarkalsk; **patriarcato** *m* patriarkat.
patricida *etc.* *se: parricida* *etc.*; **patrigno** *m* stefar; **patrimoniale** vedrørende fedrearven, patrimonial;

patrimònio *m* arv, fedrearv, arvegods; formue; ~ *intellettuale* åndelig arv; **patrino** *se: padrino*; **pàtrio** fedrelands-, fars-; *amor* ~ fedrelandskjærlighet; **patria potestà** fadermyndighet, foreldremyndighet.
patriòt(t)a *m* patriot; landsmann; **patriottardo** *m* falsk patriot; **patriòttico** (*pl -ci*) patriotisk; **patriottismo** *m* patriotisme, fedrelandskjærlighet.
patristica *f* lære om kirkefedrene; **patriziato** *m* patrisiat, patrisierstand; **patrizio** patrisier-; *m* patrisier; **patrizzare** ligne sin far, ta etter faren.
patrocinate *m* forsvarer (*srl. jur.*); **patrocinare** forsvare (*srl. jur.*); beskytte; **patrocinatore** *m* (*f -trice*) forsvarer; **patrocinio** *m* forsvar, beskyttelse; *causa con gratuito* ~ (*jur.*) benefisert sak.
patrologia *f* lære om kirkefedrene; patrologi.
patrona *f* bestyrerinne, skytshelgen; *tekn.* patron; **patronale** patronats-; **patronato** *m* patronat; patronatsrett; beskyttelse; ~ *scolastico* institusjon som yter gratis læremidler til fattige skolebarn; **patronessa** *f* beskytterinne; **patronimico** (*pl -ci*) patronymisk, avledet av farens navn; ~ *m* patronymikon; *nome* ~ patronymikon; **patrono** *m* beskytter, skytshelgen, patron.
patta *f* uavgjort spill, patt; lommeklaff; hake (*på anker*); *esser* ~ være kvitt; være patt; *fare* ~ gjøre opp (*regning o.l.*); sette patt (*i sjakk*); **pattare** spille uavgjort, patt; bli kvitt, gjøre opp.
patteggiabile som det kan forhandles om; **patteggiamento** *m* forhandling; **patteggiare** (*è*) forhandle (om); **patteggiatore** *m* (*f -trice*) forhandler.
pattinaggio *m* skøytelep; skøytebane; ~ *artistico* kunstlep; ~ *a coppia*, ~ *a due* parlep; **pattinare** gå på skøyter; **pattinatore** *m* (*f -trice*) skøyteleper; **pattinetta** *f* løpehjul; sparksykkel; **pattino** *m* skøyte; rulleskøyte; landingsmei (*på fly*); **pattino** *m* pongton-robåt.
patto *m* pakt, overenskomst, betingelse; *a* ~ *che* ... på betingelse av at ..., forutsatt at ...; *a ogni* ~ for all del, for enhver pris; *a nessun* ~ på ingen måte, ikke på vilkår; *venire a patti* komme til enighet; kapitulere, overgi seg.
pattona *f* grøt av kastanjemel; overkøkt, tykk suppe; **pattonaio** *m* en som selger pattona.
pattuglia *f* patrulje; *essere di* ~ være på patrulje; **pattugliare** (*ù*) *sj.* patruljere.
pattuire (*-isco*) forhandle (om); slutte overenskomst (om); **pattuito** avgjort, besluttet, bestemt; **pattuizione** *f* *jur.* overenskomst.
pattumàio *m* gatefeier; søppelmann; **pattume** *m* søppel; **pattumièra** *f* søppelkasse, -bøtte.
patullare kaste, leke med; *refl.* more seg, ha det artig; *patullarsi uno* ha en til beste.
paturn(i)a *f* (*srl. pl*) dårlig lune; *aver le paturn(i)e* være i dårlig humør.
pauperismo *m* fattigonde, pauperisme.
paupulare (*pàu-*) kakle (*om påfugl*).
paùra *f* redsel, frykt, angst; *aver* ~ *di* være redd for; *far* ~ *a uno* gjøre en redd, skremme en; *da far* ~ skrekkinngydende; forskrekkelig; **pauròso** fryktsom, engstelig; fryktingydende, skremmende.
pàusa *f* pause; **pauzare** pausere, lage pauser; **pauzario** *m* *hist.* leder av roerlag, båtmannskap.
pavana *f* sl. gammel dans.
paventare (*è*) være redd (for), være sky; **paventoso** fryktsom; fryktingydende.
pavesare (*è*) *mar.* smykke med flagg; *fig.* utsmykke; **pavesata** *f* skanseledning, lønning; *se* også:

impavesata; *pavese* fra Pavia; *pavese* 2. *m* flaggut-smykning på skip, skipsflagg; *hist.* skjold.
pavido litt. fryktsom, engstelig.
pavimentare (*è*) legge golv (*i*); brulegen; *pavimentazione* *f* golvlegning; brulegning; *pavimento* *m* golv; brulegning.
pavonazzetto *m* sl. fiolett marmor; *pavonazzo* fiolett; *pavoncella* *f* vipe; *pavone* *m* påfugl; *fig.* forfengelig person; *pavoneggiare* (*è*) *refl.* bryste seg; *pavoniccio* *sj.* fiolett.
pazientare (*è*) ha tålmodighet; *paziente* tålmodig, utholdende; ~ *m* pasient; *paziienza* *f* tålmodighet, utholdenhet; *livsnor* (*på munkekappe*).
pazzacchiione *m* (*f* -ona) spasmaker; galning; *pazzamente*, ~ *innamorato* vanvittig forelsket; *pazzeggiare* (*è*) gjøre dumheter, galskaper; *pazzerello* *m* gal; *pazzerellone* *m* spasmaker; galning; *pazzeria* *f* galehus; *pazzesco* (*pl* -chi) forrykt, gal; *pazzia* *f* galskap, vanvidd, av sinn; *fare una* ~ gjøre noe vanvittig; *pazziccio* litt forrykt, halvgal; *pazzo* gal, vanvittig, forrykt, av sinn; ~ *m* vanvittig, gal; *acqua pazza* skvip; *andar* ~ *di qualcosa* bli, være gal etter noe; *darsi alla pazzia* slå seg løs.
peana *f* litt. Apollon-hymne; *fig.* seierssang.
pebrina *f* sl. sykdom på silkeorm.
pecari *m* inv. sl. amerikansk villsvin.
pecca *f* feil, mangel; *peccabile* syndig; *peccabilità* *f* syndighet; *peccaminoso* syndig, syndefull; *peccare* (*è*) synde, feile; *peccato* *m* synd; feil; *che* ~! så synd! *è gran* ~ *che* ... det er virkelig synd at ...; *brutto quanto il* ~ stygg som arvesynden; ~ *di commissione* synd, ond gjerning; ~ *di gioventù* ungdomssynd; ~ *mortale* dødssynd; ~ *di omissione* unnlatesynd; *il* ~ *originale* arvesynden; ~ *veniale* tilgivelig synd; *peccatore* *m* (*f* -trice) synder.
peccchia *f* bie; *peccchiione* *m* drone.
pece *f* bek; ~ *greca* harpiks, kolofonium; *esser macchiati della stessa* ~ være av samme ulla; *pecetta* *f* bekplaster; *fig.* påtrengende person, plageånd; *mettere una* ~ *a qualcosa* lappe noe.
pechinése *m* pekingeser; *peciósó* *sj.* (til)beket.
pecora *f* sau; *fig.* sau, fe; *pecoraggine* *f* fårethet, krypende vesen, trellesinn; *pecoraio* *m* sauegjeter; *pecorame* *m* saueflokk (*og fig.*); *pecoreccio* saue-; ~ *m* intrige, vanskelighet, rot, forvirring; *pecorella* *f* liten sau; *rl.* får; skumbølge, bølgeskum; *meteor.* lammesky; *il mare fa pecorelle* sjøen skummer; *una* ~ *smarrita* et fortapt får; *pecore-sco* (*pl* -chi) saue-, saueaktig; *pecorile* saue-, saueaktig; ~ *m* sauekve; *pecorino* saue-; ~ *m* lam; sauemøkk, sauelort, smaleperle(r); (*formaggio*) ~ sauemelkost; *pecoro* *m* sau (*og fig.*); *pecorone* *m* stor sau (*og fig.*); *pecorume* *m* fårethet; *fig.* saueflokk.
pectolitico (*pl* -ci) pektinspaltende.
peculato *m* tilvending av offentlige midler, underslag.
peculiare eiendommelig, spesiell, egen; *peculiarità* *f* eiendommelighet, egenhet; *peculio* *m* spareskilling; *gl.* lompepenger.
pecunia *f* *sj.* penge, mynt; *pecuniario* pekuniær, penge-; *pena pecuniaria* pengebot.
pedaggio *m* bompenger, brupenger o.l.; *pedagna* *f* tverrspant (*til å ta spenntak i*).
pedagogia *f* pedagogikk; *pedagógico* (*pl* -ci) pedagogisk; *pedagogista* *m.* *f* (yrkes)pedagog; *pedagó-*

go *m* (*pl* -ghi) (hus)lærer, pedagog; *pedagogizzare* være pedagogisk, pedagogisere.
pedalare trå (*pedalene*), sykle; *pedalata* *f* tråkk på pedalen; *pedals* bevegelse; *pedale* *m* pedal (*sykel, symaskin o.l.*); *tekn.* (skomakers) knelær; stamme, stilk; *pedaleggiare* (*è*) bruke pedalen(e), trå, sykle; *pedaliéra* *f* pedaler, pedasett; (orgel)-pedal; *pedalina* *f* typ. digelpresse; *pedalino* *m* liten pedal; *dial.* sokkelest.
pedana *f* lite teppe, sengeforlegger; *sport* springbrett; *tribune*; brett, opplegg (*på tøy*); ~ *da letto* sengeforlegger; *pedano* *m* *sj.* bot. stamme.
pedante pedantisk; ~ *m* pedant; *gl.* lærer, pedagog; *pedanteggiare* (-tè-) være pedantisk; *pedanteria* *f* pedanteri; *pedantesco* (*pl* -chi) pedantisk; *pedantessa* *f* pedantisk dame.
pedata *f* fotspor, fottrinn; spark; *pedemontano* som bor ved siden av fjellet; *sj.* = *piemontese*.
pederasta *m* pederast; *pederastia* *f* pederasti.
pedestre fot-, til fots; *fig.* hverdagslig, triviell, tarvelig, beskjeden; *pedestreménte, imitare* ~ etterligne slavisk.
pediátra *m* barnelege; *pediatria* *f* pediatrikk, lære om barnesykdommer; *pedriático* (*pl* -ci), *ospedale* ~ barnehospital.
pédica *f* *gl.* fotspor; *pedicello* *m* bot. stilk.
pedicolare, morbo ~ lusesyke; *pedicure* *m* inv. fotpleie(r); *pedidio* *anat.* fot-; *pedignone* *m* frostbyll (*på fot*); *pediluvio* *m* fotbad; *pedina* *f* dambrikke; (*i sjakk*) bonde; *fig.* kvinne av «ringe stand»; *muovere una* ~ (*fig.*) gjøre et trekk, et forsøk; foreta et skritt; *pedinamento* *m* skygging; *pedinare* følge etter, skygge; *pedissequo* som følger slavisk, slavisk etterlignende; *pedivella* *f* pedalarm på sykkel.
pedómetro *m* skritt-teller; *pedonàglia* *f* *gl.* fotsoldater, infanteri; *pedonale, passaggio* ~ fotgjengerovergang; *pedone* *m* fotgjenger; *gl.* fotsoldat.
peduccio *m* labb (*srl. av gris*); konsoll; fotstykke; *pedula* *f* sl. sko (*til klatring*); *pedule* *m* strømpefot, sokkelest; *essere in peduli* være på sokkelesten; *peduncolare* stilkformet; *peduncolato* stilket; *peduncolo* *m* stilk.
pegamóide *f* imitert lær; *pegaseo* som hører til pegasus, diktningen; *pegaso* *m* pegasus.
pegéa *f* *sj.* najade, elvenymfe, kildenyumfe.
peggio inv. verre, verst; *il* ~, *la* ~ det verste; *a* ~ *andare* i verste fall; *al* ~, *alla* ~ *dei peggi* i verste fall; *alla* ~ dårlig, sjusket, uvørent; *aver la* ~ trekke det korteste strå, bite i gresset; *bisogna contare col* ~ en må innstille seg på det verste; *c'è di* ~ der er det som verre er; *il* ~ *è che* ... det verste er at ...; *di male in* ~ verre og verre; *peggioremento* *m* forverring; *peggiore* (*ò*) forverre, forverres; *peggiore* forverrende; nedsettende; ~ *m* ord med nedsettende betydning; *peggiore* verre; *il* ~ det verste.
pegno *m* pant (*og i lek*); (*i spill*) innsats; *mettere* ~ stille pant; *mettere qualcosa in* ~ pantsatte noe.
pegola *f* bek; *pegoliéra* *f* bekgryte, -kokeri.
pelacane *m* simpel, vulgær person; *pelaghétto* *m* liten sjø, dam; *pelagianesimo* *m* *rl.* pelagianisme; *pelàgico* (*pl* -ci) hav-; *pelagione* *f* *sj.* se: *pelatura*; *pelago* *m* (*pl* -ghi) litt. hav.
pelame *m* hår, pels; *essere dello stesso* ~ være av samme ulla; *pelandrone* *m* *dial.* dovenpels, dagdriver, døgenikt; *pelapólli* *m* inv. døgenikt.
pelare (*è*) plukke, ribbe (*fugl*); rive hår, fjær av; skrelle (*frukt*); *spøk.* klippe (*håret*); *fig.* ribbe (*for*

penger; *refl.* miste håret, pelsen; *prendere una gatta a ~* ta seg vann over hodet, komme i vanskeligheter; **pelargonio** *m* pelargonium; **pelasgico** (*pl -ci*) pelasgisk.

pelata *f* ribbing, plukking; *spøk.* skallethet, måne; *dare una ~ a* ribbe, plukke; **pelato** ribbet, plukket; *spøk.* skallet; **pelatura** *f* plukking, ribbing, avrivning; skrelling.

pellaccia *f* dårlig lær, hud; *fig.* dårlig papir (*mann*); *lat.* ulysten gutteslamp; *aver la ~ dura* være hårdhudet, hårdfør; **pellagra** *f* pellagra; **pellagroso** som lider av pellagra; **pellàio** *m* buntmaker, skinnhandler, garver; **pellame** *m* skinn, lær; **pellanda** *f* vid (pelsforet) kappe.

pelle *f* hud, lær, skinn; *non capire nella ~* være ellevill av glede; *far la ~ a uno* slå en i hjel; *far la ~ lustra* bli fet; *far la ~ d'oca* få gåsehud; *ci giocherei la ~* det skulle jeg våge (vedde) skinnen på; *italiano per la ~* italiener til fingerspissene, 100 % italiener; *rimetterci la ~* sette livet til; *salvar la ~* redde skinnen; *~ scamosciata* vaske-skin; *non stare nella ~* være ellevill av glede; *~ tergisristalli* pusseskin; *ne va della ~* det gjelder livet; *voler la ~ di uno* vente for meget av en.

pellegrina *f* kvinnelig pilegrim; pelerine, stor krage, kragekappe; **pellegrinaggio** *m* pilgrimsferd; valfart; pilgrimsflokk; *andare in ~* dra på pilgrimsferd; **pellegrinare** valfarte; vandre, streife omkring; **pellegrinazione** *f* valfart; **pellegrino** *m* pilegrim; *~ adj.* se: *peregrino*.

pellética *f* F slapp, hengende hud; hudfold; visst kjøtt med hud (*av slakt*); **pelletteria** *f* lærvare, skinnvare; lærvareindustri, lærvareforretning; **pellettiere** *m* skinnvarehandler, -fabrikant; **pellicano** *m* pelikan; glassbeholder med lang, krum hals; tang til å trekke tenner med.

pellicceria *f* pels-, skinnhandel; buntmakerforretning; *pellicerie* pels-, skinnvarer; **pelliccia** *f* pels; pelskåpe, pels; **pellicciaio** *m* buntmaker; **pellicciame** *m* pelsverk; skinnvarer; **pellicciare** *sj.* se: *impellicciare*; **pellicciere** *m* *sj.* buntmaker; **pelliccione** *m* vid pels(kåpe); **pellicino** *m* snut (*på sekk, ruse o.l.*); liten blære, vable (*i huden*).

pellicola *f* hinne; *foto.* film(strimmel).

pellirossa *m.* *f* (*pl -i-e*) rødhud.

pellucido *litt.* halvt, delvis gjennomsiktig.

pelo *m* hår, hårlag, pels; *lo* (*på ulltøy*); *fig.* hårsbredd; *tekn.* revne, spalte, sprekke; *andare al ~* passe på håret, på en prikk; *avere il cuore con tanto di ~* være meget hårdhjertet; *cercare il ~ nell'uovo* være overkritisk, pirkete; *essere a un ~* være like ved; *essere dello stesso ~*, *essere d'un ~ e d'una buccia* være av samme slaget, samme ulla; *esser tondo di ~* være tungnem, treg; *~ dell'acqua* vannspeil; *contro ~* mot hårene; *fare il ~ e il contropelo* barbere med og mot hårene; *fig.* baktale en grundig; *non aver peli sulla lingua* tale åpent og like fram, ikke legge fingrene imellom; *ci mancò un ~ che io ...* det var nære på at jeg ...; *esser di primo ~* være en grønnskolling, bare ha dun på haken; *lisciare il ~ a uno* stryke en med hårene, smiske for en; *levare il ~* være fryktelig, hårreisende (*om slag, fornærmelser o.l.*); *non torcere un ~ a uno* ikke krumme et hår på ens hode; *per un ~* like ved, på et hengende hår.

pelosità *f* hårethet, hår; **peloso** (be)håret; *carità pelosa* falsk hjelpsomhet, hykleri.

pelóta *f* sl. ballspill; **pelotaro** *m* en som spiller pelota; **pelottone** *m* avdeling, tropp.

pelta *f* *hist.* sl. skjold; **peltasta** *m* soldat med pelta; **peltato** bevæpnet med pelta.

peltro *m* *min.* raffinert tinn.

pelùria *f* dun; **peluto** håret, dunet; **peluzzo** *m* lite hår.

pèlvi *f* *inv. anat.* bekken; **pèlvico** (*pl -ci*) bekken-.

pèna *f* straff; smerte, bekymring; *darsi la ~ di ...* gjøre seg den umak å ...; *fa ~ a sentire* det er sørgelig å høre; *a mala ~* med nød og neppe; *~ di morte* dødsstraff; *~ pecuniaria* bøtestraff, pengebot; *a ~, sotto ~* under bøteansvar, under straffeansvar; *pigliar ~ per, stare in ~ per* være bekymret for; *patire le pene del purgatorio* lide helvetes kvaler; *uscir di ~* bli lettet for smerte, bli forløst, dø; *valer la ~* være umaken verdt; *~ la vita* under dødsstraff.

penale straffbar, straffe-; *codice ~* straffelov; *~ f* bot, bøtestraff; **penalista** *m* strafferettsadvokat; **penalità** *f* straff, straffarbeid; *punto di ~* (*sport*) straffepoeng; **penalizzare** *gi.* ilegge bot; mulkt; **penalizzazione** *f* mulktering; *sport* (det å gi) straff(epoeng); straffespark.

penare (*è*) lide; *far ~* vekke medlidenhet, skjære i hjertet.

penati *m* *pl.* penater, husguder; *fig.* bopel.

pencolare (*è*) vakle (*og fig.*).

pendaglio *m* hengende pynt, nedheng, kårdeheng; *~ da forza* forbryter; **pendente** hengende, svevende; tvilrådig; uavgjort, under behandling; *~ m* øring, -dobb; *~ f* sl. fiskegarn; *la torre ~* det skjeve tårn; **pendenza** *f* helling, skråning; det å være uavgjort, under behandling (*sak o.l.*); ubetalt regning, gjeld; *fig. og merk.* mellomværende; *regolare la ~* gjøre opp mellomværendet; **pendere** henge, helle, krenge, sveve; true; være uavgjort, under behandling; **pendice** *f* helling, skråning; **pendio** *m* helling, skråning; *a ~* på skrå.

pendola *f* pendelur; **pendolinista** *m* en som foretar pendelforsøk; **pendolo** hengende, pendlende; *~ m* pendel; lodd(snor); *orologio a ~* pendelur; **pendoloni** hengende, pendlende; **pendone** *m* hengende pynt, nedheng, geheng, festong; **pendulo** *litt.* hengende.

pène *m* *anat.* penis; **penepiano** *m* *geol.* peneplan.

pènero *m* frynser (*på enden av en vev*).

penetrabile gjennomtrengelig, gjennomtrengbar; **penetrabilità** *f* gjennomtrengelighet; **penetrabile** *m* (*srl. pl*) det innerste rom; *fig.* det innerste; det allerhelligste; **penetramento** *m* *sj.* det å trenge igjennom; **penetrante** gjennomtrengende; **penetrare** (*pè-*) gjennomtrenge; *fig.* trenge inn i, forstå; *penetrarsi di qualcosa* (*fam.*) bli overbevist om noe; **penetrativa** *f* skarpsindighet; **penetrativo** gjennomtrengende; **penetrazione** *f* det å trenge igjennom, trenge inn; *fig.* skarpsindighet.

penice *f* pram; **penicillina** *f* penicillin.

peninsolare peninsulær-, halvøy-; **penisola** *f* halvøy; **penitente** angrende, angerfull, botferdig; *~ m* skriftebarn; **penitenza** *f* bot, anger; straff; *mettere in ~* straffe; *venga a far ~ con noi!* kom og ta en matbit sammen med oss!; *tribunale di ~* skriftestol; **penitenziale** bots-; **penitenziario** straffe-; *un* (*carcere*) *~* en straffeanstalt, fengsel; **penitenziere** *m* skriftefar; **penitenzieria** *f* *rl.* skriftefedres kontor, bopel; sl. kirkelig domstol.

penna *f* fjær; vinge; penn; *mus.* plekter; klo (*på hammer*); bakende (*på pil*); *dare di ~ a* streke ut;

lasciare nella ~ utelate (å skrive noe); ~ *a sfera* kulepenn; *scorso di* ~ skrivefeil; ~ *stilografica* fyllepenn; **pennacchiara** *f* fjærbusk, hjelmbusk; **pennacchio** *m* fjær-, hjelmbusk; røyksky (over vulkan, skorstein o.l.); **pennacchiuto** *spøk.* prydet med stor fjærbusk; **pennaiuolo** *m* penneselger; *fig. neds.* forfatter som skriver for vinnings skyld; *gl.* penal(hus); **pennata** *f* pennestrok; en blekkfylling, et dypp i blekkhuset; pennestikk; **pennato** *m* potekniv, sigd (til beskjerping av vinranker o.l.).

pennecchio *m* krølle (ull, lin etc.) til spinning; **pennella** *f* hvittekost; malekost; **pennellare** (-nè-) *sj.* pensle, male; **pennellata** *f* penselstrok; **pennellatura** *f* pensling; *farsi fare una ~ nella gola* få en pensling i halsen; **pennelleggiare** (-lè-) pensle, male; **pennelleggiatura** *f* pensling, penselføring; **pennellessa** *f* flat pensel, fernispensel; **pennello** *m* pensel; signalflagg; støtteanker; molo; *andare (el.: stare a) ~* sitte som støpt; ~ *da barba* barberkost; *fare una cosa a ~* gjøre noe meget bra; **pennese** *m* materialforvalter; **pennino** *m* penn, pennesplitt; **pennivendolo** *m* skribent som «selger seg»; **pennoncello** *m* liten fjærbusk; liten vimpel, standart; **pennone** *m gl.* vimpel, standart; *mar. rå;* **pennoniére** *m* matros som betjener rærne; **pennuto** fjæret, fjærkledt; ~ *m* fugl.

penombra *f* halvskygge; **penoso** pinlig, delikat.

pensabile tenkelig; **pensamento** *m sj.* tenkning, tanke; **pensante** tenkende; *ben ~* rettenkende; **pensare** (è) tenke (di på å); tro, mene; tenke igjennom, tenke ut; ~ *a* tenke på; sørge for; *che ne pensa?* hva mener De (om det)? *non ci pensi!* det skal De ikke bekymre Dem om!; *ci penso io* la meg ordne det, det skal jeg ta meg av; ~ *a sé* passe sine egne saker; *dar da ~* gi grunn til ettertanke, tvil, mistanke o.l.; **pensata** tenkning, tanke; idé, påfunn; **pensatamente** med overlegg; **pensato** forstandig; forsettlig, gjennomtenkt; *a caso ~* med overlegg; **pensatoio** *m* *spøk.* tenkeværelse; **pensatore** *m (f -trice)* tenker; *libero ~* fritenker.

pensière *m* krølle (lin, ull o.l.) til spinning.

pensiero *m* tanke; mening, hensikt, bekymring; *essere sopra ~* være bekymret, tankefull; *stare in ~* være bekymret, tankefull; *viola del ~* stemorsblomst; **pensieroso** tankefull.

pensile hengende; *jur.* uavgjort, under behandling; *giardino ~* hengende hage; **pensilina** *f* halvtak, glasstak (over dør, inngang).

pensionante *m* pensjonær; **pensionare** (ò) pensjonere; sette i pensjon; **pensionato** *m* pensjonist; pensjonær; pensjon; pensjonat; kunstnerstipend; **pensione** *f* pensjon; forpleining, pensjonat, pensjonspris; ~ *di guerra* krigspensjon, krigsskade-trygd.

pénso *m* (skole)oppgave (*srl.* som straff).

pensoso ettertenksom, tankefull, bekymret.

pentacamera, **appartamento** ~ 5-roms-leilighet (*annoncespråk*); **pentacolo** *m gl.* (stjerneformet) amulett; **pentacordo** *m gl.* femstrengt lyre; **pentaèdro** *m* pentaeder; **pentagonale** femkantet; **pentàgono** *m* femkant; **pentagramma** *m* pentagram; *mus.* notesystem; **pentagrammato**, *carta pentagrammata* notepapir; **pentámetro** *m* pentameter (*sl.* versemål); **pentarca** *m (pl -chi)* medlem av fem-mannsråd; **pentarchia** *f* fem-mannsråd, fem-mannsstyre; **pentatèuco** *m (pl -chi)* de fem Mosebøker; **péntatlo** *m* sport femkamp.

pentecoste *f* pinse.

pentimento *m* anger; ombestemmelse; *pl* rettelser; **pentire** (è) *refl.* angre seg; ombestemme seg; ~ *di qualcosa* angre på noe; skifte mening om noe.

pentòdo *m tekn.* pentode.

péntola *f* gryte, panne; *F* bollekin; *c'è roba in ~* der er noe i gjære; *bollire qualcosa in ~ (fig.)* brygge opp til noe; **pentolaio** *m* (omvandrende) selger av gryter, kjøkkentøy; en som lager gryter; **pentolata** *f* gryte (med noe); slag med gryte; **pentolino** *m* liten gryte; hatt i gryteform.

pénula *f hist.* kappe, slag; **penúltimo** nestst.

penùria *f* mangel (di på), trang.

penzolare (pè-) henge, dingle; **pénzolo** *m* noe som henger; hengende fruktklase; hengende smykke, halssmykke; tau- el. wirestump med krok i begge ender; **penzolóni** hengende, dlingende.

peòcio *m dial.* blåskjell; **peonia** *f* peon.

pepaiuola *f* pepperkvern; pepperbøsse; **pepato** pepper (og fig.); *pan ~* pepperkake; *risposta pepata* krast svar; **pepe** *m* pepper; *esser tutto ~* være skarp, krass; *color ~ e sale (om hår)* gråsprengt, med sølvstenk; **peperino** *m sl.* grå tuffstein; **pepetone** *m* spansk pepper, paprika; *spøk.* lang nese, nesegrev; *rosso come un ~* rød som en peon; **pepiniéra** *f* planteskole, mistbenk o.l.

pepino *m (om barn)* urolig krabat, uokråke.

pepita *f* metallklump, gullklump.

pèplo *m gl.* gresk kvinnedrakt, peplon; **pepsina** *f* pepsin; **pèptico** (*pl -ci*) fordøyelses-; **peptone** *m* pepton.

per (vei:) *passare ~ i campi* gå over markene; *entrare ~ la finestra* komme inn gjennom vinduet; ~ *terra e ~ mare* til lands og til vanns; *l'accompagnai ~ due chilometri* jeg fulgte ham to km; ~ *tutta la strada* hele veien; (*mål for bevegelse*); *parto ~ Napoli* jeg (av)reiser til Napoli; *andò ~ il medico* han gikk etter legen; *mandare ~ il medico* sende bud etter legen; (*tid*): *l'aspettai ~ due ore* jeg ventet på ham i to timer; ~ *qualche tempo* i el. for noen tid; ~ *qualche giorno* i el. for noen dager; ~ *tutta la notte* (for) hele natten; *lo farò ~ domani* jeg skal gjøre det til i morgen; (*i stedet for, på vegne av*) *arrossisco ~ loro* jeg rødmer på deres vegne; *sono contento ~ lei* jeg er glad på hennes vegne; (*til fordel for*): *lavorare ~ la famiglia* arbeide for familien; *fatelo ~ me!* gjør det for min skyld!; (*middel*): *afferrare uno ~ il braccio* gripe en i armen; *s'è ottenuto ~ lui* det er oppnådd takket være ham; *lo giuro ~ tutto quanto ho di più sacro* det sverger jeg ved alt hva meg hellig er; (*pris*) *l'ho comprato ~ 1000 lire* jeg har kjøpt den for 1000 lire; (*beveggrunn*): ~ *consiglio tuo* etter ditt råd; ~ *ordine*, ~ *incarico* etter ordre, etter oppdrag; ~ *questa ragione* av denne grunn; ~ *amore* av kjærlighet; ~ *odio* av hat; ~ *rabia* av raseri; *gridava ~ il dolore* han skrek av smerte; (*virking*): ~ *mi disventura* til min ulykke; (*fordelende*): *uno ~ uno* en for en; *uno ~ ogni cinque* hver femte; (*multiplikasjon*): *cinque ~ tre* fem ganger tre; (*innrømmende uttrykk*): ~ *gridar che egli facesse* hvor meget han enn skrek; ~ *poter che egli abbia* hvor stor hans makt enn er; ~ *poco non lo faceva* det var så vidt jeg ikke gjorde det; (*med infinitiv*): *s'avvicinò ~ vedere* han nærmet seg for å se; *era ~ uscire* han skulle akkurat gå ut; *era ~ morire* han lå for døden; *il libro sta ~ uscire* boken kommer snart ut.

péra *f* pære; pæreformet gjenstand; *grattarsi la ~*

(F) klø seg i «hue»; ~ (di gomma) gummiball til bilhorn, øresprøyte o.l.

perbene bra, utmerket; *uomo* ~ hedersmann, dannet mann.

percal *m* perkal, sl. bomullstøy; **percallina** *f* perkalin.

per cento *m* prosent; **percentuale** prosentvis; ~ *f* prosent(del).

percepibile som kan iakttas; **percepire** (-isco) iakttå, bemerke, fatte, forstå; innkreve, innkassere, oppkreve; **percettibile** merkbar; **percettibilità** *f* merkbarhet; **percettiva** *f* iakttagelsesevne; **percettivo** iakttagende, iakttagelses-; **percettore** *m* skatteoppkrever, kemner, herredskasserer; **percettoria** *f* kemnerkontor, skatteoppkreverkontor; **percezione** *f* iakttagelse; innkrevning.

perché hvorfor?; fordi; forat; *il* ~ årsaken, grunnen; *ho il mio* ~ jeg har min grunn.

perciò derfor, av den grunn; **perciocché** da, fordi.

percolatorio, *letto* ~ nedrislingsfilter.

per come *m*, *il* ~ årsaken, grunnen.

percorrenza *f* strekning; **percorrere** gjennomløpe (og *fig.*); dra igjennom (et land); gjennomse, gjennomlese; **percorsi** *se*; **percorrere**; **percorsio** *se*; **percorrere**; ~ *m* strekning, gjennomreise, overfart.

percossa *f* slag, støt; **percossi**, **percosso** *se*; **percuotere**; **percotimento** *m* slag, banking, støt; **percotitoio** *m* tennstempel; **percotitore** *m* (*f* -trice) en som slår, banker; slager; **percuotere** slå, støte, ryste, ramme; **percussione** *f* slag, banking; **fucile a** ~ gevær med slagtenning; **strumento a** ~ slaginstrument; **percussore** *m* en som slår, banker; slager; tennstempel.

perdente tapende; *rimaner* ~ trekke det korteste strå; **perdere** tape (*noe*), tape (dvs. bli overvunnet); miste; ødelegge; komme for sent til (*toget*); la (anledning) gå fra seg; (*om rør o.l.*) være lekk; ~ *la strada* gå seg vill; ~ *le staffe*, ~ *la testa* tape besinnelsen, hodet; ~ *quota* tape høyde; ~ *la fatica* streve forgjeves; ~ *di vista* tape av syne; *refl.* fare vill, gå seg vill, gå tapt; *perdersi d'animo*, *di coraggio* tape motet; *perdersi con uno* gi seg av med en; *perdersi in* (*el.*: *dietro*) *qualcosa* fortape seg i noe, gå opp i noe.

perdiana! ved Gud!; **perdifiato**, *a* ~ til en mister pusten, åndeløs; **perdigiorno** *m* dagdriver; **perdimento** *m* tap; *andare a* ~ gå til grunne; ~ *di tempo* tidsspille; **perdinci!** jøsses! du godeste!; **perdio!** ved Gud!; **perdita** *f* tap; *a* ~ *d'occhio* så langt øyet rekker; *conto profitti e perdite* taps- og vinningskonto; *essere in* ~ *di una somma* ha tapt en sum; ~ *di sangue* blodtap; **perditempo** *m* tidsspille; **perditore** *m* (*f* -trice) taper; **perdizione** *f* fordrev(else); *rl.* fortapelse.

perdonabile tilgivelig; **perdonanza** *f* gl. tilgivelse, avlat; **perdonare** (*ó*) tilgi, unnskyldte; *non* ~ *a condizione* ikke ta hensyn til persons anseelse; *non perdonarla a nessuno* ikke ta hensyn til noen, skjære alle over en kam; **perdonatore** *m* (*f* -trice) tilgiver; **perdono** *m* tilgivelse, unnskyldning; *rl.* syndsforlatelse.

perduellione *f* høyforræderi, landssvik.

perdurare *litt.* vare (lenge); **perdurévole** varig.

perdutamente over all måte; **perduto** tapt, fortapt, ødelagt; *a corpo* ~ blindt, fortvilet; *andar perduti di una persona* bli dødelig forelsket, bli forgapt i en; *a fondo* ~ uten vederlag; *se ellers*: *perdere*.

peregrinare valfarte, streife omkring; **peregrinazione** *f* valfart, vandring; **peregrinità** *f* fremmedartet-

het; **peregrino** fremmed, fremmedartet, sjelden; *se også*: *pellegrino*.

perennare *sj.* forevige; **perenne** evig, varig; *bot.* mangeårig; *acqua* ~ levende vann, kildevann; **perennità** *f* evighet, varighet.

perento *jur.* foreldet, ugyldig; **perentorio** uomstøtelig, uomgjengelig, ufravikelig; **perenzione** *f* *jur.* (annullering pga.) foreldelse.

perequare (*perequo*) gjøre lik, utjevne; **perequazione** *f* likestilling, likelig fordeling, utjevning.

pereto *m* pærehage, samling pæretrær.

perfettamente *adv.* fullkomment, fullstendig; utmerket, javisst, sikkert; **perfettibile** perfektibel, utviklingsdyktig; **perfettibilità** *f* perfektibilitet, utviklingssevne; **perfettivo** fullstendiggjørende, perfektiv; **perfetto** fullkommen, fullstendig, utmerket, perfekt; ~ *m* *gram.* perfektum; *più che* ~ pluskvamperfektum.

perfezionabile perfektibel, utviklingsdyktig; som kan fullkommengjøres, forbedres; **perfezionamento** *m* fullkommengjørelse, fullstendiggjørelse; *studi di* ~ fortsettende (spesial)studier; *scuola di* ~ fortsettelsesskole; **perfezionare** (*ó*) fullstendiggjøre, fullkommengjøre, perfeksjonere; **perfezionativo** *sj.* fullkommengjørende; **perfezione** *f* fullkommenhet, fullstendighet; *condurre a* ~ fullende.

perfidia *f* troløshet; ondskapsfullhet; **perfidare** (-fi-) være troløs, falsk; **perfidiioso** *sj.* troløs, falsk; **perfidio** troløs, falsk, ondskapsfull, avskyelig.

perfine, *alla* ~ endelig, langt om lenge; **perfinire** *m* (avsluttende) vits, vittighet; **perfino** til og med, endog; så lenge (*che* som).

perforabile som kan gjennomhulles; **perforamento** *m* gjennomhulling, -boring, perforering; **perforare** (*ó*) gjennomhulle, -bore, perforere; **perforatore** *m* (*f* -trice) en som perforerer; hullmaskin; (*macchina*) **perforatrice** boremaskin, minebor; hullmaskin, perforator; **perforazione** *f* gjennomhulling, -boring, perforering.

perfosfato *m* superfosfat.

perfusione *f* *litt.* bestenkning; **perfufo** *litt.* overstenket.

pergamena *f* pergament; **pergamenaceo** pergament-; **pergamenato**, *carta pergaminata* pergamentpapir; **pergamino** *m* pergamyn.

pergamo *m* *litt.* prekestol.

pergola *f* søylegang med lauvverk, pergola; **pergolato** *m* lang pergola.

peribolo *m* *arkeol.* plass omkring tempel; *fig.* plass mellom bygning og dets mur; **pericardio** *m* hjer-tepose; **pericardite** *f* perikarditt, betennelse i hjer-teposen; **pericarpo** *m* fruktgemme.

pericolamento *m* fare, risiko; **pericolare** (*i*) være i fare; **pericolo** *m* fare; ~ *di contagio* smittefare; *il* ~ *giallo* den gule fare; *correre* ~ være i fare; *mettere in* ~ utsette for fare, sette på spill; **pericolone** *m* reddhare; **pericoloso** farlig.

pericranio *m* hjerneskalleshinne; **periderma** *m* bark; **perielio** *m* *astr.* perihelium.

periferia *f* omkrets, periferi; **periferico** (*pl* -ci) periferisk.

perifrassare *sj.* omskrive; **perifrasi** *f* *inv.* omskrivning; **perifrastico** (*pl* -ci) omskrivende, perifrastisk.

perigèo *m* *astr.* perigeum; **periglio** *m* *poet.* fare; **periglioso** farlig; **perigonio** *m* sambladet krone.

perimetrico *pl* -ci) perimetre-, perimetrisk; **perimetro** *m* perimetre-, omkrets; innhegning, mur.

perineo *m anat.* mellomkjøtt.

periodare (*i*) lage perioder; ~ *m* periodebygning;

periodicità *f* periodisitet; **periodico** (*pl -ci*) periodisk, avvekslende; ~ *m* tidsskrift, avis; **periodo** *m* periode (også gram.), tidsavsnitt; ~ *di proprietà riservata* beskyttelsesfrist (for kunstverker).

periostio *m* benhinne; **periostite** *f* benhinnebetennelse.

peripatetico (*pl -ci*) peripatetisk; ~ *m* peripatetiker;

peripatetica *f* gatetøs; **peripezia** *f* omskiftelse; uventet forandring el. løsning.

periplo *m litt.* jordomseiling; **periptero** som er omgitt av søyler på alle sider.

perire (*-isco*) *litt.* omkomme, dø; *fig.* gå til grunne, gå tapt; **periscopio** *m* periskop; **periscopico** (*pl -ci*)

periskop-; **perissodattilo** *m* hovdyr med ulike antall tær, perissodaktyl; **peristaltico** (*pl -ci*) peristaltisk; **peristilio** *m* søylegård, peristyl.

peritale ekspert-; **giudizio** ~ eksperterklæring;

prova ~ ekspertundersøkelse; **peritanza** *f* unnseelse, beskjedenhet, frykt, skam; **peritare** (*i*) avgi

skjønn om, vurdere; **peritare** (*pè-*) *refl.*, ~ *di* nøle med, være redd for å, skamme seg for, unne seg for;

peritèro *m* ekkolodd; **perito** erfaren, sakkyndig; død; ~ *m* ekspert, fagmann, sakkyndig, skjønnsmann;

peritoneo *m* bukhinne; **peritonite** *f* bukhinnebetennelse; **peritoso** nølende, fryktsom, forsagt.

perittero *se*: **periptero**; **perituro** forgjengelig.

perizia *f* erfaring, undersøkelse, sakkunnskap, sakkyndig erklæring, ekspertuttalelse; skjønnsforretning; ~ *arbitrale* ekspertuttalelse; **periziare** (*-ri-*)

avgi skjønn om, vurdere; **periziato** *m jur.* ekstra oppnevnt skjønnsmann, ekspert.

perizoma *m* (mage)belte, lendbelte.

perla *f* perle (og *fig.*); ~ *cultivata* kulturperle; ~ *giapponese* kulturperle; **perlàceo** *litt.* perlefarget, -aktig; **perlagione** *f* perleglans; **perlàio** *m* perlearbeider, -selger; **perlato** perlefarget, -aktig; besatt med perler, perle-; **orzo** ~ perlebygg; hele gryn;

perlifero perle-, som produserer perle(r); **vivaio** ~ perleplantasje; **perlina** *f* liten perle.

perlustrare rekognosere, inspisere, undersøke; **perlustratore** *m* (*f -trice*) speider, inspektør; **perlustrazione** *f* rekognosering, undersøkelse.

permaloso pirrelig, nærtakende, lett fornærmelig, omtålelig.

permanentare (*è*) ta permanent, krølle; **permanente** vedvarende, varig, stadig, permanent; *esercito* ~ stående hær; ~ *m* frikort (på jernbane o.l.); ~ *f* permanent(krøll); *farsi fare la* ~ ta permanent;

permanenza *f* varighet, stadighet; fast, lengre opphold; **permanere** (*-màngo*) (for)bli, vare.

permanganato *m* kjem. permanganat.

permeabile gjennomtrengelig; **permeabilità** *f* gjennomtrengelighet; **permeare** (*-mè-*) gjennomtreng.

permesso *se*: **permettere**; ~ *m* tillatelse, permisjon; adgangskort; (*con*) ~ ! tillater De!; ~ *di convalescenza* helsepermisjon; ~ *di espatrio* utreisetillatelse; **permettere** tillate; **permişi** *se*: **permettere**;

permissibile *sj.* tillatelig; **permissione** *f litt.* tillatelse; **permissivo** tillatende; *la luce permissiva* grønt lys.

permuta *f jur.* makeskifte; **permutabile** foranderlig; **permutabilità** *f* foranderlighet; **permutamento** *m* makeskifte, bytte; **permutare** makeskifte, bytte;

permutatore *m* (*f -trice*) en som makeskifter, bytter; omskifter, strømvender; **permutazione** *f*

jur. makeskifte; *mat.* omstilling av tall, permutasjon; *elekt.* strømvending.

pernacchia *f*, **pernacchio** *m* *F* promp; prompende lyd som uttrykk for hån og forakt.

pernice fåkerhøne; *occhio di* ~ liktorn.

perniciosa *f* sl. malariafeber; **perniciosità** *f* ondartethet; **pernicioso** ondartet, skadelig, pernisiøs; *febbre perniciosa* sl. malariafeber.

pern(i)o *m* tapp, stift, bolt, (stang)akse; *fig.* støtte (punkt); *dente a* ~ stifttann.

pernottamento *m* overnatting; **pernottare** (*ò*) overnatte.

péro *m* pæretre.

però likevel, imidlertid, men, dog; *gl.* derfor; **perocché** fordi, mens.

perone *m anat.* leggben.

peronospora *f* sl. sopp(sykdom) (på vinranker o.l.).

perorare (*ò*) tale varmt (for en); avslutte en tale, perorere; ~ *in difesa di uno* tale ens sak; ~ *la propria causa* tale sin egen sak; **perorazione** *f* effektiv slutning på tale, perorasjon.

perossido *m* kjem. peroksyd.

perpendicolare loddrett; ~ *f* loddrett linje, perpendikulær; **perpendicularità** *f* loddrett stilling; **perpendicolo** *m* *sj.* lodd(snor), perpendikkel; *a* ~ loddrett.

perpetrare (*pèr-*) forøve, begå (forbrytelse; *spøk. om roman o.l.*); **perpetratore** *m* (*f -trice*) forøver, gjerningsmann; **perpetrazione** *f* forøvelse.

perpetua *f* gammel husholderske (hos prest); **perpetuabile** som kan, bør foreviges, fortsettes; **perpetuare** (*-pèt-*) forevige, fortsette, forplante; **perpetuazione** *f* forevigelse; **perpetuità** *f* (livs)varighet; **perpetuo** vedvarende, varig, på livstid, evig; *moto* ~ *perpetuum mobile*; *nevi perpetue* evig snø.

perplexità *f* forvirring, usikkerhet; **perplesso** forvirret, ubesluttet, usikker, perpleks.

perquirente undersøkende; **perquisire** (*-isco*) gjennomsoke, -rote; undersøke grundig, visitere; ransake; **perquisitore** *m* (*f -trice*) *sj.* undersøger, detektiv; **perquisizione** *f* gjennomsokning, undersøkelse; ~ *domiciliare* husundersøkelse.

pèrs(i)a *f* merian.

perscrutabile som kan utforskes, utgrunnet, ransakelig; **perscrutare** utforske, ransake.

persecutore *m* (*f -trice*) forfølger; **persecuzione** *f* forfølgelse; *mania di* ~, *delirio di* ~ forfølgelsesvanvidd.

perseguire (*-isco*), **perseguitare** (*-sè-*) forfølge.

perseveramento *m* utholdenhet; **perseverante** utholdende, insisterende; **perseveranza** *f* utholdenhet; **perseverare** (*-sè-*) holde ut, insistere.

pèrsi *se*: **perdere**; **persiana** *f* sjalusi, persienne;

persiano persisk; ~ *m* perser; **persica** *f* fersken; **persichino** ferskenblomstfarget; ~ *m* ferskenvin;

pèrsico (*pl -ci*) persisk; *il Golfo Persico* Den persiske bukt; (*pesce*) ~ abbor; ~ *m* *sj.* ferskentre.

persino endog, til og med.

persistente vedvarende; **persistenza** *f* varighet, fortsettelse, utholdenhet; **persistere** vedvare, bli ved, ture fram.

pèrso *se*: **perdere**; *tempo* ~ bortkastet tid; ~ *adj.* *gl.* mørkerød.

persóna *f* person, legeme; *conoscere uno di* ~ kjenne en personlig; *è lui in* ~ det er han personlig; *è la superbia in* ~ han er den personifiserte overlegenhet; **personaggio** *m* personlig-

het; person (*i teaterstykket, bok o.l.*); **personale** personlig; ~ *m* ytre, skikkelse; **personale**; *dial.* personlig inntekt; *riduzione del* ~ personalinnskrenkning; **personalità** *f* personlighet; nærgående ytring; ~ *giuridica* juridisk person; **personeggiare** (-*nè*-) personifisere; **personificare** (-*ni*-) personifisere, legemliggjøre; **personificazione** *f* personifikasjon, personifisering, legemliggjørelse.

perspicace skarp(sindig); **perspicacia** *f* skarpsindighet; **perspicuità** *f* tydelighet; **perspicuo** tydelig, innlysende, klar; gjennomskiktig.

persuadere (-*suàdo*) overtale (*uno di en til å*); overbevise (*uno che en om at*); *la qualità di questa stoffa mi persuade poco* jeg er litt skeptisk med hensyn til dette stoffs kvalitet; **persuadevole** *sj.* overtalende; **persuadibile** *sj.* lett å overtale; **persuaditore** *m* (*f* -*trice*) en som overtaler.

persuasi *se*: **persuadere**; **persuasibile** som lett lar seg overtale, overbevise; **persuasione** *f* overtalelse; overbevisning; **persuasiva** *f* overtalelsesevne; **persuasivo** overbevisende, overtalende; **persuasore** *se*: **persuadere**; **persuasore** *m* (*f* -*suaditrice*) en som overtaler, overbeviser; **persuasorio** overtalende, overbevisende.

pertanto derfor, dog; *non* ~ likevel, dog.

pertica *f* stang; trolley; *gl.* lengdemål, *gl.* flatemål; *fig.* lang «spjæling»; **perticare** (*è*) måle med stang (*pertica*); **perticata** *f* slag med stang (*pertica*); **pertichino** *m* sanger med ubetydelig rolle (*opera*); reserve, stand in; **perticone** *m* lang «spjæling», staur (*fig.*).

pertinace hårdnakket, utholdende, sta; **pertinacia** *f* hårdnakket, utholdenhet, stahet.

pertinente *litt.*, ~ *a* vedrørende, som hører til; **pertinenza** *f* eiendom, eiendel; det å vedrøre, tilhøre; beføyelse, kompetanse; gebyr; *non è di mia* ~ det tilhører ikke meg.

pertosse *f* kikhoste.

pertugiare (*ù*) *sj.* gjennomhulle; **pertugio** *m* hull.

perturbamento *m* forstyrrelse; **perturbare** forstyrre, opphisse; **perturbatore** *m* (*f* -*trice*) forstyrrer, oppvigler, urostifter; **perturbazione** *f* forstyrrelse, opphisselse.

Perù *m* Peru; *valere un* ~ være uhyre verdifull; **peruviano** peruviansk; ~ *m* peruvianer.

pervadere *sj.* gjennomtrenge; **pervasi**, **pervaso** *se*: **pervadere**; **pervenire** (-*vèngo*) *litt.* nå; gå til, times; **pervenni** *se*: **pervenire**.

perversione *f* perversjon; **perversità** *f* ondskap, sletthet, fordervelse, perversitet; **perverso** ond, slett, unaturlig, pervers; **pervertimento** *m* fordervelse; **pervertire** (-*isco*) forderve; **pervertito** *m* pervers person; **pervertitore** *m* (*f* -*trice*) forderver.

pervicace sta; **pervicacia** *f* stahet.

pervigile *litt.* påpasselig; søvnløs.

pésa *f* veining; **pesabile** veielig; **pesaggio** *m* sport veining, vekt; **pesalètere** *m* *inv.* brevvekt; **pesamento** *m* *sj.* veining; **pesantare** blande (silke) med andre stoffer; **pesante** tung; *fig.* tung, plump, ufordøyelig, kjedelig, treg; **pesantèzza** *f* tyngde, vekt, trykk; **pesare** (*è*) veie, tyngde, trykke, gjøre vondt; overveie, vurdere; ha betydning; **pesato** veloverveid; **pesatore** *m* (*f* -*trice*) veier; ~ *e* *verificatore* veier, måler og vraker; **pesatura** *f* veining.

pésca 1. *f* fersken; blå flekk (etter slag); mørk ring, rand (om øynene); **pésca** 2. *f* fiske(ri), fiskefangst; *fig.* tombola; *vattel'a* ~ 'det må himmelen vite!'; *la signora vattel'a* ~ fru gud-vet-hva, fru hva-er-

det-nå-hun-heter; **pescaggio** *m* *mar.* amning, skips dybde under vannflaten; **pescagione** *f* fiske(ri), fiskefangst; *mar.* amning; **pescàia** *f* demning (til fiske el. vannregulering); **pescamine** *m* *inv.* minesøker; **pescaiuolo** *m* demning; **pescare** (*è*) fiske; *fig.* fiske opp, få tak i; *mar.* stikke dypt; ~ *m* fiske; *mar.* amning; ~ *nel torbido* fiske i opprørt vann; **pescata** *f* fiskefangst, fisketur; **pescatore** *m* (*f* -*trice*) fisker; **pescatorio** fiske-

pésce *m* fisk; *fam.* godt utbytte; *fig.* fjols; *typ.* utelatelse, overspringing; ~ *d'aprile* aprilsnarr; *gettarsi a* ~ *in qualcosa* kaste seg på hodet ut i noe; ~ *dorato*, ~ *rosso* gullfisk; *essere come un* ~ *fuori acqua* (*fig.*) være som fisken på land; *non essere né carne né* ~ være hverken fugl eller fisk; *nuovo* ~ dumrian; *pesci grossi* storkarer, spisser; ~ *ragno zool.* fjesing; *non saper che* ~ *pigliare* ikke vite sin arme råd.

pescecane *m* hai; *fig.* børshai, krigsjobber; **pescésaga** *m* (*pl* -*i-a*) sagfisk.

pescherèccio fiske-; ~ *m* fiskebåt; **pesceria** *f* fisketorg; *gl.* fiske; **pescièra** *f* fiskedam, akvarium; **pesciaiuola** *f* fiskehandlerkone; fiskegryte; fiskefat; **pesciaiuolo** *m* fiskehandler; **pescicoltura**, **pescicultura** *f* fiskeavl, -oppdrett; **pescivendolo** *m* fiskehandler; **pésco** *m* (*pl* -*chi*) ferskent; **pescosità** *f* fiskerikdom; **pescoso** fiskerik.

pesista *m* vektløfter; **pésso** tung; ~ *m* vekt; (vekt)-lodd; *fig.* byrde, betydning; *aumento di* ~ vektøkning; *aver due pesi e due misure* være partisk, gjøre forskjell på folk; *comprare a* ~ kjøpe etter vekt (til kilopris o.l.); ~ *carta* papirvekt; *l'hanno portato qui di* ~ de har dradd (egtl. båret) ham med seg hit; ~ *gallo* bantamvekt; ~ *leggero* lettvekt; ~ *massimo* tungvekt; ~ *medio* mellomvekt; ~ *medio massimo* lett tungvekt; ~ *morto* dødvekt; ~ *mosca* fluevekt; *perdita di* ~ vekttap; ~ *piuma* fjærvekt; *sollevamento pesi* (sport) vektløfting; ~ *vivo* levende vekt.

pessario *m* pessar.

pessimismo *m* pessimisme; **pessimista** *m*, *f* pessimist; **pessimistico** (*pl* -*ci*) pessimistisk.

pèssimo (*superlativ av cattivo*) ytterst slett.

pèsta *f* spor, far; *essere nelle peste* være i fare, vanskeligheter; **pestacolòri** *m* *inv.* fargeriver; **pestapèpe** *m* *inv.* pepperkvern; **pestamento** *m* *sj.* det å knuse, slå (etc. *se*: **pestare**); **pestare** (*è*) knuse, slå, tre i stykker; stote (*sukker o.l.*); gjennompryle; ~ *i calli a uno* (*fig.*) trække en på liktærne; ~ *i piedi* stampe med føttene; ~ *i piedi a uno* trække en på tærne; ~ *il pianoforte* hamre (løs) på pianoet; **pestata** *f* det å knuse, slå (etc. *se*: **pestare**); *dare una* ~ *a uno* pryle en; **pestatore** *m* (*f* -*trice*) en som knuser, slår (etc. *se*: **pestare**); **pestatura** *f* det å knuse, slå (etc. *se*: **pestare**); drakt pryl.

pèste *f* pest, sott; stank; syfilis; *fig.* ulidelig person; ~ *gialla* gul pest; *dir* ~ *di uno* rakke en ned; **pestello** *m* støter (*i morder*); **pestifero** pestfremkallende, -bringende; skadelig; *fig.* avskyelig; **pestilènte** pestbefengt; *fig.* avskyelig, kjeltringaktig; *aria* ~ forpestet luft; **pestilenza** *f* pest, farsott; stank; **pestilenziale** pestbefengt, pestaktig; forpestet.

pèsto støtt (*sukker, pepper o.l.*); *carta pesta* pappmasjé; *buio* ~ stappmørkt; *occhi pesti* innfalne øyne med mørke ringer; ~ *m* blanding, masse; papirmasse; *sl.* genovesisk saus. **pestone** *m* støter. **pétalo** *m* kronblad.

petardiére *m* en som kaster trollkjerringer, kanon-slag o.l.; **petardo** *m* trollkjerring, knall, kanon-slag; **petard**; *gl.* mursprenger; ~ *luminoso* rakett.

petare (*è*) *F* fise, fjerte.

pètašo *m* *hist.* sl. bredbremmet hatt.

petécchia *f* (*srl. pl*) liten bloduttredning; **petecchià-le**, *febbre* ~, *tifo* ~ flekktyfus.

petènte *m* søker; **petiziòne** *f* søknad; bønnskrift; *a* ~ etter søknad; ~ *di principio* ringslutning, sirkelbevis.

pèto *m* fjert, fis.

petonciàno *m* aubergine; *fig. fam.* nesegev.

petràia *f* steinrøys, steinbrudd; **petràngola** *f* sl. kortspill.

petrarcheggiare (*-ché-*) etterligne Petrarca; **petrar-chèscò** (*pl -chi*) som hører til, minner om, ligner Petrarca; **petrarchista** *m. f* en som etterligner el. studerer Petrarca.

petrièra *f* steinrøys; steinbrudd; *gl.* steinkastema-skin; **petrièro** *gl.* steinkaster-; **petrière** *m* *gl. mil.* steinkastemaskin; **petrificare** (*-tri-*) forsteine; **pe-trificativo** forsteinende; **petrificato** forsteinet (*og fig.*); **petrificazione** *f* forsteining; **petrigno** stein-; **petrilièra** *f* *hist.* steinkastemaskin.

petrogenia *f* petrologi.

petrolièro, (*nave*) **petroliera** (olje)tankskip; **petroliè-re** *m* brannstifter; *fig.* revolusjonær; **petrolifero** oljeførende; *campo* ~ oljefelt; *pozzo* ~ olje-brønn; *sorgente petrolifera* oljekilde; **petròlio** *m* petroleum, olje.

petrone *m* stor stein; **petróso** steinet.

pett'azzurro *m* *zool.*, ~ *orientale* blåhals.

pettata *f* støt med, i brystet; *fig.* bratt stigning.

pettègola *f* sladdertaske; **pettegolare** (*è*), **pettego-leg-giàre** (*-lé-*) sladre; **pettegolèzzo** *m* sladder; **pette-golio** *m* sladring; **pettègolo** *m* sladderhank; *adj.* sladderaktig; **pettegolume** *m* sladder.

pettièra *f* brystrem; **pettignòne** *m* underliv; **pettina** *f* skjortebryst; *sport* plastron; **pettinàgnolo**, **petti-nàio** *m* kammaker, kamselger; **pettinare** (*è*) kjem-me, frisere; hekle (*lin o.l.*); *fig. gi* (*en*) en omgang, overhale; (*lana*) **pettinata** kamgarn; **pettinata** *f* kjemming; *dare una* ~ *a* kjemme; **pettinatòre** *m* frisør; **pettinatòra** *f*, **pettinatrice** *f* friserdame; **pettinatura** *f* kjemming, frisering, frisyre; hekling (*lin o.l.*); **pettine** *m* kam; kammusling; hekle(ma-skin); vevskje; (*sosta a*) ~ parkering vinkelrett på fortauet; **pettinèlla** *f* sl. modelleringsredskap; **pet-tinièra** *f* kam-eske; toalettbord; **pettinina** *f* fin-kam; **pettino** *m* skjortebryst; bryststykke (*på forkle o.l.*).

pettiròsso *m* *zool.* rødstrupe, -kjelke; *fig.* bommert, trykkfeil.

pètto *m* bryst, barm; skjortebryst; *fig.* mot; *a* ~ *a* ~ under fire øyne; *a* ~ *di* i sammenligning med; *a un* ~ enradet, enkeltknappet; *aver una cosa a* ~ ha noe på hjertet, gå inn for noe; ~ *cadente* hengebryst; *il do di* ~ (*mus.*) det høye c; *pigliare qualcosa a* ~ ta seg nær av noe; gå inn for noe; *stare a* ~ *con* måle seg med; **pettorale** bryst-; ~ *m* brystrem; *rimedio* ~ brystmedisin, hostesaft; **pettorina** *f* brystduk; forklesmekk; **pet-toruto** høybrystet; *fig.* som bryster seg, oppblåst; **pettrinale** *m* *hist.* sl. gevær.

petulante pågåelig, frekk, anmassende; **petulanza** *f* frekkhet, anmasselse, pågåelighet.

pèvera *f* stor trakt (*av tre*).

pèzza *f* stykke stoff, stoffrull, svøp, bind, reive, forbinding; lapp; ende, bit, stump; ~ *d'appoggio*

regnskapsbilag; ~ *assorbente* hygienebind; ~ *giustificativa* regnskapsbilag; *da lunga* ~ i lang tid; **pezzalana** *f* svøp; **pezzame** *m* småstykker, bruddstykker, rusk; **pezzato** flekket, broket; **pez-zatura** *f* flekkethet, flekker (*på hest o.l.*); **pezzènte** fillet, laset; ~ *m* tigger; **pezzenteria** *f* fillethet, lasethet; tiggerflokk; **pezzètta** *f* liten lapp; kaldt omslag.

pèzzo *m* stykke, del; bruddstykke; musikkstykke; kanon, stykke skyts; (*spill*) brikke; ~ *d'asino* fjols; *un* ~ *di carta* en papirlapp; *da un* ~ i lang tid; ~ *di donna* statelig kvinne; *un bel* ~ ganske lenge; ~ *duro* hard spiseis; ~ *grosso* (*fig.*) stor kanon; *per un* ~ for en tid; ~ *d'uomo* statelig mann; *persona tutta d'un* ~ (*fig.*) helstøpt person; **pezzuola** *f* (lomme)tørkle.

piaccichiccio *m* søle, slam; **piaccicòne** *m* (*f -ona*) lathans, sjusker, trenene; **piaccicòso** *m* *sj.* klebrig; **piaccicòtto** *m* lappverk.

piacènte behagelig, tiltalende, tiltrekkende; **piacere** (*piaccio*) behage, glede; (*om mat o.l.*) smake; *questo vino non mi piace* denne vinen liker jeg ikke; *piaccia a Dio!* med Guds hjelp!; *piaccia o non piaccia* enten du (han, hun etc.) vil eller ei; ~ *m* behag, fornøyelse, glede; tjeneste; *a* ~ etter behag; *ci ho* ~ det gleder meg; *far* ~ *a* glede; *mi faccia il* ~ *di* ... gjør meg den glede å ...; *faccia il* ~ *suo* gjør som De vil; *lavora che è un* ~ han arbeider så det er en lyst; *per* ~ vennligst, vær så snill; *tanto* ~ ! det gleder meg!

piacévole behagelig, elskverdig, inntagende; *fare il* ~ være vittig; **piacevoleggiare** *sj.* spøke; **piacevo-lèzza** *f* vennlighet, elskverdighet; vittighet, spøk; **piacevolòne** *m* (*f -ona*) spøkefugl; **piacimènto** *m* behag; *a tuo* ~ etter ditt eget for godtbeholdende; **piacqui** *se: piacere*.

piàda *f* *dial.* sl. kake.

piàga *f* sår; *fig.* plage, svøpe; motbydelig fyr; *tutto piaghe* dekket av sår; *tutto una* ~ et eneste sår; *mettere il dito sulla* ~ (*fig.*) sette fingeren på det ømme punkt; **piagare** søre.

piagentare *gl.* smigre; **piaggeria** *f* litt. smiger; **piaggia** *f* skråning; *poet.* strandbredd, landskap; **piaggiamentò** *m* smiger; **piaggiare** (*pià-*) smigre; *gl.* seile langs stranda; **piaggiatòre** *m* (*f -trice*) smig-rer.

piagnere *se: piangere*; **piagnistèò** *m* sutring, skral; **piagnòne** sutret; ~ *m* sutrekopp; *hist.* tilhenger av Savonarola; **piagnucolare** (*ù*) sutre, klynke; **pia-gnucolio** *m* stadig sutring, klynking; **piagnucolòne** *m* (*f -ona*) sutrekopp; **piagnucoloso** klynkende, sutret, sutrevoren.

piagoso full av sår.

piàlla *f* høvel; **piallaccio** *m* (*srl. pl*) finérplate; **piallare** høvle; **piallata** *f* høvling; drag med høvelen; *dare una* ~ *a qualcosa* høvle noe; **piallatòre** *m* høvler; **piallatrice** *f* høvlemaskin; **piallatura** *f* (av)høvling; høvelspon.

piallétto *m* (murers) brett.

piamadre *f* *anat.* den bløte hjernehinne.

piàna *f* slette(land), flatland; (blomster)bed; vin-duskarm (av stein); *tekn.* lekte; **pianale** *m* platå, avsats; godsvogn uten sidekarmer; **pianare** *sj.* utjevne, glatte, planere; **pianatòio** *m* polerstål, glattmeisel; **pianeggiante** nesten jevn, flat; jevnt bølgende; **pianeggiare** (*è*) være (nesten) flat, plan; jevne, gjøre lik; **pianèlla** *f* toffel; takstein; **pianel-làio** *m* toffelmaker, -selger; **pianellata** *f* slag med toffel el. takstein.

pianerottolo *m* trappeavsats.

pianeta *m* planet, stjerne; skjebne, horoskop (*skrevet på en papirlapp*); ~ *f* messehagel.

pianezza *f* slette, flate; *sj.* jevnhet, flathet.

piangere (*piango*) gråte (over), begræde, beklage seg (over); dryppe; *mi piange il cuore* mitt hjerte blør; ~ *miseria* klage sin nød; **piangévole** gråtende, gråtkvalt; **piangitore** *m* (*f* -trice) *sj.* en som gråter, klager seg; **piangiucchiare** *sj.* klynke, smågråte.

pianificare (-ni-) planere; **pianigiàno** slette-, flatlands-; ~ *m* sletteboer, flatlandsboer.

pianino ganske sakte; **pianista** *m, f* pianist.

piano jevn, lik, flat; lav, sakte; tydelig; *alla piana* enkelt; *macchina piana* (typ.) flattrykksmaskin; *messia piana* stille messe; *parola piana* ord med trykk på nest siste stavelse; ~ *adv.* langsomt, stille, sakte, lavt; *pian* ~, *pian pianino* meget sakte, meget stille; *chi va ~ va sano e va lontano* den som ikke forhaster seg når langt (el. hastverk er lastverk); ~ *m* plan; flate, plan, slette; lag; etasje; plan, grunnriss; piano, klaver; (*på fly*) plan; ~ *inclinato* skråplan; ~ *nobile* finere 2. etasje, belétage; *primo* ~ 2. etasje; forgrunn; (*film*) næropptak; ~ *regolatore* reguleringsplan; *al secondo* ~ i tredje etasje; ~ *terreno* første etasje; *il ~ della tavola* bordplaten.

pianoforte *m* klaver; piano; ~ *a coda* flygel; ~ *a mezza coda* lite flygel; *concerto per* ~ klaverkonsert; *riduzione per* ~ klaveruttak; *studiare il* ~ studere klaverspill; **pianola** *f* elektrisk klaver, pianola.

pianoro *m* litt. høyslette; **piànsi** *se: piangere*.

pianta *f* plante; tre; *anat.* fotsåle; *arkit.* grunnriss, -plan; (*by*)plan; *essere in ~ stabile* være fast ansatt; ~ *del piede* fotsåle; *inventare qualcosa di sana* ~ finne på noe fra ende til annen; **piantacarôte** *m* inv. løgnhals; **piantagione** *f* (til-)plantning, plantasje; **piantamento** *m* *sj.* planting; **piantagran** *m* inv. *fig.* kverulant.

piantare plante; feste; slå (*leir*); slå i (*spiker*); støte (*dolk*) i; rette (*blikk*) (*addosso a uno* på en); svikte, la i stikken, slå opp med, gi kurven; ~ *l'alabarda presso uno* slå seg ned hos en; ~ *uno in asso* late en i stikken; ~ *baracca e burattini* stikke av fra det hele; *ben piantato* kraftig bygget; ~ *carote* lyve, skrone; *andare a ~ cavoli* (*fig.*) dø; ~ *chiodi* (*fig.*) stifte gjeld; ~ *la grana* krangle, kverulere; ~ *li* opphøre, holde opp; *piantarla* slutte, holde opp; *piantala!* hold opp! gi opp!; *piantar le tende* slå leir; *fig.* slå seg ned; *refl.* stille seg opp; **piantata** *f* (til)plantning, beplantning; **piantatoio** *m* planteskje, -pinne; **piantatore** *m* (*f* -trice) planter; **piantella** *f* skosåle.

pianterreno *m* første etasje.

pianto *se: piangere*; ~ *m* gråt, tårer; sorg, klage.

piantonàia *f* plantefelt; **piantonamento** *m* vakthold; **piantonare** (*ò*) holde vakt (over); ~ *una casa* stille vaktposter foran et hus; **piantone** *m* avlegger, stikling; *arkit.* vindusstolpe; (vakt)post; *stare di ~* holde vakt, stå på vakt.

pianura *f* slette, flatland.

piare (*i*) pipe, kvitre (*om fugl*).

piastro *f* metallplate, spjeld, plastron; ~ *di fondazione* fundamentplate, fotplate; **piastrella** *f* flat stein, flise; **piastriccio** *m* seig, skitten blanding, masse; **piastrina** *f* liten plate; ~ *di riconoscimento* identifikasjonsmerke; **piastro** *m* stor metallplate; ~ (*a muro*) plastron.

piatire (-isco) *sj.* ligge i sak, føre sak; **piato** *m* litt. sak, prosess.

piattabanda *f* arkit. flat gesims, overligger.

piattaforma *f* plattform; perrong (*på trikk o.l.*); dreieskive (*for jernbanevogner*).

piattàia *f* tallerkenrekke, oppvaskstativ; **piattàio** *m* tallerkenselger, -maker; **piattino** *m* desserttallerken, asjett, skål; liten, lekker rett.

piatto flat; platt; *di* ~ med flatsiden (*av klinge*); ~ *m* tallerken; skive (*på grammofoon*); fat; rett; vektskål; skovblad; **piatti** (*pl*) (*mus.*) bekken; ~ *da farsi* rett som først må tillages, à la carte-rett; ~ *forte* hovedrett; ~ *del giorno* dagens rett; ~ *pronto* ferdig rett; *rigovernare i piatti* vaske opp; *un ~ di buon viso* en god mottagelse.

piattola *f* kakkerlakk; flatlus; tegnestift; *fig.* kjedelig fyr, plageånd; *avere sangue di ~* være en pyse; **piattonare** (*ò*) slå med den flate siden av klingen; **piattonata** *f* slag med den flate siden av klingen; **piattone** *m* stor tallerken; flatlus, kakkerlakk.

piazza *f* plass; torg, handelsplass; glenne, lysning, nedhoggen skogsteig; hårløs flekk (*i pels o.l.*); *fig.* hop, mengde, pøbel; ~ *d'armi* ekserseplass; *automobile da ~* drosje; *andare in ~* (*fig.*) bli skallet; ~ *forte* befestet sted, by; *far ~ pulita* gjøre rent bord; *far la ~* opptre (skuespiller); handle (*handelsmann*); *mettere una cosa in ~* spre, fortelle noe til Gud og hvermann; *comandante la ~* plasskommandant; *letto a due piazze* dobbeltseng; *quello che fa la ~* dagens pris, torgpris; *sulla ~* på torget, i handelen.

piazzaforte *f* befestet sted el. by.

piazzaiuolo triviell, gate-, pøbel-, demagogisk; ~ *m* torgselger; *fig.* vulgær, udannet person; **piazzale** *m* (stor) plass; **piazzamento** *m* plassering; **piazzare** plassere, stille opp, avsette (*vare*); *refl.* sport plassere seg; **piazzata** *f* oppstyr, bråk, scene; **piazzista** *m* handelsreisende, representant; **piazzuola** *f* kanonstandplass.

pibigas *m* propangass; **pica** *f* skjor, skjære.

picarésco (*pl -chi*) litt. pikaresk.

picato (*om vin*) med beksmak.

picca *f* lanse, lancesoldat; *fig.* lansebrytning, tevlings; stahet, stolthet; **picche** (*pl*) spar (*kortfarge*); *contare quanto il fante di picche* ikke være verdt to danske skilling; *essere, parere il fante di picche* være stor i ord og liten på fjord; *fare a ~* tevla, konkurrere; *rispondere picche* (*fig.*) gi avslag; **piccante** pikant, skarp; **piccapietre** *m* inv. steinpukker; **piccare** *sj.* være skarp, pikant (*smak*); *gl.* såre; *refl.* være hard, stå; *piccarsi di una cosa* tro å forstå seg på noe; *piccarsi con uno* konkurrere med en; **piccata** *f* lansestøt; **piccato** støtt, fornærmet; (*om mat*) spekket; ~ *m* piké; **picchè** *m* piké.

picchettare (*è*) stikke ut (*vei o.l.*); pikere (*tøy*); spille staccato; **picchettatōra** *f* monstertyrske, maskinprikkerske, pikerske; **picchettatore** *m* en som setter påler, merkestikker; **picchettatrice** *f* *se: picchettatōra*; **picchettatura** *f* det å stikke ut (*etc.*; *se: picchettare*); **picchétto** *m* merkepæl, merkestikke; pikettspill (*kort*); pikett, vaktstyrke, forpost.

picchiapétto *m* inv. skinnhellig, fariseer; juvel som bæres på brystet.

picchiare slå, banke; pryle; (*om fly*) dykke, stupe; *picchia e ripicchia* etter et svare strev; *refl.* slåss; **picchiata** *f* slag; pengekrav; (*om fly*) stup; *fig.* slag, skade; **picchiatello** *F* rar, tomset; ~ *m* styrtdykker (*flyver*).

picchiere *m* lancesoldat; **picchierellare** (-rè-) hamre, slå med spisshammer; *fig.* småhamre, småbanke; **picchierello** *m* spisshammer; **picchiettare** (è) småhamre, småbanke (på); banke (*rust*); **picchiettato** flekket, prikket; *se* ellers: **picchiettare**; **picchiettatura** *f* (små)banking, hamring; spettet, flekket mønster; flekker.

picchio *m* slag, stot, banking; *dare un ~ alla porta* banke på døra; *spette, hakkespette*; *di ~ med ett, i ett nu*; **picchio** *m* stadig banking, pikking; **picciolare** *sj.* *se*: **picchiettare**; **picchiotto(lo)** *m* dørhammer; trehammer, -kølle.

piccia *f* sammenhengende par (*småbrød, frukt o.l.*); *non si può avere il pane a picce* en kan ikke få både i pose og sekk.

piccineria *f* smålighet; **piccino** liten; *fig.* smålig; **picciolo** *poet.* liten; ~ *m gl.* mynt; *non valer un ~* ikke være ett øre verd.

piccionàia *f* dueslag; toppetasje, tak; (*i teater*) øverste galleri; **piccione** *m* due; *pigliar due piccioni a una fava* slå to fluer i en smekk; ~ *selvatico* villdue; ~ *viaggiatore* brevdue; **picciotto** *m dial.* gutt, yngling; *hist.* unggutt i Garibaldis tropper på Sicilia; **picciuolo** *m* bladstilk; fot på knapp.

picco *m (pl -chi)* tind, topp; *mar.* (nokk av en) gaffel; *a ~* steilt, loddrett; *andare a ~* gå til bunns, gå under (*og fig.*); *mandare a ~* sende til bunns; *fig.* ødelegge, ruinere.

piccolèzza *f* litenhet; bagatell; smålighet; **piccolo** liten; ringe, spinkel; smålig; *in ~* i smått; *far ~* forminske; ~ *male* epilepsi; ~ *borghese* småborger; *piccola velocità* fraktgods.

piccolo-borghese (*pl -o-i*) småborgerlig.

picconare (ò) støte med lanse; *sj.* hakke, pikke; **picconata** *f* hogg med hakke; **piccone** *m* hakke, pikke; **picconiere** *m* hakker.

piccosaggine *f sj.*, **piccosità** *f* pirrelighet, nærtagenhet; **piccoso** pirrelig, nærtagende.

piccozza *f* hakke; fjellhakke; **piccozzino** *m* liten snekkerøks.

piceo bek-, beksvart.

picnometro *m* pyknometer.

pidocchieria *f* gjerrighet, lusethet, lumpenhet; **pidocchino** liten, knudret (*om skrift*); **pidocchio** *m* lus (*og fig.*); ~ *di mare* tangloppe; ~ *delle piante* bladlus; ~ *rivestito*, ~ *riunto* oppkomling; ~ *delle vestimenta* kleslus; **pidocchioso** luset; *fig.* gjerrig, lusen, lumpen.

piè = *piede*; **pièd'arm!** ved foten, gevær!; **pièdatterra** *m inv.* ungkarsleilighet; **piède** *m* fot; fotstykke; versefot; stigbrett; *a piedi* til fots; *a ~ libero* på frifot; *battere i piedi* stampe med bena; *buttarsi ai piedi di uno* kaste seg nesegrus for en; ~ *biforcuto* klauv; *cavarne i piedi* komme ut av det (*vanskelighet*); *da capo a piedi* fullstendig; *collo del ~* smallegg; *fare una cosa coi piedi* gjøre noe dårlig; *a piè fermo* fast, ufortrødent, modig; *sui due piedi* på stående fot; *sul ~ di guerra* på krigsfot; *in piedi* stående; *essere in piedi* stå; *stare in piedi* stå, bli stående; *levarsi uno dai piedi* skaffe seg en fra halsen; *levamiti di tra i piedi* forsvinn fra mine øyne; *aver i piedi marini* (kunne) sette sjøben; *metter ~* sette sine ben; *mettersi uno sotto i piedi* tre en under fot; *metter, prender ~* slå rot (*og fig.*); *a piè di pagina* nederst på siden; *pianta del ~* fotsåle; *a piè pari* med samlede føtter; ~ *piatto* plattfot; *pigliar ~* få fotfeste; ~ *di pollo* sjauer(stikk); ~ *di porco* kubein, brekkjern; *puntare i piedi* holde fast på,

insistere på noe; *rimanere in piedi* få lang nese, komme for sent o.l.; *reggersi in piedi* holde seg oppreist; *non reggersi in piedi* vakle (*og fig.*); *tenere i piedi in due staffe* bære kappen på begge skuldre; *darsi la zappa sui piedi* slå seg selv på munnen, skade seg selv.

pièdica *f (srl. pl)* sagekrakk.

pièdistallo *m* pedestal, fotstykke.

pièga *f* fold, legg; *typ.* fals; *prendere cattiva ~ (fig.)* ta en dårlig vending; *non fare una ~* sitte godt (*plagg*); ikke vakle (*resonnement*); **piegabaffi** *m inv.* skjeggbind; **piegabile** bøyelig; **piegaccia** *f* fold (*som ikke skal være der*); **piegamento** *m* bøyning; brett(ing), fold(ing); **piegare** (è) bøye, folde, brette, legge sammen; helle, krenge; bøye av, ta av; gi etter, vike, trekke seg (tilbake); *typ.* false; *refl.* bøye seg, gi etter; *piegarsi a una cosa* finne seg i, venne seg til noe; **piegata** *f* bøyning; *dare una ~ a*, *se*: **piegare**; **piegatore** *m (f -ora, -trice)* en som bøyer, bretter (*etc. se*: **piegare**); *typ.* fals; **apparecchio** ~ falseapparat; **piegatrice** *f* falsemaskin; **piegatura** *f* bøyning, fold(n)ing; falsing; fals, ledd; **piegheggiare** lage folder (*om maler, billedhogger*); **pieghettare** (-ghé-) plissere; **pieghettatore** *m (f -trice)* plisserer; **pieghettatrice** *f* plisseringsmaskin; **pieghettatura** *f* plissering; **pieghévole** bøyelig, sammenklappbar; *fig.* føyelig; *sedia ~* klappsete, -stol; ~ *m* brosjyre; **pieghevolezza** *f* bøyelighet; føyelighet; **piègo** *m (pl -ghi)* sammenfoldet ark, liten pakke; *in ~* i korsbånd; *in ~ a parte* særskilt, separat.

pielite *f* nyrebekkenbetennelse.

piemia *f sl.* blodforgiftning, pyemi.

piemontese piemontesisk; ~ *m* piemonteser.

pièna *f* høy vannstand, flom; oversvømmelse; overflod; trengsel, (*i teater*) fullt hus; *far ~ (teater)* være utsolgt; *fuggir la ~ (fig.)* unngå faren; **pienamente** fullstendig, fullkomment; **piènezza** *f* fylde; ~ *dei tempi* tidens fylde.

pièno full; (tall)rik; fet; lut lei; *F* mett; *a ~* fullstendig; ~ *di boria* selvgod; *a bocca piena* med full munn; ~ *d'anni* mett av dager; *colpo in ~* fulltreffer; *in ~ giorno* ved høylys dag; *fare il ~ (di benzina)* fylle (bensintanken); *nel ~ d'll'inverno* midt på vinteren; ~ *impiego* full sysselsetting; *occupato in ~* fullt opptatt; *luna piena* fullmåne; *a piene mani* rikelig, i overflod; *a mani piene* med hendene fulle (*di av*); *mani piene di sangue* blodstenkede hender; *aver la pancia piena (F)* være mett; sitte godt i det; ~ *di sé* selvopptatt, blasert; *pieni poteri* fullmakt (*til minister o.l.*); ~ *fino agli occhi* lut lei; *approvato a pieni voti* enstemmig vedtatt; (*eksamenskandidat*) tilkjent beste karakter; ~ *d'orchestra* fullt orkester; **piènone** *m* full sal, fullt hus; **piènotto** bortimot full; *fig.* rund, buttet.

pièrotto *m* pjerrot.

pièta *f poet.* kummer, angst, medlidenhet.

pietà medlidenhet (*di med*); barmhjertighet; *rl.* fromhet; **Pietà** *Pietà*, jomfru Maria med Jesu lik (*i kunsten*); ~ *filiale* sønnkjærlighet; *far ~* vekke medlidenhet; *far ~ ai sassi* få steinene til å gråte; *libro di ~* bønnbok; *per ~!* for himmelens skyld!; **pietade** *f poet.* = **pietà**.

pietanza *f* mat, matrett; **piètica** *se*: **pièdica**.

pietismo *m* pietisme; **pietista** *m* pietist; ~ *adj.* pietistisk; **pietoso** medlidende, barmhjertig; from, ynkelig, jammerlig.

pietra *f* stein; ~ *angolare* hjørnestein; ~ *filosofale*

de vises stein; ~ *focaia* flintstein; ~ *infernale* helvetesstein; ~ *di luna* månestein; *mal della* ~ nyrestein; *mettere una* ~ *su qualcosa* ikke snakke mer om noe, la noe være glemt; ~ *miliare* milepel; ~ *fine*, ~ *preziosa* edelstein; ~ *prima* grunnstein; ~ *di paragone* prøvestein; ~ *dello scandalo* årsak, opphav til skandalen.

pietraia *se*: *petraia*; **pietrame** *m* stein(er); **pietrata** *f* steinkast; **pietrificare** *etc. se*: *petrificare* *etc.*; **pietrisco** *m* (pl -chi) steinrøys; **pietroso** *se*: *petroso*. **pievanale** sogne-; **pievania** *f* (kirke)sogn; sogneprestens bolig; **pievano** *m* sogneprest; **piève** *f* sogn; sognekirke.

pieveloce fotrapp; *iron.* sendrektig.

pifferare (i) spille fløyte; fløyte; **pifferaro** *m* fløytespiller, blåser; **pifferata** *f* fløytespill; **piffero** *m* fløyte, pipe; fløytespiller.

pigaruolo *m* sl. fiskegarn.

pigia pigia *m* trengsel; **pigiama** *m* inv. pyjamas; **pigiamaia** *f* pyjamassyerske; **pigiamento** *m* pressing; skubbing, trengsel; **pigiare** (i) presse, perse, skubbe, trykke, stuve; *fig.* intrigere, skubbe seg fram; ~ *la penna* overdrive (skriftlig fortelling); **pigiata** *f* pressing; *dare una* ~ *a*, *se*: *pigiare*; **pigiatoio**, **pigiatoio** *m* vinpresse; **pigiatoio** *m* (f -trice) presser (*se*: *pigiare*); **pigiatura** *f* pressing (*se*: *pigiare*).

pigino *m* trykk-knapp; **pigio** *m* trengsel; *entrare nel* ~ (*fig.*) gi seg ut på glattisen.

pigionale *m* leier, leieboer; dagarbeider (på landet); **pigionante** *m* *se*: *pigionale*; **pigione** *f* (hus)leie; leiemål; *dare a* ~ leie ut; *prendere a* ~ leie; *aver il cervello a* ~ være passe dum; *stare a* ~ (*fig.*) passe, stå dårlig.

pigliamento *m* sj. *se*: *presa*; **pigliamosche** *m* inv. bot. fluefanger; zool. fluesnapper.

pigliare (i) ta, gripe, snappe; få (*sykdom*); ramme; oppfatte; *pigliarla fra capo e collo* få et ordentlig slag; *che ti piglia?* hva går det av deg?; ~ *fuoco* ta fyr; *fig.* bli rasende, «tenne»; ~ *aria* trekke luft; *chi dorme non piglia pesci* ikke får liggende ulv lammekjøtt; *pigliar(si) una gatta da pelare* ta seg vann over hodet, skaffe seg ubehageligheter; *non se la pigli troppo calda!* ikke umak Dem for meget!; *se* også: *prendere*; **piglio** 1. *m* grep; fortjeneste; *dar di* ~ gripe; **piglio** 2. *m* mine, åsyn.

pigmentazione *f* pigmentering; **pigmento** *m* pigment.

pigmèo dverg-, orliten; ~ *m* dverg, pygmé.

pigna *f* konge; drueklase; mur (*ved bru*); ventil (*i sugepumpe*); **pignatta** *f* gryte, kokekar; **pignattàio**, **pignattaro** *m* pottemaker, grytemaker.

pignoleria *f* pirkethet, smålighet; **pignolo** *se*: *pignuolo*; **pignone** *m* dike, molo; arkit. gavl; drev (*tannhjul*); ~ *satellite* planetdrev; **pignoramèto** *m* panting; **pignorante** *m* (ut)panter; **pignorare** (ò) (ut)pante; sj. pantsette; **pignoratario** *m* en som utsettes for panting.

pignuolo *m* pinjekjerne, -frø; *fig.* smålig, pirkete, byråkratisk person; pedant, prinsipprytter.

pigolamèto *m* pip(ing); *fig.* klaging; **pigolare** (i) pipe (*fugleunge o.l.*); *fig.* klage seg; **pigolio** *m* (stadig) piping; **pigolone** *m* en som alltid jamrer seg og ber om hjelp.

pigrèzza *f* dorskhet; **pigrizia** *f* dovenskap; **pigro** doven, lat; sen, treg.

pila *f* (bru)pille; trau, basseng; stabel (*bøker o.l.*); vievannskar; elektrisk søyle, batteri, lommelykt-

batteri; ~ *atomica* atom søyle; **pilào** *m* sl. risrett; **pilastrata** *f* søylerekke; **pilaastro** *m* pille, søyle; ~ *di rinforzo* støttepille; **pilata** *f* så mye (*ris o.l.*) som går i et kar, trau (*pila*).

pilateggiare (è) vaske sine hender (som Pilatus); **pilatura** *f* rensing av ris.

pillacchera *f* søleskvett, flekk; **pillaccheròso** oversprøytet, tilsolet, flekket.

pillare støte, stampe; **pillo** *m* støter, bruleggerjomfru; **pillola** *f* pille; *debbo ingoiare certe pillole!* du aner ikke hva jeg må tåle (el. finne meg i)!; *una* ~ *amara* (*fig.*) en hard nøtt å svelge; en bitter pille; *dorare la* ~ (*fig.*) forsøte (den bitre) pillen; **pillolaio** *m* pillebrett; **pillolare** pille-; **pillotta** *f* tung lærball, pelota; **pillottare** (ò) dryppe fett på stek (*på spidd*); **pillotto** *m* sl. sleiv (*til å dryppe fett med*); *se*: *pillottare*.

pilone *m* (bru)pille; støter; lysmast; ~ *di lancio* (*mil.*) katapult (*for fly*); ~ *d'ormeggio* fortøyningspåle, -mast.

pilota, **piloto** *m* los; pilot; fører; **pilotaggio** *m* losing; lospenge; *scuola di* ~ flyskole; **pilotare** (ò) lose, føre, styre.

piluccare pille, plukke (*og fig.*); **piluccatore** *m* (f -trice), **piluccone** *m* en som piller, plukker.

pimèto *m* Cayenne-pepper.

pimpinella *f* pimpinelle.

pimpinnàcolo *se*: *pinnacolo*; **pimmèo** *se*: *pigmeo*.

pina *f* pinjekonge; **pinaccia** *f* langt, smalt fartøy; **pinacoteca** *f* malerisamling; **pinastro** *m* furu; **pinato**, **grasso** ~ smellfet; **pince** *m* inv. pincher; **pincione** *m* sj. finke; **pinchellone**, **pinco** (pl -chi), **pincone** *m* tosk, dumrian; **pinèta** *f*, **pinèto** *m* pinjeskog.

pingere *se*: *dipingere*; sj. *se*: *spingere*.

pingue fet, tykk; rik, grøderik; **pinguèdine** *f* fedme; **pinguino** *m* pingvin.

pinna *f* finne (*på fisk*); nesefløy; **pinnàcolo** *m* tind, topp; **pinnipede** *f* dyr av selfamilien.

pino *m* pinje; ~ *marittimo* furu; ~ *vulcanico* damp-, røyksøyle over vulkan; **pinocchiàio** *m* en som selger pinjekjerner; **pinocchiàta** *f* sl. kake med pinjekjerner; **pinocchio** *m* fin grus, sand; **pinocchio** *m* pinjekjerne; *Pinocchio* Pinocchio (*figur i bok av Collodi*); **pinòlo** *m* pinjekjerne.

pinta *f* gl. hulmål, pint; **pinto** *se*: *pingere*; **pinturichio** *m* klattmaler.

pinza *f* (ofte pl) liten tang; klo (*skalldyr*); **pinzare** stikke; **pinzata** *f* (insekt)stikk; **pinzetta** *f* (srl. pl) pinsett; **pinzimònio** *m* saus til grønnsaker; **pinzo** full, mett; **grasso** ~ smellfet; ~ *m* (insekt)stikk. **pinzochero** *m* bedemann, hykler; *gl.* munk som ikke bodde i kloster.

pio 1. from, barmhjertig; *la madre pia* (*anat.*) den bløte hjernehinne; **pio** 2. *m* pip; *far* ~ ~ pipe; ~ ~ !tip tip!

piocèle *m* svulst; **piòda**, **piodèssa** *f* svaberg.

pioggerèlla *f* småregn, yr; **pioggia** *f* regn; *far la* ~ *e il bel tempo* være enerådende, skalte og valte; *parlare della* ~ *e del bel tempo* snakke om vær og vind; *la stagione delle piogge* regntiden; **pioggiolina** *f* yr, småregn.

piombaggine *f* grafitt; **piombare** (ò) falle (*loddrett*) ned, angripe, overfalle; plombere; lodde; **piombato**, **bastone** ~ stokk med bly inni; **piombatòia**, **piombatòio** *gl.* hull til å tømme kokende bly o.l. gjennom (*i festningsverk*); **piombatura** *f* plombering; **piombifero** bly-, som inneholder bly; **piombinare** lodde; **piombinatore** *m* en som lodder i rør

(for å finne tetning), rørlegger, kloakkmann; **piombino** *m* blylodd, loddline; kniplepinne; rørlegger, kloakkmann.

piombo *m* bly; plombe; blykule, hagl; blysegl; lodd; *i piombi* blykamrene (fengselsrom i Dogepalasset); *a ~*, *in ~* loddrett; *andare coi piedi di ~* gå forsiktig til verks; *di ~* voldsomt, plutselig; *filo a ~* lodd(line); *piombi* blyinnfatning (*i vindu*); **piombone** *m* fam. tung, treg fyr; lathans.

pionière *m* pionér; *fig.* pionér, banebryter; **pioniéro** pionér-, banebrytende.

pioppaia *f*, **pioppeto** *m* poppellund; **pioppo** *m* poppel; **piorrea** *f* pyoré, betennelse.

piota *f* fotsåle; grastorv; jord omkring plante som skal omplantes; *F* pote; **piotare** (*ò*) bekle el. dekke med grastorv.

piova *f* litt. regn; **piovanato** *m* sogneprestkall; *se: pievania*; **piovano** *m* *se: pievano*; **piovano**, *acqua piovana* regnvann; **piovasco** *m* (*srl. pl -chi*) regnbyge; **piovente** nedfallende; *~ m* takflate; **piovere** regne (*og fig.*); *piove sul bagnato* en ulykke kommer sjelden alene; hell følger hell; *non si sa da dove sia piovuto (fig.)* Gud vet hvor han kommer fra; **piovigginare** (*-vi-*) småregne, yre; **piovigginoso** regnfull; **pioviscolare** (*-vi-*) småregne; **piovitura** *f* stadig regn; *sj.* regntid; **piovorno** regntung, regn-; **piovoso** regnfull.

piovra *f* blekksprut, polypp.

pipa *f* pipe; sl. vinfat; *~ di schiuma* merskums-pipe; **pipare** røyke pipe; **pipata** *f* pipestapp, røyk; **pipatore** *m* piperøyker; **piperina**, *menta ~* peppermynte; **piperino**, **piperno** *m* sl. vulkanstein.

pi pi *m* *se: pio* 2.; *far ~ ~ (i barnespråk)* tisse.

pipetta *f* pipett; **pipiare** (*pi-*) *sj.* **pipiliare** (*pi-*) litt. pipe; **pipiona** *f* sl. sterk spansk vin; **pipistrèllo** *m* flaggermus; sl. frakk, kåpe; **pipita** *f* hud omkring negl; sl. sykdom på kyllinger; *aver la ~ (spøk.)* være stadig tørst; snakke lite.

pipiolino *m* tagg, blonde.

pira *f* bål til likbrenning; **piralide** *f* nattsommerfugl, fivrelid; **piramidale** pyramideformet; *fig.* kolossal; **piramidare** (*à*) gi pyramideform; **piramide** *f* pyramide; **piramidone** *m* pyramidon.

pirata *f* sjørøver; **pirateggiare** (*è*) drive sjørøveri; **pirateria** *f* sjørøveri; *fig.* røveri; **piratico** (*pl -ci*) sjørøver-.

pirico (*pl -ci*), *polvere pirica* krutt.

pirite *f* pyritt, svovelkis; *~ di rame* kopperkis.

piroconofobo *m* myggdreper; **piroetta** *f* piruett; **piroettare** lage piruetter; **pirofila** *f* ildfast form; **pirofilo** ildfast; **piroga** *f* kano; **pirogeno** varme-frembringende; **pirografia** *f* brannmaleri; **pirolèta** *f* piruett; **pirolisi** *f* pyrolyse; **pirolo** *m* plugg, pål, knagg; skrue på strengeinstrument.

piromante *m* spåmann; **piromanzia** *f* det å spå i ild; **pirometro** *m* varmemåler.

pirone *m* plugg, knagg; skrue (*på piano, harpe o.l.*); **piroscafo** *m* dampbåt; **piroscissione** *f* cracking; **pirosi** *f* halsbrann; **pirossilina** *f* skytebomull.

pirotecnica, **pirotecna** *f* fyrverkerikunst; **pirotecnico** (*pl -ci*) fyrverkeri-; *~ m* fyrverker, pyrotekniker.

pirrico, (*danza*) **pirrica** (*hist.*) krigsdans.

pirròlico (*pl -ci*) pyrrol-; **pirròlo** *m* pyrrol.

pişano fra Pisa; *~ m* pisaner; *vengono i pisani* Ole Lukkøye kommer.

piscatorio fiske-; *anello ~* pavens ring.

piscia *f* fam. tiss, piss; **pisciaccane** *m* sl. ugras;

piscialètto *m* inv. sengevæter; løvetann, sikori;

pisciánico (*pl -ci*) sl. svak vin; **pisciare** *F* pisse,

tisse; *fig.* sildre, renne; **pisciarello** *m* flau vin; **pisciasangue** *m* blodig urin, hematuri; **pisciata** *f* *F* pissing; *fare una ~* pisse; **pisciatoio** *m* *F* pissoar. **piscicultore** *m* fiskeavler; **piscicoltura** *f* fiskeavl, -oppdrett; **piscina** *f* fiskedam, akvarium; svømmebasseng, -hall; *~ probatica (rl.)* rensesdam (*for offerdyr*); *fig.* universalmiddel.

piscio *m* *F* neds. piss; **piscione** *m* *F* neds. en som pisser ofte; **pisciòso** *F* neds. full av piss; *~ m* *se: piscione*.

pisellaio *m* ertehage, ertebed; **pisellata** *f* ertesuppe, ertemåltid; **pisello** *m* ert; *verde ~* ertegrønn; **pisellone** *m* *fig.* tosk, dumrian.

pişolare (*i*) slumre, blunde; **pişolino** *m* lur, blund; *schacciare un ~* ta seg en lur; **pişolo** *m* lur, (høne)blund.

pispigliare (*-pi-*) litt. hviske; **pispiglio** *m* litt. hvisking; **pispiglio** *m* litt. stadig hvisking; **pispilloria** *f* hvisking og tisking; (*fugle*)kvitter.

pispino *m* tosk. (vann)stråle.

pispola *f* piper (*en spurvefugl*); *fig.* lokkepipe; **pispolare** (*pi-*) pipe (*med pispola*).

pissi pissi *m* hvisking og tisking.

pisside *f* hostiegjemme; litt. vase, kar; *bot.* kapsel.

pista *f* spor; *sport* bane; løype; *~ da ballo* dansegolv; *essere sulle piste di uno* være en på sporet; *~ di lancio*, *~ di decollaggio* startbane (*for fly*); *corsa su ~* baneløp.

pistacchia *f* pistasie; **pistacchio** *m* pistasie(tre); **pistagna** *f* kanteband, passepoil, krage; **pistagnino** *m* lommeklaff; **pistillifero**, *fiore ~* hunblomst; **pistillo** *m* støvvei; **pistino** *m* risbrudd.

pistola *f* pistol; **pistola-mitragliatrice** *f* maskinpistol; **pistolése** *m* *hist.* sl. jaktkniv; **pistolettata** *f* pistolskudd; **pistoletto** *m* *hist.* sl. kort pistol; **pistolone** *m* *gl.* sl. kavalleribørse; **pistolotto** *m* knalleffekt, effektfull avslutning (*på tale*).

pistone *m* *tekn.* stempel; *gl.* morter; *gl.* flintbørse; (*mus.*) klaff; *asta del ~* stempelstang; *~ (che serve) per la compressione* kompresjonsstempel.

pistrice *f* kjempehval.

pitaffio *m* *spøk. el. neds.* gravskrift, epitaf.

pitagorico (*pl -ci*) pytagoreisk; *la tavola pitagorica* den lille multiplikasjonstabell; *vitto ~* tarvelig kost.

pitale *m* nattpotte; **pitecàntropo** *m* apemenneske; **pitèco** *m* (*pl -chi*) *sj.* ape; **pitecoide** halvape.

pitia *f* *hist.* sannsigerske.

pitoccare (*ò*) tigge; **pitoccheria** *f* tiggeri, gjerrighet; **pitocchetto** *m* sl. poker; **pitocco** (*pl -chi*) tiggeraktig; gnieraktig; *~ m* tigger (*som ikke nødvendigvis er fattig*); gnier.

pitone *m* pytonslange; **pitonessa** *f* sannsigerske; **pitònico** (*pl -ci*) litt. sannsiger-, spåmanns-.

pittare (*om fisk*) nappe (*uten å bite*); **pittière** *m* rødstrupe; **pittima** *f* plageånd; *gl.* sl. varmt omslag (*på brystet*).

pittore *m* (*f -trice*) maler; **pittorésco** (*pl -chi*) malerisk; **pittoria** *f* malerverksted (*for keramikk*); **pittorico** (*pl -ci*) maler-; *arte pittorica* malerkunsten; **pittrice** *f* malerinne; **pittura** *f* malerkunst, maleri; *fig.* skildring; *~ a fuoco* brannmaleri; **pitturare** male; *fig.* utmale, skildre; *refl.* sminke seg.

pituíta *f* slim, katarr, snue; **pituítaria** *f* anat. slimhinne; **pituítóso** slimet, slim-.

più mer(e); flere; *mat.* pluss; *tutt'al ~* høyst, toppen; *~ che* mer enn; *che ~ ?* hva mere?; *~ che ~* i høyeste grad; *~ che mai* mer enn

noensinne; *essere da* ~ være mer verd, være bedre; ~ *di mer enn*; *di* ~ mer; *ma c'è di* ~ men der er mer; *di* ~ *in* ~ mer og mer; *per di* ~ ennvidere, til og med; dessuten; ~ *giorni flere* dager; *i* ~ de fleste; *il* ~ det meste; *andare (mandare) nel numero dei* ~ vandre heden (sende hinsides); *dal* ~ *al meno* cirka, omtrent; *a* ~ *non posso* alt hva jeg (han etc.) kan, av full kraft; *per lo* ~ for det meste; ~ *in qua* lenger, nærmere hit; *senza* ~ uten videre; ~ *su* høyere oppe; *parlare del* ~ *e del meno* snakke om løst og fast; *tanto* ~ *che* så meget mer som; ~ *volte flere* ganger; *il* ~ *delle volte* som oftest, for det meste.

piuma *f* dun, fjær(kledning); *fig.* seng; *dormir sulle piume (fig.)* leve godt, sitte godt i det; *coperta di* ~ *dundyne*; *gomma* ~ skumgummi; **piumaccio** *m* dunpute; **piumacciuolo** *m* liten pute; støtpute; tampong, kompress; **piumaggio** *m* fjærkledning; **piumaio** *m* fjærseiger; **piumario** fjær-; **piumato** fjærkledd, fjærpyntet.

piumetta *f* frøblad; **piumino** *m* dun, finere fjær; stor dunpute; fjærpynt; pudderkvast; **piumosità** *f* fjærkledning, dunethet, mykhet; **piumoso** fjærkledd, dunet, myk, bløt.

piuolo *m* liten søyle; plugg, knagg; pål; plantepinne; *scala a piuoli* stige; *piuoli di scala* trinn på stige.

piuttosto heller, snarere, temmelig.

piva *f* sekkepipe; *ritornarsene con le pive nel sacco* komme tilbake med uforrettet sak.

piviale *m* pluvial, korkåpe, messeåpe.

pivière *m* zool. lo; ~ *dorato* heilo; ~ *tortolino* pomeransfugl; **pivieressa** *f* strandlo.

pizia *f* hist. sannsigerske; **pizio** spådoms-.

pizza *f* pizza (sl. kake av gjærdeig med f.eks. tomat, ansjos og ost på); **pizzeria** *f* pizzautsalg; **pizzicagnolo** *m* fetevarehandler (skinke, pølse, ost o.l.); **pizzicare** (pi-) knipe, klype; stikke; prikke, klø; brenne (på tungen); klimpre (på strenger); gripe (på fersk gjerning); ~ *di qualcosa (fig.)* smake el. lukte av noe; ha peiling på noe; *mi pizzicano le mani* jeg klør i fingrene.

pizzicata *f* det å knipe (etc. se: *pizzicare*); sl. marmelade; *strumento da pizzicate* harpeinstrument; **pizzicato** *m* pizzicato; **pizzicheria** *f* fetevarehandel, pølseforretning; **pizzichino** *m* sl. snustobakk; sl. kortspill; **pizzico** *m* (pl -chi) klype (f.eks. salt); pris (tobakk); *fig.* litt, en smule; prikking, kløe; **pizzicore** *m* kløe; *fig.* kløe, lyst; **pizzicorino** *m* kiling; *fare il* ~ *a uno* kile en; **pizzicottare** (ò) knipe, klype; *refl.* knipe hverandre; stikke hverandre (med spydigheter); **pizzicottata** *f* knip, klyp; **pizzicotto** *m* knip, klyp; hakk (med nebb); *fig.* litt, smule.

pizzo *m* fippskjegg; knipling; fjelltopp, tind; *pizzi (pl)* kinnskjegg; **pizzochero** se: *pinzochero*.

pizzutello *m* sl. drue.

placabile forsonlig; **placabilità** *f* forsonlighet; **placamento** *m* sj. beroligelse; **placare** berolige; **placativo** sj. beroligende; **placatore** *m* (f -trice) en som beroliger, forsoner.

placca *f* plate, (metall)skilt, kjennemerke; med. flekk; ~ *dell'ago* presserfot (på symaskin); **placare** tekn. pletter; **placcatura** *f* plettering.

placenta *f* anat. morkake.

placet *m* borgerlig myndighets godkjenning av innstilling til presteembete.

placidezza, placidità *f* ro; **placido** rolig.

placito *m* utsagn, dom; forsamling; *gl.* kunngjøring.

plafoniera flysekrone.

plaga *f* egn, region; **plagas, dire** ~ *di uno* baktale en, rakke en ned.

plagiare (à) plagiere, etterape; **plagiario** *m* plagiator; **plagio** *m* plagiat.

planare gli, sveve (fly); **planata** *f* glidning; **planato, volo** ~ glidning, glideflyvning.

plancia *f* kommandobru; avtrykksplate (for gravør); ~ *del bastimento* kommandobru.

planetario planetarisk, planet-; ~ *m* planetarium; **planimetria** *f* planimetri; **planimetrico** (pl -ci) planimetrisk; **planimetro** *m* planimeter.

planisfèro *m* verdenskart, himmelkart, planiglob.

plantare anat. (fot)såle-; **plantigrado** *m* zool. sålegjenger.

plasma *m* plasma; **plasmabile** som kan formes; **plasmare** forme; **plasmatore** *m* (f -trice) litt. former; **plasmadio** *m* plasmodium, malariaparasitt.

plastica *f* plastikk; modellerkunst; plastic; **plasticatore** *m* (f -trice) modellør, billedhogger o.l.; **plasticità** *f* plastisitet, bøyelighet; **plastico** (pl -ci) plastisk; *materia plastica* plastikk; ~ *m* se: *plasticatore*; **plastificante** *m* bløtgjøringsmiddel; **plastilina** *f* plastilin.

platano *m* bot. platan.

platea *f* grunnflate; (i teater) salen; ~ *di costruzione* byggegrunn, byggeplass; **plateale** udannet, vulgær, triviell; *debiti plateali* smågjeld; **plateatico** *m* (pl -ci) grunnleie til kommunen.

platinare platinere; gjøre (hår) platinablondt; **platinatura** *f* platinering; **platinifero** platinaholdig; **platino** *m* platina; *spugna di* ~ platinasvamp.

platonico (pl -ci) platonisk.

plaudente applauderende; **plaudire** (àu, -isco) bifalle, applaudere; klappe.

plausibile rimelig, trolig, plausibel; **plausibilità** *f* rimelighet; **plauso** *m* bifall; *far* ~ bifalle.

plastro *m* litt. stor kjerre; poet. Store Bjørn.

plebaglia *f* pakk, pøbel; **plebano** rl. lands-, landens; **plèbe** *f* almue; hist. plebs, pøbel; **plebeismo** *m* vulgært uttrykk, vulgarisme; **plebeizzare** sj. bruke vulgære uttrykk; ha, få vulgære manerer. **plebèo** plebeiisk, vulgær; ~ *m* plebeier; **plebiscitario** enstemmig; **plebiscito** *m* folkeavstemning, plebisitt; enstemmig vedtak.

pleiade *f* litt. gruppe på sju; fam. mengde; *le pleiadi (astr.)* sjustjernen.

plenario fulltallig; fullstendig; *indulgenza plenaria* fullstendig avlat; *fig.* fullstendig tilgivelse, ettergivelse; *seduta plenaria* plenarmøte.

plenilunare fullmåne-; **plenilunio** *m* fullmåne.

plenipotenza *f* uinnskrenket fullmakt; **plenipotenziario** befullmektiget (minister); **plenitudine** *f* gl. fylde, mengde, fullkommenhet; ~ *dei tempi* tidens fylde, verdens undergang.

pleonasma *m* pleonasme, «smør på flesk»; **pleonastico** (pl -ci) pleonastisk.

plèssò, ~ *solare* (anat.) solarplexus.

plètora *f* blodfullhet, plethora; *fig.* overflod; **pletorico** (pl -ci) for blodrik; *fig.* overflødig.

plètta *f* palmepletning; **plèttro** *m* plekter; *fig.* poesi, poetisk evne.

plèura *f* anat. lungehinne; **pleuresia, pleurite** *f* brysthinnebetennelse, plevritt; **pleurocèntesi** *f* punktering av brysthinnen.

plico *m* (pl -chi) liten brev- el. dokumentpakke; *con* ~ *a parte, in* ~ *separato* separat.

plinto *m* arkit. plint.

plorare (*ò*) litt. gråte; *fig.* regne.

plotone *m* mil. tropp; ~ *d'esecuzione* eksekusjons-pelotong.

plumbeo bly-, blyfarget, blytung.

plumicola *m* fjærmidd.

plurale *gram.* flertalls-; ~ *m* flertall; *numero* ~ flertall; *al* ~ i flertall; **pluralità** *f* flertall, majoritet; *la* ~ mesteparten; **pluralizzare** sette i flertall.

pluricellulare flercellet; **pluriclasse** med flere klasser; **plurilaterale** flersidet; **plurimo**, *voto* ~ flertallsvalgrett; **plurimotore** *m* flermotors fly; **plurinominale** som velger flere deputerte; *lista* ~ valgliste (*med flere navn*).

plus ultra, *il non* ~ ~ *di* ... toppen av; *se* *ellers*: *non* ~ ~.

plus-valore *m* merverdi.

pluteo *m* (*i* *biblioteca*) skap til oppbevaring av håndskrifter; *hist.* bevegelig brystvern, stormtårn; *plutei di Traiano* basrelieffer på Forum R.

plutocrate *m* plutokrat; **plutocratico** (*pl -ci*) plutokratisk; **plutocrazia** *f* plutokrati.

plutonico (*pl -ci*) plutonisk.

pluviale regn-; **pluvio** litt. regnfull; **pluviometro** *m* regnmåler; **pluvioso** regnfull.

pneuma *m* pause (*i* *sang*); **pneumatica** *f* pneumatikk; **pneumatico** (*pl -ci*) pneumatisk; ~ *m* (*på bil, sykkel*) slange, dekk, gummi; *pompa pneumatica* luftpumpe; *posta pneumatica* rorpost; **pneumatologia** *f* åndelære; **pneumococco** *m* (*pl -chi*) pneumokokk; **pneumonia**, **pneumonia** *f* lungebetennelse; **pneumorragia** *f* lungeblødning; **pneumotomia** *f* lungeoperasjon; **pneumotorace** *m* pnevmothorax, luft i lungesekken.

pò = *poco* *el. poi*; **pòcher** *m* poker; **pocherare** (*ò*) spille poker; **pocherista** *m* pokerspiller.

pochettino *m* bitte lite grann; **pochetto** *m* lite grann, smule; **pochèzza** *f* knapphet, ringhet; **pochino** *m* litt, en smule.

pòco (*pl -chi*) liten, lite, litt; ringe, tynn; ikke rett meget; kort tid; *poche*, *pochi* få, ikke særlig mange; *a* ~ *a* ~ litt etter litt, etterhånden; *press'a* ~ omtrent; *un altro* ~ litt til; *un altro* ~, *e poi* *cadeva* han hadde nær falt; *poc'anzi* kort tid før; *un* ~ *di buono* (*fig.*) et dårlig papir; ~ *dopo* litt senere, like etter; ~ *fa* for kort tid siden; *manca*(*ci*) ~ *che* ... mangle lite på at ...; ~ *meno* litt mindre; nesten; *è matto o* ~ *meno* han er nærmest gal; *ogni* ~, *a ogni* ~ hvert øyeblikk, stadig vekke; *per* ~ *non cadeva*, ~ *mancò che non cadesse* det var så vidt han ikke falt; ~ *di poi* litt senere, like etter; ~ *prima* litt tidligere, like før; *quei pochi che ha* det lille han har (*d.v.s. av penger*); *con quel po' po' di libri vuoi* ...? (*iron.*) med alle de bøkene vil du ...?; *senti un po'!* hør nå en gang; ~ *su* ~ *giù* omtrent; *va un po' a comprare del pane* stikk bort og kjøp litt brød; ~ *alla volta* litt i slengen, om senn.

pocolino lite (grann).

podagra *f* fotgikt; **podagroso** som lider av fotgikt; ~ *m* podagrist.

poderale (land)gods-, land-; **poderante** *m* *sj.* landgodsarbeider; **podere** *m* (land)gods; *essere in* ~ arbeide på et gods; **poderoso** sterk, mektig; **podestà** *f* *hist.* overborgermesterens myndighet; ~ *m* *hist.* overborgermester; politimester; ordfører (*under Mussolini*); **podestarèssa** *f* spøk. borgermesterens kone; **podestariato** *m* borgermesterstilling,

-verdighet; **podestarile** borgermester-; **podesteria** *f* borgermesterkontor, -embete; **podestèssa** *f* spøk. borgermesterkone.

podio *m* podium, sokkel; **podismo** *m* fotsport, løp; **podista** *m* fotsportsmann, løper; **podistico** (*pl -ci*) fot-; *corsa podistica* kappløp; *sport* ~ fotsport, løp; **podologia** *f* hovsmedkunst; **podometro** *m* skritt-teller; sl. mål (*for hestehov*).

poema *m* dikt; **poemèssa** *f* spøk. dårlig, langtekkelig dikt.

poesia *f* poesi, dikt, dikt(n)ing; *fig.* illusjon.

poeta *m* (*f* *poetessa*) dikter; *il divino* ~ Dante; **poetabile** *sj.* som kan behandles dikterisk; **poetante** *m* og *adj.* (*en*) som skriver dikt; **poetare** (*è*) skrive vers; **poetastro** *m* dårlig dikter, rimsmed; **poeteggiare** (*-tè-*) skrive vers, være poetisk; **poetèssa** *f* dikterinne; **poetica** *f* diktekunst, poetikk; **poeticheria** *f* iron. dikt, fri fantasi; **poeticare** (*è*) dikte; **poetico** (*pl -ci*) poetisk, dikterisk; **poetizzare** gjøre (være) poetisk, poetisere.

poffa *f* esse; **poffarbaccho!** du slette tid!; **poffare**, ~ (*il mondo*), ~ (*il cielo*) du slette tid! du godeste!

poggetto *m* liten høyde, haug; **poggia** *f* mar. leskjøt; le side; *andare a* ~ falle av; *a* ~ *e ad orza* (*fig.*) fra høyre og fra venstre, fra begge sider; **poggiacapo** *m* inv. varetrekk, antimakassar; **poggiacarte** *m* inv. brevpreser; **poggiamano** *m* gelender; **poggiapièdi** *m* inv. fotskammel; (*i* *bil*) fothviler; **piggiaiuolo** *m* høydeboer; **poggiare** (*ò*) støtte (seg); *mil.* vende; *mar.* falle av; søke havn, søke le; **poggiata** *f* høydedrag; *mar.* det å falle av; **poggiatèsta** *m* inv. oreklapp på stol; **poggio** *m* høyde; **poggioso** bakket, full av høyder; **poggiuolo** *m* liten høyde, haug; balkong, terrasse.

poh! pytt!

poi (*el.: po'*) deretter; så; senere; *da quel tempo in* ~ fra den tid av; *o prima o* ~ før eller senere; *tu* ~ *non lo farai* men du vil da ikke gjøre det; *il* ~ ettertiden, fremtiden; *il senno del* ~ etterpåklokskapen; *e* ~ ? og så?; *po'* ~ når alt kommer til alt; **poiàna** *f* musvåk.

poiché da, ettersom, siden, etter at.

polacca *f* polsk kvinne; polsk dans, polonese; sl. kort frakk, kappe; sl. seilskute; sl. høy snørestøvel; **polacco** (*pl -chi*) polsk; ~ *m* polakk; **polaccone** *m* mellomstageseil.

polare polar-, pol-; **circolo** ~ polarsirkelen; **esplorazione** ~ polarforskning; *l'oceano* ~ polarhavet; **polarimetro** *m* polarimeter; **polariscopio** *m* polariskop; **polarità** *f* polaritet; **polarizzare** polarisere; **polarizzazione** *f* polarisering.

pòlca *f* polka; **polchista** *f* polkadanser, polkakomponist.

polcinella *f.* ~ *di mare* lundefugl.

polédro *se:* *puledro*.

polémica *f* polemikk; **polémico** (*pl -ci*) polemisk; ~ *m* *sj.* polemiker; **polemista** *m* polemiker; **polemizzare** polemisere.

polèna *f* gallionsfigur; **polènda**, **polènta** *f* (mais)-grøt; ~ *dolce* grøt av kastanjemel; **polentàio**, **polentaro** *m* polentakoker, -selger, -spiser; **polentata** *f* polentamåltid; **polentina** *f* grøtomslog; **polentone** *m* hard (mais)grøt; *fig.* treg fyr, kloss; maisgrøtspiser (*søritaliensk økenavn på en norditaliener*).

polésine *m* *geogr.* deltaøy.

poliambulanza *f* poliklinikk; **poliandria** *f* polyandri; **poliantèa** *f* litt. antologi, samling; **poliarchia** *f* mangevelde; **poliatómico** (*pl -ci*) med mange ato-

mer; **policlinica** *f* poliklinikk; **policlinico** (*pl -ci*) poliklinisk; ~ *m* poliklinikk, hospital (*tilknyttet et universitet*).

policromia *f* polykromi; **policromo** polykrom.

policuspidale *arkit.* med mange tårn, spisser.

poliédrico (*pl -ci*) polyedrisk; **poliédro** *m* polyeder; **polifase** flerfaset.

polifonia *f* polyfoni; **polifónico** (*pl -ci*) polyfon.

poligamia *f* polygami; **poligamo** polygam.

poligènesi *f* polygenese.

poliglotta *m* en som taler flere språk, polyglott;

poliglòtto mangespråklig; ~ *m* polyglott.

poligonale mangelkantet; **poligónio** mangelkantet;

poligono *m* mangelkant, polygon; skytebane.

poligrafare (*i*) mangfoldiggjøre, hektografere; **poligrafo** *m* hektograf; *litt.* mangfoldig forfatter;

poligramma *m* gram. digraf; **polimènto** *m* pole-

ring, rensing; **polimeria** *f* polymeri; **polimeriz-**
zazione *f* polymerisering; **polimero** polymer.

polimetria *f* *litt.* blandet versemål.

polinómio *m* *mat.* polynom; **poliomielite** *f* polio-
(myelitt), barnelammelse; **pólipo** *m* polypp; **poli-**
póso polyppaktig.

polire (*-isco*) *litt.* gjøre ren; polere.

polisarcia *f* sykkelig fedme; **polisárcico** (*pl -ci*) fet.

polisénso *litt.* mangetydig, flertydig; ~ *m* ordgåte.

polisillabo flerstavelses-; ~ *m* flerstavelsesord.

politeama *m* varieté(teater), kabaret; **politécnico** (*pl -ci*) polyteknisk; ~ *m* polytekniker; polyteknisk lærestanst.

politeísmo *m* flerguderi, polyteisme; **politeista** *m* polyteist; **politeístico** (*pl -ci*) polyteistisk.

politézza *f* renhet, polerhet.

politica *f* politikk; ~ *da caffè*, ~ *da farmacia*

politisk kannestøperi; ~ *estera* utenrikspolitikk;

~ *interna* innenrikspolitikk; **politicante** politise-

rende; ~ *m* = **politicastro** *m* slu, uhederlig

politiker; levebrødspolitiker, uduelig politiker;

politisk kannestøper; **politichino** *m* politisk intri-

gemaker; *fam.* (*om barn*) hjerteknuser; **politico** (*pl -ci*) politisk; *fig.* durkdreven; ~ *m* politiker;

revepels; **economia politica** sosialøkonomi; **elezio-**
ni politiche parlamentsvalg; **politicòne** *m* (*f -ona*)

politikus, luring.

polittico *m* (*pl -ci*) polyptichon, flere malerier i en

ramme, (sammenleggbare) tavle med flere bilder,

utskjæringer o.l.

polizia *f* politi; **agente di** ~ politibetjent; ~

giudiziaria kriminalpoliti; ~ **stradale** trafikkpoli-

ti; **poliziésco** (*pl -chi*) (*ofte neds.*) politi-; **romanzo**

~ detektivroman; **poliziòtto** *m* politibetjent; *fig.*

snushane; **cane** ~ politihund.

pólizza *f* polise, låneseddel, lotteriseddel, lodd,

kvittering, kontrakt; ~ *di carico* fraktbrev; ~ *del*

monte låneseddel; **polizzino** *m* seddel, skattesed-

del; *rl.* skifteseddel.

ning, liktorn; **pollino** 2. *m* myr, sump, hengemyr;

pollinòsi *f* høysnue; **pollivéndolo** *m* hønseselger.

póllo *m* hønsfugl, høne, hane; **polli** høns; *cono-*

scere i propri polli kjenne sine pappenheimere;

cose da far ridere i polli ting til å le seg skjev av;

essere un buon ~ være passe troskyldig; *andare*

a letto coi polli legge seg med sola; *essere un* ~

freddo være redd, lite for seg; ~ *d'India* kalkun;

~ *sultano* sl. vannhøne.

pollòne *m* skudd, renning, stikling; **pollonèto** *m*

misthenk, plantebed (*til utplantning*).

polluto *litt.* skjemt, skjendet; **polluzione** *f* pollusjon.

polmonare lunge-; **polmonària** *f* lungeurt; **polmòne**

m lunge; *a pieni polmoni* for fulle lunger; ~

d'acciaio jernlunge; *mi si allargano i polmoni* (*fig.*)

det faller en stein fra mitt hjerte; *ci ho rimesso*

(*consumato, sputato*) *un* ~ (*fig.*) det har jeg

snakket meg hes på (til ingen nytte); **polmonite** *f*

lungebetennelse.

pòlo 1. *m* pol; ~ *nord* nordpol; ~ *sud* sydpol;

pòlo 2. *m* polo (*spill*); **polonése** *f* polonese.

pólpa *f* anat. kjøttfull del; rent kjøtt (*slakt*);

tykklegg; fruktkjøtt; **polpaccio** *m* tykklegg; **pol-**

pacciùolo *m* kjøttstykke; gom (*på finger*); **polpac-**

ciùto kjøttfull, tykk; **polpara** *f* sl. fiskeredskap (*for*

blekksprut); **polpastrèllo** *m* gom, fingertupp; **pol-**

pétta *f* sl. karbonade, kjøttbolle; forgiftet kjøtt-

stykke (*for rev. ulv o.l.*), åte; **polpettòne** *m* stor

polpetta til å skjære i skiver; *fig.* svært, uryddig

arbeid (*bok*); **pólpo** *m* blekksprut; *fam.* polypp;

polpóso, **polputo** kjøttfull.

polsino *m* mansjett, ermeoppslag; **polsista** *m* puls-

taker; **polso** *m* puls; håndledd; *fig.* kraft; *toccare*

il ~ *a uno* (*fig.*) føle en på pulsen; **orologio da**

~ armbåndsur.

poltiglia *f* grøt, elte; sole; **poltigliòso** grotet.

poltrire (*-isco*) dra seg (i sengen); dovne seg.

poltróna *f* lenestol; (*i teater*) orkesterplass; ~ *a*

ring; **polverone** *m* tykk støvsky; **polveroso** støvet; **polverulento** støvaktig; **polviglio** *m gl.* fint støv, pulver, pudder; **polviscolo** *m* fint støv.
pomaceo *sj.* epleaktig, eple-; **pomarancia** *f se:* melarancia; **pomario** *m litt.* frukthage, eplehage; **pomata** *f* pomade, salve; **pomato** *sj.* beplantet med epletrær; skimlet (*om hest*); **pomellato** skimlet; ~ *m* skimmel; **pomello** *m* kinnben.
pomerano pommersk; ~ *m* pommeraner.
pomeridiano ettermiddags-; om ettermiddagen; *alle tre pomeridiane* klokken tre om ettermiddagen; **pomeriggio** *m* ettermiddag; *nel* ~ om ettermiddagen.
pomero, (*cane*) ~ (vognmanns) hund.
pometo *m* eplehage, frukthage.
pomice *f.* (*pietra*) ~ pimpstein; *un discorso a pietra* ~ sludder, vås, noe bort i veggene; *dar la* ~ skure med pimpstein; **pomiciare** (*ò*) skure med pimpstein; **pomiciatura** *f* (avfall ved) skuring med pimpstein; **pomicione** *m fam.* klegg (*fig.*), påtregende, nærgående person; **pomicioso** pimpsteins-, pimpsteinsholdig, pimpsteinsaktig.
pomicultore *m sj.* fruktdyrker; **pomicultura** *f* fruktdyrk(ning); **pomidoro** *se:* pomodoro.
pomo *m* eple(tre-); frukt(tre); knott, rund knapp (*på håndtak, stokk, mast o.l.*); *il* ~ *di Adamo* adamseplet; *il* ~ *della discordia* stridens eple; ~ *vietato* forbuden frukt; **pomodora** *f* kast med tomat; **pomodoro** *m* tomat; (*på sykkel*) baklys, katteløp; *concentrato di* ~ tomatpurè; *rosso come un* ~ rød som en kokt hummer; *sugo di* (*el.*: *al*) ~ tomat saus; **pomologia** *f* frukttrelære, pomologi; **pomoso** *sj.* rik på frukt, fruktrik.
pompa 1. *f* pomp, prakt; praleri, ærgjerrighet; *far* ~ *di qualcosa* prale med noe; *impresa di pompe funebri* begravelsesbyrå; **pompa** 2. *f* pumpe; sprøyte; bensinpumpe; ~ *d'alimentazione* matepumpe; ~ *d'aria* luftpumpe; ~ *aspirante* sugpumpe; ~ *da bicicletta* sykkelpumpe; ~ *centrifuga* sentrifugalpumpe; ~ *ad ingranaggi* tannhjulpumpe; ~ *pressione*, ~ *premente* trykkpumpe; ~ *a stantuffo* stempelpumpe; **pompare** (*ò*) pumpe; *fig.* blåse opp; **pompata** *f* pumping; **pompatura** *f* pumping; *fig.* oppblåsing; **pompeggiare** (*è*) prale, glimre; *refl.* bryste seg, blåse seg opp; **pompeiano** pompejansk; **pompelmo** *m* grapefrukt; **pompieri** *m* brannmann; **pompieri** (*pl*) brannvesen; **pompieristico** (*pl -ci*) brannmanns-; **pompista** *m F* brannmann; **pomposità** *f* prakt; **pomposo** pompøs, praktfull.
ponce *m inv.* punsj; **puncio** *m sl.* kappe.
ponderabile som kan veies, veielig; **ponderabilità** *f* veielighet; **ponderale** vekt-; **ponderare** (*ò*) *fig.* veie, overveie; **ponderatezza** *f* besindighet; **ponderato** overveid, besindig; **ponderatore** *m (f -trice)* en som overveier, vurderer; **ponderazione** *f* overveielse; **ponderosità** *f litt.* tunghet, vanskelighet; **ponderoso** *litt.* tung, tyngende, vanskelig; **pondo** *m litt.* vekt, tyngde; *fig.* byrde; *il mortal* ~ (*fig.*) legemet; *pondi* (*pl*) diarè; *mal di pondi* (*gl.*) dysenteri.
ponente *m* vest; vestavind; **ponentino** *m* lett vestavind; vesterland, vesterlending.
ponimento *m litt.* det å sette, stille; plassering; **ponitor** *f* tørkebord (*for papir*); **ponitore** *m* arbeider som legger papir til tørk; **ponsò** ildrod.
pontaggio *m sj.* brupenge; **pontai** *m* stillasbygger, forskalingssnekker; *sj.* brubygger, bruvokter; **pontare** (*ò*) *gl.* støtte (seg), trykke; *se også:* **puntare**; **pontata** *f* stillaslengde (*for malerarbeid o.l.*).

ponte *m* bru; (tann)bru; stillas; bridge; *mar.* dekk; ~ *aereo* luftbru; *il* ~ *dell'asino* noe som bare er vanskelig for begynnere; den enkleste sak av verden; ~ *girevole* svingbru; ~ *levatoio* heisebru; ~ *sospeso* hengebru; *testa di* ~ bruhode.
pontefice *m* pave; *fig.* sjef, leder; *il massimo* (*el.*: *sommo*) ~ paven; **ponticello** *m* liten bru; bøyle; fiolinstol; **pontiere** *m* brubygger; pionersoldat.
pontificale pavelig; biskoppelig; ~ *m* biskops messebok; pontifikalmesse; **pontificare** (*-ti-*) lese messe (*biskop*); *fig.* posere; **pontificato** *m* pavedømme, paveverdighet, pavetid; **pontificio** pavelig; *lo Stato* ~ Vatikanstaten.
pontile *m* landgangstrapp; **ponto** *m poet.* hav; **pontone** *m mar.* lekter; pongtong; **pontoniere** *m* sjemann på pram; *se ellers:* **pontiere**.
pontremolése *m* omvandrende bokselger, kolportør.
ponzamento *m* anstrengelse; **ponzare** (*ò*) *anat.* trykke seg; anstrenge seg; *fig.* produsere med møy og besvær.
ponziopilateggiare (*-tè-*) *fig.* vaske sine hender (*som Pontius Pilatus*).
pòplite *m anat.* knehase.
popolaccio *m*, **popolaglia** *f* pøbel; **popolano** folkelig, folke-; ~ *m* mann av folket; **popolare** 1. (*pò-*) befolke; *esser popolato* (*fig.*) være full av folk; **popolare** 2. folkelig, folke-; kjent, populær; ~ *m* folkepartimann; *ballo* ~ folkedans; *democrazia* ~ folkedemokrati; *partito* ~ kristelig folkeparti (*etter 1. verdenskrig*); *treno* ~ ferietog, utflukts-tog; **popolarésca** *f* folkeminnegransking; **popolarésco** (*pl -chi*) folkelig, folke-; **popolarità** *f* popularitet; **popolarizzare** popularisere, utbrede; **popolarizzazione** *f* popularisering.
popolatore *m (f -trice)* en som befolker; **popolazione** *f* befolkning, folkemengde; *densità media della* ~ gjennomsnittlig folketetthet; ~ *rurale* landbefolkning; **popolazzo** *m* pøbel; **popolésco** (*pl -chi*) *neds. sj.* folkelig, vulgær; **popolino** *m* småkårsfolk, småfolk; **pòpolo** *m* folk, nasjon; befolkning (folke)mengde; ~ *grasso* rikfolk; ~ *minuto* småfolk; *a furia di* ~ ved (under) folkeoppstand; *donna del* ~ kvinne av folket; *il* ~ *e il comune* Gud og hvermann, Per og Pål; **popoloso** folkerik.
poponaia *f* melonåker; **poponaio** *m* melonselger; melonmark; **popone** *m* melon; *fam.* pukkel.
poppa *f anat.* melkekjertel; bryst; jur, patte; bakstavn; *dar la* ~ amme; *avere il vento in* ~ ha medvind (*og fig.*); **poppaione** *m bot.* villskudd; **poppaiuolo** tåteflaske; **poppante** *m*, *f* pattebarn; **poppare** (*ò*) sug, patte; *popparsi le dita* sug på fingrene; **poppata** *f* patting; måltid (*brystmelk*); **poppatoio** *m* smokk, tåteflaske; hevert.
poppavia *f*, *a* ~ på akterskipet, akter; **poppése** *mar.* akter-; ~ *m* aktertrosse; **poppetta** *f mar.* bakskott; **poppiere** *m* bakroer, aktermann; **poppiero** akter-; *nave poppiera* etterfølgende skip.
popputo med store jur; med store bryst.
populeo poppel-, poppelbevokst.
pòrca 1. *f* plogkam, plogskår; **pòrca** 2. *f* purke; **porcaccio**, **porcaccione** *m* svin; **porcaio** *m* grisepasser, -selger; *fig.* svineri; skittent sted; **porcamente** *adv.* svinaktig; **porcaréccia** *f* grisehus, griseri, grisebinge; **porcaro** *m* grisegjeter.
porcellana *f* porselen; **porcellanare** gjøre porselensaktig; **porcellanico** (*pl -ci*) *sj.* porselens-; **porcellino** *m* grisunge, liten gris (*og fig.*); liten ovn; ~ *d'India* marsvin; **porcellona** *f fig.* purke, sjuske; **porcellone** *m fig.* svin, uhøflig fyr.

porchereccia *f* se: *porcareccia*; **porcheria** *f* svineri; **porcheriuola** *f* sjuskeri; **porchetta** *f* pattegris (*stekt på spidd o.l.*); **porchettame** *m* gris(er); **porciglione** *m* vannrikse; **porcile** *m* grisehus (*og fig.*); **porcina** *f* gris, svin; **svinekjøtt**, **flesk**; **porcino** *svine-*, *grise-*; **carne porcina** *svinekjøtt*; **occhi porcini** *griseøyne*; **pan** ~ *alpefiol*; ~ *m* rørsopp; **pòrco** *m* (*pl -ci*) gris, svin (*og fig.*); ~ *adj.* *svinsk*, *svine-*, *forbannet*; ~ *mondo!*, *porca miseria!* *død og pine*; **piè di** ~ *brekkjern*; **porcospino** *m* pinnsvin; **porcume** *m* svineri.

pòrfido *m* *geol.* *porfyr*; **porfireo**, **porfirico** (*pl -ci*) *porfyr-*; **porfirizzare** *knuse med porfyr*.

pòrgere *rekke, sende; yte (hjelp); (om taler) uttrykke seg; ~ a uno il destro di... gi en anledning til å...; refl. by seg (anledning); pòrgimento m sj. det å rekke (etc. se: pòrgere); pòrgitore m (f -trice) en som rekker (etc. se: pòrgere).*

pornografia *f* *pornografi*; **pornografico** (*pl -ci*) *pornografisk*; **pornògrafo** *m* *pornograf*.

pòro *m* *anat.* *pore*; **porosità** *f* *porøsitet*; **poroso** *porøs*.

pòrpora *f* *purpur*; *fig.* *kongedrakt, -verdighet*; *kardinaldrakt, -verdighet*; *purpurnegl, -musling*; **porporato** *purpurkledt*; ~ *m* *kardinal*; **porporeggiare** *sj. være (nesten) purpurfarget*; **porporina** *f* *purpurfarge*; *gullbronse*; **porporino** *purpurfarget*.

porraceo *purregrønn*, *purrefarget*; **porraio**, **cipolla porraia** *purreløk*; **porrata** *f* *purresuppe, -salat*.

pòrre (*pòngo*) *sette, stille, legge, plasere*; **poni** (*poniamo*) *che... sett (la oss sette) at...; ~ affetto a uno* *fatte kjærlighet til en; ~ in dubbio* *dra i tvil; ~ fine a qualcosa* *gjøre ende på noe; ~ ad effetto* *sette i verk; ~ mente a qualcosa* *akte på noe, legge merke til noe; porsi a fare qualcosa* *gi seg til å gjøre noe; porsi in capo* *sette seg i hodet; porsi il cappello* *ta hatten på; porsi a sedere* *sette seg*.

porrina *f* *purreknoll*; *ung kastanje (til tømmer)*; **pòrro** *m* *purre*; *vorte*; **mangiare il ~ dalla coda** (*fig.*) *begynne i den gale enden*; **predicare ai porri** *snakke for døve ører*; **porroso** *full av vorter, vortet*; *purreaktig*.

pòrsi *se: pòrgere*.

pòrta *f* *dør, port*; *sport mål, nett*; *a porte chiuse* *for lukkede dører*; ~ *di soccorso* *nødutgang*; *porte stagne* *vanntette luker (mellom skottene)*; *la Sublime Porta* *den høye port (den tyrkiske regjering)*; *pigliare la ~* *gå sin vei*; *mettere alla ~* *sette på dør*.

port(a)aerei *f.* (*nave*) ~ *hangarskip*; **port(a)affissi** *m* *inv.* *plakatstøyle, oppslagstavle*.

portabagagli *m* *inv.* *bærer*; *bagasjebrett (sykkel)*, *bagasjerom (bil)*; *rete* ~ *bagasjenett*; **portabandiera** *m* *inv.* *fanebærer*; **portabile** *som kan bæres, bærbar*; **portacappe** *m* *inv.* *vadsekk*; **portacappelli** *m* *inv.* *hatte-eske*; **portacarte** *m* *inv.* *papirordner*; **portacatino** *m* *inv.* *vaskefatholder, vaskeservant*; **portacenere** *m* *inv.* *askebeger*; **portacicche** *m* *inv.* *fam.* *askebeger*; **portacipria** *m* *inv.* *pudderdåse*.

portadólci *m* *inv.* *bordoppsats, kakefat*.

portaferiti *m* *inv.* *sykebærer*; **portafiammiferi** *m* *inv.* *fyrstikkoppsats, -etui*; **portafiaschi** *m* *inv.* *flaskekorg*; *flaskeoppsats, -holder*; **portafili** *m* *inv.* *strekkbom (på vev)*; **portafióri** *m* *inv.* *blomsterstativ, blomstervase*.

portafogli *m* *inv.*, **portafoglio** *m* *lommebok*; *dokumentmappe*; *pol.* *portefølje*; **portafortuna** *m* *inv.* *maskott, talisman, lykkedyr*.

portagioie, **portagioielli** *m* *inv.* *smykkeskrin*.

portagomitoli *m* *inv.* *garneske, nøste-eske*.

portainségna *m* *inv.* *fanebærer*.

portalapis *m* *inv.* *blyantholder*; **portale** *m* *portal*;

portalegna *m* *inv.* *vedbærer, fyrbøter*; **portalèttère** *m* *inv.* *postbud*.

portamantello *m* *vadsekk*; **portamento** *m* *holdning*; *oppførsel, opptreden*; *håndstilling, fingersetning*; *portamento*, *glidende overgang fra en tone til en annen*; **portamonete** *m* *inv.* *portemonè, pengepung*; **portamorso** *m* *bisselrem*; **portampolle** *m* *inv.* *bordoppsats (olje og eddik)*.

portamùsica *m* *inv.* *notestativ, notemappe*.

portante, *ben* ~ *sunn*; *forza* ~ *bæreevne*; *piano* ~ *bæreplan, vinge (fly)*; ~ *m* *passgang*; *andare di* ~ *gå i passgang*; ~ *f* *bærekabel*; **portantina** *f* *bærestol*; **portantino** *m* *bærer, portør*; *bærer av bærestol*; **portanza** *f* *bære-, lasteevne*.

portaombrelli *m* *inv.* *paraplyhylster, -stativ*; **portaordini** *m* *inv.* *ordonans*; **portaorologio** *m* *inv.* *gjenstand til å henge lommeuret på*.

portaovo *m* *inv.* *eggeglass*.

portapacchi *m* *inv.* *pakkebud*.

portapenne *m* *inv.* *penneskaft*.

portapranzi *m* *inv.* *matspann, markorg*.

portare (*ò*) *bringe, bære, komme med, føre, overbringe*; *anføre (grunn o.l.)*; *bibringe*; *medføre (utgifter o.l.)*; *nære (følelser)*; *begunstige, rose*; ~ *in braccio, in collo, addosso, sulle spalle, a cavalluccio* *bære på armen, på nakken, på ryggen, på skuldrene, (på skrevs) over nakken*; ~ *bene gli anni* *bære sin alder godt*; ~ *uno a cena* *ta en med til kveldsmat*; *il diavolo mi porti se...* (*F*) *fan(den) ta meg om...*; ~ *un esempio* *fremføre et eksempel*; ~ *le prove* *føre bevis*; *la strada porta a Firenze* *veien fører til Firenze*; ~ *in tavola* *sette på bordet, servere*; ~ *via* *bære bort, fjerne*; ~ *via il posto a uno* *ta stillingen (jobben) fra en*; ~ *pazienza* *være tålmodig*; *scrivo 6 e (ne) porto 3 6* *opp og 3 in mente*; *refl.* *oppføre seg*; *begi seg*; *ta med, komme med*; *si è portata la cena* *han har tatt kveldsmaten med*; *portarsi deputato* *stille seg som kandidat til deputertkammeret*; *essere portato a...* *være tilbøyelig til å..., ha evner for..., drages imot...*; *tutto porta a credere che...* *alt gir grunn til å tro at...*

portaritratti *m* *inv.* *fotoramme*; **portarocchetto** *m* *inv.* *snelleholder (på symaskin)*; **portasapone** *m* *inv.* *såpekopp*; **portaruote** *m* *inv.* *anordning for reserverhjul*; **portascalmò** *m* *inv.* *holder for keip el. åregaffel*; **portasigarette** *m* *inv.* *sigarettetui*.

portasigari *m* *inv.* *sigaretui*; **portaspazzole** *m* *inv.* *børsteholder*; **portaspilli** *m* *inv.* *nålepute*; **portastécchi**, **portastecchini** *m* *inv.* *tannpirkerholder*.

portastendardo *m* *inv.* *fanebærer*.

portata *f* *bæreevne, lasteevne*; *hørevidde, synsvidde*; *rekkevidde*; (*elvs*) *vannføring*; *fig.* *betydning*; *inntekt, avkastning*; *a ~ di uno* *innenfor ens rekkevidde (og fig.)*; *alla ~ di uno* *tilgjengelig for en*; *a ~ di voce* *innenfor hørevidde*; *a ~ di mano* *innenfor rekkevidde*; *un avvenimento di grande* ~ *en begivenhet av stor betydning*.

portaticcio, (*terreno*) ~ *avleiringsjord*; **portatèssera** *m* *inv.* *etui til trikkekort o.l.*; **portatile** *transportabel, bærbar, reise-*; *farmacia* ~ *reiseapotek, husapotek*; *dizionario* ~ *lommeordbok*; (*macchina*) ~ *reiseskrivemaskin*; **portato** *m* *fig.* *frukt, effekt, resultat*; **portatore** *m* (*f -trice*) *bærer, overbringer*;

ihendehaver; **portatura** *f* det (det koster) å bringe, bære (etc. se: *portare*); hår- el. skjeggfasong.
portauovo *m* eggeglass.
portavàlvola *m inv.* (radio) lampeholder.
portavaşi *m inv.* se: *portafiori*; sledebjelke (på slipp);
portavento *m inv.* lufrør, trekkventil; **portavivande** *m inv.* matspann; **portavóce** *m inv.* talerør; ropert; *pol.* talerør, talsmann.
portella *f* dør (på ovn o.l.); **portelleria** *f* åpninger i skipsside (koøyer o.l.); **portellino** *m* koøye, ventil; **portello** *m* liten dør (del av større dør el. port); skapdør; luke (i skipsside); kanonport, åreåpning (på galei).
portento *m* jærtegn, under; *operare portenti* gjøre under, mirakler; ~ *di sapienza* (fig.) et unikum av visdom; **portentoso** forunderlig, mirakuløs.
porteria *f* portnerværelse(r) i kloster o.l.
porticato forsynt med søyleganger; ~ *m* søylegang; **porticina**, **porticciuola** *f* liten dør; **portico** *m* (pl -ci) søylegang; skur; *fare il ~ dietro la casa* (fig.) spenne kjerra foran oxen; **portiera** *f* portiere, dørforheng; portnerkone; *non c'è ~ per me* dit kan jeg gå fritt; **portiere** *m* (f -iera) portner; sport målmann; **portinaio** *m* portner; **portineria** *f* portnerlosje; **portinsègna** *m inv.* fanebærer.
porto se: *porgere*; ~ *m* 1. portvin; ~ *m* 2. havn; *condurre a buon ~* (fig.) bringe vel i havn; ~ *franco* frihavn; ~ *d'iscrizione* (skips) hjemsted; ~ *di mare* sjøhavn; fig. sted der det vanker mye folk; ~ *mercantile* handelshavn; ~ *militare* krigshavn; *toccare il ~* (fig.) være ved målet; ~ *m* 3. porto; frakt; ~ *d'arme* tillatelse til å bære våpen.
portogallo *m* appelsin (fra Portugal); **portoghese** portugisisk; ~ *m* portugiser; (i teater) gratisgjenger; **portolato** *m* oppkjøperbåt (på fiskefelt); **portombrelli** *m inv.* paraplystativ, -trekk; **portone** *m* gatedør, port.
portorico *m* Puerto Rico-kaffe.
portuale havne-; ~ *m* havnearbeider; *zona ~* havneområde; **portuario** havne-; **portuoso** rik på havner.
porzione *f* del, porsjon, rasjon, part; **porzioniere** *m* sj. parthaver.
posa *f* ro, hvile; holdning; pose, posityr; konsoll; pause; gram, betoning; foto. belysning, eksponering; ~ *della prima pietra* grunnsteinsnedleggelse; *rotolo a otto pose* filmrull med 8 eksponeringer (bilder); *senza ~* uopphørlig; **posacavi**, *nave ~* kabelbåt, -skip; **posacènere** *m inv.* askebeger; **posamento** *m* fotstykke, grunnlag; det å legge (etc. se: *posare*); **posamine** *f.* (nave) ~ mineutlegger; **posaombrelli** *m inv.* paraplystativ.
posapiàno *m inv.* (lapp påskrevet) forsiktig; spøk, langsam, treg person; **posare** (ò) (av)legge, stille, sette (fra seg); bunnfelle; boye (hode); stille (spørsmål); hvile; sitte modell; **posata** *f* spisebestikk; kuvert; bunnfall; sj. pause, rast, etappe; **posatèzza** *f* sindighet, ro; **posato** sindig, rolig; **posatóio** *m* vagl; **posatore** *m* (f -trice) en som legger (etc. se: *posare*); posør; **posatura** *f* bunnfelling, bunnfall.
posbèllico (pl -ci) etterkrigs-.
poscia litt. dernest, etter, senere; ~ *che* el. *posciachè* etter at, ettersom, da.
poscritta *f.* **poscritto** *m* etterskrift, P.S.
posdatare etterdatere; **posdomani** i overmorgen.
pòsi se: *porre*; **positiva** *f* foto. positiv; **positivismo** *m* positivisme; **positivista** *m* positivist; **positività** *f* positivitet; **positivo** positiv; sikker; *di ~* be-

stemt; sikkert; ~ *m* gram. og foto. positiv; **posit(r)ione** *m* fys. positron; **positura** *f* stilling, posityr; **posizione** *f* stilling; posisjon; beliggenhet; *posizione-chiave* nøkkelstilling; *guerra di ~* stillingskrig; *luce di ~* posisjonslys, sidelanterne (skip, fly).
posludio *m* etterspill; **pòsola** *f* stigbøyerem; fig. plage; stort (u)hell; **posolino** *m* halerem (på hestesele); **pospato** *m* sj. dessert.
posponimento *m* sj. etterstilling; **posporre** (-pòngo) sette baketter, etterstille, utsette; **posposi** se: *posporre*; **pospositivo** etterstilt; **posposizione** *f* etterstilling; **posposto** se: *posporre*.
pòssa *f* litt. makt, kraft; *a tutta ~* av all makt; **possanza** *f* litt. makt, kraft, styrke; **possedere** (-sièdo el. -sèggo) eie, besitte; beherske; fig. beherske, mestre; *esser posseduto dal demonio* være besatt av den onde; **possedimento** *m* eiendom, besittelse; **posseditore** *m* (f -trice) eier, besitter; *srl.* fig. en som behersker (noe); **possente** mektig; **possessioncella** *f* liten eiendom; **possessione** *f* stor landeiendom, landegods; sj. besittelse, **possessivo** eiendoms-; *pronome ~* eiendomspronomen; ~ *m* genitiv; **possesso** *m* besittelse, gods, eie, eiendom, herredømme; *essere in ~ di* besitte; *entrare in ~ di*, *prendere ~ di* ta i besittelse; *non è in ~ delle sue facoltà mentali* han er ikke ved sine fulle fem; **possessore** *m* (f -ora, posseditrice) eier, besitter; **possessorio** besittelses-, eiendoms-.
possibile mulig; *fare il ~* gjøre det som står i ens makt; *il più presto ~* så snart som mulig; **possibilismo** *m* opportuniste; **possibilista** *m* opportunist; **possibilità** *f* mulighet; **possibilmente** om mulig, muligvis.
possidente besittende; ~ *m* besitter, jordeier; **posidèzza** *f* (jord)eiendom; (jord)eierklasse.
pòsta *f* post, posthus, postvesen; post, stoppested; (i jaktspråk) post; leilighet; innsats (i spill); postering; korrespondanse; *a ~*, *a bella ~* med vilje, med forsett, forsettlig; *neanche a farlo a ~* uten å ville det, tilfeldig; *a farlo a ~* som om det var gjort med hensikt; ~ *aerea* luftpost; *andare alla ~* gå til posthuset; *correre (per) le poste* reise hurtig; *a ~ corrente* pr. omgående; *dare ~ a uno* sette en stevne; *fermo (in) ~* poste restante; *a giro di ~* pr. omgående; *fare la ~ a uno* lure på en; *di questa ~* av denne størrelse; *spedire per ~* sende i posten.
postale post-; ~ *m* postbåt, posttog; **biglietto ~** kortbrev; **cartolina ~** postkort; **casella ~** postboks; **cassetta ~** postkasse; **cassa ~** postsparebank; *titolare di conto corrente ~* innehaver av postgirokonto; *ufficio conti correnti postali* postgirokontor; *distribuzione ~* postombringelse; **fattorino ~** postbud; **ricevuta ~** postkvittering; **sacco ~** postsekk; **segreto ~** brevhemmelighet; *spese postali* portoutgifter; **tassa ~** postgebyr; **tessera ~** postlegitimasjonskort; *l'Unione ~ universale* Verdenspostforeningen; **vaglia ~** postanvisning.
postare (ò) mil. postere, oppstille; **postazione** *f* postering, (opp)stilling.
postbèllico (pl -ci) etterkrigs-; **postcommùnio** *m* rl. alterbonn (etter nattverden); **postdatare** etterdatere; **posteggiare** (è) lure på (jaktspråk); parkere; **posteggiatore** *m* (f -trice) omvandrende spillmann; gate-, plass-selger; **posteggio** *m* parkeringsplass; salgs plass (for gateselger); **divieto di ~** parkeringsforbud, parkering forbudt.

postelegrafico (pl -ci) post- og telegraf-; ~ m post- og telegraftjenestemann; *il servizio* ~ post- og telegrafvesenet; **postelegrafónico** (pl -ci), *il servizio* ~ post-, telegraf- og telefon-vesenet; ~ m post-, telegraf- og telefontjenestemann.

postema m byll, svulst; **postemoso** byllet.

postergale m rygg (på stol o.l.); **postergare** (é) forsømme, tilsidesette; overspringe; skrive på baksiden (av).

posteria f dial. matvareforretning.

posteriore senere, bak-; *la parte* ~ baksiden; **posteriorità** f det å være senere, bak; **posteriormente** senere; bak; **posterità** f etterkommere, ettertid, etterverden; **postero** m (srl. pl) etterkommer; *la vedranno i posteri* (iron.) den som lever får se.

posticcia f dial. vinmark; treplantning; **posticcio** provisorisk, kunstig, falsk; **posticiattolo** m husklynge, rønneby; **posticino** m liten plass (jobb); lite sted; **posticipare** (-ti-) utsette; gjøre senere, komme senere; **posticipazione** f utsettelse; det å gjøre, komme senere; **posticipato** etterbetalt; **postieri** i forgårs; **post(i)erla** f hist. hemmelig dør, nødutgang.

postiglione m postkusk, diligensekusk, kusk.

postilla f randbemerkning; jur. notaranmerkning; **postillare** forsyne med randbemerkninger, kommentere; **postillatore** m (f -trice) kommentator; **postillatura** f kommentar.

postime m plante (til utplantning); **postino** m postbud; **postludio** m etterspill.

postmilitare etter militærtjenesten.

posto se: *porre*; ~ *che...* forutsatt at...; *ciò* ~ under den forutsetning; ~ m plass, sted, egn; stilling, arbeid, jobb; mil. post; ~ *d'ascolto* lyttepost; ~ *di blocco* blokkpost; *posti distinti* orkesterplass, plasser med armlen; *se fossi al tuo* ~ hvis jeg var i ditt sted; ~ *di medicazione* førstehjelpsstasjon; sanitetspost; ~ *prenotato* reservert plass, plassbillett; ~ *di rifornimento* bensinstasjon; *essere al proprio* ~ være på sin plass; være på den rette hylle; ~ *telefonico* telefonboks; *tenere la lingua a* ~ passe sin tunge; **postoché** sett at...

postrémo litt. sist, ytterst; **postribolo** m bordell.

postsincronizzare ettersynkronisere.

postulante m (an)søker; **postulare** (ò) søke; **postulato** m postulat; **postulatore** m søker.

postumo posthum, etterlatt, utgitt etter forfatterens død; født etter farens død; **postumi** (pl) merker, tegn (etter sykdom); **postura** f stilling, posisjon, holdning, beliggenhet; **postutto**, *al* ~ alt i alt, når alt kommer til alt.

potabile drikkelig; *acqua* ~ drikkevann; **potabilità** f drikkelighet.

potagione f beskjæring(stid); **potaiuolo** m hagekniv, beskjererkniv; **potamento** m beskjæring; **potare** (ò) beskjære (trær); beklippe.

potassa f pottaske, kaliumkarbonat; **potassico** (pl -ci) kaliholdig, kalisur; **potassio** m kalium.

potatoio m beskjeringskniv; **potatore** m (f -trice) beskjerer; hagekniv, -saks; **potatura** f beskjæring (av frukttrær); avskårne grener.

potentato m potentat, makthaver; **potente** mektig, sterk, slagkraftig; **potenza** f makt, kraft; potens; mat. potens; tekn. effekt, ytelse, styrke; ~ *costante* jevn strømføring; ~ *in cavalli* hestekraft; ~ *indicata* teoretisk motorytelse; ~ *effettiva* praktisk motorytelse; *elevare alla seconda* ~ heve i annen potens; *macchina a più potenze* maskin

med variabel effekt; *le grandi Potenze* stormakterne; *le Potenze occidentali* Vestmaktene; **potenziale** potensiell; ~ m potensial; potensiell energi; **potenzialità** f potensialitet; **potenziamento** m potensiering; **potenziare** (è) forsterke, potensere; **potenziato** potensiell; *se ellers: potenziare*; **potenziatore** m forsterker; **potenziometro** m potensiometer.

potere (posso) kunne, formå; *si può?* tillater De?; *egli può molto* han formår meget; *più che posso* alt jeg kan; *possa egli esser felice!* måtte han bli lykkelig!; *non ne posso più* jeg orker ikke mer (av det); *a più non posso* av all makt; *può essere che...* det kan være at...; *volere è* ~ å ville er å kunne; ~ m makt; myndighet, fullmakt; *avvento al* ~ maktovertakelse; *pieni poteri* fullmakt; ~ *d'acquisto* kjøpekraft.

potestà f myndighet, makt; *patria* ~ fedremyndighet; *l'Alta* ~, *la Divina* ~ den allmektige; ~ m gl. se: *podestà*; **potestariato** etc. se: *podestariato*.

pottiniccio m fam. søle; fig. rot, lappverk.

poveraccio m stakkar; **poveraglia** f tiggerflokk, fattigflokk; **poveretto**, **poverino** m stakkar; **povero** fattig; stakkars; sparsom; avdød; ~ m stakkar; fattig, tigger; ~ *me!* stakkars meg!; *mio* ~ *fratello* min (kjære) avdøde bror; ~ *in canna* lutfattig, uten et rødt øre; ~ *di spirito* fattig i ånden; **povertà** f fattigdom, knapphet, ringhet; **pover(u)omo** m stakkars djevel.

pozione f (flytende) medisin, mikstur; **poziore** jur. fortrinnsberettiget; **poziorità** f jur. fortrinnsberettighet; **pözza** f pol, pytt; **pozzanghera** f sølepytt; **pozzetta** f smilehull.

pözzo m brønn (og fig.); gruvesjakt; ~ *filtrante* filterbrønn; ~ *nero* septiktank; *il* ~ *di San Patrizio* den bunnløse brønn, krukken i Sarepta; *mostrar la luna nel* ~ føre bak lyset, kaste blå i øynene; **pozzolana** f pozzolanstein.

pragmatica, **prammatica** f pragmatikk; **prammatico** (pl -ci) pragmatisk; **prammattista** m pragmatiker; **prammatismo** m pragmatisme.

pranzare spise middag; **pranzatore** m (f -trice) storeter; snyltegjest; **pranzo** m middag(smat); *andare a* ~ gå til bords; *aver gente a* ~ ha gjester til middag; *dopo* ~ etter middag; ~ *a prezzo fisso* dagens rett, dagens middag; *sala da* ~ spisesstue, spisesal.

präsino, **prässino** purregrønn; **prassi** f praksis.

prataiuolo eng-; ~ m. (fungo) ~ alminnelig champignon; **pratellina** f gåseurt, tusenfryd; **pràtense** eng-; **prateria** f stor eng, england.

pratica f praksis, erfaring, anvendelse, bruk, fremgangsmåte; læretid, praksis; forbindelse; sak; saks dokumenter, dossier; omgang; vane; inntekt; kjærlighetshistorie, flørt, kjæreste; forhandling; *esaminerò la sua* ~ jeg vil undersøke hans sak; *fare* ~ stå i lære, skaffe seg praksis; *fare le pratiche necessarie* foreta de nødvendige skritt; *mettere una* ~ *agli atti* arkivere, henlegge en sak; *mettere in* ~ sette i verk, realisere; *libera* ~ fri inn- el. utseiling; *è una mia* ~ det er en av mine kunder; *sbrigare una* ~ ordne en sak; *conoscere per* ~ kjenne av erfaring; *la* ~ *vale più della grammatica* praktisk dyktighet er bedre enn teoretisk kunnskap.

praticabile gjennomførlig; som en kan ha omgang med; fremkommelig, farbar; ~ m plattform (på scene, maskin o.l.); **praticabilità** f gjennomførlighet; **praticaccia** f farlig, skummel person; (en viss)

P

erfaring, øvelse; **praticale** øvings-; **praticamente** praktisk, praktisk talt, så godt som; **praticante** praktiserende; **cattolico** ~ aktiv, «levende katolikk»; ~ **m** praktikant; praktisk utøver; **praticare** (à) utøve, praktisere; forhandle med, omgå; sette i verk, utøve; *è credente ma non pratica* han er troende men han går ikke i kirke; ~ *in una casa* ha sin gang i et hus.

praticcio **m** england; **praticello** **m** liten eng.

praticità **f** praktiskhet; **prático** (**pl** -ci) praktisk; erfaren, sakkyndig; *esser ~ di qualcosa* ha greie på noe; *esser ~ d'una città* være godt kjent i en by; **praticone** **m** en som praktiserer (uten særlig teoretisk kunnskap).

pratito utlagt til eng; **pratio** **poet.**, **prativo** **eng.**; **prato** **m** eng; *terre a ~* england; *rompere un ~* legge en eng under ploget; **pratolina** **f** gåseurt, tusenfryd; **pratoso** gressrik.

pravità **f** fordervethet, perversitet; **pravo** fordervet, ond, pervers.

preaccennare antyde på forhånd; **preadamita** **m** en som levde før Adam; **preadamitico** (**pl** -ci) fra før Adams tid; meget gammel; *fig.* avlagt, gammel-dags; **preallegato** **jur.** før sitert; **preallarme** **m** forvarsel; **preambolo** **m** innledning, fortale; *senza preamboli* uten omsvøp; **preannunziare** (ù) forhåndsmelde; **preannunzio** **m** forhåndsmelding.

preavvertimento **m** forhåndsmelding, varsel; **preavvertire** (-isco), **preavvisare** forhåndsmelde, varsle på forhånd; **preavviso** **m** forhåndsmelding, (forhånds)varsel; *licenziamento senza ~* avskjed uten varsel.

prebèllico (**pl** -ci) førkrigs-.

prebènda **f** **rl.** prebende; **prebendario** **m** prebendar; **prebendato** prebende-; ~ **m** prebenderett; prebendenyer.

precarietà **f** usikkerhet; **precario** foreløpig, usikker, prekær; **precauzione** **f** forsiktighet; sikkerhetsforanstaltning, forholdsregel.

prece **f** **litt.** **rl.** bønn; **precedente** foregående, tidligere; ~ **m** presedens; *precedenti* (**jur.**) foreliggende akter; *i precedenti di uno* ens fortid; *non avere precedenti* ikke ha presedens; være tidligere ustraffet; *stabilire un ~* skape presedens; **precedenza** **f** forrang; *in ~* tidligere, på forhånd; (*diritto di*) ~ forkjørsrett; *dovere di dar ~* vikeplikt; **precedere** gå foran, forut, i forveien (*a uno* for en); *il concerto fu preceduto da una conferenza* for konserten var der et foredrag; *far ~* sende i forveien; sette foran, innlede (*a qualcosa* noe).

precellente utmerket, overlegen; **precellenza** **f** utmerkethet, overlegenhet; **precessione** **f** det å gå foran, forrang; **precessi**, **precesso** **sj.** *se: precedere*.

precettare (-cè-) foreskrive, befale, utstede forordning; mobilisere, kalle inn; gi (politi)varsel; **precettato** som har fått (politi)varsel; som har fått innkalling; **precettatore** **m** (**f** -trice) utsteder av forordninger, forskrifter, stevninger, innkallinger o.l.; **precettista** **m** en som gir forskrifter; **precettivo** **sj.** forskriftsmessig; **precetto** **m** ordre, forskrift, forordning; **rl.** bud; lære; **jur.** betalingsvarsel; politivarstel; stevning; **mil.** innkallelse; *festa di ~* (**rl.**) obligatorisk helligdag; **precettore** **m** (hus)lærer.

precidere avskjære; **precingere** **litt.** omgi; *refl.* ta belte på seg; **precinto** *se: precingere*; **precinzione** **f** **litt.** det å omgi; *hist.* gang i amfiteater.

precipitabile som kan styrtes, veltes; *kjem.* som kan

danne bunnfall; **precipitare** (-ci-) styrte, velte; styrte ned; bli ruinert; påskynde meget, forhaste seg med; danne bunnfall, bunnfelle seg; koagulere; ~ *una decisione* ta en forhastet beslutning; *refl.* styrte seg ned; skynde seg; **precipitato** styrtet; forhastet; ~ **m** bunnfall; **precipitazione** **f** nedstyrtning, omveltning; forhastelse; bunnfelling; *precipitazioni atmosferiche* nedbør; **precipite** **sj.** hodekulls; steil; forhastet; **precipitevole** steil; forhastet; **precipitoso** steil; forhastet, tankeløs; **precipizio** **m** stup, avgrunn (*og fig.*); *sull'orlo del ~* på avgrunnens rand; *a ~* over hals og hode.

precipuo hovedsakelig, hoved-, viktigst.

precisamente nøyaktig, nettopp; *e ~* nemlig; **precisare** presisere, angi nøyaktig; **precisazione** **f** presisering, nærmere enkeltheter; **precisione** **f** nøyaktighet, presisjon; *armi di ~* presisjonsvåpen; **preciso** nøy, nøyaktig, bestemt, presis; **sj.** klippet, beskåret; *alle tre precise* klokken tre presis.

precitato **litt.** ovenfor sitert, ovennevnt.

preclarità **f** berømmhet; **preclaro** **litt.** fremragende, berømt; **precludere** *fig.* stenge, avskjære, forhindre; **preclusi**, **precluso** *se: precludere*.

precòce (for) tidlig moden; tidlig, for tiden; *delinquenza ~* ungdomskriminalitet; *una morte ~* en for tidlig død; **precocità** **f** (for) tidlig modenhet.

precògnito **litt.** tidligere kjent; **precognizione** **f** **litt.** forutviten, forhåndskunnskap.

preconcetto forutfattet; forutinntatt; ~ **m** forutfattet mening; forutinntatthet; **preconizzare** kunngjøre, slå til lyd for, anbefale; **preconizzatore** **m** (**f** -trice) anbefaler; **preconizzazione** **f** anbefaling.

preconoscenza **f** forutviten; **preconoscere** vite på forhånd, forutse; **preconoscimento** **m** forutviten, forhåndskunnskap.

precòrdi **m** **pl** hjerteregionen; *fig.* det innerste; **precordiale** som er omkring hjertet.

precòrrere ile i forveien; ile forut for, komme i forkjøpet; **precòrritore** **m** (**f** -trice) **litt.** forløper; **precòrsi**, **precòrso** *se: precorrere*; **precursore** (*f* *precòrritrice*) forutgående; *segno ~* (for)varsel; ~ **m** forløper.

prèda **f** bytte, rov; **mar.** prise; *in ~ a...* (*fig.*) grepet av...; *essere in ~ a un gran dolore* nages av en dyp sorg el. sterk smerte; *addentare la ~* slå tennene i byttet; *dare in ~* prisgi; *esser dato in ~ alle fiamme* bli flammenes rov; *darsi in ~* hengi seg; *cadere in ~ a uno* falle i ens makt; bli ens bytte, rov; *uccello da ~* rovfugl; **predace** rovgrisk, rov-; **predamento** **m** **sj.** røving; **predare** (è) røve, (ut)plyndre, gjøre til bytte; **predatore** (**f** -trice) røverisk, rov-; ~ **m** røver, pirat; rovdyr; **predatorio** røver-, rov-.

predecessore **m** (**f** -ora) forgjenger.

predèlla **f** skammel; forhøyning, plattform (*under alter, kateter o.l.*); **predellino** **m** vogntinn; høy barnestol; *fare il ~* (*fig.*) bære på gullstol; **predellone** **m** høy skammel; **predelluccia** **f** skammel; *portare a predellucce* bære på gullstol.

predestinare predestinere, forutbestemme, utvelge; **predestinazione** **f** forutbestemmelse, predestinasjon; **predeterminare** (-tèr-) forutbestemme; **predeterminazione** **f** forutbestemmelse; **predetto** for om-talt, nevnt; *se: predire*.

prediale **jur.** grunn-; (*tassa*) ~ grunnskatt.

prèdica **f** preken; *fig.* straffetale; *sonare a ~* ringe til kirke; *da quale pulpito viene la ~* ! og du (han etc.) preker for andre!; *ogni ~ finisce a limosina*

det ender alltid på samme måte; **predicabile** som det kan prekes over; **predicamento** *m* filos. predikament, egenskap, kategori; *litt.* preken; *essere in ~*, *se: predicato*; **predicare** (*è*) preke; utlegge. **predicato** *m* gram. predikat; *cosa in ~* angjeldende, vedkommende sak; *essere in ~ di diventare...* ha utsikt til å...; **predicatore** *m* (*f* -ora, -trice) predikant; **predicatorio** preke(n)-; **predicazione** *f* preken, preking; **predicente** forutsigende; **predicizzo** *m* kort preken; straffepreken.

predilessi *se: prediligere*; **prediletto** yndlings-; ~ *m* yndling; *se ellers: prediligere*; **predilezione** *f* forkjærlighet; yndling; **prediligere** (-ligo) holde mest av, foretrekke.

predio *m* jur. grunneiendom; **predire** (-dico) forutsi; **predisporre** (-pongo) forutbestemme, gjøre mottakelig, ordne forut, predisponere; **predisporsi** *se: predisporre*; **predisposizione** *f* forutbestemmelse, forberedelse, tilbøyelighet, predisposisjon; **predisporsi** *se: predisporre*; **predizione** *f* forutsigelse, spådom.

predominante fremherskende; **predominanza**, **predominazione** *f* *sj.* det å være fremherskende; **predominare** (*ò*) være fremherskende, herske over, være viktigere; **predominio** *m* overvekt, overherredømme, predominans; **predone** *m* røver; ~ *del mare* sjørøver, pirat.

preeleggere (-lèg-) forutvelge; **preeletto** *se: preeleggere*; **preelezione** *f* forutvelgelse, predestinasjon.

preeistente foreksisterende; **preeistenza** *f* tidligere tilværelse, preeksistens; **preeistere** eksistere før, tidligere.

prefabbricato, *case prefabbricate* elementbygg.

prefato *litt.*, *spøk.* for omtalt, ovennevnt; **prefazio** *m* sl. bønn (*del av messen*); **prefazione** *f* forord, fortale.

preferenza *f* preferanse, forrett, forkjærlighet (*per for*); begunstigelse; *a ~* med forkjærlighet, helst, fortrinnsvis; *dare la ~* gi forrett, foretrekke; *di ~* fortrinnsvis; **preferenziale** preferanse-; **preferibile** som er å foretrekke; **preferibilmente** helst, fortrinnsvis; **preferire** (-isco) foretrekke; ~ *una cosa a un'altra* foretrekke noe fremfor noe annet; **preferito** *m* yndling.

prefetessa *f* prefekts frue; **prefettizia** *f* redingot; **prefettizio** prefekt(ur)-; **prefetto** *m* fylkesmann, prefekt; forstander; **prefettura** *f* prefektur.

prefica *f* hist. gråtekone (*og fig.*).

prefiggere sette foran; fastsette, bestemme; *refl.* sette seg fore; *prefiggersi uno scopo* sette seg et mål; **prefigurare** *litt.* prefigurere, forestille, fremstille; **prefissi** *se: prefiggere*; **prefisso** *se: prefiggere*; ~ *m* prefiks, forstavelse.

preformare *litt.* forutdanne; **preformazione** *f* *litt.* forutdannelse, -forming.

pregare (*è*) be, tilbede; ~ *uno di qualcosa* be en om noe; *prego!* værsgod!, jeg ber!; *farsi ~* gjøre seg kostbar, være stor på det; *non farsi ~* ikke la seg be to ganger; *quale santo dobbiamo ~?* (*fig.*) hva skal vi ty til?; **pregatore** *m* (*f* -trice) en som ber; **pregevole** aktverdigg; **pregevolezza** *f* aktverdighet; **preghiera** *f* bønn, anmodning; *a ~* etter anmodning, søknad; *innalzare preghiere a Dio* sende opp bønner til Gud.

regiabile aktverdigg; **regiabilità** *f* aktverdighet; **regiare** (*è*) akte, verdsette, sette pris på; *refl.* ha den ære, den glede (*di å*); **regiatissimo**, ~ *signore* høystærede herre; *la Sua pregiatissima del 10...* Deres ærede (brev) av 10...; **pregio** *m* verd,

verdi, aktelse, ære; *pregi (pl)* fortrinn; *ho il ~ di...* jeg har den ære å...; *avere, tenere in ~* sette pris på.

pregiudicare (*ù*) avgjøre på forhånd, skade, prejudisere; **pregiudicativo** *sj.* prejudiserende; **pregiudicato** avgjort på forhånd, fordomsfull; ~ *m* tidligere straffet; **pregiudicévole**, **pregiudiziévole** skadelig; **pregiudiziale** som går foran kjennelsen; skadelig; ~ *f* jur. spørsmål som først må avgjøres; innsigelse som går foran kjennelsen og hvis eventuelle akseptering gjør kjennelsen overflødig; **pregiudizio** *m* fordom, skade.

pregnante svanger; *fig.* pregnant, betydningsfull; **pregno** svanger, drektig; *fig.* full; ~ *di senso* pregnant.

prego *m* (*pl -ghi*) *sj.* bønn, anmodning.

pregresso forutgående.

pregustare smake på i forveien; glede seg til; **pregustatore** *m* (*f* -trice) en som smaker (*i forveien*); **pregustazione** *f* det å smake i forveien, smaksprøve.

preistoria *f* forhistorie, forhistorisk tid; **preistorico** (*pl -ci*) forhistorisk; *fig.* avlegs, utgammel.

prelato (*pl -chi*) (*srl. neds.*) prelat-; **prelativo** *jur.* som gir forrett; *creditore ~* prioritert kreditor; **prelatizio** prelat-; **prelato** foresatt, overordnet; ~ *m* prelat, fornem geistlig; ~ *maggiore* biskop el. kardinal; ~ *minore* abbed o.l.; **prelatura** *f* prelats verdighet, prelats residens; prelatstand; **prelazione** *f* forrett; *diritto di ~* (kreditors) prioritetsrett.

prelegato *m* jur. ekstra legat (*til ordinær arving*); **prelegge** *f* lovutkast.

prelevare (-lè-) ta av (*en del av vare o.l.*), heve (*en del av pengesum*); ~ *un campione* ta ut en prøve; **prelevamento** *m* uttak, tilsideleggelse.

prelezione *f* innledningsforelesning.

prelibare smake på (*i forveien*); *fig.* være bort i, inne på; **prelibato** kostelig; utmerket; tangert, antydte; **prelibazione** *f* forsmak.

prelievo *m* *se: prelevamento*; **preliminare** innledende, forløpig, for-; ~ *m* (*srl. pl*) foreløpige forhandlinger, avtaler; forkunnskap; **preliminarmen-te** innledningsvis; **prelodato** *litt.* for nevnt (*med ros*).

preludere innlede; **preludiare** (*ù*) *mus.* preludere; **preludio** *m* preludium, forspill; *fig.* innledning, forspill; **prelusi**, **preluso** *se: preludere*.

prematrimoniale forekteskapelig.

premature moden før tiden, for tidlig; *una morte prematura* en for tidlig død; *una notizia prematura* en forhastet melding.

premeditare (-mè-) tenke ut, overveie på forhånd; **premeditato** forsettlig, overlatt; **premeditazione** *f* det å tenke ut på forhånd; forberedelse, forsett, overlegg; **prementovato** *sj.* for nevnt.

premere trykke, tyng, klemme, knuge; ligge på hjertet; være påtrengende nødvendig; *non è cosa che preme* det er ikke noe som haster; *gli preme molto* det er ham maktpåliggende.

premesse *f* forutsetning, premisse; **premeso** *se: premettere*; **premettere** sette foran, forutsette, betinge.

premiabile som kan premieres; **premiando** som skal premieres; ~ *m* premievinner; **premiare** (*è*) premiere, belønne; **premiiazione** *f* premiering, belønning, premieutdeling.

premilite formilitær; **preminente** fremragende; **preminenza** *f* forrang; **premio** *m* pris, premie, belønning, gevinst; forsikringspremie; ~ *di con-*

solazione trøstepremie; **premi** *se*: *premettere*.
premistoffa *m* trykkfot (*på symaskin*); **prèmito** *m* trykk(ing); *med.* det å trykke seg; **premitura** *f* trykking, pressing; presset saft.
premolare, *dente* ~ forjeksell.
premonitore *m* (*f -trice*) forvarsler; **premonitorio** forvarslende; **premonizione** *f* forvarsel.
premorienza, **premorite** *f.* *in caso di* ~ i tilfelle tidligere død; **premorire** *litt.* dø tidligere (*a enn*); **premorito** *se*: *premorire*.
premunire (*-isco*) sikre forut, beskytte; *refl.* forsyne seg (*di med*); **premunizione** *f* *sj.* sikring, beskyttelse.
premura *f* omsorg, elskverdighet; hast, iver; *aver* ~ ha det travelt; *atto di* ~ elskverdighet; *darsi* ~ anstrenge seg; *far* ~ *a uno* purre på en; *farsi* ~ skynde seg; *lavoro di* ~ presserende arbeid; *sarà mia* ~ det skal jeg nok sørge for; **premuròso** ivrig, omsorgsfull, oppmerksom.
prenarrare fortelle, nevne før.
prenascere bli født før (*a enn*).
prendere ta, gripe, innta, fange; (*om ild*) fenge; *foto.* (opp)ta; *anta* (*form*); festne, størkne (*sement o.l.*); ~ *a destra* ta til høyre; ~ *a fare qualcosa* begynne å gjøre noe; *andare a* ~ (av)hente; ~ *atto* notare; ~ *d'assalto* ta med storm; ~ *cappello* (*fig.*) bli fornærmet; ~ *cavallo* dumpe (*til eksamen*); *che ti prende?* hva går det av deg?; ~ *per i capelli* gripe i håret; ~ *funco* ta fyr; ~ *uno in giro* gjøre narr av en, lure en; ~ *impegno* forplikte seg; ~ *nota* notare; ~ *uno per un italiano* ta en for en italiener; *ha preso il primo premio* han har tatt første premie; ~ *quota* stige (*om fly*); ~ *a schiaffi* gi ørefiker; ~ *la testa* legge seg i teten; *venire a* ~ (av)hente; *refl.* gifte seg; *prendersi a pugni* (*a schiaffi o.l.*) komme i håndgemeng; *prendersi la libertà di* ... ta seg den frihet å ...; *prendersi a male parole* komme i kangel, ryke uklar; *prendersela* ergre seg, hisse seg opp; *prendersela calda* gå opp i noe; *prendersela con uno* bli sint på en (over noe); *non prendersela* ikke ta seg nær av det, ikke la det gå inn over seg.
prendibile som kan tas; inntakelig; **prendisole** *m* *inv.* stranddrakt, soldrakt; **prenditore** (*f -trice*) *merk.* mottaker; ~ *di lavoro* arbeidstaker; **prenditoria** *f* *sj.* lotterikontor.
prenome *m* *hist.* fornavn; **prenominate** fornevnt, ovennevnt; **prenotare** (*ò*) notare på forhånd; bestille; *refl.* sette seg på liste, bestille; *posto prenotato* reservert plass; **prenotazione** *f* (forhånds)bestilling; *jur.* prioritering; oppkjøp, hamstring; **prenozone** *f* forkunnskap.
prènsile gripe-; *coda* ~ gripehale; **prènsione** *f* grep; *organo di* ~ gripeorgan.
prenunziare (*ù*) forkynne, forutsi; **prenunziazione** *f* forkynnelse, forutsigelse; **prenunzio** *m* *litt.* forutsigelse.
preoccupante foruroligende; **preoccupare** (*ò*) okkupere for(st); gjøre forutinntatt; bekymre, forurolige; *refl.* være bekymret (*di for*); **preoccupazione** *f* tidligere okkupasjon, besittelse; fordom; bekymring, uro; **preopinante** *m* foregående taler.
preordinamento *m* forutbestemmelse, -bestilling; **preordinare** (*ò*) forutbestemme, forutbestille; **preordinazione** *f* forutbestemmelse, -bestilling.
prepagamento *m* forhåndsbetaling.
preparamento *m* *sj.* forberedelse; **preparare** forberede, tilberede, lage til, i stand; *preparere*; ~ *il pranzo* lage middag; **pparativo** *sj.* forberedende;

~ *m* forberedelse; **preparato** *m* preparat; **preparatore** *m* (*f -trice*) forbereder; preparant; **preparatorio** forberedende, for-; **preparazione** *f* forberedelse, tillaging; preparat; **preparucchiare** (*ù*) lage til (*dårlig, på et vis*).
preponderante overveldende, overmektig; **preponderanza** *f* overvekt, overmakt; **preponderare** (*ò*) ha større vekt, veie tyngre (*og fig.*).
prepòrre (*-pòngo*) sette foran; ~ *una cosa a un'altra* foretrekke noe fremfor noe annet; ~ *uno a qualcosa* sette en i spissen for noe; **preposi** *se*: *preporre*; **prepositale** prost-, prosti-; **prepositivo** foranstilt; preposisjons-; **preposito** *m* prost; **prepositura** *f* prosti; **prepositurale** prost-, prosti-; **preposizione** *f* preposisjon; *litt.* foranstilling; **prepossente** *se*: *prepotente*; **prepòsto** *se*: *preporre*; ~ *m* prost.
prepotente overmektig, dominerende, tyrannisk, anmassende; *un desiderio* ~ et meget sterkt ønske; **prepotenza** *f* overmakt, maktmisbruk, overgrep.
prepuzio *m* forhud.
preriscaldatore *m* forvarmer.
prerogativa *f* forrett, fortrinn, spesiell egenskap, prerogativ.
prèsa *f* fangst, pris (*tobakk*), dose (*medisin*); grep, gripekant; inntagelse, erobring; *mar.* prise; fortøyningspæl; *elekt.* kontakt; *tekn.* inngrep; inntak; *sport* clinch; *foto.* opptak; *essere, venire alle prese* være, komme i slagsmål, kamp (*også fig.*); ~ *d'acqua* vanninntak; ~ *d'aria* luftinntak; *cane da* ~ jakt-, sporhund; *corda di* ~ fangline; ~ *di corrente* stikk-kontakt; *dare* ~ *a gi* anledning, påskudd til; ~ *in giro* hån, narreri, lureri; *ingranaggi in* ~ tannhjul i inngrep; *macchina da* ~ filmkamera; ~ *di mare* sjøinntak, sjøventil; ~ *di possesso* det å ta i besittelse, overtagelse; ~ *d'ormeggio* fortøyningspæl; ~ *di terra* (radio) jordforbindelse, jordledning.
presàgio *m* forutanelse, forutsigelse, spådom; **presàgire** (*-isco*) forutsi, spå; **presàgo** (*pl -ghi*) forutseende, forutanende; **presame** *m* osteløpe.
presbiacusi *f* hørselssvekkelse; **presbiopia** *f* langsynthet; **presbite** langsynt; **presbiterale** prestelig; **presbiterato** *m* presteskap; **presbiterianismo** *m* presbyterianisme; **presbiteriano** presbyteriansk; **presbiterio** *m* høykor, presbyterium; prestegård, -bolig; **presbitismo** *m* *sj.* langsynthet.
prescegliere (*-scélgo*) velge ut; **presceglimento** *m* utvalg; **prescèlsi**, **prescèlto** *se*: *prescegliere*; **prèscia** *f* *dial.* hast(verk); **presciènte** *litt.* forutvitende, forutanende; **prescienza** *f* forutviten, forutanelse; **prescindere** *se* bort (*da fra*); *prescindendo da* ... bortsett fra; **prescissi** *se*: *prescindere*; **presciutto** *se*: *prosciutto*.
prescissi *se*: *prescrivere*; **prescrittibile** som man kan få hevd på; foreldelig; **prescrittibilità** *f* det å være underkastet hevd el. odel; foreldelighet; **prescrittivo** som medfører hevd el. foreldelse; forordnende, foreskrivende; **prescritto** *se*: *prescrivere*; ~ *m* forskrift, forordning; **prescrivere** foreskrive, forordne; *jur.* vinne ved hevd; tape ved foreldelse; **prescrizione** *f* forskrift; forordning; *jur.* hevd, odel; foreldelse; ~ *penale* foreldelse av straff; *cadere in* ~ foreldes.
presedère *se*: *presiedere*; **presèlla** *f* nydyrket jordeig; *tekn.* dor o.l.
prezentabile presentabel; **prezentabilità** *f* det å være presentabel; **prezentare** (*-sè-*) presentere, forevise

overbringe (*hilsen*), fremby, gi; *Saluti in famiglia!*
- *Presenterò!* Hils hjem! - Takk, det skal jeg
gjøre!; *presenta'arm!* presenter gevær!; *refl.* fore-
stille seg; (*om anledning*) by seg; *presentarsi*
candidato la seg stille som kandidat; *presentarsi*
al concorso melde seg til konkurransen; *presenta-*
tore m (f -trice) foreviser; hallomann; *presentazio-*
ne f forevisning, forestilling, presentasjon; gave.
preŕente nåtidig, nærværende, til stede; nåværen-
de; ~ *m* nåtid; gave; tilstedeværende; *gram.*
presens; ~ *f. la* ~ dette brev, nærværende brev;
~ !ja! til stede! her!; *al* ~ nå, nå for tiden; *con*
la ~ *Vi annuncio* jeg meddeler Dem herved;
esclusi i presenti de tilstedeværende unntatt; ~ *lui*
når han er til stede, i hans nærvær; *esser* ~ *a se*
stesso ha åndsnærværelse; *aver, tener* ~ ha
present, huske; *preŕentemēnte* nå (for tiden).
presentimēto m (forut)anelse; *avere un cattivo* ~
ha bange anelser; *presentire (-sēn-)* ane, ha en
anelse om; *preŕenza f* tilstedeværelse, nærvær-
(else); tilsynekomst; utseende; møtepenger, -godt-
gjørelse; *alla* ~ *di uno* i ens nærvær; *fare atto*
di ~ bare vise seg på et sted og gå igjen med det
samme; *bella* ~ (*i annonse*) fordelaktig ytre; *di*
~ personlig; *gettone, medaglia di* ~ jeton, kort
o.l. som viser at man er til stede, stemplingskort;
~ *di spirito* åndsnærvær(else); *preŕenziale sj.*
tilstedeværende; *preŕenziare (-sē-)* overvære, være
til stede.
preŕepe m poet., preŕepio m krybbe, stall.
preservamēto m bevaring, preserving; *preservare*
(-sēr-) bevare (*da for*); *preservare*; *preservativo*
bevarende, beskyttende; ~ *m* forebyggende, be-
skyttende middel; *preservativ, preventiv*; *preser-*
vatore m (f -trice) bevarer, beskytter; *preservazione*
f bevaring, beskyttelse, preserving.
prēsi se: prendere; *presiccio, (uccello)* ~ nyfanget
fugl; *prēside m* formann, president, rektor, deka-
nus.
presidentato m presidenttid, formannstid, dekantid
o.l.; *presidēte m (f -tessa)* president, formann,
ordstyrer, direktør; *presidentessa f* presidentfrue;
kvinnelig president; *presidenza f* formannskap,
presidentskap; formanns-, presidentstilling, direk-
tørstilling; *presidenziale* president-, formanns-,
direktør-.
presidiāle garnisons-; *presidiare (-si-)* forsyne med
garnison; *presidiārio* garnisons-; *presidio m* gar-
nison, besetning; garnisonsby; *fig.* hjelp, beskyt-
telse; *presiedere* presedere, lede, overvåke; *presin-*
giro f se: presa in giro; *prēso se: prendere*.
pressa f mengde, hop; hastverk, travelhet; presse;
pressacarte m inv. papirlodd, brevpresse; *pressan-*
te som presser; *fig.* presserende; *pressapochismo*
m omtrentlighet; *pressappōco* omtrent(lig); *pressa-*
re (ē) presse, trykke; *fig.* haste, være presserende;
pressatura f trykk, press; trykking; *pressibile sj.*
som kan presses; *pressibilitā f sj.* det å kunne
presses; *pressione f* trykk, press; ~ *di appoggio*
lagertrykk; ~ *arteriosa* blodtrykk; ~ *atmosferica*
lufttrykk; *far* ~ *su (fig.)* øve trykk på, insistere,
tvinge.
prēso hos, ved (siden av), nær; ~ *a poca, a un*
di ~ like ved, nesten, omtrent; ~ *a tre anni*
nesten tre år; ~ *a lui* i sammenligning med, ved
siden av ham; *esser* ~ *a fare qualcosa* skulle til
å gjøre noe; ~ *che* nesten; *tenere uno* ~ *di sē*
ha en hos seg; ~ *m* press, trykk; ~ *m pl* omland;
nei pressi di Milano rundt, omkring Milano.

pressoché nesten; *pressoio m* presse, perse; *pressura*
f press, trykk (*og fig.*).
prestabilire (-isco) forutbestemme.
prestamēto m sj. lån, ytelse; *prestanōme m* strå-
mann; *prestante* fremragende, statelig; *prestanza*
f litt. fortrefelighet; statelighet; lån, ytelse; av-
gift; *prestare (ē)* låne, skjenke, yte; ~ *giuramento*
avlegge ed; ~ *fede a* skjenke tiltro til; ~ *a*
interesse låne mot rente; *refl.* egne seg; anstrenge
seg, ofre seg; *prestatore m (f -trice)* långiver;
ågerkarl; ~ *d'opera* arbeider; *prestavōce m, f inv.*
skuespiller(inne) som taler inn en filmtekst for en
annen; *prestazione f* (arbeids)ytelse, tjenesteytelse;
avgift, skatt; ~ *massima* maksimalytelse.
preŕezza f hastighet, hast, raskhet.
prestidigitatore, prestigiatore m (f -trice) trylle-
kunstner, gjøgler; *fig.* bedrager; *prestidigitazione*
f tryllekunst; *prestigio m* blendverk; fortryllelse;
tryllekunst; *fig.* prestisje; *giuoco di* ~ tryllekunst.
prestigiōso trylle-, bedragersk, illusorisk; fortryl-
lende; som har prestisje, anseelse.
preŕimōnio m rl. sl. prebende; *preŕinaio m* baker;
preŕtino (heller) raskt; ~ *m* bakeri.
prēŕito m (ut)lån; *dare in* ~ låne ut; ~ *grazioso*
rentefritt lån; ~ *di guerra* krigslån; *prendere in*
~ låne, ta lån; *sala dei prēŕiti* utlånssal; ~ *a*
premio premieobligasjonslån; *servizio prēŕiti* utlån
(i bibliotek); ~ *di Stato* statslån.
prēŕto hurtig, tidlig, snart; *alzarsi* ~ stå tidlig opp;
al più ~ så snart som mulig; *far* ~ skynde seg;
si fa ~ *a dire* det er lett sagt; ~ *e bene non*
stanno insieme el. ~ *e bene raro avviene* hastverk
er lastverk; ~ *m gl.* (ut)lån; lånekontor.
prēŕule m høy geistlig, (erke)biskop.
preŕumere anta, formode; være innbilske; ~ (*trop-*
po) *di sē* være innbilske; ~ *di essere* ... innbille
seg, pretendere å være ...; *preŕumibile* antagelig,
formodentlig; *ē* ~ *che* ... formodentlig ..., det er
sannsynlig at ...; *preŕumibilitā f* antagelighet;
preŕunsi se: presumere; *preŕuntivo* formodentlig,
presumptiv; *bilancio* ~ budsjett; ~ *m* antatt
kostnad, kostnadsoverslag; *preŕunto se: presume-*
re; ~ *adj.* antatt, formentlig; *preŕuntuosaggine f*
sj. innbilskhets; formodning; *preŕuntuositā f* inn-
bilskhets, hovmot; *preŕuntuōso* innbilske, hovmo-
dig; *preŕunzione f* innbilning, formodning, anta-
gelse; innbilskhets.
presuppōrre (-pōngo) forutsette; *presuppoŕizione f*
forutsetning; *presuppōsto se: presuppōrre*; ~ *m*
forutsetning.
pretacchiōne m tykk, svær prest; *pretāglia f neds.*
prestesleng, prestepakk; *pretāio, pretaiuolo* preste-
vennlig; ~ *m* prestevenn; *prēte m* prest; *sbaglia*
anche il ~ *a dir messa (el. sull'altare)* vi kan alle
feile, det er menneskelig å feile; *dai da bere al*
~ *che il chierico ha sete* når det regner på presten,
drypper det på klokken.
pretendēte m tronkrever, kongsemne, pretendent;
beiler, frier; *pretendere* forlange, fordre, gjøre
krav på; påstå; *pretenderla in qualcosa* pretendere
å være inne i noe; *pretenderla a pittore* gi seg ut
for maler; *pretensiōne f* krav, forlangende; inn-
bilning; innbilskhets; *senza pretensioni* fordrings-
løs; *pretenziōso* fordringsfull, innbilske.
preterintenzionale jur. uforsettlig, ikke tilsiktet;
preterintenzionalitā f jur. uforsettlighet.
preterire (-isco) litt. forbigå, unnlate, utelate, over-
trede; *preterito se: preterire*; *prēterito* forbigått,

P

passert, tilbakelagt; fordums; ~ *m* gram. preteritum, fortid; *fam.*, *spøk.* bakdel, bak(ende).
pretermesso *se*: *pretermettere*; **pretermettere** *litt.* unnlate, utelate; **pretermessione** *f* *litt.* unnlatelse, utelatelse; **preternaturale** overnaturlig.
pretesa *f* fordring, forlangende; krav; innbilning; *senza pretese* fordringsløs; *aver molte pretese* være fordringsfull; **pretesco** (*pl -chi*) *neds.* presteaktig; **pretési**, **pretèso** *se*: *pretendere*.
pretestare (-tè-) anføre som påskudd, påstå; foregi; **pretèsto** *m* påskudd; anledning.
pretino presteaktig; ~ *m* liten el. ung prest.
pretore *m* pretor, dommer; byrettsdommer; **pretoriale** pretor-; **pretoriano** pretoriansk; ~ *m* pretorianer; *fig. neds.* væpnet lakei; **pretorio** pretoriansk; pretor-; *l'albo* ~ rådhusets oppslagstavle; ~ *m* pretorium; pretur; rettssal.
pretto ren, skjær, ublandet; *puro e* ~ ren og skjær; **pretura** *f* pretur; byrett.
prevalente ledende, dominerende; **prevalenza** *f* overvekt, herredømme; nivåforskjell; **prevalere** (-vålgo) bety mere, vinne, få overtaket; *refl.* benytte seg (*di qualcosa* av noe); **prevalsi**, **prevalso** *se*: *prevalere*.
prevaricamento *m* *sj.* pliktforsømmelse; **prevaricare** (*a*) forsømme sin plikt, misbruke sin stilling; være troløs, utro, upålitelig; **prevaricare** *m* (*f -trice*) en som forsømmer sin plikt, misbruker sin stilling; **prevaricazione** *f* pliktforsømmelse, upålitelighet, misbruk, troløshet.
prevedere (-vè-) forutse; *tutto fa* ~ *che* ... alt tyder på at ...; **prevedibile** til å forutse; **prevedimento** *m* *sj.* det å forutse; **preveggente** forutseende; **preveggenza** *f* forutseenhet.
prevenimento *m* *sj.* forebyggelse; fordom; *sj.* det å komme først, i forkjøpet; **prevenire** (-vèngo) ankomme først; komme i forkjøpet; si fra på forhånd; underrette på forhånd; gjøre oppmerksom på; forebygge; gjøre forutinntatt, stemme fiendtlig; ~ *un desiderio* forekomme et ønske; ~ *un'obiezione* komme en innvending i forkjøpet; **prevenuto contro uno** forutinntatt mot en; *era mal prevenuto* han var forutinntatt el. fiendtlig innstilt; **prevenirsi** (*l'un l'altro*) kappes om å komme først, bli først ferdig; **prevènni** *se*: *prevenire*.
preventivare budsjettere, gjøre overslag; **preventivato** *m* budsjettert sum; **preventivo** forebyggende; ~ *m* budsjett; overslag; *censura preventiva* forhåndssensur; *bilancio* ~ budsjett; *carcere* ~ varetektsfengsel; *detenzione preventiva* varetektsarrest.
preventriglio *m* krås.
prevenuto *se*: *prevenire*; ~ *m* jur. anklaget, tiltalt; **prevenzione** *f* forebyggelse; fordom.
previamente forut, på forhånd; **previdente** forutseende; **previdenza** *f* forutseenhet; *cassa, istituto di* ~ trygdekasse; ~ *sociale* forsorg, sosial trygd; **previdi** *se*: *prevedere*; **previo** forutgående, i forveien; ~ *avviso* etter forutgående melding.
previsibile *sj.* til å forutse; **previsione** *f* det å forutse, formodning; *bilancio di* ~ budsjett; ~ *del tempo* værutsikt, værmelding; **previssuto** *litt.* som har levd, levde for; **previsto** *se*: *prevedere*.
prevosto *m* prost.
preziosità *f* kostbarhet; affektert eleganse; **prezioso** kostbar, kostelig, verdifull; edel, prektig; søkt, affektert; **preziosi** (*pl*) smykker, verdigjenstander; *farsi* ~ gjøre seg kostbar; *pietra preziosa* edelstein.

prezzabile *litt.* vurderlig, vurderbar; **prezzare** (*è*) verdsette, vurdere; takserer; *refl.* ha den ære (*di* å); **prezzatore** *m* (*f -trice*) en som vurderer, takstmann; **prezzemolo** *m* persille; *antico come il* ~ gammel som stein under bru; ~ *d'ogni minestra* en som trenger seg inn over alt; *essere come il* ~ *nelle polpette* være som spurv i tranedans, være til overs; **prezzo** *m* pris; lønn; aktelse; ~ *d'affezione* affeksjonsverdi; *aumento del* ~ prisforhøyelse; *a basso* ~ billig; *buon* ~ billighet; *a caro* ~ dyr(t); ~ *fisso* fast pris; ~ *globale* samlet pris; *indicazione del* ~ prisangivelse; ~ *limite* maksimalpris; *ribasso del* ~ prisnedsettelse; **prezzolare** (*è*) leie, sikre seg (*srl. neds.*); **prezzolato** leid, betalt.
pria *poet.* = *prima*.
prigione *f* fengsel, fangenskap; ~ *m* fange; *condurre, mettere in* ~ sette i fengsel; **prigionia** *f* fangenskap; **prigioniero** *m* fange; *far* ~ *ta* til fange; ~ *di guerra* krigsfange.
prillare snurre, surre, dreie rundt; piruettere; **prillo** *m* snurr, omdreining.
prima 1. før, først; tidligere; *alla* ~ straks; ~ *che* før enn; *come* ~ *lo vide* så snart han så ham; *da* ~ fra begynnelsen; ~ *di* før; ~ *di parlare, pensa* tenk før du taler; ~ ... *poi* ... først ... så ...; ~ *o poi* før eller senere; *quanto* ~ om litt, snarest; **prima** 2. *f* prim (*i* fekting); premiere (*teater*); utgangsstilling (*gymnastikk*); *rl.* morgengudstjeneste; ~ (*di cambio*) merk. primaveksel.
primaiuola *f* førstegangsfødende; **primamente** *litt.* først, for det første.
primario først, for-, primær, hoved-; *una casa primaria* et førsteklasses firma; *scuola primaria* grunnskole, folkeskole; (*medico*) ~ overlege; *istruzione primaria* folkeskoleundervisning; **primaruola** *f* *fam.* førstegangsfødende.
primate *m* leder, fører, primas; **primati** (*pl*) hono- ratios; **primaticcio** tidlig moden; *frutti primaticci* tidlige frukter (*for sesongen*); **primatista** *m* sport rekordholder; **primato** *m* forrang, lederstilling, ledende stilling; *sport* rekord; **primati** (*pl*) primater; *tempo di* ~ rekordtid; *tentativo di* ~ rekordforsøk.
primavera *f* vår; *fig.* ungdom; *bot.* primula; *a, di, in* ~ om våren; *una rondine non fa* ~ en svale gjør ingen sommer; **primaverile** vår-; **primaverina** *f* *bot.* primula.
primazia *f* forrang, lederstilling, primat; **primaziale** primas-, primat-.
primeggiare (-mè-) innta første plass.
primicerio *m* *rl.* ledende geistlig (*i* brorskap, kapitel o.l.); **primiera** *f* sl. kortspill; **primieramente** først og fremst; **primiero** først, tidligere.
primigenio opprinnelig; **primipara** *f* førstegangsfødende; **primissimo** aller først.
primitivo opprinnelig, primitiv, naiv.
primizia *f* førstegrode, tidlige frukter el. grønnsaker; *fig.* fersk nyhet; del av uttrykt verk.
primo først; *alla prima* straks; *colpa prima* arvesynd; *di* ~ *giorno* først på dagen; *la prima donna* førstesangerinne, primadonna; *materia prima* råstoff; *ai primi del mese* først i måneden; ~ *piano* forgrunn; annen etasje; *prima pietra* grunnstein; *di prim'ordine* førsteklasses; *numero* ~ primtall; (*in*) *sulle prime* i begynnelsen; *in prima* i første klasse; i første gir; *a tutta prima* straks; *il* ~ *uomo* førstesanger, -spiller; *il* ~ *venuto* den første den beste; *a prima vista* ved første blick; **primo-**

gènito førstefødt; **primogenitòre** *m* (*f* -trice), *il* ~ Adam; **primogenitura** *f* førstefødselsrett.

primola *f* bot. primula.

primordiale først, opprinnelig; **primòrdio** *m* opprinnelse, begynnelse.

primula *f* primula; **primulàcee** *f* *pl* nøkleblomfamilien.

principale hovedsakelig, hoved-; viktigst; ~ *m* hovedsak, hovedpunkt; prinsipal; **principalità** *f* sj. hovedsakelighet.

principato *m* fyrstedømme, prinsipat; forrang, lederstilling; adel(skap); herskap; **principe** *m* (*f* -pessa) fyrste, prins; ~ *consorte* prinsgemal; ~ *del sangue* prins av blodet; *edizione* ~ førsteutgave; ~ *della Chiesa* kardinal; **principesco** (*pl* -chi) fyrstelig, prins-; **principessa** *f* fyrstinne, prinsesse.

principiante *m* (ny)begynner; **principiare** (-ci-) begynne; **principiatore** *m* (*f* -trice) sj. begynner; **principiatura** *f* sj. begynnelse, start; opplegg (*av strikkeset*); **principio** *m* begynnelse; prinsipp, grunnsetning; *per* ~ av prinsipp; *in* ~, *al* ~, *su* ~, *da* ~ i begynnelsen; *rifarsi dal* ~ begynne fra begynnelsen.

princisbècco *m* sl. gull-lignende metall; *di* ~ (*fig.*) falsk, etterlignet; *restare di* ~ bli forbløffet.

priòra *f* priorinne, forstanderinne; **priorale** prior-; **priorata** *m* priorat; **priore** *m* prior, (kloster)forstander; **prioria** *f* prior(inne)stilling; priorkirke; **priorità** *f* det å gå foran i tid; forrang, fortrinnsrett, prioritet.

prisco (*pl* -chi) litt. gammel, primitiv, opprinnelig, forhenværende.

prisma *m* prisme; **prismàtico** (*pl* -ci) prismatisk, prismeformet.

pristino første, tidligere; *rimettere in* ~ føre tilbake til den opprinnelige tilstand.

pritanèo *m* prytaneion; **pritano** *m* prytan.

privare berøve; ~ *uno di qualcosa* berøve en noe; *jur.* frakjenne en noe; *privarsi di qualcosa* holde seg fra, gi avkall på noe; *privarsi di tutto* ofre alt, ikke unne seg noe.

privatista *m, f* privatist; kjenner av privatrett; **privativa** *f* konsesjon, forkjøpsrett, monopol; patent; *generi di* ~ monopolvarer; ~ (*industriale*) patent; (*regia*) ~ utvalg av monopolvarer (*tobakk o.l.*); (*vendita*) ~ tobakksutvalg; **privativo** berøvende, utelukkende; *gram.* privativ, benektende; **privato** privat; *clientela privata* private kunder; *in* ~ privat; *scrittura privata* ikke-rettslig dokument; *in forma privata* uformelt; ~ *m* privatmann; *se* også: *privare*; **privatòre** *m* (*f* -trice) en som berøver; **privazione** *f* berøvelse; savn; *jur.* unndragelse.

privigno *m* sj. stesønn.

privilegiare (*è*) privilegere; *gi* (*noe*) som privilegium; **privilegiato** privilegert; *esser* ~ *di* ha privilegium på; **privilegio** *m* privilegium, forrett; gave (*fra naturen*); ~ *del foro* geistliges rett til å bli dømt av kirkelige dommere.

privo berøvet, bar; ~ *di sensi* sanseløs, bevisstløs.

prò for, til forsvar (gagn) for; ~ *m* nytte, fordel; *buon* ~ ! vel bekomme!; *fare buon* ~ bekomme vel; *a che* ~ ? til hvilken nytte?; ~ *e contro* for og imot; *il* ~ *e il contro* for og imot; *a* ~ *nostro* til vårt beste, vår fordel.

probabile sannsynlig; **probabilità** *f* sannsynlighet; **probabilmente** sannsynligvis.

probandato *m* prøvetid (*før novisiatet*); **probando** *m* en som er på prøve (*for å bli opptatt som novise*);

probante overbevisende, beviskraftig; **probativo**, **probatorio** *jur.* bevislig, bevisgyldig, -kraftig; *tempo* ~ den tid man har til å skaffe bevis; **probazione** *f* prøvetid (*før novisiatet*); **probità** *f* rettskaffenhet.

probivirale meglings-; *collegio* ~ meglingskommissjon; kontrollutvalg med medlemmer av politiske partier; *lodo* ~ voldgiftskjennelse; **probiviri** *m pl* voldgiftsmenn; *collegio dei* ~ meglingskommissjon.

problèma *m* problem, spørsmål, oppgave, vanskelighet; **problèma-base** *m* grunnproblem; **problematicità** *f* sj. problematisk karakter; **problemático** (*pl* -ci) problematisk, tvilsom, usikker.

pròbo rettskaffen, god; **proboscidiati** *m pl* snabeldyr (*elefanter o.l.*); **proboscide** *f* snabel (*på elefant, insekt o.l.*); **proboviro** *se*: *probiviri*.

procaccévole litt. *se*: *procacciante*; **procaccia** *m* landpostbud, postfører; fraktmann; **procacciamento** *m* forskaffelse, anskaffelse; **procacciante** arbeidsom, driftig, nevenyttig; pågåelig, streberaktig, havesyk; ~ *m* streber, pågåelig fyr, intrigant; **procacciare** (*à*) (an)skafe; **procacciatore** *m* (*f* -trice) en som skaffer (seg); **procaccina** *f* landpostbuds kone; kone som har postkontor; **procaccino** *m* en som alltid er på farten, faktotum.

procace frekk, uforskammet; *seno* ~ utfordrende bryst; **procacia** *f* litt., **procacità** *f* frekthet.

precedere gå videre, gå fram, fortsette; handle; gå til verks; stamme fra, komme av; *jur.* prosedere; ~ *alla votazione* skride, gå til avstemning; ~ *di conserva* opptre samlet, enig; ~ *contro uno* gå til sak mot en, ta sine forholdsregler mot en; ~ *da qualcosa* stamme fra, komme av noe; *sentenza di non luogo a* ~ avvisningskjennelse; **procedibile** som kan prosederes; **procedimento** *m* fremgang, forløp; oppførsel; prosess; ~ *per direttissima* (*jur.*) hurtig rettsforfølgning.

procedura *f* prosedyre; praksis, sedvane; *codice di* ~ rettspleielov; **procedurale** prosedyre-; *vizio* ~ prosedyrefeil, formfeil; **procedurista** *f* skrankeadvokat; **proceduto** *se*: *procedere*.

procèlla *f* storm (*og fig.*); **procellària** *f* stormfugl; **procellipede** litt. rask som stormen; **procelloso** stormfull (*og fig.*).

processabile som det kan prosederes på; **processare** (*è*) legge opp sak på; legge opp sak mot, saksøke; *fig.* prøve å få greie på, «fiske»; **processionalmente** i prosesjon; **processionare** (*ò*) gå i prosesjon; *andare processionando* gå i prosesjon; **processionaria** *f* zool. prosesjonsspinner; **processione** *f* prosesjon, opptog; **processo** *m* fremgangsmåte, utvikling, prosess (*og jur.*); *fare un* ~ føre en sak; ~ *storico* historisk utvikling; *in* ~ *di tempo* i tidens løp; ~ *a due tempi* totaktsbevegelse; ~ *verbale* protokoll, møtereferat; ~ *verbale dell'udienza* rettsprotokoll; **processuale** prosessuell, prosess-.

procinto, *essere in* ~ *di* være i begrep med å.

prociòne *m*, ~ *lavatore* vaskebjørn.

proclama *m* opprop, kunngjøring, proklamasjon; **proclamare** proklamere, forkynne; utrope, utnevne (til); **proclamatore** *m* (*f* -trice) utroper, en som proklamerer; **proclamazione** *f* proklamasjon, utrop, opprop, utnevnelse, forkynnelse.

proclítico (*pl* -ci) *gram.* proklitisk, foranstilt.

proclive tilbøyelig; **proclività** *f* tilbøyelighet.

pròco *m* (*pl* -ci) frier, beiler.

procombere litt. falle forover.

proconsolare prokonsulær; **proconsolato** *m* prokonsulat; **proconsole** *m* *hist.* prokonsul; *fig.* autoritær styrer, despot; **proconsole** *m* *gl. sl.* fiorentinsk embetsmann.

procrastinamento *m* *sj.* utsettelse; **procrastinare** (*à*) utsette, oppsette, forhale; *somele, nøle*; **procrastinatore** *m* (*f* -trice) nøler, forhaler; **procrastinazione** *f* utsettelse, forhaling.

procreabile som kan avles; **procreamento** *m* *sj.* avl; **procreare** (*è*) avle; **procreatore** *m* (*f* -trice) avler; **procreazione** *f* avl.

procura *f* fullmakt, prokura; ~ *in bianco* uinnskrenket fullmakt; ~ *generale* generalfullmakt; *regia* ~ *hist.* statsadvokatembete; **procurare** skaffe; ~ *di* sørge for, prøve å; *procurarsi danari* skaffe seg penger; **procuratessa** *f* *hist.* prokuratorfrue (*i Venezia*); **procuratia** *f* *hist.* prokuratorem-bete, -palass (*i Venezia*); **procuratorato** *m* prokurator-, fullmektigstilling; **procuratore** *m* (*f* -trice) fullmektig, befullmektiget; *jur.* prokurator, sakfører; prokurist; *hist.* prokurator (*sl. embetsmann i Venezia*); ~ *generale* riksadvokat; ~ *del Re*, ~ *della Repubblica* off. anklager, statsadvokat; **procuratoria** *se*: *procuratia*; **procuratorio** prokurator-.

pròda *f* bredd; brem, kant; *gl.* forstavn; **pròde** tapper; ~ *m* *sj.*, *far* ~ bekomme vel, gavne; **prodegiare** (-dè-) legge til, lande; **prodese** *m* trosse, tau (*i forstavnen*); **prodèzza** *f* tapperhet, mot; modig handling, bragd; **prodieri**, **prodiero** som hører til forstavnen, forstavn-; *cabina prodiera* forkahytt; ~ *m* foregående skip (*i rekke*); buksérbåt.

prodigalità *f* ødselhet; **prodigalizzare** *sj.* ødsle (bort); **prodigare** (*ò*) ødsle med; ikke spare på; *refl.* oppofre seg.

prodigio *m* under, vidunder, varsel; **prodigiosità** *f* *sj.* underfullhet; **prodigioso** underfull, mirakuløs, vidunder-.

prodigo (*pl* -ghi) ødsel; *il figliuolo* ~ den fortapte sønn; ~ *m* ødeland.

proditorio forræderisk, snikmorderisk, snik-.

prodittatore *m* prodiktator; **prodittatoriale** prodiktatorisk; **prodittatura** *f* prodiktatur.

pròdomo *m* arkit. hovedport, -inngang.

prodòtto *se*: *produrre*; ~ *m* produkt, fabrikat; frembringelse, resultat, avkastning; *mat.* produkt; *prodotti di bellezza* skjønnhetsmidler; ~ *finito* ferdigvare, helfabrikat; ~ *semilavorato* halvfabrikat.

pròdromo *m* forvarsel, tegn, symptom.

producibile produserbar, produserende; **producènte** *m* produsent; **producimento** *m* produksjon; **produrre** (-duco) fremstille, fabrikere, produsere; frembringe, forårsake; fremlegge, fremføre, skaffe (*bevis, vitner o.l.*); *litt.* forhale, forlenge; ~ *da sé* vokse vilt; *refl.* danne seg, oppstå; opptre, vise seg (*på scenen o.l.*).

produttività *f* produktivitet, produksjonskapasitet, fruktbarhet; **produttivo** produktiv, fruktbar; **produttore** *m* (*f* -trice) produsent, fabrikant; agent; **produzione** *f* produksjon, fabrikkasjon, fremstilling, ytelse; fremføring (*av vitner o.l.*); oppførelse (*på teater*); ~ *giornaliera* dagsproduksjon; ~ *in massa* masseproduksjon.

proemiale innledende; **proèmio** *m* fortale, innledning; **proemiare** (*è*) *litt.* innlede.

profanamento *m* *sj.* vanhelligelse; **profanare** vanhellige; **profanatore** *m* (*f* -trice) skjender; **profanazione** *f* vanhelligelse; **profanità** *f* verdslighet;

ugudelighet; ukyndighet; **profano** verdslig, profan; ugudelig; lek, ukyndig, uerfaren; ~ *m* det verdslige; lekmann.

profènda *f* (havre)rasjon, før.

proferibile som kan uttales (*etc. se: proferire*); *non* ~ upassende; **proferimento** *m* uttalelse (*etc. se: proferire*); **proferire** (-isco) uttale, fremføre, tilby; utstøte (*ed o.l.*); avsi (*dom o.l.*); *refl.* tilby seg; **proferitore** *m* (*f* -trice) *sj.* en som tilbyr (*etc. se: proferire*).

profèssa *f* leksøster; **professare** (*è*) bekjenne (seg til); gi uttrykk for; utøve (*kunst o.l.*); *mi professo* *Suo* ... jeg forblir Deres ...; *cattolico professante* bekjennende katolikk.

professionale profesjonell; *malattia* ~ arbeidssykdom, yrkesnevrose; *scuola* ~ fagskole; **professione** *f* yrke, kall, profesjon; bekjennelse; *di* ~ profesjonell; ~ *di fede* trosbekjennelse; *far* ~ *di qualcosa* erklære noe; drive noe som yrke; **professionista** *m. f* person med akademisk utdanning, akademiker; yrkesutøver, fagmann, profesjonist; *libero* ~ fri yrkesutøver, «free-lancer»; *sport* profesjonist; *conduttore* ~ yrkessjåfør; **profèssore** *m* ordensbror, mann som har avlagt munkeløfte; *ex* ~ fullstendig, utførlig, med sakkyndighet; ~ *adj.* = *professato* (*se: professare*).

professorale professor-; *iron.* professoraktig, doserende; **professorato** *m* professorat; **professore** *m* (*f* -ora, -oressa) professor, lektor, adjunkt, lærer (*i høyere skole*); musiker; **professori** (*pl*) lærerkrefter; ~ *di liceo* gymnaslærer, lektor; ~ *d'università* universitetsprofessor; **professorio** *iron.* professoraktig, doserende.

profeta *m* (*f* -tessa) profet, sannsiger, spåmann; *nessuno è ~ nella sua patria* ingen er profet i sitt eget land; ~ *di sventure* ulykkesprofet; **profetare** (*è*) profetere, spå; **profetico** (*pl* -ci) profetisk; **profetizzare** profetere, forutsi, spå; **profetizio** *jur.* som tilhører fedrearven; **profezia** *f* profeti, forutsigelse, spådom.

profferire (-isco) tilby; *se* ellers: *proferire*; **proffèrta** *f* tilbud; **proffèrto** *se*: *profferire*.

proficuo nyttig, innbringende.

profilamento *m* *sj.* profiltegning (*etc. se: profilare*);

profilare tegne i profil; skissere; kante, sette kantebånd på; *fig.* tegne; *refl.* tegne seg, tegne sin profil; *viso profilato* skarpt tegnet ansikt; **profilassi** *f* med. forebyggelse, profylakse; **profilattico** (*pl* -ci) forebyggende; **profilatura** *f* profiltegning, skissering; kant(ing), bord; **profilo** *m* profil, tverrsnitt; *fig.* kort beskrivelse, oversikt, utdrag.

profittare tjene; gjøre fremskritt; være nyttig, innbringende; dra fordel (av); ~ *di qualcosa* dra fordel av, profittere på noe; benytte seg av noe; **profittatore** *m* (*f* -trice) utbytter, profittør, profittjeger; **profittévole** innbringende; gagnlig, nyttig, fordelaktig; **profitto** *m* fortjeneste, profitt; nytte, fordel; fremskritt; *far* ~ gagne, nytte; hjelpe; *mettere a* ~ anvende; *conto profitti e perdite* (*merk.*) taps- og vinningskonto.

profluvio *m* oversvømmelse; overflod; *med.* flod; ~ *di parole* ordflom.

profondare (-fòn-) synke, gå til bunns; *sj.* utdype, gjøre dypere, senke; *refl.* fordype seg, gå til bunns, trenge inn (*in qualcosa* i noe); **profondere** ødsle, utgyde; ~ *lodi* utbrede seg i lovtaler; *profondersi in scuse* utgyde seg i, komme med mange unnskyldninger; **profondità** *f* dybde, dyp; *comando di* ~ høydestyring (*på fly*); *discutere in*

~ diskutere til bunns; *timone di* ~ høyderor; *nella* ~ *della notte* i nattens mulm og mørke; **profonditore** *m* (*f* -trice) sj. ødeland; **profondo** dyp; *essere* ~ *in qualcosa* være meget lærd el. dyktig i noe; ~ *m* dyp; *nel* ~ *del mare* på havets dyp; *nel suo* ~ i sitt indre; ~ *adv.* dypt.

profosso *m* profoss.

profugo (*pl* -ghi) landflyktig; ~ *m* flyktning.

profumare parfymere; **profumatamente**, *pagare* ~ betale i dyre dommer; **profumeria** *f* parfumeri; **profumerie** parfumerivarer; **profumièra** *f* parfymeflaske; røkelsesfat, -kar; sj. parfymehandlerske; **profumière** *m* parfymør, parfymehandler; **profumino** *m* parfymeflaske; røkelsesfat, -kar; *fig.* laps; **profumo** *m* duft, lukt, vellukt; parfyme.

profusamente overdådig; **profusi** *se*: *profondere*; **profusione** *f* overflod, overdådighet, ødselhet; *a* ~ i overflod; ~ *di parole* ordflom; **profuso** *se*: *profondere*.

progenerare (-gè-) *litt.* avle, være stamfar til; **progenie** *f* inv. slekt; stamme; *di nobile* ~ av edel herkomst; **progenitore** *m* (*f* -trice) *litt.* stamfar; **progenitori** (*pl*) forfedre.

progettare (*è*) prosjektere, planlegge; **progettista** *m* konstruktør, planlegger; *fig.* prosjektmaker, luftslottbygger; **progetto** *m* plan, forslag, utkast, prosjekt; ~ *di legge* lovutkast; -forslag; *per* ~ med hensikt, med forsett.

prognatismo *m* prognati, fremstående kjeveparti; underbitt; ~ *dentale* fremstående tenner; **prognato** med fremstående kjeveparti, underbitt; **progne** *f* poet. svale.

prognosi *f* prognose, forutsigelse av sykdommens forløp; **prognosticare** *etc.* *se*: *pronosticare* *etc.*

programma *m* program; pensum; ~ *scolastico* undervisningsplan; **programmare** sette på programmet (*film*); **programmàtico** (*pl* -ci) programmessig, programmatisk; **programmazione** *f* det å sette på programmet, program (*film*).

progredire (-isco) gjøre fremskritt, gå fram(over); *paese meno progredito* underutviklet land; ~ *negli studi* gjøre fremskritt i studiene; **progressione** *f* fremskritt, stigning, progresjon; **progressista** fremskrittssvennlig; ~ *m* fremskrittssmann; **progressivo** fremadskridende, stigende, progressiv; *tassa progressiva* progressiv skatt; **progresso** *m* fremskritt, fremgang; *in* ~ *di tempo* i tidens løp; *il* ~ *della malattia* sykdommens forløp.

proibire (-isco) forby; *faccia proibita* forbryterfjes, skummelt utseende; *libri proibiti* forbudte bøker; bøker som er satt på indeks (*av Vatikanet*); **proibitismo** *m* prohibitivpolitikk, forbudspolitik; **proibitivo** forbydende, forbuds-, prohibitiv; **proibitore** *m* (*f* -trice) sj. en som forbyr; **proibitorio** forbydende; **proibizione** *f* forbud; **proibizionismo** *m* forbudspolitik; **proibizionista** *m* forbudstilhenger.

proiciente driv-; ~ *m* drivkraft, -ladning.

proiettare (*è*) projisere; slynge ut, kaste (*skygge*); fremvise (*film*); *arkit.* springe fram; **proiettatore** *m* (*f* -trice) en som projiserer (*etc.* *se*: *proiettare*); prosjektor; drivladning; **proiettificio** *m* ammunisjonsfabrikk; **proiettile** *m* prosjektil; **proiettivo** driv-; *geometria proiettiva* projeksjonsgeometri; **proietto** *m* (avfyrt) prosjektil; ~ *illuminante* lysprosjektil, sporlys; **proiettore** *m* lyskaster, prosjektor; projeksjonsapparat; ~ *antinebbia* tåkelykt (*på bil*); ~ *automontato* lyskasterbil.

proiezione *f* utslyngning; projeksjon; filmfremvis-

ning; *conferenza con proiezioni* foredrag med lysbilder; ~ *luminosa* lysbilde.

prolabire (-isco) med. falle fram; **prolasso** *m* fremfall, prolaps.

prole *f* barn, avkom; **prolegato** *m* *hist.* prolegat.

prolegomeni *m* *pl* lang fortale, innledning.

proletariato *m* proletariat; **proletario** proletarisk; ~ *m* proletar; **proletarizzare** proletarisere.

proliferazione *f* (celle)vekst; **prolifero** fruktbar, barnerik; **prolificare** (-li-) få barn, få avkom, formere seg; **prolificazione** *f* avl, formering; **prolificità** *f* fruktbarhet; **prolifico** (*pl* -ci) fruktbar, barnerik.

prolissità *f* omstendelighet, vidløftighet; **prolisso** omstendelig, vidløftig.

prologo *m* (*pl* -ghi) prolog; prologus.

proludere innlede, begynne.

prolunga *f* transportvogn; trosse; **prolungabile** forlengelig; **prolungabilità** *f* forlengelighet; **prolungamento** *m* forlengelse; **prolungare** forlenge, trekke i langdrag; *refl.* vare, trekke ut, bre seg; **prolungativo** sj. forlengende; **prolungatore** *m* (*f* -trice) forlenger; **prolungazione** *f* forlengelse; *jur.* utsettelse.

proluione *f* innledningsforelesning.

proluvie *f* oversvømmelse; diaré.

promanare utstrømme; **promemoria** *f* inv. huskeseddel, huskebok; *promemoria*, *memorial*.

promessa *f* løfte; *manca alla* ~ svikte sitt løfte; *restituire la* ~ løse (*en*) fra løftet; **promesso** *se*: *promettere*; ~ *advj.* lovet; *promessa* (*sposa*), ~ (*sposo*) forlovet, trolovet; *i promessi sposi* de forlovede; *la terra promessa* det forjettede land; **promettente** lovende; **promettere** love, forsikre; garantere; forlove, trolove; ~ *Roma e toma* (*el.* *mari e monti*) love gull og grønne skoger; ~ *bene* love godt; *refl.* forplikte seg; forlove, trolove seg (*a una* med *en*); **promettitore** *m* (*f* -trice) lover; *gran* ~ *raro* *mantenitore* den som lover stort holder lite.

prominente fremspringende, som rager fram; **prominèzza** *f* fremspring.

promiscuamente blandet, i fleng; **promiscuità** *f* (sammen)blanding; virvar, forvirring; **promiscuo** blandet; forvirret; *scuola promiscua* blandet skole; *genere* ~ (*gram.*) felleskjønn.

promisi *se*: *promettere*.

promissario *m* *jur.* løftemottaker; **promissione** *f* *litt.* løfte; **promissivo** lovende, løfte-; **promissore** *m* sj. lover; **promissorio** løfte-; *giuramento* ~ edelig forsikring, edfestet løfte.

promontorio *m* forberg, nes, odde.

promossi, **promosso** *se*: *promuovere*; **promotore** *m* (*f* -trice) primus motor, initiativtaker, drivkraft, promotor; **promovendo** *m* en som skal forfremmes; **promovimento** *m* sj. forfremmelse, oppflytning; **promovitore** *m* (*f* -trice) sj. en som (for)fremmer; promotor; **promozione** *f* forfremmelse, opprykning; *esame di* ~ oppflytningstentamen.

promulgamento *m* sj. kunngjøring; **promulgare** bekjentgjøre, kunngjøre, offentliggjøre, utsprede; **promulgatore** *m* (*f* -trice) en som bekjentgjør (*etc.* *se*: *promulgare*); **promulgazione** *f* bekjentgjørelse, kunngjøring, offentliggjørelse, utspredning.

promuovere fremme, befordre, forfremme, forandle; **prònao** *m* forhall (*i tempel*).

pronipote *m* oldebarn, grandnevø; **pronipoti** (*pl*) etterkommere.

pròno (forover)bøyd; *fig.* tilbøyelig.

pronome *m* pronomen; **pronomiale** pronominal.
pronosticamento *m* forutsigelse; **pronosticare** (-nò-) forutsi; varsle; **pronosticatore** *m* (*f* -trice) en som forutsier, varsler; **pronosticazione** *f* *sj.* forutsigelse; **pronostico** *m* (*pl* -ci) forutsigelse; varsel, tegn, symptom; ~ *aleatorio* usikkert varsel.
prontamente hurtig, prompte; **prontezza** *f* hurtighet, kjapphet, raskhet; ~ *di spirito* åndsnærværelse; **pronto** klar, ferdig; hurtig, kjapp; prompte; ~! (*i telefonen*) hallo!; *a pronti (contanti)*, *a pronta cassa* kontant (innen 30 dager); *esser ~ a* være tilbøyelig til, ha hang til; *essere, tenere in ~* være, holde klar(t), i beredskap; *intelligenza pronta* våken intelligens; *memoria pronta* god hukommelse; ~ *soccorso* førstehjelp; legevakt; katastrofehjelp.
prontuario *m* oversikt, håndbok.
pronubo *m* forlover.
pronuncia *f* *etc.* *se:* *pronunzia etc.*; **pronunciamento** *m* uttale(lse); militæroppstand, pronunciamento; **pronunzia** *f* uttale; uttalelse; **pronunziabile** som kan uttales; **pronunziamento** *m* *se:* *pronunciamento*; **pronunziare** (*ù*) uttale; avsi (*dom*); *refl.* uttale seg; **pronunziato** uttalt; utpreget; fremstående, utstående; ~ *m* utsagn, uttalelse, påstand; **pronunziatore** *m* (*f* -trice) en som uttaler (noe); **pronunziazione** *f* uttale; uttalelse.
propagabile som kan utbres; **propagamento** *m* utbredelse; **propaganda** *f* propaganda; reklame; *ufficio ~* reklamebyrå; **propagandare** propagandere for, utbre; **propagandista** *m* propagandist; annonseagent, reklamemann; **propagandistico** (*pl* -ci) propagandistisk, propaganda-, reklame-; **propagare** utbre, spre; forplante; **propagatore** *m* (*f* -trice) en som utbrer noe; **propagazione** *f* utbredelse, spredning.
propagginamento *m* formering ved avleggere; **propagginare** (*à*) formere ved avleggere; *hist.* begrave med hodet ned; *fig.* utbre; **propagginatore** *m* (*f* -trice) en som setter avleggere; en som utbrer (noe); **propagginazione** *f* formering ved avleggere; utbredelse; *hist.* begravning med hodet ned; **propaggine** *f* avlegger; utløper.
propalare utbre; **propalatore** *m* (*f* -trice) en som utbrer noe; **propalazione** *f* utbredelse.
proparossitono *gram.* med trykk på tredje siste stavelse.
propedeutica *f* innledning, forskole, propedeutikk; **propedeutico** (*pl* -ci) forberedende, innledende, propedeutisk.
propendere ha tilbøyelighet, helle (*per* til); **propensione** *f* tilbøyelighet, hang (*a* til), sympati; **propenso** tilbøyelig; *esser ~ a* være tilbøyelig til å; *se ellers:* *propendere*.
propileo *m* arkit. forhall, propyle(um).
propina *f* eksamensavgift, -gebyr; **propinare**, ~ *alla salute di uno* drikke på ens sunnhet, utbringe ens skål; ~ *il veleno a uno* forgi en; **propinatore** *m* (*f* -trice) en som drikker, utbringer en skål.
propinquità *f* *jur.* beslektethet; **propinquo** nær, pårørende, beslektet.
propiziare (-pi-) stemme gunstig, forsonende, formilde; blidgjøre; **propiziativo** forsonende; **propiziatore** forsonende; ~ *m* forsoner; megler; **propiziatório** forsonende; *vittima propiziativa* son-offer; **propizio** gunstig, velvillig.
proponente *m* forslagsstiller; **proponibile** som kan foreslås; **proponibilità** *f* det å kunne foreslås; **proponimento** *m* forsett; *far ~ di* sette seg fore å;

proponitore *m* (*f* -trice) forslagsstiller; **proporre** (-pòngo) foreslå, forelegge; *l'uomo propone e Dio dispone* mennesket spår og Gud rår; *refl.* sette seg fore (*di* å).
proporzionabile som kan avpasses, proporsjoneres; **proporzionale** forholdsvis, forholdsmessig, proporsjonal; *elezioni secondo il sistema ~* forholdstallsvalg; *tassa ~* progressiv skatt; ~ *f* *mat.* proporsjon; *pol.* forholdstallsvalgmetode; **proporzionalità** *f* forholdsmessighet, overensstemmelse; **proporzionare** (*ò*) proporsjonere; bringe i forhold, overensstemmelse; avpasse; **proporzionatamente** i forhold (*a* til); **proporzionato** (vel)proporsjonert; ~ *a* svarende til; **proporzione** *f* forhold (*a*, *con* til); *mat.* proporsjon; *fig.* omfang; **proporzionevole** *sj.* *se:* *proporzionabile*.
propòsi *se:* *proporre*; **propòsito** *m* mål, forsett, hensikt; *a ~ di* apropos; *a che ~?* i hvilken hensikt?; hvorfor?; *a (el.: in) ~ di* angående, når det gjelder; *essere a ~* være apropos, vel anbrakt, beleilig; *venire a ~* komme til pass, beleilig, i rette tid; *di ~* med forsett, vilje, overlegg; *fuor di ~* ubeleilig, upassende, mal apropos; *uomo di ~* målbevisst mann; *su questo ~* om dette emne, dessangående; **propositura** *f* prosti; prostebolig; **proposizione** *f* setning; forslag, proposisjon; **propòsta** *f* forslag; ~ *di legge* lovforslag; **propòsto** *se:* *proporre*; ~ *m* prost.
propriamente egentlig, virkelig, faktisk; riktig, passende; **proprietà** *f* eiendom, eiendomsrett; egenkap, eiendommelighet; ~ *esclusiva* enerett; *diritto di ~* eiendomsrett; ~ *letteraria* ettertrykk forbudt; **proprietario** *m* eier, grunneier, proprietær.
proprio egen, eiendommelig; egnet; passende; *amor ~* egenkjærlighet; *nome ~* egennavn; *fare il ~* *dovere* gjøre sin plikt; *vero e ~* egentlig; ~ *adv.* nettopp, virkelig, egentlig; *era ~ da ridere* det var virkelig komisk; ~ *m* eiendom; eiendommelighet; *campare del ~* leve av sin formue; *in ~* i egen person; i eget leie.
propugnacolo *m* forskansning, bolverk (*og fig.*); **propugnare** forfekte, forsvare; **propugnatore** *m* (*f* -trice) forfekter, forsvarer; **propugnazione** *f* litt. forsvar.
propulsare *sj.* drive fram; slå tilbake, tilbakevise; **propulsione** *f* fremdrift; ~ *a cingoli* larvehjuls-trekk; **propulsivo** driv-, drivende; *elica propulsiva* propell, skrue; **propulsore** *m* propell; *fig.* drivkraft, primus motor; **propulsorio** drivende, driv-.
pròra *f* (for)stavn; **proravia** *f* *mar.*, *a ~* på forskipet, forut.
pròroga *f* utsettelse; forlengelse; **prorogabile** utsettelig; **prorogabilità** *f* utsetteligheit; **prorogare** (*prò-*) utsette, forlenge, forhale; **prorogazione** *f* *sj.* utsettelse.
prorompere bryte fram; *fig.* bryte ut, briste (*i latter o.l.*); ~ *in lacrime* briste i gråt; **prorompimento** *m* *sj.* utbrudd; **proròtto**, **proruppi** *se:* *prorompere*.
pròsa *f* prosa; *fig.* trivialitet, hverdagslighet; *le prose di B. B.* prosaverker; *teatro di ~* skuespillscene (*motsatt opera*); *tradurre in ~* omskrive til prosa; **prosaicismo** *m* hverdagslighet, trivialitet; **prosaico** (*pl* -ci) prosa-; prosaisk; triviell; **prosapia** *f* litt. ætt, slekt; **prosaicità** *f* prosaiskhet, prosa; **prosaistico** (*pl* -ci) prosaisk, prosa-; **prosatore** *m* (*f* -trice) prosaforfatter.
proscenio *m* forscene, proscenium; *palco di ~* prosceniumslosje.

prosciogliere (-sciòlgo) løse, befri; *jur.* frikjenne; **proscioglimento** *m* befrielse; frikjennelse; **prosciòl-si**, **prosciòlto** *se*: *prosciogliere*.

prosciugamento *m* uttørring, tørrlegging; **prosciugare** (ù) uttørke, tørke ut; tørrlegge; tørke; **prosciutto** *m* skinke.

proscrissi, **proscritto** *se*: *proscrivere*; ~ *m* fredløs; *proscrivere* proskribere, erklære fredløs; **proscrizione** *f* proskripsjon.

prosecuzione *f* forfølgelse.

proseggiare (è) skrive prosa; omskrive til prosa; skrive prosaisk; **proseggiatore** *m* (*f*-trice) prosaist.

prosegretario *m* visesekretær.

proseguimento *m* fortsettelse; *buon* ~! lykke til; **proseguire** (è) fortsette; ~ *a parlare* fortsette å snakke.

proselitismo *m* proselyttisme, hverving av tilhenger; **proselito** *m* proselytt, tilhenger.

prosettore *m* prosekutor; **prosièguo** *m* *jur.* fortsettelse; *in* ~ *di tempo* i tidens løp.

prosindaco *m* (*pl* -ci) viseborgermester.

proista *m* *sj.* *se*: *prosatore*.

prosit! prosit! velbekomme!

prosofia *f* prosodi; **prosofiaco**, **prosofico** (*pl* -ci) prosodisk.

prosofografia *f* personbeskrivelse; **prosofopèa** *f* *prosopopè* (*det å la døde mennesker el. personifiserte ting tale*); *fig.* høyttravende stil; tilgjorthet; *gran* ~! slik som du gjør deg til!; **prospaltella** *f* sl. bladlus (*som bekjemper morbærslus*).

prosperamento *m* *sj.* trivsel; **prosperare** (ò) trives; få det til å trives; *Dio vi prosperi* Gud være med dere; **prosperèvole** blomstrende, lykkelig, gunstig; **prosperità** *f* trivsel, lykke, god helse; blomstring; ~! prosit!; **prosperoso** blomstrende.

prospettare (è) ha utsikt til, vende mot; vise, stille i utsikt; fremlegge, oppkaste; **prospettico** (*pl* -ci) perspektivisk; **prospettiva** *f* utsikt (*fig.*); (*malerkunst*) perspektiv; (*effetto di*) ~ synsbedrag; **prospettivista** *m* perspektivmaler; dekorasjonsmaler; **prospettivo** *gl.* perspektivisk; *pittore* ~ *se*: *prospettivista*; **prospetto** *m* utsikt, utsyn, syn; oversikt; *in* ~, *di* ~ rett overfor, vis-à-vis; **prospettore** *m* prospekter, skjerper, malmleter; **prospezione** *f* prøveboring.

prospiciente med utsikt til.

prosseneta *m* megler; kobler; **prossenetico** *m* (*pl* -ci) megleravgift.

prossimamente snart, med det første; ~ (*på kino*) «kommer» (*klipp fra neste film*); **prossimità** *f* nærhet; likhet; slektskap; *in* ~ *di* i nærheten av; **prossimo** nær, neste, nær forestående, nylig; beslektet; *il* ~ nesten; *passato* ~ perfektum; ~ *venturo* førstkommende; *non conoscere nemmeno per* ~ ikke kjenne i det hele tatt; *neds.* ikke ville vite av, kjennes ved; *l'anno* ~ neste år.

prostata *f*, *la* ~ blærehalskjertelen; **prostendere** *litt.* strekke ut; *refl.* utbre seg; **prosternare** (è) kaste til jorda; *refl.* kaste seg til jorda; **prosternazione** *f* det å kaste (seg) til jorda.

protesi *f* *inv.* protese, foranstilling, tilføyelse av lyd foran ord (*f.eks. istrada for strada*); **protetico** (*pl* -ci) (*om lyd*) prostetisk, foranstilt; **prostilo** *m* prostylos.

prostituere (-isco) fornedre, prostituere; **prostituta** *f* prostituert, skjøge; **prostituzione** *f* fornedrelse, prostitusjon.

prostrare (ò) nedkaste, slå til jorda, ydmyke, utmatte; *prostrato di forze* utmattet; *prostrarsi*

dinanzi a uno kaste seg for ens føtter; **prostrazione** *f* det å slå til jorda; knefall; forfall, utmattelse.

prosuocero *m* svigerfars el. svigermors far.

protagonista *m*, *f* hovedperson.

pròtafi *f* *litt.* første del av et dikt, innledning; *gram.* hypotetisk betingelsessetning, bisetning.

protèggere beskytte (*da* for); **protèggi-orècchi** *m* *inv.* ørebeskytter; **protèggitore** *m* beskytter.

protèico (*pl* -ci) protein-, eggehvitelig; **proteiforme** *litt.* skiftende, mangfoldig, mangslungen; **proteina** *f* protein, eggehvitestoff.

protèndere strekke (ut).

pròteo *m* *fig.* omskiftelig, uberegnelig person.

protèrvia *f* frekthet, overmot; **protèrvo** frekk, overmodig; *fig.* heftig, voldsom.

pròtesi *f* protese, kunstig lem; påsettelse av kunstig lem; *gram.* *se*: *protesi*; ~ *dentaria* gebiss; **pròtesi** *se*: *protendere*; **protesista** *m* tanntekniker.

protèssi *se*: *proteggere*.

protèsta *f* protest, innsigelse; erklæring; løfte, forsikring; **protestante** protesterende; protestantisk; ~ *m* protestant; **protestantèsimo**, **protestantismo** *m* protestantisme; **protestare** (è) protestere, gjøre innsigelse, motsi; erklære, bevitne, forsikre; protestere (*veksel*); *protestarsi amico* bedyre sitt vennskap; *mi protesto Suo ... (i brev)* jeg forblir deres ...; **protestatario**, **protestatore** *m* (*f*-trice) en som protesterer; *merk.* vekselprotestant; **protestatorio** protest-; **protestazione** *f* protest, innsigelse; erklæring, forsikring.

protèsto *m* protest, innsigelse; *andare in* ~ (*om veksel*) gå til protest; ~ *per difetto di pagamento* protest på grunn av manglende betaling; *fare il* ~ nedlegge protest; *levare il* ~ *per mancata accettazione* protestere en veksel pga. manglende aksept.

protètico (*pl* -ci) kunstig; *gram.* protetisk.

protettivo beskyttende, beskyttelses-; *legge protettiva* vernelov; **protètto** *se*: *proteggere*; ~ *m* protegè; **protettorale** *sj.* protektoral; **protettorato** *m* protektorat; **protettore** (*f*-trice) beskyttende; *dazio* ~ vernetoll; ~ *m* beskytter; protektor; skytshelgen; *rl.* protektor; **protettoria** *f* *rl.* protektorstilling; **protezione** *f* beskyttelse; vern; begunstigelse; ~ *antiaerea* luftvern; ~ *della natura*, ~ *delle bellezze naturali* naturfredning; *Dio vi tenga nella sua* ~ måtte Gud være med dere; *tono di* ~ beskyttende, nedlatende tone; **protezionismo** *m* proteksjonisme; *neds.* utilbørlig favorisering; **protezionista** *m* proteksjonist.

pròtiro *m* *hist.* gang (*i romersk hus*); kirkeportal, hvor søylene bæres av løver og tyrer.

protisti *m* *pl* bot. protofytter; *zool.* protozoer.

pròto *m* typ. faktor; *mar.* tømmermann.

protocollare protokoll-, etikette-; ~ *v.* (ò) protokollere, protokollføre; **protocollista** *m* protokollfører; **protocòllo** *m* protokoll; notarialbok; hoffseremoniell, etikette; *carta (da)* ~ protokollpapir; **protòfisco** *m* (*pl* -ci) *hist.* overlege; livlege; **protòfito** *m* protofytt; **protolítico** (*pl* -ci) fra den eldre steinalder; **protolingua** *f*, **protolinguaggio** *m* urspråk; **protologia** *f* (høyere) metafysikk.

protomà(è)stro *m* *litt.* mester, leder; **protomàrtire** *m* tidlig martyr; *il* ~ Stefanus; **protomédico** *m* (-ci) overlege; livlege.

protòne *m* fys. proton; **protònico** (*pl* -ci) (*vokal, stavelse*) som ligger foran aksenten.

protonotariato *m* protonotarembete; **protonotàr(i)o** *m* *rl.* protonotar; **protoplasma** *m* protoplasma;

protoplaste *m.* il ~ skaperen; **protoplasto** *m.* il ~ den første skapning; Adam; **protorace** *m.* forkropp (på insekt); **prototipo** *m.* prototyp, grunnform, urtype; **protozoi** *m. pl.* protozoer.
protrare *sj.*, **protrarre** (-trággo) trekke ut, utsette, forlenge; **protrassi**, **protratto** *se:* **protrarre**; **protrazione** *f.* utsettelse, forlengelse.
protuberante utstående, fremstående; **protuberanza** *f.* utvekst; pukkel; protuberans.
prova *f.* prøve, eksamen; forsøk; prøvelse; bevis; *typ.* første korrektur; ~ *di carico* belastningsprøve; *commissione di* ~ prøveordre; *a* ~ *di bomba* bombesikker; *fotografia di* ~ prøvebilde; ~ *di forza* kraftprøve; ~ *di fortuna* havarierklæring; ~ *generale* generalprøve; *mettere alla* ~ sette på prøve; *mettere in* ~ prøve (*drakt, dress o.l.*); *per* ~ av erfaring; ~ *di stampa* korrekturark; *a tutta* ~ prøvet, som har stått sin prøve; *onesto a tutta* ~ meget ærlig, hederlig.
provabile bevislig; påviselig; **provabilità** *f.* påviselighet; **provare** (*ò*) prøve, forsøke; bevise, påvise; slå rot, trives; *provarsi a* forsøke å; *provarsi abiti* prøve tøy; **provatamente** bevislig, påviselig; **provativo** *sj.* beviskraftig; **provato** prøvet; probat; **provatore** *m. (f -trice)* prøver.
provatura *f.* beffelost.
proveniente som kommer, stammer (*da fra*); **provenienza** *f.* herkomst, opprinnelse; **provenire** (-vèngo) komme (*da fra*); komme (*da av*), ha sin grunn (*da i*); **provento** *m.* inntekt, inntøkt, utbytte, avkastning; *minore* ~ mindre utbytte.
provenzale provençalsk; ~ *m.* provençaler; **provenzalessare** (-lè-) etterligne provençalske diktere; **provenzalismo** *m.* provençalsk uttrykk; **provenzalista** *m.* provençalsk-filolog.
proverbiale ordspråkaktig, ordspråklig; **proverbiare** (*è*) *sj.* spotte, håne, krenke; **proverbiatore** *m. (f -trice)* spotter; **proverbio** *m.* ordtak, ordspråk; *passar in* ~ bli alment kjent; *i Proverbi (di Salomone)* Salomos ordspråk; *in, per* ~ som ordtak; **proverbioso** ordspråklig; full av ordtak; **proverbista** *m.* ordtakssamler; en som bruker mange ordtak.
provèse *m.* baugline; **provètta** *f. mus.* liten prøve; *fys.* reagensglass; ~ *da congelamento* fryseglass.
provétto aldrende, tilårskommen; erfaren, dyktig; *età provetta* moden alder.
provianda *f. sj.* proviant.
provid... *se:* **provid...**
provincia *f.* provins; **provinciale** provinsial; ~ *m.* provinsboer; (*padre*) ~ sl. forstander for flere klostre i samme provins; *strada* ~ fylkesvei; **provincialismo** *m.* provinsialisme.
provino *m.* første prøve (*ballett*); (*film*) prøveopptak; måleinstrument.
provocabile som kan provoseres; **provocante** provoserende; **provocare** (*prò-*) fremkalle, provosere; tirre, utfordre; **provocativo** som fremkaller (noe), provoserende; **provocatore** (*f -trice*) utfordrende; ~ *m.* provokator; **provocatorio** utfordrende, provokatorisk; *cartello* ~ utfordring (til duell); **provocazione** *f.* utfordring, provokasjon.
provola *f.* **provolone** *m.* sl. beffelost.
provvedere (-vèdo) skaffe, sørge for, dra omsorg for; ~ *a qualcosa* sørge for noe; ~ *uno di qualcosa* forsøke en med noe; ~ *a fare qualcosa* sørge for å gjøre noe; **provvedimento** *m.* det å sørge for, skaffe; forholdsregel; **provveditorato** *m.* forvalterembete, forvaltning; ~ *agli studi* skoledirek-

sjon; **provveditore** *m. (f -trice)* inspektør; forvalter; leverandør; ~ *della Real Casa* hoffleverandør; ~ *agli studi* skoleinspektør; **provveditoria** *f. sj.* *se:* **provveditorato**; **provveduto** *se:* **provvedere**; ~ *adj.* forsynt, utstyrt; forsiktig, forutseende; ~ *m.* skolebarn (som får gratis skolemateriell).
provvidente *sj.* forutseende; **provvidenza** *f.* forutseendhet; forholdsregel; forsyning; *rl.* forsyn; ~ *sociale* forsyning(svesen); *una vera* ~ en Guds lykke.
provvidenziale sendt, bestemt av forsynet; **provvidi** *se:* **provvedere**; **provvido** forutseende, forsynlig; som skaffer, bringer til veie; *la Provvida* organisasjon som skaffer billige varer til statsfunksjonærer.
provvigione *f.* provisjon; *calcolo (el.: conteggio) della* ~ provisjonsberegning; *se ellers:* **provvisione**.
provvisionale *jur.* provisorisk; **provvisionare** (*ò*) *sj.* lønne; *mil.* forsyne; **provvisione** *f.* forråd, forsyning; provisjon; (ammunisjons)forsyning; **provvisioniere** *m.* forvalter, forsyningssjef; **provvisionieri** *f.* foreløpighet; **provvisionario** foreløpig, midlertidig, provisorisk; **provvista** *f.* forråd, anskaffelse; *far provviste* gjøre innkjøp; **provvisto** *se:* **provvedere**; ~ *adj.* forsynt (*di med*).
prozia *f.* grandtante; **prozio** *m.* grandonkel.
prua *f.* (for)stavn; *a* ~ forut.
prudente klok, forsiktig; **prudenza** *f.* klokskap, forsiktighet; **prudenziale** klok, forsiktig.
prudere klø; *mi prudono le mani* jeg klør i fingrene; **prudere** *m.* kløe.
prueggiare (*è*) seile mot vinden; det å svinge med staven; **prueggio** *m.* seiling mot vinden; *stare a* ~ ligge forankret med staven mot vinden.
prugna *f.* plomme; **prugno** *m.* plommetre; **prugnola** *f.* bær av slåpetorn; **prugnolo** *m.* slåpetorn; **prugnuolo** *m.* sl. matsopp.
pruina *f. poet.* rim(frost); sl. hvit voks (på plommer o.l.); **pruinoso** *poet.* dekket av rim.
prunàia *f. sj.*, **prunàio** *m.* tornekratt; *fig.* innviklet sak; **prunalbo** *m. sj.* *se:* **biancospino**; **pruname** *m.* (avhogde) tornegrener; **prunata** *f.*, **prunato** *m.* tornehekk; **prunella** *f.* prunell (sl. stoff); *bot.* blåkolle; plommelikør; **pruneto** *m.* tornekratt; **pruno** *m.* slåpetorn, tornebusk, klunger; torn; *essere come un* ~ *in un occhio* være en torn i øyet; *essere, stare sui pruni (fig.)* stå på nåler; *ogni* ~ *fa siepe* alt har sin betydning; **prunoso** tornefull.
prurigne *f.* kløe; **pruriginoso** kløende; *fig.* eggende; appetittvekkende; **prurito** *m.* kløe (og *fig.*).
prussiana *f.* sl. lang frakk; **prussiano** prøyssisk; ~ *m.* prøysser; **prussico**, **acido** ~ blåsyre.
pseudo pseudo..., falsk, halv...; **pseudodottore** *m.* kvakksalver; **pseudonimo** *m.* pseudonym, forfatternavn; **pseudoprofeta** *m.* falsk profet.
psic... *se:* **psico...**; **psicagogia** *f.* påkalling av døde, åndemaning; **psiche** *f.* psyke, sjel; *fig.* sl. stort speil; sl. sommerfugl; **psichiàtra** *m.* psykiatiker; **psichiatria** *f.* psykiatri; **psichiatrico** (*pl -ci*) psykiatrisk; **psichico** (*pl -ci*) psykisk; sjele-; *malattia psichica* nevrose; *vita psichica* sjeleliv.
psicoanalisi *f.* psykoanalyse; **psicoanalitico** (*pl -ci*) psykoanalytisk; **psicoastenia** *f.* psykasteni; **psicoasténico** (*pl -ci*) psykastenisk; ~ *m.* psykasteniker; **psicofisica** *f.* psykofysikk; **psicofisiologia** *f.* psykofysiologi; **psicografia** *f.* psykografi; **psicologia** *f.* psykologi; **psicologico** (*pl -ci*) psykologisk; **psicologo** *m. (pl -gi)* psykolog; **psicomanzia** *f.* åndemaning; **psicomètria** *f.* psykometri; **psiconomia** *f.*

psykonomi; **psicopatia** *f* psykopati; **psicopático** (*pl -ci*) psykopatisk; ~ *m* psykopat; **psicopatologia** *f* psykopatologi; **psicòsi** *f* psykose; **psicosomático**, *metodo* ~ psykosomatisk metode; **psicoterapia** *f* psykoterapi.

psicròmetro *m* fuktighetsmåler; **psilla** *f* bladhopper; **psilòsi** *f* sykkelig håravfall; **psittacismo** *m* med. etterplapring; **psittacòsi** *f* papegøyesyke; **psoriași** *f* med. psoriasis; **ptoși** *f* med. nedfall.

pública *f* hist. sl. mynt; **pubblicabile** som kan offentliggjøres; **pubblicano** *m* hist. skatteoppkrever; *rl.* toller; **pubblicare** (*ù*) offentliggjøre, publisere; **pubblicatore** *m* (*f -trice*) *sj.* en som publiserer; **pubblicazione** *f* offentliggjørelse, bekjentgjørelse; publikasjon; **pubblicazioni** (*matri-monial*) lysning til ekteskap; *fare le pubblicazioni* la lyse til ekteskap; **pubblicista** *m* forfatter, skribent, publisist; *sj.* ekspert i offentlig rett; **pubblicità** *f* offentlighet; offentlig skandale; publisitet; reklame; *agenzia di* ~ reklamebyrå; ~ *luminosa* lysreklame; ~ *murale* veggreklame; *piccola* ~ rubrikkannonse; *reparto* ~ reklameavdeling; **pubblicitario** reklame-, annonse-; ~ *m* reklameagent, annonseagent.

público (*pl -ci*) offentlig; alment kjent; ~ *m* offentlighet; publikum; *la pubblica amministrazione* det offentlige; *in* ~ offentlig; *la cosa pubblica* det offentlige, staten; *donna pubblica* prostituert; *diritto* ~ offentlig rett; *essere in* ~ være ute mellom folk; *mettere in* ~ publisere, spre; ~ *ministero* offentlig anklagemyndighet; *la forza pubblica* politiet; ~ *ufficiale* statstjenestemann; *pubblica utilità* almenntjenesten.

pube *m* skamben, venusberg, pubes; **puberale** pubertets-; **púbere** pubertets-; ~ *m* en som er i puberteten; **pubertà** *f* pubertet, kjønnsmodning; **pubescènte** pubertets-; *bot.* hårkledt.

puddellaggio *m* tekn. pudling; **puddellare** pudle; *ferro puddellato* pudeljern; **puddellatura** *f* pudling; **puddinga** *f* min. sl. avleiringsfjell.

puènde *f* *pl. (parti)* ~ kjønnsdeler; **puðibóndo** bluferdig; **puðicizia** *f* bluferdighet; **puðico** (*pl -chi*, bluferdig, unnselig, sky; **puðore** *m* bluferdighet, unnselighet, skyhet; *oltraggio al* ~ krenkelse av bluferdigheten; *senza* ~ skamlos, frekk.

puericultura *f* barnepleie; **puerile** barnaktig, barnslig; **puerilità** *f* barnslighet; **puerizia** *f* barndom.

puerpera *f* barselkvinne; **puerperale** barsel-; *febbre* ~ barselfeber; **puerpèrio** *m* barselsperiode.

puf(fo) *m* puff; sl. hårfasong; *tourneur*.

pugilato *m* boksing; boksekamp, nevekamp; **pugilatore** *m* bokser; **pugile** *m* bokser; **pugilismo** *m* boksesport; **pugilista** *m* bokser; **pugilistica** *f* boksesport; **pugilistico** (*pl -ci*) bokse-.

pùglia *f* (*i spill*) innsats; spillesjetong.

pugna *f* litt. kamp; **pugnace** kamplysten; **pugnalare** dolke; ~ *alle spalle* stikke bakfra (*og fig.*); **pugnalata** *f* dolkestøt, -stikk (*og fig.*); **pugnalatore** *m* dolkestikker, knivstikker; **pugnale** *m* dolk; **pugnare** litt. kjempe; **pugnatore** *m* (*f -trice*) litt. kjemper; **pugnello** *m* neve (med noe); håndtak; **pugnere** *gl. se: pungere*; **pugnino** *m* sl. lek; **pugnitòpo** *m* sl. kristtorn; **pugno** *m* (*pl også: le pugna*) knyttneve, neve; nevefull, håndfull; ~ *americano* knojern; *avere, tenere in* ~ *uno* ha en i sin makt; (*colpo di*) ~ neveslag; *di mio* ~, *proprio* ~ egenhendig; *fare a pugni* slåss; *cose che fanno a pugni* uforenlige ting; *rimanere con un* ~ *di mosche* stå igjen med tomme hender el. lang nese;

un ~ *di sale* en neve salt; *un* ~ *di solai* en håndfull soldater; *serrare le pugna* dø; *pugnòlo* *m* neve(full).

pula *f* agner.

pulce *f* loppe; *le pulci hanno le...* jer hører en lus hoste; *il mercato delle p...* et...; ~ *di mare* tangloppe; *mettere una* ~ *nell'occhio* a *uno* så tvil i ens hjerte; *color* ~ mørkebrun, loppebrun; **pulcella** *f* *gl.* jomfru; **pulsesècca** *f* knip, det å klemme seg; *fare una* ~ *a uno* knipe en; **pulciàio** *m* loppebol; **pulcinàio** *m* kyllingbur, -gård, -flokk; *fig.* stor barneflokk; **pulcinèlla** *f* pulcinella (*komisk figur fra maskekomedien*); *bajas*; *fare il* ~ ikke være å stole på, ikke holde ord; *segreto di* ~ offentlig hemmelighet; **pulcinellata** *f* bajasnummer, narrestrek; **pulcinellotto** *m* person maskert som pulcinella; **pulcino** *m* kylling; *come un* ~ *bagnato* (*fig.*) som en våt hund; **pulciòso** full av lopper; ~ *m* oppkomling.

pulédra *f*, **pulédro** *m* føll.

pulèggia *f*, ~ (*per cinghia*) remskive; ~ *motrice* trekskive, drivhjul; **pulènda** *f* *F* *se: polenta*; **pùlica**, **pùliga** *f* luftblære (*i glass o.l.*).

pulimentare (*è*) polere; **pulimènto** *m* polering; *tirare a* ~ polere; **pulire** (*-isco*) gjøre ren, tørke, slipe, polere, pusse, børste; **pulisciorècchi** *m* inv. øreskje, -renser; **puliscipènne** *m* inv. pennetørker; **puliscipièdi** *m* inv., **pulisciscarpe** *m* inv. dørmatte (*av jern o.l.*).

pulita *f* rensing, pussing; *dare una* ~ *a*, *se: pulire*; **pulitézza** *f* renhet, polering (*og fig.*); **pulitino** velstelt, velholdt; **pulitina** *f*, *dare una* ~ *a* rense litt; pusse, tørke litt av; **pulito** ren, rengjort; renslig; *farla pulita* klare seg, redde seg ut av knipen; *far piazza pulita* gjøre rent bord; **pulitòccio** *fam.* (tilstrekkelig) ren; **pulitòne** *spøk.* som foregir å være meget renslig; **pulitòre** *m* (*f -trice*) rengjør, pusser, polerer (*og fig., se ellers: pulire*); **pulitrice** *f* pussemaskin; **pulitura** *f* rengjøring, pussing, rensing, politur; **pulizia** *f* renslighet, rengjøring; *far* ~ gjøre rent; *fig.* gjøre rent bord; *oggi si fa gran* ~ i dag er det storrengjøring; ~ *urbana* gaterenhold, renholdsvesen.

pullulamento *m* *sj.* det å spire, myldre, velle; **pullulare** (*pul-*) spire fram, velle fram, myldre fram, vrangle; **pullulazione** *f* spiring, vell, mylder; **pùlpito** *m* prekestol; *montare in* ~ preke (*fig.*).

pulsante *m* tekn. fjær; knapp (*på ringeklokke o.l.*); **pulsare** pulser, (*om puls*) slå; spille (*harpe o.l.*); **pulsatile**, **pulsatorio** pulserende; *strumenti pulsati* slaginstrumenter; **pulsatilla** *f* bot. kubjelle; **pulsazione** *f* pulsslag; svingning; **pulsimetro** *m* pulsmåler, pulsimeter.

pultáceo *sj.* sølet; **pultifago** *m* *sj.* suppespiser, polentaspiser.

pulverulento litt. støvfull, støvet; **pulvinare** *m* *gl.* pulvinar; (keiser)tribune; **pulviscolo** *m* fint støv.

pulzèlla *f* fungmø, jomfru; **puma** *m* puma.

pungènte stikkende, bitende, skarp, besk, brennende; **pungere** stikke; *fig.* nage, plage; støte, såre, fornærme; ~ *sul vivo* ramme på det ømme punkt; **pungigliòne** *m* brodd (*på insekt*); **pungitòio** *m* stikkeredskap, slaktekniv; **pungitòpo** *m* sl. kristtorn; **pungitòre** *m* (*f -trice*) en som stikker; *fig.* en som driller, håner; **pungitura** *f* *gl.* stikk; **pungolare** (*ù*) drive fram med piggkjepp; *fig.* anspore; **pungolo** *m* piggkjepp; *fig.* ansporing, tilskyndelse. **punibile** straffbar; **punibilità** *f* straffbarhet; **puniceo** mørkerød; **pùnico** (*pl -ci*) punisk; *fede punica*

troløshet; **punimento** *m* avstraffelse, straff; **punire** (-isco) straffe; hevne seg på; **punitivo** straffende; **spedizione punitiva** straffeekspedisjon; **punitore** *m* (*f* -trice) refser, straffer; ~ *adj.* straffende; **punizione** *f* straff, avstraffelse; **calcio di** ~ (*sport*) straffespark.

punsi *se: pungere*.

punta *f* spiss, tipp; topp, tind; broderi; nes, tange; *fig.* avstikker; *mil.* fremstøt; *med.* sting; *tekn.* stift (*uten hode*); *una* ~ *di*... litt, en smule...; *a* ~ spiss; *cavallo di* ~ forreste hest; ~ *elicoidale* snekkerbor, naver; *fare una* ~ gjøre en avstikker; *di* ~ med spissen (*av klingen*); *parlare in* ~ *di forchetta* tale affektert; ~ *da girabecchino* snekkerbor, naver; *in* ~ spiss; *ore di* ~ rushtid; *sulla* ~ *della lingua* på tungespissen; ~ *del naso* nesetipp; *cane da* ~ jakthund; *in* ~ *di piedi* på tåspissene; *prendere uno di* ~ motsi en, stryke en mot hårene; ~ *di produzione* høyproduksjon; ~ *di terra* landtange; *uomini di* ~ fremskrittsmenn; *prender la* ~ (*om vin*) begynne å surne.

puntaccio *m* dårlig søm, sammensnurping; dårlig karakter (*på skolen*); **puntale** *m* doppel(sko); **puntamento** *m* innsiktning; **puntapièdi** *m* *inv.* (*i robåt*) spennholt; **puntare** stemme (*hender, føtter*) imot; rette (noe imot en); sikte på, sikte inn; *mil.* støte fram (*su imot*); *fig.* øvg press, insistere; stå på lur (*jakthund*); *mus.* punktere; ~ *la carta* avmerke skipets posisjon på kartet; ~ *su* holde på, vedde på (*i spill*); *stevne mot*; ~ *sul cavallo perdente* holde på gal hest; *ho puntato i piedi per* ... jeg har insistert kraftig for å ...; **puntarella** *f* lite framstøt, avstikker, svinkeærend.

puntasécca *f* (arbeide med) kald nål; **puntata** *f* stikk; (*i spill*) innsats; hefte, føljetong; *mil.* fremstøt; *romanzo a puntate* føljetong; **puntato**, *figura puntata* punktert note (*forlengelse*); *nota puntata* note med punkt over (*staccato*); **puntatore** *m* (*f* -trice) skytter; (*i spill*) spiller; ~ *scelto* skarpskytter; *se ellers*; **puntare**; **puntatura** *f* *mil.* sikte, sikting; *mus.* punktering.

punteggiamento søm, punktering, prikking, tegnsetning; **punteggiare** (*è*) punktere, prikke; stikke, sy; sette tegn; **punteggiatore** *m* (*f* -trice) en som punkterer (*etc. se: punteggiare*); **punteggiatura** *f* tegnsetning; prikking; søm; **punteggio** *m* punktering, prikking, tegnsetting, søm; *sport* poengbe-
regning.

puntellare (*è*) støtte, avstive; *refl.* stenge seg inne; støtte seg; **puntellatura** *f* avstivning, støtteverk; **puntello** *m* stiver, støtte (*og fig.*); **puntelli** (*pl*) notater (*til foredrag*); **punteria** *f* *mil.* siktemidler; (*i motor*) ventilklaff; *tiro di* ~ direkte skudd; **punteruolo** *m* syl, nål; kornsnutebille.

punticolare spiss; **puntigliare** *refl.* være sta, stor på det; **puntiglio** *m* ømfintlighet, stahet, overdreven æresfølelse, æresyke; **puntiglioso** ømfintlig, æresyk; **puntina** *f* plugg, stift; ~ (*da disegno*) tegnestift; ~ *per grammofono* grammofonstift; **puntinismo** *m* pointillisme; **puntino** *m* punkt, prikk; *a* ~ (*fig.*) på en prikk; *mettere i puntini sugli* i sette prikken over i'en, tale rent ut; *puntini sospensivi*, *puntini di sospensione* (*el.: di reticenza*) prikker (*etter ufullført setning o.l.*); **puntiscritto** *m* monogram (*på tøy*).

punto 1. *se: pungere*; **punto** 2. *adv.* slett ingen, slett ikke; på ingen måte; **punto** 3. *m* punkt, prikk, punktum; poeng; tema; øyeblikk; sted; passus; karakter (*i skolen*); sting; *a* ~ akkurat, akkurat

passe; *a questo* ~ i det(te) øyeblikk; *tutti a un* ~ alle på en gang; *battere ai punti* slå ut på poeng; *classifica ai punti* (boksing) klassifisering på poeng; *vittoria ai punti* seier på poeng, poengseier; ~ *di appoggio* støttepunkt; *di* ~ *in bianco* plutselig; *per un* ~ *Martin perse la cappa* liten tue kan velte stort lass; *arrivare in buon* ~ komme i det riktige øyeblikk; *è a buon* ~ saken står fint; *due punti* kolon; *dare dei punti a uno* være en overlegen; *dare un* ~ sy et sting; *di tutto* ~ fullstendig; *il* ~ *dolente* det ømme punkt; ~ *d'esclamazione* utropstegn; *far* ~ holde opp, sette stopp; *fare il* ~ beregne posisjonen; *fig.* vurdere situasjonen, sette opp status; *fino a che* ~ *sei arrivato?* hvor langt er du kommet?; ~ (*fermo*) punktum; *alle tre in* ~ klokken tre presis; *in questo* ~ i dette øyeblikk; ~ *d'interrogazione*, ~ *interrogativo* spørsmålstegn; *in* ~ i orden; *in* ~ *di morte* på gravens rand; ~ *morto* dødpunkt; *non averne punti* være pengelens, fattig; ~ *di partenza* utgangspunkt; *è sul* ~ *di partire* han skal nettopp reise; *né* ~ *né poco* slett ikke; *qui sta il* ~ det er vanskeligheten, problemet; *essere sul* ~ *di*... være i begrep med å...; ~ *e virgola* semikolon; ~ *di vista* synspunkt; *essere in* ~ *e virgola* være ufeilbarlig; *se ha* ~ ... hvis han har aldri så lite...; ~ *d'onore* æressak; (overdreven) æresfølelse.

puntofranco *m* frihandelsområde, tollfritt område; **puntolino** *m* prikk; *il signor puntolini* Hr. ..., Hr. N.N.; **puntone** *m* takspærre; pigg, spiss.

puntuale punktlig, nøyaktig, presis; **puntualità** *f* punktlighet, nøyaktighet, presisjon; **puntualizzare** poengtere, understreke; ~ *la necessità di qualcosa* understreke nødvendigheten av noe; **puntuazione** *f* *sj.* tegnsetning; **puntura** *f* stikk; punktur; sting (*i siden o.l.*); **puntuto** spiss.

punzecchiamento *m* stikk(ing); *fig.* sticking, erting; **punzecchiare** (*è*) stikke; *fig.* stikke, erte, håne; **punzecchiatura** *f* stikk(ing); *fig.* drilleri, erting, hån; **punzonare** (*ó*) utstanse, punsle; *sport* merke, gi kjennetegn; **punzonatore** *m* (*f* -trice) en som stanser, punsler; **punzonatrice** *f.* (*macchina*) ~ stansemaskin; **punzone** *m* pregestempel, punsel; **punzonista** *m* stanser, punsler; en som lager punsler, stempler.

pupa *f* puppe; *dial.* (*om barn*) dukke, tulle, skatt; *Santa Pupa* oppdiktet helgen som beskytter barn, fulle folk og fjols; **pupario** *m* puppehylster, kokong; **pupattola** *f* (liten) dukke (*og fig.*); **pupazza** *f* *dial.* dukke; **pupazzettare** (*è*) illustrere med karikaturer; tegne karikatur av (en); **pupazzetto** *m* karikatur; **pupazzettista** *m* karikaturtegner; **pupazzo** *m* dukke, figur.

pupilla *f* pupill; kvinnelig myndling; *caro come la* ~ *degli occhi* kjær som ens egen øyensten; *con le pupille asciutte* uten å felle en tåre; **pupillare** pupill-; myndling-; **pupillo** *m* myndling; *esser fuori dei pupilli* være myndig; *esser messo nei pupilli* bli umyndiggjort; *uscire dai pupilli* bli myndig, voksen (*og fig.*).

pupo *m* dukke (*og fig.*); **pupattola** *se: pupattola*; **puppola** *f* skudd (*på oliventre*).

puramente rent, ærlig; bare, utelukkende.

purchè (*med konj.*) når bare, bare; **purchessia** hvilken som helst; **pure** likevel, dog; også; selv om; *pur anche* selv om; *pur che* når bare; *pur che sia* hvilken som helst; ~ *di* bare for å; ~ *di arrivare in tempo!* bare vi kommer tidsnok!; *sia*

~! gjerne for min del! det er ikke meg imot!; *pur tuttavia* likevel, dog; *venga pur avanti!* bare kom fram, inn!; *né* ~ ikke en gang; *e* ~ og allikevel; *o* ~ eller (også); *pur ora*, *pur dinanzi* nettopp nå, for et øyeblikk siden.

purè *m*, **purèa** *f* purè; mos; ~ *di patate* potetstappe; **purezza** *f* renhet.

purga *f* renselse; avføring; slagg; avføringsmiddel; *fare una* ~ ta en avføringskur; *mettere in* ~ legge i vask, rense; **purgabile** som kan renses; **purgagione** *f* litt. renselse; **purgamento** *m* sj. renselse; slagg, avfall; **purgante** rensende; *anima* ~ sjel i skjærsilden; ~ *m* avføringsmiddel; **purgare** rense; gi avføringsmiddel; *rl.* sone; *refl.* rense seg, befri seg for; ta avføringsmiddel; **purgata** *f* renselse; det å ta avføringsmiddel.

purgatèzza *f* renhet; **purgativo** rensende; sonende; avførende; **purgatoio** *m* sj. vaskeri, vaskehus; avløpsrenne; **purgatore** *m* renser, vasker; avløpsrenne; **purgatorio** rensende, renselses-; ~ *m* skjærsild; **purgatura** *f* renselse, vask; avfall, slagg; **purgazione** *f* renselse; *rl.* soning; *jur.* frigjørelse; **purgo** *m* (*pl* -ghi) vaskeri, vaskehus; *mettere in* ~ legge i vask; *fig.* holde på (nyhet o.l. til den er bekreftet).

purificamento *m* sj. renselse; **purificare** (-ri-) rense, lutre, sone; **purificativo** rensende, lutrende; **purificatoio** *m* *rl.* duk til tørking av kalk etc. (etter nattverden); **purificatore** *m* (*f* -trice) renser; **purificazione** *f* renselse; lutring; kyndelsmesse (2. februar).

purismo *m* purisme, språkrensing; **purista** *m* purist, språkrenser; **purità** *f* renhet (*srl.* *fig.*).

puritanismo *m* puritanisme (og *fig.*); **puritano** puritansk; ~ *m* puritaner.

puro ren, skjær; ærlig, oppriktig; *pura fantasia* rent og skjært oppspinn; *per* ~ *caso* ved et rent tilfelle; ~ *sangue* fullblods; **purosangue** *m* inv. fullblodshest.

purpureo purpur-, purpurfarget; **purpurina** *f* purpurfarge, gullbronse.

purtròppo dessverre.

purulento væskende, råttent; **purulenza** *f* det å væske, råtne; **pus** *m* inv. puss, materie; ~ *maligno* tynt pus (oftest tuberkuløst).

puşignare spise sent, spise nattmat; **puşigno** *m* sj. sen, lett aftensmat, nattmat.

puşillàtime engstelig, fryktsom, småskåren; **puşillanimità** *f* engstelighet, småskårighet.

puşillità *f* småskårighet; **puşillo** småskåren, smålig, tarvelig; *gl.* liten.

pusta *f* pusztá; **pustèrta** *se*: *postierla*; **pùstola** *f* pussblære, pustel; **pustolante** *m* medisin som fremkaller blærer; **pustoloso** full av blærer.

puta, ~ (*il caso* for eksempel, eventuelt; ~ *il caso che* ... sett at ...; **putativo** litt. formentlig; *il padre* ~ den formentlige far.

puteale *m* brønnkarm; *hist.* lite rundt alter.

pùtido litt. stinkende; **putifèrio** *m* skandale, ballade; *sj.* fæl stank; *un* ~ *di soldi* en masse penger;

putire (-isco) *sj.* stinke; **putizza** *f* utdunstning fra jorda (svovelvannstoff).

putre litt. råttent, bedervet; **putredine** *f* råttenskap (og *fig.*); **putredinoso** *sj.* råttent; **putrefare** (-faccio) råtne; *refl.* råtne, gå i forråttelse; **putrefattibile** litt. som kan råtne; forgjengelig; **putrefatto** *se*:

putrefare; **putrefazione** *f* forråttelse; **putrella** *f* jernbjelke; **putrescente** råtne; **putrescenza** *f* forråttelse; **putrescibile** som kan råtne; **putridità** *f* råttenskap; **pùtrido** råttent; ~ *m* korrupsjon, råttenskap; **putridume** *m* noe råttent, råttenskap; **putrilagine** *f* *sj.* noe som er råtnet; **putrilaginoso** (for)råtnet.

putta *f* *gl.* pike; tjenestepike; skjor, skjære; ~ *scodata* luring, lurendreier; **puttana** *f* ludder, skjøge; **puttaneggiare** (*é*) hore; **puttanésco** (*pl* -chi) utuktig, horeaktig; **puttanière** *m* *F* skjøtejeger; **puttella** *f* pike(barn); **putto** *m* liten (tykk) gutt.

puzza *f* litt. stank; **puzzacchiare** (-zàc-) stinke litt; **puzzare** stinke; lukte (*di* av); *mi puzza di* ... det smaker meg av ...; *non* ~ ikke skade, ikke være av veien; **puzzecchiare** (-zéc-), **puzzicchiare** (-zic-) stinke litt; **puzzo** *m* stank; (vond) lukt; *fare un* ~ lukte; *fare un* ~ *di una cosa* (*fig.*) lage spektakkel om noe; *senza puzzi* (*e senza odori*) (*fig.*) flau; uten meninger, holdningsløs; **pùzzola** *f* stinkdyr; **puzzolente** stinkende; *il medico pietoso fa la piaga* ~ den lemfeldige lege setter verk i såret (*fig.*); **puzzone** *m* person som lukter vondt; affektet fyr, hovenpels, innbilske fyr; **puzzore** *m* *gl.* stank; **puzzoso** *gl.* sinkende; **puzzura** *f* *gl.* stank, råttenskap.

Q

q, *una q* (*un q*) (bokstaven heter: cu) **q**.

qua her, hit; ~! (kom) hit!; *di* ~ på denne side; *di* ~ *da* ... på denne side av ...; *di* ~ ... *di là* ... her ... der ...; *prenda di* ~ gå denne vei; ~ *e là* her og der; *il mondo di* ~ denne verden; *da un pezzo in* ~ i den siste tiden; *da quando in* ~ ? hva tenker du på? *esser più di là che di* ~ være mer død enn levende.

quàcchero, **quàcquero** *m* kveker; *alla quacchera* enkelt, uformelt; **quacquerismo** *m*, *il* ~ kvekerbevegelsen; *fig.* affektet enkelhet.

quàdèrta *f* kvaterne (*i lotteri*); **quàdernàccio** *m* kladd; **quàdernàrio** som består av fire deler,

delelig med fire, firetalls-; ~ *m* firstavelsesvers; firlinjet strofe; **quàdèrno** *m* hefte, skrivebok; ark; bed, seng (*i hage*); ~ *di cassa* kassabok; ~ *d'oneri* overslag.

quadràbile som kan kvadreres; **quadràgenàrio** førtiårig; **quadràgèsima** *f* faste; *domenica di* ~ første søndag i faste; **quadràgèsimale** *sj.* faste-; **quadràgèsimo** førtiende; **quadràmento** *m* kvadrering, kvadratur; **quadrangolare** firkantet; **quadràngolo** *m* firkant; **quadrante** *m* kvadrant; urskive; ~ *luminoso* lysende urskive; ~ *solare* solur; **quadrare** gjøre firkantet, kvadrere; ~ *a uno* passe en, stå til en; behage en; **quadrato** firkantet, kvadratisk;

firskåren; *metro* ~ kvadratmeter; *radice quadrata* kvadratrot; ~ *di spalle* bredskuldret; ~ *m* firkant, kvadrat; *mil. karré*; *typ. geviert*; ~ *di poppa* offisers- og underoffiserslugarer; **quadratura** *f* kvadratur; *volere la ~ del circolo* ville det umulige; *marea della ~* springflod.

quadrèllo *m* linjal; firkantet stykke; flise, kakkel; **quadreria** *f* sj. malerisamling; **quadrettare** (*è*) dele opp i ruter; **quadrètto** *m* liten firkant, rute; lite (idyllisk) maleri.

quàdri *m pl* ruter (*i kort*).

quadriennale fireårig, som foregår hvert fjerde år; **quadriennio** *m* tidsrom av fire år, fireårsperiode; **quadrifoglio** firebladet; ~ *m* firkløver; **quadrifor-me** kvadratisk; **quadriforo** som har fire åpninger; *una quadrifora* et firedelt vindu; **quadrifronte** med fire panner, ansikter; **quadrifulco** (*pl -chi*) firedelt (*om dyrefot*); **quadriga** *f* firspann; **quadrigamo** *m* mann som har (hatt) fire koner; **quadrigario** firspann-; ~ *m* firspannkjører; **quadrigemino, parto** ~ firlingefødsel.

quadriglia *f* kvadrilje; ~ *dei lancieri* lanciers (*sl. dans*); **quadrigliati** *m pl* sl. kortspill.

quadrilàtero firesidet; ~ *m* firkant; område forsvart av fire fort; **quadrilingue** firespråklig; **quadrilione** *m* kvadrillion; **quadrilungo** (*pl -ghi*) avlang og firkantet; ~ *m* avlang firkant; **quadrilustre** tjuetårig.

quadrimestrale fire måneders, hver hverde måned; **quadrimestre** *m* tidsrom av fire måneder; **quadri-motore** med fire motorer; ~ *m* firemotorsfly; **quadrinomio** *m* polynom med fire ledd.

quadripartire (*-isco*) dele i fire deler; **quadripartito** firedelt; **quadripartizione** *f* firedeling.

quadriplètta *f* sykkel med fire plasser.

quadrirème *f* hist. skip med fire årerader; **quadrisil-labo** firestavelser-; ~ *m* firestavelservers, -ord; **quadrivio** *m* korsvei; *gl. quadrivium* (*fire av «de frie kunster»*; *geometri, aritmetikk, musikk og astronomi*).

quàdro firkantet, kvadratisk; *testa quadra* (*fig.*) skarpt hode; *neds. treg person*; ~ *m* firkant, kvadrat; bilde (*og fig.*), maleri; scene; (*radio*) rammeantenne; *mil. kader*; **quadri** (*pl*) ruter (*i kort*); ~ *di comando*, ~ *di distribuzione* fordelingstavle; ~ *plastico*, ~ *vivente* tablå; ~ *sinot-tico* oversiktstavle; ~ *di poppa* bakstav (der navnet står); ~ *a olio* oljemaleri; **quadrone** *m* stort kvadrat; stor flise, kakkel; kvaderstein; voksfakkel; *stoffa a quadroni* storrutet stoff.

quadrùccio *m* lite bilde; kakkel; **quadrùmane** firhendet (*dyr*); **quadrumvirato** *m* firemannsråd; **quadrùviro** *m* medlem av firemannsråd.

quadrùpede firbent (*dyr*); ~ *m* firfotting; **quadru-plicare** (*ù*) firdoble; **quadruplicazione** *f* firdobling; **quadrùplice** firfoldig, firedobbel; **quadruplicità** *f* firfoldighet; **quàdruplo** firfold, firdobbel.

quaggiù her nede; *rl.* her nede på jorden.

quàglia *f* vaktel; **quagliare** (*à*) (*og refl.*) sj. koagule-re, løpe sammen; **quagliata** *f* skjorost.

qualche en eller annen, noen; ~ *cosa* noe; *tra ~ giorno* om noen dager; ~ *volta* somme tider, av og til, stundom; *qui c'è ~ cosa sotto* her stikker det noe under; **qualcheduno** en eller annen, noen; **qualcosa** noe, et eller annet; **qualcuno** noen, en eller annen.

quàle (*spørrende*) hvilken; *qual giorno corre?* hvilken dag har vi i dag? *m'assali un non so ~ dubbio* jeg ble grepet av en viss tvil; ~ *ne sia la causa*

hva grunnen nå enn kan være; (*i utrop*) hvilken, for en; *Dio, ~ orrore!* Gud hvilken redsel!; (*relativt pron.*) *il ~, i quali, la ~, le quali* som; *un uomo per la ~* en utmerket mann; *questa carne non è troppo per la ~* dette kjøttet er ikke særlig godt; *non era molto per la ~* han oppførte seg ikke særlig bra; det gikk ikke særlig bra; *fra queste stoffe guardate ~ vi piace* velg det som dere vil ha av disse stoffer; (*ubestemt*) ~ ... ~ ... den ene ... den andre ...; ~ *la vuole a un modo, e ~ a un altro* den ene vil ha det på en måte, den andre på en annen; *in certo qual modo* på sett og vis; ~ *che si sia, ~ si sia, ~ si voglia* hvilken som helst, hva som helst; *se også: qualsiasi*; (*sammenlignende*) som; *bianco qual neve* hvit som snø; *l'esito fu ~ si sperava* utfallet ble som man håpet; ~ *io non vidi mai* slik som jeg aldri har sett det (den) før; *eccomi ~ sono* slik er jeg; ~ *visse, tale mori* som han levde, slik døde han; ~ *il padre, tale il figlio* slik faren er, slik også sønnen el. eplet faller ikke langt fra stammen; *tal ~ mi vedete* slik som dere ser meg; *tale e ~* akkurat slik, hoggende lik; akkurat den (det) samme; *tal ~ en viss*; *non era tale ~ avrei creduto* han var ikke slik jeg hadde trodd; *ve la dico tal ~ come l'ho sentita* jeg sier dere det akkurat som jeg har hørt det; *come mio fratello, tale e ~* fullstendig som min bror; (*som, i egenskap av*) *ti parlo ~ amico* jeg snakker til deg som venn; *fu mandato ~ ambasciatore* han ble utsendt som ambassadør; ~ *professore non può ...* i egenskap av professor kan han ikke ...; ~ *m* kvalitet; *non importa il quanto, ma il ~* det spørs ikke om mengde men om kvalitet.

qualifica *f* kvalifikasjon; *nota di ~* attest; **quali-ficabile** som kan nærmere betegnes, karakteriseres; **qualificare** (*-li-*) betegne, beskrive nærmere, kjenne-tegne, karakterisere; **qualificativo** beskri-vende, karakteriserende; **qualificato** kvalifisert, høytstående; *furto ~ (jur.)* tyveri med forverrende omstendigheter; *lavoro ~* kvalitetsarbeid; *merce qualificata* kvalitetsvare; *operaio ~* faglært arbeider; **qualificatore** *m* (*f -trice*) en som beskriver, karakteriserer; **qualificazione** *f* kvalifikasjon, ev-ne; beskrivelse; karakterisering; *esame di ~* dyktighetsprøve.

qualità *f* kvalitet, egenskap, beskaffenhet, stand; *in ~ di* i egenskap av; **qualitativo** kvalitativ.

qualmènte som, hvordan; *come ~ (fam.)* hvordan; at; **qualora** hvis, når, når bare, hver gang; ~ *ti piaccia* når det måtte passe deg.

qualsiasi (*pl qualsiasi*), **qualsisia** (*pl qualsiasiano*), hvilken som helst, hva som helst; **qualsivòglia** (*pl qualsivogliano*) litt. hvilken som helst, hva som helst; **qualunque** hvilken som helst; *un uomo ~* Gud og hvermann; *scommetterei ~ cosa!* jeg skal vedde hva som helst!; **qualunquismo** *m* politisk parti fra 1945 (*imot statsinngrep*); **qualvòlta**, *ogni ~* hver gang.

quàndo da, dengang; når; når?; ~ ... ~ ... snart ... snart ...; *a ~ a ~* av og til; ~ *anche* om også, selv om (også); ~ *che sia* når som helst; *da ~ fra* når, fra den gang da; *da ~ ? fra* når? hvor lenge?; *di ~ in ~* av og til; *un amico di ~* ... en venn fra den gang da ...; *fino a ~* til når?; ~ *pure* om også, selv om (også); *non so ~* verre jeg vet ikke når han kommer; ~ *m* tidspunkt.

quantità *f* mengde, kvantitet; *mat. størrelse*; *in ~*

i mengde, overflod; **quantitativo** kvantitativ, mengde-; ~ *m se: quantità*.
quanto så meget som; hvor meget?; hvor lenge?; *quanti, quante* så mange som; *quanti? quante?* hvor mange?; *è grande ~ me* han er likeså stor som jeg; *a ~ ? per ~ ?* til hvilken pris?; *a ~ scrivo* etter hva han skriver; ~ *a me* hva meg angår, for mitt vedkommende; *quanti ne abbiamo oggi?* hvilken dato har vi i dag?; ~ *mai* over måte; ~ *più ... tanto più ...* jo ... jo ...; *per ~ ricco tu sia* hvor rik du enn er; ~ *prima* så snart som mulig; *da ~ ho capito* så vidt jeg har forstått; *in attesa di ~ sopra (i brev) ...* i påvente av svar (på det jeg har skrevet om) ...; *tutto ~* alt hva; alt sammen; *tutto ~ il libro* hele boka; *tutti quanti* alle sammen; *tanto o ~* litt, endel, mer eller mindre; *nè tanto nè ~* på ingen måte; ~ *m* kvante; *la teoria dei quanti* kvanteteorien.
quantunque skjønt, selv om.
quaranta forti; **quarantena** *f* 40 dager; karantene; *mettere in ~* sette i karantene; *fig. la bero* (inntil nærmere bekreftelse) (*om nyhet*); **quarantenne** fortiårig; **quarantennio** *m* tidsrom av forti år; **quarantesimo** fortiende; **quarantina** *f* ca. forti, et par snes; *essere sulla ~* være i fortiåra; **quarantore** *f pl rl.* sl. kirkelig høytidelighet (*utstilling av alterbød i 40 timer*); **quarantottata** *f* skryt, selvforherligelse; heltegjerning, edel dåd (*iron.*); **quarantotto** fortiåtte; ~ *m* tumultene og krigene i 1848; *mandare a carte ~* la (noe) gå i vasken, gå til grunne; sende (en) bort, pokker i vold; **quarantanove** fortini; *mandare a carte ~ se: quarantotto*.
quaresima *f* faste; *far ~* faste; *mezza ~* midfaste; *rompere la ~* bryte fasten; *sembrare la ~* være radmager; *esser lungo quanto la ~* være kjedelig, langtekkelig, lang som et ondt år; **quaresimale** faste-; ~ *m* (bok med) fasteprekener; **quaresimali** (*pl*) sl. bokstavkjeks; **quaresimalista** *m* fastepredikant.
quarta *f astron., sport, mus., mar.* kvart; **quartabuono** *m* vinkelhake; **quartale** *m* (*teaterspråk*) kvartalslønn; **quartana**, (*febbre*) ~ fjerdedagsfeber; **quartaruolo** *m* gl. rommål (*ca. 15 liter*); fjerde roer; **quartato** firskåren; *litt.* firdelt; **quartetto** *m* kvartett.
quartierato *mar.* rundbygget, sværbygget; **quartiere** *m* kvarter, kvartal; bolig, leilighet; kvarter, kaserne; skalkeluke; *dar ~* gi pardong, nåde; *fig. gi* (en) fred, la (en) i fred; skåne; ~ *generale* hovedkvarter; **quartiermastro** *m* *hist.* kvartermester; **quartigliere** *m* daghavende soldat; dekksvakt; (*i fengsel*) fange som pga. god oppførsel deltar i arbeidet.
quartina *f* firelinjet strofe; **quartino** *m* kvartliter; liten klarinett; **quartiruolo** *m* septembergras (*etter 3. gangs slått*); sl. ost.
quarto fjerde; for det fjerde; *la quarta arma* luftvåpenet; *la quarta dimensione* den fjerde dimensjon; *in ~ luogo* for det fjerde; *il ~ potere* den fjerde makt, pressen; *il terzo e il ~* Gud og hvermann, kreti og pleti; *in quarta (velocità)* i fjerde gir; *fig. i full fart*; *il ~* fjerdemann (*i bridge o.l.*); ~ *m* fjerdedel, kvart; fjerding; (*bokformat*) kvart, kvarto; (*i våpenskjold*) felt; gl. vakt på fire timer; ~ *d'aspetto* (*mus.*) fjerdedels pause; ~ *di nobiltà* adelig ane; ~ (*d'ora*) kvarter; ~ *d'ora accademico* akademisk kvarter; *il ~ d'ora di Rabelais* det kritiske øyeblikk, oppgjørets øyeblikk.

quartodécimo *litt.* fjortende.
quartuccino *m* halvparten av en *quartuccio*; **quartuccio** *m* rommål på, liten flaske som rommer ca. 3 dl (*1/8 dels fiasco*); (*stundom*;) kvartliter; **quartultimo** fjerdesist.
quarzifero kvartsholdig; **quarzo** *m* kvarts; *lampada di ~* kvartslampe; **quarzoso** kvarts-, kvartsholdig.
quasi nesten, omtrent; ~ (*che*) som om; *senza ~* sikkert, visst; ~ *delitto (jur.)* erstatningsansvar.
quassazione *f med.* pulverisering; **quassia** *f*, **quassio** *m* bot, kvassia.
quassù her opp, her oppe.
quaterna *f se: quaderna*; **quaternario** *geol.* fra kvartærtiden, kvartær-.
quat(t)riduano fire dager gammel; *il ~* Lazarus.
quatto sammenkrøpet, skjult, stille; ~ ~ musestille.
quattordicenne fjortenårig; ~ *m* fjortenåring; **quattordicesimo** fjortende; **quattordici** fjorten.
quattrinário pengesterk; ~ *m* rikmann, krøsus; **quattrino** *m* skilling, øre; *quattrini* (*pl*) *fam.* penger; *non aver il becco di un ~* ikke ha et rødt øre; *fino all'ultimo ~* til siste øre; *esser corto a quattrini* ha lite å rutte med.
quattro fire; ~ *m* firer; *al ~ per cento* til fire prosent; *dirne ~ a uno* lese en teksten; *fare il diavolo a ~* holde et helvetes hus; *farsi in ~* gjøre alt som står i ens makt; ~ *gatti* (*fig.*) noen få mennesker; *un ~ juniores* (*sport*) en juniorfirer; *a quattr'occhi* under fire øyne; *in ~ e quattr'otto* i en håndvending, på null komma fem; *sono ~ ore che aspetto* jeg har ventet en evighet; *far ~ passi* ta en liten tur; *fare ~ salti* ta en svingom; *non dire ~ se non l'hai nel sacco* hold deg til kjensgjerninger; *a ~ a ~* i mengde, i strømmer.
quattrocchi (*egtl. quattr'occhi*) *m inv. fam.* bebrillet person; brilleslange; sl. and; *se ellers: quattro*.
quattrocentesco (*pl -chi*) fra 1400-tallet; **quattrocentista** *m* forfatter, kunstner fra 1400-tallet; **quattrocento** fire hundre; *il ~* 1400-tallet, det 15. århundre.
quattrochromia *f* firfargetrykk; **quattromila** fire tusen; **quattrotempora** *f pl rl.* de tre fastedager ved begynnelsen av hver årstid.
quègli, quèi *m sing. litt.* han, den; **quello** (*pl quei, quegli, quelli; f quella*) den, han (der), det (der); ~ *che* den som, det som, hva; *a quel che disse* etter hva han sa; *dirne di quelle* si utrolige ting; *farne di quelle* gjøre alle slags gale ting; *una di quelle* gatepike; *è sempre quello* han er stadig den samme gamle; *in quel che mens*; *in quel di Torino* i omegnen av Torino; *quelli di Milano* milanenserne; *non è ancora quella buona* ennå er ikke tiden inne; *quel d'altri* annenmanns gods.
quèrce *f* eik; **querceto** *m*, **querceta** *f* eikeskog; **quercia** *f* eik; *forte come una ~* sterk som en bjørn; **quercino** *sj.* eike-; **querciuola** *f* liten eik; *far ~* stå på hodet; **querciuolo** *m* ung eik.
querela *f* klage; *dare ~ a* (*el.: contro*) *uno* anlegge sak mot en; ~ *per ingiurie* injuriersak; **querelante** *m* saksøker; kverulant; **querelantomania** *f* kverulantisme; **querelare** (*-re-*) gå til sak mot, saksøke; *refl.* beklage seg; inngi anklage; *querelarsi contro uno* anklage en; **querelato** *m* anklaget, saksøkt; **querimonia** *f litt.* klage.
quèrulo *litt.* klagende, klynkende; **queruloso** klagende; ~ *m* kverulant.
quesito erhvervet; ~ *m* spørsmål, oppgave.

questi *m sing. litt.* den her, han her, *se: questo.*

questionabile tvilsom, diskutabel; **questionare** (*ò*) (ut)spørre; **questionario** *m* spørreskjema; **questione** *f* spørsmål; rettssak, strid, krangel; *qui non è ~ di ...* her er det ikke spørsmål om ...; *la ~ romana* «det romerske spørsmål» (*striden mellom staten og Vatikanet 1870–1929*); *la cosa in ~* den omtalte (pågjeldende, foreliggende) sak; *~ d'onore* æressak; *~ di lana caprina* strid om paven skjepp; *venire a ~* komme i strid.

questo denne (her); *quest'anno* i år; *~ altro anno* neste år; *con ~ vi saluto* dermed sier jeg farvel (også i brev); *in ~ mentre* imidlertid; *con ~ che* på betingelse at; *a questi freddi* i denne kulden; *quest'oggi* i dag; *per ~* derfor; *~ e quello* det ene eller det andre; Per eller Pål; *in ~, in questa* imidlertid; *venire a ~* komme så vidt; *questa non me l'aspettavo* det hadde jeg ikke ventet.

questore *m* politimester, -inspektør; senator el. deputert som holder orden i forsamlingen; *hist.* kvestor; **questorio** kvestor-; **questua** *f* innsamling, almisser, tiggeri; **questuante** *m* innsamler, tigger; **questuare** (*è*) innsamle, tigge; **questura** *f* politistasjon; *hist.* kvestur; **questurino** *m* politimann.

quietare *etc. se: quietare.*

qui her, hit; nå; *di ~ herfra*; *di ~ a un mese* om en måned (fra nå av); *di ~ innanzi* fra nå av; *fin ~* hittil, inntil nå; *di ~ a li* på kort tid, på null komma fem; *~ per ~* straks; *di ~ a poco* om litt.

quia *m* grunn; *stare al ~* slå seg til tåls; *tornare al ~* ta imot fornuft, komme til fornuft; *venire al ~* komme til saken.

quibus *m inv., il cum ~ (el.: con quibus)* pengene, midlene; **quidam** en eller annen.

quiddità *f* filos. vesentlig egenskap; **quidditativo** vesentlig.

quiescente hvilende; **quiescenza** *f* ro, hvile; (*trattamento di*) *~* pensjon; **quietanza** *f* kvittering; **quietanzare** kvittere; **quietare** (*è*) berolige; **quiète** *f* ro; **quietismo** *m rl.* kvietisme; *fig.* likegyldighet, indifferens; **quietista** *m rl.* kvietist; *fig.* likegyldig, indifferent person; **quièto** rolig.

quilio, *cantare in ~* synge i falsett.

quinario, (*verso*) *~* femstavellesvers.

quinci *litt.* herfra; her forbi; derfor, følgelig; *stare sul ~* være affektet, gjøre seg til; *~ e quindi* på begge sider, hist og her (pist); *in ~ e quindi*, *in ~ e quindi* affektet, tilgjort; *da ~ innanzi* fra nå av.

quincónce, **quincunce** *m* femmer (på terning); kryssplantning.

quindi derfor, følgelig, altså; dernest; herfra; derfra; *da ~ innanzi* fra da av; *stare sul ~* være affektet, gjøre seg til.

quindicennale som varer femten år, hvert femtende år; **quindicenne** femtenårig; *~ m* femtenåring; **quindicennio** *m* tidsrom av femten år; **quindicesimo** femtende; **quindici** femten; **quindicina** *f* ca. femten; lønn som utbetales hver fjortende dag; *una ~ di giorni* en fjorten dagers tid; *la prima ~ del mese* den første halvdel av måneden; **quindicinale** halvmånedlig, hver fjortende dag.

quincuagenario femtiårig; *~ m* femtiåring; femtiårsdag; **quincuagesima** *f* fastelavnssøndag; **quinguagesimo** femtiende; **quinquennale** hvert femte år, som varer fem år; *piano ~* femårsplan; **quinquenne** femårig; **quinquennio** *m* tidsrom av fem år, femår; **quiquerème** *f* femradåret skip; **quingigèmino**, *parto ~* femlingefødsel.

quinta *f* kulisse; kvint; *tra le quinte* bak kulissene, i det skjulte; **quintadecima** *f* (femtendedags) fullmåne; **quintale** *m* 100 kg; (*for:*) centner, 100 pund; *mezzo ~* 50 kg; **quinterno** *m* hefte på fem ark; **quintessenza** *f* kvintessens, kjerne; **quintetto** *m* kvintett; **quintina** *f* kvine i lotteri, fem tall i rekke; **quintino** *m* 1/5 liter; **quinto** femte; *~ m* femtedel; *mar.* spant; **quinta colonna** femte kolonne; **quintodécimo** femtende; **quintultimo** femtesist.

quintuplicare (*ù*) femdoble; **quintuplice** femdelt, femfold, femdobbel; **quintuplo** femdobbel.

quiproquò *m inv.* forveksling, feiltagelse.

quirite romersk; *~ m* romer.

quisling *m inv.* forræder.

quisquilia *f* bagatell, småting; **quissimile**, *un ~* noe lignende.

quistione *etc. se: questione etc.*

quitanza *etc. se: quietanza etc.*

quivi der, dit; **quiz** *m* hodebry (*gåter, oppgaver etc.*).

quòndam *lat.* forhenværende; (nå) avdøde.

quòrum *m* beslutningsdyktig flertall.

quòta *f* kvote, andel, bidrag, rate; (*i landmåling*) kote; (*om fly*) høyde; *sport* veddeløpstips; *prendere ~* stige (*fly*); *perdere di ~* tape høyde; *~ sociale* medlemsbidrag.

quotare (*ò*) vurdere; beskatte, fordele (utgiftene); *merk.* notare; **quotato** *sport* favoritt; *non ~* unotert; **quotazione** *f* fastsettelse av kvote, skatteansettelse; (børs)notering; **quotidiano** daglig; (*giornale*) *~* dagblad, dagsavis; **quotità** *f* gl. kvote; **quotizzare** skyte sammen, betale kontingent; *dial.* utparsellere; **quòto**, **quoziente** *m* kvotient; *~ reti (sport)* målkvotient (målforskjell).

R

r, *una r (un r)* (bokstaven heter: erre) *r.*

rabarbaro *m* rabarbra; **rabattino** *m* geskjeftig person, sliter, sleper, streber.

rabballinare bylte sammen, rulle opp; **rabbaruffare** rote, ruske opp; *refl.* komme i klammeri; **rabbattere** *litt.* lukke; *refl.* møte igjen; **rabbatuffolare** (*ù*) bylte sammen.

rabbellimento *m* forskjønnelse; **rabbellire** (*-isco*)

forskjønne; **rabberciamento** *m* bøting, lapping, utbedring; **rabberciare** (*è*) lappe, bote, pusse på, sette i stand (på et vis); **rabberciativo** *sj.* utbedrende; **rabberciatore** *m (f -trice)* en som lapper, flikker, bøter (på); **rabberciatura** *f* lapping, flikking, bøting, utbedring.

rabbia *f* raseri; galskap; hundegalskap; *fare ~ a uno* ergre en, gjøre en rasende.

rabbinico (pl -ci) rabbinsk; **rabbinismo** *m* rabbinisme; **rabbino** *m* rabbiner.

rabbiōso rasende; oppfarende; *cane* ~ hund som har galskap.

rabboccare (ò) fylle til randen; **rabbocatura** *f* påfylling (til randen).

rabbonacciare (-nà-) (og *refl.*) bli rolig, falle til ro; **rabbonire** (-isco) berolige; falle til ro; *refl.* bli rolig.

rabbraviare (è) forkorte; *refl.* bli kortere.

rabbricciare (-bri-) lappe, flikke på; *fig.* tjene litt, få litt ut av det; **rabbrivire** (-isco) gyse, ryste, skjelve; **rabbrunare** *se*: **abbrunare**.

rabbruscamento *m* formørkelse (av været); **rabbruscare** (også *refl.*) mørkne (og *fig.*); **rabbruscolare** (ù) *sj.* skrape sammen.

rabbuffamento *m* uorden; **rabbuffare** ruske til, forpjuske; skjelle ut, gi en omgang; *refl.* bli forpjuaket; ryke i tottene på hverandre, ryke uklar; bli urolig, opprørt (hav o.l.); **rabbuffo** *m* utskjelling, omgang.

rabbuiare (ù) (og *refl.*) formørkes.

rabdologia *f* regning med nummererte pinner.

rabdomante *m* vannsøker; **rabdomanzia** *f* vann- eller malmleting (med ønskevist).

rabeleşano som ligner, kjennetegner Rabelais.

rabescame *m* (mange) arabesker, stor arabesk; **rabescare** (è) dekorere med arabesker; **rabescatura** *f* arabeskdokorasjon; **rabesco** *m* (pl -chi) arabesk.

rabicano *m* rødskimmel; **rabido** *litt.* rasende.

ràbula *m* lovtrekker; rabulist.

raca, *dire* ~ bruke ukvemsord (bibelspråk).

racapezzare (è) samle (sammen); skrape sammen; finne igjen; forstå; ~ *qualcosa da cena* rote sammen noe kveldsmat; *refl.* forstå, finne ut av det; *non mi ci racapezzo* jeg skjønner ikke et kvidder av det; **racapigliare** (-pi-) *refl.* ryke uklar igjen; **racapriccevole** gyselig; **racapricciamento** *m* *sj.* gys; **racapricciant** gyselig; **racapricciare** (-pri-) (få til å) gyse; *sj.* kruse (sjøen); *refl.* gyse; **racapriccio** *m* gys(ing), redsel; **racapricciare** (-isco) gyse; **racartocciare** (ò) rulle sammen.

raccattare samle opp, plukke opp; ta opp igjen (*maske*); **raccattaticcio** *m* oppsamlet skrap, oppsop; **raccattato** *m* hittebarn; **raccattatore** *m* (f -trice) oppsamler; **raccattatura** *f* plukking, (opp)samling; oppsop, skrap, rask.

racceffare (è) slenge (en noe) i nesen; **racceffo** *m* uforskammethet; **racceciare** (è) lappe, flikke på, utbedre; fikse på; *refl.* kle seg i filler; pynte seg (litt); **racceendere** tenne på igjen; *refl.* ta fyr igjen; **raccentrare** (è) sentralisere sterkt, oversentralisere; **raccerchiare** (è) omgi på nytt; legge nytt bånd, ny ring på.

raccertare (è) forsikre; *refl.* forsikre seg (om noe).

racchetare (è) berolige, få rolig igjen; *refl.* slå seg til ro; **racchètta** *f* rakett; *sport* racket; ~ (da neve) truge, snøsco; ~ *termica* defroster; **racchetti** *m* rakettstykker; **racchio** stygg, ussel, dårlig; ~ *m dial.* vissen drueklase; **racchiocciare** (-chiò-) *refl.* kripe, rulle seg sammen (som en snegl i sitt hus).

racchiudere inneholde, inneslutte, innelukke; **racchiusi**, **racchiuso** *se*: **racchiudere**.

racciabattare lappe, flikke på, sette i stand; **racciarpare** slurve i vei, slurve fra seg (på nytt); **raccoccare** gjenta; gi en gang til (*se*: **accoccare**).

raccogliere (-còlgo) samle (opp, på); ta imot; høste; slutte (seg til); ~ *il guanto* (*fig.*) ta hansken opp; ~ *le vele* beslå seilene (og *fig.*); ~ *il fiato* dra

pusten dypt; ~ *i pensieri* samle tankene; *chi semina vento raccoglie tempesta* den som ondt sår han ondt høster; *refl.* samle seg, forenes, kripe sammen; konsentrere seg; **raccoglimento** *m* samling; *fig.* konsentrasjon; **raccogliaccio** sammen-skrapet, tilfeldig oppsamlet; ~ *m* tilfeldig samling, oppsop, skrap; **raccoglitore** *m* (f -trice) samler; samlemappe; heftemaskin; **raccòlsi** *se*: **raccogliere**; **raccòlta** (f (opp)samling, (inn)plukking, innhøsting, høst, grøde; samling; *sonare a* ~ blåse til samling; *mangiare la* ~ *in erba* selge skinnen før bjørnen er skutt; **raccòlto** *se*: **raccogliere**; ~ *adj.* samlet; rolig; konsentrert; *una camera raccolta* et rolig, hyggelig værelse; ~ *m* høst, grøde.

raccomandabile anbefalelsesverdig; **raccomandante** anbefalende; ~ *m* en som anbefaler, rekommanderer; **raccomandare** anbefale; binde, støtte; rekommandere; *esser raccomandato di ferro* ha fanden til morbror; *refl.* anbefale seg; be om hjelp, nåde, beskyttelse; **raccomandarsi a Dio** gi seg Gud i vold; **raccomandati l'anima a Dio!** be din siste bønn!; **raccomandarsi alle gambe** ta bena på nakken; **raccomandarsi da sé** anbefale seg selv; **raccomandarsi a tutti i santi** (*fig.*) søke støtte overalt; **raccomandata** *f* rekommandert brev; **raccomandatorio** *m* en som tar imot en anbefaling; skipsmegler; **raccomandatore** *m* (f -trice) en som anbefaler, rekommanderer; **raccomandazione** *f* anbefaling, anmodning, rekommandering.

raccomodamento *m* *sj.* reparasjon; **raccomodare** (-cò-) utbedre, lappe, reparere, sette i stand; *fig.* trøste, hjelpe; **raccomodatore** *m* reparatør; **raccomodatrice** *f* lappekone; **raccomodatura** *f* lapping, reparasjon, istandsettelse.

raccomunare forene, blande, gjøre delaktig.

racconciamento *m* *sj.* istandsettelse; **racconciare** (ò) lappe, reparere, sette i stand; *refl.* stelle seg, fikse seg opp, frisere seg; bli frisk, komme til krefter igjen; klare opp (om vær); **racconciatore** *m* (f -trice) *sj.* lapper, reparatør; **racconciatura** *f* istandsettelse, reparasjon; **racconcio** istandsatt, utbedret.

racconsolare (ò) trøste.

raccontabile som kan, bør fortelles; **raccontafavole** *m* inv. skrønemaker; **raccontare** (ò) fortelle; *va a raccontarla altrove* den må du lenger ut på landet med; *poterla* ~ ha vært oppe i det, ha ting å fortelle (om fare o.l.); *saperla* ~ kunne ordlegge seg (til egen fordel); **raccontatore** *m* (f -trice) forteller; **racconto** *m* fortelling.

raccorciamento *m* forkortelse; **raccorciare** (ò) forkorte (litt til); **raccorciatore** *m* (f -trice) forkorter; **raccorcio** forkortet; **raccorcire** (-isco) forkorte.

raccordare (ò) binde igjen; *refl.* bli enige igjen; **raccòrdo** *m* tekn. forbindelse.

raccorre *litt.* *se*: **raccogliere**.

raccosciare (ò) *refl.* sette seg på huk.

raccostamento *m* tilnærmelse; **raccostare** (ò) tilnærme.

raccotonare *se*: **accotonare**.

raccozzamento *m* oppsamling, oppsop; **raccozzare** (ò) samle, skrape sammen.

raccrespare (è) rynke, kruse, krølle.

racemifero *litt.* bot. med klaser; **racemo** *m* bot. klase; **racemoso** som blomstrer i el. har form av klase.

rachialgia *f* ryggsmerte; **rachicèntesi** *f* punktur i ryggmargen; **rachide** *f* ryggmarg; hovednerve (i fjær, blad o.l.); **rachidéo** ryggmargs-; **rachidine** *f*

F rakitt; **rachidinóso** *F* rakitisk; **rachitico** (*pl -ci*) rakitisk, angrepet av engelsk syke; *fig.* forkrøplet; **rachitide** *f* rakitt, engelsk syke; **rachitismo** *m* engelsk syke.

racimolare (*i*) samle, plukke de siste druer; *fig.* skrape sammen, snappe opp; **racimolatore** *m* (*f -trice*) en som plukker, skraper sammen; **racimolatura** *f* (opp)plukking, sammenskraping (*og fig.*); **racimolo** *m* liten klase; *fig.* etterslått, levning, rest.

racqu(i)etare berolige.

racquistare *se*: *riacquistare*.

rada *f* red; **radamente** = *raramente*; **radancia** *f* *mar.* kaus; **radar** *m* radar; **radatura** *f* tynnhet (*om hår, stoff o.l.*).

radazza *f* *mar.* svaber; **radazzare** svabre.

raddensare (*è*) gjøre tettere, fortette; *refl.* bli tettere; **raddensatore** *m* (*f -trice*) (for)tetter.

raddirizzare *etc.* *se*: *raddrizzare* *etc.*

raddobbare (*ò*) utsmykke, utstyre på nytt; sette i stand; *mar.* reparere; **raddobbo** *m* reparasjon; *bacino di* ~ tørrdokk, slipp.

raddolcare (*ò*) bli mildere (*om vær*); **raddolcimento** *m* (for)søtning, mildning, (av)dempning; **raddolcire** (*-isco*) (for)søte; mildne, gjøre mykere; dempe, avdempe; forfine, humanisere; *refl.* mildnes, bli mildere.

raddoppiamento *m* fordobling; **raddoppiare** (*ò*) fordoble; (*i telefon*) ta tre minutter til; ~ *i colpi* slå sterkere; ~ *il passo* sette farten opp; **raddoppiata** *f* (hests) galopp; **raddoppiatura** *f* fordobling; dobbel brett; **raddoppio** *m* fordobling; (hests) galopp; (*i biljard*) dublè; *binario di* ~ vikespor. **raddormentare** (*è*) dysse i søvn igjen; *refl.* falle i søvn igjen; **raddossare** (*ò*) pålegge en gang til (*etc.* *se*: *addossare*); **raddotto** *se*: *raddurre*; ~ *m* lekeplass, forlystelsessted, samlingssted.

raddrizzamento *m* oppretning; *fig.* forbedring; **raddrizzare** rette opp, gjøre rett; (*radio*) ensrette; *fig.* forbedre; ~ *le gambe ai cani* (*fig.*) vaske en neger hvit; ~ *le idee a uno* gå i rette med en, ta hand i hanke med en; *refl.* rette seg, snu seg (*om vær o.l.*); **raddrizzatore** *m* *elektr.*, ~ (*di corrente*) ensretter; **raddrizzatura** *f* oppretting; forbedring; ensretting.

raddurare *sj.* (*og refl.*) bli hård, forherdes.

raddurre (*-duco*) tilføre, anføre, tilbakeføre; *refl.* samle seg, begi seg.

radèzza *f* streifende bevegelse, bevegelse langs (*noe*); **radere** rake, barbere; radere; rasere; streife, fly langs, bevege seg langs; ~ *al suolo* jevne med jorda; ~ *il suolo* fly langs bakken; **radèzza** *f* sparsomhet, knapphet, tynnhet; avstand.

radiale stråleformet, radial; spolebens-; (*direzione*) ~ stråleretning; **radiamento** *m* stråling; **radiante** strålende; **radiale** (*à*) stråle; stryke, annullere; **radieto** *m* stråledyr; **radiatore** *m* radiator; (*i motor*) kjøler; **radiazione** *f* (ut)stråling; strykning, annullering.

radica *f* bot. rot; *anat.* tannrot; **radicale** rot; radikal, grundig; *segno* ~ (*mat.*) rottegn; ~ *m* radikaler; *mat.* rot; ~ *f* gram. rot; **radicaleggiare** (*-lè-*) helle til radikalismen, hevde radikale synspunkter; **radicalismo** *m* radikalisme.

radicamento *m* rotfesting (*og fig.*); **radicare** (*à*) slå rot (*og fig.*); *refl.* slå rot, feste seg; **radicato** rotfestet; **radicazione** *f* rotfesting (*og fig.*); **radichio** *m* sikori; **radice** *f* rot; *fig.* rot, årsak; gram. rot; *arrossire fino alla* ~ *dei capelli* rødme til hårrotenne; ~ *cubica* kubikkrot; ~ *di un dente*

tannrot; *estrarre la* ~ *utdra* (kvadrat)roten; *mettere radici* slå rot; *mettere le radici al sole* rive opp med rota; ~ *del naso* neserot; ~ *quadrata* kvadratrot; **radiciforme** rotformet; **radimàdia** *f* deigskraper; **radimento** *m* *sj.* radering, skraping, stryk(n)ing.

radio *m* *anat.* spoleben; *kjem.* radium; ~ *f* *inv.* radio, radioapparat; *apparecchio* ~ *portatile* reisradio; *utente della* ~ lytter; **radioamatore** *m* (*f -trice*) radioamatør; **radioascoltatore** *m* (*f -trice*) radiolytter; **radioattività** *f* radioaktivitet; **radioattivo** radioaktiv; **radioauditore** *m* (*f -trice*) radiolytter; **radioaudizione** *f* radiomottagelse, -lytting; **radioautore** *m* (*f -trice*) radioforfatter, hørespillforfatter; **radiobussola** *f* radiokompass.

radiocommèdia *f* hørespill; **radiocomunicazione** *f* radiomelding; **radiocrònaca** *f* radioreportasje.

radiodiffusione *f* kringkasting; **radiodiscorso** *m* radiotale; **radiodisturbi** *m* *pl* radioforstyrrelser; **radiodramma** *m* hørespill.

radioelettrico (*pl -ci*) radioelektrisk.

radiofaro *m* radiofyr; **radiofilo** *m* radiogal person, radiot; **radiofonia** *f* radiotelefon; **radiofonico** (*pl -ci*) radiotelefonisk; *apparecchio* ~ radioapparat; *esposizione radiofonica* radioutstilling; *impianto* ~ radioanlegg; *messaggio* ~ radiobudskap, radiomelding; *pubblicità radiofonica* radioreklame; *trasmissione radiofonica* kringkasting; **radiofonografo** *m* radiogrammofon; **radiofonogramma** *m* radiomelding.

radiogenico (*pl -ci*) som har mikrofontekke; **radiogiornale** *m* nyhetssending, nyheter; **radiogoniometria** *f* radiopeiling; **radiografia** *f* røntgenbilde; **radiologia** *f* radiologi; **radiologo** *m* (*pl -gi*) radiolog; **radiomane** radiogal person, «radiot»; **radioonda** *f* radiobølge; **radiopirata** *m* tjuvlytterapparat; **radioricevitore** *m* radiomottager.

radioscopia *f* radioskopi; gjennomlysning; **radioscòpico** (*pl -ci*), *esame* ~ gjennomlysning; *sotto-porre a esame* ~ gjennomlyse.

radiosità *f* glans; **radioso** strålende; **radiospettáculo** *m* hørespill.

radiotècnica *f* radioteknikk; **radiotelecomando** *m* fjernstyring; **radiotelefonìa** *f* radiotelefon; **radio-telefonico** (*pl -ci*) radiotelefonisk; **radiotelegrafia** *f* radiotelegrafi; **radiotelegrafico** (*pl -ci*) radiotelegrafisk; **radiotelegrafista** *m* radiotelegrafist; **radiotelegramma** *m* radiotelegram; **radioterapia** *f* radioterapi, strålebehandling; **radioterapico** (*pl -ci*) radioterapeutisk; **radiotrasmeso** *se*: *radiotrasmettere*; **radiotrasmettere** sende per radio, overføre, kringkaste; **radiotrasmissione** *f* radioutsending, overføring, kringkasting; ~ *d'immagini* televisjon; billedtelegrafi.

radiovisiòne *f* televisjon.

raditura *f* raking, radering (*etc.* *se*: *radere*).

rado sjelden, sparsom, tynn, grov; *di* ~ sjelden; *rade volte* sjelden; ~ *m* avstand, tomrom; **radore** *m* tynnhet, grovhet (*strikketøy o.l.*); åpning, lysning; **radume** *m* *neds.* noe tynt, grovt (*etc.* *se*: *rado*).

radunabile som kan (for)samles; **radunamento** *m* (for)samling; **radunanza** *f* forsamling, møte; **radunare** samle; *refl.* samles; **radunata** *f* (for)samling; *far* ~ samle; **radunatore** *m* (*f -trice*) (for)samler; **raduno** *m* (for)samling.

radura *f* lysning (*i skog*).

rafano *m* pepperrot; **raffa** *se*: *riffa*; **raffacciare** *sj.* *se*: *rinfacciare*; **raffaccio** *m* bebreidelse, uforskam-

methet; **raffaella**, *cappello alla ~* sl. lue; *capelli alla ~* langt hår, manke; *~ f = raffaellesca*; **raffaellèsco** (pl -chi) rafaël(i)sk; **raffaellesca** f sl. veggmaleri; **raffagottare** (ò) bunte sammen.
raffazzonamento m utbedring, flikking; **raffazzonare** (ò) utbedre, flikke på, fikse (på); *refl.* fiffe seg opp; **raffazzonatòre** m (f -trice) flikker, lapper, reparator; **raffazzonatura** f utbedring, flikking; bearbeidelse.
rafferma f bekreftelse; forlenget tjeneste; **raffermare** (è) bekrefte, bestyrke; befeste; forlenge (i embete, tjeneste); *refl.* bli hard, fast; stivne, storkne; **raffermatòre** m (f -trice) en som bekrefter (etc. se: **raffermare**); **raffermazione** f sj. bekreftelse; **raffermo** storknet, hard; (om brød) dagsgammelt, ikke helt ferskt.
raffibbiare hekte sammen igjen (se: **affibbiare**); **raffica** f vindstøt; mil. salve; fig. støt; salve; a ~, a **raffiche** støtvis; **raffievolire** (-isco) svekke.
raffigurabile gjenkjennelig; **raffiguramento** m gjenkjennelse; det å forestille, symbolisere; **raffigurare** gjenkjenne; fig. avbilde, forestille, symbolisere; *refl.* forestille seg.
raffilare kvesse, slipe, polere; beskjære, beklippe; **raffilatoio** m polerstål, kvessestål, bryne; **raffilatura** f kvessing, sliping, polering; beskjæring, klipping.
raffinamento m raffinering, rensing; fig. forfinelse; raffinement, raffinerhet; **raffinare** raffinere, rens; gjøre, bli forfinet; bli tynnere; *refl.* bli forfinet, raffinert; **raffinatezza** f renhet (metall o.l.); forfinelse, raffinement; utsøkt; **raffinatoio** m raffineringsovn; raffineri; **raffinatòre** m (f -trice) renser, raffinør; **raffinatura** f rensing, raffinering; **raffinazione** f raffinering; **raffineria** f raffinering; raffineri; **raffio** m hake, krok.
raffittire (-isco) gjøre, bli tettere el. hyppigere; *refl.* bli tettere, hyppigere; rykke tettere sammen.
rafforzamento m forsterkning, styrkning; **rafforzare** (ò) forsterke, styrke.
raffratellare (è) slutte sammen igjen (som brødre); *refl.* fraternisere, bli som brødre.
raffreddamento m avkjøling (og fig.); kulde, kjølighet; ~ *ad acqua* vannkjøling; *acqua di ~* kjølevann; *motore con ~ ad aria* luftavkjølt motor; *camicia di ~* kjølerkappe (i bil); **raffreddare** (è) avkjøle; avkjøles (fig.); *refl.* avkjøles, bli kald; bli forkjølet, forkjøle seg; **raffreddato** avkjølet, avsvalet; fig. kjølig, lunken; forkjølet; **raffreddatoio** m kjøleovn (i glassverk); **raffreddatòre** m (f -trice) en som kjøler; **raffreddatura** f forkjølelse; **raffreddore** m forkjølelse.
raffrenabile som kan bremses, tøyles; **raffrenamento** m det å bremse, tøyle (seg); **raffrenare** (è) bremse, tøyle, moderere; **raffrenativo** tøylende, modererende; **raffrenatòre** m (f -trice) en som tøyer, modererer.
raffrescare (è) bli kjøligere, friskere; *refl.* avkjøles; **raffrescata** f avkjøling, oppfriskning (om vær).
raffrettare (è) påskynde (ytterligere); **raffriggolare** (i) lekke fett (om gammel leirgryte o.l.); **raffriggolato** m fettlukt, stekelukt; **raffrignare** sy, snurpe sammen; **raffrigno** m sammensnurping, dårlig søm; sår som er dårlig grodd.
raffrontamento m sammenligning, sammenholdelse, konfrontasjon; **raffrontare** (ò) sammenligne, sammenholde; konfrontere; stemme overens; *refl.* være, bli enige; **raffrontatòre** m (f -trice) en som

sammenligner (etc. se: **raffrontare**); **raffronto** m sammenligning.
raffusolare (ù) (og *refl.*) pynte seg.
raffia f bot. raffia, raffiabast.
ragade f sprekk (i hud, leppe o.l.).
ragana f fjæsing; **raganella** f lauvfrosk; skralle; (pipes) surkling; *sonare la ~* klappe, skralle; surkle (om pipe).
ragazza f (ung) pike; ~ *da marito* gifteferdig pike; *la mia ~* kjæresten, «jenta»; *nome di ~* pikenavn; **ragazza-madre** ugift mor; **ragazza squillo** call-girl, telefonpike; **ragazzaccio** m lømmel, slamp; **ragazzaglia** f neds. guttebande; **ragazzame** m neds. guttebande, -flokk; **ragazzata** f guttestrek; **ragazzo** m gutt, ung mann; ~ (di negozio) løpegutt; *da ~* som gutt; **ragazzone** m velvoksen gutt; fig. stor gutt; **ragazzume** m neds. gutteflokk, guttebande.
raggelare (è) (og *refl.*) fryse til; **raggentilire** (-isco) gjøre høflig, yndig, fin.
raggiamento m sj. (ut)stråling; **raggiante** strålende; *calore ~* strålevarme; **raggiare** (à) utstråle; **raggiara** f strålekrans (også på monstrans); armskive; a ~ stjerneformig; **raggio** m stråle; mat. radius; eke (på hjul), urviser; ~ *d'azione* aksjonsradius; *fare i raggi* (fam.) la seg gjennomlyse; **raggi infrarossi** infrarøde stråler; **raggi della morte** dødsstråler; **raggi di Röntgen** (raggi X, **raggi catodici**) røntgenstråler; **raggi ultravioletti** ultrafiolette stråler; ~ *visuale* synslinje.
raggirare vende og dreie, snu rundt; fig. snakke rundt, ta ved nesen; *refl.* løpe rundt, dreie seg; **raggirarsi su** (el.: intorno a) qualcosa dreie seg om noe; **raggiratore** m (f -trice) bedrager, snydenstrup; **raggirevole** dreibar, som lett snur seg; fig. troskyldig, blåøyd; **raggiro** m bedrageri, lureri, revestrek, renke; **raggirone** m bedrager, renkesmed, kjeltring.
raggiungere innhente, nå, oppnå; treffe (blink); **raggiungimento** m innhentning, oppnåelse; **raggiunsi**, **raggiunto** se: **raggiungere**.
raggiuntare sy sammen (igjen); **raggiustamento** m istandsettelse; **raggiustare** sette i stand, bringe i orden; berolige, forsone; ~ *le costole* (costure) a uno gi en en god drakt pryl; *refl.* forsones.
ragglutinamento m sammenliming; forening; **ragglutinare** lime sammen; forene, forbinde.
raggomitolare (i) rulle sammen (igjen); *refl.* rulle seg sammen; **raggomitolato in un angolo** sammenkrøpet i et hjørne.
raggranchiare (-grà-) (få til å) stivne (kulde); *refl.* stivne; **raggrandire** se: **aggrandire**; **raggranellare** (è) skrape, plukke sammen; **raggricchiare** (-gri-) *refl.* rulle seg sammen, kripe sammen; **raggrinchiare** (-gri-) *refl.* rulle seg sammen, kripe sammen, stivne; **raggrinchire** (-isco) stivne (av kulde).
raggrinzamento m rynking, krølling; **raggrinzare**, **raggrinzire** (-isco) rynke; krølle (tøy); *refl.* rynkes, få rynker.
raggroppare (ò) knytte, bunte; *refl.* knytte, bunte seg; **raggrottare** (ò) rynke (brynene).
raggrovigliare, **raggrovigliolare** (-vi-) vikle inn, omvikle; **raggrumare** (og *refl.*) klumpe seg; **raggrumolare** (ù) *refl.* knytte seg (salat o.l.); fig. klynge seg sammen; **raggrumolare il denaro** samle, skrape sammen penger.
raggruppamento m gruppering; **raggruppare** gruppere; **raggruppato** m bedrag(eri), revestrek, renke.
raggruzzolare (ù) skrape sammen.

ragguagliabile som kan utlignes, sammenlignes; **ragguagliamento** *m* utligning, sammenligning; **ragguagliare** (-guà-) utligne, sammenligne; underrette; føre i hovedbok; **ragguagliamento** *i* forhold, forholdsvis; **ragguagliativo** utlignende, sammenlignende, opplysende; **ragguagliatore** *m* (*f* -trice) en som utligner, sammenligner, opplyser; **ragguaglio** *m* utligning; sammenligning; opplysning; forhold, proporsjon; *tavola di* ~ omregningstabell (*for målesystemer*).

ragguardevole anselig, betydelig, viktig; **ragguardevolezza** *f* anselighet, betydelighet.

ragia *f* harpiks; *fig. sj.* bedrag, svik, lureri; *acqua (di) ragia* (maler)terpentin.

ragionacchiare (-nà-) *sj.* resonnere dårlig; **ragionamento** *m* tankegang, resonnement; (sam)tale; **ragionare** (ó) resonnere, slutte, tale (fornuftig), samtale, begrunne; ~ *m* resonnement, (sam)tale; *non ragiona* det nytter ikke å snakke til ham; *ragioniamo un po'!* la oss snakke om det! hør nå her!; *questo non è un ~!* dette er ikke gjennomtenkt!; **ragionativo** resonnerende, begrunnende; **ragionato** forklart, begrunnet; fornuftig; **ragionatore** *m* (*f* -trice) en som resonnerer (*etc. se: ragionare*).

ragione *f* fornuft; grunn; rett, bevis; måte, vis; slag, art; *mat.* forhold; firma(navn); *a (di, con)* ~ med rette; *chiedere* ~ forlange regnskap; *aver* ~ ha rett; *aver l'uso di* ~ være voksen; *farsi* ~ *da sé* hevne seg, begå selvtakt; ~ *fattasi* (*jur.*) selvtakt; *farsi* ~ *di una cosa* slå seg til tåls med noe; *in* ~ *di età* etter alder; *in* ~ *del 5 %* til 5 %; *far* ~ *a uno* gjøre rett og skjell mot en; *per ragione di salute* av helbredshensyn; *a più forte* ~ så meget mer; *rendere* ~ avlegge regnskap; *bastonare di santa* ~ gi en grundig pryl; ~ *sociale* firma(navn); ~ *di Stato* statshensyn; *non voler sentire ragioni* ikke ville ta imot fornuft; **ragioneria** *f* regnskapsvesen, bokholderi; bokholderiavdeling; **ragionevole** fornuftig, rimelig, velbegrunnet; ikke verst; **ragionevolezza** *f* fornuft(ighet); **ragioniere** *m* regnskapsfører, bokholder; **ragionio** *m* *sj.* langtekkelig og løst resonnement.

ragioso *sj.* harpiks-, terpentinholdig.

ragliamento *m* skryting (*esel*); **ragliare** (à) skryte (*om esel*); *fig.* breke; **ragliata** *f.* **raglio** *m* (esels) skryting; *fig.* breking.

ragna *f* fuglenett; *litt.* spindellev; *fig.* felle, garn; slitt sted (*på tøy*); tynne, hvite skyer, lysning (*på himmelen*); **ragnaia** *f* sted der en fanger fugl med nett; **raginare** utspenne fuglenett; gå i garnet; *refl.* bli loslitt; **ragnatela** *f.* **ragnatelo** *m* spindellev; **ragnato** loslitt; *cielo* ~ himmel med spredte skyer; **ragnatura** *f* loslitt sted på tøy; lette skyer, lett skydekke; **ragno** *m* edderkopp; (*pesce*) ~ fjæsing; *non levare (cavare) un ~ da un buco* ikke utrette noen verdens ting; *tela di* ~ spindellev.

ragù *m* ragout; saus til makaroniretter.

ragunare *sj. se: radunare.*

rai *m* *pl* poet. stråler; *fig.* øyne; **raia** *m* rajah.

raia *se: razza*; **raid** *m* streiftog, raid; distanseflyvning; **raion** *m* rayon; **rais** *m* bas (*ved tunfiske*); ~ *di montagna* utkikkspost (*tunfiske*).

ralinga *f* liktrosse, lik (*på seil, garn*); **ralingare** *mar.* forsyne med lik.

ralla *f* tapplager, tapphylse; gammelt fett i hjulnav; **rallargare** utvide seg (*igjen*).

rallegamento *m* fornøyelse; **rallegamenti** lykkønskninger; **rallegante** gledelig; **rallegare** (è)

glede; oppmuntre; *refl.* gledes, glede seg; **rallegarsi con uno di qualcosa** lykkønske en med noe; *mi rallegro!* jeg gratulerer; **rallegata** *f* (hests) sprang; **rallegativo** *sj.* gledelig; **rallegatore** *m* (*f* -trice) en som gleder, oppmuntrer; gratulant; **rallegatura** *f* *sj.* bredt glis, smilende ansikt, gledestegn.

rallentamento *m* fartsnedsettelse, bremsing; **rallentando** *m* langsom kino; *mus.* etter hvert langsommere; **rallentare** (è) gjøre langsommere, saktne; gjøre mindre hyppig, slå av på, slakke; *refl.* gå langsommere, ta av, slakne, slappes; **rallentatore** *m* (*f* -trice) en som saktner, slår av (*etc. se: rallentare*); anordning for langsom film.

rallivare *sj. se: allevare*; **rallignare** slå rot igjen (*og fig.*); **rallino** *m* dørtapp; **ralluminare** (ù) opplyse; gi, få synet igjen; *refl.* opplyses; *fig.* glede seg, bli glad; **rallungare** forlenge (*igjen*).

rama *f* gren, kvist; **ramaccia** *f* *neds.* (tørr)kvist; sopelime; **ramaccio** *m* *sj.* lauvsus; *fig.* tummel, bråk, oppstyr; **ramadan** *m* arabisk fastemåned; *fig.* bråk, oppstyr, forvirring; **ramaglia** *f* avhogne grener, tørrkvist; **ramalo** *m* koppersmed; **ramaiuolo** *m* suppeøse; *tenere il ~ in mano* ha kommandoen; **ramanzina** *f* omgang, vals, skjennepreken; **ramare** overtrekke med kopper; binde med koppertråd; sprøyte med koppersulfat; **ramarro** *m* stor, grønn firfisle; **ramata** *f* sl. flettet slager (*til fuglefangst*); **ramatare** slå, drepe med **ramata**; **ramatata** *f* slag med **ramata**; **ramato** overtrukket med kopper; *filo* ~ koppertråd; ~ *m* sprøytevæske (*koppersulfat*) for vinstokker; **ramatura** *f* kopperovertrekk; greneverk, forgrening.

ramazza *f* *mil.* feiekost; **ramazzare** feie, koste.

rambla *f* ørkenområde med flyttsand, klitt.

rame *m* kopper; kopperpenge(r); kopperstikk; koppertøy; *età del ~* bronsealderen; **rameggiare** (è) støtte opp (*med kvister, grener*); forgrene seg; **ramèico** (*pl* -ci), *acido* ~ koppersyre; **rameoso** koppersyreholdig, koppersur.

ramerino *m* rosmarin.

ramia *f* ramie, kinagras; **ramicciare** (i) hogge grener, lauve; **ramicello** *m* kvist; **ramiè** *m* sl. kunstsilke; **ramière** *m* kopperarbeider, -smed; **ramifero** kopperholdig; som har grener.

ramificare (-mi-) (*og refl.*) forgrene seg; **ramificazione** *f* forgrening; **ramifico** (*pl* -ci) *litt.* som har greiner.

ramigno *sj.* kopper-; **ramina** *f* koppersplint; **raminare** streife om; **ramingo** (*pl* -ghi) omstreifende; *andare* ~ streife om; **ramino** *m* (kopper)kjel; sl. kortspill.

rammagliare (à) maske opp; rense (*huder*); **rammagliatura** *f* oppmasking; **rammansatore** *m* forsonner, formilder; **rammarginamento** *m* (det å få til å) gro; sveising; **rammarginare** (à) sy sammen; (få til å) gro (*om sår*); *fig.* sveise, lodde; *refl.* gro.

rammaricamento *m* bedrøvelse, beklagelse; **rammaricare** (-mà-) bedrøve; *refl.* beklage (seg) (*di over*); **rammaricato**, *essere* ~ beklage; **rammarichévole** *sj.* bedrøvelig, beklagelig; **rammarichio** *m* stadig beklagelse; **rammarico** *m* (*pl* -chi) beklagelse, klage, anfektelse, selvbebreidelse.

rammassare opphope; **rammattonare** (ó) legge nytt flisegolv, steingolv.

rammemorabile minneverdig; **rammemorare** (è) minne om, kalle tilbake i erindringen; *refl.* huske;

rammemorazione *f* *sj.* minne; påminnelse.

rammendare (è) lappe, stoppe; **rammendatore** *m* (*f*

-ora, -trice) en som lapper, stopper; **rammendatura** *f* stopping, lapping; lappeverksted; **rammendo** *m* stopping, lapping; stoppe-, lappearbeid; **rammentare** (*è*) minne om, huske, omtale; *refl.* huske (*di qualcosa* noe); *non ~ dal naso alla bocca* ikke huske fra klokken tolv til middag; **rammentatore** *m* (*f* -trice) sufflør.

rammodernare (*è*) modernisere, fiffe opp.

rammollimento *m* bløtgjørelse, utbløtning; ~ *cerebrale* hjernebløtthet; **rammollire** (*-isco*) bløtgjøre; *refl.* bli bløt (*og fig.*); **rammollito** bløt; ~ *m* en som er «bløt», går i barndommen; **rammorbire** (*-isco*) bli, gjøre myk(ere); *refl.* bli mykere; *fig.* bli mildere, finere.

rammortare (*ò*) legge (*huder*) i bad; **rammòrto** *m* sl. bad (*til skinnberedning*).

rammulinare hvirvle, blåse opp; *fig.* tumle med, fantasere om; **ramnina** *f* sl. gult fargestoff.

ramno *m* geitved, trollhegg.

ramo *m* gren; arm (*av fjord, elv o.l.*); bransje; *aver un ~ (di pazzia)* ha en skrue løs; *non è del ramo* han er ingen fagmann; **ramolaccio** *m* pepperrot; **ramoscello** *m* liten gren, kvist; *un ~ d'ulivo* en oljegren; **ramosità** *f* forgrening, forgrenethet; **ramoso** (*for*) grenet.

rampa *f* klo; skråning; rampe; (*del av*) trapp (*mellom to avsatser*); **rampante** med hevet klo; **rampare** klore; slå klo i; **rampata** *f* hogg med klo.

rampicante klatrende, klatre-; (*uccello*) ~ klatrefugl; (*pianta*) ~ klatreplante, slyngplante; **rampicare** (*à*) klatre; slynge seg oppover; **rampicatore** *m* (*f* -trice) klatrer; **rampichino** *m* zool. trekryper; *fig.* barn som klatrer opp over alt; **rampicòne** *m* krok, hake, dregg; harpun; **rampinare** dregge; **rampinata** *f* dreggekast; **rampino** *m* hake, krok, gaffeltind; hestesko; dregg; *fig.* påskudd; **rampini** (*pl*) kråketær; **rampogna** *f* utskjelling, alvorlig omgang; **rampognare** (*ò*) skjelle ut, gi en omgang.

rampollare (*ò*) sprudle fram; skyte opp, sette skudd; *fig.* komme fram, oppstå, ha sitt utspring; **rampóllo** *m* kilde, oppkomme; *bot.* skudd; *fig.* spire, skudd; *spøk.* avlegger.

rampòne *m* harpun; hake (*på hestesko*); jernbeslag (*på klatresko*); **ramponière** *m* harpunerer, harpun-skytter.

ramuto *sj.* grenet, full av grener.

rana *f* frosk; *nuoto a ~* brystsvømming; *gonfio come una ~* viktig, oppblåst som en hane; ~ *pescatrice* breiflabb, havtaske.

ranca *f* forkrøblet ben; **rancare** *se: arrancare*; **rancheggiare, ranchettare** (*è*) hinke, halte.

rancia *f* mar., *mil.* spiseliste; **ranciato** oransjefarget; **rancico** *m* (*pl* -ci) oppstøt; **rancioso** harsk; **rancidèzza** *f* harskhhet; **rancidire** (*-isco*) bli harsk; **rancidità** *f* harskhhet; **rancido** harsk; *fig.* gammel, avlegs; ~ *m* harskhhet; *prendere il ~* bli harsk; **rancidume** *m* harskhhet; noe harskt; *fig.* noe avlegs; **rancière** *m* rasjonsutdeler; **rancio** oransjefarget; harsk; *sj.* utgammel; ~ *m* rasjon, måltid, spisetid; spiselag.

ranco (*pl* -chi) halt; **rancòre** *m* nag, uvilje; *avere del ~ con uno* bære nag til en; **rancura** *f* *sj.* plage, møy, ubehag; nag; *darsi ~* streve, slite.

randà *f* rand; instrument til å tegne hjul, buer o.l.; bomseil; *a ~ tett ved, like ved*; **randàgio** omstrefende, vandre-; **randeggiare** (*è*) seile langs kysten.

randellare (*è*) pryle (*med stokk*); **randellata** *f* stokkeslag; **randello** *m* stokk; pinne (*til stramming av seletøy o.l.*); **randellone** *m* *fig.* dagdriver.

ranella *f* sl. mollusk; liten frosk; sluttskive; **ranèta, (mela) ~** renett, sl. eple.

rànfia *f* klo; **ranfignare** *sj.* naske, rappe, plukke.

ranghinatore *m* høyvender.

rango *m* (*pl* -ghi) rang, rekke, stand; **ràngola** *f* *sj.* stakkåndethet.

ranista *m*, *f* brystsvømmer.

rannaiuolo *f* lutkar, -balje; **rannata** *f* lut; **rannerare** (*è*) (*og refl.*) svartne, mørkne til; **rannerire** (*-isco*) sverte; gjøre, bli svart; **rannestare** pode, sette sammen igjen; **rannicchiare** *refl.* krype sammen; ~ *nel proprio guscio* krype inn i sitt eget skall.

ranno *m* lut; ~ *di mezzo* kalklut; ~ *verGINE* filtrert lut; *perdere il ~ e il sapone* spille både tid og krefter.

rannobilire (*-isco*) adle; gjøre, bli adelig; gjøre, bli berømt; **rannodamento** *m* sammenknytning, samling, gjenforening; **rannodare** (*ò*) sammenknytte, samle, gjenforene; **rannoso** lut-, lutaktig, lutholdig.

rannuolamento *m* tilskyning; skydekke; **rannuolare** (*ù*) (*og refl.*) skyte til (opp); *fig.* mørkne til; **rannuolata** *f* tilskyning.

ranocchia *f* frosk; **ranocchiaia** *f* froskedam; **ranocchiaio** *m* froskehandler; froskespiser; **ranocchiésco** (*pl* -chi) froske-; **ranocchio** *m* frosk.

rantolare (*à*) ralle; **rantolio** *m* stadig ralling; **rantolo** *m* ralling; ~ *della morte* dødsralling; **rantoloso** rallende.

rapa *f* nepe; *fig.* dumrian; *testa di ~* toskhode; *far la ~ a* klippe håret av; *voler cavar sangue da una ~* ville, forlange det umulige.

rapaccio *m* sl. roe; **rapaccione** *m* raps.

rapace grisk, grådig, rov-; *i rapaci* rovfuglene; **rapacità** *f* grådighet, (rov)griskhet.

rapàio *m* nepejorde; *fig.* sted med forvirring, rot; uleselig skrift; **rapare** snauklippe; rive (*tobakk*); *fig.* ribbe; *farsi ~, raparsi* la seg snauklippe; **rapata** *f* snauklipping; kast med nepe; **rapato** snauklippet; *resta rapata* snauklippet hode; *fig.* toskhode; ~ *m* = **rapè** *m* snustobakk.

raperella *f* stoppskive; messingstift med stort hode; **raperino** *m* sisik; en som er snauklippet; **raperonzolo** *m* rapunsel.

ràpida *f* sterk helling, skråning (*i elv*); **rapidèzza** *f* hastighet; **rapidità** *f* hastighet, fart; **ràpido** hurtig, rask; (*treno*) ~ lyntog.

rapimento *m* røveri, bortførelse; henrykkelse; *rl.* ekstase; **rapina** *f* røveri, rov; (*om vind o.l.*) voldsomhet; *uccello di ~* rovfugl; **rapinare** røve, berøve; underslå; **rapinatore** *m* (*f* -trice) røver; underslager; **rapineria** *f* røveri; **rapinoso** hurtig, steil, halsbrekkende; **rapire** (*-isco*) røve, bortføre; (*om døden*) rive bort; henrykke; ~ *alla morte* fravriste døden; **rapitòre** (*f* -trice) røverisk; ~ *m* røver, bortfører.

rapòne *m* erkefjols; **raponzolo** *m* *sj.* rapunsel.

rappaciare (*-pà-*) forsonne, berolige; *refl.* slutte fred; **rappacificamento** *m* beroligelse, forsoning; **rappacificare** (*-ci-*) berolige, forsonne; **rappallottolare** (*-lò-*) rulle sammen (*til kule*); **rappattumare** (*-pà-*) forsonne.

rappazzamento *m* lapping; **rappazzare** (*è*) flikke, lappe, sette sammen; **rappazzatore** *m* (*f* -trice) flikker, lapper; lappeskredder; **rappazzatura** *f* flikking, lapping; lappeverksted; **rappèzzo** *m* lapp, flikk; *fig.* dårlig unnskyldning, utvei.

rappianare (*-pià-*) jevne; **rappicare** hefte, henge på igjen; **rappicicare** (*-pi-*) klistre på igjen; **rappic-**

cicottare (ò) lappe sammen, flikke på.
rappiccinire, rappicciolare (-isco) gjøre liten, forminske; *refl.* bli mindre; **rappigliare** (-pi-) (og *refl.*) løpe sammen, storkne.
rappisolare (i) *refl.* slumre inn igjen.
rapportare (ò) berette, gjenfortelle, rapportere, referere; kopiere (tegning, mønster o.l.); fullføre; *rapportarsi a qualcosa* påberope seg noe, henholde seg til noe, referere til noe; **rapportatore** *m* (*f* -trice) beretter, forteller, reporter; spion, angiver; sl. måleinstrument; **rappòrto** *m* rapport, beretning; forhold (også *mat.*); (*in, per*) ~ *a* i henhold til; *rapporti diplomatici* diplomatiske forbindelser; *aver rapporti con* ha omgang med; *essere in ottimi rapporti con* stå på meget god fot med; *rapporti intimi (carnali, sessuali)* intimt forhold, seksuell omgang; *sotto questo* ~ i denne henseende, dessangående.
rappozzare (ò) bli stående, stagnere (om vann).
rapprendere (og *refl.*) løpe sammen, storkne; *latte rappreso* surmelk; **rappresaglia** *f* det å ta pant el. erstatning; represalie, hevn, motforholdsregel; **rappresagliare** (-sà-) ta represalier overfor; ta i pant el. som erstatning.
rappresentabile som kan fremstilles el. oppføres; **rappresentante** *m* representant; **rappresentanza** *f* representasjon; folke-, nasjonalforsamling; ~ *civica* borgerrepresentasjon; ~ *nazionale* folkerepresentasjon; ~ *proporzionale* forholdstallsvalg-system; *spese di* ~ representasjonsutgifter; **rappresentare** (-sè-) representere; fremvise, forestille, oppføre (på teater); *refl.* forestille seg (noe); **rappresentativa** *f* sport landslag; **rappresentativo** representativ; figurativ; *governo* ~ parlamentarisk regjering; **rappresentatore** *m* (*f* -trice) en som fremstiller (etc. se: *rappresentare*); **rappresentazione** *f* representasjon, beskrivelse, fremstilling, forestilling, oppførelse; **rappresi, rappreso** se: *rapprendere*; **rappresentevole** *sj.* se: *rappresentabile*.
rapprossimare (ò) bringe nærmere (igjen).
rapsodia *f* rapsodi; **rapsodo** *m* rapsod.
rarefabile oppløselig, som kan fortynnes; **rarefacente** fortynnende; **rarefacimento** *m* *sj.* fortynning; **rarefare** (-faccio) fortynne, oppløse; *refl.* bli fortynnet; bli sjelden; **rarefattibile** som kan fortynnes, oppløses; **rarefattivo** fortynnende, oppløsende; **rarefatto** se: *rarefare*; **rarefazione** *f* fortynning.
rarezza *f* tynnhet, fortynnethet; sjeldenhet; **rarificare** (-ri-) fortynne; gjøre tynnere; gjøre sjelden; **rarietà** *f* sjeldenhet, raritet; severdighet; **raro** sjelden; tynn, sparsom; *rare volte* en sjelden gang.
ras *m* etiopisk høvding, ras.
rasare rake; skrape, pusse; stryke av; beskjære, beklippe; **rasatello** *m* sl. fôr(stoff); **rasatrice** *f* sl. glattemaskin (for filt o.l.); **rasatura** *f* avraking, avstrykning; glatting.
raschiabile som kan skrapes av, raderes bort; **raschiamento** *m* avskrap(n)ing; **raschiare** (à) skrape av, radere ut; *fig.* harke; **raschiata** *f* avskrapning; *dare una* ~ *a* skrape av; **raschiatoio** *m* skrapejern, -redskap; **raschiatore** *m* (*f* -trice) skrapper; **raschiatura** *f* avskrap(n)ing; skrapeavfall; merke etter skraperedskap; **raschiatta** *f* skrape; **raschiotto** *m* skrape; ~ *a rullo* rulleskrape; **raschino** *m* radærkniv, skrape(jern); **raschio** *m* stadig harking; **raschio** *m* harking; *fare il* ~ harke, romme seg; **raschia** *f* sl. ullstoff; sorgebånd.
rasciugamento *m* tørking; **rasciugare** (ù) tørke; ~

un fiasco tømme, drikke opp en flaske; **rasciugatura** *f* tørking; **rasciugo** *m* (*pl* -ghi) tørk; **rasciutto** tørr, tørket; *fig.* tomt.
rasenio *litt.* etruskisk.
rasentare (è) streife, snike forbi; *fig.* nærme seg, være nær ved; **rasente**, ~ (*a*) nær ved, tett ved.
rase se: *radere*; **rasiccia** *f* slått, skurd; **rasiera** *f* redskap til å skrape, stryke av med; **rasierare** skrape, pusse; **rasile** som kan skrapes, raderes bort; **raso** barbert, rasert; bar, åpen; glatt, pusset; fylt til randen; *far tavola rasa* gjøre rent bord; *essere una tavola rasa* være et ubeskrevet blad; ~ *m* atlass; ~ *adv.* like ved, i samme høyde; **rasoiata** *f* skjær, hogg med barberkniv; **rasoio** *m* barberkniv; ~ *di sicurezza* barberhøvel; *attaccarsi ai rasoi* prøve alle utveier; **rasone** *m* sl. fôr(stoff); **raso-terra** jordbunden.
raspa *f* rasp (grov fil); **raspa** (*dans*); **raspare** file, pusse av; skrape, sparke, klore; klore ned (*skrive*); naske, raspe; **raspaticcio** *m* oppsparket sted (*etter hest o.l.*); **raspatio** *m* sl. harv; **raspatura** *f* filing, pussing; (pusse)avfall; ~ *di gallina* kråketær; **raspino** *m* skrape-, pusseredskap; **raspio** *m* stadig skraping; **raspo** *m* avpillet druestilk; ovnsrake.
raspollare (ò) plukke de siste druer; **raspollatura** *f* plukking, oppsamling; **raspollo** *m* liten drueklase; **rasposo** ujevn, ru.
rassegamento *m* storkning; **rassegare** (è) (og *refl.*) stivne, storkne; **rasseghio** *m* storkning.
rassegna *f* mønstring, utstilling; program, katalog, bibliografi; beskrivelse; *litt.* rundskue, tidsskrift; revy; parade; ~ *militare* mønstring; *passare in* ~ *passare* revy; **rassegnare** (è) avlevere, innlevere; nedlegge (*embete*); telle (over), kontrollere; *refl.* resignere, gi seg hen (*a* i); avfinne seg (*a* med); finne seg (i); innskrive seg, underskrive seg; *mi rassegno con stima* jeg tegner med høyaktelse; *rassegnarsi a un ordine* adlyde en ordre; *rassegnarsi ai voleri di Dio* underkaste seg Guds vilje, gi seg Gud i vold; **rassegnato** resignert; **rassegnatore** *m* (*f* -trice) en som avleverer (etc.: se *rassegnare*); **rassegnazione** *f* resignasjon, oppgivelse, gudhengivenhet; nedleggelse, avkall.
rassemblare (è) ligne; (for)samle; **rasserenamento** *m* oppmuntring; oppklaring; **rasserenare** (-rè-) klare, klarne opp; *fig.* oppmuntre, bli glad igjen; **rasserenatore** (*f* -trice) oppmuntrende; ~ *m* oppmuntrer; **rassestare** (è) ordne.
rassettamento *m* ordning; tilrettelegging; **rassettare** (è) ordne, sette i stand igjen; **rassettatore** *m* (*f* -ora, -trice) en som reparerer, lapper, setter i stand; **rassettatura** *f* utbedring, istandsettelse, reparasjon, tilretteleggelse.
rassicurare forsikre, berolige; *refl.* slå seg til ro; **rassicuratore** *m* (*f* -trice) en som forsikrer; **rassicurazione** *f* forsikring; beroligelse.
rassodamento *m* herd(n)ing; **rassodare** (ò) herde, festne, befest; herdne, bli fast; **rassodatore** *m* (*f* -trice) en som herder.
rassomigliante (vel)lignende; **rassomiglianza** *f* likhet; **rassomigliare** (-mi-) sammenligne (*a* med); ligne (en); *refl.* ligne hverandre; **rassomigliativo** lignende.
rassottigliamento *m* det å gjøre tynnere, skarpere; **rassottigliare** (-ti-) gjøre tynnere, skarpere; skjerpe.
rastello etc. se: *rastrello* etc.; **rastrellamento** *m raking (*med rive*); **razzia**, opprenskning; **rastrellare** (è) rake, finkjemme; *foreta razzia*, opprensk-*

ning; røve (med seg); **rastrellata** *f* rivetak; **razzia**, opprenskning; **rastrellatura** *f* raking, rakster; **rastrellièra** *f* høygrind; geværstativ; oppvaskstativ; *spøk.* tanngard; **rastrèllo** *m* rive; geværstativ; barriere.

rastremare (*è*) bli gradvis tynnere (*om kolonne*); **rastry** *m* rive; sl. linjal til notelinjer; **rasura** *f* utstrykning, utskrapning; rift, skrape.

rata *f* rate, avdrag; *a rate* i rater, på avbetaling; *pro ~ pro rata*; **ratafià** *m* sl. likør; **rate** *f* litt. flåte; **rateale** i rater; **pagamento ~ ratebetaling**; **rateare** (*à*) oppdele i rater; **rateazione** *f* ratebetaling; **rateizzare** oppdele i rater; **rateo** *m* utregning av rente for mindre enn 6 måneder; part (*av gjeld el. inntekt*).

ratifica *f* ratifikasjon, bekreftelse; **ratificare** (*-ti-*) bekrefte, godkjenne, ratifisere; **ratificatore** *m* (*f -trice*) en som bekrefter, godkjenner; **ratificazione** *f* bekreftelse, godkjenning, ratifikasjon.

ratizzare oppdele i rater; *~ uno* la en betale i rater; **ratizzo** *m* avdrag.

rato *jur.* godkjent; *promessa di ~ e valido* tilsagn om full godkjennelse; *matrimonio ~ e consumato* lovgyldig ekteskap.

rattaccare sette fast igjen; angripe igjen (*etc. se: attaccare*); **rattacconamento** *m* flikking; **rattacconare** (*ò*) flikke; **rattemperare** (*-tè-*) dempe, moderere; **rattenere** (*-tèngo*) holde tilbake; *fig.* undertrykke; *refl.* holde seg, styre seg, ta seg i det; *rattenersi a qualcosa* holde fast ved noe; *rattenersi da qualcosa* avholde seg fra noe; **rattenitiva** *f* sj. hukommelse; **rattenitivo** tilbakeholdende, hemmende; **rattenitoio** *m* noe som holder tilbake; **rattenuta** *f* hemning, demning; oppdemmet vann; tilbakeholdt lønn; **rattenuto** forsiktig, tilbakeholdende; **rattepidire** (*-isco*) gjøre, bli lunken; *refl.* bli lunken; **rattèzza** *f* hurtighet; stigning, bratte; **rattiepidire** *se: rattepidire*; **rattina** *f* ratin, sl. nupret ulltøy; **rattinare** nupre (ulltøy); **rattinatura** *f* nupring; **rattizzare** rake opp (*i peis o.l.*); opphisse, puste til.

ratto bortført; *sj.* henført; hurtig, rask; *~ m* rov; *gl.* henrykkelse; rotte; **rattone, ratton** *~* skjult, stjålent.

rattoppamento *m* sj. lapping; **rattoppare** (*ò*) lappe; **rattoppatore** *m* (*f -trice*) lappeskredder; **rattoppatura** *f* lapping; **rattoppo** *m* lapping, lapp; **rattorcere** *se: torcere*.

rattralcia (*-trà-*) binde opp (*vinranker*); **rattralciatura** *f* oppbinding (*av vinranker*).

rattrappimento *m* lammelse, lamhet, stivhet; **rattrappire** (*-isco*) (*få til å*) trekke seg sammen, stivne; bli lam; *refl.* bli lam, stiv; **rattrarre** (*-tràggo*) (*og refl.*) trekke seg sammen; **rattratto** krokett, sammentrykket; *se: rattrarre*.

rattristamento *m* bedrøvelse; **rattristare** bedrøve; *refl.* bli bedrøvet; **rattristire** (*-isco*) gjøre trist; forkomme; *refl.* bli i dårlig humør.

raucedine *f* heshet; **rauco** (*pl -chi*) hes.

raumiliare (*-mi-*) ydmyke; blidgjøre, mildne.

rava *f*, *la ~ e la fava* alt sammen, hele kostebinderiet; **ravagliatore** *m* hyppeplog; **ravagliatura** *f* hypping; **ravanèllo** *m* reddik; pepperrot; **ravaneto** *m* skråning (*full av avfall*); **ravastina** *f* sl. nattfiske; **raverùschio** *m* sl. drue; **raveggiuolo, raviggiuolo** *m* skjorost (*geite- el. sauemelk*).

raviuolo *m*, **raviuoli** sl. små deigkonvolutter med farse i; **ravizzone** *m* raps; *olio di ~* rapsolje.

ravvalorare (*ò*) *se: avvalorare*.

ravvedere (*-vé-*) *refl.* gå i seg selv, ransake seg selv; *sj.* omvende seg; **ravvedimento** *m* selverkjennelse, anger; **ravveduto** omvendt.

ravvelenare (*-lé-*) forgifte; gjøre bitter.

ravversare (*è*) *sj.* ordne; *refl.* stelle seg, fiffe seg opp; **ravviamento** *m* ordning; **ravviare** (*i*) ordne; bringe på rett vei, rett kjø; rake opp (*varme*); *refl.* stelle seg, gjøre seg i stand; **ravviata** *f* ordning; *dare una ~ a* ordne; **ravvicinamento** *m* ny tilnærming; forsoning; **ravvicinare** (*atter*) tilnærme; forsone; **ravvidi** *se: ravvedere*; **ravvigorire** (*-isco*) gi ny styrke, forsterke.

ravvilire *se: avviliare*; **ravviluppamento** *m* innvikling, forvikling; **ravviluppere** innvikle, forvikle.

ravvincidire (*-isco*) gjøre, bli bløt; *refl.* bli bløt.

ravvisabile erkjennelig; **ravvisare** erkjenne, gjenkjenne; **ravvisto** *se: ravvedere*; **ravvivamento** *m* opplivning; det å komme til seg selv igjen; **ravvivare** gjenopplive, vekke til live igjen; *refl.* komme til seg selv igjen, komme til krefter igjen, få mot igjen; **ravvivatore** *m* (*f -trice*) en som gjenoppliver.

ravvolgere vikle inn, innhulle; pakke inn, sammen; **ravvolgimento** *m* innvikling, innhylling; innviklet-het; **ravvolgitore** *m* (*f -trice*) en som vikler, hyller inn, pakker; **ravvolgitura** *f* innvikling, innhylling.

ravvoltare (*ò*) pakke inn; **ravvolsi, ravvolto** *se: ravvolgere*; **ravvoltolare** (*-vò-*) rulle, pakke inn.

rayon *m* rayon; **raz** *m*, *~ di marea* flodbølge.

raziocinare resonnere; **raziocinativo** resonnerende; **raziocinatore** *m* (*f -trice*) resonnør; **raziocinazione** *f* resonnement, fornuft; **raziocinio** *m* fornuft, fornuftsslutning, resonnement.

razionabile fornuftig; **razionabilità** *f* fornuft(ighet); **razionale** fornuftig, rasjonal, rasjonell, saklig; *stile ~* funksjonalistisk stil; **razionalismo** *m* rasjonalisme; **razionalista** *m* rasjonalist; **razionalistico** (*pl -ci*) rasjonalistisk; **razionalità** *f* fornuft(ighet); **razionalizzare** rasjonalisere; **razionalizzazione** *f* rasjonalisering.

razionamento *m* rasjonering; **razionare** (*ò*) rasjonere; **razione** *f* rasjon; *mettere a ~* rasjonere.

razza *1. f* rase; *fig.* slags; *gallina di ~* rasehøne; *far ~ da sé* ikke blande seg med andre folk (*og fig.*); *che ~ di errori!* for noen bommerter!;

razza *2. f* (hjul)eke; rokke, skate; **razzamaglia** *f* pakk, pøbel; **razzare** stråle; beskjære; skrape, pusse; hemme, bremse (*hjul*); *med.* få røde striper (*og refl.*); **razzatura** *f* beskjæring; **razzente** (*om vin*) pikant, skarp; **razzese** *m* sl. vin; **razzia** *f* razzia, streiftog; bytte, fangst; sl. insektpulver; **razziale** rase-; **razziare** (*i*) foreta razzia i; **razziatore** *m* (*f -trice*) en som foretar razzia; røver; **razzièra** *f* rakettpistol; **razzismo** *m* rasedyrkning, rasefordom; **razzista** *m* tilhenger av rasedyrkning.

razzo *m* rakett; hjuleke; *a ~* rakettrevet, reaksjonsrevet; *~ luminoso* lysrakett; *~ portante*, *~ vettore* bærerakett; *propulsione a ~* rakett drift; **razzolamento** *m* sparking, roting; **razzolare** (*à*) sparke (*om høns*); *fig.* rote, grave; *chi di gallina nasce convien che razzoli* eplet faller ikke langt fra stammen; **razzolata** *f* roting, sparking; **razzolatore** *m* (*f -trice*) en som sparker, roter; **razzolataura** *f* sparking, roting; det som blir rotet fram; **razzolio** *m* stadig roting; **razzumaglia** *f* pøbel, pakk.

rè *m* (*f regina*) konge; *~ di macchia* fuglekonge;

rè *m* *mus.* re, d; *~ bemolle* dess; *~ diesis* diss.

reagente *m* reagens; **reagire** (*-isco*) reagere; **reale** *1.* virkelig, ekte, håndgripelig, reell; *parlar ~* snak-

ke åpent; **reale** 2. kongelig; konge-; *alla* ~ kongelig; *i reali* de kongelige; ~ *m* sl. spansk mynt; **realismo** *m* realisme; **realista** *m, f* realist; rojalist, monarkist; **realistico** (*pl -ci*) realistisk; **realità** *f* sj. realitet.

realizzare realisere, virkeliggjøre; bli klar over; **realizzazione** *f* realisering, virkeliggjørelse; oppførelse (*teater*); produksjon (*film*); **realizzo** *m* realisasjon.

realmente virkelig, i realiteten; *sj.* kongelig; **realta** *f* realitet, virkelighet.

reame *m* kongerike.

reato *m* forbrytelse; (lov)overtredelse.

reattino *m* fuglekonge; **reattivo** reaktiv, tilbakevirkende; ~ *m* reagens; **reattore** *m* reaktor.

reazionario reaksjonær; ~ *m* bakstrever; **reazionismo** *m* bakstrev; **reazione** *f* reaksjon, tilbakevirkning; **apparecchio a** ~ reaksjonsdrevet fly, jetfly.

rebbiare (*è*) prytle; **rebbiata** *f* slag (*med gaffel*); **rébbio** *m* spiss, takk, tind (*på gaffel*).

reboante drønnende; *fig.* høytravende.

rebus *m* inv. rebus, billedgâte; *fig.* gâte.

recalc. ... *se:* **ricalc.** ...; **recapitare** (*à*) avlevere;

recapito *m* adresse; avlevering; oppholdssted, tilhold; **recapiti commerciali** verdipapirer; *fare* ~ *in un luogo* ha sitt opphold på et sted; **recapiti marittimi** skipspapirer; *si prega per il* ~ bedes ettersendt; **recapitolare** *se:* **ricapitolare**.

recare (*è*) bringe, rekke; overføre; berede, påføre, forårsake, vekke; ~ *una cosa a lode a uno* regne en noe til ære; ~ *offesa a uno* fornærme en; *refl.* *begi seg;* *recarsi a trovare uno* reise og besøke en; *recarsi a mente* huske; *recarsi qualcosa ad onore* betrakte noe som en ære; **recata** *f* rett (*mat*); stakkåndethet, klage; inventarliste; **recchia** *f* gimmer.

recedere gi etter; ~ *da qualcosa* gi avkall på, avstå fra, gå tilbake på noe; **recedimento** *m* sj. tilbake-trekning; **recensione** *f* recensjon, anmeldelse, kritikk; **recensire** (*-isco*) recensere, anmelde; **recensore** *m* (*f -itrice*) anmelder, kritiker.

recente fersk, nylig; *di* ~ nylig; **recentemente** nylig; **recentissime** *f pl* siste nytt (*i avis*).

recere (*recio*) kaste opp, spy (*og fig.*); *far* ~ få til å spy, virke kvalmende (*og fig.*).

recessione *f* recessiv arv, krisens vedvaring; *sj.* tilbaketrekning; **recessivo** recessiv, latent; **recesso** *m* tilbakegang, -tog, -trekning; tilbakekallelse (*av dokument o.l.*); tilfluktssted, smutthull, kinkelkrok.

recettibile mottakelig, reseptibel; **recettibilità** *f* mottakelighet; **recettività** *f* mottakelighet; **recettivo** mottakelig, reseptiv; **possibilità recettive** innkvarteringsmuligheter; **qualità recettive** mottakeregenskaper (*radio*); **recezione** *f* mottakelse; kvittering; optakelse.

reci, a capo ~ med hodet ned; **recidere** skjære av; *sj.* avbryte; forkorte; *refl.* sprekke (*om hud*).

recidiva *f jur., med.* tilbakefall; **recidivare** få tilbakefall; *jur.* begå en ny forbrytelse; **recidività** *f* tilbøyelighet til tilbakefall; **recidivo** som får tilbakefall.

recingere omgi; **recingimento** *m* det å omgi; **recinsi, recinto** *se:* **recingere**; ~ *m* innelukke; **recinzione** *f* innelukke; **reciotto** *m* sl. vin.

recipe *m* inv. resept; *per* ~ på resept; **recipiente** som inneholder, tar; ~ *m* beholder, kar; ~ *da congelamento* frysekar; ~ *da cultura* substrat-glass.

reciprocanza *f* gjensidighet; **reciprocare** (*-ci-*) skifte, veksle; **reciprocazione** *f* (av)veksling, skifting; **reciprocità** *f* gjensidighet; **reciproco** (*pl -ci*) gjensidig, vekslende, resiprok.

recisamente kort og fyndig, avfeierende, resolutt; **recisi** *se:* **recidere**; **recisione** *f* overskjæring; amputasjon; *gram.* apokope; **reciso** *se:* **recidere**; ~ *adj.* kort, resolutt, barsk, avfeierende; **recisura** *f* sprekke (*i huden*).

recita *f* oppførelse; resitasjon; **recitabile** som kan oppføres, oppleses; **recitare** (*è*) fremsi, resitere; deklamere, spille; ~ *la commedia* (*fig.*) spille komedie; **recitativo** resitativisk; ~ *m* resitativ; **recitatore** *m* (*f -trice*) resitator; oppleser; **recitazione** *f* resitasjon, foredrag.

reciticcio *m* oppkast; *fig.* skrap.

reclamare reklamere, klage; forlange; **reclamazione** *f* reklamasjon, klage; **reclame** *f* reklame; **articolo** ~ reklameartikkel; **illuminazione** ~ lysreklame; **prezzo** ~ reklamepris; **reclamista** *m* reklamemaker, annonsør, markedsskriker; **reclamistico** (*pl -ci*) reklame-; **reclamizzare** oppreklamere; **reclamo** *m* reklamering, reklamasjon, klage.

reclinabile innstillelig, stillbar (*stol o.l.*); **reclinare** bøye tilbake, legge ned; helle tilbake.

reclusione *f* det å være innestengt, innelukket; innesperring, fengsel, tukthus; **recluso** innesperret; ~ *m* tukthusfange; **reclusorio** *m* tukthus; *sj.* fattighus.

recluta (*recluta*) *m* rekrutt; **reclutamento** *m* rekruttering; **reclutare** (*è*) rekruttere (*og fig.*).

rec. ... *se* også: **ric.** ...

recollètti *m pl* sl. fransiskanere; **recondito** hemmelig, skjult; ~ *m* kinkelkrok; **reconditorio** *m* gjemmede (*for relikvie*); **record** *m* inv. rekord; **stabilire il** ~ sette rekord; **recotto** *m* silkeavfall.

recriminare (*-cri-*) fremføre motbeskyldning; (be-)klage seg; **recriminatore** *m* (*f -trice*) motanklager; **recriminazione** *f* motbeskyldning; klage, beklagelse.

recrudescenza *f* forverring.

recto *m typ.* rectoside, høyreside.

recuperare *etc. se:* **ricuperare** *etc.*

reda *f hist.* sl. vogn; **redancia** *f mar.* kaus.

redarguibile klanderverdig; **redarguire** (*-isco*) klandre, bebreide; **redarguizione** *f* sj. bebreidelse(r).

redatto *se:* **redigere**; **redattore** *m* (*f -trice*) redaktør, reporter; ~ *capo* hovedredaktør; ~ *viaggiante* reisende korrespondent; **redazione** *f* redaksjon; versjon, variant; **redazza** *f se:* **radazza**.

redditiere *m* inkomstnyter; **reddizio** innbringende; **reddito** *m* inntekt, avkastning; *a* ~ *fisso* med fast avkastning; **reddituale** inntekts-; **reddituario** *m* inkomstnyter.

redènsi, redènto *se:* **redimere**; **redentore** (*f -trice*) befriende, forløsende; ~ *m* befrier, forløser, gjenløser, frelser; **redenzione** *f* befrielse, gjenløsning, forløsning, frelse.

redibitorio som gir rett til å la kjøpet gå tilbake; **vizio** ~ skjult feil; **redibizione** *f* tilbakekjøp (*pga. feil*); **redigere** redigere, avfatte; **redimere** løskjøpe, innløse, gjenløse; befri, frigjøre, frelse; **redimibile** innløselig, amortisabel; ~ *m* statsobligasjonslån; **redimibilità** *f* innløselighet; **redimire** (*-isco*) litt. krone; **redine** *f* (*srl. pl*) tømme, tøyle (*og fig.*); **redivo** gjenoppstått, ny; lyslevende; **redo** *m* sj. spedkalv; føll; **redola** *m* (*i hage*) gang, sti, vei; **redolente** (sterkt) luktende; **redova** *f* sl. dans;

reduce hjemvendt, tilbakevendt; ~ *m* hjemvendt; veteran, frontsoldat.

reduplicare (*ù*) fordoble; **reduplicazione** *f* *sj.* gram. fordobling.

refaiuolo *m* trådselger; **refe** *m* tråd; **cucire a ~ doppio** (*fig.*) gjøre noe raskt; snyte til begge sider, spille dobbelt; **referendario** *m* referent (*for rett o.l.*); *neds.* angiver; **referendum** *m* folkeavstemning; (*i avis*) «jeg mener»-spalte; **referenza** *f* referanse; **refertare** (*-fè-*) berette, referere; **referto** *m* referat, beretning; (*leges*) utsagn; ~ *medico* legeattest; **refettoriale** spisesals-; **refettoriere** *m* spisesalsinspektør; **refettorio** *m* spisesal (*skole, kloster o.l.*); **refezione** *f* lett måltid; ~ *scolastica* skolebespisning, -frokost.

refluire (*-isco*) *poet.* flyte tilbake; **refluo** *poet.* som flyter tilbake; **reflusso** *m* tilbakestrømning; fjære; tilstrømning; **refocillare** *se: rifocillare*.

refolo *m* vindstøt; svak bris.

refrangere *se: rifrangere*; **refrattario** uimottakelig (*a* *for*); gjenstridig; *kjem.* tyktflytende, vanskelig å smelte; ~ (*al fuoco*) ildfast; ~ *m* desertør; **refratto** *etc. se: rifratto etc.*

refrigeramento *m* avkjøling; **refrigerante** (*av*)kjølede; kjøle-; forfriskende; **corpo ~** kjølelegeme; ~ *m* kjøleskap, -rom; kjøler; **refrigerare** (*-fri-*) kjøle, fryse; *fig.* trøste; **refrigerativo** kjølede, kjøle-, forfriskende; **refrigeratore** *m* (*f -trice*) en som kjøler; kjøleapparat; **refrigeratorio** *sj.* kjøle-**refrigerazione** *f* (*av*)kjøling; frysning; **impianto di ~** kjøleanlegg; **refrigerio** *m* avkjøling, forfriskning; *fig.* trøst, lettelse.

refugio *etc. se: rifugio etc.*

refurtiva *f* *jur.* tyvegods; **refutare** *typ.* legge, sette feil; **refusione** *f* *se: rifusione*; **refuso** *m* *typ.* feillagt, feilsatt type; *fig.* trykkfeil.

regaglie *f* *pl* kam, krås og innmat (*av fugl*).

regalabile som kan foræres; som ikke sier nei takk; bestikkelig; **regalare** forære, gi (*bort*); *refl.* unne seg; **regalato** (*fig., om mat*) utsøkt; **regale** kongelig; ~ *m* *gl.* sl. orgel; **regalia** *f* kongelig rettighet; gave, ytelse, drikkepenge; *pl* naturalieytelser; **regalino** *m* liten, beskjedne gave; **regalità** *f* kongeverdighet, kongelighet, majestetisk opptreden; **regalo** *m* gave, foræring.

regamo *m* merian; **regata** *f* regatta; ~ *a vela* kappseilas; **regatare** delta i regatta.

rege *m* *poet.* konge; **regesto** *m* regesta, register.

reggente *m* stedfortreder; riksforstander, regent; **reggenza** *f* regentskap, riksforstanderskap, regjering; **reggere** holde, holde ut, tåle, støtte; lede, styre, regjere; *gram.* styre; ~ *al confronto* tåle sammenligning; ~ *alla prova* bestå prøven; *non reggo a questo caldo* jeg tåler ikke denne varmen; *questa prova non regge* dette beviset holder ikke stikk; ~ *una scommessa* ta imot et veddemål; *se il tempo regge* hvis været holder; *refl.* holde seg oppreist; *reggersi in piedi* holde seg på bena; *reggersi a galla* flyte; **reggétta** *f* jernbånd (*på hjul, tønne o.l.*); **reggettone** *m* større jernbånd (*på dør o.l.*); **reggia** *f* kongeslott.

reggiano som er fra Reggio; ~ *m* mann fra Reggio; *sl.* ost.

reggibile holdbar; **reggicalze** *m* *inv.* strømpebånd, -holder; **reggicatinelle** *m* *inv.* vaskefatstol, -stativ; **reggifiàschì, reggifiàsco** *m* *inv.* flaskeholder; **reggilume** *m* lampeholder, lysholder.

reggimento *m* styre; oppførsel, fremferd; *gram.* styring; regiment; *fig.* mengde; **reggipancia** *m* *inv.*

magebelte; **reggipenne** *m* *inv.* pennestativ; **reggipetto** *m* *inv.* bysteholder, brystholder; **reggiposata, reggiposate** *m* *inv.* knivbukk; **reggispinta** *m* *inv.* trycklager; **reggitèsta** *m* *inv.* hodeholder (*på tannlegestol o.l.*); **reggitore** *m* (*f -ora, -trice*) (*be*)styrer, forvalter, administrator.

regia *f* monopol; regi; **regicida** *m.* *f* kongemorder(ske); **regicidio** *m* kongemord; **regificare** (*-gi-*) legge inn under kronen; **regimare** regulere (*elv*); **regime** *m* regjering, styre, regime; (*syke*)diett; **essere a ~** være på diett; ~ *delle acque* vannkur; ~ *dietetico* diett; *a ~ ridotto* med forkortet arbeidstid; ~ (*di vita*) levemåte.

regina *f* dronning; ~ *di bellezza* skjønnhetsdronning; ~ *madre* enkedronning; ~ *dei mari, ~ dell'Adriatico* Venezia; **reginetta** *f* dronning, «miss»; **reginotta** *f* prinsesse (*i eventyret*); **regio** kongelig; **acqua regia** kongevann; ~ *m* kongelig soldat.

regionale regional-, provins-; **regionalismo** *m* lokalpatriotisme; **regionalista** *m.* *f* lokalpatriot; *pol.* motstander av sentralisering; hjemstavnsforfatter; **regione** *f* egn, landsdel, bydel, provins, region; fylke; **regista** *m.* *f* regissør, iscenesetter.

registrabile som kan, bør registreres; **registramento** *m* registrering; opptak, innspilling (*grammofon*); **registrare** (*inn*)registrere, innføre, bokføre, tinglyse; stille (*ur*); oppta, spille inn; **assegno registrato** notert sjekk; **registratore** *m* (*f -trice*) registrator; brevordner; ~ *di cassa* kassaapparat; **registratura** *f* registrering, innførelse, tinglysing; registratur; **registrazione** *f* registrering; **registro** *m* register, liste, protokoll; fortegnelse; *mus.* register, stemmeleie; **impiegato al ~** funksjonær hos notarius publicus; **mutar ~** (*fig.*) slå an en annen tone, la pipen få en annen lyd; **estratto del ~ delle successioni** skifterettsutskrift; **tassa di ~** registreringsgebyr; **ufficio del ~** notarialkontor.

regnante regjerende; dominerende; ~ *m* hersker; **regnare** (*è*) regjere, herske; **regnatore** *m* (*f -trice*) hersker; **regnicolo** *m* innbygger (*som er født i riket*); innbygger (*av kongerike*).

regno *m* (konge)rike, regjering; *sotto il ~ di ...* under ...'s regjering; *i tre regni della natura* dyre-, plante- og mineralriket.

regola *f* regel, norm, mål, eksempel; diett; *rl.* orden; *con tutte le regole (dell'arte)* etter alle kunstens regler; *in ~ i* orden; *nelle regole, in tutte le regole* fullstendig; *non dar ~* ikke være noe å rette seg etter; *non fa ~* det er ingen regel; *per mia ~* til min orientering; ~ *del tre* reguladetri; **regolamentare** forskriftsmessig; reglementær; **regolamento** *m* regulering, utligning; reglement; *pol.* forretningsorden; *sport* program; *a termini di ~* ifølge reglementet; **regolare** (*è*) regulere, ordne; utligne, betale; innstille, regulere, justere; ~ *una faccenda* ordne en sak; ~ *adj.* regelmessig, regulær; **abito ~** ordensdrakt; ~ *m* munk; **regolarità** *f* regelmessighet; **regolarizzare** regulere, regularisere; **regolarizzazione** *f* regularisering.

regolatezza *f* regelmessighet; **regolato** regelmessig, regulert, ordnet, ordentlig; **regolatoio** *m* hovedledning, hovedgrøft; **regolatore** (*f -trice*) regulerende; *piano ~* reguleringsplan; ~ *m* en som ordner, regulerer; regulator; ~ *automatico di volume* automatisk lydstyrkekontroll; **regolazione** *f* regulering.

regolétto *m* *typ.* reglett; **regolizia** *f* *bot.* lakris;

regolo *m* linjal; *tekn.* list; *sj.* småkonge, fyrste; gultoppet fuglekonge; ~ *calcolatore* regnestav.
regrediēte tilbakegående; *fig.* bakstreversk; **regredire** (-isco) gå tilbake (og *fig.*); **regressiōne** *f* tilbakegang, tilbakeskritt, regresjon; **regressivo** tilbakegående, regressiv; **regresso** *m* tilbakeskritt, -gang, -vending; *jur.* regress; *in* ~ på retur.
reiētto forkastet, ikke vedtatt, omstøtt, avvist, utstøtt; **reieziōne** *f* litt. forkasting; **reimportaziōne** *f* reimport; **reina** *f* poet. dronning; **reincarnaziōne** *f* reinkarnasjon; **reinfettare** (-fè-) infisere, smitte på ny.
reintegra *f* godtgjørelse; **reintegramēto** *m* godtgjørelse; **reintegranda** *f* *jur.* gjeninnsettelse, gjenoppsettelse; **reintegrare** (*i*) gjenopprette, godtgjøre, gjeninnsette; holde skadesløs; **reintegrativo** godtgjørende, gjenopprettende; **reintegratiōne** *f* gjenopprettelse, godtgjørelse, gjeninnsettelse; **reinvest...** *se:* *rinvest...*; **reiscrivere** gjeninnskrive.
reità *f* skyld, skyldighet.
reiterabile som kan gjentas; **reiterare** (*i*) gjenta; **reiteratamēte** gjentagne ganger; **reiteramēto** *m* *sj.* **reiteraziōne** *f* gjentagelse.
reiudicata *f* *jur.* res judicata; *fam.* avgjort sak; *passare in* ~ (*fig.*) bli henlagt.
relata, ~ *refero* jeg refererer det jeg har hørt; **relativamēte** forholdsvis, relativt; ~ *a* vedrørende, i sammenligning med; **relatività** *f* relativitet; *teoria della* ~ relativitetsteori; **relativo** relativ, forholdsvis; tilhørende, tilsvarende; ~ *a* vedkommende; **relatore** *m* (*f* -trice) referent, beretter, forteller; **ufficiale** ~ daghavende offiser; **relazionare** (*ò*) avlegge rapport, beretning, referat; **relaziōne** *f* beretning, rapport, referat, fortelling; henseende, forhold; forbindelse; *in* ~ *a* med hensyn til; i forhold til; ~ *intima* intimt forhold; *troncare una* ~ avbryte et (kjærlighets)forhold; *essere in ottime relazioni con* være på meget god fot med.
relè *m* (radio) relè.
relegamēto *m* forvisning; **relegare** (rè-) forvise, bortvise; **relegaziōne** *f* forvisning, bortvisning.
religionario *m* *sj.* religionstilhenger; **religiōne** *f* gudsfrykt; religion, tro; ærefrykt, ærbødighet; omhyggelighet; munkeorden; *con* ~ andaktsfullt, andektig; **religiōsa** *f* ordenssøster; **religiosità** *f* religiøsitet, fromhet, pietet; **religiōso** religiøs, from; pietetsfull, samvittighetsfull; *ordine* ~ munkeorden; *disciplina religiosa* ordensdisiplin; *insegnamento* ~ religionsundervisning; ~ *m* ordensbror, munk.
reliquia *f* rest, levning, relikvie; **reliquiario** *m* relikvieskrin; *parere un* ~ være utstaffert.
relitto forlatt; ~ *m* vrakrest; land som før har stått under vann; *i relitti della società* samfunnets utskudd; **reluttare** *se:* *riluttare*.
rema *f* strøm, dragsug.
remante *m* roer; **remare** (è) ro; **remata** *f* roing; åreslag; åretak; rotur; **rematore** *m* (*f* -trice) roer; **remeggiare** (-mè-) ro; flakse, baske (med vinger); **remèggio** *m* roing; (samtlige) årer; flaksing; **remeggio** *m* stadig roing, flaksing; **remigante** *m* roer; (penne) **remiganti** vingefjær; **remigare** (rè-) ro; flakse; **remigata** *f* roing; åretak; **remigatore** *m* (*f* -trice) roer; **remigaziōne** *f* roing.
reminiscēza *f* erindring, minne; reminisens.
remissibile tilgivelig; **remissiōne** *f* tilgivelse; ettergivelse; forlatelse; (midlertidig) tilbakegang, bedring; *non c'è* ~ der er ingen vei utenom; ~ *della*

pena ettergivelse av straffen; ~ *della querela* tilbaketrekning av klage; *senza* ~ skånseløst; **remissività** *f* ettergivenhet; **remissivo** ettergivende; imotekommende, lydig, føyelig; **remissoria** *f* benådning; avståelse; *rl.* overflytningsbrev.
remittēza *f* med. midlertidig tilbakegang; **remittēte** vekslende, som stiger og faller.
remo *m* åre; **condannato al** ~ galeislave; **remolàio** *m* mar. åreforvalter; **remolino** *m* hvirvel(vind); **rèmo** *m* strømhvirvel; agner.
remontorio *m* opptrekk (på ur); **rèmora** *f* noe som sinker, hefte, hemning; sugefisk; den rolige del av kjølstipa.
remoto fjern, ensom; *passato* ~ (*gram.*) passé simple; *nei tempi remoti* i fjerne tider; **removibile** *se:* *rimovibile*; **remunerare** *se:* *rimunerare*.
rena *f* sand; *portar* ~ *al lido* selge sand i Sahara; *fabbricare sulla* ~ bygge på sandgrunn; **renaccio** *m* sand(strekning); **renàio** *m* sandbanke; sandtak; **renaiuolo** *m* sandtakarbeider, sandmann; **renale** nyre-; **calcoli renali** nyrestein; **dolore** ~ nyresmerter; **renano** fra Rhinlandet, Rhin-; ~ *m* rhinlender; **renare** (è) sandskure; **renata** *f.* **renatura** *f* sandskuring.
rèndere gi (tilbake), gjengi, innbringe, besvare (hilsen), gjøre (tjeneste, ære o.l.), gi (tone), avgi (varme), la vederfares (rettferdighet o.l.); avlegge (regnskap, vitnesbyrd o.l.); yte; kaste opp; være innbringende; ~ *l'anima* oppgi ånden; ~ *bene per male* gjengjelde ondt med godt; *a buon* ~ mot gjengjeld; ~ *conto di una cosa* begrunne, forklare; ~ *felice* gjøre lykkelig; *non rende molto* det gir ikke meget, det er ikke meget innbringende; ~ *giustizia* yte rettferdighet; ~ *in italiano* oversette til italiensk; *penna che non rende* penn som ikke slipper blekket, ikke skriver godt; ~ *il saluto* gjengjelde hilsenen; ~ *la parola* løse fra løfte; ~ *testimonianza* avgi vitnesbyrd; *refl.* overgi seg; *rendersi in un luogo* begi seg til et sted; *rendersi in colpa* bekjenne sin skyld; *rendersi conto di qualcosa* gjøre seg noe klart, ta noe i betraktning; *rendersi schiavo* gjøre seg til slave.
rendevole bøyelig; føyelig; **rendibile** som kan, bør gis (tilbake) (*etc. se:* *rendere*); **rendicontare** (*ò*) referere; **rendiconto** *m* regnskap; referat, beretning; **rendimēto** *m* ytelse, yteevne; utbytte; virkningsgrad, nyttevirkning, produktivitet; ~ *chilometrico* kilometerytelse; ~ *dei conti* beretning; ~ *di grazie* takksigelse; ~ *giornaliero* dagsytelse; *maggiore* ~ merytelse; *massimo* ~ maksimalytelse; **rèndita** *f* inntekt; rente; ~ *annua* årsinntekt; *titolo di* ~ verdipapir; **renditore** *m* (*f* -trice) en som gir (tilbake) (*etc. se:* *rendere*).
rene *m* nyre; ~ *mobile* løst nyre; **renella** *f* fin sand; nyregrus; **reni** *f* pl rygg, lender; *fil delle* ~ ryggsoyle; *buttarsi una cosa dietro le reni* (*fig.*) ikke bry seg om noe; **reniccio** *m* (elve)sand.
reniforme nyreformet; **renischio** *m* sandbunn, sandjord, sand; **renitēte** gjenstridig; ~ *m.* ~ (*alla leva, di leva*) en som unndrar seg verneplikt; **renitēza** *f* gjenstridighet; det å unndra seg verneplikt; **renna** *f* rein, reinsdyr; **renone** *m* grus; **renosità** *f* sandethet; **renoso** sandet.
rensa *f* sl. linstoff; **renūzia** *etc. se:* *rinunzia*.
rèo ond; *jur.* skyldig (*di i*); *anima rea* syndig sjel, synder; ~ *m* forbryter; ~ *confesso* forbryter som har tilstått; ~ *convinto* bevislig forbryter, ~ *presunto* formentlig forbryter.
reobatometro *m* mar. strømmåler; **reoforo** *m* led-

ningstråd, strømleder; **reografo**, **reometro** *m* elektr. strømmåler; **reoplano** *m* *F* = *aeroplano*; **reoscòpio** *m* strømviser; **reòstato** *m* reostat, motstand; **reòtomo** *m* elektr. reoform.

reparto *m* avdeling.

repellente frastøtende (*og fig.*); **repèllere** frastøte; *fig.* virke frastøtende; **repentaglio** *m* sj. fare; **mettere a ~** sette på spill; **repente** plutselig, hurtig; *di ~* plutselig; **repentino** plutselig; **repènzà** *f* sj. hurtighet; voldsomhet.

reperaggio *m* avmerkning; **reperibile** som kan finnes, som finnes; *edizione difficilmente ~* utgave som det er vanskelig å få tak i; **reperibilità** *f* det å (kunne) finnes; **reperimento** *m* funn; **reperire** (*-isco*) litt. finne (igjen).

repertare (*-pè*) *med.* lokalisere; **repertato** *jur.* funnet; **reperto** *se*: **reperire**; *~ m* funn; **reperto archeologico** arkeologisk funn; *~* **giudiziario** corpus delicti; *~* **medico** rettsmedisiners erklæring; **repertorio** *m* register; **repertoar**.

repletivo som fyller; pleonastisk.

replica *f* replikk, svar; gjentakelse, gjenoppførelse; *~ a richiesta generale* gjenoppførelse på oppfordring; **replicabile** som kan gjentas, repliseres; **replicare** (*è*) gjenta, replisere; svare; gjenoppføre; (*om ur*) slå dobbelt; **replicatamente** gjentagne ganger; **replicativo** gjentakende.

reprensibile klanderverdig; **reprensione** *f* bebreidelse, klander.

repressi *se*: **reprimere**; **repressione** *f* undertrykkelse; bekjempelse; (*psykisk*) fortrenkning; **repressivo** undertrykkende; *misure repressive* bekjempelsesforanstaltninger; **represso** *se*: **reprimere**; **represso** *m* (*f* *-primitrice*) undertrykker.

reprimenda *f* reprimande; skarp irettesettelse.

reprimere undertrykke; bekjempe; *psyk.* fortrenge; *refl.* beherske seg.

reprobo slett, opprørsk; *rl.* fordømt, fortapt; **repromissione** *se*: **ripromissione**.

repubblica *f* republikk; **repubblicano** republikansk; *~ m* republikaner; **repubblichino** *m* tilhenger av den fascistiske republikk 1943–45.

repud..., **repugn...** *se*: **ripud...**, **ripugn...**

repulisti *m inv.* utrenskning; *far ~* gjøre rent bord; **repulsa** *etc.* *se*: **ripulsa** *etc.*; **repulsore** *m* buffer.

reputare (*re-*) anse for, betrakte som; **reputazione** = **riputazione**.

requie *f* ro; *senza ~* uten opphør, stadig; **messa di ~** sjelemesse; **requiem** *m* rekviem; (*messa di*) *~* sjelemesse.

requisire (*-isco*) rekvirere, beslaglegge; fordre, forlange; **requisito** rekvirert; forlangt; *~ m* krav, forlangende, kvalifikasjon; **requisitoria** *f* anklage(tale); **requisizione** *f* rekvisisjon, utskrivning; *sj.* krav.

res, *~ iudicata* (*jur.*) *res* iudicata; *~ nullius* (*jur.*) herreløst gods.

resa *f* overgivelse; tilbakelevering; returopplag (*aviser o.l.*); avkastning, ytelse; *~ a discrezione*, *~ incondizionata* betingelsesløs overgivelse; *~ dei conti* regnskapsavleggelse, beretning, referat; **resar...** *se*: **risar...**

rescindere oppheve, annullere; **rescindibile** som kan oppheves, annulleres; **rescissione** *f* *jur.* opphevelse, annullering; **rescissi**, **resciso** *se*: **rescindere**; **rescissorio** opphevende, annullerende.

rescritto *m* *hist.*, *rl.* reskript.

resecare (*re-*) skjære av; **reseda** *f* reseda; **resezione** *f* avskjæring; **resi** *se*: **rendere**.

residente bosittende, hjemmehørende; *società ~ a Roma* selskap, forening med sete i Roma; **residenza** *f* sete, bopel, residens; *rl.* sl. baldakin (*over brød og vin*); **residenziale** residens-.

residuale rest-, som er igjen; **residuare** (*i*) forminske (litt om senn); være igjen, stå til rest; **residuato** *m* rest, levning; **residuo** rest-, som står igjen; *~ m* rest; avfallsprodukt; slagg; *~ di un'edizione* restopplag.

resina *f* harpiks; *~ minerale* rav; **resinaceo**, **resinifero** harpiksholdig; **resinificare** (*-ni-*) gjøre harpiksaktig; *refl.* bli harpiksaktig; **resinoso** harpiks-, harpiksaktig, harpiksholdig.

resipiscente angrende, angerfull; **resipiscenza** *f* anger.

resipola *f* *med.* rosen.

resistente motstandsdyktig; sterk, fast, tett; *~ m* motstandsmann, frihetskjemper; **resistenza** *f* motstand; styrke; motstandsbevegelse; *~ atmosferica* luftmotstand; *~ di compensazione*; *~ equilibratrice* avbalanseringsmotstand; *~ alla flessione* boyestyrke; *prova di ~* belastningsprøve; **resistere** motstå, gjøre motstand (*a* mot); holde ut; *non ci resisto* jeg holder ikke ut (her); **resistore** *m* elektr. motstand.

reso *se*: **rendere**; **resocontista** *m* referent; **resoconto** *m* regnskap, beretning, rapport, referat; *~ annuale* årsberetning; **resoluto** *se*: **risoluto**.

respingente *m* buffer; **respingere** støte, slå, sende tilbake; avvise, forkaste; *essere respinto agli esami* dumpe, stryke til eksamen; **respingimento** *m* avvisning; **respingitore** *m* (*f* *-trice*) en som slår tilbake, avviser; **respinsi** *se*: **respingere**; **respinta** *f* motslag, bakslag, avslag; **respinto** *se*: **respingere**; **respintore** *m* buffer.

respirabile som kan innåndes; **respirabilità** *f* det å kunne innåndes; **respirare** (inn)ånde; puste; puste lettet ut; *fig.* leve; hvile; **respiratore** *m* respirator; **respiratorio** ånde-, åndedretts-; *ginnastica respiratoria* åndedrettsovelser; **respirazione** *f* ånding, åndedrett; *~ artificiale* kunstig åndedrett; **respiro** *m* åndedrag, pust, åndedrett; *tekn.* lufthull, pustehull; *mus.* $\frac{1}{16}$ pause; *merk.* utsettelse, frist; *fig.* ro, hvile; *dare l'ultimo ~* dra det siste sukk; *~ di sollievo* lettelsens sukk; *senza ~* ustanselig, uavbrutt; *trattenere il ~* holde pusten; *romanzo di largo ~* stort og bredt anlagt roman.

responsabile ansvarlig (*di* for); **responsabilità** *f* ansvar, ansvarlighet; *assumere la ~ dei debiti* (*jur.*) vedgå arv og gjeld; *declinare ogni ~* fralegge seg ethvert ansvar; **responsione** *f* avgift, avdrag; **responsivo** litt. svar-; **responso** *m* erklæring, betenkning, uttalelse; orakelsvar; **responsoriale** *m* *rl.* messebok; **responsorio** *m* *rl.* responso-rum, vekselsang.

ressa *f* trengsel; mas, press; *far ~* trenge, stimle sammen; *fig.* mase, presse på; **ressi** *se*: **reggere**.

resta *f* bust (*på aks*); bunt (*løk o.l.*); fiskeben; *hist.* lanserøst; *metter la lancia in ~* sette lansen i hvil; **restante** resterende, til overs; *~ m* rest; *del ~* for resten, for øvrig; **restanza** *f* rest, levning.

restare (*è*) restere, være til overs; bli (tilbake), forbli; stanse; bli forbauset, paff; dø; *~ dal fare qualcosa* holde opp med å gjøre noe; *~ d'accordo su una cosa* bli enige om noe; *mi restano poche lire in tasca* jeg har bare noen få øre igjen; *mi restano poche ore di vita* jeg har bare få timer igjen å leve; *resti da noi!* bli hos oss! (*til middag o.l.*); *resti tra noi!* la det bli mellom oss!; *~ da*

uno avhenge av en; ~ a galla holde seg flytende; ~ di sale (di stucco, di sasso) bli forbauset, paff. **restaurabile** som kan restaureres; **restaurare** (au) gjenopprette, utbedre, restaurere; **restauratore** *m* (*f* -trice) restauratør; **restaurazione** *f* restaurering, gjenopprettelse; **restauro** *m* restaurering, restaurasjon.

restio sta, motvillig, vrang; ~ *m* stahet.

restituibile som bør erstattes, erstattelig; **restituere** (*-isco*) erstatte, gi tilbake; restituere; avlevere; gjeninnsette, gjenopprette; besvare (*hilsen o.l.*); ~ *il mal tolto* gi tilbake det urettmessig tilkomne (*tyvegods etc.*); ~ *uno nei suoi diritti* gjeninnsette en i hans rettigheter; *restituirsi in un luogo* vende tilbake til et sted; *restituirsi a casa* vende hjem; **restitutore** *m* (*f* -trice) en som erstatter, gir tilbake (*etc. se: restituire*); **restituzione** *f* tilbakegivelse, gjeninnsettelse, restituering, gjenopprettelse; *con buona* ~ vi (jeg) skal nok gjøre gjengjeld.

resto *m* rest, levning; *ha avuto il suo* ~ han har fått sin bekomst; *per tutto il* ~ *dell'anno* for hele resten av året; *dare il* ~ *gi* (penger) tilbake; *del* ~ for resten, for øvrig; *i resti mortali* de jordiske levninger.

restone som har lang bust; (*cane*) ~ sl. svær jakthund; **restoso** som har bust.

restremare *se: rastremare*.

restringente bindende, forstoppende; **restringere** innskrenke, begrense, stramme; gjøre smalere, mindre, kortere; legge inn (*tøy*); binde, forstoppe; *refl.* innskrenke seg, begrense seg; bli smalere, trekke seg sammen, (*om stoff*) kripe, krympe; *restringersi a dire* innskrenke seg til å si; *restringersi nelle spalle* trekke på skuldrene; ~ *il molto in poco* sammenfatte, fatte seg i korthet; ~ *i cordoni della borsa* knipe inn på utbetalingene; **restringitivo** *sj.*, **restrittivo** innskrenkende, restriktiv; **restrizione** *f* innskrenkning, begrensning, restriksjon; forbehold; forstoppelse; ~ *mentale* stilltiende forbehold; *senza* ~ uten forbehold; **resu...** *se: risu...*; **resupino** *se: supino*.

retaggio *m* litt. arv; **retare** (*è*) lage ruter på; sette nett over, sette garn; (*om mur o.l.*) slå sprekker; **retata** *f* garnsetting, garnfangst; *fig.* fangst (*av politi*); **retato** rutet, med rutenett; **retatura** *f* det å lage (rute)nett; **rete** *f* nett, garn; *sport* mål; *alimentazione dalla* ~ (*radio*) strømforsyning fra lysnettet; ~ *da capelli* hårnett; ~ *metallica* metalltrådnnett; ~ *ferroviaria* jernbanenett; ~ *a strascico* trål; ~ *telefonica* telefonnett; *prendere nella* (*alla*) ~ (*fig.*) ta i garnet; **retentiva** *f* hukommelse; **reticella** *f* lite nett, hårnett, bagsjenett; *lavoro di* ~ filéarbeid.

reticente tilbakeholdende, som fortier noe av sannheten; **reticenza** *f* fortielse; megetsigende taushet.

retico (*pl -ci*) retisk, reto-romansk.

reticolamento *m* nettverk, vev; **reticolare** nettformet; ~ *v. (i)* gjøre nettformet, ordne i form av nett; **reticolato** nettaktig, nettformet; ~ *m* nettverk; gitter; ~ (*spinato*) piggrådsperring; **reticolazione** *f* det å gjøre nettformet; nettverk, vev; **reticolo** *m* nettverk, (nett)vev; **retiforme** nettformet; **retina** *f* lite nett, hårnett; **retina** *f* netthinne; **retinico** (*pl -ci*), *immagine retinica* bilde på netthinne; **retinite** *f* sl. granitt; netthinnebetennelse; **retino** *m* (lite) nett; *tekn.* raster; sil (*i vask*); **retone** *m* stort nett.

retore *m* retor, retoriker, veltalenhetslærer; *neds.* affektert skribent; **ret(t)orica** *f* veltalenhet, talefer-

dighet, retorikk; **ret(t)orica** *sj.* retorisk; **ret(t)oricare** (*ò*) tale svulstig; *sj.* undervise i retorikk; **retorcastro** *m* elendig retor; **ret(t)orico** (*pl -ci*) retorisk; veltalende; svulstig; ~ *m* retoriker; **ret(t)oricume** *m* retoriske knep; svulstig, kunstig tale (stil).

retorta *f* retorte, destillerkolbe.

retrattibile sammentrekkelig, som kan trekke seg sammen; **retrattibilità** *f* sammentrekkbarhet.

retribuire (*-isco*) belønne; **retributore** *m* (*f* -trice) belønner; **retribuzione** *f* belønning.

retrivo sen, treg; bakstreversk; ~ *m* bakstrever.

retro litt. bak(ut), tilbake; *vedi* ~ ! se på foregående side! se baksiden!; **retroattività** *f* tilbakevirkende kraft; **retroattivo** tilbakevirkende; *effetto* ~ tilbakevirkende kraft; **retroazione** *f* tilbakevirkning, tilbakevirkende kraft; **retrobocca** *f* inv. svelg; **retrobottèga** *f* bakbutikk, rom bak butikk; **retrocámara** *f* bakværelse; **retrocàrica** *f* bakladning; *arma a* ~ bakladningsvåpen; **retrocédere** vike, trekke seg tilbake; avstå; gå tilbake på (*noe*); ~ *da sergente a caporale* degraderes fra sersjant til korporal; **retrocedimento** *m*, **retrocessione** *f* tilbakeketrekning; gjenavståelse; degradering; **retrocèso** *se: retrocedere*.

retrodatare antedatere; **retrodatazione** *f* antedatering; **retrofrònte** *f* land bak fronten, bakland.

retrogradare vike, trekke seg tilbake; *astr.* retrogradere; **retrogradazione** *f* baklengs bevegelse; **retrogradismo** *m* bakstrev; **retrogrado** tilbakegående, baklengs gående, retrograd; reaksjonær, bakstreversk; **retrogressione** *f* degradering; **retroguardia** *f* baktropp; *combattimento di* ~ baktroppsfektning; *stare alla* ~ (*fig.*) holde seg tilbake, følge andre; **retroguida** *m* bakerste (under)offiser (*i avdeling på marsj*); **retromarcia** *f* bakgir, revers; **retropensiero** *m* baktanke.

retroscena *m* inv. bakgrunn (*i teater*); *fig. srl.* *pl* bakgrunn; **retroscòpico** (*pl -ci*), *specchio* ~ bakspeil (*i bil*); **retroscritto** nedenfor skrevet; ~ *m* det nedenfor skrevne; **retrosguardo** *m* tilbakeblikk; **retrospettivo** tilbakeskuende, retrospektiv; **retrostante** som står, ligger bak; **retrostanza** *f* bakværelse; **retrotèrra** *m* land bak kysten, bakland; **retrotrarre** (*-tràggo*) *sj.* legge (*hendelse*) tilbake i tiden; **retrotrazione** *f* det å legge tilbake i tiden, anakronisme.

retrovendere selge tilbake igjen; **retrovendita** *f* tilbakesalg; **retroversione** *f* tilbakevending, -føring, tilbakeoversettelse, retroversjon; **retrovia** *f* *srl.* *pl* bakland (bak fronten).

retrovisivo, *specchio* ~ bakspeil (*i bil*).

retta 1. *f* pensjon(spris), skolepenge (*i kostskole*); **retta** 2. *f* *mat.* rett linje; **retta** 3. *f* oppmerksomhet; *dare* ~ *a uno* høre etter hva en sier; *dammi* ~ ! hør nå på meg! følg mitt råd!; *la ragazza gli diede* ~ pikebarnet ga etter for ham; **retta** 4. *f* styrke; varighet.

rettangolare rektangulær; **rettangolo** *m* rektangel; ~ *adj.* rettvinklet.

rettifica *f* berikelse, korreksjon, regulering, rensing; **rettificamento** *m* *sj.* *se: rettificazione*; **rettificare** (*-ti-*) rette ut, opp; beriktige, korrigere; *kjem.* rensing; **rettificato** ... unnskyld, det skal være ...; ~ *il fronte* forkorte fronten; **rettificatore** *m* (*f* -trice) en som retter (opp), korrigerer (*etc. se: rettificare*); **rettificazione** *f* oppretting, beriktigelse, korreksjon; *kjem.* rensing; **rettifilo** *m* rett(linjet)gate; **rettile** som kryper, kryp-; ~ *m* krypdyr;

rettilineo rettlinjett (og fig.); **rettitudine** *f* rettskaffenhed.
retto *se*: **reggere**; ~ *adj.* rett; rettskaffen; riktig, korrekt; **angolo** ~ rett vinkel; **caso** ~ nominativ; ~ *m* det riktige; **rectoside**, høyreside; **forside**, avers (på mynt o.l.); **rectum**, endetarm; **rettocèle** *m* fremfall av endetarmen.
rettorato *m* rektorat; **rettore** *m* (*f* -trice) styrer, rektor; *rl.* leder av orden, prior; ~ *del cielo* Gud; ~ *magnifico* universitetsrektor; **rettorèssa** *f* rektorfrue.
rettorìa *f* *rl.* kirkeforstander, forstanderkirke (*styrt av en rettore*); **rettòrica** *etc.* *se*: **retorica** *etc.*
reuccio *m* liten konge.
reuma *m* reumatisme, gikt; **reumatalgia** *f* giktsmerter; **reumático** (*pl* -ci) reumatisk, giktisk; ~ *m* reumatiker; **reumatismo** *m* reumatisme; **reumatizzare** gjøre reumatisk; *refl.* bli reumatisk; **reumatizzato** reumatisk; ~ *m* reumatiker.
revellente *m* avledende legemiddel, trekkmiddel; **revellere** *med.* avlede.
reverberare *se*: **riverberare**; **reverendo** ærverdig; ~ *!* hr. pastor!; *il* ~ prest; **reverente** ærverdig; **reverenza** *etc.* *se*: **riverenza** *etc.*
reversale *f* folgebrev (*jernbane*); **reversibile** reversibel, ombyttelig; **reversibilità** *f* reversibilitet, ombyttelighet; **reversino** *m* «omvendt» kortspill (*taperen vinner*); **reversione** *f* atavisme, regresjon; **reversionare** (*ò*) underkaste et gjennomsyn.
revisiòne *f* revisjon, gjennomsyn; *typ.* siste korrektur; **revisore** *m* revisor, sensor.
revivificare *se*: **rivivificare**; **reviviscenza** *f* gjenopplevelse; *biol.* dvale; **reviviscere** komme til live igjen.
revoca *f* tilbakekallelse; ~ *dall'impiego* avsettelse fra embetet, avskjedigelse; **revocabile** som kan tilbakekalles; **revocabilità** *f* det å kunne tilbakekalles; **revocamento** *m* *sj.* tilbakekallelse; **revocare** (*rè-*) tilbakekalle, kalle tilbake; ~ *in dubbio* dra i tvil; ~ *uno dall'impiego* avsette en fra stillingen; **revocativo** tilbakekallende, opphevende; **revocatorio** tilbakekallende, opphevende; **revocazione** *f* tilbakekallelse.
revoluto som går (har gått) rundt.
revolver *m* *inv.* revolver; **tornio** *a* ~ revolverdreiebenk; **revolverare** (*ò*) skyte med revolver; **revolverata** *f* revolverskudd.
revulsione *f* avledning av et onde (*ved trekkplaster o.l.*); **revulsivo** *m* avledende legemiddel, trekkmiddel, trekkplaster; *fig.* avløp.
rezza, **rezzola** *f* finmasket garn; **rezzaglio** *m* kaste-garn.
rezzo *m* skygge; kjølig sted, kjølig bris; **rezzuola** *f* sl. garn.
riabilitare (-bi-) rehabiliter; **riabilitazione** *f* rehabilitering, oppreisning.
riacciuffare gripe på ny; **riacutizzare** *refl.* blusse opp igjen (*krise, sykdom o.l.*).
riaffogliare (*ò*) forsyne med nye kuponger.
riaggruppamento *m* omgruppering; **riaggruppare** omgruppere; **riagguantare** gripe på ny.
riallacciare (-là-) knytte igjen.
rialto *m* forhøyning, rampe; **fare un** ~ spise mer enn vanlig; **rialzamento** *m* forhøyning, forhøyelse; **rialzare** reise (opp), heve, stige; *refl.* reise seg, stige; **rialzista** *m* haussist, børsjobber; **rialzo** *m* forhøyning; stigning; prisstigning, hausse.
riamare gjengjelde (ens) kjærlighet, gjenelske; elske på nytt; **riamicare** forsone.
riammagliatrice *f* dame som masker opp (strøm-

per); **riandare** gå igjen; gå tilbake i tankene; *se* **ellers**; **andare**.
rianimare (*à*) gjenopplive, stimulere.
riapertura *f* gjenåpning; **riaprire** (*à*) åpne igjen.
riarmamento *m* (gjen)opprustning; **riarmare** (gjen)oppruste; *mar.* utruste på nytt; *arkit.* sette opp stillas igjen; **riarmatura** *f* gjenoppsetning av stillas; **riarmo** *m* (gjen)opprustning.
riarso tørr, avsvidd, forbrent.
riassicurare reassurere, gjenforsikre; **riassicuratore** *m* (*f* -trice) reassurandør, gjenforsikrer; **riassicurazione** *f* reassuranse.
riassorbimento *m* absorpsjon.
riassumere gjenoppta; sammenfatte; resymere; **riassumendo** sammenfattende; **riassunsi** *se*: **riassumere**; **riassuntivo** sammenfattende; **riassunto** *se*: **riassumere**; ~ *m* sammenfatning, resymé; **riassunzione** *f* gjenopptak.
riattamento *m* istandsettelse; **riattare** sette i stand; **riattivare** gjenoppta, sette i gang igjen, sette i drift igjen.
riavere få igjen; *refl.* komme til seg selv igjen, komme seg (*da av*); **riavolare** (*à*) rake opp, røre; **riavolo** *m* (fyrbøters) sleis; **riavuta** *f* sport revansj.
ribadare *refl.* redde seg, slippe unna; **ribadire** (-isco) nitte, nykke (*spiker*); styrke, forsterke; ~ *le catene* (*fig.*) stramme tøyene; ~ *il chiodo a uno* sette en til veggs; ~ *nella mente* innprente; *refl.* innprente seg; *fig.* sette seg fast (*i en stilling o.l.*); **ribaditoio** *m* nittehammer; **ribaditura** *f* nitting.
ribaldaglia *f* skurkeflokk; **ribaldeggiare** (*è*) litt drive skurkestreker; **ribalderia** *f* skurkestrek, skurkaktighet; *fig.* sjusket arbeid, lappverk; **ribaldo** *m* skurk; *hist.* røver.
ribalta *f* lem, luke; klaff (*på pult o.l.*); **rampe** (*på teater*), teater; **portare qualcosa alla** ~ *della cronaca* bringe noe på tapetet; **letto a** ~ klapp-seng; **alla luce della** ~ i rampelyset; **tavola a** ~ klaffbord; **ribaltamento** *m* velting; **ribaltare** velte; **ribaltatura** *f* velting; **ribaltone** *m* overhaling, velting; *fig.* sammenbrudd, fallitt.
ribassare nedsette; falle (*i pris*); **ribassista** *m* bais-sist, børsspekulant; **ribasso** *m* rabatt, nedsettelse; prisfall, baisse; **essere in** ~ være nedadgående, gå tilbake.
ribattere slå tilbake, slå igjen, besvare; sende (*ball*) tilbake igjen; glatte, dampe (*søm*); slipe, kvesse; prelle av, rikosjettere; **batti e ribatti**... etter et svare strev...; ~ *il chiodo* nitte spikeren; *fig.* vende tilbake til saken; **ribattezzamento** *m* gjendåp; **ribattezzare** gjendøpe; slå mer vann i; **ribattimento** *m*, **ribattitura** *f* det å slå tilbake (*etc.* *se*: **ribattere**); **ribattitore** *m* (*f* -trice) en som slår tilbake (*etc.* *se*: **ribattere**); **ribattuta** *f* tilbakeslag, -kast; **ribattuto** *se*: **ribattere**; ~ *m* *sj.* søm.
ribeca *f* sl. strengeinstrument.
ribellante opprørsk; ~ *m* opprører; **ribellare** (*è*) få til å gjøre opprør, reise; *refl.* gjøre opprør, reise seg; **ribelle** opprørsk, gjenstridig, utstyrlig, hard, rebelsk; ~ *m* opprører; **ribellione** *f* opprør; *jur.* vold (*mot øvrigheten*); ~ *d'animo* sinnsopprør.
ribes *m* *inv.* rips.
ribobolo *m* vittighet, ordspill (*srl. Firenze*).
riboccante overfylt; **riboccare** (*ò*) være fylt til randen, være overfylt, være full (*di av*); **ribocco** *m* overstrømming; *a* ~ til overflod; **empire a** ~ fylle til randen.
ribollimento *m* (opp)kok, koking; **robollio** *m* stadig koking; **ribollire** (-isco) koke opp igjen (*og refl.*);

- ribolliticcio** *m* noe kocht; bunnfall (*under koking*); **ribollitura** *f* koking, oppkok.
- ribotta** *f* gilde, lag; *far ~ feste*, svire; **ribottare** (*ò*) feste; **ribottone** *m* fester, svirebror.
- ribrezzare** *refl.* fiffe seg til (*for å skjule alderen*); **ribrezzo** *m* gys; avsky; *fare ~ vekke avsky*.
- ribruscola** *f* oppsamling, plukking; **ribruscolare** (*ù*) plukke, samle, skrape sammen.
- ributtante** avskyelig, motbydelig; **ributtare** kaste igjen, tilbake; avvise, avsky; stote, opprøre.
- ricacciare** (*-cà-*) jage igjen, slå tilbake; *ricacciare qualcosa in gola a uno (fig.)* tvinge en til å ete noe i seg igjen; *refl.* stikke seg inn igjen.
- ricaddi** *se*: **ricadere** falle igjen; få tilbakefall; falle på, tilfalle; **ricaduta** *f* tilbakefall.
- ricalcare** betrede igjen; kalkere; etterligne; *se ellers*; **ricalcata**, **ricalcatura** *f* det å betrede på ny; kalkering.
- ricalcitramento** *m* det å steile, være sta; **ricalcitran-te** sta, gjenstridig; **ricalcitrare** (*à*) steile, være sta (*om dyr*); *fig.* være sta, motvillig, avvisende.
- ricalco** *m* (*pl -chi*) gjennomskrivning; *libro di ~* gjennomskrivningsbok; *quaderno di ~* gjennomskrivningshefte.
- ricamare** brodere (*in seta* med silke); *fig.* utbrodere; **ricamatore** *m* (*f -trice*) broderer; **ricamatura** *f* brodering.
- ricambiare** (*à*) bytte igjen; utveksle, bytte, gjengjel-de; *~ qualcosa a uno* gjengjelde en noe; *ricambio i Suoi auguri* jeg gjengjelder Deres ønsker; **ricam-bio** *m* utskifting; stoffskifte; returveksel, returreg-ning; *di ~* reserve-, erstatnings-; *~ glicidico (med.)* sukkeromsetning; *in ~* til gjengjeld; *ma-lattia del ~* stoffskiftesykdom; *~ materiale* stoff-skifte; *~ organico* stoffskifte; *pezzo di ~* reser-vedel.
- ricamo** *m* brodering; broderi; utbrodering; **rica-mucchiare** (*ù*) brodere litt (nå og da).
- ricapitare** *se*: **recapitare**; **ricapitolare** (*-pi-*) sammen-fatte, rekapitulere; **ricapitolazione** *f* sammendrag, resymé.
- ricarica** *f*, **ricaricamento** *m* ny fylling, ny ladning; **ricaricare** (*cà-*) fylle, lade, laste igjen.
- ricarteggio** *m* omkartering.
- ricascata** *f* tilbakefall.
- ricattare** greie seg, holde det gående; *~ uno* bortføre en (*for å få løsepenger*); øve press mot en, presse penger av en; *~ le spese* greie utgiftene (så vidt); *refl. sj.* skaffe seg oppreisning, holde seg skadesløs; **ricattatore** *m* (*f -trice*) pengeutpresser; **ricattatorio** utpresnings-; **ricatto** *m* utpresning.
- ricavare** grave ut (*etc. se: cavare*) på nytt; utvinne, dra (fordel) av; tjene, oppnå; slutte; kopiere; **ricavato** *m* utbytte, bruttoinntekt; **ricavo** *m* utbyt-te, fortjeneste.
- ricchezza** *f* rikdom; *ricchezze naturali* naturrikdom-mer; *~ d'idee* iderikdom.
- ricciàia** *f* lagringssted for, haug med kastanjefruk-ter; **ricciarellò** *m* sl. marsipan; **ricciatòio** *m* krøll-tang; **riccio** krøllet, kruset; *~ m* krølle, lokk; hode (*på fiolin*); pinnsvin; *~ di mare* sjøpinnsvin; kastanjefrukt; **ricciò** *m* rickshaw; **ricciolino** *m* liten krølle, lokk; *fig.* krølltopp; **ricciolo** *m.* *~ (di capelli)* hårlokk, krølle; **riccioluto**, **ricciuto** krøllet, kruset; **ricciotto** litt krøllet, kruset; *~ m* pinnsvin-unge.
- ricco** (*pl -chi*) rik (*di på*), fruktbar, kostbar; *~ m* riking; *~ sfondato* styrtrik mann; **riccone** *m* rikmann, pengemann.
- ricerca** *f* ettersøkning (*di etter*); (etter)forskning; undersøkelse; *merk.* forespørsel; **ricercare** (*è*) sø-ke, undersøke; etterstrebe; *cerca e ricerca...* etter å ha lett høyt og lavt...; **ricercata** *f* undersøkelse; *mus.* det å ta tonen, preludere; **ricercatezza** *f* søkthet, affektasjon; **ricercato** etterspurt; *fig.* af-fektet, søkt; **ricercatore** *m* (*f -trice*) forsker.
- ricetta** *f* resept; oppskrift; **ricettacolo** *m* beholder; tilfluktssted; fruktbunn; **ricettare** (*è*) gi tilflukt, huse, skjule; hele; *jur. gl.* foreskrive, ordinere; **ricettario** *m* reseptbok; **ricettatore** *m* (*f -trice*) en som huser, gir tilflukt; heler; **ricettazione** *f* heleri; **ricettività** *f* mottakelighet; mottakerevne; **ricettivo** mottakelig, folsom; **ricetto** *m* tilfluktssted; til-holdssted; beholder; *dar ~ a uno* huse en, gi en husly; **ricettore** *m* mottaker(apparat).
- ricevente** *m* mottaker; **ricevere** få, ta imot; innehol-de, romme; motta; oppta; *oggi non ricevo* i dag tar jeg ikke imot (*besøk*); *salotto da ~* mottakel-sesrom; **ricevibile** mottakelig, antakelig; **ricivimen-to** *m* mottakelse; opptakelse; *dare un ~* gi en mottakelse; **ricevitore** *m* (*f -trice*) mottaker; (tele-fon)rør; *~ del registro* registrator; *~ delle tasse* skatteoppkrever; **ricevitoria** *f* oppkrever-, motta-kerkontor; **ricevuta** *f* kvittering; *esigere, rilasciare ~* forlange, gi kvittering; *raccomandata con ~ di ritorno* rekommandert med returkvittering; **rice-zione** *f se: recezione*.
- richiamabile** som kan, bør tilbakekalles; **richiamare** (*-ià-*) kalle på nytt; tilbakekalle; henlede (*opp-merksomhet*); kalle hjem; tiltrekke; henwise; gjen-innkalle; trekke tilbake; *~ al dovere* formane, kalle til lydighet; *refl.* beklage seg; **richiamarsi a qualcosa** påberope seg noe, henholde seg til noe; **richiamatore** *m* (*f -trice*) en som tilbakekaller (*etc. se: richiamare*); **richiamo** *m* tilbakekallelse; rekla-me; advarsel; henvendelse, klage, reklamasjon; lokkefugl, lokkemat; gjeninnkallelse; *litt. typ.* henvisning(stegn), (*i gamle bøker*) kustode; *il ~ della foresta* naturens kalling; *~ all'ordine* det å kalle til orden; *uccello di ~* lokkefugl.
- richiedente** *m* søker; saksøker; **richiedere** be om (igjen), forlange; fordre, kreve (tilbake); *~ uno di qualcosa* be, spørre en om noe; *refl.* kreves, være nødvendig; *si richiede molto tempo* det krever lang tid; **richieditore** *m* (*f -trice*) en som krever, forlanger; **richiesi** *se: richiedere*; **richiesta** *f* krav, fordring, anmodning, søknad; etterspør-sel; blankett, folgebrev; *a ~ di uno* på ens oppfordring; *concerto a ~* ønskekonert; *avanza-re ~ di sentenza di divorzio* nedlegge påstand om skilsmisse; **richiesto** *se: richiedere*; *~ adj.* etter-spurt.
- ricingere** *se: recingere*; **ricino** *m* bot. ricinus; *olio di ~* amerikansk olje; **ricinsi**, **ricinto** *se: ricingere*.
- ricognitore** *m* (*f -trice*) speider; rekognoseringsfly; **ricognizione** *f* gjenkjennelse; anerkjennelse; iden-tifikasjon; rekognosering.
- ricolmare** *fig.* overøse; *se ellers: colmare*.
- ricominciare** (*-mi-*) begynne igjen.
- ricompensa** *f* belønning, godtgjørelse; *a titolo di ~* som belønning; **ricompensabile** som kan, bør belønnes; **ricompensare** (*è*) belønne, gjøre gjen-gjeld, gjengjelde (*uno di qualcosa* en for noe); *~ ad usura* belønne rikelig, gjøre mer enn gjengjeld; **ricompensatore** *m* (*f -trice*) belønner.
- ricomponimento** *m* nysammensetning; **ricomporre** (*-pòngo*) sette sammen igjen, nydanne; ordne, berolige; *typ.* sette på nytt; *~ il viso* legge

ansiktet i rolige folder igjen; *refl.* falle til ro igjen; *se* ellers: *comporre*; **ricompòsi** *se*: *ricomporre*; **ricomposizione** *f* nydannelse, nysammensetning; *typ.* ny sats; **ricompòsto** *se*: *ricomporre*.

ricòmpra *f* tilbakekjøp, gjenkjøp; **ricomprabile** som kan, bør tilbakekjøpes; **ricomprare** (*ò*) tilbakekjøpe; ~ *uno mille volte* (*fig.*) være tusen ganger bedre enn en; **ricompratore** *m* (*f* -trice) tilbakekjøper.

riconcentrare (*è*) konsentrere på nytt; *refl.* trekke seg inn i seg selv, fordype seg.

riconciliabile forsonlig; **riconciliamento** *m* forsoning; **riconciliare** (-ri-) forsonne, forlike; **riconciliatore** *m* (*f* -trice) forsoner; *giudice* ~ forliksdommer; **riconciliazione** *f* forsoning, forlik; *rl.* nytt skriftemål.

ricondurre (-duco) tilbakeføre, gjeninnføre; *refl.* gå tilbake igjen, på nytt (*in un luogo* til et sted); **riconduttore** *m* (*f* -trice) *jur.* en som forlenger leiekontrakt; **riconduzione** *f* *jur.* forlengelse av leiekontrakt.

riconferma *f* fornyet bekreftelse; **riconfermabile** som kan, bør bekreftes på ny; **riconfermare** (*è*) bekrefte igjen, stadfeste på ny.

riconòbbi *se*: *riconoscere*; **riconoscènte** takknemlig, erkjentlig; **riconoscenza** *f* takknemlighet; **riconoscere** gjenkjenne; anerkjenne, erkjenne, påskjønne, gjengjelde; innrømme; undersøke, granske; rekognosere; ~ *qualcosa da uno* være en takknemlig for noe; *riconosco che ...* jeg innrømmer at ...; ~ *i propri torti* innrømme, vedgå sine feil; *non si riconosce più* han er ikke til å kjenne igjen; ~ *alla voce* (gjen)kjenne på stemmen; ~ *come giusto* anerkjenne som riktig; **riconoscibile** gjenkjennelig; **riconoscimento** *m* gjenkjennelse, (an)erkjennelse, tilståelse; signalement; takknemlighet; erkjentlighet, belønning; *in* ~ som belønning; *tessera di* ~ legitimasjonskort; **riconoscitore** *m* (*f* -trice) en som gjenkjenner (*etc. se: riconoscere*).

riconségna *f* tilbakelevering; ny leveranse; **riconsegnare** (*è*) levere, gi tilbake.

riconvenire (-vengo) fremsette motanklage mot; **riconvenzionale** *f*, **riconvenzione** *f* motanklage, motstevning; **riconversione** *f* ny omstilling (*srl. av krigsindustri til fredsindustri*).

ricoprire (*ò*) dekke (igjen); skjule, gjemme; unnskyldte; forsvare, dekke; *fig.* overøse.

ricordabile minneverdig; som kan huskes; **ricordanza** *f* erindring, minne; **ricordanze** memoarer; *a mia* ~ så langt jeg kan huske; *a* ~ *d'uomo* i manns minne; **ricordare** (*ò*) minne om, omtale, nevne; ~ *qualcosa a uno* minne en om noe; *refl.* huske; **ricordarsi di qualcosa** huske (på) noe; *non ricordarsi dal naso alla bocca* ikke huske så langt nesen er lang til; **ricordativo** påminnende; minneverdig; **ricordatore** *m* (*f* -trice) en som påminner, husker; **ricordévole** som husker; minneverdig; **ricordino** *m* lite minne (*gave*); *fam.* huskelapp; **ricòrdo** *m* erindring, minne; souvenir, minne; omtale; notis, huskeseddel.

ricorrènte tilbakevendende, rekurrent; ~ *m jur.* en som søker rettens hjelp, saksøker; **ricorrenza** *f* tilbakevending, rekurrens; årsfest, årssdag; **ricorrenze** (*pl*) menstruasjon; *per la* ~ *del genetliaco* i anledning fødselsdagen; *oggi è una grande* ~ i dag er det en stor minnedag; **ricòrrere** løpe igjen, løpe tilbake, komme tilbake; vende tilbake; (*om ord*) forekomme, gå igjen; (*om høytid*) falle; ~ *a ta sin tilflukt til*, henvende seg til; ~ *alle*

armi gripe til våpen; ~ *con la mente* hensette seg i tankene; *oggi ricorre l'onomastico* i dag er det navnedagen; **ricòrsa** *f* nytt lån, dekkån; **ricòrsi** *se*: *ricorrere*; **ricòrso** *se*: *ricorrere*; ~ *m* tilflukt; tilbakeblikk; (regelmessig) gjentakelse; *jur.* søksmål, anke, appell; ~ *in cassazione* kassasjonsbegjær; *fare* ~ *a uno* henvende seg til en, søke tilflukt til en, be en om hjelp; *fare* ~ *a qualcosa* søke tilflukt til noe; ~ *in grazia* benådningssøknad; *ricorsi storici* historiens gjentakelser.

ricostituente *m* styrkemedisin; **ricostituire** (-isco) gjenopprette, rekonstruere; omdanne (*ministerium*); *una cura ricostituente* en styrkende kur; **ricostituzione** *m* gjenopprettelse, rekonstruksjon, rekonstitusjon, omdannelse.

ricostruire (-isco) gjenoppbygge; rekonstruere (*og fig.*); **ricostruttore** *m* (*f* -trice) gjenoppbygger; **ricostruzione** *f* gjenoppbygging, rekonstruksjon.

ricotta *f* skjorost; omsmelting; *fatto di* ~ (*fig.*) skjor, svak; **ricottàio** *m* en som selger, spiser skjorost; **ricòtto** (*av: ricuocere*) kokt, stekt, oppvarmet på nytt; omsmeltet, bløtgjort; *letame* ~ gjæret gjødsel, talle; **ricottura** *f* det å smelte om, varme opp igjen; *se: cottura*.

ricoveramento *m* det å gi husly, vern; **ricoverare** (*ò*) berge, verne; huse, gi husly; innlegge (*på hospital*); *refl.* søke tilflukt; **ricoveratore** *m* (*f* -trice) en som gir husly, vern; **ricòvero** *m* tilfluktssted, asyl; velgjørenhetsanstalt (*for syke, husløse, gamle etc.*); ~ (*antiaereo*) tilfluktsrom.

ricovrire *se: ricoprire*.

ricreamento *m* det å gjenskape (*etc. se: ricreare*), **ricreante** oppkvikkende, styrkende; **ricreare** (*è*) gjenskape; styrke, oppmuntre, kvikke opp, adsprede; *refl.* more seg, adsprede seg; **ricreativo** oppkvikkende, styrkende; adspredende; **ricreatore** *m* (*f* -trice) en som gjenskaper, styrker (*etc. se: ricreare*); **ricreatorio** oppkvikkende, adspredende; ~ *m* fritidshjem (*for barn*); **ricreazione** *f* rekreasjon, oppmuntring, tidsfordriv; frikvarter; landtur.

ricrédere tro på nytt; *refl.* tro om igjen.

ricsciò *m* rickshaw; **rictus** *m* ansiktskrampe; (vanemessig) grin, grimase.

ricucimento *m* det å sy igjen, lappe sammen; **ricucire** (-cucio) sy igjen; *fig.* lappe sammen; **ricucito** *m* lappverk; **ricucitore** *m* (*f* -trice) en som syr sammen igjen, lapper; **ricucitura** *f* sammen-syng, sammenlapping.

ricùpera *f* gjenvinning, -oppnåelse; **ricuperabile** som kan gjenvinnes; **ricuperamento** *m* gjenvinning; **ricuperare** gjenoppnå, gjenerobre; gjenvinne, få igjen; stramme (*trosse*); fiske opp igjen; **ricuperatore** *m* (*f* -trice) en som gjenvinner (*noe*); ~ (*di rinculo*) rekylfjær; **ricuperazione** *f* gjenvinning; **ricùpero** *m* gjenvinning, -oppnåelse, -erobring; *mar.* berging; tilbakekjøp; (*om tog*) innvinning (*av forsinkelse*).

ricurvo krum, bøyd.

ricusa *f* avslag; **ricusabile** som kan (bør) nektes, avslås; forkastelig; **ricusabilità** *f* forkastelighet; **ricusare** avslå, forkaste; nekte; være svak, la vente på seg (*om vind*); **ricusazione** *f* avslag, forkastelse, nektelse.

ridacchiare (*à*) hånle, flire; **ridanciàno** leende, lattermild; lattervekkende, komisk; **ridare** (-dò) gi igjen, gi tilbake; ~ *in møte* igjen; ~ *giù* gå nedover igjen; ~ *fuori* gi ut igjen; vende tilbake, komme igjen (*sykdom o.l.*); **ridarello** lattermild;

- ridarguire** *se*: **redarguire**; **ridda** *f* runddans; ~ *infernale* heksesabbat; **riddare** danse i ring.
- ridente** smilende, behagelig, yndig; **ridere** le, smile (*og fig.*); sprette opp; ~ *sotto i baffi* le i skjegget; ~ *di qualcosa* le av noe; *far ~* vekke munterhet, få til å le; *far ~ i polli (le panche o.l.)* være fullstendig latterlig; *far ~ di sé* gjøre seg latterlig; *c'è poco da ~* det er lite å le av; *ridersi di uno* le av en; *ridersela* le av det, ikke bry seg om det; ~ *m* latter; **ridere**llo lattermild.
- ridetto** *se*: **ridire**; **ridévole** lattervekkende; latterlig; **ridicibile** som kan gjentas.
- ridicolaggine**, **ridicolézza** *f* latterlighet; **ridicol(a)-mente** *adv.* latterlig; **ridicolizzare** latterliggjøre; **ridicolo** latterlig; ~ *m* latterlighet, latter; *gettare il ~* su gjøre til latter; *mettere uno in ~* gjøre en til latter; *cadere nel ~* gjøre seg til latter.
- ridiédi** *se*: **ridare**.
- ridire** (-dico) si igjen, gjenta; innvende; *aver che ~ su* ha noe å utsette på; *trovare a ~* su finne noe å utsette på; *refl.* si fra, si opp; tro om igjen; **ridissi** *se*: **ridire**.
- ridomandare** forlange igjen, forlange tilbake.
- ridonare** (ó) gi igjen, gjengi.
- ridondaménto** *m* strøm, overflod; **ridondanza** *f* overflod; **ridondare** (ó) flyte, strømme, være i overflod; ~ *di qualcosa* strutte av noe; *ne ridonderà gran vantaggio* det vil bli til stor fordel; ~ *a danno (onore etc.)* bli til skade (ære etc.).
- ridoppio** *m, a* ~ dobbelt opp, i overflod.
- ridosso** *m* sted som ligger i le for vind og vær; *a ~* over, bakenfor; i le; *avere uno a ~* ha en på halsen; *avere qualcosa a ~* ha noe like bak seg.
- ridotta** *f* skanse, vold; **ridottista** *m* smalfilmsfotograf; **ridotto** *se*: **ridurre**; *essere mal ~* være ille stedd, i ynkelig forfatning, i dårlig stand; ~ *m* klubb, foyer (*i teater*).
- riducchiare** (ù) småle, le litt; **riducibile** som kan reduseres, reduktibel; **riducitore** *m* (*f* -trice) en som reduserer; **ridurre** (-duco) føre tilbake (*a* til); redusere, forminske, forkorte (*brøk*), nedsette; innskrenke; endre, forvandle, forandre; *mus.* arrangere, utsette; bringe, tilpasse, overføre, oversette; ~ *uno a dover fare qualcosa* tvinge en til å gjøre noe; ~ *alla miseria* bringe i fattigdom; ~ *il piede di casa* innskrenke levemåten; ~ *al silenzio* bringe til taushet; *ridursi in un luogo* begi seg til et sted; *ridursi a fare qualcosa* være tvunget til å gjøre noe; *ridursi a tanto che...* komme så vidt at...; *ridursi male* bli redusert, gå nedover; **ridussi** *se*: **ridurre**; **riduttore** *m* (*f* -trice) en som reduserer; transformator, reduktor; ~ *di corrente* strømtransformator; ~ *di tensione* spenningstransformator; **riduzione** *f* reduksjon, rabatt, nedsettelse, innskrenkning; *mat.* forkortning; *litt.* bearbeidelse; *mus.* arrangement.
- rièbbi** *se*: **riavere**; **riècco** der er den igjen (*se: ecco*); ~ *il sole* der har vi sola igjen; *riècolo là* der er han igjen; *riècomi da te!* her har du meg igjen!; *riècoti il tuo libro* her har du boken din igjen.
- rieducare** (è) utdanne på nytt, attføre; **rieducazione** *f* ny utdanning, attføring.
- rieleggere** (-lè-) gjenvelge; **rieleggibile** som kan, bør gjenvelges; **rieleggibilità** *f* gjenvelgbarhet; **rielétto** *se*: **rieleggere**; **rielezione** *f* gjenvalg.
- rièmpiere** fylle igjen, fylle (på nytt); stoppe ut (ut)fylling, (ut)stopping; fyll(stoff); **rièmpire** (-isco) *se*: **rièmpiere**; ~ *i vuoti (fig.)* fylle hullene (*ved utnevelser*); **rièmpita** *f* fylling; **rièmpitivo** fylle-; ~ *m* fylleord; fyllkalk; **rièmpitóre** *m* (*f* -trice) fyller; **rièmpitura** *f* fylling; fyll(stoff).
- rientraménto** *m* det å komme inn igjen (*etc. se: rientrare*); krumning, innfallenhet, vik; **rientrare** (è) komme inn igjen, komme hjem, vende tilbake, trekke seg tilbake; krumme seg innover; kripe, krympe; (*om avis*) gå inn; ~ *in casa* komme hjem igjen; ~ *in sé* gå i seg selv; ~ *in una cosa* komme inn på noe igjen; ~ *in grazia* bli tatt til nåde; ~ *nel suo (el.: nei suoi)* få sitt tilbake; ~ *nelle spese* få sitt utlegg tilbake; **rientrata** *f* tilbakekomst; **rièntro** *m* krymping(smonn); krumning (*innover*), konkavitet; inntekt.
- rièpilogare** (-pi-) sammenfatte, rekapitulere; **rièpilogazione** *f* sammenfatning, sammendrag; **rièpilogo** *m* (*pl* -ghi) sammendrag, resyme.
- rièscire** *se*: **riuscire**.
- rievocare** (è) mane fram igjen; gjenkalle (*erindring*); **rievocazione** *f* det å mane fram igjen; erindring.
- rifabbricabile** gjenoppbyggelig; **rifabbricare** (à) gjenoppbygge.
- rifacibile** som kan, bør gjøres om igjen; **rifaciménto** *m* omarbeidelse, bearbeidelse; *jur.* erstatning; **rifacitóre** *m* (*f* -trice) omarbeider, bearbeider; erstatte; **rifare** (-faccio, -fò) gjøre om igjen; omarbeide; ettergjøre, -ligne; rede (*seng*); samle sammen; forskjønne; erstatte, refundere; *è tutto da ~* det må gjøres helt om igjen; ~ *di sana pianta* gjøre helt om igjen; *refl.* holde seg skadesløs; *rifarsi da capo* begynne forfra igjen, begynne med begynnelsen; *rifarsi di qualcosa* hevne seg for noe (*sopra uno* på en); *rifarsene* skryte av det; *rifarsi una verginità (fig.)* komme seg på fote, ro seg til lands igjen.
- rifascio** *m, a* ~ hulter til bulter, i massevis.
- rifattibile** som kan, bør gjøres om igjen; **rifatto** *se*: **rifare**; *villan ~* oppkomling; **rifattura** *f* det å gjøre om igjen; omgjort arbeid; **rifazione** *f* omarbeidelse; omgjørelse; erstatning, vederlag.
- rifeci** *se*: **rifare**; **rifenditório** *m* spikerverk.
- riferendário** *se*: **referendario**; **riferente** *m* referent; **riferibile** refererbar; **riferiménto** *m* beretning, referat; referanse, hentydning; *con ~ a, in ~ a* med hensyn til, med henblikk på, under henvisning til; ~ *di grazie* takksigelse; *punto di ~* landemerke, sjømerke, utgangspunkt; **riferire** (-isco) 1. såre på nytt (*se: ferire*); ~ 2. referere, meddele; tillegge, tilskrive; *riferirsi a* referere seg til, hentyde til; *riferendomi a ...* i henhold til ...; **riferitóre** *m* (*f* -trice) en som forteller (*noe*), sladrehanke.
- riffa** *f* utlodning, basar; overgrep, vold; *di ~, di ~ ruffa* med vold, voldelig; *di ~ o di raffa* med det gode eller med det onde, for enhver pris; **riffoso** tyrannisk, anmassende, arrogant.
- rifiatare** (-fià-) ånde (lettet ut); *fig.* tale; **rifiatata** *f* ånding, åndedrag; lettelsens sukk.
- rificolóna** *f* papirlykt.
- rifilare** spinne igjen; slipe, kvesse; kante; gi (*lusing*); lure (*qualcosa a uno* noe på en); sladre; **rifilatóre** *m* (*f* -trice) sladrehanke, angiver; **rifilatrice** *f* kanteapparat; **rifilatura** *f* kantiing; kant, bord.
- rifiniménto** *m* fullendelse; siste hånd på verket; utmattelse, stygg medfart; **rifinire** (-isco) fullende, legge siste hånd på; rede stygt til, ruinere, gjøre det av med; holde opp; **rifinitézza** *f* utmattelse, dårlig tilstand, ruin; fullendthet; **rifinitóre** *m* (*f* -trice) fullender; **rifinitura** *f* fullendelse; **rifinitivo** fullendende; **rifinitore** *m* (*f* -trice) fullender; **rifinitura** *f* fullendelse; **rifinitivo** fullendende.

-trice) en som fullender et arbeid; **rifinitura** *f* avpusning, siste hånd på verket.
rifioriente oppblomstrende; **rifiorimento** *m* gjenoppblomstring; **rifiorimenti** stas, glitter; **rifiorire** (-isco) blomstre opp igjen (og *fig.*); utsmykke, friske opp; bli flekket; ~ *una strada* sandstrø en vei; **rifiorita** *f* ny blomstring; **rifiorito** gjenoppblomstret; tilflekkt; **rifioritura** *f* gjenoppblomstring; utsmykning; sand (*på vei*).
rifischione *m* sladrehank.
rifiutabile som kan, bør avvises el. avslås; **rifiutare** avslå, ikke anerkjenne, ikke tåle, slå tilbake; *refl.* vegre seg; **rifiutatore** *m* (*f* -trice) en som nekter, avslår; **rifiuto** *m* avslag; kort som sakes; **rifiuti** avfall, utskudd, avskum; *dare un ~* gi et avslag; ~ *del mare* vrakgods; *il ~ della società* samfunnets berme; *merce di ~* avfallsvare; ~ *di galera* erkekeltring (*som har sittet inne*).
riflessibile som kan reflekteres; **riflessibilità** *f* reflekterbarhet; **riflessione** *f* refleksjon, refleks; overveielse, betraktning, bemerkning; **riflessivo** ettertenksom; *gram.* refleksiv; **riflesso** *se: riflettere*; ~ *adj.* reflektert, refleks-; ~ *m* refleks; overveielse; *di ~* indirekte; ~ *rotuleo* knerefleks; **riflessore** *m* reflektor; **riflettore** kaste tilbake, reflektere; angå, vedkomme; ~ *su qualcosa* tenke over noe; **riflettore** *m* reflektor; ~ *abbassato* avblendt reflektor.
rifluire (-isco) flyte tilbake; **riflusso** *m* tilbakestrømming; fjære, ebbe; *med.* tilstrømming, flod; *flusso e ~* flo og fjære; strøm fram og tilbake (*av folk o.l.*).
rifocillamento *m* styrkelse; **rifocillare** styrke (*med mat*); *refl.* styrke seg (*med et måltid*).
rifolare (*i*) småblåse; **rifolo** *m* vindstøt, svak bris.
rifondere smelte om, omstøpe; omarbeide; påfylle; godtgjøre, refundere; **rifondibile** som kan omsmeltes (*etc. se: rifondere*); **rifonditore** *m* (*f* -trice) en som omarbeider (*etc. se: rifondere*).
riforma *f* reform, nyordning; forbedring; *rl.* reformasjon; *mil.* kassasjon; **reformabile** som kan, bør reformeres; **reformamento** *m* reformering; **reformare** (*o*) reformere, nyordne, forbedre; *mil.* kassere; **formativo** reformerende; **formatore** *m* (*f* -trice) reformator, forbedrer; **formatorio** *m* forbedringsanstalt; **formazione** *f* nyordning, reformering; **reformismo** *m* reformisme; **reformista** *m*, *f* reformist, reformtilhenger, reformvenn.
rifornimento *m* tilførsel, forsyning; *posto di ~* bensinstasjon; **rifornire** (-isco) forsyne (igjen); ~ *il magazzino* fylle lageret igjen; *refl.* forsyne seg (*di med*); **rifornitore** *m* (*f* -trice) leverandør; *tekn.* tank; **rifornitura** *f* forsyning.
rifosso *m* vollgrav; **rifrancare** *se: rinfrancare*.
rifrangere knekke; bryte (*stråle*); *refl.* gå i stykker; brytes; **rifrangibile** som kan brytes; **rifrangibilità** *f* refraksjonsevne; **rifrangimento** *m* brytning (*lys*); **rifranto** *se: rifrangere*; **rifrattivo** (*lys*) brytende; **rifratto** *se: rifrangere*; **rifrattometro** *m* refraktometer; **rifrattore** *m* refraktor; **rifrazione** *f* (*lys*) brytning.
rifreddare (*è*) avkjøle; **rifreddo** (*om mat*) kald; ~ *m* kald mat, kald rett.
rifriggimento *m* det å steke opp igjen; gjentakelse; **rifriggere** steke opp igjen; bli overstekt; *fig.* mase opp igjen på, gjenta til det kjedsommelige; (*om jomfru*) gå i frø; **rifriggitore** *m* (*f* -trice) en som steker opp igjen (*etc. se: rifriggere*); **rifrisi**, **rifritto** *se: rifriggere*; *cose fritte e rifritte* ting som er blitt

gjentatt til det kjedsommelige; **rifritto** *m* steke-lukt; **rifrittume** *m* oppkok (*srl. fig.*); **rifrittura** *f* noe som er stekt opp igjen; *neds. fig.* oppkok; kjedelig gjentakelse.
rifrusta *f* leting, søking; *andare alla ~* di lete høyt og lavt etter; **rifrustare** endevende, snu opp ned på, lete høyt og lavt, gjennomtråle.
rifrutto *m* rentes rente.
rifuggire flykte (igjen); unngå, avsky; ~ *da qualcosa* vike tilbake for.
rifugiare *refl.* søke tilflukt; **rifugiato** *m* flyktning, avhopper; **rifugio** *m* tilflukt, tilfluktssted; samlingssted; ~ *alpino* alpehytte; ~ *antibomba*, ~ *blindato* tilfluktsrom, bunker.
rifulgere stråle, funkle, glinse; **rifulsi**, **rifulso**, *se: rifulgere*; **rifuși** *se: rifondere*.
rifusione *f* omsmelt(n)ing, omstøp(n)ing; omarbeidelse; refusjon, tilbakebetaling; erstatning; **rifusibile** som kan omsmeltes, omarbeides, refunderes; **rifușo** *se: rifondere*.
riga *f* linje, rekke, stripe; linjal; skille (*i hår*); geledd; *leggere tra le righe* lese mellom linjene; *di prima ~* førsteklases, første rang; *gli scrivo due righe* jeg sender ham et par ord; *stare a ~ con uno* (ville) stå på like fot med en; *stare in ~* holde måten, holde seg på matta; *rimettere uno in ~* sette en på plass; *stoffa a righe* stripet stoff; ~ *a T T* linjal.
rigaglia *f* biprodukt, avfallsprodukt; **rigaglie** (*pl*) innmat (*av fjærse*); **rigagnolo** *m* liten bekk; rennestein; **rigalleggiare** (*è*) flyte opp igjen.
rigare linjere; gjøre stripet; bore (*skytevåpen*); ~ *diritto* gjøre sin plikt; **rigata** *f* slag med linjal; **rigatino** *m* stripet tøy; **rigatoni** *m pl* sl. tykk riflet makaroni; **rigatore** *m* (*f* -trice) en som linjerer; **rigatteria** *f* gammelt skrap; brukte ting, avlegse saker, klær o.l.; **rigattiè** *m* marsjandiser; **rigatura** *f* linjering; (*i gevær*) rifler.
rigenerare (-gè-) frembringe igjen, nydanne; regenerere; **rigeneratore** (*f* -trice) en som gjenföder, gjenskaper, styrker; **rigenerazione** *f* gjenfödelse, gjenskapelse, regenerasjon.
rigente *poet.* kald, stiv av kulde.
rigetabile forkastelig; **rigettare** (*è*) kaste tilbake; forkaste; komme fram igjen (*flekk*); kaste opp; spire på nytt; støpe på nytt (*statue*); ~ *uno in latino* stryke en i latin.
rigetto *m* forkastelse; utskudd; **riggia** *f* *mar.* røst-skinne; **righello** *m* linjal; **rigettare** (*è*) lage små linjer, striper på; **righino** *m* liten linjal; *typ.* kort linje.
rigidezza *f* strenghet, hårdhet; stivhet; **rigidità** *f* hårdhet, stivhet; strenghet, ubøyelighet, ~ *cadaverica* dødsstivhet; **rigido** streng, stiv, hård.
rigirare gå omkring, gå rundt, dreie om; snu og vende på; omgå; føre bak lyset; *rigirla bene* ordne en sak fint, til eget beste; *rigirarsela bene* klare seg bra (*økonomisk*); **rigirata** *f* omdreining; **rigirévole** dreibar; **rigirio** *m* stadig trakk fram og tilbake (*som vekker mistanke*); **rigiro** *m* tilbake-dreining, omdreining; omsetning, sirkulasjon; *fig.* renke, intrige, hemmelighetskremeri; snikk-snakk, vrøvl; **rigirone** *m* renkesmed, lurendreier.
rignare knurre, vrinske, knegge, vise tenner; **rigno** *m* knurring; knegging; **rignoso** knurrende, kneggende; irriterende (*for halsen*).
rigo *m* (*pl -ghi*) linje, strek; notelinje.
rigoglio *m* yppighet, blomstring; (*om vann*) gurgling; den tykke del av vase; **rigoglioso** yppig;

rigogolo *m* gulltrost, pirol; **rigoletto** *m* gl. rund-dans.
rigonfiamento *m* oppsvulming, hevelse; **rigonfiare** (*ò*) (få til å) svulme opp igjen; **rigonfio** oppsvulmet, hoven (*og fig.*); ~ *m* oppsvulming, hevelse.
rigore *m* strenghet, hardhet, streng kulde; *sport* straffespark; *a (tutto)* ~ strengt tatt; *a ~ di legge* etter lovens strenghet; *a ~ di termini* etter ordlyden; *di ~* obligatorisk; *arresti di ~* streng arrest; *giorno di ~* forfallsdag; **rigorismo** *m* rigorisme; **rigorista** *m* rigorist; **rigorosità** *f* hardhet, strenghet, nøyaktighet; **rigoroso** hard, streng, rigorøs, nøyaktig.
rigovernare (*è*) bringe i orden igjen; vaske opp; spise vel av tallerkenen; **rigovernata** *f* oppvask; **rigovernatura** *f* oppvask(vann).
riguadagnare gjenvinne, nå igjen, innhente (*tid*).
riguardante angående; ~ *m* tilskuer; **riguardare** betrakte (igjen); anse; betenke; angå, vedkomme; se igjennom; ha i sikte; *la finestra riguarda verso la collina* vinduet vender ut mot åsen; *refl.* ta seg i akt, passe seg; **riguardata** *f* blick; *dare una ~ a* kaste et blick på, ta en kikk på; **riguardevole** anselig, betydelig, viktig; **riguardo** *m* blick; hensyn, oppmerksomhet; ~ *a* med hensyn til; *a questo ~* i den henseende; *aversi ~* skåne seg selv, ta hensyn til seg selv; *di ~* ansett; *senza ~* hensynsløs; *riguardi sociali* sosiale hensyn; *non aver ~ a* ikke ta hensyn til; **riguardoso** forsiktig, hensynsfull, unnselig.
rigurgitamento *m* overstrømning; **rigurgitare** (*ù*) strømme over; være overfylt; **rigurgito** *m* overstrømning; uttredelse; oppstøt, oppkast.
rilanciare (*à*) (*radio*) sende på nytt.
rilasciamento *m* løslatelse, frigivelse; avslapning; **rilasciare** (*-là-*) frigi, løslate, utstede; **rilascio** *m* frigivelse, løslatelse; utstedelse.
rilassamento *m* avslappelse, avslapning; ~ *morale* moralsk forfall; **rilassare** slappe av; slakke; *refl.* bli slapp, slakkes; **rilassatezza** *f* avslappelse (*srl. fig.*), forfall; **rilassativo** avslappende; **rilassato** slapp.
rilegare (*è*) binde igjen; innbinde (*bok*); **rilegatore** *m* (*f -trice*) bokbinder; **rilegatura** *f* bokbinding.
rilento, *a ~* ganske sakte; *andare a ~* gå forsiktig, være varsom.
rilevamento *m* avløsning, overtakelse; (*radio*) peiling; *mar.* posisjon; *se ellers: rilevare*; **rilevante** relevant, viktig, vesentlig; **rilevare** (*è*) rette, reise opp igjen; fjerne; oppdrage; heve, fremheve, bemerke, legge merke til; peile inn, beregne posisjonen av; få ut (*da av*); avløse; overta etter; erfare; hente; beløpe seg (*a til*); sortere (*da under*), høre (*da inn under*); *far ~* gjøre oppmerksom på; *poco rileva* det betyr nesten ingen ting; *refl.* reise seg igjen; trede fram; fremgå (*da av*); **rilevatario** *m* overtaker, etterfølger; **rilevaticcio** som har kommet seg opp; **rilevato** høy, opphøyet, stor; ~ *m* fremspring, høyde; **rilevatore** *m* (*f -trice*) en som reiser opp (*etc. se: rilevare*); **rilevatura** *f* fremspring, utvekst; **rilevo** *m* sj. fugleavl, -temming.
rilevò *m* forhøyning, opphøyethet; bemerkning; betydning; relieff; rest (*av måltid*); *alto ~* høyrelieff; *aver ~* trede fram; *basso ~* lavrelieff; *dare ~ a qualcosa, mettere qualcosa in ~* la noe trede fram, sette noe i relieff; *di ~ (fig.)* vesentlig, viktig.
rillo *m* sl. harv.

rilucente strålende, skinnende; **rilucenza** *f* glans; **rilucere** skinne, stråle.
riluttante motvillig, motstrebende; **riluttanza** *f* motvillighet; (*radio*) motstand; **riluttare** være motvillig, være imot (*a qualcosa* noe).
rima *f* rim; åpning, sprekke; *far rime rime*; *rispondere per le rime* gi svar på tiltale; *cantare in ~ una cosa a uno* si en noe rett ut.
rimandare sende igjen, sende tilbake, tilbakelevere slå tilbake (*ball*); henvise; oppsette, utsette; *la (elev)* dumpe; sende hjem (*fra sykehus o.l.*); *rimandarla giù* bite det i seg; *fare a rimandarsela (fig.)* skylde på hverandre; **rimando** *m* tilbakeslag; tilbakesending; henvisning; *di ~* som svar.
rimaneggiamento *m* omarbeidelse, nydannelse, omordning; **rimaneggiare** (*è*) omarbeide, omdanne, nyordne, flikke på.
rimanente *m* rest, levning; *del ~* for øvrig; *nel ~* i det følgende; **rimanenza** *f* rest, levning; opphold, det å forbli; ~ *cassa* kassabeholdning; **rimanere** (*-mango*) (*for*)bli; bli tilbake, bli til overs; ~ (*li*) bli paff, målløs; ~ *male* bli ille til mote; *rimanerci dō*; *se rimanesse a me* hvis det avhang av meg; *dov'ero rimasto?* hvor langt var jeg kommet?
rimangiare (*à*) spise igjen; *rimangiarsi qualcosa* ete noe i seg igjen; ~ *uno* overhøve en; *rimangiarsi la parola* ta sine ord i seg igjen; *rimangiarsi le lettere* sluke bokstavene.
rimarcare merke igjen; bemerke; **rimarchevole** bemerkelsesverdig; **rimarco** *m* (*pl -chi*) bemerkning; **rimare** rime; lage rim; **rimareggiare** (*è*)ølge vilt; **rimarginare** klemme sammen (*sår*); danne arr, gro sammen (*og refl.*).
rimario *m* rimordbok.
rimasi, rimasto *se: rimanere*; *rimasto al verde* blakk; *rimasto male* ille ved; *rimasto di stucco* forbløffet, paff; **rimasuglio(lo)** *m* levning, liten rest.
rimatore *m* (*f -trice*) rimsmed, poet.
rimbalzare prelle av, sprette tilbake; **rimbalzo** *m* tilbakesprett, -hopp, avprelling; *di ~* indirekte.
rimbambimento *m* det å gå i barndommen; **rimbambinire** (*-isco*) (*og refl.*) være barnslig; **rimbambire** (*-isco*) gå i barndommen; **rimbarbarire** (*-isco*) (*og refl.*) vende tilbake til barbariet.
rimbeccare (*è*) svare kjapt, gi svar på tiltale; sprette tilbake (*ball*); **rimbecco** *m* (*pl -chi*) slagferdig svar; *di ~* slagferdig; **rimbecillire** (*-isco*) bli mer og mer åndssvak.
rimbellire (*-isco*) forskjønne; bli skjønnere; **rimbeltempire** (*-isco*) bli pen(t), klar(t) igjen (*vær, himmel o.l.*).
rimbiondire (*-isco*) gjøre mer blond.
rimboccamento *m* det å brette ut, opp; **rimboccare** (*ò*) brette ut, opp; *rimboccarsi le maniche* brette opp ermene (*og fig.*); **rimboccatura** *f* det å brette ut (opp, ned); brett, oppslag; inngrep (*av tannhjul*); **rimbocco** *m* (*pl -chi*) brett, oppslag.
rimbombante drønnende, sonor, bombastisk; **rimbombare** (*ò*) drønne, gi gjenlyd; **rimbombo** *m* drønn, gjenlyd.
rimborsabile som kan, bør tilbakebetales; **rimborsare** (*ò*) tilbakebetale, refundere; legge ned igjen (*loddnummer, navnelapper o.l.*); *refl.* få sine utlagte penger tilbake; **rimborso** *m* tilbakebetaling, godtgjørelse; *contro ~* mot etterkrav.
rimboscamiento, rimboschimento *m* nyplant(n)ing (*av skog*); **rimboscare** (*ò*) beplante på nytt (*med*

trær): refl. dra til skogs; **rimboschire** (-isco) beplante på nytt (*med trær*).

rimbrecciare (è) pukke på nytt; **rimbrèncio**(lo) *m* lase, fille, slintre; **rimbrencioloso** laset.

rimbrottare (ò) bebreide, skjelle ut; **rimbròtto** *m* bebreidelse, klander, overhaling.

rimediabile helbredelig, som kan avhjelpest; **rimediare** (è), ~ *a* avhjelpe, gjøre godt igjen, råde bot på; *tr.* skrape sammen, skaffe seg, tjene; **rimediarla** klare seg; **rimediatore** *m* (*f* -trice) en som råder bot (*på noe*); **rimedio** *m* botemiddel; legemiddel; *non c'è* ~ der er ikke annet å gjøre.

rimeggiare (è) rime, lage vers.

rimembranza ferindring, minne; *parco delle rimembranze* minnepark; **rimembrare** (è) huske.

rimenare (è) føre tilbake; røre om, ryste; **rimenata** *f* omrøring; rysting; *dare una* ~ *a qualcosa* røre om i noe, ryste noe; *dare (fare) una* ~ *a uno* (*fig.*) gi en omgang; **rimendare** *se*: **rammendare**; **rimenio** *m* stadig røring, risting.

rimeria *f* neds. rimeri, vers(makeri).

rimeritabile som kan, bør gjengjeldes el. belønnes; **rimeritare** (è) gjengjelde, belønne; **rimèrito** *m* gjengjeld, lønn.

rimescolamento *m* blanding, omrøring; ~ (*di sangue*) forskrekkelse; **rimescolanza** *f* blanding, røre; **rimescolare** (è) blande (igjen), røre rundt; *fig.* rote fram igjen, gå tilbake igjen (*i tankene*); refl. bli forskrekket; blande seg opp i; (*om blod*) komme i kok; **rimescolata** *f* røring, blanding (*srl. av kort*); *dare una* ~ *a qualcosa* blande noe, røre i noe; **rimescolio** *m* stadig blanding; røre; opprør; **rimescolo** *m* forskrekkelse.

rimessa *f* det å sette (*etc. se: rimettere*); garasje, vognskur; remisse, (penge)sending; sport innkast; skudd, spiring; ~ *in libertà* løslatelse; *vendere a* ~ selge med tap; *vettura di* ~ leievogn; **rimessiccio** *m* nytt skudd; **rimesso** svak, ydmyk; *se ellers: rimettere*.

rimestare (è) røre rundt i noe (igjen); *fig.* røre, rote opp i; **rimestatore** *m* (*f* -trice) rotekopp, intrigant.

rimettere sette, stille, legge på plass; gi tilbake; sende, overgi, overlevere; utsette; styrke; tape, sette til; gjenvinne; tilgi; legge ned (*makt*); kaste opp; stille (*klokken*); sette vogna i garasje; spire, sette skudd; kaste (*ball*) inn; ~ *le cose a posto* sette tingene i orden; ~ *a nuovo* sette i stand; *questo mi ha rimesso di buon umore* dette har satt meg i godt humør igjen; *ci ho rimesso molto* jeg har satt til mange penger på det; *le spese della causa vengono rimesse* (*jur.*) saksomkostninger tilkjennes; refl. bli frisk, sterk igjen; (*om vær*) klarne opp; **rimettersi la coda fra le gambe** stikke halen mellom bena; **rimettersi in forze** komme til krefter igjen; **rimettersi in uno** stole på en; *mi rimetto al vostro giudizio* jeg gjør som dere synes, jeg retter meg etter dere; **rimettersi a uno** henstille det til en; **rimişi** *se: rimettere*; **rimettiticcio** *m* bot, nytt skudd; **rimettitura** *f* det å sette (*etc. se: rimettere*) på plass.

rimminchionire (-isco) bli dum.

rimodernare (è) modernisere; refl. bli moderne; **rimodernamento** *m*, **rimodernatura** *f* modernisering; **rimodernatore** *m* (*f* -trice) en som moderniserer.

rimonta *f* hesteforsyning; (*ska*) påsetting av nytt overlær; **rimontare** (ò) stige opp igjen; sette nytt overlær på; modernisere; montere på nytt; forsy-

ne med (*hester*); *fig.* skrive seg fra; **rimontatura** *f* utbedring, modernisering.

rimorchiare (ò) buksere, slepe (*og fig.*); *fig.* lede; refl. slepe med seg (*og fig.*); **rimorchiatore** *m* (*f* -trice) sleper; slepebåt, -vogn; **rimorchiatrice** *f* tekn. slepevogn; **rimorchio** *m* slep, sleping; slepetrosse; båt på slep; *andare a* ~ ligge på slep; (*vettura di*) ~ tilhenger.

rimordere bite igjen; pine, nage, plage; **rimordimento** *m* det å bite igjen; samvittighetsnag; **rimorsi** *se: rimordere*; **rimorso** *se: rimordere*; ~ *m*, ~ (*di coscienza*) samvittighetsnag.

rimossi, rimosso *se: rimuovere*.

rimostranza *f* det å (på)vise på nytt; innvending, klage; **rimostrare** (ò) (på)vise på nytt; innvende, klage (seg).

rimoto *se: remoto*.

rimovibile som kan fjernes; **rimovimento** *m* fjernelse; **rimovitore** (*f* -trice) fjernende; ~ *m* en som fjerner; **rimozione** *f* fjernelse, tilsidesettelse.

rimpallare karambolere; **rimpallo** *m* karambolasje (*i biljard*).

rimpanare gjenge opp igjen (*skrue*); panere rikelig; **rimpanatura** *f* oppgjengning; **rimpannucciare** (*ù*) kle opp; refl. kle seg opp; komme på fote, på bena igjen.

rimpastare elte om; omdanne; omarbeide; **rimpasticiare** (-iti-) sjusje, rote, smøre sammen på nytt; *fig.* fremføre (*unnskyldninger o.l.*); **rimpasto** *m* omelting; omarbeidelse; omdannelse.

rimpatriare (à) sende hjem, vende hjem (*til fedrelandet*); refl. vende hjem; *esser rimpatriato a spese del consolato* bli hjemsendt på konsulatets regning; **rimpatrio** *m* hjemsendelse, hjemkomst (*til fedrelandet*).

rimpazzare begå (allslags) galskaper; bli gal igjen; **rimpazzata** *f.* *alla* ~ tankeløst, tåpelig; **rimpazzire** (-isco) bli gal igjen.

rimpettaio *m* en som befinner seg vis-à-vis; gjenboer; **rimpettire** (-isco) (*og refl.*) bryste seg; **rimpettito** viktig, hoven; **rimpetto** overfor; *proprio* ~ *a noi* like overfor oss.

rimpiacciare (-pià-) sette, lappe sammen (*dårlig*); **rimpiaccicottare** (ò) lappe (*dårlig*) sammen.

rimpiangere gråte over, beklage; **rimpiansi** *se: rimpiangere*; **rimpianto** *se: rimpiangere*; ~ *m* beklagelse.

rimpiattare skjule; **rimpiatterello** *m* skjulested; **rimpiattino** *m* gjemsel; *fare a* ~ leke gjemsel; **rimpiazzare** erstatte, avløse; **rimpiazzo** *m* erstatning, avløsning.

rimpiccinire, rimpicciolare, rimpiccolire (-isco) forminske(s); refl. forminskes.

rimpinzare stappe full; refl. etc seg stappmett; **rimpinzo** full, stappmett.

rimippiare (-pip-) (*og refl.*) fylle seg, etc.

rimpolpare (ò) (*og refl.*) komme i hold igjen; komme på fote igjen; *tr. fig.* gjøre fyldigere; **rimpolpettare** (è) skjelle ut; reparere, lappe på, tillempe; **rimpotio** *m* liten sjøgang.

rimprocciare (ò) sj. bebreide, klandre.

rimproverabile daddelverdig; **rimproverare** (ò), ~ *qualcosa a uno* bebreide en noe; **rimprovero** *m* bebreidelse; **rimproveratore** *m* (*f* -trice) en som bebreider, refser.

ripulizzare (-isco) rense, gjøre ren; kle opp.

rimuginare (*ù*) endevende, gjennomlete; gruble over (*noe*).

rimunerare (*ù*) belønne, honorere; **rimunerativo**

- belønnende; innbringende; **rimuneratore** *m* (*f* -trice) belønner; **rimuneratorio** *jur.* vederlags-; **rimunerazione** *f* lønn, belønning, vederlag, honorar; **rimuovere** fjerne; avsette; fraråde; *se: muovere.*
- rimutabile** foranderlig; **rimutabilità** *f* foranderlighet; **rimutare** forandre (igjen); bringe på andre tanker; *refl.* skifte mening.
- rinàcqui** *se: rinascere;* **rinaldesca**, (*uva*) ~ sl. vindrue; **rinalgia** *f* nesesmerte.
- rinascenza** *f* gjenfødelse, renessanse; **rinascere** (-nàsco) gjenfødelse; *fig.* våkne, blomstre opp igjen; **rinascimentale** renessanse-; **rinascimento** *m* gjenfødelse; renessanse; **rinascita** *f* gjenfødelse; renessanse; **rinato** *se: rinascere.*
- rincagnare** *refl.* grine (som en hund); **naso rincagnato** flatnese; **viso rincagnato** mopsefjes.
- rincalorire** (-isco) oppvarme; gjære (*i* magen).
- rincalzamento** *m* støtting, hypping; **rincalzare** støtte (opp); hyppe; legge jord om; ~ *il letto* re opp senga; *andare a ~ i cavoli* dø; **rincalzata** *f* (opp)støtting; **rincalzatore** *m* (*f* -trice) en som støtter opp; hyppeplog; **rincalzatura** *f* hypping; **rincalzo** *m* støtte; forsterkning; *andare di ~* tre støttende til.
- rincantucciare** (*ù*) trenge opp i en krok; *refl.* gjemme seg, stikke seg bort i en krok.
- rincappellare** (-pè-) øse vin (*o.l.*) over; *fig.* få igjen (*sykdom*); *refl.* bli verre (*sykdom o.l.*).
- rincarare** fordyre(s); ~ *la dose* ta hardere i (*bebreidelse, straff o.l.*); **rincarire** (-isco) fordyre(s); gå opp (*pris*); **rincarnare** legemliggjøre igjen, reinkarnere; (få til å) legge på seg igjen; (*om sår*) gro; *refl.* legge på seg igjen; **rincarnazione** *f* reinkarnasjon, sjelevandring; **rincarnimento** *med.* det å gro; **rincarnire** (-isco) (*og refl.*) gro sammen, heles, leges; (*om negl*) gro inn.
- rincaro** *m* prisstigning, fordyrelse.
- rincasare** komme hjem; *gl.* sende hjem.
- rincentrare** (*è*) rette opp igjen (*hjul o.l.*); **rincerconire** (-isco) få usmak, bli ødelagt (*vin*); **rinchiccolire** (-isco) *refl.* fiffe, stase seg opp.
- rinchiudere** stenge inne, innesperre; **rinchiùsi** *se: rinchiudere;* **rinchiùso** *se: rinchiudere;* ~ *adj.* innestengt; ~ *m* innelukke.
- rincivilimento** *m* sivilisering; **rincivilire** (-isco) gjøre, bli sivilisert (igjen); *refl.* bli sivilisert, veloppdraget.
- rincoramento** *m* oppmuntring; **rincorare** (*ò*) oppmuntre; *refl.* fatte mot.
- rincorrere** forfølge, løpe etter; *refl.* løpe etter hverandre; **rincorsa** *f* tilløp; *prendere la ~* ta sats; **rincorsi**, **rincorso** *se: rincorrere.*
- rincrèbbe** *se: rincreocere* gjøre ondt, mishage; *mi rincesce per lui* det gjør meg ondt for ham; *se non ti rincesce* hvis du ikke har noe i mot det; **rincrecevole** ubehagelig, kjedelig, ergerlig, beklagelig; **rincrecimento** *m* beklagelse, ergrelse.
- rinculare** rygge, vike tilbake; rekyler; **rinculata** *f* det å rygge, vike tilbake; **rinculo** *m* rygging; rekyl.
- rinuocere** varme opp igjen (*metall*).
- rinfacciamento** *m* det å slenge en noe i nesen; **rinfacciare** (*à*) bebreide; ~ *qualcosa a uno* slenge en noe i nesen; **rinfaccio** *m* bebreidende, nedsettende bemerkning.
- rinfanciullire** (-isco) gå i barndommen; **rinfantociare** (*ò*) kle ut.
- rinfarcire** (-isco) stoppe full.
- rinferrare** (*è*) beslå (igjen); *refl.* komme til krefter, til penger igjen; **rinfiancamento** *m* støtte; **rinfiancare** støtte; **rinfiàncio** *m* (*pl* -chi) støtte.
- rinfichiseccare** (-isco) bli inntørket som en fiken.
- rinfierire** (-isco) bli heftigere.
- rinfocolare** (-fù-) rake opp igjen (*ilden*); *fig.* hisse opp, puste til; **rinfoderare** (*ò*) stikke i skjeden igjen; *fig.* unnlåte, holde inne med.
- rinforzamento** *m* forsterkning; **rinforzare** (*ò*) forsterke, styrke; bli sterkere; *refl.* styrkes; **rinforzatore** *m* forsterker; **rinforzo** *m* forsterkning, hjelp, støtte.
- rinfrancamento** *m* oppmuntring, styrkelse; **rinfrancare** inngi nytt mot, oppmuntre; styrke; *refl.* få nytt mot; komme på fote igjen; **rinfranco** *m* (*pl* -chi) oppmuntring, hjelp.
- rinfrascamento** *m* avkjøling, forfriskning, oppfriskning; **rinfrascante** forfriskende; ~ *m* lindremiddel; **rinfrascare** (*è*) avkjøle, oppfriske, forfriske; fornye; bli friskere (*luft*); friske på; *refl.* friske opp; friske på; forfriske seg; **rinfrascata** *f* avkjøling (*vær*); påfriskning (*vind*); **rinfrascativo** oppfriskende, forfriskende; **rinfrésco** *m* (*pl* -chi) forfriskning; dessertbord.
- rinfrignare** sy, snurpe sammen; **rinfrigno** *m* dårlig søm, lappverk; **rinfrinzellare** (*è*) snurpe, lappe sammen.
- rinfronzire** (-isco) grønnes på nytt, sette nytt lauv; *refl.* spjåke seg til; **rinfronzolare** (-frò-), **rinfronzolare** (-isco) (*også refl.*) spjåke seg ut.
- rinfurbire** (-isco) bli (mer) dreven.
- rinfusa**, *alla ~* hulter til bulter; *carico alla ~* styrtlast.
- ringalluzzare**, **ringalluzzire** (-isco) styrke, kvikke opp; *refl. og intr.* bryste seg, kro seg; **ringambare** sette ben på; komme til krefter igjen (*og refl.*); **ringarzullire** (-isco) (*og refl.*) bli glad igjen, glede seg.
- ringhiare** knurre; **ringhiàra** *f* gelender; *gl.* tribune; **ringhio** *m* knurring; **ringhiòso** knurrende, mannevond; *fig.* hissig, gretten, sur; ~ *m* hissigpropp, brumlebas.
- ringiovanimento** *m* foryngelse; **ringiovanire** (-isco) forynge(s); dyrke opp igjen; grønnes; *cura per ~* foryngelseskur.
- ringraziabile** som kan, bør takkes; **ringraziamento** *m* takk(sigelse); *sentiti ringraziamenti* hjertelig takk; *tanti ringraziamenti* mange takk; **ringraziare** (*à*) takke (*uno di qualcosa* en for noe); si nei takk; *sia ringraziato Dio* Gud være lovet.
- rinnegamento** *m* (for)nektelse; **rinnegare** (*è*) (for)nekte, ikke kjennes ved; **rinnegato** fornektet; frafallen; ~ *m* renegat, overløper; **rinnegatore** *m* (*f* -trice) fornekter, renegat; **rinnegazione** *f* (for)nektelse.
- rinnobilire** (-isco) adle; foredle, forskjønne.
- rinnovabile** som kan, bør fornyes; **rinnovamento** *m* fornyelse; **rinnovare** (*ò*) fornye, gjenta, vekke igjen; forandre; ta i bruk, krympe; spire på nytt; *refl.* hende oftere, en gang til; **rinnovatore** *m* (*f* -trice) fornyer; **rinnovazione** *f* fornyelse; **rinnovelare** (*è*) *etc. se: rinnovare etc.*; **rinnuovo** *m* fornyelse.
- rinofonia**, **rinolalia** *f med.* snøvling.
- rinoiatria**, **rinologia** *f* nesemedisin.
- rinomanza** *f* ry, anseelse, berømmelse, renommé; **rinomare** berømme; **rinomato** berømt.
- rinsacca** *f mar.* brenning; **rinsaccamento** *m* det å stappe i sekk; risting (*av sekk*); **rinsaccare** putte

i sekk(en) igjen; riste (*sekk*); *rinsaccarsi* (*nelle spalle*) trekke på skuldrene.
rinsanguare (*à*) gi nytt blod, styrke; *refl.* komme til krefter igjen; komme til penger igjen.
rinsanicare, rinsanichire (*-isco*) bli frisk igjen; dyrke opp (*myr o.l.*); **rinsanire** (*-isco*) bli frisk igjen; **rinsavire** (*-isco*) komme til fornuft igjen.
rinserrare (*è*) lukke inne igjen; *refl.* lukke seg inne; klemme seg; **rinserrato**, (*puzzo di*) ~ innestengt luft.
rintanare jage inn i hulen igjen; *refl.* gå inn i hulen igjen; stikke seg bort.
rintegrare *etc.* *se: reintegrare* *etc.*; **rintempire** (*-isco*) (*om vær*) bli godt igjen; **rinterrare** (*è*) begrave igjen; fylle jord på; **rintërro** *m* påfylling av jord.
rinterzare (*è*) tredoble; tredele.
rintoccare (*ò*) klemte; gjenlyde; slå (*klokke*); **rintòcco** *m* (*pl -chi*) klemt(ing); klokkeslag.
rintombare (*ò*) bli mørkt igjen (*vær*).
rintoppare (*ò*) støte på, møte tilfeldig; *refl.* treffe (*con uno* på en); **rintòppo** *m* tilfeldig møte; hindring; *di* ~ som svar; **rintorzo** (*ò*), **rintorzolare** (*-isco*) bli stiv, støl; *fig.* bli dum.
rintracciabile som kan oppspores; **rintracciamento** *m* oppsporing; **rintracciare** (*à*) oppspore.
rintronamento *m* drønn(ing); **rintronare** (*ò*) ryste, øredøve; drønne; **rintrono** *m* drønn, brak.
rintuzzamento *m* sløving; **rintuzzare** sløve; dempe; tilbakevise (*beskyldning*); undertrykke (*følelse*); **rinuncia** *f* *etc.* *se: rinunzia* *etc.*
rinunzia *f* avkall; **rinunziare** (*ù*) renonsere (*a* på), gi avkall (*a* på); **rinunziatario** *m* person i hvis favør det gis avkall på noe; **rinunziatore** *m* (*f -trice*) en som gir avkall på noe.
rinvasare helle om; plante om (*potteplante*).
rinvecchignire (*-isco*) (*og refl.*) bli gammelt før tiden (*om ansikt*).
rinvenibile som kan gjenfinnes; **rinvenimento** *m* oppdagelse, funn; det å komme til seg selv igjen; **rinvenire** (*-vengo*) finne igjen; bløtes opp, mykne; komme til seg selv; *refl.* finne ut av det.
rinverdire (*-isco*) gjøre, bli grønn igjen; *fig.* styrkes, blomstre opp; **rinverzare** (*è*) tette igjen; **rinverzicare, rinverzicolare** (*i*) grønnes; *fig.* kvikne til.
rinvestire (*è*) ikle igjen; støtte (*mur*); lage korgfletning (*o.l. på flasker*); gjeninnsette (*i rettigheter*); investere el. anbringe kapital; reinvestere; **rinvestitore** *m* (*f -óra*) en som lager fletninger (*til flasker*); **rinvestitura** *f* fletning (*til flaske*).
rinviare (*-vi-*) tilbakesende; utsette; *litt., jur.* henvis; **rinvio** *m* tilbakesendelse; henvisning; utsettelse; **rinvivire** (*-isco*) våkne til live, kvikne til.
rinzaffare slamme (*mur*) med kalk; **rinzaffatura** *f*, **rinzaffo** *m* slamming.
rio *poet.* ond; ~ *m poet.* bekk; (*i Venezia*) kanal.
riionale forstads-, lokal-; i utkanten; **riòne** *m* bydel, kvarter.
riordinamento *m* nyordning, reform; **riordinare** (*ò*) ordne på nytt; nyordne, reorganisere; bestille på nytt; **riordinatore** *m* (*f -trice*) reorganisator; **riordinazione** *f* nyordning; ny bestilling; *rl.* nyordning.
riorganizzare reorganisere; **riorganizzatore** *m* (*f -trice*) reorganisator; **riorganizzazione** *f* reorganisasjon.
riottoso stridbar, stridlyndt, (gjen)stridig.
ripa *f* (elve)bredd; **ripagare** betale igjen.
riparabile erstattelig, som kan repareres; **riparabilità** *f* erstattelighet; det å kunne repareres; **ripa-**

rare reparere, utbedre, sette i stand; gjenopprette, gjøre godt igjen, erstatte; beskytte (*da imot*), skjerme, vokte; flykte; parere (*slag*); *refl.* flykte, beskytte seg, verge for seg; **riparato** beskyttet; **riparatore** *m* (*f -trice*) en som reparerer (*etc. se: riparare*); **riparazione** *f* utbedring, reparasjon; erstatning; *esigere una* ~ forlange oppreisning (*dvs. duell*); ~ *cavalleresca* oppreisning; *esame di* ~ fornyet prøve (*kontinuasjon*); *in conto* ~ som erstatning; *officina riparazioni* reparasjonsverksted.

ripario som holder seg på (elve)bredden.

riparlare snakke på nytt; *ne riparleremo* det skal vi snakke nærmere om; *refl.* snakkes på nytt, forsone seg.

riparo *m* beskyttelse, ly, vern; utvei; skanse; *mettere* ~ *a qualcosa* avhjelpe noe; *senza* ~ uavvendelig, uopprettelig, ubotelig.

ripartibile som kan, bør deles, delelig; **ripartimento** *m* deling; avdeling; **ripartire** 1. (*à*) reise igjen; ~ 2. (*-isco*) dele, fordele; **ripartitamente** i flere deler; **ripartizione** *f* fordeling; deling; **riparto** *m* avdeling.

ripassare gå forbi igjen, passere igjen, overskride igjen; sile igjen; repetere, gjenta, gjennomgå, gjennomse igjen; male over igjen; pryle; **ripassata** *f* ny gjennomreise; *fig.* utskjelling, omgang; *dare una* ~, *se: ripassare*; **ripassatore** *m* (*f -trice*) kontrollør; **ripasso** *m* ny passering, gjennomreise. **ripatica** *f* *jur.* elverett, strandrett; **ripatico** *m* (*pl -ci*) elvehavn, kanalhavn.

ripatriare *se: rimpatriare*.

ripensamento *m* ny ettertanke; ombestemmelse; **ripensare** (*è*) tenke på igjen, ettertenke, tenke igjennom; skifte mening; *ci ripenserò* jeg skal tenke over det igjen; *ci ho ripensato* jeg har tenkt over det igjen (og ombestemt meg).

ripense *litt.* elve-, strand-.

ripercossa *f* tilbakeslag, bakslag, ettervirkning; refleks; **ripercossi, ripercosso** *se: ripercuotere*; **ripercotimento** *m* nytt slag, tilbakeslag, bakslag; **ripercuotere** slå igjen; slå tilbake, tilbakekaste; **ripercussione** *f* tilbakeslag, bakslag, ettervirkning, refleks; **ripercussivo** som slår tilbake; *med.* tilbakedrivende.

ripescare (*è*) fiske opp (igjen); komme på; finne igjen; **ripesco** *m* (*pl -chi*) intrige, (hemmelig) kjærlighetsaffære, eventyr.

ripetente *m* omgjenger (*elev*); **ripetere** gjenta, repetere; gjennomføre; fornye; forlange tilbake, kreve ad rettens vei; **ripetitore** *m* (*f -trice*) privatlærer, manuduktør; en som gjentar noe; relé(stasjon); **ripetitric**, *stazione* ~ reléstasjon; **ripetizione** *f* gjentakelse, repetisjon; ekstra-, privattime; *fucile a* ~ repetergevær; *orologio a* ~ repeterur; **ripetutamente** gjentagne ganger.

ripiare glatte ut, utjevne; **ripiano** *m* platå, terrasse, hylle, (trappe)avsats.

ripicca *f*, *di* ~, *per* ~ av hevn; **ripicchiare** (*-pi-*) slå igjen, slå på nytt; hogge (*om grunnstøtt skip*); *refl.* sminke seg, stase seg opp, spjåke seg til; **ripicchiata** *f* det å slå på ny.

ripicco *m* (*pl -chi*), *per* ~, *di* ~ av hevn.

ripidezza *f* steilhet, bratthet; **ripido** bratt.

ripiegamento *m* sammenfolding; vridning; tilbake- trekning; **ripiegare** (*è*) bøye, folde, legge sammen; rulle opp (*ermer*); vike, gi etter, trekke seg tilbake; ~ *le ali* (*fig.*) slå av, moderere seg; ~ *le cuoia* dø; *refl.* bøye seg, folde seg; **ripiegarsi in sé stesso**

- lukke seg inne i seg selv; **ripegata** *f* bøyning; **ripegatura** *f* bøyning, fold, (dobbel) brett; **ripiègo** *m* (*pl -ghi*) utvei; *di ~* erstatnings-; *uomo dai molti ripieghi* mann som kan sno seg; *vivere di ripieghi* leve av tilfeldige inntekter.
- ripienezza** *f* fylde, rikelighet, overflod; *~ di stomaco* tung mage; **ripièno** full (igjen), stappfull; fylt, farsert; *~ m* fylling, fyll, fyllkalk; substitutt; *mus.* full styrke.
- ripigliare** (*-pi-*) gjenoppta, begynne igjen; *se også: pigliare*; *refl.* finne tråden igjen; ta seg i det, korrigere seg.
- riporre** (*-pongo*) legge, stille, sette igjen; gjemme, oppbevare; *refl.* gi seg til (*a fare qualcosa* å gjøre noe) igjen; gjemme seg; gi opp, gi tapt.
- riportabile** som kan bringes tilbake (*etc. se: riportare*); **riportare** (*ò*) bringe igjen, overføre, bringe tilbake; rapportere, berette, meddele; sitere; referere, tilskrive; oppnå, få (*premie o.l.*); få (*inntrykk*); lide (*skade*); *refl.* vende tilbake; hensette seg (til en annen tid); henholde seg (*a til*); **riportatore** *m* (*f -trice*) en som bringer tilbake (*etc. se: riportare*); rapportør, reporter; **riportatura** *f* det å bringe tilbake (*etc. se: riportare*); **ripòrto** *m* transport, overførelse (*av beløp*); beretning; påsydd broderi o.l.
- riposare** (*ò*) sette, stille, legge tilbake; la hvile; hvile; *refl.* hvile seg; *riposarsi su uno* stole på en, forlate seg på en; **riposata** *f* stans, pause, hvil; **riposato** rolig, uthvilt; **ripòsi** *se: riporre*; **ripòso** *m* ro, hvile; pensjon, otium; *~ ! hvil! essere a (el. in) ~* være pensjonert; *mettere a ~* pensjonere; *~ settimanale* ukentlig fridag.
- ripòsta** *f* forråd, forsyning; **riposteria** *f* *mar.* ster-riss; **ripostiglio** *m* smutthull, gjemmedest; **ripòsto** *se: riporre*; *~ adj.* skjult; *~ sterriss*.
- riprendere** ta, gripe igjen; gjenoppta (*samtale*); gjenta; klandre, kritisere; komme seg igjen; *refl.* finne tråden igjen; komme til seg selv; ta seg sammen; rette seg selv; **riprendibile** klanderverdig; **riprendione** *f* klander, bebreidelse, advarsel; **riprendivo** klandrende, bebreidende; **riprendore** *m* (*f riprenditrice*) en som klandrer; **riprendorio** klandrende, bebreidende, advarende.
- ripresa** *f* gjenopptakelse; gjenoppsving; *mus.* gjen-takelsestegn; akselerasjonsevne; *sport* omgang, runde; gjenoppførelse, reprise; *a (più) riprese* gjentagne ganger; **ripresi, ripreso** *se: riprendere*.
- ripristinamento** *m* gjenoppsettelse, restitusjon; **ripristinare** (*-pri-*) gjenoppsette, restituere; **ripristino** *m* gjenoppsettelse, restitusjon.
- riprodòtto** *se: riprodurre*; **riproducibile** som kan reproduseres; **riprodurre** (*-duco*) frembringe igjen; reprodusere; trykke opp; *refl.* forplante seg; *med.* komme igjen; (*på teater*) opptre igjen; **riprodussi** *se: riprodurre*; **riproduttività** *f* reproduktivitet, forplantningsdyktighet; **riproduttivo** reproduktiv, forplantningsdyktig; **riproduttore** *m* (*f -trice*) en som reproduserer (*se: riprodurre*); **riproduzione** *f* reproduksjon; gjenfremstilling, gjengivelse; ettertrykk; fornyelse, forplantning; *vietata la ~* ettertrykk forbudt.
- riprova** *f* nytt bevis; motbevis; bekreftelse; *mat.* prøve; **riprovabile** forkastelig; daddelverdig; **riprovare** (*ò*) 1. bevise igjen, prøve igjen; *~ 2.* forkaste; tilbakevise; la dumpe; klandre, dadle; *essere riprovato* dumpe, stryke; **riprovazione** *f* forkastelse; bebreidelse; **riprovevole** forkastelig; daddelverdig, lastverdig.
- ripuario** *litt.* strand-, elve-.
- ripudiabile** forkastelig; **ripudiare** (*ù*) forkaste, forstøte, ikke anerkjenne; **ripudio** *m* forstøtning.
- ripugnante** frastøtende, motbydelig; motstridende; **ripugnanza** *f* motvilje; avsmak; uoverensstemmelse; **ripugnare** stride igjen; stå i strid, være motstridende; stikke av mot hverandre; *~ a uno* være en motbydelig.
- ripulimento** *m* rensing, polering; **ripulire** (*-isco*) rense igjen, polere, pusse av; *refl.* stelle seg, gjøre seg i stand; *fig.* bli polert, sivilisert; **ripulisti** *m inv.* opprydning; *fare (un) ~* gjøre opp, gjøre rent bord; **ripulita** *f* rensing, rengjøring, opprydning (*og fig.*); *dare una ~ a qualcosa* tørke, børste av noe, gjøre noe rent; *fig.* rydde opp i noe; **ripulitura** *f* rensing, rengjøring; *fig.* finpusning.
- ripulsa** *f* avslag; **ripulsare** avslå, tilbakevise; **ripulsione** *f* frastøtning; *fig.* motvilje, avsmak; **ripulsivo** frastøtende (*og fig.*).
- riputare** *etc. se: reputare etc.*; **riputazione** *f* anseelse, rykte, omtale.
- riquadramento** *m* kvadrering; veggmalning; **riquadrare** gjøre firkantet; kvadrere; måle (*i kvadrat*); male, dekorere (*vegger*); **riquadratore** *m* veggma-ler; **riquadratura** *f* kvadrat; kvadrering; veggma-ling, -maleri; **riquadro** *m* kvadrat, (*malt*) firkant.
- risacca** *f* *mar.* brenning.
- risaia** *f* rismark; **risaiuolo** *f* rispik; **risaiuolo** *m* risarbeider.
- risalire** (*-salgo*) stige (igjen), gå opp igjen; *fig.* komme seg opp; *~ alle origini* gå tilbake til opprinnelsen; *~ le scale* gå opp trappen igjen.
- risaltare** springe over igjen; trede fram, springe i øynene; springe tilbake, plaske; *arkit.* springe fram; **risalto** *m* fremspring; iøynefallenhets; tilba-keslag, -sprang; *dare ~ a qualcosa* fremheve noe; *fare ~* være iøynefallende.
- risanabile** helbredelig; som kan saneres; **risana-mento** *m* helbredelse; *fig.* sanering; **risanare** hel-brede, sanere; helbredes, komme seg.
- risanciano** lattermild; **risapere** erfare, få vite; *essere risaputo* være allment kjent.
- risarcibile** erstattelig; **risarcimento** *m* erstatning; *domanda di ~ di danni* krav om skadeserstat-ning; **risarcire** (*-isco*) erstatte; helbredes, gro.
- risata** *f* latter, skoggerlatter; *dare in una ~* slå opp en latter; *fare le matte risate* le av full hals; *~ omerica* homerisk latter.
- risazio, sazio e ~ lei og kei, lut lei** (*di av*).
- riscaldamento** *m* oppvarming; iver, opphisselse; varmestigning; *~ centrale* sentralvarme; **impianto di ~** sentralvarmeanlegg; **riscaldare** oppvarme, varme; bli varmere; (*om høy o.l.*) brenne, gjære; *refl.* bli ivrig; hisse seg opp; bli varm; **riscaldarsi a freddo** late som om man er begeistret; **riscaldato** *f* det å varme opp, varme seg litt; **riscaldativo** varmende; **riscaldatore** *m* (*f -trice*) en som varmer opp; *srl.* varmeapparat; **riscaldatura** *f* oppvar-ming; **riscaldamento** *m* *med.* oppvarming, hete, utslett, betennelse.
- riscattabile** som kan løskjøpes, innløses; **riscattare** løskjøpe, innløse, gjenkjøpe, forløse, befri; *litt.* løskjøpe seg; hevne seg, skaffe seg oppreisning; vinne igjen (*tapte penger*); **riscattatore** *m* (*f -trice*) løskjøper; forløser; **riscatto** *m* løskjøpelse; innløs-ning; befrielse; løsepenger.
- rischiamento** *m* lysning, oppklarning; **rischiare** (*-schià-*) klare; klarne; opplysne; forklare; *refl.* bli klar; klarne; klare stemmen; **rischiare** (*ri-*) risike-

re, sette på spill; ~ *di* løpe den risiko å; **rischio** *m* risiko, fare; *a* ~ *di* med fare for at; *a Vostro* ~ *e pericolo* for Deres regning og risiko; *mettere a* ~ risikere; **rischioso** farlig, risikabel; som tar risikoen.

risciaquamento *m* skylling, spyling; **risciaquare** (-*scià*-) skylle, spyle; ~ *i suoi cenci* (el.: *panni*) *in Arno* (fig.) rette sin språkform etter den toskanske; **risciacquarsi la bocca di uno** rakke en ned; **risciacquata** *f* skylling; fig. skyllebøtte, overhaling; **risciacquatura** *f* skylling; skyllevann, oppvaskvann; **risciacquo** *m* vannrenne (over vei); munnvann, skyllevann, skylling.

risciò *m* inv. rickshaw; **riscolo** *m* sodaut.

riscontare (*ò*) rediskontere; **risconto** *m* rediskonto.

riscontramento *m* sammenligning, kollasjon; **riscontrare** (*ò*) møte, gå i møte, imøtegå; sammenligne (*skrifte*), kollasjonere, etterprøve, telle etter; slå opp, kontrollere; besvare (*brev*); refl. møte (*con uno en*); stemme overens; passe; **riscontrata** *f* etterprøving, -telling; **riscontratore** *m* (*f* -*trice*) revisor, kontrollør; **riscontro** *m* møte; sammenligning; etterprøving, kontroll, kasseettersyn, ettertelling; sidestykke, pendant; svar, besvarelse; gjennomtrekk; gjengjeldelse, motstykke, samsvar; anledning, høve; melding; mottakelse; lang rekke rom, suite; *in* ~ *alla Vostra* ... som svar på Deres brev ...; ~ *d'aria* gjennomtrekk; *fare degno* ~ være et verdig motstykke (og iron.); *mettere a* ~ sammenligne.

risco *f* inndrivning, inkasso; opprør; tilbakeerobring, gjeninntakelse; befrielse; *correre alla* ~ *ile* til hjelp, unnsetning; **risco** *f* inndrivning, oppkreving, inkasso; **risco**, **risco** *se*: *risco* *tere*; **risco** *m* rykk; **risco** *m* inndrivelig; **risco** *m* inndrivning, oppkreving; **risco** *m* (*f* -*trice*) oppkrever; **risco** *m* inndrive, oppkreve, innkassere; innløse (*sjeck, pant*); høste (*bifall*); vekke, ruske opp i, ryste; refl. våkne; befri seg.

risecchire (-*isco*) tørke (inn); **risecco** (*pl* -*chi*) tørr, tørket.

risedere (-*sièdo*, -*sèggo*) sette seg igjen; residere, ha sitt sete; fig. ligge.

risella *f* risbrudd.

risentimento *m* uvilje, ergrelse, nag; ettervirkning (av sykdom); sprekke (*i mur*); **risentire** (*è*) føle (igjen); høre igjen; bære preg (*di av*); lide (*di under*); ~ *danno* lide tap, skade; *risente moltissimo il Poe* han minner meget om Poe; refl. våkne; (*vin*) bli sterk; (*blomst*) reise seg; (*mur*) gi seg, gi etter; *risentirsi di qualcosa* ta noe ille opp, merke følgene av noe, føle seg truffet; komme til seg selv igjen; *risentirsi con uno* vise en uvilje; *la borsa* (*se*) *ne risente* det kan merkes på pengepungen; *la salute* (*se*) *ne risente* det går ut over helbreden; **risentitezza** *f* sj. nærtagenhet; **risentito** opphisset, vred; krenket; støtt; intens, kraftig; *musica sentita e risentita* fortersket musikk; *risposta risentita* krenket og ubehagelig svar.

riserbare etc. *se*: **riservare** etc.; **riserbo** *m* tilbakeholdenhet, forsiktighet; *senza* ~ uforbeholden(t); *uscire dal* ~ tale åpent, lette på sløret.

riseria *f* anlegg til behandling av ris.

riserva *f* forbehold, reservasjon, forsiktighet; reserve; (terreng med) jaktrett, fiskerett; *fare le sue riserve* ta sine forbehold; *fondo di* ~ reservefond; ~ *metallica* (banks) metallreserve; *senza* ~ uten forbehold, uforbeholden(t); *sotto* (el.: *con*) *ogni* ~

med alt forbehold; *vino di* ~ luksusvin; **riservare** (*è*) reservere, forbeholde; redde; unnta; **riservatamente** under forbehold; **riservatezza** *f* reservasjon, tilbakeholdenhet; **riservatissimo** strengt fortrolig; **riservato** reservert (og fig.); fortrolig; hemmelig; **riservista** *m* reservesoldat.

risguardare *se*: **guardare**; **risguardo** *m* typ. side foran tittelbladet; *se* ellers: **riguardo**.

risi *se*: **ridere**; **risibile** latterlig; **risibilità** *f* latterlighet.

risicare (*ri*-) risikere; *chi non risica non rosica* den som intet våger intet vinner; (*se* også: **rischiare**); **risico** *m* *se*: **rischio**; **risicoso** *se*: **rischioso**.

risicoltura *f* risdyrk(n)ing; **risièdere** *se*: **risedere**; **risière** *m* -*iera*) risarbeider; **risificio** *m* risfabrikk, rismølle.

risipola *f* med. rosen; **risipoloso** som har rosen.

risma *f* ris (papir); *sono tutti della stessa* ~ de er alle av samme ulla.

riso 1. *se*: **ridere**; ~ *m* (*pl* *le risa*) latter; fig. glede; *il* ~ *fa buon sangue* en god latter forlenger livet; *morire dalle risa* dø av latter; *muovere le risa* le; *prender in* ~ ta spøkefullt opp; **riso** 2. *m* bot. ris; ~ *al latte* ris kokt i melk.

risolare (*uò*) såle (*sco*); **risolatura** *f* såling.

risolino *m* smil; flir.

risol, **risolto** *se*: **risolvere**; **risolubile** oppløselig; **risolutezza** *f* beslutsomhet; **risolutivo** oppløsende; **risoluto** *se*: **risolvere**; ~ *adj.* resolutt, beslutsom, energisk; **risolutore** *m* (*f* -*trice*) løser (etc. *se*: **risolvere**); **risoluzione** *f* løsning; oppløsning; beslutning, resolusjon; beslutsomhet; *jur.* oppløsning, annullering, opphevelse.

risolvere beslutte; løse (*problem*); avgjøre; *kjem.* oppløse; *jur.* annullere, oppheve; refl. oppløse seg; beslutte seg; **risolvibile** oppløselig; **risolvibilità** *f* oppløselighet.

risommare (*ò*) telle sammen på ny.

risonante klangfull, sonor; **risonanza** *f* klang, klangfullhet; gjenlyd (og fig.); resonans; **risonare** (*uò*) spille igjen; lyde igjen, gjenlyde, tone, gi gjenlyd; **risonatore** *m* resonator.

risone *m* urensset ris; sl. grov ris.

risorgere fremstå igjen; reise opp igjen; gjenoppstå; **risorgimento** *m* gjenfødelse, gjenoppståelse, gjenoppblomstring; frihetskamp; *il Risorgimento* kampen for Italias enhet og frihet (1815–70); **risorgivo**, *acqua risorgiva* oppkommevann; **risorsa** *f* inntektskilde; hjulpekilde, hjelp, ressurs; **risorsi**, **risorto** *se*: **risorgere**.

risottista *m* fam. klakør, klapper; **risotto** *m* risrett med forskjellig tilsetning, risotto; *fam.* leide klappere (*i teater*), klakører.

risparmiare (*à*) spare, oppspare; fig. skåne, spare; **risparmiatore** *m* (*f* -*trice*) sparer; **risparmio** *m* oppsparing; sparepenger; sparsommelighet; *cassa di* ~ sparekasse; ~ *di tempo* tidsbesparelse; *deposito a* ~ sparebankinnskudd; *libretto di* ~ sparebankbok; *senza risparmio* ødselt.

rispecchiare (*è*) gjenspeile.

rispettabile respektabel, aktverdig, ansett; anselig; **rispettabilità** *f* aktverdighet, anseelse; **rispettare** (*è*) akte, respektere; overholde; *farsi* ~ sette seg i respekt; **rispettivamente** respektive, henholdsvis; **rispettivo** respektiv, pågjeldende; **rispetto** *m* aktelse, ærefrykt, hensyn, respekt; *litt.* sl. åttelinjet vers; **rispetti** (*pl*) hilsener; *i miei rispetti a* ... hils ... fra meg; ~ *a* med hensyn til; i sammenligning med, i forhold til; *a* ~, *in* ~, *per* ~ i

sammenligning, forholdsvis; *ancora di* ~ nødanker; *sotto ogni* ~ i enhver henseende; *con* ~ *parlando* med respekt å melde; ~ *umano* frykt for folkemengden, for andres mening; **rispettoso** respektfull, ærbødig.

risplendente strålende; **risplendere** stråle, lyse.

rispondente (til)svarende; **rispondenza** *f* overensstemmelse, samsvar; **rispondere** svare; svare igjen; (*i kort*) svare, spille samme farge; ~ *a* svare på, svare til; adlyde; besvare; ~ *di qualcosa* svare, innestå for noe; *non* ~ *a colore* ikke bekjenne farge; svare i hytt og vær; ~ *per le rime* gi svar på tiltale, svare igjen, gi igjen med samme mynt; ~ *picche* svare nei, gi avslag; ~ *alle speranze* svare til forventningene; *la finestra risponde sull'orto* vinduet vender ut mot hagen; ~ *a tono* svare godt, riktig, apropos; ~ *a traverso* svare på tverke; ~ *al nome di* ... lyde navnet ..., rope seg for ...; *refl.* være i overensstemmelse, samsvar med hverandre; **rispondiero** frekk til å svare igjen, nesevis, nebbet; **responsabile** ansvarlig; **risposione** *f* jur. avgift; gjendrivelse; kausjon; **risposivo** svarende, svar-; **risposi** *se: rispondere*; **risposta** *f* svar; *sport* ripost, motstøt; *botta e* ~ tiltale og svar på tiltale; *in* ~ *a* som svar på; **risposto** *se: rispondere*.

rissa *f* strid, skjeneri, krangel; slagsmål; **rissaiuolo** *m* sj. kranglefant, slagsbror; **rissante** *m* slagsbror; **rissare** (*også refl.*) skjennes, krangle, slåss; **rissoso** kranglevoren.

ristabilimento *m* gjenopprettelse; det å bli frisk igjen; **ristagnamento** *m* det å fortinne (*etc. se: ristagnare*); **ristagnare** fortinne igjen; storkne, stanse, stoppe, stille (*blod*); bli stående, stagnere; **ristagnatura** *f* (ny) fortinning; **ristagno** *m* stagnasjon, stagnering, stans, stillstand.

ristampa *f* opptrykk, nytt opplag; **ristampare** trykke opp igjen.

ristare (-*stò*) være, oppholde seg på nytt (*se stare*); holde opp, stanse; *ristarsi da far qualcosa* avholde seg fra å gjøre noe.

ristaurare *se: restaurare*.

ristorabile erstattelig; **ristoramento** *m* forfriskning, styrkning; erstatning; **ristorante** styrkende; ~ *m* restaurant; *andare al* ~ gå på restaurant(en); **ristorare** (*ò*) styrke, forfriske, vederkvege; ~ *uno della perdita* erstatte en tapet; **ristorativo** styrkende; ~ *m* styrkemiddel; **ristoratore** styrkende; ~ *m* (*f* -*trice*) vert, restauratør; restaurant; **ristorazione** *f* erstatning, gjengjeld, trøst, lindring.

ristornare (*ò*) kastes, prelle tilbake; **ristorno** *m* tilbakekastning; *merk.* *ristorno*; *di* ~ indirekte.

ristoro *m* erstatning; trøst, lindring.

ristrettezza *f* tranghet, sneverhet, begrensning; ~ *di mente* (*di idee*) sneversynthet; ~ *di mezzi* fattigdom; *vivere in ristrettezze* leve i trange kår; **ristrette** (-*isco*) *fam.* innsnevre, stramme; **ristrettivo** innskrenkende, restriktiv; **ristretto** *se: ristringere*; ~ *adj.* trang, snever, begrenset, innskrenket, innestengt, samlet; *brodo* ~ buljong; *prezzo* ~ redusert pris; ~ *in sé* innesluttet; ~ *m* utdrag, resymé; laveste pris; *in* ~ i korte drag, summarisk; **ristringere** *se: restringere*; **ristrinsi** *se: restringere*.

ristuccare gipse (på nytt); *fig.* kjede, by imot; *refl.* *fig.* smøre seg til (*med sminke*), spjåke seg ut; **ristuccatura** *f* gipsing; **ristucchevole** kjedelig, motbydelig; **ristucco** (*pl* -*chi*) overmett(et); *stucco e* ~ *di qualcosa* lei og kei av noe.

risucchiare (*ù*) suge på nytt; *mar.* suge ned; **risucchio** *m* *mar.* hvirvel.

risulta, *materie di* ~ avfallsstoffer; **risultabile** som kan resultere, bli følgen; **risultamento** *m* følge, resultat; **risultante** resulterende; ~ *f* resultant; **risultanza** *f* (*srl. pl*) resultat, følge; **risultare** resultere, fremgå, bli følgen; *mi risulta che* ... jeg er blitt gjort bekjent med at ...; *per quanto mi risulta* så vidt meg bekjent; ~ *in danno* bli til skade; **risultato** resultat, følge.

risurrezione *f* oppstandelse (*fra de døde*); *Pasqua di* ~ påske; *la* ~ *della carne* kjødets oppstandelse; **risuscitamento** *m* oppstandelse, oppvekkelse; **risuscitare** (*ù*) vekke opp (*fra de døde*); stå opp fra de døde; *fig.* vekke til live igjen; **risuscitatore** *m* (*f* -*trice*) en som vekker til live.

risvegliamento *m* oppvåkning; vekkelse; **risvegliare** (*è*) vekke (igjen) (*og fig.*); *refl.* våkne igjen; **risveglio** *m* oppvåkning, vekkelse.

risvolta *f* sving, bøyning, vending; oppslag, oppbrett (*på tøy*); **risvoltare** (*ò*) rulle ut; svinge; **risvolto** *m* oppslag, oppbrett; avisartikkel (*som begynner på forsiden siste spalte og avsluttes side 2*).

ritagliare (*à*) skjære (på nytt), skjære av; **ritagliatore** *m* (*f* -*trice*) en som skjærer; **ritaglio** *m* avskåret tøyestykke; tøyrest; (avis)utklipp; **ritagli** (*pl*) stoffrester; ~ *di tempo* fristund, pusterom; *vendere a* ~ selge i smått.

ritardabile som kan forsinkes; **ritardare** forsinke, forhale; nøle, være forsinket; (*om ur*) gå for sakte; få til å gå saktere; **ritardatario** *m* etternøler; **ritardativo** (for)sinkende; **ritardatore** *m* (*f* -*trice*) etternøler; **ritardo** *m* forsinkelse; forhaling; fartstap; *arriva con molto* ~ han kommer meget for sent; *essere in* ~ komme for sent, være forsinket; *senza* ~ presis; straks; **riguadagnare il** ~ ta igjen forsinkelsen.

ritegno *m* hemning; *non ho* ~ *a* ... jeg unnser meg ikke for å ...; *senza* ~ uhemmet, utøylet.

ritemp(e)rare spisse, kvesse, slipe igjen; *fig.* styrke, herde, stålsette.

ritenere (-*tengo*) beholde; tilbakeholde (*tårer o.l.*); hemme; avholde (*da fra*); huske; tro, anse for; *refl.* beherske seg; avholde seg (*da fra*); **ritenimento** *m* det å beholde (*etc. se: ritenere*), tilbakeholdenhet; **ritenitiva** *f* hukommelse; **ritenitivo** som tilbakeholder, hemmer, husker; klebrig (*hjerne*); **ritenitore** *m* (*f* -*trice*) en som holder tilbake (*se: ritenere*); *jur.* heler; **ritentiva** *f* hukommelse; **ritentivo** tilbakeholdende, som holder noe på plass; ~ *m* (kirurgisk) bind; **ritenuta** *f* tilbakeholdelse; fradrag (*i lønn*); manøvreringstau (*for ting som heises opp*); **ritenutezza** *f* tilbakeholdenhet; **ritenuto** *adj.* tilbakeholdende, forbeholden; **ritenzione** *f* tilbakeholdelse; fradrag (*i lønn*).

ritidoma *m* bark.

ritirare trekke igjen, tilbake; inndrive, oppkreve; innløse; heve, avhente; krympe (*i vask*); skyte om, skyte igjen; *typ.* trekke inn (*linje*); ~ *da uno* ligne på en; *refl.* trekke seg tilbake; skrumpe inn, krympe (*i vask*); **ritirata** *f* tilbaketog, tilbaketrekning; retrett; tappenstrek; avtrede, toalett; utflukt, unnskyldning; *battere in* ~ (*fig.*) tiltre tilbaketog; **ritiratezza** *f* tilbaketrukkenhet; **ritiro** *m* ensomt, tilbaketrukket sted; tilbaketrekning; tilbaketredelse, avskjed, uttredelse; inndragning (*av mynt*); *merk.* avhentning, mottakelse; *in* ~ pensjonert.

ritmare skandere; si, rope, gjøre (noe) i takt; ~ *il passo* gå i takt; *ritmica* *f* rytmikk; *ritmico* (*pl -ci*) rytmisk; *ritmo* *m* rytme.

rito *m* ritus, seremoni, ritual; *jur.* sedvane; *fam.* skikk og bruk; *ammonizioni di* ~ (*jur.*) behørig formaning; *essere di* ~ høre til, være tradisjon.

ritoccaménto *m* berøring; retusjering; revisjon; **ritoccare** (*ó*) berøre igjen; rette, retusjere; revidere, forandre; *refl.* slå bena sammen (*under gang*); **ritoccata** *f* retusj(ering); *dare una* ~ *a* retusjere; se gjennom, rette, utbedre; **ritoccatóre** *m* (*f -trice*) retusjør; **ritocatura** *f* retusj(ering); **ritocchino** *m* lett retusj, rettelse; *fam.* mellommat; **ritócco** *m* (*pl -chi*) retusj(ering), rettelse; gjenoppfrisking av teinten; *dare un* ~ *a* fikse litt på; trekke opp leppene, sminke seg igjen.

ritorcere dreie igjen; fordreie, forvreng.

ritornare (*ó*) komme, vende tilbake; returnere; gi, sende tilbake; heve seg (*om deig*); ~ *a danno di uno* bli en til skade; ~ *in sé* komme til seg selv; ~ *nel suo* få sine penger tilbake, holde seg skadesløs; *ritornarsene a casa* vende hjem igjen; **ritornata** *f* tilbakekomst; **ritornello** *m* *mus.* ritornell; refreng; *il solito* ~ (*fig.*) den vanlige visa; **ritórno** *m* tilbakekomst, retur; *andata e* ~ turretur, fram og tilbake; *conto di* ~ returregning; *di* ~ tilbake, retur-; *già di* ~ ? er du (dere) der alt? *far* ~ komme tilbake; ~ *di fiamma* tilbake-slag, for tidlig tenning; gjenoppblussing av kjærlighet; *volo di* ~ tilbakeflyvning.

ritorsione *f* forvrengning, fordreining, retorsjon; **ritórta** *f* vidjebånd, faskinebånd; *sl.* tau; *fig.* påskudd; **ritorte** lenker; **ritórtola** *f* se: *ritorta*.

ritrarre (*-trággo*) trekke tilbake, tilbakekalle; dra (*fordel*); avlede, slutte; referere, rapportere; klandre, kritisere; male, avbilde, fremstille, portettere; ligne (*da* på); *refl.* trekke seg tilbake; beherske seg; lage selvportrett.

ritratta *f* *merk.* motveksel; *gl.* tilbaketrekning; ~ *di mare* fjære; **ritrattábile** som kan trekkes tilbake; som kan behandles på nytt; **ritrattare** behandle på nytt; trekke tilbake (*påstand o.l.*); portettere, avbilde; **ritrattazione** *f* ny behandling; tilbaketrekning, tilbakekallelse (*påstand o.l.*); **ritrattista** *m* portrettmaler; **ritrattistica** *f* portrettkunst; **ritratto** se: *ritrarre*; ~ *m* portrett, bilde, fotografi; skildring; *é il* ~ *parlante di suo padre* han er sin fars uttrykte bilde; **ritrazione** *f* tilbaketrekning (*etc. se: ritrarre*).

ritrécine *f* møllehjul.

ritréppio *m* opplegg (*på tøy*).

ritrósa *f* ruse, teine; fuglenett; hårfloke; hvirvel; **ritrosaggine** *f*, **ritrosia** *f*, **ritrosità** *f* *sj.* gjenstridighet, egenhet, motvillighet; **ritróso** gjenstridig; som går bakover; *a* ~ baklengs; ~ *m* åpning (*på ruse, teine o.l.*).

ritrovábile som kan gjenfinnes; **ritrovaménto** *m* funn; gjenfinnelse; oppdagelse; **ritrovare** (*ó*) finne (igjen); oppdage; *refl.* møtes; befinne seg; gjenfinne seg; *non mi ci ritrovo* jeg finner ikke ut av det, jeg skjønner ingen ting; **ritrovata** *f* (gjen-)funn; oppdagelse; **ritrovato** *m* funn, oppdagelse; påfunn, utvei; **ritrovatóre** *m* (*f -trice*) (gjen)finner; oppdager; **ritróvo** *m* selskap, krets, samlingssted, møtested; forlystelsesetablisement; ~ *notturmo* nattklubb.

ritta *f* høyre hånd; **ritto** rett, opprettstående, oppreist; *ritti!* reis opp!; *andare sempre* ~ gå rett

fram; *star* ~ stå rett, oppreist; *per* ~ oppreist; *state ritti!* rett!; ~ *m* rettside; oppstander, støtte. **rituále** rituell, ritual-; tradisjonell, sedvanlig; ~ *m* ritual, rituale; **ritualismo** *m* ritualisme.

riturbare sette (*kanon*) i stand; ta (*offiser*) til nåde igjen.

riunione *f* (gjen)forening, forsamling, møte; **riunire** (*-isco*) (gjen)forene, forsamle, samle.

riuscibile som kan lykkes, gjennomførlig; **riuscibilità** *f* det å kunne lykkes, gjennomførlighet; **riuscire** (*-èscó*) gå ut igjen; nå; (*om gate*) kunne ut; sikte til, ville hen; lykkes; oppnå; ~ *bene* falle heldig ut; *riesco a, mi riesce di* det lykkes meg å; ~ *in qualcosa* ha hell med seg i noe; **riuscita** *f* resultat, utgang, suksess; **riuscito** vellykket.

riva *f* strandbredd, elvebredd; ~ ~ langs bredden; *a* ~ til topps, til seilene.

rivale strand-; rival-, konkurranse-, konkurrerende; ~ *m* rival, konkurrent; *ditta* ~ konkurrerende firma; **rivaleggiare** (*é*) rivalisere, konkurrere; **rivalere** (*-vålgo*) *refl.* holde seg skadesløs; benytte seg av igjen; **rivalità** *f* rivalitet, konkurranse.

rivalorizzare revaluere; **rivalorizzazione** *f* revaluering; **rivalsa** *f* erstatning, skadesløsholdelse; returveksel, motveksel; etterkrav.

rivalutare revaluere; **rivalutazione** *f* revaluering.

rivangare spa opp igjen; *fig.* grave fram igjen.

rivedere (*é*) gjense; revidere, gjennomse; *farsi* ~ komme igjen (på besøk); *a rivederci, a rivederla* på gjensyn; ~ *i conti a uno* (*fig.*) kritisere en sterkt; ~ *le costole a uno* gi en pryl; **rivedibile** *jur.* som kan gjenopptas; *mil.* som skal møte til ny sesjon; **riveditore** *m* (*f -trice*) revisor; korrekturleser; **riveditura** *f* gjennomlesning, korrekturlesning. **rivelábile** som kan avsløres; **rivelare** (*é*) avsløre, åpenbare; **rivelatóre** *m* (*f -trice*) avslører; *foto.* fremkaller; (*radio*) ~ (*di onde*) detektor, likeretter; **rivelazione** *f* avsløring, åpenbaring.

rivellino *m* bunker.

rivèndere selge igjen; selge i smått; være (*en*) overlegen; *la rivendo come l'ho comprata* (*fig.*) jeg forteller det slik jeg har hørt det; **rivendibile** som kan selges igjen; **rivendicare** (*é*) hevne igjen; kreve tilbake, gjøre krav på; vinne tilbake; **rivendicazione** *f* krav; patentkrav; tilbakevinning; ~ *territoriale* territorialkrav; **rivèndita** *f* salg i smått; utsalg; **rivenditore** *m* (*f -trice*) forhandler, detaljhandler; **rivendùgliolo** *m* kremmer.

rivenire (*-vèngo*) komme tilbake, komme igjen; komme til seg selv.

riverberaménto *m* tilbakestråling, reflektering; **riverberare** (*-vèr-*) kaste tilbake, reflektere; *fig.* blende; **riverberatóio** *m* stråleovn; **riverberazione** *f* tilbakestråling, reflektering; **riverbero** *m* refleks, tilbakestråling; reflektor; *a* ~, *di* ~, *per* ~ indirekte.

riverènte ærbødig; **riverènta** *f* ærbødighet, aktelse, reverens; bukk, neining; *fare la* ~ bukke, neie; duppe (*holde på å falle i søvn*); **riverenziále** ærbødig; **riverire** (*-isco*) ære; hilse; *La riverisco!* *riverito!* jeg hilser Dem! vær hilset; *aver i suoi riveriti dubbi* ha sine store tvil.

riversale *f* erklæring om å oppdra barna katolsk (*ved ekteskap mellom katolikk og ikke-katolikk*); **riversaménto** *m* det å tømme over; *etc. se: riversare* (*é*) tømme (over igjen); endevende; ~ *la colpa addosso a uno* skyte skylden over på en; *refl.* flyte, strømme over; velte; **riversibile** rever-

- sibel; *jur.* hjemfallen; **riversibilità** *f* reversibilitet; *jur.* hjemfallehet; **riversione** *f* *jur.* hjemfall; *biol.* regresjon; **riverso** vellet; *cadere* ~ falle på ryggen; ~ *m* bakslag; bakside; motgang.
- rivestimento** *m* påkledning; bekledning; panel; **rivestire** (*è*) kle på (igjen); beklede, overtrekke; utstyre; ~ *una dignità* ha en verdighet; ~ *di una dignità* innsette i en verdighet; *villano rivestito* oppkomling.
- riviera** *f* strandbredd, kystland, riviera; *uomo da bosco e da* ~ mann som klarer seg overalt; **rivierasco** (*pl -chi*) kyst-; ~ *m* kystboer.
- rivincere** seire igjen; vinne tilbake; **rivincita** *f* tilbakevinning, -erobring; hevn; revansje.
- rivista** *f* tidsskrift; revy; gjennomsyn; parade; ~ *della moda* modejournal; ~ *teatrale* (*i avis*) teaterspalte; **rivistaio**, **rivistaiuolo** *m* revyforfatter; **rivisto** *se*: *rivedere*.
- rivivenza** *f* det å levne opp igjen, gjenoppstå; **rivivere** leve opp igjen; bli levende igjen, gjenoppstå; leve videre; *far* ~ gjenopplive.
- rivo** *m* bekk; ~ *di sangue* blodstrøm.
- rivolere** (*-voglio*) ville på ny; ville ha tilbake.
- rivolgere** (*-volgo*) rette, vende, dreie om el. rundt; reise, velte; pønske på, tenke på; *refl.* vende seg (rundt); henvende seg; skifte mening; **rivolgimento** *m* omdreining; omveltning; ~ *di stomaco* utilpasshet, kvalme; **rivolo** *m* liten bekk; **rivolsi** *se*: *rivolgere*; **rivolta** *f* dreining, lokke, sving; oppslag (*på tøy*); opprør, mytteri; **rivoltamento** *m* vending; **rivoltante** opprørende, frastøtende; **rivoltare** (*ò*) vende, snu; (*om vin*) bli odelagt; ~ *l'insalata* blande salaten; ~ *lo stomaco* gi kvalme; ~ *un vestito* snu et plagg; *refl.* vende seg; gjøre opprør; **rivoltata** *f* det å snu, vending; *dare una* ~ *a* snu, vende; **rivoltatura** *f* vending (*av tøy*); **rivoltella** *f* revolver; **rivoltellata** *f* revolverskudd; **rivolto** *se*: *rivolgere*; **rivoltolamento** *m* velting; **rivoltolare** (*-vol-*) velte; **rivoltolio** *m* stadig velting, blanding; **rivoltolone** *m* velting, fall, sprang; **rivoltoloni** rundt og rundt, hodekulls; **rivoltoso** opprørsk, i opprør; ~ *m* opprører.
- rivoluzionario** (*-on-*) sette i opprør; *fig.* revolusjonere; **rivoluzionario** revolusjonær; ~ *m* revolusjonær; **rivoluzionismo** *m* opprørskhet; **rivoluzione** *f* revolusjon; omveltning; omdreining; *astr.* kretslop.
- rizoma** *f* bot. rotstokk.
- rizza** *f* mar. surring; **rizzare** reise (opp); heise (*flagg*); spisse (*ører*); opprette, grunne, starte; *mar.* surre; *refl.* reise seg; stritte (*hår*).
- rizzone** *m* dregg.
- roba** *f* sak(er), ting, varer; stoff; ~ *andante* billig, simpel vare; *che* ~! (*iron.*) fine saker!; ~ *da matti* forrykt sludder, vanvidd; *dire* ~ *da chiodi a uno* ønske en alt ondt; *dire roba da chiodi di uno* rakke en ned; **robaccia** *f* kram, juks.
- robbia** *f* bot. krapp; krapprodt.
- robbio** *m* sl. distinksjon (*på ermet*).
- robinetto** *m* (vann)kran; **robiola** *f* sl. ost.
- roboante** *se*: *reboante*; **robot** *m* robot.
- roburite** *f* roburitt (*sprengstoff*).
- robustezza** *f* styrke, robusthet; **robusto** kraftig.
- rocaggine** *f* heshet.
- rocambolésco** (*pl -chi*) spennende, eventyrlig.
- rocca** 1. *f* berg, fjell; fjellfestning, borg; *la* ~ *del camino* skorsteinspipen; *cristallo di* ~ bergkryttall, kvarts; **rocca** 2. *f* (spinne)rokk; vedstabel; **Roccacannuccia** *f* Trangvik; **roccare** (*ò*) rokere (*i sjakk*); **roccata** *f* slag med rokk; **roccetto** *m* sl. lang kappe; **roccella** *f*, **roccello** *m* spole; **roccetta** *f* liten borg; liten rokk; **roccetto** *m* spole, rulle, drev; ~ *dell'indotto* ankerspole; ~ *del magnete* magnetspole.
- rochio** *m* rund kloss, rundt stykke; vannstråle; kjøttstykke; stykke pølse (*mellom to sammenbindinger*); sammenrullet pengeseddel; hårknote; **roccia** *f* berg, fjell, skråning; skorpe (*av skitt*); **rocciatore** *m* (*f -trice*) tindebestiger, fjellklatrer; **roccioso** fjellrik; *fig.* skorpet, skitten.
- rocco** *m* (*pl -chi*) tårn (*i sjakk*).
- roc(c)ocò** *m* rokokko; *stile* ~ rokokkostil.
- roccolo** *m* sl. fuglefangst med nett.
- rochezza** *f* heshet; **roco** (*pl -chi*) hes.
- rodare** (*ò*) kjøre inn (*ny bil*); **rodéo** *m* rodeo; **rodere** gnage; *spøk.* spise, fortære; *mi rode* det nager, plager meg; *osso duro da* ~ vanskelig nøtt å knekke; ~ *il freno* bite i bislet, så vidt beherske seg; *refl.* fortæres (*dalla bile* av raseri, *d'invidia* av misunnelse); **rodibile** som kan gnages; **rodimento** *m* erosjon; avgnaging, fortæring; *fig.* noe «fortærende», plage; **roditore** *m* (*f -trice*) en som gnager; gnager.
- rododendro** *m* rhododendron.
- rodomontata** *f* skryt; **rodomonte** *m* skrythals; *fare il* ~ skryte; **rodomontesco** (*pl -chi*) skrytende, pralerisk.
- roegarze** *m* sl. runddans.
- rogantino** *se*: *rugantino*; **rogare** (*ò*) *jur.* oppsette (*kontrakt, dokument*); **rogatore** *m* (*f -trice*) en som setter opp (*kontrakt o.l.*); **rogatoria** *f* *jur.*, *assumere per* ~ la avhøre på et annet sted; **rogazione** *f*, *le rogazioni* (*rl.*) prosesjoner i tre på hverandre følgende dager (*før himmelfartsdag*).
- roggia** *f* stor grøft (*til irrigasjon*); **roggiolona**, (*castagna*) ~ sl. kastanje.
- rogito** *m* oppsetning av dokument; notarialdokument; *a* ~ *B.* oppsatt ved B. (*notarens navn*).
- rognà** *f* skabb; *fig.* ergerlighet, ubehagelighet, fortred; feil, lyte; **rognonata** *f* nyrerett; **rognone** *m* nyre (*srl. som mat*); **rognoso** skabbet; *un affare* ~ en besværlig, fortredelig sak.
- rogo** 1. *m* tornebusk; **rogo** 2. *m* (*pl -ghi*) bål; bålstraff.
- rollare** (*ò*) *mar.* rulle; *fig.* rulle opp; **rollata** *f* *mar.* overhaling; **rollino** *m* nakkekrolle; filmrull; **rollio** *m* *mar.* stadig rulling.
- romagnuolo** fra Romagna; ~ *m* mann fra Romagna; sl. grovt ullstoff; **romàico** (*pl -ci*) nygresk; **romaiuolo** *se*: *ramaiuolo*; **romanamente** på romersk vis; *salutare* ~ hilse fascistisk.
- romancio** retoromansk; **romando**, *i cantoni romandi* de fransktalende kantonene (*Sveits*); **romanella** *f* sl. folkevise (*Romagna*); **romanésco** (*pl -chi*) romersk (*moderne*); **románico** (*pl -ci*) romansk; nylatinsk; **romanismo** *m* romersk talemåte, ord; **romanista** *f* gram. romanist; *jur.* spesialist i romerrett; **romanistica** *f* romansk filologi; romerrett; **romanità** *f* romerskhet; **romano** romersk; romer-; *arkit.* romansk; *pagare, fare alle romana* betale hver for seg; *numeri romani* romertall; ~ *m* romer; *bismer*; **romanólogo** *m* (*pl -gi*) romanist.
- romanticeria** *f* svermeri; **romanticismo** *m* romantikk; **romántico** (*pl -ci*) romantisk; ~ *m* romantiker; **romanticume** *m* neds. «søtsuppe»; **romantiz-zare** romantisere.
- romanza** *f* romanse; **romanzaccio** *m* mursteinsroman; **romanzare** komponere, skrive romanser;

fremstille (*historie*) i romanform; *storia romanzata* historisk roman; **romanzatore** *m* (*f* -trice) romanseforfatter; forfatter av ridderromaner; **romanzeggiare** skrive, være skrevet i romanform; **romanz(i)ero** *m* romansesamling; **romanzesco** (*pl* -chi) romanaktig; eventyrlig; **romanzetto** *m* liten roman; *fig.* dikt, løgnhistorie; kjærlighetshistorie; **romanziere** *m* romanforfatter; romansesamling; **romanzo** romansk; *le lingue romanze* de romanske språk; ~ *m* roman; *gl.* romanse; folkeviser; *fig.* oppdiktet, utrolig historie; *romanzo-fiume* endeløs roman; ~ *giallo*, ~ *poliziesco* kriminal-, detektivroman; ~ *a puntate* føljetong.

romba *f* drønn; **rombare** (*ò*) drønne, rulle, suse; **rombazzo** *m* larm, bråk; **rombico** (*pl* -ci) rombisk; **rombo** *m* drønn, susing, rulling, larm; piggvar; *mat.* rombe; *mar.* $\frac{1}{32}$ av vindrosen; (skips) hovedkurs; **romboèdro** *m* romboeder; **romboide** *m* romboide.

roméo *m* romfarer; pilegrim; **romice** *f* bot. syre.

roméno rumensk; ~ *m* rumener.

romitaggio *m* eremittbolig; ensomt hus; **romitico** (*pl* -ci) eremitt-; **romito** ensom; ~ *m* eneboer, eremitt; **romitorio** *m* eremittbolig.

rompente *m* (skjær i) brenning; **rompere** bryte, brette, knekke; knuse i stykker, rive i stykker; overtrede, bryte; (*skip*) strande, lide skipbrudd; sprengning (*lenker*); forstyrre (*søvn*); avbryte; ~ *le file*, ~ *le righe* (*mil.*) trede av; ~ *gli indugi* rappe seg, skynde seg; *romperla con uno* bryte med en; ~ *i ponti con uno* bryte forbindelsene med en; ~ *le scatole a uno* plage en; ~ *l'aria* lufte ut; *rompersi con uno* ryke uklar med en; ~ *la faccia* (*la testa*) *a uno* «pynte» ansiktet på en; ~ *la testa a uno* sprengning hodet på en (*med bråk o.l.*); *rompersi la testa* (*fig.*) bryte hodet.

rompicapo *m* hodebry; bekymring; *litt.* gåte, fikserbilde; **rompicollo** *m* bratte, stup; *fig.* vågehals; *a* ~ over hals og hode; **rompighiaccio** *m* inv. isøks, ishake; isbryter; **rompimento** *m* det å bryte, knuse (*etc. se: rompere*); ~ *di capo* hodebry; ~ *di scatole* (*tasche, stivali o.l.*) plage, besvær; **rompinoci** *m* inv. nøtteknekker; **rompiónde** *m* inv. bølgebryter; **rompiscatole**, **rompistivali** *m* inv. plageånd; kjedelig fyr, trøtting; **rompitèsta** *m* inv. (gummi)kølle; **rompitore** *m* (*f* -trice) en som bryter, knuser (*etc. se: rompere*).

ronca *f* sigd, krumkniv; hellebard; **roncare** (*ò*) skjære (*mred ronca*); luke (*ugras*); **roncatura** *f* skjæring (med sigd o.l.); lusing; **ronchétto** *m* liten sigd; krumkniv; **ronchióne** *m* (fjell)knaus; **ronciglio** *m* hake, krok; **ronco** *m* (*pl* -chi) sj. blindgate; **ronco** *m* (*pl* -chi) sigd til skjæring av vinstokker; unaturlig lyd i bronkiene (*når man puster*); **roncola** *f* hagekniv, sigd; **roncolare** (*rò-*) skjære med sigd, hagekniv; **roncolata** *f* stikk, hogg med sigd el. kniv; **roncolo** *m* fallekniv med sigdformet blad; *aver le gambe a* ~ være hjulbent; **roncone** *m* stor sigd.

ronda *f* runde, inspeksjon; **rondaccia** *f*, **rondaccio** *m* sl. skjold; **rondare** (*ò*) sj. gjøre en runde (rundt); (*om kalkun o.l.*) briske seg; **rondella** *f* sluttskive, spennskive; **rondello** *m* gang, passasje for patrulje (runde) (rundt festningsverk).

rondine *f* svale; *a coda di* ~ svalehale-; ~ *di mare* flyvefisk.

rondò *m* inv. mus., (*litt.*) rondo; rund plass.

rondone *m* tårnsvale.

roneare (*ò*), **roneografare** (*-òg-*) duplisere.

ronf(i)are (*ò*) snorke; *fig.* buldre, drønne; **rónfio** *m* snork(ing); buldring, drønn.

ronzare (*ò*) surre, summe, suse; *fig.* surre, sverme (omkring); **ronzante** *m* spøk. øk; **ronzino** *m* øk; **ronzio** *m* stadig surring, summing, susing; **rónzo** *m* surring, summing; susing; **ronzone** *m* stor flue; oldenborre; *fig.* kurmaker, svermer.

ròrido dogget; fuktig.

ròsa 1. *f* sj. kløe; sted hvor vannet graver vekk jorda; **ròsa** 2. *f* rosenbusk, rose; ~ *canina* vill rose; ~ (*di tiro*) *mil.* spredning (*på skytevåpen*); *non è in un letto di rose* hans liv er ingen dans på roser; ~ *di mare* sjøanemone; *la* ~ *d'oro* den gyldne rose (*gave fra paven til fyrster og kirker*); *se son rose fioriranno* tiden vil vise det; *pasqua di rose* pinse; ~ *dei venti* vindrose; **ròsa** 3. rosa; *il* ~ *rosa* (fargen); **rošáceo** roseaktig, rosefarget, rose-; *le rosacee* rosefamilien; **rošacróce** *f*, *la* ~ Rosenkreuzerordenen; **rošàio** *m* rosenbusk, rosenhage; **rošàrio** *m* rosenkrans; **rošàto** rose-, rosen-; **rošbiffe** *m* roastbeef; **rošellina** *f* liten rose; hageranunkel; **rošellire** (*-isco*) brune (*kjøtt*); **rošellitura** *f* bruning; **rošeo** rosenfarget; rosen-; *veder tutto* ~ se alt i et rosenrødt skjær; **rošèola** *f* utslett; rødme; **rošèto** *m* rosenhage, -bed; **rošètta** *f* rosett, sløyfe; *tekn.* skive.

ròsi *se: rodere*; **rosicante** gnagende; ~ *m* gnager; **rosicare** (*ò*) gnage; *fig.* tjene litt; **rosicatura** *f* gnaging, gnag; **rosicchiaménto** *m* smågnaging; **rosicchiare** (*i*) smågnage; **rosicchio** (*lo*) *m* brødbit, -skalk; **rosichio** *m* stadig gnaging; **rošierista** *m* rosedyrker; **rošignuolo** *m* *se: usignuolo*; **rošmarino** *m* rosmarin; **ròso** *se: rodere*.

rošolaccio *m* (korn)valmue; **rošolare** (*rò-*) brune (*kjøtt*); *fig.* *la* en vite hvor David kjøpte ølet; **rošolatura** *f* bruning; **rošolia** *f* røde hunder; **rošolièra** *f* likørsett; **rošolio** *m* likør; **ròsòlo** *m* bruning; *far prendere il* ~ *a un arrosto* brune en stek; **rošone** *m* rosett.

ròspo *m* padde; *fig.* ubehøvlet fyr; *ingoiare un* ~ (*fig.*) sluke en bitter pille.

rossastro rødlig; **rosseggiante** rødlig; **rosseggiare** (*è*) være rødlig; **rossellino** *m* sl. oliven; **rossello** *m* sl. fiken; sl. sopp; rød flekk; **rossétto** rød(lig); ~ *m* rouge, leppestift; *bastoncino del* ~ leppestift; *darsi il* ~ legge rødt, leppestift på; ~ *indelebile* kyssekte leppestift; **rossèzza** *f* rødhet, røde, rødme; **rossiccio** rødlig; **rossigno** (svakt) rødlig; **ròsso** rød; rødhåret; *color* ~ *vivo* høyrødt; *avere il sangue* ~ *nelle vene* være hissig; *fare il viso* ~ rødme; ~ *di capelli* rødhåret; *veder tutto* ~ se rødt, bli rasende; ~ *m* rødfarge; rødhåret fyr; «rød», kommunist; ~ *d'uovo* eggeplomme; ~ *di sera bel tempo si spera* aftenrødme betyr godvær; **ròssola** *f* sl. matsopp; **rossóre** *m* rødfarge; rødhet; rødme; **rossume** *m* neds. noe rødt.

ròsta *f* vifte; vifteformet gitter (*over dør*); utslått vele (*på påfugl o.l.*); **rosticc(i)ère** *m* innehaver av *rosticceria*; delikatessehandler; **rosticceria** *f* utsalg av fortrinnsvis stekt mat; delikatesseforretning.

rostrato forsynt med (skips)snabel; spiss; **ròstro** *m* nebb; skipssnabel.

rosùme *m* noe avnagd; høyrusk; *dial.* kløe.

rošviola rødfiolett.

ròta *f* *se: ruota*; **rotàbile** kjørbar; *materiale* ~

rullende materiell; *strada* ~ kjørevei; ~ *m* kjøretøy.

rotacismo *m* dårlig uttale av r; *gram.* lydutvikling

til r, rotasisme.

rotàia *f* hjulspor; (jernbane)skinne; *uscir dalle rotaie* spore av (og *fig.*); **rotale**, *avvocato* ~ advokat ved *la Sacra Ruota*; **rotante** rullende, roterende; *campo* ~ (*elekt.*) dreiefelt; *muscolo* ~ rullemuskel, dreiemuskel; **rotare** (*uò*) rotere, løpe rundt, svinge rundt, dreie seg; *hist.* legge på hjul; **rotativa** *f typ.* rotasjonspresse; **rotativo** roterende; **rotatorio** roterende; *moto* ~ kretsløp; *muscolo* ~ rulle-, dreiemuskel; **rotazione** *f* omdreining, rotasjon, kretsløp; vekselbruk, veksling; **roteamento** *m litt.* rotasjon, dreining; **roteare** (*ò*) rotere, dreie (seg), svinge; **roteazione** *m* dreining, rotasjon.
rotella *f* lite hjul; rulle; (skomakers) pussejern; *anat.* kneskål; *pattinare a rotelle* gå på rulleskøyter.
rotino *m* lite forhjul; **rotismo** *m* hjulverk.
rotocalco *m (pl -chi)*, **rotocalcografia** *f* rotogravyr, dyptrykk.
rotolamento *m* sammenrulling; **rotolante** rulle-, rullende; ~ *m og f* rullegardin, butikkskotte; **rotolare** (*rò-*) rulle (sammen); ~ *le scale* rulle ned trappen; *refl.* rulle seg (sammen); **rotolatrice** *f* rullemaskin; **rotolo** *m* rull (*tøy, papir, penge o.l.*); *andare a rotoli* gå til grunne; *mandare a rotoli* ødelegge; **rotolone** *m* kollbøtte, fall; ~, *rotoloni* *adv.* trillende; *andare a rotoloni* *se: rotolo*; **rotone** *f* rotorskip.
rotonda *f* rundbygning; rotunde; *la Rotonda Pantheon (i Roma)*; **rotondare** (*-tón-*) avrunde; ~ *lo stipendio* tjene litt ekstra; **rotondeggiare** (*-dé-*) avrunde; være nesten rund; **rotondezza** *f* rundhet; **rotondità** *f* rundhet (og *fig.*); **rotondo** rund; *tavola rotonda* table d'hôte; *la tavola rotonda* det runde bord.
rotone *m* svinghjul; **rotore** *m* rotor.
rotta *f* brudd på demning el. dike; nederlag, planløs flukt; kurs, rute; *andare a ~ (di collo)* løpe over hals og hode; suse av sted (*i bil*); gå meget dårlig; *fare ~ sette kurs*; *essere alle rotte con uno* være rasende på en; *essere per le rotte* være ruinert, ødelagt; *mettere in ~ slå på flukt*, beseire; *andare in ~ bli beseiret*, slått på flukt; *partirsene in ~ skilles i vrede*; ~ *obbligata (mil.)* tvangsrute (gjennom minefelt); **rottame** *m* bruddstykke, fragment; *fig.* ødelagt, ruinert person; **rotto** *se: rompere*; ~ *adj.* brutt, ødelagt; ~ *a un mestiere* øvet i et håndverk el. fag; ~ *a un vizio* forfallen til en last; *numeri rotti (mat.)* brøker; *tempo ~ øsende regn*; *piovere a ciel ~ øse ned*; ~ *m* brudd, hull; *mat.* brøk; *rotti* småpenger, skillinger; *ho pagato 1000 lire rotti* jeg har betalt mer enn 1000 lire; *uscirne per il ~ della cuffia* klare seg så vidt, komme fra det på et hengende hår; **rottorio** *m* Fplage; *gl.* brennjern.
rottura *f* brudd; bruddsted; avbrytelse; knusing; gjennombrudd; *carico di ~ bruddlast*; *limite di ~ bruddgrense*, kontaktpunkt; *resistenza alla ~ bruddspenning, -belastning*.
rotula *f anat.* kneskål; **rotuleo** kne(skål)-.
rovaio *m* nordenvind; *dar dei calci al ~* være hengt.
rovano rustfarget; **rovello** *m* raseri, sinne.
roventare (*è*) *sj.* gjøre glødende; **rovente** glødende; **roventino** *m* sl. blodpudding; **rovare** *m og f* (vinter)eik; **rovereto** *m* eikeskog.
rovescia *f* oppslag (*på tøy*); *alla ~* på vrangen, omvendt, forkjært; vrangt, galt; **rovesciamento** *m* omveltning, omstyrtning; **rovesciare** (*è*) vende opp ned på, vende om; velte; *rive (hus)*; helle over;

mar. legge over; ~ *le tasche* vrenge lommene;
rovescina *f se: reversino*; **rovescino** *m* vrangbord; sl. stoff; *se også: reversino*; **rovescio** forkjært, omvendt; vrang; *giacere ~* ligge på ryggen; ~ *m* vrang, bakside, revers; motgang, motsetning, det motsatte; oppslag (*på tøy*); regnskur; overhaling, omgang; *a ~* forkjært, opp ned; *prendere a ~* ta ille opp; *capire a ~* misforstå; ~ *d'acqua* styrtregn; *colpo ~ (i tennis)* bakhåndsslag; ~ *di fortuna* motgang, omslag; *un ~ di sassi* et regn av stein; *il ~ della medaglia* medaljens bakside; *ogni diritto ha il suo ~* der er en bakside ved alt; **rovescione** *m* slag med baksiden av hånden, bakslag; ~ *el. rovescioni (adv.)* baklengs, bakover.
roveto *m* bjørnebærkratt; **rovigliare** (*-vi-*) *sj.* gjennomrote; **roviglieto** *m* *sj.* rasling (*i blad*).
rovina *f* ruin; *fig.* ruin, forfall, forderv; ødeleggelse, elendighet; *a ~ i massevis*; *andare in ~* gå til grunne; *mandare in ~* ødelegge; *condurre uno alla ~* lede en i fordervelse; **rovinare** ruinere, ødelegge, forderve, øde (*formue*), undergrave (*helse*); styrte ned, sammen; gå til grunne; *rovinarsi la salute* ødelegge sin helse; **rovinatore** *m (f -trice)* forderver, ødelegger, ødeland; **rovinio** *m* dunder, brak; (stadig) nedstyrtning, ødeleggelse; **rovinoso** ødeleggende, ruinerende.
rovistare gjennomrote; **rovistatore** *m (f -trice)* en som leter høyt og lavt; **rovistio** *m* stadig roting, leting.
rovo *m* bjørnebærbusk.
rozza *f* gammelt øk; **rozzezza** *f* råhet, plumphet; **rozzo** rå, plump; **rozzume** *m* neds. råhet.
rozzuolo *m* sl. fiskegarn.
ruba *f* *sj.* rov, plyndring; *andare a ~* gå som varmt hvetebrød; *mettere a ~* plyndre; **rubacchiamento** *m* nasking; **rubacchiare** (*à*) naske, rapse, rappe; **rubacchiatore** *m (f -trice)* nasker; **rubacuori** *m inv.* hjerteknuser; **rubalizio** *m* fam. tyveri; **rubamento** *m* tyveri, røveri; **rubamonte** *m* sl. kortspill; **rubare** røve, stjele; plyndre; *tutti se lo rubano* alle slåss om ham; ~ *una cosa a uno* berøve en noe, stjele noe fra en; **rubatore** *m (f -trice)* rover, tyv.
rubbio *m (pl også: le rubbia) (flatemål)* 18 mål; sl. rommål.
rubefacente som fremkaller rødme; **rubèola** *f* røde hunder; **ruberia** *f* tyveri, røveri; tyvaktighet; **rubesto** *gl.* sterk, voldsom, overmodig; **rubicante** rødlig; **rubicondo** rød(lig); **rubinetto** *m* (vann-)kran; **rubino**, *pera rubina* sl. pære; ~ *m* rubin; **rubizzo**, **rubizzo** frisk (*i fargen*), rask og rørig.
rublo *m* rubel.
rubrica *f* rubrikk; overskrift; register, fortegnelse, katalog; ~ *teatrale* teaterspalte (*i avis*); *essere di ~* ~ være foreskrevet; **rubricare** (*i*) rubrisere; **rubricista** *m* kjenner av, lærer i liturgi.
rude rå, hard, tung; **ruderaie** ruin-; **rudere**, **rudero** *m* ruin; *fig.* avfeldig person; **rudezza** *f* *sj.* råhet.
rudimentale rudimentær, elementær; **rudimento** *m* begynnelse, rudiment.
ruffa *f* forvirring, slagsmål; *fare a ~ raffa* kappes om å grave til seg, naske; *fare la ~* kaste mynter ut i mengden (*for å se dem slåss om dem*); lage forvirring; *quel che vien di ~ raffa se ne va d'buffa baffa* det som kommer lett går lett; **ruffa-raffa** *m* sl. barnelek.
ruffello *m* dott.
ruffi, *o di ~ o di raffi* for enhver pris.
ruffiana *f* rufferske, koblerske; **ruffianare** (*-fià-*)

drive rufferi; **ruffianeggiare** (-né-) drive rufferi; **ruffianesco** (pl -chi) kobleraktig; **ruffiano** m kobler, ruffer.
rufina m sl. toskansk vin.
ruga f rynke; *fare rughe* sette rynker; *viso solcato dalle rughe* ansikt furet av rynker; **rugantino** m romersk maske; skrythals; **rugare** dial. murre, krangle med, plage; **rugato** rynket.
ruggente brølende; **ruggiaménto** m rumling (i magen); **ruggiare** brøle, buldre, drønne; **rùgghio** m drønn, brøl(ing), bulder; **rùggine** f rust; fig. nag; *mela* ~ sl. eple; *pera* ~ sl. pære; *color* ~ rustfarge; **rugginire** (-isco) ruste; **rugginosità** f sj. rustenhet; **rugginóso** rusten; **ruggire** (-isco) brøle; **ruggito** m brøl(ing).
rugiada f dogg; fig. trøst; **rugiadóso** dogget, dogg-frisk; fig. salvelsesfull.
rugliare (ù) knurre, rumle, kurre; bruse, brøle, rulle; **rùglio** m knurring, rumling, kurring; brus.
rugosità f rynkethet; **rugóso** rynket.
ruina etc. se: *rovina* etc.
rullaggio m (flys) rulling (på startbanen); **rullare** rulle; **rullétto** m rulett; **rullio** m (stadig) rulling, slingring; **rullo** m rull; (i spill) kjegle; trommehvirvel; rull, valse; ~ *compressore* trommel; *cuscinetto a rulli* rullelager; *fare ai rulli* spille kjegle; ~ *di frizione* friksjonsrull; ~ *guidatore* lederull; ~ *di tensione* remstramning.
rum(me) m rom (drikk); **rumba** f rumba.
rumeno se: *romeno*.
ruminante som tygger drøv; ~ m drøvtygger; **ruminare** (ù) tygge drøv; fig. gumle, grunne på; **ruminazione** f drøvtygging; fig. grunning, ettertanke; **rumine** m den store magesekk (hos ku o.l.).
rumóre m støy, bråk, larm; fig. oppsikt; rykte; ~ *di fondo* bakgrunnsstøy; *mettere a* ~ bringe i opprør, sette i alarm; *far* ~ (fig.) vekke oppsikt; **rumoreggiamentó** m bråk, støy; **rumoreggiare** (-ré-) larme, bråke; **rumoreggiatore** m (f -trice) bråkmaker; **rumorio** m stadig bråk; **rumoróso** bråkende, støyende.
runa f rune; **rúnico** (pl -ci) rune-.
ruolino m kompaniliste.
ruolo m rulle, liste, fortegnelse; jur. rettsliste; *di* ~ fast ansatt; *essere nel* ~ *degli ignoranti* være blant de uvitendes tall.
ruota f hjul; skive; talje; slipestein; kveil; mar. ratt; omgang; ~ *agraría* vekselbruk; ~ *a corona* kronhjøl; ~ *dentata conica* spissgjøl; *fare la* ~ briske seg (om påfugl og fig.); ~ *folle* frihjøl; ~ *a frizione* friksjonsskive; ~ *libera* frihjøl; ~ *motrice* drivhjøl; ~ *a pale* skovleghjøl; ~ *a palmole* vingehjøl; ~ *planetaria* planethjøl; *ruote*

satelliti planethjøl; ~ *del timone* ratt (mar.); *la Sacra Ruota* øverste instans i kanonisk rett; *ungere la* ~ smøre, bestikke; ~ *volante* svinghjøl; *essere la quinta* ~ *del carro* være femte hjøl på vogna; *essere l'ultima* ~ *del carro* være sistemann (i barneflokk o.l.).
rupe f fjellskrent, stup, berg; **rupèstre** fjell-; fjellrik, bratt.
 rurale land-, landlig, landsens; **ruralizzare** sende på landet (på jordbruksarbeid).
ruscellare (è) litt. risle, sikle; fig. spre seg; **ruscello** m bekk; **ruschètta** f risagne.
rusignuolo m se: *usignuolo*.
ruspa f skraping, sparking; bulldozer, gravemas-kin; **ruspare** sparke, skrape (om høns); lete, rote; grave (med *ruspa*); **ruspatóre** m (f -trice) en som skrapper, sparker, graver, samler opp; **ruspo** sj. ru, ujevn; ~ m sl. mynt; oppsop, skrap, noe ut-gravd; *uccello di* ~ standfugl.
russaménto m snorking; **russare** snorke.
russo russisk; *insalata russa* italiensk salat; *mon-tagne russe* rutsjebane; ~ m russer.
r(o)ussoviano som ligner, kjennetegner (etc.) Rous-seau; ~ m Rousseau-tilhenger.
rusticaggine f (landlig) enkelhet; **rusticale**, **rustica-no** landlig, bondsk; *cavalleria rusticana* landlig ridderlighet, bondeære; **rustichèzza** f (landlig) enkelhet; **rusticità** f landlighet; fig. (landlig) en-kelhet; bondskhet; **rùstico** (pl -ci) landlig; gjenstri-dig, egen; bondsk, plump; *casa rustica* bondehus; *alla rustica* enkel(t), i (all) enkelhet; *legare alla rustica* hefte (bok).
ruta f bot. rute; **rutilante** poet. rødglinsende, funklende, strålende; **rutilare** (ù) sj. funkle; **rùtilo** litt. se: *rutilante*.
ruttare rape; **rutto** m rap.
ruvidamente uhøflig; **ruvidèzza** f uhøflighet, plump-het; **ruvidità** f ruhet, ujevnhet; uhøflighet; **rùvido** ru, ujevn; fig. uhøflig, grov, plump.
ruzza f splid, uoverensstemmelse; uenighet; **ruzza-re** hoppe og danse, leke seg; **ruzzo** m lekenhet, kåthet; fig. innfall, grille; *cavare il* ~ *dal capo a uno* bringe en til fornuft.
rùzzola f trillehjøl; **ruzzolare** (ù) rulle, trille (ned); ~ *le scale* ramle ned trappen; ~ *il letto* stå tidlig opp; **ruzzolata** f slag med trillehjøl; det å rulle, trille ned; **ruzzolio** m det å rulle langt ned (av sted); **ruzzolóné** m stort trillehjøl; det å trille, styrte nedover; fig. fall, nedgang, tilbakegang, degradering; ~ *el. ruzzoloni* (adv.) trillende, rullende, hodekulls; *andare giù* (a) ~ gå på nesen.

S

s, una s (un s) (bokstaven heter: *esse*) s.
sabático (pl -ci), *anno* ~ sabbatsår; **sabatina** f gl. nattemåltid (natt til lørdag); **sabatino** lørdags-; **sábato** m lørdag; ~ *inglese* week-end, lørdagsluk-ning; ~ *di passione* palmelørdag; ~ *santo* påskeaften; *Dio non paga il* ~ før eller senere kommer straffen.

sabáudo savoisk, av huset Savoia.
sabba m inv. hekkesabbat.
sabbia f sand; ~ *mobile* flyvesand; **sabbiare** (sà-) sj. sandstrø; **sabbiatura** f sandbad; **sabbièra** f tekn. sandkasse (på lokomotiv o.l.); **sabbione** m (større strekning med) sandjord; **sabbioniccio** m dårlig sandjord; **sabbioso** sandet, sandholdig.

R
S

sabina *f* sabinerinne; sl. pinje; *la Sabina* sabinerlandet; **sabino** sabinsk; ~ *m* sabiner.
sabotaggio *m* sabotasje; **sabotare** (*ò*) sabotere; **sabotatore** *m* (*f* -trice) sabotør.
sabulicolo som lever i sandjord.
sacca *f* lav sekk; *mar.* vik; *mil.* lomme; rast (*i høyvogn*); ~ *d'aria* lufttomt rom; ~ *da viaggio* vadsekk; **saccaia** *f* stang til å henge sekker på; sekkerom; sekk; *far* ~ (*om sår*) fylles innvendig med puss; **saccapane** *m* *gl.* brødpose.
saccarifero sukkerholdig; **saccarificare** (*-ri-*) om-danne til sukker; **saccarificazione** *f* sukkerdannel-se; **saccarimetro** *m* sukkermåler; **saccarina** *f* sakkarin; **saccarinato** sakkarinholdig; **saccarinoso** (*fig.*) for søt(laden); **saccaroid** sukkeraktig; ~ *m* sukker(stoff); **saccaroso** *m* sukker.
saccata *f* sekkfull; (*om jord*) ca. 5. mål.
saccante innbilsk; **saccenteria** *f* innbilskhet; **saccen-tone** *m* (*f* -ona) innbilsk person (*som tror han er klok el. lærd*); *fare il* ~ spille viktig.
saccheggio *m* plyndring; **saccheggiare** (*-chè-*) plyndre; **saccheggiatore** *m* (*f* -trice) plyndrer; **saccheggio** *m* plyndring.
sacchetta *f* kornsekk, høysekk (*til hest*); **sacchetto** *m* liten sekk, pose; ~ *di pulizia* skittentøypose; **sacco** *m* (*pl* -chi; *pl* også: *le sacca* fulle sekker) sekk; plyndring; *fig.* buk, vom; *a sacchi* i mas-sevis; *corsa nel* ~ sekkeløp; *letto a* ~ sovepose; *mettere uno nel* ~ sette en til veggs, narre en; *mettere a* ~ plyndre; ~ *a pelo* pelsforet sovepo-se; ~ *punching* (*per allenamento*) punching ball; ~ *lagrimale* tåresekk; ~ *rotto!* død og pine!; *reggere, tenere il* ~ være medskyldig i tyveri; *rete a* ~ ruse, trål o.l.; *tornarsene con le pive nel* ~ komme tilbake med uforrettet sak, med lang nese; ~ *a el. di terra* sandsekk; *vuotare il* ~ (*fig.*) snakke rett fra posen; **saccoccia** *f* lomme; (*i lufta*) lufttomt rom, lomme; **saccocciata** *f* lomme (med noe).
saccomannare plyndre; **saccòne** *m* stråsekk, mad-rass; ~ *elastico*, ~ *con le molle* springmadrass; *dormire quanto il* ~ sove som en stein.
sacello *m* poet. lite kapell, tempel.
sacerdotale prestelig, preste-, geistlig; **sacerdote** *m* prest; **sacerdotessa** *f* prestinne; **sacerdòzio** *m* presteembete, -kall; presteskap; *fig.* kall.
sacramentale sakramental; *fig.* tradisjonell, rituell, sedvanlig; **sacramentali** (*m pl*) sakramentalier; **sacramentare** (*è*) administrere sakramentene, gi nattverden (*til døende*); sverge, banne; *refl.* gå til alters; **sacramentato**, *Gesù* ~ Jesu kjøtt og blod (*i nattverden*); **sacramento** *m* sakrament, nattverd, hostie; *fam.* ed; ~ ! det var som pokker!; *i sacramenti dei vivi* dåp, konfirmasjon, nattverd, ordinasjon, ekteskap; *i sacramenti dei morti* skrif-temål, den siste olje; *fare qualcosa con tutti i sacramenti* (*fam.*) gjøre noe etter alle kunstens regler; **sacrare** innvie; *fam.* banne, forbanne; *refl.* ofre seg; **sacrario** *m* helligdom; **sacrato** *m* kirke-plass.
sacrestano etc. se: *sagrestano* etc.
sacrificare (*-cri-*) ofre, innvie; **sacrificato** som ofrer seg, som blir ofret; *una vita sacrificata* et liv i oppofrelse; **sacrificatore** *m* (*f* -trice) en som ofrer; offerprest; **sacrificio**, **sacrifizio** *m* offer; savn; *il* ~ *divino* (*incruento*), *il santo* ~ messen.
sacrilegio *m* helligbrøde; **sacrilego** (*pl* -ghi) formas-telig, ugudelig; ~ *m* gudsbespotter, tempelskjen-der, ugudelig kropp, forbrytersk person; **sacripan-**

te *m* skrythals; **sacris**, *essere in* ~ være prest;
sacrista *m* klokker, kirketjener; høyere prelat (*i Vatikanet*).
sacro hellig, ukrenkelig; *arte sacra* kirkekunst; *musica sacra* kirkemusikk; *osso* ~ korsben; *sacri bronzi* kirkeklokkene; *morbo* ~ fallesyke; *unione sacra* politisk borgfred; *la storia sacra* Bibelen.
sacrosanto hellig og ukrenkelig, sakrosankt.
sadismo *m* sadisme; **sadista** *m* sadist; **sadistico** (*pl* -ci) sadistisk.
sad(d)ucéo *m* sadukeer.
saèppola *f* tosk. uokråke.
saëtta *f* pil; lynstråle; urviser; *fig.* uokråke; *non ci capisco una* ~ jeg skjønner ikke et kvekk;
saettamento *m* pilskytning; **saettare** (*è*) skyte med pil; gjennomføre; *fig.* utslynge; **saettata** *f* pil-skudd; **saettatore** *m* (*f* -trice) bueskytter; **saettella** *f* sl. bor; **saettia** *f* rl. sl. brett til lys; sl. seilskute; **saettiére** *m* bueskytter; **saettile** *m* rl. se: *saettia*; **saettone** *m* zool. snok; **saettuzza** *f* tekn. fint bor.
saffico (*pl* -ci) sapfisk (*om versemål*).
safranina *f* sl. rødt fargestoff.
saga *f* saga; *gl.* heks; **sagace** som har god teft; skarpsindig; **sagacia**, **sagacità** *f* skarpsindighet.
sagèna *f* garn, not.
saggèzza *f* klokskap, visdom; **saggiare** (*sà-*) prøve, ta prøve av; **saggiatore** *m* prøver; gullvekt; **saggiatura** *f* prøve, prøvning.
saggina *f* hirse, sorghum; **sagginale** hirse-; hirse-stilk; **sagginella** *f* forhirse; **sagginare** meske, fete;
saggio klok, vis, dyktig; ~ *m* 1. vismann; **saggio** 2. *m* prøve; litt. essay; ~ *dell'interesse* rentefot; ~ *dello sconto* diskontosats; **saggiuolo** *m* prøve (*vin, olje o.l.*); liten gullvekt; **saggista** *m* essayist; **saggistico** (*pl* -ci) essayistisk.
sagittale pile-; **sagittario** *m* bueskytter; *il* ~ (*astr.*) skytten; **sagittato** bot. pilformet.
sago *m* (*pl* -ghi) sago; **sagola** *f* tau, trosse.
sàgoma *f* vektlodd (på bismar); form, lest; form, linje, snitt; *bella* ~ komisk figur; *che* ~ ! for en fremtoning!; ~ *di carico* maksimal lasthøyde (*under hru o.l.*); **sagomare** (*sà-*) forme, profilere.
sagra *f* (folke)fest; kirkefest; kirkeinnvielsesfest; **sagramentare** (*è*) *F* banne; se ellers: *sacramentare*; **sagrare** *F* banne; **sagrato** *m* *F* ed; *tirare sagrati* banne; se ellers: *sacrato*.
sagrestana *f* klokkerkone; rengjøringskvinne (*i kirke*); (*kloster*) nonne som forestår i sakristiet;
sagrestano *m* klokker, kirketjener; se også: *sacrista*; **sagrestia** *f* sakristi; *latino di* ~ klosterlatin.
sagri *m* inv. fiskeskinns; **sagrinato** fiskeskinnsaktig; **sagrista** *m* se: *sacrista*; **sagro** *m* *gl.* stor feltkanon; sl. falk; **sagù** *m* inv. sj. sago.
sahariana *f* sl. feltjakke (*i koloniene*).
sàia *f* sl. ulltøy, serge; **sàio** *m* kutte, kappe.
sala *f* sal, hall; starrgras; hjulaksel; ~ *d'aspetto* venterom; ~ *di lettura* lesesal; ~ *operatoria* operasjonssal.
salacca *f* zool. stamsild; *spøk.* sabel; *fig.* mager fyr, stake; gammel, skitten bok; **salacciaio** *m* stamsild-handler; gammel bok.
salace bitende, bitter, slibrig; **salacità** *f* slibrighet; skarphet; **salagione** *f* salting (*av fisk o.l.*).
salamandra *f* salamander.
salame *m* spekepølse; *fig.* tykksak, fjols; ~ (*in barca*) klosset, dårlig kledt person; klossmajor;
salamelècche, **salamelecco** *m* (*pl* -chi) *spøk.* bukk, kompliment; *pl* dikkedarer; **salamistrare** *sj.* være viktig; **salamistro** *m* *sj.* viktigper.

salamoia *f* saltlake; **salamoiare** legge i saltlake; **salapuzio** *m* litt. viktigper, hissigpropp, «reke»; **salare** salte; ~ *la scuola* skulke skolen. **salariare** (-lā-) betale, lønne; **salariato** lønnet; ~ *m* lønsmottaker; **salario** *m* arbeidslønn; **salario-base** *m* grunnlønn. **salassare** årelate; *fig.* tappe penger av; **salassatura** *f* sj., **salasso** *m* årelating. **salata** *f* salting; **salatino** *m* saltstang; **salato** salt, saltet; *fig.* dyr; pepret, vittig; *l'ha pagata salata* det har han måttet betale dyrt; ~ *m* saltmat; **salatoio** *m* salterom; **salatura** *f* salting. **salceto** *m* pileskog, pilekratt; *fig.* sj. floke; **salciaia** *f* pilekratt (*lang* *elv*); **salciaiuola** *f* sivsanger; **salcicia** *f* *F* se: **salsiccia**; **salcigno** dårlig (*tre*); uomgjengelig; trevlet (*kjøtt*); råstekt, rått (*brød*); **salcio** *m* pil; ~ *piangente* sørgepil; **salciuolo** *m* pilebånd (*til surring av vinstokker o.l.*). **salcräuti** *m* inv. sauerkraut. **salda** *f* stivelse; vinterbeite; **saldante** *m* lodde- el. sveisemiddel; **saldare** lodde, sveise; bilegge (*strid*); avvikle, utligne, betale, saldere; *refl.* heles, leges; **saldativo** lodde-, sveise-; **saldatoio** *m* loddebolt; ~ *autogeno* sveiseapparat; **saldatore** *m* (*f* -trice) lodder, sveiser; loddebolt, sveiseapparat; **saldatura** *f* loddning, sveising; ~ *autogena* autogensveis; ~ *forte*, ~ *ad ottone* slagloddning; **saldèzza** *f* fasthet. **saldo** fast; stabil; sunn; ~ *m* saldo, restbeløp, utligning, betaling; ~ *a credito* kredittsaldo; *merce di* ~ utslagsvare; *pagamento a* ~ restbetaling; ~ *di fine mese* månedsoppgjør. **sale** *m* salt; *fig.* vidd; forstand; ~ *comune* kokesalt; *dolce di* ~ flau; *fig.* dum; *salì fertilizzanti* gjødningssalt; *non metterci su nè ~ nè pepe* (*fig.*) ikke legge noe til for egen regning; *rimaner di* ~ bli forbauset, paff; *aver ~ in zucca* være velbegavet; **salgemma** *m* steinsalt. **salibile** som kan bestiges; **salice** *m* pil; ~ *piangente* sørgepil; *fig.* henghode. **saliceto** *m* pilekratt, pileskog. **salicilato** *m* salisyl; **salicilico** (*pl* -ci) salisyl-; **salicina** *f* kjem. salicin. **saliente** fremspringende, fremragende; iøynefallende, betydelig; **saliera** *f* saltkar, -bøsse; **salifero** saltholdig; **salificabile** kjem. som kan danne salt; **salificare** (-li-) omdanne til salt; **salimento** *m* stigning; **salina** *f* saltverk; (ikke helt fint) salt; **salinaggio** *m* saltutvinning; **salinaio**, **salinatore** *m* saltverksarbeider; **salinatura**, **salinazione** *f* saltrafinering; **salincervo** *m* sl. lek; **salino** saltholdig, salt-, saltet; ~ *m* saltkar. **salire** (*salgo*) stige (opp, inn); bestige (*trone*); gå opp (ad) (*trapp o.l.*); ~ *in cattedra* bestige kateteret, bli professor; *fig.* dosere; **saliscendi** *m* inv. klinke; (*om vei*) bakke opp og bakke ned; *fig.* opp- og nedgang; **salita** *f* stigning, oppstigning, bestigning; **salitoio** *m* klatreredskap; **salitore** *m* (*f* -trice) klatrer, bestiger. **saliva** *f* spytt; **salivale** spytt-; **salivare** spytt-; *glandole salivari* spyttkjertler; ~ *v.* avsondre spytt; **salivatorio** spyttdannende; **salivazione** *f* spyttavsondring, -sekresjon. **salma** *f* jordisk hylster, lik; *dial.* rom- og lengdemål; **salmanno** *m* sl. ørret; **salmarino** *m* kokesalt; **salmastria** *f* saltholdig jord; **salmastro** salt, saltholdig; **salmastroso** saltholdig. **salmeggiamento** *m* messing, salmesang; **salmeggiare**

(*è*) messe, synge salmer; **salmeggiatore** *m* (*f* -trice) en som synger salmer, messer. **salmeria** *f* (*srl. pl*) tren; **salmerista** *m* trensoldat. **salmi** *m* inv. sl. kjøttrett. **salmisia!** Gud bevars!; **salmista** *m* salmedikter; **salmistrare** salte; **salmo** *m* salme; *tutti i salmi finiscono in gloria* det ender alltid på samme måten, det er alltid det samme omkvedet; **salmodia** *f* salmesang; **salmodiare** (*ò*) synge salmer; **salmòdico** (*pl* -ci) salme-. **salmone** *m* laks; jern-, blystykker (*ballast*). **salnitraio** *m* salpeterarbeider; **salnitrale** salpeter-; **salnitro** *m* salpeter; **salnitroso** salpeterholdig. **salolo** *m* kjem. salol. **salone** *m* salong; *vettura* ~ salongvogn; **salottière** salong-; ~ *m* salongmenneske; **salottino**, **salotto** *m* mottakelsesrom, gjestestue. **salpare** lette (anker); seile, reise, stikke av; **salpinge** *f* anat. eggleder; **salpingite** *f* betennelse i egglederen. **salsa** *f* saus; *geol.* sølevulkan; glør og aske (av ild som knapt nok er sluknet); *la ~ di San Bernardo* matlysten; *cucinare in tutte le salse* (*fig.*) lage til på mange forskjellige måter, rede stygt til; **salsamentario** *m* fetevarehandler; **salsedine** *f* saltinnhold, saltholdighet, salthet; filipenser, rødt utslett, herpes; **salsedinoso** salt; rødfinnet, med filipenser; **salsiccia** *f* pølse; *far ~ di rundjule*; **salsicciaio** *m* pølsemaker; pølsemann; **salsicciotto** *m* stor (speke)pølse; **salsiera** *f* sauseskål; **salso** salt, salt-, saltholdig; ~ *m* salt(innhold), saltholdighet; **salsuggine** *f* neds. salt(holdighet); **salsugginoso** salt(holdig); **salsume** *m* saltmat, spekemat. **saltabècca** *f* gresshoppe; **saltabeccare** (*è*) hoppe; **saltabellare** (*è*) hoppe (av sted); **saltaleone** *m* (spring)fjær; **saltamartino** *m* siriss, gresshoppe; leketøy (*frosk o.l.*) med fjær under; *fig.* urolig barn, uokråke; **saltare** springe, springe over; hoppe; ~ *agli occhi* (*fig.*) springe i øynene; ~ *in aria* springe i luften; *far ~ in aria* sprengte i luften; ~ *in capo a uno* falle en inn; ~ *una pagina* hoppe over en side; ~ *a dire qualcosa* si noe plutselig; **saltarèllo** *m* lite sprang, hopp; **saltarello**, sl. folkedans; sl. fiskegarn; **saltatoia** *f* sl. fiskegarn; (*i faglebur*) pinne, vagl; **saltatore** *m* (*f* -trice) hopper; akrobat; *zool.* hopper; **saltazione** *f* hopping, sprang. **saltellamento** *m* hopp(ing); **saltellare** (*è*) hoppe, springe; vandre (*i tanken*), drømme; **saltellio** *m* stadig hopping; **saltèllo** *m* lite hopp; **saltellone**, **saltelloni**, *a saltelloni* i store sprang, sprangvis; **salterellare** (*è*) småhoppe; **salterèllo** *m* lite hopp; kruttkjerring; (*i spinetti*) stift som knipser på strengene; *se også: saltarello*. **saltèr(i)o** *m* psalter; *il ~* Salmenes bok. **salticchiare** (-ti-) småhoppe (av sted). **saltimbanco** (*pl* -chi) tryllekunstner, akrobat; *fig.* vendekåpe, opportunist; **saltimbocca** *f* sl. kjøttrett; **saltimpalo** *m* sl. spurvefugl. **salto** *m* sprang, hopp; snarærend; foss; skogsland, udyrket land; dans; (*dyrs*) parring, sprang; vasking (av sau før klipping); *a salti* hoppende, sprangvis; *di* ~ plutselig; *in un ~*, *con un ~* på et øyeblikk; ~ *in alto* høydesprang; ~ *con l'asta* stavsprang; *asta per il ~* hoppestang; *faccio un ~ da te* jeg stikker innom til deg; ~ *a capo fitto* stup (*i vannet*); ~ *in lungo* lengdesprang; ~ *mortale* saltomortale; *fare quattro salti* ta en

svingom; *trampolino di* ~ skihopp; ~ *triplo* tresteg.

saltuariamente springende; **saluário** springende, avbrutt, sprangvis.

saluberrimo *superlativ av*: **salubre** sunn; **salubrità** *f* sunnhet.

salumão *m* fetevarehandler, pølsemann; *libro da* ~ gammel skitten bok; **salume** *m* (*srl. pl*) saltmat, spekemat; **salumeria** *f* fetevarehandel, pølseforretning; **salumière** *m* fetevarehandler; **salumificio** *m* pøsefabrikk.

salutante hilsende; ~ *m* en som hilser; **salutare** sunn, helbredende; ~ *v.* hilse; hilse på; *si* adjo til; saluttere, gjøre honnør; ~ *romanamente* hilse fascistisk; *salutamelo tanto* hils ham så meget fra meg; **salutatore** *m* (*f -trice*) en som hilser; **salutatorio** hilsende; **salutazione** *f* hilsen; ~ *angelica* Ave Maria.

salute *f* helse, helbred, sunnhet; frelse; ~! død og pine!, du slette tid!; (*alla Sua*) ~! på Deres sunnhet!, skål!; *casa di* ~ klinikk; **salutevole** *sj.* sunn, helbredende; hilsende; **salutifero** (*srl. fig.*) sunn, helbredende; **salutista** *m* hypokonder; *rl.* frelsessoldat.

saluto *m* hilsen; honnør; *levare il* ~ *a uno* slutte å hilse på en; *fare il* ~ saluttere, gjøre honnør; ~ *romano* fascisthilsen (*med opprakt arm*); *tanti saluti* mange hilsener; ~ *alla voce* leverop, hurrarop.

salva *f* salve, salutt; ~ *d'applausi* bifallssalve; *colpo a* ~ (*el.: a salve*) skudd (med løs ammunisjon); ~ *di fischi* piping, pipekonsert; *sparare a* ~ saluttere; **salvabile** som kan reddes; **salvacondotto** *m* fritt leide, leidebrev; **salvadanàio**, **salvadanaro** *m* sparebøsse; **salvafiàschì** *m inv.* flaskekorg; **salvagente** *m inv.* redningsbøye, livbelte; trafikkøye; redningsskjerm (*på trikk o.l.*); **salvaggio** *se*: **selvaggio**; **salvaguardare** beskytte; **salvaguàrdia** *f* beskyttelse, vern, fritt leide; **salvamento** *m* redning; *condurre (giungere) a* ~ bringe (komme) i sikkerhet; **salvapunte** *m inv.* blyanthette; **salvare** redde, frelse; bevare, bibeholde; *mar.* berge; legge til side; ~ *uno da morte sicura* redde en fra den visse død; **salvatacco** *m* (*pl -chi*) gummihæl; **salvataggio** *m* redning; berging, redningsarbeid; *lancia di* ~, *battello di* ~ redningsbåt; **salvatico** *se*: **selvatico**; **salvatore** *m* (*f -trice*) redningsmann, redder; *rl.* frelser; **salvazione** *f* redning.

salve!, **salvete!** vær hilset!; **salveregina** *f rl.* en bønn; **salvezza** *f* redning; *ancora di* ~ nødanker (*og fig.*); ~ *dell'anima* sjelens frelse; *l'Esercito della Salvezza* Frelsesarméen; *tavola di* ~ redningsplanke.

sàlvia *f* salvie; **salviètta** *f* serviett.

salvo reddet, frelst, i behold; foruten; under forbehold av; ~ *che* med mindre; *in* ~ i sikkerhet; *a man salva* uten hindringer, uten motstand; *sano e* ~ i god behold.

samaritano samaritansk; ~ *m* samaritaner; *il buon* ~ den barmhjertige samaritan; **samaritana** *f* sykepleierske, samaritt.

sambuca *f hist.* sl. strengeinstrument; murstige; **sambuco** *m* (*pl -chi*) hyll; sl. seilskip.

samòro *m* sl. lastepram; **sampièro**, **fico** ~ fiken som modner til 29. juni (= *San Pietro*); **sampògna** *se*: **zampogna**.

sanabile helbredelig; *fig.* sanerbar, som kan bringes på fote igjen; **sanabilità** *f* helbredelighet (*og fig.*); **sanale** *m* torr stilk (*mais, hirse*); **sanamento**

m helbredelse, sanering; **sanare** helbrede, sanere, bringe på fote igjen, gjenopprette, råde bot på; godkjenne; **sanativo** helbredende; **sanatore** *m* (*f -trice*) en helbreder, sanerer; **sanatoria** *f* skadesløsholdelse, godkjennelse; **sanatorio** helbredende, sanerende; ~ *m* sanatorium; **sanazione** *f rl.* legalisering; *sj.* helbredelse.

sancire (*-isco*) sanksjonere, godkjenne; bestemme.

sanculotto *m* sansculotte.

sàndalo *m* sandal; sandel(tre); liten båt; **sandolino** *m* kajakk.

sangiovèse, **sangiovèto** *m* sl. vin(drue).

sangue *m* blod; *andare a* ~ *a uno* behage en; ~ *azzurro*, ~ *blu* blått blod; ~ *di Bacco!* død og pine!; *bistecca al* ~ råstekt biff; *cavar* ~ årelate; *questo mi fa venire cattivo* ~ det blir jeg i dårlig humør av; *circolazione del sangue* blodomløp; *esame del* ~ blodprøve; *far* ~ blø; ~ *freddo* kaldblodighet; *a* ~ *freddo* med kaldt blod; *pressione del* ~ blodtrykk; *principessa del* ~ prinsesse av blodet; *cavallo puro* ~ fullblodshest; **sanguifero** blodførende, blod-; **sanguificare** (*-gui-*) stimulere bloddannelsen; **sanguificazione** *f* bloddannelse; **sanguigna** *f* rød blyant, rødkritt; rødkrittstegning; **sanguigno** blodig, blodrød, blod-; sangvinsk; *pressione sanguigna* blodtrykk; *tipo* ~ blodtype; *fam.* person med rødt, tykt ansikt; *vaso* ~ blodkar; **sanguinaccio** *m* sl. blodpudding; **sanguinante** blødende; **sanguinare** (*sà-*) blø; *cose che sanguinano* fryktelige, gyselige ting; **sanguinaria** *f* blodurt; **sanguinario** blodtørstig, grusom; **sanguine** *m* sl. vidje; **sanguinella** *f* blodurt; **sanguinente** *sj.* blodig; **sanguineo** blodig, blodfarget; **sanguinolente**, **sanguinolento** blodig, bloddryppende; **sanguinoso** blodrik, blodig; *battaglia sanguinosa* blodig slag; **sanguisuga** *f* blodigle; *fig.* blodsuger; **sanguivoro** blodsugende.

sanicare *sj.* sanere; **sànie** *f litt.* materie, puss; **sanificare** (*-ni-*) sanere; **sanità** *f* sunnhet; sanitet; *ufficio di* ~ helseråd; ~ *marittima* helseråd (*for skip i havn*); **sanitario** sanitær, sanitets-, sunnhets-, helse-, hygienisk; *corpo* ~ sanitetskorps; *milite* ~ sanitetssoldat, sykepasser; *ufficiale* ~ sl. helse-rådssjef; ~ *m* lege.

sannite samnittisk; ~ *m* samnitt.

sano sunn; hel; ~ *come un pesce* frisk som en fisk; ~ *e salvo* i god behold; *stai* ~! ha det bra!

san paganino, *il (giorno di)* ~ lønningsdagen.

sanrocchino *m* pilegrimskappe.

sansa *f* avfall av oliven (*etter 1. gangs pressing*); det indre skall på kastanjen; *olio di* ~ annenrangs olivenolje (*2. gangs pressing*).

sanscritista *m* sanskritist; **sanscrito** sanskrit-; ~ *m* sanskrit.

santabarbara *f* kruttkammer, ammunisjonskammer; **santélmo**, *fuoco di* ~ sankt elmsild; **santarèllo**, **santerèllo** *m* skinnhellig fyr, hykler.

santificamèto *m* helliggjørelse, helligholdelse; **santificare** (*-ti-*) kanonisere, helliggjøre, hellige, holde hellig; **santificativo** helliggjørende; **santificatore** *m* (*f -trice*) en som helliggjør (*etc. se: santificare*); **santificazione** *f* kanonisering, helliggjørelse; helligholdelse; **santificètur** *m lat.* hykler, bedemann; **santimonia** *f* hellighet; *iron.* hyklery; skinnhellighet; **santimoniale** hellig; skinnhellig.

santino *m* lite helgenbilde; **santissimo** meget hellig; *il Santissimo Padre* paven; *il Santissimo* hostien, nattverdsbrødet; **santità** *f* hellighet; *Sua Santità* Hans Hellighet, paven; *morire in odore di* ~ do

i Herrens navn (etter et fromt liv, slik at folk mener at man er en helgen).

santo hellig; gudfryktig; *acqua santa* vievann; *anno* ~ (rl.) hellig år, jubelår; *campo* ~ kirkegård; *tutto il* ~ *giorno* hele den utslagne dag; *fammi il* ~ *piacere di* ... gjør meg den store tjeneste å ...; *sante parole* fromme, gode ord; *parole sante* kloke, sannhetens ord; *picchiare uno di santa ragione* gi en en god drakt pryl; *di santa ragione* rettferdig; rikelig; *anime sante* (del purgatorio) hellige sjeler (i skjærsilden); *la settimana santa* den stille uke; *lo Spirito Santo* den Helligånd; *la Terra Santa* det hellige land; ~ *m* helgen; helgenbilde; navnedag; *qualche* ~ *ci aiuterà* det går nok bra, skal du se; *non essere uno stinco di* ~ ikke være av Guds beste barn.

santocchieria *f* skinnhellighet; **santocchio** *m* hykler, skinnhellig fyr; **santolo** *m* fadder; **santone** *m* iron. hykler; helgen (hos muslimer); **santonina** *f* santonin.

santuário *m* helligdom, tempel; valfartssted.

sanzionare (ó) sanksjonere, bekrefte, billige; **sanzione** *f* sanksjon(ering), bekreftelse, godkjennelse; ~ *penale* straffebestemmelse.

sapa *f* finnkokt most (til krydder), sennep.

sapere (sò) vite, kunne, kjenne, erfare; smake, lukte (di av); *che io mi sappia* så vidt jeg vet; *far* ~ *la vite*, meddele, melde; ~ *grato di una cosa a uno* være en takknemlig for noe; ~ *il fatto suo* kunne sine ting; *le sa tutte, la sa lunga* han kan snu seg, han kan mer enn mate seg; *mi sa male di* ... det gjør meg ondt å ...; ~ *mill'anni* lengte; ~ *di nulla* være flau, smakløs; ~ *il norvegese* kunne norsk; ~ *dove il diavolo tiene la coda* være slu el. klok, kunne snu seg; ~ *una cosa per filo e per segno* kunne noe ut og inn; ~ *vita, morte e miracoli di uno* kjenne en ut og inn; *venire a* ~ erfare, få vite; ~ *m* viten.

sapidità *f* smakfullhet; **sapido** *litt.* smakfull.

sapiēte vis, klok; dyktig; *animali sapienti* dresser-te dyr; ~ *m* vismann, lærd; **sapiētone** *m* iron. vismann; **sapiēza** *f* visdom, lærdom, klokskap; viten(skap); *la Somma Sapiēza* Gud; *la Sapiēza* det gamle universitet (Roma, Bologna, Pisa); **sapiēziale** visdoms-.

saponáceo såpeaktig; **saponàio** *m* såpekoker, -selger; **saponària** *f* såpeurt; *radica* ~ kvillajabark; **saponata** *f* såpeskum, skum (på hest); *fig.* ros, smiger; *dare una* ~ *a* såpe inn; **sapone** *m* såpe; *bolla di* ~ såpeboble (og *fig.*); *dare il* ~ *a uno* smigre en; ~ *a fiocchi*, ~ *a scaglie*, ~ *a squame* såpespon; ~ *in polvere* såpepulver; ~ *da toletta* toalettåpe, håndsåpe; **saponeria** *f* såpefabrikk; såpefabrikasjon; **saponetta** *f* toalettåpe; **saponiera** *f* såpeskål; **saponificare** (-ni-) lage til såpe; **saponificazione** *f* forsåpning, såpefabrikasjon; **saponina** *f* kjem. saponin; **saponoso** såpeaktig.

sapóre *m* smak; **sapori** (pl) krydder(urter); *dar* ~ *a sette* smak på; *dar* ~ *al sale* spille lærd, viktig; *aver* ~ *di* ... smake av ...; **saporire** (-isco) krydre, sette smak på; **saporito** krydret, velsmakende; *conto* ~ *pepret* (dyr) regning; *sonno* ~ velgjørende søvn; **saporosità** *f* velsmak; **saporoso** velsmakende.

sapofito *m* saprofytt.

saputa *f* viten; *a mia* ~ med mitt vitende; *per* ~ etter det jeg (han etc.) har hørt; **saputello** *m* nesevis, viktig person; **saputo** klok (srl. neds.); *una cosa saputa* en velkjent sak, ting.

sarabachino *m* sl. lukket vogn; **sarabanda** *f* sarabande; *fig.* spetakkel og bråk; **saracca** *se: salacca*; **saracco** *m* (pl -chi) stikksag; ~ *a dorso* buesag.

saraceno sarasenisk, arabisk; **grano** ~ sl. førkorn; ~ *m* sarsener; *la Giostra del* ~ folkefest i Arezzo; **saracinesca** *f* rulleskodde (foran butikk o.l.); luke (i demning o.l.); **saracinesco** (pl -chi) sarasenisk; **saracino** sarasenisk; ~ *m* sarsener; *armato come un* ~ væpnet til tennene; *bestemiare come un* ~ banne som en tyrk.

sarcasmo *m* sarkasme; **sarcástico** (pl -ci) sarkastisk. **sarchiamēto** *m* luking; **sarchiare** (sà-) luke; **sarchiatore** *m* (f -trice) luker; **sarchiatrice** *f* ugrasharv; **sarchiatura** *f* luking; **sarchiellare** (è) luke; **sarchiello** *m* ugrasskrape; **sarchio** *m* ugrashakke.

sarcófaga *f* sl. spyflue; **sarcófago** *m* (pl -ghi) sarkofag; **sarcòma** *m* kjøttsvulst.

sarcràuti *m* pl sauerkraut.

sarda *f* sardinerinne; stor sardin; *essere pigiati come sarde* stå som sild i tønne; **sardana** *f* spansk ringdans; **sardanapalésco** (pl -chi) rik, luksuriøs, slaraffen-; **sardella**, **sardellina** *f* sardell; **sardelliéra** *f* sl. drivgagn; **sardésco** (pl -chi) *litt.* sardisk; **sardigna** *f* avfallshaug (for døde dyr og slaktavfall); **sardina** *f* sardin.

sardo sardisk; ~ *m* sarder.

sardónico (pl -ci), *riso* ~ sardonisk latter, bitter latter, hånlatter.

sargasso *m* sl. alge, sargassum; **sàrgia** *f* ull- el. linstoff; sengetrekk; **sàriga** *f* sl. pungdyr.

sarmēto *m* kvas, ris (av vinstokker); **sarmentoso** som har, er rik på kvas (ris, stengler).

sarrocchino *m* pilegrimskappe.

sarta *f* syerske, sydame; **sàrtia** *f* vant; **sartiāme** *m* mar., *il* ~ vantene; **sartina** *f* elev på systue, sypike, billig syerske; **sarto** *m* skredder; ~ *da donna* dameskredder; **sartore** *m* (f -ora, -trice) gl. skredder; **sartoria** *f* systue, skredderverksted; **sartucolo** *m* lappeskredder.

sassàia *f* steindemning; steinet vei; **sassaiuola** *f* steinregn, steining; **sassata** *f* steinkast; **sassella** *m* sl. rødvin; **sàsseo** *litt.* stein-, forsteinet; **sasseto** *m* steinet jord, terreng; **sassificare** (-si-) forsteine; **sassifraga** *f* bergsildre.

sasso *m* stein; *fare ai sassi* kaste stein (på hverandre); *nudo* ~ nakent fjell, snaufjell; *restare di* ~ (fig.) bli forbauset; *tirar sassi in piccionaia* skade seg selv (i stedet for andre); *scagliare il* ~ *e nascondere la mano* skade (en) bak ryggen.

sassòfono *m* saksofon; **sàssola** *f* øsekar; **sàssone** saksisk; ~ *m* sakser; **sassoso** steinet, steinrik.

sàtana *m* satan; *darsi a* ~ forsverge seg til Satan; **satanasso** *m* satan (og *fig.*); sl. ape; **sataneggiare** (-né-) være djevelsk, full av fanden; forbanne alt og alle; **satanico** (pl -ci) satanisk, djevelsk.

satellite *m* satellitt; planethjul; *fig.* drabant; *borgata* ~, *città* ~ drabantby; *stato* ~ vasallstat; **satellizio** *m* det å være drabant.

satinare satinere, glatte.

sàtira *f* satire; *dar la* ~ *a*, *far la* ~ *di*, *mettere in* ~ holde narr av; **satireggiare** (-ré-) satirisere, latterliggjøre, spotte; **satirésco** (pl -chi) satyr-; **satiriasi** *f* satyriasis; **satirica** *f* satirediktning; **satirico** (pl -ci) satyrisk; ~ *m* satiriker; **sàtiro** *m* satyr.

sativo, **terreno** ~ såland; *pianta sativa* dyrket, dyrkbar plante.

satòlla *f* mette(lse); *fig.* mengde; **satollare** (ó) mette, fylle; **satòllo** mett.

satrapia *f* satrapi; **sàtrapo** *m* (*f* -pessa) satrap, persisk stattholder; *fig.* tyrann.
saturabile mettelig; **saturabilità** *f* mettelighet; **saturare** mette; *fig.* fylle; **saturazione** *f* metning; **saturità** *f* metthet.
saturnale, *i* **Saturnali** saturnaliene; **satùrnia** *f* sl. nattsommerfugl; **saturnino** saturn-; **malattia saturnina** blyforgiftning; **saturnismo** *m* blyforgiftning; **saturnio** saturnisk (*myt.*); latinsk, romersk, italiisk; ~ *m* Jupiter; **saturno** *m* *gl.* bly.
sàuro mett, mettet; full, fylt.
sàuro 1. *m* øgle; **sàuro** 2. reverød; rødbrun; ~ *m* fuks; **savana** *f* savanne.
savièzza *f* visdom; **sàvio** vis, klok, rolig.
savoiàrdo savojarisk; ~ *m* savojar; sl. kjeks.
savonaròla *f* *gl.* sl. sammenleggbart stol.
savonèa *f* sl. hostesaft; **savóre** *m* sl. saus.
saxòfono *m* saksofon.
saziabile mettelig; **saziabilità** *f* mettelighet; **saziare** (*sà-*) mette; stille (*sulten*); tilfredsstille; *non si sazia mai di ...* han blir aldri trett av å ...; **sazietà** *f* metthet, metning; *fig.* overmetning, avsmak, lede; *a* ~ mer enn nok; **sazièvole** mettende; *fig.* kjedelig, frastøtende; **sazievolèzza** *f* det å være mettende; kjedelighet; **sàzio** mett, tilfreds; trett, lei.
sbaccanare bråke; **sbaccaneggiare** (*-nè-*) holde et svare spetakkel; **sbaccanio** *m* stadig, forferdelig bråk.
sbacellare (*è*) belge (*erter*); **sbacellatura** *f* belging; **sbacchettare** (*è*) banke (*teppe*); **sbacchettata** *f* banking, slag; **sbacchettatura** *f* banking; **sbacchiamento** *m* banking; **sbacchiare** (*sbà-*) banke, slå; **sbacchio** *m* stadig banking.
sbaciucchiamento *m* rundkyssing, smasking; **sbaciucchiare** (*ù*) rundkysse, smaske; **sbaciucchiatore** *m* (*f* -trice) rundkysser; **sbaciucchio** *m* stadig kyssing; **sbaciucchiòne** *m* (*f* -ona) rundkysser.
sbadataggine *f* uaktsomhet; **sbadato** uaktsom; *alla sbadata* uaktsomt.
sbadigliamento *m* gjesping; **sbadigliare** (*-di-*) gjespe; *vi si sbadiglia* der er det «gørr», kjedelig; **sbadiglièlla**, **sbadiglièrèlla** *f* *sj.* stadig gjesping, gjespesyke; **sbadiglio** *m* gjesp; **sbadire** (*-isco*) ta opp spiker (*o.l. se: ribadire*) som er nittet.
sbafare *dial.* snylte (til seg); **sbafatore** *m* (*f* -trice) snylter; **sbafò** *m* snylteri; *a* ~ uten å betale; *vivere a* ~ leve av snylteri.
sbagliare (*sbà-*) ta feil, gjøre feil, feile; ~ *pagina* slå opp på feil side; ~ *strada* ta feil vei, gå seg vill; *potrei* ~ det er mulig jeg tar feil; *sbagliando s'impara* man lærer av sine feil; *refl.* ta feil; **sbagliato** forfeilet, forkjært, gal; **sbaglio** *m* feil- (takelse), mistak; *essere in* ~ ta feil; *per* ~ ved en feiltakelse, feilaktig.
sbaioccare (*ò*) sløse, kaste bort penger.
sbaiionettare (*è*) gjennomføre med bajonett.
sbaldanzire (*-isco*) ta motet fra, «jekke» ned.
sbaldoriare (*ò*) feste, svire, ture; **sbalestramento** *m* bomskudd (*srl. fig.*); **sbalestrare** (*è*) skyte feil, bomme; *fig.* bomme, skyte over målet; sende bort; *refl.* bli ruinert; **sbalestrato** tankeløs, uryddig; ruinert; **sballare** pakke ut; *fig.* skryte, slå stort på, diske opp med (*løgner*); (*i spill*) få for mange poeng (*og tape*); **sballato** utpakket; uryddig, ubalansert; oppdiktet, løgnaktig; **sballatura** *f* utpakning; **sballonata** *f* skryt, skrone; **sballòne** *m* (*f* -ona) skrythals, skronemaker.

sballottamento *m* hopping, risting (*bil o.l.*); **sballottare** (*ò*) kaste fram og tilbake; bysse.
sbalordimento *m* bedøvelse; forbløffelse; **sbalordire** (*-isco*) bedøve; forbløffe; **sbalorditaggine** *f* forvirring; **sbalorditivo** bedøvende; forbløffende; **sbalordito** forbløffet, fortumlet, forvirret; **sbalorditòio** bedøvende; forbløffende.
sbaluginare (*ù*) lyne, funkle, glimte.
sbalzamento *m* det å slynge, kaste, styrte; **sbalzare** slynge, kaste; styrte (*minister o.l.*); sende bort (*funksjonær*); lage relieffer (*i metall*); **sbalzatore** *m* (*f* -trice) relieffarbeider; **sbalzellare** (*è*) ryste; kaste, bli kastet fram og tilbake; **sbalzello** *m* stadig rysting, skumping, humping; **sbalzellòni** (*a*) ~ hoppende, sprangvis; **sbalzo** *m* hopp, sprang (*og fig.*); *a* ~, *di* ~ sprangvis; *cogliere di* ~ gripe i luften (*og fig.*); *lavorare a sbalzi* arbeide sprangvis, stykkevis, avbrutt; *lavori a* ~ relieffarbeid.
sbambagiare (*-bàg-*) (*og refl.*) trevles (opp).
sbancare sprengre banken (*spill*); blakke; jevne ut (*terreng*); **sbanchettamento** *m* turing, festing; **sbanchettare** (*è*) feste, ture.
sbandamento *m* spredning, oppløsning; krenkning; **sbandare** spre, oppløse; (*om bil*) skjære ut, skli; krenge; **sbandata** *f* spredning; krenkning; **sbandeddiare** (*è*) *sj.* lyse fredløs; **sbandellare** (*è*) fjerne slå (*for dør o.l.*), åpne; **sbandieramento** *m* utfoldelse (*av flagg, og fig.*); **sbandierare** (*ie*) utfolde, vifte med (*flagg*); ~ *qualcosa (fig.)* skilte med noe.
sbandimento *m* forvisning; **sbandire** (*-isco*) lyse fredløs, landflyktig; forvise.
sbaragliamento *m* sprengning, splittelse; **sbaragliare** (*-rà-*) sprengre, splitte; **sbaraglino** *m* trikketrakk; **sbaraglio** *m* splittelse, oppløsning; *mettere, mandare allo* ~ utsette for fare; *mandare a* ~ ødelegge; *andare a* ~ gå til grunne.
sbarazzare fjerne vanskeligheten for, gjøre ryddig, rydde; **sbarazzinata** *f* slyngelstrek; **sbarazzino** *m* slyngel, skurk; *alla sbarazzina* på snei (*lue*).
sbarbare rykke opp med rota (*og fig.*); barbere; *refl.* barbere seg; **sbarbatello** *m* fløteskjegg; **sbarbato** skjegglos, glattbarbert; opprykket med rota; **sbarbazzata** *f* muleslag (*på hest*); *fig.* hakestøt.
sbarbicamento *m* opprykning med rot; **sbarbicare** (*sbà-*) rykke opp med rot, utrydde; **sbarbificare** (*-bi-*) *fam.* barbere.
sbarcare sette på land, landsette, losse; gå i land; *fam.* stige ut (*av bil*); ~ *il lunario*, ~ *la vita* klare seg så vidt (*økonomisk*); *sbarcar(se)lla* holde det gående; **sbarcatoio** *m* losseplass; **sbarco** *m* (*pl* -chi) lossing; losseplass; ilandstigning; *mezzo da* ~ landingsfartøy.
sbardare sele av (*hest*).
sbardellare (*è*) tilride (*unghest o.l.*); *fig.* skrone, smøre tykt på; **sbardellato** dressert, tilredet; utøylet, umåtelig; *risa sbardellate* skoggerlatter; **sbardellatura** *f* tilridning.
sbarra *f* (tverr)stang, bom, barriere, skranke; ~ *conduttrice* strømførende skinne; *ferro in sbarra* stangjern; **sbarramento** *m* (av)sperring; *tiro di* ~ sperreild; **sbarrare** sperre; sperre opp (*øyne*) krysset (*sjekk*); *conto sbarrato* sperret konto; **sbarrèta** *f* liten sperre, slå; **sbarro** *m* sperring, bom.
sbasire (*-isco*) dø (hen).
sbassamento *m senkning; **sbassare** senke, gjøre lavere; **sbasso** *m* senkning.
sbatacchiamento *m* det å slå, ryste; **sbatacchiare** (*-tà-*) slå, ryste; ~ *le ali* baske med vingene; *refl.**

kaste seg fram og tilbake; slå; **sbatacchiata** *f* slag; **sbatacchio** *m* stadig banking; **sbattagliare** slå, ringe.
sbattere slå, banke; piske (*egg*); sende bort; kaste ut; ~ *le ali* baske med vingene; ~ *i piedi* stampe med føttene; *refl.* sprelle (*fisk*); **sbattersene** (*F*) ikke bry seg om det; **sbattezzare** tvinge (*en*) til å forsverge kristendommen; *spøk.* omdøpe, gi annet navn; *refl.* forsverge kristendommen; *cose da far* ~ fryktelige, opprørende ting; **sbattighiaccio** *m* shaker; **sbattimento** *m* banking, slag; **sbattitura** *f* banking, slag; **sbattuta** *f* banking, slag; **sbattuto** slått, pisket; *fig.* trett, slapp, nedslått.
sbaulare (*ù*) *sj.* pakke ut av kofferten.
sbavaggio *m typ.* uren type; **sbavagliare** (*-vā-*) befri for knebel; **sbavare** sikle, fråde; fjerne støperanden på (*jern*), avpusse; **sbavatura** *f* sleve, fråde; urenhet (*på jern, type o.l.*); **sbavazzare** sikle, sleve på; **sbavone** *m* sikler.
sbèffa *etc.* *se: beffa etc.*
sbellicare *refl.* ~ *dalle risa* le seg fordervet.
sbendare (*è*) ta bindet av (*noe*).
sbèrcia *f fam.* klodrian, klossmajor; **sbèrciare** (*è*) bomme, skyte bom; spotte, håne; **sbèrlèffo** *m* stygt sår el. arr; hånlig grimase, geip; **sbèrlingacciare** (*à*) feste, ture; **sbèrrettare** *refl.* ta av luen; hilse; **sbèrrettata** *f* hilsen med luen, hatten.
sbertare (*è*) spotte; **sberteggiare** (*-tè-*) drive gjon med; **sbertucciare** (*ù*) krølle, kramme sammen (*tøy*); *fig.* spotte, mishandle.
sbevacchiare (*à*) svire; **sbevazzamento** *m* svir; **sbevazzare** svire; **sbevazzatore** *m (f -trice)* svirebror, begersvinger; **sbevucchiare** (*ù*) smådrikke, ta en drink.
sbiadato dårlig foret (*dyr*); blek, falmet; **sbiadire** (*-isco*) blekne, falme; avbleke.
sbiancare hvitne, blekne; *refl.* blekne.
sbiasciare *se: biasciare.*
sbicchierare (*iè*) utskjenke vin; drikke; **sbicchierata** *f* drikkelag.
sbiècare (*iè*) sette, stå på skjeve; rette opp; skjele til; **sbièco** (*pl -chi*) skjev, skrå; *a* ~, *di* ~, *per* ~ på skrå, skrått, skjevt; *guardare di* ~ skjele til; *fig.* se skjevt til.
sbièttare (*è*) fjerne kilen i, på; *fig.* snuble; *sj.* stikke av; **sbigonciare** (*ò*) flyte over.
sbigottimento *m* forferdelse, forskrekkelse; **sbigottire** (*-isco*) forskrekke(s); *refl.* bli forskrekket.
sbilanciamento *m* det å bringe i ulikevekt; **sbilanciare** (*-lā-*) bringe, komme ut av likevekt; *refl.* tape likevekten; **sbilancio** *m* ulikevekt; manko, underskudd; **sbilancione** *m* plutselig sprang; *a sbilancioni* rykkevis, sprangvis.
sbilenco (*pl -chi*) krum, skjev, uformelig; **sbiiliardare** (*-ār-*) støte to kuler på en gang.
sbiluciare (*ù*) se seg godt om, glane, stirre.
sbirbare dovne, late seg; *sbirbarsela* more seg.
sbirciare (*sbi-*) skjele til, stirre på, se stålent på; **sbirciata** *f* skjeling; *dare una* ~ *a*, *se: sbirciare*; **sbircio** nærsynt.
sbirraglia *f neds.* flokk politibetjenter el. snushaner; **sbirreggiare** (*è*) *sj. fig.* gå og snuse; **sbirreria** *f gl. se: sbirraglia*; **sbirresco** (*pl -chi*) *neds.* politi-; **sbirro** *m neds.* politibetjent, panser, snushane.
sbişoriare (*ò*) mumle (*bønner*).
sbiżzarrire (*-isco*) få grillene ut av hodet på (*en*); *refl.* rase ut, gi etter for sine luner; **sbiżzire** (*-isco*) (*og refl.*) la sinne få avløp.
sbloccamento *m* opphevelse (*av sperring o.l.*); **sbloc-**

care (*ò*) oppheve sperring, blokade av (*noe*); **sblòcco** *m (pl -chi)* opphevelse (*sperring o.l.*).
sbòbba, sbòbbia *f* dårlig suppe; skvip.
sboccare (*ò*) slå tuten av; helle litt av (*flaske*); munne ut i; komme ut i; **sboccataggine** *f* flåkjetthet, grovhet; **sbocato** som ikke lyster bislet (*hest*); påbegynt (*flaske*); *fig.* flåkjetthet, grov, usømmelig; *se ellers: sboccare*; **sboccatòio** *m* utløp (*rør o.l.*); **sbocatura** *f* det å slå ut litt (*av flaske*) (*etc. se: sboccare*); **sbocciare** (*ò*) springe ut, spire (*blomster*); åpne seg (*fallskjerm*); ramme motstanderens kule med sin egen; *non sbocciato* i knopp; **sboccio** *m* spiring, utfoldelse; *di* ~ som står i knopp (*og fig.*); **sbocco** *m (pl -chi)* munning, utgang; avsetningsmarked; ~ *di sangue* blodstyrtning; **sbocconcellare** (*è*) gnage i seg; stykke opp; slå i stykker, knuse; **sbocconcellatura** *f* avslått stykke, skår; skår (*i noe*).
sbòffo *m* puff (*på tøy*); *maniche con gli sboffi* puffermer; **sbolgiare** (*ò*) stå ut, sette pose (*om tøy*).
sbollare (*ò*) bryte (*brev o.l.*).
sbollentare (*è*) skolde; **sbollire** (*-isco*) slutte å koke; *fig.* falle til ro.
sbombare (*ò*) rope, buse ut med; skrone, smøre tykt på; **sbombazzare** rope, spre for alle vinder; svire, drikke meget; **sbombettare** (*è*) svire; **sbombone** *m* en som røper noe; skronemaker; svirebror.
sbonzolare (*sbò-*) henge ned (*dru eklase o.l.*); *refl.* bøye seg under vekten; falle ned (*tarm*).
sbordellare (*è*) larme, bråke.
sbòrnia *f* fyll, rus; *digerire (el.: smaltire) la* ~ sove rusen ut; **sborniare** (*ò*) *sj.* finne; *refl.* drikke seg full; **sbornione** *m* dranker.
sborsamento *m* utbetaling; **sborsare** (*ò*) betale, legge ut, punge ut; **sbórso** *m* utbetaling, utlegg.
sboscamento *m* avskog(n)ing; **sboscare** (*ò*) avskoge.
sbottare (*ò*) bryte ut (*i gråt o.l.*); *fig.* eksplodere; **sbottata** *f* utbrudd; **sbòtto** *m* utbrudd; **sbottonare** (*-tò-*) knappe opp; *refl.* åpne seg, betro seg; **sbottonatura** *f* oppknapping; **sbottoneggiare** (*-nè-*) stikke, være spydig, bitende.
sbozzacchire (*-isco*) begynne å trives, komme seg (*planter, dyr*); *fig.* polere; sivilisere, oppdra.
sbozzare (*ò*) skissere, gjøre utkast; hogge til; **sbozzatore** *m (f -trice)* marmortilhogger; blokkvalseverk; **sbozzatura** *f* grov tilhogging, utkast, skisse(ring); **sbozzo** *m* utkast; **sbozzolare** (*ò*) plukke kokonger; kripe ut av kokongen; **sbozzolatore** *m (f -ora, -trice)* kokongplukker; **sbozzolatura** *f* kokongplukking.
sbracalato med hengende bukser; **sbracare** ta buksene av; *sbracarsi per uno (fum.)* legge seg i selen for en; *sbracarsi dalle risa* vri seg av latter; **sbracatamente** tankeløst, måteløst.
sbraccettare (*è*) føre ved armen; **sbracciare** (*à*) rive ut av armen(e); fekte med armene; *refl.* brette opp ermene; gjøre seg stor umak; **sbracciata** *f* fektning med armene, armslag; **sbracciato, vestito** ~ kjole med korte ermer el. uten ermer; **sbraccio** *m* armslag; **sbraceria** *f* skryt; **sbraciare** rake opp i (*ild*); sprake (*gnister*); skryte; flotte seg; **sbraciata** *f* det å rake opp; skryt; det å flotte seg; **sbraciatòio** *m* ildrake; **sbracio** *m* det å flotte seg, slå stort på; **sbracione** *m* en som slår stort på; skrythals.
sbraitamento *m* skrik, skrål; **sbraitare** skrike, skråle, larme; **sbraitio** *m* stadig skrål; **sbraitone** *m (f -ona)* skrikhals, bråkebøtte.
sbramare tilfredsstille, mette.

şbranamento *m* det å rive i stykker; **şbranare** rive i stykker, flenge; **şbrancare** drive ut av flokken (*dyr*); *refl.* bryte ut av flokken; **şbrandellare** (*è*) rive i stykker, ødelegge; **şbrano** *m* flenge.
şbrattare rydde; befri (*da qualcosa* for noe); **şbrattata** *f* opprydning; **şbratto** *m* opprydning; *stanza di* ~ roterom, kott.
şbravazzare prale, blære seg; **şbravazzata** *f* praleri, skryt; **şbravazzone** *m* skrythals.
şbreccare (*è*) slå skår i; **şbrecciare** (*è*) slå bresje i (*mur*); **şbrecciato** sprukken (*mur*).
şbrendolare (*è*) henge i laser; **şbréndolo** *m* lase, pjalt; **şbrendolone** *m* lasete, fillete fyr.
şbriconeggiare (*è*) drive skurkestreker; **şbricio** fatig, laset, fillet; **şbriciolamento** *m* smuldring; **şbriciolare** (*sbri-*) smuldre; **şbriciolatura** *f* smuldring; smuler.
şbrigamento *m* ekspedisjon; **şbrigare** ekspedere; få en ende på; sende hinsides; *refl.* skynde seg; *şbrigarsi di qualcosa* skaffe seg noe fra halsen; **şbrigativo** fremskyndende, kort og fyndig, hurtig.
şbrigliare ta tøylen, tømme, båndet av; trekke i tøylen; frigjøre ved innsnitt; *refl.* frigjøre seg (*fra tøylen*); *fig.* tøyle seg; **şbrigliata** *f* rykk i tømme; *fig.* omgang, straffepreken; **şbrigliatezza** *f* tøylesløshet; **şbrigliato** tøylesløs.
şbrindellare (*è*) rive i stykker; henge i laser; **şbrindello** *m* lase; **şbrindellone** *m* lasete fyr.
şbrinze *m* sl. bløt sveitserost fra Briens.
şbroccare (*ò*) rense (*silke*); beskjære; gnage, beite; **şbroccatura** *f* rensing; **şbroccolare** (*-rò-*) gnage, beite.
şbrodare (*ò*) skumme suppe; *fig.* lire av seg; **şbrodolare** (*-ròd-*) søle til, oversmøre; *fig.* lire av seg; **şbrodolone** *m* sølekopp, gris; klattmaler, blekksmører; **şbrogliare** (*ò*) vikle opp; rydde; *refl.* klare seg ut (*da av*); **şbrondere** (*ò*) beskjære.
şbronciare (*ò*) bli sur, surmule; **şbrondere** (*-isco*) bli sur, ergerlig; surmule.
şbronzare (*ò*) *F* drikke seg full.
şbròscia *f* tynt drikk, skvip (*og fig.*).
şbruffare sprute, sprøyte; *fig.* bestikke; **şbruffata** *f* spruting, sprøyting; bestikkelse; **şbruffo** *m* spruting, sprøyting; smørepenger.
şbucare komme fram fra sitt skjulested; komme, drive ut.
şbucciafatiche *m inv.* lathans; **şbucciamento** *m* skrelling; **şbucciare** (*ù*) skrelle; *şbucciarsi un ginocchio* skrape seg på kneet; **şbucciarsela** klare seg ut av en knipe; **şbucciatura** *f* skrelling; avskrapning (*hud*); **şbuccione** *m* lathans.
şbudellare (*è*) sprette magen opp på.
şbuffare pruste, stønne; puste (*ut*); **şbuffata** *f* pusting, stønn(ing); **şbuffo** *m* pust, stønn; puff.
şbugiardare (*ià*) trette en til løgner, gjøre ens ord til skamme.
şbullettare (*è*) fjerne stiftene; sette bobler (*kalk*); *refl.* misse stiftene.
şbullonare (*ò*) fjerne boltene fra.
şburrare fløte av; *latte şburrito* skummet melk.
şbuzzare sprette opp magen på, sløye; *fig.* åpne, sprette opp; *refl.* gå hull på (*byll o.l.*); **şbuzzatoio** *m* sløyekniv.
şcabbia *f* skabb; **şcabbioso** skabbet.
şcabinato *m* voldgiftsdomstol; **şcabino** *m* rådmann, voldgiftsman.
şcabrezza *f* ruhet, ujevnhet; **şcabro** ru, ujevn; mislig, anstøtelig; **şcabrosità** *f* ruhet, ujevnhet,

vanskelighet; **şcabroso** ru, ujevn; mislig, anstøtelig.
şcazzare gjøre fra seg alle steder; skitne til (med ekskrementer).
şcaccato, **şcaccheggiato** sjakktrutet; **şcacchiare** (*à*) beskjære (*plante*); **şcacchiatura** *f* beskjæring.
şcacchiara *f* sjakkbrett; **şcacchiere** *m* sjakkbrett; frontavsnitt; *il cancelliere dello* ~ den engelske finansminister; **şcacchista** *m* sjakkspiller; **şcacchistico** (*pl -ci*) sjakk-; *gara şcacchistica* sjakkturnering.
şcaccia *m inv.* den som jager opp viltet under jakt; **şcacciapani** *m inv.* hundepistol; **şcacciadiavoli** *m inv. gl. sl.* kanon; **şcacciafumo** *m inv.* røykfjerner (*i kanon*); **şscacciamento** *m* det å jage bort, fortrenning; **şscacciamosche** *m inv.* fluesmekker, fluevifte; **şscapiensiari** *m inv.* tidsfordriv; munnharpe; **şscacciare** (*à*) jage bort, forjage, fordrive, fortrenge; **şscacciata** *f* bortjagning, fortrenning; **şscaccino** *m* kirketjener; *andare a* ~ jage hare om natten.
şcacco *m (pl -chi)* sjakktelt; *fig.* nederlag; **şcacchi** (*pl*) sjakk; *a şcacchi* rutet; *vedere il sole a şcacchi* (*fam.*) sitte i fengsel; *campionato di şcacchi* sjakk-mesterskap; *campione di şcacchi* sjakk-mester; *dare ~ al re sette kongen i sjakk*; *giocare a şcacchi* spille sjakk; *partita a şcacchi* sjakkparti; *essere sotto ~* være sjakk; *tenere in ~* holde i sjakk; *~ matto* sjakkmatt; *ricevere uno ~ matto* bli sjakkmatt; lide et nederlag.
şcadente ringe, av ringe kvalitet, tarvelig; forfallende; *se ellers*: **şcadere**; **şcadenza** *f* utløp, forfall (*sdag*); termin; *a breve (lunga)* ~ på kort (lang) sikt; *cambiale in ~* forfallen veksel; *la ~ del termine* fristens utløp; **şscadenziario** *m* register over forfalne vekslar; **şcadere** utløpe, forfalle, være forfallen, forverres; falle; *mar.* drive av; *~ di peso* gå ned i vekt; **şscadimento** *m* nedgang, forfall; **şscaduto** forfallen.
şcafandro *m* dykkerdrakt; **şcafarda** *f* sl. båt; **şcafare** *mar.* slepe; **şcafasso** *m* sl. innpakning (*for røkelse o.l.*); **şcaffalare** forsyne med hyller; sette i hyller; **şcaffalatura** *f* oppsetting av hyller; hyllearrangement; **şcaffale** *m* reol, hylle; **şcafo** *m* skipsskrog; *traversalmente allo* ~ tverrskips.
şscagionare (*ò*) unnskylde, rettferdiggjøre.
şscaglia *f* skjell (*på fisk o.l.*); splint (*av metall o.l.*); *aver la ~* være overgrodd av skitt; **şscagliabile** som kan slynges, kastes; **şscagliamento** *m* kast(ing); skjelldannelse; **şscagliare** (*scà-*) slynge, kaste; fjerne skjellene, splintene på; *refl.* komme flott igjen; *şscagliarsi contro uno* kaste seg over en, falle over en; **şscagliatore** *m (f -trice)* kaster; **şscaglietta** *f* sl. tobakk; **şscaglionare** (*ò*) oppstille trinnvis (*med luker mellom avdelingene*); **şscaglione** *m* trappetrinn; avsat (i fjellskråning); hests hjørnetann; sl. ferskvannsfisk; avdeling (*i trappeformasjon*); **şscaglioso** skjellet, skjell-; **şscagliuola** *f* lite skjell; sl. gips; kanarigras.
şscagnare halse.
şscagnozzo *m* prestelus; *fig.* fusker.
şscala *f* trapp, stige; skala; målestokk; ujevnhet, hakk (*i håret*); (*i poker*) street; *a scale* terrasseformet; *alla ~ dell'uno per mille* i målestokken 1:1000; *fare le scale* spille skalaer; *~ di corda* taustige; *su larga ~* i stor målestokk; *~ mobile* glidende (lønns)skala; rulletrapp; *~ parlante* (*radio*) bølgelengdeskala; *in ~ ridotta* i forminskert målestokk; *~ di servizio* kjøkkentrapp, bak-

trapp; **scalamento** *m* bestigning; **scalandrino** *m* sl. stige; **scalandrone** *m* landgangsbru; **scalappiare** (-lā-) befri fra snare, felle (og fig.); komme seg ut av knipe, uføre o.l.; **scalare** trinnvis; ~ *v.* klatre over, bestige, storme; *mar.* anløpe; (*fly*) mellom- lande; ~ *un conto*, betale en regning i rater; **scalata** *f* klatring, bestigning, storm; *dare la ~ a*, *se: scalare*; **scalatore** *m* (*f* -trice) klatrer, tindebe- stiger; fjellsykler.

scalcagnare klapre med hælene; slite ned hælene; *fig.* trække under hæl, ydmyke; **scalcagnato** med slitte hæler; uordentlig, redusert; ydmyket.

scalcare skjære i skiver, skjære for; **scalcatore** *m* (*f* -trice) forskjærer; **scalciare** (scā-) sparke.

scalcinare skrape pussen av (*mur* o.l.); *refl.* miste pussen; **scalcinato** avskrappt, avskallet (*mur*, *mur- puss*); *fig.* uordentlig, sjusket, nedfor; **scalcinatura** *f* avskalling (*murpuss*); **scalcinazione** *f* kalkrens- ning.

scalco *m* (*pl* -chi) *gl.* hushovmester.

scaldaacqua *m* *inv.* vannvarmer, varmtvannsbere- der; ~ *ad immersione* dyppekoker; **scaldabagno** *m* *inv.* varmtvannsbereider; **scaldalèto** *m* varme- dunk (*sengevarmer*); *spøk.* dårlig lommeur; **scal- damano** *m* *inv.* håndvarmer (*sl. bolle med varmt vann*); *sl.* lek; **scaldamento** *m* oppvarming; **scal- dapanche** *m* *inv.* doven elev, fuks, sinke; **scalda- piatti** *m* *inv.* tallerkenvarmer; **scaldapièdi** *m* *inv.* fotvarmer; **scaldarancio** *m* *inv.* sl. brikett; **scaldare** varme (opp); oppleve; ~ *la serpe in seno* nære slange ved sitt bryst; *refl.* varme seg; *fig.* bli ivrig, hissig; **scaldasèggiole** *m* *inv.* lathans; **scaldato** *f* oppvarming; *dare una ~ a* varme (opp); **scalda- tore** *m* fyrbøter; **scaldavivande** *m* *inv.* tallerkenvar- mer, matvarmer; **scaldino** *m* varmefat; varmele- geme.

scaldo *m* skald; **scalducciare** (ù) varme litt.

scalèa *f* (*srl. pl*) (stein)trapp; **scalèno** skjev (*om trekant*); **scalèo** *m* trappestige; **scalèra** *f* dobbel- trapp; **scalessare** (è) farte omkring i kalesje; **scalessata** *f* kalesjetur, kjøretur.

scalètta *f* liten trapp; hakk (*i håret*); **scalettare** (è) gjøre trappeformet.

scalfarotto *m* polstret tøffel, pampusse.

scalfire (-isco) risse, skjære; **scalfit(t)ura** *f* rissing, skjæring, skår, skramme.

scaligero *vedr.* Scaligerfamilien i Verona; *vedr.* Scalateatret i Milano; *il pubblico* ~ Scalateatrets publikum.

scalinata *f* bred trapp; **scalino** *m* trappetrinn; terskel; *fig.* trinn, grad.

scalmana *f* forkjølelse; *fig.* forkjærlighet, entusias- me; **scalmanare** *refl.* forkjole seg; *fig.* streve, legge seg i selen, være ivrig; **scalmanata** *f* forkjølelse; **scalmanatura** *f* det å forkjole seg (*etc. se: scalma- nare*); **scalmiera** *f* åregaffel, keip; **scalmo** *m* rip, reling; åregaffel, keip.

scalo *m*, ~ (*marittimo*) anløpshavn; ~ *di costru- zione* skipsverft; ~ *aereo* (mellom)landing; *dar* ~ *foreta* (mellom)landing; *far* ~ *in un porto* anløpe en havn; ~ *ferroviario* godsstasjon; **sca- lógna** *f* sjalottløk; *fam.* uhell, ulykke; **scalógno** *m* sjalottløk; **scalóne** *m* stor (stein)trapp.

scaloppina *f* schnitzel, kotelett (*med marsala*).

scalpellare (è) (ut)meisle; **scalpellatore** *m* (*f* -trice) meisler; **scalpellatura** *f* (ut)meisling; **scalpellinare** meisle; **scalpellino** *m* steinhogger; **scalpello** *m* meisel, stemjern; skalpell (operasjonskniv).

scalpicciamento *m* tramp (*av folk*); **scalpicciare** (-pi-) trampe, subbe; **scalpiccio** *m* stadig tramp, sub- bing; **scalpitare** (à) trampe, stampe (*hester o.l.*); **scalpitio** *m* stadig tramp, stamping; **scalpóre** bråk, larm, skjenneri; *far* ~ vekke oppsikt.

scaltrèzza *f* sluhet; **scaltrimèto** *m* det å gjøre, bli slu; lurestrekk; **scaltrire** (-isco) gjøre slu; *refl.* bli slu; **scaltrito** slu, utspekulert; dyktig; **scaltro** slu; skarp; durkdreven.

scalzacane *m* stakkars djevel; kvakksalver, treneve; **scalzamèto** *m* det å ta av (seg) på bena; **scalzare** ta sko og strømper av; undergrave (*og fig.*); **scalzatòio** *m* støvleknekt; **scalzatóre** *m* (*f* -trice) en som undergraver (*etc. se: scalzare*); **scalzatura** *f* undergraving (*etc. se: scalzare*); **scalzo** barfotet; *a piedi scalzi* med bare ben; *mandare a letto* ~ (*spøk. til barn*) gi salt i grøten.

scamatare banke (*ulltøy o.l.*); **scamatino** *m* banker (*av ulltøy*); **scamato** *m* bankesiokk.

scambiamèto *m* bytte, (for)veksling; **scambiare** (scām-) bytte, (ut)veksle, forveksle; *senza ~ una parola* uten å veksle et ord; **scambiettare** (è) gjøre vekslingsstrinn (*under dans*); **scambiètto** *m* veks- lingstrinn; ordveksling (*som lek*); **scambiévole** gjensidig; **scambievolèzza** *f* gjensidighet; **scambio** *m* bytte, vekslings; utveksling, omsetning; pens, sporveksel; **scambi commerciali** vareutveksling; *in ~ di* i stedet for; **libero** ~ frihandel; *tassa di ~* omsetningsavgift; *valore di ~* bytteverdi; **scam- bista** *m*, (*libero*) ~ frihandelsmann; pensevakt.

scamiciare (-mi-) *refl.* kle av seg til skjorten; **scamiciato** i skjorteermene; ~ *m* simpel fyr; samfunnsomstyrter; **scamonèa** *f* sl. plante (*brukt som avføringsmiddel*); *fig.* helsesvak, utrivelig per- son; **scamosciare** (ò) semsgarve, semske; **scamo- tàggio** *m* taskenspillerkunst, forsvinningsnummer.

scamòzza *f* sl. ost; **scamozzare** (ò) skjære av i toppen, skjære ned, hogge ned; **scamozzatura** *f* nedskjæring; avhogne greiner, skat.

scampaforca *m* *inv.* sj. galgenfugl, skurk; **scampa- gnare** reise, ligge på landet; **scampagnata** *f* land- tur; **scampanacciata** *f* langvarig klokkingering; «bjølling»; **scampanamèto** *m* klokkingering; **scampanare** ringe (med klokke); ha klokkeform; **scampanata** *f* klokkingering; «bjølling»; **scampa- nellare** (è) ringe voldsomt (*på dørklokken*); **scam- panellata** *f* voldsom ringing; **scampanellio**, **scam- panio** *m* stadig, langvarig ringing; **scampare** red- de, frelse, bevare; unnsnippe, unnsly; *Dio ci scampi e liberi* Gud fri og bevare oss; **scamparla** berge livet; **scamparla bella** komme godt fra det; ~ *alla morte* unngå døden; **scampo** *m* redning; *sl.* hummer; *non c'è* ~ det er ingen vei utenom; **scàmpolo** *m* tøyrest, stoffrest; ~ *di tempo* fri- stund, pusterom; ~ *d'uomo* svekling, tasse, tufs.

scanagliare (-nà-) lage bråk, drive pøbelstreker.

scanalare bore ut, hule ut; komme ut av kanal, åpning; ikke følge vanlig tjenestevei; **scanalatura** *f* futhulning, (ut)boring, rifling (*i geværlop*).

scancellare *etc. se: cancellare etc.*

scàncio *m*, *a* ~, *di* ~, *per* ~ på skjeve, på skrå.

scandagliare (-dà-) lodde (*og fig.*); veie for og imot; **scandaglio** *m* *mar.* lodd; loddning; *fig.* prøve, beregning.

scandalista *m* skandale-journalist; **scandalizzare** forarge, skandalisere; **scandalizzarsi di qualcosa** forarges over noe, ta anstøt av noe; **scandalizza- tore** *m* (*f* -trice) en som forarger, skandaliserer; **scàndalo** *m* forlokkelse, forførelse; skandale, for-

S

argelse, anstøt; *strid; pietra dello ~* anstøtssten; **scandaloso** skandaløs.

scandella *f* toradet bygg; **scandere** *se: scandire*;

scandiglio *m* måle-enhet for pukk (1-4 kubikkmeter).

scandinavo skandinavisk; ~ *m* skandinav.

scandire (-isco) skandere; *fig.* uttale tydelig.

scannabècco *m* (*pl -chi*) sl. slaktekniv; **scannafosso** *m* avløpsrenne, grøft; **scannaminestre** *m inv.* skrythals; **scannapagnotte**, **scannapane** *m inv.* dagdriver; **scannare** skjære halsen over på; *fig.* slakte; suge penger av, ruinere; **scannato**, *povero ~* lutfattig; **scannatòio** *m* slaktehus; *fig.* skamdyr forretning, ågerbank; **scannatore** *m* (*f -trice*) morder; ågerkarl; **scannatura** *f* det å skjære halsen over, slakte; oppkastet jord på grøftekant; **scannellare** (*è*) kannellere; avspole; *se også: scanalare*; **scannellamento** *m*, **scannellatura** *f* kannellering, avspoling; **scannello** *m* skrivepult; bakstykke av okse; **scanno** *m* benk, sete; tofte; sandbanke.

scanonicare (*ò*) frata kannikverdigheten; *refl.* miste kannikverdigheten, bli lekmann.

scansafatiche *m inv.* dovenpels; **scansamento** *m* unngåelse; **scansare** unngå, parere (*slag*); *refl.* gå til side; **scansaruote** *m inv.* beslag, stotfanger (*på port*); **scansia** *f* reol, hylle; **scansione** *f* skandering; **scanso** *m* unngåelse; *vivere di ~* leve fredelig (*ved å unngå tretter o.l.*); *a ~ di qualcosa* for å unngå noe.

scantinare forsynde seg mot god tone, forsnakke seg, forgå seg, ikke holde ord o.l.

scantonare (*ò*) ta kantene, hjørnene av; unngå (*en*); dreie om hjørnet, stikke av; **scantonamento** *m*, **scantonatura** *f* det å ta kantene av (*etc. se: scantonare*); **scantucciare** (*ù*) skjære skorpe av (*brød*); **scanzonato** formløs; uformell.

scapaccionare (*ò*) gi nakkedrag; **scapaccione** *m* slag i nakken, nakkedrag; *passare a ~* snike seg inn gratis; få eksamen uten arbeid.

scapamento *m* det å ta hodet av; hodebry; **scapare** ta hodet av (*fisk o.l.*); *refl. fig.* bry hodet; **scapataggine** *f* ubesindighet; **scapato** ubesindig, ufornuftig; *alla scapata* ubesindig.

scapecchiare (*è*) hekle (*lin*); **scapecchiatoio** *m* linhekle; **scapestrataggine** *f* tøylesløshet; **scapestrato** tøylesløs; *alla scapestrata* tøylesløst.

sapezzamento *m* beskjæring; **sapezzare** (*è*) beskjære, skjære ned; ta toppen av; **scapèzzo** *m* beskjæring, nedskjæring.

scapigliare (-pi-) bringe håret i uorden; **scapigliato** uryddig på håret; *fig.* uordentlig, tøylesløs, bohémaktig; **scapigliatura** *f* ubesindighet; bohémiliv; *litt.* bohémbevegelse; **scapitare** (*à*) tape, lide tap; **scapito** *m* tap; *a ~* til skade; **scapitozzare** (*ò*) skjære ned.

scapo bladløs stilk, blomsterstilk; *arkit.* søylekropp; **scapocchiare** (*ò*) ta hode av (*nål o.l.*); **scapola** *f* skulderblad; **scapolaggine** *f* spøk, ugift stand, ungkarstilværelse; **scapolare** skulderblads-; ~ *m* sl. munkehette, skapular; madonnabilde o.l. (*til å bære om halsen*); ~ *v.* (*à*) flykte, stikke av; unngå; seile forbi; **scapolarsela** stikke av; **scapolo** ugift (*om mann*); ~ *m* ungkar; *marito ~* gressenkemann; **scaponire** (-isco) temme.

scappamento *m* det å unnslippe; utblåsning; eks-haustør; stillverk (*i ur*); ~ *a ancora* ankerang; *tubo di ~* ekshaustør; **scappare** unnslippe, unnvike; flykte, stikke av; løpe (løpsk); *a scappa e fuggi* i hui og hast, i all hast; ~ *a dire qualcosa*

komme til å si noe; *mi scappò da ridere* jeg kunne ikke la være å le; *mi è scappato di dirlo* jeg kom i skade for å si det; ~ *di bocca* slippe ut av munnen; *chiudere la stalla dopo che sono scappati i buoi* lukke brønnen etter at barnet er druknet; *mi è scappato un errore* jeg har kommet til å gjøre en feil; *lasciarsi ~ l'occasione* la høvet gå fra seg; ~ *di mente* glemme; *mi scappa la pazienza* jeg mister tålmodigheten; **scappata** *f* avstikker; (*lettere*) feilgrep; påfunn; **scappatoia** *f* utflukt, påskudd; **scappatore** *m* (*f -trice*) en som stikker av, flykter; *cavallo ~* hurtig traver.

scappavia *f* hemmelig dør, utgang; *fig.* påskudd, utflukt; lettboat, jolle.

scappellare (*è*) ta hatten av; **scappellata** *f* hilsen med hatten; *fare una grande ~* svinge med hatten; **scappellatura** *f* (*litt.* affektet) hilsen med hatten; **scappellottare** (*ò*) gi nakkedrag; **scappellotto** *m* nakkedrag, lusing; *passare a scappellotti* (*el.: con lo ~*) stå til eksamen (*pga. eksaminators snillhet*); komme inn gratis (*i teater o.l.*); *prendere a scappellotti* gi lusinger, nakkedrag.

scappiare (*à*) løse sløyfen på; *refl.* gå opp; løse seg; **scappino** *m* sj. sokkelest.

scapponata *f* kapun-gilde; barsøl (*for eldstegutten*); **scappottare** (*ò*) hindre at motspilleren tar alle stikk.

scappucciare (*ù*) ta av hetten; snuble; gjøre et feiltrinn (*og fig.*); *refl.* ta av seg hetten; **scappuccio** *m* snubling; feiltrinn.

scapricciare (-pri-), **scapricciare** (-isco), ~ *uno* plukke grillene ut av hodet på en; *refl.* få tilfredsstilt sin lyst.

scarabattola *f* glass-skap, monter; sl. snøsko; *fig.* skrot, skrammel; **scarabattolo** *m* *se: scarabattola*;

scarabèo *m* skarabè; gjødselbille, tordivel; **scarabillare** klimpre; **scarabo** *m* sl. snegl; **scarabocchiare** (*ò*) klatte til (*med blekk*); klore ned; **scarabocchiatore** *m* (*f -trice*) blekksmører; **scarabocchiatura** *f* blekksmøring, klatting; **scarabocchio** *m* blekkklatt; tufs, tasse; smøring; klattmaleri; **scarabocchi** kråketær; **scarabocchione** *m* (*f -ona*) blekksmører, klattmaler.

scaracchiare (-rà-) spytte opp, harke; **scaracchio** *m* oppspytt, spyttklatt; **scaracchiare** *m* en som harke og spytter; **scarafaggio** *m* kakerlakk.

scaramanzia *f* besvergelse (*av onde øyne o.l.*).

scaramazzo, (*perla*) **scaramazza** ikke helt rund perle; **scaramuccia** *f* trefning, strid, håndgemeng, *litt.* strid, polemikk; **scaramucciare** (*ù*) være i strid, ha stridigheter; **scaraventare** (*è*) kaste.

scarbonare (*ò*) ta ut kull (*av milen*); **scarbonatura** *f* fjerning av kull (*fra kullmilen*).

scarceramento *m* løslatelse; **scarcerare** (*à*) løslate (*fra fengsel*); **scarcerazione** *f* løslatelse.

scardare rense (*kastanjer*); karde (*ull*); **scardassare** karde (*ull*); *fig.* gi en omgang; **scardassatore** *m* (*f -trice*) karder; **scardassatura** *f* karding; **scardassiere** *m* karder; **scardasso** *m* karde; **scardinare** (*à*) løfte av hengslene; karde; **scardova** *f* brasme; **scarduffare** gjøre uryddig.

scarica *f* utladning; avføring; *mil.* salve; **scaricarili** *m inv.*, *fare a ~* veie salt (*lek*); *fig.* legge skylden, ansvaret på hverandre; **scaricafulmine** *m inv.* lynavleder; **scaricalasino** *m* sl. lek; **scaricamento** *m* lossing; utladning; *piano di ~* losseper-rong; **scaricare** (*a*) lesse av, losse; utlade; fyre av; kreditere; lette (*samvittighet*), avlaste; tømme; ~ *qualcosa addosso a uno* velte, lesse noe over på

en; *la mia stilografica si è scaricata* min fyllepenn er gått tørr; *refl.* velte en byrde av seg; gå ned (*ur o.l.*); bli utladet (*batteri o.l.*); *mil.* gå av; **scaricatoia** *f* sl. fuglefelle; **scaricatoio** *m* losseplass; utløp, avløp(srenne), avløpsgrøft; **scaricatore** (*f -trice*) som losser, tømmer, avløps-; ~ *m* lossearbeider, sjauer; *elekt.* utlader; **scaricatura** *f* lossing; utladning; **scaricazione** *f* lossing; **scarico** (*pl -chi*) tom, fri, klar, ren; ubekymret; ikke ladet; utladet; ikke trukket opp; *capo* ~ villstyring, vellysting, glad laks; ~ *m* lossing; utladning; avfall; utblåsning; *fig.* avlastning; kreditt; *a mio* ~ til kreditt for meg; *a suo* ~ til hans forsvar, unnskyldning; *gas di* ~ utblåsningsgass; *luogo di* ~ avfallsdyng, tømme plass; *testimone a* ~ vitne til gunst for tiltalte; *tubo di* ~ utblåsningsrør. **scarificare** (*-ri-*) snitte, koppsette; gjøre snitt i (*bark*); harve (*eng*); **scarificatore** *m* (*f -trice*) koppsetter; koppsetningsjern, skarifikator; sl. harv; **scarificazione** *f* harving; **scarificazione** *f* koppsetning; innsnitt; harving. **scarlattina** *f* skarlagensfeber; **scarlatto** skarlagan; ~ *m* skarlagan (*farge og tøy*). **scarmigliare** (*-mi-*) bringe håret i uorden; **scarmigliatura** *f* det å gjøre bustet, bustethet; **scarmiglione** *m* (*f -ona*) bustet, sjusket person. **scarnamento** *m* flensing, flekking; *fig.* avmagring; **scarnare** flense, flekke, skjære kjøttet av; **scarnascialare** (*-scia-*) feste, holde etegilde; **scarnascialata** *f* matfest, etegilde, orgie; **scarnatoio** *m* pelskniv; **scarnatura** *f* flensing; **scarnicciare** (*-ni-*) fjerne kjøtt-trevlene (*på skinn*); **scarnificare** (*-ni-*) skjære bort kjøtt(et) på; **scarnificazione** *f* bortskjæring av kjøtt; **scarnire** (*-isco*) skjære bort, fjerne kjøtt(et) fra; gjøre tynnere; *refl.* ta av, bli mager; **scarnitura** *f* det å skjære av, gjøre tynnere. **scarno** kjøttløs, mager; **scarnovalare** feste; holde etegilde, matfest. **scarognare** (*ò*) late seg, være doven; **scarognato** forfulgt av uhell; **scarognire** (*-isco*) sette fart i (*en*). **scarpa** *f* sko; skrent, skråning; hemsko, bremsekloss, hjulbrems; ~ *chiodata*, ~ *ferrata* piggsko; *a* ~ skrånende; ~ ~ til fots; *fare le scarpe a uno* (*fig.*) prøve å skade en, sladre på en; *mettere le scarpe al sole* (*fig.*) dø; *morire con le scarpe ai piedi* dø en voldsom død; **scarpaio**, **scarparo** *m* omvandrende skotøyhandler; **scarpare** gjøre skrå (*mur o.l.*); sette hemsko på; **scarpata** *f* slag med sko; skråning (*på mur, voll o.l.*); **scarpell...** *se: scalpell...*; **scarpicciare** *se: scalpicciare*; **scarpiera** *f* skoeske. **scarpinare** *dial.* gå lenge, marsjere; **scarpinata** *f* *dial.* anstrengende marsj; **scarpino** *m* dansesko; **scarpone** *m* (beksom)støvel; fjellsko; *fig.* alpejeger; udannet person. **scarrierare** (*ie*) løpe hit og dit. **scarrocciare** (*ò*) drive av; **scarruccio** *m* avdrift; **scarrozzare** (*ò*) kjøre hit og dit; **scarrozzata** *f* kjøretur; **scarrozzio** *m* stadig kjøring. **scarrucolare** (*ù*) løpe (*om tau i talje*); slippe ned (*ting i talje*); **scarrucolio** *m* taus løp i talje; taljehvin, gnisning. **scarruffare** pjuske til, gjøre uryddig. **scarseggiare** (*è*) mangle, være knapp; bære imot (*vind*); ~ *a danari* mangle penger; **scarsella** *f* pengepung; **scarsèzza** *f* mangel, knapphet; gjerighet; **scarsità** *f* mangel, knapphet; **scarso** knapp,

sparsom, mager; ~ *d'ingegno* ikke særlig skarp, innskrenket. **scartabellare** (*è*) bla raskt igjennom; **scartafaccio** *m* notisbok, kladdebok, kladd. **scartamento** *m* utrenskning, kassering, utrangering; saking (*i kortspill*); sporvidde; akselavstand; *a* ~ *ridotto* smalsporet; **scartare** pakke ut (*av papir*); kaste, forkaste, kassere; (*i kort*) sake; (*om hest*) skjære ut; **scartata** *f* det å kaste (*etc. se: scartare*); straffepreken, omgang; **scartino** *m* rorstang, styrevol; **scarto** *m* kassert vare, avfall; uduelig person; (*i kort*) saking, saket kort; (*soldat*) tjenes-teudyktig; sl. ordgåte; (*prosjektils*) avdrift; **scartocciare** (*ò*) ta ut av hylsteret; ta bladene av maiskolber; **scartocciatura** *f* rensing (*mais*); **scartoccio** *m* kremmerhus; lampeglass; *se: cartoccio*. **scartoffia** *f* neds. papir, dokument. **scasamento** *m* flytting; utkastelse; **scasare** flytte; kaste ut, på gaten; **scasato** husvill. **scassa** *f* bunnfeste (*for mast*); **scassare** pakke opp (*vare*); bryte opp (*dør*); smadre; bryte (*jord*); *refl.* bli smadret (*bil*); **scassato** i stykker, smadret, knust; *fam. fig.* ferdig; **scassatura** *f* utpakning (*varer*); **scassinamento** *m* smadring; **scassinare** spreng, smadre, slå i stykker; **scassinatura** *f* smadring; noe smadret, splinter; **scasso** *m* innbrudd; nydyrking, nyrydning. **scastagnare** *sj.* skeie ut; **scatafascio** *m*, *a* ~ hulter til bulter; **scataroscio** *m* *sj.* regnskur; **scatarrare** harke, spyte ut; **scatarrata** *f* harking, spyting; **scatarrone** *m* en som harker og spytter; **scatarzo** *m* sl. silke; **scatenacciare** (*-nà-*) fjerne slåen (*fra*); rasle med lenker; **scatenaccio** *m* kraftig rasling (*av lenker o.l.*); **scatenamento** *m* det å slippe løs; **scatenare** (*è*) befri for lenker, slippe løs (*og fig.*); hisse opp; *refl.* bryte løs; **scatenarsi addosso** (*el.: contro*) *a uno* (*fig.*) gå løs på en; **scatenato** løs(latt), løssluppen; rasende; **scatenio** *m* stadig, kraftig rasling (*av lenker*). **scatola** *f* eske, dase; *tekn.* hus; *caratteri di* ~ kjempebokstaver; *dire a lettere di* ~ si åpenlyst; *carne in* ~ boksekjøtt; *rompere le scatole a uno* sjenere en, plage livet av en; ~ *a stoppa* pakningsboks; ~ *di vanità* sminkeskrin; **scatolame** *m* hermetikkbokser, dase-mat; **scatolaio** *m* eskeselger, -maker; **scatolino** *m* liten eske. **scatologico** (*pl -ci*) skitten, slibrig, ufin. **scatricchiare** (*-tri-*) løse, greie (*hår*); *refl.* greie seg (*da qualcosa* ut av noe). **scattare** springe (*fjær*); *fig.* springe, sprette, fare opp; *far* ~ (*mil.*) trykke av; ~ *una fotografia* knipse et bilde; ~ *fuori con qualcosa* plumpe ut med noe; **scattivare** fjerne det som er ødelagt; **scatto** *m* utløsning (*av fjær o.l.*); utløser; avtrekker; *fig.* utbrudd, innfall; lønnsstigning, alderstillegg; *a* ~ momentant; *aver uno* ~ fare opp; *coltello a* ~ foldekniv; *levarsi di* ~ fare opp; *orologio a* ~ stoppeklokke. **scaturigine** *f* kilde, oppkomme, utspring; **scaturire** (*-isco*) velle fram, oppstå, stamme (*da fra*). **scavalcare** stige, kaste av hesten; klatre over (*mur*); kaste over (*maske*); *fig.* slå ut, slå av pinnen, sparke ben for; *gl.* hjelpe av hesten; stanse (*på et sted*); **scavallare** løpe hit og dit, tumle seg; ride; **scavamento** *m* (ut)gravning; **scavare** grave (ut, opp); **scavatore** *m* (*f -trice*) graver; (*macchina*) **scavatrice** gravemaskin; **scavatura**, **scavazione** *f* (ut)gravning. **scavezzacollo** *m* halsbrekkende fall, vågestykke;

villstyring, uthaler; *a* ~ over hals og hode; **scavezzare** (é) ta grimen av; skjære ned (*trær*); skake (*hamp o.l.*); **scavezzarsi il collo** knekke nakken; **scavezzatrice** *f* skaketurbin; **scavezzatura** *f* det å ta grimen av (*se: scavezzare*).

scavigliare (-vi-) ta ned av knaggen; **scavizzolare** rote fram, lete opp, finne på; **scavo** *m* (ut)gravning; fordypning; ~ *di pozzi* brønngravning.

scazzottare (ò) *F* slå med knyttnevene.

scègliere (*scélgo*) velge, utvelge, sortere; **scegliménto** *m* utvalg; **scegliticcio** *m* noe frasortert; **sceglitóre** *m* (*f*-trice) velger, vraker.

sceicco *m* (*pl* -chi) sjeik.

scelleraggine *f* ryggesløshet; **scellerataggine**, **scelleratèzza** *f* ryggesløshet, kjeltringaktighet, skurkestrek; **scellerato** ryggesløs, forbrytersk, kjeltringaktig; ytterst dårlig; ~ *m* forbryter.

scellino *m* skilling, shilling.

scèlsi *se: scegliere*; **scélta** *f* (ut)valg; *a* ~ etter fritt valg; *fare la* ~ treffe sitt valg; **sceltèzza** *f* utsøktthet; **scélto** *se: scegliere*; ~ *adj.* utvalgt, utsøkt; **bocca scelta** lekkermunn; **sceltume** *m* frasortert vare.

scemabile som kan forminskes, nedsettes; **scemaménto** *m* forminskning; **scemare** (é) (for)minsk; sette ned, redusere; bli mindre; avta, bli kortere; ~ *di prezzo* nedsette i pris; **scemèzza** *f* dumhet; **scèmo** som er mindre, ikke så full, stor etc. (*som før*); *fig.* dum, innskrenket; ~ *m* dumrian, tosk; ~ *integrale* kronidiot.

scempiaggine *f* dumhet, innskrenkethet; **scempiaménto** *m* forenkling; **scempiare** (é) forenkle; **scempiataggine** *f* dumhet, tåpelighet; **scempiato** *m* (hoven) dumrian; **scèmpio** enkel(t); dum, tåpelig; ~ *m* *litt.* blodbad; *far* ~ *di qualcosa* lemleste noe; *fece* ~ *del suo onore* han levnet ham ikke ære for en skilling.

scèna *f* scene (*og fig.*); skueplass; sceneri; opptrinn; *andare in* ~ bli oppført; *fare scene* lage scener; **maestro di** ~ regissør; **messa in** ~ iscenesettelse; ~ *vuota e dette* (*spøk.*) der var ikke en katt; **scenàrio** *m* dekorasjon; sceneri; (*film*) dreiebok; **scenarista** *m* manuskriptforfatter (*film*); **scenata** *f* voldsom scene, opptrinn.

scèndere gå ned, stige ned; falle; nedlate seg (*a til*); *dial.* sende, sette ned; ~ *da uno* (*fig.*) nedstamme fra en; ~ *a terra* lande; gå i land; **scendibile** som kan gå nedover, som går raskt nedover; **scendilètto** *m* *inv.* sengeforlegger; morgenkjole.

sceneggiaménto *m* sceneinndeling; bearbeidelse for scenen; **sceneggiare** (-né-) inndeke i scener; bearbeide for scenen; **sceneggiatura** *f* *se: sceneggiamento*; **scènico** (*pl* -ci) scenisk, scene-; **palco** ~ scene; **scenografia** *f* kulissemaling; **scenografo** *m* kulissemaler; **scenotècnico** (*pl* -ci) sceneteknisk.

scerbare (é) luke; **scerebrare** (*scè-*) ta hjernen ut av; **sceriffo** *m* sheriff; **scèrnere** skjelne; **scerniménto** *m* det å skjelne, dømmekraft.

scerpatura *f* kornrensning; **scerpellato**, **scerpellino** med oppsvulmede øyelokk; **scerpellone** *m* bommert, brøler.

scervellare (-vè-) forvirre; *refl.* bry hodet; **scervellato** innskrenket.

scèsa *f* nedstigning, utstigning, nedgang; skråning, skrent; ~ *di testa* (*dial.*) innfall, galskap; **scèso** *se: scendere*.

scespiriàno shakespearsk.

scetticismo *m* skeptisisme, skepsis; **scèttico** (*pl* -ci) skeptisk; ~ *m* skeptiker.

scettrato forsynt med septer; **scèttro** *m* septer.

sceverare (*scè-*) *litt.* utskille, skjelne; **sceviòtte** sjevot; **scèvro** blottet (*di for*).

schèda *f* seddel, (kartotek)kort; ~ *perforata* hullkort; **macchina a schede perforate** hullkortmaskin; **schedare** (é) kartotekføre; skrive på kort; **schedàrio** *m* kartotek, kartotekskuff; **schedatóre** *m* (*f*-trice) kortsriver, kartotekfører.

schèggia *f* splint; **scheggiare** (é) splintre; **scheggiatura** *f* splintrethet, flisethet; **schèggio** *m* *litt.* svær, kantet stein el. fjellknaus; **scheggióso** som er lett å splintre, fliset.

scheletrire (-isco) gjøre til skjelett; *refl.* bli skjelett- (aktig), radmager; **schelétrico** (*pl* -ci) skjelett-, skjelettaktig; **scheletrito** skjelettaktig, radmager; **schèletro** *m* skjelett (*og fig.*), benrad.

schèma *m* skjema, mønster, grunnplan; utkast; **schemático** (*pl* -ci) skjematisk; **figura schematica** skjematisk fremstilling; **schematismo** *m* skjematiskhet, skjematisk fremstilling; **schematizzare** skjematisere.

scherano *m* voldsmann, ransmann.

schërma *f* fekting, fektekunst; *fig.* strid, polemikk; **maestro di** ~ fektemester; **tirare di** ~ fekte; **schermaglia** *f* fektning; strid, duell (*og fig.*); **schermare** (é) avverge, parere, skjerme; forfekte; *tekn.* isolere; **schermire** (-isco) parere, avverge, fekte; *refl.* verge seg; **schermitóre** *m* (*f*-trice) fekter; **schërmo** *m* beskyttelse, vern; (*film*) lerret; (*fjernsyn*)skjerm; *foto.* filter; *l'arte dello* ~ filmkunsten; *diva dello* ~ filmstjerne; **schermografia** *f* røntgenfotografering, -fotografi.

schernévole hånende, hånlig; latterlig; **schernire** (-isco) håne; **schernitóre** (*f*-trice) hånende; ~ *m* håner; **schërno** *m* hån, forhånelse.

scherzare (é) hoppe, leke; *fig.* spøke; *con lui non si scherza* han er ikke å spøke med; **scherzeggiare** (-zé-) spøke; **scherzévole** spøkefull; **schërzo** *m* spøk; skjemtedikt; *mus.* scherzo; *un brutto* ~ en grov spøk; *uno* ~ *di fortuna* et skjebnens innfall; *uno* ~ *di natura* et naturens lune, uhyre, monster; **scherzóso** spøkefull, lekende.

schète *f* sl. fiskegarn.

schettinare (é) gå på rulleskøyter; **schèttino** *m* rulleskøyte.

schiaccia *f* (muse)felle; *pl* krølltang; vaffeljern; **schiacciaménto** *m* knusing, knekking; **schiaccianóci** *m* *inv.* nøtteknekker; **schiacciante**, *prova* ~ slående, fellende bevis; **schiacciatate** *m* *inv.* potetpresse; **schiacciare** (*schia-*) knekke, knuse, krase, trykke (sammen); overvinne; ~ *un sonnellino* (*el.: pisolino*) ta seg en lur; **schiacciasassi** *m* *inv.* steinknuser; **schiacciata** *f* knusing, knekking; sl. kake; **schiacciatura** *f* knusing; **schiacciuola** *f* *srl.* *pl* krølltang.

schiaffare kaste fra seg; stikke, putte; *sj.* gi lusinger; ~ *dentro* putte inn (*i fengsel*); **schiaffeggiare** (-fè-) gi lusinger, ørefiker; **schiaffeggiatóre** *m* (*f*-trice) en som gir ørefiker; **schiaffo** *m* lusing, ørefik; *fig.* ydmykelse, fornærmelse; *da schiaffi* frekk, uforskammet.

schiamazzare kakle, snadre; *fig.* larme, bråke; **schiamazzatóre** *m* (*f*-trice) kakler; bråkebøtte; **schiamazzio** *m* stadig kakling, bråk; **schiamazzo** *m* kakling, snadring; bråk, larm.

schiantare brette, knekke, knuse; sprekke; **schiantarla grossa** (*fig.*) smøre tykt på; **schiantarle a uno** lese en teksten, si en sannheter; **schiantatura** *f* det å brette, knekke; brudd, knekk; **schianto** *m*

brudd, knekk; knall, drønn, brak, smell; kval, pine; *di* ~ plutselig.

schiappa *f* (tre)flis; *fig.* treneve, kloss(major); **schiappare** *sj.* hogge fliser.

schiarare rense, klare; skylle (*klær*).

schiarimènto *m* oppklaring, lysning; opplysning, forklaring; **schiarire** (-isco) gjøre lysere; klare opp, forklare; lysne; *refl.* lysne; **schiarita** *f* oppklaring, lysning; **schiaritóio** *m* klaringskar (*olje*).

schiassare *sj.* bråke; **schiassata** *f* bråk; opptrinn.

schiassolare (*uò*) stikke inn i en sidegate.

schiatta *f* slekt, ætt; **schiattare** krepere; ~ *dalle risa* (*di rabbia*) sprekke av latter (raseri); **schiattire** (-isco) bjeffe, halse; **schiattóna** *f* lubben, ferm pike.

schiavacciare (-vå-) fjerne slåen på; rasle (med nøkler).

schiavésco (*pl -chi*) slave-; **schiavista** *m* slavehandler, slaveritilhenger; **schiavitù** *f* slaveri; **schiavo** *m* slave; **schiavone** *m* slavoner.

schiccherare (*i*) drikke grådig, helle i seg; smøre ned, rote ned; plapre ut med; **schiccheratura** *f* smøteri; plapring; drikking, fyll.

schidionata *f* så mye (*fugl o.l.*) som går på et spidd; **schidióne** *m* spidd.

schiena *f* rygg; **schienale** *m* rygg(lene); ryggstykke; **schienuto** som har (bred) rygg.

schiera *f* skare, mengde, flokk, hop; **schieramènto** *m* oppstilling; **schierare** (*lè*) oppstille; *refl.* flokkes (*intorno a* omkring); **schierarsi in favore di uno** slutte opp om en.

schiericare (*iè*) frata tonsuren, presteverdigheten.

schiettézza *f* renhet, ekthet; åpenhjertighet; **schietto** ren, ekte, åpenhjertet; frisk; ublandet; *a dirla schietta* rent ut sagt.

schifare vemmes ved, avsky; *refl.* vemmes (*di ved*); **schifézza** *f* vemmelse, avsky; vemmelighet; **schifiltà** *f* tilbakeholdenhet, motvillighet, kresenhet, snerpethet; vemmelse, avsky; **schifiltoso** tilbakeholdende, kresen, snerpet.

schifo avskyelig, vemmelig; ~ *m* vemmelse, avsky; liten båt; *fare ~ a uno* være en motbydelig; *avere qualcosa a ~* vemmes ved noe; **schifosaggine**, **schifosità** *f* vemmelighet, motbydelighet; **schifoso** ekkel, vemmelig, motbydelig, avskyelig.

schinière *m* hist. benskinne.

schioccare (*ò*) smelle; ~ *un bacio* gi et smellkyss; ~ *la lingua* smelle med tungen; **schioccata** *f* smell(ing); **schiocciare** (*ò*) forlate kyllingene (*om klukkhøne*); **schiocco** *m* (*pl -chi*) smell, snert.

schiodare (*ò*) ta ut spiker, bryte opp; **schiodatelo pure dalla testa** det kan dere liksom godt slå ut av hodet; **schiodatura** *f* det å ta ut spiker.

schioppettata *f* geværskudd; *fare alle schioppettate* skyte på hverandre; *tirare una ~ a* skyte på; **schioppo** *m* gevær; *essere a un tiro di ~* være på et børseskudds avstand.

schiribizzo etc. se: *ghiribizzo* etc.

schisto skifer; **schistosità** *f* skiferaktighet; **schistoso** skiferaktig.

schitarrare neds. klimpre på sitar.

schiodere åpne; **schiodimènto** *m* åpning.

schiuma *f* skum; *fig.* avskum; ~ *di mare* merskum; **schiumaiuola**, **schiumaruola** *f* skumskje; **schiumare** skumme; skumme av; **schiumatóio**, **schiumino** *m* skumskje; **schiumógeno** *m* skumslukningsapparat.

schiumoso skumrik, skummende.

schiuso se: *schiodere*.

schivabile unngåelig; **schivare** unngå; **schivata** *f* det å unngå; **schivo** sky, motvillig.

schizofrenia *f* schizofreni, sjeelig spaltning; **schizofrenico** (*pl -ci*) schizofren.

schizzare (over)sprøyte; sprute, stråle; gnistre; smutte, stikke seg (*via vekk*); skissere; ~ *di fango* oversprøyte med skitt, søle; ~ *fuoco* spy ild; *gli schizza fuoco dagli occhi* hans øyne lyner; ~ *veleno* skumme av raseri; **schizzata** *f* sprut, stråle; skisse; **schizzatóio** *m* sprøyte; **schizzettare** (*é*) sprøyte, vanne; **schizzettata** *f* sprøyting, sprøyte; **schizzettatura** *f* utskylning; **schizzétto** *m* liten sprøyte; *fig.* gl. borse; **schizzinóso** kresen; *fare lo ~* rynke på nesen; **schizzo** *m* (over)sprøyting; søleskvett, flekk; skisse; *caffè con lo ~* kaffe-punsj.

sci *m* inv. ski; *campo da ~* skiterreng; **maestro di ~** skilærer; **scia** *f* kjølvann; **scià** *m* inv. sjah.

sciabécco *m* (*pl -chi*) sl. seilskute; **sciábica** *f* sl. fiskegarn; **sciabile**, *neve sciabile* godt skiføre.

sciábola *f* sabel; **sciabolare** (*à*) nedsable; **sciabolata** *f* sabelhogg; **sciabolatóre** *m* (*f -trice*) sabelfekter.

sciabordare (*ò*) skylle; ryste (*væske*); skvulpe; **sciabordio** *m* stadig skylling, rysting, skvulping.

sciacallo *m* sjakal; **sciacquabarili** *m* inv., *andare a ~* skreve; **sciacquabócca** *m* inv. skylleskål; **sciacquabudèlla** *m* inv. tynn, vannful vin; *bere a ~* drikke på fastende hjerte; **sciacquadènti** *m* inv. matbit; *fig.* lusing; **sciacquadita** *m* inv. skylleskål.

sciacquare skylle; **sciacquarsi lo stomaco** drikke på fastende hjerte; **sciacquarsi la bocca sul conto di uno** rakke en ned; **sciacquàta** *f* skylling; **sciacquatóio** *m* vannhjul (*på mølle*); **sciacquatura** *f* skyling; skyllevann; **sciacquio** *m* stadig, kraftig skyling; **sciàcquo** *m* munnskylling; **sciacquóne** *m* dial. vannklosett.

sciaguattare (-guà-) skylle, ryste; **sciagura** *f* ulykke; **sciagurataggine** *f* ulykkelighet, ulykksalighet; skurkestrek; **sciaguratamènte** uheldigvis; **sciagurato** ulykkelig, ulykksalig; ond, slett.

scialacquamènto *m* ødsling; **scialacquare** (-là-) ødsle; **scialacquatóre** *m* (*f -trice*) ødeland; **scialacquio** *m* stadig ødsling; **scialàcquo** *m* ødsling; **scialacquóne** *m* ødeland.

scialare ødsle; *c'è poco da ~* der er ingen overflod; **scialarsela** leve i sus og dus; **scialbare** pusse (*mur*); **scialbatura** *f* murpuss(ing); **scialbo** blek; ~ *m* murpuss; **sciàlle** *m* sjal; ~ *da viaggio* pledd; **sciàllo** se: *scialle*; **sciàlo** *m* ødsling, vellevnet; *fare ~ di* ødsle med; **scialóne** *m* ødeland.

scialuppa *f* sjalupp.

sciamannare rote til, bringe i uorden, krølle; gjøre sjusket; **alla sciamannata** sjusket; **sciamannóne** *m* (*f -ona*) sjusket person.

sciamare sverme; **sciamatura** *f* sverming; **sciàme** *m* sverm; *a sciàmi* i sverm, i mengde.

sciampagna *m* champagne; **sciampagnino** *m* sl. drikk; **sciàmpo**, **sciàmpò** *m* sjampo.

sciancare *refl.* bli lam i hoften, bli halt; *una sedia sciancata* en haltende stol.

sciànto *m* tosk. fritid; **sciàngaiare** sjanghaie.

sciàpido, **sciàpito**, **sciàpo** flau, dum.

sciarada *f* charade, stavelsesgåte, ordgåte.

sciare gå på ski; skute, ro baklengs; streke med årene; **sciàrpa** *f* skjerf; **sciarrata** *f* scene, opptrinn; skryt; pek, prette.

sciassi *m* inv. chassis.

sciatica *f* isjias; **sciático** (*pl -ci*) hofte-, isjias-; *nervo ~* isjiasnerve.

sciatore *m* (*f* -trice) skiløper; **sciatório** ski-; *campo* ~ skiterreng; *corso* ~ skikurs; *gara sciatoria* (*di fondo*) skilangrenn.

sciattaggine *f* sjuskethet; **sciattare** ødelegge, sjusketil; **sciattezza** *f* sjuskethet, sjuskeri; **sciattèzza** *f* sjuskethet; **sciattino** *m* sjusker, fusker; **sciatto** sjusket.

sciàvero *m* hun; stoffrest; **scibile** erkjennelig; *lo* ~ *umano* den menneskelige viten el. erkjennelse; **scicche** fiks, flott, chic; **sciecheria** *f* flotthet, eleganse; **sciente** vitende; *a* ~ med viten og vilje; **scientemente** bevisst; **scientifico** (*pl* -ci) vitenskapelig; **scienza** *f* vitenskap, kunnskap, viten; **scienza** *m* vitenskapsmann, lærd mann.

sciismo *m* skisport; **sciistico** (*pl* -ci) ski-; *sport* ~ skisport; **scilacca** *f* sj. slag med hånden, med linjal, rem o.l.

scilinguagnolo *m* tungebånd; *avere lo* ~ *sciolto* være skåren for tungebåndet; **scilinguare** (-li-) stamme lett; **scilinguato** lett stammende; **scilinguatura** *f* lett stamming.

scilivato, *pane* ~ smakløst brød; *odore di* ~ lutlukt (*av klær*); **sciloma** *m* langtekkelig snakk.

scimitarra *f* krumsabel.

scimmia *f* ape(katt); *fare la* ~ *a uno* etterape en; *dire il paternostro della* ~ mumle, brumme; **scimmiaggine** *f* apemanerer; **scimmiata** *f* apestrek; **scimmiaggiare** (*ie*) etterape, herme; **scimmiesco** (*pl* -chi) apeaktig; **scimmiottare** (*ò*) etterape; **scimmiotata** *f* etteraping; **scimmiotto** *m* liten ape; apeunge.

scimpanzé *m* sjimpanse; **scimunitaggine** *f* dumhet; **scimunito** dum; ~ *m* dumrian, fjols.

scindere *litt.* spalte, dele opp, spreng; ~ *da* skille fra; **scingere** løse opp, på (*belte o.l.*);

scintilla *f* gnist; **scintillamento** *m* gnistring; **scintillare** gnistre, slå gnister; **scintillazione** *f* gnistring; **scintillio** *m* stadig gnistring; **scinto** *se*: *scingere*.

scioccherello *m* innbilsk fyr; **scioccheria**, **sciocchezza** *f* dumhet; **sciocco** (*pl* -chi) dum; ~ *m* dumrian, fjols.

scioglibile (opp)løselig; **sciogliere** (*sciòlgo*) løse (opp), oppløse, snøre opp; heve (*møte*); ~ *la lingua* få tungen på glid; ~ *una promessa* oppfylle et løfte; ~ *il sacco* legge kortene på bordet; **sciogliersi in lagrime** oppløses i gråt; **scioglilingua** *m* inv. taleøvelse, tungegymnastikk; **scioglimento** *m* (opp)løsning; smelt(n)ing; hevelse.

sciolina *f* skivoks; **sciòlsi** *se*: *sciogliere*; **sciòlta** *f* løs mage, diarè; *fig.* arbeidsstans; **scioltèzza** *f* behendighet, utvungenhet; ~ *di lingua* veltalenhet; løsmunnethet; **sciòlto** *se*: *sciogliere*; ~ *adj.* løs; utvungen; fri; smeltet; *verso* ~ urimet vers; *vino* ~ vin som selges i glass, i smått; *avere il corpo* ~ ha løs mage.

scioperaggine *f* sj. lediggang; **scioperante** *m* streikende; **scioperare** (*ò*) streike; ta arbeidet fra; **scioperataggine**, **scioperatèzza** *f* lediggang; **scioperato** arbeidsledig, arbeidssky; **scioperio** *m* tidsspille; **sciopero** *m* streik; ~ *a braccia incrociate*, ~ *bianco* sitdownstreik; ~ *della fame* sultestreik; *fare* ~ streike; ~ *generale* generalstreik; ~ *di simpatia*, ~ *di solidarietà* sympatistreik; **scioperone** *m* lediggjenger.

sciòpoli *f* skisportssentrum.

sciorinare lufte, bre ut (*klær*); legge fram, utstille; diske opp med, skilte med; *refl.* knappe opp klærne; **sciòrre** *sj.* *se*: *sciogliere*.

sciovia *f* vei opp langs skibakke (*med rekkverk*).

sciovinismo *m* sjåvinisme; **sciovinista** *m.* *f* sjåvinist, kraftpatriot.

scipitaggine *f* smakløshet, flauhet; dumhet; **scipitèzza** *f* smakløshet, flauhet; dumhet, innbilskhets; **scipito** smakløs, flau; dum.

scippare stjele, rappe; **scippatore** *m* veskenapper, gatetyv; **scippo** *m* veskenapping, tyveri.

sciroccale sjirokko-; **sciròcco** *m* (*pl* -chi) sjirokko; sørøstvind.

scioppare (*ò*) koke i sukkerlake, hermetisere; **scioppo** *m* sirup, saft, sukkerlake; hostesaft; **sciopposo** sirupaktig.

scirro *m* svulst; **scirroso** svulst-.

scisma *m* skisma, splittelse; **scismatico** (*pl* -ci) skismatisk; ~ *m* skismatiker.

scissile delelig, spaltbar, knuselig; **scissione** *f* spaltning, deling; **scissiparità** *f* formering ved spaltning; **scisso** *se*: *scindere*; **scissura** *f* spalte, revne; *fig.* rivning, uenighet; **sciug...** *se*: *asciug...*

sciupacchiare (*à*) ødelegge litt; **sciupare** beskadige, ødelegge; spille (*tid, penger*); slite (*tøy*); **sciuparsi il cervello per una cosa** bry hjernen sin med noe; **sciupatore** *m* (*f* -trice) ødeland, ødelegger; **sciupio** *m* stadig spille, ødsling; **sciùpo** *m* ødsling, spille; **sciupone** *m* ødeland; ødelegger.

sciucia *m* *F* skopussergutt (*under okkupasjonen etter 2. verdenskrig*).

scivola *f* kanal (*i skråning*); **scivolamento** *m* det å skli, gli, rutsje; **scivolare** (*i*) skli, gli, rutsje; ~ *sopra qualcosa* (*fig.*) gå lett hen over noe; **scivolarella** *f* rutsjing; **scivolata** *f* det å skli, rutsje; **scivolo** *m* rampe; startbane; **scivolone** *m* rutsjing, skliing; **scivoloso** glatt.

sclassificare (-si-) deklassere.

scleròsi *f* sklerose, forherdning.

scoccare (*ò*) skyte (*pil*) av, gå av, avfyre; (*klokke*) slå; **scocciare** (*ò*) knuse, slå hull på (*egg*); *fam.* plage, kjede, ergre; *mar.* hekte av; **scocciatore** *m* (*f* -trice) *fam.* plageånd, kjedelig person; **scoccatura** *f* det å slå hull på (*egg*); *fam.* plage, kjedsomhet; **scoccina** *f* sl. lek; **scòcco** *m* (*pl* -chi) slag, smell; **scoccolare** (*ò*) plukke bær av; **scocuzzolare** (*ù*) ta toppen av.

scodare (*ò*) stusse halen på; **scodella** *f* (suppe)tallerken; skål; **scodellare** (*è*) øse opp; diske opp med (*løgner o.l.*); **scodellata** *f* tallerken, skål (med noe); **scodinzolare** (*i*) logre (*og fig.*); *fig.* vrikke, vri seg; **scondinzolio** *m* stadig logring.

scòglia *f* (slange)ham; **scogliera** *f* rekke skjær, rev, båe, skjærgård; ~ *corallina* korallrev; **scoglio** *m* skjær, klippe, knaus; *fig.* hinder, vanskelighet; **scoglionato** *F* hensynsløs, uoppdragen, kynisk; **scoglioso** full av skjær, knauser.

scoiare (*scuòio*) flå; **scoiattolo** *m* ekorn; *motore a gabbia di* ~ kortslutningsmotor.

scolamento *m* det å (la) renne av; **scolapasta** *m* inv. dørslag.

scolare 1. *m* (*f* -ara) elev; **scolare** 2. (*ò*) (la) renne av, dryppe av; sile av; ~ *la pasta* sile av makkaronien; **scolarsi in lagrime** oppløses i gråt; **scolaresca** *f* elevkull; **scolaresco** (*pl* -chi) elev-, skolepike-, skolegutt-; **scolarétto** *m* skolegutt; **scolaro** *m* elev; skolegutt.

scolastica *f* skolastikk; **scolasticheria** *f* pedanteri; **scolasticismo** *m* skolastikk; **scolasticità** *f* skolemessighet, skoleaktighet; skolastikk; **scolastico** (*pl* -ci) skole-, skolemessig, skolastisk; **scolatóio** *m* avløp, renne; **scolatura** *f* avløp; det som renner av; **scoliaste** *m* skoliast.

scolio *m* stadig avrenning, drypp; **scolio** *m litt.* merknad; *mus.* skolie; **scoliosi** *f* ryggradskjevhet.
scollacciare (-lā-) *refl.* være for nedringet; **scollacciato** for nedringet; *fig.* fri, løssluppen, uanstendig; **scollacciatura** *f* (overdreven) utringning; **scol-lare** 1. (ò) ta opp, fra hverandre (i limingen); *refl.* gå opp i limingen; **scollare** 2. (ò) nedringe, utringe, utskjære; knekke halsen på (*flaske*); **scollatura** *f* nedringning, utringning, utskjæring; det at noe går (el. det å gå) opp i limingen.
scollegamento *m* adskillelse; **scollegare** (è) (ad)skille; **scollinare** *sj.* gå over, opp i åsene.
scollo *m* utringning, nedringning, utskjæring.
scolmare (ò) stryke toppen av.
scolo *m* avløp; avløpsrenne; det som renner bort; pipesaus; utflod; gonorré, dryppert; *acqua di* ~ spillvann; **scolopendra** *f* skolopender; **scolopio** *m* prest (*medlem av Scuole Pie*).
scoloramento *m* avfarging; **scolorare** (-lò-) ta fargen av; *refl.* miste fargen, farge av; **scolorimento** *m* det å ta el. miste fargen; **scolorina** *f* blekkfjerner; **scolorire** (-isco) ta fargen av, farge av, bleke(s); **scolorito** blek(et).
scolpare (ò) frita for skyld; unnskyldte.
scolpire (-isco) hogge ut, meisle inn, inngravere, skjære (*tre*), stikke (*kobber*); *fig.* innprente; ~ *le parole* uttale ordene distinkt; **scolpito** utskåret; *fig.* distinkt, tydelig; **scolta** *f* vakt(mann).
scoltellare (è) rense, skjære med kniv.
scombaciare (à) adskille; **scombavare** sikle på, sleve til; **scombiccherare** (i) smøre, klore ned; **scombiccheratore** *m* (*f*-trice) blekksmører.
scombinare skille, oppheve, bringe i uorden, heve (*forlovelse*); *persona scombinata* rotekopp; forstyrret person; **scombro** *m* makrell; **scombuglio** *m* rot, forvirring; **scombuimento** *m* forvirring; **scombuiare** (ù) endevende, snu opp ned på, forvirre; *refl.* bli forvirret; **scombussolamento** *m* forvirring; **scombussolare** (ù) forvirre; **scombussolio** *m* stor forvirring.
scommessa *f* veddemål; innsats (*i veddemål*); **scommesso** *se*: **scommettere** vedde; (ad)skille; demontere; **scommettitore** *m* (*f*-trice) en som vedder (*etc. se: scommettere*); **scommettitura** *f* adskillelse, demontering; **scommisi** *se*: **scommettere**.
scommovimento *m* rystelse; **scommuovere** ryste, sette i sterk bevegelse.
scomodare (scò-) forstyrre, uleilige; *refl.* uleilige seg; **scomodità** *f* uleilighet, ubehagelighet; **scómo-do** ubekvem, ubehagelig; ~ *m* uleilighet, forstyrrelse.
scompaginamento *m* uorden; **scompaginare** (à) bringe i uorden; forvirre; *typ.* legge sidene i gal nummerorden; *refl.* bli forvirret; **scompaginatura**, **scompaginazione** *f* det å bringe i uorden; **scompagine** *f* uorden.
scompagnamento *m* adskillelse; **scompagnare** skille (ad); **scompagnato**, **scompagno** umake (*sko, kopp o.l.*); **scompagnatura** *f* det å være umake; **scompagnare** bringe uorden i (*sengetøyet*).
scomparire (-pàio el. -isco) forsvinne; *fig.* ta seg dårlig ut, gjøre en dårlig figur, ikke komme til sin rett; *far* ~ (*fig.*) overstråle, stille i skyggen; **scomparsa** *f* forsvinning; *fig.* død; **scomparso** *se*: **scomparire**; **scompartimento** *m* avdeling; inndeling; *kupé*; kahytt; **scompartire** (-isco) innde-le, dele opp, ut; skille (ad); **scompartitore** *m* (*f*-trice) inndeler; **scomparto** *m* avdeling; **scomparvi** *se*: **scomparire**.

scompensare (è) fungere, gå uregelmessig; **scompèn-so** *m* uregelmessig funksjon.
scompiacente ubehagelig, uhøflig; **scompiacenza** *f* ubehagelighet; **scompigliamento** *m* forvirring, forstyrrelse; **scompigliare** (-pi-) forvirre, bringe i uorden; **scompiglio** *m* uorden, forvirring; uenighet, strid; **scompigliume** *m* forvirring, rot.
scompisciare (-pi-) tisse på; *refl.* tisse på seg.
scompletare (è) gjøre ukomplett; **scompleto** ufullstendig, ukomplett.
scomponimento *m* adskillelse, oppløsning; **scompór-re** (-pòngo) ta fra hverandre, oppløse, adskille; bringe i uorden; *typ.* legge av; *senza scomporsi* uten å fortrekke en mine; **scompósi** *se*: **scomporre**; **scompositivo** adskillende, oppløsende; **scompositóre** *m* (*f*-trice) en som adskiller (*etc. se: scomporre*); **scomposizione** *f* adskillelse, oppløsning, oppdeling; *typ.* avlegning; **scompostezza** *f* uorden, uordentlighet, oppløsning; **scompósto** *se*: **scomporre**; ~ *adj.* oppløst, uordentlig, forvirret.
scomputabile som kan, bør trekkes fra; **scomputare** trekke fra; **scómputo** *m* fradrag.
scomunica *f* bannlysing, ekskommunikasjon; *avere la* ~ (*fam.*) være uheldig i ett og alt; **scomunicare** (ù) bannlyse; **scomunicatore** *m* (*f*-trice) bannlyser; **scomunicazione** *f* *sj.* bannlysing.
sconciare skitne til (*med lort, og fig.*).
sconcare (ò) ta ut av krukke (*se: conca*).
sconcatenare (è) sprengte lenkene, løslate, slippe løs.
sconcertamento *m* forstyrrelse; **sconcertare** (è) forstyrre, bringe ut av fatning, forstemme; *refl.* tape fatningen; **sconcerto** *m* forstyrrelse, forvirring.
sconcezza *f* skammelighet, skamløshet, uanstendighet; **sconciare** (ò) bringe i uorden, beskadige, ødelegge; **sconciatore** *m* (*f*-trice) en som ødelegger; **sconciatura** *f* ødeleggelse; misfoster, abort; **scóncio** ødelagt, uordentlig, uanstendig, usømmelig, vanskapt, stygg; ~ *m* uleilighet, skade, uorden, usømmelighet, uanstendighet.
sconcludere bryte, oppløse, oppheve; **sconclusiona-to** ubesluttet, forvirret; meningsløs.
sconcordanza *f* uoverensstemmelse; **sconcordare** (-cò-) ikke stemme overens; **sconcorde** uenig, uoverensstemmende; **sconcordia** *f* uenighet, splid.
scondito ukrydret; **scondizionato** som ikke svarer til betingelsene; skjemt (*om mat*).
sconfacente ubeleilig, upassende; **sconfacévole** upassende; **sconfessare** (è) fornekte, benekte; **sconfessione** *f* benektelse, fornektelse; **sconficcabile** som kan trekkes ut, løses; **sconficcamento** *m* uttrekning, løsning; **sconficcare** trekke ut, løse; ~ *qualcosa dalla testa di uno* plukke noe ut av hodet på en; **sconfidare** (*og refl.*) nære mistillit, tvil; **sconfidente** mistroisk; **sconfidenza** *f* mistillit; **sconfiggere** slå, beseire; *sj.* løse, trekke ut.
sconfinamento *m* grenseoverskridelse; **sconfinare** gå over grensen (*og fig.*); **sconfinato** grenseløs.
sconfissi, **sconfitto** *se*: **sconfiggere**; **sconfitta** *f* nederlag; **sconfondere** forvirre; **sconfortante** nedslående; **sconfortare** (-fò-) nedslå; fraråde; **sconforto** *m* nedslåtthet, motløshet.
scongiungere skille ad.
scongiuramento *m* besvergelse; **scongiurare** besverge; *fam.* be innstendig; avverge, fjerne; **scongiuratore** *m* (*f*-trice) besverger, åndemaner, trollmann; **scongiurazione** *f*. **scongiuro** *m* besvergelse; inderlig bønn.
sconnessione *f* mangel på sammenheng; **sconnesso**

se: sconnettere; ~ adj. usammenhengende; **scon-**nettere oppløse, adskille, være usammenhengende.

sconoscēte utakknemlig; **sconoscēza** *f* utakknemlighet; **sconoscere** ikke kjenne igjen; være utakknemlig; **sconoscimēto** *m* utakknemlighet; **sconosciūto** u(be)kjent, uanerkjent.

sconquassare ryste i filler, knuse, endevende, snu opp ned på; **sconquasso** *m* forvirring, ødeleggelse, sammenbrudd.

sconsacrare sekularisere; dømme (*prest*) fra kjole og krage; **sconsacrazione** *f* sekularisering.

sconsideratēzza *f* ubesindighet, ubetenksomhet; **sconsiderato** ubesindig, uoverlagt, ubetenksom; tankeløs; **sconsiderazione** *f* tankeløshet.

sconsigliare fraråde; **sconsigliatēzza** *f* ubetenksomhet, tankeløshet; **sconsigliato** tankeløs, uoverlagt; **sconsiglio** *m* frarådning, advarsel.

sconsolante fortvilende, mistrøstig; **sconsolare** (-sò-) gjøre mistrøstig; **sconsolato** fortvilet, trøstesløs; **sconsolatēzza** *f*, **sconsolazione** *f* *sj.* trøstesløshet, fortvilelse.

scontabile som kan fratrekkes, diskonterbar; **scontamēto** *m* fradrag; diskontering; **scontante** *m* diskontør; **scontare** (ò) fraregne, trekke fra; diskontere; *fig.* avsone, betale; ~ *con carcere* avsone med fengsel; ~ *la pena* avsone straffen; **scontatario** *m* en som diskonterer (*selger*) en veksel; **scontatore** *m* (*f* -trice) diskontør, vekselør.

scontentare (è) gjøre utilfreds; *refl.* være utilfreds; **scontentēzza** *f* utilfredshet, misnøye; **scontento** utilfreds, misfornøyd (*di med*); ~ *m* misnøye, utilfredshet; **scontēssere** løse opp; **scontinuare** (*i*) avbryte; **scontista** *m* vekselør; **sconto** *m* fradrag, rabatt; diskonto, diskontering; *tassa di* ~ diskontosats; *a* ~ *di* bortsett fra.

scontorcere vri, fordreie, forvreng; *refl.* vri seg; **scontorcimēto** *m* vridning, fordreining, forvrengning; **scontorsi**, **scontorto** *se: scontorcere*.

scontrare (ò) møte, treffe; gjennomgå, revidere; *refl.* møtes; støte sammen, kollidere; **scontrarsi** *con uno* støte på en; **scontrino** *m* bong, (kontroll)-seddel, garantiseddel; **scontro** *m* møte; sammenstøt; kollisjon; *mil.* trefning.

scontrosaggine *f* irritabilitet; irritert svar o.l.; **scontrosità** *f* pirrelighet, irritabilitet; **scontroso** irritabel, gretten, pirrelig; **sconturbare** forvirre.

sconvenēvole upassende, uverdig; utilbøyelig; **sconvenevolēzza** *f* upasselighet, uverdighet; utilbøyelighet; **sconveniente** upassende; uhøflig; ufordelaktig; **sconvenienza** *f* utilbørighet; uhøflighet; upasselighet; ufordelaktighet; **sconvenire** (-vengo) ikke passe seg; være ufordelaktig.

sconvolgere omvelte, snu opp ned på, endevende; ~ *lo stomaco* vekke ubehag, vemmelse, kvalme; **sconvolgimēto** *m* omveltning; ~ *di stomaco* kvalme; **sconvolgitore** *m* (*f* -trice) omvelter, omstyrter; **sconvolsi** *se: sconvolgere*; **sconvolto** *se: sconvolgere*; ~ *adj.* fordreid, forvridd, opprørt, forvirret.

scòpa *f* feiekost; kasino (*kortspill*), tabbe (*i kasino*); sl. lyng; **scopamare** *m* sl. seil; **scopare** (ò) feie; sope; **scopata** *f* slag med feiekost; *dare una* ~ *a* feie; **scopatore** *m* (*f* -trice) (gate)feier; **scopatura** *f* feiing.

scopelismo *m* *jur.* det å true andre på livet.

scoperchiare (è) avdekke; **scoperchiatura** *f* avdekning; **scoperta** *f* avdekning; oppdagelse; rekognosering; *che bella* ~! (*iron.*) du sier ikke det! *di*

recente ~ nyoppdaget; *servizio di* ~ (*mar.*) fyrteneste; **scoperto** *se: scoprire*; ~ *adj.* udekket, utildekket, åpen; åpenbar; *allo* ~ *i* fri luft; *partita scoperta* (*merk.*) ubetalt parti; *essere allo* ~ (*merk.*) være uten dekning.

scopeto *m* lynghei, lyngmo; **scopetta** *f* liten kost; *fam.* børste; **scopetto** *m* liten kost; *hist.* muskedunder; **scopettoni** *m* *pl* bakkenbarter; **scopiccio** *m* lynghei; **scopino** *m* gatefeier; **scopista** *m* kasino-spiller; **scòpo** *m* formål, hensikt, mål; **scòpola** *f* (flys) kast el. fall (*p.g.a. lufthull o.l.*); *se* ellers; **scoppola**; **scopone** *m* kasino (*med hele stokken utdelt*); ~ *scientifico* kasino (*med hele stokken utdelt og ingen kort oppslått*).

scoppiabile som kan eksplodere; **scoppiamēto** *m* det å skille et par; **scoppiare** 1. (ò) skille et par; ~ 2. (ò) eksplodere, bryte ut; sprekke, revne; ~ *in lacrime*, ~ *in pianto* briste i gråt; ~ *di rabbia* (*dalle risa*) sprekke av raseri (*av latter*); **scoppiatura** *f* eksplosjon, utbrudd; revne, sprekke; **scoppiettamēto** *m* knitring; **scoppiettare** (è) knitre; knipse; **scoppietto** *m* lite knall, knitring, lite gevær; **scoppiettio** *m* stadig knitring.

scoppio *m* eksplosjon, knall, utbrudd; ~ *d'applausi* bifallssalve; *motore a* ~ eksplosjonsmotor; *dare in uno* ~ *di pianto* briste i voldsom gråt; ~ *di risa* latterutbrudd; **scòppola** *f* nakkedrag; (flys) plutselige hopp; *passare all'esame con la* ~ ufortjent stå til eksamen.

scoprimento *m* avsløring; oppdagelse; **scoprire** (ò) avsløre, avdekke, blotte, åpenbare, oppdage; røpe; *refl.* avdekke seg, kle av seg; ta av hatten; vise seg å være; **scopritore** *m* (*f* -trice) oppdager; **scopritura** *f* avsløring; oppdagelse.

scoraggiamento *m* motløshet, forsaghet; **scoraggiare** (à) ta motet fra; *refl.* tape motet; **scoraggiato** motløs; **scoraggiamento** *m* motløshet; **scoraggiare** (-isco) ta motet fra; **scoramēto** *m* motløshet; **scorare** (uò) ta motet fra.

scorbacchiamento *m* forhånelse; **scorbacchiare** (à) forhåne, sette i gapestokken, blottstille; **scorbacchiatura** *f* forhånelse, blottstillelse; **scorbellato** ertelysten, spøkende; **scorbiare** *se: sgorbiare*.

scorbùtico (*pl* -ci) skjorbuk-; *fig.* vanskelig (å ha med å gjøre); **scòrbuto** *m* skjorbuk.

scorciamēto *m* forkortning; **scorciare** (ò) forkorte, avkorte; bli kortere; *refl.* bli kortere; **scorciatoia** *f* snarvei (*og fig.*); **scorciatura** *f* forkortning; **scorcio** *m* (*i maleri*) forkortning; kort stykke; kort tidsrom (*som er igjen*); geip, grin; *sullo* ~ *dell'anno* mot slutten av året; *in questo* ~ *di tempo* i dette tidsrom (*som er igjen*); **scorcire** (-isco) *se: scorciare*.

scordare 1. (ò) gjøre ustemt; *refl.* bli ustemt; ~ 2. (ò) glemme; tilgi; **scordarsi di qualcosa** glemme noe; **scordatura** *f* det å gjøre ustemt; **scordévole** glemsom.

scoréggia *f* F fis, fjert; **scoreggiare** (è) F fjerte. **scorgere** få øye på, bemerke, se, skjelne; *farsi* ~ *fig.* gjøre seg til latter; **scorgimēto** *m* det å skjelne, se, legge merke til.

scòria *f* slagg (*og fig.*); **scorificatore** *m* slaggrenser; **scorificazione** *f* slaggrensning.

scornacchiare (-nà-) forhåne, blottstille.

scornare (ò) knekke horna på; stange med horna; *fig.* beskjemme, blottstille; **scorneggiare** (è) stange, støte fra seg; *gl.* blåse på horn; **scornettare** (è) blåse på horn; **scorniciare** (-ni-) danne ramme,

lage til ramme, ta rammen av; *refl.* miste rammen; *scorno* *m* skam, ydmykelse, hån.
scoronare (-*ró-*) berøve kronen; beskjære.
scoronciare (-*rón-*) be (med rosenkrans).
scorpacciata *f* etegilde, svært måltid.
scorpióne *m* skorpion.
scorporare (*scò-*) utta, trekke fra, utstykke; *scòrporo* *m* jur. uttagning, utstyking (*jord o.l.*); *fig.* svært utlegg.
scorrazzare fare hit og dit, fare omkring; ~ *un paese* herje et land; *scorrèggere* gjøre galt, bringe i uorden; *scorrèzza* *f* flod, flyt, flom.
scórrere løpe, glide, flyte, gå (*tid*), utløpe; gjennomstreife; herje; lese flyktig igjennom; *scorreria* *f* streiftog, herjingstokt; *scorrettèzza* *f* ukorrekt, feil, lyte; *scorretto* ukorrekt, feilaktig, gal, upassende, ufin, uærlig; *scorrèvole* løpende, lett, flytende, glatt; *scorrevolèzza* *f* glatthet, flyt; *scorrezione* *f* ukorrekt, feil, unøyaktighet; *scorribanda* *f* streiftog, innfall; *fig.* streiftog; *scorridóre* *m* mil. speider; *scorriménto* *m* løp, glid, flyt (*etc. se: scorrere*); *scorrucciare* (*ù*) *refl.* bli rasende; *scorruccio* *m* raseri, sinne.
scórsa *f* gjennomsyn; gjennomlesning; streiftog; innfall; *dare una ~ a se* raskt igjennom; *scórsi se: scorgere*; *scórsi se: scorrere*; *scorso se: scorrere*; ~ *adj.* forleden, forrige; ~ *m* tilfeldig feil, slurvefeil; *scorsóio* løpende; *nodo ~* løpestikk, renneknote.
scórta *f* eskorte, følge; forsyning; *colla ~ delle cifre* med støtte i tallmateriale; *fare ~ a uno* eskortere, ledsage en; *scorte morte* redskaper (*på gård*); *scorte vive* husdyr, fe (*på gård*); *ruota di ~* reservehjul; *scortapièghi* *m* inv. postbud som reiser med postvogn; *scortare* (*ò*) ledsage, følge, eskortere; *scortare* (*ò*) *gl.* forkorte.
scortecciare (*è*) ta barken (skorpen, murpussen *etc.*) av; *refl.* skalle av (*bark, mur etc.*); *scortecciatrice* *f* skallemaskin (*for ris*); *scortecciatura* *f* avbarking, avskalling.
scortése uhøflig; *scortesia* *f* uhøflighet.
scorticaménto *m* flåing; avskrapning; *scorticare* (*ò*) flå; skrape; *fig.* flå; være hard; ~ *la coda* (*fig.*) gjøre det vanskeligste; *tanto fa male chi tiene quanto chi scortica* heleren er ikke bedre enn stjeleren; *scorticària* *f* sl. fiskegarn; *scortecutivo* flående, skrapende; *scorticatóio* *m* slaktehus; slaktekniv; *iron.* (åger)bank; *scorticatóre* *m* (*f -trice*) flåer; *fig.* flåer, opptrekker; *scorticatura* *f* flåing; opptrekkeri; hudsår, skrubbsår; *scortichino* *m* flåer, flåkniv, slakterkniv; *fig.* flåer, ågerkarl; *scortire* (*-isco*) forkorte; *scórto se: scorgere*; ~ *adj.* skarp, klok.
scórza *f* bark, skrell, skall, skorpe; hud; *fig.* ytre; *non valere una ~* være null verdt; *scorzare* (*ò*) avbarke, skrelle, skrape av; *scorzatura* *f* avbarking, avskrelling; *scorzóne* *m* udannet, ubehøvlet person; *scorzonera* *f* skorzonerrot; *scorzoneria* *f* udannethet; *scorzoso* med tykk bark, tykt skall.
scoscendere flerre; falle, styrte ned; *refl.* falle, styrte ned; sprekke; *scoscendiménto* *m* sammenstyrtning; *scoscésó* sammenstyrtet, ødelagt; steil, bratt; *se ellers: scoscendere*.
scosciare (*ò*) vri av lårene på (*kylling o.l.*); *refl.* skreve; gå ned i spagat; *fig.* gå seg fordervet; *scosciata* *f* det å vri lårene av på; *scóscio* *m* skreving; spagat; skritt, skrev (*i bukser*).
scóssa *f* støt, rystelse; regnskur; skade, ulykke; ~ *elettrica* elektrisk støt; ~ *di pioggia* regnbyge; ~

di terremoto jordskjelv; *scóssi, scóssó se: scuotere*; *scossóne* *m* voldsomt støt, voldsom rystelse; kraftig regnskyll.
scostaménto *m* flytning, fjernelse; *scostare* (*ò*) flytte, fjerne; stå et stykke fra; *refl.* fjerne seg; avvike; *scostolare* ta nerven av (*blader*).
scostumatezza *f* uoppdragenhet, usedelighet; *scostumato* uoppdragen, usedelig.
scotennare (*è*) flå, skjære svoren av; skalpere; *scotennatóio* *m* kniv til å flå griser med.
scotiménto *m* rystelse; *scotio* *m* stadig rysting; *scotitóio* *m* rystesil, salatslynger.
scóttá *l.* *f* sj. myse, valle; ~ *2. f* mar. skjote; *scottare* (*ò*) brenne, svi, skolde (*og fig.*); *scottata* *f* skolding, forbrenning, svie; *dare una ~ a* skolde; *scottatura* *f* brannså, forbrenning; skolding; oppkok, steking.
scóttó utkokt, overkakt; *gl.* skotsk; ~ *m* regning (*på vertshus*); pris; krigsavgift; skotte; *pagare lo ~* (*fig.*) få sin velfortjente straff.
scovacciare (*à*), *scovare* (*ò*) jage ut av redet (hulen), oppspore, jage opp.
scóvolo *m* pussestokk.
scozzare (*ò*) stokke (*kort*); snerte muren (*ball*); *scozzata* *f* stokking.
scozzése skotsk; ~ *m* skotte.
scozzonare (-*zó-*) tilri, dressere (*og fig.*); *scozzonata* *f* tilridning, dressur; *scozzonatóre, scozzóne* *m* temmer, dressør; *scozzonatura* *f* tilridning, dressur, temming.
scracchiare (*à*) *F* harke; *scracchio* *m* *F* spyttklatt, oppspytt.
scranna *f* (dommer)sete; *sedere a ~* sitte til doms.
screanzato uhøflig; *scréato* småvoksen, sped, svak.
screditare (*è*) stille i dårlig lys, bringe i miskreditt; *refl.* komme i et dårlig lys; *scrédito* *m* miskreditt.
scremare (*è*) fløte av, skumme; *latte scremato* skummet melk; *scrematrice* *f* separator; *scrementizio* ekskrement-; *screpolare* (*è*) (*og refl.*) revne, slå sprekker; *screpolatura* *f*, *scrépolo* *m* revne, sprekke; *scréscere* minke.
screziare (*è*) sj. flekke, gjøre broket; *screziato* broket, spraglet; *screziatura* *f* brokethet, spraglet; *het*; *scrézio* *m* splid, uenighet; sj. brokethet.
scriba *m* neds. skriver, forfatter, blekksmører; *rl.* skriftlærd; *scribacchiare* (*à*) neds. skrive, smøre ned; *scribacchiatóre* *m* (*f -trice*) blekksmører; *scribacchino, scribaccino* *m* blekksmører; *scribivéndolo* *m* blekksmører, skribler.
scricchiare, scricchiolare (*scri-*) knirke, gnisse; *scricchio* *m*, *scricchiolaménto* *m*, *scricchiolata* *f* knirking; *scricchiolio* *m* stadig knirking, gnissing.
scricciolo *m* gjerdesmutt; *essere uno ~* være radmager.
scrigno *m* skrin, pengeskrin, smykkeskrin.
scriminale skillende; ~ *m* skill (*i håret*); *scriminante* formildende; ~ *f* formildende omstendighet; *scriminare* (*scri-*) lage skill (*i håret*); sj. frita (for beskyldning, anklage); *scriminatura* *f* skill (*i håret*); *scrimolo* *m* kant, rand.
scrinare klippe, strigle (*hest*); *fig.* klippe (*hår*); *scrio*, ~ ~ ren(t) og skjær(t).
scrissi se: scrivere; *scristianare* (*ià*) avkristne; *refl.* gå fra kristendommen; *scristianire* (*-isco*) avkristne; *far ~ uno* få en til å miste tålmodigheten; *scristianizzare* avkristne.
scritta *f* dokument, kontrakt, innskrift; *gl.* historie; *scritto se: scrivere*; *lingua scritta* skriftspråk; ~ *m* skrift; *in* (*i*)scritto, *per* (*i*)scritto skriftlig; *scrittoio*

m skrivestue, kontor; *fam.* skrivebord; **scrittore** *m* (*f* -trice) forfatter, skribent; **scrittura** *f* skrift, skrivning; bokføring; *jur.* kontrakt, dokument, papir; engasjement (*på teater*); ~ *privata* utenrettslig dokument; *la (Sacra) Scrittura* den hellige skrift, Bibelen; **scritturabile** som kan engasjeres; **scritturale** skrift-, bibel-; ~ *m rl.* bokstavtrell; skriver, kopist; **scritturare** engasjere (*til teater*); **scritturazione** *f* skrivning, bokføring; engasjement; **scritturista** *m* bibellærd, -forsker.
scrivacchiare (*à*) rable ned; **scrivania** *f* skrivebord; **scrivano** *m* skriver, kopist; **scrivente** *m* skriver; *lo* ~ undertegnede.
scrivere skrive, forfatte; beskrive; tilskrive; ~ *a macchina* skrive på maskin; ~ *a mano* skrive for hånd; *refl.* innskrive seg; skrive til hverandre, korrespondere; **scrivibile** som kan skrives; **scrivucchiare** (*ù*) skrible, smøre sammen.
scroccare (*ò*) snylte til seg; **scroccatore** *m* (*f* -trice) snylter; **scroccheria** *f* snylteri; **scrocchiare** (*ò*) knirke; **scroccchio** *m* knirk(ing); ågerrente; **scrocco** *m* (*pl* -chi) knirk(ing); snylteri; *jur.* bedrag; *a* ~ uten å betale; *campare a* ~ snylte; *coltello a* ~ foldekniv; **scroccone** *m* snylter; bedrager.
scrofa *f* purke; **scrofola** *f* skrofulose; **scrofolare**, *malattia* ~ skrofulose; **scrofoloso** skrofuløs.
scrollare (*ò*) ryste; **scrollata** *f* rysting; *dare una* ~ ryste; **scrollatura** *f* rysting, rystelse; **scrollo** *m* rysting, rystelse.
scrosciare (*ò*) knitre, knirke, rasle, plaske, fosse; **scroscio** *m* knitring, knirking, rasling, plasking, fossing; *piovare a* ~ plaskregne; ~ *di risa* latterutbrudd, -brøl.
scrostare (*ò*) skjære skorpen av; slå pussen (lakken etc.) av; **scrostatura** *f* det å skjære skorpen av (*etc.* se: *scrostare*).
scroto *m anat.* (testikkel)pung.
scrudire (-isco) myke, bløte; lunke.
scrupoleggiare (*è*) ha for mange skrupler; **scrupolare** (-isco) (*og refl.*) ha skrupler; **scrupolo** *m* skruppel, betenkelighet, tvil; **scrupolosità** *f* (overdreven) samvittighetsfullhet, omhu; **scrupoloso** full av skrupler, pinlig nøyaktig, samvittighetsfull.
scrutabile som kan utforskes; **scrutaménto** *m* nøyaktig gransking; **scrutare** utforske, granske; **scrutatore** (*f* -trice) granskende; ~ *m* forsker; *pol.* stemmeoppteller; **scrutare** undersøke inngående, utforske; telle opp (stemmer); **scrutinio** *m* stemmeopptelling; poengopptelling (*på skole*); avstemning; utforskning, gransking; ~ *di lista* listevalg; ~ *uninominale* enkeltmannsvalg.
scucchiare (-chià-) rasle med spisebestikk.
scucire (*scucio*) sprette opp; **scucito** oppsprettet, oppgått i sømmen; *fig.* usammenhengende; **scucitura** *f* oppspretting.
scudato forsynt med skjold; **scuderia** *f* hestestall; veddeløpsstall; *sport* lag; **scudetto** *m* det seirende fotball-lags merke; nøkkelhull; fascistemblem; sl. poting; **scudicciuolo** *m* lite skjold; **scudiére**, **scudiéro** *m* stallmester; *hist.* våpendrager.
scudisciare (-di-) slå med ridepisk; **scudisciata** *f* slag med ridepisk; **scudiscio** *m* ridepisk; **scudo** *m* (våpen)skjold; *gl.* 5-lirestykk; penge.
scuffia *f* se: *cuffia*; *fig.* fyll, rus; *far* ~ katre; **scuffiare** (*ù*) etc, legge inn; **scuffina** *f* sl. fil; **scuffinare** file.
scugnizzo *m* napolitansk gategutt.
sculacciare (*à*) slå på enden; **sculacciata** *f* slag på

enden, baken; **sculaccione** *m* slag på baken; **sculettare** (*è*) *F* vrikke med enden.
sculto = *scolpito*; **scultore** *m* (*f* -trice) billedhogger; ~ *in legno* treskjærer; **scultoreo**, **scultorio** billedhogger-, skulptur-; plastisk; **scultura** *f* billedhoggerarbeid, -kunst; skulptur; ~ *in legno* treskjærerarbeid; **sculturale** skulptur-.
scuola *f* skole; ~ *materna* barnehage; ~ *normale* seminar.
scuotere ryste (*og fig.*); ryste av seg; ~ *la polvere di dosso a uno* banke ryggstykkene på en; *refl.* bli rystet; røre seg.
scure *f* øks; *colpo di* ~ øksehogg; halshogging; *darsi la ~ sui piedi (fig.)* slå seg selv på munnen.
scurétto noe mørk; ~ *m* (innvendig) skodde (*vindu*); **scurézza** *f* mørkhet; **scuriccio** noe mørk.
scuriosare (*ò*) være nysgjerrig; **scuriosire** (-isco) *refl.* tilfredsstille sin nysgjerrighet.
scurire (-isco) formørke; mørkne; *refl.* mørkne; **scurità** *f* mørke; **scuro** mørk; ~ *m* mørkhet; mørke; skygge; (*vindus*)skodde; *essere allo ~ di tutto* ikke vite noen verdens ting.
scurrile plump, platt, tarvelig, slibrig; **scurrilità** *f* plumphet, platthet, tarvelighet, slibrighet.
scusa *f* unnskyldning; utflukt, påskudd; **scusabile** unnskyldelig; **scusare** unnskyldte; *avere (tenere) per scusato* unnskyldte, ha (*en*) unnskyldt.
scusso blottet, naken, bar, ren, skjær, rå.
scutrettolare (*è*) vrikke på halen, med hoftene.
scutolo *m* skurv (*i hodebunnen*).
šdamare flytte ut bønder (*i dam*).
šdare *refl.* *sj.* gi opp; **šdaziabile** som kan fortolles; **šdaziamento** *m* fortolling; **šdaziare** (*à*) fortolle.
šdebitare (*è*) *refl.* betale sin gjeld; gjøre sin plikt.
šdegnare (*è*) forsmå; forakte; *refl.* bli harm, rasende, irritert (*con uno* på en); **šdegnato** harm, vred; foraktet; **šdegno** *m* forakt, harme; **šdegnosaggine** *f* forakt, avsky; **šdegnosità** *f* forakt; **šdegnoso** full av forakt, foraktelig, hovmodig; vred, oppfaren-de.
šdentare (*è*) knekke tennene på; *refl.* ødelegge, miste tennene; **šdentato** tannløs.
šdiacciare (*šdià-*) tå opp, tine; **šdigiunare** (*ù*), ~ *uno* stille ens sult; **šdilinquimento** *m* besvimelse, avmakt; **šdilinquire** (-isco) svekke, svekkes; besvime; falle i avmakt; **šdilinquito** matt, svak, avmek-tig; **šdimezzare** (*è*) halvere, dele.
šdiragnare *sj.* fjerne spindeltev; **šdirenare** (*è*) *refl.* knekke ryggen; **šdiricciare** (-ri-) rense kastanjer.
šdocciare (*ò*) gi avløp for; **šdoganamento** *m* fortol-ling, innklarering; **šdoganare** fortolle, innklare; **šdogare** (*ò*) fjerne staver, stavene (*i tonne*); **šdolcinatezza** *f* søtladenhet, vammelhet, tilgjorthet; **šdolcinato** søtladen, vammel, smektende; **šdolci-natura** *f* søtladenhet, vammelhet, tilgjorthet, ska-peri; **šdolenzire** (-isco) strekke, myke opp (*lem-mer*); **šdonzellare**, **šdonzellarsela** more seg, nyte livet; drive, farte omkring.
šdoppiamento *m* spaltning; ~ *della personalità* personlighetsspaltning; **šdoppiare** (*ò*) spalte, for-enkle, legge enkelt; **šdorare** (*ò*) ta forgyllingen av; **šdossare** (*ò*) ta av (*klær*); kvitte seg med.
šdottorare (-tò-), **šdottoreggiare** (-rè-) frata doktor-graden; *fig.* være doserende.
šdraia *f* liggestol; **šdraiare** (-rà-) strekke (ut); *refl.* strekke seg; **šdraiata** *f* det å strekke seg, strekk; **šdraio** *m* det å strekke seg, liggende stilling; *poltrona a* ~ liggestol; *stare a* ~ ligge så lang en er; **šdraione**, **šdraioni** liggende utstrakt.

şdruciolare (ù) gli, skli, snuble; ~ *a* slumpe til å; ~ *su* gå lett hen over; **şdruciolévole** glatt; **şdruciolio** *m* stadig glidning, snubling; **şdruciolio** glidende; med trykk på tredjesiste stavelse; ~ *m* glidning, snubling, steil vei; **serratura** *a* ~ smekklås; **şdruciolone** *m* glidning, snubling; **fare uno** ~ snuble; skli; ~ *adv.*, **şdrucioloni** glidende, snublende; **şdrucio** *m* rift, revne, sprekke; opprivning, oppspretning; **şdrucire** (ù og *-isco*) rive opp, sprette opp, flenge, felle; **şdrucitura** *f* rivning, flengning; rift, sprekke, flenge; *fig.* mangel på sammenheng; **şdrumare** bombardere.

şduto mager, tynn.

se 1. hvis, om, skjønt; ~ *no* hvis ikke, ellers; ~ *non altro* i det minste; om ikke annet så; ~ *non che* men; ~ *pure* hvis overhodet; **sé** 2. = *si* (*foran: lo, la, li, le, ne*); **sé** 3. (*med aksent*) seg; *da* ~ (*stesso*) av seg selv; selv; alene; *fra* ~ (*stesso*) til seg selv, ved seg selv; *fra* ~ innbyrdes; *parlare fra* ~ *e* ~ tale med seg selv; *uscire di* ~ miste bevisstheten; *tornare in* ~ komme til seg selv; **sé** 4. = *sei*.

sealskin *m* selskinn; **sebacco** talgaktig, talg-; **sebaccico** (*pl -ci*), **acido** ~ fettsyre.

sebbene (*og konjunktiv*) om enn, skjønt, selv om; **sèbo** *m* talg, fett.

secante *f mat.* sekant; **secare** (*é*) skjære.

sècca *f* sandbanke; *dial.* tørke; *fig.* vanskelighet; **seccabile** som kan tørkes; **seccaggine** *f* besvær, ergrelse, plage; **seccagione** *f* tørking; **seccagna** *f* rekke sandbanker; **seccagno** tørr; **seccaione** *m* tørr gren, tørrkvist; **seccamento** *m* tørking; **seccare** (*é*) tørke; bli tørr; tørke ut; (*om sår*) gro; *fig.* plage, ergre, kjede; **seccarello** *m* tørr brødbit; **seccata** *f* tørking; plage, ergrelse; **seccaticcio** (halv)tørr; ~ *m* inntørket ting, person; **seccativo** tørkende; **seccatoio** *m* tørkeplass, -loft, -kjeller; **seccatore** *m* (*f -trice, -ora*) plageånd, kjedelig person; tørketrommel; **seccatura** *f* tørking; kjedsommelighet, ergrelse, plage; **seccherèccio** nesten tørr; **seccherello** *m* tørt brødstykke; **secchezza** *f* tørrhet (*og fig.*), magerhet.

sècchia *f* spann, bøtte; *fare come le secchie* gå opp og ned; *a* ~ i mengde; *piove a secchie rovesce* det høljer ned; **secchiata** *f* spannfyll, bøttefull; slag med spann, bøtte; **secchiello** *m* lite spann; **secchiccio** noe tørr; **sècchio** *m* (melke)bøtte, (melke)-spann; **sèccia** *f* stubbmark (*etter korn*); helme; **secciaio** *m* stubbmark, helmemark.

sècco (*pl -chi*) tørr; mager; *quotazione a corso* ~ notering uten renter; *frutta secca* tørket frukt; *pulire a* ~ rense kjemisk; *vino* ~ tørr vin; ~ *m* noe tørt; tørt land; tørrhet; tørke; mager fyr; *murare a* ~ mure uten sement; *fig.* spise maten tørr; ~ *adv.* tørt; **seccore** *m* tørrhet; **seccume** *m* noe tørt, tørre greiner o.l.

secènt... *se: seicent...*; **secèrnere** utskille, avsondre; **secessione** *f* løsrivelse; oppstand; separatisme; **secessionista** *m* separatist.

sèco = *con sé*; **secolare** hundreår(l)ig, hundreårs-, sekular, verdslig, verdens-, lek; **nemico** ~ arvefiende; ~ *m* lekmann; **secolare** (*pl -chi*) verdslig; **secolarizzare** sekularisere; **secolarizzazione** *f* sekularisering.

sècolo *m* århundre, sekel; *il* ~ det verdslige liv; denne verden; lekfolk; *al* ~ i det timelige liv; *il* ~ *dei lumi* opplysningstiden; *andare col* ~ være født i begynnelsen av århundret.

seconda *f* annen klasse; *sport, mus.* sekund; annet

gir; ~ *di cambio* sekundaveksel; *navigare a* ~ seile med strømmen (*og fig.*) *a* ~ (*fig.*) etter ønske; *a* ~ *di (fam.)* ifølge, etter; **secondamento** *m* sekundering; **ufficiale in** ~ styrmann; **secondare** (*ó*) følge, støtte, sekundere; **secondariamente** for det annet, i annen rekke; **secondario** sekundær, underordnet, annenrangs, annen, bi-; **istruzione secondaria** videregående utdanning (*mellom folkeskole og universitet*); **scuole secondarie** høyere skoler; **secondino** *m* fangevokter; **secondo** annen; bi-; for det annet; underordnet; ~ *fine* baktanke; *di seconda mano* på annen hånd; annenhånd; *roba di seconda mano* brukte ting; **minuto** ~ sekund; **vento** ~ medvind; ~ *pp.* etter, ifølge, i forhold til; ~ *!* det kommer an på! alt etter som! ~ *me* etter min mening; ~ *che* etter som; ~ *m* sekundant; ~ (*di bordo*) styrmann; **secondoché** ettersom, i forhold til; **secondogenito** *m*, *il* ~ den nestfødte, det annet barn.

secretivo avsondrings-; **secretò** avsondret (*se: secer-nere*); *litt.* hemmelig (*se: segreto*); ~ *m* sekret; **secretore** (*f -trice*) som avsondrer; **secretorio** avsondrings-, sekretorisk; **secrezione** *f* sekresjon, avsondring, utskillelse.

secur(i)tà *f litt.* *se: sicurezza*.

sédano *m* selleri.

sedante beroligende, lindrende; **sedare** (*é*) lindre; berolige; undertrykke (*opprør*); **sedativo** lindrende, beroligende; ~ *m* beroligende middel.

sède *f* sete; bopel; residens; ~ *centrale* hovedkontor; ~ *principale* hovedsete; *la Santa Sede* pave-stolen; **sedentario** sittende; stillesittende, hjemmesittende; *vita sedentaria* rolig liv.

sedere (*sièdo, sèggo*) sitte; ligge, være beliggende; *mettere a* ~ *uno* sette en til side, avsette en; *sedendo Pio IX* under Pius IX; *refl.* sette seg; ~ *m* bakdel, ende, bak; *prendere uno a calci nel* ~ (*F*) sparke en i baken; **sederino** *m* baksete (*på vogn*); **sèdia** *f* stol; reisevogn; ~ *elettrica* elektrisk stol; ~ *a sdraio* liggestol; *la Sedia Apostolica* pavestolen; **sediario** *m* portør.

sedicenne sekstenårig; **sedicente** angivelig, etter hva man sier, såkalt; **sedicesimo** sekstende; ~ *m* sekstendedel; *typ. ark (16 sider)*; **sèdici** seksten.

sedile *m* sete, benk; trebukk.

sedimentare (*-mèn-*) nedfelle, bunnfelle; **sedimentario** sedimentær; **sedimentazione** *f* bunnfelling, avsetning; **sedimento** *m* nedfelling, bunnfall, sediment, avleiring; **sedimentoso** som avsetter seg.

sediolino *m* barnestol; **sediuolo** *m* karjol, veddeløpsvogn.

sedizione *f* opprør; adskillelse, uenighet; **sedizioso** opprørske; ~ *m* opprører.

sedotto *se: sedurre*; **seducènte** forførende; tiltrek-kende; **seducibile** lett å forføre; **sedurre** (*-duco*) forføre; behage, lokke, tiltrekke; **sedussi** *se: sedurre*; **seduta** *f* sete, det å sitte; møte; samling; seanse; **seduto** sittende; **seduttore** *m* (*f -trice*) forfører; **seduzione** *f* forførelse.

sèga *f* sag; sagblad; ~ *ad arco*, ~ *ad archetto* buesag; ~ *circolare* sirkelsag; ~ *a mano* hånd-sag; ~ *da traforo* løvsag; **segabile** som kan sages; **ségala** *f* rug; **sagalaio** *m* rugåker; **ségale** *f* rug; ~ *cornuta* meldroye (*sopp*); **segaligno** rug-; *fig.* tørr, mager, senesterk; **segamento** *m* saging; **segantino** *m* sager; **segare** (*é*) sage; skjære, slå; **segato** *m* nyslått gras; **segatore** *m* (*f -trice*) sager; skurd-mann, slåttekar; **segatura** *f* saging; sagflis; skurd, slått.

seggetta *f* nattstol; **seggio** *m* sete, stol, trone; ~ *elettorale* valgstyre; **seggiola** *f* stol, sete; **seggiolaio** *m* stolmaker, -selger; **seggolina** *f*, **seggolino** *m* barnestol; **seggione** *m* lenestol; **seggiovia** *f* svevebane, taubane, hengebane.

segheria *f* sagbruk; **seghetta** *f* liten sag; **seghettato** sagtakket.

segmentale segment-; **segmentare** (-*mén-*) inndele, segmentere; **segmentazione** *f* segmentering; ring; **segmento** *m* mat. segment; (*anello a*) ~ stempelring.

segnacarte *m* inv. bokmerke; **segnacaso** *m* gram. kasusmerke.

segnacolo *m* litt. tegn, merke, symbol.

segnalare signal(is)ere; anbefale, gjøre oppmerksom på; *refl.* utmerke seg; **segnalatamente** *sj.* særlig, spesielt; **segnalato** fremragende, utmerket, stor, betydelig; **segnalatore** *m* (*f* -*trice*) signalist; **apparecchio** ~ signalapparat; **segnalazione** *f* signal(is)ering; anbefaling; **segnalazioni stradali** trafikkskilt; veiskilt; **segnale** *m* signal, tegn, merke; symptom; angivelse; signalflagg; ~ *di allarme* alarmsignal; *lampada* ~ signallykt; ~ *luminoso* lyssignal; ~ *radio* pausesignal; ~ *di soccorso* nødsignal, SOS; **segnalética** *f*, ~ *stradale* (oppsettning av) trafikkskilt; **segnalético** (*pl* -*ci*) som viser, angir (*noe*); *dati segnaletici* signalement, kjenne-tegn; **segnalibro** *m* bokmerke; **segnalinee** *m* inv. sport linjemann.

segnare (*è*) betegne, angi, forsyne med tegn, merke, understreke, underskrive, påskrive; vise; peke ut; slå (så det blir merke); innprente; ~ *a dito* (*fig.*) peke ut, henge ut; *refl.* korse seg; **segnatamente** især, særlig, fortrinnsvis; **segnatario** *m* underskriver; **segnatasse** *m* inv. portomerke, straffeportofri-merke; **segnatario** *m* redskap til å streke, sette merke med; stempel; **segnatore** *m* (*f* -*trice*) en som betegner, angir (*etc. se: segnare*); **segnatura** *f* det å angi, merke (*etc. se: segnare*); underskrift; typ. ark; nummerering av ark; **segnavia** *m* inv. veimerke, løypemerke.

segno *m* tegn, merke; spor; arr; (mål)strek; mål; *a* ~ *che* i den grad at, slik at; *cogliere nel* ~ ramme i blinken; *farsi il* ~ *della croce* korse seg; *per filo a per* ~ utførlig, nøyaktig; *tirare a* ~ skyte til måls, på blink; *segni caratteristici* kjenne-tegn; *all'ultimo* ~ aller sist; *al massimo* ~ i høyeste grad.

sego *m* (*pl* -*ghi*) talg; **segoso** talgaktig.

segovia *f* sl. tøy; spøk. talg.

segregamento *m* avsondring; **segregare** (*sè-*) avsondre, adskille; **segregazione** *f* avsondring, adskillelse; ~ *cellulare* enecelle; **segrèta** *f* (ene)celle; *le segrete* prestens bøtter (under messen).

segretariale sekretær-; **segretariato** *m* sekretærstil-ling; **segretariésco** (*pl* -*chi*) neds. sekretæraktig; **segretario** *m* sekretær; hemmelig rom, skjul; ~ *di scena* rekvisitor (*i filmatelier*); **segreteria** *f* sekretariat; **segretezza** *f* hemmelighet; taushet; **segrèto** hemmelig, skjult; taus; *malattie segrete* kjønns-sykdommer; ~ *m* hemmelighet; hemmelig rom; skjul; ~ *bancario* bankhemmelighet; ~ *professionale* taushetsplikt; ~ *di pulcinella* offentlig hemmelighet; **segretume** *m* neds. hemmelighetskrem-meri.

seguace poet. følgende; bøyelig; ~ *m* tilhenger.

seguente følgende; **seguenza** *se: sequenza*; **segugio** *m* sporhund (og *fig.*); **seguidiglia** *f* sl. spansk folkedans; **seguibile** som kan, bør (for)følges;

seguimento *m* følge, forfølgelse; **seguire** (*è*) følge, forfølge; *come segue* på følgende måte; *segue lettera* brev følger; *segue al prossimo numero* fortsettelse i neste nummer; **seguibile** som kan, bør (for)følges; **seguire** (*è*) følge, bli ved med, fortsette; **seguitore** *m* (*f* -*trice*) følgesvenn, etterligner, tilhenger; **seguito** hendt, skjedd; uavbrutt; **seguito** *m* følge; rekke(følge); fortsettelse; forføl-gelse; utfall; *di* ~ etter hverandre, i trekk; *far* ~ fortsette; *in* ~ senere, for fremtiden; *in* ~ *a*, *in* ~ *di* som følge av.

sèi seks; ~ *m* sekstall; seks poeng (*på skole*); *una* ~ *giorni* et sekسدagersløp; **seicentismo** *m* det 17. århundres stil; **seicentista** *m* kunstner fra det 17. århundre; **seicento** seks hundre; *il* ~ 1600-tallet.

seismo *m* bevegelser i jordskorpen (*jordskjelv o.l.*).

sèlaci *m* *pl* zool. haifisker.

sélce *f* kisel, flintstein; brustein; **selciaio** *m* bruleg-ger; **selciare** (*è*) brulegge; **selciato** *m* brulegning; *fare il* ~ brulegge; **selciato** *m* brulegger; **selcia-tura** *f* brulegning; **selcino** *m* brulegger; **selcioso** kiselaktig, flintaktig.

selenita *m* måneboer.

selettività *f* selektivitet; **selettivo** selektiv; **selettore** *m* (*f* -*trice*) velger, vraker; selektor, søker; **selezio-nare** (*ò*) utvelge; **selezione** *f* utvalg; utvelgelse; seleksjon; *squadra di* ~ elitelag.

sèlla *f* sadel; ryggstykke (*på slakt*); dalsøkk, skard; *cavallo da* ~ ridehest; *tra le due selle* av middels størrelse; **sellaio** *m* sadelmaker; **sellare** (*è*) sadle; **selleria** *f* sadelmakerverksted; sadelrom; **sèllero** *m* *F* selleri; **sellino** *m* lite sete (*på sykkel*); ~ *supplementare* baksete.

sèltz, *acqua di* ~ selters.

sélva *f* skog; *fig.* mengde; utdrag, notater; **selvag-gina** *f* vilt; **selvaggio** vill; udyrket, øde, skogs-; grusom, grov, rå, udannet; ~ *m* vill; innfødt; *pol.* løsgjenger; **selvaggiùme** *m* vilt; **selvatichezza** *f* villskap; **selvático** (*pl* -*ci*) vill; **selvaticume** *m* noe vilt; villskap; **selvicultura** *se: silvicultura*; **selvoso** skogkledd, skogrik; *fig.* bustet.

semaforico (*pl* -*ci*) semaforisk; **semaforo** *m* signal-stasjon, semafor, lysmast, trafikkllys.

semàio *m* frøselger; plukker (*av silkeormens egg*).

semantica *f* betydningslære, semantikk; **semantico** (*pl* -*ci*) semantisk; **semafiologia** *f* betydningslære.

semata *f* frøekstrakt.

semático (*pl* -*ci*) tegn-, siffer-, bokstav-.

sembiante *m* ansikt, mine; uttrykk; ytre, likhet; *fare* ~ *di* late som om; *in sembianti* tilsynelatende; *nel primo* ~ ved første blick; **sembianza** *f* litt. likhet; *srl. pl* utseende, ytre, uttrykk; *in* ~ tilsynelatende.

sembrare (*è*) synes; ligne; *mi sembra* det forekommer meg.

sème *m* frø, kjerne; såkorn; (*i kort*) farge; *fig.* rase, slekt; avkom; årsak, opphav; ~ *di bachi* silkeor-mens egg; *semi oleosi* oljefrø; *olio di* ~ frøolje (*jordnøtt o.l.*); **semeiòtica** *f* med. symptomlære.

semel *m* inv. sl. fint brød (*med ølgjær*); **semel**; **semellaio** *m* en som baker, selger *semel*.

semènta *f* såing; såkorn; såtid; **sementabile** som kan sås; **sementare** (-*mén-*) så; **sementativo**, *terreno* ~ såland; **sementatore** *m* (*f* -*trice*) såmann; **semènte** *f* frø, såkorn; **sementina** *f* sl. frø (*orme-middel*); **sementino** så-; **semènta** *f* frø, såkorn; sæd; *fig.* rase, avkom; årsak, opphav; **semenzaio** *m* planteskole, mistbenk; frøhandler.

semestrale halvårig; **semestre** *m* halvår, semester; halvårsinntekt, -betaling.
semiacërbo halvsur, halvt bitter; **semiàla** *f* halfback; **semiapërto** halvåpen; **semibàrbaro** halvbarbarisk; **semibèstia** *f* halvt dyr; **semibiscròma** *f mus.* 64-dels note; **semibrève** *f mus.* helnote.
semicérchio *m* halvsirkel, halvkrets; **semichiùso** halvt lukket; **semicircolare** halvsirkelformet; **semicircolo** *m* halvsirkel, halvkrets; **semicirconferènza** *f* halv sirkelperiferi; **semicopërto** halvdekket; **semicròma** *f mus.* 16-dels note; **semicuòio** *m* halvlær, kunstlær.
semicùpio *m* sittebad, sittebadekar.
semidio *m (pl semidei)* halvgud.
semidòtto halvlærd, halvstudert.
semifabbricato *m* halvfabrikat.
semifascista *m* halvfascist; **semifinale** *f* semifinale.
semigratuito halvt gratis; *posto* ~ halv friplass.
semi-infermità *f* nedsatt tilregnelighet.
semilavorato, *articolo* ~ halvfabrikat; **semilavorazione** *f* halvfabrikasjon; **semilibero** halvfri.
semilunare halvmåneformet.
semiminima *mus.* 4-dels note; **semimòrto** halvdød.
semina *f* såing; **seminàbile** som kan (til)sås; **seminagione** *f* såing, såtid; **seminale** sæd-, frø-; **seminare** (*è*) så; tilså; *fig.* sprede, utbrede; droppe (*plagsom person*); **seminarile** seminar-; **seminario** *m* planteskole; seminar; presteskole; **seminarista** *m* elev i presteskole; **seminaristico** (*pl -ci*) presteskole-; **seminata** *f* såing, spredning; **seminato** *m* tilsådd land; *uscire dal* ~ (*fig.*) gå utenom saken, komme på avveier; **seminatore** *m (f -trice)* såmann; **seminatrice** *f* såmaskin; **seminatura** *f* såing.
seminfermità *f* halv arbeidsudyktighet; *srl. fig.* halv tilregnelighet; **seminio** *m* stadig såing, spredning, sløsing; **semini** *m pl* små nudler; **seminterrato** *m* høy kjeller; **seminudo** halvnaken; **seminuovo** så godt som ny, lite brukt.
semiografia *f* tegnskrift; **semipermeabile** halvt gjennomtrengelig, halvtett; **semipoetico** (*pl -ci*) halvpøetisk; **sempubblico** halvoffisiell.
semirigido halvtstiv.
semisecolare et halvt hundre år gammel.
semiselvaggio halvvill; **semisèrio** halvt alvorlig; **semisfera** *f* halvkule; **semisferico** (*pl -ci*) halvkuleformet; **semispento** halvt slukket.
semita *m* semitt; **semitico** (*pl -ci*) semittisk.
semitondo halvrund; **semitono** *m* halvtone.
semiufficiale halvoffisiell; **semivestito** halvkledd; **semivivo** halvdød; **semivocale** *f* halvvokal.
semola *f* kli, agner; *dial.* fint hvetemel; *semulegryn*; *fig.* fregne; **semolata** *f* klidrikke (*til hest*); **semolino** *m* semulegryn; **semoloso** kli-; fregnet.
semovente selvbevegelig, automatisk, motorisert; (*carro armato*) ~ tank; **semovènza** *f* selvbevegelighet, automatiskhet.
sempiterno evig, evindelig.
semplice enkel(t), ukunstlet, enfoldig; uerfaren, naiv; gemen; *corsa* ~ tur en vei; *soldato* ~ menig; *i semplici* (*pl*) legeplantene; **semplicetto** enfoldig; **sempliciario** *m* bok om medisinske planter; **semplicione** *m* enfoldig menneske, godfjott; **semplicioneria** *f* godfjottethet; **sempliciotto** *m* dumrian, fjols; **semplicismo** *m* overflatiskhet; **semplicista** *m* kjenner av el. bok om medisinske planter; *fig.* overflatisk person; **semplicità** *f* enkelhet, simpelhet, enfoldighet, jevnhet, naturlighet; **semplicizzare**, **semplificare** (*-plif-*) forenkle; **semplificazione** *f* forenkling.

sempre alltid, stadig, bestandig; dog, allikevel; ~ *che* forutsatt at; ~ *mai, mai* ~ stadig; *una volta per* ~ en gang for alle; **semprevérde** eviggrønn; **semprevivo** *m* evighetsblomst.
sèna *f* sennep; **sènapa**, **sènape** *f* sennep; *gli viene la* ~ *al naso* han blir rasende; **senapato** senneps-; **senapièra** *f* sennepskrukke; **senapişmo** *m* sennepsplaster; *fig.* plage, plageånd.
senàrio seksstavelser-; ~ *m* seksstavelsesvers.
senato *m* senat; **senatoconsulto** *m* senatsvedtak; **senatorato** *m* senatorverdighet; **senatore** *m* senator; **senatoriàle**, **senatorio** senats-, senator-; **senatrice** *f* kvinnelig senator.
senescènza *f litt.* det å eldes, alderdom; **senile** gammel, senil; **senilità** *f* senilitet; alderdom; **seniore** eldre, senior.
sènna *f bot.* sennes; **sennino** *m* veslevoksen gutt; **sénno** *m* forstand, omdømme; *da* ~ alvorlig, for alvor; *far* ~ komme til fornuft; *fuor di* ~ fra forstanden; ~ *di poi* etterpåkløskap; *uscire di* ~ gå fra forstanden; **sennonché** *se: se.*
sèno *m* bryst, barm, skjød; bukt, vik; *mat.* sinus; *in* ~ *alla famiglia* i familiens skjød.
senofobia *f* fremmedhat; **senòfobo** *m* fremmedhater.
sensale *m* megler; ~ *marittimo* skipsmegler.
sensatezza *f* forstandighet; **sensato** forstandig, fornuftig, klok; **sensazionale** sensasjonell; **sensazione** *f* følelse, inntrykk; sensasjon, oppsikt; *a* ~ sensasjonell; **senzeria** *f* megling; kurtasje.
sensibile følsom, sensibel, påtagelig, følelig, merkbar; alvorlig, ettertrykkelig; ~ *m (srl. pl)* den ytre verden; ~ *f* septim; **sensibilità** *f* følsomhet; **sensibilizzare** *foto.* gjøre lysfølsom; **sensibilizzatore** *m foto.* sensibilisator; **sensibilmente** merkbart.
sensitiva *f* føleevne, følsomhet; mimose; *essere una* ~ (*fig.*) være overfølsom; **sensività** *f* følsomhet; **sensitivo** følsom, sansende, sensitiv; ~ *m* medium.
sènso *m* sans, sansning; sanselighet; mening, betydning; følelse; inntrykk; retning; **sensi** (*pl*) sinn, besinnelse; *di alti sensi* av edelt sinn; ~ *comune* sunn fornuft; *far* ~ gjøre inntrykk, vekke oppsikt; ~ *obbligato*, ~ *unico* enveiskjøring; *smarrire i sensi* miste besinnelsen; ~ *vietato* innkjørsel forbudt.
sensoriàle føle-, følelses-; **sensorio** *m* sans, sanseorgan; ~ *adj.* føle-, sanse-.
sensuale sanselig; **sensualismo** *m* sensualisme; **sensualista** *m* sensualist; **sensualità** *f* sanselighet.
sentènza *f* setning, sentens; mening; dom, kjennelse; ~ *arbitrale* voldgiftskjennelse; *sputar sentenze* alltid ha noe en skulle ha sagt, ligge frampå; *la gran Sentenza* dommens dag; **sentenziare** (*-tèn-*) dømme, avgi kjennelse; alltid ha noe en skulle ha sagt; **sentenzioso** sinnrik, sentensios.
sentiero *m* sti, gangvei.
sentimentale følelsesmessig, sentimental; **sentimentalismo** *m*, **sentimentalità** *f* sentimentalitet; **sentimento** *m* følelse, mening, oppfatning; *perdere il* ~ (*i sentimenti*) miste besinnelsen.
sentina *f* underste skipsrom, kjølrom, øserom, kimning; *fig.* pøl, bule; *pompa di* ~ lensepumpe; ~ *di vizi* lastens bule.
sentinella *f* (skilt)vakt; *essere di* ~ ha vakt, stå på vakt.
sentire (*è*) høre, føle, fornemme, sanse, smake, lukte; få vite; tro, mene; anerkjenne; dømme, verdsette; *farsi* ~ gjøre seg bemerket, si sin

mening; *refl.* befinne seg; *sentirsi* *di* være i stand til å; ha mot til å; ~ *m* følelse, fornemmelse, hørsel; *sentita f* hørsel, avhøring; (smaks)-prøve; *camminare a* ~ gå varsomt; føle seg fram; *saper qualcosa per* ~ ha hørt noe bli sagt; *sentito* innflytelsesrik; oppriktig, dypfølt; *sentore m* anelse; *aver* ~ *di qualcosa* få nyss om noe; *non dà più* ~ *di sé* han lar ikke lenger høre fra seg.

senza uten; foruten; ~ *di me* uten meg; *senz'altro* uten videre, straks; ja visst, helt sikkert; ~ *barba* skjegglos; *far* ~ *di qualcosa* kunne unnvære noe; ~ *più* uten videre; ~ *precedenti* uten presedens, uten sidestykke, enestående.

senzapatria m inv. fedrelandsløs, statsløs; *senzatetto m inv.* husvill, husløs; *senziante* følsom.

sepalo m begerblad.

separabile adskillelig, som kan skilles; *separabilità f* adskillelighet; *separare (a)* (ad)skille; utskille, avsondre; *separatamente* separat, særskilt; *separatismo m* separatisme; *separatista m* separatist; ~ *adj.* separatistisk, separatist-; *separativo* adskillende, disjunktiv; *separatore m (f -trice)* en som adskiller; separator, sentrifuge; *separazione f* adskillelse; *imbuto di* ~ skilletrakt; ~ *legale (jur.)* separasjon; ~ *di fatto* ikkeerettslig separasjon; ~ *di letto e di mensa* det å ikke dele bord og seng, det å leve adskilt.

sepiolite f havskum.

sepolcrale grav-; *fig.* grav-, gravaktig, dødsens; *sepolcro m* begravningsplass; *sepólcro m* grav, gravsted; *fig.* Kristi grav (som fremstilles i kirken skjærtorsdag); *sepólto se: seppellire*; *sepoltuario m* gravstedsbeskrivelse; *sepoltura f* grav(legning), begravelse.

seppellimento m begravelse; *seppellire (-isco)* begrave, jorde, gravlegge; legge i jorda; *fig.* glemme; glemme; overleve; *seppellitore m (f -trice)* gravlegger, graver; *seppi se: sapere*.

seppia f blekksprut; *seppiare (è)* pusse.

seppure hvis (overhodet).

sèpsi f betennelse, infeksjon, forråtnelse; sepsis.

sequela f (lang) rekke.

sequenza f (lang) rekke; *rl., mus.* sekvens; (*poker o.l.*) street.

sequestrabile som kan, bør beslaglegges; *sequestrare (-què-)* beslaglegge, kidnappe; *essere sequestrato in casa* måtte holde seg innendørs; *sequestratario m jur.* bestyrer av beslaglagt gods, sekvestrator; *sequestro m* beslagleggelse; panting; kidnapping; arrest.

sèr m gl. herr(e); *séra f* aften; *di* ~ om aftenen.

seracco m (pl -chi) sprekk (*i isbre*); *seráfico (pl -ci)* serafisk; *serafino m* seraf; *serale* aften-; *serata f* aften, kveld; soare; ~ *a beneficio*, ~ *d'onore* beneficeforestilling; *seratante m* skuespiller som har beneficeforestilling.

serbare (è) (opp)bevare, beholde, glemme; *serbatório m* beholder, basseng, tank; (*i gevær*) magasin; ~ *di olio* oljetank; ~ *a sbarramento* oppdemmet vannbasseng; *serbévole* som kan oppbevares el. konserveres; *sérbo 1.* serbisk; ~ *m* serber; *sérbo 2. m* oppbevaring; *avere (tenere) in* ~ oppbevare.

serèna f kveldsdogg; *serenare (-ré-)* poet. oppklare; ligge under åpen himmel; *serenata f* serenade; *serenissimo* høyvelbåren (*dogens tittel, kongesønnens tittel*); *Sua Altezza Serenissima* Deres kongelige høyhet; *la Serenissima* den venetianske republikk; *serenità f* klarhet; ro; klart vær; *Sua*

Serenità Deres høyhet; *serèno* klar, lys; rolig; *al* ~ under åpen himmel.

sergente m sersjant, underoffiser; skruetvinge; *sergozzone m* knyttneveslag (*i strupen*).

sericeo poet. silkeaktig; *sericina f* silkelim; *sérico (pl -ci)* silke-; *sericolo* silkeavls-; *sericultore m* silkeavler; *sericoltura f* silkeavl.

série f inv. serie, rekke(følge); slekt; *articolo di* ~ serieartikkel; *collegamento in* ~ seriekobling; *fabbricazione in* ~ seriefabrikasjon, -fremstilling.

serietà f alvor(lighet); *serimetro m* sl. styrkemåler (*for silke*); *sério* alvorlig; seriøs; ~ *m* alvor; seriositet; *sul* ~ i alvor, virkelig; *prendere sul* ~ ta alvorlig opp; *seriore* senere.

sermocinare gl. tale, preke; *sermollino m* sl. krydderplante; *sermonare (ò)* litt. preke, tale; *sermone m* preken; formaningstale; litt. resonnerende dikt, satire; *sermoneggiare (-né-)* preke.

serotino litt. sen; forsinket.

sèrpa, sèrpe f kuskese, bukk; *serpaio m* ormebol; *serparo m* slangetemmer; *sèrpe f (m)* slange, orm; *a* ~ bølgende, i siksak; *serpeggiamento m* slygning, buktning; *serpeggiare (-pè-)* sno seg, slynge seg, bukte seg; *fig.* gripe om seg; *serpente m* slange, orm; *fig.* lumsk person; ~ *di mare* sjøorm; *fig.* sensasjon (*i avis*); *serpentina f* serpentin; spiralrør; *serpentino* slangeaktig, slange-; ~ *m se: serpentina*; *serpentoso litt.* slangerik, slange-; *sèrpere litt.* slange, bukte seg.

serpigne f utslett; *serpiginoso* som har utslett; *serpigno litt.* slange-; *serpillo m* sl. krydderplante.

sèrqua f dusin; *fig.* mengde, masse.

serra f demning; bukselinning; drivhus; ~ *m, un serra serra* en trengsel, stor stimmel; *serradadi m inv.* skiftenøkkel; *serrafila, serrafila m inv.* mil. fløyemann, siste mann; *serrafilo m* elektr. klemskrue, klemme.

serraglio m barrikade; stengsel, bur; menasjeri; serai, sultans palass; *serramanico, coltello a* ~ foldekniv; *serrame m* lås, låseinnetning; *serramento m* lukning; (*med pl også: le serramenta*) låse- el. stengeinnretning; *serranda f* lukkeinnretning; ovnsdør; butikkskotte.

serrare (è) lukke; knytte (*neven*); stenge; slutte (*kontrakt*); trykke sammen, trenge, forfølge (*fien-de*); utelukke (*lock-out*); *la porta serra bene* døren slutter godt til; ~ *le vele* beslå seilene; ~ *alla vita* slutte tett til livet (*tøy*); *serrata f* lukning; (opp)demning; (planke)gjerde; lock-out; *serrato* lukket, tett, trang; lock-outed; *ordine* ~ sluttet geled; *stile* ~ knapp stil; *trotto* ~ skarpt trav; *serratura f* lås; ~ *a colpo*, ~ *a scatto* smekklås.

sèrto m girlande, krans.

sèrva f (noe neds.) (tjeneste)pике; *servaggio m* slaveri, livegenskap; *servare se: serbare*.

servente tjenende; ~ *m* tjener; sykepasser; kano-nér; *serventi (pl)* tjenerskap; *cavaliere* ~ oppvar-tende kavaler; *servetta f* tjenestepike (*på scenen*); *servibile* brukelig, brukbar, anvendelig; *servibilità f* anvendelighet, brukbarhet; *servigio m* tjeneste, hjelp; *servile* underdanig, krypende, servil; *servilismo m* underdanighet; *servilità f* underdanighet, servilitet.

servire (è) tjene, nytte, passe; betjene, hjelpe, servere; ~ *da* tjene som; ~ *a* tjene til; ~ *uno in qualcosa* hjelpe en med noe; *refl.* forsyne seg; *grazie (mi) sono servito* takk, jeg er forsynt; *servirsi di qualcosa* betjene seg av noe, bruke noe, benytte noe; *servirsi da uno* handle hos en;

servi-tè *m.* ~ *a rotelle* tebord, tevogn; **servito** *m* servise; rett mat; **servitorame** *m* neds. tjenerskap; lakeier; **servitòre** *m* (*f* -ora) tjener; stumtjener; tevogn, tebord; **servitorèscu** (*pl* -chi) tjeneraktig; servil; **servitù** *f* slaveri; *jur.* servitutt; forpliktelse; tjenerskap; *istituire una* ~ pålegge et servitutt.

serviziàle *m* klyster; **servizièvole** tjenestevillig; **servizio** *m* tjeneste, betjening, hverv; servise, stell, utstyr; service; ~ *ausiliare* hjelpetjeneste; ~ *automatico* selvbetjening; ~ *compreso* service iberegnet; *essere di* ~ være i tjeneste; *far* ~ (*om kontor*) være åpent; ~ *d'informazioni* etterretningstjeneste; ~ *divino* gudstjeneste; ~ *meteorologico* værvarslingstjeneste; *mezzo* ~ halvdagsarbeid; *donna a mezzo* ~ halvdagshjelp; ~ *militare obbligatorio* alminnelig verneplikt; *scala di* ~ kjøkkentrapp, baktrapp; ~ *di sorveglianza* vakt-tjeneste; ~ *da tavola* servise, dekketøy; *fare un viaggio e due servizi* slå to fluer i en smekk; *uscio di* ~ kjøkkendør, bakdør.

sèrvo *m* tjener; slave; ~ *muto* stumtjener; ~ *della gleba* jordbunden; livegen; ~ *adj.* slavebunden. **servofréno** *m* servobremse.

servomotòre *m* servomotor, hjelpemotor.

sésamo *m* bot., *fig.* sesam; ~, *apriti!* sesam, lukk deg opp!; **sesquipedale** alenlang, uhorvelig.

sessagenàrio sekstiårig; **sessagèsima** *f* (*domenica di*) ~ 8. søndag for påske, sexagesima; **sessagèsimo** sekstiende; **sessanta** seksti; **sessantènne** sekstiårig; ~ *m* sekstiåring; **sessantèsimo** sekstiende; **sessantina** *f* ca. seksti; *sulla* ~ omkring seksti år; **sessennale** som skjer hvert 6. år; **sessènne** seksårig; **sessènnio** *m* tidsrom av seks år; lønnsstigning, alderstillegg (*for hvert 6. år*).

sessile uten stilk (*blad*).

sessionàrio *m* (advokats) møtebok; **sessiòne** *f* se-sjon; møte; ~ *di esami* eksamensperiode.

sessitura *f* opplegg, brett (*på tøy*).

sèssu *m* kjønn; **sèssola** *f* mar. osekar; **sessuàle** kjønnslig, seksuell, seksual-; **sessualità** *f* seksualitet.

sèsta *f* *rl.* den 6. time; *mus.* sekst; **seste** (*f* *pl*) mat, sl. passer; *spøk.* lange ben; *parlare con le seste* snakke affektet; **sestante** *m* sekstant; **sestàrio** *m* gl. rommål (ca. $\frac{1}{2}$ l); **sestétto** *m* sekstett; **sestière** *m* bydel (*i visse byer som Genova, Venezia som var delt i seks*); **sestina** *f* litt. sl. vers, sekstin; **sestino** *m* liten murstein, flise; ass-klarinet.

sèsto sjette; *il* ~ *senso* den sjette sans; ~ *m* sjettedel; orden; runding; *typ.* format; *se også*: **sestière**; *rimettere a* ~ bringe i orden; **sestùltimo** sjettesist; **sèstuplo** seksfold, -dobbel.

sèta *f* silke; silketøy; ~ *artificiale* kunstsilke; ~ *cucirina*, ~ *da cucire* sysilke; ~ *greggia* råsilke; **setàccio** *m* sil, såld; **setàceo** silkeaktig, silke-; **setaiuolo** *m* silkehandler; silkearbeider.

sète *f* tørst; *fig.* begjær; *aver* ~ være tørst; *aver* ~ *di qualcosa* (*fig.*) tørste etter noe; **seteria** *f* *srl.* *pl* silkevarer, silkevarerforretning; **setificio** *m* silkeveveri, silkefabrikk; **setino** *m* fin silketråd; fint silkestoff.

setola *f* (svine)bust (*og fig.*); sprekk (*i hestehov*); **setolare** (*è*) børste; **setolinàio** *m* børstebinder, -selger; **setolinare** børste; **setolinata** *f* børsting; slag med børste; **setolino** *m* (svine)børste; **setoloso** full av bust, børsteaktig; **setoluto** full av bust, bustet; **setone** *m* sl. silketråd.

setta *f* *rl.* sekt; **settàgono** *m* sjukant; **settangolare** sjukantet; **settàngolo** *m* sjukant; **settanta** sytti;

settantènne syttiårig; ~ *m* syttiåring; **settantèsimo** syttiende; **settantina** *f* ca. sytti; *sulla* ~ omkring de sytti; **settàrio** sekterisk; ~ *m* sekterer; kran-levoren, vanskelig person; **settatòre** *m* litt. sekterer, tilhenger (*srl. neds.*).

sette sju; ~ *f* rift; *aver* ~ *spiriti come la gatta, aver* ~ *fiati e* ~ *fiatini* være sterk som en bjørn, ha ni liv; ~ *bello* rutersju el. kløversju (*i kasino*); *fig.* trumf; **settecentèsco** (*pl* -chi) fra 1700-tallet; **settecentista** *m* kunstner fra 1700-tallet; **settecento** sjuhundre; *il* ~ 1700-tallet.

setteggiare (-tè-) drive sekterisme, gå inn i en sekt. **settèmbre** *m* september; **settenbrino** september; *prendere il* ~ (*om vin*) bli skarp i smaken, få usmak; **settemila** sju tusen; **settèmplice** sjudelt, sjudobbel, som kan deles i sju.

settenàrio sju-; ~ *m* sjustavelsesvers; sjuårsperiode; sjudagersperiode; **settennale** sjuårig; som skjer hvert sjuende år; **settennato** *m* tidsrom av sju år; **settènne** sjuårig; **settènnio** *m* tidsrom av sju år; **settenzionale** nordlig, nord-; **settenzione** *m* nord; **settenvirato** *m* sjumannsråd; **settènviro** *m* medlem av sjumannsråd.

setticemia *f* blodforgiftning, forråtnelse; **setticémico** (*pl* -ci) som angår el. er syk av blodforgiftning, forråtnelse; **settico** (*pl* -ci) septisk; **settiduo** sjudagers; ~ *m* sjudagersperiode; **settima** *f* sjuende klasse; *mus.* septim; *med.* sjudagersperiode, den sjuende dag; **settimana** *f* uke; ukelønn; *fine* ~ week-end; *la* ~ *santa* den stille uke, påskeuken; **settimanale** ukentlig; ~ *m* ukelønn; ukeblad; **settimèllo** sju måneder gammel (barn); **settimino** *m* *mus.* septett; barn født sju måneder etter unnfangelsen; **settimo** sjuende; ~ *m* sjuendedel; **settizònio** *m*, *il* ~ de sju himler.

setto *m* anat. skillevegg; *il* ~ *nasale* nesens skillevegg; **settore** *m* sektor, (sirkel)utsnitt; (front)avsnitt; ~ *anatomico* prosektor.

settuagenàrio syttiårig; ~ *m* syttiåring; **settuagèsimo** syttiende; **settuagesima** (*f*) septuagesima, 9. søndag for påske; **settuplicare** (*ù*) sjudoble; **set-tuplo** sjufold, sjudobbel.

severità *f* strenghet, alvor, ubønnhørighet; **severo** streng, alvorlig, hard, ubønnhørig.

sevizia *f* *srl. pl* grusomhet, mishandling; **seviziare** (-vi-) mishandle.

sèvo *m* talg, fett.

sezionale seksjons-; **sezionamento** *m* disseksjon, obduksjon; **sezionare** (*ò*) snitte, obdusere, dissekere; **seziòne** *f* seksjon, avdeling; snitt; avsnitt; disseksjon; ~ *elettorale* valgstyre; *in* ~ i snitt; ~ *longitudinale* lengdesnitt; ~ *trasversale* tverrsnitt.

sfaccendare (*è*) arbeide raskt, få tingene unna (*i huset*); **sfaccendato** *m* lediggjenger; **sfaccettare** (*è*) fasettere; **sfaccettatura** *f* fasettering; **sfacchinare** mase, streve; **sfacchinata** *f* mas, strev.

sfacciataggine *f* uforskammethet; **sfacciatèzza** *f* livlighet, styrke (*om lys, farge o.l.*); **sfacciato** frekk, uforskammet; livlig, kraftig, broket (*farge o.l.*); **sfacèlo** *m* sammenbrudd; **sfacimento** *m* sammenbrudd, oppløsning; *se*: *disfacimento*.

sfagliare (*à*) sake (*i kort*); **sfaglio** *m* saking.

sfagiolare (*uò*) behage; **sfagno** *m* sl. mose; **sfalcio** *m* skurd, slått.

sfalda *f* lag; **sfaldabile** som kan lagdeles; **sfaldare** lagdele, spalte; *refl.* spaltes, skalle av; **sfaldatura** *f* spalt(n)ing; lagdeling, avskalling; **sfaldellare** (*è*) dele i tynne lag.

sfalsare unngå (*støt i fekting*); **sfamare** mette; *refl.* stille sin sult; **sfangare** vasse i søle; komme ut av søla el. (*fig.*) vanskelighetene; gjøre ren for søle; **sfangarsela** komme godt fra det.

sfare (*sfaccio*) oppløse; *se: disfare*; **sfarfallare** komme ut av kokongen (*silkesommerfugl*); utfolde seg; flagre hit og dit (*og fig.*); *fig.* overdrive, smøre tykt på; **sfarfallatura** *f* utfoldelse (*silkesommerfugl*); **sfarfallone** *m* kjempebommert, brøler; **sfarinabile** som kan meles, pulveriseres; **sfarinare** mele, pulverisere.

sfarzo *m* pomp, prakt; **sfarzosità** *f* pomp, prakt(utfoldelse); **sfarzoso** prangende.

sfasamento *m* for tidlig (sen) tenning; fasevinkel; **sfasare** tenne for tidlig, for sent; være ute av fase; **sfasato** som ikke er i fase; som er i utakt (*tekn. og fig.*).

sfasciamento *m* utpakning; avtakning av forbindelse o.l.; sammenbrudd; **sfasciare** (*à*) vikle, pakke ut; ta av forbindelse, bleier o.l.; bryte istykker; *refl.* styrte sammen, knuses, bli ødelagt; **sfasciatura** *f se: sfasciamento*; **sfascio** *m* sammenbrudd; **sfasciume** *m* ruin(haug), skrap(haug), fillehaug.

sfatare avkrefte (*antagelse*); slå ned (*rykte*); forakte, forhåne; **sfaticato** *m* lathans; **sfatticcio** *m* opp-pløyd stubbmark; **sfatto** *se: sfare*.

sfavare belge (bønner); slynge (*honning*).

sfavillare finkle, glimte, gnistre; **sfavillio** *m* stadig gnistring.

sfavorévole ugunstig.

sfebrare (*è*) gjøre feberfri.

sfederare (*sfè-*) ta putevaret av.

sfegatare (*sfè-*) *refl.* skrike seg hes; ase seg ut (*i sinne*); **sfegatato** glødende, ivrig.

sfèra *f* kule; krets, sfære; (*ur*)viser; urskive; *fig.* sfære, miljø; ~ *d'azione* virkefelt; *cuscinetto a sfera* kulelager; *penna a sfera* kulepenn; **sfericità** kuleform; **sferico** (*pl -ci*) kuleformet; ~ *m* ballong; **sferisterio** *m* (ball)plass, travbane.

sfèrra *f* stykke gammelt jern, gammel hestesko; **sferrare** (*è*) slippe løs (*av lenkene*); ta ut jern; ta av hestesko; *refl. fig.* gå løs; slippe taket (*anker*); ~ *un calcio* gi et spark; ~ *l'offensiva* slippe offensiven løs; **sferratura** *f* det å slippe løs, slite seg (*om dyr*); **sferrina** *f* strykejernfot, -stativ; **sferruzzare** strikke (ivrig løs).

sfervorato slapp, lunken, uinteressert.

sfèrza *f* pisk; *la ~ del sole* den brennende sol; **sferzare** (*è*) piske; *fig.* refse; *risposta sferzante* bitende svar; **sferzata** *f* piskeslag; *fig.* snert; **sferzino** *m* (*på pisk*) liten tråd (*som lager smell, snert*); piskesmell, piskesnert.

sfiaccolare (*ià*) blafre; **sfiaccolato** slapp, trett; **sfiammare** (*ià*) flamme, brenne opp; **sfiancare** (*ià*) ødelegge i sidene; *fig.* utase.

sfiatare (*ià*) puste, blåse; lekke ut; *refl.* skrike seg hes; miste pusten; **sfiatato** forpustet; **sfiatatoio** *m* luftehull, pustehull, røkhull, ventil, åpning; **sfiatatura** *f* utånding, utblås(n)ing; pustehull, ventil; **sfiato** *m* lufthull, hull, åpning.

sfibbiare (*sfi-*) spenne, knappe opp; **sfibrare** ødelegge; løse opp (*i fibre*); *fig.* utmatte.

sfida *f* utfordring; **sfidare** utfordre; *fig.* trosse; *sfido, sfido io!* det tør jeg vedde på! det tør jeg sverge på! (*o.l.*); **sfidatore** *m* (*f -trice*) en som utfordrer, trosser; **sfiducia** *f* mistillit; *voto di ~* mistillitsvotum; **sfiduciare** (*ù*) fylle med mistillit; **sfiduciato** mistroisk.

sfigurare vansire, skjemme; ta seg dårlig ut, blamere seg; **sfigurato, sfigurito** vansiret.

sfilaccia *f* fille, klut; **sfilacciare** (*-là-*) flerre opp; trevle(s) opp; **sfilacciatura** *f* opptrevlet tøy; **sfilacciare** *se: sfilacciare*; **sfilare** trekke tråden av; trevle opp; ta av; ta bittet av (*klinge*); defilere; knekke ryggen på; ~ *il rosario* (*fig.*) regne opp hele synderegisteret; **sfilata** *f* lang rekke; defilerings; **sfilatino** *m* liten loff; **sfilato** *m* hullsøm; **sfilatura** *f* det å trevle opp (*etc. se: sfilare*); oppretning (*av mur o.l.*); **sfilosofare** (*-lò-*) liksom være filosofisk; **sfilzare** ta ut av rekken, utrede.

sfinge *f* sfinks (*og fig.*).

sfinimento *m* utmattelse; **sfinire** (*-isco*) utmatte; svekkes; **sfinitèzza** *f* utmattethet; **sfintère** *m* ringmuskel.

sfioccare (*ò*) trevle opp; **sfiocco** *m* (*pl -chi*) trevl; **sfiocinare** rense (*druer*) for kjerner; **sfiondare** (*ò*) kaste (med slynge); utslynge.

sfiorare (*ò*) streife; plukke blomster av; skumme (*fløte*) av; **sfioratore** *m* overløpsrør; **sfiorettare** (*è*) bruke språkblomster, snakke affektet; **sfiorire** (*-isco*) blomstre av; **sfioritura** *f* avblomstring.

sfittare slutte å leie ut; **sfitt(at)o** ikke utleid, tom.

sfocare (*uò*) *foto.* gjøre uskarp; **sfocato** uskarp.

sfociare (*ò*) munne ut; rense opp munningen (*elv*).

sfocinare (*-cò-*) rake opp (*ild*); ødelegge fenghullet på (*gevær*).

sfoderare (*ò*) ta foret av; trekke ut av skjeden; dra; *fig.* varte opp med.

sfogare (*ò*) gi luft, gi avløp; få avløp; *refl.* få avløp; *sfogarsi con uno* utøse sitt hjerte for en; *sfogarsi in lagrime* gråte ut; *sfogarsi a mangiare* spise seg mett; **sfogato** fri, luftig; (*om stemme*) med stort register, høy; **sfogatoio** *m* lufthull, avløp.

sfoggiare (*ò*) være flott; være flott i tøyet; ~ (*in qualcosa*) prange med noe; **sfoggio** *m* prakt, overdådighet, luksus.

sfogliare *f* lite blad; tynn plate, flak; *pasta ~* butterdeig; **sfogliare** (*ò*) plukke bladene av; *fig.* bla igjennom; gi (*kort*); *se også: sfaldare*; *pasta sfogliata* butterdeig; **sfogliata** *f* gjennombladning; butterdeigskake; *dare una ~ a* bla igjennom; **sfogliatella** *f* butterdeigskake med vaniljekrem; **sfogliatrice** *f* rensemaskin (*for mais*); **sfogliatura** *f* avrivning av lauv; utvalsing; **sfogliettare** (*è*) bla raskt igjennom.

sfognare (*ò*) løpe ut i grøft, avløpskanal.

sfogo *m* (*pl -ghi*) avløp, utløp; lindring, lettelse; tilfredsstillelse; utslett; *dare ~ a, se: sfogare*.

sfolgare (*sfò-*), **sfolgoreggiare** (*è*) lyne; **sfolgorio** *m* stadig lyning; **sfollagente** *m* inv. gummikolle; **sfollamento** *m* rømning, evakuering; **sfoliare** (*ò*) rømme, evakuere, tømme; innskrenke (*personale*); *refl.* tømmes (*lokale o.l.*).

sfondare (*ò*) slå bunnen ut av; sprengte; *mil.* rive opp; styrte sammen; *fig.* slå seg fram, slå igjen; nom; gå til bunns; ~ *porte aperte* (*fig.*) slå åpne dører inn, gjøre noe unyttig (*som alt er gjort*); **sfondastomaco** *m* (*pl -chi*) *fig.* kjedelig sak, person; **sfondato** bunnløs; såleløs; umettelig; *ricco ~* styrtrik; **sfondatura** *f* sprengning (*etc. se: sfondare*); **sfondo** *m* bakgrunn, fordypning, dybde; **sfondolato** bunnløs, dyp, uendelig; *ricco ~* styrtrik; **sfondore** *m* fam. bommert.

sfontanare sprøyte, øse ut.

sforacchiare (*à*) gjennomhulle.

sforbiciare (*sfò-*) klippe; **sformare** (*ò*) forvanske

deformere; ta ut av formen; *fam.* miste tålmodigheten, forgå seg; **sformato** *m* postei; **sfnaciare** (*à*) ta ut av brenneovnen; **sfnare** (*ò*) ta ut av stekeovnen; *fig.* sende ut (*bok o.l.*); **sfnire** (*-isco*) berøve; **sfnito** uforsynt, som mangler.

sfortuna *f* ulykke, uhell; **sfortunataménte** uheldigvis; **sfortunato** uheldig.

sforzare (*ò*) tvinge; voldta; okkupere; forsere; sprengje; drive (*plante*) for sterkt; tiltvinge seg; *refl.* gjøre seg umake; **sforzatura** *f* sprengning (*etc. se: sforzare*); **sforzévole** *litt.* tvingende; **sforzino** *m* sl. tråd; **sforzo** *m* (kraft)anstrengelse; spenning; tvang; **sfozare** (*ò*) ta opp av grøft.

sfoettere (*F*) narre, ta ved nesen, holde ap med; *c'è poco da* ~ det er ingen ting å gjøre narr av.

sfracassare knuse, ødelegge; **sfracellare**, **sfragellare** (*è*) knuse, knase; **sfrancesare** plukke av (*en*) det franske; snakke dårlig fransk; **sfranchise** (*-isco*) gjøre fri, freidig, muntre opp; *refl.* bli freidigere, friere; **sfrangiare** (*à*) trevle opp, gjøre frynset; *bocca sfrangiata* hengende lepper (*av gråt*).

sfrascare plukke grener; plukke (*kokonger*) fra grenene; rasle, bruse.

sfratare *refl.* legge av munkekappen, tre ut av ordenen; **sfrattare** jage bort, sette på gaten, si opp; utvise; **sfratto** *m* oppsigelse; utvisning; *dare lo* ~ *a, se: sfrattare*.

sfraggiare (*à*) gni lett; streke til, lage streker; **sfragamento** *m* gnidning; **sfragare** (*è*) gnide; **sfragata** *f* gnidning; **sfragatoio** *m* gnideredskap; **sfragatura** *f* gnidning; **sfragiare** (*è*) ta forsiringen, utsmykningen av; forvanske, vansire; *fig.* vanære; **sfragio** *m* sår, arr, vansiring (*i ansiktet*).

sfnare (*è*) gi slappe tøyler (*og fig.*); *refl.* løpe løpsk (*og fig.*); **sfnatézza** *f* tøylesløshet; **sfnato** tøylesløs; **sfriggere**, **sfriggolare** (*i*) syde, brase; **sfriggolio** *m* stadig brasing.

sfringuellare (*è*) synge, slå triller, tralle; *fig.* skravle, snakke i vei; røpe, fortelle; **sfrittellare** (*è*) lage mye bakkels, store fettflekker.

sfrombolare (*-róm-*) kaste (*med slynge*); **sfrombolata** *f* slyngekast; **sfrondare** (*ò*) plukke lauvet av; *fig.* redusere, plukke av det overflødige; **sfrontataggine**, **sfrontatézza** *f* frekkhet; **sfrontato** frekk; **sfronzare** *se: sfrondare*.

sfrontolare (*sfrò-*) skrone.

sfrusciare (*ù*) rasle; **sfruscio** *m* stadig rasling.

sfruttaménto *m* utnyttelse, utbytning, utsugning, rovdrift; **sfruttare** utnytte, utbytte, utsuge, drive rovdrift på; **sfruttatóre** *m* (*f-trice*) utbytter.

sfuggente flyktende; innsunken; **sfuggévole** flyktig; **sfluggevolézza** *f* flyktighet; **sfluggire** (*ù*) unngå, flykte; **sfluggita** *f* utflukt; *alla* ~ i smug; *di* ~ flyktig; **sfluggito** *m* flyktning.

sfnare gå opp i røk; nyansere; **sfnatura** *f* nyanse, overgang, sjattering.

sfnare (*ù*) (*og refl.*) rase; **sfnariata** *f* raseriutbrudd; *fig.* krafttak, kjempetak.

sfnare i løs vekt.

sfnare (*à*) slippe ut av bur; **sfnare** (*è*) fortolle; **sfnare** *di* kvitte seg med; **sfnare** *m* skammel; **sfnare** *m* roterom, bod, kott.

sfnare (*-isco*) svekke.

sfnare sette blære på; **sfnare** (*è*) kro seg.

sfnare knekke stilken på; trave, legge i vei; **sfnare** *f* lang, strevsom marsj; **sfnare** (*è*) trippe avsted; sparke med bena (*som spebarn*); **sfnare** *f* tripping; sparking; **sfnare** *m*

tripping; krokfot; *dare lo* ~ *a* spenne ben for (*og fig.*).

sfnare (*-nà-*) slå kjeven av ledd på; ødelegge; **sfnare** *dalle risa* le seg fordervet; **sfnare** *f* kjeveslag; ødeleggelse; skoggerlatter.

sfnare (*à*) hekte av; *tekn.* koble av; utløse; *refl.* *fig.* trekke seg tilbake, flykte, hoppe av.

sfnare (*à*) løfte av hengslene; *fig.* rive fra hverandre, vri av ledd; **sfnare** uordentlig; *risa sfnare* latterbrøl.

sfnare, **sfnare** *f* uhøflighet; **sfnare** uhøflig, plump, uoppdragen; ufin; **sfnare** *f* uhøflighet; **sfnare** *m* uhøflighet, uoppdragenhet.

sfnare påfallende, skrikende, pralende.

sfnare feile, ta feil; *non* ~ (*di*) *un minuto* være presis på minuttet; **sfnare** *f* hegre.

sfnare (*uò*) smyge seg ut; **sfnare** stikke av; **sfnare** feste, ture, slå seg løs.

sfnare (*è*) tine, tø; **sfnare** *m* tøvær.

sfnare skjev, skrå, krum; *fig.* merkelig, rar; *di* ~ på skrå; ~ *m* skjevhet; **sfnare** smal oppe og bred nede; *fig.* ufin, uelegant.

sfnare *m* lakei, kjeltring (*i tjeneste hos andre*).

sfnare (*sfnare*) tine opp; smelte; **sfnare** le ut, håne; **sfnare** le av full hals; hånle; **sfnare** *f* hånletter.

sfnare skjev; *fig.* merkelig, rar; *a* ~ på skrå.

sfnare *se: sfnare*; **sfnare** *m* *se: sfnare*.

sfnare (*ò*) slite og streve; pugge; **sfnare** *m* slit, strev; **sfnare** *m* (*f-ona*) sliter.

sfnare (*sfnare*) dryppe; tømme til siste dråpe;

sfnare *m* dryppskål; takrenne; tørkestativ;

sfnare *f* drypp(ing); rest (*i glass o.l.*);

sfnare *m* stadig drypp; **sfnare** *m* drypp(ing), rest, siste dråpe; *essere agli sfnare di* synge på siste verset med.

sfnare (*ò*) *refl.* skrike seg hes; **sfnare** hes.

sfnare (*ò*) rømme (*av sted*), flytte; frigjøre, avlaste, rydde; ~ *il terreno* (*fig.*) rydde veien;

sfnare *m* flyttemann; **sfnare** fri, ryddet, ryddig; ~ *m* flytning; rømning; rydding; volum, romfang; ~ 3 *mc* maskinen (*o.l.*) opptar 3

kub.meter plass; **sfnare** *m* inv. snøplog; **sfnare** *etc. se: sfnare etc.*

sfnare (*è*) forskrekke, skremme; **sfnare** bestyrtet, forskrekket, forsagt; ~ *m* forskrekkel-

se; forsagthet.

sfnare (*ò*) forvirre, bringe i uorden; **sfnare** *m* vill forvirring; **sfnare** (*i*) avvikle, vikle opp; utvikle (*fortelling o.l.*).

sfnare (*ò*) ta gummien, limet av.

sfnare (*ò*) ta, klemme luften ut av; ydmyke; *refl.* tape luften (*ballong o.l.*); gå ned (*hevelse*); *iron.* komme ned fra sine høyder, komme ned på

jorden; **sfnare** flat (*bilring o.l.*); **sfnare** *f* det å klemme luften ut av, det å miste luften;

sfnare = **sfnare**; ~ *m* puff(erme); **sfnare** *m* puff(erme); sl. vannbakkels.

sfnare (*è*) (*om dame*) svinse omkring.

sfnare *f* hulljern; **sfnare** (*ò*) klatte til med blekk; bearbeide (*med: sfnare*); **sfnare** *f* blekksmøteri;

sfnare *m* blekk-klatt; blekksmøteri, klattmaleri; vanskapning.

sfnare (*ò*) velle, sprudle fram; (*om tårer*) flyte; munne ut; **sfnare** *f* vell, sprudling; drag (*vann, luft o.l. i pumpe*); **sfnare** *m* uttak (*for væske*); oppkomme; **sfnare** *m* (*pl -ghi*) sprudling, vell, avløp.

sfnare (*ò*) øse, lense.

sgovernare (è) regjere, styre dårlig; **sgoverno** *m* vanstyre.
sgozzare (ò) skjære halsen over på; *fig.* flå, utsuge;
sgozzatura *f* det å skjære halsen over på; *fig.* utsugning; **sgozzino** *m fig.* blodsuger.
sgradévole ubehagelig; **sgradire** (-isco) mishage, være ubehagelig; **sgradito** ubehagelig.
sgraffa *f typ.* akkolade, klamme; **sgraffiare** (à) klore (hull på); **sgraffiatura** *f* kloring; skramme; **sgraffignare** naske; **sgraffio** *m* klor, skramme.
sgrammaticare (-mà-) gjøre grammatiske feil; **sgrammaticato** ugrammatisk, full av grammatiske feil; **sgrammaticatura** *f* grammatisk feil.
sgranabile som kan pilles, renses; **sgranare** pille, rense, belge, treske; spile (øyne) opp; ete; *tekn.* koble ut; ~ *paternostri* lire av seg fadervår; *refl.* korne seg; gi seg en skramme; **sgranatòio** *m*, **sgranatrice** *f* treskemaskin; **sgranatura** *f* avbelging, rensing, tresking.
sgbranchire (-isco) strekke (*bena*); **sggrandire** *se: in-grandire*.
sgranellare (è) plukke (*druer*); *refl.* korne seg; **sgranellatòio** *m* plukkemaskin (*til druer*); **sgranellatura** *f* avplukking (*av druer*).
sggranocchiare (ò) knaske (på), knaske i seg.
sggrassare *se: digrassare*.
sggravare avlaste, befri for byrde; *refl.* lette seg; bli forløst, nedkomme; **sggravio** *m* avlastning, lettelse; unnskyldning; ~ *d'imposte* skattelettelse.
sggraziataggine *f* klossethet; **sggraziato** klosset, plump; *gl.* ulykkelig.
sgretolare (è) knuse, brette, knase (*mellom tenne*); knaske; ~ *i denti* skjære tenner; *refl.* smuldre seg; **sgretolio** *m* stadig knasing.
sggridare skjelle ut, irectesette; **sggridata** *f* utskjelling, omgang.
sggrigliolare, sggrigliolare (sgri-) knirke; **sggrillettare** (è) trykke av (*avtrekker*); brase (*i fett*).
sggrinfia *f* F klo.
sggrommare (ò) rense for vinstein, bunnfall.
sggrondare (ò) (la) dryppe av; **sggrondatòio** *m* tørkestativ (*for flasker*); **sggrondatura** *f*, **sggrondo** *m* avdrypping; *a sggrondo* hallende.
sggroppare (ò) løse opp; steile; (*om hest*) overlesse, spreng, gjøre lam i krysset; **sggroppata** *f* steiling; **sggropponare** (-pò-) steile; (sitte og) slite; **sggropponata** *f* steiling; slit.
sggrossare (ò) slipe til, pusse av; **sggrossatura** *f* avslipning; **sggrovigliare, sggrovigliolare** (-vi-) løse opp, vikle opp, rede ut.
sggrugnare slå i trynet; **sggrugnata** *f*, **sggrugno** *m* tryneslag.
sggrullare *fam.* ryste; **sggrumare** rense for vinstein, bunnfall; **sgggruppare** løse opp.
sgguaiataggine *f* plumphet, platthet, udannethet; **sgguaiato** plump, platt, upassende; **sgguainare** (i) trekke opp av sliren, trekke blank; *refl.* gå ut (*av slire, linning etc.*).
sggualcire (-isco) krølle; **sggualdrina** *f* tøs.
sgguardo *m* blikk; *al primo* ~ ved første blikk.
sgguarnire (-isco) ta garneringer av; berøve; fjerne mannskaper og våpen fra.
sgguattero *m* kjøkkengutt.
sgguazzare skvalpe, skvalpe; ~ *in denari* vasse i penger; **sgguabbia** *f* F *se: sggorbia*; **sgguercire** (-isco) (*og refl.*) anstrenge synet, plire; **sgguerguèza** *f* F skøyerstrek; **sgguernire** *se: sgguarnire*.
sgguinzagliare (-zà-) slippe løs, løse, hisse på.

sgguisciare (sgui-) sprelle løs, smette unna; ~ *di mano* gli ut av hånden.
sgguizzare smette, skli unna.
sgguosciare (ù) avbelge, rense; hule ut; smette unna; *mandorle sgguosciate* skallede mandler; **sgguosciatura** *f* rensing, avbelging.
si 1. seg; *si dice* man sier, det sies; **si** 2. *m mus.* h; ~ *bemolle* b; ~ *diesis* hiss; **si** 3. ja, jo; ~ ? så? ikke det?; ~ *m ja(ord)*; *dire di* ~ svare ja; *si ja*; e ~ *che* og allikevel...; *la lingua del* ~ italiensk; *pronunziare il* ~ gifte seg; **si** 4. *litt.* = *così*.
siamese siamesisk; ~ *m* siameser.
sibarita *m* sybaritt; **sibaritico** (pl -ci) sybaritisk.
siberiano sibirsk.
sibilante hvislende; ~ *f* hvislelyd; **sibilare** (si-) hvisle, plystre; **sibilo** *m* hvisling, fløyt.
sicano *litt.* siciliansk; **sicario** *m* snikmorder.
sicché slik at; derfor; altså; **sicciolo** *se: cicciolo*.
siccità *f* tørke; **siccome** slik (som); ettersom.
siciliana *f* sl. dans; **siciliano** siciliansk; ~ *m* sicilianer.
sicofante *m* sykofant, angiver.
sicomoro *m* morbærfikentre; *dial.* syren; **siconio** *m* fikenblomst.
siculo sikulisk, siciliansk; ~ *m* sikuler; sicilianer.
sicumera *f* selvsikkerhet.
sicura *f* sikring (*på gevær o.l.*); **sicurezza** *f* sikkerhet; sikring; tillit; pålitelighet; *patto di* ~ sikkerhetspakt; *porta di* ~ nødutgang; *pubblica* ~ offentlig sikkerhet; *politi*; *serratura di* ~ sikkerhetslås; *sipario di* ~ jernteppe (*i teater*); *valvola di* ~ sikkerhetsventil; **sicuro** sikker; pålitelig; trygg; viss; dristig; utvilsom; *per* ~ sikkert; *poco ma* ~ helt sikkert, uten tvil, garantert; ~ *m* sikkerhet; **sicurtà** *f* sikkerhet; forsikring, kausjon.
siderale, sidereo stjerne-; **siderite** *f* jernspat; **siderolite** *f* jernmeteoritt; **siderurgia** *f* jernindustri; **siderurgico** (pl -ci) jern-, jernindustri-; ~ *m* jernarbeider; **sidro** *m* sider, fruktvin.
siepaglia, siepaia *f* tett hekk, kratt; **siepaio** hekk-, kratt-; **sièpe** *f* hekk, kratt; *ogni pruno fa* ~ alle bekker små gjør en stor å.
sièro *m* myse, kjernemelk; serum; ~ *della verità* sannhetsserum; **sierosità** *f* serositet; **sieroso** seros; **sieroterapia** *f* serumbehandling.
sierra *f* (spansk) fjellkjede.
siesta *f* middagshvil, siesta.
siffatto (srl. neds.) slik, sådan; **sifilicòmio** *m* syfilishospital, klinikk for kjønnsykdommer; **sifilide** *f* syfilis; **sifilitico** (pl -ci) syfilitisk.
sifone *m* sifong; sugerør; hevert; vannlås; sj. skypumpe.
sigaraia *f* sigar(ett)rullerske; **sigaraio** *m* sigararbeider, -maker, -handler; **sigaretta** *f* sigarett; ~ *di seta* silkespole; **sigarièra** *f* sigarskrin, -eske; **sigaro** *m* sigar.
sigillare forsegle; **sigillatura** *f* forsegling; **sigillo** *m* segl; *il* ~ *della confessione* skriftefarens taushetsplikt; **sigla** *f* forkortelsestegn, sigel; **siglare** underskrive (*med forbokstavene: N.N.*).
signifero *m hist.* bannerfører; **significante** betydningsfull, betegnende; **significare** (-gni-) bety; kunngjøre; la forstå, vite; tilkjennegi; **significativo** betegnende, betydningsfull; **significato** *m* betydning; **significazione** *f* betydning; tilkjennegivelse, kunngjøring.
signora frue; dame; fin, rik dame; **signore** *m* herre; (pol. tidl.) hersker, tyrann; *da signori, da* ~

herskabelig; *il Signore* Herren; *è un vero ~* han er en virkelig herre; *signor sì!* (mil. og spøk.) jævel! skal bli, fenrik (kaptein etc.); **signoreggiare** (-ré-) beherske (og fig.); dominere, rage opp over; **signoresco** (pl -chi) herreaktig, herskabelig (srl. neds.); **signoria** f makt, herredømme; det å være herre, fornemhet; herskap; gl. regjering, styre, småstat; *Sua ~, Vostra ~* Deres velbårenhet; *mettersi in ~* spille herre, være viktig; **signorile** herskabelig, fornem; **signorilità** f herskapelighet, fornemhet; **signorina** f frøken; **signorino** m ung herre; **signorone** m stormann, kakse; **signorotto** m mindre godseier; småhersker; **signorsi!** se: *signore*.

silente poet. taus; **silenziare** (è) bringe til taushet, gjøre lydlos; **silenziatore** m lyddemper, lydpotte; **silenzio** m taushet, stillhet; rosignal; glemsel; *fare ~* tie stille; *imporre ~* forlange stillhet (a av); *passar sotto ~* forbigå i taushet; *~ di tomba* dødsens stillhet; **silenzioso** stille, taus, rolig.

silfide f sylfide; **silfo** m luftånd.

silicato m silikat; **silice** f kisel, flintstein; **siliceo** kisel-, kiselaktig; **silicico** (pl -ci) kisel; **silicio** m silicium, kisel.

siliqua f sl. belg(frukt).

sillaba f stavelse, staving; **sillabare** (i) stave; uttale tydelig (stavelse for stavelse); **sillabario** m ABC- (bok); **sillabazione** f tydelig uttale (se: *sillabare*), skandering; **sillabico** (pl -ci) stavelses-; **sillabo** m rl. syllabus.

sillèpsi, sillèssi f gram. syllepsis.

silloge f litt. samling, florilegium; **sillogismo** m syllogisme; **sillogistico** (pl -ci) syllogistisk; **sillogizzare** syllogisere, dra slutninger.

silo m silo; **silofago** m (pl -ghi) trespiser, tremark; **silofonista** m xylofonist; **silofono** m xylofon; **silografia** f treskjærerkunst; tresnitt; **silografo** m treskjærer.

silòide treaktig; tre-; **silolite** f trekitt; **silologia** xylologi; **siluetta** f silhuett.

siluramento m torpedering (og fig.); **silurante** f krigsfartøy utstyrt med torpedoer; **silurare** torpedere (og fig.); **siluriàno** fra silurtiden; **silurificio** m torpedofabrikk; **siluripèdio** m prøvefelt for torpedoer; **siluro** m torpedo; malle; *~ umano* mennesketorpedo; *~ volante* lufttorpedo; **siluròtto** m mindre torpedo.

silvano skog-; *~ m* skoggud, faun; **silvestre** skog-, vill; **silvestro, il giorno di San Silvestro** nyttårsdag; **silvicoltura, silvicultura** f skogbruk, skogsdrift; **silvicolto** m skogbruker.

simbiòsi f samliv, symbiose.

simbologgiare (-lè-) symbolisere; **simbòlica** f symbolikk; **simbòlico** (pl -ci) symbolsk; **simbolismo** m symbolisme; **simbolista** m symbolist; **simbolo** m symbol, tegn.

simigliante etc. se: *somigliante* etc.; **similare** lignende, lik; **simile** lignende, lik; *~ m* likemann, neste; noe lignende; *e simili* og lignende; *ama il tuo ~* elsk din neste; *il ~ (adv.)* likeens, det samme; **similitudine** f litt. likhet; sammenligning, lignelse; **similmènte** likeens, på samme måte.

similòro m similor, mannheimgull.

simmetria f symmetri; **simmetrico** (pl -ci) symmetrisk; **simo** flat, stump (om nese); flatneset.

simoneggiare (-né-) handle med geistlige embeter; **simonia** f simoni, handel med geistlige embeter; **simoniaco** (pl -ci) som angår el. driver simoni; *~ m* simonist.

simpatia f medfølelse, sympati; **simpático** (pl -ci) sympatisk, behagelig; **simpaticone** m sympatisk person, sjarmør; **simpatizzare** sympatisere.

simposiàrca m (pl -chi) kjøkemester, vert i gilde; **simposio** m symposium, drikkegilde.

simulacro m bilde, hellig statue, gudebilde; gjøglerbilde, narrebilde; **simulare** simulere, hykle, foregi; **simulato** fingert; **simulatòre** m (f -trice) simulant, hykler; **simulatorio** hyklerisk; **simulazione** f simulering, hyklery; **simultaneità** f samtidighet; **simultaneo** samtidig.

simùn m ørkenvind.

sin inntil; se: *sino* og *fino*; **sinagoga** f synagoge; fig. sted fullt av larm, hurlumhei.

sincerare (è) overbevise; *refl.* overbevise seg, forvisse seg; **sincerità** f oppriktighet; renhet, ekthet; **sincero** oppriktig; ren, ekte.

sinchè inntil, så lenge.

sin copare (i) synkopere; **sincope** f gram. synkope; slagtilfelle; **sin crasi** f inv. sammenfall av flere vokaler; **sincretismo** m synkretisme.

sincronismo m samtidighet; **sincronistico** (pl -ci) samtidig, synkronistisk; **sincronizzare** synkronisere; **sincronizzazione** f synkronisering; **sincrono** synkron; samtidig; **dispositivo** ~ synkronanordning.

sindacabile som kan revideres, ettergås; **sindacale** revisor-, borgermester-, ordfører-, fagforenings-; **sindacalismo** m syndikalisme; **sindacalista** m syndikalist; **sindacare** (i) revidere (regnskap), kritisere, gjennomgå; **sindacato** under oppsikt, kontroll; *~ m* revisjon, kontroll; syndikat; *pol.* fagforening; arbeidsgiverforening; **sindaco** m (pl -ci) borgermester, ordfører; revisor; *~ del fallimento* bestyrer av fallittbo.

sindèresi f bevissthet, forstand, skjønn; samvittighet(snag); **sindone** m likklede; **sindrome** f samtlige symptomer (hos en pasient).

sinechia med. sammenvoksning; **sinecura** f sinekure; **sinèddoche** f synekdoke.

sinèdrio m synedrium; *spøk.* rådsforsamling.

sinèresi f gram. syneresis; **sinergia** f synergi.

sinfonia f symfoni; **sinfónico** (pl -ci) symfonisk; **sinfonista** m symfonikomponist.

sinforoso f sl. damehatt; fig. komisk gl. dame (som spiller ung).

singhiozzare (ò) hulke; hikke; **singhiòzzo** m hulking; hicking; **sciopero a ~** streik (hvor man arbeider f.eks. annenhver time); **singhiozzoso** hulkende, hulke-.

singolare enkel(t), særlig, merkelig, rar, besynderlig; enestående; *~ m* gram. singularis, entall; *~ signore* damesingle; *~ uomini* herresingle; **singolareggiare** (è) være særegen, stikke seg ut; **singularità** f egenartethet, eiendommelighet, eneståendehet; **singolarizzare** sette i entall; **singolo** enkelt; *~ m* enkeltperson; single-sculer.

singulto etc. se: *singhiozzo* etc.

sinibbio m snøstorm.

siniscalco m (pl -chi) hist. hushovmester; provinsstyrrer.

sinistra f venstre hånd, venstre side; *a ~* til venstre; *la ~ (pol.)* venstrefløyen (sosialister); **sinistramènte** på en uhellsvanger måte; **sinistrato** m skadelidt, bomberamt, utbombet, forulykket; *~ di guerra* krigsskadelidt; *~ totale* en som har mistet alt ved en ulykke; **sinistro** venstre; fig. uhellsvarslende, uhellsvanger, truende; sørgelig, skadelig; *~ m* ulykke; *sport.* venstre hook;

sinistrògrado venstregående; *scrittura sinistrogada* skrift fra høyre til venstre; **sinistròrso** venstredreie, som går mot uret; *pol.* = **sinistròide** venstreorientert; **sino** inntil *se: fino*.
sinodale synodal; *l'età* ~ den kanoniske alder (40 år) (for kvinnelig tjenerskap hos prester); **sinòdico** (*pl -ci*) synodisk; **sinodo** *m* synode.
sinòlogo *m* (*pl -gi*) sinolog.
sinonimia *f* enstyldighet; **sinònimo** ensbetydende, synonym; ~ *m* synonym; **sinopia** *f* sl. rød fargestoff; **sinóra** inntil nå, hittil; **sinòssi** *f* synopsis; oversikt, kompendium; **sinòttico** (*pl -ci*) kortfattet, sammentrengt, synoptisk; **quadro** ~ oversiktstabell.
sinovia *f* leddvann; **sinovite** *f* leddgikt.
sintagma *m* syntagme; **sintassi** *f* syntaks; **sintàttico** (*pl -ci*) syntaktisk; **sintesi** *f* syntese.
sintético (*pl -ci*) syntetisk; *litt.* knapp, fyndig; **sintetizzare** syntetisere.
sintomático (*pl -ci*) symptomatisk; **sintomo** *m* symptom, kjennetegn.
sintonia *f* syntoni; **sintónico** (*pl -ci*) syntonisk; **sintonizzare** avstemme, innstille fint; **sintonizzazione** *f* avstemning, innstilling; ~ *automatica* automatisk innstilling; **bobina di** ~ avstemnings-spole.
sinuosità *f* buktning, slyngning; **sinuoso** buktet, slynget; **sinusia** *f* treenighet; **sinusite** *f* bihulebetennelse.
sionismo *m* sionisme; **sionista** *m* sionist.
sipario *m* teppe (*teater*); ~ *di ferro* jernteppe (*og fig.*); **sipe** *f* *mil.* håndgranat.
sire *m* herre; **sirèna** *f* sirene, havfrue, forlokkende kvinne; sirene, tåkelur, fabrikkfløyte.
siriaco (*pl -ci*) syrisk.
sirighèlla *f* silkeavfall.
siringa *f* sprøyte, kateter; syren; (*pan*)fløyte; kakesprøyte; ~ *per olio* oljesprøyte; **pasta** ~ sprutbakkels; **siringare** injisere, kateterisere; **siringatura** *f* injeksjon.
siròppo *m* *se: sciroppo*.
sirte *f* sandbanke; *fig.* båt, skjær, fare.
sişma *m* jordskjelv; **sişmico** (*pl -ci*) seismisk; **sişmògrafo** *m* seismograf; **sişmologia** *f* seismologi; **sişmòlogo** *m* (*pl -gi*) seismolog.
sissignóre = *si signore*.
sistèma *m* system; **sistemare** (*è*) systematisere, regulere, bringe i orden; *refl.* ordne sine saker, innrette seg; **sistemática** *f* systematikk; **sistemático** (*pl -ci*) systematisk; **sistemazione** *f* systematisering, regulering, ordning, innretning.
sitare stinke; **sitibòndo** tørstig; *fig.* tørstig, grådig.
sito *m* beliggenhet, sted, egn; stank; ~ *adj.* beliggende, plassert.
situare (*i*) stille, sette, legge, anbringe; **situato** beliggende; **situazione** *f* beliggenhet, tilstand, stilling; situasjon.
sizigia *f* månefase; **sizigiàle**, **marea** ~ springflod.
sizio *m* blodslit; *essere al* ~ være på sitt siste.
sizza *f* aftenkjølighet, kveldskulde.
slabbrare beskadige, hogge av kanten (*randen*, leppene); renne over kanten; **slacciare** (*à*) snøre opp, løse, befri; **sladinare** kjøre inn (*ny bil*).
slamare styrte ned, rase ut; **slanciare** (*à*) slynge; *refl.* kaste seg (*in ut i*); **slanciato** dristig; slank; **slancio** *m* kast, tilsprang, fart; begeistring, iver, utbrudd; **slargare** utvide; **slargatura** *f* typ. typeavstand, ordavstand; **slatinare** bruke latinismer i

tide og utide; **slattare** avvenne (*brystbarn*); **slavato** utvasket.
slavo slavisk; ~ *m* slaver.
slèale illojal, uærlig, troløs; **slèaltà** troløshet; **slègare** (*è*) binde opp, løse; *refl.* gå opp, løsne; **slègato** usammenhengende; **slègatura** *f* løsning; **slèmbare** (*è*) være for sid, henge ned (*på ene siden*).
slentare (*è*) sakke, saktne.
slésiàno schlesisk; ~ *m* schlesier.
slitta *f* slede; *mil.* slede; ~ *automobile*, ~ *a motore* motorslede; **slittaménto** *m* aking; (*bils*) skrensing; **slittare** kjøre slede, ake; gli, skrense; **slittino** *m* kjelke; **slittovia** *f* kjelkebane, -bakke.
slógaménto *m* forvridning, forstuvning; **slógare** (*ò*) forrykke, forflytte; forvri, forstuve; **slógatura** *f* forvridning, forstuvning; **sloggiare** (*ò*) kaste ut; flytte, bryte opp; *mil.* forflytte.
slombare (*ò*) gjøre hoftelem, svekke; **slontanare** fjerne; *se ellers: allontanare*.
slovacco (*pl -chi*) slovakisk; ~ *m* slovak; **slòveno** slovensk; ~ *m* slovener.
slumacare *se: allumacare*.
slungare *se: allungare*.
smaccare *sj.* gjøre til skamme; **smaccato** søtladen, vammel; **smacchiare** (*à*) rense, fjerne flekker fra; **smacchiatore** *m* (*f -trice*) en som renser tøy; *kjem.* flekkfjerner; **smacchiatura** *f* rensning, flekkfjerning; **smacco** *m* (*pl -chi*) skam, slag, nederlag, beskjemmelse.
smacrare gjøre mager.
smagliante glinsende, strålende; **smagliare** (*à*) rekke opp (*masker*); ta (*fisk*) av garnet; ødelegge, knuse, glinse, skinne, stråle; *refl.* rakne; **smagliatura** *f* rakning; røde striper i huden.
smagnetizzare avmagnetisere.
smagrarè, **smagrire** (*-isco*) bli mager, avmagres.
smaliziato som er blitt slu, utspekulert.
smallare skrelle, fjerne det grønne skall; **smaltare** emaljere, glasere; *fig.* pynte, dekorere; dekke; **smaltatore** *m* (*f -trice*) emaljør; **smaltatura** *f* emaljering, glasering; **smaltiménto** *m* fordøyelse; *merk.* avsetning; **smaltire** (*-isco*) fordøye; *fig.* svelge, finne seg i; avsette, anbringe; slippe løs (*vannmasser*); ~ *la sbornia* sove rusen ut; **smaltista** *m* emaljør; **smaltitòio** *m* avløp, sluk; toalett; **smalto** *m* mørtel, emalje, glasur.
smammare, **smammolare** (*à*) *refl.* glede seg, bli henrykt; ~ *dalle risa* le hjertelig; **smannacciare** (*-nà-*) fekte med hendene, gestikulere; *refl.* klappe i hendene; **smannacciata** *f* håndklapp, applaus.
smanceria *f* affektasjon, tilgjorthet; **smanceroso** tilgjort, affektet; **smandriare** (*à*) *refl.* strekke seg i gresset; **smanneggiare** (*-né-*) behandle stygt, uvørent; **smangiare** (*à*) slite (*på*), tære (*på*); **smangio** *m* typ. blank del av trykt side.
smània *f* raseri, begjær (*di etter*); galskap, mani; *dare nelle smanie* rase; **smaniare** (*à*) rase; ~ *di*, *smaniarsi di* ønske, stå etter, begjære; **smannicare** (*à*) slå hanken av; *refl.* brette opp ermene; (*om kniv*) gå av skaftet; **smannierato** udannet, uoppdraget; **smanniglia** *f*, **smanniglio** *m* håndtak; **smannioso** rasende; *essere ~ di* begjære sterkt; **smantare** ta kappe av, avdekke.
smantellare (*è*) ødelegge, nedlegge (*festning, fabrikk*); ~ *un bastimento* hogge opp et skip.
smargiassare (*-già-*) skryte; **smargiassata** *f* skryt; praleri; **smargiasso** *m* skrythals, pralhans.
smarginare (*à*) beskjære (*bok*); **smargottare** (*ò*)

plante ut (stiklinger); **smarrare** hakke, luke.
smarrimento *m* tap, forvillelse, forvirring, besvimmelse; **smarrire** (-isco) miste, tape, forlegge; *refl.* gå vill, fare vill; tape motet.
smartellare (*è*) hamre på samme tonen.
smascellare (*è*) slå kjeven av ledd; *smascellarsi dalle risa* le seg fordervet; **smascherare** (*à*) ta masken av, demaskere, avsløre; **smascolinato** bløtaktig, umandig; **smassare**, ~ *le macerie* ordne, rydde opp i ruinene (f.eks. etter bombardement).
smattonare (*ò*) bryte opp (*brulegning*, *mursteinsgolv*); **smattonatura** *f* oppbrytning.
smelare (*è*) slynge (*honning*), fjerne honningen fra.
smelensito sløv.
smembrare (*è*) sønderlemme, dele, partere.
smemorare (*è*) miste hukommelsen; **smemorataggio** *f* glemsomhet; forglemmelse; **smemorato** glemsom.
smencire (-isco) gjøre, bli bløt (slapp, vissen).
smentire (-isco) gjøre ens ord til skamme, dementere; *non smentirsi* ikke fornekte seg, forbli seg selv; **smentita** *f* dementi.
smeraldino smaragd-, smaragdfarget; **smeraldo** *m* smaragd.
smerciare (*è*) omsette, selge; **smèrcio** *m* omsetning, avsetning, salg; **smerdare** (*è*) *F* tilsvine; **smèrigo** *m* (*pl -ghi*) dykkand; **smorigliare** (*i*) smergle; *carta smerigliata* smergelpapir; **smorigliatrice** *f* smergelslipesstein, -skive; **smoriglio** *m* smergel; dverg-falk; sildehai.
smelare (*è*) brodere (*sy på kniplinger*); **smelatura** *f* broderi, påsyng av kniplinger; **smèrlo** *m* broderi; **smelizzare** klippe til, sakse til (*papir*).
smèssò *se*: **smèttèrè** slutte med, holde opp med; ta (*tøy*) av, legge bort.
smèzzàrè halvere, dele; avbryte (på halvveien).
smidollare (*ò*) ta ut margen av; ta ut det myke av (brød); *refl.* avkrefte, svekkes; **smilzo** slank, smekker, mager, tørr; **sminare** rense for miner; **sminchionato** kresen; **sminchionatoio** forhånende; **sminchione** (-isco) legge av dumheten, bli slu.
sminuire (-isco) forminske; *refl.* minke, avta.
sminuizzare hakke istykker, smuldre opp; *fig.* forklare omstendelig; **sminuizzare** (*ù*) hakke istykker, smuldre; **smiracolare** (*à*) bli forbauset for ingen ting; **smistare** sortere; rangere; *sport.* passe.
smisurabile umåtelig; **smisuratèzza** *f* umåtelighet; **smisurato** umåtelig.
smobiliare (-bi-) tømme for møbler; **smobiliato** umøblert; **smobilizzare** (-bi-) demobilisere; **smobilizzazione** *f* demobilisering.
smocciare (*ò*) pusse nesen (*barn*); **smoccolare** (*smò-*) pusse (*lys*); *fam.* banne; **smoccolatoio** *m* lyssaks; **smoccolatura** *f* pussing (av lys); avklipt veke.
smodare (*ò*) overdrive, gå over streken; **smodato** umåtelig; **smodellatore** *m*, ~ *automatico* utbankningsbord; **smoderare** (*ò*) overdrive, gå for vidt; **smoderatèzza** *f* umåtehold, overdrivelse; **smoderato** umåteholden, ubehersket, overdreven; **smoderazione** *f* umåtehold, overdrivelse.
smollare (*ò*) legge i bløt.
smollicare bryte, smuldre opp (*brød*).
smonacare (*smò-*) ta (*nonne*) ut av klosteret; *refl.* forlate klosterlivet.
smontabile demonterbar; **smontaggio** *m* demontering; **smontare** (*ò*) stige ut, av, ned; tape kraften, fargen; avsanne (*rykte o.l.*); avkjøle, nedslå, ta motet fra; demontere, adskille; *mil.* avløse; **smontatura** *f* demontering (*etc. se: smontare*).

smorbare (*ò*) rense, lege; **smòrfia** *f* grimase, grin; tilgjorthet; **smorfioso** tilgjort, affektet.
smorire (*smuòio*, *smuòro*) *sj.* blekne; **smorticcio** falmet, blek; **smortire** (-isco) dempe; **smòrto** blek, gusten, falmet; **smorzare** (*ò*) dempe; leske (*kalk*); slukke (*lys*); kubbe (*sigarett*); forminske; ~ *l'abbrivo* (*mar.*) slå akterover; **smorzatoio** *m* demper; **smorzatore** *m* demper; støtdemper (*bil*); ~ *di scappamento* lydpotte (*bil*); **smorzatura** *f* demping; **smòrzo** *m* demping, demper.
smossi, **smòssò** *se: smuovere*; **smostacciare** (-tà-) gi lusinger; **smòtta** *f* (jord)skred, ras; **smottare** (*ò*) rase ut, styrte ned; **smottamento** *m*, **smottatura** *f* skred, ras; **smòverè** *se: smuovere*.
smozzare (*ò*) skjære av, kappe; ta pusten fra en; **smozzatore** *m* dykker; **smozzatura** *f* lemlestelse; **smozzicare** (*ò*) ta stykker av, lemleste, avstumpe, kutte, stusse; *fig.* hakke opp, kutte av (*ord o.l.*); **smozzicamento** *m*, **smozzicatura** *f* lemlestelse (*etc. se: smozzicare*).
smüngere melke ut; uttørre; utsuge; tømme; **smunsi** *se: smungere*; **smunto** uttært, mager; *se ellers: smungere*; **smuovere** løsne, flytte, fjerne; *fig.* få (*en*) fra noe, overtale, rokke; **smurare** rive muren på, rive ut av muren; **smusare** slå inn trynet på; *fig.* grine (på nesen); **smusata** *f* grin (på nesen); **smusicare** (*ù*) småspille, musisere.
smussare avstumpe, hogge kantene av; *fig.* pusse, polere; *angolo smussato* stump vinkel; **smussatura** *f* avstumpning, avhogging; **smusso** *m* avhogging, avhogd del; ~ *adj.* = *smussato*.
snasare slå av nesen på.
snaturare forvreng, gjøre unaturlig; denaturere; **snaturatèzza** *f* forvrengning, unatur(lighet); **snaturato** unaturlig, umenneskelig, dyrisk.
snazionalizzare avnasjonalisere.
sneggiare (*è*) spre tåken, befri for tåke; oppklare, opplyse; ~ *le idee a uno* si en den nakne sannhet; gi en pryl; **sneghittire** (-isco) sette fart i; *refl.* få farten opp; **snellèzza** *f* slankhet, raskhet; **snello** slank, behendig, rask; lett, fyndig.
snervamento *m* enervering; **snervare** (*è*) enervere, svekke; **snervatèzza** *f* enerverhet, svakhet, svekkelse.
sniafiocco *m* (*pl -chi*) cellul, kunstsilke.
snidare jage ut av reiret, hulen; fordrive (*fiende*); fly fra reiret, hulen.
snobbare (*ò*) ignorere; **snobismo** *m* snobberi.
snocciolare (*snò-*) ta steinen ut av (*frukt*); diske opp med, si, tale fritt, erklære rent ut; betale med klingende mynt, punge ut med; ~ *bestemmie* banne så det lyser.
snodare (*ò*) løse, binde opp, knytte opp; ~ *la lingua* (*fig.*) løse på tungebåndet; **snodato** løs; **snodatura** *f* løsning, løshet, oppknytning; ledd; hengsle; **snodèvole** som går opp, løs; **snòdo** *m*, ~ *sferico* kuleledd; **snodolare** (*ò*) knekke nakken.
snotifica *f* avmelding; **snotificare** (-ti-) avmelde.
snudare blotte; trekke (*våpen*).
soave søt, mild, blid, yndig, elskelig; *soavità* *f* mildhet; *soavizzare* *sj.* forsøte, mildne.
sobbalzare springe, fare opp; hoppe; **sobbalzo** *m* sprang; *dare un ~* fare opp; *di ~* plutselig.
sobbarcare pålegge (*byrde*); *refl.* påta seg; **sobbolire** (-bò-) småkoke, koke under overflaten (*og fig.*); **sobbòrgo** *m* (*pl -ghi*) forstad.
sob(b)illare opphisse, sette opp, vigle opp; **sobillatore** *m* (*f -trice*) oppvigler, agitator; **sobillazione** *f* oppvigleri, agitasjon.

sobrietà *f* måtehold, nøkternhet, soberhet; **sòbrio** måteholden, nøysom, sober, edruelig.
socchiudere lukke, sette på klem; **socchiuso** *se: socchiudere*; ~ *adj.* litt åpen, på klem; **soccida** *f* forpaktning av fe; *dare a ~ il bestiame a uno* sette bort buskapen til en; **soccio** *m* forpakter av fe; ferokter; **soccombere** bukke under (*a* for).
soccorrere hjelpe, unnsette; *litt.* renne i hu; komme til hjelp; **soccorrevole** hjelpsom; **soccorritore** *m* (*f* -trice) hjelper; *relè*; **soccorsi** *se: soccorrere*; **soccorso** *se: soccorrere*; ~ *m* hjelp; *mil.* unnsetning, forsterkning; **battello di ~** bergningsbåt; **gridare ~** rope om hjelp; **società di mutuo ~** gjensidig understøttelsesforening; ~ *di Pisa* for sen hjelp; **pronto ~** førstehjelp; **posto di pronto ~** førstehjelpspost; legevakt; **segnale di ~** nødsignal.
socera *etc. se: suocera etc.*
sociabile *litt.* selskabelig; **sociabilità** *f* selskabelighet; **socialdemocratico** (*pl* -ci) sosialdemokratisk; ~ *m* sosialdemokrat; **socialdemocrazia** *f* sosialdemokrati; **sociale** sosial, sosial-; selskabelig; selskaps-, forbunds-, forenings-, samfunns-; **assicurazioni sociali** sosiale trygder; **previdenza ~** sosialforsorg; **social-fusionista** *m* kommunistvennlig sosialist, venstresosialist.
socialismo *m* sosialisme; **socialista** *m* sosialist; **socialistico** (*pl* -ci) sosialistisk; **socialistòide** *m* sosialistvennlig, -orientert; **socialità** *f* selskabelighet, sosialt samvær; **socializzare** sosialisere; **socializzazione** *f* sosialisering.
società *f* selskap, forening; samfunn; ~ *in accomandita per azioni* kommandittaksjeselskap; ~ *anonima* (*merk.*) aksjeselskap; *la ~ delle Nazioni* Folkeforbundet; ~ *in nome collettivo* ansvarlig selskap; **societario** selskaps-, samfunns-, sosial-, sosial; **societale** selskabelig, omgjengelig; **societalezza** *f* selskabelighet, omgjengelighet.
socio *m* kompanjong, medlem, abonnent; ~ *capitalista* kapitalinnskyter, sleeping partner.
sociologia *f* sosiologi; **sociologico** (*pl* -ci) sosiologisk; **sociologo** *m* (*pl* -gi) sosiolog.
socratico (*pl* -ci) sokratiske.
soda *f* soda, natron; **sodaglia** *f* udyrket jord.
sodale *m* *litt.* (studie)kamerat; **sodalizio** *m* forening, selskap, broderskap.
sodare (*ò*) sette fast, gjøre fast, presse, valke; **sodatore** *m* (*f* -trice) valker; **sodatrice** *f* valkemaske; **sodatura** *f* valking.
soddisfacente tilfredsstillende; **soddisfacimento** *m* tilfredsstillelse; **soddisfare** (*-faccio*) tilfredsstille, betale, behage; gjøre opp, holde; **soddisfatto** *se: soddisfare*; **soddisfazione** *f* tilfredsstillelse, behag, tilfredshet; oppreisning; **soddisfeci** *se: soddisfare*.
sodézza *f* fasthet, tetthet, styrke; **sodio** *m* kjem. natrium; **sodis...** *se: soddis...*
sodo hard, fast, solid, hardkokt; udyrket; tykk; massiv; *star ~ (alla macchina el. al macchione)* stå fast, være urokkelig; **lavorare ~** arbeide hardt; *giù sode!* (*F*) slå til! gå på!; ~ *m* fasthet, hårdhet; udyrket land; grunnvoll; alvor.
sodomia *f* sodomi; **sodomita** *m* sodomitt.
sofa *m* *inv.* sofa.
sofferente lidende; **sofferenza** *f* lidelse; tålmod(ig)het); **cambiale in ~** uinnløst veksel; **credito in ~** udekket el. svevende tilgodehavende; **sofferire** *sj. se: soffrire*; **soffermare** (*è*) stanse litt; *refl.* stanse, holde opp et øyeblikk (*og fig.*); **soffermata** *f* kort stans; **soffersi, sofferto** *se: soffrire*.
soffiare (*ò*) blåse, puste (på); snøfte; *fig.* spionere,

snuse; ~ *qualcosa a uno* nappe noe fra en; ~ *nel fuoco* puste til ilden; ~ *qualcosa negli orecchi a uno* hviske en noe i øret; ~ *una pedina* ta en brikke (*i spill*); **macchina soffiante** (*tekn.*) blåser; **soffiarsi il naso** pusse nesen; **soffiata** *f* pust; *dare una ~ a, se: soffiare*; **soffiatoio** *m* blåseredskap, blåsebelg o.l.; **soffiatore** *m* (*f* -trice) (glass)blåser; **soffiatura** *f* (glass)blåsning; blære (*i metalli*); **soffice** bløt, myk; **soffieria** *f* blåseverk; **soffietto** *m* blåsebelg; kalesje; *foto.* belg; (*i avis*) rosende artikkel; *fam.* reklame; ~ *editoriale* forlagsreklame.
soffino *m* sl. mynt og krone; **sóffio** *m* ånde, pust; **soffiòne** *m* pusterør; *geol.* sl. utdunstning fra jorda; løvetann; *fig.* spion, snushane, sladderhank, sufflør.
soffitta *f* loft, loftsrom; **soffitto** *m* tak (*i rom*); **soffittare** lage loft, legge tak på.
soffocamento *m* kvelning; **soffocante** kvelende; **soffocare** (*sòf-*) kvele; kverke; undertrykke (*opprør o.l.*); kveles (*av varme o.l.*); **soffocazione** *f* kvelning; undertrykkelse; **soffogare** *se: soffocare*.
soffreddare (*è*) avkjøle litt, kjøle ned; **soffreddo** avkjølt.
soffregamento lett gniing; **soffregare** (*è*) gni lett.
soffribile utholdelig; **soffriggere** steke lett, brune; *fig.* mumle, mulle; **soffrire** (*ò*) tåle, holde ut, lide (*di av*); tillate, finne seg i; **soffrissi, soffritto** *se: soffriggere*.
soffumicare (*ù*) røke (ut) litt (*også med røkelse o.l.*).
soffuso utbredt, dekket (*di med*).
sofia *f* *litt.* filosofi, visdom; **sofisma** *m* sofisme; **sofista** *m* sofist; **sofistica** *f* sofistikk; **sofisticaggine** *f* sofisteri; **sofisticare** (*-fi-*) drive sofisteri, ordkløveri; krangle egle; forfalske; **sofisticato** overraffinert; **sofisticazione** *f* forfalskning; **sofisticheria** *f* sofisteri; **sofistico** (*pl* -ci) sofistisk; **sòfo** *litt.* vis.
soggettibile som kan underkues; **soggettaccio** *m* dårlig papir, slamp; **soggettamento** *m* underkastelse; **soggettare** (*è*) underkaste, underkue; **soggettista** *m* filmforfatter; **soggettivismo** *m* subjektivism; **soggettivista** *m* subjektivist; **soggettivo** subjektiv; **soggettività** *f* subjektivitet.
soggetto underkastet; utsatt (*a* for); *andare el. essere ~ a qualcosa* ligge under for noe; lide av, under noe; ~ *m* emne, gjenstand, tema; under-sått; (*film*) idè; subjekt; (*om person*) papir, type, fyr, individ.
soggezione *f* underdanighet; *senza ~* utvungen.
sogghignare flire, hånle, grine; **sogghigno** *m* flir.
soggiacere (*-giaccio*) underligge, være underkastet; **soggiacimento** *m* det å være underkastet; **soggiacqui** *se: soggiacere*; **soggiogare** (*-giò-*) legge under åket, underkaste (*og fig.*).
soggiornare (*-giór-*) oppholde seg (*på et sted*); **soggiorno** *m* (kortere) opphold; *permesso di ~* oppholdstillatelse; *stanza di ~* dagligstue, spise-stue; *tassa di ~* oppholdsskatt (*for turister*).
soggiungere tilføye; **soggiunsi, soggiunto** *se: soggiungere*; **soggiuntivo, (modo) ~** konjunktiv.
soggolo *m* hakerem; nonnes hals- og brystduk.
soggiuare (*uà*) skjele til, skule på.
sòglia *f* terskel; **sòglio** *m* sete, trone.
sògliola *f* sjøtunge, flyndre.
sognare (*ò*) drømme (*om*); drømme (*di om*); **sognatore** *m* (*f* -trice) drømmer; **sògno** *m* drøm; *nemmeno, neppure, neanche per ~* ikke en gang i drømme, ikke for alt i verden.
soia *f* soya(bønne).

sòl *m* g; ~ *bemolle* gess; ~ *diesis* giss; **sòla** *f*, ~ (*di cambio*) solaveksel; **solàio** *m* golv (*mellom to etasjer*); loft(srom); **solamènte** bare, kun; ~ *ieri* først igår; **solare** 1. (*uò*) såle (*ska*); **solare** 2. sol-; soleklar, strålende, lysende, guddommelig; *anno* ~ solår; **solàrio** *m* solbadanlegg; **solata** *f* solstikk; **solatio** utsatt for sol, solvendt; ~ *m* solside; *a* ~ på solsiden; **solatura** *f* såling (*ska*).

solcàbile som kan pløyes; **solcare** (*ò*) pløye, fure; **solcata** *f* pløying, furing; **solcatore** *m* (*f* -trice) pløyer; ~ *di mari* sjøulk; **solcatura** *f* pløying, fure; **solcheggare** (-ché-) pløye dype furer; **sòlco** *m* (*pl* -chi) (plog)fure; fure, rille; rynke; kjølvann; hjulspor; *seguire il* ~ *di uno* følge i ens fotspor; *uscir dal* ~ skeie ut.

soldano *m* gl. sultan.

soldare (*ò*) hverve; **soldarèllo** *m* se: **soldo**; **soldatàglia**, **soldatèscia** *f* neds. (leie)hær, milits, soldatpakk; **soldatèscio** (*pl* -chi) soldataktig; **soldatino** *m* liten soldat, tinnsoldat; ~ *di piombo* tinnsoldat; **soldato** *m* soldat; **soldino** *m* se: **soldo**; **sòllo** *m* penge; **soldo** (*5 centesimi*); **sold** (*soldaterlønn*); *far soldi* tjene penger; *da pochi soldi* lite verdt.

sòle *m* sol; **sollys**; *c'è il* ~ sola skinner; **colpo di** ~ solstikk; ~ *d'alta montagna*, ~ *artificiale* høyfjellssol; *aver qualcosa al* ~ eie jord.

solècchio *m* gl. parasoll; *far* ~ skygge for sola med hånden; **solecismo** *m* språkfeil; **solecizzare** gjøre språkfeil; **soleggiare** (*è*) sole, legge i sola; **soleggiato** solrik, solvendt.

solènne høytidelig, festlig; fremtredende, kjent; *un* ~ *briccone* en erkekjeltring, erkeskjelm; *uno schiaffo* ~ en ordentlig lusing; **solennità** *f* høytidelighet, høytid; **solennizzare** feire, høytideligholde.

solère (*sòglio*) pleie, ha for vane.

solèrte omhyggelig, ivrig; **solèrzia** *f* omhu, flid, iver.

solètta *f* (*ska*)såle; innleggssåle; **solettare** (*è*) såle; **solettatura** *f* såling.

solétto alene; *solo* ~ mutters alene.

sòlfa *f* toner, musikk; *battere la* ~ slå takten; *fig.* gjenta til det kjedsommelige; *è sempre la stessa* ~ det er alltid den samme visa; **solfanèllo** *m* svovelstykke; **solfara** *f* svovelgrube; **solfare** (*ò*) svovle; **solfatara** *f* svovel-leie, svovelvulkan; **solfato** *m* sulfat; **solfatura** *f* svovling; **solfeggiare** (-fè-) synge solfeggier; **solferino** sterkt rød; **solfièro** svovel-; **sòlfo** *m* se: **zolfo**; **solforare** (*sòl*-) svovle; **solforatòio** *m* rom for svovelbleking; **solforatrice** *f* svovelsprøyte; **solforico** (*pl* -ci) svovel-; *acido* ~ svovelsyre; **solforoso** svovelholdig; **solfuro** *m* svovelforbindelse; **solicèllo** *m* matt sol. **solidale** solidarisk; **solidarietà** *f* solidariskhet; **solidàrio** solidarisk.

solidificare (-di-) gjøre stiv, hard, fast; **solidificazione** *f* stivning, herdning; **solidèzza**, **solidità** *f* soliditet, grundighet, fasthet, holdbarhet; **sòlido** solid, fast, massiv; grundig, holdbar; kapitalsterk; ~ *m* (fast) legeme; *in* ~ *in solidum*, solidarisk.

solidungo (*pl* -ghi) zool. som har hel hov.

solilòquio *m* enetale, monolog.

solingo (*pl* -ghi) ensom; **solinare** sole, legge i sola; **solino** *m* løs snipp; ~ *inamidato* stivet snipp.

solipede helfotet, hov-; **solista** *m* solist.

solitàrio ensom, øde; *verme* ~ bendelorm; ~ *m* eneboer; kabal; solitær (*edelstein*); **sòlito** (sed)-vanlig, vant; *essere* ~ *di* ... pleie å ...; *siamo alle* *solite* det er den vanlige historie; *è una delle sue*

solite det er en av hans vanlige streker; *al* ... *di* ~ (sed)vanligvis, på vanlig måte; *secondo il* ~ som sedvanlig; *contro il suo* ~ mot hans sedvane; *fuori del* ~ utover det vanlige; *per* ~ vanligvis; **solitudine** *f* ensomhet; øde sted.

solivago (*pl* -ghi) litt. som går for ... v.

solivo solrik, solvendt.

sollazzare more, fornøye; **sollazz** *ale* morsom, fornøyet; **sollazzo** *m* morskap, tidsfordriv; *essere il* ~ *di* være til spott og spe for.

sollecitamento *m* fremskyndelse, ansporing, søknad, purring; **sollecitare** (*è*) fremskynde, tilskynde, anspore; oppfordre; purre (på); søke; *refl.* skynde seg; **sollecitativo** fremskyndende; **sollecitatore** *m* (*f* -trice) en som fremskynder (*etc.* se: **sollecitare**); søker; **sollecitatoria** *f* purringsbrev; søknad; **sollecitazione** *f* innstendig anmodning; purring; ~ *a flessione* bøyespenning, bøyingspåvirkning; **sollécito** omhyggelig, betenksom, hurtig; som står tidlig opp; ~ *m* purring; **sollecitudine** *f* iver, omsorg, fart; *con la massima* ~ så hurtig som mulig.

solleone *m* voldsom sommervarme; hundredager.

solleticare (*è*) kile; *fig.* vekke (*appetitt*); smigre, klø; **sollético** *m* (*pl* -chi) kiling.

sollevabile som kan heves (*etc.* se: **sollevare**);

sollevamento *m* heving, løftelse, lettelse, lindring; reisning, opprør; ~ *pesi* vektloftning; **sollevare** (*è*) heve, løfte; lette (*hjerter*); lindre; reise (*spørsmål*); reise (*til opprør*); *refl.* reise seg; (*fly*) gå på vingene, lette; **sollevatore** *m* (*f* -trice) en som hever (*etc.* se: **sollevare**); oppvigler, agitator; *tekn.* heis; **sollevazione** *f* reisning, oppstand.

sollièvo *m* lindring, lettelse, trøst.

solliòne *m* sterk sommervarme; hundredager.

sollùchero *m* det at tennene løper i vann; *andare in* ~ være i den sjuende himmel, være henrykt; **sollucherare** (*ù*) få tennene til å løpe i vann på (*en*); *fig.* henrykke, henrive.

sòlo alene, eneste, enkelt; bare, kun; ~ *m* eneboer; *mus.* solo; *sei il* ~ *a saperlo* du er den eneste som vet det; *al* ~ *pensiero* bare ved tanken; *da* ~ *a* ~ under fire øyne; *fare qualcosa da* ~ gjøre noe alene; *due giorni soli* bare to dager.

solstiziale solhverv-; **solstizio** *m* solhverv.

soltanto bare, kun; ~ *ieri* først i går.

solubile (opp)løselig; **solubilità** *f* (opp)løselighet; **solutivo** oppløsende; **soluto** se: **solvere**; **soluzione** *f* (opp)løsning; ~ *di continuità* (*fig.*, *med.*, *tekn.*) hull, brudd.

solvente betalingsdyktig, solvent; oppløsende; ~ *m* oppløsningsmiddel; neglelakkfjerner; **solvenza** *f* betalingsevne, solvens; **solvere** sj. (opp)løse; **solvibile** betalingsdyktig, solvent; **solvibilità** *f* betalingsevne, solvens.

sòma *f* lass, byrde, last (*og fig.*); *bestia da* ~ lastdyr; **somaraggine** *f* dumhet, toskeskap; **somara** *f* dumhet; **somaro** *m* esel, lastdyr; *fig.* fe, naut.

somático (*pl* -ci) legemlig, fysisk.

someggiabile som kan transporteres med kløv; **someggiare** (*è*) transportere med kløv, kløvje; **somière**, **somièro** *m* litt. lastedyr, kløvdyr.

somigliante lignende; **somiglianza** *f* likhet; *a* ~ *di Dio* i Guds bilde; **somigliare** (-mi-), ~ (*a*) uno ligne en; *mi somigli a* ... du minner meg om ...; *refl.* ligne hverandre.

sómma *f* sum, beløp; innbegrep; slutning; *hist.*

kompedium, traktat; *fare la ~* legge sammen, addere; *tirare le somme* konkludere, dra slutninger; *in ~ (delle somme)* kort sagt, kort og godt; **sommamente** i aller høyeste grad; **sommare** (ò) legge sammen, addere; beløpe seg til; **sommario** summarisk, kortfattet; *procedimento ~, rito ~ (jur.)* hasteprosedyre; *~ m* kompendium, utdrag; innholdsfortegnelse; **sommato, tutto ~** alt i alt; *~ m* sum.

sommèrgere dykke ned, nedsenke (og fig.); refl. synke ned; **sommèrgibile** som kan neddykkes; *~ m* undervannsbåt; **sommèrsi se: sommergere**; **sommersione** f neddykning, senkning, underkastelse; **sommèrso se: sommergere**.

sommèssò se: sommettere; *~ adj.* underdanig, ydmyk; *voce sommessa* lav stemme; **sommèttèrè** litt. underkaste, kue.

somministrare (-ni-) gi (rl., fig., med.); **somministrazione** f det å gi, tildele (medisin o.l.).

sommissione f underkastelse; underdanighet.

sommità f spiss, tind, topp (og fig.); berømthet.

sómmo høyst; herligst; *~ m* tind, topp; berømthet; *al ~* på toppen; i høy grad; *per sommi capi* i grove trekk; *in ~ grado* i høyeste grad; *il ~ Pontefice* paven; *gli uomini sommi* de store menn.

sómolo m vingespiss; **sómómolo m** risplett; slag under haken, hakestøt.

sómossa f opprør, oppstand; **sómossi, sómosso se: sommuovere**; **sómmovímènto m** opprør, oppstand; bevegelse; **sómmozatòrè m** dykker; **sómmuòvèrè** sette i bevegelse (nedenfra); fig. hisse opp, oppvige, reise.

sonabile som kan spilles; **sonagliare** (à) ringe med dombjeller o.l.; **sonagliàta** f bjelleklang; **sonaglièra** f bjellehalsbånd, dombjeller; **sonàglio m** bjelle; boble; *serpente a sonagli* klapperslange; **sonare** (uò) spille, slå (timeslag, tromme); blåse (instrument); (klokke) lyde, ringe, slå; klinge; fig. bety; lure, bedra; *la d non suona in ... (gram.)* d'en er stum i ...; *l'ora è sonata* timen er slagen; *sono 5 anni sonati* det er samfulle fem år siden; *sonarla a uno (fig.)* lese en teksten; spille en et puss; *sonarle a uno* gi en pryl; **sonata** f spill, ringing, klang; sonate; spøk. pryl; lureri; *una ~ di campanello* et trykk på (ringe)klokken; **sonatòrè m** (f -trice) spiller, musiker; *~ ambulante* gate-musikant; *~ di organino* lirekassemann; *e buona notte, sonatori!* det er ikke noe mer å gjøre! ferdig med det! punktum finale!

sónda f sonde; **palloncino di ~** prøveballong (og fig.); **sondàbile** som kan sonderes; **sondàggio m** sondering; **sondare** (ò) sondere (og fig.).

soneria f slagverk (i ur); klokke, ringeapparat, varsleapparat.

sonettante m dårlig sonettdikter; **sonettèssa f** litt. endeløs sonett; dårlig sonett; **sonettista m** sonettforfatter; **sonétto m** sonett.

sonicchiare (-ni) spille (ikke altfor godt).

sònico (pl -ci) sonisk, lyd-; **barriera sonica** lydmur; **sonio m** stadig spill, ringing, klang.

sonnacchiòso søvndrukken, søvnig; **sonnambuliòmo m** søvngjengeri; **sonnàmbulo m** søvngjenger; **sonnecchiare** (è) blunde, slumre; **sonnellino m** lur; **sonnifero** søvndyssende; kjedelig; *~ m* sovemiddel (og fig.); **sonnilòquio m** det å snakke i søvne; fig. tullsnakk; **sonniloquo m** en som snakker i søvne.

sònno m søvn; søvnighet; *aver ~* være søvnig; *ho un gran ~* jeg er meget søvnig; *fra il ~* i søvne;

malattia del ~ sovesyke; *mettere ~* fig. være søvndyssende; *perdere il ~* ligge søvnløs; *prendere ~* falle i søvn; **sonnolènte, sonnolènto** søvndrukken, søvnig; fig. søvnig, treg; **sonnolènta f** søvnighet; slapphet, treghet.

sonorità f klang(fylde), velklang, sonoritet; **sonoriz-zare** gjøre sonor; sette lyd (tale, musikk) til (film); **sonòro** klangfull, klingende, sonor; harmonisk, gjallende; **colonna sonora** lydstrimmel; **cinema ~** film ~ lydfilm.

sontuosità f prakt(fullhet); **sontuòso** praktfull, prektig, kostbar, luksuriøs.

soperchiare etc. se: soverchiare etc.

sopimènto m det å dysse i søvn, bedøvelse, beroligelse; **sopire** (-isco) dysse i søvn; dempe, berolige; **sopòrè m** slummer, halvsøvne; slapphet; søvnliggende tilstand, koma; **soporifero** søvndyssende (og fig.); *~ m* sovemiddel.

soppalco m (pl -chi) hengeloft.

soppannare fore (tøy); **soppanno m** underfor.

soppassire (-isco) tørke, visne litt.

sopperire (-isco) litt., *~ a* sørge for, bestride (utgifter).

soppesare (è) veie i hånden; **soppeso, portare di ~** bære i armene; **soppestare** (è) slå i småstykker, krase; **soppèsto = soppestato**.

soppiantare (ià) fortrenge, stikke (en) ut; forhåne, lure; **soppiatteria** flureri; **soppiatto, di ~** i smug; **soppiattòne m** (f -ona) en som arbeider i smug, luring; **soppiattoneria** flureri.

sopportabile utholdelig; **sopportare** (ò) holde ut, tåle, døy; bære (utgifter); sj. støtte, bære; **soppor-tazione** f tålmod; *con vostra ~* med Deres tillatelse, med respekt å melde; **soppòrto m** støtte; tålmod; støtte, stander, holder, bøsning.

soppressa f presse; **soppressare** (è) presse; **soppres-sata** f sl. grisesylte; **soppressatura** f pressing; **soppressione** f undertrykkelse, avskaffelse, forbud; **soppressi, soppresso se: sopprimere** undertrykke, oppheve, tilsidesette, avskaffe, fjerne, annullere.

soppunto m undersøm.

sòpra over, på; oventil, øverst; ovenfor; *~ di noi* over oss; *fare conto (el.: assegnamento) ~ di* gjøre regning med; *come ~* som ovenfor; *al di ~ di* ovenfor; *la parte di ~* den øverste del; *~ tutto* fremfor alt; *esser ~ di sé* være tankefull; *farsi ~ uno* angripe en.

soprabbondante mer enn rikelig; **soprabbondanza** f overflod (di av); **soprabbondare** (-bón-) finnes i overflod; ha mer enn nok (di av).

sopràbito m (over)frakk; redingot.

sopraccalza f overtrekksstrømpe; **sopraccalzino m** overtrekksokk.

sopraccapo m bekymring, plage; **sopraccaricare** (-ccàr-) overlesse, overbelaste; **sopraccàrico** (p -chi) overlesset, overbelastet; *~ m* overvekt, overbelastning; **sopraccarta** f gl. overpapir, dekk-papir; adresse; *nà:* konvolutt; **sopraccassa** f ur-kapsel; **sopraccennato** omtalt ovenfor, ovennevnt; **sopraccièlo m** sengehimmel; **sopracciglio m** (p -chi) også: *le sopracciglia* øyenbryn; **sopracciliare** øyenbryns-; **sopracciò m** formann, bas; viktigper; *fare il ~* spille sjef, forståsegpåer; **sopraccitato** ovennevnt; **sopraccóllo m** overvekt, overbelastning; **sopraccólóre m** overfarge; **sopraccopèrta** f dekke, trekk, sengeteppe; bokomslag, varebind.

sopraccosciènta f samvittighetsnag.

sopraddènte m ekstra tann (overfor en annen).

sopraddétto ovennevnt.

sopraddote *f* ekstra medgift.
sopr(a)edificare (-di-) bygge på; **sopr(a)edificazione** *f* påbygging, påbygg.
sopr(a)elevare (-èl-) bygge på, bygge høyere; *refl.* reise seg, dominere; **sopr(a)elevazione** *f* påbygging, påbygg; forhøyning; **sopr(a)elevatore** *m* elektr. forsterker.
sopraffare (-fò, -fàccio) undertrykke, beseire, knuse, få bukt med; **sopraffascia** *f* overbind; **soprafazione** *f* undertrykkelse, overgrep, vold.
sopraffede *f* liten ring utenfor giftingen; **sopraffilare** kaste over (*søm*); **sopraffilo** *m* kastesting; kastesøm; **sopraffine**, **sopraffino** ekstra fin.
sopraffinestra *f* lite vindu (*over dør o.l.*).
sopraggittare kaste over (*søm*); **sopraggitto** kastesting, kastesøm, overkastning.
sopraggiungere komme (uventet) til; komme (uventet) over; **sopraggiunta** *f* uventet ankomst; tillegg; *di ~*, *per ~* i tillegg; **sopraggiunto** *se*: **sopraggiungere**; **sopraggràvio** *m* ekstra byrde.
sopraindicato for nevnt.
sopraintendere *se*: **soprintendere**.
soprallavòro *m* overtidsarbeid; **soprallètto** *m* sengeteppe; **soprallegato**, **sopralodato** ovennevnt.
sopraluògo *m* (*pl -ghi*) åstedsbefaring.
sopralzo *m* overbygning.
soprammànica *f* overerme; **soprammano** med hevet hånd; *~ m* slag, hogg ovenfra; kastesøm, -sting; **soprammercato**, *per ~* på kjøpet; **soprammèttare** sette, legge over (opp på).
soprammobile *m* nips.
soprammòdo *m* overvettes, umåtelig.
soprannaturale overnaturlig.
sopranno over års gammel (*om husdyr*).
sopranòme *m* tilnavn, økenavn; **sopranominare** (-nò-) gi tilnavn, kalle med økenavn; **sopranominato** ovennevnt; med tilnavnet ...; **soprannumero** overtallig, ekstra; **soprannumero** overtallig; *in ~* overtallig, ekstra.
soprano *m* sopran(stemme), sopransanger; *il ~* (*sj.*: *la ~*) sopransangerinnen; *~ leggero* koloratursopran; *mezzo ~* mezzosopran; *~ adj.* *sj.* *se*: **sovrano**.
sopraoffèrta *f* overbud.
soprappagare overbetale; **soprappassaggio** *m* bruovergang; **soprappensièro** i dype tanker, i andre tanker; **soprappeso** *m* overvekt; **soprappiù** *m* tilskudd, overskudd, noe ekstra; *di ~*, *per ~* på kjøpet, i tilgift; *~ adv.* ekstra; **soprapporre** *se*: **sovrapporre**; **soprapprezzo** *m* overpris; pris- el. verdiøkning; **soprapproduzione** *f* overproduksjon.
soprapprofitto *m* merfortjeneste; *~ di guerra* krigsprofitt.
soprarbitro *m* overdommer; **soprariferito** ovennevnt.
soprariccio *m* gull- el. sølvbrodert fløyel.
soprascarpa *f* oversko, kalosje; **soprascritta** *f* (uten)påskrift, adresse; overskrift, skilt; **soprascritto** for skrevet; **sopraspèsa** *f* ekstrautlegg.
soprassalto *m* sprang, hopp; *di ~* plutselig; **soprassata** *f* sl. grisesylte; **soprassaturazione** *f* kjem. overmetning; **soprassedere** (-sièdo), *~ a* utsette, oppsette; **soprassello** *m* tilgift, tillegg; *per ~* i tillegg, på kjøpet; **soprassensibile** oversanselig; **soprassoldo** *m* tillegg (*srl. til soldaterlønn*); **soprasòma** *m* tillegg (*på lass*), overbelastning; **soprasuolo** *m* (jord)overflate.
soprastallia *f* mar. overliggedager; **soprastare** *etc.* *se*: **sovrastare** *etc.*; **soprastruttura** *f* overbygning.

soprattacco *m* (*pl -chi*) (gummi)hæl; **soprattassa** *f* ekstraavgift, -skatt; straffeporto; **soprattènda** *f* forheng; **soprattèrra** over jorden.
soprattutto fremfor alt, først og fremst; særlig.
sopravanzare overgå; være til overs, for lang, for stor; **sopravanzo** *m* overskudd, rest; *di ~* til overs; **sopravvalutare** overvurdere; **sopravedere** (-vè-), **sopravvegliare** (*è*) passe på, overvåke; **sopravvenire** (-vèngo) komme til (*uventet*); **sopravvenuto** *m* lovert, vindside; *fig.* fordel, overhånd; **sopravvenuta** *f* uventet ankomst.
sopravveste *f* overkledning (*kappe, kjortel etc.*).
sopravvissi *se*: **sopravvivere**; **sopravvissuto** *se*: **sopravvivere**; *~ adj.* *m* overlevende; **sopravvito** *m* ekstraforpleining; **sopravvivenza** *f* det å overleve, være overlevende; **sopravvivere** overleve (*a uno en*).
sopre... *se*: **soprae...**; **sopressata** *se*: **soprassata**.
soprintendente *m* overtilsynsmann, superintendent; **soprintendenza** *f* (over)tilsyn; *la ~ ai musei* direktoratet for museene; **soprintendere** ha overoppsyn (*a med*).
soprosso *m* benutvekst; *fig.* liten forhøyning.
sopruò *m* undertrykkelse, maktmisbruk.
soquadrare endevende, kullkaste; **soquàdro** *m* ødeleggelse, forvirring; *mettere a ~* snu opp ned på, ødelegge; *pol.* bringe i opprør.
sorba *f* rognebær; *fig.* slag, lusing; **sorbare** (*ò*) *F* pryte; **sorbettare** (*è*) lage til (frukt)is; fryse; *refl. fam.* utholde, døy; **sorbettièra** *f* frysemaskin (*for is*); **sorbettière** *m* (frukt)ishandler; **sorbètto** *m* (frukt)is; **sorbire** (-isco) slikke, suge (*is*); drikke i små slurker; *refl. fam.* finne seg i, døy; **sorbo** *m* bot. rogn; **sorbottare** (-bò-) pryte, slå.
sorcino musegrå; **sorcio** *m* mus.
sòrcolo *m* potekvist.
sordàggine, **sordèzza** *f* døvhhet; **sordamènte** døvt; i smug; **sordastro** nesten döv; **sordidèzza** *f* skittenhet; gjerrighet; **sòrdido** skitten; forferdelig gjerrig; **sordina** *f* sordin, demper; sl. spinett med dempet tone; *mettere la ~* (*fig.*) dempe; *alla ~*, *in ~* dempet, i all hemmelighet; **sordino** *m* mus. sordin, demper; **sordità** *f* døvhhet; **sòrdo** döv; *non c'è peggior ~ di chi non vuol sentire* den som ikke vil høre er den døveste av alle; *non intendere a ~* ikke la seg be to ganger; **sordomutismo** *m* døvstumhet; **sordomuto** døvstum.
sorèlla *f* søster; kjær venninne; *fig.* felle, make; **sorellastra** *f* halvsøster; **sorellèvole** *sj.* søsterlig.
sorgènte stigende; *~ f* oppkomme, kilde; *fig.* opprinnelse; *~ di calore* varmekilde; *~ di calore elettrico* elektrisk varmeelement; **sorgere** reise seg, oppstå, springe fram, fremkomme, heve seg, begynne; stå opp (*sol*); **sorgitòre** *m* en som reiser seg (*etc. se*: **sorgere**); ankerplass; **sorgivo**, (*acqua*) **sorgiva** kildevann.
sòrgo *m* (*pl -ghi*) hirse; **sorgozzòne** *m* slag under haken; **soriàno** gråbrun, stripet (*katt*).
sormontare (-mòn-) overstige; overvinne; stige, forøkes; **sornione** *m* mutt, tverr, lumsk person.
sororale søsterlig; **sororicide** *m* søstermorder.
sorpassare gå forbi, overgå, overstige; kjøre forbi; **sorpassato** foreldet, gammeldags; **sorpasso** *m* forbikjøring; **divieto di ~** forbikjøring forbudt.
sorprendènte forbausende; **sorprendere** overraske, overrumple; forundre, forbause; *~ la buona fede di uno* narre, bedra en; **sorprèsa** *f* overraskelse, overrumpling; forbauselse; *di ~* uventet; **sorprèsi**, **sorprèso** *se*: **sorprendere**.

sorra *f* den beste del av tunfisk; (*av slakt*) bogstykke; **sorrèggere** støtte; *fig.* oppmuntre, hjelpe; **sorrèssi**, **sorrètto** *se: sorreggere*.

sorridènte smilende; **sorridere** smile; tilsmile; behage; **sorrisètto** *m* lite smil; **sorrìsi** *se: sorridere*; **sorriso** *se: sorridere*; ~ *m* smil.

sorsata *f* slurk, drag; **sorseggiare** (*è*) drikke i slurker; **sòrsi** *se: sorgere*; **sòrso** *m* slurk, tår.

sòrta, **sòrte** 1. *f* (*pl sorte*) sort, slag, art; *non c'è difficoltà di sorta* der er ingen som helst vanskelighet; *di ~ che* slik at; **sòrte** 2. *f* skjebne, lodd, lagnad; stilling, stand; *jur.* kapital på rente; *buona* ~ lykke, hell; *mala* ~ ulykke, uhell; *avere in ~* ha fått til del; *toccare in ~* bli til del; *rimettersi alla ~* finne seg i sin skjebne, avventingenes gang; *tirare a ~* trekke lodd.

sorteggiabile som kan trekkes ut (*nummer*); **sorteggiare** (*è*) trekke lodd, ta ut ved loddtrekning; **sorteggio** *m* loddtrekning; **sortilegio** *m* spådom (*ved trolldom*); **sortilego** *m* (*pl -ghi*) spåmann, trollmann.

sortire (*ò*) komme ut (*ved loddtrekning*); *fam.* gå ut; *mil.* gjøre et utfall; ~ 2. (*-isco*) oppnå, få til del; **sortita** *f* *mil.* utfall; (*nød*)utgang; ~ *da ballo*, ~ *da teatro* operakappe; **sòrto** *se: sorgere*.

sorvegliante *m* oppsynsmann, tilsynsmann; **sorveglianza** *f* oppsikt, oppsyn, tilsyn; **sorvegliare** (*è*) overvåke, føre tilsyn med, vokte.

sorvolare (*-vò-*) fly over; ~ (*su*) gå lett hen over (*fig.*); **sorvòlo** *m* overflyvning.

sòsia *m* dobbeltgjenger.

sospèndere henge opp, henge; *fig.* oppsette, utsette, opphøre med, avbryte, innstille, heve; *suspendere*; utvise (*fra skolen*); ~ *i pagamenti* stanse betalingene; *la seduta venne sospesa* retten, møtet ble hevet; **sospèndibile** utsettelig (*etc. se: sospendere*); **sospèndimento** *m* utsettelse (*etc. se: sospendere*); **sospensione** *f* opphengning, avbrytelse, innstilling, pause, suspensjon; *fig.* uvisshet; opphengning, avfjæring (*i bil*); **sospensiva** *f* suspensjon, utsettelse; **sospensivo** utsettende, uviss, suspensiv; *punti sospensivi* prikker (*tegnet: ...*); **sospensòrio** *m* suspensorium; **sospèsi** *se: sospendere*; **sospèso** *se: sospendere*; ~ *adj.* hengende, svevende, usikker, tvilsom; *avere dei conti sospesi* ha ubetalte regninger; *mettere in ~* stille i bero; *tenere in ~* la være ugjort; *essere ~ a un filo* henge i en tråd; *ponte ~* hengebru.

sospettibile mistenkelig, fordektig; **sospettibilità** *f* mistenkelighet; **sospettare** (*è*) mistenke, ha mistanke om; ~ *di* mistro; **sospètto** mistenkelig, tvilsom, fordektig, foruroligende; ~ *m* mistanke, tvil; ~ *fondato* begrunnet mistanke; *cadere in ~* bli mistenkt; *chi è in difetto è in ~* den som ondt gjør han ondt frykter; **sospettoso** mistenksom, mistroisk.

sospingere litt. skyve; *fig.* drive, påskynde; **sospinsi**, **sospinto** *se: sospingere*; *a ogni piè sospinto* hvert øyeblikk, stadig vekk.

sospirare sukke; lengte etter; ~ *per* sukke etter; begrete; *farsi ~* la vente lenge på seg; **sospirévole** litt. sukkende; **sospìro** *m* sukk; *mus.* 4-dels pause; *a sospiri* rykkevis, med lange mellomrom; **sospiròso** sukkende, full av sukk.

sossopra *se: sottosopra*.

sòsta *f* stans; ro; parkering; *diritto di ~* lageravgift; *divieto di ~* parkeringsforbud; *far ~* gjøre opphold.

sostantivare substantivere; **sostantivato** substantivisk; **sostantivo** *m* substantiv.

sostanza *f* stoff, substans, vesen, kjerne; formue; **sostanziale** vesentlig, substansiell; **sostanzialità** *f* vesentlighet; *in ~* i alt vesentlig; **sostanzioso** substansiell, næringsrik, kraftig, innholdsrik.

sostare (*ò*) stanse, holde inne, gjøre opphold; *refl.* stanse.

sostegno *m* støtte; *fig.* hjelp, støtte; *muro di ~* støttemur; **sostenere** (*-tengo*) støtte, bære (*vekt*), opprettholde, tåle, motstå; hevde, forfekte; forsvare (*sak*); spille (*rolle*); underholde; inneha, utøve; ta (*eksamen*); **sostenibile** holdbar; **sostenibilità** *f* holdbarhet (*av påstand o.l.*); **sostenimento** *m* støtte, hjelp; underhold (*etc. se: sostenere*); **sostenitore** *m* (*f -trice*) forsvarer, beskytter, understøtter; **abbonamento** ~ støtteabonnement; **sostènni** *se: sostenere*.

sostentabile som kan underholdes, opprettholdes; **sostentamento** *m* underhold; **sostentare** (*è*) ernære, oppholde, opprettholde, underholde; **sostentativo** understøttende; **sostentatore** *m* (*f -trice*) understøtter; **sostenutezza** *f* reservasjon, verdighet; **sostenuto** tilbakeholdende, reservert, verdig; yndlings; stabil (*om pris o.l.*); *stare sul ~* være verdig, reservert, alvorlig.

sostituibile erstattelig; **sostituibilità** *f* erstattelighet; **sostituire** (*-isco*) erstatte, sette i stedet for, substituere; representere; ~ *uno a uno* sette en i ens sted; **sostitutivo** erstattende; **sostituto** *m* stedfortreder; vikar; substitutt; konstituert; representant; offentlig anklager; *giudice ~* konstituert dommer; **sostitutore** *m* (*f -trice*) stedfortreder; **sostituzione** *f* erstatning, stedfortredelse, substitusjon, forbytning; vikariat.

sostrato *m* underlag, grunn, substrat.

sottacere (*-taccio*) fortie; **sottaceto** *m* (*srl. pl*) pickles; **sottacqua** under vannet; **sottacqueo** undervanns-.

sottana *f* skjørt, kjole; prestekjole; *fig.* skjørt (*kvinne*); **sottaniere** *m* skjørtejeger; **sottanino** *m* underskjørt; danseskjørt.

sottècchi hemmelig, i smug; **sottèndere** underspenne; **sottentramento** *m* stedfortredelse, erstatning; **sottentrare** (*è*) tre i stedet (*a for*).

sotterfugio *m* utflukt, påskudd; lureri; *di ~* hemmelig, i smug.

sottèrra under jorden; **sottèrramento** *m* begravelse, nedgravning; **sottèrraneo** underjordisk; ~ *m* kjelleretasje; underjordisk rom, gang o.l.; *organizzazione sottèrranea* illegal organisasjon; **sottèrrare** (*è*) begrave; grave ned; sette over styr; ~ *un seme* så et frø; *può andare a farsi ~* (*fig.*) han kan gå og legge seg.

sottèso *se: sottendere*; **sottèso** under.

sottesporre (*-pongo*) foto. undereksponere.

sottiglièzza *f* finhet; tynnhet; *fig.* skarpsindighet; subtilitet; spissfindighet; **sottigliume** *m* neds. noe tyng, rest (*av tøy o.l.*); spissfindighet, ordkløveri; **sottile** tynn, fin; subtil, skarpsindig; *guardare troppo per il ~* gå for meget i detaljer, være pirket; *mal ~* tæring; **sottilità** *f* tynnhet; skarpsindighet; subtilitet; **sottilizzare** være spissfindig el. subtil; *sj.* være pirket.

sottinsù, *di ~* nedenfra og opp.

sottintendere underforstå; *si sottintende!* selvfølgelig!; **sottintesi** *se: sottintendere*; **sottinteso** *se: sottintendere*; ~ *m* underforståelse, baktanke.

sòtto under; nedunder; ~ *aceto* i eddik; ~ *le armi*

under våpen; *andare* ~ gå ned (*sol*); *aver* ~ *mano* ha for hånden; *c'è qualcosa* ~ der stikker noe under; *dar* ~ (*fig.*) henge i, gi seg til å arbeide energisk, gå løs; *dar* ~ *a uno* (*fig.*) gi en et skubb; *di* ~, *al di* ~ (neden)under; nede; *di* ~ *in su* nedenfra og opp; *il di* ~ undersiden; *è* ~ *il chilometro* det er under kilometeren; *un giovane* ~ *i trent'anni* en ung mann under tretti år; ~ *gli esami* like før eksamen; *mare di* ~ undersjø; ~ *Natale* inn under jul; ~ *Nerone* under Nero; ~ *Perugia* nær Perugia; *prendere una cosa* ~ *gamba* ikke bry seg om noe; *passare per di* ~ komme opp nedenfra; *qui* ~ her nede; *rimanere al di* ~ (*fig.*) tape; *se mi vien* ~! hvis jeg får tak i ham!; *star* ~ *a uno* stå under en; ~! kom an! kom igjen!; ~ ~ hemmelig, i smug, i det skjulte.

sottoalimentazione *f* underernæring; **sottobicchiere** *m* glassbrikke; **sottoboccia** *f* flaskebrikke, karaffelbrikke; **sottobosco** *m* (*pl -chi*) underskog; **sottobottiglia** *m* flaskebrikke.

sottobraccio under armen, arm i arm.

sottocalza *f* understrømpe; **sottocalzoni** *m pl* underbenklær, underbukser; **sottocapo** *m* sous-sjef, visesjef, nestkommanderende; **sottocchio** for øyne, foran seg; i smug; **sottochiave** under lås og lukke; **sottocipria** *m* pudderunderlag.

sottocliscé *m inv. typ.* billedtekst; **sottocoda** *m inv.* rumperem; **sottocommissione** *f* underkommisjon; **sottocoppa** *f* flaskebrikke, glassbrikke; tefat; **sottocorrente** *f* understrøm.

sottocutaneo under huden.

sottofascia *m inv.* åpen postforsendelse (*i omslag*); **sottofondo** *m* (*radio*) bakgrunnsstøy.

sottogamba, *prendere qualcosa* ~ ta noe lett;

sottogola *m, f se: soggolo*.

sottolineare (*i*) understreke, legge vekt på; **sottolineatura** *f* understrekning.

sottolinguale under tungen; **sottolume** *m* brett, skål under lys.

sottomanica *f* undererme; **sottomano** *m* skriveunderlag (*på skrivebord*); *sj.* noe som blir gitt under hånden; *condurre un cavallo* ~ føre en hest ved hånden; (*di*) ~ under hånden, hemmelig.

sottomare *m* havdyp; **sottomarino** undervanns-, undersjøisk; ~ *m* undervannsbåt; **sottomesso** *se: sottomettere*; ~ *adj.* underdanig, føyelig; **sottomettere** underkaste; disiplinere; **sottominare** underminere; **sottomisi** *se: sottomettere*; **sottomissione** *f* underkastelse; underdanighet, ærbødighet.

sottopancia *m inv., f* bukgyrd; **sottopassaggio** *m* undergang (*under vei, jernbane o.l.*); **sottopiède** *m* lærstropp rundt skoen.

sottoporre (*-pòngo*) legge under; underkaste; forelegge; **sottopòsi** *se: sottoporre*; **sottoposizione** *f* underkastelse; **sottoposto** *se: sottoporre*; ~ *adj.* underordnet (*og m*); **sottoprefetto** *m* underprefekt; **sottoprefettura** *f* underprefektur; **sottopressione** *f* undertrykk; **sottoprodotto** *m* biprodukt.

sottopunto *m* undersøm.

sottordine *m biol.* undergruppe; *mettere in* ~ gjøre underordnet; sette i annen rekke.

sottoscala *m* rom under trappen.

sottoscritta *f* underskrift; **sottoscritto** *se: sottoscrivere*; ~ *m* undertegnede; **sottoscrittore** *m* (*f -trice*) underskriver; **sottoscrivere** underskrive, undertegne, tegne seg; **sottoscrizione** *f* underskrift, undertegning, subskripsjon; **sottosegnare** (*è*) underskrive; understreke; **sottosegretario** *m* undersekretær.

sottosopra endevendt, hulter til bulter; *essere* ~ ligge hulter til bulter; være forvirret; *mettere* ~ snu opp ned på; bringe i uorden, forvirring; ~ *m* forvirring, rot; **sottospécie** *f* underart; **sottostante** underliggende, som ligger under; **sottostare** (*-stò*), ~ *a* ligge, stå under; være undergiven, underkastet.

sottosuolo *m* undergrunn; underetasje; *ricchezze del* ~ undergrunnens rikdommer.

sottotenente *m* fenrik; ~ *di vascello* (*mar.*) fenrik; **sottoterra** under jorden; ~ *m* undergrunn; **sottoufficiale** *m* underoffiser.

sottovalutare undervurdere; **sottovalutazione** *f* undervurdering.

sottovaio *m* underskål; **sottovento** *m* leside; på lesiden; **sottoveste** *f* underkjole; vest; **sottovia** *f* undergang (*under vei o.l.*); **sottovita** *f gl.* undertrøye, vest; **sottovoce** lavt.

sottraendo subtraherende; ~ *m* subtrahend; **sottrarre** (*-tràggo*) trekke fra, subtrahere, unndra; befri; tilvende seg; **sottrassi**, **sottratto** *se: sottrarre*; **sottrattore** *m* (*f -trice*) en som subtraherer (*etc. se: sottrarre*); subtrahend; **sottrazione** *f* subtraksjon; unndragelse, befrielse, tilvending, fjernelse.

sottufficiale *m* underoffiser.

sovatto *m* hardt lær (*til seletøy*).

sovente ofte; *soventi volte* ofte, mange ganger.

soverchiare (*è*) være til overs; strømme over; overgå; underkue, -trykke; **soverchiatore** *m* (*f -trice*) undertrykker, voldsmann; **soverchieria** *f* undertrykkelse, maktmisbruk, vold; **soverchio** overdreven; *averne di* ~ ha mer enn nok av det; *il* ~ *rompe il coperchio* for meget ødelegger alt.

sovero *m litt.* kork.

sovièt *m inv., un* ~ et sovjet(råd); i *Soviet* Sovjet-(Russland); **soviético** (*pl -ci*) sovjetisk.

sovrà *se: sopra*; **sovrà...** *se: sopra...*

sovrallenato overtrenet.

sovranaménte suverent, fortreffelig; **sovraneaggiare** (*-né-*) dominere, være suveren; **sovranià** *f* overhøyhet; suverenitet (*og fig.*); **sovrano** dominerende, fremtredende, opphøyd, suveren; ~ *m* hersker, herre, monark; i *Sovrani* kongeparet.

sovrapponibile som kan stilles ovenpå; *sedia del tipo* ~ stablestol; **sovrappopolazione** *f* overbefolkning; **sovrapporre** (*-pòngo*) legge, sette over; **sovrappòsi**, **sovrappòsto** *se: sovrapporre*; **sovrapposizione** *f* overlegning.

sovrastampa *f* overstempling; **sovrastampare** overstemple.

sovrastante høyereliggende, -stående; ~ *m* oppsynsman; **sovrastare** (*à*) rage opp (*a over*); vente, forestå, true.

sovrecedénte overskytende; **sovrecedénza** *f* overskudd; **sovrecedere** være for meget.

sovreccèllere være suveren, overlegen; **sovreccèlso** suveren, usedvanlig, fremragende.

sovreccitabile overirritabel; **sovreccitante** overopphissende, sterkt opphissende; **sovreccitare** (*è*) overopphisse, opphisse sterkt; **sovreccitazione** *f* overopphisselse.

sovreminénte som rager opp; *fig.* fremragende; **sovreminénza** *f* fortreffelighet, fremragenhet.

sovrespòrre (*-pòngo*) *foto*, overeksponere.

sovrimpòrre (*-pòngo*) pålegge på nytt; legge på (*skatten*); **sovrimpòsta** *f* ekstraskatt.

sovrintelligibile ufattelig, ubegripelig.

sovrumano overmenneskelig.

sovenévole hjelpsom; **sovvenibile** som kan (av)hjel-

pes; **sovvenire** (-vengo) komme til hjelp, hjelpe, bistå; *refl.* huske; ~ *m* minne, erindring, souvenir; **sovvenitore**, **soventore** *m* (*f* -trice) hjelper; **sovvenzionare** (-ón-) understøtte, bistå, subsidiere; **sovvenzione** *f* understøttelse, hjelp, bidrag, subsidie.

sovrersione *f* omstyrting; **soversivismo** *m* samfunnsomveltning; **soversivo** (samfunns)omveltende, nedbrytende; ~ *m* samfunnsomstyrter; **sovertimento** *m* omveltning; **sovertire** (-isco) omvelte, styrte, kullkaste; **sovertitore** *m* (*f* -trice) omvelter.

sozzare *sj.* tilsvine (og *fig.*); **sozzo** skitten, tilsvinet; **sozzume** *m* skitt, svineri; **sozzura** *f* skittenhet (og *fig.*).

spaccalegna *m* inv. vedhogger; **spaccamento** *m* kløving; **spaccamontagne**, **spaccamonti** *m* inv. skrythals; **spaccapietre** *m* inv. steinhogger; **spaccare** kløve, hogge; ~ *il minuto* gå på slaget riktig; *refl.* revne; **spaccata** *f* kløving; **rakett**del(ing) (*fyrverkeri*); grunnstilling (*i* fekting); **spaccato** utpreget, typisk, vaskeekte; ~ *m* tverrsnitt; **spaccatura** *f* kløving, spaltning, spalte, kløft; **spacchettare** (*è*) pakke ut; **spacchiare** (*à*) spise godt, legge inn; *fig.* more seg kostelig, fryde seg.

spacciabile salgbar; **spacciare** (*à*) selge, avsette; spre; oppgi (*pasient*); utgi (*per* for); drepe, gjøre det av med; utstede (*pengesedler*); ordne opp i, gjøre ferdig; ~ *all'altro mondo* sende hinsides; *siamo spacciati!* vi er fortapt!; *refl.* utgi seg (*per* for); skynde seg; **spacciativo** fremskyndende; **spacciatore** *m* (*f* -trice) en som sprer nyheter, falske penger o.l.; **spaccio** *m* avsetning; utsalg.

spacco *m* (*pl* -chi) revne, spalte, kløft; **spacconata** *f* skryt; **spaccòne** *m* skrythals.

spada *f* sverd; kårde; **spade** (*pl*) spar (*i* kort); *incrociare la* ~ *con* krysse klinge med; (*pesce*) ~ sverdfisk; *a* ~ *tratta* med draget sverd; **spadacino** *m* fekter; kranglefant; **spadaio**, **spadaro** *m* våpensmed; **spadata** *f* kårdestikk, sverdhogg; **spadellare** (*è*) skyte bom; **spaderna** *f.* **spaderno** *m* line (*fiskeredskap*); **spadino** *m* kårde; **spadista** *m* kårdefekter; **spadona** *f* (*pera*) ~ sl. langstrakt pære; **spadonata** *f* sverdhogg; **spadone** *m* stort sverd.

spadronare (*ò*), **spadroneggiare** (*è*) spille herre, herske, tyrannisere.

spasato utenfor sin egen bygd, by; *fig.* fremmed, forvirret, fortapt.

spaghétto *m* tynn tråd; *fam.* angst; **spaghetti** (*pl*) spaghetti; **spaginare** *typ.* legge satsen av; **spagliare** (*à*) ta halmen av; spise halm; strø halm; *fig.* snylte; *refl.* gå istykker (*halmstol* o.l.); spre seg; **spagliatura** *f* det å ta halm av (*etc. se: spagliare*); **spaglio** *m* spredning.

spagnolata *f* skryt; **spagnoleggiare** (*è*) bruke spanjolismer; **spagnolésco** (*pl* -chi) spansk; *fig.* hoven, skrytaktig; **spagnolétta** *f* vinduslukker; sigarett; bomulls-, silkespole; **spagnolino** *m* spaniel; **spagnolismo** *m* spansk språkegenhet, spanjolisme; **spagnuola** *f.* *la* ~ spanskesyken; **spagnuolo** spansk; ~ *m* spanier.

spago *m* (*pl* -ghi) hyssing, tråd; *fig.* angst, skrekk; *dare* ~ *a* uno få en på glid.

spai *m* inv. ryttersoldat (*i* Afrika).

spaiare (*spà-*) skille et par; **spaiato** umake; *scarpe spaiate* umake sko.

spalancare sperre opp, spille opp, slå på vidt gap; **spalare** skuffe, skyfle bort; *sj.* fjerne pæler; ~ *i remi* snu årebladene horisontalt i lufta.

spalcare ta ned stillas (*etc. se: palco*); sage de nederste grener av; *fig.* være fremragende, kjent; **spalco**, **attore di** ~ fremragende skuespiller.

spaldo *m* balkong, fremspring, svalgang.

spalla *f* skulder; rygg, flanke, side; bog (*på* dyr); *avere uno sulle spalle* ha en på halsen; *dietro alle spalle di uno* bak ens rygg; *stringersi nelle spalle* trekke på skuldrene; *vivere alle spalle di uno* leve på ens bekostning; *voltare le spalle* vende ryggen til; **spallare** ødelegge skulder; *fig.* overanstrenge, sprengte; **spallata** *f* skubb med skulderen; skuldertrekk; **spallato** med svake skuldrer; boglam (*hest* o.l.); forgjeldet, ruinert, uten fremtidsutsikter, ugrunnet; **spalleggiare** (*è*) bistå, hjelpe, støtte; **spalliera** *f* ryggene, ryggstykke, espalier; **spallina** *f* epålett, skulderdistinksjon; skulderstropp; skulderpute; **spallone** *m* bærer; smugler; **spalluccia** *f.* *fare spallucce* trekke på skuldrene; **spalluto** bredskuldret.

spalmare (over)smøre, stryke på; **spalmata** *f* (over)smøring, (på)strykning; slag med håndflaten; **spalmatore** *m* (*f* -trice) en som smører, stryker på; **spalmatura** *f* (på)smøring; **spalmo** *m* mar. påstrykning.

spalto *m* fremspring, glasis.

spampanare plukke blader av vinstokker; *fam.* skryte; *refl.* miste bladene; spre seg; utbre seg; **spampanata** *f* *fig.* skryt.

spanare ødelegge gjengene (*på* skrue); ta molda av (plante).

spanciare (*à*) sprette opp magen på; ta av (*kjole*) i livet; sette mage; *spanciarsi dal ridere* le seg i ordervet; **spanciata** *f* støt med magen; *fare una* ~ *ete*, fylle seg.

spandere utbre, strø om seg, spre; ~ *acqua* late vannet; *spendere e* ~ ødsle; **spandimento** *m* utbredelse; **spanditoio** *m* tørkeplass; **spaniare** (*à*) ta av limpinnen; *refl.* komme løs fra limpinnen (*og fig.*); **spanierare** (*ie*) pakke ut av korga.

spanna *f* håndsbredd; **spannare** skumme av (*fløte*), sette seil; *fig.* avsløre; **spannatòia** *f* floteskje, skummeskje; **spannocchiare** (*ò*) plukke mais.

spantanare få ut av søle el. skitten affære; **spanto** *se: spandere*.

spappagallare herme, plapre etter; **spappolare** (*à*) mele, mase istykker, mose; *refl.* smuldre opp; *spappolarsi dalle risa* sprekke av latter; *spappolarsi in una cosa* fryde seg over noe.

sparadrappo *m* heftplaster.

sparafucile *m* inv. snikmorder.

sparagiàia *f* aspargesbed; **spàragio** *m* asparges; *fig.* lang, hengslete person.

sparagnare *gl.* spare; **sparagno** *m* sparepenger.

sparapane *m* slukhals.

sparare skjære opp, sløye (*fisk*); skyte, fyre av; ~ (*bugie*) lyve; ~ (*calci*) sparke, slå bakut; *spararsi per uno* legge seg i selen for en; **sparata** *f* skudd; *fig.* skryt; **sparato** *m* utskjæring (*i* tøy); sliss; ~ *della camicia* skjortebryst; **sparatore** *m* (*f* -trice) skytter; **sparatoria** *f* skyting.

sparecchiare (*è*) ta av bordet; gjøre rent bord; **sparèggio** *m* ulikhet, forskjell, underskudd; *sport*, omkamp; **spàrgere** utbre, spre, strø; **spargimento** *m* det å strø, utbre; ~ *di sangue* blodsutgytelse; **sparigliare** (-ri-) koble løs.

sparire (-isco) forsvinne, forgå; *fig.* dø; **sparizione** *f* forsvinning; **sparlare** baktale (*di uno* en); tale upassende; **sparnazzare** sparke utover; *fig.* ødsle, strø om seg; **sparnicciare** (-ni-) strø rundt; **sparo**

m skudd; **sparpagliare** (-påg-) strø ut, klatte bort; **sparpaglio** rot; **sparpaglio** *m* stadig rot.
sparsi *se*: **spargere**; **sperso** *se*: **spargere**; ~ *adj.* spredt, løs; *con i capelli sparsi* med utslått hår.
spartano spartansk (*og fig.*); ~ *m* spartaner.
spartiàcque *m inv.* vannskille; **spartibile** delelig; **spartimento** *m* (av)deling, atskillelse; **spartire** (-isco) dele, fordele, utdele, (at)skille; sette i partitur; **spartito** *m* partitur; **spartitòio** *m* vann-tårn; **spartitóre** *m (f -trice)* en som deler, skiller; **spartitràffico** *m inv.* trafikkfyr, trafikkøy; **spartizione** *f* (for)deling; **sparto** *m* spartogress.
sparutezza *f* magerhet; **sparuto** mager, uttært.
sparvière, sparviéro *m* spurvehauk.
spasimante smektende; ~ *m* tilbeder; *fare lo ~* gå på haneben; **spasimare** (*à*) ha krampetrekninger, vande seg; være dødelig forelsket, lengte heftig; **spasimo** *m* smerte, krampe(trekning), bedrøvelse, kval; **spasmo** *m* krampetrekning; **spasmodico** (*pl -ci*) krampaktig, krampe-
spassare underholde; *refl.* more seg; *spassarsela inore* seg; **spasseggiare** *etc. se*: *passaggiare* *etc.*; **spassèggio** *m*, *nuotare di ~* crawl.
spassionare (*ò*) *refl.* betro seg, utgyde seg; **spassionatèzza** *f* lidenskapsløshet, fordomsfrihet, upartiskhet; **spassionato** lidenskapsløs, fordomsfri, upartisk.
spasso *m* morskap, tidsfordriv, fornøyelse; *andare a ~* gå en tur; *essere a ~* være arbeidsløs; *mandare uno a ~* gi en løpepass; *menare a ~* oppholde (*med tomme løfter*); *pigliarsi ~ di uno* holde ap med en; *darsi ~* more seg; **spassoso** underholdende, fornøyelig.
spastare skrape ren (*for deig*).
spástico (*pl -ci*) spastisk.
spastoiare (*ò*) ta tjoret, lenken av; *fig.* befri.
spata *f* blomsterskjede; **spático** (*pl -ci*) spat-; **spato** *m* kjem. spat; ~ *d'Islanda* feltspat.
spatola *f* spatel.
spatriare (*à*) fordrive fra landet; utvandre.
spauracchio *m* fugleskremsel (*og fig.*); **spaurare** (*ù*) *litt.*, **spaurire** (-isco) skremme.
spavalderia *f* skryt, (dum)dristighet, arroganse; **spavaldo** dumdristig, skrytende, utfordrende.
spaventacchio *m* fugleskremsel (*og fig.*); **spaventapàsseri** *m inv.* fugleskremsel; **spaventare** (*è*) skremme; *refl.* bli skremt, forskrekket; **spaventevole** (for)skrekkelig, forferdelig; **spaventevolèzza** *f* forferdelighet; **spavento** *m* skrekk, redsel, forferdelse; **spaventoso** reddsom, forferdelig.
spaziare (*à*) streife om; *typ.* sette mellomrom; **spazieggiare** (*è*) lage mellomrom; *typ.* sette mellomrom, spatiere; **spazieggiatura** *f typ.* (setting av) mellomrom, spatiering; **spazientire** (-isco) *refl.* miste tålmodigheten; **spaziévole** rommelig, vid; **spazio** *m* rom, utstrekning, mellomrom, plass; tidsrom; *typ.* spatium; ~ *aereo* luftrom; *navigazione nello ~* romfart; ~ *di tempo* tidsrom; **spaziosità** *f* rommelighet; **spazioso** rommelig, vid, bred; **spazio-tempo** *m* romtid.
spazzacamino *m* (skorsteins)feier; **spazzacampagna**, **spazzacampagne** *m inv. hist. sl.* borse; **spazzaforno** *m inv.* ovnskost; **spazzamine** *m. f inv.* minesveiper; **spazzanève** *m inv.* snøplog; **spazzare** feie; feie vekk, fjerne; *mil.* bstryke; **spazzata** *f* feiing; *dare una ~ a* feie; **spazzatòio** *m* feiekost, ovnskost; **spazzatura** *f* feiing; oppsop; søppel; **spazzaturàio** *m* søppelkjører; gatefeier; **spazzino** *m* gatefeier; **spazzola** *f* børste; *capelli a ~* børstehår, stritt hår;

spazzolare (*à*) børste; **spazzolata** *f* børsting; *dare una ~ a* børste; **spazzolificio** *m* borestefabrikk; **spazzolino** *m* liten børste; ~ (*da denti*) tannbørste.
specchiàio *m* speilfabrikant; **specchiare** (*è*) *refl.* speile seg; **specchiato** plettfri, ren; **specchièra** *f* toalettbord med speil; stort speil; **specchiétto** *m* lite speil, håndspeil, lommespeil; utdrag, kompendium; oversiktstabell; *fig.* lokking, narreri, falskt løfte; *jur.* strafferegister; ~ *retroscopico*, ~ *retrovisivo* bakspeil (*i bil*).
specchio *m* speil; *fig.* mønster, eksemplar; sjøkikkert; ~ *retrovisore* bakspeil (*i bil*); *farsi ~ di uno* ta eksempel av en; ~ *ustorio* brennnglass.
speciale spesiell, særlig; spesial-; utvalgt; **tribunale ~** særdomstol; **specialista** *m* spesialist; **specialità** *f* spesialitet; **specializzare** spesialisere; **operaio specializzato** faglært arbeider; **specializzazione** *f* spesialisering; **specialmente** særlig, især.
specie *f inv.* slag, art; *rl. form*, skikkelse; *fare ~ a* forbause, forundre; *nella ~* i foreliggende tilfelle; *sotto ~ di* under foregivende av; (*in*) ~ spesielt, særlig.
specifica *f* spesifikasjon; ~ *delle spese* spesifisert regning; **specificare** (-ci-) spesifisere; **specificamente** uttrykkelig, spesifisert; **specificativo** spesifiserende; **specificazione** *f* spesifikasjon; **specifico** (*pl -ci*) særegen, eiendommelig; spesifikk; særskilt, typisk; ~ *m med.* spesialmiddel.
specillare *med.* sondere; **specillo** *m* sonde.
specimen *m inv.* prøve.
speciosità *f* besnærenhet; **specioso** besnærende.
spèco *m (pl -chi)* hule; grotte; **spècola** *f* observatorium; **spècolo** *m med.* speculum.
speculare (*è*) undersøke; spekulere, gruble på; ~ *in qualcosa* spekulere i noe; **speculativa** *f* tenkeevne; **speculativo** spekulativ; spekulasjons-; **speculatóre** *m (f -trice)* grubler, tenker; spekulant; **speculazione** *f* spekulasjon, grubleri; spekulasjon.
spedale *etc. se*: *ospedale* *etc.*; **treno ~** syketog; **spedalingo** *m (pl -ghi)* *gl.* overlege; **spedalino** hospitals-; ~ *m* student som praktiserer på sykehus; **spedaltà** *f* sykehusbehandling (*av fatti-ge*).
spedare (*è*) lette (anker); *refl.* få ømme føtter (*av à gå*); **spediènte** *se*: *espediente*.
spedire (-isco) sende; ekspedere; oppgi (*pasient*); *refl.* skynde seg; **speditèzza** *f* hurtighet, raskhet; **speditivo** fremskyndende; **spedito** rask, hurtig, ekspedit; løs, lett, ledig; **speditóre** *m (f -trice)* (av)sender; **spedizione** *f* avsendelse, forsendelse, befordring; ekspedisjon; spedisjon; skipspapirer; ~ *punitiva* straffeekspedisjon; **spedizionière** *m* speditør.
spegnare (*è*) innløse (*pant*).
spègnere slukke; betale; oppheve; utrydde, dempe; ~ *la calce* leske kalk; ~ *la polvere* binde støvet; ~ *la radio* slå av radioen; *refl.* slukkes, gå ut; *fig.* dø ut; hensovne; **spègnitòio** *m* lyseslukker (*redskap*); **spègnitóre** *m (f -trice)* (lyse)slukker; **spègnitura** *f* slukning.
spelacchiare (*à*) plukke hår av; *refl.* miste hår; **spelacchiato** avplukket, tynnhåret, slitt (*pels o.l.*); *fig.* pengelens, ribbet; **spelagare** (*è*) berge.
spelare (*è*) plukke hår av, ribbe; *refl.* miste hår, røyte; **spelato** hårløs, ribbet; **spelatura** *f* hårplukking, røyting; **spelazzare** skille, sortere (*ull*); rykke hår ut av; **spelazzino** *m* ullvraker, -sorterer.
speleologia *f* huleforskning; **speleologo** *m (pl -gi)* huleforsker.

spellare (è) flå (og fig.); refl. skrape seg (i huden); **spellatura** f flåing; **spelicciare** (-li-) flå, ødelegge skinnet på; fig. mishandle; **spelicciata** f flåing; fig. omgang, utskjelling; **spelicciataura** f flåing. **spelónca** f hule, grotte; fig. hull. **spelta** f bot. spelt; **speme** f poet. håp. **spendaccione** m (f -ona) ødeland; **spendere** bruke, legge ut, anvende; tilbringe; *chi più spende meno spende* det lønner seg å kjøpe kvalitetsvarer (*selv om de koster mer*); **spenderuccio** raust, spandabel, ødsel; **spendibile** som kan brukes; **spendicchiare** (i), **spenducchiare** (ù) småbruke (penger); **spendita** f utgift, utlegg; **spenditore** m (f -trice) bruker (av penger); proviantør. **spengere** etc. se: *spegnere* etc. **spennacchiare** (à) plukke, ribbe (og fig.); refl. miste fjær; **spennacchiara** etc. se: *pennacchiara* etc.; **spennare** (è) ribbe, plukke; **spennellare** (-nè-) pensle; **spennellata** f, **spennellatura** f pensling. **spénsi** se: *spegnere*; **spensierataggine**, **spensieratèzza** f tankeløshet, lettsindighet, ubetenksomhet, likegyldighet; **spensierato** tankelos, lettsindig, ubetenksom, likegyldig; **spénto** se: *spegnere*. **spenzolare** (è) dingle; henge utfor; **spenzolóni**, a ~ dinglede, hengende. **spèra** f sj. kule, sfære; rundt speil. **sperabile** som er å håpe, forhåpentlig; **speranza** f håp; forhåpning; **speranzoso** forhåpningsfull; **sperare** (è) håpe (in på); gl. vente; sj. undersøke (egg o.l. ved å holde dem opp mot lyset); **speratura** f undersøkelse (se: *sperare*). **spèrdere** miste; sj. tilintetgjøre; refl. gå seg vill; forsvinne; **sperequazione** f ulikhet, forskjellighet; **spèrgere** gl. sprede. **spèrgiurare** (ù) sverge falsk, avlegge mened; *giurare e ~ sverge* dyrt og hellig; **spèrgiuro** m mened; meneder. **spericolare** (i) bli skremt, forskrekket; **spericolato** m reddhare; (stundom) vågehals. **speriènza** se: *esperienza*; **sperimentale** forsøks-, eksperimentell; **sperimentare** (-mèn-) prøve, forsøke; sette på prøve; oppleve; **sperimentatore** m (f -trice) en som eksperimenterer, prøver. **sperma** m sæd; **spermaceto** m spermasett; **spermático** (pl -ci) sæd-; **spermatorrea** f sædflod; **spermatozoi** m pl sædceller. **speronare** (ò) kjøre skipssnabelen i; **speronata** f stot med skipssnabel; **sperone** m skipssnabel; spore, tilskyndelse. **sperperamento** m ødsling; **sperperare** (spèr-) ødsle; **sperperio** m stadig ødsling; **spèrpero** m ødsling; *far ~ di* ødsle med; **sperpétua** f uhell, ulykke; **spèrsi**, **spèrso** se: *sperdere*. **sperticato** umåtelig lang (som en stake); oppløpen; overdreven. **spèsa** f utgift; bekostning; **spese** (pl) omkostninger; *spese addizionali* merutgifter; *spese di corrispondenza* portoutgifter; *fare spese*, *fare la ~* gjøre innkjøp; fig. underholde; *a proprie spese* på egen kostnad; **spesare** (è) bekoste oppholdet for, underholde; **spési**, **spèso** se: *sperdere*. **spesseggiare** (-sè-) gjenta ofte; bli tett; bli hyppigere; **spessèzza** f sj. tetthet; hyppighet; **spessire** (-isco) fortykke; tykne, storkne; **spèssò** tett, tykk; hyppig; ~ *adv.* ofte; *spesse volte* ofte; **spessore** m tykkelse. **spetrare** (iè) poet. bløtgjøre (hjerte). **spettabile** merk. ansett, æret (forkortes: *spett.*); **spettabilità** f gl. ansetthet; **spettacolo** m forestil-

ling, opptrinn, syn; *dare ~ di sé* stikke seg ut; **spettacoloso** iøynefallende, påfallende, oppsiktsvekkende, sensasjonell, storslått. **spettante** tilhørende, tilkommende; **spettanza** f rett; *di sua ~* som tilkommer ham; **spettare** (è) vedrøre, tilkomme, påhvile; **spettatore** m (f -trice) tilskuer. **spettegolare** (-tè-) skravle, sladre. **spettinare** (è) rote til, bringe i uorden (hår); **spettinato** uryddig på håret; bustet; **spettorare** (è) spytte, harke opp; **spettorato** m oppspytt. **spettrale** spøkelsesaktig; fys. spektral-; **spèttro** m spøkelse; fys. spektrum, spekter; ~ *solare* solspektrum; **spettroscòpio** m spektroskop. **speziale** m krydderihandler, drogist; gl. apoteker; *conto da ~* drøy regning; *cose che non vendono gli speciali* uoppdrivelige, merkverdige ting; **spèzie** f inv. krydderi; **spezieria** f krydderforretning, drogeri; gl. apotek; *spezierie* krydder. **spezzabile** som kan knuses, kløves o.l.; skrokelig; **spezzare** (è) slå istykker, kløve, spreng; fig. avbryte; veksle (i smått); ~ *una lancia in favore di uno* bryte en lanse for en; **spezzatino** m sl. frikassé el. ragout; **spezzato** brudt, kløvet; *alla spezzata* stykkevis, tilfeldig; *moneta spezzata* småpenge; *opera spezzata* ufullstendig verk; ~ *m* stykke kjøtt; ragout; *spezzati* småpenger; **spezzatura** f brudd; stykke; enkeltbind (av verk); **spezzettare** (-zèt-) utstykke; hakke istykker; **spezzettatura** f (det å hakke i) småstykker. **spezzino** m innbygger i La Spezia. **spezzone** m liten flybombe. **spia** f spion, angiver; kikkhull; bakspeil (i bil); fig. tegn (på noe); *far la ~* spionere. **spiacciare** (ià) klemme flat, klistre sammen. **spiacente** ubehagelig; *sono ~ di dovere ...* det gjør meg ondt å måtte ...; **spiacere** (*spiaccio*) mishage, gjøre ondt; ~ *m* ubehag, mishag; **spiacévole** ubehagelig; **spiacevolèzza** f ubehagelighet. **spiaggia** f strand(bredd); kyst; *scarpa da ~* strandsko; **spiagione** f spionering. **spianare** jevne, planere; rulle (*deig*); stryke (*tøy*); forklare; jevne med jorden; være jevn, i plan; rette (*gevær*); refl. oppklares (*om panne*); **spianata** f jevning (etc. se: *spianare*); åpen slette, vidde; **spianato** m slette; **spianatoia** f bakefjel; **spianatoio** m (*deig*)rulle, kjevle; **spianatura** f jevning (etc. se: *spianare*); **spiano** m utjevning; *a tutto ~* uavbrutt; rikelig; raskt. **spiantare** rykke opp (*med rot*); fig. utrydde, ødelegge; **spiantato** ødelagt, ruinert; **spianto** m ruin, ødeleggelse, forfall. **spiare** (ut)spionere; lure på, avvente; speide. **spiattellare** (è) si rent ut; plumpe ut med; **spiattellata**, *alla ~* åpent, rett ut, uten hensyn. **spiazzata** f åpning, lysning, slette; hårløs flekk; **spiazzo** m åpen plass, slette, lysning. **spica** f poet. se: *spiga*; **spiccate** som lett slipper steinen (*frukt*); **spiccare** løsne, ta ned, fjerne; være fremtredende, iøynefallende; uttale tydelig, med ettertrykk; (ad)skille; plukke (*blomst*); utstede (*ordre o.l.*); ~ *il bollare* komme i kok; ~ *il volo* heve seg til flukt, gå på vingene; **spiccato** skarp, tydelig; **spiccatòio** se: *spiccate*. **spicchio** m båt (av appelsin o.l.). **spicciare** (*spi-*) velle, sprudle fram, fremskynde, ordne, avferdige, gjøre ferdig, gjøre opp med; refl. skynde seg; **spicciativo** fremskyndende, påskyndende; **spicciare** (*spi-*) adskille, løse; refl.

løsne; *non riesco a spiccicarmelo di torno* jeg greier ikke å bli kvitt ham.

spiccio hurtig, lett; *andare per le spicce* gjøre det på raskeste måte; **spicciolare** (*spi-*) plukke av stilken; veksle i smått; **spicciolatamente** særskilt, smått i senn; **spicciolato** plukket; *alla spicciolata* særskilt, litt etter litt; **spicciolo** liten; *moneta spicciola* småmynt; *spiccioli* (*m pl*) småpenger; *avere pochi spiccioli* (*fig.*) gå på med krum hals, uten hensyn.

spicco *m (pl -chi)* påfallenhet, fremtredenhet; *far* ~ være fremtredende.

spicilégio *m* samling (*bok*); aksplukking; **spicinare** (*spi-*) krase, mase istykker; **spicinio** *m* krasing.

spidocchiare (*ò*) avluse.

spiedo *m* spyd, spidd; *arrosto allo* ~ stek på spidd.

spiegabile forklarlig; **spiegacciare** (*à*) rynke til; **spiegamento** *m* forklaring; *mil.* oppstilling; **spiegare** (*iè*) strekke, bre ut; utvikle; fordele; forklare; *refl.* uttrykke seg klart; *mi spiego ...* jeg mener ...; *mi spiego?* har jeg uttrykt meg klart? *non so se mi spiego* jeg vet ikke om jeg har uttrykt meg klart nok; **spiegatura** *f* utstrekning, utbredning; **spiegazione** *f* forklaring, redegjørelse; **spiegazzare** krølle (*tøy*).

spiegiare (*è*) spionere.

spietatezza *f* ubarmhjertighet, grusomhet; **spietato** ubarmhjertig, grusom.

spifferare (*i*) blåse, fløyte; plapre ut med; **spifferata** *f* blåsing (*på fløyte o.l.*); **spiffero** *m* blåsing, trekk.

spiga *f* aks; **spigare** skyte aks; **spigatura** *f* aksdannelse, aksskyting; **spighetta** sildebensvevet bord, galon.

spigionare (*ò*) *refl.* bli ledig (*om leilighet*); **spigionato** tom, ikke utleid, ledig; *avere l'ultimo piano* ~ (*fig.*) være tom i øverste etasje; **spigliatezza** *f* utvungenhet; **spigliato** utvungen, fri; **spignattare** lage mat, rote sammen noe mat; **spignorare** (*ò*) frigi (*fra beslagleggelse, pantsettelse*).

spigo *m (pl -ghi)* lavendel; **spigolare** (*i*) plukke aks; *fig.* samle; **spigolatore** *m (f -trice)* aksplukker; samler; **spigolatura** *f* akssanking; *fig.* samling; *pl litt.* blandinger; **spigolistro** *m* hykler, bedemann; **spigolo** *m* kant, hjørne; **spigolone** *m* hjørnetakstein; **spigonardo** *m* se: *spigo*.

spigrare (*-isco*) jage dovenskapen ut av, sette fart i; *refl.* ta seg sammen.

spilla *f* brystnål, hattenål; se *ellers*: *spillo*; **spillaccherare** (*à*) rense, ta søleflekker av; **spillare** stikke an (*vinfat*); slå (*for penger*), pumpe (*for nyheter*); renne, dryppe, lekke; **spillatico** *m (pl -ci)* nålepenner; **spillatura** *f* anstikning (*av vinfat*); **spillo** *m* knappenål; tynn stråle; *sl. bor (til vinfat)*; tennstempel; ~ *da balia*, ~ *di sicurezza*, ~ *inglese* sikkerhetsnål; *colpo di* ~ nålestikk; **spillone** *m* stor nål, slipsnål, hattenål, brystnål.

spilluzzicare (*ù*) gnage på, smake på; naske; småtjene; **spilluzzichino** *m* småspiser; vanespiser; **spilluzzico** *m* gnaging, småspising; *a* ~ litt om senn.

spilorceria *f* gjerrighet; **spilòrcio** gnieraktig, gjerrig, påholden; ~ *m* gnier.

spilungone *m (f -ona)* *fig.* lang stake, hesjestaur.

spina *f* torn; spuns; *elektr.* støpsel; ~ *alba* livittorn; *birra alla* ~ fatøl; *corona di spine* tornekrone (*og fig.*); ~ *di contatto* støpsel; ~ *dorsale* ryggrad; *a* ~ *di pesce* fiskebensmønstrer; ~ *doppia* dobbelkontakt; *presa a* ~ stikk-kon-

takt; *stare sulle spine* (*fig.*) sitte, stå på nåler.

spinace, **spinacio** *m* spinat; **spinaio** *m* tornekratt; **spinale** ryggrad; *midollo* ~ ryggmarg; **spinapésce** *f. a* ~ fiskebensmønstrer; **spinato** tornet, pigget; *filo* ~ piggetråd.

spincionare (*ò*) kvitre (*som finke*); **spincione** *m* finke.

spinella *f* sl. rubin.

spinetto *m* tornekratt; **spinetta** *f* spinett; liten bord, lite bånd; **spinettaio** *m* spinettbygger, -fabrikant.

spingarda *f* murbrekker.

spingere skyve, støte, skubbe; drive (*fremad*); opphisse; drive (*en til noe*), påskynde; *refl.* trenge fram, på; **spinite** *f* ryggmargsbetennelse.

spino *m* tornebusk, klunger; torn; se også: *porco, uva*; **spinone** *m* sl. pincher; **spinosità** *f* tornethet; vanskelighet; **spinoso** tornefull, tornet; *fig.* vanskelig; ~ *m* pinnsvin.

spinsi se: *spingere*; **spinta** *f* støt, skubb, puff; *mar.* oppdrift; **spintarella** *f* lite puff; **spinte** o **spònte** med det gode eller det onde; **spinterògeno** *m* batteritenning; **spinto** se: *spingere*; ~ *adj.* overdreven, dristig; **spintone** *m* kraftig skubb.

spiombare (*ò*) ta plommen av; være tung som bly; **spiombinare** rense (*kloakk*) med blylodd.

spionaggio *m* spionasje; **spionare** (*ò*) spionere; **spioncino** *m* kikkhull (*i dør*); **spione** *m* spion; **spioneggiare** (*è*) spionere.

spiovente nedfallende, nedskyllende, hengende; *barba* ~ langt skjegg; ~ *m* skråning, takflate; *tetto a uno* ~ halvtak, skråtak; *tetto a due spioventi* sadeltak; *tetto a quattro spioventi* valmtak; **spiovere** holde opp å regne; falle, henge nedover; renne nedover.

spippolare (*i*) plukke (*druer, mais o.l.*); si rett ut, buse ut med.

spira *f* spiral; vinding, vikling, spole; *a* ~ spiralformet; **spirabile** *litt.* som kan innåndes; **spiraglio** *m* lufthull, lyshull, trekkhull; skylight; *fig.* streif, glimt; ~ *di luce* lysstripe.

spirale spiralformet, snegleformet; ~ *f* spiral, spiralfjær; gjenger (*på skrue*).

spirante *f* gram. spirant; **spirare** utånde; ånde, lufte, utdunste; blåse; (*tid*) utløpe; ende; inspire; *fig.* oppgi ånden, dø; ~ *m* utløp (*av tid*).

spir(i)ale poet. åndelig; **spirare** (*spi-*) (*også refl.*) være besatt; være fra seg (*av redsel, sult etc.*); **spirato** besatt; vettskremt; full av energi; **spirito** *m* ånd; kvikk, livlig fyr; *litt.* livsånd, kraft; **spiritico** (*pl -ci*) spiritistisk; **spiritismo** *m* spiritisme; **spiritista** *m* spiritist; **spiritistico** (*pl -ci*) spiritistisk.

spirito *m* ånd (*også*: gjenferd), sjel; humor, vidd, forstand; mot, følelse; sprit, alkohol; gram. spiritus; *bello* ~ skjønnånd; ~ *denaturato* denaturert sprit; *fare dello* ~ være åndrik, vittig; *i poveri* ~ de fattige i ånden (*og fig.*); *prontezza di* ~ åndsnærværelse; *lo Spirito Santo* den Helligånd; ~ *celesti* engel; ~ *infernale* djevel.

spiritosaggine *f* vidd, åndrikhet (*ofte iron.*); **spiritosità** *f* vidd, vittighet, åndfullhet (*ofte litt neds.*); **spiritoso** vittig, åndfull, åndrik; spirituøs, alkoholrik; frekk, nesevis, nebbet; *fare lo* ~ være vittig; *spiritosa* *invenzione* løgn.

spirituale åndelig, ulegemlig; from, religiøs; intellektuell; geistlig; *padre* ~ skriftefar; **spiritualismo** *m* spiritualisme; **spiritualista** *m* spiritualist; **spiritualità** *f* åndelighet; religiositet; **spiritualizzare** åndeliggjøre; **spiritualmente** åndelig, i ånden; fromt; **spiro** *m* poet. se: *spirito*.

spiròmetro *m* spirometer; **spirto** *se*: *spirito*.
spittinare synge, kvitre (*rødstrupe*); **spittinio** *m* stadig kvitring.
spiumacciare (*à*) ryste (*ffærdyne o.l.*); **spiumacciata** *f* rysting; **spiumare** (*ù*) plukke, ribbe (*og fig.*).
spizzicare (*spi-*) gnage, småspise; **spizzico**, *a* ~ litt om senn, pø om pø.
splendènte strålende; **splèndere** skinne, glinse, stråle, lyse; **splendidèzza** *f* glans, storslåtthet; **splèndido** glinsende, strålende, glimrende, herlig, prektig, praktfull; **splendóre** *m* (stråle)glans, prakt, herlighet.
splène *m* milt; **splenètico** (*pl -ci*) miltsyk; **splènico** (*pl -ci*) milt-; **splenite** *f* miltbetennelse, miltbrann.
spòcchia *f* skryt, hovmod, oppblåsthet; **spocchiata** *f* skryt, viktighet; **spocchióne** *m* hovenpels; **spocchióso** hoven, viktig, oppblåst.
spodestare (*è*) avsette, ta makten fra; berøve.
spoetare (*è*) ta dikterryet fra; lage vers, deklamere vers (*i tide og utide*); *refl.* slutte å lage vers; **spoetizzare** ta poesien av, gjøre prosaisk; **spoetizzato** poesiforlatt.
spòglia *f* ham, hylster; *spoglie* skall, skrell; krigsbytte; ~ *mortale* jordisk hylster, jordiske levninger, lik; **spogliaménto** *m* avkledning; berøvelse; **spogliare** (*ò*) kle av, ta av; blotte; berøve, (ut-)plyndre; lese gjennom, gjennomse, plukke ut, ekserpere; *refl.* kle av seg, ta av seg, blotte seg; (*trær*) felle bladene; skifte ham; (*væske*) klarne; *spogliarsi di qualcosa* befri seg for noe; **spogliarello** *m* avkledningsscene, strip-tease; **spogliatóio** *m* avkledningsrom; **spogliatóre** *m* (*f -trice*) røver (*etc. se: spogliare*); **spogliatrice** *f* strip-tease-girl; **spogliatura**, **spogliazione** *f* røveri (*etc. se: spogliare*); **spòglio** naken, blottet, berøvet, avkledt; ~ *m* (slange)ham; avlagt tøy; ekserpering, utdrag, utvalg; stemmetelling; *fare lo ~ di* utvelge, utsøke, ekserpere, telle opp; *fare lo ~ della corrispondenza* gjennomgå, sortere korrespondansen.
spòla *f* skyttel; *fare la ~* løpe fram og tilbake; **spolètta** *f* spole (*i symaskin*); tenning (*i granat*); *fare la ~* løpe fram og tilbake; **spoliazione** *f se: spogliazione*.
spoliticare (*-li-*) drive politisk kannestøperi.
spollaiare (*-là-*), **spollinare** *refl.* ryste seg (*om høns*); **spollonare** (*-lò-*) skjære av skudd på (*vinstokk o.l.*); sette skudd; **spolmonare** (*-mò-*) *refl.* skrike av sine lungers fulle kraft, skrike seg hes.
spolpare (*ò*) plukke, gnage kjøttet av; *fig.* utsuge; avkrefte; **spólpo** = *spolpato*.
spoltrire (*ò el. -isco*), **spoltronire** (*-isco*) sette fart i; *refl.* ta seg sammen.
spolveracciolo *m* fjærkost; **spolverare** (*ò*) støve av; fortære; strø (*med sukker*); drysse; *refl.* børste støvet av seg; *i ladri hanno spolverato la casa* tyvene har plyndret huset; ~ *un dolce di zucchero* drysse sukker på en kake; **spolverata** *f* støving; dryssing; *dare una ~ a* støve av; **spolveratóre** *m* (*f -trice*) støvtørker; støvsuger; **spolveratrice** *f* støvsuger; **spolveratura** *f* (av)støvning; *fig.* strøk, ferniss; **spolverina** *f* støvfrakk; **spolverino** *m* fjærkost; pulver; **spolverio** *m* storeting; støvsky; **spolverizzare** pulverisere; drysse, strø på; **spolverizzatóre** *m* spreder, sprøyte; **spolverizzo** *m* pulverisering; pulver, (kull)støv; **spólvero** *m* avstøvning; fint støv, melstøv, kullstøv; liten pose med pulver til kalkering; *poesia di ~* uoriginal poesi.
spomiciare (*ò*) pusse med pimpstein.
spònda *f* elvebredd, strandbredd; rand, kant; ge-

lender, brystvern; *fig.* vern, støtte, bistand; *la ~ del letto* sengekanten.
spondáico (*pl -ci*) spondéisk; **spondèo** *m litt.* spondé; **sponderuòla** *f* listehøvel; **spondilite** *f* rygggradsbetennelse; **spòndilo**, **spòndulo** *m* ryggghvirvel.
spongata *f* sl. marsipankake.
spongiforme svampformet; **spongiosità** *f* svampaktighet; **spongioso** svampaktig.
sponsale ekteskapelig; **sponsali** *m pl* bryllup.
spontaneità *f* uvilkårlighet, umiddelbarhet, spontanitet; **spontáneo** umiddelbar, uvilkårlig, spontan.
spopolaménto *m* avfolkning; **spopolare** (*spò-*) avfolke; dra folk av huse (*sanger o.l.*); *refl.* avfolkes; **spopolato** avfolket, folketom.
spoppaménto *m* avvenning; **spoppare** (*ò*) avvenne (*fra bryst*).
spòra *f* spore; **sporádico** (*pl -ci*) spredt, sporadisk; **spórangio** *m* sporehus.
sporacciare (*à*) *F* grise, svine til; **sporaccione** *m* (*f -ona*) gris, svin (*fig.*); **sporcare** (*ò*) skitne til, grise til, søle til, besudle; **sporcheria** *f* griseri, svineri; **sporchézza** *f* skittenhet (*srl. fig.*); **sporcizia** *f* skittenhet, urenslighet, svineri (*og fig.*); **spòrco** (*pl -chi*) skitten, uren, griset, besudlet, tilsvinet, svinsk.
sporgènte som rager fram; **sporgènta** *f* fremspring; **spòrgere** rekke fram; rage fram; ~ *querela* anlegge sak; *refl.* lene seg fram, ut; **spòrsi se: sporgere**.
spòrt *m inv.* sport; *abito ~* sportsdress; **spòrta** *f* korg, torgveske; *un sacco e una ~* en mengde; **spòrtella**, **spòrtellina** *f* liten korg; **spòrtellino** *m* liten dør, luke; **spòrtello** *m* liten dør (*i portdør*); dør (*i skap, bil o.l.*); bildør; (billett)luke, ekspe-disjonsluke; vindusskodde; buksesmekk; *chiudere gli sportelli* innstille betalingene; **spòrtista** *m* sportsmann; **spòrtivo** sports-, sportsmessig, sportslig; *attrezzatura sportiva* sportsutstyr; *cronaca sportiva* sportsreferat, sportsside; *notiziario ~* sportsnyheter; ~ *m* sportsmann.
spòrto se: sporgere; ~ *m* fremspring.
spòrtula *f* sportel, salær, gebyr.
spòsa *f* brud, forlovet dame, nygift dame; ~ *novella* nygift kvinne; ~ *di Cristo* nonne; *la ~ di Dio* den katolske kirke; *la ~ del mare* (gl. Venezia); **spòsalizio** *m* bryllup, vielse; **spòsare** (*ò*) ekte, gifte seg med; gifte bort; vie; *fig.* forene; akseptere, godta; *refl.* gifte seg; **spòserèccio** bryllups-, ekteskaps-; **spòsina** *f* liten brud, ung brud, nygift kone; **spòso** *m* brudgom; nygift mann; forlovet mann; **sposi** (*pl*) brudepar, nygift par; *farsi ~* gifte seg; *gli sposi novelli* de nygifte; *promessi sposi* forlovede, trolovede.
spossaménto *m* matthet, avkrefte; **spossare** (*ò*) avkrefte, svekke, trette; **spossatèzza** *f* matthet, avkrefthet; **spossessare** (*è*) berøve, ta fra.
spostàbile som kan (for)flyttes, forskyves; **spostaménto** *m* (for)flytning, forskyvning; **spostare** (*ò*) (for)flytte, forskyve, forrykke; *fig.* ødelegge; ruinere; transponere; *kjem.* erstatte; **spostato** som er forrykket, på gal plass; ruinert; *fig.* som er kommet på feil hylle; **spostatura** *f* forskyvning.
spotestare se: spodestare.
spranga *f* tverrstang, slå, klinke; ståltrådsurring; **sprangàio** *m* klinker; **sprangare** skyte slå for klinker, surre; slå med stang; sparke; **sprangatura** *f* stengning (*med slå*) (*etc. se: sprangare*); **spranghètta** *f* liten slå, liten stang; *fig.* hodepine, tømmermenn.
sprazzo *m* sprut, sprøyt; ~ *di luce* lysstråle, lysglimt.

sprecamento *m* ødsling; **sprecare** (*è*) ødsle, bortøde, sette over styr; kaste bort; ~ *il fiato* snakke for døve ører; **sprèco** *m* (*pl -chi*) ødsling; *fare ~ di* ødsle med; **sprecòne** *m* (*f -ona*) ødeland.

spreg(i)evole foraktelig; uanselig; **spregiare** (*è*) forakte; **spregiativo** foraktelig, nedsettende; **sprègio** *m* litt. forakt, forsmedelse.

spregiudicare (*ù*) *refl.* overvinne fordommene; **spregiudicatezza** *f* fordomsfrihet; upartiskhet; skruppelløshet; **spregiudicato** fordomsfri, upartisk; skruppelløs.

sprèmere presse (ut); *vri* (*vàtt tøy*); presse (*penger*) ut av en; ~ *il contribuente* utsuge skatteborgeren; **spremilimòni** *m* inv. sitronpresser; **spremitòio** *m* (frukt)presse; **spremitura** *f* pressing; **spremuta** *f* press(ing); utpresset fruktsaft; ~ *di arancia* appelsinsaft; ~ *di limone* limonade.

spretare (*è*) *refl.* tre ut av pretestanden; **spretato** som har forlatt pretestanden.

sprèto *m* jur. forakt.

sprezzabile uanselig; **sprezzante** foraktelig, full av forakt; **sprezzare** (*è*) litt. forakte; **sprezzatòre** *m* (*f -trice*) forakter; **sprezzatura** *f* forakt; skjødesløshet; **sprèzzo** *m* litt. forakt.

sprigionamento *m* løslatelse; **sprigionare** (*ò*) løslate fra fengsel (*sj.*); utstråle; *refl.* frigjøre seg, strømme ut, frigjøres.

sprillare sprudle, sprute; **sprillo** *m* sprut.

sprimacciare (*à*) ryste (*fjærdyne o.l.*).

sprizzare sprøyte på; sprute; **sprizzo** *m* sprut, sprøyt, glimt; **spròcco** *m* (*pl -chi*) skudd.

sprofondamento *m* sammenstyrtning; **sprofondare** (*-fò-*) (*få til å*) styrte sammen; *refl.* styrte sammen; *fig.* fordype seg; **sprofondato** dyp.

sprolòquio *m* langt snakk, vev, vrøvl.

spronèttare ta tilbake løftet om (*noe*).

spronàglia, **spronàia** *f* sporesår; **spronàio** *m* sporesmed; **spronare** (*ò*) spore; *fig.* anspore, tilskynde; ~ *le scarpe* gå til fots; **spronata** *f* sporehogg; ansporing, tilskyndelse; **spròne** *m* spore; *fig.* spore, tilskyndelse; *se også: sperone; a spron battuto* sporenstreks; ~ *di cavaliere* ridderspore; *dare di ~* spore; **spronèlla** *f* sporehjul.

sproporzionale uforholdsmessig; **sproporzionalità** *f* uforholdsmessighet; **sproporzionare** (*-òn-*) *sj.* bringe i misforhold; **sproporzionato** dårlig proporsjonert; uforholdsmessig stor, høy, lav, etc.; **sproporzione** *f* misforhold.

spropositare (*-pò-*) si dumheter, gjøre bommerter; **sproposito** full av feil; uhyrlig, uhyre, enorm; **spropòsito** *m* dumhet, feil, bommert; upassende ytring, uheldig bemerkning; *a ~* uheldig anbrakt, malplassert; *fare uno ~* gjøre en feil; *fig.* gjøre noe overilet, ta livet av seg.

spropriare *se: espropriare.*

sprovvèdere (*-vè-*), ~ *di* blotte, berøve for; *sprovvèdersi di tutto* gi bort alt; **sprovvèduto** *se: sprovvisto*; **sprovvìdi** *se: sprovvedere*; **sprovvisto** *se: sprovvedere*; ~ *adj.* tom, blottet (*di* for); uforberedt; *alla sprovvista* uventet, plutselig; *esser ~ di* mangle.

spruzzàglia *f* lett sprøyt, støvregn, yr; **spruzzapromi** *m* inv. parfymesprøyte; **spruzzare** (*be*) sprøyte, bestenke, overstenke; *sj.* småregne; **spruzzata** *f* (over)sprøytning, stenk; liten regnskur; **spruzzatòio** *m* parfymesprøyte; **spruzzatòre** *m* (*f -trice*) en som sprøyter; sprøyte, forstøver, brennstoffspreader; **spruzzatura** *f* sprøyt(ing), besprøytning; **spruzzo** *m* sprøyt(ing), besprøytning; **spruzzolare**

(*ù*) stenke, (*be*)sprøyte; småregne, yr; **spruzzolata** *f* besprøytning; småregn, yr; **spruzzolio** *m* stadig (*be*)sprøytning.

spudoratèzza *f* skamløshet; **spudorato** skamløs, ukysk, frekk.

spugna *f* svamp; *fig.* drukkenbolt; *dar di ~ a tørke ut* (*med svamp*); *fig.* sette strek over, glemme; (*tessuto di*) ~ frottè; *asciugamano di ~* frottèhåndkle; **spugnata** *f* tørking (*med svamp*); *dare una ~ a tørke*, viske av; **spugnatura** *f* vasking med svamp; **spùgnola** *f* morkel; **spugnosità** *f* svampaktighet; **spugnoso** svampaktig, svampet; **spugnuòlo** *m* morkel.

spulare treske; **spulatura** *f* tresking.

spulciare (*ù*) plukke lopper av; *fig.* gjennomstøve; **spulciatura** *f* avlopping; plukking.

spulezzare flykte, fly; **spulèzzo** *m* flukt.

spulire (*-isco*) *sj.* polere; gjøre matt; **spulizzare** (*-isco*) polere, pusse, rense.

spuma *f* skum; ~ *di carne* kjøttfarse; ~ *di mare* merskum; ~ *di pesce* fiskefarse; **spumante** skummende; ~ *m* musserende vin; **spumare**, **spumeggiare** (*è*) skumme; **spumeggiante** skummende; **spumone** *m* fløtekrem, eggedosis; sl. is; **spumosità** *f* skumrikhet; **spumoso** skumrik, skummende.

spunta, *fare la ~* krysse av; **spuntare** ta spissen av; stusse (*hår*); løse nåler fra; overtale; krysse av; kontrollere; komme til syne, dukke opp, (*sol*) stå opp; bryte, gry (*dag*); spire, springe ut; *allo ~ del giorno* ved dag gry; *allo ~ del sole* ved soloppgang; **spuntarla** klare vanskeligheten, rydde opp; *refl.* miste spissen, knekke; løsne; prelle av, falle sammen; **spuntatura** *f* stussing (*etc. se: spuntare*); avklippet (sigar)spiss; **spuntellare** (*è*) fjerne støtte(r) fra; **spuntino** *m* mellommat, ekstra måltid; **spunto** *m* utgangspunkt, stikkord (*teater*); *il vino prende lo ~* vinen begynner å bli sur; *dare lo ~ a qualcosa* gi støtet til noe.

spunzecchiare *se: punzecchiare.*

spunzonare (*ò*) stikke; støte (*med albuen*); *fig.* spore, påskynde; **spunzone** *m* pigg, torn; albuestøt.

spurgare rense; spytte opp; **spurgatòre** *m* (*f -trice*) renser; **spurgo** *m* (*pl -ghi*) renselse; oppspytt; usolgte varer, varerester.

spùrio uekte; falsk; uekteskapelig.

sputacchiare (*à*) spytte; spytte og harke; spytte (*når man snakker*); **sputacchiàra** *f* spyttebakke; **sputacchio** *m* spyttklatt, -klyse; **sputapèpe** *m* inv. snakkesalig og spydig person; **sputare** spytte; *fig.* utspy; ~ *sentenze* alltid ha noe man skulle ha sagt; ~ *tondo* være altfor høytidelig; *è il babbo sputato* han er sin far opp av dage; **sputasentenze** *m* inv. doserende person, en som alltid har noe han skulle ha sagt; **sputatòndo** *m* inv. overhøytidelig person; **sputo** *m* spytt.

squacquerare gl. ha løs mage; plapre ut med; **squacquerato** umåtelig, kolossal.

squadernare (*è*) bla igjennom; si rett ut, vise fram; **squadernato** (*om bok*) oppløst, fillet.

squàdra *f* vinkel; vinkeljern, vinkelmål; lag, arbeidslag; *sport.* lag; eskadre; avdeling; ~ *femminile* damelag; ~ *nazionale* landslag; ~ *mobile*, ~ *volante* utrykningskorps (*politi*); **squadrara** *f* sl. fiskegarn; **squadrare** (*uà*) gjøre rettvinklet; undersøke nøye, måle (*en*); passe til, måle til; **squadratura** *f* tilhogging i firkant; **squadrìglia** *f* eskadrille; **squadrismo** *m* fascistorganisasjon; **squadrìsta** *m* medlem av fascistgruppe; **squàdro** *m* måling

med vinkelpasser; *zool.* havengel; **squadrone** *m* eskadron.
squagliamento *m* smelting, oppløsning; **squagliare** (*uà*) smelte, oppløse; *refl.* oppløse seg; *fig.* stikke av.
squalifica *f* diskvalifisering; **squalificare** (*-li-*) diskvalifisere.
squallidezza *f* dysterhet; **squallido** dyster, elendig, blek, skummel; sorgelig, trist, øde; *nella più squallida miseria* i den dypeste elendighet; **squallore** *m* dysterhet, elendig utseende, elendighet.
squalo *m* hai.
squama *f* skjell (*på fisk o.l.*); *med.* skjell; **squamare** miste skjell; *refl.* skalle av; **squamoso** dekket av skjell, dekket av skorpe.
squarciagola, *a* ~ av full hals; **squarciare** (*à*) flenge, flekke, spreng; **squarciasacco**, *guardare a* ~ skule på, skjele til; **squarcio** *m* rift, flenge; *litt.* bruddstykke, del.
squarquoio avfeldig, helsesvak; skitten, ufyselig.
squartare dele i fire deler, i store stykker; *partere*; drepe; **squartatoio** *m* slakterkniv; **squartatore** *m* (*f* *-trice*) slakter, flekker, flenser; **squartatura** *f* deling, partering; **squarto** *m* partering; ved til trekull.
squassapennacchi *m* *inv.* soldat som brisker seg; **squassare** ryste, ruske; **squasso** *m* rysting, støt.
squatrinare gjøre pengelens; øse ut penger; **squatrinato** pengelens.
squilibrare bringe ut av likevekt; **squilibrato** ulikevektig; (halv)gal; **squilibrio** *m* ulikevekt(ighet), betydelig forskjell; ~ *mentale* sinnsforvirring; **squilla** *f* liten klokke, bjelle, bordklokke; sl. kreps; strandløk; **squillare** gjenlyde, klinge, gjalle, skingre, ringe; **squillo** *m* skingrende, gjallende lyd; klang; ringning; ~ *di tromba* trompetstøt, -skrall.
squinci, *parlare in* ~ *e quindi* snakke affektet, «fint»; **squincio** skjev; **squinternare** (*è*) rive istykker, felle (*bok*); bla i (*bok*); endevende.
squisitezza *f* utsøkt, finhet, fortreffelighet; **squisite** utsøkt, fin, fortreffelig.
squittinare *etc.* *se*: *scrutinare* *etc.*; **squittire** (*-isco*) skrike, bjeffe, halse.
sradicare (*à*) rykke opp med rot; *fig.* utrydde.
sragionamento *m* tøv, vås; **sragionare** (*ò*) snakke ufornuftig, snakke tull, våse.
sregolatezza *f* uregelmessighet, uorden; **sregolato** uregelmessig, uordentlig, utøyet.
srugginire (*-isco*) pusse, banke rust av.
stabaccare ta snus (*titt og ofte*).
stabbiare (*à*) overnatte i kve (*om dyr*); fylle seg (*dyr*); gjødsle; **stabbio** kve, innhegning; gjødsel; grisebinge; **stabbuolo** *m* (grise)binge.
stabile fast, stadig, konstant, varig, stabil; *beni stabili* fast eiendom; *domicilio* ~ fast bopel; ~ *m* fast eiendom; bygning; ~ *f* fast skuespillerensemble el. teaterselskap; **stabilimento** *m* etablissement, anstalt, fabrikk, stiftelse, institusjon; fastsettelse; **stabilire** (*-isco*) opprette, etablere, stifte; fastsette, beslutte, bestemme; *refl.* slå seg ned, sette seg ned, etablere seg; **stabilità** *f* fasthet, stadighet, stabilitet; **stabilizzare** stabilisere; **stabilizzatore** *m* halevinge (*på fly*); stabilisator; **stabilizzazione** *f* stabilisering.
stabilario *m* hundestall (*for løsbikkjer*); stall (*for herreløse dyr*); **stabilazione** det å stå på stall, fjøs.
staccabile avtakelig, som kan tas av; **staccando** *m* kupong; **staccare** skille, løsne, ta av, rive av;

spenne fra (*hest*); utrangere (*tog*); innstille arbeidet; slippe (taket); stikke seg ut, ta seg ut; ~ *il bollare* komme i kok; ~ *la corsa* legge på sprang; ~ *le parole* uttale ordene hver for seg el. støtvis el. staccato.
staccato staccato; med korte støtvis toner.
stacciaio *m* såldmaker, -handler; **stacciare** (*à*) sikte; *fig.* sikte; **stacciata** *f* såld (*med noe*); sikting; **stacciatura** *f* sikting; agner, kli; **staccio** *m* såld, redskap til å lage puré, mos o.l.; **staccionata** *f* hinder (*i travløp*); gjerde.
stacco *m* (*pl* *-chi*) det å skille, løsne (*etc.* *se*: *staccare*); stykke tøy (*til dress o.l.*); *fare* ~ være iøynefallende, fremragende.
stadera *f* bismar; **staderaio** *m* vektmaker, -handler; **stadio** *m* stadium, fase; stadion.
staffa *f* stigbøyle; bøyle; bukestropp (*under skoen*); *perdere le staffe* gå fra konseptene; *sega a* ~ buesag; *tenere il piede in due staffe* (*fig*) bære kappen på begge skuldre; **staffale** *m* forstøtte (*på spade*); **staffare** ta foten ut av stigbøylen; **staffetta** *f* stafett; liten bøyle (*etc.* *se*: *staffa*); *corsa a* ~, *corsa di staffette* stafettløp; **staffettista** *m* stafettløper; **staffiere** *m* rideknekt.
staffilare piske; **staffilata** *f* piskeslag; *fig.* kritikk, bebreidelse; **staffilatore** *m* (*f* *-trice*) pisker; **staffile** *m* stigbøyle; pisk, svøpe.
staggia *f* *se*: *staggio*; **staggiare** (*stà-*) støtte (*frukt-trær*); **staggimento** *m* beslagleggelse; **staggio** *m* stang, stake; vange (*på stige*); **staggire** (*-isco*) sj. beslaglegge.
stagionale, lavoro ~ sesongarbeid; **stagionamento** *m* lagring; **stagionare** (*ò*) lagre, oppbevare, modne; *uomo stagionato* (*spøk.*) moden, tilårskommen mann; **stagionatura** *f* lagring; **stagione** *f* årstid; sesong; *periodo di alta* ~ høysesong; *periodo di bassa* ~ forsesong, ettersesong; *liquidazione* (*el.* *vendita*) *di fine* ~ sesongsalg; *mezza* ~ overgangstid (*høst og vår*); *abito da mezza* ~ overgangstøy; ~ *morta* dødperiode; *operaio di* ~ sesongarbeider.
stagliare (*à*) skjære (til); runde av (*sum*).
stagna *f* blikk-kanne; **stagnai** *m* blikkenslager; **stagnante** stillestående; **stagnare** stagnere, stå stille; stanse; stille (*blod*); fortinne, lodde; tette (*tønne*); **stagnata** *f* fortinning; sl. blikkpanne; **stagnatura** *f* fortinning; stagnasjon; **stagnino** *m* blikkenslager.
stagno vannrett, luftrett; (*s*) *compartimento* ~ vannrett skott; ~ *m* stillestående dam, pytt; *min.* tinn, tinntøy; **stagnuola** *f* stanniol, tinnfolie, sølvpapir; petroleumsdunk.
stai *m* (*pl* *også*: *le stia*) skjeppe; *capello a* ~ sylinderhatt, høy hatt; *a stia* i massevis.
stalagmite *f* stalagmitt; **stalattite** *f* stalaktitt.
stalla *f* stall, fjøs (*og fig.*); **stallaggio** *m* stall; stallavgift; **stallatico** *m* (*pl* *-ci*) stall; utleiestall; stallgjødsel; **stalletto** *m* (grise)binge; **stallia** *f* (*srl. pl*) liggedager; **stalliere** *m* stallgutt, hestepasser; **stallino** stall-, fjøs-, ~ *m* avlsvær; avlsbukk; **stallo** *m* sete, stol; (*i sjakk*) patt; **stallone** *m* avlshingst; **stalluccio** *m* grise, grisebinge.
stamane, stamani, stamattina i morges.
stambècco *m* (*pl* *-chi*) steinbukk.
stambèrga *f* skittent rom, hus; rønne; **stambugio** *m* lite, mørkt rom; kott, hull.
stamburare slå på tromme; utskrike, forherlige, prise; slå på stortromme (*fig.*); **stamburata** *f*

trommeslagning; markedsskrikeri; forherligelse, lovprisning.
stame *m* fin ull; tråd, islett; støvbærer; *lo ~ della sua vita* hans livstråd.
stamina, **stamina** *f* etamine; sikteduk, flaggduk.
stampa *f* trykk, boktrykk, presse; stikk; avtrykk, trykksak; trykkeri, trykning; form, modell, kvalitet; *foto*. kopiering; kopi; *stampe* trykksaker; ~ *artistica* kunsttrykk; *prove, bozze di ~* korrektur(ark); *buona, cattiva ~* god, dårlig presse (omtale, rykte); *essere sotto ~*, *essere in corso di ~* være under trykning, i trykken; *la ~ gialla* skandalepressen; *libertà di ~* trykkefrihet; *la ~ a rotocalco* ukepressen, den kulørte presse; *ufficio ~* pressebyrå; *di vecchia ~* av det gamle, gode slaget; **stampabile** som kan trykkes; **stampaggio** *m* trykking; pressing (*av grammofoonplater o.l.*); **stampare** trykke; utgi; *foto*. kopiere; *fig.* innpren-te; skaffe, anskaffe; dikte opp (*lagn*); **stampatello** *m* blokkbokstaver; *a ~* med «trykte» bokstaver; **stampato** *m* trykksak; ~ *franco di porto* portofri trykksak; **stampatore** *m* (*f -trice*) (bok)trykker; **stampatrice** *f* trykkemaskin; **stampella** *f* krykke; **stamperia** *f* trykkeri; **stampiglia** *f* hurtigtrykk; stempel; formular, trykk, seddel; **stampigliare** (*-pi-*) stemple; **stampigliatura** *f* stempling; **stampinare** stemple, etterligne; **stampinatura** *f* stempling; etterligning; **stampino** *m* sjablong, stempel; *con lo ~* (*fig.*) sjablongmessig, vanemessig, mekanisk; **stampita** *f* *fig.* langt, kjedelig snakk; **stampo** *m* stempel(jern), form, kakeform, sjablong; *fig.* art, slags; **stampone** korrekturark, prøvetrykk.
stanare drive ut av hulen (*og fig.*).
stancare gjøre trett, trette, gjøre lei; *refl.* bli trett; **stanchevole** *sj.* trettende; **stanchèzza** *f* tretthet; **stanco** (*pl -chi*) trett, lei; *terreno ~* uttært jord; *marea stanca* høyvann, lavvann.
standardizzare standardisere; **standardizzazione** *f* standardisering.
stanga *f* stang, bom, skranke, slå, vognstang (*skåk*); *fig.* elendighet; *esser la ~ di mezzo* gå imellom, megle; **stangata** *f* slag med stang; **stangato** stengt (*med slå*); elendig; **stanghetta** *f* liten stang, brillestang, gjekk (*i lās*); *typ.* strek, skråstrek, bindestrek; hodepine; *stanghetta* (*mus.*) taktstreker.
stanotte i natt (*siste natt og kommende natt*).
stante stående, værende, inneværende; på grunn av; ~ *che* på grunn av at, etter som; *bene ~* velstående; ~ *il divieto* på grunn av forbudet; *poco ~* kort tid etter; *seduta ~* under møtet; *fig.* straks; **stantio** gammelt (*brød o.l.*); harsk; *fig.* gammeldags, avlegs.
stantuffo *m* tekn. stempel.
stanza *f* værelse, rom; opphold; strofe, åttelinjet vers; ~ *di compensazione* clearing-kontor; **stanziabile** stående, fast, permanent; **stanziamento** *m* bevilgning, åpning av kreditt; stasjonering; **stanziare** fastsette; bevilge; være stasjonert; **stanzino** *m* lite rom, W. C.
stappare trekke opp (*flaske*), fjerne korken.
stare (*stò*) stå, være, bli, bo, befinne seg, oppholde seg, sitte; passe, klede; *due sta a quattro come quattro sta a otto* to forholder seg til fire som fire til åtte; *sta a te* det står til deg, det er din tur; ~ *al detto di uno* holde seg til det man har sagt; ~ *al parere di uno* holde seg til ens mening; ~ *alla decisione dei periti* holde seg til de sakkyndiges avgjørelse; ~ *ad ascoltare* stå og lytte; *sta*

bene det er godt; han har det godt; *non sta bene* det passer seg ikke; *stia bene!* ha det godt!; ~ *bene a quattrini* være velhavende; *quei colori ti stanno bene* disse fargene kler deg godt; *ben gli sta* det har han godt av; *io ci sto* det er jeg med på; *non ci sto* det går jeg ikke med på; *la sala è grande, ci stanno cento persone* salen er stor, den tar hundre personer; *come sta?* hvordan har De det?; *come sta la faccenda?* hvordan forholder saken seg?; *se così stanno le cose* når (el. hvis) det forholder seg slik; *mi stava a cuore* det lå meg på hjerte; ~ *duro* være sta, holde ut; ~ *facendo qualcosa* holde på å gjøre noe; *sta in te* det avhenger av deg; *lascialo ~* la ham være i fred; *lasciamo ~ che ...* la så være at ..., la oss se bort fra at ...; *star male* ha det dårlig; være syk; ~ *a muro* bo vegg i vegg; *il vero coraggio sta nel ...* det sanne mot består i å ...; ~ *per stå* i begrep med å, skulle til å; ~ *in piedi* stå på bena; *non può ~* det kan ikke stemme; ~ (*di salute*) befinne seg; ~ *seduto* sitte; ~ *a sentire* høre på; *stammi a sentire!* hør på meg! hør etter hva jeg sier!; ~ *a uno scherzo* tåle en spøk; ~ *sopra di sé* være i dype tanker; *non ~ in sé* være ute av seg; ~ *sulle spese* leve på egen kostnad; ~ *sulle sue* være fornærmet; ~ *a vedere* stå og se; *starsene da solo* holde seg for seg selv; *starsene in ozio* ikke gjøre noe, drive dank; ~ *m, lo ~ del credere* delkre-dereprovisjon.

starna *f* åkerhøne; **starnare** ta innvoller ut av (*fugl*); **starnazzare** flakse med vingene, molde seg (*om hønsefugler*); **starnotto** *m* åkerhønekylling.

starnutatorio som fremkaller nysing; ~ *m* nyse-middel; **starnutazione** *f* nys(ing); **starnutiglia** *f* nysemiddel; **starnutare** (*ù*), **starnutire** (*-isco*) nyse; **starnuto** *m* nys.

stasare stikke opp (*rør*).

stasera i kveld.

stasi *f* stans, stansning.

statale statslig, stats-; *gli statali* statsfunksjonære-ne; **statalismo** *m* planøkonomi.

statare la jorda ligge brakk mellom to ployinger; fore fe på sommerbeite; tilbringe sommeren; **statario**, **tribunale** ~ standrett; **state** *f* sommer; **staterello** *m* småstat; **statica** *f* statikk; **statico** (*pl -ci*) statisk; **statificare** (*-ti-*) sosialisere; **statina** *f* dial. sommer; **statino** sommer-, vandre- (*om fugl*); **statista** *m* statsmann; **statistica** *f* statistikk; **statistico** (*pl -ci*) statistisk; ~ *m* statistiker.

stativo, **uccello** ~ standfugl.

statizzare sosialisere; **statizzazione** *m* sosialisering.

stato *se*: *essere og stare*; ~ *m* stand, tilstand, beskaftenhet, stilling; status; stat; ~ *d'animo* sinnstilstand; ~ *d'assedio* beleiringstilstand; ~ *atmosferico* værforhold; ~ *civile* ekteskapelig stilling, stand; folkeregister; ~ *cuscinetto* buffer-stat; *cambiare ~* skifte stilling (*økonomisk*); gifte seg; ~ *di diritto* rettsstat; *ferrovie dello ~* statsbaner; *essere in ~ di ...* være i stand til å ...; ~ *interessante* graviditet; *essere in ~ interessante* være gravid, i (velsignede) omstendigheter; ~ *legale* rettstilstand; ~ *libero* ugift stand; *Stato Maggiore* alle befalingsmenn; *corpo di Stato Maggiore* hærstab, generalstab; ~ *di partito* partistat; *proprietà dello ~* statseiendom; *stati generali* (*hist.*) stenderforsamling; **statocista** *m* statocyst, blære; **statolatra** *m* statstilbeder (*tilhen-ger av sentralisering, sosialisering etc.*); **statolatria** *f* statstilbedelse (*se: statolatra*).

statolite *m* biol. statolitt.

statua *f* statue; **statuaria** *f* billedhoggerkunst; **statuario** statue-, billedhogger-; ~ *m* billedhogger; **statuire** (-isco) fastslå, bestemme; **statuista** *m* gipsmodellør; **statunitense** som angår, er fra Sambandsstatene; nordamerikansk.

statura *f* skikkelse, vekst, legemshøyde.

statutario statuttmessig, vedtektsmessig; **statuto** *m* statutt, vedtekt; forfatning, grunnlovsdag; **fiesta dello Statuto** grunnlovsdag.

staza etc. se: **stazza**.

stazionamento *m* stasjonering; **stazionare** (ò) oppholde seg, være stasjonert; bo, bli på et sted; *mil.* stasjonere; **stazionario** stasjonær; **stazione** *f* (jernbane)stasjon; opphold, stans; bopel; ~ *balnearia* badested; ~ *climatica* høyfjellskursted; ~ *per corriere* rutebilstasjon; ~ *trasmittente* (radio)sender; ~ *di salvataggio* redningsstasjon; ~ *sperimentale* forsøksstasjon; ~ *trasmittente locale* lokalsender; ~ *trasmittente a onde corte* kortbølgesender; ~ *eretta* oppreist gange.

stazza *f* tonnasje, måling; ~ *lorda* (di registro) brutto-registertonn; ~ *netta* (di registro) netto-registertonn; **tonnellaggio** *di* ~ registertonn; **stazzare** måle (tonnassen); *la nave stazza ... tonnellate* skipet er på ... tonn; **stazzatura** *f* måling av skips drektighet.

stazzonare (ò) rynke, krolle til.

stearico (pl -ci) stearin-; **stearina** *f* stearin.

stecca *f* liten stav, pinne, spile (i korsett, paraply o.l.); biljardkø; spjelk; *fare una ~ falsa* støte feil (i biljard); *mus.* ramme i over- el. underkant, synge falskt; **steccadente** *m* tannpirker; **steccare** (é) innhegne, gjerde inn; spile ut; synge falskt; spekke (stek); spjelke; **steccata** *f* slag med stav, pinne (se: **stecca**); **steccato** *m* stakitt, palisadeverk; skranke; **steccetto** *m* liten stav, pinne, spile; *a ~* knapp; *tenere a ~* holde på smalkost (og fig.); **stecchino** *m* liten pinne; tannpirker; **stecchire** (-isco) drepe på flekken; bli tørr som en pinne (også refl.); **stecchito** død på flekken; tørr, stiv; *secco* ~ knusktørr; radmager; *cadde ~* han falt om sten død; **stecco** *m* (pl -chi) pinne, tørrkvist; tannpirker; ~ *m* radmager person; *campare con uno ~ unto* leve ytterst sparsommelig; **steconare** (ò) gjerde inn (med stakitt); **steconato** *m* planke-gjerde, stakitt, palisade; **stecone** *m* stav, fjel (i skigard, palisade).

stégola *f* håndtak (på plog).

stèla, stèle *f* (pl **stèle**) (grav)støtte.

stèlla *f* stjerne; bles (på hest); sporehjul; asterisk; skjebne; (film)stjerne; fettklatt (i suppe), stjerne-hjul; *a ~* stjerneformet; *alla bella ~* i friluft, under åpen himmel; *innalzare alle stelle* (fig.) heve til skyene; *salire alle stelle* stige himmelhøyt (også om pris o.l.); *nato sotto buona ~* født under en heldig stjerne; ~ *filante* stjerneskudd; serpentine; ~ *polare* polarstjerne; *vedere le stelle* (fig.) se stjerner (etter slag).

stellare stjerne-; ~ *v.* (é) dekke med stjerner; skinne som stjerne; **stellato** stjerneprydet; *linea stellata* linje med asterisker; **stellaggiare** (-lè-) besette med stjerner; **stellèta** *f* liten stjerne; typ. asterisk; *portare le stellette* være i kongens klær; **stellettare** (-lè-) typ. sette asterisker; **stellina** *f* liten stjerne; *stelline* nudler; **stellionato** *m* jur. salg av annenmanns eiendom; **stelloncino** *m* kort avis-artikkel (mellom to asterisker); **stellone** *m* stor stjerne; sterk sommervarme, hundedagsvarme.

stèlo *m* stilk, stengel; (trekk)stang; ~ *di stantuffo* stempelstang.

stemma *m* våpen(skjold); **stemmato** forsynt med våpenskjold.

stemperare (stèm-) oppløse, fortynne; bløte (*me-iall*); knekke, bli butt (*blyant*); *stemperarsi in lagrime* være oppløst i gråt; **stemperato** umåtelig, tøylesløs; **stemperatura** *f* oppløsning; bløtning.

stempliare (è) refl. miste hår ved tinningene, få viker i håret; **stempliato** stor, svær; se ellers: **stempliare**.

stendardière *m* fanebærer; **standardo** *m* standart, fane.

stèndere utbrede, (ut)strekke; smøre på (*noe*); skrive ned; ~ *le gambe* strekke bena; ~ *la mano* (fig.) tigge; ~ *il passo* skynde seg, sette det lengste benet foran; **stendifili** *m* inv. arbeider som strekker tråder, kabler; **stenditòio** *m* tørkeplass.

stenebrare (stè-) klare opp.

stenocardia *f* hjertekrampe.

stenodattilografia *f* maskinskrivning og stenografi;

stenodattilografo *m* maskinskriver og stenograf;

stenografare (ò) stenografere; **stenografia** *f* steno-

grafi; **stenografico** (pl -ci) stenografisk; *resoconto*

~ stenografisk referat; **stenografo** *m* stenograf;

stenogramma *m* stenogram; **stenòsi** *f* med. forsnev-

ring; **stenoresocònto** *m* stenografisk referat; **ste-**

noscritto *m* stenogram.

stentare (è) lide nød, mangle (*noe*); slå seg igjen-nom med besvær; somle med; ~ *a fare qualcosa* somle med å gjøre noe, utsette å gjøre noe; ~ *la vita* føre en kummerlig tilværelse; *fare ~ qualcosa* la noe vente, somle med noe; *una vita stentata* en kummerlig tilværelse; **stentatèzza** *f* jammerlighet, kummerlighet; **stentato** jammerlig, besværlig, kummerlig; **stenterèllo** *m* florentinsk klovn; fig. komisk fyr, tåpe; **stentino** skrantende; **stènto** *adj.* se: **stentato**; ~ *m* mangel, nød, trang; besvær(lighet), vanskelighet; *a ~* med besvær, med nød og neppe; *vivere fra gli stenti* leve i fattigdom.

stentoreo, voce stentorea stentorrøst.

stentucchiare (ù) leve i nød, hangle og skrangle;

stentume *m* skralt arbeid; skrale planter.

stèppa *f* steppe.

stèrco *m* (pl -chi) møkk, skitt; **stercoraceo** møkk-, skitt-, møkket; **stercorario** møkk-, skitt-; **scarabeo** ~ gjødselbille.

stèreo *m* inv. stereoanlegg; **stereofonia** *f* stereofoni, stereofonisk gjengivelse; **stereofònico** (pl -ci) stereofonisk.

stereografia *f* stereografi; **stereometria** *f* stereometri; **stereoscòpio** *m* stereoskop.

stereotipare (ò) stereotypere; **stereotipato** stivnet, stereotyp; **stereotipia** *f* stereotypi; **stereotipista** *m* stereotypør; **stereotipo** stereotyp, ensformig, stivnet; stereotypert.

stèrile ufruktbar, steril; **sterilire** (-isco) være, bli, gjøre ufruktbar; sterilisere(s); **sterilità** *f* sterilitet, ufruktbarhet; **sterilizzare** sterilisere; **sterilizzazione** *f* sterilisasjon; **sterilmènte** fig. til ingen nytte, fåfengt.

sterlina, (lira) ~ pund sterling.

sterminare (è) ødelegge, utrydde; **sterminatèzza** *f* endeløshet; **sterminato** utryddet; endeløs; **sterminatore** (f -trice) ødeleggende; ~ *m* ødelegger, utrydder; **angelo** ~ morderengel; **sterminio** *m* utryddelse, blodbad; fig. mengde, masse, uendelighet.

sterno *m* brystben; **sternut** ... *se: starnut* ...
stèro *m* måleenhet for faste legemer (*1 m³*).
sterpàcchio *m* neds. tørrkvist; tornebusk; *fig.* hårtjafs; **sterpàglia** *f* tørrkvister; tornekratt; **sterpàia** *f*, **sterpàio** *m*, **sterpèto** *m* kvisthaug, tornekratt, kjerr; **sterpare** (*è*) *sj.* rydde opp, plukke kvist og busker; *fig.* utrydde; **sterpigno** tørr, kvistet, tor-net; **stèrpo** *m* tørrkvist; tornebusk, klunger; **sterpi** kratt, kjerr, buskas; **sterpòso** busket, full av kvist og busker.
sterquilinio *m* mødding, avfallshaug.
sterrare (*è*) grave opp, ut; **sterrato** utgravd; **strada** *sterrata* jordvei, grusvei; **sterratore** *m* jordarbeider, graver; **stèrro** *m* jordarbeid, gravning; utgravd jord; **strada a** ~ jordvei, grusvei.
stertòre *m* anking (under bedøvelse, smerte o.l.); **stertòreo** med. ankende.
sterzare (*è*) dele i tre, tredele; fordele; uttynne (*skog*); dreie, svinge (*kjøretøy*); **sterzata** *f* dreining, sving; **sterzatura** *f* tredeling; styreanordning (*i bil*); **sterzo** *m* forvogn; styre (*på sykkel*); styremekanisme (*på bil*); **scatola dello** ~ styreboks; **tubo dello** ~ styrerør.
stèsi, stèso *se: stendere*.
stèssere (*è*) rekke opp (vev).
stèssissimo akkurat den samme, akkurat ham; på prikken den samme; **stèssso** selv; samme; *io* ~ jeg selv; *da me* ~ av meg selv; *bastare a se* ~ være seg selv nok; *lo* ~ den, det samme; *è lo* ~, *fa lo* ~ det er det samme, det er ett fett; *sarei andato lo* ~ jeg ville ha gått allikevel; *siamo sempre alle stesse* det er alltid den samme historie; *gli stessi suoi amici* til og med hans venner; *oggi* ~ i denne dag.
stesura *f* avfattelse, oppsetning (*skrift*).
stetoscopia *f* stetoskopi; **stetoscòpio** *m* stetoskop.
stia *f* hønsebur.
stiaccia *se: schiaccia*; **stiavo** *se: schiavo*.
sticometria *f* typ. manuskriptberegning.
stiepidire (*-isco*) varme litt, lunke (*på*).
stiffèlius *m* diplomatfrakk.
stigio *litt.* som angår Styx el. underverdenen; *fig.* sort; **stigliare** (*sti-*) skake, bråke (*hamp o.l.*); **stigliatura** *f* skaking.
stigma *m* (*pl le stigmat*) brennemerke, stigma; arr, merke; støvknapp; (insekters) åndehull; *le stigmate* Kristi fem sårmerker (*f.eks. hos Frans av Assisi*); **stigmatizzare** stigmatisere; brennemerke; *fig.* klandre, kritisere.
stilare sette opp, redigere, stile; **stilata** *f* rekke brupilarer.
stile 1. *m* griffel; kort dolk; arm (*på bismer*); pæl (*i halmstakk o.l.*).
stile 2. *m* stil, måte; *sport* stil; **stiletta** (*è*) dolke; **stiletata** *f* dolkestikk; **stiletto** *m* dolk.
stilista *m* stilist; *sport* stilløper, stilhopper o.l.; **stilistica** *f* stilistikk; **stilistico** (*pl -ci*) stilistisk.
stilita, stilite *m* søylehelgen, stylitt.
stilizzare stilisere.
stilla *f* dråpe; grann, smule; **stillare** dryppe; inngyde; tale, skrive med besvær el. i kondensert form; destillere; fantasere, drive hårløveri, pirke; **stillarsi** (*il cervello*) bry hjernen; **stillecidio** *m* (tak)drypp; **stillo** *m* destillerkolbe; destilleri, brenneri.
stilo *m* *se: stile*; **stilnovista** stil nuovo-dikter; **stilòforo** *m* fyllepennstativ; **stilografico** (*pl -ci*), **inchiostro** ~ fyllepennblekk; (*penna*) **stilografica** fyllepenn.

stima *f* verdsettelse, vurdering; aktelse; *fare ~ di* sette pris på, akte; vurdere; *con profonda* ~ med høyaktelse; *successo di* ~ succès d'estime; **stimabile** aktverdig; **stimabilità** *f* aktverdighet; **stimare** akte; verdsette, vurdere; *stimarsi molto* ha store tanker om seg selv; *stimarsi capace di* tro seg i stand til å; **stimativa** *f* vurderingsevne; **stimatore** *m* (*f -trice*) takstmann, skjønnsmann; beundrer.
stima *etc. se: stigma etc.*
stimolante stimulerende; ~ *m* stimulerende middel; **stimolare** (*sti-*) jage på (*lastedyr*); stimulere, tilskynde; **stimolativo** stimulerende; **stimolatore** *m* (*f -trice*) en som stimulerer, tilskynder; provokatør; **stimolo** *m* stakk med brodd (*til å jage på lastedyr med*); stimulans; tilskyndelse; ~ *d'orinare* trang til vannlating; ~ *di vomitare* brekkfor-nemmelse, kvalmefornemmelse.
stincata *f* slag på, med leggen; **stincatura** *f* slag-merke (*på leggen*); **stinco** *m* (*pl -chi*) skinneben; ben, skank; *non essere uno ~ di santo* (*fig.*) ikke være av Guds beste barn; ~ *di morto* sl. mandelstang.
stingere fjerne fargen på; farge av; *fig.* stryke, skjule; *refl.* farge av; **stinsi, stinto** *se: stingere*.
stintignare være motvillig, nøle.
stipa *f* kvas, risved; (*sparto*)gress; **stipare** rydde skog (*for kvist, kvas*); stuve sammen; **stipatura** *f* rydding; sammenstuvning.
stipendiare (*è*) lønne; **stipendiato** *m* lønnsinntager; **stipendio** *m* (månedslønn (*for «intellektuelt» arbeid*); *aumento di* ~ lønnsforhøyelse; *riduzione di* ~ lønnsnedsettelse.
stipettaio *m* møbelsnekker; **stipite** *m* dørstolpe, vindusstolpe; *bot.* stamme, slekt; **stipo** *m* lite utskåret skap, skatoll; **stipola** *bot.* akselblad.
stipsi *f* treg mage.
stipulare sette opp (*kontrakt*); avtale, kontrahere, stipulere; **stipulazione** *f* avtale, stipulasjon.
stiracalzoni *m* inv. sl. buksestrekker; **stiracchiabile** som kan strekkes (*etc. se: stiracchiare*); **stiracchiare** (*à*) strekke; *fig.* prutte (*på*); trekke ved hårene; **stiracchiatura** *f* prutting; hårløveri, spissfindighet; **stirare** strekke; stryke (*tøy*); *se også: stiracchiare*; **stiratóio** *m* strykebrett; tegnebrett; **stiratóra, stiratrice** *f* strykerske, strykepike; **stiratoria** *f* strykeri; **stiratura** *f* strykning; strykeavgift; **stire-ria** *f* strykeri; **stirizzare** (*-isco*) *refl.* strekke seg, strekke lemmene; **stiro** *m* stryking; *ferro da* ~ strykejern.
stirpe *f* stamme, slekt, ætt, rase.
stitcheria, stitichèzza *f* surhet, grettenhet; gjerrighet; treg mage, forstoppelse; **stítico** (*pl -ci*) gretten, vanskelig, sur; gjerrig; påholden; forstoppet, som har treg mage.
stiva *f* ploghåndtak; lasterom; **stivaggio** *m* stuving, lasting; **stivalare** *spøk.* ta støvel på; **stivalata** *f* slag med støvel; **stivalato** bestøvet; **stivale** *m* støvel; *fig.* fe, asen; *lo* ~ støvelen (= Italia); *avvocato dei miei stivali* slett, udyktig, dårlig advokat; *rompere gli stivali a uno* kjede, plage, ergre en; *lustrare gli stivali a uno* (*fig.*) smigre en; **stivalaio** *m* skomaker, støvelmaker; **stivaleria** *f* støvelfabrikk, skomakerverksted; **stivalétto** *m* støvlett; **stivalone** *m* ridestøvel; **stivare** stuve, laste; *fig.* stuve sammen; **stivatore** *m* stuver.
stizza *f* vrede, opphisselse; fettkjertel (*ved velet på høns*); **stizzare** (*-isco*) gjøre rasende, harm; *refl.* bli sint; **stizzoso** oppfarende, irritabel.
stoccafisso *m* stokkfisk; *fig.* tørrfisk.

S

stoccata *f* stot, stikk (*med kårde o.l.*); *fig.* dolkestikk, utfall; bomming (*for penger*); **stoccheggiare** (*è*) *sj.* fekte; såre (*med kårde*); **stocco** *m* (*pl -chi*) kårde.

stoffa *f* stoff, tøy; kvalitet; emne, to.

stòia *f* stråmatte, rørfletning; **stoiare** (*uò*) dekke med stråmatter.

stoicismo *m* stoisisme; **stòico** (*pl -ci*) stoisk.

stoino *m* (dør)matte; *sl.* flettet persienne.

stòla *f* stola; *sjal*; *incerti di* ~ tilfeldige almisser (*som prest får*).

stolidèzza, stolidità *f* dumhet, tåpelighet; **stòlido** *dum, tåpelig.*

stòllo *m* stake i halmstakk; **stolòne** *m* *bot.* utløper.

stoltèzza *f* tåpelighet, dumhet; **stoltilòquio** *m* tullsnakk, tåpelig snakk; **stòlto** tåpelig, dum, ubegavet; ~ *m* tåpe, dåre.

stòma *m* pore (*i blad*); **stomacante** motbydelig; **stomacare** gjøre kvalm; inngyde vemmelse; *refl.* vemmes, bli kvalm; **stomachévole** motbydelig, ekkel, vemmelig; **stòmaco** *m* (*pl -chi*) mage; *fig.* dristighet, frekkhet; *dare allo* ~ gjøre kvalm; *dare di* ~ kaste opp; *a* ~ *vuoto* på fastende hjerte; *avere qualcosa sullo* ~ (*fig.*) ha fått noe i vrangstrupen (*fig.*); **stomacòso** motbydelig, ekkel, vemmelig; **stomacuccio** *m* (person med) svak mage.

stomático (*pl -ci*) styrkende; ~ *m* styrkemiddel.

stomatite *f* betennelse i munnhulen.

stonacare (*ò*) skrape murpussen av; **stonare** (*ò*) detonere, lyde falskt, synge falskt, skurre, være uharmonisk (*og fig.*); *fig.* stikke av; **stonata** *f* disharmoni; **stonato** falsk, umusikalsk, disharmonisk; **stonatura** *f* dissonans, disharmoni; *fig.* mislyd; **stonio** *m* stadig skurring, disharmoni.

stòppa *f* stry; blå; *fig.* hard, trevlet mat; *uomo di* ~ svak mann, hosesokk; **stoppaccio** *m* strydott (*til å tette noe med*); **stoppacciòso** stryaktig; **stoppare** (*ò*) stappe, tette (*med stry*); *refl.* *fam.* drikke seg full; **stoppare** (*ò*) stoppe, stanse (*forball*); **stoppatore** *m* kalfatrer; **stòppia** *f* (halm)stubb, helme; stubbmark, skåren kornåker; **stoppinièra** *f* liten lysestake; **stoppino** *m* veke; lunte; **stoppòso** stryaktig; seig, tørr, trevlet.

stòrcere forvri, fordreie, forvreng; tvinne opp (*tråd*); ~ *il naso* rynke på nesen; *storcarsi un piede* forstuve en fot; **storcilèggi** *m* *inv.* lovtrekker; **storcimènto** *m* (for)vridning; forvrengning.

stordimènto *m* bedøvelse, bestyrtelse; **stordire** (*-isco*) bedøve, øredøve; bestyrte, forbløffe; **storditaggine, storditèzza** *f* ubesindighet, tankeløshet; bestyrtelse, forbløffelse; **stordito** bedøvet, bestyrtet, forbløffet; ubesindig, tankeløs.

stòria *f* historie; fortelling; skrøne; *fare molte storie* finne på alle slags utflukter; ~ *naturale* naturfag; *son tutte storie* det er bare oppspinn fra ende til annen; **storiare** *se: istoriare*; **storicità** *f* historiskhet, historisk sannhet; **stòrico** (*pl -ci*) historisk; sann(ferdig); ~ *m* historiker; **storièlla** *f* fortelling, anekdote, skrøne, stubb; **storiografia** *f* historieskrivning; **storiògrafo** *m* historieskriver.

storiòne *m* *zool.* stør.

stormeggiare (*è*) ringe med stormklokker; stimle sammen; **stormire** (*-isco*) rasle, bruse (*lauv o.l.*); **stòrmo** *m* (fugle)sverm, (fugle)flokk; *fig.* stim, tummel, strid, eskadre (*fly*); *sonare a* ~ ringe med stormklokker.

stornare (*ò*) få til å snu; fraråde, få fra noe; fjerne; *merk.* overføre; tilvende seg (*penger*); **stornellare**

(*è*) synge stornelli; **stornèllo** *m* *sl.* folkeviser, elskovsvers; *zool. se: stòrno* *m* stær, stare; tilbakebetaling, annullering, overføring; ~ *adj.* *cavallo* ~ skimmel; *capo* ~ *sl.* svimmelhet hos sau (*tullesyke*).

storpiare (*ò*) lemleste; radbrekke (*ord*); sjuske fra seg (*arbeid*); ~ *una ragazza* gifte en pike dårlig; **storpiato** *m* krøpling; **storpiatura** *f* lemlestelse; forkroplethet; **stòrpio** forkroplet, vanfør; ~ *m* krøpling.

stòrta *f* krumning, vridning; *med.* forvridning; *kjem.* retorte; uringlass, urinal; ~ *del collo* stivhet i nakken; *prendere una* ~ *al piede* vrikke foten; **stortèzza** *f* krumning, krokethet, forvridning; **stòrto** *se: storcere*; ~ *adj.* krum, skjev, forvrengt, forvridd; fordreid, falsk; skjelende; vanfør; **stortura** *f* fordreidhet (*srl. fig.*).

stovigliào *m* pottemaker; **stoviglie** *f* *pl* krustøy, pottevarer; **stoviglieria** *f* pottevarer.

stozzaccio *m* jernslag; **stozzamento** *m* uthamring; **stozzare** (*ò*) uthamre, drive; **stòzzo** *m* drivhammer.

strabalzo *m* kraftig sprang, byks; **strabalzòne** *m* kraftig stot.

strabèllo meget vakker; **strabenedire** (*-dico*) *F* vel-signe hjertelig; **strabère** (*-bévo*) drikke for meget; **stràbico** (*pl -ci*) skjeløyd; **strabiliante** forbausende, forunderlig; **strabiliare** (*-bi-*) forundre, forbause; **strabiòmo** *m* skjeløydhet.

straboccare (*ò*) flyte over; **strabocchévole** overstrømmende, uhyre, umåtelig; **strabòcco** *m* (*pl -chi*) overstrømming.

strabuòno ekstra god; **strabuzzare** vrenge (*øyne*); **stracanare** *refl.* overanstrenge seg; **stracannare** spole over; **stracàrico** (*pl -chi*) overbelastet, overleset; **stracaro** ekstra dyr; **stracca** *f* *sj.* tretthet, matthet; **stracche** (*pl*) (bukse)seler; *alla* ~ matt, ugidelig; *pigliare una* ~ bli trett; **straccaggine** *f* tretthet, matthet; **straccale** *m* sadelrem, kløvrem; *pl* (bukse)seler; **straccare** trette, slite ut; **straccatoio** *sj.* slitsom; **straccatura** *f* plutselig vindstille (*under storm*); **stracceria** *f* fillehaug; **straccètto** *m* liten fille; *neppure uno* ~ (*fam.*) ikke spor; **stracchèzza** *f* tretthet, utmattelse; **stracchino** *m* *sl.* ost (*fra Lombardia*).

stracciafoglio *m* *sj.* notisbok; *merk.* kladde; **stracciaiuòlo** *m* klutesamler; **stracciare** (*strà-*) rive istykker, fille; mishandle; vikle ut (*silkekokong*); **stracciasacco, guardare a** ~ skjele til, skule på; **stracciatèlle** *f* *pl* *sl.* buljong med pisket egg og reven ost; **stracciatura** *f* avhasping (*av silke*); *se ellers*; **stracciare**; **straccio** som kan rives, filles; *carta straccia* makulatur; ~ *m* lase, fille, klut; revne, rift; avhaspet silke, avfallssilke; *neppure uno* ~ ikke det spor, ikke det grann; **straccione** *m* (*f -ona*) laset person.

stracco (*pl -chi*) trett, utmaset; (*om jord*) uttært.

stracollare (*ò*) vippe over; **stracollarsi un piede** forvri foten; **stracontènto** meget tilfreds; **stracòr-rere** løpe løpsk.

stracòtto *se: stracuocere*; ~ *adj.* overkøkt, utkøkt, køkt istykker; *fig.* dødelig forelsket; ~ *m* stuing; **stracuocere** koke for meget.

strada *f* gate, vei; *fig.* vei; ~ *battuta* slagen vei; ~ *facendo* underveis; *farsi* ~ komme seg fram; **ferrata** jernbane; *essere fuori di* ~ ligge avsides; være på avveier; *fare* ~ *a uno* vise en vei; ~ *maestra* hovedvei; ~ *sbarrata* gaten er sperret; ~ *secondaria* sidegate; ~ *vicinale* bygdevei; **mettere sulla** ~ sette på gaten; **stradale** gate-, vei-; ~ *m*

(lande)vei, allé; *campo* ~ veibane; *carta* ~ veikart; *incidente* ~ trafikkulykke; *disciplina* ~ reglamento ~ trafikkregler, trafikkregulering; *pianta* ~ gateplan; *rete* ~ veinett; **stradare** vise (en) vei; legge i vei; sette (en) igang; **stradario** *m* gatefortegnelse; **stradière** *m gl.* toller; **stradino** *m* veiarbeider; **stradista** *m* landeveisrytter; **stradivario** *m* stradivarius; **stradone** *m* landevei, allé.

stradotale, **beni stradotali** hustruens særformue.

strafalcione *m (f -ona)* kjempebommert; sjuskete, klossete person.

strafare (-faccio) gjøre mer enn nødvendig; **strafatto** *se*: **strafare**; ~ *adj.* overmoden; **strafelare** (*è*) *refl.* bevege seg sterkt, arbeide voldsomt; **strafelato** åndelos, forpustet; **strafelice** overmåte lykkelig; **strafine** ekstra fin; **strafischiare** (-fi-) *refl.* være revnende likeglad; **strafoggiato** enorm; **straforo** *m* gjennom boring, løvsagerarbeide; *di* ~ (*fig.*) hemmelig.

strafottente *fam.* uforskammet; ~ *m* uforskammet fyr; **strafottenza** *f* uforskammethet; **strafottiere** *refl.* *Fgi* blaffen i.

strage *f* blodbad, myrderi, massebord; *fig.* masse; *la* ~ *degli innocenti* barnemordet i Betlehem.

stragiudiziale utenrettslig.

straglio *m* vanttau.

stragodere (*ò*) nyte sterkt, meget; **stragónfio** ekstra oppblåst, hoven; **stragrande** ekstra stor.

stralciare (*à*) beskjære (*vinranker*); stryke, utligne, saldere; avslutte, ordne; gjøre et utdrag av; **stralcio** *m* beskjæring; utdrag, utligning, saldering; *vendere a* ~ selge ut (*etter sesongen*).

strale *m* pil; **stralciare** (*à*) skrått skjære; **strallo** *m* vanttau.

stralunare vrenge (*øynene*) hit og dit, fordreie.

stramaledetto *se*: **stramaledire** (-dico) *fam.* forbanne, lyse ned og nord; **stramangiare** (-mà-) *ete* kolossalt; **stramare** gi hakkelse, halm.

stramatur overmoden.

stramazze kaste voldsomt til jorden; styrte til jorden; **stramazata** *f* styrt, fall; **stramazzo** *m* styrt, fall; halmsekk, -madrass; **stramazzone** *m* styrt, fall, kast.

strambellare (*è*) flerre, rive i laser; **strambello** *m* lase, fille; **stramberia** *f* merkverdighet, tull; **strambo** skjev; *fig.* merkverdighet, rar, tullet; **strambotto** (-lo) *m* sl. skjemtedikt el. elskovsdikt.

strame *m* strø, hakkelse, halm; **strameggiare** (*è*) *ete* (*hakkelse, halm*); **stramortire** (-isco) bli fullstendig bedøvet; **strampalato** merkelig, underlig, rar; **strampaleria** *f* merkverdighet, rarhet; merkelig oppførsel el. tale.

stranezza *f* fremmedartethet, merkverdighet, underlighet, besynderlig oppførsel el. tale.

strangolamento *m* kvelning; **strangolare** (*à*) kvele, kverke; *voce strangolata* halvkvalt stemme; **strangolatore** *m (f -trice)* kveler; **strangolatorio** kvelende; **strangolazione** *f* kvelning.

stranguglione *m* betennelse i mandlene; kvelningsforømmelse; *avere gli stranguglioni* rape, hikke o.l. (*etter å ha spist for meget*).

stranguria, **strangùria** *f* vanskelig vannlatning.

straniare (*à*) gjøre fremmed, støte bort, støte fra seg; **straniéro** fremmed, utenlandsk; *lingue straniere* fremmede språk; ~ *m* utlending; **stranio** *poet.* fremmed, utenlandsk; **strano** merkelig, underlig, rar.

straordinariato *m* ekstraordinær stilling; **straordinarietà** *f* usedvanlighet; **straordinario** usedvanlig,

ekstraordinær, overordentlig; ~ *m* ekstraordinær funksjonær, lektor o.l.; (lønn for) overtidsarbeid.

straorzare (*ò*) stagvende; **straorzata** *f* stagvending.

strapagare betale for meget for; overbetale.

strapanare slite ut, slite i filler, fille; **straparlare** baktale, klandre; *dial.* snakke over seg, vrøvle.

strapazzare overanstrenge, trette; mishandle, skjelle ut; sjuske fra seg; *uova strapazzate* eggerøre; **strapazzata** *f* utskjelling, strabas; **strapazzo** *m* overanstrengelse, strev, strabas; *da* ~ dårlig, tredjerangs; **strapazzoso** trettende, anstrengende, besværlig.

strapèrdere tape meget; **strapiacere** behage meget. **strapieno** overfylt.

strapiombare (*ò*) helle utover, være ute av lodd; **strapiombo** *m* helling, skjevhet; *a* ~ hellende utover, ute av lodd.

strapontino *m* klappsete.

strapotente overmektig; **strapotenza** *f* overmakt.

strappabile som (lett) kan rives istykker; **strappacchiare** (-pà-) rive litt el. smått i senn el. her og der; **strappamento** *m* (ut)rivning; *cordone di* ~ utløserstropp (*fallskjerm*); **strappare** rive (istykker), rive av, rive ut, bort; lokke fra; ~ *la vita* (el.: *il pane*) tjene sitt brød, til livets opphold (*så vidt det er*); ~ *la spina* rykke støselet ut; *refl.* gå i stykker, ryke; **strappata** *f* rivning, rykk; **strappatura** *f* rivning, rift; **strappo** *m* rivning, rykk, napp; risse, rift; brudd; overtredelse; ~ *muscolare* muskelsprengning; *uno* ~ *alla regola* et brudd på regelen; **strappucchiare** (-pù-) rive litt, rive her og der.

strapuntino *m* klappsete; **strapunto** *m* rullemadrass, vatteppe.

straricco (*pl -chi*) søkkrik.

straripamento *m* oversvømmelse; **straripare** svømme over, gå over breddene.

strascicare (*strà-*) slepe; slepe på, dra på (*og fig.*); slepe seg avsted; (*klær*) slepes på jorden; ~ *le parole* snakke slepende; **strascico** *m (pl -chi)* slep; sleping; rest, levning; *fig.* følge, sleng; *rete a* ~ trål; *parlare con lo* ~ snakke slepende; **strascicone** *m (f -ona)* gamling (*som sleper bena*); drivert; *a strasciconi* slepende; **strascinare** slepe (*etter seg*); **strascinio** *m* stadig slep(ing), slepende lyd; **strascino** *m* trål, slepegarn; sl. harv; **strascino** *m* omvandrende slakter.

strasecolare (*è*) være storlig forundret.

stratagemma *m* (krigs)list, knep; **stratagliare** (-tà-) skjære (*tre*) mot veden; **stratèga** *m (pl -ghi)* strateg; **strategia** *f* strategi, krigskunst; **stratègico** (*pl -ci*) strategisk; **stratègo** *m (pl -ghi)* strateg; **stratèmpo** *m* uvær.

stratificare (-ti-) ligge, legge lagvis; **stratificato** lagdelt; **stratificazione** *f* lagdeling; **strato** *m* lag, stratum; leie; teppe, loper; ~ *sociale* samfunns-lag; **stratosfèra** *f* stratosfære.

stratta *f* frykk; **strattagemma** *se*: **stratagemma**.

stravagante merkelig, selsom, overspent, rar, (*vær*) ustadig, overdreven; **stravaganza** *f* merkverdighet, overspenhet, rarhet, overdrivelse; plutselig vær-omslag.

stravaşare flyte over; **stravaşo** *m* utflod, uttredelse; **stravecchio** eldgammel; **stravèro** absolutt sant; **stravincere** vinne overlegent; misbruke seieren; **straviziare** (-vi-) skeie ut (*srl. i matveien*); **stravizio** *m* utskeltelse; **stravolère** (-vòglio) ville for meget. **stravolgere** fordreie, forrykke, forvrenge; **stravol-**

giménto *m* fordreining, forvregning; **stravòlsi**, **stravòlto** *se: stravolgere*.
straziante hjerteskjærende, kvalfull; **straziare** (*strà-*) rive istykker, flenge; sløse bort; ~ *il cuore*, *gli orecchi* skjære i hjertet, i ørene; **straziatóre** *m* (*f -trice*) en som river istykker (*og fig.*); **strazio** *m* det å rive istykker, flenge; ødsling; pine, kval; *far ~ di*, *se: straziare*.
strebbiaccio *m* *sj.* udyrket land; **strebbiare** (*è*) ødelegge.
strecciare (*è*) løse, tvinne opp.
stréga *f* heks (*og fig.*); *sl.* likør; **stregare** (*è*) forhekse (*og fig.*); **stregheria** *f* hekseri; **stregóne** *m* trollmann, heksemester, medisinmann; **stregoneria** *f* hekseri.
strégua *f* mål, forhold; *alla stessa ~* etter samme mål, i samme forhold.
stremare (*è*) forringe, forminske, utmatte; **stremato** *di forze* helt utmattet; **stremenzire** *se: striminzire*; **stremire** (*-isco*) *dial.* skremme; **stremità** *f* ytterpunkt, ekstremitet; **strèmo** *se: estremo*.
strénna *f* (nyttårs)gave.
strenuità *f* litt. tapperhet; **strènuo** tapper.
strèpere *poet. se: strepitare* (*è*) bråke, larme, skrike og rope; **strepitio** *m* stadig bråk, skrik; **strèpito** *m* bråk, larm, skrik, roping; *fare ~* vekke oppsikt; **strepitoso** larmende, støyende, skrikende; *fig.* oppsiktsvekkende; *applausi strepitosi* stormende bifall.
streptocòcco *m* (*pl -chi*) streptokokk.
streptomicina *f* streptomycin.
strétta *f* trykk; sneverhet, smal gang, (fjell)pass; trengsel; *mus.* slutningstoner; hurtig finale; ~ *al cuore* stikk i hjertet; ~ *di mano* håndtrykk; *essere alle strette* syng på siste verset; være i nød; ha liten tid; *mettere alle strette* trenge opp i en krok, sette til veggs; *ridurre alle strette* bringe i knipe; **strettézza** *f* tranghet, sneverhet, knapphet; innskrenkethet, forlegenhet, karrighet; trengsel; **strettezze** trange kår; **strettire** (*-isco*) forsnevre, gjøre trangere, ta inn.
strétto *se: stringere*; ~ *adj.* snever, stram, trang, smal; knapp; streng; inderlig; tett; nær beslektet; trengende; karrig; *e stretta* lukket *e*; *latte ~* surmelk; *è tuo ~ dovere* det er din simple plikt; *lo ~ necessario* det aller nødvendigste; *essere di manica stretta* være streng, hard (*i moralske spørsmål*); *parente ~* nær slektning; ~ *m* trangt rom, trang vei; sund; felling (*i strikk*); ~ *di mare* strede, sund; **strettóia** *f* strammetau; *fig.* forlegenhet, knipe; **strettóio** *m* skruestikke, presse, valseverk; *fig.* trangs sted, trengsel; **strettura** *f* tranghet, trengsel; *se: strettezza*.
stria *f* stripe, rille; rifle, kannelyre; **striare** (*i*) stripe, rifle, kannelere; **striato** stripet, riflet; **striatura** *f* striping, stripethet, striper.
stricnina *f* stryknin.
stridere hvine, hvese, grynte, skingre, knirke; (*om farge*) skrike; **stridio** *m* stadig hvin (*etc. se: stridere*); **stridire** (*-isco*) *litt. se: stridere*; **strido** *m* (*pl* også: *le strida*, *om menneskestemmer*) skrik, skrål; **stridóre** *m* knirk(ing), hvin; **stridori** (*sj.*) sprengkulde; **stridulare** surre, synge (*om insekter*); **stridulazione** *f* (insekters) sang; **stridulo** skrikende, iivinende, skingrende, gjennomtrengende.
strigare utrede, vikle opp, løse (*og fig.*); **strigarsi** (*el. strigarsela*) *da sé* klare seg selv, løse floken selv; **strige** *f* *sl.* ugle.
striglia *f* strigle; **strigliare** (*stri-*) strigle; *fig.* kriti-

sere sterkt, klandre; **strigliata** *f* strigling; *fig.* utskjelling, omgang; *dare una ~ a* strigle; **strigliatóre** *m* (*f -trice*) strigler; **strigliatura** *f* strigling.
strignere *se: stringere*.
strillare skrike, skråle; **strillo** *m* skrik, skrål; protestrop; **strillóne** *m* (*f -ona*) skrikhals; avisselger, utroper.
striminzire (*-isco*) gjøre trang, forsnevre; *refl.* snøre seg; **striminzito** sammenkrøpet, hutrende.
stimpellaménto *m* klimpring; **stimpellare** (*è*) klimpre; **stimpellata** *f* klimpring; **stimpellatóre** *m* (*f -trice*) klimprer, dårlig spiller; **stimpellio** *m* stadig klimpring; **stimpèllo** *m* klimpring; **stimpellóne** *m* (*f -ona*) en som klimprer, spiller dårlig.
strinare svi, brenne (*fjær, hår*).
stringa *f* (snøre)lisse, skolissee; **stringare** snøre; *fig.* konsentrere; **stringato** tilsnørt; *fig.* fyndig, sammentrengt, kortfattet, knapp.
stringente presserende, inntrengende, stringent; **stringere** klemme, presse, snøre, trykke, bite sammen; stramme, snøre, binde; knuge, sammentrenge, forkorte; tvinge, nøde, plage; knytte, binde, slutte (*vennskap*); gripe (*kården*); sammenfatte, konkludere; være trang (*jakke*); ~ *d'assedio* beleire; ~ *il cuore* skjære i hjertet; ~ *i freni* stramme tøylene (*og fig.*); ~ *la mano* trykke hånden; ~ *il pugno* knytte neven; ~ *un vestito* ta inn en kjole; *stringi stringi il senso è questo* kort sagt er meningen denne; ~ *i tempi* øke takten; ~ *il vento* ligge hardt mot vinden, loffe; *refl.* trekke seg sammen, rykke sammen; **stringersi** *addosso a uno* trenge seg tett inn på en; **stringersi d'amicizia**, **stringersi in amicizia** knytte vennskap; **stringersi nelle spalle** trekke på skuldrene; **stringersi nelle spese** innskrenke utgiftene; **stringiménto** *m* det å klemme (*etc. se: stringere*); ~ *di cuore*, ~ *al cuore* stikk i hjertet; **stringitura** *f* det å presse sammen (*etc. se: stringere*); **strinsi** *se: stringere*.
strino *m* *dial.* sopp (*på planter*), meldugg.
strióne *m* *se: istrione*.
strippapèlle, **mangiare a ~** ete til en sprekker; **strippare** ete grovt, fylle seg; **strippata** *f* svært måltid; **strippóne** *m* (*f -ona*) storeter.
striscia *f* strimmel, stripe; sliperem (*av lær*); spor, merke; *fig.* slange, orm; ~ *pedonale* fotgjengerfelt, -overgang; **strisciare** (*stri-*) kripe, gli, snike, streife; *fig.* kripe; kripe for, smigre; ~ *i piedi* slepe bena; *refl.* snike seg; **animali striscianti** krypdyr; **strisciata** *f* kryping, sniking; *srl. fig.* kryping, smiger; **strisciatura** *f* det å kripe, gli (*etc. se: strisciare*); **striscio** *m* streif(ing), sniking, glidning; sledemei; *colpo di ~* streifskudd, streifslag; *vincere due giuochi di ~* (*dial.*) vinne to spill i trekk; **striscióne** *m* stor strimmel, stripe; *fig.* spyttlikker, smigrer, kryper; ~ *adv. se: strisciòni*, (*a*) ~ krypende.
stritolare (*i*) knuse, krase; **stritolatura** *f* knusing, krasing.
strizzalimóni *m* *inv.* sitronpresser; **strizzare** presse (*saft*); vri opp (*tøy*); ~ *l'occhio a uno* blunke til en; **strizzata** *f* (saft)pressing; oppvridning; ~ *d'occhio* blunk, øyekast; **strizzatura** *f* pressing; vridning; **strizzóne** *m* kraftig press, trykk, klem; sterk kulde; sting, knip (*allo stomaco* i magen).
stróbilo *m* *bot.* konge.
strófa, **strófe** *f* (*pl strofe*) strofe; **strófico** (*pl -ci*) strofisk.
strofinaccio *m* kjøkkenhåndkle; støvklut, pusseklut; *tenere uno per ~* ringeakte en; **strofinare**

støve av, viske, gni, pusse; *refl.* gni seg, skubbe seg (*a uno* opp etter en); **strofinata** *f* avstøvning; *dare una ~ a*, *se:* *strofinare*; **strofinio** *m* stadig gnidning.

strogolare (*struò-*) rote med trynet (*gris*); *fig.* slurpe maten i seg (*med ansiktet i fatet*).

stròlaga *f* lom; **strolog**... *se:* *astrol*...

strombazzare blåse trompet, basun o.l.; *fig.* utbasunere; **strombazzata** *f* trompetspill; overdreven ros; **strombettare** (*é*) spille trompet (*ofte og dårlig*); *fig.* utbasunere, skamrose; **strombettata** *f* *se:* *strombazzata*; **strombettio** *m* stadig hyling, tuting (*trompet o.l.*).

stroncare (*ò*) knekke, bryte av, skjære ned; *fig.* ødelegge, lemleste, nedsable (*forfatter o.l.*); **stroncatura** *f* nedskjæring; skurd; *litt.* nedsabling; **stronco** (*pl -chi*) lemlestet, vanfør; *~ m* krøpling.

stronfiare (*ò*) snøfte, pruste; **stronfiòne** *m* (*f -ona*) en som snøfter; hovenpels.

stronzo(lo) *m* Flort, dritt.

stropicciare (*-pi-*) gni, skrape; *stropicciarsi gli occhi* gni seg i øynene; *stropicciarsene* (*fam.*) blåse i det; **stropicciata** *f* gnidning, avviskning; **stropicciatura** *f* gnidning; **stropiccio** *m* stadig gnidning.

stroppare (*ò*) *mar.* feste med stropp; **stroppiare** *etc.* *se:* *storpiare* *etc.*; **stròppo** *m* *mar.* stropp, hamlebånd.

stròscia *f* fure, grop (*etter regnvann o.l.*); **strosciare** (*ò*) holje ned, plaskregne; **stròscio** *m* plaskregn, regnbyge, skur.

stròzza *f* strupe; **strozzaménto** *m* kvelning; innsnevring (*i rør*); *~ del commercio* lammelse av handelen; *~ del gas* gass-spjeld; **strozzapreti** *inv.*, *pera* *~* sl. bitter pære; *~ m pl inv.* sl. makaroni; **strozzare** (*ò*) kvele, kverke; **strozzatòio** kvelende; *~ m* sted hvor man kveles (*srl. fig.*); sperre (*for ankerkjetting*); **strozzatòre** *m* (*f -trice*) kveler; **strozzatura** *f* kvelning; innsnevring (*i rør*); ågerente; **strozzinaggio** *m* ågervirksomhet; **strozzino** *m* ågerkarl, blodsuger.

strubbiare (*ù*) *sj.* slite raskt ut, i filler; **strubbione** *m* en som behandler klærne stygt.

struccare *refl.* ta sminken av seg.

strucinare (*ù*) ødelegge, behandle stygt (*klær*).

struggere (*struggo*) smelte; oppløse, ødelegge, sette over styr; *refl.* smelte; *fig.* forgå (*di av*); *struggersi di lengte* etter å; **struggibuco** *m* (*pl -chi*) langtekkelig, kjedelig sak; **struggicuòre** *m inv.* hjertekval; **struggiménto** *m* smelt(n)ing, oppløsning; *fig.* lengsel, angst, jammer.

strullo tåpelig; *~ m* tåpe, tufs.

struma *f* struma.

strumentaio *m* instrumentmaker; **strumentale** instrumental...; *volo* *~* instrumentflyvning; **strumentare** (*é*) instrumentere; *jur.* sette opp kontrakt; **strumentario** *m* instrumentarium; **strumentatura**, **strumentazione** *f* instrumentering; **strumento** *m* instrument; redskap, verktøy; kontrakt, dokument; *~ ad arco* strykeinstrument; *~ a corda* strengeinstrument; *~ a fiato* blåseinstrument; *~ notarile* notardokument.

strusciare (*ù*) gni; slite på, behandle stygt (*klær*); *fig.* kripe for, smigre; **strusciata** *f* gnidning; slit; smiger; **struscione** *m* (*f -ona*) kledesliter; smigrer, spyttlikker; **strussi** *se:* *struggere*.

strutto *se:* *struggere*; *~ m* svinefett; **struttura** *f* byggemåte, (opp)bygning; struktur; **strutturale** strukturell; **struzzo** *m* struts; *avere uno stomaco di ~* tåle all slags mat.

stucca, (*lima*) *~* gullsmeds fil; **stuccare** (over)gipse, bekle med stukk; *fig.* kjede; være mettende el. kvalmende; *refl.* kjede seg; sminke seg; **stuccatòre** *m* (*f -trice*) stukkator; **stuccatura** *f* stukkatur, stukkarbeid; **stucchévole** kjedelig; motbydelig; **stucchevolèzza** *f* kjedsommelighet, motbydelighet; **stucchinàio** *m* gipsfigurforhandler, -maker; **stucchino** *m* gipsfigur (*og fig. om pike*); **stucco** *m* (*pl -chi*) stukk; sminke; *esser di ~* (*fig.*) være stiv, uten følelser; *rimaner di ~* bli forbløffet; *~ adj.* lei og kjei; **stuccoso** stukk-, gipsaktig; *fig.* kvalmende, motbydelig.

studènte *m* (*f -essa*) student; studerende, elev; *scambio di studenti* studentutveksling; *~ di università* universitetsstuderende; **studentésca**, *f*, *la* *~* studentene, elevene; **studentesco** (*pl -chi*) student(er)-; studentikos; **studentessa** *f* studine; kvinnelig studerende, elev; **studiabile** som kan studeres; **studiacchiare** (*-dià-*) studere, lese uregelmessig (*med liten flid*); **studiare** (*ù*) studere, lese; *~ il passo* påskynde sine skritt; *~ le parole* velge sine ord; *refl.* anstrenge seg; **studiato** utstudert; søkt, kunstlet; **studicchiare** *se:* *studiacchiare*; **studio** *m* studium, lesning; studie, skisse; arbeidsværelse, atelier, sakførerkontor; universitet; *mus.* etyde; *fig.* anstrengelse, flid, omhu; *a bello ~* forsettlig; med flid, forsett, vilje; **studiolo** *m* studerværelse; **studioso** flittig; omhyggelig; *~ m* lærd, vitenskapsmann.

stuellare (*é*) tamponere; **stuèllo** *m* tampong.

stufa *f* ovn; badstue, dampbad; drivhus; **stufaio** *m* ovnoppsetter, ovnsmed; **stufaiuola** *f* sl. panne (*med lokk*); **stufare** stue (*mat*); *fig.* kjede; **stufatino** *m* stuet kjøtt, ragout; **stufato** *m* stuet kjøtt; **stufatura** *f* damping, koking (*av silkekokong*); **stufo** lei (*og kjei*).

stuòia *f* stråmatte, rørfletning; *fig.* elendighet.

stuòlo *m* flokk, mengde, avdeling.

stupefacènte forbausende, forbløffende; *~ m* bedøvende middel; **stupefacenti** narkotika; **stupefare** (*-faccio*) forbause, forbløffe; **stupefatto** forbauset, forbløffet; **stupefazione** *f* forbauselse, forbløffelse.

stupèndo vidunderlig, storslått, forbausende.

stupidaggine *f* dumhet; **stupidèzza** *f* *sj.* **stupidità** *f* dumhet; **stupidire** (*-isco*) fordumme; bli dum; **stùpido** dum, fjollet, tåpelig; *~ m* tåpe; **stupire** (*-isco*) undre seg; forbause(s); **stupóre** *m* forbauselse; bedøvelse; *essere uno ~* være skjønn, vidunderlig; *far ~* forundre.

stuprare skjende, voldta; **stupratòre** *m* skjender, volds mann; **stupro** *m* skjendsel, voldtekt.

stura *f* det å ta proppen av (*tønne*); *dare la ~ a* åpne, ta hull på, ta proppen av, stikke hull på; *fig.* begynne å snakke, skrive; ta bladet fra munnen; *dare la ~ ai brindisi* (*fig.*) åpne skåltales rekke; **sturare** åpne; ta proppen, korken av; trekke opp; *~ gli orecchi a uno* (*fig.*) lese en teksten.

sturbare *etc.* *se:* *disturbare* *etc.*

stuzzicadènti *m inv.* tannpirker; **stuzzicante** pirrende, eggende, appetittvekkende; *~ m* pirringsmiddel; **stuzzicare** (*ù*) stikke, pirke i; fingre med; irritere, egge, erte, terge; *~ l'appetito* vekke appetitt; *~ il fuoco* rake opp i ilden; **stuzzichino** *m* en som fingerer med alt; liten sandwich; *dial. se:* *spuntino*; **stuzzicorècchi** *m inv.* øreskje.

su på; over; etter; opp(ad), oppe; *su! opp!*; *su! su!* slå til! gå på! fremad!; *dite su! si fram!*; *da mille lire in ~* fra tusen lire og oppover; *dalle sette in*

~ *sono in casa* jeg er hjemme fra klokken sju av; *non sono uscito da giovedì in* ~ jeg gikk ikke ut for på fredag; *da domani in* ~ fra i morgen av; *levare* ~ løfte opp; *levarsi* ~ stige; *sul mare* på havet; *metter* ~ *uno* sette en opp, opphisse en; *mettere* ~ *casa* stifte hjem; *sul partire* da han (hun etc.) skulle til å reise; *più* ~ høyere opp, lenger oppe; ~ *due piedi* på stående fot; *stare* ~ stå; *tirar* ~ trekke opp; *venir* ~ komme opp, vokse; *su via!* kjør vekk!

suadente etc. se: *persuadente* etc.

sub *m inv.* dykker, froskemann.

subaccollare (ò) gi i underentreprise; **subaccollatario** *m* en som tar i underentreprise; **subaccollo** *m* bortforpaktning, underentreprise.

subacqueo undervanns-; **subaffittare** fremleie; **subaffitto** *m* fremleie; **subaffittario** *m* en som har noe i fremleie; **subalpino** subalpin, ved foten av Alpene, piemontesisk; **subalterno** underordnet.

subappaltare gi i underentreprise, underforpaktning; **subappaltatore** *m* en som gir i underentreprise; **subappalto** *m* underforpaktning, underentreprise.

subasta *f sj.* (tvangs)auksjon; **subastare** bortauksjonere; **subastazione** *f* auksjon.

subbia *f* (billedhoggers) meisel; **subbiare** (ù) meisle.

subbiello *m* vevebom; **subbiétto** *m sj.* se: *soggetto*; **subbio** *m* vevebom; aksling.

subbissare etc. se: *subissare* etc.

subbuglio *m* forvirring, uorden, røre.

subconsciente underbevisst; **subcoscienza** *f* underbevissthet.

subdolo listig, svikefull, svikaktig.

subeconomo *m* underbestyrer, underforvalter.

subentrare (è), ~ *a uno* tre i ens sted.

suberificazione *f* kork-, barkdannelse.

subingresso *m jur.* det å overta en annens rettigheter.

subinquinato *m* losjerende.

subire (-isco) lide, tåle, undergå; ~ *un esame* underkaste seg en eksamen.

subissare styrte, ødelegge; styrte sammen; *fig.* overdyng; ~ *uno di domande* overfuse en med spørsmål; **subissatore** *m (f -trice)* ødelegger, styrter; **subisso** *m* ødeleggelse, sammenstyrting; mengde, masse; *mandare in* ~ ødelegge, utrydde.

subitamente øyeblikkelig, straks; **subitaneità** *f* plutselighet; **subitaneo** plutselig, uventet; uvilkarlig; impulsiv; **subito** plutselig; ~ *adv.* straks; på øyeblikket; ~ *fuori della porta* like utenfor døren; ~ *m* øyeblikk; *su quel* ~ i samme øyeblikk; **subito** se: *subire*.

sublimare opphøye; *kjem., psyk.* sublimere; **sublimato** *m* sublimat; **sublimazione** *f* sublimasjon; sublimering; opphøyelse; **sublime** opphøyd, sublim; **subliminale** underbevisst; **sublimità** *f* opphøydhed, sublimitet.

sublocare (ò) fremleie; **sublocazione** *f* fremleie, bortforpaktning.

sublunare under månen; jordisk.

subodorare (-dò-) være, lukte.

subordinare (ò) underordne; ~ *qualcosa a qualcosa* gjøre noe avhengig av noe; **subordinazione** *f* underordning, underordnethet.

subornare (ò) bestikke; **subornatore** *m (f -trice)* bestikker; **subornazione** *f* bestikkelse.

subsannare latterliggjøre, drive gjøn med.

substrato *m* underlag, substrat.

suburbano forstads-; **suburbio** *m* forstad.

suburra *f* slum(kvarter).

succedaneo erstatnings-; ~ *m* erstatning.

succedere skje, hende, inntreffe; (etter)følge; ~ *a uno* arve en; **successi** se: *succedere*; **successibile** *jur.* arveberettiget; **successibilità** *f jur.* arverett; **successione** *f* følge, rekkefølge, arvefølge; *corte delle successioni* skifterett; ~ *indivisa* uskiftet bo; ~ *al trono* tronfølge; **successivamente** etter hvert, suksessivt; **successivo** (etter)følgende, påfølgende; **successo** se: *succedere*; ~ *m* hending; hell, suksess; utfall, resultat; ~ *di cassetta* kassastykke (teater); ~ *di stima* succès d'estime; **successore** *m (f -ora, -ceditrice)* etterfølger; **successorio** arve(følge)-.

succhiare (ù) suge; slurpe i seg; *fig.* utsuge; *succhiarsi un'ingiuria* finne seg i, ete i seg en fornærmelse; **succhiata** *f* sug(ing); **succhiatoio** *m* sugesnabel; **succhiatore** *m (f -trice)* (ut)suger; **succhiellare** (è) bore; ~ *le carte* sortere kort; **succhiellinaio** *m* bormaker, -selger; **succhiellinare** bore (litt); **succhiello** *m* bor; **succhio** *m* saft, sevje; *essere in* ~ være sevelopen; *fig.* være yppig, begjærlig; **succhiione** *m* villskudd; *fig.* snylter.

succiapapere *m inv.* nattravn; **succianespole** *m inv.* tåpe, tosk; **succiare** se: *succhiare*.

succiasangue *m inv.* blodsuger.

succidere *sj.* skjære ned; **succingere** *sj.* heise opp i livet (klær); **succinto** se: *succingere*; ~ *adj.* trang, kort; meget utringet; smal (*badedrakt*); *fig.* kortfattet, summarisk; *in* ~ i korthet; ~ *m sj.* utdrag, resymé.

succio *m* sugemerke; **succiola** *f* kokt kastanje; *andare in brodo di succiole* hoppe av glede, juble; **succisione** *f* nedskjæring (av planter); **succiiso** se: *succidere*; **succitato** ovenfor sitert.

succo *m (pl -chi)* saft; *litt.* hovedinnhold (av bok o.l.); ~ *gastrico* magesaft; **succoso** saftig; **succubo** *m* vond ånd, mare; *esser* ~ *di uno* ligge under for en; **succulento** saftig.

succursale bi-, hjelpe-; ~ *f* filial, annekst; *banca* ~ bankfilial.

succutaneo under huden, subkutan.

sucido etc. se: *sudicio* etc.

sud *m* sør, syd; *al* ~ sørlig, mot sør; *al* ~ *di* sør for; ~ *est* sørøst; ~ *ovest* sørvest; *polo* ~ sørpolen; *America del Sud* Sør-Amerika.

sudacchiare (à) svette litt; **sudacchiata** *f* svetting; **sudamina** *f* varmeutslett, feberutslett; **sudare** svette, svette ut; streve, slite; ~ *freddo* kaldsvette; *sudarsi qualcosa* tjene noe i sitt ansikts sved; *quattrini sudati* surt tjente penger; **sudario** *m* svetteduk; **sudata** *f* svetting; *fare una* ~ løse svetten; **sudatore** *m (f -trice)* svetter; *fig.* en som kaver seg opp med alt mulig.

suddetto ovennevnt; **suddiacono** *m* underdiakon; **suddistinguere** underinnde; undervurdere; **suddistinzione** *f* underinndeling; undervurdering; **sudditanza** *f* statsborgerforhold, det å være undersått; **suddito** underkastet; ~ *m* undersått, statsborger.

suddividere underinnde; **suddivisibile** som kan underinndeles; **suddivisione** *f* underinndeling; underavdeling.

sudiceria *f* skittenhet, griseri; **sudicicio** *sj.* litt skitten; **sudicio** skitten, griset (*og fig.*); ~ *m* skitt, griseri; **sudicione** *m (f -ona)* sjusket person, grise-mikkel; **sudiciume** *m* skitt, griseri, svineri (*og fig.*).

sudista *m* medlem av sørparti; *l'esercito* ~ sørhæren.

sudore *m* svette; *fig.* anstrengelse, strev; **sudorifero** svette-, svettefremkallende; ~ *m* svettmiddel; **sudorifico** (*pl -ci*), **sudoriparo** svettefremkallende, svettedrivende.

sufficiēte tilstrekkelig; **sufficiēza** *f* tilstrekkelighet; viktighet, selvtilfredshet; minste ståkarakter; *a* ~ tilstrekkelig.

suffisso *m gram.* suffiks, avledningsendelse.

suffragare understøtte; hjelpe; *rl.* be for, gå i forønn for; **suffragazione** *f* forønn; **suffragetta** *f* stemmerettskvinne, suffragette; **suffragio** *m pol.* stemme; bifall, billigelse; *rl.* forønn; ~ *universale* alminnelig stemmerett; **suffragista** *f* stemmerettskvinne.

suffumicare (*-fù-*) røke, dampe (*med svovel o.l.*); **suffumicazione** *f* dampning (ut)røkning; **suffumigio** *m* røkning, dampning (*disinfeksjon*).

suga, *carta* ~ (*fam.*) trekkpapi; **sugaia** *f dial.* mødding; **sugare** suge, absorbere; *carta sugante* trekkpapi.

suggellare (*è*) forsegle; *fig.* besegle; **suggello** *m* segl; besegling.

suggere *litt.* suge; **suggerimento** *m* tilhviskning, sufflering; tilskyndelse, råd; **suggerire** (*-isco*) bi-bringe, hviske (til); sufflere; foreslå, tilskynde, råde; **suggeritore** *m* (*f -trice, -ora*) sufflør.

suggestionabile mottakelig for innflytelse, påvirkelig; **suggestionabilità** *f* suggestibilitet, mottakelighet, påvirkelighet; **suggestionare** (*ò*) suggerere, ha innflytelse på, gjøre inntrykk på; **suggestione** *f* suggesjon, innflytelse, påvirkning; **suggestivo** suggestiv, virkningsfull, stemningsfull; **suggezione** *se: soggezione*.

sùghera *f* korkeik; **sugheréta** *f*, **sugheréto** *m* kork-eiskog; **sùghero** *m* kork; korkeik; **sugherificio** *m* korkfabrikk; **sugheroso** korkaktig.

sugna *f* svinefett; ~ *da carro* vognsmering; **sugno** *so* fet, fett.

sugo *m* (*pl -ghi*) saft; sjy, saus; *pasta al ~* makaroni med tomat saus; *pasta al ~ di carne* makaroni med kjøtt saus; *senza ~* (*fig.*) kraftløs, innholdsløs; *non c'è ~* (*fig.*) det er ikke noe tess, det dør ikke, det er til ingen nytte; **sugosità** *f* saftighet; **sugoso** saftig (*og fig.*).

suicida *m* selvmorder; **suicidare** *refl.* begå selvmord; **suicidio** *m* selvmord.

sui generis *lat.* egenartet.

suindicato antydnet ovenfor.

suinicultura *f* griseavl, -oppdrett; **suino** grise-, svine-; ~ *m* gris, svin.

sulfureo svovel-, svovelrik; *fig.* hissig.

sulla *f.* (*erba*) sl. lusern.

sullodato ovennevnt.

sultana *f* sultaninne; sl. divan; **sultanale** sultan-; **sultanato** *m* sultanat; **sultanina** *f* sl. rosin; **sultano** *m* sultan.

summentovato, **summenzionato**, **sunnominato** ovennevnt.

sunteggiare (*è*) sammenfatte, resymere; **sunto** *m* sammendrag, resymé; **suntuoso** *se: sontuoso*.

suo hans, hennes, dens, dets; *Suo Deres*; *dire la sua* si sin mening; *essere, stare dalla sua* stå på hans (hennes etc.) parti; *stare sulle sue* (*fig.*) være på vakt, være fornærmet; *ne ha fatto una delle sue* han har gjort en av sine vanlige streker, bragder; *stare sul ~* være påholden.

suocera *f* svigermor; *fig.* herskesyk, kritikklysten person; ~ *e nuora* sl. bordoppsats (*eddik og olje*); **suocero** *m* svigerfar; *i suoceri* svigerforeldrene.

suola *f* såle; ~ *elastica* gummisåle; **suolo** 1. *m* (*pl i suoli*) jord(bunn), grunn; lag; gruvesjakt; ~ 2. *m* (*pl le suola*) (sko)såle.

suonare *etc. se: sonare etc.*; **suono** *m* klang, tone, lyd; *poet. ry*; **amplificatore del ~** lydforsterker; **regolatore del ~** styrkeregulator, volumkontroll; **volume del ~** lydstyrke.

suora *f poet., rl.* søster; nonne; *suor Maria* søster Maria; ~ *della Carità* barmhjertig søster; ~ *Carmelitana* karmelitternonne; ~ *conversa* lek-søster; ~ *francescana* barmhjertig søster; ~ *professa* korssøster.

superabile overvinnelig, som kan overgås; **superallenamento** *m* overtrening; **superamento** *m* overvinnelse; **superare** (*ù*) overvinne, overgå, overstå (*fare*); bestå (eksamen); ~ *sé stesso* overgå seg selv; **superato** overstått; foreldet.

superbia *f* overmøt, hovmøt; *montare in ~*, *mettere su ~*, *gonfiarsi di ~* bli hovmodig; *santa ~* stolthet; **superbiōso** viktig, hoven; **superbo** stolt, viktig, hoven, overmodig; prektig, storslått; meget høy, kjempehøy; *andar ~ di* være stolt av.

supereterodina *f* superheterodyn mottaker.

superfetazione *f* overbefruktning; *fig.* overflodighet; **superficiāle** overflatisk; **superficialità** *f* overflatiskhet; **superficie** *f* flate(innhold), overflate, utstrekning; *fig.* overflate; ~ *frenante* bremseflate.

superfluità *f* overflodighet; **superfluo** overflodig.

super-io *m* over-jeg.

superiōra *f* forstanderinne (*i kloster*); **superiōre** høyere, øvre; øverst, best, over-; *è ~ a tutti* han overgår alle, han er alle overlegen; *istruzione ~* høyskoleundervisning; *scuola ~* høyskole; *l'Italia ~* Nord-Italia; ~ *m* overordnet; (kloster)forstander; **superiorità** *f* overlegenhet.

superlativo overlegen, fremragende, fortrinnslig; *superlativ*; ~ *m gram.* superlativ; **superlazione** *f* sj. det å være overlegen (*etc. se: superlativo*).

supernale *sj.* guddommelig.

supernazionale overnasjonal; **superno** høyest.

sùpero *litt.* høyere, høyest; *i superi* gudene.

supersōnico (*pl -ci*) hurtigere enn lyden.

superstite overlevende; **superstizione** *f* overtro; **superstizioso** overtroisk.

superuomo *m* overmenneske (*og iron.*).

supervalutare overvurdere; **supervisione** *f* tilsyn; *sotto la ~ del presidente* under formannens tilsyn.

supinamente i liggende stilling; *fig.* blindt, slavisk; **supino** liggende på ryggen; *fig.* slavisk, servil; **ignoranza supina** grov uvitenhet; ~ *m gram.* supinum.

suppedāneo *m* fotskammel; dørmatte.

suppellētile *f* utstyr, redskaper, verktøy, husgeråd, løsøre.

suppergiù omtrent, cirka.

supplantare *gl. se: soppiantare*.

supplementare tilleggs-, supplerings-; **supplemento** *m* supplement, tillegg; ~ *straordinario* ekstraavgave; **supplēnte** stedfortredende, supplerende; ~ *m* stedfortreder, vikar, suppleant; **supplēza** *f* vikariat; **suppletivo** ekstra..., tilleggss...; **articolo ~** tilleggsparagraf; **elezione suppletiva** suppleringsvalg; **esame ~** tilleggsprøve; **lavoro ~** ekstraarbeid; **suppletorio** supplementær; *se: suppletivo*.

sùpplica *f* inntrengende bønn, bønneskift, forbønn; petisjon; **supplicābile** som kan bønnfalles, som man kan be om; **supplicante** bønnfallende, bedende; ~ *m* (an)søker; supplikant; **supplicare**

(ù) be om, bønnfalle, søke; **supplicatore** *m* (*f* -trice) søker, supplikant; **supplicatorio** bønne-; **supplicazione** *f* bønn, anmodning, ansøking; **supplice** *litt.*, **supplichevole** bedende, bønnfallende. **supplire** (-isco) tre i stedet, vikariere (*a* for); *fam.* vikariere for; ~ *a una cosa con un'altra* erstatte noe med noe annet. **supplizio** *m* streng straff, legemsstraff, dødsstraff; *fig.* lidelse, pine, kval; ~ *capitale, estremo* ~ dødsstraff. **supponibile** antakelig; **supporre** (-pongo) anta, formode; *sj.* understøtte; forbytte; **supporto** *m* tekn. støtte; (sko)innlegg. **supposi** *se*: **supporre**; **suppositivo** antatt, formodet, hypotetisk; **suppositorio** *m* stikkpille; **supposizione** *f* antakelse, formodning; forbytning (*av spedbarn*); **supposta** *f* stikkpille; **supposto** *se*: **supporre**; ~ *adj.* antatt, formodet, formodentlig, supponert; forbyttet; ~ *m* antakelse. **suppurabile** som kan bli betent; **suppurare** bli betent, væske; **suppurativo** væskende, som påskynder betennelsen; **suppurazione** *f* betennelse, verk, væskedannelse. **supremazia** *f* overhøyhet, overherredømme; **supremo** høyest, øverst, sist, ytterst; *la Corte Suprema* høyesterett. **sur** (*foran vokal*) = *su*. **sura** *f* kapittel (*i Koranen*). **surrealismo** *m* surrealisme; **surrenale, glandola** ~ binyrekjertel; **surrectizio** *jur.* urettmessig, tilsneket; **surriferito** ovennevnt. **surriscaldare** overopphete. **surrogabile** erstattelig; **surrogante** erstattende, stedfortredende; ~ *m* stedfortreder; **surrogare** (ò) erstatte; **surrogato** *m* erstatning; surrogat; **surrogazione** *f* erstatning; *jur.* tillegg(sbestemmelser). **suscettibile** mottakelig; påvirkelig; pirrelig; nærtakende; ~ *di miglioramento* mottakelig for forbedring; **suscettibilità** *f* mottakelighet; nærtakenhet; **suscettività** *f* mottakelighet; **suscettivo** mottakelig; **suscitare** (ù) fremkalle, vekke, oppvekke (*fra de døde*); egge, anspore. **susina** *f* plomme; **susino** *m* plommetre. **suspicion** *f* *jur.*, *legittima* ~ berettiget mistanke (*om partiskhet hos dommer, vitner etc.*). **sussecutivo** *litt.*, **sussequente** påfølgende; **sussequire** (-seguo) (på)følge. **sussidiare** (-si-) understøtte, hjelpe; **sussidiario** hjelpe-, støtte-, subsidiær; ~ *m* hjelpebok, lesebok (*i alle fag i underskolen*); **sussidiato** understøttet; **sussidio** *m* understøttelse, (penge)hjelp; hjelpe-tropper; *mandare soldati in* ~ sende forsterkninger; *essere di* ~ være til støtte; ~ *ai disoccupati* arbeidsløshetsstrygd. **sussiègo** *m* (*pl -ghi*) verdighet, høytidelighet, alvor. **sussistente** bestående, eksisterende; holdbar (*argument*); **sussistenza** *f* eksistens; subsistens, opphold, utkomme; *mil.* forsyning; *compagnia di* ~ forsyningskompani; *soldato di* ~ forsyningssoldat; **sussistere** bestå, leve, eksistere; (*om argument*) holde, være holdbar. **sussultare** fare opp, springe opp, hoppe, sprette; **sussulto** *m* sett, rykk, det å fare sammen; **sussultorio** nedenfra og opp. **sussumere** innbefatte, sammenfatte, subsumere; **sussunzione** *f* subsumpsjon; **su(s)urrare** hviske, tilhviske, tiske; *suse* (*vind*); *svirre* (*rykte*); **su(s)surratore** *m* (*f -trice*) hvisker, tisker, kritikus; **su(s)surrio** *m* stadig hvisking (og tisking); stadig *su(s)*

su(s)surro *m* hvisking, tisking, mumling, svirring, sus; **su(s)surrone** *m* (*f -ona*) en som hvisker, mumler, kritiserer. **susta** *f* brillestang; *fjær*; *ci vogliono le suste* (*fig.*) der må brekkjern til (*for å få folk til å røre seg, uttale seg etc.*). **sutura** *f* med. sying, søm, sutur. **suvi** (*der*)på; *un monumento con* ~ *un'iscrizione* et monument med en innskrift på. **suzione** *f* sug, sug(n)ing. **suzzacchera** *f* langtekkelig, kjedelig sak. **svagare** distrahere, avbryte, forstyrre; behage, tiltale; *refl.* more seg; **svagataggine, svagatézza** *f* uoppmerksomhet, distraksjon; forlystelsessyke; **svagativo** *sj.* distraherende; **svagato** distré, tanke-spredd, uoppmerksom; forlystelsessyk; **svago** *m* (*pl -ghi*) adspredelse, tidsfordriv, fornøyelse, forlystelse. **svagolare** (à) *refl.* more seg litt. **svalignamento** *m* utpakning; utplyndring; **svalignare** (-li-) pakke ut (*av koffert*); utplyndre, røve; **svalignatore** *m* (*f -trice*) utplyndrer. **svvalorizzare, svalutare** devaluere; **svalutazione** *f* devaluering; nedskrivning, avskrivning. **svampare** flamme, lue, tennes; *fig.* forta seg, gå over. **svanire** forsvinne, fordampe, svekkes; **svaniticcio** som lett forsvinner, fordamper, svekkes, slukkes o.l.; **svano** *m* liten åpning (*i mur*). **svantaggio** *m* ulempe, bakdel, skade, tap; **svantaggiato** ufordelaktig. **svaporare** (ò) fordampe; *fig.* svekkes, slukkes, forta seg, gå over; **svaporazione** *f* fordampning. **svariare** (à) variere, avveksle, distrahere, fornøye; *refl.* skifte, variere, være forskjellig; **svariatézza** *f* forskjellighet, variasjon; **svariato** forskjellig(artet), variert, avvekslende; **svarione** *m* bommert, grov feil. **svasare** ta ut av karet, potten o.l.; **svasatura** *f* det å ta (*plante*) ut av potten; kjegleformet fordypning. **svastica** *f* hakekors. **svecchiamento** *m* foryngelse; **svecchiare** (è) foryngende, modernisere; **svecciatòio** *m* såld, siktemaskin; **svecciatore** *m* *se*: *svecciatoio*. **svedese** svensk; ~ *m* svenske; (*fiammiferi*) *svedesi* sikkerhetsstikker, fyrstikker. **svèglia** *f* vekking; vekkerur; revelje; *dare la* ~ *a* vekke; **svègliare** (é) vekke; oppmuntre; *refl.* våkne (opp); **svègliarino** *m* vekkeapparat, vekkerur; *fig.* formaning, oppstiver; **svègliatézza** *f* oppvakthet; **svègliato, svèglio** våken; oppvakt. **svelamento** *m* avsløring; **svelare** (é) avsløre; **svelatamente** åpenlyst; **svelatòre** *m* (*f -trice*) avslører. **svelenare, svelenire** (-isco) fjerne giften fra (*og fig.*); *refl.* rase ut, få avløp (*for sitt sinn, hat o.l.*). **svèllere** rykke opp (med rot); *fig.* løsrive, utrydde; **svèlsi** *se*: *svellere*; **sveltézza** *f* slankhet; oppvakthet; **sveltire** (-isco) gjøre hurtig; gjøre slank; frigjøre, oppmuntre, sette fart i; *refl.* slanke seg; frigjøre seg; **svèlto** *se*: *svellere*; hurtig, lett, smidig, kvikk, oppvakt; slank; ~ *di mano* langfingret. **svenamento** *m* overskjæring av åre; **svenare** (é) drepe (*ved å skjære over en åre*); *fig.* tappe en for penger; *refl.* drepe seg; *fig.* forblø seg. **svèndere** selge ut (*til underpris*); **svèndita** *f* salg til underpris, utsalg, billigsalg. **svenevolaggine, svenevolézza** *f* tilgjorthet, affekta-

sjon; *şvenevole* tilgjort, affektert; *şvenia* *f* srl. pl tilgjorthet.
şveniménto *m* besvimelse, bevisstløshet, avmakt; *şvenire* (*şvèngo*) (også *refl.*) besvime; *şvènni* *se: svenire*.
şventagliare (*à*) vifte; *şventagliata* *f* vifting; slag med vifte; *şventare* (*è*) ta vinden ut av, ta luften ut av; ~ *una mina* uskadeliggjøre en mine; ~ *una trama* avsløre en intrige; *şventatàggine*, *şventatèzza* *f* lettsindighet, tankeløshet; *şventato* lett-sindig, tankeløs; *şvèntola* *f* *F* vifte (til ild); *fam.* slag, lusing; *şventolare* (*è*) vifte med; vaie; *refl.* vifte seg; *şventolata* *f* vifting; *şventolio* *m* stadig vifting, vaiing.
şventraménto *m* oppspretning (av buk, mage); *fig.* sanering (av bydel); *şventrare* (*è*) sprette opp buken (på); *fig.* sanere (bydel); *şventrata* *f* bukspretning; *fig.* stort måltid, etegilde.
şventura *f* ulykke, uhell; *şventuraménto* uheldig-vis; *şventurato* uheldig.
şvenuto *se: svenire*; ~ *adj.* bevisstløs.
şverdire (*-isco*) miste grønnfargen, friskheten.
şverginare (*è*) berøve jomfrudommen, deflorere; *fig.* innvie, bruke for første gang, ta hull på.
şvergognaménto *m* beskjemmelse; frekkhet; *şvergognare* (*ò*) beskjemme; *şvergognatèzza* *f* skamløshet; *şvergognato* skamløs.
şverlare (*è*) synge (om fugl).
şvernamentó *m* overvintring; *şvernare* (*è*) overvin-tre, oppbevare om vinteren; synge våren inn (om fugl).
şversatàggine *f* vanartighet, uoppdragenhet.
şverza *f* spon, splint; bagatell; *şverzare* (*è*) splintre, smie opp; tette igjen (med spon o.l.); *şverzino* *m* brasiltre; tråd til å smelle med (på pisk), piske-snor.
şvesciare (*è*) ta bladet fra munnen, legge kortene på bordet, plapre ut med; *şvesciare* sette, få blemmer; *refl.* få blemmer (ved å brenne seg o.l.); *şvescicatura* *f* det å få blemmer.
şvestire (*è*) kle av.
şvettare (*è*) klippe, beskjære (hekk o.l.); (om tre) svinge med toppen; *şvettatóio* *m* potekniv, hagesaks; *şvettatura* *f* beskjæring, klipning; nedskårne grener.
şvezzaménto *m* avvenning; *şvezzare* (*è*) avvenne.
şviamentó *m* villedelse; avsporing; *şviare* (*i*) villede, forføre, bringe på avveier; avspore; *refl.* forlate veien, gå vill; gå av sporet; *şviato* villfaren; avsporet.
şvicolare (*i*) stikke inn i en sidegate.
şvignare stikke av; *şvignarsela* stikke av.
şvigorire (*-isco*) svekke(s); *refl.* svekkes.
şvilire (*-isco*) *se: avvillire*.

şvillaneggiamentó *m* utskjelling; *şvillaneggiare* (*è*) skjelle ut, skjenne huden full.
şviluppare utvikle; *foto.* fremkalle; *refl.* utvikle seg; *şviluppatóre* *m* (*f* -trice) utvikler; *foto.* fremkaller; *şviluppo* *m* utvikling; *foto.* fremkalling.
şvinare helle (mosten) om; *şvinatura* *f* omhelling (på fat).
şvincolamentó *m* løsrivelse; befrielse; innfrielse; frigivelse; *jur.* løslatelse; *merk.* innklarering; *şvin-colare* (*i*) løsrive, utløse, løslate, frigi, innløse, innklare; *şvincolo* *m* *se: svincolamento*.
şviolinare *fam.* smigre.
şvişaménto *m* vansiring; forvanskning; *şvişare* van-sire; forvanske.
şviscerare (*i*) ta innvollene ut av, sløye; *fig.* utforske grundig; *şviscerarsi per uno* oppofre seg for en; *şvisceratèzza* *f* inderlighet; *şviscerato* inderlig, fortrolig.
şvista *f* liten feil, slurvefeil, liten forglemmelse.
şvitare skru av; *fam.* ta tilbake innbydelse; ~ *uno* si at man ikke kan komme allikevel.
şviticchiare (*-ti-*) løse, vikle ut, befri; *refl.* kvitte seg (da med).
şvivagnare ta kanten, randen av (stoff); *şvivagnato* *fig.* kjempestor (om munn o.l.).
şvizzare (*svi-*) plukke unote(r), uvane(r) av.
şvizzero sveitsisk; ~ *m* sveitser.
şvociferare *se: vociferare*.
şvogliare (*ò*) frata lysten; *refl.* miste lysten; *şvoglia-tàggine* *f* ulyst, ugiddelighet; *şvogliatèzza* *f* ulyst; *şvogliato* ulysten, ugiddelig; *şvogliatura* *f* ulyst; noe til å stille den verste sulten, lysten med.
şvolacchiare (*à*) flakse; *şvolare* (*ò*) fly, flakse; *şvolazzare* flakse, flagre; *şvolazzio* *m* stadig flak-sing; *şvolazzo* *m* flagring; noe som flagrer; *fig.* snirkel, krusedull.
şvolère (*şvòglio*) *sj.* ikke ville (lenger).
şvolgere rulle opp, vikle opp, avvikle; *fig.* utvikle, utrede, forklare; *şvolgiménto* *m* opprulling, oppvikling; utvikling; (skole)stil; forklaring; *şvolgitóre* (*f* -trice) utviklende; ~ *m* en som utvikler.
şvolio *m* stadig flaksing; *şvólo* *m* flaksing, flagring; *şvòlsi* *se: svolgere*.
şvólta *f* bøyning, dreining, vending, krumning, sving, bukt, vendepunkt; *şvoltare* (*ò*) rulle ut, vikle ut; svinge (om hjørnet); *şvoltata* *f* bøyning, dreining, sving, vendepunkt; *şvoltatura* *f* avvik-ling, oppvikling; *şvólto* *se: svolgere*; *temi svolti* samling (skole)stiler; ~ *m* vendpunkt, veisving, omdreining; *şvoltolare* (*şvól-*) rulle; velte; *refl.* rulle, velte seg; *şvoltolone* *m* rulling; rundkast.
şvòlvere *litt.* *se: svolgere*.
şvotare (*uò*) tømme, uttømme.

T

t, *una* ~, *un* ~ (bokstaven heter: ti) *t*; *fatto a T* T-format.
tabaccaio *m* tobakkshandler; *tabaccare* snuse; *ta-baccato* tobakksfarget; *tabaccheria* *f* tobakksfor-retning; *tabacchiara* *f* snusdåse; *tabacchina* *f* arbeiderske i tobakksfabrikk; *tabacco* *m* (pl -chi)

tobakk; ~ *da fiuto* snustobakk; ~ *da fumo* røyketobakk; *tabaccóne* *m* en som bruker mye snus; *tabaccóso* tilgriset med tobakk; *tabagismo* *m* nikotinforgiftning.
tabarino *m* danserrestaurant; *tabarro* *m* kappe.

tabe *f* tæring, svinnsott; ~ *dorsale, spinale* ryggmargstæring; ~ *polmonare* lungesvinnsott.
tabella *f* tabell; skralle; ~ *votiva* votivtavle; *sonare le tabelle dietro a uno* (*fig.*) baktale en grovt;
tabellario *m* sj. kurér; **tabellionato** *m* notar-yrke;
tabellione *m* notar; **tabellone** *m* stor oppslagstavle.
tabernacolo *m* tabernakel; **tabetico** (*pl -ci*) svinnsottig; **tabi** *m* inv. sl. stoff; **tablò** *m* tablå.
tabloide *m* tablett; **tabù** *m* tabu.
tàbula *f.* ~ *rasa* (*fig.*) ubeskrevet blad; *far ~ rasa* gjøre rent bord; **tabulário** *m* hist. arkiv; **tabulatore** *m* tabulator.
tacca *f* skår, hakk; høyde; flekk; *fig.* plett, feil; ~ *di contrassegno* hakk (i karvestokk); *di mezza* ~ middels høy; ~ *di mira* sikteskår; ~ ~ smått i senn; **taccagneria** *f* gjerrighet; **taccagno** gjerrig, gnieraktig.
taccheggiare (*è*) klampe med hælene; **taccheggio** *m* butikktveri; **tacchettare** (*è*) klampe med hælene;
tacchina *f* kalkunhøne; **tacchino** *m* kalkunhane; **tacchinotto** *m* kalkunkylling.
taccia *f* beskyldning, uord; **tacciabile** som kan beskyldes; **tacciare** (*à*). ~ *uno di ladro* beskyldte en for å være tyv.
tacco *m* (*pl -chi*) hæl; *alzare, battere i tacchi* (*fig.*) flykte, ta bena på nakken; **taccola** *f* feil, lyte; sl. ert; sl. kråkefugl; bagatell; **taccolare** (*à*) pludre, skvaldre, snakke.
tacconare (*ò*) sy (*sko*); **taccòne** *m* hæl; flikk, halvsåle; *battere il ~* ta bena på nakken.
taccuino *m* notisbok; almanakk, kalender.
tacere (*taccio*) tie; fortie; *refl.* tie; *chi tace acconsente* den som tier samtykker; *far ~* få til å tie; *mettere in ~* skjule, fortie.
tacheografia *f* karttegning; **tacheografo** *m* karttegnér; **tacheometria** *f* takymetri; **tacheometro** *m* takymeter; **tachicardia** *f* takykardi, hjertebank; **tachigrafia** *f* hurtigskrift, lynskrift; **tachimetro** *m* speedometer; fartsmåler.
tachipèssi, tachipessia *f* lynfrysning.
tacibile som kan, bør forties; **tacitamento** *m* det å bringe til taushet; **tacitare** (*à*) bringe til taushet; *fig.* betale (*gjeld, erstatning o.l.*); **tacitazione** *f* utligning; **tacito** stilltiende, taus; **taciturnità** *f* taushet; **taciturno** taus, fámælt, stille.
tafanare stikke; **tafanario** *m* Fbak.
tafano *m* kubrems.
tafferia *f* vid treskål; **tafferùglio** *m* strid, tumult, slagsmål; **taffettà** *f* taft; heftplaster.
tàffe(te)! bums! **tafòne** *m* hule, heller.
taglia *f* løsepenge, pris; skikkelse, høyde, figur; karvestokk, merke i karvestokk; talje; *mettere una ~ sul capo di uno* sette en pris på ens hode; *di mezza* ~ av middels størrelse; **tagliabile** som kan skjæres, deles; **tagliabórse** *m* inv. lommetyv; **tagliabòschi** *m* inv. skogsarbeider, vedhogger; **tagliacarte** *m* inv. papirkniv; **tagliacartòne** *m* inv. pappsaks; **taglialegna** *m* inv. vedhogger; **tagliamare** *m* inv. skipsstavn; **tagliamento** *m* skjæring, skurd; **tagliando** *m* kupong; **tagliapiètre** *m* inv. steinhogger; **tagliauòva** *m* inv. eggedeler.
tagliare (*à*) skjære (av), avskjære, skjære ut, hogge (av), tilskjære, forskjære (*vin*); ta av (*kort*); bite (*om kulde*); klippe (*til*); *questo coltello non taglia* denne kniven er sløv; ~ *la corda* stikke av; desertere; ~ *corto* fatte seg i korthet; ~ *un cadavere* dissekere et lik; ~ *i panni addosso a uno* baktale en; ~ *la ritirata* avskjære tilbaketrekningen; ~ *la strada* gå, kjøre i veien for; ~ *un vino*

blande en vin (*med andre viner*); ~ *la testa al toro* ta tyren ved horna; ~ *i viveri* avskjære forsyningene; *fig.* ikke gi penger til mat; **tagliarète** *m* inv. sag mot ubåtnett; **tagliata** *f* skjæring, skurd, stubbmark; ~ *ai capelli* hårklipp; **tagliatèlle** *f* *pl* bånd-spaghetti (*også: tagliatelli m pl*); **tagliatini** *m* *pl* tynn bånd-spaghetti; **tagliato** (*opp*)skåret; *ben ~* velvoksen; *essere ~ per una cosa* ha anlegg for noe; **tagliatore** *m* (*f -trice*) (*til*)skjærer; (*i kort*) giver; **tagliatrice** *f* skjæremaskin; **tagliatura** *f* avskjæring, utskjæring, tilskjæring; **taglieggiare** (*è*) legge avgift på; **taglieggiatore** *m* (*f -trice*) en som pålegger avgift; **tagliènte** skjærende, skarp (*og fig.*); **taglière** *m* hakkebrett; **taglierina** *f* skjæremaskin; **taglierini** *m* *pl* båndspaghetti; ~ *in famiglia* (*el.: fatti in casa*) *fig.* avtalt spill.
taglio *m* snitt, stykke, kjøttstykke; odd, egg (*på kniv*); art, slags; skikkelse, støpning; *mus.* strek; *bosco da ~* bruksskog; *armi da ~* hoggvåpen; *carta monetata di piccolo ~* (*gl.*) papirpenger under 100 lire; ~ *cesareo* keisersnitt; *a doppio ~*, *a due tagli* tveegget; ~ *dorado* gullsnitt; *cadere, venire in ~* komme beleilig; *il ~ delle erbe* slåtten; *strumenti da ~* skjæreredsaker; *fare un ~ a* (*fig.*) korte av, beskjære, klippe; *un ~ di vestito* et kupong stoff; *vino da ~* vin som egner seg til å forskjære med; *per ~* på skrå; *ferir di ~* såre med et hogg.
tagliòne *m* gjengjeldelsesstraff; *la legge del ~* øye for øye og tann for tann; **tagliuòla** *f* (reve)saks; *fig.* felle; **tagliolino** *m* *pl* sl. makaroni; **tagliuolo** *m* lite stykke; sl. meisel; **tagliuzzamento** *m* det å skjære i småbiter; **tagliuzzare** skjære i småbiter.
tailleur *m* spaserdrakt.
tal *se: tale*; **talalgia** *f* smerte i hælen; **talamo** *m* brudeseng, -værelse; *condurre al ~* gifte seg med; **talare, abito** ~ fotsid prestedrakt, talar.
talassobiologia *f* marin biologi; **talassocrate** *m* herre over havet; **talassografia** *f* havforskning; **talassografo** *m* havforsker; **talassometro** *m* mar. lodd; **talassoterapia** *f* sjøluftskur.
talché *adv.* slik at.
talco *m* (*pl -chi*) talkum; **talcoso** som inneholder, ligner talkum.
tale slik, sådan, en eller annen; *un ~* en viss; *a ~ che* i den grad at; ~ (*el.: quale*) *il padre ~ il figlio* slik faren er også sønnen; ~ *e quale* nøyaktig sådan; *il signor ~ (dei tali)* Hr. N. N.; *tal sia di lui* så mye verre for ham; *quel tal Paolo* han (den) der Paul; *a ~* så langt.
talèa *f* stikling, avlegger; **talèggio** *m* sl. ost; **talentaccio** *m* godt hode; **talentare** (*è*) behage, lyste; **talento** *m* talent; lyst; begavelse; *andare a ~* behage; *mal ~* uvilje, vrangvilje.
talismano *m* talisman; *il ~ della felicità* tittel på berømt kokebok.
talla *f* sj. *se: tallo*; **tallero** *m* daler; **tallèto** *m* mark med stiklinger; **tallio** *m* tallium; **tallire** (*-isco*) spire, sette skudd; **tallo** *m* skudd, potekvist; **tallonare** (*ò*) være like i hælene på; **talloncino** *m* (*along*, kupong; **tallòne** *m* hæl; *talong*; vulst (*på bildekk*); ~ *d'Achille* akilleshæl; **tallonzolo, talloz-zolo** *m* skudd, spire (*på kål*).
talmènte slik, så; **talmùd** talmud.
talóra undertiden, stundom, ofte.
talpa *f* muldvarp.
taluno en og annen; **talvòlta** stundom.
tamarindo *m* tamarind(tre); **tamarisco** *m* (*pl -chi*) tamarisk.

tambellone *m* tekn. stor flis; *fig.* tåpe.
tamburajo *m* trommemaker; **tamburare** slå på tromme; *fam.* tampe, pryte; *gl.* anmelde; **tamburata** *f* trommeslag(ning); *pryl*; **tambureggiamento** *m* tromming; **tambureggiante**, *fuoco* ~ trommeild; **tambureggiare** (*è*) *fig.* tromme; **tamburello** *m* tamburin; balltre; *giocare a* ~ slå ball; **tamburinare** tromme på; **tamburino** *m* trommeslager, tambur; **tamburlano** *m* sl. destillasjonsapparat; varmekorg, -kasse (til linnet); kaffebrenner (*redskap*); **tamburo** *m* tromme, tambur; trommel; fjærhus (*i ur*); *a* ~ battente straks, i hui og hast; ~ *per cavi* kabeltrommel; ~ *del freno posteriore* bremsetrommel (*i bil*); *sul* ~ straks.
tamerice *f* tamarisk.
tampoco *litt.* ikke en gang, heller ikke.
tamponamento *m* tamponering; **tamponare** (*ò*) tamponere; påkjøre (*med bil*); **tamponatura** *f* tamponering; **tampone** *m* tampong, vattdott; stempelpute; løsjer; buffer (*tog*).
tana *f* (rovdyr)hule; *fig.* dårlig hus.
tanaglia *f* (*srl. pl*) tang; klo; *manovra a* ~ knipetangsbevegelse; **tanagliare** (*-nà-*) knipe med (glødende) tang, gripe.
tananai *m* *fam.* ballade, spetakkel.
tanca *f* tank, beholder; **tandem** *spøk.* endelig; ~ *m inv.* tandem, tomannssyssel.
tanè *m* kastanjebrunt.
tanfata *f* pust, drag av dårlig ånde (stank); **tanfo** *m* muggen lukt.
tangente *f* *mat.* tangent; del, kvote, lott; **tangere** *litt.* røre; **tanghero** *m* bondetamp; **tangibile** som kan berøres; *fig.* håndgripelig; **tangibilità** *f* *sj.* det å kunne berøres, være håndgripelig.
tango *m* tango.
tannico (*pl -ci*), *acido* ~ garvesyre; **tannino** *m* garvesyre; **tanno** *m* garvesyrepulver.
tantafera, **tantaferata** *f* vrøvl, vev, tøv.
tantino, *un* ~ en smule, litt; **tanto** så stor, så meget, liksom meget; *adv.* så, så meget, så mange, så lenge; likevel, dog; ~ *m* sum, beløp; ~ *ci devo andare* jeg skal likevel dit; *a* ~ så vidt; ~ *che* slik at; *chi* ~ *chi niente* noen har fullt opp andre ingenting; *di* ~ *in* ~, *ogni* ~ fra tid til annen, nå og da, en gang imellom; ~ *fa* det er det samme; ~ *meglio* så meget (dess) bedre; *nè* ~ *nè* quanto slett ikke; ~ *più* *che* så meget mer som; ~ *quanto* så meget som; *quel* ~ *che* *ci vuole* det lille (el. så meget) som behøves; *tanti saluti* mange hilsener; *è* ~ (*tempo*) *che non ti vedo* det er så lenge siden jeg har sett deg; ~ *è* (*tant'è*) det er akkurat slik; i alle fall; *una volta* ~ for en gangs skyld; en gang til så meget; *due volte* ~ to ganger så meget; *un* ~ *al mese* så og så meget i måneden; **tantosto** straks, på timen.
tapinare leve usselt; *refl.* pines, plages; bli rasende, irritert; **tapino** elendig, ussel; ~ *m* stakkar; **tapioca** *f* tapioka; **tapiro** *m* tapir.
tappa *f* hvilested, rast, etappe; **tappare** korke, stoppe, proppe; ~ *un buco* (*fig.*) betale en gjeld; ~ *la bocca a uno* stoppe munnen på en; **tapparsi il naso** holde seg for nesen; **tapparsi bene** kle godt på seg; **tapparsi in casa** holde seg innendørs; **tapparella** *f* persiennestang; *pl* persienne.
tappetare *sj.* dekke med teppe, duk; **tappeto** *m* teppe, duk, matte; ~ *da bagno* badematte; *mettere sul* ~ bringe på tapetet; ~ *rotante* rullende trapp; *pagare sul* ~ betale straks; *il* ~ *verde* grønnsværet; *fig.* det grønne bord, spille-

bordet; **tappezzare** (*è*) tapetsere; beklede (*vegg*); **tappezzeria** *f* veggepyrd, veggetepper, tapeter; tapethandel; salmakerverksted, -arbeid; *fare (da)* ~ (*fig.*) være veggepyrd; **tappezziere** *m* tapetserer; møbelstopper; salmaker.
tappo *m* spuns; propp (*og fig.*); ~ *di sughero* kork; ~ *di vetro* glasskork.
tara *f* tara, rabatt, fradrag, diskonto; *med.* brist, defekt; *fig.* feil, lyte; *far la* ~ (*fig.*) trekke litt fra (*av utrolig historie o.l.*); **tarabuzino** *m* dverghegre; **tarabuso** *m* rørdrum; **tarantella** *f* tarantella; tarantell; **tarantello** *m* side av tunfisk (*i olje*); **tarantismo** *m* se: tarantolismo.
tarantola *f* stor edderkopp, tarantell; liten natt-øgle; **tarantolato** bitt av tarantell; **tarantolismo** *m* sykdom (*forårsaket av tarantell-bitt*); sanktveitsdans.
tarare trekke fra tara; *tekn.* justere; **tarato**, *peso* ~ nettovekt; *uomo* ~ mann med defekt, lyte (*fig. og med.*); **taratore** *m* en som trekker fra.
tarchiano, **tarchiato** firskåren, robust.
tardanza *f* nøling, sommel, forsinkelse; **tardare** nøle, bli forsinket; forhale, (for)sinke; *mi tarda* di jeg lenges etter; **tardèzza** *f* *sj.* langsomhet; **tardi** *adv.* sent; *far* ~ komme for sent; være lenge oppe; *farsi* ~ bli sent, bli kveld; *al più* ~ senest; **tardigrado** som går sent; **tardità** *f* langsomhet, senhet; **tardivo** sen (*og fig.*), forsinket; **ragazzo** ~ tilbakeliggende gutt, sinke; **tardizie** *f* *pl* sene frukter; **tardo** sen, langsom; *tarda età* fremrykket alder; *a tarda primavera* sent på våren; ~ *di mente* (*fig.*) treg.
targa *f* skjold; metallplate, skilt (*også på bil*); **targare** forsyne med skilt; **targatura** *f* det å forsyne (bil) med skilt, registrering; **targhetta** *f* dørschild; **targone** *m* stort skilt.
tari *m* *inv.* *gl.* mynt; **tariffa** *f* tariff, takst; ~ *minima* minimaltakst; ~ *doganale* tolltariff; **tariffale**, **tariffario** tariffmessig; *accordo* ~ tariffavtale; **tariffare** sette takst på.
tarlare bli ormstukken, møllspise (*og refl.*); **tarlata** *f* tarlatan; **tarlato** ormstukken; *fig.* kopparret; **tarlatura** *f* ormstukkenhet; ormehull, -mel; **tarlo** *m* orm, mark (*i tre*); bokorm; ostemark; *avere il* ~ *con uno* ha et horn i siden til en; *il* ~ *del dubbio* tvilens gnag.
tarma *f* møll, mark; **tarmare** bli møll-, markspist (*også refl.*); **tarmato** møllspist; **tarmicida** *m* middel mot møll; møllpulver, -kule.
taroccare (*ò*) spille ut en tarokk; *fam.* brumme, grynte; **tarocco** *m* tarokk, ekstrakort ved tarokkspill; **tarocchi** tarokkspill; *esser come il matto fra i tarocchi* være velsett overalt.
tarpano grov, plump; **tarpere** stekke, klippe (*og fig.*); **tarpatura** *f* stekking, klipping.
tarpeo, *la rupe tarpea* den tarpeiske klippe.
tarsale mellomfot-, tarse-; **tarsia** *f* tremosaikk, innlagt tre (elfenben o.l.), intarsia; **tarsiare** se: *intarsiare*; **tarso** *m* anat. tarse, mellomfot; sl. hard, hvit marmor.
tartaglia *m* *inv.* stammer; **tartagliamento** *m* stamming; **tartagliare** (*-tà-*) stamme; *fig.* radbrekke (*et språk*); **tartaglione** *m* stammer; **tartana** *f* liten fiskerbåt med latinerseil; sl. trål.
tartareo Tartarus-, helvetes; **tartaresco** (*pl -chi*) tartarisk; **tartarico** (*pl -ci*), *acido* ~ vinstein; **tartaro** tartarisk; ~ *m* vinstein, tannstein; tartar; *cremore di* ~ rensset vinstein; **Tartaro** Tartarus, helvete; **tartaruga** *f* skilpadde.

tartassare mishandle, bedrove.

tartina *f* lite smørbrød; **tartrato** *m* tartrat.

tartufàia *f* trøffelterreng; **tartufàio** *m* trøffelselger; **tartufare** krydre med trøffel; **tartuficoltura** *f* trøffelfeldyrking; **tartufo** *m* trøffel; *fig.* hykler; **tarullo** dum, treg.

tasca *f* lomme; *averne piene le tasche* være lut lei av det; *rompere le tasche a uno* kjede en; **tascabile** lomme-, i lommeformat; **corazzata** ~ lommelagskip; **dizionario** ~ lommeordbok; **edizione** ~ lommeutgave; **lampadina** ~ lommelykt; **tascapane** *m* inv. mil. brødpøse; **tascata** *f* lommefull; **taschino** *m* brystlomme.

tašo *m* berme, bunnfall, skorpe, vinstein.

tassa *f* skatt, avgift; *la cartella delle tasse* sl. skattekort; *esente da tasse* skattefri; *soggetto a tasse* skattepliktig, avgiftspliktig; ~ *di soggiorno* oppholdspenger, korpenger; **tassabile** som kan beskattes; **tassametro** *m* taksameter; **tassare** beskatte, takser; **tassativo** endelig, definitiv; **tassato**, *lettera tassata* brev som man har måttet betale ekstra for (*p.g.a. utilstrekkelig frankering*); **tassata** *f* straffeporto; **tassatore** *m* beskatte, takstmann; **tassazione** *f* taksering, beskatning.

tassellare (*è*) sette et stykke på, skjære et stykke av (noe); legge inn i tre; **tassellato** *m* hist. flisegolv; **tassellatura** *f* innlegging av stykker (tre etc.); **tassello** *m* stykke (*tre, stein o.l. til reparasjon el. mosaikkarbeid*); del av skulptur (*under støpning*); *fare un ~ a* skjære et stykke av; **tassetto** *m* liten ambolt.

tassi *m* inv. drosje; **tassidermia** *f* utstopning; **tassista** *m* drosjesjåfør.

tasso *m* barlind; ~ *barbasso* kongslus; merk. prøve; (rente-, diskonto)sats; grevling; *dormire come un ~* sove som et murmeldyr; *tekn. sl.* ambolt.

tasta *f* sj. tampong; **tastare** (be)føle; ~ *il polso a uno* ta ens puls; *fig.* føle en på tennene; ~ *il terreno (fig.)* sondere terrenget; **tastata** *f* beføling, berøring; **tastatore** *m* (*f* -trice) en som (be)føler, tar pulsen; **tastatura** *f* tastatur; *sj.* det å (be)føle; **tasteggiamento** *m* klimpring; **tasteggiare** (*è*) klimpre, småspille; *sj.* (be)føle; **tastiera** *f* klaviatur, gripebrett; **tastierista** *m* monotypist; **tasto** *m* tast, tangent, gripebrett; grep, følelse, føling; *andare al ~* føle seg fram; *fig.* være tilfeldig; **tastone**, **tastoni** famlende.

tattamella *m* inv. skravlebotte, pratmaker; **tattamellare** (*è*) skravle, prate.

tattica *f* taktikk; ~ *distensiva* avspenningstaktikk; **tattico** (*pl* -ci) taktisk; ~ *m* taktiker; **tatticone** *m* (*f* -ona) luring, lurifaks.

tattile følsom, følelses-; **tattilità** *f* følsomhet; **tatto** *m* følelse, følesans; *fig.* takt.

tatuaggio *m* tatovering; **tatuare** (*à*) tatovere.

taumaturgia *f* trolldom; **taumaturgico** (*pl* -ci) trylle-; **taumaturgo** *m* (*pl* -ghi) mirakelmann.

taurino tyre-; **tauro** *m* poet. tyr; **tauromachia** *f* tyrefekting.

tautologia *f* tautologi.

taverna *f* neds. kro, kneipe; *in chiesa coi santi e in ~ coi ghottoni (birbanti)* man må tute med de ulver som er ute; **tavernaio** *m* krovert; **taverniere** *m* krovert; krogjest.

tavola *f* bord, måltid; tavle, brett, plate; maleri på tre; tabell, innholdsfortegnelse, plansje; *mettere in ~* sette på bordet, servere; ~ *nera* skifertavle; ~ *molino* mølle (*spill*); *mettere le carte in ~* (*fig.*)

legge kortene på bordet; ~ *operatoria* operasjonsbord; *mangiare a ~* *rotonda* spise à table d'hôte; ~ *di salvezza* redningsplanke; **tavolaccio** *m* (sove)brisk; **tavolata** *f* bordsetning; slag (*av bord*); **tavolato** *m* bordgolv; panel, skillevegg; høyslette; **tavoleggiante** *m* oppvarter (*kafè*); **tavolèta** *f* lite bord, skrivetavle; plate (*sjokolade*); **tavolière** *m* brett (*damm, sjakk*); slette; **tavolino** *m* lite bord, spillebord; **tavolini alla cinese** settbord; **tavolo** *m* bord; *lampada da ~* bordlampe; **tavolozza** *f* palett; *fig.* tilmalt kvinneansikt.

tazza *f* kopp; fontenebasseng, kumme; **tazzetta** *f* narsiss.

tè deg; *come ~* som du, som deg; *di ~* din, ditt; *povero ~* stakkars deg; **tè** *m* (*skrives med aksent*) te; *rosa ~* terose; *sala da ~* tesalong; *tazza da ~* tekopp; *uova da ~* te-egg; *un ~* versato en kopp skjenket te; ~ *danzante* dansefest med te; *tèa, rosa ~* terose; ~ *fteplante*.

teatràbile som kan dramatiseres; **teatrale** teater-, teatralisk; **teatralità** *f* teatereffekt, teatraliskhet; **teatrante** *m* skuespiller; *fig.* teatralisk person; **teatro** *m* teater; *fig.* skueplass; ~ *anatomico* anatomisk auditorium; **teatrone** *m* fullt hus.

tèca *f* lite skrin (*smykker, relikvie*).

tècnica *f* teknikk; **tècnico** (*pl* -ci) teknisk; *direttore ~* teknisk leder; *istituto ~* teknisk mellomscole; handelsgymnas; *termine ~* faguttrykk; ~ *m* tekniker; **tecnologia** *f* teknologi; **tecnologico** (*pl* -ci) teknologisk; **tecnopatia** *f* fyrkesnevrose.

tèco *sj.* = *con te* med deg.

tèda *f* litt. fakkel.

tedescante *gl.* tyskvennlig; **tedescheggiare** etterligne tyskerne, spille tysker; **tedescheria** *f* neds. flokk tyskere; Tyskland; **tedesco** (*pl* -chi) tysk; ~ *m* tysker; **tedescòfilo** tyskvennlig; **tedescume** *m* neds. noe tysk.

tedèum *m* tedeum; lovsang; ~ *!endelig*

tediare (*è*) kjede; **tèdio** *m* kjedsomhet, lede; *venire a ~* kjede; **tediosità** *f* sj. kjedsomhet; **tedioso** kjedelig, kjedsommelig.

tegamata *f* en panne, gryte (med noe); **tegame** *m* panne, gryte; *uova al ~* speilegg; **tegenària** *f* sl. edderkopp; **tèglia** *f* sl. stekepanne.

tègola *f* teglstein, takstein; **tegolàia** *f* teglverk; **tègolo** *m* teglstein, takstein.

teiera *f* tepotte, tekanne.

teismo *m* teisme; **teista** *m* teist.

tèla *f* lerret; maleri, bilde; (*teater*) teppe; forteppe; *fig.* handling, intrige; *cala la ~* teppet går; *far ~* stikke av; ~ *incerata* voksdruk; ~ *olona* presenningsduk; **telaggio** *m* lerret, vevemåte; **telàio** *m* vev(stol), vev(ning); ramme; chassis, understell.

telearma *f* (*pl* -mi) fjernstyrt våpen; **telecomando** *m* fjernstyring; **telefèrica** *f* taubane.

telefonare (*-lè-*) telefonere; **telefonata** *f* telefonsamtale; oppringning; *dare, fare una ~ a uno* ta en telefon til en; ~ *interurbana* utenbys samtale; rikstelefon; **telefonìa** *f* telefoni; ~ *senza fili* trådløs telefoni; **telefonico** (*pl* -ci) telefonisk; *cavo ~* telefonkabel; *filo ~* telefonledning; *elenco ~* telefonkatalog; *impianto ~* telefonanlegg; *centralino ~* sentralbord; **telefonista** *m* telefonist; **telefòno** *m* telefon; *colpo di ~* telefon(oppringning); ~ *interno* hustelefon; *parlare al ~* snakke i telefonen; ~ *duplex* partstelefon; **telefòto** *m*, **telefotografia** *f* telefoto(grafi).

telegenico (*pl* -ci) som egner seg til fjernsyn.

telegrafare (-lè-) telegrafere; **telegrafia** *f* telegrafi; ~ *senza fili* radiotelegrafi; **telegrafico** (*pl -ci*) telegrafisk; *stile* ~ telegramstil; *vaglia* ~ telegramanvisning; **telegrafista** *m* telegrafist; ~ *di bordo* (*mar. og fly*) radiotelegrafist; **telegrafo** *m* telegraf; ~ *delle macchine* (*mar.*) maskintelegraf; **telegramma** *m* telegram.

telemetria *f* avstandsmåling; **telemetro** *m* telemeter.

teleobiettivo *m* teleobjektiv.

teleologia *f* teleologi; **teleologico** (*pl -ci*) teleologisk.

teleostei *m pl* benfisk.

telepatia *f* telepati; **telepatico** (*pl -ci*) telepatisk.

teleria *f* linnet, lerretsvarer.

telescopico (*pl -ci*) teleskopisk; **telescopio** *m* teleskop.

telescrivente *f*, *macchina* ~ fjernskriver.

telètta *f* fint lerret; gull-, sølvinnvirket stoff; toalett, toalettbord.

televisiòne *f* televisjon; **televisivo** televisjons-; **televisore** *m* televisjonsapparat.

tellina *f* liten musling; *far ridere le telline* være komplett latterlig.

tellurico (*pl -ci*) jord-; *movimenti tellurici* jordskjelv.

tèlo *m* bredde, stykke (*stoff*); *lenzuolo di tre teli* laken i tre bredder; ~ *da tenda* teltduk; ~ *m gl.* kastespyd, pil; **telone** *f* (teater) teppe.

tèma *m* tema; emne, oppgave; *gram.* rot, stamme; ~ *in classe*, ~ *per casa* skoleoppgave, hjemmeoppgave; **tèma** *f* litt. frykt; **temático** (*pl -ci*) tematisk; **temèzza** *f* frykt (somhet), angst; **temerarietà** *f* dumdristighet; **temerario** dumdristig; **temère** (*è*) frykte (for); være redd for; **temerità** *f* dumdristighet; **temibile** fryktinngytende.

tènolo *m* harr.

tempaccio *m* hunde-, grisevær.

tempaiuolo, (*porcellino*) ~ pattegris.

tempera *f* herding; tempera; *se ellers: tempra*;

temperaggio *m* temperering; **temperalapis** *m* inv. blyantspisser; **temperamento** *m* temperament, sinnstilstand, natur; temperering, lindring, blanding; ordning, utvei; herding, hardhet; **temperante** mildnende, lindrende; måteholdende; ~ *m* måteholdsmann; **temperanza** *f* måtehold; **temperare** (*tè-*) temperere, mildne; spisse (*blyant*); herde; **temperativo** mildnende, tempererende, herdende; **temperato** temperert; **temperatura** *f* temperatur; lindring; herding; *prendere la* ~ *a* ta temperaturen på; *sbalzo di* ~ temperatursvingning; **temperie** *f* inv. godt vær(lag); **temperinata** *f* stikk med lommekniv; **temperino** *m* lommekniv; pennekniv.

tempesta *f* storm, haglvær, uvær; *fig.* storm; opphisselse; **tempestare** (-pè-) storme, hagle; lar- me, bestorme; ~ *di pugnì* bearbeide med nevene; *nave tempestata* stormherjet skip; *tempestato di gioie* besatt med edelstener; **tempestio** *m* stadig, stor storm(ing); **tempestivo** beleilig, rettidig, passende; **tempestoso** stormfull.

tempia *f* tinning; **tempiale** *m* strekkjern (*i* vev); brillestang; **tempio** *m* (*pl templi*) tempel; poet. kirke; **tempissimo**, *per* ~ meget tidlig; **tempista** *m* mus. en som holder takten; *fig.* en som alltid kommer beleilig, handler riktig.

templare *m* tempelridder.

tèmpo *m* tid; vær; årstid; leilighet; *gram.* tid, tempus; *mus.* tempo, takt, sats; *a* ~ i rette tid, i tide; *venire a* ~ komme i tide; *al* ~ *dei tempi*, *al* ~ *che Berta filava* i gamle dager; *a un* ~ samtidig; *darsi bel* ~ more seg; *cambiamento di*

~ omslag i været; *di* ~ *in* ~ fra tid til annen, undertiden, av og til; ~ *fa* for en tid siden; *ha fatto il suo* ~ han har overlevet seg selv; *hai* ~ *a protestare* (*fam.*) det nytter ikke å protestere; *da gran* ~ i lang tid; *ingannare, ammazzare il* ~ slå tiden i hjel; *in* ~ i rette tid; *fare in* (*el.: a*) ~ *a una cosa* greie noe i tide; ~ *legale* sommertid; *mezzo* ~ omgang (*football*); *nello stesso* ~ samtidig, på en gang; *per* ~ tidlig, tidsnok; *a* ~ *perso* når man ikke har noe bedre å foreta seg; *ricuperar* ~ (*sport.*) vinne tid; ~ *una settimana* innen en uke; *un* ~ engang; *in* ~ *utile* i rette tid; *a* ~ *e luogo* når tid og sted tillater; *secondo* ~ annen del (*av film*); *il* ~ *è galantuomo* tiden yter rettferdighet; *col* ~ med tiden; *dar* ~ *al* ~ gi seg god tid; *chi ha* ~ *non aspetti* ~ utsett ikke til i morgen det du kan gjøre i dag; (*di*) *notte* ~ om natten.

tèmpora *f pl*, *le quattro* ~ de tre fastedager (i begynnelsen av hvert kvartal); **temporale** tempo- ral, timelig, verdslig, jordisk; *anat.* tinnings-; *potere* ~ verdslig makt; *le ossa temporali* tin- ningsbena; ~ *m* uvær, tordenvær; **temporalésco** (*pl -chi*) uværes-, torden; **temporalista** *m* tilhenger av pavens verdslige makt; **temporalità** *f* verdslig- het, inntekt av kirkegods; **temporaneità** *f* midler- tidighet; **temporaneo** midlertidig, foreløpig, forbi- gående, tidsbegrenset.

temporeggiamento *m* nøling, forhaling; **temporeg- giare** (-rè-) nøle, forhale, vinne tid; **temporeggia- tore** *m* (*f -trice*) nøler, forhaler.

tèmpra *f* herding; tempera; klang(farge); *fig.* ka- rakter, natur, beskaffenhet; **temprare** herde.

tenace seig, klebrig, sterk; fast, iherdig, utholden- de; **tenacia**, **tenacità** *f* seighet, utholdenhet.

tenaglia *f* se: *tanaglia*.

tènda *f* forheng, skjerm, teppe; telt; ~ *da campo* telt; *piantar le tende* slå leir; *fig.* slå seg ned; *levar le tende* bryte leir; *fig.* flytte; **tendale** *m* sol-, regnskjerm; **tendame** *m* samling telt, forheng o.l.; **tèndente** som tenderer (*a* mot); **tèndenza** *f* tendens, tilbøyelighet; **tendenziosità** *f* det å være tenden- sios; **tendenzioso** tendensios.

tèndere spenne (ut), strekke (ut), utbre; ~ *a* tendere imot, ha tilbøyelighet til, være tilbøyelig til; strebe etter, akte å, gå ut på; gå over i (*om farge*); ~ *le orecchie* spisse ører; ~ *una trappola* legge en felle (*og fig.*); **tèndina** *f* gardin; **tèndine** *m* sene; ~ *d'Achille* akillesene; **tèndineo** sene-; **tèndinoso** senet; **tènditoio** *m* strekker; tørkeplass; **tènditore** *m* (*f -trice*) strekker, strammer; **tèndone** *m* stort forheng, teppe; **tèndopoli** *f* tellleir, -plass.

tènebra *f* (oftest *pl*) mørke (*og fig.*); *l'angelo delle tenebre* mørkets engel; **tenebria** *f* litt. mørke; **tenebrone** *m* tett mørke; bakstrever, pessimist; en som taler uklart; **tenebrone** *m* mørke; **tenebrosità** *f* mørke; **tenebroso** mørk, dunkel.

tenènte *m* løytnant; ~ *colonello* oberstløytnant; ~ *generale* generalløytnant; ~ *di vascello* kaptein- løytnant; **tenèzza** *f* løytnantsgrad; avdeling (*carabi- nieri el. tollpoliti*).

tenère (*tèngo*) holde, beholde, inneholde; ha; av- holde (*møte*); anse for, regne for; overholde; romme; føre (*bøker*); *tieni!* grip! ta det! (*forbauset*) så? ~ *a bada* oppholde; *tengo a* ... det ligger meg på hjertet å ...; *tenga in capo!* behold hatten på! ~ *duro* stå imot; ~ *d'occhio* holde øye med; ~ *a battesimo* stå fadder til; ~ *l'acqua* være vanntett; ~ *dietro* følge; ~ *come un cane*

behandle (en) som en hund; ~ *per uno* holde på en; *lo tengo per galantuomo* jeg anser ham for en gentleman; ~ *le parti di uno* holde med en, forsvare en; ~ *mano* hjelpe, favorisere; ~ *del padre* ligne faren; ~ *a stecchetto uno* kjøre en i stramme tøyler, holde en på smalkost; ~ *testa a uno* holde en stangen; *tenersi sulle gambe* (el.: *in piedi*) holde seg på bena; *tenersi di una cosa* være stolt av noe; *tenersi da* avholde seg fra; *tenersi sulle difese* holde seg i forsvarsberedskap; *tenersi da conto* skåne seg, sin helbred.

tenerezza *f* sårhet, svakhet; omhet; **tenero** sart; om, kjærlig, følsom; bløt, spe, frisk, ny, mør; *c'è del ~ fra quei due* der er sympati (flørt, forståelse) mellom disse to; *tenera età* ung alder; ~ *del suo onore* ærekjær; ~ *m* det mykeste (av noe); **tenerume** *m* noe mykt; brusk; *fig.* affektasjon.

tenesimo *m* smertefull trang til hyppig vannlating og avføring, tenesme.

tènia *f* bendelorm; **tenibile** som kan holdes, holdbar; **tenimento** *m* gods, gård, eiendom; **tenitore** *m* (*f* -trice) besitter, godseier; bankør (*i spill*); **tènni se**; *tenere*; **tènnis** *m* tennis; *giocare a ~* spille tennis; **tennista** *m*, *f* tennisspiller.

tenóre *m* måte, form, begrep, innhold, ordlyd; tenor; ~ *di vita* levestandard; **tenoreggiare** (-rè-) synge tenor; **tenorile** tenor-.

tensione *f* spenning; det å spenne, strekke; *alta* ~ høyspenning; *bassa* ~ lavspenning; *corrente a bassa* ~ svakstrøm.

tentabile som kan forsøkes; **tentacolare** som har (form av) følehorn, fangarm; **tentacolo** *m* føler, følehorn, fangarm; **tentamento** *m* sj. forsøk; **tentare** (*è*) forsøke, prøve; (be)føle; friste; *sono tentato di affermare* jeg er fristet til å påstå; **tentativo** *m* forsøk; **tentatore** *m* (*f* -trice) frister; **tentazione** *f* prøve, fristelse, lyst.

tentenna *m* inv. vankelmodig, nølende person; *stare in ~* vakle; **tentennamento** *m* vakling; **tentennare** (-tèn-) (få til å) riste; vakle; (*om møbler*) gynte, vogge; ~ *il capo* gynte med hodet; **tentennata** *f* det å riste, gynte (en gang); **tentennino** *m* frister; nølende person; **tentennio** *m* stadig risting, vogging; **tentennone** *m* meget vankelmodig, nølende person; **tentennoni** *adv* gynnende, vaklende; **tentone**, **tentoni** *adv* famlende.

ténue tynn; fin, svak, spe; ringe; *intestino ~* tynntarm; **tenuità** *f* tynnhet, finhet, spehet; **tenuta** *f* gods, landeiendom; rominnhold; uniform, påkledning; det å holde på en tone; *alta, bassa ~* (mil.) fest-, tjenesteantrekk; *a ~ d'aria* lufttett; ~ *dei libri* bokføring; **tenutario** *jur.* (som) eier; **tenuto**, *essere molto ~ a uno* være en meget forbunden; *se: tenere*.

tenzonare (*ò*) komme i strid; **tenzone** *f* strid, splid, kiv; *singolar ~* tvekamp.

teobroma *m* litt. kakao(plante).

teocrático (*pl -ci*) teokratisk; **teocrazia** *f* teokrati.

teodicea *f* teodicé; **teodolito**, **teodolite** *m* teodolitt; **teodulia** *f* gudsdyrkelse; **teofania** *f* teofani; **teogonia** *f* teogoni, gudelære.

teologale teologisk; *le virtù teologali* de kristelige hoveddyder (*tro, håp og kjærlighet*); **teologante** *m* teolog; **teologare** teologisere; **teologastro** *m* dårlig teolog; **teologhessa** *f* spøk. kvinne som tror å forstå seg på teologi; **teologia** *f* teologi; **teológico** (*pl -ci*) teologisk; **teologizzare** teologisere; **teologo** *m* (*pl -gi*) teolog.

teorema *m* læresetning; **teoretica** *f* teori (*i motset-*

ning til praksis); **teoretico** (*pl -ci*) teoretisk; **teoria** *f* teori, lære; *litt.* prosisjon; **teórica** *f* teori; **teórico** (*pl -ci*) teoretisk; ~ *m* teoretiker.

teosofia *f* teosofi; **teosofo** *m* teosof.

tèpalo *m* kronblad.

tepidario *m* hist. rom for lunkent bad (*i terme*);

tepidèzza *f* lunkenhet; **tepidità** *f* lunkenhet (*og fig.*); **tepidismo** *m* (politisk) lunkenhet; **tepóre** *m* lunhet, lunk, lunkenhet.

tèppa *f* dial. underverden (*i storby*); **teppismo** *m* forbrytervesen; forbrytelse; **teppista** *m* banditt.

terapeuta *m* terapeut; **terapeutica** *f* terapi; **terapeutico** (*pl -ci*) terapeutisk; **terapia** *f* terapi.

teratologia *f* teratologi.

terebentina *f* terpentin; **terebinto** *m* terpentintre;

terebrante *f* (gjennom)borende (*om smerte*); **terebrazione** *f* vannboring.

terédine *f* treorm, -mark (*srl. mar.*).

tergale *m* finere stolrygg; **tergemino** tredobbel.

tèrgere *litt.* viske ut, av; tørke av; **tergicristallo** *m* inv. vinduspuser (*i bil*); **tergiversare** (-vèr-) nøle, komme med utflukter, unnså seg; **tergiversatore** *m* (*f* -trice) en som kommer med utflukter; **tergiversazione** *f* nøling, utflukt, det å unnså seg.

tèrgo *m* litt. (*pl le terga*; *fig. i terghi*) rygg; *typ.* bakside; *a (el.: da) ~* på baksiden.

teriacca *f* se: *triaca*.

tèrma *f* *srl. pl* termer, varme bad; **termale**, *acque termali* varme kilder; *cure termali* varmtvannskur; *sorgente ~* varm kilde; *stabilimento ~* kursted med varme bad; **termalismo** *m* behandling med varme bad; **termico** (*pl -ci*) varme-.

terminabile endelig, som kan avsluttes; **terminabilità** *f* avsluttelighet; **terminale**, *pietra ~* grensestein; *stazione ~* endestasjon; **terminare** (*è*) ende, (av)slutte, gjøre ende på; **terminativo** ende-, avsluttende; **terminazione** *f* slutning; *srl. gram.* endelse; **termine** *m* ende, slutning, grense, grensestein; mål, frist, termin, tid, bestemmelse; uttrykk, vending, terminus; *mat.* ledd; *essere in buoni termini con uno* stå på god fot med en; *a ~ del contratto* i henhold til kontrakten; *senza ~ fisso* uten bestemt frist; *a(i) termini di legge* ifølge loven, etter lovens ordlyd; *metter ~ a* avslutte; *mezzo ~* mellomvei, halv løsning; *passare i termini* gå over streken; *a rigor di ~* bokstavelig talt, strengt tatt; *la cosa sta in questi termini* saken ligger slik an; ~ *tecnico* teknisk uttrykk; **terminologia** *f* terminologi.

termite *f* termitt; **termite** *f* kjem. termitt; **termitaio** *m* termitt-tue.

termobagno (*i annonser*) sentralvarme og bad; **termochimica** *f* termokjemi; **termodinamica** *f* termodynamikk; **termoelettricità** *f* termoelektrisitet; **termoforo** *m* elektrisk varmepute; **termogeno** varmeproduserende; *ovatta termogena* termogenvatt; **termogeneşi** *f* fys. varmeproduksjon; **termoidraulico** (*pl -ci*), *impianti termoidraulici* varmtvannsanlegg; **termologia** *f* varmelære.

termométrico (*pl -ci*) termometrisk; **termometro** *m* termometer; **tèrmos** *m* inv. termosflaske; **termoscópio** *m* termoskop; **termosifone** *m* sentralvarmeapparat (*autonomo* for en enkelt leilighet; *centrale* for et hus); *riscaldamento a ~* sentralvarme; **termóstato** *m* termostat; **termoterapia** *f* termoterapi.

terna *f* tre personer (som innstilles til et embete); *tr.* ting; **ternario** ternær, sammensatt av tre deler; **tèrno** tredobbel; ~ *m* to tre-ere i terningspill

terne (tre vinnernummer i lotteri); *fig.* uventet lykke, hell.

terpina *f* terpentin; **terpinolo** *m* terpentinolje.

terra *f* jord, land, jordbunn; leire; *pl* jord, gods; *a* ~ til, på gulvet; til, på jorden; *andare a terra* gå i gulvet (*boksing*); *le terre ballerine* jorden som danser (ved jordskjelv) (*norditaliensk betegnelse for Sør-Italia*); *la* ~ *bruciata* den brente jord; ~ *cotta* terrakotta, brent leire, keramikk; ~ *di nessuno* ingenmannsland; ~ *nuova* nyoppdaget land; ~ *d'ombra*, ~ *di Siena* terra di Siena; *la* ~ *Santa* Det hellige land; *alte terre* høysletter; *basse terre* lavsletter; *per* ~ til, på gulvet; til, på jorden; til lands; *per mare e per* ~ til lands og til vanns, overalt; *prender* ~ lande; *di questa* ~ jordisk; *andar* ~ ~ seile tett langs kysten; krype langs bakken; *un libro* ~ ~ en dårlig, middel-mådig bok; *scendere a* ~ gå i land.

terracotta *f* (*pl* -e-e) terrakotta, brent leire.

terracrèpolo *m* svineblom; **terraferma** *f* fastland; **terraglia** *f* *srl.* *pl* leire-, steintøy; **terragno** *jord-*; som kryper på, lever under jorden; **terragnolo** *se: terragno*; **terramara** *f* pælelandsby, boplass (*bronsealder*); **terramaricola** *m* *hist.* innbygger av pælelandsby; **terranova** *m* *inv.* newfoundlandshund; **terrapienare** *sj.* forskanse; **terrapieno** *m* skanse, voll, terrasse.

terraqueo, globo ~ jordkulen.

terrario *m* terrarium; **terrificante** *m* *sl.* bygselmann; **terratico** *m* (*pl* -ci) bygselavgift i form av andel i produksjonen, bygselkontrakt.

terrazza *f* terrasse, balkong, altan; flatt tak; **terrazano** *m* landsbyboer; **terrazziere** *m* jordarbeider, graver; **terrazzino** *m* balkong; **terrazzo** *m* terrasse.

terremotato skadelidt ved jordskjelv; **terremoto** *m* jordskjelv; ~ *ondulatorio, sussultorio* jordskjelv med vannrett, loddrett bølgebevegelse.

terreno *jordisk*; nær jorda; *piano* ~ første etasje; ~ *m* terreng; område, grunn, dyrket jord; ~ *fabbricabile* byggetomt; ~ *d'atterraggio* landingsplass; *tastare il* ~ sonde terreng; *preparare il* ~ (*fig.*) legge forholdene til rette; *scendere sul* ~ duellere; *striscia di* ~ jordstrimmel.

terreo *jord-*; jordfarget, grågul; **terrestre** *jord-*, land-, jordisk; *paradiso* ~ Eden (*og fig.*); *esercito* ~ landhær; **terriano** *m* jordboer.

terribile fryktelig; *i terribili* (*spøk.*) heimevernet; **terribilità** *f* fryktelighet, redsel.

terriccio *m* moldjord, plantejord, hagejord; **terricciuola** *f* liten landsby; **terriere** *jord-*.

terrificante fryktelig; **terrificare** (*-ri-*) forskrekke, skremme; (*pl* -ci) litt. fryktelig.

terrigeno født av jorden; **terrigno** jordfarget, jordholdig; *se også: terragno*.

terrina *f* terrin.

territoriale territorial; *acque territoriali* territorialfarvann; *milizia* ~ heimevern; **territorio** *m* territorium, område, enemerker.

terrore *m* redsel, terror; **terrorismo** *m* terror(isme), redselsregime; **terrorista** *m* terrorist; **terroristico** (*pl* -ci) terroristisk; **terrorizzare** terrorisere.

terroso jordholdig, jordaktig.

tersèzza *f* *sj.* renhet, klarhet; **tèrsi, tèrso** *1. se: tergere*; **tèrso** *2. ren, klar, lysende*.

terza *f* ters (*mus. og sport*); tredje (klasse); *rl.* tredje time; ~ *di cambio* tertiaveksel; **terzana** *f.* (*febbre*) ~ tredjedagsfeber; **terzaruolo** *m* rev (*i seil*); **terzavolo** *m* tipp-oldefar; **terzeria** *f* bygselpakt der bygsleren får $\frac{1}{3}$ av utbyttet; **terzètta** *f* *hist. sl.*

pistol; **terzètto** *m* tersett; tersin; **tèrzi** *m* (*pl*) tredjemann; **terziario** *geol.* tertiær; ~ *m* tertiarmunk, lekbroder (*srl. fransiskaner*); *sl.* bygselmann (*se: terzeria*); **terziglio** *m* *sl.* tjue-ett; **terzina** *f* tersin (*versemål*); **terzino** *m* $\frac{1}{3}$ liter; *sport* back.

tèrzo tredje; *il* ~ *ordine* lekbrødrene; *terza rima* tersin; *terza pagina* avisenes 3. side (*noveller, kunst etc.*); *il* ~ *stato* borgerskapet; *terza (velocità)* 3. gir; ~ *m* tredje, nummer tre, tredjemann; tredjedel; *il* ~ *incomodo* (*fig.*) tredje hjul på vogna; *tra due litiganti il* ~ gode når to strides har en tredje fordelen av det; **terzodécimo** *sj.* den trettende; **terzogénito** den tredjefødte; **terzone** *m* *mar.* vanntønne; **terzultimo** tredjesist; **terzuolo** *m* *sl.* falk; *sl.* seil; rev (*i seil*); 3. gangs slått.

tèsa *f* (utspenning av) fuglenett; hatteskygge; favn (*mål*); **tesare** strekke, stramme; **tesata** *f* strekk (*kabellengde mellom to påler*).

tesaurizzante *m* skattesamler; **tesaurizzare** samle skatter.

tèschio *m* kranium.

tèsi *f* tese, påstand; tesis; ~ *di laurea* hovedfagsoppgave (*til embetseksamen*); **tesina** *f* disputas (*ved embetseksamen*).

tèsi, tèso *se: tendere*; *rapporti tesi* spent forhold.

tesoreggiare (*-ré-*) samle (skatter); **tesoreria** *f* skattkammer; ~ *comunale* kommunekasse; **tesoriere** *m* skattmester; kasserer; **tesorizzare** samle (skatter); **tesoro** *m* skatt (*og fig.*); statskasse; relikviegjemme; tesaurus; *buoni del* ~ statsobligasjoner.

tèssera *f* medlems-, adgangs-, abonnements-, rasjoneringskort; merke, kontrollseddel, legitimasjon; stykke, bit (*i mosaikk*); ~ *lusoria* terning; ~ *di partito* partibok; ~ *del lavoro* arbeidskort, -tillatelse; ~ *del pane* brødkort; **tesseramento** *m* rasjonering; **tesserare** (*tès-*) rasjonere; oppta som medlem (*i pol. parti o.l.*); **tesserato** *m* medlem (*av parti, fagforening o.l.*).

tèssere veve, flette; *fig.* flette, knytte, oppspinne; ~ *inganni* smi renker; **tèssile** tekstil-; *l'industria* ~ tekstilindustri; *macchina* ~ vevemaskin; *materie tessili* tekstiler; ~ *m* tekstil; tekstilarbeider; **tessitore** *m* (*f* -trice) vever; *il* ~ (*tilnavn på*) Cavour; **tessitoria** *f* veveri; **tessitura** *f* vevning, vev; opplegg, linning; *fig.* disposisjon; **tessuto** *m* stoff, vev, metervare; ~ *connettivo* bindevev; ~ *di menzogne* vev av løgner.

tèsta *f* hode; *a* ~ *pro persona*; *alla* ~ *di* i spissen for; ~ *calda* brushode; *colpo di* ~ innfall, plutselig beslutning; *sport* heading; ~ *a croce* krysshode; *dare alla* ~ gå til hodet (*vin*); *aver la* ~ *dura* være sta; ~ *coronata* kronet hode, konge; *essere in* ~ være i spissen, føre; *chi non ha* ~ *abbia gambe* hva en ikke har i hodet må en ha i bena; *aver la* ~ *di legno* være tungnem; *mettersi qualcosa in* ~ sette seg noe i hodet; *mezza* ~ et halvt hestehode; ~ *di morto* (*zool.*) dødningehode; *perdere la* ~ tape hodet; ~ *di ponte* bruhode; ~ *porta-mola* slipeeskiveholder; slipesteinholder; *rompersi la* ~ gå til grunne; bry hjernen; *grattarsi la* ~ (*fig.*) klø seg i hodet; *uscirne con la* ~ *rotta* komme dårlig fra det; *far di propria* ~ følge sitt eget hode; *tener* ~ *a uno* holde en stangen; *aver* ~ være fornuftig; *essere una* ~ *quadra* være rolig, besindig; *lavata di* ~ irettesettelse, omgang; ~ *a* ~ ansikt til ansikt; ~ *di turco* (*fig.*) skyteskive, syndebukk.

testabile som kan testamenteres; **testaceo** skall-; ~ *m* skalldyr; **testagnolo** *m* tønneband (*nær bunnen*);

testamentare (-mè-) testamentere; **testamentario** testamentarisk; **testamento** *m* testament; *il Vecchio* ~ det gamle testamente; **testante** som testamenterer; ~ *m* testator.

testardaggine *f* stahet; **testardo** sta; **testare** (è) testamentere; **testata** *f* (hode)ende; *sport* heading; typ. overkant av side; **testatico** *m* (pl -ci) *gl.* hodeavgift; **testatore** *m* testator.

tèste *m* vitne; **testé** nettopp, like før, nylig.

testeréccio hardnakket, sta; **testicolare** testikkel-; **testicolo** *m* testikkel; **testicciuola** *f* saue-, gjetehode (til stek); **testiera** *f* hodestykke, hodegjerde; parrykk-, hatteform.

testificare (-ti-) bevitne; **testificazione** *f* bevitnelse.

testimone *m* vitne; **testimoniale** vitne-; *il* ~ *d'accusa* anklagevitne; **testimonia** *f* vitnesbyrd, vitneutsagn; *fig.* bevis; **testimoniare** (ò) (be)vitne; ~ *di* (be)vitne; **testimonio** *m* vitne, vitnesbyrd, bevis; forlover; ~ *a carico* vitne mot tiltalte; ~ *a discarico* vitne til gunst for tiltalte; *falso* ~ falskt vitnesbyrd; ~ *oculare* øyenvitne.

testina *f* lite hode; kalvehode; **tèsto** 1. *m* blomsterpotte; stekepanne; **tèsto** 2. *m* tekst; *far* ~ være en autoritet; **testolina** *f* lite hode; *fig.* lettsindig, vimset person; **testone** *m* dum, sta person; **testuale** ordrett; **testuggine** *f* skilpadde; *la* ~ (astr.) Lyren; **testura** *f* sj. vev; sammenheng.

tetànico (pl -ci) stivkrampe-; **tètano** *m* stivkrampe. **tetèrrimo** superlativ av: *tetro*.

tetracòrdo *m* firstrengel lyre; *mus.* kvart; **tetra-**kord; **tetraèdro** *m* mat. tetraeder; **tettraggine** *f* mørke, dysterhet; **tetràgono** firkantet; *fig.* ubøye-
lig; ~ *m* firkant; **tetralogia** *f* fire sammenhengen-
de skuespill, tetralogi.

tétro mørk, dyster, skummel.

tétta *f* bryst, patte; **tettaiuòlo** *m* loftsmus, husmus; **tettarella** *f* smokk (på flaske); **tettare** (è) patte; **tettièra** *f* sj. se: *teiera*.

tétto *m* tak; *fig.* hus(ly); ~ *a uno spiovente* halvtak, skråtak; ~ *a due spioventi* saltak; ~ *a punta* spisst tak; ~ *a terrazza* flatt tak; *i senza* ~ de husløse; **téttoia** *f* skjermtak, halvtak, stasjonstak; **téttoia** *f* haketapp (på geit).

teucro *litt.* trojansk; ~ *m* trojaner; **teurgia** *f* teurgi, hvit magi, åndebesvergelse; **teurgica** *f* teurgi; **teurgico** (pl -ci) teurgisk; **teurgo** (pl -gi) teurg, magiker.

teutone *m* teutoner; tysker; **teutónico** (pl -ci) teuto-
nisk; tysk.

thè *m* se: *té*; **thèrmos** *m* se: *termos*.

ti (pers. pron., dat. og akk., ubetont) deg.

tiàra *f* tiara; pavekrone.

tiberino Tiber-; *l'isola tiberina* Tiberøya.

tibet *m* inv. sl. ullstoff; **tibetano** tibetansk; ~ *m* tibetaner; **tibia** *f* skinneben; sl. fløyte; **tibiàle** legg-, skinnebens-; ~ *m* *litt.* leggskinne.

tibicine *m* fløytespiller; **tibùrio** *m* åttesidet kuppel.

tiburtino fra Tivoli.

tic *m* se: *ticchio*; **ticchettio** *m* tikking, klapping; **ticchio** *m* (ansikts)trekning; *fig.* lune, nykke, innfall; **ticchiolato** plettet, skimlet; **ticchiolatura** *f* det å være skimlet, flekkethet; **ticchiòso**, *cavallo* ~ krybbebiter.

tièpidèzza *f* se: *tipidezza*; **tièpido** lunken.

tiflite *f* blindtarmsbetennelse; **tiflògrafo** *m* blindskrivemaskin; **tifico** (pl -ci) tyfus-; **tifo** *m* tyfus; *fig.* sportsbegeistring, sportsidioti; *fare il* ~ *per uno* heie på en; **tifoide** tyfusaktig; **tifoidea** *f*

paratyfus; **tifone** *m* taifun, tyfon; **tifoso** tyfussyk; sportsgal; ~ *m* tyfuspasient; sportsidiot.

tigliàcee *f* pl. *le* ~ lindefamilien; **tiglio** *m* lind; fiber, trevle; **tigliòso** fibret, trevlet, seig.

tigna *f* skurv; *fig.* gnier; **tignare** (også refl.) sj. bli møllspist; **tignuola** *f* møll, mark; **tignòso** skurvet; *fig.* gnieraktig.

tigrare refl. bli flekket; **tigrato** flekket (som tiger); **tigre** *f* tiger; **tigrèscò** (pl -chi) tigeraktig; **tigròtto** *m* tigerunge.

tilde *m* tilde.

timballo *m* pauke; **timbale**, *posteiform*; ~ *di maccheroni* makkaronipostei.

timbrare stemple; **timbratura** *f* stempling; **timbro** *m* stempel; klang(farge); ~ *a data* datostempel; **limpidezza** *di* ~ klangrenhet; ~ *a secco* tørt stempel.

timidèzza, **timidità** *f* fryktsomhet, sjenerthet; **timido** fryktsom, sjenert.

timo *m* timian; *anat.* halskjertel; **timòlo** *m* olje av timian.

timone *m* ror; vognstang, skokle, drag; ~ *compensato* balanserer; *dare un colpo di* ~ (*fig.*) ta en rask beslutning, omlegging av roret; ~ *di direzione* sideror; ~ *di fortuna* nødror; *essere al* ~ styre, sitte ved roret (og *fig.*); ~ *di profondità* høyderor; **timoneggiare** sj. styre; **timonella** *f* firhullet toseters vogn; **timonièra** *f* styrehus; **timonière** *m* rorgjenger; **timonièro** ror-; *penna timonièra* styrefjær.

timorato samvittighetsfull, påpasselig; ~ *di Dio* gudfryktig; **timóre** *m* frykt; *stare in* ~ *per* frykte for; ~ *di Dio* gudsfrykt; **timoroso** fryktsom, engstelig.

timpaneggiare sj. slå på pauke; **timpanico** (pl -ci) trommehule-; *membrana timpanica* trommehinne; **timpanista** *m* paukeslager; **timpanite** *f* trommehinnebetennelse; **timpano** *m* pauke; *anat.* trommehule; *arkit.* gavlfelt; *rompere i timpani* bedøve, øredøve; *fig.* kjede.

tinàia *f* kjellerrom (til *tini*; se: *tino*); **tinca** *f* suter; *non dar né in tinche né in ceci* ikke få gjort, utrettet noen verdens ting; *muso di* ~ (*anat.*) mormunn; **tincòne** *m* F (venerisk) byll, lyskesvulst; *fig.* trøtt fyr; **tinello** *m* lite trekar (til *druetransport*); spisestue; *gl.* folkestue, spisestue (for *tjenere*); **tingere** farge, kline til, sole til;

tingitura *f* farging; **tingolo** *m* gjemsel (*lek*); **tinnire** (-isco) *litt.* lyde, tone, skingre; **tino** *m* stort trekar, murkar (til *druepressing o.l.*); kar; **tinòzza** *f* spillbakke; (vaske)balje; badekar.

tinsi se: *tingere*; **tinta** *f* farge; anstrøk, karakter; overflatisk kjennskap, ferniss; **tintarella** *f* solbrenthet; solbrunhet; **tinteggiare** (-tè-) farge; **tinteggiatura** *f* farging.

tin tin! ding dang!; **tintinnàbolo** *m* sj. bjelle, rangle; **tintinnamènto** *m* ringing; **tintinnare** *litt.* ringe, klinge; **tintinnio** *m* stadig ringing, (bjelle)-klang; **tintinnire** (-isco) ringe, klinge; **tintinno** *m* ringing, klang.

tinto se: *tingere*; **tintóre** *m* (f -ora, *tingitrice*) farger; **tintoria** *f* farging; farger; **tintório** farge-; **tintura** *f* farging, fargestoff; tinktur.

tiórba *f* *gl.* strengeinstrument.

tipettare (è) skrive på maskin.

tipico (pl -ci) typisk; **tipo** *m* type (også *typ.*); type, eksempel; *fam.* fyr, raring; *che* ~! for en type!; *sul* ~ *di* av samme slag som; ~ *sanguigno* blodtype; *determinazione del* ~ *sanguigno* blod-

typebestemmelse; **tipografia** *f* boktrykkeri; boktrykkerkunst, typografi; **tipografico** (*pl -ci*) typografisk; **tipografo** *m* typograf.

tiptologia *f* bankespråk (*i fengsel o.l.*); fortolkning av banketegn (*spiritisme*).

tira tira *se*: **tiratira**; **tirabaci** *m inv.* spyttkrølle; **tirabozze** *m inv.* liten håndpresse (*til spaltetrykk*); **tirabraccia** *m inv.* ildraker; **tiracatena** *m inv.* kjedestrekker (*på sykkel*); **tiraggio** *m* trekk (*i kamin*); (*planters*) oppsugning av vann.

tiralinee *m inv.* rissefjær; linjeringsmaskin; **tiraloro** *m* gullspinner; **tiramantici** *m inv.* en som drar blåsebelgen (*smie, orgel*); **tiraménto** *m* det å dra (*etc. se: tirare*); **tiramolla** *se*: **tiremmolla**.

tiranna *f* kvinnelig tyrann; **tiranneggiamento** *m sj.* tyrannisering; **tiranneggiare** (*-né-*) tyrannisere; **tirannesco** (*pl -chi*) tyrannisk; **tirannia** *f* tyranni; **tirannicida** *m* tyrannmorder; **tirannicidio** *m* tyrannmord; **tirannico** (*pl -ci*) tyrannisk; **tirannide** *f* tyranni; **tiranno** tyrannisk; ~ *m* tyrann.

tirante *seig*; ~ *m* snor, stropp, trekkstang; (*i kamin*) trekk; *mar.* dypgående, dybde; ~ *d'aria* trekk; ~ *del freno* bremsestang; ~ *dell'uscio* snor med hvilken portneren kan åpne gatedøren fra sin losje; **tiraolio** *m inv.* oljehevert.

tirapalle *m inv.* kuletang; **tirapièdi** *m inv.* rakkerknekt, bøddels hjelper; *spøk.* medhjelper, assistent, drabant; *iron.* spyttlikker, servil person; **tirapranzi** *m inv.* matheis.

tirapugni *m inv.* knojern.

tirare trekke, dra, slepe, rive (med seg), trekke ut, trekke i langdrag, tiltrekke; kaste, (ut)slynge, (av)fyre, (ut)skyte; *typ.* trykke; trekke (*veksel*); heve (*lønn*); tappe (*vin*); øse (*vann*); tinge, kjøpslå, prutte; (*om tøy*) stramme; (*om vind*) blåse; ~ *a qualcosa* ta sikte på noe, helle til noe, gå over i noe; ~ *a un colore* gå over i en farge; *tira al vino* han har hang til vin; *tira alle donne* han har hang til kvinner; ~ *al vantaggio* trakke etter fordel; ~ *acqua* øse vann; ~ *l'acqua al suo mulino* bære vann til egen mølle, mele sin egen kake; *una parola tira l'altra* det ene ord drar det andre med seg; ~ *avanti* gå fram; *fig.* leve, holde det gående; ~ *baci* sende slengkyss; ~ *in ballo* (*fig.*) dra inn i saken; ~ *calci* sparke; ~ *le calze*, ~ *il calzino* (*fam.*) himle, krepere; ~ *un colpo di fucile* avfyre et skudd; ~ *il conto*, ~ *i conti* gjøre opp regnskapet; *al* ~ *dei conti* når alt kommer til alt; ~ *le cuoia* krepere, dø; ~ *da uno* ligne en; ~ *uno dalla sua* få en over på sitt parti, på sin side; ~ *diritto* gå rett fram; ~ *fuori il coltello* dra kniven; ~ *giù* trekke ned; ~ *giù due righe* rable ned et par linjer; ~ *giù un lavoro* sjuske fra seg et arbeid; ~ *indietro* trekke tilbake; ~ *innanzi* gå fram; gå på; *tirlarla a uno* undergrave ens posisjon, prøve å skade en; ~ *qualcosa in lungo* trekke noe i langdrag; ~ *a lucido*, ~ *a lustro* polere; *gli tirano i nervi*, *ha i nervi tirati* hans nerver står på høykant; ~ *la paga* heve sin lønn; ~ *da parte* trekke til side; ~ *il prezzo*, ~ *sul prezzo* tinge, prutte om prisen; ~ *a palle infocate contro uno* føre innbitt krig mot en; *voler* ~ *sangue da una rapa* ville plukke hår av en skallet, bære vann i et såld; ~ *di sciabola* fekte med sabel; ~ *di scherma* fekte; ~ *segno* skyte på blink; *paga senza* ~ han betaler uten å prutte; ~ *la somma* gjøre summen opp, telle sammen; ~ *le somme* (*fig.*) komme til en konklusjon; *al* ~ *delle somme* når alt kommer til alt; ~ *a sorte*

trekke lodd; ~ *sospiri* utstøte sukk; ~ *su* trekke opp, løfte, samle opp; oppdrette, oppdra; ~ *su il numero* trekke nummeret (*på sesjon*); ~ *su uno* trekke (en veksel) på en; ~ *vantaggio da qualcosa* dra fordel av noe; *il vento tira* vinden blåser; *tira vento* det blåser; ~ *via* trekke bort; fjerne; gå sin vei; gå videre uten å stanse; rappe seg, skynde seg; ~ *via un dente* trekke ut en tann; ~ *via il lavoro* rappe seg, sjuske fra seg arbeidet; *fare una cosa a* ~ *via* gjøre noe med harelabben, sjuske fra seg noe, rable noe ned; ~ *a volo* skyte i flukten; *tirarsi addosso* tiltrekke seg (noe), skaffe seg (noe) på halsen; *tirarsi dietro* trekke med seg; pådra seg; *tirarsi indietro* trekke seg tilbake; *tirarsi da parte* gå til side; *tirarsi su* løfte seg, heve seg; komme opp, komme på strå, komme på den grønne gren; *tirarsi su i calzoni* trekke opp buksene; *tirarsi su i capelli* ordne, sette opp håret. **tirastivali** *m inv.* støvleknekt; **tirata** *f* trekk; slurk; lang tale, ordskvalder, tirade; ~ *d'orecchi* (*fig.*) irettesettelse; *in una* ~ i ett drag, på en gang, ett kjørt; **tiratira** *m fam.* noe som trekker, svermeri; *fare a* ~ (*fig.*) trekke tau om noe, slåss om noe; **tirato** spent; gjerrig; **tiratòio** *m* tørke-, blekeplass; **tiratore** *m* (*f -trice*) skytter, fekter, *franco* ~ friskytt; ~ *scelto* skarpskytter; **tiratura** *f* trekning; *typ.* trykning; avtrykk, oppslag(stall); ~ *speciale* særtrykk.

tirchieria *f* gjerrighet; **tirchio** gjerrig; ~ *m* gjerrigknark; **tirèlla** *f* selestropp, orestropp.

tiremmolla *f m inv.* *fig.* ubeslutsomhet, tvilrådighet; nøling, utflukt; ubeslutsom person.

tirétto *m dial.* skuff; **tiritèra** *f* langsnakk, prek, kjedelig skvalder.

tiro *m* trekk; skudd, skyting; *fig.* strek, puss; *essere a* ~, *essere fuori di* ~ være på, utenfor skuddhold (*og fig.*); *arma da* ~ skytevåpen; *bestia da* ~ trekkdyr; *un brutto* ~ en stygg strek; *campo di* ~ skytebane; ~ *a due, a quattro to-*, firspann; ~ *a forcilla* gaffelinnskytning; ~ *d'interdizione* sperreild; ~ *di punizione* straffespark; ~ *di sbarramento* sperreild; ~ *a segno* blinkskyting; skytebane; ~ *secco* ulykke, dødelig sykdom, dødelig slag.

tirocinate som går i lære; ~ *m* læregutt; **tirocínio** *m* prøvetid, læretid, oppøving, trening.

tiròide *f.* (*glandola*) ~ skjoldbruskkjertel.

tirolése tyrolsk; ~ *m* tyroler; **cappello alla** ~ tyrolerhatt; **tiròne** *m* lærling; *gl.* rekrutt.

tišana *f* avkok, suppe.

tiši *f* svinnsott, tæring, tuberkulose; **tišichèzza** *f* svinnsottighet; *fig.* uttæarethet; **tišico** (*pl -ci*) svinnsottig, brystsyk, tuberkuløs; (*om plante*) skral, halvt vissen; **tišicume** *m* samling svinnsottige personer el. halvvisne planter; **tišiològo** *m* (*pl -gi*) tuberkuloselege.

titànico (*pl -ci*) titanisk; **titànio** *litt.* titanisk; ~ *m* min. titan; **titanişmo** *m sj.* opprørsånd; **titano** *m* titan, kjempe.

titillamento *m* kiling; **titillare** kile; **titillazione** *f* kiling.

titolare (*i*) 1. titulere; *kjem.* titrere; **titolare** 2. titulær; **professore** ~ ordinær professor, fast ansatt professor; ~ *m* innehaver av embete; innehaver av handelsfirma; skytspatron, navneielgen; ~ *di conto corrente postale* innehaver av postgirokonto; **titolazione** *f* *kjem.* titrering; **titolo** *m* tittel, adkomst, rett, verdighet; økenavn; titrestyrke; finhet (*av garn*); verdipapir; *a* ~ *di som*,

i (sin) egenskap av, qua; *a ~ d'esempio* eksempelvis; *a ~ gratuito* gratis; *~ di studio* eksamenspapir, -bevis.

titubante nølende; **titubanza** *f* nøling, vakling; **titubare** (*i*) være i tvil, nøle; **titubazione** *f* sj. vakling, nøling.

tizio, *un Tizio* en eller annen, hvem som helst; *Tizio, Caio e Sempronio* Gud og hvermann.

tizzo, **tizzone** *m* brann (brennende trestykke); *un tizzone (d'inferno)* kjeltring, skurk.

tò', tòh = *togli* her, se her, hør her.

toalètta *f* toalett, toalettbord.

tobòga *m* toboggan.

tòcca *f* gl. silkeflor med gull og sølv; **toccabile** som kan røres; **toccafèrro**, **toccapanca** *m* inv. sl. lek; sisten, tafatt; **toccai** *m* inv. tokaier; **toccalàpis** *m* inv. blyantholder; **toccamènto** *m* det å (be)røre (etc. se: *toccare*); **toccante** angående, vedkommende; rørende.

toccare (*ò*) røre, berøre, føle på, ramme, støte, trykke; røre (*hjertet*); bevege, spille (*på instrument*); *mi tocca (a)* ... det tilkommer meg, faller i min lodd å ...; *jeg må ...*; *tocca a me* det er min tur; *~ i bicchieri* klynke; *~ il cielo col dito* være i den sjuende himmel; *~ la cinquantina* nærme seg de femti; *ci tocco, ci si tocca* jeg, en når bunnen her; *~ un porto* anløpe en havn; *~ uno nel vivo* irritere en, ramme en i ens ømme punkt; *toccarne tante* få mye pryl; *~ terra* lande, gå i land; bunne, ta bunnen.

toccasana *m* inv. universalmiddel; **toccata** *f* berøring; toccata; **toccato** (*om frukt*) støtt; (*sport*) rammet; *fig.* truffet; skjor i knollen; **toccatore** *m* (*f* -trice) en som rører (etc. se: *toccare*); **toccatutto** *m* inv. en som tar i alt.

toccheggare (*è*) sj. klinge (*om klokke*); (be)røre.

tòcco 1. *m* (*pl* -chi) berøring; anslag; (malt) strek, strøk, penselstrøk; *al ~ klokken ett*; *è il ~ klokken er ett*; *il ~ di mezzanotte* klokken ett midnatt; *~ adj.* se: *toccato*; **tòcco** 2. *m* (*pl* -chi) stykke (*kjøtt, ost o.l.*); sl. barett; *un bel ~ di ragazza* et flott stykke pikebarn.

tofana, *acqua ~* sl. gift (*med arsenikk etc.*).

tòga *f* toga; **togato** togakledt; litt. svulstig.

togliere (*tólgo*) fjerne, ta vekk, ta (*tøy*) av; frata (en ordet); (be)røve; *ciò non toglie che* ... det forhindrer ikke at ...; *~ il gas al motore* slå gassen av motoren; *tolga Dio!* Gud forbarme seg!; *~ di mezzo* fjerne, skaffe av veien; *~ moglie (sj.)* ta seg kone.

tòlda *f* gl. overdekk; **tolemàico** (*pl* -ci), *il sistema ~* det ptolemeiske verdensbilde.

tolètta *f* toalett, toalett møbel.

tollerabile utholdelig; **tollerante** tolerant; **tolleranza** *f* toleranse; tålmod; *casa di ~* bordell; **tollerare** (*ò*) tåle, tolerere, finne seg i, holde ut; **tolleratore** *m* (*f* -trice) en som tolererer; **tollerazione** *f* det å tolerere.

tòlo *m* kuppel, tak; **tòlsi**, **tòlto** se: *togliere*.

tòma *f*. *promettere Roma e toma* love gull og grønne skoger; **tomaio** *m* overlær.

tòmba *f* grav; **tombale** grav-, gravaktig; **tòmbola** *f* tombola, lotteri; *far ~ (fig.)* trille om, falle; *giocare a ~* spille tombola; **tombolare** (*tóm*-) falle, gå på hodet; **tombolata** *f* det å spille tombola; kollbøtte; **tòmbolo** *m* kollbøtte; *fig.* fall, tap; sprang; skogteig; sanddyne; tykksak; kniplebrett; *trine a ~* kniplinger; **tombolone** *m* stort

fall, kollbøtte; **tombolotto** *m* tykksak, tykkas, plugg.

tomismo *m* tomisme; **tomista** *m* tilhenger av tomismen; **tomistico** (*pl* -ci) tomistisk.

tòmo *m* bind, del; *un bel ~ (fig.)* en pussig kar; *è ~ da far questo e altro* han er mann for å gjøre dette og andre ting; **tòmolò** *m* sl. mål (45 liter).

tònaca *f* kutte; *vestir la ~* gå i kloster; *color ~ di frate* mørkebrun.

tonale tone-, tonal; **tonalità** *f* toneart; stemning.

tonare (*tuò*-) tordne (*og fig.*).

tonchiare (*ò*) bli markspist (*belgfrukt*); **tònchio** *m* mark, larve; **tonchiòso** markspist.

tondare (*ò*) avrunde; **tondatore** *m* (*f* -trice) en som avrunder, korallsliper; **tondatura** *f* avrunding; **tondeggiamento** *m* avrunding, rundhet, buttethet; **tondeggiante** rund, buttet; **tondeggiare** (*è*) være rund, buttet; runde av; **tondello** *m* runding; kjøttstykke; **tòndere** *gl.* (be)skjære, klippe, rake; **tondèzza** *f* sj. rundhet; **tondino** *m* liten tallerken; ring, krans; brikke; rundt bilde.

tòndo rund; skiveformet; dum; *~ ~* akkurat på streken; *chiaro e ~* åpent, klart og tydelig; *una cifra tonda* et rundt tall; *essere ~ come l'O di Giotto* være dum, «tjukk i hue»; *sputar ~ (iron.)* dosere, belære; *in ~, a ~, ~ ~, alla tonda* i ring, omkring; *~ m* noe rundt; tallerken, bakke; skive; rundt bilde; *typ.* antikva; **tonduto** se: *tondere*.

tònfano *m* fordypning i elv, kulp; **tonfare** (*ò*) plumpe i; slå, banke; **tònfete!** bums! plump! **tònfo** *m* bums, plump, plask.

tònica *f* grunntone; *dial.* se: *tonaca*; **tonicità** *f* gram. det å ha trykk, aksent; **tònico** (*pl* -ci) som angår tone, trykk; **accento ~** trykk, betoning; *~ m* styrkemiddel, oppstrammer; **tonificare** (*-ni*-) styrke, stramme opp.

tonitruante tordnende, buldrende.

tonnara *f* sl. ruse (*for tunfisk*); **tonnaròtto** *m* tunfisker; **tonnato**, **vitello ~** kalv med tunfisksaus.

tonneggiare (*-né*-) bukser; **tonnèggio** *m* slepetrosse; buksering; **tonnellaggio** *m* tonnasje; *~ di stazza* registertonn; **tonnellata** *f* tonn; *~ di stazza* registertonn.

ionnina *f* saltet tunfiskrygg; **tònno** *m* tunfisk.

tòno *m* tone; *darsi ~* gjøre seg til; *essere giù di ~* være nedfor; *rispondere a ~* svare å propos, gi igjen med samme mynt.

tonometro *m* blodtrykkmåler.

tonsilla *f* anat. mandel; **tonsillare** mandel-; **tonsillite** *f* mandelbetennelse.

tonsore *m* sj. barber; **tonsura** *f* tonsur, kronraking; **tonsurare** kronrake.

tontina *f* tontine; **tònto** *fam.* enfoldig.

topàia *f* rotte-, musereir; *fig.* dårlig hus, musehull; **topato** musegrå.

topàzio *m* topas.

topesco (*pl* -chi) rotte-, muse-; **topiària** *f* hagebrukskunst; **tòpica** *f* taktløshet, taktløs bemerkning; **topinàia** *f* muldvarphull; lite rotte-, musehull (*og fig.*); **topino** musegrå; *~ m* liten rotte, mus.

tòpo *m* rotte, mus; *~ acquaiuolo* vannrotte; *~ d'albergo* hotelltyv; *~ di biblioteca* bokorm.

topografia *f* topografi, stedsbeskrivelse; **topografico** (*pl* -ci) topografisk; **topògrafo** *m* topograf.

topolino *m* liten mus; Mikke Mus; *~ f* liten FIAT-vogn (modell 500); **toponomastica** *f* stedsnavnsforskning; **topònimo** *m* stedsnavn.

toporagno *m* spissmus.

toppa *f* lapp (*på tøy, sko*); nøkkelhull; sl. kortspill; **toppare** *sj.* lappe; **toppato** (*om hest*) skimlet; **toppe** *m* *hist.* sl. parykk; hårknote; **toppino** *m* halvparykk.

toppo *m* trestubb; kloss, blokk.

torace *m* bryst(kasse); **toracèntesi** *f* punktering av brysthinnen; **toràcico** (*pl -ci*) bryst-; *cavità toracica* brysthule; *chirurgia toracica* lungekirurgi.

tórba *f* (brenn)torv; **torbiccio** *litt* uklar; **tirbidèzza** *f* uklarhet; **torbidiccio** *noe* uklar; **torbidità** *f* uklarhet; **tórbido** uklar, mudret, grumset; forvirret; ~ *m* *noe* uklart; *c'è del ~* det er noe muffens; *pescare nel ~* fiske i opprørt vann; **torbidi** (*m pl*) uro, uroligheter; *tempi torbidi* urolige tider; **torbidume** *m* *noe* uklart, grumset, forvirring, rot; **torbièra** *f* torvmyr, torvlag; **tórbo** *se*; **torbido**; **torbòso** torv-.

tórcere (*ò*) vinde, sno, dreie, vri (*tøy*), vri (*hals*) om; fordreie, fortrekke, rynke (*på nesen*); vende, bøye; *non gli hanno torto un capello* de har ikke krummet et hår på hans hode; *dare del filo a ~* sette (en) grå hår i hodet; ~ *il muso* surmule.

torcètto *m* fire sammensnodde lys; fakkel.

torchiare (*ò*) presse, perse; **torchiatura** *f* pressing; **torchiètto** *m* skjæremaskin (*til bøker*); *foto.* fremkallingsramme; **tórchio** *m* presse (*også typ.*) -perse; *essere sotto i torchi* være under trykking; *far gemere i torchi* la (*bøker*) trykke.

torcia *f* fakkel; **torcibudèllo** *m* *inv.* tarmslyng; **torcicòllo** *m* hold i nakken; *zool.* vende-hals; *fig.* hykler; **torcièra** *f* lysestake; **torcière** *m* fakkelholder; **torcimènto** *m* vending, snoing, fletting; **torcitòio** *m* spinnerokk, -maskin; **torcitóre** (*m f -trice*) spinner; **torcitura** *f* spinning.

torcolètto *m* skjæremaskin; **torcolière** *m* *typ.* trykker; **tòrcolo** *m* *gl.* presse; kake.

tordàio *m* sted hvor man holder trost (*til fetning*); **tordèl(l)a** *f* sl. stor trost; **tórdo** *m* trost; *fig.* tåpe, fe; *tordi matti* (*dial.*) benløse fugler.

toreadore *m* toreador, tyrefekter; **torèllo** *m* ung tyr; **torèo** *m* tyrefektning; **torèro** *m* tyrefekter.

torèutica *f* dreiearbeid, -kunst.

torinèse torinsk; ~ *m* toriner.

tórlo *m* eggeplomme.

tórma *f* flokk; bølging; *hist.* eskvadron; **tormalina** *f* tormalin; **tormènta** *f* snøstorm, -kave.

tormentare (*è*) pine, martre; **tormentatóre** (*m f -trice*) piner, plager; **tormènto** *m* pine, pinsel, plage, tortur; torturredskap; **tormentòso** pinefull, plagsom.

tornacònto *m* fordel; **tornagusto** *m* *sj.* appetittvekker; **tornàio** *m* *sj.* dreier; **tornalètto** *m* sengeforheng (*nedentil*), sengekant.

tornare (*ò*) komme tilbake, igjen; vende tilbake; stemme, passe; bli til (noe) (igjen); ~ *a fare qualcosa* gjøre noe igjen; *ben tornato!* velkommen (hjem igjen)!; *il conto torna* regnskapet stemmer; ~ *conto* gi inntekt, være til nytte; *torniamo a noi, a bomba!* tilbake til saken!; ~ *a galla* flyte, dukke opp igjen (*og fig.*); *il pranzo mi torna a gola* jeg gulper opp igjen middagen; *mi torna alla mente* jeg husker; ~ *ad onore* komme til heder og verdighet; ~ *in sé* komme til seg selv igjen; *fig.* gå i seg selv; ~ *utile* komme til nytte, være nyttig; *tornarsene* vende tilbake; **tornasòle** *m* solsikke; *kjem.* lakmus; **tornata** *f* tilbakekomst; mote, sesjon, forsamling; *litt.* dikts avslutning.

torneamènto *m* turnering; **torneare** (*è*) turnere;

tornèo *m* turnering; **tornèse** *m* *gl.* mynt.

torniaio *m* *tekn.* dreier; **tornichètto** *m* telleapparat; **tornimènto** *m* dreiling; **tórnio** *m* dreiebenk; ~ *a revolver* revolverdreiebenk; **tornire** (*-isco*) dreie (*og fig.*); **tornitóre** (*m f -trice*) dreier; **tornitura** *f* dreiling; dreiespon.

tórno *m.* ~ ~ rundt omkring; *in quel ~* omtrent; *in quel ~ di tempo* omtrent på den tid; *non so come levarmelo di ~* jeg vet ikke hvordan jeg skal bli kvitt ham.

tòro 1. *m* tyr; *fig.* firskåren, robust fyr, okse; *tagliar la testa al ~* ta tyren ved hornene; **tòro** 2. *m* ekteseng; *fig.* ekteskap; **toròso** *sj.* okse-, muskelsterk.

torpedinare (*è*) torpedere; **torpèdine** elektrisk rokke; *mar.* mine; torpedo; ~ *vivente* mennesketorpedo; ~ *volante* lufttorpedo; **torpedinièra** *f* torpedobåt; **torpèdo** *f* *inv.* racerbil; **torpedòne** *m.* ~ (*turistico*) åpen turistbil.

torpènte bedøvende; **torpidèzza** *f* sløvhet, treghet; **torpidità** *f* sløvhet, treghet; **tórpido** sløv, treg; **torpiglia** *f* *sj.* *se*: *torpedine*; **torpóre** *m* sløvhet, treghet (*også fig.*).

torracchiòne *m* stort, gammelt tårn; **torraiuòlo**, *piccione* ~ tårndue.

torrazzo *m* tårnbygning; falleferdig tårn.

tóre *litt.* *se*: *tagliare*.

tóre *f* tårn; ~ *d'avorio* elfenbenstårn; ~ *di controllo* kontrolltårn; ~ *corazzata* pansertårn.

torrefare (*-faccio*) brenne (*kaffe*); **torrefaziòne** *f* (*kaffe*)brenning, -brenneri; kaffeforretning.

torreggiare (*è*) rage opp over, tårne seg opp.

torrente *m* bekk, elv; *fig.* strid strøm, stor mengde; *a torrenti* i strømmer; **torrentizio** bekke-, elve-, strøm-; **torrenziàle**, *pioggia* ~ øsregn.

torrètta *f* lite tårn; ubåttårn; revolverhode (*på dreiebenk*).

tórrido varm, brennende; *zona torrida* tropisk sone.

torrière *m* *litt.* tårnboer, -vakt; **torrigiàno** *m* tårnvakt; **torrito** *sj.* med tårn; **torriòne** *m* tårn med tinder; **torróne** *m* sl. nougat.

torsèllo *m* lerret-, tøyroll; nålepute; myntstempel; bærepute; **tòrsi** *se*: *torcere*; **torsiòne** *m* dreining, vridning; *barra di ~* torsjonsstang.

tórso *m* torso; **torsolata** *f* kast (av kjernehus o.l.); **tòrsolo** *m* (kål)stilk, kjernehus.

tórta 1. *f* vridning; **tórta** 2. *f* kake, terte; ~ *di gelato* iskake; *mangiar la ~ in capo a uno* undertrykke, kue en; være større av vekst enn en; **tortàio** *m* *sj.* kakeselger, -baker; **tortellàio** *m* baker, selger av tortelli; **tortèllo** *m* sl. fylt kake; *postei*; **tortellino** *m* liten fylt kake, *postei*; **tortèzza** *f* *sj.* det å være (for)vridd; **torticcio** *m* trosse, kabel; **tortigliòne** *m* noe som er vridd (*i spiral*); *fucile a ~* gevær med rillet løp; **tortigliòso** vridd, rillet; **tòrtile** *litt.* vridd, snodd; **tortino** *m* kake, *postei*.

tórto 1. *se*: *torcere*; **tórto** 2. *m* urett; *a ~* med urette; *avere ~* ha urett; *far ~ a uno* gjøre en urett; **tortóio** *m* stokk (til stramming av tau); **tortòne** *m* stor kake; **tórtora** *f* turteldue; **tortorata** *f* stokkeslag; **tortóre** *m* stokk (*se*: *tortóio*); **tortoreggiare** (*è*) kurre (*og fig.*); **tortorèlla** *f* husdue (*og fig.*); **tortuosità** *f* snoddhet, vridning, bøyning; **tortuòso** vridd, snodd, krum; *vie tortuose* krokveier; **tortura** *f* vridning; pinsel, tortur, sjelekval; **torturare** pine, torturere.

tórvo skulende, skummel.

torzòne *m* omvendt lekbror; uvitende munk.

tōsa *f* dial. pike(barn); **tošamento** *m* klipping; **tošare** (*ò*) (be)skjære; klippe (*ull, hår*); **tošatore** *m* (*f -trice*) (saue)klipper; **tošatrice** *f* klippemaskin; **tošatura** *f* (be)skjæring, klipping; avklippet ull.

tosca *f* toskanerinne; **toscaneggiare** (*è*) bruke toskanske talemåter; **toscanello** *m* liten toskansk sigar; **toscanesimo, toscanesimo** *m* toskansk uttrykk, toskanisme; **toscánico** (*pl -ci*) etruskisk; **toscanità** *f* toskanskhet; **toscanizzare** toskanisere; bruke toskanske uttrykk; **toscana** toskansk; ~ *m* toskaner; toskansk sigar; **tōsco** 1. litt. se: *toscana*; **tōsco** 2. *m* (*pl -chi*) poet. gift.

tošone *m* sj. sauepels; ~ *d'oro* den gyldne vlies; **tōso** klippet, beskåret.

tosse *f* hoste; ~ *asinina*, ~ *canina*, ~ *convulsa* kikhoste; **tossettina** *f* småhoste; **tossicchiare** småhoste, rømme seg; **tossicare** (*ò*) forgifte **tossicità** *f* giftighet; **tōssico** (*pl -ci*) giftig; ~ *m* gift; **tossicologia** *f* toksikologi; **tossina** *f* toksin; **tossire** (*el. -isco*) hoste.

tostare (*ò*) brenne (*kaffe o.l.*), riste; **tostatura** *f* brenning (*kaffe o.l.*), risting; **tostino** *m* kaffebrenner (*redskap*); **tōsto** 1. hard; *faccia tosta* frekt ansikt; *che faccia tosta!* for en frekkhet!; **tōsto** 2. snart, straks, på timen; sj. rask; ~ *che* så snart som; ~ *o tardi* før eller senere.

tōt så og så meget (mange).

totale total, fullstendig, hel; ~ *m* total(sum), helhet; **totalità** *f* helhet, fullstendighet, totalitet; **totalitario** total, absolutt, totalitær; **totalizzare** regne alt sammen; *sport.* vinne til sammen (*poeng*); **totalizzatore** *m* regnemaskin; *sport.* totalsator; **totalizzazione** *f* sammenregning.

tōtano *m* blekksprut; **tōtem** *m* inv. totem.

totip *m* inv. tippetjeneste; **totipista** *m* tipper; **tōto, totocalcio** *m* (fotballs) tippetjeneste; *schedina del* ~ tippekupong; **totomania** *f* tippefeber.

tottavilla *f* sl. lerce.

tovalgla *f* bordduk; alterduk; **tovalgliuolo** *m* serviett.

tōzzo kort, tykk, lavbygget, undersetsig; ~ *m* stort, tørt brødstykke; *vendere qualcosa per un ~ di pane* selge noe for en slikk og ingenting; **tozzotto** noe lavbygget, undersetsig; ~ *m* tykk murstein.

tra iblant, mellom; *se også fra*.

trabacca *f* sj. brakke, telt; **trabaccolo** *m* sl. tomastet fiskebåt; **trabaldare** *gl.* tilvende seg; **traballamento** *m* vakling; **traballare** vakle; **traballio** *m* stadig vakling; **traballone** *m* vakling; fall; *a traballoni* vaklende; **trabaltare** velte.

trabalzare støte hit og dit, skumpe, ryste; **trabalzo, trabalzone** *m* støt, skumping, rykk; *a trabalzi* skumpende, rykkende.

trabante *m* drabant.

trabea *f* hist. trabea, toga; **trabeazione** *f* arkit. bjelkeverk.

trabicolajo *m* en som lager, selger; **trabicololo** *m* sl. varmekorg (*til oppvarming av seng*); *fig.* vaklende møbel, slingrende vogn.

traboccamento *m* det å flyte over; **traboccare** (*ò*) slynge, kaste; løpe, flyte, koke over; gå over sine bredder; være overfylt; *fig.* strømme over; **trabocchetto** *m* fall-lem, fallgrav (*og fig.*); **trabocchevole** *j.* umåtelig, uendelig; **trabocco** *m* (*pl -chi*) overstrømming, oversvømmelse; *hist.* kastemaskin; bombekaster; ~ *di sangue* blodstyrting; **trabuco** *m* se: *trabocco*; sl. fiskegarn; **trabuco** *m* (*pl -chi*) havannasigar.

trac(c)agnotto undersetsig, firskåren; **tracannare**

skylle ned (*vin*); **traccheggiare** (*è*) nøle, trekke i langdrag; **traccheggio** *m* sommel.

traccia *f* fotspor; *fig.* spor; utkast, kladd, skisse; *andare in ~ di qualcosa* lete etter noe; *esser sulle tracce di* være på sporet etter; ~ *di polvere* tynt støvlag; **tracciamento** *m* det å spore, stikke ut, skissere; **tracciante, proiettile** ~ lysprojektil; **tracciare** (*à*) stikke ut (*vei*); skissere; *litt.* spore, følge opp et spor; ~ *un piano* trekke opp en plan; **tracciato** *m* tegning, skisse, plan; *trase*; **tracciatoio** *m* instrument til rissing, utstikning o.l.; **tracciatore** *m* en som skisserer, stikker ut; **tracciatura** *f* mønstertegning (*broderi*).

trachèa *f* anat. luftrør; **tracheale** luftrørs-; **tracheite** *f* luftrørskatarr, -betennelse; **tracheotomia** *f* luftrørssnitt.

tracolla *f* geværrem, skulderrem; bandolær; *portare a ~* bære i rem over skulderen; *borsa a ~* skuldertaske; **tracollare** (*ò*) vippe, snuble; *far ~ la bilancia* (*fig.*) være tungen på vektskålen, gi utslaget; **tracollo** *m* fall, ruin; *dare il ~* falle forover; *fig.* gi utslaget; *dare il ~ alla bilancia* være tungen på vektskålen, velte noe, gi dødsstøtet; ~ *di borsa* børsfall.

tracoma *m* trakom; **tracomatoso** trakomsyk.

tracotante overmodig, anmassende, arrogant; **tracotanza** *f* overmot, anmasselse, arroganse.

tradimento *m* forræderi, bedrag; *fu colto a ~* han ble overrumplet; *mangiare il pane a ~* snylte; **tradire** (*-isco*) forråde; rope; være utro; overgi; *se la memoria non mi tradisce* hvis jeg ikke husker galt; *un vino che tradisce* en lumsk vin; *refl.* rope seg; **tarditore** *m* (*f -trice, -ora*) forræder; *vino ~* lumsk vin; *alla traditora* forræderisk; ~ *adj.* forræderisk; **traditorresco** sj. forræderisk.

tradizionale tradisjonell; **tradizionalismo** *m* tradisjonalisme; **tradizione** *f* tradisjon, overlevering, gammel skikk; *jur.* avlevering, avhendelse.

tradotta *f* tog (*til soldattransport*).

tradotto se: *tradurre*; **traductibile** oversettelig; **tradurre** (*-duco*) oversette; overføre (*fanger o.l.*); ~ *in atto* utføre, sette i verk; ~ *dall'italiano in norvegese* oversette fra italiensk til norsk; ~ *alla lettera* oversette bokstavelig, ord for ord; ~ *a senso* oversette innholdet; ~ *! in volgare* (*fig.*) si det enkelt, rett fram; **tradussi** se: *tradurre*; **traduttore** *m* (*f -trice*) oversetter; ~ *giurato* edsvoren translator; **traduzione** *f* oversettelse; overføring, transport.

traente *m* trassent; ~ *f* slepekabel.

trafelamento *m* sj. stønning; **trafelare** (*è*) sj. puste tungt, stønne; **trafelato** forpustet.

trafficabile omsettelig; **trafficante** *m* handlende; ofte *fig.* neds. kremmer, spekulant; **trafficare** (*à*) drive handel (med); arbeide, drive på; ~ *in grano* handle med korn; **trafficato** trafikkert; **traffiatore** *m* (*f -trice*) handlende; **traffichino** *m* handlende; altnuligmann; streber; intrigant; **traffico** *m* (*pl -chi el. -ci*) trafikk, handel; *periodo di ~ intenso* rusjtid; *far ~ di* handle med (*oftest fig. neds.*); *lanciare il ~* (*radio*) sende kallesignal.

trafiere *m* hist. sl. dolk.

traffiggere gjennomføre, dolke; *fig.* bedrøve; **traffiggimento** *m* gjennomføring; bedrøvelse; **traffigitore** *m* (*f -trice*), *adj.* (en) som gjennomfører.

trafila *f* trekkejern; *fig.* lang rekke prøver, skritt, hendelser o.l.; *passare per una ~* (*el.* *per tutta la ~*) gå gjennom en lang rekke prøver; gå gjennom alle grader, instanser o.l.; **trafilare** trekke (metall).

trafiletto *m* kort artikkel, avisnotis.
trafissi *se*: **trafiggere**; **trafitta** *f* (*sj.*: **trafittura**) stikk, sår, smerte, sårende ord; **trafitto** *se*: **trafiggere**.
traforamento *m* *sj.* *se*: **traforo**; **traforare** (*ó*) gjennomføre; gjennomhulle; skjære ut med løvsag; **traforatore** *m* (*f* -trice) en som gjennomfører, -huller; **traforatrice** *f* boremaskin, hullmaskin; løvsag; **traforazione** *f* gjennomføring, -hulling; løvsagarbeid.
traforo *m* gjennomføring (*av fjell*); gjennomhulling, smutthull; gjennomskjæring, tunnel; **lavoro di** ~ løvsagarbeid, gjennombrutt arbeid; **ricamo a** ~ hullsøm; **sega da** ~ (*per legno*) løvsag; **stoffa a** ~ gjennombrutt stoff.
trafugamento *m* tilvending; **trafugare** tilvende seg; *refl.* *sj.* flykte, stikke seg bort; **trafugo**, *di* ~ i smug, underhånden.
trafurare *gl.* røve, stjele; **trafusola** *f* hespe, dukke (*silke*); **trafusolo** *m* anat. leggben.
tragedia *f* tragedie; *far* **tragedie** lage oppstyr; **tragediante** *m* *sj.* tragedieforfatter, tragiker; *fig.* en som lager tragedie, oppstyr; **tragediografo** *m* tragedieforfatter; **tragedo** *m* *sj.* tragedieforfatter.
traghetare (*é*) *sj.* ferje, sette over elv; **traghetatore** *m* (*f* -trice) en som setter over en elv; **traghetto** *m* overfart, overferjing, ferjested; *fig.* utflukt, påskudd, intrige; felle; *gl.* snarvei; **battello da** ~ ferje.
tragico (*pl* -ci) tragisk; sørgelig; ~ *m* tragiker; **tragicomico** (*pl* -ci) tragikomisk; **tragicommedia** *f* tragikomedie.
tragittare sette over (*elv o.l.*); **tragittatore** *m* (*f* -trice) *sj.* en som setter over; **tragitto** *m* overfart(-sted); overfart, strekning.
traguadare sikte; kaste et blikk på; speide; *fig.* se fremover, forutse; **traguardo** *m* vaterpass; sikte, diopter; *sport.* mål; ~ *di arrivo* målsnor; ~ *di partenza* startstrek.
traiettare bane seg vei gjennom luften; **traiettoria** *f* (prosjektils) bane.
traiina *f* uregelmessig galopp (*hos hest*); *alla* ~ på slep; **trainare** (*à*) transportere på slede; slepe; **traiino** *m* slede, sledelass; understell (*på vogn*); tog.
tralasciamento *m* utelatelse, avbrytelse; **tralasciare** (-là-) avbryte, opphøre med; unnlate, utelate, tilsidesette, overse.
tralcio *m* (vin)ranke; **traliccio** *m* dreiel.
tralice, *in* ~ på skrå; **guardare in** ~ skjele til.
tralignamento *m* utarting, degenerering; **tralignare** utarte, degenerere; **tralucere** *sj.* skinne igjennom (noe); skinne; være gjennomskiktig.
tram *m* inv. trikk; sporvogn; **trama** *f* islett; *fig.* komplott, sammensvergelse; *litt.* handling, intrige; **tramaglio** *m* garn, nett; **tramagnino** *m* statist; tryllekunstner; **tramandamento** *m* overlevering; **tramandare** overlevere (*til ettertiden*); **tramare** slå i (*tråd*); *fig.* oppspinne, utpønske; pønske på; ~ *contro di uno* intrigere mot en.
trambasciare *sj.* være nedtrykt av sorg, smerte; **trambustio** *m* stadig tummel; **trambusto** *m* tummel, forvirring.
tramenare (*é*) rumstere (med); **tramenio** *m* stadig rumstering, rammel; **tramescolare** (*é*) blande sammen, rote sammen, forvirre; **tramestare** (*é*) røre sammen, snu opp ned på; **tramestio** *m* stadig rumstering, larm, virvar; **tramettere** *sj.* legge imellom.
tramezza *f* skillevegg; bindsåle; **tramezzabile** som kan skilles, delelig; **tramezzamento** *m* *sj.* skille,

deling; **tramezzare** (*é*) skille, dele; **tramezzino** *m* plakatkærer; liten sandwich; **tramezzo** *m* mellomvegg, skillevegg, mellomrom; mellomlegg, mellomverk; ~ *a iblant*, mellom.
tramischiare (*i*) *sj.* blande, menge.
tramite *m* sti; overgang; *il* ~ *della ferita* sårets retning; *per* ~ *di* ved hjelp av, ved; *per il* ~ *gerarchio* ad vanlig tjenestevei.
tramoggia *f* mølletrakt; mudderpram; **finestra a** ~ *sl.* vindu (*fengsel, kloster*), som slipper inn lys, uten at man kan se ut.
tramontana *f* nordavind; nord; **guardare a** ~ vende mot nord; *la* (*stella*) ~ polarstjernen; **perdere la** ~ tape hodet, gå i surr; **tramontanata** *f* vindstøt fra nord; nordastorm; **tramontano** fra den andre siden av fjellene; ~ *m* *sj.* nordavind; **tramontare** (*ó*) gå ned (*sol, måne o.l.*); *fig.* gå under, ta slutt; **tramonto** *m* (sol)nedgang; *fig.* undergang, ende, slutt.
tramortimento *m* besvimelse, avmakt; **tramortire** (-isco) besvime, falle i avmakt; **tramortito** besvimt, bedøvet, bevisstløs.
trampolare (*à*) *sj.* gå på styler (*og fig.*); **trampoliere** *m* vadfugl; **trampolino** *m*, ~ (*di lancio*) skihopp; springbrett, stupebrett; **trampolo** *m* stytle.
tramuta *f* *F.* **tramutamento** *m* forandring, forflytning, omstikning; **tramutare** stikke om (*vin*); plante om; forflytte; forandre; **tramutazione** *f* det å stikke om (*etc. se: tramutare*); **tramutio** *m* stadig forandring (*se tramutare*).
tramvai *se*: **tranvai**; **tramvia** *etc. se*: **tranvia** *etc.*
trancia *f* skive; skjæremaskin.
tranello *f* *fig.* felle; **trangiottire** (-isco) slukke.
trangosciare lide meget; være fylt av sorg, angst.
trangugiamiento *m* sluking; **trangugiare** (*ù*) sluke, helle i seg; **trangugiatore** *m* (*f* -trice) sluker.
tranne unntatt, unntagen, foruten; ~ *che* unntatt.
tranquillamento *m* *sj.* beroligelse; **tranquillare** berolige; **tranquillità** *f* ro; **tranquillizzare** berolige; **tranquillo** rolig, vennlig, lett.
transalpino transalpinsk; **transatlantico** (*pl* -ci) transatlantisk; **cavo** ~ oversjøisk kabel; ~ *m* oseandamper; parlamentskorridor; **transatto** *se*: **transigere**; **transazione** *f* forlik, transaksjon; **transat!** godt! la gå!; **transenna** *f* arkit. rekkverk, skillevegg (*av marmor*); **transetto** *m* arkit. tverrskip; **transeunte** forbigående; **transfuga** *m* (*pl* -ghi) desertør; overløper; *fig.* politisk flyktning.
transiberiana, *la* ~ den transsibiriske jernbane.
transigente ettergivende, tolerant; **transigere** gi etter; *jur.* slutte forlik; *con la coscienza non si transige* med samvittigheten går man ikke på akkord.
transitabile passerbar; **transitabilità** *f* passerbarhet; **transitare** (*à*) passere, gjennomreise; ferdes over; ~ *in arrivo*, ~ *in entrata* reise inn.
transitivo *gram.* transitiv; **transito** *m* transitt, gjennomreise, passasje, overgang, gjennomgang; *rl.* død; **bolletta di** ~ (toll)passerseddel; **chiuso al** ~ sperret for gjennomkjørsel, -gang; **deviamento del** ~ omkjørsel; **impedimento del** ~ ferdselshindring; **merci di** ~ transittgods; **porto di** ~ transitthavn; **transitorietà** *f* det å være forbigående; **transitorio** forbigående, forgjengelig; **transizione** *f* overgang.
transpadano på den andre (nordlige) siden av Po.
transpolare, **volo** ~ pol(over)flyvning.
transumare flytte fra et beite til et annet; **transumanza** *f* flytting fra et beite til et annet.

transustanziare (-tàn-) forvandles (*vin og brød*); **transustanziativo** som kan forvandles; **transustanziazione** *rl.* transsubstansiasjon, forvandling; **trans-** *se* ellers: *tras-*.

trantran *m.* *il solito* ~ det vanlige trav.

tranvai *m.* trikk; forstadsbane; **tranvia** *f.* sporvei; trikk; **tranviario** trikke-; *carrozza tranviaria* sporvogn; *movimento* ~ sporvognstjeneste; **tranviere** *m.* sporveismann.

trapanamento *m.* trepanasjon; **trapanare** (gjennom)bore; trepanere; *fig.* gjennombore, martre; **trapanatore** *m.* (*f. -trice*) en som trepanerer; **trapanatura** *f.* gjennomboring, trepanasjon; **trapanazione** *f.* (gjennom)boring; trepanasjon; **trapano** *m.* bor; boremaskin; trepan; tannlegebor; ~ *a mano, a petto* hånd-, brystbor(emaskin).

trapassabile overskridelig; **trapassamento** *m.* *sj.* det å skride, gå over; **trapassare** overskride, gå over; reise gjennom; unnlate; overdra; ende, dø; bruke (*tid*); gjennombore (*og fig.*); **trapassato** (*om mat*) moset; ~ *m.* avdød; ~ *prossimo* pluskvamperfektum; ~ *remoto* annen pluskvamperfektum; **trapasso** *m.* overgang(ssed), overskridelse; bortgang.

trapelare (*è*) flyte, sive ut; *tr.* få greie på; **trapelo** *m.* ekstra trekkdyr; **trapeto** *m.* *dial.* olivenpresse.

trapèzio *m.* *sport, mat.* trapes; *giuochi al* ~ trapeskunster; **trapezista** *m.* trapeskunstner; **trapezoidale** trapesaktig; *punti trapezoidali* trapessting; **trapezoide** *m.* trapesoid.

trapiantamento *m.* omplant(n)ing; **trapiantare** plante om; *fig.* omplante; **trapiantatoio**, **trapiantatore** *m.* planteskje, planteredskap; **trapiantatrice** *f.* plantemaskin (*for ris*); **trapiantazione** *f.* omplant(n)ing; **trapianto** *m.* overføring (*av hud o.l.*).

trappa *f.* kloster, sted med streng disiplin; **trappista** *m.* trappistmunk; *fig.* eremitt.

trappola *f.* felle; *fig.* felle; løgn, skrone; **trappolare** (*à*) fange i felle, narre; **trappolatore** *m.* (*f. -trice, -ora*) en som lager feller, renkesmed; **trappoleria** *f.* svindel, bondefangeri; **trappolino** *se*: *trampolino*; **trappolone** *m.* svindler.

trapungere stikke igjennom; sy, brodere; **trapunta** *f.* stoppet teppe, vatt-teppe; **trapuntare** stikke, sy, brodere; **trapunto** *se*: *trapungere*.

trarre (*traggo*) trekke, slepe, dra, føre, ta; kaste; **trassere**; *trarsi indietro* trekke seg tilbake; ~ *in inganno* narre; *se* også: *cavare, tirare*.

trasalire (-isco) fare sammen.

trasandamento *m.* forsømmelse; **trasandare** (-ando) forsømme; gå av bruk; **trasandato** forsømt, sjuksket.

trasbordare (*ò*) stige om; laste om; **trasbordatore** *m.* svevebro; **trasbordo** *m.* omstigning; omlast(n)ing.

trascogliere (-scelgo) velge ut; **trascoglimento** *m.* *trascelta* futvalg; **trascelto** *se*: *trascogliere*.

trascendentale transcendental; **trascendente** transcendent; **trascendenza** *f.* transcendens; **trascendere** overgå; gå for vidt; forløpe seg; gå over (*a til*); **trascendimento** *m.* *sj.* det å overgå, gå for vidt; **trascési**, **trascésio** *se*: *trascendere*; **trascicare** *se*: *strascicare*.

trascinamento *m.* *sj.* det å slepe, dra; **trascinare** slepe, dra; ~ *la vita* henslepe sitt liv (*sykdom, fattigdom*); **trascino** *m.* slep.

trascoloramento *m.* det å skifte farge; **trascolorare** (-lò-) (*og refl.*) skifte farge.

trascorrere forløpe, gå hurtig; gå for vidt, forløpe seg; gjennomløpe, -se, -lese; tilbringe (*tid*); **trascorrévole** som går hurtig; **trascorrimento** *m.* *sj.*

gang, forløp; **trascorsi**, **trascorso** *se*: *trascorrere*; **trascorso** *m.* forløp; liten feil; liten forseelse, småsynd.

trascrissi, **trascritto** *se*: *trascrivere*; **trascrittore** *m.* (*f. -trice*) avskriver; **trascrivere** avskrive, kopiere; transskribere; tinglyse; **trascrizione** *f.* avskrift; transskripsjon; tinglysing.

trascurabile ubetydelig; **trascuraggine**, **trascuranza** *f.* forsømmelighet; **trascurare** forsømme; overse; **trascurataggine**, **trascuratezza** *f.* forsømthet; **trascurato** forsømt, sjuksket; likegyldig, forsømmelig; **trasecolamento** *m.* det å være himmelfallen; **trasecolare** (*è*) være himmelfallen.

trasentire (*è*) høre, snappe opp, få nyss om; misforstå.

trasferibile som kan overføres, transporteres; **trasferibilità** *f.* overførbarhet; **trasferimento** *m.* overføring, flytting; **trasferire** (-isco) overføre, (for)flytte; *jur.* overdra; overføre, transportere; *refl.* flytte; **trasferta** *f.* tjenestereise; (*indennità di*) ~ reisegodtgjørelse.

trasfiguramento *m.* forvandling; **trasfigurare** forvandle; *rl.* forklare; **trasfigurazione** *f.* forvandling; *rl.* forklarelse; *la Trasfigurazione di Cristo* Kristi forklarelse på berget Tabor; **trasfigurare** (-isco) forvandle (*srl. til det verre*).

trasfondere helle om; *fig.* overføre, inngyde; **trasfondibile** overførbar.

trasformabile som kan omdannes; **trasformabilità** *f.* det å kunne omdannes; **trasformare** (*ò*) omdanne, forvandle; **trasformativo** omdannende; **trasformatore** *m.* (*f. -trice*) forvandler; transformator; **trasformazione** *f.* omdannelse, forvandling; transformasjon; **trasformista** *m.* transformist; forvandlingskunstner; *pol.* vendekåpe.

trasfusi, **trasfuso** *se*: *trasfondere*; **trasfusione** *f.* overføring, transfusjon; ~ *di sangue* blodoverføring.

trasgredimento *m.* *sj.* overtredelse; **trasgredire** (-isco), ~ (*a*) overtrede; **trasgreditore** *m.* *sj.* **trasgressore** *m.* overtreder; **trasgressione** *f.* overtredelse.

traslatare *gl.* overføre, flytte; oversette; **traslato** overført; ~ *m.* *litt.* overført uttrykk; **traslatore** *m.* (*f. -trice*) overfører; **traslatorio** overførende, overførings-; **traslazione** *f.* overførelse, flytting, overdragelse.

traslocamento *m.* overførelse, flytting; **traslocare** (*ò*) (over)flytte; **trasloco** *m.* (*pl. -chi*) (over)flytting, overføring.

traslucido som slipper lyset igjennom.

trasmarino *litt.* oversjøisk; **trasMESSO** *se*: **trasmettere** oversende, overdra, forplante; kringkaste; ~ *qualcosa in eredità a uno* testamentere en noe; **trasmettitore** *m.* (*f. -trice*) oversender, overdrager; (radio)sender; ~ *d'ordine* ordreapparat (*telefon, talerør etc.*); ~ *ad onde corte* kortbølgesender.

trasmigrazione (ut)vandre; *fig.* gå over (på); **trasmigrazione** *f.* vandring; ~ *delle anime* sjelevandring; **trasmissione** *se*: *trasmettere*.

trasmissibile overførbar; **trasmissibilità** *f.* overførbarhet; **trasmissione** *f.* overgivelse, overdragelse; (radio)utsendelse; transmisjon; **albero di** ~ kardangaksel; ~ *a catena* kjedetrekk; ~ *a cinghia* remtrekk; ~ *di energia* kraftoverføring; ~ *flessibile* kardangledd; ~ *d'immagini* billedtelegrafi; ~ *sulle ruote anteriori* forhjulstrekk; ~ *di ruote dentate* tannhjulsutveksling; **trasmissivo** overførende; **trasmissore** *m.* (*f. -mettitrice*) overfører;

trasmittente *m* overfører, sender; *stazione* ~ sender(stasjon).
trasmodamento *m* overdrivelse; **trasmodare** (*ò*) overdrive, gå for vidt; **trasmodato** overdreven, overdrivende.
trasmutabile foranderlig; **trasmutare** forandre, forvandle, forflytte; **trasmutatore** *m* (*f* -trice) forvandler; **trasmutazione** *f* forandring, forvandling, forflytning; **trasmutevole** foranderlig.
trasognamento *m* det å drømme med åpne øyne; **trasognare** (*ò*) drømme med åpne øyne; **trasognato** drømmende, drømmerisk, himmelfallen.
trasparente gjennomsiktig; ~ *m* transparent; **trasparenza** *f* gjennomsiktighet; *guardare per* ~ se på, holde mot lyset; **trasparire** (-*pàio*, -*isco*) skinne igjennom, være gjennomsiktig; **trasparire** *se*: **trasparire**.
traspirare utdunste; svette; *fig.* sive ut; **traspirazione** *f* utdunstning; svette.
trasporre (-*pòngo*) omstille, bytte om.
trasportabile transportabel; **trasportamento** *m* *se*: **trasporto**; **trasportare** (*ò*) transportere, overdra, overføre; forandre, flytte; *fig.* henrive; transponere; **trasportatore** *m* (*f* -trice) transportør; ~ *a catena* kjedetrekk; ~ *a cinghia*, ~ *a nastro* (*di gomma*) transportbånd; **trasportazione** *f* *sj.* *se*: **trasporto** *m* transport, overføring; transportskip; *fig.* utbrudd, henrivelse, sinnsbevegelse; **aeroplano da** ~ transportfly; ~ (*funebre*) begravelse; **imbarcazione da** ~ fraktbåt; *spese di* ~ fraktutgifter; **trasposi** *se*: **trasporre**; **trasposizione** *f* omstilling; **trasposto** *se*: **trasporre**.
trassato *m* merk. trassat; **trassi** *se*: **trarre**.
trassinare *dial.* mishandle.
trasteverino fra, på den andre siden av Tiberen.
trasto *m* planke, fjøl; tofte.
trastulla, *dare a uno* (*el.*: *pascere uno di*) *erba* ~ holde en i ånde med løfter, tomme ord; **trastullamento** *m* lek, narreri; **trastullare** leke med en; oppholde en (med snakk); ~ *la fame* narre, døyve sulten; *refl.* tumle seg, leke, fordrive tiden, more seg; *trastullarsi di uno* holde ap med en; **trastullatore** *m* (*f* -trice) en som leker (*etc.* *se*: **trastullare**); **trastullévole** *sj.* morsom, forlystende; **trastullino** *m* liten lek; lite leketøy; altfor leken guttunge; **trastullo** *m* lek, tidsfordriv; leketøy; **trastullone** *m* barnslig fyr, tulling.
trasudamento *m* svetting, svette; **trasudare** svette (ut); sive, piple igjennom; **trasudazione** *f* (ut)svetting; transsudasjon.
trasumanare *litt.* overgå det menneskelige; bli ånd, gud.
trasversale, **trasverso** skrå, tverrstilt; (*via*) **trasversale** kryssende vei; **trasviare** *sj.* *se*: **traviare**; **trasvolare** (*ò*) overflyve, fly over; *fig.* gå flyktig (hen)over; **trasvolata** *f* overflyvning; **trasvolatore** *m* (*f* -trice) overflyver.
tratta *f* trekk, rykk; tidsrom; flokk; strekning; sl. slepenot; handel; merk. *tratte*; ~ *delle bianche* hvit slavehandel; ~ *a giorno fisso* datoveksel; ~ *dei negri* slavehandel; ~ *postale* postoppkravsblankett; ~ *degli schiavi* slavehandel; ~ *a vista* avistaveksel; **trattabile** som kan behandles; lett tilgjengelig; omgjengelig; *prezzo* ~ pris det kan forhandles om, slås av på; **trattabilità** *f* *sj.* omgjengelighet; **trattamento** *m* behandling, traktament, underhold; **trattare** behandle, traktere, beverte; omgås; spille (på); merk. forhandle; ~ *con uno* omgås en; ~ *uno da ladro* skjelle en ut

for tyv; *refl.* spise, leve; *si tratta di* det dreier seg om; *si tratta di vita o di morte* det gjelder liv eller død; **trattario** *m* trassat; **trattatista** *m* traktatforfatter; **trattativa** *f* forhandling; **trattato** *m* *pol.* traktat; avhandling, traktat, skrift; **trattatore** *m* (*f* -trice) en som behandler, forhandler (*etc.* *se*: **trattare**); traktatforhandler; **trattazione** *f* behandling, fremstilling.
tratteggiamento *m* skissering; **tratteggiare** (*è*) streke opp, skissere; *fig.* skissere; **tratteggiatura** *f* skissering; **tratteggio** *m* skissering, skisse.
trattenere (-*tèngo*) oppholde, holde tilbake, beholde, stanse; underholde, more; *refl.* oppholde seg; bli; beherske seg; *trattenersi da qualcosa* avholde seg fra noe; **trattenimento** *m* det å oppholde seg, opphold, stans; underhold(ning); **trattenuta** *f* fra-drag i lønn, lønnstrekk; **trattenni** *se*: **trattenere**.
tratto *se*: **trarre**; **trattone uno solo** med unntak av en; **trattine quei due** med unntak av disse to; ~ *m* trekk, rykk, kast, strek, (penne)strøk; strekning; stykke (*av bok*); karaktertrekk, oppførsel, manerer; forskjell; anfall, innfall; *a un* ~ samtidig; (*tutt*) *a un* ~, *in un* ~, *d'un* ~ med ett, plutselig; *ad ogni* ~ ofte; *dare il* ~ *alla bilancia* være tungen på vektskålen; *dare i tratti*, *dare gli ultimi tratti* ligge i de siste krampetrekninger; *a tratti*, *di* ~ *in* ~, ~ ~ fra tid til annen, av og til; *incisione a* ~ streketsing; *pagare innanzi* ~ betale forut; *di primo* ~ straks; ~ *d'unione* bindestrek.
trattore *m* (*f* -ora) silketrekker; vert; traktor; **trattoria** *f* silketrekkeri; vertshus, kro; **trattorista** *m*, *f* traktorfører; **trattrice** *f* traktor; **trattura** *f* det å trekke silken fra kokongen; silketrekkeri.
traudire *litt.* høre litt av, høre feil.
trauma *m* trauma, legemsskade, sjokk; **traumatico** traumatisk.
travagliamento *m* plage; bedrøvelse; slit, slep; **travagliare** (-*và*-) plage; bedrøve; slite, slepe; *refl.* besværes, engstes; **travagliatore** *m* (*f* -trice) en som plager (*etc.* *se*: **travagliare**); **travaglio** *m* nød, sorg, lidelse; slit, slep, besvær; innhegning (*for ustyrlige dyr*); *pl* (fødsels)veer; ~ *di stomaco* kvalme; **travaglioso** besværlig.
travalicamento *m* overgang, passering; **travalicare** (-*và*-) gå over, overskride; **travalicatore** *m* (*f* -trice) en som går over.
travamento *m* bjelkeverk, ribbeverk.
travaamento *m* omhelling, omstikking; **travaare** helle om, tømme over; stikke om; **travaço** *m* omhelling; uttredelse; *fig.* utbrudd, utgydelse; ~ *delle idee* tankeoverføring; (tidl. tittel på humoristisk ukeblad).
travata, **travatura** *f* bjelkeverk, ribbeverk; **travato** laget, støttet av bjelker, sperrer; **trave** *f* (*sj.*: *m*) bjelke, sperre, ribbe.
travedere (*è*) *se*, lese feil; skjelne; ~ *per uno* elske en blindt, være forgapt i.
travègole *f* *pl* en øyensykdom; *aver le* ~ (*fig.*) se feil.
traversa *f* tverrbjelke, -stang, -fjøl; svill; bom; tverrgate; stikkklaken; **traversale** tverr-, skrå; **traversare** (*è*) gjennomskjære, gå på tvers; gå tvers over; hindre; ~ *la strada* krysse gaten; ~ *la via a uno* sperre veien for en (*og fig.*); **traversaria** *f* iiskegarn (*over elv*); **traversata** *f* gjennomskjæring; overfart; **traversia** *f* sterk pålandsvind, sidevind; *fig.* motgang, ulykke; **traversina** *f* liten tverrbjelke; (jernbane)svill; **traversino** *m* sidefortøyning;

traverso skrå, tverrgående; *a ~*, *di ~*, *per ~* på skjeve, på skrå; *andare a (el.: per) ~* gå i vrangstrupen (og fig.); *una parola traversa* et hardt ord; *rispondere a ~* svare galt (uten å forstå spørsmålet); svare på tverke; *via traversa* tverrgate, -vei; fig. krokvei; ~ *m* bredde, tverrside; tverrbjelke; *mar.* side, flanke; *se: attraverso*; **traversone** *m* bom; *sport.* tverrstøt; kraftig østenvind; *mil.* tverrgrav.

travertino *m* sl. kalkstein, travertin.

travestimento *m* forkledning; fig. travesti; **travestire** (è) kle ut, omforme, travestere; **travestitura** *f* forkledning.

traviamento *m* forvillelse; forførelse; **traviare** (i) villed, forføre; spore av; **traviata** *f* demimonde-dame; **traviatore** *m* (*f* -trice) villeder; forfører.

travicello *m* liten bjelke; *stare a letto a contare i travicelli* dra seg i sengen; *re ~* skyggekinge.

travissamento *m* forkledning, forvrengning; **travissare** maskere; forvreng.

travolgere rive med seg, velte om, endevende; knuse (*fiende*); **travolgimento** *m* omveltning, endevending; **travoltare** *sj.* *se: travolgere*; **travolsi**, **travolto** *se: travolgere*.

trazione *f* trekk, drag, trekning; ~ *anteriore* forhjulstrekk; *forza di ~* trekk-kraft; ~ *a vapore* dampkraft; *doppia ~* trekk med to lokomotiver. **tré** tre; ~ *m* tretall.

trealberi *m* inv. tremaster.

trebbia *f* tust, treskeredskap; **trebbiano** *m* sl. drue; sl. hvitvin; **trebbiare** (è) treske; **trebbiatoio** *m* treskeredskap; **trebbiatore** *m* (*f* -trice) tresker; **trebbiatrice** *f* treskemaskin; **trebbiatura** *f* tresking; **trebbio** *m* kryss (av tre veier); *far ~*, *stare a ~* stå og skravle.

trecca *f* neds. frukt-, grønthandlerske.

treccia *f* flettverk, fletning; flette, hårpisk; *cappello di ~* stråhatt; ~ *di paglia* stråfletning; **trecciaiuolo** *m* stråfletter; **trecciare** (è) flette; *macchina per ~* flettemaskin; **trecciara** *f* gl. flettepynt; **treccino** *m* liten flette, fletning.

treccone *m* frukt-, grønthandler.

trecentesimo, *il ~* den trehundrede; **trecentista** *m* kunstner fra det 14. århundre; **trecentistico** (*pl* -ci) som hører til det 14. årh.; **trecento** trehundre; *il ~* det 14. århundre; 1300-tallet.

tredecenne trettenårig; **tredecimo** trettende; ~ *m* trettendedel; **trédici** tretten; ~ *m* trettentall; **tredecina** *f* (antall av ca.) tretten.

tréfolo *m* tynn tråd (til fletting av trosser).

regènda *f* hekkesabbat; fig. oppstyr, forvirring; *una notte di ~* en redselsnatt.

trèggia *f* slede; **trèggiata** *f* sledelass; **trèggiatore** *m* sledekjører.

trègua *f* våpenstillstand; fig. ro; *la ~ di Dio* Gudsfreden; *senza ~* uten stans.

tremacuore *m* hjertebank; **tremare** (è) ryste, skjelve (da av); **tremarella** *f* bevring; *avere la ~* (spøk.) ha den store skjelven; **tremebondo** litt. skjelvende; **tremefatto** *sj.* oppskremt, avskremt; **tremendo** skrekkelig, forferdelig; **trementina** *f* terpentin; **tremila** tre tusen; **tremizio** *m* stadig skjelving; **trèmito** *m* sitring, skjelving; *risting; avere un ~* ryste; **tremolante** *m* *rl.* kveker; tremulant; skjelving; **tremolamento** *m* sitring, skjelving; **tremolare** (è) sitre, beve; blinke (om stjerner); tremulere; **tremolio** *m* stadig sitring; **trémolo** sitrende, skjelvende; ~ *m* sitring; tremulant; sl. osp; elektrisk rokke; **tremore** *m* sterk skjelving; **tremotio** *m*

rumling, rammel, larm; **tremoto** *m* *F* jordskjelv; **trémula** *f* sl. osp; **trémulo** litt. sitrende; ~ *m* sitring; tremulant.

trenaggio *m* trening; **trenare** (è) trene.

trèno 1. *m* klagesang; **trèno** 2. *m* tog; **tren**; vogntog, følge, eskorte; levemåte, stas, prakt, luksus; ~ *omnibus* somletog (stanser ved alle stasjoner); ~ *accelerato* persontog (litt raskere enn *omnibus*); ~ *diretto* hurtigtog; ~ *direttissimo*, ~ *rapido* lyntog, ekspresstog; ~ *passaggeri* passasjertog; ~ *merci* godstog; *sta in gran ~* han lever stort; ~ *lumaca* somletog; ~ *misto* person- og godstog; ~ *blindato* pansertog; ~ *mattutino* morgentog; *treno-crociera* rundreise med tog, rundreisetog; ~ *popolare* ferietog, utfluktstog; ~ *stradale* lastebil med tilhenger(e).

trenodia *f* sørge-, klagesang.

trènta tretti; **trentenne** trettiårig; **trentesimo** trettende; **trentina** *f* ca. tretti; *essere sulla ~* være omkring de tretti; **trentino** fra Trento.

trepestio *m* tramp(ing), klamp(ing), tråkk.

trepidanza *f* skjelvende uro, angst, frykt; **trepidare** (è) frykte for, være engstelig (*per* for); **trepidazione** *f* uro, angst, frykt; **trepidità** *f*, **trepidèzza** *f* (det å skjelve av) angst, frykt; **trèpido** skjelvende av angst, frykt; engstelig.

treppiède *m*, **treppièdi** *m* inv. trefot (*mil.*, *foto.*, *kjøkken etc.*); **trepponti** *m* inv. *mar.* tredekker; **treppunte** *m* inv. sl. bor; **treppuntini** *m* inv. trimurer.

trequarti *m* inv. kjole, jakke til knærne; *med.* instrument (til tapping).

trèscà *f* intrige, galant eventyr; *gl.* sl. dans; **trescare** (è) danse (tresca); intrigere, flirte; leve sammen (utenfor ekteskap); **trèscòne** *m* sl. bondedans.

trèspolo *m* trefot, trebukk, stell; fig. kjerre.

tressette *m* sl. kortspill.

trevière *m* seilmaker; **trèvo** *m* storseil.

triaca *f* teriak.

triade *f* trefoldighet; treklang; *rl.* treenighet.

triangolare trekantet; **triangularità** *f* trekantethet;

triangolo *m* trekant; trekantet fil; triangel.

trias *m* *geol.* trias; **triassico** trias-.

tribale stamme-; **tribbia** *etc.* *se: trebbia etc*; **tribbiare** terske; knuse, rive opp; **tribbio** *m* sl. trommel (landbruk).

tribolamento *m* plage, lidelse, plaging; **tribolare** (i) plage, bedrøve; lide, plages; *ha finito di ~* han har endt sine plager, er død; **tribolato** bekymret, plaget; som koster strev; **tribolatore** *m* (*f* -trice) plageånd; **tribolazione** *f* plage, bekymring, trengsel, sorg, nød; **tribolo** *m* jernstift, -splint; tornebusk, tistel; fig. plage, bekymring, trengsel, sorg.

tribórdo *m* styrbord.

tribù *f* (folke)stamme.

tribuna *f* tribune; forhøyning, talerstol; **tribunale** *m* rett, domstol, tinghus; *il ~ marittimo e commerciale* sjø- og handelsretten; ~ *civile*, *penale* sivil-, strafferett; ~ *militare* militærdomstol; *il ~ della penitenza* (fig.) skriftestolen, skriftemålet; **tribunalesco** (*pl* -chi) neds. retts-, doms-; **tribunato** *m* *hist.* tribunat; **tribunèscò** (*pl* -chi) neds. tribun-; **tribunizio** tribun-; **tribuno** *m* tribun; ~ *della plebe* folketribun.

tributare svare skatt; fig. yte; **tributario** skattepliktig; *fiume ~* bielv; *polizia tributaria* skattepoliti; *sistema ~* skattesystem; **tributo** *m* tribut, skatt, avgift.

trichèco *m* (*pl* -*chi*) hvalross; *fig.* mann med hvalrossbarter; **trichina** *f* trikin.
triculo *m* trehjulssykel; **tricipite** trehodet; **aquila** ~ den trehodete ørn (Østerrike-Ungarns emble); ~ *m anat.* triceps.
tricolore trefarget; *il* ~ trikoloen; **tricolore** tre-strengt; **tricolore** som har tre horn; **tricolore** *m* tresnutet hatt; **tricolore** *f* sl. skurv; **tricoloria** *f* trykk i tre farger; **pagina in** ~ side trykt i tre farger.
tricotrac *m* trikktrakk.
tricuspidale som har tre spisser; **tricuspidale** som har tre spisser.
tridace *m* sl. beroligende middel; **tridente** *m* trefork; **tridentino**, *il concilio* ~ konsilet i Trento (1545–63); **tridimensionale** tredimensjonal; **triduano** tredagers-; **triduo** *m* tre dagers periode; *rl.* tredagers fest, tredagers bønn.
triédre med tre flater.
triennale treårig, som forekommer hvert tredje år; **triennale** treårig; **triennio** *m* treårsperiode.
triestino fra Trieste.
trifalco *m* hist. sl. kanon.
trifase *m*, (*sistema*) ~ trefasesystem; **trifasico** (*pl* -*ci*) trefase-.
trifauce som har tre svelg; **trifido** tredelt.
trifogliato *m* kløvereng; **trifogliato** kløver-; **trifoglio** *m* (tre)kløver; **trifolia** *f* dial. trøffel; **trifolato** med trøfler; **trifora** *f* trefags vindu.
triforcare *refl.* *sj.* dele seg i tre; **triforcato** tredelt; **triforcuto** med tre spisser, tinder.
triforio *m* arkit. svalgang (*i* kirke).
triforme som har tre former.
trigamia *f* tregifte; **trigamo** *m* en som har tre koner el. er gift for tredje gang.
trigemino trilling-; ~ *m* trilling; **trigesima** *f* minnegudstjeneste tretti dager etter dødsfallet; **trigesimo** *litt.* trettiende; **triglia** *f* mulle; *far l'occhio di* ~ *a uno* se forelsket på en; **triglifo** *m* arkit. triglyff.
trigonale trekantet; **trigono** trekantet; ~ *m* latinerseil; **trigonometria** *f* trigonometri; **trigonometrico** (*pl* -*ci*) trigonometrisk.
trilaterale, **trilatero** tresidet; **trilineare** trelinjet.
trilingue trespråklig; **trillione** *m* trillion (1000 billioner); **trillare** trille, slå triller; ryste, vibrere; **trilleggiare** (*è*) slå triller; **trillo** *m* trille; ringing, vibrasjon.
trilobato trebladet, trefliket.
trilogia *f* trilogi; **trilustre** femtenårig.
trimembre trelemmet; **trimestrale** kvartals-, kvartalsvis; **canone** ~ kvartalsleie; **trimestralmente** kvartalsvis; **trimestre** *m* kvartal; **trimetro** *m* trimeter; **trimotore** *m* tre motors fly.
trimpellare (*è*) klimpre, spille dårlig; vakle; *fig.* nøle, vakle; **trimpellio** *m* stadig klimpring.
trina *f* knipling; **trinaria** *f* kniplerske; **triname** *m* kniplinger; **trinare** pynte med kniplinger; **trinato**, **torre trinata** (*mil.*) tårn med tre kanoner.
trinca *f* mar. surring; *navigare alla* ~ krysse; *nuovo di* ~ splitterny; **trincare** feste, surre; drikke meget, glupsk; svire; **trincata** *f* surring; slurk; **trincato**, **furbo** ~ meget lur; *se ellers*; **trincare**; **trincatore** *m* (*f* -*trice*) drikker; dranker; **trincatura** *f* surring.
trincea *f* skyttergrav, løpegrav; skjæring; **trinceramento** *m* nedgravning, forskansning, skyttergraver; **trincerare** (*è*) forskanse; *refl.* forskanse seg (*og fig.*), grave seg ned; **trincerista** *m* skyttergravssoldat (*srl.* 1914–18); **trincerone** *f* forsvarslinje;

trincettata *f* stikk, skjær med skomakerkniv; **trincetto** *m* skomakerkniv; **trinchetta**, **trinchettina** *f* fokk; **trinchetto** *m* fokkemast; stagfokk.
trinciaforaggi *m* inv. hakkelsesmaskin; **trinciamento** *m* skjæring, hakking; **trinciante** *m* forskjærskniv; **trinciapaglia** *m* inv. hakkelsesmaskin; **trinciapoli** *m* inv. forskjærskniv; **trinciare** (*tri*-) skjære (opp), hakke, skjære for, skjære gjennom (*luften med hendene*); ~ *i panni addosso a uno* baktale en; ~ *giudizi* dømme, uttale seg ubesindig; **trinciata** *f* hakking, skjæring; **trinciato** *m* røyketobakk; **trinciato** *m* (*f* -*trice*) hakker, skjærer; **trinciatrice** *f* hakkemaskin; **trinciatura** *f* hakking, skjæring; hakkelse; **trincio** *m* flerre; **trincione** *m* dranker.
trinella *f* mar. rep; **trinellatore** *m* kanteapparat; **trinità** *f* treenighet; **trino** trefoldig; **trinomial** *mat.* trinomisk; **trinomio** *m* *mat.* trinom.
trinuzia *f* tre ganger gift dame.
trio *m* trio, tersett.
trionfare triumf-; **trionfare** (*ó*) triumfere, gå av med seieren; **trionfatore** *m* (*f* -*trice*) triumfator; **trionfo** *m* triumf(tog), seier; (*i* kort) trumf; ~ *da tavola* oppsats.
trioni *m* *pl* store og lille bjørn.
tripartire (-*isco*) tredele; **tripartito** tredelt; *patto* ~ tremaktspakt; **tripartizione** *f* tredeling; **tripla** *f* trippeltakt; **triplano** *m* tredekker (*fly*); **tripletta** *f* sykkel med tre seter; **triplicare** (*tri*-) tredoble; **triplicatore** *m* (*f* -*trice*) en som tredobler; **triplicazione** *f* tredobling; **triplice** trefoldig, tredobbel; *in* ~ *esemplare* i tre eksemplarer; *la* ~ (*alleanza*) trippelalliansen; **triplicista** *m* tilhenger av trippelalliansen; **triplicità** *f* trefoldighet; **triplo** trefold, tredobbel; **tripode** *m* trefot.
tripolino, **tripolitano** fra Tripolis.
triposto *m* treseter.
trippa *f* kallun, mage, vom; *fig.* fet person; *metter su* ~ legge seg til mage; **trippaio**, **trippaiuolo** *m* kallunhandler; **trippone** *m* tykksak.
tripudiamento *m* jubel, glede; **tripudiare** (*ù*) juble, frydes; **tripudio** *m* jubel, gledesfest; *un* ~ *di colori* en fargeorgie.
trirègno *m* pavens tiara; **trirème** *f* skip med tre rader årer.
trisagio *m* *rl.* lovprisning av (den treenige) Gud.
trisavolo *m* tippoldefar; **trisezione** *f* *mat.* tredeling.
trisillabico (*pl* -*ci*) trestavings-; **trisillabo** trestavings-; ~ *m* trestavingsord.
tristanzuolo slett, ond; mager; **triste** sorgmodig, bedrøvet; sørlig; **tristezza** *f* sorgmodighet; **tristizia** *f* ondskap; **tristo** lumsk, slett, ond; *gl.* trist; ~ *a chi* ... ve den som som ...
trisolco (*pl* -*chi*) tresnutet, tredelt; *fig.* baktalerisk.
trita *f* sl. tresking; **tritabile** som kan hakkes; **tritacarne** *m* inv. kjøttkvern; **tritame** *m* hakkelse; **tritameto** *m* hakking, knusing; **tritare** hakke, knuse; undersøke nøye; **tritartufo** *m* inv. trøffelkniv; **tritatura** *f* hakking; **tritattutto** *m* inv. kjøkkenkvern; **triteismo** *m* triteisme; **tritello** *m* tørt klimel; **trito** hakket, knust, støtt; (*lo*)slitt; *carne trita* hakkekjøtt; ~ *e ritrito* fortersket; *la via trita* den slagne landevei.
tritolare (*i*) støte, male, pulverisere; **tritolo** *m* støv, grann, pulver; **tritone** *m* triton, havgud; salamander; **trittico** *m* (*pl* -*ci*) tredelt tavle, bilde, kunstverk; **triftykon**; tolldokument for midlertidig utførsel av bil, triptyk.
trittongo *m* (*pl* -*ghi*) triftong.
tritramento *m* støting, maling; **triturare** støte,

male, pulverisere; **triturazione** *f* maling, stoting, knusing.
triumvirale triumvir-; **triumvirato** *m* triumvirat; **triumviro** *m* triumvir.
trivella *f* stort bor; **trivellamento** *m* boring; **trivellare** (*è*) bore; *fig.* plage, nage; **trivellatore** *m* (*f* -trice) borer; **trivellatura** *f* boring; borespon; **trivellazione** *f* boring (*per* etter); **trivello** *m* bor.
triviale veiskille-; triviell, alminnelig, tarvelig; **trivialità** *f* trivialitet; **trivio** *m* veikryss (*for* tre veier); *hist.* trivium; *parole da* ~ vulgære, simple ord.
trocàico (*pl* -ci) trokeisk; **trochèo** *m* trokè.
tròclea *f* gl. talje; **trofèo** *m* trofè, seier(stegn); **tròfico** (*pl* -ci) trofisk; **trogloedita** *m* huleboer; *fig.* grov, primitiv person; **trogloeditico** huleboer-.
trògolo *m* *F* trau; **trogolone** *m* en som griser seg til; *fig.* svin.
tròia *f* purke; *F* ludder; **troiaio** *m* svinesti; *F* horehus; **troiata** *f* svineri, svinestrek.
tròmba *f* trompet, basun; bilhorn; pumpe, hevert; snabel; (hvirvel)storm, skypumpe; *med.* rør; kanal; ~ *m* trompeter; ~ *acustica* hørerør; ~ *d'incendio* brannpumpe; ~ *a pera* ballhorn (*i bil*); ~ *delle scale* trapperom, -hus; ~ (*dello stivale*) støvleskaft; *la* ~ *epica* (*fig.*) den episke poesi; *suonar la* ~ (*fig.*) snørke; blåse i nesen; **trombaio** *m* pumpemaker, hevertmaker; rørlegger, blikkenslager; **trombare** (*ò*) pumpe opp, tappe over (*med* hevert); utbasunere; *fam.* stryke en kandidat (*ved eksamen, valg*); **trombatura** *f* pumping, tapping; stryk; **trombetta** *f* liten trompet; lite horn; bilhorn; ~ *m* = **trombettièr** *m* trompeter; **trombino** *m* dampfløyte; **trómbo** *m* blodpropp; **trombonata** *f* skudd med muskedunder; basunstøt; **tromboncino** *m* granatrør (*på gevær*); **trombone** *m* basun; basunblåser; ridestøvel; muskedunder.
trombosi *f* blodpropp.
troncabile som kan avskjæres, kuttes; **troncaménto** *m* avskjæring, kutt; *gram.* bortfall av siste vokal (*og stundom foregående konsonant*); **troncare** (*ò*) skjære av, kutte; *fig.* avskjære, avbryte, hindre; gjøre trett; *gram.* sløyfe siste vokal i (*ord*); **troncative** *sj.* avskjærende; **troncatura** *f* avskjæring; **tronchètto** *m* lav støvel; bitetang, klippe-tang; **trónco** (*pl* -chi) avstumpet, avbrutt; *fig.* trett; *mat.* stump; *gram.* med trykk på siste stavelse; ~ *m* *mat.* stump, lemmeløs kropp; torso, kropp; *bot.* stamme, stubb; ~ *di strada* veistump; ~ *ferroviario* jernbanestrekning; *in* ~ halvferdig; *licenziare in* ~ gi avskjed på grått papir; **troncòne** *m* kropp; stump.
troneggiare (*è*) trone.
tronfiare (*ò*) blære seg, blåse seg opp; blåse, stønne; **tronfièzza** *f* oppblåsthet; **trónfio** oppblåst, hoven; *fig.* svulstig; **tronfiòne** *m* hovenpels.
tronièra *f* *sj.* skyteskår, kanonport; **trónito** *m* gl. torden; **tròno** *m* trone.
tropicale tropisk; **tròpico** *m* (*pl* -ci) vendekrets; *il* ~ *del Cancro* krepens vendekrets; **tròpo** *m* figurlig uttrykk, trope; **tropismo** *m* tropisme.
tròppo for meget, altfor; *non* ~ ikke synderlig; *il* ~ *stroppia* man skal ikke overdrive; *troppa grazia, sant'Antonio!* takk! det er for mye av det gode!; *pur* ~ *se: purtroppo*.
tròscia *f* (bløte)grop; **tròta** *f* forret.
trottabile travbar; **trottare** (*ò*) trave; **trottata** *f* trav; **trottatore** *m* (*f* -trice) traver; **trotterellare** (-rè-) småtrave; **tròtto** *m* trav; *corse al* (*el.: di*) ~ travlop; ~ *dell'asino* eseltrav (*om en som går fort*

trett); **tròttola** *f* snurrebass; **trottolare** (*trò-*) snurre rundt; **trottolino** *m* uregjerlig unge.
trovabile som kan, bør finnes; **trovadòrico** trubadur-; **trovamento** *m* funn, oppdagelse; **trovare** (*ò*) finne, oppdage, møte, treffe; *andare a* ~ *uno* besøke en; ~ *pane per i propri denti* (*fig.*) få sin bekomst; *lasciare il tempo che trova* være fåfengt, nytteløs; ikke gjøre noe fra eller til; *refl.* befinne seg; møtes; **trovaròbe** *m* inv. rekvisitor; **trovata** *f* funn, innfall; **trovatello** *m* hittebarn; *ospizio dei trovatelli* hittebarnshjem; **trovato** *m* funn, oppfin-nelse.
trovatore *m* (*f* -trice) finner; oppfinner; *litt.* trubadur; **trovière** *m* fransk trubadur.
truccaggio *m* sminking, make-up; **truccare** sminke, maskere, forklede; *fig.* narre; **truccatura** *f* sminke, sminking; maske(ring); make-up; **trucco** *m* (*pl* -chi) sl. biljard; krokket; trick, knep; maske, make-up; **truccòne** *m* svindler.
truce vill, grusom; **trùcia** *f* elendighet; **trucidare** (*ù*) myrde; **trucidatore** *m* (*f* -trice) drapsmann.
truciolo *m* høvelspon; bit, lapp; **truciolo di legno** treull; **trucolento, triculento** forferdelig, grusom.
truffa *f* bedrag; **truffaldino** *m* svindler; ~ *adj.* svindlerisk; **truffare** bedra, snyte (*di for*); **truffa-tore** *m* (*f* -trice) svindler; **trufferia** *f* svindel.
trufolare (*og refl.*) *sj.* rote.
truismo *m* truisme.
trullaggine *f* etc. *se: citrullaggine* etc.
truògolo *m* trau.
truppa *f* tropp, flokk; **trust** *m* trust; ~ *dei cervelli* hjernetrust; **tsar** *m* tsar.
tse-tse *f* inv., (*mosca*) ~ tsetse-flue.
tu du; *dare del* ~ *si* du, være dus; *stare* (*essere*) *a* ~ *per* ~ diskutere heftig; være hjertevenner.
tuba *f* *sj.* tuba; *rl.* basun; *fam.* høy hatt; **tubare** kurre (*og fig.*); **tubatura** *f*, **tubazione** *f* rørledning, rørsystem.
tubercolare tuberkuløs; **tubèrcolo** *m* tuberkel, he-velse, svulst; **tubercoloşario** *m* tub.sanatorium; **tubercoloso, tubercolòtico** tuberkuløs; **tubercolòsi** *f* tuberkulose.
tuberculuto full av knoller; **tùbero** *m* knoll; **tube-ròsa** *f* *bot.* tuberoze; **tuberosità** *f* det å være knollformet, ha knoller; **tuberòso** knollet; **tubièra** *f* varmeledninger, -rør; **tubino** *m* stiv, rundpullet hatt.
tubo *m* rør; ~ *aspirante* sugerør; ~ *capillare* kapillarrør; ~ *digestivo, ~ digerente* fordøyelses-kanal; ~ *filtro* filterrør; ~ *di lancio* torpedout-skytningsrør; ~ *di scarico* spilldamprør; ~ *di stufa* kakkelovnsrør; *F* høy hatt; **tubolare** rørfor-met; ~ *m* sykkelring; **tubulato** lagd av rør; **tubulatura** *f* rør-, ledningssystem; **tucul** *m* hytte (*i Etiopia*).
tufàceo tuff-; **tufare** (*og refl.*) krype sammen (*for* å varme seg).
tuffamento *m* dukking; **tuffare** dukke, dyppe; *refl.* dykke; *tuffarsi nei debiti* sette seg i gjeld; **tuffata** *f* dukkert; dypp; **tuffatore** *m* (*f* -trice) dykker; **tuffatura** *f* dukking, dykking, dypping; **tuffetto** *m* dverglappedykker; **tuffo** *m* dykking, dukking, dukkert, stup; ~ *alto* tårnstup; ~ *basso* kunst-stup; *mi diede un* ~ *al sangue* blodet løp meg plutselig til hodet; **tuffolino** *m* dverglappedykker; dykkand.
tufò *m* tuffstein; **tufòso** tuff-.
tuga *f* rorhus, dekkshus; **tugùrio** *m* hytte, rønne.
tùia *f* tuja.

tulipano *m* tulipan; *fam.* fjols; **tulle** *m* tyll.
tumefare (-*faccio*) få til å svulme opp; *refl.* svulme opp; **tumefazione** *f* oppsvulming, hevelse; **tumidezza**, **tumidità** *f* oppsvulmethet; **tumido** oppsvulmet, oppblåst; **labbra tumide** tykke lepper; **stile** ~ svulstig stil; **tumore** *m* svulst; ~ *maligno* ondartet svulst; *gl.* oppblåsthet.
tumulare (grav)haug-; ~ *v.* (*tù-*) hauglegge, begrave i haug; **tumulazione** *f* hauglegging; **tumulo** *m* grav-, jordhaug.
tumulto *m* tumult, opprør; **tumultuante** opprørisk; ~ *m* opprører; **tumultuare** (-*mu-*) gjøre opprør, lage bråk; **tumultuario** *litt.*, **tumultuoso** larmende, opprørsk.
tundra *f* tundra; **tungsteno** *m* kjem. tungsten.
tunica *f* tunika; våpen-, uniformsfrakk; **tunicato** kledd i tunika.
tunizino tunisisk; ~ *m* tunisier; **tunnel** *m* tunnel.
tuo (*pl* *tuoi*) din, ditt; *sto dalla tua* jeg står på din side; *grazie dell'ultima tua* takk for ditt siste brev; *ne hai fatta una delle tue* du har gjort en av dine streker.
tuonare *se:* *tonare*; **tuono** *m* torden.
tuorlo *m* eggeplomme.
tuppè *m* høyt oppsatt frisyre; *fig.* frekkhet, dristighet.
tura *f* flytedokk; **turabuchi** *m* *inv.* vikar, reserve; **turacciolo** *m* propp, spuns, kork; **turamento** *m* tetting, korking; **turare** korke, stoppe, proppe; ~ *un buco* (*fig.*) betale en gjeld; ~ *la bocca a uno* (*fig.*) lukke munnen på en; *turarsi in casa* stenge seg inne.
turba *f* mengde, masse; *med.* forstyrrelse; **turbabile** forstyrrelig; **turbamento** *m* forstyrrelse; befippelse, foruroligelse; **turbante** *m* turban; **turbare** forstyrre, forurolige, endevende; *refl.* bli urolig, forvirret (*per* for); ~ *l'ordine pubblico* forstyrre den offentlige ro og orden; **turbativo** forstyrrende; **turbatore** *m* (*f* -*trice*) forstyrrer; **turbazione** *f* *sj.* forstyrrelse.
turbina *f* turbin; **turbinare** (*ù*) *sj.* hvirvle; **turbine** *m* hvirvelvind, -storm (*og fig.*); **turbinio** *m* stadig hvirvel; **turbinoso** hvirvlende, stormfull.
turbolento *sj.* urolig, forvirret, oppfarende, stormfull; **turbolenza** *f* urolighet, uro; **turbomotore** *m* (*f* -*trice*) turbinmotor; **turbonave** *f* turbinskip; **turbo-reattore** *m* turboreaktor.
turcasso *m* (pile)kogger.
turcheggiare (*é*) etterligne tyrkiske skikker o.l.; **turchesco** (*pl* -*chi*) tyrkisk; **turchese** *m*, **turchina** *f* turkis; **turchineggiare** (*é*) være blåaktig, blåse; **turchinetto** *m* poseblått, blå(n)else, blåkule; **turchiniccio** blåaktig; **turchino** mørkeblå, turkisblå; **turcimanno** *m* dragoman, tolk; **turco** (*pl* -*chi*) tyrkisk; ~ *m* tyrker; *bestemmiare, fumare come un* ~ hanne, røyke som en tyrk.
turgidezza *f*, **turgidità** *f* hevelse, hovenhet; **turgido** *litt.* hovnet, hoven; *fig.* svulstig; **turgore** *m* *litt.* hovenhet, hevelse.
tur(r)ibolo *m* røkelseskar; **turiferario** *m* bærer av røkelseskar; *fig.* lovpriser, -taler; **turione** *m* skudd fra underjordisk stengel; *srl.* aspargesskudd.

turismo *m* turisme, reiseliv; **turista** *m* turist; **turistico** (*pl* -*ci*) turist-; **assegno** ~ reisesjekk; **guida turistica** reisefører, guide; **industria turistica** reiseliv; **lira turistica** turistlire; **movimento** ~ turisttrafikk.
turlupinare narre; **turlupinatore** *m* (*f* -*trice*) luring, snyter; **turlupinatura** *f* lureri.
turma *f* *hist.* eskadron (35 mann); flokk, skare.
turnista *m* en som har tur, tørt; **turno** *m* tur, tørt, iekkefølge; *a* ~ etter tur; *fare a* ~ skifte(s); *è il mio* ~ det er min tur; **medico di** ~ vakthavende lege; *di* ~ vakt-, dag-, ukehavende.
turo *m* *sj.* propp, kork.
turpe skjendig, skamløs, uanstendig; fryktelig, stygg; **turpilòquio** *m* uanstendig tale; **turpitudine** *f* skjendighet, skamløshet, uanstendighet.
turrito *litt.* med (mange) tårn.
tuta *f* overall.
tutela *f* beskyttelse; *jur.* formynderskap; *a* ~ *dei Vostri interessi* til ivaretagelse av Deres interesser; **tutelare** beskyttende, formynder-; **angelo** ~ skytsengel; **giudice** ~ overformynder; ~ *v.* (*é*) beskytte, verge, ivareta.
tuto *m*, **decreto del** ~ kanoniseringsdekret.
tutolo *m* (avpillet) maiskolbe.
tutore *m* (*f* -*trice*) formynder, verge (*og fig.*); **tutorio** formynder-; **autorità tutoria** overordnet, kontrollerende myndighet.
tuttafiata *gl.*, **tuttavolta** *gl.* = **tuttavia** stadig; likevel, dog.
tutto all, hel; lutter, bare; helt, ganske; *il signor tutti* Hr. hvemsomhelst; ~ *il libro* hele boken; *tutti i libri* alle bøkene; ~ *pulito* helt ren; *al* ~ ganske, fullstendig; *tutt'altro* alt annet enn, tvertimot; *a* ~ *andare* i full fart; *con* ~ *ciò* likevel; *con tutti i suoi denari* til tross for alle hans penger; *essere* ~ *casa* bare være opptatt av huset, hjemmet; *del* ~ ganske, fullstendig, aldeles; *non ... del* ~ slett ikke, på ingen måte ...; ~ *domani* hele dagen i morgen; *dopo* ~ likevel, når alt kommer til alt; *tutti e due* begge to; *tutti e tre* alle tre; *tutt'ieri* i hele går; *in* ~ alt i alt, i alt; *in* ~ *e per* ~ i ett og alt, fullstendig; *innanzi* ~ først og fremst; *far di* ~ gjøre alt slags arbeid; gjøre alt man kan; *è* ~ *muscoli* han er bare muskler; *è* ~ *naso* han har en kraftig nese; *gli spettatori erano tutt'occhi* tilskuerne var lutter øyne; *tutt'oggi* i hele dag; *a tutt'oggi* til og med i dag; *sono tutt'orecchi* jeg er lutter øre; *da per* ~ overalt; *tutt'al più* høyest, toppen; *prima di* ~ først og fremst; *di* ~ *punto* fullstendig; *a tutta prova* helt sikkert, brennsikkert; ~ *solo* helt alene; *a* ~ *spiano* uten stans; *a tutt'uomo* av all kraft; *essere tutt'uno con* være identisk med.
tuttoché skjont, enda; **tuttodi** stadig.
tuttofare *f* enepike, altnuligkvinne.
tuttora stadig, ennå; allikevel.
tzigano sigøyrer-; ~ *m* sigøyrermusiker.

U

u (una u, un'u, un u) u.

ubbia *f* overtro, overtroisk frykt, fordom.

ubbidiente lydig; **ubbidienza** *f* lydighet; **ubbidire** (-isco), ~ (a) adlyde, lystre, rette seg etter.

ubbióso *sj.* overtroisk, fordomsfull.

ubbriac ... *se:* ubriac ...

ùbere *litt.* fruktbar; **ub(i)èro** *sj.* skimlet (hest); **ubèrrimo** *superl. av:* ubere.

uòbertà *f litt.* fylde; fruktbarhet; **ubertosità** *f* fruktbarhet; **ubertóso** fruktbar, yppig.

ubi, ~ *consistam* (lat.) grunnlag, holdepunkt; ~ *maior minor cessat* (lat.) man må bøye seg for autoriteten; **ubicazione** *f* beliggenhet; **ubiquità** *f litt.* allestedsnærværelse.

ubriacaménto *m sj.* fyll, rus; **ubriacare** (à) beruse (og fig.); *refl.* drikke seg full, bli full; **ubriacatura** *f* fyll; rus (og fig.); **ubriachezza** *f* beruselse; drukkenskap; **ubriaco** (pl -chi) full; beruset (og fig.); **ubriacóne** *m* fyllek, drukkenbolt.

ucase *m* ukas; strengt, tyrannisk påbud.

uccellabile som (lett) kan fanges; **uccellaccio** *m*, ~ (di malaugurio) ulykkesfugl, uvelkommen person; **uccellagióne** *f* fuglefangst; **uccellàia** *f* fuglesverm, -felt; -fangst; lureri; *mandare all'* ~ narre, lure; **uccellàio** *m* fuglehandler; **uccellame** *m* fuglevilt, -fangst; **uccellaménto** *m* fuglefangst; *fig.* lureri; **uccellanda** *f* fuglefelt; **uccellare** (è) fange fugl; *fig.* snyte, besnære; ~ *a* trakte etter; ~ *a* lodole gå på lerkfangst; **uccellatòio** *m* fuglefelt; **uccellatóre** *m* fuglefanger; **uccellatura** *f* fuglefangst; narreri; **uccellièra** *f* fuglebur.

uccello *m* fugl; *F* penis; *essere* ~ *di bosco* være på frifot; ~ *del cocodrillo* en som er gått «under jorden», partisan; ~ *di malaugurio* ulykkesfugl; ~ *mosca* kolibri; *a ogni* ~ *il suo nido è bello* myrsnipa synes best om sine egne unger; ~ *delle tempeste* stormfugl, -sval.

uccidere drepe; **uccisi**, **ucciso** *se:* uccidere; **uccisióne** *f* drap; **uccisóre** *m* (f -ditrice) drapsmann; **ucciditóre** *m* (f -trice) *sj.* drapsmann.

udibile hørlig; **udibilità** *f* hørlighet; **udièenza** *f* audiens; rettsmøte, forhør; *sj.* det å høre; *l'* ~ *è aperta* retten er satt; *essere portato in* ~ *fallere* i rette; ~ *pubblica* åpent rettsmøte; *l'* ~ *è sospesa* retten er hevet; **udire** (òdo) høre, erfare; lytte; bønnhøre; ~ *m* hørsel; **udita** *f* hørsel; **testimonio d'** ~ *hørselsvitne*; *sapere per* ~ *dire vite* av omtale; **uditivo** hørsels-; **udito** *m* hørsel; **uditorato** *m* dommerfullmektigstilling; **uditóre** *m* (f -trice) tilhører; *jur.* auditor; ~ *giudiziario* dommerfullmektig; **uditório** *m* auditorium, tilhørerskare; **udizióne** *se:* audizione.

ufficiále offisiell; regjerings-; kontor-; ~ *m* embetsmann; offiser; ~ *di collegamento*, *di complemento* sambands-, reserveoffiser; ~ *giudiziario* rettsbetjent; ~ *di Stato Civile* sivilembetsmann; **ufficiálessa** *f sj.* offisersfrue; ~ *postale* bestyrerinne av postkontor; **ufficialtà** *f* det å være offisiell; offiserskorps.

ufficiante *m* *rl.* offisiant, celebrant; **ufficiare** (-fi-)

rl. lese messe, tjenestegjøre, offisiere; henvende seg til, anmode; **ufficiatóre** *m* (f -trice) *rl.* offisiant; **ufficiatura** *f* *rl.* messelesning.

ufficio *m* kontor; embete, tjeneste, plikt; gudstjeneste; *adoperare i propri buoni uffici* gjøre sin innflytelse gjeldende; ~ *di assunzione* hyrekontor; arbeidskontor; *avvocato d'* ~ beskikket forsvarer; *interporre i propri buoni uffici* gjøre sin innflytelse gjeldende, legge seg i selen; *mercè i buoni uffici d'un amico* takket være en venns mellomkomst, innflytelse; *cancellaria d'* ~ kontorartikler; ~ *di collocamento* arbeidskontor; *d'* ~ i embets medfør; ~ *divino* gudstjeneste; *mobili d'* ~ kontormøbler; ~ *del registro* Notarius Publicus; *il Santo* ~ inkvisisjonen; ~ *di smistamento* ekspedisjonskontor; ~ *stampa* presseavdeling; **ufficiosità** *f* offisiøs, halvoffisiell karakter; **ufficióso** offisiøs, halvoffisiell; tjenestevillig, forekommende; *bugia ufficiosa* hvit løgn.

uffiziále *etc. se:* ufficiale; **uffizio** *m* bønnebok; *se* *ellers:* ufficio; **uffiziuòlo** *m* bønnen, bønnebok (til Maria).

ufo, *a* ~ gratis; uten vederlag.

ugello *m* dyse, strålerør, tut.

uggia *f* skygge; *fig.* kjedsomhet; ulyst, motbydeligheter; *prendere uno in* ~ ikke tåle en; **uggiolaménto** *m* ul(ing); **uggiolare** ule (om hund); **uggiolio** *m* stadig uling; **uggiosità** *f* mørke; kjedsomhet, motbydelighet; **uggióso** mørk; *fig.* kjedsommelig, motbydelig; **uggire** (-isco) skygge for; *fig.* kjede; by imot.

ugna *f* poet. *se:* unghia; **ugnare** slå klo i; skjære skrått; **ugnata** *f* klor; risp; **ugnatura** *f* det å slå klo i; skråttskjæring; **ùgnere** *gl. se:* ungere; **ugnetto** *m* gravejern; **ugnóne** *m* klo.

ùgola *f* anat. dropel; *bagnare l'* ~ drikke.

ugonotto *m* hugenott.

uguagliaménto *m* det å gjøre lik; likhet; **uguaglianza** *f* likhet, ensartethet; **uguagliare** (-guà-) gjøre, være lik; jevne; *refl.* ligne seg (a med); **uguagliatóre** *m* (f -trice) (ut)jevner.

uguále lik, ens, jevn; ~ *m* likemann; det samme; **ugualità** *f* *sj.* likhet, jevnhet.

ulano *m* ryttersoldat med lanse, ulan.

ùlcera *f* kronisk sår, ulcus; **ulceraménto** *m* sårdannelse; **ulcerare** (ù) danne sår; *refl.* få sår, bli betent; **ulcerativo** sår-, som danner sår; **ulcerato** med sår; *fig.* sonderknust; **ulcerazióne** *f* ulcerasjon, (kronisk) sårdannelse; **ulceróso** med sår, betent.

uligine *f* *sj.* fuktighet (i jorda); **uliginóso** fuktig.

uliva *etc. se:* oliva *etc.*

ulterióre ytre, hinsides, ytterligere; **ulteriormente** senere.

ultimaménte til sist, sist; nylig; **ultimare** (ù) avslutte, gjøre ferdig; **ultimativo** avsluttende; avgjørende; **ultimatum** *m* inv. ultimatum; **ultimazióne** *f* *sj.* avslutning; **ultimissimo** allersist; **último** sist; *all'* ~, *da* ~, *in* ~ til sist, mot slutten; ~ *grido* siste skrik; *l'* ~ *prezzo* laveste pris; *dare l'ultima*

mano a legge siste hånd på; *questa è l'ultima che mi fa dette* er den siste streken han gjør meg; **ultimogenito** sistfødt.

ulto *sj.* hevnet; **ultore** *m (f -trice)* poet. hevner.

ultracongelamento *m* dypfrysning; **ultracorto**, *onde ultracorte*, *ultraonde* ultrakorte bølger; **ultramari-no** oversjøisk; **ultramicroscopico** (*pl -ci*) ultramikroskopisk; **ultramicroscopio** *m* ultramikroskop; **ultramontano** på den andre siden av fjellet, fjellene; *fig.* utenlandsk; **ultrarapido** *foto.* meget hurtig; **ultrasónico** (*pl -ci*), *aeroplano* ~ fly som kan gå gjennom lydmuren; **ultrasonoterapia** *f* ultralydbehandling; **ultrasuono** *m* ultralyd; **ultravioletto** ultrafiolett; *raggi ultravioletti* ultrafiolette stråler.

ultroneo *sj.* frivillig, spontan.

ulula *f* høykugle; **ululare** (*ulu-*) hyle; **ululo** *m* hyl; **ululato** *m* hyling.

ulva *f* sjøalge.

umanare gjøre god, humanisere; *refl.* bli menneske; **umanazione** *f* humanisering; det å bli menneske; **umanesimo**, **umanismo** *m* humanisme; **umanista** *f* humanist; **umanità** *f* menneskehet, menneskekjærlighet, humanitet, allmenndannelse; *gl.* 4. mellomskoleklasse; *l'~* menneskeheten, menneskene; **umanitario** humanitær, menneskekjærlig; **umanizzare** gjøre til menneske; humanisere; **umano** menneskelig, human; menneskevennlig, -kjærlig; menneske-; *umane lettere* humaniora, litteratur; *il consorzio* ~ menneskesamfunnet; **umazione** *f* begravelse.

umbilicale navle-; **umbilico** *m (pl -chi)* navle.

umbo, **umbone** *m* skjoldknapp.

umbratile mørk, skyggefull; innbilt, falsk.

umerale overarms-; ~ *m* prestekappe.

umettabile som kan fuktes; **umettamento** *m* fukting; **umettare** (*è*) fukte, væte; **umettativo** fuktende; **umettazione** *f* væting.

umidità *f* fuktighet; **umidiccio** noe fuktig; **umidire** *se: inumidire*; **umidità** *f* fukt(ighet), yæte; **umido** fuktig, våt; ~ *m* fuktighet; *in* ~ stekt i gryte; **umidore** *m sj.* fuktighet.

umifero jord-, moldrik.

umile ydmyk; lav; ringe; *umili natali* ringe herkomst; **umiliamento** *m sj.* ydmykelse; **umiliare** ydmyke; **umiliativo** ydmykende; **umiliatore** *m (f -trice)* ydmyker; **umiliazione** *f* ydmykelse; **umilissimo** (*i brev*) ærbødigst; **umiltà** *f* ydmykhet, underdanighet, ringhet.

umo *m sj.* mold.

umore *m* fuktighet, væte, saft, væske; humør, lune, sinnstilstand; humor; *di buon ~* i godt humør; *conoscere l'~ della bestia* kjenne ens vanskelige karakter; *è un bell'~* han er en merkelig, vittig fyr.

umorismo *m* humor; humoralpatologi; **umorista** *m* humorist; **umoristico** (*pl -ci*) humoristisk.

umoroso saftig.

un en, et; *una* en (ei), et.

unanime enstemmig; **unanimità** *f* enstemmighet.

unciale *se: onciale*; **uncinare** bøye som krok; hake fast, gripe med krok; *fig.* snappe, stjele; **uncinato** kroket; *croce uncinata* hakekors; *mani uncinata* (*fig.*) lange fingrer; **uncinello** *m* liten krok; **uncinetto** *m* heklenål; *lavorare all'~* hekle; **uncino** *m* krok; *pl fig.* kråketær; *attaccarsi a tutti gli uncini* finne på alle slags utflukter; **uncinuto** *sj.* kroket, med krok.

undécimo ellevte; ~ *m* ellevtedel; **undicenne** elleve-årig; **undicesimo** ellevte; **undici** elleve.

ungarico (*pl -ci*) ungarsk; **ungaro** ungarsk.

ungere smøre, fette til; *rl.* salve; innvi; *fig.* smigre, smøre, bestikke; ~ *il dente* spise; ~ *la ruota* (*fig.*) smøre en.

ungherese ungarsk; ~ *m* ungarer; **unghero** ungarsk.

unghia *f* negl, klo; negls bredd, fingerbredd; ~ *incarnata* nedgrodd negl; *smalto per le unghie* neglelakk; *avere tra le unghie* ha i sin makt; *avere le unghie lunghe* være langfingret; *essere con uno carne e ~* være hjertevenner med en; **unghiata** *f* hogg, klor, risp; gripehakk (*på foldekniv*); **unghiatura** *f* kant på bokomslag, på bokbind; **unghiato**, **unghiuto** med klor; **unghione**, **unghiolo** *m* klo.

ungimento *m sj.*, **ungitura** *f* salving, smøring; **ungitore** *m (f -trice)* *sj.* salver, smører; **unguento** *m* en som lager, selger salver; **unguentare** (*è*) *sj.* salve, smøre; **unguentario** salve-; ~ *m* salveselger, -maker; **unguentiere** *m se: unguentaio*; **unguentifero** som produserer salve; **unguento** *m* salve, smørelse.

ungulato klauv-; ~ *m* klauvdyr.

unibile forenlig; **unibilità** *f* forenlighet.

unicamente ene og alene, bare; **unicamerale**, *sistema* ~ ettkammersystem; **unicameralismo** *m* ettkammerbevegelse; **unicellulare** encellet; **unicità** *f* det å være enestående; **unico** (*pl -ci*) eneste, enestående; *atto* ~ enakter; ~ *nel suo genere* enestående i sitt slag; **unicorno** *m* enhjørning.

unifamiliare, *casa* ~ enfamiliehus; **unificabile** forenlig; **unificare** (*-ni-*) forene, samle; **unificativo** samlende; **unificatore** *m (f -trice)* forener, samler; **unificazione** *f* forening, samling.

uniformare (*ò*) tilpasse, ensrette, gjøre ens; *refl.* rette seg (*a etter*); **uniformazione** *f sj.* det å tilpasse, ensrette; **uniforme** ensartet, lik; ~ *f* uniform; **uniformità** *f* ensartethet.

unigenito enbåren, eneste; ~ *m* enebarn.

unilaterale ensidig (*jur. og fig.*).

uninomiale, *collegio* ~ enkeltmanns(valg)krets.

unione *f* union, forening, forbindelse, enighet, sammenslutning; *l'~ fa la forza* enighet gjør sterk; **unionista** *f* unionist.

uniparo som føder én unge; **unire** (*-isco*) forene, forbinde (*a el. con* med); **unisessuale** tvebu.

unisillabico (*pl -ci*) enstavelses-; **unisillabo** enstavelses-; ~ *m* enstavingsord.

unisonanza *f sj.* enstemmighet; **unisono** enstemmig, unison; ~ *m* enstemmighet; *all'~* enstemmig, unisont, i kor.

unità *f* enhet, enighet, ensartethet; **unitamente** samlet, sammen, i forening; **unitario** enhets-; ~ *m* unitar; **unitarismo** *m rl.* unitarisme; **unitàzza** *f* enhet, ensartethet; jevnhet (*farge*); **unito** forenet, forlikt; (*stoff*) ensfarget, jevnt; vedlagt; *di tinta unita* ensfarget; **unitore** *m (f -trice)* *sj.* samler, forener.

univalve enskallet.

universale universal, universell, alminnelig, altomfattende, verdens-; *erede* ~ enearving; *storia* ~ verdenshistorie; *giudizio* ~ dommedag; *suffragio* ~ allmenn stemmerett; **universalità** *f* universalitet, allmennhet; **universaleggiare**, **universalizzare** gjøre allmenn, alminnelig.

università *f* universitet; forening; *gl.* alminnelighet; ~ *popolare* folkeuniversitet; ~ *degli studi* universitet; **universitario** universitets-; (*professore*) ~

universitetsprofessor; **universo**, *l'~ mondo* hele verden; *~ m* univers, verdensalt.
univoco (*pl -ci*) entydig, felles, med samme navn.
unnico (*pl -ci*) hunner-; barbarisk.
uno en, et, noen; *~ m* ettall; *a ~ a ~ en* for en; *andare per ~ (i spill)* mangle et poeng; *marciare per ~* gå i gåsegang; *l'un l'altro* hverandre; *numero ~* nummer 1, fremragende, utmerket; kolossal; *tutt'~* ganske likegyldig; *essere l'un per l'altro* støtte hverandre; *vuoi sentirne una?* vil du høre noe? *a una voce* i kor; *in una (litt.)* sammen.
unsi *se: ungere*; **untare** *F* smøre, smigre; **untatina** *f* smørepenger; **untata** *f* smøring; **untatura** *f* smøring; **unticcio** tilsmurt, fett; **unto** fett, smurt; *rl.* salvet; *l'~ del Signore* Herrens salvede; *~ m* fett; *spøk.* smiger; *se* ellers; *ungere*; **untore** *m (f ungitrice)* smører; *hist.* trollmann (som smurte smittestoff etc. på hus); **untuario** salve-; *~ m* *hist.* salverom; **untume** *m* fettmengde; *griseri*; **untuosità** *f* fettethet, fethet; *fig.* affektet vesen, honningsøt; **untuoso** fet, fett; *fig.* affektet, honningsøt, salvelsesfull; **unzione** *f* salving, salve; *fig.* salvelse, honningsøthet; *l'estrema ~* den siste olje.
uomo *m (pl uomini)* menneske, mann; *~ d'ala* fløyemann; *~ d'arme* soldat; *un ~ d'azione* en handlingens mann; *non c'è barba d'~* der er ikke en levende sjel; *un brav' ~* en bra mann; *~ di chiesa* gudfryktig mann, geistlig; *farsi ~* bli voksen; *~ fatto* voksen; *~ di fatica* tjener som gjør grovarbeidet; *~ in mare!* mann overbord!; *~ di paglia* stråmann; *~ di parola* ordholden mann; *~ di mondo* verdensmann; *ehi, quell'~!* hør, De der!; *pezzo d'~* svær, robust kar; *un ~ d'acqua* en manns høyde dypt; *risposero come un sol ~* de svarte alle som en (som med en røst); *a tutt'~* av alle livsens krefter; **uomo-rana** *m* froskemann; **uomo-siluro** *m* mennesketorpedo.
uopo *m* *litt.* nødvendighet, trang; *essere, fare ~ (el.: d'~)* være nødvendig; *a quest'~* til dette formål; *all'~* når det trengs.
uosa *f* gamasje; *gl.* skaftestøvel.
uovo *m (pl oftest: le uova)* egg; *~ affogato* forlorent egg; *~ benedetto* påskeegg (velsignet av presten); *~ al burro* speilegg; *~ a bere* bløtkokt egg; *~ da bere* nylagt egg; *~ in camicia* forlorent egg; *uova di giornata* friske egg; *cercare il pelo nell'~* for enhver pris ville finne noe å kritisere; *~ sodo* hardkokt egg; *accomodare le uova nel paniere (fig.)* legge sakene vel til rette; *rompere le uova nel paniere a uno (fig.)* legge hindringer i veien for en, gjøre en fortred; *meglio un ~ oggi che una gallina domani* bedre med en fugl i hånden enn ti fugler på taket; **uovolo** *m* *se: ovolo*.
upupa *f* hærfulg; **upupidi** *m* *pl* hærfulgler.
uragano *m* orkan; **uranio** *m* uran.
uranismo *m* passiv homoseksualitet; **uranista** *m* passiv pederast.
uranografia *f* himmelbeskrivelse; **uranometria** *f* himmelmåling.
urbanesimo *m* tilstrømning til byene; **urbanista** *m* byplanlegger; **urbanistica** *f* byplanlegger; **urbanità** *f* høflighet, kultur; **urbano** by-, bymessig; høflig, dannet; **aggruppamenti urbani** bebygde steder; **nettezza urbana** renovasjonsvesen; **urbe** *f* *lat.* by; Roma; *urbi et orbi (rl.)* til alle; *fig.* overallt.
urédine *f* *sl.* sopp (på planter); **uremia** *f* uremi, blod i urinen; **urènte** *litt.* brennende (av feber); **uretère** *m* urinrør, uringang.
urgente presserende, påtrengende; **urgenza** *f* nød-

vendighet, hastverk; *medicatura, soccorsi d'~* førstehjelp; **urgenzare** (*è*) sende ilteleggram; **urgere** haste; drive; trenge på.
uri *f* huri; **uria** *f* flomvi.
uricemia *f* urinsyre i blodet; **urico** (*pl -ci*), **acido** *~* urinsyre; **urina** *se: orina*.
urlamento *m* *sj.* hyling; **urlare** hyle; **urlata** *f* hyl(ing); **urlatore** *m (f -trice)* hyl; **urlio** *m* stadig hyl(ing), skrik(ing); **urla** (*f* *pl*) (menneske)hyl; **urlone** *m* skrikhals.
urna *f* urne; *gl.* vannkrukke; *deporre il voto nell'~* legge stemmen i urnen.
uro *m* urokse; **urogallina** *f* røy; **urogallo** *m* tiur; **urólogo** *m* spesialist i urinsykdommer; **uropigio** *m* haleben, stjert; **uroscopia** *f* urinundersøkelse.
urta *f.* *essere in ~ con uno* ha imot en; *prendere in ~ uno* få imot en; **urtacchiare** (*à*) støte (svakt); **urtamento** *m* *sj.* støt(ing); **urtare** støte (og *fig.*); støte til, støte sammen; påkjøre; *~ i nervi a uno* gå en på nervene; *refl.* bli støtt; skubbe hverandre; **urtata** *f* støt; **urtatore** *m (f -trice)* skubber, støter; **urticacee** *f* *pl* neslefamilien; **urticante** *zool., bot.* brenne-; **urticchiare** (*i*) støte lett; **urto** *m* støt, sammenstøt, påstøtning; sjokk; *essere in ~ con uno* ha imot en; *~ di nervi* irritasjon.
urtoterapia *f* sjokkbehandling.
usabile anvendelig, brukbar; **usanza** *f* vane, skikk og bruk; **usare** bruke, anvende, slite på; ha omgang (*con med*); utvise (*elskverdighet*); pleie, ha for vane; *~ di* gjøre bruk av; **usato** brukt, slitt, gjengs; *~ m* bruk, sedvane; *secondo l'~* som sedvanlig; **usatto** *m* høy støvel, slagstøvel.
usbergo *m (pl -ghi)* brynje; *fig.* vern.
uscante som går ut; som går av; *gram.* som ender (*in på*); **usciale** *m* *sj.* glassdør; ovnsdør; **usciale** *f* slag med dør; *dare un'~ in faccia a uno* slå døren i for nesen på en; **uscire** *m* portner; *gl.* dørvokter; rettsbetjent; **uscimento** *m* utgang; **uscio** *m* dør(åpning), utgang; *prender l'~* gå ut; *essere a ~ e bottega* bo like ved butikken (kontoret etc.); *fig.* bo like ved hverandre; *il peggior passo è quello dell'~* begynnelsen er alltid verst; **uscio-lare** (*ù*) lytte bak dør; **uscire** (*esco*) gå ut; (*bok*), komme ut; uttrede; trekke seg ut (*da av*); bli uttrukket, komme ut; *~ in carrozza* kjøre ut; *~ a cavallo* ri ut; *uscì a dire* han kom til å si; **uscita** *f* utgang; utvei; utfall, innfall; *gram.* endelse (*ord*); utgift(spost); (*i spill*) åpning, utspill; *buona ~* avstælsessum; *giorno d'~* fridag.
usignuolo *m* nattergal.
usitato vanlig, meget brukt; **uso** *m* bruk; anvendelse, benyttelse; skikk; bruksrett; *avere l'~ di ...* pleie å ...; *usi civili* hogst- og beiterett i allmenning; *all'~ della Norvegia* etter norsk skikk; *in ~* i bruk, sedvanlig; *per ~ delle scuole* til skolebruk; *pronto per l'~* ferdig til bruk; *~ adj.* vant, tilvant; **usolare** *se: usciolare*.
ussaro *m* husar; **ussita** *m* hussitt.
ussoricida *se: uxoricida*.
usta *f* teft (*srl. av hare*); **ustionare** (*ó*) forbrenne; **ustione** *f* (for)brenning; **ustionato** *med.* forbrent; **ustolare** (*ù*) halse, ha los; *fig.* se glupsk på maten, begjære; **usto** brent; *~ m* ankerkjetting, -tau; **ustorio** brann-; **specchio** *~* brennglass; **ustrina** *f* *gl.* sted for likbrenning.
usuale (sed)vanlig; **usualità** *f* vanlighet.
usuário *m* *jur.* bruker; **usucapione** *f* *jur., fig.* det å vinne hevd, odel; **usucapire** (*-isco*) hevde, odle; **usucatto** hevdvunnen, odlet; **usufruire** (*-isco*). *~*

(di) *qualcosa* benytte seg av, utnytte noe; ha nytte av, nyte noe; **usufrutto** *m* jur. bruksrett; **usufruttare** ha bruksrett til; **usufruttuario** *m* en som har bruksrett.

usura *f* ågerrente; slitasje; *ad* ~ til ågerrente; *fig.* rikelig, til overmål; **usuraio** *m* ågerkarl; **usurario** åger-; **usurare** slite på; **usureggiare** (*é*) ågre.

usurpamento *m* *sj. se: usurpazione*; **usurpare** tilrane seg; **usurpativo** som tilsikter usurpasjon; **usurpatore** *m* (*f* -trice) maktrane, usurpator; **usurpatório** usurpatorisk; **usurpazione** *f* urettmessig tilegnelse, maktran, usurpasjon.

ut *m* mus. *gl.* do.

utensile *m* verktøy, bruksgjenstand, kjøkkenredskap; *macchina* ~ verktøymaskin; **utente** som bruker; ~ *m* (for)bruker, abonnent; **utenza** *f* det å være (for)bruker; *l'~* forbrukerne.

uterino livmor-; **fratello** ~ halvbror (på morssiden); **utero** *m* livmor, uterus.

utile nyttig, tjenlig, fordelaktig, brukbar; ~ *m* nytte, fordel, fortjeneste; ~ *netto* nettofortjenes-

te; ~ *previsto* forutsatt fortjeneste; *in tempo* ~ i rette tid; *tempo* ~ tidsfrist; **utilità** *f* nytte, fordel, vinning; *l'~ collettiva, pubblica* allmennytt, allmennvellet; **utilitario** nyttig, praktisk; *automobile, vettura utilitaria* bruksvogn; ~ *m* utilitarianer; **utilitarismo** *m* utilitarisme, nyttehensyn, nyttemoral.

utilizzabile anvendbar; **utilizzare** benytte, bruke, anvende; **utilizzazione** *f* anvendelse.

utopia *f* utopi; **utopista** *m* utopist.

uva *f* vindrue; vindruer; ~ *di mare* sargassum; (*l'~*) *non è ancora matura* (*fig.*) høyt henger de og sure er de; ~ *passa* rosiner; ~ *spina* stikkelsbær; **uvaceo** drue-; **uveo** drue-; **uvifero, uviso** druebærende.

uxoricida *m* hustrumorder; **uxorocidio** *m* hustrumord.

uzza *f* skarp luft, bris.

uzzo *m* midtkropp (på tønne o.l.).

uzzolo *m* lyst, innfall; lyst, brunst; *gli è venuto l'~ di ...* han har fått lyst på ...

V

v, una ~ (*un* ~) (bokstaven heter: vu) *v.*

vacante fri, ledig, tom, ubesatt; **vacanza** *f* det å være ledig (*om stilling*); ledig stilling; skolefridag, fridag, skulk; *far* ~ ta seg fri, skulke; **vacanze** (*pl*) ferie; **vacare** være ledig, stå tom; **vacazione** *f* anslått arbeidstid (*for honorarberegning*).

vacca *f* ku; kukjøtt, -hud; *fig.* *F* ludder; **vaccàio** *m* (*pl* også: -ari) kugjeter; **vaccata** *f* svineri, svine-strek; **vaccherella** *f* ungku, kvige; liten, mager ku; **vaccheria** *f* fjøs med melkeutsalg; **vacchetta** *f* kalveskinn; regnskapsbok (*for mannskapet*); *gl.* kladdebok; **vacchino, (formaggio)** ~ sl. ost.

vaccina *f* oksekjøtt; kumøkk; kukopper; **vaccinabile** som kan vaksineres; **vaccinare** (*i*) vaksinere; **vaccinatore** *m* vaksinasjonslege; **vaccinazione** *f* vaksinasjon; **vaccino** ku-, okse-; ~ *m* vaksine; **vaccinoterapia** *f* vaksinebehandling.

vacillare vakle; *fig.* vakle, være tvilrådig; **vacillamento** *m*, **vacillazione** *f* vakling.

vacuità *f* tomhet; **vacuo** tom; ~ *m* vakuum.

vademecum *m* vademekum; lommebok; ledetråd.

vagabondaggine *f*, **vagabondaggio** *m* omstreifing, omstreiferliv, lediggang; **vagabondare** (*ò*) streife om, gå ledig; **vagabondo** omstreifende; ~ *m* omstreifer, landstryker; lediggjenger.

vagamèto *m* streifing; **vagare** streife om; *fig.* komme bort fra emnet, streife, fantasere.

vagellamento *m* fantasering; **vagellare** (*é*) fantasere, våse; **vagello** *m* (fargers) kar; kjel; sl. blåfarge.

vagheggiamento *m* beundring, drømmeri, svermeri; **vagheggiare** (*é*) *se* beundrende, forelsket på; drømme, fantasere om; *refl.* speile seg, beundre seg selv; **vagheggiatore** *m* (*f* -trice) tilbeder, beundrer; **vaghegginò** *m* skjortejeger; **vaghezza** *f* behag(elighet); lengsel, lyst.

vagina *f* skjede (*srl. anat.*); **vagire** (-isco) klynke, sutre; *fig.* være i sin spede barndom; **vagito** *m* sutring, klynk; *fig.* sped begynnelse.

vaglia 1. *f* verdi, betydning, fortjeneste; **vaglia** 2.

m anvisning; ~ *bancario, cambiario* sjekk; ~ (*postale*) postanvisning; **vagliare** (*à*) sikte, rense i såld; *fig.* sikte, prøve, undersøke; gjennomdiskutere; **vagliata** *f* sikting; **vagliatore** *m* (*f* -trice) (korn)sikter; **vagliatura** *f* sikting, rensing av korn; det som blir igjen i såldet; *fig.* sikting, prøvelse; **vaglio** *m* såld; *fig.* sikting, omhyggelig undersøkelse; *passare al* ~ sikte; *fare un* ~ gjøre et omhyggelig utvalg.

vago (*pl* -ghi) litt. vag, ubestemt; fin, nydelig, lysten; begjærlig (*di etter*); (*nervo*) ~ vagusnerve; ~ *m* elsker, tilbeder.

vagolare (*à*) litt. flakke om.

vagone *m* jernbanevogn; ~ *letti* sovevogn; ~ *ristorante* spisevogn.

vaiàno *m* sl. drue; sl. vin; **vaiare** (*à*) sortne, modne (*om drue*); **vainiglia** *f* vanilje; heliotrop; **vaiò** gråhvit; ~ *m* gråverk; grækorn; **vaiolare** (-iuò-) *se: vaiare*.

vaioloso koppesyk; kopparret; **vaiuolo** *m* med. kopper.

valanga *f* snøskred, lavine; *fig.* masse.

valchiria *f* valkyrie.

valdese valdensisk; ~ *m* valdenser.

vale *m* hilsen, adjø; *l'ultimo, l'estremo* ~ den siste hilsen.

valente dyktig, sterk, virksom; **valentia** *f* dyktighet; **valentuòmo** *m* (*pl* -uòmini) dyktig, fortjenstfull mann; hedersmann; **valenza** *f* kjem. valens; **valère** (*valgo*) gjelde, nytte, være verd, koste, bety, ha betydning, duge; *far* ~ gjøre gjeldende, hevde; *farsi* ~ gjøre seg gjeldende, hevde seg; ~ *la pena* være umaken verd; *valga il vero* sant å si; *vale a dire* det vil si; *non vale (i spill)* det gjelder ikke, det går ikke; *refl.* benytte seg (*di av*); **valeriana** *f* baldrian, vendelrot; **valetudinario** sykkelig, svak; **valetudine** *f* litt. konstitusjon, temperament; **valé-vole** nyttig, virksom, gyldig.

valgo (*pl* -ghi) kalvbent; *med.* utadstående.

valicabile som kan overskrides; **valicare** (*à*) overskride, -stige; *passere*, gå over; spinne; **valicatōio** *m* klopp; **valicatōre** *m* (*f* -trice) en som overskrider, passerer; **valico** *m* (*pl* -chi) pass, gjennomgang, overgang; spinnerokk.

validità *f* gyldighet, kraft; **valido** gyldig, kraftig; sterk, rask, dyktig; *promessa di rato e* ~ tilsagn om full godkjennelse.

valigeria *f* lærhandel; kofferthandel, -fabrikk; **valigetta** *f* liten koffert; **valigia** *f* (hånd)koffert; *farle valigie* pakke koffertene; **valigiāio** *m* koffetmaker, -selger; lærvarefabrikant.

vallare litt. voll-; **vallata** *f* dalføre; **valle** *f* dal; myr, sumpland; *a* ~ ned(over); ~ *di lacrime* jammerdal; **vallēa** *f* poet. dal(føre); **vallēto** *m* pasje, tjener; ~ *d'arme* væpner; **vallicultura** *f* fiskeoppdrett; **valligiāno** *m* dalboer, døl; **vallivo** dal-; **vallo** *m* voll, dike, grav; bølgedal.

vallōne wallonsk; ~ *m* stor dal; **vallonēa** *f* sl. eik.

valōre *m* verdi, pris; tapperhet, mot, dyktighet; betydning, innhold; **valori** verdipapirer, -saker; *valuta*; **accrescimento di** ~ verdiforøkelse; **aumento di** ~ verdistigning; **valori bollati** (utsalg av) stempelmerker og stempelpapir; **capovolgimento di tutti i valori** omvurdering av alle verdier; **diminuzione di** ~ verdiforringelse; ~ **intrinseco** metallverdi, realverdi; ~ **locativo** leieverdi; **mettere in** ~ få i hevd, få i stand; hevde; **medaglia al** ~ tapperhetsmedalje; ~ **realizzabile** salgsverdi; **stabilità del** ~ verdifasthet.

valorizzare få i hevd, sette i stand; **valorizzazione** *f* det å få i hevd, oppdyrking; istandsettelse; **valoroso** tapper, dyktig; *gl.* verdifull.

valpolicella *m* rød bordvin (*fra Verona*).

valsēte *m* *sj.* (salgs)verdi.

valsi, **valso** *se*: **valere**.

valuta *f* verdi, pris; kurs, valuta; dato fra hvilken renten beregnes; ~ **intesa** avtalt pris; **valutabile** vurderbar; **valutare** vurdere, skatte, takser, beregne; **valutario** valuta-; **valutazione** *f* vurdering; **valuto** *se*: **valere**.

valvassōre *m* undervassal, underlensmann; **valvasino** *m* undervassal (*under valvassore*).

valva *f* skall, sneglehus.

valvola *f* ventil, klaff; sikring; (*radio*) lampe, rør; sikkerhetsventil; ~ **ad ago** nåleventil; ~ **di alimentazione** fødeventil; ~ **ammissione** inntaksventil; **amplificatore a** ~ (*radio*) rørforsterker; ~ **di apparecchio radio** radiolampe, -rør; ~ **di arresto** stoppeventil; ~ **aspirante**, ~ **di aspirazione** suge-, innsugningsventil; ~ **di avviamento** startventil; ~ **di distribuzione** fordelingsventil; ~ **elettrica** sikring(spropp); ~ **a farfalla** drosselklaff, -ventil; ~ **a piattello** tallerkenventil; ~ **regolatrice** reguleringsventil; ~ **di scarico** utblåsnings-, utstrømningsventil; ~ **di sicurezza** sikkerhetsventil; ~ **a spillo** nåleventil; ~ **di strozza-**
mento drosselklaff, -ventil.

valzer *m* vals; **ballare il** ~ danse vals.

vampa *f* sterk varme, glød; **vampata** *f* varmebølge, glød; **vampeggiare** (*è*) utstråle varme, lue, gløde; **vampo** *m* varme, glød.

vampiro *m* vampyr; stor flaggermus; *fig.* blodsuger.

vanagloria *f* forfengelig, praleri; **vanagloriare** (*ò*) *refl.* bryste seg, prale; skryte; **vanaglorioso** forfengelig, viktig.

vandalico (*pl* -ci) vandalsk; *fig.* rå, barbarisk;

vandalismo *m* vandalisme; **vandalo** *m* vandal.

vandēano fra Vendée; *fig.* reaksjonær.

vaneggiamento *m* fantasering, villelse; **vaneggiare** (*è*) fantasere, tale i villelse; *refl.* skryte, prale; **vaneggiatore** *m* (*f* -trice) en som taler i villelse; **vanerello** tom, fåfengt, forfengelig; **vanēsio** innbils, forfengelig; **vanēssa** *f* sl. sommerfugl; **vanēzza** *f* innbils, forfengelig.

vanga *f* spade; **colpo di** ~ spadestikk; *andare a* ~ (*fig.*) gjøre noe med letthet; **vangare** spade; **vangaiuolo** *f* sl. fiskenett, håv; **vangata** *f* spade stikk; slag med spade; **vangatore** *m* spader; **vangatura** *f* spadning; **vangelista** *se*: **evangelista**; **vangelo** *m* evangelium (*og fig.*).

vanghettare (*è*) spade litt; **vanghétto** *m* liten spade; **vangile** *m* den del av spaden man setter foten på.

vanguardia *f* forpost, fortropper.

vanificare (-ni-) gjøre forgjeves, unyttig.

vaniglia *se*: **vainiglia**; **vanigliato** med vanilje.

vaniloquio *m* tullprat, vrøvl; **vanire** *se*: **svanire**;

vanità *f* forfengelig, ørkesløshet, unytte; **vanitoso** forfengelig, ørkesløs, forgjeves.

vanni *m* *pl* vingefjær, vinger.

vano tom, hul, forfengelig, unyttig, hovmodig; ~ *m* tomhet; tomt rom; hulrom, åpning, rom; **appartamento di 5 vani** 5-roms leilighet; ~ **del focolare** arne(sted).

vantaggiare (-tā-) overgå (*sj.*); *refl.* skaffe seg fordeler; overgå (*su uno en*); **vantaggino** *m* lapp, flikt; attpåsleng; **vantaggio** *m* fordel, nytte; overlegenhet; forsprang; *typ.* vinkelhake; attpåsleng, god vekt; **vantaggioso** fordelaktig.

vantamento *m* *sj.* (selv)ros; **vantare** prise, rose, rose seg av; *refl.* skryte; rose seg (*di av*); **vantatore** *m* (*f* -trice) lovtaler; skrythals; **vantazione** *f* *sj.* skryt; **vanteria** *f* skryt, praleri; **vanto** *m* ære, berømmelse; skryt; *darsi* ~ *di una cosa* skryte av noe.

vanume *m* den delen av kornet som tørker opp; mengde tomme, unyttige, forfengelige ting.

vànvera, *a* ~ i hytt og vær, uordentlig.

vaporabile (lett)fordampelig; **vaporare** (*ò*) fordampe, utdunste; svekkes; **vaporazione** *f* fordampning; **vapōre** *m* damp; dampskip; damptog, -lokomotiv; **bagni a** ~ dampbad; **cavallo** ~ hestekraft; **macchina a** ~ dampmaskin; ~ **merci** fraktdamper; *fare qualcosa a* ~ gjøre noe raskt, i full fart; **vaporiera** *f* *gl.* lokomotiv; **vaporétto** *m* dampbåt; **vaporizzare** fordampe; dampe; **vaporizzatore** *m* (*f* -trice) (vann)fordamper, spreder; **vaporizzazione** *f* fordampning; damping; **vaporosità** *f* det å være full av damp, luftformighet; *fig.* utflytenhet; **vaporoso** full av damp, luftformig; kraftløs; (*om tøy*) meget tynn, gjennomsliktig; *fig.* vag, utflytende.

vappa *f* *sj.* noe smakløst, dumt.

varamento *m* *sj.* *se*: **varo**; **varano** *m* varan-øgle; **varare** sjøsette; la gå av stabelen (*og fig.*); **varata** *f* skred av et lag marmor.

varcabile som kan overskrides, passerer; **varcare** overskride; gå, sette over; reise gjennom; **varco** *m* (*pl* -chi) pass, gjennomgang, passasje, åpning; **aspettare uno al** ~ lure på en, passe en opp.

varechina *f* vaske-, blekemiddel.

variabile foranderlig, forskjellig, ustadig, variabel; **il barometro è al** ~ barometeret står på ustadig; **variabilità** *f* foranderlighet, ustadighet; **variamento** *m* forandring, variasjon; **variante** varierende; ~ *f* variant; **variānza** *f* *sj.* varians, variasjon; **variare** (*à*) variere, endre, skifte, avvike, forandre seg; **variato** variert, forskjellig; **variatore** *m* (*f* -trice) en som varierer, forandrer (*se*: **variare**); **variazione** *f*

forandring, variasjon; ~ *della bussola* kompasets misvisning.
varice *f* åreknute; **varicella** *f* vannkopper; **varichina** *se*: *varechina*; **varicocèle** *m* årebrokk; **varicoso** med åreknuter.
variegato plettet, broket; **varietà** *f* mangfoldighet, forskjelligartethet, avveksling (av)art; ~ *m* varieté; **varietista** *m* varietékunstner.
vario forskjellig, mangfoldig, mangesidig; foranderlig, ustadig.
variopinto broket, mangefarget.
varo hjulbent; *med.* innoverbøyd; ~ *m* sjøsetting, stabelavløpning.
vasaio *m* pottemaker; **vasame** *m* servise, spisestell; **vasca** *f* kar, balje; ~ *da bagno* badekar; **vascello** *m* gl. linjeskip; **capitano di** ~ kommandør; *il* ~ *fantasma* den flyvende hollender; *sottotenente di* ~ løytnant; *tenente di* ~ kapteinløytnant; **vaschetta** *f* (i barometer) kyvette.
vascolare *anat.* kar-; **vascolo** *m* sj. botanisérkasse; **vascoloso** *anat., bot.* full av kar.
vasel(l)ina *f* vaselin; **vasellame** *m* servise; **vaseria** *f* samling blomsterpotter; **vaso** *m* vase, fat, kar; *vasi* (pl) sledebjelker, avløpningsslede; *il* ~ *è troppo grande e la voce si perde* rommet (salen) er for stor(t), stemmen blir borte; ~ *da notte* nattpotte; *portar vasi a Samo* gi bakerens barn brød; ~ *d'elezione* utvalgt sjel; Paulus.
vasomotore, vasomotorio vasomotorisk.
vassallaggio *m* vasallforhold; underkastelse; **vassallizzare** gjøre til vasall(stat); **vassallo** *m* vasall, lensmann, undergiven.
vassoiata *f* brett (med noe); **vassoiio** *m* serveringsbrett, bakke; kalkbrett.
vastezza *f* sj., **vastità** *f* utstrekning, vidde; **vasto** vid, utstrakt.
vate *m* poet. profet, seer, dikter; **vaticinare** profetere, spå; **vaticinatore** *m* (f -trice) seer, profet; **vaticinio** *m* profeti, spådom.
vecchia *f* gammel kone; **vecchiàia** *f* alderdom; **vecchiardo** *m* gamling; **vecchiccio** alderdommelig; **vecchiezza** *f* høy alder, alderdom; **vecchio** gammel; ~ *m* gammel mann; noe gammelt; **vecchiùme** *m* noe gammelt; gammelt skrap; gammel (manns) vane.
veccia *f* vikke; **vecciato** blandet med, laget av vikke; **veccione** *m* sl. vill vikke; **vecciule** *m* vikkestilk.
vece *f* vikariat, verv, funksjon; *poet.* avveksling; *fare le veci di uno* representere en, handle på ens vegne, vikariere for en; *in* ~ *i* stedet (di for), derimot; *in sua* ~ *i* stedet for ham, på hans vegne, i hans sted.
vedere (vedo) *se*; erfare; forsøke; *andare a* ~ *uno* besøke en; ~ *bene* gjerne se; *dare a* ~ *vise*; innbille; *far* ~ *qualcosa a uno* vise en noe; *lo, la vedremo!* vi skal se på det!; *stare a* ~ *se* på, være tilskuer; *vedrò di venire* jeg skal se (forsøke) å komme; *farsi* ~ *la seg* se, komme på besøk; *non* ~ *più in là del naso* ikke se lenger enn nesen er lang til; *non ci vide più* han gikk fra sans og samling (sinne, sorg etc.); *vederci bene* se godt (og fig.); *refl.* sees ofte; *ci vediamo!* vi ses!; ~ *m* det å se, syn.
vedetta *f* vedett(båt); utkikkspost, vaktpost; (teater-, film)stjerne; **vedibile** *sj.* *se*: *visibile*.
vedova *f* enke; **vedovanza** *f* enke(manns)stand; **vedovare** (è) berøve; *sj.* gjøre til enke(mann); **vedovèzza** *f* enke(manns)stand; **vedovile** enke-

(manns)-; ~ *m* enkes arvelodd; **vedovo** som har mistet ektemaken; *fig.* berøvet (di for); ~ *m* enkemann.
vedrèta *f* liten isbre; **veduta** *f* syn; utsikt; prospekt; syn, anskuelse; *uomo di grandi vedute* mann med utsyn, store planer; *se også*: *vista*; **vedutista** *m* prospektmaler.
veemente *litt.* heftig, voldsom; **veemenza** *f* heftighet, voldsomhet.
vegetabile vegetativ; **vegetale** vegetabilsk, plante-; (*crine*) ~ vegetabilsk krøllhår, plantetrevler (*til stopping*); **grasso** ~ plantefett; **olio** ~ planteolje; ~ *m* plante; plantevekst; grønnsak; plantestoff;
vegetare (vè-) vegetere (og fig.); **vegetarianismo** *m* vegetarianisme; **vegetariano** vegetariansk; ~ *m* vegetarianer; **vegetativo** vegetativ; **vegetazione** *f* plantevekst, -rike; vegetasjon; vegetering; **vègeto** kraftig; rask, rørig.
veggente seende; ~ *m* en som ser; *poet.* seer; **veggèza** *f* sj. det å se, syn; **vèggio** *m* kullbekken, varmebekken; **vèggo** = *vedo*.
vèglia *f* våking, vakt; kveldsarbeid, nattarbeid; våkekveld, -natt, aftenselskap; *far* ~ *våke*; ~ *funebre* likvakt; ~ *danzante* danseaften; **vègliardo** *m* *litt.* (ærverdig) olding; **vègliare** (vè-) våke; holde vakt, arbeide om natten; ~ *uno* våke hos (over) en; ~ *sopra qualcosa* overvåke noe; **vègliatore** *m* (f -trice) (natte)våker; **vèglio** *poet.* *se*: *vecchio*; **vèglione** *m* maskeball, nattefest.
vegnente *litt.* kommende, etterfølgende.
veicolo *m* kjøretøy; (hjelpemiddel; *fys.* leder, spreder, vehikkel.
vèla *f* seil; *fig.* skip; *andare a* ~ *seile*; *barca a* ~ seilbåt; *far* ~ *sette* seil, seile; *il vento è alla* ~ det er god bøl; *la nave è alla* ~ skuta er seilklar; *a gonfie vele* for fulle seil (og fig.); *raccogliere le vele* (fig.) legge sammen, slutte; *forza di vele* ekstraseil; *volo a* ~ glideflyvning; **velabile** som kan skjules; **velaio** *m* seilmaker; **velame** *m* slør; seil(føring); **velamento** *m* *litt.* tilsløring; seiling; **velare** seil-, slør-; ~ *v.* (è) tilsløre; skjule; male over; *refl. fig.* bli nonne; **velario** *m* solseil (i antikke teatre); forteppe (i teater) i to deler; **velatamento** tilsløret, skjult; **velatura** *f* tilsløring; glasur; overmaling; *foto.* sløring; seil(føring); **veleggiamento** *m* seiling; **veleggiare** (-lè-) seile; forsyne med seil; **veleggiata** *f* seiling; seiltur; **veleggiatore** *m* (f -trice) seiler; seilflyver, -fly; **velèggio** *m* seiling.
velenifero *litt.* giftig; **velèno** *m* gift; *fig.* hat; *morta la bestia finito il* ~ med ondt skal ondt fordrives; **velenosità** *f* giftighet; **velenoso** giftig; **veleria** *f* sj. seilfabrikk, seilmakerverksted; **velètta** *f* (ansikts)-slør; toppseil; utkikksmann, toppgast; *stare alle veleite* (mar.) stå på utkikk; **vèlico** (pl -ci) seil-; *periodo* ~ seilskutetiden; **velière, veliero** *m* seilskute; *nave veliera* seilskute; **velina**, (carta) ~ silkepapir; kopi på velinpapir.
velismo *m* seilsport; **velivolo** *m* fly, srl. glidefly.
velleità *f* svak, vag, kraftløs vilje; tilløp; **velleitario** svak, vag; **vellicamento** *m*, **vellicazione** *f* kiling; **vellicare** (è) kile; *fig.* stimulere; **vèllo** *m* ull, hår, pels, ulldott; *il* ~ *d'oro* den gylne vlies; **vèlloso** ullrik, hårrik, håret, lodden.
vellutato fløyelsaktig, -bløt; **vellutiere** *m* sj. fløyelsvever, -fabrikant; **vellutina** *f* sl. pudde; **vellutino** *m* fin fløyel; fløyelsbånd; **velluto** *m* fløyel, velur; *giocare sul* ~ spille med tidligere gevinst; ~ *adj.* håret, lodden, bløt.

velo *m* slør, flor, tyll; nonneslør; dekke, utseende; *prendere il ~* bli nonne; *il mortal ~* kroppen; *stendere un ~ (pietoso) su* dekke over, ikke snakke om; *zucchero a ~* melis.

veloce rask, hurtig; **velocifero** *m gl.* diligence; **velocimetro** *m* fartsmåler; **velocipedastro** *m* dårlig, hensynsløs syklist; **velocipede** *m* velosiped; *sj.* løper; **velocipedista** *m* syklist; **velocista** *m* sprinter; hurtigflyver, jagerflyver; **velocità** *f* hurtighet, hastighet, fart; *corsa di ~* hurtigløp; *a grande ~* som ilgods; *~ massima, minima* maksimums-, minimumshastighet; *~ oraria* hastighet i timen; *a piccola ~* som fraktgods; *~ di rotazione* omdreiningshastighet; *spingere a tutta ~* gi full gass; *~ del vento* vindhastighet; **velocitare** *sj.* øke hastigheten; **velocitazione** *f* fartsøkning.

velodromo *m* sykkelbane.

veltra *f*, **veltro** *m* jakthund, mynde.

vena *f* åre, vene; evne, talent; *se også: avena*; *~ poetica* poetisk åre; *essere in ~* være opplagt, i stemning; *fare una cosa di ~* gjøre noe meget gjerne; *avere una ~ di pazzia* være en smule gal; **venagione** *f gl.* jakt; **venale** salgs-, til fals, bestikkelig; *prezzo ~* salgsspris; **venalità** *f* salgbarhet; bestikkelig; **venamento** *m* det å gjøre, bli året; **venare** gjøre året; **venato** året; **venatorio** jakt-; **venatura** *f* årethet, åre (*i tre, stein o.l.*).

vendemmia vinhøst; **vendemiabile** som kan høstes; **vendemmiabile** *sj.* høstings-; **vendemmiare** (-dè-) høste (druer); *fig.* skrape sammen; **vendemmiatore** *m (f -trice)* drueplukker, vinhøster.

vendere selge; *corsa a ~* salgsbeløp; *aver salute da ~* strutte av sunnhet; *~ ciance, ~ fumo* love og lyve; *~ la pelle dell'orso, prima che sia ucciso el. ~ l'uccello sulla frasca* selge skinnen før bjørnen er skutt; **venderuccio** salgbar, til fals; **vendetta** *f* hevn, blodhevn; *gridar ~* rope på hevn; *far ~* ievne; (*spøk.*) selge ut for enhver pris; **vendevole** *sj. se: vendibile* salgbar.

vendicabile som kan, bør hevnes; **vendicare** (-è) hevne; *vendicarsi di* hevne seg på; **vendicativo** hevngjerrig; **vendicatore** *m (f -trice)* hevner.

vendicchiare (-di-) selge lite, selge i småpartier; **vendifrottolo** *m inv.* løgner, svindler; **vendita** *f* salg, avsetning, utsalg, butikk; *~ forzata* tvangsalg; **venditore** *m (f -trice)* selger; *~ di fumo* svindler, humbugmaker.

veneficio *m* forgiftning, giftmord; **venefico** giftig, helsefarlig, skadelig.

venerabile ærverdig; **venerabilità** *f* ærverdighet; **venerando** ærverdig; **venerare** (-vè-) ære, tilbe, vise ærbødighet; **veneratore** *m (f -trice)* tilbeder, dyrker; **venerazione** *f* ærbødighet, tilbedelse; **venerdi** *m inv.* fredag; *~ santo* langfredag; *gli manca un ~* han har en skrueløs; **venere** *f* skjønn kvinne; *fig.* elskov; *Venere* Venus; **venereo**, *malattie veneree* kjønnssykdommer.

veneziano veneziansk; *~ m* venezianer.

venia *f litt.* tilgivelse; **veniale** tilgivelig; *peccato ~* tilgivelig synd; **venialità** *f* tilgivelighet.

venire (-vengo) komme; inntreffe, skje, hende; falle (*på dato*); bli; *~ bene* falle heldig ut; *mi vien da ridere* jeg må le; *mi è venuta fame* jeg er blitt sulten; *vien fatto* det blir gjort; *se ti viene fatto* hvis det lykkes deg; *~ a capo* lykkes med, bli ferdig med; *~ male* falle dårlig ut; *~ meno* ta slutt; besvime; *mi viene in mente* jeg kommer på; *~ meno alla promessa* svikte sitt løfte; *~ su* vokse opp; *viene sera* det blir kveld; *quelli che*

verranno de som kommer etter, etterslekten; **venni se: venire**.

venolina *f* liten åre; **venoso** venøs; året.

ventagliaio *m* viftemaker; **ventaglio** *m* vifte; *a ~* i vifteform; **ventaccio** *m* vemmelig vind; **ventare** (-è) *litt.* blåse, trekke; forsyne med vanter; **ventaruola** *f* vifte; *F* vimpel, værhane; **ventata** *f* vindstøt.

ventennale tjuetrig; tjuetårs-; *~ m* tjuet år, tjuetårsjubileum; **ventenne** tjuetrig; *~ m* tjuetåring; **ventennio** *m* tjuetårsperiode; **ventesimo** tjuende; *~ m* tjuendedel; **venti** tjuet; **venticinquina** *f* ca. tjuet fem.

ventilabro *m* såld; **ventilare** (-è) ventilere; lufte (ut); rense i såld; undersøke, diskutere; *~ un'idea* lufte en idé; **ventilatore** *m* ventil, ventilator; **ventilazione** *f* ventilasjon, trekk; *impianto di ~* ventilasjonsanlegg.

ventina *f* ca. tjuet; snes; **ventino** *m F* en mynt (20 centesimi); **ventiquattro** tjuet fire; *alle ~* kl. 24; *ore et dogn*; **ventitré** tjuet tre; *portare il cappello sulle ~* ha hatten på snei.

vento *m* vind, blåst; forfengelig; *mar. vant*; *farsi ~* vifte seg; *avere il ~ in poppa* ha vind i seilene, ha medvind (*og fig.*); *essere sotto ~* ha motvind; *nodo di ~* (hvirvel)storm; *navigare, mutare secondo il ~ (fig.)* vende kåpen etter vinden; *pascere di ~* holde hen med snakk; *mulino a ~* vindmølle; *che buon ~ ti mena?* hva fører deg hit, kjære venn? *rosa dei venti* vindrose; **ventola** *f* vifte, ildskjerm; lampett; *orecchie a ~* vifteører, blomkålører; *muro a ~* skillemur; **ventolare** (-è) *se: ventilare*; **ventosa** *f* blodkopp; sugekopp, -munn; **ventosità** *f* vindfullhet (*og fig.*); **ventoso** blåsende, vindfull; (*om mat*) som lager vind; *fig.* vindfull, oppblåst.

ventraccio *m* stor vom; *fig.* storeter, slukhals; **ventraia** *f sj.* vom; **ventrale** mage-; **ventrata** *f* magestøt; **ventre** *m* buk, mage, moderliv; *fig.* buk; **ventresca** *f* saltet tunfiskbuk; saltet flesk; **ventricolo** *m* ventrikkel, hjertekammer, magesekk; **ventriera** *f* skinnpung i beltet; magebelte; **ventriglio** *m* (fugle)kro; *aver l'asso nel ~* være en lidenskapeilig spiller; **ventriloquio** *m* buktaleri; **ventriloquie** (-isco) tale med buktalerstemme; **ventriloquo** *m* buktaler.

ventuno tjuen; **ventura** *f* lykke, hell; skjebne, hendelse, tilfelle; *alla ~* på slump, tilfeldig; *soldato di ~* leiesoldat; **venturiere**, **venturiere** *m* leiesoldat; lykkeridder, eventyrer; **venturimetro** *m* venturirør (*på fly*); **venturo** fremtidig, kommende; *l'anno ~* neste år; **venturone** *m* sl. sisik; **venturoso** lykkelig, heldig, eventyrlig.

venusta *f* skjønnhet, ynde; **venusto** skjønn, yndig.

venuta *f* komme, ankomst; **venuto** (*se: venire*); *ben ~* velkommen; *il primo ~* den første den beste.

vepraio *m* tornekratt; **vèpre**, **vèpro** *m sj.* tornebusk.

vèra *f* brønnkarm; *dial.* gifting; **vèra** *f* notars bekræftelse; **verace** sann; sannferdig, oppriktig; **veracità** *f* sannhet, sannferdighet, oppriktighet.

veramente virkelig, sannelig; egentlig.

veranda *f* veranda.

verbale muntlig, ordrett; verbal (*og gram*); *processo ~* protokoll; *~ m* protokoll; *~ dell'istruttoria* forhørsprotokoll; *mettere, inserire a ~* protokollføre; **verbalizzare** protokollføre; **verbasco** *m (pl -chi)* kongslus; **verbena** *f* verbena, jernurt; **verbi-grazia** *f gl., spøk.* for eksempel.

verbo *m* ord; verb(um); *il ~ divino, il ~ di Dio* Guds ord; *il ~ Incarnato* Kristus (ordet som ble

kjød); **verbosità** *f* ordrikhet; **verboso** ordrik, snakksom.

verdaccio grønnlig; **verastro** grønnlig, skitten-grønn; **verde** grønn; frisk, ung, kraftig; **vivo e** ~ frisk og fyrrig; i stadig bruk; **i verdi anni** den grønne ungdom; ~ *m* grønnfarge; grønt; **fig.** friskhet, styrke; **essere al** ~ være blakk, på bar bakke; ~ *antico* sl. marmor; **ridere** ~ tvinge seg til å le; **verdecchiare** lysegrønn; **verdea** *f* sl. vindrue; ~ *m* sl. hvitvin; **verdeggiamento** *m* det å grønnes; **verdeggiare** (*è*) grønnes, skinne i det grønne; **verdello** *m* sitron (som modnes i mai-september); **verdemare** sjøgrønn; **verdemèzzo** (*mat*) halvkokt; (*korn o.l.*) halvtørket; **verdeporro** smaragdgrønn; **verderame** *m* irr; spanskgrønt; **verde-rògnolo** grønnlig; **verdetto** *m* grønn malerfarge; **jur.** (jurs) kjennelse; **verdèzza** *f.* sj. grønnhet, grønt; **verdicchio** *m* sl. vin(ranke); **verdiccio**, **verdigno**, **verdino** grønnaktig; **verdògnolo** grønnaktig, blekgrønn; **verdòne** mørkgrønn, irrgrønn; ~ *m* grønnfink; **verduccio** grønnlig; **verdume** *m* det grønne på en plante; **neds.** mengde grønt, grønske; **verdura** *f* grønnhet; grønt, grønnsaker; ~ *secca* tørkede grønnsaker.

verecòndia *f* bluferdighet; **verecòndo** bluferdig.

vergà *f* kjepp, pinne, stang, stav, septer; (*på sokk o.l.*) vrangbord; **anat.** penis; ~ *magica* tryllestav; **tremare come una** ~, **tremare a** ~ *a* ~ (*fig.*) skjelve som et aspeløv; **vergàio** *m* gjeter; **vergare** (*è*) pryte, slå med stokk; gjøre stripet, liste, sette bord på; linjere, skrive; **foglio vergato** linjert ark; **vergata** *f* slag med kjepp; **vergatino** *m* stripet stoff; **vergato** stripet; linjert; **fig.** ført i pennen; ~ *m* stripet stoff; **vergèllo** *m* limstang; **vergere** *poet.* vende seg; lene, bøye seg; **vergheggiare** (*-ghé-*) slå med kjepp.

verginale jomfruelig; **vergine** jomfruelig, ren, uberrørt; **fig.** ubrukt; ~ *f* jomfru; **madonna**; **cera** ~ jomfruvoks, naturlig voks; **foresta** ~ urskog; **terra** ~ udyrket jord; **vino** ~ den beste vin, som under pressing flyter ut av de modne druer; **vergineo** *litt.* jomfruelig; **verginità** *f* jomfruelighet; jomfrudom.

vergogna *f* skam; skjensel; unnselise; **vergogne** (*pl*) *litt.* skamdeler, «blussel», kjønnsorganer; ~! skam deg!; **avere** ~ skamme seg; **non aver** ~ *di nulla* ikke eie skam i livet; **il rossore della** ~ skamrødmen; **vergognare** (*ó*) *refl.* skamme seg; være unnselig, blyg; **vergognoso** skamfull; skammelig; bluferdig, blyg, unnselig; **le parti vergognose** skamdelene, kjønnsorganene.

vergola *f* liten stang; strek; tråd, lisse; **vergolare** (*è*) *sj.* besette med lisser, bånd; **vergolato** plettet, spettet, broket; **vergolina** *f* kantebånd; **vergòne** *m* stor kjepp; limpinne, -stang.

veridicità *f* sanndruhet, sannhetskjærlighet; **veridico** (*pl -ci*) sanndru, sannhetskjærlig.

verifica *f* bekreftelse, stadfesting, etterprøvelse, kontroll; **verificabile** som kan bekrefte, stadfestes, godkjennes; **verificare** (*-ri-*) bekrefte, undersøke, verifisere; etterprøve, fastslå, stadfeste, konstatere; *refl.* vise seg (å være tilfelle), slå til; skje, hende; **verificatore** *m* (*f -trice*) en som bekrefter (*veier, måler etc.*); **verificazione** *f* bekreftelse, stadfesting, prøving, verifikasjon; **verisimile** *se: verosimile*.

verismo *m* naturalisme; **verista** *m* naturalist.

verità *f* sannhet; **essere la bocca della** ~ være sanndruhet, pålitelig; **in** ~, **per** ~ i sannhet,

virkelig; **veritièro** sanndruhet, sanndru, sannhets-kjærlig.

verla *f* tornskate.

verme *m* orm, mark; ~ *solitario* bendelorm; **il** ~ *della gelosia* sjalusiens gnag; **vermena** *f* skudd, spegren; **vermicàio** *m* mylder av mark, sted fullt av mark; **vermicello** *m* liten mark, orm; **vermicelli** (*pl*) sl. makaroni; **vermicolare** ormlignende; **l'appendice** ~ (*med.*) appendiks; **polso** ~ høy puls; **vermicoloso** ormlignende, full av mark; **vermifugo** (*pl -ghi*) ormedrivende; ~ *m* middel mot mark i magen, ormemiddel; **vermiglio** høyrød farge; kochenille; **vermigliòne** *m* sl. sinober, vermillon; **verminazione** *f* mark, orm i magen; **vermine** *m* orm, mark; **verminoso** full av mark, orm.

vermut *m* vermut; **vermütte** *m* *se: vermut*.

verna *m* gl. slavinesønn.

vernaccia *f* sl. drue; sl. hvitvin.

vernacalista *m* dialektforfatter; **vernacolo** dialektal; innfødt; ~ *m* (hjemme)dialekt.

vernare (*è*) *litt.* overvintre; **vernerèccio** vinterlig, vinter-.

vernice *f* ferniss, lakk, maling; glasur (*på stentøy*); sminke; overfladisk dannelsel, utvorteshet; fremvisning av maleriutstilling for en utvalgt krets (*for den egentlige åpning*); **verniciare** (*-ni-*) lakkere, male; ~ *a lucido* lakkere med pensel; **verniciatore** *m* (*f -trice*) maler, lakkerer; **verniciatura** *f* fernisering, lakking, maling.

vernino *sj.* vinter-; **verno** *m* *sj.* vinter; **vernissage** *m* fernisering; vernissasje (*se også: vernice*).

vero sann, riktig, ekte; ~ *m* sannhet, virkelighet, natur; (*non è*) ~? ikke sant? **da** ~, **in** ~ sannelig; **dipingere dal** ~ male etter modell; **la memoria non mi dice più il** ~ min hukommelse svikter meg.

veronà(e) *m* veronal; **veròne** *m* *litt.* terrasse, balkong; **verònica** *f* veronika.

verosimigliante sannsynlig; **verosimiglianza** *f* sannsynlighet; **verosimile** sannsynlig.

verretta *f* *hist.* sl. pil; **verrettone** *m* sl. kastespyd.

verricello *m* (gang)spill, vinde.

verrina *f* bor; **verrinare** gjennomhulle, bore.

verro *m* galte, rone; villsvin; **verruca** *f* *litt.* vorte; **verrucoso** vortet, full av vorter.

versaccio *m* dårlig vers; grimase.

versaiuolo *m* *neds.* rimsmed, versemaker.

versamento *m* det å helle, skjenke (*etc. se: versare*); (inn)betaling; væskeuttredning; **versante** *m* skråning; **versare** (*è*) helle, skjenke, øse opp; spille, utgyde (*blod o.l.*); ødsle (*med penger*); innbetale; være utett, lekke; løpe ut (*i noe*); være (*i nød, fare o.l.*); **valli che versano le loro acque nel Po** daler hvis vann løper ut i Po; ~ **fiumi d'inchiostro** utgyde strømmer av blekk; ~ **un segreto nel seno di un amico** betro en venn en hemmelighet; ~ (*torrenti di*) **lagrime** gråte i stride strømmer; *refl.* utløpe, løpe ut (*i noe*); **versarsi con tutto l'animo in una cosa** gå opp i noe med liv og sjel.

versatile dreibar; *srl.* *fig.* omskiftelig, ubestendig, foranderlig; **versatilità** *f* omskiftelighet, ubestendighet, foranderlighet; **versato** bevandret, dyktig; **essere versatissimo in qualcosa** være velbevandret i noe.

verseggiabile som kan settes på vers; **verseggiare** (*-sé-*) skrive vers, sette på vers, versifisere; **verseggiatore** *m* (*f -trice*) versemaker; **verseggiatura** *f* versemakeri, rimeri, versskrivning; **versetto** *m* lite vers; (bibel)vers, skriftsted; **versicolore** som skifter

farge, av varierende farge; **versiera** *f* djevelens kone, fandens oldemor; *fig.* satans kvinnfolk, heks; **versificare** (-si-) skrive vers; versifisere; **versificatore** *m* (*f* -trice) versemaker; **versificazione** *f* versemakeri, versifikasjon, versbygging; **versiliberista** *m* forfatter av frie vers (metra).

versione *f* oversettelse; utgave; vending; versjon; ~ *dall'italiano in norvegese* oversettelse fra italiensk til norsk.

versipelle *m* luring, vendekåpe.

versiscioltàio *m* neds. versemaker.

verso 1. imot, henimot, overfor, i sammenligning med; ~ *sera* mot kveld; *la stradetta che scende ~ valle* stien som går ned mot dalen; **verso** 2. vers(linje); linje; (*dyrs*) skrik, lyd, sang; tonefall, aksent; gestus, grovhet, tåpelighet; retning, side; bakside (*bokside, medalje*); middel, mulighet, måte; *andare ai versi di uno* danse etter ens pipe; *andare per il suo* ~ gå godt (*forretning o.l.*); *versi liberi* frie vers; *fare il ~ a uno* grine til en, herme etter en; *muta ~* nå får pipen en annen lyd; *non c'è ~ di ...* det er ingen mulighet for at ...; *per questo ~* i denne retning, til denne side; på denne måte; *o per un ~ o per l'altro* på en eller annen måte; *pigliare uno per il suo* ~ ta en på den rette måten; *cose senza ~* meningsløse ting.

vertebra *f* frygghvirvel; ryggrad; **vertebrale** hvirvel; *colonna* ~ ryggstøyle; **vertebrato** *m* hvirveldyr.

vertenza *f* trette, uenighet, rettssak; ~ (*d'onore*) æressak; **vertere** *litt.* (*om strid, sak*) handle, dreie seg (*su om*).

verticale vertikal, loddrett; **verticalità** *f* loddrett stilling; **vertice** *m* topp, tind (*og fig.*); *mat.* toppunkt; **verticillo** *m* bot. bladkrets; **vertigine** *f* svimmelhet; *aver le vertigini* være svimmel; **vertiginoso** svimlende.

veruno *litt.* ingen, intet.

verza *f* flis, spon; *dial.* spisskål; **verzellino** *m* gulirisk; **verzicare** (*è*) grønnes, spire; **verzicola** *f* tre på en annen følgende kort, tress; **verziere** *m* *litt.* (kjøkken)hage; **verzino** *m* rødte; **verzotto** *m* hodekål; **verzura** *f* grønt, grønnsaker.

vescia *f* sl. matsopp; *fig.* skravl, prat; **vescica** *f* blære; svømmeblære; urinblære; destillerkolbe; ~ *natatoria* svømmeblære; ~ (*di scottatura*) (brann)blære; ~ *piena di vento* (*fig.*) vindblære, hoven fyr; **vescicante** *m* trekkplaster; *fig.* plageånd; kjedelig person; **vescicaria** *f* blæretre; **vescicario** blære-; **vescicatorio** blæredannende; ~ *m* *se:* *vescicante*; **vescicazione** *f* blæredannelse; **vescichetta** *f* liten blære; ~ *biliare* galleblære; **vescicolare** blære-, blærelignende, full av blærer; **vescicoso** full av blærer, blæret.

vescovado *m* bispebolig; bispedømme; **vescovato** *m* bispeverdighet; bispedømme; **vescovile** bispe-, biskoppelig; **vescovo** *m* bisp, biskop.

vespa *f* veps; Vespa (*et scooter-merke*); **vespaio** *m* vepsebol; *fig.* innviklet sak; gruppe (brann)byller; *stuzzicare* (*el.*: *suscitare*) *il ~* (*fig.*) stikke hånden i et vepsebol.

vespasiano *m* pissoar.

vesperale *litt.* aften-; **vespero** *m* poet. aften; aftenstjernen, Venus; **vespertilio**, **vespertillo** *m* *litt.* flaggermus; **vespertino** aften-; **vespèto** *m* sj. vepsebol; **vespro** *m* aften; vesper, aftenbonn, -klokke; *cantare il ~ a uno* skjenne en huden full.

vessare (*è*) trykke, pine, plage; **vessatore** *m* (*f* -trice) plageånd, undertrykker; **vessatorio** plagende, trykkende; **vessazione** *f* plageri.

vessillario *m* *gl.*, **vessillifero** *m* fanebærer; **vessillo** *m* fane, standart.

vèsta *se:* *veste*; **vestaglia** *f* morgenkåpe, slåbrok.

vestale *f* vestalinne; kysk kvinne.

vèste *f* tøy, klær, kjole; stråfletning (*til flaske*); *fig.* form, egenskap, språkdrakt; *aver ~* (*per fare una cosa*) ha myndighet (til å gjøre noe); ~ *da camera* morgenkåpe, slåbrok; *la ~ tipografica* det typografiske utstyr.

vestiario *m* tøy, klesdrakt, garderobe; *capo di ~* klesplagg; **vestiarista** *m* teatr. påkleder; kostymemaker, -utlåner.

vestibolo *m* vestibyle, forhall, entré; **vestigio** *m* (*pl* også: *le vestigia*) (fot)spor, merke, tegn; *seguir le vestigia di uno* (*fig.*) følge i ens fotspor.

vestimento *m* (*pl* også: *le vestimenta*) tøy, habitt, klær, påkledning; (*nonnes*) ikledning; **vestire** (*è*) kle (på), beklede; ta på; *veste sempre di nero* han går alltid sortkledt; *refl.* kle på seg; trekke i munke-, nonneklær; ~ *m* måte å kle seg på; påkledning; **vestito** (på)kledt; *essere ~ della domenica* være i søndagsklær; *essere nato ~* være en lykkens pampilius; ~ *m* tøy, habitt, dress, drakt; påkledning; ~ *da aviatore* flyverdrakt; ~ *da inverno* vinterdrakt, -dress; ~ *alla marinara* matrosdress; ~ *da passeggio* spaserdrakt; (*i innbydelser*) daglig antrekk; *vitto e ~* kost og klær; **vestitura** *f* bekleddning, ikledning, påkledning; måte å kle seg på; **vestizione** *f* påkledning; antagelse av munke-, nonnedrakt.

veterano *m* veteran (*og fig.*).

veterinaria *f* dyrlegevitenskap, -kunst; **veterinario** *m* dyrlege.

vèto *m* veto; forbud; *esercitare il diritto di ~* gjøre bruk av vetoretten; *porre il ~* nedlegge veto.

vetraio *m* glassblåser, -maker; glassmester; **vetrame** *m* glassvarer; **vetrario** glass-; **vetrata** *f* glassrute(r); **vetrato** forsynt med glass(ruter); glasert; *carta vetrata* sandpapir; ~ *m* islag, hálke; **vetreria** *f* glassverk; **vetrerie** glassvarer; **vetriato** *se:* *vetrato*; **vètrice** *m* sl. pil; **vetriciaio** *m* pilekratt, -skog; **vetriera** *f* glassrute(r); dør med farget glass; **vetrificabile** som kan gjøres til glass; **vetrificare** (-tri-) gjøre til glass, gjøre glassaktig; *refl.* bli glass(aktig); **vetrificazione** *f* det å gjøre, bli til glass (el. glassaktig); **vetrina** *f* glasur; montre, glassdisk, glass-skap, butikkvindu; **vetrinista** *m* vindusdekoratør; **vetrino** glassaktig, glass-, skjor; ~ *m* lite glass-stykke, -stang.

vetrioleggiare (-lè-) skjemme med vitriol; **vetriuolo** *m* vitriol.

vétro *m* glass, rute; **vetri** glassarbeid; glassbiter; **vetrocemento** *m*, **vetrofanía** *f* sl. gjennomslittige glansbilder el. mønstret papir som oppklebes på ruter; **vetrocromia** *f* glassmaleri; **vetroso** av glass, glassaktig.

vétta *f* spiss, topp; kvist, ris, liten gren; klubbe på tust (*treskeredskap*); **vettaiuolo** topp-, som vokser i toppen; **vettina** *f* *gl.* (olje)krukke.

vettóre *m* fraktmann; offentlig kjøretøy, transportmiddel; *fys.* vektor; **vettoriale** transport-.

vettovaglia *f* matvarer, proviant; **vettovagliamentó** *m* proviantering; **vettovagliare** (*à*) forsyne med proviant; *refl.* proviantere.

vettura *f* vogn-, hesteutleie; vogn, jernbanevogn; drosje; frakt, fraktpenger; ~ *da corsa* racervogn; *in ~!* værsgod ta plass! (*jernbane*); *lettera di ~* fraktbrev; ~ *di piazza* drosje; **vetturale** *m* vognmann, fraktmann; **vetturalesco** (*pl* -chi) neds.

vognmanns-; **vettura-lètti** *m* sovevogn; **vettureggiare** (-ré-) transportere i vogn; **vetturino** *m* kusk; vognutleier.

vetustà *f* litt. alder; **vetusto** (meget) gammel.

vezzeggiamento *m* kjæling; **vezzeggiare** (-zé-) kjærtegne, (for)kjæle; *refl. sj.* kave seg opp med; **vezzeggiativo** kjæle-, kjærtegnende; kjælen; ~ *m* kjæleord, kjælenavn; **vezzo** *m* kjærtegn, kjæling; ynde, sjarm; vane, last, uvane; halsbånd, smykke; *per* ~ av koketteri; **vezzoso** yndig; tilgjort; *fare il* ~ gjøre seg lekker.

vi 1. (*pers. pron. dat. og akk. av: voi*) dere; (Dem); *vi* 2. *adv.* der, dit.

via *f* vei, gate; ~ *m* startsignal; ~ *adv.* vekk, bort; **videre**; ~! vekk! bort med det!; ~ ~ etterhånden; litt etter litt; en etter en; *andar* ~ gå bort, gå sin vei; ~ *d'acqua* vannvei, seilbar elv; *mar.* lekkasje; *buttar* ~ kaste bort, fra seg; ~ *crucis* korsvandring; *vie di comunicazione* kommunikasjonsveier; *e così* ~ og så videre; *in* ~ *di* som; *dare il* ~ gi startskuddet, startsignal; *e* ~ *dicendo* og så videre; *due* ~ *tre* (*gl.*) to ganger tre; *foglio di* ~ dokument som utstedes i stedet for pass til soldater, folk som hjemsendes på konsulatets regning etc., gjeldende for en reise; *in* ~ *d'eccezione* unntaksvis; *vie di fatto* håndgripeligheter; *passare a vie di fatto* gå til håndgripeligheter; *la* ~ *lattea* melkeveien; *mettersi in* ~ begi seg på vei; *mettersi la* ~ *fra le gambe* reise, stikke av i en fart; *una* ~ *di mezzo* (*fig.*) en mellomvei; ~ *mare* sjøveien; *per* ~ *di igjennom*; på grunn av; *portar* ~ fjerne, røve, stjele; *vie più* stadig mer; ~ *a senso unico* gate med enveiskjøring; *in* ~ *provvisoria* (som en) foreløpig (ordning); *su* ~! gå løs! slå til! friskt mot!; ~ *sopraelevata* vei bygd i bru over en annen vei; ~ *terra* over land, landeveien; **viabilità** *f* farbarhet; veinett; **viadotto** *m* viadukt.

viaggiante reisende; **redattore** ~ utsendt medarbeider (*for avis*); **viaggiare** (*à*) reise; *la merce viaggia a rischio del committente* varen blir sendt på kjøperens risiko; ~ *in treno* reise med tog; **viaggiatore** *m* (*f* -trice) reisende; ~ *d'affari* handelsreisende; (*commesso*) ~ handelsreisende; **viaggio** *m* reise; ~ *d'affari* forretningsreise; *agenzia viaggi* reisebyrå; *coperta da* ~ reiseteppe; ~ *di esplorazioni* forskningsreise; ~ *di scoperte* oppdagelsesreise; ~ *di studio* studiereise; *ufficio viaggi* reisebyrå; *per ritirare tutti i libri farò due viaggi* for å hente alle bøkene må jeg gå (reise) to ganger; *fare un* ~ *e due servizi* slå to fluer i en smekk; *buon* ~! god reise!; *fig.* det gjør ingen ting! det er det samme!

viàle *m* allé; **viandante** *m* vandrer; **viatico** *m* (*pl* -ci) reiseproviant, reisepenger; *rl.* viatikum, den siste nattverd; *fig.* trøst; **viatore** *m* (*f* -trice) poet. vandrer; **viatorio** *sj.* vei-, reise-, vandre-.

viavai *m* inv. gang fram og tilbake (ut og inn), trakk ut og inn, tummel, trafikk.

vice *f* stripeformet blødning i huden.

vibràfono *m* mus. vibrafon; **vibramento** *m* vibrering; **vibrante** dirrende; **vibrare** vibrere, dirre, ryste (*også tr.*); kaste, slynge; ~ *una coltellata a uno* gi en et (kraftig) knivstikk; *far* ~ *le corde del sentimento* spille på følelsenes strenger; **vibratèzza** *f* kraft; **vibratile** vibrerende, bevegelig; *ciglia vibratili* flimrehår; **vibratilità** *f* bevegelighet; **vibrato** vibrerende; kraftig, sterk, konsis; **vibratore**

m (*f* -trice) kaster; vibrator; **vibratorio** vibrerende, svingende; **vibrazione** *f* vibrering, svingning. **vibrione** *m* vibrio, sl. bakterie; *fig.* snylter.

vibrissa *f* følehair.

vibroterapia *f* vibrasjonsmassasje.

viburno *m* viburnum.

vicaria *f* vikariat (*srl. rl.*); **vicariale** vikar-; **vicariante** *m* vikar; **vicariato** *m* vikariat; **vicario** *m* vikar; ~ *di Dio* paven.

viceammiraglio *m* viseadmiral; **viceconsole** *m* visekonsul; **vice** ... vise (*se hovedordet*).

vicemadre *f* kvinne som går i mors sted.

vicenda *f* avveksling; forandring; tilfelle, sak, hending; veksel drift; *le vicende della tua vita* ditt livs tilskikkelser; *a* ~ gjensidig, innbyrdes, skiftevis; **vicendevole** gjensidig, innbyrdes; skiftevis; **vicendevolèzza** *f* *sj.* gjensidighet.

vicennale *litt.* som skjer hvert tjuende år.

vicepadre *m* mann som går i fars sted.

vicepresidente *m* visepresident.

vicere *m* visekonge; **vicereale** visekongelig; **vicereame** visekongedømme.

viceversa omvendt, motsatt, vice versa.

vicinale nabo-, nær, nærliggende; *le ferrovie vicinali* forstadsbanene; *via* ~ sidevei, bygdevei; **viciname** *m* neds., *il* ~ naboene; **vicinante** *m* *sj.* nabo; **vicinanza** *f* nærhet, nabolag, naboskap; **vicinanze** omegn; **vicinare** *sj.* være nær, grense opp til; **vicinato** *m* naboskap, naboer; **viciniore** nærmere; **viciniorità** *f* nærmere omegn; **vicinità** *f* nærhet; **vicino** nær; nærved; nærliggende, nabo-; ~ *a* nær ved; *da* ~ nærved, på nært hold; ~ *m* nabo, sidemann.

vicissitudine *f* litt. omskiftelse.

vico *m* (*pl* -chi) litt. bygd, landsby; **vicolo** *m* smal gate, veit; ~ *cieco* blindgate.

vidi *se: vedere*; **vidimare** bekrefte, attestere, legalisere, visere; **vidimazione** *f* bekreftelse, attest, legalisasjon, visum.

vie, ~ *meglio* bedre og bedre; ~ *più* mer og mer.

viennese wiener-, fra Wien.

vietabile som kan forbys; **vietamento** *m* forbud; **vietare** (*è*) forby; forhindre; **vietato ai minori di 16 anni** forbudt for barn under 16 år; **vietato fumare** røkning forbudt; **parcheggio vietato** parkering forbudt; **direzione vietata** innkjørsel forbudt (*ved enveiskjøring*); *è vietato introdurre cani e biciclette* sykler og hunder må ikke medtas; **vietativo** forbydende; **vietatore** *m* (*f* -trice) en som forbyr.

vièto muggen, harsk, gammel(dags); **vietume** *m* muggent, gammel(dags) skrap.

vigènte gjeldende, bestående, i kraft; *ai sensi delle leggi vigenti* ifølge gjeldende lover; **vigere** (*ufullstendig verb*) være i kraft.

vigèsimo tjuende; ~ *m* tjuendedel.

vigilante årvåken; **vigilanza** *f* (over)våking; oppsyn; *sotto* ~ *speciale* under særskilt polititilsyn; **vigilare** (*vi-*) (over)våke; passe; være årvåken; **vigilato**, ~ *speciale* som står under særskilt polititilsyn; **vigile** (år)våken; vakthavende; ~ *m* politibetjent; ~ *urbano* politikonstabel; ~ *del fuoco* brannkonstabel; **vigilia** *f* helligaften; våking; fasting, fastedag; *la* ~ *di Pasqua* påskeaften; *la* ~ *di Natale* julaften; *la* ~ *della mia partenza* kvelden før min avreise.

vigliaccheria *f* feighet; **vigliacco** (*pl* -chi) feig; ~ *m* feig fyr; **vigliaccòne** *m* feiging.

vigliare *sj.* sikte, sortere (*korn*); **vigliatura** *f* sortering; **vigliuolo** *m* treskehalm.

vigna *f* vinberg, vingård; *la ~ del Signore* Herrens vingård; *non è terreno da piantarci ~ (fig.)* det (han, henne etc.) kan en ikke gjøre regning med; *fig.* rikdomskilde, gullgruve; **vignaiuolo** *m* vinbonde, vingårdsmann; **vignare** gjøre til vingård, dyrke druer på; **vigneto** *m* vingård.

vignetta *f* vignett; **vignettista** *m* vignett-tegner.

vigogna *f* vikunja, lama(ull).

vigore *m* kraft, styrke; god helbred; *entrare in ~* tre i kraft; **vigoreggiare** (-ré-) tilta i styrke, kraft; vokse, bli kraftig; **vigoria** *f* styrke, kraft (*srl. fig.*); **vigorousità** *f* sj. styrke, kraft; **vigoroso** kraftig, rask, sterk.

vile feig, slett, ussel, billig, foraktelig; *a vil prezzo* til spottpris; *tenere a ~* forakte; **villificare** (-li-) forakte, håne; **vilipendere** forakte, ringeakte, håne, rakke ned; **vilipendio** *m* forakt, hån, nedraking; **vilipeso** *se: vilipendere*.

villa *f* landsted; offentlig park; landsby; *gl. by: andare in ~* reise på landet.

villaggio *m* landsby.

villanata *f* uoppdragenhet, grovhet, uhøflighet; **villaneggiare** (*é*) *sj.* være uoppdragen, grov; **villanella** *f* litt. bondepiken; sl. dans; sl. vise, dikt; **villanello** *m* bondegutt; **villanesco** (*pl -chi*) bondsk; **villania** *f* grovhet, uoppdragenhet, fornærmelse, skjellsord; **villano** bondsk, grov, plump; *~ m* bonde; bondeknoll; *~ rifatto* oppkomling; **villanzone** *m* uoppdragen fyr, lømmel.

villeggiante *m* landligger; **villeggiare** (*é*) ligge på landet; *andare a ~* reise på landet; **villeggiatura** *f* sommeropphold, landopphold; sommersted, landsted, feriested; **villericcio** landlig; **villesco** (*pl -chi*) litt. landlig; **villico** *m* (*pl -ci*) litt. landboer, bonde, landsbyboer; forpakter; **villino** *m* villa.

villosità *f* hårethet; **villoso** (be)håret.

villotta *f* *se: villanella*.

vilménte feigt; **viltà** *f* feighet, tarvelig oppførsel, usseldom; **vilucchio** *m* bot. vindel, convolvulus; **vilume** *m* skrot, skrap; ramp, pakk.

viluppo *m* bunt, dott, knippe; *fig.* virvar, forvirring; **viluppòso** *sj.* innviklet, forvirret.

viminata *f* vidjefletning, flettverk; **vimine** *m* pilekvist, vidje; *sedia di vimini* korgstol; **vimineo** *sj.* vidje-.

vinaccia *f.* le vinacce druerestene (ved vinlegging); **vinacciuolo** *m* druekjerne, -stein; **vinàio** *m* vinhandler; **vinario** vin-; **vinato** rødvinfarget; **vinatière** *m* *sj.* vinhandler.

vincàia *f* vier-, vidje-, pilekratt; **vincastro** *m* pilestav, gjeterstav; **vincapervinca** *f* bot. vinka.

vincénte vinner-; *~ m* vinner; **vincere** (be)seire, (over)vinne, betvinge, beherske, underkaste; *~ alle carte* vinne i kortspill; *~ in bontà* overgå en i godhet; *~ uno di cortesia* overgå en i høflighet; *~ la mano (om hest)* løpe løpsk; *~ un terno al lotto* vinne det store lodd; *darsi per vinto* gi tapt, gi opp.

vinchéto *m* pilekratt, vierkratt; **vinci** *m* vinsj, spill; **vincibile** som kan vinnes, overvinnelig; **vincido** bløt, myk, slapp; **vinciglio** *m* vidjesurring, pilestokk; **vincipèrdi** *m* inv. spill der vinneren (ifølge de vanlige regler) taper; **vincita** *f* fortjeneste, (lotteri)gevinst; **vincitóre** *m* (*f -trice*) vinner; **vinco** *m* (*pl -chi*) vier, vidje, pil.

vincolare (*i*) hemme, binde (*srl. fig.*); **vincolo** *m* bånd; **vincolistico** (*pl -ci*) tvangs-; *regime ~* kraftig statsregulering.

vindice litt. hevner; *~ m* hevner.

vinello *m* vin av druerester; **vinétto** *m* lett vin; *~ santo* gammel het vin; **vinicolo** vindyrkende, vinavlende, vin-; **società vinicola** vinselskap; **vinifero** vinbærende; **vinificazione** *f* vinlegging; **vinismo** *m* vinforgiftning; **vino** *m* vin; *~ brulé*, *~ caldo* varm krydret vin, rødvinstoddy; *mezzo ~ se: vinello*; *vin santo* rosinvin, utsøkt vin; **vinolento** litt. drikkfeldig, som stinker av vin; **vinolenza** *f* litt. drikkfeldighet; **vinosità** *f* vinfarge; drikkfeldighet; **vinoso** vinaktig, vin-, drikkfeldig; **vinsanto** *se: vino*; **vinsi**, **vinto** *se: vincere*.

viola *f* fiol; *adj.* fiolett; bratsj; *~ ciocca* levkøy; *color ~* fiolett; *~ mammola* fiol; *~ del pensiero* stemorsblomst; *seta ~* fiolett silke; *una signora vestita di ~* en dame kledd i fiolett.

violabile som kan krenkes; **violaceo** fiolblå, fiolett; *le violacee* fiolfamilien; **violamento** *m* krenkelse, overtredelse, vanhelligelse, voldtekt; **violare** (*ò*) krenke, overtrede, bryte, vanhellige, voldta, forføre; **violatore** *m* (*f -trice*) overtreder, krenker, forfører; **violazione** *f* krenkelse, overtredelse, brudd; **violentamento** *m* tvang, voldtekt; **violentare** (*é*) bruke vold på, voldta; **violentatore** *m* (*f -trice*) vold(tekt)sforbryter; **violento** voldsom, heftig, oppfarende, som bruker makt; **violenza** *f* vold, voldsomhet, hissighet, lidenskapelighet.

violétta *f* fiol; **violétto** fiolett; **violinaio** *m* fiolinbygger; **violinista** *m* fiolinist; **violinistico** (*pl -ci*) fiolin-; **violino** *m* fiolin; (*i skole*) sliter; *~ di spalla* annen fiolin (*gl.*), (*nå*) første fiolin; **violista** *m* bratsjist; **violoncellista** *m* cellist; **violoncello** *m* cello; **violone** *m* *gl.* kontrabass.

viottola *f*, **viottolo** *m* (gang)sti.

vipera *f* hoggorm; *fig.* giftig, ondskapsfull person; **viperàio** *m* ormebol; ormejeger; **vipereo** orme-, hoggorm-; **viperino** orme-; *lingua viperina* giftig tunge; *~ m* ormeunge.

vipistrélo *m* *sj.* flaggermus.

viraggio *m* dreining, sving; *foto.* toning, tonebad; *boa di ~* bøye som en svinger om ved seilas; **viragine** *f* litt., **virago** *f* (*pl viragini*) mannhaftig kvinne; **virare** dreie, vende; sveive; *foto.* tone; **virata** *f* dreining, sving.

virénte litt. grønnende, som grønnes.

virgineo jomfruelig; **virginia** *m* virginiatobakk; **virginiasigar**.

virgola *f* komma; *punto e ~* semikolon; **bacillo** *~* kommasbass; *fare una cosa a punto e ~* gjøre noe meget nøyaktig; *stare a punto e ~* følge reglene nøyaktig, være pirkete; **vircolare** (*i*) sette komma; **vircolato** *m* ord i gåseøyne; **virgolatura** *f* kommasetning; **virgolette** *f* *pl* anførselstegn, gåseøyne; *fra ~* i anførselstegn; **virgolettare** (*é*) sette komma; *sj.* sette i gåseøyne.

virgulto *m* bot. skudd.

viridario *m* *gl.* hage.

virile mannlig, mandig, viril; **virilità** *f* mandighet, virilitet.

virofissaggio *m* *foto.* toning og fiksering.

viròla *f* bossing, innfatning.

virtù *f* dyd; kraft, evne, dyktighet; *fare di necessità ~* gjøre dyd av nødvendighet; *in ~ di* i kraft av; **virtuale** virtuell, potensiell, vordende; **virtualità** *f* det å være virtuell, vordende.

virtuosismo *m* teknisk ferdighet; **virtuosità** *f* dydighet; virtuositet; **virtuoso** dydig; dyktig; *~ m* virtuos.

virulento giftig, ondartet, virulent; *fig.* giftig; **viru-**

lènza *f* giftighet (også *fig.*); **virus** *m* gift, smitte-stoff.
viscerale innvolls-; **dolore** ~ underlivssmerte;
viscere *m* (*pl* også: *le viscere*) innvoll(er); *fig.* det indre av noe; *addentrarsi nelle viscere dell'argomento* komme inn til sakens kjerne; *non ha ~ di misericordia per nessuno* han føler ingen medlidenhet med noen; *le viscere materne* (*fig.*) moderhertet; *le viscere della terra* Jordens indre.
vischio *m* misteltein; limpinne, felle (*fig.*); **vischioso** klebrig; **viscidèzza**, **viscidità** *f* glatthet, sleiphet, klebrighet; **viscido** glatt, sleip; **viscidume** *m* noe glatt, sleipt.
visciola *f* kirsebær; **visciolata** *sl.* drikk med kirsebærsaft i; **visciolato** kirs-, kirsebær-; ~ *m* kirslikør; **visciolo** *m* kirsebærtre; **visco** *se*: **vischio**.
visconte *m* vikomte; **viscontessa** *f* vikomtesse; **viscontado** *m*, **viscontea** *f* vikomtes verdighet, land.
viscosa *f* viskose, cellostoff til kunstsilke; **viscosità** *f* klebrighet, viskositet; **viscoso** klebrig, seig, tyktflytende.
visibile synlig, tydelig; **visibilio** *m* stor mengde; *andare in ~* falle i henrykkelse; *mandare le platee in ~* få tilskuerne til å falle i henrykkelse; **visibilità** *f* synlighet; siktbarhet; ~ *scarsa* dårlig sikt; ~ *zero* tett tåke; **visiera** *f* visir, hette, fektemaske; skygge (*på lue*); skjerm; ~ *termica* defroster; **visionario** visjonær, synsk; **visione** *f* syn; visjon, drøm, fantasi; *prendere ~ di qualcosa* ta noe i øyesyn, se igjennom noe; *per presa ~* gjennomsett, gjennomlest (*av underskriveren*); *dar ~ di qualcosa* vise noe fram.
visir *m* vesir; **visirato** *m* vesirverdighet.
visita *f* besøk, visitt; undersøkelse, ettersyn; visitas; inspeksjon; tollvisitasjon; **biglietto da ~** visittkort; *andare a fare una ~* gå på besøk; *carta da ~* visittkort; ~ *di cortesia* høflighetsvisitt; *aver visite* ha besøk; ~ *di dovere* pliktbesøk; *giorno di ~* gåbort-dag; *orario di ~* visitt-tid; *restituire una ~* gjengjelde et besøk; ~ *pastorale* bispevisitas; *le visite del Signore* Herrens prøvelser; **visitare** (*vi-*) besøke, undersøke, besiktige, gjennomsoke, inspisere, hjemsoke, visitere; **visitatore** *m* (*f* -trice) besøkende; inspektør; visitorator; **visitazione** *f* besøk, visitasjon.
visivo, **campo** ~ synsfelt; **organo** ~ synsorgan; *facoltà visiva* synsevne.
viso *m* ansikt; mine, ytre; *dire a uno una cosa sul ~* si en noe like i ansiktet; *a ~ a ~* ansikt til ansikt; *fare buon ~ a uno* ta vennlig imot en; *fare buon ~ a cattivo giuoco* gjøre gode miner til slett spill; *fare ~ rosso* rødme; *a ~ aperto* modig, åpenhertig; ~ *pallido* blekansikt; *non guardar in ~ a nessuno* ikke gjøre forskjell på folk; **visone** *m* stort ansikt; mink(pels); **visorio** *sj.* syns-.
vispèzza *f* livlighet; livfullhet; **vispo** livlig, livfull, rask, kvikk, oppvakt.
vissi *se*: **vivere**; **vissuto** *se*: **vivere**.
vista *f* syn(ssans), ansikt, blikk, øye; (ut)sikt; utseende; *a ~ a vista*; *aver buona ~* se godt; *avere in ~* ha i kikkerten; *essere in ~ di qualcosa* ha noe innen synsvidde; *essere un personaggio in ~* være en kjent person; *essere molto in ~* være velkjent; *far ~ di non vedere* late som man ikke ser; *in ~ di med henblikk på*; *pagare a ~* betale mot fremvisning (*til ihendehavende*); *perdere di ~* tape av syne; *a prima ~* ved første blikk; *suonare a prima ~* spille fra bladet; **vistare** visere.

visto *se*: **vedere**; ~ *che* ettersom, i betraktning av at; ~ *l'articolo 25* i henhold til paragraf 25; *mal ~* forhatt, uglesett; ~ *si stampi* lest og kan trykkes; ~ *m visum*, påtegning, bekreftelse, godkjennelse; *typ.* trykketillatelse, imprimatur.
vistosità *f* iøynefallenhhet; **vistoso** påfallende, iøynefallende; **colore** ~ skrikende farge; **visuale** visuell, syns-; ~ *futsikt*.
vita *f* liv, levetid; liv, livfullhet, energi; levnetsbeskrivelse; liv, midje, talje; liv (*klær*); *a ~* på livstid, livsvarig; ~ *da cani* hundeliv; *costo della ~* levekostnad; *poca brigata ~ beata* i fåtallig selskap er det best; *essere in ~* være i live; *la ~ eterna* det evige liv; *mala ~* forbryterliv, underverden; *donna di mala ~* skjøre, gatetøs; *passare a miglior ~* gå inn til et bedre liv, dø; ~ *natural durante* så lenge han (hun etc.) lever, i hans levetid; *ritirarsi a ~ privata* trekke seg tilbake til privatlivet; *segno di ~* livstegn (*og fig.*); *ladro per la ~* erketyv; ~ *sociale* samfunnsliv; *tenore di ~* levestandard.
vitaio *m* levemann; **vitalba** *f* *sl.* clematis; **vitale** vital, levedyktig, livs-; *di importanza ~* av vital betydning; **vitalità** *f* livskraft, levedyktighet, vitalitet; **vitalizio** livsvarig; *camera vitalizia* senat (*hvis medlemmer er valgt på livstid*); ~ *m* livrente, kår.
vitamina *f* vitamin; **vitaminizzare** vitaminisere.
vitame *m* *sj.* vinplantning, samling vinranker; **vitato** beplantet med vin.
vite *f* vinranke, vinstokk; skrue; ~ *a alette* vingeskrue; *cadere a ~* (*fly*) gå i spinn; *a ~* skrueformet, tilskrudd; ~ *perpetua*, ~ *senza fine* skrue uten ende (*som overfører bevegelse til tannhjul*); ~ *madre* ledeskrue; ~ *regolatrice* reguleringskrue.
vitella *f* hunkalv; kalvekjøtt; **vitello** *m* (okse)kalv; kalvekjøtt; kalvelær, -skinn; ~ *marino* selhund; **viteria** *f* skruefabrikk.
viticcio *m* slyngtråd; snodd lysestake; **viticoltore** *m* (*f* -trice) vindyrker, vinavler, vinbonde; **viticoltura** *f* vindyrking, vinavl; **vitifero** vinbærende; **vitigno** *m* vinstokk.
vitina *f* slank midje, vepsetalje; livstykke; liten skrue; **vitino** *m* *se*: **vitina**.
vito *m*, **ballo di San Vito** St. Veitsdans.
vitreo glassaktig, av glass; **vitriolo** *se*: **vetriolo**.
vittare forsyne med mat; **vittima** *f* offer; offerdyr; **vittimario** *m* *hist.* offerslakter; **vittitare** ernære.
vitto *m* kost, mat, underhold; ~ *e alloggio* kost og hus; *tutto ~* full kost.
vittoria *f* seier; viktoria; ~ *di Pirro* Pyrrhusseier; **vittoriale** *litt.* seiers-; **vittorioso** seirende, seierrik; **vittrice** *poet.* = *vincitrice*.
vituperabile daddelverdigg; vanærende; **vituperando** daddelverdigg; **vituperare** (*ù*) dadle; vanære; **vituperativo** vanærende; **vituperatore** *m* (*f* -trice) en som vanærer el. klandrer; **vituperazione** *f* *sj.* klander, vanære, skjensel; **vituperévole** klanderverdigg; **vitupèrio** *m*, **vitupèro** *m* vanære, skjensel, klander, skjellsord; **vituperoso** vanærende, skjendigg, æreløs.
viùzza *f* smug, veit; sti.
viva! han skal leve! vivat! hurra!; ~ *Dio!* du kan da skjønn det!; *ma, ~ Dio, non verranno* det er soleklart at de ikke kommer; ~ *m inv.* leverop, hurrarop; **vivacchiare** (*à*) leve på et vis, klare seg så vidt; **vivace** livlig, livfull, levende; **vivacità** *f* livlighet, livfullhet; **vivaddio!** ved Gud! (*se også: viva*).

vivagno *m* rand, jare (*på stoff*); **vivaio** *m* fiskedam; planteskole; *fig.* rede; ~ *perlifero* perleplantasje; **vivaista** *m* planteskolegartner, -eier; **vivanda** *f* mat, rett; **vivanderia** *f* marketenteri; **vivandière** *m* (*f* -ièra) marketenter; **vivente** levende; ~ *m* levende menneske; **vivènza** *f* livets opprettholdelse.

vivere leve; bestå; *vive!* (*typ.*) la det stå!; ~ *una vita tranquilla* leve et rolig liv; *dar da ~ a uno* gi en levebrød; *guadagnarsi da ~* tjene sitt brød; ~ *m* liv, levemåte; mat; *viveri* levnettsmidler.

vivèzza *f* livlighet; **vivido** *poet.* livlig, kraftig.

vivificare (*-vif-*) gjøre levende, live opp; **vivificativo** opplivende; **vivificatore** *m* (*f* -trice) en som gjør levende, liver opp; **vivificazione** *f* det å gjøre levende, live opp, animere; **vivifico** (*pl* -ci) litt livgivende.

vivinatalità *f* antall levendefødte; **viviparo** som føder levende unger; **vivisezione** *f* viviseksjon.

vivo levende; livlig, sterk, kraftig; ~ *m* levende (vesen); *anat.* levende kjøtt; *fig.* ømt punkt; *acqua viva* kildevann; *argento ~* kvikksølv; *nessun'anima viva* ikke en levende sjel; *calce viva* ulesket kalk; *farsi ~ con uno* la en høre fra seg; *nel ~ della discussione* midt under diskusjonen; *toccare uno sul (el.: nel) ~* sette fingeren på ens ømme punkt.

vivucchiare (*ù*) leve smått, kummerlig.

viziare (*vi-*) forderve, ødelegge, forkjæle; *jur.* annullere; **viziato** *m* avlegger, stikling; **viziatura** *f* sj. fordervelse; **vizio** *m* last, uvane; ~ *di consenso* (*jur.*) manglende samtykke; ~ *di cuore* hjertefeil; ~ *ereditario* nedarvet sykdom; ~ *organico* organisk feil; **viziosità** *f* lastefullhet, fordervelse; **vizio**so lastefull, fordervet, mangelfull; ~ *d'alto bordo* fordervet person av det høyere selskap.

vizzato *m* avlegger; **vizzo** vissen, tørr, slapp, inntørket (*og fig.*).

vo = *vado*; **vocabolario** *m* ordbok, ordforråd; **vocabolarista** *m* ordbokforfatter; **vocabolo** *m* ord, glose.

vocale stemme-, vokal; ~ *f* *gram.* vokal; *corde vocali* stemmebånd; *musica ~* vokalmusikk, sang; **vocalico** (*pl* -ci) vokalisk; **vocalizzare** bruke mange vokaler; vokalisere; **vocalizzazione** *f* vokalisering; **vocalizzo** *m* *mus.* vokalisme; **vocativo** kallende; ~ *m* *gram.* vokativ; **vocazione** *f* kall.

voce *f* stemme; utsagn, votum, stemmerett; rykte; *gram.* ord; post (*på regnskap o.l.*); *a ~* muntlig; *leggere ad alta ~* lese høyt; *alzare la ~* heve sin røst, skjelle (*en*) ut; *voci bianche* (*mus.*) barne-, kvinne- og kastratstemmer (*sopran og alt*); *aver ~ in capitolo* ha et ord med i laget, ha noe man skulle ha sagt; *dare una ~ a uno* kalle på en; *darsi la ~* treffe avtale, sammensverge seg, rotte seg sammen; *dare sulla ~ a uno* motsi en, avbryte en, lukke munnen på en; *corre ~ che* det sies, det påstås at; *essere in ~* (*mus.*) være stemt; *essere in ~ di ...* ha ord for å ...; *a mezza ~* lavmælt, lavt; *sotto ~* dempet, lavt, hviskende; ~ *di popolo ~ di Dio* det alle sier er vanligvis sannheten; *spargere voci* spre rykter; *a una ~* enstemmig; *a viva ~* muntlig.

vociare (*ò*) skrike (ut); **vociatore** *m* (*f* -trice) en som skriker, brøler; **vociferare** (*-ci-*) tale høyt og lenge; rope, skrike; *si vocifera che* ryktet går at; **vociferatore** *m* (*-trice*) en som taler høyt og lenge; ryktespreder; **vociferazione** *f* det å tale høyt og lenge; (det å spre) rykte; **vocio** *m* stadig surr, snakk.

voga *f* mote; *mar.* roing; *essere in ~ di fare qualcosa* være opplagt, i ferd med å gjøre noe; *essere in ~* være på mote; *mettersi con ~ allo studio* gi seg til å studere med liv og lyst; **vogante** *m* roer; **vogare** (*ò*) *mar.* ro; **vogata** *f* roing; åretak; **vogatore** *m* (*f* -trice) roer; **vogavanti** *m* *inv.* årestyrer, førsterøer (*på galei*).

voglià *f* lyst, vilje, hensikt; føflekk; gravid kvinnes sykelige lyster til uspiselige ting, (*med.*) pica; *di buona ~* gjerne; *di gran ~* meget gjerne; *aver ~ di ha lyst på*; *di mala ~* motvillig; *fare a ~ di uno* gjøre en til viljes; **voglietta** *f* lyst, innfall; **voglioloso** som har mange lyster; **vogliosità** *f* sj. lyst, begjær(lighet); **voglioso** lysten, begjærlig (*di etter*).

voi (*pers. pron., 2. pers. flert.*) dere; De, Dem; *dare del ~ a uno* si voi til en (*se: voi*).

volà *m* *inv.* volang; **volanda** *f* melstøv; **volano** *m* fjærball; svinghjul; **volante** flyvende, flyktig; *colonna ~* (*mil.*) hjelpekorps; *foglio ~* flyveblad; *pallone ~* luftballong; *squadra ~* utrykningskorps (*politi.*); ~ *m* ratt; fjærball; volang; svinghjul; *stare al ~* sitte ved rattet, kjøre bil; **volantino** *m* flyveblad; *tekn.* lite styrehjul, ratt; **volare** (*ò*) flyve; *fig.* fly, skynde seg; **volata** *f* flyvning, flukt; *mus.* løp; *sport* sprint(løp); (*sykkel*sport) sluttspurt; (*i tennis*) smash; *fig.* rask karriere.

volatica *f* sl. utslett; **volatile** flyvende; flyktig; **volatili** fugler (og flaggermus); **volatilità** *f* kjem. flyktighet; **volatilizzare** kjem. det å gjøre flyktig, fordampe; *refl.* fordampe, fordunste; **volatilizzazione** *f* fordamp(n)ing; **volativo, tempo ~** flyvær; **volatore** *m* (*f* -trice) flyver.

vola via *m* godtgjørelse til andre deltakere i auksjon (*forat de skal trekke seg*); **volazzo** *m* flaksing, flagring; *fig.* snirkel, krusedull.

volente som vil, villig; ~ *o nolente* enten han (hun etc.) vil eller ei; **volenteroso** (vel)villig, ivrig; **volentieri** gjerne; lett; *spesso e ~* titt og ofte.

volere (*voglio*) ville; forlange, kreve; ønske; akte; tillate; søke; være nær ved å; *vuoi ... vuoi* såvel ... som, enten ... eller; ~ *bene a uno* holde av en, være glad i en; *volerci* være nødvendig; *ci vuole altro!* så lett går det nok ikke! *ci vogliono dieci mesi* det vil ta ti måneder; *che vuol dire questo?* hva betyr dette?; *volerne a uno* være harm på en; *se vogliamo* egentlig; i grunnen; *il direttore ti vuole* sjefen vil snakke med deg; *o ~ o volare* med det gode eller det onde; *che vuoi (che volete)?* hva skal en gjøre? hvor skal en hen?; *si vuole che* det sies, påstås at; ~ *m* vilje.

volgare alminnelig, vulgær; daglig, kjent, tarvelig; *lingua ~* folkespråk (*srl. om det italienske språk i middelalderen, i motsetning til latinen*); ~ *m* folkespråk, målføre; *se også: (lingua) ~*; **volgarità** *f* vulgaritet; platthet, gemenhet, tarvelighet; **volgarizzamento** *m* oversettelse (*til folkespråket*); popularisering; **volgarizzare** oversette til folkespråk, til italiensk (*srl. fra latin og gresk*); popularisere; **volgarizzatore** *m* (*f* -trice) oversetter; popularisator; **volgarizzazione** *f* oversettelse til folkespråket, til italiensk; popularisering; **volgata** *f* volgata (*den latinske bibeloversettelse*).

volgente, il mese ~ inneværende måned; *se ellers*; **volgere** (*vólgo*) vende, dreie; forandre; oversette; ~ *una cosa in mente* tenke grundig igjennom noe; ~ *in ridicolo* latterliggjøre; ~ *le spalle a uno* vende ryggen til en; *il tempo volge* tiden går; ~

m forløp; *nel ~ dei secoli* i århundrenes løp; **volgibile** som dreier, vender, forandrer seg; **volgimènto** *m* sj. det å dreie, vende.

vólgo *m* (pl -ghi) folk, pøbel, almue, menigmann, hop, uvitende mengde.

volicchiare (i) småfly, flakse; **volitare** (ò) flakse, flagre; **volitivo**, *forza volitiva* viljekraft; **volizione** *f* filos. det å ville, viljesakt; **vóllo** se: *volere*.

vólo *m* flyvning, flukt, fart; *a ~* i flukten; meget raskt; *capi a ~* han forsto øyeblikkelig; *~ acrobatico* kunstflyvning; *~ cieco* blindflyvning; *di ~* (fig.) flyktig; i farten; *~ a grande distanza*, *~ di lunga durata* langdistanseflyvning; *~ notturno* nattflyvning; *palla al ~* (i tennis) smash; *~ in picchiata* stupflyvning; *prendere il ~* ta flukten, stikke av; *~ di primato* rekordflyvning; *~ di prova* prøveflyvning; *~ di resistenza* utholdenhetsflyvning; *~ slittante* glideflukt; *a ~ d'uccello* i fugleperspektiv; *~ a vela* glideflyvning.

volontà *f* vilje, samtykke, ønske; *a ~* etter behag; *le ultime (estreme) ~* den siste vilje, testament; *di (sua) spontanea ~* spontant, umiddelbart.

volontariato *m* frivillig tjeneste; **volontario** frivillig; *~ m* frivillig; *volontor*; *~ del sangue* blodgiver; **volonteroso** se: *volenteroso*; **volontieri** se: *volentieri*.

volovelista *m* glideflyver.

volpacchiotto *m* reveunge; **volpaccia** *f*, *una ~ vecchia* (fig.) en gammel rev; **volpaia** revehi; *fig.* trist, skummelt sted; **volpato** angrepet av rust (om korn); **vólpe** *f* rev; reveskinn; håravfall; kornbrand, rust; *fig.* rev; luring; *caccia alla ~* revejakt (og en lek); *la ~ e l'uva* reven og rognebærene; **volpeggiare** (é) bruke revestreker, være lur; **volpino** reveaktig, snedig; *~ m* sl. hund; **volpoca** *f* gravand; **volpone** *m* *fig.* gammel rev, revepels.

vòlsi se: *volgere*; **vòlt(a)** *m* inv. volt.

vòlta 1. *f* arkit. hvelving, bue; *~ a botte* tønnehvelving; *~ a crociera* kryss-, korshvelving; *la ~ celeste* himmelhvelvingen; *la ~ della bocca* gannen; **vòlta** 2. *f* dreining, vending; snurr; tur, gang; krets, omgang, omløp, veiretning; trekk, kast; *due volte tre fa sei* to ganger tre er seks; *a ~ a ~* fra tid til annen, en gang imellom; *a volte, delle volte, alle volte* somme tider, stundom; *per ~* hver gang; *uno alla ~* en om gangen; *sono partiti alla ~ di Torino* de er reist i retning av Torino; *altra ~* tidligere, fordom; *un'altra ~* en gang til; en annen gang; *altre volte* tidligere; *dar ~* vende, dreie, (om vin) bli ødelagt; *dar (di) ~ al cervello* gå fra forstanden, bli gal; *a ~ di corriere* (merk.) omgående; *a mia ~* på min side; for mitt vedkommende; *è la mia ~* det er min tur; *poco per ~* litt om litt, etterhånden; *la prossima ~* neste gang; *questa ~* denne gang; *rare volte* sjeldent; *spesse volte* ofte; *c'era una ~ un principe* det var engang en prins; *una ~ per sempre* en gang for alle; *una ~* for en gangs skyld; *una ~ che da, etter som*; *in una ~* på en gang.

voltabile omskiftelig; *facilmente ~* lett å vende, dreie; **voltabilità** *f* dreieevne.

voltafaccia *m* inv. helomvending; *fig.* plutselig meningsomslag, helomvending; *fig.* værhanne; **voltafièno** *m* inv. høyvender; **voltafoglio** *m* inv. bladvender; **voltaggio** *m* voltspenning; **voltàico** (pl -ci), *arco ~* voltabue, lysbue; **voltamènto** *m* sj. vending, dreining; **voltàmetro** *m* voltmeter; **voltapiètre** *m* steinvender.

voltare (ò) vende, dreie; omvende; skifte; endevende; oversette; *jur.* overføre, anwise; *arkit.* hvelve; *~ faccia* skifte mening plutselig; slå om; *posto per ~* snuplass (for bil); *~ a destra* svinge til høyre; *senza voltarsi né in qua né in là* uten å røre seg, uten å bry seg; *non saper da che parte voltarsi* ikke vite hvor en skal snu seg; **voltariso** *m* inv. redskap til å snu ris med (under tørking); **voltata** *f* dreining, vending, sving, gatehjørne; *attenti alla ~!* ta deg i akt! vær forsiktig! pass på! **voltatile** dreibar, omvendelig; omskiftelig.

volteggiamènto *m* det å dreie, vende, tumble seg; **volteggiare** (é) dreie, vende, tumble seg; **voltigere**; **volteggiatore** *m* voltigør, akrobat; **voltèggio** *m* voltige, sprang; **volterriano** ifølge Voltaire; *fig.* skeptisk, hånlig, irreligiøs; **voltmetro** *m* voltmeter; **voltimetria** *f* spenningsmåling (i volt).

vòlto 1. *m* litt. ansikt, utseende, ytre; **vòlto** 2. se: *volgere*; *~ m* hvelving, bue; **voltóio** *m* feste for tømme (i hestebissel); **voltolare** (vò-) dreie, velte; **voltolóni** *adv.* veltende, rullende; **voltolino** *m* sl. vaktel; **voltone** *m* stor hvelving, stor bue; **voltura** *f* *jur.* overføring, anvisning; **volturare** *jur.* overføre (eiendomsrett); anwise.

volubile ustadig, dreielig, foranderlig; som stadig dreier, går; *~ f* convolvulus; **volubilità** *f* ustadighet, foranderlighet.

volume *m* volum, omfang, rominnhold, rommål; litt. bind, bok; *un gran ~* en stor mengde.

voluminosa *f* omfangsrikhet, tykkelse; **voluminoso** omfangsrik, tykk; i mange bind.

voluta *f* litt. snirkel, spiral; *arkit.* volutt.

voluttà *f* vellyst, sanselig lyst; intens glede; **voluttabro** *m* litt. søle, skitt, svinesti; **voluttuario**, *articolo ~* nytelsesmiddel; *spesa voluttuaria* utgift til nytelsesmidler; **voluttuoso** vellystig, sanselig.

vòlvolò *m* tarmslyng.

vòmere *m* plogskjær; *anat.* plogskjærben; mine-sveip; **vòmero** se: *vomere*.

vòmica *f* voldsomt pusholdig oppspytt; **vòmico** (pl -ci) som bevirker oppkastning, brekk-; *noce vomica* brekknøtt.

vomitamènto *m* oppkastning; **vomitare** (ò) kaste opp, brekke seg; *spy (ild)*; utspy (*skjellsord o.l.*); *fa ~, fa venir voglia di ~* det er motbydelig; **vomitativo**, **vomitatorio** som fremkaller brekninger; *~ m* brekkmiddel; **vomitivo** se: *vomitativo*; **vòmito** *m* oppkastning, oppkast; *~ nero, ~ negro* gul feber.

vóngola *f* musling.

vorace forsluken, grådig; **voracità** *f* grådighet.

voragine *f* avgrunn, sluk; *fig.* slukhals; **voraginoso** avgrunnsaktig, -dyp; **voratore** *m* (f -trice) litt. sluker, slukhals.

vorticare (ò) hvirvle; **vòrtice** *m* hvirvel, malstrøm, virvar; **vorticoso** hvirvlende.

vossignoria *f* Deres Høyvelbårenhet; **vòstro** deres; Deres.

votabórse *m* inv. ødeland; **votacase** *m* inv. ødeland; **votacassette** *m* inv. postkassetømmer; **votacessi** *m* inv. renovasjonsmann, kaggetømmer.

votàggine *f* tomhet; **votamènto** *m* (ut)tømning.

votante *m* stemmeberettiget; velger; **votare** 1. se: *vuotare*; **votare** 2. (ò) love, avlegge løfte om; *votare*, avgi sin stemme, stemme; *veda; è votato alla morte* ham er døden viss; han er dødsdømt, dødsmerket; *votarsi ad un santo* anrope en helgen, vie seg til en helgen; *non sapere a quale santo votarsi* (fig.) ikke vite sin levende råd;

votatore *m* (*f* -trice) stemmer, velger; **votatura** *f* (ut)tømming; **votazione** *f* avstemning; **votativo** *vo-*tiv-; **votèzza** *f* tomhet; **votivo** lovet, *votiv*-; **voto** *m* løfte, ønske; stemme, stemmerett; (*i skole*) karakter; *far* ~ avlegge løfte (*di om*); *mettere qualcosa ai voti* sette noe under avstemning.

vov *m* sl. likør med pisket egg i.

vulcànico (*pl* -ci) vulkansk; *testa vulcanica* (*fig.*) person med livlig fantasi; **vulcanite** *f* vulkanfibrer; **vulcanizzare** vulkanisere; **vulcanizzazione** *f* vulkanisering; **vulcanizzatore** *m* vulkanisør; **vulcano** *m* vulkan.

vulnerabile *litt.* sårbar; **vulnerabilità** *f* sårbarhet;

vulnerare (*ù*) *litt.* såre (*og fig.*); **vulneraria** *f* rundbelg; **vulnerario** sår-; *unguento* ~ sårsalve.

vulva *f* anat. vulva.

vuotare (-uò-) tømme; uttømme; ~ *il sacco* (*fig.*) ta bladet fra munnen; **vuotatura** *f* (ut)tømming; **vuotèzza** *f* tomhet; **vuoto** tom; ~ *m* tomrom; tomflaske; *andare a* ~ mislykkes; *a mani vuote* med tomme hender; ~ *di cassa* kassamangel; *marcia a* ~ tomgang; *a corpo* ~ på fastende hjerte; *fare il* ~ *intorno a sé* gjøre det tomt omkring seg, få alle imot seg; *emettere un assegno a* ~ utstede sjekk uten dekning; *mandare a* ~ gi opp, la gå i vasken.

W

w (*bokstaven heter: doppia vu, doppio vu*) *w*.
wattometro *m* wattmeter; **wattora** *f* watttime.
welter, *peso* ~ (*sport.*) weltervekt.
whisky *m* *inv.* whisky.

whist *m* whist.

wolfràmio *m* *kjem.* wolfram.

Se også: V.

X

x (*una x, un x*) (*bokstaven heter: ics el. icasse el. icchese*) *x*; *un x qualsiasi* hr. hvemsomhelst; *una grossa x* et stort *x*, et stort spørsmålstegn; *gambe a x* kalveknær; *raggi x* røntgenstråler.

xantofilla *f* xantofyll; **xantopsia** *f* med. gulsyn.

xenodòchio *m* fremmedherberge; **xenofilia** *f* fremmedvennlighet, forkjærlighet for utlendinger; **xenòfilo** fremmedvennlig; **xenofobia** *f* fremmedhat; **xenòfobo** fremmedfiendtlig.

xerofòrmio *m* *kjem.* xeroform.

xifoide *m* brystbenets nedre brusk.

xifosuro *m* dolkhale.

xilòfago *m* (*pl* -gi) treborende bille, xylofag; **xilòfono** *m* xylofon; **xilografia** *f* tresnitt; *se* *ellers: silografia*.

xilòide trelignende; **xilologia** *f* trelære, xylologi.

Se også: S.

Y

y (*una y, un y*) (*bokstaven heter: ipsilon el.: ipsilonne el.: i greca*) *y*.

yacht *m* *inv.* yacht; **yak** *m* *inv.* yak-okse.

yankee *m* *inv.* yankee.

yard *m* *inv.* yard.

yatagano *m* jatagan, tyrkisk krumsabel.

yòle *f* jolle, kapproingsbåt; *se* *ellers: iole*.

yucca *f* yukka, palmelilje.

Se også: I.

Z

z, *una z*, *un z* (bokstaven heter: zèta) **z**.

zabaiòne *m* sl. eggepunsj.

zacchera *f* sole, skitt, lort; **zaccheròne** *m* (*f* -ona) tilsølt person, gris; **zaccheròso** tilgriset, tilsolet, flekket.

zafardare *se*: **inzafardare**; **zafardata** *f* slag med noe tilgriset, tilfettet.

zaffare proppe til; spunse; tette (*lekkasje*); **zaffata** *f* stank; *sj.* sprut, sprøyt; **zaffatura** *f* tilpropping.

zafferano *m* safran; sildemåke.

zaffirino safirblå; **zaffiro** *m* safir.

zaffo *m* spuns, tapp, kork; tampong.

zagàglia *f* sl. kastespyd; **zagagliata** *f* spydkast.

zagara *f* dial. appelsinblomst.

zaino *m* ryggsekk; *fare lo* ~ pakke sekken; ~ *per cartucce* patronstaske.

zampa *f* pote, labb; **zampe di gallina** vifterynker (i øyekroken); kråketær; **zampare** slå med labben, foten, hoven; **zampata** *f* dask, slag med labben; spark; *fig.* uhøflighet, grovhet; **zampeggiare** (*è*) trampe; **zampettare** (*è*) trippe; **zampétto** *m* pote, labb; harelabb.

zampillaménto *m* *sj.* sprøyting, stråling; **zampillare** sprøyte, stråle (*om vann o.l.*); **zampillio** *m* stadig sprøyt(ing); **zampillo** *m* (fin) stråle, sprøyt.

zampino *m* liten pote; *mettere lo* ~ *in una cosa* legge seg opp i noe, ha en finger med i spillet.

zampogna *f* sekkepipe; skalmeie; **zampognare** spille på sekkepipe, skalmeie; **zampognaro** *m* sekkepi-per; en som spiller på skalmeie.

zampòne *m* sl. pølse i syltelabb.

zana *f* (kles)korg; vogge; (søle)grop; lureri, strek; *appiccar zane* lure, bedra; **zanaio** *m* korgmaker; voggemaker; **zanata** *f* korgfull; **zanèlla** *f* liten korg, vogge.

zàngola *f* (smør)kjerne.

zanna *f* hoggtann; *mostrar le zanne* vise tenner; **zannata** *f* hogg, bitt; **zannésco** (*pl* -chi) narraktig; **zanni** *m* bajass, klovn; *fare lo* ~ spille klovn; **zannuto** som har tenner.

zanzara *f* mygg; ~ *della malaria* malariamygg; **zanzièra** *f* myggnett; **zanzerare** surre (*som mygg*).

zappa *f* hakke; *darsi la* ~ *sui piedi* skade seg selv, slå seg selv på munnen; **zappare** hakke; **zappata** *f* slag, hogg med hakke; **zappatèrra** *m* inv. neds. bonde, jordarbeider; **zappatòre** *m* (*f* -trice) jordarbeider; en som hakker; sapor; **zappatura** *f* haking; **zappettare** (*è*) hakke litt, småhakke; **zappettatura** *f* småhaking.

zapponare (*ò*) hakke; **zapponatura** *f* haking; **zap-pòne** *m* stor (togrenet) hakke.

zaptiè *m* innfødt politisoldat (*i Eritrea*).

zar *m* tsar; **zara** *f* gl. terningspill; **zarèvic** *m* kronprins (*i Russland*); **zarina** *f* zarina, tsarina; **zaristico** (*pl* -ci) tsar-.

zarzuèla *f* sl. operette.

zattera *f* (tømmer)flåte; ~ *di salvataggio* redningsflåte; **zatterino** *m* liten flåte.

zavorra *f* ballast; *fig.* noe(n) som fyller opp, er i veien; **zavorrare** (*ò*) ballaste.

zazzera *f* langt hår, manke; **zazzeròne** *m* fyr med langt hår; **zazzeruto** som har manke.

zèbra *f* sebra; **zebrato** stripet.

zèbù *m* inv. pukkelokse.

zécca 1. *f* zool. flått; **zecca** 2. *f* myntverk; *nuovo di* ~ splitterny; **zecchino** *m* gl. mynt; *oro di* ~ rent gull; *non devi prender tutto per oro di* ~ du skal ikke ta alt for god fisk.

zèffiro *m* vestavind; mild bris; **zeffiro** *m* zefyr (*sl. stoff*).

zelante ivrig; **zelare** (*è*) være ivrig, ivre for; **zelatòre** *m* (*f* -trice) forkjemper, ivrig tilhenger; innsamler (*til veldedige formål*); **zèlo** *m* iver, glød; **zeloso** ivrig.

zendado, zendale *m* sindal (*sl. tøy*).

zènit *m* senit; **zenitale** senit-.

zènzèro *m* ingefær.

zèppa *f* kile; *fig.* fylleord; fyllekalk; *mettere una* ~ *a qualcosa* lappe, bøte, flikke på noe; **zeppaménto** *m* det å stappe full, være stappfull; **zeppare** (*è*) kile; stappe full; **zeppelin** *m* luftskip; **zèppo** full, stappet; *pieno* ~ stappfull.

zerbineria *f* lapser(i); **zerbinésco** (*pl* -chi) lapset, lapse-; **zerbino** *m* laps; dørmatte; **zerbinotto** *m* laps.

zeriba *f* hekk (*srl. Afrika*).

zèro 1. *m* null; *fig.* intet; ~ *gradi* null grader; *siamo a 5 gradi sotto* ~ det er 5 kuldegrader; *non valere uno* ~ være null verd; **zèro** 2. *m* sl. sardin.

zèta *f* inv. **z**; *dall'a alla* ~ fra først til sist.

zia *f* tante.

zibaldòne *m* kladdebok (med blandede notater); *fig.* sammensurium, miskmask, forvirring, rot.

zibellino *m* sobel(pels); **zibettato** som lukter av zibet; **zibétto** *m* zibet; skunkdyr.

zibibbo *m* sl. drue; rosin.

ziésco (*pl* -chi) spøk. som angår onkel(en).

zigano sigøyner-; ~ *m* sigøyner(musiker).

zigaro *m* *se*: **sigaro**; **zigolo** *m* sl. fink.

zigoma *m* litt., **zigomo** *m* kinnben; **zigomático** (*pl* -ci) kinnbens-.

zigrinare sjagrinere; **zigrino** *m* sjagring.

zigzag *m* siksak; **zigzagare** gå i siksak.

zimarra *f* lang frakk, pretekjole.

zimbellare (*è*) lokke; **zimbellatòre** *m* (*f* -tora, -trice) lokker, forfører; **zimbellatura** *f* lokking; **zimbelliè-ra** *f* pinne for lokkefugl; **zimbèllo** *m* lokkefugl; lokkemat; *fig.* skive, offer for andres spott og morskap; sydebukk.

zimologia *f* zymologi.

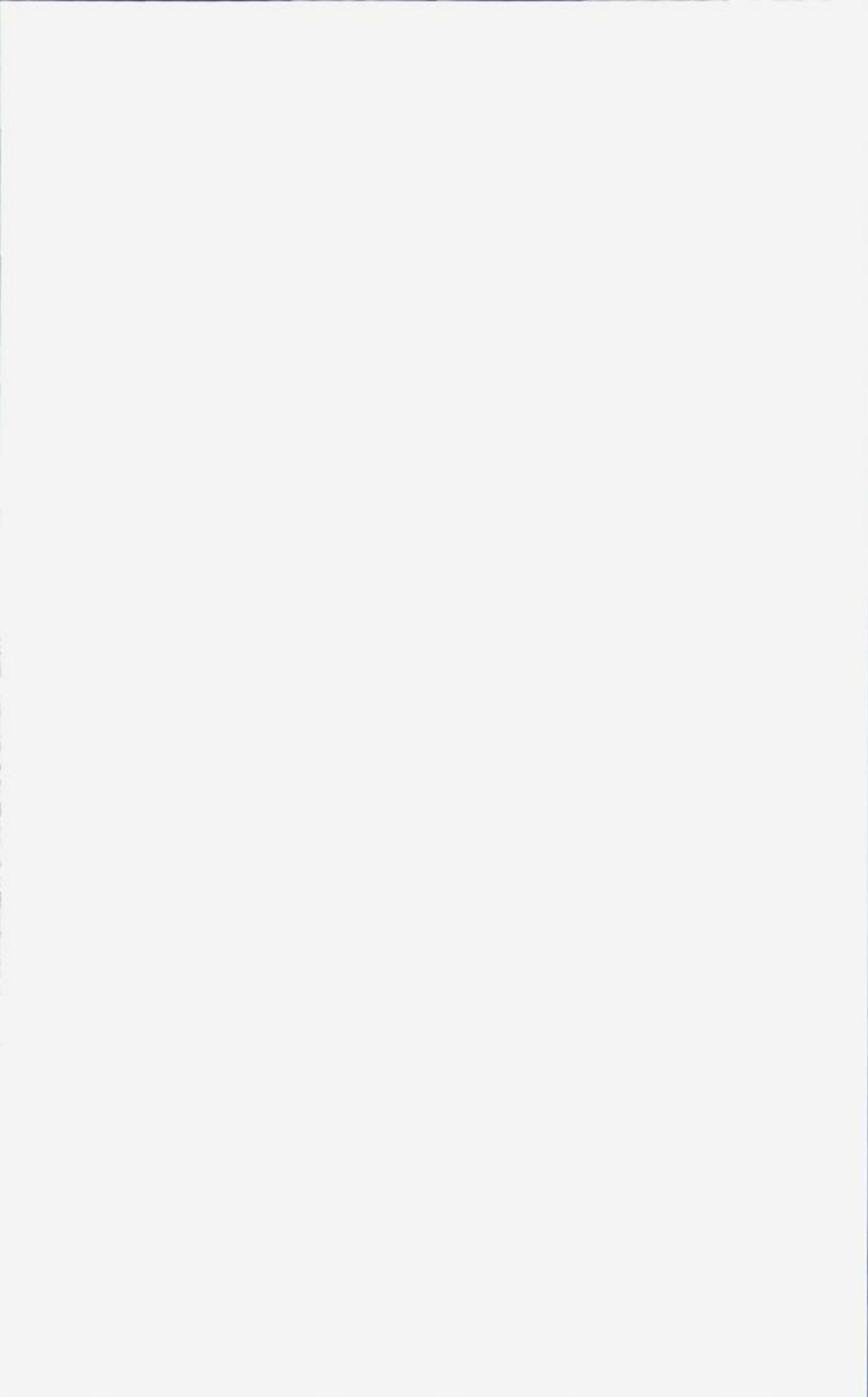
zinale *m* langt forkle.

zincare forsinke, galvanisere; **zincatura** *f* forsin-king, galvanisering; **zinco** *m* (*pl* -chi) sink; klisjè; **zincografia** *f* sinkografi; **zincotipia** *f* sinkgravyr.

zinganésco (*pl* -chi) sigøyner-; **zingarésco** (*pl* -chi) sigøyner-; **zingaro** *m* sigøyner.

zinna *f* dial. patte, bryst; **zinzino**, **zinzolino** *m* liten smule, korn.
zio *m* onkel.
zipolare (*i*) tappe, tette; **zipolo** *m* tapp, propp.
zirlare pipe, kvitre, trille; **zirlatore** *m* (*f* -trice) kvitrer, lokkefugl; **zirlo** *m* pip (*srl.* av *trost*).
ziron *m* (olje)krukke.
zita, **zitella** *f* ugift pike, frøken; *rimanere* ~ forbli ugift; **zitellona** *f* pepperkake.
ziti *m* pl sl. makaroni; **zitotecnica** *f* sj. ølbrygging.
zittella etc. *se*: **zitella**; **zittire** (-isco) hysse (på); pipe (ut); **zittio** *m* hyssing, piping; **zitto** stille; *sta* ~ ti stille; *alla zitta* rolig, uten å si noe; *non si sente uno* ~ det høres ikke en lyd.
zizzania *f* raigress, klinte; *fig.* uenighet; *seminar* ~ så spild, misnøye.
zizzola *f* bagatell; *se* ellers: **giuggiola**.
zoccolajo *m* treskomaker, -selger; **zoccolante** *m* fransiskanermunk (av streng orden); **zoccolare** (zò-) trampe (med tresko); **zocolata** *f* tresko-spark; **zocolo** *m* tresko; hov, klauv; sokkel, fotstykke; fundamentplate; ~ *del freno* bremse-sko; *frittata con gli zoccoli* eggekake med skinke el. flesk.
zodiacale som hører til dyrekretsen; **zodiaco** *m* (*pl* -chi) *astr.* dyrekrets.
zoforo *m* frise, gesims (*med dyreornamenter*).
zòilo *m* urettferdig, streng kritiker; superkritikus.
zòlfa *f* skala, tonestige.
zolfàia *f* svovelmine, -gruve, -krater; **zolfanèllo** *m* svovelstikke; **zolfare** (ò) svovle, bestryke med svovel; sprøyte med svovel; **zolfata** *f* svovling; **zolfatara** *se*: **solfatara**; **zolfatore** *m* (*f* -trice) en som sprøyter vinranker (*med svovel*); **zolfatrice** *f* svovelsprøyte; **zolfatura** *f* svovling; svovelsprøyting; **zolfigno** svovelfarget, -aktig; **zolfino** svovel; ~ *m* fyrstikk; **zòlfo** *m* svovel.
zòlla *f* jordklump; sukkerbit; ~ *erbosa* gresstorv; **zollata** *f* (kast med) jordklump; **zollètta** *f* sukkerbit; **zollòso** full av jordklumper.
zòna *f* sone, område; belte, egn, klima; remse; ~ *di attraversamento*, ~ *pedonale* fotgjengerovergang, -felt; ~ *di sbarramento* sperresone; **zonale** sone-; **zonato** sonedelt.
zonzo, *andare a* ~ gå, traske omkring, spasere.
zoo *m* zoologisk hage; **zoòfilo** dyrevennlig; *società zoofila* dyrebeskyttelsesforening; **zoofito** *m* zoofytt, dyreplante; **zoofobia** *f* dyreredsel.
zoogeografia *f* zoogeografi; **zoografia** *f* dyrebeskrivelse; **zooiatra** *m* dyrlege; **zooiatria** *f* dyrlegevitenskap;

zoolatria *f* dyretilbedelse; **zoolito** *m* dyrefossil.
zoologia *f* zoologi; dyrelære; **zoológico** (*pl* -ci) zoologisk; **zoologista** *m* dyrehandler; **zoòlogo** *m* (*pl* -gi) zoolog.
zoppaggine *f* halthet, halting; **zoppare** *sj.* gjøre halt; **zoppeggiare** (è) halte litt; **zoppicamento** *m* halting; **zoppicare** (ò) hinke, være halt, halte (*og fig.*); *chi va con lo zoppo impara a* ~ en lærer i den skole en går i; **zoppicatura** *f* halting; **zoppicone**, **zoppicóni** haltende; **zoppina** *f* klovsyke; **zoppo** halt; *fig.* haltende, vaklende, mangelfull; *un verso* ~ et haltende vers; ~ *m* halt person.
zoticaggine, **zotichezza** *f* grovhet, plumphet, uhøflighet; **zòtico** (*pl* -ci) grov, plump, uhøflig.
zòzza *f* snaps, dram.
zuàva *f* kort damejakke; *calzoni alla* ~ vide knebukser, knickers; **zuàvo** *m* zuav.
zucca *f* gresskar; gresskarbeholder; *fig.* hode, knoll, skolt; **zuccaia** *f* gresskaråker; **zuccata** *f* støt med hodet, skalling.
zucchina *f* squash.
zuccherare *se*: **inzuccherare**; **zuccheriera** *f* sukker-skål; **zuccheriere** *m* sukkerfabrikant; **zuccherifero** sukkerholdig; **zuccherificio** *m* sukkerfabrikk; **zuccherino** sukkerholdig, sukkeraktig, søt, sukker-; ~ *m* sukkertøy, godter; **zuccherini** søte saker, godter; **barbabietole zuccherine** sukkerroer; **zuccherò** *m* sukker; *fig.* søthet, sødme; ~ *d'orzo* kandissukker, brystsukker; ~ *a velo* melis; **zuccheròso** *sj.* sukkerholdig; sukkersøt.
zucchétto *m* kalott; **zucconaggine** *f* dumhet; tåpelighet; **zucconare** (ò) pille, ribbe, kortklippe; **zuccòne** *m* stort hode; *fig.* tåpe, dumrian.
zuffa *f* slagsmål, kamp, håndgemeng.
zufolamento *m* fløyt(ing); **zufolare** (ù) fløyte; *mi zufolano gli orecchi* det suser for ørene mine; **zufolatore** *m* (*f* -trice) fløyter; *fig.* sladrehanke, oppvigler; **zufolio** *m* stadig fløyting; susing for ørene; **zufolo** *m* pipe, fløyte; *fig.* spion.
zuppa *f* suppe (*med brødstykker i*); *fig.* rot, misk-mask; ~ *di fagioli* bønnesuppe; *far la* ~ *nel vino* dyppe brød i vinen; ~ *inglese* bløtkake; *se non è* ~ *è pan bagnato* det kan komme ut på ett; **zuppare** lage suppe, dyppe i suppe; **zuppièra** *f* suppeterrin; **zuppo** gjennombløt.
zurighése fra Zürich.
zurlare tumle seg.
zuzzerellone, **zuzzurellone** *m* (*f* -ona) stor, barnslig gutt, lekebarn; en som er barnslig for sin alder.

ALFABETET

Bokstav	Navn	Uttale
A	a	[a]
B	bi	[b]
C	ci	foran e og i: [tʃ] foran a, o, u og konsonant: [k]
D	di	[d]
E	e	trykklett: [é] trykksterk: [è] eller [é]
F	effe	[f]
G	gi	foran e og i: [dʒ] foran a, o, u og h: [g]
H	acca	stum
I	i	[i]
J	i lunga	[j]
K	cappa	[k]
L	elle	[l]
M	emme	[m]
N	enne	[n]
O	o	trykklett: [ó] trykksterk: [ò] eller [ó]
P	pi	[p]
Q	cu	[k]
R	erre	[r]
S	esse	i fremlyd og foran ustemt konsonant: ustemt: [s] foran stemt konsonant: stemt [ʃ] mellom vokaler: stemt el. ustemt: [ʃ] el. [s]
T	ti	[t]
U	u	[u]
V	vu	[v]
W	vu doppia	[v]
X	ics, icasse	[ks]
Y	ipsilon(ne), i greca	[i]
Z	zeta	stemt eller ustemt [z] el. [z]

Enkelte konsonantforbindelser:

CH	[k]
GH	[g]
GL	foran a, e, o, u: [gl] foran i oftest: [lj]
GN	[nj]
QU	[kw]
SC	foran e og i: [ʃ] ellers: [sk]
SCH	[sk]

NB: Alle dobbelkonsonanter uttales lange.

ARTIKLENE

	<i>Ubestemt artikkel</i> <i>entall</i>	<i>Bestemt artikkel</i> <i>entall</i>	<i>Delingsartikkel</i> <i>flertall</i>	<i>entall</i>	<i>flertall</i>
<i>hankjønn</i> <i>foran vokal</i>	un	il	i	del	dei
<i>foran s+ konso-</i> <i>nant, z, gn og y</i>	un	l'	gli	dell'	degli
<i>hunkjønn</i> <i>foran vokal</i>	uno	lo	gli	dello	degli
	una	la	le	della	delle
	un'	l'	le	dell'	delle

SUBSTANTIVBØYNING

	<i>Entall</i>	<i>Flertall</i>
<i>hankjønn</i>	il bollo il buco il piede il problema	i bolli i buchi i piedi i problemi
<i>hunkjønn</i>	la casa la notte la mano	le case le notti le mani

ADJEKTIVBØYNING

	<i>Entall</i>	<i>Flertall</i>
<i>Hankjønn</i>	il ragazzo italiano	i ragazzi italiani
	il ragazzo grande	i ragazzi grandi
<i>Hunkjønn</i>	la ragazza italiana	le ragazze italiane
	la ragazza grande	le ragazze grandi

VERBBØYNING

Hjelpeverb: Essere

Pres. ind.	Imperfekt.	Futurum	Pass. pros.	Pass. rem.	Trap. pros.
sono	ero	sarò	sono stato*	fui	fui stato
sei	eri	sarai	sei stato	fosti	fosti stato
è	era	sarà	è stato	fu	fu stato
siamo	eravamo	saremo	siamo stati	fummo	fummo stati
siete	eravate	sarete	siete stati	foste	foste stati
sono	erano	saranno	sono stati	furono	furono stati
Trap. rem.	2. futurum	Pres. konj.	Imper. konj.	Pass. konj.	Trap. konj.
fui stato	sarò stato	sia	fossi	sia stato	fossi stato
fosti stato	sarai stato	sia	fossi	sia stato	fossi stato
fu stato	sarà stato	sia	fosse	sia stato	fosse stato
fummo stati	saremo stati	siamo	fossimo	siamo stati	fossimo stati
foste stati	sarete stati	siate	foste	siate stati	foste stati
furono stati	saranno stati	siano	fossero	siano stati	fossero stati
1. Kondisjon.	2. kondisjon.	Imperativ	Infinitiv	Partisipp	Gerundium
sarei	sarei stato	—	<i>Presens:</i>	<i>Presens:</i>	<i>Presens:</i>
saresti	saresti stato	sii	essere	—	essendo
sarebbe	sarebbe stato	sia	<i>Fortid:</i>	<i>Fortid:</i>	<i>Fortid:</i>
saremmo	saremmo stati	siamo	esser stato-a-i-e	stato-a-i-e	essendo stato-a-i-e
sareste	sareste stati	siate			
sarebbero	sarebbero stati	siano			

*For alle sammensatte tider gjelder: Når subjektet er hunkjønn blir partisippet *stata* i entall og *state* i flertall.

Hjelpeverb: Avere

Pres. ind.	Imperfekt.	Futurum	Pass. pros.	Pass. rem.	Trap. pros.
ho	avevo	avrò	ho avuto	ebbi	avevo avuto
hai	avevi	avrà	hai avuto	avesti	avevi avuto
ha	aveva	avrà	ha avuto	ebbe	aveva avuto
abbiamo	avevamo	avremo	abbiamo avuto	avemmo	avevamo avuto
avete	avevate	avrete	avete avuto	aveste	avevate avuto
hanno	avevano	avranno	hanno avuto	ebbero	avevano avuto

Trap. rem. ebbi avuto avesti avuto ebbe avuto avemmo avuto aveste avuto ebbero avuto	2. futurum avrò avuto avrai avuto avrà avuto avremo avuto avrete avuto avranno avuto	Pres. konj. abbia abbia abbia abbiamo abbiate abbiano	Imper. konj. avessi avessi avesse avessimo aveste avessero	Pass. konj. abbia avuto abbia avuto abbia avuto abbiamo avuto abbiate avuto abbiano avuto	Trap. konj. avessi avuto avessi avuto avesse avuto avessimo avuto aveste avuto avessero avuto
1. Kondisjon. avrei avresti avrebbe avremmo avreste avrebbero	2. kondisjon. avrei avuto avresti avuto avrebbe avuto avremmo avuto avreste avuto avrebbero avuto	Imperativ — abbi abbia abbiamo abbiate abbiano	Infinitiv <i>Presens:</i> avere <i>Fortid:</i> avere avuto	Partisipp <i>Presens:</i> avente <i>Fortid:</i> avuto	Gerundium <i>Presens:</i> avendo <i>Fortid:</i> avendo avuto

Regelmessig verb, 1. konjugasjon: **Parlare**

Pres. ind. parlo parli parla parliamo parlate parlano	Imperfekt. parlavo parlavi parlava parlavamo parlavate parlavano	Futurum parlerò parlerai parlerà parleremo parlerete parleranno	Pass. pros. ho parlato hai parlato ha parlato abbiamo parlato avete parlato hanno parlato	Pass. rem. parlai parlasti parlò parlammo parlaste parlarono	Trap. pros. avevo parlato avevi parlato aveva parlato avevamo parlato avevate parlato avevano parlato
Trap. rem. ebbi parlato avesti parlato ebbe parlato avemmo parlato aveste parlato ebbero parlato	2. futurum avrò parlato avrai parlato avrà parlato avremo parlato avrete parlato avranno parlato	Pres. konj. parli parli parli parliamo parlaite parlino	Imper. konj. parlassi parlassi parlasse parlassimo parlaste parlassero	Pass. konj. abbia parlato abbia parlato abbia parlato abbiamo parlato abbiate parlato abbiano parlato	Trap. konj. avessi parlato avessi parlato avesse parlato avessimo parlato aveste parlato avessero parlato
1. kondisjon. parlerei parleresti parlerebbe parleremmo parlereste parlerebbero	2. kondisjon. avrei parlato avresti parlato avrebbe parlato avremmo parlato avreste parlato avrebbero parlato	Imperativ — parla parli parliamo parlate parlino	Infinitiv <i>Presens:</i> parlare <i>Fortid:</i> aver parlato	Partisipp <i>Presens:</i> parlante <i>Fortid:</i> parlato	Gerundium <i>Presens:</i> parlando <i>Fortid:</i> avendo parlato

Regelmessig verb, 2. konjugasjon: **Vendere**

Pres. ind. vendo vendi vende vendiamo vendete vendono	Imperfekt. vendevo vendevi vendeva vendevamo vendevate vendevano	Futurum venderò venderai venderà venderemo venderete venderanno	Pass. pros. ho venduto hai venduto ha venduto abbiamo venduto avete venduto hanno venduto	Pass. rem. vendei* vendesti vendè vendemmo vendeste venderono	Trap. pros. avevo venduto avevi venduto aveva venduto avevamo venduto avevate venduto avevano venduto
Trap. rem. ebbi venduto avesti venduto ebbe venduto avemmo venduto aveste venduto ebbero venduto	2. futurum avrò venduto avrai venduto avrà venduto avremo venduto avrete venduto avranno venduto	Pres. konj. venda venda venda vendiamo vendiate vendano	Imper. konj. vendessi vendessi vendesse vendessimo vendeste vendessero	Pass. konj. abbia venduto abbia venduto abbia venduto abbiamo venduto abbiate venduto abbiano venduto	Trap. konj. avessi venduto avessi venduto avesse venduto avessimo venduto aveste venduto avessero venduto
1. kondisjon. venderei venderesti venderebbe venderemmo vendereste venderebbero	2. kondisjon. avrei venduto avresti venduto avrebbe venduto avremmo venduto avreste venduto avrebbero venduto	Imperativ — vendi venda vendiamo vendiate vendano	Infinitiv <i>Presens:</i> vendere <i>Fortid:</i> aver venduto	Partisipp <i>Presens:</i> vendente <i>Fortid:</i> venduto	Gerundium <i>Presens:</i> vendendo <i>Fortid:</i> avendo venduto

*Alternative former i **passato remoto**: Vendetti, vendeste, vendette, vendemmo, vendeste, vendettero.

Regelmessig verb, 3. konjugasjon: **Sentire**

Pres. ind. sento senti sente sentiamo sentite sentono	Imperfekt. sentivo sentivi sentiva sentivamo sentivate sentivano	1. futurum sentirò sentirai sentirà sentiremo sentirete sentiranno	Pass. pros. ho sentito hai sentito ha sentito abbiamo sentito avete sentito hanno sentito	Pass. rem. sentii sentisti sentì sentimmo sentiste sentirono	Trap. pros. avevo sentito avevi sentito aveva sentito avevamo sentito avevate sentito avevano sentito
Trap. rem. ebbi sentito avesti sentito ebbe sentito avemmo sentito aveste sentito ebbero sentito	2. futurum avrò sentito avrà sentito avrà sentito avremo sentito avrete sentito avranno sentito	Pres. konj. senta senta senta sentiamo sentiate sentano	Imper. konj. sentissi sentissi sentisse sentissimo sentiste sentissero	Pass. konj. abbia sentito abbia sentito abbia sentito abbiamo sentito abbiate sentito abbiano sentito	Trap. konj. avessi sentito avessi sentito avesse sentito avessimo sentito aveste sentito avessero sentito
1. kondisjon. sentirei sentiresti sentirebbe sentiremmo sentireste sentirebbero	2. kondisjon. avrei sentito avresti sentito avrebbe sentito avremmo sentito avreste sentito avrebbero sentito	Imperativ — senti senta sentiamo sentiate sentano	Infinitiv <i>Presens:</i> sentire <i>Fortid:</i> aver sentito	Partisipp <i>Presens:</i> sentente <i>Fortid:</i> sentito	Gerundium <i>Presens:</i> sentendo <i>Fortid:</i> avendo sentito

Regelmessig verb, 3. konjugasjon: **Finire**

Pref. ind. <i>finisco*</i> <i>finisci</i> <i>finisce</i> finiamo finite <i>finiscono</i>	Imperfekt. finivo finivi finiva finivamo finivate finivano	1. futurum finirò finirai finirà finiremo finirete finiranno	Pass. pros. ho finito hai finito ha finito abbiamo finito avete finito hanno finito	Pass. rem. finii finisti finì finimmo finiste finirono	Trap. pros. avevo finito avevi finito aveva finito avevamo finito avevate finito avevano finito
Trap. rem. ebbi finito avesti finito ebbe finito avemmo finito aveste finito ebbero finito	2. futurum avrò finito avrà finito avrà finito avremo finito avrete finito avranno finito	Pref. konj. <i>finisca</i> <i>finisca</i> <i>finisca</i> finiamo finate <i>finiscano</i>	Imper. konj. finissi finissi finisse finissimo finiste finissero	Pass. konj. abbia finito abbia finito abbia finito abbiamo finito abbiate finito abbiano finito	Trap. konj. avessi finito avessi finito avesse finito avessimo finito aveste finito avessero finito
1. kondisjon. finirei finiresti finirebbe finiremmo finireste finirebbero	2. kondisjon. avrei finito avresti finito avrebbe finito avremmo finito avreste finito avrebbero finito	Imperativ — <i>finisci</i> <i>finisca</i> finiamo finate <i>finiscano</i>	Infinitiv <i>Presens:</i> finire <i>Fortid:</i> aver finito	Partisipp <i>Presens:</i> finente <i>Fortid:</i> finito	Gerundium <i>Presens:</i> finendo <i>Fortid:</i> avendo finito

*De formene av **finire** som avviker fra typen **sentire** står i kursiv.

UREGELMESSIGE VERB

Infinitiv	Pres. ind.	Futurum	Pass. rem.	Fortid part.	Hjelpeverb
1. pers.	1. pers.	1. pers.	1. pers.		
accendere	accendo	accenderò	accesi	acceso	avere
accludere	accludo	accluderò	acclusi	accluso	avere
accorgersi	mi accorgo	mi accorgerò	mi accorsi	mi sono accorto	essere
affliggere	affliggo	affliggerò	afflissi	afflisso	avere
alludere	alludo	alluderò	allusi	alluso	avere
ammettere	ammetto	ammetterò	ammessi	ammesso	avere
andare	vado	andrò	andai	andato	essere
annettere	annetto	annetterò	annessi	annesso	avere
apparire	appaio	apparirò	apparsi	apparso	essere
appendere	appendo	appenderò	appesi	appeso	avere
aprire	apro	aprirò	aprii	aperto	avere

ardere	ardo	arderò	arsi	arso	avere/essere
assolvere	assolvo	assolverò	assolvi	assolto	avere
assumere	assumo	assumerò	assunsi	assunto	avere
attingere	attingo	attingerò	attinsi	attinto	avere
avere	ho	avrò	ebbi	avuto	avere
bere	bevo	berrò	bevvi	bevuto	avere
cadere	cado	cadrò	caddi	caduto	essere
cedere	cedo	cederò	cedevo/cedetti	ceduto	avere
chiedere	chiedo	chiederò	chiesi	chiesto	avere
chiudere	chiudo	chiuderò	chiusi	chiuso	avere
cingere	cingo	cingerò	cinsi	cinto	avere
cogliere	colgo	coglierò	colsi	colto	avere
comprimere	comprimo	comprimerò	compressi	compresso	avere
concedere	concedo	concederò	concessi	concesso	avere
condurre	conduco	condurrò	condussi	condotto	avere
connettere	connetto	connetterò	connettei	connesso	avere
conoscere	conosco	conoscerò	conobbi	conosciuto	avere
convergere	convergo	convergerò	conversi	converso	essere
correre	corro	correrò	corsi	corso	avere/essere
crescere	cresco	crescerò	crebbi	cresciuto	essere/avere
cuocere	cuocio	cocerò	cossi	cotto	avere
dare	dò	darò	diedi/detti	dato	avere
decedere	decedo	decederò	decessi	deceduto	essere
decidere	decido	deciderò	decisi	deciso	avere
difendere	difendo	difenderò	difesi	difeso	avere
dipendere	dipendo	dipenderò	dipesi	dipeso	essere
dire	dico	dirò	dissi	detto	avere
dirigere	dirigo	dirigerò	diressi	diretto	avere
discutere	discuto	discuterò	discussi	discusso	avere
distinguere	distinguo	distinguerò	distinsi	distinto	avere
distruggere	distruggo	distruggerò	distrussi	distrutto	avere
dividere	divido	dividerò	divisi	diviso	avere
dolere	dolgo	dorrò	dolsi	doluto	essere
dovere	devo	dovrò	dovei/dovetti	dovuto	avere
elidere	elido	eliderò	elisi	eliso	avere
emergere	emergo	emergerò	emersi	emerso	essere
erigere	erigo	erigerò	eressi	eretto	avere
esigere	esigo	esigerò	esigei	esatto	avere
esistere	esisto	esisterò	esistei	esistito	essere
espellere	espello	espellerò	espulsi	espulso	avere
esplodere	esplodo	esploderò	esplosi	esploso	essere/avere
fare	faccio	farò	feci	fatto	avere
fendere	fendo	fenderò	fendevo/fendetti	fenduto/fesso	avere
fingere	finco	fingerò	finsi	finto	avere
figgere	figgo	figgerò	fissi	fitto	avere
flettere	fletto	fletterò	flessi/flettei	flesso	avere
fondere	fondo	fonderò	fusi	fuso	avere
frangere	frango	frangerò	fransi	franto	avere
friggere	friggo	friggerò	frissi	fritto	avere
fulgere	fulgo	fulgerò	fulsi	—	—
fungere	fungo	fungerò	fusi	funto	avere
giacere	giaccio	giacerò	giacqui	giaciuto	avere
giungere	giungo	giungerò	giunsi	giunto	essere
godere	godo	godrò	godevo/godetti	goduto	avere
incutere	incuto	incuterò	incussi	incusso	avere
indulgere	indulgo	indulgerò	indulsi	indulto	avere
inferire	inferisco	inferirò	infernò/inferii	inferito/inferito	avere
intrudere	intrudo	intruderò	intrusi	intruso	avere
invadere	invado	invaderò	invasi	invaso	avere
ledere	ledo	lederò	lesi	leso	avere
leggere	leggo	leggerò	lessi	letto	avere
mescere	mesco	mescerò	mescei	mesciuto	avere
mettere	metto	metterò	misi	messo	avere
nordere	mordo	morderò	morsi	morso	avere
morire	muoio	morirò	mori	morto	essere
nutrire	mungo	mungerò	munsi	munto	avere
nascere	nasco	nascerò	nacqui	nato	essere
nascondere	nascondo	nasconderò	nascosi	nascosto	avere
nocere	noccio	nocerò	nocqui	nocuto	avere
offrire	offro	offrirò	offersi/offrìi	offerto	avere
parere	paio	parrò	parvi	parso	essere
percuotere	percuoto	percuoterò	percossi	percosso	avere

perdere	perdo	perderò	persi	perso/perduto	avere
persuadere	persuado	persuaderò	persuasi	persuaso	avere
piacere	piaccio	piacerò	piacqui	piaciuto	essere
piangere	piango	piangerò	piansi	pianto	avere
piovere	piove (upers.)	pioverà	piovve	piovuto	essere
porgere	porgo	porgerò	porsi	porto	avere
porre	pongo	porrò	posi	posto	avere
potere	posso	potrò	potei/potetti	potuto	avere
prendere	prendo	prenderò	presi	preso	avere
proteggere	proteggo	proteggerò	protessi	protetto	avere
pungere	pungo	pungerò	punsi	punto	avere
radere	rado	raderò	rasi	raso	avere
redigere	redigo	redigerò	redassi	redatto	avere
redimere	redimo	redimerò	redensi	redento	avere
reggere	reggo	reggerò	ressi	retto	avere
rendere	rendo	renderò	resi	reso	avere
ridere	rido	riderò	risi	riso	avere
rimanere	rimango	rimarrò	rimasi	rimasto	essere
rispondere	rispondo	risponderò	risposi	risposto	avere
rodere	rodo	roderò	rosi	roso	avere
rompere	rompo	romperò	ruppi	rotto	avere
salire	salgo	salirò	salii	salito	essere/avere
sapere	so	saprò	seppi	saputo	avere
scegliere	scelgo	sceglierò	scelsi	scelto	avere
scendere	scendo	scenderò	scesi	sceso	avere/essere
sciogliere	sciolgo	scioglierò	sciolsi	sciolto	avere
scorgere	scorgo	scorgerò	scorsi	scorto	avere
scrivere	scrivo	scriverò	scrissi	scritto	avere
scuotere	scuoto	scuoterò	scossi	scosso	avere
sedere	siedo	sederò	sedei	seduto	avere
sorgere	sorgo	sorgerò	sorsi	sorto	essere
spandere	spando	spanderò	spansi	spanto	avere
spargere	spargo	spargerò	sparsi	sparso	avere
spegnere	spengo	spegnerò	spensi	spento	avere
spendere	spendo	spenderò	spesi	speso	avere
spingere	spingo	spingerò	spinsi	spinto	avere
stare	sto	starò	stetti	stato	essere
stringere	stringo	stringerò	strinsi	stretto	avere
struggere	struggo	struggerò	strussi	strutto	avere
svellere	svello	svellerò	svelsi	svelto	avere
tacere	taccio	tacerò	tacqui	taciuto	avere
tendere	tendo	tenderò	tesi	teso	avere
tenere	tengo	terrò	tenni	tenuto	avere
tergere	tergo	tergerò	tersi	terso	avere
tingere	tingo	tingerò	tinsi	tinto	avere
togliere	tolgo	toglierò	tolsi	tolto	avere
torcere	torco	torcerò	torsi	torto	avere
tradurre	traduco	tradurrò	tradussi	tradotto	avere
trarre	traggo	trarrò	trassi	tratto	avere
uccidere	uccido	ucciderò	uccisi	ucciso	avere
ungere	ungo	ungerò	unsi	unto	avere
udire	odo	udirò	udii	udito	avere
uscire	esco	uscirò	uscii	uscito	essere
valere	valgo	varrò	valsi	valso	essere
vedere	vedo	vedrò	vidi	visto/veduto	avere
venire	vengo	verrò	venni	venuto	essere
vincere	vinco	vincerò	vinsi	vinto	avere
vivere	vivo	vivrò	vissi	vissuto	essere/avere
volere	voglio	vorrò	volli	voluto	avere
volgere	volgo	volgerò	volsi	volto	avere

TALLORD

	<i>Grunntall</i>	<i>Ordenstall</i>
1	uno	primo
2	due	secondo
3	tre	terzo
4	quattro	quarto
5	cinque	quinto
6	sei	sesto
7	sette	settimo
8	otto	ottavo
9	nove	nono
10	dieci	decimo
11	undici	undicesimo
12	dodici	dodicesimo
13	treddici	treddicesimo
14	quattordici	quattordicesimo
15	quindici	quindicesimo
16	sedici	sedicesimo
17	diciassette	diciassettesimo
18	diciotto	diciottesimo
19	diciannove	diciannovesimo
20	venti	ventesimo
21	ventuno	ventunesimo
30	trenta	trentesimo
40	quaranta	quarantesimo
50	cinquanta	cinquantesimo
60	sessanta	sessantesimo
70	settanta	settantesimo
80	ottanta	ottantesimo
90	novanta	novantesimo
100	cento	centesimo
1000	mille	millesimo
1000000	milione	milionesimo
1000000000	miliardo	miliardesimo

KLOKKEN

<i>Klokken er</i>	<i>Sono le ...</i>
tre	tre
fem over tre	tre e cinque
ti over tre	tre e dieci
kvalt over tre	tre e un quarto
halv fire	tre e mezza
kvalt på fire	quattro meno un quarto
fem på fire	quattro meno cinque
klokken er ett	è l'una
det er midnatt	è mezzanotte
det er middag	è mezzogiorno

DAGENE

mandag	lunedì
tirsdag	martedì
onsdag	mercoledì
torsdag	giovedì
fredag	venerdì
lørdag	sabato
søndag	domenica

MÅNEDENE

januar	gennaio
februar	febbraio
mars	marzo
april	aprile
mai	maggio
juni	giugno
juli	luglio
august	agosto
september	settembre
oktober	ottobre
november	novembre
desember	dicembre

GEOGRAFISKE NAVN

<i>Norsk</i>	<i>Italiensk</i>	<i>Innbygger/adjektiv</i>
Aachen	Aquisgrana	
Afrika	l'Africa	africano
Algerie	l'Algeria	algerino
Amerika (Nord- / Sør-)	l'America (del Nord/del Sud)	americano
Amsterdam	Amsterdam	
Asia	l'Asia	asiatico
Athen	Atene	ateniese
Augsburg	Augusta	
Australia	l'Australia	australiano
Bayern	la Bavaria	bavarese
Belgia	il Belgio	belga
Beograd	Belgrado	
Bern	Berna	
Brussel	Bruxelles	
Bulgaria	la Bulgaria	bulgaro
Danmark	la Danimarca	danese
Dublin	Dublino	
Dubrovnik	Ragusa (hist.)	
Egypt	l'Egitto	egiziano
England	l'Inghilterra	inglese
Estland	l'Estonia	estone
Europa	l'Europa	europeo
Finland	la Finlandia	finlandese
Frankrike	la Francia	francese
Færøylene	le isole Farøer	(abitante) delle isole Farøer
Grecia	la Grecia	greco; ellenico
Helsinki	Helsinki	
Hessen	Assia	
Irland	l'Irlanda	irlandese
Island	l'Islanda	islandese

VIII

Israel	Israele	israeliano; israelita
Japan	il Giappone	giapponese
Kina	la Cina	cinese
Korsika	la Corsica	corso
Kroatia	la Croazia	croato
København	Copenaghen	
Latvia	la Lettonia	lettone
Leipzig	Lipsia	
Libya	la Libia	libico
Lisboa	Lisbona	
Litauen	Lituania	lituano
London	Londra	londinese
Luxembourg	il Lussemburgo	
Marokko	(il) Marocco	marocchino
Midtøsten	il Medio Oriente	
Monaco	il Monaco	monegasco
Moskva	Mosca	moscovita
München	Monaco (di Bavaria)	
Nederland	l'Olanda	olandese
Nice	Nizza	nizzardo
Norge	la Norvegia	norvegese
Paris	Parigi	parigino
Polen	la Polonia	polacco
Portugal	il Portogallo	portoghese
Romania	la Romania	romeno
Russland	la Russia	russo
Sardinia	la Sardegna	sardo
Sicilia	la Sicilia	siciliano
Skottland	la Scozia	scozzese
Slovakia	la Slovacchia	slovacco
Slovenia	la Slovenia	sloveno
Spania	la Spagna	spagnolo
Split	Spalato	
Stockholm	Stoccolma	
Storbritannia	la Gran Bretagna	(inglese); britannico
Sveits	la Svizzera	svizzero, elvetico
Sverige	la Svezia	svedese
Tsjekkia	la Repubblica Ceca	ceco
Tunisia	la Tunisia	tunisino
Tyrkia	la Turchia	turco
Tyskland	la Germania	tedesco
Ungarn	l'Ungheria	ungherese
USA	gli Stati Uniti	americano
Wales	il Galles	gallese
Wien	Vienna	viennese
Zagreb	Zagabria	
Østerrike	l'Austria	austriaco

KUNST

Italiensk

aeropittura
 al fresco
 all'antica
 alla prima
 al secco
 arabesco
 arriccio
 arte povera
 bambocciata
 belvedere
 bottega
 bozzetto
 camposanto
 capriccio
 cartellino
 casino
 cassone
 cavo rilievo
 cera colla

Norsk

luftmaleri: genre innen italiensk futurisme
 på frisk mur: veggmaleri utført på våt mur
 i antikk stil
 i første omgang: maleri med ett lag farge, uten undermaling
 på tørr mur: veggmaleri utført på tørr kalk
 arabisk: flatemønster av stiliserte bladranker
 rynket: kalklag under en freske
 fattig kunst: it. kustretn. i 1970 og 80-årene.
 liten tykksak: folkelivsmaleri
 vakker utsikt: lite tårn; sommerhus med utsikt
 butikk, verksted
 lite utkast
 hellig mark: italiensk kirkegårdsanlegg
 lune, innfall: landskap med arkitekturelementer, blanding av fantasi og virkelighet
 liten plakat malt inn i et bilde med plass for kunstnerens signatur
 lite hus
 stor kiste, bryllupskiste
 hult relieff
 vokslim

chiaroscuro	lys-mørke: maleteknikk med markerte motsetninger mellom lys og skygge
cinquecento	fem hundre: italiensk kunst på 1500-tallet
concetto	begrep: den underliggende idé i et kunstverk
contrap(p)osto	motsetning: stillingsmotiv i skulptur
cortile	gårds plass omgitt av arkader
credenza	tillit: anretningsbord; bord ved alteret til sakramentet
desco da parto	fødselsfat
disegno	tegning
duecento	to hundre: italiensk kunst på 1200-tallet
dugento	to hundre: italiensk kunst på 1200-tallet
fresco	se <i>al fresco</i>
garzone	læregutt i atelier
gesso	gips
ignudo	naken mannsfigur
impasto	deig: oljemaling i tykke lag på lerret
impresa	emblem brukt som personlig kjennetegn
imprimatura	tynt lag farge som legges på underlaget før man begynner å male
intaglio	utskjæring: motiv som er felt inn i et materiale
istoriato	fat o.l. med motiver fra historien osv.
latticino	klart glass med innlagte metalltråder
lattimo	hvitt opalineglass
loggia	åpen hall båret av søyler eller pilarer
maestà	majestet: fremstilling av jomfru Maria med barnet, omgitt av helgener og engler
mezzo rilievo	halvrelieff
mezzotinto	mellomtone: grafisk teknikk med lyst motiv på mørk bakgrunn
morbidezza	bløthet: menneskehud fremstilt bløt og delikat
navicella	lite skip: skip på stormfullt hav med apostlene om bord
novecento	ni hundre: italiensk kunst på 1900-tallet
ottocento	åtte hundre: italiensk kunst på 1800-tallet
pala d'altare	stor altertavle
pensiero	tanke: skisse, utkast
pietà	medlidenhet: fremstilling av den døde Kristus i fanget på jomfru Maria
Pittura Metafisica	metafysisk maleri: retn. i italiensk maleri ca. 1910-20
predella	fotskammel: malt eller relieffpydet sokkel under altertavlen
quadratura	kvadrater: malte tak- og veggdekorasjoner som etterlignet arkitektoniske elementer
quadro riportato	overført maleri: takmaleri som ikke tar hensyn til at motivet sees nedenfra
quattrocento	fire hundre: italiensk kunst på 1400-tallet
Sacra Conversazione	hellig samtale: jomfru Maria omgitt av helgener
Sacra Famiglia	den hellige familie
scagliola	små steinsplinter: etterligning av marmor
secco	se: <i>al secco</i>
seicento	seks hundre: italiensk kunst på 1600-tallet
settecento	sju hundre: italiensk kunst på 1700-tallet
sfregazzi	skygger som gnis på med fingrene
sfumato	utvisket: umerkelige overganger mellom lys og skygge
sgraffito	skraping: teknikk der et underliggende motiv skrapes frem
sopraporta	over dør: dekorativt felt over en dør
sotto in su	nedenfra opp
spasimo	kval: Maria som faller om ved korsfestelsen
sposalizio	bryllup: Josef og Marias trolovelse
sprezzatura	(tilsiktet) skjødesløshet; skisse
terracotta	brent leire
terrazzo	sementmørtel med marmorkorn
tessera	lite stykke marmor eller glass, brukt i mosaikker
tondo	gjort rundt: sirkelformet maleri eller relieff
transavanguardia	utover avant-garde: it. kunstretn. i 1980-årene
trecento	tre hundre: italiensk kunst på 1300-tallet
veduta	naturtro landskap
vetro di trina	kniplingsglass
Volto Santo	hellig ansikt: fremstilling av Kristi hode

MUSIKK

<i>Italiensk</i>	<i>Norsk</i>
a cappella	flerstemmig sang uten instrumentakkompagnement
a tempo	i det opprinnelige tempo
accelerando	med stigende tempo
adagio	langsomt
affabile	vennlig, elskverdig
affettuoso	følelsesfullt

agile	bevegelig, behendig
agitato	opphisset
al fine	til slutten
al segno	til tegnet
alla breve	i halvnøter
allargando	i gradvis saktere tempo
allegramente	muntert
allegretto	lett, muntert
allegro	meget raskt
amoroso	med kjærlighet, inderlig
andante	gående, rolig tempo
andantino	liten andante
animato	livlig
appassionato	lidenskapelig
ardente	fyrig, glødende
aria	arie
arietta	liten arie
arioso	sangbar, lyrisk
arpeggio	'som på harpe', tonene spilles enkeltvis i rask rekkefølge
barcarola	båtsang, særlig de venezianske gondolierers sang
bel canto	skjønnsang
bocca chiusa	med lukket munn
bravura	dyktighet, mot
calando	svakere og langsommere
campana	klokke
campanella	liten klokke
cantabile	sangbart
canto	sang, vise
canzone	liten sang
canzonetta	liten sang eller vise
capriccio	musikkstykke med lunefull karakter
capriccioso	lunefull
comodo	moderat, makelig
con affetto	med følelse
con anima	sjelfullt
con brio	livlig, muntert
con calore	med varme
con forza	kraftfullt
con fuoco	ildfullt
concitato	opphisset, nervøst
crescendo	gradvis stigende i styrke
da capo	fra begynnelsen, forfra
dal segno	fra tegnet
decrescendo	gradvis avtagende i styrke
deliberato	beslutsom
diminuendo	gradvis avtagende i styrke
distinto	klar, tydelig
dolente	klagende
feroce	vill
festivo	festlig
fiero	stolt, voldsom
fine	slutt
finito	avsluttet
flautando	fløytende
forte	kraftig
fortissimo	meget kraftig
forzando	med kraftfull ansats
forzato	med kraftfull ansats
fresco	livlig, munter
frettando	hastig, jagende
furioso	rasende, stormfull
giocoso	munter, spøkefull
glissando	glidende
grandioso	storslått, majestetisk
grave	tung, alvorlig; bred
grazioso	yndefull, grasiøs
impetuoso	heftig, voldsom
infernale	djevlesk, infernalsk
intermezzo	mellomspill
istesso tempo	i samme tempo
lacrimoso	med klagende klang
lamentabile	klagende

lamentoso	klagende
largamente	bredt
largetto	liten largo
largo	i bredt tempo
legatissimo	meget bundet
legato	utført med bundne noter
leggermente	lett, perlende
leggero	med lett, perlende anslag
lento	etter hvert langsommere
lento	langsomt
libretto	teksten til en opera eller operette
lieto	glad, munter
lirico	lyrisk
maestoso	majestetisk
maestro	mester
maggiore	dur
marcato	markert, fremhevet
marellato	kort og energisk
marziale	krigersk
mattinata	morgensang
meno	mindre
mezza voce	med halv stemmekraft
mezzoforte	middels kraftig
minore	moll
mobile	bevegelig
moderato	måteholden
morendo	døende, avtagende
mosso	beveget, livlig
moto	bevegelse
nanna	vuggesang
nenia	klagesang
notturmo	nattstykke, serenade
obbligato	obligatstemme
ondeggiando	bølgende
opera buffa	komisk opera
opera seria	alvorlig opera
ostinato	ostinat
parlando	talende
passionato	lidenskapelig
pasticcio	blanding, rot
pausa	pause
pesante	tung, med vekt
pianissimo	meget svakt
piano	svakt, stille
più	mer
pizzicato	knipsing på strengene på strykeinstrument
pochetto	ganske lite
pochissimo	så lite som mulig
pomposo	pompøs
prestissimo	meget hurtig
presto	hurtig
prima vista	ved første blick
prima volta	første gang
primadonna	førstedame
pronto	hurtig, livlig
rallentando	stadig langsommere
rapido	hurtig
ravvivante	livgivende
religioso	from, andektig
ricercare	instrumentalstykke av skiftende karakter
rigoroso	streng, nøyaktig
rinforzando	med økt styrke
risoluto	besluttsom, resolutt
ritardando	tilbakeholden, gradvis langsommere
ritenuto	tilbakeholdt, langsommere
ritmico	rytmisk
ritornello	et stadig tilbakevendende tema eller avsnitt
saltando	hoppende
scherzo	spøk
segno	tegn
serio	alvorlig, høytidelig
sforzando	med kraftfull ansats

XII

sinfonietta	lite symfoniorkester, ensemble med én på hver stemme
sinistro	uhyggelig, truende
smorzando	hendøende
soggetto	et tema
solo	alene
sonoro	klangfull, harmonisk
sospirando	sukkende, lengselsfull
sostenuto	tilbakeholdt, rolig
spirituoso	ildfullt, livlig
staccato	med avbrutte toner, stakkato
stretto	stram, rask
subito	plutselig
tardo	langsom, nølende
tempestoso	stormfull
tempo rubato	ikke strengt overholdt tempo
tranquillo	rolig
tristo	vemodig
troppo	for meget
unisono	enstemig
veloce	hurtig
vivace	livlig, hurtig
vivacissimo	meget livlig, meget hurtig
voce	stemme

MAT

Antipasti

Acciughe
Affettato misto
Anguilla affumicata
Aragosta
Carciofini
Funghi
Gamberetti
Prosciutto crudo
Prosciutto cotto
Sottaceti
Tonno

Minestre, brodi

Brodo di pollo
Brodetto
Brodetto di pesce
Minestra di verdura
Minestrone
Pasta e fagioli
Zuppa di pesce
Zuppa pavese

Primi piatti

spaghetti al burro
spaghetti al sugo
spaghetti alla panna
gnocchi alla romana
polenta
agnolotti
ravioli
tortellini
cannelloni
fettuccine
tagliatelle
lasagne (al forno)
maccheroni
penne
vermicelli
risotto

Carni

abbacchio
agnello

Forretter

ansjos
blandet kjøttpålegg
røkt ål
hummer (langust)
artisjokkhjerter
sopp
reker
rå (røkt) skinke
kokt skinke
grønnsaker i eddik
tunfisk

Supper

høsebuljong
kjøttbuljong med egg og sitronsaft
fiskesuppe
grønnsaksuppe
minestroneuppe, grønnsaksuppe med parmesan m.m.
nudelsuppe med (hvite) bønner
fiskesuppe
buljong med egg, ristede brødterninger og revet ost

Første hovedrett: Pasta- og risretter

spagetti med smør
spagetti med tomatsaus
spagetti med fløte
ostegratinerte melboller
polenta (maisgrøt)
agnolotti (fylte pastaringer)
ravioli (fylte pastaputer)
tortellini (fylte pastaringer)
cannelloni (store fylte pastarør)
båndspagetti
båndspagetti
pastaplater (stekt i ovn med kjøttsaus og ostesaus)
makaroni
korte, tykke pastarør
tynn spagetti
risotto

Kjøttretter

lammestek
lam

anitra	and
arrosto di vitello	kalvestek
bistecca ai ferri	grillet biff
bollito misto	blandet kokt kjøtt
capretto	kje
cervello	hjerne
coniglio	kanin
costoletta alla milanese	wienerschnitzel
costoletta di maiale	svinekotelett
fegato	lever
lepre	hare
lingua	tunge
maiale	svinekjøtt
manzo	oksekjøtt
ossobuco	kalveknoke med løk og tomat
petti di pollo	kyllingbryst
piccione	due
pollo	kylling (høne)
pollo arrosto	steckt høne
polpetta	en slags karbonade
rognoni	nyrer
saltimbocca alla romana	kalveskive med skinke og salvie
spezzatino	stuing
tacchino	kalkun
trippa	kumage
vitello	kalv

<i>Pesce</i>	<i>Fisk</i>
anguilla	ål
aragosta	langust
calamari	blekksprut
cozze	blåskjell
vongole	små muslinger
fritto di pesce	steckt fisk
frutti di mare	havets frukter (blandet sjømat)
gambero	kreps
granchio	krabbe
pesce spada	sverdfisk
salmone	laks
scampi fritti	friterte sjøkreps
sgombro	makrell
sogliola	sjøtunge
triglia	mulle
tonno	tunfisk
trota	ørret

<i>Verdura e contorni</i>	<i>Grønnsaker og tilbehør</i>
asparagi	asparges
broccoli	brokkoli
carciofi	artisjokker
carote	gulrøtter
cavolfiore	blomkål
cicoria	sikorisalat
fagioli	bønner
fagiolini	grønne bønner
finocchi	fennikel
funghi	sopp
lenticchie	linser
melanzane	auberginer
patate	poteter
peperoni	paprika
piselli	erter
pomodori	tomater
ravanelli	reddiker
sedano	selleri
spinacci	spinat
zucchini	squash

<i>Dolci</i>	<i>Desserter</i>
budino	pudding
cassata	kjekskake med kandiserte frukter
frutta cotta	fruktkompott

XIV

gelato
macedonia
zabaione
zuppa inglese

is
fruktsalat
eggedosis, tilsatt (sterk)vin
sukkerbrød med vaniljekrem

VIN

<i>Navn</i>	<i>Distrikt</i>	<i>Vinsort</i>	<i>Beskrivelse</i>
Aleatico	Toscana	rødvin	søt
Barbaresco	Piemonte	rødvin	fyldig
Barbera	Piemonte	rødvin	fyldig
Bardolino	Veneto	rødvin	lett
Barolo	Piemonte	rødvin	fyldig
Castelli Romani	Lazio	hvitvin	tørr
Chianti	Toscana	rødvin	fyldig
Frascati	Lazio	hvitvin	halvtørr
Grignolino	Piemonte	rødvin	syrlig
Lacrima Christi	Campania	rødvin	tung
Lambrusco	Emilia-Romagna	rødvin	lett
Marino	Lazio	hvitvin	tørr
Marsala	Sicilia	sterkvin	søt
Orvieto	Umbria	hvitvin	søt / tørr til eksport
Soave	Veneto	hvitvin	tørr
Valpolicella	Veneto	rødvin	lett
Vin Santo	Toscana	hvitvin	søt

ITALIENSKE FORKORTELSER

A	autostrada	motorvei
a.	arrivo	ankomst
a.C.	avanti Cristo	før Kristus
A.C.I.	Automobile Club d'Italia	Italiensk automobilforbund
a.f.m.	a fine mese	ved måneds slutt
A.G.I.P.	Azienda Generale Italiana Petroli	Italienske statlige oljeselskap
A.L.F.A. (Romeo)	Anonima Lombarda Fabbrica Automobili (Romeo)	
a.p.c.	a pronta cassa	i kontanter
A.P.T.	Azienda di Promozione Turistica	turistkontor
A/R, a/r	andata e ritorno	tur-retur
abbr.	abbreviato, abbreviazione	forkortet, forkortelse
A.B.I.	Associazione Bancaria Italiana	Italienske bankforbund
ALITALIA	Aerolinee Italiane Internazionali	
all., alleg.	allegato	vedlagt
alt.	altitudine	høyde (over havet)
app.	appendice	tillegg
c.c.p.	conto corrente postale	postgirokonto
c.d.	cosiddetto	såkalt
c.m.	corrente mese	denne måned
C.P.	casella postale, cartolina postale, codice penale	postboks, postkort, straffelov, -rett
C.p.r.	Con preghiera di restituzione Con preghiera di risposta	Vennligst returner Svar utbedes
c.s.	come sopra	som ovenfor
C.so	corso	hovedgate
C.V.	cavallo vapore	hestekraft
CE	Consiglio d'Europa	Europarådet
CIT	Compagnia Italiana Turismo	Italiensk turistbyrå
CRI	Croce Rossa Italiana	Italienske Røde Kors
D	diretto	hurtigtog
d.C.	dopo Cristo	etter Kristus
DD	direttissimo	fjerntog, ekspress
D.O.C.	Denominazione di Origine Controllata	Kontrollert opprinnelsesbetegnelse (for vin)
D.O.C.G.	Denominazione di Origine Controllata e Garantita	Kontrollert og garantert opprinnelsesbetegnelse (for vin)
Dott., Dott.ssa	dottore, dottoressa	doktor (tittel)
ecc.	eccetera	og så videre
Ed.	editore, edizione	utgiver, utgave
Egr.	Egregio...	(høyst)ærede...
ENIT	Ente nazionale Italiano per il Turismo	Italienske Stats Turistbyrå

es.	esempio	eksempel
f.to	firmato	undertegnet
Fatt.	fattura	faktura
Ferr.	ferrovia	jernbane
FIAT	Fabbrica Italiana Automobili Torino	
FS	Ferrovie dello Stato	italienske statsbaner
Ill.mo...	illustrissimo	høystærede...
IVA	Imposta sul Valore Aggiunto	merverdiavgift
L., Lit.	lira, lire	lire
m.	metro; monte	meter, fjell
mq.	metro quadrato	kvadratmeter
N.d.A.	Nota dell'autore	Forfatterens merknad
N.d.E.	Nota dell'editore	Utgiverens merknad
N.d.R.	Nota del redattore	Redaktørens merknad
N.d.T.	Nota del traduttore	Oversetterens merknad
N.U.	Nazioni Unite	Forente nasjoner
O.N.U.	Organizzazione delle Nazioni Unite	Organisasjonen De forente nasjoner
O.d.G.	Ordine del giorno	dagsorden
o.	pagina	side
o.es.	per esempio	for eksempel
P.N.L.	Prodotto Nazionale Lordo	brutto nasjonalprodukt
P.S.	Pubblica Sicurezza	sikkerhetspoliti
P.za	piazza	torg, plass
part.	partenza	avgang
RAI	Radio Audizioni Italiane	italiensk kringkasting
RAI-TV	Radio Televisione Italiana	
S., S.ta	san(to), santa	sankt
s.d.	senza data	udatert
S.p.A, SpA	Società per Azioni	aksjeselskap
S.r.l.	Società a responsabilità limitata	selskap med begrenset ansvar
g.	seguinte	følgende
ig.	signor	herr
ig.ra	signora	fru
ig.na	signorina	frøken
igg.	signori	(mine) herrer
ME	sistema monetario europeo	europæiske valutasystem, EMS
oc.	società	selskap
pett.	spettabile...	ærede...
/.	via	vei, gate
/le	viale	vei, allé

ADMINISTRATIV INNDELING

Region

Piemonte
Valle d'Aosta
Lombardia
Trentino-Alto Adige
Veneto
Friuli-Venezia Giulia
Liguria
Emilia-Romagna
Toscana
Umbria
Marche
Lazio
Abruzzi
Molise
Campania
Puglia
Basilicata
Calabria
Sicilia
Sardegna

Hovedstad

Torino
Aosta
Milano
Bolzano/Trento
Venezia
Trieste
Genova
Bologna
Firenze
Perugia
Ancona
Roma
l'Aquila
Campobasso
Napoli
Bari
Potenza
Catanzaro
Palermo
Cagliari

Norsk-Italiensk blå ordbok

VED DIANA HAAKONSEN
OG MAGNUS ULLELAND

KUNNSKAPSFORLAGET

ASCHEHOUG – GYLDENDAL

FORORD

Det er snart tretti år siden vi i denne serien publiserte den første italiensk-norske ordboka. I mellomtiden har brukerne måttet benytte utenlandske ordbøker *til italiensk*, med de problemer det innebærer. Når vi nå kommer med en norsk-italiensk ordbok i samme format, er vi overbevist om at vi fyller en plagsom lakune.

Boka er redigert omtrent på samme måte som den ovennevnte, men vi har satt alle grammatiske og leksikalske forklaringer i *en fjerde skriftgrad*, slik at de ikke skal kunne leses inn i den øvrige tekst. Vi har også her bare brukt gjentakelsestegn bare for hele oppslagsord, ikke for forstavelser og sammensetningsledd. Dette tar plass, men det gjør boka lettere å bruke.

Har man som mål å få med mest mulig stoff i en ordbok med begrenset format, vil redigeringen av stoffet fortone seg som en konstant kamp om spalteplass: man må økonomisere. Vi har for eksempel ikke tatt med de norske adverbene, når det tilsvarende adverbiet på italiensk kan avledes ved hjelp av endelsen *-mente*, men vi har tatt dem med når løsningen må bli en annen enn ovennevnte. I den direkte oversettelse av oppslagsordet har vi ikke oppgitt genus ved substantiv på *-o*, når disse er hankjønn, eller ved substantiv på *-a*, når disse er hunkjønn; derimot angir vi genus ved alle substantiv på *-e*, der genus aldri kan forutsies. Vi oppgir ikke regelmessige flertallsformer ved italienske substantiv og adjektiv, unntatt ved ord som ender på *-co*, *-go*. Uttalen av italienske ord, vi tenker her på trykk og uttale av betont *e* og *o*, vil man finne i den italiensk-norske ordboka.

I et språk som gjør så stor bruk av ordsammensetninger som norsk, kan man ikke en gang drømme om å få med alt i en ordbok som denne, men vi håper vi har tatt med så vidt mange eksempler at brukeren skal ha en rimelig sjanse til å slutte seg til hvilke preposisjoner han skal bruke for å konstruere det italienske motstykke, også når sammensetningen ikke er registrert som oppslagsord. Dette betinger at når brukeren ikke finner en bestemt sammensetning, bør han se på de andre ordene med samme førsteledd, for om mulig å finne en brukbar løsning. På samme måte vil en «ordfamilie» med verb, substantiv, adjektiv osv. med samme rot, ofte ha så mange betydninger eller nyanser at det kan være umulig å gjenta alt ved hvert enkelt ord. Brukeren bør derfor, hvis det han finner under f.eks. adjektivet ikke er dekkende, lese resten av ordfamilien, for om mulig å finne en bedre løsning. Når det gjelder oversettelse av norske uttrykk, er det ikke gitt at vi har tatt med alle tenkelige; vi har først og fremst prøvd å få med de mest idiomatiske, og vi har ofte ikke kunnet ta med de som gir seg selv ved ordrett oversettelse. At et uttrykk er markert med *fig.* behøver ikke nødvendigvis å bety at den figurlige betydning av uttrykket er den eneste. Vi vil ikke unnlate å peke på at har brukeren først fått tak i det italienske nøkkelordet i uttrykket, kan det være en mulighet å finne det han søker i den italiensk-norske ordboka.

Utgiverne har samarbeidet på denne måten: Diana Haakonsen har skrevet et første utkast med utgangspunkt i andre ordbøker. Magnus Ulleland har gått kritisk igjennom dette stoffet, strøket, tilføyd og gitt det dets endelige redaksjonelle form. Det er således sistnevnte som har ansvaret for en endelig utforming av ordboka. Utgiverne er ikke uimottagelige for råd og vink med tanke på neste utgave.

Vi har under de seks år vi har arbeidet med ordboka, måttet rådspørre mange personer, som har gitt oss nyttige tips. Mange kunne nevnes, men vi vil her begrense oss til å rette en spesiell takk til Mauro Santelli, Silvana Quadri, Sergio Scapin og sist men ikke minst Maria Grazia Martens, som har brukt mye tid på å løse detaljproblemer vi har hatt vansker med å løse på egen hånd.

Oslo, september 1989

Diana Haakonsen

Magnus Ulleland

TEGN OG FORKORTELSER

~	gentakelsestegn, gjentar det nærmest foregående oppslagsord
<i>adj.</i>	adjektiv(isk)
<i>adv.</i>	adverb(ialt)
<i>ark.</i>	arkeologisk
<i>arkit.</i>	arkitektonisk
<i>anat.</i>	anatomisk
<i>astr.</i>	astronomisk
<i>biol.</i>	biologisk
<i>bot.</i>	botanisk
<i>dial.</i>	dialekt
<i>el.</i>	eller
<i>elektr.</i>	elektrisk
<i>f</i>	hunkjønn, femininum
<i>fam.</i>	familiært
<i>F</i>	folkelig, vulgært
<i>fig.</i>	figurlig
<i>filos.</i>	filosofisk
<i>foto.</i>	fotografisk
<i>fys.</i>	fysisk
<i>fysiol.</i>	fysiologisk
<i>geol.</i>	geologisk
<i>geogr.</i>	geografisk
<i>gl.</i>	gammelt, foreldet
<i>gram.</i>	grammatisk
<i>hist.</i>	historisk
<i>ind.</i>	indikativ
<i>intr.</i>	intransitivt
<i>inv.</i>	ubøyelig, invariabel
<i>iron.</i>	ironisk
<i>jvf.</i>	jevnfør

<i>jur.</i>	juridisk
<i>konj.</i>	konjunktiv, konjunksjon
<i>lat.</i>	latin
<i>litt.</i>	litterært
<i>m</i>	hankjønn, maskulinum
<i>mar.</i>	maritimt, sjøuttrykk
<i>mat.</i>	matematisk
<i>med.</i>	medisinsk
<i>merk.</i>	merkantilt, handelsuttrykk
<i>mil.</i>	militært
<i>min.</i>	mineralsk
<i>mus.</i>	musikalsk
<i>myt.</i>	mytologisk
<i>neds.</i>	nedsettende
<i>o.l.</i>	og lignende
<i>pl</i>	flertall, pluralis
<i>pol.</i>	politisk
<i>pp.</i>	preposisjon
<i>pron.</i>	pronomen, pronominalt
<i>refl.</i>	refleksivt
<i>rl.</i>	religiøst, teologisk
<i>sj.</i>	sjelden(t)
<i>sg.</i>	entall, singularis
<i>sl.</i>	(et) slags
<i>srl.</i>	særlig
<i>tekn.</i>	teknisk
<i>tr.</i>	transitivt
<i>typ.</i>	typografisk
<i>v.</i>	verbum, verbalt
<i>zool.</i>	zoologisk

A, a 1. **A**, a m og f; *har man sagt A, må (får) man også si B* quando si è in ballo bisogna ballare; non si può tornare indietro; *fra a til å* dall'a alla zeta; 2. mus. la m.

à 1. (= til) a, da, o; 4 à 6 personer da quattro a sei persone; 7 à 8 kg dai sette agli otto chili; 7 à 8 personer sette o otto persone; 2. (= til en pris av) al prezzo di, da; *fire kasser à tusen lire* quattro casse da mille lire (l'una).

ab merk.: ~ *fabrikk* franco fabbrica; ~ *lager* franco magazzino; ~ *Milano* franco Milano.

abaca àbaca, abaca.

abakus àbaco (pl.: -chi).

abbed abate m; **abbedi** a(b)bazia, badia; **abbedisse** (madre f) badessa.

abbor pesce persico.

abc abbicci m; (**ABC-bok** også:) abbecedario, sillabario; *han leser ennå ~* è ancora all'abbicci; *det er fagets ~* è l'abbicci del mestiere.

abdikasjon abdicazione f; *abdisere* abdicare.

aber inconveniente m; *der er et ~* c'è un ma.

abessiner(inne), **abessinsk** abissino (a).

abildgrå grigio pomellato, leardo.

abnorm anormale, abnorme, anomalo; **abnormitet** anormalità, anomalia.

abonnement abbonamento; *fornye abonnementet* rinnovare l'abbonamento; *tegne et ~ på en avis* abbonarsi (el.: fare, sottoscrivere un abbonamento) a un giornale; **abonnementsaften** spettacolo riservato agli abbonati; **abonnementsbillett** tessera d'abbonamento; **abonnent** abbonato (a); **abonnere** abbonarsi (*på a*); ~ *på et tidsskrift for en* abbonare qn. a una rivista.

abort aborto, interruzione f di gravidanza, parto abortivo; **abortere** abortire.

absentere: ~ *seg* assentarsi.

absint (malurt, likør) assenzio.

absolusjon assoluzione f.

absoluttisme assolutismo; **absoluttist** assolutista; **absoluttistisk** assolutista; **absolutt** assoluto (a); adv. assolutamente; ~ *ikke* assolutamente no; ~ *sikkert* assolutamente certo.

absorbere assorbire; **absorbering** assorbimento; **absorpsjonsevne** potere m assorbente, capacità di assorbimento.

abstrahere astrarre; ~ *fra* fare astrazione da; **abstraksjon** astrazione f; **abstrakt** astratto (a); ~ *begrep* concetto astratto.

absurd assurdo (a); **absurditet** assurdità.

accessit accessit m; secondo premio, menzione f onorevole.

acetylenlampe lampada ad acetilene m.

adamsdrakt i ~ in costume m adamitico, in vestito adamitico, completamente nudo; **adamseple** pomo d'Adamo.

addere addizionare, fare l'addizione f, fare la somma; **adding**, **addisjon** addizione f; **addisjonsmaskin** (macchina) calcolatrice; **addisjonsstykke** addizione f; *regne et ~* fare un'addizione, fare una somma; **addisjonstegn** segno di addizione.

adekvat adeguato (a).

adel nobiltà (også fig.); *gammel ~* nobiltà antica, nobiltà d'antica data; **adelig** nobile, blasonato (a); (som angår adelige) nobiliare; *adelige fordommer*

pregiudizi nobiliari; **adelsbrev** (-patent) titoli mpl di nobiltà, patente f di nobiltà; **adelsbåren** d'estrazione f nobile; **adelsdame** nobile f, nobildonna, gentildonna; **adelsfødt** nobile di nascita, d'estrazione nobile, d'origine f nobile; **adelsgal** chi brama di diventare nobile; **adelsgoods** proprietà nobiliare, gentilizia; **adelsherredømme** aristocrazia, regime aristocratico; **adelskalender** albo dei nobili.

adelskap nobiltà, blasone m; **adelskaste** casta nobiliare; **adelsmann** nobile m, gentiluomo; **adelsnykker** pretese fpl aristocratiche; **adelspreg** segno di nobiltà; **adelsskjold** blasone m, scudo; **adelsslekt** famiglia nobiliare, stirpe f nobile; **adelsstolthet** orgoglio nobiliare; **adelsstand** nobiltà; *opphøye (opp- ta) i adelsstanden* nobilitare, annobilitare; **adelstittel** titolo nobiliare, titolo gentilizio; **adelsvelde** regime aristocratico.

adgang accesso, ingresso, entrata, adito; mar. **ab-bordo**; *fri (gratis) ~* ingresso libero (el.: gratuito); *ha fri (uhindret) ~ til en* avere libero accesso da (el.: presso) qn.; *få ~* essere ammesso; ~ *forbudt (for uvedkommende)* ingresso vietato, divieto d'accesso, è vietato l'ingresso (ai non addetti el.: agli estranei); *være vanskelig å få ~ til* essere di difficile accesso; *gi en ~ (til sitt hus)* ammettere qn. (in casa propria); *denne eksamen gir ingen ~ til statsem-beter* questo esame non consente di accedere alle massime cariche amministrative dello stato.

adgangsberettiget, *være ~ til* avere il diritto d'accesso (d'entrata) a; **adgangskort** tessera d'ingresso; **adgangstid** ora d'ingresso; **adgangstillatelse** permesso (d'entrata).

adjektiv aggettivo; *brukt som ~* aggettivato; **adjektivisk** aggettivo, aggettivale.

adjunkt professore aggiunto, professore di scuola media (di ginnasio).

adjutant aiutante m; *generals ~* aiutante di campo.

adjo arrivederci, arrivederLa, addio.

adle concedere un titolo nobiliare a, nobilitare, annobilitare (også fig.); *arbeidet adler mannen* il lavoro nobilita l'uomo; **adling** nobilitazione f, annobilitamento.

ad libitum a scelta; (så meget man vil) a volontà.

adlyde ubbidire (*en a qn.*); *han vil adlydes* vuole essere ubbidito.

administrasjon amministrazione f; *den offentlige ~* l'amministrazione pubblica; *sette under ~* affidare a un consiglio giudiziario (a un pubblico amministratore); **administrativ** amministrativo (a); *ad ~ vei* amministrativamente, per via amministrativa; **administrator** amministratore m; **administrere** amministrare; **administrerende** amministrativo; ~ *direktør* direttore generale; **administrering** amministrazione f.

admiral ammiraglio; **admiralitet** ammiragliato; **admiralsflagg** insegna (el.: vessillo) di comando; **admiralskip** nave f ammiraglia.

ad notam: *ta noe ~* prendere buona nota di qc.; prendere atto di qc.

adopsjon adozione f; **adoptere** adottare; **adoptering** adozione f; **adoptiv-** adottivo (a); **adoptivmor** madre f adottiva.

adressant mittente m, f; **speditore** m; **adressat** destinatario m (f: -a); **adresse** indirizzo; ~ *Herr X* pres-

so Sig. X; *oppgi* ~ comunicare l'indirizzo; *ufullstendig* ~ indirizzo incompleto; **adressebok** agenda, guida; **adresseskalender** annuario; **adressere** indirizzare, consegnare (varer); *vær så vennlig å ~ brevene til ...* prego indirizzare le lettere a...

advare avvertire, mettere sull'avviso, mettere in guardia; (formane) ammonire; ~ *en mot noe* dissuadere qn. a qc.; **advarende** ammonitore m, dissuasivo (a), monitorio (a); ~ *eksempel* esempio ammonitore; **advarsel** avvertimento, diffidamento, diffida, dissuasione f, richiamo, riprensione f, ammonimento; rel. monitorio; *slippe med en* ~ cavar-sela con un'ammonizione.

advent avvento; **adventist** avventista m, f; **adventsøndag** domenica dell'avvento.

adverb avverbio; **adverbial** avverbiale.

advis merk. avviso; *med eller uten* ~ con o senza avviso; *ifølge* ~ secondo avviso; **advisbrev** lettera d'avviso; **advisere** avvisare (*en om* qn. di qc.).

advokat avvocato, avvocatessa; **advokatstand** ordine m degli avvocati; (yrke) avvocatura; *velge advokatstanden* intraprendere la carriera d'avvocato.

aeronaut aeronauta m, f; **aeroplan** aeroplano, aereo, velivolo; se også: fly.

affekt affetto, emozione f; *komme i* ~ eccitarsi, emozionarsi, scaldarsi; **affeksjon** affezione f; **affeksjonsverdi** prezzo d'affezione; **affektasjon** affettazione f, posa; **affekttert** affettato (a), ricercato (a), studiato, manierato (a), smanceroso (a), svenevole, smorfioso, lezioso (a).

affisere impressionare; *ikke la seg* ~ non farsi (el.: lasciarsi) impressionare.

affære affare m, faccenda, questione f, caso; *en lei* ~ un brutto affare, una brutta faccenda; *en ubehagelig* ~ una spiacevole questione; *ta* ~ intervenire.

afghaner, **afghansk** afgano (a).

afrikaner, **afrikansk** africano (a).

aften sera; serata; *de lange aftener* le lunghe serate; *hver* ~ tutte le sere; *hver søndag* ~ ogni domenica sera; *det blir* ~ si fa sera; *god aften!* buona sera!; *i* ~ stasera; *vi sees i* ~ a stasera; *til i* ~ per stasera; *kl. 8 om aftenen* alle otto di sera; *i går aftes* ieri sera; *om aftenen* di sera; *den 5. (mars) om aftenen* la sera del 5 (marzo); *på tirsdag* ~ martedì sera; *spise aftens* cenare.

aften- della sera, da sera, vespertino; **aftenandakt** vespro, preghiere fpl della sera; **aftenantrekk** abito da sera; **aftenbelysning** luce f crepuscolare; (kunstig) illuminazione serale; **aftendemring** crepuscolo, imbrunire m; **aftendogg** serena, rugiada della sera; **aftenhimmel** cielo della sera, tramonto; **aftenkjølighet** frescura della sera; *nyte aftenkjøligheten* godere il fresco della sera; **aftenklokke** campana della sera; rel. angelus m; **aftenkurs** corso serale; *gå på* ~ frequentare un corso serale; **aftennummer** edizione f della sera; **aftenrøde** tramonto; **aftensang** funzione f pomeridiana; kat. vespro, ave maria; **aftenselskap** serata (*med dans* danzante), veglia; **aftenskumring** crepuscolo, imbrunire m; *i aftensskumringen* all'imbrunire.

aftensmat, **aftensmåltid** cena; *spise* ~ cenare; **aften-sol** sole m del tramonto; **aftenstemning** atmosfera serale; (kunst) effetto di tramonto, poesia della sera; **aftenstid**, *ved* ~ verso sera; **aftenunderholdning** (tidsfordriv) passatempo serale; serata al concerto, serata a teatro.

agat agata; *islandsk* ~ ossidiana.

agave agave f; *amerikansk* ~ pita; **agavehamp** fibra di pita.

age disciplina; *holde i* ~ tenere a bada.

agent agente m, (speditor) spedizioniere m; merk. rappresentante m, f; concessionario; *hemmelig* ~ agente segreto; **agentur** agenzia, rappresentanza.

agere posare, darsi delle arie; ~ *fornem* fare il signore (la signora); ~ *høymodig* fare il magnanimo.

agg rancore m; (uro) inquietudine f.

aggregat aggregato.

aggesjon aggressione f; **aggressiv** aggressivo.

agio merk. aggio; **agiokonto** conto d'aggio.

agitasjon propaganda, agitazione f; *drive* ~ fare propaganda; **agitator** agitatore m; **agitere** intr. fare propaganda; tr. agitare.

agn esca; *sette på agn* innescare (l'amo); attaccare l'esca (all'amo).

agne(r) (på korn) pula, lolla, loppa.

agnat agnato; **agnatisk** agnatizio.

agne innescare; **agnfisk** pesce m da esca; **agnor** uncino (dell'amo).

agnostiker agnostico; **agnostisisme** agnosticismo.

agnskjell mitilo modiolio.

agraff graffa, graffetta, fermaglio.

agramaner passamani mpl, passamaneria.

agrar agrario; **agrar-** agrario; **agrarisk** agrario; **agrarparti** partito agrario.

agronom agronomo, perito agrario; **agronomi** agronomia; **agronomisk** agronomico (a).

agurk cetriolo; **agurksalat** insalata di cetrioli.

aha! ah! ecco!

ais mus. la m diesis.

à jour al corrente; *føre* ~ aggiornare; (*være*) *holde seg* ~ *med* (essere) tenersi al corrente; **ajourføring** aggiornamento, messa a punto.

akademi accademia; **akademiker** laureato (a), universitario (a); **akademisk** accademico (a); *med* ~ *utdannelse* laureato (a), di formazione universitaria; ~ *borger* studente immatricolato, matricola.

akantus bot. og arkit. acanto.

akasie acacia (pl.: -cie).

ake slittare; ~ *på kjelke* andare in slitta; ~ *ned på rekkverket* scivolare lungo la ringhiera.

akeleie bot. aquilegia.

akevitt acquavite f.

akilleshæl tallone m d'Achille; **akillesse** tendine m d'Achille.

akk! ahimè! ohimè!; ~ *og ve!* oh ahimè!

akkar totano, calamaro.

akklamasjon acclamazione f; *forslaget ble vedtatt med* ~ la proposta è stata accettata per acclamazione.

akklimalisere acclimatare, acclimare; **akklimalisering** acclimatazione f, acclimazione f.

akkompagnatør accompagnatore m; **akkompagnement** accompagnamento; **akkompagnere** accompagnare.

akkord (overenskomst) convenzione, accordo, patto; (om leveranse o.l.) appalto, prezzo (el.: compenso, retribuzione f) globale; jur. og rel. concordato; (kompromiss) compromesso; mus. accordo; *det kom til* ~ si giunse ad un accordo; *på* ~ a forfè, forfettariamente; *arbeide på* ~ lavorare a cottimo; *utby på* ~ dare in appalto; *gjøre* ~ (om utførelse el. levering til fast pris) fare un accordo forfettario; *overta på* ~ fissare un contratto; *ta noe på* ~ prendere un appalto (forfettario); *få akkord* (med kreditorer) giungere ad un accordo, fare un concordato; *gå på* ~ fare (concludere) un compromesso.

akkordarbeid lavoro a cottimo; **akkordarbeider** cottimista m, f; lavoratore m a cottimo; **akkordavtale**

accordo; (tinglyst) contratto registrato; **akkord-betaling** pagamento a cottimo.

akkordere, ~ *om prisen* concordare (trattare) il prezzo, mettersi d'accordo sul prezzo; **akkordfor-handling** trattative fpl per un accordo (concordato); **akkordforslag**, *sette fram et* ~ presentare un progetto di contratto (accordo etc.); **akkordlønn** salario, stipendio a cottimo; **akkordsats** tariffa di retribuzione f a cottimo; **akkordstyre** comitato di controllo (el.: d'ispezione f).

akkreditere accreditare; merk. aprire un credito; **akkreditiv** lettera di credito; ~ *for en rundreise* lettera di credito circolare.

akkumulator accumulatore m.

akkurat (nøye) esattamente, con cura, accuratamente; (nettopp) precisamente, giusto; ~ *som om* proprio come se.

akkvisitør (forsikring) agente m d'assicurazioni; (annonse-) piazzista m, f di pubblicità, agente m pubblicitario.

a konto merk. acconto.

akrobat acrobata m, f; **akrobatikk** acrobazia, acrobatismo; **akrobatisk** acrobatico (a).

aks spiga; *sette* ~ spigare, fare la spiga; *rugen står i aks* la segale ha messo le spighe; *sanke* ~ spigolare; *oppsanking av* ~ spigolatura; *sankede* ~ spigolatura; **aksformet** a forma di spiga, a spiga.

akse asse m; **aksedreining** rotazione f.

aksel skulder; (på vogn) asse m, assale m, sala; (på maskin) albero; **akselavstand** passo degli assi; **akselbelastning** pressione f degli assali; **akselblad** bot. stipola; **akselbrudd** frattura della spalla; tekn. rottura dell'asse (el.: dell'albero); **akselkopling** innesto, frizione f, accoppiamento; **akselomdreining** giro dell'albero; **akseltrykk** pressione f degli assali; **aksellager** tekn. cuscinetto.

aksemaktene le potenze fpl dell'Asse.

aksent accento; **aksentuere** accentuare, mettere l'accento su; **aksentuering** accentuazione f.

aksept accettazione f; *mot tre måneders* ~ contro accettazione entro tre mesi; **akseptant** accettante m, f; **akseptere** accettare; *i akseptert stand* debitamente accettato; *ikke akseptert* non accettato, rifiutato; **akseptering** accettazione f; **akseptnektelse** rifiuto d'accettazione.

aksidens filos., gram. accidente m; accidentalità; **aksidenser** rel. casista; **aksidensarbeid** typ. bottello; **aksidenstrykkeri** stamperia, tipografia per piccoli lavori.

aksiom assioma m; **aksiomatisk** assiomatico, indiscutibile.

aksise dazio; **aksisebetjent** impiegato del dazio; **aksisebod** ufficio del dazio; **aksisefri** esente da dazio; **aksisefribet** esenzione f (dalle tasse) del dazio; **aksisepliktig** soggetto a dazio.

aksje azione f; *tegne aksjer* sottoscrivere delle azioni; *utstede aksjer* emettere delle azioni; *aksjer lydende på navn* azioni nominali; *aksjer lydende på ihendehaver* azioni al portatore; *innbetalt aksje* azione liberata, pagata; *fullt innbetalte aksjer* azioni interamente versate.

aksjebrev azione f, certificato azionario; **aksjebørs** borsa; **aksjeeier** azionista m, f; **aksjeemisjon** emissione f di azioni; **aksjekapital** capitale m sociale; **aksjemekler** procuratore m di borsa, agente m di cambio; **aksjeselskap** società per azioni (S.p.A.), società anonima (S.A.); **aksjespekulant** speculatore m in borsa; **aksjespekulasjon** speculazione f in borsa; **aksjesvindel** frode f azionaria; **aksjetegner** sottoscrittore m di azioni; **aksjeutbytte** dividendo;

aksjeutstedelse emissione f di azioni.

aksjon azione f; *gå til* ~ passare all'azione; **aksjonsradius** raggio d'azione; fig. campo di attività.

aksjonær azionista m, f.

akssanker spigolatore m; **akssanking** spigolatura; **aksskjegg** resta.

akt (kunst) modello, nudo; (teater) atto; attenzione; *gi* ~ *på* fare attenzione a; *giv akt!* attenti!; *ta seg i* ~ stare in guardia, stare attenti; *ta seg i akt for* guardarsi da, diffidare di; *jeg skal nok ta meg i* ~ *for å tale* mi guarderò bene dal parlare; *holde i* ~ *og ære* onorare, rispettare.

aktbar stimabile, apprezzabile; **akte** tr. stimare; intr. aver l'intenzione di, contare di.

aktelse stima, rispetto, considerazione f; *ha* ~ *for en* stimare qn., tenere qn. in (grande) considerazione; *nyte alminnelig* ~ essere stimato da tutti; *vise* ~ *for* portar rispetto a; *med all* ~ *for* con la dovuta stima per.

aktenfor dietro a; **aktenfra** da dietro; **aktenom**, *gå* ~ *en* mar. passare a poppa di qn.

akter adv. in poppa; adj. in poppa; **akterdekk** ponte di poppa, cassero; **akterdel** parte f posteriore; mar. poppa; **akterende** mar. poppa; **akterfortøyning** traversino; **aktergast** mar. poppiere m; **akterinn** in poppa; *vinden slår* ~ il vento tira di poppa; **akterlanterne** fanale m di poppa; **akterluke** boccaporto di poppa; **akterrom** mar. stiva di poppa; **akterskip** poppa; **akterspeil** specchio, quadro di poppa; F deretano, didietro; **akterstavn** dritto di poppa; **akterut** a poppa, a poppavia; **aktertrosse** gherlino, cavo di poppa; **akterutseilt**, *bli* ~ perdere la nave; fig. rimaner indietro.

aktiv attivo; *i* ~ *tjeneste* in servizio permanente effettivo; **aktivitet** attività; **aktivum** merk. attivo; *aktiv og passiv* l'attivo e il passivo.

aktmessig conforme agli atti, autentico (pl -ci).

aktomslag se: dokumentomslag.

aktor (ved overrett) procuratore m generale; procuratore della Repubblica (før: del Re); se: **anklager**; **aktorat** procura.

aktpågivende attento; adv. attentamente; **aktpågiv-enhet** attenzione f; **aktsom** attento, accurato; **aktsomhet** attenzione f, cura, accuratezza.

aktstykke atto, documento; **aktuar** attuario; **aktua-litet** attualità; **aktuell** attuale.

aktverdig rispettabile, degno; **aktverdighet** rispettabilità.

akustikk acustica; **akustisk** acustico (pl -ci).

akutt acuto; ~ *mangel på råvarer* grave penuria di materie prime.

akvamarin acquamarina.

akvarell acquarello, acquerello; **akvarellfarge** colore m ad acquarello; **akvarellmaler** acquarellista m, f.

akvarium acquario; **akvedukt** acquedotto.

al bot. midollo; (oppdrett) allevamento.

alabast alabastro.

alarm allarme m; *blind* ~ falso allarme; *blåse (slå)* ~ suonare (dare) allarme; **alarmapparat** allarme m (el.: avvisatore); **alarmberedskap**, *holde seg i* ~ essere in stato d'allarme; **alarmere** allarmare; dare l'allarme; **alarmklokke** campanello d'allarme; campana a martello; *alarmklokken går* si suona a raccolta, si batte la generale.

albaner, **albansk** albanese.

albatross albatro; **albino** albino.

albue s gomito; *puffe med albuen* urtare con il gomito, dare gomitate; v. ~ *seg fram* farsi largo a gomitate; **albueben** osso cubitale; **albuehøyde** altezza

d'appoggio; **albueledd** articolazione f del gomito; **albuerom**, *ha* ~ avere libertà d'agire; **albestøt** (med albue) colpo di gomito, gomitata; (på albuen) colpo al gomito (sul gomito).

album album m, albo; **albumin** albumina.

aldeles del tutto, completamente, totalmente; *det gjør jeg ~ ikke* non lo faccio affatto, non lo faccio per niente; ~ *ikke!* per niente!, niente affatto!

alder età; *i min* ~ alla mia età; *være i den ~ at* avere l'età per, aver l'età in cui; *ha alderen* avere l'età; *for sin alder* per la sua età; *høy* ~ età avanzata, tarda età; *i sin beste* ~ nel fiore degli anni; *etter* ~ secondo l'età, in ordine di età.

alderdom vecchiaia; *begynnende* ~ (kritisk ~) età critica; **alderdomsforsørgelse** pensione (minima) di vecchiaia; **alderdomshjem** casa di riposo (per anziani); **alderdomssløv** senile; **alderdomssløvhet** senilità; **alderdomssvak** decrepito; **alderdomssvakhet** decrepitezza; **alderdomsunderstøttelse** assistenza agli anziani; **aldersformann** decano, anziano; **aldersforsikring** assicurazione f (di) vecchiaia; **aldersforskjell** differenza d'età; **aldersgrense** limiti mpl d'età; *falle for aldersgrensen* andare in pensione per raggiunti limiti d'età; **aldersklasse** classe f, contingente m; **alderspensjon** pensione f di vecchiaia.

aldersstegen attempato, anziano; **aldersstøtte** fig. bastone m della vecchiaia; **alderstillegg** supplemento per anzianità (per anni di servizio); **alderstrygd** pensione f minima di vecchiaia.

aldrende già d'età, non più giovane; F vecchiotto.

aldri mai; *det gjør jeg* ~ non lo faccio mai; ~ *mer* mai più; ~ *i livet*, ~ *i verden* mai e poi mai, macché, neanche per idea; *skal vi da ~ spise?* ma non si mangia oggi?; *om han er ~ så fattig* per povero che sia; *ikke for ~ det* per niente al mondo; *du skulle ~ ha gjort det* non avresti mai dovuto farlo.

ale, ~ *opp* allevare.

aleksandriner, **aleksandrinsk** alessandrino.

alen braccio; *de er to ~ av samme stykke* fanno una coppia e un paio; *måle andre med sin egen* ~ misurare gli altri col proprio metro; giudicare gli altri alla propria stregua; *legge en ~ til sin vekst* aggiungere un palmo alla propria statura; *en ~ lang* alto una spanna.

alene solo, da solo; adv. solo, solamente, soltanto; *jeg ~ solo* io; *han ~ spiser mer enn* mangia più lui da solo che...; *leve ~* vivere solo (sola ecc.); *være ~ om å* essere il solo a...; *like å være ~* amare la solitudine; *ene og ~* unicamente.

alenlang lungo un braccio, alto una spanna; **alenmål** braccio, misurazione f a braccia; **alendis**, *i ~ a* braccia.

alfa bot. alfa.

alfabet alfabeto; **alfabetisk** alfabetico (pl.: -ci); *i ~ orden* in ordine alfabetico, alfabeticamente.

alfarvei via pubblica.

alfons ruffiano, lenone m, protettore m, mantenuto; **alfonseri** lenocinio.

alge bot. alga, alga marina.

algebra algebra; **algebrisk** algebrico (pl.: -ci).

algirer, **algirsk** algerino.

alias alias, altrimenti detto.

alibi alibi m; *bevis sitt ~* fornire un alibi.

alkali alcali m; **alkaliholdig** alcalino; **alkalisk** alcalino; **alkaloid** alcaloide m.

alke gazza marina; *full som en* ~ ubbriaco fradicio.

alkohol alcool m, alcole m; *sette ~ til* alcoolizzare;

alkoholfri analcolico, senza alcool; **alkoholholdig** alco(o)lico (pl.: -ci); **alkoholinnhold** contenuto

d'alcool, gradazione f alcolica; **alkoholisere** alcoolizzare; **alkoholisering** alcoolizzazione f; **alkoholisk** alco(o)lico (pl.: -ci); **alkoholmeter** alcoolimetro; **alkoholpromille** tasso d'alcool per mille.

alkove alcova.

alkymi alchimia; **alkymist** alchimista m, f.

all tutto; *alle* tutti, tutte; *vi ~* tutti noi; *alle mennesker* tutti gli uomini; *alle tre* tutti e tre; *alt stort* tutto quel che c'è di grande; *det vet vi ~* lo sappiamo tutti; *han er lurere enn dem* ~ è più furbo di tutti loro; *jeg har lest dem* ~ li ho letti tutti; ~ *og enhver* tutti quanti; ~ *sammen* tutti quanti, tutti insieme; *vi, ~ sammen* tutti quanti siamo; *en for ~ og ~ for en* uno per tutti e tutti per uno; ~ *som en* come un sol uomo; ~ *slags folk* tutti i generi di gente; *alt det- (te)* il tutto, tutto questo (quello); *alt sammen* tutto quanto, (etter oppregning) il tutto; *i alt* (til sammen) in tutto, in totale; *i ett og alt* in ogni cosa, interamente; *alt i alt, når alt kommer til alt* dopo tutto, alla fin dei conti, tutto sommato, in ultima analisi; *du er mitt (ett og) alt* sei il mio solo (e unico) bene; *alt eller intet* tutto o niente.

allé viale m.

allegori allegoria; **allegorisere** allegorizzare; **allegorisk** allegorico (pl.: -ci).

allehelgensdag Ognissanti, Tutti i Santi.

allehånde (krydder) pepe m garofanato.

aller; ~ *best* il migliore di tutti; ~ *billigst* al prezzo più basso (possibile); ~ *flest* la maggior parte, i più; ~ *først* il primo di tutti; adv. in primo luogo, primieramente; ~ *helst* di preferenza; ~ *senest lørdag* sabato al più tardi; *den ~ siste* l'ultimissimo, il fanalino di coda; ~ *sist* adv. in ultimo, infine, finalmente.

allerede già; ~ *gjort* già fatto, bell'e fatto.

allerhelligst, *den allerhelligste Fader* (Paven) il Santissimo Padre; *den allerhelligste* il Santo dei santi; *det allerhelligste* il santuario.

allesteds dappertutto, dovunque; **allestedsfra** da tutte le parti; **allestedsnærværende** onnipresente.

allianse alleanza; **alliere**, ~ *seg med* allearsi con (a); **alliert** alleato.

alligator alligatore m.

allikevel ciononostante, lo stesso, tuttavia.

allmakt onnipotenza.

allmannamøte riunione f generale, riunione pubblica.

allmektig onnipotente.

allmenn pubblico (pl.: -ci), generale, universale; **allmennbefinnende** stato (di salute) generale; **allmenndannelse** cultura generale; **allmennfattelig** comprensibile a tutti, popolare; **allmennfattelighet** lucidità, chiarezza; **allmennfølelse** amore m (interesse m) per il bene pubblico; **allmenngyldig** universale, di validità generale, applicabile in tutti i casi; **allmenngyldighet** universalità, validità universale.

allmennheten il pubblico; **allmenninteresse**, *av ~* d'interesse generale; **allmennlesning** lettura per tutti; **allmennmenneskelig** umano (in generale), universale; **allmenning** terreno demaniale, demanio; **allmennytte** utilità pubblica; **allmenntytlig** di utilità pubblica; **allmennsetning** tesi f generale, assioma; **allmennskole** scuola pubblica; **allmenntilstand**, se: **allmennbefinnende**; **allmennvel** bene pubblico; **allmenndet** popolare; **allmennånd** spirito collettivo.

allongeparykk parrucca Luigi XV.

allrådende onnipotente, sovrano.

allsidig universale, completo, esteso, enciclopedico, versatile; **allsidighet** universalità, versatilità.

all slags ogni genere m di, di tutti i generi.

alltid sempre; *for* ~ per sempre, per tutta la vita, per l'eternità; *som* ~ come sempre, come al solito; *det er* ~ *noe* è qualcosa; è meglio di nulla.

alting tutto.

all verden fig. tutti; (kreti og pleti) Tizio, Caio e Sempronio; *hvem i* ~ chi mai, chi diavolo; *hvor i* ~ dove diavolo; *hvordan i* ~ come mai, come diavolo, per qual miracolo; *hvordan i* ~ *skulle man* ... come mai sarebbe possibile...

allvis sommamente saggio, onnisciente; **allvitende** onnisciente, che sa tutto; **allvitenhet** onniscienza.

alm olmo; **almetre** olmo; (ved) legno d'olmo.

almanakk almanacco (pl: -chi), lunario.

alminnelig generale, universale, comune, ordinario; adv. generalmente; ~ *regel* regola generale; *alminnelige mennesker* gente f comune; *i alminnelige uttrykk* in termini mpl generali; *alminnelige vendinger* generalità fpl; *bli* ~ generalizzarsi, diventar comune, estendersi.

almisse elemosina; *be om* ~ chiedere l'elemosina (el.: la carità); *gi* ~ fare l'elemosina.

almue (basso) popolo, popolaccio, volgo, plebe f; **almue-** popolare, del popolo; **almuefolk** gente f del popolo, basso popolo, popolino; **almuevenn** amico del popolo.

aloe aloe, aloè m, f; **aloeaktig** aloetico (pl.: -ci).

alpakka alpaca, alpaga; (metall) alpacca.

alpehorn guglia, picco (pl: -ci), dente m; mus. corno delle Alpi; **alpefiol** ciclamino; **alpejeger** mil. alpino; **alpejernbane** ferrovia alpina; **alpeklubb** club m alpino; **alpeland** paesaggio alpestre; **alpelue** (berretto) basco; **alpepass** passo alpino; **alperose** rododendro, rosa delle Alpi; **alpestokk** bastone m ferrato, alpenstock m inv.; **alpin** alpino, alpestre, delle Alpi.

alrune bot. mandragola, mandragora.

alskens ogni genere di; se: all slags.

alt adj. se: all; adv. già; mus. contralto.

altan balcone m, terrazza; **altandør** porta-finestra; **altankasse** cassetta da fiori (di un balcone).

altea bot. altea; **alteabrystsukker** zucchero d'orzo; **alteasaft** sciroppo d'altea.

alter altare m; *føre til alteret* condurre all'altare, sposare; *alterens sakramente* eucaristia, comunione f; *gå til alters* fare la comunione, comunicarsi.

alterbilde, se: altertavle; **alterbok** messale m, rituale m; **alterbord** altare m; **alterduk** tovaglia d'altare.

alterere turbare, emozionare, eccitare; *bli alterert* andar fuori di sé (dalla rabbia).

altergang comunione f; **altergjest** comunicando; **alterkalk** rel. calice m; **alterklede** paliotto, dossale m; **alterlys** cero (d'altare).

alternativ s alternativa; adj. alternativo; **alternere** alternare, avvicinare.

alterring balaustura dell'altare; **alterskammel** inginocchiatoio; **alterstake** candeliere, candelabro d'altare; **altertavle** ancona, pala, (med to fløyer) dittico (pl: -ci), (med tre fløyer) trittico (pl: -ci); **altertjeneste** ufficio divino; **altertrinn** predella, gradino dell'altare; **altervin** vino da messa.

altetende onnivoro.

altfor troppo; ~ *lite* troppo poco; ~ *mye* troppo; ~ *mange* troppi; ~ *tidlig* troppo presto.

altmuligmann uomo tuttofare, uomo di fatica; F factotum.

altnøkkel mus. chiave f di do; **altsanger(inne)** contralto m, f; **altstemme** contralto.

altså dunque, di conseguenza, cioè, allora; **i morgen**

~ a domani dunque, allora domani.

aluminium alluminio; **aluminiumoksid** allumina, sesquiossido di alluminio; **aluminiumsvarer** prodotti mpl di alluminio.

alun allume m; *alun-* di allume; **alunbad** bagno di allume; **alungarver** conciatore m di pelli con allume; **alungarveri** conceria all'allume; **alungruve** cava all'allume, allumiera; **alunholdig** contenente allume, alluminoso; **alunskinn** pelle f conciata all'allume; **alunstein** allumite f, alunite f.

alv elfo, genio, silfo, fatina, silfide f; **alvedans** danza degli elfi; **alvedronning (-konge)** regina (re) degli elfi; **alveland** regno degli elfi.

alvor serietà, gravità, severità, (iver) zelo; *for (ramme)* ~ sul serio, davvero, seriamente; *ta for* ~ prendere sul serio; *er det ditt* ~ ? dici sul serio?; *det er mitt (ramme)* ~ lo dico sul serio, parlo seriamente, non scherzo; *det er ikke Deres* ~ ! Lei scherza! non dice sul serio! *gjøre* ~ *av noe* decidersi a fare qc., effettuare qc., tradurre in atto qc.; *halvt i* ~ *halvt i spøk* tra il serio e il faceto.

alvorlig serio, grave, severo; (samvittighetsfull) coscienzioso; *sette opp et* ~ *ansikt* prendere un aspetto serio; *holde seg* ~ mantenersi serio; *arbeide* ~ lavorare seriamente (di buona voglia, con zelo); *tale* ~ parlare seriamente (in tono serio); *ta* ~ *opp* prendere sul serio; ~ *talt* parlando sul serio, seriamente parlando; ~ *ment* inteso seriamente; ~ *syk* gravemente malato; **alvorlighet** gravità; (oppriktighet) sincerità; **alvors-** serio; **alvorsfull** serio, grave; (sorgelig) triste, cupo; (høytidelig) solenne; **alvorsord** parola seria; *si en et* ~ ammonire qn., far ragionare qn.

amalgam amalgama m; **amalgamere** amalgamare.

amanuensis lettore m all'università.

amaryll bot. amarilli f.

amasone amazzone f; **amasonedrakt** (tenuta da) amazzone.

amatør dilettante m, f; **amatørfotograf** fotografo dilettante; **amatørfotografi** (fotografia) istantanea; **amatørrytter** cavallerizzo dilettante; **amatørskuespiller** attore m dilettante.

ambassade ambasciata; *Den italienske* ~ l'Ambasciata d'Italia; **ambassadør** ambasciatore m.

ambolt incudine f; med. incudine f.

ambra ambra grigia; **ambraduft** profumo ambrato.

ambrosia ambrosia; **ambrosiansk** ambrosiano; ~ *lovsang* canto (inno) ambrosiano; **ambrosisk** ambrosio.

ambulanse ambulanza; **ambulansebil** autoambulanza, autolettiga; **ambulansefly** aeroambulanza; **ambulansestasjon** posto di soccorso, pronto soccorso (el.: Croce Rossa, Croce Verde); **ambulansetog** treno ospedale; **ambulansevogn** vettura ospedale.

amen amen m; ~ ! amen!, così sia!; *si (ja og)* ~ *til alt* dire di sì a tutto (a ogni cosa).

amerikabåt transatlantico (pl.: -ci).

amerikaner, **amerikansk** americano.

a meta merk. a metà.

ametyst ametista.

amfibie anfibio; **amfibisk** anfibio.

amfiteater anfiteatro; **amfiteatralsk** anfiteatrale; adv. (disposto) ad anfiteatro.

amme s. balia, nutrice; ~ *v.* allattare, dare il latte, dare la poppa.

ammoniakk ammoniaca; **ammoniakk-** di ammoniaca, ammoniacale; **ammoniakkholdig** ammoniacale.

ammunisjon munizione f, munizioni fpl; **ammunisjonsfabrikk** fabbrica di munizioni; **ammunisjonsforsyning** approvvigionamento di munizioni; **am-**

munisjonskjerre carro munizioni; **ammunisjonsvogn** cassone m.
amok, *gå ~* andare (montare) su tutte le furie, diventare furibondo, *F* uscire dai gangheri.
amotin amorino, putto.
amortisasjon ammortizzazione f; **amortisasjonsfond** fondo d'ammortamento (di ammortizzazione); **amortisere** merk. ammortare, ammortizzare, (gjeld) estinguere; **amortisering** ammortamento, ammortizzamento.
ampel lampadario, plafonniera; (*på vegg*) lampada a muro, applique.
amper brusco (pl: -chi), scontroso, arcigno.
ampère ampère m inv.; **ampèrtide** amperora.
amputasjon amputazione f; **amputere** amputare.
amt gl. provincia; **amtsmann** prefetto.
amulett amuleto.
amøbe ameba.
an mil., *legg ~!* puntate!; merk. a, ad.
anagram anagramma; **anakolutt** anacolutto.
anakoret anacoreta m; **anakronisme** anacronismo; **anakronistisk** anacronistico (pl: -ci).
analfabet analfabeta m, f, illetterato.
analog analogo (pl: -ghi) (*med a*); **analogi** analogia; **analogisk** analogico (pl: -ci); adv. analogicamente.
analyse analisi f; **analysere** analizzare, fare l'analisi di; **analytiker** analista m, f; **analytisk** analitico (pl: -ci); adv. analiticamente, mediante analisi.
ananas ananas m inv., ananasso.
anapest anapesto; **anapestisk** anapestico (pl: -ci).
anarki anarchia; **anarkisk** anarchico (pl: -ci); **anarkist** anarchico (pl: -ci); **anarkisme** anarchismo.
anatomi anatomia; **anatomiisk** anatomico (pl: -ci).
anbefale raccomandare (*en noe* qc. a qn.); (*råde*) consigliare; **anbefalelserverdig** raccomandabile; **anbefaling** raccomandazione f; **anbefalingsbrev** lettera di raccomandazione (el.: di presentazione).
anbringe (*på, tett inn til*) applicare; (*sette, legge* etc.) collocare, disporre, mettere, posare; (*penger*) impiegare, investire; (*i stilling* etc.) collocare, sistemare; (*i rom*) installare; *~ en vittighet* pronunciare una battuta di spirito; **anbringelse** collocamento; (*penger*) investimento, impiego.
anbud offerta di appalto; *gi ~ (på et arbeid)* chiedere (un lavoro) in appalto; *innhente skriftlig, forseglet ~ på* mettere in aggiudicazione un appalto in busta chiusa.
and anatra, anitra; (*røverhistorie*) frottola, *F* balla; *ung ~* anatroccolo.
andakt raccoglimento (religioso), meditazione f, preghiera; (*ærbødighet*) devozione f; *forrette sin ~* fare (dire) le devozioni f, fare gli esercizi spirituali; **andaktsbok** breviario, libro di preghiere; **andaktsfull** pio, raccolto; **andaktsstund**, **andaktstime** ora di devozione; **andaktsovelser** devozioni fpl; esercizi mpl spirituali.
andedam stagno per le anitre; fig. *røre i andedammen* lotta di campanile; **andeegg** uovo d'anitra; **andehagl** pallini mpl per anitre, miglierini mpl; **andejakt** caccia all'anitra (selvatica); **andejeger** cacciatore m d'anitre.
andektig raccolto, pio, devoto; adv. devotamente; **andektighet** devozione f.
andel quota, parte f, interessenza, lotto; *ha ~ i (utbytte)* partecipare agli utili; *ha stor (liten) ~ i* avere una grossa (piccola) quota in; *betale sin ~* pagare la propria parte, pagare il proprio scotto.
andels- cooperativo; **andelshaver** socio di una cooperativa, cooperatore m; **andelslag** cooperativa

di consumo; **andelsmeieri** caseificio cooperativo, cooperativa del latte.
andeskjell zool. lepade f; **andestegg** anitra (maschio); **andestek** anitra arrosto.
andpusten ansimante, senza fiato; col fiato grosso.
andra tr. (el.: ~ om) domandare, sollecitare; intr., *~ til* ammontare a; **andragende** domanda, (høytydelig) petizione f.
andre altri (e); se: annen.
andreaskors croce f di Sant'Andrea.
andrik anitra maschio; **andunge** anatroccolo.
andøve manovrare i remi per tenere la barca sul posto.
ane sospettare, intravedere, presentire; *~ ondt* nutrire dei sospetti; *det aner jeg ikke* non ne ho la minima idea.
anebilder ritratti mpl degli avi (degli antenati).
anekdote aneddoto; **anekdoteaktig** aneddótico (pl: -ci); **anekdotesamling** aneddótica.
anelse presentimento, (forestilling) idea; *bange anelser* brutti presentimenti mpl, apprensione f, timore m; *jeg hadde ingen ~* non avevo la più pallida idea; *en ~ salt* un pizzico di sale.
anemone anemone m.
aner avi mpl, antenati mpl.
anerkjenne riconoscere, accettare; jur. legittimare; *ikke ~* sconfessare, disconoscere; *ikke ~ et krav* respingere una pretesa; *~ som sitt barn* riconoscere (come proprio) un figlio; **anerkjennelse** riconoscimento, apprezzamento, approvazione f, benessere m; **anerkjennende** favorevole; adv. favorevolmente, con stima; *en ~ uttalelse* un giudizio favorevole; **anerkjent** apprezzato, rinomato; *~ dyktig* di riconosciuta abilità.
aneroidbarometer barometro aneroido.
anfall attacco (pl: -chi); med. også: accesso; (av latter) scoppio; *ha et nervøst anfall* avere un attacco di nervi.
anfekte, *det anfektet ham ikke* non ne era affatto turbato, non lo toccava, lo lasciava indifferente; **anfektelse** scrupolo, rimorso.
anfordring, *på ~* su domanda, su richiesta.
anføre (*gå i spissen*) condurre, marciare alla testa di; comandare; (*berope seg*) allegare, addurre; (*sitere*) citare; *~ som unnskyldning* allegare per scusa, addurre come scusa; *~ en som eksempel* citare qn. ad esempio; *for å ~ et eksempel* per fare un esempio; *~ i regnskapet* mettere in conto; **anførsel** comando, guida, direzione f; nota; *åpne anførselen* aprire le virgolette; *slutte anførselen* chiudere le virgolette; **anførselstegn** virgolette fpl; *i ~* tra virgolette.
angel (krok) amo; **angelfiske** pesca all'amo (alla lenza); **angelfisker** pescatore m alla lenza.
angelsakser anglosassone m, f; **angelsaksisk** anglosassone.
anger pentimento, rimorso; *føle ~* provar rimorso; **angerfri** che non ha nulla da rimproverarsi, irreprensibile, innocente; **angerfull** pentito, penitente, pieno di rimorsi; **angerløs**, se: angerfri.
angi (nevne) dire, specificare; (vise) indicare, segnare; (*ved toll o.l.*) dichiarare; (*til politi o.l.*) denunziare; *~ tonen* dare il la; *~ nøyaktig* precisare; **angivelse** indicazione f, dichiarazione f; denuncia, delazione f; jur. allegazione f; *falsk ~* falsa accusa; **angiver** denunziatore m; (foraktelig) delatore m, spia; (tyster) informatore m di polizia; **angiveri** delazione f.
angjeldende (la persona) in questione.
angle pescare all'amo.

anglikansk anglicano; **anglisere** anglicizzare; **anglo-** anglo-; **angloman** anglomane m, f, og adj.; **anglo-** **mani** anglomania.

angora angora; **angorageit** capra d'angora; **angora-** **katt** gatto d'angora; **angoraull** lana d'angora.

angostura angostura; **angosturabark** corteccia d'angostura.

angre pentirsi (*noe* di qc.); *jeg angre det* me ne pentito; **angrende** penitente.

angrep attacco (pl: -chi), aggressione f, attentato; mil. også: carica; ~ *på ens are* oltraggio all'onore di qn.; *fornye angrepet* tornare alla carica; *gå over til* ~ prendere l'offensiva; *gå til* ~ andare all'assalto, partire all'attacco.

angrepsbevegelse manovra d'offesa, movimento offensivo; **angrepsforbund** alleanza offensiva; **angrepsfront** fronte m d'attacco; **angrepskolonne** colonna d'assalto; **angrepskrig** guerra offensiva, guerra d'offesa; **angrepslinje** linea d'attacco, prima linea; **angrepsmiddel** mezzo d'assalto; **angrepsmål** obiettivo; **angrepsplan** piano d'attacco; **angrepspolitikk** politica aggressiva; **angrepspunkt** punto d'attacco; **angrepsvis** aggressivamente; *gå ~ til verks* prendere l'offensiva; **angrepsvåpen** armi offensive.

angripe attaccare, assalire, aggredire; mil. også: caricare; combattere, attentare a; med. colpire, intaccare; (*virke på*) agire su, colpire; (*svekke*) minare, indebolire; (*etse*) corrodere; (*irre*) intaccare; (*nerve*) irritare; (*kapital o.l.*) intaccare; **angripende** aggressivo, offensivo; *den ~ part* l'aggressore; **angriper** aggressore m (f.: -greditrice), assalitore m, attaccante m, f.

angst angoscia, ansia, paura, terrore m, inquietudine f, ansietà; **angstfull** ansioso, in angoscia, timoroso; **angstfølelse** senso d'angoscia, ansietà; **angst-** **rop**, **angstskrik** grido d'angoscia, grido di disperazione; **angstsvet** sudore m freddo.

angå riguardare, concernere, interessare; *det angår oss alle* riguarda tutti noi; *hva meg angår* per quanto mi riguarda, quanto a me; *dette angår Dem ikke* questo non La riguarda; **angående** per quanto riguarda, circa, in merito a, a proposito di.

anhang appendice f.

anholde arrestare, fermare; ~ *om* sollecitare, chiedere; ~ *om ens hånd* chiedere la mano di qn.; **anholdelse** arresto, fermo.

anilin anilina; **anilinrødt** rosanilina, fucsina.

animalsk animale; ~ *fett* grassi mpl animali.

animere incoraggiare, stimolare, animare, incitare.

anis anice m; *anis-* d'anice, all'anice; **anislikør** anisetta, anicione m.

ank inquietudine f, ansia, preoccupazione f.

anke v. jur. appellare, far ricorso, ricorrere in appello; s. lamentela, ricorso, lagnanza, reclamo; ~ *over* reclamare contro, lagnarsi di; *ved ~ til* mediante ricorso a; se også: appellere, innanke, påanke; **ankedomstol** corte d'appello; **ankefri** irreprensibile, incensurabile; **ankefrist** termine m d'appello, termine per ricorrere in appello.

ankel caviglia; **ankelledd** articolazione f del piede.

ankemål reclamo, ricorso, lagnanza, lamentela; **ankenemnd** commissione f d'appello; **ankeprotokoll** libro dei reclami.

anker (fat) barile m, barilotto; mar. ancora (også fig. og i ur); *kaste ~* gettare l'ancora, dar fondo all'ancora; *legge seg for ~* ancorarsi; *lette ~*, *hive ~* levare l'ancora, salpare; *ligge for ~ (til ankers)* essere all'ancora, stare sull'ancora, essere alla fonda; **ankerarm** marra, braccio dell'ancora; **anker-**

bunn fondale m d'ancoraggio; **ankerbøye** gavitello, boa d'ancora; **ankergang** (i ur) scappamento d'ancora; **ankergangsur** orologio ad ancora; **ankerkjetting** catena dell'ancora; **ankerletting** levata dell'ancora, partenza; **ankerplass** ancoraggio, fonda; **ankerspill** argano, verricello dell'ancora; **ankertau** gomina (dell'ancora).

ankestevning appello, ricorso.

anklage accusare (*for noe* di qc.); s. accusa, imputazione f, querela; (*melde*) denunciare, querelarsi contro; ~ *hverandre* accusarsi a vicenda (el.: l'un l'altro); *anklaget* accusato, imputato; *være under ~* essere sotto accusa; **anklagebenk** banco degli imputati; gabbione m; **anklagemyndighet** procura; **anklagepunkt** capo d'accusa; **anklager** accusatore m; *offentlig ~* procuratore m; ~ *i kanoniserings-* *prosess* avvocato del diavolo; **anklageskrift** atto d'accusa; **anklagetale** requisitoria.

anklang, *finne ~* aver successo.

ankomme arrivare, giungere; *nettopp ankommet* appena arrivato; **ankomst** arrivo, venuta; *ved hans ~* al suo arrivo.

ankre, ~ *opp* gettare l'ancora, ancorare, ancorarsi; **ankring** ancoraggio; **ankringsavgift** (tassa d') ancoraggio, ancoratico.

anlagt disposto; concepito per; *stort ~* su vasta scala, di gran mole; *selskapelig ~* amante della vita mondana.

anledning occasione f, (foranledning også) motivo, cagione f; *gi ~ til noe* dar luogo a qc.; *ha ~ til* aver occasione di; *la en ~ gå fra seg* perdere un'occasione, non approfittare dell'occasione; *benytte anledningen til* cogliere l'occasione per; *i ~ av* in occasione di; *i den ~* in questa occasione, a questo proposito; (*hensikt*) a questo fine; per questa ragione; *uten ~* senza valida ragione; *ved den minste ~* ad ogni minima occasione; *ved tidligere anledninger* in occasioni precedenti, in altre circostanze.

anlegg fondazione f, impianto, installazione f, costruzione f; bot. piantagione f, giardino, parco; (*anstalt*) stabilimento; (*naturlig ~*) disposizione f, inclinazione f, tendenza, attitudine f, dono, F bernoccolo, talento; (*ved skyting*) appoggio; *ha ~ for* aver attitudine per, aver il dono di.

anlegge impiantare, impostare, fondare, creare, (*veg*) tracciare, fare, aprire, costruire; disporre, sistemare.

anleggsarbeid (lavoro di) costruzione, sterro; **anleggsarbeider** operaio (di costruzione, delle ferrovie etc.), sterratore m; **anleggsgartner** giardiniere m; **anleggskapital** fondi mpl; capitale m investito, investimento.

anliggende faccenda, affare m, fatto, questione f; *indre ~* affari interni; *offentlige anliggender* affari pubblici; *i et personlig ~* per una faccenda personale; *privat ~* affare privato; *i viktige anliggender* per questioni importanti.

anløpe mar. toccare, far scalo a; (*metall*) ossidarsi, arrugginire; **anløpshavn** porto di scalo; **anløps-** **plass**, **anløpssted** luogo di scalo, luogo di rilascio, banchina, (*brygge*) pontile m di sbarco.

anmarsj mil. avvicinamento, accostamento; *være i ~* ~ avvicinarsi, stare avvicinandosi, avanzare; essere per strada.

anmassende prepotente, arrogante, tracotante, presuntuoso.

anmelde annunciare, annunziare, (*formelt*) notificare, (*toll*) dichiarare, (*bok*) recensire; denunciare; **anmeldelse** annuncio, notifica, dichiarazione f, denuncia, denunzia, recensione f; **anmeldelses-**

frist termine m d'iscrizione; **anmelder** colui che annuncia (notifica etc.), dichiarante m, f; recensore m (f: -sitrice), critico.

anmerke, se **bemerke**; (opptegne) annotare, notare, segnare; **anmerkning** annotazione f, nota, appunto; (på skolen) nota (di biasimo); *skrive anmerkninger i en bok* annotare, postillare un libro.

anmode chiedere, domandare, pregare, (innstendig) sollecitare; ~ *om se søke*; ~ *en om noe* chiedere qc. a qn.; pregare qn. di (+ inf.).

anmodning domanda, richiesta, preghiera, istanza; *på* ~ su richiesta, su domanda; *på* ~ *av* su istanza di; *innstendig* ~ sollecitazione f.

annaler annali mpl.

annammer ricevente m, f.

anneks annesso, dipendenza, succursale f; **anneksjon** annessione f; **anneksskole** scuola succursale; **annekssogn** parrocchia succursale.

annektere annettere; **annektering** annessione f.

annen 1. (tall) secondo; *den annen mai* il due (di maggio); *Karl den* ~ Carlo secondo; ~ *del* parte seconda, (bokverk) tomo secondo; *for det annet* in secondo luogo, secondariamente, poi.

annen 2. adj., pron., s. altro; *andre* (= *noen andre*) altri, (= *de andre*) gli altri; *en* ~ un altro, un'altra; *en ganske* ~ ben diverso; *den* ~ l'altro, l'altra; *han elsker en* ~ ama un'altra; *blant annet* tra l'altro; *alt annet enn* tutt'altro che; *hva annet enn* che altro se non; (*ønsker De*) *ikke annet?* è tutto?; non desidera altro?; *å, ikke annet!* nientemeno! scusate se è poco!; *det er riktignok en* ~ *mann* a dire il vero è un altro uomo; *ta en* ~ *skjorte på* cambiarsi la camicia; *andre tider*, *andre skikker* altri tempi, altri costumi; *han gjør ikke annet enn å skjønne* non fa altro che brontolare; *jeg kunne ikke annet enn å reise* non ho potuto fare altro che partire, non ho potuto fare a meno di partire; *det er ikke annet å gjøre* non c'è altro da fare, non c'è altro mezzo; *han skyter alltid skylden på andre* dà sempre la colpa agli altri; *gjøre som andre* fare come tutti; *andres penger*, *en annens penger* il denaro altrui; *gjør ikke mot andre hva du ikke vil de skal gjøre mot deg* non fare agli altri ciò che non vuoi sia fatto a te.

annendagsbryllup l'indomani m delle nozze; **annendagsfeber** febbre f terzana (el.: intermittente); **annendagsmorgen** l'indomani mattina.

annengradsligning equazione f di secondo grado.

annenhånds di seconda mano; **annenmann** (un) altro; *annenmanns eiendom* (la) proprietà altrui.

annenrangs di seconda categoria, F di serie B.

annenstyrmann terzo ufficiale, terzo di bordo.

annerledes differente, diverso, altro; adv. diversamente, in altro modo, altrimenti; *det er en ganske* ~ *vin* è tutto un altro vino; *være* ~ *enn* essere diverso da; *han er nå engang ikke* ~ è così com'è, è il suo modo di fare; ~ *enn jeg trodde* diversamente da quanto credessi; ~ *enn de andre* diversamente dagli altri; *ganske* ~ *vanskelig* molto più difficile; *det kan ikke være* ~ non può essere altrimenti.

annet, se: **annen**.

annetsteds altrove, in altro luogo; ~ *fra* da altro luogo, da fuori; gl. d'altronde; ~ *hen* altrove.

anno, ~ 1870 nel 1870.

annonse annuncio, inserzione f, avviso (pubblicitario); *rykke inn en* ~ fare un'inserzione, mettere un annuncio (sul giornale); **annonseakkvisitor** piazzista m, f (di pubblicità); **annonseavdeling** servizio pubblicità, ufficio inserzioni; **annonsebyrå** agenzia di pubblicità; **annonseplakat** cartellone m, manifesto pubblicitario; **annonseplass** (plassering) ubi-

cazione f, posizione dell'annuncio; **annonsepris** tariffa degli annunci (delle inserzioni).

annonsere annunziare, annunciare; mettere (el.: inserire) un annuncio, fare un'inserzione (sul giornale); fare pubblicità; **annonsering** pubblicità, inserzione f; **annonsepalte** colonna pubblicitaria, rubrica degli annunci; **annonsør** inserzionista m, f.

annullere annullare, abolire; jur. risolvere; ~ *en kontrakt* rescindere (rompere) un contratto; **annulering** annullamento, rescissione f, revoca.

anonym anonimo; s. **anonimo**; *være (holde seg)* ~ mantenere l'anonimato, serbare l'anonimo; **anonymitet** anonimìa, anonimato.

anretning (tilberedning av mat) preparazione f (di cibo), (servering) servizio, (samling retter) portate fpl; **anretningsbord** tavolo di servizio; rel. credenzino; **anretningsrom** stanza di servizio.

anrette (dekke) apparecchiare, mettere il coperto; mettere in tavola, servire; (volde) causare, provocare; *det er servert* è servito; i signori sono serviti.

anrike tekn. arricchire; agr. ammendare; **anriking** arricchimento, ammendamento.

anrope chiamare ad alta voce, dare una voce a; (påkalle) invocare; mar. chiamare (con il portavoce); mil. dare l'altolà; ~ *om hjelp* invocare aiuto, chiamare a soccorso.

ansamle accumulare; **ansamling** accumulazione f, cumulo.

anse, ~ *for* considerare, ritenere, giudicare, stimare, credere, reputare; (ta for) prendere per; *jeg har ansett det for passende å tie* ho ritenuto conveniente di tacere, ho creduto bene di tacere; *ansees (bli ansett) for rik* esser considerato (passare per) ricco.

anseelse considerazione f, stima, reputazione f, fama, notorietà; (innflytelse) autorità, credito; *uten persons* ~ senza considerazione per nessuno, senza riguardi personali; *for loven er det ingen persons* ~ la legge non fa parzialità per nessuno; *vinne* ~ acquistare credito, accreditarsi; *miste sin* ~ perdere credito, screditarsi, perdere la stima altrui; *berøve en hans* ~ screditare qn.

anselig (utseende) di bell'aspetto, di bella presenza; (betydelig) considerevole, notevole, importante; **anselighet** bella presenza; litt. prestanza; importanza; **ansett** considerato, stimato; *være* ~ (om person) godere di molta considerazione.

ansette (i post) assumere, impiegare; (embetsmann) nominare, designare; (verdsette) valutare; *bli ansatt* impiegarsi, ottenere un impiego; *fast ansatt embetsmann* funzionario di ruolo; **ansettelse** (utnevning) nomina; (stilling) carica, impiego; (post) posto; *fast* ~ impiego fisso; *midlertidig* ~ impiego temporaneo (el.: provvisorio).

ansiennitet anzianità; *forfremmelse etter* ~ promozione f per anzianità di servizio.

ansikt viso, faccia, volto; *sette opp et alvorlig* ~ assumere una faccia di circostanza, fare una faccia seria; *skjære ansikter* fare smorfie, far boccacce; *slå i ansiktet* colpire al viso; ~ *til* ~ *med* (a) faccia a faccia con, in presenza di; *se en (rett) i ansiktet* guardar qn. in faccia (el.: dritto negli occhi).

ansiktsbehandling trattamento al viso; **ansiktsdrag** tratti mpl del viso; **ansiktsfarge** carnagione f, colorito, cera; **ansiktsform** forma del viso; **ansiktsmassasje** massaggio al viso; **ansiktsnerve** nervo facciale; **ansiktsrosen** risipola facciale; **ansiktssmerter** nevralgia facciale (el.: del trigemino); **ansiktstrekk** tratti mpl del viso; **ansiktstrekning** tic m inv. (al viso); **ansiktsuttrykk** espressione f del viso; (fast) fisionomia.

ansjos acciuga, alice f.

anskaffe acquistare, acquisire, procacciare; ~ *noe til en* procurare qc. a qn.; ~ *seg* procurarsi, procacciarsi, fornirsi di; ~ *seg bøker* provvedersi di libri; **anskaffelse** acquisto, provvista, acquisizione f.

anskrevet, *være godt (dårlig)* ~ *hos en* aver credito (poco credito) presso qn.; F *esser ben (mal)* visto da qn.

anskrik allarme m, grido d'allarme; *gjøre* ~ dare l'allarme.

anskuelig (filos.) intuitivo; precepibile; (tydelig) chiaro, evidente, intelligibile; *gjøre* ~ rendere evidente, render chiaro, illustrare, spiegare; *gjøre noe* ~ *for en* chiarire qc. a qn.; **anskueliggjøre** dimostrare chiaramente, spiegare, illustrare; **anskuelighet** chiarezza, evidenza; **anskuelse** filos. intuizione f; (synsmåte) modo di vedere; (mening) idea, opinione f, parere m; osservazione f; **anskuelse-bilde** filos. percezione f sensibile, immagine illustrativa; **anskuelsesevne** facoltà d'intuizione; **anskuelsemetode** metodo intuitivo; **anskuelseunder-visning** insegnamento dimostrativo, istruzione intuitiva.

anslag mus. tocco; attacco; (plan) disegno, progetto; (komplott) complotto, congiura; (vurdering) stima, valutazione f; (på skrivemaskin) battuta; *listige anslag* maneggi mpl.

anslå, *hva anslår De dette hus til?* quanto valutate questa casa?; *anslå for høyt* sopravvalutare; ~ *for lavt* sottovalutare; ~ *en annen tone* cambiar tono.

anspenne, ~ *seg* irrigidirsi, ostinarsi; ~ *alle sine krefter* impiegare tutte le forze; ~ *alle sine evner* fare ogni sforzo, concentrarsi; **anspennelse** sforzo, concentrazione f; *åndelig* ~ tensione f (d'animo); **anspent** teso.

anspore spronare?stimolare, pugolare; ~ *til* incitare a, spingere a.

anstalt istituto, istituzione f; casa; stabilimento; *gjøre anstalter* fare preparativi; *gjør ingen anstalter!* non faccia complimenti!; *uten anstalter* senza complimenti; **anstaltmaker** faccendone m, intrigante m, f; **anstaltmakeri** complicazioni fpl inutili.

anstand decoro, compostezza, decenza, (verdighet) dignità; *han fører seg med verdighet* il suo comportamento è improntato di dignità; **anstands-dame** chaperon m, dama di compagnia.

anstendig (passende) decoroso; (skikkelig) onesto, perbene; (sømmelig) decente; (rimelig) ragionevole; (verdig) dignitoso; *gjøre et* ~ *parti* fare un buon matrimonio; *en* ~ *pike (familie)* una ragazza (famiglia) perbene; **anstendighet** decenza, convenienza.

anstifte causare, provocare, suscitare, istigare, cagionare, far nascere; **anstifter** provocatore m, istigatore m, fomentatore m.

anstigende, *der kommer han* ~ eccolo che arriva.

anstikke (vinfat) spillare.

anstille (betraktning etc.) fare; ~ *undersøkelser* fare (el.: intraprendere) delle ricerche; procedere alla ricerca; ~ *seg som om* fingere di, far finta di; ~ *seg syk* fingersi malato; se også: late.

anstrenge affaticare, stancare; se også: anspenne; ~ *seg (for å)* sforzarsi (di), fare sforzi (per); ~ *seg over evne* sfinarsi, strapazzarsi; **anstrengelse** sforzo, fatica; *åndelig* ~ sforzo mentale, concentrazione dello spirito; *gjøre kraftige anstrengelser* fare sforzi accaniti; *gjøre noe uten den minste* ~ far qc. senza il minimo sforzo; **anstrengende** faticoso, arduo, difficile; *ved* ~ *arbeid* lavorando duramente, con grandi sforzi.

anstørk colorito, tinta, aria, tocco; apparenza, patina; (skinn) vernice f, parvenza; (snev) infarinatura, tocco; *gi noe et italiensk* ~ dare un tocco italiano a qc.

anstøt scandalo; *vekke* ~ causare (dare) scandalo; *vekke* ~ *hos* scandalizzare, offendere, urtare; *ta* ~ *av* scandalizzarsi di, offendersi di; **anstøtelig** scandaloso, (uanstendig) indecente, sconveniente; **anstøtelighet** indecenza; sconvenienza; **anstøts-sten** pietra dello scandalo, (hindring) intoppo.

anstå, ~ *seg* convenirsi.

ansvar responsabilità; *prorata* ~ responsabilità separata; *solidarisk og juridisk* ~ responsabilità congiunta; *på mitt* ~ sotto la mia responsabilità; a mio rischio; *fralegge seg alt* ~ declinare ogni responsabilità; *stå til ansvar for* rispondere di, render conto di, essere responsabile di; *ta ansvaret for* prendere (assumere) la responsabilità di; *dra en til* ~ *for* tener qn. responsabile di, chiedere soddisfazione a qn. di qc.; *uten* ~ *for rust, lekkasje* merk. franco ruggine, colaggio; *uten* ~ *for oss* senza impegno o responsabilità da parte nostra.

ansvarlig responsabile; *gjøre* ~ *for* rendere responsabile di; *i ansvarlige kretser* negli ambienti autorizzati; **ansvarlighet** responsabilità; **ansvarsbevisst** coscienzioso, conscio della propria responsabilità; **ansvarsfri** esente da responsabilità, irresponsabile; **ansvarsforsikring**, se: garanti; **ansvarsfull** che implica una grande responsabilità, importante; **ansvarsfølelse** senso di responsabilità; **ansvarshavende** responsabile; **ansvarsløs** irresponsabile; **ansvarsløshet** irresponsabilità, mancanza di scrupoli.

ansøke chiedere; domandare, far domanda (richiesta, istanza); ~ *om noe* chiedere qc.; **ansøker** richiedente m, f; (om opptak i kloster) postulante m, f; **ansøkning** richiesta, domanda, istanza, petizione f; *sende inn en* ~ fare domanda, avanzare richiesta; **ansøkningsfrist** termine d'iscrizione; **ansøknings skjema** modulo, formulario.

anta assumere, prendere; (tro, mene) credere, supporre, presupporre; (godta) accettare, approvare; (anerkjenne) riconoscere, ammettere; (ansette) ingaggiare, prendere; (barn) adottare; (ved prøve) promuovere; (vane) prendere, contrarre; ~ *for gitt* assumere per certo; presupporre; *det er grunn til å* ~ ci sono (buone) ragioni per pensare; ~ *en religion* abbracciare una religione.

antakelig accettabile, ammissibile, (passelig) conveniente, (mening) plausibile, ragionevole, (sannsynlig) probabile; adv. probabilmente, presumibilmente; **antakelse** supposizione f, ipotesi f.

antall numero, (mengde) quantità; *i et* ~ *av 100* in cento; *overgå i* ~ superare di numero, essere superiore di numero.

antarktisk antartico (pl: -ci).

antaste aggredire, attaccare; (fornærme) insultare, ingiuriare; ~ *en på gata* abbordare qn. per la strada.

antedatere antidatare; **antedatering** antidata.

antegne annotare; **antegnelse**, **antegning** annotazione f, nota.

antenne 1. antenna.

antenne 2. tr. dar fuoco a; intr. pigliar fuoco; **antennelig** infiammabile; *ikke* ~ ininflamabile; (ildfast) ignifugo (pl: -ghi).

antennemast pilone m dell'antenna.

antesipere anticipare; **antesipering** anticipazione f, anticipo.

antibiotika antibiotici mpl.

antikk antico (pl: -chi); **antikken** (kunst) l'antico, (oldtiden) l'antichità.

antikrist Anticristo.

antikva typ. tondo, romano; *med* ~ in caratteri tondi (romani).

antikvariat antiquariato; **antikvar** antiquario; venditore m di libri usati, bancarellista m, f; **antikvarisk** antiquario; *kjøpe en bok* ~ comprare un libro d'occasione; **antikvert** antiquato, fuori uso, fuori moda; **antikvit** antichità, oggetto antico; **antikvitetshandler** antiquario, venditore m di oggetti antichi; **antikvitetssamling** collezione f di oggetti antichi.

antilope antilope f.

antiluftforsvar difesa contraerea; **antiluftkanon** cannone m contraereo; **antiluftskyts** artiglieria contraerea.

antimakassar capezziera; poggiatesta m.

antimon antimonio.

antipati antipatia; avversione f, ripugnanza; *vise* ~ *mot* dimostrare avversione per; avere in antipatia; **antipatisk** antipatico (pl: -ci).

antipode antipode m; *hos (på) antipodene* agli antipodi.

antisemitt antisemita; **antisemittisme** antisemitismo.

antiseptikk antisepsi f; **antiseptisk** antiseptico (pl: -ci); ~ *middel* antiseptico.

antrekk abito, tenuta.

antropolog antropologo (pl: -gi); **antropologi** antropologia.

antyd accennare, (foreslå) suggerire, proporre; insinuare, alludere; **antydning** accenno, suggerimento; insinuazione f, allusione f; (liten mengde, snev) ombra, sfumatura; fam. pizzico, goccia, tantino; *å ha* ~ *til mage* metter su pancia; **antydningssvis** con insinuazione, allusivamente; (til orientering) a titolo d'indicazione.

anvende (bruke) usare, servirsi di, impiegare, adoperare; (ty til) ricorrere a; (ofre) dedicare, consacrare; (gi ut) spendere; (teori) applicare; *la seg* ~ *på* applicarsi a; ~ *igjen* riadoperare, riutilizzare; ~ *godt (dårlig)* far buon (cattivo) uso di; ~ *alle sine krefter* spendere tutte le energie; ~ *på en nyttig måte* mettere a profitto, utilizzare, sfruttare; ~ *sin innflytelse til beste for en* adoperarsi in favore di qn.; *anvendt vitenskap* scienza applicata.

anvendelig utile all'uso, pratico; (brukbar) utilizzabile; applicabile, usabile; **anvendelse** uso, impiego; (regel o.l.) applicazione f; *nyttig* ~ utilizzazione f.

anvise (påvise) indicare; (tildele) assegnare; merk. voltare, volturare; *redaksjonen anviser* rivolgersi al giornale; ~ *til utbetaling* ordinare (autorizzare) il pagamento; **anvisning** (veiledning) direttive fpl, istruzioni fpl; (påvisning) indicazione f; (tildele) assegnazione f, (penger) stanziamento (el.: destinazione f); merk. assegno, buono; (post) vaglia; (administr.) ordinanza, disposizione f.

aorta aorta.

ap scimmiottatura, buffoneria; *drive* ~ *med* prendersi gioco di, prendere in giro.

apal melo; **apalgrå** grigio pomellato, leardo.

apanasje appannaggio.

aparte singolare, bizzarro, estroso; adv. a parte.

apati apatia; **apatisk** apatico (pl: -ci).

ape scimmia; ~ v., ~ *etter* scimmiottare, imitare; **apeaktig** scimmiesco (pl: -chi); **apefjes** faccia da (el.: di) scimmia; **apehus** gabbia da scimmia; **apekatt** scimmia; **apekatter** scimmiottatura; **apekattstrek** lazzo, buffonata; **apekattvesen** modi fpl da scimmia; **aperi** scimmiottatura; **apeunge** scimmiottato.

apokryf(isk) apocrifo; *de apokryfiske bøker* gli apocrifi.

apopleksi apoplessia; **apoplektiker** apoplettico m (pl: -ci); **apoplektisk** apoplettico (pl: -ci); ~ *anfall* colpo apoplettico.

apostel apostolo; *reise med apostlenes hester* andare col cavallo di San Francesco; *Apostlenes gjerninger* gli Atti degli Apostoli; **apostolisk** apostolico (pl: -ci).

apostrof apostrofo; **apostrofe** apostrofare.

apotek farmacia; **apoteker** farmacista m, f; **apotekerkunst** farmaceutica; **apotekermehjelp** aiuto-farmacista; **apotekervarer** prodotti mpl farmaceutici, medicinali mpl; **apotekervekt** bilancia di precisione (per analisi); **apotekvisitas** ispezione f (el.: visita di controllo) di una farmacia; **apotekviten-skap** farmacologia.

apparat apparecchio, apparato, macchina, strumento, congegno; F (tingest) coso, aggeggio; *elektriske apparater* apparecchiatura elettrica; **apparatur** apparecchiatura, attrezzatura.

appell appello, ricorso; mil. chiamata, richiamo; **appellabel** appellabile; **appellant** appellante m, f; **appellere** v. intr. appellarsi, far ricorso, ricorrere (in appello, in cassazione); ~ *en dom* appellare una sentenza; *dom som ikke kan appelleres* sentenza senz'appello; *unnlte å* ~ accettare il verdetto; ~ *til ens edelmodighet* far appello alla generosità di qn.; **appellering** appello, appellazione f; **appelleringsrett** corte f d'appello; **appellinstans** istanza superiore.

appelsin arancia; **appelsinbåt** spicco (pl: -chi) d'arancia; **appelsinkjerne** seme m d'arancia; **appelsinmarmelade** marmellata di arance; **appelsinsaft** succo d'arancio; **appelsinskall** scorza d'arancia; **appelsintre** arancio.

appendiks appendice f.

appetitt appetito; *gi* ~ risvegliare (el.: stuzzicare) l'appetito; *ta bort appetitten* rovinare (el.: guastare) l'appetito; **appetittlig**, **appetittvekkende** appetitoso.

applaudere applaudire; **applaus** applauso, applausi mpl.

apportere (jakt) riportare.

appretere apprettare; **appretur** appretto; (glans) lustro.

approbasjon approvazione f, assenso, consenso, acquiescenza; jur. consenso, benessere m; **approbere** approvare, sanzionare, sancire.

aprikos albicocca; **aprikostre** albicocco (pl: -chi).

april aprile m; *i* ~ in aprile; *narre* ~ fare un pesce d'aprile; **aprilsnarr** pesce m d'aprile; **aprilvær** tempo d'aprile, tempo variabile.

apriorisk a priori.

apropos a proposito, opportuno; *svare* ~ rispondere a tono.

ar (mål) ara.

araber arabo; **arabesk** arabesco (pl: -chi); **arabisk** arabo; *Den arabiske bukt* il golfo di Oman.

aragonier, **aragonisk** aragonese.

arak arak m.

arbeid lavoro, occupazione f, professione f; (strev) fatica; litt. travaglio; (verk) lavoro, opera; (opp-gave) compito; *en forfatters arbeider* le opere di un autore; *skriftlige arbeider* (skole) compiti scritti; *offentlige arbeider* lavori pubblici; *kapitalen og arbeidet* il capitale e la mano d'opera; *et godt stykke* ~ un bel lavoro; *gå på (til sitt)* ~ andare al lavoro; *ha et* ~ *fore*, *ha noe under* ~ star lavorando a qc., aver qc. in cantiere; *være ved sitt* ~ essere al

lavoro; *være under ~* (bygg) essere in (via di) costruzione.

arbeide v. lavorare, operare, (slite) faticare; *~ i marmor* lavorare in marmo; *~ med lyst* lavorare di buona lena; *~ for et mål* avere (el.: proporsi) uno scopo; *~ for egen regning* lavorare in proprio; *~ for et firma* lavorare per una ditta (impresa); *~ opp en forretning* far prosperare un'impresa; *~ seg igjennom* aprirsi un varco in; venire a capo di; *~ seg inn i* compenetrare; *~ opp igjen* risollevare, ristabilire (la fortuna, la reputazione etc.); *~ sammen med* lavorare con, collaborare con, cooperare con; *~ seg ut av (opp til)* riuscire a togliersi da (ad arrivare a); *~ seg i hjel* ammazzarsi dal lavoro, ammazzarsi a furia di lavorare; *~ seg en sykdom på halsen* contrarre una malattia sul lavoro; *~ videre* continuare a lavorare.

arbeider operaio, lavoratore m (f: -trice, F -tora); (dagarbeider) giornaliero; (sjauer) scaricatore m; *ikke faglært* ~ manovale m, bracciante m; *faglært* ~ operaio specializzato (el.: qualificato); *Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon (LO)* Confederazione Nazionale dei Sindacati Operai; *Håndens og åndens arbeidere* i lavoratori del braccio e della mente; *en ~ er sin lønn verd* l'operaio vale il suo salario.

arbeiderbevegelse movimento operaio; **arbeiderbolig** casa popolare; **arbeiderklasse** classe operaia; **arbeiderparti** partito laburista; **arbeidersak** questione operaia; **arbeidervernlov** legge per la prevenzione degli infortuni sul lavoro.

arbeidsanstalt (tvangsanstalt) casa di correzione, riformatorio; (ellers) laboratorio, istituto; **arbeids(be)sparende** che risparmia lavoro; **arbeidsbie** ape f operaia; **arbeidsbord** (handverk) banco (pl.: -chi), (snekker) bancone, (skomaker) deschetto, (skrivebord) scrivania; **arbeidsbruk**, *til ~* da lavoro; **arbeidsbukse(r)** calzonni mpl da lavoro, tuta.

arbeidsdag giornata lavorativa, (hverdag) giorno feriale; *halv ~* mezza giornata; **arbeidsdepartement** Ministero del Lavoro; **arbeidsdrakt** abito da lavoro, tenuta di fatica; **arbeidsdyktig** abile al lavoro, capace di lavorare; **arbeidsdyktighet** attitudine al lavoro, abilità nel lavoro; **arbeidsdyr** animale m da soma.

arbeidsfelt campo di lavoro; **arbeidsfolk** operai mpl, braccianti mpl, uomini mpl di fatica; **arbeidsforhold** condizioni fpl di lavoro; **arbeidsformann** capo operaio; **arbeidsformidling** ufficio di collocamento; **arbeidsfrakk** camiciotto, cappa; **arbeidsfør** abile (al lavoro).

arbeidsgiver datore m di lavoro, F padrone m (f: -a); **arbeidsgiverforening** associazione f dei datori di lavoro, Confederazione f dell'industria; **arbeidsgjeng** squadra (di operai), maestranza; **arbeids glede** amore m per il lavoro, gioia di lavorare.

arbeidshest cavallo da tiro; fig. lavoratore m (f: -trice, F -tora) infaticabile; fam. sgobbone m; **arbeidshus**, se **arbeidsanstalt**.

arbeidsinnsats contributo di lavoro, fatica; **arbeidsiver** lena, passione f per il lavoro.

arbeidsjern lavoratore m indefesso; stakanovista m, f; fam. sgobbone m.

arbeidskledd in abito da lavoro; **arbeidsklær** abiti mpl da fatica (el.: da lavoro); **arbeidskontor** ufficio di collocamento; **arbeidskraft** (manuell) manodopera; personale.

arbeidslag squadra, maestranza; **arbeidsledighet** disoccupazione f; **arbeidsledighetsbidrag** sussidio di disoccupazione; **arbeidsledighetstrygd** previdenza

sociale contro la disoccupazione; **arbeidslyst** amore m per il lavoro; **arbeidslønn** salario, paga; **arbeidsløs** disoccupato, senza lavoro; **arbeidsløshet** disoccupazione f.

arbeidsmarked mercato del lavoro; **arbeidsmaur** formica operaia; fig. fam. sgobbone m; **arbeidsmenneske**, *et riktig ~* un gran lavoratore.

arbeidsnedleggelse cessazione f del lavoro; se også streik; **arbeidsnever** mani fpl callose.

arbeidsom laborioso, attivo, operoso; **arbeidsomhet** laboriosità, attività, operosità.

arbeidsoverslag preventivo, calcolo del costo del lavoro.

arbeidsplass posto di lavoro; (bygg) cantiere m; (verft) cantiere m navale; (verksted) officina.

arbeidspsykologi psicologia del lavoro, orientamento professionale.

arbeidsskift squadra di turno, cambio; **arbeidsstans** cessazione f del lavoro, astensione f dal lavoro; **arbeidssstokk** manodopera; personale; **arbeidssstyrke** manodopera, organico; **arbeidstaker** impiegato, operaio; **arbeidstariff** tariffa dei salari (el.: delle paghe); **arbeidstegning** disegno (di lavoro); **arbeidstempo** ritmo di lavoro, celerità del lavoro; **arbeidstid** tempo di lavoro, durata del lavoro; ore fpl lavorative; *delt ~* orario interrotto; *sammenhengende ~* orario continuato; **arbeidstilsyn** Ispettore del Lavoro; **arbeidstog** treno di servizio.

arbeidsudyktig inabile al lavoro, invalido; **arbeidsudyktighet** inabilità al lavoro, invalidità, incapacità.

arbeidsutvalg comitato esecutivo, comitato d'azione.

arbeidsvane abitudine di lavoro; **arbeidsvant** abituato, allenato; **arbeidsvogn** carro, carrello, vettura di servizio; **arbeidsværelse** studio, gabinetto.

arbeidsytelse prestazione f (d'opera).

areal area, superficie f.

argonautertoget la spedizione degli Argonauti.

argument argomento; **argumentere** argomentare, discutere, ragionare; **argumentering** argomentazione f.

argusblikk occhi mpl d'Argo; **argusfasan** argo.

ariadnetråd filo d'Arianna.

arie mus. aria; *liten ~* arietta.

arier ariano.

Arilds tid, *fra ~* dal tempo dei tempi, da tempo immemorabile; dal tempo in cui la Berta filava.

aristokrat aristocratico (pl: -ci); **aristokrati** aristocrazia; **aristokratisk** aristocratico (pl: -ci).

aristoteliker aristotelico (pl: -ci); **aristotelisk** aristotelico (pl: -ci).

aritmetikk aritmetica; **aritmetiker** aritmetico (pl: -ci); **aritmetisk** aritmetico (pl: -ci).

ark arca; arkit. mansarda; (papir) foglio; typ. foglio; *paktens ~* l'arca dell'alleanza; **ark(nummer)** typ. segnature.

arkaisme arcaismo; **arkaisk**, **arkaistisk** arcaico (pl: -ci); **arkanum** arcano.

arkeli deposito di munizioni, santabarbara.

arkeolog archeologo (pl: -gi); **arkeologi** archeologia; **arkeologisk** archeologico (pl: -ci).

arkipel arcipelago (pl: -ghi); *det greske ~* l'Arcipelago.

arkitekt architetto; **arkitektonisk** architettonico (pl: -ci); **arkitektur** architettura.

arkitrav architrave m.

arkiv archivio; **arkivar** archivista m, f; **arkivere** archiviare.

arkont arconte m; **arkontverdighet** arcontato.

arktisk artico (pl: -ci); *de arktiske strøk* le regioni artiche.
arkvis foglio a foglio.
arm 1. adj. povero, misero.
arm 2. s. braccio (pl: braccia); fig. braccio (pl: bracci); (*vektstang*) braccio, asta; *lovens* ~ il braccio della legge; *gå ~ i ~* andare a braccetto; *han hadde sin kone under armen* dava il braccio a sua moglie; *ha plass til å røre armene* aver spazio per muoversi; *kaste seg i armene på en* gettarsi in braccio a qn.; *ta en under armene* fig. sostenere, spalleggiare qn.
armatur attrezzatura, armatura.
armbevegelse movimento del braccio, (*gestus*) gesto; **armbind** (bandasje) fascia; (*kjennetegn*) bracciale m; **armbrudd** frattura del braccio; **armbrøst** balestra; **armbånd** braccialetto, bracciale m; **armbåndsur** orologio da polso.
armégevær fucile m da guerra.
armenier armeno; **armensk** armeno.
armere armare; mar. armare, equipaggiare; **armering** armamento; tekn. armatura.
armfull bracciata; **armhule** ascella; **armkrok**, *i armkroken* sottobraccio; **armleue** bracciolo; (*på beskammel*) appoggiatoio; **armlengde** lunghezza del braccio; (*mål*) braccio.
armod miseria, indigenza, privazione f, povertà; *synke ned i den dypeste* ~ cadere nella miseria più nera.
armring cerchietto, braccialetto; **armstake** candellabro; **armstol** poltroncina; sedia a braccioli; **armstubb** moncone m; **armstump** moncherino, moncone m.
armstykke forza di braccio (di braccia); **armsvette** traspirazione f delle ascelle; *lukte av* ~ puzzare di sudore dalle ascelle.
armtak bracciata; **armtykk** grosso come un braccio.
arne focolare m; **arnested** focolare m (også fig.).
aroma aroma m; fragranza; **aromatisk** aromatico (pl: -ci).
arpeggio mus. arpeggio.
arr cicatrice f, sfregio (*i ansiktet*); (*kopper*) buttero; bot. stigma m.
arrangement disposizione f, ordinamento, arrangiamento, organizzazione f; **arrangere** disporre, ordinare, organizzare, allestire, arrangiare; mus. arrangiare; ~ *for orkester* orchestrare; **arrangør** organizzatore m (f.: -trice).
arrdannelse cicatrizzazione f; bot. formazione f dello stigma.
arrest arresto, fermo, (*på eiendom*) sequestro, pignoramento; mar. embargo; (*fengsel*) guardina; *hente fra* ~ far uscire di cella; **arrestasjon**, **arrestering** arresto; **arrestforretning** sequestro, pignoramento; **arresthus** guardina; **arrestordre** mandato di cattura (el.: d'arresto); *utstede ~ mot en* spiccare un mandato di cattura contro qn.
arret segnato da cicatrici; (*etter kopper*) butterato (dal vaiolo); (*i ansiktet*) sfregiato.
arrig incollerito, stizzoso, iracundo, rabbioso.
arsenikk arsenico; **arsenikkforgiftning** avvelenamento da arsenico; **arsenikkholdig** arsenico (pl: -ci), arsenioso.
art specie f, genere m, sorta; (*beskaffenhet*) qualità, fatta; (*vesen*) natura; classe f.
arte, ~ *seg* manifestarsi, (*skikke seg*) comportarsi, condursi.
arterie arteria; **arteriell** arterioso.
arteskisk artesiano.
artig curioso, spassoso, divertente.
artikkel articolo (også gram. og merk.).

artikulasjon articolazione f; **artikulere** articolare.
artilleri artiglieria; *ridende* ~ artiglieria a cavallo; **artillerisalve** salva d'artiglieria; **artillerist** artigliere m.
artisjokk, **artiskokk** carciofo; **artisjokkbunn** cuore di carciofo.
artium licenza di maturità (norvegese); *lese til* ~ prepararsi per gli esami di maturità; **artiumsvitnesbyrd**, **-vitnemål** diploma m di maturità.
artsbestemmelse determinazione f della specie; **artsnavn** nome m specifico.
arv eredità, lascito, successione f; litt. retaggio; *den kulturelle* ~ il patrimonio culturale; ~ *etter loven (etter testament)* successione legittima (testamentaria); ~ *som tilfaller staten* successione senza eredi successibili; *ved* ~ per via ereditaria, ereditariamente; *få i arv* ereditare, ricevere in eredità; *gå fra (si fra seg)* ~ *og gjeld* rinunciare all'eredità; *gå i* ~ trasmettersi (tramandarsi) per via ereditaria; *ta i* ~, *ta opp (løfte)* *arven etter en* raccogliere l'eredità di qn.
arve 1. v. ereditare; ~ *noe etter en* ereditare qc. da qn.; 2. bot. s. centonchio, anagallide f.
arveadel nobiltà ereditaria; **arveavgift** imposta di successione; **arveberettiget** avente diritto all'eredità, idoneo alla successione; (*til tronen*) successore m (f: -ora, -editrice) legittimo; **arvefall** apertura della successione; **arvefeste** enfiteusi f.
arvefordring pretese fpl su una successione; **arveforskudd** anticipo su un futuro legato; **arvefølge** successione f; **arvefølgekrig** guerra di successione.
arvegods eredità; **arvegård** possedimento avito, retaggio.
arvelater testatore m; **arvelig** ereditario; **arvelighet** ereditarietà; **arvelodd** parte di un'eredità; (*lovbestemt*) legittima, quota indisponibile; **arvelov** legge f sulla successione; **arveløs** diseredato; *gjøre* ~ diseredare.
arvemasse asse m ereditario; **arvemidler** patrimonio.
arvepakt patto di famiglia; **arveprins** principe m ereditario.
arverett diritto di successione.
arvesak causa per la successione (per un'eredità); **arveskifte** divisione f di un'eredità; **arvestrid** contestazione f per un'eredità; **arvestykke** eredità, oggetto ereditato; **arvesvik** frode commessa nei riguardi di una successione; **arvesynd** peccato originale; *stygge som arvesynden* brutto come il peccato; **arvesøksmål** azione f civile per un'eredità.
arvetante zia ricca, zia d'America; **arvetrette**, se *arvestrid*.
arving erede m, f; *kvinnelig rik* ~ ereditiera; ~ *etter loven* erede necessario (legittimo); (*for øyeblikket*) *nærmeste* ~ presunto erede; *innsette en som* ~ istituire qn. erede, nominare qn. proprio erede; *melde seg som* ~ presentarsi come erede.
asal bot. sorbo; **asalbær** sorba.
asbest asbesto; *bøvelig* ~ amianto; **asbestpakning** guarnizione f di amianto; **asbestpapp** cartone m d'amianto.
ase, ~ *seg ut* spossarsi, sfiancarsi, esaurirsi.
asen asino, ciuco (pl: -chi), somaro; *stort* ~ fig. bel somaro, asino calzato e vestito.
asfalt asfalto, bitume m; **asfaltarbeider** asfaltatore m; **asfaltere** asfaltare, bitumare; **asfaltering** asfaltatura, bitumatura.
asiat asiatico (pl: -ci); **asiatisk** asiatico.
asjett piattino.
ask bot. frassino; **askeskog** frassineto.
aske cenere f; (*jordiske levninger*) ceneri fpl; *legge*

i ~ ridurre in cenere, incenerire; *komme fra asken til ilden* cadere dalla padella nella brace, andare di male in peggio; *reise seg (igjen) av asken* risorgere dalle ceneri; **askebeger** posacenere m, portacenere m; **askefarge** color m di cenere; **askefarget** cinerino, color cenere; **askegrå** grigio cenere; (i ansiktet) smorto, livido; **askelut** liscivia; **askeonsdag** mercoledì m delle ceneri; **askepott** Cenerentola; **askeregn** pioggia di cenere; **askeskuff** ceneratoio.

askese asceti f; ascetismo; **asket** asceta m, f; **asketisk** ascetico (pl: -ci).

askeurne urna cineraria.

asorisk delle Azzorre; *De asoriske øyer* le Azzorre.

asp pioppo bianco, tremolo, gattice m; se: osp.

asparges asparago (pl: -gi); **aspargesbed** letto (el.: campo) di asparagi; **aspargeshode** punta d'asparago.

aspirant aspirante m, f, allievo, candidato; **aspirasjon** aspirazione f; **aspirere** aspirare (til a).

aspirin aspirina; **aspirintablett** compressa d'aspirina; F cachet m.

ass mus. la m bemolle.

assessor assessore m, consigliere m.

assimilasjon assimilazione f; **assimilere** assimilare.

assistanse, se: hjelp, medvirkning; **assistent** assistente m, f; merk. impiegato, commesso; **assistere** tr. assistere.

assortere assortire; **assortering**, **assortiment** assortimento.

assurandør assicuratore m; mar. assicuratore marittimo; **assuranse**, se: forsikring; **assurere**, se: forsikre.

asters bot. astro.

astma asma; **astmatiker** asmatico (pl: -ci); **astmatisk** asmatico.

astrakan astrakan m inv.; persiano.

astrolog astrologo (pl: -gi); **astrologi** astrologia; **astrologisk** astrologico (pl: -ci).

astronom astronomo; **astronomi** astronomia; **astronomisk** astronomico (pl: -ci).

asur azzurro; **asurblå** azzurro; **asurfarget** azzurrino.

asyl asilo, rifugio; (for barn) asilo infantile, scuola materna; **asylrett** diritto d'asilo; **politisk** ~ asilo politico.

at conj. che.

ateisme ateismo; **ateist** ateo, ateista m, f; **ateistisk** ateo, ateistico (pl: -ci).

atelier studio; gl. og litt. bottega; (film) studio cinematografico, teatro di posa; **fotografisk** ~ studio fotografico.

atferd condotta, comportamento, contegno; *besyn-derlig* ~ comportamento bizzarro.

atkomst accesso, adito; *lett* ~ accesso facile; *med lett* ~ facilmente accessibile, di facile accesso.

atlanterhavsbåt transatlantico (pl: -ci); **atlanterhavspakt** patto atlantico (pl: -ci).

atlas (kart) atlante m; **atlasformat** formato atlantico.

atlask raso; **atlaskes** di raso; *en hvit* ~ *kjole* un vestito di raso bianco.

atlet atleta m, f; **atletisk** atletico (pl: -ci).

atmosfære atmosfera; **atmosfærisk** atmosferico (pl: -ci).

atoll atollo, isola corallina.

atom atomo; **atomalder** era atomica; **atombombe** bomba atomica; **atomenergi** energia atomica (el.: nucleare); **atomforsker** scienziato atomico; **atomforskning** ricerche fpl nucleari; **atomkjerne** nucleo atomico (el.: dell'atomo); **atomistisk** atomistico (pl: -ci); **atomkraft** forza nucleare (el.: atomica);

atomkraftdrevet a propulsione atomica; **atomlære** scienza atomica; (teori) atomismo; **atommile** pila atomica; **atomspaltning** fissione f dell'atomo, fissione nucleare; **atomstabel** pila atomica; **atomvåpen** armi fpl nucleari.

atskille separare, dividere (*fra* da); (ta fra hverandre) disgiungere, disconnettere, disunire; tekn. smontare; kjem. scomporre; (skille mellom) distinguere; (løsne) staccare; **atskilleglig** separabile, divisibile; **atskillelse** separazione f; divisione f; disgiunzione f; distinzione f; distacco.

atskillig parecchio, alquanto, molto; adv. molto, assai, parecchio; ~ *vanskeligere* ben più difficile; **atskillige** parecchi, molti diversi.

atsplitte (spre) disperdere, sbaragliare, dissipare; **atsplittelse** dispersione f, sbaraglio, dissipazione f.

atspre(de) (distrahere) distrarre; (more) divertire, svagare, ricreare; *det atspredet ham i hans sorg* ciò lo distrae dal suo dolore; **atspredelse** svago, divertimento, ricreazione f; **atspredt** distratto, svagato; adv. distrattamente.

atstadig posato, composto.

atten diciotto; **attende** diciottesimo; litt. decimottavo; *den ~ mai* il diciotto maggio.

attentat attentato (*imot* contro); **attentatforsøk** attentato, tentativo di attentato.

attenåring diciottenne m, f.

atter di nuovo, nuovamente, un'altra volta; **atterbud** se: avbud; **attergløyme** (vecchia) zitella.

attersting punto erba.

attest certificato, attestato, dichiarazione f; atto; **attestere** certificare, attestare, legalizzare, vidimare; **attestering** attestazione f, certificazione f, vidimazione f, legalizzazione f; **attestutsteder** attestatore m; notaio certificatore.

attpå in più, per giunta, in aggiunta.

attributt attributo, qualità.

attrå desiderio, brama, voglia; *sanselig* ~ appetito sensuale; **attråverdige** desiderabile.

au! ah! ahia!

audiens udienza; *få ~ hos* ottenere un'udienza da; *vente på* ~ fare anticamera; **audiensgemakk**, **-værelse** sala d'udienza.

auditorium auditorio, uditorio, aula, sala per conferenze.

augur augure m; **augur-** augurale.

august agosto, mese d'agosto; **augustinermunk** frate m agostiniano; **augustinerorden** ordine m di Sant'Agostino.

auksjon (vendita all')asta, (vendita all')incanto; *offentlig* ~ asta pubblica, pubblico incanto; *selge ved* ~ vendere all'asta; *sette til* ~, *holde* ~ over mettere all'asta (el.: all'incanto); *gå på auksjoner* frequentare le aste.

auksjonarius banditore m; **auksjonsforvalter** commissionario stimatore; **auksjonsgebyr** diritti mpl d'incanto, spese fpl d'incanto; **auksjonshammer** martello del banditore; *komme under auksjonshammeren* esser messo all'asta; **auksjonskatalog** catalogo di vendita; **auksjonslokale** sala delle aste; **auksjonspenger** ricavo di una vendita all'asta; **auksjonsplakat** manifesto di un'asta; **auksjonspris** prezzo di aggiudicazione; **auksjonssted** luogo di vendita; **auksjonsvilkår** condizioni fpl di vendita.

aure trota; **aurefiske** pesca alla trota.

aurikkel bot. primula auricola.

aurplog aratro-talpa.

auskultere auscultare.

autentisk autentico (pl: -ci).

autodidakt autodidatta m, f.

autogensveising saldatura autogena.

autograf autografo.

automat distributore m automatico; **automatisk** automatico (pl: -ci).

automobil automobile f; se: bil; **automobilsport** automobilismo.

autorisere autorizzare; **autorisasjon**, **autorisering** autorizzazione f; **autoritativ** autorevole; *ha noe fra autoritativt hold* saper qc. da fonte autorevole; **autoritet** autorità; *gjelde som ~* far legge, far testo; **autoritetsdyrkelse** culto dell'autorità.

autostrada autostrada.

av 1. prep. (partitivt, oftest) di; *et kg ~ dette* un chilo di questo; *hvem av de to?* chi dei due? *det beste menneske ~ verden* il miglior uomo del mondo; *noen av oss* alcuni di noi; (forhold) *av hundre innbyggere er det to rike* su cento abitanti due sono ricchi; *to ~ tre* due su tre; (beskrivelse, samhörighet) di; *en mann ~ ånd* un uomo di genio; *min slynge ~ en tjener* quel mio briccone di domestico; *en venn ~ meg* un mio amico, uno dei miei amici; *skinnen ~ en ål* la pelle d'un'anguilla; *kongen ~ Norge* il re di Norvegia; **merk.** *~ 10 d.m.* in data del 10 corrente; (materiale) di, in, con; *et møbel ~ eiketre* un mobile di (el.: in) rovere; *full ~ vin* pieno di vino; *man lager brød ~ mel* si fa il pane con la farina; *bygge ~ tre* costruire in (el.: con il) legno; (opprinnelse) da; *født ~* nato da; (årsak, beveggrunn) di, per; *dø ~ sult* morire di fame; *~ nysgjerrighet, nødvendighet, vanvare* per curiosità, necessità, sbaglio; *~ mangel på* per (el.: in) mancanza di; (middel) *leve ~* vivere di; (i passiv) da; *drept ~ en fiende* ucciso da un nemico; *oppfunnet ~ en englander* inventato da un inglese; *det er elskverdig ~ Dem* è gentile da parte Sua; *det er tåpelig ~ Dem å tro at* è sciocco da parte Sua credere che; (med omsyn til) di; *munter ~ sinn* allegro di carattere; *~ natur(en)* di (el.: per) natura; (fra) da; *gå ~ hesten* smontare dal cavallo; *gå ~ vognen* scendere dalla vettura; *øse ~ kildene* attingere alle fonti; *øse ~ en forfatter* attingere da un autore; *tørke støvet ~ ansiktet* tergere la polvere dal viso; *spise, drikke ~ tallerken, glass* mangiare, bere in un piatto, un bicchiere.

av 2. adv. *vare gått ~* esser dimesso; se ellers: *gå av, stige av etc.*; *~ med hatten!* (toglietevi il) cappello! *~ og til* ogni tanto, di quando in quando.

avanse merk. utile m, guadagno, profitto; *selge noe med ~* vendere qc. con un utile.

avansement promozione f, avanzamento; **avansementsliste** quadro d'avanzamento; **avansere** avanzare, progredire, (forfremmes) esser promosso, salire di grado; *~ til kaptein* esser promosso capitano.

avart varietà.

avbalansert equilibrato, (satt) posato.

avbarke scortecciare; **avbarking** scortecciamento.

avbeite brucare.

avbenyttelse uso; *til ~ for en* a disposizione di qn., ad uso e consumo di qn.

avbestille annullare, disdire; **avbestilling** annullamento, disdetta.

avbetale pagare in acconto, pagare a rate; (fullt ut) saldare; *~ 1000 lire (på en gjeld)* pagare mille lire in acconto (su un debito); **avbetaling** pagamento in acconto, pagamento a rate; (avdrag) acconto, rata; (fullstendig) saldo; *salg på ~* vendita a rate (el.: rateale).

avbikt ammenda, scuse fpl; *offentlig ~* pubblica ammenda; *gjøre ~ for noe* scusarsi di qc.

avbilde ritrarre, rappresentare, raffigurare.

avbleket scolorito, sbiadito; *~ skjønnhet* bellezza appassita.

avblomstre sfiorire, appassire.

avblåse sospendere, far cessare, fermare; annullare; **avblåsning** cessazione f, fine f.

avbrekk (brudd) rottura, (stans) arresto, sospensione f; (tap) detrimento, danno; *valde et stort ~* causare un grave danno; *gjøre ~ i* arrecare danno a.

avbrudd interruzione f; **avbruddsforsikring** assicurazione f contro le interruzioni nel lavoro.

avbryte interrompere, rompere, troncane, (midlertidig) sospendere, (hist og her, stadig) inframmezzare; **avbrytelse** interruzione f, sospensione f; *med avbrytelser* ad intervalli; (støtvis) a sbalzi, a singhiozzo; *uten avbrytelser* senza interruzione, di seguito; *for å unngå avbrytelser i forsendelsen* per evitare discontinuità nel servizio.

avbud disdetta; *sende ~* disdire un invito.

avbygd frazione f isolata (el.: fuori mano).

avbøte rimediare; (avverge) parare, sviare.

avdal valle f isolata (el.: appartata).

avdekke scoprire, svelare, rivelare; **avdekking** scoprimento.

avdele dividere, graduare, separare (*med skillevegg* mediante un tramezzo); **avdeling** divisione f; (underavdeling) sezione f; (rom) scomparto, reparto; mil. distaccamento, drappello; (i forretning) reparto; (sykehus) reparto; **avdelingskontor** succursale f; **avdelingslege** medico caporeparto; **avdelingssjef** caporeparto.

avdrag acconto, rata; merk. *som ~ på* in acconto su; **avdra(ge)** (avbetale) pagare in acconto, versare in acconto; **avdragsvis** a rate, in versamenti parziali.

avdrift (prosjektil) derivazione f, deviazione f; (skip også) deriva, scarroccio; mar. *ha stor ~* derivare parecchio.

avdrått latticinio, latticini mpl.

avduke scoprire; **avduking** scoprimento.

avdød defunto, morto, deceduto; *min avdøde mor* la mia defunta madre, la mia povera madre, F mia madre buon'anima.

avers (på mynt) diritto, dritto, faccia, testa.

aversjon avversione f (*for* per, a, contro); *få ~ til* prendere in odio.

avertere (avis) inserire un annuncio; **avertissement** annuncio, inserzione f.

aveske (= *avkreve*) *~ en noe* esigere (pretendere) qc. da qn., richiedere qc. a qn.

avfall (hår) caduta; (det som faller av) residuo, detrito, avanzo, cascami mpl, scarto; (søppel) rifiuti mpl, immondizia, spazzatura; (avskåret) ritaglio, truciolo; (slakt) frattaglio fpl, interiora fpl; mar. abbattuta.

avfallsjern ferraglia, rottami mpl di ferro; **avfallsprodukt** prodotto residuo, residuo (di fabbrica); **avfallsvinkel** angolo di riflessione.

avfarge scolorire, scolorare, decolorare; **avfargingsmiddel** decolorante m.

avfatte redigere, stendere, compilare, formulare, comporre; jur. redigere (in forma legale); **avfattelse** redazione f, stesura, formulazione f.

avfeie, se: feie; fig. *~ noe* troncane qc.; *~ en* trattare qn. dall'alto in basso; **avfeiende** (skjodesløs) negligente; (hånlig) sprezzante.

avfeldig decrepito, cadente; *avfeldige teorier* teorie superate (el.: antiquate, obsolete); **avfeldighet** decrepitezza, estrema decadenza.

avferdige sbrigare; congedare.

avfile limare; **avfiling** limatura.

avfinne, ~ *seg med* adattarsi a, rassegnarsi a; ~ *seg med sin samvittighet* venire a patti con la propria coscienza.

avfinnelse buonuscita, indennità.

avfolke spopolare; **avfolking** spopolamento.

avfyre (våpen) scaricare, sparare, tirare; ~ *et skudd* tirare un colpo; **avfyring** scarica.

avføde generare, creare, dar luogo a.

avførende, ~ *middel* purga, lassativo, purgante m;

avføring evacuazione f; med. defecazione f; **avføringspiller** pillole fpl lassative; se også: laksere.

avgang partenza; (fra embete) dimissioni fpl.

avgangseksamen esame m di licenza; (artium) esame di maturità; (embetseksamen) esame di laurea.

avgangshavn porto d'imbarco; **avgangsklasse** ultima classe; **avgangsliste**, ~ *og tilgangsliste* lista di trasferimento; **avgangsperrong** marciapiede m (dei treni in partenza); **avgangssignal** segnale m di partenza; **avgangsstasjon** stazione f di partenza; **avgangstid** ora di partenza; *her er avgangstidene* ecco l'orario delle partenze.

avgi consegnare, recapitare; (ute) dare, fornire, offrire; (gi uttrykk for) esprimere; se ellers: beretning, betenkning, erklæring, stemme.

avgift imposta, diritto, tassa, canone m; (skatt) imposta, tassa; (til fremmed hersker) tributo.

avgiftsfri esente da imposte (el.: da tasse); **avgiftsfrihet** esenzione f da imposte, immunità fiscale; **avgiftsfritt** in franchigia; **avgiftspliktig** soggetto a imposta (el.: tassa), tassabile, imponibile.

avgjort incontestabile, deciso; definitivo; ~ *fordel* netto vantaggio; *jeg anser det for ~ at* considero stabilito che (+ konj.); *det er så godt som ~* è come se fosse fatto; *dermed er ikke alt ~* con ciò non è finito qui; *den sak er ~* la cosa è decisa; (è un) affare fatto; *og dermed er den sak ~* e con questo la questione è chiusa; *et ~ nei* un bel no.

avgjøre (ende) finire, terminare, chiudere; (bestemme) decidere, stabilire, determinare; (ordne) regolare; (betale) saldare; ~ *ved dom* giudicare; **avgjørelse** decisione f, determinazione f, deliberazione f.

avgjørende decisivo; (endelig) definitivo, conclusivo; (overveiende) determinante; *en sak av ~ betydning* una questione di vitale importanza; *den ~ prøve* la prova decisiva; ~ *øyeblikk* momento critico.

avglans riflesso.

avgrense limitare, delimitare; **avgrensning** delimitazione f, limitazione f, demarcazione f.

avgrunn (bratt) precipizio; (dyp) abisso, baratro, voragine f; *på avgrunnens rand* sull'orlo dell'abisso.

avgrøde rel. messe f, raccolto; se ellers: grøde.

avgrøfte drenare.

avgud idolo; **avguder** idolatria; *drive ~* idolatrare (med noe qc.); **avguderisk** idolatra m, f; **avgudsbilde** idolo; **avgudsdyrkelse** idolatria; **avgudsdyrker** idolatra m, f; **avgudstempel** tempio pagano; **avgudstjeneste** culto idolatra.

avgå partire (til per); ~ *ved døden* decedere, morire, mancare; *avgått embetsmann* funzionario dimissionario; **avgående** (tog) in partenza.

avgårde, *dra ~* andar via; *han fløy ~* corse a gambe levate; *han kom seg endelig ~* finalmente se n'è andato.

avhandling trattato, saggio, tesi f, dissertazione f.

avhende (selge) vendere; (bli kvitt) sbarazzarsi di; **avhendelse** (salg) vendita.

avhenge dipendere (av da); **avhengig** dipendente; **avhengighet** dipendenza; *gjensidig ~* dipendenza reciproca, interdipendenza; **avhengighetsforhold** stato (rapporto, condizione f) di dipendenza.

avhjelp rimedio; *til ~ av bolignoden* per ovviare alla crisi degli alloggi; **avhjelpe** (onde) rimediare a, ovviare a; (mangel) supplire a; (trang) provvedere a; ~ *ens nød* provvedere ai bisogni di qn.; *som kan avhjelpes* rimediabile.

avhold (fra nytelse) astinenza; (måtehold) temperanza; (kyskhet) continenza, castità; **avholde** (feire) celebrare, organizzare; ~ *fra noe* distogliere da qc.; ~ *fra å gjøre noe* impedire di fare qc.; ~ *seg fra* evitare di, astenersi da, trattenersi da; **avholdelse** astensione f (fra da); (møter) organizzazione f, organizzare m; **avholden(de)** astinente, astemio; (kysk) casto, continente; **avholdenhet** astinenza, temperanza, continenza; **avholdsforening** lega anti-alcolica; **avholdsmann** astemio; **avholdsrestaurant** ristorante senza alcolici.

avholdt amato, benvenuto; *gjøre seg ~* farsi amare, rendersi benvenuto.

avhopper rifugiato, profugo (pl.: -ghi), fuggiasco; (overløper) transfuga m, disertore m.

avhull recesso, cantuccio.

avhøre interrogare; (vitne) escutere; **avhøring** interrogatorio, escussione f.

avind (misunnelse) invidia, gelosia; (nag) rancore m, astio; **avindsyk** invidioso, astioso; **avindsyke** invidia, invidiosità, astiosità, livore m.

avis giornale m; gazzetta; *si oppen ~* disdire l'abbonamento a un giornale; **avisand** «canard», notizia giornalistica falsa, balla giornalistica; **avisartikkel** articolo di giornale; **avisbud** distributore m di giornali, gitante m, f; **avisfeide** polemica giornalistica, controversia di stampa; **aviskiosk** edicola; **avismappe** porta-giornali; **avisnotis** trafiletto.

a viso mar. avviso; **avisodamper**, **avisoskip** piroscalo d'avviso, avviso.

avisapir carta da giornali; **avisreferent** giornalista m, f, cronista m, f, reporter m, f; **avissamling** raccolta di giornali, emeroteca; **avisselger** giornalaio, strillone m; **avisspalte** colonna di giornale.

a vista merk. a vista, a presentazione f; ~ *remburs* credito contro presentazione documenti; **a vista-veksel** tratta (el.: cambiale f) a vista.

avisutklipp ritaglio di giornale; **avisutklippingskontor** ufficio ritagli stampa.

avkall rinunzia, rinuncia; *gi ~ på* rinunciare (rinunciare) a; desistere da; *gi ~ på sin arv* rinunciare all'eredità.

avkapping taglio; (grener) potatura, sfrondata; (tretopp) svettatura, cimatura.

avkaste, ~ *åket* scuotere il giogo; se ellers: kaste av; **avkastning** (utbytte) reddito, gettito, provento; agr. raccolto.

avkjøle raffreddare, rinfrescare; ridurre la temperatura; refrigerare; ~ *vin i is* mettere il vino in ghiaccio; se ellers: kjøle; **avkjøling** raffreddamento; rinfrescamento; abbassamento di temperatura; refrigerazione f.

avklare chiarire; chiarificare (en væske un liquido); **avklaring** chiarimento, chiarificazione f; kjem. defecazione f.

avkledd spogliato, svestito; **avkledning** spogliamento.

avkok decotto; **avkokning** cottura; farm. decotto; **avkokt**, ~ *fisk* pesce bollito (el.: lesso).

avkom discendenza, prole f, progenie f; (dyr) prole; (fugl) covata.

avkopling disgiunzione f, sganciamento, interruzione f; (hvile) riposo; (atspredelse) diversivo.
avkorte abbreviare, accorciare, raccorciare, scorciare; ~ *noe i ens lønn* ridurre il salario a qn.; **avkorting** accorciamento; (ord) abbreviazione f; (fradrag) sconto, riduzione f.
avkrefte indebolire, esaurire, invalidare; (bevis) invalidare; **avkrefte**, **avkrefte** indebolimento, esaurimento; invalidazione f, annullamento.
avkreve, ~ *en noe* esigere qc. da qn.; richiedere qc. a qn.
avkristne scristianizzare; **avkristning** scristianizzazione f.
avkrok recesso, luogo sperduto; ~ *av byen* quartiere fuori mano.
avl produzione f, (planter) coltura, coltivazione f, (husdyr) allevamento; (åkerbruk) agricoltura, coltura; (grøde) prodotto agricolo, raccolto; *av dette års* ~ (vin) della vendemmia di quest'anno; *av egen* ~ di produzione propria.
avl (i smie) forgia.
av lage fuori di squadra, in disordine.
avlagre depositarsi, far sedimento; merk. immagazzinare, mettere in magazzino; (forbedre ved lagring) far invecchiare; **avlagret** (vin) vecchio.
avlagt, *avlagte klær* abiti smessi.
avlang oblungo; ovale.
avlat rel. indulgenza; *full* ~ indulgenza plenaria; *fd* ~ ottenere l'indulgenza; **avlatbrev** lettera d'indulgenza; **avlatshandel** vendita delle indulgenze; **avlatshandler** venditore m di indulgenze.
avlaue sfogliare.
avle generare, procreare; fig. generare, produrre; (dyrke) coltivare; *i dette landet avles meget tobakk* questo paese produce molto tabacco.
avlede deviare, sviare; gram. derivare; ~ *mistanken* sviare i sospetti; ~ *oppmerksomheten* sviare l'attenzione; *avledet ord* parola derivata; **avleder** conduttore m; (lyn) parafulmine m; **avledning** gram. derivazione f; **avledningskanal** canale m di derivazione.
avledyktig capace di generare, generativo.
avlegge, se: beretning, besøk, ed, løfte etc.; **avleggelse** (ed) giuramento; (løfte) promessa, voto; (regnskap) rendiconto; (forklaring) deposizione f; **avlegger** bot. margotta, pollone m.
avlegs antiquato, superato, fuori moda, sorpassato, (avfeldig) decrepito; mar. cancellato dai ruoli.
avleire depositare, (i lag) stratificare; ~ *seg* far sedimento; **avleiring** sedimento, deposito, stratificazione f.
avlese leggere; (obligasjon) cancellare; (barometer) verificare, controllare; **avlesing** merk. cancellazione f; **avlesning** verifica, controllo.
avlesse scaricare; **avlessing** scarico.
avlevere consegnare, recapitare; ~ *brev på posthuset* affidare una lettera alla posta; ~ *sin stokk ved inngangen* depositare il bastone all'ingresso; **avlevering** consegna, recapito; **avleveringsfrist** termine m di consegna.
avling raccolta, raccolto (høst).
avlive mettere a morte; uccidere, far morire; ~ *et rykte* smentire una diceria; **avliving** uccisione f.
avlsdyr animale m da riproduzione (el.: riproduttore).
avlukke (rom) stanzino, gabinetto; (i veggen) armadio a muro; (hemmelig rom) segreta; (innhegning) chiuso, recinto.
avluse, ~ *noen en hemmelighet* scoprire il segreto di qn. (con l'astuzia); ~ *ens kunst* rubare il mestiere.

avluse spidocchiare; **avlusning** spidocchiatura.
avlyd apofonia, alternanza vocalica.
avlyse revocare, contrordinare, disdire, annullare; **avlysning** revoca, contrordine m, disdetta, annullamento, rinvio; **avlyst**, *forestillingen er* ~ lo spettacolo è sospeso (el.: non avrà luogo).
avlønn retribuire, salariare; **avlønn** retribuzione f, paga, salario; se ellers: lønn.
avløp scola, scarico; scolatoio, scolatura, scaricatoio; sbocco; fig. sfogo; *fd* ~ sfogarsi, dare sfogo; *gi* ~ dare sfogo a, sfogare; *ha* ~ *til* scaricarsi in; *vanet har intet* ~ l'acqua non ha sbocco; *gi* ~ *for* dar corso a; fig. dar sfogo a; **avløpsgrøft** canale m di scola (el.: di scarico); **avløpsrenne** gronda, doccia m; **avløpsrør** tubo di scarico.
avløse sostituire, succedere a, dare il cambio a, rimpiazzare; **avløsning** sostituzione f; cambio; mil. (mannskap) guardia entrante.
avlåse chiudere a chiave, sbarrare.
avmagnetisere smagnetizzare; **avmagnetisering** smagnetizzazione f.
avmagre smagrire; **avmagres** smagrirsi, dimagrire; **avmagring** smagrimento, dimagrimento; **avmagringskur** cura dimagrante; **avmagringspille** pillola dimagrante.
avmakt impotenza; (besvimelse) svenimento; *falle i* ~ cadere in deliquio, svenire, mancare, venir meno.
avmarsj partenza; *blåse (slå) til* ~ battere (el.: suonare) la marcia; **avmarsjere** mettersi in marcia, partire.
avmektig impotente; *bli* ~ (besvime) cadere in deliquio, perdere i sensi; **avmektighet** impotenza.
avmerke segnare, contrassegnare, marcare; mar. munire di segnali, segnalare; **avmerking** demarcazione f, segnalazione f.
avmønstre mar. sbarcare, andare in congedo; **avmønstring** sbarco, congedamento.
avmålt misurato; fig. compassato; *med avmålte skritt* a passi contati; **avmålthet** contegno compassato.
avnazifisere denazificare; **avnazifisering** denazificazione f.
avparere parare; **avparering** parata.
avpasning adattamento, calibrazione f; **avpasse** (com)misurare, calibrare; ~ *etter* adattare a; ~ *sin fremstilling etter sitt emne* adeguarsi al soggetto; ~ *seg etter en* mettersi alla stregua di qn.
avpatruljere pattugliare.
avpillet (avmagret) sfiancato.
avpusning (rensing) pulitura; (skraping) sbarbatura; (slamming) rinzaftatura; (pusning) lucidatura; *gi den siste* ~ dare l'ultima mano; rifinire; se: pusning.
avregne, ~ *med en* regolare un conto con qn.; **avregning** conteggio, chiusura del conto, conguaglio; **avregningskontor** (bank) ufficio di contabilità.
avreise v. partire, andar via; ~ s. partenza.
avrette (dressere) addestrare, domare; tekn. indirizzare; **avretting** (dressur) addestramento, doma.
avrime sbrinare; **avrimer** sbrinator m; **avriming** sbrinamento.
avringning (suoneria che segnala la) fine di una telefonata.
avrive strappare, staccare, togliere; **avrivning** strappo; *ta en kald* ~ fare una doccia fredda; **avrivningskalender** calendario a foglietti staccabili.
avrunde arrotondare; (beregne) calcolare in cifre tonde; tekn. centinare.
avruste disarmare; **avrustning** disarmo.

avsanne smentire.

avsats (jord) terrazza, terrapieno; arkit. ricoprimento, dentello; (trapp) pianerottolo, ripiano; riposo; (fjell) pianoro, piattaforma.

avsatt, se: avsette.

avsavn privazione f, mancanza.

avse (unnvære) privarsi di, fare a meno di; ~ *plass (tid)* til trovare il posto (tempo) per; ~ *noe til en* privarsi di qc. per darla a qn.; *han har ikke noe å* ~ ha solo lo stretto necessario, (gjerrighet) tiene tutto per sé.

avseile partire (til per); **avseiling** partenza.

avsende spedire, mandare, inviare; (post også) indirizzare; **avsendelse** spedizione f, invio; **avsendelsesstasjon** stazione f d'invio; **avsendelsessted** luogo d'invio; **avsender** mittente m, f; se: sende.

avsetning (salg) smercio, vendita, smaltimento; se også: *bunnfall*; *god (dårlig)* ~ buono (cattivo) smercio; vendita facile (difficile); *få god (lett)* ~ vendere bene, avere grande smercio.

avsette (avskjedige) destituire (*fra* da), rimuovere, (midlertidig) sospendere; (konge) deporre, detronizzare; (offiser) degradare, esonerare dalle sue funzioni; (selge) piazzare, vendere, smerciare; (i detalj) vendere al minuto; (avmerke) segnare (*på kartet* sulla carta); ~ *grader på* graduare; (bunnfelle) depositare.

avsettelig amovibile, (salgbar) vendibile; *lett* ~ di facile smercio, facile a vendersi; *det å være* ~ amovibilità, vendibilità; **avsettelse** destituzione f, deposizione f; (midlertidig) sospensione f; (konge) detronizzazione f; **avsetting** (grense) demarcazione f.

avsi, ~ *en dom* pronunciare un verdetto; ~ *en kjennelse* pronunciare una sentenza (el.: un giudizio).

avsidet appartato, isolato; adv. da parte, in disparte, fuori (di) mano; ~ *egn (strøk)* paese m (rione m) sperduto; *det å tale* ~ (teater) un a parte, un a solo.

avsiling colatura, filtrazione f.

avsiendig insensato, alienato, demente; *bli* ~ andar fuori di senno, impazzire; **avsiinn** demenza, pazzia, follia, alienazione f mentale.

avsitte, ~ *en bot* scontare l'ammenda con la prigione.

avsjelet morto, privato della vita; inanimato.

avskaffe (oppheve) abolire; (inndra) sopprimere, revocare; (misbruk) riformare; **avskaffelse** abolizione f; abrogazione f; revoca; riforma.

avskalle tr. scortecciare, sbucciare, scorzare; (mur) scalcinare; (ris) brillare; intr. se: *skalle av*; **avskalling** (maling) scrostatura; (ris) brillatura.

avskav raschiatura; scarti mpl.

avskipe spedire per nave; se: *skipe*; **avskipning** spedizione f per nave (el.: per mare).

avskjed (farvel) addio; commiato; (avskjedigelse) licenziamento, congedo, collocamento a riposo; *ta* ~ *med* accomiatarsi da, salutare; *ta* ~ *fra verden* ritirarsi dal mondo; *til* ~ al momento del congedo; *få sin* ~ essere licenziato; *få* ~ *i nåde* esser collocato a riposo; *få* ~ *med pensjon* andare in pensione; *få* ~ *på grått papir* esser licenziato in tronco (el.: su due piedi); *forlange sin* ~ dare (chiedere) le dimissioni; *gi en* ~ licenziare qn.; *ta (sin)* ~ licenziarsi, dare le dimissioni; mil. andare in congedo, cessare il servizio.

avskjedige licenziare, congedare, destituire; ~ *i nåde* collocare a riposo; ~ *med pensjon* mandare in pensione.

avskjedsansøking richiesta di dimissione; **avskjeds-**

audiens udienza di congedo; **avskjedsbeger** bicchiere m della staffa; **avskjedsbesøk** visita di commiato, visita d'addio; **avskjedsblikk** ultimo sguardo, sguardo d'addio; **avskjedsdag** giorno di partenza; **avskjedsdrikk** bicchiere m della staffa; **avskjedshilsen** saluti mpl, addii mpl; **avskjedsord** parole fpl d'addio; **avskjedspreken** sermone m di commiato; **avskjedsstund** ora di partenza, momento degli addii; **avskjedssoknad** domanda di dimissione (congedo); **avskjedsvisitt** visita di commiato.

avskjære, ~ *en veien (tilhaketog, ordet)* tagliare la strada (la ritirata, la parola) a qn.; ~ *forbindelser* intercettare (el.: tagliare) le comunicazioni; se *ellers*: *skjære*; **avskjæring** taglio.

avskoge diboscare, disboscare.

avskrekke intimidire, impaurire; ~ *fra* scoraggiare da; *la seg* ~ lasciarsi intimidire, scoraggiarsi; **avskrekkelse** intimidazione f; **avskrekkende** spaventevole, raccapricciante; ~ *eksempel* esempio ammonitore; ~ *priser* prezzi proibitivi; *prisen på epler er* ~ il prezzo delle mele è alle stelle.

avskrift copia, trascrizione f, duplicato; *ta* ~ *av* fare una copia di; *bekreftet* ~ copia conforme convalidata; ~ *bekreftet av den italienske konsul* copia autenticata dal Console d'Italia; *rett* ~ *bevitnes* per copia conforme; *feil i avskriften*, se *kopieringsfeil*.

avskrive copiare; merk. registrare a scarico, scaricare, ammortizzare, (gjeld) cancellare; ~ *en post i sine bøker* scaricare una voce dal registro; **avskriver** copista m, f; **avskriverfeil** errore m di trascrizione; **avskrivning** copia, trascrizione f; merk. scarico, ammortamento; *leve av* ~ guadagnarsi la vita copiando; **avskrivningsarbeid** lavoro di trascrizione; **avskrivningsbyrå** copisteria; **avskrivningskonto** conto d'ammortizzamento.

avskum fig. feccia, rifiuto.

avsky v. detestare, aborrire, esecrare; ~ s. *avversione* f, orrore m, disgusto; *ha (få)* ~ *for* provare orrore (el.: disgusto, schifo) per; *inngyte en* ~ fare orrore a qn., F fare schifo a qn.

avskyelig disgustoso, detestabile, schifoso; abominevole, esecrabile; orribile; (handling) atroce; ~ *oppsørsel* condotta abominevole; **avskyelighet** orrore m, odiosità; atrocità.

avskygning (nyanse) sfumatura.

avskylle sciacquare; **avskylling** risciacquatura; se *ellers*: *skylle*.

avskåret, ~ *fra* separato da; tagliato fuori da; fig. impedito di, nell'impossibilità di.

avslag rifiuto (*på a*); merk. riduzione f, sconto, abbuono; *få* ~ ottenere un rifiuto; *innrømme et* ~ concedere (fare) uno sconto.

avslapping rilassamento, distensione f.

avsepet fig. forbito, elegante, polito; **avslipe** (slipe bort) rimuovere affilando; levigare; se *ellers*: *slipe*; **avslip(n)ing** levigazione f, limatura; (første) dirozzamento, (diamant) molatura.

avslitt consumato, frusto; (maling) scrostato.

avslutning termine m, fine f, chiusura, epilogo; chiusa; conclusione f; *etter* ~ *av bøkene* dopo (alla) chiusura dei bilanci; **avslutte** finire, terminare, portare a termine; (handel, traktat) concludere; (kontrakt) stipulare, sottoscrivere; (lån) trattare, negoziare; (regnskap) chiudere, pareggiare.

avsløre svelare, rivelare, smascherare; ~ *en hemmelighet* rivelare un segreto; ~ *seg selv* tradirsi, togliersi la maschera; (monument) inaugurare, scoprire; **avsløring** rivelazione f; inaugurazione f; scoprimento.

avslå rifiutare; respingere; negare, declinare; ~ *en innbydelse* declinare un invito; *det kan man ikke ~* a questo non si può dire di no; ~ *blankt* opporre un netto rifiuto; **avslående** negativo.

avsmak gusto cattivo (el.: nauseante); (motbydelighet) disgusto, ripugnanza, schifo; *få ~ for* sentire disgusto per; fig. prendere in uggia.

avsnitt sezione f, segmento, settore m; (tid) periodo, epoca; (i bok) capoverso, paragrafo, capitolo, (lite) comma; *inndeles i ~* segmentare; *punktum og nytt ~!* punto e a capo!

avsondre separare, isolare, segregare; fysiolog. secernere; ~ *seg fra* isolarsi, appartarsi, separarsi da; ~ *seg fra verden* ritirarsi dal mondo; *leve avsondret* vivere appartati; **avsondring** separazione f, segregazione f, isolamento; fysiolog. secrezione f; **avsondrings-** med. secretorio; (som avsondret) secreto-re, secreto.

avsone espiare; ~ *en straff* scontare una pena; ~ *en bot* scontare un'ammenda con la prigione; **avsoning** espiazione f.

avspeile riflettere, rispecchiare; ~ *seg* specchiarsi; **avspeiling** riflesso; immagine f.

avspenne distendere, stendere; (bue) allentare; **avspenning** distensione f, rilassamento; pol. distensione f.

avsperre sbarrare, barricare; isolare; chiudere, bloccare; se også: **sperre**; **avsperring** sbarramento; blocco; isolamento.

avspise, ~ *en med snakk (med pene ord)* fare bei discorsi a qn.; *la seg ~ med* accontentarsi di.

avspole scannellare, dipanare; **avspoling** scannellamento, dipanatura.

avspore deragliare; **avsporing** deragliamento.

avstamning origine f; estrazione f, discendenza; gram. derivazione f; etimologia; *av gammel ~* di alto lignaggio; *av god ~* di buona famiglia.

avstand distanza (*mellom ... og da ... a*), lontananza; (*mellomrom*) spazio, intervallo; *på kort ~* a breve distanza; *på lang ~* a grande distanza, in lontananza; *på tre mils ~* a trenta chilometri di distanza; *holde avstanden* mantenere le distanze; *holde en på (en viss) ~* tenere qn. a distanza; *ta ~ fra* disapprovare, fare riserve su.

avstandsbedømmelse valutazione f delle distanze; **avstandsinnstilling** aggiustamento della distanza.

av sted, gå (ride, kjøre) ~ andare via, partire (a piedi, a cavallo, in macchina); *jeg må ~* devo partire; *la oss komme ~* andiamo, partiamo, andiamocene; ~ (*med ham*)! portatelo via! (buttatelo fuori!); *få en ~* far andar via qn., far andar avanti qn.; *komme ~* andar via, avanzare; *trave ~* (continuare a) trottare; *komme galt ~ (med et foretagende)* fallire, non riuscire (in un'impresa); *det bærer galt ~* le cose si mettono male, le cose prendono una brutta piega; **avstedkomme** cagionare, causare.

avstemme mus. accordare; **avstemning** votazione f; mus. accordatura; ~ *ved å rekke opp hendene* votazione per alzata di mano; ~ *ved å reise seg* votazione per alzata e seduta; *skriftlig ~* votazione per schede; *hemmelig ~* scrutinio segreto; ~ *ved navneopprop* votazione per appello nominale; ~! ai voti! *uten ~* per acclamazione; *gå til (sette under) ~* passare (mettere) ai voti.

avstenge chiudere; (*vann, strøm*) togliere; **avstengt**, ~ *værelse* vano chiuso (el.: murato); ~ *fra* tagliato fuori da, isolato da.

avstigning discesa, uscita.

avstikke (grense) delimitare; (*leir, bane o.l.*) tracciare; ~ *med paler, staker* picchettare, palettare;

avstikkende (farge) contrastante, stonato; disparato; (*påkledning*) vistoso, chiassoso; (*underlig*) bizzarro; **avstikker** (piccola) gita; *gjøre en ~* fare una scappata (scappatina).

avstive appuntellare, puntellare, consolidare; **avstiver** puntello, rinforzo, bietta; **avstiving** puntellatura, appuntellatura, puntellamento.

avstraffe punire, castigare; **avstraffelse** punizione f, castigo.

avstumpet ottuso; fig. ebete.

avstøpe, se: **støpe**; **avstøpning** (handling) modellatura, fusione f; typ. stereotipia; (*det støpte*) calco, impronta; gesso; typ. stereotipia, «cliché».

avstøve, se: **støve**; **avstøving** spolveratura.

avstå tr. cedere, lasciare; intr., ~ *fra* rinunciare a, desistere da; **avståelse** cessione f; rinuncia, abbandono; jur. remissione f.

avsvække indebolire; se *ellers*: **svekke**.

avsverge abiurare; **avsverving** abiura.

avsvi bruciare, dare alle fiamme; (ab)bruciacchiare, arsicciare; **avsvidd** arsiccio, riarso, adusto; **avsviing** bruciamento; abbruciacchiamento.

avsvovle (svovle) inzolfare, solforare; (*fjerne svovel*) desolforare; **avsvovling** inzolfatura; desolforazione f.

avsoke perlustrare, ispezionare; mil. esplorare.

avta tr. se: *ta av*; ~ intr. (*minke*) diminuire, decrescere, (*måne*) calare; (*svekket*) indebolire.

avtagbar amovibile, staccabile, che si può togliere;

avtager compratore m, acquirente m, f; (*forbruker*) consumatore m; **avtagende**, *være ~* andar diminuendo; *ved ~ måne* a luna calante, quando la luna è in fase decrescente; ~ s. diminuzione f, calo, (*månen*) fase f decrescente; *være i ~* essere in declino; *være i stadig ~* essere continuamente in decrescenza, essere in fase di calo continuo.

avtakle mar. disarmare; **avtakling** disarmo.

avtale 1. s. accordo, patto, contratto, trattato, convenzione f; (*møte*) appuntamento; (*leieavtale*) contratto d'affitto; *skriftlig ~* accordo scritto; *muntlig ~* accordo verbale; *gjøre ~ med* accordarsi con; *holde en ~* rispettare (i termini di) un patto (el.: trattato); *etter ~* secondo i patti, come convenuto, come d'accordo; *gjensidig ~* accordo reciproco; *den inngåtte ~* l'accordo convenuto; *holde seg til en ~* attenersi a quanto convenuto; *treffe en ~* concludere un accordo, mettersi d'accordo (*om su*; *om å ... per + inf.*); *det er en ~ at ...* resta inteso che ...

avtale 2. v. stabilire, fissare (*time, sted, dag* l'ora, il luogo, la data), mettersi d'accordo su; ~ *dagen og tiden* fissare (concordare) il giorno e l'ora; ~ *en sammenkomst* darsi appuntamento.

avtalt stabilito, concordato, convenuto; ~ *møte* appuntamento; *det er en ~ sak* è un affare concluso; *det er et ~ spill* è un complotto; *hvis ikke noe annet er ~ (mellom partene)* salvo accordi contrari (tra le parti); *til ~ tid* all'ora stabilita.

avtjene, ~ *verneplikten* fare il servizio militare; ~ *verneplikten i marinen* servire in marina.

avtrappe digradare; **avtrappet** digradante, scaglionato; **avtrapping** digradazione f, diminuzione f per gradi.

avtrede quartierino, «pied-à-terre»; (*klosett*) gabinetto, ritirata.

avtrekk sbocco, via d'uscita, aerazione f; *skaffe røyken ~* trovare uno sbocco per il fumo; provvedere al tiraggio; **avtrekker** mil. grilletto.

avtrekket, *han er sen i ~* è duro di comprendonio.

avtrekning mar. disincaglio.

avtrykk typ. stampa, tiratura; (kopi) copia; *første* ~ stampa di prima tiratura; (preg) impronta; *fordypet* ~ impronta ad incavo; *opphøyet* ~ impronta in rilievo; (fingeravtrykk) impronte fpl digitali.
avtinge estorcere, strappare (*en noe* qc. a qn.); ~ *en beundring* (ærefrykt) ispirare (el.: incutere) ammirazione (rispetto) a qn.
avvei strada sbagliata, falsa via; *komme på avveie* sbagliare strada, smarrirsi; fig. allontanarsi dalla retta via; *føre på avveie* sviare; fig. traviare.
avveie (bringe likevekt i, fordele) equilibrare, dosare; ~ *alle sine ord og handlinger* ponderare (soppesare) le proprie parole e le proprie azioni.
avvekslende alternato, periodico (pl.: -ci), vario, mutevole; adv. a vicenda; ~ *rim* rima alternata.
avveksling varietà, cambiamento, avvicendamento; *årstidenes* ~ l'avvicinarsi (el.: il succedersi) delle stagioni; ~ *i terrenet* varietà del terreno; *til (en)* ~ come diversivo, tanto per cambiare.
avvende prevenire, impedire, (ved bønner) deprecare; ~ *mistanken* allontanare i sospetti.
avvenne disabituarlo, disassuefare, divezzare; (fra brystet) svezzare; **avvenning** rinuncia a un'abitudine (el.: a un vizio); divezzamento, disassuefazione f; (fra brystet) svezzamento; **avvent**, ~ *med* disabituato a, non più abituato a; *bli* ~ *med* perdere l'abitudine (el.: il vizio) di.
avvente aspettare, attendere; ~ *begivenhetenes gang* attendere gli eventi; **avventende** riservato, in attesa; ~ *et svar* in attesa di una risposta; *innta en* ~ *holdning* assumere un atteggiamento riservato (el.: di attesa), restare in attesa.
avverge prevenire, impedire, schermire, schermare, allontanare; (unngå) evitare, ovviare; ~ *faren* scongiurare il pericolo; **avvergende**, *en* ~ *bevegelse* un gesto di difesa.
avvik se: **avvikelse**; **avvike**, ~ *fra* deviare da, scostarsi da; farsi da parte; (være forskjellig) variare,

differire; (innbyrdes) divergere; (kompass) declinare; ~ *fra et prinsipp* derogare a un principio; ~ *fra regelen* trasgredire alla regola, far eccezione alla regola; ~ *fra kursen* uscire di rotta, dirottare.
avvikelse deviazione f, variazione f; (fra instruksene) deroga alle direttive; (fra emnet) digressione f; (fra regel) anomalia, eccezione f; (innbyrdes) divergenza; (kompass) declinazione f; (stjerne) aberrazione f.
avvikende (ulik) diverso, differente; divergente, deviante, dissidente; difforme; derogativo, derogatorio; (fra regel) anormale, anormale; gram. anomalo, irregolare; *innbyrdes* ~ *meninger* opinioni divergenti.
avvikle svolgere; (garn) sgomitare; ~ *et bo* liquidare una successione; ~ *en gjeld* saldare (pagare) un debito; ~ *sin forretning* liquidare la propria ditta; *firmaet avviker* la società entra in liquidazione; se også: *vikle av*; **avviklingsstyret** i liquidatori mpl.
avvinne, ~ *et stykke land fra havet* strappare un terreno all'oceano.
avvise respingere; negare l'ingresso a; (avslå) respingere, rifiutare; mandar via (*en påtrengende person* un importuno); pol. *forlange et forslag avvist* presentare una mozione preclusiva; jur. ~ *ens klage* respingere l'istanza di qn.
avvisende, *et* ~ *sva* una risposta negativa, un rifiuto; (uhøflig) risposta secca (sgarbata).
avviser(stein) paracarro; pietra miliare; pietra terminale.
avvisning (avslag) rifiuto; (forkastelse) reiezione f; (sak) preclusione f, perenzione f; jur. rigetto d'istanza, reiezione f; (kjennelse) sentenza di non luogo a procedere; **avvisningsdom**, se: *kjennelse*; **avvisningspåstand** eccezione f.
avvæpne disarmare; **avvæpning** disarmo, disarmamento.
azur (asur) azzurro; **azurfarget** azzurro, azzurrato.

B

B, b 1. B, b (uttal: bi) m, f; 2. mus. (fortegn) bemolle; (tone) si m bemolle.
babelsk babelico (pl.: -ci); *det er en* ~ *forvirring* è una confusione babelica, è una vera Babilonia.
babord babordo, sinistra; ~ *med roret*! se: *ror*; *seile for babords halser* avere le mure a babordo; *babords lanterne* fanale m di sinistra (el.: di babordo).
baby bebè m inv.
babylonier babilonese m, f; **babylon(isk)** babilonese; *det babylonske fangenskap* la cattività babilonese.
back (sport) terzino; **backfish** giovinetta, fanciulla, adolescente f.
bad bagno; (kurbad) terme fpl, acque termali fpl; *ta et* ~ *fare* (prendere) un bagno; *reise til et* ~ *andare alle terme*.
bade tr. bagnare, immergere nell'acqua; (vaske) lavare, detergere; intr. fare il bagno, bagnarsi; ~ *et barn* fare il bagno a un bambino; *badet i tårer* (i svette, i blod) bagnato (grondante) di lacrime (di sudore, di sangue).
badeanstalt stabilimento di bagni, bagni mpl; **badebukser** calzoncini mpl da bagno; slip m inv.; **bade-drakt** costume m da bagno; **badegjest** bagnante m, f.

badehette cuffia da bagno; **badehotell** albergo balneare; **badehus** cabina; **badehåndkle** lenzuolo da bagno; **badekar** vasca da bagno; **badekone** bagnina.
badekåpe accappatoio; **badekur** cura delle acque; cura termale; **bademadrass** materassino pneumatico (el.: da spiaggia); **badematte** tappetino da bagno; **bademester** capobagnino; **badende** bagnante m, f.
badeovn scaldabagno; **badeplass** bagni mpl, spiaggia; **badesco** sandali mpl da bagno; **badested** stazione f balneare (el.: termale); **badesvamp** spugna da bagno; **badetid** (på dagen) ora del bagno; (på året) stagione f dei bagni; **badetjener** bagnino; **badeulykke** incidente m di spiaggia; bagno letale; **badevann** acqua del bagno; **badeværelse** (gabinetto da) bagno; stanzino da bagno.
bad(n)ing bagni mpl; (vask) lavaggio; **ba(d)stue** sauna; agr. (tørkehus) essiccatoio.
badminton badminton m; **badmintonball** volano.
bag borsa.
bagasje bagaglio; collo. **bagasjebærer** facchino, portabagagli m inv.; **bagasjenett** reticella portabagagli; **bagasjeoppbevaring** deposito bagagli; **bagasje-**

rom bagagliaio; (i bil også) vano portabagagli, baule m; **bagasjevogn** vagone m portabagagli, bagagliaio.

bagatell bagattella, cosa da nulla, inezia, quisquilia; *det har kostet meg en ~ av...* mi è costato la bellezza di...

baisse ribasso; crollo dei corsi; *spekulere i ~* giocare al ribasso; **baissepekulant** ribassista m, f, chi gioca al ribasso.

bajadere (danserinne) baiadera.

bajas pagliaccio, buffone m; *være ~* buffoneggiare, fare il buffone; **bajasaktig** buffonesco (pl.: -chi); **bajasstrek** pagliacciata, buffonata.

bajonett baionetta; *gå på med bajonetten* caricare alla baionetta; **bajonettangrep** assalto alla baionetta; **bajonettfekting** scherma con la baionetta; **bajonettskjede**, **bajonettslire** reggifodero della baionetta.

bak 1. s. parte di dietro; (rygg) dorso, schiena, tergo; (dyr) groppa, coda; (rumpe) didietro, deretano, sedere; (hand) dorso (della mano); (bukse) fondo (dei calzoni); *ha mange år på baken* essere di età (avanzata), avere molti anni sulle spalle (el.: sulla groppa).

bak 2. adv. dietro, indietro, retro; prep. dietro, dietro a, dietro di; *snakke vondt ~ ryggen på en* parlare di qn. dietro alle sue spalle; *komme fram ~ busken* sbucare da dietro il cespuglio; *~ huset* dietro alla casa; *~ i* sul retro di, in fondo a; *~ i boka* alla (el.: verso) la fine del libro; *~ på konvolutten* sul rovescio della busta; *der står kvinner ~* c'è sempre di mezzo una donna; cercate la donna.

bakaksel assale m (ponte m) posteriore.

bakben gamba di dietro; *reise seg på bakbena* rizzarsi sulle zampe posteriori; (steile) impennarsi; *sette seg på bakbena* (også fig.) impennarsi, inalberarsi, impuntarsi, ricalcitare; fare difficoltà.

bakbest bestione m, bestia ricalcitante (og fig.).

bakbinde, *~ en* legare le mani dietro alla schiena di qn.

bakbygning parte f posteriore di un edificio, edificio posteriore.

bakdel parte f posteriore; (bukse) fondo dei calzoni, fondelli mpl; (rumpe) didietro, deretano, sedere m.

bakdør porta posteriore, porta sul retro, ingresso posteriore; *ha en åpen ~* fig. avere una via d'uscita (el.: una scappatoia).

bake cuocere al forno; *~ brød* fare il pane, panificare; *~ kaker* fare i dolci, fare la pasticceria; *~ seg i sola* crogiolarsi al sole.

bakelitt bachelite f.

bakenfor dietro (a), sul retro di; se: bak.

bakepulver lievito in polvere; **baker** panettiere m, fornaio; *gi bakerens barn brød* portare acqua al mare.

bakerbu(tikk) panetteria; **bakerhåndverk** mestiere m di panettiere, panificazione f; **bakeri** panetteria, forno, panificio; **bakerlaug** corporazione f dei panificatori; **bakerlære**, *være i ~* essere apprendista panettiere; **bakermester** maestro panettiere; **bakerovn** forno; *i bakerovnen* al forno; **bakerspade** pala (per forno).

bakerst posteriore, ultimo; adv. in fondo, in coda, più indietro; *den aller bakerste* l'ultimo di tutti, l'ultimissimo; *han satt bakerst i klassen* era seduto in fondo alla classe; *komme ~* venire ultimo; *~ i toget* dietro nel treno.

bakersvenn garzone m di fornaio.

baketter adv. (sted) dietro, di dietro, indietro; (tid)

dopo, più tardi; (for sent) troppo tardi, a cose fatte; prep. (sted) dietro; (tid) dopo; *han lar de andre langt ~ seg* si lascia indietro tutti gli altri; *lenge ~* molto più tardi.

bakevje ristagno.

bakfjel asse f posteriore (*på kjerre* di un carro).

bakfjerding quarto posteriore; **bakfot** piede m posteriore; **bakfra** da dietro, a (da) tergo.

bakgrunn fondo, sfondo, (teater, fig.) retroscena; *danne ~* fare da sfondo; *stå i bakgrunnen* fare una parte secondaria; *tre i bakgrunnen (for)* trarsi in disparte, cedere il passo (a), passare in seconda linea; **bakgrunnsfigur** comparsa, figurante m, figura di secondo piano.

bakgård (plass) cortile; (bygning) edificio di fondo (el.: posteriore); parte posteriore dell'edificio.

bakhjul ruota posteriore; **bakhjulsdrevet** a trazione f posteriore.

bakhode parte f posteriore della testa, occipite m.

bakhold imboscata, agguato; *falle i et ~* cadere in un'imboscata; *legge i ~* imboscare; *legge et ~ for* tendere un agguato a; *ligge i ~* stare in agguato, stare appostati; **bakhus**, se **bakbygning**.

bakhånd rovescio della mano; (hos ape) mano posteriore; (spill) l'ultima mano; *sitte i bakhånden* essere l'ultimo di mano; *ha noe i bakhånden* avere qc. in serbo.

baki dietro, in dietro, nel retro.

baking cottura al forno.

bakk mar. s. castello (di prua); adv., *slå ~* dar macchina indietro, smorzare l'abbrivo; *brase ~* impannare le vele, bracciare i pennoni.

bakkanal bacchanale m; **bakkant(inne)** baccante f; **bakkantisk** bacchico (pl.: -ci).

bakke v. tekn. innestare la marcia indietro; mar. cambiare marcia, invertire la marcia; indietreggiare, arretrare, andar a ritroso, rinculare, fare marcia indietro; *~ ut av noe* ritirarsi (in buon ordine) da qc.; *~ opp* appoggiare, accompagnare.

bakke s. 1. ciotola, scodella; gavetta; (brett) vassoio; mar. palamite m.

bakke s. 2. (haug) collina, colle m, poggio; (helling) pendio, erta, salita, costa; *opp- (ned) over ~* su (giù) per il monte; *gå oppover ~* salire; *gå nedover ~* scendere; fig. decadere, declinare; *det går nedover ~ med ham (helsa)* va peggiorando; (forretningene) i suoi affari si mettono sempre più male; *midt i bakken* a mezza costa, a metà salita; *være på bar ~* essere sul lastrico; *sette en på bar ~* mettere qn. sul lastrico, tagliare i viveri a qn.; **bakke drag** catena di colline.

bakkefiske pesca al palamite.

bakkehell pendio, versante m di una collina.

bakkels omtr. sfogliatina, chiacchiera; **bakkelsspore** rotella dentellata, tagliapasta m.

bakkenbart basetta, favorito, fedina.

bakkeskråning pendio, versante m (di una collina); **bakket** montuoso; **bakketopp** cima di una salita, sommità di una collina.

bakking marcia indietro, inversione f di marcia, rinculo.

bakklo artiglio posteriore.

bakklokskap senno di poi.

bakkropp parte f posteriore del corpo; (dyr) treno posteriore; (bakpart) posteriore m.

bakkusfest bacchanale m, festa in onore di Bacco; **bakkusstav** tirso.

baklader, **bakladevåpen**, **bakladningsvåpen** arma a retrocarica.

baklem membro posteriore.

baklengs a ritroso; *kjøre* ~ fare marcia indietro, indietreggiare; *falle* ~ cadere all'indietro; *lese* ~ leggere alla rovescia.

bakli versante m all'ombra; **baklomme** tasca posteriore; **baklys** fanale m posteriore.

baklås, *gå i* ~ incepparsi, bloccarsi; *døra er gått i* ~ la serratura si è bloccata; *munnen går i* ~ for ham ammutolisce, fa scena muta.

bakom dietro, per di dietro; **bakover** all'indietro, dietro, a ritroso; **bakport** uscio posteriore, porta sul retro; **bakpote** zampa posteriore.

bakpå dietro; (*på hesten*) in groppa; *komme* ~ en cogliere qn. di sorpresa; **bakre** posteriore.

bakre(i)m groppiera; **bakrom** scompartimento posteriore; (*bil*) baule m; se også: **bakværelse**.

bakse (flytte) agitare, rimuovere; (*kave*) agitarsi; (*kjempe*) lottare.

baksete sedile m posteriore; **bakside** lato posteriore; (*papir*) retro; (*medalje*) rovescio; **bakskjerm** parafrangente posteriore; **baksko** ferro posteriore.

bakst alimento cotto al forno; cottura al forno, infornata; **bakstebord** spianatoia; **bakstebelle** piastra per impastare; **bakstekjeve** matterello.

bakstrev reazione f; **bakstrever(sk)** reazionario.

bakstue, se: **bakværelse**; **bakstykke** pezzo posteriore; dietro; (*våpen*) culatta.

baktale, ~ *en* sparare di qn., calunniare qn., diffamare qn.; **baktaelse** maldicenza, calunnia, diffamazione f; **baktaler** maldicente m, f, calunniatore m (f.: -trice), diffamatore m (f.: -trice); **baktalersk** maldicente, diffamatorio.

baktanke intenzione f occulta, secondo fine, sottinteso; **bakteppe** fondale m.

bakterie batterio; **bakteriedepende** battericida; **bakteriedyrking** cultura di batteri; **bakteriefri** esente da batteri, batteriologicamente puro; **bakteriekrig** guerra batteriologica; **bakteriekultur** cultura di batteri, brodo di cultura; **bakteriesykdom** morbo batterico, malattia da batteri; **bakteriolog** batteriologo (pl.: -gi); **bakteriologi** batteriologia; **bakteriologisk** batteriologico (pl.: -ci).

baktrapp scala di servizio; (*hemmelig*) scala segreta; *gå baktrappa* passare per la porta di servizio; **baktropp** retroguardia; **bakut** all'indietro; *slå* ~ scalciare, recalcitrare.

bakvaske calunniare, diffamare; **bakvaskelse** calunnia, diffamazione f; **bakvaskende** calunnioso, diffamatore; **bakvasker** calunniatore m, diffamatore m.

bakvei via traversa, via storta, via obliqua; (*dør*) porta di servizio.

bakvendt a rovescio, sbagliato, in senso inverso, davanti-di dietro; malaccorto, maldestro; contrario al buon senso; fuori posto; *ta* ~ *fatt på en sak* mettere il carro davanti ai buoi; *bære seg* ~ *ad* fare tutto alla rovescia; *snakke* ~ parlare alla rovescia; fare papere; **bakvendthet** insensatezza, assurdità, controsenso.

bakverk pasticceria.

bakværelse camera sul retro; retrobottega.

bal (strev) fatica; **bale** faticare.

balanse equilibrio; merk. bilancio, saldo, pareggio; tekn. bilanciare m; **balansearm** leva, bilanciare m; **balansekonto** conto dei bilanci; **balansekunst** equilibrismo; arte f dell'equilibrio; **balansekunstner** equilibrista m, f; **balansere** tenersi in equilibrio; merk. bilanciare; *få til å* ~ merk. pareggiare, chiudere in pareggio; **balansestang** asta d'equilibrio.

baldakin baldacchino.

balderbrå bot. matricaria.

baldyre broccare.

balje tinozza, mastello; tino, vasca.

balkong balcone m, poggiuolo; (*teater*) balconata.

ball 1. (*leke*) palla, (*fotball*) pallone m; *spille* ~ giocare alla palla; *kaste ballen tilbake* rimandare la palla; *gripe ballen* afferrare la palla; *bli en* ~ *for* diventare il giocattolo di.

ball 2. (*dans*) ballo; *på* ~ al ballo; *gå på* ~ andare a un ballo; **ballade** ballata; (*bråk*) tafferuglio, putiferio, baccano, gazzarra.

ballast mar. zavorra; *losse ballasten* scaricare la zavorra; *gå (seile) i* ~ navigare in zavorra; *ta inn* ~ zavorrare; **ballastjern** ghisa; **ballastport** portello di carico; **ballastpram** chiatta pesante; **ballasttank** stiva, cisterna (per la zavorra).

balle 1. s. (*rumpe-*) natica; F chiappa; (*tå-*) eminenza dell'alluce; (*vare-*) balla; collo; **balle**, v., ~ *sammen* imballare; se: **pakke**.

ballerina ballerina; **ballett** balletto; (*personalet*) corpo di ballo; **ballettdanser** ballerino; **ballettdanserinne** ballerina (classica); **ballettmester** maestro di ballo; **ballettsko** scarpetta da ballo; **ballkort** carnet m di ballo.

ballong pallone m; kjem. matraccio; damigiana; *la en* ~ *gå opp* innalzare un pallone; *fastgjort* ~ pallone frenato; **ballongdekk** gomma (el.: pneumatico) a pallonetto.

ballottere ballottare; **ballottering** ballottaggio; **ballotterkule** ballotta.

ballsko scarpa da ballo, scarpino; **ballspill** gioco della palla; **balltre** (baseball) mazza (da baseball); (*racket*) racchetta.

balsam balsamo; *gjennomtreng (fylle) med* ~ imbalsamare; **balsamere** imbalsamare; **balsamering** imbalsamazione f; **balsamisk** balsamico (pl.: -ci).

baltisk baltico (pl.: -ci).

balstyren, **balstyrig** indomabile, violento, ribelle; *bli* ~ *rivoltarsi*, *ribellarsi*; **balstyrighet** carattere m ribelle (indomabile); **balstyring** persona indomabile, tipo violento.

bambus bambù m; **bambusrør** canna di bambù; **bambusstokk** bastone m di bambù.

bamse orso, orsacchiotto.

banan banana; *en bunt bananer* un casco di banane; **bananbåt** (nave) bananiera; **bananskall** buccia di banana; **banantre** banano.

band nastro; se *ellers bånd*; **bandasje** benda, bendaggio, fasciatura; **bandasjere** (in)fasciare, bendare; **bandasjist** ortopedico (pl.: -ci).

bande banda, cricca, brigata, schiera; (*biljard*) mattonella, sponda; **bandefører** capobanda.

bandhund cane m (da guardia) legato.

banditt bandito, brigante m; **bandittvesen** banditismo, brigantaggio.

bandkniv (*bøkker*) accetta (per spianare).

bandolær bandoliera, tracolla.

bane 1. s. (*vei*) via, strada; fig. carriera, destino; (*veddeløp, fly*) pista; sport. campo; (*bil*) autodromo; (*sykkel*) velodromo; astr. corso, orbita; (*prosjektil*) traiettoria; (*tog*) binario; (*hammer*) bocca; (*ambolt*) piano; *bringe et emne (spørsmål) på* ~ mettere (un argomento) sul tappeto, sollevare (una questione); *ha fri* ~ aver via libera.

bane 2. v. appianare, spianare, aprire; *banet vei* strada praticabile (el.: battuta); ~ *seg vei* aprirsi un varco, farsi strada.

baneanlegg costruzione f di una ferrovia; **banebrytende** innovatore, iniziatore; **banebryter** pioniere m, precursore m, innovatore m; **banehogg** colpo fatale (el.: mortale); **banelegeme** infrastruttura di

un binario; **banelinje** linea ferroviaria, strada ferrata; **banemann** uccisore m; sport. lavoratore m (di un campo sportivo); (**jernbane**) ferroviere m.

banemester capo cantoniere; **baneritt** corsa su pista; **banestrekning** sezione f (ferroviaria).

banesår ferita mortale (el.: fatale).

banevokter casellante m, cantoniere m; **banevokterhus** casa cantoniera, casello.

bang! pam! (eksplosjon) bum!

bange pauroso, timoroso; ~ *anelse* brutto presentimento; *være meget* ~ avere molta paura; *være ~ for* (frykte) aver paura di, temere; (*på ens vegne*) temere per; *gjøre* ~ far paura a, spaventare; *bli* ~ spaventarsi, (cominciare ad) aver paura.

banjer locali mpl dell'equipaggio; **banjerdekk** ponte falso, secondo ponte.

bank 1. (pryl) botte fpl, busse fpl, legnate fpl; *få* ~ prendere (ricevere) delle botte.

bank 2. merk. banca; banco; *sette i banken* mettere in banca; *holde banken* tenere il banco; *ta ut penger av banken* ritirare (denaro) dalla banca.

bankanvisning mandato bancario, rimessa bancaria. (sjekk) assegno; **bankassistent** impiegato di banca; **bankavdeling** reparto (di) banca; **bankbok** libretto di risparmio; **bankboks** cassetta di sicurezza; **bankbud** fattorino di banca; **bankdepot** deposito di titoli (e valori); **bankdirektør** direttore m di banca.

banke 1. mar. banco (di rena), renaio, secca.

banke 2. v. battere; (hjerter) battere, palpitare; ~ *på (døra)* bussare (alla porta); *det banker* bussano; *høre noen* ~ sentir bussare; ~ *en opp* prendere qn. a botte, picchiare qn.; ~ *en opp av søvne* svegliare qn. a suon di colpi; ~ *noe inn i hodet* cacciare qc. in testa; *bankende smerte* dolore m martellante.

bankebygg orzo brillato; **bankefisker** pescatore m sui banchi da pesca; (*fartøy*) barca da pesca sui banchi; **bankekjøtt** carne trita, carne f (battuta) in stufato.

banking (det å banke) il battere; (hamring) battitura, martellamento; (hjerter) battito, palpito.

bankerott bancarotta; adj. rovinato; *gjøre (spille)* ~ fare (andare in) bancarotta.

banketre battitoio; mestola.

bankett banchetto; **bankettsal** sala per banchetti.

bankeånd spirito che batte.

bankfilial succursale f (bancaria), agenzia bancaria; **bankforbindelse**, *min* ~ la mia banca; **bankforretning** operazione f di banca; (*hus*) sede f di banca; **bankfunksjoner** impiegato di banca; **bankgiro** conto corrente bancario; **bankheftelse** ipoteca legale.

bankier banchiere m.

bankinnskudd deposito in banca; **bankkapital** capitale bancario; **bankkonto** conto in banca; **bankkrakk** crac bancario, tracollo finanziario; **bankkretser** ambienti mpl bancari; **banklovgivning** leggi fpl sulle banche; **banklån** prestito bancario; **bankmessig** bancario; **banknote** biglietto di banca; **bankprocura** procura in banca (el.: bancaria); **bankprovisjon** commissione f di banca.

bankrente interessi mpl bancari; **bankrevisor** revisore m dei conti (d'una banca), sindaco d'una banca; **banksjef** direttore m di banca; **banksjekk** assegno bancario; **banktilsyn** controllo bancario; **bankvesenet** gli enti bancari; **bankvirksomhet** attività bancaria, professione f di banchiere.

bann scomunica, anatema m; *lyse i* ~ scomunicare; **bannbrev** breve m di scomunica; **bannbulle** bolla di scomunica.

banne intr. bestemmiare, imprecare, giurare; F at-

taccare (tirare) moccoli; tr. maledire, esecrare; ~ *en inn i hete helvete* mandare qn. all'inferno; ~ *en drøy ed* tirare un grosso moccolo; ~ *og sverte* bestemmiare e tempestare; *jeg tør ~ på at...* il diavolo mi porti se (non)...

banner 1. vessillo, standardo, gonfalone m, bandiera; **banner** 2. (en som banner) bestemmiatore m, bestemmione m.

bannerfører portabandiera, gonfaloniere.

banning bestemmia, imprecazione f, F moccolo.

bannlyse scomunicare; (forvise) bandire, esiliare, proscrivere; **bannlys(n)ing** scomunica, scomunicazione f, anatema m; (forvisning) bando, esilio, proscrizione f; **bannsatt** (bannlyst) scomunicato; (forbannet) maledetto, esecrato; adv. maledettamente; **bannstråle** fulmini mpl della Chiesa, scomunica; *slynge ut bannstrålen* lanciare un anatema.

bantamvekt sport. peso gallo.

bar 1. (naken, udekket) nudo, scoperto, svestito, spogliato, sguarnito; (ren) puro; ~ (*blottet*) for privo di; *med bare ben* a piedi nudi (el.: scalzo); *med bart bryst* a petto nudo, a seno scoperto; *med ~ hals* se: barhalset; *på bare kroppen* sulla nuda pelle; *på ~ hest* senza sella; *sove på bare jorda* dormire sulla nuda terra; *av bare medlidenhet* per pura compassione; *bart brød* pane asciutto; *i bare skjorta (serken)* in camicia; *bli til bare vann* fig. finire in niente, andare in fumo.

bar 2. (nåletrær) ramo di conifere.

bar 3. bar (servering).

bararmet sbracciato, a braccia nude.

barbar barbaro; **barbari** barbarie f; **barbarisk** barbaro, barbarico (pl.: -ci); adv. in maniera barbara; ~ *handling* barbarie.

barbe(i)nt scalzo, a piedi nudi.

barber barbiere m, (finere) parrucchiere m; **barberbekken** catino da barba; **barberblad** lametta da barba; **barbere** radere, rasare, fare la barba, sbarbare: ~ *en* fare la barba a qn.; ~ *seg* farsi la barba, rasarsi; **barbergutt** garzone di barbiere; **barberhøvel** rasoio di sicurezza, F gillette; **barberkniv** rasoio; **barberkost** pennello da barba; **barberkrem** crema da barba.

barbermaskin rasoio elettrico; **barberreim** cuoio per rasoio; **barbersalong** salone m di barbiere; **barberskum** schiuma da barba; **barberslipemaskin** arrotatrice f meccanica per rasoi; **barberspeil** specchio da barba; **barbersvenn** apprendista m barbiere; **barbersåpe** sapone m da barba; **barbervann** acqua (calda) per la barba.

barde zool. fanone m; litt. bardo; **bardehval** misticeo; **barde-** bardito; **bardekvad** bardito.

bardun mar. sartia, paterazzo, tirante m.

bardus inaspettatamente, tra capo e collo, senza dire né ai né bai.

bare 1. adv. solo, soltanto, solamente; non... che; pure; *jeg ser ~ henne* vedo solo lei (non vedo che lei); *jeg ser ham bare om søndagen* lo vedo solo la domenica; *der er ~ en lærer* c'è soltanto un insegnante; ~ *en kvinne kan...* solo una donna può...; *jeg sier ~ at...* dico solamente che...; *gå De ~ inn* entri pure; ~ *av forfengelighet* per pura vanità; ~ *litt (få)* poco (pochi); *De skulle ~ høre ham* bisognava sentirlo; *det skulle ~ mangle* non mancherebbe altro; *ikke ~ ... men også* non solo... ma anche; *når ~ , se: når*; *jeg skal ~ gjøre dette brevet ferdig, og så er jeg ledig* il tempo di finire questa lettera e sono da Lei; ~ *tanken på...* il solo pensiero di...; ~ *ved å se ham...* solo a vederlo...

bare 2. konj. se (solo); ~ *jeg hadde...* se avessi (solo)...; ~ *jeg kunne ...* se (solo) potessi ...
bare 3. v., *ikke ~ seg for...* non trattenersi da(l) ...
barrett ber(r)etta, tocco.
barflekket, *det er ~* non restano che macchie di neve qua e là; **barfrost** freddo secco.
barhalset (mann) senza sciarpa, (kvinne) scollata; **barhodet** a testa nuda.
bark bot. corteccia, scorza; (garving) tanno; mar. brigantino a palo.
barkass(e) mar. barcaccia; scialuppa.
barke (garve) conciare; (avbarke) scortecciare; **barkebrød** pane m di corteccia.
barkeeper barista m, f.
barket (hardhudet) calloso, ruvido; (farget) abbronzato, riarso dal sole; **barkgarving**, **barking** concia, conciatura.
barlind tasso.
barm seno; petto; **barmhjertig** caritatevole, misericordioso, pietoso; ~ *søster* suora della carità; **barmhjertighet** pietà, misericordia, carità; *ha ~ med* aver pietà di; **barmhjertighetsdrap** eutanasia; **barmhjertighetsgjerning** atto di carità (misericordia).
barmunk monaco scalzo.
barn bambino, bambina; bimbo, bimba; maschietto, femmina, femminuccia; fanciullo, fanciulla; (spedbarn) lattante m; *fra ~ av* dalla più tenera infanzia; *få ~* avere figli; *få et ~* avere un bambino, partorire; *få (ha) et ~ med en* avere un figlio da qn.; *ta i barns sted* adottare, affiliare; *gå (være) med ~* essere incinta, essere in stato interessante; *det vet jo hvert ~* lo sanno anche i bambini; *som ~ da* bambino, da ragazzo; *han er et stort ~* fig. è un bambino, è un bambino cresciuto; *et større ~ enn* più bambino di quanto...; *brent ~ skyr ilden* chi si è scottato nell'acqua calda ha paura della fredda; *ikke være av Guds beste ~* non essere uno stinco di santo.
barnaktig puerile, infantile, fanciullesco; *te seg ~* fare il bambino; **barnaktighet** puerilità, infantilismo, infanzilità.
barndom infanzia, fanciullezza; *fra den tidligste ~* fin dalla prima infanzia; *fra den spede ~* dalle fasce; *kunsten var ennå i sin ~* l'arte era ancora ai suoi albori; *et folk i sin ~* un popolo al suo nascere; *gå i barndommen* rimbambire, rimbambire; (vrøvle) farneticare; *flyvningens ~* i primi tempi dell'aviazione.
barndomsdager anni verdi mpl; **barndomsalder** infanzia; **barndomsegn**, *min ~* il paese della mia infanzia; **barndomsglede** gioia dell'infanzia; **barndomshjem**, *mitt ~* la casa della mia infanzia; **barndomsliv** infanzia; **barndomsminne** ricordo d'infanzia; **barndomsvenn** amico d'infanzia; **barndomsår** gli anni della fanciullezza, gli anni verdi.
barnealder infanzia, prima età; *tidligste ~* la più tenera infanzia; **barneansikt** faccia da bambino, viso infantile; **barneasyl** scuola materna, asilo infantile; **barneavl** procreazione f.
barnebarn nipotino, nipotina; **barnebarnsbarn** pronipote m, f.
barnebegrensning limitazione f delle nascite; **barnebidrag** assegni mpl familiari; **barnebok** libro per bambini (ragazzi); **barnebapt** battesimo; (fest) festa di battesimo; **barnefar** padre; *utlegge den og den som ~* attribuire la paternità del bambino a tale o tal altro; **barneflokk** nidiata di bambini; **barneforsorg** protezione f e assistenza dell'infanzia.
barnefødsel parto; **barnefødt** nativo (*i Roma* di Ro-

ma); **barnehage** giardino d'infanzia; **barnehode** testa di bambino; **barnehospital** ospedale m pediatrico; **barnehånd** manina, mano f infantile; **barnekammer** camera dei bambini; **barnekjole** vestitino da bambino (-a).

barnekopper vaiuolo; **barnelammelse** paralisi f infantile, poliomielite f, polio f; **barnelek** gioco da bambini; **barneleke** giocattolo, balocco; **barnelue** cuffietta, berrettino da bambino; **barnelege** pediatra m, f, specialista m, f in pediatria; **barnelærdom** gli ammaestramenti dell'infanzia; rel. catechismo.
barnemat pappa; *det er bare ~* fig. non è che un gioco da bambini; **barnemor** madre f, genitrice f; **barnemord** infanticidio; **barnemorder(ske)** infanticida m, f.

barnenatur natura infantile; **barneoppdragelse** educazione f dell'infanzia; **barnepike** bambinaia, balia asciutta; **barnepleie** puericultura; **barnepleierske** puericultrice f, bambinaia; **barnepulver** borotalco.
barnerov ratto (rapimento, sequestro) di bambino; **barnerøst** voce f infantile; **barnerøver** rapitore m di bambini.

barneselskap festa di bambini, festiciuola; **barne-seng** lettino; **barnesinn** animo infantile (puerile); **barneskje** cucchiaino da bambino; **barnesko** scarpa da bambino; *han har trådt sine ~* non è più un bambino; *han trådte sine ~ i Firenze* è cresciuto a Firenze; **barneskrik** pianto di bambino; **barneskrål** schiamazzi mpl di bambini; **barnesnakk** chiacchiere infantile, cinguettio di bambini; **barnespråk** linguaggio infantile (el.: dei bambini).

barnestrek bambinata, ragazzata, birichinata, monelleria; **barnesverm** stormo di bambini; **barnesvop** fasce fpl.

barnesykdom malattia dei bambini (el.: dell'infanzia); **barnesykdommer** fig., tekn. le difficoltà degli inizi (el.: dell'avvio); *bils barnesykdommer* gli inconvenienti del periodo del rodaggio.

barnetanke pensiero infantile; **barnetro** fede f dell'infanzia; **barnetyv** se: **barnerøver**; **barnetøy** vestiti per bambino; (spedbarn) corredino per neonato.

barnevakt custodia dei bambini; **barnevekt** pesa-bambini m; **barnevenn** amico dei bambini; **barneverden** mondo infantile; **barneverk** bambinata; **barnevern** protezione f dell'infanzia; **barnevis**, *på ~* alla maniera dei bambini; **barnevogn** carrozzella, passeggino; **barneværelse** camera dei bambini.

barneår infanzia; *de første ~* la prima età.

barnlig infantile, di bambino; (mot foreldre) filiale; **barnlighet** semplicità, ingenuità, candore m (infantile).

barnløs senza figli; senza prole; **barnløshet** mancanza di figli, sterilità; **barnløst ekteskap** matrimonio sterile.

barnsben, *fra ~ av* dalla più tenera infanzia, dalla culla; **barnslig** infantile, ingenuo, puerile; **barnslighet** puerilità, infanzilità, infantilismo, ingenuità.

barnsnød sofferenza di bambino; *ligge i ~* soffrire il travaglio del parto.

barnål ago (di conifera), foglia aghiforme.

barokk barocco, stile m barocco; **barokk-** barocco.

barometer barometro; *barometeret står på regn (ustadig)* il barometro segna pioggia (tempo variabile); **barometerhøyde** (h. over havet) altitudine barometrica; se ellers: **barometerstand** altezza barometrica; **barometertrykk** pressione barometrica.

baron barone m; **baronesse** baronessa; **baronett** baronetto; **baroni** baronia.

barre (gull) lingotto, barra, verga; (rujern) pane.

barrikade barricata; **barrikadere** barricare, asser-ragliare.
barsel parto; **barselfeber** febbre f puerperale; **barsel-gilde** festa per una nascita; **barselkone**, -kvinne partoriente f; (etter nedkomst) puerpera; **barsel-seng** letto del parto; *komme i* ~ partorire; *komme opp av* ~ alzarsi dopo il parto; *ligge i* ~ partorire; **barselstue** sala (da) parto.
barsk brusco (pl.: -chi), rude, duro, severo; (utse-ende) arcigno; (klima) inclemente, rigido; *be-handle (tiltale) en barskt* strapazzare qn., bistrat-tare qn.; **barskhet** durezza, rigore m, asprezza, bru-schezza, severità.
barskog bosco (el.: foresta) di conifere.
bartender barista m, f.
baryton baritono; *høy (lav)* ~ baritono acuto (bas-so).
bas capomastro; (fabrikk) capo operaio, capotecnico (pl.: -ci); (vei) capocantoniere m.
basalt basalto; **basaltholdig** basaltico (pl.: -ci).
basar bazar m inv.
base kjem., mil. base f; **basere** basare (el.: fondare) (på su).
basilika basilica; **basilisk** (også zool.) basilisco.
basill bacillo; **basill-** bacillare.
basis base f; *på* ~ av in base a; *på bred* ~ su grande (el.: larga) scala; **basisår** merk. anno-base, anno di riferimento.
baske battere; ~ *med vingene* dibattere (frullare) le ali, aleggiare; ~ *en om ørene* tirare dei ceffoni a qn.; ~ *seg fram* farsi strada a stento.
basker basco (pl.: -chi); **baskisk** basco; **baskerlue** (berretto) basco.
basketak lotta corpo a corpo, rissa.
bass basso; *synge* ~ avere una voce di basso; *synge bassen* cantare il basso; **bassbaryton** baritono pro-fondo.
basse (svær fyr) omaccione m; (tykt barn) bam-boccio, bambinone m; (kjæledegge) pupo, pu-petto.
basseng bacino; (springvann) vasca.
bassist contrabbassista m, f; **bassnøkkel** chiave f di basso; **bassanger** basso; **bass-spiller** contrabbassi-sta m, f; **bass-stemme** voce di basso; **bass-streng** corda di basso.
bast bot. libro, fibra (di piante); (av hamp, rafia etc.) canapa, rafia ecc.; **bast-** di fibra, di rafia.
basta 1. interjek. basta! *og dermed* ~! chiuso! non se ne parli più! non c'è altro (da dire)! *jeg blir her og dermed basta!* io rimango qua, ecco!
basta 2. (spill) asso di fiori.
bastant consistente, compatto, sostanzioso.
bastard bastardo; (av forskjellig art) ibrido; **bas-tardaktig** bastardo, ibrido; **bastardart** specie ibri-da; **bastardhund** cane bastardo (el.: incrociato); **bastardord** vocabolo ibrido; **bastardrase** razza ibrida.
bastband corda di rafia.
baste legare (con una fune); incatenare; ~ *og binde* legare strettamente, F legare come un salame; *være bastet og bundet* også fig. avere le mani legate.
bastion bastione m.
basun trombone m; rel. tromba; **basunblåser** trom-bonista m, f; **basunengel** cherubino, putto; **basun-støt** squillo di tromba.
bataljon battaglione m; **bataljonssjef** comandante m di battaglione.
batist battista (av lin, bomull di lino, cotone).
batteri mil., mar., fys. batteria (også fig.); fys. og-så: pila; *kaste opp et* ~ mettere, disporre una batte-

ria; *underste (mellomste, øverste)* ~ mar. prima (seconda, terza) batteria; **batteritenning** spintero-geno.
baug mar. prua, prora, tagliamare m; *babords* ~ prua sinistra; **baugspryd** bompresso.
baun falò (per segnalazioni).
baut mar. bordata; *gjøre en god* ~ fare una buona bordata; *stå en* ~ *til sjøs* correre una bordata al largo.
bautastein stela, stele f (pl.: stele) (commemorati-va), monolito, dolmen, pietra tumulare.
baute mar. correre le bordate, (krysse) bordeggia-re.
bauxitt bauxite f.
bavian babbuino, macaco (også fig.).
bayersk bavarese, di Baviera.
be (holde bønn) pregare, dire preghiere; (om noe) chiedere; ~ *en om noe* chiedere qc. a qn.; ~ (*søke*) *om en stilling* sollecitare (chiedere) un impiego; ~ *om en konferanse* richiedere un colloquio; ~ *en om å gjøre noe* pregare qn. di fare qc.; chiedere a qn. di fare qc.; ~ *om tillatelse til* chiedere il permes-so di; *han ber om at...* desidera che... (konj.); *belø-pet bes sendt...* si prega di inviare la somma..., vo-gliate cortesemente inviare la somma...; *jeg ber Dem om det Glielo* chiedo; *jeg ber Dem om å gi meg...* La prego di darmi..., mi dia per favore...; *må jeg be meg fritatt (forskånet) for...* risparmiatemi...; ~ *en til aftens* invitare qn. a cena; ~ *til Gud for en* pregare Dio per qn.; *Å jeg ber!* prego! non c'è di che!; *må jeg* ~ ... posso chiedere... per favore; *om jeg tør be se* posso permettermi di chiedere.
bearbeide lavorare; (forme) foggiare, operare, for-mare; (jord) coltivare, lavorare; (gruve) sfruttare; (omarbeide) rimaneggiare, rielaborare; ~ *drama-tisk* dramatizzare; ~ *en (prøve å vinne)* ingraziarsi (cattivarsi) qn.; F lavorarsi qn.; ~ *ens rygg (styk-ker)* rompere le costole a qn.; ~ *et emne* approfon-dire un argomento (una questione); ~ *en sak* stu-diare una questione (una pratica); ~ *et vitenskape-lig materiale* analizzare e classificare dei dati scien-tifici.
bearbeidelse (arbeidet) lavoro; (utforming) lavo-razione f, fattura; (jord) coltivazione f; (gruve) sfruttamento; (omarbeidelse) rifacimento, adat-tamento; *saken er under* ~ la questione è allo stu-dio.
bebo abitare, occupare; *huset er ikke bebodd* la casa è disabitata; **beboelig** abitabile; **beboelse** abitazione f; **beboelseshus** casa (di civile abitazione), casamen-to, palazzo; **beboer** abitante m, f.
bebreide rimproverare (*en noe* qc. a qn.); **bebreidelse** rimprovero, appunto, rinfacciamento.
bebrillet occhialuto.
bebude annunciare, annunziare, presagire, predire.
bebygge coprire di edifici; colonizzare; ~ *en grunn* costruire un edificio su un'area fabbricabile; ~ *en strekning* erigere una serie di edifici.
bebyggelse abitato, caseggiato; costruzione f (di ca-se); colonizzazione f; *tett* ~ agglomerato di case, costruzioni agglomerate; *spredt* ~ costruzioni di-stribuite.
bebyrde caricare, incaricare; (med skatt o.l.) grava-re, aggravare.
bed aiola, aiuola.
bedage refl. (klarne) rasserenarsi, calmarsi; **bedage-lig** lento, calmo; **bedaget** (til års) attempato, di età (avanzata).
bedding mar. scivolo; *på beddingen* in cantiere (og-så fig.).

bededag giorno di preghiera; **bededagsansikt** faccia da funerale, espressione f di circostanza; **bedehus** oratorio; cappella; **bedekammer** oratorio.

bedekke coprire; zool. coprire, montare, fecondare; **bedek(n)ing** copertura; zool. monta.

bedemann gl. impresario (di funerale, nozze, battesimo etc.); **bedemannsansikt** faccia da funerale, espressione di circostanza, faccia da mortorio; **bedemannsstil** maniereuntuose.

bederves guastarsi, avariarsi; **bedervelig**, *lett bedervelige varer* derrate fpl deperibili; **bedervet** guasto, avariato, marcio, corrotto.

bedeskammel, **bedestol** inginocchiatoio.

bedetime ora della preghiera.

bedra ingannare, truffare, imbrogliare, frodare, gabbare; (skuffe) deludere; ~ *en for noe* frodare qc. a qn., spogliare qn. di qc.; ~ *i spill* barare; *skinnet bedrar* l'apparenza inganna; *verden vil bedras* il mondo vuol essere gabbato.

bedrag inganno, truffa, imbroglio, frode f, illusione f; *fromt* ~ bugia pietosa; *optisk* ~ illusione ottica; **bedrager** truffatore m, impostore m; ingannatore m; (spill) baro; (snyter, skjelm) imbrogliatore m, scroccone m; **bedrageri** truffa, inganno, frode f, imbroglio, impostura; **bedragerisak** fraudolenza; **bedrager(i)sk** ingannevole; fraudolento, truffaldino; illusorio.

bedre 1. adj. migliore (*enn* di), superiore (*enn* a); (ønskeligere) preferibile (*enn* a); adv. meglio; *være* ~ essere migliore, (= *ha det* ~) stare meglio; *du er ikke et hår ~ enn han* non vali un soldo più di lui; *jo ~ man er* più buoni si è; *det er ~ å tie enn å kompromittere seg* è meglio tacere che compromettersi; ~ *sent enn aldri* meglio tardi che mai; *bli* ~ (syk) andar meglio, ristabilirsi; (være) migliorare, rimettersi; *det blir ikke ~ av det* questo non rimedia niente; *enda ~ meglio ancora*, ancora meglio; *dess ~ tanto meglio*; ~ *og ~ di bene in meglio*; *i mangel av* ~ in mancanza di meglio; *forandring til det* ~ cambiamento in meglio; *gjøre ~ i...* fare meglio a...

bedre 2. v. (forbedre) migliorare, rendere migliore.

bedrestillet agiato, benestante.

bedrift (dåd) prodezza, impresa, prestazione f, (litt.) gesta; (næring) azienda, industria, negozio; (foretak) impresa; **bedriftsleder** direttore m d'azienda; **bedriftsøkonomi** economia industriale e commerciale.

bedring miglioramento, ristabilimento; *noen (en merkelig)* ~ certo miglioramento, qualche (un sensibile) miglioramento; *være i (stadig)* ~ stare (sempre) meglio; *det går langsomt med hans* ~ si ristabilisce lentamente; *god* ~ auguri (di pronta guarigione)!

bedrive fare, commettere, compiere.

bedrøve addolorare, rattristare, affliggere, contristare; *bedrøves over* affliggersi per, addolorarsi per; **bedrøvelig** triste, doloroso, desolante; **bedrøvelighet** tristezza, afflizione f, desolazione f; **bedrøvet** triste, addolorato, afflitto; *dypt* ~ desolato, straziato.

bedugget (blomst) irrorato; (speil) appannato; (beruset) brillo, bazzotto.

beduin beduino; **beduinsk** beduino.

bedømme giudicare, (vurdere) stimare; (si sin mening om) esprimere un giudizio su, (dømme om) giudicare di; ~ *strengt* criticare, censurare; **bedømmelse** giudizio; stima, perizia; critica; **bedømmelseskomité**, -utvalg giuria, commissione f.

bedøve stordire, (gå til hodet) dare alla testa; med.

anestetizzare, addormentare, narcotizzare; ~ *lokal* fare un'anestesia locale; *bedøvende* anestetico (pl.: -ci), narcotico (pl.: -ci); *bedøvende middel* anestetico, narcotico; stupefacente m; **bedøvelse** stordimento; med. anestesia, narcosi f; fig. stupore m, stupefazione f, torpore m; **bedøvelsesmiddel**, se: *bedøve*.

bedåre (blende) affascinare, abbagliare; (forføre) sedurre; (henrykke) incantare; *hun er bedårende* è incantevole; *la seg ~* lasciarsi (farsi) sedurre.

beedige dichiarare sotto giuramento, affermare con giuramento; **beedigelse** dichiarazione f sotto giuramento, conferma con giuramento.

befal, **befalet** gli ufficiali e i sottoufficiali, i graduati. **befale** comandare, ordinare, intimare; esercitare il comando; (overgi) raccomandare, affidare; ~ *over* comandare; mil. avere il comando di; *De kan ~ over meg* può disporre di me; *De har bare å ~* non ha che da comandare; *i dine hender befaler jeg min ånd* nelle tue mani affido l'anima mia; ~ *seg Gud i vold* raccomandarsi a Dio; **befalende** imperioso.

befaling (det å befale) comando; (påbud) ordine; ordinanza; *etter ~ av* per ordine di; *på hans ~* su suo ordine; **befalingsmann** graduato, ufficiale.

befare passare (per); mar. navigare (in); fig. ispezionare; **befaren** esperto; **befaring** (viaggio di) ispezione; (skjønn) perizia; mar. navigazione f.

befatning occupazione f, impegno; *ha ~ med* occuparsi di, aver rapporti con; **befatte**, ~ *seg med* occuparsi di.

befengt infestato, infetto, infettato (*med* di); ~ *med smitte* contagiato, infettato, contaminato; ~ *med utøy* infestato di parassiti.

beferdet frequentato, trafficato.

befeste (styrke) rafforzare, consolidare, rafforzare, rassodare; mil. fortificare, incastellare, circondare; **befestning** fortificazione f.

befinne, ~ *seg* essere, stare, trovarsi, sentirsi; *jeg befinder meg vel ved det* me ne trovo bene; ~ *seg vel over alt* star bene (el.: essere a proprio agio) dappertutto; *hvordan befinder De Dem?* come sta?; (til syke) come va la salute?

befippelse perplessità, imbarazzo, turbamento; **befippet** perplesso, imbarazzato, sbalordito.

beflitte, ~ *seg på* applicarsi a, impegnarsi in, industriarsi di, studiarsi di, adoperarsi di.

befolke popolare; *tett befolket* popoloso; **befolkning** (folket) popolazione f; (handling) popolamento.

befolkningsklasse classe f sociale; **befolkningslag** livello sociale; **befolkningstetthet** densità di popolazione; **befolkningstilvekst** incremento (aumento) della popolazione.

befordre trasportare; (sende) spedire; (lette) facilitare; ~ *videre* rispedire; **befordring** trasporto, spedizione f; **befordringsmiddel** mezzo di trasporto, veicolo; *reise med tilfældige befordringsmidler* viaggiare con i mezzi di fortuna; **befordringsmåte** modo di trasporto, modo di spedizione.

befrakte mar. noleggiare; **befrakter** noleggiatore m; **befraktning** noleggio; **befraktningskontrakt** contratto di noleggio.

befri liberare; (løskjøpe) redimere, riscattare; ~ *for* liberare da, (redde) salvare da, (forskåne) esimere da; ~ *fra fengsel* liberare dalla prigione; ~ *fra fare* trarre da un pericolo.

befrielse liberazione f, salvezza, redenzione f; **befrielseskamp** lotta di liberazione; **befrielseskrig** guerra di liberazione (d'indipendenza); **befrier** liberatore m.

befrukke fecondare; **befruktende** fecondo, fecondante, fecondatore; **befruktning** fecondazione f; **befruktningsorgan** organo fecondatore.

befrykte (frykte for) temere, paventare, sospettare.

befullmektige autorizzare, delegare, dare una procura a; **befullmektiget** autorizzato, incaricato, delegato, avente procura; s. mandatario; ~ **utsending** ministro plenipotenziario.

beføle palpare, tastare, toccare, palpeggiare, tentare; **beføling** palpeggiamento, tocco, tasto; med. palpazione f.

beføyet autorizzato, competente.

begavelse talento, ingegno, genio, dono (della natura); intelligenza, facoltà (el.: doti) intellettuali; **begavet** dotato, di talento; **høyt** ~ estremamente dotato, di grande talento, geniale; **lite** ~ poco dotato, di scarso ingegno; ~ **med** dotato di.

begeistre entusiasmare; litt. ispirare; (henrykke) appassionare; **begeistrende** entusiasmanete, appassionante; litt. ispiratore; **begeistret** appassionato, entusiasta m, f; **bli** ~ entusiasarsi, appassionarsi; **begeistring** entusiasmo.

beger bicchiere m, coppa, calice m; (terninger) boscio (per dadi); (taskenspillers) bussolotto; bot. calice; **tømme mange** ~ bere un bicchiere dopo l'altro; **dråpen som fikk heget til å flyte over** la goccia che ha fatto traboccare il vaso; **begerblad** bot. sepal; **begerklang** tintinnio di bicchieri; **begersvinger** gran bevitore m, ubbriacone m.

begge tutti e due, entrambi, ambe, ambedue, l'uno e l'altro; ~ **to** (= *oss to*) noi due; ~ **mine føtter** i miei (due) piedi; **på (til, fra)** ~ **sider** da tutt'e due le parti, da una parte e dall'altra; (**på**) ~ **steder** in tutt'e due (entrambi) i posti, in un posto e nell'altro; **i** ~ **tilfelle** in tutti e due (ambedue) i casi.

begi gl. cessare, smettere, lasciare; refl. gl. succedere, avvenire; ~ **seg (til et sted)** recarsi, andare (a un luogo); **incamminarsi**, avviarsi (verso un luogo); ~ **seg på vei** mettersi in cammino.

begivenhet evento, fatto, avvenimento; (ulykkelig) incidente m, disgrazia; **avvente begivenhetenes gang** attendere gli eventi; **begivenhetsrik** ricco di avvenimenti, movimentato.

begjær desiderio, voglia (etter di), brama, appetito; (umoralsk) cupidigia; litt. cupidità; (sanselig) concupiscenza, libidine f; **begjære** desiderare, bramare, concupire, essere smanioso di; **du skal ikke ~...** rel. non desiderare...; **begjæring** desiderio, brama; concupiscenza; (anmodning) domanda, richiesta.

begjærlig bramoso, avido, desideroso (etter di); ~ **etter vinning** cupido; **se med begjærlige blikk på** guardare con bramosie; **begjærlighet** (griskhet) avidità, (havesyke) cupidigia, (sanselighet) concupiscenza.

begrave seppellire, sotterrare; tumulare; ~ **seg på landet** seppellirsi in campagna; **begravelse** funerale m, sepoltura, esequie fpl, tumulazione f; **begravelsesdag** giorno del funerale; **begravelsesfølge** corteo funebre; **begravelsesgilde** pranzo di funerale; **begravelseshøytidelighet(er)** onoranze fpl funebri; **begravelsesomkostninger** spese fpl di funerale; **begravelses plass** necropoli f, cimitero; **begravelsesskikker** usanze fpl funerarie.

begrense limitare, delimitare, confinare, restringere; refl. limitarsi, attenersi (**til a**); **begrenset** limitato, contenuto, ristretto; (som begrenser) limitativo; ~ **ansvar** responsabilità limitata; ~ **antall** numero limitato (ristretto); **begrensning** limitazione f, restrizione f.

begrep idea, concetto, nozione f, pensiero; (fatteevne) intelletto, intendimento; **etter mine begreper** secondo il mio modo di pensare; **gjøre seg (danne seg)** ~ **om** farsi (rendersi) un'idea di; **ikke ha (det ringeste)** ~ **om** non avere (la minima) idea di; **han har ikke ~ om noe** non capisce niente di niente; **stå i ~ med** stare per, essere sul punto di; **underordnet** ~ idea secondaria, concetto secondario.

begrepsforvirring confusione f di idee.

begrete (gråte over) piangere, deplorare; ~ (**tapet av**) **en** piangere la perdita di qn.; **begretelig** deplorabile, pietoso.

begripe capire, concepire, comprendere, intendere; **jeg begriper ikke hans oppførsel** non concepisco il suo comportamento; **det begriper jeg ikke** non ci capisco niente; **jeg begriper ennå ikke hvordan** non riesco ancora a capire come; **begripelig** comprensibile, intelligibile; **lett** ~ facile da capire; **det er ~ questo** si capisce (s'intende); **gjøre en noe** ~ far capire qc. a qn.; **begripeligvis** evidentemente; **begripelse**, **det går over min** ~ supera i limiti del mio intelletto.

begrunne motivare, fondare, appoggiare con ragioni; **begrundet** motivato, fondato, legittimo; **begrunnelse** motivazione f; **uten** ~ senza fondamento, ingiustificato.

begunstige favorire, favoreggiare; (fremme) assecondare, incoraggiare; (foretrekke) preferire; **begunstiget kreditor** creditore privilegiato; **begunstigelse** favoreggiamento; (det å foretrekke) preferenza (**av noen** data a qn.); (beskyttelse) protezione f; (gunst) favore, beneficio; (fordel) vantaggio, preferenza; ~ **av slektninger** nepotismo.

begynne cominciare, incominciare, iniziare, principiare; ~ **for seg selv** cominciare a lavorare per proprio conto; ~ **på (med)** **å gjøre noe** incominciare a fare qc.; ~ **med lite** cominciare con poco; ~ **på (å studere)** **medisin** avviarsi alla medicina; ~ **et nytt (og bedre)** **liv** iniziare una nuova vita; **messen begynner** entra la messa; **skulle ~ (spill, og fig.)** avere la prima mossa; ~ **forfra** cominciare dall'a; ~ **forfra igjen** ricominciare da capo; **kulden begynner igjen** il freddo riprende; **når han først begynner**, **tar det aldri slutt** una volta incominciato, non la finisce più; **vel begynt er halvt fullendt** chi ben comincia è a metà dell'opera.

begynnelse principio, inizio; (opphav) origine f; (tilblivelse) nascita; (innledning) esordio; (forhandling) apertura; **i begynnelsen** in principio, all'inizio; **fra begynnelsen** dall'inizio, da principio; **det var like i begynnelsen av mai** era proprio ai primi di maggio; **fra begynnelsen til enden** dal principio alla fine; **gjøre begynnelsen** incominciare (**til noe** qc.), mettere in moto, dare il la (**til a**), fare il primo passo; **ta sin ~** aver inizio; **begynnelsen er alltid det vanskeligste** ogni inizio è difficile; **det er alltid en ~** è almeno un inizio.

begynnelsesbokstav (lettera) iniziale f; **begynnelsesforhandlinger** trattative fpl preliminari; **begynnelsesgrunner** elementi mpl, rudimenti mpl; **begynnelseslønn** stipendio iniziale.

begynnende incipiente; **begynner** principiante m, f; esordiente m, f; debuttante m, f; novizio; **for begynner** elementare, per principianti; **begynner (først)** primo, iniziale, (enkel) elementare.

begynnerbok libro per principianti, corso elementare; **begynnerklasse** classe preparatoria; **begynnerlønn** stipendio (paga) iniziale; **begynnerstadium** fase f (stadio, periodo) iniziale.

begå commettere, perpetrare, fare.

behag piacere m, soddisfazione f, gusto, gradimento; *han finner ~ i henne* (lei) gli piace; *finne ~ i noe* trovare qc. di proprio gusto, provare gusto in qc.; *finne ~ i å...* provar gusto a..., avere piacere di...; *etter eget ~* secondo i propri gusti; *etter ~ a piacere*, a volontà, a piacimento.

behage piacere, esser gradito; *det behager ham å...* gli piace di, si compiace di, si degna di; *hva behager?* come scusi?; *om De behager* se gradisce; prego; *som De behager* come desidera, come meglio Le conviene; **behagelig** piacevole, gradevole; (be-kvem) comodo; (hyggelig) confortevole; *gjøre seg ~ for* rendersi gradito a; **behageligheter**, *si en ~ fare* (dei) complimenti a qn.; *livets ~* le comodità della vita; *landlivets ~* i piaceri della vita agreste. **behagelyst** desiderio di piacere, civetteria; **behagelysten**, **-syk** desideroso di piacere, civettuolo, civettuoso, civettino; **behagesyke** civetteria.

behandle trattare; med. curare; (redskap) usare, maneggiare; (berede) preparare; (drøfte) discutere, trattare; *~ en som venn* trattare qn. da amico; *han er ikke lett å ~* non è molto malleabile; *~ språket godt* far buon uso della lingua.

behandling trattamento; uso; discussione f; med. cura; medicazione f, medicatura; *ta under ~* (sak) prendere in esame; (person) mettere sotto cura; (gi overhaling) fare una lavata di capo; *første ~ av et lovforslag* prima discussione di un disegno di legge; **behandlingsmåte** trattamento, modo di trattare; (fremgangsmåte) procedimento; jur. procedura; (kunst) tocco, mano f; med. cura, terapia.

behansket quantato.

behefte caricare, gravare (*med gjeld* di debiti); ipotecare; *være beheftet med mangler* soffrire di mancanze, essere difettoso.

behendig abile, destro; (rask) svelto, lesto; (smidig) agile, sciolto; **behendighet** abilità, destrezza, sveltezza; agilità.

behege addobbare, ricoprire, ornare (*med di*).

beherske dominare, esser padrone di, padroneggiare; *~ et språk* possedere (aver padronanza di) una lingua; *beherskes av sine lidenskaper* esser preda delle (proprie) passioni; *~ seg* padroneggiarsi; **beherskelse** dominio, padronanza, dominazione f; **behersker** sovrano, dominatore m, padrone m; *de troendes ~* il capo dei credenti; **behersket** misurato, moderato, tranquillo.

behjelpelig, *være en ~* aiutare qn. (essere d'aiuto a qn.) (*med å gjøre noe* a fare qc.).

behjertet coraggioso, valoroso, bravo, intrepido; (godhjertet) bonario.

behold, *i (god) ~* sano e salvo, al sicuro, in sicurezza; (urørt) intatto, incolume; (velbevart) ben conservato; *han har ennå noe i ~* gli resta ancora qc.

beholde tenere, mantenere, serbare, conservare; *~ en i sin tjeneste* tenere qn. al proprio servizio; *~ hatten på* tenere il cappello in testa; *~ livet* aver salva la vita, rimanere in vita; *la en ~ livet* risparmiare la vita a qn.

beholder recipiente m, serbatoio, contenitore m.

beholdning resto, rimanenza, residuo, deposito; (kasse) fondo cassa; (vare) scorta, giacenza, provvista; *~ av verdipapirer* titoli in portafoglio; **beholdningskonto** conto d'inventario.

behov bisogno, fabbisogno, necessità, occorrenza; *etter ~* secondo la necessità (il bisogno), all'occorrenza; *dekke behovet* coprire il fabbisogno, soddisfare (el.: far fronte a) i bisogni; **behovsprøving** prova d'indigenza.

behørig (nødvendig) necessario, (forlangt) ri-

chiesto, (tilbørlig) dovuto; *i ~ form* nella dovuta forma; *i ~ orden* in regola; *i ~ stand* in buone condizioni; *på ~ måte* debitamente; *~ formanet* debitamente ammonito.

behøve aver bisogno di; *jeg behøver noe* (også) mi occorre qc.; mi abbisogna qc.; *De behøver bare å...* non ha che da...; *det behøver De ikke å fortelle meg* non c'è bisogno di dirlo, a chi lo dice; *det behøves ikke* non ce n'è bisogno; *som ikke behøves* di cui non c'è bisogno; *om det behøves* se è necessario, al bisogno.

behåret peloso, villosa; (hode) capelluto.

beige(farget) beige, color m nocciuola.

beile, *~ til* chiedere in sposa, fare la corte a; (ens gunst) cercar di ottenere il favore di qn.; fare la corte a qn.; **beiler** pretendente m, corteggiatore m; **beiling** corte f, corteggiamento.

bein osso; gamba; lisca; se også: ben.

beis mordente; **beise** spalmare di mordente; mordenzare; agr. conciare; **beising** spalmatura, mordenzatura; agr. concia.

beit imbarazzo, impiccio, impaccio, difficoltà; se også: bet.

beite s. pascolo, pastura; (utmark) pascolo; ~ v. brucare, pascolare; **beitemark** pascolo.

bek pece f; **bekaktig** pecioso; **beke** impeciare, dare la pece a; **bekblende** pechblenda, uranite f; **bekfakkel** fiaccola, torcia (di pece); **bekgryte** caldaia di pece.

bekjempe combattere, lottare contro, battersi con (el.: contro); (*slå ned*) reprimere; (*overvinne*) vincere; **bekjempelse** lotta, repressione f.

bekjenne confessare; (*vedgå*) riconoscere, ammettere; *~ farge* (spill) rispondere a colore; *~ seg til* professare; **bekjennelse** confessione f, ammissione f; (av tro) professione f (di fede); *den augsburgske ~* la confessione d'Augusta; *bringe en til ~* far confessare qn.; *gå til ~* confessare; *tvinge en til ~* estorcere una confessione a qn.

bekjent 1. adj. conosciuto, noto; (*berømt*) rinomato, reputato (*for per*); *som ~* come noto; *såvidt meg ~* che io sappia, per quanto mi risulta; *gjøre ~* far conoscere, divulgare; *gjøre seg ~ med* mettersi al corrente di, prender conoscenza di, studiare; *gjøre en ~ med* mettere qn. al corrente di; *det kan jeg godt være ~ av* non lo nascondo affatto, lo ammetto volentieri; *han kan ikke være ~ av det* non è degno di lui; *De kan ikke være ~ av å gå med den hatten* non può andare in giro con quel cappello.

bekjent 2. s. conoscente m, f; *en god ~* un amico; *en ~ av meg* un mio conoscente.

bekjentgjøre annunciare, pubblicare, diffondere, divulgare, bandire; (*høytidelig*) proclamare; (lov) promulgare; notificare; **bekjentgjørelse** annuncio, pubblicazione f, avviso, bando; proclama; promulgazione f; **bekjentskap** conoscenza; *fortrolig ~* intimità, familiarità; *gjøre (stifte) ~ med en* fare conoscenza con (el.: la conoscenza di) qn.; *gjøre nærmere ~* conoscere meglio, fare più ampia conoscenza; **bekjentskapskrets** cerchia di conoscenze, ambiente m; *i min ~* tra i miei amici e conoscenti.

bekk ruscello; *liten ~* rigagnolo, ruscelletto; *mange bekker små gjør en stor å* i piccoli ruscelli fanno i grandi fiumi.

bekkasin beccaccino; **bekkaure** trota comune.

bekkedrag, **-far** corso d'un ruscello, letto di torrente, borro.

bekken bacino, catino; se: stikkbekken; **bekkener** mus. piatti mpl, cembali mpl, cimbali mpl; **bekkenslager** suonatore di piatti.

beklage deplorare; (være lei seg) rammaricarsi, dolersi; refl. lagnarsi, lamentarsi, rammaricarsi; *jeg beklager å måtte...* mi dispiace (mi rincresce) di dover...; sono spiacente di dover...; *jeg beklager meg over at...* deploro che... + konj. (el.: di + inf.); *De har ikke noe å ~ Dem over* non ha motivo di lamentarsi.

beklagelig spiacevole, deplorevole, (sørgelig) pietoso, lamentevole; (ergerlig) increscioso; **beklagelse** rammarico, rincrescimento; (sorg el. anger) rimpianto, dispiacere m; *med ~* con rammarico, con (mio) grande dispiacere.

bekle rivestire, vestire, (dekke) coprire (*med* con el. di); (embete) ricoprire, occupare, assumere; (verdighet) essere investito di.

bekledning (klær) abbigliamento, vestito; (ytterlag) rivestimento; mar. fasciame m; (bord) intavolatura; **bekledningsgjenstand** indumento.

beklemmelse oppressione f, ansia, angoscia; **beklemmt** oppresso, avvilito; (angst) ansioso, angosciato; *gjøre en ~* avvilito qn.; *være ~ om hjertet* provare una stretta al cuore.

beklippe tagliare, tosare, raffilare; (trær) potare; (minske) ridurre.

beknip, *være i ~* incagliarsi, incepparsi; fig. essere in un impiccio; F essere nei guai; *være i ~ for penger* essere a corto di soldi.

bekomme, *det bekommer meg vel* mi fa bene, fa al caso mio; *~ ille* far male; *vel bekomme!* buon pro!

bekomst, *få sin ~* ricevere ciò che si merita; *gi en hans ~* dare una lezione a qn.; acconciare qn. per (il di del)le feste.

bekoste coprire le spese, pagare; *~ seg noe* provvedersi di (F pagarsi, offrirsi) qc.; **bekostning** spesa, spese fpl; *på ~ av* a spese di, a scapito di; *på felles ~* a spese di tutti; *på hans ~* a sue spese, a spese di lui; *på offentlig ~* a spese dello Stato.

bekranse coronare (*med* di), inghirlandare; **bekrans(n)ing** incoronamento, coronamento.

bekreft confermare, convalidare; (godkjenne) approvare, ratificare; (hevde) affermare; (bevitne) attestare, vidimare, autenticare; *rett avskrift bekrefte* per copia conforme; *bekreftet gjenpart* copia conforme, copia convalidata.

bekreftelse conferma, convalidazione f, convalidamento, convalida; ratifica; affermazione f; attestato, vidimazione f, autenticazione f; **bekreftende** affermativo; *svare ~* rispondere affermativamente.

bekrige far guerra a (el.: contro), combattere.

beksvart nero come la pece.

beksømtøvl scarponi mpl (da montagna); **bektråd** filo impeciato, spago impeciato.

bekvem comodo; (beleilig) opportuno, conveniente; (høvelig) adatto (*til* a); (håndterlig) maneggevole; (velstående) agiato; **bekvemme**, *~ seg til* acconsentire a; *~ seg til det* rassegnarsi; *ikke kunne ~ seg til å...* non potersi risolvere a...; **bekvemmelighet** comodità; alloggio; *med alle moderne bekvemmeligheter* dotato di tutte le comodità moderne.

bekvemmelighetshensyn, *av ~* per ragioni di comodità, per comodità.

bekvemt adv. comodamente; *gjøre seg det ~* mettersi a proprio agio; *gjøre arbeidet ~ for en* facilitare il lavoro a qn.; *som det faller en ~* come meglio fa comodo, con comodo.

bekymre preoccupare, inquietare, turbare, affliggere; *~ seg for* essere preoccupato per, preoccuparsi per; *~ seg om* darsi pensiero per, prendersi cura di; **bekymret** preoccupato, impensierito, inquieto

(over, for per); *gjøre ~ se*: bekymre; *bli ~* preoccuparsi, impensierirsi, inquietarsi, affliggersi; **bekymring** preoccupazione f, pensiero, noia; (sorg) dispiacere m, pena.

belage, *~ en på* preparare qn. a; *~ seg på* prepararsi (disporsi) a; *være belaget på* aspettarsi, esser pronto a.

belagt (stemme) impastato, rauco (pl.: -chi), (tunge) impastato, sporco (pl.: -chi).

belaste caricare, gravare; merk. addebitare; *~ for sterkt* sovraccaricare; **belastning** carico, peso; merk. addebitamento, addebito; *arvelig ~* tara ereditaria; **belastningsgrense** limite m di carico; **belastningsprøve** prova di resistenza (el.: di carico).

belegg guarnizione f, rivestimento, pavimentazione f; stagnatura; metallizzazione f; placcatura; patina; (sykehus) l'insieme dei ricoverati; *hotellet har fullt ~* l'albergo è al completo.

belegge coprire, rivestire, guarnire (*med* di el. con), (vei) lastricare, selciare, asfaltare; *~ med fliser* piastrellare; *~ med folie* stagnare; *~ med metall* metallizzare; *~ med gull (sølv)* placcare in oro (argento); *~ noe med arrest* mettere qc. sotto sequestro; *~ med avgift* gravare d'imposta; *forstå å ~ sine ord* sapersi servire abilmente della parola.

beleilig opportuno, conveniente, adatto; adv. a proposito; *hvis det er ~ for Dem* se Le fa comodo; *gripe det beleilige øyeblikk* cogliere il momento opportuno; *det kommer meget ~ for ham* gli capita proprio a proposito (F come il formaggio sui maccheroni).

beleire assediare, cingere d'assedio; **beleirer** assediante m, f; **beleiring** assedio; **beleiringskunst** arte f (di stringere) d'assedio; **beleiringsskyts** artiglierie d'assedio; **beleiringstilstand** stato d'assedio; **beleiringstropper** truppe fpl assedianti.

belemre molestare, incomodare, importunare; **belemring** molestia, incomodo, importunità.

belesse caricare (*med* di); **belesset** carico, colmo.

belest erudito, istruito, dotto, letterato; **belesthet** erudizione f.

beleven cortese, gentile, garbato, affabile, di belle maniere; **belevenhet** cortesia, gentilezza, garbo, affabilità, urbanità.

belg bot. baccello, guscio; (blåsebelg) soffiutto, mantice m; (skinn, hud) pelle f; *trå belgen* tirare il mantice; **belgfrukt** legume f.

belgisk, **belgier** belga m, f (pl.: belgi, belghe).

belgmørk scurissimo; *det er belgmørkt* è buio pesto;

belgmørke oscurità completa, tenebre fpl.

belgplante leguminosa.

beliggende situato; *~ mot nord* esposto a nord; *~ ved havet* situato sul mare; *~ til gata* che dà sulla strada; **beliggenhet** posizione f, esposizione f; *værelsenes ~* la disposizione delle stanze; *ha en heldig ~* essere in una bella posizione.

belivet animato, vivace.

belje urlare (a perdifiato); *~ i seg* bere moltissimo.

belte cintura, cintola, cinghia; mil. cinturone m; (bånd) copertone m (av gummi), cerchione m (av metall); astr. og geogr. zona; *Orions ~* la cintura d'Orione; **beltebil** autocingolato; **beltedy** armadillo; **beltestedet** la cintola; **beltetraktor** trattore cingolato.

belure spiare, osservare di nascosto, fare la posta a.

belyse illuminare, rischiarare; fig. chiarire; delucidare; mettere in luce; spiegare; **belysning** illuminazione f; luce f; fig. chiarimento; delucidazione f; spiegazione f.

belære istruire, informare, addottrinare; **belæring**

istruzione f; addottrinamento; (lære, advarsel) lezione f.

belønne remunerare; ricompensare; retribuire; premiare; **belønning** remunerazione f; ricompensa; retribuzione f; premio; *som ~ for* come premio per.

beløp somma, importo, ammontare m; *hele beløpet* l'importo totale, l'intero ammontare; (*inn*) *til et ~ av* fino alla somma (all'importo) di; fino alla concorrenza di; *til et samlet ~ av* per un importo complessivo di; **beløpe**, ~ *seg til* ammontare a; ~ *seg til over...* ammontare a più di..., superare...

belåne ipotecare (*en eiendom* un immobile).

bemale dipingere, ornare di pitture; istoriare; F imbrattare.

bemanne equipaggiare; *være fullt bemannet* avere l'equipaggio al completo; **bemanning** (handling) equipaggiamento; (mannskap) equipaggio.

bemektige, ~ *seg noe* impadronirsi, impossessarsi di qc.; (urettvist) usurpare qc.; **bemektigelse** presa di possesso; usurpazione f.

bemerke scorgere, percepire, accorgersi di, notare, osservare; (ytre) rilevare, osservare; *jeg skal ennå ~* aggiungerò ancora; *gjøre seg bemerket* farsi notare; (vise seg) mettersi in mostra; ~ *noye* prender buona nota di; **bemerkelsesverdig** notevole, degno di nota; considerevole; **bemerkning** osservazione f, nota, commento, rilievo; (merknad) annotazione f.

bemidlet agiato; *være ~* avere mezzi.

bemyndige autorizzare (*til a*); delegare; **bemyndigelse** autorizzazione f; se ellers: fullmakt.

ben 1. (knokkel) osso; (fisk) lisca, spina; (ben-grind) ossa fpl, ossame m; *ta bena ut av* disossare (kjøtt), diliscare (fisk); *et fett ~* fig. una cuccagna; *ha ~ i nesa* fig. avere polso.

ben 2. (lem) gamba; (labb) zampa; (møbel) gamba; (passer) asta, gamba; *bringe på bena igjen* rimettere in piedi (også fig.); *falle på bena* cadere in piedi; *få ~ å gå på* sparire; *gå ut (inn) til bens* camminare con i piedi in fuori (in dentro); *komme på bena igjen* rialzarsi; fig. risollevarsi, riprendersi; (etter sykdom) ristabilirsi, rimettersi; *spenne ~ for* fare lo sgambetto a; *stå med det ene benet i graven* avere un piede nella tomba; *stå på ett ~* stare su una gamba sola; *stå på egne ~* fig. volare con le proprie ali; *stå støtt på bena* star ben saldo sulle gambe; *han kan knapt stå på bena* sta in piedi a malapena, sa appena reggersi in piedi; *jeg skal aldri mer sette mine ~ der* non ci metterò mai più piede; *sette det lengste benet foran* allungare il passo; *ta bena på nakken* darsela a gambe; *være på bena* essere in piedi; *være rask til bens* aver delle buone gambe; *være dårlig til bens* non aver più gambe.

ben 3. adj. dritto, diritto, diretto.

benaktig osseo; **benarbeid** lavoro in osso.

benbrudd frattura ossea (el.: di una gamba); **benbygning** ossatura, struttura ossea.

bende curvare, piegare, forzare.

bendannelse ossificazione f.

bendreier tornitore m in osso.

bendelbånd fettuccia; **bendelorm** tenia, verme m solitario; **bendeltang** bot. zostera (marina).

benedder (-råte) carie f.

benediktinerkloster convento di benedettini; **benediktinermunk** (monaco) benedettino; **benediktiner-nonne** (monaca) benedettina; **benediktinerorden** ordine m di San Benedetto.

benefise beneficio; **benefiseforestilling** beneficiata, serata in onore.

benekte negare; *jeg benekter at jeg har gjort det* nego di averlo fatto; *jeg benekter ikke at det forholder seg*

slik non nego che sia così; **benektende** negativo.

benet ossuto; **benfri** senz'osso; (fisk) senza spine.

benevne nominare, denominare; *benevnt tall* mat. numero concreto; **benevnelse**; **benevning** denominazione f, (navn) nome m.

bengalsk, ~ *belysning* luci di bengala.

bengel zoticone m, villanzone m, spilungone m; **bengelaktig** grossolano, villano.

bengjødse concime m osseo; **benhinne** periostio; **benhinnebetennelse** periostite f; **benhus** ossario.

benk panca, panchina; banco; (amfiteater) gradino; mil. barbeta (bak brystvern); *spille for tomme benker* recitare a sala vuota; **benke**, ~ *seg* sedersi.

benklær calzoni mpl, pantaloni mpl; (korte) calzoncini mpl; (undertøy) mutande fpl.

benknapp bottone m d'osso; **benlim** colla d'osso, (fuglelim) pania; **benlære** osteologia.

benløs senz'osso; **benløse fugler** (matrett) involtini mpl.

benmel farina d'ossi.

benpipe tubo dell'osso; **benrangel** scheletro.

bensin benzina; *fylle ~* far benzina, fare il pieno;

bensinavgift imposta sulla benzina; **bensinbåt** nave f cisterna; **bensinekspektor** benzinaio; **bensinkanne** bidone m di benzina, latta di benzina; **bensinforbruk** consumo di benzina; **bensinmotor** motore m a benzina; **bensinmåler** indicatore m del livello di benzina; **bensinpumpe** pompa di benzina; **bensinstasjon** distributore m di benzina; stazione f di rifornimento (di carburante); **bensintank** serbatoio di benzina; **bensintilførsel** alimentazione f.

benskinne med. stecca; mil. cosciale m; **bensort** (-svart) nero animale; **bensplint** scheggia d'osso; med. frammento osseo; **benstump** moncherino, moncone m; **bensystem** sistema m osseo; **bensøm** med. sutura ossea.

bent adv. direttamente; ~ *fram* direttamente; *stå ~* star diritto, esser a piombo; *si ~ ut* dire francamente (apertamente).

benvei scorciatoia.

benytte usufruire; (ha gagn av) trarre profitto di, utilizzare; (bruke) impiegare, usare, servirsi di; (søke tilflukt til) far ricorso a; ~ *tiden godt* far buon uso del proprio tempo; ~ *seg av noe* usare qc.; (dra fordel av) approfittare di qc.; **benyttelse** utilizzazione f; uso, impiego; *en fri ~ av sine evner* un libero esercizio delle proprie facoltà.

benåde (forbryter) graziare; (politisk) amnistiare; (straff) commutare; **benådning** grazia, perdono, amnistia; **benådningbrev** lettera di grazia; **benådningssrett** diritto di grazia; **benådningssøknad** domanda di grazia.

beordre, ~ *en til* comandare, ordinare a qn. di fare qc.; *bli beordret til* ricevere l'ordine di; ~ *en et sted* *hen* dare ordine a qn. di recarsi in un dato luogo.

beplante piantare, alberare; ~ *på nytt* (med skog) rimboscare, rimboschire; *beplantet med frukttrær* coltivato ad alberi da frutto; *beplantet med skog* piantato a bosco; **beplantning** piantatura, piantagione f; (skog) imboscamento.

beramme fissare, stabilire, determinare; ~ *et møte* fissare l'ora e la data di una riunione; **berammelse** fissazione f, determinazione f.

berber berbero; **berberhest** cavallo berbero.

berberiss(busk) bot. crespino.

berede preparare, apprestare, approntare; (lær) apprettare, (huder) conciare; (volde) causare, procurare; ~ *en en overraskelse* preparare una sorpresa a qn.; ~ *veien for en* spianare la strada a qn.; **beredning** (huder) concia, conciatura.

beredskap stato di preallarme; *i* ~ in pronto, pronto, apparecchiato; **beredskapslager** (scorte fpl di) riserva; **beredskapsstyrke** forza di pronto impiego; **beredskapstjeneste** servizio di pronto soccorso.

beredt pronto, preparato; *vær* ~! sii pronto!

beredvillig pronto, disposto (*til* a); (i høy grad) sollecito, premuroso; (tjenestevillig) servizievole; **beredvillighet** premura, sollecitudine f.

beregne calcolare; (regne med, føre på regning) conteggiare, mettere in conto; computare; (anslå) valutare; *være beregnet på* mirare a; *som ikke er til å* ~ incalcolabile; ~ *seg* prendere, chiedere, domandare; **beregnelig** calcolabile; **beregne** calcolatore; **beregner** calcolatore m; (forsikring) perito calcolatore; **beregnet**, ~ *på* (*for*) **eksport** prodotto per l'esportazione, destinato per l'esportazione.

beregning calcolo; stima, valutazione f; *etter min* ~ secondo i miei calcoli; *ta med i beregningen* prendere in considerazione; **beregningsgrunnlag** base f di calcolo; **beregningsmåte** metodo di calcolo, modo di calcolare.

bereist, *være meget* ~ avere viaggiato molto.

beretning rapporto, resoconto, rendiconto; (fortelling) narrazione f, relazione f; (krig) comunicato, bollettino; (versjon) versione f; *gi en* ~ fare una relazione, relazionare; *avgi* (*avlegge*) ~ *om* stendere un rapporto su; **berette** riferire, rapportare; (fortelle) raccontare, narrare; **beretter** relatore m, narratore m, informatore m.

berettig, ~ *en til* autorizzare qn. a, concedere a qn. il diritto di; *være berettiget til* avere il diritto di, essere autorizzato a; ~ *til store forventninger* dar luogo a grandi speranze; **berettigelse** autorizzazione f; (rett) diritto; (rettmessighet) legittimità; (begrunnelse) giustificazione f, buona ragione (også pl); *ha sin* ~ essere giusto, essere legittimo; **berettiget** giustificato, fondato, legittimo; ~ s. *avente* m, f diritto.

berg montagna, monte m; *over* ~ *og dal* per monti e per valli; se også: fjell.

bergamott (pera) bergamotta; bergamotto; **bergamott-tre** bergamotto.

bergart roccia, tipo di roccia.

bergartilleri artiglieria di montagna.

berge salvare; (få i sikkerhet) mettere al sicuro, riporre, mettere al riparo; mar. salvare, recuperare, (bringe flott) disincagliare; ~ *seilene* inbrogliare le vele; ~ *seg* salvarsi, (klare seg) cavarsela; (ha utkomme) sbarcare il lunario; **bergelønn**, -**penger** premio di salvataggio.

bergfestning rocca; **bergflate** altopiano, pianoro; **bergfull** montagnoso; **bergfuru** pino di montagna, mugo; **berggylt** zool. labro; **berghule** caverna.

berg(n)ing salvataggio; (korn o.l.) il riporre, il mettere al riparo; **berg(n)ingsdamper**, -**fartøy** battello di salvataggio; **bergningsforretning** impresa di salvataggio; **bergningsforsøk** tentativo di salvataggio (el.: di ricupero); **bergningskontrakt** contratto di salvataggio (ricupero); **bergningsmannskap** coloro che compiono un salvataggio; **bergningsomkostninger** spese fpl di salvataggio; **bergningssselskap** compagnia (el.: società) di salvataggio.

bergkam crina, cresta, crinale m; **bergkart** carta orografica; **bergkløft** crepaccio; **bergknapp** bot. sedo; **bergkrystall** cristallo di rocca; **bergkyndig** mineralogista m, f; **berglag** falda; **berglendt** montuoso; **bergmann** minatore m; **bergmester** capo minatore.

bergprekenen il sermone della montagna; **bergrik** montagnoso, montuoso; **bergsalt** salgemma m

inv.; **bergskrent**, -**skråning** scarpata, versante m; **bergslette** altopiano; **bergslott** castello in montagna.

bergstad città mineraria; **bergtatt** incantato; **bergtroll** (omtrent) gnomo della montagna; **bergvegg** parete f (di un monte); **bergverk** miniera; **bergverksarbeider** minatore m; **bergverksdistrikt** zona mineraria; bacino; **bergverkseier** proprietario di miniera; **bergverksingeniør** ingegnere minerario; **bergverksselskap** società mineraria; **bergverkssvitenskap** mineralogia, scienza mineraria.

bergånd genio (el.: spirito) della montagna.

berider cavallerizzo; **beriderforestilling** spettacolo equestre; **beriderkunster** esercizi mpl d'equitazione; **beriderselskap** compagnia equestre; **beridersirkus** circo equestre; **beriderske** cavallerizza.

berike arricchire (*med* di); ~ *sin ånd* arricchire il proprio spirito; *for å* ~ *seg* a scopo di lucro; **berikelse** arricchimento.

beriktige rettificare, (feil) correggere; (justere) adattare, rettificare; **beriktigelse** rettificazione f, rettifica, correzione f, adattamento.

berliner berlinese m, f; **berlinerblått** blu di Prussia.

berme 1. feccia; *samfunnets* ~ la feccia della società; F la gentaglia; **berme** 2. mil. (avsats) berma.

bernhardiner(munk) bernardino; **bernhardinernonne** bernardina; **bernhardinerorden** ordine di San Bernardo.

bero 1. v. trovarsi (se også: oppbevare); (*være ut-satt*, *uavgjort*) rimanere in sospeso; ~ *på* esser basato su, (*skyldes*) esser dovuto a, (*komme an på*) dipendere da; *det beror på omstendighetene* dipende dalle circostanze.

bero 2. s., *stille i* ~ lasciare in sospeso, sospendere; lasciar dormire.

berolige tranquillizzare, tranquillare, calmare, placare, quietare, rassicurare; *det beroliger sinnet* distende lo spirito; ~ *sin samvittighet* mettersi la coscienza in pace; **beroligelse** rassicurazione f, acquietamento; (trøst) conforto, consolazione f; **beroligende** tranquillizzante (osv. se: berolige); med. calmante; ~ *middel* calmante m, tranquillante m.

berserk vikingo furioso, guerriero furioso; fig. persona forsennata (furiosa); **berserker** gang furia distruttiva, accesso di furore; *gå* ~ abbandonarsi ad una furia scatenata, montare su tutte le furie.

beruse ubriacare, inebriare; **beruselse** ubriachezza, ubriacatura, ebbrezza; F sbronzia; **berusende** ubriacante, inebriante; ~ *drikker* bevande alcoliche; **beruset** ubriaco, (lett) brillo; F sbronzo; (mest fig.) ebbro (*av* di); jur. in stato di ubriachezza.

berytet famigerato, malfamato, di pessima fama; ~ *kvinne* donna di cattivi costumi; *gjøre* ~ diffamare; *vanke på beryktede steder* frequentare luoghi malfamati; *det å være* ~ avere una cattiva reputazione.

berømme lodare, elogiare, vantare; ~ *seg av* gloriarsi di, vantarsi di; **berømmelig** glorioso, encomiabile; **berømmelse** (ros) lode f, elogio; (berømt-het) fama, celebrità; lustro, gloria; **berømt** famoso, rinomato, celebre; (meget) illustre; *gjøre* ~ rendere celebre, dare lustro a; **berømt** fama, celebrità; (stor) lustro, gloria.

berøre toccare (*med* con), (streife) sfiorare, rasentare; fig. (*gjøre inntrykk på*) toccare, (affisere) impressionare, commuovere; (omtale) accennare a; (nå, støte opp til) toccare; ~ *smertelig* toccare (pungere) sul vivo; ~ *ubehagelig* colpire sgradevolmente; **berøring** toccata, tocco, contatto (også

fys. og mat.); (lett) sfioramento; *bringe i* ~ mettere in contatto; *komme i* ~ *med* incontrare, venire a contatto con; ~ *livsfarlig!* chi tocca muore!

berøringselektrisitet galvanismo.

berøringspunkt punto di contatto.

berøve, ~ *en noe* privare qn. di qc., (plyndre) spogliare qn. di qc.; ~ *en målet* (æren, livet) togliere la parola (l'onore, la vita) a qn.; ~ *en besittelsen av noe* spossessare qn. di qc.

besatt (opptatt) occupato, preso, (bestilt) prenotato; se også: **besette**; *holde* ~ occupare; *vognen er fullstendig* ~ la vettura è al completo; *mine timer er* ~ le mie ore sono impegnate; ~ *av en tanke* ossessionato da un'idea; ~ (av en ond ånd) posseduto (dal demonio); *en* ~ un indemoniato (el.: invasato); *som en (var)* ~ come un indemoniato; *le som en* ~ ridere come un matto; *være* ~ *av en ødeleggelsens ånd* esser posseduto dal demone della distruzione.

bese guardare, esaminare, ispezionare; (besøke) visitare, andare a vedere.

besegle sigillare, suggellare (og fig.), apporre il sigillo.

beseire vincere, sconfiggere; (vansker også:) superare, sormontare; se også: *overvinne*.

besetning (på tøy) guarnizione f; (viltbestand) selvaggina stanziale; (kveg o.l.) bestiame m; patrimonio zootecnico; mil. guarnigione f, presidio; mar. equipaggio.

besette (hær, mannskap) occupare; se også: **besatt**; ~ *med noe* mettere qc. su, (pynte) guarnire (ornare) con, (kante med) orlare (bordare) con; ~ *rollene i en komedie* distribuire le parti di una commedia; ~ *en rolle med en* affidare una parte a qn.; ~ *et embete med en* investire qn. di una carica; ~ *et embete* rivestire una carica; **besettelse** mil. occupazione f, invasione f; (roller) distribuzione f; (embete) nomina (ad una carica); (ånd) ossessione f.

besiktige visitare, ispezionare; **besiktigelse** ispezione f, visita; (befaring) sopralluogo; **besiktigelsesforretning** ispezione f, (beretning) rapporto d'ispezione.

besindig riflessivo, ponderato; (forsiktig) prudente; (satt, stø) posato; adv. con riflessione, ponderatamente, prudentemente; **besindighet** riflessione f, ponderatezza; prudenza; riflessività.

besinne, ~ *seg* riflettere, considerare; (skifte sinn) ricredersi, cambiare opinione; **besinnelse** riflessione f, (fatning) contegno; *gå fra (tape)* **besinnelsen** perdere la testa; *komme til* ~ *igjen* tornare in sé.

besitte possedere, avere, (inneha) godere; **besittelse** possesso; *være i* ~ *av* essere in possesso di, essere padrone di, possedere; (igjen) *komme i* ~ *av* (ri)entrare in possesso di, (ri)diventare padrone di; *ta i* ~ prendere possesso di, impossessarsi di; **besittelsesløs** nullatenente; *den besittelsesløse klasse* il proletariato; **besittelsesrett** diritto di possesso.

besjele animare, infondere l'anima in (a); *være besjelet av* essere animato da; **besjeling** animazione f.

besk amaro, agro, acre, aspro; **beskhet** amarezza, acedine f, asprezza.

beskadige danneggiare, deteriorare; med. ferire, ledere; (skjemme) guastare, deturpare; (få til å havare) avariare; **beskadigelse** danneggiamento; (skade) danno, guasto; (sår) ferita; (lesjon) lesione f; (havari) avaria.

beskaffen fatto, costituito; *slik* ~ fatto così, cosiffatto, di natura tale; **beskaffenhet** qualità, natura; *av samme* ~ della stessa qualità (natura).

beskatning tassazione f, imposizione f; **beskatnings-**

måte modo (metodo) di tassazione; **beskatningsrett** diritto di imporre tasse; **beskatte** (personer) tassare; ~ *noe* assoggettare qc. ad imposta; **beskattet** tassato; *de høyst beskattede* i più tassati.

beskikke (utnevne) nominare, costituire; ~ *sitt hus* regolare i propri affari prima della morte.

beskjed comunicazione f; istruzioni fpl; (svar) risposta; (opplysning) informazione f; (befaling) ordine m; *gi en* ~ comunicare a qn.; informare qn. (om di); (befale) dar ordine a qn.; dare istruzioni a qn.; *gi ren* ~ parlare senza peli sulla lingua; *vite* ~ *om* essere al corrente di; *vite god (bedre)* ~ saperla lunga; *inntil man får nærmere* ~ fino a nuovo ordine.

beskjeden modesto; (ydmyk, ringe) umile; ~ *i sine fordringer* moderato nelle sue pretese; **beskjedenhet** modestia, umiltà.

beskjeftige occupare; ~ (fylle) *ens tanker* impensierire; ~ *seg med* occuparsi di; *være beskjeftiget med* essere intento a; **beskjeftigelse** occupazione f, (stilling) lavoro, professione f, mestiere m; *mangel på* ~ disoccupazione; **beskjeftigelsesgrad** grado di attività.

beskjemme (vanære) disonorare, (håne) oltraggiare, offendere, (gjøre skamfull) svergognare, (gjøre til skamme) smascherare; **beskjemmende** disonorevole.

beskjære tagliare (og fig.); (trær) potare; (utgifter) ridurre, comprimere; (verk) mutilare, abbreviare;

beskjæring taglio; agr. potatura; fig. mutilazione f.

beskrive descrivere, dipingere; jur. (akt) rilasciare copia conforme di; (tyv) dare i connotati di; *det er ikke til å* ~ *hvor (meget)* ... non saprei esprimere quanto ...; **beskrivelse** descrizione f, relazione f, quadro, connotati mpl; *det går over all* ~ ciò oltrepassa ogni immaginazione; **beskrivende** descrittivo.

beskue contemplare; guardare; esaminare; **beskuelse** contemplazione f; **beskuende** contemplativo; **beskuer** contemplatore m.

beskylde, ~ *en for noe* accusare qn. di qc., imputare qc. a qn.; ~ *hverandre* accusarsi a vicenda; **beskyldning** accusa, imputazione f.

beskyte bombardare, cannoneggiare, mitragliare, tirare (sparare) contro.

beskytte proteggere, difendere; (skjerme) riparare (mot da); (sikre) preservare, garantire; patrocinare; **beskyttelse** protezione f, difesa; riparo; garanzia; *forening til dyrenes* ~ Società Protettrice degli Animali; *ta under sin* ~ prendere qn. sotto la propria protezione; **beskyttelses-** (ofte =) **beskyttende**; **beskyttelsesrom** rifugio (antiaereo); **beskyttelsestoll** protezione doganale; **beskyttende** protettore; **beskytter(inne)** protettore m (f.: -trice), difensore m (f.: -ora, -fenditrice); (velynder, -gjører) patrono, benefattore m.

beskøyt galletta.

beslag guarnitura, guarnizione f; (hest) ferratura; (møbel) ferratura; (hjul) cerchione m; (maskin) armatura; (bok) fermaglio; (hengsel) bandella; jur. sequestro, pignoramento; *legge* ~ *på en* requisire qn.; se ellers: **beslaglegge**.

beslaglegge jur. sequestrare, pignorare; (rekvirere) requisire; (konfiskere) confiscare; mar. mettere l'embargo su, mettere sotto sequestro; (tilegne seg) appropriarsi (impossessarsi) di; (oppta) occupare; ~ *ens oppmerksomhet* esigere l'attenzione di qn.; **beslagleggelse** requisizione f; confisca; jur. sequestro, pignoramento; **beslagsmed** fabbro ferreiro.

beslektet imparentato; fig. analogo (*med a*), affine, congenere; *være beslektet med* essere parente di *el.* imparentato con; *~ langt ute* imparentati alla lontana; *de nærmest beslektede* i parenti più prossimi; *beslektede sjeler* anime gemelle.

beslutning decisione f, risoluzione f; *fatte en ~* prendere una decisione; **beslutningsdyktig** in numero; *være ~* avere il numero legale; **beslutningsdyktighet** numero legale.

beslutte decidere (*å gjøre noe* di fare qc.); *~ seg* decidersi, prendere una decisione; *~ seg til å ...* decidersi a ...; **besluttende** deliberativo; **besluttet** deciso (*på a*), determinato; **besluttssom** deciso, risoluto; **besluttssomhet** decisione f, risolutezza; *vise ~* dare prova di risolutezza.

beslå, *~ med jern* ferrare; *~ med sølv* guarnire con borchie d'argento; *beslå med spiker* chiodare, imbullettare; *~ et seil* serrare una vela; *være beslått med penger* esser pieno di soldi, star bene a quattrini.

besmitte (gjøre uren, og fig.) insozzare (*med di*), infettare, contaminare; (*vanhellige*) profanare; **besmittelse** contaminazione f, infezione f; macchia, bruttura; profanazione f.

besmøre (søle til) imbrattare; *se: smøre*.

besnære insidiare, (*dåre*) sedurre, adescare; irretire; *la seg ~ av pene talemåter* farsi sedurre da belle parole; **besnærende** insidioso, seducente, lusingatore; **besnæring** seduzione f, lusinga.

besparelse, *-sparing* risparmio; economia; **besparende** economico (pl.: -ci).

bespise dar da mangiare a, (*stadig*) nutrire; alimentare, cibare; (*stille sulten hos*) sfamare; **bespisning** vitto, sostentamento, alimentazione f.

bespotte schernire, oltraggiare; (*det hellige*) bestemmiare; **bespottelig** blasfemo, sacrilego (pl.: -ghi); schernevole; **bespottelse** scherno; (*av det hellige*) blasfemia, bestemmia, sacrilegio.

best 1. adj. il (la) migliore; *min beste venn* il mio migliore amico; *beste venn!* amico caro!; *min beste inntekt* il mio reddito principale; *i sin beste alder* nel pieno dell'età, ancora giovane; *han er ~ i den rollen* è la sua migliore interpretazione; *aller ~* il migliore di tutti, il migliore in assoluto.

best 2. s., *den beste* il migliore, (*dyktigste*) il più bravo; *det beste* il meglio; *det beste Italia eier* quanto di meglio possiede l'Italia; *det beste ved hele historien* il bello di questa storia; *håpe det beste* sperare che tutto si metta per il meglio; *den første den beste* il primo venuto; *gjøre sitt beste for å* fare del proprio meglio per; *det beste De kan gjøre er å ...* il meglio che possa fare è di ...; *det beste en kan (har lært)* il meglio che si può; *på det beste* al meglio; *vende noe til det beste* volgere qc. al meglio; *vende seg til det beste* volgere al meglio; *det beste av alt* il meglio di tutto, il meglio possibile.

best 3. adv. meglio; *det vet jeg ~* lo so meglio di tutti (di te osv.); *som man ~ kan* come meglio si può; come viene viene.

best (beist) s. bestia; (person) bruto, bestia; *slite som et ~* lavorare come una bestia.

bestalling brevetto (di nomina).

bestand, *se hestebestand, skogbestand* osv.

bestanddel parte f, ingrediente m, elemento, componente m.

bestandig (*varig*) duraturo, durevole; (*stadig*) stabile, (*konstant*) costante, persistente, (*uavbrutt*) continuo; adv. continuamente, sempre, senza sosta; *for ~* per sempre; **bestandighet** costanza, stabilità, fermezza, perseveranza.

beste s., *det felles ~* il bene comune; *til ~ for a* vantaggio di; *til ens ~* per il bene di qn.; *ha en til ~* farsi beffa di qn., (*narre*) gabbare qn.; *være til ~ for en* esserle lo zimbello di qn.

besteborger (grasso) borghese; **bestefar** nonno; litt. avo; **besteforeldre** nonni mpl.

bestemme (*fastsette*) fissare, stabilire; (*vurdere*) valutare, stimare; (*ordne*) regolare; (*påvise*) determinare, definire, (*sykdom*) diagnosticare; *~ (nærmere)* gram. qualificare; *~ at* decidere che; *loven bestemmer at* la legge prescrive che; *~ noe for en* destinare qc. a qn.; *~ en til (for) noe* destinare qn. a qc.; *~ (beslutte) seg* decidersi (*til å a*); *~ seg for noe* decidersi per qc.; *~ seg om igjen* cambiar parere, ricredersi; *være fast bestemt på* essere fermamente deciso a.

bestemmelse (*beslutning*) determinazione f, (*avgjørelse*) decisione f; (*påvisning*) determinazione f; definizione f; (*fastsettelse*) determinazione f, fissazione f, regolamentazione f; (*sykdom*) diagnosi f; (*ordning*) regolamento, disposizione f; (*forordning*) ordine m, decreto; (*kontrakt*) clausola; (*formål*) destinazione f; *ta ~ om* stabilire che (*el.: di*); *ta annen ~* prendere un'altra decisione; disporre altrimenti; *inntil nærmere ~* fino a nuovo ordine.

bestemmelsesord determinativo; **bestemmelsessted** (luogo di) destinazione f.

bestemmende determinante; gram. determinativo.

bestemor nonna; litt. ava.

bestemt 1. adj. deciso; risoluto; (*utpreget*) pronunciato; (*klar*) chiaro, netto; (*fast*) fisso; (*begrep*) definito; (*befaling*) categorico (pl.: -ci), tassativo; (*nøyaktig*) preciso; (*regelmessig*) regolare; (*sikker*) certo, sicuro; *den bestemte artikkel* l'articolo determinativo; *jeg er fast ~ på å* sono fermamente deciso a.

bestemt 2. adv. (*besluttsomt*) risolutamente; (*avgjort*) categoricamente; (*klart*) nettamente, chiaramente; (*nøyaktig*) con precisione; (*visshet*) con sicurezza, senz'ombra di dubbio; **bestemthet** risolutezza, decisione f; precisione f; certezza.

bestialitet bestialità; **bestialsk** bestiale.

bestige salire su; inerpicarsi su; (*mur, fjell*) scalare; ascendere; **bestigning** risalita, scalata; ascensione f.

bestikk astuccio; mar. stima; (*spisebestikk*) posate fpl; *gjøre sitt ~* fare il punto; *se også: posisjon*.

bestikke corrompere, comprare, prezzolare, (*vitner*) subornare; *la seg ~* vendersi, lasciarsi corrompere; **bestikkelig** corruttibile, venale; **bestikkelighet** venalità, corruttibilità; **bestikkelse** corruzione f, (*vitner*) subornazione f; (*utilbørlig betaling*) F bustarella; *ta imot ~* lasciarsi corrompere, accettare la bustarella; **bestikkelsesforsøk** tentativo di corruzione.

bestikklugar sala nautica.

bestille (*tinge*) ordinare; (*billett, plass, rom*) prenotare; *gi en noe å ~* dare un'occupazione a qn., fig. dar del daffare a qn.; *gi en nok å ~* dar del filo da torcere a qn.; *jeg har noe å ~* sono occupato; *henne vil jeg ikke ha noe å ~ med* non voglio aver a che fare con lei; *han skal få med meg å ~* dovrà vedersela con me.

bestilling (*gjøremål*) occupazione f; (*ordre*) ordinazione f; (*billett, plass*) prenotazione f; (*tjeneste*) impiego; *gi en en ~* fare un'ordinazione a qn., passare un'ordine a qn.; **bestillingsmann** impiegato; **bestillingsseddel** bolleta d'ordinazione.

bestjele derubare.

bestorme assalire, prendere d'assalto.

bestrebe, ~ *seg for* sforzarsi di (el.: a), adoperarsi per; **bestrebelse** sforzo, fatica.

bestride contestare; (betale) spendere, coprire le spese di; *det vil jeg ikke* ~ non lo nego; **bestridelse** pagamento, sovvenzione f, rimborso spese.

bestryke spalmare; mil. sbarrare, spazzare; **bestrykning** sbarramento; **bestrykningsfelt** raggio di sbarramento; se ellers: stryke.

bestrø cospargere, aspergere.

bestråle irradiare; ~ *med røntgen* esporre ai raggi X.

bestyre amministrare, (lede) dirigere; ~ *husholdningen* governare la casa; **bestyrelse** amministrazione f, direzione f; governo; *som angår bestyrelsen* amministrativo; **bestyrer(inne)** amministratore m (f.: -trice), direttore m (f.: -trice), gestore m, gerente m, f; se: rektor, skolebestyrer.

bestyrke rinforzare, rafforzare, consolidare; (stadfeste) confermare, corroborare; ~ *en i noe* confermare qc. a qn.; *min mistanke ble bestyrket* i miei sospetti si sono rafforzati; **bestyrkelse** conferma, conferma f, corroborazione f.

bestyrtelse costernazione f, sgomento; **bestyrtet** costernato, sgomentato; *gjøre bestyrtet* costernare, sgomentare; *bli bestyrtet* sgomentarsi, sbigottirsi.

bestøv(n)ing impollinazione f.

bestå (være til) esistere, sussistere; (tross vansker) resistere, (være, holde seg) durare, perdurare, mantenersi; (til eksamen) essere promosso; tr. sostenere; ~ *av* essere composto di; ~ *i noe* consistere in (di) qc.; ~ *i å...* consistere nel...; ~ *en prøve* sostenere (superare) una prova; *det å* ~ (være til) esistenza; **bestående** esistente; (fastsatt) stabilito, costituito; *det* ~ l'ordine preconstituito; *som holder på det* ~ conservatore.

besudle insozzare, macchiare, lordare; se: besmitte.

besvangre rendere incinta, ingravidare.

besvare rispondere a; (løse) risolvere; ~ *en prisoppgave* concorrere a un premio; **besvarelse** risposta (av a), (løsning) soluzione f (av di).

besverge (mane fram) evocare; (mane bort) esorcizzare; scongiurare, fare gli scongiuri; **besvergelse** evocazione f, esorcismo, scongiuro; **besvergelsesformular** scongiuro (mest pl.); **besverger** esorcista m, f; scongiuratore m.

besvike ingannare, frodare.

besvime svenire, mancare, perdere i sensi; litt. cadere in deliquio; **besvimelse** svenimento, mancamento; litt. deliquio; **besvimt** svenuto.

besvogret imparentato; *være* ~ *med* essere cognato di.

besvær fatica, sforzo, affanno, disturbo, (byrde) peso, onere m; *gjøre en* ~ causare (dare) disturbo a qn.; *være en til* ~ importunare qn., dar noia a qn., esser di peso a qn.; **besvære**, ~ *seg over* lamentarsi di; **besværing** reclamo, querela, gravame m; **besværlig** faticoso, laborioso; difficile, arduo; (byrdefull) gravoso, oneroso; (ubeleilig) importuno, fastidioso; (ubekvem) scomodo; **besværliggjøre** rendere gravoso, (difficile osv.); **besværlighet**, se: besvær.

besynderlig strano, singolare, bizzarro, curioso; **besynderlighet** stranezza, singolarità, bizzarria.

besynge cantare, celebrare, inneggiare a.

besyv, gi sitt ~ *med* esprimere il proprio parere; F dire la propria.

besøk visita (i, hos a); *få* ~ ricevere una visita (visite); *avlegge en et* ~ fare visita a qn.; *ha* ~ avere visite, avere gente; *være på* ~ *hos en* essere in visita da qn.; **besøke** (person) far visita a, visitare, anda-

re a vedere; (sted) visitare, andare a vedere; (hyppig) frequentare; **besøkende** visitatore m (f.: -trice); **besøkelsestid**, *kjenne sin* ~ saper approfittare dell'occasione favorevole (el.: del momento opportuno).

besørge (sørge for) provvedere a, aver cura di; (påta seg) incaricarsi di; (utføre) fare, sbrigare, effettuare; (skaffe) procurare; ~ *ens embete* fare le funzioni di qn.; *det blir besørget* sarà fatto; *la en* ~ *noe* affidare a qn. l'incarico di.

bet (spill) presa perduta; *jeg går* ~ vado sotto; *å gå tre* ~ andare sotto di tre.

beta, *det har betatt ham lysten til* ciò gli ha fatto passare la voglia di; se også: ta; **betatt** incantato; stupefatto; (overveldet) sopraffatto; **betatthet** emozione f, incanto, (forbløffelse) stupore m.

betakke, ~ *seg* rifiutare (for noe qc.; for å di), declinare l'onore.

betalbar pagabile; **betale** pagare (noe qc.; en qn.; en noe qc. a qn.; kontant in contanti); ~ 1000 lire for noe pagare qc. mille lire; ~ *av på* pagare a rate; se også: avbetale; ~ *tilbake* rimborsare, restituire (et lån un prestito); ~ *for dyrt* pagare troppo, strapagare; *kelner, jeg vil gjerne* ~ il conto per favore; *som ikke kan betales for dyrt* fuori prezzo, proibitivo, (uvurderlig) inestimabile, impagabile; *det skal han komme til å* ~ (dyrt) gliela farò pagare (cara); ~ *godt med ondt* rendere male per bene; *det betaler seg* c'è un tornaconto, ne vale la spesa; *det betaler seg godt* ciò rende bene; *det betaler seg ikke* ciò non rende niente, non ne vale la spesa; se også: betalt; **betalende** pagante m, f; **betaler** pagatore m.

betaling pagamento, saldo; (lønn) paga, compenso; *for (mot)* ~ a pagamento, dietro compenso; *for (mot)* ~ *av* contro pagamento di; *mot kontant* ~ contro pagamento in contanti; *på grunn av manglende* ~ per mancato pagamento; *uten* ~ gratuito; adv. gratuitamente, gratis; **betalingsbalanse** bilancia dei pagamenti.

betalingsdag giorno di pagamento, (lønning) giorno di paga; **betalingsfrist** dilazione f di pagamento, (= betalingstid) termine m di pagamento; **betalingsmiddel** mezzo di pagamento, mezzo circolante; *lovlig* ~ moneta legale; **betalingsvilkår** condizioni fpl di pagamento.

betalt pagato; (på brev) franco di porto; (på regning, veksel) per quietanza.

bete 1. bot. bietola, bieta; (förbete) barbabietola da foraggio, (rødbete) barbabietola (rossa); (sukkerroe) barbabietola da zucchero.

bete 2. (lite stykke) pezzetto, (mat) boccone m.

bete 3. (gjøre en bet) far perdere una presa; ~ *kontrakten* andar sotto.

betegne (merke) segnare, marcare; (utpeke) segnalare, designare; (angi, uttrykke) indicare; caratterizzare; (bety) esprimere, significare; **betegnelse** (utpeking) segnalazione f, designazione f; (angivelse) indicazione f; (benevnelse) qualifica; (merke) segno, marca; **betegnende** significativo; (typisk) caratteristico (pl.: -ci); **betegning**, se: betegnelse; **betegningsmåte** modo di segnalare, indicazione f.

betenke, ~ *en med noe* fare un regalo a qn.; ~ *en i sitt testamente* includere qn. nel testamento; ~ *seg* (tenke) riflettere (på noe su qc.), F pensarci su, (nøle) esitare (med a); (skifte sinn) cambiare idea, ripensarci; ~ *seg to ganger* pensarci (su) due volte.

betenkelig (foruroligende) preoccupante, critico (pl.: -ci), (tvilrådig) preoccupato, esitante, ap-

prensivo; *det ser ~ ut* ciò sta prendendo una brutta piega; *gjøre en ~* preoccupare qn., far esitare qn.; **betenkelighet** (persons) scrupolo, dubbio, esitazione f; (saks) difficoltà; *uttrykke betenkeligheter* esprimere (sollevare) dubbi; *ha betenkeligheter ved* esitare a; *det er der ikke noen betenkeligheter ved* non ci sono difficoltà a questo riguardo.

betenkning considerazione f, riflessione f; (erklæring) avviso, notifica; (ekspert, komité) perizia, dichiarazione f, rapporto; *avgi ~ om* fare (un) rapporto di (su); *uten ~* senza esitare; **betenkningstid** tempo di riflettere, tempo per decidere.

betenksom riflessivo, ponderato, (skjønnsom) giudizioso, (forsiktig) prudente, (taktfull) discreto, (hensynsfull) premuroso; **betenksomhet** riflessione f, avvedutezza; prudenza; discrezione f, tatto; (omhu) riguardo, cura.

betenkt considerato; *rett ~* tutto considerato, tutto sommato; *være ~* essere indeciso, essere in dubbio.

betennelse infiammazione f; **betent** infiammato.

betids a tempo, per tempo; (tidlig) di buon'ora.

betimelig a proposito, opportuno, conveniente; adv. a tempo, a proposito; **betimelighet** opportunità; circostanza favorevole.

betinge condizionare, essere la condizione per; *være betinget av* dipendere da; *~ seg noe* riservarsi qc.; *~ seg at* porre la condizione che; **betingelse** condizione f; (i kontrakt) clausola; *en absolutt ~* una condizione inderogabile, una condizione sine qua non; *på den ~* a questa condizione; *på den ~ at* a condizione che + konj., a condizione di + inf.

betingelsesløs incondizionato; **betingelsesløst** adv. senza condizioni, incondizionatamente.

betinget condizionale, soggetto a una condizione; (begrenset) limitato; *~ dom* condanna con la condizionale, sospensione condizionale della pena.

betjene servire; manovrare; **betjening** servizio; **betjent** s. impiegato, funzionario.

betone accentuare, mettere in risalto (og fig.); gram. accentare; *betont stavelse* sillaba accentata.

betong calcestruzzo (di cemento); *armert ~* cemento armato; **betongarbeid** betonaggio; **betongblan-demaskin** betoniera.

betoning accentuazione f; gram. accentazione f; (tonefall) accento, cadenza.

betrakte osservare, guardare, (beskue) contemplare; (overveie) considerare, esaminare; *~ som* considerare; *den som betrakter* colui che osserva; **betragtning** osservazione f; contemplazione f; (overveielse) considerazione f, riflessione f; *gjøre betragtninger* fare delle considerazioni; *i ~ av at* considerando che, visto che; *i ~ av dette* di conseguenza, partendo da questa considerazione; *som bør tas i ~* da prendersi in considerazione; *som fortjener å komme i ~* degno di considerazione; *når alt tas i ~* tutto considerato; *sette ut av ~* metter da parte, trascurare; *ved nærmere ~* osservando da vicino.

betraktningsmåte modo di considerare le cose.

betre camminare su, calpestare, calcare, entrare in.

betro confidare, affidare; *~ seg i ens hender* mettersi (con fiducia) nelle mani di qn.; *~ seg til en* confidarsi con qn.; **betrodd** di fiducia, fidato; *høyt ~* che gode di grande fiducia (*presso hos*); *~ gods* merce in deposito fiduciario; **betroelse** confidenza.

betryggelse garanzia, sicurtà; **betryggende** rassicurante; (tilfredsstillende) soddisfacente; adv. in modo rassicurante.

betuttet sconcertato, perplesso, sbalordito; *gjøre*

betuttet sconcertare, lasciar perplesso, sbalordire. **betvile** dubitare di; *det kan ikke betviles* ciò è fuori dubbio, ciò è indubitabile.

bety significare, voler dire; (bebude) annunciare, presagire; *hva skal det ~?* che cosa significa? (che cosa vuol dire?); *det har ikke noe å ~* ciò non vuol dire nulla, non importa; *ha noe å ~* avere una certa importanza; *det betyr ikke noe godt* (ciò) non presagisce nulla di buono.

betyde gl., *~ en noe* far intendere qc. a qn.; (byden-de) intimare qc. a qn.

betydelig considerevole, notevole, importante, cospicuo, (talent) superiore; adv. notevolmente, in modo considerevole; *meget ~* eminente; *være ~* essere (una persona) importante, essere qualcuno; **betydelighet** importanza, cospicuità.

betydning significato, senso; (viktighet) importanza; *egentlig ~* senso proprio; *overført ~* senso figurato; *i ordets egentlige ~* per eccellenza; *i ordets fulle ~* nel senso letterale della parola, a rigor di termini; *med dobbelt ~* a senso doppio; *i god (ond) ~* in senso buono (cattivo); *av ~* importante; *ikke av ~* senza importanza; **betydningsfull** significativo; (viktig) di grande importanza; (ytring) di grande portata; **betydningsløs** insignificante.

beundre ammirare; **beundrende** ammirativo; **beundrer** ammiratore m, innamorato, entusiasta m; **beundring** ammirazione f; **beundringsverdig** ammirevole, ammirabile, degno di ammirazione; adv. ammirevolmente, in modo ammirevole.

bevandret, *~ i* pratico di, esperto di; portato a, fer-rato in.

bevare mantenere, conservare, preservare, (beskyt-te) custodire, proteggere, salvare; *~ seg ren* man-tenersi puro; *~ for (mot)* proteggere da, preser-vare da; *Gud ~ ham!* Dio lo protegga (conservi!); *Gud ~ meg for det* Iddio me ne guardi!; *Gud beva-res!* mio Dio!, Santo cielo!; *ja (Gud) bevares!* ma certo! come no!; *nei (Gud) bevares!* ma no!, niente affatto!; **bevarende** conservativo, (sikrende) pro-tettivo; **bevaring** conservazione f, mantenimento, custodia; **bevaringsmiddel** conservativo.

beve trepidare, tremare; (hjerter) palpitare; **beven** litt. trepidazione f; *med frykt og beven* con ansia e trepidazione.

bevege muovere, (hit og dit) agitare, (flytte) spo-stare; (sinn) emozionare, (røre) commuovere, toccare; (forurolige) agitare, turbare; (bøye) pie-gare; *~ en til (å)* spingere qn. a; *~ seg* muoversi; (i retning) dirigersi; (maskin) funzionare, essere in funzione; (dreie seg) girare (*om* intorno a); (sette seg i bevegelse) mettersi in moto, avviarsi; *~ seg i dannede kretser* frequentare la buona socie-tà; *beveges (bli rørt)* commuoversi.

bevegelig mobile, movibile; (følsom) sensibile; (på-virkelig) impressionabile, emotivo; (omskiftelig) mutevole; se også: **bøvelig**, **smidig**; **bevegelighet** mobilità; sensibilità; (livlighet) vivacità.

bevegelse movimento (også mil., mar.); gesto; (sinn) emozione f; (rørelse) commozione f; (uro) agitazione f; *omdreivende ~* rotazione f; *svingende ~* oscillazione f; *sette i ~* mettere in moto, av-viare, (sinn) commuovere; *sette alt (himmel og jord) i ~* smuovere tutto, mettere sossopra cielo e terra.

bevegelses- (ofte) motore (f.: -trice); **bevegelsesfri-het** libertà di movimento; **bevegelseskrig** guerra di movimento; **bevegelseslære** meccanica; (kraftlære) dinamica; **bevegelsesverb** verbo di movimento.

beveggrunn motivo (*til di, til å* per).

bever zool. castoro; **beverhytte** capanna (tana) di castoro; **beverhår** pelo di castoro; **beverjakt** caccia al castoro; **beverrotte** nutria, castorino; **beverskinn** pelle di castoro.

beverte ricevere a tavola, servire, offrire (un pranzo); **bevertning** rinfresco (pl.: -chi); vitto; servizio di cucina; (**sted**) osteria, trattoria, ristorante m, caffè m; *god ~* buona tavola.

bevilge accordare, concedere; stanziare; **bevilgning** stanziamento; finanziamento, sovvenzione f.

bevilling concessione f; licenza; *søke ~* far domanda per ottenere una licenza; *frata en bevillingen* privare qn. della licenza, revocare la licenza a qn.; **bevilingshaver** concessionario; detentore m di una licenza.

bevinget alato; *bevingede ord* parole alate (sublimi).

bevirke fare, produrre, causare, avere per effetto; *dette har bevirket at* il risultato di questo è stato che, ne è risultato che; *dette bevirket at prisene falt* questo ha causato (provocato) una diminuzione dei prezzi.

bevis prova, testimonianza, dimostrazione f; (gjeld) effetto, cambiale; (attest) certificato, attestato, documento; (kvittering) ricevuta, quietanza; *beviset for at* la prova che; *på grunn av bevisets stilling* per insufficienza di prove; *føre ~ for*, se: bevis; **bevisbyrde**, *bevisbyrden påhviler ...* la prova è a carico di ...

bevis provare, comprovare, documentare; mat. dimostrare; testimoniare; dar prova di; *bevist kjensgjerning* fatto accertato (appurato); **bevis(e)lig** provabile, comprovabile, dimostrabile, documentabile; jur. probativo, probatorio; adv. provatamente, in modo comprovabile.

bevis(e)lighet dimostrabilità; **bevisligheter** prove fpl, testimonianze fpl, documentazione f; **bevisføring**, **-førsel** dimostrazione f, argomentazione f; **bevisgrunn** argomento, ragione f; **beviskjede** complesso di prove; **beviskraft** forza probante; **beviskraftig** probante, probativo, probatorio; **bevismateriale** prove a carico; **bevismidler** prove fpl; **bevismåte** modo di dimostrazione; **bevisopptak** inchiesta, raccolta di prove.

bevisst cosciente, consapevole; *være seg ~* essere cosciente; *være seg noe ~* prendere coscienza di qc.; *ikke være seg noe tydelig ~* non rendersi pienamente conto di qc.; *jeg er meg ingen skyld ~* non ho nulla da rimproverarmi; *~ usannhet* menzogna intenzionale.

bevissthet coscienza, consapevolezza, conoscenza, sinderesi f; *ved full ~* in tutta consapevolezza, in stato di piena conoscenza; *ikke ved ~* senza conoscenza; *i bevisstheten om sin uskyld* in forza della propria innocenza; *tape bevisstheten* perdere la conoscenza; *komme (bringe) til ~* riprendere (far riprendere) i sensi; *det er gått over i den alminnelige ~* è un'opinione generale accettata.

bevisstløs senza coscienza (conoscenza), svenuto; incosciente; *bli ~* perdere la conoscenza; **bevisstløshet** perdita della conoscenza, svenimento; incoscienza.

bevitne testimoniare, attestare, certificare, (med styrke) protestare; *~ med ed* dichiarare sotto giuramento; **bevitnelse** testimonianza, attestazione f, attestato; protesta.

bevokst coperto (*med di*); *~ med skog* boscoso, coperto di alberi.

bevokte sorvegliare, custodire, vigilare; **bevoktning** custodia, sorveglianza, vigilanza; *under streng ~* sotto stretta sorveglianza; **bevoktningsfartøy** mar.

vedetta; **bevoktningstjeneste** servizio di sorveglianza (di guardia).

bevre tremare, tremolare; **bevreasp** bot. tremolo, pioppo tremolo.

bevæpne armare (*med di*); **bevæpning** armamento; (våpen, panser) armatura, corazza.

bevågen gl. benevolente, favorevole, propizio; **bevågenhet** benevolenza, favore m.

beære onorare (*med con*); favorire (*med di*).

beåndet ispirato.

bi, *stå ~*, se: *hjelpe*; *ligge ~* mar. essere alla cappa; *dreie (legge) ~* mettersi alla cappa.

bi- secondario; accessorio, collaterale.

biarbeid lavoro secondario; occupazione f collaterale; secondo lavoro.

biavl apicoltura; **biavler** apicoltore m.

bibegrep idea (nozione) secondaria; concetto accessorio.

bibehold mantenimento, conservazione f; *med ~ av full lønn* senza riduzione di paga; **bibeholde** mantenere, conservare.

bibel bibbia; **bibel-** biblico (pl.: -ci), scritturale; **bibelforsker** scritturista m, f; **bibelfortolkning** esegesi f; **bibelhistorie** storia sacra; **bibellesning** lettura della Bibbia; **bibellærd** conoscitore delle Sacre Scritture; **bibelord** parola biblica; passo biblico; versetto; **bibelsk** biblico (pl.: -ci); **bibelspråk** linguaggio biblico; (*sitat*) sentenza della Bibbia; **bibelsted** passo della Bibbia, versetto; **bibeluttrykk** espressione biblica.

bibemerking osservazione f incidentale (per inciso).

bibeskjeftigelse occupazione secondaria, secondo lavoro; **bibetydning** significato supplementare, secondo significato.

bibliofil bibliofilo; **bibliograf** bibliografo; **bibliografi** bibliografia.

bibliotek biblioteca; **bibliotekar** bibliotecario; conservatore m; **biblioteksassistent** aiuto (assistente) bibliotecario; **biblioteksbil** biblioteca circolante; **bibliotekskole** scuola per bibliotecari.

bibringe (mening) dare, portare, suggerire; insinuare; (innprente) inculcare; *~ en begrep om noe* far capire qc. a qn.

bicelle cella (celletta) di favo, alveolo.

bidet bidet m, bidé m.

bidevind, *seile ~* navigare (andare) di bolina.

bidra contribuire (*til noe* a qc.); (*medvirke*) coope-rare (*til, til å a*); **bidrag** contributo; (andel) parte f; litt. articolo; (penger også) quota, aliquota; *gi sitt ~* dare il proprio contributo; *gi et ~ av ...* contribuire con ...; *levere ~ til (tidsskrift)* fornire articoli a, collaborare a.

bidragsplikt obbligo di contribuire; **bidragspliktig** tenuto a contribuire, contribuente, contribuente m, f; **bidragsytende** contribuente, che contribuisce; **bidragsyter** contribuente m, f; contributore m; litt. collaboratore m.

bidronning ape f regina; **bie** 1. ape f.

bie 2. v. (vente) aspettare (*på en qn.*); (somle) indugiare, attardarsi; **bi litt!** un momento, per favore!; attenda un attimo!

bielv affluente m; **bierverv** impiego secondario.

bifag materia secondaria (sussidiaria).

bifall (billigelse) approvazione f; (samstemming) assenso, consenso; (tilslutning) consensi mpl, plauso; (klapping) applausi mpl; *vinne ~* ottenere consensi; avere successo; *vinne stormende ~* ottenere un successo clamoroso; **bifalle** (samtykke i) acconsentire a; (billige) approvare; **bifallende**, *et*

~ *blikk* uno sguardo di approvazione; *nikke* ~ far (cenno) di sì colla testa, annuire col capo.
bifallsklapp applauso, applausi mpl; **bifallsmumling** mormorio d'approvazione; **bifallsrop** grida fpl di consenso; **bifallssalve**, -storm salva di applausi; **bifallsytring** espressione di consenso.
biff bistecca; *engelsk* ~ bistecca all'inglese; *høy* ~ bistecca di filetto; *lite stekt* ~ bistecca al sangue; *godt stekt* ~ bistecca ben cotta.
biflod affluente m; fiume tributario.
bifortjeneste guadagno (introito) supplementare; guadagno extra (avventizio).
bigami bigamia; **bigamisk** bigamo; **bigamist** bigamo.
bigott bigotto, beghino, baciapile m, f; **bigotteri** bigottaria, bigottismo, bacchettoneria.
bigård apiario.
bihensikt secondo fine; **bihensyn** considerazione secondaria (supplementare); **bihule** seno frontale; **bihulebetennelse** med. sinusite.
biinntekt introito avventizio, entrata supplementare; **biinteresse** interesse secondario.
bikke, ~ *over* pendere oltre, oscillare, ribaltare.
bikkje cane m, cagna; cagnotto; *det er flere flekkede bikkjer enn prestens* l'apparenza inganna.
bikse pezzo grosso, papavero.
bikube arnia, alveare.
bil automobile f, macchina.
bilag allegato; (regnskap o.l.) pezza giustificativa, pezza d'appoggio.
bilbelte cintura di sicurezza; **bilbølle** pirata m della strada.
bilde immagine f, figura; (maleri) quadro, tela; (av person) ritratto; (mynt) effigie f; (skildring) descrizione f, quadro; (sinnbilde) immagine f, simbolo (*på di*); (uttrykk) figura, metafora; *være ens uttrykte* ~ essere il ritratto di qn.; *danne seg et* ~ *av* rendersi un'idea di; *fremby et sørgelig* ~ presentarsi con un aspetto miserevole; *Gud skapte mennesket i sitt* ~ Dio creò l'uomo a sua immagine e somiglianza; *tale i bilder* parlare per metafore.
bildekk copertone m; **bildel** pezzo di ricambio.
bildende, ~ *kunst* belle arti fpl, arti figurative.
bile 1. ascia; se øks.
bile 2. v. andare (viaggiare) in macchina.
bilegge (sak) appianare, conciliare, accomodare; (strid) porre termine a; **bileggelse** accomodamento, conciliazione f, accordo.
bilfabrikant costruttore m d'automobili; **bilforhandler** concessionario di vendita di automobili; **bilfører** conducente m, f; guidatore m; **bilholdeplass** posteggio taxi (el.: di autopubbliche); **bilhorn** clacson m, avvisatore acustico; **bilist** automobilista m, f.
biljard biliardo; *spille* ~ giocare a biliardo; **biljardball**, -kule palla da biliardo; **biljardbluse** buca; **biljardkø** stecca; **biljardlomme** buca; **biljardspill** (gioco di) biliardo; **biljardværelse** sala da biliardo.
bilkirkegård cimitero di automobili; **bilkjører** conducente m, f d'automobile, automobilista m, f; **billass**, *et* ~ *med sand* un carico di sabbia.
bille zool. coleottero; F scarafaggio.
billedbibel Bibbia illustrata; **billedblad** (i bok) pagina illustrata; (tidsskrift) giornale illustrato, rivista; **billedbok** libro illustrato; **billedbånd** filmina; **billeddyrkelse** culto (adorazione f) delle immagini, iconolatria; **billeddyrker** iconolatra m, f; **billedgalleri** galleria d'arte pittorica, galleria di quadri.
billedhogger scultore m; **billedhoggerarbeid** scultura; **billedhoggerkunst** scultura.

billedlig figurativo; fig. figurato, metaforico (pl.: -ci); adv. figuramente; in senso figurato (metaforico).

billedlære iconologia; **billedprakt** ricchezza di immagini; **billedrik** ricco di immagini, riccamente illustrato, (stil) immaginoso; illustrativo; **billedrikdom** profusione f di immagini; **billedskjærer** scultore m in legno, intagliatore m; **billedskjæreri** scultura in legno; intaglio; **billedskjønn** bellissimo, di bellezza statuaria; **billedskrift** pittografia, scrittura pittografica, (egyptisk) scrittura geroglifica; **billedspråk** linguaggio figurato.

billedstoff materiale m illustrativo; illustrazioni fpl; **billedstorm** iconoclastia, furia iconoclasta; **billedstormer** iconoclasta m, f; **billedstrid** lotta iconoclastica; **billedstøtte** statua.

billedtekst didascalia, dicitura; **billedtelegram** telefoto(grafia) f; **billedtrykk** stampa.

billett biglietto (*til parterre* di platea; *til forhøyet pris* con supplemento di prenotazione); *en* ~ *til annen klasse* un biglietto di seconda; *en tur-retur* ~ un biglietto di andata e ritorno.

billett-hefte blocchetto di biglietti; **billettkontor** botteghino, biglietteria; **billettkontrollør** controllore m; **billettluke** sportello; **billettsalg** vendita dei biglietti; *billettsalget begynner* il botteghino apre; **billettselger** bigliettaio, bigliettario; **billettør** bigliettaio, bigliettario.

billig a buon mercato, a buon prezzo, conveniente; (pris) basso, ragionevole, conveniente; (rettvis) equo, giusto, ragionevole; adv. a buon mercato, a buon prezzo; *ikke mer enn* ~ nient'altro che giusto; *slippe* ~ *fra det* cavarsela a buon mercato.

billigbillett biglietto a tariffa ridotta.

billige approvare, sanzionare, (samtykke i) acconsentire a; **billigelse** approvazione f; consenso.

billighet (rettvise) equità, giustizia.

billigst, *aller* ~ al miglior prezzo.

billion milione m di milioni, trilione; gl. bilione.

bilmekaniker meccanico (pl.: -ci); riparatore m (d'auto); **bilparkering** parcheggio, posteggio, autoparco; **bilpumpe** pompa dell'aria, pompa per pneumatici; **bilreparasjon** riparazione f d'auto, autoriparazione f; **bilreparatør** meccanico (pl.: -ci); riparatore m d'auto; **bilring** camera d'aria, pneumatico; **biltak** tetto d'automobile; **biltur** gita (F giro) in automobile (el.: macchina); **biltyveri** furto d'automobile.

bilutleie noleggio di autovetture, autonoleggio; **bilutleier** autonoleggiatore m, proprietario di un autonoleggio; **bilutstilling** esposizione f di automobili, salone m dell'automobile; **bilutstyr** accessori mpl per auto.

bilvask lavaggio d'automobili; **bilvei** strada carrozzabile; **bilverksted** officina di riparazione (per autoveicoli); **bilvrak** rottame m (d'auto), F carcassa.

bimåne astr. paraselene m, paraselenio; satellite m.

bind (bånd) benda (også med.); se: bandasje; (på bok) copertina, rilegatura; (del av verk) tomo, (bok) volume; *bære armen i* ~ avere il braccio al collo.

binde legare; (feste) attaccare, fissare (*til noe* a qc.); (knytte) annodare; (kranser) intrecciare; ~ *en forsvarlig* F legare un come un salame; ~ *en til noe* fig. affezionare qn. a qc.; ~ *en til å gjøre noe* obbligare, costringere qn. a fare qc.; ~ *seg* fig. impegnarsi; ~ *an med en* prendersela con qn.; ~ *for noe* legare qc.; ~ *for øynene* bendare gli occhi a qn.; ~ *inn* (bøker) rilegare; ~ *om seg* (klær) mettersi; ~ *opp* tirare su, (plante) legare; ~ *en noe på ermet*

darla a intendere (el.: darla a bere) a qn.; ~ *sammen* legare; ~ *sammen til en bylt* affastellare, fare un fagotto di; ~ *noe sammen med noe* unire qc. a (el.: con) qc.; ~ *igjen* (sekk) legare; *bundet ved løfte* vincolato da promessa; *meget bundet av forretninger* molto impegnato negli affari; *man er meget bundet i dette embete* è una carica molto impegnativa; *bundet på hender og føtter* legato mani e piedi; fig. aver le mani legate; se også: *bunden*, *bundet*.

bindebue mus. legatura; **bindeevne** (f.eks. kalks) presa; **bindegal** matto da legare; **bindehinne**, -hud (øyets) congiuntiva; **bindeledd** legame m, vincolo, nesso; **bindemiddel** legante m, sostanza agglutinante; arkit. malta, calcina, legante m; farm. eccipiente m.

bindende fig. impegnativo; (klebrig) glutinoso, coloso; (tvingende) obbligatorio, impegnativo; ~ *forpliktelse* stretto obbligo; ~ *tilsagn* parola d'impegnativo; **bindeord** congiunzione f; **binder** agr. accovonatore m; arkit. pietra di punta; **binders** graffa, graffetta, fermaglio; **bindestrek** lineetta; **bindevev** tessuto connettivo.

bindhake rampone m, arnese m.

binding atto (el.: effetto) di legare; legatura; (av nek) legatura in covoni; (knipper) affastellamento; mus. legatura; (ski) attacco (pl.: -chi); **bindingsverk** costruzione f in traliccio di legno; *et bindingsverkshus* una casa con muri in traliccio di legno; **bindsel** benda, fasciatura.

bindsterk voluminoso.

bing(e) cassone m, stabbiuolo.

bingse, **binne** orsa.

binnsåle tramezza; **binyre** capsula surrenale.

biograf biografo; **biografi** biografia; **biografisk** biografico (pl.: -ci); **biokjemi** biochimica; **biokjemisk** biochimico (pl.: -ci); **biolog** biologo (pl.: -gi); **biologi** biologia; **biologisk** biologico (pl.: -ci).

biomkostninger spese fpl supplementari; **biomstendighet** circostanza concomitante (accessoria, marginale); **biord** avverbio; **biperson** personaggio secondario; teat. comparsa; **biplanet** satellite m; **biprodukt** sottoprodotto, derivato; **birolle** parte secondaria, partecina, parte di generico; *spille biroller* fare parti di generico, recitare parti secondarie.

birøkt apicoltura; **birøkt** apicoltore m.

bisak cosa (questione) secondaria; (småsak) dettaglio, inezia, bagatello; jur. incidente m.

bisamrotte topo muschiato.

bisetning proposizione subordinata (dipendente).

bisette tumulare, seppellire; **bisettelse** tumulazione f, sepoltura provvisoria.

bisk ringhioso, mordace (og fig.); ~ s. (hund) cagnuccia; ~ *tone* tono aspro; **biskhet** mordacità, acrimonia.

biskop vescovo; **biskoppelig** vescovile, episcopale.

biskuit (bakverk) biscotto, biscottino; (porselen) biscuit.

bislag arkit. portico (pl.: -ci), portichetto, loggia.

bisle, ~ *hesten* mettere il morso al cavallo.

bismak retrogusto, sapore m sgradevole (insolito).

bismer stadera; **bismerstang** asta della stadera; **bismerpund** gl. 5.997 chilogrammi.

bisol astr. parelio; **bison(okse)** bisonte m.

bisp vescovo; (drikk) ponce, poncino; *ha bispen til morbror* avere un santo protettore, essere ben appoggiato; **bispedrakt** abito vescovile; paramenti mpl episcopali; **bispedømme** diocesi f; vescovado; **bispeembete** vescovado, vescovato; **bispegård** palazzo vescovile, vescovado, episcopio; **bispehue** mitra; **bispekors** croce f pettorale (pastorale); **bis-**

pekåpe piviale m episcopale; **bispeornat**, se: **bispedrakt**; **bispestav** pastorale m; **bispestol** seggio episcopale; faldistorio; **bispeverdighet** dignità vescovile, episcopato; **bispevielse** consacrazione f (di un vescovo); **bispevisitas** visita pastorale.

bispinne (protestantisk) moglie f di vescovo.

bissel morso; *legge ~ på* mettere il morso a; **bisselstang** asticella (stanghetta) del morso.

bistand assistenza, appoggio, soccorso; se: *hjelp*.

bister adirato; (barsk) duro, severo; *han ser ~ ut i dag* guarda tutti di brutto oggi.

bistikk puntura d'ape.

bistå assistere, appoggiare; se: *hjelpe*.

bisverm sciame m d'api.

bit boccone m, pezzetto.

bite 1. tr. v. mordere, mordersi; ~ *hodet av all skam* lasciar da parte ogni pudore; ~ *av* staccare qc. coi denti; ~ *en av* fig. tagliarla corto con qn., rispondere bruscamente a qn.; ~ *noe over* tagliare (recidere) qc. coi denti; ~ *tennene sammen* stringere i denti; ~ *seg i fingrene* (leppen) mordersi (morsicarsi) le dita (le labbra); *det kan du ~ deg i nesen på* puoi esserne (starne) sicurissimo; *bites* (også fig.) sbranarsi (a vicenda); *han er ikke god å ~ med* non è facile a trattarsi.

bite 2. intr. v. mordere, addentare; (kniv) tagliare; (fil) mordere; (svi) bruciare; ~ *etter en* cercare di mordere qn.; ~ *fra seg* difendersi, ribattere con forza; ~ *i noe* addentare qc., dare un morso a qc.; ~ *i graset* mordere la polvere; ~ *i det sure eple* ingoiare il rospo; ~ *på kroken* abboccare all'amo; *intet biter på ham* niente lo tocca; ~ *i (på)* (stikke) pungere, punzecchiare.

bitende (kvass) mordace, mordente; (sviende) bruciante; (stikkende) pungente; fig. sferzante, mordace, (satirisk) caustico (pl.: -ci); ~ *kulde* freddo pungente, F freddo cane.

biting, se: **bisak**; **bitone** mus. suono armonico (secondario); **bitrykk** accento secondario.

bitt morso, (sår) morsicatura; (egg) filo, taglio; (på pipe) bocchino; (bissel) morso.

bitte, ~ *liten* piccolissimo, piccino.

bitter 1. adj. amaro; (krenkende) pungente, offensivo, crudele; *ha en ~ smak i munnen* avere la bocca amara; *det er den bitre sannhet* è la dura verità; *i den bitreste nød* nella più squallida miseria.

bitter 2. s. bitter m inv., amaro.

bitterhet amarezza (og fig.); (spott) acrimonia; (vrede) animosità; **bitterlig** amaramente; ~ *kuldi* terribilmente freddo; **bittermandel** mandorla amara; **bittersalt** sale m amaro; **bittersøt** dolceamaro, (ytring) agrodolce.

bivirkning effetto collaterale (secondario).

bivoks cera d'api.

bivuakk bivacco; *ligge i ~* bivaccare; **bivuakkild** fuochi mpl di bivacco.

bivåne assistere a, esser presente a.

biårsak causa secondaria.

bjeff abbaio; **bjeffe** abbaiare (*mot* a el. contro); **bjefing** abbaiata, latrato.

bjelke arkit. trave f; (liten) travicello; (vektbjelke) giogo, asta; **bjelkebygd** a travatura; **bjelkeforsterking** travatura di rinforzo; **bjelkehode** estremità (capo) della trave; **bjelkehus** casa fatta di travi; **bjelkelag** travatura, travata; **bjelkeloft** solaio con travatura a giorno.

bjelle sonaglio, campanello, bubolo; **bjelleklang** tintinnio di sonagli; **bjelleklave** sonagliara; **bjelleku** mucca col campanaccio.

bjørk bot. betulla; **bjørkebark** corteccia di betulla;

bjørkelund boschetto di betulle; **bjørkeris** verghe fpl di betulla; **bjørkeskog** foresta di betulle; **bjørketre** betulla; **bjørkeved** legna di betulla.

bjørn orso, orsa; *ung* ~ orsetto; *store (lille)* ~ astr. l'Orsa maggiore (minore); **bjørnebær** mora (di macchia); **bjørnefar** (spor) orma (traccia) d'orso; **bjørnehi** tana d'orso; **bjørnejakt** caccia all'orso; **bjørnejeger** cacciatore m d'orsi; **bjørneklo** bot. heracleum m, panace m; **bjørnekrefter** forza erculea; **bjørnelabb** zampa d'orso; **bjørneleie** giaciglio d'orso; **bjørneskinke** prosciutto d'orso; **bjørneskinn** pelle d'orso; **bjørnetjeneste** un rimedio peggiore del male; *gjøre en en* ~ rendere un brutto servizio, tirare sassi in colombaia; *gjøre seg selv en* ~ darsi la zappa sui piedi, tirare sassi in colombaia; **bjørneunge** orsetto, orsacchiotto.

bla, ~ *igjennom en bok* sfogliare un libro; ~ *etter noe* scartabellare (alla ricerca di qc.); ~ *om* voltare la pagina.

blad bot. foglia; (papir) foglio; (bok) pagina; (avis) giornale m; (kniv o.l.) lama; (skje) concavo del cucchiaino; (spyd) ferro, cuspide f; (propell, åre) pala; *ta bladet fra munnen* parlare chiaro e tondo, parlare senza peli sulla lingua; *bladet vender seg* la faccenda prende un'altra piega; ~ *for* ~ foglio a foglio; **bladaktig** fogliaceo; **bladdannet**, -*formet* a forma di foglia; **bladgrønn** verde erba.

bladgrønt clorofilla; **bladgull** oro in fogli; **bladbjørne** bot. ascella; **blading** sfogliare m; **bladkapitel** capitolo a foglie; **bladknopp** gemma, germoglio; **bladkrage** colletto a cannoncini; **bladkrans** corona di foglie; **bladlus** pidocchio delle piante, afide m, gorgoglione m; **bladløs** senza foglie; **bladmage** (drøvtygger) centopelle m inv., omaso.

bladneger gazzettiere m; **bladnotis** trafiletto; **bladplate** lamina; **bladredaktør** redattore m capo; **bladreferent** cronista m, f, reporter m, f inv.; **bladribbe** nervatura; **bladrik** foglioso, frondoso.

bladsalat insalata verde; **bladskjede** guaina, fodero; **bladskriver** giornalista m, f; **bladsmører** giornalista m, f da strapazzo, libellista m, f; **bladstilk** picciuolo; **bladstyrer** direttore m responsabile; **bladsølv** argento in fogli; **bladtinn** stagno in fogli; **bladvis** foglio a foglio.

blaff alito, soffio (di vento); mar. raffica (leggera); *et* ~ *av optimisme* una ventata d'ottimismo; **blaffe** (lys) vacillare; (seil) sbattere; **blaffen**, *gi* ~ *i noe* F infischarsi (fregarsi) di qc.

blakk (hest) fulvo; (pengelens) al verde, senza un soldo, al secco.

blamasje brutta figura, disonore m; **blamere** compromettere; ~ *seg* compromettersi, fare una brutta figura, sfigurare.

blande mescolare, mischiare, miscelare; kjem. combinare; (metaller) legare; (raser) incrociare; ~ *med* mischiare con, unire a; ~ *vin med vann* mescolare il vino con l'acqua, allungare il vino; ~ *kortene* mescolare (mischiare) le carte; ~ *gift* preparare veleni; ~ *seg i* immischiarci, intromettersi, (gi seg av med) occuparsi di; ~ *seg i andres saker* ficcare il naso negli affari altrui; ~ *sammen* frammischiare, mescolare; (forveksle) confondere.

blandemaskin impastatrice f, mescolatrice f; betoniera; **blandet** misto, promiscuo; (metall) legato; (rase) misto, ibrido; *selskapet var noe blandet* la compagnia era alquanto mista; ~ *tall* numero misto.

blanding (handling, resultat) mescolanza; (resultat) miscela, misto, miscuglio; kjem. combinazione f; (metall) lega; (mikstur) mistura; (avkom)

mezzosangue m, f; bastardo; bot., zool. ibrido.

blandingsdel ingrediente m; kjem. (også) elemento; **blandingsdrikk** bevanda mista; **blandingsforhold** dosaggio degli ingredienti; **blandingsform** forma ibrida; **blandingsgods** merci fpl varie; **blandingsmåte** modo di mescolare; **blandingsrase** razza ibrida; incrocio; **blandingsspråk** lingua ibrida (mista).

blandkorn grano misto; cereali mpl misti; (fôr) cereali mpl foraggieri.

blank lucido, lucente, brillante; (glatt) lustro, terso; (ren) pulito, lindo, (flekkefri) senza macchia; (ubeskrevet) in bianco; *gjøre* ~ lucidare; *skure* ~ tirare a lucido; *10 blanke daler* dieci belle lirette; ~ *knapp* bottone m dorato; *blanke våpen* armi bianche; *med blanke våpen* all'arma bianca; *trekke* ~ sguainare la spada; *la stå blankt* lasciare in bianco; *være* ~ *for penger* essere al verde.

blanke lucidare; ~ *en* (plukke) spennare (spogliare, pulire) qn.; **blankett** modulo, formulario; **blankhet** lucentezza, splendore m; **blanklær** cuoio bulgaro, cuoio lucido.

blanko, *in* ~ in bianco; **blankoaksept** accettazione f in bianco; **blankofullmakt** procura in bianco, carta bianca.

blankpusset lucido, lucidato; **blanksverte** lucido.

blant prep. tra, fra, in mezzo a; *vi er* ~ *venner* siamo tra amici; ~ *oss* in mezzo a noi; ~ *annet* tra (fra) l'altro; *være* ~ *de ti første* essere tra i primi dieci; *han hører med* ~ *mine venner* è nel numero dei miei amici.

blasfemi blasfemia; **blasfemisk** blasfemo; adv. in modo blasfemo.

blass incolore, scialbo, smorto.

blei (ubehagelig fyr) villanzone m, screanzato.

bleie pannolino.

bleik 1. adj. pallido, (meget b.) smorto; (fargeløs) scialbo; (vin) chiacchietto; *bli* ~ *se*: **bleikne**; **bleik** 2. s., *legge tøy på* ~ mettere il bucato al sole; **bleikblå** celeste pallido.

bleike sbiancare, imbiancare, candeggiare; **bleikes** sbiancare, sbiancarsi, (miste farge) scolorire, scolorirsi.

bleikekalk cloruro di calcio; **bleikemiddel** candeggina, sbianca; **bleikeplass** posto per metter il bucato al sole, candeggio; **bleikepulver** polvere f sbiancante; **bleiker** candeggiatore m; **bleiketøy** bucato da sbiancare; **bleikevann** varechina, candeggina; (til hår) acqua ossigenata; **bleikevoll**, *se*: **bleikeplass**.

bleikfet grasso flaccido, cicciuto; **bleikfjes** faccia da quaresima; **bleikgrønn** verde pallido; **bleikgul** giallo pallido (el.: giallino); **bleikhet** pallore m; **bleiking** imbiancatura, imbianchimento, sbianca, candeggio; **bleikkinnet** dalle gote pallide, pallido in viso.

bleikne impallidire, diventare pallido (*for noe* davanti a qc.); sbiancarsi in viso; (sterkt) illividire; (svinne, tape seg) smorzarsi, svanire; **bleikning** l'atto dell'impallidire; (fargesvinn) scolorimento; **bleiknebbet** palliduccio, pallidino; **bleikrød** rosa inv.; **bleiksott** clorosi f; **bleiksottig** clorotico (pl.: -ci), affetto da clorosi.

blek, *se*: **bleik**; **blekk** 1. latta, *se*: **blikk**.

blekk 2. inchiostro; *det er klart som* ~ è chiaro come l'olio; **blekkaktig** simile all'inchiostro; **blekke**, ~ *til* macchiare d'inchiostro; **blekkflaske** bottiglia d'inchiostro; **blekkfleck** macchia d'inchiostro; **blekkhus** calamaio; **blekkhatt** macchia d'inchiostro.

blekksmører imbrattacarte m, f, inv., imbrattafogli m, f, inv.; scribacchino; **blekksprut** seppia; *åttear-*

met ~ polpo, (stor) piovra; *tiarmet* ~ calamaro, totano; **blekkviskelær** gomma da inchiostro.

blende 1. s. blenda, minerale m di zinco; se: sink.

blende 2. v. abbuiare, oscurare; *det er på tide å* ~ è ora di provvedere all'oscuramento.

blende 3. v. abbagliare, accecare, abbacinare; (bil) accendere gli anabbaglianti; **blendende** abbagliante, accecante; (skuffende) illusorio; adv. in modo abbagliante, in modo da accecare; ~ *hvit* di un bianco abbagliante; candido; **blender** diaframma m; **blendet**, *bli* ~ restare abbacinato; **blending** abbagliamento, accecamento; (mørklegging) oscuramento; **blendingsgardin** tenda da oscuramento; **blendingspapir** carta (blu) da oscuramento.

blendlykt lanterna cieca; **blendverk** (sansebedrag) illusione f ottica, miraggio, fantasmagoria; (trylle-ri) gioco di prestigio; (forblindelse) abbagliamento.

blest, *gjøre* ~ av gonfiare, fare sfoggio di; *man gjør megen* ~ av dette stykke questo spettacolo ha fatto molto scalpore.

bli 1. (forbli) rimanere, restare, trattenersi; ~ *på stedet* restare sul posto, non muoversi, (dø) F restarci, lasciarci la pelle; *la* ~ (tilbake) lasciare; *han er og blir den samme (seg selv lik)* è sempre lo stesso; *han er og blir en skryter* sarà sempre un fanfarone; ~ *liggende (sittende, stående)* restar sdraiato (seduto, in piedi); *la noe* ~ *liggende (stående)* lasciar stare qc.; *la oss* ~ *stående ved det* rimaniamo d'accordo su questo; ~ *sittende fast* esser preso (arrestato); (i søla) impantanarsi; (bil) restare in panna (panne); (henge fast) impigliarsi; ~ *stående fast* (i talen) ammutolire, perdere il filo.

bli 2. (bli til) nascere.

bli 3. (overgang til ny tilstand) divenire, diventare; essere (i futurum); (gradvis) farsi; ~ *stor* diventar grande; *han blir (nok) lykkelig* sarà felice; *det blir nok ikke lett for ham* non gli sarà facile; *det blir sent* si fa tardi; ~ *syk* ammalarsi; ~ *sint* arrabbiarsi; ~ *enige* mettersi d'accordo; ~ *rik* diventar ricco, arricchirsi; *han blir snart general* sarà presto generale; *i morgen blir jeg 20 år* domani compirò vent'anni; *om to år blir jeg 30* tra due anni avrò trent'anni; *hvor meget blir det?* quanto fa? *det blir 1000 lire* fa (sono, ammonta a) mille lire; ~ *nonne* farsi suora.

bli 4. (som hjelpeverb til å uttrykke passiv) essere, venire (eller med refleksiv verbalform); ~ *elsket* essere amato; *han ble spurt om det* gli si è domandato ciò; *det ble spist meget* si è mangiato molto; *dora blir lukket kl. 23* la porta verrà chiusa (si chiude) alle ventitré.

bli 5. (med prep. el. adv.) *hva er det blitt av ham?* (hvor blir han av)? che fine ha fatto?; *hvor er det blitt av hatten din?* dove è andato a finire il tuo cappello?; *det blir det ikke noe av* non se ne farà niente; ~ *av med* (miste) perdere, (bli fri for) sbarazzarsi di, (selge) poter vendere; ~ *borte* sparire; *det ble borte for meg* non lo vedo (trovo, ricordo) più; *bli lenge borte* star via molto, tardare a venire; ~ *borte fra* (holde seg fra) astenersi da; ~ *igjen (til overs)* restare, avanzare; *det blir mellom oss* resta fra noi; ~ *til* (oppstå, fødes) nascere; ~ *til noe* diventare qc.; *han blir nok til noe* diventerà qn., andrà lontano; ~ *til ingenting* (gå over styr) ridursi a niente, andare a catafascio (al monte); ~ *tilbake* restare indietro, (til overs) restare, avanzare; ~ *ute (hele natta)* restar fuori (tutta la notte); ~ *ved* continuare, perseverare; ~ *hare ved'* continue! (andate pure avanti!); ~ *ved noe* non

uscirne fuori; (fastholde) mantenere, insistere su; ~ *ved med noe* continuare a fare qc.; ~ *ved med å* continuare a, (hårdnakket) persistere a; ~ *ille ved* restar (rimaner) male; *la det* ~ *med det* fermarsi lì; F piantarla lì; *alt blir ved det gamle* tutto resta come prima.

blid sereno, mite, dolce, sorridente; (godmodig) bonario; (rolig) quieto; *gjøre* ~ (ere) rabbonire; *bli* ~ (ere) rasserenarsi; **blidhet** serenità, mitezza, dolcezza, bonarietà, calma; **blidt** adv. dolcemente, serenamente, bonariamente, con calma, con dolcezza.

blikk 1. sguardo, (flyktig) occhiata, colpo d'occhio; (evne til å se, bedømme) occhio; *alles* ~ *var rettet på (mot)* gli occhi di tutti erano su (rivolti verso); *med bortvendt* ~ distogliendo lo sguardo; *en mann med et sikkert* ~ un uomo dal colpo d'occhio sicuro; *ha et skarpt (øvet)* ~ avere uno sguardo penetrante (un occhio esercitato); *ha* ~ *for noe* saper ben stimare qc.; *med et stjålent* ~ guardando sottecchi; *kaste forelskede (smektende)* ~ *til en* fare gli occhi dolci a qn., F fare l'occhio di triglia a qn.

blikk 2. (metall) latta; lamierino; (fortinnet) banda stagnata; **blikkavfall** trucioli mpl (el.: limatura) di latta; **blikkboks** (dåse) latta, lattina, scatoletta, barattolo di latta; **blikkdunk** latta, bidone m di latta; **blikkenslager** stagnaio, stagnino; **blikkenslageri** bottega di stagnaio; **blikkmål** misura di latta; **blikkplate** lamiera di latta; **blikkspann** latta, bidone m, (bøtte) secchio, secchia, secchiello (di latta). **blikkstilte**, *sjoen er* ~ il mare è calmo come l'olio; ~ s. bonaccia; *det er* ~ c'è bonaccia.

blikktøy arnesi mpl (utensili mpl) di latta; **blikkvarer** articoli mpl di latta.

blind cieco (pl.: -chi) (og fig.), non vedente, F orbo; (skjult) nascosto; (ettergjort) falso; ~ *på det ene øyet* cieco da un occhio; *han er så* ~ *som en moldvarp* è cieco come una talpa; ~ *høne kan også finne korn* anche un tonto può avere un lampo di genio; *en* ~ *tro til en* una cieca fiducia in qn.; *være* ~ *for* aver la benda sugli occhi nei riguardi di, essere insensibile a; **blindedør** porta finta.

blinde 1. s. alla cieca; se: blindt.

blinde 2. v. accecare; (blende) abbagliare, abbacinare; **blindealfabet** alfabeto Braille; **blindebukk** mosca cieca; *leke* ~ giocare a mosca cieca; **blindehospital** asilo per i ciechi; **blindeinstitut** istituto per i ciechi.

blindemann morto; *være* ~ essere il morto; *spille med* ~ giocare col morto; **blindeorganisasjon** associazione f dei non vedenti; **blindeskrift** scrittura Braille, scrittura cecografica.

blindflyging volo cieco (strumentale); **blindfødt** cieco dalla nascita; **blindgate** vicolo cieco, via senza uscita; **blindgjenger** mil. proiettile m inesplosa, bomba inesplosa; **blindhet** cecità; fig. accecamento, cecaggine f.

blinding accecamento; arkit. finestra (porta) cieca.

blindlanterne, -lykt lanterna cieca; **blindpassasjer** (passaggero) clandestino; **blindramme** (maleri) telaio, intelaiatura; **blindskjær** scoglio a fior d'acqua, frangente m.

blindt adv. ciecamente, alla cieca; (uoverlagt, ufor-siktig) ciecamente, all'impazzata; *løpe* ~ *inn i* but-tarsi a testa bassa in.

blindtarm intestino cieco; (vedheng) appendice f; **blindtarmsbetennelse** appendicite f.

blingse essere strabico (pl.: -ci), essere affetto da strabismo; **blingset(e)** strabico.

blink 1. (skive) centro, segno; (skog) marchio, marchiatura; *treffe blinken* far centro, colpire nel segno; **blink** 2. (lys) bagliore m, baleno; (lyn) lampo, baleno; (med øynene) se: blunk.

blinke 1. (glimte) brillare, (tindre) sfavillare; (med øynene) se: blunke; *et blinkende sverd* una spada lucente (corrusca); **blinke** 2. (skog) segnare, marciare.

blinkfyr faro a luce intermittente; se: fyr.

blinking (glans) brillio, luccichio, sfavillio; (skog) marchiatura; **blinklys**, -signal (bil) lampeggiatore m; **blinkvis** a intermittenze, intermitentemente.

blivende permanente, duraturo; (uforanderlig) inalterabile.

blod sangue m; *av edelt* ~ di sangue nobile (el.: blu); *en prins av blodet* un principe del sangue; *med kaldt* ~ a sangue freddo; *skvette (flekke) til med* ~ macchiare di sangue, insanguinare; *det fløt med* ~ il sangue scorreva a fiumi; *ha et hissig* ~ avere il sangue caldo; *mitt* ~ *koker* mi ribolle il sangue; *ligge (svømme) i sitt eget* ~ grondare di sangue, essere in un lago di sangue; *det ligger i blodet* è nel sangue; *slå til blods* picchiare a sangue; *spytte* ~ sputar sangue; *sette vondt* ~ seminare discordia (zizzania); *tilsølt med* ~ sporco (macchiato) di sangue; *utgyde* ~ versare (spargere) sangue.

blodansamling ematoma m; **blodappelsin** arancia rossa (sanguigna), sanguinella; **blodavføring** defecazione f sanguinolenta; **blodbad** carneficina, massacro, strage f, eccidio; *anrette et* ~ *på* fare un massacro di, sterminare; **blodbank** banca del sangue.

blodbestenkt, -besudlet macchiato (sporco) di sangue; **blodbrekning** vomito di sangue; **blodbryllupet** (i Paris) la notte di San Bartolomeo; **blodbyll** foruncolo; **blodbøk** faggio purpureo.

bloddannelse sanguificazione f; **bloddom** condanna a morte; **bloddryppende** gocciolante di sangue, sanguinante, sanguinoso; **bloddråpe** goccia di sangue; **bloddød** uccisione f, martirio; **bloddåp** battesimo di sangue.

blodfarge colore m del sangue; **blodfarget** color sangue, sanguigno; **blodfattig** anemico (pl.: -ci); **blodfattigdom** anemia; **blodflekk** macchia di sangue; **blodflekket** macchiato di sangue; **blodflod** emorragia; **blodforgiftning** avvelenamento del sangue; (sepsis) setticemia; **blodgang** dissenteria; **blodgiver** donatore m di sangue; **blodgiversentral**, se: blodbank; **blodhevn** vendetta di sangue; **blodhevner** vendicatore m di un omicidio; **blodhund** bracco; fig. uomo sanguinario.

blodig sanguinoso (og fig.), sanguinante, sanguinolento, insanguinato, (steckt kjøtt) al sangue; (blodtørstig) sanguinario; *den blodige valplass* il carnaio, il luogo del massacro; *Maria den blodige* Maria la Sanguinaria; *slå en* ~ picchiare qn. a sangue; *hevne seg* ~ compiere una sanguinosa vendetta; ~ *pris* prezzo esorbitante; ~ *urett* ingiustizia monstruosa.

blodigle sanguisuga (og fig.), mignatta; **blodjaspis** diaspro purpureo; **blodkar** vaso sanguigno; **blodkarsystem** sistema m vascolare; **blodklump** grumo di sangue, coagulo; **blodkopp** ventosa; *sette blodkopper* applicare ventose; **blodlegeme** globulo; **blodlevring** coagulazione f del sangue; **blodløs** esangue, senza sangue; **blodmangel** anemia; **blodomløp** circolazione f del sangue; **blodoppkastning** vomito di sangue; **blodoverføring** trasfusione f di sangue; **blodpenger** prezzo di sangue; **blodpiss** ematuria.

blodplasma plasma m sanguigno; **blodprosent** percentuale f di emoglobina (nel sangue); **blodpropp** embolo, coagulo di sangue; *dø av* ~ morire di embolia; **blodprøve** analisi f del sangue; **blodpøl** pozza di sangue; **blodregn** pioggia di sangue.

blodrensende depurativo; **blodrik** sanguigno; **blodrikhet** abbondanza di sangue, pletora; **blodrød** rosso sangue, color del sangue; (himmel, ansikt) infocato; *han blir* ~ (*i hodet*) gli monta il sange alla testa.

blodstråpe goccia di sangue; *Kristi* ~ bot. fuchsia.

blodskam incesto; *begå* ~ commettere incesto; *i* ~ incestuosamente; **blodskutt** iniettato di sangue; **blodskyld** delitto di sangue; (forbrytelse som straffes på livet) delitto capitale; **blodspor** traccia di sangue; **blodsprenget** iniettato di sangue; **blodspytting** espettorazione f sanguigna, emottisi f; **blodstein** pietra sanguigna, ematite f; **blodstigning** congestione f cerebrale; **blodstillende** emostatico (pl.: -ci); ~ *middel* emostatico; **blodstripe** riga di sangue, traccia di sangue; **blodstyrting** emorragia fulminante; **blodsugende** dissanguatore m; **blodsuger** vampiro; **blodsugeri** vampirismo.

blodsutgytelse spargimento di sangue.

blodsvette essudazione f; **blodsystem** sistema circolatorio.

blodtap perdita di sangue; **blodtilstrømning** afflusso di sangue; **blodtrykk** pressione f del sangue, tensione f arteriosa; **blodtype** gruppo sanguigno; **blodtørst** sete f di sangue; **blodtørstig** assetato di sangue, sanguinario; **bloduttreddelse** ecchimosi f.

blodvitne martire m, f; **blodvæske** plasma m.

blodåre vena; **blodårebrokk** ematocele m.

blokkade blocco (pl.: -chi); **blokkadebryter** forzatore m di un blocco; **blokkadetilstand** stato di blocco; **blokkere** bloccare; **blokkering** blocco, bloccaggio. **blokk** blocco (pl.: -chi); (hoggeblokk) ceppo; rel. ceppo, cassetta; (hus) isolato; (sko) tendiscarpe m inv.; (hatt) forma; (trisseverk) taglia; (trisse) puleggia.

blokke (sko) allargare; **blokkmaker** tornitore m.

blokkhus casa di tronchi; mil. fortino; (til trisse) staffa, cassa.

Blokksberg, *dra til* ~! va a quel paese!; *ri til* ~ *på et kosteskaft* volare ad un sabba su un manico di scopa.

blokkskip pontone m; **blokkskive** puleggia; **blokkssystem** sistema m di blocco; **blokkvogn** carro (per trasportare le pietre); (jernbane) pianale m.

blomkål cavolfiore m.

blomst fiore m; (det beste, eliten) il fior fiore; *blomster (i språket)* fiori retorici (poetici); *stå i* ~ essere in fiore, fiorire; *sette* ~ fiorire; *pressede blomster* fiori essiccati; *blomster fra drivhus* fiori di serra.

blomsteranlegg aiuole fpl fiorite; **blomsterbed** aiuola (coltivata a fiori); **blomsterbeger** coppella, calice m; **blomsterbord** giardiniera; **blomsterbukett** mazzo (mazzolino, mazzetto) di fiori; **blomsterbunn** ricettacolo, talamo; **blomsterdal** valle f fiorita; **blomsterdekke** perianzio; **blomsterdekorasjon** decorazione f floreale; **blomsterduft** profumo di fiori; **blomsterdyrk(n)ing** floricoltura, floricultura.

blomsterelsker amatore m di fiori; **blomstereng** prato fiorito; **blomstererter** piselli odorosi, fiori mpl di pisello; **blomsterfest** festa dei fiori, festa florale. *Floralie* fpl; **blomsterflor** profusione f di fiori; **blomsterforretning** negozio di fioraio; **blomsterfrø** semi mpl di fiori.

blomstergal matto per i fiori; **blomstergartner** giar-

dinieri m specializzato in fiori, floricultore m; **blomstergjødning** concime m per piante fiorite; **blomsterglass** vaso da fiori.

blomsterhage giardino fiorito; **blomsterhandler** fioraio (a), fiorista m, f; **blomsterhonning** miele m di fiori, nettare m.

blomsterkasse fioriera; **blomsterkjenner** conoscitore m di fiori; **blomsterknopp** boccio(lo); **blomsterkrans** corona (ghirlanda) di fiori; **blomsterkrone** corolla; **blomsterkurv** canestro di fiori, «corbeille»; **blomsterleie** letto (giaciglio) di fiori; **blomsterløk** bulbo; **blomsterløs** senza fiori; ~ *plante* bot. critogama.

blomstermaler pittore m di fiori; **blomstermaleri** (kunsten) arte f di dipingere fiori.

blomsterpike fioraia; **blomsterpinne** stecca di sostegno (per le piante); **blomsterplante** pianta fiorita (el.: da fiore); bot. fanerogama, spermatofita; **blomsterpote** vaso da fiori.

blomsterrabatt aiuola, bordura di fiori; **blomsterrik** ricco di fiori, fiorito (også fig.).

blomstersprøyte annaffiatoio, innaffiatoio; **blomsterspråk** linguaggio dei fiori; **blomsterstand** infiorescenza; **blomsterstengel** stelo, gambo; **blomsterstilk** peduncolo; **blomsterstrødd** cosperso di fiori; **blomsterstykke** pittura floreale; **blomsterstøv** polline m.

blomstertid stagione f dei fiori; fioritura; **blomstertorg** (-torv) mercato dei fiori.

blomsterutstilling esposizione f dei fiori; **blomstervase** vaso da fiori; **blomstervenn** amatore m dei fiori; **blomstervimmel** profusione f di fiori.

blomstre fiorire; ~ *av* sfiorire, appassire; ~ *på ny* rifiorire; *disse trærne har blomstret vakkert* questi alberi hanno avuto una fioritura meravigliosa; ~ *opp* prosperare; **blomstrende** fiorito, in fiore; fig. fiorente, florido; ~ *ansikt* viso (aspetto) florido; ~ *språk* stile fiorito; **blomstret** a fiori; **blomstring** fioritura (og fig.); **blomstringstid** (tempo della) fioritura, (fig. også: rigoglio).

blond biondo; **blonde** pizzo, merletto; **blondine** bionda.

blott, *med det blotte øye* a occhio nudo; se også: **bar**; **blotte** scoprire, denudare, mettere a nudo; ~ *hodet* scoprirsi il capo; ~ *halsen og brystet* (kvinner) scollarsi; ~ *seg* commettere atti osceni; compromettersi; ~ *sin uvitenhet* dimostrare la propria ignoranza; **blottelse** esibizionismo; **blotter** esibizionista m, f; **blottet**, ~ *for penger* sprovvisto di denaro; *hun er ~ for all kvinnelighet* è priva di femminilità.

blues v. vergognarsi, arrossire; ~ *over* vergognarsi (aver vergogna) di; **bluferdig** pudico (pl.: -ci); litt. pudibondo; verecondo; **bluferdighet** pudore m; pudicizia; verecondia.

bluff bluff m inv.; montatura; **bluffe** bluffare.

blund sonnellino, pisolino; siesta; *få seg en ~* fare un sonnellino, concedersi (schiacciare) un pisolino; *Jon Blund* Morfeo; **blunde** sonnecchiare, dormicchiare.

blunk strizzata d'occhio; *på et ~* in un batter d'occhio; **blunke** fare l'occholino, ammiccare; ~ *med øynene* battere le palpebre; *uten å ~* senza batter ciglio; **blunking** ammiccamento, strizzata d'occhio; palpebrazione f.

bluse camicetta, blusa; (arbeidsbluse) blusa, camiciotto (da lavoro); (matros) camiciotto da marinaio; **blusekledd** in camicetta; **bluseliv** corpetto, corpino, camicuola.

bluss (fakkel) torcia, fiaccola; (ild) fiamma, fuoco;

mar. segnale luminoso; *lystre ål ved ~* pescare anguille a lampara; **blusse** fiammeggiare, mandar fiamme; (rødme) arrossire; mar. segnalare; ~ *opp* riaccendersi, rinfocolarsi, levar fiamme, infiammarsi; *få ilden til å ~ opp* ravvivare il fuoco.

blussende ardente, infocato; (rødmende) rosso in viso; *med ~ ansikt* con il viso di brace (el.: in fiamme); *bli ~ rød* farsi di brace, arrossire fino alla radice dei capelli.

bly piombo; *tekke med ~* rivestire di piombo, piombare; **blyaktig** simile al piombo, plumbeo.

blyant (mineral) grafite f; (til å skrive med) matita, lapis m; *tegne med ~* disegnare a matita; **blyantholder** portamatite m inv.; **blyantspisser** m inv. temperamatite m inv., temperalapis m inv.; **blyantstift** mina; **blyantstrek** riga a matita; **blyanttegnning** disegno a matita.

blyarbeid lavoro in piombo; (rør) lavoro dell'idraulico, (tak o.l.) rivestimento in piombo, impiombatura; **blyarbeider** idraulico (pl.: -ci), lattoniere m; **blybarre** pane m (el.: massello) di piombo; **blyblikk** laminato di piombo; **blyfarge** colore m plumbeo; **blyfarget** plumbeo, (blåsvart) livido; **blyforet** foderato (rivestito) di piombo; **blyforgiftning** avvelenamento (intossicazione f) da piombo, saturnismo.

blyg timido, schivo, vegognoso; *bli ~* intimidirsi; **blyghet** pudore m; timidezza; timidità.

blyglans galena; **blyhatt** cerchio alla testa; **blyholdig** piombifero, piombaio, che contiene piombo; **blyhvitt** biacca, cerussa; **blykamrene** (Venezia) i Piombi; **blykiste** bara di piombo; **blykolikk** med. colica da piombo; **blylodd** piombino, scandaglio; **blymønje** minio; **blyplate** lamiera di piombo.

blyrør tubo di piombo; **blysegl** piombo; **blystøper** fonditore m di piombo; **blystøperi** fonderia di piombo; **blysukker** zucchero di piombo, acetato di piombo; **blytak** tetto di piombo; **blytekker** concia-tetto; **blytung** pesante come il piombo; fig. opprimente; *hvile blytung på en* schiacciare (opprimere) qn.; **blyvann** acqua vegetominerale.

blære 1. s. (luft) bolla; (væske) vescica; anat. vescica; (glass o.l.) bolla; (metall) soffiatura; (person) persona tronfia, pallone m gonfiato; (skrythals) fanfarone m; **blære** 2. v., ~ *seg* pavoneggiarsi, darsi delle arie, gonfiarsi; **blæreaktig** vescicoso.

blærebetennelse cistite f, infiammazione f della vescica; **blærekatarr** catarro vescicale; **blæreorm** verme vescicale; **blærer** millanteria, guasconata; **blæresvulst** tumore m vescicale; **blæret** vescicoso, vescicolare; fig. tronfio, vanesio; **blæretang** bot. fuco (pl.: -chi), quercia marina.

blø sanguinare, perdere sangue; ~ *neseblod* perdere sangue dal naso; ~ *for fedrelandet* versare il proprio sangue per la patria; *mitt hjerte blør ved dette syn* mi piange il cuore a questa vista; *han skal komme til å ~ for det* gli costerà cara; ~ *seg i hjel* sanguinare a morte; **blødende** sanguinante; *med ~ hjerte* con il cuore a pezzi; **bløder** affetto da emofilia, emofiliaco (pl.: -ci); **blødersykdom** emofilia.

blødme freddura, gioco di parole.

blødning emorragia, perdita (flusso) di sangue.

bløff bluff m inv.; montatura; **bløffmaker** bluffatore m.

bløt 1. adj. molle, mollo, (behagelig) soffice, (tøne, språk) dolce; (fin) fine, delicato; (stoff, hud) morbido; (føyelig) flessibile, dolce; (åndssveket) rammollito; (frukt) mezzo; *et bløtt legeme* un corpo molle; ~ *å kjenne på* morbido al tatto; *bli ~* diventar molle, ammorbidarsi. (gå i barndom-

men) rimbambinare, rammollirsi; *bli ~ om hjertet* intenerirsi, commuoversi; *gjøre ~* ammorbire, rammollire.

bløt 2. s.; *legge tøy i ~* mettere la biancheria a bagno (a mollo); *legge sitt hode i ~* arrovellarsi il cervello.

bløtaktig debole, effeminato, fiacco; *gjøre ~* rammollire, snervare, infiacchire; **bløktighet** debolezza; effeminatezza.

bløtdyr mollusco (pl.: -chi).

bløte bagnare, inzuppare, ammolare; ~ *opp* stemperare, ammolare; **bløtgjøre** ammorbire; fig. også: addolcire; **bløthet** mollezza, morbidezza; (mildhet) dolcezza; (ømhøt) tenerezza; ~ *på hjernen* rammollimento del cervello.

bløthjertet tenero, sensibile; **bløthjertethet** tenerezza, sensibilità; **bløtkøkt** bazzotto; **bløtt**, *ligge ~* dormire sul morbido; **bløyte** s. acquazzone m.

blå blu, turchino, (himmelblå) azzurro, celeste; ~ *druer* uva nera; ~ *flekke* (etter slag) lividi mpl; *slå gul og ~* pestare; menare botte da orbi.

blåaktig azzurrognolo, bluastro; **blåbær** mirtillo; *det er bare ~* è cosa (sono cose) da nulla; **blåfarget** (di colore) blu; **blåfrossen** livido dal freddo.

blågrønn verdeazzurro, turchese; litt. glauco (pl.: -chi); **blågrå** grigioazzurro.

blåhval balenottera; **blåhvit** biancoazzurro.

blåkjelk zool. pettazzurro; **blåkløkke** giacinto di bosco, campanula azzurra; **blåkopi** copia cianografica; **blåkråke** corvo comune; **blåkveite** zool. ippoglosso nero.

blålange zool. molva; **blåleire** argilla azzurra; **blålys** luce f blu; **blåmandag**, *holde ~* non andare al lavoro; **blåmeis** zool. cinciarella; **blåmønstrer** a disegni blu; **blåne** orizzonte m azzurro; ~ v. parere, diventare azzurro; tingere di azzurro; **blånekte** negare ostinatamente; **blåpapir** cartacarbene f.

blår stoppa; *kaste ~ i øynene på en* gettare polvere negli occhi a qn.

blårev volpe f azzurra; **blårutet** a quadri (quadretti) blu; **blåred** paonazzo.

blåse soffiare; mus. suonare; ~ *til ilden* soffiare sul fuoco; ~ *glass* soffiare il vetro; *det blåser* tira vento; *det blåser sterkt* tira un forte vento; *det blåser fra øst* il vento soffiava da levante, tira vento di levante; *det er som det var blåst* è in perfetto ordine; *vinden blåste hatten av ham* il vento gli ha portato via il cappello; ~ *bort* tr. soffiare (via), (vind) portare via, (skyer) disperdere; intr. essere portato via dal vento; *det er som blåst bort* è come se l'avesse portato via il vento; ~ *ned* tr. abattere (buttare giù) soffiando; intr. essere abbattuto (buttato giù) (dal vento); ~ *opp* (fylle med luft) gonfiare; (åpne) spalancare (soffiando); *det blåser opp* si alza il vento; *vinduet blåste opp* il vento ha spalancato la finestra; ~ *sammen* (vind) accumulare; ~ *ut* soffiare; (slukke) soffiare su, spegnere; ~ *på trompet* suonare la tromba; ~ *et stykke på fløyte* suonare un motivo al flauto; ~ *til samling* suonare a raccolta; ~ *til angrep* suonare la carica; ~ *en et stykke* fig. canzonare qn.; *det blåser jeg i me ne* infischio; ~ *seg opp* gonfiarsi, darsi delle arie.

blåsebelg mantice m; se: belg; **blåseinstrument** strumento a fiato; **blåsing** soffiata, soffiamento; (pust, vindpust) soffio; mus. il suonare, (lyden) il suono.

blåskimlet pomellato di azzurro; **blåskimmel** cavallo pomellato di azzurro; **blåskjegg** Barbablù; **blåspettet** macchiettato di blu, a macchie fpl blu.

blåst, *vel ~* ben fatto, ben riuscito; se ellers: blåse;

~ s. vind, (hvals) sfiatare, sfiato.

blåstivelse amido turchinetto; **blåstivet** inamidato a turchinetto; **blåstiving** (il) dare il turchinetto; **blåstripet** rigato a blu, a righe blu; **blåstrømpe** donna saccante, pedante.

blåstål zool. labro; **blåsur**, ~ *melk* latte guasto (inacidito); **blåsvart** blu notte; **blåsyre** acido prussico, acido cianidrico; **blåternet** a scacchi blu; **blåtøy** (tekstil) tela di cotone; **blåveis** anemone m selvatico, epatica; F occhio nero (pesto); **blåøyd** dagli occhi azzurri; fig. ingenuo, candido.

bo 1. v. (på hjemsted) abitare, vivere, dimorare, risiedere, (i hus også:) alloggiare, stare di casa; ~ *på landet* (i byen) abitare in campagna (in città); ~ *i Roma* abitare a Roma; ~ *bekvemt* essere alloggiato comodamente; ~ *sammen* coabitare; *jeg vet ikke hva det bor i ham* non so che tipo di persona sia.

bo 2. s. dimora, abitazione f; (rede) nido; *sette ~* stabilirsi, metter su casa, (gifte seg) accasarsi, sistemarsi; *oppgi sitt ~* far cessione dei propri beni ai creditori; merk. depositare il bilancio (per chiedere fallimento); *ta et ~ under behandling* procedere all'amministrazione di una successione; *sitte i uskiftet ~* mantenere indivisa la successione.

boa boa m.

bobehandling liquidazione f di una successione; merk. liquidazione di una fallimento; **bobestyrer** amministratore m di una successione; merk. curatore m di un fallimento.

bobinett tulle m; **boble** s. bolla; v. ribollire, gorgogliare; **bobling** ribollimento, gorgoglio.

bodega taverna, osteria.

bodmeri merk. prestito a cambio marittimo, ipoteca marittima.

bog spalla; **boghalt** (hest) spallato; *bli ~* spallarsi; **boggi** carrello; **boggivogn** vagone m a carrelli; **bogledd** articolazione f della spalla; **bogstykke** spalla; **bogtre** (på sele) portatirelle m inv., collare m.

bohøve mobilia, mobilio, masserizie fpl.; *naglefast ~* arredamento fermato (a chiodo), infisso.

bohem bohemien m inv., (artista) scapigliato; (kunstnerkrets) bohème f, scapigliatura.

boi (tøy) sargia; **boikott** boicottaggio.

bok libro; (skrivebok) quaderno; *en ~* *papir* un blocco di carta, un ventesimo di risma; *en ~ bladgull* un blocchetto d'oro; *han duger ikke til boka* non ha attitudine allo studio; *føre ~ over* mettere a registro, tenere la contabilità; *føre til boks* registrare; *holde nøyaktig ~ over* tenere una contabilità esatta di; *avslutte bokene* chiudere i conti; *føre bokene* tenere i libri contabili; *stå (oppført) i ens bøker* essere iscritto nei libri di qn.

bokanmeldelse recensione f (esame critico) di un libro; **bokanmelder** recensore m (f.: -sitrice), critico (pl.: -ci); **bokbinder** rilegatore m; **bokbinderi** legatoria; **bokbinderkunst** legatoria; **bokbinderprofesjon** (-yrke) mestiere m di rilegatore; **bokbind(ing)** legatura; **bokettersyn** revisione f dei conti; **bokfink** fringuello.

bokforlag casa editrice; **bokfortegnelse** catalogo di libri; **bokføring** contabilità, tenuta dei libri contabili; **bokgryn** grano saraceno; **bokgrøt** polenta di grano saraceno; **bokgull** oro riportato in fogli, oro da riporto; se: bladgull.

bokhandel libreria; *ikke være i bokhandelen* (bok) non essere in commercio; **bokhandler** libraio; **bokholder** contabile m, f, ragioniere m, computista m, f; **bokholderi** contabilità; *enkelt (dobbel) ~* contabilità a partita semplice (doppia); **bokholderiav-**

deling reparto (el.: ufficio) contabilità; **bokhvete** grano saraceno; **bokhylle** scaffale m (per libri), ripiano; se: **bokreol**.

bokkjenner bibliofilo; **bokkunnskap** bibliologia, cultura libreria; **boklade** libreria; **bokladepris** prezzo di vendita, prezzo massimo; **boklig** dedito alla lettura, studioso; librario; teorico (pl.: -ci); **neds. libresco** (pl.: -chi); ~ **dannelse** istruzione f (scolastica); **boklærd** erudito, dotto; **boklærdom** erudizione f, cognizioni fpl apprese dai libri.

bokmerke segnalibro; **bokorm** topo di biblioteca; **bokperm** copertina; **bokreol** libreria, scaffale m, scansia, biblioteca.

boks scatola; (i bank) cassetta di sicurezza; (*post*) ~ *nr. 10* casella postale n° 10; se: **blikk** 2.

boksamler bibliofilo; **boksamling** collezione f di libri, biblioteca.

bokse praticare il pugilato, tirare di boxe, boxare; **boksehanske** guantone m da boxe; **boksekamp** incontro di pugilato (boxe); **bokser** pugile m, pugilatore m; **boksing** pugilato, boxe f.

bokskalv cuoio di vitello (conciato a cromo).

bokskap libreria, biblioteca; **bokspenne** fermaglio di libro; **bokspråk** lingua scritta (letteraria).

bokstav lettera, carattere m (også typ.); *stor (liten)* ~ lettera maiuscola (minuscola); *skrive med latinske bokstaver* scrivere in caratteri romani; *lovens* ~ la lettera della legge; *etter bokstaven* alla lettera; **bokstavelig** letterale; *ta noe* ~ prendere qc. alla lettera; *oversette altfor* ~ tradurre troppo fedelmente; *i* ~ *forstand* in senso proprio.

bokstavere compitare (*feil* male); **bokstavering** compilazione f; **bokstavfølge**, *etter (i)* ~ in ordine alfabetico; **bokstavrekke** alfabeto; **bokstavrim** allitterazione f.

bokstøtte reggilibro m inv.

boksåpner apriscatole m inv.

boktrykker stampatore m, impressore m, tipografo; **boktrykkerfarge** (sverte) inchiostro da stampa (el.: tipografico); **boktrykkeri** tipografia, stamperia; **boktrykkerkunst** arte f tipografica; arte della stampa; **boktrykkerlærling** apprendista m tipografo; **boktrykkerpresse** macchina da stampa, macchina tipografica, torchio; **boktrykkersvenn** stampatore m; **boktrykkersverte** inchiostro da stampa (tipografico).

bokvogn carrello per libri.

bolag società, associazione f.

bold baldi, animoso, prode, (*djerv*) ardito, temerario.

bole, ~ *med en bibl.* conoscere carnalmente; **bolær** amante m.

bolig casa, alloggio, appartamento; abitazione f, dimora; jur. domicilio; *i min* ~ a casa mia, da me.

boligbank banca per l'incremento della costruzione di alloggi; **boligbehovet** il fabbisogno di alloggi; **boligbygging** costruzione f di alloggi (el.: di case di civile abitazione); **boligdirektoratet** la soprintendenza della costruzione e del mantenimento di alloggi; **boligforholdene** le condizioni di abitazione; **boliglov** legge f sulla casa; **boliglån** prestito per l'acquisto di un alloggio; **bolignemnd** commissione f per gli alloggi; **bolignød** crisi f degli alloggi; **boligselskap** società di costruzioni in condominio; **boligspørsmålet** il problema m della casa.

boline mar. bolina.

bolivianer, **boliviansk** boliviano.

bolk pezzo, brano; (*tid*) spazio, periodo.

bolle (til drikk) coppa; (*hvetebolle*) panino dolce, pan buffetto; (*kjøtt, fisk*) polpetta; (*melbolle*)

gnocco (pl.: -chi); **bolledeig** pasta di gnocco; (*kjøtt*) ripieno, farcia; **bollemelk** zuppa di latte con gnocchetti.

bolsjevik bolscevico (pl.: -chi); **bolsjevisme** bolscevismo.

bolster (*tøy*) rigatino.

bolt bullone m, chiavarda, maschio, perno(i); (*i dør*) spranga, barra; (*i seil*) rinforzo; *legge i* ~ *og jern* mettere ai ferri (in catene); **bolte** bullonare, inchiodare; (*dør*) sprangare; **bolthode** testa di bullone; **boltmutter** dado di bullone.

bolte, ~ *seg* sguaizzare, godersela.

bolverk (vern) baluardo, bastione m; banchina.

bom 1. barriera, sbarra, traversa; (*seil*) boma; (*last*) albero da carico; mar. buttafuori m; (*gym*) asse di equilibrio; *sette en* ~ *for fig.* impedire, far cessare; **bom** 2. (*feilberegning*) errore m, sbaglio, (*feilsvar*) risposta sbagliata; *skytte* ~ mancare il colpo.

bomasse jur. massa ereditaria.

bombardement bombardamento; **bombardere** bombardare.

bombast ampollosità, gonfiezza; **bombastisk** ampolloso, gonfio, magniloquente, retorico (pl.: -ci).

bombe bomba; **bombefly** bombardiere m, aereo da bombardamento; **bombekast** lancio di bombe; **bombekaster** mortaio; lanciabombe, lanciagranate; **bombekrater** cratere m (prodotto dall'esplosione di una bomba); **bombesikker** a prova di bomba; fig. sicurissimo; *bombesikkert rom* rifugio antiaereo (blindato).

bomhus casello (di pedaggio).

bomme 1. v. (*feile*) fare una topica, prendere una cantonata (un granchio); (*tigge*) mendicare; F spillare; **bomme** 2. s. (*niste*) cassetta portavivande (di legno).

bommert topica, cantonata; *gjøre en grov* ~ prendere una grossa cantonata, fare una gaffe.

bommese specie di stoffa di cotone.

bomolje olio commestibile; **bompenger** (diritto di) pedaggio; **bomstille**, *være* ~ star zitto zitto; *ti* ~! silenzio! F zitto e mosca! *vær* ~! sta fermo! non ti muovere!

bomull cotone m, bambagia; *renset* ~ cotone idrofilo; **bomullsaktig** cotonoso; **bomullsarbeider** filatore m; **bomullsavl**, -*dyrking* coltivazione f di cotone; **bomullsfabrikant** cotoniere m, industriale m del cotone; **bomullsfabrikk** cotonificio; **bomullsfløyel** velluto di cotone; **bomullsgarn** filato di cotone; (*stopping*) cotone da rammendo; (*striking*) cotone in matasse (per lavorare a maglia).

bomullsindustri industria cotoniera; **bomullslærret** tela di cotone; **bomullsplante** pianta di cotone; **bomullsspinneri** filanda (cotoniera), cotonificio; **bomullsstoff** tessuto di cotone; **bomullstre** cotone m arborescente; **bomullstråd** filo di cotone; **bomullstøy** tessuto di cotone, cotone m, percale m, cotonina; **bomullsvarer** cotonerie fpl; **bomullsverer** tessitore m in cotone; **bomullsvereri** (veving) tessitura cotoniera; (veveri) stabilimento tessile cotoniero.

bomvokter casellante m, f.

bonde contadino, agricoltore m; *neds. bifolco* (pl.: -chi), zotico (pl.: -ci); (*sjakk*) pedina, pedone m; **bondeaktig**, se: *bondsk*; **bondeaktighet** rusticità; **bondebryllup** nozze fpl contadine (campestri, villesce); **bondedans** danza rustica (campestre); **bondedatter** figlia di contadini; **bondedrakt** costume m da contadino.

bondefanger imbroglione m, gabbaminchioni m

inv.; **bondefangeri** accalappiamento, fregatura, imbroglio; **bondeful** accorto, scaltro; **bondefulhet** accortezza, scaltrezza (da contadino); **bondefødt** contadino di nascita, nato contadino; **bondegilde** festa paesana; **bondegutt** contadinello, contadinotto; **bondegård** fattoria, podere m, azienda agricola.

bondehus casa colonica, casa rurale; **bondehytte** rustico (pl.: -ci), capanna; **bondehær** esercito contadino; **bondejente** contadinella, contadinotta.

bondekled vestito da contadino; **bondekloss** zoticone m, maldestro; **bondeknoll**, -knøl bifolco, villano, zoticone m; **bondekone** contadina; **bondekost** cucina paesana, cibo da contadini.

bondelag associazione f dei coltivatori diretti; **bondeliv** vita rustica; **bondelev** legge agraria; **bonde-lømmel** tanghero; **bonde mann** villico (pl.: -ci); **bonde-mål** dialetto campagnuolo.

bondeopprør rivolta dei contadini; **bondeparti** partito agrario; **bonderose** peonia.

bondeskikk uso contadinesco (pl.: -ci); **bondeslamp** zoticone m, tanghero; **bondestand** classe contadina; (bøndene) i contadini; **bondestas** ornamenti mpl rustici; **bondestolthet** orgoglio paesano; fig. orgoglio sciocco; **bondesønn** figlio di contadini.

bondetamp villano, zoticone m, bifolco (pl.: -chi). **bondevenn** amico dei contadini; **bondevesen** animo contadino, rusticità; **bondevis**, på ~ alla contadina; **bondevise** canto paesano (villereccio), villanel-la; **bondevogn** carro agricolo.

bondeætt stirpe f contadina; **bondeøk** ronzino.

bondsk contadinesco (pl.: -chi), rustico (pl.: -ci), paesano; (oppførsel) rozzo, zotico (pl.: -ci); adv. alla contadina, alla paesana, rozzamente; *tale* ~ parlare il dialetto paesano.

bone incerare, dare la cera a, lucidare, tirare a lucido; ~ *et gulv* lucidare un pavimento; *en som boner* lucidatore m; **bonemaskin** lucidatrice f; **bonevoks** cera; **boning** inceratura, lucidatura.

bonitet qualità, valore m; **bonus** merk. abbuono, residuo; **bonusfordeling** quota degli utili.

booppgjør liquidazione f (giudiziaria).

bopel domicilio, (luogo di) residenza; *med* ~ i domiciliato a (in), residente a; *være uten fast* ~ essere senza fissa dimora.

boplass abitazione f; (nomader) accampamento.

bor 1. (redskap) trapano; (stort) trivella; (vribor) succhiello; **bor** 2. kjem. boro.

boraks borace m.

bord 1. (kant) bordo, orlo, bordura; (tresse) gallone m; **bord** 2. (planke) tavola, asse f; **bord** 3. (møbel) tavolo, tavola, mensa, desco (pl.: -chi); ~ *til å dra ut* travola allungabile; ~ *til å slå sammen* tavola pieghevole; (settbord) tavolini mpl rientrabili, trittico (pl.: -ci); *det grønne bordet* (forhandling, spill) il tappeto verde; (diskusjon) tavola rotonda; *Guds (Herrens)* ~ la sacra mensa; *gå til Herrens* ~ comunicarsi; *gjøre rent* ~ fare piazza pulita; *holde et godt* ~ tenere buona tavola; *skilles fra* ~ *og seng* separarsi di fatto; *gå (reise seg) fra bordet* alzarsi da tavola; *maten er på bordet* il pranzo è pronto in tavola, il pranzo è servito; *sette maten på bordet* servire in tavola; *føre en til bords* accompagnare qn. a tavola; *ha en dame til bords* essere il cavaliere di una signora a tavola; *ringe til bords* chiamare a tavola; *sitte til bords* essere a tavola; *drikke en under bordet* ubriacare qn., mettere qn. sotto il tavolo; *sette fot(en) under eget* ~ avere una casa propria; *ved bordet* a tavola.

bord 4. mar., *gå fra borde* sbarcare.

bordapparat telefono da tavolo; **bordben** gamba di

tavolo; **bordbønn**, *lese* ~ (før maten) recitare il benedicite, (etter maten) rendere grazie; **bordbørste** spazzola con paletta per briciole.

borddame vicina di tavola; **borddans** seduta spiritica con tavolino parlante; (på ball) il primo ballo (dopo il pranzo); **borddekning** l'apparecchiare la tavola, coperto; **bordduk** tovaglia.

borde mar. abbordare, arrembare.

bordell casa di tolleranza, bordello, casino.

bordende capo della tavola; *ved bordenden* (oversete) a capotavola.

bordkavaler vicino di tavola; **bordklaff** ribalta; **bordkle** rivestire di legno; **bordkledning** rivestimento di legno; **bordklokke** campanello da tavola; (som kaller til bords) campana del pranzo; **bordkniv** coltello.

bordlem giunta, prolunga (del tavolo); se også: **lem**; **bordløper** striscia di stoffa che ricopre il centro della tavola, «tovaglina».

bordopsats centrotavola, servizio per olio e aceto (per sale e pepe).

bordplate piano (el.: superficie f) del tavolo.

bordsalt sale fino (da tavola); **bordsang** canzone f conviviale; **bordsetning** tavolata; *første* ~ primo turno; **bordskikk** educazione f a tavola; *holde* ~ dimostrare buone maniere a tavola; **bordskive** (lem) prolunga, giunta; **bordskuff** cassetto (del tavolo); **bordstabel** catasta di tavole.

bordtale discorso conviviale; **bordtennis** ping-pong m, tennis m da tavolo; **bordteppe** tappeto da tavolo; **bordvegg** parete f (tramezza) di legno; **bordvin** vino da tavola.

bore forare, trivellare, trapanare; (sylinder) alesare; ~ *en brønn* trivellare un pozzo; ~ *i jorda* trivellare il terreno; ~ *et hull i* bucare, forare; ~ *(et) hull gjennom* perforare; ~ *en kniv i hjertet* affondare un coltello nel cuore; ~ *et skip i senk* colare a picco (el.: speronare) una nave; ~ *seg ned i jorda* penetrare nel terreno; ~ *seg fram overalt* farsi largo ovunque, introdursi dappertutto.

borehull tekn. foro di trivellazione; **boremaskin** trapano elettrico; (macchina) perforatrice f; (sylinder) alesatrice f; **borende** fig. penetrante; (insekt) minatore, scavatore; **boreplattform** piattaforma di trivellazione; **boretårn** torre f di trivellazione.

borg 1. (slott) castello, fortezza, maniero.

borg 2. credito; *ta på* ~ prendere a credito; **borge** garantire, dare (el.: prendere) a credito; *jeg borger for det* lo garantisco, me ne rendo garante, ne rispondo io.

borger (by) cittadino, abitante m, f; (av middelstand) borghese; (stat) cittadino; *vise seg som god* ~ dimostrare civismo; **borgerbrev** certificato di cittadinanza; *akademisk* ~ tessera d'immatricolazione (all'università); **borgerdyd** civismo, virtù civica; **borgerdåd** atto di valore m civile.

borgerkone (moglie) borghese f; **borgerkonge** re m borghese; **borgerkrig** guerra civile; *den amerikanske* ~ la guerra di Secessione.

borgerlig (stand) borghese; (sivil) civile, civico (pl.: -ci); ~ *hus* casa borghese; ~ *kost* cucina borghese; *det borgerlige år* l'anno civile; ~ *død* morte civile; ~ *ekteskap* matrimonio civile; ~ *konfirmasjon* confermazione laica; ~ *plikt* dovere civico; ~ *parti* partito borghese (el.: nonsocialista); ~ *kledde* vestito da borghese; **borgerlighet** mentalità borghese, maniere borghesi.

borgermester sindaco (pl.: -ci); (Tyskland) borgomastro; **borgermesterembete** carica (funzione f) di sindaco; **borgermestermage** pancione m, epa;

han har ~ è panciuto, è ben pasciuto.

borgerplikt dovere civico (el.: di cittadino); **borgerrett** diritto di cittadinanza; **borgerrettigheter** diritti mpl civili; *frata en hans* ~ privare qn. dei diritti civili; *tap av* ~ morte civile; **borgersamfunn** cittadinanza; **borgersinn** civismo; *vise* ~ fare atto di civismo.

borgerskap borghesia; **borgerskole** scuola borghese; **borgersoldat** guardia nazionale; **borgerstand** borghesia, classe f borghese; (*stenderforsamling*) terzo stato; **borgervenn** amico della borghesia, amico del popolo; **borgervern** guardia civica; **borgervæpning** guardia nazionale; **borgerånd** civismo, senso civico.

borgfred pol. tregua politica; **borgfrue** castellana; **borggreve** castellano; (*Tyskland*) burgravio; conte m; **borggård** corte f d'onore; **borgherre** castellano; **borgis** typ. garamoncino; **borgerstue** sala comune. **boring** trivellazione f, perforazione f; (*hjerneskal*) trapanazione f; (*sylinder*) alesaggio, alesatura.

bork cavallo isabella; **borket** giallastro, isabella inv. **bornert** limitato, ristretto, ottuso; *være* ~ essere di mentalità ristretta, avere la mente ottusa; **bornert-het** ottusità, piccineria.

borre bardana, lappa; (*innpåsliten person*) attaccabottoni m, f inv.; seccatore m (f.: -trice, -ora); *han er som en* ~ è appiccaticcio; *henge seg på en som en* ~ seccare qn.

borsur borico (pl.: -ci); **borsyre** acido borico.

bort via; *få ~ en flekk* far andare via (el.: togliere) una macchia; *ta noe* ~ levare (togliere, rimuovere) qc.; ~ *med deg!* vattene!, via di qua!; ~ *med ham!* mandatelo via!; ~ *med disse tanker!* via da me (te etc.) questi pensieri!; ~ *med fingrene!* giù le mani!

borte via; (*fraværende*) assente, via; (*gått, reist*) andato via; (*forsvunnet*) sparito; (*åndelig*) distratto, F nella luna; *bli* ~ sparire, (*utebli*) non venire, (*opphøre*) cessare; *bli lenge* ~ star via molto, farsi aspettare; *jeg blir ikke lenge* ~ non starò molto; *bli* ~ (*av latter*) sganasciarsi (dalle risa); *død og* ~ morto e sotterrato; *holde* ~ tener lontano; *langt* ~ lontano, distante; litt. lungi; *være* ~ star via, (*ting*) essere smarrito, non esserci.

bortebane, *på* ~ fuori casa; **bortekamp**, *spille* ~ giocare fuori casa; **borte(r)st** il più distante.

bortfalle (*opphøre*) cessare, non aver più luogo, esser sospeso; (*dø*) morire; (*bli utelatt*) esser omesso; **bortforklare** escludere con spiegazioni; **bortforpakte** affittare, (omtr.) dare a mezzadria; appaltare; **bortforpaktning** affitto, locazione f; appalto; **bortfortolke** escludere a mezzo interpretazione; **bortføre** portar via, rapire; **bortførelse**, -*føring* rapimento; **bortgang** (*død*) morte f, decesso, trapasso.

bortimot verso, pressapoco, approssimativamente.

bortkalle chiamar via; **bortkastet** vano, inutile; spreco; ~ *tid* tempo perduto.

bortkjøring trasporto, rimozione f, ritiro.

bortkommet sparito, smarrito; *bortkomne saker* documenti smarriti (dispersi).

bortleie s. affitto, locazione f; **bortlodde** mettere a lotteria; **bortlodning** lotteria; **bortløpen** fuggitivo, fuggito, scappato; (*hund*) randagio.

bortover lungo, oltre; nel corso di; **bortre** più distante; **bortreist** assente, fuori (sede, città), in viaggio; **bortrømt** evaso, fuggito.

bortsatt mandato via, andato via, collocato; ~ *til amning* dato a balia.

bortse, ~ *fra* prescindere da, non considerare; *bortsett fra kjærligheten* a parte l'amore; *bortsett fra*

denne ene feil salvo questo unico sbaglio; *bortsett fra det* a prescindere da ciò, a parte ciò.

bortskjemt viziato; **bortta** togliere, portare via; **borttaing** rimozione f, il portar via.

bortvei, *på bortveien* andando(ci); **bortvise** relegare, mandar via; escludere; **bortvis(n)ing** relegazione f, allontanamento; esclusione f.

borvann acqua borica.

bosatt domiciliato, abitante, residente; **bosetning** abitato, abitazioni fpl; **bosette**, ~ *seg* stabilirsi, prendere dimora fissa, insediarsi; **bosettelse** lo stabilirsi, insediamento; **bosittende** domiciliato, residente, stabilito; **bosnisk**, **bosnier** bosniaco (pl.: -ci); **bosted** domicilio; se: bopel.

bot (avbikt) penitenza, ammenda; (*pengestraff*) ammenda; (*lapp*) toppa, pezza; *gjøre* ~ fare penitenza (ammenda); *love* ~ *og bedring* promettere di ravvedersi (el.: di non farlo più); *råde* ~ *på* rimediare a, F mettersi una pezza.

botanikk botanica; **botaniker** botanico (pl.: -ci); **botanisere** erborare; sj. botanizzare.

botemiddel rimedio; **botferdig** penitente; (*angrende*) pentito, ravveduto; *en* ~ *synder* un peccatore pentito, un penitente; **botferdighet** penitenza; (*anger*) pentimento, ravvedimento, contrizione f.

botn fondo; se: bunn.

botsfengsel penitenziario; **botspredikant** predicatore m che invita a pentirsi; **botspreken** predica (el.: sermone m) sulla penitenza; **botskjorte** cilicio; **botsevelse** atto di contrizione (penitenza).

bra bravo; adv. bene, come si deve; *en* ~ *mann* un brav'uomo, un uomo dabbene, un galantuomo; *det er* ~ va bene; *det er vel og* ~, *men...* tutto ciò è verissimo, ma...

brahman brahmano, bramano, bramino.

brak fracasso, scoppio, rombo; **brake** fracassare, (*torden*) tuonare.

brakk 1. (*vann*) salmastro; **brakk** 2. agr., *ligge* ~ essere lasciato a maggese, essere lasciato incolto; ~ s. maggese m, maggiatico (pl.: -ci).

brakke baracca; *bygge brakker* baraccare.

brakkland maggese m, maggiatico (pl.: -ci), terreno non coltivato; **brakkmark**, se: brakkland.

brakknese naso camuso; **brakkneset** camuso.

brakkvann acqua salmastra.

bram, *med brask og* ~ con gran pompa, dando fiato alle trombe; **bramfri** senza cerimonie; (*person*) alla mano; **bramme**, ~ *med noe* fare sfoggio di.

bramseil mar. pappafico (pl.: -chi); velaccina.

brand (*brennende trestykke*) tizzone m; (*svær kar*) pezzo d'uomo; **brander** mar. brulotto; (*vittighet*) freddura, facezia.

brann incendio, fuoco (pl.: -chi), (*plutselig*) conflagrazione f; (*hete*) arsura; ~! al fuoco! *komme i* ~ incendiarsi, prendere fuoco; *stå i* ~ essere in fiamme; *stikke i* ~ incendiare, dare fuoco a.

brannalarm allarme m d'incendio; *slå* ~ dare l'allarme, gridare al fuoco; **brannalarmapparat** avvisatore m (segnalatore m) d'incendio; **brannassurance** assicurazione f contro gli incendi.

brannbelte (mot skogbrann) barriera (viale m) tagliafuoco; **brannbil** autopompa; **brannbombe** bomba incendiaria.

brannbyll antrace m; carbonchio.

brannfakkel torcia incendiaria; fig. scintilla (che provoca l'incendio); **brannfare** pericolo d'incendio; **brannfarlig** infiammabile; **brannflekk** bruciatura.

brannfolk vigili mpl del fuoco, pompieri mpl; **brannforhør** inchiesta sulle cause d'un incendio;

brannforsikringselskap compagnia d'assicurazioni contro gli incendi; **brannfot** treppiede m, tripode m; **brannfri** non infiammabile, incombustibile.

branngul arancione; **brannhake** rampone m (da incendio); **brannhjel** elmetto da pompiere; **brannkasse** cassa di previdenza contro gli incendi; **brannklokke** campana a martello (el.: d'allarme); **brannkorps** corpo dei vigili del fuoco; **brannkran** idrante m.

brannlid danneggiato (vittima) di un incendio, sinistrato; **brannlukt** odore m di bruciato.

brannmann vigile m del fuoco, pompiere; **brannmester** capo dei vigili del fuoco; **brannmur** muro refrattario.

brannpil freccia incendiaria; **brannrakett** razzo incendiario; **brannredskaper** apparecchiatura antincendio; **brannrop** grido d'allarme (in caso di incendio); **brannrør** spoletta; (tids-) spoletta a tempo; (anslags-) spoletta a percussione.

brannseil telo di salvataggio; **brannsignal** segnale m d'incendio; **brannsikker** refrattario, incombustibile, non infiammabile; a prova di fuoco, resistente al fuoco; **brannsjef** comandante m dei vigili del fuoco; **brannskade** danno causato da un incendio; se også: **brannstår**; **brannskatning** imposizione f di una taglia; fig. ricatto; **brannskatte** taglieggiare; fig. scorticare, pelare; **brannskip** mar. brulotto; **brannskjær** bagliore m d'incendio; **brannslange** lancia da incendio, tubo di pompa antincendio.

brannslukningsapparat estintore m; **brannspann** secchio da incendio; **brannsprøyte** pompa antincendio; **brannstasjon** caserma dei pompieri; **brannsted** luogo d'incendio; **brannstiftelse** il provocare un incendio; (forbrytelse) incendio doloso; **brannstifter** incendiario; **brannstige** scala di sicurezza; scala (estensibile) di salvataggio; **brannstår** ustione f, bruciatura, scottatura.

branntomt luogo d'incendio (el.: dell'incendio).

brannutrykning intervento dei vigili del fuoco; **brannvakt** corpo di guardia dei pompieri; (på stedet) squadra di vigilanza; (enkelt mann) guardia antincendio; **brannvesen** corpo dei vigili del fuoco.

brannøvelse esercitazioni fpl antincendio.

brannårsaken la causa (le cause) dell'incendio.

bransje ramo; **bransjekyndig** esperto del ramo.

bras mar. braccio; **brase** 1. mar. bracciare.

brase 2., ~ *ned* crollare; ~ *sammen* scontrarsi, urtarsi, cozzare; ~ *inn i huset* penetrare in casa; **brase** 3. (steke) arrostito, friggere; ~ *og steke* preparare una grande festa.

brasilianer, brasiliansk brasiliano.

brask, se: **bram**; **bras(m)e** zool. abramide m.

brast, *stå last og ~ med* appoggiar qn. senza riserve, essere solidale con qn.

bratsj mus. viola; **bratsjist** violista m, f.

bratt ripido, erto, scosceso; ~ *bakke* salita ripida; ~ *skråning* pendio scosceso; ~ *trapp* scala ripida; **brattheng** dirupo, scoscendimento, precipizio; **brattlende** terreno scosceso; **brattlendt** scosceso, erto.

braute fare lo smargiasso; ~ *av noe* gloriarsi di qc.; **brautende** vanaglorioso, arrogante; **brauter** fanfarone m, smargiasso; **brauting** millanteria, smargiassata, vanagloria.

bre 1. s. (is-) ghiacciaio; (snø-) nevaio.

bre 2. v., ~ *ut* (dis)tendere, spiegare; refl. estendersi, spandersi, diffondersi, distendersi, dilungarsi.

bred largo; (vidløftig) prolisso; **bredt** adv. largamente; *være tre meter ~* essere largo tre metri, avere tre metri di larghezza; (om stoff) avere tre metri

di altezza; *bli ~ (ere)* allargarsi; *gjøre seg ~* (gjøre seg det behagelig) mettersi in libertà, farsi comodo; (kro seg) fare il galletto, ringalluzzirsi; *vidt og bredt* in lungo e in largo; *tale i det vide og det brede* parlare per lungo e per largo, farla lunga; **bredakslet** con le spalle larghe; **bredbladet** bot. latifoglio; (redskap) di lama larga; **breddbrystet** largo di torace, di petto largo; **breddbygget** tarchiato, massiccio.

bredd riva, sponda, (strand) lido, spiaggia; *som bor ved bredden* (av hav) rivierasco; *ved havets ~* in riva al mare, sul litorale; *gå over sine bredder* straripare, dilagare.

bredd larghezza; (stoff) altezza; geogr. latitudine f; *to meter i bredden* largo due metri, due metri di larghezza; *av dobbelt ~* (stoff) a doppia altezza; *på 10 graders nordlig ~* a 10 gradi di latitudine nord; **breddegrad** (grado di) latitudine f; *på våre breddegrader* alle nostre latitudini; *ligge på samme ~* essere alla stessa latitudine; **breddesirkel** parallelo.

breddfull colmo, traboccante, pieno fino all'orlo; **breddfullt mål** misura a raso, misura colma.

breddnebbet latirostro, di becco largo; **breddneset** dal naso largo, dal naso schiacciato; **breddpannet** di fronte alta; **breddrygget** tarchiato, di schiena larga; **breddside** mar. fiancata; *en ~ på fem kanoner* una fiancata di cinque cannoni; *fyrer av en ~* tirare una bordata; **breddskuldret** largo di spalle.

breddskygget a larghe falde (el.: tese); **breddlede** slitta a due posti; **breddnutet** (sko) a punta squadra; **breddsporet** a scartamento largo (normale); **breddstripet** a righe larghe, a grosse righe.

breddne bot. felse; **breddnekjerr** felceto.

brei largo; se: **bred**.

breie, ~ *seg* adagiarsi, allungarsi; ~ *høy til tørk* spargere il fieno per farlo seccare.

breiflabb zool. rospo di mare, rana pescatrice.

breke belare; **breking** belato.

brekk rottura, avaria, danno, (fold) piega; *det er ~ i maskinen* la macchina è guasta (el.: in avaria); **brekkasje** rottura, guasto.

brekke tr. rompere, spezzare, fratturare; intr. rompersi, spezzarsi; ~ *armen (halsen)* rompersi il braccio (l'osso del collo); *det er til å brekke seg over* fa vomitare; ~ *hengslene fra* scardinare; ~ *om typ.* impaginare; se også: **bryte**.

brekkjern leva; (kubeln) piede di porco; (tyvs) grimaldello; **brekkmiddel** emetico (pl.: -ci); **brekknøtt** noce vomica; **brekkpulver** polvere emetica; **brekkrot** ipecacuana; **brekkstang** leva; **brekning** med. vomito.

brem orlatura, bordatura, orlo; (tresse) gallone m; (hatt) tesa, falda; *sette ~ på* guarnire, orlare, bordare.

brems (for hest) torcinaso, torciglione m.

brems(e) zool. estro; (klegg) tafano.

brems 1. s. (vogn) freno; *vil De justere bremsene mine* mi registri i freni per favore; **brems** 2. v. tr. frenare, bloccare; intr. azionare i freni, (og fig.) stringere i freni; **bremsapparat** freno; **bremsbånd** nastro del freno; **bremskloss** ganascia, ceppo (del freno); **brems** frenatore m.

bremseskive disco (pl.: -chi); **bremsespek** leva (el.: tirante m) del freno; **bremsespor** traccia di frenata; **bremsvokter** frenatore m.

bremsing frenata, frenaggio, blocco dei freni.

brennbar combustibile; bruciabile; **brennbare stoffer** sostanze fpl infiammabili; **brennbarhet** combustibilità, infiammabilità.

brenne 1. v. tr. bruciare (også om sol, pepper o.l.); (etse) corrodere; cauterizzare; (brennevin) distillare; (kaffe) tostare, torrefare; (leire) cuocere; (mandler) caramellare; intr. bruciare, ardere, scottare; ~ *en stek* bruciare un arrosto; *pepperen brenner på tunga* il pepe (mi) brucia la lingua; ~ *seg på noe* bruciarsi con qc.; *jeg har brent meg på nesla* le ortiche mi hanno bruciato (el.: punto); *lukte brent* sentire odore di bruciato; *brent barn skyr ilden* gatto scottato teme l'acqua fredda; ~ *av kjærlighet* ardere d'amore; *huset brenner* la casa è in fiamme; *det brenner* brucia; (utrop) al fuoco!; ~ *av begjærighet (lengsel) etter...* bruciare (ardere) dalla voglia di...; ~ *et merke inn* marchiare, imprimere un marchio (con un ferro rovente); fig. stigmatizzare; ~ *inne* tr. bruciare; intr. perire tra le fiamme; ~ *ned (i staken)* consumarsi fino al piatto; ~ *opp* tr. bruciare; intr. bruciare (interamente), essere consumato (dal fuoco); ~ *(som ild) på tunga* bruciare la lingua; ~ *til aske* tr. ridurre in cenere, incenerire; intr. essere incenerito.

brenne 2. s., **brennefang** legna (da ardere); combustibile m.

brennemerke 1. s. marchio (d'infamia), stigma m.

brennemerke 2. v. bollare, marchiare, stigmatizzare;

brennemerking (il) bollare, (lo) stigmatizzare.

brennende ardente (og fig.); bruciante; scottante (og fig. om problem o.l.); (lys o.l.) acceso.

brennesle ortica (pl.: -che).

brenner becco (pl.: -chi), bruciatore m; **brenneri**, se: brennevin-, kalk- osv.

brennevin acquavite f, «brandy» m inv., grappa;

brennevinbrenner distillatore m (d'acquavite);

brennevinbrenneri distilleria; **brennevinbrenning**

distillazione f; **brennevinssømme** voce rauca, voce da avvinazzato.

brennglass lente ustoria.

brenning bruciamento, arsione f; med. cauterizzazione f; scottatura; (svie i huden) bruciore m; (kaffe) torrefazione f; (leire) cottura; mar. risacca.

brennpunkt fuoco (pl.: -chi); fig. punto focale.

brennsnar rapidissimo, fulmineo; **brennspeil** specchio ustorio; **brennstoff** combustibile m; (motor) carburante m; fig. argomento esplosivo, questione f scottante, F bomba.

brennvidde distanza focale.

brensel combustibile m; **brenselbeholdning** scorta, provvista di combustibile; **brenselbesparende** che riduce il consumo di combustibile, a basso consumo di combustibile; **brenselforbruk** consumo di combustibile; **brenselolje** olio combustibile, nafta, combustibile m liquido; **brenselspill** perdita, (om gass også:) fuga; **brenselverdi** potere calorifico.

bresje breccia, varco (pl.: -chi); *gå i bresjen* farsi paladino di, ergersi a campione di, scendere in lizza per; *skyte en ~ i muren* battere breccia (el.: aprire un varco) nel muro.

brett 1. (ombøyning) risvolto, risvolta; (fold) piega; (i bok) orecchia; *lage ~ i en bok* fare un'orecchia alla pagina di un libro; *legge ~ på* fig. attribuire importanza a, dare peso a.

brett 2. (fjøl) asse f, tavola; (servering) vassoio; *betale alt på ett ~* pagare tutto a pronta cassa; *sette alt på ett ~* giocare il tutto per il tutto; **brettspill** dama, scacchi mpl (o.l.).

brette, ~ *ned* rivoltare, ripiegare; ~ *opp* tirare su, ripiegare, (ermene) rimboccarsi; ~ *ut* spiegare.

brev lettera; *lite ~* letterina, biglietto, due righe fpl; *selve brevet* (hovedinnholdet) la sostanza della

lettera; ~ *med knappenåler* cartina di spilli; *få ~* ricevere una lettera; *bryte et ~* dissigillare una lettera; *utveksle ~* med essere in corrispondenza con.

brevdue piccione m viaggiatore; **brevform** forma epistolare; **brevhemmelighet** segreto epistolare; **brevhode** intestazione f (della lettera); **brevholder** cartella, classificatore m; **brevkasse** cassetta per le lettere, buca delle lettere; **brevkort** cartolina postale; **brevkurv** cestello per la corrispondenza.

brevmappe cartella per la corrispondenza; **brevom-bæring** distribuzione f della posta; **brevordner** classificatore m, registratore m; **brevpapir** carta da lettere; **brevporto** porto, affrancatura; **brevpresser** fermacarte m inv.

brevsekk sacco postale; **brevskriver** autore m (el.: mittente m, f) della lettera; **brevsorterer** addetto alla cernita della corrispondenza; **brevsortering** cernita della corrispondenza; **brevstil** stile epistolare.

brevtakst tariffa postale, spesa d'affrancatura; **brev-**

telegram telegramma-lettera m; **brevveksling** corrispondenza; **brevvekt** pesalettere m inv.; **brev-åpner** tagliacarte m inv.

bridge bridge m; *spille ~* giocare a bridge; **bridge-**

spiller giocatore m di bridge.

brigade brigata; **brigadegeneral** generale m di brigata; **brigg** mar. brigantino.

brikett formella, mattonella.

brikke piattino (di legno), tondino, sottocoppa; (til flaske) sottobottiglia m inv.; (glass) sottobicchiere m inv.; (spill) pedina.

briks (fengsel) pancaccio; branda; lettino da campo.

briljant brillante m.

brillefutteral astuccio per gli occhiali; **brilleglass** lente f; **brillemaker** ottico (pl.: -ci); **briller** occhiali mpl; *gå med ~* portare gli occhiali; *ta (sette) sine ~ på* mettersi (el.: inforcare) gli occhiali; **brille-slange** cobra m indiano, serpente m dagli occhiali; **brillestang** stanghetta.

bringe 1. v. portare, (mot, til noe) apportare; (person el. dyr også:) condurre; *bring meg et glass vann* portami un bicchier d'acqua; ~ *bort* portare via, (ta bort) togliere; ~ *en fra noe* distogliere (dissuadere) qn. da qc.; ~ *en fram* favorire (aiutare) qn.; ~ *hjem* portare a casa; ~ *inn* far entrare, portar dentro; se også: *innbringe*; ~ *ned* portare giù; ~ *om* distribuire, portare in giro; ~ *opp* portare su, far salire; mar. catturare, impossessarsi di; ~ *antallet opp til* portare il numero a; ~ *sammen* radunare, riunire; ~ *det til noe* fare strada, arrivare; ~ *tilbake* riportare, ricondurre; ~ *ut* portare fuori, far uscire; ~ *noe ut blant folk* divulgare qc., diffondere qc.; ~ *en ut av fatning* sconcertare qn.; ~ *en ut av seg selv* esasperare qn.

bringe 2. s. petto.

bringebær lampone m; **bringebærbusk** (pianta di) lampone.

bringetillegg supplemento per consegna a domicilio.

bris brezza; *frisk ~* vento fresco; *lett ~* brezza leggera (el.: debole).

brisk 1. (leie) panca; (i fengsel o.l.) pancaccio.

brisk 2. bot. ginepro; **briske** refl. darsi delle arie; ~ *seg med* fare sfoggio di; **briskebær** coccola (el.: bacca) di ginepro.

brisling spratto.

brissel animella (av kalv di vetello).

brist (sprekk) screpolatura, incrinatura, (rift) lacerazione f, strappo; fig. difetto, tara.

briste rompersi, spezzarsi, andare in frantumi, (sprekke) scoppiare, crepare, (hud) screpolarsi; (øye) spegnersi; (slå feil) fallire, mancare, venir meno; ~ i gråt (latter) scoppiare a piangere (ridere); nå brister min tålmodighet adesso perdo la pazienza; nå får det ~ eller bære o la va o la spacca.

bristende, ~ forutsetninger premesse erronee fpl; mancanza delle condizioni richieste.

bristepunkt tekn. punto di rottura; min tålmodighet er på bristepunktet la mia pazienza è al limite (agli estremi).

brite inglese m, f; **britisk** britannico (pl.: -ci).

bro ponte m; se: bru.

brodd pungiglione m, aculeo; (spiss) punta; (spire) rampollo, pollone m; (på sko) rampone m; **sati-rens** ~ la freccia della satira, la frecciata satirica; **stampe mot brodden** ricalcitare contro lo stimolo; **uten** ~ inoffensivo.

brodde ferrare a ghiaccio.

broddløs senza aculeo; fig. inoffensivo, innocuo, privo di mordente.

brodere ricamare (på ramme a telaio); ~ på kanevas ricamare a punto d'arazzo (el.: a piccolo punto).

broderfolk popolo fratello.

brodergarn filo da ricamo.

broderhat odio tra fratelli.

broderi ricamo; **broderimønster** disegno per ricamo; **brodering** ricamo; **innlagt** ~ ricamo in applicazione, applicazione f di ricamo.

broderlig fraterno; adv. fraternamente.

broderramme telaio da ricamo.

brodermorder fratricida m, f; **broderstrid** lite f, (contestazione, dissidio) tra fratelli.

brokade broccato.

broket variopinto, variegato, screziato; ~ forvirring bella confusione, guazzabuglio; **gjøre det ~ for en** dare a qn. del filo da torcere, creare difficoltà a qn.; **han gjør det meg for** ~ oltrepassa i limiti; **det ser ~ ut** è un bel pasticcio; **brokethet** screziatura, miscuglio (accozzaglia) di colori.

brokk 1., **han har lært noen brokker på fransk** ha imparato qualche parola di francese.

brokk 2. med. ernia; **inneklemt** ~ ernia strozzata; **brokkbind** cinto erniario, brachiere m; **brokkfugl** zool. piviore; **brokkpasient** ernioso; **brokktilfelle** (caso di) ernia.

broklaff passerella (del ponte levatoio).

brom kjem. bromo; **bromid** bromuro; **bromkalium** bromuro di potassio; **bromsyre** acido bromico.

bronkie bronco (pl.: -chi); **bronkitt** bronchite f.

bronse bronzo; **bronsealder** età del bronzo; **bronsefarge** (colore m di) bronzo; **bronsefarget** bronzato; **bronsere** bronzare, abbronzare; **bronsing** (ab)bronzatura; **bronsesaker** bronzi mpl; **bronsestatue** statua di bronzo.

bror fratello; **brorbarn** nipote m, f; **brordatter** nipote f; **brorfolk** popolo fratello; **brorhånd** mano fraterna; **brorkjærlig** fraterno; **brorkjærlighet** amore m fraterno; **brorkone** cognata; **brorløs** senza fratelli; **brorpart** jur. la parte del fratello (di un'eredità); fig. la parte del leone; **brorskap** (det å være brødre) fratellanza; (kolleger) colleganza, fratellanza; rel. confraternita; **brorsønn** nipote m.

brosje spilla, fermaglio; **brosjyre** opuscolo, pieghevole m, dépliant m, foglietto pubblicitario.

brosme zool. Brosmius brosmie.

brott cavallone m, maroso, risacca; **brottsjø** colpo di mare; **brottstein** frammento.

bru ponte m; (fotgjenger) passerella; **bygge (slå)** ~ over en elv costruire (gettare) un ponte su un fiume;

bryte alle bruer tagliare (rompere) i ponti.

brubygger pontiere m, pontoniere m; **brubygging** costruzione f di ponti; **brubue** arco (arcata) di ponte.

brud sposa; **stå ~** andare sposa, sposarsi.

brudd rottura (og fig.); med. frattura; (krenkelse) violazione f; jur. infrazione f (på di); (stein) cava.

bruddbelastning carico di rottura.

brudden, ~ brøk frazione f a termini frazionari.

bruddfasthet resistenza alla rottura, resistenza limite; **bruddflate** superficie f di rottura; **bruddgrense** coefficiente m di resistenza, limite di rottura; (tøy, tråd) coefficiente m di elasticità, resistenza alla trazione (all'allungamento); (trykk) resistenza alla pressione; **bruddsted** spaccatura, punto di frattura, (feil i metall) paglia, incrinatura; **bruddstein**, **-stykke** frammento; **bruddstykkeaktig** frammentario.

brudedrakt abito da sposa; **brudeferd**, **-følge** corteo nuziale; **brudegave** regalo di nozze; **brudekjole** abito (vestito) da sposa; **brudekrans** corona nuziale, (i Italia) i fiori mpl d'arancio; **brudekrone** corona nuziale; **brudelys** bot. giunco fiorito; **brudemarsj** marcia nuziale; **brudenatt** notte f di nozze; **brudepar** (coppia di) sposi mpl; **brudepike** damigella d'onore; **brudeseng** letto nuziale; **brudeslør** velo da sposa; **brudesvenn** paggetto; **brudeutstyr** corredo; **brudevielse** cerimonia nuziale, matrimonio; **brudgom** sposo.

brugde zool. cetorino, squalo pellegrino; **bruhode** testa di ponte.

bruk 1. (det å bruke) uso, impiego; jur. godimento; (sedvane) uso, usanza, consuetudine f, costume m; **være skikk og ~** essere usanza (uso); **som det er skikk og ~** come è d'uso; **få sine lemmers fulle ~ igjen** riacquistare l'uso delle membra; **ha ~ for** aver bisogno di; **gå av ~** andare in disuso; **gjøre ~ av** fare uso di, servirsi di, (dra nytte av) approfittare di; **gjøre god ~ av** fare buon uso di; **komme i ~** cominciare ad essere usato; **ta i ~** mettere in uso; **være i ~** essere in funzione, servire, (være gjengs) essere usuale; **til ~ for** ad uso di; **ved ~** con l'uso.

bruk 2. (fabrikk) officina, fabbrica; (gårds-) fattoria, azienda agricola; (trelast-) segheria.

brukbar usabile, utilizzabile, servibile; utile.

bruke usare, impiegare, servirsi di, adoperare, utilizzare; (penger) spendere; (gå med) portare, usare; (pleie) avere l'abitudine (la consuetudine) di, essere solito, solere; ~ **albuene** lavorare di gomito; ~ **bena** andare a piedi; ~ **sin tid vel** impiegare bene il (far buon uso del) proprio tempo; **brukes** **De salt?** desidera del sale?; **det kan jeg ~** questo fa per me, questo mi serve; **det ordet brukes ikke mere** questa parola è caduta in disuso; **de skoene kan ikke brukes mer** queste scarpe sono inservibili ormai; **hva brukes De den kniven til?** a che cosa Le serve quel coltello?; ~ **to dager til å...** impiegare (metterci) due giorni a...; **han kan brukes til alt** sa fare di tutto; **han lar seg ~ til alt** si presta a qualunque cosa; ~ **opp** consumare, finire; **brukes** servire, impiegarsi; **det brukes (= gjøres) ikke her** questo non si usa fare qui; ~ **seg (~ munn)** alzare la voce; ~ **seg på** sgridare, riprendere, rimproverare.

brukelig (alm. brukt) d'uso comune; se: brukbar; **brukes** utente, m, f, chi fa uso di.

bruklaff passerella (di ponte levatoio).

bruksanvisning istruzioni fpl per l'uso, modo d'impiego; **brukseier** proprietario; **brukseierforening** cooperativa di proprietari.

bruksgjenstand, **-ting** oggetto utile, oggetto d'uso

comune; **brukskunst** arte applicata; **bruksrett** diritto d'usufrutto; *nyte bruksretten av noe* godere l'usufrutto di qc.; **bruksverdi** valore m d'uso (el.: di utilizzazione).

brukt usato; *brukte saker* roba usata; *brukte bøker* libri usati (el.: d'occasione); *brukte frimerker* francobolli timbrati (el.: oblitterati).

bruktbil automobile usata, macchina di seconda mano; **bruktbilomsetning** compravendita di automobili usate (el.: d'occasione).

brulegge lastricare, selciare (*med di*); **brulegger** lastricatore m, selciatore m; **bruleggerjomfru** pillo, mazzera, mazzapicchio; **brulegging** (handling) lastricatura, selciatura; **brulegning** lastrico, selciato, selciatura.

brumle brontolare, borbottare, grugnire.

brun marrone, bruno, (*hår, øye*) castano; *bli ~* (av sola) abbronzarsi, (mat) rosolarsi; fig. ubriacarsi, F sbronzarsi; *~ hest* cavallo baio; *det brune (på steken)* la parte croccante (dell'arrosto); *gjøre ~* (farge, male) abbrunire, (sol) abbronzare.

brune (mat) rosolare; se *ellers*: **brun**; *brunet smør* burro fritto (el.: nero); **brunette** bruna; **brunkull** lignite f; **brunlig** bruniccio, brunastro; (*hest*) sauro.

brunst fregola, calore m, estro; *i ~* in calore, in fregola.

brunstein pirolusite f, ossido di manganese.

brunsttid periodo di fregola (el.: di calore).

brupenger pedaggio; **brupilar** pilastro di ponte; **brupille** pila (el.: pilone m) di ponte; (*ende-*) testata.

brur etc., se: **brud** etc.

brus gassosa, bibita gassata, spuma; (*skum*) schiuma, spuma; (*lyd*) fruscio, (*sterk lyd*) mugghio, scroscio; **bruse** frusciare; (*trær*) stormire; (*sterkt*) mugghiare, scrosciare; (*skumme*) schiumare, spumeggiare; *~ opp* andare in effervescenza; fig. inalberarsi.

brusende frusciante; scarosciante; (*skum*) schiumoso, spumeggiante; **brushane** zool. combattente m, gambetta; **brushode** testa calda; *ungt ~* giovane scervellato; **bruslimonade** limonata (gassosa); **bruspulver** polvere f effervescente.

brustein (enkel) lastra, selce f; (*brulegning*) lastrico (pl.: -chi), selciato.

brutal brutale; **brutalitet** brutalità.

brutt (brev) aperto illegalmente, manomesso; *med ~ stemme* con voce rotta (spenta); *~ linje* linea spezzata; *~ tak* tetto ad abbaini (a mansarda), tetto a falde di diversa inclinazione.

brutto lordo; adv. al lordo; **bruttobeløp** importo lordo; **bruttoinntekt** entrata lorda; **bruttovekt** peso lordo.

bry 1. v. disturbare, scomodare; *~ seg med noe* prendersi cura di qc., curarsi di qc.; *~ seg om* preoccuparsi di, occuparsi di; (*sette pris på*) essere attaccato a, tenerci a; voler bene a; *ikke ~ seg om* infischarsi di, non importarsene.

bry 2. (*bryderi*) disturbo, incomodo, imbarazzo; *valde en ~* causare disturbo (noia) a qn.

brydd imbarazzato, impacciato.

brygg (mosto di) birra; (*blanding*) miscela; (*oppkok*) cotta; **brygge** 1. v., *~ øl* fare (fabbricare) la birra; *~ eddik* fare l'aceto; *~ i hop (sammen)* mescolare, miscelare; fig. macchinare, combinare, preparare, rimuginare.

brygge 2. s. banchina, imbarcatoio, imbarcadero; **bryggearbeider** scaricatore m, portuale m.

bryggekar timo, vasca di fermentazione; **bryggekjel** caldaia; **brygger** birraio; **bryggerhus** hist. stanza

dove si fa la birra, birreria; mod. lavatoio.

bryggeri fabbrica di birra, birrificio; **bryggermester** capo birraio; **bryggerivogn** carro del birraio.

bryggesjauer scaricatore m (del porto), portuale m. **brygging** fabbricazione f (*av øl*, *aceto* di birra, aceto).

bryllup matrimonio, nozze fpl; *spør ~* *av de ~* celebrare un matrimonio, sposarsi; *~ ære i ~* partecipare alla festa nuziale, essere invitato a nozze.

bryllups-, se *også*: **brude-**; **bryllupsdag** giorno del matrimonio; anniversario del matrimonio; **bryllupsgilde** festa nuziale; **bryllupsgjestene** gli invitati alle nozze; **bryllupsmarsj** marcia nuziale; **bryllupsreise** viaggio di nozze; **bryllupsvers**, **-vise** canzone di nozze.

bryn sopracciglio; (*fjell*) crinale m, cresta.

bryne 1. v. affilare, arrotare; **bryne** 2. s. (pietra da) cote f.

brynje giaco (pl.: -chi) (el.: cotta) di maglia; (*panser*) corazza, armatura; **brynjekledd** in corazza.

brysk brusco (pl.: -chi), rude, burbero.

brysom importuno, molesto, noioso.

bryst petto; (*kvinne*) seno, mammella, poppa; F tetta; fig. cuore m, seno; (*insekt*) torace m; (*klær*) corpetto; (*skjorte*) sparato; *ha et bredt ~* essere largo di petto; *gi ~* allattare, dare la poppa; *falle tungt for brystet* pesare sul cuore; *ligge ved brystet* (die) poppare; (*skyt*) *brystet fram!* petto in fuori!

brystben sterno; **brystbetennelse** mastite f; **brystbilde** ritratto a mezzo busto; **brystdråper** gocce fpl pettorali; **bryste**, *~ seg* gonfiarsi il petto; fig. ringalluzzirsi, darsi delle arie; *~ seg av* pavoneggiarsi di; **brystfinne** pinna pettorale; **brystharnisk** piastrone m pettorale; corazza; **brysthinne** pleura; **brysthinebetennelse** pleurite f.

brystholder reggiseno, reggipetto; **brysthøyde**, *i ~* all'altezza del gomito; **brystkasse** torace m; **brystkrampe** spasmo pettorale; **brystlomme** taschino; **brystnål** spilla, fermaglio; **brystpastiller** pastiglie fpl pettorali; **brystsaff** sciroppo bronchiale; **brystsmekke** pettorina; **brystsmarter** dolori mpl al petto; **bryststemme** voce di petto (el.: toracica); **brystsukker** zucchero d'orzo.

brystsvak debole di polmoni, tisico (pl.: -ci); **brystsvakhhet** malattia di polmoni, tisi f, tubercolosi f polmonare; **brystsvømming** (nuoto a) rana; **brystte** tisana pettorale (el.: emolliente).

brystvern parapetto; **brystvidde** circonferenza di torace; **brystvorte** capezzolo.

bryte 1. rompere (*isen* il ghiaccio); (*brød*) spezzare; frangere; *~ eden* violare il giuramento; *~ fasten* interrompere il digiuno; *~ en stråle* rifrangere un raggio; *~ stein* cavar pietre; *~ malm* cavar minerali; *~ sin hjerne (sitt hode)* lambiccarsi il cervello (rompersi il capo); *~ hengslene* scardinare; *~ kontrakten* rompere il (venir meno al) contratto; *~ loven* trasgredire alla legge; *~ sitt ord* mancare alla parola data, mancare di parola; *~ reglementet* contravvenire al regolamento; *~ tradisjonen* infrangere la tradizione; *~ våpenstillstanden* interrompere la tregua; *brytes* rompersi, spezzarsi, infrangersi; fys. rifrangersi; sport. lottare, fare la lotta.

bryte 2. (+ prep.), *~ av tr.* se: **avbryte**; intr. (*holde opp*) cessare, (*i talen*) interrompersi; *~ fram* protrarre, emergere, (sol) squarciare le nubi; *dagen bryter fram* spunta il giorno; *~ igjennom noe* farsi strada (farsi largo) attraverso (tra) qc.; *~ inn i* irrompere, penetrare a forza, invadere; *~ inn over* piombare addosso a; *~ los tr.* staccare; intr. scop-

piare; ~ *med en* rompere con uno; ~ *med en vane* perdere un'abitudine; *de har brutt med hverandre* hanno rotto (i ponti); ~ *ned* demolire; se også: *nedbryte*; ~ *opp* tr. rompere; (dør) sfondare; (med dirk) scassinare; (brulegning) disselciare; (jord) dissodare; intr. (sår) riaprirsi; (is) sgelarsi; (dra avsted) andarsene; ~ *opp en lås* far saltare una serratura; ~ *over* spezzare (a metà); ~ *på et språk* storpiare una lingua; ~ *ut* (fengsel) evadere, scappare; (uvær) scatenarsi; (krig) scoppiare; *ilden brøt ut hos...* è scoppiato l'incendio da...

brytekamp lotta; **brytekunst** arte f della lotta; **bryter** sport. lottatore m; elektr. interruttore m; **brytning** fys. rifrazione f; sport. lotta; *gresk-romersk* ~ lotta greco-romana; **brytningstid** periodo di transizione; (ungdom) età dello sviluppo; **brytningsvinkel** fys. angolo di rifrazione.

brød pane m; *ferskt (gammelt)* ~ pane fresco (raffermo el. secco); *bart (tørt)* ~ pane asciutto; *ristet* ~ pane tostato; *ristet* ~ *i terninger* crostini; ~ *i melk* zuppa nel latte; *gå som varmt* ~ andare a ruba; *tjene sitt* ~ guadagnarsi il pane; *ta brødet ut av munnen på en* togliere il pane di bocca a qn.; *være i ens* ~ essere al servizio di qn.

brødbak(n)ing panificazione f, cottura del pane; **brødbakke** vassoio portapane, cestino per il pane; **brødboks** scatola portapane.

brøde fallo, colpa; (forbrytelse) delitto.

brødfabrikk panificio, (bakeri) panetteria, forno; **brødfukt** frutto dell'albero del pane; **brødfukttre** albero del pane; **brødfø** alimentare, nutrire, mantenere; ~ *seg* nutrirsi, mantenersi; **brødkniv** coltello per il pane; **brødkorn** grano da panificazione; **brødkrumme** (uten skorpe) mollica, midolla.

brødkurv cestino per il pane; **brødleiv** pane piatto, focaccia; **brødløs** senza pane, senza mezzi; F sul lastrico; **brødmangel** carenza (penuria) del pane; **brødnid** gelosia di mestiere; **brødrister** tostapane; **brødskive** fetta di pane; **brødskorpe** crosta (di pane); **brødsmule** briciola (di pane); **brødstudium** studi che portano a guadagnarsi il pane; **brødsuppe** pancotto, zuppa; **brødvogn** carro del panettiere.

brøk frazione f; *brudden* ~ frazione a termini frazionari; *ekte* ~ frazione propria; *uekte* ~ frazione impropria (el.: apparente); *forkorte en* ~ ridurre una frazione; **brøkdel** frazione f, parte frazionaria; (liten del) piccolissima parte; **brøkgregning** calcolo frazionario; **brøkstrek** segno (linea) di frazione.

brøl muggito, mugghio; (løve) ruggito; (hyl) urlo; (rop) grido; (heftig, vedvarende) grida fpl, urla fpl; **brøle** muggire; mugghiare; ruggire; urlare, gridare; sbraitare; **brøleape** scimmia urlatrice, urlone m; **brøler** cantonata, errore m madornale, topica.

brønn pozzo; cisterna, sorgente f; (bore-) pozzo artesiano; (helse-) acque fpl termali; **brønn(kur)-anstalt** stabilimento idroterapico (el.: termale).

brønngraver scavatore m di pozzi; **brønngraving** scavo di pozzi; **brønnkarse** bot. crescita m; **brønnkur** cura delle acque, cura termale, idroterapia; **brønnvann** acqua di pozzo; **brønnvippe** mazzacavallo.

brøst (mangel) difetto; (skade) danno, guasto; **brøstfeldig** cadente; *være* ~ stare per andare in rovina; **brøstholden** lesa, danneggiato; *føle seg* ~ sentirsi (considerarsi) offeso.

brå repentino, improvviso, subitaneo, brusco (pl.: -chi); **brådyp** profondo a precipizio; **bråde** morire improvvisamente; **bråded** morte improvvisa; **brågjort** precipitoso; **bråhast** gran(de) fretta.

bråk fracasso, frastuono, baccano, gazzarra; **bråke** 1. (støye) far rumore (baccano, fracasso); **bråke**

2. (lin) gramolare; **bråket** rumoroso, chiassoso.

bråne fondere, sciogliersi.

bråsinne impeto d'ira, escandescenza, scatto di rabbia; **bråstanse** fermarsi di colpo (bruscamente).

bråtebrenning bruciamento di stoppie, debbio.

brått improvvisamente, repentinamente, bruscamente, di colpo; **bråvende** tornare indietro improvvisamente, fare di colpo dietro front.

bu 1. s. baracca, bicocca; (butikk) bottega.

bu 2. v., se: bo.

bud (befaling) ordine m, comando; (budskap) messaggio; (sendebud) messaggero, messo, portatore m, latore m; (ilbud) corriere m, staffetta; (kontor) fattorino; (tilbud) offerta; *de ti* ~ i dieci comandamenti; *holde Guds* ~ osservare i comandamenti di Dio; *på hans* ~ su suo ordine; *etter pliktens* ~ secondo i precetti del dovere; *sende* ~ *etter* mandare a chiamare; *sende* ~ *til byen* mandare un messaggio in città; *sende* ~ *til en om* mandare a dire qc. a qn.; *det er sendt* ~ *etter legen* abbiamo mandato a chiamare il medico; *budet er betalt* nulla è dovuto al fattorino; *gjøre et høyere* ~ fare un'offerta superiore, aumentare l'offerta; **budbringer**, se: bud.

buddhisme buddismo; **buddhist** buddista m, f; **buddhistisk** buddista.

budeie mungitrice f, pastora, malgara.

budsende, ~ *en* mandare a chiamare qn.

budsjett bilancio preventivo, budget m inv.; **budsjett-** budgettario, buggettario; **budsjettere** prevenire, stanziare in bilancio; **budsjettoverskudd** eccedenza sul bilancio; **budsjettregnskap** conti mpl d'esercizio; **budsjettunderskudd** deficit m inv. (el.: disavanzo) del bilancio.

budskap messaggio, annuncio, notizia; *Maria budskapsdag* l'Annunciazione (della Vergine); **budstikke** hist. scitale f, scitala; **budtjeneste** servizio di consegna.

bue 1. s. arco (pl.: -chi); arkit., sport. arco; (linje) curva, (krumning) curvatura, gobba; (fiolin) archetto; (over noter) legatura; (bru-) arco, arcata; *himmelens* ~ la volta celeste; *skyte med* ~ tirare con l'arco; *spenne buen* tendere l'arco; *spenne buen for høyt* essere troppo esigente; assumere troppe responsabilità; *gå i en stor* ~ fare un grande giro; **bue** 2. v., ~ *seg* (in)curvarsi.

bueformet, se: buet; **bueføring** mus. archeggio; **buegang** fuga d'arcate, portici mpl, loggiato; **buelampe** lampada ad arco; **bueskyt(n)ing** tiro all'arco.

bueskytter arciera m, tiratore m d'arco; **buestreng** corda d'arco; **buestrøk** mus. arcata.

buet curvo, incurvato, ad arco; (hvelvet) a volta.

buffer respingente m, paraurti m inv.; ammortizzatore m; **bufferstat** stato cuscinetto.

bugne, ~ *av* rigurgitare di, sovrabbondare di, essere carico di; *bordet bugner av retter* la tavola è piena di ogni ben di Dio; *treet bugner av frukt* l'albero è sovraccarico di frutti; **bugnende**, ~ *full* pieno da scoppiare, straripante; ~ *seil* vele gonfie.

buhund cane m (norvegese) da pastore (da contadino).

buk ventre m, pancia, addome m.

bukett mazzo; *liten* ~ mazzolino; *stor* ~ fascio; **bukettholder** portafiori m inv.

bukfinne pinna ventrale.

bukgjord sottopancia m; (ridetøy) cinghia.

bukhinne peritoneo; **bukhinnebetennelse** peritonite f; **bukhule** cavità addominale.

bukk 1. zool. becco (pl.: -chi), caprone m; (vær) montone m, ariete m; (rå-) capriolo; (støtte) ca-

valletto, trespolo; (kuske-) cassetta; mar. capra, biga; *hoppe* ~ giocare alla cavallina; *stå* ~ fare (da) scala.

bukk 2. (dumhet) topica, cantonata, sciocchezza; *gjøre en* ~ fare una topica, commettere una sciocchezza; **bukk** 3. (bøy) inchino.

bukke inchinarsi, fare un inchino; ~ *dypt for en* fare un profondo inchino a qn., riverire qn., far tanto di cappello a qn.; ~ *under (for)* soccombere (a).

bukkebein piede caprino; *sette* ~ impuntarsi, ricalcitare; F fare il bastian contrario; **bukkehorn** corno di becco (caprone); **bukkeskinn** pelle f di capra; **bukkesjegg** barba di capra (becco).

bukking, ~ *og skraping* inchini ossequiosi mpl.

buklanding atterraggio sul ventre.

buksbom bosso; **buksbomhekk** siepe f di bosso.

buksebak fondo dei calzoni (pantaloni), fondello; **bukseben** gamba dei pantaloni (calzoni); **bukseholder** gruccia per calzoni; **bukseknapp** bottone m dei pantaloni; **bukselinning** cintura dei pantaloni; **bukselomme** tasca dei pantaloni; **bukseløs** senza pantaloni; **buksepress** piega dei pantaloni.

bukser, (*et par*) (un paio di) pantaloni (calzoni); (kne-) calzoni corti, calzoncini; *han skalv i bukse* ne aveva la tremarella, aveva la fifa.

bukserbåt rimorchiatore m; **buksere** rimorchiare; **buksering** rimorchio; **buksertau**, -trosse cavo da rimorchio.

buksesele bretella; **buksesmekk** bottoniera (dei calzoni), F bottega; **buksestropp** staffa; **buksetroll** marmocchio.

bukskjold (også zool.) piastrone m.

bukt curvatura, voluta; (sving) curva, svolta; (hav-) baia, insenatura, (stor) golfo; (tau) allentamento; *gå i (slå) bukter* serpeggiare; *få* ~ *med* venire a capo di, vincere, superare.

buktaler ventriloquo; **buktaleri** ventriloquio.

bukte, ~ *seg* serpeggiare, avvolgersi; **buktet** tortuoso, sinuoso; **buktning** sinuosità, meandro, ansa; *slanges buktninger* spire fpl di serpente.

bukull lana del ventre.

bulder fracasso, frastuono, rumore m; **buldre** far fracasso, strepitare, rumoreggiare; (skjenne) infuriare, tonare; **buldrende** rumoroso.

bule bozza, bernoccolo; (hatt) F bugna, botta; (sjapp) bettola; **bulehatt** cappello floscio; («pøs») cappellaccio, cappello sformato; **bulet** ammaccato; bernoccolato; gibboso.

bulgarer, **bulgarsk** bulgaro.

buljong brodo; ~ *med egg* zuppa pavese.

bulk incavo, ammacatura, (hatt) botta; **bulk carrier** (bulkskip) nave f per il trasporto di merci alla rinfusa; **bulkladning**, -last carico alla rinfusa; **bulktonnasje** tonnellaggio totale delle navi per il trasporto di merci alla rinfusa.

bulldogg bulldog m inv.

bulldozer bulldozer m inv., apripista m inv.

bulle bolla.

bumann contadino, coltivatore m diretto.

bumerke marchio di proprietà.

bums! patapum!; patapumfete!; patatrac!

bunad costume m regionale norvegese.

bunden, ~ *kapital* capitale vincolato (investito); *i* ~ *stil* in versi, in rima; **bundet**, ~ *mandat* mandato imperativo; se også: *binde*.

bundsforvandt alleato, confederato.

bunke 1. s. (haug) mucchio, cumulo, ammasso; (kort-) mazzetto, monte m; (bøker, papir) pila; *en hel* ~ (mengde) una caterva, un mucchio.

bunke 2. s. ciotola (per il latte); (innholdet) ciotola-

ta; **bunke** 3. s. bot. aira; **bunke** 4. v., ~ *sammen* ammucchiare, accatastare, accumulare, ammonticchiare, ammassare; ~ *seg opp* accumularsi, ammonticchiarsi.

bunker carbonile m, deposito di combustibile; mil. bunker m inv., rifugio blindato, casamatta; **bunkerdepot** deposito di carbone (nafta etc.); **bunker-kull** carbone di provvista.

bunkevis a mucchi, a cataste, a pile.

bunkre far rifornimento (di carbone, di nafta etc.);

bunkringshavn porto di rifornimento (di combustibile).

bunn fondo; (flaske også) culo; *med dobbelt* ~ a doppio fondo; *nå* ~ toccare il fondo; *få* ~ (lodd) prendere il fondo; *sette* ~ *i en tonne* mettere il fondo a una botte; *slå bunnen ut av* sfondare; *tømme til bunn* vuotare fino all'ultima goccia; *tømme kal-ken (beget)* til *bunns* bere il calice fino alla feccia; *det er ikke* ~ *i ham* è senza fondo, è insaziabile; *i* ~ *og grunn* infatti, in realtà; infondo, tutto sommato; *de er i* ~ *og grunn* *forskjellige* sono diversi in tutto e per tutto; *gå (synke)* til *bunns* affondare, andare a fondo; (om skip også) colare a picco; *gå til bunns i fig.* esaminare fino a fondo, andare fino in fondo a; *forstå til bunns* capire a fondo.

bunnbrett mar. serretta, serrettame m; **bunne** prendere il fondo; ~ *i* derivare da, aver origine da, essere il risultato di.

bunnfall deposito, residuo; (kaffegrums) fondo di caffè; geol. sedimento; (*av*) *sette* ~ depositare; *samfunnets* ~ la feccia della società; **bunnfelle** depositare, sedimentare; ~ *seg* precipitare.

bunnflate base f; **bunnfordervet** depravato.

bunnfryse gelare fino al fondo.

bunn garn rete f da fondo.

bunnhederlig onestissimo.

bunnis ghiaccio di fondo; **bunnkasse** carter inferiore; (bil) coppa dell'olio.

bunnløs senza fondo; (vei) dissestato; ~ *elendighet* miseria infinita (el.: F nera); *i* ~ *gjeld* oberato di debiti.

bunnpanne (bil) coppa dell'olio.

bunnrekord, *sette* ~ toccare il livello più basso.

bunns, *til* ~ a (in) fondo; se: **bunn**.

bunnskrape raschiare il fondo; mar. dragare; (båt) frettare; ~ *kassen* fig. vuotare la cassa.

bunnstokk mar. madiere m; **bunnstykke** fondo; (våpen) culatta.

bunt mazzo, fascio, fastello; (papirer) fascio, mazzetta; (grener) fastello; (bylt) fagotto; (garn) matassa; **bunte** fare un fascio, affastellare; **buntevis** a fasci, a mazzi.

buntmaker pellicciaio; **buntmakerarbeid**, -butikk, -håndverk pellicceria; **buntvarer** articoli mpl di pellicceria.

bur gabbia, (stort) voliera; *sette i* ~ ingabbiare.

burde dovere; *du* ~ *gjøre det* dovresti farlo; *De* ~ *ha skrevet før* avrebbe dovuto scrivermi prima.

bureising valorizzazione f di terre coltivabili in zone incolte, colonizzazione f.

burgunder borgognone m; vino di Borgogna.

burlesk burlesco (pl.: -chi).

burmeser, **burmesisk** birmano.

burnus burnus m inv.

burot bot. artemisia.

buse, ~ *på* avventarsi contro, dare addosso a, lanciarsi addosso a; ~ *ut med* lasciarsi scappare; ~ s. se: **busemann** (fæl fyr) babau, spauracchio; (i nesen) muco, F caccola, caccolina.

busk cespuglio; **buskaktig** cespuglioso, a cespuglio.

buskap bestiame m; capi mpl di bestiame; *mandr(i)a*, gregge f.
buskas macchia, boscaglia; **busket** cespuglioso, a ciuffi; ~ *hale* coda folta; **buskmann** boscimano; **buskvekst** arbusto, arboscello, cespuglio.
buss 1. (tobakk) cicca; **buss** 2. autobus m inv.; (turbil) autopullman m inv.; pullman m inv.; corriera; *reise med* ~ andare in autobus.
busse tizio, tipo; *gode busser* amici per la pelle.
busserull camiciotto.
bussholdeplass fermata (capolinea) d'autobus; **busskonduktør** bigliettario d'autobus; **busslinje** linea d'autobus; **bussrute** servizio d'autobus; **busslomme** (vikeplass) slargo (stradale); **buss-stoppested** fermata d'autobus.
bust setola; pelo; *reise* ~ rizzare il pelo; fig. impennarsi; **bustet** scarmigliato, spettinato, arruffato; **bustnellik** garofano (dianto) barbato.
butikk bottega, negozio; *holde* ~ avere un negozio; essere in commercio; **butikkbetjening** servizio; (personalet) i commessi, le commesse; **butikkpris** prezzo al dettaglio; **butikktyveri** furto in un negozio, taccheggio; **butikkvindu** vetrina.
butler maggiordomo, dispensiere m, credenziere m.
butt 1. adj. appiattito, schiacciato; (mutt) scontroso; (stump) smussato, spuntato; (avstumpet) ottuso, limitato; **butt** 2. s. (trekar) bigoncio.
butterdeig pastasfoglia; **butterfly** sport. farfalla.
buttet paffuto, rotondetto, tondeggiente.
by 1. v. (innby) invitare; (befale) ordinare, comandare; (tilby) offrire; (på auksjon) fare un'offerta; (by imot) ripugnare; ~ *innenfor* invitare ad entrare; ~ *opp til dans* invitare a ballare, chiedere a un ballo; ~ *en å gjøre noe* ordinare a qn. di fare qc.; ~ *en å sitte ned (en stol)* offrire una sedia a qn.; *hvor meget byr De meg for det?* quanto mi offre per questo?; *hva byr De meg!* come osa!; *la seg ~ noe* (finne seg i) subire, sopportare qc.; *det skal ingen ~ meg* questo non me lo lascio fare (dire) da nessuno; ~ *om* offrire in giro, passare; (oppvarte) servire (a tavola); ~ *noe opp* far aumentare qc.; ~ *over* fare un'offerta superiore; *en som byr (på auksjon)* offerente m, f; *takk som byr!* grazie a Lei (a te!); *det byr ham imot* gli ripugna.
by 2. s. città; (liten) cittadina; (tettbebyggelse) agglomerato urbano; *byen Milano* la città di Milano; (*inne*) i *byen* nella città; i *byen* (mots. på landet) in città; *gå i byen* andare in centro; *gå i byen for en* andare a fare compere per qn.; *det er over hele byen* lo sanno tutti, è di dominio pubblico, lo sanno anche le pietre.
bybebyggelse agglomerato urbano; **bybefolkning** cittadinanza; **bybud** facchino, fattorino; **bydel** quartiere m, rione m.
bydemåte (modo) imperativo; **bydende** imperioso; ~ *nødvendighet* necessità impellente; **byder** offerente m, f.
byfogd pretore m; **byfolk** cittadini mpl, gente f di città.
bygd borgo (pl. -ghi), comune m rurale, villaggio, paese m; **bygdefolk** paesani mpl, gente di paese (contado); **bygdslag** gruppo di paesi (villaggi), contrada; regione f; associazione (in città) di gente della stessa contrada (regione); **bygdemål** vernacolo; **bygdevei** strada di campagna, viottolo.
byge ondata; (regn-) acquazzone m, rovescio; (vind) raffica; **bygevær** piogge fpl intermittenti; *det er ~* piove a rovesci.
bygg orzo; **byggaks** spiga d'orzo; **byggbrød** pane m d'orzo.

bygge costruire, fabbricare, edificare, fare; (reise) erigere; (stole på) contare su; ~ *og bo* abitare; *med lov skal land bygges* le buone leggi fanno prosperare il paese; ~ *seg fattig* rovinarsi in costruzioni; ~ *om* ricostruire, rifare; riparare; ~ *opp* costruire, edificare, innalzare; (igjen) ricostruire, rifare; ~ *på sand (fjell)* costruire (edificare) sulla sabbia (sulla roccia); ~ *sin dom på* basare (fondare) il proprio giudizio su; ~ *til (på) en etasje* aggiungere un piano.
byggearbeid lavoro di costruzione; **byggefaget** l'edilizia; **byggfond** fondo edilizio (el.: immobiliare); **byggegrunn** area edilizia, terreno edificabile.
byggeklosser cubetti mpl di legno; **byggekонтракт** contratto edilizio; **byggelyst** voglia di costruire; (mani) mania di costruire; **byggematerialer** materiali mpl da costruzione, materiale m edilizio; **byggemåte** struttura edilizia; architettura; **byggeover-slag** preventivo di costruzione; **byggeplass** cantiere m; se også: **byggegrunn**; **byggeselskap** società (impresa) edile (el.: di costruzioni).
byggryn granello mondato d'orzo; **byggrynssuppe** zuppa d'orzo; **byggrot** pappa d'orzo.
byggberre proprietario (di un edificio in costruzione); costruttore m; **bygging** costruzione f, edilizia; **byggmester** costruttore m edile; architetto.
bygning (oppførelse) costruzione f, (legemes) costituzione fisica, complessione f; (hus) edificio, costruzione f; (monumental) monumento; *under* ~ in costruzione; **byggningsarbeid** lavori m pl edilizi, edilizia; **byggningsavgift** imposta edilizia; **byggningsentreprenør** imprenditore m edile; **byggnings-fag** industria edile, edilizia; **byggningsingeniør** ingegnere m edile; **byggningskompleks** complesso di edifici, isolato; **byggningskunst** architettura; **byggningskyndig** perito edile.
byggningsleder direttore m dei lavori (di costruzione); **byggningslov** legge edilizia; **byggningsmåte** struttura edilizia; (kunstnerisk) architettura; **byggningspapp** cartone catramato; **bygningssnekker** carpentiere m; **bygningsspekulant** speculatore m in immobili.
bygningstømmer legname m da costruzione; **byggningsvedtekt** regolamento edilizio; **byggningsvesen** (ente per i) lavori pubblici mpl.
bygsel affitto (di fondi rustici), colonia, colonato; **bygselbrev** contratto d'affitto; **bygsle** affittare (un terreno a colonia).
bygutt ragazzo di città, nato e cresciuto in città; *når en er innfødt* ~ quando si è sempre vissuti in città.
byks balzo, salto; **bykse** balzare.
byliv vita cittadina (el.: di città); *foretrekke bylivet for landlivet* preferire la città alla campagna.
byll foruncolo, ascesso; fig. piaga; *røre ved byllen* mettere il dito sulla piaga.
bylt fagotto, involto; **bylte** infagottare, involtare.
bymenneske cittadino; **bymessig** urbano; **bynytt** cronaca cittadina; notizie dalla città, echi mpl nella città; **byplan** pianta urbanistica, piano urbanistico; **byplanlegning** urbanistica.
byrd origine f, nascita, stirpe f, condizione f; *av høy* ~ di stirpe nobile; *av lav* ~ di umili origini, di bassa condizione.
byrde (bør) carico (pl.: -chi); (tyngsel) fardello, peso; *ligge en til* ~ essere a carico di qn.; *kaste av en* ~ liberarsi di un peso; **byrdefull** oneroso.
byregulering (planlegning) urbanistica; (plan) piano regolatore; **byrett** pretura; **byrettsdommer** pretore m.
byrå ufficio, agenzia; *N(orsk) T(elegram) B(yrå)*

agenzia (telegrafica) di stampa norvegese; **byråkrat** burocrate m, f; **byråkrati** burocrazia; **byråkratisk** burocratico (pl.: -ci); **byråsjef** omtr.: capo-divisione m, direttore m.

bysantiner, **bysantinsk** bizantino.

bysbarn concittadino, compaesano.

byselger piazzista m, f, rappresentante m, f; **byskriver** cancelliere; **bysladder** voci fpl in città, dicerie fpl; **bysnakk** chiacchiere, pettegolezzi in città; *bli gjenstand for bysnakk* diventare la favola della città.

bysse 1. mar. (kabyss) cucina di bordo.

bysse 2. v. cullare, dondolare.

byste busto.

bystyre consiglio comunale, giunta comunale, amministrazione f comunale; **bystyremedlem** consigliere m comunale, assessore m; **bystyrevedtak** decreto comunale.

bysvale zool. balestruccio.

bytte 1. s. (bytning) scambio, cambio; (krigs-) bottino; (rov) preda; (våpen) spoglie fpl; *i ~ for* in cambio di; *tape ved byttet* perdere sullo scambio; *gjøre ~* far bottino; *være et ~ for* fig. essere in preda a, essere esposto a.

bytte 2. cambiare, scambiare, barattare, permutare; *~ stilling med en* scambiarsi il posto; *jeg ville ikke ~ med ham* non vorrei essere nei suoi panni (el.: al suo posto); *~ hatt med en* scambiarsi il cappello; *~ til seg* ottenere mediante scambio.

byttehandel baratto; jur. permuta; **byttmiddel** oggetto di scambio; **bytting** scambio, cambio; (vanskapt) aborto, mostriattolo, deficiente m, f.

byutvidelse estensione f urbana.

byvåpen stemma (arme f) della città.

byærend compera, commissione f; *gå byærender* fare comperare (commissioni) in centro.

bæ! (breking) bè!; (æ bæl) marameo!

bær bacca; (einer o.l.) coccola; (i klase) chicco.

bære portare; (holde oppe) sostenere, reggere; (tåle, holde ut) sopportare, sostenere, patire; *~ til dåpen* tenere a battesimo; *~ frukt* dare frutti, fruttificare; *~ seg* (lønne seg) rendere bene; *ikke ~ seg* non rendere; *~ seg som en dronning* avere il portamento di una regina; *~ seg at fare, agire*; (oppføre seg) comportarsi; *hvordan skal man ~ seg at med å...* come si deve fare per...; *~ bort* portar via; *~ igjen (tilbake)* riportare; *hvor bærer det hen?* dove si andrà a finire?, dove stiamo andando?; *lyden bar godt* il suono si sentiva bene; *~ om* distribuire, servire; *bær ham opp på hans værelse* portatelo in camera sua; *~ oppe* tenere su, puntellare, sostenere; *~ over med* scusare, compatire, dimostrare indulgenza.

bærebør barella; **bæreevne**, **-kraft** forza portante, portata, portanza; (løfteevne) forza di sollevamento; agr. fertilità, produttività; mar. stazza; *lastebåt med en ~ på 800 bruttoregistertonn* mercantile di 800 tonnellate di stazza lorda.

bærende portante, chi sostiene; *~ kraft* sostegno essenziale; elemento vitale.

bærepinne stecchetto (portapacchetto); **bærepute** ciambella; **bærer** facchino, portabagagli m inv.; **bærerakett** razzo vettore; **bærestol** portantina; (pavens) sedia gestatoria; **bærestykke** sprone m, carré m.

bøddel boia m, carnefice m, giustiziere m; **bøddelaktig** da carnefice, barbaro; **bøddelknekt** tirapièdi m.

bøffel bufalo; **bøffelhud** pelle di bufalo; **bøffelku** bufala; **bøffellær** cuoio di bufalo.

böhmer, **böhmisk** boemo.

bøk bot. faggio; (hvit) carpine m.

bøke lisciviare; **bøkekar** tinozza; **bøkelut** ranno.

bøkenøtt faggina, faggiuola; **bøkeskog** faggeto, faggeta; **bøketre** faggio; (virke) legno di faggio.

bøkker bottaio, barilaio; **bøkkerbenk** cavalletto;

bøkkerhåndverk arte f (mestiere m) del bottaio;

bøkkermester (maestro) bottaio; **bøkkersvenn** garzone del bottaio; **bøkkerverksted** bottega del bottaio.

bølge 1. s. onda, ondata; (stor) maroso, cavallone m; litt. flutto; *finne sin grav i bølgene* preirire tra i flutti; *en bølge slo (inn) over skipet* un'ondata si è rovesciata sulla nave; **bølge** 2. v., ~ (seg) ondeggiare, ondulare; (barm) palpitare.

bølgebevegelse movimento ondulatorio, moto ondoso; fig. fluttazione f; **bølgeblikk** lamiera (lama) ondulata **bølgebryter** frangiflutti m inv., frangimare m inv.; diga foranea; **bølgedal** gola (dell'onda); fig. depressione f; **bølgeformet** ondulato.

bølgegang moto ondoso, mareggiata, mareggio; **bølgekam** cresta (dell'onda); **bølgelengde** (radio) lunghezza d'onda; *være på ~* fig. essere affiatati, andare d'accordo; **bølgelinje** linea ondulata; **bølgemåler** elektr. ondametro.

bølgende ondeggiante, (barm) palpitante; *~ åker* campo di spighe ondegianti; **bølgepapp** cartone ondulato; **bølgeslag** moto ondoso, colpo di mare; **bølget** ondulato, ondoso; **bølgetopp** cresta d'onda; **bølgning** ondeggiamento, ondulazione f.

bøling mandria, armento; se: buskap.

bølle 1. s. teppista m, f, becero, bullo; (bil-) pirata della strada; (lømmel) mascalzone m; **bølle** 2. v. trattar male (el.: in modo insolente); **bøllefrø** ragazzo insolente; **bøllet** grossolano, brutale, insolente.

bønn preghiera; rel. også: orazione f; (inntrengende) implorazione f, invocazione f; (ydmyk) supplica; *forrette sin ~* dire le preghiere (orazioni); fare le devozioni; *jeg har en ~ til Dem* ho da chiedereLe un favore; *i ~* pregando.

bønne fagiolo; (stor) fava; (dverg-) fagiolino; (kaffe-) chicco (di caffè); (kakao-) seme (di cacao).

bønnebok libro di preghiere, breviario.

bønnestake palo di sostegno; (person) pertica, spilungone m, spilungona.

bønnetime ora di preghiera, rosario.

bønnfalle implorare, supplicare; *~ en om noe* chiedere con insistenza qc. a qn.; *~ en om å...* supplicare qn. di...; **bønnfallelse** implorazione f, invocazione f; **bønnhøre** esaudire; **bønnhørelse** esaudimento;

bønning supplichevole, implorante; **bønnskrift** supplica, petizione f; jur. istanza.

bør 1. (byrde) fardello; se bærebør; **bør** 2. mar., *god ~* vento favorevole.

børs borsa (valori); *børsen* (bygningen) la Borsa;

børsforretninger operazioni di borsa; **børsjobbing** (svindel) manovre fpl di borsa; **børskomite** consiglio di borsa; **børskrakk** crollo di borsa; **børskurs** listino di borsa; **børsmegler** agente m di cambio, commissionario di borsa; **børspapirer** titoli mpl e valori mpl quotati in borsa; **børsspekulant** giocatore m (speculatore m) in Borsa, aggitatore m; **børsspill** aggitaggio.

børst spazzolata, colpo di spazzola; **børste** 1. s. også elektr. spazzola; fig. (om person) energico (pl.: -ci); attivo; **børste** 2. v. spazzolare; (sko) lucidare, lustrare; *å, børst meg litt* mi dia una spazzolata, per favore.

børstebinder fabbricante m di spazzole; **børstebinderi** spazzolificio; **børsteholder** portaspa-zzole m

inv.; **børstemaker** fabbricante m di spazzole; **børstemaskin** macchina spazzolatrice; **børsting** spazzolata, colpo di spazzola; (sko) lucidatura.

bøs burbero, severo, brusco (pl.: -chi).

bøss spazzatura, immondizia; *han aner ikke det ~ om det* non ne ha la minima idea, F non ne sa un cavolo di niente; *jeg ser ikke det ~* non ci vedo per niente.

bøsse scatola, (kirke-) cassetta delle elemosine; (gevær) schioppo; *spytte i bøsken* dar mano al portafoglio, allentare i cordoni della borsa; sganciare soldi (a malincuore).

bøsse-, se også: gevær-; **bøssehold**, på ~ a tiro di schioppo; **bøssehylster** custodia dello schioppo; **bøssekrudd** polvere f da sparo; **bøsseladning** carica (di uno schioppo); **bøsseløp** canna di schioppo.

bøssemaker armaiuolo; **bøssepip** canna di schioppo; **bøssekjefte** calcio (dello schioppo); **bøsseskudd** colpo di schioppo; *i et bøssekudds avstand* a un tiro di schioppo; **bøssekytter** carabiniere m.

bøssing tekn. ghiera.

bøte (sette i stand) rattoppare, rammendare, riparare; ~ *for noe med sitt liv* pagare (espiare) qc. con il proprio sangue; ~ *for andres synder* pagare per gli errori altrui; ~ *på* rimediare a, F metterci una pezza; (oppveie) compensare, supplire a.

bøtelegge multare, condannare a un'ammenda (una multa), infliggere una contravvenzione a; **bøtestraff** ammenda, multa, contravvenzione f.

bøtte secchio, (liten) secchiello, (til smør) barilotto, tinozza; (melk) secchia; **bøttepapir** carta (fatta) a mano.

bøye 1. s. mar. boa, gavitello; (liv-) salvagente m; **bøye** 2. v. tr. piegare; curvare, incurvare; flettere; gram. declinare (sostantivi), coniugare (verbi); intr. (vei) fare una curva; ~ *om* ripiegare; ~ *armen* piegare (flettere) il braccio; ~ *hodet* chinare (abbassare) il capo; *alderen har bøyd ham* l'età l'ha reso curvo; ~ *nakken under åket* sottomettersi al giogo; ~ *ens stolthet* rintuzzare l'orgoglio di qn.; ~ *seg* (om person) chinarsi (for dinanzi a); fig. piegarsi, cedere; ~ *seg for noe* fig. adattarsi a qc.; ~ *seg for kjensgjerningene* arrendersi all'evidenza; ~ *seg* (om ting) piegarsi, curvarsi; ~ *av fra sin vei* deviare dal proprio cammino; ~ *av til høyre* svoltare a destra; se svinge; ~ *seg ut* sporgersi.

bøyelig piegabile, pieghevole, flessibile; fig. også: arrendevole, docile; *gjøre ~* rendere pieghevole, ammorbidire; *ha et ~ sinn* avere un carattere arrendevole (docile); **bøyelighet** flessibilità, pieghevolezza; fig. også: arrendevolezza, docilità.

bøyg enorme difficoltà, ostacolo durissimo.

bøyle (ring) anello; (gevær) guardamano; mus. ponticello; **bøylehest** cavallo con maniglie.

bøyning piegamento, curvatura, (legemsdel) flessione f; (stemme) inflessione f; gram. flessione; gymn. flessione (*fram* in avanti; *tilbake* all'indietro); (buk) piega; (sving) curva, svolta; (elvs) *bøyninger* anse fpl, meandri mpl.

bøyningsendelse desinenza; **bøyningslære** flessione f; **bøyningsmerke** marca flessiva; **bøyningsmønster** paradigma m; **bøyningsmåte** (nomen) declinazione f, (verb) coniugazione f.

både, ~ ... *og* sia... che, sia...sia, tanto...quanto; ~ *solide og billige varer* merci sia buone che a buon mercato.

båe secca cieca, secca a fior d'acqua; frangente m. **båke** mar. segnale marino (non galleggiante).

bål falò, rogo; (bluss) fuoco; litt. pira; *dømme til bålet* condannare al rogo; **bålfærd** cremazione f.

bånd (band) (til å binde med) laccio, legaccio; legame (og fig.); fig. vincolo; (bendel-) fettuccia; (pynt) nastro, (smalt) nastrino; (lyd-) nastro; (hake-) soggolo; (besetning) banda; (ordens-) cordone m; (lær) legaccio; (jern) banda; (jernring) cerchio; med. legamento; (stripe) striscia, banda; arkit. fascia; *ligge i ~ og lenker* essere in catene; fig. essere in schiavitù; *legge i ~ og lenker* mettere ai ferri; *legge ~ om* (tønne) cerchiare; *legge ~ på* (lyster o.l.) metter freno a, reprimere; *legge ~ på seg* frenarsi, dominarsi; *selvklebende ~* nastro adesivo.

bånddannet, -formig a nastro; nastriforme.

båndfabrikant fabbricante m di nastri; **båndfabrikasjon** fabbricazione f di nastri; **båndfabrikk** fabbrica (manifattura) di nastri; **båndgesims** cornicione m.

båndhake cacciatoia; **båndhandel** commercio in nastri; **båndhandler** commerciante m in nastri; **båndjern** ferro a nastri, ferro in bande; (tønnebånd) cerchio.

båndkniv coltello a petto; **båndlegge** jur. vincolare; *båndlagt kapital* capitale vincolato; *båndlagte midler* beni mpl inalienabili, (legatmidler) beni di manomorta; **båndmål** metro a nastro.

båndopptaker registratore m a nastro, magnetofono.

båndsag sega a nastro; **båndsløyfe** fiocco (pl.: -chi).

båndvev telaio per nastri; **båndvever** tessitore m di nastri.

båre (bærebør) barella; med. også: lettiga; (likkiste) bara, feretro, cassa da morto.

bås box m inv., posto (per un cavallo nella scuderia, posto per una vacca nella stalla); *de går ikke i ~* non vanno d'accordo.

båt barca, battello, imbarcazione f; (skip) nave f; (kull-) carboniera; (laste-) nave da carico, mercantile m; (tanker) petroliera, nave cisterna; (sleppe-) rimorchiatore m; (seil-) barca a vela; (ro-) barca a remi; (skips-) lancia; (av trestamme) piroga; (ballonggondol) navicella; ~ *av en appelsin* spicchio d'arancia; *å være i samme ~* trovarsi (tutti) nelle stesse condizioni, essere nella stessa barca.

båtbu ponte m di nave; **båtbygger** costruttore m di barche; **båtbyggeri** cantiere m navale; **båtbygging** costruzione f di navi; **båtdekk** coperta, ponte m, tolda; **båtfart** servizio di battelli, navigazione f; **båtformet** a forma di barca; **båtfrakt** trasporto marittimo (fluviale); spese fpl di trasporto, nolo; **båtfører** barcaiolo, battelliere m.

båthavn porticciuolo; **båthus** rimessa per barche; **båtladning** carico (di battello); **båtlag**, -mannskap equipaggio; **båtmotor** motore marino; **båtnaust** rimessa per imbarcazioni; **båtrip** orlo (della barca).

båtshake alighiero, gaffa; *hogge båtshaken i noe* agganciare qc. coll'alighiero; **båtskyss** passaggio (trasporto) a mezzo barca; **båtsmann** nostromo; **båtsmannspipe** fischietto del nostromo; **båstyrer** timoniere; **båttransport** trasporto marittimo (fluviale); **båttur** gita in barca.

C

C, c C, c (uttal.: tsji) m, f; mus. do m.

camping campeggio, camping m inv.; **campingvogn** roulotte f inv.; caravan m inv.

cand. mag. laureato (di primo grado: ca. 4 anni di studio); **cand. philol.**, (**cand. real.**) laureato in lettere (in scienze) (secondo grado: 6-7 anni di studio); **cand. jur.** laureato in legge.

cape stola; (**pels-**) stola di pelliccia.

casu, *in casu* nella fattispecie, nel caso specifico.

C-dur mus. do maggiore.

cedent jur., cedente m, f, trasferente m, f.

cedille cediglia.

celle cellula, (**fengsel**) cella; (**bio-**) alveolo, celletta; **fys. cella**; **celledannelse** formazione f di cellule; **celledannet** celluliforme; **cellefange** detenuto in cella; **cellefengsel** carcere m cellulare; **cellesystem** sistema m cellulare; **celleveg** tessuto celluloso (cellulare); **cellevogn** furgone m cellulare.

cellist violoncellista m, f; **cello** violoncello.

cellofan(papir) cellofan m inv.; *i* ~ (fasciato) in cellofan; **cellull** lana artificiale (sintetica), lana di cellulosa; **celluloid** celluloid f; **cellulose** cellulosa.

celsiustermometer termometro centigrado.

centigram centigrammo; **centiliter** centilitro; **centimeter** centimetro; **centner** quintale m (100 kg).

certeparti contratto di noleggio (di nave); *slutte et* ~ noleggiare (una nave da carico).

cervelatpølse omtr. cervellata.

cesjon cessione f, trasferimento (di diritti); **cesjonar** cessionario; **jur. avente m, f causa**.

cess mus. do m bemolle; **cesur** cesura.

champagne (vin fra Champagne) champagne m; (annen musserende vin) spumante m; **champagneglass** (skålformet) coppa; (kjegleformet) bicchiere m a calice (da spumante); **champagnekjøler** secchiello (da spumante).

charabanc (benkevogn) giardiniera; **charpi** filaccia.

charterflyvning volo charter; volo a noleggio; **char-tre** noleggiare.

chifonniere chifonniere f inv.; tavolino da lavoro.

chilener, chilensk cileno; **chilisalpeter** salnitro, nitrato di Chile.

choke (bil) presa d'aria (del carburatore); leva dell'aria.

cicero typ. riga (tipografica), corpo dodici; **cicerone** cicerone m, guida; **ciceroniansk** ciceroniano; **fig. rettorico, pomposo**.

cif (c.i.f.) cif.: vendita costo, assicurazione, nolo.

cikade zool. cicala.

cirka circa, all'incirca, grosso modo, press'a poco; *ca. 14 dager* una quindicina di giorni; *ca. 1000 soldater* un migliaio di soldati.

cirkonfleks, cirkumfleks (accento) circonflesso.

ciss mus. do m diesis.

cistercienser (monaco) cistercense; **cistercienser-kloster** convento cistercense; **cisterciensernonne** (monaca) cistercense; **cistercienserorden** ordine m dei cistercensi.

cisterne cisterna; **cisternevogn** (jernbane) vagone m cisterna; (bil) autocisterna, autobotte m.

citadell cittadella.

citrusfrukter agrumi mpl.

clearing clearing m inv.; **clearing-avtale** accordo clearing; **clearing-house (-kontor)** ufficio di compensazione generale.

clinch sport. corpo a corpo; *gå i* ~ entrare in clinch.

clutch frizione f.

co. (c.) compagnia; **c/o** presso.

cockpit mar. posto (pozzetto) di guida; (fly) abitacolo (del pilota).

coil bobina; (bil) distributore m.

copyright diritto d'autore, copyright m inv.; ~ *reserved* proprietà letteraria riservata.

corpus delicti il corpo del delitto.

cutting capelli alla paggio (a zazzera, alla maschiotta).

cyan cianogeno; **cyankalium** cianuro di potassio.

caesarisk cesareo; **caesarisme** cesarismo.

cølibat celibato; *leve i* ~ essere celibe, vivere in celibato.

D

D, d D, d (uttal.: di); mus. re m.

da 1. adv. (på den tid) allora; (i så fall) allora; (altså) dunque; (dog) ma; *allerede* ~ già allora, fin d'allora; *først* ~ soltanto (solo) allora; *la oss gå* ~ andiamo dunque; *det var* ~ *en pen hage* ma che bel giardino; *hvis jeg* ~ ... se tuttavia ...; *med mindre* ~ ... a meno che poi ...

da 2. konj. (tid) quando, allorché, al momento in cui; (årsak) poiché, siccome, dato che; se også; for, fordi; ~ *det er første gang han reiser til Roma* dato che è la prima volta che va a Roma; ~ *jeg aldri har gjort forretninger med ham* non avendo mai fatto affari con lui; ~ *du er min venn og (~) jeg har lovet* dato che sei un amico e che ho promesso; ~ *alt var forbi* essendo tutto finito; ~ *han ikke kunne svømme, druknet han* non sapendo nuotare è

annegato; ~ *han holdt bryllup* al epoca del suo matrimonio; ~ *Mussolini levde* ai tempi di Mussolini; ~ *Victor Emmanuel II regjerte* sotto il regno di Vittorio Emanuele II; *i det øyeblikk* ~ nel momento in cui; *nå* ~ ... ora che ...; *en dag* ~ ... un giorno che ...

daddel bot. dattero; (klander) biasimo, rimprovero; **daddelkjerne** nocciolo di dattero; **daddelpalme** palma da datteri, palma dattilifera.

daddelverdig rimproverabile, riprovevole, biasimabile; **dadle** biasimare; ~ *en for noe* rimproverare qc. a qn.

dag giorno, di m; giornata; *en (vakker)* ~ un bel giorno; *en vakker* ~ (*pent vær*) una bella giornata; *en lykkelig* ~ una lieta giornata, una giornata fortunata; *en tåket* ~ una giornata di nebbia; *for-*

leden ~ l'altro giorno; *den foregående* ~ il giorno precedente; *dagen før* il giorno prima (precedente); *dagen før (slaget)* la vigilia (della battaglia); *den følgende (neste)* ~ il giorno dopo (seguente); *dagen etter (slaget)* l'indomani (della battaglia); *mandag om åtte dager* lunedì a otto; *mandag for åtte dager siden* il lunedì della settimana scorsa; *dagens* del giorno, attuale, del momento; *dagens helt* l'eroe del giorno; *god ~!* buon giorno!; *gi en god ~ i noe* infischarsi di qc.; *ha gode dager* godersela, spassarsela; (*være rik*) essere benestante, F essere pieno di grana; *hva ~ er det (i ~)?* che giorno è (oggi)? quanti ne abbiamo (oggi)?; *han har tatt seg selv av dage* si è suicidato; *mett av dage* pieno d'anni; *en av dagene* uno di questi giorni; *i de siste dager* in questi giorni; ~ *for ~* di giorno in giorno; *bringe for dagen (s lys)* portare alla luce; *komme for dagen (for en ~)* manifestarsi, venire a galla; *det er kommet for dagen at...* si è venuti a sapere che...; *legge for dagen* manifestare, palesare, (*oppklare*) mettere in luce; *legge interesse for dagen* dimostrare interesse; *det ligger i dagen* è chiaro, è evidente; *tre fram i dagens lys* apparire alla luce del sole; *fra ~ til ~* di giorno in giorno; *fra den ene dagen til den andre* da un giorno all'altro; *i ~* oggi; *i ~ om ett år* oggi a un anno; *den ~ i ~* oggi stesso, al giorno d'oggi, ancora oggi; *ennå i ~* ancora oggi; *først i ~* soltanto oggi; *i gamle dager* un tempo, una volta; nei tempi andati, anticamente; *i eldgamle dager* in epoche lontane; *i våre dager* nel nostro tempo; *for i ~* per oggi; *avisen for i ~* il giornale di oggi; *fra i ~ av da* oggi in poi; *hver ~* tutti i giorni, ogni giorno; *hver annen ~* un giorno sì e un giorno no, ogni due giorni; *om dagen* di giorno; *to ganger om dagen* due volte al giorno; *om noen dager* tra qualche giorno; *opp av dage* tanto da confondersi; *det er meg selv opp av dage* è il mio alter ego; *det er faren opp av dage* è il ritratto di suo padre; *på den dagen* quel giorno; (*på*) *samme dagen* lo stesso giorno; *på avreisens ~* il giorno della partenza; *tidlig på dagen* al mattino presto, di buon mattino; *det er tidlig på dagen* è ancora presto; *tidligere på dagen* più presto; (*til*) *langt på dagen* (fino) a giorno inoltrato; *sove til lang ut på dagen* dormire fino a tardi; *på sine gamle dager* nella (sua) vecchiaia; *nå til dags* al giorno d'oggi, oggi come oggi; ~ *ut og ~ inn* tutti i santi giorni.

dagarbeid (om dagen) lavoro diurno; (i dagevis) lavoro a (el.: alla) giornata; *gå på ~* andare a giornata; **dagarbeider** giornaliero, bracciante m.

dagblad quotidiano; **dagbok** (personlig) diario; (i klasse) registro (di classe); *føre ~* tenere un diario; **dagbrudd** miniera a cielo aperto.

dagdriver perdigiorno m, f, scansafatiche m, f, sfaccendato, fannullone m; **dagdriveri** ozio; **dagdriverliv** vita oziosa.

dagdrømmer sognatore m.

dages, *det ~* si fa giorno.

dagevis, *i ~* per delle giornate intere.

daggert daga.

daggry alba; *ved ~* all'alba; **daghjem** asilo-nido.

dagkone donna alla giornata (el.: a ora); **dagleier** giornaliero, bracciante m.

daglig giornaliero, quotidiano, diurno; adv. tutti i giorni, giornalmente, al giorno; *det daglige brød* il pane quotidiano; *til ~ (bruk)* abitualmente; ~ *antrekk* abito da mattina; ~ *tale* linguaggio familiare; *to ganger ~* due volte al giorno.

dagligdags di tutti i giorni, comune; (*fortersket*) banale, trito; **dagligstue** (stanza di) soggiorno, sa-

lotto; **dagligtale** lingua corrente, linguaggio familiare.

daglønn giornata; *for ~* alla giornata; **dagpenger** (diett) indennità (di trasferta); (*lønn*) paga giornaliera; **dagrenning** alba.

dagsbefaling ordine m del giorno; **dagsfrist** proroga di un giorno; **dagsgjerning** giornata (di lavoro).

dagsignal mar. segnale diurno; **dagskjer** litt. albore m, prime luci dell'alba; **dagslys** luce diurna, luce f del sole.

dagsmarsj giornata (di marcia); **dagsnytt** (radio) giornale m radio; (TV) telegiornale m; **dagsorden** ordine m del giorno; *gå over til (stå på) dagsordenen* passare (essere) all'ordine del giorno.

dagspresse stampa quotidiana; **dagspris** prezzo del giorno, prezzo corrente.

dagsregn pioggia che dura tutta la giornata; **dagsreise** giornata di viaggio; *i små dagsreiser* a piccole tappe giornaliera; **dagsrevy** telegiornale m.

dagstid ore fpl diurne; *på ~* di giorno.

dagstøtt tutti i giorni, un giorno dopo l'altro.

dagsverk giornata (di lavoro), mansione quotidiana.

dagsvermer farfalla diurna.

dagstjeneste servizio diurno; **dagsvakt** turno di guardia diurno; (person) guardia diurna.

dakapo! bis! *rope ~ til en* chiedere il bis a qn.; *forlange noe ~* chiedere il bis di qc.; **dakaponummer** bis m inv.

daktyl dattilo; **daktylisk** dattilico (pl.: -ci).

dal valle f, vallata, (*trang, dyp*) vallone m; **dalbu** valligiano; **dalbotn, -bunn** fondovalle m, fondo della vallata.

dale calare, discendere; (*sol*) tramontare; (*i anseelse*) scadere, essere in declino; *hans anseelse er dalende* è scaduto nella stima del pubblico; *hans lykke er dalende* la sua fortuna è in declino; ~ *ned på jorda* calare sulla terra.

daler tallero; risdallero.

dalevende vivente m, f allora, l'allora vivente.

dalføre (grande) vallata; **dalsenkning** depressione f, avvallamento.

dam 1. (*spill*) (gioco della) dama; *spille ~* giocare a dama; *gå ~* fare dama.

dam 2. (*vann*) stagno, pozza d'acqua, laghetto; (*demning*) diga; **damanlegg** diga.

damascener- damasceno, di Damasco; **damascenerklinge** (sciabola) damaschina; **damascere** damascare, damaschinare, ageminare; **damascering** damaschinatura, agemina, ageminatura.

damask damasco; (*lørret*) (lino) damascato; **damaskduk** tovaglia damascata; **damaskvever** tessitore m di damaschi; **damaskveveri** fabbrica di damaschi.

dambrett damiere m, schacchiera (del gioco della dama); **dambrikke** pedina.

dambrudd breccia, rottura, cedimento (di diga); *det er ~* la diga ha ceduto.

dame signora, donna; *unge damer* ragazze, giovinette; (*tiltale*) signorine; *en fin ~* una signora elegante (distinta), una vera signora; *spille ~* fare la signora; *min ~* (*ved bordet*) la mia vicina di tavola, (*ball*) la mia dama; *mine damer!* (gentili) signore!; *hjerterdame* donna di cuori.

dameaktig da signora; **damebenklær** (*undertøy*) mutandine fpl, slip m inv.; **damebind** assorbente m; **damedrakt** costume m da donna; **damefrisør** parrucchiere m per signora; **damehanske** guanto da donna; **damehatt** cappello da donna; **damekjole** vestito (abito) da donna, veste f; **damekonfeksjon**

confezioni fpl per signora; **damekupé** scompartimento per signore.

damekåpe (tykk) cappotto da donna; (lett) soprabito da donna; **damekøter** mode fpl, moda femminile; **damepynt** ornamenti mpl femminili; **damesal** sella da donna; **damesalong** salotto per signore; **dameselskap** ricevimento di sole donne; compagnia femminile; **damesko** scarpa da donna; **damestøvel** stivale m da donna; **dametekke**, *ha* ~ piacere alle donne; **dameur** orologio da donna; **damevenn** don Giovanni, donnaiuolo, ganimede m; **dameverdenen** il mondo femminile, il gentil sesso; **dameveske** (håndveske) borsetta, (sypose) borsa da lavoro.

damoklessverd spada di Damocle.

damp vapore m; (røyk) fumo; (dunst) esalazione f; *med* ~ a vapore; *for full* ~ a tutto vapore; *sette opp dampen* aumentare la pressione; **dampaktig** vaporoso; **dampavløp** scarico di vapore; **dampbad** bagno turco, bagno di vapore; **dampbåt** (nave f a) vapore m; **dampdannelse** vaporazione f.

dampe esalare (sprigionare) vapore; (ryke) mandare (esalare) fumo; ~ *avsted* partire a tutto vapore; ~ *forbi* passare (sorpassare) a tutto vapore; ~ (*klær*) stirare a vapore; ~ (*løs*) *på pipa* fumare la pipa a tutto spiano; **dampende** fumigante; ~ *hester* cavalli fumanti.

damper piroscalo, (nave f a) vapore m; **dampfart** navigazione f a vapore; **dampferje** traghetto a vapore; **dampfloyte** fischio (sirena) a vapore.

dampform, *i* ~ sotto forma di vapore; **damping** (klær) stiratura a vapore; (stoff) vaporizzazione, vaporizzazione f; **dampkjel(e)** caldaia a vapore.

dampkoke cuocere a vapore; **dampkoking** cottura a vapore; **dampkraft** trazione f a vapore, forza motrice a vapore, potenza; *med full* ~ a tutta forza, a tutto vapore; **dampkjøkken** cucina a vapore, (folkekjøkken) mensa popolare; **dampkran** (heise-) gru f a vapore; (kran) rubinetto a vapore.

dampmaskin macchina a vapore; **dampmølle** mulino a vapore; **dampmåler** manometro; **damppresse** pressa a vapore; **damppumpe** pompa a vapore; **damprom** collettore m di vapore; **dampsrør** tubo del vapore.

dampsag sega a vapore; **dampsentral** centrale f termoelettrica.

dampskip piroscalo, nave f a vapore.

dampskipsekspedisjon agenzia marittima; **dampskipsfart** navigazione f a vapore; servizio di piroscali; **dampskipsflåte** flotta di piroscali; **dampskipsforbindelse** traffico di piroscali, servizio di piroscali; **dampskipsfører** comandante m di piroscalo; **dampskipsleilighet**, *ta med (første)* ~ prendere il (primo) piroscalo in partenza; **dampskipslinje** linea di piroscali; **dampskipsselskap** compagnia di navigazione.

dampskorstein ciminiera (fumaiuolo) di macchina a vapore; **dampspenning** tensione f di vapore; **dampsprøyte** pompa a vapore; **dampstråle** getto (zaffata) di vapore; **dampsyylinder** cilindro (compressore) a vapore; **damptreskemaskin** trebbiatrice f a vapore.

damptrykk pressione f del vapore; **damptrørret** essiccato a vapore; **damputvikling** produzione f di vapore; **dampvaskeri** lavanderia a vapore; **dampveivals** schiacciasassi m inv.; compressore m (stradale) a vapore; **dampventil** valvola a vapore; (lokomotiv) regolatore.

damspill gioco della dama.

dandy dandy m inv., zerbinotto, bellimbusto.

dangle dondolare; penzolare.

dank 1. (kobber) moneta di rame. **dank** 2., *drive* ~ bighellonare, gingillarsi.

danne formare, foggare, plasmare; (innrette) fare, organizzare, creare, costituire; (gi dannelsen) educare; (utgjøre) fare, formare; ~ *et selskap* costituire una società; ~ *en regjering* formare un governo; se: *utdanne*; **dannelse** (forming) fattura, foggatura; (frembringelse) costituzione f, formazione f, creazione f; (form) forma; (kultur) cultura; (oppdragelse) educazione f; (boklig) istruzione f; *høyere* ~ istruzione f superiore; **dannelsesmiddel** mezzo d'istruzione; **dannelsesprosess** le varie fasi della formazione; **dannelsesvev** bot. cambio.

dannet (kultivert) colto, (boklig) istruito, erudito; (veloppdragen) educato; (beleven) uomo (donna) di mondo.

dans danza; *være ute av dansen* essere fuori (superto), non contare più; *det blir litt* ~ facciamo quattro salti; **danse** ballare (*vals* il valzer), danzare; ~ *forbi* passare ballando; ~ *på bølgen* danzare sulle onde; **dansaften** serata danzante; **dansbule** balera; **dansgolv** pista da ballo; **danshest** ballerino infaticabile; **danseskunst** arte f della danza.

danselyst voglia di ballare; **danselysten** chi ha voglia di ballare; appassionato di danza; ballerino appassionato; **danselærer** maestro di ballo (danza); **dansemelodi** ballabile m; **dansemusikk** musica da ballo; **dansplass** pista da ballo, locale m da ballo, luogo in cui si balla; **danser** ballerino, danzatore m; **dansesal** sala da ballo.

dansesko scarpetta da ballo; **danseskole** scuola di ballo (danza); **dansested** sala da ballo, dancing m inv.; **dansetime** lezione f di ballo (danza); **dansetrinn** passo di danza; **dansing** ballo, danza.

dansk danese; (språket) (il) danese; **danske** danese m, f; **dansket** carattere danese.

dask colpetto, colpo, buffetto, (på enden) sculacciata; **daske** dare un colpo, picchiare; (på enden) sculacciare.

data dati mpl.

datere datare; ~ *seg fra* datare da, risalire a; *datert den tredje april* in data 3 aprile; *være datert den...* portare la data del...; **datering** datazione f, indicazione f della data, data.

datid gram. passato, preterito; *i datiden* in quell'epoca, in quel tempo, allora.

dativ dativo; *i* ~ al dativo.

dato data; *hvilken ~ har vi (er det)?* che data è oggi? quanti ne abbiamo?; *fra dags* ~ a datare da oggi; *åtte dager fra* ~ a otto giorni data; *til* ~ fino ad oggi; *under dags* ~ in data odierna.

datt, *ditt og* ~ questo e quello; *tale om ditt og* ~ chiacchierare del più e del meno.

datter figlia; *eldste* ~ figlia maggiore; **datterbarn** nipote m, f, nipotino; **datterlig** filiale; **datterselskap** filiale f, società affiliata.

datum (off. dokument) fatto (a Roma) il...; *Milano, poststemplets* ~ Milano, data del timbro postale; se: dato.

daukjøtt carne morta; tessuto gangrenoso.

davit mar. gruetta.

daværende di allora, di quel tempo, dell'epoca.

D-dur mus. re m maggiore.

de 1. pers. pron. essi, esse, loro; *De Lei, Voi*, (høytidelig) Ella, pl. Loro; *De, der!* ehi, Lei!; *De der borte (nede)!* ehi laggiù!

de 2. *påpekende* pronomen quelli, quelle.

de 3. *påpekende* adj. quei, quegli, quelle; ~ *harna* quei bambini; ~ *mennene* quegli uomini; ~ *mennene som kjenner ham* gli uomini che lo conoscono.

debatt dibattito, discussione f; *sette under* ~ mettere in discussione; **debattant** disputatore m, disputante m, f, polemista m, f; **debattere** discutere, dibattere; **debattering** dibattito, discussioni fpl.
debet debito, addebito; ~ *og kredit* dare e avere, debito e credito; **debetkonto** conto debitore; **debetnota** nota di addebito; **debetsaldo** saldo a debito; **debetside** partita del dare; **debitere**, ~ *en for noe* addebitare qc. a qn.; **debitor** debitore m.
debut debutto; **debutant** debuttante m, f; esordiente m, f; **debutantarbeid** opera di debuttante; **debutere** debuttare, esordire.
decennium decennio.
decharge merk. scarico, approvazione f dei conti.
dechiffre decifrare; **dechiffreing** decifrazione f, deciframento.
dedikasjon dedica, dedicazione f; **dedisere** dedicare.
deduksjon deduzione f; jur. presentazione del caso; **dedusere** dedurre, concludere.
de facto di fatto, concretamente, de facto.
defekt difettoso, guasto; (ufullstendig) incompleto.
defensiv difensivo; *holde seg på defensiven* stare sulla difensiva.
deficit deficit m inv.; disavanzo.
defilere sfilare; **defilering** sfilata.
definere definire; **definisjon** definizione f.
definitiv definitivo.
defroster sbrinatori m; (fly) impianto antighiaccio.
deg (betonet) te; (ubetonet) ti.
degenerert degenerato.
degge, ~ *for* coccolare, vezzeggiare, colmare di attenzioni.
degn sagrestano.
degradere degradare; **degradering** degradazione f.
deig pasta, impasto; *sette* ~ fare la pasta (un impasto); **deiget** pastoso, impastato; **deigtrau** madia.
deilig delizioso, incantevole, meraviglioso, stupendo, (mat) prelibato.
deise, ~ *overende* cadere gambe all'aria, capitolare.
deisme deismo; **deist** deista m, f; **deistisk** deista.
dekadanse decadenza.
dekade decade f; (periodo di) dieci giorni; **dekadent** decadente.
dekan(us) decano; (fakultets-) preside; **dekanat** decanato; presidenza.
dekater tekn. decatizzare; **dekaterer** chi decatizza; **dekatering** decatizzaggio; **dekateringsmaskin** macchina decatizzatrice.
dekk (hoved-) ponte m, tolda, coperta; (mellom-) secondo ponte; (forsynt) med ~ coperto; *uten* ~ scoperto; *alle mann på* ~! tutti in coperta!
dekkblad (på sigar) fascia, foglia esterna; bot. brattea; (på kål) foglia (esterna).
dekke 1. v. (også mil.) coprire (med con el. di); ~ *til* ricoprire; ~ *bordet* apparecchiare la tavola; ~ *til ti* apparecchiare per dieci; *et bord dekket til ti* una tavola di dieci coperti; ~ *av* sparecchiare; ~ *over* coprire, nascondere, dissimulare; ~ *sitt behov* coprire il proprio fabbisogno; ~ *seg* coprirsi, proteggersi; (fekting) stare in guardia, parare il colpo; ~ *seg i ryggen* mil. coprire le retrovie; *dekket i ryggen av en skog* protetto alle spalle da una foresta; ~ *en for utleggene* coprire le spese a qn.; ~ *et underskudd* colmare un disavanzo.
dekke 2. s. coperta; (himmel) volta; (lag) manto; *spille under* ~ med essere in connivenza con, intendersela con; *under* ~ *av å være* ... pretendendo di essere ...

dekken coperta (da cavallo); (ride-) gualdrappa; **dekke** biancheria da tavola, tovagliato; **dekkeevne** (maling) aderenza, capacità di copertura; **dekkfarge** colore che copre (nasconde), colore m di copertura; **dekknavn** pseudonimo, nome fittizio (falso); **dekkplate** piastra di copertura, piastra esterna.
dekksbåt barca coperta, battello pontato; **dekkslast** carico di coperta; **dekspassasjer** passeggero di coperta; **dekksparker** tavole fpl del fasciame del ponte, tavolato del ponte; **dekksplass** posto di coperta; *passasjer på* ~ passeggero di coperta.
dekkstilling posizione f di difesa; **dekkvåpen** arma di difesa.
deklamasjon declamazione f; **deklamasjonskunst** declamazione f, arte f del declamare; **deklamasjonsmåte** eloquio, dizione f, recitazione f; **deklamasjonsnummer** brano da declamare; **deklamasjonsøvelse** esercizio di declamazione; **deklamatorisk** declamatorio; enfatico (pl.: -ci), ampolloso; **deklamere** declamare.
deklarasjon dichiarazione f; **deklarere** dichiarare, proclamare; ~ *en forlovelse* annunciare un fidanzamento.
deklinasjon declinazione f; **deklinere** declinare.
dekning copertura (også merk.); ricovero, riparo; (bord-) l'apparecchiare la tavola; tavola apparecchiata; (fekting) guardia; (gull-) riserva aurea; mil. copertura, difesa; *gå i* ~ darsi alla macchia; entrare in clandestinità; *ha* ~ essere coperto; *søke* ~ mettersi al riparo; *uten* ~ allo scoperto; *sjekk uten* ~ assegno a vuoto; *til* ~ *av Deres omkostninger* per coprire le Sue (Vostre) spese; *til* ~ *av Deres faktura av 20. d.m.* a saldo della Sua (Vostra) fattura del 20 corr.
dekorasjon decorazione f, (teater) scenario; **dekorasjonsarbeid** decorazione f; **dekorasjonsforandring** sostituzione f dello scenario; **dekorasjonsmaler** decoratore m, (teater) decoratore (di scenari); **dekorativ** decorativo; **dekoratør** decoratore m; **dekorere** decorare.
dekort merk. abbuono, riduzione f, sconto.
dekret decreto; *utstede et* ~ emettere un decreto, decretare; istituire per decreto.
deksel coperchio; tekn. cappello; (bil) cofano.
dekstrin destrina.
del parte f, porzione f; (andel) quota; (bok) tomo; kjem. volume m; *liten* ~ particella, frazione f; *en stor* ~ una gran parte; (for) *største delen* (per) la maggior parte; *en* ~ (temmelig meget el. mange) abbastanza; *en hel* ~ un bel po' (di), (antall) un buon numero (di); *begge deler* tutt'e due, l'uno e l'altro; *en av delene* o l'uno o l'altro, uno dei due; *ingen av delene* nessuno dei due, né l'uno né l'altro; *for en* ~ in parte; (jeg) *for min* ~ da parte mia, per me; *for en stor* ~ in gran parte; (som oftest) per lo più; *til dels* in parte; *få som sin* ~ ricevere come quota; *få* ~ *i* partecipare a; *gi* ~ *i* far partecipare a; *ha* ~ *i* partecipare a, far parte di, (forretning) essere socio di, (noe ondt) essere complice di; *ta* ~ *i* prendere parte a; *ta* ~ *i det* (være med) essere della partita.
delaktig, *være* ~ *i* essere partecipe di; *bli* ~ *i* diventare partecipe di; **delaktighet** partecipazione f, adesione f (i a); (forbrytelse) complicità, connivenza.
dele dividere (*i tre deler* in tre parti); ~ *opp* frazionare; ~ *med andre* condividere; ~ *likt* dividere (spartire) in parti uguali; ~ *som brødre* dividere fraternamente; ~ *arbeidet mellom arbeiderne* distribuire il lavoro agli operai; ~ *sin tid mellom stu-*

dium og fornøyelser distribuire il tempo tra gli studi ed i divertimenti; ~ *i to (like store deler)* dimezzare; dividere a metà; ~ *med hverandre* spartire, dividersi; ~ *ut* distribuire, dispensare; (*befalinger*) dare; ~ *seg (i to)* dividersi in due, biforcare; *jernbanelinja deler seg* la strada ferrata si biforca; ~ *seg mellom sine venner* dividersi tra gli amici; *X og Y deler l. plassen* X e Y sono primi a pari merito.

delegasjon delegazione f; **delegere** delegare; **delegertmøte** riunione f (assemblea, seduta) di delegati.

delelig divisibile (*med to* per due); spartibile, ripartibile; **delelighet** divisibilità.

delfin delfino.

delforsending spedizione f ripartita.

delikat delicato, raffinato, fine; fig. også: difficile;

delikaterer, ~ *seg* deliziarsi (*med con*); **delikatesse** ghiottoneria, leccornia; **delikatessehandel** rosticceria; **delikatessehandler** rosticciere m; **delikatesser** (varer) bocconcini prelibati mpl, cibi raffinati mpl.

deling divisione f, spartizione f, ripartizione f; (*i to grener*) diramazione f, biforcazione f; *arbeidets* ~ la divisione del lavoro; *Polens* ~ la ripartizione (divisione) della Polonia.

delingsartikkel articolo partitivo; **delingsfører** gl. comandante m di plotone, capogruppo; **delingslinje** linea di divisione; **delingsmåte** modalità di divisione; **delingspunkt** punto di divisione (el.: divisorio).

delinkvent delinquente m, f; autore m di un delitto.

delirium tremens med. delirium tremens m inv.

delkredere merk. del credere; *stå* ~ rendersi garante m, f.

dels, *til* ~ in parte; ~ *i gull*, ~ *i valuta* parte in oro, parte in valuta; ~ *ved trusler*, ~ *ved overtalelser* sia minacciando che persuadendo.

delta 1. s. delta m inv.

delta 2. v., ~ *i* partecipare (a), prender parte (a), far parte (di); **deltagelse** partecipazione f, compartecipazione f; (*medfølelse* også) comprensione f, condoglianza, compassione f; *den* ~ *jeg føler for Deres sorg* la mia sentita partecipazione al Suo dolore; **deltagende** partecipe, (medlidende) compassionevole; **deltager** partecipante m, f; (*medskyldig*) complice m, f; (*i konkurranse*) concorrente m, f; (*kongress, møte*) congressista m, f; (*utflukt*) gitante m, f.

deltidsarbeid lavoro a orario ridotto.

delvis parziale; adv. in parte, parzialmente.

dem 1. pers. pron. ubetont: akk.: li, le; dat.: gli; betont: loro; *jeg har sett to av dem* ne ho visti due; *Dem* ubetont: akk.: La (Vi); dat.: Le (Vi); betont: Lei (Voi); pl. Loro; *hans brev til Dem* le lettere che Le (Vi) ha scritto; *Dem gir jeg ikke noe* a Lei (Voi) non do niente; *etter Dem* dopo di Lei (Voi); **dem** 2. demon. pron. quelli, quelle; *det er* ~ *som* ... c'è chi ...

demagog demagogo (pl.: -ghi); **demagogisk** demagogico.

demarkasjonslinje linea di demarcazione.

demaskere smascherare, scoprire.

dementere smentire; **dementi** smentita.

demisjon dimissioni fpl; *inngi sin* ~ dare le dimissioni, dimettersi.

demme (lage demning) costruire una diga; ~ *opp for vannet* arginare le acque; **demning** (handlingen) arginatura, arginamento; (*dike*) diga; *sette en* ~ *for arginare* (også fig.).

demokrat democratico (pl.: -ci); **demokrati** democrazia; **demokratisk** democratico.

demon demone m, demonio; **demonisk** demoniaco (pl.: -ci).

demonstrasjon dimostrazione f; manifestazione f; **demonstrant** dimostrante m, f, manifestante m, f; **demonstrativ** dimostrativo, ostensivo; **demonstrere** dimostrare, ostentare; polit. fare una dimostrazione.

demontere smontare; **demontering** smontaggio.

demoralisere demoralizzare; **demoraliserende** demoralizzante; **demoralisering** demoralizzazione f.

dempe moderare; attutire; (*fart*) rallentare; (*lyd*) attenuare; mus. addolcire; (*farge*) smorzare; (*opprør*) sedare; (*lidskaper*) dominare, smorzare; *regnet demper støvet* la pioggia riduce (lega) la polvere; *dempet lys* penombra, luce smorzata; *med dempet røst* sottovoce; **demper** mus. sordina, (*på piano*) smorzatore m; *sette en* ~ *på* fig. mettere un freno a; **demp(n)ing** attenuamento, attenuazione f; rallentamento; smorzamento; repressione f.

demre apparire vagamente, prendere forma, spuntare; *det demrer av dag* si fa giorno, spunta l'alba, albeggia; *det begynte å* ~ *for ham at* ... cominciò vagamente a rendersi conto che ...; **demring** crepuscolo; (*morgen-*) alba.

den, **det** 1. pers. pron.; nomin. oversettes ikke; akk.: lo, la; dat.: gli, le; gen.: suo, sua, suoi, sue; *den (klokken) er seks* sono le sei; *man snakker om det se ne parla*; *jeg tar et kg av det* ne prendo un chilo; *det regner* piove; *jeg tror det* lo credo; *jeg finner det overflødig å skrive* (lo) considero inutile scrivere; *det er nyttig* è utile; *dyktig, det er han* bravo, lo è; *det er godt vær* è (el.: fa) bel tempo; *det er bedre* è meglio; *det er like så godt* tanto vale; *det er sent* è tardi; *det er på tide* è ora.

den, **det** 2. demonstr. adj. quel, quello, quella; demonstr. pron. quello, quella; ubestemt også: ciò; *har De lest den boka?* ha letto quel libro?; *har De sett den mannen?* ha visto quell'uomo?; *den boka jeg taler om* il libro di cui parlo; *jeg tar den* prendo quello; *den som* ... colui (colei) che ...; chi ...; *den som tier samtykker* chi tace consente; *det som behager* ciò che piace; *det er vakkert (det)* è bello ciò; *det er min tanke* quella è la mia idea; *det var hans ord* ecco ciò che ha detto, (*høytidelig*) quelle furono le sue parole; *det kan jeg også (gjøre)* quello lo so fare anch'io; *og det (enda)* ... e ciò ...; *den og den, det og det* questo e quello; *den (det) går ikke* non attacca; *den (det) var verre* quello sì ch'è un guaio; *kom ikke med den!* F non cercare di darmela a bere!; *den gode og den onde* quello buono e quello cattivo, il buono e il cattivo.

denaturere denaturare; *denaturert sprit* alcool denaturato; **denaturering** denaturazione f; **denatureringsmiddel** denaturante m.

dengang allora, in quei tempi, in quell'epoca; *allerede* ~ già allora, fin da allora; *først* ~ solo allora; **dengang da** konj. quando, allorché, al momento in cui, al tempo in cui.

denge (*pryle*) picchiare, bastonare.

denne, dette questo, questa; (*substantivisk om person også*) questi; (*ubestemt også*) ciò; *av 6. d.m.* del 6 corr. (= corrente); *dette og hint* questo e quello.

departement (forvaltningsområde) dipartimento; (*regjerings-*) ministero; *det er ikke mitt* ~ non sono affari miei; **departementssjef** capodivisione m.

depesje dispaccio, telegramma m.

deponens gram. (verbo) deponente m; **deponent** merk. depositante m, f, versante m, f; adj. gram.

deponente; **deponere** depositare, versare; **deponering** deposito, versamento, consegna.
deportere deportare; **deportering** deportazione f.
depositum, depot deposito.
deputasjon deputazione f; *sende i (som)* ~ mandare in deputazione (legazione), delegare; **deputert** deputato; delegato; **deputertkammer** Camera dei Deputati.
der 1. rel. pron. gl. che; se: som; **der** 2. adv. (sted, betonet) lì, là; (ubetonet) ci, vi; *jeg er ~ hver dag* ci sono tutti i giorni; *hvor er det? det er ~ dov'è?* è là; *den ~ quello là (lì)*; ~ *er han* eccolo; ~ *kommer han* eccolo che arriva.
derav ne, di (da) questo, da lì, di (da) ciò; ~ *kommer tvisten* da questo è nata la questione; ~ *følger* ne consegue, da ciò segue; ~ *ser De* da questo vede.
dere pers. pron. voi.
deres 1. (2. pers. pl.) vostro, vostra, vostri, vostre; (3. pers. pl.) loro inv.; *jeg taler ikke om ~ mening som...* non parlo dell'opinione di quelli che...; *boka er ~* il libro è il loro (3. pers.), il libro è vostro (2. pers.); **Deres** 2. (entall) Suo (Vostro); (pl.) Loro (Vostro); *jeg har mottatt ~ brev* ho ricevuto la Sua (Vostra) lettera.
deretter (tid) dopo di che, dopo ciò, poi, in seguito; (overensstemmelse) quindi; *dret ~* l'anno dopo (el.: seguente); *rette seg ~* regularsi di conseguenza; *resultatet er da også ~* se ne vede il risultato.
derfor perciò, per questa ragione, quindi, per questo; (altså) dunque; (følgelig) di conseguenza, conseguentemente; *det er ~ at...* è per questo che..., è questa la ragione per cui...
derfra di lì, di là, (ubetonet) ne; (fra den side) da quella parte; ~ *og dit* di lì fin là.
derhen lì, là, colà; (ubetonet) ci, vi; (til den kant) da quella parte.
deri in ciò, in quello, in questo, (ubet.) ci, vi; ~ *tar De feil* è lì che sbaglia; ~ *innbefattet* ivi compreso;
deriblant tra gli altri, tra questi, tra l'altro, tra le altre cose; **derigjennom** per là.
derimot (imot det) contro quello, là contro; (motsetning) invece, al contrario, per contro, d'altra parte.
der inne là (lì) dentro; **derinnefra** di là dentro.
dermed con quello, con ciò; ~ *er allting sagt* con ciò è detto tutto.
der ned laggiù; **der nedenfor** laggiù sotto (el.: in basso); **der nedenfra** di laggiù; **dernest** poi, dopo, in seguito.
derom di ciò, di questo, su questo, (ubetonet) ne; ~ *kan det sies meget* su questo c'è molto da dire.
deromkring (i nærheten) da quelle parti, là nei dintorni; (omtrent) all'incirca, pressappoco.
deropp(e) lassù (in cima).
derover (på den andre siden) dall'altra parte, dall'altro lato; (derbort) laggiù, da quella parte; (i den anledning) al riguardo, in merito, ne; (dessuten) in più, oltre ciò; *hundre og ~* cento e più.
derpå (tid) dopo, poi; ci, vi.
dersom se, nel caso; ~ *han ikke hadde vært der, hadde det ikke lyktes meg* se non fosse stato presente, non ci sarei riuscito; ~ *ikke se non, se no*.
dersteds là, lì, in quel luogo.
dertil ci, vi, (betonet) là, fin là; ~ *kreves tid* ciò richiede (del) tempo; ~ *kommer at...* a ciò si aggiunge che...
derunder là sotto; **derut** là, ci, vi; (i den retning) per là; **derute** lì fuori, laggiù; (i det fri) fuori.
derved (ved hjelp av det) con ciò, per mezzo di ciò; *hva forstår De ~?* che cosa intende con ciò?; ~ *vil*

intet være vunnet non ci si guadagnerebbe niente; ~ *er intet å gjøre* non ci si può far niente.
derværende locale, del luogo, del posto.
desavouere sconfessare, riprovare; **desavouering** sconfessione f, riprovazione f.
descendent discendente m, f.
desember dicembre m.
desertere disertare (*fra hæren* dall'esercito); defezionare; **desertering** diserzione f; **desertør** disertore m.
desimal decimale m; **desimal-** decimale; **desimalsystem** sistema m decimale (el.: metrico); **desimalvekt** bilancia decimale.
desimere decimare; **desimering** decimazione f.
desinfeksjonsanstalt istituto di disinfezione; **desinfiseringsmiddel** disinfettante m, antisettico (pl.: -ci); **desinfeksjonsovn** sterilizzatore m; **desinfisere** disinfettare, sterilizzare; **desinfisering** disinfezione f, asepsi f.
desmer, se: moskus; **desmerdyr** (katt) viverra, zibetto.
desorientert disorientato, smarrito.
desperasjon disperazione f; (raseri) furore; **desperat** disperato; forsennato; (rasende) furibondo, furioso.
despot despota m, tiranno; **despoti** dispotismo; **despotisk** dispotico (pl.: -ci).
dess 1. mus. re m bemolle.
dess 2. tanto; *så meget ~ mer som* tanto più che; *jo mer... ~ mer* (quanto) più... (tanto) più; *jo mindre... ~ mindre* (quanto) meno... (tanto) meno; *jo mer jeg ser ham, ~ mindre aktelse har jeg for ham* più lo vedo e meno lo rispetto; (*så meget*) ~ *bedre* tanto meglio; *jo lengre Deres brev er, ~ bedre* più lunghe sono le Sue lettere, meglio è.
dessangående al riguardo, in merito a ciò.
dessert dessert m inv., dolce m, frutta; *til ~* come dessert, per dessert; **dessert-** da dessert; **dessertvin** vino da dessert.
dessuaktet ciononostante, malgrado ciò.
dessuten inoltre, oltre a ciò, per di più.
dessverre purtroppo, sfortunatamente, (i utrop) ahimè; ~ *for ham* peggio per lui; *nei, ~* purtroppo no; F spiacente.
destillasjon distillazione f; **fraksjonert** ~ distillazione frazionata; **destillasjonskar** distillatoio; **destillasjonskolbe** storta, alambicco (pl.: -chi); **destillasjonsovn** fornello distillatorio; **destillatør** distillatore m; **destillere** distillare; **destillerkjele, -kolbe** distillatoio.
desto, ikke ~ mindre ciononostante; *han er ikke ~ mindre lykkelig* non ne è meno felice; se ellers: dess.
det, det går ti tog om dagen partono dieci treni al giorno; ~ *er c'è*, ci sono (v'è, vi sono); ~ *var mange mennesker* c'era molta gente; se: den.
detalj dettaglio; *selge i ~* ~ vendere al dettaglio (el.: al minuto), dettagliare; *gå i detaljer* entrare nei dettagli, entrare nei minimi particolari.
detaljert dettagliato; **detaljhandel** commercio al minuto (al dettaglio); **detaljhandler** dettagliante m, f; **detaljist** dettagliante m, f; venditore m al minuto; **detaljpris** prezzo al minuto (al dettaglio); **detaljsalg** vendita al minuto (al dettaglio).
detektiv investigatore m, poliziotto privato, detective m inv.; **detektivfilm** film m inv. poliziesco (el.: giallo); **detektivroman** romanzo giallo.
detonasjon detonazione f, scoppio; mus. stonatura; **detonere** detonare; mus. stonare, andare fuori tono.

dette 1. pron. adj. se: denne.

dette 2. v. cascare, cadere.

devaluere svalutare; **devaluering** svalutazione f.

devise (valgspråk) motto, massima.

diadem diadema m.

diagnose diagnosi f; *stille en ~* diagnosticare, fare una diagnosi.

diagonal diagonale (adj., s.); **diagonalkraft** forza diagonale; **diagonal** adv. diagonalmente, in diagonale.

diagram diagramma m, schema m; grafico (pl. -ci), rappresentazione grafica.

diakon diacono; **diakonisse** diaconessa.

dialekt dialetto; (hjemme-) vernacolo; **dialekt-** dialettale; **dialektalsk** dialettale; **dialektforskning** dialettologia; **dialektikk** dialettica; **dialektiker** dialettico (pl.: -ci); **dialektisk** dialettico (pl.: -ci); **dialektord** voce f (vocabolo) dialettale; **dialektordbok** dizionario dialettale.

dialog dialogo (pl.: -ghi).

diamant diamante m; ~ *av reneste vann* diamante d'acqua purissima; **diamantbor** trapano a punta di diamante; **diamantbryllup** nozze fpl di diamante.

diamanthalsbånd collana di diamanti; **diamanthandler** commerciante m di diamanti; **diamantsliper** tagliatore m di diamanti; **diamantsliping** taglio (sfaccettatura) di diamanti; (industrien) lavorazione f di diamanti; **diamantsmykke** gioiello di diamanti; **diamantstøv** polvere f di diamante.

diameter diametro; **diametral** diametrale; **diametralt motsatt** diametralmente opposto.

diaré diarrea.

didaktiker didattico (pl.: -ci); **didaktikk** didattica; **didaktisk** didattico, didascalico (pl.: -ci).

die 1. s. latte materno, poppa; *gi ~* allattare, dare la poppa; *få ~* poppare; **die** 2. v. poppare; *et diende barn* un lattante, un poppante; **diegivning** allattamento (materno el. al seno).

dieselmotor, se: diselmotor.

diet dieta, regime m alimentare; (dagpenger) diaria, (på reise også) indennità di trasferta; *streng ~* dieta rigida; *holde ~* stare a dieta, mettersi a dieta; *leve på ~* essere (vivere) a dieta; **die(te)tisk** dietetico (pl.: -ci); *av dietetiske grunner* per motivi dietetici; *leve ~* seguire una dieta; **dietfeil** errore dietetico, dieta sbagliata; **dietgodtgjørelse** diaria; indennità di trasferta.

differens differenza; **differensial** mat. differenziale m; **differensialregning** calcolo differenziale; **differensiere** distinguere, differenziare; mat. differenziare, calcolare il differenziale; **differensiering** differenziazione f; **differere** differire; se: forskjellig.

difteri difterite f, (krupp) angina difterica.

diftong dittongo (pl.: -ghi); **diftongere** dittongare; **diftongering** dittongazione f.

digel kjem. crogiuolo.

diger molto grosso, gigantesco (pl.: -chi), enorme.

digitalisdråper gocce fpl di digitalina.

dignitær dignitario.

dike diga; *oppføre et ~* costruire una diga; **dikeanlegg**, **-bygning** costruzione f di diga; **dikesluse** chiusa di diga.

dikkedarer cerimonie fpl, complimenti mpl, smancerie fpl; F storie.

diksjon dizione f.

dikt poesia, (lengre) poema m; (oppdiktelse) finzione f, favola; **diktafon** dittafono; **diktart** genere m di poesia; **diktator** dittatore m; **diktatorisk** dittatoriale; **diktatur** dittatura.

dikte scrivere poesie, comporre in versi; litt. poeta-

re; (skrøne) inventare, raccontare storie; **dikte-kunst** poesia, poetica, arte poetica; **dikter** poeta m; (kvinne) poetessa; **diktere** dettare; **dikterevne** estro poetico; **dikterfrihet** licenza poetica; **diktergave** dono della poesia, genio poetico; **dikterisk** poetico (pl.: -ci); **dikterkall** vocazione poetica; **dikterkrans** corona laurea (el.: d'alloro); **dikterliv** vita di poeta; **dikternatur** animo di poeta; **dikterry** fama di poeta; **dikterverk** opera poetica (di poesia); **dikterånd** genio della poesia; **dikteråre** vena poetica; **dikt(n)ing** poesia, composizione f (di poesie); *Ibsens ~* l'opera poetica di Ibsen; **diktsamling** raccolta di poesie, canzoniere m.

dilemma dilemma m.

dilettant dilettante m, f; amatore m; **dilettant-** di (da) dilettante; **dilettantisk** da dilettante, (overflattisk) superficiale.

diligence diligenza; **diligencekusk** postiglione m.

dill assurdità, sciocchezza; bot. aneto.

dilt piccolo trotto; **dilte** trotterellare.

dim (dunkel) offuscato, smorzato.

dimensjon dimensione f; *dimensjoner også* proporzioni fpl.

diminutiv diminutivo; s. diminutivo; **diminutivendelse** suffisso diminutivo.

dimisspreken omelia di prova.

dimittere congedare; **dimme** 1. F mil. se: dimittere; **dimme** 2. (fordunkle) smorzare, offuscare.

din, **ditt** (il) tuo, (la) tua; *dine* (i) tuoi, (le) tue; *din søster* tua sorella; *ditt hus* la tua casa; *din og min bok* il tuo libro e il mio; *boka er din* il libro è tuo; *din for evig* tuo (tua) per sempre; *din er makten* tua è la potenza; *din narr!* buffone che sei!; *ditt s.* il tuo; *du har gjort ditt* hai fatto del tuo meglio, hai fatto la tua parte.

dingeldangel ciondoli mpl, cianfrusaglie fpl.

dingeling drindrin (også m).

dingle, (*henge og*) ~ penzolare, ciondolare; **dingling** ciondolamento.

dionysisk dionisiaco (pl.: -ci).

diplom diploma m; **diplomat** diplomatico (pl.: -ci); **diplomatfrakk** redingote f; **diplomatisk** diplomatico; *ad ~ vei* per via diplomatica.

direksjon direzione f; **direksjonsmøte** riunione f (assemblea) di direttori; **direkte** diretto; **direktiver** direttive fpl, istruzioni fpl; **direktoriet** il Direttorio; **direktør** direttore m.

dirigent direttore m; (orkester-) direttore d'orchestra; (forsamlings-) presidente m (f.: -tessa); **dirigentstokk** bacchetta; **dirigere** dirigere.

dir(i)k grimaldello; **dirke**, ~ *opp* scassinare, forzare, aprire col grimaldello; *som kan dirkes opp* scassinabile; **dirkefri** a prova di scasso; ~ *lås* serratura di sicurezza.

dirre vibrare, tremare; *med dirrende lepper* con labbra tremanti; **dirring** vibrazione f, tremolio.

dis 1. *være ~ med* dare del Lei (Voi) a; **dis** 2. (gudinne) dea; **dis** 3. (tåke) foschia, nebbiolina.

diselmotor (motore m) diesel m; *dobbeltvirkende (enkeltvirkende)* ~ diesel a doppio (a semplice) effetto.

disfavour sfavore m, svantaggio; *i ens ~* a danno di qn.

disharmoni disarmonia (og fig.), discordanza di suoni; (uenighet) disaccordo, contrasto; **disharmonisk** disarmonico (pl.: -ci).

disig nebbioso, brumoso; **disighet** nebulosità.

disiplin (tukt) disciplina; (fig.) disciplina, materia d'insegnamento; *holde streng ~* mantenere una rigida disciplina; *venne til ~* disciplinare, assuefare

alla disciplina; **disiplinere** disciplinare, sottoporre a disciplina; **disiplinær** disciplinare; **disiplinærbrudd**, **-forseelse** infrazione f alla disciplina; **disiplinærstraff** sanzione f disciplinare.

disippel filos., rel. discepolo.

disk banco (di vendita), bancone m; rel. patena: *selge under ~* vendere sotto banco.

diskant (i sang) soprano; (klaviatur) ottave fpl acute; **diskantnøkkel** chiave f di violino.

diske, ~ *opp* servire; ~ *opp for en* usare un trattamento di riguardo a qn.; offrire da mangiare a qn.; **diske** 2. sport. squalificare.

diskenspringer commesso di negozio.

diskontabel scontabile; **diskontere** scontare; **diskontering** sconto; **diskonto** sconto, tasso di sconto; **diskontoforhøyelse** aumento del tasso di sconto; **diskontofot** tasso di sconto; *til en ~ av* ad un tasso di; **diskontonedsettelse** diminuzione f del tasso di sconto; **diskontosats** tasso di sconto; **diskontotid** (tempo di) decorrenza dello sconto.

diskos disco (pl.: -chi); **diskoskaster** lanciatore m di disco, discobolo; **diskoskasting** lancio del disco.

diskresjon discrezione f, discretezza; **diskresjonær** jur. discrezionale; **diskret** discreto, moderato, riservato; adv. discretamente, con discrezione.

diskriminasjon discriminazione f; **diskriminere** discriminare, far differenza (tra); *diskriminerende politikk* politica di discriminazione; **diskriminering** discriminazione f.

diskusjon discussione f; *foredrag med ~* conferenza con dibattito; **diskusjonsklubb** circolo di discussioni; **diskusjonsmøte** dibattito; *offentlig ~* dibattito pubblico; **diskutere** discutere; *som kan diskuteres* discutibile.

diskvalifisere squalificare; **diskvalifisering** squalifica.

dispasje regolamento di avaria; **dispasjør** liquidatore m di avaria.

dispensasjon dispensa, esenzione f, esonero; **dispensere** dispensare, esentare, esonerare; **dispensert** esonerato, esente, dispensato (*for da*).

disponent amministratore m, gestore m, gerente m, f; **disponere** disporre (*over di*); *slett disponert* disposto male; fig. maldisposto; **disponibel** disponibile; **disposisjon** disposizione f; *stå til ens ~* essere a disposizione di qn.; *stille noe til ens ~* mettere qc. a disposizione di qn.; *stille noen til ~* collocare qn. in disponibilità (in aspettativa); *treffe sine disposisjoner* prendere le proprie misure; **disposisjonsfond** fondo disponibile, fondo di riserva, riserve fpl supplementari.

disputas discussione f di una tesi; **disputere** disputare (*om di, su*); (doktorgrad) discutere la tesi; **disputt** disputa; discussione f, dibattito.

diss mus. re m diesis.

disse 1. pron. questi, queste; **disse** 2. v. dondolare, altalenare, tremare, vibrare.

dissekere disseccare, anatomizzare; **disseksjon** dissezione f, anatomia; **disseksjonskniv** scalpello (anatomico); **disseksjonsstue** sala anatomica.

dissens dissenso; **dissenter** dissidente m, f, dissenziente m, f.

dissonans dissonanza; **dissonere** dissonare.

distanse distanza; (strekning) percorso; (mellomrom) spazio, intervallo; **distanseflyging** volo di lunga durata; **distanseløper** corridore m di fondo, fondista m, f; **distansemåler** telemetro; **distansere** distanziare; staccare, allontanare; (overvinne) superare.

distingvert distinto.

distinksjon distinzione f; (kjennetegn) segno distintivo; (skulder-) spallina; (snor-) cordellina, ghetto; **distinkt** distinto.

distrahere distrarre; **distraksjon** distrazione f; **distré** distratto.

distribuere distribuire; **distribuering**, **distribusjon** distribuzione f.

distrikt distretto, circoscrizione f; *i vårt ~* nella nostra zona, dalle nostre parti; **distriktslege** medico condotto.

dit là, laggiù, ci; **dithenhørende** che si riferisce a ciò, attinente a ciò.

ditt 1. se: *din*; **ditt** 2., ~ *og datt* questo e quello; *snakke om ~ og datt* parlare del più e del meno.

ditto idem (forkortet: id).

diva diva, stella, attrice famosa.

divan divano; **divanbord** tavolino (davanti al divano).

divergens divergenza; **divergere** divergere.

diverse alcuni, parecchi, diversi; *rubrikken ~* la voce «varie» («varia»).

dividend(e) dividendo; **dividere** dividere, fare la divisione; ~ *med* dividere per; **divis typ.** divisione, lineetta; **divisjon** divisione f (også mil.); **divisjonsgeneral** generale m di divisione; **divisjonsstykke** divisione f; **divisjonstegn** segno della divisione; **divisjonsvis** per divisioni; **divisor** divisore m.

djerv ardito, intrepido, baldo; franco (pl.: -chi); **djervhet** ardimento, audacia, baldanza, franchezza.

djebel diavolo; *en stakkars (skikkelig) ~* un povero (buon) diavolo; *en ren ~* un vero diavolo; *for djevelen!* (per) diavolo!; **djevelsk** diabolico (pl.: -ci), infernale, satanico (pl.: -ci); **djevleskap** diavoleria; **djavelunge** diavoletto.

djevlebesettelse ossessione f; **djevlebesvergelse** esorcismo; **djevlebesverger** esorcista m, f.

djup profondo; se: *dyp*; **djupål** parte più profonda di un corso d'acqua (o di uno stretto).

do (privet) gabinetto, latrina, ritirata, cesso.

dobbe (snøre) sughero, galleggiante m.

dobbel doppio, duplice, duplo; **dobbelt** doppio, duplice, duplo; adv. doppiamente, due volte, al doppio; *det dobbelte* il doppio, due volte tanto; *stige til det dobbelte* raddoppiare; ~ (*så*) *vakker* bello il doppio; ~ *så dyr* due volte più caro; *gå ~ så lang vei som en* fare una strada doppia di quella di qn.; *flekken er ~ så stor som min hånd* la macchia è due volte la mia mano; *gjengjelde ~* rendere in doppia misura; *legge ~* piegare in due; *se ~* vedere doppio.

dobbeltdør controporta, (fløydør) porta a due battenti.

dobbeltgjenger sosia m inv.

dobbelthake doppio mento; **dobbelthet** dualità, (falskhet) duplicità, doppiezza.

dobbeltkapslet, ~ *ur* saponetta, orologio a doppia cassa; **dobbeltkikkert** binocolo; **dobbeltknappet** a doppio petto; **dobbeltkryss** mus. doppio diesis.

dobbeltløpet a due canne.

dobbeltseng letto a due piazze, letto matrimoniale; **dobbeltsidig** doppio, bilaterale; **dobbeltspent** a doppio petto; **dobbeltspill** doppio gioco; **dobbeltspor** doppio binario; **dobbelsting** doppio punto.

dobbeltvindu controfinestra, doppi vetri mpl.

dobbeltvirkende a doppio effetto; **dobbeltværelse** camera a due letti, camera matrimoniale.

dobbelthorn aquila a due teste, aquila bicefala.

doble raddoppiare; (bridge) contrare.

dog tuttavia, nondimeno, però, eppure; *og ~ er han*

lykkelig eppure è felice; *skjønt han er rik, er han ~ en hederlig mann* quantunque sia ricco, nondimeno è un uomo onesto.

doge doge m; **dogeverdighet** dogato.

dogg rugiada; **doggdråpe** goccia di rugiada; **doggfall** caduta della rugiada; **dogge** tr. arrugiadare, irrorare; intr. essere umido di rugiada; (glass o.l.) appannarsi; *det dogger* cade la rugiada; **dogget** irrorato (umido) di rugiada; appannato.

dogmatiker dogmatico (pl.: -ci); **dogmatikk** dogmatica, dogmatismo; **dogmatisere** dogmatizzare; **dogmatisk** dogmatico; **dogme** dogma m.

dokk 1. mar. bacino; (tørr-) bacino di carenaggio; (flyte-) bacino galleggiante; *gå i ~* entrare in bacino; **dokk** 2. (i haken) fossetta (nel mento); **dokkarbeider** portuale m, scaricatore m del porto; **dokke** bambola; se: **dukke**; **dokksette** mettere in bacino (di carenaggio).

doktor dottore m (f.: dottoressa); ~ *philos.* omtr. libero docente in lettere; *bli ~ (få doktorgraden)* conseguire (raggiungere) la libera docenza; **doktoravhandling** tesi f; *skrive på (forsvare) sin ~* preparare, redigere (discutere) la tesi; **doktordisputas** discussione f di una tesi (per conseguire la libera docenza); **doktorgrad** libera docenza; *ta doktorgraden* conseguire la libera docenza; **doktorhatt** berretto dottorale; **doktorpromosjon** promozione f al grado di libero docente (o dottore honoris causa).

dokument documento, atto; **dokumentar-** documentario; **dokumentarfilm** documentario; **dokumentarisk** documentario, documentaristico (pl.: -ci); **dokumentasjon** documentazione f; **dokumentere** documentare; **dokumentering** documentazione f; **dokumentfalsk** falso in atto pubblico, falso in scritture private; **dokumentforfalskning** falsificazione f di documenti.

dokumentmappe cartella, portacarte m; **dokumentomslag** cartella, classificatore m; **dokumentsamling** inserto, incartamento, documentazione f, dossier; **dokumenttratte** tratta documentata.

dolk pugnale m; *liten ~* stiletto; *stikke (drepe) med ~* pugnalarre; **dolkeklinge** lama di pugnale; **dolkestikk**, **-støt** colpo di pugnale.

dollarområde area del dollaro; **dollarprinsesse** ricca ereditiera (americana).

dolman dolman m.

dom giudizio, sentenza, giudicato, verdetto, condanna; (mening) giudizio; *avsi (felle) en ~* pronunciare (emettere) una sentenza; *felle en ~ om noe* fig. esprimere (emettere) un giudizio su qc.; *sitte til doms (holde ~) over en* giudicare qn., processare qn.; fig. fare il processo a qn.; *dommen faller om åtte dager* la sentenza sarà pronunciata tra otto giorni; *saken er tatt opp til doms* la causa è passata in giudizio.

domene dominio, proprietà.

domfelle condannare; **domfellelse** condanna.

domherre canonico (pl.: -ci); **domherreverdighet** canonicato.

dominere dominare, predominare (over su); **dominerende** imperioso, autoritario, predominante.

dominikanermunk domenicano; **dominikanerkloster** convento di domenicani; **dominikanermonne** domenicana; **dominikanerorden** ordine m dei domenicani.

domino (spill) domino; **dominobrikke** tessera.

domisil domicilio; **domisiliert** domiciliato.

domkapitel capitolo (di una cattedrale); **domkirke** cattedrale f, duomo.

dommedag giorno del giudizio; **dommedagsarbeid**

lavoro interminabile; **dommedagspreken** predica flimmeggiante, F predica al fulmicotone.

dommer giudice m; (sport) arbitro; *en god ~* fig. un intenditore, un esperto; *høyeste ~ (Gud)* il Giudice supremo; *sette seg til ~ over* ergersi a giudice di; **dommered** giuramento di giudice; **dommerembete**, **-verdighet** magistratura; **dommertribune** tribuna degli arbitri.

dompapp ciuffolotto, monachino; (dumrian) tonto, grullo, citrullo; **domprost** decano, arciprete m.

domsakt atto autentico giudiziario; **domsavgjørelse** pronunzia, decisione f (del tribunale); **domsavsigelse** sentenza, pronunzia di una sentenza; **domsmann** giurato; **domspremisser** le motivazioni fpl di una sentenza; **domstol** tribunale m, corte f, foro; *stille en for en ~* rinviare qn. a giudizio, mettere qn. sotto processo.

don (katolsk og spansk tittel) don.

done (snare) laccio; *sette doner* tendere i lacci.

donger tuta.

doning (redskaper) arnesi mpl, strumenti mpl; (kjøre-) vettura, carro; (arbeidsinnsats) se: **dugnad**.

donkeykjele mar. caldaia ausiliaria.

donkraft cricco (pl.: -chi), martinello, martinetto.

dont lavoro, compito, fatica; *passé (røkte) sin ~* dedicarsi al proprio lavoro, attendere al proprio compito.

dope drogare; **doping** drogaggio, doping m inv.

dopp (stokk, paraply, lisse) puntale m; (florett) bottone (protettivo); **doppsko** puntale m.

dor punteruolo, bulino, punzone m.

dorisk dorico (pl.: -ci); ~ *søyle* colonna dorica.

dorg lenza da traina; **dorge** pescare a traina.

dorme sonnecchiare, dormicchiare.

dorsk indolente, neghittoso, infingardo, apatico (pl.: -ci); **dorskhet** indolenza, neghittosità, apatia.

dose dose f; **dosent** docente m, f; **dosentur** docenza; **dosere** insegnare; (tale belærende) parlare in tono cattedratico; **dosis** dose f.

dosmer sciocco (pl.: -chi), tonto, sempliciotto; **dosmeraktig** sciocco, tonto, sempliciotto.

dossere costruire a scarpa, dare pendenza; **dossering** scarpa, pendenza.

dot grido di caccia, hallali; **dotsup** brindisi m inv. (dopo l'uccisione della selvaggina).

dott (håndfull) manciata; batuffolo; (fe) gnocco (pl.: -chi), pappalardo.

doven pigro, indolente, poltrone m; fig. tardo; (drikk) senza frizzante, scipito; *bli ~* impigrire; (drikk) perdere il frizzante; **dovendyr** zool. bradi-po; fig. poltrone m, perdigiorno; **dovenhet** (drikk) mancanza di frizzante; scipitezza; **dovenkropp**, **-lars** pigrone m; se **dovendyr**; **dovenskap** pigrizia, indolenza, F poltrite f; **dovne**, ~ *av* (arm) intorpidirsi, F addormentarsi; ~ *seg* poltrire, oziare, bi-gheggionare; **dovning** pigrone m; se også **dovendyr**; (arbeidsinnsats) se: **dugnad**.

dra (trekke) tirare, trarre; (slepe) trascinare; (reise) partire, andare; ~ *garn* tirare le reti; ~ *sverdet* sguainare (snudare) la spada; *med dragen sabel* a sciabola sguainata; fig. a spada tratta; ~ (*gå*) *bort* andarsene, partire; ~ *en bort fra noe* distogliere qn. da qc.; ~ *noe etter seg* trascinare qc.; ~ *fra* sottrarre; ~ *fram* andare avanti, avanzare; ~ *en fram* spingere qn. (in avanti); ~ *noe fram* tirare qc., fig. også: segnalare, mettere in luce qc.; ~ *et sted hen* andare in qualche posto; ~ *hjem* andare (tornare) a casa, rincasare; ~ *ifra en* lasciare indietro, distanziare qn.; ~ *igjenom et land* attraversa-

re un paese; ~ *en i håret* tirare i capelli a qn.; ~ *en i ermet* prendere qn. per la manica; ~ *inn i en by* andare in una città; ~ *en inn i noe* coinvolgere qn. in qc.; ~ *med seg* trascinare, portare con sé, tirarsi dietro; ~ *ned* tirare giù, calare, abbassare; ~ (*flakke*) *omkring* girellare, gironzolare, vagare qua e là; ~ *omkring i* passeggiare, camminare per; ~ *opp vann av brønnen* tirar su l'acqua dal pozzo; ~ *en opp av vannet* tirare qn. fuori dall'acqua; ~ *over noe* passare qc.; ~ (*slå*) *til en* dare un pugno a qn.; ~ *til Italia (til Roma)* andare in Italia (a Roma); ~ *til helvete!* va (vada) all'inferno!; ~ *alles øyne til seg* attirare lo sguardo di tutti; ~ *tilbake* intr. tornare (indietro), ritornare; tr. ritirare, tirare indietro; ~ *ut* intr. andare fuori, uscire, (utvandre) emigrare; ~ *lenge ut* andare per le lunghe, protrarsi a lungo; ~ *tiden ut* tirarla in lungo, mandar qc. per le lunghe; farla lunga; ~ *seg ut av en sak* ritirarsi da un affare (una faccenda); *dras med noe* se: trekkes med.

drabant trabante m; sgheer, gianizzero, alabardiere m; satellite m; (neds.) tirapiedi m inv., compare m; **drabantby** città satellite.

drabelig enorme, colossale; ~ *kar* colosso, omone m; (storskryter) spaccamonti m inv., smargiasso; *drabelige bedrifter* mirabili imprese.

drag (trekk) corrente f d'aria; F spiffero; (garn) retata; (vogn) stanga; (sigarett) boccata; *drikke i lange* ~ bere a lunghi sorsi (a lunghe sorsate); *tømme i et* ~ vuotare (tutto) d'un fiato.

dragelse (irettesettelse) ammonizione f, rimprovero, ramanzina; **dragende** attraente, avvincente.

drager arkit. traversa; **dragkamp** (med tau) tiro alla fune; (rivalisering) gara, rivalità; **dragkiste** cassone m, cassapanca; **dragkjerre** carretto (a mano).

draging attrazione f, inclinazione f; **dragnet** paranza, rete f a strascico; **dragon** dragone m; **dragon-**di dragoni; **dragreim** fune f, correggia.

dragsug mar. risacca; risucchio.

drake drago; (seilbåt) dragone m; (løketøy) aquilone m, cervo volante; *sette opp en* ~ far volare un aquilone; **drakeskip** nave vichinga (con polena a testa di drago).

drakesød myt. semenza di denti di drago; *så* ~ seminare zizzania; **drakonisk** draconiano, duro.

drakt (kledning) abito, vestito, costume m; (todelt dame-) tailleur m inv.; *en* ~ *pryl* un carico di bastonate (di legnate); *i tyrkisk* ~ vestito alla turca, in costume turco; *kle i en ny* ~ fig. rimettere a nuovo; **draktpose** sacco custodia.

dram bicchierino, cicchetto, grappino.

drama dramma m; **dramatiker** drammaturgo (pl.: -ghi), autore m drammatico; **dramatisere** ridurre in forma drammatica; portare in scena; drammatizzare; **dramatisk** drammatico (pl.: -ci); adv. drammaticamente, in modo drammatico; **dramaturg** drammaturgo (pl.: -ghi); **dramaturgi** drammaturgia, arte drammatica; **dramaturgisk** drammaturgico (pl.: -ci); drammatico.

dranker beone m, (forte) bevitore m, ubriacone m (f.: -a); **drankergalskap** delirio alcolico, demenza da alcool; **drankernese** naso da beone (da vino), naso paonazzo.

drap omicidio, uccisione f.

drapere drappeggiare (*med, i* con, di); **draperi** drappeggio, drappeggiamento.

drapsmann omicida m, uccisore m, assassino; **draps-**sak omicidio.

drasse trascinare; ~ *på* portare con fatica, F rimorchiare, camalare.

drastisk drastico (pl.: -ci), rigoroso, molto efficace. **draug** spettro di annegato, mostro marino di malaugurio.

dregg rampino, grappino; **dreggtau** cablotto.

dreie tr. (far) girare, voltare, far ruotare; tekn. tornire, torniare; intr. mar. virare; ~ *seg* rotare (*om sin akse* attorno al proprio asse); *samtalen dreier seg om* il discorso tratta di; *det dreier seg om* si tratta di; *det dreier seg om hvorvidt* ... si tratta di (el. tutto sta nel) sapere se ...; *alt dreier seg om ham* non si tratta che di lui, non c'è altri che lui; ~ *seg rundt* girare in tondo, rotare, voltarsi, volteggiare; *dreie noe i elfenben* lavorare al tornio (tornire) un oggetto d'avorio; ~ *om hjørnet* svoltare all'angolo, voltare l'angolo; ~ *rundt* girare intorno, rotare.

dreiebok (film) copione m; **dreiel** (tøy) traliccio.

dreier tornitore m; **dreierarbeid** lavoro al tornio, opera di tornitore; **dreierbenk** tornio; **dreierhånd-**verk mestiere m di tornitore; **dreierlære**, *gå i* ~ essere apprendista tornitore; **dreiermester** maestro tornitore; **dreiersvenn** operaio tornitore; **dreier-**verksted laboratorio (bottega) di tornitore.

dreiescene palcoscenico (pl.: -ci) rotante; **dreieskive** (pottemaker) tornio da vasaio; **dreiet** lavorato al tornio, tornito, fatto al tornio.

dreining (dreierbenk) tornitura; (vending) giravolta, giro, girata, svolta; mar. virata; (om akse) rotazione f.

drektig pregno, gravido; *bli* ~ diventare gravida, ingravidare; *være 100 tonn* ~ avere 100 tonnellate di stazza; **drektighet** gravidanza, gravidanza; mar. stazza.

drenere drenare, prosciugare, bonificare; **drenering** drenaggio, bonificamento, bonifica.

dreng garzone m (di fattoria); **drengestue** alloggio dei garzoni (di fattoria).

drenrør collettore m di scolo, tubo di drenaggio.

drepe uccidere, ammazzare, far morire; ~ *en med snakk* sommergere qn. di parole, annoiare qn. a morte con i propri discorsi; **drepende** micidiale, mortale.

dresin carrello ferroviario, draisina.

dress abito (vestito) da uomo.

dressere addestrare, ammaestrare, maneggiare; **dressert** addestrato, ammaestrato; **dressering** addestramento, ammaestramento.

dresspose sacco custodia.

dressur dressaggio; **dressurritt** gara di dressaggio.

drev (hjul) pignone m, rocchetto; (tetnings-) stoppa, F stoppaccio; (snø-) turbinio (di neve); **dreve** (tette) stoppare; strascicare le parole.

dreven abile, esperto, pratico (pl.: -ci); ~ *i* esperto di, versato in, bravissimo (praticissimo) in; **dreven-**de lento, strascicante; *tale* ~ strascicare le parole; **drevenhet** abilità, pratica, destrezza.

drevet (uthamret) sbalzato; **drevsand** sabbia mobile; **drevtann** dente m di pignone.

drible dribblare, schivare l'avversario.

drift (natur-) istinto, stimolo; (tilbøyelighet) tendenza, impulso, propensione f, inclinazione f; (bevegelse, virksomhet) movimento, attività; (utnyttelse) sfruttamento; (kveg-) mandria, armento; mar. (avdrift) deriva; merk. esercizio; gestione f; *stasjonen er ute av* ~ *på grunn av en teknisk feil* la stazione è fuori funzione per motivi tecnici; *lasteskipet kom i* ~ il mercantile è alla deriva; *sanselige drifter* appetiti sensuali; *naturlig* ~ istinto; *indre* ~ impulso (voce) interiore; *av egen* ~ di propria iniziativa; *være i* ~ (gang) essere in funzione (attività); (bruk) essere sfruttato (el.: in uso); *sette i* ~

(gang) mettere in funzione, far funzionare; *gå (komme) i ~ mar.* (skip) andare alla deriva; (anker) arare il fondo.

driftekar mercante ambulante di bestiame (o cavalli); **driftig** attivo, intraprendente, energico (pl.: -ci); **driftsbestyrer** gerente m, f, gestore m; **driftsingeniør** capoingegnere.

driftskapital capitale m d'esercizio; **driftsleder** gerente m, f; gestore m, direttore m aziendale; **driftslån** prestito d'esercizio; **driftsmåte** metodo d'esercizio (di gestione); **driftsomkostninger** spese fpl d'esercizio.

driftssikker di sicuro funzionamento; **driftssikkerhet** sicurezza di funzionamento, regolarità di marcia (maskin); **driftsstans** sospensione f dei lavori, cessazione f d'esercizio, chiusura (di una fabbrica).

driftstid periodo d'esercizio (di funzionamento); **driftsutbytte** reddito d'esercizio; **driftsunderskudd** perdita d'esercizio, disavanzo; **driftsår** esercizio annuale.

drikk bevanda, bibita; med. pozione f; *sterke drikker* liquori (forti); *forfalle til (slå seg på) ~* darsi al bere; *alkoholfri ~* bibita analcolica, F analcolico (pl.: -ci).

drikke bere (*av et glass* in un bicchiere; *av flaska* a collo, alla bottiglia); *~ på noe* bere a qc.; *~ som en svamp* bere come una spugna; *~ til den store gullmedalje* essere un otre di vino; *~ en til* bere alla salute di qn.; *~ hverandre til* brindare insieme; *~ tett* alzare (troppo) il gomito, trincare; *~ ut* vuotare il bicchiere (scolarsi la bottiglia); *~ en full* ubriacare qn.; *~ seg full* ubriacarsi; *~ seg i hjel* ammazzarsi a forza di bere; *~ sorgen bort* annegare i dispiaceri nell'alcool; *~ opp pengene sine* rovinarsi a forza di bere; *gi en (noe) å ~* dar da bere a qn.; *la oss ~ på det* beviamoci su.

drikkebeger bicchiere m (*av papp, plast* di carta, plastica); **drikkebror** compare m d'osteria; **drikkeglass** bicchiere m; **drikkehorn** corno per bere; **drikkekar** vaso per bere; (i bur) beverino.

drikkelag orgia, baccanale m; simposio; **drikkelig** bevibile, (vann) potabile; **drikkelyst** voglia di bere; **drikkeondet** la piaga dell'alcoolismo; **drikkepenger**, -skilling mancia; **drikkevann** acqua potabile; **drikkevarer** bevande fpl, bibite fpl; **drikkeviser** canto bacchico, canzone f conviviale; **drikkefeldig** dedito al bere, beone m; **drikkefeldighet** vizio del bere; **drikking** bere m; (misbruk) abuso di alcoolici.

drill(bor) trapano; **drille** trapanare, perforare; gl. (erte) beffare, burlare, prendere in giro.

driste, *~ seg til* osare, azzardare; **dristig** audace, ardito, azzardato, temerario, coraggioso; *være så ~ å ...* ardire di ..., avere l'audacia (il coraggio) di ...; *bli dristigere* imbalanzarsi, farsi (più) audace; **dristighet** audacia, coraggio, arditezza, temerarietà.

drivaksel albero di trasmissione (distribuzione f).

drivanker mar. ancora galleggiante.

drivbenk letto caldo (di semina).

drive 1. v. tr. (jage) cacciare; (vilt) stringere da vicino, braccare; (kveg) condurre, menare; (tilskyn-de) incitare; (maskin) muovere, azionare, far funzionare; (hjul) far girare; (studium) studiare; (forretning) gestire, dirigere; (håndverk) fare, esercitare; (utnytte) sfruttare; intr. mar. andare alla deriva, derivare; *han driver selv sin eiendom* coltiva egli stesso le sue terre; *~ noe med lidenskap* fare qc. con passione; (*gå og*) *~ (dank)* bighellonare, oziare, poltrire; (*være arbeidsløs*) essere disoccupato; *snøen driver* la neve forma cumuli, il

vento accumula la neve; *~ av mar.* andare alla deriva; *~ av svette* grondare di sudore; *svetten drev av ham* il sudore gli colava dalla fronte, era in un bagno di sudore; *~ bort* tr. mandare via, cacciare, (kveg) condurre (menare) via; intr. essere trascinato (portato) via (*med strømmen* dalla corrente); *~ for vind og vær* essere in balia del vento e delle onde; *~ for ankrene* arare il fondo, non far presa sul fondo; *~ fram* spingere (in avanti), sospingere, far andare avanti; *~ fram* affrettare, forzare, far venire; *~ fram svette* provocare sudorazione, far sudare, essere sudorifero; *~ en sak igjennom* portare qc. a buon fine; *~ inn* (spiker) conficcare, piantare; (kveg) ricondurre; *~ inn mot land* derivare (scarrocciare) verso la costa; *~ med* (erte) beffare, prendere in giro; *~ med strømmen* lasciarsi trascinare dalla corrente; *~ (påle o.l.) ned* conficcare; *~ omkring* errare, vagare, vagabondare; *~ opp* far salire, spingere in alto; *~ over* intr. passare; *~ fienden over grensen* respingere il nemico al di là della frontiera; *han drev på og leste* stava leggendo; *~ en til fortvilelse* spingere qn. alla disperazione; *~ (kveg) til vanningsstedet* condurre (menare) all'abbeverata; *~ det til noe* fare strada, arrivare; *~ tilbake* respingere; *~ ut* far uscire, espellere, mandar fuori; (djevler) esorcizzare, espellere; *~ kveget ut på beite* condurre (menare) il bestiame al pascolo; *~ det vidt i noe* avere successo in qc.; *han vil ~ det vidt* andrà lontano; *han driver det for vidt* va troppo oltre, esagera; *han drev det så vidt at ...* si è spinto fino al punto di.

drive 2. s. cumulo (*av snø* di neve); **drivende**, *~ våt* bagnato fradicio, zuppo; **driver** (kveg-) bovaro, pastore m; **driveri** (lediggang) oziosaggine f, poltronaggine f, dolce far niente.

drivfjær molla (og fig.); **drivgarn** rete f alla deriva, tramaglio; **drivgoods** roba portata a riva dalle onde; se: **drivtømmer**; **drivhjul** ruota motrice; fig. promotore m; **drivhus** serra; **drivhusplante** pianta di serra; fig. fiore di serra; **drivis** ghiacci mpl galleggianti, banco di ghiaccio; **drivkraft** forza motrice; **drivmine** mina vagante.

drive(i)m cinghia di trasmissione; **drivstoff** carburante m; **drivtømmer** legni mpl portati a riva dalle onde, tronchi mpl galleggianti; **drivverdig** coltivabile, redditizio; **drivvåt** bagnato fradicio, zuppo; *~ av svette* in un bagno di sudore.

drog buono a nulla, cialtrone m.

dromedar dromedario.

drone fuco (pl.: -chi), pecchione m.

dronning regina; **dronningaktig** da regina, regale; adv. come una regina, regalmente.

dronte zool. dronte m, dodo.

dropler macchie fpl; **droplet** a macchie, picchiettato, (hest) moschettato.

droppe abbandonare, lasciar cadere; F piantare.

drops caramella; *fylte ~* caramelle ripiene (farcite); *syrlige ~* caramelle acidule.

drosje tassi m inv., taxi m inv.; automobile f da piazza; (heste-) vettura pubblica (a cavalli), carrozzella, (åpen) calessino; **drosjebest** cavallo da carrozzella; **drosjeholdeplass** posteggio di tassi, posteggio riservato alle auto pubbliche; **drosjekusk** vetturino, cocchiere m pubblico, fiaccheraio; **drosjesjåfør** autista m di tassi, tassista m, f; **drosjetakst** tariffa delle auto di piazza.

drott re m, monarca m (pl.: -chi), sovrano; **drottsete** hist. gran siniscalco.

drue uva; *blå ~* uva nera; *grønn ~* uva bianca; (umoden) uva verde (acerba); **druebrennevin** ac-

quavite f di vino, grappa, brandy m; **druehøst** vendemmia; **druekjerne** acino (el.: chicco) d'uva; **drueklase** grappolo d'uva; **druesaft** succo d'uva; **druesukker** glucosio.

drukken ubriaco (pl.: -chi); sbronzo; litt. ebbro; (død-) ubriaco fradicio; **drukkenbolt** ubriaccone m; beone m; **drukenskap** ubriachezza, vizio del bere.

drukne annegare; ~ *i arbeid* essere sommerso dal lavoro; **drukning** annegamento; *død ved* ~ morto annegato (el.: per annegamento).

drunte poltrire, gingillarsi, oziare, stare a suo agio. **dryg** etc. se: *drøy* etc.

drypp (dråpe) goccia, gocciolina; (drypping) gocciolatura, gocciolare m; **dryppe** tr. (steik) ungere, bagnare, pillottare; (i øynene) instillare; intr. gocciolare, sgocciolare, stillare (*av, med noe* da, di qc.); ~ *noe på noe* sgocciolare qc. su qc.; **dryppende**, ~ *av svette* gocciolante (el.: madido) di sudore. **dryppert** gonorrea, F scolo.

drypping gocciolamento, gocciolio, stillicidio; med. instillazione f; **dryppstein** stalattite f; *oppstående* ~ stalagmite m; **dryppsteinsdannelse** formazione stalattitica (stalagmitica); **dryppsteinshule** grotta stalattitica (stalagmitica).

dryss, *et* ~ *av blomster* una pioggia di fiori; **drysse** tr. (co)spargere; intr., ~ *ned* piovere, cadere (a fiocchi), fioccare; ~ *salt på noe* cospargere qc. di sale, spargere il sale su qc.; ~ *sukker på noe* spolverizzare qc. di zucchero.

drøfte discutere; **drøftelse**, -ing discussione f.

drøm sogno; *stygg* ~ (mareritt) incubo; *det står for meg som en* ~ mi pare un sogno; *tro på drømmer* credere ai sogni; *i drømme* in sogno; *det har ikke en gang falt meg inn i drømme* non me lo sono nemmeno sognato; **drømme** sognare (*om noe* qc.); *han drømmer bare om biler* non sogna che macchine; ~ *tiden bort* passare il tempo sognando; *jeg drømmer at jeg er rik* sogno di essere ricco; *det hadde jeg aldri drømt om* (questo) non me lo sarei mai sognato.

drømmeaktig di sogno, simile a sogno, onirico (pl.: -ci); **drømmebilde** sogno, visione f (onirica); **drømmebok** libro dei sogni; **drømmeliv** vita d'illusione (el.: immaginaria); *føre et* ~ vivere come in sogno.

drømmende sognante; **drømmeri** sogno, fantasticherie; *fortape seg i drømmerier* essere (avere la testa) tra le (nelle) nuvole, perdersi in fantasticherie; **drømmerike** regno dei sogni; **drømmesyn** sogno, visione onirica; **drømmetyder** interprete m, f di sogni, indovino; **drømmetydning** oniromanzia; **drømmeverden** mondo dei sogni, mondo d'illusione; *leve i sin* ~ vivere nell'illusione.

drønn rombo, rimbombo, rintonamento; (smell) schianto; **drønne** rimbombare, rintonare, tonare. **drøpel** ugola.

drøv, *tygge* ~ ruminare; *tygge* ~ *på* ruminare (og fig.); fig. rimuginare; (gjenta) rimasticare; **drøvtygger** ruminante m, f; fig. chi ripete sempre le stesse cose; **drøvtygging** ruminazione f. (fig. også:) rimuginazione f; (gjentakelse) ripetizione f stucchevole.

drøy (varig) durevole; (solid) solido; (tykk) grosso, grasso, robusto; (vanskelig) duro, faticoso; (djerv, grov) sfacciato, spinto; ~ *ed* grossa bestemmia; *drøye ord* parole dure (aspre); *drøye sannheter* dure verità; ~ *spøk* scherzo di cattivo gusto; *gi et drøyt svar* rispondere aspramente; rispondere con forza; *si en drøye ord* parlare crudamente con qn.

drøye far durare, rinforzare; intr. andare alle lunghe, aspettare, rimanere.

dråk, se: *drog*.

dråpa poema eroico nordico, canzone di gesta.

dråpe goccia; *en* ~ *vin* un goccio di vino; *en liten* ~ *til* ancora un goccio; *bare noen dråper eddik* solo poche gocce d'aceto; **dråpeformet** a forma di goccia; **dråpemåler**, -teller contagocce m inv.; **dråpevis** goccia a goccia.

du pron. tu; *si* ~ *til* dare del tu a; ~ *gode Gud* Dio mio, santo Dio.

dubbe sonnacchiare; (film) doppiare, ~ *av* appisolarsi.

dublere (rad)doppiare; **dublett** doppiione m.

dublon (mynt) doblone m.

due 1. v. essere capace di; se: *duge*.

due 2. s. piccione m, Colombo (f.: -a); *ung* ~ piccioncino; **dueegg** uovo di colomba (piccione); **duehandler** venditore m di piccioni; **duehauk** astore m; **duehus** colombaia, piccionaia.

duell duello (*på kårde*, *på pistoler* alla spada, alla pistola); **duellant** duellante m, f, (ekspert) duellista m; **duellere** battersi in duello, duellare; **duelling** duelli mpl.

duenna dama di compagnia, chaperon m.

duepost invio di messaggi mediante piccioni viaggiatori; **duemøkk** colombina; **dueslag** colombaia, piccionaia; **duesteik** piccione arrosto (arrostito).

duett duetto; duo.

dueunge piccioncino.

duft profumo, fragranza; litt. olezzo, (mat) aroma f, F profumino; (vin) aroma f, bouquet m inv.; **dufte** mandare buon odore, profumare; litt. olezzare; ~ *av noe* aver odore (profumo) di qc., odorare di qc.; *her dufter det av roser* qui si sente profumo di rose; **duftende** profumato, odoroso; litt. olezzante.

duge essere capace, valere, servire; ~ *til noe* essere atto a qc.; (ting) servire a qc.; *vise hva man duger til* dimostrare quanto si vale, dimostrare la propria capacità; *ikke duger til noe* non valere nulla, essere buono a niente; *det duger ikke å snakke (at du snakker)* non giova (serve) parlare (che tu parli).

dugelig capace, abile; ~ *til* atto a, capace di; *han er* ~ *til alt* sa fare di tutto.

dugg etc. se: *dogg* etc.

dugnad sforzo collettivo per compiere un'opera di interesse comune.

dugurd prima colazione (in campagna).

duk (tøy) tela; (bord-) tovaglia; *legge duken på (bordet)* mettere (stendere) la tovaglia.

dukat ducato.

dukke 1. v. tuffare; ~ *noe under vann* immergere (tuffare) qc. in acqua; ~ *seg (under vann)* andare sott'acqua, immergersi; ~ *fram* spuntare, far capolino; ~ *hodet ned under noe* nascondere la testa in (sotto) qc.; ~ *opp* sorgere, arrivare improvvisamente, spuntare, F saltar fuori; (igjen) tornare a galla; fig. riapparire, ricomparire.

dukke 2. s. (leketøy) bambola; (marionett) marionetta, burattino; fantoccio, pupazzo; (malers) manichino (snodato); (garn) matassa, matassina; *så pyntet som en* ~ agghindato come un figurino. **dukkeaktig** da bambola, bamboleggiante; **dukkeansikt** viso di bambola; **dukkebarn** bambolina, bambolotto; **dukkehjem** casa di bambola; fig. casetta piccola e graziosa.

dukkert tuffo; *ta seg en* ~ fare un tuffo; *gi en en* ~ fig. fare una lavata di capo a qn., far abbassare la cresta a qn.

dukkeskap armadio di bambola; **dukkestas** corredo di bambola; **dukketøy** vestiti mpl di bambola; **duk-**

kevogn carrozzella di bambola.
duknakket curvo, che porta la testa bassa; adv. a capo chino, a testa bassa; **duks** primo della classe; *skolens* ~ l'asso della scuola.
dulgt nascosto, segreto, latente.
dulle, ~ *med en* essere troppo indulgente con qn.
dulme mitigare, lenire, addolcire; intr. calmarsi, sopirsi; **dulmende** calmante, lenitivo; **dulming** sollievo, alleviamento.
dult spinta, (med albuen) gomitata; **dulte** spingere, dare una spinta, dare spinte.
dum stupido, sciocco (pl.: -chi), scemo, grullo; ~ *som en stut* stupido come un tonno; *bli* ~ incretinire; *nei, så* ~ *er jeg ikke* non sono mica così fesso; *det var dumt av deg at du gjorde dette* sei stato stupido a fare questo; *det er slett ikke så dumt* non è mica tanto idiota (el.: male); *han er ikke så dum som han ser ut til* non è scemo quanto sembra.
dumbjelle bubbolo, sonaglio, campanellino.
dumdristig temerario; **dumdristighet** temerarietà; **dumbet** stupidaggine, sciocchezza, corbelleria; *gjøre en* ~ fare una stupidaggine, prendere una cantonata; **dumme**, ~ *seg (ut)* fare la figura dello scemo; **dum(me)petter**, **dumming** tonto, scemo, minchione m.
dump 1. adj. sordo (og fig.); ~ *følelse* cupa (spiacevole) sensazione; ~ *stillehet* silenzio tetto; ~ *lyd* rumore sordo.
dump 2. s. buco (pl.: -chi); avvallamento, depressione f; incavo, cavità.
dumpe lasciar cadere; mar. gettare nel mare; (til eksamen) essere bocciato, non passare, essere respinto; (riste) scuotere, agitare; ~ *ned* cadere (pesantemente), lasciarsi cadere; ~ *opp i noe* imbattersi in qc., trovarsi per caso in mezzo a qc.; ~ *ut med noe* lasciarsi scappare; **dumpekandidat** destinato alla bocciatura.
dumrian tonto, fesso, minchione m.
dumstolt stupidamente orgoglioso; **dumstolthet** stupido orgoglio.
dun piumino; (spirende skjegg) peluria; **dunbløt** soffice (come una piuma).
dundre 1. s. grassona, cicciona, donnone m.
dundre 2. v. rombare, tonare, rimbombare; ~ *lås* (på tromme) tambureggiare (suonare il tamburo) a tutta forza; (på dør) martellare (la porta); *en dundrende hodepine* un terribile mal di testa; *et dundrende kalas* una grande baldoria, una vera gozzoviglia; *et dundrende nederlag* una sconfitta clamorosa; **dundring** rombo, frastuono, fracasso, baccano.
dundyne piumino; **dunet** coperto di peluria (di piumino), lanuginoso; **dunhaket** sbarbatello, di primo pelo; **dunjakke** piumotto.
dunk 1. (beholder) latta, bidone m; (tre-) barilotto.
dunk 2. (slag) colpo; (støt) spinta.
dunke battere, picchiare, urtare; *det dunker i hodet mitt* mi batte la testa.
dunkel buio, oscuro (og fig.); (ubestemt) vago; (lys) fioco (pl.: -chi); **dunkelhet** buio, oscurità.
dunking colpi mpl (ripetuti), martellamento.
dunkjevle bot. tifa.
dunlerret tela (fitta e robusta) per piumini; **dunlett** leggero come una piuma; **dunnasje** mar. pagliolo; legname di protezione per le merci; **dunpute** cuscino di piuma; piumino; **dunskjegg** peluria, barba di primo pelo.
dunst vapore m; esalazione f, zaffata; se også; *stank*; *vinens dunster* i fumi del vino, le esalazioni

dell'alcool; *skadelige dunster* esalazioni dannose (litt. malefiche); **dunste**, ~ *bort* evaporare, svaporare.
dunteppe coperta imbottita di piuma; trapunta; **dunvæ** luogo in cui si raccoglie la piuma.
duodes (volume m) in dodicesimo.
duplikat duplicato; copia; **duplikator** duplicatore m; **duplisere** riprodurre in copia; ciclostilare; poligrafare, xerocopiare; **duplisering** duplicazione f, ciclostile m, xerografia, riproduzione f; **duplo**, *in* ~ in duplice copia, in doppia copia.
dupp (snøre) galleggiante m, sughero.
duppe (blunde) sonnecchiare.
dur 1. mus. (modo) maggiore; *D* ~ *re* maggiore; *syng i en annen* ~ fig. cambiar registro.
dur 2. (lyd) ronzio; rombo; brusio; **dure** ronzare, rombare.
durkdreven scaltro, astuto; ~ *tyv* ladro matricolato.
dus 1., *leve i sus og* ~ far la dolce vita, far bagordi, gozzovigliare; **dus** 2., *bli* ~ *med hverandre* cominciare a darsi del tu; *være* ~ darsi del tu; *drikke* ~ bere insieme e diventar amici; **dusbror** buon amico; (svirebror) compare m d'osteria; **dusbrorskap** amicizia intima.
duzin dozzina; *tolv duzin* grossa; **duinkram** paccottiglia, roba da dozzina; **duinmenneske** persona qualunque (comune, ordinaria); **duinvis** a dozzine (per volta), (i massevis) a profusione; *selge* ~ vendere alla dozzina.
duj doccia; **duje** fare la doccia.
dusk nappa, (kvast) fiocco (pl.: -chi), (fjær) ciuffo; **duskregn** acquerugiola; **duskregne** piovigginare.
duør ricompensa, mancia competente, gratifica.
duve mar. beccheggiare; **duving** beccheggio.
dvale letargo, ibernazione f; torpore m; *ligge i* ~ essere in letargo; **dvaleliknende** letargico (pl.: -ci); **dvaletilstand** (stato di) torpore, letargia.
dvask indolente, inerte; **dvaskhet** indolenza, inerzia.
dveil mar. (svaber) redazza.
dvele (bli) restare; (nøle) esitare (*med å a*); ~ *ved* fermarsi a, indugiarsi a; **dveling** indugio, esitazione f.
dverg nano, nana; **dvergaktig** (da) nano, mingherlino; (neds. om pers.) aborto, pigmeo; **dvergbjørk** betulla, nana; **dvergmål** eco f og m (pl.: gli echi).
d.v.s. = *det vil si* cioè.
dy, ~ *seg* trattenersi da, resistere al desiderio di; *jeg kunne ikke* ~ *meg for å le* non potevo trattenermi dal ridere.
dybde profondità (og fig.); (jord-) spessore m; mus. gravità; (vann) altezza; (skips) pescaggio; **dybdeforhold** profondità fpl; **dybdemåler** batometro, scandaglio.
dyd virtù; *gjøre en* ~ *avnødvendighet* fare di necessità virtù; **dydig** virtuoso; *spille* ~ fare la gattamorta; **dydsmønster** modello di virtù; **dydspredikant** moralista m, f; **dydspreken** predica che raccomanda la virtù.
dykkand smergo (pl.: -ghi); **dykke** tuffarsi, andare sott'acqua; (ubåt) immergersi, effettuare un'immersione; **dykker** sommozzatore m, palombaro, subacqueo; zool. tuffatore m; **dykkerapparat** attrezzatura di palombaro; **dykkerdrakt** scafandro, tuta da sommozzatore; **dykkerhjel** casco da palombaro; **dykkerklokke** campana da palombaro; **dykkerskip** nave da palombaro.
dyktig abile, provetto, capace, bravo, competente; (grundig) serio, (stor) grande; adv. abilmente, bene; (meget) molto; *en* ~ *kirurg* un valente chi-

urgo; **dyktighet** abilità, capacità, bravura; attitudine f, competenza; (grundighet) serietà; **dyktighetsattest** attestato di idoneità.

dynamikk dinamica; dinamismo; **dynamisk** dinamico (pl.: -ci).

dynamitt dinamite f; **dynamittattentat** attentato alla dinamite; **dynamittmann** dinamitardo.

dynamo dinamo f inv.; **dynamolykt** fanale a dinamo; **dynamometer** dinamometro.

dynasti dinastia; **dynastisk** dinastico (pl.: -ci).

dyne 1. (sand-) duna.

dyne 2. (seng) piumino, trapunta; (fot-) copripiedi m inv.; **dynetrekk**, -var fodera da piumino.

dyng 1. s. mucchio, cumulo, (rotet) ammasso, accozzaglia; **dyng** 2. v., ~ *opp* ammucchiare, ammonticchiare, accumulare; ~ *sammen* ammassare; ~ *arbeid på en* caricare qn. di lavoro.

dynke inumidire; **dynking** inumidimento.

dynn (i vann) limo, (på bunn) melma; (på jorda) mota, fanghiglia, (fastere) fango; **dynnet** limacioso.

dyp 1. adj. profondo (og fig.); mus. grave; *være tre meter* ~ essere profondo tre metri; *hvor sjøen er dypest* dove il lago è più profondo; (*midt*) *i den dypeste søvn* in pieno sonno; ~ *ensomhet* solitudine profonda (estrema); ~ *forakt* sommo disprezzo; ~ *hemmelighet* segreto recondito; ~ *samtale* grave conversazione; ~ *snø* neve alta; *gå (være) kledt i* ~ *sorg* essere in lutto stretto; ~ *tallerken* piatto fondo, F fondina; *dypt vann* acqua alta (profonda); *på dypt vann* al largo, in alto mare, in acque profonde; *ankre på dypt vann* gettare l'ancora in un fondale profondo; ~ *ydmykelse* profonda umiliazione; se også: **dypt** adv.

dyp 2. s. profondo, fondo, profondità; abisso; *sjelens innerste* ~ nei più reconditi recessi dell'animo; (*ute*) *på dypet* al largo, in alto mare.

dypfrosset, -fryst congelato, (matvarer) surgelato.

dypgående s. mar. pescaggio.

dyppe intingere; inzuppare; (dypere) affondare, tuffare; ~ *noe ned i noe* immergere qc. in qc.; **dyping** immersione f, l'intingere m.

dypsindig (di animo) profondo; pensoso; **dypsindighet** profondità di pensiero.

dypt adv. profondamente (og fig.); ~ *inne i* in fondo a; *bukke (hilse)* ~ fare un profondo inchino, ossequiare; ~ *lastet* molto carico, a pieno carico; *øynene ligger* ~ *i hodet på ham* ha gli occhi infossati nelle orbite; *gå en tone dypere* scendere di un tono; *ligge dypere enn* essere a un livello inferiore di, essere più giù di.

dyptenkt profondamente meditato, profondo.

dyptfølt sincero, vivo, sentito; *dyptfølde ord* parole profondamente sentite; **dyptgående** penetrante; se også: **dypgående**; **dyptliggende** infossato, affondato, immerso; **dyptrykk** rotocalco.

dyptseende, -skuende penetrante, profondo, compenetrante; **dyptsørgende** profondamente addolorato (afflitto, accorato); **dypttenkende** (com) penetrante; **dypttonende** grave, basso, di tono basso.

dypvannsbombe bomba di profondità; **dypvannsfisk** pesce m di profondità, pesce abissale; **dypvannsundersøkelse** esplorazione f degli abissi marini.

dyr 1. adj. caro (står etter s.), costoso; *bli, gjøre dyrere* rincarare; *være* ~ essere caro, costare molto; *hvor dyrt er det?* quanto costa?; *ingenting er for dyrt for ham* per lui niente è troppo caro; *her er dyrt å leve* qui la vita è cara; *det er dyre tider vi lever i* la vita è cara oggi; se også: **dyrt** adv.

dyr 2. s. animale m; (især mots. menneske) bestia;

(umælende) litt. bruto; (ride-) cavalcatura, animale da sella; (vill-) bestia feroce, belva; *ville* ~ animali selvatici; *ditt dumme* ~! bestia (che tu sei)!; *bli som* ~ abbrutirsi, imbestialirsi; se også: **kreatur**; **dyreart** specie f animale.

dyrebar (kostelig) prezioso; (kjær) caro.

dyrebeskyttelse protezione f degli animali; **dyrebeskyttelsesforening** società protettrice degli animali; **dyrehage** giardino zoologico; **dyrehagl** pallettoni mpl. **dyrehud** pelle f di animale; **dyrekamp** lotta di animali; **dyrekjøpt** acquistato a caro prezzo.

dyrekjøtt (rensdyr) carne di renna; **dyreklasse** classe f di animali; **dyrekretsen** lo zodiaco.

dyreliv vita animale; **dyrelære** zoologia.

dyremaler pittore m di animali, animalista m, f; **dyremaleri** quadro di animali; **dyrepasser** guardiano di animali; **dyrerike** regno animale; **dyrerygg** (hjort) sella di cervo.

dyreskikkelse forma d'animale; **dyreskinn** pelle f (pelliccia) d'animale; **dyreslekt** genere m di animali; **dyreste(i)k** arrosto di renna; **dyrestemme** voce di animale.

dyretemmer domatore m.

dyreutstopper imbalsamatore m di animali, impagliatore m, tassidermista m, f; **dyrevenn** zoofilo; **dyreverden** fauna; **dyreverdenen** il mondo degli animali.

dyrhet alto costo, prezzo elevato.

dyrisk animale, animalesco (pl.: -chi); (om menneske) bestiale, brutale; **dyriskhet** animalità, bestialità; brutalità.

dyrkbar coltivabile; **dyrke** coltivare (og fig.); (vie seg til) dedicarsi a; (Gud) venerare, adorare; **dyrkelse** coltivazione f, coltura; fig. culto; ~ (= studium) av dedizione f a; **dyrker** coltivatore m, agricoltore m; fig. cultore m; (Gud) adoratore m; **dyrking** coltivazione f, coltura; **dyrkningsmåte** metodo (processo) di coltivazione.

dyrlege veterinario; **dyrlegekunst** veterinaria; **dyrlegeskole** scuola di veterinaria.

dyrplager tormentatore m di animali; **dyrplageri** crudeltà verso gli animali; **dyrskue** esposizione f di animali; fiera zootecnica.

dyrt adv. caro, a caro prezzo (og fig.); *kjøpe (selge)* ~ comprare (vendere) caro; *selge sitt liv* ~ vender cara la vita; *det skal komme ham* ~ *å stå* gli costerà caro; **dyrtid** periodo di carovita; **dyrtidsbidrag** sussidio di caroviveri; **dyrtidspriser** prezzi di carestia; **dyrtidstillegg** indennità di carovita.

dyse tekn. ugello, bocchetta; (bil) dosatore m.

dysse 1. ark. tumulo (tombale); dolmen m.

dysse 2. v., ~ *i søvn* cullare, addormentare, far dormire; ~ *ned et rykte* soffocare (mettere a tacere) una diceria.

dyst lotta, combattimento, gara; (lanse-) torneo, giostra; litt. tenzone f; *prøve en* ~ entrare in lizza; *våge en* ~ *med en* andare con la lancia in resta contro qn.

dyster lugubre, cupo, fosco (pl.: -chi).

dytt spinta; **dytte** (tette)appare; (puffe) urtare, dare spinte a.

dyvåt bagnato fradicio, bagnato fino all'osso.

dø v. morire (av skrekk di spavento; av latter dal ridere); *jeg dør (er døende)* sto morendo; *han var nær ved å* ~ mancò poco che morisse, per poco non morì, F non è morto per un pelo; *da han skulle til å* ~ quando stava per morire, in punto di morte; ~ *en berømmelig død* morire di una morte gloriosa; *vi må (skal) alle* ~ tutti dobbiamo morire; ~ *hen* spegnersi, estinguersi, (samtale) languire; (bli

glemt) cadere nell'oblio; *han skal ikke ~ i synden* non la passerà liscia, prima o poi la dovrà pagare; *~ ut* estinguersi, (sted) spopolarsi; *han døde* è morto, è deceduto, si è spento, morì (*i en alder av 50 år* a 50 anni di età); *han døde på sin post* è morto (mori) sulla breccia; *~ stående* morire in piedi.

død 1. s. morte f; jur. decesso; fig. dipartita; litt. trapasso; *lett* ~ morte dolce; *åndelig* ~ morte spirituale; *den svarte* ~ la peste bubbonica (el.: nera); *heller lide døden tusen ganger* piuttosto patire cento volte la morte; *ta sin ~ av noe* morire di dispiacere per qc.; *det blir min ~* (*jeg tar min ~ av det*) sarà la mia morte, mi farà morire; *den enes ~ den annens brød* morte tua vita mia; *du er dødsens* sei un uomo morto; *Guds død!* perdinci!; *~ og pine!* accidenti! corpo di mille bombel!; *~ og helvete!* morte e dannazione!; *død over tyrannen!* morte al tiranno!; *ligge for døden* essere in punto di morte; *frelse en fra døden* salvare la vita a qn.; *gå i døden* andare incontro alla morte; *gå i døden for* morire per; *i dødens stund* nell'ora della morte; *tro til døden* fedele fino alla morte; *med døden i hjertet* con la morte nel cuore (nell'anima); *dras med døden* essere in agonia, lottare contro la morte; *hate en til døden* odiare a morte qn.

død 2. adj. og s. morto; (avdød) defunto, deceduto, estinto; *dødt blikk* sguardo spento; *~ farge* colore smorto (scialbo); *~ periode (sesong)* stagione morta, periodo di morta stagione; *det døde hav* il Mare Morto; *~ kapital* capitale morto (inerte); *dødt punkt* punto morto; *falle ~ om* cadere morto, F cadere morto stecchito; *gjøre ~ og maktesløs* jur. rendere irritato e senza effetto (nullo e senza effetto); *ligge ~* giacere morto, (spille) fare il morto; *være ~ for verden* essere morto al mondo; *han var og ble ~* era morto e tale rimase.

døblek pallido come un morto, cadaverico (pl.: -ci); **dødbringende** letale, mortale; **døddrukken** ubriaco fradicio; **dødelig** mortale, micidiale; *~ sår* ferita mortale (letale); **dødelighet** mortalità; *dødeligheten blant spebarn* la mortalità infantile; **dødelighetsprosenten** il tasso di mortalità.

dødfrakt nolo sul carico mancante.

dødfødt (og fig.) morto sul nascere, nato morto.

dødgang tekn. marcia al minimo (el.: in folle).

dødhet torpore m, letargia; **dødkjøtt** carne morta, tessuto gangrenoso; **dødlignende** inerte, spento.

dødmannsknapp tekn. pulsante m di uomo morto.

dødning morto, spettro; **dødningaktig** cadaverico (pl.: -ci), spettrale; **dødningben** ossa umane; **dødningdans** danza macabra; **dødningfarge** color cadaverico; **dødninghånd** mano f di morto; **dødninghode** testa di morto, teschio; zool. atropo, testa di morto; **dødninglukt** odore m di cadavere.

dødpunkt punto morto.

dødsangst terrore m della morte; angoscia mortale.

dødsanmeldelse denuncia di decesso; **dødsannonse** annuncio funebre, partecipazione f di morte; **dødsattest** certificato di morte; **dødsbo** successione f; **dødsbud(skap)** notizia della morte (di qn.); annunzio della morte; se **dødsvarsel**.

dødsdag giorno della morte; (årsdag) anniversario della morte; *til min ~* fino al giorno della mia morte.

dødsdom condanna a morte, sentenza di morte; **dødsdømt** condannato a morte; **dødsengel** angelo della morte; **dødsens** perduto, finito; *være ~ redd* avere una paura da morire; se: **død**.

dødsfall morte, decesso; (overskrift) decessi mpl; *på grunn av ~* a causa di decesso (lutto); **dødsfare** pe-

ricolo di morte (el.: mortale); **dødsfiende** nemico mortale; **dødsforakt** disprezzo della morte; *gå på med ~* affrontare la morte; fig. buttarsi a testa bassa, non scoraggiarsi, non risparmiare le energie; **dødsformodning** morte presunta; **dødsfrykt** paura della morte, paura di morire.

dødskamp agonia; *ligge i ~* lottare contro la morte, essere in agonia; **dødskulde** (il) gelo della morte; **dødsqual** tormento della morte; **dødsleie** letto di morte; **dødsmaske** maschera mortuaria; **døds måte** modo di morire, genere m di morte.

dødsnatt notte f della morte; **dødsoffer** vittima; **dødsralling** rantolo della morte (di moribondo); **dødsrike** regno dei morti; inferno; inferi mpl.

dødsseiler vascello fantasma; **døds seng** letto di morte; **døds skrekk** terrore m della morte; fig. spavento mortale; **døds skrik** grido di morte; **døds smerte** dolore m della morte; fig. dolore micidiale, sofferenza mortale; **døds stille** fermo (calmo, silenzioso) come la morte; *det var ~* c'era (regnava) un silenzio di tomba; **dødsstivhet** rigidità cadaverica.

dødsstraff pena di morte, pena capitale; *under ~* sotto pena di morte; **dødsstrid**, se: **døds kamp**; **dødsstund** ora della morte; **dødsstøt** colpo mortale; *det var dødsstøtet for ham* è stato il suo colpo di grazia, per lui è stato il colpo di grazia.

døds sukk ultimo sospiro (respiro); **døds sved** sudore m della morte; **døds syk** malato a morte, mortalmente ammalato; **døds synd** peccato mortale (capitale); **døds søvn** sonno della morte; **døds sår** ferita mortale.

døds tanke idea di (della) morte; **døds tegn** segno della morte; **døds tid**, -time ora della morte; **døds trett** stanco da morire, morto di fatica; **døds varsel** premonizione f della morte; **døds øyeblikk** momento della morte; **døds år** anno di morte; **døds årsak** causa di decesso (el.: di morte).

døds vann acqua stagnante, acqua morta; *forretnin- gene ligger i døds vann* gli affari ristagnano, il commercio langue; **døds vekt** (skip) portata lorda, esponente m di carico; fig. peso morto.

døende moribondo, morente.

døgenikt fannullone m, cattivo soggetto, scioperato.

døgn (un) giorno (e una notte), ventiquattr'ore fpl; *døgnet rundt* giorno e notte; *til alle døgnets tider* a tutte le ore (del giorno e della notte); **døgn flue** efemera; **døgn rytme** ritmo giornaliero; fig. maniera di vivere, modo di vita; **døgn vill** chi non sa se è giorno o notte.

døl valligiano, abitante m, f di una valle.

dølge nascondere, celare, tener segreto; **dølgsmål** segreto; *fødsel i ~* parto clandestino.

dømme (bedømme) giudicare, valutare, stimare; (mislike) disapprovare; *~ en* giudicare qn.; *~ om noe* dare un giudizio su qc.; valutare qc.; *~ til døden (til en bot på...)* condannare a morte (a un'ammenda di...); *~ folk etter utseende* giudicare la gente dall'aspetto; *såvidt jeg kan ~* a mio giudizio; *~ frispark (straffespark)* concedere un calcio di punizione (di rigore); *~ i en sak* giudicare una questione (vertenza); *~ imellom* fare da arbitro (tra), arbitrare.

dømmekraft giudizio; *ha god ~* avere molto discernimento; **dømmesyk** chi trova sempre a ridere, F criticone m.

dønning onda lunga, ondata lunga, mare m lungo.

døpe battezzare; *han er døpt Karl* Carlo è il suo nome di battesimo; **døpefont** fonte m battesimale; **døpenavn** nome m di battesimo; **døper** chi battezza; *Døperen* il Battista.

dør porta, uscio; (bil-) portiera; (liten) porticina; (tog-, skap-) sportello; (ytter-) portone m, porta di casa; *hemmelig* ~ porta segreta; *stå (være, holde) for dør* essere alle porte; *krigen stod for dør* la guerra era imminente; *vise en dør* indicare la porta a qn.; *gå fra ~ til ~* andare di porta in porta; *nøkkelen sitter i dør* la chiave è nella porta; *i dør* sulla porta, sulla soglia; *bo ~ i ~ med en* stare porta a porta con qn.; *jage (kaste, sette) en på ~* mettere qn. alla porta.

dørbeslag bandella, ferratura della porta; **dørfløy** battente m; **dørfylling** pannello.

dørgende adv. completamente, totalmente; ~ *lat* pigrissimo.

dørhale mar. tesare; ~ *en* fig. conciare qn. per il di delle feste; **dørhammer** picchiotto, battente m, battacchio; **dørhank** maniglia; **dørhengsel** cardine m; **dørkarm** stipite m, cornice f.

dørk mar. pavimento.

dørklinke saliscendi m inv., nottola; **dørklokke** campanello; **dørmatte** zerbino, stoino; **dørplate** targhetta; **dørpost** stipite m.

dørslag colatoio, colabrodo m inv., colapasta m inv., colino.

dørsprekk fenditura (fessura) di una porta; **dørstolpe** stipite m; **dørterskel** soglia; **dørvokter** usciere m; guardaportone m inv.; **dørvrider** maniglia a pomello.

døråpning apertura di porta, vano di porta; (i hus under bygning) vano, luce f.

døs dormiveglia m inv.; sopore m; **døse** sonnecchiare, dormicchiare; ~ *bort tiden* perdere il tempo sonnecchiando; **døsig** sonnacchioso, sonnolento; **døsighet** sonnolenza.

døv sordo (*på det ene øret* da un orecchio); ~ *for ens bønner* sordo alle preghiere di qn.; *late som en er* ~ fare il sordo; *vende det døve øret til* fare orecchi da mercante; *gjøre ~* assordare.

døve v. se: **døyve**; **døvhed** sordità; **døvstum** sordomuto; **døvstummeanstalt** (skole) istituto dei sordomuti; **døvstummelærer** maestro (insegnante m, f) di sordomuti.

døye sopportare, subire, patire; F digerire; ~ *spott* sopportare la beffa; ~ *meget for ens skyld* patire molto per qn.

døyt, *det er ikke en ~ verdt* non vale un fico secco; *han eier ikke en ~* non ha un soldo; *jeg gir ikke en ~ for det* non lo pagherei nemmeno un centesimo; *det bryr jeg meg ikke en ~ om* non me ne importa un fico secco (el.: un accidente); *me ne infischio*; F *me ne frego*.

døyve (dempe) smorzare, attenuare; (sløve) fiaccare, inebetire; (sanser) sopire; (ild) soffocare; fig. dominare, esercitare la propria autorità su, rendere docile.

dåd impresa, fatto, azione f, prodezza; *glimrende* ~ impresa eccezionale, azione mirabile; **dådløs** inattivo; **dådrik** attivo; **dåds kraft** energia, azione f, attività.

dådyr daino; **dådyrskinn** pelle f di daino; **dådyrkolle** daina.

dåne svenire, venir meno; **dåneferdig** sul punto di svenire; *være ~ av* svenire da; **dåning** svenimento, mancamento.

dåp battesimo; *holde over (til) dåpen* tenere a battesimo; **dåpsattest** certificato di battesimo (el.: di nascita); estratto dell'atto di nascita; **dåpsdag** giorno di battesimo; **dåpsdrakt** abito da battesimo; **dåpsformular** (-ritual) rituale m battesimale; **dåps-gave** regalo di battesimo; **dåpskjole** abito da battesimo; **dåpslue** cuffietta da battesimo; **dåpsløfte** voto battesimale.

dåre 1. s. folle m, f, insensato; **dåre** 2. v. sedurre, incantare, rapire; se også: *bedåre*; **dåreanstalt**, -kiste manicomio; **dårekistegal** pazzo furioso, matto da legare; **dårekistemedlem** matto, uscito dal manicomio; **dårekistesnakk** discorsi mpl insensati.

dårlig (slett) brutto, cattivo; (syk) malato, sofferente; adv. male, miseramente; *bli ~* guastarsi, (bli syk) ammalarsi; *være ~ (syk)* star male, sentirsi male; *det er ~ med ham (han har det ~)* sta male, (sitter ~ i det) è in cattive acque; *en ~ spøk* un brutto scherzo, F uno scherzo da prete; *en ~ tann* un dente guasto; *dårlige tider* brutti tempi; *en dårlig vare* una merce di cattiva qualità.

dårskap follia.

dåse scatola; **dåsemikkel** balordo, sciocco (pl.: -chi).

E

E, e 1. E, e m, f; 2. mus. mi m.

ebbe 1. s. bassa marea, riflusso (*della marea*); ~ *og flo* alta e bassa marea, flusso e riflusso; *det er ~* la marea è bassa, c'è bassa marea; *det er ~ i kassen* si è in bolletta, si è al verde.

ebbe 2. v. (vann) scendere; ~ *ut* fig. diminuire, esaurirsi; (samtale) languire; (liv) spegnersi.

ebbetid ora del riflusso, ora della bassa marea.

ebonitt ebanite f; **ebonittplate** lastra di ebanite.

ed giuramento; (banning) bestemmia, F moccio; *avlegge ~* prestare giuramento, giurare; *som har avlagt ~* giurato; *som ikke har avlagt ~* non vincolato da giuramento; *bekrefte med ~* confermare con giuramento, giurare; *det tør jeg avlegge ~ på* ci giurerei; *holde sin ~* osservare il giuramento; *sverge en dyr ~* giurare solennemente; *sette i en ~* pronunciare una bestemmia, F tirare un moccio; *ta en i ~* far giurare qn., far prestare giuramento a

qn.; *under ~* sotto (il vincolo del) giuramento.

edamerost formaggio olandese.

edder veleno; se: *eiter*; **edderkopp** ragno.

eddik aceto; *bli til ~* inacetire, diventare aceto; **eddikbrygger** fabbricante m di aceto; **eddikbryggeri** fabbrica di aceto; **eddikfabrikasjon** fabbricazione f di aceto; **eddikflaske**, -krukke ampolla per l'aceto; **eddikopplesning** soluzione f acetosa.

eddiksaus salsa all'aceto, salsa all'agro; **eddiksurs** aspro come l'aceto; kjem. acetoso; ~... acetato di...; **eddiksurt salt** acetato; **eddiksyre** acido acetico.

edel nobile (også metall, stil), (person og) magnanimo, generoso; ~ *hest* cavallo di razza; ~ *vin* vino generoso, vino di qualità; **edelgran** abete bianco; **edelhet** nobiltà, magnanimità, generosità.

edelig giurato; ~ *løfte* promessa giurata, giuramento promissorio.

edelmodig nobile, magnanimo; litt. generoso; **edelmodighet** magnanimità, nobiltà d'animo, generosità.

edelste(i)n pietra preziosa, gemma.

eden(s have) paradiso terrestre.

eder pron. gl. voi; se: dere.

ederdun piuma dell'edredone m; **ederduns dyne** piumino; **ederfugl** edredone m.

edfeste, ~ *en* far prestare giuramento a qn., ricevere il giuramento di qn.; **edfesting** prestazione f di giuramento.

edikt editto.

edle(re), ~ *del* (*av legemet*) parti fpl nobili.

edru sobrio; *bli* ~ smaltire la sbornia; *gjøre* ~ far passare la sbornia; **edruelig** sobrio, morigerato; **edruelighet** sobrietà, morigeratezza.

edsavleggelse (prestazione f di) giuramento; **edsbrudd** violazione f di giuramento; **edsformular** formula di giuramento; **edsvoren** giurato; ~ *translator* traduttore m giurato.

E-dur mus. mi m maggiore.

efesisk efesino.

effekt effetto; *beregnet på* ~ di effetto, pretenzioso; *jage etter* ~ mirare all'effetto; **effekter** effetti mpl, (*løsøre*) effetti; **effektfull** di grande effetto; **effektiv** efficace, efficiente; **effettivo**; ~ *styrke* potenza effettiva.

effektjageri ricerca di effetto; **effektuere** effettuare; ~ *en ordre* eseguire un ordine; ~ *en betaling* effettuare un pagamento; **effektivering** effettuazione f, compimento, attuazione f.

effen pari; ~ *eller ueffen* pari o dispari.

eftasverd merenda.

eføy edera.

egen proprio, (eiendommelig også) particolare, peculiare; (underlig) strano, singolare; *hans* ~ *sønn* il suo proprio figlio; *mitt eget hus* la mia casa; *ha sitt eget hus* avere una casa propria; *mitt eget hår* i miei capelli naturali; *arbeide for* ~ *regning* lavorare per proprio conto (el.: in proprio); *han har opprettet eget firma* ha messo su una ditta in proprio; (*et*) *eget værelse* una camera per sé; *værelse med* ~ *inngang* camera con ingresso indipendente; *De har en ~ måte å...* (Lei) ha un modo tutto particolare di...; *se med sine egne øyne* vedere coi propri occhi.

egenart tratto distintivo, caratteristica, carattere m proprio, proprietà; **egenartet** caratteristico (pl.: -ci), particolare, proprio; **egenfarge** colore m naturale; **egenhandel** commercio in proprio; **egenhendig** di propria mano, (*skriv*) autografo (el.: di proprio pugno), (testamente) olografo; ~ *underskrift* firma propria; **egenhet** particolarità; gram. idiotismo; **egeninteresse** interesse m particolare; proprio interesse; **egenkapital** capitale proprio, attivo, avere m.

egenkjærlig egoista, ininteressato; **egenkjærlighet** egoismo, egotismo; **egenmektig** autoritario, arbitrario, dispotico (pl.: -ci); **egenmektighet** condotta arbitraria; **egennavn** nome proprio.

egennytte proprio interesse, interesse m personale, egoismo; *av* ~ per interesse; **egennyttighet** egoismo, egotismo; **egenrådlig** testardo, caparbio, ostinato; autoritario; **egenrådighet** testardaggine f, caparbia, ostinazione f; **egensindig** ostinato, testardo; **egensindighet** ostinazione f, testardaggine f.

egenskap qualità, caratteristica, proprietà, carattere m, (*kjennetegn*) attributo; *i* ~ *av* in qualità di, come; *Guds egenskaper* gli attributi di Dio; **egenskapsord** aggettivo, attributo.

egentlig proprio, particolare, vero; propriamente detto; *det egentlige Norge* la Norvegia propriamente detta (el.: vera e propria); *den egentlige verdi av vårt arbeid* il valore intrinseco del nostro lavoro; ~ (*talt*) a dire il vero, veramente, per dire la verità; *hva ville hun ~?* che cosa voleva esattamente?; *ikke ~* non esattamente (precisamente).

egenveksel effetto all'ordine, vaglia m cambiario.

egenvekt peso specifico; **egenverdi** valore intrinseco; **egenvilje** ostinazione f.

egget proprio; se: egen.

egg 1. (*kniv*) filo, taglio (di lama); *slipe eggen på* affilare; **egg** 2. (*fugl*-) uovo; bot. ovulo; *bløtkokt* ~ uovo alla coque; *hardkokt* ~ uovo sodo; *legge* ~ fare l'uovo, deporre le uova.

egge eccitare, stimolare, stuzzicare; ~ *ens nysgjerrighet* stuzzicare la curiosità di qn.

eggeglass portauovo m inv.; **eggegul** giallo uovo; **eggehvite** bianco d'uovo, albume m; **eggehviteaktig**, **-holdig** albuminoso; **eggehvitestoff** albumina; **eggekake** frittata; **eggemelk** crema al latte, latte dolce; **eggepisker** frullino; **eggeplomme** tuorlo, rosso d'uovo; **eggepulver** uova fpl in polvere; **eggepunsj** ponce m (*punch* m) all'uovo; **eggerøre** uova fpl strapazzate; **eggeskall** guscio d'uovo; **eggestokk** ovaia, ovaio; **eggetoddy** latte m di gallina.

eggformet ovale, ovoidale; **egghandler** venditore m di uova, ovaia, pollaiuolo; **eggleggende** oviparo; **egglegging** deposizione f delle uova; **eggsentral** centro di raccolta e vendita delle uova; **eggvær** luogo di raccolta delle uova degli uccelli marini.

egide egida.

egle accattar briga; ~ *seg inn på en* cercar di accattar briga con qn.

egn regione f, paese m, zona; litt. contrada; (*landskap*) paesaggio; *egnen omkring* i dintorni (di); *en avsides* ~ un angolo sperduto, una zona isolata.

egne 1., ~ *seg* essere adatto a (per); prestarsi a; essere fatto per; *dette tømmer egner seg til å bygge med* questo legname è adatto alla costruzione; *egnet til* adatto a, indicato per, idoneo a, appropriato per.

egne 2. (*sette agn på*) innescare.

egoisme egoismo; **egoist** egoista m, f; **egoistisk** egoista, egoistico (pl.: -ci); adv. da egoista.

egypter, egyptisk egiziano.

ei! *interjek.* ah!; ~, ~! guarda, guarda!

eid istmo.

eie 1. v. possedere, avere (og fig.); jur. essere proprietario di; *alt det han eier og har* tutto il suo avere, tutto quello che possiede; **eie** 2. s. proprietà, avere; (*besittelse*) possedimento.

eieform genitivo.

eiegod buono come il pane; *han er ~* ha un cuore d'oro; **eiegodhet** bontà infinita.

eiendel avere m, beni mpl; *mine eiendeler* i miei effetti personali, le mie cose, la mia roba.

eiendom proprietà, avere m; (*land*-) terre fpl, fondo; (*hus*) immobile; *denne mark er hans* ~ questo campo è di sua proprietà; **eiendommelig** proprio (*for* di), particolare, caratteristico (pl.: -ci); peculiare; (*merkkelig*) singolare, strano; *han har en ~ stil* ha uno stile tutto particolare; *det eiendommelige for italienerne* ciò che è proprio degli italiani; *det eiendommelige ved dansk* la peculiarità della lingua danese; **eiendommelighet** particolarità, caratteristica, peculiarità; *et språks* ~ il genio di una lingua.

eiendomsbesitter proprietario, possidente m, f; **eiendomsfelleskap** comunanza dei beni; **eiendoms-mekler** agente m immobiliare, mediatore m; **eien-**

domsoverdragelse trasferimento di (dei) beni, passaggio di proprietà; **jur.** trasferimento del diritto di proprietà; **eiendomspronomen** pronome (aggettivo) possessivo; **eiendomsrett** diritto di proprietà; **eiendomsskatt** (tassa) fondiaria.

eier(mann) proprietario, padrone m.

eik quercia, (tresort også) rovere m.

eike 1. (båt) barca a remi; **eike** 2. (hjul) raggio.

eikebark corteccia di quercia; **eikekrans** corona di quercia; **eikeløv** foglie fpl di quercia; **eikemalt** piturato in rovere; **eikenøtt** ghianda; **eikeplanke** tavola (asse f) di rovere; **eikeskog** querceto; **eikestamme** tronco di quercia; **eiketre** quercia; **eiketømmer** tronchi di quercia, legno di rovere.

eim vapore m, esalazione f.

einebær bacca di ginepro; **einebærsbrennevin** (liquore m di) ginepro; **einebærbusk**, **einer** ginepro.

eis mus. mi m diesis.

eiter veleno, tossico (pl.: -ci); **spy** ~ **og galle** sputar veleno, sprizzare bile.

ekkel disgustoso, schifoso, (stygg) brutto; *det er et ekkelt vær* fa proprio brutto; *fy, så ekkelt det er!* che schifo!

ekko eco m, f (pl.: gli echi); **se**: **gjenlyd**; **ekkolodd** mar. scandaglio acustico, eco(gonio)metro.

eklatant clamoroso, strepitoso, impressionante.

eklektiker, **eklektisk** eclettico (pl.: -ci).

eklipse eclissi f; **ekliptikk** eclittica.

ekorn scoiattolo.

eks- ex-; ~ **-minister** ex-ministro.

eksakt esatto; *de eksakte vitenskaper* le scienze esatte.

eksamen esame m; **muntlig** ~ esame orale; **skriftlig** ~ prova scritta; **holde** ~ fare esami; **gå opp til** (*underkaste seg, være oppe til*) ~ dare, sostenere, subire un esame; **ta** ~ dare un esame; **bestå** (*fd*) ~ superare (essere promosso a) un esame; **stryke til** ~ essere bocciato a un esame.

eksamensbevis diploma m, certificato d'esame, titolo di studio; **eksamensbord**, *ved eksamensbordet* davanti alla commissione esaminatrice; *han kommer like fra eksamensbordet* è fresco di studi; **eksamensfeber**, *ha* ~ avere la tremarella; **eksamensgebyr** tassa d'esame; **eksamenshell** fortuna agli esami; **eksamensoppgave** tema m d'esame, domanda; **eksamenspensum** programma m d'esame; **eksamensvitnemål**, **se**: **eksamensbevis**.

eksaminand esaminando, candidato; **eksaminasjon** esame m, esaminazione f; **eksaminator** esaminatore m; **eksaminere** esaminare; ~ *en i* interrogare qn. su, sottoporre qn. a un esame di.

eksegese esegesi f; **eksegetisk** esegetico (pl.: -ci).

eksekusjon esecuzione f; **jur.** (også) sequestro; *foreta, gjøre* ~ *i noe* mettere qc. sotto sequestro; **eksekusjonsforretning** esecuzione f; **eksekusjonsfri** fuori sequestro, esente da sequestro; **eksekutiv** esecutivo; **eksekutør** esecutore m; **eksekvere** eseguire, dare esecuzione a; **eksekvering** esecuzione f.

eksellense eccellenza; *Deres* ~ Sua Eccellenza; **eksellere** eccellere (*i in, i å nel + inf.*).

eksem eczema m.

eksempel esempio, modello; *for* ~ per (ad) esempio; **litt.** **esempigrasia**; *som* ~ a titolo d'esempio; *et praktisk* ~ un esempio concreto (pratico); *gi* (*være*) *et dårlig* ~ *for* essere di cattivo esempio per; *gi* ~ dare un esempio; *ta en til* ~ prendere qn. ad esempio, imitare l'esempio di qn.

eksempelløs senza precedenti, (uhørt) inaudito; **eksempelsamling** raccolta di esempi.

eksemplar esemplare m, esempio; (**mønster**) model-

lo; *i tre eksemplarer* merk. in triplice copia; **eksemplarisk** esemplare; **adv.** in modo esemplare.

eksenter tekn. eccentrico (pl.: -ci); **eksentrisitet** eccentricità; **eksentrisk** eccentrico (pl.: -ci).

ekserpere fare un estratto (di), eccerpire; **ekserpt** estratto, selezione f.

eksersere compiere esercitazioni (militari); **gl.** fare il servizio militare; **F** dominare; **ekserserhus** sala d'armi; **ekserserplass** piazza d'armi, campo di Marte; **ekserserreglement** regolamento di addestramento; **ekseriserskip** nave f d'addestramento, nave scuola; **eksersis** esercitazione f, addestramento.

eksser eccessi mpl; *begå* ~ abbandonarsi ad eccessi.

ekshaust scappamento, scarico, fuoruscita; **gas** di scarico; **ekshaustrør** tubo di scappamento; **ekshaustventil** valvola di scappamento.

eksigibel esigibile.

eksil esilio; **eksilregjering** governo in esilio.

eksistens esistenza; (**vesen**) essere; *forfeilet* ~ fallito, spostato; **eksistensberettigelse** diritto alla vita (el.: di esistere); **eksistensmiddel** mezzi mpl di sussistenza, risorse fpl; **eksistensminimum** minimo vitale (el.: sussistenza); **eksistensmulighet** possibilità di sussistere, possibilità di vita; **eksistere** esistere; (*oppholde livet*) sussistere.

ekskeiser ex-imperatore m.

ekskudere escludere; **ekskludering** esclusione f; **eksklusiv** esclusivo; **eksklusive** prep. esclusivamente, con esclusione di; in esclusiva.

ekskommunisere scomunicare; **ekskommunisering** scomunica.

ekskrementer escrementi mpl, feci fpl, deiezioni fpl (alvine).

eksotisk esotico (pl.: -ci).

ekspedere spedire; (**gjøre ferdig**) sbrigare; (**kunder**) servire; *blir De ekspedert?* è servito?; **ekspedisjon** spedizione f; (**lokale**) ufficio (di spedizioni, di informazioni); **ekspedisjonssjef** direttore m generale, capodivisione m (di un ministero); **ekspeditrise** commessa; **ekspedit** spicchio, spedito, sbrigativo, pronto; **ekspeditør** commesso; speditore m.

ekspektanse aspettativa, attesa; **ekspektanseliste** lista d'attesa, lista dei candidati; *stå på* ~ essere in lista d'attesa.

eksperiment esperimento; esperienza; **eksperiment-**esperimentale; **eksperimentere** fare esperimenti (*med* di el. su); **eksperimenterende** sperimentale; **eksperimentering** sperimentazione f.

ekspert esperto, perito (*i di*); **se**: **sakkyndig**.

eksplodere esplodere, scoppiare, saltare in aria, (*om mine også*) brillare; **eksploderende** esplodente, esplosivo; **eksplodering**, **-plosjon** esplosione f, scoppio; **eksplosiv** esplosivo; *eksplosivt stoff* esplosivo, esplosivi mpl; **eksplosjonsmotor** motore m a scoppio (el.: combustione interna).

eksponent esponente m; **eksponere** esporre.

eksport esportazione f; **eksportartikkel** articolo d'esportazione; **eksportere** esportare; **eksportforbud** divieto d'esportazione; **eksportforretning** ditta di esportazioni; **eksportland** paese m esportatore, nazione f esportatrice; **eksportoverskudd** eccedenza delle esportazioni sulle importazioni; **eksportpremie** premio d'esportazione; **eksportøl** birra f d'esportazione, birra ad alta gradazione alcolica; **eksportør** esportatore m.

ekspress 1. espresso; *med* ~ per espresso; **ekspress** 2. (tog) (treno) rapido; **ekspressbrev** espresso; **ekspresskaffe** (caffè) espresso.

ekspropriere espropriare; **ekspropriering** espropriazione f, esproprio.
ekstase estasi f, *falle i ~* cadere (andare) in estasi; *falle i ~ over* estasiarsi di (el.: per, in).
ekstemporalesning traduzione a prima vista; **ekstempore** a prima vista, a libro aperto, estemporaneamente, sul momento; **ekstemporere** improvvisare; (oversette) tradurre a prima vista; **ekstemporing** improvvisazione f.
eksterritorialrett extraterritorialità; *å ha ~* godere dell'extraterritorialità.
ekstra extra; in più, di più, supplementare; *betale ~ for* pagare un supplemento per; *~ fin* extra, di qualità superiore; **ekstraarbeid** lavoro supplementare; **ekstrabevilgning** stanziamento supplementare; **ekstrablad** (-nummer) edizione straordinaria; **ekstrafortjeneste** guadagno extra (supplementare).
ekstrahere estrarre; **ekstrakt** estratto.
ekstranummer spettacolo extra, fuoriprogramma m; (konsert) bis m inv.; edizione straordinaria.
ekstraomkostninger spese fpl extra (supplementari); **ekstraordinær** straordinario; **ekstrapersonale** personale m extra (avventizio); **ekstrarabatt** sconto straordinario; **ekstraskatt** (tassa) addizionale f; soprattassa; **ekstratillegg** (gasje) gratifica.
ekstratime lezione f supplementare; ripetizione f; **ekstratog** treno straordinario; (bestilt) treno speciale; **ekstrautgave** edizione straordinaria; **ekstrautgift** spesa extra.
ekstravaganse stravaganza; spesa folle, prodigalità; **ekstravagant** stravagante; prodigo (pl.: -ghi), scialacquatore.
ekstrem estremo; **ekstremitet** estremità.
ekte 1. adj. (sann, virkelig) vero, verace, reale; (ærlig) sincero; (ublandet) puro, schietto, genuino; (dokument) autentico (pl.: -ci); (barn) legittimo; *~ farge* colore solido (inalterabile); *~ stein* pietra preziosa; *~ varer* merk. merce garantita; *~ vin* vino genuino; *vare ~ i fargen* non tingere.
ekte 2. v. sposare; **ekte** 3. s., *gi til ~* dare in sposa; *ta til ~* sposare, prendere in moglie.
ektefelle coniuge m, consorte m, f; **ektefeller, -folk** coniugi mpl, sposi mpl, marito e moglie f; **ektemann** marito, sposo, consorte m; **ektepakt** contratto di matrimonio; **ektepar** coppia (di coniugi); *det unge ~* i novelli sposi; **ekteseng** letto nuziale (matrimoniale).
ekteskap matrimonio; *av første ~* di primo letto.
ekteskapelig coniugale, matrimoniale; (som tilkommer ektemannen) maritale; *~ lykke* felicità coniugale; *~ samliv* vita coniugale, vita in comune, convivenza domestica.
ekteskapsannonse annuncio matrimoniale; **ekteskapsbrudd** adulterio; **ekteskapsbryter** adultero, adultera; **ekteskapsbyrå** agenzia matrimoniale; **ekteskapsdrama** dramma m coniugale; **ekteskapskontrakt** contratto di matrimonio; **ekteskapsløfte** promessa di matrimonio; **ekteskapsmekler** parainfo, mediatore m di matrimoni; **ekteskapstilbud** offerta di matrimonio.
ektestand matrimonio; **ektevie** sposare, unire in matrimonio; **ekteviv** moglie f, sposa, consorte f.
ekthet genuinità, autenticità; schiettezza, purezza; legittimità; (holdbarhet) solidità; se: ekte.
ekvator equatore m; (*som ligger*) *under ~* (situato) sotto l'equatore; **ekvatorial** equatoriale.
ekvilibrant equilibrista m, f; **ekvilibrantisk** d'equilibrio; **ekvinoktial** equinoziale.
ekvipasje equipaggio; **ekvipere** equipaggiare; *corredare, attrezzare*; (hest) bardare; **ekvipering** equi-

paggiamento; attrezzatura; allestimento; **ekviperingsforretning** negozio di confezioni; **ekviperingskjøpmann** proprietario di un negozio di confezioni.
ekvivalens equivalenza; **ekvivalent** equivalente.
elastikk elastico (pl.: -ci); **elastisitet** elasticità; **elastisk** elastico (pl.: -ci).
elde vecchiaia; vecchiezza; antichità; litt. vetustà; *høy grad av elde* estrema vecchiezza; **eldes** invecchiare; **eldgammel** vecchissimo, stravecchio; (fra gammel tid) antico (pl.: -chi); *i eldgamle tider* al tempo dei tempi.
eldre più anziano, più vecchio (*enn* di); (tidligere) anteriore (*enn* a), precedente (*enn* a); *en ~ dame* una signora di una certa età; *den ~ bror* il (fratello) maggiore; *de ~* gli anziani, i vecchi; (skole) i grandi; *jeg er to år ~ enn han* ho due anni più di lui; *se ~ ut enn man er* dimostrare più della propria età.
eldst (il) più vecchio, (il) più anziano; (i tid) (il) più lontano nel tempo; (søsken) (il) maggiore; *i de eldste tider* nei tempi più remoti, al tempo dei tempi; *eldste klasse* sport. i veterani; **eldste** s. anziano, decano.
elefant elefante m; *gjøre en mygg til en ~* fare d'una mosca un elefante; **elefant-** di elefante; **elefantfører** conducente m di elefante, cornac m inv.; **elefant-snabel** proboscide f; **elefantpsyke** elefantiasi f; **elefanttann** zanna di elefante; se: elfenben; **elefantunge** elefantino.
eleganse eleganza; **elegant** elegante.
elegi elegia; **elegiker** poeta m elegiaco; **elegisk** elegiaco (pl.: -ci).
elektrifisere elettrificare; **elektrifisering** elettrificazione f; **elektriker** elettricista m; **elektrisere** elettrizzare; **elektrisering** elettrizzazione f; **elektrisermaskin** elettrizzatore m.
elektrisitet elettricità; **elektrisitetsforbruk** consumo di corrente elettrica; **elektrisitetsforsyning** fornitura (distribuzione) di elettricità; **elektrisitetmåler** elettrometro; **elektrisitetsverk** officina (el.: centrale f) elettrica.
elektrisk elettrico (pl.: -ci); *~ apparat* apparecchio elettrico; *~ kontakt* presa (di corrente); *~ plugg* spina (a banana); *~ støpsel* spina; *~ støt* scossa elettrica; folgorazione f; *bli drept av et ~ støt* essere fulminato da una scarica elettrica.
elektrofor elettroforo; **elektroingeniør** ingegnere m elettrotecnico; **elektrojernindustri** elettrosiderurgia; **elektrokjemi** elettrochimica; **elektromagnet** elettromagnete m; **elektromagnetisk** elettromagnetico (pl.: -ci); **elektrometallurgisk** elettrometallurgico (pl.: -ci); **elektromotor, -motorisk** elettromotore; **elektroskop** elettroscopio.
element elemento; (tørr-) pila a secco.
elementar- elementare; **elementær** elementare; **elementær-** elementare.
elendig misero, miserabile; *en ~ bok* un pessimo libro; *en ~ forfatter* uno scrittore dappoco, uno scribacchino; *en ~ skurk* uno spregevole furfante; *et ~ liv* una vita grama; *i en ~ forfatning* in uno stato miserevole; malridotto; **elendighet** miseria; angustie fpl, stenti mpl.
elev alunno, allievo; scolaro; (ungdoms- og videregående skole) studente; (lærd) discepolo; (kunst) allievo; **elevarbeid** opera di allievo; **elevforening** associazione f di studenti.
elevasjon elevazione f; **elevator** ascensore m; (kjøken) montavivande m inv.; (vare-) montacarichi m inv.; **elevatorfører** ragazzo dell'ascensore, ascensorista m, addetto dell'ascensore; **elevatorsjakt** gabbia d'ascensore.

elfenben avorio; **elfenbens-** d'avorio; litt. eburneo.
elg alce m; **elgkolle**, **-ku** alce femmina; **elgokse** alce maschio; **elgsblakk** grigio alce.

eliksir elisir m.

eliminere eliminare; ~ *en ukjent* eliminare un'incognita; **eliminering** eliminazione f.

eller o, oppure; (som utgjør) ossia, ovvero; (etter uten) né; (ellers, i motsatt fall) altrimenti; se: enten, hverken; *ja ~ nei* o sì o no; *uten laster ~ dyder* senza vizi nè virtù.

ellers (i motsatt fall) altrimenti, se no, sennò; (forøvrig) d'altronde, del resto; (dessuten) inoltre; (tidligere) una volta; (sedvanligvis) normalmente, di solito; *er det ~ ingen?* non c'è nessun altro?; ~ *intet* nient'altro; *har De ~ noe å bemerke?* ha altre osservazioni da fare?; *er det ~ ikke noe De ønsker?* non desidera altro?; *hvis ~* se pertanto; *som ~* come al solito, secondo il solito; ~ *takk* grazie lo stesso; iron. grazie tante!

elleve undici; **elleveårig**, **-års** undicenne.

ellevill sfrenato; *være ~ av glede* essere pazzo di gioia.

ellevte undicesimo; litt. undecimo, decimoprime; (i dato) l'undici; *i den ~ time* all'ultima ora; **ellevtedel** undicesimo, undicesima parte; *en ~* un undicesimo.

elmsild fuoco di Sant'Elmo.

elsk, *legge ~ på* invaghirsi di, incapricciarsi di.

elske amare, voler bene a (*høyt* tanto, molto; *mer, høyere* più); ~ *omt* amare teneramente; ~ *en igjen* ricambiare (corrispondere) l'amore di qn.; *to elskende* due amanti (el. innamorati); *høyt elsket* benamato, molto caro; diletto; *gjøre seg elsket* farsi amare (voler bene); *min elskede* il mio amore.

elskelig amabile, incantevole, simpatico (pl.: -ci).

elsker amante m; (forelsket) innamorato; (ynder) amatore m; appassionato; (teater) (primo) amoroso; **elskerinne** amante f; (teater) (prima) amorosa.

elsket, *høyt ~* diletto, prediletto.

elskov amore m, passione f; *fatte (føle) ~ for* provare amore per, essere attratto da.

elskovs- d'amore, amoroso; **elskovsbarn** figlio naturale; **elskovsblikk** sguardo amoroso (appassionato); **elskovsbånd** legame amoroso; **elskovsdrikk** filtro (elisir m) d'amore; **elskovsdrukken** ebbro d'amore, folle d'amore; **elskovseventyr** avventura amorosa (galante); **elskovsfull** colmo d'amore (el. di passione); **elskovsgud** dio dell'amore, Cupido; **elskovsgudinne** dea dell'amore, Venere.

elskovshandel relazione amorosa; tresca; **elskovshet** ardente di passione; **elskovsild** fiamma di passione; **elskovsklage** lamento amoroso; **elskovskval** tormento d'amore; **elskovsmiddel** afrodisiaco (pl.: -ci).

elskovspant pegno d'amore; **elskovsridder** paladino d'amore; **elskovsrus** ebbrezza (follia) amorosa; **elskovssukk** sospiro amoroso; **elskovssyk** languido di passione; **elskovstale** discorso amoroso; **elskovstanker** pensieri mpl appassionati (amorosi); **elskovsvarm** ardente d'amore (di passione).

elskverdig gentile, cortese, affabile, garbato, amabile; **elskverdighet** cortesia, affabilità, amabilità.

elte v. impastare; ~ s. pasta, impasto; *som kan eltes* impastabile; **eltemaskin** impastatrice f; **eltetraumedia**; **elting** impastatura.

elv fiume m, torrente m, corso d'acqua.

elve- fluviale, di fiume, di torrente; **elveblest** orticaria.

elvebredd sponda, riva (di un fiume); (*bratt*) argine

m; **elvebuktning** meandro, ansa; **elvebunn** fondo (di un fiume); **elvefar** letto; **elvefart** navigazione f fluviale; **elvehavn** porto fluviale; **elveleie** letto; **elveløp** corso di un fiume.

elvemel argine m; **elvemunning**, **-os** foce f; (*bred*) estuario; **elvepram** chiatta; **elveregulering** regolazione delle acque fluviali; **elveseng** letto (di un fiume); **elvesus** mormorio, (*sterkere*) rombo (di un fiume); **elvevann** acqua fluviale.

elyseisk elisio; *de elyseiske marker* i campi elisi.

emalje smalto; **emaljearbeid** smaltatura; lavoro a smalto; **emaljefarge** smalto; **emaljelakk** vernice f a smalto; **emaljere** smaltare; **emaljering** smaltatura; **emaljevarer** oggetti in ferro smaltato.

emansipasjon emancipazione f; **emansipere** emancipare.

emballasje imballaggio, imballo; *eksklusive (inklusive) ~* imballaggio escluso (compreso); *ledig ~* imballaggio disponibile; *uten ~* senza imballaggio, alla rinfusa; **emballere** imballare.

embargo embargo, blocco; *legge ~ på et skip* disporre il fermo di una nave.

embete impiego, posto, ufficio; (*høyere*) carica; (*retts-*) magistratura; (*virksomhet*) funzioni fpl; *ansette i et ~* nominare ad un impiego (una carica); *få et ~* ottenere un impiego (una carica); *bestyre sitt ~* assolvere le proprie funzioni (il proprio ufficio); *fratre sitt ~* dimettersi dal proprio ufficio, rassegnare le dimissioni; *overta sitt ~ igjen* riprendere le proprie funzioni; *tiltre et ~* assumere una carica; *på embets vegne* d'ufficio.

embetsbolig abitazione f di servizio; **embetsbror** collega m; **embetsdrakt** abito ufficiale; (*geistlig*) paramenti mpl liturgici; **embetsdyktighet** abilità di funzionario; **embetsed** giuramento professionale.

embetseksamen esame m di laurea; **embetsforretninger** (-gjerning) funzioni fpl di un impiego (osv. se: embete); **embetsførsel** gestione f, amministrazione f; *uordentlig ~* prevaricazione f; **embetshemmelighet** segreto professionale; **embetsinntekter** proventi mpl di un impiego (osv. se: embete); **embetsiver** zelo di funzionario; **embetsjakt** caccia al posto.

embetskarriere carriera amministrativa; **embetsledighet** posto vacante, vacanza; **embetslokale** ufficio amministrativo; **embetsmann** funzionario (pubblico), pubblico ufficiale; (*retts-*) magistrato; *høy ~* alto funzionario; *underordnet ~* funzionario subalterno; F *travet* m; **embetsmessig** ufficiale; **embetsmine** aria di sufficienza; **embetsmisbruk** abuso d'autorità; **embetsmyndighet** autorità.

embetsplikt dovere m d'ufficio; **embetsreise** missione f (ufficiale); **embetssak** questione amministrativa (ufficiale); **embetssegl** sigillo ufficiale; **embets-skriv(else)** lettera ufficiale, rapporto ufficiale; **embetsstand** classe f degli alti funzionari dello Stato; **embetsstil** stile m ufficiale (burocratico).

embetsstilling impiego amministrativo; **embetstid** durata delle funzioni; **embetstiltredelse** entrata in carica; **embetstroskap** fedeltà di funzionario; **embetsvei** carriera amministrativa; **embetsverk**, **-vesen** i servizi pubblici; la pubblica amministrazione; **embetsår** anno di servizio.

emblem emblema m.

emeritus emerito.

emfase enfasi f; **emfatisk** enfatico (pl.: -ci).

emigrant (*utvandret*) emigrato, (*utvandrer*) emigrante m, f; **emigrere** emigrare.

emisjon emissione f; se: *utstedelse*; **emisjonskurs** prezzo d'emissione.

emmen dolciastro, stucchevole.

emne 1. s. soggetto, argomento, tema m, oggetto;

emne 2. v., *emnet til* destinato a; adibito a; **emnevalg** scelta di argomento; **emning**, i ~ in preparazione, in cantiere; in corso; **emningstre**, -virke legname m da lavorare.

empirestil stile m impero; **empirisme** empirismo; **empiriker**, **empirisk** empirico (pl.: -ci).

en 1. (tallord) uno, una; ~ *og* ~ *er to* uno più uno fa due, uno e uno fanno due; *sannheten er bare* ~ la verità è una sola; ~ *for* ~, ~ *og* ~ uno a uno, uno per uno; ~ *av* uno di; ~ *til* ancora uno; *mitt ene ben* una della mie gambe; *han har mistet det (sitt) ene øye* ha perso un occhio; *dette ene tre* quest'unico albero, quest'albero solo; *den ene...* (den andre) l'uno... (l'altro); *den ene er like god som (ikke et hår bedre enn) den andre* l'uno vale l'altro; *det ene med det andre* una cosa e l'altra.

en 2. pron. uno, qualcuno; ~ *eller annen* uno, qualcuno; *et eller annet* qualcosa, qualche cosa; *det er* ~ (eller annen) *som spør etter Dem* c'è uno che chiede di Lei, qualcuno La cerca; ~ .. ~ *annen* gli uni... gli altri, chi... chi; *tale om et eller annet* parlare di questo e quest'altro; *jeg har et og annet å tale med Dem om* Le devo parlare; ~ (= *man*) *sier* si dice; ~ *sier så mangt* si dicono tante cose; *de kjære barn som avhenger av* ~ quei cari bambini che dipendono da noi (da me); *hans ansikt beroliger* ~ il suo viso (ti) rassicura; ~ *selv* sè stesso.

en, et 3., ubest. art. un, uno; una; ~ *gammel* ~ un vecchio; *jeg kjøper* ~ *ny* ~ ne compro uno nuovo; ~ *underlig* ~ un tipo strano; *han har* ~ *spiss nese* ha il naso a punta; *ha et godt øre* avere l'orecchio fino.

en 4., adv. (= omtrent) circa; ~ *3-4 meter* 3-4 metri circa; *han er* ~ *20 år gammel* ha una ventina d'anni.

enakter atto unico; **enarmet** monco di un braccio, che ha un braccio solo; tekn. semplice; **enben(e)t** con (che ha) una gamba sola, privo di una gamba; **enbo** bot. monoico (pl.: -ci); **enbåren** unico (pl.: -ci); *Guds enbårne sønn* il Figlio unigenito di Dio; **encellet** unicellulare.

enda 1. adv. ancora, nondimeno, almeno; *hvis* ~ *se* almeno, almeno se; ~ *mer* ancora di più, ancor più; *klokka var 10 og* ~ *var han ikke oppe* erano già le dieci e non era ancora alzato; *hvis han* ~ *var en hederlig mann* se fosse almeno un uomo onesto.

enda 2. konj. (skjønt) benché, sebbene, nonostante (che); ~ *han var syk* benché fosse malato.

ende 1. s. (slutt) fine f; fondo; (grense, mål) termine m, limite m; (endelse) terminazione f, desinenza; (utfall) risultato; (bak-) sedere m, deretano, F didietro; (tråd, tau) capo; *når enden er god er allting godt* tutto è bene quel che finisce bene; *få* ~ *på* finire, portare a termine; *for å få en* ~ *på* det per farla finita; *få en* ~ *på* liberarsi di, farla finita con; *la det få en* ~ che la si faccia finita; *få endene til å møtes* sbarcare il lunario; *det får (har) ingen* ~ non ha fine; *gjøre* ~ *på sin formue* dilapidare il proprio patrimonio; *gjøre (en)* ~ *på* metter fine a; (drepe) ammazzare; *det tar nok en sørgelig* ~ (la cosa) finirà male; *fra* ~ *til annen* da un capo all'altro; *gå over* ~ fare un capitolombolo; *falle på enden* cadere battendo il sedere; F prendere una culata; *til dages* ~ fino all'ultimo giorno; *til sine dagers* ~ fino alla fine dei suoi giorni; *han lever ikke til dages* ~ non vedrà la fine di questo giorno; *ha bukten og begge endene* avere il vantaggio, controllare tutto; *sette på* ~ mettere sottosopra.

ende 2. tr. finire, terminare; (fullføre) portare a termine, compiere; intr. finire, terminare; ~ *galt* finir male; ~ *på* gram. finire (uscire) in.

ende 3. adv., *gå* ~ *opp (ned)* andare direttamente su (giù).

endebokstav (lettera) finale f.

endefram semplice; franco (pl.: -chi), schietto.

endekonsonant consonante f finale.

endelig (begrenset) limitato; (sist) finale; (avgjørende) definitivo, decisivo; adv. finalmente; infine; definitivamente; *han vil* ~ vuole a tutti i costi; *glem* ~ *ikke* mi raccomando, non dimenticare.

endelikt fine f, morte f; **endelse** desinenza; **endeløs** infinito, interminabile, senza fine, sterminato.

endemål fine m, finalità, traguardo finale.

endepunkt punto finale, punto d'arrivo, fondo, estremità; **endestasjon** capolinea m; stazione f terminale; **endestavelse** sillaba finale; **endestykke** estremità, fondo, parte f finale; **endetarm** retto; **endetil**, se: **endefram**; **endevegg** parete esterna; **endevende** sconvolgere, scompigliare, mettere sottosopra (a soqqadro).

endvie indivia; insalata belga; (sikori) cicoria.

endog anzi, perfino.

endossat giratorio; **endossement** girata; **endossent** girante m, f; **endossere** girare, munire di girata.

endre modificare, cambiare, mutare; (forbedre) correggere; jur. emendare; ~ *et vannløp* deviare un corso d'acqua.

endrektig gl. concorde; adv. også: d'accordo; **endrekthet** concordanza (d'idee etc.); concordia.

endring modifica, modificazione f, cambiamento; emendamento; **endringsforslag** (proposta di) emendamento; *stille et* ~ proporre un emendamento; **endringslov** legge f emendatrice.

endskap fine f.

ene solo; (avsondret) isolato; (ensom) solitario; ~ *og forlatt* solo e abbandonato, solo soletto.

eneagent agente m generale, esclusivista m, f, concessionario unico; **eneagentur** agenzia generale, esclusiva; **enearving** erede m, f unico (a), erede universale; **enebarn** figlio unico; **enebefalende** comandante unico; **eneberettiget** (il) solo privilegiato; (ting) brevettato; *vare* ~ *til noe* essere l'unico avente diritto a qc. (el.: di + inf.).

eneboer eremita m, f; anacoreta m, f; **eneboerliv** vita solitaria (eremitica); *leve et* ~ vivere da eremita.

enebolig casa unifamiliare, villa.

eneforhandler concessionario unico; **enehandel** monopolio, vendita in esclusiva; **eneherre** padrone assoluto, autocrate m; **eneherredømme** monarchia assoluta; **enebersker** monarca (pl.: -chi) assoluto; **eneberskerinne** sovrana assoluta; **eneinnehaver** proprietario unico; **enekamp** (tve-) lotta individuale, duello.

enemektig assoluto, sovrano; **enemerker** proprietà, dominio; (egn) territorio; *jage på ens* ~ fig. rivalleggiare con qn., far concorrenza con qn., invadere i diritti di qn.

enepike donna tuttofare.

ener 1. uno; mat. unità; fig. unico (nel suo genere); **ener** 2. bot. se: **einer**.

enerepresentant rappresentante unico (esclusivo); **enerett** diritto esclusivo; monopolio; ~ *til salg* esclusività di vendita.

energi energia; **energiforbruk** consumo di energia; **energikilde** fonte f di energia; **energilos** privo d'energia, fiacco (pl.: -chi); **energimengde** quantità d'energia; **energisk** energico (pl.: -ci); **energitap** dispersione f d'energia.

enerom camera singola; se ellers: enrom.
enerådende, **-rådig** assoluto, sovrano; autoritario;
enerådighet potere assoluto; carattere autoritario.
enes mettersi d'accordo, accordarsi (*om* su); ~ *godt* vivere d'amore e d'accordo, andare d'accordo.
enesalg merk. vendita in esclusiva.
eneste solo, unico (pl.: -ci); *det* ~ l'unica cosa; ~ *barn* figlio unico, figlia unica; *ikke en* ~ *har gjort sin plikt* nemmeno uno ha fatto il suo dovere; *hver* ~ *dag* tutti i giorni, F tutti i santi giorni; *hver* ~ *en* ognuno, ciascuno, tutti quanti.
enestående unico (pl.: -ci), eccezionale, senza eguali; **enetale** monologo (pl.: -ghi); **enetasjes** di un (solo) piano; **enevelde** assolutismo, autocrazia; **eneveldig** assoluto, autocratico (pl.: -ci); **enevoldsherre** monarca m (pl.: -chi) assoluto; **enevoldsherredømme** monarchia assoluta; **enevoldskonge** monarca m assoluto; **enevoldsmakt** potere assoluto.
eneværelse camera singola, camera a un letto.
enfaset monofase.
enfold semplicità, ingenuità; **enfoldig** ingenuo, sempliciotto; grullo; ~ *fyr* semplicione m, babbeo, alocco (pl.: -chi); ~ *snakk* baggianate fpl, grullerie fpl; **enfoldighet** dabbenaggine f, ingenuità f.
eng prato, (stor) prateria; *kunstig* ~ prato artificiale.
engang un giorno, una volta; (*før*) una volta, un tempo; *det var* ~ c'era una volta; ~ *imellom* di quando in quando, qualche volta; *tenk Dem* ~ s'immagini un po'; *kommer De endelig* ~ eccoLa finalmente; *er jeg først* ~ *reist, så blir jeg glemt* una volta partito, sarò dimenticato; *slik er jeg nå* ~ sono fatto così; *ikke* ~ non... neppure (nemmeno, neanche); *hun er ikke* ~ *pen* non è neanche bella.
engangsskatt tassa una tantum; **engangstilbud** offerta eccezionale (el.: unica).
engasjement impegno; (teater) scrittura; **engasjere** impegnare; stimolare l'interesse; (teater) scritturare; (dans) invitare a ballare.
engel angelo; *en fallen* ~ un angelo caduto; *det går en* ~ *gjennom rommet* nasce un frate.
engelsk inglese; *den engelske kirke* la Chiesa anglicana; ~ *plaster* cerotto; ~ *salt sale* m inglese; ~ *syke* rachitismo; *tale* ~ *parlar* l'inglese; **engelsk-** inglese, anglo-.
engelskfilolog anglista m, f; **engelskfiendtlig** anglofobo; **engelskmann** inglese m; **engelsktalende** che parla inglese; ~ *land* paese m di lingua inglese; **engelskvennlig** anglofilo.
enghavre bot. avena pratense.
engifte monogamia.
engkarse crescione m degli orti; **england** prateria.
engleaktig angelico (pl.: -ci); **englebarn** angioletto; **englefrom** buono come un angelo; **englefromhet** bontà angelica; **englehode** testa d'angelo; (kunst også) amorino; **englekor** coro di angeli (angelico); **englemaker** chi maltratta bimbi abbandonati (illegittimi).
englender(inne) inglese m, f.
engleren puro come un angelo.
englerke zool. allodola.
englerøst voce f d'angelo, voce angelica; **englesang** canto angelico; **engleskare** coro angelico (el.: di angeli); **englesmil** sorriso angelico.
engrosforretning ditta (di commercio) all'ingrosso; **engroshandel** commercio all'ingrosso; **engrospris** prezzo (di vendita) all'ingrosso; **engrosprisindeks** indice m dei prezzi all'ingrosso; **engrossalg** vendita all'ingrosso.
engste inquietare, impaurire, angosciare; ~ *seg* sta-

re in ansia, angosciarsi (*for* per); **engstelig** ansioso, timoroso, pusillanime; (urolig) inquieto, in ansia; (forsagt) timido; *bli* (*være*) ~ *for* essere (star) in ansia per; **engstelighet** ansia, inquietudine f, timidezza; **engstelse** timore m, ansietà; (uro) inquietudine f.

engstykke praticello; **engsyre** bot. acetosella; **engvanning** irrigazione f dei prati.

enhet unità; **enhetlig** unitario, uniforme.

enhetsbestrebelse aspirazione f all'unità, unitarismo; **enhetspris** prezzo unitario (unico); **enhetsprisforretning** negozio a prezzo unico, negozio a buon mercato; **enhetsskole** scuola unica.

enhjørning liocorno, unicorno; **enhornet** unicorno.

enhver adj. ogni inv., tutti (pl.), (*hver især*) ciascuno(o); pron. ciascuno (a), ognuno (a), tutti; ~ *annen* ogni altro; ~ *har sine feil* ognuno ha i suoi difetti; ~ *som...chiunque...*

enig d'accordo, concorde; *være* ~ essere d'accordo (*om noe* su qc.; *om å gå* di andare); *bli* ~ mettersi d'accordo (*om* su), convenire (*om* di); *bli enige igjen* rimettersi d'accordo; *ikke være* ~ *med seg selv* essere indeciso, titubare (*om* su); *alle er enige om det* tutti sono d'accordo su questo (punto); tutti ne convengono.

enighet accordo, intesa, concordia; *bringe* ~ *til veie mellom* mettere d'accordo, giungere ad un'intesa tra; *komme til* ~ accordarsi, intendersi, mettersi d'accordo; ~ *gjør sterk* l'unione fa la forza.

enke vedova; **enkedrakt** gramaglie fpl da vedova; **enkedronning** regina madre; **enkefrue** vedova; ~ *B* la vedova (signora) B; **enkekasse** fondo pensione per le vedove, cassa di previdenza.

enkel semplice; facile; *gjøre enklere* facilitare, semplificare, rendere più semplice; (stil) volgarizzare; **enkelhet** semplicità.

enkelt adj. (usammensatt) semplice, indiviso; (særskilt) particolare, individuale; (eneste) unico (pl.: -ci); solo; (umake) spaiato, scompagnato; *en* ~ *gang* una sola volta, (undertiden) qualche volta, (sjelden) di rado; *en* ~ *mann* un solo uomo, solo un uomo; *den enkelte, det enkelte menneske* l'individuo; *hver* ~ adj. ogni, ciascun(o); pron. ognuno, ciascuno; *enkelte* qualcuno, alcuni mpl, (få) pochi, (visse) certi, certuni; *enkelte bemerkninger* qualche osservazione f, certe osservazioni; *enkelte bind av et verk* volumi isolati di un'opera; *det er enkelte som påstår (mener)* c'è chi afferma (pensa).

enkeltbillett biglietto (a corsa) semplice, biglietto d'andata; **enkelthet** particolare m, dettaglio.

enkeltnappet a un petto.

enkeltløpet a una canna.

enkeltspor binario unico; **enkelstående** isolato; **enkeltvirkende** a effetto semplice; monocilindrico (pl.: -ci); se: diselmotor; **enkeltnvis** a uno a uno, separatamente, singolarmente; **enkeltværelse** camera singola, camera a un letto.

enkemann vedovo; **enkepensjon** pensione f di vedova; **enkesete** residenza di vedova (d'alto rango); **enkestand** vedovanza.

enkimbladet monocotiledone; **enkjønnet** unisessuale.

enkrone moneta da una corona.

enmannslugar cabina singola.

enn 1. konj. che, di, di quanto (non); *han er større* ~ *du* è più grande di te; *den er mere rød* ~ *blå* è più rosso che blu; *jeg vil heller lese* ~ *sy* mi piace più leggere che cucire; *han skriver bedre* ~ *han taler* scrive meglio di quanto non parli; *han er mer*

(mindre) ~ 50 år ha più (meno) di 50 anni; *han er mer ~ rik* è più che ricco; *han levde tidligere ~ Augustus* visse prima di Augusto, fu anteriore ad Augusto.

enn 2. adv. *hva som ~ skjer* non importa che succeda; ~ *si* tanto meno; ~ *videre* in più, inoltre, ancora.

ennu, ennå ancora; tuttora; (allerede) già, (ikke senere enn) non più tardi di.

enorm enorme; *en ~ appetitt* un appetito formidabile.

enrom solitudine f; *i ~ (alene)* solo; (om to) a quattr'occhi.

ens uguale, identico (pl.: -ci), (lignende) simile, analogo (pl.: -ghi); F compagno; adv. in modo uguale, allo stesso modo; similmente; *de er ~ kledd* sono vestiti nello stesso modo.

ensartet dello stesso genere, della stessa natura; omogeneo; **ensartethet** omogeneità; **ensbetydende** sinonimo; *det er ~ med* significa che.

ensdannet uniforme.

ense preoccuparsi di, (ta hensyn til) tener conto di, (legge merke til) accorgersi di; *han enser ikke penger* non tiene il denaro in nessun conto.

ensfarget di tinta unita, di un solo colore, monocolor; isocromatico (pl.: -ci); **ensformet** uniforme; **ensformig** uniforme, monotono; adv. in modo monotono, con monotonia; **ensformighet** monotonia.

ensidet unilaterale; **ensidig** unilaterale, soggettivo, arbitrario, parziale; adv. arbitrariamente, in modo parziale; **ensidighet** unilateralità, mancanza di obiettività; parzialità; (transsynthet) ristrettezza di vedute.

enskjønt quantunque; se: *skjønt, enda*.

enslig solo; solitario; isolato; **ensligstillet** che vive solo.

enslydende mus. consonante; gram. omonimo; (av samme innhold) conforme.

ensom solo; solitario; isolato; *et ensomt sted* un luogo solitario, un angolo sperduto; *i mine ensomme timer* nelle mie ore di solitudine; **ensomhet** solitudine f.

enspenner (vogn) vettura a un solo cavallo.

ensrettet che va in una sola direzione; a senso unico; fig. se: *ensdig*; repressivo; ~ *strøm* corrente continua; **ensretting** uniformare m, uniformazione f; ripressione f.

enstavelses- monosillabico (pl.: -ci), monosillabo; **enstavelsesord** monosillabo; *bare tale i ~* parlare a monosillabi.

enstemmig unisono; fig. unanime; adv. all'unanimità; all'unisono, ad una voce; **enstemmighet** unanimità.

enstonig monotono; **enstonighet** monotonia.

enstrøket mus. di quinta ottava.

enstydig sinonimo (*med a*); **enstydighet** sinonimia.

entall singolare m; *i ~* al singolare.

enten, .. *eller o...o*; *sia... che*; *sia...sia*; ~ *eller o* prendere o lasciare; (*hva*) ~ ... *eller sia che... sia che* (+ *konj.*); ~ *en vil eller ikke* che lo si voglia o no.

entledige licenziare; se: *avskjedige*.

entomolog entomologo (pl.: -gi); **entomologi** entomologia; **entomologisk** entomologico (pl.: -ci).

entoms (spiker osv.) di un pollice.

entre tr. abbordare, arrembare; intr. andare (salire) a bordo; ~ *opp* salire (montare) (*i merset* in cofa); ~ *ut på rda* uscire sul pennone.

entré s. ingresso, sala d'entrata, anticamera, vestibolo; **entrédør** porta d'ingresso; **entrénøkkel** chiave f della porta d'ingresso.

entring mar. abbordaggio, arrembaggio.

entusiasme entusiasmo; **entusiast** entusiasta m,f; **entusiastisk** entusiastico (pl.: -ci), entusiasta.

entydig che ha un solo significato, univoco (pl.: -ci); adv. in modo univoco; **entydighet** univocità.

enveiskjøring senso unico; circolazione f a senso unico; **envis** caparbio, testardo.

enzym kjem. enzima m.

enøyd orbo da un occhio; che ha un occhio solo.

enårig di un anno; (som varer et år) annuale; *enårigge planter* piante annue.

epidemi epidemia; **epidemisk** epidemico (pl.: -ci).

epigram epigramma m; **epigramdikt** epigrammista m,f; **epigrammatisk** epigrammatico (pl.: -ci).

epiker poeta epico; **epikk** epica.

epikureer, epikureisk epicureo; **epikureisme** epicureismo.

epilepsi epilessia, malcaduco; **epileptiker, epileptisk** epilettico (pl.: -ci).

epilog epilogo (pl.: -ghi); **episk** epico (pl.: -ci).

episode episodio; **episodisk** episodico (pl.: -ci).

epistel epistola.

eple mela; litt. pomo; *eplet faller ikke langt fra stammen* tale madre, tale figlia; **epleblomst** fiore di melo; **eplegrøt** (-mos) mele cotte; marmellata di mele, purea di mele; **eplehage** pometo.

eplekake torta di mele; **eplekart** mela acerba; **eplekjerne** seme m di mela, granello di mela; **eplepai** torta di mele; **epleskall** buccia di mela; **epleskive** fetta di mela; **epletid** stagione f delle mele; **epletre** melo; **eplevin** sidro (di mele).

epoke epoca; **epokegjørende** che fa epoca, che ha fatto epoca; sensazionale.

epopé epopea; **epos** poema m epico.

epålett spallina.

eremitt eremita m, anacoreta m; **eremittbolig** eremitaggio, romitaggio; **eremittkreps** paguro.

erfare (høre) venire a sapere, apprendere; (få føle) provare, sperimentare; *jeg erfarer fra pålitelig hold at ho appreso da fonte sicura* (el.: autorevole) che; *ha erfart noe av en* aver saputo qc. da qn.; *De kommer nok til å ~ det* lo proverà a Sua volta; **erfaren** provetto, pratico (pl.: -ci); esperto; ~ *i* pratico di.

erfaring esperienza; *mangeårig ~* lunga esperienza; *tale av erfaring* parlare per esperienza; *bringe i ~* venire a conoscenza di; *erfaringen kommer med årene* l'esperienza viene con l'età; **erfaringsbegrep** nozione f empirica; **erfaringskrets** campo d'esperienza; **erfaringskunnskap** conoscenza empirica; **erfaringsmessig** basato sul'esperienza; adv. per esperienza, sperimentalmente; ~ *viser det seg at* l'esperienza dimostra che; **erfaringsvitenskap** scienza sperimentale.

ergerlig (som ergrer) fastidioso, molesto, spiacevole; (arg) indispettito, stizzito, arrabbiato (*over per, på con*); ~ *historie* contrarietà, noia, storia spiacevole; *bli ~* indispettirsi, arrabbiarsi.

ergre infastidire, irritare, seccare, indispettire, (erte) stuzzicare; *det ergrer meg* mi secca, mi irrita; ~ *livet av far* morire di fastidio; ~ *seg* irritarsi, seccarsi, indispettirsi; ~ *seg over* essere irritato a causa di; *jeg ergrer meg over at* mi irrita il fatto che; ~ *seg grundig (gul og grønn, til døde)* essere furioso, crepare di rabbia.

ergrelse fastidio, stizza, irritazione f; (ubehagelighet) noia, fastidio, contrarietà.

erholde (få) avere, ricevere; (oppnå) ottenere; **erholdelig** ottenibile, percepibile; ~ *fordring* credito percepibile (esigibile).

erindre ricordare, ricordarsi di, rammentare; *det vil*

erindres lenge se ne serberà a lungo la memoria; se ellers: huske; **erindring** ricordo, memoria; (uklar) reminiscenza; (gave) ricordo; (påminnelse) ammonizione f, monito; *bringe i* ~ richiamare alla memoria; *til* ~ *om* in memoria di, a ricordo di.

erkebiskop, -bisp arcivescovo; **erkebiskoppelig** arcivescovile; **erkebispedømme** arcivescovato.

erkedum perfetto cretino; **erkedumbhet** bestialità, grossa corbelleria; **erkeengel** arcangelo; **erkefê** asino calzato e vestito.

erkehertug arciduca m (pl.: -chi); **erkehertuginne** arciduchessa; **erkehertugdømme** arciducato; **erkeher-tugelig** arciducale.

erkenarr pagliaccio; **erkeskjelm** volpone m.

erkjenne riconoscere, (innrømme) ammettere; (*fullt ut*) ~ *ens fortjenester* rendere (piena) giustizia ai meriti di qn.; *jeg erkjenner mottakelsen av Deres brev* ho ricevuto la Vostra lettera, accuso la Vostra lettera; *jeg erkjenner å ha mottatt* dichiaro di aver ricevuto; ~ *berettigelsen av klagen* riconoscere la fondatezza del reclamo, riconoscere che il reclamo è motivato; ~ *seg skyldig* dichiararsi colpevole.

erkjennelse conoscenza; facoltà conoscitiva; merk. avviso di ricezione; (anerkjennelse) riconoscimento; (tilståelse) confessione f, dichiarazione f (di colpa); *bringe en til* ~ (= *ut av villfarelse*) disingannare qn.; *komme til* ~ riconoscere; *umiddelbar* ~ intuizione f.

erkjentlig riconoscente (*for* per, di); *vise seg* ~ *mot en* essere riconoscente a qn., dimostrare la propria riconoscenza a qn.; **erkjentlighet** riconoscenza; (gave) riconoscimento, gratificazione f.

erklære dichiarare (*krig* la guerra); ~ *en (for) skyldig* dichiarare qn. colpevole; ~ *en for en bedrager* dare dell'impostore a qn.; *en erklært fiende av un* nemico dichiarato di; ~ *seg for overvunnen (for tilfreds)* dichiararsi vinto (soddisfatto).

erklæring dichiarazione f; (diplomatisk) nota; (sakkyndig) perizia; *avgi en* ~ fare una dichiarazione.

erkyndige gl., ~ *seg om noe* informarsi di (su) qc.; ~ *seg om hvorvidt* informarsi se.

erle zool. cutrettola, ballerina, batticoda.

erlegge pagare; **erleggelse** pagamento.

erme manica; *la seg binde noe på ermet* farsi gabba-re; **ermehull** giro della manica; **ermelinning** polsino.

ernære (mate) nutrire, alimentare; (skaffe utkomme) mantenere, provvedere al sostentamento di, sostenere; ~ *seg av (mat)* nutrirsi di, vivere di; ~ *seg* guadagnarsi il pane, mantenersi (*ved å skrive* scrivendo); ~ *seg selv* mantenersi lavorando (el.: con il proprio lavoro); *med det ernærer han seg* è il suo mezzo di sostentamento.

ernæring nutrizione f, alimentazione f; (mat) alimento, nutrimento; *dårlig (mangelfull)* ~ malnutrizione f, sottoalimentazione f; **ernærings-** nutritivo; **ernæringsorgan** organo dell'alimentazione.

erobre conquistare; ~ *igjen* riconquistare; **erobrer** conquistatore m; **erobring** conquista, (av by o.l. også) presa; *gjøre erobringer* fare conquiste; **erob-rings-** di conquista; **erobringst** sete f di conquista.

erotikk erotismo; **erotisk** erotico (pl.: -ci).

erstatning (avløsning) cambio, sostituzione f; (skadebot) risarcimento, indennizzo; *gi* ~ *for* se; *erstatte*; *som (til, i)* ~ (i stedet) in sostituzione, in cambio, (for tap) in compenso, a titolo di risarcimento, (som oppreisning) come (el.: in) ripara-zione.

erstatningsansvar responsabilità civile (el.: penale), obbligo di risarcire i danni causati; **erstatnings-berettiget**, *være* ~ avere diritto ad un'indennità, avere diritto al risarcimento dei danni; **erstatnings-krav** richiesta d'indennizzo; *gjøre* ~ *gjeldende* chiedere l'indennizzo; **erstatningspliktig** che ha l'obbligo di risarcire (indennizzare); **erstatnings-sak**, *anlegge* ~ intentare una causa per ottenere il risarcimento danni.

erstatte (avløse) sostituire; (skade, tap) risarcire, (omkostninger) indennizzare; ~ (*mangel på*) supplire a; ~ *en noe* risarcire qn. di, risarcire qc. a qn.; **erstattelig** sostituibile; risarcibile.

ert bot. pisello; *grå ert* ceci mpl; *grønne ert* piselli mpl; *gule ert* piselli gialli (secchi); *splittede ert* piselli privi di pellicola, piselli sminuzzati.

erte stuzzicare, canzonare, prendere in giro.

ertebeig baccello di pisello; **erteblomst** fior di pisello, pisello odoroso.

ertekrok dispettoso, canzonatore m, F stuzzichino.

erteris gambo di pisello; *henge sammen som* ~ essere inseparabili; **ertestang** sostegno per piselli; **erte-stappe** purea di piselli; **ertestikke** se: **ertekrok**; **erte-stuing** purea di piselli.

erts minerale m greggio; se: **malm**; **ertsforekomster** giacimento di minerali.

erverv mestiere m, professione f, impiego (pl.: -ghi); *være uten* ~ essere senza mestiere (professione); se: **yrke**; **erverve**, ~ *seg* acquisire, procacciarsi; (vennskap o.l., også) guadagnarsi; ~ *seg venner* farsi degli amici.

ervervelse acquisizione f, acquisto; **ervervsgren** professione f; **ervervskilde** risorsa, fonte f di sostentamento; **ervervsløs**, se: **arbeidsløs**; **ervervsmåte** modo di guadagnarsi la vita (il pane); mestiere m.

ese lievitare.

esel asino, somaro, ciuco (pl.: -chi); **eseldriver** asinaio; **eselføll** piccolo dell'asino; **eselspark** calcio d'asino; fig. calcio dell'asino; **eseløre** orecchio d'asino; (i bok) orecchia.

esing (båtripe) orlo della barca, parapetto.

esj, se: **æsj**.

eskadre squadra; **eskadresjef** caposquadra m,f; **eskadron** squadrone m.

eske scatola; (papp-, også) cartone m.

eskimo eschimese m,f; **eskimoisk** eschimese.

esle designare, destinare (*til* a).

espalier spalliera; (mennesker) *danne* ~ fare ala.

ess (kort) asso; mus. mi m bemolle; *hjerter* ~ asso di cuori; *være i sitt* ~ essere a proprio agio, crogiolarsi.

esse (i smie) focolare, fucina.

essens essenza; *velluktende* ~ profumo.

estetiker esteta m,f; (filosof) estetico (pl.: -ci); **este-tisk** estetico.

estlender estone m,f; **est(n)isk** estone.

et un, uno, una; se: **en**.

etablere stabilire; istituire, creare; ~ *seg* stabilirsi, sistemarsi; **etablering** istituzione f, stabilimento; sistemazione f.

etasje piano; *nederste (første)* ~ pianterreno; i 2. ~ al primo piano; *en 10 etasjes bygning* un edificio di nove piani.

ete mangiare; mangiare con ingordigia, divorare; F abbuffarsi; (rust o.l.) corrodere; ~ (= *trenge*) *seg igjennom* bucare; **eter** 1. (storspiser) mangione m, ghiottone m, ingordo.

eter 2. (luft) etere m, (nafta) etere m; **eterisk** eterico.

etetrau mangiatoia.

ethvert ogni; se: **enhver**.

etiker etico (pl.: -ci); moralista m.f.

etikett etichetta; *sette* ~ på etichettare.

etikette etichetta; *etikettens forskrifter* il codice (le leggi) dell'etichetta; *etiketten krever at* l'etichetta (il protocollo) impone (esige) che; **etikette-** d'etichetta, protocollare; **etikettemessig**, *av etikettemessige hensyn* per motivi di protocollo, per salvaguardare l'etichetta.

etikk etica; morale f.

eting ingordigia, voracità; mangiata.

etisk etico (pl.: -ci), morale.

etnograf etnografo; **etnografi** etnografia; **etnografisk** etnografico (pl.: -ci).

etse corrodere; med. cauterizzare; (kunst) se: radere; **ets(n)ing** corrosione f; (radering) acquaforte f.

etsteds da qualche parte.

ett, ~ *av to* una delle due; *med* ~ tutt'a un tratto; *under* ~ insieme, contemporaneamente, tutt'uno, complessivamente; ~ *er å love*, ~ *er å holde* altro è promettere, altro è fare; altro è parlar di morte, altro è morire.

ettall uno, numero uno.

etter prep. (rekkefølge, tid, rang) dopo; (baketter) dietro; (som følge av) in seguito a; (overensstemmende med) conformemente a; (ifølge) secondo, a seconda di; *like* ~ *en* subito dopo qn.; alle calcagna di uno; ~ *at* dopo che; ~ *å ha lest boka*, *gav han meg den* dopo aver letto il libro, me l'ha dato; *han kom først* ~ *at vi var gått* è arrivato soltanto dopo che eravamo andati via; *den ene* ~ *den annen* l'uno dopo l'altro, successivamente; ~ *hvert* a mano a mano, man mano; ~ *hvert som man* mano che, via via che, a mano a mano che; *lukke døra* ~ *seg* chiudere la porta dietro di sé; *gå* ~ *vann* andare a prender l'acqua; *tegne* ~ *naturen* disegnare dal vero; *trekk* ~ *en sykdom* stanco in seguito a una malattia; ~ *hans beretning* secondo il suo rapporto; ~ *de opplysningene jeg har fått* stando alle informazioni ricevute; ~ *omstendighetene* a seconda delle circostanze; ~ *sakens beskaffenhet* secondo il caso; ~ *det (hva) man sier* a quanto (el.: per quel che) si dice; *enhver* ~ *sin formue (evne)* ognuno secondo i propri mezzi; ~ *vår mening* secondo il nostro parere; *alt* ~ secondo, in proporzione a; *alt* ~ *som* a seconda che; se også: **etterhånden**, **ettersom** osv.

etter adv. dopo, più tardi; *to år* ~ due anni dopo; *øyeblikket* ~ l'istante seguente (successivo); *dagen* ~ il giorno dopo (seguente), l'indomani.

etterape scimmiottare, imitare, copiare; **etterapende** imitativo; **etteraper** imitatore m; **etteraping** scimmiottatura; goffa imitazione.

etterarbeid (lavoro di) rifinitura; **etter at** dopo che. **etterbehandling** med. cura (terapia) successiva, (etter operasjon) terapia postoperatoria; (varer) rifinitura, finitura, ultima mano; (tøy) apprettatura, salda.

etterbeskatning tassazione f supplementare; **etterbestilling** ordine m supplementare; *gjøre en* ~ passare un ordine supplementare; **etterbetaling** pagamento posticipato, pagamento di arretrati; **etterbevilgning** stanziamento supplementare.

etterdatere postdatare; **etterdatering** postdatazione f; **etterdømme** esempio; **etterdønning** fig. ripercussione f, contraccolpo; se **ellers**: **dønning**.

etterforske indagare, investigare, fare indagini; ricercare; **etterforskning** indagine f, ricerca, investigazione f; **etterfølge** (i embete) succedere a; **etterfølgelse** imitazione f; *til* ~ da imitare; **etterfølgende**

seguente; **etterfølger** successore m; fig. imitatore m.

ettergi, ~ *en noe* jur. condonare qc. a qn.; (gjeld o.l.) rimettere qc. a qn.; **ettergivelse** jur. condono, indulto; remissione, f; **ettergiven** arrendevole, cedevole; (smidig) accomodante, duttile; *vise seg* ~ adattarsi, cedere; **ettergivenhet** arrendevolezza; duttilità.

ettergjort imitato, contraffatto, copiato; **ettergjoring** imitazione f, contraffazione f (også ulovlig).

etterhøst secondo raccolto; (hå) secondo fieno.

etterhånden a mano a mano, via via, man mano, successivamente.

etterklang risonanza (og fig.); **etterklok** che ha il senno di poi.

etterkomme (ønske) appagare, (forpliktelse) adempiere; ~ *en befaling* eseguire un ordine; ~ *en oppfordring* secondare una richiesta; **etterkommen-** de seguente, successivo; **etterkommer** discendente m,f; **etterkommere** discendenza; posterità, posteri mpl; *våre* ~ i nostri pronipoti.

etterkrav contrassegno; rivalsa.

etterkrigs- del dopoguerra, postbellico (pl.: -ci); **etterkrigstiden** il dopoguerra, il periodo postbellico.

etterlate lasciare; *de etterlatte* gli eredi, i famigliari (del defunto); *etterlatte skrifter* scritti postumi, opere postume; **etterlaten** negligente, trascurato; **etterlatenhet** negligenza, trascuratezza; **etterlatenskap(er)** (arv) eredità.

etterlevende sopravvivate, sopravvissuto.

etterligne imitare, copiare, contraffare; (skatt) imporre una tassa supplementare; ~ *ens håndskrift* imitare (contraffare) la calligrafia di qn.; **etterlig-** ning imitazione f, copia; imposta supplementare; **etterlignelsesverdig** degno di imitazione, imitabile, da imitare; **etterlignende** imitativo; **etterligner** imitatore m.

etterlyse ricercare; **etterlysning** annuncio, ricerca.

ettermann, *ens* ~ colui che segue (el. viene dietro el. dopo); se: **etterfølger**.

ettermiddag pomeriggio; *i* ~ questo pomeriggio; *om ettermiddagen* di (el. al) pomeriggio; *den neste* ~ il pomeriggio dell'indomani; *ettermiddags-* pomeriggio, del pomeriggio.

ettermodne maturare artificialmente; **ettermodning** maturazione f artificiale.

ettermæle memoria, fama (postuma); *herømmelig* ~ gloria postuma.

etternavn cognome; **etternevnte** seguente.

etternøler ritardatario.

etterpå dopo, dietro, di seguito, poi; **etterpåklok** che ha il senno di poi; **etterpåklokskap** senno di poi.

etterretning notizia; informazione f; (underretning) avviso (*for publikum* al pubblico); *gi en* ~ *om* informare qn. di; *til* ~ *for Dem* per Vostra (Sua) informazione, (som rettesnor) per Vostra norma; *ved etterretningen om* alla notizia di; **etterretningsvesen** servizio segreto, servizio controspionaggio.

etterrett pietanza, secondo (piatto); dessert m inv.; **etterrettelig** sicuro, autorevole; (person også) serio; *holde seg noe* ~ conformarsi a qc.

etterse esaminare, rivedere; (prøve) verificare, controllare; **ettersende** far proseguire, inoltrare, spedire; «*bes ettersendt*» si prega di recapitare al destinatario; **ettersiktveksel** cambiale f a vista pagabile a un certo termine di presentazione; **etterskrift** poscritto, (bok) epilogo (pl.: -ghi); **etterskrive**, ~ *ens navn* contraffare la firma di qn.

etterskudd arretrato, arretrati mpl; **etterskuddsbetaling** pagamento posticipato; **etterskuddsrenter** interessi mpl di mora; **etterskuddsvis** alla scadenza di; **etterslag** mus. nota complementare; **etterslekt** le future generazioni, posterità, posteri mpl.

etterslått seconda fienagione.

ettersmak retrogusto, retrosapore m; (ubehagelig) sapore che lascia la bocca amara.

ettersmekk contraccolpo, ripercussione f, (av sykdom) postumi mpl, strascichi mpl; se: ettervirkning.

ettersom dato che, poiché, visto che; (etterhånden som) via via che, man mano che.

ettersommer fine f estate; (indian summer) estate di San Martino.

etterspill mus. clausola, postludio; fig. seguito, strascico (pl.: -chi); **etterspore** seguire le tracce di, (jakt) braccare; se: etterforske; **ettersporing** ricerca, (jakt) braccatura; se: etterforskning.

etterspurt richiesto; **etterspørsel** ricerca; merk. domanda, richiesta; *det er liten ~ etter denne vare* c'è poca richiesta di questo articolo; *tilbud og ~* domanda ed offerta.

etterstilt gram. posposto.

etterstrebe aspirare a, perseguire; (forfølge) perseguire; ~ *ens liv* attentare alla vita di qn.; **etterstreber** persecutore m; **etterstående** (resterende) rimanente, restante; (følgende) seguente, che segue; **ettersyn** controllo, ispezione f, revisione f, verifica; (toll) visita; *ligge til ~* essere esposto al pubblico; *ved nærmere ~* ad un esame più accurato.

ettersøke ricercare; **ettersøkelse**, -søking ricerca; *drive ~* fare ricerche.

ettertanke riflessione f; *ved nærmere ~* ripensandoci, riflettendoci su; **ettertelle** raccontare, contare di nuovo; **ettertenke** ripensare, riflettere; **ettertenksom** pensieroso, riflessivo; **ettertenksomhet** ripensamento, riflessione f.

ettertid avvenire m; (slekt) posterità; *for ettertiden* (fra nå av) in avvenire, d'ora in avanti.

ettertrakte ambire.

ettertrykk (fynd) forza, energia, enfasi f; (stavelsestrykk) accento (tonico); (av bok) riproduzione f; (forfalskning) contraffattura, falso; *legge ~ på uttale med ~* accentuare, calcare; ~ *forbudt* riproduzione vietata; **ettertrykke** riprodurre, contraffare; **ettertrykkelig** energico (pl.: -ci), forte; adv. energicamente, con forza; ~ *reprimande* solenne lavata di capo; *tale ~ til en* parlare con fermezza a qn.

etterveer (fødsel) doglie fpl secondarie, false doglie, doglie puerperali; fig. risentimento, strascichi mpl; *føle ~ etter noe* risentire di qc., risentirsi di qc.

ettervekst ricrescita; **etterverdenen** i posteri, la posterità; *bringe noe til ~* tramandare qc. ai posteri; **ettervirkning** ripercossa, ripercussione f, reazione f; conseguenze fpl; (av sykdom) postumi mpl, strascichi mpl.

etterår autunno; **ettårig** di un anno, annuale; **ettåring** che ha un anno.

etui astuccio.

etyl etile m; **etylalkohol** alcool m etilico.

etymolog etimologo (pl.: -gi); **etymologi** etimologia; **etymologisk** etimologico (pl.: -ci).

eufemisme eufemismo; **eufemistisk** eufemistico (pl.: -ci).

europæer, **europæisk** europeo; **europakart** carta dell'Europa.

evadatter figlia d'Eva.

evangeliebok libro dei Vangeli; **evangelietekst** Vangelo del giorno; **evangelisk** evangelico (pl.: -ci); **evangelist** evangelista m; **evangelium** Vangelo; *Lukas' ~* il Vangelo secondo San Luca; *forkynne evangeliet for* evangelizzare; *tro på noe som på et ~* credere a qc. come al vangelo.

eventualitet eventualità; **eventuell** eventuale; **eventuelt** eventualmente, nel caso, se mai.

eventyr (hending) avventura; (fortelling) fiaba, favola; *gå på ~* andare in cerca d'avventure; **eventyrbok** libro di fiabe (favole); **eventyrdikter** narratore m di fiabe, favolista m,f; **eventyrer(ske)** avventuriero (a); **eventyrkomedie** «féerie» f inv., rappresentazione f con fate, spiriti ecc.; **eventyrlig** favoloso, fiabesco, fantastico (pl.: -ci); (besynderlig) strano; ~ *liv* vita avventurosa; **eventyrlyst** spirito d'avventura; **eventyrslott** castello fiabesco (el. incantato); **eventyrverden** mondo favoloso, mondo fantastico; paese m delle meraviglie.

evidens evidenza; **evident** evidente.

evig eterno; (bestandig) perpetuo, perenne; (uforgjengelig) immortale, imperituro; *gå inn til den evige fred (hvile)* entrare nell'eterno riposo; *hver evige dag* tutti i santi giorni; *til ~ tid, for ~ (og alltid)* per sempre, eternamente, perennemente, in eterno.

eviggrønn sempreverde; **evighet** eternità; *fra ~ av* da tempo immemorabile, da che mondo è mondo; *i all ~, fra ~ til ~* in eterno, nei secoli dei secoli; *det er en ~ siden vi har sett Dem* è un secolo che non La si vede; *aldri i ~* mai e poi mai, mai al mondo; **evighetsblomst** bot. semprevivo; **evigvarende** eterno, perpetuo, perenne; litt. imperituro.

evinnelig (kjedsommelig) eterno, continuo.

evje gorgo (pl.: -ghi); mulinello; (vik) insenatura, ansa.

evne 1. s. capacità, facoltà (*til di*); (anlegg) attitudine f, predisposizione f (*til a*); (stor) dono (di), talento (per); (kraft) forze (per el. di); (penge-midler) mezzi mpl; *gode evner* ingegno, talento; *manglende evner* incapacità, inattitudine f; *den mest fremtredende ~* la facoltà principale; *han har ikke evner til det* non ne ha la capacità; *gjøre etter (beste) ~* fare del mio (tuo ecc.) meglio; *etter fatig ~* secondo le mie (tue ecc.) modeste capacità; *det går over mine evner* ciò è al di sopra delle mie forze; *ha økonomisk ~* avere la possibilità economica (*til di*); **evne** 2. v. potere, essere capace di; **evneløs** incapace, senza talento; **evnesvak** deficiente.

evnukk eunuco (pl.: -chi).

extenso, *in ~* per esteso.

F

F, f F, f (uttal: effe); mus. fa m.

fabel favola; **fabelaktig** favoloso; **fabelaktighet** favolosità; **fabeldikter** favolista m,f; **fabeldiktning** favolistica; **fabelverden** regno delle favole.

fable farneticare, favoleggiare; *hva fabler De om?* cosa mi va raccontando?

fabrikant fabbricante m,f; (*større*) industriale m,f; **fabrikasjon** fabbricazione f; **fabrikasjonsfeil** difetto di fabbricazione (lavorazione), imperfezione f; **fabrikat** prodotto (industriale), manufatto; **fabrikere** fabbricare, fare, produrre.

fabrikk fabbrica, manifattura, opificio, stabilimento; *sko-, såpe- osv.* calzaturificio, saponificio ecc.; **fabrikkarbeid** lavoro di fabbrica; se også: **fabrikat**; **fabrikkarbeider** operaio di fabbrica; **fabrikkbestyrrer** dirigente m,f di fabbrica; **fabrikkbystad** città industriale; **fabrikkbbygning** stabilimento (industriale); **fabrikksdrift** attività industriale, industria, impresa industriale; **fabrikkeier** se: **fabrikant**; **fabrikksinspektør** ispettore m del lavoro; **fabrikksmerke** marchio di fabbrica, (registrert) marca depositata; **fabrikksmessig** di fabbrica; (*neds.*) meccanico (pl.: -ci), macchinale; **fabrikksmester** capotecnico (pl.: -i ci); **fabrikkspipe** operaia di fabbrica; **fabrikkspipe** ciminiera di fabbrica; **fabrikkspris** prezzo di fabbrica; **fabrikksstrøk** zona industriale, quartiere operaio; **fabrikksinsyn** ispezione f del lavoro; **fabrikksvirksomhet** attività industriale.

fadder padrino, compare m; (*kvinne*) madrina, comare f; *stå ~ for* fare da padrino (madrina) a; **fadder-gave** regalo di battesimo; **fadderskap** ufficio di padrino (madrina), comparatico; **faddersladder** chiacchiere da comari, pettegolezzo.

faderblindhet cecità paterna; **faderfølelse** sentimento paterno; **faderhjerter** cuore m di padre; **faderkjærlighet** amore paterno; **faderlig** paterno; **faderlighet** senso paterno; **fadermorder** (snipp) colletto alto inamidato; **fadervår** Padrenostro, Paternostro; *be ~ dire un Pater*; *kunne noe som sitt ~ sapere una cosa sulla punta delle dita*; *kunne mer enn sitt ~ saperla lunga*.

fadese topica; *begå en ~ fare una topica*.

fag (skole-) materia, disciplina; (*yrke*) professione f, mestiere m; (*bru-*) arco (pl.: -chi), travata; (*vindus-*) vetrata, finestra; compartimento; (*reol*) scomparto, casella; (*område*) ramo; (*rolle*) parte f; *et ~ av gardiner* un paio di tende; *han er skredder av ~* fa il sarto di mestiere; *det hører inn under det medisinske ~* ciò rientra nel campo della medicina; *det ligger utenfor mitt ~* è al di fuori del mio ramo.

fagarbeider operaio specializzato; **fagbevegelsen** il movimento operaio; **fagblad** rivista di categoria, periodico (pl.: -ci); **fager** bello.

fagforbund unione f di sindacati operai; **fagforening** sindacato; **fagforeningsmedlem** operaio organizzato (el. iscritto ad un sindacato).

fagkrets materie fpl d'insegnamento, gruppo di discipline; **fagkunnskap** abilità professionale, conoscenza del mestiere (della materia); **fagkyndig** perito, esperto, specialista m,f; *være ~* essere del mestiere; *de fagkyndige* gli esperti, gli specialisti.

faglig professionale, tecnico (pl.: -ci), di categoria; **faglærer** insegnante m,f di una data materia; **fagmann** specialista m,f, esperto, perito; **fagorganisa-**

sjon organizzazione f sindacale; **fagorganisert** organizzato, iscritto ad un sindacato; *~ arbeider* operaio iscritto ad un sindacato.

fagott fagotto; **fagottblåser** fagottista m,f.

fagskole scuola professionale; **fagstudium** studio specialistico (pl.: -ci); **fagutdannelse** formazione f professionale; **fagutdannet** specializzato, specialista m,f; **faguttrykk** termine tecnico (pl.: -ci); **fagvis** (etter fag) per ramo (professione, mestiere); **fagvitenskap** specialità.

fajanse maiolica, (ceramica di) faenza; **fajansefabrikk** fabbrica di maioliche; **fajansehandel** commercio di maioliche; **fajansevarer** maioliche fpl; **fajansefabrikant, -handler** maiolico (pl.: -ci).

fakke acchiappare, catturare, acciuffare.

fakkel torcia, fiaccola; **fakkelbærer** (person) torciere m; (*gjenstand*) portafiaccole m inv.; torciera; **fakkellys, -skinn** luce f delle fiaccole, chiarore m delle fiaccole; **fakkeltog** fiaccolata.

faks (man) criniera.

faksimile facsimile m inv.

fakter gesti mpl; *gjøre fakter* gesticolare.

faktisk effettivo, di fatto, reale; adv. difatti, in effetti, infatti, a dire il vero, proprio.

faktor fattore m; typ. proto.

faktotum factotum m inv.; **faktum** fatto; *benekte fakta* negare l'evidenza dei fatti.

faktura fattura; **fakturaskriver** fatturista m,f; **fakturering** fatturazione f.

fakultativ facoltativo; **fakultet** facoltà; *historisk-filosofisk ~* facoltà di lettere.

falanks falange f.

fal che può essere comprato; *til fals* da vendere; *særl. fig. venale, corruttibile*; **falby** offrire (mettere) in vendita; **falbying** messa in vendita.

fald orlo; **falde** (sy) orlare, fare l'orlo a.

falk falco (pl.: -chi), falcone m; **falke-** di falco; **falkeblikk, -øye** occhi mpl di falco; **falkehet** cappuccio di falco; **falkejeger** cacciatore m di falchi; falconiere m.

fall caduta (og fig.), cascata; (*helling*) pendio; (*papirers*) ribasso; (*temperatur-*) abbassamento; (*pris-*) diminuzione f; mar. (*heisetau*) drizza; *stå for ~* vacillare, star per cadere; *i alle ~* in ogni caso, in tutti i casi; *i annet (motsatt) ~* altrimenti, in caso contrario, se no; *i så ~* in questo caso, in tal caso; **falldør** trappola, trabocchetto.

falle cadere, cascare; (*barometer*) scendere, calare; (*pris*) diminuire, scendere; (*skudd*) partire; *~ for fedrelandet* cadere per la patria; *vannet faller* le acque scendono, (*fjære*) la marea decresce (cala); *det er falt dom i saken* il verdetto è stato pronunciato; *det falt noen ord* si è scambiata qualche parola; *~ godt i handa* essere di buona presa, stare bene in mano; *~ godt i ryggen (tøy)* cadere bene sul dorso; *det faller meg tungt å* mi costa molto; *det faller meg lett (vanskelig)* mi riesce facile (difficile), per me è facile (difficile); *tiden faller ham lang* il tempo gli sembra lungo; *som det faller seg* come capita; *la falle* lasciar cadere, (*med vilje*) far cadere; (*et forsett*) abbandonare; *~ av* cadere (da), staccarsi (da); (*drive*) andare alla deriva; sport. perdere velocità; *det som faller av (avfall)* cascame m, scarto; *det faller ikke noe til ham* non ne ricava niente; *det*

faller av seg selv ciò è evidente; ~ *bort* cadere, scendere, essere annullato; *hvis Deres vei faller forbi se* Le capita di passare; ~ *fra* (svikte) abbandonare, disertare da, defezionare da; (sin tro) rinnegare, apostatare; (dø) morire; ~ *i* cadere (cascare) in; *det faller i det komiske* tende al comico, cade nel comico; *boka faller i to deler* il libro è in due parti; ~ *i avmakt* svenire, venir meno; ~ *i et bakhold* cadere in un'imboscata; ~ *i staver* (tønne) sfasciarsi, fig. rimanere incantato, essere trasognato; ~ *i søvn* addormentarsi; ~ *i øynene* saltare agli occhi; ~ *igjennom* cadere attraverso; (forslag, kandidat) cadere, essere bocciato; (teater) cadere, fare fiasco; (ved sammenligning) non reggere al confronto; ~ *inn* entrare cadendo; ~ *for sent inn* perdere la battuta; *det falt meg inn* a mi venne l'idea di; *men, det faller meg inn* però, mi passa per la mente; *hvordan kan det ~ deg inn* com'è che ti viene in mente ciò?; che razza d'idea ti è venuta?; ~ *inn i et land* invadere un paese; ~ *med døra inn i huset* fig. precipitare le cose; ~ *inn under* appartenere a, far parte di; ~ *mellom røvere* cadere in mano ai briganti; ~ *ned* cadere (giù), cascare (giù); ~ *om* capitombolare, fare un capitombolo; stramazzone; (velte) rovesciarsi; ~ *om halsen på en* gettare le braccia al collo a qn.; ~ *over en stein* cadere inciampando in un sasso; ~ *(= kaste seg) over en* scagliarsi su qn.; *høytiden faller på en mandag* la festa cade di lunedì; *mørket (natten) faller på* cade la notte; *skylden vil ~ på Dem* la colpa ricadrà su di Lei; *mistanken faller på ham* il sospetto cade su di lui; *loddet falt på ham* è toccato a lui; ~ *sammen* (styrte) crollare, (person også) accasciarsi; ~ *sammen med* coincidere (con); ~ *tilbake* (igjen) ricadere; (bakover) cadere all'indietro; (sykdom) avere una ricaduta; *det faller tilbake på ham* ricade su di lui; ~ *heldig (uheldig) ut* prendere una buona (brutta) piega; ~ *ut* (fektning) andare a fondo; ~ *ut i* (elv) versarsi in.

falleferdig cadente, fatiscante, in rovina, in sfacelo, che minaccia di crollare.

fallen (drept) ucciso, caduto; fig. decaduto; (kvinne) perduta; (hest) nato di; *de falne* i caduti; *det var mange falne* c'erano tanti morti.

fallent fallito.

fallesyke epilessia, mal caduco.

fallgitter saracinesca; **fallgruve** trabocchetto.

fallhammer maglio; **fallhastighet** velocità di caduta; **fallhøyde** altezza di caduta.

fallitt adj. fallito, insolvente; *erklære en* ~ dichiarare qn. in fallimento; *erklære seg* ~ dichiarare fallimento; ~ s. fallimento; (svikaktighet) bancarotta (fraudolenta); dissesto; *gå ~* fare fallimento (bancarotta); **fallitterklæring** dichiarazione f di fallimento, (fig. også) confessione d'impotenza.

fallkraft forza di gravità; **fallem** trebocchetto.

fallrep barcarizzo; *et glass på fallrepet* (il) bicchiere della staffa; **fallrepstrapp** scala esterna.

fallskjerm paracadute m inv.; *han sprang ut i ~* è sceso con il paracadute; **fallskjermhopper** paracadutista m,f.

fallsyke mal caduco, epilessia.

falløks ghiottona.

falme sbiadire, scolorire; fig. appassire, avvizzire, sfiorire; *som ikke falmer* (tøy) di tinta solida; **falmet** sbiadito, appassito, sciupato; **falming** scolorimento, appassimento.

fals scanalatura; (som dør glir i) guida di scorrimento; (tønne) caprugine; (bok) braca; **falsben** stecca, piegatrice f.

false scanalare; (bøkker) fare le caprugine; (bok-binder) piegare; **falsejern** attrezzo per piegare, scanalatoio; **falsemaskin** piegatrice f, scanalatrice f.

falsett falso; **falsbøvel** incursatore, pialla per scanalature e linguette; **falsing** piegatura, scanalatura. **falsk** falso; (ettergjort) contraffatto; (forstilt) simulato, finto; adv. falsamente, in modo falso; *falske kort* carte segnate; ~ *terning* dado truccato; *spille falsk* mus. stonare, fare una stecca; (kort) barare; ~ s. reato di falso; *begå ~* commettere un reato di falso.

falskelig falsamente; (bedragerisk) fraudolentamente; **falskhet** falsità; **falskmyntner** falsario; **falskmyntneri** fabbricazione f di moneta falsa; *dri-ve ~* fabbricare (fare) moneta falsa; **falskner** falsario; **falskneri** falsificazione f; **falsum** falso.

familie famiglia; (ætt) stirpe; (slektskap) parentela; *av god ~* di buona famiglia; *han er i ~ med henne* è suo parente; *hvorledes (hvor nær) er De i ~ med ham?* che grado di parentela c'è tra voi?

familie- di famiglia, familiare; **familiebord** desco (pl.: -chi) familiare; **familieforsørger** che provvede al mantenimento della famiglia; **familiefølelse** senso della famiglia, affetto per la famiglia.

familiegods proprietà (tenuta) di famiglia; **familiegravsted** tomba di famiglia; **familiekrets** cerchio familiare; *i sin ~* in seno alla famiglia, nell'ambito della famiglia; **familielikhhet** aria di famiglia; **familieliv** vita familiare (di famiglia); *føre et lykkelig ~* vivere felicemente in famiglia; **familiestykke** (arv) cimelio di famiglia; **familiesykdom** malattia ereditaria; fig. male di famiglia; **familievåpen** stemma di famiglia, armi fpl gentilizie.

familiær familiare; *gjøre seg ~* prendersi (troppa) confidenza.

famle brancolare; ~ *seg fram* andare a tastoni; ~ *etter ordene* cercare le parole, balbettare; ~ *etter noe* cercare qc. a tastoni; **famlende** brancolante; adv. a tastoni, a tentoni; **famling** brancolamento; (i tale) balbettamento.

fanatiker fanatico (pl.: -ci); **fanatisk** fanatico; **fanatisme** fanatismo.

fanden (il) diavolo; ~ *og hans oldemor* tutta la combriccola; *stå opp for ~ får sko på* alzarsi al canto del gallo; *male ~ på veggen* mettere davanti degli spauracchi; **fandenivoldsk** che non ha paura nemmeno del diavolo; menefreghista m,f; indiavolato; strafottente.

fane stendardo, bandiera, insegna, vessillo, gonfalone m; (på fjær) barba; *med flyvende faner (og klingende spill)* (al rullo dei tamburi e) con le insegne levate; *heise den hvite ~* alzare bandiera bianca; *sverge til fanen* prestare il giuramento militare, giurare fedeltà alla bandiera; **fanebærer** portabandiera m,f inv.; alfiere m, vessillifero; **faneflukt** diserzione f, defezione f, tradimento; **fanejunker** alfiere m; **fanestang** asta; **fanevakt** guardia della bandiera; **fanfare** fanfara.

fang grembo; *ha et barn på fanget* tenere un bambino in grembo; se også: *skjot*.

fangarm branca, tentacolo; **fangarmen** tentacolo. **fange 1.**, s., (ved o.l.) bracciata; grembiata; **fange 2.** s. prigioniero; (varetekts-) carcerato, detenuto; *ta til ~* catturare, far prigioniero; **fange 3.** v. prendere, acchiappare, catturare; (krig) far prigioniero; (også fig.) accalappiare; ~ *igjen* riprendere, F riacchiappare; *holde fangen* tenere prigioniero; *la seg ~ fars* catturare (prendere); ~ *ens oppmerksomhet* attirare (richiamare) l'attenzione di qn.; *sitte fangen* essere in carcere, (krig) essere in prigionia.

fangebur gabbia; **fangedrakt** abito da carcerato; **fangehull** segreta; **fangekost** dieta da carcerati, F pane e acqua; **fangeleir** campo di prigionia; **fangenskap** prigionia, detenzione f, cattività; *komme i* ~ essere imprigionato (el.: fatto prigioniero); **fangevokter** carceriere m, secondino.

fangline amarra, gomena, corda di ormeggio.

fangskinn grembiule m di cuoio.

fangst presa; (fiske-) pesca(ta); (jakt) preda; (krig) bottino; *gjøre en god* ~ fare un bel bottino; **fangstbåt** mar. peschereccio, battello da pesca, (hval-) baleniera; **fangstfelt** zona di pesca, peschiera; **fangstmann** pescatore m, cacciatore m (*på sel, hval* di foche, balene); **fangstredskaper** attrezzi mpl (arnesi mpl) da pesca (caccia); **fangsttid** periodo (stagione f) di pesca (caccia).

fant vagabondo, nomade m.

fantasere fantasticare, lavorare di fantasia, sognare; (ørske) delirare, smaniare; mus. improvvisare (una fantasia); **fantasering** sogno, vaneggiamento, delirio; mus. improvvisazione f.

fantasi fantasia, immaginazione f; (-bilde) visione fantastica; mus. fantasia; *fantasier* fantasticherie; *gi sin ~ fritt løp* sbrigliare la fantasia (l'immaginazione); **fantasidrakt** costume m di fantasia; **fantasifoster** chimera; allucinazione f; **fantasifull** fantasioso, immaginoso, ricco di fantasia; **fantasiløs** privo di fantasia (immaginazione); **fantasimaler** pittore m di fantasia; **fantasipris** prezzo favoloso (astronomico (pl.: -ci), esorbitante); **fantasistykke** opera di fantasia; **fantasiverden** mondo fantastico (pl.: -ci) (el.: immaginario).

fantast visionario, fantasticatore m, fantasticone m, chiappanuvole m, f inv.; **fantasteri** fantastiche, chimera, (grille) ghiribizzo; **fantastisk** fantastico (pl.: -ci).

fantefølge banda di vagabondi; **fantegutt** giovane m vagabondo; **fantekjerring** vecchia zingara (el.: vagabonda); **fanteri** (narreri) pagliacciata, buffoneria; **fanteskap** scherzo, beffa; (ondskapsfull) brutto tiro, brutto scherzo; **fantestrek, -stykke** furfantaria, briconeria; monelleria; **fantevane** vizio, cattiva abitudine.

fantom fantasma m, litt. fantasima.

fantord beffa, dilleggio, malignità.

fantunge monellaccio, discolo.

far 1. (fote-) orma, pesta.

far 2. padre m, genitore m; (tiltale) babbo, papà; *arverdige* ~ reverendo padre; *våre fedre* i nostri padri, i nostri avi; *byens fedre* i notabili della città; *være ~ til noe* essere l'autore (il creatore, l'iniziatore) di qc.

fara faraone m; (spill) faraone m.

farbar (vei) praticabile; (med vogn) carrozzabile; mar. navigabile.

farbror zio paterno.

fare 1. v., se: dra, reise; mar. navigare, andare per mare; *komme farende* arrivare di corsa (di volo); *komme farende inn* entrare a precipizio; *la* ~ lasciar andare, (oppgi) abbandonare, lasciar perdere; rinunciare a; *la sorgene* ~ bandire i dispiaceri; ~ *avsted* andare a rotta di collo; correre a tutto spiano; (= ~ bort) andarsene di corsa, correre via; ~ *forbi* passare a tutta velocità; ~ *fram* lanciarsi in avanti, avanzare velocemente, (gå til verks) agire; ~ *fram og tilbake* correre avanti e indietro; andare e venire di corsa; ~ *igjennom* attraversare velocemente, percorrere in fretta; ~ *langs (med)* correre lungo, camminare lungo; costeggiare; ~ *med (skip)* navigare su, essere imbarcato su; ~ *lem-*

pelig med trattare con delicatezza; ~ *ille med* maltrattare; ~ *med løgn* mentire; ~ *mellom* (to steder) fare servizio (tra), fare la spola (tra); ~ *ned* scendere a precipizio, (~ *omkring* se: løpe (om)); ~ *opp* (i sinne) inalberarsi, scattare, saltare su; (om dør) aprirsi improvvisamente (di colpo); ~ *opp av søvne* svegliarsi di soprassalto; ~ (*løs*) *på* avventarsi contro; ~ *på Middelhavet* navigare sul Mediterraneo; ~ *på Amerika* mar. fare servizio fra l'Europa e l'America; ~ *sammen* trasalire, sussultare; ~ *tilbake* indietreggiare di scatto; ~ *tilbake til* ritornare di volata a; ~ *til sjøs* navigare, imbarcarsi; ~ *til himmels* salire (volare) in cielo; ~ *til helvete* discendere all'inferno (agli inferi); ~ *ut* uscire a precipizio; ~ *ut av senga* saltare dal letto.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

fare 2. s. pericolo, (mulig) rischio; *overhengende* ~ pericolo imminente; *stå i ~ for å* rischiare di, correre il rischio di, esporsi a; *det har ingen* ~ non c'è pericolo; *sette i ~* ~ mettere in pericolo, compromettere, esporre a (un) pericolo, mettere a repentaglio; *komme i ~* ~ incorrere in (un) pericolo, trovarsi in pericolo; *utenfor (all) ~* fuori pericolo.

(i hud) pigmento; **fargestråle** raggio di colore.
farget colorato, tinto, dipinto, (mennesker) di colore; **fargetone** tono, gradazione f, tinta; **fargetrykk** stampa a colori, cromolitografia; **fargevirkning** effetto di colore (di colori); **farg(n)ing** colorazione f, coloritura; (tøy, hår) tintura.
farin (pudder) zucchero a velo; (raffinert en gang) zucchero non raffinato; (krystallisert) zucchero (cristallizzato).
fariseer fariseo; **fariseisk** farisaico (pl.: -ci), fariseo; **fariseisme** fariseismo.
farkost imbarcazione f, natante m.
farlig pericoloso, malsicuro; (vågelig) rischioso, azzardato; (alvorlig) grave; *det er ikke så ~* non è poi così terribile (brutto); (*det er lett*) non è poi difficile, non ci vuol molto (*å a*); *det farlige ved dette* il pericolo (la gravità) di questa situazione.
farløs orfano di padre.
farmakope farmacopea; **farmasøyt** farmacista m, f; **farmasøytisk** farmaceutico (pl.: -ci).
farmer agricoltore m, contadino, coltivatore diretto.
farmor nonna paterna; **farsarv** eredità paterna.
farse 1. farsa; **farseaktig** farcesco (pl.: -chi).
farse 2. (kjøtt-) ripieno, farcia; **farsere** farcire.
farskap paternità; **farsnavn** nome m del padre; (nome m) patronimico (pl.: -ci).
farsott epidemia.
farsside, på farssiden da parte di padre.
fart (hurtighet) rapidità, velocità, celerità; (reise) viaggio; (sjø-) navigazione f; (linje-) servizio di linea; *ha en ordentlig ~* andare in fretta; *i en ~* alla svelta, in fretta e furia; *i full ~* a tutta velocità, di gran corsa; a tutto gas; *stanse en i ~* fermare qn. bruscamente; *sette et dampskip i ~* mettere un piroscafo in linea; *alltid være på farten* essere sempre in giro (in moto).
farte (omkring) correre di qua e di là, correre in giro; (streife) andare in giro, gironzolare, vagabondare; *~ jorda rundt* fare il giro del mondo; *~ Europa rundt* andare in giro per l'Europa, girare l'Europa in lungo e in largo.
fartsgrense limite m di velocità; **fartsplan** orario (*for avgang og ankomst* delle partenze e degli arrivi); **fartsprøve** prova di velocità; **fartstid** mar. anzianità di servizio.
fartøy nave f, bastimento, (lite) imbarcazione f.
farvann paraggi mpl (og fig.); (løp) passaggio; *komme i åpent ~* guadagnare il largo; *dypt ~* fondale alto, acque profonde, alto mare; *smalt ~* stretto.
far vel (farvel) s. addio, saluto; *si ~* salutare, dire addio; se: ta avskjed; *~!* arrivederci, arriverà la, addio; F ciao; *~ så lenge!* arrivederci presto!; a presto!; F ci vediamo!
fasade facciata.
fasan fagiano; **fasangård** fagianeria; **fasanjakt** caccia al fagiano.
fase fase f; stadio; (måne-) fase lunare; **faseforskynning** sfasamento.
fasett faccetta, (s) faccettatura; *slipe fasetter* (s) faccettare; **fasit** risultato; **fasitbok** prontuario (tabella) di calcoli fatti.
faskin fascia, fastello; **faskinbånd** ritorta.
fast 1. adj. fermo, saldo; (mots. bløt el. flytende) solido, sodo; (stadig, varig) fisso, costante, permanente, stabile; (tett) compatto, denso; (børs) sostenuto, stabile; *~ arbeid* lavoro fisso; *fast arbeidere* operai fissi; *~ beslutning* decisione ferma; *ha ~* *hopel* essere domiciliato; *uten ~* *hopel* senza

fissa dimora; *~ eiendom* beni immobili; *med ~ fot* a piè fermo; *~ gasje* stipendio fisso; *fast kunder* clienti abituali, clientela fissa; *~ overbevisning* ferma convinzione; *~ uttrykk* termine usuale (fisso, consacrato dall'uso).

fast 2. (adj. el. adv. ved v.), *bli ~ ved noe* persistere in qc.; *bli ~ i troen* rinsaldare la propria fede; *gjøre ~* fissare; (noe flytende) solidificare; (noe bløtt) rassodare; (styrke) rafforzare, consolidare; (binde) attaccare, legare; mar. (tau) amarrare, (seil) serrare; *sitte ~* essere attaccato (incagliato, bloccato); (i søla) essere impantanato; *sitte ~ i salen* stare saldo in sella; *slå ~* fissare, attaccare; fig. stabilire, constatare; *stå ~* stare saldo sulle gambe, essere irremovibile; (om ting) essere fisso (attaccato); *stå ~ på noe* fig. insistere su qc.; *sette ~* attaccare, fissare; (fengsle) imprigionare, F mettere dentro; *sette seg ~* incagliarsi, attaccarsi; (forskanse seg) trincerarsi; *kula har satt seg ~* la pallottola si è conficcata.

fastbinde legare, attaccare.

fastboende residente m, f (fisso), domiciliato; abitante m, f; *ikke ~* non residente, di passaggio.

faste 1. v. digiunare; (uten kjøtt) mangiare di magro; *være fastende* stare (essere) a digiuno; *på fastende hjerte* a digiuno; **faste** 2. s. digiuno; (fastetid) quaresima; **fastedag** giorno di digiuno; **fastekost** dieta di magro.

fastelavn vigilia di quaresima; martedì grasso; (karnevalstid) carnevale m; **fastelavnsbolle** panino dolce di carnevale; **fastelavnsloyer** scherzi mpl (feste fpl, divertimenti mpl) di carnevale; **fastelavnsmandag** lunedì grasso; **fastelavnsnarr** fantoccio di carnevale; **fastelavnsris** verga di carnevale; **fastelavns-søndag** ultima domenica di carnevale, quinquagesima; **fastelavnstirsdag** martedì grasso; **fastende se:** **faste**.

faster zia paterna, zia da parte di padre.

fastetid quaresima.

fastfrossen congelato; imprigionato nei ghiacci; *fastfrosne tilgodehavender* crediti mpl congelati; capitali bloccati; **fastgjøre, se:** **gjøre fast**.

fastgrodd radicato; fig. inchiodato (a); **fasthet** fermezza, saldezza, solidità; compattezza, densità; (varighet) stabilità; **fastholde** trattenere; (påstand, uttrykk) mantenere.

fastland terraferma, continente; **fastlands-** continentale; **fastlandssperringen** il blocco continentale.

fastlegge fissare, stabilire; **fastlønnet** a stipendio (salario) fisso; **fastnaglet** inchiodato (og fig.).

fastsette fissare, disporre, fermare; (myndighet) decretare; (kontrakt) convenire, stipulare; (tid, pris) fissare, stabilire; *til den fastsatte dag* al giorno stabilito (convenuto); **fastsettelse** stabilimento, disposizione f, (ordning) regolamento, ordinamento; (pris o.l.) stipulazione f; **fastslå** fissare; fig. constatare, accertare, determinare.

fat piatto (di portata); (tønne) barile m, fusto; (særl. vin) botte f, botticella; *fylle (helle, ha) på ~* imbottare; *komme til fatet* arrivare alla mangiatoia.

fatal fatale; (slem, ille) brutto; **fatalisme** fatalismo; **fatalist** fatalista m, f.

fatamorgana miraggio, fata morgana.

fating (vogn el. slede) cassa.

fatning contegno, serenità d'animo; *beholde fatningen* dimostrare contegno, mantenere la calma; *bringe ut av ~* sconcertare; *miste fatningen* sconcertarsi, rimanere interdetto; perdere la calma (la testa).

fatt, *det er ikke slik* ~ le cose non stanno così, non è così; *det er galt* ~ va male, le cose vanno male; *få* ~ *på* riuscire ad avere (a trovare); *hvor skal jeg få* ~ *på ham?* dove lo posso trovare?; *jeg kan ikke få fatt på meningen* mi sfugge il senso; *gripe* ~ i afferrare, mettere le mani su; **F** agganciare; *ta* ~ (*på noe*) incominciare (qc.); *ta* ~ *på arbeidet* mettersi al lavoro.

fatte (*forstå*) concepire, capire, afferrare; (*håp*) nutrire; ~ *mot* farsi coraggio; ~ *lett* capire al volo; *lett å* ~ facile a capirsi, semplice; ~ *seg* calmarsi, controllarsi; ~ *seg i korthet* essere breve (laconico); riassumere in due parole; **fatteevne** comprensione f, intelligenza; *det går over min* ~ ciò supera i limiti della mia comprensione.

fattes mancare; **fattet** calmo, contegnoso; rassegnato.

fattig povero (*på di*); (*ringe*) misero, meschino, miserabile, gramo; *gjøre* ~ impoverire; *de fattige i ånden* i poveri di spirito; **fattigbøsse** cassetta delle elemosine; **fattigdom** povertà, miseria, indigenza; (*sosial*) pauperismo; **fattigfolk** povera gente, (i) poveri mpl; **fattigforstander** gl. direttore m dell'assistenza ai bisognosi; **fattigforsørgelse** gl. assistenza ai bisognosi; **fattighjelp** (-understøttelse) sussidio (sovvenzione) ai bisognosi.

fattighus albergo dei poveri; **fattigkasse** cassa di assistenza ai bisognosi; **fattigkvarter** quartiere povero; **fattiglem** gl. ospite m,f di un albergo dei poveri; **fattigmann** povero, poverello; (*bakkels*) omtr. sfogliatina; **fattigstyre** comitato di assistenza ai bisognosi; **fattigvesen** ente m di assistenza ai bisognosi.

fatøl birra alla spina.

faun fauno; **fauna** fauna.

favn braccia fpl, seno, petto; (*mål*) tesa; mar. braccio; (*ved*) catasta; *ta i (sin)* ~ stringere al seno (al petto, tra le braccia); (*favne*) abbracciare.

favnfull bracciata; **favnlang** lungo due braccia (el.: una tesa); **favnsetter** misuratore m di legna; **favn-tak** abbraccio, amplesso; **favnved** legna in cataste.

favoritt favorito; (*krølle*) tirabaci m inv.

favor favore m; *i min* ~ in mio favore; merk. a mio credito.

fe 1. myt. fata; **feaktig** incantevole, fiabesco (pl.: -chi); **fe** 2. bestiame m; fig. asino, bestia; *folk og fe* uomini e bestie; *et stort* ~ un bestione; **feavl** allevamento di bestiame.

feber febbre f; *ha* ~ avere la febbre, essere febbricitante; *hun har fått* ~ le è venuta la febbre; **feberaktig** febbrile; **feberanfall** accesso di febbre; **feberbankende** febbricitante; **feberdrøm** sogno di febbricitante; **feberfantasi** (-villelse) delirio febbrile; **feberfri** sfebbrato; **febergysning** brivido di febbre; **feberhet** febbricitante; **feberhete** calore m febbrile. **feberkulde** brivido di febbre; **feberkurve** curva della temperatura; **febermiddel** febbrifugo (pl.: -ghi) antipiretico (pl.: -ci); **feberpasient** febbricitante m,f; **feberstillende** febbrifugo, antipiretico; ~ *mid-del* febbrifugo, preparato antipiretico; **febersyk** malato di febbre, febbricitante; **feberørske**, se: **feberfantasi**; **febrilsk** febbrile.

februar febbraio; *i* ~ in febbraio.

fedd (garn) matassa; (*hvitløk*) spicchio.

fedme adiposità, pinguetudine f, grassezza, obesità.

fedreav eredità paterna (dei padri), patrimonio avito; **fedrehjem**, -hus casa paterna (avita); **fedrejord** terra natale; **fedreland** patria; **fedrelandshistorie** storia patria; **fedrelandskjærlighet** amore m per la patria, amor patrio, patriottismo; **fedrelandssang**

canto patriottico, inno nazionale; **fedrelandsvenn** patriota m,f.

fedrift allevamento di bestiame; mandria.

feeventyr racconto di fate.

fefot, *ligge for* ~ servire da pascolo; **fehage**, -havn terreno da pascolo cintato; **fehode** fig. asino, bestia; **fehund** cane m da pastore.

fei, *i en* ~ in un batter d'occhio, in fretta e furia.

feide lite f, contesa; (*krig*) guerra (domestica); (*literær*) polemica; *ligge i* ~ *med* essere in lite con, entrare in polemica con.

feie scopare, spazzare (også skorstein); ~ *sammen* ammucchiare con la scopa; ~ *ut* scopar via; *komme feiende* (*hurtig*) arrivare di volata; (*spankulerende*) venire avanti pavoneggiandosi; ~ *for sin egen dør* spazzare davanti a casa propria, badare agli affari propri; **feiebrett** paletta (per la spazzatura); **feiekost** scopa, ramazza, granata; **feiemaskin** spazzatrice f; **feier** spazzacamino m inv.

feig vigliacco (pl.: -chi), codardo, pusillanime m, f, vile m,f; *vise seg* ~ comportarsi da vigliacco, dimostrarsi vile; **feighet** vigliaccheria, codardia, viltà.

fei(n)ing scopatura; (*rask omgang med kost*) scopata, spazzata; spazzatura (også skorstein).

feil 1. s. sbaglio, errore m; (*slurv*, *forglemmelse*) svista; (*mangel*) difetto; (*last*) vizio; (*ufullkommenhet*) imperfezione f, difettosità; *språklig* ~ errore di lingua; *grammatisk* ~ sgrammaticatura; *syntaktisk* ~ solecismo; *gripe en i en* ~ cogliere qn. in fallo; *si en hans* ~ (*rent ut*) rinfacciare a qn. i suoi difetti (errori).

feil 2. adj. sbagliato, errato; erroneo, scorretto, inesatto; adv. male, erratamente, (*bakvendt*) al contrario, al rovescio; *det var* ~ è stato uno sbaglio; era sbagliato; *en* ~ *nøkkel* una chiave sbagliata; *dømme* ~ giudicar male; *gå* ~ sbagliare strada (indirizzo); *det er gitt* ~ (*kort*) c'è uno sbaglio nella distribuzione (delle carte); *gripe* ~ sbagliarsi; mus. stonare; *hogge* (*skytte*) ~ mancare il colpo; *kaste* ~ mancare il bersaglio; *lese* ~ leggere male; (*vanvare*) leggere in modo errato; *regne* ~ fare un errore di calcolo, far male i conti (og fig.); *se* ~ veder male, sbagliarsi, prender lucciole per lanterne; *skrive* ~ scrivere scorrettamente, fare errori nello scrivere; *slå* ~ (*mislykkes*) fallire, andare a monte, fare fiasco; *slutte* ~ trarre una conclusione sbagliata; *støte* ~ mancare il colpo; (*biljard*) fare una stecca (falsa); *ta* ~ sbagliarsi (*av tiden* dell'ora, *av en* sul conto di qn.); *jeg snakket* ~ ho fatto un lapsus; *ta meget* ~ sbagliarsi di grosso; *De tar ikke meget* ~ non è lontano dalla verità; *det tar De* ~ *i* in questo si sbaglia; qui è in errore; *om jeg ikke tar* ~ se non sbaglio (erro); salvo errore (da parte mia); *tegne* ~ fare un errore di disegno; *trå* ~ fare un passo falso (og fig.).

feilaktig adj., se: **feil**; adv. erroneamente, in modo errato, per sbaglio; **feilaktighet** inesattezza, scorrettezza; **feilbar** soggetto ad errare, litt. fallibile; **feilbarhet** fallibilità.

feilbedømme giudicare male; **feilbedømmelse** errore m di giudizio, giudizio errato; **feilberegning** errore m di calcolo, calcolo sbagliato.

feile (ta **feil**) sbagliare, sbagliarsi, errare, cadere in errore; (*synde*) peccare; ~ *en noe* avere qc.; *det er menneskelig å* ~ errare è umano, tutti possono sbagliare; *den beste kan* ~ e cade anche un cavallo che ha quattro gambe, nessuno è perfetto; *hva feiler det deg?* che cos'hai?; *jeg feiler ingenting* non ho niente; sto bene; *det feiler ham alltid noe* ha sempre qualche cosa.

feilfri senza errore (errori); (uten lyte) senza difetti (pecche); (avskrift o.l.) corretto, impeccabile; *en ~ vare* una merce perfetta; **feilfrihet** correttezza, impeccabilità, irrepreensibilità.

feilfull pieno di errori; (mangler) pieno di difetti; **feilgivning** (i kort) errata distribuzione delle carte; **feilgrep** mus. tocco errato, stonatura; (mistak) errore m, sbaglio; *gjøre et ~* fare un passo falso, prendere una cantonata; **feilkast** tiro (lancio) errato; **feillesning** errore m di lettura, lettura errata; **feilpostering** registrazione errata.

feilregning errore m di calcolo; **feilskrift, -skrivning** errore m di scrittura, scorsa di penna; **feilskudd (-skott)** colpo mancato; **feilslagen** fallito, mancato; **feilslutning** conclusione errata; **feilslått** fallito, venuto a meno, mancato; **feilstøt** (biljard) stecca falsa; **feilsyn** (il) veder male; punto di vista errato; **feiltagelse** equivoco (pl.: -ci), errore m, sbaglio, svista; *ved en ~* per sbaglio, per inavvertenza; **feiltelling** errore m di conteggio.

feiltrekk mossa sbagliata; **feiltrinn** passo falso, sbaglio, errore m; **feiltrykk** foglio stampato male, stampa mal riuscita; **feilvurdering** errore di giudizio.

feire festeggiare, celebrare; (minnes) commemorare; *bryllupet skal feires i* il matrimonio sarà celebrato a; *feire jul i* passare il natale a; **feiret** (person) festeggiato; ammirato, celebre.

feit grasso, se: fet.

fekar bovaro, bifolco (pl.: -chi).

fekte battersi (*med kårde* con la spada); sport. tirare di scherma; litt. schermire; *lære å ~* imparare la scherma; *~ med noe (i handa)* agitare qc. (in mano); *~ med armene* sbracciarsi; *~ seg fram* farsi largo (a gomitate); **fektehanske** guanto da schermidore; **fektekunst** (arte f della) scherma; **fektemester** maestro di scherma; **fekter** schermidore m.

fektesal sala d'armi; **fekteskole** scuola di scherma.

fekt(n)ing (øvelse) scherma; (kamp) battaglia, schermaglia, scaramuccia; (trefning) incontro di scherma.

fele violino; se: fiolin.

fell (skinn-) pelle f d'animale, pelliccia; **fellbereder** conciatore m di pelli.

felg cerchione m (di ruota); *være på felgen* fig. essere molto giù.

felle 1. s. compagno; (reise-) compagno di viaggio.

felle 2. s. trappola; fig. også: tranello, insidia; se: muse- o.l.; *sette en ~ for en* tendere una trappola a qn.; *gå i fella* cadere nella trappola; fig. også: cadere nel tranello.

felle 3. v. (trær) abbattere, tagliare; (dyr) abbattere, uccidere, ammazzare; fig. rovinare; (dom-) condannare; mat. abbassare, calare; *~ en dom* pronunciare una sentenza; *~ fjær* mudare; *~ hår* perdere il pelo, fare la muta; *~ horn* mutare le corna; *~ tenner* perdere i denti (di latte); *~ en* uccidere qn.; *~ inn (tøy)* cucire, mettere; (i tre) intarsiare, incastrare.

felles comune (*for a*), collettivo; *ved ~ overenskomst* di comune accordo; *gjøre ~ sak* far causa comune; *ha noe til ~* aver qc. in comune; **felles-**comune; (andels-) cooperativo, consorziale.

fellesbo comunione f dei beni; **fellesgrav** fossa comune; **fellesmarked** mercato comune; **fellesnevner** comune divisore m; **felleskap** comunanza, comunione f; collettività; (handel) società; *i ~* in comune, in società; **fellespisning** pasto in comune; **fellesundervisning** insegnamento misto.

felletid (fugl) periodo della muda, (dyr) periodo

della muta; **felling** (trær) taglio; (fjær) muda; (hår) muta.

felt (område) campo; (spill) casella, quadretto, scacco (pl.: -chi); (våpen) campo, quarto; (vegg) pannello; (tak) cassettone m; mil. campagna; *dra i felten* entrare in campagna, andare in guerra; *dra til felts mot en* fig. scendere in lizza contro uno; *ligge i felten* essere in guerra (al fronte).

feltapotek farmacia da campo; **feltarbeid** arkeol. scavi mpl; **feltartilleri** artiglieria da campagna (campale); **feltflaske** borraccia.

feltfot, *være på ~* essere sul piede di guerra; *sette på ~* mettere in campo; *leve på ~* fig. accamparsi alla meglio.

feltherre comandante supremo, generale; gl. condottiero; fig. capo; **feltherredyktighet** strategia (militare); **felthospital** ospedale da campo; **feltkanon** pezzo da campagna; **feltkappe** cappotto militare; **feltkikkert** binocolo da campo; **feltkjøkken** cucina mobile (da campo); **feltkokk** cuiniere m (dell'accampamento).

feltlasarett ambulanza; **feltlege** medico militare (da campo); **feltleir** accampamento; **feltliv** vita campale; **feltlue** berretto, bustina; **feltmanøver** manovra militare; **feltmarskalk** maresciallo, (tysk) feldmaresciallo; **feltmessig** da campo, campale; **feltpost** posta militare, corriere m dell'esercito; **feltprest** cappellano militare; **feltrop** parola d'ordine. **feltseng** branda, lettino da campo; **feltskyts** pezzi mpl da campagna; **feltslag** battaglia (scontro) campale; **feltspat** feldspato; **feltstol** seggiolino pieghevole; **feltsykehus** ospedale da campo; **feltelegraf** telegrafo militare; **felttjeneste** servizio sul campo; **felttog** campagna (militare); *åpne (begynne) felttoget* entrare in campagna; **feltuniform** divisa da combattimento; **feltvakt** avamposto, sentinella; **feltvogn** furgone m militare.

fem cinque; *gå fra sine fulle ~* perdere la testa; *han er ikke ved sine fulle ~* non è in sé, gli manca una rotella, è un po' tocco; *være ved sine fulle ~* essere in pieno possesso delle proprie facoltà mentali; **femakts** in cinque atti; **fembladet** (composto) di cinque foglie; **femdobbel** quintuplo, quintuplice.

femfingret di cinque dita; pentadattilo; **femfold** quintuplo; adv. cinque volte tanto, del quintuplo; **femfotet**, *~ vers* pentametro.

femkamp pentathlon m inv.; **femkant** pentagono; **femkantet** pentagonale, di cinque lati; **femlinger** cinque gemelli mpl (gemelle fpl); **femsifret** di cinque cifre; **femte** quinto; *den ~ mai* il cinque maggio; *Karl den ~* Carlo quinto; *for det ~* punto quinto, in quinto luogo; **femtedel** quinto.

femten quindici; *en ~ stykker* una quindicina (di); **femtende** quindicesimo; litt. decimoquinto, quindicesimo; (i dato) il quindici; **femtendedel** quindicesimo.

femti cinquanta; *en ~ stykker* una cinquantina; **femtiende** quantesimo; litt. quinquagesimo; **femtiårig** di cinquant'anni, cinquantenne; **femtiåring** cinquantenne m,f; **femårig**, **femårs** cinquenne, di cinque anni; (som varer 5 år, hender hvert femte år) quinquennale; **femårsplan** piano quinquennale.

fender mar. parabordo.

fenge prendere fuoco, accendersi; **fenghette** capsula; **fenghull** focone m; **fengkrutt** polverino, esca; **fengrør** spoletta.

fengsel prigionia f, carcere m, (mørkt) segreta; spøk. gattabuia; *strengt ~* mil. arresto di rigore; *kaste (sette) i ~* buttare (mettere) in prigione; F sbatte-

re (schiaffare) in prigione; *sitte i* ~ essere (stare) in prigione; **fengselsarbeid** lavoro di carcerati; **fengselsbetjent** secondino, carceriere m; **fengselgård** cortile m; **fengselmur** muro di prigione; **fengsels-selskap** associazione f per l'assistenza agli ex-carcerati; **fengselsstraff** pena detentiva, carcere m; **fengselstid** periodo di detenzione; **fengselsvesenet** le carceri fpl.

fengsle incarcerare, imprigionare, carcerare; arrestare; fig. avvincere, appassionare; ~ *alles hjerter* cattivarsi il cuore di tutti; **fengslende** avvincente, appassionante; **fengsling** carcerazione f, imprigionamento, detenzione f.

fennikel finocchio.

fenomen fenomeno; **fenomenal** fenomenale.

fenrik sottotenente m; mar. guardiamarina m inv.

ferd viaggio; spedizione f; (adferd) comportamento; (holdning) contegno; *fra første* ~ fin dal primo momento; *være i* ~ *med å gjøre noe* stare per (essere intento a) fare qc.; *han er i* ~ *med å spise* sta mangiando.

ferde, *hva er på* ~ ? che cosa c'è?; *det er noe på* ~ sta succedendo qc.; *det er fare på* ~ c'è pericolo; *det er noe galt på* ~ c'è qc. che non va; gatta ci cova; *han er alltid på* ~ è sempre in movimento; (bladder seg i alt) s'impiccia sempre di tutto, ficca il naso dappertutto.

ferdes, ~ *i (på)* frequentare.

ferdig pronto (*til a*); (fullført) finito, terminato, compiuto; *bli (gjøre seg)* ~ (*med noe*) finire, terminare (qc.); *bli* ~ (*ting*) finire, terminare, compiersi; *bli* ~ *med en* sbarazzarsi di qn.; *være* ~ *med noe* aver finito qc.; *han er* ~ (*fortapt*) è un uomo finito; F è spacciato; *nå er det* ~ ecco fatto; *gjøre noe* ~ terminare qc.; *tale* ~ (*ut*) finir di parlare, terminare il discorso.

ferdigbehandle mettere a punto, rifinire; **ferdigbehandling** messa a punto, rifinitura; **ferdighet** (øvelse) pratica (*i di, in*), (behendighet) abilità, destrezza (*i å in*); (tunge-) loquacità, scioltezza di lingua, facondia; **selskapelige ferdigheter** arti da salotto; **ferdighus** casa prefabbricata.

ferdigkokt cotto (a punto); **ferdiglaget** fatto; ~ *mat* piatti (cibi) pronti; **ferdigpakket**, **ferdigpakkete varer** articoli mpl già confezionati, merce f confezionata; **ferdigsydd**, **ferdigsydde klær** abiti mpl fatti, confezioni fpl.

ferdsel circolazione f, traffico, passaggio, movimento; *det er stor* ~ *i denne gata* questa via è molto frequentata; **ferdselslinje** linea di percorso; **ferdselsåre** arteria (di traffico).

ferie vacanze fpl, ferie fpl; (sommer-) vacanze estive; (teater-) riposo; (med lønn) ferie pagate; *ha* ~ *se*: *feriere*; **ferie-** di ferie, di vacanza; **feriekoloni** colonia estiva (marina, montana); **feriekurs** corso estivo; **ferielesning** letture fpl per le vacanze; **ferieopphold** villeggiatura; **feriepenger** paga per le ferie.

feriere passare le ferie (le vacanze); essere in villeggiatura; (yrkesaktive ofte) essere in ferie; (studenter o.l.) essere in vacanza; **ferietid** tempo (periodo) di ferie (vacanza).

ferje 1. s. traghetto, (bil-) nave traghetto, ferryboat m inv.; **ferje** 2. v. , ~ *over* traghettare; **ferje-** di traghetto; **ferjebåt** (nave) traghetto; **ferjefolk** traghettatori mpl; **ferjelønn** passaggio; **ferjemann** barcaiolo; traghettatore m; **ferjing** traghetto, traghettamento.

fernis vernice f, (fig. også:) verniciatura; **fernisere** verniciare; **fernisering** verniciatura.

fersk fresco (pl.: -chi), (ny også) recente; ~ *fisk*

pesce fresco; **ferske egg** uova da bere; ~ *avis* giornale fresco di stampa; **ferskt vann** acqua dolce; **ferske** (metall) affinare.

fersken pesca; **fersken-** (frukt) di pesca, (tre) di pesco; **ferskentre** pesco (pl.: -chi).

ferskhet freschezza; **ferskvann** acqua dolce; **ferskvanns-** d'acqua dolce.

fert, *få en* ~ *av noe* fiutare qc.

fess mus. fa m bemolle.

fest festa; **festaften** serata di festa; **festblankett** modulo di lusso; **festdag** giorno di festa.

feste 1. v. (holde fest) far festa; (ansette) assumere, prendere a servizio; se ellers: (gjøre) fast; ~ *håret opp* tirare su i capelli; ~ *sine øyne på* fissare lo sguardo su; ~ *seg bort* impiegarsi, andare a servizio; *la seg* ~ *hos* andare al servizio di.

feste 2. s. (støtte) appoggio; (sabel-) impugnatura, elsa; *til* ~ *for noe* per l'appiglio di qc., per sostenere qc.; *få* ~ (*med hendene*) appigliarsi (con le mani); **festekontor** ufficio di collocamento; **festemann** fidanzato; **festemøy** fidanzata; **festepenger** caparra, arra.

festforestilling spettacolo di gala; **festkomité** comitato della festa; **festlig** festoso, gioioso, divertente; (glimrende) sfarzoso; (høytidelig) solenne; **festlighet** festosità, festività; (fest) festa; festeggiamenti mpl; **festligholde** festeggiare, celebrare; **festmiddag** pranzo di gala, banchetto.

festne, se (gjøre) fast.

festning fortezza, cittadella; (liten) forte m; (befestet by) piazzaforte f; **festnings-** di (della) fortezza; **festningsanlegg** fortificazione f; **festningsarbeid** opera di fortificazione; **festningsverker** fortificazioni fpl; **festningsvoll** bastione m.

festsal salone m delle feste; (skole) aulamagna; (til gilde) sala dei banchetti; **festsang** canto di festa; **festskrift** pubblicazione celebrativa; **feststemning** aria di festa, atmosfera festosa; (lystig) baldoria; *være i* ~ avere il cuore in festa.

festtale discorso solenne, discorso celebrativo; **festtelegram**, se **festblankett**; **festtog** corteo (solenne, festante).

fet grasso; pingue, adiposo; **fett embete** impiego lucroso; F una buona sinecura; ~ *skrift* caratteri mpl in grassetto; *bli (gjøre)* ~ ingrassare; **fete** ingrassare; **fetetirsdag** martedì grasso; **fetevarer** salumi mpl.

fetisj feticcio; **fetisjdyrkelse** feticismo.

fet(n)ing ingrasso; **fett** grasso; *det er meg ett* ~ per me è proprio lo stesso; non mi fa né caldo né freddo; **fettansamling** adiposità; **fettdannelse** formazione f di grasso.

fette, ~ *til* ungere, macchiare di unto.

fetter cugino; **fetterskap** cuginanza.

fettet unto, grasso; (olje) oliato; **fettflekk** macchia d'unto; **fettholdig** oleoso, oleaginoso; **fettinnhold**, **melkens** ~ percentuale di sostanze grasse nel latte; **fettkjertel** ghiandola adiposa; **fettklump** pallottola di grasso, cuscinetto di grasso; **fettlag** strato di grasso, strato adiposo; **fettlær** cuoio grasso; **fettstoff** sostanza grassa; **fettsvulst** lipoma m; **fettsyre** acido grasso; **fett-tett** oleato; **fettvev** tessuto adiposo.

feudal feudale; **feudalisme** feudalismo.

fevei passaggio (sentiero) per il bestiame.

fiasco fiasco (pl.: -chi), insuccesso; *gjøre* ~ fare fiasco, fallire.

fiber fibra; **fiberplate** lastra di fibrocimento.

fideikommiss fedecommissario; **fideikommissbesitter** fedecommissario.

fiende nemico (pl.: -ci); *være en ~ av* essere nemico di; *skaffe seg fiender* farsi dei nemici; **fiendehånd**, *være (falle) i ~* essere in balia (cadere nelle mani) del nemico.

fiendsk ostile; adv. ostilmente, da nemico; **fiendskap** ostilità, inimicizia.

fiendtlig nemico (pl.: -ci), ostile; ~ *innfall* irruzione nemica (del nemico); *nære fiendtlige følelser overfor* nutrire sentimenti ostili nei confronti di; **fiendtlighet** ostilità; **fiendtlighetsinn** ostile; *være ~ imot noen* avercela con qn.

fiff trucco (pl.: -chi), accorgimento, stratagemma m; **fiffe** aggiustare; **fiffig** (lur) furbo, scaltro; (klok) ingegnoso; *det er ~* è ben trovato; **fiffighet** astuzia, accortezza.

figur figura; (vekst) taglia, corporatura; *små figurer* figurine fpl, statuette fpl; *gjøre en bedrøvelig ~* fare una brutta figura; fare una triste figura; *ha en god ~* avere un bel corpo, essere ben fatto; *i hel ~* a figura intera; *i halv ~* a mezzo busto.

figurant figurante m,f, comparsa; **figurere** figurare; **figurlig** figurato.

fik (øre-) schiaffo; **fike**, ~ *til* schiaffeggiare; dare uno schiaffo; ~ *opp* prendere a schiaffi.

fiken fico (pl.: -chi); **fikenblad** foglia di fico; **fikentre** fico (pl.: -chi).

fiks (fast) fisso; (flink) abile; (kvikk) sveglia di spirito; (flott) elegante; ~ *idé* idea fissa, fissazione f, F pallino; ~ (og) *ferdig* bell'e pronto; *det er en ~ hatt* è un cappellino molto chic.

fikse (ordne opp) sistemare, risolvere, aggiustare; merk. speculare; ~ *opp* ritoccare, ravvivare, rendere elegante.

fikserbad bagno di fissaggio (el.: fotografico); **fikserbilde** rompicapo m inv., (enimma m) illustrato; **fiksere** (fastsette) fissare; ~ *en (med øynene)* fissare qn.

fiksfakseri imbroglio, trucco (pl.: -chi); (list) astuzia; **fiksstjerne** stella fissa.

fil lima.

filantrop filantropo; **filantropi** filantropia; **filantropisk** (person) filantropo; (foretagende) filantropico (pl.: -ci).

file limare (og fig.); **file-** di lima, limatore; **filebenk** banco (pl.: -chi), bancone m; **filemaskin** limatrice f.

filere fare retino per trina a modano; *filert arbeide* retino, filet m inv.; **filernål** modano; **filet** (kjøtt, fisk) filetto; (arbeide) retino, filet; **filetere** tagliare a filetti.

filharmonisk filarmonico (pl.: -ci).

filial filiale f; succursale f; (bank også) agenzia.

filigranarbeid filigrana.

filing limatura.

filpens brufolo, acne f; *full av filpenser* brufoloso.

filister filisteo (og fig.); **filisteraktig** filisteo, gretto, pedante, conformista; **filisteri** filisteismo, mentalità ristretta e borghese.

filklo morsetto.

fille straccio, cencio, brandello, sbrendolo; **fille-** (ofte) cattivo; **fillefant** straccione m, pezzente m; **fillegamp** ronzino, brocco (pl.: -chi); **fillegreier** stracci mpl, carabattole fpl, bazzecole fpl; **filleonkel** zio di secondo grado, zio cugino; **fillet** cencioso, sbrindellato.

film pellicola; film m inv.; (kort-) cortometraggio; (dokumentar-) documentario; (lyd-) film sonoro; (spille-) film a lungo metraggio; **filmapparat** macchina da presa, cinepresa; **filmarkiv** archivio cinematografico (pl.: -ci); **filmatelier** studio cine-

matografico; **filmatisere** ridurre a film; adattare per lo schermo.

filmavis cinegiornale m; **filme** girare un film; **filmare**; (bløffe) bluffare.

filmforestilling spettacolo cinematografico; **filmforfatter** soggettista m,f, sceneggiatore m; **filmfotograf** operatore cinematografico; **filminstruktør** regista m,f cinematografico (a); **filmproduksjon** produzione cinematografica; **filmopptak** ripresa cinematografica; **filmroman** fotoromanzo, cineromanzo; **filmrull** bobina, rullo, rullino (di pellicola); **filmselskap** società cinematografica; **filmsensur** censura cinematografica; **filmskjerm** schermo; **filmskuespiller(inne)** attore m (attrice f) cinematografico (a); **filmstjerne** stella del cinema, divo (a) dello schermo, star f inv.

filolog filologo (pl.: -gi); **filologi** filologia; **filologisk** filologico (pl.: -ci).

filosof filosofo; **filosofere** filosofare (over su); **filosofi** filosofia; **filosofisk** filosofico (pl.: -ci); adv. filosoficamente, con filosofia; *høre filosofiske forelesninger* seguire corsi di filosofia.

filspen limatura.

filt feltro; **filtaktig** feltrato, infeltrito; **filte** feltrare; **filter** filtro.

filthatt (cappello di) feltro; **filtlue** berretto di feltro; **filtmaker** feltraio; **filting** feltratura.

filtrere, ~ *sammen* ingarbugliare, aggrovigliare; ~ *seg sammen (med)* mescolarsi (con), immischiarsi, invischiarsi; **filtrerapparat** filtro; **filtrere** filtrare; **filtrering** filtrazione f; **filtrerpapir** carta filtrante; **filtrerpose** sacchetto filtrante.

filtsko scarpa di feltro; **filtsåle** suola di feltro; **filteppe** tappeto (coperta) di feltro; **filttøffel** pantofola di feltro.

filur furbacchione m, birba; **filureri** briconeria.

fin fine, fino, bello; (smakfull) fine; (flott) elegante; (lekker) bello, raffinato; (sart, fintfølende) sottile, delicato; (skarp, spissfindig) sottile, acuto; (fornem) distinto, nobile; (passende) come si deve, a tono; ~ *hentydning* allusione larvata (sottile); ~ *hørsel* udito fine; *fint øre* (for musikk) molto orecchio; ~ *iakttagere* buon osservatore; *fine manerer* bei modi, buone maniere; *fint vesen* garbo.

finale (sport) finale f; mus. finale m.

finansbudsjett bilancio preventivo (dello stato); **finansdepartement** ministero delle finanze; **finanser** finanze fpl; **finansiell** finanziario; **finansiering** finanziamento; **finanslov** (utenlandske forhold) bilancio preventivo, legge finanziaria; **finansmann** finanziere m; **finansminister** ministro delle finanze; **finanspolitikk** politica finanziaria.

finansutvalg commissione f parlamentare addetta al bilancio; **finansverden** mondo della finanza, alta finanza; **finansvesen** ente finanziario; **finansvitenskap** scienza finanziaria (delle finanze); **finansår** anno finanziario, esercizio finanziario.

finbygd (-bygget) finemente costruito, (person) di esile corporatura.

findele sminuzzare, polverizzare; **findeling** sminuzzamento, polverizzazione f.

fine s. mus. fine f.

finér impiallacciatura; **finérplate** piallaccio; tavola di legno compensato; **finere** impiallacciare; **finerer** impiallacciatore m; **finering** impiallacciatura.

finfølelse delicatezza, gentilezza d'animo, sensibilità; **fintfølende** di animo delicato, sensibile.

finger dito (della mano); *fingerne av fatet!* giù le mani!; *få over fingerne* prendersi una ramanzina; *få fingerne i* agguantare, afferrare; *gi (smekke) en*

over fingrene picchiare qn. sulle dita; *ha lange fingre* fig. aver le mani lunghe; *kunne noe på fingrene* sapere qc. a menadito (el.: sulla punta delle dita); *ikke legge fingrene imellom* non avere riguardi; *se gjennom fingrene med noe* chiudere un occhio su qc.; *se gjennom fingrene med en* essere indulgente con qn.

fingeravtrykk impronta digitale; **fingerbredde** dito; **fingerbøl** ditale m.

finger fingere, simulare; *finger* verdi valore fittizio; *finger* faktura fattura simulata.

fingerferdig destro di mano; **fingerferdighet** destrezza (di mano); *ha stor* ~ mus. avere una tecnica eccellente; (tyv) essere lesto di mano; **fingerkløe** prurito alle dita; **fingerkyss** bacio sulla punta delle dita; **fingerledd** articolazione f (giuntura) del dito; falange f; **finger** destro di mano; **fingerpek** segno col dito, indicazione f; **finger** anello; (giftering) fede f; **finger** setning mus. digitazione f; **finger** spiss punta del dito; *til fingerspissene* fino alla punta delle dita; **finger** smukk ditale m; **finger** språk linguaggio delle dita; *bruke fingerspråket* parlare con cenni (gesti); **finger** tupp punta del dito; **finger** tykk spesso un dito, grosso come un dito; **finger** øvelse mus. esercizio di digitazione f.

fingre tastare, toccare con le dita; *fin*gre med (på) palpeggiare (insistentemente); **fin**gret a forma di dito; bot. digitato.

finhet finezza; eleganza; delicatezza; sottigliezza; distinzione f, signorilità; (takt) tatto, discrezione f; (instrumenters) sensibilità; (mynts) titolo; **fin**-kam pettine fitto.

finke zool. fringuello.

finkenett mar. impavesata, bastingaggio.

finkornet di grana fine (minuta); **fin**masket a maglie fitte.

finn (same) lappone m.

finne 1. zool. pinna (natatoria), natatoia; **fin**ne 2. med. brufolo, foruncolo.

finne 3. finlandese m.f.

finne 4. v. trovare; litt. reperire; (synes) pensare, ritenere, trovare; ~ *igjen* ritrovare; ~ *en ukjent* isolare (trovare) un'incognita; *retten finner at* il tribunale giudica che; ~ *en skyldig* riconoscere qn. colpevole; ~ *noe passende* trovare (ritenere) qc. conveniente; ~ *det for godt (passende) å gjøre det* pensar bene di farlo, trovare che convenga farlo; *hvis De finner det for godt* se Le pare (va bene); *som han finner for godt* come gli pare; ~ *fram* tirare fuori, scoprire; ~ *fram til* arrivare a; ~ *på (å gjøre noe)* inventare, escogitare (di fare qc.); *han fant på* a gli venne in mente di; *det er godt funnet på* è ben trovato, è una bella trovata; ~ *ut* trovare, escogitare; ~ (veien) *ut* trovare l'uscita; ~ *ut av* fig. venire a capo di, capire; *ikke kunne ~ ut av* non raccapezzarsi; ~ *tilbake* trovare la via del ritorno (til per); *finnes* esserci, trovarci; *det finnes c'è*, ci sono; ~ *seg alene* trovarsi solo, (føle seg) sentirsi solo; ~ *seg i* sopportare, rassegnarsi a, F abbozzare; ~ *seg tålmodig i noe* prendere qc. con pazienza (filosofia); *ikke kunne ~ seg i* non poter tollerare (soffrire).

finnelønn mancia competente; **fin**ner chi trova, trovatore m; **fin**nested luogo del ritrovamento (della scoperta).

finnet med. brufoloso, forunculoso; bot. pinnato.

finnhval balenottera; **fin**nkjerring (vecchia) lappona; **fin**njolle (sport) finn m inv.

finlandsk finlandese; **fin**nlapp lappone finnico;

finnlender finlandese m.f; **fin**nsk finlandese; *det fins-*

ke folkeslag i Finni; *de finske stammer* le tribù finniche.

finstøtt macinato, pestato finemente.

fin(t)bygd, -bygget finemente costruito, esile, gracile.

finte (fekting) finta; (skose) frecciata; *gi en finter* lanciare frecciate contro qn.

fintfølelse sensibile, di animo delicato.

fiol viola, violetta, mammola; **fi**olett viola inv., violaceo.

fiolin violino; *spille første* ~ essere il primo violino; fig. fare il bello e il cattivo tempo; **fi**olinbue arco (pl.: -chi), archetto; **fi**olinbygger liutaio; **fi**olinbue manico del violino; **fi**olinist violinista m.f; **fi**olin-kasse custodia del violino; **fi**olinnøkkel chiave f di violino; **fi**olinskole metodo per lo studio del violino; **fi**olinskrue piolo, bischero; **fi**olinspiller suonatore m di violino; violinista m.f; **fi**olinstol ponticello; **fi**olinstreng corda di violino; **fi**olonsell violoncello; **fi**olonsellist violoncellista m.f.

fiolrot radice f di mammola; radice di giaggiolo (iris).

fipp (spiss) punta; (-skjegg) pizzo, barbeta a punta; (på underleppa) mosca.

firbent zool. quadrupede; (møbel) a quattro gambe; ~ *dyr* quadrupede m; **fi**rbladet a quattro foglie; ~ *propell* elica a quattro pale; **fi**rdelt diviso in quattro, in quattro parti; **fi**rdobbelt quadruplo, quadruplice; *legge* ~ piegare in quattro; **fi**rdoble quadruplicare, moltiplicare per quattro.

fire 1. tall. quattro; *gå (krype) på alle* ~ andare a quattro gambe (zampe); **fi**re 2. v. (gi seg) cedere, darsi per vinto; mar. filare (*hurtig* in bando, *så smått* a collo); mollare; ~ *flagget* ammainare la bandiera; ~ *seilet* calare la vela; ~ *av* largare; ~ *for en* cedere nei confronti di qn.; ~ *på noe* non insistere su.

fire- a quattro; se også **fi**r-; **fi**reknapps a quattro bottoni; **fi**remotors quadrimotore; ~ *fly* quadrimotore m, (jet) quadrigetto; **fi**rer, **fi**retall quattro m.

firfargetrykk quadricromia.

firfisle lucertola.

firfotet, ~ *vers* tetrametro; **fi**rføtt; se: **fi**rbent; **fi**rgrent a quattro rami; **fi**rhjul(e)t a quattro ruote; **fi**rhendig a quattro mani; **fi**rhendt quadrumane.

firing atto del filare (mollare, calare); (flagg-) ammainabandiera m.

firkant quadrato, quadrilatero; **fi**rkantet quadrato; fig. testardo, intrattabile, (mening) schematico (pl.: -ci); *gjøre* ~ squadrare; **fi**rkløver quadrifoglio.

firma ditta; (enkeltmanns-) ditta individuale; (selskaps-) ragione f sociale, società; *under* ~ *N og Co.* sotto la ragione sociale N & C.

firmaregister registro di commercio; *anmelde til firmaregisteret* iscriversi alla Camera di Commercio.

firmaster mar. quattroalberi m inv.

firseter macchina a quattro posti; **fi**rsetet a quattro posti; **fi**rsidet quadrilatero; **fi**rskåren tarchiato; **fi**rspann tiro a quattro; **fi**rsprang, *i fullt* ~ a (di) gran galoppo, a rotta di collo.

firstavings- quadrisillabo; **fi**rstavingsord quadrisillabo.

firstemmig a quattro voci; ~ *stykke* quartetto; **fi**rstrøken mus. dell'ottava ottava.

firtoms di quattro pollici; **fi**rårig, **fi**rårs di quattro anni, quattrenne.

fis F loffa, peto; **fi**se mollare una loffa.

fisk pesce m; typ. fascio; *nytrukken* ~ pesce fresco;

ta for god ~ prendere per buono; *fisken skal svømme* sui pesci meschi; *falle i* ~ sfasciarsi, andare a rotoli.

fiske 1. v. pescare (*med snøre* alla lenza); fig. cercare lodi (complimenti, informazioni); ~ *etter* fig. aspirare a; ~ *noe opp* pescare qc.; ~ *i rørt vann* pescare nel torbido.

fiske 2. s. pesca; **fiske-** di pesce; se også: **fisker-**; **fiskeavl** piscicoltura; **fiskeben** lisca (spina) di pesce; **fiskeberg** roccia su cui si secca il pesce; (-stim) banco di pesce; **fiskeblære** vescica natatoria; **fiskebløter** ammollatore m di stoccafisso.

fiskebolle polpetta di pesce; **fiskebrygge** banchina dove approdano i pescatori; **fiskebrønn** vivaio; **fiskedam** vivaio, peschiera; **fiskedrett**, (*Peters*) ~ pesca miracolosa (di S. Pietro); **fiskefangst** pesca, pescagione f. (pesce) pescato; **fiskefat** piatto da pesce, pesciera; **fiskefelt** banco (zona) di pesca; **fiskegreier** arnesi mpl da pesca.

fiskegrunn banco di pesca, peschiera; **fiskehandler** pescivendolo, pesciaiuolo; **fiskekake** polpetta di pesce; **fiskekjele** pesciera; **fiskekniv** coltello da pesce; **fiskekrok** amo; **fiskekvase** vivaio (di un peschereccio); **fiskekyndig** conoscitore m di pesci; ittologo (pl.: -gi); **fiskelake** salamoia; **fiskelim** colla di pesce, ittiocolla.

fiskemarked mercato ittico; **fiskemelke** latte m di pesce; **fiskeoppsynsskip** nave f guardapesca; **fiskeplass** luogo di pesca (adatto alla pesca).

fisker pescatore m; **fiskerbefolkning** popolo di pescatori; **fiskerby** città di pescatori, porto di pesca; **fiskerbåt** peschereccio, barca da pesca; **fiskeredskap** arnesi mpl da pesca; **fiskerett** (mat) piatto di pesce; jur. diritto di pesca; **fiskerflåte** flottiglia di pescherecci; **fiskerhytte** capanna di pescatori.

fiskeri pesca, industria ittica (el.: della pesca); **fiskerik** pescoso; **fiskerjente** ragazza che si occupa di pesca; **fiskekjerring** pescivendola; **fiskerkone** moglie f di pescatore; **fiskerskute**, se: **fiskerbåt**.

fiskeruse nassa; **fiskeskjell** squama di pesce; **fiske-snøre** lenza; **fiskespade** spatola per il pesce; **fiskestang** canna da pesca; **fiskestim** banco di pesci; **fiske-suppe** zuppa di pesce; dial. cacciucco, brodetto, buridda; **fisketid** stagione f di pesca; **fisketorg** mercato del pesce; **fisketran** olio (di fegato) de pesce; **fisketur** partita di pesca; **fisketønne** barile m di pesce; **fiskevarer** prodotti mpl ittici e derivati; **fiskevær** stazione f di pesca; **fiskeyngel** avannotto.

fiss mus. fa m diesis.

fistel med. fistola; (stemme) (voce f di) falsetto; *syng i* ~ cantare in falsetto; *tale i* ~ parlare in tono di falsetto.

fjas frascheggiare m; civetteria; frivolezza; flirt m inv.; **fjase** frascheggiare, civettare; amoreggiare, flirtare; ~ *tiden bort* perdere il tempo in stupidaggini.

fjel asse m, tavola.

fjell roccia; (berg) monte m, montagna; *til fjells* in montagna, nei monti; se også: **berg**; **fjell-** di roccia, di montagna; alpino; **fjellbeite** pascolo montano (alpino); **fjellbestiger** alpinista m, f; rocciatore m; **fjellbestigning** alpinismo, ascensione f; **fjellbu** montanaro; **fjellbygd** paese m di montagna.

fjelldal valle f di alta montagna, valle alpestre; **fjell-elv** torrente m di montagna; **fjellfolk** montanari mpl; **fjellfuru** pino silvestre; **fjellkam** cresta, crina, crinale m; **fjellkjede** catena di montagne, giogaia; **fjellkløft** crepaccio, burrone m, gola; **fjellknatt** piccolo (pl.: -chi), roccia; **fjellknaus** poggio, mammellone m; **fjell-land** zona montagnosa, paese alpestre;

fjell-luft aria di montagna; **fjellpass** passo, valico (pl.: -chi); **fjellplante** pianta alpina (el.: di alta montagna); **fjellreise** viaggio in alta montagna; **fjellrik** montagnoso.

fjellrygg crinale m; **fjellsjø** lago di montagna (alpino); **fjellskar(d)** varco (pl.: -chi), valico (pl.: -chi); **fjellskred** frana; **fjellskrent** versante m, declivio, china (della montagna); **fjellslette** altopiano, pianoro; **fjellslått** fienagione f in montagna; **fjellsti** sentiero di montagna.

fjellstokk bastone m ferrato, alpenstock m inv.; **fjellstrekning** catena di montagne, zona montuosa; **fjellstrøm** torrente m di montagna, fiumara; **fjellstue** rifugio alpino; **fjelltind** picco (pl.: -chi), guglia (di roccia); **fjelltopp** cima, vetta; **fjellvann** lago (pl.: -ghi) di montagna (alpino); **fjellvegg** parete rocciosa; **fjellvei** strada di montagna; **fjellvidde** altopiano, landa di montagna.

fjerde quattro; *den fjerde april* il quattro aprile; *Henrik den fjerde* Enrico quarto; *for det fjerde* punto quarto, in quarto luogo; **fjerdedel** quarto m; **fjerdedels** un quarto di; ~ *note* semiminima; ~ *pause* pausa di semiminima; *fire* ~ *takt* tempo a cappel-la; *tre* ~ *takt* tempo a tre quarti.

fjerdemann, *være* ~ (spill) fare il quarto; (sport) essere quarto; **fjerdepart** quarto.

fjering (mål) quarto di botte; (vekt) quarto di libbra; (liten tønne) barilotto; **fjerdingsvei** quarto di miglio (før: 2,8 km, nå: 2,5 km); **fjerdingsår** trimestre m.

fjern lontano, distante, remoto; *i det fjerne* in lontananza; *fjerne tider* tempi remoti; *ikke ha den fjer-neste grunn* non avere il minimo motivo; *den tanke ligger meg fjernt* con ci penso neppure; *intet ligger meg fjernere enn den tanke* lungi da me quest'idea.

fjerne allontanare; (ta bort) togliere, portar via, asportare, rimuovere; ~ *seg fra* allontanarsi da, (forlate) abbandonare, lasciare.

fjernfotografering telefotografia; **fjernhet** lontananza, distanza; **fjernkontroll** comando a distanza, telecomando; **fjernledning** linea a lunga distanza; **fjernoverføring** trasmissione f a distanza; teletrasmissione f; **fjernskriver** telescrivente f; *med* ~ per telescrivente; **fjernstyring** guida a distanza, teleguida; **fjernsyn** televisione f; (apparat) televisore m; **fjernsyns-** televisivo; **fjernsynskort** libretto URAR.

fjernt adv. lontano, distante, in lontananza; **fjernt-liggende**, se: **fjernt**; **fjerntog** treno di lungo percorso; **fjerntrafikk** servizio delle grandi linee.

fjert peto, scoreggia; *slå en* ~ mollare un peto; **fjerte** scoreggiare.

fjes faccia, viso; **fjesing** zool. pesce m ragno, trachino; **fjesk** lusinga, adulazione f; **fjeske** lusingare, adulare.

fjoll insensatezza, balordaggine f; **fjolle** comportarsi da balordo, fare lo scemo; **fjollet** melenso, sciocco (pl.: -chi); **fjollethet** grulleria, stupidità; **fjolling** grullo, tonto, balordo; **fjols** sciocco (pl.: -chi), buf-fone m.

fjong elegante, F sciccoso.

fjor, *i* ~ l'anno scorso.

fjord fiordo; **fjordfart** navigazione f sui fiordi; **fjord-gap** imboccatura di un fiordo; **fjording** cavallo della Norvegia occidentale.

fjorten quattordici; *en* ~ *dagers tid* una quindicina di giorni; *om* ~ *dager* tra quindici giorni; **fjortende** quattordicesimo; litt. decimoquarto, quartodecimo; **fjortendedel** quattordicesimo; **fjortenårig**, **fjortenårs** di quattordici anni, quattordicenne.

fjær zool. piuma, penna; (metall-) molla; (bil-)

(molla a) balestra; *få* ~ mettere le penne, impiu-marsi; *få* ~ *igjen* rimpiumarsi; **fjæraktig** piumoso; **fjærball** volano; batuffolo di piume; *spille* ~ gioca-re al volano; **fjærblad** lama di balestra; **fjærbusk** pennacchio, pennoncello; **fjærdyne** piumino.

fjære bassa marea, riflusso, deflusso; (strand) batti-gia; bagnasciuga F; *i fjæra* sulla battigia.

fjæret piumato, pennuto; **fjærfe** (-kre) pollame m, animali mpl da cortile; **fjærham** piumaggio; **fjær-kledning** (-drakt) piumaggio; **fjærkost** piumino; **fjærkraft** forza di molla tesa; fig. risorsa; **fjærlett** leggero come una piuma; **fjærløs** implume, senza penne; **fjærmadrass** materasso a molle; **fjærtopp** ciuffo di penne; **fjærvekt** bilancia a molla; (sport) peso piuma; **fjærvifte** ventaglio di piume; **fjærvilt** uccellame m, uccellagione f; **fjærving** (børste) piu-mino; **fjærvogn** vettura molleggiata.

fjøs vaccheria, stalla.

flabb bocca, fauci fpl; (person) insolente, sfacciato; **flabbet** impertinente, insolente, sfacciato.

flagg bandiera; (nasjonal-) colori mpl nazionali; *føre falsk* ~ portare bandiera falsa; *føre norsk* ~ battere bandiera norvegese; *heise* ~ alzare la ban-diera; *seile under falsk* ~ inalberare (battere) ban-diera falsa; *seile under fremmed* ~ navigare sotto bandiera straniera; *senke flagget* inclinare la ban-diera; fig. dichiararsi vinto; *stryke flagget* ammai-nare la bandiera; *tone* ~ inalberare lo stendardo, alzare la visiera.

flaggbærer portabandiera m, f inv.; **flaggduk** sta-migna; **flagge** esporre la bandiera, imbandierare; *det flagger* sventolano le bandiere; *det flagger i by-en* tutta la città è imbandierata; ~ *på halv stang* esporre la bandiera a mezz'asta.

flaggermus pipistrello, (stor) vampiro.

flaggknapp pomo d'asta; **flaggline** fune f di bandie-ra; **flaggskip** nave f ammiraglia; **flaggsmykket** im-bandierato; impavesato; **flaggstang** asta di bandie-ra.

flagre volteggiare, svolazzare; (i ving) sventolare; fig. sfarfallare; **flagrende** svolazzante, sventolante; (flyktig) volubile; *med* ~ *hår* con i capelli sciolti (al vento); **flagring** svolazzo, volteggio, sventolio.

flak lastra; (is-) lastrone m di ghiaccio.

flakke, ~ *om* vagare, errare; vagabondare; **flakking** vagabondaggio.

flakne sfaldarsi; tr. squarciare; **flakong** flacone m; **flakse**, ~ *med vingene* sbattere le ali.

flamingo fenicottero, fiammingo (pl.: -ghi).

flamlender fiammingo (pl.: -ghi).

flamme 1. s. fiamma (og fig.); *stå i flammer*, se: **flamme** 2. v. essere in fiamme, fiammeggiare; ~ *opp* levar fiamma, divampare.

flammeblikk sguardo fiammeggiante (el.: di fuoco); **flammehav** mare m di fiamme; **flammekaster** lan-ciafiamme m inv.; **flammeskjær** bagliore m di fiam-me; **flammeskift** caratteri mpl di fuoco; **flammet** fiammeggiante, fiammante; (tre) venato, screzia-to; (året) venato; (gråsprenget) brizzolato; (tøy) fiammato.

flamsk fiammingo (pl.: -ghi).

flanell flanella.

flanke fianco (pl.: -chi); lato; *falle en i flanken* pren-dere qn. di fianco; **flankeangrep** attacco di fianco; **flankere** fiancheggiare, affiancare.

flaske 1. s. bottiglia, (tykkmaget i fletning) fiasco (pl.: -chi); (dråpe-) flacone m, contagocce m inv.; (tåte-) poppatoio, biberon m inv.; (lerke, felt-) borraccia, fiasca; (bytte-) vetro (el.: vuoto) (a rendere); *jeg har ingen* ~ *med* (ved kjøp) non ho il

vuoto; *fylle (helle) på* ~ imbottigliare; *amme et barn opp med (gi et barn)* ~ allattare un bambino artificialmente (col poppatoio); **flaske** 2. v.; ~ *opp* allevare artificialmente; fig. allevare; *det flasker seg* la cosa sta andando a buon fine.

flaskefôr astuccio per bottiglia (e); fig. scorta di bot-tiglie (di alcoolici); **flaskeformet** a forma di botti-glia; **flaskegrønn** verde bottiglia; **flaskehals** collo di bottiglia; **flaskehylster** veste f di paglia (per botti-glia); **flaskekapsel** tappo a corona, capsula; **flaske-korg** cestello per bottiglie; **flaskekork** tappo, turac-ciolo; **flaskerenser** scovolino; **flaskeskylling** lavag-gio di bottiglie; **flaskestativ** portabottiglie m inv.; **flaskeøl** birra in bottiglia; **flaskeåpner** apribottiglie m inv.; levacapsule m inv.

flass forfora.

flat piatto, piano; (hverdagslig) ordinario, banale; (flau, om person) confuso, imbarazzato, mogio; *bli* ~ appiattirsi, spianarsi; fig. rimanere confuso (imbarazzato); *gjøre (slå, trykke)* ~ appiattire, spianare; fig. mortificare, far restar male; *på* ~ *mark* in campo aperto; se også: **flatt**.

flatbelg cicerchia; **flatbrød** galletta (integrale sotti-lissima e croccante); **flatbunnet** a fondo piatto; **flatbygd** paese m di pianura; **flatbygget** a fondo piatto.

flate piano; (over-) superficie f, area; (slette) pia-nura, piana; **flateinnhold** area, superficie f; **flatemål** misura di superficie; **flatemåling** misura di superfi-ci; **flatet** superficie piana, piattezza; appiattimen-to; fig. piattezza, (stil) insipidezza, monotonia; **flatklemt** schiacciato; **flatland** campagna pianeg-giante, pianura; **flatlendt** piatto, piano, pianeg-giante.

flatlus piattola, piattone m.

flatneset che ha il naso schiacciato; camuso.

flatside lato piatto; piano.

flatt adv. in piano, di piatto; piattamente.

flattang pinza piatta.

flattere lusingare; avvantaggiare, abbellire; **flatte-rende** lusinghiero, adulatorio; che abbellisce.

flattrykning schiacciamento; **flattrykt** appiattito, schiacciato; (nese også) camuso.

flau (smakløs, også fig.) insipido, scipito; insulso; (drikk) che ha perso il frizzante; merk. fiacco (pl.: -chi); (skamfull) vergognoso, mortificato; ~ *vind* brezza debole; ~ *vittighet* facezia di cattivo gusto; barzelletta insulsa; F spirito di patata; *bli* ~ diven-tare insipido, perdere il gusto; (skamfull) vergo-gnarsi; *gjøre* ~ mortificare, svergognare, far ver-gognare; **flauhet** scipitezza, insipidezza, insipidità; (skamfullhet) vergogna; merk. ristagno.

flause sciocchezza, bubbola, insulsaggine f.

flegma flemma; **flegmatiker**, **flegmatisk** flemmatico.

fleinskalte calvo; **fleinskallet** calvo; se: **flint**.

fleip sfacciataggine f; (person) sfacciato; **fleipet**, **fleipmunnet** sfacciato, senza rispetto.

fleis F faccia, viso.

flekk macchia (og fig.); (i mønster) macchiettatu-ra; (i edelsten) ghiacciolo; (metall) paglia; (frukt) ammaccatura; *blå* ~ (støt) livido; *sette en* ~ *på* macchiare (og fig.); *ta flekker av noe* smac-chiare (togliere le macchie da) qc.; *ikke komme (rø-re) seg av flekken* non muoversi dal proprio posto; *uten å komme av flekken* senza muoversi, senza an-dare avanti.

flekke 1. v. macchiare, chiazze, picchiettare; (kløve) fendere, spaccare (in due); ~ *av barken* scortecciare; ~ *tenner* mostrare i denti, digrignare (i denti).

flekke 2. s. borgata, borgo, cittadina.

flekkesild aringa sventrata; **flekke** macchiato, chiazzato, picchiettato; **flekkevann** smacchiatore m; **flekkevis** qua e là, a macchie; **flekktys** tifo pe-
tecchiale.

fleng, *i* ~ indistintamente, (uorden) alla rinfusa.

flenge 1. s. strappo, lacerazione f, squarcio; (i an-
sikt) sfregio; *gi en en* ~ sfregiare qn.; **flenge** 2. v.
strappare, lacerare, squarciare; *flengende kritikk*
un'aspra critica, una critica sferzante.

flense (hval) scarnare (squartare) il grasso della
balena; ~ *i noe* trinciare (scarnificare) qc.; **flenser**
squartatore m; **flensing** squartamento, trinciamen-
to, scarnificazione f.

flepe (sutre) piagnucolare; **flpende** piagnucoloso;
fleper piagnucolone m; **fleping** piagnucolamento.

flere più, (degli) altri; ancora; (atskillige) parecchi,
diversi, vari (foran s.); ~ *enn en* più di uno; *han*
har ~ barn enn jeg ha più figli di me; *han har ~*
(= *atskillige*) *barn* ha parecchi figli; *vil De ha ~?*
ne vuole ancora (el.: degli altri)?; *ikke ~ bøker!*
basta libri!; *han har ikke ~ bøker* non ha più libri;
har De ~ barn? ha degli altri figli?; ~ (*enda*)! an-
cora!; ~ *og ~* sempre di più; ~ *andre* qualche al-
tro, parecchi altri; *hvem ~?* chi altro?; *der er ~*
hvor de(n) kommer fra ce ne sono ancora.

fleretassjes di parecchi piani; **flerfarget** multicolore,
policromo; **flerfaset** polifase; **flerguder** politei-
smo; **flerhet** pluralità, maggioranza; **flerkantet** po-
ligonale; **flerkoner** poligamia, poliginia.

flersifret di più (molte) cifre; **flerstavellesord** polisil-
labo; **flerstemmig** a più voci; polifonico (pl.: -ci);
flertall gram. plurale m; *et ~* la maggior parte, i
più; (parlamentarisk) la maggioranza; **flertallsav-
gjørelse** risoluzione maggioritaria; **flertallsvalg**
scrutinio maggioritario.

flertydig che ha più significati, che dà luogo a diverse
interpretazioni; ambiguo; polisenso; **flertydighet**
molteplicità di significati; (uklarhet) ambiguità.

flerårig pluriennale; bot. perenne.

flesk lardo; (side-) guancia m, (buk-) pancetta;
(bacon) pancetta affumicata; (svinekjøtt) (carne
di) maiale m; **fleskefett** lardo, grasso di maiale;
fleskeside mezzana, lardone m; **fleskeskinke** pro-
sciutto; **fleskestrimmel** lardello; **fleskesvor** cotenna.

flert, *de (aller) fleste* la maggior parte (di), i più, il
maggior numero (di), la grande maggioranza (di),
quasi tutti; *som folk er ~* come la maggior parte
della gente.

flertning treccia; intrecciatura; (rist-) graticcio.

flette 1. v. intrecciare; ~ *seg i hverandre* intrecciarsi;
~ *om igjen* r intrecciare; ~ *omkring* intrecciare in-
torno a; **flette** 2. s. treccia.

flettebånd nastro per i capelli; **fletting** intrecciatura,
intreccio; **flettverk** intrecciatura, graticcio, gratic-
ciata, traliccio.

fli (ordne) metter in ordine, riordinare, rassettare.

flid diligenza; assiduità; (omhu) cura, scrupolosità;
gjøre seg ~ (med) dedicarsi con diligenza (a); *bru-
ke all sin ~ på* dedicare tutte le proprie cure a, ap-
plicarsi con impegno a; *med ~ (= vilje)* di propo-
sito, apposta.

flidsattest attestato di diligenza.

flik lembo; (større) falda.

flikk toppa, rappezzo, (støvelhæl) rialzo, tacco
(pl.: -chi); **flikke** aggiustare, rappezzare, rattop-
pare; ~ *sammen* rappezzare (og fig.); **flikker** rap-
pezzatore m, aggiustatore m; **flikking** aggiustatu-
ra, rattoppo, riparazione f; **flikkverk** (litterært)
centone m; rappezzatura.

flimre tremolare, baluginare.

flink abile, capace, bravo; (virksom) attivo; ~ *i hi-
storie* bravo (forte, ferrato) in storia; ~ *fyr* ragaz-
zo capace, uomo (ragazzo) in gamba.

flint silice f, selce f; (fyrtoy) pietra focaia; *fly i ~*
dare in escandescenze; **flinte-** di fucile.

flintebøsse schioppo, fucile m; **flintelås** acciarino;
flintestein, se: flint; **flintflekke** frammento (scheg-
gia) di selce; **flinthard** duro come pietra, di pietra;
durissimo; **flintskallet** calvo, pelato.

flir sogghigno, sorriso beffardo; **flire** sogghignare,
sghignazzare.

flis scheggia; *jeg har fått en ~ i fingeren* mi si è con-
ficcata una scheggia nel dito.

flise 1. s. mattonella, piastrella, formella; **flise** 2. v.
fendere, scheggiare, spezzare; scagliare; ~ *seg*
scagliarsi, sfaldarsi, sfogliarsi, scheggiarsi; **flise**
(be)lagt piastrellato, ammattonato; **flisefat** cane-
stro di legno sfogliato; **flisegolv (-gulv)** pavimento
piastrellato (ammatonato).

flisespikker pignolo, chi cerca il pelo nell'uovo; **flis-
sespikker** pignoleria, cavillosità.

flitsbue balestra.

flitter lustrino, orpello (og fig.); **flittergull** orpello,
similoro; **flitterstas** orpelli mpl, lustrini mpl.

flittig diligente, solerte, assiduo; (virksom) attivo,
laborioso; (elev) studioso; adv. diligentemente,
con impegno; ~ *arbeider* gran lavoratore; *besøke*
~ frequentare assiduamente, recarsi spesso a (da).

flo alta marea, flusso; **fløbølge** (tidevann) ondata
di mare; maremoto.

flod (oversvømmelse) inondazione f; (elv) fiume
m, fiumana; med. flusso; *hvit ~* perdite bianche;
flodarm braccio di fiume; **flodbekken** bacino di fiu-
me; **flodbredd** riva, sponda, greto (di fiume); **flod-
bunn** fondo di fiume; **flodbølge** ondata di maremo-
to.

flodfart navigazione f fluviale; **flodgud(inne)** dio (dea)
di fiume; **flodhest** ippopotamo; **flodløp** corso di fiu-
me; **flodmunning** foce f, (åpen) estuario; **flodseilas**
navigazione f fluviale; **flodvann** acqua fluviale.

floke 1. s. groviglio, garbuglio, intrico (pl.: -chi)
viluppo.

floke 2. v., ~ *seg* ingarbugliarsi, aggrovigliarsi; **flo-
ket** ingarbugliato, intricato (og fig.).

flokk schiera; stuolo, gruppo; (fugl) stormo; (sau)
gregge f; (kveg) mandria; (dyr) branco (pl.: -chi);
(snø, ull o.l.) fiocco (pl.: -chi).

flokke, ~ *seg*, *flokkes* radunarsi, affollarsi, accal-
carsi; **flokkefall**, *i ~* in ressa, in gran numero; **flok-
kevis** a gruppi, a schiere, a frotte.

flokksilke borra di seta; **flokkull** borra di lana.

flom inondazione f, piena; straripamento; (ord-)
fiume di parole; **flomme**, ~ *over* straripare.

flor 1. (tøy) crespo; *gå med ~ om armen* portare un
crespo (nero) al braccio.

flor 2., *stå i (fullt)* ~ essere in (piena) fioritura; fig.
prosperare; **flor** 3. vaccheria.

flora flora.

florentiner, **florentinsk** fiorentino.

florere prosperare, essere rigoglioso.

floret fioretto; **florettsilke** borra di seta, filaticcio.

flormel fior m di farina; **flormelis** zucchero a velo;
florsikte setaccio; **florsilke** crespo di seta.

floskel retoricume m, frase fatta, banalità; *floskler*
frasi fpl vuote; *forslitte floskler* luoghi mpl comu-
ni; frasi fpl trite.

floss felpa; **flosse** tr. sfilacciare; intr. sfilacciarsi;
flosset sfilacciato; **flosshatt** (cappello a) cilindro,
tuba.

flotid alta marea; **flotilje** flottiglia.

flott 1. mar. a galla; *bringe* ~ rimettere a galla, disincagliare.

flott 2. (utvungen) sciolto, disinvolto; (fin) elegante; (fiks) raffinato; (overdådig) sontuoso; (gavmild) generoso; adv. con noncuranza; con aria disinvolta; ~ *på det*, ~ *med penger* spendere, spendere, di manica larga; ~ *fyr* un tipo coi fiocchi; (levemann) vitaiuolo, viveur m inv.; ~ *kavaler* damerino, bellimbusto; *leve* ~ vivere da gran signore.

flotte, ~ *seg* permettersi grandi lussi, (med penger) spendere e spandere; ~ *seg med noe* far sfoggio di qc., offrirsi qc. noncuranza, disinvoltura; lusso; generosità.

flottør galleggiante m.

flu scoglio.

flue mosca; (sløyfe) (cravattino a) farfalla; *spansk* ~ cantaride f; *slå to fluer i et smekk* prendere due piccioni con una fava; *ha fluer i hodet* avere una fissazione, essere un po' tocco; *sette en flue i hodet* ficcare delle idee in testa a qn.

fluenett paramosche m inv.; moscaiuola; **fluepapir** carta moschicida; **flueplaster** med. vescicante m; **flueskitt** escrementi mpl di mosca; **fluesmekker** scacciamosche m inv.; **fluesnapper** pigliamosche m inv.; **fluesopp** ovolo malefico, amanita muscaria; **fluevekt** (sport) peso mosca.

fluidum fluido, liquido.

fluksens subito, immediatamente, sull'istante.

flukt (å flykte) fuga; (å flyge) volo, volata; fig. volo, slancio, impeto; *på flukten* durante la fuga; *dri-ve (slå) på* ~ mettere in fuga; *skyte en fugl i* ~ colpire un uccello al volo; *gripe i flukten* afferrare (cogliere) al volo; **flukte**, ~ *ballen* ribattere la palla di volata; **fluktstol** sedia a sdraio.

flunkende, ~ *ny* nuovo fiammante.

fly 1. (fjellslette) pianoro; **fly** 2. tekn. aereo; aeroplano; **fly(ge)** volare, *la* ~ lasciar andare; *la den fugl* ~ 'lascia perdere!'; ~ *avsted* prendere il volo; fig. andar via di volata; ~ *forbi* passare di volata; ~ *bort på* andare a posarsi su; ~ *hit og dit* svolazzare; ~ *høyt* volare in alto; ~ *igjenom* attraversare in volo; ~ *inn* entrare; ~ *langs marken* volare raso terra; ~ *opp* prendere il volo; (til værs) sollevarsi in aria; (fare opp) sobbalzare; (dør) aprirsi di colpo; ~ *ut* uscire (di volata).

flyalarm allarme m aereo; **flyangrep** attacco (pl.: -chi) aereo; **flybase** base f aerea; **fly(ge)blad** volantino; **fly(ge)båt** idrovolante m; **fly(ge)ekorn** scoiattolo volante; **fly(ge)evne** capacità di volare; attitudine a volare; **flyfabrikk** fabbrica di aerei; **fly(ge)-felt** campo di aviazione; **flygeferdig** (-dyktig) atto al volo; **flygefisk** pesce m volante; **flygegikt** dolori mpl reumatici; **flygegrille** ghiribizzo, grillo.

fly(ge)havn aeroporto; **flygehavre** avena selvatica (fatua); **flygehud** patagio, membrana alare.

flygel piano a coda.

flygemaskin velivolo; (med motor) aereo, aeroplano, apparecchio; **flymotor** motore d'aeroplano; **flyplass** aeroporto, aerodromo; **fly(ge)post** posta aerea; *med* ~ per via aerea; **fly(ge)rute** linea aerea, aviolinea.

flygende volante; *i* ~ *fart* a briglia sciolta, di volata.

flyger (person) aviatore m, pilota m,f; (fugl) *være en god* ~ volar bene, esser un buon volatore.

flygesand sabbia mobile, sabbie fpl mobili; **fly(ge)-selskap** compagnia aerea; **fly(ge)skole** scuola di pilotaggio, accademia aeronautica; **flygeskrift** opuscolo, volantino; **fly(ge)styrke** forza aerea, aero-

nautica militare; **fly(ge)tid**, *en* ~ *på tre timer* tre ore di volo; **fly(ge)tur** viaggio in aereo; **fly(ge)ulykke** incidente aereo, disastro aereo; **fly(ge)våpen** aviazione f (militare); arma aeronautica.

flykte fuggire, darsi alla fuga, scappare; ~ *for en* fuggire davanti a qn.; (unngå) evitare (schivare) qn.; ~ *fra* fuggire da, sfuggire a; ~ *inn i et hus, til et land, til en* rifugiarsi in una casa, in un paese, da qn.; *flyktende hær* esercito in fuga (rotta).

flyktig (forbigående) fuggevole, fugace; (ustadig) incostante, volubile; (overflatisk) superficiale; (lett) leggero; (hastig) rapido; (lettfordampende) volatile; *gjøre* ~ volatilizzare; *et* ~ *blikk* uno sguardo fugace, un rapido sguardo; *berøre* ~ sfiorare; *betrakte* ~ gettare una rapida occhiata su; *se* ~ *igjenom* scorrere rapidamente; **flyktighet** fugacità, incostanza, volubilità, volatilità, leggerezza.

flyktning fuggiasco (pl.: -chi), fuggitivo; (feig) disertore m, transfuga m,f; (landflyktig) profugo (pl.: -ghi) esule m,f; (politisk) fuoriuscito politico.

flyndre pesce passera, passera di mare; sogliola.

flyte scorrere, fluire; (på vann) galleggiare; flottare; (om svømmer) fare il morto; (*ligge og*) ~ (rot) essere in disordine, essere fuori posto; *gulvet flyter med vann* il pavimento è allagato; *såret flyter med materie* la ferita è in suppurazione; ~ *bort* scorrere via; ~ *forbi* passare, scorrere; ~ *igjenom* passare attraverso; ~ *nedover* fluire in basso, grondare; ~ *ovenpå* stare a galla; ~ *over* traboccare; ~ *sammen* confluire.

flytebru ponte m galleggiante, ponte di barche; **flytebrygge** pontile m galleggiante; **flytedokk** bacono galleggiante; **flytekran** gru f galleggiante; **flytemine** mina galleggiante.

flytende liquido (og merk.); (smeltet) fuso, liquefatto; (svømmende ovenpå) galleggiante; (lett) scorrevole; ~ *føde* alimenti mpl liquidi; *tale* ~ parlare correntemente; **flytevekt** aerometro.

flytning (flytting) trasloco (pl.: -chi); trasporto; trasferimento; **flytningsgodtgjørelse** indennità di trasferimento; **flyttbar** trasportabile, mobile, portatile.

flytte tr. spostare, rimuovere; (til side) mettere da parte; (ta bort) togliere, levare; (annetsteds) trasportare; (til annen bopel) traslocare; (tre) trapiantare; (overføre) trasferire; intr. traslocare, cambiar casa, trasferirsi; ~ *noe nærmere* avvicinare, accostare qc.; ~ *noe fram* spostare qc. in avanti; ~ *noe tilbake* scostare, arretrare qc.; ~ *seg* spostarsi, scostarsi; ~ *seg høyere opp* spostarsi (collocarsi) più in alto; ~ *seg nærmere* avvicinarsi, accostarsi; ~ *bort til en* andare ad abitare da qn.; ~ *inn (i en leilighet)* installarsi (sistemarsi) (in un nuovo alloggio); ~ *inn til byen* trasferirsi in città; ~ *ut av* lasciare, andare via da; ~ *ut på landet* trasferirsi in campagna; ~ *på seg* muoversi.

flyttebyrå impresa di traslochi; **flyttedag** giorno di trasloco; **flyttefolk** operai mpl addetti al trasloco; **flyttegods** masserizie fpl (da traslocare); **flyttelass** carico (pl.: -chi) di masserizie; **flyttevogn** furgone m da trasloco.

flyttlapp lappone m nomade.

flyve, se: fly(ge).

flære 1. s. strappo, lacerazione f, squarcio; (i tøy også) sette m; **flære** 2. v. lacerare; se: flenge.

flø (sjø) salire; *det flør* la marea sale.

fløte 1. v. (tømmer) flottare; (melk) scremare; **fløte** 2. s. panna, crema, fior di latte; *avsette* ~ fare la panna, pannare; *skumme fløten av* scremare; fig.

prendere la parte migliore; selezionare; **fløtesjes** sbarbatello; faccia lattemiele; **fløtekake** dolce m (torta) alla panna; **fløtekrem** panna montata; **fløtemugge** brocchetta per la panna.

fløter addetto alla fluitazione del legname; zatteriere m.

fløtesaus salsa alla panna; **fløteskje** cucchiaino da panna; **fløteskum** panna montata; **fløtesnerk** pelle f del latte; **fløteterte** torta alla crema.

fløt(n)ing flottazione f, fluitazione f.

fløy (vind-) girandola, banderuola; mil., arkit. ala; (dør-) battente m; (bord) prolunga, giunta; *fram-springende* ~ arkit. avancorpo.

fløyadjutant aiutante m di campo; **fløyalter** polittico (pl.: -ci), trittico (pl.: -ci); **fløydør** porta a due battenti.

fløyel velluto; **fløyels-** di velluto, vellutato; **fløyels-aktig**, **-bløt** vellutato; **fløyelsbørste** spazzola per velluto; **fløyelsgrøt** pappa di farina al latte; **fløyels-hansker**, *ta på med* ~ prendere qn. coi guanti; **fløyelsstoffer** stoffe fpl di velluto.

fløyemann capofila m, f, serratila m, f.

fløyte 1. s. flauto; piffero, (rør-) zufolo; **fløyte** 2. v. suonare il flauto; zufolare.

fløyten, *gå* ~ andare in fumo, andare a monte; *hans penger er gått* ~ il suo denaro si è dileguato.

fløytespill suono di flauto, esecuzione f di un brano al flauto; **fløytespiller** suonatore m di flauto, flautista m, f, pifferaio; **fløytetone** suono (nota) di flauto; (fløytelignende) tono (suono) flautato.

flå scoiare, scorticare (og fig.).

flåhakke zappa, tagliacotica m inv.; ~ v. scorticare; **flåing** scorticatura, scoiamento; **flåkjefst**, **flåkjefstet** pettegolo, sboccato, indiscreto, insolente.

flås persona fatua (sconsiderata, di poco giudizio); fatuità; **flåseri** leggerezza, superficialità, fatuità; **flåset** fatuo, sconsiderato, sfacciato.

flåte flotta; marina; (tømmer-) zattera; (flytende tømmer) legname m fluitante; (liten) flottiglia.

flåteavdeling squadra navale; **flåtehavn** porto militare; **flåterevy** rivista navale; **flåtestasjon** base f navale; **flåtestyrke** forza navale, marina militare, flotta militare.

flått (insekt) zecca.

FN l'O.N.U. (= l'Organizzazione delle Nazioni Unite); ~ *soldat* soldato dell'O.N.U., F casco blu.

fnatt med. scabbia, rogna; **fnattet** scabbioso, rognoso; **fnattmidd** acaro della scabbia.

fnise ridacchiare, avere la ridarella; **fnising** risatine fpl soffocate.

fnokk bot. pappo; **fnugg** fiocco (pl.: -chi), bioccolo; bot. lanugine f, (på frø) pappo; **fnugget** lanuginoso, fioccoso, bioccolato.

fnyse respirare rumorosamente, sbuffare; fig. fremere (*av sinne* di rabbia; *av en* di rabbia contro uno); **fnysende** sbuffante, fremente; **fnysing** respiro rumoroso, sbuffata, sbuffo; fremito.

fob (free on board) fob, franco a bordo.

fokk (snø) turbine f di neve; mar. (vela di) trinchetto; **fokke-** di trinchetto; **fokkemast** albero di trinchetto.

fokus fuoco.

fold 1., *gi* ~ rendere un tanto per uno; *gi fem* ~ rendere cinque volte tanto, rendere il quintuplo; quintuplicarsi.

fold 2. piega; (gal ~) grinza; *legge folder* fare pieghe; *legge i folder* pieghettare; *slå folder* fare delle grinze; *legge ansiktet i alvorlige folder* assumere una faccia di circostanza; *komme i sine gamle folder* (*igjen*) riprendere le vecchie abitudini.

folde piegare; (legge i legg) pieghettare; agr., se: (gi) fold 1.; ~ *hendene* giungere le mani; ~ *sammen* piegare, (nok en gang) ripiegare; ~ *ut* spiegare.

foldekast piega, drappeggio; **foldekniv** coltello a serramanico; **folder** prospetto pubblicitario, depliant m inv.; **folderik** ricco di pieghe; **foldeskjørt** gonna a pieghe; **folding** piegamento, piegatura, piega; (i legg) pieghettatura.

fole 1. s. puledro; **fole** 2. v. figliare (un puledro).

foliant (libro) in folio; **folie** foglia; lamina; (speil-) foglia di stagno; **foliere** (speil) rivestire di una foglia di stagno; (bok, register) numerare le pagine di; **folio** (side) pagina; *ha en ~ (konto) i banken* avere un conto (corrente) in banca; *bok i ~*, se: foliant; **folioformat** (formato) in folio.

folk popolo; (befolkning) popolazione f; nazione f; (mennesker) gente f; (publikum) pubblico; (tjeneste-) personale m di servizio, servitù; *trengte igjennom hos folket* diventare popolare; *folkets vilje* la volontà della nazione; *alle ærlige* ~ tutte le persone oneste, tutti gli onesti; *dumme* ~ gli sciocchi; *gamle* ~ i vecchi; ~ *sier det* lo dicono, lo si dice; *det er også en tid å komme til* ~ *på* vi pare l'ora di disturbare la gente!; *ikke komme blant* ~ non vedere mai nessuno; *bringe ut blant* ~ divulgare; *dette ryktet er kommet ut blant* ~ si è sparsa la voce tra la gente; *det blir aldri* ~ *av ham* non metterà mai la testa a partito; *folkene* mil. gli uomini, la truppa; mar. l'equipaggio; *alle disse folkene* tutta questa gente.

folke, ~ *seg* farsi uomo, umanizzarsi; **folke-** popolare.

folkeavstemning referendum m inv., plebiscito; **folkebeslutning** decisione f popolare, plebiscito; **folkebevegelse** movimento popolare; **folkeblanding** mescolanza di popoli; **folkebok** libro popolare.

folkedikter poeta m popolare; **folkedik(t)ning** poesia popolare; **folkeeiendommelighet** caratteristica di un popolo; **folkefattig** scarsamente popolato; **folkeferd** razza; **folkefest** festa popolare; **folkefiende** nemico pubblico; **Folkeforbundet** la Società delle Nazioni; **folkeforlystelse** divertimento popolare; **folkeforsamling** assemblea nazionale; **folkefrihet** libertà del popolo.

folkegave dono della nazione; **folkegunst** popolarità; **folkeherredømme** democrazia, sovranità del popolo; **folkehop** assembramento, cappannello; **folkehylding** ovazione f della folla (del popolo); **folkehøvding** capopopolo; **folkehøyskole** omtr. università popolare.

folkekarakter carattere m nazionale; **folkekirke** chiesa nazionale; **folkekjær** amato dal popolo, popolare; (om dyr) amico dell'uomo; **folkekomedie** teatro popolare; **folkeleder** capopopolo; neds. demagogo (pl.: -ghi); **folkelesning** lettura popolare; **folkelig** popolare, popolarisco (pl.: -chi); **folkelighet** popolarità; **folkeliv** vita del popolo, usi mpl popolari; **folkemakt** democrazia, potere m del popolo; **folkemangel** insufficienza demografica, scarsità di abitanti; **folkemasse** massa fpl popolare, moltitudine f, folla; **folkemengde** popolazione f; moltitudine f; **folkemening** opinione pubblica; **folkemunne**, *bringe i* ~ propalare; *bringe seg i (på)* ~ far parlare di sé; *komme (være) i (på)* ~ andare (essere) sulla bocca di tutti; **folkemøte** comizio.

folkeopplysning istruzione f popolare (pubblica); (tilstand) livello intellettuale del popolo; **folkeparti** partito popolare; **folkepoliti** polizia popolare.

folkerase razza umana; **folkeregister** anagrafe f; **folkereisning** insurrezione f (sollevazione f) popolare;

folkerepresentant rappresentante m, f del popolo, deputato; **folkerepresentasjon** rappresentanza nazionale, il parlamento; **folkerepublikk** repubblica popolare; **folkerett** diritto internazionale (el.: delle genti); **folkerettslig**, i *folkerettslige spørsmål* in materia di diritto internazionale; **folkerik** popoloso, densamente popolato.

folkesagn leggenda popolare; **folkesak** questione f nazionale; **folkesjel** l'anima del popolo; **folkeskare** folla, moltitudine f; **folkeskikk** usanza popolare, usi e costumi nazionali; **folkeskole** scuola elementare; **folkeskribent** scrittore m popolare; **folkeskrift** scritto popolare; **folkesky** misantropo; poco socievole; **folkeslag** popolo, nazione f; **folkesnakk** pettegolezzo, dicerie fpl, chiacchiere fpl.

folkesorg lutto nazionale; **folkespråk** lingua popolare; **folkestamme** tribù f; **folkestemning** umore m pubblico; **folkestimmel** folla, assembramento; **folkestue** casa della servitù; **folkestyre** democrazia.

folkesuverenitet sovranità popolare; **folkesverm** folla, moltitudine f.

folketaler oratore m popolare; neds. demagogo (pl.: -ghi); **folketelling** censimento (della popolazione); **folketellingsliste** scheda di censimento; **folketetthet** densità di popolazione; **folketog** corteo popolare; **folketom** deserto; **folketro** credenza popolare; **folketrygd** previdenza sociale.

folkeuniversitet università popolare; **folkeutgave** edizione f popolare; **folkevalg** suffragio popolare; **folkevalgt** eletto dal popolo; **folkevandring** migrazione f dei popoli; *den store* ~ le invasioni barbariche; **folkevel** (folkets vel) il bene della nazione; **folkevilje** volontà della nazione; **folkevis**, *på* ~ in modo decente; F da cristiani; **folkevis** canto popolare; **folkevittighet** spirito (umorismo) popolare-sco, arguzia popolare; **folkevrimmel** folla, ressa.

folkeyndest popolarità, favore m delle masse; **folkeånd** spirito nazionale, genio della nazione.

folksom (molto) frequentato, affollato.

foll, *gi 5* ~ rendere cinque volte (la semenza); se: fold.

fond (kapital) fondi mpl, fondo; **fondsbørs** borsa valori; **fondsmekler** agente m di cambio.

fonetiker fonetista m, f; **fonetikk** fonetica; **fonetisk** fonetico (pl.: -ci).

fonn cumulo di neve (ammassato dal vento).

fonograf fonografo.

fôr 1. s. (tøy) fodera; (dyremat) mangime m, (til fjærfe) becchime m, (kreatur-) foraggio; *et* ~ *havre* una razione d'avena.

for 2. prep. (foran) davanti a; (til beste for, hensyn til, i forhold til, på grunn av) per; (istedenfor, til gjengjeld for) invece di, in cambio di, per; (pris) per, a; (tid) per; *kaste seg ned* ~ *alteret* prosternarsi davanti all'altare; *vike tilbake* ~ indietreggiare davanti a; ~ *mine føtter* ai miei piedi; *lukke døra* ~ (*nesa på*) *en* chiudere la porta in faccia a qn.; *ha like* ~ *seg* avere in faccia; *jeg ser ham* ~ *meg* me lo vedo davanti; *arbeide* ~ *en* lavorare per uno; *det er noe* ~ *meg* fa per me; *denne frakk er temmelig varm* ~ *årstiden* questo soprabito è troppo pesante per questa stagione; *aktet* ~ *sin visdom* tenuto in considerazione per la sua saggezza; *han har gitt hesten bort* ~ *ei ku* ha dato via il cavallo in cambio di una mucca; *ville ha 1000 lire* ~ *noe* voler mille lire per qc.; *hva vil De ha* ~ *det?* quanto ne vuole?; *hva tar De* ~ *det?* a quanto lo dà via?; *jeg har fått det* ~ *2000 lire* l'ho avuto per duemila lire; *selge noe* ~ *tusen lire* vendere qc. a mille lire; *mann* ~ *mann* uno dopo l'altro; *stykke* ~ *stykke* pezzo

per pezzo; *skritt* ~ *skritt* passo a passo; *ord* ~ *ord* parola per parola; ~ *åtte måneder* per otto mesi; ~ *to måneder siden* due mesi fa; ~ *seg selv* in disparte; *bo* ~ *seg selv* abitare da solo, vivere solo; *i og* ~ *seg* di per sé, in fondo; *fra* ~ *til akter* mar. da prua a poppa; ~ *og imot* pro e contro; ~ *å gjøre det* per farlo; se: *forat*; *jeg er ikke meget* ~ *å dra dit* non sono propenso ad andarci.

for 3. (årsakskonj.) perchè.

for 4. (= altfor) troppo; ~ *tidlig* troppo presto; ~ *megen* (*meget*), *magne* troppo (a), troppi (e).

foraksel asse m anteriore.

forakt disprezzo, sdegno, disdegno, spregio; *nære* ~ provare disprezzo per; **forakte** disprezzare, (forsmå) disdegnare; (trosse) sfidare; *det er ikke å* ~ non è affatto disprezzabile; **foraktelig** spregevole, disprezzabile; (*hånlig*) sprezzante, spregiativo, sdegnoso; **forakter** (dis)pregiatore m.

foran prep. davanti a; dinanzi a; (i spissen for) in testa a, alla testa di; adv. davanti, in capo, in testa; ~ *i boka* in capo al libro; *gå* ~ (i spissen) marciare in testa, precedere; *holde seg* ~ rimanere in prima fila; *han er langt* ~ *oss* ci precede di molto, è molto più avanti di noi.

foranderlig variabile, mutevole; incostante.

forandre cambiare, mutare (*til noe* in qc.); (endre) modificare, (til det verre) alterare; convertire; ~ *en tings natur* snaturare qc., far cambiar natura a qc.; ~ *sin stemme* contraffare la voce; *han har forandret seg meget* è molto cambiato.

forandring cambiamento, mutamento; modifica, modificazione f; alterazione f; variazione f; *gjøre forandringer* fare dei cambiamenti; ~ *fryder* il pan di casa stufa; *til* (*en*) ~ (tanto) per cambiare.

forankre ancorare (og fig.); **forankring** ancoraggio.

foranledige dar luogo a, causare, cagionare, provocare; ~ *en til* indurre qn. a; *føle seg foranlediget til* sentirsi spinto (provocato) a; **foranledning** causa, occasione f, (beveggrunn) motivo (*til di*); *på* ~ *av en* su richiesta di qn.

forannevnt suddetto, summenzionato, succitato.

foranstalte organizzare, provvedere a, (forberede) preparare, disporre; **foranstaltning** provvedimento, disposizione f, misura; *gjøre foranstaltninger* prendere le opportune misure, far preparativi (*til per*); *på min* ~ su mio ordine, in seguito a mie disposizioni.

forarbeid lavoro preliminare (preparatorio); **forarbeide** v. formare, lavorare, operare; ~ s., se: *forarbeid*; ~ *jern* lavorare il ferro; ~ *hamp til reip* convertire la canapa in corda; **forarbeidelse** lavorazione f, confezione f.

forarge scandalizzare, suscitare indignazione; *forarges, bli forarget over* scandalizzarsi di, indignarsi di; **forarge(r)lig** scandaloso; **forargelse** scandalo, indignazione f; *vekke* ~ dare scandalo, suscitare indignazione.

forarm avambraccio.

forarme impoverire, immiserire; *forarmes* impoverirsi, cadere in miseria; **forarmelse** impoverimento; **forarmet** impoverito, caduto in miseria.

forat conj. affinché, perchè (+ conj.).

forband arkit. apparecchiature.

forbanne maledire, esecrare, imprecare contro; ~ *seg på at* giurare che; **forbannelse** maledizione f; *utstøte forbannelser mot* lanciare imprecazioni contro; **forbannet** maledetto; indaviolato.

forbarme, ~ *seg over* aver pietà (compassione f) di; *Gud forbarme seg!* misericordia!; **forbarmelse** misericordia, pietà, compassione f.

forbause stupire; meravigliare; sorprendere; *forbauses*, *bli forbauset over* stupirsi, meravigliarsi di; **forbauselse** meraviglia, sorpresa, stupore m; *hvor stor var ikke min ~* quale non fu la mia meraviglia; **forbausende** sorprendente, stupefacente; **forbauset** meravigliato, stupito, stupefatto (*over di*).

forbedre migliorare, rendere migliore; (lov, jord) emendare; (person) correggere; perfezionare; (samfunn) riformare; ~ *sine kår* migliorare il proprio stato; **forbedrende** correttivo; migliorativo; riformativo; **forbedring** miglioramento; emendamento; correzione f; perfezionamento; riforma; **forbedringsanstalt** riformatorio; **forbedringshus** casa di correzione.

forbehold riserva; restrizione f; *ta et ~* fare una riserva; *stilltiende ~* riserva (restrizione) mentale; *med alt ~* con ogni riserva; *med ~ av mine rettigheter* salvi e impregiudicati i miei diritti; *med det ~ at* salvo il caso che; *med ~ av feil og utelatelser* salvo errore ed omissione (S.E. ~ O.); **forbeholde** riservare (*en noe* qc. a qn.); ~ *seg (rett til)* riservarsi il diritto di; **forbeholden** riservato; **forbeholdenhet** riserva, riserbo, restrizione f, riservatezza.

forbe(i)n gamba (zampa) anteriore; **forbene**, ~ *seg*, *forbenes* ossificarsi; **forbening** ossificazione f.

forberede preparare, apprestare, disporre; ~ *en til døden* preparare qn. alla morte; ~ *en døende* somministrare i Sacramenti a un moribondo; ~ *seg (til)* prepararsi (a); ~ (*seg på*) *en tale* preparare un discorso; *forberedt på* pronto a; *være forberedt på* (vente seg) aspettarsi; **forberedelse** preparazione f.

forberedelser preparativi mpl; *gjøre ~ (til å reise)* fare i preparativi (per la partenza); *tale uten ~* fare un discorso improvvisato, improvvisare un discorso; **forberedelses-** preparatorio; **forberedende** preparatorio; preliminare; (studium) propedeutico (pl.: -ci); **forberedt**, *godt ~* ben preparato; se: *forberede*.

forberg capo, promontorio.

forbi (foran) davanti a; (over, slutt) finito, passato, trascorso; *gå (komme, ri, seile osv.) ~* passare (a piedi, a cavallo, in barca ecc.) davanti a; (= *komme på den andre siden av*) attraversare (a piedi ecc.); *komme ~ (= foran) noen* passare avanti a qn., sorpassare qn.; se *ellers*: fare, flyge (osv.) **forbi**; *regnet er ~* la pioggia è cessata; *den tid er ~ da* sono finiti i tempi in cui; *hans glede var snart ~* la sua gioia durò poco; *dermed er det ~* e con ciò è finita; *det er ~ med ham* per lui non c'è più niente da fare; *gå (komme osv.) ~* passare; *gjøre det ~* (forlovelse) rompere il fidanzamento.

forbidragende che passa; **forbifart**, *i forbifarten* al volo; **forbigå** sorpassare; sorvolare; trascurare; omettere; dimenticare; (ansettelse) soppiantare; **forbigåelse** omissione f, negligenza; esenzione f illegittima; **forbigående** passeggero, transitorio, temporaneo; *de ~ i passanti*; *i ~ di sfuggita*, incidentalmente; *nevnt i ~* sia detto per inciso; **forbikjøring** sorpasso; ~ *i sving* sorpasso in curva.

forbilde modello (*på, for di*); (*på noe som kommer*) prototipo; *ta til ~* prendere a modello; *etter dette ~* secondo questo modello; *med ... som ~* ad imitazione di...; *uten ~* senza precedenti, senza uguali.

forbinde (forene) unire, collegare, congiungere (*med a*); (forplikte) obbligare; med. bendare, fasciare; kjem. combinare; ~ *en forestilling med noe* associare un'idea a qc.; *det bryr som er forbundet med* la noia di; *de fordeler som er forbundet med denne stilling* i vantaggi che questo impiego com-

porta; *de med stillingen forbundne vanskeligheter* le difficoltà inerenti a questo impiego; *jeg er Dem meget forbunden* Le sono molto obbligato; *Deres forbundne* (brev) con profonda osservanza.

forbindelse (forening) collegamento, unione f, congiungimento, congiunzione f; (sammenheng) nesso, connessione f; (forbund) alleanza; (samferdsel) comunicazione f; (buss-) coincidenza; (brev-) corrispondenza; (forhold) rapporto, relazione f; (bånd) fig. legame m; (ekteskap) unione f (coniugale); kjem. combinazione f (chimica), reazione f, composto; *ha forbindelser på et sted* avere delle conoscenze (delle aderenze) in un posto; *i ~ med* in collegamento con, inerente a; *i denne ~ a* questo proposito, in questa connessione; *komme i ~ med* venire a contatto con; *stå i ~ med* (person) avere rapporti con, essere in contatto con, (ting) essere in relazione con, (værelse) comunicare con; *sette i ~ med* mettere in comunicazione (contatto, relazione) con; *sette ut av ~* interrompere la comunicazione con.

forbindelsesbane raccordo ferroviario; **forbindelsesledd** raccordo, anello di congiunzione; **forbindelsespunkt** punto di contatto; **forbindelsesrør** tubo di raccordo; **forbindelsesstang** biella di collegamento; **forbindelsesvei** via di comunicazione.

forbinding med. bendaggio, fasciatura; (bandasje) benda; **forbindingssaker** bendaggi mpl, necessario per le medicazioni; **forbindingsveske** borsa di medicazione.

forbindtlig cortese, impegnativo; **forbindtlighet** (forpliktelse) obbligo (pl.: -ghi), impegno; (høflighet) cortesia.

forbipasserende passante m.f.

forbistret maledetto.

forbitre amareggiare; (opphisse) esasperare, inasprire; ~ *ens glede* turbare la felicità di uno; **forbitrelse** cruccio, esasperazione f; **forbitret** amareggiato, esasperato, inasprito (*over per*); *være ~ på en* provar rancore contro qn., avercela con qn. **forbitt** dilaniato di morsi; (mygg) divorato dalle zanzare.

forbli rimanere, restare.

forblinde accecare; **forblindelse** accecamento.

forblommet ambiguo, enigmatico (pl.: -ci); ~ *tale* discorso oscuro; *en ~ talemåte* parole velate.

forblø, ~ *seg* dissanguarsi; **forblødning** dissanguamento, emorragia.

forbløffe sbalordire, stupefare, strabiliare; **forbløffelse** stupefazione f, stupore m; **forbløffende** sbalorditivo, strabiliante, stupefacente; **forbløffet** sbalordito, stupefatto, strabiliato (*over di, per*); F rimasto di stucco.

forbokstav iniziale f.

forborgen nascosto, segreto; (i smug) clandestino.

forbrenne tr. bruciare; (mat) bruciacchiare; (brønne opp) incenerire; intr. bruciare, essere consumato dalle fiamme; ~ *hånden* ustionarsi una mano; *bli forbrent* (person) rimanere ustionato, ustionarsi; (mat) bruciare; **forbrenning** combustione f, ignizione f; (sår) ustione f, bruciatura; 2. *grads ~* ustioni fpl di secondo grado.

forbrenningsmotor motore m a combustione interna;

forbrenningsprodukter prodotti mpl della combustione; **forbrenningsprosess** combustione f.

forbruk consumo, consumazione f; **forbruke** consumare; far uso di; (bruke opp) esaurire; **forbruker** consumatore m, utente m.f; **forbruks-** (oftest) di consumo; **forbruksforening** associazione f dei consumatori; **forbruksskatt** imposta consumo.

forbryter delinquente m, f, criminale m, f, malvivente m, f; **forbryter-** (mest) criminale; **forbryteralbum** archivio fotografico criminale; **forbryterbande** banda di delinquenti; **forbryterbanen** la via del delitto, la carriera criminale; **forbryterfilm** film m inv. giallo; **forbryterkoloni** colonia penale.

forbrytersk criminale, criminoso, delittuoso; **forbryterspire** cattivo soggetto, tipo di galera; **forbryterspråk** gergo della malavita; **forbryterverden** malavita, ambienti mpl criminali.

forbud divieto, proibizione f, interdizione f; *nedlegge* ~ *mot* vietare, proibire (a di); *motsette seg et* ~ opporsi a un divieto; *utstede et* ~ notificare un divieto; **forbuden** proibito.

forbudt vietato, proibito, interdetto; *adgang* ~ ingresso vietato; *parkering* ~ divieto di sosta; *forbudte varer* merce proibita (el.: di contrabbando).

forbund federazione f; unione f; (mot fiender) alleanza; (av stater) confederazione f; (politisk, rel.) lega; *slutte (oppheve) et* ~ stringere (rompere) un'alleanza; *det tyske* ~ la Confederazione germanica.

forbunden obbligato, grato; **forbundet**, se: forbinde.

forbundsbeslutning decisione f del governo federale; **forbundsbrudd** rottura di un'alleanza; **forbundsfele** alleato; **forbundsprezident** presidente m della Confederazione; **forbundsregjering** governo federale; **forbundsråd** consiglio federale; **forbundsstat** stato federato.

forby(de) proibire, vietare, interdire (*en å a qn. di*); (bok) mettere all'indice; *Gud ~ det* Dio non voglia (*at dette skjer* che questo avvenga); *det forbyr seg av seg selv* è assolutamente impossibile.

forbygge, ~ *seg* rovinarsi nel costruire; **forbygning** corpo anteriore di un edificio.

forbytning scambio; **forbytte** scambiare; *jeg har fått forbyttet hatten min* mi hanno scambiato il cappello.

forbønn intercessione f, supplica; rel. preghiera, (kat., for de døde) suffragio; *gå i ~ for* intercedere in favore di (*hos* presso); rel. pregare per.

fordampe evaporare, svaporare; *la ~* vaporizzare, far evaporare; **fordamp(n)ing** evaporazione f, volatilizzazione f.

fordanser chi guida la danza, corifeo; primo ballerino.

fordekk mar. castello di prua; (bil) copertone m anteriore, gomma davanti.

fordekt travestito, mascherato; sospetto, losco (pl.: -chi); *spille ~* nascondere le proprie intenzioni; **fordektig** losco (pl.: -chi), torvo.

fordel (fram-) parte f anteriore, davanti m inv.; (fortrinn) vantaggio (*for, fremfor* su); (nytte) utilità; (utbytte) profitto, guadagno; *bringe ~* recare vantaggio; *bringe en fordel* avvantaggiare qn., giovare a qn.; *dra (høste) ~ av* trarre profitto da; *jeg ser min ~ i* è nel mio interesse; *til ~ for* in favore di, a beneficio di; *vende noe til sin ~* volgere qc. a proprio vantaggio; *forandre seg til sin ~* cambiare in meglio; *det falt ut til hans ~* il risultato è stato vantaggioso per lui.

fordelaktig vantaggioso; utile; proficuo; (gunstig) favorevole; *det ville være ~ for meg* per me sarebbe un vantaggio; *vise seg fra den fordelaktigste side* presentarsi in una luce favorevole; **fordelaktighet** convenienza, utilità.

fordele distribuire, ripartire, suddividere, frazionare; (oppstille med mellomrom) intervallare, spaziare; (spre) disperdere; **fordeler** distributore m.

fordelerskive collettore m; **fordeling** distribuzione f,

ripartizione f, suddivisione f; **fordelingssentral** centro di ripartizione.

forderve (ødelegge) guastare; (sedene) corrompere; (moralisk) traviare; **forderkelig** pernicioso; (ødeleggende) distruttore; (som kan forderves) corruttibile, deteriorabile; **fordervelse** (ødeleggelse) rovina; rel. perdizione f; (det å bli fordervet) deterioramento; (sedelig) traviamento, depravazione f; **fordervet** guasto, deteriorato; corrotto, traviato, depravato; *slå ~* ammazzare di botte; *slå seg ~* farsi molto male; se: arbeide (kjede) seg ~, osv.

fordi perché; (for, ti) poichè, giacchè; *det er ~* (også) .. è che...

fordoble raddoppiare; *med fordoblet iver* raddoppiando lo zelo; **fordobling** raddoppio, raddoppiamento.

fordom pregiudizio, preconetto; prevenzione f; *full av fordommer* imbevuto di pregiudizi; **fordomsfri** libero di pregiudizi; **fordomsfull** pieno di pregiudizi.

fordra, (*kunne*) ~ sopportare, patire; *ikke kunne ~* (også) detestare; *jeg kan ikke ~ ham* non lo posso soffrire; **fordragelig** accomodante; (tålsom) tollerante; **fordragelighet** temperamento conciliante; (tålsomhet) tolleranza; *i fred og ~* d'amore e d'accordo.

fordre esigere (*av en da qn.*); (gjøre krav på) reclamare; *åren fordrer dette offer av ham* l'onore gli impone questo sacrificio.

fordreie (forvanske) alterare, contraffare; ~ *ansiktet* fare smorfie; ~ *hodet på en* montare la testa a qn., far girare la testa a qn.; **fordreielse** fig. alterazione f, contraffazione f (*av noe di qc.*); **fordreiet** alterato, contraffatto; ~ *ansikt* viso contorto.

fordring richiesta; esigenza; (gjelds-) credito (*på en verso qn.*); *gjøre ~ på* esigere, reclamare, avere la pretesa di; *gjøre sine fordringer gjeldende* far valere i propri diritti; *stille store fordringer* avere grandi esigenze; *det stiller store fordringer til hans tid* ciò gli porta via molto tempo; *stille for store fordringer til ens tålmodighet* abusare della pazienza di qn.; *uerholdelig ~* credito inesigibile; *utestående ~* credito da riscuotere.

fordringsfri poco esigente, semplice; **fordringsfull** esigente; **fordringsfullhet** pretese fpl; **fordringshaver** creditore m; **fordringsløs** senza pretese, modesto; **fordringsløshet** modestia, semplicità.

fordriste, ~ *seg til* osare, avere l'audacia di.

fordrive cacciare, espellere, bandire; (fra eiendom) espropriare; mil. sloggiare, snidare; (sykdom) guarire; (foster) provocare (un aborto); ~ *tiden med sang* ammazzare il tempo cantando.

fordrukken ubriaco (pl.: -chi); *fordrukkent ansikt* viso da beone.

fordufte volatilizzarsi; (person) eclissarsi.

fordum in altri tempi, anticamente.

fordumme istupidire; **fordummelse** istupidimento; **fordummes** istupidirsi.

fordums antico (pl.: -chi), d'altri tempi; *i ~ tider* anticamente, una volta.

fordunkle offuscare, oscurare, ottenebrare; ~ *en* eclissare qn.; **fordunkling** oscuramento, ottenebramento.

fordunste evaporare, volatilizzarsi; **fordunsting** evaporazione f, volatilizzazione f.

fordype approfondire; ~ *seg i noe* immergersi in qc.; *fordypet i en bok* immerso nella lettura di un libro; **fordypelse** approfondimento, concentrazione f; **fordypning** (senkning) cavità, cavo, incavo;

- (i jorda) avvallamento; (vegg) nicchia; (vindus-) vano.
- fordyre** rincarare; aumentare il prezzo di; **fordyrelse** (-dyring) rincaro; aumento dei prezzi; **fordyres** rincarare, crescere di prezzo.
- fordølge** dissimulare, celare (*for en a qn.*).
- fordømme** condannare; rel. dannare; **fordømmelig** condannabile; **fordømmelse** condanna; *evig* ~ dannazione eterna; **fordømt** condannato; rel. dannato; (forbistret) dannato, maledetto; *det er da også ~!* dannazione!
- fordøye** digerire; *la seg (lett)* ~ essere (molto) digeribile; **fordøyelig** digeribile; *lett* ~ facile a digerirsi; *ikke (lett)* ~ indigesto; **fordøyelighet** digeribilità; **fordøyelse** digestione f; *dårlig* ~ cattiva digestione, dispepsia; **fordøyelses-** della digestione; **fordøyelsesbesværigheter** indigestione f, dispepsia; **fordøyelseskanal** tubo digerente; **fordøyelsesmiddel** digestivo.
- fore** 1. (dyr) dare il pasto a; (kveg) dare il foraggio (a), foraggiare; **fore** 2. (tøy o.l.) foderare; (vatt) ovattare, imbottire; tekn. rivestire (*med di*).
- forebringe** dire, riferire; (komme fram med) portare avanti; (til bevis) addurre; (bringe på bane) mettere sul tappeto, parlare di; esporre.
- forebygge** prevenire; **forebyggelse** prevenzione f, misura preventiva; **forebyggende** preventivo; med. profilattico (pl.: -ci).
- foredle** nobilitare; (høyne) elevare; ingentilire; (forbedre) migliorare; **foredling** nobilitazione f, miglioramento; (bearbeidelse) lavorazione f.
- foredra** (utvikle) esporre; (en tale) pronunciare; (si fram) recitare, declamare; mus. eseguire; ~ *en arie* cantare un'aria; **foredrag** conferenza; (fortellende) narrazione f; (måten) eloquio; recitazione f; mus. esecuzione f; **foredragsholder** conferenziere m.
- forefalle** accadere, succedere; *det forefalne* l'accaduto; **forefinne** trovare.
- foregangsmann** pioniere m, iniziatore m, promotore m.
- foregi** (grunn) allegare, addurre; (dikte opp) fingere; **foregivende** allegazione f; *under ~ av (at)* sotto il pretesto di (che).
- foregripe** anticipare; (hensikter) prevenire; ~ *begivenhetenes gang* prevedere i fatti in anticipo; **foregripelse** anticipazione f, previsione f.
- foregå** accadere, succedere, svolgersi; (forandring) effettuarsi, verificarsi; *hva foregår her?* cosa succede qui?; *som om intet var foregått* come se non fosse successo niente; ~ *med et godt eksempel* dare buon esempio; **foregående** precedente; *av det ~ følger (at)* da quanto precede consegue (risulta) (che).
- forehavende** proposito, intenzione f; **foreholde** rimostrare, far rimostreanze (*en noe a qn. per qc.*).
- forekomme** trovarsi, esserci, esistere; (hende) succedere, accadere; (synes) sembrare, parere; tr. prevenire; *det forekommer til alle tider* può sempre succedere; *det forekommer meg at...* mi pare di...
- forekommende** servizievole, premuroso; *være ytterst ~ mot en* dimostrare a qn. molta cortesia; *på det mest ~* con premurosa gentilezza; **forekommenhet** cortesia, premura.
- forekomst** esistenza, presenza, apparizione f.
- foreldelse** invecchiamento; merk. perenzione f; jur. prescrizione f; **foreldet** vecchio, antiquato, disusato; jur. prescritto; *bli ~* cadere in disuso; jur. andare in prescrizione.
- foreldre** genitori mpl; **foreldreforening** associazione f di genitori; **foreldrekrete** (gruppo di) genitori mpl; **foreldreløs** orfano (di entrambi i genitori); **foreldremyndighet** jur. patria potestà; **foreldremøte** riunione f di genitori.
- forelegg** presentazione f, esibizione f, proposta; **forelegge**, ~ *en noe* presentare (esibire) qc. a qn., sottoporre (proporre) qc. a qn.; ~ *noen en sak til avgjørelse* sottoporre una questione al giudizio di qn.
- forelese** tenere una lezione; **foreleser** lettore m, lettrice f; **forelesning** lezione f, (rekke) corso; *holde forelesninger over* fare un corso di; *gå på (høre) forelesninger* seguire un corso; **forelesningskatalog** programma m dei corsi.
- foreligge** esser presente, esistere, risultare; esser sottoposto (*til ens bedømmelse* al giudizio di qn.); *det foreligger intet (til forhandling)* non ci sono argomenti da discutere; *det foreligger intet imot ham* con c'è nulla contro di lui; *det foreliggende spørsmål* il caso presente, la questione in argomento; *i det foreliggende tilfelle* nel caso presente.
- forelske**, ~ *seg* innamorarsi (*i en di qn.*); ~ *seg i noe* incapricciarsi di qc.; **forelskelse** innamoramento, amore m, F cotta; **forelsket** innamorato, invaghito (*i di*); *være dødelig ~* essere innamorato pazzo (cotto).
- foreløpig** provvisorio, temporaneo, (forutgående) preliminare; adv. per il momento, per ora.
- forende** davanti m, parte f anteriore; mar. prua.
- forene** unire, riunire, congiungere, unificare; (flere stillinger o.l.) cumulare; (i ekteskap) unire; (i samklang) armonizzare; *forene det nyttige med det behagelige* unire l'utile al dilettevole; *de Forente Stater* gli Stati Uniti; *med forente krefter* unendo le forze; *ved våre forente anstrengelser* mediante i nostri comuni sforzi; **forenelig** compatibile, conciliabile; **forenelighet** compatibilità.
- forening** unione f, unificazione f, congiungimento; (av partier) fusione f; (elver) confluenza; (selskap) società, associazione f; (forbund) lega; (fag-) sindacato; merk. consorzio, cooperativa; **forenings-** (mest) sociale; **foreningsrett** diritto di associarsi.
- forenkle** semplificare; **forenkling** semplificazione f.
- foresatt** s. superiora m, capo; *de foresatte* il padre o chi ne fa le veci; **foresette** (-skrive) prescrivere, ordinare; ~ *seg (å gjøre) noe* proporsi (di fare) qc.
- foreskreven** prescritto; (kontrakt) stipulato; (obligatorisk) d'obbligo; **foreskrive** prescrivere, ordinare; (grenser) fissare; (lover) dettare; *han vil ~ oss lover* vuole dettar(ci) legge; *loven foreskriver at* la legge prescrive (comanda) che; *jeg lar meg ikke ~ noe av deg* io non prendo ordini da te.
- foreslå** proporre, suggerire; **forespeile** prospettare; (innbille) allettare, cullare in vane illusioni.
- forespørre** informarsi (*hos en da el. presso qn., om noe di el. su qc.*); **forespørsel** domanda, interrogazione f; pol. interpellazione f; *gjøre en ~ se: fore-spørre; rette (stille) en ~ til* interpellare.
- forestille** presentare (*for a*); (fremstille) rappresentare, raffigurare; (gjøre oppmerksom på) far notare; *hva skal det ~?* che cosa significa?; ~ *seg* (tenke seg) immaginarsi; *det har man vondt for å ~ seg* ciò è difficile da immaginarsi; *De kan ~ Dem at...* può ben capire che...
- forestilling** presentazione f; (teater-) spettacolo, rappresentazione f; (bilde) immagine f; (begrep) idea, nozione f; (foreholdelse) rimostranza; (innsigelse) protesta; *inntrengende ~* istanza; *gjøre en alvorlige forestillinger* fare delle serie rimostreanze a qn.; *gjøre seg en ~ om* farsi un'idea di; *gjøre seg*

falske forestillinger farsi delle idee sbagliate; *ingen* ~ *teat.* riposo; *siste* ~ ultimo spettacolo.

forestillingsevne immaginativa; **forestillingskrets** ordine m di idee; *ligge innenfor ens* ~ essere alla portata di qn.

forestå tr. (lede) dirigere, amministrare, essere a capo di; (embete) rivestire; intr. (være i vente) essere imminente, prepararsi, avvicinarsi; (true) incombere; **forestående** prossimo, vicino, imminente.

foresveve, ~ *en noe* avere un'idea vaga di qc., parere a qn.; *det foresvever meg dunkelt* ne ho un'idea confusa.

foreta fare, intraprendere, effettuare; ~ *seg noe* occuparsi di qc.; *han foretar seg intet* non fa niente di niente; **foretakelseslyst** voglia di fare; **foretak-som** intraprendente; **foretak-somhet** intraprendenza, iniziativa; **foretak-somhetsånd** spirito d'iniziativa.

forete, ~ *seg* mangiare troppo, fare indigestione; **F** abboffarsi, rimpinzarsi.

foreteelse fenomeno; **foretrede** udienza.

foretrekke preferire ((*fram*) *for* a); ~ *å dø* preferir morire (*fremfor å...* piuttosto che...); *det er å* ~ è preferibile.

forett sazio, rimpinzato; ~ *svin* crapulone m.

forevige eternare, immortalare; ~ *sitt navn* perpetuarsi; **forevigelse** perpetuazione f.

forevise presentare, esibire; (film) proiettare; **foreviser** presentatore m; (av brev) latore m; **forevisning** presentazione f, esibizione f; proiezione f.

forfall decadenza, decadimento; (bygning også) rovina; (forringelse) deterioramento, declino; merk. scadenza; (moral) corruzione f; (hindring) impedimento; *lovlig* ~ assenza giustificata; *få* ~ essere impedito; *ved* ~ alla scadenza; *komme i* ~ se; **forfalle**; **forfalle** decadere; (bygning) andare in rovina; (forringes) deteriorarsi, declinare; merk. scadere; ~ *til* (last) abbandonarsi a, dedicarsi a; **forfallen** (skrøpelig) in cattivo stato, (bygning) fatiscente, in rovina; ~ *til drikk* dedito al bere; ~ *til betaling* scaduto; ~ *til last(er)* vizioso; **forfallsdag** data di scadenza; **forfallsperiode** periodo di decadenza; **forfallstid** merk. scadenza.

forfalske falsificare, falsare; alterare, contraffare; (mat o.l.) sofisticare, affattare, adulterare; (terninger) truccare; ~ *personlige dokumenter* fare carte false; **forfalsker** falsificatore m; (penger) falsario; contraffattore m; **forfalskning** falsificazione f; contraffazione f; adulterazione f, sofisticazione f.

forfatning (tilstand) stato, condizione f; (stats-) costituzione f, statuto; *i god* ~ in buono stato; **forfatningsbrudd** violazione f della costituzione; **forfatningsfiendtlig** anticonstituzionale; **forfatningskamp** lotta per la costituzione; **forfatningsmessig** costituzionale; **forfatningsstridig** incostituzionale.

forfatte scrivere, comporre, stendere; redigere; **forfatter** autore m, scrittore m; **forfatterforening** società degli autori; **forfatterhonorar** diritti mpl d'autore; **forfatterinne** f scrittrice, autrice f; **forfatterleksikon** dizionario biografico degli autori.

forfatternavn pseudonimo; **forfatterrett** diritto d'autore, proprietà letteraria; **forfatterskap** produzione f letteraria, opere fpl; *vedkjenne (fralegge) seg forfatterskapet* riconoscere (rifiutare) la paternità (di un'opera); **forfattertalent** talento di scrittore; **forfatterverden** ambiente m (mondo) letterario; **forfattervirksomhet** attività di scrittore.

forfedre antenati mpl, avi mpl; *våre* ~ i nostri padri.

forfeile mancare, fallire; ~ *sin hensikt* fallire lo scopo; *ikke et ord forfeilet sin virkning* ogni parola ha colpito nel segno; **forfeilet** fallito, mancato.

forfekte sostenere, difendere, propugnare; **forfekter** sostenitore m, difensore m.

forfengelig vanitoso; (tom, intentsigende) vano, fatuo; *ta Guds navn* ~ nominare il nome di Dio invano; **forfengelighet** vanità.

forferde spaventare, atterrire; *forferdes, bli forferdet* spaventarsi, essere costernato (*over di*); **forferdelig** spaventoso, terribile; **forferdelse** spavento, terrore m, costernazione f.

forferdige fare, fabbricare.

forfilm (kortfilm) cortometraggio.

forfjamselse sbigottimento, sbalordimento.

forfjerding (slakt) quarto anteriore.

forfjor, *i* ~ due anni fa.

forflate rendere insulso; **forflat(n)ing** il rendere insulso; **forflere** moltiplicare.

forflytning spostamento, trasferimento, dislocazione f; **forflytte** trasferire, dislocare.

forfløyen volubile, instabile, di facili costumi.

forfordele dare meno del dovuto a, disfavorire; **forfordeling** disfavore m; jur. torto.

forfra davanti, dal davanti; (fra begynnelsen) da principio; (om igjen) da capo; *begynne* ~ *igjen* ricominciare da capo.

forfranske francesizzare; **forfransk(n)ing** francesismo.

forfremme promuovere; *bli forfremmet* salire di grado; *bli forfremmet til kaptein* essere promosso capitano; **forfremmelse** promozione f, avanzamento.

forfriske rinfrescare; **forfriskning** rinfresco (pl.: -chi).

forfrossen intirizzato dal freddo, assiderato; **forfrosset** congelato, assiderato; **forfryse** congelare, assiderare; **forfrysning** congelamento, assideramento.

forfuske abborracciare, raffazzonare; **forfusking** abborracciamento, acciarpamento.

forfylt avvinazzato, beone m.

forfølge (følge etter) inseguire; (prøve å skade) perseguitare; ~ *en for retten* citare qn. in giudizio; ~ *sin plan* perseguire un progetto; ~ *hardt* incalzare, braccare; *ulykken forfølger ham* la malasorte lo perseguita; **forfølgelse** inseguimento; persecuzione f; **forfølgelseslyst**, -**mani** mania di perseguitare (la gente); **forfølgelsesritt** inseguimento; (lag) inseguimento a squadre; **forfølgelsesvanvidd** mania di persecuzione; **forfølger** inseguitore m; persecutore m; **forfølgning**, *rettslig* ~ azione giudiziaria.

forføre sedurre; (lokke) adescare; (til utsvevelse) traviare; **forførende**, se: **forførerisk**; **forfører** seduttore m; adescatore m; corruttore m; **forførerisk** seduttore; (tillokkende) seducente; **forfører talent** abilità di seduttore; **forføring** seduzione f, adescamento, corruzione f; **forføringskunst** arte f della seduzione.

forføyde decidere; ~ *over* disporre di; ~ *seg (til)* recarsi (a); ~ *seg bort* andar via, andarsene.

forgangen passato, trascorso; ~ *tid* tempi andati; **forgangenhet** tempo passato.

forcape, ~ *seg i* infatuarsi di; **forgapelse** infatuazione f.

forgasse carburare; **forgasser** carburatore m.

forgemakk anticamera.

forgi rimpinzare fino alla nausea; *han ble forgitt med det* ne ha avuto più che abbastanza.

forgifte avvelenare, intossicare; **forgiftning** avvelenamento, intossicazione f.

forgjeldet indebitato, pieno di debiti.

forgjengelig effimero, caduco (pl.: -chi); (kort) fugace, passeggero; *allting er ~* tutto passa; **forgjengelighet** caducità, fugacità.

forgjenger predecessore m; (i yrket) antecessore m.

forgjeves vano, inutile; adv. invano, inutilmente; *gjøre seg ~* umak perdere il proprio tempo; *gå ~* andare per niente.

forgjort (forhekset) stregato; ammaliato.

forglemme dimenticare; **forglemmelse** dimenticanza; **forglemmegei** nontiscordardimè m inv.; miosotide f.

forgnagd trito; banale, ordinario.

forgodtbefinnende piacimento, arbitrio; *etter ~* a piacimento; *etter ens ~* a beneplacito di qn.; *etter hans ~* come gli pare e piace.

forgremmet profondamente addolorato; ~ *ansikt* viso stravolto dal dolore.

forgrene, ~ *seg* ramificarsi, diramarsi; **forgrening** ramificazione f; diramazione f; **forgrenet** ramificato; diramato; bot. ramoso.

forgripe, ~ *seg på noe* appropriarsi indebitamente di qc.; ~ *seg på det hellige* profanare le cose sante; ~ *seg på en* mettere le mani addosso a qn; attentare alla persona di qn.

forgrove (forsimple) involgarire.

forgrunn primo piano, prima linea; *stille (tre) i forgrunnen* porre (passare) in prima linea; *trengse seg fram i forgrunnen* mettersi in evidenza; **forgrunnsfigur** figura di primo piano.

forgrått in lacrime, piangente; *forgråtte øyne* occhi rossi dal pianto.

forgude (gjøre til gud) deificare, divinizzare; (beundre) idolatrare, adorare; **forgudelse** deificazione f; adorazione f.

forgylle dorare, indorare (og fig.); **forgyller** indoratore m; **forgylling** doratura, indoramento.

forgå perire; (tape seg, gå over) passare; ~ *av* morire di; ~ *seg* trascendere.

forgård primo cortile, antiporta; (tempel-) pronao; *helvetes ~* limbo.

forgårs, *i ~* ieri l'altro, avant'ieri (*aften* sera).

forhage giardino davanti alla casa.

forhale ritardare, procrastinare, tirare per le lunghe; mar. tonneggiare; ~ *tiden* temporeggiare; **forhaler** mar. paranco di ritegno; **forhaling** ritardo, rinvio; mar. tonneggio, spostamento.

forhall vestibolo, atrio, (tempel) pronao.

forhandle discutere; merk. vendere; ~ *om* trattare, negoziare (*fred* la pace); ~ *for retten* discutere una causa in tribunale; **forhandler** commissionario; (ene-) concessionario unico; **forhandling** discussione f, dibattito; (retts-) udienza; trattativa, negoziato; merk. vendita; *dra inn under forhandlingen* comprendere nelle trattative; *trykte forhandlinger* atti mpl, rendiconti mpl; *til ~* in vendita; *til videre ~* in rivendita, in commissione.

forhandlingsemne oggetto di discussione; **forhandlingsprotokoll** verbale m; **forhandlingsvillig** disposto a trattare.

forhaste, ~ *seg* darsi troppa fretta, agire con precipitazione; ~ *seg med noe* precipitare qc.; **forhastelse** precipitazione f, fretta eccessiva; **forhastet** precipitoso, prematuro, avventato.

forhatt odioso, odiato; *gjøre seg ~ (av, hos)* rendersi odioso (a), farsi odiare (da).

fôrhekk agr. greppia; **forhekk** siepe f anteriore.

forhekse stregare, ammaliare; **forhekselse** stregoneria, incantesimo, F fattura.

forheng tenda, tendaggio, cortina.

forhenværende antico (pl.: -chi), di prima; ex-.

forherde indurire (og fig.); fig. rendere insensibile; **forherdelse** indurimento, incallimento; impenitenza.

forherlige glorificare; **forherligelse** glorificazione f. **forhindre** impedire (*at* che + konj., *i* d di + inf., *en i noe* qc. a qn.); **forhindring** ostacolo, impedimento, impaccio.

forhippet, ~ *på* con una gran voglia di, impaziente di.

forhistorie (menneskehetens) preistoria; antefatto, precedenti mpl; **forhistorisk** preistorico (pl.: -ci).

forhjul ruota anteriore; **forhjulsdrevet** a trazione f anteriore; **forhjulsdrift**, -trekk trazione f anteriore.

forhogning abbattimenti (di alberi).

forhold proporzione f, misura; (mellom ting, personer) rapporto, relazione f; (oppførsel) comportamento; (omstendigheter) circostanze fpl, situazione f; (sammentreff av omstendigheter) congiuntura; (formues-) mezzi mpl; (natur-) condizioni fpl; fenomeno; *livets ~* i casi della vita; *hans tidligere ~* i suoi precedenti; *de nærmere ~* i particolari; *forholdet er at* il fatto è che; *det er et spent ~ mellom dem* i loro rapporti sono alquanto tesi; *leve i godt ~* vivere in perfetto accordo; *i omvendt ~* inversamente proporzionale (*til a*); *i ~ til* in relazione a, rispetto a, in proporzione a; *stå i ~ til* (personer) avere rapporti con, essere in relazione con; *hans utgifter står ikke i ~ til hans formue* le sue spese non sono proporzionate ai suoi mezzi; *i samme ~* allo stesso grado; *under slike ~* in queste circostanze.

forholde tenere indietro, non dare; ~ *en noe* (holde hemmelig) essere reticente con qn. su qc.; ~ *seg* comportarsi; ~ *seg rolig* mantenersi calmo; *det (saken) forholder seg slik* le cose stanno così; ecco com'è; *hvorledes det enn forholder seg* comunque sia; *hvorledes forholder disse to tingene seg til hverandre?* che relazione c'è tra queste due cose?; *3 forholder seg til 6 som 6 til 12* tre sta a sei come sei sta a dodici.

forholdsmessig proporzionalmente, relativamente; **forholdsord** preposizione f; **forholdsregel** misura, precauzione f; *ta sine forholdsregler* prendere gli opportuni provvedimenti; **forholdstall** numero proporzionale, coefficiente m; **forholdstallsvalg** elezione f proporzionale; **forholdsvis** proporzionalmente; relativamente.

forhud prepuzio; **forhude** mar. rinforzare lo scafo; **forhudning** mar. doppiatura.

forhus parte anteriore di una edificio.

forhutlet miserabile, rovinato, fallito.

forhyre ingaggiare; **forhyring** ingaggio (di equipaggio); **forhyrings-** d'ingaggio; **forhyringsgebyr**, -penger premio d'ingaggio.

forhør interrogatorio (*over* su); jur. escuzione f; *tredje grads ~* interrogatorio di terzo grado; *holde ~* procedere a un interrogatorio; *være i ~*, *bli forhørt* subire un interrogatorio, essere interrogato; *holde (oppta) ~ over, ta i ~* interrogare, sottoporre a interrogatorio, sentire; **forhøre** interrogare; ~ *seg* informarsi (*om* di; *hos* da, presso).

forhørsdommer giudice m istruttore; **forhørsprotokoll** verbali mpl di istruttoria; **forhørsrett** tribunale m di primo interrogatorio.

forhøye alzare, rialzare, elevare; (øke) aumentare; **forhøyelse** aumento; (pris også) rialzo, rincaro; **forhøyning** (i jorda) rialzo, prominenza; (teater o.l.) palco (pl.: -chi), podio.

forhånd (i kort) mano f; *på ~* (straks) di primo ac-

chito, alla prima; (forut) in anticipo, anticipatamente; a priori; **forhåndenværende** presente, attuale; *under de forhåndenværende omstendigheter* nelle presenti circostanze; *det ~ lager* la merce disponibile, le giacenze; **forhåndsmeddelelse** preavviso.

forhåne schernire, insultare; **forhånelse** scherno, insulto; **forhåner** schernitore m.

forhåpentlig spero bene, speriamo, si spera; *han er ~ bra* è da sperare che stia bene; **forhåpning** speranza; *gjøre seg forhåpninger* nutrire delle speranze (om, om at di); *sette sine forhåpninger til* riporre ogni speranza in; **forhåpningsfull** speranzoso, pieno di speranza.

foring (tøy) fodera, il foderare; agr. foraggiamento; tekn. rivestimento; se ellers: fore.

forinn, *ha vinden ~* avere il vento in prora (il vento contrario); **forinnen** adv. prima.

forivre, ~ *seg* essere troppo zelante.

forjage cacciare, espellere; se: fordrive.

forjette gl. promettere; **fork** forza.

forkalke calcinare; ~ *seg*, *forkalkes* med. calcificarsi; **forkalk(n)ing** calcinatura; med. calcificazione f.

forkammer anticamera; (hjerter-) orecchietta.

forkant lato anteriore; orlo.

forkasse cassone m per il foraggio.

forkaste respingere, rigettare; (lære) condannare; (dommer, vitne) ricusare; (erklære ugyldig) invalidare; **forkastelig** condannabile, condannevole, riprovevole, ricusabile; **forkastelighet** inammissibilità; **forkastelse** condanna, riprovazione f; rifiuto, ricusa; invalidazione f.

forkavet affannato, molto affaccendato.

forkjemper campione m, paladino; sostenitore m (*for en sak* di una causa).

forkjetre screditare, stigmatizzare; **forkjetring** marchio, denigrazione f.

forkjæle coccolare, viziare, vezzeggiare; **forkjæling** vezzeggiamento; **forkjælt** viziato.

forkjærlighet predilezione f, preferenza (*for per*); *visse sin ~* manifestare la propria preferenza.

forkjært, *den forkjærte verden* il mondo alla rovescia; *oppfatte ~* capire al contrario (el.: male); *svare aldeles ~* rispondere a sproposito; se: feil; **forkjærthet** erroneità, falsità.

forkjøle tr. causare un raffreddore; ~ *seg*, *bli forkjølet* prendere un raffreddore, raffreddarsi, infreddarsi; **forkjølelse** raffreddore m, (lett) infreddatura; *rinne f; få en (slem, sterk) ~* prendersi un (terribile, grosso) raffreddore; **forkjølelsesfeber** febbre f catarrale; **forkjølelsessykdom** malattia da raffreddamento, infiammazione f delle mucose nasali e faringee; **forkjølet** raffreddato.

forkjøp acquisto anticipato; *komme i forkjøpet* precedere (prevenire) qn.; arrivare prima di qn.

forkjøpe, ~ *seg* acquistare al di sopra dei propri mezzi; pagare un prezzo troppo alto; **forkjøpsrett** diritto di prelazione (in un acquisto).

forkjørsrett diritto di precedenza, precedenza.

forklare spiegare, chiarire; (tyde) interpretare; commentare; jur. dichiarare; (som vitne) deporre; rel. trasfigurare; ~ *seg* spiegarsi; *det lar seg ~* questo si spiega; **forklarelse** trasfigurazione f; **forklarende** esplicativo; **forklaret** trasfigurato (*av lykke* dalla gioia); **forklaring** spiegazione f, chiarimento; deposizione f; rel. catechismo; *avgi ~* jur. deporre; **forklarlig** spiegabile; *det er ~ (nok)* ciò si spiega.

forkle 1. v. travestire, camuffare, mascherare.

forkle 2. s. grembiule m, grembiale m; **forklebånd** nastro del grembiule.

forkledning travestimento.

forkleine deprezzare, svilire, svalutare; **forkleinselse** deprezzamento, svilimento; *uten ~ for* senza abbassare il merito di.

forkludre ingarbugliare, pasticciare, confondere; **forkludring** confusione f, imbroglio.

forknytt scoraggiato, abbattuto; (fryktsom) pauroso; *gjøre ~* intimidire, scoraggiare; *bli ~* scoraggiarsi, intimorirsi; **forknyttethet** scoraggiamento, abbattimento; pusillanimità.

forkommen (av kulde) intirizzito, assiderato; (av sult) affamato, morto di fame.

forkopre ramare; **forkopring** ramatura.

forkorte abbreviare, (kjole o.l.) accorciare; (brøk) semplificare, ridurre; (tid) far passare; *i forkortet form* in succinto; **forkortelse** abbreviazione f, accorciamento; semplificazione f, riduzione f; (skrift) compendio, sommario; **forkortning** (malerkunst) scorcio; *sett i ~* in iscorcio; **forkortelses-tegn** abbreviazione f, sigla.

forkrenkelig corruttibile.

forkromme cromare; **forkromming** cromatura.

forkropp parte f anteriore del corpo.

forkrøplet rachitico (pl.: -ci), storpiato, rattappito.

forkue (skremme) intimidire; (undertrykke) opprimere; **forkuelse** intimidazione f; oppressione f.

forkulle carbonizzare; *forkulles* carbonizzarsi; **forkulling** carbonizzazione f.

forkunnskap nozione f preliminare.

forkvakle guastare, diseducare; *religiøst forkvaklet* in preda ad aberrazione religiosa; **forkvakling** aberrazione f; **forkynne** annunciare, proclamare; (forutsi) predire; jur. notificare; ~ *evangeliet* predicare il Vangelo; **forkynnelse** annuncio, proclamazione f, notificazione f; *ordets ~* predicazione f; *evangeliets ~* evangelizzazione f; **forkynner** predicatore m, evangelizzatore m.

forladning avanzarica; **forladningsgevær** fucile m ad avanzarica.

forlag casa (società) editrice; *A. Mondadoris ~* A. Mondadori Editore; *utgi på eget ~* pubblicare a proprie spese; **forlagsbokhandler** libraio editore; **forlagsforretning** casa editrice; editoria; **forlagsomkostninger** spese fpl di pubblicazione; **forlagsrett** diritti mpl di stampa, copyright.

forland lingua di terra, promontorio.

forlange richiedere, pretendere (*av en da qn., at.. di* + inf.; che + konj.), (kreve) esigere; jur. intimare, reclamare; ~ *for meget (pris)* chiedere un prezzo troppo elevato; *jeg forlanger ikke mer* non chiedo altro; *hva forlanger De av denne varen?* che requisiti richiede in questo articolo?; *hva forlanger De for denne varen?* che prezzo chiede per questa merce?; **forlangende** richiesta; pretesa; *på ens ~* su richiesta di qn.; (ordre) su ordine di qn.

forlast mar. carico (pl.: -chi) di prua.

forlate lasciare, abbandonare, andarsene da; (tilgi) perdonare; *alt forlatt* prego, non è nulla; ~ *en noe* perdonare qc. a qn.; *forlat oss vår skyld, som vi forlater våre skyldnere* rimetti a noi i nostri debiti come noi li rimettiamo ai nostri debitori; ~ *skipet* (gå i land) sbarcare; ~ *seg på* contare su; *det kan De ~* *Dem på* può starne certo; **forlatelse** perdono; *syndenes ~* la remissione dei peccati; *om ~!* scusa (scusi, scusate)!; *be en om ~* (*for noe*) chiedere perdono (scusa) a qn. (di qc.); *jeg ber Dem tusen ganger om ~!* mille scuse!

forlatt abbandonato; disabitato; (øde) deserto.

forledd gram. primo termine; filos. antecedente m.

forlede sedurre, sviare; ~ *til* indurre a (in); **forledelse** seduzione f, sviamento.
forleden passato, scorso; ~ *dag* l'altro giorno.
forlegen imbarazzato, confuso, impacciato; *være* ~ sentirsi a disagio, (*trenge*) aver bisogno (*til noe* di qc.); *aldri være* ~ *for* non mancare mai di; *gjøre en* ~ confondere qn.; **forlegenhet** imbarazzo; confusione f; turbamento; (*penge-*) ristrettezze fpl; *sette i* ~ mettere in imbarazzo; *hjelpen ut av hans* ~ togliere qn. dall'imbarazzo; *være i stor* ~ essere molto a disagio.
forlegge (utgi) pubblicare, dare alle stampe; (*til et annet sted*) trasferire, spostare, dislocare; (*til galt sted*) smarrire; **forlegger** (bøker) editore m.
forlegning campo militare.
forlem membro anteriore.
forlenge allungare, (i tid) prolungare; (*frist*) prorogare; **forlengelse** allungamento; prolungamento; proroga.
forleng in avanti; *kjøre (sitte)* ~ essere seduti nel senso di marcia; **forlengst** già da molto tempo.
forlese, ~ *seg* esaurirsi per lo studio eccessivo; ~ *se på noe* leggerne troppo di qc.; **forlesse** sovraccaricare; **forlest** spossato (affaticato, esaurito) dagli studi.
forlibe, ~ *seg* incapricciarsi, invaghirsi (*i di*); **forlibelse** infatuazione f, capriccio; **forlibt** invaghito, infatuato; *være* ~ *i andar* matto per; *være* ~ *av seg* innamorarsi facilmente; *sende forlibte blikk* fare gli occhi dolci.
forlik accordo, accomodamento, compromesso; conciliazione f; merk. concordato; *inngå (slutte)* ~ giungere ad un accordo (accomodamento, concordato); conciliarsi; **forlike** (personer) mettere d'accordo, conciliare; (*trette*) transigere; *forlikes* mettersi d'accordo, conciliarsi; *de kan ikke forlikes* non vanno mai d'accordo; **forliksskomisjon** commissione f arbitrale; **forliksmann** (giudice m) conciliatore m; **forliksmekler** arbitro conciliatore, mediatore m; **forliksmekling** (procedura di) conciliazione f; **forliksvilkår** condizioni fpl dell'accordo.
forlis naufragio; (*tap*) perdita, rovina; (*total-*) nave persa corpo e beni; **forlise** naufragare, far naufragio; **forlist** naufragato.
forlodd parte anticipata (di eredità); **forlodds** anticipatamente.
forlokke adescare, sedurre; **forlokkelse** adescamento, seduzione f; **forloren** perduto; falso, artificiale; *forlorne egg* uova in camicia.
forlove fidanzare (*med a*, con); *hennes forlovede* il suo fidanzato; *de forlovede* i fidanzati mpl; **forlovelse** fidanzamento; *heve en* ~ rompere un fidanzamento; **forlovelsesdag** giorno di fidanzamento; **forlovelseslag** festa di fidanzamento; **forlovelsesring** anello di fidanzamento; **forlover** (bryllup) testimone m; (*kausjonist*) garante m, f, fideiussore m.
forlyde, *det forlyder at...* si dice (corre voce) che...; **forlydende**, *etter* ~ a quanto si dice; *hans etterfølger skal etter* ~ *være* il suo successore sarebbe.
forlyste divertire; **forlystelse** divertimento; **forlystelseskatt** imposta sugli spettacoli; **forlystelsessted** parco di divertimenti, luogo di attrazioni; **forlystelsesyk** avido di piaceri; **forlystelsessyke** mania di divertirsi.
forløfte 1. s. fideiussione f; se: *kausjon*.
forløfte 2. v. ~ *seg* sfiancarsi sollevando un peso eccessivo; *han har forløftet seg på denne oppgaven* si è assunto un compito superiore alle sue forze.
forløp corso; *videre* ~ seguito; *etter tre dagers* ~

trascorsi tre giorni; **forløpe** scorrere, trascorrere, passare; ~ *seg* trascendere, oltrepassare i limiti; ~ *seg mot en* offendere qn., comportarsi male nei confronti di qn.; **forløpelse** sproposito; **forløpen** (tid) trascorso; (*person*) vagabondo; **forløper** precursore m; (*tegn*) segnale m precursore; (*varsel*) presagio.
forløse liberare; (*barselkvinne*) assistere (una partoriente); rel. redimere; *bli forløst med en sønn* partorire un figlio; **forløsende**, *det* ~ *ord* la parola giusta al momento giusto; **forløser** rel. Redentore m; **forløsning** (nedkomst) parto; rel. redenzione f.
form forma; (*støpe-*) stampo, calco (pl.: -chi); typ. cornice f (di composizione); (*mønster*) modello; (*iaktta*) **formene** (osservare) la forma (le debite forme); (*i selskapslivet og*) le convenienze; *gi* ~ formare, plasmare; *for formens skyld* per la forma.
formale macinare; **formaling** macinazione f.
formalitet formalità; *uten formaliteter* senza cerimonie.
formane ammonire; esortare (*til a*); (*refse*) rimproverare; **formaning** ammonimento; esortazione f; rimprovero.
formangel penuria di foraggio.
formann capo; chi (che) sta (va) primo (in fila); (*arbeids-*) capo-operaio; (*lag*) caposquadra; (*for-samlings-*) presidente m.
formannskap presidenza; (*i kommunen*) giunta comunale; **formannspost**, -*verdighet* presidenza; **formannsverv** presidenza; *nedlegge sitt* ~ dimettersi dalla carica di presidente.
formaste, ~ *seg* eccedere; ~ *seg til*, aver la sfacciataggine di, osare; **formastelig** sfrontato; **formastelse** tracotanza, audacia.
format formato, misura; **forme** formare, foggare; (*modellere*) plasmare.
formel formula; **formelig** (ren, likefrem) vero, schietto; adv. semplicemente, puramente, (nes-ten) quasi; **formell** formale.
formening opinione f, idea; *stå i den* ~ ritenere; *være av den* ~ *at* essere del parere che.
formentlig supposto, presunto; (*angivelig*) sedicente; adv. a quanto pare, presumibilmente.
former modellatore m, formatore m.
formere propagare; mil. (*danne*) formare; ~ *seg* propagarsi, riprodursi; **forming** propagazione f, riproduzione f; mil. formazione f; **formingsevne** capacità di riprodursi.
formfeil vizio di forma; irregolarità.
formfullendt perfetto, di forma perfetta.
formiddag mattina, mattino; (*varighet, innhold*) mattinata; *i* ~ stamani, stamattina; *i løpet av formiddagen* in mattinata; *i går* ~ ieri mattina; *i morgen* ~ domani in mattinata; *kl. 10 om formiddagen* alle dieci del mattino.
formiddags- del mattino, antemeridiano; **formiddagskonsert** mattinata musicale.
formidle fare da intermediario; procurare; se: *megle*; **formidler** intermediario, mediatore m; **formidling** mediazione f.
formilde blandire, raddolcire; (*straff, virkning*) mitigare; *formildende omstendigheter* circostanze attenuanti.
forminske diminuire, rimpiccolire, ridurre; **forminskelse** diminuzione f, rimpiccolimento, riduzione f; **forminskelses-** (*optisk*) che rimpiccolisce; gram. diminutivo; **forminskelsesord** diminutivo.
formlys candela a forma di...; **formlære** morfologia.
formløs informe, senza forma; fig. alla buona, senza cerimonie, semplice; **formløshet** mancanza di for-

ma; informità; **form(n)ing** formazione f, foggatura, plasmazione f.
formode supporre, presumere; (ane) sospettare;
formodentlig probabile, presumibile; **formodning** supposizione f; congettura, previsione f; (anelse) dubbio; *etter all* ~ in base a tutte le ipotesi, con grande probabilità; *mot all* ~ contro ogni previsione.
formonn (forsprang) vantaggio, anticipo.
formsak questione f di forma; *det er bare en* ~ non è che una formalità, è solo per la forma; **formsand** sabbia per fusioni (di sculture); **formsans** senso della forma; **formskjønnhet** bellezza della forma; **formstreng** esigente in quanto alla forma.
formue patrimonio, beni mpl, capitale m, fortuna; *skatt på* ~ tassa sul patrimonio, imposta fondiaria; **formueforhold** condizione finanziaria.
formuende facoltoso, agiato, ricco (pl.: -chi); *være* ~ avere un patrimonio; **formuenhet** agiatezza, ricchezza.
formuefellesskap comunione f dei beni; **formueomstendigheter** situazione finanziaria, mezzi mpl; **formueskatt** tassa sul patrimonio.
formular modulo, formulario; **formularsamling** formulario; **formulere** formulare; **formulering** formulazione f; **formvesen** formalismi mpl, etichetta.
formynder tutore m, tutrice f; **formynderregjering** governo tutelare, reggenza; **formynderenskap** tutela, curatela; *under* ~ sotto tutela.
formæle unire in matrimonio; **formæling** sponsali mpl.
formørke oscurare, rabbuiare; astr. eclissare; **formørkelse** oscuramento, ottenebramento; astr. eclissi f.
formå potere, avere la capacità di; ~ *en til* indurre (spingere) qn. a; *ta til takke med hva huset formår* accontentarsi di quello che c'è; **formående** potente, influente.
formål scopo, fine m; (hensikt) intento; **formåls-tjenlig** utile, atto (allo scopo); opportuno.
fornavn nome m (di battesimo).
fornedre degradare, umiliare, avvilitare; **fornedrelse** degradazione f, abiezione f; **fornedrende** degradante, avvilitante, umiliante.
fornekte sconfessare, rinnegare; ~ *seg selv* abnegare (rinunciare a) se stesso; *hans gjerrighet fornekter seg aldri* la sua avarizia non si smentisce mai; **fornektelse** sconfessione f, negazione f, abnegazione f, smentita.
fornem alto, elegante; (person også) d'alto rango, distinto; (viktig, hoven) altero, altezzoso; ~ *dame* gran signora; *fornemme folk* persone d'alto rango; *se* ~ *ut* avere modi distinti; *spille* ~ darsi delle arie; **fornemst** (viktigst) principale; *den fornemste* il più importante; *de fornemste personer* i notabili.
fornemhet distinzione f, signorilità; (*hovenhet*) sussego, boria.
fornemme percepire; (føle) sentire, provare; (erfare) capire, apprendere; **fornemmelig** specialmente, soprattutto; **fornemmelse** precezione f; senso, sensazione f; *fine fornemmelser* velleità aristocratiche.
fornikle nichelare; **fornikling** nichelatura.
fornkunnskap paletnologia, archeologia.
forlevninger monumenti mpl dell'antichità.
fornorske rendere (più) norvegese, norvegesizzare.
fornuft ragione f, raziocinio; *sunn* ~ buonsenso; *bringe til* ~ ricondurre alla ragione, far ragionare; *grunnet på* ~ razionale; *ta imot* ~ intendere ragione; *være ved sin (fulle)* ~ essere in (pieno) possesso delle facoltà mentali.

fornuftdyrkelse culto della ragione; **fornuftekteskap** matrimonio di convenienza.
fornuftgrunn ragione f, motivo ragionevole.
fornuftig ragionevole; giudizioso, (betenksom) sensato, (besindig) saggio; *han blir nok* ~ metterà giudizio; *la oss tale* ~ *sammen* discutiamo ragionevolmente; *være så* ~ *å gå sin vei* aver il buonsenso di andarsene; *det var* ~ *av Dem* ha fatto bene (å a); *tenke* ~ ragionare; *man må ta tingene* ~ bisogna farsi una ragione delle cose.
fornuftigvis ragionevolmente; **fornuftmessig** ragionevole, logico (pl.: -ci), razionale; **fornuftmessighet** ragionevolezza, razionalità; **fornuftparti** matrimonio di convenienza; **fornuftreligion** razionalismo; **fornuftstridig** irragionevole, irrazionale, illogico (pl.: -ci); **fornuftstridighet** irragionevolezza, irrazionalità; **fornufttro** razionalismo; **fornuftvesen** creatura razionale.
fornye rinnovare; rimettere a nuovo; rinfrescare; litt. reiterare; ~ *et bekjentskap* riallacciare un'amizizia; *ta under fornyet overveieelse* reconsiderare; **fornyse** rinnovo, rinnovazione f; rimessa a nuovo; **forny** rinnovatore m.
fornærme offendere, ferire; (grovt) insultare, ingiuriare, oltraggiare; *bli fornærmet* offendersi, risentirsi (*over di*); *være fornærmet på* tenere il broncio a qn., essere offeso con qn.; **fornærmelig** offensivo, ingiurioso; (grovt) oltraggioso; **fornærmelse** offesa; (grov) ingiuria, affronto, oltraggio, insulto.
fornøden necessario; (påkrevd) richiesto; *ha det fornødne* avere l'indispensabile; *om fornødent*, *i fornødent fall* al bisogno, in caso di necessità; **fornødenhet** bisogno, necessità.
fornøyd soddisfatto, contento (*med di*); (glad) contento, allegro; lieto (*over di*); **fornøye** (tilfredsstille) accontentare; (*glede*) far piacere a; (*more*) divertire, svagare; **fornøyelig** divertente, piacevole.
fornøyelse piacere m, diletto; (*moro*) divertimento, svago (pl.: -ghi); *god* ~! buon divertimento! *det er en* ~ *å* è un piacere (inf.); *det er meg en* ~ *å* sono lieto di; *finne* ~ *i* provar piacere a; *ha* ~ *av* prendere gusto a; *for sin* ~ (*s*) *skyld* per diletto, per diporto; (*ja*) *med* ~! con piacere!; ben volentieri!
fornøyelsestur viaggio (gita) di piacere.
forord prefazione f, introduzione f.
forordne decretare, ordinare, prescrivere; **forordning** decreto, ordine m, prescrizione f.
forover avanti, in avanti; **foroverbøyd** chino (sporto, piegato) in avanti.
forpakte affittare, prendere in affitto; ~ *bort* affittare, dare in affitto; **forpakter** fittavolo, affittuario; fattore m, mezzadro; **forpaktergård** podere m a mezzadria, fattoria; **forpaktning** affitto, locazione f, mezzadria; *ha en gård i* ~ avere un podere a mezzadria (in affitto); **forpaktningavgift** affitto, fitto di un podere; **forpaktningkontrakt** contratto d'affitto; **forpaktningstid** durata del contratto d'affitto.
forpeste appestare.
forpigg mar. stiva di prua.
forpint tormentato, torturato.
forpusket arruffato, scarmigliato, scompigliato.
fôrplante s. pianta foraggiera.
forplante v. propagare; (*overføre*) trasmettere; ~ *seg* riprodursi; trasmettersi; (*spre seg*) propagarsi; **forplant(n)ing** propagazione f; trasmissione f; riproduzione f; **forplantningsdrift** istinto di riproduzione; **forplantningsdyktig** atto alla riproduzione, riproduttivo; **forplantningsevne** capacità di ge-

nerare, riproduttività, forza generatrice; **forplantningsorganer** organi mpl genitali.
forpleie mantenere; curare; **forpleining** mantenimento; cura; (føde) vitto; mil. sussistenza.
forpleiningsgodtgjørelse alimenti mpl; **forpleiningskorps** servizio di sussistenza; **forpleiningsutgifter** spese fpl di mantenimento.
forplikte impegnare, obbligare (*til a*); *være forpliktet til* essere obbligato (tenuto) a; *jeg er (moralisk) forpliktet til å gjøre det* è mio dovere fare ciò; ~ *seg overfor en* impegnarsi con qn.; **forpliktelse** obbligo (pl.: -ghi), impegno; dovere; *påta seg en* ~ prendere un impegno; *oppfylle sine forpliktelser* far fronte ai propri impegni.
forpose tasca mangiatoia.
forpost avamposto; *være på* ~ essere agli avamposti; **forpost-** d'avamposto; **forpostskip** esploratore m; **forpoststilling** posto avanzato; **forposttrefning** scontro agli avamposti.
forpote zampa anteriore.
forpopping ninfosi f; **forpuppe**, ~ *seg* trasformarsi in crisalide.
forpurre impedire, far fallire, sventare; **forpurring** impedimento.
forpustet affannato, ansante, sfatato.
forrang preminenza, precedenza, priorità; *ha* ~ *for* avere la precedenza (priorità) su.
forranglet disfatto dai bagordi, dissoluto.
forregne, ~ *seg* far male i calcoli.
forrente pagare gli interessi di; ~ *med 5%* pagare il cinque per cento d'interesse; ~ *seg* fruttare, rendere; *som forrenter seg godt* che dà buoni utili, lucrativo; **forrent(n)ing** gli interessi; rendita.
forrest anteriore; (*på forsiden*) davanti; (*først*) primo; *aller* ~ primo di tutti, più avanti di tutti; di testa; *adv.* davanti a tutti, in primo piano.
forresten del resto; peraltro; a proposito.
forretning (butikk) negozio; (mindre) bottega; (utsalg) rivendita; (enkelt handel) affare m, negozio; (inndragelses-) jur. pignoramento, sequestro; (foretagende) merk. impresa commerciale, commercio; (handelshus) ditta, azienda commerciale; (bord, bu) banchetto, bancarella; *hans forretninger går godt* la sua ditta prospera, gli affari vanno a gonfie vele; *begynne en* ~ avviare un commercio; *gjøre forretninger* fare affari; *jeg har aldri gjort forretninger med dette firma* non ho mai avuto relazione d'affari con questa ditta; *lede en* ~ dirigere un'impresa commerciale, gestire un negozio; *oppgi sin* ~ ritirarsi dagli affari; *reise i forretninger* viaggiare per affari.
forretningsanliggende questione f d'affari; **forretningsbrev** lettera d'affari; **forretningsdyktig** abile negli affari; **forretningsdyktighet** abilità negli affari; **forretningserfaring** esperienza negli affari; **forretningsfolk** uomini mpl (donne fpl) d'affari, commercianti mpl; **forretningsforbindelse** relazione f d'affari; (person) collega in affari; **forretningsfører** gerente m, f; direttore m commerciale; **forretningsførsel** gestione f degli affari, conduzione f di un affare; **forretningsgang** andamento degli affari; *være inne i forretningsgangen* essere al corrente degli affari; **forretningsgate** strada commerciale; **forretningsgren** settore m commerciale. **forretningskonvolutt** busta intestata, (vindus-) busta a finestra; **forretningskretser** gli ambienti commerciali, il mondo degli affari; **forretningskvartal** quartiere m degli affari; **forretningskyndig** pratico degli affari (di commercio); **forretningsledelse** gestione f (direzione f) degli affari; **forretningsliv** vita

commerciale; commercio; **forretningslokale(r)** locale m commerciale, uffici mpl; (butikk) negozio.
forretningsmann uomo d'affari, commerciante m, (grossist) grossista m, f; **forretningsmessig** commerciale; pratico, sbrigativo; metodico; (vane-messig) abitudinario; **forretningsmoral** etica commerciale, moralità negli affari; **forretningsorden** (sakliste) ordine m del giorno; (regler) regole fpl di procedura; **forretningsoverdragelse** cessione f di un'azienda commerciale; **forretningspraksis** consuetudine f commerciale; **forretningsprinsipp** principio commerciale; politica commerciale; **forretningsreise** viaggio d'affari.
forretningssak questione f d'affari; **forretningssammenslutning** fusione f (di ditte); **forretningssans** senso degli affari, F bernoccolo del commerciante; **forretningsspråk** linguaggio commerciale; **forretningstalent** talento per il commercio; **forretningstid** ore fpl d'ufficio; **forretningsvant** esperto negli affari; **forretningsverden** mondo degli affari; **forretningsvirksomhet** attività commerciale; **forretningsår** esercizio, anno finanziario.
forrett 1. (særrett) prerogativa, diritto di precedenza, privilegio; **forrett 2.** (mat) primo piatto, antipasto; **forrette** fare; (fullbyrde) compiere; (vielse o.l.) celebrare; **forrettighet** privilegio, prerogativa.
forrevet lacerato, stracciato; (kyst) frastagliato.
forrige precedente, altro; (siste) scorso; *i* ~ *uke* la settimana scorsa; ~ *gang* l'altra volta; *på* ~ *side* nella pagina precedente.
forrigg mar. alberatura anteriore.
forringe diminuire, amminuire; (gjøre dårligere) deprezzare, degradare; **forringelse** menomazione f, diminuzione f; deprezzamento, degradazione f.
forrom mar. stiva di prua.
forrykende furioso, violento.
forykke spostare; **forykning** spostamento.
forykt pazzo, matto, fuori di senno; **forykthet** pazzia, follia.
forræder traditore m; *bli* ~ *mot sitt land* tradire la patria; **forræderi** tradimento; **forræderisk** traditore; *adv.* (= *på* ~ *vis*) a tradimento, proditoriamente; **forræderske** traditrice f; F traditora.
forrå mar. pennone di trinchetto.
forråd provvista; merk. scorta, giacenza.
forråde tradire; (røpe) svelare, rivelare.
forråds-kammer dispensa; magazzino di approvvigionamento; **forråds-kjeller** cantina; **forråds-rom** dispensa; mil. magazzino viveri.
forråde imbarbarire, abbrutire.
forråtne se: *råtne*; **forråtnelse** putrefazione f, imputridimento, decomposizione f; *gå i* ~ imputridire, andare in putrefazione f, putrefarsi; **forråtnelses-prosess** putrefazione f.
forsage rinunciare a; **forsagelse** rinuncia.
forsagt scoraggiato, timido, sottomesso; *gjøre* ~ scoraggiare, intimidire; *bli* ~ scoraggiarsi; **forsagthet** scoraggiamento, timidezza, umiltà.
førsaker fodere fpl; rivestimento; accessori mpl.
forsal (-hall) vestibolo, anticamera.
forsalg (billetter) prenotazione f.
forsamle riunire, adunare, radunare; **forsamling** raduno, adunanza, riunione f, assemblea; (tilhører-krets) uditorio; **forsamlingsdag** giorno di riunione; **forsamlingsfrihet** diritto di riunione; **forsamlings-hus**, -lokale locale m per riunioni; circolo; **forsamlings-sal** sala di riunione.
forsanger capo del coro; (i kirke) cantore m.
forsatsblad typ. guardia.
forse forte m, forza; (kort) sequenza; *det er hans* ~

è il suo forte; *ha sin ~ i noe* eccellere in qc.

forse, ~ *seg* fare uno sbaglio, commettere un errore, sbagliare; ~ *seg mot noen* mancare nei confronti di qn., offendere qn.; ~ *seg på* farsi abbagliare da, incapricciarsi di; **forseelse** errore m, fallo; jur. contravvenzione f.

forseggjort accurato, finemente lavorato.

forsegle sigillare, suggellare; **forsegling** suggellazione f; (rettens) apposizione f dei sigilli.

forseil mar. vele fpl anteriori.

førsekk sacco (pl.: -chi) di foraggio.

forsendelse spedizione f, invio.

forsere forzare; (sak) sbrigare prontamente.

forsete (vogn) sedile m anteriore; (forsamling) (seggio della) presidenza; *under ~ av* sotto la presidenza di; *føre forsetet* presiedere.

forsett intenzione f; *jeg har det faste ~ å* ho il fermo proposito di; *med ~* intenzionalmente, di proposito, apposta; **forsettlig** intenzionale, volontario; jur. doloso; adv. di proposito, apposta; **forsettlighet** intenzionalità, deliberazione f.

forside parte f anteriore, davanti m, fronte f; (avis) prima pagina; (hus) facciata; (mynt) diritto.

forsikre assicurare (*en om noe* qn. di qc.); (høyt og dyrt) protestare (*en om noe* qc. a qn.); (påstå) affermare, sostenere; (sverge) giurare; (assurere) assicurare (*mot brann* contro gli incendi); ~ *seg (sitt liv)*, *la seg ~* assicurarsi (sulla vita), fare un'assicurazione; *den forsikrede* l'assicurato; *vær forsikret om stia* certo di (*om at* che).

forsikrer assicuratore m.

forsikring assicurazione f; (høytidelig) protesta; (assurans) assicurazione f; *gjensidig ~* assicurazione reciproca; *tegne en ~* sottoscrivere un'assicurazione; **forsikringsagent** agente m, f d'assicurazione, assicuratore m; **forsikringsavtale** contratto d'assicurazione; **forsikringsplikt** assicurazione f obbligatoria; **forsikringspliktig** tenuto ad essere assicurato; **forsikringspolise** polizza d'assicurazione; **forsikringspremie** premio d'assicurazione.

forsikringsselskap società d'assicurazioni; **forsikringssum** importo dell'assicurazione (el. assicurato); **forsikringstager** titolare m, f di una polizza, assicurato; **forsikringstegning** stipulazione f di un'assicurazione; **forsikringstid** durata (termine m) dell'assicurazione; **forsikringsvesenet** gli enti assicuratori.

forsiktig attento, prudente, cauto, discreto; (pakke) ~! fragile!; *vær ~!* attenzione!; *sta (stia) attento!*; *gå ~ til verks* agire con circospezione; *spille ~* procedere con i piedi di piombo; *uttale seg ~* pronunciarsi con molto riserbo (*om su*); pesare le parole; **forsiktighet** attenzione f, prudenza, cautela, precauzione f; (taktfullhet) discrezione f; riservatezza, riserbo; **forsiktighetsregel** precauzione f, misura di sicurezza; *treffe forsiktighetsregler* prendere delle precauzioni.

forsimple degradare, svilire; **forsimpling** degradazione f, svilimento.

forsinke ritardare; *bli forsinket (ri)* tardare, essere in ritardo; *forsinket levering* consegna tarda (ritardata); *være forsinket* essere in ritardo; *toget er 10 minutter forsinket* il treno ha un ritardo di dieci minuti; **forsinkelse** ritardo.

forsinking zincatura; galvanizzazione f.

forsire ornare, decorare (*med di, con*); **forsiring** decorazione f; ornamento; mus. fioritura.

forskale rivestire di cassaforma; **forskaling** (betong) cassaforma; perlinato, panconcellatura; **forskalingsbord** corrente m, panconcello, assicella.

forskanse trincerare; ~ *seg* trincerarsi; **forskansning** trinceramento; *drive en ut av hans forskansninger* mettere qn. alle strette, snidare qn.

forske indagare, investigare, fare delle ricerche; ~ *i* studiare, esaminare; **forskende** scrutatore, indagatore; (strengt) inquisitore; **forsker** investigatore m, osservatore m; (lærd) studioso, ricercatore m; esploratore m; **forsker-** (mest) di ricerca; **forsker-ånd** spirito indagatore, animo studioso di; **forsk-(n)ing** ricerca, indagine f scientifica; *polarforskning* esplorazione f polare.

forskin (fang-) grembiule m di cuoio.

forskip parte f anteriore della nave, prua.

forskjell differenza (*fra da; i di; mellom ... og tra (fra) ... e*); (begreps-) distinzione f; (ulikhet) diversità; *det er ~ på folk* non tutti sono uguali; *det gjør ingen ~* fa lo stesso; *gjøre ~ på* far differenza (distinzione) tra; *kjenne ~ på dem* distinguere gli uni dagli altri; *til ~ fra* a differenza di; *uten ~* indifferentemente.

forskjellig differente, diverso; (ulik) dissimile; (atskilt) distinto; (vekslende) vario, variato; **forskjellige** (atskillige) molti, diversi, vari (foran s.); *forskjellige ganger* varie volte; *være av ~ størrelse* essere di grandezza (misura) diversa; *vi er av ~ mening* siamo di opinione diversa; *være ~ fra* essere diverso da, differire da; *være forskjellige i rang* differire di rango, essere di rango diverso; *vi har forskjellige interesser* non abbiamo gli stessi interessi; *det kan man ha forskjellige meninger om* è questione di opinioni; *på ~ måte* diversamente; *på forskjellige måter* in modi diversi.

forskjelligartet di natura (qualità, specie) diversa, eterogeneo; **forskjelligfarget** di colori diversi; variegato, variopinto; **forskjellighet** differenza, diversità; dissomiglianza (ulikhet); (avveksling) varietà; (menings-) divergenza (di opinioni).

forskjerm parafango (pl.: -ghi) anteriore.

forskjertse guastare, rovinare.

forskjære tagliar male; (vin) tagliare; **forskjærkniv** trinciante m; ~ *og gaffel* servizio per trinciare; **forskjæring** (vin) taglio.

forskjønne abbellire; **forskjønnelse** abbellimento; **forskjønnelsesmiddel** cosmetico (pl.: -ci).

forskning se: forskning; **forskningsarbeid** (lavoro di) ricerca; **forskningsinstitutt** istituto di ricerca scientifica; **forskningsråd** consiglio nazionale per la ricerca scientifica.

forskole scuola materna; corso preparatorio.

forskrekke spaventare; sbigottire; *forskrekkes, bli forskrekket* spaventarsi (*over di, per*), sbigottirsi; **forskrekkelig** spaventoso, spaventevole, terribile; **forskrekkel** spavento, paura.

forskremt spaventato, intimorito.

forskrift modello, esempio; fig. precetto, istruzione f, direttiva, norma; (leges) prescrizione f; **forskriftsmessig** regolamentare, secondo le regole.

forskrike, ~ *seg* sgolarsi.

forskrive, ~ *seg til djevelen* vendere l'anima al diavolo.

forskrudd, **forskruet** fig. tocco, toccato, stravagante.

forskudd (forskott) anticipo; (avdrag) acconto; *be om (gi) ~* chiedere (dare) un anticipo; *på ~* in anticipo, anticipatamente, in precedenza.

forskuddsbetaling pagamento anticipato; anticipo; (avdrag) acconto; **forskuddsskatt** imposta anticipata; **forskuddsvis** in anticipo, anticipatamente; **forskuttere** anticipare, pagare anticipatamente; **forskuttering** anticipazione f, anticipo.

forskyve spostare, (oppsette) differire; **forskyv-(n)ing** spostamento, deviazione f, differimento, rinvio.

forskåne risparmiare (*en for noe* qc. a qn.); *jeg skal skåne dem for resten* il resto glielo risparmio; *forskån meg for den slags bemerkninger* mi dispensi dall'ascoltare certi discorsi; **forskånelse**, **forskåning** esonero, dispensa (*for da*).

forslag 1. proposta; (til vedtak) mozione f; *gjøre (stille) et ~* fare una proposta; (til vedtak) presentare una mozione; *bringe i ~* proporre.

forslag 2. mus. appoggiatura.

forslagen astuto, scaltro; **forslagenhet** astuzia.

forslagsrett diritto di far proposte; **forslagsstiller** proponente m, f; autore m della proposta.

forslitt logoro, liso; fig. trito; ~ *talemåte* frase frusta (el.: banale), luogo comune.

forsluke, ~ *seg* abboffarsi (*på di*); **forsluken** ingordo, goloso, ghiotto; **forslukenhet** ingordigia, voracità.

forslå 1. (slå fordervet) pestare, tempestare di botte; **forslå** 2. (strekke til) bastare.

forsmak pregustamento, pregusto (*på di*).

forsmedelig ignominioso, infamante, obbrobrioso; **forsmedelse** ignominia, infamia, disonore m.

forsmå disdegnare, respingere; *det er ikke å ~* non è cosa che si rifiuta, a questo non si dice di no.

forsnakke, ~ *seg* dire troppo, lasciarsi scappare qc.; (snakke feil) fare una papera; *han har forsnakket seg* la lingua lo ha tradito; **forsnakkelse** parola (frase f) sfuggita di bocca; papera, lapsus (linguae).

forsnevre restringere; fig. og: immiserire; **forsnevring** restringimento; med. stenosi f.

forsommer inizio dell'estate.

forsone (ri)conciliare, (rap)pacificare; (formilde) rabbonire, placare; ~ *seg med den tanke at* abituarsi all'idea che (el.: di); **forsonende** conciliatore; rel. propiziatorio; (mildnende) attenuante; ~ *trekk* attenuante f; **forsoner** conciliatore m, paciere m, pacificatore m; **forsoning** conciliazione f, riconciliazione f; propiziazione f; *rekke hånden til ~* fare il primo passo; **forsonings-** conciliatore, propiziatore; **forsoningsfest** (jødernes) giorno dell'espiazione; **forsonlig** conciliante; **forsonlighet** indole f conciliante; mitezza.

forsorg assistenza; **forsorgsvesen** ente f di assistenza sociale; **forsorgsunderstøttet** assistito.

forsove, ~ *seg* svegliarsi troppo tardi, dormire troppo a lungo; *se forsovet ut* aver l'aria assonnata.

forspann tiro, muta; *friskt ~* cambio di cavalli; **forspent** attaccato; ~ *med* tirato da.

forspill preludio; (teater) prologo (pl.: -ghi); *være ~ til* preludere a.

forspille perdere, sciupare; (glede) turbare; ~ *noe for en* far perdere qc. a qn.; ~ *sitt gode navn og rykte* rovinarsi la reputazione; ~ *sjansen til* perdere l'occasione di; *forspilt sjanse* occasione mancata.

forspise, ~ *seg* mangiare troppo, rimpinzarsi.

forsprang anticipo, vantaggio (*på su*); *to dagers ~* due giorni di vantaggio; *få ~* partire con vantaggio, portarsi in vantaggio; *beholde forspranget* mantenere il vantaggio.

forst- forestale.

forstad sobborgo (pl.: -ghi), periferia, suburbio; **forstadsbane** ferrovia suburbana; **forstadsbeboer** abitante della periferia.

forstand senno, giudizio; intelletto, intelligenza; (betydning) senso; F comprendonio; cervello; discernimento; *god (sunn) ~* giudizio, buon sen-

so; *skarp ~* acutezza di mente; *ha en klar ~* avere un ingegno brillante; *ha ~ på* intendersi di; *gå fra (miste) forstanden* uscire di senno, perdere la ragione; *være fra forstanden* essere fuori di sé; *ikke være ved sin fulle ~* non essere nel pieno delle facoltà mentali; *forstanden kommer med årene* il giudizio viene con l'età, invecchiando si mette giudizio; *det går over min ~* non lo posso assolutamente capire, ciò è al di sopra del mio intendimento; *i bokstavelig ~* alla lettera, letteralmente; *i egentlig ~* in senso proprio; *i figurlig ~* in senso figurato; *i høyere ~* in senso più elevato; *i ordets vanlige ~* nel senso usuale del termine; *i strengeste ~* nel senso più stretto del termine; *i videste ~* in senso lato, per estensione.

forstander direttore m, prefetto, capo, gerente m; **forstanderskap** direzione f, consiglio; (kirke-) consistoro; **forstandig** intelligente; (fornuftig) giudizioso, sensato; **forstandighet** intelligenza; **forstandsmenneske** uomo (donna) di cervello; **forstandsmessig** cerebrale, intellettuale; **forstandsøvelse** esercizio della mente.

forstavelse prefisso.

forstavn prua, prora; *i forstavnen* a prua.

forstelev alunno della scuola forestale.

forste(i)ne pietrificare (og fig.); **forste(i)net** di sasso, pietrificato; fossile; **forste(i)ning** pietrificazione f; fossilizzazione f.

forstemmende scoraggiante, deprimente; **forstemt** scoraggiato, depresso, abbattuto.

forsterke rinforzare, rafforzare; consolidare; (øke) aumentare, accrescere; intensificare; (lyd) amplificare; **forsterkende** rafforzativo; gram. rafforzativo; accrescitivo; **forsterker** (radio) amplificatore m; **forsterkerrør** valvola amplificatrice; **forsterkerstasjon** ripetitore m; **forsterkning** rinforzo, rinforzamento.

forstikke, ~ *seg* nascondersi.

forstille, ~ *seg* fingere; ~ *seg for en* celare i propri sentimenti (le proprie intenzioni) a qn.; **forstillelse** simulazione f, finzione f; inganno; **forstillelseskunst** l'arte di fingere (simulare).

forstilling tekn., mil. avantreno.

forsting (søm) punto avanti.

forstkandidat ingegnere m forestale; **forstmann** selvicoltore m.

forstokket indurito, incallito; impenitente.

forstoppe turare, chiudere; (rør) otturare; (kanal) ostruire; (mage) costipare; **forstoppeelse** otturazione f, ostruzione f; (mage-) costipazione f; (nese-) intasamento (del naso); *lide av ~* essere stitico.

forstrekke 1. med. lussare, slogare; ~ *en sene* subire uno strappo muscolare; **forstrekke** 2., ~ *en med penger* prestare (dare) del denaro a qn.; **forstrekning** med. lussazione f, slogatura, stiramento, strappo; (lån) prestito.

forstudium studio preliminare.

forstue 1. s. anticamera, vestibolo.

forstu(v)e 2. med. slogare, (dis)torcere; mar. stivare in luogo sbagliato; ~ *foten* slogarsi un piede; **forstu(v)ing** med. distorsione f, slogatura, f storta; mar. stivamento in luogo sbagliato.

forstumme ammutolire; (opphøre) cessare.

forstvesen ente f statale foreste; **forstvitenskap** selvicoltura.

forstykke pezzo (parte f) davanti.

forstyrre (dis)turbare; (forvirre) confondere; (ødelegge) guastare; **forstyrrelse** disturbo, turbamento; (forvirring) confusione f; *bringe ~ i noe* ingarbugliare qc., arrecare confusione in qc.; **forstyrren-**

de conturbante, perturbatore; *det er meget ~* questo mi (ti etc.) disturba molto.

forstyrret disturbato, turbato, confuso; (i hodet) toccato; (utseende) sconvolto.

forstørre ingrandire; ingrossare, ampliare; **forstørrelse** ingrandimento; ampliamento; **forstørrelsesapparat** ingranditore m; **forstørrelsesglass** lente f d'ingrandimento; **forstørring** se: **forstørrelse**.

forstøte respingere; (hustru) ripudiare; (barn) rinnegare; (religion) abiurare; *være forstøtt av Gud* essere maledetto da Dio; **forstøtning** puntello, rinforzo; **forstøtningsmur** muro di sostegno.

forstå capire, intendere, comprendere, percepire; intuire; (kunne) sapere; *hva forstår man ved?* che cosa s'intende per?; *forstår du det?* lo capisci?; è chiaro?; *la oss ~ hverandre* intendiamoci; *ikke ~ noe (et ord) av* non capirci niente (nulla) (non comprendere una parola di); *så forstår jeg ikke lenger et ord av det hele* allora non ne so più niente; *han forstår ikke hva han selv sier* non capisce nemmeno quel che dice; *det er ikke slik å forstå* ha capito male; *det er ikke slik å forstå at ...* non che ... (+ konj.); *ikke ville ~* non volere intendere ragione; F fare lo gnorri; *en forstående venn* un amico comprensivo; *et forstående smil* un sorriso d'intesa; *~ seg på* intendersi di; *la en ~ noe* far capire qc. a qn.; *det forstår seg (av seg selv)* questo s'intende, questo va da sé, questo è ovvio.

forståelig comprensibile, intelligibile; *lett ~* facile a capirsi; *det er ~ at* si capisce che; *gjøre en noe ~* rendere qc. comprensibile a qn.; *gjøre seg ~* farsi capire; **forståelighet** comprensibilità; **forståelse** intesa; comprensione f; intelletto; (tydning) interpretazione f; (betydning) senso; *leve i god ~* vivere in perfetta intesa; *stå, være i (hemmelig) ~ med en* avere intelligenza con qn., F intendersela con qn. **forståelsesfull** comprensivo; indulgente.

forsulten affamato, famelico (pl. -ci).

forsumpe, forsumpes impantanarsi; imputridire, ristagnare; *vi forsummer* ci stiamo lasciando andare; **forsumpet** impantanato; fig. ottuso, apatico (pl. -ci).

forsvar difesa; (disputas) discussione f; *ta i ~* prendere le difese di; *til sitt ~* in sua difesa; *innskrenke seg til ~* stare sulle difensive; **forsvare** difendere; (hevde) sostenere; *~ (tale) en sak* perorare una causa; *jeg kan ikke ~ å* non posso prendermi la responsabilità di; *ute av stand til å ~ seg* privo di difesa; **forsvarer** difensore m; jur. avvocato difensore; **forsvarlig** difendibile, giustificabile; (sikker) sicuro, solido; (stor) grosso; *i ~ stand* in buono stato; adv. (passende) come si conviene; (til gagns) perbene, come si deve.

forsvarsdepartement ministero della difesa; **forsvarsevne** mezzi mpl di difesa; **forsvarsfellesskap, det europeiske ~** la comunità europea di difesa (CED); **forsvarsforbund** alleanza difensiva; **forsvarskrig** guerra difensiva; **forsvarslinje** linea di difesa; **forsvarsløs** indifeso; **forsvarsmiddel** mezzo di difesa; **forsvarsminister** ministro della difesa; **forsvarsplan** piano di difesa; **forsvarssaken** la questione della difesa nazionale; **forsvarsskrift** apologia.

forsvarsstand stato di difesa; **forsvarsstilling** posizione f di difesa; difensiva; **forsvarsstyrke** forze fpl difensive; **forsvarssystem** sistema m difensivo; **forsvarstale** perorazione f; jur. arringa della difesa; **forsvarstiltak** misure fpl difensive; **forsvarsverker** mil. difese fpl.; **forsvarsvitne** testimone m, f a discarico; **forsvarsvåpen** arma difensiva.

forsverge (av-) abiurare; *man skal ingen ting ~* non

bisogna mai giurare su nulla.

forsvinne sparire, scomparire, svanire; (stikke av) eclissarsi, F filarsela all'inglese, svignarsela; **forsvinnende** evanescente, che si perde in lontananza; *~ (liten)* quasi impercettibile, minimo.

forsvinning scomparsa, sparizione f; **forsvinningsnummer** gioco di prestigio, sparizione f; *lage et ~* eclissarsi, svignarsela, dileguarsi.

forsyn provvidenza; **forsynet** (Gud) la provvidenza.

forsynde, ~ seg peccare (*imot noe* contro qc.); *~ seg mot en* offendere qn., comportarsi male verso qn.; **forsyndelse** peccato, fallo.

forsyne, ~ en med provvedere (munire) qn. di, fornire qc. a qn.; (utstyre) corredare qn. di; (provi-ant) approvvigionare qn. di; *~ markedet* rifornire il mercato; *~ seg* far provvista (*med di*); merk. fornirsi; (ved bordet) servirsi; *forsyn Dem!* si serva!; *jeg er forsynt* sono servito, grazie; **forsyning** rifornimento; (provi-ant) approvvigionamento; merk. fornitura; (lager) scorta, giacenze fpl.

forsynlig provvido, lungimirante; **forsynlighet** provvidenza, lungimiranza.

forsøk tentativo; prova; esperimento; (anstrengelse) sforzo; *~ på mord* tentato omicidio; *gjøre et ~ med* provare con; *gjøre ~ på å* tentare (cercare) di; *gjøre sitt siste ~* fare un ultimo tentativo; *gjøre et nytt ~* ritentare, tornare alla carica.

forsøke tentare, cercare, provare (å di); (bestrebe seg) sforzarsi, fare in modo (di); *~ seg* fare un tentativo; *~ seg i et håndverk* tentare un mestiere.

forsøks- (oftest) sperimentale; **forsøksavdeling** reparto collaudi; **forsøksballong** pallone m sonda; fig. sondaggio; **forsøksdrift** sfruttamento (coltivazione f) sperimentale; **forsøksdyr** animale m da esperimenti (da laboratorio); cavia (og fig.); **forsøksheat** (gara) eliminatoria; **forsøksskanin** fig. cavia; **forsøkslaboratorium** laboratorio di ricerca; **forsøksmetode** metodo sperimentale; **forsøksskole** scuola sperimentale; **forsøksstadium** fase f sperimentale; **forsøksstasjon** centro sperimentale; **forsøksvis** sperimentalmente, a titolo di prova.

forsøve argentare; **forsølving** argentatura.

forsømme trascurare; (ikke benytte) lasciar scappare, non approfittare di; (plikt) mancare a; (utebli fra) restare assente da; **forsømmelig** negligente, trascurato; *være ~ i sitt embete* essere negligente nell'adempiere le proprie funzioni; **forsømmelighet** negligenza, trascuratezza; (sjanse) perdita; (uteblivelse) assenza.

forsørge mantenere; provvedere alle necessità di; *~ seg selv* mantenersi, guadagnarsi il pane; **forsørgelse** mantenimento, sostentamento; **forsørgelsesanstalt** ospizio, ricovero; **forsørgelsesberettiget** avente diritto al mantenimento; **forsørgelseskommune, -sted** luogo di residenza dell'assistito.

forsørger sostentatore m, colui (colei) che ha qn. a carico; **forsørgerplikt** obbligo di mantenere; **forsørgertillegg** assegni mpl familiari.

forsøte addolcire (og fig.); dolcificare.

forsåpe saponificare; **forsåpelig** saponificabile; **forsåp(n)ing** saponificazione f.

fort 1. s. mil. forte m, fortezza; *lite ~* fortino.

fort 2. adv. presto, rapidamente, in fretta; *gå for ~* (ur) essere (troppo) avanti.

forta, ~ seg strapazzarsi; (gi seg) calmarsi.

fortann (dente m) incisivo, dente m davanti.

fortape perdere; *fortapes* perdersi, rel. perdere l'anima, dannarsi; *~ seg i* perdersi in; **fortapelse** perdita, smarrimento; (rettigheter) decadenza; rel. per-dizione f.

fortapt perduto, smarrito; (motløs) abbattuto; (hensunken) assorto; rel. dannato; ~ *får* peccorella smarrita; *den fortapte sønn* il figlio prodigo.

fortau marciapiède m; **fortaukant** orlo del marciapiède; **fortausbelle** lastra (el. mattonella) del marciapiède; **fortausrestaurant** ristorante all'aperto.

forte 1. adv. og m mus. forte; **forte** 2. v., ~ *seg* affrettarsi, sbrigarsi, far presto.

fortegn segno; mus. segno d'alterazione, accidente m; **fortegne** disegnare male; fig. descrivere (interpretare) male.

fortegnelse nota; lista, distinta; inventario; catalogo (pl.: -ghi); *oppta ~ over noe* fare l'inventario (una distinta) di qc.

fortegning 1. errore m di disegno, disegno sbagliato; **fortegning** 2. (modell) modello (di disegno).

fortelle raccontare, narrare; ~ *igjen* ripetere; ~ *videre* (fortsette) continuare il racconto; (spre) raccontare ad altri; *man forteller at* si dice che, corre voce che; *jeg har latt meg ~* mi è stato detto, ho saputo; **fortellende**, ~ *stil* stile narrativo; **forteller** narratore m; **fortelling** narrazione f, racconto; storia; (diktet) racconto, favola.

fortenke, ~ *en i noe* biasimare qn. per qc.; *De kan ikke ~ meg i at* ammetterà che sia logico che io (konj.); **fortenkt** pensoso, assorto.

forteppe (teater) sipario, tela.

forterpet detto e ripetuto; se også: **fortersket** trito e ritrito; ripetuto mille volte.

fortetning condensazione f; compattezza; **fortette** condensare.

fortgang, *gjøre all mulig ~* accelerare al massimo, agire con la massima sollecitudine.

fortid passato (og gram.); (oldtid) antichità; *i fortiden* (tidligere) nel passato, una volta; *leve i fortiden* vivere nel passato; **fortidslevninger** antichità fpl; anticaglie fpl; **fortidsminne** monumento dell'antichità, monumento culturale.

fortie tacere, passare sotto silenzio, (dølge) nascondere (*noe for en qc. a qn.*); **fortielse** silenzio (*av su*); reticenza; (forbehold) riserva; (utelatelse) omissione volontaria.

fortil (sul) davanti, di fronte.

fortinne stagnare; **fortinning** stagnatura.

fortjene (være verdig til) meritare, esser degno di; *han har fortjent det* se lo è meritato (guadagnato); *det hadde jeg ikke fortjent av Dem* non me lo sono proprio meritato da parte Sua; *derfor fortjener han takk av oss* perciò gli dobbiamo essere riconoscenti.

fortjeneste (vinning) guadagno, utile m, profitto, lucro; (fortjenstfull handling) merito; *ha en god ~* guadagnare bene; *det er hele min ~* è tutto quello che ci guadagno; *det går dårlig med fortjenesten* gli affari vanno male; *denne manns fortjenester* i servizi resi da quest'uomo; *behandle en etter ~* trattare qn. secondo i suoi meriti; *lønnen over ~* ripagato al di sopra dei suoi meriti.

fortjenstfull meritevole; benemerito; (handling) meritorio; **fortjenstmedalje** medaglia al valore (civile, militare); **fortjent** meritato; *han har gjort seg ~ av si* è meritato; *gjøre seg ~ til* meritare; *høyt ~* benemerito.

fortløpende continuo, successivo; ~ *nummer* numeri di seguito.

fortne (og refl.) accelerare, (ur) andare avanti.

fortolke interpretare, commentare, spiegare; **fortolker** interprete m,f; commentatore m; (bibel-) esegeta m,f; **fortolk(n)ing** interpretazione f, commento, esegesi f; **fortolkningskunst** capacità d'interpretazione, arte f d'intendere; ermeneutica.

fortolle sdoganare, pagare la dogana; *har De ikke noe å fortolle?* ha niente da dichiarare?; **fortolling** sdoganamento; pagamento dei diritti doganali.

fortom estremità della lenza; (hest) barbazze.

fortune, ~ *seg* sembrare, apparire; **fortoning** apparizione f, visione f.

fortopp mar. albero di trinchetto; **fortrav** mil. cavalleria d'avanguardia.

fortred male, noia, fastidio; *gjøre en ~* far del male a qn.; *ikke gjøre en katt ~* essere buono come il pane; **fortredelig** spiacevole, increscioso; (gretten) scontroso, immusonito; **fortredelighet** noia, molestia, seccatura; (slett lune) cattivo umore.

fortreffelig eccellente; adv. a meraviglia.

fortrekke tr. (muskler) contrarre; (fordreie) contorcere; intr. andarsene, ritirarsi; ~ *ansiktet* fare una smorfia; *ikke ~ en mine* rimanere impassibile; **fortrekning** contrazione f; (ansikt) smorfia.

fortreng sloggiare; (kaste ut) mandar fuori, espellere; (konkurrent) soppiantare; (tre i stedet for) sostituire, rimpiazzare.

fortrinn preferenza (*for per*); (egenskap) qualità; (fordel) vantaggio; (forrett) privilegio; *gi en fortrinnet* accordare (dare) la preferenza a qn.; *ha fortrinnet* prevalere su, aver la meglio su; **fortrinns** eccellente, superiore; adv. mirabilmente; **fortrinnsrett** privilegio; **fortrinnsvis** prevalentemente, di preferenza.

fortrolig confidenziale, intimo, amichevole, familiare; s. confidente m,f; ~ *meddelelse* notizia confidenziale; confidenza; ~ *venn* amico intimo; confidente m,f; *gjøre seg ~ med* prendere confidenza con; familiarizzarsi con; *være ~ med en* aver dimestichezza con qn.; **fortrolighet** confidenza, intimità; familiarità, dimestichezza, *ha ens ~* essere il confidente di qn.; *ha ~ til* essere in confidenza con qn.; *skjenke en sin ~* confidarsi con qn.; *i ~ in* confidenza, confidenzialmente, segretamente.

fortrolle stregare, ammalare, incantare.

fortropp (punta d') avanguardia.

fortruknet, ~ *ansikt* viso alterato; *fortrukne trekk* lineamenti contratti; **fortrykt** oppresso.

fortrylle incantare, affascinare; **fortrylles** incanto, fascino, incantesimo; *heve fortryllesen* rompere l'incantesimo; **fortryllende** incantevole, affascinante; **fortryllet** incantato; stregato.

fortrøstning fiducia; *sette sin ~ til* riporre la fiducia in; **fortrøstningsfull** fiducioso.

fortsette continuare, proseguire; (gjenoppta) riprendere; *det ikke ~ slik* così non si può andare avanti; *ved fortsatt studium* a forza di studiare, studiando in continuazione; **fortsettes** continua; **fortsettelse** continuazione f, proseguimento; (artikkel) seguito; ~ *følger* continua; il seguito al prossimo numero; **fortsettelsesskole** scuola complementare, corsi integrativi.

fortumlet confuso, sconvolto; ~ *i hodet* stordito; *gjøre ~* sconvolgere, stordire.

fortuna la fortuna; *fru ~* la signora Fortuna.

fortvile disperare (og refl.); *være fortvilet* essere disperato; *det er til å ~ over* fa disperare; **fortvilelse** disperazione f; *bringe til ~* ridurre alla disperazione; **fortvilende** desolante, che fa disperare; **fortvilet** disperato, desolato (*over per*).

fortykkelse inspessimento, ingrossamento.

fortynne assottigliare; diluire; (saus, vin) allungare; (luft) rarefare; **fortynning** assottigliamento; diluizione f; annacquamento; rarefazione f.

fortyske germanizzare; **fortysk(n)ing** germanizzazione f.

fortære (nyte) consumare; (spise) mangiare; (sluke) divorare; (ødelegge) consumare; (forøde) dilapidare; *fortæres av ild* essere consumato dalle fiamme; *fortæres av sorg* struggersi dal dolore; **fortærende** divorante; (ergerlig) irritante, che da fastidio; **fortæring** consumo, consumazione f.

fortørke disseccare; *fortørkes* disseccarsi.

fortørnet arrabbiato; *bli ~* arrabbiarsi (*over per, på con*), offendersi, risentirsi (*over di, per*).

fortøye ormeggiare, ammare; (to anker) afforcare; **fortøyning** ormeggio, amarraggio; afforco; **fortøyningspel, -pål** (puller) bitta, palo d'ormeggio.

forulempe (plage) molestare, importunare; (for-nærme) insultare; (gjøre vondt mot) far del male a.

forulykke(s) perire; **forulykket** perito; *den forulykkede* la vittima.

forum foro.

forunderlig strano, singolare; (sær) bizzarro; ~ *nok* guarda caso, stranamente.

forundersøkelse inchiesta preliminare.

forundre stupire, meravigliare; *forundres, ~ seg* stupirsi, meravigliarsi (*over di; over at che + konj.*);

forundring stupore m, meraviglia, sorpresa (*over di*); *til min store* ~ con mia grande sorpresa; *til alles* ~ nello stupore generale; **forundringspakke** sorpresa.

forunne concedere, accordare.

forurense inquinare; **forurensing** inquinamento.

forurette fare un torto a, (krenke) ledere, (skade) pregiudicare, danneggiare; **forurettelse** torto.

forurolige inquietare, allarmare, preoccupare; (fienden) incalzare.

forut (sted) avanti; mar. a prua; (bevegelse) avanti, (i tid) in precedenza, prima; ~ *for* (i rom) in avanti, innanzi, (i tid) in anticipo, in precedenza, prima; *være ~ for en* precedere (superare) qn.; *være ~ for sin alder* essere precoce; *være ~ for sin tid* precorrere i tempi; *være (gå, ligge) ~ for* (i tid) essere anteriore a; *vår tidsregning er ~ for russernes* il nostro calendario è in anticipo su quello dei russi; *han er langt ~ for oss* fig. ci supera tutti.

forutanelse presentimento; **forutane** presentire.

forutbestemme prestabilire, preordinare, predestinare (srl. rel.); **fortubestemmelse** predisposizione f, predestinazione f.

forutbestille prenotare, fissare; **forutbestilling** prenotazione f, ordine m preliminare.

foruten (med unntak av) eccetto, tranne, all'infuori di; (ikke medregnet) oltre, senza contare; (blottet for) senza; *være noe ~* fare a meno di qc.; ~ *at jeg kan italiensk* oltre a sapere italiano.

forutfattet, ~ *mening* preconconcetto, prevenzione f; *ha en ~ mening* (*forutfattede meninger*) avere dei preconconcetti; **forutføle** presentire, presagire; **forutføelse** presentimento, presagio.

forutgående precedente, antecedente.

forutinntatt, *være ~ imot* essere prevenuto contro; *være ~ for* essere parziale nei riguardi di.

forutsatt, ~ *at* posto che, ammesso che, purché, sempre che (+ konj.).

forutse prevedere; **forutseende** previdente; **forutse-enhet** previdenza.

forutsetning presupposto; (vilkår) condizione f; *under den(ne) ~* posto ciò, in questa ipotesi, (betingelse) a questa condizione; *under ~ av at* posto che, a condizione che (+ konj.); **forutsette** presupporre; (ha til forutsetning) comportare, far supporre.

forutsi predire, pronosticare; **forutsigelse** predizione f, pronostico (pl.: -ci).

forutviten prescienza; **forutvitende** presciente.

forvalte amministrare, gestire; **forvalter** amministratore m, gerente m, f, (gård) fattore m; **forvaltning** amministrazione f, gestione f, gerenza; **forvaltningsrett** diritto amministrativo.

forvandle trasformare, tramutare, trasfigurare; ~ *til is* convertire in ghiaccio; ~ *til støv (aske)* ridurre in polvere (cenere); ~ *til støtte* tramutare in statua; *scenen forvandles* la scena cambia; **forvandling** trasformazione f, cambiamento, metamorfosi f; conversione f; riduzione f (*til in*).

forvanske alterare, contraffare, travisare; deformare; **forvansk(n)ing** alterazione f, contraffazione f, travisamento; deformazione f.

forvaring custodia; *gi en noe i ~* dare qc. in custodia a qn.; *ha i ~* custodire, (nedlåst) tenere sotto chiave; *sette i (sikker) ~* mettere in luogo sicuro.

forvarsel segno premonitore, presagio; mil. preallarme m.

forveien, *i ~* (for) prima, già, in precedenza, a priori; *året i ~* l'anno prima (el. precedente); *gå (dra osv.) i ~* andare avanti, precedere; *sende i ~* mandare in precedenza.

forveksle scambiare (*med per*), confondere (*med con*); ~ *en ting med en annen* prendere una cosa per un'altra; **forveksling** scambio, confusione f; ~ *av to personer* errore di persona.

forvelle sbollentare, scottare.

forvenne viziare.

forvente prevedere, sperare, aspettarsi; **forventning** attesa, aspettativa; *skuffede forventninger* speranze deluse; *mot (all) ~* contro ogni aspettativa; *over (all) ~* al di là di ogni speranza; *etter all ~* come previsto; **forventningsfull** pieno di speranza, speranzoso, in attesa.

forverk (pelsverk) pelliccia; **forverks-** se: pels-.

forverre peggiorare, aggravare; **forverres** peggiorare, aggravarsi; (moral) corrompersi; **forverring** peggioramento, aggravamento.

forvikke bot. vecchia.

forvikling complicazione f; (teater) intrigo (pl.-ghi).

forville sviare, fuorviare, mettere fuori strada; ~ *seg* perdersi, smarrirsi, (moral) traviarsi; **forvillet** smarrito, disorientato, confuso; traviato.

forvirre (forvikle) ingarbugliare, scombussolare; (sinn, tanke) confondere, disorientare; *bli forvirret* confondersi, rimanere confuso; *forvirret snakk* parole senza senso; *forvirret i hodet* frastornato; **forvirring** disordine m, scompiglio; scombussolamento; confusione f (og fig.).

forvise esiliare, bandire; (til best. sted) relegare; **forvisning** esilio, bando; relegazione; **forvisningssted** luogo d'esilio.

forvisse persuadere, convincere (*om di*); ~ *seg om* accertarsi di; ~ *seg om at* accertarsi, convincersi che; **forvisning** certezza, convinzione f.

forvitte scomporsi, disgregarsi; **forvitret** disgregato, efflorescente; **forvitring** disgregazione f, efflorescenza.

forvokst cresciuto troppo (velocemente); deforme.

forvorpen perverso, depravato; **forvorpenhet** perversità, depravazione f.

forvoven gl. temerario, avventato, troppo audace; **forvovenhet** temerarietà, audacia, avventatezza.

forvreng travisare, snaturare, (ord) alterare, torcere; ~ *ansiktet* far boccacce; **forvrengning** travisamento, alterazione f.

forvri storcere, contorcere; (lem) slogare, lussare;

~ *handleddet* slogarsi il polso; **forvridning** contorsione f, storcimento; (lem) slogatura, lussazione f, F storta.

forvrøve ingarbugliare, impappinare.

forværelse anticamera; *vente i forværelset* far anticamera.

forvåket esaurito dalle veglie (dall'insonnia).

forynge ringiovanire; **foryngelse** ringiovanimento; **foryngelseskur** cura per ringiovanire; **forynges** ringiovanire.

forære regalare, donare; ~ *en noe* regalare qc. a qn.; *jeg har fått det forærende* l'ho avuto in regalo; **foræring** regalo, dono, presente m.

forøde sperperare, dilapidare, scialacquare, dissipare; **forødelse** sperpero, dissipazione f.

forøke aumentare, accrescere, incrementare; migliorare; *med forøket interesse* con doppio interesse; **forøkelse**, **forøkning** aumento, accrescimento, incremento.

forønsket desiderato, augurato, voluto; *saken har fått det forønskede utfall* la questione ha avuto la conclusione sperata.

forøve commettere; compiere; jur. også: perpetrare. **forøvelse** (tidl. øvelse) esercizio preparatorio.

for øvrig del resto, d'altronde, d'altra parte.

forår primavera; se: vår.

forårsake causare, cagionare, arrecare.

fosfat fosfato; **fosfor** fosforo; **forforsur** fosfato di...; *fosforsurt salt* fosfato; **forforsyre** acido fosforico (pl.: -ci).

foss (vannfall) cascata, cateratta; **fosse** scorrere a fiotti, scrosciare, precipitare; **fossedur** scroscio di cascata; **fossefall** cascata, cateratta; **fossegrim** genio delle acque; **fossefall** zool. merlo acquaiuolo; **fossestryk** rapida; **fosseutbygging** sfruttamento dell'energia idrica.

fossil fossile; s. fossile m.

fosskoke bollire a tutta forza.

fostbror fratello d'armi; **fostbrorskap** fratellanza d'armi.

foster embrione m, (over 2 måneder) feto; (ånd-) prodotto (della mente); (fantasi-) parto (della fantasia); *fosteret i mors liv* la creatura nel grembo materno; **fosterbror** (pleiebror) fratello di latte.

fosterdrap feticidio; **fosterfordrivelse** aborto provocato, pratiche fpl abortive; **fosterjord** terra natale; **fosterland** paese m natio, patria; **fosterliv** vita embrionale; **fostervann** liquido amniotico.

fostre allevare; fig. generare, far nascere.

fot piede m (også: grunn, fotstykke, versefot, mål); *få fast* ~ prender piede; *det går som* ~ *i huse* fila liscio come l'olio; *gi en fotter å gå på* far correre, (penger) spendere; *sette sin* ~ *i et hus* metter piede in una casa; *jeg vil ikke mer sette foten innenfor døra hans* a casa sua non ci metto più piede; *for fote* indistintamente, a destra e a sinistra; *hogge ned for fote* massacrare senza far distinzioni; ~ *for* ~ *passo a passo*; *hjelpe en på fote* rimettere qn. in piedi; *komme på fote* rimettersi in carreggiata, ristabilire i propri affari; *stå på god* ~ *med* essere in ottimi rapporti con; *leve (stå) på en fortrolig* ~ *med* avere confidenza con; *stå på like* ~ *med* essere pari a (alla pari con); *stå på en spent* ~ *med* essere in rapporti tesi con; *på stående* ~ sui due piedi; *holde en tale på stående* ~ improvvisare un discorso; *leve på en stor* ~ vivere da gran signore; *stå på svake fotter* mancare di fondamento; (*gå*) *på sin* ~ (andare) a piedi; *til fots* a piedi; F sul cavallo di San Francesco; *falle til fote* sottomettersi, cedere; *ved foten av* ai piedi di.

fotbad pediluvio; **football** pallone m; (spill) (gioco del) calcio, football m inv.; **footballbane** stadio; **footballdommer** arbitro; **footballkamp** partita di calcio; **footballag** squadra di calcio; **footballspiller** giocatore m di calcio.

fotende piedi mpl; **fotfeste** appoggio; *få* ~ prender piede; **fotfolk** fanteria, fanti mpl; **fotgjenger** pedone m; **fotgjengerovergang** passaggio pedonale; **fotjern** ferri mpl ai piedi; **fotkyss** bacio del piede; **fotlag** andatura, passo; **fotledd** articolazione f del piede; **fotlenke** catena (ai piedi), (hest) pastoia; **fotnote** nota a piè di pagina, annotazione f in calce.

fotocelle cellula fotoelettrica; **fotogen** fotogenico (pl.: -ci); **fotograf** fotografo; **fotografere** fotografare; **fotografi** fotografia, foto f inv.; **fotografiapparat** apparecchio fotografico, macchina fotografica; **fotografisk** fotografico (pl.: -ci); **fotokopi** fotocopia, copia fotostatica.

fotpanel arkit. zoccolo di legno; **fotpleie** pedicure m, f inv.; **fotrapp** agile, pieveloce; **fotrot** tarso, collo del piede; **fotsbredd** piede m (*jord* di terra); *ikke vike en* ~ non retrocedere di un passo.

fotskammel poggiapiedi m inv.; **fotskraper** raschietto, raschino; **fotslag** (suono del) passo; *holde* ~ tenere il passo; **fotsoldat** fante m, fantaccino.

fotspor orma, pesta, traccia, vestigio; *gå (tre) i ens* ~ calcare le orme di qn.; **fotsti** sentiero.

fotstykke piede m, piedistallo, zoccolo, basamento; **fotsvette** sudore m (traspirazione f) dei piedi; **fotsåle** la pianta del piede; **fottrinn** passo; **fottur** gita a piedi; **fottøy** calzatura.

fotvask(ing) lavaggio dei piedi, rel. lavanda dei piedi; **fotvandrer** viandante m, f; **fotvarmer** scaldapièdi m inv.

fra (sted) da, di; (tid) da; ~ *dør til dør* di porta in porta; *han kommer* ~ *Roma* viene da Roma; *han er* ~ *Roma* è di Roma; *si ham* ~ *meg* gli dica da parte mia; 4 ~ 6 er 2 sei meno quattro fanno due; ~ 5 kroner og oppover da cinque corone in su; *ta noe bort* ~ *bordet* levare qc. dal tavolo; *komme (krype) fram* ~ *bordet* uscire da sotto il tavolo; ~ *prekestolen* dal pulpito; *han er* ~ *seg (selv)* è fuori di sé; ~ *kl. 5 til 6* dalle cinque alle sei; (*like*) ~ *morgen til kveld* dal mattino (fino) alla sera; ~ *morgenen av* dal mattino; ~ *den tid av* a partire da quel momento, da allora in poi; ~ *nå av* d'ora in poi, d'ora in avanti; *gå* ~ *og til* andare avanti e indietro; *det gjør hverken* ~ *eller til* non fa alcuna differenza.

frabe, ~ *seg* chiedere di essere dispensato da, (avslå) rifiutare; *må jeg* ~ *meg slike bemerkninger* (prego) che mi siano risparmiati certi commenti.

fradra detrarre, dedurre, (sum) defalcare (*fra* da); **fradrag** detrazione f, sottrazione f, defalco (pl.: -chi), (i lønn) trattenuta; *med* ~ *av omkostninger* detratte le spese.

fradømme spossessare (*en noe* qn. di qc.) in seguito a sentenza; **fradømmelse** spossessamento giudiziario.

frafall abbandono, defezione f; rel. apostasia; **frafalle** rinunciare a, desistere da, abbandonare, recedere da; **frafallen** rinnegato; rel. apostata m, f.

fraflytte lasciare; ~ *sin bolig* (også) traslocare.

fragment frammento; **fragmentarisk** frammentario.

frakjenne, ~ *en noe* negare qc. a qn., privare qn. di qc., jur. spossessare qn. di qc. (in seguito a sentenza); *man kan ikke* ~ *ham talent* non gli si può negare un certo talento.

frakk soprabito, cappotto; **frakkeoppslag** risolto.

fraklippe tagliare; **fraklipping** taglio.

frakt (sjø- og lufttransport) nolo, (ellers) porto, spese fpl di trasporto, (ladning) carico (pl.: -chi); ~ *betalt* franco di nolo, franco di porto; ~ *ubetalt* nolo (porto, trasporto) a carico.

fraktassuranse assicurazione f del carico; **fraktbok** merk. registro di carico; **fraktbrev** polizza di carico; **frakte** caricare; trasportare; mar. noleggiare; ~ *bort* noleggiare, dare a nolo; se også: befrakte; **fraktevogn** se: fraktvogn.

fraktfart trasporto marittimo; *gå i* ~ essere noleggiato per trasporto merci; **fraktforskudd** anticipo sul nolo; **fraktfri** franco di nolo, franco di porto; mar. costo e nolo, C.I.F.; **fraktgods** carico (pl.: -chi); *sende som* ~ spedire a piccola velocità; **fraktkjøring** autotrasporto; **fraktkontrakt** contratto di noleggio; **fraktseddel** foglio di spedizione; **fraktslutning** mar. contrazione di noleggio; **frakttilbud** offerta di tonnellaggio; **frakttillegg** supplemento di nolo.

fraktur frattura; typ. caratteri mpl gotici.

fraktvogn autocarro, furgone m; (tog) vagone m merci.

fralandsvind vento di terra.

fralegge, ~ *seg noe* disconoscere qc.; ~ *seg alt ansvar* declinare ogni responsabilità.

fraliste sottrarre, soffiare (*en noe* qc. a qn.).

fram (frem) avanti, inanzi; *lenger* ~ più avanti; *gå* (*bevege seg*, *rykke*) ~ andare avanti, avanzare; (*gå til verks*) agire; *komme* ~ venire avanti, (= ut) uscire fuori, venire a galla; (*vise seg*) comparire, F saltar fuori; *komme seg* ~ (*i verden*) fare strada, far carriera; *komme* ~ *med* (ta ~) tirar fuori; ~ *med dere!* venite avanti! (kom ut) uscite fuori!; *det er langt* ~ c'è ancora molta strada da fare; *ta* ~ tirare fuori, estrarre; ~ *og tilbake* avanti e indietro; *billett* ~ *og tilbake* biglietto d'andata e ritorno; *gå* ~ *og tilbake* andare e venire.

fram-, se også: frem-.

frambringe produrre, generare, (skape) creare; ~ *toner på* cavare (ottenere) suoni da.

frambringelse produzione f, creazione f; (produkt) prodotto; **frambringelsesevne** produttività, capacità di creare.

framferd comportamento, modo d'agire, condotta, contegno, attività.

framfor (heller enn) piuttosto che; ~ *alt* prima di tutto, soprattutto; *gå* ~ (*være viktigere enn*) avere la priorità su.

framfusende impetuoso, precipitoso, avventato;

framfusenhet irruenza, impetuosità, precipizio.

framføre (vise fram) presentare; (legge, føre fram) esibire, produrre; (ytre) pronunziare, proferire; ~ *sitt ærend* eseguire la commissione, esporre la ragione della propria venuta.

framgang progresso, successo, carriera; *gjøre* ~ far progressi; *ha god* ~ riuscire, far carriera, aver successo; **framgangsmåte** procedimento, processo, modo d'agire, metodo; **framgå** risultare, conseguire; *derav framgår at* ne consegue (ne risulta) che; **framkalle**, se: fremkalle.

framkomme gl. arrivare, presentarsi; ~ *med et ønske* formulare un desiderio; ~ *ved* prodursi da, essere il risultato di; **framkommelig** (vei) praticabile, (vann) navigabile.

framkomst (tilsyne-) comparsa, apparizione f, nascita; **framkomstmiddel** mezzo di trasporto.

framlegg proposta; **framlegge** produrre, esibire, (til skue) esporre; ~ *for en* sottoporre a qn.; *være framlagt i tinget* essere presentato alla camera; **framlegging** esposizione f, presentazione f, mostra.

framleie v. subaffittare; ~ s. subaffitto.

framlån prestito di un oggetto preso in prestito a sua volta.

framme, *ligge* (*stå*) ~ essere esposto, essere in mostra; *la ligge* (*stå*) ~ lasciar lì, lasciare in mostra, (uordentlig) lasciare in disordine; *langt* ~ molto avanti; *lenger* ~ più avanti.

frammøte (ankomst) arrivo, (deltakelse) partecipazione f, intervento.

framover (in) avanti; *i tiden* ~ d'ora in avanti.

frampå avanti; *være* ~ farsi notare.

framsette, se: fremsette.

framside davanti m, parte f anteriore; arkit. facciata.

framskritt, se: framgang; **framskrittsskvinne** (donna) progressista f; **framskrittssmann** (uomo) progressista m, uomo dalle idee avanzate; **framskrittsparti** partito progressista.

framskutt mil. avanzato; **framskynde** accelerare, sollecitare, affrettare; **framskynding** accelerazione f, sollecitazione f.

framspirende in fase germinale.

framspring sporgenza, prominenza; arkit. aggetto;

framspringende sporgente; prominente, saliente.

framstille presentare; (vitne) produrre; fig. rappresentare, (skildre) raffigurare, (redegjøre for) esporre; (tilvirke) produrre; ~ *seg* presentarsi (*for a*); **framstiller** (av noe) chi rappresenta (raffigura) (qc.); *framstilleren av en rolle* che fa una parte, l'interprete di una parte.

framstilling presentazione f, rappresentazione f, esposizione f, produzione f; jur. memoria; (billedlig) figurazione f; *kortfattet* ~ compendio, sommario.

framstillingsevne, -gave, -kunst facoltà di raffigurare (esporre osv.); **framstillingsmåte** modo di rappresentare; metodo di produzione; **framstillingstalent**, se: framstillingsevne.

framstormende irruente, impetuoso; **framstøt** impulso, spinta, incitamento; **framstående** saliente, preminente, rilevante.

framsyn lungimiranza; **framsynt** lungimirante.

framtid avvenire m; futuro (også gram.); *for framtida* in avvenire, per l'avvenire; d'ora in poi; *i nær* ~ prossimamente, in un prossimo futuro; *en mann med* ~ un uomo di grande avvenire; **framtidig** futuro.

framtid- (oftest) dell'avvenire; **framtidssdrøm** sogno (sogni) per l'avvenire; **framtidshåp** speranza per l'avvenire (per il futuro); **framtidstilling** impiego con prospettive di carriera; **framtidssutsikter** prospettive fpl, previsioni fpl per l'avvenire.

framvisning presentazione f, mostra, esibizione f; (film) proiezione f.

frank, *fri og* ~ libero e franco; **frankere** affrancare; **frankering** affrancatura; **frankeringsmaskin** affrancatrice f; **frankisk** franco (pl.: -chi); **franko** franco (di porto); ~ *Oslo* franco Oslo.

fransiskanermunk (frate m) francescano; **fransiskanerkloster** convento di francescani; **fransiskaner-nonne** francescana, clarissa; **fransiskanerorden** ordine m di San Francesco.

fransk francese; *en* ~ *kvinne* una francese; ~, *det franske språk* il francese; *på* ~ in francese.

fransk- (ofte) franco-; **franskbrød** pane m di semola; **franskfiendtlig** antifrancese, francofobo; **franskmann** francese m; **franskvennlig** francofilo.

frarane, ~ *en noe* rapinare qn. di qc., carpire qc. a qn.; **fraregne** dedurre, sottrarre; *fraregnet*... dedotto...; **frarive** (løsne) staccare; ~ *en noe* strap-

pare qc. a qn.; **frarøve**, ~ *en noe* carpire qc. a qn.
frará(de), ~ *en noe* sconsigliare qc. a qn., dissuade-
 re qn. da qc.

frasagn, *det går ~ om ham* la sua fama è leggenda-
 ria.

frase frase f; *bruke fraser* fraseggiare, far uso di frasi
 fatte; **frasemaker** parolaio.

frasi, ~ *seg* rinunciare a; (embete) dimettersi da;
 ~ *seg tronen* abdicare, rinunciare al trono; **frasi-
 gelse** rinunzia (ava); dimissioni fpl; abdicazione f.
fraskilt divorziato.

fraskjøte cedere; **fraskrive**, ~ *seg noe* rinunciare a
 qc. (per iscritto); ~ *seg ethvert ansvar* declinare
 ogni responsabilità.

fraspenne staccare; **fraspennning** lo staccare (i cavalli
 dal carro).

frastøte respingere, allontanare (da sé); **frastøtende**
 repellente, ripulsivo (også fig.); fig. ripugnante;
frastøtning ripulsione f.

frata, ~ *en noe* togliere qc. a qn., privare qn. di qc.;
fratagelse privazione f; **fratre(de)** tr. ritirarsi da;
 (embete) dimettersi da; intr. ritirarsi; **fratredelse**,
fratreden ritiro, dimissioni fpl.

fravenne disavazzare; svezzare; **fravenning** divezza-
 mento; slattamento; **fravike** allontanarsi da, dero-
 gare a; **fravikelse** rinunzia, deroga (*fra a*).

fravriste, ~ *en noe* estorcere qc. a qn.

fravær assenza; *i mitt ~* durante la mia assenza; **fra-
 værende** assente (og fig.); fig. distratto; **fraværsed-
 del** giustificazione f d'assenza.

fred pace f; *slutte ~* fare (concludere) la pace; *holde ~*
 ~ stare quieto, starsene in pace; (forlikes) metter-
 si d'accordo; *hold nå ~!* (vær snille) state buoni!
oppretholde freden mantenere la pace; *stifte ~*
 ~ mettere (ristabilire) la pace; *la være i ~* lasciare in
 pace; *la de døde hvile i ~* lascia che i morti riposino
 in pace; *i den dypeste ~* in piena pace; *tro at det er ~*
 ~ *og ingen fare* credere che tutto sia tranquillo.

fredag venerdì m; *om fredagen* al (el.: di) venerdì;
på ~ venerdì (prossimo); ~ *i neste uke* venerdì l'al-
 tro, venerdì a otto; ~ *aften* venerdì sera.

frede proteggere, salvaguardare; (bygg) dichiarare
 monumento nazionale; (med gjerde) recintare;
 (skog) dichiarare parco nazionale; **fredelig** pacifi-
 co (pl.: -ci), quieto, tranquillo; amichevole; **frede-
 lighet** (sinn) indole f pacifica; (tilstand) placidità,
 tranquillità; **fredfull** pacifico (pl.: -ci); **fredhellig**
 inviolabile, sacrosanto; **fredløs** messo al bando,
 proscritto, fuorilegge m inv.; *erklære ~* dichiarare
 fuorilegge; **fredløshet** bando, proscrizione f.

fredning (sted) recinzione f, vincolo; protezione f.

fredningstid periodo di vincolo (el.: protezione).

freds- (oftest) di pace; **fredsarbeid** opera di pace;
fredsbetingelse condizione f di pace; **fredsbevegelse**
 movimento per la pace; **fredsbryter** chi viola la pa-
 ce; (krigshisser) fautore m della guerra, interven-
 tista m, f.

fredsdommer giudice m conciliatore; **fredselskende**
 amante della pace; **fredsforslag** proposta di pace;
fredsforstyrrer guastafeste m, f; (offentlig) pertur-
 batore m della quiete pubblica; **fredsfot**, *sette på ~*
 ~ smobilitare; **fredskongress** congresso per la pace;
fredsmekler paciere m, conciliatore m; **fredsmek-
 ling** pacificazione f, conciliazione f.

fredsommelig di indole pacifica; **fredsommelighet**
 indole pacifica, serenità.

fredspakt trattato di pace; **fredspipe** calumet m inv.
 della pace; **fredspris** premio (Nobel) per la pace.

fredssak causa della pace; **fredslutning** conclusione
 f della pace; **fredstifter** pacificatore m; **fredstanke**

idea della pace; **fredstilstand** (stato di) pace f; **freds-
 traktat** trattato di pace; **fredsunderhandling** nego-
 ziatì mpl per la pace; **fredsvenn** amante m, f della
 pace; pacifista m, f.

fredsæl pacifico (pl.: -ci); d'indole pacifica.

fregatt mar. fregata; **fregattfugl** fregata.

fregne lentiggine f, efelide f; **fregnet** lentiginoso.

freidig baldanzoso, disinvolto; (tillitsfull) fiducio-
 so; (frimodig) franco (pl.: -chi) ~ *sinn* carattere
 aperto; **freidighet** disinvoltura; fiducia; franchez-
 za; (friskhet) vivacità.

frekk impertinente, impudente, insolente, sfronta-
 to; impudico (pl.: -ci), inverecondo; *være ~ nok til*
å aver la faccia (la spudoratezza) di; **frekkhet** im-
 pertinenza, impudenza, insolenza, sfacciataggine
 f; spudoratezza, inverecondia.

frekvens frequenza; *høy ~* alta frequenza; *skifte ~*
 ~ cambiar frequenza; **frekventere** frequentare.

frelse s. salvezza; rel. også: redenzione f; (redning
 også) salvataggio; ~ v. salvare; rel. (også) redi-
 mere; ~ *fra skipbrudd* salvare da naufragio; **frel-
 sende** salvatore m; soccorritore m; *en ~ hånd* una
 mano soccorritrice; **frelser** salvatore m; rel. salva-
 tore m, redentore m; **frelsesarmé** esercito della sal-
 vezza; **frelsessoldat** salutista m, f.

frem, se: fram; **frem-**, se også: fram-.

fremad avanti; **fremskridende** che avanza; che pro-
 cede; progressivo; **fremadstrebbende** ambizioso, la-
 borioso.

frembrudd comparsa; *ved dagens ~* allo spuntar del
 giorno; *ved mørkets ~* all'imbrunire, sul calare
 della notte.

fremby offrire, presentare.

frembære porgere (lykkønskninger gli auguri).

fremdeles ancora; inoltre; *hun viste seg ~ ikke* non
 si vedeva ancora; *jeg vil ~* continuerò a (+ inf.).

fremelske coltivare; (fremme) far progredire;
 (fremkalle) generare, far nascere.

fremherskende (pre)dominante.

fremheve mettere in evidenza (in rilievo), rilevare;
 (betone) accentare, accentuare; ~ *figuren*
 (drakt) mettere in risalto la figura.

fremkalle (bevirke) generare, provocare, creare;
 foto. sviluppare; (følelser) suscitare; se også: kal-
 le fram; **fremkalling** foto. sviluppo; **fremkallelse** ri-
 chiamo; (teater) chiamata; **fremkaller** foto. svi-
 luppatore m; **fremkomstmiddel**, se: fram-.

fremme 1. v. (hjelpe fram) promuovere, favorire;
 (utbre) propagare; (framskynde) accelerare, af-
 frettare; (lette) facilitare; (tilskynde) incoraggia-
 re; ~ *sine interesser* agire nel proprio interesse; ~
en sak promuovere una causa; mettere una que-
 stione sul tappeto; **fremme** 2. s. appoggio; propa-
 gazione f; accelerazione f; facilitazione f; incorag-
 giamento; se også fremme 1.; **fremme** 3. adv., *vi
 er ~* siamo arrivati; se ellers: framme.

fremmed estraneo (*for a*), straniero, forestiero; alie-
 no; (underlig) strano; ~ *eiendom* proprietà altrui;
fremmede (gjester) ospiti mpl, gente f; *det er meg
 ganske ~* mi è del tutto estraneo, mi riesce in-
 comprensibile; *føle seg ~* sentirsi spaesato; *gå i ~*
tjeneste andare al servizio altrui, (utlandet) anda-
 re a lavorare all'estero; *spise ~ brød* mangiare il
 pane altrui; *under ~ navn* sotto altro nome.

fremmedaktig, -artet esotico (pl.: -ci), insolito;
fremmedbok libro degli ospiti, registro; **fremmed-
 fiendtlig** xenofobo; **fremmedhat** xenofobia; **frem-
 medherredømme** dominazione f straniera.

fremmedlegion legione f straniera; **fremmedordbok**
 dizionario dei vocaboli di origine straniera.

fremmelig precoce, avanzato.
fremmenfor avanti a, innanzi a; **fremragende** eminente, eccellente, superiore; ~ *mann* uomo insigne, grand'uomo; fin. spirito eccelso.
fremrakt (pro)teso; **fremre** più avanti.
fremrykket avanzato; **fremrykning** avanzamento; mil. avanzata.
fremsette (ytte) esporre, enunciare; formulare; (påstand) sostenere; (grunn) addurre; (forslag) avanzare; **fremsettelse** presentazione f, enunciazione f, formulazione f; **fremsigelse** enunciazione f, recitazione f, dizione f; **fremskreden** avanzato, progredito, inoltrato; **fremskrittsmann** progressista m, f, innovatore m; **fremskrittsvennlig** progressista m, f, fautore m del progresso.
fremtoning apparizione f, fenomeno; *underlig* ~ tipo strano; **fremtre**(de), se: tre fram; **fremtreden** comparsa, apparizione f; (holdning) comportamento, contegno; *sikker* ~ sicurezza, disinvoltura; *i sin offentlige* ~ in pubblico; **fremtredende** (utpreget) pronunciato, marcato; (overveiende) predominante.
fremtredende invadente; **fremtrylle**, se: trylle.
fremture insistere (*i in, i å*); **fremturing** insistenza, ostinazione f.
fremtvinge ottenere con la forza, estorcere; ~ *en avgjørelse* far forza per arrivare ad una risoluzione; ~ *ens samtykke* strappare il consenso a qn.; *kjærlighet lar seg ikke* ~ all'amore non si comanda.
fremveltende inondante, travolgente.
frende parente m, f, congiunto; ~ *er* ~ *verst* val più un amico che cento parenti; **frendeløs** senza parenti.
frenetisk frenetico (pl.: -ci).
frese (katt) soffiare; (bore) fresare; **fresemaskin** fresatrice f; **freser** fresatore m; (maskin) fresatrice f.
fresko affresco (pl.: -chi); **freskomaler** affreschista m, f; **freskomaleri** affresco (pl.: -chi).
fri, 1. ~ *til* chiedere in sposa; **fri** 2. tr. v. (befri) liberare (*fra, for* da); ~ *oss fra det onde* liberaci dal male; ~ *seg fra ansvaret* liberarsi da ogni responsabilità.
fri 3. adj. libero, franco (pl.: -chi); (uavhengig) indipendente; (frigjort også) affrancato; (ugenert) disinvolto; se også: *fritt*; ~ *for* senza, privo di; libero da; (fritatt for) esente da; *må jeg være ~ for Deres bemerkninger!* mi risparmi i Suoi commenti!; *gi 2 dager* ~ dare due giorni di permesso (vacanza); *ha ~* essere in permesso (in vacanza, in ferie); *ikke ha et øyeblikk ~* non avere un momento libero; *være lovlig ~ i sin tale* parlare troppo liberamente; *være for ~ mot en* prendersi delle libertà con qn.; *må jeg være så ~ å* mi permetta di; *jeg var så ~ å* mi sono permesso di; *ha ~ bolig* godere di alloggio gratuito.
fri 4. s., *det frie i hans vesen* i suoi modi franchi (disinvolti); *i det ~* all'aria aperta; (gartneri) in piena terra; (åpent land) in piena campagna; *gå ut i det ~* prender aria; *sette bilen i ~* mettere il motore in folle.
friaften serata libera; **friaksje** azione f gratuita, azione di godimento; **friareal** zona libera; (*by*) zona verde; **fribillett** biglietto di favore, biglietto omaggio; (funksjonærer, presse) tessera di servizio; **fribord** mar. bordo libero.
fribrytning lotta libera; **fribytter** mar. filibustiere m, corsaro; **fribytter** pirateria; **fribåren** nato libero; **fridag** giornata libera (di vacanza, di permesso); **fridom** libertà; **frieksemplar** copia in omaggio.

frier pretendente m; *ha mange friere* essere molto corteggiata; **frierbrev** domanda di matrimonio; **frierfotter**, *gå på ~* cercare moglie; **frieri** domanda di matrimonio; **frifinne**, se: frikjenne.
frifot, *være på ~* essere in libertà; *frifotet ~* ~ essere rilasciato.
frigear folle m.
frigevær sport arma libera.
frigi rilasciare, rimettere in libertà; (slave) affrancare, emancipare; ~ *handelen* concedere la libertà di commercio; **frigivelse** rilascio; affrancamento.
frigjort rilasciato; rel. redento; *en ~ kvinne* una donna emancipata; ~ *fra all fordom* libero da ogni pregiudizio; ~ *kapital* capitale m disimpegnato; **frigjøre** liberare, slegare; (noe sperret) disintasare; rel. redimere; (*rydde*) sgombrare; ~ *seg fra* liberarsi da, sbarazzarsi da; **frigjørelse**, -**gjøring** liberazione f; *kvinnens ~* l'emancipazione f della donna.
frihandel libero scambio; **frihandelsvenn** fautore m del libero scambio, liberoscambista m, f.
frihavn porto franco.
friherre barone m; **friherreinne** baronessa.
frihet libertà; indipendenza; (forrettighet) privilegio; *poetisk ~* licenza poetica; *gi en friheten* rendere la libertà a qn.; *ta seg den ~ å* permettersi (prendersi) la libertà di; *ta seg friheter* prendersi delle libertà (*overfor* con).
frihets- (oftest) della libertà; **frihetsberøvelse** privazione f della libertà; detenzione f, pena detentiva; *ulovlig ~* detenzione illegale; **frihetsbrev** carta costituzionale; **frihetsfiendtlig** nemico della libertà; **frihetshelt** eroe m della liberazione f (dell'indipendenza); **frihetskamp** lotta per la libertà (per l'indipendenza); **frihetskjemper** guerrigliero, partigiano; **frihetskjærlighet** amore m della libertà; **frihetskrig** guerra d'indipendenza; **frihetsstraff** pena detentiva; **frihetstrang** brama di libertà; **frihetsvennlig** liberale; **frihetsånd** spirito d'indipendenza.
frihjul ruota libera; **frihjulssykel** bicicletta a ruota libera; **frihånd**, *være ute på ~* (mindreårig) avventurarsi da solo; *laget på ~* fatto a mano; *skytte på ~* sparare senza appoggio; **frihåndstegning** disegno a mano libera.
friidrett atletica leggera; **friidrettskvinne**, -**mann** atleta m, f; **friidrettsstevne** gara di atletica leggera.
frikadelle polpetta, crocchetta; **frikassé** fricasea.
frikirke chiesa libera, chiesa nonconformista.
frikjenne assolvere, prosciogliere (*for* da); **frikjen-nelse**, -**kjenning** assoluzione f, proscioglimento.
frikorps corpo franco; **frikort** tessera gratuita.
friksjon frizione f; attrito; **friksjonskobling** innesto a frizione; **frikvarter** ricreazione f.
frilager merk. deposito franco; *opplegning på ~* deposito in magazzino doganale; **friland** piena terra; *på ~* in piena terra; **frilands-** di piena terra.
frilufts- all'aperto; **friluftsliv** vita all'aria aperta; **friluftrestaurant** ristorante all'aperto; **friluftsskole** scuola all'aperto.
frilyndt liberale, indulgente, tollerante.
frimenighet rel. comunità libera.
frimerke francobollo; **frimerkesamler** collezionista m, f di francobolli, filatelico (pl.: -ci), filatelista m, f; **frimerkesamling** collezione f di francobolli; **frimerkestempel** timbro postale.
frimodig franco (pl.: -chi), schietto; **frimodighet** franchezza, sincerità.
frimurer massone m; **frimurer-** massonico (pl.: -ci); **frimureri** massoneria; **frimurerlosje** loggia massonica; *formann i ~* venerabile m; **frimurerting** assemblea generale (dei massoni).

fripass, *gi* ~ mil. concedere l'esenzione dal servizio militare; *ha* ~ *på* aver il diritto (privilegio) di; **friplass** posto gratuito; (*skole*) borsa di studio.

fripostig disinvolto; insolente, sfrontato; **fripostighet** disinvoltura; insolenza, sfrontatezza; **frise** fregio; **friserdame** parrucchiera, pettinatrice f; **frisere** pettinare, acconciare i capelli (*en a qn.*); **F** fare la testa; **friserkåpe** mantellina per pettinarsi.

frisinn liberalismo; tolleranza; **frisinn** liberale; tollerante.

frisk fresco (pl.: -chi); (*helse*) sano; (*ny også*) nuovo; (*varer også*) di giornata; ~ *som en fisk* sano come un pesce; ~ *og sunn* sano e vegeto; *være* ~ *og sunn* godere di ottima salute; *på ny* ~ con rinnovata lena; *friske blomster* fiori freschi, fiori appena colti.

friskare corpo franco.

friske, ~ *opp* rinfrescare, (*humør*) rincoraggiare; *det frisker opp* (*vind*) il vento rinfresca.

friskfyr bellimbusto, zerbinotto; **friskhet** freschezza (og fig.); (*vigor*) vigore m; (*humør*) gaiezza; **friskus** tipo energico (aperto e gioviale).

friskytter franco cacciatore; **frispark** calcio di punizione; *dømme* ~ concedere un calcio di punizione.

frispråk, *ha* ~ non aver peli sulla lingua.

frist termine m, scadenza; proroga, dilazione f; *fristen utløper* il termine scade; *gi en* ~ concedere una dilazione (una proroga).

fristad città libera; **fristat** repubblica; stato libero.

friste (*prøve*) tentare; (*lokke*) tentare (*til a*); (*tåle*) sopportare; *føle seg fristet til* essere tentato a; ~ *livet* campare; ~ *en kummerlig tilværelse* vivere tra gli stenti (el.: miseramente).

fristed asilo; fig. rifugio.

fristelse tentazione f (*til å di*); *falle (komme) i* ~ cadere in tentazione; *led oss ikke ut i* ~ non c'indurre in tentazione; **fristende** allettante; (*person*) tentatore m; **frister(inne)** tentatore m (-trice f).

frisvømming stile m libero; *vinne en 100 m* ~ vincere una gara di 100 m. stile libero.

frisyre pettinatura, acconciatura; **frisør** parrucchiere m; **frisørsalong** negozio di parrucchiere, (*for menn også*) salone m.

frita esonerare, esentare, dispensare, esimere (*for da*); **fritakelse** esonero, esenzione f; jur. dispensa, immunità; **fritalende** franco (pl.: -chi), senza peli sulla lingua; **fritalenhet** franchezza di linguaggio; **fritenker** libero pensatore m; **fritenkeri** libero pensiero; **fritenkersk** da libero pensatore.

fritid tempo libero, riposo; **fritime** ora libera.

fritt adv. liberamente; (*freidig*) apertamente; (*gratis*) gratuitamente; *gå* ~ *omkring* esser libero di muoversi; *ha alt* ~ *i huset* avere vitto e alloggio gratis; *ligge (stå)* ~ (*hus o.l.*) essere isolato; ~ *levert* (*avskipningssted*) franco, (*bestemmelsessted*) cif.; ~ *levert på jernbanestasjon* consegna franco ferrovia; ~ *tilkjørt* franco domicilio; ~ *på jernbanevogn* franco vagone ferroviario; ~ *om bord (fob)* franco a bordo, fob.; se *ellers*: *fri* 3.

fritte domandare; ~ *en ut om noe* cercare di sapere qc. da qn.

frittliggende isolato; **frittstående** libero, isolato; gymn. esercizio a corpo libero.

friundervisning corsi mpl popolari, scuola per adulti; università popolare.

frivakt mar. turno di riposo; *ha* ~ non essere di guardia; **frivillig** volontario (*også s.*); (*av egen drift*) spontaneo; adv. (*også*) di propria volontà; **frivillighet** volontarietà, spontaneità.

frivol (*intetsigende*) frivolo, fatuo, futile; (*lett-*

ferdig) leggero, poco serio; **frivolitet** frivolezza, futilità; leggerezza.

frodig fertile, rigoglioso, lussureggiante, esuberante; ~ *eng* pascolo fecondo; **frodighet** rigoglio, ricchezza, abbondanza.

frokost prima colazione; *spise* ~ far colazione.

from dolce, mite, buono; rel. devoto, pio; *Ludvig den fromme* Ludovico il Pio; *det går alltid ut over den fromme* chi pecora si fa, lupo lo mangia; **fromhet** dolcezza, mitezza; rel. devozione f, pietà.

fromme, *på lykke og* ~ a caso, a casaccio, alla ventura.

front fronte m; arkit. facciata; ~! *front! gjøre* ~ far fronte (*imot a*); **front-** (*oftest*) di fronte.

frontglass parabrezza m inv.; **frontside** frontespizio.

fropreken mattutino; prima messa.

frosk zool. rana; mus. tallone m; **froskemann** sommozzatore m, uomo-rana m (pl.: uomini-rana).

frossen congelato; gelato; *være* ~ *av seg* essere freddoloso; **frossenfilet** filetti mpl (di pesce) congelati (*surgelati*); **frossenpinn** s. freddoloso; **frosset** congelato, gelato, ghiacciato.

frost gelo, gelata; med. (*frostknote*) gelone m; *det blir* ~ *i natt* gelerà stanotte; **frostbyll** gelone m ulceroso; **frostdag** giornata di gelo; **frostfri** incongelabile; **frostklar** sereno e gelido; **frostknote** gelone m; **frostmiddel** medicamento contro i geloni.

frostratt notte f di gelo; **frostrøyk** bruma da gelo; **frostskade** danni causati dal gelo (dalla galaverna); **frosttåke** brina; (*rimfrost*) brinata, galaverna; **frostvann** lozione f contro i geloni; **frostvær** tempo da gelate; **frostvæske** anticongelante m, antigelo.

frotterbørste spazzola per frizioni; **frottere** frizionare; **frotterhåndkle** asciugamano di spugna; **frottering** frizione f.

fru signora; se: **frue** signora; (*hus-*) padrona (di casa); (*en*) *fru Rossi* (una certa) signora Rossi; *er fru en hjemme?* la signora è in casa?; *fruen Deres* la Sua signora; *vår Frue* rel. nostra Signora, la Madonna; **fruentimmer** neds. femmina, donnicciuola, donnaccia.

frukt frutto (og fig.); (*kollektivt*) frutta; *nytte frukten av noe* cogliere il frutto di qc.; *sette* ~ fruttificare; *forbuden* ~ *smaker best* il frutto proibito è il migliore; *frisk* ~ frutta fresca; *tørkede frukter* frutta secca; **fruktavl** coltivazione f di (alberi da) frutta.

fruktbar fecondo, fertile (og fig.); produttivo; *fruktbart år* buona annata; ~ *kvinne* donna feconda; ~ *jord* terreno fertile; *gjøre* ~ fecondare, (*gjødse*) fertilizzare; **fruktbarehet** fecondità, fertilità, produttività.

fruktbringende fruttifero; fig. fruttuoso, redditizio; *gjøre sine penger* ~ far fruttare il proprio denaro; **fruktbutikk** bot. ovario; **fruktdannelse** fruttificazione f; formazione f del frutto; allegamento.

fruktesløs infruttuoso, vano, sterile.

fruktetende frugivoro; **fruktfart** mar. trasporto marittimo di frutta; **fruktgren** ramo con frutti; **frukthage** frutteto; **frukthandel** commercio frutticolo; **frukthandler** fruttivendolo, fruttaiuolo; (*en gros*) commerciante in frutta; **frukthandlerske** fruttivendola; **frukthøst** raccolta della frutta.

fruktis gelato alla frutta; **fruktkjeller** cantina per la frutta; **fruktkjerne** seme m, granello; **fruktkniv** coltello da frutta; **fruktkorg**, -*kurv* cestino da frutta; **fruktsaft** succo di frutta; **fruktsalat** macedonia; **fruktsetning** fruttificazione f, allegamento; **frukt-skål** vassoio da frutta, fruttiera.

fruktsommelig incinta, gravida; **fruktsommeligbet**

gravidanza; **fruktsukker** fruttosio.

frukttid stagione f della frutta; **frukttorg** mercato della frutta, mercato ortofrutticolo; **frukttre** albero da frutta; **frukttveri** furto di frutta; **fruktut-salg** negozio di frutta; **fruktvin** sidro; **fruktår, godt** (dårlig) ~ annata con una ricca (povera) produzione di frutta.

fryd gioia, allegria; (jubel) esultanza; giubilo; *leve i ~ og gammen* vivere lieti e giulivi (felici e contenti); **fryde** rallegrare, allietare; ~ *seg ved* gioire di, esultare per; **frydefull** gioioso, esultante; (herlig) delizioso; **frydrop** grido di gioia; **frydsang** canto di gioia.

frygisk frigio.

frykt paura, timore m (for noe di qc.); angoscia; *av ~ for å (at)* per paura di (che); **fryktblandet** mischiato a paura; **frykte** temere, aver paura di; ~ *for* (på ens vegner) temere per; ~ *for å (at)* aver paura di (che); *gjøre seg fryktet* farsi temere; **fryktelig** terribile, spaventoso; formidabile, tremendo; **fryktinngytende** spaventevole, pauroso, che incute paura; **fryktløs** impavido, intrepido; **fryktløshet** intrepidezza; **fryktsom** pauroso, pavido, timido; **fryktsomhet** timidezza, batticuore m.

frynse frangia.

fryse aver freddo; (til is) gelare, ghiacciare, ghiacciarsi; ~ *på hendene* aver freddo alle mani; ~ *i hjel* morire assiderato; *det fryser* gela; ~ *inne* (person) essere bloccato in casa dal gelo; (ting) gelare, (skip) essere imprigionato dai ghiacci; ~ *til* congelare, gelarsi; *elva er frosset til* il fiume è ghiacciato; *han har frosset nesen av seg* gli si è assiderato il naso.

fryseanlegg impianto frigorifero; **fryseblanding** miscela congelante; **frysemaskin** congelatore m; **frysepunkt** punto di congelamento; *stå på frysepunktet* essere sullo zero; **fryseri**, se: **fryseanlegg**; **fryserom** cella frigorifera; **frysetørret** essiccato mediante congelamento; **frysevogn** vagone frigorifero.

frysning congelamento; *konservering ved ~* conservazione mediante congelamento.

frø seme m, granello, chicco (pl.: -chi), semenza; *gå i ~* andare in semenza; fig. (kvinne) rimaner zitella; **frøblad** bot. cotiledone m; **frøhus** capsula, pericarpo; **frøhandel** negozio di sementi; **frøolje** olio di semi.

frøken signorina.

frøkorn (enkelt) chicco, granello; (såkorn) semenza; **frøplante** pianta da semenza; pianta fanerogama; **frøskall** pula, lolla.

fråde 1. s. schiuma; bava; *fråden stod ham ut av munnen* aveva la bava alla bocca; **fråde** 2. v. fare la bava, sbavare; (hav, bølger) spumeggiare.

fråtse mangiare a crepappelle, abboffarsi; (leve flott) far bagordi, gozzovigliare; ~ *i* nuotare in; **fråtser** epulone m, gaudente m; **fråtseri** golosità, gozzoviglia, epulonismo; gola.

fuge 1. mus. fuga; **fuge** 2. congiuntura; (tre, mur) giunto, commettitura, interstizio; *løsne i fugene* staccarsi, scompaginarsi; **fuge** 3. v. (murer) riempire le commettiture; (snøkker) giuntare.

fugl uccello; (små-) uccellini mpl; *hverken ~ eller fisk* ne carne ne pesce; *en ~ i hånden er bedre enn ti på taket* è meglio un uovo oggi che una gallina domani; *jeg har hørt en ~ synge om det* me lo ha detto l'uccellino; *la den ~ fly!* lascia perdere!; *fuglen er fløyet* l'uccello ha preso il volo.

fugle- (oftest) d'uccello; **fugleberg** roccia dove nidificano gli uccelli marini; **fuglebrett** assicella (el.: mensolina) degli uccelli; **fuglebur** gabbia per uccel-

li; (større) uccelliera; **fuglebøsse** fucile da caccia; **fugleelsker** amico degli uccelli.

fuglefanger uccellatore m; **fuglefangst** uccellazione f, aucupio; **fuglefjell** montagna dove nidificano gli uccelli; **fugleføde** mangime m.

fuglegarn (nett) rete f; **fuglegjødsel** guano; **fugleglass** beverino; **fuglegras** centonchio.

fuglehagl miglierini mpl, pallini da caccia; **fuglehandel** negozio di uccellaio; **fuglehandler** uccellaio, venditore m di uccelli; **fuglehund** cane da ferma; **fuglehus** voliera.

fuglejakt caccia agli uccelli; **fuglekjenner** conoscitore m di uccelli, ornitologo (pl.: -gi); **fuglekonge** zool. reattino, regolo; **fuglekvitring**, -kvitter cinguettamento, cinguettio, cicaleccio.

fuglelim pania, vischio; *bestryke (fange) med ~* impaniare, invischiare; **fugleperspektiv** vista a volo d'uccello; *i ~* a volo d'uccello.

fuglepipe pispola; **fuglesang** canto di uccelli, cinguettio; **fugleskitt** escrementi mpl di uccelli; **fugleskremsel** spaventapasseri m inv.; **fugleskyting** tiro all'uccello; **fuglesnare** lacciuolo.

fugletrekk passaggio (passo) degli uccelli; **fugleunge** uccellino; **fuglevilt** uccellame m.

fuglevær luogo di raccolta delle piume e delle uova degli uccelli marini.

fuks (cavallo) sauro; **fuksrød** fulvo.

fukcia bot. fucsia.

fukte tr. inumidire, umettare, umidificare; intr. inumidirsi; **fuktig** umido, madido; (klam) umidiccio; **fuktighet** umidità; **fuktighetsgrad** grado di umidità; **fuktighetsmåler** igrometro; **fukting** inumidimento, umettazione f.

ful astuto, furbo; brutto; **fulhet** astuzia, furbizia; **fuling** furbacchione m, volpone m.

full 1. (glass o.l.) pieno, colmo; completo; *helt ~* pieno fino all'orlo; (ellers) pieno zeppo; (av folk også) gremito; ~ *av* pieno di, (dekket av) coperto di; *en sekk ~* un sacco; *en kjele ~* una pentolata; *gi ~ vekt* fare il peso esatto; *til fulle* completamente, pienamente, in pieno, del tutto.

full 2. (beruset) ubriaco (pl.: -chi), F sbronzo; ~ *som en alke* ubriaco fradicio; *av fulle folk skal en høre sannheten* in vino veritas; *drikke seg ~* ubriarsi.

fullbefaren esperto; **fullblodig** sanguigno, pletorico (pl.: -ci); **fullblodighet** pletora; **fullblods** purosangue inv.; **fullblodshest** (cavallo) purosangue m, f.

fullbringe, *det er fullbrakt* bibel. tutto è compiuto; **fullbyrde** compiere, jur. også: perpetrare; *ekteskapet var ikke fullbyrdet* il matrimonio non è stato consumato; **fullbyrdelse** compimento.

fullbåren venuto a termine; maturo; **fullende** compiere, portare a termine, completare; (løpebane) percorrere interamente, terminare; **fullendelse** compimento, completamento; **fullendt** compiuto, perfezionato; (fullkommen) perfetto.

fullføre portare a termine; compiere; finire, terminare; **fullføring** compimento, completamento.

fullgjødsel concime m completo; concime chimico. **fullgod** perfetto; **fullgyldig** pienamente valido; ~ *argument* argomento validissimo.

fullkommen perfetto, completo; **fullkommenhet** perfezione; *bringe til en høy grad av ~* portare a un alto grado di perfezione; **fullastet** a pieno carico.

fullmakt procura, delega; pieni poteri mpl; *gi en uinnskrenket ~* dare pieni poteri a qn., dare carta bianca a qn.; **fullmektig** (på kontor) procuratore m; (som har fullmakt) mandatario, delegato.

fullmoden completamente maturo; **fullmyndig** mag-

giorenne m,f; **fullmyndighet** maggiore età.
fullmâne luna piena, plenilunio; *det er ~* c'è luna piena; **fullmâneansikt** faccia da luna piena.
fullproppet pieno da scoppiare.
fullrigger mar. trealberi m inv.
fullskap ubriachezza, ebbrezza; **fullskjegg** barba intera; **fullstendig** completo, intero, totale; (fullkommen) perfetto; *gjøre ~*, *-gjøre* completare, perfezionare, portare al colmo.
fullt, ~ (*ut*) pienamente, completamente, totalmente, del tutto; *ikke ~* non del tutto; *fullt og fast* fermamente; ~ *opp* in abbondanza, d'avanzo; *ha ~ opp å gjøre* aver molto da fare; ~ *hus* (skyting) pieno centro.
fulltallig completo, plenario; *gjøre ~* completare, raggiungere il numero; *være ~* essere al completo.
fulltegnet (liste) completo; ~ *lån* prestito coperto.
fulltonende sonoro; **fulltreffer** colpo centrato, colpo andato al segno.
fulltro (trofast) fidato, di piena fiducia.
fullvektig di peso completo, di giusto peso.
fullvoksen adulto.
fundament fondamento; **fundamental** fondamentale; **fundamentere** mettere le fondamenta (di), fondare; **fundamentering** il porre le fondamenta.
fundere meditare, riflettere (*over* su); merk. consolidare.
fungere funzionare, fungere; ~ *som president* fungere da presidente; **fungerende** facente funzione.
funkis funzionalismo; **funkisstil** stile m novecento.
funkle sfavillare; (stråle) brillare, risplendere; (stjerne) scintillare; (vin) spumeggiare; **funkling** sfavillio; brillio, splendore; scintillio.
funksjon funzione f; funzionamento; **funksjonær** impiegato; **funksjonere** funzionare.
funn scoperta, trovata, ritrovato; *arkeologisk ~* reperto archeologico.
furasje foraggio; **furasjere** foraggiare; **furasjering** foraggiamento.
fure 1. v. solcare; **fure** 2. s. solco (pl.: -chi); (rynke) ruga; (ornament) scanalatura; **furer** furiere m; **furret** solcato, rugoso.
furie myt. furia; fig. furia, megera; **furieaktig** da furia, furioso; **furore** entusiasmo, furore m; *gjøre ~* far furore, furoreggiare.
furte fare (tenere) il broncio (il muso); **furten** imbronciato, immusonito; **furting** broncio.
furu pino; **furu-** (oftest) di pino; **furumo** pineta; **furu-plank** asse f (tavola) di pino; **furuskog** pineta, bosco di pini; **furutre** pino; **furuved** legno di pino; (brenne) legna di pino.
fusel flemma; fuselolo; **fuselbrennevin** acquavite f che contiene fuselolo; **fuselfri** senza fuselolo; **fuselolje** fuselolo, olio di flemma.
fusentast sventato, testa calda; **fusentasteri** sventatezza, avventatezza.
fusk (svik) inganno, imbroglio; (slurv) abborracciamento, acciarpatura; **fuske** (arbeide dårlig) abborracciare, acciarpare; (skole) copiare, barare; ~ *i et håndverk* fare un mestiere senza averlo imparato; **fuskelapp** bigliettino, promemoria m; **fusker** baro, imbrogliatore m; dilettante m,f, pasticcione m, acciarpone m; (forfatter) imbrattacarte m,f inv.; (maler) imbrattatele m,f inv.; **fuskerarbeid** abborracciatura; (skole) copiatura; **fuskerverk** lavoro abborracciato; lavoro fatto alla bell'e meglio.
fustasje bottame m, fustame m; botte f, fusto.
futt 1. s. crepitio, scoppiettio; *det er ~ i ham* ha dell'energia, ha della foga, ha scatto; **futt** 2. interj. crac! bum!; **futte** crepitare, scoppiettare, esplodere.

futtermal astuccio, guaina, fodero.
futurisk futuro; **futurum** futuro; ~ *eksaktum* futuro anteriore.
fy! ohibò! vergogna! ~ *skam deg!* vergognati!
fyke essere spazzato dal vento, turbinare; *det (snøen) fyker* la neve turbinava; **fykevær** turbine m di neve.
fylde pienezza; *tidens ~* rel. la plenitudine dei tempi; *stemmens ~* la potenza della voce; **fyldest**, *gjøre ~* soddisfare; *gjøre ~ for seg* farsi valere; *gjøre ~ for to* valere per due; *rettferdigheten er skjedd ~* giustizia è fatta; **fyldestgjørende** soddisfacente, sufficiente.
fyldig (person) grassoccio; (legemsdel) pienotto, paffuto; (vin) corposo; (fremstilling) ampio, esauriente; *det å være ~* corpulenza, pinguedine f, rotondità.
fylke 1. v. schierare; **fylke** 2. s. regione f; **fylkesmann** presidente m della regione; **fylkeskasserer** economo della regione; **fylkessykehus** ospedale regionale; **fylkesting** consiglio regionale.
fylking schiera, squadra, falange f.
fyll (farse) ripieno, farcia; (fjær-) piuma; (dyrehår) crine m; (jord) terra, (grus) ghiaia; (driking) smodatezza nel bere, ubriachezza.
fylle riempire, empire, colmare (*med* di); (farse) farcire; (drikke) bere smodatamente; ~ *bensin* fare (il pieno di) benzina; ~ *jord på*, ~ *med jord* interrare; ~ *kull, olje, vann* mar. far rifornimento di carbone, nafta, acqua; ~ *med luft* gonfiare; ~ *sin stilling* svolgere adeguatamente il proprio lavoro; ~ *sin vinkjeller* rifornire la propria cantina; *han fyller tre år i dag* compie oggi tre anni; *jeg har fylt 30 år* ho trent'anni compiuti; *ved det fylte niende år* al compimento del nono anno.
fyllebøtte, -fant beone m, ubriaccone m, ingordo; **fyllekalk** tappabuco; zeppa (og fig.); **fylleord** zeppa; **fyllepenn** (penna) stilografica; **fyllepennblekk** inchiostro stilografico.
fylleri smodatezza nel bere, ubriachezza; **fylling** riempimento; (farse) infarcimento; (fat-) imbottitura; (flaske-) imbottigliamento; arkit. pannello; se også: *fyll*.
fynd forza, vigore m; **fyndig** vigoroso, energico (pl.: -ci); **fyndord** detto memorabile, apoftegma m.
fyr 1. (varme) fuoco (pl.: -chi); *gi ~* accendere, fare fuoco; *komme i ~* og *flamme* prender fuoco; *han kommer straks i ~* og *flamme* è un tipo focoso; *han er lutter ~* og *flamme* è tutto fuoco, arde di entusiasmo; *få ~ på* accendere.
fyr 2. mar. faro, fanale m; (fyrårn) faro; (blinklys) faro intermittente.
fyr 3. (person) uomo, tipo, tale m, tizio; individuo; (kraftig) pezzo d'uomo; *godmodig ~* buonuomo, bonaccione m; *lystig ~* buontempone m; *rask ~* tipo svelto; *underlig ~* bel tomo, tipo strano.
fyraben(d) (ora di) riposo, serata libera.
fyrassistent assistente m,f del guardiano di un faro; **fyravgift** diritti mpl di faro; **fyrbøter** fuochista m; **fyrdirektør** ispettore m generale dei fari.
fyre (~ i) fare fuoco, accendere; (holde fyr i) tenere acceso; (skyte) fare fuoco (*på* su), sparare (*på* a); *fyr!* mil. fuoco!; ~ *av* scaricare; ~ *i ovnen* accendere la stufa; ~ *med koks* riscaldare (la casa) con il coke; **fyrfat** scaldino.
fyrfortegnelse mar. elenco dei fari.
fyrgang tekn. focolare; **fyrig** (ildfull) focoso, ardente; **fyrighet** ardore m; **fyring** riscaldamento; (opp-tenning) accensione f; **fyrlykt** fanale m (lanterna) di faro; **fyrrom** locale caldaia (el. delle caldaie); **fyrskip** nave-faro f, faro galleggiante.

fyrste principe; **fyrstehus** dinastia; **fyrstelig** principesco (pl.: -chi); adv. også: da principe; **fyrstedømme** principato; **fyrsteslekt** (-ætt) famiglia (stirpe f) principesca; **fyrsteverdighet** dignità principesca.

fyrstikk fiammifero, (voks-) cerino; *en eske fyrstikker* una scatola di fiammiferi; **fyrstikkseger** fiammifero; **fyrstikkstativ** portafiammiferi m inv.

fyrstinne principessa.

fyrstål acciarino; **fyrstørn** faro; **fyrstøy** accendisigari m. inv.; accendino; **fyrverker** pirotecnico (pl.: -ci), artificiere m; **fyrverkeri** fuoco d'artificio, fuochi mpl artificiali; *sette fyrverkeriet i gang* accendere i fuochi artificiali; **fyrverkerikunst** pirotecnica.

fyrvesenet i fari mpl; (autoritetene) ente m addetto ai fari e alle segnalazioni marittime; **fyrvokter** guardiano di faro.

fysiker fisico (pl.: -ci); **fysikk** fisica; **fysiognomi** fisionomia; **fysiolog** fisiologo (pl.: -gi); **fysiologi** fisiologia; **fysiologisk** fisiologico (pl.: -ci); **fysisk** fisico (pl.: -ci); *i ~ henseende* fisicamente; *~ umulig* materialmente impossibile.

fæl brutto, orrendo, orribile; **fælen** spaventato, atterrito; (skremmende) spaventoso.

færing mar. barca a quattro remi; (færøying) abitante delle isole Faroer.

færre meno; *~ enn ti* meno di dieci; *det er ~ av disse* questi sono meno numerosi.

færrest il minor numero di; *få de færreste stemmer* ottenere la minoranza dei voti.

fø (nære) alimentare, nutrire, (underholde) mantenere; **føde** 1. s. cibo, alimento; *flytende ~* alimentazione f liquida; *åndelig ~* alimento dello spirito; *ta ~ til seg* nutrirsi.

føde 2. v. (bringe til verden) partorire; (dyr også) figliare; mettere al mondo, dare alla luce; *hun har født ham tre barn* gli ha dato tre figli; *med smerte skal du ~ dine barn* partorirai nel dolore; *fødende kvinne* partoriente f; *fødes, bli født* nascere; *født italiener* nato Italiano; *fru N., født H.* la signora N, nata H., la signora H. in N.; *født i Roma* nato a Roma; *født blind* nato cieco, cieco dalla nascita.

fødeby città natale; **fødebygd** paese m natio (nativo); **fødejord** terra natale (natio).

fødemidler viveri mpl, generi mpl alimentari.

føderasjon confederazione f; **føderert** confederato.

føderåd vitalizio; *ha ~* godere di rendita vitalizia sulle terre cedute agli eredi; **føderådsmann** contadino che vive di vitalizio pagato dagli eredi.

fødested luogo (pl.: -ghi) di nascita.

fødevarer commestibili mpl, generi mpl alimentari, derrate fpl.

fødsel nascita; (nedkomst) parto; *for tidlig ~* parto prematuro; *norsk av ~* norvegese di nascita; *ved sin ~* alla nascita; *straks etter sin ~* appena nato; *Kristi ~* la natività; *før Kristi ~* avanti Cristo; *år 9 etter Kristi ~* il nove dopo Cristo, l'anno nove dell'era cristiana (el. dell'era nostra).

fødselsattest atto (certificato) di nascita; **fødselsbegrensning** limitazione f delle nascite; **fødselsdag** giorno della nascita; (årsdag) compleanno; **fødselsdagsbarnet** il festeggiato; **fødselsdagsgave** regalo di compleanno.

fødselshjelp assistenza al parto; (pengehjelp) sussidio prenatale (postnatale); **fødselshjelper(ske)** ostetrico (a); **fødselslege** ostetrico (pl.: -ci); **fødselsnedgang** diminuzione f delle nascite; **fødselsoverskudd** eccedenza delle nascite (sui decessi); **fødselsstiftelse** maternità; **fødselstall** numero di nascite; **fødselstang** forcipe m; **fødselsunderskudd** denatalità; **fødselsveer**

doglie fpl, travaglio del parto; **fødselsvitenskap** ostetricia, tocologia; **fødselsøyeblikk** momento del parto; **fødselsår** anno di nascita; **født**, se: føde 2.

føflekk neo, F voglia.

føle (ta på) tastare, palpare, toccare; (fornemme) sentire (*kulde* freddo), (stemning, smerte også) provare; *~ at en har kraft til* sentirsi abbastanza forte da; *~ for (med) en* provare compassione per qn.; *jeg har fått ~* ho dovuto subire; *han vil (nok) få ~* det ne sentirà le conseguenze; *til å ta og ~ på* tangibile; *~ seg lettet* sentirsi sollevato; *~ seg for* andare a tentoni (a tastoni); fig. tastare il terreno; *~ på seg* presentire; *~ seg fram* andare avanti a tentoni.

føleevne sensitività, intuizione f; **følehorn** antenna; (snegl) tentacolo; **følehår** peli tattili; **følelig** tangibile, percettibile; (betydelig) sensibile.

følelse sentimento; (fornemmelse) sensazione f; (føleevne) sensitività, tatto; *ha en ~* aver la sensazione (il presentimento) (*av di, av at che*); *det har en på følelsen* è questione di intuizione (d'istinto).

følelsesbetont sentimentale, emotivo, affettivo; **følelsesfull** sensibile, pieno di sentimento; **følelsesliv** vita affettiva; **følelsesløs** insensibile; apatico (pl.: -ci); **følelsesløshet** insensibilità, apatia; **følelsesmenneske** persona emotiva (sensibile); **følelsesmessig** affettivo, sentimentale; **følelsessak** questione f affettiva; **følelsesutbrudd** grido d'emozione, sfogo emotivo.

føler zool. antenna, palpo, tentacolo; *sende ut en ~* fig. sondare il terreno; **føleredskap** organo tattile; **føleri** sentimentalismo; **følesans** tatto; **føletråd**, se: føler, føleredskap.

følge 1. tr. v. seguire, (etterfølger) succedere; (ledsage) accompagnare; *~ moten* seguire la moda; *~ en tilskyndelse* ubbidire a un impulso.

følge 2. intr. v. seguire; *han svarte som følger* rispose come segue; *derav følger* ne consegue; *hva følger av det?* che cosa ne risulta?; *~ etter hverandre* susseguirsi, (vekselvis) alternarsi; *det følger av seg selv* ciò è ovvio; *det følger av seg selv at s'intende che*; *~ med* accompagnare; fig. seguire; *~ med tiden* tenersi al corrente; *ulykke fulgte på ulykke* le disgrazie si susseguivano, capitò una disgrazia dopo l'altra; *følges ad* andare insieme.

følge 3. s. (et) seguito, corteo, scorta, compagnia; (flokk) folla; *slå ~* unirsi a; *slå ~ med en* accompagnare qn.; *i ~ med* in compagnia di, insieme a.

følge 4. s. (en) (rekke) seguito, serie f, successione f, sequenza; (resultat) conseguenza; *følger med* complicazioni fpl; *innestå for følgene* rispondere delle conseguenze; *som ~ av* in seguito a; *som ~ av dette* di conseguenza; *få følger* avere conseguenze; *ta til ~* accettare, rispondere a, aderire a, fare seguito a.

følgebrev lettera d'accompagnamento; bolletta di spedizione, modulo di spedizione (di pacco postale).

følgelig di conseguenza, quindi; **følgende** seguente, conseguente, successivo; *han beskriver på ~ måte* ecco come describe; *der står det ~* vi si legge come segue; *i det ~* in seguito, in quel che segue.

følgerække, se: følge 4.; **følgeriktig** logico (pl.: -ci), coerente; **følgeriktighet** logicità, conseguenza.

følgeseddel merk. borderò, bolletta, (toll-) polizza doganale; **følgesetning** gram. proposizione f consecutiva; **følgeskap** litt. compagnia.

følgesvenn compagno (di viaggio); **følgeverd** esemplare, da prendere a modello; adv. in modo esemplare.

føljetong appendice f, puntata; **føljetongsroman** ro-

manzo d'appendice (el.: a puntate).
fell puledro; (esel-) piccolo dell'asino; **følle** figliare, partorire (un puledro); **føllhoppe** giumenta fattrice (el.: da riproduzione).
følsom sensibile, sensitivo; (øm) tenero; (affektert) sentimentale; **følsomhet** sensibilità.
føniker fenicio; **fønikisk** fenicio.
før 1. adj. corpulento, pingue; abile, capace.
før 2. prep. prima di, innanzi; *hvis han kommer ~ meg* se arriva prima di me.
før 3. adv. (tidligere) prima, avanti; (for litt siden) poco prima, poco fa, poc'anzi; (i forveien) prima, in precedenza; (forhen) un tempo, una volta; *jo ~ jo heller* prima è meglio è; *hverken ~ eller siden* né prima né dopo; ~ *eller senere* prima o poi; *ikke ~ se: først* 3.; *dagen ~* il giorno prima; *forskjellig fra ~* diverso da prima; *som ~* come prima; *til de samme priser som ~* ai prezzi di prima.
før 4. konj. prima che, prima di; *han fortalte meg alt ~ jeg reiste* mi raccontò tutto prima che partissi; *han fortalte meg alt ~ han reiste* mi raccontò tutto prima di partire.
føre 1. adv. davanti, in testa; *være (gå) ~* essere (passare); avanti.
føre 2. v. (lede) condurre (også strøm o.l.); (~ med seg) portare, trasportare; (veilede) guidare; (styre) dirigere; (håndtere) maneggiare; ~ *en bil* guidare una macchina; ~ *et skip* pilotare una nave; ~ *seg* comportarsi; ~ *an* dirigere, comandare, guidare; (tonen) dare il la; ~ *bort* condurre (portare) via; ~ *fram* (hit) condurre (portare) qui; (fremad) portare avanti; ~ *en igjennom noe* accompagnare qn. attraverso qc.; *veien fører gjennom byen* la strada attraversa la città; ~ *i fengsel* mettere in prigione; ~ *i regning* riportare; ~ *en i ulykke* portare disgrazia a qn.; portare qn. alla perdizione; ~ *med seg* portare con sé; (elv o.l.) trascinare; (*ha til følge*) produrre, cagionare; ~ *opp* (hus) costruire, erigere; ~ *opp dansen* guidare (aprire) le danze; ~ *opp som inntekt* dichiarare come reddito; ~ *på regning* mettere (segnare) sul conto; ~ *til* portare (condurre) a; ~ *til debet* addebitare; *det fører ikke til noe* non approda a nulla; ~ *noe til munnen* portare qc. alla bocca; ~ *tilbake* riportare, ricondurre; ~ *ut* portare fuori, far uscire; mar. (anker) gettare; ~ *ut til* condurre in (a); ~ *ut i livet* realizzare, attuare.
føre 3. s. condizione delle strade (della pista ecc.); *det er dårlig ~* le strade (le piste) sono in cattive condizioni, le strade sono cattive; *føret er glatt* il fondo stradale è sdruciolevole; si scivola.
førefall cattivo stato delle strade (durante lo sgelo).
førenn prima che (di); se: **før** 4.
fører conduttore m; (veiviser) guida; (leder) capo; (vogn) conducente m; (fly) pilota m, f; duce m; litt. condottiero.
førerhus (bil, fly o.l.) cabina; **førerkort** patente f di guida; **førerskap** guida, direzione f, comando.
førerstilling supremazia, egemonia, condizione f di superiorità.
førframtid (fut. eks.) futuro anteriore.
førhet corpulenza, pinguedine f.
føring trasporto; carico (pl.: -chi); **føringsbåt** gabarra.
førkrigs antebellico (pl.: -ci); anteguerra m, f inv.
førlaten corpulento.
førlig agile, valido; attivo; **førlighet** salute f, validità, vigore m; *ha sin ~* avere l'uso delle membra; *ikke ha førligheten i det venstre benet* avere la gamba sinistra paralizzata.

førnevnt menzionato in precedenza, suddetto; **før-omtalt** suddetto; in questione.
først 1. adv. (mots. senere) prima, dapprima; (i forveien) prima, in precedenza; (foreløpig) per il momento; ~ *og fremst, aller ~* prima di tutto, anzitutto; *komme aller ~* arrivare prima di tutti; ~ *på vinteren* all'inizio dell'inverno; ~ ... *så ...* prima ... poi ...; *når jeg ~ er reist, vil jeg skrive* una volta partito, scriverò; *da han ~ var reist* partito che fu; una volta partito; *fra ~ av* da principio; *fra ~ til sist* dal principio alla fine; da capo a fondo.
først 2. adv. (som den første) per primo; *komme ~* arrivare per primo (per prima ecc.).
først 3. adv. (= ikke før) non ... che, soltanto, solo; non prima di; *jeg får ~ se ham om 2 år* non lo vedrò che tra due anni; ~ *i morgen* non prima di domani; *da ~ forstod jeg* solo allora capii; ~ *da han skulle reise* solo quando stava per partire; *han kom ~ for en halv time siden* è arrivato soltanto mezz'ora fa; ~ *nylig* solo ultimamente.
første primo; (den) ~ *mai* il primo maggio; *Karl den ~* Carlo I (= primo); *den ~ den beste* il primo venuto; *en av de ~ dagene* uno di questi giorni; *være en av de ~ som gjorde ...* essere uno dei primi a fare; *det ~ de gjorde* la prima cosa che hanno fatto; *den aller ~* il primo di tutti; *helt fra det aller ~* fin dal primo istante; *med det aller ~* al più presto; ~ *gang jeg så ham* la prima volta che lo vidi; *for det ~* in primo luogo; primo; *med det ~* prossimamente.
førsteforestilling prima (teatrale ecc.).
førstefødselsrett diritto di primogenitura (di maggiorasco); **førstefødt** primogenito.
førstegrede primizia.
førstehjelp pronto soccorso; **førstehjelpstasjon** (posto di) pronto soccorso; **førstehjelpsveske** cassetta del pronto soccorso.
førstehånds di prima mano; ~ *kilde* fonte sicura, fonte autorevole.
førsteklasses eccellente, di prim'ordine; di prima qualità, (utvalgt) scelto; (hotell) di prima categoria; ~ *billett* biglietto di prima classe; ~ *mann* uomo superiore, uomo eccezionale.
førstemaskinist mar. primo macchinista m; **førsteprioritet** ipoteca di (in) primo grado.
førsterangs di prim'ordine; **førstestyrmann** comandante m in seconda, secondo.
førstkommende prossimo; **førstnevnte** il primo, quello.
førstningen, i ~ da principio, all'inizio.
førti quaranta; *han er omkring de ~* è sulla quarantina; **førtien** quarantuno; **førtiende** quarantesimo; litt. quadragesimo; **førtiførste** quarantunesimo; -**andre** quarantaduesimo; **førtiårig** quarantenne; **førtiåring** quarantenne m, f; **førtiårsalderen** la quarantina.
føye, ~ *sammen* congiungere, unire, incastrare; tekn. calettare; mettere insieme, combinare; ~ *til* aggiungere; ~ *en* piegarsi ai voleri di qn.; (være en gunstig) assecondare qn.; ~ *en i noe* concedere qc. a qn.; condiscendere alla richiesta di qn.; ~ *seg etter* se: rette seg etter; **føyelig** compiacente, condiscendente, trattabile; **føyelighet** arrendevolezza, compiacenza, condiscendenza.
få 1. v. avere, ricevere (*noe av en* qc. da qn.); (erhverve) conseguire, procurarsi; ~ *en premie* guadagnarsi (ottenere) un premio; ~ *en sykdom* contrarre (prendersi) una malattia; ~ *en stilling* ottenere un impiego; ~ *utbetalt en sum penger* riscuo-

tere una somma di denaro; *vi får torden* avremo un temporale; ~ *en dit en vil* far fare a qn. ciò che si vuole; ~ *en sint* far arrabbiare qn.; ~ *sitt ønske oppfylt* veder realizzato il proprio desiderio; ~ *noe ferdig* (riuscire a) finire qc.; *du skal* ~ (*en overhaling*)! ti sistemo io!; ora le prendi!; *når jeg får lest boka* quando avrò letto il libro; *la en* ~ *noe* far avere qc. a qn.; *la oss* ~ *frokost*! facciamo colazione; *la oss* ~ *litt musikk* sentiamo un po' di musica; ~ *vite (høre)* venire a sapere (sentire); ~ *se vedere*; ~ *meget å gjøre* aver molto da fare; *jeg får vel gjøre det* pazienza, lo farò; *det får være*! e sia!; *han får (må gjerne) gå ut* può (ha il permesso di) uscire; *du får bli hjemme* tu resterai a casa; ~ *en bort* far andare via qn.; ~ *en fra noe* distogliere (dissuadere) qn. da qc.; ~ *fram* far venire fuori, (framover) far andare avanti; *ikke* ~ *et ord fram* non proferire (pronunziare) una parola; ~ *lukket et vindu* far chiudere una finestra; ~ *igjen* riavere, riottenere, ricuperare; *det skal du* ~ *igjen*! me la pagherai!; ~ *igjen på tusen lire* riavere il resto di mille lire; ~ *en til å følge med* farsi accompagnare da qn., far venire qn. con sé; *han har fått et barn med henne* ha avuto un figlio da lei; ~ *ned* calare, portare giù, far scendere, mandare giù; ~ *opp* far salire, tirare su; (*åpne*) (riuscire ad) aprire; ~ *klær på* vestire; ~ *en til å tale* far parlare qn.; ~ *en til å*

gjøre noe far fare qc. a qn.; spingere qn. a fare qc.; ~ *tilbake* riavere, ricuperare; ~ *ut* far uscire, mandare fuori.

få 2. v., ~ *seg* (skaffe seg) procurarsi; ~ *seg en sykdom på halsen* prendersi una malattia; ~ *seg bil* fam. farsi la macchina; ~ *seg et bad* fare un bagno; ~ *seg en kopp kaffe* prendere un caffè; ~ *seg en tur* fare una passeggiata; *ikke kunne* ~ *seg til å*... non saper decidersi a...

få 3. adj. pochi (poche); *de* ~ *som i* pochi che; *disse* ~ *ord* queste poche parole; *noen* ~ un esiguo numero di; *noen* ~ *ord* qualche parola; *bare noen* ~ solo pochi; *med* ~ *ord* in poche parole.

fåfengt vano, inutile; adv. invano, inutilmente.

fåmannsvelde oligarchia; **fåmælt** taciturno, di poche parole, poco loquace.

får pecora; (dumrian) sciocco (pl.: -chi), citrullo; rel. parrocchiani mpl, gregge m; **fåreaktig** pecorino; (dum) sempliciotto; **fårehode** fig asino, grullo; **fårekjøtt** carne f ovina (di montone); carne di castrato; **fåreklær**, *ulv i* ~ lupo in veste d'agnello.

fåreskinn pelle f di pecora (di montone); (bokbind) bazzana; (pergament) cartapeccora; **fåreste(i)k** arrosto di montone (di castrato); **fåresyke** vaiuolo; (kusma) orecchioni mpl; **fårikål** stufato di montone e cavoli.

fåtall piccolo numero di, pochissimi mpl; **fåtallig** poco numeroso, in numero limitato.

G

G, g G, g (uttal: dsji); m, f mus. sol m.

gabardin gabardine f, inv.

gad, se: gide.

gaffel forca; (spise-) forchetta; mar. picco; tekn. forcilla; **gaffelbiter** fettine di filetti di aringa in salsa piccante; **gaffeldannet** forcuto; **gaffelgrenet** bot. con apice a forma di forca, forcuto; **gaffelseil** mar. vela aurica.

gaffe, ~ *i seg* mangiare ingordamente, divorare.

gagat giaietto, giavazzo.

gagn (nytte) utilità; (fordel) vantaggio, profitto; *gjøre* ~ (*være til* ~) se: *gagne*; *ha* ~ *av* trarre profitto da; *til gagns* ben bene; (voldsomt) duramente; **gagne** (nytte) essere utile, servire (*til noe* a qc.); (*være fordelaktig*) giovare (*en a qn.*), essere vantaggioso (*en per qn.*); *det kan hverken* ~ *eller skade* non fa né bene né male; *hva gagnar det ham?* a che gli serve?

gagnlig utile, vantaggioso; **gagnskog** fustaia; **gagn-tømmer** legname m da costruzione.

gal 1. s. (det å gale) canto; **gal** 2., **galen** (forrykt) matto, pazzo; (rasende) furibondo, furioso; (feil) sbagliato, erroneo, errato; *rivende* ~ matto da legare, pazzo furioso; ~ *hund* cane idrofobo; *gjøre* ~ far impazzire, far diventare matto; *det er til å bli* ~ *over* c'è da impazzirne; *være* ~ *etter* impazzire per, essere pazzo di; *aldri så galt at det ikke er godt for noe* non tutti i mali vengono per nuocere; *jo galere dess bedre* molta brigata, vita beata; *det gale (ved det)* er at il brutto è che; *hva galt er det i det?* che male c'è?; *når galt skal være* per male che vada; nella peggiore delle ipotesi; *det er for galt!* è troppo!; *det er for galt at* è inaudito che; se også: feil 2. og galt adv.

galant galante; **galanteri** galanteria; **galanthandel** chincaglieria; **galanthandler** chincagliere m; **galan-terivarer** chincaglierie fpl.

gale (hane) cantare; (gjøk) fare cucù.

galeas galeazza; galeotta.

galehus manicomio, casa di salute.

galei galea, galera; *hva fanden ville han på den* ~? perché diavolo si è cacciato in quei pasticci? *gå på galeien* correre la cavallina; **galeislave** galeotto.

galge forca, patibolo; *klynge en opp i galgen* litt. pendere qn. al capestro, impiccare qn.; *føre en til galgen* condurre qn. al patibolo.

galgenfjes faccia patibolare; **galgenfrist** breve respiro; *det er bare en* ~ serve solo a prolungare l'agonia; **galgenhumor** umorismo nero, allegria della disperazione; scherzo da forca.

galileer galileo.

galing (hane-) canto.

galla gala, (antrekk) abito di gala, abito da cerimonia; **galaforestilling** serata di gala; **galamiddag** pranzo di gala; **galataffel** banchetto di gala; **galla-uniform** alta uniforme f.

galle bile f, fiele m (begge også fig.); *utose sin* ~ scaricare la bile; **galleaktig** bilioso; **galle-** biliare; **galleblære** cistifellea; **gallebær** brionia; **galledrikk** bevanda amara come il fiele; **gallefeber** febbre f biliare; **gallegang** (con)dotto biliare; dotto cistico; coledoco (pl.: -chi); **galleple** noce f di galla.

galler gallo; **galleri** galleria; (teat.) loggione m.

gallesmak gusto di fiele; **gallestein** calcolo biliare; **gallesyk** itterico (pl.: -ci); fig. bilioso.

gallikansk gallicano; **gallion** galeone m; (baug-tryd) acrostolio; **gallionsfigur** polena.

gallisk gallo, gallico (pl.: -ci).

gallupundersøkelse sondaggio gallup.

gallhveps zool. cinipe f.

galmannssnakk discorso a vanvera; **galmannsverk** opera di pazzo, roba da pazzi.

galning pazzoide m.f.

galon gallone m, spighetta; **galonert** gallonato.

galopp galoppo; *i* ~ al galoppo; *i kort (strak)* ~ a piccolo (gran) galoppo; **galoppade** galoppo; **galoppbane** galoppatoio; ippodromo; **galoppere** galoppare, andare al galoppo (el.: a spron battuto); **galoppløp** corsa al galoppo.

galskap pazzia, follia, demenza.

galt adv. male; *om alt går* ~ se le cose si mettono al peggio; se ellers: feil 2.

galt(e) maiale m (castrato).

galvanisere galvanizzare; **galvanisering** galvanizzazione f; **galvanisk** galvanico (pl.: -ci); ~ *element* pila voltaica, pila galvanica; **galvanisme** galvanismo; **galvanometer** galvanometro; **galvanoplastikk** galvanoplastica; **galvanoplastiker** operaio addetto alla galvanoplastica; **galvanoplastisk** galvanoplastico.

gamasje ghetta, uosa.

gamla, gamlen, de gamle se: gammel; **gamlehjem** casa di riposo, ricovero per gli anziani; **gamling** vecchio, vecchietto.

gamme capanna lappone.

gammel vecchio, anziano, (antikk) antico (pl.: -chi); (tidligere) di prima, ex, antico; *hvor ~ er han?* quanti anni ha?; (*da han var*) 30 år ~ a (el.: all'età di) trent'anni; *være 10 år* ~ avere dieci anni; *være like gamle* essere coetanei (el.: della stessa età); *være ~ i tjenesten* avere molta anzianità di servizio; *være ~ i faget* essere vecchio del mestiere; *den er for ~* questa è vecchia; *bli ~ (eldes)* invecchiare; (leve lenge) vivere a lungo; *la ham først bli så ~ som jeg* aspetta che abbia la mia età; *alt blir ved det gamle* tutto resta come prima; *den gamle (mann)* il vecchio, (høytidelig) il vegliardo; *gamlen, gamla* il (mio) vecchio, la (mia) vecchia; *de gamle* i vecchi, (fortidens) gli antichi; *det er den gamle historia (visa)* è sempre la stessa storia (el.: solfa); *de gode gamle dager (tider)* nel buon tempo antico, nei bei tempi andati; *snakke om gamle dager* parlare del tempo che fu; *en mann av det gode, gamle slaget (av den gamle skole)* un uomo di vecchio stampo; *vår gode og gamle forbindelse* le nostre buone relazioni di antica data.

gammel- antico; **gammelaktig** vecchiotto, da vecchio; **gammeldags** all'antica inv., fuori moda, antiquato; **gammelitaliensk** italiano antico; **gammelkjent** conosciuto da tempo; **gammelklok** saggio come un vecchio, che ragiona come un vecchio.

gammelmanns- da vecchio; **gammelmannssnakk** discorsi mpl da rimbambito; **gammelmannssvekkelse** senilismo; **gammelnorsk** norvegese antico; (nor-rønt) norreno, antico nordico; **gammelost** formaggio stagionato; **gammeltestamentlig** dell'Antico Testamento.

gammen gioia, giubilo; se også: fryd.

gamp cavallo da tiro, cavallo da lavoro.

gane 1. v. (sild) sventrare, sbuzzare; **gane** 2. s. palato; **ganeben** osso palatale; **ganehvelving** volta palatale; **ganelyd** palatale f; **ganeseil** velo palatino; **ganet** sventrato, sbuzzato.

gang 1. (det å gå) andatura, passo, incedere m, cammino; (maskin) movimento, marcia, funzione f; (tidens) corso, passare m; (tingenes) andamento; *gangen i hans tanker* il corso dei suoi pensieri; *forretningenes* ~ l'andamento degli affari; *det er*

verdens ~ così va il mondo; *gå sin (sedvanlige)* ~ andare come il solito; *gå sin stille* ~ procedere quietamente, tirare avanti pian piano; *tiden går sin* ~ il tempo scorre; *la sakene går sin gang* lasciar andare le cose per il loro verso; *styre sin* ~ *imot* dirigersi verso; *komme (sette seg) i* ~ avviarsi, mettersi in cammino; *jeg kan ikke komme i* ~ *med det* non riesco a prendere l'abbrivo in questo lavoro; *holde i* ~ far andare, mantenere in funzione; *sette i* ~ mettere in moto, dare l'abbrivo a, avviare; *være i* ~ stare andando, essere in moto; *være i* ~ *med noe* stare facendo qc.; *være i full* ~ essere in piena attività; *høsten er i full* ~ siamo nel pieno del raccolto (della mietitura); *være i god* ~ essere sulla buona strada, essere a buon punto.

gang 2. (smal veg) passo, passaggio, sentiero; (i hus) corridoio; (anatomi) condotto.

gang 3. (gjentagelse) volta; (omgang) giro; *en* ~ (*i tiden*) una volta; *1 × 1 er 1* uno per uno fa uno; *en* ~ *er ingen* ~ un fior non fa corona; *en om gangen* uno alla volta, uno per uno; ad uno ad uno; *en kan ikke gjøre mer enn en ting om gangen* non si possono fare due cose alla volta; *en* ~ *for alle* una volta per tutte; *en og annen* ~ talvolta; *to ganger så stor* due volte più grande (*som di*); *tre ganger så meget* tre volte tanto; *mangen* ~ più volte, parecchie volte, spesso; *hver* ~ ogni volta, tutte le volte (che); *la gå for denne* ~! per questa volta passi!; *for siste* ~ per l'ultima volta; *den ene* ~ *etter den andre*, ~ *på* ~ una volta dopo l'altra, di continuo; *gjentatte ganger* a più riprese, ripetutamente; *på en* ~ tutto in una volta, in una sola volta, (plutselig) di colpo.

gangart andatura, (hests) passo; **gangbar** (vei) praticabile; (mynt) corrente; merk. di facile smercio; **gangbarhet** (mynt) corso; merk. facilità di smercio.

gangbrett palanca; **gangbro** passerella, cavalcavia.

gangetegn segno di moltiplicazione.

gangfot zool. piede di marcia; **gangklær** indumenti mpl, capi mpl di vestiario, effetti mpl personali.

ganglie ganglio.

gangspill argano, verricello; **gangsti** sentiero.

gangsyn, *ha* ~ vederci abbastanza per poter andare avanti.

ganske tutto, completo; adv. (helt) affatto, del tutto; (temmelig) abbastanza, piuttosto; *ikke* ~ non proprio; *han er ~ bedrøvet* è tutto triste; *det er noe* ~ *annet* è tutt'altra cosa; ~ *visst* senz'ombra di dubbio; *det er ~ visst* è assolutamente certo; *hun er ~ pen* è abbastanza bella; non è niente male.

gap 1. s. m. chiacchierone m, pettegolo, spensierato.

gap 2. s. n. (munn) bocca, fauci fpl; (kløft, åpning) voragine f, baratro; *døra står på vidt* ~ la porta è spalancata.

gape stare a bocca aperta; sbadigliare (*av kjedsomhet* dalla noia); *stå og* ~ restare a bocca aperta.

gapende (åpen) aperto, spalancato; (sår) aperto; *med* ~ *munn* a bocca spalancata; *et* ~ *svelg* un'enorme voragine; **gapestokk** berlina, gogna; *sette i* ~ mettere in berlina; **gapestreker** scherzi mpl di cattivo genere; **gaping** il restare a bocca aperta; sbadiglio.

garantere garantire; ~ *en noe skriftlig* garantire qc. a qn. per iscritto; ~ *for* essere (stare) mallevadore di; ~ *for ham* farsi garante di lui; **garanti** cauzione f, garanzia; **garantibeviss** scontrino; certificato di garanzia; **garantiforsikring** assicurazione f contro la responsabilità civile; *stille* ~ dare cauzione, presentare garanzie; **garantikapital** fondo di garanzia; **garantimerke** marca di garanzia.

garasje autorimessa, garage m; **garasjeier** garagista m,f.

gard, se: gjerde, gård.

garde guardia; **gardeoffiser** ufficiale della guardia; **gardere**, ~ *seg mot* guardarsi da, difendersi da, premunirsi contro; **garderegiment** reggimento della guardia.

garderobe guardaroba m inv.; **garderobedame** guardarobiera; **garderobehylle** attaccapanni m inv; **garderobemester** costumista m, f; **garderobenummer** numero di guardaroba.

gardin tenda, tendina; (rulle-) tenda avvolgibile; **gardinbrett** riloga; **gardinbøyle** anello da tenda; **gardindusk** nappa, fiocco (pl.: -chi); **gardinholder** (snor) cordone m; **gardinkappe** mantovana; **gardinpreken** ramanzina coniugale; **gardinring** anello da tenda; **gardinsnor** cordone m da tenda; **gardinstang** asta, bacchetta; **gardinstoff** stoffa per tendaggi; **gardintrapp** scala a libretto, scaleo.

gardist milite m della guardia.

gardstaur palo di staccionata, steccone m, stecca di cancellata.

garn filo; se også: ullgarn; (fangst-) rete f; *få en i sitt* ~ far cadere qn. nella rete, irretire qn.; *kaste (sette) garnene ut* tendere (gettare) le reti.

garnbinder(ske) tessitore m (tessitrice f) di reti.

garnere guarnire, ornare; mar. fasciare; **garnering** (kjole) guarnizione f; se også: besetning; (mat) contorno; mar. fasciame m (interno).

garnfiske pesca alle reti; **garnhandel** merceria; **garnhespe(l)** matassa, matassina.

garnison guarnigione f; *ligge i* ~ essere di guarnigione (di stanza); **garnisonsprest** cappellano militare; **garnisonstjeneste** servizio di guarnigione.

garnnøste gomito; **garnsild** aringhe pescate con le reti; **garnvase** groviglio di reti; **garnvinde** aspo, arcolaio.

gartner giardiniere m; (kjøkken-) ortolano; **gartner-** di (da) giardiniere; **gartnergutt** apprendista m giardiniere; **gartneri** azienda di orto-floricoltura; vivaio; **gartnerkunst** giardinaggio, orticoltura; **gartnerske** giardiniera; (kjøkken-) ortolana.

garve conciare; (sems-) scamosciare; (hvit-) conciare all'allume; ~ *ens ryggstykker* bastonare qn.; **garvebark** tanno; concia; **garvekum** tino da concia; **garvelut** soluzione f tannica, concia; **garver** conciatore m, cuoiaio, scamosciatore m; **garvehandverk** mestiere m di conciatore; **garvelærning** apprendista m,f conciatore; **garvestoff** tannino; **garvesvenn** operaio conciatore; **garvesyre** acido tannico (galotannico); **garving** concia, conciatura.

gas (tøy) garza; **gasbind** benda di garza (sterile).

gasell gazzella.

gasje stipendio, paga.

gasometer gassometro; **gass** gas m inv.; mil. gas asfissiante; *bli til* ~ evaporare, sublimare; *gi* ~ (bil) accelerare; **gassaktig** gassoso; **gassangrep** attacco con i gas asfissianti; **gassapparat** cucina (fornello) a gas; **gassarbeider** gassista m; **gassart** tipo di gas; **gassbeholder** gassometro, (flaske) bombola; **gassbelysning** illuminazione f a gas; **gassbluss** becco a gas; **gassbrenner** bruciatore m a gas.

gasse 1. zool. maschio dell'oca; **gasse** 2. v., ~ *seg* bearsi, deliziarsi; **gasse** 3. v. (gi bil gass) accelerare; (drepe med gass) gassare; **gassforbruk** consumo di gas; **gassinnlegging** impianto di gas.

gasskammer camera a gas; **gasskokeapparat** cucina (fornello) a gas; **gasskran** rubinetto del gas; **gasskrig** guerra con i gas, guerra chimica; **gassledning** conduttura (tubo) del gas; **gasslukt** odore m di gas.

gasslykt lampione m (lanterna) a gas; **gasslys** luce a gas; **gassmaske** maschera antigas; **gassmåler** contatore m del gas; **gassovn** forno (stufa) a gas; **gasspedal** (bil) acceleratore m; *trå på gasspedalen* premere l'acceleratore; **gassutstrømning** fuga di gas; **gassverk** officina del gas.

gast marinaio, F marò.

gastrisk gastrico (pl.: -ci); ~ *feber* (også) gastrite f; **gastronom** gastronomo; **gastronomisk** gastronomico (pl.: -ci).

gate strada, via; (smug) vicolo, calle m; (brann- i skog) fascia tagliafuoco; (lys- i skog) fascia di sboscata; *på gata* per la strada, fig. sulla strada, sul lastrico; *på åpen* ~ in strada, alla vista di tutti; *i tredje etasje mot gata* al secondo piano sulla strada; *det finner man ikke på gata* non lo si trova ad ogni piè sospinto; *renne på gata* battere il marciapiede.

gatebelysning illuminazione f stradale; **gatebrolegning** pavimentazione f delle strade, selciato, lastrico; **gatedekke** rivestimento stradale; **gatedør** portone m; **gatefeier** spazzino; **gatefeiling** pulitura delle vie pubbliche; **gateferdsel** traffico stradale, circolazione f; **gatefortegnelse** stradario.

gategutt monello di strada, scugnizzo; **gateguttstrek** monelleria; **gatehjørne** angolo di strada; **gatekamp** lotta per la strada (per le strade); **gatekryss** incrocio, crocevia m, crocicchio; **gatelykt** lampione m; **gatenett** rete f stradale; **gateoppløp** assembramento, capannello; **gateopptøyer** tumulto, sommossa, tafferuglio; **gatepike** donna di strada, F battona, lucciola; **gateport** portone m, porta carraia; **gaterenovasjon** pulitura delle strade, nettezza urbana.

gatesanger(ske) sonatore m (sonatrice f) (el.: cantastorie m,f) ambulante; **gateselger** venditore m ambulante; **gateselgerske** venditrice f ambulante.

gatespråk gergo (pl.: -ghi), linguaggio da trivio; **gatestein** selce f, lastra (da selciato); **gatesøppel** immondizia per le strade; **gatetigger** mendicante m, f; **gatetøs** sgualdrina, donna di strada; **gateuorden** perturbazione f dell'ordine pubblico; **gatevise** canzonetta, canzone f di strada.

gatt (dyrs endetarmsåpning) ano; (hos fugl, krypdyr) cloaca; (trang innløp) mar. imboccatura stretta; (hale-) cubia; (spy-) ombrinale m.

gaug zool. cuculo; F trafficante m,f di liquori; **gaugking** vendita illegale di alcolici.

gaupe lince f.

gave dono; (ved gavebrev) donazione f; (foræring) regalo, presente m; (jule-) strenna; (vogge-) dono (di natura), talento; *milde gaver* opere fpl buone; *gi en en* ~ fare un regalo a qn.; *som frivillig* ~ come dono grazioso; gratuitamente.

gavebrev atto di donazione; **gavekort** merk. buono per l'acquisto (di qc.); **gavepakke** pacco-dono.

gavl arkit. pigna, frontone m; **gavlfelt** timpano; **gavlmur** muro del frontone; **gavltak** tetto a due spioventi; **gavlindu** finestra del frontone.

gavmild generoso, munifico (pl.: -ci) (*mot* verso, con); **gavmildhet** generosità, munificenza.

gavne giovare; se og: gagne; **gavnlig** utile, vantaggioso.

gavtyv gl. birbante m, birbone m, briccone m.

gear tekn. cambio (di velocità); **gearkasse** scatola del cambio; **gearstang** leva del cambio.

geberde 1. v., ~ *seg* gesticolare; se og: te seg; **geberde** 2. s. gesto; *gjøre geberder* gesticolare.

gebet (område) zona, area, campo, ambito.

gebiss dentiera, protesi f dentaria.

gebrekkelig fragile, debole, invalido.

gebrokkent, ~ *italiensk* italiano stentato; *tale* ~ storpiare le parole.
geburtsdag compleanno.
gebyr diritti mpl. tassa, imposta.
gedigen solido, massiccio; (*ekte*) autentico (pl.: -ci), vero; (*metall*) nativo; *av gedigent gull* d'oro massiccio; *et gedigent verk* un'opera di valore; *gedigne kunnskaper* nozioni fpl solide, conoscenza profonda.
gehalt contenuto, percentuale f, lega; fig. valore m.
geheng (skulder) tracolla; (*midje*) cinturone m.
gehør mus. orecchio; *han har intet* ~ è privo d'orecchio; *spille etter* ~ suonare a orecchio.
geigerteller contatore m geiger.
geip smorfia, boccaccia; **geipe** far boccacce.
geist spirito, (*spøkelse*) spettro.
geistlig ecclesiastico (pl.: -ci); ~ m ecclesiastico, uomo di chiesa; *fornem* ~ prelato; *geistlige ordener* ordini mpl religiosi; ~ *veltalenhet* oratoria sacra, eloquenza del pulpito; **geistlighet** clero.
geit capra; **geite-** (ofte) caprino; **geitebukk** capro, becco (pl.: -chi), caprone m; **geitefjøs** ovile m; **geitekje** capretto; **geiteskin** pelle f di capra; capretto; **geiteskinshanske** guanto di capretto.
geite(ved) bot. alburno.
gelatin gelatina, colla di pesce; **gelatinøs** gelatinoso; **gelé** gelatina; *kjøtt i* ~ carne in gelatina; (*frukt-*) gelatina (di frutta).
geledd riga, (*i dybden*) fila; **geleide** accompagnare.
gelender ringhiera, corrimano, balaustra; *skli ned over (trappe) gelenderet* scivolare giù per la ringhiera delle scale.
gemakk camera, stanza; *de kongelige gemakker* gli appartamenti reali; **gemal(inne)** (*fyrstelig*) consorte m,f; (*ellers*) sposo (sposa).
gemen (*pøbelaktig*) grossolano, villano, volgare; (*nedrig*) abietto, ignobile; (*liderlig*) osceno, lubrico (pl.: -ci); (*enkel*) semplice; *et gement fruentimmer* una svergognata; ~ *soldat* soldato semplice; *gjøre seg* ~ incanagliare.
gemenhet bassezza, abiezione f, volgarità; *gemenheter* villanie fpl, brutalità fpl.
gemme gemma; pietra intagliata.
gemse camoscio; **gemse-** (*mest*) di camoscio; **gemsejakt** caccia al camoscio.
gemytt indole f, animo, carattere m; umore m; *ha et godt* ~ essere buono d'animo; avere un buon carattere; *mangle* ~ essere senz'anima, mancare di temperamento; **gemyttene** gli animi; **gemyttlig** gioviale, allegro; **gemyttlighet** gioivialità.
gendarm gendarme m; **gendarmeri** gendarmeria.
genealog genealogista m,f; **genealogi** genealogia; **genealogisk** genealogico (pl.: -ci).
general generale m; **general-** (*mest*) generale; **generalagent** agente generale, concessionario unico, rappresentante m,f esclusivo; **generalagentur** agenzia generale, rappresentanza esclusiva; **generalangivelse** (*toll*) dichiarazione f globale; **generalbass** basso continuo; **generaldirektør** direttore m generale, amministratore m delegato; **generalfeltmarskalk** feldmaresciallo; **generalforsamling** assemblea generale.
generalisere generalizzare; **generalisering** generalizzazione f; **generalissimus** generalissimo; **generalitet** consiglio dei generali; **generalkommando** comando territoriale di corpo d'armata; **generalkonsul** console m generale; **generalkvittering** quietanza globale.
generalmajor generale m di brigata; **generalmarsj**, *slå* ~ battere la (marcia) generale; **generalnevner** mat. denominatore m comune; **generalomkost-**

ninger spese fpl generali; **generalprøve** prova generale.
generals- di (el.: da) generale; **generalsepålett** spallina di generale; **generalstab** stato maggiore generale; **generalstabskart** carta di stato maggiore; **generalstreik** sciopero generale.
generasjon generazione f; **generator** generatore m; **generatorbil** automobile f a gasogeno; **generatorgass** gas da gasogeno; **generatorknott** legna per gasogeno.
genere infastidire, disturbare; *generer det Dem at jeg røker?* Le dà fastidio il fumo?; ~ *seg* aver soggezione; (*være unnselig*) essere timido; ~ *seg for* aver soggezione (vergogna) di; *gener Dem ikke!* non si disturbi!; non faccia complimenti!
generell generale; ~ *behandling* med. cure fpl generiche; **generisk** generico (pl.: -ci).
genert timido; **genertbet** timidezza.
genesis genesi f.
genever acquavite f di ginepro.
geni genio; **genial** geniale; ~ *mann* uomo di genio; **genialitet** genialità; **genistrek** colpo di genio; iron. scempiaggine f.
genitiv genitivo; *stå i* ~ essere al genitivo.
genius genio; **genre** genere m; **genre-** di genere.
genser maglione m, pullover m inv.
geograf geografo; **geografi** geografia; **geografisk** geografico (pl.: -ci); **geolog** geologo (pl.: -gi); **geologi** geologia; **geologisk** geologico (pl.: -ci); **geometri** geometria; **geometrisk** geometrico (pl.: -ci).
georgine bot. dalia; **geosentrisk** geocentrico (pl.: -ci); **geranium** bot. geranio; **gerikt** arkit. cornice f.
geriljakorps nucleo di guerriglieri; **geriljakrig** guerriglia.
germaner germano; **germanisere** germanizzare; **germanisme** germanismo; **germanist** germanista m,f; **germansk** germanico (pl.: -ci).
geråde, ~ *i raseri* andare in collera, infuriarsi.
gesandt inviato; ambasciatore m; (*pavelig*) legato (pontificio); **gesandtskap** legazione f, ambasciata.
gesims arkit. cornicione m, cornice f.
geskjeftig che si dà da fare, energico (pl.: -ci), affaccendato; ~ *person* iron. faccendone m, trafficone m.
gespenst fantasma, spettro, spirito.
gess mus. sol m bemolle; **gessdur** sol m bemolle maggiore; **gest** gesto, atto.
gestapist neds. agente m della gestapo.
gestikulasjon gesticolamento; **gestikulere** gesticolare; **gestus** (bel) gesto, atto.
gevant drappeggio, veste f drappeggiata.
gevekst (*utvekst*) escrescenza, nodo; (*pukkel*) gobba.
gevinst (lotteri-) premio; *hans nummer er kommet ut med* ~ il suo numero è vincente (ha vinto un premio); *det er ~ hver gang!* si vince ad ogni estrazione; se og: *vinning*.
gevir corna fpl ramificate, palchi mpl.
gevær fucile m, schioppo; *på aksel* ~! spall'arm! *ved foten* ~! pied arm!; *presenter* ~! presentat'arm!
geværkssersis addestramento (militare) con le armi; **geværfabrikk** fabbrica d'armi; **geværgrep** maneggio d'un fucile; **geværhane** cane m di fucile; **geværlid** fuoco (scariche fpl) di fucileria; **geværkolbe** calcio di fucile; **geværkule** pallottola di fucile; **geværløp** canna di fucile; **geværlås** otturatore m (di fucile); **geværpyramide** piramide f (fascio) di fucili.
geværrekke rastrelliera per armi; **geværre(i)m** bretella, cinghia (del fucile); **geværvalve** scarica di fucile-

ria; **geværskjefte** cassa di fucile; **geværskudd** colpo di fucile.
gi dare; (rekke, også) porgere, passare; (*levere*) consegnare; ~ (*kort*) fare (dare) (le carte); *De skal ~* tocca a Lei dare le carte; *han gir ikke gjerne* non è affatto generoso; ~ *et slag i hodet* dare un colpo in testa; *jeg skal ~ deg!* le vai a prendere!; *det er ikke enhver gitt å...* a non tutti è dato...; *det gis c'è*, ci sono; ~ *bort* donare, regalare; ~ *et embete bort til en* conferire una carica a qn.; ~ *etter* cedere; *ikke ~ etter for en* non darla vinta a qn.; ~ *fra seg* (skille seg ved) lasciare, separarsi da; (*lukt*) emanare, esalare, (*lyd*) emettere; ~ *igjen* (tilbake) restituire, rendere, (på ny) ridare; ~ (*penger*) *igjen* dare il resto; *jeg kan ikke ~ igjen* non ho spiccioli (moneta); ~ *en noe inn med skjeer* ficcare qc. bene in testa a qn.; ~ *en noe å ta med* dare a qn. qc. a portar via; ~ *om* (*kort*) rifare (ridare) le carte; ~ *opp* (ball) servire; se *ellers*; *oppgi*; ~ *seg* (overgi seg) arrendersi; (*vind*) calmarsi; (*ynke seg*) lamentarsi; (*gi etter*) cedere; *det gir seg nok* finirà; (*med tiden*) passerà col tempo; *det gir seg av sammenhengen* risulta dal contesto (dall'insieme); ~ *seg til* rimanere; ~ *seg til å...* mettersi a...; ~ *seg hen til* abbandonarsi a, darsi a; ~ *seg inn under* sottomettersi a; ~ *seg over* (gi tapt) abbandonarsi, avvilirsi; ~ *ut se*: utgi.
gid 1. interj. oh, Dio!; **gid** 2. adv. se (solo)...; (*høytideligere*) piacesse a Dio che...; ~ *jeg kunne gjøre det!* potessi farlo!; ~ *han var her!* se fosse qui!; ~ *det var så vel* volesse il cielo che fosse così!
gidde, *han gidder ikke gjøre det* gli manca la voglia di farlo; *jeg gidder ikke* non ho voglia; *jeg gadd vite* mi piacerebbe (sarebbe piaciuto) sapere.
giende, *jeg vil ikke ha det, om jeg fikk det ~* (*til giendes*)! non lo voglio nemmeno gratis!
gift 1. adj. sposato (*med con*); ~ *annen gang* sposato in seconde nozze; *bli ~* sposarsi; *bli godt (rikt)* ~ fare un buon matrimonio.
gift 2. s. veleno, tossico (pl.: -ci); *ta ~* prendere del (el.: un) veleno, avvelenarsi; *det kan du ta ~ på* ci puoi giurare; **giftbeger** coppa avvelenata; **giftblander(ske)** avvelenatore m (avelenatrice f); **giftblomst** fiore m velenoso; **giftbrodd** pungiglione m; **gift-drikk** bevanda avvelenata, veleno.
gifte 1. v., ~ *bort* dare in moglie (in marito) (*med a*); (*pike også*) sposare; ~ *seg* sposarsi; prender moglie, ammogliarsi; prender marito, maritarsi; ~ *seg med* sposarsi con, sposare; ~ *seg igjen* risposarsi; ~ *seg inn i* imparentarsi con; ~ *seg til penger* fare un matrimonio d'interesse.
gifte 2. s. matrimonio; **gifteferdig** maturo per il matrimonio; *være ~* (*pike*) essere da marito; **giftekniv** paraninfo; **giftelyst** voglia di sposarsi; **gifte-ring** fede f, anello di matrimonio; **giftetmål** matrimonio; **giftetanker**, *gå i ~* aver la testa fra le nuvole, essere molto distratto (per la voglia di sposarsi).
giftgass gas m asfissiante, gas velenoso; **giftig** velenoso, tossico (pl.: -ci); *en ~ tale* un discorso virulento, delle parole piene di fiele; **giftighet** velenosità, tossicità; virulenza; fig. sarcasmo; **giftmord** veneficio; **giftmorder** avvelenatore m; **giftplante** pianta velenosa; **giftslange** serpente m velenoso; **giftstoff** sostanza tossica; **gifttann** dente m velenifero.
gigant gigante m; **gigantisk** gigantesco (pl.: -chi), gigante; **gigg** calesse m; mar. iole f; (dans) giga.
gikt gotta, reumatismo; **giktfeber** febbre f reumatica; **giktknute** med. nodulo articolare; **giktsmerter** dolori mpl reumatici; **giktsvak** affetto da reumatismo, reumatico (pl.: -ci).

gild bello; magnifico (pl.: -ci); splendido; piacevole. **gilde** festa, banchetto, festino; (*forening*) hist. gilda; corporazione f; *betale gildet* pagare le spese; fig. pagare come Pantalone; **gildeskrå** statuto di una gilda.

gips gesso; **gipsaktig** gessoso; **gipsarbeid** opera in gesso, gesso; **gipsarbeider** gessaio, gessaiuolo; **gipsavstøpning** calco in gesso; **gipsavtrykk** impronta in gesso; **gipsbandasje** ingessatura; **gipsbrudd** cava di gesso; **gipse** ingessare; ~ *et tak* dare il bianco a un soffitto; **gips** figurinaio; (*gipsarbeider*) gessaio; **gipsfigur** (figurina el. statuetta di) gesso; **gipsform** stampo in gesso; **gipsjord** terreno gessoso; **gipsmasse** pasta di gesso; **gipsmel** gesso in polvere; **gipsmodell** modello in gesso; **gipsovn** fornace f da gesso.

gir (bil) cambio (di velocità); mar. guizzata f; **giraff** giraffa; **girkasse** (-kasse) scatola del cambio; **gire** cambiare la marcia; ingranare la prima (la seconda etc.); mar. guizzare.

girere girare, trasferire; **girering** girata; **giro** merk. girokonto, bancogiro; **girokonto** conto di bancogiro; (post) contocorrente postale.

girspake, -stang leva del cambio.

gisne spaccarsi, fessurarsi; disseccarsi.

giss mus. sol m diesis; **gissdur (-moll)** sol diesis maggiore (minore); **gissel** ostaggio.

gissen pieno di fessure; non stagno.

gitar chitarra; **gitarist** chitarrista m, f.

gitt dato (også mat.); *det gitte* il dato di fatto; mat. il dato; *når det er ~* (*ut*) dato (e non concesso) (che); *anta for ~* ammettere, dare per scontato, porre come principio.

gitter griglia, grata; (*tråd-*) graticola; (*traleverk*) graticolato; **gitterdør, -port** porta a grata; **gittervindu** (finestra con) inferriata.

givende istruttivo, informativo; profittevole; se og giende; **giver** donatore m; datore m.

gjall suono riecheggiante, squillo; **gjalle** risuonare; riecheggiare.

gjedde luccio.

gjeld 1. (*preste-*) parocchia.

gjeld 2. debito, debiti mpl; *betale sin ~* pagare il proprio debito; sdebitarsi (*til con*); *komme (sette seg) i ~* fare (contrarre) debiti, indebitarsi; *overta ens ~* addossarsi il debito di qn.; *sitte (være) i ~* essere indebitato, avere dei debiti; *sitte i bunnløs ~* (*i ~ til oppover ørene*) essere oberato dai debiti, essere indebitato fino al collo; *stå i ~ til en* (også fig.) dovere (essere debitore) a qn.

gjeldbukk capro castrato; **gjeldbunden** indebitato, in debito.

gjelde 1. castrare.

gjelde 2. (*være gyldig*) valere, essere valido (*for en måned* un mese); (*lov o.l.*) vigere, essere in vigore; (*mynt også*) essere in corso; (*være verd*) valere; (*angå*) riguardare, valere; (*dreie seg om*) trattarsi di; *det påskudd kan ikke ~* quel pretesto non è valido; ~ *som lov (regel)* far legge (regola); *det gjelder ikke* non vale, (*teller ikke*) non conta; ~ (*være ansett*) *for* passare per; *det gjelder (er myntet på)* *Dem* questo vale per Lei, (*angår*) questo La riguarda; *mitt første besøk gjaldt ham* la mia prima visita fu per lui; *nå gjelder det å vise mot* ora è il momento di dimostrare coraggio; *det gjelder livet (æren)* ne va della vita (dell'onore); *ikke om det gjaldt livet* a nessun costo; *nå gjelder det* ora è il momento buono.

gjeldende (gyldig) valido (*for en måned* (per) un mese); (*lov*) vigente; ~ *rett* diritto in vigore; *gjøre ~* far valere, convalidare; (*som unnskyldning*)

addurre come scusa; (som påskudd) prendere a pretesto; (som innvending) obiettare; *gjøre seg ~* farsi valere.

gjeldfri esente da debiti; pagato.

gjelding eunuco (pl.: -chi); castrazione f; **gjeldku** mucca sterile; **gjeldokse** bue m castrato.

gjeldsavgift pagamento parziale (el.: rata) di un debito; **gjeldsbevis** ricevuta di debito; **gjeldsbrev** pagherò, contratto di mutuo; **gjeldsfengsel** imprigionamento per debiti; **gjeldsfordring** credito; **gjeldsinndrivelse** riscossione f (ricupero) di un debito; **gjeldspost** somma dovuta, partita a debito; **gjeldsstiftelse** indebitamento, il fare i debiti.

gjelle branchia; *som ånder med gjeller* branchiato; **gjelleblad** membrana branchiale; **gjellebue** arco branchiale; **gjellelokk** opercolo branchiale; **gjelleåpning** fessura branchiale.

gjemme 1. v. (forvare) tenere, custodire; (avlåst) rinchiudere; (skjule) nascondere, celare; (bevare) mantenere, conservare; *denne frukt kan gjemmes vinteren over* questi frutti si possono conservare per tutto l'inverno; *~ det beste til sist* serbare il meglio per ultimo; *gjemt er ikke glemt* differire non significa dimenticare; **gjemme** 2. s. se: **gjemmested** nascondiglio; (oppbevaringssted) ripostiglio.

gjemsel nascondino; *leke ~* giocare a nascondino (el.: a rimpiattino).

gjenanskaffelse sostituzione f, nuovo acquisto.

gjenbesøk visita resa; *gjøre en et ~* restituire la visita a qn.; **gjenbo(er)** dirimpettaio.

gjendrive confutare; **gjendrivelig** confutabile; **gjendrivelse** confutazione f.

gjendøpe ribattezzare; **gjendøper** anabattista m,f; *gjendøpernes lære* l'anabattismo; **gjendåp** nuovo battesimo.

gjenerobre riconquistare; **gjenerobring** riconquista. **gjenerhverve** ricuperare, riacquistare; **gjenerhvervelse** ricupero, riacquisto.

gjenferd spirito, spettro; **gjenfinne** ritrovare.

gjenforene riunire, ricongiungere; **gjenforening** riunione f, ricongiungimento; **gjenforsikre** riassicurare; **gjenfortelle** ripetere, riferire, riportare; **gjenfortelling** ripetizione f, relazione f, racconto.

gjenføde rigenerare, riprodurre; *gjenfødes* rinascere; **gjenføelse** rigenerazione f, rinascita; (kunst, vitenskap) rinascimento; teol. palingenesi f; **gjenfødt** rigenerato, rinato.

gjeng (lag) squadra; (forbryter-) banda.

gjenganger spettro, spirito; fig. fenomeno che si ripete spesso, fenomeno frequente.

gjenge (gang) andamento; (skrue) filetto, spira; *være i god ~* essere ben avviato; *alt er i den beste ~* tutto va a meraviglia; *gå i sin gamle ~* andare avanti nel solito tran tran; *komme i sitt gamle ~* tornare in carreggiata.

gjengi rendere, riprodurre, rappresentare, riferire; (oversette) tradurre; (uttrykke) esprimere; **gjen-givelse** resa, riproduzione f, rappresentazione f, versione f, traduzione f.

gjengjeld contraccambio, compenso; (for ondt) pariglia; (skjebnens) nemesi f; *gjøre ~* contraccambiare; (om ondt) rendere la pariglia; *til ~* in compenso, in contraccambio, in cambio (for di); **gjen-gjelde** contraccambiare, ripagare; *~ en noe* ricambiare qc. a qn.; *~ ondt med godt* rendere bene per male; *~ ondt med ondt* rendere pan per focaccia; **gjengjeldelse** se: **gjengjeld**; **gjengjeldelsesrett** legge f del taglione; **gjengjeldelsestid** l'ora dell'espiazione, la resa dei conti.

gjengs solito, d'uso comune; (utbredt) diffuso;

(ord) in uso; *være ~* essere comune.

gjeninnføre ripristinare, reintrodurre, riadottare; (varer) rimportare; **gjeninnføring** ripristino, reintroduzione f, riadozione f; **gjeninnførsel** reimportazione f.

gjeninnsettelse reinserimento; (fyrste) restaurazione f; **gjeninnta** riprendere.

gjenkalle (minne om) ricordare, rammentare; *gjenkalle seg noe* rievocare qc., rammentarsi di qc.; **gjenkallelig** revocabile, (løfte o.l.) ritrattabile; *det å være ~* revocabilità.

gjenkjenne riconoscere; **gjenkjennelse** riconoscimento; **gjenkjærighet** amore m ricambiato.

gjenkjøp riacquisto, riscatto; **gjenkjøpsrett** diritto di riscatto; *selge med ~* vendere con patto di riscatto; **gjenkjøpsverdi** valore m di riscatto.

gjenklang risonanza; **gjenlevende** superstite m,f; sopravvissuto; **gjenlyd** eco f; *gi ~ se: gjenlyde* risuonare, riecheggiare.

gjenløse riscattare, redimere; **gjenløser** liberatore m; rel. redentore m; **gjenløsning** riscatto; rel. redenzione f; **gjenmæle**, *ta til ~* replicare, ribattere; fig. rimbeccare, rispondere per le rime.

gjennom attraverso, per; (ved hjelp av) mediante, per mezzo di, tramite; se også: *gå igjennom*; **gjennomarbeide** lavorare con cura, elaborare; **gjennombeve** far tremare, far fremere; **gjennombla** sfogliare; **gjennombladning** sfogliata, rapida scorsa; *ved ~ av boka* sfogliato il libro.

gjennombløt inzuppato; **gjennomblåst**, *han er helt ~* è intirizzito dal vento; **gjennom bore** trafiggere, trapassare; tekn. traforare; *~ en med en dolk* trafiggere qn. con un pugnale; *gjennom borende blikk* sguardo penetrante; **gjennom boring** traforazione f, traforo; (hull) traforo, apertura.

gjennombrudd (havets) inondazione f; (demning) rottura, cedimento; (gate) apertura; (åndelig) prima manifestazione, primo successo, prima affermazione.

gjennombrutt, *~ arbeid* lavoro di traforo; **gjennom bryte** trapassare, passare da parte a parte.

gjennomfart passaggio, traversata; **gjennomfarte** attraversare, percorrere.

gjennomforske indagare a fondo; sondare, scandagliare; **gjennomfure** solcare.

gjennomføre (arbeid) compiere, portare a termine; (rolle) fare la parte fino in fondo; (plan) realizzare; **gjennomførelse**, **-føring** compimento, adempimento; realizzazione f; **gjennomførilig** attuabile, fattibile, realizzabile.

gjennomgang passaggio; **gjennomgangs-** di passaggio, di transizione; **gjennomgangspunkt** punto di passaggio; **gjennomgangstoll** dogana di transito.

gjennomgløde (jern) rendere incandescente; fig. infiammare; **gjennomgnage** rodere da parte a parte; **gjennomgrave** scavare (da parte a parte); **gjennomgripende** approfondito, a fondo, energico (pl.: -ci); (forandring) radicale; *~ lov* legge organica. **gjennomgå** (kurs) seguire, frequentare; (kur) fare; (lidelse) soffrire, patire; (prøvelse) passare; *~ en hard prøve(else)* sopportare una dura prova; *~ en sykdom* avere una malattia; *~ noe med en* (forklare) spiegare qc. a qn.; *~ lekser med en* far ripetere la lezione a qn.; *~ posten* spogliare la corrispondenza.

gjennomgående (alminnelig) generale, costante; (tog) diretto; adv. (i alm.) generalmente; (helt gjennom) da parte a parte; (stadig) costantemente; **gjennomgåing** (gjennomsyn) esame m, spoglio; (lekser) ripetizione f; (forklaring) spiegazione f.

gjennomhullet bucato, bucherellato; traforato.
gjennomisne gelare, pervadere di freddo; **gjennomkald** completamente freddo, pervaso dal freddo.
gjennomkjørsel passaggio, transito.
gjennomlese leggere da capo a fondo; (flyktig) scorrere; ~ *på nytt* rileggere; **gjennomlesning** letta; lettura; **gjennomlete** frugare, rovistare; **gjennomleve** (ri)vivere; **gjennomlyse** sottoporre a radioscopia; **gjennomlysning** radioscopia; **gjennomlysnings-skjerm** schermo radioscopico.
gjennomløpe percorrere, attraversare (di corsa); **gjennommarsj** passaggio (a piedi), marcia.
gjennompløye fig. studiare a fondo; **gjennompryle** pestare (picchiare) di santa ragione.
gjennomreise s. passaggio, transito; *på* ~ di passaggio, in transito; *på gjennomreisen* durante il viaggio, passando; *være på* ~ essere di passaggio.
gjennomryste scuotere fortemente, scrollare; **gjennomrätten** completamente marcio.
gjennomse (flyktig) scorrere; (undersøke) esaminare, scrutare; (revidere) revisionare; (aktstykker) compulsare; **gjennomseiling** passaggio (per mare); **gjennomsiktig** trasparente, (mindre grad) diafano; (klar) limpido; **gjennomsiktighet** trasparenza; limpidezza.
gjennomskue fig. penetrare, (ane) presagire; (gjet-te) indovinare; **gjennomslag** (tunnel) traforo; (kopi) copia, velina.
gjennomsnitt (snitt) taglio, sezione; (middeltall) media; *i* ~ in media; **gjennomsnittlig** medio; adv. in media, mediamente; **gjennomsnitts-** (mest) medio; **gjennomsnittspris** prezzo medio; **gjennomsnittstallet** la media.
gjennomstekt ben cotto; **gjennomstrømme** attraversare; fig. pervadere; **gjennomstøve** spulciare, frugare; **gjennomsvett** grondante di sudore.
gjennomsyn esame m, revisione f; *sende til* ~ mandare in visione; **gjennomsyret** imbevuto, impregnato (*av di*); **gjennomsøke** perquisire, rovistare.
gjennomtenke ponderare, considerare con attenzione, riflettere su; **gjennomtrekk** corrente f (d'aria); **gjennomtreng** (com)penetrare, pervadere; **gjennomtrengende** penetrante; acuto; **gjennomtrengningsevne** capacità di penetrazione f; **gjennomtrukket** intriso, imbevuto, (mettet) impregnato, saturo; **gjennomtørr** completamente asciutto, secco.
gjennomvandre percorrere, attraversare; **gjennomvarm** ben caldo; accaldato; **gjennomveve** intessere (*med di*); **gjennomvirke** broccare (*med gull d'oro*); **gjennomvæte** inzuppare, intridere; **gjennomvåt** zuppo, fradicio; f bagnato fino al midollo.
gjenoppbygge ricostruire, riedificare; **gjenoppbygging** ricostruzione f, riedificazione f.
gjenoppdage riscoprire; **gjenoppføre** (teater) rappresentare di nuovo; (bygg) ricostruire; **gjenoppleve** rivivere; **gjenopplive** restituire alla vita; rianimare, ravvivere; **gjenoppliving** rianimazione f, ravvivamento; **gjenopplivingsforsøk** tentativo di rianimazione.
gjenopprette ristabilire, ripristinare, ricostituire; (mot, håp) ridare; (fornye) rinnovare; (tap o.l.) rimediare a; **gjenoppsettelse** ristabilimento, ripristino, ricostituzione f; rinnovo.
gjenoppstå risorgere, risuscitare; **gjenoppta** riprendere, riassumere; (medlem) riammettere; **gjenoppptagelse** ripresa, riassunzione f; (medlem) riammissione f; **gjenopptreden** rientro (ricomparsa) in scena.
gjenpart copia, duplicato; *ta* ~ *av* prendere copia di.
gjenreise ricostruire, riedificare; restaurare; ricosti-

tuire, ristabilire; fig. risollevare; **gjenreising** ricostruzione f, riedificazione f; restaurazione f; ricostituzione f; risollevamento.
gjense rivedere; **gjensidig** reciproco (pl.: -ci); mutuo; vicendevole; adv. a vicenda; **gjensidighet** reciprocità; mutualità; **gjensitter** ripetente m, f; **gjensitting** il trattenere un alunno in classe per punizione.
gjenskape ricreare, ricostituire; **gjenskin** (også fig.) riflesso, riverbero; **gjenskjør** (debole) riverbero; **gjenspeile** rispecchiare, riflettere; **gjenspeiling** immagine f riflessa; riflessione f.
gjenstand (ting) oggetto; (emne) soggetto, oggetto, argomento, materia; *være* ~ *for* essere oggetto di; *være* ~ *for folks latter* essere lo zimbello di tutti.
gjenstridig ricalcitante, ostinato; **gjenstridighet** ostinazione f, cocciutaggine f, caparbieta.
gjensyn (il) rivedere, (il) rivedersi; *gjensynets glede* il piacere di rivedere (qc., qn.); *på* ~ arrivederci; *på snarlig* ~ arrivederci a presto.
gjenta ripetere, ridire, replicare; litt. reiterare; ~ *i korthet* riassumere, ricapitolare; ~ *seg* ripetersi; *gjentatte ganger* ripetutamente, a più riprese.
gentagelse ripetizione f; reiterazione f; (forestilling) replica; **gentagelsestegn** mus. (segno di) ripresa, segno di ripetizione (di ritornello); **gentagelsestilfelle**, *i* ~ in caso di recidiva.
gentjeneste favore m ricambiato; *yde en* ~ contraccambiare un favore; **gjenvalg** rielezione f; **gjenvelge** rieleggere; *som kan gjenvelges* rieleggibile; *det å kunne gjenvelges* rieleggibilità; **gjenvinne** riacquistare, riguadagnare, ricuperare; **gjensitt** visita restituita.
gjenvordighet contrarietà, impedimento, avversità.
gjerde 1. *i* ~ se: **gjære**; **gjerde** 2. s. recinto, staccionata, steccato, cancellata, graticcia; (cricket) porta; *hvor gjerdet er lavest går alle over* dove la siepe è bassa ognun vuol passare; **gjerdefang** (fascio di) stecche; **gjerdehold** manutenzione f di una staccionata; **gjerdesmutt** scricciolo; **gjerdestaur** (-ski) palo (di staccionata); se: **gardstaur**; **gjerdestolpe** palo; **gjerdetråd** filo di ferro (da recinto).
gjærne (med fornøyelse) volentieri, con piacere; (vanligvis) abitualmente, spesso e volentieri; *slik går det* ~ così va il mondo; *det gjør jeg ikke* ~ lo faccio a malincuore; *det tror jeg* ~ lo credo bene; *jeg ville* ~ vite vorrei sapere; *jeg ville* ~ tale med desidererei parlare con; *det kan* ~ *være* può darsi, non dico di no; (det kan vente) lasciamo stare; ~ *for meg* sia pure, per me va bene; *hjertelig* (inderlig) ~ ben volentieri, di tutto cuore; *mer enn* ~ molto volentieri, non chiedo di meglio; *man kan liksom* ~ tanto vale...
gjerning azione f, atto, opera, fatto; (arbeid) lavoro, opera; *mer ord enn gjerninger* più parole che fatti; *apostlenes gjerninger* gli Atti degli Apostoli; *Guds (mørkets) gjerninger* le opere di Dio (delle tenebre); *store (og skønne) gjerninger* gesta fpl, imprese fpl gloriose; *gode gjerninger* opere buone; *gjøre en god* ~ *mot en* fare una buona azione nei riguardi di qn.; *gripe på fersk* ~ cogliere in flagrante (el.: sul fatto); *han har vist det i* ~ l'ha dimostrato in detto e in fatto; *gjort* ~ *står ikke til å endre* cosa fatta capo ha; ciò che è fatto non si può disfare; **gjerningsmann** colpevole m; **gjerningsord** verbo; **gjerningssted** luogo del delitto; **gjerningsøyeblikket**, *i* ~ al momento del delitto.
gjerrig avaro (*på di*), spilorcio, taccagno; **gjerrighet** avarizia, spilorceria.
gjesp sbadiglio; **gjespe** sbadigliare; **gjesping** sbadigliamento.

gjest ospite m.f; invitato; (ved bord) commensale m.f; (besøkende) visitatore m; (kafé) cliente m.f; stadig ~ frequentatore m assiduo; *ha gjester* avere gente; *være daglig ~ i et hus* avere sempre un posto a tavola in una casa; **gjeste** visitare; ~ *en* essere ospite di qn.; **gjestebud** pranzo, festa, ricevimento; **gjesteopptreden** partecipazione f straordinaria; **gjesterolle**, med X i ~ con la partecipazione f straordinaria di X; **gjesteseng** letto degli ospiti; **gjestevennlig** ospitale, accogliente; **gjesteværrelse** camera degli ospiti, (kloster) foresteria.

gjestfri ospitale; **gjestfrihet** ospitalità.

gjestgiver(ske) oste(ssa), locandiere (-a), albergatore m (albergatrice f); **gjestgivergård**, **gjestgiveri** locanda, alberghetto, osteria; *drive ~* condurre una locanda.

gjete pascolare; **gjeter** pastore m; **gjetergutt** pastorello; **gjeterjente** pastorella; **gjetting** pascolo.

gjetning congettura; ipotesi f; **gjette** indovinare; ~ *riktig* azzeccare, imbroggiare il giusto; *nå har jeg gjettet* det ci sono arrivato; *det kan jeg ikke ~* rinuncio a indovinare; *det gjetter De aldri* La sfida a indovinare; *jeg gjetter på ham* scommetto che è lui; **gjettekonkurranse** gara di indovinelli, quiz m inv.; **gjettelek** gioco (pl.: -chi) a indovinare; **gjetting**, **gjettnett** congetture fpl, ipotesi fpl.

gjev (yppeilig) eccellente; (bra) dabbene.

gjord (liv-) cinto, cintura; (sal-) cinghia; **gjorde** (hest) cinghiare; se og: omgjorde.

gjær lievito; kjem. fermento; **gjære** 1. (el.: gjerde), *der er noe i ~* qc. sta covando sotto la cenere; qc. bolle in pentola; **gjære** 2. v. lievitare, fermentare. *det gjærer i sennene* gli animi sono in fermento.

gjæring lievitazione f, fermentazione f; fig. også: fermento; **gjæringsdyktig** fermentabile, fermentescibile; **gjæringsfri** infermentescibile; **gjæringsmiddel** lievito; fermento; **gjæringsprosess** lievitazione f, fermentazione f; **gjærlås** tubo di sicurezza; **gjær-sopp** lievito; **gjærstoff** fermento, enzima m.

gjø abbaiare (*mot en* contro qn.; *mot månen* alla luna); *gjøende hund biter ikke* can che abbaia non morde.

gjø(de) ingrassare; **gjødning** ingrasso; **gjødningstoff** ingrasso, letame m; **gjødsel** fertilizzanti mpl; (møkk) letame m, stallatico, concime m (naturale); (kunst-) concime m chimico; **gjødelspreder** spandiconcime m inv.; **gjødelsvann** colaticcio; **gjødelsverdi** valore m fertilizzante; **gjødle** concimare, fertilizzare, (kalke) calcinare; **gjødsling** concimazione f, fertilizzazione f.

gjøgler(ske) giocoliere m (-a); saltimbanco (pl.: -chi) (-a); **gjøgleraktig** istrionico (pl.: -ci), istrionesco (pl.: -chi); **gjøglervogn** carrozzone m.

gjøgris maiale m da ingrasso; **gjøing** (hund) abbaia-mento, abbaia, l'abbaiare m, latrati mpl; agr. ingrasso, ingrassamento.

gjøkalv vitello da ingrasso.

gjøkur orologio a cucù.

gjon burla, canzonatura; dilleggio; *drive ~ med* canzonare, prendere in giro; dilleggiare.

gjøre 1. (usammensatt) fare; *han gjør deg ikke noe* non ti fa niente; ~ *godt (ondt)* se: god (ondt); *De har gjort rett i å* ha fatto bene a; *jeg gjør det aldri (i livet)* non lo farò mai e poi mai; *jeg skal ikke ~ det mer* non lo farò più; *han er ikke så rik som man gjør ham til* è meno ricco di quanto si vuol far credere; ~ *hva en vil* far quel che si vuole; *han gjør bare hva han vil* fa soltanto di testa sua; *kunne ~ og late som en vil* poter fare e disfare come si vuole; *De kan ~ som De vil* è libero di fare come vuole;

det gjør ingenting non fa niente; *det gjør intet (til saken)* non ha nessuna importanza; *hva gjør det?* che importanza ha?; *det er meg (meget) om ~* ci tengo (molto); *det er meg om å ~ (å, at)* per me è molto importante (inf., che + konj.); *dermed er det ikke gjort* e non è finita qui; *som skal gjøres* da fare; *det lar seg ~* si può fare, è fattibile; *det lar seg ikke ~* non lo si può fare, è impossibile; *hvis det lar seg ~* se lo si può fare; *slik (t) gjør man ikke* questo non si fa.

gjøre 2. (med adj.) fare, rendere; ~ *en ansvarlig for noe* ritenere qn. responsabile di qc.; ~ *lykkelig* fare (rendere) felice; ~ *rik* far diventare ricco, arricchire; ~ *en bedre enn han er* fare qn. migliore di quanto non (lo) sia; ~ *seg dum* farsi passare per scemo; ~ *seg hard* indurirsi, irrigidirsi.

gjøre 3. (med perf. part.) fare; ~ *en avholdt (elsket)* far amare qn.; ~ *noe kjent* far conoscere qc.; ~ *seg bemerket (fryktet)* farsi notare (temere).

gjøre 4. (med prep. el. adv.), *hvor har du gjort av boka?* che ne hai fatto del libro?; *jeg visste ikke hvor jeg skulle ~ av meg selv* non sapevo che fare di me stesso; ~ *det av med en* togliere di mezzo qn.; ~ *etter* imitare, contraffare; *jeg kan ikke ~ for det* non ci posso (far) nulla; ~ *i buksene* farsela addosso; ~ *en imot* contrastare (contrariare) qn.; *hva skal jeg ~ med de pengene?* che ne faccio di quei soldi?; *jeg vil ikke mer ha noe å ~ med ham* non voglio più aver niente a che fare con lui; *jeg vil ikke ha noe med det å ~* non ci voglio aver niente a che fare; *du skal få med meg å ~* dovrai vedertela con me, avrai a che fare con me; *en kan ~ med ham* *hva en vil* si lascia fare di tutto, gli si può far fare qualunque cosa; *gjør ikke mot andre hva du ikke vil de skal ~ mot deg* non fare agli altri ciò che non vuoi sia fatto a te; ~ *om* rifare; *det kan ikke gjøres om* non lo si può rifare; ~ *opp* pagare, liquidare (*med sjekk* a mezzo assegno); ~ *opp regnskap* saldare (chiudere) il conto, regolare i conti (og fig.); ~ *en til ...* fare di qn. ..., far diventare qn. ...; ~ *sin sønn til lege* far fare il medico al proprio figlio; ~ *en kirke til et teater* fare d'una chiesa un teatro; ~ *en tanke til sin* far propria un'idea; ~ *ens sak til sin* prendere le parti di qn.; sostenere le ragioni di qn.; ~ *seg til av noe* pavoneggiarsi di qc.; ~ *seg noe til lov (regel)* farsi una legge (una regola) di qc.; ~ *seg til gode* godere (*med di*); ~ *noe ved et ur* riparare un orologio; *det er ikke noe å ~ ved det* non ci si può fare nulla.

gjøremål compito, impresa, mansione f, lavoro, occupazione f, faccenda; **gjøren**, *hans ~ og laten* il suo modo di fare, tutto quello che fa, F le sue prodezze; **gjørlig** fattibile, attuabile, possibile.

gjørme fanghiglia, melma; **gjørmet** fangoso, melmoso.

gjørtler ramaio, ottonaio, calderaio.

gjøs mar. bandiera di bompresso.

glacéhanske guanti mpl di pelle lucida (el.: glacé).

glacis mil. controscarpa, spalto.

glad contento, lieto, allegro; (lykkelig) felice; (tilfreds) soddisfatto (*over, ved, i di; over å di + inf.; over at che + konj.*); (munter) gaio, allegro; (gladelig) piacevole, felice; *være ~ i en* voler bene a qn.; *være ~ for det* esserne contento; *være meget ~ over* essere felicissimo di; *være ~ til* ritenersi fortunato; *du kan være ~ til* puoi ben essere contento; *jeg er like ~* per me fa lo stesso, per me è indifferente, non me ne importa nulla; **gladelig** lietamente, allegramente; con piacere; facilmente.

gladiator gladiatore m.

glam latrati mpl; **glamme** latrare.
glane spalancare gli occhi; se: glo.
glans splendore m, fulgore m, fulgidezza; (blankhet) lucentezza, lucidezza; *kaste ~ over* dare lustro a; *miste sin ~* perdere lo splendore, (bli matt) appannarsi, (blekes) sbiadire; *med ~* brillantemente; (med letthet) senz'alcuna fatica.
glansbilde figurina in carta lucida; olcografia; **glanse** lucidare; lustrare; **glansfull** rilucente, splendente, fulgido, lustro; **glansgarn** filo mercerizzato; **glanslerret** tela gommata; **glansløs** opaco (pl.: -chi) (og fig.), appannato, scialbo; **glansløshet** opacità; **glansnummer** pezzo forte, cavallo di battaglia; attrazione f, numero sensazionale; *hans ~* il suo pezzo forte, il suo maggior successo; **glanspapir** carta lucida; **glansperiode** periodo di splendore, culmine m (della potenza, della gloria etc.), apogeo; **glanspunkt** fig. apice m, culmine m, apogeo; **glansrolle** pezzo forte, cavallo di battaglia; **glanssjirting** lustrino; **glansstivelse** amido lucido; **glanstid** anni di gloria, periodo di maggior successo.
glasere verniciare, smaltare, (leirtøy) invetriare; (med sukker) glassare, candire; **glasering** invetriatura, smaltatura, verniciatura; glassatura.
glass vetro; (drikke-) bicchiere m; cristallo; *et ~ vin* un bicchiere di vino; *et ~ øl* una birra; *drikke av et ~* bere in un bicchiere; *heve sitt ~ for herr X* brindare al (fare un brindisi in onore del) signor X; *det fortjener å settes i ~ og ramme* merita di essere sotto vetro; *slåtte ~* mar. battere otto colpi.
glass- (av ~, mest) di vetro; (med ruter) a vetri; **glassaktig** vitreo, vetroso; **glassarbeid** lavorazione f del vetro; (gjenstand) vetro; **glassblære** bolla, soffiatura; **glassdiamant** diamante m falso, fondo di bicchiere; **glassdråpe** goccia di vetro; **glassdør** porta a vetri; **glassfabrikasjon** fabbricazione f (produzione f) del vetro; **glassforsikring** assicurazione f contro la rottura dei vetri; **glassgrønn** verde bottiglia; **glasshus** casa di vetro; *sitte i ~* essere in una posizione vulnerabile.
glasskasse cassa di vetro; (~ til glass) cassa per il trasporto di vetrame; **glasskitt** mastice m, stucco (da vetro); **glassklar** trasparente come il vetro; **glassklokke** campana di vetro; **glasskolbe** matraccio; **glasskram** conterie fpl, paccottiglia di vetro; **glasskuppel** campana di vetro; (lampe) globo.
glassmagasin (butikk) vetreria; **glassmaler** pittore m su vetro; **glassmaleri, -maling** (arte f della) pittura sul vetro; **glassmasse** fritta, massa vetroso; **glassmester** vetraio; **glassmesterdiamant** diamante m (tagliavetro); **glassmestertrinse** rotella tagliavetro; **glassmonter** vetrina.
glassovn fornace f da vetro.
glassperle perlina di vetro; **glassplate** lastra di vetro; **glasspuster** soffiatore m; **glassrute** vetro.
glass-saker vetrerie fpl, vetrame m; (slepne) cristalleria; **glass-skap** (med glassdør) vetrina, cristalliera; (skap til glass) credenza; **glass-skår** scheggia di vetro; **glass-sliper** molatore m (di vetri); **glass-sliperi** laboratorio di molatore; (sliping) molatura (di vetri).
glasstak tetto di vetro, invetriata; **glasstråd** vetro filato; **glasstøy** vetrerie fpl, vetrame m, oggetti mpl di vetro.
glassull lana di vetro; **glassvar** sp. di sogliola.
glassvarer articoli mpl di vetro, cristallerie fpl.
glassvegg vetrata, parete di vetro; **glassveranda** (veranda) vetrata; **glassverk** vetreria.
glassøye occhio di vetro; (hest) occhio vaio; **glassøyd** (hest) che ha gli occhi vai.

glasur vernice f, smalto, verniciatura; (porselen) copertura; (leirtøy) vetrina, smalto; (kake) glassa, glassatura; (tenner) smalto.
glatt liscio, levigato; (som man skilr på) scivoloso, sdruciolevole; (umønstret) non operato; (uten hår, skjegg) imberbe, glabro; (raket) rasato; (slesk) melato, mellifluo; *et ~ ansikt* un viso imberbe; *glatte ord* parole melate (el.: lusingatrici); *det er ~ (fore på gata)* il fondo stradale è scivoloso; ~ *ring* anello senza pietre; fede f; *gjøre (kjemme, legge) ~* lisciare; (*jevne*) levigare, (*polere*) lucidare; ~ (lett, uten hinder) in modo liscio, facilmente; *det går ~* fila liscio come l'olio.
glattbarbert rasato di fresco.
glatte lisciare; (*jevne*) levigare; (med pimpstein) impomiciare; ~ *over* fig. appianare, passare sopra, coprire; ~ *ut* spianare; ~ *ut folder i kjolen* eliminare le grinze di un vestito; *rynkene i hans panne glattet seg ut* la sua fronte si è rasserenata.
glattfil (slettfil) lima dolce; **glattfile** levigare (con una lima dolce); **glatthaket** col mento rasato; (skjegglos) imberbe; **glatthet** levigatezza; scorrevolezza; scivolosità; **glatthåret** con i (el.: dai) capelli lisci; **glatting** lisciatura, levigazione f; stiratura; **glattis** ghiaccio, strato di ghiaccio, gelicidio; *føre en ut på glattisen* attirare qn. in un tranello; **glattkjemmet** con i capelli leccati; **glattraket** rasato di fresco; **glattslepen** levigato; **glattsliping** levigatura; **glattunget** mellifluo, melato.
glavin gladio, spada.
glede 1. s. gioia, esultanza, letizia, piacere m (*over, ved* di); allegria, gaiezza; *med glede* con piacere; *til ~ for* per la gioia di; *hans ~ ved studiet* la soddisfazione che gli dà lo studio; *det er oss en ~ å* siamo lieti di; *finne sin ~ i å* avere piacere di; *føle ~ over* provare gioia per; *gjøre en en ~* fare contento qn.; *han har sin ~ av det* è un vero piacere per lui; *være ens hele ~* essere tutta la gioia di qn.
glede 2. v. far piacere a; (*fryde*) far felice; *det gleder meg* mi fa piacere, ne sono felice (*for ham* per lui); *det gleder meg (meget) å (at)* sono (molto) lieto di + inf. (che + konj.); ~ *seg* rallegrarsi, essere felice, essere lieto, (*meget*) esultare; ~ *seg til* pregustare la gioia di; ~ *seg til jul* non vedere l'ora che venga natale; ~ *seg ved* provar gioia a.
gledelig lieto, gioioso, felice; *det gledeligste for ham* er ciò che più lo rende felice è; **gledeløs** privo di gioia, triste; **glederik** gioioso, pieno di gioia.
gledes- (oftest) di gioia; **gledesbudskap** lieta notizia; bibl. lieta novella; **gledesdag** giorno felice; **gledesfest** festa (di gioia); **gledespike** donna di piacere; **gledesrus**, *være i en ~* essere ebbro di gioia; **gledestrålende** raggianti di gioia.
glefs morso, dentata; *i et ~* in un boccone; **glefse** avventarsi con i denti, tentare di mordere; ~ *noe i seg* divorare qc.
glemme 1. v. dimenticare, dimenticarsi di, scordare, scordarsi di; ~ *å* dimenticarsi di; *det kommer jeg aldri til å glemme* non lo dimenticherò mai; *man glemmer dikteren for mennesket* l'uomo fa dimenticare il poeta; ~ *seg* (i sinne) trascendere, non vederci più (dalla rabbia); ~ *seg selv* non pensare a se stesso; *det glemmes lett* ciò si dimentica facilmente.
glemme 2. s., *gå i ~* cadere nell'oblio, andare in dimenticanza; **glemmebok**, *skrive noe i glemmeboken* cancellare dalla memoria; *gå i glemmeboken* cadere in oblio; **glemsel** dimenticanza, oblio; *begrave (nedsenke) i ~* seppellire nell'oblio; *dra fram av glemselen* sottrarre all'oblio, richiamare dalla me-

moria; **glemsom** smemorato; immemore; dimentico (pl.: -chi); *være ~ av seg* essere un po' dimentico; **glemsomhet** smemoratezza, mancanza di memoria; *av ~* per dimenticanza.

glente zool. nibbio.

gletsjer ghiacciaio; **gletsjer-** (mest) glaciale.

gli(d), *få på ~* smuovere, avviare, mettere in moto; *komme på ~* cominciare a muoversi; fig. cominciare a parlare, scrivere etc.; *når han først er kommet på ~* una volta avviato; *få tungen på ~* sciogliere la lingua; *ha god ~* correre velocemente (coi pattini, con gli sci).

gli(de) v. scivolare, sdrucciolare, slittare; (flyte) scorrere; *jeg gled (med foten)* sono scivolato, mi è scivolato un piede; *~ lett hen over noe* fig. sfiorare appena qc.; *~ ned over noe* scivolare in basso; *~ tilbake* scivolare indietro; *~ ut* slittare, sbandare; *tiden glir hastig bort* il tempo scorre via veloce.

glideflukt volo planato; **glidefly** aliante m, veleggiatore m; **glideflygning** veleggiamento; volo planato; **glidelås** cerniera (el.: chiusura) lampo; **glideskala** scala mobile; **glidning** scivolamento, sdrucciolamento; scivolata.

glimmer min. mica; fig. orpello; **glimmerholdig** micaceo; **glimmersand** mica in polvere; **glimmerstas** orpelli; **glimre** brillare, scintillare; (stråle) risplendere; *~ ved sitt fravær* brillare per la propria assenza; *det er ikke gull alt som glimrer* non è tutt'oro quel che luccica; **glimrende** brillante (og fig.); (strålende) splendente, smagliante; (praktfull) splendido; (utmerket) eccellente; **glimrelyst**, -syke voglia (mania) di emergere (farsi notare).

glimt bagliore m, sprazzo, lampo, barlume m; *et ~ av håp* un barlume (un filo) di speranza; *noen ~ av vidd* qualche sprazzo di arguzia; *se (få) et ~ av* vedere di fuggita, intravedere.

glimte brillare; (funke) scintillare, sfavillare; **glimting** sfavillio, scintillio; **glimtvis** a sprazzi; (nå og da) di quando in quando, a tratti, a intervalli.

glinse rilucere, luccicare.

glipp, *gå ~ av* perdere (l'occasione di), lasciarsi sfuggire, non ottenere.

glippe 1. (svikte) fallire, non riuscire a; *~ for en* venir meno a qn.; (mislykkes) fare fiasco; **glippe** 2. (med øynene) battere (le palpebre).

glis sorriso canzonatorio (beffardo); **glise** ridacchiare; **glis(s)en** rado, raro, poco fitto.

glitning satinatura, levigatura, lucidatura; **glitre** brillare, sfavillare, scintillare; **glitte** satinare, lucidare; **glittemaskin** calandra.

glo 1. v. sgranare gli occhi, guardare fissamente; *~ på (med begjær)* mangiare con gli occhi; (uforskammet) guardare sfacciatamente.

glo 2. s. tizzone m (ardente); (fyr) fuoco, fiamma; *stå som på glør* essere (stare) sui carboni accesi.

globus globo terrestre, mappamondo m.

gloende ardente, rovente; (farge) sgargiante, chiasoso; **globet** cocente, ardente; **globete** calore ardente, calura, canicola.

glorie (om hodet) aureola; (herlighet) gloria; **glorød** rosso fuoco; (ansikt) rosso come un gambero.

glose vocabolo, parola; **glosebok** vocabolario; **gloseforråd** lessico, vocabolario; **glossar** glossario.

glugg(e) apertura, sportellino; pl. (øyne) occhi.

glupende vorace; (blødtørstig) sanguinario; *ha en ~ appetitt* avere un appetito formidabile; *være ~ sulten* avere una fame da lupi; **glupsk** vorace; (bisk) feroce; **glupskhet** voracità; (hund) ferocia.

gluten glutine m; **glutenbrød** pane m glutinato; **glutenmel** farina glutinata.

glykose glucosio; **glyptotek** glittoteca.

glyserin glicerina; **glyserinsåpe** saponetta alla glicerina; **glyserol** glicerolo.

glød (hete) ardore m; fig. også: fervore m; **gløde** tr. arroventare; intr. essere rovente, arroventarsi; (være het) ardere; (lyse, skinne) sfavillare, fiammeggiare; *~ av kjærlighet til en* ardere d'amore per qn.; **glødelampe** lampada a incandescenza.

glødende ardente; (jern o.l.) rovente; (himmel, luft) infocato, di fuoco; (funklende) fiammeggiante; *en ~ fantasi* una fervida immaginazione; *~ iver* zelo ardente; **glødenett** reticella (calzetta) Auer.

glødeovn forno (fornace f) di (a) riverbero; **glødetråd** filamento; **glødning** (jern) arroventamento, calda; (metall) ignizione f.

gløgg sveglia, intelligente, ingegnoso; *~ s. sp.* di ponce m, poncino; **gløgghet** prontezza d'ingegno, intelligenza.

gløtt spiraglio; *på ~* socchiuso; *få en ~ av* intravedere; *en ~ i skyene* uno squarcio tra le nubi.

gløtte guardare attraverso uno spiraglio; *~ på døra* aprire uno spiraglio nella porta.

gnag (gnaging) rodimento; **gnage** tr. rodere (og fig.); (sko o.l.) stringere, provocare escoriazioni, F scorticare; (smågnage) rosicchiare; intr. rosicchiare, mordicchiare (*på noe* qc.); (tøy) essere ruvido, graffiare la pelle; *~ hull på* rodere, corrodere, bucare; **gnager** roditore m, f rosicante m; **gnagsår** spellatura, sbucciatura.

gnaske, *~ noe (i seg)* sgranocchiare qc.

gnav spec. di giuoco di carte.

gneis (mineral) gneiss.

gneldre sbraitare, (hund) uggiolare.

gni fregare, sfregare, strofinare, stropicciare; *~ av* togliere (cancellare) fregando; *~ noe blankt* lucidare qc.; *~ noe i stykker* consumare a furia di fregare; *~ seg i hendene* stropicciarsi (fregarsi) le mani; *~ hodet mot trærne* (dyr) sfregare le corna agli alberi.

gnidder scarabocchio, zampa di mosca; (lyd) cigolio, stridore m; **gnidelyd** gram. fricativa; spirante m; **gnidepute** fys. cuscinetto strisciante; **gnidning** fregamento, fregatura, strofinamento, frizione f; **gnidningselektrisitet** elettricità da strofinio; **gnidningsmotstand** attrito, frizione f.

gnidre scarabocchiare, scrivere male; **gnidret** (skrift) mal scritto, illeggibile; *~ skrift* scarabocchio.

gnier taccagno, tirchio, spilorcio; **gnieraktig** tirato, pitocco (pl.: -chi); **gnieraktighet** avarizia, tirchieria, spilorceria; **gnieri** taccagneria, grettezza.

gnikke, *~ på fela* strimpellare il (el.: sul) violino.

gnisse stridere, cigolare; **gnissel**, *gråt og tenner ~* bibl. pianto e stridor di denti.

gnist scintilla, favilla; *en ~ av noe* fig. un briciolo di qc.; **gnistfanger** parascintille m inv.

gnistre sfavillare, scintillare, far scintille; (om øyne) lampeggiare (*av vrede* d'ira); *et slag så det gnistret for øynene mine* un colpo che mi ha fatto vedere le stelle; **gnistring** scintillio, sfavillio; **gnisttelegrafi** telegrafia senza fili.

gnom gnomo; **gny** strepito, fragore m, fracasso; (våpen-) litt. clamore m.

gnål tormento, assillo; (trygling) richiesta insistente; **gnåle** assillare, molestare (*på en qn.*); *~ på den samme visa* cantar sempre lo stesso ritornello.

gobelin arazzo gobelin.

god 1. adj. buono; bravo; *ha gode øyne* avere una buona vista, vederci bene; *en ~ sønn* un buon figliuolo; *en ~ gutt* un bravo ragazzo; *en ~ mann*

un uomo buono, (skikkelig) un galantuomo; *et godt menneske* una brava persona, un'anima buona; *en ~ del folk* un bel po' di gente; *en ~ bok* un buon (el.: bel) libro; *en ~ drakt pryl* una buona dose di botte; *dette handelshus anses for godt* questa ditta ha un buon nome; *gjøre noe godt igjen* rimediare a qc.; *gå ~ for* rispondere di; *holde seg for ~ for (til)* avere troppa stima di sé per; *være ~ av seg* esser buono per natura; *være ~ mot en* esser buono con qn.; *være godt mot hodepine* fare bene contro il mal di testa; *være ~ til noe* essere bravo a fare qc.; *være så ~ som dagen er lang* esser buono come il pane; *være likså ~ som* valere tanto quanto; *de er like gode* si equivalgono; *de er meg begge like gode* per me l'uno vale l'altro; *det er likså godt å* tanto vale + inf.; *det er godt* è bene; (nok) va bene, basta così; *la nå det være godt (hold opp)* basta, smettila; su, non insistere; *det er godt at De kommer* fa bene a venire; *den var ~!* questa è buona!; *her er det godt å være* si sta bene qui.

god 2. s., se også: **gode s.**; *den gode* l'uomo buono; (*de*) *gode* og (*de*) *onde* i buoni e i cattivi; *det gode* il bene; *det gode og det skønne* il buono e il bello; *gjøre det gode* fare ciò che è bene; *foretrekke det gode for det nyttige* preferire il bene all'utile; *det er det gode ved ham (at)* ha questo di buono (che); *med det gode* con le buone, (frivillig) di sua spontanea volontà; *med det gode eller det onde* con le buone o con le cattive; *han har tusen lire til gode av meg* gli devo mille lire; *komme en til gode* tornare a vantaggio di qn.; *gjøre godt* fare del bene; (*være godgjørende*) essere benefico; *det har han godt av* ciò gli fa bene, iron. gli sta bene; *det vil ikke komme noe godt ut av det liv han fører* non caverà nulla di buono dalla vita che conduce; *tale godt om* parlar bene di; se og: **godt adv.**

godartet benigno; **godbit** bocconcino; **gode s.** (for-) del) bene m, vantaggio; *den (det) ~*, se: **god 2.**

godfjott sempliciotto; tre volte buono.

godgjøre rallegrare; ~ *seg* (mat) insaporirsi; ~ *seg med* bearsi di, godersi.

godgjørende benefico (pl.: -ci), caritatevole; **godgjørenhet** beneficenza, carità.

godhet bontà, benignità; (*velvilje*) benevolenza; *ha den ~ å* avere la gentilezza di.

godhjertet di buon cuore; buono, generoso; **godhjetet** bontà di cuore, generosità.

godkjenne approvare; (*valg*) convalidare; **godkjennelse**, -**kjenning** approvazione f, convalida.

godlag, *være i ~* essere di buon umore.

godlyndt bonario, bonaccione (f.: -a).

godlåt amabilità, gentilezza.

godmodig bonario, benigno; *han er ~* ha una buona indole; f è un buon diavolo; **godmodighet** bonarietà, bonomia.

gods (formue) beni mpl, averi mpl, patrimonio; (*varer*) merce f, merci fpl; (*land-*) terre fpl, proprietà rurale, latifondo; *adelig ~* proprietà gentilizia; (*flytte ut*) *på sitt ~* (andare) in villa.

godsbeholdning trasporto (di) merci; servizio di corriere; **godsbesitter** se: **godseier**; **godsbestyrer** amministratore m di una proprietà; **godseier** proprietario terriero, latifondista m; **godseieraristokrati** aristocrazia terriera; **godsekspedisjon** spedizione f di merci; **godsfly** aereo da trasporto merci.

godskrive, ~ *en noe* accreditare qc. a qn., iscrivere qc. a credito di qn.; **godsforvalter**, -**inspektør** amministratore m di una proprietà.

godslig ben disposto, benevolo.

godsnakke parlare con dolcezza.

godstog treno merci; (*blandet tog*) treno misto; **godstrafikk** movimento (traffico) merci; **gods-transport** trasporto merci; **godsvogn** carro merci; (*åpen*) carro aperto, pianale m.

godt adv. bene; ~ ! bene!; d'accordo!; (*la gå*) e va bene!; sia pure! ~ (*og vel*) per lo meno; *det er ~ og vel (sine)* 1000 lire verdt vale mille lire a dir poco; *så ~ som (nesten)* quasi, suppergiù; *så ~ som intet* praticamente nulla; *det er så ~ som avgjort* è praticamente concluso; è come se fosse definito.

godta accettare, approvare; accogliere (*en reklamasjon* un reclamo).

godtfolk brava gente f; (*folk flest*, *uvedkommen-*) la gente, persone estranee.

godtgjøre abbuonare; (*erstatte*) compensare; (*skader*) risarcire; (*bevise*) dimostrare; ~ *en noe* indennizzare qn. di qc.; ~ *en hans utlegg* rimborsare le spese a qn.; **godtgjørelse** bonifico (pl.: -ci), compenso, risarcimento, indennizzo, (*av utlegg*) rimborso.

godtkjøps- (*billig*) a buon mercato; fig. banale; **godtkjøpsvarer** merce f a buon mercato (di poco prezzo).

godtroende credulone, ingenuo, sempliciotto; **godtroenhet** credulità, ingenuità, dabbenaggine f.

godvekt buon peso.

godvilje buona volontà; **godvillig** volenteroso, di buona volontà; *adv.* di (mia, tua etc.) spontanea volontà; **godvillighet** buona volontà, compiacenza.

godvær bel tempo; **godværsdag** giornata di bel tempo.

gold sterile, infecondo; (*jord*) arido; (*aks*) vuoto.

goldhet sterilità, infecondità, aridità.

golf (spill) golf m inv.; (*bukt*) golfo; **golfbane** campo da golf; **golfkølle** mazza da golf; **Golfstrømmen** la corrente del Golfo.

Golgata il Calvario; **golv** pavimento, se: **gulv**.

gomle, ~ (*på*) biascicare; **gomler** chi biascica; zool sdentato.

gondol gondola; (*luftballong*) navicella; **gondolfører** gondoliere m; **gondolsang** barcarola.

gongong gong m inv.; *reddet av gongongen* salvato da un colpo di gong.

gonoré gonorrea, blenorragia.

goodwill omtr. credito, buon nome m; avviamento.

gordisk gordiano; *hogge over den gordiske knute* tagliare il nodo gordiano; **gorilla** gorilla m inv.

goro omtr. cialda; **gorojern** stampo per cialde.

goter goto; **gotikk** stile m gotico; **gotisk** gotico.

gotte, ~ *seg* deliziarsi (*ved di*); (*more seg*) divertirsi; ~ *seg over* compiacersi di, godere di; **gotter**, **gotteri** dolciumi mpl.

grad grado; *to grader under frysepunktet* due gradi sotto zero; *ha en ~ mil.* essere graduato, (universitets-) essere laureato; *i den ~* al punto, tanto; *i den ~ at* (fino) al punto di + inf.: fino al punto che + ind.; tanto da + inf.; *i høy ~* molto, parecchio, a un alto grado; *i høyeste ~* al massimo grado, in sommo grado; *i hvilken (hvor høy) ~* quanto, fino a che punto; *til en viss ~* fino a un certo punto; entro un certo limite; (*til dels*) in parte; (*på en viss måte*) in un certo modo, in qualche modo.

gradasjon gradazione f; **gradbue** arco graduato; **gradbøying** gram. comparazione; **gradere** graduare; **gradering** graduazione f; **gradestokk** scala graduata; termometro; **gradinndeling** graduazione f, graduatoria; **gradmåling** misurazione f dei gradi (el.: per gradi); **gradsforskjell** differenza di grado; **graduert** graduale; *adv.* per gradi.

grafiker grafico; **grafikk** (arte) grafica; **grafisk** gra-

fico (pl.: -ci); **grafitt** grafite f; piombaggine f.
grahambød pane integrale.
grakse residuo del grasso di balena (del fegato di merluzzo) dopo l'estrazione dell'olio.
gram 1. adj. gl. amareggiato, acerbo, accanito.
gram 2. s. grammo; **grammatikalsk** grammaticale; ~ *feil* errore di grammatica; **grammatiker** grammatico m (pl.: -ci); **grammatikk** grammatica; **grammatisk** grammatico (pl.: -ci); grammaticale; **grammofon** grammofono; fonografo; **grammofonplate** disco (pl.: -chi) (fonografico); **grammofonstift** puntina.
grams, *i* ~ a vanvera, a casaccio; **gramse** afferrare avidamente; ~ *til seg* far man bassa di.
gran abete m; **gran-** d'abete.
granat min., granato, granata; bot., mil. granata; **granateple** melograno; **granatepletre** melograno; **granathull** cratere m di granata; **granatild** fuoco di d'artiglieria; **granatkanon** obice m; **granatkaster** lanciagranate m inv.; **granatsplint** scheggia di granata.
granbar ramo di abete.
grand (i spill) senza atout.
grande, *spansk* ~ grande m di Spagna.
grandgivelig evidente, chiaro; adv. (tydelig) chiaramente; (nøyaktig) esattamente.
grandios grandioso; **grandonkel** prozio; **grandtante** prozia.
granitt granito; **granitt-** mest di granito; **granittaktig** granitico (pl.: -ci); **granittbrott**, -brudd cava di granito; **granittholdig** che contiene granito.
grankongle pigna di abete.
grann 1. s. briciolo, granello; **grann** 2. adj. esile, sottile; ~ *og fin* fine e delicato; **granne** (nabo) vicino; **grannål** ago di abete.
granske intr. fare ricerche; tr. scrutare, investigare, esaminare; **gransker** ricercatore m, indagatore m; (lærd) studioso; (tenker) pensatore m; **gransker-** (mest) di ricerca; **gransk(n)ing** ricerche fpl, indagine f.
granskog bosco d'abeti, abetaia; *hvor i granskogen ...?* F dove diavolo?; *bort i granskogen tåpelig* stupidissimo; **grantre** abete m; (ved) legno d'abete.
granulert granulato; **grapefrukt** pompelmo.
gras erba; *bite i graset* mordere la polvere; *gå på* ~ pascolare, essere al pascolo; *slå* ~ falciare l'erba; *sette på* ~ portare al pascolo; *ligge (legge seg) i graset* essere sdraiato (sdraiarsi) sull'erba; *mens graset gror, dør kua* campa cavallo che l'erba cresce.
gras- d'erba; se *ellers*: gress-.
grasjos aggraziato, pieno di grazia, grazioso.
grassat adv. con grande velocità.
grassere (sykdom) infierire, (herje) imperversare, infuriare, devastare.
grateng gratin m inv.
gratiale gratifica; **gratie** grazia.
gratis gratuito; adv. gratis, gratuitamente.
gratulant chi si congratula; **gratulasjon** congratulazioni fpl; felicitazioni fpl, rallegramenti mpl; **gratulere** congratularsi, felicitarsi (*en con qn.*).
graut pappa, poltiglia; se *og*: grøt, grøt-.
grav fossa, tomba, -haug (også) tumulo; sepolcro; (festnings-) fossato; *den hellige* ~ il Santo Sepolcro; *tro at den hellige* ~ *er vel forvaret* dormire tra due guanciali; *bære en til graven* deporre qn. nella tomba; *følge en til graven* accompagnare una salma al cimitero; *følge en i graven* seguire qn. nella tomba; *gå i graven (i sin ~)* andare alla fossa (al cimitero); *den sønnen vil legge ham i graven* quel fi-

glio lo farà morire; *se ut som en har ligget i graven* avere un aspetto cadaverico, sembrare un morto che cammina.
gravand zool volpoca.
grave scavare (*en grav* una fossa); ~ *etter gull* scavare alla ricerca dell'oro; ~ *i lommene* frugare nelle tasche; ~ *opp* dissotterrare, (med rot) sradicare; (lik) esumare; fig. scoprire, riesumare; ~ *ned* sotterrare, seppellire, interrare; ~ *ut* dissotterrare, disseppellire, estrarre; ~ *seg igjennom* farsi strada scavando.
gravemaskin (e)scavatore m, (e)scavatrice f, pala meccanica; **graver** scavatore m; (kirkegård) beccchino, beccamorti m inv.; **grave** incidere (*i stål*, nell'acciaio, bulinare; ~ (*stikke*) *i metall* incidere su metallo; **graverende** grave, serio; ~ *beskyldning* grave accusa; ~ *omstendighet* circostanza aggravante; *gjøre* ~ aggravare; **graving** incisione f.
gravfred inviolabilità della tomba; **gravfunn** reperto sepolcrale; **gravhaug** tumulo; **gravhvelving** tomba a volta, cripta funeraria.
gravid incinta, gravida, in stato interessante; **graviditet** gravidanza, gestazione f.
gravitasjon gravitazione f; **gravitere** gravitare; **gravitet** gravità; **gravitetisk** dignitoso, solenne.
gravkammer cella funeraria; **gravkapell** cappella mortuaria; **gravkors** croce f di tomba; **gravlegge** seppellire, inumare; **gravlegging** sepoltura, seppellimento, inumazione f; **gravluft** aria sepolcrale; **gravlukt** odore di tomba; **gravminne**, -monument, -mæle, monumento sepolcrale (funerario); **gravmørke** buio sepolcrale.
grav(n)ing scavatura, escavazione f, scavo; **gravran**, -rov spoliatura f di tombe; **gravrust** ruggine f (in profondità); **gravrøst** voce f sepolcrale (el.: d'oltretomba); **gravrøver** spogliatore m di tombe, tombaro; **gravsang** canto funebre; **gravskrift** iscrizione f tombale, epitaffio; **gravsted** luogo di sepoltura; tomba; **gravstein** pietra tombale, lapide f (sepolcrale); **gravstikke** bulino; **gravstøtte** stele f funeraria; **gravtyv** predatore m (saccheggiatore m) di tombe; **gravurne** urna cineraria; **gravøl** convito funerario; **gravør** incisore m.
gregoriansk gregoriano.
grei (i orden) a posto, in ordine; (ferdig) pronto; (klar) chiaro, preciso; (snill) trattabile, socievole.
greie 1. v. (få i orden) ordinare, districare; (klare) saper fare, far fronte a; ~ *ut* (forklare) spiegare, chiarire; (betale) pagare; ~ *håret* pettinare i capelli, pettinarsi; ~ *seg* cavarsela, cavarsene, sbrogliarsela.
greie 2. s. (sak, ting) cosa, coso; affare m; arnese m; *få* ~ *på* venire a capo di; *ha* ~ *på* essere al corrente di, intendersi di; *det vil jeg ha greie på* voglio vederla chiaro; *hele greia* tutto quanto; *fine greier!* bell'affare!; **greiekam** pettine m; **greier** redskaper arnesi mpl, attrezzatura, armamentario.
grein ramo; fig. ramo, branca; se *ellers*: gren.
greip forcione m.
greker greco (pl.: -ci); **grekervenn**, -vennlig filelleno.
grell (farge) violento, chiassoso; (lys) crudo, violento; *male med grelle farger* dipingere a vivaci colori (og fig.); *stå grelt imot* (stare) essere in forte contrasto con; (farge) violenza, asprezza; (maleri, lys, skildring) crudezza.
gremme rattristare, affliggere; ~ *seg over* affliggersi per, crucciarsi per; ~ *seg i hjel (til døde)* morire di dolore; **gremmelse** dispiacere m.
gren ramo; se *og*: grein; *komme på (d)en grøn(ne)* ~ fare fortuna, mettersi a posto, arrivare; *han*

kommer aldri på den grønne ~ non approderà mai a nulla.

grenader granatiere m.

grend borghetto, frazione f (di un villaggio).

grene, ~ *seg* ramificarsi; **grenet** ramoso, ramifero.

grense 1. s. limite m; confine m, termine m; (land-) frontiera, confine m; (utkant) limitare m, margine m; fig. limite m; *gå over grensa* passare la frontiera; fig. oltrepassare i limiti; *det går over alle grenser* ciò supera ogni limite; *overskride grensene for sin makt* andare oltre i limiti del proprio potere; *det er en ~ for alt* a tutto c'è un limite; *hans lidenskap kjenner ingen grenser* la sua passione è sconfinata; *sette en ~ for* porre un limite (un termine) a; *være på grensen av det tillatelige* agire al limite del lecito, rasentare il codice penale.

grense 2. v., ~ (opp) til confinare con, (grunnstyk-ker) essere limitrofo a; ~ til *galskap*, rasentare la follia; ~ (opp) til *hverandre* confinare, essere contigui; *Italia grenser mot nord til Alpe* l'Italia confina a nord con le Alpi.

grenseboer abitante m, f di una zona di frontiera; (som arbeider på andre siden av grensa) frontaliere; **grenseby** città di frontiera; **grenseelv** fiume m di confine; **grensefestning** forte m di frontiera; **grenseland** paese m limitrofo; **grenselinje** (-skjell) linea di demarcazione; **grenseløs** senza confini mpl, senza limiti mpl, (ubegrenset) sconfinato, illimitato; (uendelig) infinito, (umåtelig) immenso, (overvett) esagerato, eccessivo; **grenseområde** zona di confine (di frontiera); **grensepel** cippo di confine m; **grensepoliti** polizia di frontiera.

grenseproblem problema m di confine; **grenseregulering** regolarizzazione f dei confini; **grenserevisjon** rettificazione f (revisione f) dei confini; **grenseskjell** linea di demarcazione; confine m; **grensestasjon** stazione f di frontiera (di confine); **grensestein** (cippo di) confine m; **grensestrid(ighet)** controversia (vertenza) per i confini; incidente di frontiera; **grensestrøk** zona di confine (frontiera); **grensetilfelle** caso limite; **grensetoll** dogana; **grensevakt** guardia di finanza; **grenseverdi** valore m limite, valore marginale.

grep (tak) presa, (kraftig) stretta; (håndfull) manata; *med et fast (sikkert) ~* con mano ferma; *ha et godt (det rette) ~ på noe* avere una buona mano (la mano felice) in qc.; se og: **håndgrep**.

grepa bravissimo, ottimo, grandissimo.

grepen, **grepet** commosso, (sterkt) rapito; se og: **gripe**.

gresk greco (pl.: -ci); ellenico (pl.: -ci); (språket) il greco; **gresk-** (ofte) greco-; **gresk-latinsk** greco-latino; **gresk-talende** chi parla greco.

gress erba; se også: **gras**.

gressart specie f delle graminacee; **gressbenk** sedile d'erba; **gressdott** ciuffo (cespo) d'erba; **gresse** brucare (pascere) l'erba, pascolare; **gressenkemann** marito con la moglie in vacanza; **gresselig** terribile, tremendo; orribile; **gressetende** erbivoro.

gressfamilien bot. le graminacee; **gressfrø** semenza d'erba; **gressgang** pascolo, pastura; **gressgrønn** verde erba; **gresshoppe** cavalletta; locusta; **gresshoppesverm** sciame m (nuvolo) di cavallette.

gresskar zucca; **gresskarflaske** zucca da pellegrino, lagenaria; **gresskledd** erboso; **gressklipper** tosatrice f, tosaerba m el. f. inv.; **gressløk** cipolla d'inverno; **gressplen** prato all'inglese, tappeto erboso; **gressrik** erboso; **gressrytter**, *bli ~* essere disarcionato; **gresslette** pianura erbosa, prateria, steppa; **gresssmør** burro di maggese; **gressstrå** filo d'erba; **gress-**

tak tetto d'erba; **gresssteppe** tappeto (manto) erboso; **gressstorv** zolla erbosa, piota; **gressvoll** prato, rialzo erboso.

gretten querulo; immusonito, scontroso.

grev (hakke) zappa; (på hestesko) rampone m.

greve conte m; **greve-** comitale; **grevelig** comitale; **grevinne** contessa.

grevling tasso; **grevlinghund** bassotto; **grevlingjakt** caccia al tasso; **grevskap** contea.

gribb avvoltoio; **griff** (fabeldyr) grifone m.

griffel lapis m inv. di ardesia; bot. stilo; **griffelformet** stiliforme; **griffelholder** portalapis m inv.

griljere cuocere (arrostito) sulla graticola (el.: ai ferri).

grille capriccio, grillo, ghiribizzo; *han har den forunderlige grille å* ha la strana mania di; *få griller* avere dei grilli per il capo; aver la luna.

grim brutto; *bli grim(mere)* imbruttire.

grimase smorfia, boccaccia; *gjøre (skjøre) grimaser* fare smorfie, fare le boccacce; **grime** cavezza.

grimet striato (*i ansiktet av tårer* in viso di lacrime); **grimhet** bruttezza.

grin smorfia; (grettenhet) musoneria, broncio; (barns) piagnucolio; **grinaktig** ridicolo; **grinatus** persona bisbetica.

grind cancello; **grindhval** globicefalo; **grindstolpe** palo di cancello.

grine far viso arcigno; piagnucolare; **grinebiter** brontolone m, persona bisbetica; **grinet** arcigno, bisbetico (pl.: -ci), brontolone (f.: -a).

gripe (fatt i) afferrare, prendere (*i armen* per un braccio); (fange) acchiappare; (pågripe også) arrestare, acciuffare; fig. afferrare, (røre) commuovere; ~ *anledningen* cogliere l'occasione; ~ *seg i det mordersi* la lingua: *seg i å* sorprendersi a; ~ *noe an* iniziare, abbordare, impiantare qc.; ~ *etter* cercare di afferrare; ~ *for seg (med hendene)* cercare di appigliarsi (con le mani); ~ *i* affondare le mani in; ~ *i lommen* metter mano alle tasche; ~ *en i å* sorprendere (cogliere) qn. a; ~ *tekn.* ingranare in; fig. intervenire in, (utilbørlig) ingerirsi in; ~ *inn i hverandre* *tekn.* ingranarsi, fare presa (gli uni con gli altri); ~ *om seg* cercare appiglio; fig. prender piede, guadagnare terreno; ~ *til* ricorrere a; *jeg vet ikke hva jeg skal ~ til* non so che pesci prendere.

gripe- zool. prensile; **gripebrett** (fiolin) tastiere; **gripehale** coda prensile; **gripende** commovente, emozionante.

gris maiale m, porco (pl.: -ci); (person) porcello, sudicione m; **grise**, ~ (*til*) fare porcherie; (få *grisunger*) figliare; ~ *til tr.* insudiciare, sporcare; ~ *seg til* sporcarsi; **griselabber** piedini mpl di maiale; **griseri** porcherie; **griset** sporco (pl.: -chi), sudicio; **grisetryne** grugno.

grisk avido; ~ *etter fortjeneste* avido di guadagno; *med griske blikk* con occhi bramosi; **griskhet** avidità, bramosia, cupidigia.

grissen rado, raro, poco fitto.

grisunge porcellino, maialetto.

gro crescere; germogliare, spuntare; ~ *fast* mettere radici; ~ *inn i kjøttet* incarnarsi; incarnirsi; ~ *igjen* (sår) rimarginarsi, cicatrizzare; (hage) inselvarsi.

grobian bifolco (pl.: -chi), villano, cafone m, zoticone m; **grobunn** terreno fertile (og fig.).

grogg grog m inv.; **groggy**, *være ~* essere intontito, barcollare, vacillare.

grohold se: **grosjøtt**.

groing (spiring) ferminazione f, (vekst) crescita;

med. cicatrizzazione f; **grokjøtt**, *godt* ~ carne che si cicatrizza facilmente.

grom magnifico (pl.: -ci), splendido, sontuoso; **gromgutt** figlio preferito.

grop buca, cavità, incavo.

gross (12 dusin) grossa; *det store* ~ av la maggioranza di, la massa di, la maggior parte di.

grosserer, **grossist** grossista m, f, commerciante m, f all'ingrosso; **grosshavari** mar. avaria generale.

grotesk grottesco (pl.: -chi); macabro.

grotte grotta, caverna.

grov grossolano; (ru) ruvido; (tjukk, tung) grosso, massiccio; (simpel, udannet) rozzo, grossolano, villano; (uforskammet) sgarbato; (alvorlig) grave; *grovt lerret* tela grezza (greggia); ~ *hud* pelle ruvida; *grove hender* mani fpl grosse; ~ *sand* sabbia grossa; ~ *skrift* scrittura rozza (grossolana); *grovt brød* pane m nero, pane integrale; *det grove (-re) arbeid* i lavori (più) pesanti; *det grovste av arbeidet* il grosso (il più) del lavoro; *grovt svar* risposta villana; ~ *stemme* voce rozza; *være* ~ *mot en* essere villano con qn., trattare qn. rudemente; ~ *feil* errore m grave; ~ *løgn* menzogna spudorata; ~ *løgner* bugiardo matricolato; *utvise* ~ *uakt-somhet* commettere atto di grave negligenza; ~ *uvitenhet* grassa ignoranza; *det er for grovt* è troppo grossa.

grovarbeid (tung-) lavori mpl pesanti; (forberedelses-) lavori preliminari, preparazione f del terreno (og fig.); **grovarbeider** (industri) operaio non qualificato; (bygg) manovale m; **grovarbeide** v. sgrossare; fig. abbozzare.

grovbrød pane m nero (el. integrale); **grovfibret** di fibra grossa; **grovfil** lima grossa (a taglio grosso); **grovhet** grossolanità, rozzezza (og fig.); brutalità; (uforskammet) villania; (stemme) rudezza; *si en grovheter* dire delle villanie (volgarità) a qn.

grovhogge sgrossare, sbizzare; tagliare in grossi pezzi; **grovhovel** pialla per sgrossare; **grovkornet** a (di) grana grossa: fig. grossolano, volgare; **grovlemmet** membruto; **grovmalt** macinato grosso; **grovmasket** a maglie larghe; **grovmælt** che ha la voce grossa, con voce rude; **grovsikte** setacciare alla grossa; **grovskåren** tagliato in grossi pezzi; **grovslipe** sgrossare, arrotare alla meglio; **grovsmed** fabbro, ferraio, maniscalco; **grovsmedarbeid** opera di fabbro ferraio.

grovt adv. grossolanamente, rozzamente; (uforskammet) in modo villano; *behandle en* ~ maltrattare (strapazzare) qn.; *forsynde seg* ~ peccare gravemente.

grovør tempo favorevole alle messi.

gru orrore m; *han er meg en* ~ mi fa orrore; *krigens* ~ le atrocità della guerra.

gruble lambiccarsi il cervello, almanaccare; *han stod og grublet* stava meditando (riflettendo); ~ *over* almanaccare intorno, meditare su; **grubler** persona meditabonda; (drømmer) sognatore m, visionario; **grubleri**, **grubling** speculazioni fpl; meditazioni fpl.; (drømmende) fantasticherie fpl.

grue, *grue for* aver paura di, tremare al pensiero di; *jeg grur meg til det* mi spaventa il pensiero di; **gruelig** spaventevole, orribile; (umåtelig) smisurato; **grufull** orribile, orrendo, atroce.

grums deposito, sedimento, (i vin) fondo, (kaffe) fondi mpl; **grumset** torbido, melmoso.

grunde (tenke) riflettere, meditare (på su).

grundig solido, coscienzioso (og om pers.); (undersøkelse o.l.) minuzioso, approfondito; adv. a fondo; *hate en* ~ odiare profondamente qn., F

odiare cordialmente qn.; **grundighet** solidità, scrupolosità, minuziosità.

grunker f grana, quattrini mpl; *ha grunker* avere fior di quattrini, essere pieno di grana.

grunn 1. s. (bunn, og fig.) fondo; (grunnvoll) fondamento, base f; (bygge-) area, terreno; (jordstykke) terreno; *legge grunnen til* gettare le fondamenta di, fondare; *i grunnen* fig. in fondo, tutto considerato; *på norsk* ~ in territorio (su suolo) norvegese; *gå på* ~ incagliarsi, arenarsi; *stå på* ~ essere incagliato (in secca); *støte på* ~ toccare (il fondo); *sette et skip på* ~ dare in secca con la nave; *gå til grunne* perire, andare in rovina (in malora); *ligge til* ~ *for* essere alla base di, essere la ragione di; *legge noe til* ~ prendere qc. come base.

grunn 2. s. (årsak) causa, ragione f; (bevis) argomento; (beveg-) motivo; *det er grunnen til at* è la ragione per cui, ecco perché; *det er* ~ *til* c'è motivo di; *det er ingen* ~ *til å takke meg* non hai di che ringraziarmi; *ha sin* ~ *i* avere come causa; *ha* ~ *til å* aver ragione di; *jeg har* ~ *til å beklage meg (over)* ho di che lagnarmi; *av denne* ~ per questa ragione (questo motivo); *av følgende grunner* per le seguenti ragioni; *og det av visse (gode) grunner!* e non senza motivo!; *med god* ~ con buone ragioni; *på* ~ *av* a causa di, in seguito a, a motivo di; per causa di; *uten* ~ senza ragione (motivo); (med urette) a torto.

grunn 3. adj. basso, poco profondo; *grunt vann* acqua bassa, fondale m basso; *grunt farvann* basso-fondo; *komme (være) på grunt vann* trovarsi su un bassofondo.

grunnakkord mus. accordo fondamentale; **grunnaksje** azione f di fondo; **grunnavgift** imposta fondiaria; **grunnbegrep** concetto fondamentale (basilare); **grunnbeskaffenhet** natura sostanziale; **grunnbestanddel** elemento costitutivo, componente m di base.

grunnbetingelse condizione f principale (primaria); **grunnbetraktning** concetto fondamentale; **grunnbetydning** significato primitivo (originario).

grunne 1. s. mar. secca, banco (pl.: -chi) (ved elveos o.l.) barra.

grunne 2. v. (grunnlegge) fondare, istituire; (med maling) dare una prima mano (di colore el. vernice); ~ *sin dom på* fondare (basare) il proprio giudizio su; ~ *seg på* basarsi su.

grunneiendom proprietà fondiaria, patrimonio immobiliare; **grunneier** proprietario (di un fondo).

grunnet fondato, basato (på su).

grunnfalsk completamente falso; **grunnfarge** colore m fondamentale, (fargestoff) colore primitivo; (fremherskende) colore predominante; (bunnfarge) colore di fondo; (grunning) colore da prima mano, vernice f di base; **grunnfast** solido, ben fondato; **grunnfeste** v. fondare; fig. også: ancorare (i a); **grunnfesting** il fondare solidamente, base f solida; **grunnflate** base f; **grunnfond** fondo (azionario); (banks) riserva, capitale m nominale.

grunnform (opprinnelig) forma originaria; (hovedform) forma principale; **grunnforskjell** differenza fondamentale (sostanziale); **grunnforskjellig** fundamentalmente (sostanzialmente) diverso.

grunning (maling) prima mano (di colore); **grunnis** ghiaccio di fondo.

grunnkapital capitale m sociale; **grunnlag** (og fig.) base f (for di); **grunnlegge** fondare; **grunnleggelse**, -**legging** fondazione f; **grunnlegger** fondatore m.

grunnlinje mat. base f; **grunnlov** legge f fondamentale; (forfatning) costituzione f, statuto; **grunnlovs-**

bestemmelse norma costituzionale; **grunnlovgiven-
de**, ~ *forsamling* assemblea costituente; **grunnlovs-
brudd** violazione f della costituzione; **grunnlovsdag**
anniversario della costituzione; **grunnlovsending**
revisione f della costituzione; **grunnlovsmessig** co-
stituzionale; **grunnlovsstridig** incostituzionale, an-
ticostituzionale.

grunnlærd dottissimo, molto erudito.

grunnlønn paga (stipendio) di base; **grunnløs** (ube-
grunnet) infondato, privo di fondamento; (ube-
rettiget) gratuito, arbitrario; **grunnløshet** infonda-
tezza; **grunnløst** adv. senza motivo, a torto.

grunnmangel difetto fondamentale; vizio di base;
grunnmur muro di fondazione; basamento; **grunn-
mur(e)t** costruito su solide fondamenta; **grunnpel**
palo di sostegno; **grunnpille** fondamento, basa-
mento; fig. colonna; **grunnplan** pianta, planime-
tria; **grunnpreg** caratteristica fondamentale; **grunn-
prinsipp** principio fondamentale; **grunnpris** prezzo
di base.

grunnregel regola (norma) fondamentale; **grunnrik**
ricchissimo, ricco sfondato; **grunnriss** arkit. pianta;
(kort framstilling) sommario, compendio.

grunnsannhet verità fondamentale; **grunnsetning**
massima; filos. assioma m; *han er en mann med faste grunnsetninger* è un uomo di saldi principi;
grunnskott, -**skudd** colpo di cannone a fior d'ac-
qua; fig. mazzata, colpo di grazia; **grunnspråk** lin-
gua originaria; **grunnstamme** bot. portinnesto; fig.
nucleo.

grunnstein pietra basilare; *nedlegge grunnsteinen*
posare la prima pietra; **grunnsteinsnedleggelse** po-
sa della prima pietra; **grunnstoff** elemento (chimi-
co), corpo semplice; **grunnstykke** jord terreno;
grunnstøte incagliarsi, arenarsi, dare in secca;
grunnstøting mar. arenamento, incaglio, incaglia-
mento; **grunnsyn** visione f fondamentale, concetto
fondamentale.

grunntakst tassazione f catastale, tasso normale.

grunntall numero cardinale; **grunntanke** idea prima-
ria, idea centrale, (hovedtanke) pensiero domi-
nante; **grunntekst** testo originale; archetipo; **grunn-
tone** mus. tonica; fig. nota dominante, motivo
conduttore; (maleri) tono fondamentale; **grunn-
trekk** carattere essenziale; (kort innhold) sunto,
compendio.

grunnvann acqua sotterranea (el. del sottosuolo);
acque fpl freatiche; mar. acqua di sentina.

grunnverdi valore m fondiario; **grunnverdistigning**
plusvalenza fondiaria; **grunnvillfarelse** errore m
basilare (fondamentale); **grunnvitenskap** scienza
basilare; **grunnvoll** fondamento, fundamenta fpl,
base f.

grunnærlig profondamente onesto (sincero); **grunn-
årsak** causa primaria; motivo principale.

grunt, se: grunn; **gruntgående**, ~ *skip* nave f di pic-
cola immersione

gruoppvekkende orrendo, spaventevole.

gruppe gruppo; **gruppere** raggruppare; **gruppering**
raggruppamento; **gruppevis** a gruppi.

grus ghiaia; (av byggemateriale) calcinacci mpl;
(av ruiner) macerie fpl; med. calcolo, litiasi f; *ligge
(synke) i* ~ essere (cadere, andare) in rovina; *legge
i* ~ ridurre in macerie, demolire, mandare in rovi-
na; **grusbakke**, -**banke** banco di ghiaia; **gruse** in-
ghiaiare, agghiaiare; **grusgang** viale m inghiaiato
(coperto di ghiaia); **grusharpe** crivello, vaglio.

grushaug cumulo di ghiaia; (ruin) ammasso (cumu-
lo) di macerie; **grusing** inghiaiatura; **gruslagt** in-
ghiaiato, coperto di ghiaia.

grusom crudele; **grusomhet** crudeltà, efferatezza.

grustak cava di ghiaia.

grut deposito, residuo, (kaffe) fondi mpl di caffè.

gruve fossa, cava; (bergverks-) miniera; **gruvear-
beid** lavoro in miniera (nelle miniere); **gruvearbei-
der** minatore m; **gruveby** città mineraria; **gruvedis-
trikt** zona mineraria; **gruvedrift** sfruttamento di
una miniera (delle miniere); **gruvegang** galleria (di
una miniera); **gruvegass** gas m inv. di miniera, gri-
sou m inv.; **gruveingeniør** ingegnere m minerario;
gruveselskap compagnia mineraria; **gruvesjakt**
pozzo di una miniera; **gruветømmer** puntelli mpl,
legname m di miniera; **gruvevann** acqua di miniera.

gry 1. s. (dag-) alba, (lo) spuntar del giorno.

gry 2. v. *dagen gryr, det gryr av dag* albeggia, si fa
giorno, spunta l'alba.

gryn granello; (havre-) fiocco, (hvete-) semola;
(lite barn) marmocchio; (penger) quattrini mpl;
grynet grumoso, granuloso; **grynhandler** commer-
ciante m,f di granaglie; **grynsodd** omtr. semolino in
brodo; **grynsuppe** omtr. zuppa di semolino dolce.

grynt grugnito; **grynte** grugnire; **grynting** grugniti
mpl.

gryte pentola, marmitta, pignatta; **gryteklut** presa,
presina; **grytekrok** catena (gancio) del camino;
grytelokk coperchio.

grøde (årsvekst) raccolto, messe f; **grøderik** fertile,
produttivo, ricco di messi.

grøft fossato, fosso; **grøfte** scavare un fosso; scavare
fossi di drenaggio, drenare; **grøftegraver** sterratore
m; **grøftekant** ciglio del fossato; (ved vei) ciglio
della strada; **grøfting** scavo di fossi.

grønlands- (mest) groenlandese; **grønlandsk** groen-
landese; **grønlender(inne)** groenlandese m (f).

grønn verde; *bli* ~ (*igjen*) rinverdire; (*få lauv*) ver-
deggare; *han er ennå for* ~ è ancora troppo acer-
bo, è ancora un novellino; *det grønne* il verde; litt.
verzura; **grønnes** rinverdire, diventar verde; **grønn-
farget** (colorato di) verde; **grønnfor** erba, foraggio
fresco; *sette på* ~ mandare in pastura, pascolare.

grøngul giallo verdastro; **grønnhet** verde m.

grønnirisk zool. verdone m; **grønnkledt** vestito di
verde; fig. verdeggiate; **grønnkål** cavolo verde.

grønnkålsuppe zuppa di cavoli verdi; **grønnlig** ver-
dognolo; **grønnsakbed** aiola di verdura.

grønnsaker verdura, ortaggi mpl, erbaggi mpl; *de
første grønnsaker av året* le primizie; **grønnsak-
handler** verduraio, erbivendolo, fruttivendolo;
grønnsaktorg mercato di frutta e verdura; **grønn-
salte** salare molto; **grønnskolling** novellino, di pri-
mo pelo; **grønnspekk** zool. picchio verde; **grønnsvær**
prato, tappeto erboso; **grønnsåpe** sapone m in pa-
sta; **grønske** verdezza; verdume m, viscidume m.

grøss brivido; **grøsse** rabbrivire; **grøsser** film m
inv. d'orrore.

grøt pappa, poltiglia, (mais-) polenta, (frukt-) omtr. purea di frutta; **grøtet** poltiglioso; ~ *stemme*
voce roca; **grøtgrøte** pentola per la pappa; paiolo
da (di) polenta; **grøthode**, -**hue** citrullo, testa di ca-
volo; **grøtomslag** impiastro, cataplasma m; *legge
et* ~ *på* applicare un cataplasma; **grøtsleiv** cuc-
chiaio di legno; **grøvst**, *det grøvste* se: grov.

grå grigio; *male* ~ dipingere di grigio; **grått** (il) gri-
gio; *kle seg i grått* vestirsi di grigio; *grått i grått*
grigiore m; *male grått i grått* dipingere grigio su
grigio; **gråaktig** grigiastro.

gråbein (ulv) lupo.

gråblå grigio azzurro; **gråbroder** (frate m) france-
scano; **gråbrun** grigio tendente al marrone

grådig vorace, ingordo; fig. avido (*etter di*); **grådig-**

het voracità, ingordigia; avidità.

grågrønn grigio verde; **grågul** grigio giallastro; **grågås** oca selvatica; **gråhet** grigiore m, grigio; **gråhvit** bianco sporco, grigio chiaro; **gråhåret** grigio di capelli, con i capelli grigi; (*dyr*) di pelo grigio; **gråkledd** vestito di grigio; **grålig** tendente al grigio, grigiastro; **grålysning** alba, prime luci fpl dell'alba; *i grålysningen* all'alba.

gråmelert screziato di grigio, (*ullstoff*) di grisaglia; **gråne** diventare grigio, (*ullstoff*) di grisaglia; diventare grigio (el.: brizzolato); (*vær*) annuvolarsi; **gråpære** pera burrona; **gråsel** foca grigia; **gråskimmel** pomellato di grigio; **gråskimmel** (cavallo) pomellato; **gråskjegg** barba grigia; **gråskjegget** con la barba grigia; **gråsprengt** brizzolato; **gråspurv** passero domestico, passerotto; **gråstein** sasso, ciottolo, pietra grigia; **gråstripet** a righe grigie.

gråt pianto; *briste i* ~ scoppiare in lacrime; **gråt-blandet** misto a lacrime; **gråte** piangere (*over* su); *for noe* per qc., a causa di qc.; ~ *over* (*tapet av*) *en* piangere (la perdita di) qn.; ~ *sine modige tårer* piangere a calde lacrime.

gråteferdig sul punto di piangere; **gråtekone** prefica, piagnona; **gråtende** piangente, in lacrime; *med* ~ *stemme* con voce di pianto; **gråtepil** salice m piangente.

gråtfull, -fylt lacrimoso, pieno di lacrime, piangente; *med* ~ *stemme* con voce lacrimosa; **gråtkvalt** soffocato di pianto; **gråtmild** piagnucoloso; **gråtmildhet** facilità al pianto.

gråtrost cesena; **gråverk** vaio, pelliccia di scoiattolo siberiano; **grått** grigio; se: **grå**; **gråvær** cielo coperto (el.: nuvoloso).

guano guano; **guanoøy** guaniera.

gubbe vecchio, vecchietto, vecchierello.

Gud Dio; *gudene* gli dei, i numi; ~ *fader* il Padreterno; *et Guds barn* un figlio di Dio; *du godeste* (*allmektig*) ~! Dio onnipotente!; *ved* ~! per Dio! *han skylder* ~ *og hvermann* ha debiti con tutti; *gå med* ~! Dio ti assista!; ~ *gi det!* Dio lo voglia!; ~ *gi at* piacesse a Dio che + *konj.*; ~ *være lovet* (~ *skje lov*) Dio sia lodato; ~ *vet* (*det må* ~ *vite*) Dio solo sa; ~ *skal vite at* sa Dio che; *om* ~ *vil* se Dio vorrà.

gudbarn figlioccio (a); **gudbenådet** divino, straordinario; **guddatter** figlioccia.

guddom divinità, nume m; **guddommelig** divino; *det guddommelige* il divino; **guddommelighet** divinità; **guddoms-** (mest) divino.

gudebilde immagine f di divinità, idolo; **gudedrikk** nettare m (degli dei); **gudelig** pio, devoto; ~ *bok* libro devoto; **gudelighet** devozione f, religiosità; **gudeliv** vita da (degli) dei; **gudelære** mitologia; **gudemåltid** banchetto degli dei, pranzo da dei; **gudesagn** mito; **gudespise** ambrosia; **gudeverden** mondo degli dei, mondo mitologico.

gudfar padrino; se: **fadder**; **gudfryktig** timorato di Dio, pio; *leve* ~ vivere nel timore di Dio; **gudfryktighet** timore di Dio; **gudhengiven** sottomesso alla volontà divina, timorato di Dio; (*fattet*) rassegnato; **gudhengivenhet** il rimettersi alla volontà divina; rassegnazione f; timore di Dio.

gudinne dea; **gudinnviet** consacrato a Dio.

gudlignende simile a Dio (a un dio); **gudløs** ateo; **gudløshet** ateismo; **gudmennesket** Dio fatto uomo; **gudmor** madrina; comare f.

gudsbegrep concezione f (concetto) di Dio; **gudsbespottelig** blasfemo, sacrilego (pl.: -ghi); **gudsbespottelse** blasfemia, sacrilegio; **gudsbespotter** blasfemo, sacrilego; **gudsbevissthet** coscienza di Dio.

gudsdom giudizio di Dio; hist. ordalia; **gudsdyrkelse** culto; **gudselgel** angelo di Dio; **gudsforakter** dispreziatore m di Dio; persona empia; **gudsforgåen** scellerato; **gudsforgåenhet** scelleratezza.

gudsforlatt abbandonato da Dio, (*forbannet*) maledetto; **gudsfornektelse** ateismo; **gudsfornekter** ateo.

gudsfred hist. tregua di Dio; **gudsfrykt** timore m di Dio; devozione f; **gudshus** tempio, chiesa; **gudsjammerlig** pietoso, miserevole; *gråte* ~ piangere come una vite tagliata; **gudskjelov** se: **Gud**; **gudsord** parole (a) di Dio; ~ *fra landet* candido (a) contadino (a); **gudssønn** il Figlio di Dio; **gudstjeneste** funzione f religiosa, ufficio divino; *holde* ~ celebrare una funzione (l'ufficio divino); kat. celebrare la messa; **gudssønn** figlioccio.

gufs soffio d'aria (gelida); brivido.

gul giallo; ~ *hest* sauro isabella; *slå en* ~ *og grønn* picchiare qn. di santa ragione; *gult, det gule* il giallo; **gulaktig** giallognolo, giallastro; **gulblakk** (*hest*) sauro; **gulbrun** giallo ambrato; **gulgrønn** giallo verdolino; **gulgrå** giallo grigio; **gulhet** giallo, colore m giallo; **gulhvit** giallino, bianco giallognolo; **gulhåret** biondo, con i capelli biondi.

gull oro; *fransk* ~ oro falso; *uekte* (*ettergjort*) ~ similoro; *det er* ~ *verdt* vale tant'oro quanto pesa; *love* ~ *og grønne skoger* promettere mari e monti.

gull- (mest) d'oro; **gullalder** età dell'oro; **gullarbeid**oreficeria; **gullarbeider** orefice m; **gullband** nastro intessuto d'oro; **gulbarre** lingotto d'oro.

gullbeholdning riserva aurea; **gullbeslått** placcato (laminato) in oro; **gullbille** crisomela; **gullblad** oro in fogli, foglio d'oro; **gullblikk** lamina d'oro; **gullbrand** anulare m; **gullbremmet** bordato (profilato) d'oro; **gullbriller** occhiali mpl (con la montatura) d'oro; **gullbrokade** broccato d'oro; **gullbryllup** nozze fpl d'oro.

guldekning copertura aurea; **gulldåse** tabacchiera d'oro; **gulldasan** fagiano dorato; **gullfeber** febbre f dell'oro; **gulffeste** (liren, krona) stabilizzare; riallacciare al tallone aureo, ripristinare la parità aurea; **gullfisk** pesce m rosso; **gullfot** tallone m aureo; **gulfførende** aurifero; **gullglimmer** mica gialla; **gullgraver** cercatore m d'oro; **gullgraving** ricerca dell'oro; **gullgrunn** fondo d'oro; **gullgruve** miniera d'oro; **gullgul** giallo oro, giallo dorato.

gullholdig aurifero; **gullhøne** gallina dalle uova d'oro; **gulhåret** con i (dai) capelli d'oro; **gullinnfatning** montatura d'oro; **gullinnløsning** convertibilità in oro; **gullkalv** vitello d'oro; **gullkantet** orlato d'oro; **gullkantede papirer** titoli mpl sicuri.

gullkjede catenina d'oro; **gullklausul** clausola oro.

gullklump pepita d'oro; **gullknappet**, ~ *stokk* bastone m con il pomo d'oro; **gullkorn** granello d'oro, pagliuzza d'oro; fig. aurea sentenza, sagge parole fpl.

gullag filone m aurifero; **gulland** paese m aurifero; fig. Eldorado; **gulleie** giacimento aurifero; **gullire** lira-oro; **gullokket** dai riccioli d'oro.

gullmaker alchimista m; **gullmakeri**, -*makerkunst*, alchimia; **gullmor** broccato; **gullmynt** moneta d'oro; **gullmyntfot** tallone m aureo, base oro; **gullpapir** carta dorata; **gullparitet** parità aurea; **gullpenge** moneta d'oro, zecchino; **gullprøve** analisi f (prova) del titolo dell'oro; **gullrandet** bordato (filettato) d'oro.

gullregn pioggia d'oro; bot. maggiociondolo, citiso; **gullrik** ricco d'oro; **gullsand** sabbia aurifera.

gullsmed orefice m; (*juvelér*) gioielliere m; (*øyenstikker*) libellula; **gullsmedarbeide** (lavoro di) oreficeria; **gullsmedbutikk** oreficeria, gioielleria;

gullsmedsvenn orefice m; **gullsmedverksted** oreficeria, laboratorio di un orefice; **gullsmykke** gioiello d'oro; **gullsnitt** taglio dorato; **gullstandard** monometallismo aureo, «gold standard»; **gullstas** ornamenti d'oro.

gullstol sedia d'oro; (flettede hender) guancialino; *bare en på* ~ portare qn. in trionfo, fare il guancialino a qn.; **gullstripe** striscia (riga) dorata; **gullstykke** pezzo d'oro; **gullstøv** polvere f d'oro; **gull søker** cercatore m d'oro.

gulltallerken piatto d'oro; **gulltann** dente d'oro; **gulltrekker** battiloro; **gulltørst** sete f d'oro; **gullur** orologio d'oro; **dobbeltkapslet** ~ saponetta d'oro; **gullvaluta** valuta aurea; **gullvasker** cercatore m d'oro (nelle sabbie dei fiumi); **gullvasking** lavaggio di sabbie aurifere; **gullvekt** saggiatore m, bilancino; *veie sine ord på* ~ pesare le parole (con la bilancia del farmacista); **gullveps** stilbo, vespa d'oro; **gullvirket** intessuto d'oro, ricamato in oro; **gullåre** vena aurifera, filone m d'oro.

gulne ingiallire; **gulning** ingiallimento.

gulp rigurgito; **gulpe**, ~ (*opp*) rigurgitare.

gulrot bot. carota; **gulsott** itterizia.

gulspurv zigolo giallo; **gulstripet** a righe gialle.

gulv pavimento, impiantito; (mursteins-) ammattonato; (innlagt) parquet m inv., pavimento di legno; *legge inn* ~ i pavimentare; *finne noe på gulvet* trovare qc. per terra; *sove på gulvet* dormire per terra (sul pavimento); **gulvbord**, -fjel tavola, asse f; **gulvflate** area; **gulvklut** strofinaccio; **gulvlagt** pavimentato; **gulvlegging** pavimentazione f; **gulvlist** zoccolo; **gulvmatte** stoino, zerbino, stuoia; **gulvskrubbe** spazzolone m; **gulvteppe** tappeto.

gummi gomma; *arabisk* ~ gomma arabica; **gummi-solusjon** gomma liquida; **gummiaktig** gommoso; **gummiartikler** preservativi mpl; **gummiball** palla (di gomma); **gummibåt** canotto pneumatico, gommone m; **gummidekk** copertone m; pneumatico (pl.: -ci); **gummiere** gommare; **gummigutt** gommagutta; **gummi hanske** guanto di gomma; **gummi harpiks** gommoresina; **gummilapp** (sykkel) pezza (per camera d'aria).

gummiplantasje piantagione f di caucciù; **gummiplaster** cerotto adesivo; **gummistrikk** elastico (pl.: -ci); **gummistrømpe** calza elastica; **gummistøvel** stivale m di gomma; **gummisåle** suola di gomma (di caucciù); (rågummi) suola di para; **gummitre** albero della gomma (el.: gommifero); **gummitøy** tessuto gommato, stoffa impermeabile; **gummivarer** tekn. articoli mpl. di gomma; **hygien.** preservativi mpl.

gump codrione m; fam. boccone m del prete.

gunst favore m, buona grazia; *til* ~ *for* a (in) favore di; **gunstbevisning** (segno di) favore m; *vise en en* ~ fare un favore a qn.; **gunstig** favorevole, propizio (*for* a).

gurgle, ~ *seg*, ~ *halsen* fare i gargarismi, gargarizzare la gola; **gurglevann** collutorio, gargarismo.

gust soffio d'aria; se: **gufs**; **gusten** pallido, smorto; **gustenhet** pallore m.

gutere gradire, accettare.

gutt ragazzo, fanciullo; **guttaktig** fanciullesco (pl.: -chi), da ragazzo; **guttaktighet** fanciullaggine f, puerilità, modi mpl. da ragazzo; **guttaperka** gutta-perca; **guttebarn** maschietto, bambino; **guttelek** gioco da ragazzi; **gutteskole** scuola maschile; **guttestrekk** ragazzata; **guttunge** ragazzino.

guttural gutturale; ~ s. (suono) gutturale.

guvernante governante f; **guvernør** governatore m.

gyger (kvinnelig troll) omtr. gigantessa.

gylden (mynt) fiorino; ~ adj. se: **gyllen**.

gyldig valido, valevole; *erklære for* ~ convalidare, (gi lovskraft) sancire, sanzionare; *ta for* ~ accettare per valido, F prendere per buono; **gyldighet** validità.

gyllen aureo, d'oro (forgylt) dorato; *den gylne middelvei* l'aurea mediocrità, il giusto mezzo; *en* ~ *regel* una regola d'oro; *det gylne snitt* la sezione aurea; **gyllenlakk** violacciocca gialla; **gyllenlær** cuoio d'oro (el.: cordovano).

gymnasiast liceale m,f; **gymnas(ium)** liceo.

gymnastikk- da (di) ginnastica; **gymnastikkapparat** attrezzo da ginnastica; **gymnastikklokale** palestra; **gymnastikk lærer** maestro (insegnante m,f, professore m) di educazione fisica; **gymnastikkoppvisning** saggio ginnico (pl.: -ci); **gymnastikksko** scarpa da ginnastica; **gymnastisere** fare ginnastica; **gymnastisk** ginnico, ginnastico (pl.: -ci).

gynekolog ginecologo (pl.: -gi); **gynekologi** ginecologia; **gynekologisk** ginecologico (pl.: -ci).

gynge 1. tr. dondolare, far dondolare, far oscillare; intr. dondolare, dondolarsi, oscillare; *gyngende bevegelse* moto oscillatorio; *gyngende grunn* terreno aquitrinoso; fig. terreno pericoloso; **gynge** 2. s. altalena, F dondolo; **gyngehest** cavallo a dondolo; **gyngestol** sedia (poltrona) a dondolo; **gynging** dondolamento, dondolio.

gyrokompass girobussola; **gyroskop** giroscopio.

gys brivido; **gyse** rabbrivire (*for* per, di, a); *jeg gyser ved tanken* rabbrivisco a pensarci; ~ *tilbake for* inorridire davanti a; **gyselig** che fa venire i brividi, da far rabbrivire, orribile; **gysen**, **gysning** brivido, fremito.

gyte (fisk) fecondare le uova; **gyteferdig** in fregola; **gytefisk** pesce m in fregola; **gyteplass** luogo della fregola; **gytetid** epoca della riproduzione dei pesci.

gytje fanghi mpl. termali; **gytjebad** fangatura.

gyve (støv) turbinare; ~ (*los*) *på en* scagliarsi contro qn.; **gyvel** bot. ginestra.

gøy scherzo, celia, divertimento; *ha det* ~ divertirsi; *på* ~ per burla; **gøyal** divertente.

gå 1. usammens. andare; camminare; (~ ut) uscire; (forretning) andare; (maskin) andare, funzionare, marciare; (være i omlop) circolare, (mynt) avere corso legale; *begynne å (kunne)* ~ fare i primi passi; ~ *galt* (ur) funzionar male; ~ *for fort* andare avanti; ~ *for sakte* ritardare; essere indietro; *her må ingen* ~ qui non si passa; *brystet går på ham* il suo petto si solleva e si abbassa; *stykket går hver aften* lo spettacolo si replica tutte le sere; *han går (ut av scenen)* esce (di scena); *tiden går* il tempo passa; ~ *en mil i timen* andare a (el.: fare) dieci chilometri all'ora; *hvordan går det?* come va? *det går godt (dårlig)* va bene (male); *det går ikke (godt)* non va; *det kan aldri* ~ è una cosa che non riuscirà mai; *det går nok* la cosa si sistemerà; *slik går det (her i verden)* così vanno le cose (al mondo); *det går ham ille* le cose gli vanno male; *det vil* ~ *ham ille* finirà male; *det får* ~ *som det vil* succeda quel che vuole; *det går annerledes* va diversamente.

gå 2. sammens. med prep. el. adv. *det går an* si può fare, può andare, è possibile; *det går ikke an* non si può, non è possibile; è inammissibile; ~ *av* staccarsi; (i stykker) spezzarsi; (gevær) scattare; (ta sin avskjed) licenziarsi, dare le dimissioni; ~ *av bussen* scendere dall'autobus; *hva går det av ham?* che cosa gli prende?; ~ *av med prisen* vincere il premio; ~ *av med seieren* vincere, riportare la vittoria; *det går av seg selv* va da sé; se ellers; ~ *av*

ledd (minne, mote etc.); ~ *bort* andarsene, andar via; ~ *bort fra* lasciare; ~ *etter* (følge) seguire, andar dietro a; (undersøke) esaminare, controllare; (rette på) ritoccare; (hente) andare a prendere; ~ (like hak) *etter en* stare alle calcagna di qn.; *ha noe å* ~ (rette seg) *etter* avere qc. su cui regolarsi; ~ *for* (være verdt) valere; ~ *for* (å være) passare per, essere ritenuto; ~ *for seg* succedere; *mens dette gikk for seg* in quel mentre; ~ *foran* essere in testa, precedere, passare in avanti; ~ *forbi* passare avanti a, sorpassare; *se og*; *forbigå*; ~ *fra* lasciare, (la i stikken) piantare (in asso), abbandonare; (legge bak seg) lasciare dietro di sé; ~ *fra et kjøp* rinunciare a un acquisto; ~ *fra og til* andare e venire; *det går tusen lire fra* (i omkostninger) c'è da detrarre mille lire (di spese); ~ *fram* andare avanti, avanzare; ~ *hen å* (og) *gjøre noe* andare a fare qc.; *hvis jeg går hen og dør* se mi capitasse di morire; *hvor går denne veien hen?* dove porta questa strada? ~ *høyt* (pris og mus.) salire; *han kan ikke ~ så høyt* (mus) non arriva così in alto; *sjøen går høyt* il mare è grosso; ~ *i* (klær) portare, indossare; (lukke seg) chiudersi; ~ *i enkeltheter* entrare nei dettagli; *det går i tusener* si tratta di migliaia; *det går meget i denne flasken* questa bottiglia è molto capace; *det gikk koldbrann i benet hans* la sua gamba è andata in gangrena; ~ *i seg selv* rientrare in sé; ~ *i stykker* rompersi, andare in pezzi; ~ *igjen* (bort igjen) andarsene di nuovo; (ånder) apparire; ~ *igjennom* attraversare, passare attraverso, (trengte igjennom) trapassare; (bli vedtatt) passare; ~ *igjennom ens hender* passare per le mani di qn.; ~ *igjennom noe* scorrere qc.; studiare qc.; *skjebnen går ham imot* il destino gli è contrario; *dommen gikk ham imot* la sentenza gli è stata sfavorevole; *det går imot vinter(en)* l'inverno si avvicina; ~ *inn* entrare; (opphøre) cessare, essere sospeso, (avis) sospendere la pubblicazione; ~ *inn igjen* rientrare; ~ *inn i en forening* aderire ad un'associazione; ~ *nærmere inn på* esaminare qc. più da presso; ~ *med* (følge) accompagnare; (bære) portare; ~ (bort) *med noe* portar via qc.; ~ *med hverandre* andare insieme; *vil De ~ med meg?* viene con me? *det går meget med i dette hus* si consuma (penger; si spende) parecchio in questa casa; ~ *med en sykdom* (i kroppen) covare una malattia; *hvordan går det med prosessen?* come va avanti il processo; *hvordan gikk det med den saken?* com'è andata a finire quella faccenda?; *hvordan går det med helsa?* come va la salute?; *det går smått med arbeidet* il lavoro procede a stento; *det vil ~ likeens med ham* farà la stessa fine; ~ *med på* (samtykke) acconsentire a; (godta) accettare; ~ *ned* scendere (trappa le scale); astr. tramontare; (pris) diminuire; *la ~ ned* abbassare, calare, (skip) colare a picco; ~ *om* (kretse om) girare intorno a; *det må ~ om igjen* è da rifare; *det går en mur om byen* la città è cinta da una muraglia; ~ *omkring i byen* andare in giro per la città; ~ *opp* salire (trappa le scale); (pris og) aumentare; (åpne seg) aprirsi; (knap- per) sbottonarsi; (søm) scucirsi; (noe bundet) slegarsi; (i sammenføyningen) disgregarsi; (byll) scoppiare; (is) sciogliersi, sgelarsi; *det går opp i opp* si è pari e patta; *det går opp og ned* ci sono gli alti e i bassi; *det går opp for meg* ora capisco; ~ *opp en elv* risalire un fiume; ~ *opp i* (bli absorbert av) sprofondarsi in; *to går opp i seks* sei è divisibile per due; ~ *opp til eksamen* presentarsi a (el.; dare) un esame; ~ *over* attraversare; intr. passare; (vanskelig sted) superare; ~ *over København* andare (es-

ser mandato) (per) via Copenhagen; ~ *lett hen over noe* trattare qc. superficialmente; *la sin hånd ~ hen over noe* passare la mano su qc.; *ordet er gått over i norsk* la parola è passata nel norvegese; ~ *over på den andre siden* passare all'altra parte; ~ *over på andre hender* passare in altre mani; ~ *over til fienden* passare al nemico; ~ *over til ens mening* abbracciare l'opinione di qn.; *hennes kjærlighet gikk over til hat* il suo amore si trasformò in odio; ~ *over til en annen religion* cambiar religione; ~ *over til katolisismen* passare al cattolicesimo; ~ *på* (trå på) camminare su; mar. (seile) fare servizio tra... e...; (angå, hentyde til) riferirsi a; ~ *på krykker* (stylter) camminare con le stampelle (sui trampoli); ~ *på posthuset* andare all'ufficio postale; ~ *på do* andare al gabinetto; ~ *på egen hånd* andare per proprio conto (el.: da solo); fig. agire di testa propria; ~ *på* (angripe) attaccare, andare all'assalto; (ikke nøle) andare diritto allo scopo; ~ *på!* avanti!; *støvleene går lett på* gli stivali s'infilano bene; *det går 20 sous på 1 franc* venti soldi fanno un franco; *visa går på denne melodi* la canzone si canta su questa melodia; *det går ofte på* questo capita spesso; ~ *sammen* andare insieme; (lukke seg) chiudersi; ~ (bort) *til* avvicinarsi a, (og snakke til) abbordare; (hjem til en) andare da qn., andare a trovare qn.; (vei) andare (portare) a; ~ *til høyre* andare a (prendere la) destra; *vannet går ham til knærne* l'acqua gli arriva alle ginocchia; *der går det lystelig til* là si vive allegramente; ~ *tilbake* tornare indietro, ritornare; (på scenen) tornare in scena; (~ dårlig) andar male; (åndelig) regredire; ~ *tilbake i tiden* risalire; *det går tilbake med ham* (med helsa) va peggiorando; (med forretningen) i suoi affari vanno male; ~ *under* (til grunne) soccombere, perire; andare sott'acqua; *kjelleren går under hele huset* la cantina si estende sotto tutta la casa; ~ *ut* (fra et sted) uscire; (viskes ut) scomparire; (slokne) spegnersi; *han går ikke ut* non esce, se ne sta in casa; ~ *meget ut* (i selskap) far vita mondana; ~ *ut i vannet* entrare nell'acqua; ~ *ut og inn* andare e venire; (sno seg) serpeggiare; ~ *ut og inn hos en* essere di casa da qn.; ~ *ut fra* uscire da (di); fig. presupporre; ~ *ut i* (ende i) finire in, sboccare in; *det går ut over meg* ci rimetto io, ne vado di mezzo io; *la noe ~ ut over en* prendersela con qn. per qc.; ~ *ut på* tendere a, mirare a + inf.; *svaret går ut på at* la risposta indica che; ~ *utenom saken* eludere la questione, andare fuori argomento.

gående pedone m; *holde det ~* tirare avanti; *holde firmaet ~* mandare avanti la ditta; *holde kampen ~* continuare la battaglia; *holde samtalen ~* mantenere la conversazione.

går, *i ~ ieri* (morges mattina); *i ~ 8 dager* otto giorni ieri; *jeg er ikke født i ~* non sono nato ieri.

gård cortile m; (bonde-) fattoria, podere m; (landeiendom) proprietà rurale, (større) tenuta; (by-) palazzo; (leie-) caseggiato; *i tredje etasje til gården* al secondo piano sul cortile.

gårdbruker fattore m, contadino; **gårdbrukerdatter** figlia di contadini; **gårdbrukerkone** fattoressa, contadina; **gårdbrukersønn** figlio di contadini.

gårdeier proprietario (di immobili):

gårdsarbeider lavoratore m agricolo, bracciante m; **gårdsbruk** azienda agricola, fattoria; **gårdsdrift** coltivazione f agricola; **gårdsgutt** garzone m di fattoria; **gårdshund** cane m da guardia; **gårdskar** lavoratore m agricolo, uomo di fattoria.

gårds plass, -rom cortile m, corte f.

gårs- (mest) di ieri; **gårdsdagen** la giornata di ieri. **gås** oca (og fig.); **gåsaktig** sciocco (pl.: -chi); **gås-**mest d'oca; **gåsavl** allevamento di oche; **gåseflokk** branco (pl.: -chi) (i flukt) stormo d'ocche; **gås-**gang, *gå i* ~ camminare in fila indiana; **gåsehand-**ler(ske) commerciante m, f di pollami; **gås hud** pelle f d'oca; **gåsekjøtt** carne f d'oca; **gåslever** fegato d'oca; **gåsleverpostei** patè m inv. di fegato d'oca; **gåsemarked** mercato di pollami; **gås epike** guardiana d'ocche.

gåsestegg maschio dell'oca, F ocone m; **gåsesteik**

oca arrosto; **gåset** grullo; **gås evokter** guardiano d'ocche; **gåsøyne** fig. virgolette fpl; *sette i* ~ mettere (chiudere) tra virgolette; **gåsunge** papero; bot. amento; (fam.) gattino.

gåte indovinello, enigma; *gi en en* ~ *å løse* proporre un indovinello a qn., dare da risolvere un enigma a qn.; *en uløselig* ~ un enigma insolubile; *tale i gåter* parlare a indovinelli (in enigmi); *det er er meg en* ~ per me è un enigma; **gåtefull** enigmatico (pl.: -ci), (uforklarlig) inspiegabile; **gåtefullhet** natura enigmatica.

H

H, h H, h (uttal: acca) m, f; mus. si m.

ha! ha!; ~, ~ ! ah, ah (che ridere)!

ha 1. hovedverb avere; ~ *blå øyne* avere gli occhi azzurri; ~ *feber* avere la febbre; *ha det godt* stare bene; ~ *en god stilling* avere una buona posizione; *hvordan har De det?* come sta?; *hvordan har de det hjemme hos Dem?* come stanno a casa Sua?; ~ *det hett* avere caldo; fig. essere ben preso; *der har vi det proprio così*, ecco, ci siamo; *nå har (forstår) jeg det* ci sono (arrivato); *jeg vet ikke hvordan det har seg (med det)* non so di che cosa ne sia (el.: di che si tratti); *det har vi ikke her* qui non (ce) l'abbiamo; *han må ~ penger* gli occorre del denaro; *hva vil De ~* che cosa desidera?; (restaurant) che cosa prende?; ~ *meget å gjøre* avere molto da fare; *jeg har intet å si Dem* non ho nulla da dirLe; *han har bare å si ett (eneste) ord* non ha che da dire una (sola) parola; *det har ikke noe å si* non vuol dire (non fa) niente; *han har det etter sin far* ha preso da suo padre; ~ *noe fore* avere qc. in vista, progettare qc.; ~ *noe i lekse* avere qc. da studiare; *hvor (hvem) har De det fra?* dove (da chi) l'ha sentito dire?; *han har det fra avisen* l'ha letto sul giornale; *De har en venn i ham* in lui ha trovato un amico; *har De boka med Dem?* ha portato il libro?; ~ *et barn med en* avere un figlio da qn.; ~ *på (kroppen)* indossare, portare, avere (indosso); ~ *penger på seg* avere denaro su di sé; *det har ikke noe på seg* non è affatto vero, non è niente; *han har ikke noe tilbake (til overs)* non gli resta niente; *ikke ~ noe til overs for* non avere nessuna simpatia per; *hva skal De ~ tilbake (igjen)?* quanto devo restituirLe?

ha 2. hjelpeverb avere; (ved refl. og intr.v.) essere; *jeg har moret ham* l'ho divertito; *har dere moret dere?* vi siete divertiti?; *hun har husket det* se n'è ricordata; *han har løpt avgårde* è corso via; *det har regnet* è piovuto.

habengut roba, averi mpl; masserizie fpl.

habitt abbigliamento; **habitus** m inv. habitus.

hage giardino, (liten) giardinetto, (stor) parco (pl.: -chi); **hage-** (mest) di (da) giardino.

hageanlegg (terreno coltivato a) giardino; giardino pubblico, parco; **hagearbeid** giardinaggio; **hagearkitekt** architetto di giardini; **hagebed** aiola; **hagebok** manuale m di giardinaggio (di orticoltura); **hagebruk** orticoltura, giardinaggio; **hagebruksutstilling** mostra orticola; **hageby** città-giardino; **hagedyrker** orticoltore m; **hagefest** festa all'aperto, garden-party m inv.; **hagegang** viale m; **hagegjerde** recinto, cancellata, steccato; **hagehus** padiglione m; **hagejord** terriccio; **hagekniv** potatoio, ronchet-

to; **hagekone** giardiniera; **hagekunst** giardinaggio; **hagemann** giardiniere m; **hageparasoll** ombrellone m.

hageplante pianta da giardino; **hageprodukter** prodotti ortofrutticoli; **hageredskap** attrezzi da giardinaggio; **hagesaks** cesoie fpl; **hageselskap** società orticola; (fest) ricevimento all'aperto; garden-party m inv.; **hageslange** canna per annaffiare, canna irrigatrice; **hagestue** veranda chiusa, salone sul giardino; **hagevanningsapparat** irrigatore m.

hagl meteor. grandine f; (jakt) pallini mpl, miglierini mpl; *et ~ (korn)* un chicco di grandine; **haglbøsse** fucile m da caccia; **haglbøye (-byge)** grandinata; **hagle** grandinare; *prylene hagler nedover ham* i colpi grandinano su di lui; *svetten hagler ned over ham* gronda di sudore.

haglkorn chicco di grandine; pallino da caccia, miglierino; **haglpatron** cartuccia a pallini; **haglposepung** sacchetto per i pallini; **haglvær** grandine f, grandinata.

hagtorn biancospino.

hai pescecane m, squalo.

haike praticare (fare) l'autostop; **haiker** autostoppista m, f.

hake 1. s. (krok) uncino; (større) rampone m; mus. uncino (della nota); anat. mento; *det er en ~ ved det* c'è una difficoltà (un intoppo, un inconveniente); *ha dobbelt ~* avere il mento doppio.

hake 2. v., ~ *fast* agganciare; ~ *seg fast i* agganciarsi a; **hakebånd** soggolo; **hakekors** croce f uncinata, svastica; **hakeparantes** parentesi quadra; *sette i* ~ mettere (chiudere) tra parentesi; **hakeskjegg** pizzo.

hakk (hogg) colpo, taglio; (skår) tacca, intaccatura; scheggiatura; **hakke** 1. v., ~ *(i, på)* zappare, picconare; (nebb) beccare; (kniv) tritare; ~ *på en fig.* criticare qn., tormentare qn.; ~ *i det (i talen)* balbettare, smozzicare le parole; ~ *tenner* battere i denti; ~ *øynene ut av hodet på en* cavare gli occhi a qn.; ~ *seg igjennom noe* (si, lese noe hakkende) dire (leggere) stentatamente qc.

hakke 2. s. zappa, piccone m; marra; **hakkebrett** tagliere m; mus. (dårlig piano) piano sgangherato; (gl) timpano; mar. coronamento; **hakkekniv** mezzaluna; **hakkels(e)** pagliata; *skjære ~* tritare la paglia; **hakkemaskin** trinciaforaggi m inv.; **hakke-mat** trito, battuto; fig. poltiglia.

hakkespett zool. picchio; **hakking** zappatura; tritatura; (tale) balbettamento; (kritikk) critica.

hale 1. v., ~ *(i)* tirare; mar. tonneggiare, alare; ~ *en inn* raggiungere qn.; ~ *inn på* (sport) stare a

ruota; guadagnar terreno su; ~ (*dra*) på årene far forza sui remi, arrancare; ~ *ut* (*i langdrag*) tirare per le lunghe; ~ *ut* temporeggiare.

hale 2. s. coda; (bakdel) posteriore m; *stikke halen mellom bena* mettere la coda tra le gambe; **haleben** coccige m; **halefinne** pinna caudale; **halefjær** penna caudale, penna timoniera; **halehvirvel** vertebra caudale; **haleløs** senza coda; **haleparti** (fly) impen-naggio, coda (dell'aereo).

halfback mediano; (senter-) centromediano.

hall sala; sala d'ingresso; (hotell) hall m inv.; (torg-) mercato coperto; (helling) declino, declivio, pendio.

halleluja alleluia m.

halling abitante dell'Hallingdal; sp. di danza popolare norvegese.

hallo! ehi! allò; (telefon) pronto!

hallo! *gjøre* (*holde*) ~ fare baccano, fare chiasso; *det ble et ordentlig* ~ è stata una vera gazzarra.

hallomann (-dame) annunciatore m (annunciatrice f).

halm paglia; **halm-** (mest) di paglia; **halmband** legaccio di paglia; **halmfor** paglia(ta); **halmadrass**, -sekk pagliericcio, paglione m; **halmstrå** fuscillo di paglia, pagliuzza, (til å suge med) cannuccia; *den druknende griper etter et* ~ chi affoga si aggrapperebbe alle funi del cielo; **halmtak** tetto di paglia; **halmvisk** treccia di paglia.

hals 1. collo; (strupe) gola; (flaske-) collo; (kjole) colletto; *stiv* ~ med. torcicollo; *dreie* (*vri*) *halsen om på* torcere il collo a; *gi* ~ abbaiare, latrare; (kaste opp) vomitare; *strekke* ~ allungare il collo; *ha en kort* ~ avere il collo corto; *ha dårlig* ~ (*vondt i halsen*) avere mal di gola; *ha* ~ *og hånd over jur.* avere la giurisdizione penale su; fig. avere potestà illimitata su; *knekke halsen på en flaske* tirare il collo a una bottiglia; *strekke halsen fram* protendere il collo; *skjære halsen over på en* tagliare la gola a qn., scannare qn.; *le av full* ~ smascellarsi dalle risa; *rope av full* ~ gridare a squarciagola; *få noe i halsen* mandare qc. per traverso; *falle* (*fare*) *en om halsen* gettare le braccia al collo di qn.; *håret falt ned over hennes* ~ i capelli le cadevano sul collo; ~ *over hode* precipitosamente, a rotta di collo; *skynde seg avsted* ~ *over hode* darsela a gambe, correre via a precipizio; *få en forkjølelse på halsen* prendersi un raffreddore; *få en prosess på halsen* tirarsi addosso un processo; *sende* (*skaffe*) *en noe på halsen* addossare qc. a qn.

hals 2. mura; *ligge for styrbords* (*babords*) *halser* murare a tribordo (a babordo).

halsbetennelse infiammazione f alla gola; **halsbind** cravatta; **halsbrann** bruciore m di stomaco; med. pirosi f; **halsbrekkende** da rompersi l'osso del collo; pericoloso; **halsbyll** ascesso al collo, (innvendig: alla gola); **halsbånd** collare m, (smykke) collana, vezzo.

halse abbaiare, latrare; **halsesyke**, se: halssykdom.

halshogge (-hugge) decapitare, tagliar la testa a; **halshogging** decapitazione f; **halshvirvel** vertebra cervicale; **halsjern** gogna; **halskjede** catena (da collo), catenina; **halskatarr** laringite f, faringite f; **halslinning** girocollo, collo alla coreana; **halsløs** senza collo; ~ *gjerning* impresa temeraria; **halsonde** mal m di gola; **halssmerte(r)** dolore m alla gola; **halssmykke** collana, vezzo.

halsstarrig ostinato, testardo; **halsstarrighet** ostinazione f, testardaggine f; **halsstrimmel** goletta, gorgiera; **halssykdom** malattia della gola; angina; **halstifelle** affezione f alla gola; *ondartet* ~ angina;

halstørkle fazzoletto da collo, foulard m inv., sciarpa; **halsvidde** numero di collo; scollo; **halsåre** vena giugulare (halspulsåre carotide f).

halt zoppo; **halte** zoppicare (og fig.); ~ *på det ene benet* zoppicare da un piede; ~ *av sted* camminare zoppicando; **haltefanden** il diavolo zoppo; **halthet**, **halting** zoppicatura, claudicazione f.

halunk birbone m, furbacchione m.

halv mezzo; ~ s. mezzo; se og: *halvt* adv.; *en* ~ *time* una mezz'ora; *halve brødet* mezza pagnotta; *klokka* ~ *ett* alle dodici (a mezzogiorno, a mezzanotte) e mezza; *klokka* ~ *to* all'una e mezza; *klokka slår* ~ suona la mezza; ~ *gang så lang* più lungo di una metà; *til* ~ *pris* a metà prezzo.

halv- mezzo; semi-; **halvannen** uno e mezzo; *halvanet* *år* un anno e mezzo.

halvape lemure m; **halvautomatisk** semiautomatico (pl.: -ci); **halvbefaren** mar. che ha un certo periodo di servizio; **halvbevisst** semisvenuto, semicosciente; **halvblods-** mezzosangue m, f inv.; **halvblodshest** mezzosangue m; **halvbror** fratellastro; **halvbrukt** usato a metà; **halvdannelse** cultura superficiale; **halvdannet** semicivilizzato; (boklig) mediocrementemente istruito.

halvdekker barca semicoperta; **halvdel** metà; *min bedre halvdel* la mia metà; **halvdød** mezzo morto, morto a metà; **halvdør** porta divisa.

halvere dividere a metà, dimezzare; mat. bisecare; **halvering** divisione f in due parti equali, bipartizione f, divisione f a metà; mat. bisezione f.

halvfabrikat (prodotto) semilavorato; **halvfabrikata** (materiali mpl) semilavorati; **halvferdig** mezzo terminato; **halvfet** semigrasso; typ. grassetto; **halvfetter** cugino di secondo grado; **halvflytende** semiliquido, semifluido; **halvfull** mezzo pieno; (drukken) mezzo ubriaco, brillo.

halvgal mezzo matto; *han er* (*jo*) ~ è una testa matta; **halvgammel** attempato, vecchiotto; **halvgjort** fatto a metà; incompleto; **halvgud** semidio.

halvhanske mezzoguant; **halvhøyt** insufficienza, imperfezione f; **halvhøyt** a mezza voce; **halvkrets** emiciclo, semicerchio; **halvkule** emisfero; *den nordlige* (*sørlige*) ~ l'emisfero boreale (australe); **halvkuleformet** emisferico (pl.: -ci); **halvkusine** cugina di secondo grado; **halvkvedet**, *forstå en* ~ *vise* capire l'antifona; *jeg* (*du osv.*) *forstår nok en* ~ *vise* a buon intenditor poche parole.

halvlastet mezzo carico (pl.: -chi); **halvlek** (fotball), 1. ~ primo tempo; 2. ~ ripresa; **halvlys** chiaroscuro, penombra; **halvmaske** mezza maschera; (*av svart fløyel*) bautta; **halvmoden** mezzo maturo; **halvmørke** semioscurità, (kunst) chiaroscuro; **halvmåne** mezzaluna; (negl) lunula; **halvmåneformet** a (forma di) mezzaluna, semilunare; **halvmånedlig** quindicinale; bimensile.

halvnaken seminudo; **halvnote** mus. minima.

halvoffisiell semiufficiale, ufficioso; **halvopphøyet** a mezzo rilievo.

halvpart metà; *halvparten så meget* (*mange*) metà di; *halvparten så dyrt* caro la metà; *halvparten så langt* la metà della distanza.

halvrim assonanza; **halvrund** semicircolare, semitondo, mezzo tondo; **halvrå** mezzo crudo; fig. semibarro; **halvrått** mezzo marcio.

halvsirkel semicerchio, emiciclo; **halvsivilisert** mezzo selvaggio; **halvslitt** mezzo logoro, frusto; **halvsorg** mezzo lutto; **halvsove** sonnecchiare; **halvsøvende** mezzo addormentato; **halvspenn**, *sette hanen i* ~ alzare il cane a metà; **halvspist** mangiato a metà; rosicchiato; **halvstiv** semirigido; **halvstor** di mi-

sura (taglia) media; (barn) adolescente; **halvstrømpe** calzino, calzerotto; **halvstudert** semidotto; ~ *røver* saccente m,f, sapientone m; **halvsøsken** frateLLastri mpl, sorellastre fpl; **halvsøvn**, *i halvsøvn* nel dormiveglia.

halvsåle v. risolvere; s. suola.

halvt adv. a metà; ~ *bevisst* in stato di semiinconscienza; ~ *for alvor*, ~ *for spøk* un po' sul serio, un po' per scherzo; ~ *ull*, ~ *bomull* metà lana metà cotone; *en ~ hvit og en ~ sort kjole* un vestito mezzo nero e mezzo bianco; *åpne ~* schiudere, aprire a metà; *være ~ med en om noe, dele noe ~* avere qc. a metà con qn., fare qc. a metà.

halvtak tettoia, tetto a uno spiovente; **halvtime** mezz'ora; **halvtom** mezzo vuoto; **halvtomme** mezzo pollice m; **halvtomset**, -*tosset* mezzo scemo, grullo; **halvtørr** vin abboccato; **halvull** misto lana.

halvveien la metà del cammino; *på ~* a metà strada; *møtes på ~* incontrarsi a mezza strada, venire a un compromesso; **halvveis** a mezza strada; *han var kommet ~* aveva fatto metà strada.

halvvers emistichio; **halvvokal** semivocale f; **halvoksen** adolescente, quasi adulto; **halvvåken** mezzo sveglia; **halvøy** penisola; **halvåpen** socchiuso, mezzo aperto.

halvår semestre m, sei mesi mpl; **halvårlig** semestrale, di sei mesi; **halvårs-** di sei mesi, semestrale; **halvårsvis** ogni semestre.

ham 1. pron. (akk. ubet.) lo, (bet.) lui; (dat. ubet.) gli, (bet.) a lui.

ham 2. s. pelle f, spoglia, (om slange også) scaglia; *skifte ~* mutare la pelle, fare la muta.

hamburger amburghese m, (mat) panino imbottito; **hamburgisk** amburghese m,f.

hamle remare all'indietro; *kunne ~ opp med en* esser in grado di tener testa a qn., poter competere con qn.

hammer martello; *komme under hammeren* esser venduto all'asta; **hammer-** (mest) di martello; **hammerslag** colpo di martello, martellata; **hammerverk** martelletti mpl. (del pianoforte).

hamp canapa; **hamp(e)-** (mest) di canapa; **hampeavl** coltivazione f della canapa; **hampefrø** canapuccia; **hampolje** olio di canapa.

hamre martellare; ~ *inn* conficcare (a martellate); fig. ficcare bene in testa; ~ *løs på noe* martellare di colpi; ~ *på døra* martellare la porta con i pugni; **hamring** martellamento.

hams (nøtte-) mallo; **hamse** smallare.

hamskifte, -*skifting* muta, muda.

hamster criceto; **hamstre** accumulare, accaparrare, fare incetta di; tesaurizzare (*kapital* capitali); **hamstrer** accaparratore m; **hamstring** accaparramento, incetta.

han 1. pron. egli, lui; *jeg kjenner han som har gjort det* conosco colui (quello) che l'ha fatto.

han 2. s. maschio; **han-** (mest) maschio; **hanbi** fuco (pl.: -chi); pecchione m.

hand mano f; se: *hånd*.

handel commercio (*engros* all'ingrosso, *en detail* al dettaglio); (*vareomsetning*) smercio, spaccio, vendita; (*enkelt handel*) affare m; *drive ~* commerciare, esercitare il commercio; *gjøre en god ~* fare un buon affare; *la en ~ gå om igjen* mandare a monte un affare; *slå av en ~* fare un affare; *slutte en ~* concludere un affare.

handelsagent agente m, f commerciale, rappresentante m,f di commercio; **handelsattaché** adetto commerciale; **handelsavtale** accordo commerciale; **handelsbalanse** bilancia commerciale; **handelsbe-**

rettiget munito di licenza d'esercizio; **handelsbe-**
tjent commesso; **handelsblokkade** blocco commerciale (economico); **handelsborger** commerciante m,f con licenza.

handelsbrev licenza di commercio; (*bevilling*) licenza d'esercizio; **handelsby** città mercantile; **handels-**
departement ministero del commercio; **handelsfag** discipline fpl commerciali; **handelsfaget** il commercio; **handelsfirma** se: firma; **handelsflagg** bandiera mercantile; **handelsflåte** marina mercantile; **handelsfolk** (nasjon) popolazione f dedita al commercio; (*forretningsfolk*) commercianti mpl; **handels-**
forbindelse relazione f commerciale, relazione d'affari; **handelsforetagende** impresa commerciale.

handelsfullmektig gerente m,f, gestore m; **handels-**
gartner orticoltore m, floricultore m; **handelsgart-**
neri azienda di floricultura e orticultura, vivaio; **handels-**
gymnasium scuola superiore di commercio; **handels-**
havn porto mercantile; **handelshus** ditta commerciale, casa di commercio; **handels-**
høyskole facoltà di economia e commercio.

handelskalender annuario del commercio; **handels-**
kammer Camera di Commercio; **handelskandidat** dottore m in economia e commercio; **handelskom-**
pani compagnia commerciale; **handelskorrespon-**
danse corrispondenza commerciale; **handelskrise** crisi f commerciale; **handelskotyme** usanza commerciale; **handelskyndig** esperto in economia e commercio; **handelskyndighet** conoscenza del commercio, abilità commerciale.

handelslovbok codice m commerciale; **handelslov-**
givning legislazione f commerciale; **handelslære** tecnica commerciale, teoria del commercio; **handels-**
makt potenza mercantile; **handelsmann** commerciante m, mercante m, negoziante m; **handelsminis-**
ter ministro del commercio; **handelsmonopol** monopolio commerciale; **handelsmoral** etica commerciale.

handelsomkostninger spese fpl. generali; **handelsom-**
setning giro d'affari; **handelsoverenskomst** se: *handelsavtale*; **handelsplass** piazza; **handelspoli-**
tikk politica commerciale; **handelsregister** registro del commercio; **handelsregning** computisteria; **handelsreisende** commesso viaggiatore, rappresen-

tante m,f di commercio; **handelsrett** diritto commerciale.
handelsråd consigliere m commerciale; **handels-**
sam-
kvem relazioni fpl commerciali, rapporti mpl d'affari; **handels-**
selskap società commerciale; **handels-**
skole scuola commerciale; **handelsstand** i commer-

cianti mpl, l'ambiente m mercantile, la classe dei commercianti; (*foreningen*) l'Associazione f Commercianti; **handels-**
system m sistema commerciale.

handelstraktat trattato commerciale; **handelsut-**
dannelse istruzione f commerciale (mercantile); **handelsut-**
sending delegato commerciale, membro di una commissione commerciale; **handelsuttrykk** termine m commerciale.

handelsvare merce f, mercanzia, articolo in vendita; *en god ~* un articolo di facile smercio, una buona merce; **handelsveien** la via del commercio; **handels-**
verdenen il mondo (l'ambiente) del commercio; **handels-**
vesen gli enti commerciali; **handelsvitenskap** scienze fpl commerciali, scienza commerciale.

handelsånd anima del commercio; spirito mercantile.

handlag se: *håndlag*.

handle 1. (*virke*) agire; (*oppføre seg*, *også*) comportarsi; ~ *riktig* (*uriktig*) fare bene (male); ~ *fi-*
endtlig mot en trattare qn. in modo ostile; ~ *imot*

(*plikt*) mancare a, (samvittighet) agire contro, (forbud) trasgredire a; *det handler om penger* si tratta di soldi.

handle 2. (drive handel) commerciare, esercitare il commercio; ~ *hos* servirsi da; ~ *med noe* commerciare in qc.

handledyktig capace di agire, pronto ad agire; **handleform** attivo, forma attiva; **handlefrihet** libertà d'agire (d'azione); **handlekraft** energia, vigore m, forza d'agire; **handlekraftig** attivo, energico (pl.: -ci); **handlemåte** modo d'agire; **handlende** negoziante m, f, dettagliante m, f; **handling** azione f, atto; (teater) trama, intreccio.

handyr (animale) maschio.

hane gallo; (våpen) cane m; (tønne) rubinetto; *være første ~ i kurven* essere il gallo della Checca; *spenne henen* alzare il cane.

hane- (mest) di gallo; **hanebe(i)n** zampa di gallo; *gjøre ~* fare la corte (til a); **hanebjelke** trave f a cavalletto; **hanegal** canto del gallo; **hanekam** cresta di gallo; (hårtopp) ciuffo (a cresta); bot. cresta di gallo; **hanekamp** combattimento di galli; *holde ~* far combattere i galli; **hanekylling** galletto.

hang tendenza, propensione f, inclinazione f; *ha en ~ til* essere incline a; *ha en ~ til drikk* essere dedito al bere.

hangar m inv.; **hangarskip** portaerei f inv.

hangle, ~ *seg igjennom* andare avanti alla meno peggio, vivacchiare; **hanhund** cane m (maschio).

hank maniglia, manico, ansa, orecchia; **hankatt** gatto (maschio); **hankekrukke** anfora, giara; **hankurv** panierino m, canestro (con manico); **hankeløs** senza manico.

hankjønn sesso maschile; gram. genere m maschile, maschile m; **hanrei** becco (pl.: -chi), F cornuto.

hans (il) suo, (la) sua, (i) suoi, (le) sue; ~ *bror* suo fratello; ~ *bok* il suo libro; *boka er ~* il libro è suo.

hanseatisk anseatico (pl.: -ci); **hanseforbundet** la lega anseatica; **hansestad** città anseatica.

hanske guanto; *kaste hansken til en* gettare il guanto a qn.; *ta hansken opp* raccogliere il guanto; *han er ikke god å hanskes med* non è facile da trattarsi; **hanskeblokker** allargaguanti (m inv.); **hanskebutikk** negozio di guanti; **hanskeeske** guantiera; **hanskefabrikk** guanteria; **hanskefinger** dito di guanto; **hanskeknapper** allacciabottoni m inv.; **hanskemaker** guantaio; **hanskenummer** misura di guanto; **hanskeskinn** pelle f di guanto (per guanti).

hard duro (og fig.); (streng) severo, rigoroso, rude, aspro; (skjebne, tap) crudele, amaro; (umen-neskelig) brutale; (utholdende) resistente; se og; **hardt** adv.; *bli ~* indurire, indurirsi; *gjøre ~* indurire, rendere duro; *en ~ hoste* una tosse secca; *en ~ konkurranse* una concorrenza accanita; *en ~ konkurrent* un temibile concorrente; *det er en ~ kar* è un uomo duro, (stivsinnet) è un ostinato; *si en harde ord* parlare duramente a qn.; *sette hardt mot hardt* opporre forza alla forza.

hardfrossen completamente gelato; **hardfør** robusto, resistente, di pelle dura; ~ *oppdragelse* educazione spartana; **hardførhet** resistenza, tenacia; durezza, insensibilità; **hardhaus** pellaccia, persona di buon osso; **hardhendt** brutale, violento.

hardbet durezza (og fig.); (streng) severità, rigidità; **hardhjertet** duro di cuore, impietoso; **hardhjertethet** durezza di cuore, insensibilità.

hardhudet calloso; fig. insensibile; **hardhudethet** callosità.

hardkoke assodare cuocendo; **hardkokt** egg uovo sodo; *være hardkokt* (person) essere duro (dog-

matico, poco elastico); **hardnakket** ostinato, pertinace; (stø) testardo; **hardnakkethet** ostinazione f; accanimento; (støhet) testardaggine.

hardt adv. duramente, aspramente; *arbeide (sove) ~* lavorare (dormire) sodo; *bremse ~* bloccare i freni; ~ *såret* ferito gravemente; *det skal holde ~* ci vorrà tutta (å per, perché).

hare lepre f; fig. coniglio; *redd som en ~* pauroso come un coniglio; **hare-** (mest) di lepre; **harefot** se: **harelabb**; **harejakt** caccia alla lepre; *gå på ~* cacciare la lepre; **harelabb** zampa di lepre; bot. antennaria; *gjøre (fare over) noe med harelabben* fare qc. in modo superficiale; **hare** harem m inv.; **haremunn** labbro leporino; **hareragu** omtr. lepre f in salmi; **hareunge** leprotto.

hark raschio; **harke** raschiare, raschiarsi la gola.

harlekin arlecchino; **harlekinsløyer** arlecchinata.

harm indignato; arrabbiato; **harmdirrende** fremente d'indignazione; **harme** 1. s. indignazione f, sdegno; **harme** 2. v. indignare, adirare; **harmes** (bli harm) indignarsi (over di, per; over at perché); *det harmer meg* ne sono sdegnato; **harmelig** disdegnevole; (ergerlig) esasperante; **harmfull** indignato, irato; **harmløs** inoffensivo.

harmonere armonizzare; accordarsi (med con); **harmoni** armonia; accordo; **harmonika** armonica; **harmonilære** teoria dell'armonia; **harmonisk** armonico (pl.: -ci); (velklingende) armonioso; **harmonium** armonium m inv.

harnisk armatura; *bringe i ~* far andare in collera; *komme i ~* andare su tutte le furie.

harpe 1. s. mus. arpa; (til grus o.l.) crivello, vaglio; *spille på ~* suonare l'arpa; **harpe** 2. v. vagliare, passare al vaglio; **harpe-** (mest) d'arpa; **harpespiller(ske)** arpista m, f.

harpiks (-peis) resina; (til violinbue) colofonia; **harpiksaktig, -holdig** resinoso.

harpun arpione m, fiocina, rampone m; **harpunér** ramponiere m, fiocinatore m; **harpunere** arpionare, ramponare, fiocinare; **harpunering** (il) ramponare, (il) fiocinare; **harpunkanon** cannone m da fiocina.

harselas canzonatura, dilleggio, beffa; **harselere**, ~ *over (med)* canzonare, dilleggiare, beffarsi di.

harsk rancido; *bli ~* irrancidire; *smake harskt* sapere di rancido; **harskhet** rancidezza; **harskne** irrancidire.

hartkorn, *slå i ~* mettere in un fascio, non fare alcuna differenza.

harv erpice f; **harve** erpicare; **harving** erpicatura.

has, *få ~ på* aver ragione di.

hasard azzardo; **hasardiøs** azzardato, arrischiato; aleatorio; **hasardspill** gioco d'azzardo; **hasardspiller** giocatore m d'azzardo.

hase (kne) poplite m; (hest) garretto; *smøre hasene* darsela a gambe; **haspe** (dør) chiavistello.

hasselbusk nocciuolo; **hasselkjepp** bacchetta (verga) di nocciuolo; **hasselkjerr, -kratt** nocciuolo; **hasselmus** moscardino; **hasselnøtt** nocciuola.

hast fretta, premura, urgenza; *det har ingen ~* non c'è fretta, non c'è nessuna urgenza; *i all ~* in gran (in tutta) fretta, con urgenza; **haste** (skynde seg) affrettarsi (med å a); *det haster* è urgente.

haster (på brev o.l.) urgente; **hastesak** affare m el. pratica urgente; **hastig** veloce, precipitoso; **hastighet** velocità; **hastverk** fretta; ~ *er lastverk* chi va piano va sano e va lontano; se også: **hast**; **hastverksarbeid** lavoro abborracciato (el. fatto in fretta e furia).

hat odio; *hans ~ til* il suo odio per; *forfølge en med*

sitt ~ perseguitare qn. con il proprio odio; *legge en for* ~ concepire odio per qn.; *legge en for* ~ *hos en* fomentare in qn. odio per qn.; *nære* ~ *til en* nutrire (portare) odio per qn., avere qn. in odio; *nære hatet* alimentare l'odio.

hate odiare; (avsky) detestare; **hatefull** carico d'odio; **hater**, ~ *av* nemico di, odiatore m di.

hatsk pieno d'odio, astioso; **hatskhet** astio, animosità, rancore m.

hatt cappello; *med hatten i hånden* col cappello in mano, con grandi scappellate; *ha (beholde) hatten på* tenere il cappello in testa; *sette hatten på* mettersi il cappello, coprirsi; *sette hatten på snei* mettere il cappello sulle ventitre; *ta hatten av* togliersi il cappello; *ta hatten av for* far tanto di cappello a; *blot* ~ cappello floscio.

hatteband nastro (di cappello); **hatteblokk** forma del cappellaio; **hattebrem** falda; **hattebørste** spazzola (per cappelli); **hattebånd** nastro (di cappello); **hattefabrikk** fabbrica di cappelli, cappellificio; **hattefor** fodera (di cappello); **hatteform** forma per cappelli, (formen av hatten) forma del cappello.

hatteforretning cappelleria; (damer) modisteria; **hatteknagg** attaccapanni m inv.; **hattemaker** cappellaio; **hattenål** spillone m (da cappello); **hattepull** cocuzzolo (di cappello); **hattepynt** guarnizione f di cappello; **hatteske** cappelliera; **hatteskygge** tesa, falda; **hatesnor** cordoncino (di cappello); **hattestativ** mensola portacappelli; **hattesyerske** modista.

haubits obice m.

haug colle m, collina; (liten) poggio; (mengde) cumulo, ammasso, mucchio; **haugalter** epoca dei tumuli; **haugbonde** (-tusse) gnomo, folletto; **haugevis** cumuli mpl, mucchi mpl; *i* ~ a mucchi.

hawk astore m.

hauke gridare, urlare, vociare.

haus cranio; (fjell) altura, poggio; **haussespekulant** rialzista m, speculatore m al rialzo.

hav mare m; (verdens-) oceano; *det åpne* ~ l'alto mare; il largo; *tusen meter over havet* mille metri al di sopra del livello del mare; *til havs* in alto mare.

havaner (sigar)avana m inv.

havarere mar. subire un'avaria; **havarert** che ha subite un'avaria; **havari** avaria; **havarioppgjør** regolamento di avaria; **havarisak** caso di avaria; **havarist** nave f danneggiata (el.: che ha subito un'avaria).

havarm braccio di mare; **havblikk** bonaccia; **havbredd** riva del mare; **havbryn**, *i havbrynet* all'orizzonte; **havbukt** golfo; (mindre) baia; insenatura; **havbunn** fondo del mare; **havbølge** (-båre) onda, maroso; **havdyp** profondo del mare, abissi mpl; **havdyr** animale m marino.

havesyk avido; avaro; **havesyke** avidità, cupidigia, avarizia.

havfisk pesce m di mare; **havfiske** pesca d'alto mare; **havfisker** pescatore m d'alto mare; **havflate** superficie f del mare; *over havflaten* al di sopra del livello del mare; **havflora** flora marina; **havforskning** oceanografia; **havfrue** sirena.

havgud dio marino, tritone m; **havgudinne** dea del mare; **havgule** vento del mare; **havis** banco di ghiaccio, pack m inv.; **havkatt** (fisk) anarrica; **havklima** clima m marino; **havmann** (nøkk) tritone m; **havmåke** gabbiano.

havn porto (og fig.); *i* ~ in (nel) porto; *komme (nå)* *i* ~ *seile inn i havnen* entrare (giungere) in porto; *føre (komme) lykkelig i* ~ portare (giungere) a buon porto; *ytre* ~ antiporto, avamposto.

havne (beite) (far) brucare, (far) pascolare; ~ *i noe* andare a finire in qc.; *han havnet i Australia* ha rag-

giunto l'Australia; *han havnet i olbransjen* ha finito per darsi al commercio della birra.

havne- (mest) del porto, portuale, portuario; **havneanlegg** impianto portuario, sistemazione f delle infrastrutture portuali; **havnearbeider** portuale m, scaricatore m; **havneavgifter** diritti mpl portuali; **havneby** città marinara; **havnefogd** capitano del porto; **havnegang** agr. pastura, pascolo.

havneingeniør ingegnere m adetto ai lavori portuari; **havneinnløp** imboccatura di porto; **havnejernbanestasjon** stazione f marittima; **havnekontor** capitaneria di porto; **havnelos** pilota m di porto.

havneløp, -**munning** imboccatura di porto; **havnepenger** diritti mpl di porto; **havnesperring** blocco (pl.: -chi) portuale; **havnespor** binario di porto; **havnestreik** sciopero dei portuali; **havnevesen** amministrazione f portuaria; capitaneria di porto.

havre avena; *havren står godt* l'avena viene bene; **havrebrød** pane m d'avena; **havregryn** fiocchi mpl d'avena; **havregrøt** pappa (di fiocchi) d'avena; **havremark** campo d'avena; **havremel** farina d'avena; **havresuppe** zuppa d'avena; **havrevelling** pappa d'avena al latte.

havskilpadde tartaruga marina; **havskodde** foschia; **havsnød**, *i* ~ in pericolo (di naufragio); **havstrøm** corrente marina; **havtåke** nebbia marina; **havvind** vento di mare, brezza marina; **havørn** aquila di mare; **havål** grongo (pl.: -ghi).

h-dur mus. si m maggiore.

heade sport. colpire di testa; **heat** sport. batteria, gara eliminatoria.

hebraisk ebraico (pl.: -ci); *det hebraiske språk* la lingua ebraica, l'ebraico; **hebreer** ebreo.

hede (lyng) brughiera; (sand) landa.

hedensk pagano; **hedenskap** paganesimo.

heder gloria; (som vises) onore m; *vinne stor* ~ coprirsi di gloria; **hederkronet** glorioso.

hederlig (rettskaffen) onesto, probò; onorevole; **hederlighet** onestà, onorabilità.

hedersbevisning segno d'onore; onorificenza; **hedersdag** giorno glorioso; **hedersmann** galantuomo; (mann av ære) uomo d'onore; **hedersmedalje** medaglia d'onore; **hedersmåltid** banchetto in onore (*for en* di qn.); **hedersnavn** appellativo onorifico.

hedersplass posto d'onore; *ha hedersplassen (ved bordet)* sedere a capotavola; **hederspost** carica onorifica; **hederstegn** segno d'onore, onorificenza; **hederstittel** titolo onorifico.

hedning pagano, gentile m; **hedningemisjon** missione f tra i pagani.

hedre onorare, rendere onore a; **bedrende** onorevole, onorifico (pl.: -ci).

hefte 1. s. (del av verk) fascicolo, dispensa; (lite skrift) opuscolo, libretto; (skrive-) quaderno; (papir) quinterno; (sverd-) elsa; (fengsling) arresto, imprigionamento, carcerazione f.

hefte 2. v. (feste) attaccare; (klebe) incollare; (tråkle) imbastire; (bok) cucire; rilegare; (sinke) ritardare, ritenere; (forsinke) far ritardare, far fare tardi a; ~ *for gjeld* garantire per un debitore; ~ *opp* tirare su, (klær) rialzare, sollevare, rimboccare; *det hefter en stor gjeld på denne eiendommen* questo immobile è ipotecato fino al tetto; *jeg ble heftet av besøkende* dei visitatori mi hanno fatto fare tardi.

heftelse (forpliktelse) obbligazione f; (pante-) ipoteca; **heftelsesfri**, ~ *eiendom* proprietà esente da gravami; **heftemaskin** cucitrice f; **hefterøtter** radici fpl avventizie.

heftevis a fascicoli, a dispense.

heftig veemente, impetuoso; (sterk, voldsom) violento; *gjøre ~* esasperare; *bli ~* accalorarsi; **heftighet** veemenza, violenza.
hefting attaccatura, attacco; imbastitura, cucitura; legatura; se *ellers*: **hefte** 2.
heftplaster cerotto adesivo.
hegemoni egemonia; **hegg** marasco (pl.: -chi) (a grappoli); **heggebær** marasca; **heggetre** marasco.
hegn siepe f, recinto; *levende ~* siepe viva; **hegne**, ~ (*om*) fig. proteggere.
hegre (heire) zool. airone; **hegre-** d'airone.
hei altura, poggio; **hei** (der) 2. ehil!; ehilà!
heie v. chiamare ad alta voce; ~ *på en* incitare qn. (con grida d'incoraggiamento).
heilo zool. piviere m dorato.
heim focolare m, casa; se og: **hjem**; **heimbygd** paese (natio); **heimferd** ritorno a casa; **heimføding** provinciale m,f; **heimvern** milizia cittadina.
hein cote f.
heire zool. airone.
heis ascensore m; **heise**, ~ (*opp*) issare, alzare: mar. ghindare, (flagg også) inalberare; **heiseapparat**, -verk elevatore m; **heising** l'atto dell'issare (etc. se: *heise*).
hekk siepe f; (stall) rastrelliera; mar. poppa: sport ostacolo.
hekke deporre e covare le uova, nidificare; **hekkebur** gabbia per la cova; **hekkefugl** uccello che cova.
hekkeløp corsa agli ostacoli; *110 m ~* 110 metri ostacoli; **hekketid** epoca della cova; **hekkjolle** scialuppa di poppa.
hekle 1. s. pettine m (per scapecchiare), scapecchiatoio; **hekle** 2. (lin) scapecchiare, pettinare; (med nål) lavorare all'uncinetto; **hekle garn** cotone m da uncinetto; **heklings** (lin) pettinatura; (nål) lavoro all'uncinetto.
heks strega, maga; *din gamle ~!* vecchia strega! *din lille ~!* piccola maliarda!; incantatrice f!
heksameter esametro; **heksametrisk** esametrico.
hekse v. compiere sortilegi, servirsi di magia, fare stregonerie; *han kan ~* è un mago; *jeg kan da ikke ~* non sono mica un mago (una maga); **heksedans** sabba, danza delle streghe; **heksedoktor** mago guaritore, stregone m; **heksegryte** calderone m di strega; **heksekunst** stregoneria, arti fpl magiche, magia nera; *det er ingen ~* non è mica difficile; **heksemel** polvere f di licopodio (el.: d'erba strega); **heksemester** stregone m, mago (pl.: -ghi); *han er ikke noen ~* non è certo un mago; **hekseprosess** prosesso alle streghe; **hekseri** stregoneria, magia; *det er ikke noe ~ ved dette* qui non ci sono stregonerie; **hekseskudd** lombaggine f; **heksesting** punto Parigi; med. lombaggine f.
hekt, *på hekta* sul punto (*til å* di), *li li* (*til å* per).
hektar ettaro; **hekte** 1. s. gancio; ~ *og malje* gancio maschio e femmina; **hekte** 2. v. agganciare; (sette fast) arrestare, acciuffare; ~ *opp* sganciare, slaccare; ~ *av* sganciare.
hektisk med. etico (pl.: -ci); fig. febbrile, intenso.
hektograf poligrafo; **hektogram** ettogrammo; fam. etto; **hektoliter** ettolitro.
hel intero; (fullstendig) completo, totale; *hele boka* tutto il libro; *en ~ by* tutta una città, un'intera città; ~ *og holden* tutt'intero, (i god behold) sano e salvo; *et helt brød* un'intera pagnotta, un pane intero; *et helt spill* (kort) un'intera partita; *hele dagen* tutto il giorno; *jeg har ikke sett ham hele dagen* non l'ho visto in tutta la giornata; *hele dagen igjennom* per tutta la giornata; *hele folket* tutta la popolazione; *hele partiet* l'intero partito; *hele verden* tutto il

mondo, il mondo intero; *hele uker igjennom* per settimane intere; *hverken helt eller halvt* così così, né bene né male; *det hele* il tutto, la totalità, l'insieme m; *det er det hele* è tutto, ecco tutto; *mitt hele* (i gåter) il mio totale (el.: intero); *i det hele* (tatt) insomma, tutto considerato, (i alminnelighet) in generale, (når alt kommer til alt) dopo tutto; *ikke ... i det hele tatt* non ... affatto; *i det store og hele* in generale, senza entrare in particolari; se også: **helt**.

helaften, *det var en ~* è stata una serata riuscita in tutto e per tutto; **helark** foglio intero.

helautomatisk, *en ~ maskin* una macchina automatica; ~ *gear* cambio automatico.

helbefaren mar. (marinaio) esperto.

helbred salute f; *ved (god) ~* in buona salute; *han har en svak ~* è di salute cagionevole (el.: di debbole costituzione); *ha dårlig ~* avere poca salute; **helbrede** guarire; **helbredes** guarire, ristabilirsi; **helbredelig** guaribile; **helbredelse** guarigione f; **helbreds-** se: *helse*, *sunnhets-*.

helbror fratello germano.

heldekker battello pontato.

heldig fortunato; (ting også) felice, favorevole; *være ~* essere fortunato, avere fortuna; *jeg er så ~ å kjenne ham* ho la fortuna di conoscerlo; *hvis vi skulle være så heldige å finne ...* se avessimo la fortuna di trovare ...; *hvor ~!* che fortuna!

heldigvis per fortuna, fortunatamente.

hele 1. s. tutto; (helhet) interezza, totalità, insieme m; **hele** 2. (helbrede) guarire, sanare; *heles* (sår) chiudersi, cicatrizzarsi; **hele** 3. ricettare; **heler** ricettatore m; *heleren er ikke bedre enn stjeleren* tanto è ladro chi ruba che chi tiene il sacco; **heleri** ricettazione f; **hellerske** ricettatrice f.

helfabrikat prodotto finito; **helferd** discesa agli Inferi; **helflaske** bottiglia (grande).

helg giorno festivo; **helgen** santo, santa; *oppta blant helgener* canonizzare, santificare; **helgenben** ossa fpl di un santo; **helgenbilde** immagine f di un(a) santo (a); **helgendyrkelse** culto dei santi; **helgen-glans**, -glorie aureola; **helgeninne** santa; **helgenlevninger** reliquie fpl di un santo; **helgenskrin** reliquiario; **helgentilbedelse** adorazione f dei santi.

helgryn orzo mondato.

helbest myt. cavallo della Morte.

helhet se: *hele* 1.; *i sin ~* nella sua totalità, per esteso, da cima a fondo; **helhetsbilde** quadro generale, veduta d'insieme; **helhetsvirkning** effetto totale.

helikopter elicottero; **helikopterflyplass** eliporto.

heliotrop eliotropio.

hell (lykke) fortuna, buona sorte f, successo; *det er et ~ at* è una fortuna che; *ha ~ med seg* aver fortuna; *ha ~ i spill* esser fortunato al gioco; *sitte i ~* tenere la fortuna per il ciuffo; *alt kommer an på ~* her i verden bisogna rimettersi alla fortuna in questo mondo; *med vekslende ~* con alterna fortuna; *til alt ~* per fortuna.

hellbringende che porta fortuna, propizio, favorevole; (gagnlig) giovevole.

helle 1. (stein-) lastra, selce f; **helle** 2. v. intr. inclinare, pendere, piegarsi; tr. (stille skrått) inclinare, (lene) appoggiare (*imot, til, opp til a*, contro); *dagen heller* il giorno declina; ~ *til* (en mening) propendere per; ~ *til* pendere verso; ~ *skrått* (lute) ut over strapiombare su.

helle 3. v., ~ *opp i* (skjenke) versare; ~ *over i* traversare; ~ *ut* versare, rovesciare; ~ *ut over* spandere su, spargere su; ~ *en ut* sbarazzarsi di qn., buttar fuori qn.

hellebard alabarda; **hellebardist** alabardiere m.

hellefisk, -flyndre ippoglosso, halibut m inv.

hellekant orlo arrotondato.

hellener greco (pl.: -ci); **hellensk** greco, ellenico.

beller 1. s. caverna; **beller** 2. adv., ~ *ikke*, *ikke* (ei) ~ neanche, nemmeno, neppure; *nè*; *De er ~ ikke rik* neanche Lei è ricco; *ikke jeg ~* nemmeno io; ~ *ingen annen* né altri; *jeg kan ikke gjøre det, jeg vil ~ ikke prøve* non posso farlo, né desidero provarci.

beller 3. (komp. til gjerne) meglio, piuttosto; *vi må ~ gå* è meglio andare; *han skulle ~ være blitt hjemme* avrebbe fatto meglio a stare a casa; ~ *ville* (bli enn gå) preferire (restare che andar via); ~ *ville ha* (vin enn vann) preferire (il vino all'acqua); *jeg vil intet ~ enn å studere* non chiedo di meglio che studiare; ~ *do!* piuttosto morire!

belleristing incisione f (pittura) rupestre.

bellerret (linlerret) tela di puro lino.

hellig santo, (innviet, ukrenkelig) sacro; *den hellige* (foran helgennavn) se: sankt; *Ludvig den hellige* San Luigi; *de hellige* i santi; iron. i baciapile; *den hellige far* il Santo Padre; *den hellige stad* (Jerusalem) la Città Santa; *det hellige berg* il monte sacro; ~ *handling* azione santa; (høytidelighet) santa cerimonia; *de hellige tre konger* i re magi; *intet er ham ~* nulla è sacro per lui; *holde ~* santificare; (overholde) osservare religiosamente; *holde trak-tatene hellige* mantenere fede ai trattati; *stille seg så ~ an* fingersi innocente, (om kvinne også) fare la santarellina; *sverge ved alt som er ~* giurare su quanto vi è di più sacro; *styrket med Kirkens hellige nådemidler* munito dei Santi sacramenti; *love høyt og ~* promettere solennemente.

helligaften vigilia (di una solennità religiosa).

helligbrøde sacrilegio; **helligdag** giorno festivo, festa; **helligdom** cosa sacra; (sted) santuario, sacra-rio.

hellige v. consacrare; dedicare (a); *helliget vorde ditt navn* sia santificato il tuo nome; ~ *seg til* consacrarsi (votarsi) a; **helliggjøre** santificare; **helliggjørelse** santificazione f.

hellighet santità; *Hans ~* Sua Santità; **helligholde** santificare, celebrare; **helligholdelse** santificazione f, celebrazione f; **helligtrekonger(sdag)** epifania, F befana; **helligånd** Spirito Santo.

helling (skråning) pendio, pendenza; inclinazione f; versante m; (avtagende) declino; (hellings-grad) pendenza, declività, inclinazione f; *det er på hellingen med ham* sta andando molto giù; **hellings-vinkel** angolo d'inclinazione.

helnote mus. (nota) semibreve f.

helse salute f sanità; se: helbred; **helseattest** certificato medico (el.: di sanità); **helsebot** beneficio per la salute, toccasana m inv.; **helsekort** cartella medica; **helselære** igiene f; **helseløs** di salute fragile; *slå ~* tramortire a furia di botte; **helseråd** ufficio d'igiene; **helsetilstand** stato di salute.

helsideillustrasjon illustrazione f (tavola) fuori testo (a piena pagina).

helsikke F inferno; se: helvete; **helsilke** seta pura; **helskinnet** sano e salvo; *slippe ~ fra det* scamparla bella; **helskjegg** barba da cappuccino; **helspenn**, stå i ~ (geværhane) essere alzato al massimo.

helst preferibilmente, più volentieri, piuttosto; soprattutto; *en må helst se det* è meglio vederlo; *ville ~* preferire di gran lunga; *jeg vil ~ (ser ~) at du kjøper det* preferirei di gran lunga che tu lo comprassi; se ellers sammensetn. med hva, hvem osv.

helstat stato unitario; **helstøpt** di un solo getto;

(person) tutto (a) d'un pezzo; **helsøsken** fratelli e sorelle germani; **helsøster** sorella germana.

belt 1. adv. tutto (a), tutti (e); (fullstendig) completamente; ~ *og holdent* del tutto, totalmente; *hun var ~ alene* era tutta sola; *det er noe ~ annet* è tutt'un'altra cosa; *han er ~ uskyldig* è del tutto innocente; *byen ble ~ ødelagt* la città fu completamente distrutta; *si noe ~ ut* dire qc. fino in fondo; ~ *til Venezia* fino a Venezia.

belt 2. s. eroe m; **helte** (oftest) eroico (pl.: -ci); **heltebedrift** atto d'eroismo, azione f eroica; prodezza (også iron.); **helteedikt** poema m epico (pl.: -ci) (el.: eroico); epopea; **helteedikt(n)ing** poesia eroica (epica); **helteed** morte f eroica; *dø en ~* morire da eroe; **helteed** atto d'eroismo; **heltefolk** popolo d'eroi; **heltehistorie** storia (racconto) di eroi; **heltekvad** poema m eroico; **heltemot** eroismo; **heltemodig** eroico (pl.: -ci); **helteslekt** stirpe f di eroi; **helteid** epoca eroica; **helteinne** eroina.

helull pura lana, lana vergine.

helvete inferno; (underverden, myt.) gli Inferi, l'Avverno; *gjøre en ~ hett* se: het; *gå til ~* andare all'inferno (al diavolo); *komme i ~* finire all'inferno; *fare til ~* scendere all'inferno; *hvor i ~ ...?* dove diavolo ...? *veien til ~ er brolagt med gode forsetter* la strada per l'inferno è lastricata di buone intenzioni; **helvetes** adj. infernale, d'inferno; adv. maledettamente; *den ~* ... quel maledetto (dannato) ...; *holde et ~ spetakkel* fare un baccano infernale, fare il diavolo a quattro; *han tror han er en ~ kar* crede di essere un diavolo d'uomo.

helvetesangst terrore m dell'inferno; **helvetesild** fiamme fpl dell'inferno; (sykdom) med. erpete m, zoster m inv.; F fuoco di Sant'Antonio; **helvetes-kval** pene fpl dell'inferno; **helvetesmaskin** macchina infernale; **helvetesstein** med. pietra infernale, nitrato d'argento; **helvetesstraff** pena dell'inferno. **helårig** annuo; **helårs-** di un anno, della durata di un anno; **helårsvei** strada aperta (carreggiabile) tutto l'anno.

hemme trattenere, intralciare, frenare; (hindre) ostacolare, impedire.

hemmelig segreto; (i smug) clandestino; (skjult) nascosto; adv. (også) in segreto, di nascosto; **hem-melighet** segreto; *i ~* in segreto; *innvie noen i en ~* rivelare un segreto a qn., mettere qn. a parte d'un segreto; *jeg gjør ingen ~ ut av det* non ne faccio un mistero; *offentlig ~* segreto di pulcinella.

hemmelighetsfull misterioso; **hemmelighetsfullhet** misteriosità, aria misteriosa; **hemmelighetskremer** chi fa le cose di nascosto, soppiattone m; **hem-melighetskremeri** soppiatteria, soppiattoneria.

hemmeligholde tenere segreto, nascondere; **hemme-ligholdelse** il tenere segreto, occultamento.

hemmet trattenuto, svantaggiato, inibito; ostacolato, impacciato; **hemning** intralcio, ostacolo, freno; **hemningsløs** senza scrupoli, sfrenato, senza rite-gno.

hempe fettuccia, attacco, occhiello, fermaglio.

hemorroider emorroidi fpl.

hemsko scarpa, martinicca; fig. freno; *være en ~ for* essere di impedimento a, far da freno a.

hen, *hvor skal du ~?* dove vai?; *stirre stivt ~ for seg* guardare fissamente davanti a sé; ~ *imot se*: imot; ~ *over* giù per, su per, per.

henblikk, med ~ på in vista di, considerando, in ri-ferimento a, allo scopo di.

hende v. accadere, succedere, capitare, avvenire; *det hender at* accade che; *det kunne nok ~ at* potrebbe darsi che; *det kan nok ~ at det regner* può darsi che

piova; *det har hendt ham en ulykke* gli è capitata una disgrazia.

hendelig fortuito, che può succedere; **hendelse** (tilfelle) caso, (ulykkelig) incidente m, (begivenhet) evento, avvenimento, fatto; **hendelsesvis** per caso.

hendø spegnersi, estinguersi, se: **dø** (hen).

henfalle, ~ *til* abbandonarsi a, cedere a, dedicarsi a; *henfallen til drikk* dedito al bere; **henfaren** (død) morto, defunto; (forbi) (sor)passato.

henføre, ~ *til* riportare a, riferire a.

henge 1. v. intr. pendere, penzolare, (sveve også) esser sospeso; *sitte (stå) og* ~ stare con le mani in mano; *han henger alltid her* si attarda sempre (sta sempre a oziare) da queste parti; *alltid* ~ *hjemme* far vita casalinga; ~ *bakpå* essere attaccato dietro; ~ *og dingle* penzolare; ~ *etter en* stare appiccato a qn.; ~ *fast* attaccarsi, (tilstanden) essere appeso (attaccato), (i søle) essere impantanato; ~ *i* lavorare sodo, fam. darci dentro, sgobbare; ~ *med hodet (nebbet)* essere mortificato; ~ *ned* pendere (giù); ~ *ned til* pendere (scendere) fino a; ~ *over en* stare alle costole di qn.; (*sitte og*) ~ *over bøkene* stare col naso nei libri; ~ *på* (plage) disturbare; ~ *på vertshuset* bazzicare l'osteria; ~ *sammen* tenere, essere attaccato; fig. se: *forholde seg*; ~ *sammen som erters* essere pane e cacio, essere inseparabili; *han henger ikke lenger sammen* è a pezzi; *det henger ikke riktig sammen* c'è qualcosa che non quadra; ~ *ved noe* (sitte fast) essere attaccato (fissato) a qc.; tr. attaccare a qc.; ~ *ved en* essere affezionato (attaccato) a qn.; ~ *ved livet* tenere alla vita; ~ *ved ens lepper* pendere dalle labbra di qn.

henge 2. v. tr., ~ (*opp*) appendere (*i, på, ved* a); (*galge*) impiccare; (*på krok og*) agganciare; ~ *gardiner opp* montare delle tende; ~ *tøy opp* stendere il bucato; *jeg vil la meg* ~ *om ...* mi possano impiccare se...; *jeg vil se ham hengt* vada a farsi impiccare; ~ *seg* impiccarsi; ~ *seg (fast)* i aggarrarsi a; fig. appigliarsi a; ~ *ut* esporre.

hengebjørk betulla piangente; **hengebru** ponte m sospeso; **hengedynt** acquitrino; **hengehode** musone m; rel. beghino, bacchettone m; **hengekøye** amaca; **hengelampe** lampada a sospensione; **hengelås** lucchetto; **hengemyr** pantano, terreno paludoso.

hengende pendente, sospeso, pensile, ~ *hage* giardino pensile; *det* ~ *tårn* la torre pendente; *bli* ~ restar sospeso (appeso), (i søle) rimanere impantanato; *skal vi la ham* ~ *her?* gli lasciamo mettere radici qua? ~ *stillas* impalcatura sospesa, ponteggio sospeso; **hengeparti** partita in sospeso; (utsatt) partita rinviata; **hengepil** salice m piangente.

henger (kles-) gruccia, attaccapanni m inv., ometto.

hengi consegnare, dare; (oppofre) votare; ~ *seg til* darsi a, abbandonarsi a, dedicarsi a, votarsi a.

hengivelse (underkastelse) sottomissione f; rassegnazione f (*under Guds vilje* alla volontà di Dio); abbandono; **hengiven**, *være en* ~ essere devoto a qn.; *din hengivne* il tuo affezionato; **hengivenhet** affezione f, affetto, devozione f (*for per*); *fd* ~ *for* affezionarsi a qn.

hengning impiccagione f.

hengsel cardine m, ganghero; cerniera, bandella; *gå av hengsle* scardinarsi; fig. andar fuori dai gangheri.

henhold, *i* ~ *til* in conformità, con riferimento a, secondo; **henholde**, ~ *seg til* attenersi a, rapportarsi a; (henvis) riferirsi a; **henholdsvis** rispettivamente.

benhøre, ~ *til* appartenere a, far parte di.

henimot (tid) verso; (omtrent) circa, approssimativamente; ~ *kl. 3* verso le tre; *han er* ~ *20 år* è sui vent'anni.

henkaste gettare, buttare; (ord) buttare là; *et løst henkastet ord* una parola buttata là.

henlede, ~ *talen på* volgere il discorso su; ~ *ens oppmerksomhet på* richiamare l'attenzione di qn. su; **henlegge** mettere, posare; ~ *en sak* archiviare una questione; jur. archiviare un procedimento; ~ *scenen til Roma* ambientare la scena a Roma.

henleve, ~ *livet* passare (trascorrere) la vita.

henne 1. adv. (lite oversettelig); *hvor er hun* ~? dov'è (andata)?; *hvor har du vært* ~? dove sei stato (andato)?

henne 2. pers. pron. (akk.) la, (dat.) le; (betont form) lei, (dat.) a lei; **hennes** (il) suo, (la) sua, (i) suoi, (le) sue; ~ *bror* suo fratello; ~ *bok* il suo libro; *boka er* ~ il libro è suo.

henregne, ~ *til* rapportare a; (blant) annoverare tra; *til det henregner vi også* in questo contiamo anche...

henrette giustiziare, (skyte) fucilare; (halshogge) decapitare, ghigliottinare; (henge) impiccare; **henrettelse** esecuzione f capitale; decapitazione f; fucilazione f; impiccagione f.

henrive se: **henrykke**, rive hen; **henrivende** affascinante, incantevole, seducente; adv. in modo affascinante (incantevole etc.).

henrykke (begeistre) incantare, estasiare, far andare in visibilio; **henrykkelse** estasi f, rapimento; **henrykt** incantato, estasiato (*over da*), in visibilio (*over per*).

henseende riguardo, aspetto, rapporto, rispetto; *i den* ~, *i så* ~ a questo riguardo, sotto questo aspetto; *i alle henseender, i enhver* ~ in ogni riguardo, sotto tutti i rapporti (rispetti); *beundringsverdige i enhver* ~ ammirevole in tutto e per tutto; *i visse henseender* da certi lati.

hensikt intenzione f, scopo, intento; *det er min* ~ *å reise bort* è mia intenzione andar via; *i den beste* ~ a fin di bene; *i hvilken* ~ a quale scopo; *i den* ~ *å* con l'intenzione di, allo scopo di; *ha til* ~ *å* avere lo scopo di; *uten noen ond* ~ senza cattive intenzioni; *hensikten helliger middelet* il fine giustifica i mezzi.

hensiktsbisetning proposizione f finale; **hensiktsløs** senza scopo, inutile; **hensiktsmessig** adatto allo scopo, utile, opportuno; *det hensiktsmessige* l'opportunità, l'utilità.

henslengt, *ligge* ~ (om ting) essere lasciato in giro, (om pers.) stare sdraiato (scompostamente).

henstand moratoria, dilazione f, respiro.

henstille, ~ *til en* ~ *å gjøre noe* invitare (sollecitare) qn. a fare qc.

henstrakt disteso; *ligge* ~ stare sdraiato.

hensyn riguardo, considerazione f; (hensynsfullhet) riguardo, cura, attenzione f; *finansielle* ~ ragioni finanziarie; *ta* ~ *til* aver riguardo per, tenere in considerazione, tener conto di; *ikke ta* ~ *til noen* non aver riguardi per nessuno; *når man tar tilbørlig* ~ *til* tenendo in dovuta considerazione; *av* ~ *til* per riguardo di; considerato, considerando; *med* ~ *til* riguardo a, per quanto riguarda, per quel che concerne, quanto a; *uten* ~ *til* senza alcun riguardo per; senza considerare, senza tener conto di.

hensynsbetegnelse complemento di termine.

hensynsfull pieno di riguardi (attenzioni); **hensynsfullt** adv. con molti riguardi.

hensynsløs senza riguardo; **hensynsløshet** mancanza di riguardo; (grovhet) ruvidezza, brutalità; **hen-**

synsløst adv. senza riguardo; (grovt) in modo rude, brutalmente; **hensyntagen**, *under ~ til* tenendo conto di, considerando, riguardo a.

hente andare a prendere; (*komme for å*) ~ venire a prendere; ~ *noe fra* (bok o.l.) trarre, desumere qc. da; *la en ~* mandare a prendere qn.; ~ *noe ned fra loftet* andare a prendere qc. in soffitta; ~ *en ned (opp)* far scendere (salire) qn.; ~ *opp av jorda* ricavare dalla terra.

hentyde, ~ *til* alludere a; **hentydning** allusione f; *komme med en ~ til* fare allusione a.

hentæres consumarsi, intisichire, intristire; **hentæring** consumazione f; **henved** se: *henimot*.

henvende, ~ *sin oppmerksomhet på* rivolgere la propria attenzione a; ~ *seg til* rivolgersi a; (ta tilflukt til) ricorrere a; **henvendelse** (spørsmål) domanda, (anmodning) richiesta; (tiltale) (il) rivolgersi.

henvise, ~ *til* far riferimento a, rimandare a, richiamarsi a; **henvisning** riferimento, rimando, richiamo; *under ~ til* con (in) riferimento a; **henvisnings-**di richiamo.

henånde gl. (dø) spirare; (lyde svakt) sussurrare; fig. accennare.

her qui, qua (ubetont) ci; (på brev) città; (opp-rop) presente; *denne ~* questo (qui); *denne boka ~* questo libro (qui); ~ *i byen* nella nostra città; ~ *hjemme* qui da noi; ~ *nede* quaggiù; ~ *om dagen* l'altro giorno; ~ *omkring* qui intorno, per qui; ~ *oppe* quassù; ~ *på stedet* (proprio) qui; ~ *på jorda* in questo mondo; ~ *og der, hist og ~* qua a là; *både ~ og der* in due posti in una volta, in più posti; ~ *og hisset* quaggiù e lassù; ~ *er han* eccolo (qua); ~ *er boken nok* ci sono libri a sufficienza (qui); ~ *kommer han* eccolo (che arriva); ~ *kommer så mange* viene tanta gente qui; ~ *kan man riktignok si at* qui sarebbe il caso di dire che.

heraldiker araldista m,f; **heraldikk** araldica; **heraldisk** araldico (pl.: -ci).

herav adv. da qui, da ciò, ne; ~ *følger at* ne consegue che, da ciò risulta che; *man ser ~ at* da qui si vede che.

herbarium erbario.

herberge locanda; (husly) ricovero, asilo, tetto.

herde temprare, (til krig) agguerrire; *herdes*, ~ *seg* temprarsi; **herding**, **herdsle** rafforzamento; tekn. tempra.

heretter dopo di che, dopodiché, (dernest) poi, in seguito, dopo; (*fra nå av*) d'ora in poi; (følgelig) di conseguenza; **herfor** perciò; **herfra** da qui; *når reiser De ~?* quando (a che ora) parte?

heri in ciò, in questo, ci; (inne i denne, dette) dentro a questo; ~ *består det hele* ecco tutto; **herinne** qui dentro.

herje imperversare; **herjing** devastazione f, furia.

herk scarto; abborracciatura.

herkomst origine f, provenienza, nascita; *av god ~* di buona famiglia; *av ringe herkomst* di bassa estrazione; **herkulisk** erculeo.

herlig magnifico (pl.: -ci) (beundringsverdig) ammirabile; (utsøkt) squisito; (henrivende) delizioso; *herlige dager* giornate meravigliose; adv. (også) a meraviglia; **herlighet** magnificenza, (glans) splendore m; squisitezza; rel. gloria.

herme v. imitare, scimmiettare, copiare.

hermed con ciò, con questo; (etter dette) poi; ~ *følger* accluso alla presente inviamo.

hermelin ermellino; **hermelin-**d'ermellino; **hermelin-**skinn pelle f d'ermellino.

hermetikk conserve fpl alimentari, scatolame m; **hermetikkboks** scatola; **hermetikkindustri** indu-

stria di conserve alimentari; **hermetikkåpner** apri-scatoles m inv.; **hermetisere** inscatolare, mettere in scatola, mettere in conserva; **hermetisert** in scatola, in conserva; **hermetisk** ermetico (pl.: -ci); ~ *lukning* chiusura ermetica; ~ *frukt* frutta in scatola; ~ *melk* latte condensato.

hernede quaggiù.

heroin eroina; **heroisk** eroico (pl.: -ci); **heroisme** eroismo; **herold** araldo.

herom di ciò, di questo; **heromkring** qui intorno, da queste parti, per qua.

herostratisk, ~ *berømmelse* fama d'Erostrato.

herover qui sopra, quassù; (hit) qui, da questa parte; (i den anledning) a questo proposito.

herr (Hr.) signor; (fork.) sig.; ~ *X* signor Taldeitali.

herre 1. signore m; (hersker også) sovrano; rel. (Nostro) Signore; ~ *konge* Sire; *nådig* ~! mio Signore!; *herren i huset* il padrone di casa; *være ~ i sitt eget hus* esser padrone in casa propria; *være sin egen ~* essere indipendente, non aver padroni; *bli (gjøre seg til) ~ over* domare, (over vansker) sormontare; *være ~ over* essere padrone di; (lidskap) dominare; (sin tid) disporre (liberamente) di; *spille ~* far da padrone; *som herren er, så følger hans svenner* tal padrone, tal servitore.

herre 2. (mots. dame, frue) signore m; cavaliere m; *den unge ~ (i huset)* il signorino; *min ~!* signore!; (*min*) *gode ~!* mio buon signore!; *herrene, de herrer* i signori; *mine herrer* signori (miei); *spille (den fine) ~* fare il (gran) signore.

herrebad bagni mpl per uomini.

herred comune m rurale; **herredstyre** consiglio comunale.

herredømme dominio, padronanza, controllo; *ha ~ over se*: *herske*; *ha stort ~ over en* avere grande ascendente su qn.; *bringe et land under sitt ~* assoggettare un paese.

herrefrisør parrucchiere m per uomo; **herregård** palazzo, tenuta; **herregårds-**di tenuta.

herregud! Dio mio!

herrehansker guanti mpl da uomo; **herrekjole** marsina, frac m inv.; **herreklær** abiti mpl da uomo; **herrekonfeksjon** confezioni fpl per uomo; **herreliv** vita da signore; *føre et ~* vivere da gran signore; **herreløs** senza padrone; (om dyr) randagio; **herreløst** gods oggetti smarriti; **herremiddag (-selskap)** pranzo per soli uomini; **herremode** moda maschile; **herremåltid** pranzo luculliano; **herrerett** boccone m da re; piatto prelibato; **herresete** castello, casa padronale, residenza; **herreskjorte** camicia da uomo; **herresko** scarpa da uomo; **herreskredder** sarto per uomo; **herretekke** fascino, attrattiva, sex appeal m inv.

herskap padroni mpl., signori mpl; (familie) famiglia; *de høye herskaper* la real casa; **herskapelig** signorile; (adelig) gentilizio; se også: **herskaps-**da (gran) signore; **herskapsbolig** residenza signorile; (på gods) casa padronale; **herskapshus** palazzo signorile; **herskapskjøkken** cucina di casa signorile; **herskapskokk** capocuoco (el. chef m inv.) di casa signorile; **herskapstjener** domestico (pl.: -ci) di casa signorile; gl. valletto; **herskapsvogn** vettura padronale.

herske imperare (*over* su); regnare, dominare, padroneggiare; **herskelyst** voglia di comandare; **herskende** dominante, imperante; *en alminnelig ~ mening* un'opinione diffusa; *den ~ mote* la moda attuale; **hersker** sovrano, signore m, dominatore m, padrone m; **hersker-**sovrano; **herskerinne** sovrana, dominatrice, padrona; **herskermakt** potere m im-

perante; **herskerånd** spirito dominatore; **herskesyk** dispotico (pl.: -ci), tirannico (pl.: -ci); **herskesyke** dispotismo.

hertil (til dette) a ciò, a questo; (til dette sted) (fino a) qui; (dessuten) inoltre; ~ *kommer* a ciò si aggiunge; **hertillands** in questo paese, da noi.

hertug duca m (pl.: -chi); **hertugdømme** ducato; **hertugelig** ducale; **hertuginne** duchessa; **hertug-**ducale;

herunder qui sotto; tra questi, qui compreso; **herved** con ciò; (i dette brev) con la (nella) presente.

herværende di qui; qui presente; del posto.

hes rauco, roco (pl.: -chi); *gjøre* ~ arrochire; *bli* ~ arrochirsi; *skrike seg* ~ arrochirsi a furia di gridare; **heseblesende** trafelato, sfatato; (hastig) a perfidiato; **heshet** raucedine f.

hesje s. siepe f per (l'essiccazione del) fieno; **hesje** 2. v. appendere (il fieno alla siepe).

heslig brutto, orribile; (avskyelig) schifoso, ripugnante; **heslighet** bruttezza; schifezza.

hespe 1. s. (garn) matassa; **hespe** 2. v. annaspere; ~ *noe av* fig. sbrogliare q; **hespel** matassa; **hespetre** (garnvinde) arcolaio, aspo; fig. bisbetica, megera.

hest 1. adv., adj. se: hes.

hest 2. s. cavallo (også gymn.); *ha en god* ~ avere una buona cavalcatura; *leke* ~ giocare a cavalluccio; *stige av hesten* smontare da cavallo; *sette seg på den høye* ~ darsi delle arie; *ta en opp bak på hesten* prendere qn. in groppa; *til* ~ a cavallo; *sitte godt til* ~ star bene in sella; *stige til* ~ montare a cavallo (el. in sella); **heste-** da (di) cavallo, equino, cavallino.

hestarbeid lavoro da bestie; **hsteavl** allevamento di cavalli; **hestestand** popolazione f equina; **hsteblomst** dente m di leone, piscialetto; **hstebrems** estro cavallino; **hstebønne** favetta, favino.

hstedekken coperta di cavallo, (fint) gualdrappa.

hstedoktor veterinario; **hstedressur** addestramento di cavalli; **hstedum** stupido come un somaro.

hsteffue mosca cavallina; **hstefor** foraggio, biada; **hsteforspann** attacco, tiro (di cavalli); **hstefot** piede m di cavallo, (fandens) piede forcuta.

hstegal ippomane; (hoppe) in calore; **hstegang** maneggio; **hstehage** recinto per i cavalli; paddock m inv.; **hstehandler** mercante m (sensale m) di cavalli; **hstehode** testa di cavallo; *vinne med et hstehodes lengde* vincere di una incollatura; **hstehov** zoccolo; (fandens) piede m forcuta; bot. farfaro; **hstehår** (hale, manke) crine m; (kropp) pelo di cavallo; **hstehårs-** di crine.

hsteigle sanguisuga, mignatta.

hstekastanje castagna d'India; **hstekastanjetre** ipocastano; **hstekjenner** conoscitore m di cavalli; **hstekjøtt** carne f equina (el.: di cavallo); **hstekraft** tekn. cavallo vapore; potenza in cavalli; *en bil på 50 hstekrefter* una macchina di 50 cavalli; **hstekrybbe** greppia, mangiatoia; **hstekur** cura da cavallo.

hstemanke criniera; **hstemarked** fiera di cavalli.

hstepasser stalliere m; **hstepære** sterco di cavallo; **hsterase** razza equina; **hsterygg**, *på hsteryggen* in groppa al cavallo, a cavallo.

hstesko ferro di cavallo; **hsteskomagnet** calamita (a ferro di cavallo); **hsteskosøm** chiodo per ferro di cavallo; **hsteslakteri** macelleria equina; **hstesport** ippica; **hstestall** scuderia; **hstestrigle** striglia.

hstetagl crine m (di cavallo); **hstetramp** scalpito di cavalli; **hstetrav** trotto; **hsteutstilling** mostra di bestiame equino; concorso ippico; **hstevant**

pratico di cavalli; **hsteveddeløp** corsa di cavalli, gara ippica; **hestfolk** mil. cavalleria; **hestgarde** guardie fpl a cavallo.

het caldo, ardente, bollente; *den hete sommer(tid)* la calura estiva; *det er så hett* fa un gran caldo; *bli* ~ *om ørene* sentirsi diventare di fuoco, sentirsi montare il sangue alla testa; *gjøre en det helvete hett* far passare dei guai a qn.; *det er så hett mellom dem* si sono presi una bella cotta.

hete 1. chiamarsi; *hva heter du?* come ti chiami?; *hva heter det på italiensk?* come si dice in italiano?; *det heter seg at* si dice che; *det skal ikke* ~ *seg at* non si dirà (potrà dire) che.

hete 2. s. (varme) calore m, (ildens, også solas) ardore m; fig. også: fervore m; *her er en kvelende* ~ fa un caldo soffocante; *i det første øyeblikks* ~ nei primi fervori; **hete** 3. v., ~, ~ *opp* scaldare, riscaldare.

heteblemme vescica causata dal calore; **hetebølge** ondata di caldo; **heteplate** superficie f di riscaldamento.

heterodoks eterodosso; **heterodoksi** eterodossia.

heterogen eterogeneo.

heteslag colpo di calore (el.: di sole); **hetetokt** vampata di calore; caldana; **heteutslett** arrossamento della pelle (provocato dal calore); F calore m.

hette cappuccio.

hetære etera.

hevd usucapione f, prescrizione acquisitiva; *få (ha)* ~ *på* acquistare (avere acquistato) per usucapione, usucapire; *holde i* ~ rispettare, tenere in grande considerazione; (opprettholde) mantenere; (passe godt på) riguardare.

hevde sostenere, far valere, asserire; ~ *seg*, ~ *sin plass* farsi valere; **hevdsrett** diritto fondato sull'usucapione; **hevdstid** periodo (termine) di usucapione; **hevdvunnen** acquistato per usucapione; fig. acquisito; (skikk) consacrato dall'uso.

heve (løfte) sollevare, elevare, levare, alzare; (øke) aumentare; (stemmen) alzare; (beleiring, møte) levare; (tvil) togliere; (strid) comporre; (penger) riscuotere, (fra konto) prelevare; ~ *forbindelse med en* rompere i rapporti con qn.; ~ *forlovelsen* rompere il fidanzamento; ~ *møtet* levare la seduta; ~ *saken av mangel på bevis* emettere sentenza di non luogo (a procedere); ~ *seg* sollevarsi, (deig) lievitare; ~ *seg høyt over* essere al di sopra di; *være hevet over enhver tvil* essere fuori d'ogni dubbio.

hevelse gonfiatura, gonfiezza, gonfiore m; (på kroppen) enfiagione f, tumefazione f.

hevert sifone m; **hevet** se: heve; **heving** elevazione f, sollevamento, innalzamento; (penger) riscossione f, prelievo; (møte) chiusura, fine f; (terreng) elevazione f, rialzo; (forlovelse) rottura.

hevn vendetta; *ta* ~ *for* fare vendetta di; *få* ~ *over* vendicarsi di; *hige (tørste) etter* ~ aver sete di vendetta; *rope om* ~ gridare vendetta; **hevnakt** atto di vendetta; **hevne** vendicare; ~ *seg* vendicarsi (*for noe* di qc., *på en* su qn.); **hevner** vendicatore m, vendicatrice f; **hevnjerrig** vendicativo; **hevnjerrighet** sete f di vendetta; **hevnlysten** assetato di vendetta; **hevnropende** che grida vendetta; **hevntanke** idea di vendetta; **hevntørst** sete f di vendetta.

hi tana, covo; *ligge i* ~ essere in letargo, ibernare.

hierarki gerarchia; **hierarkisk** gerarchico (pl.: -ci).

hieroglyf geroglifico; *skrevet med hieroglyfer* scritto in geroglifici; **hieroglyf-**, **hieroglyfisk** geroglifico (pl.: -ci).

hige, ~ *etter (mot)* aspirare a, anelare a; **higen** aspi-

razione f (*etter a*), anelito (*etter di*).

hikke 1. s. singhiozzo, singulto; **hikke** 2. v. avere il singhiozzo, singhiozzare; **hikking** singhiozzo.

hikste se: **hikke**; ~ *etter været* ansare, boccheggare.

hilse salutare; (*ærbødig*) riverire; (*meget ærbødig*) ossequiare; ~ *med hurrarop* salutare gridando evviva; ~ (*på*) *en* salutare qn.: (*besøke*) andare a trovare; *hils ham så meget fra meg* salutalo tanto da parte mia; *vær så snill å ~ Deres far fra meg* La prego di porgere i miei saluti a Suo padre; mi saluti tanto Suo padre per favore; *jeg skal ~ fra ham* vi porto i suoi saluti, mi ha incaricato di salutarvi; (*ærbødig*) vi manda i suoi rispetti.

hilsen, hilsning saluto, (*bukk*) inchino; (*som sendes*) saluti mpl, (*ærbødig*) rispetti mpl, ossequi mpl, (*vennlig*) cordialità fpl.

himle volgere gli occhi al cielo (con finta disperazione o devozione).

himmel cielo; *Fader vår, du som er i himmelen* padre nostro, che sei nei cieli; *himmelen* (*Gud*) il cielo, la Provvidenza; (*o*) ~! santo cielo! *sette ~ og jord i bevegelse* darsi un gran daffare, farsi in quattro; *komme i himmelen* guadagnarsi il paradiso; *være i den sjuende ~* essere al settimo cielo; *sola står høyt på himmelen* il sole è alto nel cielo; *under åpen ~* all'aria aperta, all'aperto; *sove under åpen ~* dormire all'addiaccio.

himmelakse asse m dell'universo; **himmelblå** celeste, azzurro (cielo); litt. ceruleo; **himmelbrud** sposa di Cristo, monaca; **himmelbue** volta celeste; **himmel-egn** regione f del cielo; se: **himmelstrøk**.

himmelfallen caduto dal cielo; fig. caduto dalle nuvole, sbalordito; *være som ~* cascare dalle nuvole; **himmelfaren** salito al cielo; **himmelfart** (*Kristi*) Ascensione f, (*Marias*) Assunzione f, (*Elias'*) rapimento; **himmelfartsdag, Kristi ~** (il giorno dell') Ascensione; **himmelflukt** volo verso il cielo.

himmelglede gioia intensa; **himmelglobus** globo celeste.

himmelhøyt che tocca (che arriva fino al) cielo, che si perde tra le nuvole; *kaste noe ~* lanciare qc. molto in alto; *skrike ~* urlare a squarciagola.

himmelkart planisfero celeste; **himmelklode, -kule** globo celeste; **himmellegeme** corpo celeste, astro.

himmelport porta del cielo; **himmelrand** linea dell'orizzonte; **himmelrom** spazio (celeste); **himmelropende, ~ urettferdighet** ingiustizia palese (el.: che grida vendetta).

himmelsendt inviato dal cielo; **himmelseng** letto a baldacchino; **himmelisk** celeste, (*guddommelig, også fig.*) divino, sublime; *det himmelske rike* (*Kina*) il celeste Impero; **himmelskrift** pubblicità aerea; **himmelsprett** salto su coperta tesa, salto in aria; **himmelstige** scala che porta in cielo; **himmelstormende** titanico (pl.: -ci); **himmelstormer** titano; **himmelstrebende** che s'innalza verso il cielo; (*person*) che aspira al paradiso; **himmelstrøk** geogr. zona; hist. clima; **himmeltegn** segno (costellazione f) dello zodiaco; se også: **jærtegn**.

himmelvid, ~ forskjell differenza enorme; **himmelvidt forskjellig** completamente diverso.

himmerik(e) cielo, paradiso; *himmerikes rike* il regno dei cieli.

hind cerva.

hinder ostacolo, impedimento; *være til ~ for noe* ostacolare qc., essere di ostacolo a qc.; *det skal ikke være til ~* nulla osta; *det er ikke til ~* non ci sono inconvenienti; **hinderløp** (*hest*) corsa ad ostacoli; (*friidrett*) corsa siepi; **hinderitt** salto di ostacoli;

hindre impedire (*at che + konj.; i å di + inf.*); ~ *en i noe* ostacolare qn. in qc.

hindring ostacolo, impedimento; contrattempo; (*vanske*) difficoltà; *legge en hindringer i veien* ostacolare qn.; *legge hindringer i veien for noe* intralciare qc.

hindu indù; **hinduisme** induismo.

hingst cavallo intero, (*avls-*) stallone m; **hingstefolle, -föll** puledro; **hingstutstilling** fiera di stalloni (cavalli).

hinke zoppicare (leggermente); (*på ett ben*) andare a piè zoppo, saltare su una gamba sola; **hinkende** a piè zoppo, su una gamba sola; **hinking** zoppicamento, l'andare a piè zoppo.

hinne membrana, (*fin, også på væske*) pellicola; **hinneaktig** membroso.

hinsides al di là (*di*), oltre, dall'altro lato (*di*); **hinsidig** ulteriore; *det hinsidige* l'aldilà, l'altro mondo.

hipp 1., *det er ~ som happ* se non è zuppa è bagnato, è lo stesso, fa lo stesso; **hipp** 2. (*snert*) frecciata; *gi en et ~* lanciare una frecciata a qn.; se også: *hurra*.

hird guardia del re; **hirdmann** guardia del re.

hirse miglio; **hirsekorn** chicco di miglio.

hiss mus. si m diesis; **hissdur** si diesis maggiore.

hisse (*blodet*) infiammare; (*egge*) eccitare; ~ *en opp* far infuriare qn.; ~ (*hunden*) *på en* aizzare (il cane) contro qn., ~ *en på en* mettere su (istigare) qn. contro qn.; **hisset** lassù.

hissig irascibile, collerico (pl.: -ci), iroso; (*i øyeblikket*) furibondo, furioso, arrabbiato; (*tyrig*) focoso, impetuoso; ~ *etter che arde* dalla voglia di; *ikke så ~!* calma!; ~ *angrep* attacco violento; ~ *sykdom* malattia virulenta; *bli ~* accalorarsi, arrabbiarsi; *være ~ av seg* essere irascibile, prender fuoco come un fiammifero; **hissighet** irascibilità, ira, foga; accanimento.

historie storia; (*fortelling*) racconto; (*liten*) storiella, aneddoto; (*skrone*) storia, storiella, barzelletta; *oldtidens (den nyere, nyeste tids) ~* la storia antica (moderna, contemporanea); *det er en av hans historier* è una delle sue solite; *det er en annen ~ (questa) è un'altra storia*; *det er en gammel ~* è storia vecchia; *det er en nydelig ~!* questa è bella!; *bella roba!*; *det er hele historien* è tutto qua; questo è tutto; *hele historien* (*rub og stubb*) tutto quanto, tutto il resto; *kom ikke her med den historien* vai a raccontarla altrove.

historiebok libro di storia; **historiegransker** storico (pl.: -ci); **historiegranskning** ricerca storica, studio della storia; **historiekyndig** studioso di storia; **historiemaler** pittore m storico; **historiemaleri** pittura storica; (*bilde*) quadro storico.

historieskriver storiografo, annalista m storico; **historieskrivning** storiografia; hist. annalistica, storia; **historiker** storico (pl.: -ci); **historisk** storico (pl.: -ci).

hit qua, qui; ~ *og dit* qua e là; (*kom*) ~ *med boka!* portami (*dammi*) il libro!; **hitenfor** adv. di qua, da questa parte; prep. al di qua di.

hitsette (*anføre*) citare (qui).

hitte se: *finne* (*på, ut*); **hittebarn** trovatello; **hitte-gods** oggetti ritrovati; **hittegodskontor** ufficio oggetti smarriti.

hittidig che è esistito fino ad oggi; com'è stato fin qui; **hittil** (*inntil nå*) fino ad ora, finora; (*inntil da*) fino allora.

hive (*kaste*) gettare, lanciare; (*hale*) tirare su; ~ *ankeret* levare l'ancora.

hjalt impugnatura (di spada).

hjelletørket essiccato su rastrelliere.

hjelms elmo, casco (pl.: -chi); **hjelmbusk** pennacchio; **hjelmgitter** visiera; **hjelmkam** cresta; **hjelmsykke** cimiero.

hjelp aiuto, assistenza; (støtte) appoggio; (i fare) soccorso; (penge-) aiuto; (hjelperåd) rimedio; (til) ~! aiuto! *De er til god ~ for ham* Lei gli è di grande aiuto; *bringe en ~* portare aiuto a qn.; *søke ~ hos en* chiedere aiuto a qn.; *søke en leges ~* consultare un medico; *yte ~* prestare aiuto (assistenza, soccorso); *søke (yte) våpnet ~* chiedere (prestare) manforte; *med Guds ~* con l'aiuto di Dio; *rope (skrike) om ~* invocare (gridare) aiuto; *komme til ~* venire in aiuto a (in soccorso di) qn.; *ta en til ~* farsi aiutare da qn.; *ta natta til ~* lavorare giorno e notte; *være til ~ for en* essere di aiuto a qn.; *ved ~ av* con l'aiuto di, per mezzo di, grazie a; *ved ens ~* grazie a qn.; *ved felles ~* unendo le forze, insieme.

hjelpe aiutare, (støtte) assistere; (ved fare) soccorrere; (mildne) agevolare; (legemiddel) essere efficace (mot contro); se også; *gagne; Gud ~ meg!* che Dio mi assista!; *det hjelper (er godt) fa bene*, (virker) è efficace; *hva kan det ~?* a che pro?; a che serve?; *det hjelper ikke* è inutile; non serve; *det hjelper ikke at du (løper)* hai un bel (correre); *det hjelper ikke hva du sier* hai un bel dire; *det får ikke hjelpe* è necessario ugualmente; non importa; *det skal ~ godt* questo sì che è un vantaggio; *ingenting hjalp* nulla è servito; *det er intet som kan ~ ham* il suo caso è disperato; *her hjelper ingen kjære mor* qui non c'è ma che tenga; *dermed er han hjulpet* così si tira fuori dai guai; *han er godt hjulpet* è molto avvantaggiato; *~ en av med* aiutare qn. a togliersi (sbarazzarsi di); *~ en av med hans penger* aiutare qn. a spendere; *~ en avsted (inn, ut, opp, ned, fram)* aiutare qn. a partire (entrare, uscire, salire, scendere, andare avanti); *~ en med (å gjøre) noe* aiutare qn. a fare qc.; *~ mot (hodepine)* fare passare (il mal di testa); *~ en på med frakken* aiutare qn. a infilarsi il soprabito; *~ til dare una mano*; *~ til med* aiutare a, dare una mano a; *~ hverandre* aiutarsi a vicenda; *~ seg* aiutarsi; (nøye seg med) accontentarsi di; *~ seg ut av en forlegenhet* tirarsi fuori d'un imbarazzo; *forstå å ~ seg* essere pieno di risorse, sapersi sbrogliare; *en må ~ seg med det en har* in mancanza di cavalli trotano gli asini; *hjelp deg selv, så hjelper Gud deg* aiutati che il ciel t'aiuta; chi si aiuta Iddio l'aiuta.

hjelpe- ausiliare; di soccorso; **hjelpeaksjon** azione f di soccorso; **hjelpekasse** cassa di soccorso; **hjelpekilde** risorsa; **hjelpekrysser** incrociatore m ausiliario; **hjelpeleer** maestro ausiliare; (universitet) assistente m.

hjelpeless privo di aiuto, indifeso; che non si può aiutare; *han er i en ~ tilstand* è in una situazione disperata; **hjelpelesshet** stato di impotenza, situazione disperata; **hjelpemiddel** mezzo, risorsa; aiuto; rimedio; **hjelpeomotor** motore m ausiliario; **hjelpeprest** vicario (parrocchiale).

hjelper aiutante m,f, aiuto; (i noden) soccorritore m; se også: medhjelper.

hjelpeverb verbo ausiliare.

hjelpsom servizievole, pronto ad aiutare (a soccorrere); **hjelpsomhet** premurosità, prontezza ad aiutare, sollecitudine f.

hjem 1. s. casa (propria), focolare m domestico, tetto familiare; (hjemland, hjemsted) (il mio, il tuo etc.) paese; jur. domicilio; *han døde i sitt ~* è morto a casa sua.

hjem 2. adv. a casa; (til meg, deg etc.) a casa mia (tua ecc.); *gå (komme, reise, vende) ~* tornare a casa (a domicilio); *være kommet ~* (også) essere di ritorno; **hjemad** a casa, verso casa.

hjemfall jur. reversione f; **hjemfalle** essere spettante (per diritto); **hjemfallen** destinato (a); *~ til straff* passibile di condanna (di ammenda); **hjemfallsrett** diritto di reversione.

hjemfrakt carico di ritorno; nolo di ritorno.

hjemføre portare (portarsi) a casa; *hjemført fra utlandet* importato dall'estero; *hjemførte kaper* soprabiti d'importazione.

hjemkalle richiamare; **hjemkallelse** richiamo.

hjemkommen tornato a casa, rientrato; **hjemkomst** ritorno a casa, (til landet) rimpatrio; (være) arrivo; **hjemland** paese m natale, patria.

hjemle garantire il possesso di; (berettig) autorizzare; *hjemlet ved lov* previsto (sancito) dalla legge; *hjemlet ved bruk* consacrato dall'uso.

hjemlengsel nostalgia; **hjemlig** (huslig) domestico (pl.: -ci), casalingo (pl.: -ghi); (som hører til fødested el. land) nativo, natio; (hyggelig) familiare, intimo; **hjemlighet** carattere m familiare.

hjemlov licenza, permesso; *få ~ (dø)* morire; **hjemløs** senza tetto, senza famiglia; (uten fedreland) senza patria, apolide; **hjemløshet** stato di chi è senza patria; apolidia.

hjemme a casa, in casa; (hos meg, deg etc.) da me (te ecc.); *her ~* qui a casa, qui da noi; *han er ikke ~ for noen* non è in casa per nessuno; *late som om man var ~* fare come (se si fosse) a casa propria, mettersi a proprio agio; *være ~ fra skolen* essere assente da scuola; *være (godt) ~ i* essere (bene) addentro in; *arbeide ~* lavorare a domicilio; *bli (holde seg, sitte) ~* (re)stare a casa; *føle seg ~* sentirsi a proprio agio; *ha ~ se: høre hjemme*; *det har ingen steder ~* non sta né in cielo né in terra; *ikke treffe noen ~* trovare la porta chiusa.

hjemmearbeid lavoro a domicilio, (elevs) compito.

hjemmeavlet nostrano, del posto; **hjemmebane**, *slått på ~* (sport) battuto in casa; **hjemmebakt** fatto in casa; *~ brød* pane m casereccio; **hjemmebrenning** distillazione f clandestina; **hjemmebrygget**, *~ øl* birra fabbricata in casa; **hjemmedøpe** battezzare in casa; **hjemmedåp** battesimo in casa.

hjemmebruk consumo nazionale (interno).

hjemmefra da casa; **hjemmegjort** fatto alla casalinga.

hjemmehørende, *~ i* oriundo di; (bosatt) domiciliato (residente) a; (skip) immatricolato a.

hjemmejakke giacca da camera.

hjemmel diritto, titolo; *med ~ i loven* in virtù della legge, con autorità conferita dalla legge; *å mangle ~* non essere sancito (dalla legge), non essere giustificato.

hjemmelaget fatto in casa.

hjemmelsbrev, -dokument titolo di diritto; **hjemmelsmann** fig. informatore m, fonte f.

hjemmemarked mercato interno; **hjemmeoppgave** (elev) compito (a casa); **hjemmesitter** (valg) assenteista m,f, non votante m,f; fig. sedentario, casalingo (pl.: -ghi); **hjemmespunnet** filato in casa; **hjemmesydd** confezionato in casa.

hjemmevant pratico della casa, ospite m,f abituale, intimo di casa; *han er ~ her* è come se fosse di casa qui; **hjemmevet** tessuto in casa.

hjemover verso casa.

hjemsende mandare a casa; (soldater) congedare; (til hjemlandet) rimpatriare; **hjemsending** congedo; rimpatrio.

hjemstavn paese m (luogo) d'origine; residenza; **hjemstavsrett** diritto di residenza; **hjemsted** residenza abituale, domicilio, dimora; **hjemstedskommune** comune m di residenza.

hjemsoke colpire (*med con*), provare (også rel.); (besøke for ofte) importunare con le proprie visite; **hjemsokelse** prova, duro colpo, flagello.

hjemve nostalgia; **hjemvei** strada di ritorno; *på hjemveien* tornando a casa; **hjemvendt** ritornato a casa, rientrato.

hjerne cervello; *den store* ~ il cervello; *den lille* ~ il cervello; **hjerne-** cerebrale.

hjernearbeid lavoro di cervello; **hjernebetennelse** encefalite; **hjerneblødning** emorragia cerebrale; **hjernebløtthet** rammollimento cerebrale; **hjerneboring** trapanazione f del cranio; **hjernehinne** meninge f; **hjernehinnebetennelse** meningite f.

hjernekasse scatola cranica, cranio; **hjernelammelse** paralisi f cerebrale; **hjernelidelse** malattia cerebrale; **hjernemarg** bulbo rachidiano, midollo allungato; **hjernemasse** sostanza cerebrale; **hjernerystelse** commozione f cerebrale.

hjerneskode lesione f al cervello; **hjerneskal** cranio, scatola cranica; **hjerneslag** congestione f cerebrale, colpo apoplettico; **hjernesplinn** chimera; **hjernesvulst** tumore m al cervello; **hjernesykdom** malattia del cervello.

hjernevev tessuto cerebrale; **hjernevinning** circonvoluzione f cerebrale; **hjernevirksomhet** attività del cervello.

hjerter cuore m; *hans* ~ *banker* gli batte il cuore; *så lenge mitt* ~ *slår* finché avrò un soffio di vita; *hjerteret sitter i halsen på meg* ho il cuore in gola; *hva hjerteret er fullt av, løper munnen over med* la lingua batte dove il dente duole; *åpne sitt* ~ *for en* aprire il cuore a qn.; *ha hjerteret på rette sted* avere cuore; *jeg har ikke* ~ *til å* non mi sento di; *skytte hjerteret opp i livet* prendere il coraggio a due mani; *av hjerteret* di cuore; *av hele mitt* ~ con tutto il mio cuore; *han taler ut av hjerteret* parla col cuore in mano (el.: a cuore aperto); *fra hjerterets dyp* dal profondo del cuore; *i sitt innerste* ~ in fondo al cuore; *det skjærer ham i hjerteret* gli stringe (spezza) il cuore; *kjenne seg lett om hjerteret* sentirsi il cuore leggero; *bli (være) tung om hjerteret* avere il cuore grosso; *jeg kan ikke bringe det over mitt* ~ *å* non mi sento il cuore di; *ha noe på* ~ avere qc. di dire; *det ligger ham sterkt på hjerteret* gli sta molto a cuore, gli preme molto; *legge en noe på hjerteret* raccomandare qc.; *gå til hjerteret (røre)* toccare il cuore; (bedrøve) stringere il cuore; (være viktig) stare sul cuore; *bare under sitt* ~ portare in grembo (in seno).

hjerteranf crisi f cardiaca; **hjerterangst** angoscia mortale; **hjerteranliggende** affare m di cuore; **hjerterbank** batticuore m, palpitazione f; **hjerterbetennelse** cardite f; **hjerterblad** foglia centrale, cuore m dell'insalata; se også: kimblad; **hjerterblod** sangue m del cuore; *jeg ville gi mitt* ~ *darei* il mio sangue; **hjerterdannet** a forma di cuore, a cuore.

hjerterfeil vizio cardiaco, cardiopatia; **hjerterfred** pace f nel cuore; **hjertergodhet** bontà di cuore; **hjertergripende** commovente, toccante; **hjerterkammer** ventricolo; **hjerterkjær** uomo (donna) del cuore; amato (a) bene; **hjerterklapp** med. cardiopalmo; palpitazione f cardiaca; **hjerterklappfeil** insufficienza valvolare.

hjerterkuser rubacuori m, f inv.; **hjerterkrampe** angina pectoris, stenocardia; **hjerterkule** epigastr(i)o; **hjerterkval** spina nel cuore, angoscia.

hjerterlag buon cuore m; **hjerterlammelse** paralisi f

cardiaca; **hjerterlig** cordiale, caloroso, (oppriktig) sincero; *le* ~ ridere di cuore; **hjerterlighet** cordialità, calorosità; **hjerterløs** senza cuore; **hjerterløshet** insensibilità, crudeltà; **hjertermening** opinione f sincera.

hjertermenneske persona di cuore; **hjertermuskel** miocardio; **hjertermusling** bucardia.

hjerterens, ~ *gjerne* di tutto cuore, ben volentieri.

hjerterensglede viva gioia; **hjerterensgod** buonissimo, di gran cuore.

hjerteronde mal m di cuore.

hjerter (i kort) cuori m; ~ *ess (to, dame)* asso (due, donna) di cuori; **hjerterop** pace f nel cuore.

hjerterom, *hvor der er* ~ *er det også husrom* buona volontà supplisce a facoltà; **hjerterot** (il) profondo del cuore.

hjertereskjærende straziante; **hjertereslag** battito (del cuore), palpito; med. apoplessia, colpo apoplettico; **hjerteresorg** dolore m profondo; crepacuore m; *dø av* ~ morire di crepacuore; **hjerterestyrkende** cardiotonico (pl.: -ci); cordiale; **hjerterestyrkning** cordiale m; *ta seg en* ~ bersi un cicchetto; **hjerteresukk** sospiro profondo; (sorg) sospiro di dolore; (kjærlighet) sospiro amoroso; **hjerteresyk** malato di cuore; **hjerteresykdom** malattia di cuore, mal m di cuore; **hjerteresår** ferita al cuore.

hjerteretyv rubacuori m, f, inv.

hjerterutgyldelse sfogo (pl.: -ghi); **hjerterevarm** affettuoso, caloroso, di cuore; **hjerterevarme** affetto, calore m, cordialità; **hjerterevann** amico del cuore; **hjerterevinnende** che conquista affetto; **hjerterevnske** ardente desiderio.

hjerter gregge m, armento.

hjerter cervo; **hjerter-** (ofte) di cervo; **hjerterbrun** cervino, bruno rossiccio; **hjerterhagl** pallettoni mpl; **hjerterhorn** corna fpl cervine; **hjerterjakt** caccia al cervo; **hjerterkalv** cerbiatto; **hjerterlær**, -*skinn* pelle f di daino; **hjertereskinnschanske** guanto di daino.

hjerteretakk ramo di corno di cervo; farm. polvere m di corna di cervo; **hjerteretakke**, -*olje* olio di corna di cervo; **hjerteretakksalt** sale m di corna di cervo; carbonato d'ammonio.

hjerter ruota; (lite) rotella; (leke) cerchio; *slå* ~ fare la ruota; *femte* ~ *på vogna* il terzo incomodo; la quinta ruota del carro; *komme under hjerteret* cadere sotto la ruota; *ligge på* ~ (sport) essere (seguire) a ruota; *hjerteret står* le fabbriche sono ferme.

hjerteraks assale m, asse m, sala; **hjerteravstand** carreggiata; **hjerterbåt** piroscalo a ruota; **hjerterbe(i)nt** che ha le gambe arcuate (storte); *være* ~ avere le gambe da fantino; **hjerterbeslag** battistrada m inv.

hjerterdamper, -*dampbåt* piroscalo a ruota; **hjerterdannet** a (forma di) ruota; **hjerterdrev** pignone m; **hjerterleke** raggio (di ruota); **hjerterfabrikasjon** fabbricazione f di ruote; **hjerterfelg** cerchione m; **hjerterkasse** mar. tamburo della ruota; (maskin) scatola.

hjerter 1. angolo, cantone m, canto; cantuccio; (fremspring) spigolo; *avskåret* ~ angolo smussato; *han bor her om hjerteret* abita qui girato l'angolo; *på hjerteret* all'angolo; *kjøpmannen på hjerteret* il negozio all'angolo; **hjerter** 2. fig. umore m; *i hvilket hjerteret er han i dag?* di che umore è oggi; *være i det gode (rette)* ~ essere in vena; *være i det dårlige* ~ essere di malumore.

hjerterspark calcio d'angolo, corner m inv.; **hjerterstein** pietra angolare; **hjerterestolpe** palo angolare; **hjerterestue** stanza (vano) d'angolo.

hjerteretann dente m canino; **hjerterevindu** finestra d'angolo; **hjertereværelse** camera d'angolo.

hm! (ironisk, truende, vantro) ehm!; (tvil) uhm!

hobby passatempo (favorito), hobby m inv.

hode testa, capo; (overhode) capo; (seng) testata; *et godt* ~ un gran cervello; *ha et dårlig* ~ essere duro di comprendonio; *et klart* ~ un ingegno acuto; *han er et (helt)* ~ *høyere enn meg* è più alto di me di tutta la testa; *følge sitt eget* ~ agire di testa propria; *gi hodeet på at* scommettere la testa che; *legge hodene sammen* unire le idee, consultarsi; *stikke hodene sammen* fare crocchio, mormorare; (legge råd) concertarsi, fare intrighi; *sette* ~ agr. fare il grumolo, accestire; *gå etter sitt eget* ~ fare di testa propria; *hvis det skulle gå etter hans* ~ se si desse retta a lui; *det er ikke etter mitt* ~ non è di mio gradimento; *banke (få) noe inn i hodeet på ham* ficcargli (fargli entrare) qc. in testa; *sette noe i hodeet på en* mettere qc. in testa a qn.; *sette seg i hodeet at* mettersi in testa di; *ikke være riktig i hodeet* non avere la testa a posto; *det en ikke har i hodeet, får en ha i bena* chi non ha testa abbia gambe; *opp med hodeet!* su con la testa!; *coraggio!*; *pass hodeet!* attenti alla testa; *innestå for noe med sitt hode* rispondere di qc. con la propria testa; *komme over ens* ~ piombare addosso a qn.; *se en over hodeet* fig. non degnare d'uno sguardo; *på hodeet* (hodekulls) a capofitto; *gå på hodeet i vannet* tuffarsi di testa; *med hatten på hodeet* col cappello in testa; *stå på hodeet* stare in bilico sulla testa; *stå på hodeet for en* farsi in quattro per qn.; *stille tingene på hodeet* capovolgere le cose; *gå (stige) til hodeet* montare alla testa; *som går til hodeet* (også) inebriante; *jeg kan ikke få det ut av hodeet på ham* non riesco a toglierglielo dalla testa.

hodearbeid lavoro di testa (di cervello); **hodebry** lambiccamento di cervello; rompicapo; **hodebunn** cuoio capelluto; **hodegjerde** capezzale m, testiera.

hodehår capelli mpl.

hodekulls a capofitto, (i blinde) a testa bassa.

hodekål cavolo capuccio.

odelus pidocchio dei capelli; **odeløs** senza testa, acefalo, (vettløs) scervellato.

hodepine mal di testa (di capo), cefalea; *en dunderende* ~ un mal di capo martellante; *ha* ~ avere mal di capo, (stadig) soffrire di cefalea; **hodepinetablett** compressa (cachet m inv.) contro il mal di testa.

hodeplagg copricapo inv.; **hodepute** guancialetto m; cuscino; **hoderegning** calcolo mentale; **hoderysting** scrollata di capo.

hodesalat lattuga; **hodeskalle** cranio, teschio; **hodesmykke** diadema m; **hodestykke** parte della testa.

hodetørkle fazzoletto da testa, foulard m inv.

hoff corte f; *holde* ~ tener corte; *høre til (komme til) hoffet* far parte della (entrare a) corte; *være velsett ved hoffet* essere gradito a corte.

hoff- (mest) di corte; **hoffball** ballo a corte; **hoffbetjent** impiegato di corte; **hoffdame** dama d'onore; **hoffdrakt** abito da corte; **hoffembetsmann** funzionario di corte; **hoffetikette** etichetta, cerimoniale m di corte; **hoffest** festa a corte; **hofffolk** cortigiani mpl; **hoffjegermester** soprintendente m delle cacce reali; **hoffkavaler** cortigiano.

hoffkryp parassiti mpl di corte; **hoffliv** vita cortigiana; **hoffmann** cortigiano; **hoffnarr** buffone m di corte, giullare m; **hoffråd** consigliere m aulico.

hoffsjef soprintendente m della real casa; **hoffsno** cortigiano servile; **hoffsorg** lutto di corte; **hoffstat** corte f, casa reale; **hofftjeneste** servizio di corte; **hoffvesen** corte f; **hoffmanerer** cortigianeria.

hofte anca, fianco (pl.: -chi); **hofteben** ischio; **hoftegi** artrosi f dell'anca, coxalgia; **hoftelam** paralizzato all'anca, sciancato; **hoftelammelse** paralisi f

dell'anca; **hofteledd** articolazione f dell'anca; **hoftemuskel** muscolo iliaco (pl.: -ci); muscolo sartorio; **hoftepute** imborritura dei fianchi; **hofteskade** lesione f all'anca; **hofteskål** ilio, acetabolo; **hofteverk** coxalgia, dolore m sciatico.

hogg colpo (i hodeet sulla (in) testa); *dypt* ~ fendente m; *merke etter* ~ taglio, tacca; **hogge** colpire; (kløve) fendere; (trær) tagliare; (ved) spaccare; (spekk) squartare; (til) squadrare; (kunst) scolpire; (nebb) beccare; (båtshake) agganciare; mar. (gå på grunn) toccare il fondo; (i sjøen) becheggiare; ~ *glatt* spianare; ~ *hull* perforare, bucare; ~ *av (bort)* mozzare, recidere; ~ *et stykke av noe* tagliare un pezzo di qc.; ~ *et lem av en* troncare un arto a qn.; ~ *etter* intaccare (colpire) qc.; ~ *i marmor* scolpire il marmo; ~ *noe (inn) i noe* conficcare, (innskrift) incidere qc. in qc.; ~ *i smått* spezzettare; ~ *inn på fienden* caricare il nemico; ~ *ned* abbattere; ammazzare; ~ *ned for fote* fare a pezzi, macellare; *la seg* ~ *ned* farsi ammazzare; ~ *om seg* menare colpi a destra e a sinistra; ~ *opp (is)* rompere; (skip) demolire; ~ *til noe* colpire qc.; ~ *noe til* sbuzzare qc.; ~ *ut* incavare; (i marmor) scolpire; (i metall) cesellare; (blikk) intagliare; (skog) diradare; ~ *seg i handa* ferirsi la mano con la scure; ~ *seg igjennom* aprirsi un varco.

hoggeredskap arnese m da taglio; **hoggert** spadone m; **hoggestabbe** ceppo; **hogging** (til-, hogst) taglio; (kunst) scultura, intaglio; (kamp) colpi mpl; **hoggjern** scalpello; **hoggorm** vipera; **hoggtann** zanna.

hogst taglio.

hoi! olà! ohì!; ohé!

hokuspokus stregoneria, gioco di prestigio; gherminella.

hold 1. anat. carne f; *være i godt* ~ essere bene in carne; **hold** 2. (tak) presa; (smerte) fitta al fianco, fam. male alla milza; (avstand) distanza; *skytte på en på nært* ~ sparare a qn. a bruciapelo; *på langt* ~ da lontano, in lontananza; *på enkelte* ~ (kretser) in alcuni (certi) ambienti; *fra annet* ~ (kilde) da altra fonte; *fra alle* ~ da ogni parte, da tutti i lati; *fra pålitelig* ~ da fonte sicura; *fra velunderrettet* ~ da fonte bene informata; *fra høyeste* ~ da fonte autorevole, dall'alto.

holdbar solido, resistente, durevole, duraturo; (argument) valido, ben fondato; (mat) di lunga conservazione; **holdbarhet** solidità, resistenza, durata; validità, fondatezza; **holddame** mantenuta.

holde 1. tr. v. tenere, mantenere, trattenere; (romme) contenere; (måle) misurare; mar. stazzare; mil. tenere; (bevare) conservare, custodire; (vedlike-) mantenere, tenere in buono stato; (avtale) mantenere; (lov) osservare; (avis) essere abbonato a; (skole, møte) tenere; (tjenere) avere al proprio servizio; ~ *balansen* mantenere l'equilibrio; tenersi l'equilibrio; ~ *hest* avere un cavallo; ~ *hær og flåte* mantenere un esercito e una flotta; *en må* ~ *det en har lovet* bisogna mantenere ciò che si è promesso; ~ *noe gående* mandare (far andare) avanti qc., tenere in piedi qc.; ~ *det gående* tirare avanti; ~ *1000 lire (satse)* puntare mille lire; ~ *fast* tener fermo; trattenere; ~ *for (anse for)* ritenere, considerare, giudicare; ~ *fra* trattenere da, tener lontano da; ~ *fram* mettere avanti, protendere, presentare; (barn) mettere sul vasino; ~ *en i handa* dare la mano a qn.; ~ *en i armen* tener qn. per il braccio, dare il braccio a qn.; ~ *noen med noe* (f.eks. klær) passare qc. a qn.; ~ *til arbeid* far lavorare; *holde vannet* trattenere l'urina.

holde 2. intr. v. (være solid) tenere, essere solido; (være) durare; (styre) tenere (*til høyre* la destra); (stanse) fermarsi; mar. puntare.

holde 3. (med adv. el. prep.); ~ *av* voler bene a; *jeg holder av å lese* mi piace leggere; ~ *mer av* prediligere, amare più di tutto; *han holder nok av å..* non gli dispiace davvero (+ inf.); ~ *fast* tener duro; ~ *igjen* resistere, frenare; ~ *en inne i huset* (trat)tenere qn. in casa; ~ *med* tenere per, prendere le parti di, dar ragione a; (parti) essere di, aderire a; ~ *med den sterkeste* stare dalla parte del più forte; ~ *opp* (løfte) sollevare, tirare su; (stanse) cessare, finire; fermarsi; ~ *opp med* a smettere di; ~ *opp med noe* smettere qc.; ~ *oppe* tenere su, sostenere; (flytende) tenere a galla; ~ *en lenge opp om natta* tenere qn. alzato (sveglia) fino a tarda notte; ~ *på* tenere fermamente, trattenere; (beholde) tenersi, serbare; (hevd) sostenere; (være stemt for) essere per; ~ *strengt på moralen* essere di rigidi principi morali; ~ *på med* stare facendo; ~ *på å* stare per (+ inf.); ~ *sammen* tenere insieme; essere uniti; sostenersi a vicenda; ~ *til* frequentare (med en qn.); ~ *tilbake* trattenere; riserbare; ~ *ut* (tåle) sopportare, tollerare; resistere, tener duro; (være) durare; *jeg kan ikke ~ det ut* non ne posso più; ~ *ut fra land* mar. prendere il largo; ~ *ut med en* sopportare qn.; *man kan ikke ~ det ut med ham* non gli si può più stare assieme; ~ *ut fra* (skjelne) distinguere; ~ *ute* escludere, tenere al di fuori; impedire l'entrata a; ~ (fast) *ved* tenersi a, aggrapparsi a; fig. attenersi a, mantenere; ~ *ved (med) å* continuare a, perseverare a.

holde 4. refl., ~ *seg* (i tilstand) tenersi, (på sted) trattenersi; (festning) tenere; (uforandret) mantenersi; (om person, klare seg) sostentarsi, tirare avanti, tenersi a galla; ~ *seg (fast)* tenersi (i, ved a); ~ *seg (føre seg)* godt avere un bel portamento; (bevare seg) conservarsi (mantenersi) bene; (tross alder) portar bene gli anni; ~ *seg for munnen* mettersi la mano davanti alla bocca; ~ *seg for nesa* (ørene) turarsi il naso (le orecchie); ~ *seg fra* tenersi lontano da, evitare, trattenersi da; ~ *seg inne* stare (chiudersi) in casa; ~ *seg med klær* pagarsi i vestiti; ~ *seg oppe* tenersi su, sostenersi; (om natta) restare alzato; ~ *seg til (nær ved)* tenersi vicino a; ~ *seg til saken* restare in argomento, attenersi alla questione; ~ *seg tilbake* tenersi indietro.

holden (velhavende) agiato; se også: *hel*.

holdeplass fermata, (jernbane) stazione f; **holdepunkt** punto d'appoggio; fig. punto di riferimento; **holder** sostegno, supporto, appoggio.

holdning contegno, portamento; (moralisk) atteggiamento; *alvorlig* ~ contegno serio, serietà; *utvungen* ~ spigliatezza; *ha en dårlig* ~ avere un portamento goffo; **holdningsløs** privo di principi; **holdningsløshet** mancanza di principi.

holdskruc vite f da legno.

holdt! alt! altolà!; *gjøre* ~ fare alt, fermarsi.

hole avere, procurarsi; F fregare.

holk 1. mar. orca, carretta; **holk** 2. (beslag) ghiera; (metallhylse) manicotto; (dunk) barilotto.

hollandsk olandese; **hollender** olandese; *den flygende* ~ il vascello fantasma; **hollenderinne** olandese.

holme isolotto; **holmgang** duello, combattimento.

holt boschetto; **homerisk** omerico (pl.: -ci).

homøopat omeopatico (pl.: -ci); **homøopati** omeopatia.

homøopatisk omeopatico (pl.: -ci); *behandle* ~ curare con il metodo dell'omeopatia.

honning miele m; *suge* ~ (bi) succhiare il nettare, bottinare; **honningaktig** melato, mieloso; **honningbi** ape f domestica; **honninghøst** raccolta del miele; **honningkake** omtr. panpepato, mostacciolo; (bikake) favo; **honningslyng** smielatore m; **honningssmak** gusto di miele; **honningsøt** melato; fig. også: mellifluo.

honnør saluto; mil. onori mpl militari; (spill) 4 **honnører** 4 onori; *gjøre* ~ fare il saluto militare, salutare militarmente; **honnørmarsj** marcia d'onore.

honorar retribuzione f, corrispettivo; (lege o.l.) onorario, competenze fpl; (for opptreden) cachet m inv.; **honoratiores** notabili fpl, F pezzi mpl grossi; **honore** retribuire, pagare, (veksel) onorare, pagare; **honorering** pagamento, accettazione f.

hop (flokk) folla, massa; (dyng) mucchio, ammasso, cumulo; (sammenstimling) ressa, assembramento; *den store* ~ la massa, il volgo; *heve seg over hopen* emergere, distinguersi dal volgo; (*alle*) *til hope* tutti insieme, tutti quanti.

hope v., ~ *opp (sammen)* accumulare, ammucchiare; ~ *seg opp* accumularsi, ammassarsi; **hopetall**, i ~ (personer) in massa; (ting) a mucchi, a iosa.

hopp salto, balzo; **hoppe** 1. v. saltare, balzare; (~ *avsted*) saltellare, camminare balzelloni; ~ *av hesten* balzare da cavallo; ~ *i vannet* gettarsi in acqua; ~ *omkring* saltare tutt'intorno; ~ *på et ben* saltare a piè zoppo; *hjertet hoppet i livet på ham* ha provato un tuffo al cuore; ~ *tilbake* fare un salto indietro; rimbalzare; ~ *ut* saltare (balzare) fuori.

hoppe 2. s. cavalla, giumenta; **hoppeföll** puledra.

hoppetau corda (per saltare); **hopping** salti mpl, saltellamento; (hjerter) palpitazione f.

hopsasa (**hoppla**) op là.

hor adulterio, fornicazione f; *drive* ~ commettere adulterio, fornicare; **horde** orda; **hore** adultera; (gatepike) prostituta, sgualdrina.

horisont orizzonte m; *det går over min* ~ ciò è al di sopra della mia portata; *utvide sin* ~ allargare il proprio orizzonte; **horisontal** orizzontale.

horkarl adultero: donnaiuolo, fornicatore m.

hormon ormone m; **hormon-** (oftest) ormonale.

horn corno (også mus.); (brød) cornetto, chiffero; *ha et ~ i siden til* avere il dente avvelenato contro; *renne hornene av seg* correre la cavallina, folleggiare finché si è giovani; *sette ~ i pannen på en* far portare la corna a qn., far becco qn.; *blåse på* ~ suonare il corno; *spidde på hornene* incornare; *ta tyren ved hornene* prendere il toro per le corna.

horn- (av ~) di corno; **hornaktig** corneo; **hornarbeid** lavoro in corno; **hornblende** min. orneblenda; **hornblåser** suonatore m di corno; mil. trombettiere m; **hornbriller** occhiali (con montatura) di tartaruga; **horndreier** tornitore m in corno; **hornet** con corna; zool., bot. cornuto; **hornjel** zool. aguglia; **hornhinne** cornea; **hornhud** callosità; **hornkveg** bestiame m cornuto; **hornlag** strato corneo; **hornlim** colla di corna, colla cervona; **hornløs** privo di corna; **hornmusikk** musica (concerto) di ottoni; (korps) fanfara, banda; **hornskje** cucchiaino di corno; **hornvev** tessuto corneo.

horoskop oroscopo; *stille ens* ~ trarre l'oroscopo di qn.; fare l'oroscopo a qn.

hortensia bot. ortensia.

hos (hjemme ~) da, presso; (sammen med) con; (på ens person) su; *finne et eksempel* ~ trovare un esempio da; *han prøver å skade meg* ~ Dem cerca di screditarmi presso di Lei; *jeg skal straks være ~ Dem (til tjeneste)* sarò da Lei in un attimo.

hose calza; *gjøre sine hoser grønne hos en* cercare di

entrare nelle buone grazie di qn.; **hosebåndorden** ordine m della Giarrettiera.

hosianna osanna interj., m inv.

hospital ospedale m; (stiftelse) ospizio; **hospital(s)** d'ospedale; **hospitalsforstander** amministratore m d'ospedale; **hospitalprest** cappellano d'ospedale; **hospitalskip** nave f ospedale.

hospitant uditore m; **hospitere** seguire un corso in qualità d'uditore; **hospits** ospizio; locanda.

hosstænde che sta vicino, a fronte.

hoste 1. v. tossire; ~ *opp* sputare, (slim) espettorare; **hoste** 2. s. tosse f; **hosteanfall** attacco di tosse; **hostepastill** pastiglia per la tosse; **hostesaft** sciroppo per la tosse; sciroppo emolliente.

hostie ostia; (innvidd) ostia consacrata.

hosting (il) tossire m; tosse f ostinata.

hotell albergo (pl.: -ghi), hotel m inv.; **hotell-** d'albergo, alberghiero; **hotellbedrager** chi non paga il conto d'albergo; **hotellbedrageri** (il) non pagare il conto d'albergo; **hotellbevilling** licenza di conduzione d'albergo; **hotellfagskole** scuola alberghiera; **hotellgjest** cliente m, f d'albergo; **hotellpike** cameriera d'albergo; **hotellnæringen** l'industria alberghiera; **hotellregning** conto d'albergo; **hotelltyv** topo d'albergo; **hotellvert** albergatore m; **hotellværelse** camera d'albergo.

hottentott ottentotto.

hov zool. zoccolo; **hovblad** suola; **hovdyr** ungulato.

hoved- (viktigst) principale; **hovedagentur** agenzia generale; **hovedaksel** albero motore; **hovedalter** altare m maggiore; **hovedansfører** comandante m in capo; **hovedanklager** accusatore m principale; **hovedarbeid** lavoro principale, maggior parte f del lavoro; (verk) opera principale; **hovedartikkel** articolo principale; (avis) articolo di fondo, editoriale m.

hovedavdeling reparto principale, sede f; **hovedavsnitt** parte f primaria, sezione f principale.

hovedbestanddel elemento costituente (essenziale); ingrediente m principale; **hovedbetydning** significato primario; (viktighet) importanza capitale; **hovedbjelke** trave f maestra; architrave m; **hovedbok** merk. libro mastro; **hovedbokholder** capo contabile; **hovedbrannstasjon** caserma centrale dei vigili del fuoco; **hovedbygning** edificio principale, corpo di palazzo.

hoveddekk ponte m principale; **hoveddyd** virtù f principale; *de 4 hoveddyder* le 4 virtù cardinali; **hoveddør** porta principale, portone m.

hovedekspedisjon ufficio principale; **hovedfag** materia principale; (persons særlige studium) specialità; **hovedfaktor** fattore m più importante (essenziale, determinante); **hovedfarge** colore m principale; **hovedfargene** fys. i colori semplici (fondamentali); **hovedfigur** personaggio principale; **hovedforfatter**, *hans* ~ l'autore scelto; **hovedforhandling** udienza; **hovedformål** scopo principale, obiettivo primario; **hovedforskjell** differenza fondamentale; **hovedfortegnelse** catalogo generale.

hovedgate via principale; **hovedgevinst** primo premio; **hovedgrunn** ragione f (motivo) principale; **hovedgård** (herregård) palazzo; tenuta; (gårdsbruk) fattoria principale; (gårdsrom) corte f principale; (ved slott) corte f d'onore; **hovedhjørnestein** pietra angolare; **hovedindustri** industria primaria, principale; **hovedinngang** entrata principale.

hovedinnhold contenuto principale; (kjernen) sostanza, succo; (oversikt) sommario; **hovedinntekt** entrata principale; **hovedinntrykk** impressione generale; **hovedjernbane** linea (ferroviaria) primaria;

hovedkarakter media (dei voti); **hovedkasse** casa generale; tesoreria; **hovedkasserer** cassiere m capo; tesoriere m; **hovedkilde** fonte f principale; **hovedkirke** chiesa principale; **hovedkloakk** collettore m principale; **hovedkontor** sede f centrale; **hovedkvarter** mil. quartiere m generale; **hovedkvittering** quietanza a saldo.

hovedledning cavo principale (el.: di distribuzione); circuito principale; **hovedlidenskap** passione f dominante; **hovedlinjal** riga da disegno; **hovedlinje** linea principale; (i ætt) linea diretta.

hovedmann capo; (opphavsmann) autore m principale; **hovedmasse** massa, grosso; **hovednøkkel** comunella, passe-partout m inv.; **hovedoppgave** compito principale; (eksamen) tesi f, tesina; **hovedpille** arkit. pilastro angolare (principale); **hovedpost** posto di guardia principale; merk. voce principale; **hovedpostkontor** posta centrale, ufficio postale centrale; **hovedprinsipp** principio fondamentale; **hovedproblem** problema essenziale (fondamentale).

hovedpunkt punto essenziale, caposaldo; (anklage) capo d'accusa principale; **hovedregel** regola generale; **hovedregister** registro (indice m) generale; **hovedrengjøring** pulizia a fondo; **hovedreparasjon** riparazione f straordinaria; **hovedrett** piatto forte, pietanza; **hovedrolle** parte f principale, prima parte.

hovedsak questione f principale; (det viktigste) l'essenziale m, ciò che importa, il punto più importante; *det er hovedsaken* questo è il punto; *i* ~ in linea di massima; **hovedsakelig** principale, essenziale; adv. også in linea di massima.

hovedserie sport serie f A; **hovedsete** sede f centrale; **hovedsetning** proposizione f principale; **hovedskyldner** debitore m principale; **hovedslag** mil. battaglia decisiva; **hovedspørsmål** questione f di fondo, problema m principale; **hovedstad** capitale f; (provins-) capoluogo (pl.: -ghi); **hovedsted** (i bok o.l.) parte f saliente, passo più importante.

hovedstemme mus. voce f principale; **hovedstil**, *norsk* ~ tema m in lingua primaria norvegese (all'esame di maturità); **hovedstol** jur., merk. capitale m (di fondo); **hovedstorm** mil. assalto con il grosso delle truppe; **hovedstrøk** (by) quartiere m centrale; **hovedstrøm(ning)** corrente f principale; fig. også: tendenza prevalente; **hovedstykke** parte f (pezzo, elemento, lavoro teatrale) principale.

hovedstyrke forza principale; mil. grosso dell'esercito; **hovedstøtte** sostegno principale; fig. braccio destro; **hovedsum** totale m; **hovedsynd** peccato mortale (capitale).

hovedtanke idea fondamentale; pensiero dominante.

hovedtittel titolo principale; **hovedtrapp** scalone m, scala principale; **hovedtrekk** carattere m (aspetto) essenziale, caratteristica principale; *i (sine)* ~ a grandi linee, nei suoi elementi essenziali.

hovedvakt granguardia; capoguardia m, f; **hovedvei** strada principale (maestra, di grande traffico).

hovedvekt, *legge hovedvekten på* dare gran peso a, dare la massima importanza a; **hovedverk** opera principale; capolavoro; **hovedvitne** testimone m (teste m) principale, supertestimone m.

hovedåre arteria principale; (gruve) filone m; fig. arteria di gran traffico; **hovedårsak** causa primaria (principale).

hoven gonfio, tumefatto, enfiato; fig. borioso, tronfio, arrogante; **hovenhet** gonfiore m, tumefazione f, enfiagione f; fig. boria, arroganza; **hovere** cantar

vittoria; ostentare superiorità; godere dell'umiliazione altrui.
hoveri(arbeid) angaria, corvè f, corvée, f, corvata; **hoveribonde** contadino soggetto a corvè.
hovjern raspa (lima) da maniscalco; **hovmester** maggiordomo; capocameriere m.
hovmod superbia, orgoglio, alterigia; ~ *står for fall* la superbia andò a cavallo e tornò a piedi; **hovmodig** superbo, orgoglioso, altezzoso; *bli* ~ insuperbire; **hovne**, ~ *opp* gonfiarsi, enfiarsi.
hovskjegg barbeta; **hovslag** pesta; (lyden) rumore m di cavalli in corsa; **hovsmed** maniscalco (pl.: -chi); **hovtang** tenaglie fpl da maniscalco.
hu, *komme i* ~ ricordarsi, rammentarsi di; *med velberådd* ~ con deliberato proposito.
hubro zool. gufo.
hud pelle f, (frukt) buccia; (avkastet ham) scaglia; *hard* ~ callosità; *rå huder* pelli fresche; *få ny* ~ mettere pelle nuova; *skifte* ~ mutare la pelle; *sluke med* ~ *og hår* divorare in un boccone, mandar giù intero; *tilhøre en med* ~ *og hår* appartenere corpo ed anima a qn.
hudfarge colore m della pelle; (ansikts-) colorito, carnagione f; **hudflette** sferzare (også fig.); **hudfletting** sferzata, lo sferzare; **hudflik** brandello di pelle; **hudfold** piega cutanea; **hudlege** dermatologo (pl.: -gi); **hudløs** senza pelle, spellato; (ved skraping) escoriato, scorticato; **hudløshet** spellatura, escoriazione f; **hudpleie** cura della pelle, cosmesi f; **hudskifte** muta (della pelle).
hudstryke fustigare; **hudstrykning** fustigazione f; **hudsykdom** malattia della pelle; dermatosi f; dermatite f; **hudutslett** eruzione f cutanea; **hudvev** tessuto cutaneo.
huff! uh!; (lei og kjei) uffa!
hug (sinn) animo; (attrå) desiderio; *hans* ~ *står til* l'oggetto del suo desiderio è; *komme i* ~ ricordarsi, rammentarsi di; se også: hu.
hugenott ugonotto.
hugg colpo; se ellers: hogg og sammensetn.; **hugge** colpire, tagliare; se: hogge; **huggert** spadone m.
hui, ~! presto! *i* ~ *og hast* con precipizio; **huie** gridare: strillare; ~ *til* lanciare grida; **huiling** strilli mpl, grida fpl.
huk, *sitte på* ~ sedere sui calcagni, stare accoccolato; *sette seg på* ~ accoccolarsi, accovacciarsi.
huke, ~ *seg ned* rannicchiarsi; ~ *noe fast* (med krok) uncinare qc.
hukommelse memoria; *god (skarp)* ~ buona memoria (memoria ferrea); *hvis min* ~ *ikke slår feil* se la memoria non m'inganna; *etter hukommelsen* a memoria.
hukommelsesfeil errore m di memoria; **hukommelseskunst** mnemotecnica; **hukommelsessak** fatto di pura memoria; **hukommelsesstoff** materia da memorizzare; **hukommelsestap** perdita della memoria, amnesia; *lide av* ~ soffrire di amnesia.
hul cavo, incavato, concavo; ~ *stemme* voce cavernosa; ~ *sjø* mare mosso; se også: hult, adv.; **hulbrystet** chi ha il petto incavato.
huld gl. fedele, devoto; carino.
hulder omtr. ninfa dei boschi.
hule 1. v. ~ *ut* incavare; (undergrave) minare; tekn. scanalare; **hule** 2. s. caverna, grotta, (dyp, mørk) antro; (dyrs) tana, covo; (dårlig bolig) spelonca, buco (pl.: -chi); *lastens huler* i ricettacoli del vizio.
hulebjørn orso delle caverne; **huleboer** troglodita m,f, cavernicolo; **hulefunn** reperto delle caverne; **hulepadde** proteo; **hulepinnsvin** istrice f.

hulfil lima tonda; **huling** (det å hule) scavatura, incavatura, scanalatura; **huljern** sgorbia.
hulke singhiozzare; **hulking** il singhiozzare m.
hulkinnet chi ha le guance incavate (smunte).
hull buco (pl.: -chi), foro, buca; (åpning) apertura; (i mur) breccia; (biljard) buca, bilia; (usselt rom) bugigattolo; (skittent rom) topaia; (tekst) lacuna; *det er gått ~ på byllen* l'ascesso è scoppiato; *en trøye med huller på albuene* una maglia con i gomiti bucati; *rive (slå, støte)* ~ *i* bucare, forare; *slå ~ i hodet* farsi un buco in testa; *skjære (ta)* ~ *på* intaccare, metter mano a, incominciare (a tagliare); *sitte (sette en) i hullet* essere (mettere qn.) al fresco; *stikke ~ i (på)* praticare un foro in, bucare, forare.
hullet bucato, forato; **hullfald** orlo a giorno.
hullkort scheda perforata; **hullkortmaskin** perforatrice f (di schede); **hullkortsystem** sistema m meccanografico (pl.: -ci).
hullsallig (vennlig, nådig) benigno, benevolo; **hullsallighet** benevolenza, benignità.
hulmeisel sgorbia; **hulmål** misura di capacità; **hulrom** cavità, vuoto; **hulslipe** incavare molando; **hulspeil** specchio concavo; **hulsøm** orlatura a giorno.
hult adv., *lyde (klinge)* ~ risonare cupamente, rimbombare; fig. suonare falso.
hulter til bulter sottosopra, alla rinfusa; *allting går ~* tutto procede in gran confusione.
hulvei strada incassata; (kløft) burrone m, gola.
huløyd chi ha gli occhi infossati.
human umano; (vennlig, blid) affabile, gentile; **humaniora** studi mpl umanistici; **humanisere** umanizzare; **humanisme** umanesimo; **humanist** umanista m,f; **humanistisk** umanistico (pl.: -chi); ~ *utdannelse* cultura umanistica (classica); *humanistiske fag* studi mpl umanistici (letterari); **humanitet** umanità; affabilità.
humbug ciarlataneria, trucco (pl.: -chi); (snyteri) impostura, ciarlatanata; **humbugmaker** impostore m, ciarlatano, bluffatore m.
humle zool. bombo; bot. luppolo; *sette ~ til* luppolizzare; **humleavl** coltivazione f del luppolo; **humlehage** luppoletto; **humleknopp** frutto del luppolo; **humleranke** viticcio di luppolo; **humlestengel** palo di sostegno per il luppolo.
hummer omaro, gambero marino; **hummer-** (oftest) di omaro, di gambero; **hummerfiske** pesca dei gamberi; **hummerklo** chela di gambero marino; **hummerterne** nassa (per gamberi).
humor umorismo; **humoreske** racconto (pezzo di musica) umoristico; **humorist** umorista m,f; **humoristisk** umoristico (pl.: -ci), spiritoso; *ha ~ sans* avere il senso dell'umorismo, essere spiritoso.
hump asperità del terreno, gobba; **humpe** zoppicare; procedere a balzelloni; **humpet** (vei) dissestato, diseguale.
humør umore m, fam. luna; (lystighet) allegria; *i godt* ~ di buon umore, di buona luna; *være i dårlig* ~ essere di malumore, avere la luna di traverso; *sette (komme) i godt* ~ mettere di (ritrovare il) buon umore; *være i ~ til* essere in vena di; *opp med humøret!* su!; allegro!
humørfylt pieno d'allegria (di buon umore); **humørsyke** umore m instabile, instabilità emotiva.
hun 1. s. (bak-) dorso (di asse).
hun 2. pron. lei, essa; litt. ella; *jeg kjenner ~ som har gjort det* conosco colei (quella) che l'ha fatto.
hun 3. s. femmina; **hun-** (mest) femmina.
hund cane m, *den store* ~ astr. il cane maggiore; *røde hunder* rosolia, rubeola; *det er mange hunder om*

benet sono in tanti a contendersi l'osso; *man skal ikke skue hunden på hårene* l'abito non fa il monaco; *leve som ~ og katt* essere come cane e gatto; *luske av som en våt ~* andarsene come un pulcino bagnato; *skamme seg som en ~* sprofondare dalla vergogna, vergognarsi come un ladro; *gå i hundene* andare in malora, finir male; (ting) andare in fumo.

hunde- di (da) cane, canino; **hundeaktig** da cane, canino; **hundedager** canicola, giornate fpl canicolari; **hundegalskap** rabbia, idrofobia; **hundehull** (ussel bolig) stamberg, tugurio; **hundehus** canile m; **hundehvalp** cucciolo; **hundekaldt** freddo da cani; **hundekjeks** biscotti mpl per cani; bot. antrisco, cerfoglio silvestre; **hundekobbel** muta di cani; **hundeliv** vita da cani; **hundemat** alimento per cani; **hundepoppdrett** allevamento di cani; **hundeslott** tassa sui cani; **hundeslag** razza di cane.

hundeslede slitta trainata da cani; **hundeslekten** i canidi mpl; **hundespenn** tiro di cani, muta; **hundestall** canile m; **hundestjernen** Sirio, Canicola; **hundesyke** malattia dei cani; **hundetunge** bot. cinoglossa, lingua di cane; **hundestilling** mostra canina; **hundevakt** mar. quarto da mezzanotte alle quattro; **hundevær** tempaccio, tempo da cani (lupi).

hundre cento; s. centinaio; ~ *og en* centouno; *to ~* duecento; *er ~ og ett ute* ora si che sono guai; ora succede un pandemonio; *en ~ stykker* un centinaio (di); **hundrede** (ordenstall) centesimo.

hundrefold centuplo; (*i*) ~ al centuplo, cento volte tanto; **hundregrader** centigrado; **hundretall** centinaio; **hundrevis**, *i* ~ a centinaia.

hundreår secolo; **hundreårig** centenario; (ting) secolare; **hundreårsdag** centesimo anniversario; **hundreårsfest** festa del centenario; **hundreårsjubileum** centenario.

hundse (håne) schernire; (overfuse) maltrattare, strapazzare; **huner** unni mpl; **hunesel** asina.

hunger fame f; **hungersdød** morte f per inedia; *do hungersdøden* morire di fame (d'inedia); **hungersnød** carestia, fame f; **hungerstreik** sciopero della fame; **hungersår** annata di carestia; **hungre** aver fame; (lide hunger) soffrire la fame; ~ *etter* aver fame di; **hungri** affamato, che ha fame.

hunkjønn sesso femminile; gram. (genere m) femminile; *i* ~ al femminile; **hunkjønns-** femminile; **hunkjønnsdannelse** formazione f del femminile; **hunkjønnsord** vocabolo (di genere) femminile.

hunndyr femmina; **hunn-** (oftest) femmina; **hunnkamel** cammella; **hunnløve** leonessa; **hunntiger** tigre femmina.

hurlumhei confusione f, trambusto; **hurpe** megera. **hurra** urrà, evviva; *rope ~ for kongen* gridare: Viva il re! **hurrarop** urrà, evviva.

hurtig veloce, svelto, rapido; adv. også: presto; (behendig) lestamente; *han er ~ til å svare* è lesto di lingua; *med hurtige skritt* a passo spedito; ~ ! presto! alla svelta!; sbrigati, sbrigatevi!; *så ~ som mulig* il più presto possibile; *gå hurtigere* accelerare; affrettare il passo.

hurtigfrosset, -frost sottoposto a congelamento rapido; **hurtiggående** (skip) veloce; (tog) rapido; (maskin) ad alto rendimento.

hurtighet velocità, rapidità, prontezza, celerità; sveltezza; (puls) frequenza; (tungens) loquacità.

hurtigløp corsa di velocità; **hurtigløpende** che corre veloce; **hurtigløper** velocista m,f.

hurtigpresse macchina (tipografica) rapida; **hurtigrute** servizio regolare di navigazione costiera; nave costiera; **hurtigseilende** veloce; **hurtigskytende** a ti-

ro rapido; **hurtigtog** (treno) rapido; **hurtigtogs fart** velocità di treno rapido; fig. velocità vertiginosa; **hurtigtørrende** a rapida essiccazione, (sement, lim) a presa rapida.

hus 1. casa (også familie, handelshus); (snegl) conchiglia; *lite ~ casetta*; *holde ~, styre huset* (for en) governare la casa (di qn.); *føre stort hus* vivere da gran signore; *ikke ha ~ og hjem* essere senza tetto; *holde et farlig ~* fare il diavolo a quattro; *sette huset på ende* mettere la casa sottosopra; *jage en fra ~ og hjem* scacciare qn. di casa; *bo i ~ sammen* abitare sotto lo stesso tetto; coabitare; *bringe i ~ (i ly)* mettere al riparo; *få kornet i ~* riporre il grano nel granaio; *komme i ~ (i ly)* mettersi al riparo; *komme (ofte) i et ~* frequentare (assiduamente) una famiglia; *komme i huset hos* essere accolto da, (i kost) venire in pensione da; *ta inn i huset hos en* andare ad abitare da qn.

hus 2. (teater) teatro, sala; *huset er fullt* la sala è gremita; *for fullt (tomt) ~* davanti a una sala gremita (vuota); *trekke fullt ~* fare un pienone.

hus- di casa, casalingo (pl.: -ghi), domestico (pl.: -ci); **husagent** agente m,f immobiliare; **husapotek** farmacia portatile, armadietto per medicinali; **husarbeid** faccende fpl domestiche, lavori mpl di casa; **husarrest** arresti mpl domiciliari; mil. consegna.

husbehov ciò che è necessario per la casa; *ikke ha mer enn til ~* avere lo stretto necessario; **husbestyrerinne** governante f, donna di governo; **husblas** colla di pesce, ittiocolla; **husblokk** isolato, complesso di edifici; **husbond** (herre) padrone m; (ektemann) marito; **husbondsdrang** valletto.

husbruk, *til ~* ad (per) uso domestico.

husdrakt abito da casa; **husdyr** animale m domestico; **husdør** porta di casa; **huse** alloggiare, ospitare.

huseier proprietario.

husere (bråke) schiamazzare, fare baccano; (herje) mettere a soqquadro, devastare.

husfar padre di famiglia; **husfelle** coabitatore m; **husflid** industria casalinga; **husfolk** persone fpl di casa; **husfred** pace f domestica; *forstyrre husfreden* metter scompiglio in famiglia; *for (endelig engang) å få ~* per farla finita; **husfrue** padrona di casa.

husgeråd masserizie fpl, (utensili) casalinghi mpl; *et stykke ~* un utensile; **husgjerning** lavori mpl domestici.

husherre padrone m di casa; **hushjelp** donna di servizio; domestica, collaboratrice f familiare; (dag-hjelp) donna a giornata (el.: a mezzo servizio); **husholder**, *god ~* buon economo; (bestyrerinne) direttrice f di casa; **husholderske** governante f; **husholdning** economia domestica, lavori mpl di casa, governo della casa; *bestyre husholdningen* governare la casa; curare le faccende domestiche; *begynne sin egen ~* metter su casa; *lære ~* imparare a governare la casa, seguire un corso di economia domestica; **husholdnings-** (mest) domestico (pl.: -ci); **husholdningsbok** libro di economia domestica; **husholdningskurs** corso di economia domestica; **husholdningslærer** insegnante m,f di economia domestica; **husholdningspenger** denaro per le spese di casa; **husholdningsmaskiner** elettrodomestici mpl; **husholdningsregnskap** conti mpl di casa; **husholdnings-skole** scuola di economia domestica; **husholdningsvekt** bilancia da cucina; **hushovmester** maggiordomo; **husjomfru** cameriera, domestica.

huske 1. s. (gyng) altalena; **huske** 2. v. (gyng) altalenare, andare sull'altalena; dondolare; (skip) rullare, ballare.

huske 3. v. (minnes) ricordare, rammentare (*noe* qc.); ricordarsi, rammentarsi (*noe* di qc.); (holde i erindringen) tenere a mente; ~ (*godt*) avere buona memoria; *jeg kan ikke ~ det* non me ne ricordo; *om jeg husker rett (ikke husker feil)* se ben ricordo; *så langt jeg kan ~ tilbake* per quanto posso andare indietro nella memoria; *husk på (betenk)* at considera che; *det vil huskes lenge* se ne serberà a lungo la memoria.

huskeseddel nota, appunto, promemoria.

huskestue pandemonio, grande confusione.

huskjent familiare; *være ~* conoscere bene la casa.

huskorrektur prima correzione f (fatta in stamperia).

huskors flagello della casa, piaga della famiglia; *hans ~* (kone) la sua dolce metà.

huslege medico di famiglia.

husleie pigione f, (canone m) d'affitto; se: leie; **husleiegodtgjørelse** indennità d'alloggio; **husleiekontrakt** contratto d'affitto; **husleielov** legge f sugli affitti, legge sull'equo canone.

huslig domestico (pl.: -ci), casalingo (pl.: -ghi), (ekteskapelig) coniugale; *en ~ scene* una scenata fra coniugi; *være ~* essere casalingo; **huslighet** amore m per la casa.

husly riparo, tetto, alloggio; **husløs** senza tetto; ~ s. senzatetto m, f inv.; **huslærer** precettore m; **huslærerinne** istitutrice f.

husmann omtr. mezzadro, colono; **husmannskost** cibo frugale, piatto semplice; **husmannsplass** rustico, casa colonica; **husmor** casalinga, madre f di famiglia; *en god ~* una donna di casa; **husmorskole** scuola di economia domestica.

husnummer numero di casa; **husnød** crisi f degli alloggi; **husorden** regolamento della casa.

husrekke fila di case; **husrom** alloggio, ospitalità; **husråd** medicamento empirico, rimedio di donnicciola.

husskikk uso (abitudine f) della casa; **husspøkelse** spirito, fantasma; **husstand** famiglia, gente f di casa; **husstell** cura della casa, faccende fpl domestiche; **hustak** tetto (di casa); **hustelefon** citofono; **hus-tru** moglie f, consorte f.

hustukt disciplina domestica; **hustyrann** tiranno domestico; **husundersøkelse** perquisizione f a domicilio (el.: della casa); **husvant** che è di casa; pratico della casa; **husvarme** calore m del focolare domestico; **husvenn** amico di famiglia; (galant) cicisbeo, cavalier m servente; **husvert(inne)** padrone m (padrona) di casa; **husvesen** se: husholdning; **husvill** senza domicilio (tetto); *de husville* i senzatetto mpl, (krig, ulykke) i sinistrati mpl; **husvær(e)** alloggio, dimora, casa.

huttetu! uh! mamma mia che paura! (el.: che freddo).

hutre tremare (dal freddo), battere i denti.

hva 1. (spørrende) che, che cosa, cosa; (hvilken) che, quale; ~ *har du gjort?* che cos'hai fatto?; *hva skal vi gjøre?* che si fa?; *hva er klokka?* che ore sono? ~ *er det for en bil?* che macchina è? ~ *er vel edlere?* cosa c'è di più nobile; ~ *er din yndlingsrett* qual'è il tuo piatto preferito?

hva 2. (relativt) ciò che, quello che; ~ *verre er* ciò che è peggio; *etter ~ jeg hører* a quanto sento.

hva 3. (ubest. relativt) qualunque cosa; ~ *enn (så)* checché, qualsiasi cosa + konj.; ~ *det enn er som* checché sia che; ~ *enten eller* se: enten.

hval balena; (arten) cetaceo; **hvalbarde** fanone m; **hvalbedrift** industria baleniera; **hvalfanger** cacciatore m (pescatore m) di balena, baleniero; **hval-**

(fanger)båt baleniera (da caccia); **hvalfangerredskaper** attrezzatura del baleniere; **hvalfangst** caccia alle (pesca delle) balene; **hvalfangstflåte** flotta baleniera; **hvalfangstfelt** zona di caccia alle balene; **hvalfangstforskning** ricerche fpl relative alla caccia alle balene; **hvalfangstkokeri** baleniera, nave-fattoria; **hvalfangstselskap** società baleniera; **hvalkjøtt** carne f di balena.

hvalp cucciolo; fig. cucciolo, pivello; **hvalpaktig** da cucciolo; fig. maldestro; **hvalpe**, ~, *få (kaste)* *hvalper* fare i cuccioli, figliare; **hvalpet** maldestro; impertinente.

hvalrav spermaceti m; **hvalross** tricheco; **hvalskrott** carcassa di balena; **hvalskytter** fiociniere m; **hvalspekk** grasso di balena; **hvalstasjon** stazione f baleniera; **hvaltran** olio di balena; **hvaltrekk** migrazione f delle balene; **hvalunge** balenotto; **hvalåte** cibo delle balene, astaci mpl.

hvass aguzzo, acuminato; tagliente (også fig.); ben affilato; se og: kvass; **hvasst** adv. aspramente.

hvelv volta; (panser) camera blindata, locale m delle cassette di sicurezza; **hvelve** (gjøre hvelvet) centinare, curvare ad arco; (forsyne med hvelving) coprire con volta; ~ *seg* arcuarsi; **hvelvet** arcuato, a volta; (panne) convesso; **hvelving** volta; *underjordisk ~* sotterraneo, (grav-) cripta.

hvem 1. (spørrende) chi; ~ *der?* chi va là?; ~ *har gjort det?* chi l'ha fatto? **hvem** 2. (relativt) chi, colui il quale; *jeg velger ~ jeg vil* scelgo chi voglio; *jeg gir det til ~ jeg vil* lo do a chi voglio; **hvem** 3. ~ *som helst* chiunque, chicchessia; ~ *som enn* chi, chiunque; ~ *det enn er som* chiunque sia che.

hveps vespa; se: veps.

hver ogni, ciascun(o); pron. ognuno, ciascuno; ~ (*den*) *som* chiunque, tutti quelli che, ciascuno di coloro che; ~ *tredje time* ogni tre ore; ~ *annen dag* ogni due giorni, un giorno sì e uno no, un giorno su due; ~ *og en* tutti quanti, ognuno; *litt av hvert* un po' di tutto; *1000 lire for hvert besøk* mille lire per visita; ~ *for seg* separatamente; ognuno per proprio conto; *gi ~ sitt* dare a ciascuno il suo; *la ~ beholde sitt* lasciare a ciascuno ciò che gli spetta.

hverandre l'un l'altro, gli uni con gli altri; *kjenne ~* conoscersi; *elske ~* amarsi (a vicenda); *de hjelper ~* si aiutano l'un l'altro; *de dreper ~* si ammazzano fra di loro; *tre uker etter ~* tre settimane di seguito.

hverdag giorno feriale; *om hverdagen* tutti i giorni (feriali); **hverdags-** da tutti i giorni; **hverdagsarbeid** lavoro quotidiano; **hverdagsbruk** uso ordinario (solito); *til ~* ad uso quotidiano; abitualmente; **hverdagskost** vitto quotidiano.

hverdagslig di tutti i giorni; fig. banale, insignificante; **hverdagsliv** vita quotidiana; **hverdagsmenneske** persona dozzinale; **hverdagssnakk** sproloquio, chiacchiere fpl inutili; **hverdagsspråk**, -tale linguaggio familiare; **hverdagsuttrykk** termine m familiare, espressione f corrente.

hverken ... eller né ... né, non ... né; *han hverken drikker eller røker* non beve né fuma; *hverken det ene eller det andre* né l'uno né l'altro; *hverken mer eller mindre* né più né meno.

hvermann ognuno; *Gud og ~* tutti senza distinzione. Tizio, Caio e Sempronio.

hvese soffiare, sibilar; **hvesing** soffio, sibilo.

hvesse affilare, aguzzare; se: kvesse.

hvete frumento, grano; **hvete-** di frumento; **hveteavl** coltivazione f del grano (del frumento); **hvetebrød** pane m bianco; **hvetebrødsdager** luna di miele; **hvetegryn** semolino; **hvetejord** terra da frumento; **hve-**

teland regione f di forte produzione granaria; grano; **hvetekake** focaccia dolce; **hvetemel** farina di frumento, farina bianca; (fint) fior m di farina.

hvil riposo; *holde* ~ fare una sosta.

hvile 1. s. riposo; *det er en ~ for øynene* ciò riposa la vista.

hvile 2. v. riposare; ~ *seg* riporsi; *hvilende stilling* posizione f di riposo; *her hviler ...* qui giace ... (el.: riposa ...); ~ *på* poggiare su (og fig.); ~ *tungt på* pesare su; *Guds hånd hviler tungt på ham* la mano di Dio si è appesantita su di lui; ~ (*seg*) *ut* riposarsi, rilassarsi.

hvile- (mest) di riposo; **hvileløs** senza tregua; senza requie, agitato; **hvileløshet** agitazione f; **hvileplass** se: **hvilested**; **hvilepunkt** (punto di) quiete; tekn. punto d'appoggio; mus. battuta d'arresto; **hvilested** luogo di riposo; *siste ~* ultima (estrema) dimora.

hvilken 1. (spørrende) quale, che; pron. quale; ~ *dumhet* che (quale) stupidaggine; **hvilken** 2. (relativt) che, il (la) quale; *hvilket* il che.

hvilken 3. (ubest. relativt), *hvilke ofre han enn måtte gjøre* qualunque sacrifici facesse; ~ *som helst* qualsiasi, qualunque; litt. qualsivoglia; *på et hvilket som helst tidspunkt* in qualsiasi momento; *en ~ som helst mann* un uomo qualunque (qualsiasi).

hvirvel vortice m; anat. vertebra; **hvirvelbevegelse** movimento vorticoso; **hvirveldyr** (animale m) vertebrato; **hvirvelløs** invertebrato; **hvirvelstorm** ciclone m, tromba d'aria; **hvirvelsøyle** colonna vertebrale; **hvirvelvind** turbine m di vento.

hvirvle intr. turbinare, roteare; tr. far turbinare; ~ *opp* sollevare; **hvirvling** turbino.

hvis 1. rel. pron. il (la, i, le) cui; del(la) quale, dei (delle) quali; *en mann ~ sønn er død* un uomo il cui figlio è morto; *en mann ~ bror jeg kjenner* un uomo di cui conosco il fratello; *en mann ~ troskap jeg stoler på* un uomo sulla fedeltà del quale faccio assegnamento.

hvis 2. konj. se (+ ind. el. konj.); qualora (+ konj.); ~ *det regner, går jeg ikke ut* se piove non esco; ~ *han ikke hadde hjulpet meg, hadde jeg ikke greid det* se non mi avesse aiutato, non ce l'avrei fatta; ~ *du skulle skifte mening* qualora tu cambiassi idea; ~ *ikke se no*.

hviske bisbigliare, parlare sottovoce; (suse, risle, mumle) sussurrare, mormorare; ~ (*ikrokene*) *om* parlottare di; absol. mormorare; ~ *noe til en* dire qc. all'orecchio di qn.; (hva en skal si) suggerire, (teater) suggerire; **hviskende** sottovoce.

hvisking bisbiglio, sussurro; mormorio; ~ *og tisking* chiacchiere fpl, mormorazioni fpl.

hvit bianco (pl.: -chi); *blendende* ~ candido; *det hvite i øynene* il bianco dell'occhio, sclerotica.

hvitaktig biancastro; **hvitarmet** dalle bianche braccia, con le braccia bianche; **hvitblikk** latta; **hvitbok** pol. libro bianco.

hvite albume m, bianco d'uovo; **hviterusser** russo bianco; **hvidesøndag** domenica in Albis; **hvitetirsdag** martedì m grasso; **hvitvareforretning** negozio di biancheria; **hvitvarer** biancheria.

hvitflekket macchiato di bianco, a macchie fpl bianche; **hvitgarve** allumare, conciare con allume; **hvitgarver** conciatore m (di pelli fini); **hvitgarveri** conceria (per la concia con allume).

hvitglødende incandescente; *gjøre* ~ rendere incandescente; **hvitglødning** (il) rendere incandescente; incandescenza; **hvitgrå** bianco grigio; **hvitgul** giallino.

hvitåret dai (con i) capelli bianchi, canuto, bianco;

(dyr) di pelo bianco; **hvitthals** dal (el.: che ha il) collo bianco; **hvitthet** bianchezza; litt. biancore m; **hvitthodet** con la testa bianca; **hvitthudet** di pelle f bianca.

hvitkalket imbiancato a calce; **hvitkledd** vestito di bianco, in bianco; **hvitkål** cavolo bianco; **hvitkåls-hode** testa di cavolo bianco.

hvitløk aglio; **hvitmalt** pitturato (dipinto) di bianco; **hvitprikket** a pallini bianchi, a pois bianchi; **hvitrev** volpe f bianca.

hvitstripet a righe bianche, rigato di bianco.

hvitte imbiancare (a calce), dare il bianco a; **hvitte-kalk** bianco di calce; **hvittekost** pennellessa; **hvitting** imbiancatura; zool. merlango.

hvitmetall metallo bianco; lega antifrizione.

hvitveis anemone m dei boschi.

hvor (sted) dove; (grad) quanto; (i utrop også:) come, che; ~ *er vi?* dove siamo? ~ *er han blitt av?* dov'è andato a finire?; ~ *som helst* dovunque, in qualunque posto; ~ *han enn er* dovunque sia; ~ *bredt er dette teppet?* qual'è la larghezza di questo tappeto?; ~ *høy er han?* quanto è alto?; ~ *megen (meget)* quanto; ~ *mange* quanti (e); ~ *mange er klokka?* che ora è (che ore sono)?; ~ *ofte* quante volte; ~ *lite tålmodig* han er *quant'è poco* paziente; ~ *stor var (ikke) min forbauselse* qual'è stata (quale non fu) la mia sorpresa; ~ *pen hun er* com'è (quant'è) bella; ~ *dumt!* che sciocchezza!; ~ *doven hun enn er* per pigra che sia.

hvorav di (da, tra) cui; *tre mennesker drept, ~ ett barn* tre persone uccise, tra cui un bambino.

hvordan come; quale; (hvorledes) come; ~ *enn* quale (come) che + konj.

hvorfor (spørrende) perché; (relativt) (= for hva) per cui; (= og derfor) ecco perché, perciò; ~ *det?* a che pro? perché mai? ~ *ikke i dag?* perché non oggi?

hvorfra da dove (cui), donde; **hvorledes** se: **hvordan**, **hvorom**, ~ *allting er* comunque sia.

hvorvidt konj. se; *spørsmålet om ~* la questione se; *det dreier seg om ~* si tratta di sapere se.

hybel camera ammobiliata; **hybelboer** inquilino (di una camera ammobiliata); **hybelleilighet** appartamento minimo; **hybelvert(inne)** affittacamere m,f.

hydrat idrato; **hydraulikk** idraulica; **hydraulisk** idraulico (pl.: -ci); **hydrofoibåt** aliscafo, idroplano; **hydroplan** idrovolante m.

hygge 1. s. intimità, piacevolezza, agio; **hygge** 2. v., ~ *for en* circondare qn. di premure, colmare qn. d'attenzioni, coccolare qn.; ~ *seg* sentirsi a proprio agio, crogiolarsi; **hyggelig** intimo, piacevole; *her er ~* si sta bene qui.

hygiene igiene f; **hygienisk** igienico (pl.: -ci).

hykkelsk ipocrita; **hykle** intr. fare l'ipocrita; tr. simulare, fingere; ~ *fromhet* fare il pio, ostentare falsa devozione; **hykler** ipocrita m, f; *være en skinnhellig* ~ fare la gattamorta; **hykler-** (da) ipocrita; **hyklerti** ipocrisia; **hyklersk** ipocrita; **hyklerske** ipocrita.

hyl urlo, ululato; **hyle** urlare, ululare, (hund også) guaire; (vind) sibilare, mugghiare; (klage) lamentarsi; **hyler** urlatore m; **hyling** urlio, ululato; guaito; sibilo, mugghio; lamento.

hyll bot. sambuco (pl.: -chi).

hylle 1. s. mensola, ripiano, scaffale m, palchetto; *legge på hylla* fig. abbandonare, mettere da parte; *være på sin rette* ~ essere (trovarsi) nel proprio elemento.

hylle 2. v., ~ *seg inn i* avvolgersi in; **hylle** 3. v. rendere omaggio a, inneggiare a; applaudire, acclamare.

hulle- bot. di sambuco; **hullebærsaft** sciroppo di sambuco; **hulleknekt** mensola, sbalzo; **hyllemarg** midollo di sambuco; **hyllest** omaggio, ovazione f; **hyllete** tisana di sambuco; **hylletre** sambuco; (ved) legno di sambuco; **hylling** (il) rendere omaggio, plauso (*av en a qn.*).

hylse astuccio; (våpen) cartuccia, bossolo.

hylster involucrio; fodero; *det jordiske* ~ la spoglia mortale.

hymen, *bli smidd i hymens lenker* convolare a giuste nozze; **hymne** inno, cantico (pl.: -ci).

hyper- iper-, super-, ultra-; **hyperbel** mat. iperbole f; **hyperbol** gram. iperbole f.

hypermoderne ultramoderno, all'ultima moda.

hypnose ipnosi f, ipnotismo; **hypnotisere** ipnotizzare; **hypnotisk** ipnotico (pl.: -ci); **hypnotisme** ipnotismo; **hypnotisør** ipnotizzatore m.

hypokonder ipocondriaco (pl.: -ci); **hypokondri** ipocondria; **hypokondrisk**, **-kondrist** ipocondriaco; **hypotek** ipoteca; **hypotekbank** banca ipotecaria; istituto di credito fondiario; **hypoteklån** prestito ipotecario; **hypotenus** ipotenusa.

hypotese ipotesi f; **hypotetisk** ipotetico (pl.: -ci).

hypp! arri!; arri là! **hypp** rincalzare; **hyppjern** sarchio, zappetto; **hyppeløg** rincalzatore m; **hyppig** frequente; adv. spesso; **hyppighet** frequenza; **hypping** rincalzatura.

hyrde pastore m; *den gode* ~ il Buon Pastore; **hyrde** (ofte) pastorale; **hyrdebrev** (lettera) pastorale f; **hyrdedikt** egloga, idillio, bucolica; **hyrdedikter** poeta m bucolico; **hyrdedikt(n)ing** poesia pastorale (bucolica); **hyrdefløyte** zampogna; **hyrdesang** canto pastorale; **hyrdestav** bastone m da pastore; (krumstav) pastorale m; **hyrdinne** pastora, pastorella.

hyre 1. s. mar. ingaggio, imbarco; (lønn) paga (di marittimo); *ta* ~ imbarcarsi; *ha sin fulle* ~ med trovare grandi difficoltà a (in), dover fare grandi sforzi per; **hyre** 2. v. affittare; noleggiare; mar. imbarcare, ingaggiare; (ruste ut) equipaggiare; **hyrebas** collocatore m (di marittimi).

hyse zool. eglefino; se: kolje.

hysj (hyss)! st!; sss!; silenzio! zitt!; **hysje** zittire, imporre silenzio; ~ *på en* far tacere qn.; **hyssing** spago (pl.: -ghi).

hysteri isterismo; **hysterisk** isterico (pl.: -ci); ~ *anfall* crisi f isterica.

hytte 1. s. casetta di campagna, rustico; (fjell) baita; capanna; mar. cassero; **hytte** 2. v. minacciare.

hæl calcagno, tallone m; (sko) tacco (pl.: -chi); *følge (være) i hælene på en* tallonare qn., stare alle calcagna di qn.; *jeg har ham alltid i hælene* mi sta sempre alle calcagna; **hæljern** salvatacco; **hælkappe** calcagno; *trå ned hælkappene* scalcagnare le scarpe.

hær esercito (og fig.), armata, (mengde) nugolo; **hærvdeling** reparto dell'esercito; **hærfang** bottino; **hærferd** campagna, spedizione f militare; **hærfugl** upupa; **hærfører** capo dell'esercito, comandante in capo, generale m, condottiero; **hærkorps** corpo d'armata; **hærlov** legge f sull'ordinamento dell'esercito; **hærmakt** forze fpl armate; **hærorrdning** ordinamento militare; **hærskare** legione f; *de himmelske hærskarer* la milizia angelica; **hærstyrke** forza armata; **hærværk** devastazione f; atto di teppismo; **hærsesenet** l'esercito.

hø(h)! (nedlatende) bah!

høflig cortese, educato, gentile; **høflighet** cortesia, buona educazione f, gentilezza; (oppmerksomhet) rispetti; *si en høfligheter* dire gentilezze a qn., fare i convenevoli con qn.; *vise en den* ~ a fare a

qn. la cortesia di; *den ene* ~ *er den annen verd* una cortesia ne chiama un'altra; ~ *koster ingen penger* ad esser gentili non ci si rimette nulla; **høflighetsbesøk** visita di cortesia; **høflighetsbeviser** gentilezze fpl.

høg alto; *den høgre skolen* le scuole medie superiori; se: høy.

høker rivendugliolo, pizzicagnolo; **høker-**, **høkeraktig** gretto, meschino; **høkerbu**, **-butikk**, **-handel** bottega di rivendugliolo; **høkre** rivendere al minuto.

hølje, ~ (*ned*) piovere a dirotto (a catinelle); **hølje-regn** pioggia torrenziale, diluvio.

høne gallina; *ha en* ~ *å plukke med en* avere dei conti da regolare con qn.; **høneblund** pisolino, sonnellino; *ta (seg) en* ~ schiacciare un pisolino; **hønekyl-ling** pollastrella.

høns polli mpl; (rett) pollo; **høns-** (ofte) di pollo; **hønsavl** allevamento di polli; **hønsbryst** petto di pollo; **hønsbuljong** brodo di pollo; **hønsfrikassé** fricassea di pollo; **hønsfugl** gallinaceo; **hønsgård** pollaio; **hønsheuk** astore m; **hønshejerne** cervello di gallina; **hønshode** fig. testa vuota; **hønsesus** pollaio; stia; **hønskjøtt** carne f di pollo; **hønseri** allevamento di polli; pollaio, polleria; **hønsste(i)k** pollo arrosto; **hønsstige** posatoio; (dårlig trapp) scala malandata.

hørbar udibile, percettibile; *ikke* ~ inaudibile, impercettibile.

høre udire, sentire; (få vite) (venire a) sapere; (lytte (til), rette seg etter) ascoltare; (bønnhøre) ascoltare, esaudire; (eksaminere) esaminare, interrogare; *vi håper på å* ~ *fra Dem* in attesa di leggerVi; ~ *en professor* seguire le lezioni di un professore; ~ *dårlig* esser duro d'orecchio; mus. non avere orecchio; ~ *bare på det ene øret* sentirsi da un orecchio solo; *ikke* ~ *hva en selv sier* non sentire la propria voce; *jeg hører ham komme* lo sento arrivare, sento che arriva; ~ *si* sentir dire; *jeg har hørt at* ho sentito (saputo) che; *hvor har du hørt det fra?* dove l'hai saputo?; *jeg vet det bare etter hva jeg har hørt (si)* lo so soltanto per sentito dire; *nå skal du* ~ *hva han har sagt* ecco che cos'ha detto; *nå har jeg hørt det med!* mai sentito una cosa simile! *hør (etter)!* ascolta!; dammi retta! (innledende) senti (senta, sentite)!, senti un po'!, dimmi!; (*nei*) *hør nå!* ah, questa poi! *som det seg hør og bør* come si deve; come si conviene; *la (oss)* ~ vediamo un po'; *det lar seg* ~ non è niente male; *jeg har hørt det av ham* l'ho saputo da lui; ~ *etter* ascoltare, stare a sentire; *jeg har hørt fra ham* ho avuto sue notizie; *De må la oss* ~ *fra Dem* ci faccia avere Sue notizie; ~ *hjemme i* essere di; (skip) essere immatricolato a; *det hører ikke hjemme her* non c'entra, non ha a che fare con ciò, è fuori posto (se også: *hjemme*); ~ *inn under* appartenere a, far parte di; ~ *med til* far parte di; ~ *opp* finire, cessare; ~ *på* sentire, ascoltare; ~ *sammen* stare bene insieme; far parte di un insieme; appartenere l'uno all'altro; ~ *til en (ens befinnende)* chiedere notizie di qn.; *jeg har i lang tid ikke hørt noe til ham* non ne ho più saputo nulla; ~ *til* (tilhøre) appartenere a; ~ *til familien (til dem som)* essere della famiglia (di quelli che); *det hører (nå engang) til* è una questione di convenienze; ~ (*inn*) *under en* essere di competenza di qn.

høreapparat apparecchio acustico; **høreevne** udito; facoltà uditiva; **hørefeil** errore m di udito; **hørenevne** nervo uditivo; **høreredskap** organo uditivo; **hørerør** cornetto acustico; **høresans** (senso dell') udito; **hørespill** radiodramma; **hørevidde**, *være innen-*

for (utenfor) ~ essere a (fuori) portata di voce.

hørlig udibile, percettibile; **hørsel** udito; *ha god* ~ avere l'udito fine; *ha dårlig* ~ essere duro d'udito (d'orecchio).

høst (avling) raccolto, (korn også) mietitura, (frukt) raccolta; (årstid) autunno; *i* ~ quest'autunno; **høstarbeid** raccolto, mietitura.

høstbløyte piogge fpl autunnali; **høste** tr. raccogliere (og fig.); (korn) mietere, (druer) vendemmiare; intr. fare il raccolto.

høstferie vacanze fpl (ferie fpl) autunnali; **høstfest** festa della mietitura (della vendemmia); **høstfiske** pesca autunnale.

høstlig autunnale; **høstonn** raccolto; (korn) mietitura; **høstpløying** aratura autunnale; **høstutsikter**, *det er gode (dårlige)* ~ il raccolto promette bene (male); **høstvær** tempo autunnale; *godt* ~ tempo favorevole alle mietitura (alla vendemmia, al raccolto).

høvding capo; capoccia; caporione m.

høve 1. v. (passe) convenire; addirsi; *det høver godt* capita a proposito, giunge opportuno; *etter som det høver* all'occorrenza.

høve 2. s. (anledning) occasione f; (tilfelle) caso; *nytte høvet til å* cogliere l'occasione per, approfittare dell'occasione per; *gi en ~ til* dare a qn. l'opportunità di.

høvedsmann capo, capoccia.

høvel pialla; (bokbinders) raffilatoio; **høvelbenk** pancone m, banco (pl.: -chi) di falegname.

høvelig appropriato, conveniente, che conviene.

høveljern ferro di pialla; **høvelmaskin** piallatrice f; **høvelspon** piallatura, trucioli mpl; **høvelstrøk** piallata.

høvisk cortese; **høviskhhet** cortesia.

høvle piallare; ~ *glatt* levigare con la pialla; ~ *av* togliere con la pialla; ~ *en (av)* dare una strigliata a qn.; *han trenger til å høvles litt av* ha gran bisogno di essere dirozzato; **høvling** piallatura.

høy 1. s. fieno; *slå* ~ falciare l'erba, tagliare il fieno; *vende (snu)* **høyet** rivoltare il fieno.

høy 2. adj. alto; (pris også) elevato; se og: **høyt**, **høyst**; *være tre meter* ~ essere alto tre metri; *være likeså* ~ *som* essere alto come; *de er like høye* sono della stessa altezza; *det ligger for høyt for meg* non ci arrivo, è al di sopra delle mie possibilità; ~ *og lav* grandi e piccoli; *den høye(re) geistlighet* l'alto clero; ~ *mann* uomo alto (el.: di alta statura); *en temmelig* ~ *pris* un prezzo piuttosto elevato; ~ *røst (stemme)* voce alta; mus. voce acuta; *med* ~ *røst (stemme)* ad alta voce; ~ *straff* pena severa; **høyere** più alto; fig. superiore; *bli høyere* crescere; **høyere stil** stile elevato (sostenuto); **høyere undervisning** (universitet o.l.) istruzione f superiore; *etter høyere befaling* per ordine superiore; *trakte etter noe høyere* aspirare a qc. di meglio; *den høyeste* il più alto (elevato); (grad) il massimo; (makt) il sommo, il supremo; (= Gud) l'Altissimo; *det høyeste gode* il sommo bene, il bene supremo; *den høyeste makt* il supremo potere; *den høyeste pris* il prezzo più alto (massimo); (premie) il primo premio; *det høyeste punkt* il punto più alto; il punto culminante; *i det høyeste* tutt'al più; al massimo; *møte på høyeste plan* conferenza al vertice; *være på sitt høyeste* essere all'apice, essere sulla vetta; *aller høyest* il più alto; fig. sommo, eccelso.

høyadelig di alta nobiltà.

høyakte avere la massima stima per, venerare, onorare; **høyaktelse** grande stima, massimo rispetto; grande considerazione f; **høyaktuell** di grande attualità.

høyalter altare m maggiore; **høybent** dalle gambe lunghe; (hest) dalle gambe troppo alte.

høyberging fienagione f.

høyde altezza; (person også) statura; (bakke) rialzo; (over havet) altitudine f, quota; mus. acutezza; *i tre meters* ~ a tre metri d'altezza; *i* ~ *med* all'altezza di, al livello di; *i* ~ *med jorda* raso al suolo; *på høyden av sin berømmelse* al culmine (all'apice) della sua fama.

høydeangivelse quota; **høydedrag** rilievi mpl; **høydegrad** grado di altezza; **høydehopp** salto in alto; **høydemål** misura di altezza; **høydemåler** altimetro; **høydemåling** misura dell'altezza, altimetria; **høydepunkt** punto culminante; astr., fig. apogeo; fig. også: apice m.

høyderekord primato d'altezza; **høyderor** (fly) timone m di quota; **høyderygg** rilievo; **høydesprang** salto in alto.

høye fare il fieno.

høyere se: **høy**; **høyerestående** superiore; **høyet** se: **høy**; **høyetbydende** chi offre di più; **høysterett** corte f suprema, corte di Cassazione; **høysterettsdommer** giudice m di Corte suprema.

høyfeber febbre f da fieno; **høyfinans** alta finanza.

høyfjell alta montagna; **høyfjellshotell** albergo d'alta montagna; **høyfjellssol** lampada al quarzo.

høyforræder chi è colpevole d'alto tradimento; **høyforræderi** alto tradimento.

høyfrekvens alta frequenza; **høygaffel** forca (da fieno); **høyhalset** (drakt) accollato, col collo alto; **høyhesje** siepe f per l'essiccazione del fieno.

høyhet altezza, sublimità; (storhet) grandezza; (herredømme) dominio; (tittel) Altezza.

høyhælet con i tacchi alti; **høykant**, *på* ~ di taglio, per (a) ritto, per (a) coltello.

høykasse cassa imbottita di fieno (per la cottura di vivande).

høykirkelig episcopale; **høyknippe** fastello di fieno.

høykonjunktur congiuntura alta, forte espansione f economica; ondata (periodo) di successo.

høykor coro (di una chiesa); **høyland** regione f montuosa; *det skotske* ~ l'Alta Scozia; **høylass** carro di fieno; **høylender** montanaro.

høylig altamente, grandemente; *ta* ~ *feil* sbagliare di grosso; **høyloft** fienile m.

høyllys, *det er* ~ *dag* è giorno fatto; *ved* ~ *dag* in pieno giorno; **høylydt** a voce alta, a gran voce; *klage* ~ lamentarsi a gran voce; piangere miseria.

høylærd molto colto (istruito), dotto, erudito.

høyløe, **høylåve** fienile m.

høymesse funzione f (religiosa) del mattino; kat. messa solenne, messa cantata.

høymodig magnanimo, generoso; **høymodighet** magnanimità, generosità.

høyne alzare, elevare, rialzare; fig. esaltare.

høyonn fienagione f; **høypannet** dalla fronte alta; **høypullet** dal cocuzzolo alto.

høyre 1. destra, ritta; *være ens* ~ *hånd* essere il braccio destro di qn.; *på* ~ *hånd (for)* a destra (di); ~ *om!* fianco destr!; *gjøre* ~ *om* girare a destra; *til* ~ *og venstre* a destra e a sinistra, a dritta e a manca.

høyre 2. s. pol. partito di destra, partito conservatore; **høyre-** (oftest) di destra; **høyreavis** giornale m di destra; **høyrekjøring** guida a destra; **høyremann** membro della destra (del partito conservatore).

høyrygget con lo schienale alto, con la spalliera alta; **høyrød** rosso vivo, (ansikt) rubicondo.

høyrestet vociante, sbraitante; *være* ~ alzare la voce; *tale* ~ fare la voce grossa; **høyrestethet** l'alzare m la voce.

høysang, *Salomos* ~ il Cantico dei Cantici; **høyse-
song** alta stagione; **høysete** seggio, trono; (ved
bord) posto d'onore; *sitte i høysetet* sedere a capo-
tavola; **høysinn** magnanimità; **høysinnet** magnani-
mo; **høyskole** istituto di studi superiori; università;
høyskuldret alto di spalle; **høyslette** altopiano; **høy-
spenning** alta tensione f, voltaggio alto; **høyspen-
ningsledning** cavo ad alta tensione; **høyspenning-
mast** pilone m ad alta tensione; **høyspent** ad alta
tensione; fig. coi nervi tesi.

høyst adv. estremamente.

høystakk mucchio di fieno.

høystammet d'alto fusto; **høystemt** fig. entusiastico
(pl.: -ci), patetico (pl.: -ci).

høystbydende merk. il miglior offerente m.

høysåte fastello di fieno.

høyt adv. (in) alto; (meget) altamente, molto; *akte*
~ stimare grandemente; *tale* ~ parlare ad alta
voce; ~ *opp(e)* molto in alto; *høyere opp(e)* più in
alto, più su; *se ellers verbet: lese høyt etc.*

høytenning anticipo di accensione.

høytflygende di alto volo; fig. sublime, alato.

høytid solennità, festività solenne; **høytidelig** solen-
ne; (verdig) dignitoso; *ved høytidelige anledninger*
nelle grandi occasioni; **høytidelighet** solennità;
høytideligholde celebrare, solennizzare; **høytidelig-
holdelse** celebrazione f.

høytids- (mest) festivo; **høytidsdag** giorno festivo;
offentlige høytidsdager giorni mpl festivi stabiliti
dalla legge; **høytidsfull** solenne.

høytklingende sonoro, altisonante.

høytliggende alto, in posizione elevata.

høytorg mercato del fieno.

høytrykk alta pressione f; **høytrykkmaskin** macchi-
na ad alta pressione.

høytstrebende chi ha grandi aspirazioni, (ærgjer-
rig) ambizioso; **høytstående** altolocato, di alto ran-
go, superiore; **høytaler** altoparlante m.

høytravende enfatico (pl.: -ci), pomposo, altiso-
nante; *være* ~ essere magniloquente; ~ *stil* stile
ampoloso; ~ *talemåter* frasi altisonanti; **høytra-
venhet** magniloquenza.

høytysk alto-tedesco (pl.: -chi).

høyvann piena; (mots. ebbe) alta marea; **høyverdig**
di (grande) valore; (kvalitet) superiore; (malm)
ad alto tenore; **høyvogn** carro da fieno.

høyvristet che ha il piede arcuato, che ha il collo del
piede alto.

høyærverdighet, *Deres* ~ (biskop) Monsignore m.

hå 1. (etterslått) secondo fieno; 2. palombo; **hå-
brann** smeriglio.

hålike lastra di ghiaccio, fondo ghiacciato; **håket**
ghiacciato, lastricato di ghiaccio.

hån scherno, vilipendio; *vise en* ~ trattare qn. con
disprezzo; **hånblikk** sguardo di scherno.

hånd mano f; (skrift også) scrittura; *hender* (= ar-
beidere) braccia fpl; *knyttet* ~ pugno; *den hule* ~
il cavo della mano; *ha i sin hule* ~ tenere qn. in
pugno; *gi en hånden* dare la mano a qn.; *gi en frie*
hender dare carta bianca a qn.; *ha en fast* ~ avere
la mano ferma; *ha frie hender* avere le mani libere,
fig. også: avere carta bianca; *ha rene hender* avere
le mani pulite (nette) (og fig.); *ha* ~ *i hanke med*
noe avere le mani in pasta; *holde sin* ~ *over* fig. te-
nere la mani in capo a; *legge hendene i skjødet* stare
con le mani in mano; *ikke kunne se en* ~ *for seg* non
vederci affatto; *slå hånden av en* ripudiare (abban-
donare) qn.; *for fire hender* mus. a quattro mani;
han skal dø (falle) for min ~ perirà per mano mia;
være for hånden essere sottomano; *fra første* ~ di

prima mano; *gå fra* ~ *til* ~ passare di mano in
mano; *gå lett fra hånden* (varer) essere di facile
smercio; *arbeidet går lett fra hånden for ham* il lavo-
ro gli riesce facile, ha la mano al lavoro; *leve fra* ~
til munn vivere alla giornata; *i hende* in mano; *i hån-
den* nella mano; *det ligger i min* ~ sta a me, dipende
da me; *ta noe i hånden* prendere qc. in mano; *ta en*
i hånden dare la mano a qn.; *ta saken i sin* ~ occu-
parsi (prendersi cura) della cosa; *falle i hendene på*
en cadere nelle mani di qn.; *levere noe i rette hender*
consegnare qc. a chi di dovere; ~ *i* ~ (tenendosi)
per mano; fig. di pari passo; *la noe gå* ~ *i* ~ far
procedere qc. di pari passo; *med hånden på hjertet*
con la mano sul cuore; fig. con la mano sulla co-
scienza; *holde (gripe) noe med begge hender* tenere
(afferrare) qc. a due mani; *med rund* ~ a piene
mani; *bli borte mellom hendene på en* sgusciare via
tra le dita di qn.; *gå på hendene* camminare sulle
mani; *bære en på hendene* portare qn. in palma di
mano; *på andre hender* in altre mani; *på egen* ~ per
conto proprio, da solo, di testa propria; *på rede* ~
in mano, a disposizione; *ha en unnskyldning på rede*
~ avere una scusa pronta; *ved (for) hånden* a por-
tata di mano.

håndarbeid (gjerningen) lavoro manuale; (resulta-
tet) lavoro (fatto) a mano; *kvinnelig* ~ lavoro
muliebre, lavori mpl d'ago; **håndatlas** atlante m
tascabile; **håndbagasje** bagaglio a mano; **håndbak**
dorso della mano; *vri (ta, legge)* ~ fare a braccio
di ferro; **håndball** pallamano; **håndbevegelse** gesto;
håndbibliotek biblioteca per opere di consultazio-
ne; **håndbok** manuale; **håndbrems** freno a mano.

hånddask pacca sulla mano; **håndfast** solido, vigo-
roso; di polso; ~ *kar* uomo di polso; **håndfasthet**
solidità, fermezza, polso; **håndfeste** appiglio; **hånd-
festing** hist. carta, statuto; **håndflate** palma, palmo
(della mano); **håndfull** manciata, pugno; **håndfått**,
~ *pant* caparra, pegno, garanzia.

håndgemeng rissa, zuffa; *komme i* ~ *med* azzuffarsi
con; *komme i* ~ venire alle mani (alle prese).

håndgi dare in opzione; **håndgivelse** opzione f; **hånd-
gjerning** lavoro manuale; **håndgjort** fatto a mano.

håndgranat bomba a mano; **håndgrep** (grep med
hånden) presa (con la mano); (håndtering) ma-
neggio, manipolazione f; (øvet, behendig) prati-
ca, mano f; **håndgrikelig** tangibile, palpabile, reale,
concreto; **håndgripelighet** tangibilità, concretezza,
evidenza; **håndgripeligheter** vie di fatto; *det kom til*
håndgripeligheter si passò alle vie di fatto.

håndheve mantenere, far rispettare; **håndhevelse** di-
fesa, mantenimento; **håndhever** difensore m, esecu-
tore m; *lovens, rettens håndhevere* i tutori della leg-
ge (dell'ordine pubblico); **håndjern** manette fpl.

håndklapp battimano; **håndkle** asciugamano; **hånd-
klestativ** portasciugamano; **håndkleetøy** tela per
asciugamani; **håndkoffert** valigia; **håndkraft**, *ved*
(med) ~ a forza di braccia; **håndkyss** baciamento.

håndlag abilità, destrezza; **håndlaget** fatto a mano;
håndlanger manovale m; **håndledd** polso; **håndlin-
ning** polsino; **håndlykt** lucerna; elektr. pila.

håndordbok dizionario tascabile.

håndpant pegno, garanzia; **håndpenger** caparra, an-
ticipo; (ved verving) ingaggio; **håndpresse** tor-
chio.

håndrokk rocca, conocchia; **håndrot** osso del carpo;
håndrullet arrotoato a mano.

håndsag sega a mano.

håndsbredd quattro dita fpl; *en* ~ *fra doden* ad un
pelo dalla morte; **håndskrevet** scritto a mano; **hånd-
skrift** scrittura, calligrafia; (dokument) manosc-

ritto, codice m; (prøve) autografo; **håndskriftfordring** chirografo; **håndskriftvitenskap** paleografia.

håndskytevåpen arma da fuoco portatile.

håndslag (vigorosa) stretta di mano.

håndsopprekning alzata di mano; *avstemning ved* ~ votazione f (voto) per alzata di mano.

håndspak leva a mano; **håndspeil** specchio a mano;

håndsprøyte pompa a mano; (liten) siringa.

håndspåleggelse imposizione f delle mani; **håndrekning** aiuto; *gi en liten* ~ dare una mano; *gi en en* ~ dar man forte a qn.; **håndstrikket** lavorato a mano (ai ferri); **håndsydd** cucito a mano; **håndsyng** cucitura a mano.

håndtak maniglia; (hank) manico (pl.: -ci, -chi); (sykkel) manopola; (sveiv) manovella; (kran) manetta; **håndtegn** disegno a mano; **håndtein** fuso.

håndtere maneggiare, trattare; **håndtering** maneggiamento, trattamento; **håndterlig** maneggiabile.

håndtresking trebbiatura a mano, battitura; **håndtrykk** stretta di mano; typ. stampa a mano.

håndutgave (lomme-) edizione f (libro) tascabile.

håndvask lavaggio delle mani; (vaskekum) lavabo, lavamano; **håndvekt** stadiera; (manual) manubrio; **håndvending**, *i en* ~ in un batter d'occhio; in un istante.

håndverk mestiere m; artigianato; **håndverker** artigiano; **håndverkerforening** associazione f artigiana; **håndverkerlære** apprendistato; *stå i* ~ fare l'apprendistato; **håndverkerskole** scuola di addestramento professionale, scuola per apprendisti artigiani; **håndverksfolk** artigiani mpl; **håndverkslag** associazione f artigiana, corporazione di arti e mestieri; **håndverksmester** mastro (muratore, falegname ecc.); artigiano provetto; **håndverksmessig** artigianale, artigiano; **håndverksstand** categoria degli artigiani; **håndverkssvenn** operaio (di un artigiano); **håndverkstegning** disegno industriale.

håndveske borsetta, borsa; **håndvevd** tessuto a mano.

håndvåpen arma portatile.

håne schernire, (fornærme) offendere, oltraggiare; (trosse) sfidare (con alterigia); **hånlatter** risata di scherno; sghignazzata; **hånle** sghignazzare; **hånlig**, **hånsk** schernitore m, di scherno, sprezzante; **hånsmil** sorriso di scherno, sogghigno; **hånsord** parole fpl di scherno; **hånt**, *late* ~ om parlare sprezzantemente di; (trosse) sfidare; (gi blaffen i) infischiar-si altamente di.

håp speranza; *tomt* ~ vane speranze; *skuffet* ~ speranza delusa, delusione f; *leve i håpet* vivere di speranze; *i* ~ om at nella speranza di; *gjøre seg* ~ om noe sperare (di ottenere) qc.; *gjøre seg (nære)* ~ om nutrire la speranza (å di + inf., at che + conj.); *oppgi håpet* perdere ogni speranza; *oppgi håpet om å* disperare di; *sette sitt* ~ til en riporre le speranze in qn.; *alt* ~ er ute ogni speranza è perduta, non c'è più speranza.

håpe sperare (å se ham di vederlo); *jeg håper han kommer* spero che venga (verrà); *det vil jeg (da)* ~ lo spero bene; *det vil jeg ikke* ~ spero di no; ~ på en belønning sperare (in) una ricompensa; ~ på

bedre tider sperare in tempi migliori; ~ på fremtiden sperare nell' (contare sull') avvenire; ~ på Gud sperare in Dio; *vi håper å høre fra Dem* in attesa di leggerVi.

håpefull di belle speranze; pieno di speranza, speranzoso; **håpet** (personifisert) la Speranza; **håpløs** senza speranza, disperato; (sykdom) incurabile; ~ *stilling* situazione disperata, situazione senza via d'uscita; *det er en ~ oppgave!* è una disperazione!; **håpløshet** disperazione f, avvilitamento.

hår (enkelt) pelo; (hale, manke) crine m; (hode-) capello; (på hodet) capelli mpl, capigliatura, chioma; (hårkledning) pelo, mantello, pelame m; *mitt* ~ i miei capelli; *ha* ~ på haken avere dei peli sul mento; *det er ikke krummet et* ~ på hans hode non gli hanno torto un capello; *få grå* ~ diventare grigio; *få hvitt* ~ incanutire; *miste håret* perdere i capelli; *miste hårene* (dyr) perdere il pelo; *oppstrøket* ~ capelli a spazzola; *sette opp håret* pettinarsi, tirar su i capelli; *sette en grå* ~ i hodet dare del filo a torcere a qn., dare preoccupazioni a qn.; *skrape* ~ av (skinn) pelare; *dra en etter hårene* tirare qn. per i capelli; *det var på et hengende* ~ c'è mancato un pelo (at che + conj.)

hårband (-bånd) nastro (per capelli); (pynt) fiocco (pl.: -chi); **hårbekledning** pelame m, mantello; **hårbunn** cuoio capelluto; **hårbørste** spazzola per capelli.

hård duro; se: hard; **hårnakk** ostinato.

hårduk tessuto di crine; **hårdusk** ciuffo di capelli; zool. ciuffo di pelo; **håret** capelluto; (lodden) peloso, villosa; **hårfager** che ha una lunga e folta chioma; capelluto, zazzuruto; **hårfarge** colore m dei capelli; (dyrs) pelame m; (-middel) tintura per i capelli; **hårfin** sottile come un capello; fig. sottilissimo; **hårfjerningsmiddel** crema depilatoria; **hårfletning**, -flette treccia; **hårfylde** folta capigliatura. **hårkar** vaso capillare; **hårklemme** molletta, fermaglio; **hårklipping** taglio di capelli; **hårkløver**, *være* ~ spaccare un capello in quattro; **hårkløveri** cavillosità, cavilli mpl; **hårlokk** ricciolo, ciocca.

hårmiddel lozione f per capelli; **hårnett** reticella, retina; **hårnål** forcina; **hårnålsving** curva molto stretta; tornante m; **hårrolje** brillantina.

hårpensel pennello sottile, pennellino; **hårpisk** (manns) codino; **hårpleie** cura dei capelli; **hårpynt** ornamento per i capelli, acconciatura.

hårreisende orripilante, che fa rizzare i capelli.

hårrot radice f del capello (del pelo); bulbo pilifero;

hårrør tubo capillare; **hårrørskraft** capillarità.

hårsbredd spessore m di un capello; *en* ~ fra døden a un pelo dalla morte; *ikke vike en* ~ non arretrare di un passo; **hårskill** scriminatura, riga; **hårsløyfe** fiocco (pl.: -chi) (nei capelli).

hårtjafs cerneccchio; **hårtoopp** posticcio, toupet m inv., parrucchino; **hårtøringsapparat** asciugacapelli m inv. elettrico; fam. fon m inv.

hårvalk posticcio; **hårvask** lavatura della testa, shampooing m inv.; **hårvann** lozione f per i capelli; **hårvekst** crescita dei capelli (del pelo).

hås rauco (pl.: -chi); se: hes.

hæv retino.

I, i, l, i, m, f.

i 1. prep. (sted og fig.) in; a; ~ *hagen* in (nel) giardino; ~ *vår hage* nel nostro giardino; ~ *kirken* in chiesa; ~ *St. Peterskirken* nella chiesa di San Pietro; *dikt* ~ *i sanger* poema in canti; ~ *frihet* in libertà; *han står* ~ *døra* è sulla porta; *skrive* ~ *skriveboken* scrivere sul quaderno; ~ *flokker* (pakker) a gruppi (pacchi); ~ *pent vær* col bel tempo; ~ *dette regnet* con questa pioggia; ~ *flertall* (futurum) al plurale (futuro); 3 ~ 6 er 2 sei diviso con due fa tre; a ~ *annen mat.* a al quadrato; ~ *Italia* in Italia; ~ *det sydlige Italia* nell'Italia meridionale; ~ *Belgia* nel Belgio; ~ *Nederland* nei Paesi Bassi; *han er i Roma* è (sta) a Roma; ~ *det skjønn* Napoli nella bella Napoli; *han bor* ~ *Manzonigata* abita in Via Manzoni; *husene* ~ *gata* le case della strada; *gatene* ~ *Roma* le vie di Roma; *et slag* ~ *hodet* un colpo sulla testa.

i 2. prep. (tid), ~ *forrige uke* la settimana scorsa; ~ *framtida* in (nel) futuro; ~ *min ungdom* nella mia giovinezza, in gioventù; ~ *mai* (måned) in (nel mese di) maggio; *arbeide* ~ *tre timer* lavorare (per) tre ore; *han har nå arbeidet* ~ *tre timer* lavora da tre ore; se også: sammensetn. med *aften*, *dag*, *går* etc.

iakta osservare, esaminare; (holde øye med) tener d'occhio; (overholde) osservare, rispettare; **iakttagelse** osservazione f, esame m; **iakttagelse-** d'osservazione; **iakttager** osservatore m, chi osserva.

iallfall in ogni caso, in tutti i casi; almeno.

ibenholt ebano; **ibenholtte** ebano.

iberegne includere (nel conto), comprendere, annoverare, calcolare; *alle utgifter iberegnet* incluse tutte le spese; *alt iberegnet* tutto compreso; *vin ikke iberegnet* vino escluso.

ibis ibis m; **ibisdyrkelse** culto dell'ibis.

iblandet mescolato, misto con (a).

iblant prep. tra, fra; se og: blant; adv. (stundom) talvolta, qualche volta; *en gang* ~ ogni tanto.

idé idea (om, til di); *få en* ~ avere un'idea; *han har fått den* ~ a gli è venuta l'idea di.

ideal adj. ideale; s. ideale m; *idealet av skjønnhet* la bellezza ideale, l'ideale del bello; *et skjønt* ~ un bell'ideale; **idealisere** idealizzare; **idealisering** idealizzazione f; **idealisme** idealismo; **idealist** idealista m,f; **idealistisk** idealistico (pl.: -ci); **idealitet** idealità.

idéassosiasjon associazione f d'idee.

ideell ideale; *det ideelle ved* il lato ideale di; *det ideelle ville være* l'ideale sarebbe.

idéforlatt, **idéløs** privo d'idee, senza idee; **idéløshet** mancanza d'idee, povertà d'idee; **idérik** ricco d'idee; pieno d'idee.

identifisere identificare; **identifisering** identificazione; **identisk** identico (pl.: -ci) (med a); **identitet** identità.

idet (samtidig) quando, nel momento in cui, mentre; ~ *det han går ut, tar han* uscendo, prende.

idéverden mondo delle idee.

idiom idioma m; **idiomatisk** idiomatico (pl.: -ci).

idiosynkrasi idiosincrasia.

idiot idiota m, f; **idiotanstalt** istituto per deficienti; **idioti** idiozia; **idiotisk** idiota m,f; **idiotisme** idiotismo.

idrett sport m inv.; educazione f fisica; **idrettsblad** giornale m sportivo, rivista sportiva; **idrettsfolk** sportivi mpl; **idrettsforbund** federazione f sportiva; **idrettsforening** associazione f sportiva.

idrettsmann sportivo, atleta m; **idrettskvinne** sportiva, atleta f; **idrettsplass** campo sportivo, stadio; **idrettsstevne** manifestazione f sportiva, riunione f agonistica; **idrettøvelse** esercizio sportivo, prova atletica.

idyll idillio; **idyllisk** idilliaco, idillico (pl.: -ci); ~ *dikting* poesia pastorale.

idømme (straff) infliggere; ~ *en en bot* condannare qn. a un'ammenda; **idømmelse** condanna (av di).

ifall in (nel) caso che (+ konj.).

i ferd, **være** ~ *med å lese* stare leggendo.

i fjor l'anno scorso, l'anno passato; **i fleng** se: fleng;

i forfjor due anni fa; **i forgårs** avant'ieri, ieri l'altro.

ifølge secondo, in seguito a, conformemente a; ~ *ordre og for regning av* per ordine e conto di; ~ *sin natur* per natura.

iføre, ~ *en noe* mettere qc. a qn.; *iført noe* vestito di qc.; ~ *seg noe* mettersi (indossare) qc.; ~ *seg sin rustning* rivestire l'armatura.

igangsetter tekn. avviatore m, motorino d'avviamento; **igangsetting** avviamento, messa in marcia; messa in moto; fig. avvio.

igjen ancora, di nuovo; *om* ~ da capo; *gi* ~, *ta* ~ etc. ridare, riprendere ecc.; *der er han* ~! rieccolo! *være* ~ (til overs) restare; *1000 lire* ~ (tilbake) mille lire di resto.

igjenknappet abbottonato.

igjenom prep. se: gjennom; adv., *helt* ~ da parte a parte; *hele livet* ~ per tutta la vita; (*hele*) *året* ~ per tutto l'anno; (*hele*) *dagen* ~ tutto il giorno; per tutta la giornata, tutto il santo giorno; *hele timer* ~ per delle ore (intere); se ellers, *falle* ~, *gå* ~ etc.

i gjære in corso; *det er noe* ~ qc. bolle in pentola.

igle sanguisuga, mignatta; **igle-** di (da) sanguisuga; **iglesetting** applicazione f di sanguisughe.

ignorant ignorante m,f; **ignorere** ignorare (di proposito).

i grunnen in fondo, tutto sommato; francamente.

i går ieri; *Deres brev av* ~ la Vostra lettera di ieri.

ihendehaver possessore m; (bringer) latore m; *aksjer* (lydende) på *ihendehaveren* azioni fpl al portatore; **ihendehaverpapirer** azioni fpl al portatore; titoli mpl (obbligazioni fpl) al portatore; **ihendehaversjekk** assegno al portatore.

iherdig tenace, assiduo, accanito; **iherdighet** tenacia, assiduità, accanimento.

i hjel a morte; *arbeide* (drikke) *seg* ~ ammazzarsi dal lavoro (col bere); *piske* ~ fustigare a morte; *sulte* ~ morire di fame; **ihjelfrosset** morto dal freddo, morto assiderato.

ihukomme se: hug; **ihukommelse** ricordo, memoria.

i hvert fall in ogni caso.

ikke non; *jeg ser* ~ *sjøen* non vedo il mare; *jeg ser den* ~ non lo vedo; *hun taler* ~ *og smiler* ~ non parla né sorride; *jeg tror det* ~ non lo credo; *jeg tror* ~ *det* credo di no; *skal vi* ~ *gå en tur?* se andassimo a fare una passeggiata?; *er det* ~ *et skrekkelig vær?* ma guarda che tempo!; *du er vel* ~ *dårlig?* non stai mica male?; ~ *annet* nient'altro; ~

desto mindre nondimeno, ciononostante; ~ *det?* no? ~ *en gang* nemmeno, neppure; ~ *ennå* non ancora; *eller* ~ o no, o meno; ~ *sant?* (non è) vero?; ~ *alene, ikke bare* non solo.

ikke- ofte non; **ikkeangrepspakt** patto di non aggressione; **ikkeeksisterende** inesistente; **ikkelevering** mancata consegna; **ikkeoppfyllelse** inadempimento, inadempienza; **ikkepolitisk** apolitico (pl.: -ci); **ikkerøyker** non fumatore m; **ikkestriden** non combattente, non belligerante.

ikle rivestire (*en noe* qn. qc.); fig. investire; **ikledning** (drakt) veste f.

ikraftsette, se: **kraft**; **ikraftsettelse** attuazione f; **ikrafttreden** entrata in vigore, esecutività; **lovens** ~ l'entrata in vigore della legge.

il urgenza; *med* ~ per espresso.

ilandbringelse sbarco (pl.: -chi); **ilanddrevet** gettato sulla costa, arenato.

ilbud corriere m urgente; (*melding*) messaggio urgente.

ild fuoco (pl.: -chi); fig. også: ardore m, foga; (*edelstens* også) luce f; *den evige* ~ le fiamme dell'inferno; *svak* (*sterk*) **ild** fuoco lento (vivo); *gi ild* far fuoco, sparare; (*gi*) ~ ! fuoco!; *gjøre opp* ~ preparare il fuoco; *slå* ~ battere l'acciarino; *sette, stikke, tenne* ~ *på* appiccare fuoco a, incendiare; *sprute* ~ *og gnister* fare fuoco e fiamme; *hans øyne spruter* ~ i suoi occhi lanciano fiamme; *gå i ilden* mil. entrare in combattimento; *ennå ikke ha vært i ilden* non essersi ancora cimentato; *herje et land med sverd og* ~ mettere un paese a ferro e fuoco.

ildbukk alare m; **ilddyrkelse** culto del fuoco; **ilddyrker** adoratore m del fuoco; **ilddåp** mil. battesimo del fuoco.

ildebrann incendio; **ilder** puzzola.

ildfarget color inv. del fuoco; **ildfast** incombustibile, ignifugo (pl.: -ghi); (*glass o.l.*) pirofilo; (*murstein*) refrattario; ~ *fat* pirofila; *være* ~ essere a prova di fuoco; **ildfasthet** incombustibilità; **ildflue** lucciola.

ildfull focoso, ardente; **ildfullhet** ardore m, foga.

ildhav mare m di fuoco; **ildhug** fervore m, entusiasmo; **ildhus** lavatoio.

ildkule globo di fuoco, bolide m, meteorite f.

ildlinje linea del fuoco, prima linea; *være i ildlinjen* essere in prima linea, essere sotto il fuoco; **ildløs** incendio; **ildmørje** brace f ardente.

ildprøve prova del fuoco; **ildrake** attizzatoio; **ildregn** pioggia di fuoco; **ildrød** rosso fiamma, rosso acceso, rosso come il fuoco.

ildsfare pericolo d'incendio; **ildsfarlig** infiammabile; **ildsikker** incombustibile, ignifugo, a prova di fuoco; **ildskjær** bagliore m di fuoco; **ildskrift** caratteri mpl di fuoco; **ildskuff(e)** paletta.

ildslokning estinzione f del fuoco; **ildslokningsapparater** mezzi mpl antincendio; (*små*) estintori mpl; **ildsluker** mangiatore m di fuoco; **ildsprutende** che vomita fuoco; ~ *berg* vulcano; **ildspåsettelse** incendio volontario (el. doloso); **ildspåsetter** incendiario; **ildsted** focolare m, camino.

ildstrøm torrente m di fuoco; **ildstråle** getto di fuoco; **ildstøtte** colonna di di fuoco; **ildsvelg** voragine f di fuoco; (*kanonmunning*) bocca da fuoco; **ildsvåde** sinistro, incendio; se: **brannskade**; **ildsøyle**, colonna di fuoco.

ildtang molle fpl; *en* ~ un paio di molle; **ildtilbedelse** adorazione f del fuoco; **ildtilbeder** adoratore m del fuoco; **ildtunge** lingua di fuoco.

ildvåpen arma da fuoco.

ile affrettarsi, sbrigarsi; volare.

ilegg bocca di forno (fornace); **ilegge**, ~ *bot* dare una multa, condannare a un'ammenda; *bli iagt bot* prendere una multa, incorrere in un'ammenda. **ilgods**, *sende som* ~ spedire a grande velocità.

iligne tassare; **iligning** tassazione f.

iling meteor. breve burrasca; (*i kroppen*) fremito.

ille male; *ha det* ~ *star* male; **illebefinnende** malore m.

illegal illegale; clandestino; *en* ~ *avis* un giornale clandestino; ~ *sender* emittente clandestina; **illegitim** illegittimo.

illeklingende dissonante, sgradevole all'udito; **illeluktende** maleodorante, puzzolente; **illsinnet** malintenzionato, maldisposti; **illevarslende** di cattivo augurio (auspicio), sinistro; *en* ~ *stillhet* un silenzio minaccioso; **illgjerningsmann** malfattore m.

illojal sleale; **illojalitet** slealtà.

illsint arrabbiatissimo, furibondo.

illskrike strillare, urlare.

illuminasjon illuminazione f; **illuminere** illuminare; (*kolorere*) miniare; **illuminering** illuminazione f; miniatura.

illusjon illusione f; **illusorisk** illusorio.

illustrasjon illustrazione f; fig. også: dimostrazione f, esempio; **illustrere** illustrare; fig. også: dimostrare, dilucidare.

ilmarsj marcia forzata; *rykke fram i ilmarsjer* avanzare a marce forzate; **ilpakke** pacco urgente; **ilsamtale** telefonata (comunicazione f) urgente; **ilsom** precipitoso; **itelegram** telegramma urgente.

ilter stizzoso, iracundo; **ilterhet** stizza, irascibilità.

imaginær immaginario; ~ *fortjeneste* guadagno presunto.

imellom prep. tra, fra; *natta* ~ *den annen og tredje mai* la notte dal due al tre di maggio; ~ *oss* (*sagt*) (sia detto) tra noi; *det blir* ~ *oss* resti fra noi; *gå* (*legge seg*) ~ intervenire, interporre (tra); *det er kommet noe* ~ *dem* sono venuti in urto (tra loro); (*en gang*) ~ di tanto in tanto, una volta ogni tanto. **imens** conj. mentre; *alt* ~ *han leste* mentre stava leggendo; adv. se: **imidlertid** intanto, nel frattempo; (= dog) però, tuttavia.

imitere imitare, copiare, contraffare.

immateriell immateriale; incorporeo; *immaterielle yrker* professioni fpl liberali.

immatrikulere immatricolare; **immatrikulering** immatricolazione f.

immun immune, immunizzato (*mot* contro).

i morgen domani; ~ *tidlig* domani mattina; **i morges** stamattina.

imot prep. (retning) verso; (*med hensyn til, overfor*) verso, nei riguardi di, con, per; (*motsetning*) contro; (*sammenligning*) in confronto a; (*motstander, fiende*) contro, contrario; *gå* (*komme*) *hen* ~ andare (venire) verso, avvicinarsi a; *gå* ~ *fienden* andare contro il nemico; *høflig* (*grusom*) ~ gentile (crudele) con (el.: nei riguardi di); *lojal* ~ leale verso; *være god mot dyra* essere buono con gli animali; *vise erkjentlighet* ~ avere riconoscenza per; *ettergivenhet* ~ *en* debolezza nei confronti di qn.; *utøve grusomheter* ~ incrudelire contro; *tale* ~ *sin samvittighet* parlare contro la propria coscienza; ~ *alle og enhver* contro tutti; *han har noe* ~ *denne mannen* ce l'ha con quest'uomo, quest'uomo non gli va; *hva har du* ~ *ham*? che cos'hai contro di lui?; *har du noe* ~ *det*? hai qc. in contrario?; (*å innvende*) hai qc. da ridire?; *jeg har ikke noe* ~ *det* non ho nulla in contrario; *jeg har ikke noe* ~ *at du...* non mi dispiace affatto che tu (+ conj.); *Deres onde er intet* ~ *mitt* il Suo male è nulla in

confronto al mio; *være* ~ essere contrario; *lykken var ham* ~ la fortuna gli era nemica; *være en* ~ (mishage) non piacere a qn.; ripugnare a qn.; se også: mot; se også: under v. sammensatt med ~.

imperativ imperativo; *i* ~ all'imperativo; ~ adj. imperativo, imperioso; **imperator** (hærfører) duce m, condottiero; (keiser) imperatore m; **imperatorisk** imperatorio.

imperfektum imperfetto; *i* ~ all'imperfetto.

implisere implicare.

imponere suscitare ammirazione, impressionare; *la seg* ~ *av en* farsi impressionare da qn.; **imponerende** impressionante, imponente, ammirevole.

import importazione f; **importartikkel** articolo d'importazione; **importere** importare; **importfirma** ditta (società) d'importazioni (el.: importatrice); **importforbud** divieto d'importazione; **importhavn** porto d'importazione; **importinnskrenkning** limitazione f delle importazioni; **importkvote** contingente m d'importazione; **importland** stato importatore; **importlisens** licenza d'importazione.

importoverskudd eccedenza delle importazioni sulle esportazioni; **importregulering** contingentamento delle importazioni; **importtall** ammontare m delle importazioni; **importtillatelse** (lisens) licenza d'importazione, (løyve) permesso d'importazione; **importtoll** diritti mpl doganali (sull'importazione); **importvare** merce f d'importazione; **importverdi** valore m delle importazioni; **importør** importatore m, importatrice f.

impotens impotenza; **impotent** impotente.

impregnere impermeabilizzare; **impregnering** impermeabilizzazione f.

impresario impresario.

improvisasjon improvvisazione f; **improvisasjonstalent** genio dell'improvvisazione; **improvisatør** improvvisatore m; **improvisere** improvvisare.

impuls impulso, stimolo, spinta; **impulsiv** impulsivo.

imøtegå (gjendrive) confutare; (motsi) contraddire; (forslag) respingere; (påstand) oppugnare, contestare; **imøtegåelse** confutazione f; oppugnazione f; contestazione f; **imøtekomme** andare (venire) incontro a, soddisfare (a); **imøtekommende** cortese, condiscendente, compiacente; *for å være* ~ per venire incontro; *et* ~ *svar* una risposta favorevole; **imøtekommenhet** cortesia, compiacenza, condiscendenza.

imøtese prevedere, attendere; ~ *døden med ro* guardare in faccia alla morte con tranquillità; *idet jeg* (vi) *imøteser* ... in attesa di ...

inappellabel inappellabile.

i natt stanotte.

in blanko in bianco; **in contumaciam** in contumacia.

indeks indice m (også pavelig); **indeksregulering** adeguamento dell'indice (dei prezzi); **indekstall** indice m, coefficiente m, numeri mpl indice.

inder indù m, f, indiano.

inderlig intimo; (dypt følt) vivo, fervido, profondo; *glede seg* ~ rallegrarsi di tutto cuore; *le* ~ ridere fino alle lacrime; ~ *gjærne* ben volentieri, di tutto cuore; **inderlighet** intimità, (ømheter) tenerezza; (dyp følelse) sentimento profondo; fervore m.

indianer indiano, (rødhud) pellerossa m, f; **indianer-indiano**; **indianerhøvding** capo indiano; **indian**, ~ *summer* estate f di San Martino.

indigo indaco; **indigoblå** (azzurro) indaco.

indikativ indicativo; *i* ~ all'indicativo.

indirekte indiretto; ~ *belysning* luce f diffusa, illuminazione indiretta; ~ *valg* elezioni fpl indirette.

indisiebevis prova indiziaria; **indisium** indizio; *dom-*

me på indisier condannare in base a indizi.

indisk indù, indiano.

indisponert indisposto.

individ individuo; **individualisere** individuare; individualizzare; **individualisering** individuazione f, individualizzazione f; **individualisme** individualismo; **individualist** individualista m, f; **individualistisk** individualistico (pl.: -ci); **individualitet** individualità; **individuell** individuale.

indoeuropeisk indoeuropeo; **indokinesisk** indocinese.

indre 1. adj. interiore, interno, intimo, intrinseco (pl.: -ci); *det* ~ *Africa* l'Africa Centrale, l'interno dell'Africa; ~ *anliggender* questioni interne; ~ *bane* sport pista interna; ~ *havn* darsena; ~ *krets* fig. cerchio interno; ~ *spilid* discordia intestina; ~ *trang* necessità interiore, bisogno latente; ~ *venstre* sport mezz'ala sinistra; ~ *verd* valore m intrinseco.

indre 2. s. interno, intimo; *i sitt* ~ nel suo intimo; *jordens* ~ le viscere della terra.

indremedisiner internista m, f.

indremisjonsselskap istituto di missione interna; **indremisjonær** missionario (interno).

induksjon induzione f; **induksjonsapparat** induttore m; **induksjonselektrisitet** elettricità induttiva (el.: da induzione); **induktiv** induttivo; **indusere** indurre; **induserende** induttore.

industri industria; **industrialisere** industrializzare; **industrialisering** industrializzazione f; **industriannlegg** stabilimento industriale; industria, fabbrica; **industriarbeider** operaio (industriale); **industribedrift** impresa industriale; **industriby** città industriale; **industridrivende** adj., s. m, f industriale; **industriell** industriale; **industriforetagende** impresa industriale; **industrigren** ramo d'industria; **industri-magnat** magnate m dell'industria; **industriinæring** industria manifatturiera; **industriprodukt** prodotto industriale; **industriskole** scuola professionale; **industristrøk** zona (i by: quartiere m) industriale; **industriutstilling** mostra industriale.

in extenso per esteso.

infam infame; **infami** infamia; **infamt** im modo infame.

infanteri fanteria; **infanteri-** di fanteria.

infeksjon infezione f; **infeksjonssykdom** malattia infettiva.

in fidem per copia conforme.

infinitesimalregning calcolo infinitesimale.

infinitiv infinito; *i* ~ all'infinito; **infinitivs** infinitivo, dell'infinito.

infisere infettare; **infisering** infezione f.

inflammasjon infiammazione f; *fremkalle* ~ infiammare; **inflammatorisk** infiammatorio.

inflasjon inflazione f; **inflasjons-** inflazionistico.

influenza influenza; **influere** influire (*på* su); influenzare; **infrarød** infrarosso.

infusjonsdyr, infusorier infusori mpl.

ingefær zenzero.

ingen 1. s. (non...) nessuno; *hvem har sagt det?* ~ ! chi l'ha detto? nessuno!; ~ *kjenner meg* nessuno mi conosce; *jeg kjenner* ~ non conosco nessuno; ~ *av brødrene* nessuno dei fratelli; *aldeles* (slett) ~ ~ *som helst* proprio nessuno, nessuno al mondo.

ingen 2. adj. (non...) nessun(o,a), non ... alcun(o,a); ~ *soldat var til stede* nessun soldato era presente; *han har* ~ *penger* non ha denaro, non ha nemmeno un soldo; ~ *tårer!* niente lacrime!; *det er* ~ *grunn til å frykte* non c'è alcuna ragione di temere; *han*

kjenner ~ annen lov enn ... non conosce altra legge che ...; *han har så godt som ~ kreditt* il suo credito è zero; *~ annen* nessun altro, nessun'altra; *det er ~ annen enn min bror* non è altro che mio fratello; *det var ~ annen enn kongen!* era proprio il re!; *han arbeider som ~ annen* lavora più (el.: meglio) di chiunque.

ingeniør ingegnere m; mil. geniere m; **ingeniørforening** associazione f degli ingegneri; **ingeniørkorpset** il Genio militare; **ingeniøroffiser** ufficiale del Genio; **ingeniørsoldat** geniere m; **ingeniørtropper** truppe fpl del Genio; **ingeniørvåpenet** il Genio militare, l'Arma del Genio.

ingenmannsland terra di nessuno.

ingensteds, el.: *~ hen* (non...) da nessuna parte.

ingenting, **intet** s. (non...) niente (nulla); *~ annet* nient'altro; *han ser ~* non vede niente (nulla); *det likner ~* è assurdo; *det går som ~* va a meraviglia, fila liscio come l'olio; *~ godt* niente di buono.

ingrediens ingrediente m.

inhabil inabile; incompetente; incapace; **inhabilitet** inabilità, incompetenza, incapacità.

inhuman inumano; **initial** iniziale f; capolettera.

initiativ iniziativa; *på eget ~* di propria iniziativa; *ta initiativet* prendere l'iniziativa; **initiativrik** pieno d'iniziativa.

injurie ingiuria; **injurieprosess** processo per ingiurie; **injurere** ingiuriare, oltraggiare; **injuriesak** querela per ingiurie; *anlegge ~ mot en* promuovere querela contro qn. per ingiurie.

inkassator esattore m, ricevitore m; **inkasso** incasso, riscossione f, esazione f, ricupero, **inkassobyrå** agenzia d'incasso; **inkassogebyr** diritti mpl d'incasso; **inkassoomkostninger** spese fpl d'incasso.

inklinasjon (helling) inclinazione f, pendenza; (tilbøyelighet) inclinazione f, tendenza, propensione f; **inklinasjonsnål** ago d'inclinazione; **inklinasjonsvinkel** angolo d'inclinazione.

inkludere includere; *alle utgifter er inkludert i beløpet* tutte le spese sono incluse nell'ammontare; **inklusive** incluso, compreso; *~ 15 % service* compreso servizio 15 %, compreso il 15 % di servizio; *~ emballasje* imballaggio compreso; *~ toll* inclusi i diritti di dogana.

inkognito incognito; adv. in incognito.

inkompetanse, **inkompetens** incompetenza; **inkompetent** incompetente; *erklære seg for ~* dichiararsi incompetente; **inkonsekvens** inconseguenza, incoerenza; **inkonsekvent** inconseguente, incoerente.

inkubasjon(stid) incubazione f.

inkvisisjon jur. inchiesta; interrogatorio; *Inkvisisjonen* la Santa Inquisizione; **inkvisisjonsdomstol** tribunale dell'Inquisizione; **inkvisitor** inquisitore m; **inkvisitorisk** inquisitorio; (blikk o.l.) inquisitore.

in memoriam in memoria di.

inn, *~ gjennom vinduet* per (attraverso) la finestra; *~ i* dentro (a, in); *~ under* sotto; (like før) verso, poco prima di; *~ under jul* sotto Natale; *komme, gå (kjøre, ri, seile) ~* entrare (con la macchina, a cavallo, con la nave); *løpe (komme løpende) ~* entrare correndo; *han vil ~* vuole entrare; se ellers (sammensetn. med) verb.

innad adv. in dentro, nel didentro; prep. per, attraverso; *~ og utad* internamente ed esteriormente, dal didentro e dal di fuori.

innadbøyd piegato in dentro, ripiegato su se stesso; **innadgående** rientrante, che viene; **innadtil** internamente; **innadvendt** rivolto in dentro (all'interno); fig. introverso; **innadvendthet** introversione f; raccoglimento.

innanke, *~ en sak* appellare, appellarsi contro una sentenza, ricorrere in appello.

innarbeide avviare, introdurre; *~ en forretning* avviare un'impresa (ditta); *~ en vare* introdurre un articolo; *~ på markedet* lanciare sul mercato.

in natura in natura; allo stato naturale.

innbakt fritto in pastella; arrostito in pasta sfoglia; fig. incorporato; *~ eple* frittella di mele.

innbefatte comprendere, contenere, includere, implicare; *heri innbefattet* ivi compreso.

innbegrep somma, insieme m, modello; *et ~ av skjønnhet* quanto vi è di più bello; *innbegrepet av kvinnelighet* l'incarnazione della femminilità.

innberetning resoconto (di), rapporto (su), relazione f; **innberette** riferire, relazionare, riportare.

innbetale pagare, versare, fare un versamento; **fullt innbetalt** totalmente pagato; (**kapital**) interamente versato; (**aksje**) liberato; **innbetaling** versamento, pagamento; **innbetalingskort** modulo di versamento.

innbille, *~ en noe* far credere qc. a qn.; F darla a bere a qn.; *det kan du ~ bønder!* va a raccontarla ad altri!; questa non la dai a bere a nessuno!; *~ seg noe* immaginarsi qc.; **innbilning** immaginazione f; (falsk forestilling) illusione f, chimera; (**sansebedrag**) allucinazione f; *ren ~* pura fantasia; *i innbilningen* nell'immaginazione; *leve i innbilningen* vivere nell'illusione; *filosof i egen ~* che si crede filosofo; **innbilningskraft** forza dell'immaginazione; **innbilsk** presuntuoso, vanesio; *~ narr* pallone m gonfiato; **innbilskhet** presunzione f, vanità; **innbilt** immaginario; fittizio.

innbinde (bok) rilegare; **innbinding** rilegatura.

innblande se: blande; **innblanding** ingerenza, immissione f; (mellomkomst) intervento, intromissione f.

innblikk colpo d'occhio; *få et ~ i* farsi un'idea di.

innblåse soffiare, fig. ispirare.

innbo mobilia, arredamento, masserizie fpl.

innbringe (penger) rendere, fruttare; *det har innbrakt ham ...* gli ha fruttato ...; **innbringende** redditizio, lucroso, fruttuoso; *være ~* rendere (bene), fruttare (molto).

innbrudd effrazione f, (furto con) scasso; irruzione f; *gjøre ~* introdursi di forza, irrompere; *gjøre ~ i et hus* introdursi in una casa per rubare, svaligiare una casa; *det er begått ~ i huset* la casa è stata visitata da ladri; **innbruddstyv** ladro, scassinatore m, svaligiatore m; **innbruddstyveri** furto con scasso, svaligiamento.

innby invitare (*til, til å a*); (*til middag* a pranzo); *~ til møte* convocare; **innbydelse** invito; (*til møte*) convocazione f; offerta; **innbydelseskort** biglietto d'invito; **innbydende** allettante, invitante; (*om mat*) appetitoso; **innbyder** chi invita; merk. promotore m.

innbygger abitante m, f; **innbyggertall** numero di abitanti.

innbyrdes mutuo, vicendevole; adv. reciprocamente, vicendevolmente, tra loro; *~ forhold* reciprocità.

innbøying piegamento (all'indietro); (fold) piega.

inndele dividere, suddividere, spartire; *~ i kapitler* suddividere in capitoli; *~ i grader* graduare; *~ i klasser* classificare; *~ sin tid fornuftig* disporre bene del proprio tempo; **inndeling** divisione f, suddivisione f, spartizione f; graduazione f, classificazione f.

inndra ritirare; revocare, sopprimere; confiscare; **inndragning** ritiro; revoca, soppressione f, confisca; *~ av kjørekort* ritiro della patente.

inndrive (skatter) esigere; (fordring også) riscuotere, incassare; se og: **drive**; **inndriv(n)ing** esazione f, riscossione f, incasso.

inne dentro, all'interno; (i huset) in casa; ~ *og ute* dentro e fuori; *bli* ~ restare in casa; *sitte* ~ *med* essere in possesso di, avere nelle mani; (kunnskap) essere addentro in; *holde seg* ~ starsene in casa; *sitte meget* ~ fare una vita ritirata; ~ *fra* da (dentro); ~ *i* dentro a; ~ *i landet* nell'interno (del paese); *dypt (helt, langt)* ~ *i* in fondo a, nel profondo di, nel (bel) mezzo di; *være* ~ *i* fig. essere addentro in.

innebygge incassare; *innebygget badekar* vasca da bagno incassata; *innebygget skap* armadio a muro.

innebære (bety) significare, implicare; (medføre) comportare.

innefra dal di dentro, dall'interno (di).

innefrosset mar. imprigionato da ghiacci; merk. congelato.

inneha detenere; ~ *stillingen som* essere impiegato come; **innehaver** proprietario; detentore m; titolare m; (veksel) portatore m.

inneholde contenere, racchiudere.

innejente donna di servizio (in una fattoria).

inneklekke stringere, serrare; *sitte altfor inneklemt* stare troppo stretto; *inneklemt brokk* med. ernia strozzata.

inelukke s. chiuso, recinto; v. chiudere.

innen prep. (sted) dentro (a); (tid) prima di; konj. prima che + congiuntiv; prima di + inf.; ~ *en uke* entro una settimana; ~ *kort tid* tra non molto.

innenat, *lese* ~ leggere; *innenatlesning* lettura.

innenbords a bordo.

innenbys cittadino; adv. in città, nella città; ~ *porto* porto locale; **innenbysboende** residente nella città; **innendørs** in casa, al coperto.

innenfor 1. prep., *ligge (høre til)* ~ rientrare in, essere compreso in; se ellers: **innen**; **innenfor** 2. adv. dentro; *tre* ~ entrare; **innenfra** dal didentro.

innenlands entro il territorio nazionale; all'interno; **innenlandsk**, -**riksk** nazionale, del paese, nostrano.

innenriksdepartement ministero degli Interni; **innenriksfart** navigazione f (servizio) nazionale; **innenrikshandel** commercio interno (nazionale); **innenriksminister** ministro degli Interni; **innenrikspolitikk** politica interna.

innskjærs tra le isole costiere, tra la costa e le isole, lungo la riva.

innerdel parte interna; **innerflate** superficie f (faccia) interna; **innerkant** bordo interno; **innerlomme** tasca interna; **innerlår** (slakt) parte interna della coscia; **innerside** lato interno, parte f interna; (hanske) palma (del guanto).

innerst (inderlig) intimo, (hemmeligst) più segreto; adv. in fondo; nel centro; intimamente; *det innerste* la parte più interna, il profondo; (hjertet, sjelen) l'intimo; *våre innerste tanker* i nostri pensieri più segreti; *av min innerste sjel* dal mio intimo; *aller innerst* il più profondo (di); (bortest) il più in fondo; (hemmeligst) il più segreto; *i mitt aller innerste* nell'intimo del mio cuore; ~ *inne i Sibir* nelle regioni più remote della Siberia; *aller* ~ proprio in fondo; *aller* ~ *i* in fondo a, nel più profondo di.

innersåle soletta; **innesitter** persona sedentaria; **innesitting** vita sedentaria.

inneslutte cingere; accerchiare; **innesluttet** fig. taciturno, riservato; ~ *i seg selv* chiuso in se stesso; ~ *vesen* se: **innesluttethet** taciturnità, mutismo, riservatezza.

innesnødd sepolto dalla neve.

innesperre rinchiudere, imprigionare, incarcerare; F metter dentro; (fugl) mettere in gabbia; **innespering** rinchiudimento, reclusione f, imprigionamento; **innestenge** se: **innesperre**.

innestå (kapital) essere collocato; ~ *for noe* rispondere di qc.; **innestående**, ~ *i bank* deposito bancario, denaro depositato in banca.

innett, ~ *vrede* ira ripressa (soffocata).

innetter indentro, verso il dentro, verso l'interno.

innværende presente, attuale, in corso; ~ *år* l'anno in corso; ~ *måned* il mese corrente; *i* ~ *sak* jur. nella fattispecie, nel caso attuale.

innfall (fiende) irruzione f, incursione f, invasione f; (tanke) idea; (åndrikt) colpo di genio; (vittig) battuta di spirito; (lunefullt) ghiribizzo; (lystig) (bella) trovata, scherzo; *gjøre* ~ fare irruzione, irrompere; *for et løyerlig* ~ che razza d'idea; *jeg fikk det* ~ *å* mi è venuta l'idea di.

innfallen (kinn, øyne) infossato; ~ *munn* bocca rientrante; *innfalne trekk* lineamenti mpl smunti.

innfalls- fys. d'incidenza; **innfallslodd** perpendicolare f; **innfallsvei** via (strada) d'accesso; **innfallsvinkel** angolo d'incidenza.

innfange prendere, catturare; ~ *med lasso* catturare col lazo (laccio); accalappiare.

innfatning (smykker, brille) montatura, incastonatura; (juvel) castone m; **innfatte** (juvel) montare, incastonare; (i bly) montare; **innfelle** se: **felle**.

innfiltre aggrovigliare, imbrogliare; **innfiltrering** aggrovigliamento; groviglio; **innfinne**; ~ *seg* trovarsi; presentarsi; (for retten) comparire.

innflette intrecciare; fig. også: intessere, inserire; ~ *spøk i talen* intramezzare il discorso con facezie; ~ *sitater i talen* infiorare il discorso di citazioni; **innfletting** intreccio; fig. inserzione f.

innflyger collaudatore m di aerei; **innflyging** (volo di) collaudo; (over fremmed område) incursione f aerea.

innflytelse influenza; (ved åndelig overlegenhet) ascendente m; influsso (*på, hos* su); *ha stor* ~ *på ens beslutninger* influire molto sulle decisioni di qn.; *ha en overveiende* ~ *på* esercitare una grande influenza su (di); **innflytelsesrik** influente.

innflytning sistemazione f (in un nuovo alloggio); installazione f; (til nytt sted) immigrazione f; *ved innflytningen i* nello stabilirsi (in, a); **innflytter** (leieboer) nuovo inquilino; immigrante m, f.

innforstått, *være* ~ *med* acconsentire a; *jeg er* ~ *med det* sono d'accordo in questo, per me va bene.

innfri svincolare, prosciogliere; (pant) cancellare; (kupong) pagare; (løfte) mantenere; ~ *sine gjeldsbeviser* onorare i propri impegni (di pagamento); **innfrielse** proscioglimento, svincolo, cancellazione f; pagamento; mantenimento.

innfødsrett diritto di cittadinanza (per nascita); *få* ~ ottenere la cittadinanza; *gi en* ~ naturalizzare qn.; **innfødt** indigeno, nativo; del paese, del posto; ~ *romer* romano di nascita.

innføre introdurre, immettere; importare; (protokoll) registrare; (varig) adottare, mettere in uso; ~ *på markedet* introdurre, lanciare sul mercato; ~ *igjen* ristabilire, far rivivere, ~ *en* (i et hus) presentare qn.; **innføring** introduzione f, immissione f, importazione f, lancio, adozione f.

innførsel merk. importazione f; **innførselsartikkel** articolo d'importazione; **innførselsforbud** divieto d'importazione; **innførselsforretning** ditta d'importazioni; **innførselstoll** diritti doganali d'importazione; **innførselsvarer** merci fpl d'importazione.

inngang entrata, ingresso; *ved inngangen til* all'en-

trata di, all'ingresso di; *rom med egen* ~ camera indipendente; **inngangsbønn** introito.
inngangsdør porta d'ingresso.
inngi (medisin) dare, somministrare; ispirare; ~ *anbud* fare un'offerta.
inngifte (beslektede personer) matrimonio tra consanguinei; **inngiftet** parente m, f acquisito (a).
inngjerde cintare, recintare.
inngnidning sfregamento, (kropp) frizione f.
inngravere incidere (*i stål* in, su acciaio); **inngreving** incisione f.
inngrep intervento; violazione f (*i di*); *gjøre* ~ *i* violare, usurpare, attentare a; **inngripe** se: gripe; **inngripende** profondo, radicale, penetrante; di capitale importanza.
inngrodd incarnato, incarnito; fig. incallito, inveterato; ~ *peppersvenn* scapolo impenitente.
inngyte versare, immettere; fig. (mot) infondere; (redsel) incutere; ispirare.
inngå tr. concludere, contrarre, fare; intr. entrare, arrivare, pervenire; ~ *ekteskap* contrarre matrimonio; ~ *i* far parte di, essere incluso in; **inngåelse** conclusione f, (il) contrarre; **inngående** (nøyaktig) minuzioso, accurato, preciso, dettagliato; (skip) in arrivo; *for* ~ di prossimo arrivo; ~ *undersøkelse* esame m accurato (minuzioso, attento).
innhakk tacca, intaglio; **innhav** mare m interno.
innhegne recintare, cintare; **innhegning** recinzione f; **innhegnings-** di recinzione.
innhente (nå) raggiungere, prendere; (samtykke) chiedere; ~ *etterretninger* procurarsi (ottenere) informazioni (*om* su, *hos* da); ~ *det forsømte* riguadagnare il tempo perduto.
innhold contenuto; (emne) materia, argomento; (rom-) capacità, capienza; (resymé) compendio; (ordlyd) tenore m; *det vesentligste* ~ la sostanza, l'essenziale; *et brev av følgende* ~ una lettera così concepita.
innholdsfortegnelse indice m, sommario; **innholdsliste** indice m, catalogo (pl.: -ghi).
innholdsløs vuoto, privo di contenuto; *føre en* ~ *samtale* parlare del più e del meno; **innholdsløshet** mancanza di contenuto, inconsistenza; **innholdsrik** ricco di contenuto, sostanzioso; ben fornito.
innhugg mil. carica (*på* contro); *gjøre et* ~ *på fienden* caricare il nemico; *gjøre et* ~ *i* fig. intaccare.
innhulle avviluppare, involgere; ~ *i likklede* avvolgere nel lenzuolo funebre (nel sudario); **innhylling** avvolgimento, copertura.
innhøste raccogliere; riporre nel granaio; **innhøsting** raccolto; mietitura.
innjage, ~ *en frykt* incutere timore a qn.; ~ *en skrekk* spaventare qn., atterrire qn.
innkalle (forsamling) convocare; mil. (ri)chiamare alle armi (sotto le armi); ~ *en årgang* (årsklasse) chiamare una classe; ~ *igjen* richiamare; ~ *til retten* citare in giudizio; **innkallelse** convocazione f; mil. chiamata (sotto le armi); *skriftlig* ~ *til møte* convocazione scritta.
innkapsle med. incistarsi, formare una cisti; **innkapsling** incistamento, incistidamento.
inkassere incassare, riscuotere; **inkassering** incasso, riscossione f; **innkast** sport rimessa.
innkjøp acquisto, comp(e)ra; *gjøre* ~ fare delle compere, fare la spesa; *gjøre* ~ *av noe* comprare (acquistare) qc.; *gjøre et fordelaktig* ~ fare un acquisto vantaggioso; *gjøre sine* ~ *hos* fornirsi (servirsi) da; **innkjøpsavdeling** reparto acquisti; **innkjøpskomité** commissione f d'acquisto; **innkjøpspris** prezzo d'acquisto; *til* ~ a prezzo di costo.

innkjøring (ny bil) rodaggio; se ellers: **innkjørsel** carreggio, trasporto con veicolo; porta carraia, entrata per veicoli.
innklamre mettere tra parentesi; *det innklamrede* la parentesi; **innklamring** il mettere tra parentesi.
innklarere sdoganare, svincolare; **innklarering** sdoganamento, svincolo.
innkomst sport arrivo (al traguardo); se ellers: **inntekt**; **innkreve** esigere il pagamento di, (inkassere) riscuotere; (skatter) esigere; **innkrevning** richiesta di pagamento; riscossione f; esazione f.
innkvartere alloggiare; **innkvartering** alloggiamento; sistemazione f; **innkvarteringsseddel** foglio di alloggio.
innlagt (i tre o.l.) intarsiato; (vedlagt) accluso; ~ *arbeid* lavoro d'intarsio; ~ *på sykehus* portato (ricoverato) in ospedale.
innland interno (del paese); **innlandshav** mare m interno; **innlandsis** calotta glaciale; **innlandsklima** clima m continentale.
innlast(n)ing mar. carico, imbarco.
innlate, ~ *seg med en* entrare in relazione con qn., avere rapporti con qn.; ~ *seg med alle og enhver* bazzicare chiunque, essere alla mano con tutti; ~ *seg på noe* impegnarsi (lanciarsi) in qc.; immischiarsi in qc.; (emne) abordar; (forbrytelse) invischiarsi, impegolarsi in qc.; ~ *seg i samtale* attaccar discorso; *det skal jeg ikke mer* ~ *meg på* non mi immischierò mai più in una cosa del genere; **innlatende** affabile, comunicativo.
innlede (begynne) iniziare, cominciare, aprire; (forberede) preparare, preludere a; mus. preludiare; **innledende** introduttivo, preliminare; **innleder** (foredrag) (primo) conferenziere m; **innledning** introduzione f, inizio, esordio; mus. preludio; (damp) iniezione f; **innledningsforedrag** (-tale) preambolo, discorso introduttivo; **innledningskapittel** capitolo iniziale.
innlegg (brev) allegato; (tøy) basta; (skjorte) sparato; (debatt) intervento; jur. comparsa; **innlegge**, ~ *seg ære ved noe* acquistare merito per qc.; ~ *seg stor ære* coprirsi di gloria; se ellers: legge (inn).
innleggelse ricovero (*på sykehus* in ospedale); **innlegging** (-ning) (vann, gass) installazione f; (i tre o.l.) intarsio; (soldater) alloggiamento.
innleggsåle soletta ortopedica, plantare m.
innlemme incorporare (*i* in), annettere (*i* a), includere (*i* in); **innlemmelse** incorporamento, incorporazione f, annessione f.
innleve, ~ *seg* (*på et sted*) acclimatarsi; ~ *seg i* (venne *seg til*) assuefarsi a, familiarizzarsi con; ~ *seg i en forfatter* compenetrare lo spirito di un autore.
innlevere consegnare, recapitare, rassegnare; (bagasje) depositare; **innlevering** consegna, recapito; deposito; **innleveringsbevis** ricevuta, scontrino; **innleveringsfrist** termine m di consegna; **innleveringstid** ora della consegna.
innlosjere alloggiare, installare; **innlosjering** alloggiamento, alloggio.
innlyd suono interno; *i* ~ all'interno del vocabolo.
innlysende evidente, chiaro, lampante; *gjøre* ~ rendere evidente, evidenziare; *gjøre noe* ~ *for en* far capire qc. a qn.; *det er* ~ *salta agli occhi*, è chiaro come la luce del sole; è lampante.
innløp (havne-) imboccatura, imbocco; **innløpe** se: løpe (inn).
innløse (pant) svincolare, disimpegnare, riscattare; se: innfri; **innløselig** riscattabile, redimibile, convertibile, rimborsabile; **innløsning** se: innfrielse.

innmelde se: melde (inn); **innmelding** iscrizione f; adesione f (i a); affiliazione f (i a); **innmeldingsskjema** modulo d'iscrizione.

innom prep. nell'interno di; *jeg skal komme ~ deg* passerò da te (da casa tua).

innordne disporre, coordinare, classificare.

innover adv. verso l'interno, internamente; prep. lungo, per di sopra a.

innpakning imballaggio, confezione f; impaccatura, incassatura; **innpaknings-** d'imballaggio.

innpass accesso, adito; *få (finne, vinne) ~* ottenere adito, essere ricevuto; *ha ~ hos* avere adito presso; *skaffe seg ~ hos* insinuarsi nelle grazie di.

innpode innestare; (smitte) inoculare (og fig.); *~ en noe* fig. inculcare qc. a qn.; **innpodning** innesto, inoculazione f.

innprente, *~ en noe* inculcare qc. a qn.; *~ seg noe* imprimersi qc. nella mente.

innramme (in)corniciare, montare, inquadrare.

innrede sistemare, disporre; arredare, ammobiliare; (fabrikk o.l.) attrezzare; **innredning** sistemazione f; arredamento; attrezzamento (av di).

innregistrere registrare; **innregistrering** registrazione f; **innreisetilatelse** permesso di entrata; **innreisevisum** visto d'entrata.

innretning (ordning) disposizione f, ordinamento, sistemazione f; organizzazione f; meccanismo; (tilpassing) aggiustaggio, adattamento; (greie) aggeggi; fam coso.

innrette disporre, ordinare, sistemare; organizzare; adattare; *~ sitt hus* metter su casa; *godt innrettet leilighet* appartamento ben disposto; *~ det slik at man kan ...* fare in modo che si possa ...; *~ seg* sistemarsi, regolarsi (*på å* in modo da); metter su casa.

innrigger iole f.

innrisse incidere (i su); **innrissing** incisione f.

innrullere arruolare; *la seg ~* arruolarsi; **innrulling** arruolamento.

innrykk afflusso, affluenza; *et stadig ~* un continuo via vai; **innrykke** (avis) inserire, pubblicare; **innrykking** (avis) inserzione f; mil. avanzata.

innrømme (tilstå) ammettere, confessare; riconoscere, convenire; (bevilge) accordare, concedere; *~ en frist* concedere una proroga; **innrømmelse** ammissione f, confessione f; concessione f; *gjøre en en ~* accordare un beneficio a qn.; *gjøre innrømmelser* fare concessioni.

innsamle raccogliere; cogliere; (kunnskaper) acquisire; (bidrag) fare una colletta, raccogliere fondi; **innsamling** raccolta; acquisizione f; colletta.

innsats posta, puntata; *gjøre en ~* fare uno sforzo; **innsatsvilje**, *ha ~ til* avere la ferma volontà di; F mettercela tutta in; *mangle ~* mancare di volontà.

innse riconoscere, rendersi conto di; *du innser nok (må jo selv ~) at* devi ben capire che; *det kan jeg ikke ~* non me ne rendo proprio conto; *jeg innser ennå ikke hvordan* non riesco ancora a capire come.

innseiling mar. arrivo (in porto).

innsende inviare, far pervenire, recapitare; **innsender** spedite m; (avis) corrispondente m; *fra en ~* un nostro lettore ci scrive.

innsette mettere, collocare; (mast) alberare; (i bok) inserire; (i smykke) incastonare; (bank) depositare; (i embete) installare, insediare; (som dommer) costituire; *~ en som arving* istituire qn. erede; *~ en igjen* reintegrare qn.; *~ en i hans tidligere rettigheter* riabilitare qn.; **innsettelse**, **-setting** collocamento; inserimento; incastonatura; insedia-

mento; costituzione f; reintegrazione f; riabilitazione f.

innsigelse obiezione f, protesta; *gjøre (nedlegge) innsigelser* protestare, sollevare obiezioni (imot contro; *hos en* da (presso) qn.).

innsikt penetrazione f, intendimento, conoscenza; (kunnskaper) lumi mpl; *få ~ i* prender conoscenza di; *ha ~ i* intendersi di, conoscere a fondo; **innsiktsfull** competente; (klok) intelligente.

innsjø lago (pl.: -ghi); **innsjøskipper** marinaio d'acqua dolce.

innskipe imbarcare (til per); **innskip(n)ing** imbarco; **innskip(n)ingssted** luogo d'imbarco.

innskjerpe raccomandare, ingiungere; **innskjerping** raccomandazione f, ingiunzione f.

innskjæring incisione f, intaglio; (kyst) insenatura, anfrattuosità.

innskrenke restringere, ridurre, diminuire; (begrense) limitare; *~ seg (sine utgifter)* ridurre le spese, (meget) fare sacrifici; *~ seg til* limitarsi a, accontentarsi di; **innskrenkende** restrittivo, limitativo; **innskrenket** ristretto, limitato; (monarki) costituzionale; (trang) (ri)stretto; (dum) scarso d'ingegno; **innskrenkethet** ristrettezza, limitatezza; fig. også: grettezza; stupidità; **innskrenking** restrizione f, limitazione f; (forbehold) riserva; *gjøre innskrenkinger m.h.t. noe* ridurre (diminuire) qc.

innskriden intervento.

innskrift iscrizione f, scritta; (på mynt) leggenda; *sette som ~* iscrivere; **innskrive** iscrivere; registrare; mat. inscrivere; *~ seg, la seg ~* (student) iscriversi; **innskrivning** iscrizione f, immatricolazione f; registrazione f; **innskrivningsgebyr**, **-penger** tassa d'iscrizione (d'immatricolazione), imposta di registro.

innskrumpet rattrappito, ridotto; med. atrofizzato; fig. incartapecorito; **innskrumping** restringimento.

innskudd (penger) versamento, deposito; (i forretning) apporto (di fondi), capitale m versato; **innskuddsrente** interesse m sul deposito.

innskutt merk. depositato, versato; *~ bemerkning* frase f intercalata.

innskyte merk. versare, depositare, pagare; (i tekst) interpolare, intercalare; se ellers: skyte; **innskytelse** ispirazione f; **innskyter** (bank) depositante m, f; **innskyting** (penger) versamento, deposito; (tekst) interpolazione f; (våpen) prova.

innskåret dentellato; inciso, intaccato.

innslag elemento, aspetto; nota caratteristica; *et utenlandsk ~* un contributo dall'estero.

innsmigre, *~ seg hos en* insinuarsi nelle grazie di qn., ingraziarsi qn.; **innsmigrende** insinuante, di lusinga; **innsmigring** lusinghe fpl, moine fpl.

innsnugling introduzione f (di merce di contrabbando); **innsnøring** ingrassaggio; unzione f.

innsnevre restringere, rendere angusto; **innsnøke**, *~ seg* intrufolarsi; insinuarsi.

innsnitt incisione f; (skår) tacca, intaccatura; (innsnevring) strozzatura; *gjøre et ~ i* incidere, intaccare; **innsnøring** allacciatura; restringimento.

innspare economizzare, risparmiare; **innsparing** risparmio, economizzare m.

innspile registrare (incidere); teatr. mettere in scena; (film) girare (produrre); **innspling** registrazione f; realizzazione f (scenica); ripresa.

innsprøyte iniettare; **innsprøyt(n)ing** iniezione f.

innstendig adj. insistente, pressante, urgente, vivo; *be ~ (på det innstendigste)* supplicare, sollecitare insistentemente; *jeg ber Dem ~ om å gjøre det* La scongiuro di farlo; **innstendighet** insistenza.

innstevne citare (*for retten* in giudizio); agire contro; **innstevning** citazione f (in giudizio); mandato di comparizione; **innstevnte** (il) convenuto.

innstifte istituire, fondare, creare; **innstiftelsesfest** festa d'inaugurazione; **innstifter** fondatore m, creatore m.

innstille (embete) proporre, presentare; (*foreslå*) proporre; (*maskin*) regolare, mettere a punto; (*stanse*) sospendere; **innstilling** presentazione f, proposta; (*maskin*) regolazione f, aggiustaggio, messa a punto; (*linse*) messa a fuoco; (*betaling*) sospensione f; *utnevnt etter fakultetets* ~ nominato su presentazione della facoltà; *innstillingens ordlyd* il testo della proposta; **innstillingsrett** diritto di presentazione.

innstudere studiare, preparare; **innstudering** studio; *være under* ~ essere allo studio.

innsuge succhiare; (*suge opp*) assorbire; (*pumpe*) aspirare; (*luft*) ispirare; ~ *med morsmelken* succhiare col latte materno; **innsug(n)ing** suzione f; inspirazione f; aspirazione f; assorbimento.

innsunket infossato, sprofondato; **innsvøpe** se: **innhulle**; **innsvøpning** avvolgimento.

innsåpe insaponare; **innsåpning** insaponatura.

innta prendere, ricevere; (*erobre*) conquistare; ~ *ballast* caricare zavorra; ~ *frokost(en)* fare colazione; ~ *en plass* prendere un posto, (*oppta*) occupare un posto; ~ *en annens plass* sostituire qn.; *være inntatt i* essere innamorato (invaghito, F *cotto*) di; *være (forut) inntatt imot* essere prevenuto contro.

inntagende piacevole, attraente, affascinante, seducente, incantevole; *ha et* ~ *ytre* essere di bell'aspetto; *det* ~ *i hans vesen* ciò che attira in lui.

inntekt entrata, introito, (*utbytte*) reddito, provenuto; *fast* ~ reddito fisso; *statens inntekter og utgifter* il bilancio dello stato; *ha store inntekter* avere cospicui redditi; *han har stor* ~ *av hagen sin* il suo giardino gli frutta molto; *ta (seg) til* ~ trarre profitto da, prevalersi da; *til* ~ *for* a beneficio di.

inntektsnivå redditizio, remunerativo, lucroso; **inntektskilde** cespite m (fonte f) di guadagno; risorsa; **inntektspost** partita attiva; **inntektsskatt** imposta sui redditi.

inntil prep. fino a, sino a; konj. finché, fino a che, fintantoché; ~ *kl. 10* fino alle dieci; ~ *for få år siden* fino a pochi anni fa; ~ *nå* fino ad ora, finora; ~ *da* fino ad allora, fin allora; ~ *videre* per ora, per il momento, (*til annet bestemmes*) fino a nuovo ordine; *vent* ~ *han kommer!* aspetta fino a che verrà!; *vent med å komme* ~ *du vet...* non venire prima di sapere...

inntilbens, *gå* ~ camminare coi piedi all'indietro.

inntog entrata, ingresso; *holde (sitt)* ~ fare il proprio ingresso; **inntogshøytidelighet** cerimonia d'ingresso.

inntre gl. entrare; (*hende*) accadere, avvenire, capitare, succedere, verificarsi; (*uventet*) sopraggiungere; (*begynne*) incominciare; (*tre i kraft*) entrare in vigore; ~ *i ektestanden* entrare nello stato matrimoniale; *på grunn av inntrådte forhindringer* a causa di imprevisti; **inntreffe** se: **inntre**.

inntrengende se: **innstendig**.

inntrykk impressione f (og fig.), impronta, segno; fig. sensazione f; *gjøre* ~ fare impressione (*på a*), provocare impressione (*på in*), fare effetto; *gjøre et godt* ~ fare (una) buona impressione; *han gjør et godt (dårlig)* ~ (også) si presenta bene (male); *gjøre* ~ *på en* impressionare qn.; *jeg har (fått) det* ~ *at ho* (avuto) l'impressione che.

intørket essiccato, secco (pl.: -chi); fig. inaridito; **intørking** essiccazione f.

innunder sotto, al di sotto di; ~ *jul* sotto Natale.

innvandre immigrare; **innvandr** immigrante m, f; **innvandring** immigrazione f.

innvarsle, ~ *en ny tid* preannunziare una nuova era.

innvende obiettare, ridire; *det er ikke noe å* ~ *mot det* non c'è nulla da obiettare su ciò; *han har alltid noe å* ~ trova sempre qc. a ridire.

innvendig interno, interiore; adv. all'interno, internamente; (*inne i seg, i tanken*) interiormente, nell'intimo; se også: **indre**.

innvending obiezione f; *gjøre innvendinger imot* sollevare obiezioni contro.

innveve intessere; ~ *med (stoff)* broccare.

innvidd, ~ *jord* terra consacrata; **innvie** inaugurare, rel. consacrare; (*velsigne*) benedire; (*klokke*) battezzare; ~ *en til Gud* consacrare qn. a Dio; ~ *en til prest (også)* conferire gli ordini sacri a qn.; ~ *en i noe* iniziare qn. a qc., mettere qn. a parte di qc.; **innvielse** inaugurazione f; consacrazione f; benedizione f; iniziazione f; **innvielsesfest** festa d'inaugurazione; **innvielsesgilde** pranzo d'inaugurazione; **innvielsespreken** predica di consacrazione; **innvielsestale** discorso inaugurale.

innvikle involuppare, aggrovigliare; (*floke til*) ingarbugliare; complicare; ~ *en i en sak* coinvolgere qn. in una questione (un affare); ~ *seg i* impegnarsi in; **innviklede forhold** complicazioni fpl.

innviklet involuppato, aggrovigliato; ingarbugliato; complicato; (*spørsmål*) complesso; (*stil*) tortuoso. **innvilge** acconsentire a, accondiscendere a; (*bønn*) esaudire.

innvinne guadagnare, conquistare; (*få tilbake*) ricuperare; (*få erstattet*) riacquistare; ~ *et stykke land fra havet* strappare un lembo di terra al mare.

innvirke, ~ *på* influire su, agire su; ~ *skadelig på* essere dannoso a, influire negativamente su; **innvirkning** influenza, azione f.

innvoller visceri mpl, (*dyrs*) interiora fpl, (*tarmer*) intestini mpl, F budella fpl; *ta innvollene ut av sven* trarre, sbudellare, (*kjøkken*) vuotare, pulire; **innvollorm** verme m intestinale.

innvortes, *til* ~ *bruk* per uso interno; se: **innvendig**. **innvåner** abitante m, f.

innynde, ~ *seg hos en* (cercare di) entrare nelle grazie di qn., ingraziarsi qn., insinuarsi nelle grazie di qn.

innøve studiare, imparare; ~ *noen* addestrare qn.; **innøving** esercitazione f, studio.

innånde aspirare, ispirare; med. inalare; **innånding** aspirazione f, inspirazione f; inalazione f; **innåndingsapparat** inalatore m.

insekt insetto; **insektbestøving** impollinazione f per opera di insetti; **insektbitt** puntura d'insetto; **insektdrepende** insetticida; **insektetende** insettivoro; **insekteter** insettivoro, (om insekt) entomofago (pl.: -gi); **insekten** entomologo (pl.: -gi); **insektlære** entomologia.

insektnål spillo di naturalista; **insektpulver** polvere f insetticida; **insektsamler** collezionista m, f di insetti; **insektsamling** raccolta (collezione f) di insetti; **insektsprøyte** polverizzatore m, nebulizzatore m (contro gli insetti); **insektverden** mondo degli insetti.

inserat articolo; inserzione f.

insinuasjon insinuazione f; insinuare insinuare.

insistere insistere; **insistering** insistenza.

insolvens insolvenza, insolvibilità; **insolvent** insolvente, insolvibile.

inspeksjon ispezione f; **inspeksjonshavende** ispettore m; **inspeksjonsreise** viaggio (giro) d'ispezione; **inspektrise** ispettrice f; **inspektør** ispettore m; (kost-skole) censore m.

inspirasjon ispirazione f; **inspirere** ispirare.

inspisere ispezionare, visitare; (ved skole) sorvegliare; **inspiserende** ispettore m, ispettrice f.

installasjon installazione f, impianto; **installasjonsforretning** impresa di impianti elettrici; **installatør** installatore m; elettricista m.

instans istanza; *i første* ~ in prima istanza; (først og fremst) in primo luogo; *i siste* ~ in ultima istanza; fig. in ultimo.

instinkt istinto; *av* ~ per istinto; istintivamente, d'istinto; **instinktmessig** istintivo.

institusjon istituzione f, istituto, organizzazione f, ente m; **institutt** istituto; ufficio; accademia.

instruere istruire; mettere al corrente (*om di*); **instruering** istruzione f; **instruks** istruzioni fpl; (skiltvakt-) consegna; *ifølge Deres* ~ in seguito (conformemente) alle Vostre istruzioni (el. direttive); **instruksjon** istruzione f; **instruktiv** istruttivo; **instruktør** istruttore m; istruttrice f.

instrument strumento; **instrumental** strumentale; **instrumentbrett** (fly, bil) cruscotto; (tannlege) mensola per gli strumenti; (lege) tavolo degli strumenti; **instrumentere** strumentare; **instrumentering** strumentazione f; **instrumenthandel** commercio di strumenti; **instrumentkasse** med. cassetta degli strumenti; cassa; **instrumentmaker** fabbricante m, f di strumenti; mus. liutaio; **instrumentveske** astuccio, borsa.

insulin insulina; **insulin-** insulinico (pl.: -ci).

integral integrale; **integralregning** calcolo integrale; **integrerende** integrante; **integritet** integrità.

intellektuell intellettuale; **intelligens** intelligenza; **intelligensalder** età mentale; **intelligenskvotient** quoziente m di intelligenza; **intelligenstest** prova di intelligenza; **intelligent** intelligente.

intendant intendente m, furiere m.

intensitet intensità; **intensiv** intensivo; intenso.

interdikt interdetto; *belegge med* ~ interdire.

interessant interessante; *gjøre* ~ rendere interessante; **interesse** interesse; *få (fatte)* ~ *for noe* prendere interesse a qc.; *nære (vise)* ~ *for* nutrire (mostrare) interesse per, interessarsi di; *det har liten* ~ *for ham* gli interessa poco; *ha* ~ *av å* aver interesse a; *i ens* ~ nell'interesse di qn.

interessefelleskap coincidenza di interessi; **interessefelt** sfera d'interessi, campo d'attività; **interesseløs** privo d'interesse, di nessun interesse; senza interessi, apatico (pl.: -ci); **interessent** merk. socio; **interessentskap** società in nome collettivo.

interessere interessare (*en for noe* qn. a qc.); ~ *seg for* interessarsi a (di); **interessert** interessato; *være* ~ *i en forretning* essere interessato in un affare; *være* ~ *i å kjøpe* essere interessato ad acquistare; **interessesfære** sfera (zona) d'influenza; merk. zona d'espansione.

interfoliere interfogliare.

interim interim m, inv.; **interimistisk** interimistico (pl.: -ci); provvisorio; adv. ad interim, interinalmente; **interims-** provvisorio, interinale; **interimsbevis** certificato (documento) provvisorio; **interimsregjering** governo provvisorio; **interimsutbytte** dividendo provvisorio.

interiørarkitekt arredatore m.

interjeksjon interiezione f; **interlinear-** interlineare; **intermeso** intermezzo.

internat convitto, internato; **internasjonal** interna-

zionale; **internere** internare; **internering** internamento.

interpellant interpellante m, f; **interpellere** interpellare, muovere un'interpellanza; **interpelling** interpellanza; **interpolere** interpolare; **interpolering** interpolazione f; **interregnum** interregno.

intervall intervallo; **intervenere** intervenire; **intervenient** interveniente m, f; **intervju** intervista; **intervjue** intervistare; **intervjuer** intervistatore m.

intestatarving erede m, f per successione intestata.

intet adj. (non) ... nessuno, (non) ... alcuno; s. nulla m, niente m; se også: *noe*; *det gjør* ~ (*til saken*), *det sier (betyr)* ~, *det har* ~ *å si* non fa niente, non significa nulla; *Gud har skapt alt av* ~ Dio ha creato tutto dal nulla; *aldeles (slett)* ~, ~ *som helst* proprio niente, assolutamente nulla; *for* ~ per niente, gratis; *bli til* ~ finire in niente; *det blir det* ~ *av* non se ne fa nulla.

intetanende inconsapevole, senza alcun sospetto; senza diffidenza; **intetheten** il nulla; **intetkjønn** (genere m) neutro; **intetsigende** insignificante, banale, futile, vano, trascurabile; ~ *person* nullità, ~ *snakk* discorsi mpl futili.

intim intimo; **intimitet** intimità.

intonere intonare; **intonering** intonazione f.

intransitiv intransitivo; **intransitivt** intransitivamente.

intrigant intrigante m, f og adj.; **intrige** intrigo (pl.: -ghi); **intrigere** intrigare; **intrikat** complicato, ingarbugliato, inestricabile; (vanskelig) complesso, delicato.

introduksjon introduzione f; **introdusere** introdurre, presentare.

invalid invalido s. og adj.; **invalidforsikring** assicurazione f contro l'invalidità; **invalidpensjon** pensione f d'invalidità.

inventar mobilia, masserizie fpl; **inventarliste** inventario; *oppta en* ~ compilare un inventario; fare l'inventario.

investere investire; **investering** investimento.

invitasjon invito; **invitere** invitare.

irer irlandese m, f.

irretesette rimproverare, fare osservazione a, riprendere; **irretesettelse** rimprovero, osservazione f, ramanzina, riprensione f.

iris bot. iris f, giaggiolo; anat. iride f.

irisk zool. fanello; **irlender(inne)** irlandese m, f.

ironi ironia; **ironiker** ironista m, f; **ironisere** ironizzare; ~ *over* fare dell'ironia su; **ironisk** ironico (pl.: -ci).

irr verderame m; ossido di rame.

irrasjonell irrazionale.

irre ossidarsi, coprirsi di verderame.

irrelevant irrilevante, senza importanza; jur. non pertinente, non probatorio; **irreligiøs** irreligioso; **irreligiositet** irreligiosità.

irret coperto di verderame, ossidato.

irritasjon irritazione f; fastidio; **irritere** irritare; (*gjøre irritert også*) stuzzicare, infastidire.

irsk irlandese.

is ghiaccio; (*spise*) gelato; *fryse til* ~ tr. gelare, ghiacciare; **isabellafarget** giallo isabella; **isavkjølet** ghiacciato, messo in ghiaccio; **isbanke** banco di ghiaccio, banchisa; **isbelte** fascia di ghiaccio; geol. zona glaciale; **isberg** iceberg m, inv., massa di ghiaccio galleggiante.

isbit cubetto di ghiaccio; **isbjørn** orso bianco (el. polare); **isblokk** blocco di ghiaccio; **isblomster** (rute) rose fpl di ghiaccio; **isbre** ghiacciaio.

isbrodd rampone m da ghiaccio; **isbryter** rompi-ghiaccio m inv.

iscenesettelse messa in scena, messinscena; **iscenesetter** regista m, f.
isdannelse formazione f di ghiaccio; (fly) incrostazione f di ghiaccio; **isdekke** coltre f di ghiaccio; **isdekt** coperto di ghiaccio; **isdrift** deriva dei ghiacci.
ise 1. s. (nise) focena, marsuino.
ise 2. v. tr., intr. ghiacciare; (legge ned) mettere in ghiaccio; se: iset.
isenkram (verktøy) ferramenti mpl; **isenkramhandel** (negozio di) ferramenta fpl.
iset coperto di ghiaccio, ghiacciato; **isfjell** montagna di ghiaccio; massa di ghiaccio galleggiante, iceberg m inv.; **isflate** distesa di ghiaccio; **isfri** libero dai ghiacci; **isgang** rottura dei ghiacci; **ishav** mare m di ghiaccio; (nordlige, sydlige) oceano glaciale (artico, antartico); **ishavs-** polare; **ishockey** hockey m inv. su ghiaccio; **ishud** mar. paraggiacci; **ishus** (til is) ghiacciaia; **ising** (av fisk) messa in ghiaccio; (islag) strato di ghiaccio.
isjas sciatica; **isjaserve** nervo sciatico.
iskake torta gelata (el. di gelato); **iskald** gelato, gelido, ghiacciato; **iskalott** calotta polare; **iskant** bordo del ghiaccio; **iskasse** ghiacciaia; **isklausul** mar. clausola dei ghiacci; **iskledd** coperto di ghiaccio; **isklump** cubetto di ghiaccio.
iskrem gelato; **iskremfabrikant** gelataio.
islag strato (coltre f) di ghiaccio; **islagt** ghiacciato, gelato; ~ *havn* porto bloccato dai ghiacci.
islam islam m; **islamisme** islam(ismo); **islamitt** islamico (pl.; -ci), islamita m, f, maomettano; **islami-tisk** islamico.
islandsk islandese; **islender** (genser) maglione m pesante (di tipo islandese); **islending** islandese m, f.
islett trama; *slå ~ i veven* tramare, passare la trama; **islettråd** filo della trama.
isløsning scioglimento dei ghiacci, disgelo; **ismaskin** gelatiera, sorbettiera; **ismasse** ammasso di ghiaccio; **ismur** muraglia (barriera) di ghiaccio.
isne ghiacciare; **isnende** glaciale.
isobar isobara.
isolator isolatore m; **isoler-** isolante; **isolere** isolare; **isolerende** isolante; **isolering** isolamento; **isoleringsmateriale** (materiale m) isolante.
isomslag impacco di ghiaccio; **isoterm** isoterma; **isotop** isotopo.
ispinne pinguino, ghiacciuolo.

isprenge, ~ *med* frammischiare (intramezzare) con.
israeler israeliano; **israelitt(isk)** israelita m, f.
isse cocuzzolo, vertice m del capo; *fra ~ til fot* da capo ai piedi, dalla testa ai piedi; **isseben** osso parietale; **issepunkt** zenit m.
isskap ghiacciaia; **isskorpe** crosta di ghiaccio; **isskruing** pressione f dei ghiacci; **issørpe** guazzo di ghiaccio fondente.
ista(d) (isted) poco fa, recentemente.
istandsette aggiustare, riparare, raccomandare; **istandsettelse** riparazione f, raccomandamento.
istapp ghiacciuolo; fig. pezzo di ghiaccio.
isted se: istad; **istedenfor** invece di, in luogo di, al posto di; se: sted.
istemme intonare; ~ *et kor* fare un coro.
ister sugna; **isterbuk** (vom) pancione m (og fig.).
istid periodo glaciale.
i stykker a (in) pezzi; *skjære ~* tagliare a pezzi; *slå ~* rompere, infrangere.
isvann acqua ghiacciata; acqua di ghiacciaio.
især soprattutto, specialmente, particolarmente; *hver ~* ciascuno; *skrive til hver ~* scrivere ad ognuno in particolare.
isøks piccozza; rompighiaccio.
italiener(inne) italiano (a).
itel linfonodo; **i tu** se: i stykker.
iver zelo, sollecitudine f, premura; (lidenskapelig) ardore m; *overdreven ~* zelo eccessivo; *uten ~* senza entusiasmo, tiepidamente; (slapt) svogliatamente; *drive noe med ~* fare qc. con entusiasmo; *ta fatt med fornyet ~* raddoppiare lo zelo; *vise ~ overfor* dimostrare sollecitudine per.
iverksette realizzare, effettuare, eseguire, dare esecuzione a, mettere in atto; **iverksettelse** esecuzione f, effettuazione f, realizzazione f, messa in opera.
ivre, ~ *for* dimostrare molto zelo (entusiasmo) per; ~ *imot* insorgere contro; **ivrig** zelante, sollecito, solerte; (glødende) fervente; (livlig) vivace; ~ *tilhenger* ardente sostenitore; ~ *etter å* impaziente di, ansioso di; *være ~ i et arbeid* dedicarsi con zelo ad un lavoro; *være for ~* dimostrare troppo zelo.
iørefallende che colpisce l'orecchio; mus. orecchiabile; **iøynefallende**, **-springende** che salta agli occhi, appariscente, vistoso, che attira gli sguardi; *på en ~ måte* vistosamente.

J

J, j J, j (utt.: i lungo) m, f.

ja 1. si; certo; già; ~ *naturligvis* certo che sì, senz'altro; ~ (da) benissimo; ~ *da!* ma sì; ~ *vel* va bene; *å ~!* (med glede) oh sì!, (= la gå) e va bene, sì; ~ *gjerne* volentieri; ~, *men* sì, ma; ~ *visst!* ma certo!; *si ~* dire di sì, (bekrefte) affermare, (innvilge) assentire; ~ *det tror jeg* lo credo; *det er vanskelig*, ~ *umulig* è difficile, anzi impossibile.
ja 2. s. sì m; *jaet* il sì; *jaene* i sì; *få ~* ottenere un sì; *hun gav ham sitt ~* ha accettato di sposarlo; *stemme ~* votare per; *svare (med) ~* rispondere di sì.
jaaa ... beh ...
jabbe trascinare i passi; **jafs** boccone m.
jag furia, fretta; ~ *etter lykken* caccia alla fortuna;
jage tr. cacciare, (forfølge) inseguire, dar la caccia a; intr. cacciare, andare a caccia; ~ *en bort* cacciare (via) qn.; ~ *hundene etter en* sguinzagliare i cani

dietro a qn.; ~ *fra hverandre* disperdere; ~ *en inn* costringere qn. a entrare, cacciare qn. in casa; ~ *opp* (vilt) alzare; ~ *til døde* (vilt) spossare; ~ *ut* scacciare, espellere (av, fra da); se *ellers sammen-setn*.

jager (skip) caccia m inv., cacciatorepediniere m inv.; (seil) controfiocco; (fly) (aereo da) caccia m inv.

jaguar giaguaro.

jakke giacca; **jakkedress** completo.

jakobiner giacobino; **jakobinerklubb** circolo dei giacobini; **jakobinsk** giacobino; **jakobinerlue** berretto frigio.

jakt (det å jage) caccia; (skip) cutter m inv.; *gå på ~* cacciare, andare a caccia; *gjøre ~ på* dare (la) caccia a; **jakt-** (oftest) di caccia.

jaktberettiget avente diritto di caccia; **jaktbytte** cac-

cia, cacciagione f; **jaktdistrikt** zona di caccia; **jakt-falk** girifalco; (dressert) falcone m; **jakthorn** corno da caccia; **jakthund** cane m da caccia; **jakthytte** capanno; **jaktkort** permesso di caccia; **jaktkyndig** esperto di caccia; **jaktkyndighet** abilità di cacciato-re.

jaktlov legge sulla caccia; **jaktrett** diritto di caccia; **jaktselskap** associazione f di cacciatori; partita di caccia; **jakttid** stagione f di caccia; **jakttur** partita di caccia; **jaktutstyr** equipaggiamento del cacciatore; **jaktvesen** (tutto ciò che riguarda la) caccia; **jaktveske** carniera m.

jambe giambo; **jambisk** giambico (pl.: -ci).

jammer (elendighet) miseria, sventura; (sorg) infelicità, tristezza; (klage) lamento; (ynk) pietà; *det er den rene ~* è una cosa pietosa; **jammerdal** valle f di lacrime; **jammerfull** lamentevole; **jammerlig** pietoso, miserando; adv. miserevolmente, da far pietà; **jammerlighet** miseria; **jamre**, ~ (seg) lamentarsi; **jamring** lamenti mpl.

janitsjar giannizzero; **janitsjarmusikk** musica per banda.

januar gennaio; *i ~ (måned)* in (nel mese di) gennaio; *i begynnelsen (slutten) av ~* ai primi (alla fine) di gennaio.

janpaner(inne) giapponese m, f; **japansk** giapponese.

jar(e) (på tøy) cimoso, vivagno; **jarl** hist. conte m.

jask trascuratezza, sbadataggine f; (dårlig arbeid) lavoro mal fatto, abborracciatura; **jaske** abborracciare, tirare via; ~ *fra seg et arbeid* buttar giù un lavoro alla peggio.

jasmin gelsomino.

jaspis diaspro; **jaspisfarget** color m del diaspro.

jas(s)å davvero!; ma guarda!; ah si!

jatte dire (sempre) di sì; ~ *med en* dare sempre ragione a qn.; **javanaser**, **javanesis** giavanese.

jeg io; ~ *for mitt vedkommende* io come io; *jeget* l'io; *mitt annet* ~ il mio alter ego; *mitt hele* ~ tutto il mio essere.

jeger cacciatore m; **jeger-** alla cacciatore, di caccia- (tore); **jegerhorn** corno di caccia; **jegermessig** alla cacciatore, da cacciatore; **jegermester** capocaccia m; **jegerske** cacciatrice m; **jegerspråk** linguaggio dei cacciatori.

jekk (donkraft) cricco (pl.: -chi); **jeksel** molare m; **jekt** se: **jakt**; **jenke** adattare.

jente ragazza, bambina, fanciulla; **jentefut** donaiuolo, chi rincorre le gonnelle; **jentunge** ragazzina, bambinetta, bimba.

jeremiade geremiade f.

jern ferro; **gammelt** ~ ferraglia; *han er et ~* è un gran lavoratore; iron. è uno stacanovista; *ha mange ~ i ilden* avere molta carne al fuoco; *han har for mange ~ i ilden* fa troppe cose alla volta; *smi mens jernet er varmt* battere il ferro finché è caldo.

jern- (oftest) di ferro; **jernalder** età del ferro; **jernarbeid** lavoro in ferro; **jernarbeider** operaio siderurgico; **jernband** (-bånd) cerchio di ferro, nastro di ferro, cerchione m, reggetta di ferro.

jernbane ferrovia; strada ferrata; *med ~* per ferrovia; **jernbane-** (oftest) ferroviario; **jernbaneanlegg** costruzione f di ferrovie; **jernbanebetjent** impiegato delle ferrovie, ferroviere m; **jernbanebillett** biglietto ferroviario; **jernbanebru** ponte m ferroviario, viadotto; **jernbanedrift** servizio ferroviario; **jernbaneferge** nave f traghetto; **jernbaneforbindelse** comunicazione f ferroviaria; **jernbaneforgreining** diramazione f della strada ferrata; **jernbanefrakt** porto ferroviario; **jernbanefunksjoner** funzionario delle ferrovie.

jernbanekart carta delle strade ferrate; **jernbaneknutepunkt** nodo ferroviario; **jernbanekupé** scompartimento; **jernbanelegeme** massicciata; **jernbanelinje** linea ferroviaria; **jernbanemann** ferroviere m; **jernbanemateriell** materiale ferroviario (rotabile); **jernbanenett** rete f ferroviaria; **jernbaneovergang** passaggio a livello; **jernbanerestaurant** ristorante m (buffet m inv.) della stazione; **jernbanerestauratør** gestore m del ristorante della stazione; **jernbanerute** orario ferroviario; **jernbaneselskap** società ferroviaria.

jernbaneskinne rotaia (del treno); **jernbanespor** binario; **jernbanestasjon** stazione f ferroviaria; **jernbanestoppested** fermata, stazione f; **jernbanestreik** sciopero dei ferrovieri; **jernbanetakst** tariffa ferroviaria; **jernbanetrafikk** movimento ferroviario; **jernbanetransport** trasporto a mezzo ferrovia; **jernbaneulykke** incidente m ferroviario; (større) disastro ferroviario; **jernbanevogn** vagone, vettura, carrozza.

jernbekledning rivestimento in (di) ferro; **jernbeslag** ferratura; bandella; **jernbeslått** ferrato; **jernbetong** cemento armato; **jernbjelke** putrella; **jernblikk** latta, lamierino di ferro; **jernbru** ponte m di ferro; **jernbyrd** prova del fuoco.

jernfat fusto (botte f) di ferro; **jernfattig** povero di ferro; **jernfilspen** limatura di ferro; **jernflid** impegno ferreo; **jernforhudet** corazzato.

jerngruve miniera di ferro.

jernhandel ferramenta, ferrareccia; **jernhandler** negoziante di ferramenta; **jernhard** duro come il ferro; fig. ferreo; **jernhelbred**, -helse salute f di ferro (el.: ferrea); **jernholdig** ferruginoso; ferrigno; **jernholdighet** ferruginosità; contenuto di ferro; **jernhud** rivestimento di ferro.

jernindustri industria siderurgica; **jernkilde** sorgente f ferruginosa; **jernkonstruksjon** costruzione f in (di) ferro; **jernkram** ferramenta.

jernlenke catena di ferro; **jernlunge** polmone m d'acciaio; **jernmikstur** preparato (medicinale) che contiene ferro; **jernnatt** notte fredda nella seconda metà d'agosto; **jernoppøsning** soluzione f ferruginosa.

jernpille pillola di ferro; **jernring** anello di ferro; cerchio di ferro.

jernskrap rottami mpl di ferro, ferraglia; **jernspett** palanchino; **jernstang** barra di ferro; **jernstreng** filo di ferro; **jernstøper** fonditore m; **jernstøperi** fonderia di ghisa.

jernteppe paratia tagliafuoco; cortina (sipario) di ferro; **jerntråd** filo di ferro.

jernvann acqua ferruginosa; **jernvarehandel** (negozio di) ferramenta; **jernvarer** ferramenta, ferrame m, ferrareccia; **jernverk** ferriera, stabilimento siderurgico; **jernvilje** volontà ferrea.

jerpe francolino di monte; **jerv** ghiottone m.

jesuitt gesuita m, f; **Jesuitterorden** ordine dei Gesuiti, Compagnia di Gesù; **jesuittervesen** gesuitismo; **jesuittisk** gesuitico (pl.: -ci); adv. også: da gesuita. **Jesusbarnet** il Bambino Gesù; **Jesus Kristus** Gesù Cristo.

jetfly aereo a reazione; **jetjager** caccia m inv. a reazione; **jett** (kull) giaietto, giavazzo.

jette gigante m; **jettegryte** marmitta dei giganti.

jevn pari; liscio; (flat) piano, piatto; (ensartet) uguale, uniforme; (likefram) semplice; (ringe) ordinario; (regelmessig) regolare; *på ~ vei* su (per) strada pianeggiante; ~ *saus* salsa densa; *gjøre ~* spianare, levigare; **jevnaldrende** coetaneo.

jevnbyrdig pari; *være ens jevnbyrdige* essere pari a

qn.; fig. essere alla stessa altezza (allo stesso livello) di qn.; **jevnbyrdighet** parità.

jevndøgn equinozio; **jevndøgns-** equinoziale.

jevne spianare, appianare; (*glatte*) levigare; (*gjøre vannrett*) livellare; (*saus*) addensare; ~ *veien for en* appianare la strada a qn.; ~ *med jorda* radere al suolo.

jevnføre paragonare, confrontare (*med a, con*); *jevnfør side 3* vedi (a) pagina 3; **jevnføring** paragone m, confronto; (*håndskrifter*) collazione f.

jevn god pari, uguale (*med a*); **jevnhet** uguaglianza, parità; uniformità, regolarità; **jevning** (suppe-) pastella, farina stemperata in acqua; **jevnlig** frequente, regolare; adv. også: sovente.

jevnsides fianco a fianco, l'uno accanto all'altro, in riga; **jevnt** adv. in modo regolare; (*middels*) mediocre, così così; (*ofte*) sovente, regolarmente.

jibbe mar; orientare (*seil, bom*).

jiddisch, jiddisk yiddish.

jo sì; certo; *se: ja; jeg sa deg det* ~ te l'avevo ben detto io; *det vet du* ~ *godt* lo sai benissimo; *huset er* ~ *pent!* ma è bella la casa!; *han var* ~ *ikke gift* dopo tutto non era sposato; ~ *mer...* *dess mer* più... più; ~ *mindre...* *desto mindre* meno... meno; ~ *mer jeg lytter, dess mindre forstår jeg* più ascolto e meno capisco; ~ *flere venner en har, desto lykkeligere er en* più amici si hanno, più felici si è; ~ *færre de er, dess bedre* meno sono meglio è; ~ *for* ~ *heller* prima sarà meglio è.

jobb lavoro, occupazione f, impiego (pl.: -ghi), (*kortere*) lavoretto; **jobbe** fam. lavorare; merk. compiere manovre di aggrottaggio; **jobber** merk. aggrottatore m; **jobbing** lavoro; merk. aggrottaggio.

jobspost brutta notizia.

jockey fantino; *jockey*; **jockeylue** berretto da fantino; **jockeytrøye** casacca da fantino.

jod iodio; med. tintura di iodio; **jodde** disinfettare con tintura di iodio; **jodforgiftning** avvelenamento da iodio; **jodholdig** iodato, iodifero; **jodkalium** ioduro di potassio.

jodle cantare alla tirolese; **jodling** jodel m inv.

jodoform iodoformio; **jodtinktur** tintura di iodio.

johannesbrød carruba; **johannesbrødtre** carrubo.

Johannitterorden ordine m dei Cavalieri di Malta.

jolle barchetta, piccolo battello.

jomfru vergine f; pulcella; (*brulegger-*) mazzeranga, pillo; *den hellige* ~ la Santa Vergine; ~ *Maria* la Vergine Maria; *gammel* ~ zitella.

jomfrubur gineceo; **jomfrudom** verginità; **jomfruelig** verginale; litt. virgineo; **jomfruelighet** verginità; **jomfrufødsel** partenogenesi f; **jomfrukloster** collegio femminile religioso; **jomfrunalsk** da zitella; pudibondo; **jomfrustand** stato di vergine, stato nubile; **jomfrutale** discorso di esordio, primo discorso (di un deputato); *holde sin* ~ parlare per la prima volta (in parlamento).

jonglør giocoliere m; **jonglørkunst** giocoleria.

jonisk ionico (pl.: -ci).

jonsok San Giovanni; **jonsokaften** vigilia di San Giovanni; **jonsokdag** giorno di San Giovanni.

jord terra; (*jordbunn*) terreno, suolo; *kaste* ~ *på kista* gettare terra sulla bara; (*liggende*) *på jorda* a terra; (*her*) *på jorda* (*i verden*) sulla terra, quaggiù; *på Guds grønne* ~ sotto il sole; *bære til jorda* (*graven*) sotterrare; *falle til jorda* cadere a terra; *under jorda* sotterra; *som lever under jorda* sotterraneo; *gå under jorda* darsi alla macchia.

jordaktig terroso, terreo; **jordakse** asse m terrestre; **jordarbeid** agricoltura; lavori mpl di sterro; **jordarbeider** chi lavora la terra; steratore m; **jordbek** bi-

tume m; **jordbeskrivelse** descrizione f della terra; geografia.

jordbruk agricoltura; **jordbruker** agricoltore m, coltivatore m diretto; **jordbrukerlassen** i coltivatori mpl diretti, i contadini mpl; **jordbrukslære** agronomia; **jordbrukspolitikk** politica agraria; **jordbruksprodukt** prodotto agricolo.

jordbunden attaccato ai beni terreni; materialista.

jordbunn terreno, suolo; **jordbunnskære** geognosia.

jordbær fragola; **jordbærbed** aiuola di fragole; **jordbæris** gelato di fragole; **jordbærplante** fragola.

jordbærsaft sciroppo di fragole; (*rå*) succo di fragola; **jordbærtid** stagione f delle fragole.

jorddrott proprietario terriero, latifondista m.

jorde 1. v. elektr. mettere a terra; *ikke jorget* senza presa di terra; **jorde** 2. s. campo.

jordeiendom proprietà terriera, fondo, (*stor*) latifondo; **jordeier** proprietario terriero; **jordfarget** terreo; **jordfellesskap** comunanza di terre; **jordfeste** seppellire; **jordfesting** sepoltura; **jordflekk** pezzo di terra, fazzoletto di terra; parcella; **jordforbindelse** elektr. presa di terra; **jordfyll** riporto di terra, colmata; **jordgolv** pavimeto di terra battuta.

jordhaug massa (cumulo) di terra, monticello; **jordhytte** capanna di terra; **jording** presa di terra; **jordisk** terreno, terrestre; *alt* ~ *forgår* tutto ciò che è terreno ha un fine; **jordkabel** cavo sotterraneo; **jordklode** globo terrestre; **jordklump** zolla di terra.

jordlag strato di terra; **jordledning** filo della presa di terra; **jordloppe** altica; **jordlov** legge f agraria; **jordlukt** odore m di terra (fresca); **jordløs** senza terra.

jordmagnetisme magnetismo terrestre; **jordmor** levatrice f, ostetrica; **jordmorkunst** ostetricia.

jordnøtt arachide f, fam. nocciolina.

jordolje petrolio grezzo.

jordomseiler navigatore m che ha fatto il giro del mondo; **jordomseiling** giro (circumnavigazione f) del mondo; **jordomveltning** cataclisma m; **jordoverflate** superficie f terrestre.

jordperiode periodo geologico; **jordpåkastelse** (il) gettare (tre palette di) terra sulla bara del defunto; **jordras** smottamento, cedimento del terreno, frana; **jordreform** riforma agraria.

jordskifte divisione f di terre; **jordskjelv** terremoto, sisma m; **jordskorpe** crosta terrestre; **jordskred** frana, smottamento; **jordskyld** imposta fondiaria; **jordslag** macchia di muffa (el.: d'umidità); (-art) qualità di terra; **jordslå** (plante) piantare provvisoriamente; **jordslått** macchiato d'umidità, picchiato di muffa; (plante) messo in terra (piantato) provvisoriamente.

jordsmak gusto di terra; *ha* ~ sapere di terra; **jordsmønn** terreno, qualità di terreno; **jordstrekning** estensione f di terreno; **jordstrøk** regione f, zona; **jordstykke** pezzo di terra, parcella.

jordutskiftning ricomposizione f di proprietà rurale (frazionata); **jordutstyking** frazionamento di terre.

jordvei terreno arabile; **jordveiverdi** valore m della proprietà (fondiaria); **jordvoll** bastione m (argine m) di terra.

jordånd genio (spiritello) della terra.

jotun omtr. gigante m; **jotunheim** dimora dei giganti. **jour, vare å** ~ *med* essere al corrente di, essere aggiornato per quel che riguarda; **journal** med. libro delle visite, cartella clinica; mar. libro (giornale m) di bordo; *føre journalen* tenere il giornale (diario); **journalist** giornalista m, f; **journalistikk** giornalismo; **journalistisk** giornalistico (pl.: -ci); adv. også: da giornalista.

jovial gioviale; **jovialitet** giovialità.

jubel giubilo, esultanza; **jubelrop** grido di giubilo; **jubelår** anno giubilare, giubileo; **jubilant** festeggiato, chi festeggia un anniversario; **jubilere** festeggiare un anniversario; **jubileum** anniversario, giubileo; **100 års** ~ centesimo anniversario, centenario; **50-års** ~ cinquantesimo anniversario, giubileo; **feire et** ~ festeggiare un anniversario; **juble** esultare; trionfare; **jubling** esultanza, giubilo.

judaskyss bacio di Giuda; **judaspenger** trenta denari mpl; **judasøre** bot. orecchio di Giuda; mar. apostolo.

judisiell giudiziale, giudiziario; **judisium** giudizio.

jugle, ~ *seg ut* vestirsi in modo ridicolo e stravagante, conciarci.

jugoslav(isk) jugoslavo, jugoslavo.

juks imbroglio, trucco; (*dårlig arbeid*) lavoro mal fatto; (*verdilos vare*) paccottiglia; **jukse** barare, imbrogliare; (*eksamen*) copiare.

jul natale m; *holde* ~ festeggiare il Natale; *ønske en en gledelig* ~ fare gli auguri di Natale a qn.; *i jula* a Natale; *til* ~ per Natale; **julaften** la vigilia di Natale; *lille* ~ l'antivigilia di Natale.

jule, ~ *en opp* picchiare qn. di santa ragione.

jule- di Natale; natalizio; **julebudskap** il Vangelo di Natale, la lieta Novella; **julebukk** omtr. maschera di Natale; **juledag** il giorno di Natale; *annen* ~ il giorno di Santo Stefano; **juleferie** vacanze fpl di Natale (el.: natalizie).

julegave regalo di Natale, strenna natalizia; **julegilde** pranzo di Natale, (etter midnatt) cenone m; **juleglede** festosità del Natale; bot. begonia; **julehelg** feste fpl di Natale; **julehilsen** auguri mpl natalizi; **juleinnkjøp** spese fpl (acquisti mpl) di Natale; **julekaktus** epiphyllum m; **juleknask** ghiottonerie fpl natalizie; **julekort** cartolina di Natale; **julekveld** vigilia di Natale.

julemat piatti mpl natalizi; **julemerke** bollino di Natale (per beneficenza); **julemerker** rel. presagi mpl (prodigi mpl) di Natale; **julemorgen** mattina del giorno di Natale; **julenatt** notte f santa; **julerose** rosa di Natale, elleboro; **julesang** canto natalizio, (salme) inno di Natale; **juletid**, *ved* ~ intorno a Natale; **juletre** albero di Natale; **juletrepynt** ornamenti mpl per l'albero di Natale; **juleutstilling** esposizione f (mostra) di Natale.

juli luglio; **juli-** di luglio; **juliansk** giuliano.

juling sacco di botte, F fracco di legnate.

julisk, *den juliske slekt* la stirpe giulia; *De juliske Alper* le Alpi Giulie.

jumper maglione m, pullover m inv.

jungmann mar. giovanotto.

juni giugno; *i* ~ in (a) giugno; *i slutten av* ~ alla fine di (el.: a fine) giugno; **juni-** di giugno.

junior junior m, f; (*mots. faren også*) figlio, il giovane.

junker giovane gentiluomo di campagna; (tittel) cavaliere; iron. nobiluccio, signorotto.

junonisk giunonico (pl.: -ci).

jur mammella, poppa; (i mat) tettina.

jura- geol. giurassico (pl.: -ci).

juridisk giuridico (pl.: -ci); ~ *bok* libro di diritto; ~ *fakultet* facoltà di giurisprudenza (el.: di legge); ~ *forelesning* lezione f di diritto; ~ *konsulent* consulente legale; ~ *student* studente di legge; ~ *person* persona giuridica; *fra et* ~ *synspunkt* da un punto di vista giuridico, giuridicamente (parlando); **jurisdiksjon** giurisdizione f; **jurisprudens** giurisprudenza; **jurist** dottore m in legge, legale m; (skribent) giurista m, f; **juristeri** cavilli mpl da leguleio.

jury giuria; **jurymedlem** giurato; **jus** diritto; *studere* ~ studiare legge (el.: giurisprudenza).

justere adattare; rettificare; regolare, aggiustare; typ. giustificare; **justerer** aggiustatore m; regolatore m; typ. giustificatore m.

justering aggiustaggio; adattamento, rettificazione f; regolazione f; typ. giustificazione f; **justérkammer** ufficio pesi e misure; **justèrmester** verificatore m dei pesi e delle misure; **justèrvekt** bilancia di verifica; **justèrvesen** ente m di verifica (controllo) dei pesi e delle misure.

justis giustizia; *holde* ~ mantenere la disciplina; **justisdepartement** ministero di grazia e giustizia; **justisminister** ministro di grazia e giustizia; **justismord** errore m giudiziario; **justissak** processo penale; **justitiarius** presidente m di tribunale; (*høyesteretts-*) presidente di corte suprema; **justitiell** giudiziale, giudiziario.

jute iuta; **jutul** gigante m (legendario).

juv burrone m, dirupo.

juvel gioiello, gioia, gemma; *falske juveler* gioielli mpl falsi, gioielli d'imitazione; **juvelér** gioielliere m; **juvelérarbeid** lavoro di gioielleria; **juvelérbutikk**, -*forretning* gioielleria, oreficeria; **juvelérkunst** gioielleria; **juvelhalsbånd** collana di pietre preziose; **juvelhandel** commercio di preziosi; **juvelskrin** portagioie m inv.; **juvelsmykke** gioiello.

jyde, **jysk** jutlandese.

jypling sbarbatello, pivello.

jærtegn presagio, prodigio, portento.

jøde ebreo, israelita m, f; giudeo; *den evige* ~ l'ebreo errante; **jødedom** ebraismo, giudaismo; **jødefiende** antisemita m, f; **jødefiendsk** antisemita.

jødeforfølgelse persecuzione f degli ebrei; **jødegate** strada degli ebrei; **jødehat** antisemittismo; **jødekirke** sinagoga; **jøde kvarter** quartiere m ebraico, ghetto; **Jødeland** Palestina, Giudea; **jødeprest** rabbino; **jødespørsmål** questione f israelita, problema ebraico; **jødetro** fede f israelita.

jødetyisk(er) yiddish; **jødinne** ebrea; **jødisk** ebreo, israelita, israelitico (pl.: -ci), giudaico (pl.: -ci).

jøkel ghiacciaio; **jøkelelv** torrente m di ghiacciaio.

jøss(es) Gesummaria!; Gesummio!; all'anima.

jål leziosaggine f, smorfie fpl, scioccheria; **jåle** 1. s. persona leziosa (smorfiosa); **jåle** 2. v. fare versi, comportarsi con sciocca affettazione; **jålet** lezioso, manierato, sciocco (pl.: -cchi); **jåling** (tøvekopp) grullerello, sciocco (pl.: -cchi).

K

K, k **K, k** (leses: cappa) m, f.

kabal solitario; *legge en* ~ fare un solitario.

kabaret cabaret m inv.; caffè concerto; (rett) piatto di pesce e carne in gelatina; **kabaretfat** vassoio per antipasti.

kabel cavo; **kabelfeil** guasto ad un cavo; **kabelgarn** spago da gomena; **kabelhylster** rivestimento di cavo; **kabellegging** posa di cavo; **kabellengde** mar. lunghezza di ca. un decimo di miglio marino.

kabelskip (nave f) posacavi f inv.; **kabeltau** cavo; **kabeltelegram** cablogramma m; *sende* ~ cablare.

kabinett gabinetto; salottino, boudoir m inv.; **kabinettsekretær** segretario di gabinetto; **kabinettsspørsmål**, *stille* ~ chiedere il voto di fiducia, porre la questione di fiducia.

kabyss cambusa; **kadett** se: landskadett, sjøkadett; **kadettmesse** quadrato degli allievi ufficiali; **kadettskip** nave f scuola per allievi ufficiali.

kafé caffè m inv.; caffetteria; **kafévert** caffettiere m.

kaffe caffè m inv.; ~ *med fløte* caffè con panna; ~ *med melk* caffè latte m, cappuccino; *brent* ~ caffè tostato; *malt* ~ caffè macinato; *sterk (tynn)* ~ caffè ristretto (lungo); **kaffeblanding** miscela di caffè; **kaffebrenner** (mann) torrefattore m; (redskap) tostacaffè m inv.; **kaffebrenning** torrefazione f del caffè; **kaffebrett** (vassoio con) servizio da caffè; **kaffebrun** colore m del caffè; **kaffebrønne** chicco di caffè; **kaffebønner** caffè non macinato; *malte* ~ caffè macinato; **kaffedoktor** caffè m corretto; **kaffedåse** scatola del caffè.

kaffeerstatning surrogato di caffè; **kaffegrut** fondo di caffè; **kaffein** caffeina; **kaffeinfri** decaffeinato.

kaffeis gelato al caffè.

kaffekanne caffettiera; **kaffekjele** ramino, bricco di caffè; **kaffekopp** tazzina da caffè; **kaffekvern** macinino da caffè, macinacaffè m inv.; **kaffelikør** liquore m al caffè; liquorino; **kaffemaskin** macchina da caffè; fam. macchinetta; **kaffeplantasje** piantagione f di caffè; **kaffepose** sacchetto per filtrare il caffè; **kaffepris** prezzo del caffè.

kaffer cafro.

kaffesekk sacco di (da) caffè; **kaffeservise** servizio da caffè; **kaffeskvett** goccio di caffè; **kaffeslabberas** ricevimento dove si serve il caffè; **kaffesurrogat** surrogato di caffè; **kaffetilsetning** olandese m; **kaffetrakt** filtro da caffè; **kaffetre** (pianta di) caffè.

kaftan caffettano.

kagge barilotto, botticella.

kahytt mar. cabina; **kahyttpassasjer** passeggero di cabina; **kahyttskappe** tambucio.

kai banchina, molo, calata; *legge til* ~ accostare, attraccare; *ligge ved* ~ essere ormeggiato alla banchina; *på kaien* sulla banchina, sul molo; **kaiavgift** diritti mpl di ormeggio.

kaie zool. taccola; **kainitt** kjem. kainite f.

kainsmerke marchio di Caino.

kaiplass posto d'ormeggio, posto di ammaraggio.

kajakk kayak m inv.; *ener* ~ kayak; *toer* ~ kayak a due; **kakadue** cacatua m inv.

kakao cacao; **kakaobønne** seme m di cacao; **kakaolikor** liquore m al cacao, crema di cacao; **kakaotre** cacao.

kake dolce m, torta; **kaker** (små-) paste fpl, pasticcini mpl; **kakebakeri** pasticceria; **kakedeig** pasta

(impasto) per dolce (torta); **kakefat** vassoio per dolci, guantiera; **kakeform** tortiera, teglia, stampo per dolci; **kakelinne** tempo mite (disgelo) nel periodo prenatalizio; **kakespade** paletta per dolci.

kake(r)lakk blatta, scarafaggio.

kakkelovn stufa; *se til (passe) kakkelovnen* badare alla stufa; **kakkelovnskrok** angolo della stufa; **kakkelovnsplate** piastra della stufa; **kakkelovnsrør** tubo di stufa; **kakkelovnsskjerm** parafuoco.

kakle chiocciare, fare coccodè; fig. cicalare; **kakling** (il) chiocciare, coccodè m inv.; fig. cicaleccio.

kakse grosso proprietario terriero; pezzo grosso.

kaktus cactus m inv.; **kalabreser**, -sisk calabrese.

kalas festino; banchetto; bisboccia.

kald freddo (og fig.); *det er kaldt* fa freddo; *bli* ~ raffreddarsi; *det blir kaldt* farà freddo, si fa freddo; *jeg er blitt helt* ~ sono intirizzito; se også: kold; **kaldbeitel** tagliolo a freddo.

kaldblodig a sangue freddo; fig. che ha sangue freddo; *handle* ~ agire a sangue freddo; **kaldblodighet** sangue m freddo.

kaldflir sorriso sprezzante, sogghigno; **kaldflire** sorridere sprezzantemente, sogghignare.

kaldmeisel tagliolo a freddo; **kaldsvette** sudare freddo; **kaldtvannskran** rubinetto dell'acqua fredda.

kaleidoskop caleidoscopio.

kalesje (vogn) mantice m; (bil) capote f inv., capotta; **kalesjevogn** calesse m.

kalfatre mar. calafatare; **kalfatring** calafataggio.

kali potassio; **kaliber** calibro; *av samme* ~ dello stesso calibro; fig. også: della stessa risma.

kalifat califfato; **kalif(f)** califfo.

kalifornisk californiano.

kaligjødning fertilizzante m al potassio, nitrato di potassio; **kalihydrat** idrato di potassio; **kalilut** idrossido di potassio, potassa caustica; **kalisalpet** salnitro; kjem. nitrato di potassio; **kalium** potassio.

kalk 1. (beger) calice m; *tomme smertens bitre* ~ bere il calice fino alla feccia; **kalk** 2. (stoff) calce f, calcina; (mørtel) malta; (gips) gesso.

kalkaktig calcareo; **kalkberg** roccia calcarea; **kalkbrenner** fornaciaio; **kalkbrenneri** calcara, fornace f da calce; **kalkbrott**, -brudd cava di calce.

kalke dare la calce, imbiancare a calce, intonacare; (huder) calcinare; *kalket grav* sepolcro imbiancato; **kalkekost** pennellessa da imbianchino; **kalkere** calcare, ricalcare; **kalkering** calco (pl.: -chi), ricalco; **kalkerpapir** carta da ricalco.

kalkfattig povero di calcio; **kalkfjell** montagna calcarea; **kalkgrav** calcinaio; **kalkgrunn** terreno calcareo; **kalkholdig** calcare (o); **kalkjord** terra calcare; **kalkmaleri** affresco (pl.: -chi); **kalkmangel** mancanza di calcio; med. decalcificazione f; **kalkmelk**, -*oppløsning* latte m di calce; **kalkovn** calcara; **kalkpuss** intonaco (pl.: -chi); **kalkslager** calcinaio; **kalkstein** pietra calcarea; **kalksteinsbrott** cava di pietra calcarea.

kalkulasjon calcolo, (overslag) preventivo; **kalkulere** calcolare; fare un preventivo.

kalkun tacchino; (høne) tacchina.

kalkvann, -*velling* acqua di calce.

kalkyle calcolo.

kall 1. (gammel mann) vecchio; vecchietto; **kall** 2.

(indre drift) vocazione f (*til per*); (anlegg) inclinazione f; (stand, yrke) stato, professione f; (preste-) sacerdozio.

kalle chiamare; (la hente) far venire; ~ *en Peter* chiamare qn. Pietro; ~ *en (for) en narr* dare del buffone a qn.; ~ *fram* chiamare; (teater) chiamar fuori (el. al proscenio); ~ *inn (opp, ned)* far entrare (salire, scendere); se og: *innkalle*, *oppkalle*, *nedkalle*; ~ *på* chiamare; ~ *sammen* riunire, convocare; ~ *til (seg)* chiamare, far venire; ~ *til hjelp* chiamare in aiuto; ~ *tilbake* richiamare; *føle seg kallet til* sentirsi chiamato a; *være kallet til* avere la vocazione di; *komme (som en var) kallet* giungere a proposito; F arrivare come il cacio sui maccheroni; **kallelse** vocazione f.

kalligraf calligrafo; **kalligrafi** calligrafia; **kalligrafisk** calligrafico (pl.: -ci).

kallsbrev lettera di nomina; **kallsplikt** dovere m professionale; **kallsrett** diritto di decretare una nomina.

kallun se: *kalun*; **kalmukk** calmuco (også tøy).

kalosje galoscia, soprascarpa.

kalun (drøvtyggermage) abomaso; *kalun(er)* (innvoller) intestini, interiora fpl; (mat) trippa.

kalv vitello; mar. (i tau) anima; *med ~* (drektig) pregna; **kalvbe(i)nt** che ha le ginocchia in dentro; **kalve** figliare; (isbre) rompersi; **kalve-** oftest di vitello; **kalvebrissel** animella di vitello; **kalvefilet** filetto di vitello; **kalvekjøtt** carne f di vitello; vitella; **kalvekraft** brodo di vitello; **kalvekryss** rete f di vitello; (skjorte) gala, lattuga; **kalveløpe**, -mage caglio di vitello; trippa di vitello; **kalveskinn** pelle f di vitello; (pergament) velino; **kalveste(i)k** arrosto di vitello; **kalving** figliatura.

kalvinisme calvinismo; **kalvinist** calvinista m, f; **kalvinistisk** calvinista, calvinistico (pl.: -ci).

kam pettine m; (vever-) pettine m; (hane-, hjelm-, berg-) cresta; *få ~ i håret* pigliare una gatta da pelare; *skjære alle over en ~* considerare tutti alla stessa stregua.

kamé cammeo; **kamel** cammello, cammella; **kamel-driver** cammelliere m; **kameleon** cameleonte m; **kamelhår** pelo di cammello; **kamelia** camelia.

kamera (obscura) camera (oscura); macchina (fotografica); (film-) cinepresa; **kameramann** operatore m (cinematografico, televisivo).

kamerat compagno, amico (pl.: -ci), camerata m; mil. commilitone m, compagno d'armi, camerata m; **kameratekteskap** matrimonio d'amicizia; **kameratskap** cameratismo, amicizia; **kameratslig** cameratesco (pl.: -chi), amichevole; adv. også: da buoni compagni.

kamfer canfora; **kamferdrops** caramelle alla canfora; **kamferdråper** elisir m canforato; **kamferholdig** canforato; **kamferkiste** cofano (baule m) di legno di canforo; **kamferolje** canfora; olio canforato; **kamfetre** canforo, cinnamomo.

kamgarn lana pettinata; (stoff) pettinato.

kamillete (decotto di) camomilla.

kamin camino; **kamin-** di camino; **kamingesims** cornice f del caminetto; **kaminhülle** mensola del camino; **kaminkrok** angolo del camino; **kaminrist** griglia del camino; **kaminteppe** tappeto da caminetto.

kammer camera; **kammerherre** ciambellano; *tjenes-tegjørende ~* gentiluomo di camera; **kammermusiker** esecutore m di musica (el.: concertista m, f) da camera; **kammermusikk** musica da camera; **kammerpike** cameriera; **kammertjener** cameriere m; **kammertone** corista m normale.

kamp lotta, battaglia, combattimento; mil. også:

azione f; (bryte-) lotta; (sport) incontro, partita; *oppta kampen* ingaggiare battaglia; *ligge (være) i ~* essere in lotta, combattere; *det kom til ~* si venne alle mani.

kampbegjærlig battagliero, combattivo; **kampberedt** pronto a combattere; **kampdag** giorno della battaglia; **kampdommer** arbitro; **kampdyktig** atto a combattere, abile, valido; **kampere** campeggiare, fare del campeggio; **kampestein** macigno, masso.

kampfelle fratello d'arme, alleato; **kampferdig** pronto a combattere (el.: per la battaglia); **kampfly** aereo da combattimento; **kampgny** tumulto della battaglia; **kampiver**, -lyst ardore m guerresco, voglia di combattere; **kamplysten** bellicoso, battagliero; **kampplass** luogo della battaglia; (turnering) lizza, arena (og fig.); **kamprop**, -skrik grido di battaglia; **kampudyktig** inabile, incapace di combattere; *gjøre ~* mettere fuori combattimento; ~ *skip* nave fuori combattimento; **kampånd** spirito battagliero, combattività.

kamstykke (slakt) costata.

kamufasje mimetizzazione f; **kamuflere** mimetizzare; (skjule) celare, mascherare; camuffare.

kanadier, **kanadisk** canadese m, f.

kanal canale m; *Kanalen* la Mancia; **kanalanlegg** canalizzazione f; **kanalisere** canalizzare, incanalare.

kanalje canaglia, furfante m.

kanarifrø chicchi mpl di miglio; **kanarifugl** canarino.

kandelaber candelabro.

kandidat candidato; (hospital) interno; (uteksaminert ofte:) diplomato, laureato; **kandidateksamen** esame m di laurea; **kandidatpost** med. internato.

kandis (-sukker) zucchero candito; **kandisere** candire; **kandisering** canditura; **kandisert** candito.

kanefart passeggiata in slitta.

kanel cannella; **kanelbark** scorza di cannella.

kanevas canovaccio.

kanin coniglio; **kaninbur** gabbia per coniglio; **kanin-gård** garenna; **kaninhus** conigliera; **kaninskin** pelle f di coniglio.

kanne 1. (bensin-) bidone m; *ledig ~* bidone vuoto.

kanne 2. brocca; cuccuma, bricco (pl.: -cchi); **kan-nestøper** peltraio, stagnaio; *politisk ~* politicante m, f da strapazzo, stratega m, f da caffè; **kannestøperi** lavoro di peltraio (stagnaio); (verksted) fonderia di stagno; *politisk ~* politica da strapazzo.

kannibal cannibale m, f; antropofago (pl.: -gi); **kannibalisme** cannibalismo, antropofagia; **kannibalsk** cannibalesco (pl.: -chi).

kannik canonico (pl.: -ci); **kannikembete** canonica-to.

kano canoa, piroga, canotto; ~ *ener* canoa; ~ *toer* canoa a due.

kanon 1. teol. diritto canonico.

kanon 2. (våpen) cannone m; **kanonbåt** cannoniera; **kanonér** cannoniere m, servante m; **kanonering** cannoneggiamento; **kanonfeber** tremarella; **kanon-fotograf** omtr: fotografo ambulante; **kanonfull** ubriaco fradicio; **kanonføde** carne f da cannone; **kanonild** fuoco d'artiglieria.

kanonisere canonizzare; **kanonisering** canonizzazione f.

kanonkommandør capopezzo; **kanonkule** palla di cannone; **kanonladning** carica di cannone; **kanon-lavett** affusto; **kanonmunning** bocca da fuoco; **kanonport** portello (di murata); **kanonpropp** tappo di volata.

kanonsalve salva (scarica) d'artiglieria; mar. bordata; **kanonskudd** colpo di cannone; **kanonskuddvidde** portata del cannone; **kanonslag** mortaretto, petardo; **kanonstøperi** fonderia di cannoni; **kanontorden** rombo di cannoni; **kanonvisker** scovolo.

kanselli cancelleria; **kanselliråd** consigliere m (di cancelleria); **kansellist** cancelliere m, scrivano di cancelleria; **kansellistil** stile m cancelleresco (burocratico).

kanskje forse, può darsi; ~ *ja, og ~ ikke* forse sì forse no; **kansler** cancelliere m.

kant (fremstående) spigolo, angolo; (rand) bordo, orlo; (hjørne) angolo, canto; (retning) lato, parte f; *fra (på) den ~* da quella parte; *fra (på) alle kanter* da ogni parte, da tutte le parti; *være på en ~* essere mezzo brillo; *komme på ~ med en* guastarsi con qn.; *være på ~ med en* essere in lite con qn.

kantarell cantarello, gallinaccio.

kante orlare, bordare; **kantebånd** bordo, fettuccia, orlo, nastrino; **kantestein** se: **kantstein**; **kantet** angoloso; fig. rigido; ~ *vesen* indole f rigida (inflessibile); **kantfil** lima angolare; **kanthogge** squadrare; **kanthovel** sponderuola; **kanting** bordatura, orlatura.

kanton cantone m; **kantonement** accantonamento.

kantor cantore m.

kantré capovolgersi, rovesciarsi; **kantring** capovolgimento, rovesciamento.

kantstein pietra di taglio; bordo di marciapiede.

kanyle cannula; **kaolin** caolino.

kaos caos m inv.; **kaotisk** caotico (pl.: -ci).

kapasitet capacità.

kapell cappella; mus. orchestra; (på kirkegård) cappella mortuaria; **kapellan** cappellano; (hjelpere) vicario parrocchiale; **kapellmester** direttore m d'orchestra, maestro concertatore.

kaper corsaro; **kaperbrev** lettera di marca (el.: di corsa); **kaperfartøy** nave f corsara; **kapergast** bucaniere m; **kaperkaptein** corsaro.

kapers capperio; **kaperssaus** salsa di capperi.

kapertog scorreria di corsari.

kapital capitale m; *død (fast, flytende) ~* capitale morto (fisso, circolante); *innskutt ~* capitale d'apporto; **kapitalanbringelse** investimento, impiego (di capitali); **kapitalbånd** typ. capitello; **kapitalfeil** errore m capitale; **kapitalflukt** fuga di capitali; **kapitalisere** capitalizzare; **kapitalisering** capitalizzazione f; **kapitalisme** capitalismo; **kapitalist** capitalista m, f; **kapitalknapphet** insufficienza (mancanza) di capitali; **kapitalkonto** conto capitale; **kapitalnedskrivning** riduzione f di capitale; **kapitalsterk** finanziariamente solido.

kapitel capitolo.

kapitolinsk capitolino.

kapittel capitolo.

kapitulasjon capitolazione f; **kapitulere** capitolare; **kaplak** mar. percentuale f sul nolo (al capitano), (diritto di) cappa.

kapp 1. geogr. capo; **kapp** 2. (tre) scarti mpl di legname di segheria; **kapp** 3. (tevling), *om ~* a gara; *løpe om ~* fare una gara di corsa, correre a gara; **kapp-** (verbalprefiks) a gara.

kappe 1. v. (av) tagliare, mozzare, troncare; ~ *ankertauet* tagliare la gomina; ~ *hodet av en* decapitare (el.: mozzare la testa a) qn.; ~ *toppen av et tre* scapezzare un albero; ~ *greiner av et tre* sfrondare (potare) un albero.

kappe 2. s. mantello, cappa, manto, tabarro; (hodeplagg) cretina; (på kjole) volant m inv.; *bære kappen på begge skuldre* tenere il piede in due staf-

fe; *snu kappen etter vinden* voltare gabbana; *ta noe på sin egen ~* assumersi la responsabilità di qc.

kappelyst (spirito di) emulazione f.

kappes gareggiare, fare a gara; rivaleggiare; ~ *om å gjøre noe* gareggiare nel fare qc.; ~ *om å vinne prisen* fare a gara per vincere il premio.

kappestrid gara, competizione f, concorso; *edel ~* nobile gara; **kappkjøring** corsa automobilistica (ciclistica ecc.); **kappløp** corsa (a gara); **kappløpe** fare una corsa a gara, correre a gara; **kappløper** corridore m; **kappriding** corsa al galoppo; **kapproing** regata, gara di canotaggio; **kapproingsbåt** barca di competizione; **kappruste** competere negli armamenti; **kapprusting** corsa agli armamenti.

kappsag sega circolare.

kappseilas regata velica; **kappskyting** gara di tiro.

kapre mar. catturare; fig. afferrare, conquistare.

kaprifolium caprifoglio.

kapsel capsula; (tablett) compressa; **kapsle** incapsulare; **kapsling** incapsulamento.

kapsun (grime) cavezzone m; *legge en ~ på* mettere il cavezzone a.

kaptein capitano; mar. også: comandante m; *kapteins rang* grado di capitano; **kapteinløytnant** mar. tenente di vascello.

kapun cappone m; (ung) capponcello.

kapusiner cappuccino; **kapusinerkloster** convento di cappuccini; **kapusiner munk** (frate m) cappuccino; **kapusiner nonne** (monaca) cappuccina.

kaputt kaputt, finito, morto; F andato a ramengo.

kar 1. (mann) uomo, giovanotto, ragazzo; (fyr) tipo, tizio; *bra ~* brav'uomo, galantuomo.

kar 2. vaso (også med. og bot.); (stort) vasca.

karabin carabina; **karabinier** carabinieri m.

karaffel caraffa.

karakter carattere m, indole f; (skole-) voto.

karakterbok pagella; **karakteregenskap** qualità; **karakterfast** di carattere (fermo); **karakterfasthet** fermezza di carattere; **karakterisere** caratterizzare; **karakteristikk** descrizione f, caratterizzazione f; (av person) ritratto; mat. caratteristica; **karakteristisk** caratteristico (pl.: -ci), tipico (pl.: -ci); **karakterløs** senza carattere; *være ~* mancare di carattere; **karacterseddel** pagella.

karacterskildring descrizione f del carattere; **karaktersterk**, *være ~* essere di (avere un) carattere forte; **karakterstykke** commedia di carattere; **karakterstyrke** forza di carattere; **karactersvak** debole di carattere, di carattere debole; **karactersvakhet** debolezza di carattere; **karaktertrekk** elemento caratteristico, caratteristica.

karamell caramella; (brent sukker) caramello; **karamellpudding** crème caramel f inv.

karantene quarantena; *holde i ~* tenere in quarantena; **karanteneflagg** bandiera gialla; **karanteneforskrifter** disposizioni fpl quarantenarie; **karantene-stasjon** lazaretto; **karantenetid** periodo di quarantena.

karavane carovana; **karavanefører** carovaniero m; **karavaneserai** caravanserraglio; **karavanevei** strada (pista) carovaniera; **karavell** caravella.

karbad bagno (caldo) in vasca.

karbid kjem. carburo; **karbidlykt** lampada ad acetilene; **karbol** fenolo; **karbol-** fenico (pl.: -ci).

karbonade (-kake) omtr. polpetta di carne tritata, (bistecca alla) svizzera; **karbonpapir** carta carbone.

kardang cardano; **kardangaksel** albero cardanico, albero di trasmissione; **kardangledd** giunto cardanico.

karde 1. s. carda; **karde** 2. v. cardare.

kardemomme cardamomo; **kardetind** dente di carda.
kardialgi cardialgia; bruciore m di stomaco.
kardinal cardinale m (også zool.); **karbinaldyd** virtù cardinale; **kardinalhatt** cappello cardinalizio; **kardinalkollegium** Sacro Collegio; **kardinalpunkter** punti mpl cardinali; **kardinaltall** numeri mpl cardinali; **kardinalverdighet** cardinalato; dignità cardinalizia.
karding cardatura; **kardiografi** cardiografia.
kare (rote) rovistare; ~ *fram* tirar fuori (*under sofaen* da sotto il divano); ~ *noe sammen* ammucchiare qc.; ~ *noe til seg* fig. afferrare qc., impossessarsi di qc.; ~ *seg fram* arrancare, avanzare a stento; ~ *ut av pipa* ripulire la pipa.
karfolk uomini mpl, giovanotti mpl.
karfunnel (karbunkel) carbonchio.
karibisk caribico (pl.: -ci); *Det karibiske hav* il mare dei Caraibi.
karikatur caricatura; *tegne en ~ av* fare la caricatura a; **karikaturtegner** caricaturista m, f; **karikere** mettere in caricatura.
karjol cabriolet m inv; **Karlsvognen** il Gran Carro, l'Orsa Maggiore.
karm stipite m, spalletta; cornice f.
karmelittermunk carmelitano; **karmelitternonne** carmelitana; **karmin** carminio.
karmosin, -rød cremisi m og adj.
karnapp (-stue) sporto, aggetto; (-vindu) finestra a nicchia; **karneol** corniola, cornalina.
karneval carnevale m; **karnevalsaktig** carnevalesco (pl.: -chi); **karniss** cornicione m, cornice f.
karolingisk carolingio.
karpe carpa.
karri curry m inv.; *ris i ~* riso al curry.
karriere carriera; *gjøre ~* fare carriera.
karrig parsimonioso; gretto; tirato; (mager) povero, magro; ~ *med* avaro di; ~ *jord* terreno magro, terra magra; **karrighet** parsimonia; grettezza; *jordas ~* la povertà del terreno.
karse crescita m.
karsk sano; ~ *på sjel og legeme* sano di corpo e di mente; **karslig** mascolino, da uomo.
karstykke impresa memorabile.
kart 1. bot. frutto acerbo.
kart 2. geogr. carta (geografica, topografica ecc.); (by-) pianta (della città).
kartager, **kartagisk** cartaginese m, f og adj.
kartell merk. cartello; **kartere** (gods) registrare.
kartenser certosino; **kartenserkloster** certosa; **kartensermunk** (monaco) certosino; **kartensernonne** (monaca) certosina.
kartlegge disegnare (costruire) una carta geografica (topografica) di; eseguire la pianta di; **kartlesning** lettura delle carte geografiche; **kartmappe** portacarte m inv.
kartonere cartonare; **kartoner** cartonaggio; **kartong** cartone m.
kartotek cartoteca, schedario; **kartotekføre** schedare; **kartotekkort** scheda; **kartotekskuff** cassetto a schedario.
kartskisse bozzetto di carta (geografica); **karttegner** cartografo; **karttegn** cartografia.
karusell giostra, carosello; **karuss** zool. carassio.
karve 1. v. sminuzzare, tritare; (skjære i) intagliare, incidere; **karve** 2. bot. cumino; **karveakevitt** acquavite al cumino; **karvekål** cumino dei prati.
karyatide cariatide f.
kasein caseina; **kasematt** casamatta.
kaserne caserma; **kasernearrest** arresti mpl; conse-

gna in caserma; **kasernearrestant** consegnato; **kasernegård** cortile m di caserma; **kaserne** caserma galleggiante.
kasjmir (ull) cachemire m inv.
kasjott cella, F gattabuia; **kask** e -cat.
kaskelott zool. capodoglio.
kasko mar. corpo di nave; (bil) corp. di aut. mobile.
kaskoforsikring assicurazione f cor. polizza casco.
kassa cassa; *være pr. ~* disporre di fondi; *ikke være pr. ~* essere a corto di denaro; F essere al verde; **kassaanvisning** buono di cassa; **kassaapparat** registratore m di cassa; **kassabeholdning** fondo (giacenza) di cassa; denaro e valori mpl in cassa; **kassabok** libro di cassa.
kassaettersyn verifica di cassa; **kassakonto** conto di cassa; **kassakontor** (ufficio) cassa; **kassakontroll** controllo di cassa; **kassakreditt** credito di cassa, cassetto; **kassalapp** scontrino.
kassamanko ammanco di cassa; **kassaoppgjør** verifica di cassa; **kasse** cassa (også penge-, kontor-); *ha felles ~* fare cassa comune; *vær så vennlig å betale i kassa* si prega di pagare alla cassa; **kassefabrikant** fabbricante m, f di casse (da imballaggio).
kassere (erklære ugyldig, avskjedige) cassare; (kaste) buttare via; scartare; mil. (menn) riformare; ~ *inn* incassare, riscuotere; **kasseregnskap** contabilità di cassa; **kasserer** cassiere m; (kommune, stat, forening) tesoriere m; **kassekontor** (ufficio) cassa; **kassererske** cassiera.
kasseroll(e) casseruola.
kassestykke lavoro (film, commedia) di cassetta.
kassesvik malversazione f; **kassetyv** chi ruba della cassa, (underslager) malversatore m; **kassettyveri** sottrazione f (di fondi dalla cassa), appropriazione f indebita; (offentlige midler) peculato.
kassett (skrin) cassetta, cofanetto; (lystett kasse) telaio portalastre; (i tak) cassetto m; mus. musicassetta.
kassetømming levata (della posta).
kast getto, gettata, lancio; *gi seg i ~ med* affrontare, intraprendere; *han er ikke god å komme i ~ med* è un osso duro.
kastanje castagna, marrone m; *vill ~ se*: hestekastanje; *rake kastanjene ut av ilden for en* cavar la castagna dal fuoco per qn.; **kastanjebrun** castano, marrone; **kastanjeskog** castagneto; **kastanjetre** castagno, marrone m; **kastanjetter** nacchere fpl, castagnette fpl; *slå ~* suonare le nacchere.
kaste 1. v. gettare, buttare, lanciare; (motstander) atterrare; mil. sbaragliare; (kortspill) scartare; (korn) spalare; (føde, om dyr) figliare; (søm) sopraggiungere, cucire con il sopraggitto; (avsette) F silurare, (ved valg) escludere; ~ *seg av (vogn)* saltare giù da; ~ *seg* gettarsi, buttarsi, lanciarsi; ~ *seg for ens føtter* prostrarsi davanti a qn.; ~ *seg om halsen på en* buttare le braccia al collo di qn.; ~ *seg fram og tilbake (i senga)* agitarsi (nel letto); ~ *seg bort* degradarsi; ~ *seg i vannet* buttarsi in acqua; ~ *kaste seg over en* scagliarsi contro qn.; ~ *seg over noe* buttarsi su qc.; ~ *seg ned (på jorda)* buttarsi (a terra); (tilbedende) prosternarsi; ~ *av* buttare (in terra); ~ *en av salen* disarcionare qn.; ~ *av seg (innbringe)* rendere; ~ *bort* buttare (via); (miste, forlegge) perdere, smarrire; ~ *etter en med stein* tirare (scagliare) pietre a qn., prendere qn. a sassate; ~ *igjen (grøft)* riempire; ~ *ned* buttare giù; ~ *en nedover trappene* buttare qn. giù dalle scale; ~ *opp (brenke seg)* vomitare; *jeg må ~ opp* mi viene voglia di vomitare; ~ *over ende* atterrare, rovesciare; ~ *et blikk (sine øyne)* p'd get-

tare uno sguardo (gli occhi) su; ~ *seg til jorda* buttarsi (gettarsi) a (per) terra; ~ *tilbake* ributtare, rigettare, rilanciare; (*stråler*) riflettere; (*lyd*) ripercuotere, rinviare; ~ *ut* buttare fuori, (person også) espellere; ~ *åket* scuotere il giogo.

kaste 2. s. (samfunns-) casta.

kasteball fig. trastullo; **kasteblokk** mar. pastecca; **kastekjepp** se: **kasteball**; *han er ingen ~* non è un tipo malleabile.

kastell fortezza; (*ved by*) cittadella.

kasteløs paria m inv.

kastenot fiacchio; **kasteskivl** (skuffe) pala per spulare; **kastesting** punto di sopraggitto.

kastevesen sistema m di suddivisione in caste.

kastevind colpo di vento, ventata, folata; (*sterk*) raffica; **kastevåpen** arma di lancio.

kasteånd spirito di casta.

kastillaner, **kastillansk** castigliano m og adj.

kast(n)ing lancio, getto; (*søm*) sopraggitto.

kastrat castrato, eunuco (pl.: -chi); **kastrere** castrare, evirare; **kastrering** castrazione f, evirazione f; **kasuar** zool. casuario.

kasuist casista m, f; **kasuistisk** casistico (pl.: -ci); **kasus** caso; **kasusbøining** declinazione f secondo i casi; **kasusendelse** desinenza del caso.

katafalk catafalco (pl.: -chi); **katakombe** catacomba.

katalog catalogo (pl.: -ghi); **katalogisere** catalogare.

katalaner, **katalansk** catalano s. og adj.

katapult catapulta.

katarr catarro; **katarralsk** catarrale, catarroso.

katastrofal catastrofico (pl.: -ci), disastroso; **katastrofe** catastrofe f, disastro, calamità.

katedral cattedrale f.

kategori categoria; **kategorisk** categorico (pl.: -ci).

kateket catechista m; (*hjelpere*) vicario; **katekisme** catechismo; **kateter** (skole) cattedra; med. catetere m; **kateter-** cattedratico (pl.: -ci), della cattedra.

katolikk cattolico (pl.: -ci); **katolisisme** cattolicesimo; **katolsk** cattolico.

katt gatto; *kjøpe katten i sekken* comprare la gatta nel sacco, acquistare ciecamente; *når katten er ute danser musene på bordet* quando il gatto non c'è i topi ballano; **kattaktig** felino, gattesco (pl.: -chi), da gatto.

katte 1. s. gatta; gatto; **katte** 2. v. gl. frustare; F licenziare, espellere, mandar via; **kattefjed**, *med ~* a passi felpati; **kattefot** bot. antennaria.

kattemusikk musica da gatti; fig. gazzarra, cagnara; **kattepine** imbarazzo; **katteslekten** famiglia dei felidi; **katteskit** sterco di gatto; **kattevask** lavata frettolosa; **kattevennlig** falso come un gatto; **kattost** bot. malva; **kattugle** allocco (pl.: -chi); **kattunge** gattino, micetto, micino.

kattunlerret tela di cotone, calicot m inv.; **kattuntrykker** stampatore m di tela di cotone.

kattøye (sykkel) catarifrangente m.

kaudervelsk linguaggio incomprensibile; F turco.

kausjon cauzione f, garanzia; *stille ~* dare cauzione; **kausjonere** cauzionare; **kausjonist** garante m, f, mallevadore m; (*selvskyldner*) fideiussore m; *stille en ~* presentare un garante, fornire una garanzia; *stille seg som ~* rendersi (el.: fare da) garante.

kaut altezzoso; **kautel** cautela, precauzione f.

kautsjuk caucciù m inv.

kav (tummel) confusione f, baraonda; (*mas*) agitazione f; fatica; (*sjørøyk*) spruzzi mpl del mare; (*snø-*) nevicata; adv. molto, del tutto; *han er ~ italiensk* è italianissimo.

kavaler cavaliere m; **kavaleri** cavalleria; **kavalerist** cavaliere m; **kavalermessig** da cavaliere; **kavalkade** cavalcata; sfilata.

kave agitarsi, dibattersi, affaticarsi; ~ *seg fram* andare avanti lottando.

kaviar caviale m; **kavl** galleggiante m.

kavring pane m biscottato, biscotto.

kayennepepper pepe m della Caienna, pimento.

kediv kedivè m.

keiser imperatore m; *gi keiseren det som keiserens er* date a Cesare quel ch'è di Cesare; **keiser-** (oftest) imperiale; **keiserdømme** (-rike) impero; **keiserinne** imperatrice f; **keiserkrone** corona imperiale; bot. fritillaria; **keiserlig** imperiale; *de keiserlige* gli Imperiali; **keisernavn** titolo d'imperatore; **keisersnitt** taglio cesareo.

keitet goffo, maldestro, impacciato; **keitethet** goffaggine f.

keive s. mancina; **keivhendt** mancino.

kelner cameriere m.

kelter celta m, f; **keltisk** celtico (pl.: -ci).

kemner ricevitore m (esattore m) delle imposte; **kemnerkasse** cassa dell'esattoria; **kemnerkontor** esattoria comunale; **kemnerstilling** carica di ricevitore delle imposte.

kenguru canguro.

kennel canile m; **kennelklubb** associazione f cinofila.

kentaur centauro.

keramiker ceramista m, f; **keramikk** ceramica; **keramisk** ceramico (pl.: -ci).

kidnapper rapitore m di bambini, sequestratore m di persona; **kidnapping** rapimento, sequestro di persona.

kik(k) guardata, occhiata; *få ~ på* scorgere, scoprire, avvistare; **kik(k)e** guardare di sottocchi (di sfuggita), sbirciare, guardare con la coda dell'occhio; ~ *etter* cercare con lo sguardo; ~ *på* sbirciare; ~ *fram* fare capolino; ~ *på stjernene* osservare le stelle.

kikhoste pertosse f, tosse f asinina (canina).

kikhull spioncino, spraglio; **kike** se: **kik(k)e**; **kikkert** cannocchiale m, (*dobbel*) binocolo; mar. binocolo marino; *hanoe i kikkerten* avere qc. in vista.

kiks (biljard) stecca falsa; **kikse** fare una stecca, steccare; **kiksekule** bilia.

kil (smal vik) insenatura, baia.

kilde sorgente f, fonte f (og fig.); *jeg vet fra pålitelig ~ at ho saputo (so) da fonte sicura (attendibile)* che.

kilden (om sak) delicato, spinoso, scottante; se: **kilen**.

kildeskift fonte f (scritta); **kildested** fonte f; **kildestudium** studio delle fonti; **kildevann** acqua di sorgente, acqua sorgiva; **kildevell** sorgente f, fonte f.

kildre solleticare; **kile** 1. v. solleticare, fare il solletico; **kile** 2. v. (med kile) conficcare, incuneare; ~ *fast* incuneare saldamente, inzeppare, imbiettare; **kile** 3. s. cuneo; (*tøy*) gherone m; (*spill*) birillo; *slå kiler* giocare ai birilli.

kilebane pallottolaio; **kiledannet**, -formet cuneiforme; **kilegutt** ragazzo che rimette in piedi i birilli; **kileinnskrift** iscrizione f cuneiforme.

kilen, *være ~* sentire, soffrire il solletico.

kilespiller giocatore m di birilli.

kilevink schiaffo, ceffone m; fig. smacco, mazzata.

kiling solletico (pl.: -chi); solleticamento.

kilogram chilogrammo; **kilometer** chilometro; **kilometerstein** cippo chilometrico (el.: miliare); **kilowatttime** chilowattora m inv.

kimblad cotiledone m; **kime** germe m, embrione m.

kime (ringe) suonare, far squillare (*med en klokke* una campana), scampanare; (*med dørklokke*) scampanellare; **kiming** scampanio; scampanello.
kimming (synsrand) orizzonte m.
kimono kimono; **kimplante** plantula.
kimse, ~ *av* sdegnare, disprezzare; *det er ikke til å ~ av* non è cosa da poco.
kimære chimera; **kimærisk** chimerico (pl.: -ci).
kinabark china; **kinematograf** se: kino.
kineser(inne), **kinesisk** cinese m, f og adj.; *kinesiske småting* cineserie fpl.
kingel(vev) ragnatela.
kinin chinino; **kininille** pillola di chinino.
kink mar. nodo (di cordame); med. dolore m improvviso alla schiena; **kinkig** scabroso, difficile, spinoso.
kinn guancia, gota; **kinnbakke** zool. mandibola; **kinnben** zigomo; **kinnskjegg** basette fpl.; **kinntann** molare m.
kino cinema m inv.; cinematografo; **kinoforestilling** spettacolo cinematografico; **kinogjenger** spettatore m (di cinema); **kinolokale** sala cinematografica; **kinoreklame** pubblicità cinematografica.
kiosk chiosco (pl.: -schi).
kirke chiesa; *gå i kirken* andare in chiesa; **kirkeandakt** funzione f religiosa; **kirkebakke** sagrato; *lyse (lese) fra kirkebakken* pubblicare davanti alla chiesa; **kirkeblokk** ceppo, cassetta delle elemosine; **kirkebok** registro parrocchiale; **kirkebygning** chiesa; **kirkebønn** preghiera pubblica; **kirkebøsse** cassetta delle elemosine.
kirkedepartement ministero del Culto; *kirke- og undervisningsdepartement* ministero del Culto e della pubblica istruzione; **kirkedør** porta di chiesa, portale m; **kirkedåp** battesimo in chiesa.
kirkefest (-høytid) festa (cerimonia) religiosa; (innvielse) consacrazione f di una chiesa; (årlig ~) festa del santo patrono; **kirkeforfatning** organizzazione f della chiesa; **kirkeforsamling** concilio; *alminnelig* ~ concilio ecumenico; **kirkefyrste** principe m della chiesa.
kirkegang l'andare in chiesa; osservanza religiosa; (barselkvinner) purificazione f; **kirkegjenger** uomo (donna) di chiesa, fedele m, f, osservante m, f; F baciapile m, f inv.; **kirkegods** beneficio ecclesiastico; **kirkegård** camposanto, cimitero.
kirkehistorie storia ecclesiastica (el.: della chiesa); **kirkeinnvielse** consacrazione f di una chiesa.
kirkejord proprietà della chiesa; (innvidd jord) terra consacrata.
kirkekar vaso sacro; **kirkeklokke** campana; **kirkekonsert** concerto di musica sacra (in chiesa).
kirkelig di chiesa, ecclesiastico (pl.: -ci); religioso; ~ *vielse* matrimonio religioso; **kirkelov** legge f confessionale; **kirkelys** cero; **kirkelysning** pubblicazioni fpl matrimoniali in chiesa; **kirkelære** dottrina; **kirkelærer** dottore m della Chiesa.
kirkemusikk musica sacra; **kirkemøte** sinodo.
kirkeplass sagrato; piazza della chiesa; **kirkeportal** portale m (di chiesa).
kirkeran furto sacrilego (in una chiesa); **kirkerett** diritto canonico; **kirkeritual** rituale m; **kirkerotte**, *fattig som ei* ~ povero in canna; **kirkerøver** depredatore m di chiese; **kirkeråd** consiglio parrocchiale; fabbrica.

kirkesak questione f ecclesiastica; **kirkesamfunn** comunità religiosa; **kirkesang** canto ecclesiastico; **kirkesanger** cantore m; **kirkeskikk** cerimonia; **kirkeskikkene** (også) i riti mpl religiosi; **kirkeskip** navata; **kirkeskjender** profanatore m sacrilego (el.:

di chiese); **kirkeskole** scuola parrocchiale; **kirkesogn** parrocchia; **kirkespir** guglia.
kirkestaten lo Stato pontificio, il Vaticano.
kirketid ora della messa (el.: della funzione religiosa); **kirketjener** scaccino; **kirketårn** campanile m.
kirkeur orologio della chiesa; **kirkevin** vino eucaristico, vino da messa; **kirkeverge** fabbricere m; *kirkevergens kontor* fabbrica; **kirkevesen** la Chiesa; **kirkeår** anno ecclesiastico.
kiropraktiker esperto di chiropratica.
kirschstang rilogia.
kirsebær amarena, visciola, marasca; **kirsebær-d'amarena**, di ciliegia; **kirsebærblomst** fiore m di ciliegio; **kirsebærbrennevin** acquavite f di marasche, kirsch m inv.; **kirsebærlikør** maraschino, cherry-brandy m inv.; **kirsebærrød** rosso ciliegia; **kirsebærstein** nocciolo d'amarena; **kirsebærstilk** gambo d'amarena; **kirsebærtre** amareno, marasco, visciolo; ciliegio.
kirurg chirurgo; **kirurgi** chirurgia; **kirurgisk** chirurgico (pl.: -ci); ~ *inngrep* intervento operatorio.
kis min. pirite f; **kisavbrand** ceneri fpl di pirite.
kisel silice f; (i naturen) selce f; (stoffet) silicio; **kiselaktig** siliceo; **kiseljord** terra silicea; **kiselstein** selce f; **kiselsur** silicato di ...; *kiselsur natron* silicato di sodio; **kiselsyre** acido silicico.
kiste baule m, cassa; (lik-) bara; **kistebunn** fondo di un baule (di una cassa), *han har noe på kistebunnen* ha dei soldi da parte; **kisteglad** contento come una pasqua; **kistelokk** coperchio di baule (cassa, bara).
kitt mastice m; **kitte** mettere il mastice (*en rute a un vetro*), stuccare.
kittel camiciotto, (leges) camice m; grembiule m senza maniche.
kiv alterco, litigio; **kivaktig** litigioso; **kivaktighet** litigiosità, voglia di litigare; **kives** litigare, altercare.
kje capretto.
kjed, være ~ *av* essere stanco (stufo) di; averne abbastanza di; averne fin sopra i capelli di; essere irritato per; (fortryte) rammaricarsi di; *bli* ~ *av* stancarsi (F stufarsi) di; ~ *av livet* stanco di vivere, nauseato della vita.
kjede 1. v. annoiare; ~ *seg* annoiarsi (*ved, over* di, a); ~ *seg fordervet (i hjel, til dode)* annoiarsi a morte, morire di noia.
kjede 2. s. catena; fig. også concatenamento; **kjedebrok** frazione f continua; **kjedeforretning** unità di una catena di negozi; **kjedekasse** copricatena m inv.; **kjedeledd** (-ring) anello di catena, maglia.
kjedelig noioso, uggioso; (ergerlig) fastidioso, secante; **kjedelighet** noia; fastidio, inconveniente m.
kjedeløs senza catena; **kjedereaksjon** reazione f a catena; **kjederegning** calcolo congiunto; **kjederøyker** fumatore m accanito; **kjedesting** punto catenella.
kjedsom(melig) noioso, uggioso; **kjedom(melig)het** noia, uggia, tedio.
kjeft bocca, fauci fpl; (skruestikke o.l.) morso, ganasce fpl; (økse-) taglio; *hold ~!* chiudi il becco!; *tiene il becco chiuso*; *ikke en* ~ nemmeno un gatto; *kjeften hans gikk som en kvern* parlava senza interruzione.
kjefte sbraitare, schiamazzare, strepitare; **kjefte** bisticciarsi, insultarsi; **kjeftesmelle** sbraitone m.
kjegle 1. s. cono; typ. corpo dei caratteri; *avskåren* ~ tronco di cono; **kjegle** 2. v. se: **kjekle**; **kjegledannet** conico (pl.: -ci); a forma di cono; **kjegleflate** superficie conica; **kjeglesnitt** sezione f conica; **kjeglespill** gioco di birilli.

kjekk baldo, animoso, gagliardo; disinvolto, baldanzoso; *en ~ gutt* un bravo ragazzo; *lykken står den, kjekke bi* la fortuna aiuta gli audaci; **kjekket** baldanza, arditezza, disinvoltura, spavalderia.

kjekl litigio, alterco (pl.: -chi), lite f; **kjekle** litigare, bisticciare; **kjekling** litigio, bisticcio.

kjeks biscotto, gallettina.

kjel(e) s. paiolo, caldaio, calderone m; (stor, også damp-) caldaia, caldarina; (te-) bollitore m.

kjeledrakt, -dress tuta; **kjeleflikker** stagnaio, stagnino; **kjelesmed** calderaio, ramaio; **kjelestein** incrostazione f calcarea, sedimento, deposito (in una caldaia).

kjelke slitta, (liten) slittino; *ake ~* slittare, andare in slitta; **kjelkebakke** pista per slittini; **kjelmemei** pattino.

kjeller cantina; (-etasje) scantinato; **kjellerdør** porta di cantina; **kjelleretasje** scantinato, sottoterra m inv.; piano sotterraneo, sottosuolo, (til beboelse) seminterrato; **kjellerhals** passaggio a una cantina; **kjellerlem, -luke** botola di una cantina; **kjellermester** cantiniere m; cameriere m addetto alla scelta dei vini; **kjellerrom** (scompartimento di) cantina; **kjellertrapp** scala di cantina; **kjellervindu** finestrino di cantina.

kjeltring furfante m, briccone m, mariuolo; **kjelt-ringaktig** furfantesco (pl.: -chi), (da) briccone; **kjeltringaktighet** furfantaggine f, briconeria; **kjeltringpakk** canagliume m, gentaglia; **kjeltringspråk** gergo di malviventi; **kjeltringstrek** briconata, malefatta.

kjemi chimica; **kjemiingeniør** ingegnere m chimico; **kjemikalier** prodotti mpl chimici, sostanze fpl chimiche; **kjemiker** chimico; **kjemisk** chimico (pl.: -ci); ~ *rens(ning)* pulitura (lavaggio) a secco.

kjemme pettinare; **kjemming** pettinata, pettinatura. **kjempe** 1. s. gigante m, (stridsmann) prode m, valoroso; bot. piantaggine f, lanciola.

kjempe 2. v. lottare, combattere, battersi; (innbyrdes) combattersi; ~ *med næringssorger* lottare contro la fame; ~ *med en om noe* battersi (gareggiare) con qn. per qc., contendere qc. a qn.

kjempearbeid lavoro titanico; **kjempedyr** s. animale m gigantesco; ~ adj. carissimo; **kjempeforetagende** impresa titanica; **kjempehaug** (grav) tumulo.

kjempehøy altissimo, gigantesco (pl.: -chi); **kjempekar** ercole m, gigante m, carnera m, maciste m; **kjempekraft** forza erculeale; **kjempekvinn** gigantesca; **kjempemessig** gigantesco (pl.: -chi), enorme, gigante; **kjemper** lottatore m; (for-) campione m, difensore m; **kjempeskritt** passo da gigante; **kjempeslekt** razza di giganti; **kjempestatue** statua colossale; **kjempesterk** di forza erculeale; **kjempestor** gigantesco (pl.: -chi); **kjempestyrke** forza erculeale; **kjempestørrelse** dimensione f gigantesca, grandezza colossale, statura erculeale.

kjempeverk opera titanica; **kjempevise** canzone f epica; **kjempeølg** dinosauro.

kjenne v. conoscere (*av navn, utseende* di nome, vista); (vite) sapere; (føle) sentire, provare; (gjenn-) riconoscere; (dømme) giudicare; *jeg har kjent ham godt* l'ho conosciuto intimamente; *ja det kjenner vi nok!* (questa) è vecchia!; *lære å ~* (imparare a) conoscere; (bli kjent med) fare la conoscenza di; *han skal lære meg å kjenne!* non sa chi sono io!; ~ *en skyldig* dichiarare qn. colpevole; ~ *seg for* andare a tastoni; *ti kjennes for rett...* jur. per questi motivi...; ~ *dem fra hverandre* distinguere l'uno dall'altro; ~ *pa noe* toccare (tastare) qc.; ~ *til* conoscere, sapere, avere conoscenza di; ~ *til hunns* co-

noscere a fondo; *kjennes ved* riconoscere, confessare; *gi til ~* manifestare, esternare, rendere noto; *gi seg til ~* farsi (darsi a) conoscere.

kjennelig riconoscibile (*på* da); **kjennelse** sentenza; (jury-) verdetto.

kjennemerke segno, elemento (contrassegno) distintivo; sintomo, indizio; *særlig ~* segno caratteristico (particolare); **kjenner** conoscitore m, intenditore m; **kjenner-** da conoscitore, da intenditore; **kjennerblikk, med ~** da conoscitore; **kjennetegn** se: **kjennemerke**; **kjennetegne** caratterizzare, distinguere.

kjenning (person) conoscenza; mar. avvistamento; **kjenningsmelodi** sigla musicale; **kjenningsignal** segnale m di riconoscimento.

kjennskap conoscenza; *ha ~ til* essere al corrente di; *ikke ha ~ til* (også) ignorare; **kjensel** conoscenza; *dra ~ på* (ri)conoscere; **kjensgjerning** (dato di) fatto; **kjensle** sentimento.

kjent conosciuto, noto; *det er en ~ sak* è cosa nota, è noto; *det er ~ nok at* si sa bene che; *bli ~* (person) farsi conoscere; (hemmelighet) trapelare; ~ *med* al corrente di, informato di; *være ~ med noe* (noen) sapere qc. (conoscere qn.); *bli ~ med noen* fare la conoscenza di qn.; *er De ~ i Roma?* conosce Roma?; *jeg er ikke ~ her* (kjenner ikke stedet) non sono pratico del posto, sono nuovo del posto; *gjøre ~* far conoscere, rendere noto; se også: **kjent**.

kjepp verga, bacchetta; (stokk) bastone m; *det går som kjepper i hjul* va avanti a meraviglia; fila come l'olio; fam. corre come una lippa; **kjepphest** cavalluccio di legno; fig. cavallo di battaglia; *enhver har sin egen ~* ognuno ha i suoi pallini; **kjepphøy** altezzoso, arrogante; (trassig) ribelle.

kjerne 1. s. (smør-) zangola; **kjerne** 2. v., ~ *smør* fare il burro, burrificare.

kjerne 3. bot. (eple-) granello; (drue-) vinacciolo; (melon) seme m; (fersken) nocciolo; (korn) chicco; (tre) midollo; tekn. anima; (komets, støpnings) nucleo; (sak) nocciolo, nucleo, quintessenza; (det beste av noe) il fior fiore m, il meglio.

kjerne- nucleare; scelto; bot. con seme (granello etc. se: **kjerne** 3).

kjernefysikk fisica nucleare; **kjernefysisk, kjernefysiske våpen** armi fpl nucleari.

kjernehus endocarpo, torsolo; **kjernekar** perla di galantumo; **kjernemelk** latticello; **kjernepunkt** punto essenziale (centrale, focale); **kjernesunn** sano come un pesce, di ottima salute; **kjernetropper** truppe fpl scelte; **kjerring** burrificazione f.

kjerr macchia, sterpaia; **kjerre** carro, carretta; **kjerrestol** sedile m (di carro).

kjerring donna; donnicci(u)ola; fig. (mann) vigliacco (pl.: -chi); **kjerringaktig** effeminato; **kjerringknote** nodo piano; **kjerringråd** consiglio di comare, rimedio empirico; **kjerringsladder, -snakk** chiacchiere fpl; (pettegolezzi mpl) da donnicciuole.

kjerte cero.

kjertel ghiandola; **kjertel-, kjertelaktig** ghiandolare; **kjertelhevelse** enfiagione f (tumefazione f) delle ghiandole; **kjertelknote** bubbone m, adenoma m; **kjertelsvak** (-syk) linfatico (pl.: -ci), scrofoloso; **kjertelsvakhet, -syke** scrofolosi f, linfatismo; **kjertelsvulst** tumore m ghiandolare.

kjerub cherubino.

kjerv fascio, fastello; (korn-) covone m.

kjetter eretico (pl.: -ci); **kjetter-** (mest) eretico; **kjetterbål** rogo (pl.: -ghi); autodafè m inv.; **kjetter-**

forfølgelse persecuzione f degli eretici; **kjetteri** eresia; **kjettersk** eretico (pl.: -ci).

kjetting catena; (snø-) catena da neve.

kjeve mascella; **kjeveben** osso mascellare; **kjevepose** borsa guancia; **kjeveslag** colpo (pugno) alla mascella (alla mandibola); **kjevhendt** mancino.

kjevle matterello, spianatoio; **kjevle** 2. v. spianare, tirare (col matterello).

kjole vestito (da donna), abito (da donna), veste f; (herre-) frac m inv., marsina; *i ~ og hvitt* in frac; **kjole-** di vestito, d'abito; **kjoleavdeling** reparto abiti da donna; **kjolekledd** in frac (marsina); **kjoleliv** corpino; **kjoleslep** strascico (pl.: -chi); **kjoletøy** stoffa (tessuto) per abiti.

kjortel tunica, camice m; saio.

kjæle accarezzare, vezzeggiare (*for en qn.*); (degge) coccolare; **kjælebarn** (-degge, -unge) beniamino, prediletto, cocco (pl.: -chi); **kjælegris** coccolone m; **kjælen** (innsmigrende) vezzoso, suadente; (kjærlig) affettuoso, carezzevole; (bløtaktig) molle, delicato; **kjælenavn** vezzeggiativo; **kjæling** carezze fpl; vezzi mpl, moine fpl.

kjær caro; *mitt kjæreste* ciò che mi è più caro; *få ~* affezionarsi a; *ha ~* amare, voler bene a; *hvis De har livet kjært* se avete cara la vita, se ci tenete alla vita.

kjæremål jur. appello, ricorso; *forkaste kjæremålet* respingere il ricorso; **kjæremålsutvalg** commissione d'appello.

kjæreste fidanzato (a); innamorato (a); fam. ragazzo (a); **kjærestebrev** lettera d'amore; **kjærestefolk** fidanzati mpl, innamorati mpl; **kjærestepar** coppia d'innamorati; **kjærkommen** gradito.

kjærlig affettuoso, amorevole; (menneske-) caritatevole; adv. også: con affetto.

kjærlighet amore m, (hengivenhet) affetto; (ømhhet) tenerezza; *sønnlig (datterlig) ~* (også) pietà filiale; (*kristelig*) ~ carità; *fri ~* libero amore; *~ til fedrelandet* amore della patria; *Guds ~ til...* l'amore di Dio per...; *fatte ~ til* affezionarsi a; *~ gjør blind* l'amore è cieco; *gammel ~ ruster ikke* il primo amore non si scorda mai.

kjærlighets- d'amore; **kjærlighetsbrev** lettera d'amore; **kjærlighetsdrama** dramma m passionale; **kjærlighetserklæring** dichiarazione f d'amore; **kjærlighetseventyr** avventura amorosa; **kjærlighetsforhold** relazione f (amorosa); **kjærlighetsgjerning** atto d'amore; (velgjerning) azione f caritatevole; **kjærlighetshistorie** storia d'amore; amoretto, amorazzo; **kjærlighetshistorier** avventure fpl galanti; **kjærlighetsmåltid** rel. agape f; **kjærlighetsplikt** dovere m di carità; **kjærlighetssorg** pena d'amore; fam. mal m d'amore; **kjærlighetsverk** opera di carità, atto d'amore.

kjærtegn carezza; **kjærtegne** accarezzare, carezzare.

kjød bibl., *kjødet er skropelig* la carne è debole; **kjødelig** (sanselig) carnale; (slektskap, også) consanguineo; *~ søster* sorella carnale; *kjødelige foreldre* veri genitori mpl.

kjøkken cucina (også mat(laging)); **kjøkken-** di (da) cucina, culinario; **kjøkkenavfall** avanzi mpl di cucina; **kjøkkenarbeid** lavoro di cucina; *gjøre ~* fare da cucina, cucinare; **kjøkkengutt** sguattero, lavapiatti m inv.; **kjøkkenhage** orto; **kjøkkenheis** montavivande m inv.; **kjøkkeninngang** porta di servizio; **kjøkkenmødding** cumulo di avanzi di cucina.

kjøkkensalt sale m da cucina, sale m grosso; **kjøkkenskriver** fig. chi ficca il naso nelle pentole; ficcanaso; **kjøkkentrapp** scala di servizio; **kjøkkentøy**

stoviglie fpl; **kjøkkenvask** acquaio, lavandino, lavello.

kjø chiglia, carena; *på rett ~* in assetto, in retta posizione; *bringe på rett ~* raddrizzare; fig. correggere, riportare sulla retta via; *komme på rett ~* raddrizzarsi, rimettersi in carreggiata.

kjøle rinfrescare, raffreddare, refrigerare; (vin) mettere in ghiaccio; **kjøleanlegg** impianto frigorifero; **kjøledrikk** bevanda fresca; **kjølehus** magazzino frigorifero; **kjøleindustri** industria del freddo; **kjølekar** m raffreddatore m; **kjølelager** magazzino frigorifero; **kjølemiddel** miscela refrigerante; **kjøler** secchiello per il ghiaccio; (bil) radiatore m; **kjølerom** cella frigorifera.

kjøleskap frigorifero; **kjøleskip** nave f frigorifera; **kjølevogn** vagone m frigorifero; **kjølevæske** miscela (liquido) refrigerante; (bil) antigelo, anticongelante m.

kjølhale mar. abbattere in chiglia, carenare; dare la cala a; **kjølhaling** carenaggio; (straff) cala.

kjølig fresco (pl.: -chi), frescolino; (svalende) rinfrescante; fig. freddo; *det er ~ (vær)* fa freddo; **kjølighet** fresco; (luftning) frescura, brezza fresca; fig. freddezza; **kjøling** raffreddamento, refrigerazione f; **kjøln(e)s** raffreddarsi (og fig.).

kjølsvin paramezzale m.

kjølvann scia; *i kjølvannet* sulla scia.

kjønn sesso; gram. genere m; *av begge ~* gram. ambigenere; *det smukke (svake) ~* il gentil sesso, il sesso debole; **kjønnsbøy(n)ing** formazione f dei generi (grammaticali); **kjønnsdrift** istinto (stimolo) sessuale; **kjønnsforskjell** differenza sessuale.

kjønnslig sessuale; **kjønnsliv** vita sessuale, sessualità; **kjønnsløs** senza sesso; bot., zool. asessuato, agamico; **kjønnsløshet** mancanza di sesso; bot. agamia; **kjønnsmoden** pubere; fam. sviluppato; **kjønnsmodenhet** pubertà; (dyr) maturità sessuale; **kjønnsorgan** organo genitale, sesso; **kjønnsproblemer** problemi mpl della vita sessuale; **kjønns sykdom** malattia venerea.

kjønrek nerofumo.

kjøp (inn-) acquisto, comp(e)ra; (handel, avtale) affare m, mercato; *avslutte et ~* concludere un affare; *gi ~* ribassare il prezzo, fare uno sconto; fig. cedere; *få med på kjøpet* ricevere in soprappiù; *oven i kjøpet* per giunta, per soprammercato, per soprappiù, inoltre, (enda) ancora.

kjøpe comp(e)rare, acquistare (*av en da qn.*); *~ seg* riscattarsi; *~ seg noe* comprarsi qc.; *~ opp* acquistare; (i stor stil) fare incetta di; *~ opp alt* rilevare tutto; *~ en til å gjøre noe* pagare qn. per fare qc.

kjøpedyktig che ha capacità d'acquisto; **kjøpekontrakt** contratto d'acquisto, compravendita; **kjøpekraft** potere d'acquisto; **kjøpelyst** voglia di comprare; **kjøpelysten** desideroso di acquistare, compratore m; **kjøpeordre** ordine m d'acquisto.

kjøper compratore m, acquirente m, f, cliente m, f; *det er ingen ~* non ci sono compratori; **kjøpesum** prezzo d'acquisto; **kjøpetvang**, **uten ~** senza obbligo d'acquisto; *ingen ~* entrata libera.

kjøpmann commerciante m, f, mercante m, negoziante m, f; (som har butikk) bottegaio; **kjøpmannslære** tirocinio commerciale; **kjøpmannsstand** ceti mercantile; **kjøpmannsstolthet** orgoglio di commerciante; **kjøpmannsvare** mercanzia; **kjøpmannsånd** spirito di commerciante; **kjøpslå** trattare, mercanteggiare.

kjøpstad cittadina, città di provincia; **kjøpstadprivilegium**, **-rettighet** privilegio di città.

kjør, *i ett* ~ senza sosta, senza interruzione; (*i trekk*) di seguito; *han snakker i ett* ~ parla continuamente; **kjørbar** carrozzabile, praticabile.

kjøre 1. intr. andare (*i bil* in macchina); *veien er ikke til å kjøre på* la strada non è percorribile in macchina; ~ *godt* guidare bene, (*fort*) andar veloce; **kjøre** 2. tr. (*varer*) trasportare; (*hest, vogn*) guidare, condurre; (*film*) proiettare; ~ *en til stasjonen* portare qn. (in macchina) alla stazione; *han har kjørt oss godt (fort)* ci ha portati a tutta velocità; *kjøre en tur* fare un giro in macchina; **kjøre** 3. med adv. el. prep.; ~ *fra en* lasciare indietro qn., distanziare qn.; ~ *inn* portare dentro (con un veicolo); (*korn*) riporre (nel granaio); (*ny bil*) rodare; ~ *inn en forsinkelse* recuperare un ritardo; ~ *inn i en gate* infilare una strada; ~ *inn på en plass* entrare in una piazza; ~ *inn i hverandre* (jernbane) incastrarsi l'uno nell'altro; ~ *opp med* (kanoner) schierare; fig. portare avanti; ~ *over en* investire qn., mettere sotto qn.; ~ *på* (skynde seg) agire (andare) in fretta e furia; (*kjøre fortere*) accelerare; ~ *på en* investire (scontrarsi con, cozzare contro) qn., (*bakfra*) tamponare qn.; *slik som du kjører på!* come vai di furia!; ~ *jord på* trasportare terra su (in); *kjør på!* dacci (dateci) dentro!; ~ *til* (*hest*) addestrare; ~ *seg fast* restare bloccato; rimanere impantanato (con la macchina); fig. impantanarsi, impegolarsi, mettersi in un impiccio; ~ *ut* uscire con la macchina.

kjørebane carreggiata, sede f stradale; **kjørebru** ponte m carrozzabile; **kjørehastighet** velocità di marcia; **kjørehest** cavallo da tiro; **kjørekar** carrettiere m, cocchiere m; **kjørekort** patente f di guida.

kjørel stoviglia; recipiente m di legno.

kjører guidatore m; (*kjerre- også*) carrettiere m; (*bil- også*) conducente m, f, autista m, f; **kjøreretning** direzione f di guida, senso della circolazione; *sitte i togets* ~ sedere nel senso di marcia del treno; **kjøretillatelse** permesso di circolazione; **kjøretur** giro (passeggiata) in macchina; **kjøretøy** veicolo; **kjøreulykke** incidente m di macchina (el.: automobilistico); **kjørevei** strada carrozzabile.

kjøring l'andare (in macchina), (*varer*) trasporto; **kjøringsutgifter** spese fpl di trasporto, costo di trasporto.

kjørvel bot. cerfoglio.

kjøter cane m randagio, bastardo; fig. cialtrone m; **kjøteraktig** villano; adv. da villano, sgarbatamente.

kjøtt carne f; (*frukt-*) polpa; *av ~ og blod* in carne ed ossa; **kjøttbein** osso (da brodo); **kjøttbolle** polpettina di carne; **kjøttdag** giorno di grasso.

kjøttekstrakt estratto di carne; **kjøttetende** carnivoro; **kjøttfarge** colore m di carne; **kjøttfarget** color carne; **kjøttfarse** farcia di carne; **kjøttfull** carnoso, polposo, (*lubben*) paffuto, grassotello.

kjøtt hue testa di legno (el.: di cavolo); **kjøttklubbe** batticarne m inv.; **kjøttkniv** coltello da cucina; **kjøttkraft** brodo di carne; **kjøttkvern** tritacarne m inv.; **kjøttløs** senza carne; ~ *dag* giorno di magro; **kjøttmat** (pietanza di) carne f; **kjøttrett** piatto di carne; **kjøttskive** fetta di carne; **kjøttstappe** ceppo di macellaio; **kjøttstykke** pezzo di carne; **kjøttsuppe** brodo.

kjøttutsalg rivendita di carni, macelleria; **kjøttvarer** carni fpl; **kjøttøks** mannaia, marrancio.

klabbe aderire, attaccare; **klabbeføre** neve f che si attacca (agli sci).

kladd minuta, brutta copia; (*bokføring*) brogliaccio; *skrive noe på ~* (= *kladde*) fare una minuta;

kladdebok quaderno (di brutta copia), scartafaccio; merk. scartafaccio, brogliaccio.

klaff piano ribaltabile; mus. pistone m; tekn. valvola; **klaffe** v. (stemme) collimare; *få alt til å ~* fare in modo che tutto vada liscio; **klaffebord** tavolo a ribalta.

klage 1. v. lagnarsi (*over, på* di); (*jamre*) lamentarsi, gemere; ~ *sin nød for en* confidare i propri guai a qn.; **klage** 2. s. lagnanza, lamentela, (*veklage*) lamentazione f; (*jamring*) lamento, gemito.

klagebrev querela; reclamo (scritto); **klagemål** lagnanza; **klagende** lamentoso; **klagerop** grido lamentoso; lamentazione f, lamento; **klagesang** lamento funebre, nenia, elegia; **klageskrift** querela; **klageskrik** grido lamentoso.

klakk claque f inv.; **klakør** clacchista m, f.

klam umidiccio; sudaticcio; **klamhet** umidità, madre m.

klamme graffa; se: *hakeparentes*.

klamp ceppo; ~ *om foten* palla al piede; *med klampen i bønn* con l'acceleratore al massimo; **klampe** camminare pesantemente.

klamre, ~ *seg fast* aggrapparsi, avvinghiarsi (*til* a).

klandre biasimare, criticare.

klang suono; mus. timbro; *gi ~* sonare, mettere suono; *hans navn har en god ~* gode di buona reputazione.

klangbunn mus. tavola armonica; **klangfarge** timbro; **klangfigur** figura sonora; **klangfull** sonoro; **klangfullhet** sonorità; **klangløs** sordo; atono; *fys.* insonoro; **klangløshet** mancanza di sonorità.

klapp (lett slag) colpetto; (*kjærtegn*) carezza; *teater applauso*; **klappe** (i *hendene*) battere le mani; applaudire (*for en* qn.); (*kjærtegne*) accarezzare; ~ *sammen* (person) crollare; (*lukke*) chiudere (con forza); ~ *til en* dare un pugno a (picchiare) qn.; ~ *til kaia* accostare alla banchina; *klappet og klart* pronto, a posto, sistemato.

klappfeil med. disfunzione f valvolare.

klapp(er)jakt battuta, caccia.

klapperslange serpente a sonagli, crotalo.

klapping carezze fpl; (*bifalls-*) battimano, applausi mpl; ~ *i hendene* battuta di mani.

klapre battere (*med tennene* i denti); schioccare; **klapring** battito, schiocco; ~ *med tennene* battito di denti; ~ *av skrivemaskin* ticchettio di macchina per scrivere.

klappsalve scroscio (salva) di applausi; **klappsete** strapuntino; **klappstol** seggiolino pieghevole; **klappvogn** passeggino (carrozzina) pieghevole.

klaps scappellotto, sculacciata; **klapse** prendere a scappellotti, sculacciare.

klar chiaro (og fig.); luminoso; (*gjennomsiktig*) limpido (og fig.); (*skyfri*) sereno (og fig.); (*ferdig*) pronto; *klart bevis* prova lampante; *det er klart som dagen (er lang)* è chiaro come la luce del sole; *det er så klart som blekk* è chiaro come il brodo; *med klare ord* chiaramente, senza mezzi termini; *være ~* (*ferdig*) essere pronto; (*klarhodet*) avere le idee chiare; (*i uttrykket*) esprimersi chiaramente, dir bene; *være ~ over* rendersi conto di; *være ~ mar.* essere disimpegnato; ~! pronti!; *klar til å vende!* pronti a virare!; *klart skip!* tutti ai posti di combattimento!; ~! *ferdig!* *gå!* pronti! posto! via!

klare tr. v. chiarire, chiarificare (og kjem.); fig. (*en sak*) districare, chiarire, mettere in chiaro; (*greie, få bukt med*) spuntarla, venire a capo di; ~ *begrepene* chiarire le idee; ~ *sin gjeld* (riuscire a) pagare i debiti; ~ *seg (gå i orden)* andare a posto; (*være nok*) bastare; (*om person*) cavarsela.

klarere sdoganare, pagare la dogana, svincolare;
klarering sdoganamento, svincolo.
klargjøre chiarire, mettere in chiaro, delucidare;
 (ferdig) preparare; **klargjøring** chiarimento, chiarificazione f, delucidazione f; preparazione f.
klarhet chiarezza, limpidezza; (tydelighet) chiarezza, lucidità.
klarinet clarinetto; **klarinetblåser** clarinetista m, f.
klaring chiarimento, chiarificazione f (og kjem.); (glass) affinatura; (rom) mar. spazio per la manovra; tekn. gioco.
klarne chiarire; fig. rasserenarsi; *det klarner (opp)* il cielo chiarisce; **klarsynt** perspicace, chiaroveg-gente; **klarsynthet** perspicacia, chiaroveggenza.
klart adv. chiaramente; *ligge ~ i dagen* essere evidente (lampante); *se ~ i noe* veder chiaro in qc.
klartenkt lucido, acuto, di idee chiare; **klartseende** perspicace, acuto, chiaroveg-gente; **klarøyd** che ha degli occhi chiari, dagli occhi chiari.
klase grappolo.
klask schiocco (pl.: -chi), sbattimento; **klaske** sbattere, schioccare.
klasse classe f; *reise på første ~* viaggiare in prima (classe); *gå i femte ~* frequentare (fare) la quinta; *sette i ~ (rang)* med schierare con, mettere allo stesso rango di.
klassefølelse spirito (coscienza) di classe; **klassehat** odio di classe; **klasseinndeling** ripartizione f in classi; **klassekamerat** compagno di classe; **klassekamp** lotta di classe; **klassevis** per classi; **klasseværelse** aula, classe f.
klassifikasjon classificazione f; **klassifisere** classificare.
klassiker (autore m) classico; **klassisk** classico.
klatre arrampicarsi (*i et tre* su un albero); ~ *ned* scendere.
klatrefot zampa da rampicante; **klatrefugl** rampicante m; **klatreplante** (pianta) rampicante.
klatrestand albero, palo; (gymn.) pertica; **klatretau** corda; **klatretrur** arrampicata (sui monti); **klatring** scalata, arrampicata, ascensione f alpinistica.
klatt (smule) un po' (di); (flekk) macchia; **klatte** fare macchie (*med blekk* d'inchiostro); ~ *bort* sperperare qua e là; ~ *til* macchiare; **klattgjeld** debiti mpl sparsi; **klattmaler** imbrattatele m, f inv.; **klattvis** in piccoli quantitativi, a spizzichi.
klausul clausola; **klave** agr. collare m.
klaver pianoforte m, se: piano; **klaversonate** sonata per pianoforte; **klaviatur** mus. tastiera.
kle vestire; (fint) abbigliare; (dekke) rivestire; (trekke) tappezzare (*med di, con*); (*passe, se godt ut, anstå*) stare bene, confarsi, addirsi; ~ *seg (i)* vestirsi (di); *være lett (varmt) kledd* essere vestito leggero (pesante); ~ *av* svestire, (naken til skinn) denudare; ~ *av seg* svestirsi; ~ *seg om* cambiarsi, cambiare abito; ~ *på* vestire; ~ *på seg* vestirsi; ~ *ut* vestire in costume (in maschera) (se: forkle v.); *det kler ham godt (dårlig)* gli sta bene (male); *det kler ham godt å...* gli si confa di....
klebe, ~ (*fast*) intr. incollarsi, aderire; tr. incollare, agglutinare; **klebrig** coloso, appiccicoso, attaccaticcio; **klebrighet** colosità, vischiosità.
klede s. (ullent tøy) panno; **kledebon** (gevant) veste f, abito, panno; **kledebrakt** abbigliamento, abito; **kledefabrikant** fabbricante m, f di tessuti (di lana); **kledefabrikk** fabbrica di tessuti (di lana); **kledehandel** commercio di tessuti (di lana); **kledehandler** commerciante m, f di tessuti di lana.
klekelig che sta bene; che si addice, confacente; (*flatterende*) che dona; (*yndefull*) grazioso.

kledemaker laniere m; **kledevarer** tessuti mpl di lana; **kledevever** tessitore m di panno; **kledevevning** tessitura di panno.
kledning abito; arkit. rivestimento; mar. (utenbords) doppiatura, (innenbords) serrettame.
klegg (insekt) tafano; *han er en ~* è appiccaticcio.
kleiv erta; **klekk** debole, gracile.
klekke covare; ~ *ut* fig. escogitare; tramare.
klekkelig considerevole, notevole.
klem stretta; abbraccio; *ha ~ på en* avere presa su qn.; *tale med fynd og ~* parlare con veemente eloquenza; **klematis** clematide f.
klemme 1. s. pinza, molletta; (knipe) imbarazzo, guaio; *sette en i ~* ridurre qn. alle strette; *få fingeren i ~* restare preso col dito; *være (komme) i ~* restare preso; fig. trovarsi in un imbarazzo (guaio).
 2. v. (sammen) stringere, serrare; (vennlig) abbracciare; fig. (*få i ~*) fam. incastrare; *sko-en klemmer* la scarpa stringe; *jeg har klemmt fingeren* mi si è preso un dito; ~ *seg opp til* stringersi contro.
klemte rintocco (pl.: -chi); **klemte** rintoccare, (med stormklokken) sonare a stormo.
klenge; ~ *seg til* appiccicarsi a; **klengete** appiccaticcio.
klenodie cimelio (og fig.); **kleptomani** cleptomania.
kleresi clero; neds. pretaglia; *hele kleresiet* tutta la banda; **klerikal** clericale adj., s. m, f; **klerikalisme** clericalismo; **klerk** chierico (pl.: -ci).
klesbørste spazzola per abiti; **klesklype** molletta; **kleskurv** (-korg) cesta per il bucato; **klesplagg** indumento, capo di vestiario; (flere) vestiario; **klesskap** guardaroba m inv.; **klessnor** corda per stendere; **klesstativ** attaccapanni m inv.
kli crusca; **klibrød** pane m di cruschello.
klient cliente m, f; **klientel** clientela.
klikk (gjeng) combriccola, cricca, ghenga; compagnia; (lyd) schiocco (pl.: -chi); (*våpen*) cilecca, cecca; **klikke** fare cilecca, fare cecca (og fig.); fig. fallire; **klikkevesen** consorteria, camarilla.
klima clima m; *venne til klimaet* acclimatare.
klimaks climax m inv.; apogeo, culmine m.
klimatisk climatico (pl.: -ci).
klimpre, ~ *på pianoet* strimpellare il pianoforte.
kline (kjæle) abbandonarsi a effusioni amorose; F pomiciare; ~ *seg inn på en* strusciarsi a qn.; ~ *med leire* costruire con impasto di fango e paglia; ~ *til* infangare; ~ *seg til* imbrattarsi, insudiciarsi.
klinge 1. s. lama; (sverd) spada; *krysse ~* incrociare le spade; *slag med den flate ~* piattonata; *gå en på klingen* mettere qn. alle strette.
 2. v. sonare, tintinnare, squillare; **klingleling!** drindrin!; **klingende** sonante, tintinnante, squillante; (klangfull) sonoro; **klingsklang** dindon m; **klingle** rintoccare, tintinnare; **klingleing** rintocco, tintinnio.
kliniker clinico (pl.: -ci); **klinikk** clinica; **klinisk** clinico.
klinke 1. s. (dør-) saliscendi m inv.; **klinke** 2. v. (steintøy) aggiustare, riparare (con fil di ferro); (med nagler) rivettare; (skåle) toccare i bicchieri; **klingshammer** ribaditoio; **klingsing** riparazione f (di porcellane); ribaditura; (skåling) brindisi m; **klingsnagle**, **klingsøm** rivetto.
klinte bot. zizzania; *skille klinten fra hveten* separare il grano dal loglio.
klipp taglio (con le forbici); forbiciata; (snitt) taglio; **klippe** 1. v. tagliare; (sau) tosare; ~ *en* tagliare i capelli a qn.; *jeg skal klippes* taglio, per favore!

~ *av (fra)* tagliare (via); ~ *i to* tagliare a metà; ~ *til* tagliare; ~ *ut* ritagliare.
klippe 2. s. roccia, rupe f; *bygge på* ~ costruire sulla pietra; **klippeblokk** macigno; **klippefast** fermo come una roccia; **klippegrunn** terreno roccioso; **klippehule** caverna nella roccia.
klippekort (trikk) biglietto a più corse; **klippemaskin** tosatrice f; punzonatrice f.
klipper mar. clipper m inv.
klippevegg parete f rocciosa; **klippeøy** isola rocciosa; scoglio; **klippfisk** baccalà m inv.
klipping (frisør) taglio; (av dyr) tosatura; (billett) foratura.
klirr (glass) tintinnio; (tallerkener) acciottolio, cricchio; **klirre** tintinnare, cricchiare; (ruter) vibrare; **klirring** tintinnio, cricchio, ticchettio; (ruter) vibrazione f.
klisje cliché m (pl.:s); fig. banalità; **klisjeanstalt** laboratorio di stereotipia; **klisjere** eseguire il cliché di; **klisjering** stereotipia.
klisset appiccicoso, attaccaticcio.
klister colla; **klisterbøtte** secchio di colla; **klisterhjerne** memoria di ferro; **klisterpote** vasetto di colla; **klistre** incollare, attaccare.
klo artiglio, unghia; (hummer-) pinza; fig. grinfia; *få kloa i en* agguantare qn.; *falle i klørne på* cadere nelle grinfie di qn.; *slå kloa i en* accalappiare qn.
kloakk fogna, cloaca, chiavica; **kloakkavløp** condotto di scarico; **kloakkum** pozzo di scarico; **kloakkledning** collettore m di fogna; **kloakkrenser** fognaiolo; **kloakkrør** tubo di fogna; **kloakksystem** sistema di fognatura (a scarico diretto); **kloakkvann** acque nere fpl; **kloakkvesen** servizio fognatura.
klode globo; **klodrian** persona maldestra.
klok intelligente; (fornuftig) saggio; (varsom) prudente; *det er klokt av deg å reise* fai bene a partire; *han er ikke riktig ~* gli manca una rotella; *jeg er like ~*, *det blir jeg ikke klokere av* ne so quanto prima; *han er ikke til (el.: god, lett) å bli ~ på* non è facile da capire.
klokelig saggiamente, prudentemente.
klokke (ringe-) campana, (liten) campanella; (bord-, dør-, sykkel-, elektr.) campanello; (til å sette over noe) campana; (ur) orologio; bot. campanula; *klokka ett* all'una, al tocco; *hva er klokka?* che ora è?, che ore sono?; *klokka er fem minutter over fire* sono le quattro e cinque; *klokka er ti på halv fem* sono le quattro e venti; *klokka er halv fem* sono le quattro e mezza; *klokka er fem over halv fem* sono le quattro e trentacinque; *klokka er ti på fem* sono le cinque meno dieci; *nå slår klokka (hel)* ora suona l'ora; *klokka slår straks to* a momenti suonano le due; *klokka har slått tre* sono sonate le tre; *klokka har slått halv* è sonata la mezza; *vite hva klokka er slagen* fig. sapere che cosa fare; vedere la mala parata.
klokkeblomst campanula; **klokkedannet**, -formet a (forma di) campana; **klokkegods** (malm) bronzo per campane; **klokkeklang** suono di campane, scampanata, scampanio; **klokkeknebel**, -kolv battaglio; **klokker** sagrestano; **klokkereip** corda (fune f) di campana; **klokkeringing** scampanio; tintinnio; **klokkesignal** segnale m dato da una campana; **klokkeslag** rintocco (pl.:chi); **klokkeslett** ora; *på klokkeslettet* all'ora precisa, in orario; **klokkespill** carillon m inv.; (orkester) campane fpl; (bjeller) sonagli mpl; *henge i klokkestrengen* essere schiavo dell'orario; **klokkestøper** fonditore m di campane; **klokkestøperi** fonderia di campane.

klokketime, (hel, stiv) ~ ora d'orologio; **klokke-tårn** campanile m.
klokskap intelligenza; saggezza; prudenza; senno; **klokskapshensyn**, *av ~* per precauzione (prudenza).
klokt adv. intelligentemente; saggiamente; prudentemente; *han har gjort ~ i det (i å)* ha fatto bene (a).
klor 1. kjem. cloro; **kloral** cloralio.
klor 2. graffio, (merke) graffiatura; (kloring) graffiata; **kløre** graffiare.
klorkalk cloruro di calcio; **kloroform** cloroformio; **kloroformere** cloroformizzare; **kloroformering** cloroformizzazione f; **klorofyll** clorofilla; **klorvann** acqua clorata, cloro liquido.
klosett gabinetto; (-skål) water m inv., tazza; **klosettpapir** carta igienica.
kloss 1. ~ *opp til*, ~ *ved* vicinissimo a, addossato a; *på ~ hold* a bruciapelo; **kloss** 2. m pezzo di legno; fig. persona maldestra, buono a nulla; **klosset** goffo, maldestro; **klossethet** goffaggine f, inettitudine f; **klossmajor** persona maldestra, balordo.
kloster convento, monastero; chiostro; *gå i ~* entrare in convento; farsi monaco (suora); (om kvinne også) prendere il velo; **klosterbror** religioso, frate; **klostercelle** cella di convento; **klosterdrakt** abito monacale, saio; **klosterensombhet** solitudine f claustrale; **klostergang** chiostro.
klostergods beni mpl monastici; **klostergård** cortile m di convento; **klosterhage** giardino di (un) convento; **klosterkirke** chiesa di un convento; **klosterlatin** latino maccheronico; **klosterlig** monacale, claustrale, conventuale; **klosterlikør** benedettino, chartreuse f inv.; **klosterliv** vita monastica (claustrale); **klosterløfte** voti mpl religiosi; *avlegge klosterløftet* pronunciare i voti.
klosterport portone m di un convento; **klosterregel**, -regler (-tukt) regola monastica; **klosterskole** educando, istituto religioso.
klov zoccolo; **klovdyr** ungulato; **klovsyke** zoppina; *munns- og ~* afta epizootica.
klown pagliaccio, clown m inv.
klubb circolo, club m inv.; gnocco (pl.:chi); **klubb**-del circolo.
klubbe 1. s. clava; **klubbe** 2. v. battere con la clava; ~ (*ned*) fig. levare la parola a, far tacere.
kludder pasticcio; abborracciatura; **kludre** abborracciare; ~ *med* pasticciare, fare pasticci; **kludret** pasticciato.
klukk s. glu glu m, gloglottio; (høne-) (il) chiocciare; **klukke** glogottare, gorgogliare; (høne) chiocciare; (bølger) sciabordare; **klukking** (vann) gorgoglio; se: klukk; **klukkle** fare una risatina chioccia.
klump massa, pezzo; (jord-) zolla; (i væske) grumo; *en liten ~ smør* una noce di burro; *en ~ i hal-sen* un groppo alla gola; **klumpe** raggrumare; ~ *seg* raggrumarsi, (*melk også*) rapprendersi; **klumpet** grumoso; **klumpfot** piede m equino.
klunder, **kludre** se: kludder, kludre.
klunk se: klukk; **klunke**, ~ *på pianoet* strimpellare il pianoforte; se ellers: klukke.
kluss, *det er noe ~ med motoren* c'è qualcosa che non va nel motore; **klusse**, ~ *med* pasticciare.
klut cencio, straccio; *dette sammen som en ~* afflosciarsi come un cencio; *hver eneste ~* mar. tutte le vele; **kluthandel** commercio di stracci; **klutehand-ler** straccivendolo; **klutesamler** cenciaiuolo, raccoglitore di stracci.
klynge 1. s. gruppo; **klynge** 2. v., ~ *opp* impiccare; ~ *seg (sammen)* ammassarsi; stiparsi, accalcarsi;

~ *seg fast* (til) aggrapparsi, avvinghiarsi (a).
klynk gemito, (spebarns-) vagito; **klynke** gemere, piagnucolare; (spebarn) vagire; **klynking** (klager) lamenti mpl; piagnucolio; se *ellers*: klynk.
klyp pizzicotto; **klype** 1. v. pizzicare, pizzicottare; **klype** 2. s. pizzico (salt di sale); (kles-) molletta.
klyse sputo; **klys(s)** mar. cubia.
klyster clistere m, enteroclisma m, lavativo; **klyster-sprøyte** enteroclisma m, pera di gomma.
klyve arrampicarsi; **klyver** mar. fiocco (pl.: -chi); **klyver-** del fiocco; **klyverbom** asta del fiocco.
klær abiti mpl, vestiti mpl, vestiario, indumenti mpl; *få nye* ~ vestirsi a nuovo; *ligge med klærne på* dormire vestito; ~ *skaper folk* è la penna che fa bello l'uccello; *mat og* ~ vitto e vestiario.
klø tr. grattare; intr. prudere, pizzicare; ~ *seg* grattarsi (i *hodet*, *på armen*, *bak øret* la testa, il braccio, l'orecchio); *han klør på tunga* gli prude la lingua; *jeg klør i fingrene (etter å)* mi prudono le mani (dalla voglia di).
kløe prurito, pizzicore m; *etter den søte ~ kommer den sure* svie dopo il dolce vien l'amaro.
kløft crepaccio, spaccatura; (skille) fossato, fig. abisso; (i hake) fossetta; *kløften mellom forfatter og publikum* l'abisso che separa l'autore dal suo pubblico; **kløftet** incrinato, spaccato, fesso.
kløkt intelligenza, sagacia; **kløktig** intelligente, sagace.
kløpinne bacchetta per grattarsi la schiena; **kløpulver** polvere f pruriginosa.
kløv basto; **kløve** (hest) mettere il basto a, trasportare col basto; (dele) tagliare; (ved) spaccare; ~ *havet* solcare l'oceano.
kløver bot. trifoglio; (kort) fiori mpl; ~ *ess* asso di fiori; **kløver-** di trifoglio; di fiori.
kløvhest bestia da soma; **kløvje** mettere il basto a; trasportare col basto; **kløvmeis** gerla da cavallo; **kløvsal** basto; **klåfinger** toccatutto m, f, inv.
kna impastare, manipolare; **knagg** gancia, gruccia; (på hjul) caricchio; (tannhjul) dente m; **knagg(e)-rekke** attaccapanni m inv., protamantelli m inv.
knake scricchiolare; *så det knaker* da spaccare; fragorosamente; *det fryser så det knaker* c'è un gelo che spacca le pietre; **knaking** scricchiolio.
knall scoppio, rumore m (improvviso); ~ *og fall* ruzzolone m, capitolombolo, crollo; **knallbonbon** caramella a petardo; **knalle** scoppiettare, esplodere; **knallert** ciclomotore, motorino; **knallgass** gas m inv. tonante; **knallhard** durissimo; **knallbette** innesco (pl.: -chi), capsula fulminante; **knallperle** innesco; **knallrød** rosso vivo (el. acceso).
knapp 1. adj. (trang) stretto; scarso, limitato; (smålig, ringe) meschino; *tiden er knapp* il tempo stringe; *jeg har ~ tid* ho il tempo contato; *tiden er for ~* il tempo è troppo breve, manca il tempo; *tidene er knappe* i tempi sono scarsi; *det var knapt nok at* è stato a mala pena che; se og: knapt.
knapp 2. s. bottone m; (på stakk o.l.) pomello; (sadel-, kårde-) pomo; (ringeklokke) pulsante m; *telle på knappene* essere in forse, essere in dubbio; **knappe**, ~ (igjen) abbottonare; ~ *av*, *på* decurtare, ridurre; detrarre qn. da; ~ *opp* sbottonare.
knappeform stampo per bottoni; **knappenål** spillo; *en kunne høre en ~ falle* si sarebbe sentita volare una mosca; **knappenåls-** di spillo; **knappenålsbrev** cartina di spilli; **knappenålssting** puntura di spillo; fig. punzecchiatura, frecciata; **knappetøper** bottonaio; **knappetøvel** stivaletto abbottonato.
knapphet scarsità, mancanza, penuria, insufficienza.
knapphull asola, occhiello; **knapphullssilke** cordo-

netto; **knapphullssting** (til knapphull) punto occhiello, (ellers) punto a smerlo.
knapt adv. (neppe) a malapena; *måle (for) ~* fare una misura scarsa; *holde en ~* tenere qn. a stecchetto; *jeg kjenner ham ~* lo conosco appena.
knark vecchietto; *gammel ~* vecchio bisbetico; *rik ~* riccone m, F riccastro.
knas, *gå i ~* andare in (mille) pezzi; *slå i ~* fracassare, ridurre in pezzi; **knase** intr. scricchiolare, crocchiare; tr. stritolare, sgretolare, schiacciare.
knask (slikkeri) dolce m croccante; leccornie fpl.
knaske sgranocchiare.
knaus poggio, altura.
kne ginocchio; (på ting) gomito; mar. bracciuolo; *bøye ~* inginocchiarsi (for davanti a); *gå med krumme knær* camminare piegando le ginocchia; *han synker i kne* gli si piegano le ginocchia; (ligge) *på ~* (stare) in ginocchio; *falle (legge seg, kaste seg) på ~* for cadere (mettersi, buttarsi) in ginocchio davanti a; *komme (være) på knærne* finire (trovarsi) in cattive acque; *til knes* fino alle ginocchia.
knebel bavaglio; (klokke-) battaglio; **knebelbart** mustacchi mpl; *med knebelbarter* baffuto.
knebenklær calzoni mpl corti, calzoncini mpl; gl. brache fpl.
kneble imbavagliare, mettere il bavaglio a (og fig.).
knebøyning flessione f del ginocchio (delle ginocchia); se og: **knefall** genuflessione f, (alterskammel) inginocchiatoio; *gjøre ~ for* prosternarsi ai piedi di.
knegen tirato, gretto.
knegge nitrire; **knegging** nitrito.
knehase poplite m; **knehøy** che arriva al ginocchio.
kneik erta, salita, rapida.
kneipe bettola, osteria; **kneipesanger(inne)** canzonettista m, f (da bettola, sciantosa); **kneipevise** canzone f da taverna, canzonaccia; **kneipevert** bettoliere m.
kneise ergersi; portare la testa alta; ~ (rage opp) over dominare; **kneising** l'ergersi; alzata di testa.
knekk 1. s. (lyd) scricchiolio, colpo secco; (skade) spaccatura, crepa, (vinkel) angolo, gomito; (sukkertøy) caramello; *det gir et ~* fa cric, scricchiola; *hans helse har fått en ~* la sua salute ha subito una scossa; *han har fått knekken* è un uomo finito; *ta knekken på* sfinire; stroncare; far morire.
knekk 2. interj. cric!; crac!
knেকে intr. spezzarsi, fendersi; (lyd) scricchiolare, fare cric (el. crac); tr. spezzare; fig. prostrare, (ydmyke) avvilito; ~ *sammen* (person) accasciarsi, abbattersi; *gi en en hard nøtt å ~* dare del filo da torcere a qn.
knেকেbrod pane m (el. galletta) croccante, pane biscottato.
knেকে (fyr) giovanotto; (i kort) fante; (skjellsord) briccone m, birbante m; (bære-) arkit. gattello; *lang (oppløpen) ~* spilungone m.
knele inginocchiarsi; (ligge på kne) essere (stare) in ginocchio; **kneledd** articolazione f del ginocchio; **knelende** in ginocchio, inginocchiato.
knepe trucco (pl.: -chi), espediente m; *bruke ~* usare ogni artificio; *kjenne knepet* conoscere il trucco; **knepen** (ringe) misero; (trang) stretto, striminzito; (gjerrig) tirchio, spilorcio; (påholdende) parsimonioso; *en ~ majoritet* un'esigua maggioranza; **knepent** adv. se: knapt.
knepp clic m inv., scatto; **kneppe** fare clic, produrre un rumore secco; **knepre** ticchettare; *storken knepper* la cicogna gracchia (fa il suo verso).

knert colpetto. (dram) cicchetto; (gutt) ragazzino paffuto; **knerte** colpire (leggermente); (drikke) cicchettare; ~ *ved* spezzare le legna.

knesette adottare; **kneskade** lesione f al ginocchio; **kneskammel** inginocchiatoio; **kneskjell** rotula; **kne-stående** in ginocchio; **knevarmer** ginocchiera.

kniks inchino, riverenza.

knip (mage-) colica, F mal di pancia; **knipe** pizzicare; ~ *en i kinnet* prendere qn. per il ganascino; (spare) lesinare (*på* su); (stjele) rubare, fam. sgraffignare; F fregare; ~ *av* togliere con le pinze; *det kniper for ham* è negli impicci; *nå kniper det* siamo ben presi; ~ *seg igjennom* passare a stento; *det kniper med penger* si è a corto di denaro; ~ *på skillingen* lesinare il centesimo; ~ *seg sammen* pigiarsi.

knipen (gjerrig) tirato, tirschio; ~ *med (på)* avaro di; **kniperi** tirschieria, spilorceria; **knipetak**, *i et knipetak* all'occorrenza, in caso di emergenza; se le cose si mettono male; **knipetang** tenaglie fpl; **knipetangsmanøver** manovra a tenaglia.

kniple fare merletti a tombolo; **kniplebrett** tombolo; **kniplenål** ago per lavorare a tombolo; **kniplepinne** fusello; **kniperske** merlettaia; **knipling** merletto; lavoro a tombolo; *sydd (ekte)* ~ merletto lavorato ad ago (el. a mano); **knplings-** di merletto, di pizzo. (-besatt) ornato di pizzo; **knplingskrage** colletto di merletto (di pizzo).

knippe fascio, fastello, manipolo; (nøkkel-) mazzo; (ved-) fascina.

knips buffetto; **knipse** far schioccare le dita; ~ *en* dare dei buffetti a qn.; ~ *et bilde* scattare una foto; ~ *noe bort* togliere qc. con colpetti delle dita; ~ *noe bort på en* fare andare qc. su qn.

knipsk puritano, pudibondo, esageratamente pudico (pl.: -ci); **knipskhet** verecondia esagerata.

knirke scricchiolare, cigolare; **knirkende** cigolante, stridulo; **knirking** scricchiolio, cigolio.

knise fare risatine soffocate; **knising** risatina soffocata.

knitre crepitare, scoppiettare; **knitring** crepitio, scoppietto.

kniv coltello; (stor) coltella, coltellaccio; *ha kniven på strupen* avere l'acqua alla gola; *sette en kniven på strupen* mettere il coltello alla gola di qn.; **kniv-** di coltello; **knivdannet** a (forma di) coltello; **knivkurv** portacoltelli m inv.; **knivskarp** tagliente come un rasoio; ~ *konkurranse* concorrenza spietata; **knivsmed** coltellinaio; **knivstikk** coltellata.

knok(e) nocca (di un dito); **knokkel** osso; **knokkelbygning** struttura ossea, ossatura; **knokkelhånd** mano f ossuta; **knokkelmannen** la morte, la secca; **knokkelsterk** forte di ossa; **knoklet** ossuto.

knoll prominenza, rialzo; (jord-) zolla; bot. tubero; (hode) zucca; *skjør på knollen* tocco, picchiatello.

knop nodo; *slå en* ~ fare un nodo; *seile i en fart av 8* ~ navigare a otto nodi.

knopp gemma. (blomster- også) boccio(lo); (filipens) acne f; *skytte (sette)* ~ mettere i boccioli, gemmare, germogliare; *i* ~ in boccio; *han er en* ~ (flink) è molto in gamba; **knoppe**, ~ *seg*, se: knopp; **knoppet** pieno di boccioli; **knoppskytende** gemmiparo; **knoppskyting** gemmazione f.

knort catorzo(lo); **knortekjepp** bastone m nodoso, randello; **knortet** catorzolute, nodoso.

knot modo di parlare ricercato; il masticare una lingua; **knote** parlare in modo ricercato; ~ *tysk* masticare (biassicare) il tedesco.

knott bottone m, manopola; se: generatorknott; (insekt) simulio.

knubb, *få* ~ prendersi una lavata di capo; **knubbe**

dare spintoni; **knubbes** bisticciare; **knubbet** nodoso, bitorzolute; **knubbord**, *gi* ~ rispondere con tracotanza.

knudret nodoso; fig. scabroso; ~ *brolegning* selciato diseguale; ~ *stil* stile m contorto (rude).

knuge premere, stringere (con forza); (tynge) opprimere; **knuging** pressione f; stretta; oppressione f.

knurr zool. triglia; se ellers: knurring; **knurre** ringhiare; *det knurrer i tarmene på ham* i suoi intestini gorgogliano; **knurrepote** brontolone m (f.: -ona); **knurring** ringhio, (misnøye) brontolio.

knuse (slå i stykker) rompere, infrangere; (mase) frantumare, schiacciare, stritolare, (fint) tritare; ~ *til støv* polverizzare; *det knuser hans hjerte* gli spezza il cuore; *med knust hjerte* col cuore infranto; con la morte nell'anima.

knuseanlegg impianto di frantumazione; **knuseapparat** frantoio; **knusemaskin** frantumatrice f, molaria; **knusende** schiacciante; *ta det med* ~ *ro* prendersela con molta calma; mantenere una calma imperturbabile; *et* ~ *nederlag* una rovinosa sconfitta.

knusk esca; **knusktørr** completamente asciutto; molto secco.

knusle lesinare; **knuslet** meschino, gretto; **knusling**, -sel piccineria, grettezza; tirschieria, spilorceria.

knute nodo (og fig.); med. nodulo, (hevelse) tumore; *slå en* ~ fare un nodo; *det er kommet en* ~ *på tråden mellom dem* si sono guastati; *hogge over (den gordiske) knuten* tagliare la testa al toro (il nodo gordiano); *det er knuten* qui sta il punto (el.: il busillis); **knutepunkt** punto nevralgico, (vei) incrocio; (jernbane-) nodo ferroviario.

knutt knut m inv., staffile m cosacco; *gi* ~ staffilare (con il knut).

kny 1. s. borbottamento; *ikke gi et* ~ *fra seg* non fiatare; **kny** 2. v. fiatare.

knyt(t)e annodare; (garn) torcere; (sko) allacciare; (neve) serrare; ~ *en forbindelse* allacciare una relazione, stabilire dei rapporti; ~ *fast(ere)* rinsaldare; ~ *til* legare a, collegare a; *til dette spørsmål knytter seg store interesser* forti interessi si ricollegano a questa questione; **knytting** annodatura, allacciatura; allacciamento; **knyttneve** pugno chiuso.

knøs giovane m; giovinetto superbo; pezzo grosso.

koalisjon coalizione f.

kobbe foca, vitello marino.

kobbel legame m, legaccio; (hunder) muta; *et* ~ *hunder* (par) una coppia di cani; (større) una muta.

kobolt min. cobalto; **koboltblått** blu m cobalto; **koboltbombe** bomba atomica a cobalto; **koboltforbindelse** composto di cobalto; **koboltisotop** med. bomba al cobalto.

kode codice m; (hest) nodello; **kodeben** m pastorale; **kodeks** codice m; **kodeord** parola in codice (el. cifrata); **kodeskrift** scrittura in codice, cifra; **kode-telegram** telegramma in codice (el. cifrato); **kodifikasjon** codificazione f; **kodifisere** codificare.

kodilje, *hele kodiljen* tutta la compagnia; **kodisill** codicillo; **koeffisient** coefficiente m.

koffardifart commercio marittimo; **koffardiplate** flotta (el. marina) mercantile; **koffardiskip** nave f mercantile, mercantile m.

koffein caffeina; **koffernagle** mar. caviglia.

koffert baule m; (hånd-) valigia; (liten) valigetta; *pakke (ut) kofferten* fare (disfare) la valigia.

kofte camiciotto; maglione m.

kogg mar. nave anseatica; **kogger** faretra, turcasso.

kogle (trylle) incantare, fare sortilegi; **kogler** sortiere m, incantatore m, mago (pl.: -ghi); **kogleri** incantesimo, sortilegio; **koglerske** incantatrice f, maga.

kohort coorte f; **koie** capanna.

kok cottura, bollitura; **komme i** ~ levare (alzare) il bollire; **være i** ~ bollire; fig. essere in ebollizione.

kokain cocaina; **kokainist** cocainomane m, f.

koke intr. bollire, cuocere; fig. ribollire (*av sinne* di rabbia); (*lage mat*) cucinare; tr. (far) bollire, (mat i fast form) far cuocere, cuocere, lessare (*ved sakte varme* a fuoco lento); ~ *inn* restringersi bollendo; ~ *over* traboccare bollendo; ~ *ut* stracuocere; ~ *kaffe* fare (preparare) il caffè; ~ *opp igjen* fig., ripetere fino alla noia; **kokt** (*kokende*) vann acqua bollita (bollente); **kokt kjøtt** bollito, carne f lessa; **kokt i stykker** (*filler*) stracotto.

kokebok libro (el. ricettario) di cucina; *det er ikke etter min* ~ non è proprio secondo i miei gusti; **kokeboksoppskrifter** ricette fpl di cucina; **kokekar** pentola, pignatta; **kokekunst** (arte f) culinaria, gastronomia; **kokeplate** fornello elettrico; **kokepunkt** punto d'ebollizione; **kokeri** (hval-) nave f fattoria, baleniera; **koketorsk** merluzzo da lessare.

kokett civettuolo; adv. con civetteria; **kokette** (che fa la) civetta; **kokettere** civettare; **koketteri** civetteria.

kokhet bollente; caldissimo.

kokk cuoco (pl.: -chi); *hunger er den beste* ~ la fame è il miglior cuoco; *jo flere kokker dess mere sol* troppi cuochi guastano la minestra (la cucina); **kokk-** di (da) cuoco; ~ *og stuertskole* scuola per cuochi e cambusieri di bordo; **kokke** cuoca; **kokkegutt** aiuto cuoco, sguattero; **kokkejente** (-kone, -pike) cuoca.

kok(n)ing cottura, bollitura, ebollizione f; (*matlagning*) cucina.

kokong bozzolo; **kokopper** se: kukopper.

kokosbast fibra di cocco; **kokosnøtt** noce f di cocco; **kokospalme**, -tre (palma di) cocco (pl.: -chi).

koks coke m; **koksovn** stufa (forno) a carbone (el. a coke); (industri) forno a coke.

koksalt sale m da cucina.

kol carbone m; se: kull; **kol-** se: kull-.

kolbe (bøsse) calcio (di fucile); (*mais-*) pannocchia (di granturco); kjem. storta, matraccio; bot. spadice m, pannocchia; **kolbeformet** a forma di pannocchia.

kold freddo; se: kald; **kold-** se også: kald-; **koldbrann** gangrena; **koldfeber** febbre f intermittente; **koldjomfru** donna addetta ai piatti freddi; **koldklaret** chiarificato a freddo; **koldkrem** crema emolliente protettiva, cold cream f inv.; **koldsindig** freddo; adv. freddamente, con freddezza; **koldsindighet** freddezza (d'animo).

kolera colera m inv.; **koleraaktig** coleriforme; **kolera-basill** bacillo virgola, vibrione m del colera; **koleraepidemi** epidemia colerica; **koleraflue** tripide m; **koleraspasient** coleroso; **kolerasmittet** affetto da colera; **kolera tilfelle** caso di colera; **koleriker** collerico (pl.: -ci); **kolerine** colerina; **kolerisk** collerico, bilioso.

kolibri colibri m inv., uccello mosca.

kolikk colica; **kolje** zool. eglefino.

koll vetta, cima; colle m; **kollaps** collasso; **kollbøtte** capitombolo, capriola; *slå en* ~ fare una capriola, capitombolare; (*bil o.l.*) cappottare, ribaltare.

kolle (trekar) ciotola di legno, secchia di legno; zool. (ku) femmina; (*koll*) collina.

kollega collega m, f; **kollegial** di collega; solidale;

kollegialt adv. da (buon) collega; **kollegium** collegio.

kolleksjon collezione f; **kollekt** questua, colletta (også bønn); **kollektiv** collettivo; ~ *avtale* contratto collettivo (di lavoro).

kollet (kveg) senza corna; **kolli** collo.

kollidere entrare in collisione, scontrarsi; fig. (*falle sammen*) coincidere; **kollisjon** collisione f, cozzo, scontro.

kollodium collodio; **kollokvium** colloquio.

kollseile capovolgersi, rovesciarsi; **kollseiling** capovolgimento, rovesciamento.

kolofonium colofonia, pece f greca.

kolon due punti mpl.

koloni colonia; **kolonial** coloniale; **kolonialforretning** drogheria; **kolonialhandler** droghiere m; **kolonialvarer** (generi mpl) coloniali mpl; *spezie fpl*; prodotti mpl coloniali; **kolonihage** lotto assegnato per la coltivazione di orto familiare; **kolonisere** colonizzare; **kolonisering** colonizzazione f; **kolonist** coloniale m, colono.

kolonne colonna; **kolonnetittel** typ. titolo corrente, linea di testa; **koloradobille** dorifora.

koloratur colorito; mus. gorgheggio; **kolorere** colorire; **kolorering** coloritura; **kolorist** colorista m, f; **koloritt** colorito, colore m.

koloss colosso; **kolossal** colossale.

kolportere fare il venditore ambulante (di libri); fig. diffondere, divulgare; **kolportering** commercio ambulante di libri; **kolportør** venditore m ambulante di libri.

kolumne colonna; **kolumnetittel** titolo corrente.

kolv (klokke-) battaglia.

koma coma m inv.; *som er i (likner)* ~ comatoso.

kombinasjon combinazione f; **kombinasjonsevne** intelligenza sintetica; **kombinasjonslås** serratura a combinazione; **kombinere** combinare.

komediant commediante m, f; **komedie** commedia; *en hel* ~ fig. una vera commedia; **kommedie-** da commedia.

komet cometa; **komet-** di cometa; **kometbane** orbita di una cometa (della cometa).

komfort comodità, comfort m inv.; **komfortabel** comodo, confortevole.

komfyr cucina, fornello; **komfyrning** cerchio.

komiker comico (pl.: -ci); **komikk** comicità, comica; **komisk** comico; *jeg synes det er* ~ *av Dem å* trovo ridicolo da parte Sua (+ inf.); *det er snarere* ~ anzi, è farsesco; *ypperst komiske begivenheter* fatti estremamente comici.

komité comitato; deputazione f; *nedsette en* ~ formare (istituire, costituire) un comitato.

komma virgola; mus. comma m; **kommabasil** bacillo virgola; **kommafeil** errore m di punteggiatura.

kommag calzatura (dei lapponi).

kommandant comandante m; **kommandere** comandare (*til angrep* l'attacco); **kommandersersjant** sergente maggiore.

kommanditist merk. accomandante m, f; **kommanditt** accomandita; **kommandittselskap** società in accomandita (semplice); **kommandittaksjeselskap** società in accomandita per azioni.

kommando comando, (mil. avd.) comando; *føre (ha) kommandoen* avere il comando, comandare; *føre en streng* ~ comandare a bacchetta; *stryke kommandoen* mar. lasciare il comando.

kommandobru plancia, ponte m di comando; (*orlog*) plancia di comando; **kommandoord** comando; **kommandostav** bacchetta, bastone m di comando; **kommandotone** tono imperioso (el. di comando);

kommandotårn (panserskip) torretta blindata.

kommandør (orden) commendatore m; mar. capitano di vascello; **kommandørkaptein** capitano di fregata.

komme 1. (hit) venire; (ankommē) arrivare; (gå annetsteds hen) andare; *han kommer til deg i morgen* verrà da te domani; *han kommer kl. 3* arriva (arriverà) alla tre; *skriv til ham at jeg kommer til ham i morgen* scrivigli che andrò da lui domani; *der kommer han* eccolo che viene; *hvordan er den kommet dit?* com'è arrivato là?; ~ *seg* guarire (av en sykdom da una malattia), ristabilirsi; (være i bedring) migliorare; ~ *seg godt* ricuperare la salute; *nå kommer det seg* adesso va meglio.

komme 2. + prep. el. adv.: ~ *an på* dipendere da; *det kommer an på* dipende; *la det ~ an på noe* affidarsi a qc.; *det kommer an på om han vil* resta da vedere se vuole; *det er det det kommer an på* tutto dipende da questo, questo è l'importante; *det kommer alt an på om...* qui si tratta di vedere se...; *det skal ikke ~ an på det* non dipenderà certo da questo; *det kommer bare an på tonen* è il tono che conta; ~ *av* provenire da; essere dovuto a; *hva kommer det av at?* com'è che?; come mai?; per quale ragione?; *det kommer av at* è che, è perché; è dovuto al fatto che; ~ *av sted* andare, partire, mettersi in cammino; ~ *bort* andarsene, svignarsela; (bli borte) perdersi, sparire; *kom bort i kveld* vieni da me stasera; ~ *bort fra saken* uscire dall'argomento; ~ *etter* (bak etter) venire dopo (dietro a), (følge) seguire, (avløse) succedere a; (for å hente) venire a prendere; (oppdage, finne ut av) scoprire; (gjøre fremskritt) fare progressi; (være sen) ritardare, differire (med betalingen il pagamento); ~ *forbi* se: forbi; *dette ordet kommer fra latin* questa parola proviene dal latino; ~ *godt (dårlig) fra* cavarsela bene (male) da; se ellers: *slippe fra*; ~ *fram* (trenge fram) avanzare, andare, avanti, progredire; (til et sted) arrivare, giungere; (plante) spuntare; (til syne) spuntare, apparire; (i verden) fare strada, arrivare; ~ (ofte) *i en familie* frequentare (andare spesso da) una famiglia; ~ *i fare, i hus etc.* se: substantivet; ~ *igjen* ritornare, rivenire; *jeg kommer igjen (en annen gang)* ripasserò (un'altra volta); *kom ikke igjen med det* non ci tornare sopra; ~ *igjen* attraversare, passare (per); fig. superare, (klare seg) cavarsela; (ha hell med seg) riuscire; *det er kommet noe imellom dem* sono venuti in urto (tra di loro); ~ *inn* entrare; ~ *inn som en god nr. 1 (som nr. 2)* arrivare buon primo (secondo); *kom inn!* avanti!; ~ *inn igjen* rientrare; ~ *inn med noe* portare qc. (con sé); ~ *inn under* fig. rientrare in; essere di competenza di; ~ *med* (bringe) portare; ~ *ned* scendere; ~ *nedover noe* scendere (per) qc., venire giù da qc.; ~ *opp* salire, (av senga) alzarsi; (plante) crescere; ~ *oppover noe* salire qc., (elv) risalire; ~ *over* (overraske) sorprendere; (som straff) ricadere su; (vanske) sormontare, superare; ~ *på* (hende) succedere; (plutselig) sopraggiungere; *jeg kan ikke ~ på hans navn* il suo nome mi sfugge; *jeg kom på den tanke* mi è venuta quell'idea; *hvordan er du kommet på det?* come ti è venuta quest'idea?; *det kommer ikke (lenger) på tale* non se ne parla più; ~ *sammen* (til et sted) arrivare insieme; (treffes) incontrarsi; (besøke hverandre) vedersi; ~ *til* (et sted) arrivare a (in); (person) arrivare (andare) da; (for å besøke) venire a trovare; (hyppig) frequentare; (i tillegg) aggiungersi; *dertil (hertil) kommer...* aggiungi...; *det var umulig å ~ til bordet* era impossibile avvicinarsi

alla tavola; ~ *til* (få) *noe* ottenere qc., avere qc.; *det kom til en prosess* si è arrivati a un processo; *jeg kom til å gjøre det (av vanvare)* l'ho fatto senza volere; *jeg kom (tilfeldig) til å mi* è venuto fatto di, mi è capitato di; *du kommer til å angre det* te ne pentirai; *jeg kommer (blir nødt) til å* sarò costretto a; ~ *til seg selv (igjen)* rinvenire, tornare in sé, riprendere i sensi; ~ *tilbake* ritornare, tornare (til saken in argomento); *være kommet tilbake* essere di ritorno (el. tornato); ~ *ut* uscire, (blant folk) vedere gente; (rykte o.l.) essere divulgato, trapelare; ~ *ut av* uscire da; fig. tirarsi fuori da; ~ *ut av det* cavarsela; *ikke kunne ~ ut av* (klare) non venire a capo di, non riuscire a; ~ *ut av det* (med inn-tektene) sbarcare il lunario; ~ *ut av det med en* andare d'accordo con qn.; *han er lett å ~ ut av det* med è facile a intendersi con lui; *han er ikke til å ~ ut av det med* è intrattabile; *han kom ut for noe* gli è successo qc.; ~ *ut fra* uscire (fuori) da; *det kommer ut på ett* fa lo stesso; non cambia niente; ~ *utenfor* venire fuori; ~ *videre* proseguire, continuare, andare avanti, progredire.

kommende (forestående) prossimo; (framtidig) venturo, futuro, a venire; ~ *uke* la settimana prossima; *de ~ slekter* le generazioni future.

kommensurabel commensurabile.

kommentar commento; **kommentere** commentare.

kommersiell commerciale; **kommissariat** commissariato.

kommissjon commissione f; *i ~* in deposito; *få i ~* prendere in commissione; **kommissjonsforretning** azienda commissionaria; **kommissjonslager** deposito di merci in commissione; **kommissjonsvarer** merci fpl in commissione; **kommissjonær** commissionario.

kommissær commissario; **kommittent** committente m, f.

kommode comò, cassettone m.

kommunal comunale, municipale; **kommune** comune m, municipio; **kommune-** comunale, municipale; **kommuneskatt** imposta comunale; **kommunestyre** amministrazione f comunale; **kommunevalg** elezioni fpl amministrative.

kommunikasjon comunicazione f; **kommunikasjonsmiddel** mezzo di comunicazione.

kommunisme comunismo; **kommunist**, **kommunistisk** comunista adj. m, f.

kompakt compatto; **kompakthet** compattezza.

kompani compagnia (fork.: C.); **kompaniskap** società; *gå i ~ med* entrare in società con, associarsi a; **kompanjong** socio; *oppta en som ~* prendere qn. come socio.

komparativ comparativo s., adj.; **komparere** formare il comparativo e il superlativo.

kompass bussola; **kompasshus** chiesuola, abitacolo; **kompassnål** ago (pl.: -ghi) magnetico; **kompassrose** rosa dei venti; **kompassstrek** rombo.

kompendium compendio, sommario.

kompensasjon compenso, compensazione f.

kompetanse competenza; pertinenza; *gå utover sin ~* eccedere la propria competenza; **kompetent** competente (a, in).

kompleks s. complesso; insieme m; (hus) insieme di edifici, isolato; adj. complesso; **komplekse tall** numeri mpl complessi.

komplement complemento; **komplement-** complementare.

komplett completo; **komplettere** completare; **komplettering** completamento, compimento, integrazione f.

komplikasjon complicazione f.

kompliment complimento; (bukk, neiing) inchino;
komplimentere complimentarsi con (*for* per).
komplisere complicare; **komplisert** complicato,
 (mangesidig) complesso.
komplott complotto; *lage et ~* organizzare (ordire)
 un complotto.
komponere comporre; *~ musikk til noe* mettere qc.
 in musica; **komponist** compositore m; **komposisjon**
 composizione f; **komposisjonslære** arte f del com-
 porre, composizione f; **kompositum** composto;
kompost composta, concime m misto.
kompott composta; **kompottskål** compostiera.
kompress compressa; **komprimere** comprimere;
komprimering compressione f.
kompromiss compromesso; **kompromittere** compro-
 mettere; **kompromittering** (il) compromettere,
 compromissione f.
kondemnere (skip) dichiarare irreparabile, (hus)
 dichiarare inabitabile.
kondens condensa; **kondensator** condensatore m;
kondensere condensare; **kondensering** condensa-
 zione f, condensamento; **kondenspotte** collettore m
 di condensa; **kondensert**, *~ melk* latte condensato;
kondensvann condensa, acqua di condensazione.
kondisjon condizione f; *i god ~* in buone condizio-
 ni; **kondisjonalis** condizionale m; **kondisjonert** gl.
 appartenente alle classi superiori.
konditor pasticciere m, confettiere m; (med kafé)
 caffettiere m; **konditori** pasticceria, confetteria;
 (med kafé også) caffè; **konditorivarer** pasticceria,
 confetteria, dolci mpl.
kondolanse condoglianza; **kondolere** fare le condo-
 glianze (*en a qn.*).
kondor condor m inv.
konduite presenza di spirito, discernimento.
konduktør conduttore m; (trikk) bigliettario.
kone donna; (hustru) moglie f; (hushjelp) donna
 di servizio; *nygift (ung) ~* giovane sposa; *~ i hu-
 set* padrona di casa; *få (ta seg en) ~* prendere
 moglie; *gammel ~* vecchia, vecchietta; **konebil** se-
 conda macchina.
konfeksjonsarbeid confezione f; **konfeksjonsfabrikk**
 fabbrica di confezioni; **konfeksjonsforretning** ditta
 (negozio) di confezioni; **konfeksjonsindustri** indu-
 stria dell'abbigliamento; **konfeksjonssydd** fatto
 (confezionato) in serie.
konfekt cioccolatino, bonbon m inv.; confetteria;
grov ~ trattamento rude; **konfektrosiner** uva passa
 (di Malaga).
konferanse conferenza, (avtale) appuntamento,
 (samtale) colloquio; *~ på høyeste plan* conferen-
 za al vertice; **konferansier** presentatore m; **konfere-
 re** conferire.
konfesjon confessione f; **konfesjonsløs** senza con-
 fessione; **konfidensiell** confidenziale.
konfirmant cresimando (protestante); **konfirmasjon**
 (bekreftelse) conferma; rel. cresima (protestante);
 confermazione f; **konfirmasjonsundervisning** cate-
 chismo, preparazione f alla confermazione; **kon-
 firmere** confermare; rel. cresimare, confermare; *bli
 konfirmert* ricevere la cresima (la confermazione).
konfiskasjon confisca; **konfiskere** confiscare.
konflikt conflitto; *komme i ~* entrare in conflitto;
konfliktstoff materia (argomento) conflittuale.
konfrontere confrontare; **konfrontering** confronto.
konfus confuso, sconcertato.
konføderasjon confederazione f; **konføderert** con-
 federato; **kong** (byll) foruncolo.
konge re m inv.; *~ Olav V* (il) Re Olav V; *de hellige
 tre konger* i Re Magi; *kongen i sjakk* il re degli scac-

chi; **konge-** reale, del re; **kongebåren** di sangue rea-
 le; **kongedømme** monarchia, regno; **kongeflyndre**
 passera di mare; **kongehater** antimonarchico
 (pl.: -ci); **kongehus** casa reale, dinastia; **kongehuset**
 (= de kongelige) la real Casa.

kongekroning incoronazione f di un re (del re).

kongelig reale, regio, regale; adv. alla reale, da re,
 regalmente; *den kongelige marine* la regia marina;
~ forordning decreto reale; *~ gave* dono regale;
de kongelige i reali; **kongeligsinnet** monarchico
 (pl.: -ci).

kongeløs senza re; **kongemakt** potere m del re, po-
 tenza reale; **kongemord** regicidio; **kongemorder** re-
 gicida m, f; **kongemøte** convegno di re; **kongepar**
 coppia reale; *det svenske ~* i reali di Svezia.

kongerekke serie f dei re; **kongerike** regno; **kongerø-
 kelse** sp. di incenso; **kongesalutt** saluto al re, salva
 in onore al re; **kongeskifte** cambio di re; **kongeskip**
 panfilo reale; **kongeslekt** stirpe f reale, dinastia;
kongeslott palazzo reale; **kongestol** trono; **konge-
 sønn** figlio di (del) re, principe m; **kongetittel** titolo
 regale; **kongetrone** trono del re (el. reale); **kongetro-
 skap** lealismo verso la corona; **kongevalgt** eletto dal
 re; **kongevann** acqua regia; **kongevønn** monarchico
 (pl.: -ci), realista m, f; **kongeverdighet** dignità rega-
 le; **kongervis**, *på ~* da re, regalmente.

kongle pigna; **konglebærende** conifero.

konglomerat conglomerato; **kongress** congresso;
kongressdeltaker congressista m, f.

kongruens mat. congruenza; gram. concordanza;
kongruent congruente, coincidente; *kongruente tall*
 numeri mpl congruenti.

kongsdatter figlia di re, principessa; **kongsemne** pre-
 tendente m al trono; **kongsgård** castello del re;
kongsnavn titolo di re; **kongssønn** figlio di re, prin-
 cipe m; **kongstanke** idea splendida, pensiero domi-
 nante; **kongsvei** via reale.

konisk conico (pl.: -ci), a cono.

konjakk cognac m inv.; (italiensk) brandy m inv.

konjugasjon coniugazione f; **konjugere** coniugare.

konjunksjon congiunzione f; **konjunktiv** congiunti-
 vo.

konjunktur congiuntura; *dårlige konjunkturer* con-
 giuntura bassa, F congiuntura; *gode konjunkturer*
 congiuntura alta; **konjunkturbedring** miglioramen-
 to della congiuntura, ripresa; **konjunkturbevegelse**
 fluttuazione f delle congiunture, alti mpl e bassi
 mpl economici; **konjunkturbølger** cicli mpl con-
 giunturali; **konjunkturforskning** studio dei cicli
 congiunturali, ricerche fpl sulla congiuntura eco-
 nomica.

konjunkturgevinst utile m dovuto alla congiuntura
 ascendente; **konjunkturmessig** congiunturale; **kon-
 junkturnedgang** congiuntura discendente, fase f di
 depressione; (kraftig) crollo; **konjunkturomslag** in-
 versione f di congiuntura; **konjunkturoversikt** ras-
 segna economica; **konjunkturstigning** congiuntura
 ascendente, fase f di ripresa; **konjunktursvingning**
 fluttuazione f delle congiunture; **konjunkturtap**
 perdita dovuta alla congiuntura bassa; **konjunkt-
 turutvikling** evoluzione f (tendenza) congiuntura-
 le.

konkav concavo; **konkavkonkav** biconcavo; **konkav-
 konveks** concavo convesso.

konkludere concludere; **konklusjon** conclusione f.

konkret concreto.

konkubinat concubinato; **konkubine** concubina.

konkurranse concorrenza; (om pris el. post) con-
 corso; (sports-) gara, competizione f (sportiva);
illojal ~ concorrenza sleale; **konkurransedyktig**

competitivo; **konkurrent** concorrente m, f; **konkur-rere** concorrere (*om* a); fare concorrenza (*med* a); *begynne å* ~ entrare in concorrenza; **konkurreren-de** concorrente; *til* ~ *priser* a prezzi di concorren-za, a prezzi imbattibili.

konkurs fallimento; *gå* ~ andare in (fare) fallimen-to; *svikaktig* ~ bancarotta fraudolenta; **konkurs-begjæring** istanza di dichiarazione di fallimento; **konkursbehandling** procedimento fallimentare; *hans bo er satt under* ~ è stata pronunciata una sentenza dichiarativa contro di lui; *bo som er satt under* ~ beni mpl sotto vincolo fallimentare; **kon-kursbo** massa fallimentare; *kreditorene i konkurs-boet* i creditori del fallito; **konkursfordring** insinua-zione f di crediti (in un fallimento); **konkursrekvi-rent** richiedente m, f; **konkurskyldner** fallito.

konkylie conchiglia; **konkylie-** di conchiglia; **konky-liologi** conchigliologia.

konossément mar. polizza di carico; *gjennomgående* ~ polizza diretta; *rent* ~ polizza senza clausole restrittive; *samtlige konossementer* tutte le copie della polizza; *utstede et* ~ rilasciare una polizza di carico.

konsekvens conseguenza; coerenza; **konsekvent** con-seguente, coerente, logico (pl.: -ci).

konsentrere concentrare (*om* in, su); **konsentrering** concentrazione f; **konsentrisk** concentrico (pl.: -ci).

konsept (utkast) minuta, bozzo; (kladd) brutta co-pia; *gå (være) fra konseptene* perdere (aver perdu-to) la bussola; *bringe ut av konseptene* confondere, sconcertare; **konseptpapir** carta brutta.

konsern gruppo aziendale, trust m inv.

konsert concerto; *holde* ~ dare un concerto; *gå på* ~ andare a un concerto; **konsert-** di concerto; **kon-sertaften** serata musicale; **konsertgiver** concertista m, f; **konsertmester** maestro concertatore e diretto-re di orchestra.

konservatisme conservatorismo; **konservativ** conser-vatore; *en* ~ *mann* un conservatore; **konservator** conservatore m; **konservatorium** conservatorio; **konserver** conserve fpl (alimentari); **konservere** conservare; **konservering** conserva, conservazione f.

konsesjon concessione f; privativa; **konsesjonshaver** concessionario; **konsignant** latore m, chi consegna; **konsignasjon** consegna; **konsignatar** consegnata-rio; **konsignere** consegnare.

konsil(ium) concilio; **konsipere** stendere (fare) la mi-nuta di; **konsipist** minutante m, f.

konsis conciso; **konsistens** consistenza; **konsistorium** senato accademico; rel. concistoro.

konsolidere consolidare; **konsolidering** consolida-mento, consolidazione f; **konsoll** console f inv.; **konsollbord** tavolo da parete.

konsonant consonante f; **konsonantisk** consonantico (pl.: -ci).

konsorter consorti mpl; **konsortium** consorzio.

konstabel guardia, (politi-) agente m di polizia, ca-rabinieri m.

konstant costante; **konstatere** constatare; **konstate-ring** constatazione f.

konstituere costituire; nominare ad interim; *konsti-tuert professor* professore incaricato; **konstitusjon** costituzione f; **konstitusjonell**, **konstitusjonsmessig** costituzionale.

konstruere costruire; **konstruksjon** costruzione f.

konstruktør costruttore m.

konsul console m; **konsular-** consolare; **konsularisk** consolare; **konsulat** consolato; **konsulat-** di conso-

lato, consolare; **konsulatfaktura** fattura consolare; **konsulatvesen** sistema m consolare.

konsulent consulente m, f; *juridisk* ~ consulente le-gale; **konsultasjon** consultazione f; **konsultasjonstid** orario di consultazione; **konsultasjonsværelse** stu-dio medico; ambulatorio; **konsumtere** consultare.

konsum consumo; **konsument** consumatore m; **kon-sumere** consumare; **konsumering** consumo.

kontakt contatto; (vegg-) presa; *komme i* ~ *med* venire a contatto con; **kontakte** contattare; **kon-taktlys** (flyplass) fari mpl della pista di atterrag-gio; **kontaktmann** ufficiale m di collegamento.

kontant (bestemt) deciso, risoluto; (i rede penger) a (per) contante, a (per) contanti; ~ *svar* risposta secca; *fiks* ~ a pronto cassa; ~ *mot dokumenter* pagamento in contanti contro documenti; *salg mot* ~ vendita per contanti; ~ *betaling* pagamento in contanti; **kontantbeholdning** (bokfør.) valuta di cassa; **kontanter** denaro contante, contanti mpl; *han mangler* ~ è senza liquidi; F gli manca la gra-na; **kontantkjøp** acquisto per contanti; **kontantra-batt** sconto per pagamento pronto; **kontantremisse** rimessa in contanti; **kontantutlegg** anticipo in contanti; **kontantverdi** prezzo, valore m di merca-to.

kontinent continente m; **kontinental** continentale; **kontinentalsokkel** zoccolo continentale.

kontingent quota (også forenings-); (troppe-, va-re- o.l.) contingente m.

konto conto; *skrive på ens* ~ mettere in conto a qn., addebitare sul conto di qn.; **kontokurant** conto corrente; ~ *med renteberegning* conto corrente e d'interessi.

kontor ufficio; studio (di notaio, d'avvocato); **kon-tor-** (mest) d'ufficio; **kontorarbeid** lavoro d'uffi-cio; **kontordame** impiegata; **kontorfullmektig** pro-curatore m; **kontorgodtgjørelse** rimborso per spese d'ufficio; **kontorist** impiegato; **kontorpersonale** personale m d'ufficio; **kontorpost** impiego (pl.: -ghi); **kontorrekvista** articoli mpl d'ufficio; **kon-torsjef** capoufficio; **kontorstol** sedia girevole; **kon-tortid** orario d'ufficio; **kontorutstyr** arredamento d'ufficio; **kontoutdrag** estratto conto.

kontra contro; **kontrabande** contrabbando; **kontra-bass** contrab(b)asso; **kontrabok** libretto di control-lo; libretto di banca; **kontradiktorisk** contradditto-rio; **kontrafei** ritratto.

kontrahent contraente m, f; **kontrahere** tr. stipulare, contrarre; intr. fare un contratto.

kontrainnlegg controreplica.

kontraklage controricorso.

kontrakt contratto, atto, scrittura; *slutte* ~ stipula-re (fare) un contratto; **kontraktbridge** bridge m contratto; **kontraktbrudd** rottura di contratto; **kontraktmessig** sencondo contratto; contrattuale.

kontramarsj contromarcia; **kontramerke** contro-marca; **kontramine** contromina; **kontraminere** controminare; **kontraordre** contrordine m; **kontra-prøve** (kontrollprøve) controprova; **kontrapunkt** contrappunto; **kontrasignatur** controfirma; **kon-trasignere** controfirmare, contrassegnare.

kontrast contrasto; **kontrastere** contrastare.

kontrastevning citazione f riconvenzionale, ricon-venzione f.

kontreadmiral contrammiraglio.

kontroll controllo, verifica, riscontro (*med* di); *holde* ~ *med* controllare, sorvegliare; **kontrollapparat** apparato di controllo; (innretning) dispositivo di controllo; **kontrollbillett** contromarca.

kontrollere controllare, verificare, sorvegliare; **kon-**

trollering controllo, verifica; **kontrollampe** lampadina di controllo, spia; **kontrollprøve** controprova; **kontrollrom** cabina di controllo; **kontrolltårn** torre f di controllo; **kontrollur** orologio di controllo; **kontrollør** controllore m.

kontrovers controversia; **kontroversiell** controverso, controvertibile.

kontur contorno; **kontursting** punto erba; **konturtegn** disegno tratteggiato.

konvall bot. mughetto.

konveks convesso; **konveks-konkav** convesso-concavo.

konvensjon convenzione f; **konvensjonalbot** ammenda per inadempienza di contratto; **konvensjonell** convenzionale; *konvensjonelle våpen* armi fpl convenzionali.

konvent (forsamling) assemblea, adunanza.

konvergent convergente; **konvergens** convergenza.

konversasjon conversazione f; **konversasjonsleksikon** enciclopedia, dizionario enciclopedico.

konvertere convertire; **konvertering** conversione f.

konvoi convoglio; **konvoiere** scortare; **konvoiskip** nave f da convoglio, nave scorta.

konvolutt busta; *i ~ in busta.*

konvulsivisk convulsivo, convulso; **konvulsjon** convulsione f.

kooperativ cooperativo; *~ forening* cooperativa.

kopi copia, duplicato; **kopiblekk** inchiostro per copiatrice; **kopiblyant** matita copiativa; **kopibok** copialelettere m inv.; **kopiere** copiare; **kopiermaskin** copiatrice f; **kopist** copista m, f.

kople (sammen) congiungere; (parvis) accoppiare, abbinare; (hester) accodare; (jernbanevogner) agganciare; *~ mennesker sammen* fare da intermediario; *~ av* distendersi, rilassarsi; *~ fra* sganciare, staccare; *~ inn* tekn. innestare, inserire; (person) trascinare in, coinvolgere; *~ ut* disinnestare; elektr. disinserire; **kopler(ske)** mezzano (a), ruffiano (a); **kopling** accoppiamento; (jernbane) agganciamento; (bil) innesto (a frizione).

kopp tazza, med. ventosa; *sette kopper på en* applicare le ventose a qn.; *~ og skål* tazza e piattino.

kopparret butterato (dal vaiolo); **koppeattest** certificato di vaccinazione antivaiolosa; **koppeepidemi** epidemia di vaiolo; **koppeinnpodning** vaccinazione f antivaiolosa.

kopper 1. med. vaiolo.

kopper 2. (metall) rame m; **kopper-** di rame; **kopperaktig** ramato, cuprico (pl.: -ci); **kopperalder** età del rame; **kopperarbeid** lavoro di rame; **koppererts** minerale m di rame; **kopperfarget** ramato, litt. cupreo; (hud) bronzeo; **kopperforhudet** rivestito di rame; **kopperforhudning** rivestimento di rame; **koppergruve** miniera di rame; **kopperholdig** cuprico (pl.: -ci), ramifero; **kopperhytte** fonderia di rame; **kopperirr** verderame m; **kopperkis** pirite f di rame; **kopperkjel** ramino; **koppermynt** moneta di rame; **kopperoksyd** ossido di rame, cuprite f.

kopperplate lastra di rame; (tynn) lamina di rame; (graverings-) rame m; **kopperrød** rosso rame; **kopperrør** tubo di rame; **koppersmed** ramaio; **kopperstikk** acquaforte f, incisione f su rame, calcografia, stampa; **kopperstikker** incisore m (su rame), calcografo; **kopperstikkerkunst** incisione f su rame, calcografia; **kopperstikksamling** collezione f di stampe (acqueforti, calcografie).

koppertekt ricoperto (rivestito) di rame; **koppertrykk** stampa (in calcografia), acquaforte f; **koppertrykker** stampatore di incisioni su rame; **koppertrykkeri** stamperia di incisioni; **koppertråd** filo

di rame; **kopperverk** miniera (også: fonderia) di rame.

koppervitriol vetriolo azzurro, solfato di rame; **kopperåre** filone m (vena) di rame.

koppeskatt capitazione f; testatico.

kopra copra.

kor coro; arkit. coro; *i ~ in coro*; **koral** mus. corale.

korall corallo; **korall-** corallino; **korallalge** corallina;

koralldyr corallo, polipo corallifero; **korallfiske** pesca del corallo; **korallfisker** pescatore m di corallo, coralliere m; **korallrev** scogliera corallina, banco corallifero; **korallrød** corallino, rosso corallo; **korallstokk** polipaio, colonia di coralli; **koralløy** isola corallina; *ringformet ~* atollo.

koranen il Corano.

kordong preservativo, F guanto; mil. cordone; (rep) cordone m; **korg** cestino, panier m; se: kurv.

korgutt bambino del coro; corista m; chierichetto.

korint uvetta di Corinto; **korinter**, **korintisk** corinzio.

kork sughero; (flaske-) tappo (turacciolo) di sughero; **korkaktig** sugheroso; **korkarbeid** lavoro in sughero; **korkdriver** (korkklubbe) turabottiglie m inv.; **korke** turare,appare; **korkeik** quercia da sughero, sughera; **korkeiskjærer** sugheraio; **korketrekker** cavatappi m inv.; cavaturaccioli m inv.; **korkmunnstykke** (sigarett) bocchino di sughero.

korkåpe piviale m.

korn (enkelt) chicco (pl.: -chi), grano, granello, (frø) semenza; (kollektivt) grano, cereali mpl; (gevær) mirino; *ha (ta) på kornet* prendere di mira; fig. descrivere bene.

kornaks spiga di grano; **kornavl** coltivazione f di (del) grano; **kornavling** raccolto di grano; **kornband** covone m di grano; **kornberging** raccolta di grano.

kornblomst fiordaliso; **kornblå** azzurro fiordaliso; **kornbrann** carbonchi, golpe f; **kornbrennevin** acquavite f di grano; **kornbygd** campagna coltivata a grano; **korndyrker** coltivatore m di grano; **kornet** granuloso.

kornett cornetta; **kornettist** cornettista m, f.

korngrosserer grossista m, f di cereali; **kornhamstrer** accaparratore m di grano; **kornhamstring** accaparramento di grano; **kornhandel** commercio di cereali (granaglie); **kornhandler** commerciante m, f di cereali; negoziante m, f di grano; **kornhøst** mietitura (del grano); **korninnførsel** importazione di grano.

kornland paese m di forte produzione granaria, granaio; terreno coltivato a grano; **kornlass** carico di grano; **kornloft** granaio; **kornlov** legge f sui cereali; **kornlåve** granaio.

kornmagasin magazzino di grano; **kornmangel** carestia di grano; **kornmark** campo di grano; **kornmarked** mercato dei cereali; **kornmo(e)** lampo di calore; **kornmonopol** monopolio del grano; **kornmål** misura da grano.

kornpris prezzo del grano; **kornrenser** vagliatore m; **kornrensemaskin** macchina vagliatrice; **kornrensing** spulatura; **kornrik** ricco di grano; **kornsekk** sacco di grano; **kornsilo** silo per cereali; **kornskur(d)** mietitura; **kornslag** qualità di grano; cereali mpl; **kornstakk** bica; **kornstaur** stollo; **korn toll** dogana sui cereali; **kornvarer** granaglie fpl, cereali mpl; **kornåker** campo di grano.

koromgang ambulacro, deambulatorio.

korporal caporale; **korporasjon** corporazione f; **korporlig** corporale; *~ avstraffelse* punizione f corporale.

korps corpo; **korpslege** ufficiale m medico; **korpsånd**

spirito di corpo; **korpulense** corpulenza; **korpulent** corpulento; **korpus** corpo; typ. corpo dieci.
korreks correzione f, rimprovero, rabbuffo.
korrekt corretto; **korrekthet** correttezza; **korrektiv** correttivo; **korrektur** bozze fpl di stampa; *lese* ~ correggere le bozze; *tredje* ~ terze bozze; *siste* ~ revisione f; (avis) ultima bozza; **korrekturark** bozza di stampa; **korrekturleser** correttore m di bozze; **korrekturlesning** correzione f di bozze.
korrespondanse corrispondenza; **korrespondansekurs** corso per corrispondenza; **korrespondent** corrispondente m, f; (kontor) corrispondente commerciale; **korrespondere** corrispondere; (med hverandre) essere in corrispondenza, scriversi.
korridor corridoio.
korruptjon corruzione f; **korrupt** corrotto.
kors croce f (og fig.); *Røde* ~ la Croce rossa; *gjøre korsets tegn* fare il segno della croce, segnarsi; (~ og) ~! Dio santo!; *over* ~ in croce, incrociato; *legge over* ~ incrociare; *med armene over* ~ a braccia conserte, con le braccia incrociate.
korsang (canto in) coro, canto corale; **korsanger** corista m, f.
korsarm braccio di croce; arkit. transetto; **korsblomstret** crocifero; **korsbånd** banda incrociata; (post) fascia; *som* ~ sotto fascia; **korsbåndforsendelse** spedizione f sotto fascia.
korsdattet a (forma di) croce, cruciforme; **korse**, ~ *seg* segnarsi, farsi il segno della croce; ~ *seg over* rimanere stupefatti di; **korsedderkopp** ragno crociato; **korselett** busto intero, guaina; **korsett** busto, corsetto; *snøre et* ~ allacciare un busto.
korsfane vessillo (stendardo) crociato; **korsfarer** crociato; **korsfeste** crocifiggere; **korsfestelse**, -festing crocifissione f, messa in croce; **korshvelving** volta a crociera.
korser, **korsikansk** corso s. og adj.
korskirke chiesa a pianta cruciforme; **korslagt** in croce, incrociato; **korsnebb** zool. crociere; **korsrygg** reni mpl; **korssting** punto (a) croce.
korstog crociata; **korsvei** crocevia m inv.; crocicchio; *ved korsveien* fig. al bivio; **korsvis** a croce.
kort 1. s. (spille-) carta; (visitt-) biglietto da visita; (post-) cartolina; *legge sitt* ~ *hos en* lasciare a qn. il biglietto da visita; *jeg har fått gode* ~ mi è venuta una bella mano; *kikke en i kortene* sbirciare le carte di qn.; *spille* ~ giocare a carte; *spå i kortene* praticare la cartomanzia; fam. fare le carte; *legge sine* ~ *opp* scoprire le carte.
kort 2. adj. corto; (tid, avstand også) breve; adv. poco tempo; ~ *gras* erba tagliata; ~ *for hodet* essere brusco (burbero); essere corto di mente; *gjøre kortere* accorciare, abbreviare; ~ *etter* poco dopo; ~ *for en kommer til Roma* poco prima di arrivare a Roma; ~ (og godt) in poche parole; ~ *sagt* in breve, a dirla breve; *gjøre det* ~ farla breve; *komme til* ~ non farcela, non essere all'altezza; (tape) avere la peggio.
kortarmet con le braccia corte; **kortbent** con le gambe corte; **kortblad** carta; **kortbrev** biglietto postale.
kortbølge onda corta; **kortbølgesender** emittente f a onde corte; **kortbølgesending** trasmissione f su onde corte.
korte (r)accorciare; ~ *av* accorciare, scorciare, abbreviare; ~ *tiden* far passare il tempo.
kortevarehandel negozio di ferramenta e merceria.
kortfattet breve, conciso, sommario.
kortfilm cortometraggio.
kortgiver chi distribuisce le carte, mazziere m; **kortgivning** il dare le carte, servizio.

korthalset corto di collo; **korthet** brevità; *fatte seg i* ~ dirla breve; **korthus** castello di carte.
kortlivet di breve vita; (klesplagg) corto di vita.
kortneset dal naso corto; **korttrekkende**, ~ *kanon* cannone n di breve portata (gittata).
kortsiktig a breve scadenza; ~ *lån* prestito a breve termine; ~ *veksel* cambiale a breve scadenza.
kortskalle(t) brachicefalo; **kortskallethet** brachicefalia; **kortslutning** corto circuito.
kortspill gioco a carte; **kortspiller** giocatore m.
kortstokk mazzo di carte.
kortsynt miope (også fig.); fig. di vista corta; **kortsynthet** miopia (og fig.).
kortsystem classificazione f a schede.
korttenkt di vista corta; avventato.
kortvarig di breve durata; (flyktig) passeggero; **kortvarighet** breve durata, brevità.
korvett corvetta; **koryfé** corifeo.
kos 1. strada, rotta; *gå sin egen* ~ andarsene per la propria strada; *stryke sin* ~ andarsene, svignarsela.
kos 2. comodità, agio, intimità; *ha det* ~ divertirsi, star bene; *det blir* ~ sarà piacevole.
kosakk cosacco (pl.: -chi).
kose, ~ *seg* essere a proprio agio, stare bene, crogiolarsi; **koselig** piacevole, gradevole; (stue o.l.) confortevole, intimo; **kosinus** mat. coseno.
kosmetikk cosmetica, cosmesi f; **kosmetisk** cosmetico (pl.: -ci); **kosmetiske produkter** cosmetici mpl.
kosmisk cosmico (pl.: -ci); **kosmopolitt** cosmopolita m, f; **kosmopolitisk** cosmopolita, cosmopolitico.
kost 1. (feie-) scopa, granata; (børste) spazzola; (liten kost) scopino, scopetta; (tyve-) oggetto rubato; (ved-) catasta; (sjømerke) palo di limite.
kost 2., *kost og mask teater* prova in costume.
kost 3., *fare av sted så det* ~ *etter* andare a tutta birra.
kost 4. (føde) vitto, cibo, nutrimento; *daglig* ~ vitto quotidiano; fig. che succede ogni giorno; ~ *og lønn* vitto e paga; (*fri*) ~ *og losji* vitto e alloggio; *arbeide uten lønn for* ~ *og losji* lavorare alla pari presso una famiglia; *gi en fri* ~ dare il vitto gratis a qn.; *ha en i kosten* avere qn. a pensione.
kostbar (verdifull) di valore, prezioso; (dyr) costoso, caro, dispendioso; *tiden er* ~ il tempo è prezioso; *gjøre seg* ~ farsi pregare.
kode 1. intr. v. costare; *hva koster ...?* quanto costa (no)?! *det koster meget* costa caro (molto); *hva det enn koster* costi quel che costi, a qualunque prezzo; *det vil* ~ *ham livet* gli costerà la vita; *det koster meg overvinnelse å* mi costa molto (+ inf.); *det koster meg megen tid* mi prende molto tempo.
kode 2. ~ (*meget*) *på* spendere (molto) per; ~ *på seg noe* procacciarsi qc.
kode 3. (feie) scopare, spazzare, spazzolare; **kostbinder** scopaio; **kostebinderi**, *hele kostebinderiet* tutto il resto, tutto quanto; tutta la banda.
kostelig prezioso; (storartet) fantastico (pl.: -ci).
kosteskaft manico (pl.: -ci, -chi) di scopa.
kostforakter persona esigente nel mangiare; *han er ingen* ~ è di bocca buona.
kostgodtgjørelse indennità di vitto; **kosthold** vitto; **kostpenger** assegno alimentare; **kostskole** collegio, convitto; **kostnad** costo, spesa; se også: *omkostning*; **kostnadskonto** conto delle spese.
kostyme costume m; **kostymeball** ballo in costume; **kostymeprove** (teater) prova in costume.
kotangens cotangente f.
kotelett costoletta; *griljerte koteletter* cotolette fpl impanate, (kalv) cotolette alla milanese.
kott sgabuzzino; (skap) armadio a muro.

koturne (støvel) coturno.

kove cameretta, stanzino; se: **alkove**.

krabat ragazzotto (vivace); tipo; **krabbas** tronchi galleggianti senza marchi di proprietà.

krabbe 1. v. strisciare, (barn) camminare a quattro gambe; **krabbe** 2. s. granchio, grance(v)ola; **krab-beklo** chela (pinza) di granchio.

kraft forza, potenza; (livs-) vigore m; (dåds-) energia; (effektivitet) efficacia; *få ny ~* rafforzarsi, rin vigorirsi; *av all ~*, *av alle krefter* con tutte le mie (tue, sue ecc.) forze; *rope av alle krefter* gridare a perdifiato; fam. gridare a più non posso; *i ~* *av* in virtù (forza) di; *sette i ~* mettere in atto; *tre i ~* entrare in vigore; *med full ~* (damp-) a tutta forza (tutto vapore); *komme til krefter igjen* riprendere le forze; *sette ut av ~* annullare, abrogare.

kraftanlegg centrale idroelettrica; **kraftanspennelse**, -**anstrengelse** sforzo energetico, scatto d'energia; **kraftanvendelse** uso (impiego) di forza; **kraftfor** mangime m concentrato; **kraftforbruk** consumo di energia; **kraftforsyning** erogazione f di energia elettrica.

kraftidiot tre volte scemo, perfetto cretino.

kraftig vigoroso, forte, robusto; energetico (pl.: -ci); (mat) sostanzioso; (vin) generoso; adv. og: forte.

kraftkar pezzo d'uomo (di giovanotto); **kraftkilde** fonte d'energia; **kraftkunst** prova di abilità, prestazione f straordinaria; **kraftledning** cavo elettrico; **kraftlære** dinamica; **kraftløs** privo di forze, senza energia; (svekket) debilitato; (matt) fiacco (pl.: -chi); (avmektig) impotente; **kraftløshet** mancanza di energia; debolezza; fiacchezza; impotenza.

kraftmaskin generatore m elettrico; **kraftmåler** dinamometro; **kraftmåling** misura della forza; **kraft-overføring** trasporto di energia elettrica; trasmissione f; **kraftpapir** carta resistente, carta d'imballaggio; **kraftprestasjon** alta prestazione f; **kraft-prøve** prova di forza; **kraftsats** espressione f energetica; **kraftspille** perdita d'energia; dispendio d'energia; **kraftspråk** linguaggio energetico; sentenza; **kraftstasjon** centrale f idroelettrica; **kraftsuppe** brodo ristretto; **krafttap** perdita di forza (energia); **kraftutfoldelse** manifestazione f di forza; **kraftuttrykk** bestemmia, moccio; **kraftutvikling** sviluppo di energia; tekn. sforzo.

krage colletto, collo; (jakke-) bavero; zool. collare; se og: **prestekrage**; *ta en i krage* prendere qn. per il bavero; **krageben** clavicola; **krageknapp** bottone m da collare; **kragestøvler** stivali mpl con rivolta.

krakilsk irascibile, litigioso.

krakk 1. crac m inv.; tracollo finanziario.

krakk 2. (sete) sgabello, panchetta.

krakkmandel mandorla con guscio.

kram 1. adj., *snøen er ~* la neve è bagnata.

kram 2. s. (varer) chincaglieria, paccottiglia; (juks) ciarpame m; *det passer i hans ~* ciò fa proprio il suo gioco; **krambu** botteguccia; **kram(bu)handel** piccolo commercio; **kramkar** venditore m ambulante.

kramme premere, stringere; *~ ut med noe* mettere in mostra qc., fare sfoggio (pompa) di qc.

krampaktig convulso, spasmodico (pl.: -ci); **krampe** 1. med. crampo; convulsioni fpl; *han fikk ~ i be(i)net* gli è venuto un crampo alla gamba; **krampe** tekn. 2. grappa, arnese m; **krampeanfoll** convulsioni fpl; crisi f convulsiva; med. eclamsia; **krampegråt** pianto convulso; **krampelatter** riso convulso; **krampestillende** antispasmodico (pl.: -ci); *~ middel* antispasmodico (antispastico) (pl.: -ci); **krampetrekning** spasmo, convulsione f.

kramsfugl tordo; (svarttrost) merlo.

kran (heise-) gru f; (vann-) rubinetto; **krananker** ancora di gru; **kranfører** gruista m.

krangel litigio, bisticcio; **krangle** litigare, bisticciare; **kranglefant** attaccabrighe m, f, inv.; **krangle-syk**, **kranglet**, **kranglevoren** litigioso, rissoso.

kraniebrudd frattura del cranio; **kranium** cranio; **teschio**.

krans corona; ghirlanda; (bakverk) ciambella; **kranse** coronare, inghirlandare; **kransbinder(ske)** ghirlandaio (a); **kranskekake** dolce m di ciambelline di pasta di mandorle sovrapposte; **kranselag** festa per il compimento del tetto di una casa nuova.

kranvogn autogrù f inv.

krapp 1. adj. (sving) stretto, brusco (pl.: -chi); *~ sjø* maretta; **krapp** 2. s. bot. robbia; **krappfarge** rosso robbia, (fargestoff) garanzina; **krappfarger** tintore m con la robbia; **krappred(t)** color robbia; **krappsjø** onda corta, onda di maretta.

krapyl gentaglia, plebaglia.

krase scricchiolare, (knuse) frantumare.

krass rude, burbero; eccessivo, grossolano; *en ~ debatt* un dibattito tempestoso.

krater cratere m; **kraterkjegle** cono di vulcano.

kratt macchia, cespugli mpl; **krattskog** boscaglia.

krav pretesa (*på* su), (forlangende) esigenze fpl; richiesta, rivendicazione f; *svare til kundens ~* rispondere (soddisfare) alle esigenze della clientela; *tidens ~* le esigenze dei tempi; *gjøre ~ på* pretendere (a), reclamare; *gjøre sine ~ gjeldende på noe* far valere i propri diritti su qc.; *stille store ~* avere grandi pretese; *stille store ~ til en* pretendere molto da qn.; *det stiller store ~ til hans tid* gli porta via molto tempo; *stille for store ~ til ens tålmodighet* abusare della pazienza di qn.; *ha ~ på noe* avere diritto a qc.; *ha ~ på å* avere il diritto di; *ha ~ på en* merk. essere in credito verso qn.; se og: **fordring**.

kravbrev (lettera di) sollecito di pagamento.

krave 1. colletto; se: **krage**.

krave 2., *~ seg* formare una sottile crosta di ghiaccio; **kravis** sottile strato di ghiaccio.

kravle strisciare; camminare a quattro gambe; brulicare; **kravling** strisciamento; brulichio.

kre animaletto, bestiolina; fig. povero diavolo.

kreatur (skapning) creatura; (husdyr) bestia, bestiame; **kreaturvogn** (jernbane) carro bestiame.

kredit credito; (bokføring) avere m; *fore til ~* registrare a scarico; **kreditere** accreditare (*noen for noe* qc. a qn.); **kreditiv** lettera di credito; (gesandts) credenziali fpl; **kreditnota** nota di accredito; **kreditor** creditore m; **kreditsaldo** saldo a credito; **kreditside** partita dell'avere.

kreditt credito; *på ~* a credito; *åpen ~* credito allo scoperto; **kredittforening** società di mutuo credito (el. di credito fondiario); **kredittopplag** deposito fiduciario; *varer på ~* merce f di consegna; **kreditt-opplysningsbyrå** agenzia d'informazioni commerciali; **kredittopplysningsseddel** bollettino d'informazione sulla solvibilità (di qn.); **kredittstramming** limitazione f di credito; **kredittverdig** persona a cui si può fare credito; degno di credito.

kreft cancro (også bot.); F brutto male m; **kreftaktig** canceroso; **kreftbyll** ulcera cancerosa; **kreftfremkallende**, -**fremmende** cancerogeno; **kreftforskning** ricerche fpl sul cancro; **kreftknote** nodulo canceroso; **kreftmiddel** rimedio contro il cancro; **kreftpasient** canceroso; **kreftskade** affezione f cancerosa; fig. cancro; **kreftsvulst** tumore m maligno; **kreftsår** ulcera cancerosa.

krem crema; *pisket* ~ panna montata; **kremfarget** color crema.
krematorium crematorio.
kremmer bottegaio, rivendugliolo; se: **kramkar**; **kremmerfolk** popolo di bottegai; **kremmerhus** cono; cartoccio; **kremmersjel** anima venale; **kremmerånd** mentalità di bottegaio.
kremoneser cremonese m (også filolin).
kremte tossicchiare, raschiarsi la gola.
krenge intr., mar. inclinare; sbandare, andare alla banda; **krenkning** mar. inclinazione f, sbandamento.
krenke (noe) violare, profanare; (en) ferire, offendere, mortificare; (voldta) violentare; ~ *ens rettigheter* usurpare i diritti di qn.; **krenkelse** infrazione f, violazione f; offesa, mortificazione f, insulto, (sterkere) oltraggio; (av noe) violazione f; (voldtekt) violenza, stupro; **krenkende** offensivo, pungente, ingiurioso.
kreol(erinne) creolo (a); **kreosot** creosoto.
krepe (dyr) morire; (menneske) crepare.
krepp cespito; **krepp** incresparsi; **kreppflor** cespito; **kreppnylon** filanca; **kreppapir** carta crespa.
kreps gambero di fiume, astaco (pl.: -ci); (-dyr) crostaceo; **Krepsen** astr. il Cancro; **kreps** v. pescare i gamberi; **kreps-** di gambero; **krepsdam** stagno di gamberi; **krepsfangst** pesca ai gamberi; preda di gamberi; **krepsgang** il camminare indietro (come i gamberi); **krepsklo** pinza (chela) di gambero.
krepsesuppe zuppa di gamberi.
kresen schizzinoso, schifiloso (*i matveien* nel mangiare); ~ *smak* gusto raffinato; **kresenhet** schifilosità; raffinatezza (nei gusti).
krestomati crestomazia.
kretenser cretese m.
kreti, ~ *og pleti* Tizio, Gaio e Sempronio; chiunque; **kretiner** cretino.
krets circolo, cerchio; (distrikt) zona, distretto; circoscrizione f; *de diplomatiske kretser* gli ambienti mpl diplomatici; *engere* ~ gruppo più ristretto, (litt.) cenacolo; *i en engere* ~ tra pochi intimi; *i en sluttet* ~ in un circolo chiuso; *utvalgt* ~ elite f, fior fiore; *slå* ~ formare un circolo; *slutte kretsen* chiudere il cerchio; *i (en)* ~ in circolo; *ferdes i de høye kretser* frequentare le alte sfere.
kretsdannet (-formet) circolare; **kretse** circolare; ~ *om* girare intorno a; astr., fig. gravitare; **kretsgang**, -løp ciclo, movimento circolare, rotazione f; (blod, penger) circolazione f; (årstidenes) avvicendamento; (planet) rivoluzione f, orbita; *livets* ~ il corso della vita.
kretsmeklingsmann arbitro distrettuale.
kreve esigere, pretendere, (gjøre krav på, ~ utlevert) reclamare, rivendicare; ~ *en for gjeld* ingiungere qn. di pagare un debito; ~ *inn* ingiungere il pagamento di, (inkassere) riscuotere; ~ *en til regnskap for noe* chiedere ragione (conto) di qc. a qn.
krible brulicare; (pirre) formicolare.
krig guerra (*med, mot* con(tro)); ~ *på kniven* guerra accanita (el. senza pietà, spietata) (og fig.); *føre ~ med (mot)* fare la guerra a; *ligge i* ~ essere in guerra; *det (el. slik) er krigens gang* così va la guerra.
krige guerreggiare, fare la guerra; **kriger** guerriero; **krigerbane** carriera militare; **krigerdåd** prodezza guerresca; **krigergrav** tomba militare; **krigerhåndverk** mestiere m delle armi; **krigerliv** vita militare (el. da guerriero); **krigersk** bellicoso, guerriero; (utseende) marziale; **krigerære** onore m di soldato; **krigerånd** spirito guerriero.

krigførende belligerante m, adj.; **krigsbedrift** impresa militare, fatto d'armi; impresa gloriosa; **krigsbegivenhet** fatto di guerra; **krigsberedt** preparato alla guerra; **krigsbruk** uso di guerra; **krigsbygningskunst** arte f del genio militare; **krigsbyrde** peso della guerra; **krigsbytte** bottino.
krigsdans danza di guerra; **krigsdeltaker** combattente m, f; **krigsdyktig** abile alla guerra; **krigserklæring** dichiarazione f di guerra; **krigsfange** prigioniero di guerra; **krigsfangeerstatning** se: krigsskadeerstatning; **krigsfangenskap** prigionia; **krigsfare** pericolo di guerra; *være i stadig* ~ dovere sempre temere la guerra; **krigsfilm** film m inv. di guerra; **krigsflåte** flotta militare.
krigsforberedelser preparativi mpl di guerra; **krigsforbryter** criminale m, f di guerra; **krigsforetagende** spedizione f militare; **krigsforhør** interrogatorio presso il tribunale militare; **krigsforråd** approvvigionamenti mpl militari; **krigsforsikring** assicurazione f contro i rischi di guerra; **krigsfot**, *stå (sette) på* ~ essere (mettere) sul piede di guerra; *være (komme) på* ~ *med* fig. essere (venire) ai ferri corti con; **krigsførsel** condotta della guerra; modo di combattere.
krigsgalskap follia bellicosa, furore m guerresco; **krigsgud(inne)** dio (dea) della guerra.
krigshavn porto militare; **krigshelt** eroe m di guerra; **krigsherjet** devastato dalla guerra; **krigshest** cavallo da battaglia; hist. destriero; **krigshisser** guerra-fondaio; **krigshistorie** storia militare; **krigshyl** grido di guerra, urlo selvaggio.
krigsindustri industria bellica; **krigsinnsats** sforzo militare; contributo alla guerra; **krigsinvalid** invalido di guerra; **krigskamerat** compagno d'armi; **krigskommissær** commissario della leva; **krigskontrabande** contrabbando di guerra; **krigskorrespondent** corrispondente m, f di guerra; inviato speciale al fronte; **krigskors** croce f di guerra; **krigskunst** arte f militare, strategia; **krigskyndig** esperto nelle arti militari; **krigslist** stratagemma m; **krigslykke** fortuna delle armi; **krigslysten** bellicoso; **krigslån** prestito di guerra.
krigsmakt potenza bellica, forze fpl militari; **krigsmaling** pittura di guerra; *i full* ~ fig. in pompa magna; truccato di tutto punto; **krigsmateriell** materiale bellico; **krigsminnesmerke** monumento commemorativo; **krigsmonument** monumento ai Caduti.
krigsoperasjoner operazioni fpl militari; **krigsoppbud** chiamata alle armi; **krigspsykose** psicosi f di guerra; **krigsrett** diritto militare; (domstol) tribunale m militare; corte f marziale; **krigsrop** grido di guerra; **krigsrykte**, *det går krigsrykte* corre voce che la guerra è imminente; **krigsråd** consiglio di guerra.
krigssang canzone f (canto) di guerra; **krigsskade** danno di guerra; **krigsskadeerstatning** risarcimento dei danni di guerra. F danni mpl di guerra; **krigsskatt** contributo di guerra; **krigsskip** nave f di guerra; **krigsskueplass** teatro di battaglia; fronte m; **krigssone** zona di guerra; **krigsspekulant** profitatore m di guerra; **krigsspill** esercizio di tattica militare; finta guerra; gioco bellico; **krigsstemning** umore m bellicoso; **krigsstien**, *være på krigsstien* essere sul sentiero di guerra; avere intenzioni bellicose; **krigsstyrke** forze fpl (el. effettivi mpl) militari; se: krigsmakt.
krigstid tempo di guerra; **krigstilfelle** caso di guerra; **krigstilstand** (stato di) belligeranza; **krigstjeneste** servizio militare attivo; **krigstog** spedizione f mili-

tare, campagna; **krigstrett** stanco della guerra; fig. disfattista m, f; **krigstukt** disciplina militare; **krigstummel** tumulto di guerra.

krigsutbrudd scoppio della guerra; **krigsuroligheter** disordini mpl provocati dalla guerra; **krigsutsikter** previsioni fpl di guerra.

krigsvant agguerrito; **krigsvennlig** bellicista m, f; interventista m, f; **krigsvesen** difesa nazionale; **krigsveteran** veterano, ex-combattente, reduce della guerra; **krigsvitenskap** scienza militare.

krigsoyemed, i ~ a scopi militari; **krigsånd** spirito guerriero.

krikkand alzavola.

krill astaci mpl.

kriminal- criminale; **kriminalassistent** brigadiere m di Pubblica Sicurezza; **kriminalbetjent** agente m di Pubblica Sicurezza, F questurino; **kriminaldommer** giudice m penale; **kriminalfilm** film m inv. giallo (el. poliziesco); **kriminalitet** criminalità; delinquenza; **kriminalpoliti** polizia giudiziaria; **kriminalrett** (nå strafferett) codice m penale; (domstol) tribunale m penale; **kriminalroman** romanzo giallo; **kriminalsak** causa (processo) penale.

kriminell criminale, criminoso; penale.

krimskrams fronzoli mpl; (makkverk) paccottiglia.

kringkaste radiotrasmettere; **kringkasting** radiodiffusione f, radiotrasmissione f; **kringkastingen** (huset) la sede della Radiodiffusione f; (i Italia) sede della RAI; **kringkastingskort** libretto della RAI; **kringkastingslisens** licenza di gestire una stazione radio; (avgift) canone m di abbonamento alla RAI.

kringle ciambellina; **kringlet** tortuoso.

krinkelkroker angoli mpl e recessi mpl.

krise crisi f; *komme over krisen* superare la crisi; *krisen tilspisser seg* la crisi si aggrava (si accentua); **krisebevilgning** sovvenzione f straordinaria (per arginare una crisi); **kriseforanstaltning** misura urgente in caso di crisi; **kriseherjet** colpito dalla crisi, rovinato; **krisehjelp** soccorso immediato, sussidio straordinario; **kriserammet** colpito dalla crisi; **krisetid** periodo di crisi economica; i ~ in tempi di crisi; **krisetiltak** misure fpl (iniziative fpl) per combattere la crisi; **krisear** anno critico.

krisis med. crisi f; momento critico.

krisle prudere, punzecchiare, solleticare.

kristelig cristiano; adv. også: da cristinao (i); ~ *forening* associazione f religiosa; **kristen** s., adj. cristiano; **kristendom** cristianesimo; **kristendomsfølgelse** persecuzione f dei cristiani; **kristenhet** cristianità; **kristentro** fede f cristiana; **Kristi** di Cristo, di Gesù Cristo, del Cristo; **kristne** v. cristianizzare.

kristtorn agrifoglio.

Kristus Cristo; **Kristusbarnet** il Bambino Gesù.

kriterium criterio.

kritiker critico (pl.: -ci); **kritikk** critica; *under all* ~ inqualificabile; **kritikklyst** voglia di criticare; **kritikklos(t)** privo di senso critico; senza discernimento; **kritikksyk** chi ha sempre da ridire; fam. criticone m; **kritisere** criticare; **kritisk** critico (pl.: -ci); adv. også: con occhio critico; con metodo critico.

kritt creta; (tegne-) gesso; **krittaktig** cretoso, cretaceo; **krittbrudd** cava di creta; **krittdannelse** formazione f cretacea; **kritte** intonacare, dare il bianco; ~ *køen* ungere di gesso la stecca.

kritthus, *vare i kritthuset* hos essere nella manica di; **kritthvit** bianco gesso; candido; fig. come un panno lavato; **krittjord** terra cretosa; **krittklint** costone m cretoso; **krittlag** strato di creta; **krittperiode** periodo cretaceo; **krittpipe** pipa di gesso; **krittstrek**

riga di gesso; **krittegning** disegno a gessetto; abbozzo tracciato col gesso.

kro 1. s. (gjestgiveri) osteria, trattoria, locanda; (hos fugl) ingluvie f, F gozzo; **kro** 2. v., ~ *seg* gonfiarsi il petto; fig. ringalluzzirsi, pavoneggiarsi, fare la ruota; ~ *seg av* far sfoggio di, ostentare, gloriarsi di.

krok (hjørne) angolo, canto; (metall-) gancio, uncino; (fiske-) amo; (av-) recesso, luogo solitario; (stakkar) poveretto, poverino.

krokert se; **krokket**; **kroket** curvo, gobbo; (buktet) tortuoso; **krokket** croquet m inv.; *spille* ~ giocare a croquet; **krokket-** da (di) croquet.

krokodille coccodrillo; **krokodillegråt**, -tårer lacrime fpl di coccodrillo.

krokrygget dalla schiena curva, gobbo; **krokus** croco (pl.: -chi); **krokvei** via traversa (og fig.); *gå krokveier* passare per vie traverse; fig. agire per vie traverse.

krom cromo; **kromgul** giallo cromo; **kromatisk** cromatico (pl.: -ci); **kromstål** acciaio cromato (el. al cromo); **kromsur** cromato di ...; *kromsurt salt* cromato; **kromsyre** acido cromatico.

kronblad petalo; **krone** 1. s. corona (også tre-, tann-); (blomster-) corolla; (i spill) croce f; *slå mynt (platt) og* ~ fare a testa e croce; *kronen på verket* il coronamento dell'opera; *sette kronen på noe* coronare qc.; **krone** 2. v. coronare; (konge) incoronare; **kronetekke** elektr. morsetto.

kronglet tortuoso; difficile, complicato.

krongods proprietà della Corona; **kronhjort** cervo.

kronikk cronaca (bianca); **kronikør** cronista m, f, redattore m.

kroning incoronazione f; **kronings-** dell'incoronazione; **kroningshøytidelighet** cerimonia dell'incoronazione.

kronisk cronico (pl.: -ci).

kronjuvel gioiello della corona; **kroneløs** bot. apetallo.

kronolog cronologo (pl.: -gi); **kronologi** cronologia; **kronologisk** cronologico (pl.: -ci); **kronometer** cronometro.

kronprins principe ereditario; **kronprinsesse** principessa ereditaria; **kronprinspar** i principi mpl ereditari.

kronrake tonsurare; **kronregalier** insegne fpl reali; **kronvilt** animali mpl da caccia grossa.

kropp corpo; (uten hode og lemmer) tronco (pl.: -chi), (statue) torso; se og: legeme.

kroppsarbeid lavoro manuale; **kroppslig** corporale, corporeo; **kroppslus** pidocchio dell'uomo; **kroppsoving** educazione f fisica, ginnastica.

krukke brocca, orcio, vaso; (apoteker-) barattolo; anfora, (stor) giara; *krukka går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem* tanto va la gatta al lardo che ci lascia lo zampino.

krum ricurvo, arcuato; **krumbøyd** ricurvo, incurvato; **krumhet** curvatura; **krumbolt** mar. legno curvo, ordinata; **krumkake** sp. di cialda; **krumkam** pettine m ricurvo; **krumlinjet** curvilineo.

krumme (in)curvare, piegare, inarcare; *ikke ~ et hår på ens hode* non torcere un capello a qn.

krumning curvatura, curva, incurvamento; **krumneset** che ha il naso adunco; **krumrygget** ricurvo, gobbo; **krumsabel** scimitarra; **krumspring** capriola; *gjøre* ~ fare capriole; fig. fare salti mortali; **krumstav** bastone m ricurvo; pastorale m.

krumtapp manovella; fig. perno; **krumtappaksel** albero a manovelle (a gomiti).

krus 1. boccale m; **krus** 2. crespatura, l'essere cre-

spato; fig. complimenti mpl; *ha ~ i håret* avere i capelli crespi; *gjøre ~ av en* fare festa a qn.; **krusbrott** coccio; **kruse** increspato; *~ for en* fare festa a qn.; **kruseduller** ghirigori mpl; (skrift) svolazzi mpl; (ved navn) parafte fpl; **krusemynte** bot. menta crespata; **kruset** cespato, increspato, crespato.

krusifiks crocifisso.

krus(n)ing crespata; **kruspersille** prezzemolo riccio.

krustade crostata.

krutt polvere f da sparo, polvere pirica; *la(de) med løst* ~ caricare a salva; *ha brukt alt sitt* ~ non avere più polveri; *ikke ha luktet* ~ non aver sentito odor di polvere; *ikke ha oppfunnet kruttet* non aver (certo) inventato la polvere da sparo.

kruttfabrikasjon fabbricazione f di polvere pirica; **krutthorn** corno per la polvere da sparo; **kruttkjere** cassone m; **kruttkjerring** mortaretto; **kruttkorn** granello di polvere pirica; **kruttladning** carica a salva; **kruttlukt** odore m di polvere; **kruttmagasin** polveriera, mar. santabarbara; **kruttmølle** se: **kruttverk**; **kruttrøyk** fumo di polvere; **kruttslam** macchia nera di polvere; **kruttønne** barile m di polvere; fig. persona irascibile; **kruttverk** polveriera, polverificio.

kry 1. adj. fiero; (innbilsk) presuntuoso.

kry 2. v. brulicare.

krybbe mangiatoia, greppia; bibl. presepio; **krybbebiter** cavallo ticchioso.

krydder spezie fpl, droga, aromi mpl, condimento; **krydderreddik** aceto aromatico; **krydderlake** marinata; **krydderlukt** aroma m di spezie; **kryddernellik** chiodo di garofano; **kryddersild** aringa in salamoia con spezie; **kryddersmak** gusto aromatico.

krydre condire, aromatizzare, drogare, insaporire; **krydret** condito; insaporito; aromatizzato; (lukt, smak) aromatico (pl.: -ci); **krydring** condimento.

krykke stampella, gruccia; *gå på krykker* camminare con le stampelle, reggersi sulle grucce; **krykkestokk** stampelletta, piccola gruccia.

krympe (tøy) bagnare, sanforizzare; fam. celebrare, bagnare; *~ (seg)* restringersi, (levende vesen) contorcersi; *~ en flaske* bere una bottiglia; **krympefri** irstringibile; **krymp(n)ing** bagnatura, sanforizzazione; restringimento.

kryolitt criolite f.

kryp rettile m; (orm) verme m, biscia; (utøy) parassiti mpl; **krypdyr** rettile m; **krype** strisciare (*for en* davanti a qn.); *~ på hender og føtter* trascinarsi per terra; *~ som en snegl* andare a passo di lumaca; *en må ~ for en kan gå* ogni cosa va imparata; *~ (= skrumpe inn, krympe)* restringersi; (bukse) accorciarsi in; *~ inn i* entrare (infilarsi) in; *~ inn igjen* rientrare in; *~ fram* venire avanti (strisciando); *~ opp* salire, arrampicarsi (*i et tre* su un albero); *~ sammen* rannicchiarsi; *~ til korset* sottomettersi malvolentieri; andare a Canossa; *~ ut* venire fuori (strisciando).

krypende strisciante (og fig.); **kryperi** untuosità, piaggeria; **kryping** strisciamento; **krypskytter** bracconiere m; **krypskytteri** bracconaggio.

krypt(kirke) cripta.

krysantemum crisantemo; **krysolit** crisolite f.

kryss croce f; mus. diesis m; (vei-) crocevia, crocicchio; (dyr) groppa; *på ~ og tvers* in lungo e in largo; in tutte le direzioni; *spørre en ut på ~ og tvers* sottoporre qn. a uno stringente interrogatorio; *sette ~ for mus.* diesare.

krysning incrocio (også biol.); mar. crociera, (lovering) bordeggio.

krysse 1. (krøsse) lisciare, sopportare; **krysse** 2.

incrociare (også raser); mar. (fram og tilbake) incrociare, (lovere) bordeggiare; *~ gata* attraversare la strada; *Deres brev har kryssset mitt* la Sua lettera si è incrociata con la mia; *våre brev har kryssset hverandre* le nostre lettere si sono incrociate; *~ ens planer* contrastare i piani di qn.; *kryssset sjekk* assegno sbarrato.

krysser mar. incrociatore m.

kryssfinér legno compensato; **kryssforhør** controinterrogatorio; **kryssforhøre** sottoporre a interrogatorio contraddittorio; **krysshvelving** volta a crociera; **kryssild** fuoco incrociato; **kryssordoppgave** parole fpl crociate, cruciverba m inv.; **krysstokt** crociera; **kryssvis** in croce, a croce.

krystall cristallo; **krystallaktig** cristallino; **krystallapparat** (radio) apparecchio (radio) a galena; **krystalldetektor** rivelatore m a galena; **krystallform** forma cristallina; **krystallglass** cristallo artificiale, cristallino; (drikke-) bicchiere m di cristallo; **krystallinsk** cristallino; **krystallklar** cristallino, limpido come il cristallo; **krystallisere** cristallizzare; **krystallisering** cristallizzazione f; **krystallysekrone** lampadario di cristallo.

kryste stringere, strizzare; (druer) pigiare.

kryster vigliacco (pl.: -cchi), codardo; **krysteraktig** vile, (da) vigliacco, codardo.

krøke incurvare, piegare; refl. incurvarsi, inchinarsi, piegarsi; *den skal tidlig krøkes som god krok skal bli* la pianta va piegata finché è tenera.

krøll riccio, ricciolo; *lage ~* fig. creare difficoltà; **krølle** v. arricciare, inanellare; (*~ til*) sgualcire; *~ seg* (hår) arricciarsi; (stoff) sgualcirsi, fam. stroppicciarsi; *~ sammen* accartocciare.

krøllfri ingualcibile; **krøllhår** crine m; **krøllhårmadrass** materasso di crine; **krølltang** calamistro, ferro per arricciare i capelli; **krølltopp** testa ricciuta; fam. ricciolino (a).

krønike cronaca; (skrøne) favola, mito; *krønikenes bok* il libro dei Paralipomeni (el. delle Cronache); **krønikeskriver** cronista m.

krøpling storpio, storpiato, invalido.

krøsse se: **krysse**.

krøsus creso, fam. riccone m.

krøttervogn (jernbane) carro bestiame.

kråke cornacchia; **kråkemål** linguaggio incomprensibile, barbugliamento; *tale ~* fare discorsi incomprensibili, farfugliare; **kråkereir** nido di cornacchie; **kråketær** (skrift) zampe di gallina.

krås ventriglio.

ku mucca, vacca.

kubaner, kubansk cubano.

kubb legno destinato a diventare pasta; se også: **kubbe** ceppo; ciocco (pl.: -chi); **kubbestol** sedia ricavata da un ceppo di legno.

kube (bi-) arnia, alveare m.

kubein (brekkjern) piede m di porco.

kubere cubare; **kubikk-** cubo, cubico (pl.: -ci); **kubikkinnhold** volume m, capacità; **kubikkmeter** metro cubo; **kubikkrot** radice f cubica; **kubikktall** il cubo di un numero; **kubisk** cubico (pl.: -ci); **kubus** cubo.

kue domare, reprimere; *~ i veksten* arrestare lo sviluppo (la crescita) di; **kuing** repressione f.

kufte giaccone m; **kuftefledd** vestito di giaccone.

kujon vigliacco (pl.: -chi), codardo; **kujonere** angariare; **kujoneri** vigliaccheria.

kukake sterco di vacca; **kukopper** vaiuolo bovino.

kul bozza, protuberanza, gonfiore m, bernoccolo; *han har fått ~ i panna* gli è spuntato un bernoccolo sulla fronte.

kulant scorrevole; accomodante, compiacente.
kulde freddo; (kjølighet) freddezza; *det er en fæl ~* fa un freddo terribile, F fa un freddo cane; *skjelve av ~* tremare dal freddo; *sterk ~* gelo; *i denne kulda* in questo freddo; *den første ~* i primi freddi.
kuldeblanding miscela refrigerante; **kuldegrad** grado sotto zero; **kuldegysning** brivido di freddo.
kulds kjær freddoloso; **kulds kjærhet** sensibilità al freddo; **kulds lå** intiepidire.
kule palla (også kanon-); mat. sfera; (klode) globo; (gevær-) pallottola; (spille-) boccia; (stemme-) ballotta; (stein-, marmor-, biljard-) bilia; (til rotfrukter) silo; (sport) peso; (papir-) pallottola; (barometer-) vaschetta; (termometer-) bulbo; (flokk) brigata, compagnia, banda, branco (pl.: -chi); *ikke være verd en ~* non valere un fico secco.
kuledannet, -formet a palla, sferico (pl.: -ci), globulare; **kuleflate** superficie f sferica; **kuleform** forma sferica; (til støpning) stampo a sfera; *anta ~* assumere forma sferica; appallottolarsi; **kulehvelv** volta a catino; **kulelager** cuscinetto a sfere; **kulelyn** lampo sferico; **kulepenn** penna a sfera; fam. (matita) biro, penna; **kuleramme** pallottoliere m; **kuleregn** grandine f di proiettili; *i det tetteste ~* sotto una fitta grandine di proiettili; **kulerund** rotondo come una palla; sferico (pl.: -ci).
kulesnitt mat. settore m sferico; **kulespill** gioco a bilie (el. delle bocce); **kulesprøyte** mitragliatrice f; **kulestøt** (sport) lancio del peso.
kuli coolie m inv.; portatore m, servitore m.
kulinarisk culinario.
kuling vento; *liten (stiv) ~* vento fresco (forte); *sterk ~* burrasca moderata.
kulisse quinta; *bak kulissene* fra (dietro) le quinte; *tale mot kulissene* parlare verso le quinte; fig. parlare a nuora perché suocera intenda.
kull 1. biol. (fugler) covata; nidiata (også pattedyr); (pattedyr) figliata; (skole o.l.) corso, classe f; *kullet 1927-30* corso 1927-30; *lyse i ~ og kjønn* legittimare.
kull 2. kjem. carbone m; *utbrente ~* carbone di brace; *brenne til ~* carbonizzare; *sanke glødende ~ på ens hode* ammassare carboni ardenti sul capo di qn.; *ta inn ~* mar. fare carbone.
kullbekken braciare m; (til hender) scaldino; **kullbrenner** carbonaio; mar. vaporetto a carbone; **kullbåt** carboniera; **kulldistrikt** zona carbonifera; **kullfart** trasporto di carbone; **kullforbruk** consumo di carbone; **kullfyring** riscaldamento a carbone.
kullgass gas m inv. illuminante, gas di litantrace; **kullglo** tizzone m, carbone m ardente; **kullglør** brace f; **kullgrosserer** carboniere m, commerciante m in carbone; **kullgruve** miniera di carbone.
kullhandler carbonaio; **kullhydrat** idrato di carbonio; carboidrato, glucide m.
kullkaste rovesciare, sovvertire; **kullkasting** rovesciamento, sovvertimento.
kullkjeller carbonaia; **kullag** strato carbonifero; **kulleie** bacino carbonifero; **kullemp** carbonaio, scaricatore m di carbone.
kullmile impianto per la produzione di carbone di legno; **kullmine** miniera di carbone.
kullopplag deposito di carbone; **kullos** ossido di carbonio; **kullosforgiftning** intossicazione f da ossido di carbonio; **kullovn** stufa a carbone.
kullpram chiatta carboniera; **kullrøyk** fumo di carbone.
kullseile rovesciarsi, capovolgersi; **kullseiling** rovesciamento.

kullsekk sacco da (di) carbone; **kullsjauer** scaricatore m di carbone; **kullskip** carboniera; **kullskuffe** pala da carbone; **kullsort** (-svart) nero come il carbone; **kullstift** carboncino; **kullstoff** carbonio; **kullstoffholdig** carbonico (pl.: -ci); **kullstøv** polvere m di carbone; **kullsviertro** fede f cieca; **kullsyre** anidride f carbonica; **kullsyreholdig** gassoso; **kullsyrekvelning** asfissia da anidride carbonica.
kulltegning disegno a carboncino; **kulltid** geol. periodo carbonico (el. carbonifero); **kulltjære** catrame m di litantrace; **kullutvinning** estrazione f di carbone, industria carboniera; **kullvannstoff** idrocarburo, carburo d'idrogeno; **kullvogn** carro da carbone.
kulminasjon culminazione f; **kulminasjonspunkt** punto culminante; fig. culmine m, apice m; **kulminere** culminare (og fig.).
kulp (i elv) gorgo (pl.: -ghi).
kult (pukk) pietrisco (pl.: -chi); **kulte** inghiaiare, imbrecciare.
kulten cattivo; spiacevole; poco soddisfacente.
kultivere coltivare; **kultur** cultura; (et folks) civiltà; **kultur-** culturale; **kulturell** culturale; **kulturfilm** film m inv. culturale; documentario; **kulturfolk** popolo civile (el. di alta cultura); **kulturgode** beneficio della cultura (della civiltà); **kulturhistorie** storia della civiltà; **kulturkamp** lotta per la civiltà; lotta culturale; **kulturnivå** livello culturale; **kulturplanter** piante fpl coltivate.
kulturstrømning corrente f di cultura; **kulturtrinn** grado di civiltà; **kultus** culto.
kulør colore m; *bekjenne ~* rispondere a colore; **kulørt** colorato; (om tøy også) fantasia; *~ papirlykt* lampioncino alla veneziana; *~ presse* pubblicazioni fpl a colori; riviste fpl illustrate; stampa gialla.
kum (brann-) idrante m; (fiske-) vivaio.
kummerlig misero; *leve ~* vivere di stenti.
kumøkk sterco di vacca; stallatico.
kun solo, soltanto; se: bare.
kunde cliente m, f, compratore m, avventore m; *ha mange kunder* avere una grande clientela; **kundekartotek** schedario dei clienti.
kunne (være i stand til) potere; (vite, ha kjennskap til) sapere; *du kan hvis du vil* puoi farlo, se vuoi; *man kan hvis man vil* volere è potere; *jeg kan ikke svømme* (har ikke lært det) non so nuotare; *barnet kan allerede tale* il bambino parla già; *jeg kan ikke finne boka* non trovo il libro; *han skriver så fort* han kan scrivere più presto che può; *han gjør det så godt* han kan fa quello che può, fa del suo meglio; *han skrek så høyt* han ~ gridava a più non posso; *det kan gjerne være* può anche darsi.
kunngjøre rendere noto, notificare, proclamare; (lov) promulgare; **kunngjørelse, -gjøring** notifica, proclamazione f, promulgazione f; (øvrighets) avviso, bando.
kunnskap cognizione f, conoscenza; (viten) scienza, sapere m; *~ er makt* intendere è potere; *kunnskapens tre* l'albero della scienza; **kunnskaper** cognizioni fpl; *grundige ~* conoscenza approfondita; *han mangler ~* manca di basi; **kunnskapsrik** istruito, dotto, colto; *være ~* essere persona di grande sapere; **kunnskapstrang** sete f di sapere, desiderio di imparare; **kunnskapstørst** sete f di conoscenza.
kunst arte f; (ferdighet) abilità; (-stykke) artificio, espediente m; *kunsten å behage* l'arte di piacere; *de frie kunster* le arti liberali; *de skjønnere kunster* le belle arti; *den sorte ~* la magia nera, (kobberstikk) mezzatinta; *~ og håndverk* le arti e i mestie-

ri; ~ *og litteratur* le lettere e le arti; ~ *og vitenskap* le arti e le scienze; *det er ingen* ~ non ci vuol molto; è un gioco da bambini; *er det hele kunsten?* è tutta qui la difficoltà?; è tutto qui il trucco?

kunstakademi accademia di Belle Arti; **kunstanmeldelse** critica d'arte; **kunstanmelder** critico d'arte; **kunststart** arte f, ramo (settore m) d'arte; **kunstbedømmelse** critica d'arte; **kunstbegeistring** entusiasmo per l'arte; **kunstblad** rivista d'arte.

kunstdreier ebanista m, stipettaio; **kunstelsker** amante m, f dell'arte; **kunstferdig** artistico (pl.: -ci); (kunstig) artificioso; (person, sj.) abile, ingegnoso; **kunstferdighet** maestria, ingegnosità; artificialità; **kunstflygning** volo acrobatico.

kunstforening associazione f artistica; **kunstforlag** casa editrice di libri d'arte; **kunstform** forma artistica; **kunstforstand** competenza in arte; **kunstfrembringelse** creazione f artistica; **kunstfrosset** ghiacciato artificialmente; **kunstfyrverkeri** fuochi mpl d'artificio.

kunstgalleri galleria d'arte; **kunstgartner** giardiniere m; **kunstgartneri** (arte f del) giardinaggio; **kunstgjødning** concimazione f chimica; **kunstgjødsel** concime m chimico; **kunstgren** ramo di (dell') arte; **kunstgrep** (ferdighet) destrezza; (knepp) artificio, trucco (pl.: -chi).

kunsthandel commercio (butikk: negozio) di oggetti mpl d'arte; **kunsthändler** negoziante m, f di oggetti d'arte; **kunsthistorie** storia dell'arte; **kunsthåndverk** artigianato artistico.

kunstig artificiale, finto; (hår o.l.) posticcio.

kunstindustri arte f applicata; arti fpl decorative; **kunstindustrimuseum** museo delle arti e dei mestieri, museo delle arti decorative; **kunstkjenner** conoscitore m (intenditore m) d'arte; **kunstkritiker** critico d'arte; **kunstkritikk** critica artistica.

kunstlet manierato, ricercato; **kunstløp** pattinaggio artistico; **kunstløs** privo di arte, senz'arte; (naturlig) semplice, schietto; **kunstmaler** pittore m; **kunstmaling** pittura; **kunstmessig** conforme alle regole dell'arte; adv. con arte, artisticamente; **kunstmuseum** museo di belle arti, pinacoteca.

kunstner artista m, f; **kunstner**- d'artista; **kunstnerinne** artista; **kunstnerisk** artistico (pl.: -ci); adv. og-så: con arte; **kunstnerliv** vita d'artista; **kunstnerslips** fiocco (pl.: -chi) da pittore; **kunstnyttelse** godimento artistico.

kunstpause pausa d'effetto; **kunstprodukt** prodotto artificiale; produzione f artistica; **kunstregel** regola d'arte; **kunstretning** scuola (indirizzo, tendenza) d'arte; **kunstsaker** oggetti mpl d'arte.

kunstsamling collezione f di opere d'arte; galleria d'arte; museo; **kunstsans** senso artistico; **kunstsilke** seta artificiale; raion m inv.; **kunstskole** accademia di belle arti; scuola di pittura; liceo artistico; **kunstsmaak** gusto artistico; **kunstsmed** fabbro d'arte; **kunstsnekker** ebanista m, stipettaio; **kunststopping** rammendo invisibile; **kunststykke** prova d'abilità, gioco di destrezza; (mesterstykke) colpo maestro.

kunsttrykkpapiir carta patinata; **kunstutstilling** esposizione f di opere d'arte, mostra (di pittura, di scultura ecc.); **kunstverdi** valore m artistico.

kunstverk opera d'arte; *kunstverker i marmor* marmi mpl.

kupé scompartimento; **kupédør** porta di scompartimento; **kupert** (jord) accidentato; tormentato; **kupéwindu** finestrino; **kupévogn** (bil) coupé m inv.

kuplett strofa, motivetto; **kupong** cedola, tagliando.

kupp colpo; colpo di mano; colpo maestro.

kuppel cupola, (glassklokke) campana di vetro;

(lampe-) globo; **kuppelhue** fam. mal di testa; testa pesante; **kuppelhvelv(ing)** volta a catino.

kur (ved hoff) corte f; med. cura, trattamento; *gjøre ~ til* far la corte a; **kuranstalt** casa di cura.

kurant corrente.

kurator curatore m; **kurbad** stabilimento di cure termali; terme fpl; acque fpl termali.

kurér corriere m; corriere diplomatico.

kurere curare; (helbrede) guarire (for da, di).

kurérpost cartella diplomatica.

kurfyrste hist. (principe) elettore m; **kurfyrstelig** elettorale; **kurfyrstedømme** elettorato; **kurfyrstinne** elettrice f.

kurgjest ospite m, f di una stazione termale.

kurien (pavehoffet) la Curia romana.

kuriositet curiosità, rarità; *for kuriositetens skyld* per la curiosità del fatto; **kurios** curioso, singolare.

kurmaker corteggiatore m; **kurmakeri** corte f.

kurre (duer) tubare, grugare; **kurring** (il) tubare, verso dei colombi.

kurs 1. (skole) corso; ~ *i fransk* corso di francese.

kurs 2. mar. rotta; *styre (sette) sin ~ mot* fare rotta per, dirigere la rotta verso; *holde kursen* mantenere la rotta; *komme ut av ~* deviare; *slå ut av ~* dirottare.

kurs 3. merk. corso, (valuta-) cambio; *fast ~* corso fermo; *til en ~ av al* corso (prezzo) di; *falle (stige) i ~* ribassare (salire); *kursen er falt (steget)* le quotazioni sono ribassate (salite); *kursen er pari* il cambio è alla pari; *stå høyt i ~* avere una quotazione alta; fig. essere molto quotato; *stå lavt i ~* avere una quotazione bassa; fig. non essere quotato; *papirer uten ~* valori non quotati.

kursendring nuovo orientamento; mar. cambiamento di rotta; merk. fluttuazione f dei prezzi; **kursfall** ribasso.

kursiv corsivo; *sette i ~* stampare in corsivo.

kursliste listino di borsa; **kursnotering** quotazione f di borsa; (valuta) listino dei cambi; (handlingen) quotazione in borsa.

kursorisk celere; ~ *lesning* lettura celere; *vi har lest det kursorisk* l'abbiamo letto celermente.

kursseddel listino di borsa; **kursstigning** rialzo dei prezzi (el. corsi); **kurssvingning** fluttuazione f dei prezzi (el. corsi); **kurstap** perdita sulle quotazioni; (på valuta) perdita sul cambio.

kursted luogo di cura, stazione f climatica, stazione termale; **kursus** se: kurs 1.

kursverdi valore m di quotazione.

kurtasje mediazione f, provvigione f, commissione f.

kurtisane cortigiana; **kurtisere** corteggiare, fare la corte a.

kuruke sterco di vacca.

kurv (korg) (liten) cestino, cestello, panier m; (større) cesta, canestro; (lang, kles-) panier; (vilt-, østers-) panier m; (på ryggen) gerla; bot. capolino; *få kurven* fig. essere respinto.

kurvarbeid arte f del panieraio; lavori mpl in vimini; **kurvblomstret**, *de kurvblomstrete* le composite fpl; **kurve** curva; **kurvflaske** fiasco (pl.: -chi); **kurvfletning** l'intrecciare i vimini, lavoro di vimini; (om flasker) impagliatura; **kurvfull** cestino, canestro, cesta (di); **kurvkuffert** baule di vimini; **kurvmaker** cestaio, panieraio; **kurvmøbel** mobile m di vimini; **kurvseng** letto di vimini; **kurvstol** sedia (poltrona) di vimini; **kurvvogn** carretta di vimini.

kusine cugina.

kusk (yrke) vetturino, cocchiere m; (kjører) conducente m; **kusksete** cassetta.

kusma med. parotite f, fam. orecchioni mpl.

kuste disciplinare; **kustus** disciplina.

kutte 1. s. (munke-) tonaca, saio.

kutte 2. v. tagliare.

kutter cutter m, inv.; **kutterrigget** armato a cutter.

kutyme uso, abitudine f, costume m; jur. (diritto d')uso; *det er ~ at* è uso (+ inf.); *vanlig ~* usanza, consuetudine f.

kuvende virare di bordo in poppa; **kuvending** virata di bordo in poppa; fig. voltafaccia m; *foreta en ~* fare un voltafaccia.

kuvert coperto; **kuvertbrød** panino.

kuvogn (jernb.) carro bestiame; **kuøye** occhio di vacca (mucca); arkit. occhio di bue; mar. oblò.

kvad canto, canzone f, poema m, canzone di gesta.

kvaderstein pietra da taglio, bugna, quadrone m;

kvadrant quadrante m; **kvadrat** quadrato; mus. bequadro; typ. bianco tipografico; **kvadrat-** quadrato.

kvadratmeter metro quadrato; **kvadratinhold** area, superficie f; **kvadratisk** quadrato; **kvadratrot** radice f quadrata; **kvadrattall** numero quadrato; **kvadratur** quadratura; **kvadrere** quadrare; dividere in quadrati; quadrettare; **kvadrilje** quadriglia.

kvae resina; **kvaelukt** odore m di resina.

kvaksalver guaritore m, ciarlatano; F medicone m.

kvaksalveri ciarlataneria.

kval tormento, patimento, supplizio; **kvalfull** tormentoso, straziante, crudele.

kvalifikasjon qualificazione f, requisito, qualifica; **kvalifisere** qualificare; *kvalifisert flertall* maggioranza qualificata.

kvalitativ qualitativo; **kvalitet** qualità; *dårlig ~* qualità inferiore; **kvalitets-** di qualità, di marca, scelto; **kvalitetsarbeid** lavoro di qualità, bel lavoro, lavoro di prim'ordine; **kvalitetsbedømmelse** perizia qualitativa; **kvalitetsbetegnelse** marchio di qualità, (vin) denominazione f d'origine controllata (DOC); **kvalitetsforringelse** deterioramento della qualità; **kvalitetsmerke** marca di qualità; **kvalitetsprøve** campione m (per stabilire la qualità); **kvalitetsstål** acciaio di prima qualità; **kvalitetsvare** merce f (articolo) di prima qualità (el. di prima scelta).

kvalm 1. s. (bråk) baccano; *lage ~* fare baccano; F fare casino; **kvalm** 2. adj. nauseante, soffocante; *være ~* avere la nausea; *jeg blir ~* mi viene la nausea; *gjøre ~* nauseare, rivoltare (lo stomaco).

kvalme nausea, voltastomaco; **kvalmende** nauseante, disgustoso, nauseabondo.

kvalt strangolato, soffocato; (gass) asfissiato.

kvann(e) bot. angelica.

kvantitativ quantitativo; **kvantitet** quantità; **kvantum** quantitativo, quantità.

kvapset flaccido, molliccio; *bli ~* sformarsi.

kvart quarto; mus., sport. quarta; **kvartal** trimestre; (bydel) quartiere m, rione m; (husgruppe) isolato; *skyldte (husleie) for to kvartaler* dovere due trimestri d'affitto; **kvartals-** trimestrale.

kvartalsavregning pagamento trimestrale; **kvartalsoversikt** rapporto (prospetto) trimestrale; **kvartalskifte** fine f del trimestre; cambio del trimestre; **kvartalsvis** a (per) trimestre, trimestralmente.

kvartark foglio in quarto; **kvartbind** volume m in quarto.

kvarter 1. (by-) quartiere m; (stundom) sestiere m; (måne, mål) quarto; mil. quartiere m, alloggio; *ligge i ~* essere acquarterato; *legge i ~* acquarterare; *kongens ~* mar. guardia di destra; mil. guardia pari; *dronningens ~* guardia di sinistra; mil. guardia impari.

kvarter 2. (tid) quarto (d'ora); *den (klokka) er ~*

over elleve sono le undici e un quarto; *den er ~ på ti* sono le dieci meno un quarto.

kvartermester mar. sottocapo; mil. quartiermastro;

kvarterseddel foglio di alloggio; **kvarterskifte** quadratura; *det er ~* la luna è in quadratura.

kvartett quartetto; **kvartfinale** quarto di finale.

kvartformat (formato in) quarto; **kvartmil** quarto di miglio; (nautisk mil) miglio marittimo (1852 m).

kvarts quarzo; **kvartsaktig** quarzoso; **kvartsholdig** quarzifero.

kvartside pagina in quarto; **kvartsåre** vena di quarzo; **kvartutgave** edizione f in quarto.

kvass (kvister) ramoscelli mpl secchi.

kvase peschereccio con vivaio.

kvasi quasi, pseudo-

kvass (skjærende) tagliente (og fig.), affilato; (~ og spiss) acuto, penetrante; (krass) duro, rude; (bitende, bitter) aspro, mordente, caustico (pl.: -ci); se og: *hvass*; ~ *penn* penna mordace; *ha en ~ tunge* avere la lingua tagliente; **kvasshet** l'essere tagliente; causticità, mordacità, asprezza, acrimonia.

kvast zool. ciuffo; bot. fiocchetto.

kve chiuso, recinto; **kvede** 1. v. cantare, poetare; ~ s. se: **kvad**.

kvede 2. bot. cotogna; **kvede-** cotogno; **kvedetre** cotogno.

kveg bestiame m; (skjellsord) salame m, bestia; *stort (smått) ~* bestiame grosso (minuto); **kvegavl** allevamento di bestiame; **kvegbestand** patrimonio zootecnico; **kvegbesetning** capi mpl di bestiame, scorte fpl vive; **kvegflokk** mandria, armento, branco; **kveghandler** mercante di bestiame; **kvegmarked** fiera di bestiame; **kvegpest** peste f bovina; **kvegpris** prezzo del bestiame; **kvegrase** razza di bestiame; **kvegtyveri** abigeato.

kveil mar. duglia; **kveile** dugliare; ~ *seg* arrotolarsi.

kveise brufolo; **kveiset** brufoloso.

kveite (fisk) ippoglosso; mel se: **hvete**.

kveke bot. gramigna.

kveker quacchero; **kvekeraktig** da quacchero; **kvekerhatt** cappello da quacchero; **kvekerinne** quacchera.

kvekk gradidio; *ikke gi et ~ fra seg* non aprire bocca, non far parola; *ikke forstå et ~* non capire un'acca; **kvekke** gradicare; **kvekking** gradicamento, gradidio.

kveld sera; **kvelding** crepuscolo, imbrunire m, verso sera; **kveldknarr** zool. caprimulgo (pl.: -gi).

kvele (ved å klemme) strangolare, strozzare; (ved å stoppe pusten) soffocare; fig. soffocare; ~ *i fødselen*, *i spiren* soffocare in sul nascere, agli inizi; ~ *gråten* ingoiare le lacrime; *jeg (er nær ved å) kveles* soffoco; *bli kvalt av et fiskebein* essere soffocato da una spina; *kvalt latter (skrik)* riso (grido) soffocato; *med kvalt stemme* con voce rotta.

kvelerslange boa m inv., pitone m; **kvelning** strangolamento, strozzamento, soffocamento; **kvelningsforneemmelse** senso di soffocazione.

kvelstoff azoto; **kvelstofforbindelser** composti mpl azotati; **kvelstoffgjødning** concimi mpl azotati; **kvelstoffholdig** azotato.

kven (kvæne) immigrante finnico (in Norvegia).

kverk gola, strozza; **kverke** 1. v. (sild) togliere le branchie; (kvele) strangolare; **kverke** 2. s. (kversill) adenite f equina.

kverulant litigioso, attaccabrighe m, f inv.; pianta-grane m, f inv.; cavilloso.

kvese etc. se: **hvese** etc.; **kvesse** affilare, (slipestein) arrotare; **kvessestål** acciaiuolo.

kveste ammaccare, percuotere; med. contundere; **kvestelse** contusione f, lesione f.
kvestor economo; hist. questore m; **kvestur** economato di un'università; hist. questura.
kvidder cinguettio; *ikke forstå et ~* non capire un'acca; **kvidre** cinguettare, garrire; fig. chiacchierare.
kvie, ~ *seg for* non aver voglia di, esitare a (+ inf.).
kvige giovenca; **kvigekalv** vitella.
kvikk vivace, pronto, svelto; (oppvakt) sveglia; **kvikke**, ~ *opp* rianimare; rinfrancare, rincuorare, ristorare; **kvikksand** sabbie fpl mobili.
kvikksølv mercurio; *ha ~ i beina (enden)* aver l'argento vivo addosso; **kvikksølvholdig** mercurifero, mercuriale; **kvikksølvkur** trattamento al mercurio; **kvikksølvoppløsning** soluzione f mercuriale; **kvikksølvsoyle** colonnina di mercurio; **kvikksølvtermometer** termometro a mercurio.
kvikne rianimarsi; ~ *til* rivivere.
kvinne donna; femmina (ofte neds.); **kvinne-** da (di) donna, femminile, muliebre; **kvinneaktig** effeminato; **kvinnebarm** seno; **kvinnebevegelse** movimento femminista; **kvinnebryst** mammella, seno, poppa; petto.
kvinnehat odio per le donne, misoginia; **kvinnehater** misogino; **kvinneherredømme** matriarcato; **kvinnherte** cuore di donna; **kvinnjeger** dongiovanni m, donnaiuolo, cacciatore m di gonnelle.
kvinneskjenner conoscitore m di donne; **kvinneskjer** amante delle donne, che ha un debole per le donne.
kvinneskjøn sesso femminile; **kvinneskjøtt** saggezza femminile; **kvinneselege** ginecologo (pl.: -gi).
kvinnelig femminile, muliebre, donnesco (pl.: -chi); ~ *lege* dottoressa, donna medico; *det evig kvinnelige* l'eterno femminile; **kvinnelighet** femminilità; *hun mangler all ~* è del tutto priva di femminilità; **kvinnemenneske** femmina, virago (pl.: viragini), donnaccia; **kvinneregimente** dominio della donna, tirannia della moglie; **kvinnerov** rapimento (ratto) di donne (donna); **kvinnerøver** rapitore m di donne.
kvinnesak femminismo, questione f femminista; *tilhenger av ~* femminista m, f, fautore m del femminismo; **kvinneskikkelse** figura di donna; **kvinnesky** timido con le donne; **kvinnestemme** voce f femminile.
kvinnevenn amico delle donne; **kvinnfolk** donne fpl, le donne; **kvinnfolkarbeid** lavoro da donna; lavori mpl donneschi (femminili, muliebri).
kvint mus., mil. quinta; (fiolin) cantino; **kvintessens** quintessenza; **kvintett** quintetto.
kvist (gren) ramoscello; (i ved) nodo; (loftsetasje) mansarda; (rom) abbaino; *bo på kvisten* abitare nel sottotetto (in soffitta); **kvistfri** senza nodi.
kvistkammer camera in soffitta, abbaino; **kvistkammerleilighet** appartamento a mansarda; **kvistkammervindu** abbaino, lucernario; **kvistværelse** abbaino.
kvitre cinguettare, garrire; **kvitring** cinguettio.
kvitt, *bli ~ noe* sbarazzarsi di qc.; *nå er vi ~* ora siamo pari (e patta); *spille ~ eller dobbelt* giocare a lascia o raddoppia; **kvitte** saldare; ~ *seg med* assolvere, sbarazzarsi di; **kvitter** cinguettio.
kvittere quietanzare; *hvorfor kvitteres* per quietanza; **kvittering** quietanza; (bevis) ricevuta; saldo; *mot ~* contro ricevuta (el. quietanza); **kvitteringsblankett** modulo di ricevuta; **kvitteringsblokk** blocchetto di ricevute, bollettario.

kvote quota; contingente m; tangente f; **kvotefordeling** divisione f in quote; merk. contingentamento; **kvotient** quoziente m.
kykeliky chicchirichi.
kyklop ciclope m; **kyklop-** ciclopico (pl.: -ci).
kylling pulcino; (større) pollastro; (mat) pollo; **kyllingbur** stia per pulcini.
kyndelsmess(e) (2. februar) la Candelora.
kyndig esperto, perito, pratico; (dyktig) abile, capace; *med ~ hånd* con mano esperta; **kyndighet** perizia, pratica.
kyniker, **kynisk** cinico (pl.: -ci) s., adj.
kyprisk cipriota.
kyrasér corazziere m; **kyrass** corazza.
kyse cuffia.
kysk casto; **kyskhet** castità; **kyskhetsbelte** cintura di castità; **kyskehetsløfte** voto di castità.
kyss bacio; **kysse** baciare; ~ *hverandre* baciarsi; ~ *på fingeren* mandare baci a qn.; **kyssekte**, ~ *leppestift* rossetto indelebile; **kyssing** (il) baciarsi, sbaciucchio, sbaciucchiamento.
kyst costa, (strand) litorale m; **kystbatteri** batteria costiera; **kystbeboer** abitante m, f della costa; **kystbefolkning** popolazione f marittima; **kystby** città marinara, città sul mare; **kystbåt** cabotiero.
kystfart cabotaggio, navigazione f costiera; **kystfiske** pesca costiera (el. lungo la costa); **kystfort** forte m marittimo; **kystfyr** faro sulla costa.
kysthandel commercio costiero; **kystklima** clima m marittimo; **kystland** zona costiera (el. litoranea); **kystlinje** linea della costa (el. litoranea); **kystlos** pilota m costiero; **kystrev** scogliera lungo la costa.
kystskip nave f da cabotaggio; **kystsone** zona costiera; **kyststrekning** litorale m; **kysttrafikk** traffico costiero; **kystvakt** guardacoste m inv.; **kystvern** (festningsverker) fortificazioni fpl marittime; difesa costiera.
kyt vanteria; **kyte** vantarsi.
kø coda; fila (d'attesa); *stille seg i ~* mettersi in coda; *stå i ~* fare la coda (la fila).
kølle (våpen) clava, mazza; (verktøy) mazzuolo; **kølleformet** a forma di clava; **køllert** farsetto di pelle.
køy(e) amaca, (fast) cuccetta; *gå til køys* infilarsi in cuccetta, (gå til sengs) andare a letto; **køyeklær** biancheria da cuccetta, coperte fpl; **køyeplass** mar. posto di cuccetta.
kål cavolo; *gjøre ~ på* venire a capo di, finire, rovinare; **kålbed** campo di cavoli; **kålblad** foglia di cavolo; **kålhode** cavolo cappuccio; fig. testa di cavolo; **kålorm** bruco (pl.: -chi); **kålrahi**, -rot (cavolo) rapa; **kålrulett** involtino di cavolo; **kålstokk** torso di cavolo; **kålsuppe** zuppa (minestra) di cavoli.
kåpe cappotto, soprabito, mantello.
kår condizione f, stato; se: *føderåd*; *leve i gode ~* vivere agiatamente; *leve i dårlige (små) ~* vivere in strettezze; *leve i trange ~* vivere modestamente; *usle ~* umili condizioni, miseria.
kårde spada; **kårde-** di (della) spada; **kårdedusk** dragona; **kårdegeheng** pendaglio; **kårdeknapp** pomello della spada; **kårdestikk** (-støt) colpo di spada; stoccata; **kårdestokk** bastone m animato.
kåsere conversare; **kåsør** conversatore m.
kât impetuoso, focoso; (overgiven) sfrenato; **kât-het** impetuosità, focosità, sfrenatezza.

L

L, l L, l (uttal: elle) m, f.

la (tillate) lasciare; (bevirke) fare; ~ *oss gå!* andiamo; ~ *meg tale* lascia(te)mi parlare; ~ *ham reise* (tillatelse) lascia(te)lo andar via! (få ham vekk) fallo (fatelo) andar via! (han må gjerne reise for meg) che parta!; ~ *seg overtale* lasciarsi persuadere; ~ *seg sy en dress* farsi fare un abito; ~ *gå (i fred)* lasciare andare; ~ *gå!* e va bene!; e sial!; ~ *det gå som det vil!* vada come vuole!; *det lar jeg enda gå* su questo passo ancora sopra; *la noe ligge (stå)* lasciar stare qc.; ~ *ligge (oppgi)* lasciar lì, lasciar stare; ~ *skjegget vokse* farsi crescere la barba; ~ *noe være*, ~ *være med noe* rinunciare a (fare) qc.; ~ *det være!* non lo fare!; lascia perdere!; *det skal jeg nok* ~ *være* non lo farò, (vokte meg for) me ne guarderò bene!; ~ *være å gråte* non piangere; *jeg kan ikke* ~ *være* non posso farne a meno; è più forte di me; ~ *en være i fred* lasciare qn. in pace; ~ *en være alene* lasciar qn. solo; ~ *så være!* e sial!; ~ *så være at* ammettiamo pure che (+ konj.); for andre sammensetn.: la + verb, se: verbet.

la(de) (mar., elektr., mil.) caricare.

laban mascalzone m; *doven* ~ gran fannullone; *lang* ~ spilungone; **labank** traversa (di legno).

labb zampa; *suge på labben* tirare la cinghia; **labbe** camminare pesantemente; **labbeharv** estirpatore m, sradicatore m; **labbelensk** lingua incomprensibile, turco.

laber debole; ~ *bris* vento moderato.

labil labile, instabile; **labilitet** labilità.

laborant chimico (pl.: -ci), laboratista m, f; **laboratorium** laboratorio.

labyrint labirinto; **labyrintisk** labirintico (pl.: -ci).

ladd (grov sokk) calzerotto.

lade caricare; **ladning** elektr., mil. carica; (skips-) caricamento, carico (pl.: -chi); (gods) carico; **ladningsangivelse** dichiarazione f di stazza netta; (for utgående skip) manifesto d'uscita.

laft incastro, incastratura; **laft** incastrare; **laftbygning** costruzione f di tronchi a incastro.

lag strato; geol. også: falda; (selskap) compagnia; (samfunns-) cetto, classe f sociale; (gilde) festa, trattenimento; sport., mil. squadra; mar. (rad kanoner) fiancata; *legge i* ~ accatastare; *gi det glatte* ~ sparare una bordata; *slå* ~ *med* accompagnarsi con; *slå seg i* ~ *med* mettersi insieme con, far comunella con; *skille* ~ (med) separarsi (da), rompere (con); *stå ved* ~ valere, essere valido; *de brede* ~ le masse, il popolo; *lystig* ~ baldoria; *gi sitt ord med i laget* far sentire la propria voce; *ha godt* ~ *med noe* sapere come trattare qc., aver la mano a qc.; *i største laget* fin troppo grande; *være i godt* ~ essere in buona compagnia; essere di buon umore; *gjøre en til lags* accontentare, soddisfare qn.

lagdeling stratificazione f, assisa; **lagdelt** a strati, stratificato.

lagdommer giudice m (di corte d'assise).

lage 1. *av* ~ fuori fase, giù di corda.

lage 2. v. (tilberede) fare; (danne) fare, formare; ~ *i stand (igjen)* preparare (riparare); ~ *noe til* preparare qc.; ~ *seg til å* prepararsi (accingersi) a.

lager (-sted) magazzino, deposito; (beholdning) giacenze fpl, scorte fpl; *ha (legge) på* ~ avere (mettere) in deposito; *ha et velassortert* ~ avere un

grande assortimento di merce; *fore et stor* ~ *av* avere grandi giacenze di; ~ *av usolgte varer* giacenze invendute.

lagerarbeider magazziniere m; **lageravgift** spese fpl di magazzinaggio; **lagerbeholdning** merce f disponibile, merce in magazzinaggio; **lagerbevis** nota di pegno, fede f di deposito, warrant m inv.; **lagerbok** libro magazzino; **lagerleie** magazzinaggio.

lageromkostninger spese fpl di magazzinaggio; **lagersjef** magazziniere m capo; **lagertomt** area adibita a deposito di merci; **lagervare** merce f a magazzino, scorte fpl.

laget fatto, prodotto; (kunstig) artificiale; ~ *ord* parola artificiosa (inventata).

lagkake torta alla crema (el. farcita).

lagmann presidente della corte d'assise; **lagmannsrett** corte d'assise; **lagnad** sorte f, destino.

lagre immagazzinare, mettere in magazzino; tenere in magazzino; (tre, ost) stagionare; (vin) invecchiare.

lagrett(e) giudici mpl popolari; **lagrettemann** giudice m popolare; giurato.

lagring immagazzinamento, deposito in magazzino; (vin) invecchiamento; (tre, ost) stagionatura, (ost også:) maturazione f.

lagringsomkostninger spese fpl di deposito in magazzino (di stagionatura).

lagting camera alta (del parlamento norvegese).

lagune laguna; **lagunerev** scogliera lagunare; **laguneøy** atollo.

lagvis a strati; *legge* ~ disporre a strati.

lake salamoia; (med vin, krydder) marinata; *legge i* ~ mettere in salamoia; marinare; **lakeagurk** cetriolo sottaceto; **lakei** lacchè m inv.

laken lenzuolo; *rene lakener* lenzuola fpl di bucato; *hvit som et* ~ bianco come un panno lavato; **lakenlerret** tela da lenzuolo.

lakk lacca; (-maling) vernice f; (forsegings-) ceralacca; *en stang* ~ un bastoncino di ceralacca.

lakke 1. (forsegle) sigillare (con la ceralacca); se ellers: **lakkere**; **lakke** 2. (rusle) andare pian piano; *det lakker mot kveld* il giorno declina; *det lakker mot enden* la fine si avvicina; *det lakker og lir* il tempo passa, il tempo corre.

lakkere laccare; verniciare; *lakkerte stovler* stivali di vernice; *lakkerte varer* lacche fpl; **lakkterer** laccatore m, verniciatore m; **lakkering** laccatura, verniciatura; **lakkfarge** lacca; **lakkferniss** vernice f; **lakksegl** sigillo di ceralacca; **lakksko** scarpa di vernice; **lakkstang** se: lakk.

lakmus tornasole m inv.; **lakmuspapir** cartina di (el. al) tornasole.

lakonisk laconico (pl.: -ci); **lakonisme** laconismo, laconicità.

lakris liquirizia; F regolizia; **lakrisstang** bastoncino di liquirizia.

laks salmone m; *fersk (røket)* ~ salmone fresco (affumicato).

laksativ lassativo; (sterkere) purga.

laksefarge rosa m salmone; **laksefarget** (color) salmone inv.; **laksefiske** pesca al (del) salmone; **laksegarn** rete f per pescare i salmoni; **laksegård** trappola da salmoni.

laksere med. purgarsi, prendere un lassativo; **lakse-**

ring purga; **lakseringsmiddel**, -olje se: laksativ.
lakserød color salmone; **laksetrapp** scaletta per i salmoni; **laksunge** salmoncino, salmone m giovane.
lakune lacuna, vuoto.
lalle balbettare, barbugliare; **lalling** balbettio, barbugliamento.
lam 1. s. agnello; *from som et ~* docile come un agnello.
lam 2. adj. paralizzato, paralitico (pl.: -ci); *være ~ i beinet* avere una gamba paralizzata; *~ i den ene siden* colpito da emiplegia.
lama (prest) lama m; zool. lama m; **lamaull** (lana di) vigogna; **lamell** lamella.
lamhet paralisi f; **lamme** (og fig.) paralizzare.
lamme- d'agnello; **lammebog** spalla d'agnello; **lammeфрикассе** fricassea d'agnello; **lammekam** lombara d'agnello; **lammekjøtt** carne f d'agnello; **lammekotelett** co(s)toletta d'agnello; **lammelår** coscia d'agnello.
lammelse paralisi f.
lammeragout spezzatino d'agnello; **lammesadel** sella d'agnello.
lampe lampada, lume m; *fylle lampen* riempire il lume.
lampefabrikant fabbricante di lampade; **lampefeber** tremarella; **lampeglass** cartoccio; **lampeholder** portalam-pada; lucerniere m; **lampekuppel** globo; **lampelys** luce f artificiale; **lampeos** fumo di lampada; **lampepusser** lumaio; **lamperekke** teater lumi mpl della ribalta; **lampeskin** (skjær) chiarore m di lume; **lampeskjerm** paralume m; **lampesokkel** supporto di lampada; **lampett** lampada a muro, applique f; **lampettarm** (braccio di) applique f; **lampeveke** stoppino, lucignolo.
lamslå paralizzare; *bli lamslått av forbauselse* rimanere di stucco.
land terra; (rike, bygd) paese m; (fedreland) patria, paese m; *et stykke ~* un pezzo di terra; *landet* (mots. byen) la campagna; *fast ~* terra ferma; *flatt ~* regione f (zona) pianeggiante; *høyt (lavt) ~* zona montuosa (piana); *det hellige ~* la Terra Santa; *gå i ~* scendere a terra, sbarcare; *sette i ~* mettere a terra, portare a terra, sbarcare; *her i landet* in questo paese, da noi; *i fjerne ~* in paesi lontani, in terre lontane; *i alle (riker og) ~* in tutti i paesi; *en by inne i landet* una città dell'interno (dell'entroterra); *oppe i landet* nelle regioni interne; *over ~* via terra; *fartøyet står på ~* (havarert) la barca è in secca (si è arenata); *sette på ~* far arenare, andare nelle secche; *ligge på landet* stare in campagna, (ferie) essere in villeggiatura; *nærme seg ~* avvicinarsi a terra; (fisk) avvicinarsi a riva; *legge til ~* mar. approdare, attraccare; *til lands og til vanns* in mare e a terra, per terra e per mare; *her til lands* nel nostro paese, qui da noi.
landadel nobiltà terriera (campagnola); **landadelsmann** nobiluomo di campagna; **landarbeider** lavoratore m agricolo, bracciante m; **landarmé** esercito di terra; **landauer** landò; **landavståelse** cessione f di terre; **landbefolkning** popolazione f rurale; gente f di campagna; **landbjørn** orso bruno.
landbruk agricoltura; agraria; **landbruksdepartement** ministero dell'agricoltura e foreste; **landbrukshøyskole** istituto superiore di agronomia; **landbrukskandidat** laureato in agraria; perito agrario; **landbrukskonsulent** consulente m, f agricolo; **landbrukslag** associazione f agraria; **landbruksminister** ministro dell'agricoltura e foreste; **landbrukssekskap** società agricola; **landbruksskole**

scuola di agricoltura; **landbruksutstilling** mostra dell'agricoltura.
landdag hist. dieta (regionale); mar. (giorno di) franchigia; **landdistrikt** zona rurale, regione f agricola; **landdyr** animale m terricolo.
lande accostare, toccare terra; (fly) atterrare, (på vann) ammarare.
landefred pace pubblica; pace coi paesi vicini; **landegrense** confine m nazionale, frontiera.
landeiendom proprietà terriera, fondo; **landeiendomsbesitter** proprietario terriero, latifondista m, f.
landeplage calamità pubblica, flagello; **landevei** strada maestra; strada di campagna; **landeveisritt** (sykling) corsa su strada; **landevern** se: landvern; **landevinning** se: landvinning.
landfast collegato colla terra ferma; continentale; **landflyktig** fuggiasco (pl.: -chi), esule m, f; (fredløs) proscritto; (forvist) messo al bando, esiliato; **landflyktighet** esilio; *gå i ~* andare in esilio; *jage i ~* esiliare, condannare all'esilio; **landfugl** uccello terricolo.
landgang sbarco (pl.: -chi); (fiende også) invasione f; (-sbro) scala esterna, passerella, barcarizzo; **landgangsbrygge** banchina, pontile m di sbarco, imbarcadero; **landgangssted** luogo di sbarco, approdo; **landgangstropp** truppe fpl da sbarco.
landgods proprietà terriera; terre fpl.
landhandler bottegaio di paese; **landhandleri** bottega di paese; **landhockey** hockey m su prato.
landhær esercito di terra.
landing sbarco (pl.: -chi), atterraggio; **landingsplass** approdo, scalo, (fly) campo d'atterraggio; **landingssted** luogo di sbarco, approdo; **landingsstell** carrello d'atterraggio.
landjorda la terra; la terraferma.
landkadett allievo ufficiale; **landkart** carta geografica; **landkjenning** avvistamento; (merke) punto di riferimento; *få ~* avvistare terra; **landkommune** comune m rurale; **landkrabbe** terricolo; (skjellsord) marinaio d'acqua dolce.
landlig campestre, rurale, rustico (pl.: -ci, også bondsk), (uberørt) agreste; litt. villereccio.
landligge mar. rimanere in porto; ~ s. rimanenza in porto; **landligger** pescatore che rimane in porto; villeggiante m, f; **landliv** vita campestre, vita dei campi; *landlivets gleder* i piaceri della vita agreste; **landlov** franchigia; **landlovsdag** giorno di franchigia (di permesso); **landluft** aria di campagna.
landmakt (stat) potenza continentale; **landmann** agricoltore m, coltivatore m diretto, contadino; **landmannsmøte** comizio agrario; **landmilits** milizie fpl paesane; **landmåler** agrimensore m, geometra m, f; **landmålerkjede** catena d'agrimensore; **landmålerstokk** biffa; **landmåling** agrimensura.
landoffiser ufficiale m dell'esercito; **landområde** territorio, regione f; *avstå et ~* cedere un territorio; **landopphold** soggiorno in campagna, villeggiatura; **landpost** posta rurale; **landpostbud** postino di campagna, procaccia m, f inv.
landsby paese m, (mindre) villaggio; **landsby-** di paese; **landsbyaktig** paesano, rustico (pl.: -ci); **landsbyfolk** paesani mpl, contadini mpl; **landsbygd** campagna; *på landsbygda* in campagna; **landsdel** regione f; **landsens** di campagna, campagnolo; ~ *forhold* condizioni di vita in campagna; **landsete** residenza lussuosa in campagna; **landsette** sbarcare; **landsetting** sbarco (pl.: -chi); (fly) aerosbarco.
landsforbund confederazione f nazionale; **landsforræder** traditore m della patria; **landsforræderi** tra-

dimento contro la patria, alto tradimento; **landsforrædersk** che tradisce la patria; (person også) da traditore della patria; **landsforvise** esiliare, mandare in esilio, deportare.

landsgyldig valido in tutto il territorio nazionale.

landsgymnas(ium) liceo rurale.

landsherre sovrano, principe m, regnante m, signore m; **landshusholdning** economia rurale; **landshøvding** governatore m; **landside** lato (verso) terra.

landsinnsamling sottoscrizione f nazionale, colletta nazionale; **landskamp** gara (partita) internazionale.

landskap paesaggio; (provins) provincia, regione f; **landskapsmaler** paesista m, f; **landskapsmaling** pittura di paesaggi.

landskilpadde testuggine f terrestre, tartaruga.

landskjent conosciuto in tutto il paese; di fama nazionale; **landsknekt** lanzicheneco (pl.: -chi); (spill også) zecchinetta.

landslag sport squadra nazionale; **landslov** hist. legge f dello stato; **landsmann(inne)** compatriota m, f, connazionale m, f.

landsmøte congresso (convegno) nazionale.

landsmål neo-norvegese.

landsogn parrocchia rurale; **landsoldat** soldato.

landsovmfattende che comprende (include) tutto il paese (tutta la nazione); *en ~ innsamling* una colletta nazionale; **landsorganisasjon** organizzazione f nazionale; sindacato nazionale; *Landsorganisasjonen (LO)* confederazione f nazionale dei sindacati dei lavoratori.

landsskadelig dannoso per il paese, che nuoce alla nazione; *landsskadelige elementer* elementi mpl sovversivi; **landsviker** traditore m della patria, collaboratore m del nemico; **landssvik** alto tradimento.

landsted casa (villa) in campagna; **landstigning** sbarco (pl.: -chi); **landsting** (dansk) senato (danese); **landstingsmann** senatore m (danese); **landstrekning** estensione f del paese, regione f, territorio; **landstridskrefter** forze fpl terrestri; **landstrimmel** striscia di terra; **landstryker** vagabondo.

landsulykke calamità (catastrofe f) nazionale.

landtange punta; istmo; **landtransport** trasporto via terra; **landtunge** lingua di terra.

landvern difesa nazionale (territoriale), (tropper) milizia territoriale; **landvernsmann** milite m territoriale; **landverts** via terra; **landvin** vino locale, vino nostrano; **landvind** vento di terra; **landvinning** conquista (og fig.).

lang lungo (pl.: -ghi); grande, alto; (tynn om væske) allungato; *temmelig ~* piuttosto lungo; *et langt menneske* una persona alta; *han er ~ og tynn* è lungo e magro; *være 3 meter lang* essere lungo 3 metri, essere 3 metri di lunghezza; *hvor ~ er gata?* quant'è lunga la strada?; *bli ~* allungarsi; *bli ~ i ansikter* fig. rimaner male; *falle (ligge) så ~ en er* cadere (rimanere) lungo disteso; *~ i livet (klær)* lungo di vita.

langaktig bislungo, oblungo (pl.: -ghi); **langarmet** che ha le braccia lunghe, dalle braccia lunghe.

langball palla; **langbent** che ha le gambe lunghe, dalle gambe lunghe.

langbølge(r) (radio) onde fpl lunghe.

langdistanse lunga distanza; **langdistansefly** aereo intercontinentale; **langdistanseløper** corridore m di fondo; **langdistanseraket** missile m intercontinentale.

langdrag, *trekke i ~* tr. v. tirarla in lungo, mandare per le lunghe; intr. v. andare per le lunghe.

langdysse arkeol. cromlech m inv. oblungo.

lange 1. v. (rekke) passare, porgere (*en noe qc. a qn.*); *~ ut* (slag) appioppare; fam. allungare; (skritte ut) allungare il passo.

lange 2. (fisk) molva, ling m inv.

langermet a (el. con le) maniche lunghe; **langfarende** che viene da lontano; **langfarer** mar. navigatore m di lungo corso; **langfart** navigazione f (el. viaggi mpl) di lungo corso; **langfinger** dito medio; **langfingret** che ha (el. dalle) dita lunghe (affusolate); fig. chi ha le mani lunghe; lesto di mano.

langfredag venerdì santo.

langgrunn s. fondale m basso; adj. basso, poco profondo; **langhalet** di coda lunga, con la (dalla) coda lunga; **langhalm** paglia di grano; *terske ~* trattare (discutere) un argomento trito e ritrito.

langhalset che ha (el. dal) collo lungo; (flaske) a collo lungo; **langhodet** dal cranio allungato, dolicocefalo; **langhornet** dalle corna lunghe; **langhøvel** pialla lunga, piallone m; **langhåret** (person) dai (con i) capelli lunghi; (ellers) a lungo pelo, dal pelo lungo; **langlivet** longevo.

langmodig indulgente, longanime; **langmodighet** indulgenza, longanimità.

langnebbet dal becco lungo; **langneset** dal (con il) naso lungo, nasuto.

langrenn gara di sci di fondo.

langs lungo; *~ jord* raso terra; *gå ~ elva* camminare lungo il fiume; *veien går ~ elva* la strada costeggia il fiume; *gå ~ muren* rasentare il muro; *ta noe over ~* fare qc. tranquillamente (el. a poco a poco); *på ~* per lungo; nel senso della lunghezza; *på ~ og på tvers* in (per) lungo e in (per) largo.

langsag sega da carpentiere, segone m.

langsetter lungo, in lungo, per tutta la lunghezza di; **langsiktig** (veksel) a lunga scadenza; (lån) a lungo termine; *~ program* programma a lunga scadenza; **langsint** che serba rancore a lungo.

langsjal scialle m lungo; **langskafet** a manico lungo; **langskallet** dolicocefalo; **langskip** nave f vichinga; (kirke) navata maggiore; **langskips** mar. longitudinalmente; **langskjøtet** a lunghe falde.

langskudd tiro lungo (også sport).

langsom lento, tardo, lungo (pl.: -ghi); (kjedelig) noioso; *~ gift* veleno ad azione lenta, lento veleno; *~ musikk* musica lenta; **langsomhet** lentezza; **langsommelig** (langvarig) duraturo, che dura a lungo; noioso; **langsomt** lentamente, piano, adagio; (*begynne å*) *gå ~* rallentare il passo; *tiden går ~* il tempo non passa mai.

langstillet dallo stelo (dal gambo) lungo; **langstrakt** lungo, esteso, allungato; **langsynt** ipermetrope, presbite; fig. lungimirante; **langsynthet** ipermetropia, presbiopia; fig. lungimiranza.

langt adv. *~ (bort, borte)* lontano; litt. lungi; *hvor ~ er vi (kommet)?* fino a dove siamo arrivati?; dove siamo?; a che punto siamo?; *hvor langt er vi fra Roma?* quant'è distante Roma?; *hvor langt har jeg (igjen)?* quanta strada ho ancora da fare?; *hvor ~ vil du følge oss?* fino a dove ci accompagni?; fig. fino a che punto sei con noi?; *vi er ~ borte fra hverandre* siamo molto lontani; *det er så ~ fra at jeg...* sono ben lungi dal (+ inf.); *~ framme* molto avanti; *gå ikke så ~ fram!* non andare tanto avanti!; *det var ~ imellom* c'era un lungo intervallo tra...; *~ inn* molto dentro; *~ ned* molto in basso (in giù); *~ opp* molto in alto (in su); *~ ut* molto infuori; lontano; *~ ut i havet* al largo, in alto mare; *~ om lenge* finalmente, infine; *~ tilbake* molto indietro; *~ annerledes* ben diverso; adv. ben altri-

menti; *en ~ storre avstand* una distanza assai maggiore; *hun er ~ vakrere enn sin søster* è molto più bella di sua sorella.

langtekkelig lungo, che va per le lunghe.

langt(i)fra lontano da; (*nei*) ~! tutt'altro!; neppur lontanamente!; *han er ~ rik* è tutt'altro che ricco.

langtidsinnstilt, ~ *hombe* bomba a scoppio ritardato.

langtrekkende a (di) lunga gittata; **langtrukken** prolioso; prolungato, lungo; (-tekkelig) verboso, noioso; **langust** aragosta.

langvarig lungo (pl.: -ghi), di lunga durata, diuturno; **langvarighet** lunga durata; litt. diuturnità.

langveis, ~ *fra* da lontano.

langøret dalle orecchie lunghe, orecchiuto.

lanse lancia, asta; *felle ~ darsi per vinto*, cedere;

lansenér lanciere m; **lansere** lanciare; **lanseskaff** impugnatura di (della) lancia; **lansespiss** punta di (della) lancia; **lansestøt** colpo di lancia, lanciata; **lansett** lancetta.

lanterne lanterna.

lapidarstil stile m lapidario.

lapis pietra infernale, nitrato d'argento.

lapp 1. (-lending) lappone m, lappona.

lapp 2. pezza, toppa; med., bot. lobo; (hud-) piega cutanea; (jord-) fazzoletto di terra; (seddel) biglietto; *en ~ papir* un pezzo di carta, un biglietto; *sette en ~ på* mettere una pezza a.

lappe (bøte) rappezzare, rattoppiare, raccomandare; ~ *en sykkel* riparare la gomma di una bicicletta;

lappesaker il necessario per riparare; **lappeskoma-ker** ciabattino; **lappeskredder** sarto che eseguisce riparazioni; **lapping** rattoppo, rappezzamento.

lapplandsk lappone.

lappverk rattoppo; fig. rabberciatura, abborracciatura; **laps** bellimbusto, gaga m.

lapskaus stufato (spezzatino) con patate.

lapsus lapsus m inv.

larm rumore m, chiasso, strepito, fracasso; (fugl, mennesker også) schiamazzo; **larme** far chiasso, strepitare, schiamazzare; **larmende** rumoroso, chiassoso, (person også) chiassone (a).

larve larva, bruco (pl.: -chi); **larveføtter** tekn. cingoli mpl; *med ~* a cingoli, cingolato; **larvetilstand** stato larvale.

lasarett ospedale m militare, infermeria; (bevege-
lig) ambulanza; **lasaron** barbone m, lazzarone m.

lase brandello; cencio, straccio; *henge i laser* essere sbrindellato, cadere a brandelli; **laserstråle** raggio laser; **laset** sbrindellato, cencioso, lacero.

lass carico (pl.: -chi); (vogn-) carrata, carrettata; *et (bil) ~ med sand* un camion di sabbia; **lassevis** a carrate, a carrettate; **lasso** lasso, lazo inv.

last 1. prep. (forkort.: l/), *en sjekk på Lit 10.000 ~ Società Generale* un assegno di Lit 10.000 a carico della Società Generale.

last 2. (feil) vizio; (byrde) carico (pl.: -chi), onere m; mar. carico; (lasterom) stiva; *ta inn ~* fare il carico; *stå ~ og brast med* essere solidale con; **lastangivelse** mar. manifesto di carico (el. di partenza); **lastdyr** animale m da soma.

laste caricare (med di); **fullt lastet** a pieno carico; *løst lastet i fartøy (rommet)* caricato alla rinfusa; ~ *en for noe* biasimare qc. a qn., addebitare qn. per qc.

lastearbeider scaricatore m, portuale m; **lasteavgift** imposta sul carico; diritti mpl di carico.

lastebil autocarro, camion m inv.; (liten) camioncino; **lastebildekk** copertone m da autocarro.

lastebom mar. picco di carico; **lastebåt** nave f da ca-

rico, mercantile m; **lasteevne** carico utile; portata; mar. stazza netta.

lastefull vizioso, dissoluto; **lastefullhet** viziosità, dissolutezza; **lastehavn** porto d'imbarco.

lasteklar pronto per l'imbarco; **lastelinje** mar. linea d'immersione a pieno carico; **lastemottaker** destinatario (del carico); **lastepenger** diritti mpl e imposte fpl sul carico; **lasteplass** luogo di carico; molo (banchina) di carico; **lasteptram** mar. chiatta, bettolina, pontone m; **lasterom** stiva; **lasteseddel** polizza di carico; **lasteskip** nave f da carico, mercantile m; **lastevogn** carro merci, autocarro.

lasting carico (pl.: -chi), mar. også; imbarco (pl.: -chi); (*tøy*) stoffa leggera; **lastokk** bacchetta.

lasur smalto; (-farge) smalto azzurro; **lasurblå** azzurro.

lat pigro, indolente, infingardo.

late 1. (til-) lasciare, se: la; (synes) sembrare, parere, aver l'aria di; (gi skinn av) fingere, far finta di; *han later til å være en bra mann* ha l'aria di essere un uomo dabbene; *han er ikke så glad som han later til* non è felice come sembra; *det later til at...* pare che...; *som det later til* a quanto pare; *han later som (om) han sover* fa finta di dormire; *late som ingenting* far finta di niente; ~ *som (om) en ikke hører* fingere di non sentire, far l'orecchio da mercante; *lat som du er (var) hjemme* fa come (se fossi) a casa tua; ~ *så skikkelig (uskyldig, uvitende)* fare la gatamorta (l'innocente, lo gnorri); ~ *livet* perdere la vita; ~ *vannet* orinare, spandere acqua; *det må man ~ ham* su questo bisogna rendergli giustizia; *man må ~ ham at han* bisogna riconoscere che (egli)....

late 2, ~ *seg* fare il poltrone, poltroneggiare.

laten, *hans gjøren og ~* la sua condotta, i fatti suoi.

latent (allo stato) latente; **lateransk** lateranense.

lathet pigrizia, indolenza.

latin latino; **latiner** latino; (latinkyndig) latinista m, f; **latinseil** vela latina; **latinsk** latino; ~ *vending* latinismo; *latinske bokstaver* caratteri mpl romani; **latinskole** liceo classico, scuola di latino.

latrine latrina; **latrinegjødelse** bottino.

latsiden, *ligge på ~* poltrire, oziare.

latter riso, risata; *hjertelig ~* grossa (solenne) risata; *høy ~* scoppio di risa, risata omerica; *støyende ~* fragorosa risata; *hånlig ~* riso beffardo; *gjenstand for ~* zimbello; *slå opp en høy ~* scoppiare in una fragorosa risata; *vekke ~* far ridere; *bryte ut (briste) i ~* scoppiare a ridere; *sprekke (dø) av ~* morire dal ridere; *ikke kunne bare seg for ~* non riuscire a tetterenere le risa; *slå noe bort i ~* riderci sopra; *bli (gjøre seg) til ~* rendersi ridicolo; *gjøre til ~* ridicolizzare; *være til ~ for en* essere lo zimbello di qn.

latteranfoll scoppio di risa; **latterhjørnet**, *være i ~* aver voglia di ridere; fam. avere la ridarella; **latterkrampe** riso convulso.

latterlig ridicolo, risibile; (rar) buffo; *høyst ~* ridicolo al massimo; *jeg synes det er ~ av Dem å* trovo ridicolo da parte Sua (+ inf.); *gjøre en ~* ridicolizzare qn., far apparire ridicolo qn.; *gjøre seg ~* rendersi ridicolo, cadere nel ridicolo; *gjøre noe ~* volgere qc. in ridicolo; *en ~ pris* un prezzo irrisorio; **latterliggjøre** ridicolizzare, volgere in ridicolo; **latterlighet** ridicolo, ridicolaggine f.

lattermild ridanciano, ilare; **lattermildhet** voglia di ridere; **lattermuskel** muscolo del riso; **lattersalve** scroscio di risa, scoppi mpl di risa; **lattervekkende** che fa ridere, buffo; ridicolo, risibile.

latvisk lettone.

laug (håndverks-) corporazione f (di arti e mestieri); (forening) associazione f, sindacato; *høre med til laug* fig. essere dei nostri (vostri, loro), far parte della congrega; **laugsvesen** corporazioni fpl, ente m corporativo; **laugsånd** spirito di corpo.

laurbær alloro; pl, fig. lauro, allori mpl; *hvile på sine* ~ riposare sugli allori; *høste* ~ mietere allori; **laurbær-** d'alloro; **laurbærblad** foglio d'alloro; **laurbærkrans** corona d'alloro; **laurbætre** alloro, litt. lauro.

lauv (løv) fogliame m, foglie fpl, (bregner også) fronda; *lauvet faller* le foglie cadono; *få* ~ mettere le foglie, infrondire; **lauvfall** caduta delle foglie; **lauvfrosk** raganella; **lauvgang** viale alberato; pergolato; **lauvhvelving** arco di fronde; **lauvhytte** capanno di fronde.

lauvkrans ghirlanda di foglie; **lauvrik** folto, frondoso, fronzuto; **lauvsag** sega da traforo; **lauvsal** volta di fronde, pergolato; **lauvsalsfesten** la festa dei Tabernacoli; **lauvsanger** lui m inv.

lauvskog foresta di alberi latifogli; **lauvsprett** fogliazione f; **lauvtak** tetto di fronde; **lauvtre** albero latifoglio; **lauvverk** fogliame m, fronde fpl; (på tøy, papir) disegno a fiorami; racemo.

lav 1. adj. basso (og fig.); (ussel) vile, meschino; se også: *lavt* adv.; ~ *pris* prezzo basso; *til lave priser* a basso prezzo; ~ *sjel* animo basso (vile); ~ *tone* tono basso, nota bassa; *en halv tone for* ~ troppo basso di un mezzo tono; ~ *tenkemåte* sentimenti mpl bassi, bassezza; *høy og* ~ grandi e piccoli; se og: lavere.

lav 2. s. bot. lichene m; **lava** lava.

lavadel bassa nobiltà; **lavalder** età legale; *kriminell* ~ età minima di imputabilità penale; **lavarter** licheni mpl; **lavastrøm** colata lavica; **lavbent** corto di gambe, dalle gambe corte; *lave* fare; se: lage.

lavendel lavanda, spigo; **lavendel-** di lavanda.

lavere più basso; meno elevato; inferiore; ~ *dyr* animali mpl inferiori; *de* ~ *klasser* le classi inferiori; *til* ~ *priser* a prezzi inferiori; *gjøre* ~ abbassare; *henge* (sette, legge) ~ abbassare; *ligge* ~ ennessere a un livello inferiore di.

lavest il più basso; (rang) infimo; *den laveste pris* il prezzo più basso; *til laveste pris* a prezzo ristretto; *av laveste kvalitet* d'infima qualità; **lavestbydende** il minor offerente.

lavett affusto; *løfte* (ta) *en kanon av lavetten* smontare un pezzo d'artiglieria.

lavfrekvens bassa frequenza; **lavhet** bassezza.

lavine valanga, (s)lavina; **lavinehund** cane m da lavine.

lavkomisk di bassa comicità, buffonesco (pl.: -chi).

lavkonjunktur congiuntura bassa, fase f di depressione; **lavland** terra bassa.

lavloftet dal soffitto basso.

lavmælt che (chi) parla basso; adv. a bassa voce.

lavmål minimo, livello minimo.

lavpannet di fronte bassa; fig. gretto, meschino; **lavpullet** dal cocuzzolo basso.

lavsinn di bassi sentimenti; **lavspenning** bassa tensione; **lavspent** a bassa tensione; **lavstammet** a basso fusto.

lavt adv. basso; (lumpent, nedrig) bassamente; mus. piano; ~ *på vannet* a fior d'acqua, a pelo dell'acqua; ~ *anslått* a dir poco; *fly* ~ tekn. volare a bassa quota; *ligge* ~ *med hodet* tenere la testa bassa; *snakke* ~ parlare a bassa voce (el. piano); *spille* ~ puntare basso; *stå* ~ essere basso.

lavtflygende che vola basso; tekn. che vola a bassa quota; **lavtliggende** basso, depresso.

lavtrykk bassa pressione f; **lavtrykksmaskin** macchina a bassa pressione.

lavtstående basso, inferiore; fig. di bassa condizione, di umili origini; **lavttenkende** meschino; vile.

lavvanne bassa marea; *det er* ~ c'è bassa marea.

le 1. v. ridere (av, over di; *høyt* a piena gola); ~ *en* ut deridere qn., farsi beffe di qn.; ~ *en like opp i ansiktet* ridere in faccia a qn.; ~ *som en* (var) gal ridere come un matto; *det ler jeg av* me ne rido; *det er ikke noe å* ~ *av* non c'è niente da ridere; *nei, nå må jeg* ~ mi fai (fate) ridere; *den som ler sist ler best* ride bene chi ride ultimo; ~ *seg fordervet* (i *hjel*) crepare (morire) dal ridere; *det er til å* ~ *seg fordervet* (i *hjel*) *av* c'è da morire dal ridere.

le 2. s. riparo, rifugio; *i* ~ al riparo (for da); mar. sottovento; *ligge i* ~ *av kysten* essere sotto costa; *hardt i* ~ barra tutta sottovento.

lealaus sgangherato; (person) dinoccolato.

lebelte frangivento; **lebensraum** spazio vitale.

led 1. (grind) sbarra(mento); **led** 2. mar. canale m navigabile, rotta; se: lei 1.

ledd anat., bot. articolazione f; anat. og: giuntura; arto, (finger-, tå-) falange f; (-stykke) bot. nodello; giunto; (kjede-) anello; (slektskaps-) grado (di parentela), generazione f; arkit. membro, membratura; (passus i paragraf o.l.) comma m, capoverso; *første, tredje* ~ mat. antecedente m; *annet, fjerde* ~ mat. conseguente m; *få armen ut av* ~ slogarsi il braccio, subire una lussazione al braccio; *gå av* ~ slogarsi, sconnettersi; *vri av* ~ slogare, lussare; *være av* ~ essere slogato (lussato); *være et* ~ *i* essere un elemento di, far parte di; *sette i* ~ (igjen) rimettere a posto.

leddbetennelse artrite f; **leddannelse** articolazione f; **leddeling** divisione f in membri; zool., bot. articolazione f; **leddet** articolato; **leddukke** fantoccio snodabile; marionetta; (malers) manichino.

leddyr animale m articolato; **leddgikt** artrite f; reumatismo articolare; **leddeløs** disarticolato; snodato; (holdning, gang) dinoccolato; **leddvann** sinovia; **leddverk** artrosi f.

lede 1. s. noia.

lede 2. v. (føre) condurre (også strøm, varme); guidare; (styre) dirigere; (møte) presiedere (a); *la seg* ~ *av egen nytte* farsi guidare dall'interesse personale; ~ *ens oppdragelse* educare qn.; ~ *bort* deviare, sviare; ~ *samtalen hen på noe annet* cambiare argomento; **ledebånd** danda, guinzaglio.

ledelse guida, direzione f; gestione f, gerenza; comando; *ha den øverste* ~ *over noe* soprintendere a qc.; *ta ledelsen i sin hånd* assumere il comando, prendere le redini; *under* ~ *av* sotto la guida di, (forsete) sotto la presidenza di.

ledemotiv motivo conduttore, leitmotiv m inv.

ledende conduttore (også fys.); direttivo; ~ *tanke* concetto principale, linea direttrice; ~ *spørsmål* domanda suggestiva; *i* ~ *kretser* nella classe dirigente; ~ *stilling* carica dirigenziale.

leder guida; direttore m, dirigente m, f; fys. conduttore m; (parti-) segretario; (avisartikkel) editoriale m, articolo di fondo.

ledestjerne stella guida; fig. buona stella.

ledetråd filo conduttore.

ledig libero; non occupato; (embete) vacante; (ikke i bruk) disponibile; (arbeidsløs) disoccupato; (ørkesløs) inoperoso, sfaccendato; (lettbevegelig) agile; *gå* ~ essere disoccupato; *huset står* ~ la casa è vuota (sfitta); ~ *plass* (rom) spazio libero; (sitte-) posto libero; *i sine ledige stunder* nei momenti d'ozio, nei ritagli di tempo.

lediggang ozio, inoperosità, inattività; ~ *er roten til alt ondt* l'ozio è il padre dei vizi; **lediggjenger** ozioso, sfaccendato; **ledighet** disoccupazione f.

ledning condotto, conduttura; (telegr., elektr.) filo, conduttore, cavo; **ledningsevne** conducibilità, conduttività; **ledningsfeil** difetto di linea; **ledningsmast** traliccio di linea elettrica; **ledningsmotstand** resistenza; **ledningsnett** rete f di condutture; **ledningsrør** tubo conduttore, cavo; **ledningstråd** filo conduttore.

ledsage accompagnare (også mus.); mil., mar. scortare; (føre) guidare, condurre; **ledsagelse** accompagnamento; (væpnet) scorta; **ledsager** compagno; accompagnatore m (også mus.); (fører) guida; (dames) cavaliere m; **ledsagerbillett** biglietto della guida (del capogruppo); **ledsagerbåt** nave f scorta; **ledsagere** (følge) seguito, (sikkerhet) scorta; **ledsagerinne** compagna; accompagnatrice f.

ledtog, stå (være) i ~ *med* far causa comune con, fare comunella con.

lee muovere; ~ *seg* muoversi.

lefle lisciare, corteggiare; ~ *med en* lisciare il pelo a qn.; **lefleri, lefling** piaggeria, lisciamento; corteggiamento.

lefse sp. di focaccetta; **leg** adj. se: lek 2.

legal legale; **legalisere** legalizzare, vidimare; **legalisering** legalizzazione f; vidimazione f.

legasjon legazione f; **legasjonsråd** consigliere m di legazione; **legasjonssekretær** segretario di legazione.

legat legato, lascito; *opprette et* ~ *for* fare un legato a beneficio di; **legatar** legatario; **legator, legatstifter** fondatore m di un legato.

lege 1. s. medico (pl.: -ci), fam. dottore m.

lege 2. v. guarire, sanare; *bli leget (sår)* rimarginarsi, cicatrizzarsi; **legeattest** certificato medico.

legebehandling cura medica; *være under* ~ essere in cura; **legebesøk** visita del medico; **legebok** libro di medicina; **legedrikk** pozione f, bevanda medicamentosa; **legeerklæring** attestato medico, perizia medica; **legeforening** ordine m dei medici.

legehjelp assistenza medica; **legehonorar** onorario del medico; (-regning) parcella del medico; **legeskraft** virtù f terapeutica; **legeskunst** medicina, arte f medica; **legekyndig** esperto di medicina.

legeme corpo; mat. solido; *fast* ~ (corpo) solido; *flytende* ~ liquido.

legemiddel farmaco (pl.: -ci, -chi); medicamento, medicinale m; fam. medicina.

legemlig corporeo, corporale, fisico (pl.: -ci); somatico (pl.: -ci); materiale; *i* ~ *henseende* fisicamente, dal lato fisico; ~ *skjønnhet* bellezza fisica; ~ *straff* pena corporale; **legemliggjøre** incarnare, personificare; concretare; **legemliggjørelse** incarnazione f, materializzazione f; filos. individuazione f; **legemsbeskadigelse** lesione f.

legemsbeskaffenhet costituzione f; **legemsbevegelse** movimento del corpo; **legemsbygning** conformazione f del corpo; *av kraftig* ~ di corporatura robusta; *av pen* ~ di bella complessione, di corporatura armoniosa; **legemsdel** parte f del corpo.

legemsfeil difetto fisico; **legemsstyrke** forza fisica; **legemsstørrelse** taglia, statura; *i (full)* ~ in grandezza naturale; (kunst også) al naturale; **legems svakhet** debolezza di costituzione; **legemsøvelse** esercizio fisico.

legendarisk leggendario; **legende** 1. s. leggenda; **legende** 2. adj. curativo, medicamentoso, terapeutico (pl.: -ci); (sår) cicatrizzante; **legendeaktig** leggendario, da leggenda.

legere (testament, metall) legare; **legering** lega.

legeresept ricetta medica; **legeråd** consiglio del medico; *søke* ~ consultare un medico; **legestand** professione f di medico; (i) medici mpl; **legetilsyn** controllo del medico; **legeundersøkelse** visita medica. **legeurt** erba medicinale, semplice m; **legeutdanning** preparazione f medica; studio della medicina; **legutgifter** spese fpl mediche.

legevakt pronto soccorso; **legevitenskap** scienza medica; **legevitenskapelig** medicale.

legg fisiol. polpaccio, gamba; (tøy) piega, ripresa, pince f inv.; *legge i* ~ pieghettare.

legge 1. usammens. mettere, posare, porre, situare, (særl. person) coricare; *legge sin hatt* togliersi il cappello; ~ *egg* deporre (fare) l'uovo (le uova); ~ *seg* coricarsi, andare a letto, (syk) mettersi a letto; (kaste seg ned) buttarsi a terra; (vind) calmarsi; (korn) allettarsi; *la ham gå hjem og* ~ *seg* fig. che vada a farsi benedire; *be en gå hjem og* ~ *seg* fig. mandare qn. a quel paese; *elva har lagt seg* il fiume è gelato.

legge 2. sammensatt med prep. el. adv.: ~ *an* mil. spianare il fucile; *legg an!* puntate!; ~ *an på noe* mirare (puntare) a qc.; (dame) corteggiare; ~ *bi* mettere alla cappa; ~ *seg etter noe* dedicarsi (applicarsi) a qc.; ~ *av* (ta av) togliere, deporre; (feil) emendare da; (vane) perdere; (kassere) smettere; typ. scomporre; ~ *bort* mettere da parte; ~ *fra seg* lasciare, deporre, disfarsi di; ~ *fram* esporre; produrre, esibire; ~ (lenger) fram mettere (più) avanti; ~ *hen* mettere, posare; archiviare; ~ *i (ovnen)* accendere la stufa, aggiungere legna al fuoco; ~ *i aske* ridurre in cenere; ~ *i vann* ammolare, (saltmat også) dissalare; ~ *igjen* rimettere, riporre; ~ *seg imellom* intervenire, intromettersi, interporre; ~ *inn* mettere; (i brev) accludere, allegare; (vann, gass) mettere, installare; (til oppbevaring) depositare; (i tre) intarsiare; (i tekst) inserire; ~ *inn på sykehus* ricoverare all'ospedale; ~ *inn* (sy) restringere, riprendere; ~ *inn et godt ord for* mettere (spendere) una buona parola per; ~ *ned* posare, mettere giù, deporre, (utstrakt) distendere, (sild) imbarilare; (sylte) fare, mettere in conserva; (salte) mettere sotto sale, salare; se også: *nedlegge*; ~ *om* (rundt om) mettere intorno (in giro) a; ~ *om* (igjen) rifare, rinnovare; (brulegning) rielicciare; (annerledes) cambiare, spostare, fare diversamente; ~ *opp* mettere su; ~ *opp årene* tirare i remi in barca; ~ *opp et skip* disarmare una nave; ~ *opp en kjole* accorciare un vestito; ~ *hånden på* mettere le mani su; ~ *hånd på en* mettere le mani addosso a qn.; ~ *hånd på seg selv* (tentare di) suicidarsi; ~ *siste hånd på* dare l'ultima mano (gli ultimi tocchi) a; ~ (ved) *på ilden* alimentare il fuoco, mettere legna sul fuoco; ~ *på* (varene) aumentare il prezzo (della merce); ~ *sammen* (ting) mettere insieme, raccogliere, riunire; (folde) (ri)piegare; mat. fare la somma, sommare, addizionare; *når en legger det hele sammen* facendo la somma, riassumendo, insomma; ~ *noe til* (tilføye) aggiungere qc.; (yte) contribuire con qc.; ~ *seg til noe* procurarsi qc.; ~ *til* mar. attraccare; (anløpe) fare scalo (ved a); ~ *seg til* (fryse) gelare, ghiacciare; ~ *tilbake* (igjen) rimettere; ~ *ut* mettere fuori; (søm) allargare; (forklare) spiegare; se: *utlegge*; ~ *ut penger* sborsare denaro; ~ *seg ut* (bli fyldig) ingrassare, metter su pancia; ~ *seg ut med en* mettersi in urto con qn.; ~ *ut* (av havnen) uscire in mare (el. dal porto); ~ *ved* unire a.

leggebrodd (insekt) ovopositore m.

legging posa, messa; collocamento, installazione f.

legio, *feilene var* ~ c'erano errori a profusione.

legionær legionario.

legitim legittimo; **legitimasjonsbevis** documento (d'identità); **legitimasjonskort** carta d'identità; **legitimere** legittimare; ~ *seg* provare la propria identità; esibire i documenti (d'identità); **legitimering** legittimazione f; **legitimist** legittimista m, f; **legitimistisk** legittimista, legittimistico (pl.: -ci).

leguan (øgle) iguana.

lei 1. s. (skips-) passaggio, passo, canale m navigabile.

lei 2. adj. spiacevole; imbarazzante; brutto, disgustoso; (slem) cattivo; (kjed) annoiato, stufo; ~ *av livet* stanco di vivere.

leide(brev) salvacondotto; **leider** scala (di bordo), biascaglina.

leie 1. v. (ved handa) condurre per mano.

leie 2. s. (et) giaciglio; (seng, elve-) letto; (dyre-) covo, tana; (mineral-) giacimento; *bringe ut av* ~ deviare.

leie 3. s. (en) locazione f, noleggio, affitto; (beta-ling) pigione f, affitto; *skylde et halvt års* ~ dovere sei mesi di pigione; *sitte med en høy* ~ pagare un affitto molto alto, F pagare una pigione salata; *hvor meget gir dette huset i* ~? quanto rende di affitto questa casa?; (*hus*) *til* ~ casa in affitto, (annonse) affittarsi casa; *bo til* ~ stare a pigione; *ha til* ~ avere da affittare.

leie 4. v. (ta til leie) affittare, prendere in affitto, (bil o.l., også) noleggiare; (bort, ut) affittare, dare in affitto, (bil o.l., også) noleggiare, ~ *noen neds.* prezzolare qn.; ~ *seg en leilighet* (~ *seg inn*) *hos noen* prendere un appartamento in affitto da qn.; ~ *en sykkel* noleggiare una bicicletta.

leieavgift pigione f, affitto, (bil o.l.) noleggio.

leiebibliotek biblioteca circolante.

leieboer locatario, inquilino.

leiegård immobile m di reddito, casa d'appartamento in affitto; **leiehær** esercito di mercenari.

leieinntekt reddito locativo; **leiekontrakt** contratto di locazione (el. di affitto).

leiemorder sicario; **leiemål** durata della locazione.

leier locatario, affittuario; **leierestanser** arretrati mpl (di affitto non pagato).

leiesvenn mercenario; **leietjener** cameriere m (el. domestico) in affitto; **leietropper** truppe fpl mercenarie.

leik gioco; se: lek; **leike** giocare; se: leke.

leilending fittaiolo; fittavolo.

leilighet (bolig) appartamento, alloggio; (anledning) occasione f; ~ *gjør tyv* l'occasione fa l'uomo ladro; *sende med første* ~ *mar.* spedire con la prima nave in partenza; *ved forefallende* (*given*) ~ se si presenta l'occasione; *ved enhver* ~ in ogni occasione; *ved første* (*neste*) ~ alla prima occasione.

leilighets- d'occasione; **leilighetsarbeid** lavoro occasionale; **leilighetsdikt** poesia d'occasione; **leilighetskjøp** acquisto d'occasione, occasione; **leilighetskrift** scritto letterario d'occasione; **leilighetsvis** occasionalmente, all'occasione.

leir accampamento, campo; (jord); argilla; *bryte* ~ levare (muovere) il campo; *slå* ~ accamparsi, piantare l'accampamento; *ligge i* ~ campeggiare; essere accampato; **leiraktig** argillaceo; **leirbål** falò; **leirdueskyting** tiro al piattello.

leire 1. v., ~ *seg* accamparsi; geol. stratificarsi.

leire 2. s. argilla; **leiret** argilloso; **leirfall** smottamento (di terreno argilloso); **leirfigur**, ~ *i julekrybbe* figurina da presepio; **leirfötter**, *på* ~ dai piedi d'argilla; **leirgolv** pavimento d'argilla (el. di terra

battuta); **leirgrav** cava di argilla; **leirgrunn** terreno argilloso; **leirholdig** argilloso.

leirjord terra argillosa, galestro; **leirkar** vaso (recipiente m) d'argilla (el. di coccio); **leirkrukke** anfora di terracotta.

leirliv vita d'accampamento; sport. campeggio, camping m inv.; **leirområde** accampamento; **leirplass** luogo d'accampamento; sport. campeggio, tendopoli f.

leirvarer oggetti mpl di terracotta, terraglia.

leirvegg muro (parete f) d'argilla.

leite, ~ *på* agire su, affaticare; *det leiter på* costa molta fatica, F ammazza.

leiv pagnotta piatta, galletta.

lek 1. s. gi(u)oco (pl.: -chi); *det ble enden på leken* ecco com'è finita la faccenda; *hold opp mens leken er god!* ogni bel gioco dura poco!

lek 2 adj. (mots. *geistlig*) laico (pl.: -ci), temporale, secolare; (mots. *lærd, kyndig*) profano, incompetente, digiuno; ~ *og lærd* i savi e i profani; **lekbror** frate m laico, converso; **lekdommer** giudice m popolare (el. laico).

leke 1. v. gi(u)ocare (*far og mor* a papà e mamma; *soldat* alla guerra; *med ilden* giocare col fuoco); (*spøke*) scherzare; **leke** 2. s. giocattolo, balocco (pl.: -chi).

lekealder l'età dei giochi; **lekebord** tavolo per giocare; **lekebror**, **-kamerat** compagno di giochi; **lekeplass** posto per giocare, campo giochi, parco per bambini; **lekesøster** compagna di giochi.

leketøy giocattolo, balocco (pl.: -chi); fig. trastullo, giocattolo; **leketøysbutikk** negozio di giocattoli; **leketøysfabrikant** fabbricante m, f di giocattoli; **leketøyshandler** negoziante m, f di giocattoli.

lekfolk laici mpl, profani mpl; la gran massa.

lekk che perde, che ha una falla, bucato; *mar.* che ha una falla, che fa acqua; *være* ~ fare acqua, avere una perdita; **lekkasje** perdita; *ha en* ~ avere una falla, fare acqua; **lekke** avere una perdita, avere una falla, fare acqua.

lekker delicato, delizioso, prelibato; *gjøre seg* ~ (*for en*) fare il grazioso (con qn.), fare moine (a qn.); **lekkerbisk** leccornia, bocconcino, ghiottoneria; **lekkermunn** buongustaio, persona dal palato fine.

lekmann (uinnviet) laico (pl.: -ci), profano; **lekpredikant** predicatore m laico.

lekse lezione f, compito; *kunne sin* ~ sapere la lezione; *gjøre leksene sine* (skriftlig) fare i compiti, (muntlig) studiare le lezioni; **lekseles(n)ing** studio delle lezioni; (il) fare i compiti; **leksepugging** (lo) sgobbare sui libri; **lekseterping** l'imbottire il cervello di nozioni.

leksikalsk lessicale, lessicologico (pl.: -ci); **leksikograf** lessicografo; **leksikon** (ordbok) dizionario, vocabolario; (ordforråd) lessico (pl.: -ci); (konversasjons-) dizionario enciclopedico, enciclopedia; **leksjon** lezione f.

leksøster suora laica, conversa.

lekte 1. s. listello, corrente m, correntino; **lekte** 2. v. mettere in opera correnti (listelli).

lekter chiatta, bettolina; **lektie** rel. lezione f.

lektor professore m di liceo (di scuola media); insegnante m di liceo; ~ *i norsk ved universitetet i Napoli* lettore di norvegese presso l'università di Napoli; **lektyre** lettura.

lem 1. (fall-) botola; (luke) sportello; *mar.* portello, serretta; **lem** 2. (et) membro; *risikere liv og lemmer* rischiare la pelle; *det mannlige* ~ il membro virile.

lemen lemming m.

lemfeldig indulgente, accondiscendente; **lemfeldighet** indulgenza; **lemleste** mutilare, storpiare; **lemlestelse** mutilazione f, storpiatura.

lemon squash spremuta di limone.

lempe 1. s. riguardo, cautela; *fare med ~* agire con cautela, usare riguardo.

lempe 2. v. (tilpasse) conformare, adattare; moderare; mitigare; refl. uniformarsi, adeguarsi (*etter a*); (flytte) smuovere, spostare, rimuovere; ~ *kull* spalare il carbone; ~ *ut* buttar fuori; **lempelig** mite, moderato; adv. dolcemente, pian piano, con riguardo; *på en ~ måte* con riguardo (cautela); **lempelse** (innrømmelse) concessione f; facilitazione f; (endring) modifica.

lemster indolenzito, rotto; **lemsterhet** indolenzimento.

len feudo; *gi til ~* concedere in feudo.

lend (hofte) anca; **lendene** (korsryggen) i reni.

lende terreno, suolo; **lender** (hofteparti) lombi mpl.

lend(er)mann vassallo; siniscalco (pl.: -chi).

lenderverk med. lombaggine f.

lene 1. v. (støtte) appoggiare; (med rygg, bakside) addossare (*til a*, contro); ~ *seg til* appoggiarsi a (contro); ~ *seg tilbake i en stol* allungarsi (arrovesciarsi) su una sedia; ~ *seg forover (ut)* sporgersi.

lene 2. s. appoggio; **lenestol** poltrona.

lengde lunghezza, (varighet) durata; geogr., astr. longitudine f; *være to meter i lengden* misurare due metri di lunghezza; *i lengden* (i tidens løp) a lungo andare; *på 10 graders østlig ~* a dieci gradi di longitudine est.

lengde- longitudinale; di lunghezza; **lengdeforskjell** differenza di lunghezza; geogr. differenza di longitudine; **lengdegrad** grado di longitudine; **lengdemål** misura di lunghezza; **lengdemåling** misura della lunghezza; **lengdeobservasjon** rilievo della longitudine; **lengdesirkel** circolo meridiano; **lengdesprang** salto in lungo.

lenge a lungo, (per) molto (tempo), tanto tempo; se også *lenger*, *lengst*; *leve ~* vivere a lungo; *han har vært her ~* è molto che è qui, è qui da molto tempo; *være ~ om (å gjøre) noe* essere lungo a fare qc.; *ikke ~ etter* poco (tempo) dopo; *for ~ siden* molto tempo fa; *det er ~ siden han har vært her* non è stato qui da tanto tempo; *det er ~ siden han gikk* se n'è andato da un bel pezzo; *hvor ~ har du vært i Roma?* quanto (tempo) sei stato a Roma?; *hvor ~ har du vært her?* da quanto tempo sei qui; *hvor ~ vil du at jeg skal vente?* fino a quando vuoi che ti aspetti?; *så ~* così tanto, così a lungo; *han har ventet så ~* at ha aspettato tanto che; *sitt ned så ~!* intanto si accomodi!; *så ~ som* (in)tanto che; *så ~ jeg er borte* durante la mia assenza, mentre sono via; *det går så ~* det kan va avanti finché dura.

lenger (tid) più a lungo, di più, più; *ikke ... ~* non più; *han har ikke ~ noen penger* (ormai) non ha più soldi; *det er ikke ~ siden enn i går* non più tardi di ieri; *jo ~ jo* bedre più tempo passa meglio è.

lenges (bli lengre) allungarsi; se ellers: *lengte*.

lengre 1. più lungo, (person også) più alto, (temmelig lang) piuttosto (assai) lungo; (tid også) prolungato; (*for, i*) ~ *tid* (per) un bel po' di tempo; *han har vært her i ~ tid* è qui da un pezzo.

lengre 2., ~ (*bort, borte*) più lontano; ~ *nede* più giù, più in basso.

lengsel desiderio, brama, (utålmodig) ansia, impazienza; (savn) nostalgia, rimpianto; *forgå av ~* morire di nostalgia (impazienza); *vente med ~* aspettare con ansia; **lengselsfull** pieno di desiderio,

bramoso; impaziente (*etter, etter å di*); *kaste lengselsfulle blikk* lanciare languide occhiate, guardare con occhi desiderosi.

lengst adj. (il) più lungo, (il) più alto; adv. (tid) (il) più a lungo; *gå den lengste vei* prendere la strada più lunga; *i det lengste* tutt'al più, al più tardi, al massimo; finché si può; ~ (*bort, borte*) (il) più lontano; (*for*) ~ da tanto (tempo).

lengstlevende sopravvivate m, f, sopravvissuto, che ha vissuto più a lungo.

lengte (føle attrå) desiderare, bramare; (føle savn) provare nostalgia (rimpianto); ~ *etter* anelare a, desiderare ardentemente, aspettare con ansia, sospirare; (savn) rimpiangere; *han lengter etter å* non vede l'ora di.

lenke 1. s. catena; fig. også: legame m; *liten ~* catenella; *ligge i lenker* essere in catene; *legge i lenker* mettere ai ferri; **lenke** 2. v. incatenare.

lenkebinde incatenare, mettere in catene; fig. legare, soggiogare; **lenking** incatenamento.

lens 1. adj. vuoto, a secco; *pumpe (øse) ~* pompare (fino a vuotare), prosciugare; mar. aggotare; *slå ~* F orinare; *være ~ (for penger)* essere a secco (el. al verde).

lens 2. s. mar. l'andare col vento in poppa.

lens- feudale; **lensadel** aristocrazia feudale; **lensbesitter** feudatario.

lense 1. s. (tømmer-) sbarramento di tronchi galleggianti.

lense 2. v. tr. (tømme) (s)vuotare, prosciugare; mar. aggotare; intr. mar. andare col vento in poppa.

lensed giuramento di omaggio; *avlegge ~* prestare fede e omaggio; **lensforhold** vassallaggio; **lensherre** signore m, feudatario; **lensherredømme**, -høyhet dignità di feudatario, feudalità.

lensing mar. andatura col vento in poppa.

lensrett diritto di feudatario; (lover) diritto feudale; **lenstid** periodo feudale, feudalesimo; **lensvesen** regime m feudale, feudalità; **lensmann** ufficiale m di polizia (in provincia).

leopard leopardo.

leppe (i seg, opp) lappare; **lepjing** (il) lappare.

leppe labbro; *det skal ikke komme over mine lepper* terrò la bocca chiusa; *med en trussel på leppene* con una minaccia sulla punta delle labbra; *stadig føre det på leppene* averlo sempre sulle labbra; *være på alles lepper* essere sulla bocca di tutti.

leppeblomst labiata; **leppeblomstret** labiato; *de leppeblomstrede* le labiate; **leppelyd** (consonante f) labiale f; **leppepomade** pomata per le labbra; **leppestift** rossetto (per le labbra).

lerdueskyting tiro al piattello; **lerke** zool. allodola; (lomme-) borraccia; **lerk(etre)** larice m.

lerret tela; (film-) schermo; **lerret(s)-** di tela; **lerretfabrikant** fabbricante m, f di tele; **lerrethandel** commercio (negozi) di telerie; **lerrethandler** negoziante m, f di telerie; **lerretsko** scarpa di tela; **lerretvever** tessitore m di telerie.

lese leggere (*for en a qn.*); (studere), studiare; (fore-) fare lezione, tenere un corso; ~ *høyt (rent)* leggere ad alta voce (a prima vista); ~ *igjennom* scorrere; *umulig (ikke til) å ~* illeggibile; *les videre!* continua(te) a leggere!; *la oss ~ videre!* vediamo il seguito!; ~ *seg fordervet* consumarsi sui libri; ~ *hos* (en lærer) prendere lezioni (ripetizioni) da; ~ *italiensk hos* imparare l'italiano da; ~ *italiensk med* (elev) dare lezioni d'italiano a; ~ *om noe* leggere qc.; ~ *noe om igjen* rileggere qc.; ~ *opp* leggere ad alta voce; (dikt) declamare, recitare; (i retten) dare lettura a; ~ *på* studiare; ~ *til* (eksa-

men) prepararsi a; ~ *bordbønn* recitare il benedicite; ~ *seg til noe* imparare qc. leggendo; ~ *en bok ut* finire di leggere un libro.

lesebok libro di lettura; **lesefeil** errore m di lettura; **leseforening** circolo di lettura; **lesehest** lettore m accanito; sgobbone m.

leseil mar. scopamare m inv., coltellaccio.

lesekrete cerchia di lettori; **leselampe** lampada da tavolo; **leselig** leggibile; **leselyst** voglia di leggere (studiare); **leselysten** che ha voglia di leggere (studiare), che ama la letteratura.

lese måte modo di leggere; **leseplan** programma m di studi; **leseprøve** teater lettura, prima prova; **lepult** leggio, (i kirke også) badalone m; **leser** lettore m; (pietist) devoto, pietista m, f; **lesesal** sala di lettura, (på skole) sala studio; **lesesirkel** circolo di lettura; **sestøff** cose fpl da leggere; materia di lettura; letture fpl; **sestykke** brani mpl scelti; **sestid** tempo dedicato alla lettura (allo studio); (skoletid) ore fpl di lezione; **sestendig** degno di essere letto; **sesteværelse** se: lesesal; **sestøvelse** esercizio di lettura.

leside mar. lato sottovento.

lesing (det å lese, det som leses) lettura.

lesjon lesione f.

leske inumidire; rinfrescare; (tørst, kalk) spegnere; ~ *sin tørst* (også) dissetarsi; ~ *seg* rinfrescarsi; **leskedrikk** bibita fresca; **leskekar** vasca; **lesking** (kalk) estinzione f (della calce).

leskur riparo; **lesning** lettura; studio.

lespe essere bleso, pronunciare male la esse, F avere la lisca; **lesping** blesità, F lisca.

lesse, ~ *på* (av) caricare (scaricare); ~ *på for meget* sovraccaricare; **lessing** carico.

lest (skomaker) forma, tendiscarpe m inv.; *skomaker bli ved din* ~ ciabattino, parla sol del tuo mestiere.

letargi letargia; **letargisk** letargico (pl.: -ci).

lete cercare; ~ *etter* cercare, andare in cerca di; ~ *igjennom* rovistare, (papirer) sfogliare; **leting** (il) cercare, (ri)cerca.

letne (tåke) dissiparsi; (vær) rischiararsi.

lett (mots. tung) leggero (også fig.); (hurtig) svelto, lesto; litt. lieve (mots. vanskelig) facile, agevole; *gjøre lettere* se: lette; ~ *til bens* agile, svelto; ~ *jord* terra (troppo) leggera; ~ *såret* med. leggermente ferito; ~ *å forstå* facile da capirsi; *det er ikke så* ~ *som det ser ut til* non è facile come sembra; *det er lettere sagt enn gjort* dal dire al fare c'è di mezzo il mare; *det er en* ~ *sak* è un gioco da bambini; *det er ingen* ~ *sak* non è una cosa facile; *den letteste sak av verden* la cosa più facile del mondo; *gjøre det* ~ *for en* fare il gioco di qn.; *arbeide* ~ lavorare con facilità; *han blir* ~ *hissig* si arrabbia facilmente; *han har det* ~ ha la vita facile; *han har* ~ *for språk* ha facilità per le lingue; *det er* ~ *sagt* si fa presto a dire; *det kan så* ~ *skje en ulykke* può succedere facilmente una disgrazia.

lettantennelig infiammabile; **lettbedervelig** deperibile; **lettbe(i)nt** agile; fig. leggero, inconsistente; frivolo; **lettbevegelig** mobile; che si commuove facilmente; **lettbevæpnet** armato alla leggera; **lettbygd**, -bygget di costruzione leggera; (person) esile.

lette 1. tr. v. (noe tungt) alleggerire; (noe vanskelig) facilitare; (lindre) sollevare, alleviare; (skatte) sgravare; ~ *samvittigheten* togliere un peso dalla coscienza; ~ *en for lommeboken* alleggerire qn. del portafoglio; ~ *anker* levare l'ancora; ~ *sitt hjerte* (sinn) sfogarsi; *med lettet hjerte* (sinn) con l'animo sollevato.

lette 2. intr. v. mar. salpare; (fly) decollare; (fugl) prendere il volo; (tåke) diradarsi; ~ *på* (løfte litt) alzare un po', sollevare (un po'), (veie i handa) soppesare.

lette 3. s. = **lettelse** alleggerimento; (lindring) sollievo; (samvittighets-) scarico; (skatte-) sgravio; *enkelte lettelser kan tilståes* si possono concedere alcune agevolazioni.

letter (folk) lettone m, f; chi ruba i contrabbandieri.

lettfattelig di facile comprensibilità, alla portata di tutti; **lettfengelig** infiammabile, esplosivo; **lettfærdig** leggero, frivolo; **lettflytende** (væske) (molto) fluido; **lettfotet** dal passo leggero; **lettfordøyelig** (facilmente) digeribile, leggero.

letthet leggerezza; facilità, agevolezza, (behendighet) agilità, sveltezza; **lettisk** lettone; **lettkjennelig** facilmente riconoscibile; **lettkjøpt** a buon mercato; *lettkjøpte forklaringer* spiegazioni fpl inconsistenti.

lettlese che si legge con facilità; leggibile; **lettlivet** di facili costumi; **lettløpende** (vogn) scorrevole.

lettmatros marinaio.

lett mellomvekt sport peso medioleggero.

lettoppløselig di facile solubilità, facilmente solubile; **lettpåvirkelig** impressionabile.

lettsaltet leggermente salato; **lettselgelig** di facile vendita (el. smercio); **lettsindig** sventato; frivolo; (handling) sconsiderato, avventato; **lettsindighet**, **lettsinn** leggerezza; frivolezza.

lettskyet poco nuvoloso; **lettsmeltelig** che si fonde facilmente, a fusione rapida; **lettsprengt** leggermente salato; **lettroende** credulo, ingenuo; **lettroenhet** credulità, dabbenaggine f; **lett tungvekt** (peso) mediomassimo; **lettvekt** peso leggero; **lettvekter** lottatore (pugilatore di peso leggero), tekn. motoleggera, ciclomotore m; **lettvint** facile, di facile uso, comodo, pratico (pl.: -ci).

lett weltervekt (peso) welter junior m.

leve 1. intr. v. vivere (*lykkelig* felice; *rettskaffent* da galantuomo; *sparsommelig* parcamente; *som en fyrste* da gran signore); ~ *ennå* essere in vita; (*forstå å*) ~ *godersela*; ~ (*spise*) *godt* mangiar bene; ~ *høyt* fare la gran vita, vivere nel lusso; *hvis Gud lar meg* ~ se Dio mi concederà lunga vita; *så lenge han lever* (*levde*) in vita sua; *så lenge jeg lever* finché vivo; *her er dyrt å* ~ qui la vita è cara; *kongen* (*lenge*) ~! viva il re; *lev vel!* tante (belle) cose!; sta (state, stia) bene!; ~ *av sitt arbeid* vivere del proprio lavoro; ~ *av* (næring) nutrirsi (vivere) di; ~ *for 10.000 lire om dagen* vivere con diecimila lire al giorno; *han har noe* (*nok*) *å* ~ *av* ha i mezzi per vivere; ~ *sammen med* abitare con, (mann og kone) convivere, viere more uxorio; ~ *opp* (*igjen*) rivivere, rinascere; (fra de døde) risuscitare; ~ *opp til et krav* soddisfare una esigenza; ~ *opp til et ideal* conformarsi a un ideale; ~ *på en* vivere alle spalle di uno; *de lever ikke godt sammen* non vanno d'accordo.

leve 2. tr. v. ~ *et lykkelig liv* vivere una vita felice; ~ *et elendig liv* vivere miseramente, menare vita grama; *de levde sine første år i Italia* hanno trascorso i loro primi anni in Italia; ~ *seg inn i* prendere dimestichezza con; immedesimarsi in.

leve 3. s. evviva m; *rope* ~ gridare evviva; *rope et* ~ *for Kongen* mandare un evviva al re.

levealder età; durata della vita; generazione f; **leveattest** certificato di vita; **levebrød** mezzo di sostentamento; lavoro, mestiere m, pane m quotidiano; **levebrødspolitiker** politicante m, f.

levedager, *aldri i mine* ~ mai in vita mia.

levedyktig vitale; **levedyktighet** vitalità; **levekår** con-

dizioni fpl di vita; **levelig** tollerabile, sopportabile; **levemann** gaudente m, vitaiolo, viveur m inv.
levemåte modo di vivere, genere m di vita; (atferd) comportamento, buona creanza; *fin* ~ bei modi mpl, garbo; *god* ~ bella vita.
leven chiasso, baccano; fam. cagnara; *for* ~ per scherzo.
levende vivo; (livlig, også) vivace, animato; (livskraftig) vitale; adv. (naturtro) al naturale; (fullkomment) perfettamente; (heftig) vivamente, vivacemente; ~ *begravet* sotterrato vivo; ~ *bilder* quadri mpl viventi; ~ *blomster* fiori mpl freschi; *det* ~ *ord* la parola viva; il Verbo; ~ *vitnesbyrd* viva testimonianza; *bli* ~ animarsi, prendere vita; *gjøre mer* ~ ravvivare; **levendefisk** pesce m vivo.
levendegjøre animare, vivificare, rendere vivo; **levendegjørelse** personificazione f, incarnazione f.
lever fegato; *tale fra leveren* parlare senza peli sulla lingua.
leverandør fornitore m; **leveranse** consegna, fornitura; **levere** consegnare, (yte) fornire, (over-) recapitare; ~ *et slag* dare battaglia.
leveregel regola di vita, massima.
leverekstrakt estratto di fegato, estratto epatico.
levering consegna, (forsyning) fornitura, (elektrisitet, gass) erogazione f; (hefte) fascicolo, dispensa; **leveringsbetingelser** condizioni di consegna; **leveringsdag** data di consegna; **leveringsdyktig** in grado di consegnare; **leveringsfrist** termine di consegna; **leveringskontrakt** contratto di fornitura; **leveringsmuligheter** disponibilità di fornitura, possibilità di consegna; **leveringssted** luogo di consegna, destinazione f; **leveringstid** (-frist) termine m (data) di consegna.
leverop evviva m.
leverpostei paté m inv. di fegato; **leversyk** malato di fegato, epatico (pl.: -ci); **leversyke** malattia di fegato, epatite f; **levertran** (torske-) olio di fegato di merluzzo.
levesett se: levemåte; **levestandard** livello di vita.
levetid (durata della) vita; tekn. durata, periodo di funzionamento; *i min fars* ~ al tempo di mio padre, vivo mio padre; *i hele min* ~ in tutta la mia vita; *lang* ~ lunga vita, longevità.
levevei professione f, mestiere m; **levetilkår** condizione f di vita; tenore m di vita; **levevis** se: levemåte; **leveår** anno di vita.
levkemi leucemia; **levkøy** violaciocca.
levne 1., ~ *opp*, ~ *til igjen* rivivere, rianimarsi, (fra de døde) risuscitare; **levne** 2. (etterlate) lasciare; *han levner ham ingen ære* fa scempio dell'onore suo.
levnet vita; *dårlig* ~ vita riprovevole; **levnetsbeskrivelse** biografia, vita; **levnetsbeskriver** biografo; **levnetsløp** corso della vita, curriculum.
levnettsmiddelindustri industria alimentare; **levnettsmidler** generi mpl alimentari, commestibili mpl, viveri mpl.
levning resto, avanzo; (mat-) avanzi mpl (di cucina); (av menneske) resti mpl (spoglie fpl) mortali; (av dyr) carcassa, resti mpl; (fra gammel tid) vestigia fpl (ruderi mpl) del passato.
levre coagulare; *levret blod* sangue m coagulato.
leydnerflaske bottiglia di Leida.
li 1. s. costa, pendio, versante m, declivio boscoso.
li 2. v. (tid) passare; *det lir mot kveld* il giorno declina, cala la sera; *det led mot sommeren* la primavera era sul finire, si avvicinava l'estate.
li 3. (vondt) soffrire; se: lide; **lian** liana.
liberal liberale; **liberalisme** liberalismo.
liberi livrea; **libhaber** amatore m; (probabile) acqui-

rente m, f; **libhaber** capriccio di amatore.
libretto libretto; **libyer, libysk** libico (pl.: -ci).
lide (smerter) soffrire, patire; (døye, utstå også) sopportare, subire; ~ *umåtelige smerter* patire le pene dell'inferno; *det smertelige tap vi har lidt ved vår fars bortgang* la perdita crudele che abbiamo subito per la dipartita di nostro padre; ~ *ondt* soffrire; ~ *av gikt* soffrire di reumatismi; ~ *under (ved)* soffrire a causa di; ~ *under følgerne av* risentire di.
lidelse sofferenza, patimento; *innbilte lidelser* mali mpl immaginari; *Kristi* ~ la passione di Gesù Cristo; **lidelsesfelle, -kamerat** compagno di sventura; **lidelseshistorie** storia penosa, odissea di dolore; (Kristi) passione f; (lidelsesveien i 14 bilder) Via Crucis; **lidelsesår** anno di sofferenza.
lidende sofferente adj., s. m, f.
lidenskap passione f; *gi sine lidenskaper fritt løp* sfrenare le passioni; **lidenskapelig** appassionato; (karakter, natur) passionale; ~ *ynder av* appassionato di; *bli* ~ appassionarsi; **lidenskapelighet** passionalità; (heftighet) fervore m, veemenza; **lidenskapsløs** senza passione, apatico (pl.: -ci); spassionato; **lidenskapsløshet** mancanza di passione, apatia; spassionatezza.
liderlig scostumato, spudorato, lubrico (pl.: -ci); ~ *fyr* libertino, dissoluto; *fore et* ~ *liv* vivere nel vizio; **liderlighet** scostumatezza, libertinaggio.
liga lega; *den hellige* ~ la lega santa.
liflig soave, dolce, piacevole; **liflighet** soavità, dolcezza, piacevolezza.
ligge 1. intr. v. giacere, stare sdraiato, (utstrakt) stare disteso; (syk) essere a letto (ammalato); (overnatte) dormire; (ting) stare, essere; (befinne seg) trovarsi, essere situato; (høne) covare; ~ *rolig* stare quieto (fermo); *der ligger boka* è là il libro, ecco il libro; *byen ligger nord for Roma* la città si trova a nord di Roma; *bordet ligger fullt av papper* il tavolo è ingombro di carte; ~ *godt* (stein, bjelke) poggiar bene; ~ *skakt* esser messo storto; *kjøtt som har ligget for lenge* carne non fresca (el. avariata); ~ *lenge* (sak) essere fermo, restare lì; *trenge til å* ~ (ost, vin) aver bisogno di essere stagionato; *la* ~ lasciar stare, lasciare lì; ~ *syk av* essere affetto da, soffrire di.
ligge 2. v. + prep el. adv., ~ *an* presentarsi (*godt bene*); *markedet ligger godt an* il mercato promette bene; ~ *etter* (tevling) restare indietro, (arbeid, betaling) essere indietro (in ritardo); ~ *foran* essere avanti; *det ligger for høyt for meg* è al di sopra della mia portata, non è pane per i miei denti; *det ligger ikke for meg* non fa per me; ~ *godt for* essere adatto a; ~ *hos en* dormire (pernottare) da qn.; ~ *i senga* essere (stare) a letto; *det ligger i menneskets natur* è innato nell'uomo, fa parte della natura dell'uomo; *det ligger i sakens natur* è insito nella questione, è nella natura stessa della cosa; ~ *i strid* (trette) essere in lite; ~ *med albuene på bordet* appoggiare i gomiti sul tavolo; ~ *ned* stare sdraiato (disteso), giacere; *ligg ned!* (mettiti, mettetevi, si metta) giù! a terra!; *handelen ligger nede* il commercio è fermo, gli affari ristagnano; ~ (*tett*) *opp til* essere adiacente a, toccare da vicino; ~ *over* (overstige) superare; mar. se: krenge; ~ *over et par dager* fermarsi un paio di giorni; ~ *vinteren over* passare l'inverno, svernare; ~ *over hverandre* essere (stare) sovrapposti; *tonen (trykket) ligger på l'accento è (sta) su*; *det ligger ikke til ham* non è nel suo carattere; ~ *tilhake* (i tid) essere di lunga data, risalire al passato; (mentalt) essere (mental-

mente) arretrato; (land) essere sottosviluppato; ~ *under for* soggiacere a; ~ (*vende*) *ut mot* (til) dare (affacciarsi) su; ~ *ute* (mots. *hjemme*) passare la notte fuori casa; (*under åpen himmel*) dormire all'addiaccio (all'aperto); ~ *utenfor kysten* essere sotto costa; ~ *utenfor Napoli* essere davanti a Napoli (in vista di Napoli); ~ *ved* (være *beliggen*) trovarsi presso.

liggedager mar. (giorni di) stallia; **liggedagspenger** diritti mpl di stallia (el. sosta).

liggehøne chioccia.

liggende sdraiato, disteso; a letto; in posizione orizzontale; (be-) situato.

liggeplass posto per mettere qc.; posto per dormire; mar. ormeggio, ancoraggio; **liggestol** sdraia, poltrona a sdraio (el. a lettino).

liggesår med. piaga da decubito.

ligne (r)assomigliare a, somigliare a; essere simile; (i-) tassare; ~ *hverandre* rassomigliarsi; ~ *med* (sammen-) paragonare a, confrontare con; *han ligner sin far i det* lo ha preso da suo padre; *hvor det ligner ham (å gjøre det)* è proprio da lui (fare ciò); *det kan nok ~ ham* sarebbe da par suo; *han ligner ikke seg selv mer* non è più lui; *det ligner ikke noe* ciò non ha né capo né coda; *det begynner å ligne noe* comincia a prender forma.

lignelse metafora; rel. parabola.

lignende (utseende) somigliante; (ellers) simile, analogo (pl.: -ghi); *noe ~ qualcosa di simile*; *og ~ eccetera, e così via*.

ligning (skatte-) tassazione f; ripartizione f degli oneri fiscali; mat. equazione f; *løse en ~* risolvere un'equazione; **ligningsassistent** impiegato dell'ufficio imposte dirette; **ligningsmann** membro di commissione tributaria; **ligningsnevnd, -råd** commissione f tributaria; **ligningsvesen** amministrazione f delle imposte dirette, fisco.

liguster bot. ligustro.

lik 1. (død kropp) cadavere m, salma, corpo; *blek som et ~* pallido come un morto; *se ut som et ~* avere un aspetto cadaverico; *bisette et ~* seppellire un morto; *kle et ~* vestire una salma; *ligge ~* giacere cadavere; **lik** 2. mar. ralinga.

lik 3. adj. (identisk) uguale, eguale, identico (pl.: -ci); (som *ligner*) simile, somigliante; (samme) stesso, medesimo; (tall) pari; *være ~* essere uguale (a), uguagliare; *være (bli) ~ seg selv* essere (restare) sempre lo stesso; ~ (*liksom*) *ørnen* simile all'aquila; *være ~ sin far* assomigliare al padre; *likere* (bedre) migliore; *likest* (il, la) migliore; *likt og ulikt* tutto alla rinfusa, tutto indistintamente; *bytte likt* barattare alla pari; *vi er alle like for loven* tutti siamo uguali davanti alla legge; *på like fot* alla pari; *behandle likt* trattare allo stesso modo; *dele likt* dividere in parti uguali; *stå likt* (spill) essere pari; *stille likt* essere, porre allo stesso livello.

likblek cadaverico (pl.: -ci), smorto; **likbrenning** cremazione f; **likbrenningsovn** forno crematorio; **likbærer** necroforo, becchino, F beccamorto; **likbål** rogo (pl.: -ghi); **likbåre** bara; **likdrakt** lenzuolo funebre.

like 1. v. (holde av) voler bene a; ~ *seg på et sted* trovarsi bene in un posto; ~ *musikk* amare la musica; *jeg liker henne godt* (lei) mi piace molto; *jeg liker disse varene* questa merce mi va a genio; *han liker å gå på ski* gli piace sciare; *være godt likt* essere ben visto, essere simpatico.

like 2. adv., ~ *glad, god* etc. se: *glad, god* etc.; ~ *meget* tanto uguale; *i ~ høy grad* ugualmente, in ugual misura; *de har fått ~ meget hver* hanno avu-

to tanto uguale; ~ *foran* proprio davanti (a); *ligge ~ for nesen på en* essere davanti al naso di qn.; ~ *fra... til da...* fino a; ~ *fra* (tidspunkt) fin da, a partire da; *komme ~ fra teateret* uscire dal teatro; *jeg kommer ~ fra Roma* vengo tutta la strada da Roma; ~ *for* appena prima; prep. appena prima di; ~ *i hjertet* diritto al cuore; ~ *opp til* accanto; ~ *til* (direkte) diritto a, direttamente a; (inntil) fino a; ~ *ut* (uten omsvøp) chiaro e tondo; *være ~ ved å dø* stare per morire.

like 3. s. (likemann) pari m, f, uguale m, f; *søke (ikke ha) sin ~* essere senza pari, non trovare uguale; *hans ~ er ennå ikke funnet* un suo pari è ancora da nascere (el. non esiste); ~ *for ~* chi la fa, l'aspetti; *gi ~ for ~* rendere pan per focaccia, rendere la pariglia; *uten ~* senza pari, senza uguali, inimitabile, unico (pl.: -ci).

likeartet simile, analogo (pl.: -ghi), dello stesso genere; **likebent** mat. isoscele.

likeberettigelse parità di diritti; **likeberettiget** che ha gli stessi diritti, a parità di diritti.

likedan uguale, identico (pl.: -ci); adv. nello stesso modo, parimenti; **likedannet** della stesa forma; mat. simile, uniforme.

likefram semplice; (person) schietto, franco (pl.: -chi); (formelig) vero, autentico (pl.: -ci); adv. også con naturalezza; **likeframhet** franchezza; semplicità; naturalezza.

likefullt malgrado tutto, lo stesso, ugualmente.

likeglad spensierato, incurante (*med* di); *jeg er ~ per me è (fa) lo stesso*, mi è indifferente; **likegodt**, *jeg kan ~ gå min vei* tanto vale che me ne vada.

likegyldig indifferente (*for* a), noncurante; (*skjodesløs*) trascurante; (*ufølsom*) impassibile; *han er henne ~* le è indifferente; *det er meg knakende ~* non mi fa né caldo né freddo, per me fa lo stesso; *tale om likegyldige ting* parlare del più e del meno; **likegyldighet** indifferenza, noncuranza; trascuratezza; impassibilità.

likekantet equilatero; **likeledes** similmente, parimenti, ugualmente; (også) anche.

likelig equo, uguale; **likelydende** (ord) omonimo; (ordlyd) omofono; (tekst) conforme.

likelønn paga uguale; **likeløpende** parallelo (*med* a).

likemann pari m, f, simile m, f.

likere (bedre) migliore; **likeretter** raddrizzatore m di corrente; **likeretterrør** lampada raddrizzatrice; **likerettet**, ~ *strøm* corrente f continua.

likesidet equilatero; **likesinnet** che ha le stesse idee (gli stessi sentimenti); **likesom** se: *liksom*.

likestille equiparare (a), porre allo stesso livello; **likestillet** che si trova nelle medesime condizioni; (*jevnbyrdig*) pari; **likestilling** parità (di diritti), perequazione f.

likestrøm corrente f continua.

likeså (likeledes) parimenti, come pure; (*i ~ høy grad*) altrettanto; ~... *som* tanto... quanto, (così)... come; ~ *lite* altrettanto poco; non più (*som* di); ~ *megen, meget, mye, mange* altrettanto bene (*som* quanto).

liketil facile, semplice; (person) affabile, gentile; prep. fino a; **likeut** se: *like* 2.

likevekt equilibrio; (ustabil) bilico; *bringe ut av ~* sbilanciare, far perdere l'equilibrio a; *holde i ~* equilibrare, tenere in bilico; **likevektig** dello stesso peso; (person) equilibrato; ~ *sinn* umore m costante, indole f equilibrata; **likevektslære** statica; **likevektpunkt** punto d'equilibrio.

likevel lo stesso, ciononostante, nondimeno, tuttavia; **likevinklet** equiangolo.

likfarge pallore m cadaverico; **likfarget** livido, smorto, cadaverico (pl.: -ci); **likferd** funerale m, esequie fpl; **likfølge** corteo funebre.

likhet uguaglianza (*for loven* davanti alla legge) parità; (*utseende*) (ras)somiglianza; (*overensstemmelse*) conformità, corrispondenza, analogia; *ha en viss ~ med* ricordare, avere una certa rassomiglianza con; *i ~ med* similmente a, analogamente a; *slående ~* somiglianza impressionante; **likhetsprinsipp** principio d'uguaglianza; **likhetspunkt** punto (tratto, elemento) di somiglianza; punto di paragone; mat. omotetia.

likhus obitorio, camera mortuaria; **likkiste** bara, cassa da morto, feretro; **likklede** lenzuolo funebre, (*over kisten*) coltre f funebre; **likkløkke** rintocco funebre, campana a morto; **likklær** lenzuolo funerario; **liklaken** lenzuolo funerario, sudario; *legge i ~* coprire la salma; **liklukt** odore m di cadavere.

likne, **liknelse**, **likning** se: ligne, lignelse, ligning. **likpreken** orazione f funebre; **likrov** spoliatura f di cadavere; **likrøver** depredatore m di cadaveri; **lik-skjender** profanatore m di cadaveri; **likskjorte** veste f funebre, sudario.

liksom (così) come, come se; al pari di, a guisa di. **liksvop** lenzuolo funerario; **liksyn** autopsia, necropsia; **liksynsmann** medico legale; necroscopo. **likså** se: likeså; **likt** se: lik 3.

liktale elogio funebre; **liktorn**, -tå callo.

likvid liquido, solvente; *likvide midler* liquidi mpl, denaro liquido; ~ *konsonant* consonante f liquida; **likvidere** liquidare; (*drepe også*) F fare fuori; **likvidering** liquidazione f; (*drap*) uccisione f.

likvogn carro funebre, furgone m mortuario.

likør liquore m; **likørfabrikant** fabbricante m, f di liquori, liquorista; **likørglass** bicchierino da liquore.

lilje giglio; **lilje-** gigliaceo; **liljebanneret** il vessillo di Francia; **liljehvit** bianco come un giglio; **liljekonvall** mughetto.

lilla lilla inv.; **lillafarget** color lilla.

lillebror fratellino, fratello minore; **lillefinger** minigolo.

lilleputtstat stato lillipuziano; **lilleslem** (bridge) piccolo slam m inv.

lilleviser lancetta delle ore.

lim colla; **limaktig** colloso, vischioso; **lime** incollare; **limfabrikk** fabbrica di colla; **limfarge** colore m colla; *overstryke med ~* pitturare a tempera; **limkost** pennello da colla; **limpinne** panione m, paniuzza; *gå på limpinnen* cadere nella pania, invischiarsi.

lin lino; **lin-** liniero; **lind** bot. taglio.

lindre alleviare, lenire, mitigare, calmare; addolcire; *lindrende middel* sedativo, calmante m; **lindring** sollievo; conforto; *føle (gi) ~* provare (dare) sollievo.

line (snor) corda, fune f; mar. canapo, gomina; (*tømme*) redine f; (*snøre*) lenza; (*fiskeredskap*) palamite m; *danse (gå) på ~* ballare (camminare) sulla corda; **lineament** lineamento; **linedans** funambolismo; **linedanser** funambolo; **linefiske** pesca al palamite; **liner** transatlantico (pl.: -ci).

linerle zool. ballerina; **linfrø** seme m di lino; **lingarn** filo di lino.

lingvist linguista m, f; **lingvistikk** linguistica; **lingvistisk** linguistico (pl.: -ci).

linjal riga, rigolo.

linje linea; (*skrift-*) riga, rigo; (*jernbane-*) linea (ferroviaria); (*banelegeme, spor*) binario; *rett ~* (linea) retta; *eldre (yngre) ~* (famiglie) ramo primogenito (cadetto); *begynne en ny ~* andare a ca-

po; *passere (være under) linja* (ekvator) passare (essere) all'equatore; *i første ~* in prima linea; *i like ~* in linea diretta; (*opp*) *stille på ~* allineare; *stille i (like) ~ med fig.* mettere allo stesso piano.

linjeavstand interlinea; ~ 1 (2, 3) interlinea semplice (doppia, tripla); **linjepapir** carta a righe.

linjefart mar. servizio regolare; **linjemann** guardalinee m, f; **linjere** rigare; **linjeregiment** reggimento di linea; **linjering** rigatura; **linjeringspapir** falsariga.

linkake pannello di lino; **linklede** panno di lino; **linlaken** lenzuolo di lino; **linlerret** tela di lino; **linmel** farina di semi di lino.

linn delicato, dolce; **linne** (tøvær) disgelo.

linnet biancheria intima; gl. camicia da giorno; **linnetskap** armadio per la biancheria.

linning (hals-) girocollo, collo; (*hånd-*) polsino; (*liv-*) cintura.

linnorm myt. grande serpe, drago(ne) m.

linnsalte salare leggermente; **linnsaltet** leggermente salato; **linnvær** disgelo.

linoleum linoleum m; **linoleumsgulv** pavimento di linoleum; **linolje** olio di lino; **linon** linone m.

linse fys. lente f; anat. cristallino; bot. lente f, lenticchia; **linsedannet** lenticolare; **linseglass** lente f; **linsesuppe** zuppa di lenticchie.

linskav filaccia di lino; **linsømfabrikk** fabbrica di biancheria; **lintråd** filo di lino; **lintøy** biancheria di lino; **linvarer** biancheria fine, tessuti mpl di lino.

lire 1. s. (mynt) lira.

lire 2. v., ~ *av (seg) noe* snocciolare, recitare macchinalmente; (*på piano*) strimpellare.

lire(kasse) organetto, organino (di Barberia); *spille på ~* suonare l'organetto.

lirke intr. v. andarci piano; ~ *ved noe* muovere (toccare) qc. con cautela; tr. v. far passare (entrare) con attenzione (cautela), (*sak*) condurre (portare avanti) cautamente; ~ *noe ut av en* tirar fuori qc. da qn.

lise sollievo.

lisens licenza, autorizzazione f, permesso; *på ~* su licenza; *utstede ~* accordare una licenza; **lisensavgift** canone m; (*til oppfinner*) diritti mpl di brevetto; (*lytter-*) canone di abbonamento radio.

lisitasjon licitazione f; ~ *ved forseglede tilbud* licitazione con offerta a busta chiusa; *sette til ~* dare in licitazione; **lisitere** (bort) dare in licitazione (in appalto a ribasso).

lisse cordoncino; (*tresse*) gallone m, greca; (*kantebånd*) spighetta, fettuccia; (*sko-*) stringa.

lissom, *på ~* per finta, per gioco.

list 1. s. (*sluhet*) astuzia, furberia, scaltrezza; *bruke ~* giocare d'astuzia; *servirsi d'un stratagemma*; *med makt eller med ~* con la forza o con l'insidia.

list 2. (*tre-*) lista; arkit. listello, mondanatura; (*trekk-*) listello parafreddo; (*frise*) fregio.

liste 1. s. lista, nota, distinta, elenco (pl.: -chi).

liste 2. v., ~ *seg* insinuarsi, camminare in punta di piedi; *komme listende* venire (entrare) a passi felpati; ~ (*seg*) *bort* sgattaiolare, uscire in punta di piedi, andarsene alla chetichella; ~ *seg bak på en* prendere qn. alle spalle; *seg inn (ut, opp, ned)* entrare (uscire, salire, scendere) alla chetichella (el. in punta di piedi); ~ *noe ut* far uscire (tirare fuori, estrarre) qc. con cautela; ~ *seg inn på* avvicinarsi furtivamente a; ~ *seg omkring* gironzolare, ronzare intorno (*noe a qc.*).

liste 3. v. (*sette på liste*) elencare; (*forsyne med list*) provvedere con listelli.

listeavstemning scrutinio di lista; **listeforbund** apparentamento; *partier i ~* partiti mpl in liste appa-

rentate; **listefører** responsabile m, f degli elenchi di controllo; **listeføring** compilazione f degli elenchi (delle liste); (**avmerking**) spunta; **listepreis** prezzo di listino; **listevalg** scrutinio di lista.

listig astuto, scaltro, furbo; **listighet** astuzia, scaltrezza, furbizia.

lit 1. (til-) fiducia; *feste ~ til prestare fede a; sette sin ~ til fidarsi di, riporre la fiducia in.*

lit 2. s., *i siste liten* all'ultimo momento.

litani litania, litanie fpl.

lite 1. v., ~ *på* fidarsi di, avere fiducia in, prestare fede a; *varet er ikke til å ~ på* non c'è da fidarsi del tempo.

lite 2. (kvantum) poco; poca roba; ~ *mat* poco da mangiare; ~ *lyst* poca voglia; ~ *penger* pochi soldi; *for ~* troppo poco; *lite eller intet* poco o niente.

liten piccolo, piccino; (ubetydelig) di poca importanza, insignificante; s. se: **lit 2.**; *om en ~ stund* fra poco, a momenti; *gjøre ~* rimpicciolire; *gjøre seg ~* farsi piccolo; **litenhet** piccolezza.

liter litro.

litograf litografo; **litografere** litografare; **litografi** litografia; **litografisk** litografico (pl.: -ci); ~ *anstalt* litografia.

litra (fork.: litr.), **littera** lettera; serie f; **litrabetegnelse** indicazione f di lettera.

litt adj., adv. poco, un po' (di); (*bare*) ~ poco, pochissimo; ~ *sent* un po' tardi; ~ *vann* un po' d'acqua; ~ *etter* poco dopo; ~ *etter ~* poco a poco; piano piano; (*gradvis*) gradatamente; *kom hit ~!* vieni un po' qua!; *om ~ (= kort tid)* tra un po', tra poco; ...*og ~ til...* e il resto!

litterat letterato; **litteratur** letteratura, lettere fpl; **litteraturanmeldelse** recensione f letteraria; **litteraturanmelder** critico letterario; **litteraturfortegnelse** bibliografia; **litteraturhistorie** storia della letteratura (el. letteraria); **litteraturhistoriker** storico (pl.: -ci) della letteratura; **litteraturkritiker** critico (pl.: -ci) letterario; **litteraturkunnskap** letteratura, scienza delle lettere.

litterær letterario; *litterært dannet mann* letterato, uomo di lettere.

liturgi liturgia; **liturgisk** liturgico (pl.: -ci).

liv 1. (tilværelse) vita; *så lenge det er ~ er det håp* finché c'è vita c'è speranza; *dette (det timelige) ~* la vita di questo mondo; *hvis du har ditt ~ kjært se* hai cara la vita; *et ~ etter dette* una vita futura; *det selskapelige ~* la vita mondana; (*skisse*) *etter det virkelige ~*, *tatt ut av livet* (scorcio) di vita reale, colto sul vivo; *få ~* animarsi, prender vita; *få ~ i en (igjen)* rianimare qn.; *holde ~ i* mantenere in vita; *berge ens ~* salvare la vita a qn.; *føre (leve) et hederlig ~* vivere onestamente; *føre et behagelig ~* vivere bene; *leve et kristent ~* vivere da cristiani; *føre et ryggeløst ~* fare una vita sregolata; *gi noe ~* dare vita a qc.; *gi sitt ~ for* dare la vita per; *gjøre seg livet behagelig* spassarsela, rendersi la vita piacevole; *ha ~* essere in vita, avere vita; *late (miste) livet* perdere la vita; *skjenke en livet* dare qn. alla luce; (*spare livet*) fare grazia della vita a qn.; *sette livet til* perire; *ta (plage) livet av en* ammazzare qn.; uccidere qn., togliere la vita a qn.; *ta livet av seg (selv)* togliersi la vita, suicidarsi, uccidersi; *ergre livet av* far morire di rabbia; *stå en etter livet* attentare alla vita di qn., voler qn. morto; *for hele livet* per tutta la vita; *ikke for alt i livet* per nessuna cosa al mondo; *i levende live* me (te, lui etc.) vivo, da vivo; *være i live* essere in vita (el. vivo); *kamp (slåss) på livet* lotta (battersi) a oltranza; *det går på livet løs* ne va della vita; *få (kalle) til live (igjen)*

richiamare alla vita, rianimare; *komme til live (igjen)* rivivere; riprendere i sensi.

liv 2. (livlighet) vita, vivacità; (i bilder o.l.) vivezza; *sette ~ i* animare; *han kan sette ~ i folk* è l'anima della compagnia (dell'impresa ecc.); *det er intet ~ i ham* è senza vita, manca di vivacità; *det er intet ~ i forretningene* gli affari ristagnano; *med ~ og lyst* con grande entusiasmo.

liv 3. (overkropp) busto, torso; (*klær*) corpino, busto; (*midje*) vita, cintola; *holde en (tre skritt) fra livet* tenere qn. a distanza; (*være en hengiven*) *med ~ og sjel* (darsi) corpo e anima (a qn.); *ta (gripe) en om livet* afferrare qn. per la vita; (*legge armen om*) cingere la vita di qn.; *være smal (tynn) om livet* avere la vita sottile; *gå (rykke) en inn på livet* avvicinarsi a qn. a grandi passi; (*truende*) minacciare qn. da vicino; *ville en til livs* perseguitare qn.

liv 4. (underliv) basso ventre m, grembo; *barnet i mors ~* il bimbo nel grembo materno; *fra mors ~* dalla nascita; *ikke ha fått noe i livet* non aver toccato cibo, avere la pancia vuota; *sette noe til livs* divorare qc.

livaktig (som ligner) vivo, somigliante, vivente; (tydelig) chiaro; *det er hans livaktige bilde* è proprio lui, è il suo ritratto vivente; **livaktighet** rassomiglianza impressionante; chiarezza.

livbelte cintura di salvataggio, salvagente m inv.; **livbåt** scialuppa di salvataggio.

live, ~ *opp* (ri)animare; *disse bildene lever opp i salen* questi quadri ravvivano la sala.

livegen servo della gleba; **livegenskap** servitù della gleba; **livfull** vivace, pieno di vita.

livgarde guardia del corpo; **livgivende** vivificante, vivificatore; **livkjole** marsina, frac m inv.

livlege medico di corte, archiatro, archiatra m.

livlig vivace, vivo, (*farge også*) vivido; (*virksomhet*) attivo, intenso; (*handling*) vario, animato; *bli ~* animarsi; ~ *ferdsel* traffico animato (intenso); **livlighet** vivacità, animazione f; (*avveksling*) movimento; (*ildfullhet*) ardore m, fucosità.

livløs senza vita, inanimato; ~ *farge* colore smorto; **livløshet** mancanza di vitalità, assenza di vita; fig. *også*: mancanza di vivacità.

livmor utero; litt. matrice f; **livmorskrefte** cancro uterino.

livnære, ~ *seg* alimentarsi, nutrirsi; mantenersi.

livré livrea; **livrékledd** in livrea.

livredd terrorizzato, morto di paura; **livredning** salvataggio; **livrem** cintola, cintura; **livrente** vitalizio; **livrett** cibo preferito.

livsaften crepuscolo della vita; *i sin ~* al tramonto della sua vita.

livsanskuesse concezione f della vita, visione f di vita; **livsarving** erede m, f diretto (a); *få livsarvinger* assicurare la discendenza.

livsbane carriera; **livsbetingelse** condizione f vitale (el. essenziale per vivere); **livsbilde** quadro di vita reale; **livseleksir** elisir m di lunga vita.

livserfaring esperienza di vita; *min ~* l'esperienza della mia vita.

livsfare pericolo di morte; *være (sveve) i ~* essere in pericolo di vita; **livsfarlig** pericolosissimo; gravissimo, mortale.

livsfilosof filosofo; **livsfilosofi** filosofia (di vita); **livsfjern** astratto, fuori del mondo; **livsforhold** circostanze fpl della vita; **livsfornødenhet** fabbisogno per vivere; necessità vitale.

livsforsikre, ~ *seg* farsi un'assicurazione sulla vita; **livsforsikring** assicurazione f sulla vita; **livsforsik-**

ringspremie premio d'assicurazione sulla vita; **livsforsikringsselskap** compagnia d'assicurazioni sulla vita.

livsfunksjoner funzioni fpl vitali.

livsførsel vita, modo di vivere; (vandel) condotta.

livsgave donazione f tra vivi; **livsgjerning** opera della mia (tua, sua ecc.) vita; **livsglad** amante della vita, allegro, gaio; **livsglede** gioia di vivere; **livsgnist** barlume m di vita.

livshistorie storia della vita; biografia.

livskall vocazione f; **livskilde** fonte f di vita; **livskraft** forza vitale, vitalità; *full av* ~ pieno di vita; **livskraftig** vitale, pieno di forza vitale.

livslede tedio della vita; **livsledsager(ske)** compagno (a) della vita; **livslykke** voglia di vivere; **livsløp** corso della vita.

livsnytelse godimento della vita; **livsoppgave** scopo (compito) della vita; *sette seg noe som* ~ eleggere qc. a scopo della propria vita; **livsopphold** sostentamento, sussistenza; *tjene til sitt* ~ guadagnarsi da vivere.

livspolise polizza d'assicurazione sulla vita.

livsprinsipp principio vitale; **livspust** soffio (el. alito) di vita; **livsrom** spazio vitale.

livssak questione f d'importanza vitale; questione f di vita o di morte; **livsspørsmål** problema m (questione f, quesito) vitale; **livsstilling** posizione f, professione f, stato; **livsstraff** pena di morte, pena capitale; **livssyn** concezione f della vita, visione f di vita.

livstegn segno di vita; **livstid** (periodo di) vita; *for (på)* ~ per tutta la vita, a vita; vita natural durante; **livstrett** stanco di vivere; **livstråd**, *hans* ~ lo stame della sua vita.

livstykke corpetto, corpino; busto.

livsvarig che dura per tutta la vita, a vita; perpetuo, perenne; ~ *fengsel* ergastolo.

livsvarme calore m vitale; **livsvekkende** vivificante, vivificatore, stimolante; **livsverk** opera della mia (tua, sua ecc.) vita, opera fondamentale.

livsviktig vitale, di capitale importanza.

livsytring manifestazione f (segno) di vita.

livsånd spirito vitale; *vekke til live de synkende livs-ånder* ravvivare gli spiriti; **livvakt** guardia del corpo; **livvidde** giro (circonferenza) di vita.

ljom risonanza, rimbombo, rintrono; **ljome** risonare, rimbombare, rintronare.

ljå falce f; *mannen med ljåen* la morte; **ljåorv** manico (pl.: -ci, -chi) di falce.

lo 1. (klede) lanugine f; (tøy) pelo; *mot loen* contropelo; **lo** 2. (el. luv) mar. sopravvento; *ha loen* avere il vento in favore; *holde loen* tenere l'orza; *ta loen fra en* prendere il sopravvento su qn.

lovart mar. lato sopravvento; *til* ~ all'orza; *holde seg til* ~ andare all'orza.

lockout serrata; *bli lockoutet* essere vittima di una serrata; **lockoutvarsel** avviso di serrata.

loco merk. in loco, sul posto; **locosalg** vendita sul posto; **locovare** merce f consegnata sul posto di vendita.

lodd 1. (vekt-, ur-) peso; (-snor) piombo, piombino; mar. scandaglio; *være i* ~ essere a piombo; *ute av* ~ a strapiombo; *være ute av* ~ strapiombare; **lodd** 2. biglietto di lotteria; (skjebne) sorte f; *få noe i sin* ~ avere qc. in sorte; *han har ikke fått den dårligste* ~ non ha avuto la sorte peggiore; *han har vunnet det store* ~ ha vinto il primo premio; fig. ha vinto un terno al lotto; *falle i ens* ~ toccare a qn., toccare in sorte a qn.; *det er falt i min* ~ ... la sorte ha voluto che io... (+ konj.).

lodde 1. s. zool. sp. di malloto.

lodde 2. v., ~ *ut* mettere a sorteggio.

lodde 3. (måle) verificare col piombino; verificare l'appiombo; mar. scandagliare.

lodde 4. v. tekn. saldare; **loddeapparat** mar. scandaglio; **loddebolt** saldatoio; **loddelampe** saldatrice f; **loddemetall**, -middel lega per saldare, saldatura. **loden** villosa (også bot.), peloso; (dunet) laniginoso.

loddetinn saldatura di stagno, stagno per saldare; **loddevann** acido per saldare; **loddning** (måling) verifica dell'appiombo; mar. scandaglio (og fig.); tekn. saldatura; **loddkast** mar. scandaglio; **lodd-kasting** tiro a sorte, sorteggio; **loddline** filo a piombo; mar. sagola dello scandaglio.

loddrett verticale, perpendicolare; adv. også: appiombo; ~ *stilling* posizione f verticale, verticalità; **loddseiddel** biglietto di lotteria; **loddskudd** mar. scandaglio; **loddssnor** filo a piombo; **loddtrekning** estrazione f a sorte, sorteggio.

loff pane f bianco; **loffe** andare mendicando, vagabondare, cercare avventure erotiche; mar. andare all'orza; **loffen**, *gå (være) på* ~ se: loffe; **loffer** mendicante m, vagabondo.

loft (hus-) solaio, soffitta; **lofts-** di soffitta; **lofts-etasje** solaio, piano sottotetto; **loftskammer** stanza di soffitta; **loftsluke** imposta (apertura) che conduce al solaio; **loftsrom** abbaino; **loftsværelse** camera a mansarda, camera sottotetto.

logaritme logaritmo; **logaritmeregning** calcolo logaritmico; **logaritmetabell** tabella dei logaritmi.

logg mar. solcometro; **loggbok** libro di bordo; **logge** misurare la velocità di una nave; (mast) inclinare indietro; **loggmaskin** solcometro; **loggline** sagola del solcometro.

logiker logico (pl.: -ci), ragionatore m; **logikk** logica; *stridende mot all* ~ illogico, contrario alla logica; **logisk** logico (pl.: -ci).

logre scodinzolare; dimenare la coda (*til, for* davanti a); ~ *for en* fig. lisciare, adulare qn.; **logring** scodinzolio; fig. adulazione f interessata.

lojal leale (*mot* verso, nei confronti di); **lojalitet** lealtà.

lokal- locale; **lokalbane** ferrovia locale; **lokalbedøve** praticare un'anestesia locale; **lokalbedøvning** anestesia locale.

lokale locale m; (sal) sala, salone m; (butikk) negozio; (kontor) ufficio; **lokalisere** localizzare; **lokalitet** località; **lokalkjent** pratico del luogo; **lokal-kunnskap** conoscenza (el. pratica) del luogo; **lokal-nett** rete f urbana (el. locale); **lokalpatriot** campanilista m, f; **lokalpatriotisme** campanilismo; **lokal-tid** ora locale; **lokalto** treno locale; **lokaltrafikk** traffico locale.

lokk 1. (dekke) coperchio; **lokk** 2. (hår-) ricciolo, ciocca; *falle i lokker* arricciarsi, inanellarsi.

lokke (friste) allettare, adescare; (*kalle på*) chiamare; *la seg* ~ *av en* farsi (lasciarsi) tentare da qn.; ~ *til seg* attirare, attrarre; (fugler) uccellare; ~ *hunnen* (hanfugl) chiamare la femmina; ~ *noe fra en* carpire qc. a qn.; ~ *i bakhold* attirare in un'imboscata; ~ *en til å...* persuadere qn. (con belle parole) a...; ~ *noe ut av en* spillare qc. a qn.

lokkefugl uccello da richiamo; fig. adescatore m, adescatrice f; **lokkemat**, -middel zimbello, esca; allettamento; **lokkende** allettante, attraente, seduttore; **lokkepipe** richiamo, pispola; **lokketone** richiamo; allettamento.

lokomobil locomobile f; **lokomotiv** locomotiva, locomotore m, locomotrice f; **lokomotivfører** macchi-

nista m, f; **lokum** gabinetto, ritirata.
lom zool. strolaga, colimbo; (åre-) manico (pl.: -ci, -chi); **lombardisk** lombardo.
lomme tasca; *betale av sin egen* ~ pagare di tasca propria; *putte (stikke) noe i lommen* intascare qc. (og fig.); *ha en i sin* ~ avere qn. in pugno; *være i lommen på en* essere succubo di qn.
lomme- da tasca; tascabile; **lommebok** (notis-) taccuino, notes m inv.; (penge-) portafoglio; **lommeformat**, i ~ (formato) tascabile; **lommekniv** temperino.
lommekompass bussola tascabile; **lommelerke** borraia; **lommepenger** denaro per le piccole spese; spiccioli; mancia; **lommerusk** rimasuglio mpl (in fondo alle tasche); **lommelagskip** mar. corazzata tascabile.
lommetyv borsaiolo; tagliaborse m inv.; **lommetyveri** borseggio; *begå (et)* ~ borseggiare; **lommeterk** le fazzoletto; **lommeubåt** sommergibile m tascabile; **lommeur** orologio da tasca; **lommeutgave** edizione f tascabile.
londoner, **londoner-**, **londonsk** londinese s m, f og adj.
longobardisk longobardo.
looping looping m inv., gran volta.
loppe 1. s. pulce f; **loppe** 2. v. spulciare; ~ *seg* spulciarsi; ~ *en for penger* spillare denaro a qn.; ~ *en* (i spill) ripulire le tasche a qn.
lorgnett occhiali mpl a molla, pince-nez m inv.; (stang-) occhialeto, occhialino.
lort sterco, F cacca, merda; **lortet** sozzo, lurido.
los 1. (jakt) latrati mpl; *få* ~ sentire l'odore di selvaggina.
los 2. mar. pilota m; **losbåt** pilotina; **lose** pilotare, guidare; **losflagg** bandierina del pilota (a bordo); **losing** pilotaggio.
losje palco (pl.: -chi); **losjeplass** (posto in) palco; **losjerad** balconata; **losjere** alloggiare; **losjerende** inquilino, pensionante m, f; ospite m, f.
losji alloggio; *bestille* ~ prenotare una camera; **losjhus** pensione f; camere fpl ammobiliate.
loslitt liso, consumato; *loslitte argumenter* argomenti mpl triti.
losoldermann capo pilota; **lospatent** brevetto di pilota; **lospenger** diritti mpl di pilotaggio.
loss, *kaste* ~ mollare gli ormeggi; *kast* ~! molla!
losse scaricare; **lossearbeider** scaricatore m, portuale m; **lossebom** mar. picco di carico; **losseplass** mar. banchina (porto) di scarico; **lossepram** chiatta; **losing** scarico, sbarco.
lostjeneste servizio di pilotaggio; **lostvang** obbligo di pilotaggio; **losvesen** servizio di pilotaggio.
lott (andel) quota, lotto, parte f.
lotteri lotteria; *spille i et* ~ partecipare a una lotteria; *trekke lotteriet* estrarre i numeri della lotteria; *lotteriet trekkes i morgen* l'estrazione avrà luogo domani; **lotterigevinst** premio di lotteria; **lotto** lotto; tombola; *spille* ~ giocare al lotto (a tombola); **lottobrikke** cartella; numero della tombola.
lotus bot. loto.
lov 1. (løyve) permesso, (frihet også) licenza; *få (ha)* ~ *til* ottenere (avere) il permesso di; *gi en* ~ *til noe* permettere qc. a qn.; *det har man ikke* ~ *til* (ciò) non è permesso.
lov 2. (ros) lode f; (skussmål) reputazione f.
lov 3. jur. legge f; (-samling) codice m; *gi (utstede)* *lover* creare (emanare) leggi, legiferare; *etter (ifølge)* *loven* secondo la legge, a norma di legge, a termini di legge; *etter* ~ *og dom* giudizialmente; *uten* ~ *og dom* senza giudicato, arbitrariamente; *bli til*

~ passare a legge; *gjøre seg noe til en* ~ farsi un dovere di qc.

lovanvendelse applicazione f della legge; **lovbefalt** (-bestemt) prescritto dalla legge; **lovbestemmelse** disposizione f di legge; **lovbok** codice m.

lovbrudd infrazione f alla legge, violazione f della legge; **lovbryter** trasgressore m della legge; **lovbud** prescrizione f della legge; **lovbundet** fissato dalla legge; regolare.

love 1. v. (prise) lodare; ~ *og prise Herren* lodare e glorificare il Signore; se også: Gud.

love 2. v. (gi løfte) promettere (*med hånd og munn* solennemente); ~ *seg noe* ripromettersi qc.; ~ *seg bort (ut)* impegnarsi, prendere un impegno; *jeg skal* ~ *for at jeg...* ti (Le, vi) prometto che....

love 3. s., *på tro og* ~ in buona fede; *erklæring på tro og* ~ dichiarazione sull'onore.

lovende promettente; *lite* ~ che dà poca speranza; *være (meget)* ~ promettere bene (*molto*).

lovendring emendamento, modifica di una legge; (i forening) modifica degli statuti.

lovfeste statuire con legge; **lovforbedring** riforma di una legge; (-endring) emendamento; **lovforklaring** interpretazione f delle leggi; **lovformelig** legale, conforme alla legge; adv. også: in forma legale; **lovforslag** disegno di legge; **lovfortolker** interprete m, f di una legge.

lovgivende legislativo; **lovgiver** legislatore m; **lovgivning** legislazione f; (= lover) legge f; **lovgivningsmakt** potere m legislativo.

lovgyldig legale, valido; **lovgyldighet** legalità, validità; **lovhemlet** legale; **lovhemmel** titolo legale; *med hvilken* ~? in base a quale titolo legale?

lovkunnskap conoscenza delle leggi; **lovkyndig** legista m, f; che conosce le leggi; **lovkyndighet** conoscenza delle leggi; (vitenskapen) giurisprudenza.

lovlig (rettmessig) legittimo; (lovhemlet) legale; *gjøre* ~ legalizzare; *gå i* ~ *ærend* accudire ai propri affari; *den er* ~ *stor* è un po' troppo grande, è fin troppo grande; *avgjørelsen kommer* ~ *sent* la decisione giunge alquanto tardi; **lovlighet** legittimità, legalità.

lovlydig ossequente alle leggi; **lovlydighet** osservanza delle leggi; **lovløs** senza legge, anarchico (pl.: -ci); (ulovlig) illegale; se også: **lovstridig**; **lovløshet** anarchia; **lovmessig** legale; regolare.

lovord (parole di) lode f; elogio, encomio.

lovott muffola (di lana).

lovovertrædelse infrazione f di una legge, reato; **lovovertræder** trasgressore m, contravventore m; **lovparagraf** articolo di legge.

lovprise lodare, elogiare, glorificare, inneggiare a; **lovpris(n)ing** lode f, elogio, glorificazione f.

lovsamling raccolta di leggi, codice m.

lovsang inno celebrativo, encomio, cantico; gl. lauda.

lovskraft forza della legge; (*ennå*) *ha* ~ essere in vigore; *gi noe* ~ sancire qc.; **lovspråk** linguaggio giuridico; **lovsted** articolo di legge; **lovstridig** contrario alla legge, illegale; **lovstridighet** illegalità.

lovsynge cantare lodi a; **lovtale** elogio, discorso laudativo, (høytidelig) encomio, (overdreven) panegirico (pl.: -ci); *holde* ~ *over* fare l'elogio di, (overdreven) intessere un panegirico attorno a; **lovtaler** chi fa l'elogio (di), lodatore m.

lovtidende la Gazzetta Ufficiale; **lovtrekker** leguleio, azzecagarbugli m inv.; **lovutkast** progetto di legge; **lovuttrykk** termine m di procedura; **lovverk** codice m, (corpo di) leggi fpl.

lubben paffuto, grassottello, grassoccio.

ludder sgualdrina, puttana, baldracca.

lue 1. (hue) berretto, (småbarns-) cuffia.

lue 2. (ild) fiamma, vampa, fuoco (pl.: -chi); *stå i lys* ~ essere tutto (a) in fiamme; *gå opp i luer* esser preda delle fiamme.

luffe zool. pinna.

luft aria; litt. etere m; *den friske* ~ l'aria aperta, l'aria fresca; *han kan ikke få* ~ soffoca; *gi (sin misnøye)* ~ dare sfogo (al malcontento); *gi sin harme* ~ manifestare la propria indignazione; *gi sine følelser* ~ sfogarsi; *jeg må ha* ~ ho bisogno d'aria; (*opp, oppe*) *i lufta* in aria, nell'aria, per aria; in alto, in cielo; *slå i lufta* affannarsi inutilmente; *springe (sprenge) i lufta* saltare (far saltare) in aria; *det ligger i lufta* è nell'aria; *det svever i (er grepet ut av) løse lufta* senza fondamento, è inventato di sana pianta.

luftangrep attacco (pl.: -chi) aereo; **luftart** qualità d'aria, gas m inv.; **luftavkjøl(e)t** raffreddato ad aria; a raffreddamento ad aria; **luftavtrekk** sfiatatoio, (canale m di) aerazione f.

luftballong pallone aerostatico; **luftbane** (taubane) teleferica, funivia; **luftbefordring** trasporto aereo; **luftbelte** strato d'aria; **luftblære, -boble** bolla d'aria; **luftbru** ponte m aereo; **luftbuss** aerobus m inv.; **luftbøsse** fucile m ad aria compressa.

luftdrag corrente f d'aria; tiraggio; **luftdyktig** atto alla navigazione; **luftdyktighet** (stato di) navigabilità; **luftdåp** battesimo dell'aria.

lufte, ~ (*ut*) aerare, arieggiare, ventilare; ~ *seg* prendere aria; **luftegård** cortile m (fengsel o.l.) cortile di passeggio.

luftfart aviazione f, aeronautica, navigazione f aerea; **luftfartsdirektorat** direzione f dell'aeronautica; **luftfartselskap** compagnia di navigazione aerea; **luftfartsutstilling** mostra aeronautica; salone m dell'aviazione; **luftflåte** flotta aerea.

luftforandring cambiamento d'aria; **luftforbindelse** comunicazione f aerea; **luftformig** aeriforme, gassoso; **luftfornyse** aerazione f; ventilazione f; **luftfornyer** aeroforo; **luftforsvar** difesa aerea; aeronautica militare, forza aerea; **luftfotografi** aerofotografia.

lufthavn aeroporto; **lufthull** spiraglio, sfiatatoio; presa d'aria; (flyging) vuoto d'aria.

luftig arioso, (lett også) aereo; **luftighet** ricchezza d'aria; (letthet) leggerezza; **lufting** aerazione f, ventilazione f.

luftkabel cavo aereo.

luftkammer camera d'aria; **luftkamp** combattimento aereo; **luftkanal** canale m d'aerazione; manica a vento; (gruve) pozzo di ventilazione; **luftkartlegging** rilievo cartografico aereo; **luftkastell** castello in aria; *bygge luftkasteller* fare castelli in aria.

luftlag strato d'aria; **luftledning** filo aereo; **luftlære** aerologia; **luftmaske** maglia catenella.

luftmengde quantità d'aria; **luftmotstand** resistenza dell'aria; **luftmåler** aerometro.

luftning soffio d'aria, alito di vento; *det er en liten* ~ c'è un po' d'aria.

luftperspektiv prospettiva aerea; **luftpost** posta aerea; *med* ~ per posta aerea; **luftpumpe** pompa pneumatica; **luftpute** cuscino pneumatico.

luftreise viaggio in aereo; tragitto aereo; **luftrom** spazio aereo; **luftrote** linea aerea; percorso aereo; **lufttrør** condotto per l'aria; mar. manica a vento; anat. trachea; **lufttrørs-** tracheale; **lufttrørsbetennelse** tracheite f; **lufttrørnitt** tracheotomia; **luftrot** radice f aerea.

luftseilas navigazione f aerea; **luftselskap** compa-

gnia aerea; **luftskifte** ventilazione f, ricambio dell'aria; **luftskip** aeronave f; dirigibile m; **luftskipper** aeronauta m; **luftskyts** artiglieria antiaerea; **luftslange** manichetta; (bil o.l.) camera d'aria.

luftspeiling miraggio; **luftstridskrefter** mezzi mpl militari aerei, forza aerea; **luftstrøm** corrente f atmosferica, corrente d'aria; **luftsvingning** vibrazione f d'aria; **luftsyk, være** ~ soffrire di mal d'aria; **luftsyke** mal d'aria; baropatia; **luftstøyle** colonna d'aria.

lufttett ermetico (pl.: -ci), a tenuta d'aria, impermeabile; **lufttilførsel** immissione f d'aria; presa d'aria; **lufttom** privo d'aria; **lufttomt rom** spazio vuoto, vuoto; **lufttomhet** vuoto, vacuo.

lufttransport trasporto aereo; **lufttrafikk** traffico aereo; **lufttrykk** pressione f atmosferica.

lufttørket essiccato all'aria.

luftvei, sende noe luftveien spedire qc. per via aerea; **luftveiene** anat. le cavità che portano l'aria ai polmoni; **luftventil** valvola per l'aria, valvola di sfogo.

luftvern difesa contraerea; **luftverns-** contraereo, antiaereo; **luftvernsbatteri** batteria (contraerea).

lugar cabina.

lugg ciuffo di capelli; **lugg** tirare i capelli a.

lugger mar. sp. di veliero.

luke 1. s. (åpning) finestrino, sportello; (skips-) boccaporto; (lem) imposta; mar. serrata; (avstand) intervallo, spazio; (billett-) sportello, botteghino.

luke 2. v. sarchiare, diserbare; **lukejern** sarchiello, zappetto; **lukekone** sarchiatrice f; **luking** sarchiatura, diserbo.

lukke chiudere (*i lås* a chiave), serrare; ~ *døra etter en* chiudere la porta alle spalle di uno; ~ *døra etter seg* tirarsi dietro la porta; ~ *døra for en* (stenge ute) chiudere la porta in faccia a uno; ~ *igjen* (ri)chiudere; ~ *inn* far entrare, aprire la porta a; ~ *inne* rinchiudere; ~ *opp* aprire; ~ *ut* far uscire, aprire la porta a; ~ *ute* lasciar fuori, tener la porta chiusa a.

lukkemekanisme congegno di chiusura.

lukket chiuso, serrato; *for lukkede dører* a porte chiuse; *holde ~ om søndagen* chiudere (al)la domenica; *i ~ kar* in recipiente chiuso; ~ *vogn* carrozza chiusa (el. coperta).

lukkøye, Ole ~ Mago Sabbiolino.

lukning chiusura, (teater o.l.) riposo; **lukningstid, ved** ~ alla chiusura; **lukningsvedtekter** regolamenti mpl di chiusura (dei negozi ecc.).

lukrativ lucrativo, lucroso; **lukrere**, ~ *av (på, ved)* trarre profitto da.

luksurøs (flott) lussuoso; di lusso; (overdådig) sontuoso; skal i foregående betn. egtl. hete: **luksuøs**; (vellystig) lussurioso; **luksus** lusso; sontuosità; **luksus-** di lusso; **luksusartikkel** articolo di lusso; **luksuskvinne** donna abituata al lusso; neds. femmina di lusso; **luksussskatt** imposta sui generi voluttuari.

lukt 1. adv., *like* ~ *i helvete* dritto (dritto dritto, direttamente) all'inferno.

lukt 2. s. (sans) olfatto, odorato; (dyr) fiuto; (av noe) odore m; (behagelig) profumo; litt. olezzo; *ha en fin* ~ avere l'olfatto fine; (om dyr) avere un fiuto finissimo; *god (dårlig)* ~ buon (cattivo) odore.

lukte (kjenne lukt) sentire l'odore di, odorare; fig. fiutare, subodorare; (gi lukt) avere odore, odorare, sapere di; *kan du ~ det* ne senti l'odore?; *ikke kunne* ~ non avere olfatto (el. naso); ~ *godt* profumare; ~ *vondt* puzzare; ~ *behagelig (liflig)* esa-

lare un buon profumo; ~ *avskyelig* emanare un puzzo nauseabondo; *det lukter ikke av* non ha odore; ~ *av munnen* avere l'alito cattivo; *her lukter tjære* c'è odore di catrame; ~ *av tobakk* sapere di tabacco; *det lukter brent (svidd)* si sente odore di bruciato; *det lukter så innestengt (kvalmt)* her questa stanza sa di chiuso.

lukteflaske (med salt) flacone m di sali.

luktende (vel-) odoroso, profumato; (ille-) maleodorante; **luktenerve** nervo olfattivo; **lukteorgan**, **-redskap** organo olfattivo; **luktesans** (senso dell')olfatto, odorato; **luktfri** inodore, inodoro; *gjøre* ~ deodorare; **luktløs** senza odore.

lukullisk luculliano; adv. sontuosamente.

lulle, ~ (*for et barn*) ninnare (un bambino); ~ *i søvn* addormentare.

lummer soffocante, afoso; *det er lummert* c'è afa; **lummerhet** afa.

lumpe 1. s. (potet-) focaccetta di patata.

lumpe 2. v. prendere in giro, ingannare; **lumpen** villano, indegno; (ussel) meschino; ~ *fyr* individuo spregevole; **lumpenhet** villania, bassezza.

lumsk subdolo, insidioso, perfido; traditore; **lumskhet** perfidia.

lun tiepido, calduccio, piacevole; (person) affabile, gentile; *her er det lunt* qui c'è un bel calduccio; *ligge lunt til* stare al riparo del vento.

lund boschetto.

lune 1. v. (varme) scaldare, intiepidire; (gi ly) dare riparo, proteggere (dal freddo); **lune** 2. s. (sinnstemning) umore m; (humor) spirito, umorismo; (grille) luna, ticchio, capriccio; *være i godt* ~ essere di buon umore; **lunefull** lunatico (pl.: -ci), di umore mutevole; **lunefullhet** stravaganza, bizzarria (di carattere), mutevolezza d'umore.

lunge polmone m; *skrike for fulle lunger* gridare a pieni polmoni; **lungebetennelse** polmonite f; **lungelapp** lobo del polmone; **lungemos** polmone m tritato; **lunger** (i en by) zone fpl verdi; **lungesekk** pleura.

lungespiss punta del polmone; **lungesykdom** malattia (el. affezione f) polmonare; **lungetuberkulose** tubercolosi f polmonare; **lungevev** med. tessuto polmonare.

lunhet tepore; fig. affabilità, gentilezza, umorismo.

lunk calore m leggero, calduccio; *en liten ~ på peisen* un po' di fuoco nel caminetto; **lunke** 1. scaldare un po'; ~ *på kaffen* scaldare il caffè; **lunke** 2. (avsted) camminare pian piano; **lunken** tiepido (og fig.); **lunkenhet** tiepidezza.

lunsj colazione f.

lunte 1. s. miccia; *lukte lunta* fiutare l'inganno, avere sentore di qc.; **lunte** 2. v. trotterellare (også person); **luntebøsse** fucile m a miccia; **luntegrav** piccolo trotto.

lupe lente f d'ingrandimento.

lur 1. m. mus. corno (vichingo); **lur** 2. adj. furbo, astuto; ~ *maler (rev)* furbacchione m, volpone m.

lur 3. *ligge (sitte, stå, være) på* ~ stare in agguato, appostarsi; *stille (sette) på* ~ mettere in appostamento.

lur 4. s. (søvn) sonnellino; fam. pisolino; (middags-) siesta, sonnellino pomeridiano; *få (ta) seg en (liten)* ~ fare (schiacciare) un pisolino.

lure (lytte) ascoltare (ved dørene dietro le porte); (i bakhold) essere in agguato; (småsove) dormicchiare, sonnecchiare; (bedra) ingannare, imbrogliare; ~ *på spiare*; *jeg lurer på hvorfor* mi domando perché; ~ *seg til noe* ottenere con raggiri; ~ *seg til å gjøre noe* fare qc. di nascosto; ~ *seg fra noe* riuscire a sottrarsi a qc..

lurendreier imbroglione, volpone m; **lurendreieri** imbroglio, raggiro; **lurifaks**, **luring** volpone m, furbacchione m, imbroglione m; se ellers: **lurendreieri**.

lurv (hårtjafs) cernocchio; (person) straccione, poveraccio; (usling) vigliacco (pl.: -cchi); **lurvet** cencioso, malandato, sudicio, (på håret) scarmigliato; fig. gretto; **lurvethet** cattivo stato, squallore m; fig. grettezza.

lus pidocchio; *befengt med* ~ pidocchioso; **lusen** (knuslet) spilorcio; **lusenhet** (knusling) spilorceria; **luset** pidocchioso; se også: **lurvet**.

lusing ceffone m.

luske (et sted hen) andare furtivamente; (omkring) gironzolare; ~ *omkring noe* aggirarsi attorno a qc.; ~ *av* andarsene alla chetichella, (slukket) andarsene con la coda tra le gambe; *komme luskende* venire furtivamente; **lusking** mene fpl; brighe fpl; (spioneri) (lo) spiare.

lut 1. adj. curvo, piegato; adv. molto; ~ *doven* pigriissimo; *være lut (a) lei noe* essere arcistupo di qc.

lut 2. s. ranno, liscivia; *gå for ~ og kaldt vann* essere trascurato (negletto); **lutaske** ceneraccio; **lutdown** poltrone, estremamente pigro.

lute (legge i lut) ammolare nel ranno; (fisk) ammolare nella soda; (med hodet) abbassare la testa, tenere la testa bassa; ~ *fram* sporgere, pendere, (helle utover) strapiombare; ~ *ut over noe* sporgere su qc.

lutefisk stoccafisso ammollato nella soda.

lutfattig poverissimo, povero in canna.

lutheraner, **lutheransk**, **luthersk** luterano; *den lutherske kirke* la chiesa luterana.

luting (med lut) lisciviatura; **lutre** purificare.

lutt liuto; **lutfabrikant** liutaio.

lutter tutto, puro; *av ~ misunnelse* per pura invidia; ~ *unge mennesker* giovanissimi mpl; *være ~ øre* essere tutt'orecchi.

luven, *ta ~ fra en* avere la meglio (prevalere) su qn.

ly ricovero, riparo; *søke ~* cercare riparo; *i ~ av* al riparo di; *bringe (være) i ~* mettere (essere) al riparo (*for da*); *komme seg i ~ for regnet* ripararsi dalla pioggia; *krype i ~* mettersi al riparo.

lyd rumore m, (stemme, tone) suono; *gi en ~ fra seg* emettere un suono; *ikke gi en ~ fra seg* (person) non farsi sentire, non proferire parola; *slå til ~ for noe* farsi portavoce di qc.

lydbetegnelse indicazione f dei suoni; se: **lydtegn**; **lydbølge** onda sonora; **lydbøye** boa sonora (el. a campana, a fischio); **lydbånd** nastro magnetico; (på film) colonna sonora.

lyddannelse formazione f dei suoni; **lyddempende** che isola acusticamente; **lyddemper** mus. sordina; tekn. silenziatore m; **lyddetektor** rivelatore m di suoni.

lyde 1. (høres) s(u)onare (*hult, vakkert, sprukket* vuoto, bene, fesso); *udirsi*; *det lyder ennå i ørene mine* mi risuona ancora nelle orecchie; *dommen lyder på fem års fengsel* la condanna è di cinque anni di carcere; ~ *på navn* essere nominativo.

lyde 2. (adlyde) ubbidire (*en qn.*, a qn.; *noe a qc.*); ~ *et navn* rispondere a un nome.

lydfilm film m inv. sonoro; **lydforandring** mutamento fonetico; **lydforbindelse** combinazione f di suoni.

lydforhold (i lokale) acustica; **lydforsterker** amplificatore m; **lydfysiologi** (fisiologia) fonetica.

lydhull (violin) foro di risonanza, (taglio a) effe f; (gitar o.l.) rosa (di risonanza); **lydhør** dall'udito fine; fig. attento, sensibile; *være ~* udire chiara-

mente; ascoltare con attenzione (interesse ecc.); **lydhørhet** udito fine; attenzione f; sensibilità.
lydig ubbidiente (*mot* a); **lydighet** docilità; *vise ~ ubbidire*.
lydisolasjon isolamento acustico; **lydisolerende**, ~ *stoff* isolante m acustico.
lydkasse cassa armonica (el. di risonanza).
lydlære acustica; (*språk*) fonetica.
lydløs silenzioso; (*taus*) muto; (*sakte*) senza rumore; **lydløshet** silenzio; silenziosità; assenza di rumore; **lydløst** senza rumore, silenziosamente.
lydmetode metodo fonetico; **lydmur** muro del suono; *gå gjennom lydmuren* infrangere il muro del suono; **lydmåler** fonometro.
lydopptak registrazione f dei suoni (el. fonografica); **lydord** onomatopea; **lydovergang** mutamento fonetico; **lydpotte** marmitta; **lydrike** stato vassallo.
lydskrift scrittura fonetica, trascrizione f fonetica (fonematica); **lydstyrke** intensità sonora, volume m del suono; **lydsvingning** vibrazione f sonora; **lyd-system** sistema m fonetico.
lydtegn simbolo fonetico; **lydtett** isolato acusticamente.
lykke felicità; (*hell*) (buona) fortuna; (*heldig utfall*, *framgang*, *bifall*) successo; (*tilfelle*) caso; *lykkens yndling* beniamino della sorte; *lykkens sendebud* messaggero di buon augurio; *god ~!* buona fortuna!; (*ønske*) ~ *på reisen* (augurare un) buon viaggio; *lykken vender seg* la fortuna muta; *det var en Guds ~* *at* fu una vera fortuna che; *lykken er bedre enn forstanden* ho (hai ecc.) più fortuna che giudizio; *bringe ~* portare fortuna; *forsøke sin ~*, *friste lykken* tentare la sorte; *gjøre ~* avere successo, riuscire, fare fortuna; *gjøre stormende ~* avere un successo strepitoso; *gjøre sin ~* fare la propria fortuna; *prøve å gjøre sin ~* cercare fortuna; *ha lykken med seg* avere fortuna; *på ~* *og fromme* a casaccio; ~ *til!* auguri!; *til ~!* congratulazioni!; *ønske til ~* congratularsi con.
lykkebringer portafortuna m inv.; **lykkedyr** portafortuna m inv.; **lykkefølelse** senso di felicità.
lykkehjul ruota della fortuna; **lykkejeger** avventuriero m; cacciatore m di dote; arrivista m, f.
lykkelig felice; (*gunstig*) fortunato, favorevole; *en ~ dag* una giornata felice; *leve ~* vivere felice (felici); *gjøre ~* rendere (fare) felice; ~ *reise!* buon viaggio!
lykkeridder avventuriero, cavaliere m d'industria.
lykkes riuscire; *planen lyktes* il piano è riuscito; *alt ~ for ham* riesce in tutto, ha successo in tutto; *intet (vil) ~ for meg* non me ne va bene una; *det lyktes meg å* sono riuscito a.
lykkeskilling moneta portafortuna; **lykkestjerne** buona stella; **lykkestreiff** colpo di fortuna.
lykksalig beato, felice; **lykksaliggjøre** fare felice (beato), colmare di felicità; **lykksalighet** beatitudine f, felicità.
lykkønske congratularsi (felicitarci, rallegrarsi) (*en* con qn.); **lykkønskning** congratulazioni fpl, felicitazioni fpl, rallegramenti mpl (*med per*); **lykkønskningbrev** lettera di congratulazioni.
lykt lanterna; (*på stang*) lampione m; (*skips-*) fanale m; (*bil-*) faro; *lete med lys og lykte etter noe* cercare qc. col lanternino; **lyktearm** braccio di lanterna; **lyktemann** fuoco (pl.: -chi) fatuo.
lykteskinn chiarore m (luce f) di lanterna; **lyktestolpe** palo di lampione; *henge (klynge) opp i lyktestolpen* impiccare al lampione; **lyktetenner** lampionaio.
lymfe linfa; **lymfe-** linfatico (pl.: -ci).
lyn (glimt) lampo, baleno (også fig.); (*strålen*)

fulmine m, folgore f; *lynet har slått ned (i)* il fulmine è caduto (su); *rammet av lynet* colpito dal fulmine; (fig.) fulminato, folgorato; *som ~ fra klar himmel* come fulmine a cielo sereno.
lynangrep attacco fulmineo; **lynaveleder** parafulmine m inv.
lynche linciare; **lynching** linciaggio; **lynchjustis** legge f del linciaggio (el. di Lynch).
lyne lampeggiare; *det lyner* lampeggia; *hans øyne lynte* i suoi occhi mandavano lampi; **lynende** fulminante, folgorante; *et par ~ øyne* uno sguardo fulminante; *i en ~ fart* con la velocità di un fulmine, in un baleno; ~ *intelligent* intelligentissimo.
lyng erica; **lyngbakke** pendio coperto d'erica; **lynggrodd** coperto d'erica; **lyngkost** granata d'erica.
lynglimt baleno; **lyngmo** brughiera; **lynild** bagliore m di lampo; **lynkrig** guerra lampo.
lynne indole f; mentalità; animo; temperamento.
lynnedslag caduta di un fulmine; colpo di fulmine; **lynslått** fulminato, folgorato; **lynsmar** fulmineo; **lynstråle** fulmine m, saetta; **lyntog** (treno) rapido; **lyntokt** incursione f lampo.
lyr zool. pollak (pollachius).
lyre lira; **lyreformig** a forma di lira; **lyrikk** (poesia) lirica; **lyriker**, **lyrisk** lirico (pl.: -ci).
lys 1. (*mots. mørke*) luce f; fig. (også person) lume m; (*skjær*) chiarore m, lume m; *det går et ~ opp for meg* si fa luce nella mia mente; *kaste ~ over* far luce su; *føre en bak lyset* ingannare (raggirare, abbindolare) qn.; *jeg lar meg ikke så lett føre bak lyset* non ci casco tanto facilmente; *se alt i det beste ~* vedere il lato migliore in tutte le cose; *se noe i dets rette ~* vedere qc. nella sua vera luce; *se noe i et ugunstig ~* vedere qc. in una luce sfavorevole; *stå i lyset for en* fare ombra a qn.; *stille noe i et (u)gunstig ~* presentare qc. in una luce (s)favorevole; (*fram*) *stille noe i et falskt ~* presentare qc. sotto una falsa luce; *mot lyset* controluce.
lys 2. (*lysende legeme*) lume m; (*voks-*) candela; (*tent*) luce f; (*belysning*) illuminazione f; *tenne (slukke) lyset* accendere (spegnere) la luce (la lampada, la candela); *ha ~ og brensel* avere luce e riscaldamento; *ha fritt hus og ~* avere alloggio e luce gratis; *sette sitt ~ under en skjeppe* mettere la fiaccola sotto il moggio; *arbeide i kunstig ~* lavorare alla luce artificiale.
lys 3. (*signal*) luce f; *grønt ~*, *rødt ~* il verde, il rosso (del semaforo).
lys 4. adj. luminoso, chiaro; (*åndelig klar* også) lucido; (*hår*) biondo; (*munter*) allegro; *gjøre ~* rischiarare; *det begynner å bli lyst* comincia a fare chiaro (el. giorno); *det er lyst (i værelset)* (dags-lys) la stanza è luminosa, (*kunstig*) la stanza è ben illuminata; *her er ikke lyst nok* qui non c'è abbastanza luce; *lyse forhåpninger* luminose speranze; *lyst hode* mente f lucida; ~ *stemme* voce acuta; (*gutt, kastrat*) voce bianca; *se lyst på noe* vedere il lato buono (positivo) di qc.
lysalv elfo benefico (pl.: -ci); **lysanlegg** impianto d'illuminazione elettrica; **lysavgift** tariffa della luce elettrica; **lysavis** giornale m luminoso.
lysbilde diapositiva; *foredrag med lysbilder* conferenza con diapositive; **lysbildeapparat** proiettore m (di diapositive); **lysbombe** bomba illuminante.
lysbrytende rifrattore; **lysbrytning** rifrazione f.
lyse 1. (*skinne*) splendere, rilucere, brillare; ~ *opp (i værelset)* illuminare (la stanza); *gleden lyser (ut) av hans øyne* i suoi occhi splendono di gioia; *hans geni lyser fram av hans verker* il suo genio riluce nelle sue opere.

lyse 2. (gi lys) fare luce, dare luce.

lyse 3. (kunngjøre) bandire, annunciare; dichiarare, implorare, augurare; ~ *til ekteskap* fare le pubblicazioni matrimoniali; ~ *velsignelsen* dare la benedizione; ~ *i bann* scomunicare.

lyse- (+ adj.) chiaro; **lyseblå** celeste; **lysebrun** marrone chiaro inv.; **lyseffekt** effetto luminoso, effetto della luce; **lysekte** resistente alle luce, che non sbiadisce; **lysegrå** grigio chiaro inv.; **lysegul** giallo chiaro inv., giallino.

lyseholder portalamпада m inv., candeliero m; (juletre) portacandele m inv.; **lysekrone** lampadario.

lysende luminoso, lucente; splendente, brillante; (strålende) raggianti, radioso; (selv-) fosforescente; fig. brillante, fulgido.

lyserød rosa inv.; **lysesaks** smoccolatoio; **lyseslukker** spegnitoio; fig. guastafeste m, f inv.; **lysestake** (lav med hank) bugia; (arm-) candelabro; **flerarmet** ~ candelabro a più bracci; **lysestump** moccolo; **lysestøper** candelaio; **lysestøperi** fabbrica di candele; **lysestøpning** fabbricazione f di candele.

lysevne capacità (potere m) illuminante; **lysflom** fascio di luce; **lysglans** fulgore m, splendore m; **lysglimt** sprazzo di luce; **lyshav** mare m di luce; **lyshåret** biondo, dai capelli biondi.

lyskasse (ved kjellervindu) pozzetto per la presa di luce; **lyskaster** riflettore m.

lyske 1. v. spidocchiare.

lyske 2. s. inguine m; **lyske-** inguinale; **lyskekjertel** ghiandola inguinale.

lyskilde sorgente (fonte) luminosa; **lyskjegle** cono di luce; **lyskopi** fotocopia; **lyskule** sfera luminosa; proiettile m tracciante.

lysledning filo elettrico; cavo elettrico; **lys levende** vivo e vegeto; (livaktig) in persona; in carne ed ossa; **lysløkket** dai riccioli biondi; **lyslære** ottica.

lysmansjett padellina; **lysmottager** (radio) radiorecettore m elettrico; **lysmåler** fotometro.

lysne schiarire, schiarirsi, farsi chiaro; *det lysner* (været) il cielo schiarisce; (av dag) comincia a far chiaro, spunta il giorno.

lysnett rete dell'illuminazione elettrica.

lysning (skinn) chiarore m; (skog-) radura; (på himmelen) schiarita (og fig.); (kunngjøring) bando, notifica(zione) f, promulgazione; (fra prekestolen) pubblicazioni fpl (in chiesa); ~ *til ekteskap* pubblicazioni fpl matrimoniali; *den tredje* ~ le terze pubblicazioni.

lyspunkt punto luminoso; fig. sprazzo di luce, schiarita, conforto; **lyspære** lampadina; **lysreklame** insegne fpl luminose; pubblicità luminose.

lysside parte luminosa (illuminata); fig. il lato buono (delle cose); *se noe fra lyssiden* prendere qc. dal lato buono; **lyssjakt** pozzo d'illuminazione; lucernario; vuoto; **lysskilt** insegna luminosa (el. al neon); **lysskjær** chiarore m, balugine f, riflesso di luce; **lyssky** fotofobo; fig. sospetto, losco (pl.: -chi); **lysstoff** fluorescenza; **lysstoffrør** lampada fluorescente (el. al neon); **lysstripe** striscia (spiraglio) di luce; **lysstrøm** fascio di luce; elektr. corrente f, elettrica; **lystråle** raggio di luce (el. luminoso); **lystyrke** luminosità, intensità in candele; (foto) luce; (på fyr) portata di luce.

lyst (fornøyelse) piacere m; (tilbøyelighet) voglia, desiderio (til di); *sanselig* ~ piacere sensuale, lussuria; *hver (mann) sin* ~ tutti i gusti son gusti; *lysten driver verket* chi ama il suo lavoro lo fa bene; *han arbeider så der er en* ~ (å se) lavora che è un piacere guardarlo; *jeg får* ~ *til* mi viene voglia di; *jeg kunne ha* ~ *til å dra dit* mi piacerebbe (avrei

voglia di) andarci; *ha stor* ~ *til* avere una voglia matta di; *han røyker så mye han har* ~ *til* fuma quanto gli pare; *jeg har ikke* ~ *til noe* non ho voglia di niente, niente mi fa piacere; *jeg har ikke den ringeste* ~ *til* non ho la minima voglia di; *styre sin* ~ *til* trattenersi dalla voglia di, farsi passare la voglia di; *av hjertens* ~ di tutto cuore; *av* ~ *til å si imot* per spirito di contraddizione.

lyste (ønske) desiderare, volere; *som De lyster* come desidera, come vuole; *så meget (så lenge) man lyster* a sazietà, a volontà; **lystelig** divertente, piacevole; *det er ikke meget* ~ non c'è niente da ridere, non è affatto divertente; **lysten** voglioso, desideroso; (sanselig) concupiscente.

lyster fiocina.

lystett che non lascia penetrare la luce.

lystfartøy imbarcazione f da diporto; **lystfølelse** senso di piacere; **lysthus** (løvhytte) pergolato, capanno di fronde; (tre-) padiglione m, chiosco (pl.: -chi); *i lysthuset* sotto il pergolato.

lystig allegro, giocondo, gaio; (fornøyelig) divertente, ameno, faceto; (komisk) buffo, comico (pl.: -ci); (spøkende) scherzoso; (munter, kåt) salace; *det lystige element (på festen)* il buontempone (della festa); **lystighet** allegria, giocondità.

lystmord omicidio sadico.

lystre 1. (fiske med lyster) fiocinare; pescare a lampara; **lystre** 2. (adlyde) ubbidire a; *som lyster godt* (hest) docile; (skip) governabile.

lystreise viaggio di piacere.

lystrykk fototipia, eliotipia; **lystrykkpapir** carta cianografica.

lystseilas crociera di piacere; **lystslott** castello di campagna; **lystspill** commedia leggera, commediola; commedia brillante; **lystspillforfatter** autore m comico; **lysttur** gita di piacere.

lysverk officina elettrica; centrale elettrica.

lysvirkning effetto di luce; **lysvåken** ben sveglio, completamente sveglio; **lysår** anno luce.

lyte difetto; imperfezione f; **lytefri**, -løs senza difetti; senza errori.

lytt (lydelig) sonoramente, in modo udibile, forte; *det er* ~ *her i huset* si sentono tutti i rumori in questa casa.

lytte ascoltare (etter, til noe qc.); udire; stare in ascolto; prestare ascolto (a); *ved dørene* origliare alle porte; **lyttepost** posto d'ascolto; **lytter** uditore m; (radio) ascoltatore m; **lytting** ascolto; med. auscultazione f.

lyve mentire, dire bugie (for en a uno); **lying** (il) mentire; menzogne fpl.

lær cuoio, pelle f; **lær-** di cuoio (pelle); **lærarbeid** lavoro in cuoio, corame m; **læraktig** coriaceo; **læravfall** cuoiattolo; **lærbelte** cintura di cuoio (pelle); mil. (geheng) cinturone m.

lærd s. adj. dotto, erudito, sapiente m, f; studioso; **lærdom** scienza, sapienza, erudizione f; (undervisning) insegnamento, istruzione f; (lære) dottrina; (forskrift) precetto; *ha megen* ~ essere molto dotto; *mann med stor* ~ uomo di vasta cultura; *ta* ~ *av noe* trarre insegnamento da qc.

lære 1. v. (gi kunnskap) istruire; (undervise) insegnare (en noe qc. a qn.; en å gjøre noe a qn. a fare qc.); (erverve kunnskap) imparare, apprendere; ~ *å gjøre noe* imparare a fare qc.; ~ *av bøker* apprendere dai libri; ~ *hos en lærer* imparare da un insegnante; *en lærer selv ved å* ~ *andre* insegnando agli altri s'impara; *ha tungt for å* ~ imparare con difficoltà.

lære 2. s. (belæring) insegnamento, istruzione f;

(advarsel) lezione f; (system) dottrina; (viten-skap) scienza; (håndverks-) addestramento professionale; tirocinio; apprendistato; *den ~ som kan utdras av denne historie* la morale di questa storia; *den kristne* ~ la dottrina cristiana; *den rene (rette)* ~ la vera dottrina; *komme i (ut av)* ~ iniziare (terminare) l'apprendistato; *stå (være) i* ~ fare (il) tirocinio; *sette i* ~ mandare ad imparare un mestiere.

lærestalt scuola, istituto; **lærebok** libro scolastico, manuale m, trattato; **lærebrev** attestato di compiuto tirocinio; **læredikt** poesia didascalica; **læregutt** apprendista m; **lærekontrakt** contratto di tirocinio; **lærelyst** voglia di imparare; **lærelysten** desideroso di imparare.

læremester maestro; **læremetode**, -måte metodo d'insegnamento.

lærenem che ha facilità ad imparare; che ha una mente ricettiva; **lærenemhet** facilità ad imparare; ricettività di mente, prontezza.

lærepenge fig. lezione f; *det kan være deg en ~!* che ti serva da lezione!; così imparerai!

lærer insegnante m, f; (barneskole-) maestro; (videregående skole) professore m; **lærerbolig** alloggio dell'insegnante; **lærereksamen** esame m magistrale; **lærerforening** associazione f degli insegnanti; **lærergjerning** insegnamento; **lærerlag** sindacato degli insegnanti; **lærerlønn** stipendio d'insegnante.

lærerik istruttivo; **lærerinne** insegnante f; (barneskole-) maestra; (videregående skole) professoressa.

lærerkrefter gli insegnanti mpl, il corpo insegnante; **lærermøte** riunione f degli insegnanti (maestri, professori); **lærerpersonele** personale m insegnante.

lærerskole istituto magistrale; **lærerstand** corpo insegnante; **læresetning** teorema m; rel. dogma m.

læretid apprendistato, tirocinio, pratica; **læreår** anni mpl di tirocinio.

lærflaske otre m; **lærhandel** commercio di cuoiami; pelletteria; **lærhandler** commerciante m, f in cuoiami (pellami); **lærhanske** guanto di pelle; **lærhud** derma m inv.

lærling (læregutt) apprendista m, f; (praktikant) praticante m, f.

lære(i)m cinghia di cuoio; **lærsmørelse** (støvler) grasso per calzature; (garvelærsmørelse) grasso per la concia; **lærvarer** articoli mpl in cuoio (in pelle); cuoiami mpl, pelletteria.

lærvillig docile, ammaestrevole; se og: **lærenem**; **lærvillighet** docilità.

lø(e) 1. v., ~ (opp) ved accatastare la legna; se: stable; **lødig** puro, di buona lega (og fig.); **lødighet** titolo, purezza.

løe 2. s. (korn-) granaio; (høy-) fienile m; **løebygning** fienile m.

løft alzata; peso; (krafttak) sforzo.

løfte 1. v. alzare, levare, sollevare; (høyt, og fig.) elevare; ~ ned portare giù, calare, mettere giù; ~ *kjolen opp* tirare su (sollevare) il vestito; ~ *på* sollevare; ~ *ut av* tirare fuori da.

løfte 2. s. promessa; rel. voto; *tomme løfter* belle parole fpl; promesse fpl da marinaio; *gjøre et ~* fare una promessa, fare voto (om di); *avlegge ~ på* promettere; *munk som har avlagt ~* professo; *jeg har fått ~ om (på) noe* mi è stato promesso qc.; *jeg har fått ~ om at* mi è stato promesso che; *ta et ~ av en* far promettere qc. a qn.

løftebrudd rottura di promessa; **løfteevne** potenza di sollevamento; **løfterik** promettente, carico di

promesse, che promette bene; **løftestang** tekn. leva; **løfting** sollevamento.

løgn menzogna, bugia; *en hvit ~* una bugia pietosa; *gripe en i en ~* cogliere qn. a mentire; sbugiardare qn.; **løgnaktig** bugiardo; menzognero; falso; **løgnaktighet** bugiardaggine f, mendacia.

løgndetektor lie detector m inv.; rivelatore m di bugie; macchina della verità; **løgner(ske)**, **løgnhals** bugiardo (a), mentitore m (mentitrice f); F conta-frottole m, f inv.; *gjøre en til ~* dare del bugiardo a qn., sbugiardare qn.; *en uforbederlig ~* un bugiardo matricolato (el. incorreggibile); **løgnkampanje** campagna menzognera.

løk cipolla; (blomster-) bulbo; **løkaktig** cipoloso, bulboso.

løkke (inngjerdet) recinto; (renne-) laccio, nodo scorsoio; (på sløyfe) cappio.

løkplante pianta bulbosa; **løksaus** salsa di cipolle; **løksuppe** zuppa di cipolle; **løkt** lanterna; se: lykt.

lømmel zoticone m, villano; *lang ~* spilungone m.

lømmelaktig villano; **lømmelalderen** l'età ingrata.

lønn 1. bot. acero; **lønn** 2. (gjengjeld) compenso; (betaling) pagamento; (honorar) onorario, remunerazione f; retribuzione f; (arbeids-) paga, salario; (gasje) stipendio; *arbeide for ~* lavorare per la paga; *få sin ~* ricevere il compenso (lo stipendio ecc.); *fast ~* stipendio fisso; *hva forlanger han i ~* quanto vuole di paga; quali sono le sue pretese; *trekke fra i ens ~* trattenere sullo stipendio (sulla paga) di qn.

lønndom segreto; i ~ in segreto, segretamente; **lønndør** porta segreta.

lønne compensare, remunerare; (be-) ripagare (*med utakk* con l'ingratitude); ~ *en for hans tjenester* pagare i servigi di qn.; ~ *en for hans umak* ricompensare qn. per il suo disturbo; *Gud ~ deg (for det)!* Dio te ne renda merito!; *bli lønnet av en* essere al servizio di qn.; ~ *seg (lønnsom)* rendere; (*være umaken verdt*) valere la pena, mettere conto; *som lønner seg* proficuo, vantaggioso, redditizio; *som ikke lønner seg* fig. ingrato; **lønnet** retribuito, pagato.

lønngang passaggio (corridoio) segreto.

lønningsdag giorno di paga; **lønningsliste** lista paga, foglio paga; **lønningspose** busta paga; **lønningskala** la scala dei salari; se: lønn.

lønnkammer bibl. camera; **lønnlig** segreto.

lønnsarbeider salariato; **lønnsavtale** contratto salariale; **lønnsforhøyelse** aumento della paga (del salario ecc.); **lønnsforlangende** stipendio richiesto; pretese fpl salariali; **lønnskamp** lotta salariale; **lønnskonflikt** conflitto salariale; **lønnskrav** rivendicazioni fpl salariali.

lønnsmessig per quello che riguarda le paghe; salariale; **lønnsmottager** salariato, stipendiato; **lønnnedslag** riduzione f della paga (dei salari ecc.); **lønnspålegg** scatto di retribuzione; aumento di stipendio; **lønnregulering** adeguamento dei salari; **lønnssats** tasso dei salari (degli stipendi); **lønnsskala** la scala dei salari (degli stipendi); *glidende ~* scala mobile; **lønnsslave** schiavo della paga.

lønnsom vantaggioso, redditizio, remunerativo; **lønnsomhet** redditività.

lønnsspørsmål questione f salariale; **lønnsstigning** aumento salariale; **lønnsstopp** blocco dei salari; **lønnstrid** conflitto salariale, lotte fpl salariali; **lønnstrekk** trattenuta; **lønnstvist** contrasto salariale; **lønnsvilkår** condizioni fpl di retribuzione.

løp corsa; (i takt) passo di corsa; (elve-) corso; mus. seguito, (sang) modulazione f, gorgheggio;

(våpen-) canna; (på vilt) gamba, zampa; sport. corsa; mar. (renne) passaggio, canale m; *gi noe fritt* ~ dare libero corso a qc.; *gå ut av løpet* abbandonare la corsa; *i det lange* ~ a lungo andare; *i løpet av kort tid* in breve tempo; *i årenes* ~ col passare degli anni; *dødt* ~ risultato pari.

løpe 1. intr. v. correre; (tid også) scorrere; ~ *sin vei* scappare, tagliare la corda; *komme løpende* accorrere; *la en* ~ lasciare andare qn., (en fange) rilasciare; *la munnen* ~ cianciare, cicalare; *la sin penn* ~ lasciar correre la penna.

løpe 2. + adv. el. prep., ~ *av med* portar via; *sinnet løper av med ham* si lascia vincere dalla collera; ~ *bort* scappare, fuggire; ~ *etter* correre dietro a, (forfølge) inseguire; (hente) correre a prendere; ~ *etter kvinnfolk (jenter)* correre dietro alle donne (ragazze); ~ *forbi* passare di corsa; (innhente) sorpassare, (elv) scorrere; ~ *fra en* abbandonare qn.; (unnslippe) sfuggire a qn.; (fortere) lasciare qn. indietro; ~ *igjenom* attraversare di corsa; ~ *inn* entrare di corsa (el. correndo); ~ *med sladder* fare pettegolezzi in giro, far circolare dicerie; ~ *ned over noe* scendere correndo qc. (per qc.); ~ *omkring* correre in giro (el. qua e là); ~ *omkring noe* correre intorno a qc.; ~ *opp* correre su (over, på noe salire di corsa su, per qc.); (regning) accumularsi, allungarsi; ~ *over (bortover)* attraversare di corsa (el. correndo), (til fienden) passare al nemico; ~ *over (bort)* til correre da; ~ *på (imot)* picchiare contro, urtare (contro); *ha noe å løpe på* avere un margine; ~ *på dørene hos en* essere sempre in casa di qn.; ~ *på kneiper (vertshus)* bazzicare le osterie; ~ *sammen* radunarsi, raggrupparsi; (elver) confluire; (linjer) convergere; (farger) confondersi; (melk) rapprendersi; ~ *til abs.* accorrere; ~ *ut* uscire di corsa; ~ *ut i en spiss* terminare a punta; ~ *ut i havet* sfociare in mare.

løpebane sport. pista; fig. carriera; **løpedag** merk. giorno di respiro, termine di grazia; **løpefot** piede m corridore; **løpegrav** trincea; hist. approccio.

løpeild, *bre seg som* ~ propagarsi in un baleno; **løpekran** gru f semovente (el. mobile), gru a ponte.

løpende corrente, che corre, di corsa; in corso, in circolazione, in vigore.

løpenummer numero d'ordine (el. di repertorio); (i rullene) numero di matricola; numero progressivo; *forsyne med* ~ numerare, contrassegnare.

løpepass, *få (gi)* ~ ricevere (dare) il benservito.

løper corridore m; (fotball) attaccante m; (sjakk) alfiere m; (bord-) striscia centrotavola; (golv-) passatoia; **løperrekke** sport. attaccanti mpl, giocatori mpl di prima linea.

løpetid (dyr) periodo di fregola; (veksel) scadenza; (kontrakt) durata; *katta har* ~ la gatta è in calore.

løpsdager (travløp) giorni mpl di corsa; **løpsk** sfrenato, sbrigliato; *løpe* ~ prender la mano, imbizzarrirsi, scatenarsi.

lørdag sabato; *om lørdagen* il (al) sabato; *på* ~ sabato (prossimo); ~ *om 8 dager* sabato l'altro, sabato a otto.

løs 1. adj. (i sin sammenheng) poco solido, malfermo, staccato; (ustram) allentato, lento; (ikke fastgjort) staccato, sciolto; (fri) libero; (som sitter løst) sciolto, fluttuante, vacillante, (nyre) mobile; (ugrunnet) senza fondamento, vacuo; (stoff) rado, poco consistente; ~ (*på tråden*) leggero, frivolo; *nå er fanden (pokker)* ~ ora succede il diavolo a quattro; *løse blad (ark)* fogli mpl volanti; *løst fruentimmer* donna di facili costumi; ~ *i fartøy* alla rinfusa; ~ *jord* terra friabile, terreno

sciolto; *løst skudd* tiro a salva; ~ *tann* dente m che tentenna; *tennene blir løse* i denti si scalgano; *løst utkast* abbozzo superficiale (preliminare).

løs 2. adv. sammens. med verb, *bryte* ~ tr. staccare con forza; intr. scatenarsi, scoppiare; *gå* ~ (omkring) muoversi liberamente; *nå går det (bærer, braker det)* ~ ora comincia il bello; *gå* ~ *på en* scagliarsi contro qn., saltare addosso a qn.; *gå* ~ *på hverandre med nevene* venire alle mani, fare a pugni; *ha en skrue* ~ essere svitato; *han har en skrue* ~ gli manca una rotella; *komme* ~ (*fra*) riuscire a liberarsi (di); *rive* ~ strappar via, tirar via (con forza); *rive seg* ~ staccarsi, liberarsi, (av lenke) strappare la catena; (**løpe bort**) fuggire; *slå* ~ *på* martellare su, tempestare di colpi; *slå seg* ~ (more seg) darsi alla pazza gioia; se *ellers*: *rive seg* ~; *tale om løst og fast* parlare del più e del meno.

løsaktig licenzioso, scostumato; *leve et* ~ *liv* fare vita dissoluta; **løsaktighet** scostumatezza, libertinaggio.

løsarbeid lavoro occasionale; **løsarbeider** giornaliero, bracciante m; **løsblad** foglio mobile; **løsbladssystem** sistema m a fogli mobili.

løse slegare, sciogliere, disfare; (skille) staccare, separare; (løslate) liberare, mollare; (pant, se: innløse); (problem) risolvere; (gåte) indovinare; (tvil) dissipare, dissolvere; ~ *hillett* fare (pagare) il biglietto; ~ *en knute* disfare un nodo; fig. sciogliere il nodo; (teater) sciogliere l'intreccio; ~ *ens lenker* fig. spezzare le catene di qn.; ~ *ens tunge (hånd)* sciogliere la lingua (lo scilinguagnolo) a qn.; ~ *en fra noe (ed, løfte)* sciogliere qn. da qc.; ~ *av (inn, opp)* se: *avløse*, *innløse*, *oppløse*.

løselig adj. risolvibile; adv. (flyktig) leggermente, superficialmente; *omtale* ~ sfiorare.

løsen parola d'ordine; grido di combattimento; motto; **løsepenger**, -sum riscatto.

løsgj rilasciare; **løsgivelse** rilascio.

løsgjenger vagabondo; **løsgjengeri** vagabondaggio.

løsgjøre slegare, staccare; **løskjøpe** riscattare.

løslate liberare; (fra fengsel) scarcerare, mettere in libertà; **løslatelse** scarcerazione f.

løsmunnet chiacchierone (a), che non sa tener la lingua a freno; *han er* ~ parla troppo; **løsmunnethet** chiacchiere fpl.

løsne staccarsi, allentarsi; (tenner) cadere; (gjøre løsere) allentare, sciogliere; ~ *et skudd* far partire un colpo; **løsning** (det å løse) scioglimento; (det å løsne) stacco; (skudd-) scarica; (oppgave-) soluzione f; (ligning) risoluzione f; (av bann) revoca (della scomunica); *en gåtes* ~ la soluzione f di un enigma; *knutens* ~ (drama) lo scioglimento dell'intreccio.

løserevet staccato; **løsrive** staccare, tirare via, sradicare; ~ *seg fra* staccarsi da; **løsrivning** stacco; **løssalg** vendita a numero; **løsskjegg** barba finta.

løssluppen scatenato, sfrenato.

løst adv. mollemente; non strettamente; (skjødes-) con leggerezza; *sitte* ~ essere lento, non tenere; (klær) essere ampio (lento).

løstann dente m falso; **løstenner** dentiera, protesi f dentaria.

løsunge figlio naturale (el. legittimo); F bastardo.

løsure mobilia, mobili mpl, masserizie fpl; **løsureauksjon** vendita all'asta di beni mpl mobili; **løsurealg** vendita di masserizie.

løv foglia, fogliame m; se: *lauv* og *sammensetn.*

løve leone m (og fig.); *løven* astr. il Leone; *ung* ~ leoncino; *gå like i løvens gap* cascare in bocca al

lupo; **løvegård** fossa dei leoni; **løvehjerte** cuor m di leone; **løvehule** tana di leone; (fabel) antro del leone; **løvejakt** caccia al leone; **løvejeger** cacciatore m di leoni; **løvemot** coraggio da leone; **løvemunn** fauci fpl di leone; bot. bocca di leone; **løvetann** bot. dente m di leone, soffiante m; F piscialetto; **løvetemmer** domatore m di leoni; **løveunge** leoncino.
løy debole, fiacco (pl.: -chi); **bli** ~ mar. allentarsi; ~ **vind** vento debole; **løybenk** panca (di riposo); **løy**, ~ (av) (vind) calmarsi, abbonacciarsi.
løyen strano, bizzarro, comico (pl.: -ci); **løyer** scherzi mpl, burle fpl; **løyert** mar. draglia.
løype (ski-) pista; (oste-) presame, caglio; **løpe-mage** (kalkun) abomaso.
løytnant tenente m.
lām traccia, pesta, pista.
lån prestito; *som* ~, *til låns* in prestito; *få et* ~ *i stand* concludere un prestito; *få (ta) et* ~ prendere una somma in prestito (*hos* da); *gi en et* ~ imprestare una somma (fare un prestito) a qn.
låne (få til låns) prendere in prestito, farsi imprestare (av, *hos en* da qn.); (bibliotek) affittare; (gi lån) (im)prestare (*ved pant* su pegno); *lån (gi) meg den boka!* passami quel libro!; *det lånes ikke ut* (ciò) non si dà in prestito.
låne- (ofte) di prestito; ~ *og leieloven* la legge sui prestiti e sugli affitti; **låneandragende** richiesta di prestito; **lånebevis** pagherò m inv.; **lånebibliotek**

biblioteca popolare.
låne-kasse istituto di credito, cassa prestiti; **lånekon-tor** istituto di prestiti su pegno, monte m di pietà; **lånekort** (bibliotek) tesserino di biblioteca.
lånemidler fondi mpl di prestito, capitale m in prestito; **låneord** prestito linguistico; **låneseddel** polizza di pegno; **långiver** prestatore m; mutuante m, f; chi dà in prestito; **lånsøker**, -**taker** chi prende in prestito; mutuatario.
lår coscia; **lårben** femore m; **lårbrudd** med. frattura del femore.
lære calare, calumare; **låring** mar. giardinetto; **låringsbåt** barca di giardinetto.
lårstykke coscia; (vilt) cosciotto.
lås serratura, (smykke-) fermaglio; (våpen) sicura; **hemmelig** ~ serratura a congegno segreto; *sette* ~ *for* mettere il catenaccio a; *under* ~ *og lukke* sotto chiave; *lukke i* ~ chiudere a chiave.
låse chiudere a chiave; ~ *med hengelås* mettere il lucchetto a; ~ *ned* mettere sotto chiave; *lukket og låst* tutto chiuso.
låseanordning (congegno di) chiusura; **låsebeslag** ferratura di serratura; **låseblikk** piastra; **låsejenge** foro della serratura; **låsesmed** magnano.
låt suono; se: lyd, klang, tone; melodia, motivo; **låte** suonare; se: lyde, klinge, tone.
låve fienile m; **låvedør** porta di fienile; **låvegolv** (treskegolv) aia del granaio.

M

M, m **M, m** (uttal: emme) m, f.
madam donna; neds. comare f; (tiltale) signora.
maddik larva (di mosca), bruco (pl.: -chi); fam. verme m.
madeira (vin) maderia m inv.; **madjar(isk)** magiaro.
madonna Madonna, (la) Vergine f; **madonnaaktig** di (da) madonna; **madonnabilde** madonna.
magasin magazzino, deposito; (tidsskrift) rivista, periodico (pl.: -ci); (på våpen) caricatore m; **magasinere** immagazzinare; **magasinering** immagazzinamento, accumulo; **magasinforvalter** magazzino-riero m capo; **magasingevær** fucile m a ripetizione.
mage (-sekk) stomaco (pl.: -ci, -chi); (buk, vom) ventre m; fam. pancia; *magen inn!* pancia in dentro!; *magen hans blir mett for øynene* ha gli occhi più grandi dello stomaco; *få (legge seg til)* ~ metter su pancia; *ha en god* ~ avere uno stomaco di ferro; *ha en tom* ~ avere lo stomaco vuoto, essere a pancia vuota; *ødelegge sin* ~ rovinarsi lo stomaco; *ha vondt i magen* avere mal di stomaco (ventre, pancia); *ligge tungt i magen* pesare sullo stomaco; *ligge (legge seg) på magen* giacere (stendersi) a bocconi; fig. stravedere (*for en* per qn.).
magebelte (bind) panciera, ventriera; (sigar) anello; **magebetennelse** gastrite f, infiammazione f dello stomaco; **mageblødning** emorragia dello stomaco; **magedans** danza del ventre; **magedråper** gocce fpl contro il mal di stomaco (ventre).
mageforkjølelse raffreddamento addominale; fam. freddo allo stomaco; **mageinnhold** contenuto dello stomaco; **magekatarr** catarro intestinale, colite f.
magekreft cancro allo stomaco; **mageonde** malattia dell'apparato digerente; **magepine** dolori mpl di stomaco, mal di pancia.

mager magro, (uttært) emaciato, smunto; fig. magro, scarso; *det magre* (kjøtt) il magro; **magert måltid** magro pasto; *magert år* annata scarsa; **magert emne** argomento arido; *en lang* ~ *en* un tipo lungo e allampanato; **bli** ~ dimagrire, smagrirsi; **magerhet** magrezza (og fig.), magesaft succo gastrico; **gagesekk** stomaco (pl.: -ci, -chi); **mage-slange** sonda gastrica; **magestyrkende**, ~ **middel** (medicamento) stomachico; **gagesykdom** malattia di stomaco; **gagesyre** acido, acidità di stomaco; *for meget* ~ ipercloridria; **gagesår** ulcera gastrica (el. dello stomaco).
magi magia; **magiker** mago (pl.: -ghi); **magisk** magico.
magister, ~ **artium** dottore m in lettere e filosofia; **magistergrad** omtr. dottorato, laurea.
magnesia magnesia; **magnesium** magnesio.
magnet calamita, magnete m; **magnetisere** magnetizzare, calamitare; **magnetisering** magnetizzazione f, calamitazione f; **magnetisk** magnetico (pl.: -ci); *gjøre* ~ calamitare; **magnetisør** magnetizzatore m; **magnetnål** ago calamitato, ago di bussola; **magnetpol** polo magnetico.
magnium magnesio; **mahogni** mogano; **mahogni-** di mogano; **mahognitre** mogano.
mai maggio; *i mai* in maggio, di maggio, nel mese di maggio; **mai-** di maggio.
maie, ~ *seg ut* conciarsi, infagottarsi.
mais granturco, mais m inv.; **maiskolbe** pannocchia di granturco.
majestet maestà; *Hans (Hennes)* ~ Sua Maestà; *Deres* ~ Sua (Vostra) Maestà; (tiltale) Maestà; **majestetisk** maestoso; maiestatico (pl.: -ci); **majestetsforbrytelse** delitto di lesa maestà.

majolika maiolica; **majones** maionese m.

major mil. maggiore m; **majordomus** maggiordomo.

majoritet maggioranza; **overveldende** ~ maggioranza schiacciante.

mak, *i ro og* ~ a proprio agio.

makadamisere macadamizzare; **makadamisert** *vei* strada pavimentata col metodo macadam.

makaroni maccheroni mpl; pasta alimentare; spaghetti mpl; pastina.

make 1. s. pari m, f; simile m, f; uguale m, f; (*ekte-*) coniuge m, f, consorte m, f; *det finnes ikke maken til svømmer* è un nuotatore senza pari; *jeg har aldri sett maken* non ho mai visto nulla di simile; *jeg har aldri hørt maken* è inaudito.

make 2. adj. uguale, identico (pl.: -ci).

make 3. v. preparare, arrangiare, ordinare; ~ *det slik at* fare in modo che.

makelig comodo, confortevole; (lett) agevole; (person) comodo, che ama le comodità; (lat) pigro; *gjøre seg det* ~ fare i propri comodi; *leve* ~ fare una vita da pascià; **makelighet** comodità; (lat-skap) pigrizia, indolenza; *pleie sin* ~ prendersela comoda.

makeløs impareggiabile, ineguagliabile, senza pari.

makeskifte s. permuta; v. permutare; *foreta* ~ effettuare una permuta; **makeskiftebrev** contratto di permuta; **make up** trucco.

makk larva; (agn) verme m; **makker** (spill) compagno; **makkerskap** squadra, coppia.

makkverk pasticcio, lavoraccio, abborracciatura.

makrell sgombro; **makrellfiske** pesca degli sgombri;

makrellsky cirrocumulo, cielo a pecorelle; **makrellstim** banco di sgombri.

makron omtr. amaretto.

maksimal- massimo; **maksimalbelastning** carico massimo; **maksimalbeløp** importo massimo; **maksimalhastighet** velocità massima; **maksimalpris** prezzo massimo.

maksim(e) massima; **maksimum** massimo; **maksimums-** massimo; **maksimumtermometer** termometro a massima.

maksvær mar. tempo propizio, calma, bonaccia.

makt potenza; (fysisk) forza; (retts-, innflytelse) potere m; *øverste* ~ autorità suprema, potestà suprema, sovranità; *de europeiske makter* le potenze d'Europa; *onde (mørkets) makter* le potenze infernali; *utøvende* ~ potere esecutivo; *dømmende* ~ potere giudiziario; *væpnet* ~ forza armata; ~ *går for rett* contro la forza la ragione non vale; *bruke* ~ usare la forza, far uso di violenza; *ilden hadde fått en slik* ~ il fuoco aveva acquistato una forza tale; *gi en ~ til (bemyndige)* autorizzare qn. a, conferire a qn. il potere di; *ha ~ over en* avere qn. in proprio potere, (moralsk) esercitare il proprio potere su qn.; *ha ~ til* avere il potere di; *av all* ~ con tutte le forze; *få (ha) i sin* ~ avere in proprio potere; *ha ordet i sin* ~ avere il dono della parola; *det står ikke i min ~ (å)* non ho poteri (per); *gjøre alt som står i ens* ~ fare tutto il possibile; *være i ens* ~ essere in potere (el. balia) di qn.; *ta med* ~ prendere con la forza; *sette ~ mot* ~ opporre forza alla forza; *komme til (være ved) makten* giungere (essere) al potere; *holde ved* ~ mantenere con la forza; *loven står ennå ved* ~ la legge è tuttora in vigore.

maktbalanse equilibrio delle potenze; **maktbegjær** sete f di potere; **maktbrynde** brama di dominare; **maktbud** comando despotico.

makte potere, avere la forza di; (lykkes) riuscire a; (få bukt med) venire a capo di; *jeg makter ikke denne oppgaven* questo compito è al di sopra delle

mie forze; *jeg makter det ikke* non ce la faccio; *jeg makter ikke mer* non ne posso più.

makt(es)løs impotente; **maktesløshet** impotenza.

maktfordeling divisione f dei poteri; **maktforøkelse** aumento di potere; **maktfullkommenhet** potestà sovrana; **makthaver** potentato, potente m; autorità.

maktlysten che aspira a dominare; **maktmiddel** mezzo coercitivo; strumento di potere; **maktmisbruk** abuso di potere (forza); **maktområde** competenza, giurisdizione f; sfera d'azione; **maktpåliggende** essenziale; *det er meg ~ å (at)* ci tengo molto a (che); **maktran** usurpazione f; **maktraner** usurpatore m.

maktspråk decisione f inappellabile; ordinanza arbitraria; tono coercitivo; **maktstilling** posizione f di forza, predominanza, supremazia; **maktstjele** rendere impotente, indebolire; **maktsyk** avido di potere; **maktsyke** sete f di potere; **maktutfoldelse** manifestazione f di potenza (forza).

makulatur carta da macero, carta straccia; **makulere** mandare al macero, distruggere.

malabarisk fig. barbaro, incomprensibile, turco.

malaier, **malaiisk** malese; **malakit** malachite f.

male 1. (kvern) macinare; (katt) fare le fusa; *malt kaffe* caffè macinato.

male 2. (farge) pitturare, verniciare, colorare, dipingere; (hvitte) imbiancare; ~ *med olje (vannfarge)* dipingere ad olio (ad acquerello); ~ *grønn* pitturare (colorare) di verde; ~ *(et bilde av) en* fare il ritratto a qn.; *la seg* ~ farsi fare il ritratto; ~ *om igjen* ridipingere; ~ *opp (veggen)* rinfrescare (la parete); ~ *på et bilde* lavorare a un quadro; ~ *veggene* tinteggiare le pareti.

malende colorito, pittoresco (pl.: -chi), vivace; **maler** pittore m, (*håndverker også*) imbianchino, decoratore m; (*smører*) neds. imbrattatele m, f inv.; **malerarbeid** pittura, coloritura, verniciatura; **malerbøtte** secchio (di pittura); **malergutt** garzone m di pittore, apprendista m pittore; **malerfarge** colore m; **malerfernis** vernice f (da pittore).

maleri dipinto, quadro, pittura, tela; **maleriauksjon** asta di quadri; **malerihandler** mercante m di quadri; **malerikjenner** esperto (el. conoscitore m) di pittura; **malerinne** pittrice f; **maleriramme** cornice f (di quadro); **malerisamling** galleria (collezione f) di quadri, pinacoteca; **malerisk** pittoresco (pl.: -chi); **maleriutstilling** mostra (esposizione f) di quadri (el. di pittura); *åpning av en* ~ vernissage m inv., vernice f, inaugurazione f.

malerkasse cassetta dei colori; **malerkost** pennello, (stor, flat) pennellessa; **malerkunst** arte f pittorica, pittura; **malerlære** apprendistato da pittore; *stå i* ~ imparare il mestiere di pittore; **malerlærling** apprendista m pittore; **malermester** mastro pittore; **malerolje** olio di lino; **malerpensel** pennello; **malerpøs** secchio (per la pittura).

malersaker attrezzi mpl per dipingere, arnesi mpl del pittore; **malerskole** scuola di pittura; **malerstokk** appoggiamano m inv.; **malersvenn** pittore m, imbianchino; **malerverksted** bottega di pittore.

malings 1. (med farger) pittura; (farge) vernice f, colore m, fam. pittura; *til* ~ per dipingere, per pitturare; *hurtigtørrende* ~ vernice f a rapida essiccazione; **malings** 2. (mølle) macinatura; (katt) ron ron m, fusa fpl.

malje femmina (el. maglia) del gancio; *hekter og maljer* ganci mpl.

malm minerale m; metallo; (kopper-) cuprolega; bronzo; fig. (stoff) metallo, (kraft) forza, (klang) timbro; bot. durame m, massello; **malmbrudd** miniera, (dagbrudd) cava (di minerale); **malmbåt**

nave f attrezzata per il trasporto di minerali; **malmforedling** arricchimento dei minerali; **malmfull** (klangfull) sonoro; **malmfuru** durame di pino; **malmgruve** miniera; **malmholdig** metallifero.

malmklang sonorità, timbro; **malmknuser** frantoio (di minerali); **malmleie** giacimento metallifero; **malmrik** ricco di minerali; **malmrøst** voce f sonora (el. stentorea); **malmåre** vena metallifera, filone m. **malplassert** fuori luogo, inopportuno, a sproposito. **malstrøm** gorgo (pl.: -ghi), vortice m (og fig.).

malt s. malto; **maltbygg** malto verde; **malte** convertire in malto; **maltekstrakt** estratto di malto; **malteri** malteria; **malteser**, **maltesisk** maltese; **malting** maltaggio.

maltraktere maltrattare, malmenare; storpiare; **maltraktering** maltrattamento.

malurt bot. assenzio; *en dråpe* ~ una punta d'amarrezza; **malurtbeger** calice m d'amarrezza; *tømme malurtbegeret* bere il calice fino alla feccia.

malva bot. malva; **malvasier** (drikk) malvasia.

mamelukk mammalucco (pl.: -chi).

mamma mamma.

mammon mammona m el. f; il (vile) denaro.

mammut mammut m; **mammut-** di mammut; grandissimo.

man 1. s. (på hest) criniera.

man 2. pron. si; *når* ~ *er pen* quando si è belli; ~ *må gjøre det* lo si deve fare, bisogna farlo; *når* ~ *hører ham*, *skulle* ~ *tro* ascoltandolo si direbbe che; ~ *sier at* si dice che; ~ *sier så mangt* se ne dicono tante; *hvordan skal* ~ *gjøre det?* come si fa a (+ inf.)?

mandag lunedì; ~ *om åtte dager* lunedì l'altro (el. a otto); *om mandagen* il (al) lunedì; *på* ~ lunedì prossimo; **mandant** mandante m, f.

mandarino mandarino; bot. mandarino.

mandat mandato; (parlamentsplass) seggio; *nedlegge sitt* ~ dimettersi dal mandato (dall'incarico); **mandatar** mandatario; **mandatfordeling** ripartizione f dei seggi.

mandel bot. mandorla; med. tonsilla; **mandel-** di (a, alla) mandorla; **mandelformet**, **mandelformede** *øyne* occhi a mandorla; **mandelkake** (-brød) torta di mandorle; **mandelolje** olio di mandorle; **mandelpudding** budino alla mandorla.

mandig virile, mascolino, maschio; adv. og. da uomo; **mandighet** virilità, mascolinità.

mandolin mandolino.

mane (tilskynde) sollecitare; ~ (*fram*) evocare; ~ *fortiden fram* rievocare il passato; ~ *bort* (*ned*) scongiurare; ~ *en ende* mar. passare una cima.

manér maniera (også i kunst), modo; *manerer* (fakter) gesti mpl; (vesen) maniere fpl, modi mpl; *fine* (*dårlige*) *manerer* belle (cattive) maniere.

manesje maneggio; **manesjepisk** frusta da maneggio.

manet medusa.

mang, ~ *en gang* parecchie volte, più d'una volta; *mangt og meget* molte (diverse, varie) cose; *i mangt og meget* in molti casi, in parecchie cose.

mangan manganese m.

mange molti (e), numerosi (e), tanti (e), un gran numero di; ~ *penger* molto denaro; *uhyre* ~ *penger* un'enorme quantità di denaro; ~ *takk* tante grazie; (*alt*) *for* ~ troppi (e); *hvor* ~ quanti (e); *jeg har sett så* ~ (ne) ho visto tanti (e); *hans* ~ *venner* i suoi numerosi amici; *den* (klokka) *er* ~ è tardi; *klokka blir* ~ si fa tardi.

mangeartet multiforme.

mangeblomstret multifloro.

mangedoblet moltiplicato, molte volte tanto; **man-**

gefarget multicolore, policromo; **mangehodet** dalle molte teste; **mangekant** mat. poligono; **mangekantet** poligonale; **mangekjemper** decatleta m, f.

mangel difetto, mancanza (*på* di); (knapphet) scarsa; (nød) penuria; (feil) difetto; (ufullkommenhet) imperfezione f; ~ *på ansvar* mancanza di responsabilità; ~ *på kjøpekraft* carenza di potere d'acquisto; ~ *på lærevillighet* indocilità, indisciplina; ~ *på måtehold* intemperanza, smodatezza; ~ *på næringsmidler* carestia; ~ *på orden* mancanza d'ordine, disordine m; *den* ~ *på velvilje* som la scarsa compiacenza che; *det er* ~ *på råstoffer* c'è penuria di materie prime; *lide* ~ vivere in grande bisogno; *av* ~ *på* per mancanza di; *i* ~ *av noe bedre* in mancanza di meglio.

mangeleddet pluriarticolato; ~ *størrelse* polinomio.

mangelfull difettoso, manchevole, insufficiente; **mangelfullhet** difettosità, manchevolezza, insufficienza; **mangemillionær** multimillionario.

mangen, **mangt**, **mangen en**, **mangt et** parecchi (e), vari (e); *mangen* (*en*) *mann* (også) più d'uno; *mangen gang* varie volte; *mangt og meget* parecchie (varie) cose; *mangen gråter i morgen*, *som ler i dag* chi ride il venerdì, piange la domenica.

mangesidig plurilaterale; mat. multilatero; fig. complesso, sfaccettato, multiforme; ~ *intellekt* ingegno proteiforme; **mangesidighet** universalità.

mangesifret di più cifre; **mangeslags** vari (e), di ogni genere; **mangesteds** in molti luoghi, da molte parti; **mangetydig** ambiguo, polisenso; **mangeårig** pluriennale.

mangfoldig vario, molteplice, multiforme; complesso; *mangfoldige ganger* innumerevoli volte; *på mangfoldige måter* in moltissimi modi; **mangfoldiggjøre** poligrafare, ciclostilare; moltiplicare; **mangfoldiggjørelse** poligrafia; moltiplicazione f; **mangfoldiggjørelsesapparat** duplicatore m.

mangfoldighet molteplicità, varietà, (persons) versatilità.

mangle 1. (ikke ha) essere sprovvisto di, mancare di, difettare di; (ikke finnes) mancare, far difetto; *han mangler penger* è sprovvisto di denaro, gli manca il denaro; *den* (klokka) *mangler fem på to* sono le due meno cinque; *det mangler (ennå) 1000 lire* mancano (ancora) mille lire; *det mangler meget (på at)* ci vuole molto (affinchè + conj.); *det mangler bare litt på at* non ci vuole più molto a (+ inf.); *det skulle bare* ~ (non) ci mancherebbe altro; *det mangler ikke på* non manca (ano); *ikke la det* ~ *på* non risparmiare.

mangle 2. (rulle tøy) stirare col mangano.

manglende mancante; *det* ~ il mancante, quanto manca; (av sum) l'ammanco; *på grunn av* ~ *beta-ling* causa mancato pagamento; *på grunn av* ~ *bevis* per mancanza di prove; *på grunn av* ~ *kapital* per difetto di capitali, per mancanza di capitale.

manglestokk mangano; **mangletre** assicella per stirare; mangano; **mangt se:** mang, mangen.

mani mania; *ha* ~ *for* avere la mania di; *ha en* ~ essere maniaco.

manifest manifesto, proclama m; *utstede et* ~ lanciare un proclama.

maning evocazione f; ammonimento.

manikyr cura delle mani; **manikyrere** curare le mani, fare le unghie; fam. fare manicure.

manillahamp abacà, canapa di Manila.

manipulere manipolare; **manipulasjon** manipolazione f.

manisk maniaco (pl.: -ci).

manke criniera; garrese m; (langt hår) chioma, neds. zazzera; **mankebrudd** male m al garrese; **mankebrutt** ferito al garrese; **mankehår** crine m, pelo di criniera.

manko mancanza, ammanco (pl.: -chi); *en ~ på 2 kg* una mancanza di due chili; *~ i kassa* ammanco di cassa; F buco nella cassa.

mann uomo (pl.: uomini); (ekte-) marito; *mannen i huset* il padrone di casa; *være ~ i huset* essere padrone a casa propria; *mannen for det hele* (den første) il promotore, (opphavsmannen) l'autore principale; *unge menn* giovani mpl, giovanotti mpl; *tusen menn til hest* mille uomini a cavallo; *tusen menn til fots* mille fanti; *tegne «menn»* disegnare pupazzi; *hver mann* ognuno, ciascuno; *alle menn* tutti; *finne sin ~* trovare il proprio uomo; *finne seg en ~* trovar marito; *være ~ for å* essere tipo da (el. capace di); *det kunne han nok være ~ for* ne sarebbe ben capace; *det er nettopp mannen* è proprio l'uomo che ci vuole; *gå under med ~ og mus* colare a picco con tutto l'equipaggio; (*kamp*) *~ mot ~* (lotta) corpo a corpo; *leve som ~ og kone* convivere maritalmente; *vise seg som en ~* dimostrarsi uomo, comportarsi da uomo.

manna manna.

mannbar nubile, da marito; **mannbarhet** età da marito.

manddom età virile; (mandighet) virilità; **manddomskraft** forza virile; *i sin fulle ~* nel pieno della sua virilità; **manddrap** omicidio; **manddraper(ske)** omicida m, f.

manne, *~ opp* incoraggiare, rincorare; *~ seg opp* darsi (prendere) coraggio, rincorarsi.

mannefall (krig) perdite fpl, (numero di) caduti mpl; (hopprenn) molte cadute fpl; (eksamen) (quantità di) bocciati mpl (respinti mpl); (nedsabling) macello, carneficina.

mannequin manichino; (levende) indossatore m, indossatrice f; **mannequinoppvisning** sfilata di moda (el. di modelli).

mannfolk uomo, fam. maschio; pl. uomini; *et riktig ~* un vero maschio; **mannfolk-** d'uomo, da uomo, maschile.

manngard catena di persone, cordone m, (redningskorps) gruppo di soccorritori.

mannhaftig virile, maschio; mascolino (også om kvinne); **mannhaftighet** virilità; mascolinità.

mannhull tekn. passaggio d'uomo.

mannlig maschio, mascolino; *~ lem* membro virile; *~ linje* discendenza maschile; **manns-** d'uomo; **mannsalder** generazione f; **mannshøy** alto come un uomo; **mannshøyde**, *i ~* ad altezza d'uomo.

mannskap uomini mpl; mar. equipaggio; (roing) armo; *ungt ~* mil. reclute fpl; *gammelt ~* veterani mpl; (*mandighet*) virilità, fortezza, coraggio; **mannskapsliste** ruolo d'equipaggio; **mannskapsrom** alloggi mpl dell'equipaggio.

mannskor coro maschile; **mannskraft** forza d'uomo (el. virile); *i sin fulle ~* nel pieno vigore dell'età.

mannsling omuncolo.

mannslinje discendenza maschile.

mannsminne, *i ~* a memoria d'uomo; **mannsmot** coraggio virile (el. d'uomo); **mannsperson** uomo, persona di sesso maschile; *ugift ~* scapolo.

mannsside parte di padre, linea maschile.

mannsstemme voce f d'uomo; **mannsterk** numeroso; *mote ~* accorrere in gran numero.

mannstukt disciplina; *holde ~* mantenere la disciplina; *dårlig ~*, *mangel på ~* indisciplina; *venne til ~* disciplinare.

manntall (folketelling) censimento (della popolazione); *holde ~ over* censire; (ved navneoppbrot) fare l'appello di; **manntallsliste** lista di censimento elettorale.

manometer manometro.

mansjett polsino; *støte på mansjetten(e)* pungere sul vivo; **mansjettknapp** bottone m da polsino; pl. gemelli mpl; **mansjettskjorte** camicia con polsini.

mantilje mantiglia; **mantissee** mat. mantissa.

manual sport manubrio; (håndbok) manuale m; mus. manuale m, tastiera.

manuduksjon ripetizione f; **manuduktør** ripetitore m; **manudusere** dare ripetizioni (lezioni fpl) (*en i jus* di diritto a qn.); **manuell** manuale.

manufaktur manifattura, lavorazione f; **manufakturfirma** ditta di confezioni (el. di tessuti); **manufakturforretning** negozio di confezioni; merceria; **manufakturist** negoziante m, f di confezioni (tessuti); **manufakturvarer** manufatti mpl, confezioni fpl. **manuskript** manoscritto; typ. originale m; (film-) soggetto, copione m; *i ~* in manoscritto; *det står i manuskriptet* è nel manoscritto.

manøver manovra; **manøvreedyktig** manovrabile, maneggevole; **manøvrere** manovrare; **manøvrering** manovre fpl; manovra.

mappe cartella, portafogli(o), portadocumenti m inv.

mare incubo; spirito maligno.

marehalm bot. ammobila; **marekatt** cercopiteco (pl.: -ci el. -chi); **marengs** meringa; **mareritt** incubo.

marg 1. (kant) margine m; *note i margin* nota marginale; *lage en ~* fare un margine; *skrive i margin* scrivere a margine, annotare; **marg 2.** fisiol. midollo (og fig.); *gå gjennom ~ og ben* penetrare fino alle midolla; **margarin** margarina.

margben osso con midollo, osso da brodo; **margfull** midolloso; fig. pastoso.

margin margine m; *vår ~ er på...* merk. il nostro margine di guadagno è; **margløs** senza midollo; fig. smidollato; **margstopper** (skrivemaskin) marginatore m.

mariabilde madonna; **mariadyrkelse** culto mariano.

marie(n)glass mica; **marifly** coccinella, gallinella del Signore; **marigras** bot. hierochloa odorosa.

marihøne coccinella; **marihånd** bot. orchis f maculata, concordia; **marikåpe** alchemilla, piè m di leone; **marimjelle** bot. leampiro.

marinade marinata; **marine** marina militare.

marineattaché addetto navale; **marineblå** blu inv. marino; **marinegast** marinaio, F marò; **marinekikkert** binocolo; **marinemaler** pittore m di marine; **marinemaleri** marina; **marinemminister** ministro della marina militare; **marineoffiser** ufficiale m di marina; **marinere** marinare; **marinesoldat** soldato di fanteria di marina; **marineverft** arsenale m; **marinevesen** marina militare.

marianøklebånd bot. primula.

marionett (dukke) marionetta; **marionetteater** teatro di marionette.

marisko cipripedio, scarpetta di Venere.

maritim marittimo; navale, nautico (pl.: -ci).

mark 1. (mynt, vekt) marco (pl.: -chi); **mark 2.** zool. verme m, lombrico (pl.: -chi), larva.

mark 3. campo, prato; (beite-) pascolo; *dyrket ~* campo coltivato; *på flat ~* su terreno pianeggiante; *på åpen ~* in aperta campagna; *rykke i marka* entrare in campo (og fig.); *rykke i marka mot* scendere in campo contro; *gå ut i marka* camminare per la campagna; *stille en hær i marka* mettere in cam-

po un esercito; *streife om i skog og* ~ battere i campi e i boschi; *falt på ærens* ~ morto sul campo di battaglia; **markarbeider** lavoratore m agricolo; **markblomst** fiore m di campo.

marked fiera; mercato; *holde* ~ tenere una fiera, tenere mercato; *det er ~ tre ganger i året* si fa la fiera tre volte all'anno; *markedet er meget livlig* il mercato è molto vivace; *opparbeide et* ~ sviluppare un mercato, creare sbocchi (di vendita); *det er godt ~ for kaffe* c'è un ottimo smercio di caffè; *det er intet ~ for kaffe* il mercato del caffè è fermo, lo smercio del caffè è difficile; *gå på markedet* andare alla fiera (al mercato).

markedsanalyse analisi f di mercato; **markedsberetning** rapporto sulla situazione di mercato; **mercuroiale** m; **markedsbu** baraccone m; **markedsdag** giorno di mercato; **markedsforhold** situazione f di (del) mercato; **markedsføre** lanciare sul mercato; **markedsgjøgl** spettacoli mpl da fiera; **markedsgjøgler** saltimbanco (pl.: -chi); giocoliere m; ciarlatano; **markedsnotering** prezzo di mercato.

markedsoversikt prospetto (profilo, panorama m) del mercato; **markeds plass** (Piazza del) mercato; **markedspris** prezzo di mercato, prezzo sulla piazza; **markeds selger** venditore m ambulante, bancarelleista m, f; **markedsundersøkelse** ricerche fpl (studio) di mercato; **markedsvarer** merce f da fiera (el. di mercato).

markere marcare; (fremheve) sottolineare, accentuare; **markering** marcatura; accentuazione f.

markeskjell (grenseskjell) pietra terminale.

marketenter(ske) (i felt) vivandiere (a); (i kaserne) cantiniere (a); **marketenteri** spaccio.

markfiol violetta, viola mammola, viola canina.

markgreve margravio; (Italia) marchese m; **markgrevskap** margraviato; marchesato.

marki marchese m; **markise** marchesa, (solseil) tenda (da sole), tendone m.

markjordbær fragola selvatica (el. di bosco).

markmus topo campagnolo, arvicola.

markskriker imbonitore m; **markskrikeri** imbonimento, ciarlataneria; **markskrikerisk**, ~ *reklame* pubblicità vistosa; **markstukken** tarlato.

marmelade marmellata.

marmor marmo; *bryte* ~ cavare marmo; **marmor** di marmo, marmoreo; **marmoraktig** marmoreo; **marmorarbeider** marmista m; **marmorbilde** marmo; **marmorbrudd** cava di marmo; **marmorere** marmorizzare; marezzare; **marmorering** marmorizzazione f, marmorizzazione.

marmorflis piastrella di marmo; **marmorhogger** marmista m; **marmor kald** freddo come il marmo, di marmo; **marmorplate** lastra di marmo, (på bord) piano di marmo.

marokin (lær) marocchino.

marokkaner, **marokkansk** marocchino.

mars marzo; *mandag 15.* ~ lunedì il quindici marzo; **marsboer** marziano; **marsfiol** viola di marzo.

marsj marcia; *begynne marsjen* mettersi in marcia; *være på* ~ essere in marcia; *fremad* ~! avanti marce!; *stå på stedet* ~ segnare il passo.

marsjall maresciallo; **marsjallstav** bastone m di maresciallo; **marsjallverdighet** maresciallato.

marsjandiser rigattiere; **marsjandiserbutikk** bottega di rigattiere; **marsjandisehandel** commerci di roba usata; **marsjandisevarer** roba usata, anticaglie fpl; ciarpame m.

marsj dag giornata (di marcia); **marsjere** marciare; ~ *forbi* (en) sfilare davanti (a qn.); ~ *opp* schierarsi; ~ *videre* proseguire la marcia, (etter stans)

rimettersi in marcia; se: *avmarsjere*.

marsj fart tekn. velocità di crociera; **marsj feidig** pronto per la marcia; **marsj kolonne** colonna di marcia; **marsj orden** m di marcia; **marsj takt**, -tempo passo di marcia; mus. tempo di marcia.

marsk (-land) regione f paludosa, terreno acquitrinoso; **marskalk** se: *marsjall*.

marsvin cavia, porcellino d'India.

martre martoriare, torturare; **martyr** martire m, f; *gjøre til* ~ martirizzare; **martyr dom** martirio; **martyr død** martirio, morte f da martire; *lide martyrden* patire il martirio; **martyr glorie** (-krone) aureola di martire; **martyrium** martirio.

mas (besvær) fatica; (gnål) assillo, tormento, insistenze fpl; *jeg har et (veldig)* ~ *med det* mi costa (molta) fatica; *med stort* ~ con grande fatica, a prezzo di grandi sforzi; *knuse (koke) i* ~ ridurre in poltiglia; **mase** (streve) darsi daffare; (gnåle) assillare, tormentare; (knuse) schiacciare, sfracellare; ~ *med fars* in quattro per, premere su.

mask rifiuti mpl, scarti mpl, avanzi mpl, spazzatura; **maske** 1. (nett-, strikke-) maglia; *vrang* ~ maglia a rovescio; *miste (slippe) en* ~ lasciar cadere una maglia; *ta opp en* ~ tirare su (riprendere) una maglia; rimagliare (*på strømpe* una calza).

maske 2. (for ansikt) maschera; *rive masken av en* smascherare qn.; *ta masken av* togliersi la maschera, smascherarsi; **maskeball** ballo mascherato.

maskepi comunella, intesa; *ha* ~ *med* far comunella con; **maskerade** mascherata; **maskeradedrakt** costume m da carnevale, maschera, travestimento.

maskere mascherare, travestire; **maskering** (forkledning) travestimento.

maskin macchina; *med (på)* ~ a macchina; *skrive på* ~ scrivere a macchina, dattilografare; *sy på* ~ cucire a macchina; **maskin anlegg** macchinario; impianti di macchinari; **maskin arbeid** lavoro meccanico; lavoro a macchina; **maskin arbeider** meccanico (pl.: -ci); **maskin bokholderi** contabilità meccanica; **maskin bygger** costruttore m di macchine; **maskin bygging** costruzione f di macchine.

maskin del pezzo (parte f, elemento) di una macchina; **maskin dreiet** lavorato al tornio; **maskin drevet** azionato da una macchina; a propulsione meccanica.

maskin ell meccanico (pl.: -ci), funzionante a macchina; *maskin elt utstyr* attrezzatura meccanica; **maskin eri** meccanismo; tekn. macchinario.

maskin fabrikk fabbrica di macchinari (el. di costruzioni meccaniche); **maskin folk** meccanici mpl; (båt, teater) macchinisti mpl; **maskingarn** filo filato a macchina; **masking evær** fucile m mitragliatore, mitra m inv.; *beskyte med* ~ mitragliare.

maskin industri industria meccanica; **maskin ingeniør** ingegnere m meccanico; **maskin ist** macchinista m; **maskin konstruktør** costruttore m di macchine.

maskin kraft forza meccanica; **maskin laget** fatto a macchina; **maskin lære** meccanica; **maskin messig** meccanico (pl.: -ci); **maskin mester** capomacchinista m.

maskin passer chi sorveglia le macchine; **maskin pistol** pistola automatica; **maskin rekvisita** accessori mpl di macchina; **maskin re(i)m** cinghia di trasmissione.

maskin rom sala macchine; **maskin rulle** mangano.

maskin sats typ. composizione f meccanica; **maskin setter** linotipista m, f; **maskin skjef** capomacchinista m; mar. også direttore di macchina; **maskin skade** guasto meccanico; mar. avaria alla macchina (al motore); **maskin skrevet** scritto (battuto) a mac-

china, dattilografato; **maskinskriver(ske)** dattilografo (a); **maskinskrivning** dattilografia.
maskinskåret tagliato a macchina; **maskinspunnet** filato a macchina; **maskinstrikking** fabbricazione f di maglieria a macchina; **maskinsydd** cucito a macchina; **maskinsøm** cucitura a macchina.
maskintegning disegno di macchina; disegno industriale; **maskinteknikk** tecnica delle macchine.
maskinuhell guasto (avaria) a una macchina; *på grunn av et ~ ved vår fabrikk* in seguito ad un'avaria nella nostra fabbrica; **maskinunderlag** basamento di macchina.
maskinverksted officina meccanica; **maskinverktøy** macchina utensile; **maskinvesen** meccanica; **maskinvev** telaio meccanico; **maskinvevning** tessitura meccanica (el. a macchina).
maskot portafortuna m inv.; mascotte f.
maskulin mascolino; **maskulinum** maschile m.
masovn altoforno.
massakrere massacrare; **massakrering** massacro.
massasje massaggio; *gi (en) ~* massaggiare (qn.).
masse massa; *en ~ mennesker* una folla (moltitudine f) di persone; fam. un mucchio di gente; (*den store*) **massen** la folla, la massa, il gran pubblico.
masseartikkel prodotto di largo consumo; merk. articolo di serie; **masseavskjedigelse** licenziamenti mpl in massa; **massebegravelse** sepoltura in fosse comuni (el. in massa); **massefabrikasjon** fabbricazione f in serie, produzione f su larga scala.
massehenrettelser esecuzioni fpl in massa; **massekrav** jur. crediti mpl sulla massa; **massemord** eccidio, carneficina, massacro, uccisioni fpl in massa; **massemorder** massacratore m, mostro assassino; **massemøte** riunione f di massa; **massepsykologi** psicologia di massa; **massepsykose** psicosi f collettiva.
massere, ~ *en* massaggiare (fare massaggi a) qn.
massesalg vendita in massa; **massesuggesjon** suggestione f collettiva; **masseutryddelse** sterminio in massa; **masseutskrivning** arruolamento in massa; **masseutvandring** emigrazione f in massa.
massevis, *i ~* in grande quantità, a iosa, a bizzeffe.
massiv massiccio, solido; massivo; (*tung*) pesante.
massør massaggiatore m; **massøse** massaggiatrice f.
mast mar. albero; (*stolpe*) palo; *ta mastene av* disalberare; *forsyne med master* alberare; **mastekurv** coffa; **mastestump** troncone m d'albero (di nave); **mastetopp** cima d'albero; formagetta; **mastetre** legname m per alberi di nave.
mastiks mastice m; **mastiktre** lentisco.
mastodont mastodonte m; **masurka** mazurca.
mat cibo, mangiare m, vivanda, vitto; ~ *og drikke* cibo e bevande, il mangiare e il bere; *maten er god* her il mangiare è buono (la cucina è buona) qui; *maten smaker ham ikke* non gli va di mangiare; *få ~* (avere da) mangiare; *få dårlig ~* mangiar male; *gi en ~* dar da mangiare a qn., rifocillare qn.; *lage ~* far da mangiare, cucinare; *han liker god ~* gli piace mangiar bene; *det er ~ for Mons* è un bocconcino da re.
matador matador m; (*spill*) carta importante; *byens matadorer* i pezzi grossi della città.
mate imboccare; (*fugl*) imbeccare; dar da mangiare a.
matematiker matematico (pl.: -ci); **matematikk** matematica; *anvendt (ren) ~* matematica applicata (pura); *høyere ~* alta matematica; **matematisk** matematico.
mateple mela da cuocere.
materiale materiale m; documenti mpl; (*stoff*) materia; *samle ~* raccogliere il materiale; **materialforbruk** materiali mpl utilizzati, consumo di materia-

li; **materialforvalter** capo magazzino.
materialisme materialismo; **materialist** materialista m, f; **materialistisk** materialista, materialistico.
materiallager deposito di materiali; **materialprøve** campione m di materiale; collaudo di materiale; **materialprøveanstalt** laboratorio di collaudo di materiali; **materialskur** capannone m degli attrezzi e materiali.
materie materia (også med.); (*emne også*) argomento; *bok i (rå) ~* libro in fogli; **materiell** materiale; *materielle nytelser* piaceri mpl sensuali.
matfat piatto; **matfett** grasso alimentare; **matforgiftning** intossicazione f da alimenti; **matforsyning** approvvigionamento (di viveri).
matgryte pentola, marmitta; **mating** imboccare m; imbeccata; **matjord** terriccio, humus m inv.; **matkammer**, *landets ~* il granaio della nazione; **matkasse** portavivande m inv.; **matkjeller** cantina; **matkjæreste** (amico) scroccone m; **matklokke** campana del pranzo; **matkurv** (-korg) cestino delle provviste.
matlaging cucina, il fare da mangiare, preparazione f dei pasti; *forstå seg på ~* saper fare da mangiare, intendersi di cucina; **matlei** che non ha appetito; **matlukt** odore m di cibo (el. di cucina); **matlyst** appetito, voglia di mangiare.
matmor madre f di famiglia; padrona; **matnyttig** commestibile, mangereccio; **matolje** olio commestibile; **matoppskrift** ricetta (di cucina); **matpakke** pacchetto della merenda (della colazione).
matrasjon razione f alimentare; **matrasjonering** razionamenti dei generi alimentari; **matrester** avanzi mpl di cucina.
matrikkel matricola; (*skatte-*) catasto; **matrikkelnummer** numero catastale; **matrikkelskatt** imposta catastale; **matrikkelskyld** estimo catastale; **matrikkelvesen** catasto; **matrikulere** catastare, mettere al catasto; **matrikulering** iscrizione f al catasto.
matro; *få (ha) ~* mangiare in (santa) pace.
matrone matrona; **matroneaktig** matronale.
matros marinaio; **matros-** di (da) marinaio; **matrosaktig** da marinaio; **matrosdrakt** (-dress) marinara; **matrosgutt** mozzo.
matsekk tascapane m, (*tigger-*) bisaccia; **matskap** dispensa, credenza; **matspann** marmitta da campo.
matsted, *godt ~* locale m (el. casa) dove si mangia bene; **matstell** preparazione f di cibi, cucina.
matt (*kraftløs*) debole, fiacco (pl.: -chi); (*utmatet*) spossato, esausto; (*sjakk*) matto; (*glansløs*) appannato; (*blek*) scialbo (og fig.); (*dunkel*) offuscato; (*blikk, øye, stemme*) smorto, spento; (*ugjennomsiktig*) opaco (pl.: -chi); ~ *forgyelling* doratura opaca; ~ *gull* oro opaco; *bli ~* (tret) stancarsi, (*svak*) indebolire, infiacchire (og fig.); (*sjakk*) subire scaccomatto; (*miste glansen*) appannarsi, offuscarsi; *gjøre ~* (tret) spossare, indebolire, infiacchire; (*sjakk*) dare scaccomatto; (*ta bort glansen*) appannare, offuscare.
matte 1. v. (*sjakk*) mattare; se ellers **matt**.
matte 2. s. stuoia; (*dør-*) zerbino.
matthet debolezza; (*tretthet*) fiacchezza, (*utmatelse*) spossatezza; (*glansløshet*) appannatura, opacità, (*stil*) scialbore m; **mattslepen** smerigliato; **mattslipe** smerigliare; **mattsliping** smerigliatura.
matvarer generi mpl alimentari, vivande fpl, commestibili mpl.
maur formica; **maurløve** formicaleone; **maurer(inne)** moro (a); **maurpinnsvin** echidna; **maursluker** formichiere m; **maursverm** sciame m di formiche; **maurtue** formicaio.

mave stomaco (pl.: -chi, -ci), ventre m; se: **mage**.
med 1. prep. (oftest) con; (i visse tilfelle) a, da, in;
Gud være ~ deg Dio sia con te; ~ *tiden* col tempo;
 ~ *disse ord* con queste parole; *han var ~ de første*
 fu (cra) tra i primi; *han kommer inn ~ en bok i hånden*
 entra con (el. tenendo) un libro in mano; ~ *tårer i øynene*
 con le lacrime agli occhi; *en dør ~ et maleri over* una porta
 sormontata da un quadro; ~ *intelligente øyne* dallo sguardo
 intelligente; *piken ~ de blå øynene* la ragazza dagli occhi
 azzurri; ~ *høy stemme* ad alta voce; ~ *god appetitt* di (con)
 buon appetito; ~ *ett ord (sprang)* in una parola (un salto); ~ *langsomme skritt*
 a passi lenti; *skrive ~ en penn* scrivere con una penna;
skrive ~ penn scrivere a penna; *fylle ~ vin* riempire di vino;
reise ~ tog viaggiare in treno; *multiplisere ~ tre* moltiplicare per tre.
med 2. adv. *vil du være ~?* vuoi venire?; *være ~ på noe*
 prendere parte a qc.; partecipare a qc.; *være ~ (gå i selskap)*
 fare vita mondana; (på moten) essere alla moda; *jeg var ikke ~ på det*
 io non c'entravo; *det kan jeg ikke være ~ på* io non ci sto;
han har vært ~ på meget ne ha passate tante, ha fatto un po' di tutto;
 (moret seg) ha corso la cavallina; *jeg var også ~* c'ero anch'io;
har du brevet med? hai portato la lettera?; *er du med?* (forstår du)
 ci sei?; *jeg er ikke ~* non ci sono.
medalje medaglia; *han har fått ~* gli hanno dato la medaglia;
medaljon medaglione m; **medaljør** medaglietta m, f, incisore m di medaglie.
medanklaget coimputato; se: **medskyldig**; **medansvar**
 corresponsabilità; **medansvarlig** corresponsabile.
medansøker competitore m, concorrente m, f; **medarbeider**
 compagno di lavoro; collaboratore m; (*fast*) ~ (i blad) cronista m, f,
 corrispondente m, f; **medarbeiderskap** collaborazione f, cooperazione f.
medarrestant compagno d'arresto; **medarving** coerede m, f;
medbeiler(ske) rivale m, f; *opptre som ~* rivaleggiare;
medbestemmelsesrett partecipazione f al diritto di decidere;
medbestemmende cooperante; *en ~ faktor* un elemento contributivo
 (che contribuisce); *være ~ (også)* avere voce in capitolo.
medborger concittadino.
medbringe portare (con sé).
medbør vento favorevole (el. in poppa).
meddelaktig compartecipe; se: **medskyldig**; **meddelaktighet**
 compartecipazione f, complicità.
meddele comunicare, annunciare, notificare (*en noe qc.*
 a qn.); informare (*en noe qn.* di qc.); (*varsle*) avvisare,
 avvertire; (*gjøre oppmerksom på*) segnalare; (*la få vite*)
 far sapere (*en noe qc.* a qn.); (*gjøre kjent*) rendere noto
 (*en noe qc.* a qn.).
meddelelse comunicazione f, notifica, (offentlig til radio o.l.)
 comunicato; *nærmere meddelelser* precisazioni fpl;
meddelelsesmiddel mezzo di comunicazione; **meddelsom**
 comunicativo, espansivo; **meddelsomhet** comunicativa.
meddirektør condirettore m; **meddisippel** condiscipolo;
meddommer giudice m a latere; **medeier** proprietario,
 condomino; (kompanjong) socio.
medfange compagno di prigionia; **medfaren, ille** ~ maltrattato,
 malconcio, malridotto; **medfart** trattamento; *voldsom* ~
 maltrattamento, violenza.
medfødt innato, naturale, istintivo; *ha en ~ rettferdighetssans*
 avere un innato senso della giustizia; **medfølelse** comprensione f,
 (medlidenhet) compassione f; *vår inderligste* ~ le nostre più sen-

tite condoglianza; **medfølelse** comprensivo, compassionevole.
medfølge v. essere accluso, essere allegato (unito).
medfør, i embeds ~ in funzione ufficiale; d'ufficio.
medføre (ha til følge) cagionare, causare; conseguire;
 ~ *døden* essere causa di morte; ~ *omkostninger* comportare
 spese; ~ *tap* arrecare una perdita; *det medfører at* ne
 consegue che; *toget medfører spisevogn* til treno è dotato di
 vagone ristorante.
medgang fortuna, successo, prosperità; *ha ~* avere fortuna
 (successo); *dele ~ og motgang* condividere la buona e la cattiva
 sorte.
medgi ammettere, riconoscere; **medgift** dote f.
medgjørlig accomodante, remissivo, trattabile; **medgjørlighet**
 arrendevolezza, trattabilità, remissività; **medgå** occorrere,
 consumarsi; *det medgår tre dager til* ci vogliono tre giorni per.
medhjelp assistenza, collaborazione f, soccorso; **medhjelper(ske)**
 assistente m, f; aiuto; collaboratore m; (medskyldig) complice m,
 f; (geistlig) coadiutore m.
medhold approvazione f, consenso; appoggio; *gi en ~ (rett)*
 dar causa vinta a qn.; (slutte seg til ens mening) condividere
 l'opinione di qn.; *han har fått ~ hos regjeringen* ha ottenuto
 l'approvazione del governo; *han får ~ hos mange* è sostenuto da
 molti; *hans meninger finner ~ hos alle* tutti condividono i suoi
 punti di vista; *i ~ av loven* in conformità alla legge; **medhustru**
 concubina.
medicotjeneste mar. istruzioni fpl mediche trasmesse via radio.
medikament medicamento, farmaco (pl.: -chi, -ci).
medinnbefattet (qui) compreso, incluso; **medinneha-**
ver comproprietario, (i gård også) condomino; (kompanjong)
 socio; **medinteressent** cointeressato.
medio a metà; ~ *august* a metà agosto.
medisin medicina; (legemiddel) farmaco (pl.: -chi, -ci), rimedio,
 medicinale m; fam. medicina; *studere ~* studiare medicina;
ta ~ prendere un medicinale; fam. prendere la medicina;
medisinal(-) medicinale, medico (pl.: -ci), farmaceutico (pl.: -ci).
medisiner studente m, f di medicina, medico (pl.: -ci);
medisinflaske flacone m (di medicinale); **medisinkasse**
 cassetta di medicinali; **medisinkrukke** barattolo (di medicinale).
medisinmann stregone m; **medisinsk** medico (pl.: -ci),
 medicinale, medicale; ~ *fakultet* facoltà di medicina;
medisinskap armadietto per (el. dei) medicinali.
medisterpølse omtr. salsiccia.
medium mezzo; (spiritistisk) medium m, f inv.
medkontrahent contraente m, f.
medkristen fratello (sorella) in Cristo.
medlem membro; (forenings-) socio; *være ~ av* essere
 membro (socio) di, far parte di; **medlems-** dei membri,
 dei soci; **medlemsbidrag, -kontingent** quota sociale;
medlemskort tessera; **medlemsliste** lista (elenco) dei membri
 (soci); **medlemsmøte** riunione f (assemblea) dei membri
 (soci); **medlemskap** essere m socio; affiliazione f; **medlemstall**
 numero dei membri (soci).
medlidende compassionevole (*med* verso, nei riguardi di);
 pietoso, misericordioso; **medlidenhet** compassione f,
 commiserazione f (*med* verso); pietà (*med* di, per); *få ~ med*
 provare compassione per; *føle (ha) ~ med* avere pietà di;
vekke ens ~ suscitare la pietà di (el. impietosire) qn.;
 far pietà a qn.; *bli grepet av ~* impietosirsi (*ved synet av* alla vista di).

medley, 4 × 100 m ~ stafetta 4 × 100 metri misti.
medlyd consonante f; **medmenneske** prossimo.
med mindre a meno che (+ non + konj.), a meno di (+ inf.).

medregne includere (nel conto); (*deri*) **medregnet** compreso; *ikke medregnet* escluso.

medreisende compagno (a) di viaggio; **medsammen-svoren** congiurato; **medskapning** simile m, f.

medskyld complicità, connivenza; **medskyldig** complice m, f (i di); connivente, correo s.; *gjøre en til sin medskyldige* fare di qn. il proprio complice.

medskyldner condebitore m; **medspiller** compagno di gioco; *hans medspillere* teater gli altri attori.

medta se: ta (med); **medtatt** (tret) stanco (pl.: -chi); (utmattet) spossato, esausto; (kulde) intirizzito; (ødelagt) malridotto, distrutto, rovinato; (slitt) consumato.

medtjener servitore m insieme ad altri; **medutgiver** coeditore m; **medunderskrift** controfirma; (veksel) avallo; **medunderskrive** controfirmare; **medunderskriver** chi appone una controfirma.

medvind vento favorevole (propizio); *seile i ~* navigare col vento in poppa (og fig.).

medvirke concorrere (med con); collaborare; ~ *til* contribuire a, concorrere a, cooperare a; **medvirkende** che concorre, che dà apporto, (ved foretak) collaboratore m; *de ~* coloro che hanno preso parte; mus. gli esecutori; teater gli attori; ~ *årsak* causa concomitante; **medvirkning** apporto, concorso, cooperazione f; collaborazione f; *under ~ av* con il contributo (el. l'apporto) di; in collaborazione di.

medvitende consapevole; *uten mitt ~* a mia insaputa; *være ~ om* essere consapevole di; **medviter** chi è consapevole; confidente m, f; **medynk** commiserazione f, compassione f; se: medlidenhet.

mefistofelisk mefistofelico (pl.: -ci).

meg pron. (betont) me; (ubetont) mi.

megafon megafono.

meget (m, f: megen, sj.) molto, assai, parecchio; (*riktig*) ~ moltissimo; *ikke så ~* mica tanto; (*alt*) *for ~* troppo; *hvor ~* quanto; *like ~ (som), så ~ (som)* (tanto) quanto; ~ *gjørne* ben volentieri; *likeså ~* altrettanto; *tre kroner for ~* tre corone di troppo; *litt for ~* un po' troppo; *gjøre for ~ av* esagerare; *det skal ~ til å tro* det è alquanto inverosimile; *være ~ rik* essere molto (assai) ricco (el. ricchissimo); *han taler ~* parla molto; *hvor ~ han enn løper* per quanto corra; *så ~ (dess) bedre* tanto meglio; *så ~ mer som* tanto più che; *så ~ som trengs* quel tanto che occorre; *det ville være ~ om han kom* sarebbe molto se venisse; *det var ~ at han kom* è (già) molto che sia venuto.

megetsigende significativo, eloquente.

megle fare da intermediario, intervenire, conciliare; polit. negoziare; ~ (*forlik*) *imellom* cercare di conciliare; *han ville ~ mellom dem* voleva metterli d'accordo; **megler** intermediario, conciliatore m, (forhandler) negoziatore m.; merk. mediatore m, agente m, intermediario, sensale m; **meglerforretning** merk. agenzia; *drive ~* fare l'agente; **meglerkurtasje** merk. commissione f; **meglerske** intermediaria, mediatrice f; negoziatrice f.

megling mediazione f, conciliazione f, interposizione f; *ved ~* a mezzo intermediario; *få noe i stand ved ens ~* ottenere un risultato mediante l'intercessione di qn.; ~ *i arbeidskonflikter* arbitraggio nei conflitti del lavoro; **meglingsforslag** transazione f; **meglingsforsøk** tentativo di conciliazione.

mehe allocco (pl.: -chi), babbeo, incapace m, f.

mei pattino (di slitta); **meie** falciare, mietere; ~ *ned* mil. falciare; **meiemaskin** falciatrice f.

meieri latteria, centrale f del latte; **meieribestyrer** gerente m di latteria, direttore m di una centrale del latte; **meieriprodukter** latticini mpl, prodotti mpl caseari; **meierismør** burro (di latteria); **meieri-utsal** latteria; **meierske** lattaia.

meiing falciatura, taglio; fig. falcidia.

meis armatura di sacco da montanga (el. di zaino).

meis(e) zool. cincia; **meisel** scalpello; **meisle** scalpello; **meisling** scalpellatura.

mekaniker meccanico (pl.: -ci); **mekanikk** meccanica; **mekanisk** meccanico; fig. også macchinale; **mekanisme** meccanismo; **mekle** etc. se: megle etc.

mekre belare; **mekregauk** zool. beccaccino; **mekring** belato.

meksikaner, meksikansk messicano.

mektig potente, imponente, possente, poderoso; (vidstrakt) vasto; (betydelig) considerevole.

mel farina; *fint ~* fior di farina, farina (di primo velo); *grovt ~* farina integrale; *han har ikke rent ~ i posen* non è farina netta (schietta); vende semola per farina; **melaktig** farinaceo, farinoso.

melankoli malinconia; **melankoliker, melankolsk** malinconico (pl.: -ci).

melbinge madia.

melde annunciare, annunziare; (i lovlige former) notificare; (tjenstlig) rapportare, fare un rapporto su; (spill) dichiarare; (angi) denunciare; se også: meddele; ~ *en(s) ankomst* annunciare qn.; ~ *inn* iscrivere; ~ *seg* presentarsi; (eksamen o.l.) iscriversi; *la seg ~ (til besøk) hos en* farsi annunciare a qn.; ~ *ut* (medlem) annunciare il ritiro di, cancellare dalle liste; ~ *seg ut* ritirarsi.

meldeplikt obbligo di presentarsi; **meldeseddel** cartolina d'avviso; **melding** comunicazione f; (offentlig) notifica; (tjeneste-) rapporto, resoconto; (spill) dichiarazione f; *få ~ om* ricevere l'avviso di; *gi ~ om* comunicare.

meldroye bot. segale conuto, melata; **meldugg** peronospora.

mele infarinare; ~ *sin egen kake* tirare l'acqua al proprio mulino; **melen** (frukt) farinoso; **melere** mescolare, mischiare; **melet** farinoso; **melgrossist** grossista m, f di farine alimentari; **melgrøt** pappa di farina; **melhandel** commercio di farine; **melhandler** venditore m di farina; **melis** zucchero a velo.

melk latte m; *nysilt ~* latte appena munto, latte fresco; *opplagt ~* cagliata; *skummet ~* latte scremato; *sur ~* latte cagliato (rappreso); *sor ~* latte fresco; *land som flyter av ~ og honning* paese di cuccagna.

melkaktig lattescente, lattiginoso, latteo.

melke 1. s. (fiske-) latte m (di pesce); **melke** 2. v. mungere; **melkeavkastning** produzione f di latte, resa di latte; **melkeavsondring** lattazione f; **melkebar** cremeria, latteria; **melkebutikk** latteria; **melkebøtte** secchio da latte.

melkedielt dieta latte; **melkedyr** vacca lattifera.

melkefarget latteo, lattiginoso; **melkefat** lattiera, recipiente m per il latte; **melkefeber** febbre f del latte; **melkefisk** pesce m di latte; **melkeflaske** bottiglia da latte; **melkeforsyning** approvvigionamento (distribuzione f) di latte; **melkegrøt** pappa (al latte); **melkehandler(ske)** lattaio (a), lattivendolo (a); **melkehvit** latteo, bianco come il latte, bianco latte; **melkekjertel** ghiandola mammaria.

melkekrakk sgabello per mungere; **melkeku** vacca da latte; fig. vacca da mungere; **melkekur** cura del latte; **melkemann** lattaio; **melkemaskin** mungitrice f

(meccanica); **melkemat** latticini mpl.
melkemugge brocca per il latte; **melkepapp** zuppa di latte; **melkeprøver** galattometro; **melkepulver** latte m in polvere; **melkesaft** chilo; **melkespann** bidone m per il latte; **melkesukker** lattosio; **melkesuppe** zuppa al latte; **melkesyre** acido lattico.
melketann dente m di latte; **melkeutsal** latteria.
melkevei Via Lattea; **melkevelling** zuppa al latte; **melkevogn** carretto del lattaiolo; **melking** mungitura; ~ *med maskin* mungitura meccanica.
mellom tra, fra; *natten ~ den annen og den tredje mai* la notte dal due al tre di maggio; ~ *oss sagt* detto tra (di) noi; *det blir ~ oss* che resti fra (di) noi; **mellomakt** intermezzo, (pause) intervallo; **mellomart** specie intermedia.
mellombølge onda media; **mellomdekk** interponte m, ponte mediano; **mellomdekks** adv. nell'interponte; **mellomdekks-** d'interponte.
mellomdør prota di comunicazione; **mellomfarge** colore m intermedio, mezzatinta; **mellomfin** (tykkelse) di medio spessore; **mellomfolkelig** internazionale, tra le genti, tra i popoli; ~ *rett* diritto internazionale; **mellomfornøyd** non troppo soddisfatto.
mellomfot metatarso.
mellomgrad grado intermediario, fase f intermedia.
mellomgulv diaframma m.
mellomhandel mediazione f commerciale; commercio su commissione; **mellomhandler** mediatore m, agente m; **mellomhånd** metacarpo; *sitte i ~* (spill) essere secondo di mano.
mellomkomst intervento, intromissione f, tramite m; *ved ~ av* per il tramite di; **mellomkrigstid** periodo fra due guerre; **mellomlag** strato intermedio.
mellomlagt interposto; **mellomlande** fare scalo; **mellomlanding** scalo; *uten ~* senza scalo, diretto.
mellomledd (kjede) anello (di congiunzione); (person) intermediario, mediatore m; (finger) falangina; mat., filos., termine m medio; **mellomliggende** intermedio; *høyden og den ~ dal* le alture e la valle che le separa; **mellomlyd** suono intermedio.
mellommann intermediario, mediatore m; neds. mezzano; **mellommat** merenda; **mellommåltid** spuntino.
mellomparti partita intermedia; pol. partito di centro; **mellompris** prezzo intermedio; **mellomregjer** interregno; **mellomregning** conto corrente; **mellomrett** piatto mezzo.
mellomriks- internazionale, interstatale.
mellomrom intervallo (også tids-), interstizio; (banespor) scartamento; (linjer) interlinea; typ. spazio; *med ~* a intervalli, ogni tanto; *med visse ~* di tanto in tanto; *med to timers ~* con due ore d'intervallo; *sette (stille opp) med ~* intervallare; typ. spaziare; *oppstilling med ~* spaziatura.
mellomsort qualità intermedia; **mellomspill** intermezzo, interludio.
mellomst medio, mediano, di mezzo, mezzano.
mellomstand ceto medio; **mellomstandpunkt** punto di vista intermedio; **mellomstasjon** stazione f intermedia; **mellomstemme** mus. voce f intermedia; **mellomstilling** posizione f intermedia (el. di mezzo).
mellomstor intermedio, di grandezza media.
mellomstykke parte f di mezzo; **mellomstørrelse** media grandezza, (klær) taglia media, (tykkelse) medio spessore m; **mellomtid** tempo intermedio; intervallo; *i mellomtiden* nel frattempo; **mellomtilstand** condizione f intermedia; (overgang) stato di transizione; **mellomtime** ora intermedia; (fri-) ora libera; **mellomting** cosa di mezzo, via di mezzo.

mellomtoner (stemmes) registro medio; **mellomtrinn** gradino di mezzo; fig. grado medio.
mellomvegg parete f divisoria, tramezzo; **mellomvei** fig. via di mezzo; se: *middelvei*; **mellomvekt** peso medio; **mellomverk** guarnizione f di merletto (tra due lembi di stoffa).
mellomværende merk. conto aperto, pendenza (og fig.); (uenighet) conto in sospeso, vertenza; *gjøre opp sitt ~ med* regolare i conti con; *til oppgjør av vårt ~* a saldo del nostro conto; *vi har gjort opp vårt ~* (minnelig) abbiamo sistemato la nostra pendenza, (fiendtlig) abbiamo regolato i conti.
mellomøre orecchio medio; **mellomørebetennelse** otite f.
melmidd tignola grigia della farina.
melmølle mulino.
melodi melodia, aria, motivo; *på melodien* sul motivo di; **melodisk** melodico (pl.: -ci); **melodios** melodioso; **melodrama** melodramma m; **melodramatisk** melodrammatico (pl.: -ci); adv. fig. teatralmente.
melon melone m, popone m; **melonbed** melonaio; **melonkasse** letto caldo, lettorino; **melonkjerne** seme m di melone; **melpose** sacchetto da (di) farina.
melte (lage malt) convertire in malto; (fordøye) digerire; **meltonne** barile m da (di) farina.
membran membrana.
memoarer memorie fpl, ricordi mpl; **memoarforfatter** autore m di memorie, memorialista m, f.
memorandum memorandum m inv.; **memorere** imparare a memoria, memorizzare; **memorering** memorizzazione f, (il) mandare a memoria.
men 1. konj. ma; però, se non ché; bensi; *han er liten ~ modig* è piccolo ma coraggioso; ~ *du hadde lovet det* però l'avevi promesso; *jeg skulle ha reist, men i siste liten* sarei dovuto partire, se non che all'ultimo momento...; *en skal ikke nøle, men handle* non bisogna indugiare, bensi agire; *det er et ~ c'è* un ma.
men 2. s. (lyte) difetto; (skade) danno; *han vil få varig ~ av det* ne risentirà per tutta la vita.
menasjeri serraglio; **menasjeritelt** tendone m da serraglio.
mene (tenke) pensare; (tro) credere, reputare, essere d'avviso; (ville si) voler dire; (sikte til) alludere a; (forstå på en viss måte) intendere; (påstå) sostenere; *jeg mener at* (tenker) io dico che (+ ind.); (tilråder) giudico che (+ konj.); *man mener at han er sønn av* si ritiene che sia figlio di; *etter hva jeg mener a* mio giudizio; *det mener han nå en gang* questa è la sua opinione; *det skulle jeg mene!* lo credo bene!; *jeg mener bare at* dico solo che; *hva mener du med det?* come sarebbe a dire?; *hvem mener du?* di chi parli? a chi alludi?; *hva mener man med det ordet?* che cosa s'intende con questa parola; *jeg mener som jeg sier* intendo quel che dico; *det var ikke slik ment* non intendevo questo; *jeg mente det var best å betale* ho ritenuto opportuno pagare; *det var nettopp det jeg mente* è lì che volevo arrivare; ~ *en det godt* voler il bene di qn.; ~ *det ærlig* pensarlo sinceramente; *hva mener du om det?* che ne dici?; cosa ne pensi?
mened spergiuo, giuramento falso; *sverge (avlegge) ~* spergurare, giurare il falso; **meneder** spergiuo; **menedersk** da spergiuo.
mengde quantità, quantitativo, moltitudine f; (menneske- også) folla; gran numero; (haug) mucchio, massa; *en hel ~* un buon numero di, una bella quantità di; *en ustyrtelig ~* (mennesker) una folla oceanica (immensa); *den uvitende ~* il volgo ignorante; *i stor ~* in grande quantità; in massa;

mengden la maggior parte, la maggioranza, la massa, i più; *mengden av tilskuerne* la maggior parte degli spettatori; *det er mengden som skal gjøre det* si fa affidamento sul numero; *heve seg over (skille seg ut fra) mengden* considerarsi superiore alla (emergere sulla) folla.

mengdesadverb avverbio di quantità.

menge (sammen) mischiare, frammischiare; ~ *seg med* imbrancarsi in, immischiarsi con.

menig mil. (soldato) semplice; mar. marinaio.

menighet comunità di fedeli, congregazione f; (sogn) parrocchia; (menighetens medlemmer) fedeli mpl, parrocchiani mpl; *kristelig* ~ comunità cristiana; *Kristi* ~ la Chiesa di Cristo.

menighetsanliggende faccenda di parrocchia; **menighetsforstander** amministratore m di parrocchia; fabbriciere m; **menighetshus** casa parrocchiale; **menighetsliv** vita spirituale della comunità; **menighetsråd** consiglio parrocchiale.

menigmann uomo qualunque, uomo della strada; koll. la generalità degli uomini, i comuni mortali mpl.

mening (anskuelse) opinione f, parere m, giudizio; (råd) avviso, consiglio; (tanke) idea, pensiero; (følelse) senso; (hensikt) intenzione f; (betydning) senso, significato; *den offentlige* ~ l'opinione pubblica; *skifte* ~ cambiare idea; *ha en god ~ om* avere una buona opinione di; *det har jeg ingen ~ om* non ne ho nessuna idea; *si sin* ~ dire (esprimere) la propria opinione; *det har jeg en annen ~ om enn du* questo la penso diversamente da te; *jeg sier intet, men jeg har min ~ om det* a questo riguardo non parlo, ma mi tengo la mia opinione; *si sin* ~ *rett ut (av posen)* dire esplicitamente ciò che si pensa; *være seg sin* ~ *bekjent* avere il coraggio delle proprie opinioni; *det kan ikke være din ~* non puoi pensarlo sul serio; *det er min ~ å reise* conto (ho l'intenzione) di partire; *det er min ~ at han skal...* sostengo che debba...; *det er det (god)* ~ *i* questo è logico; *det er det ingen ~ i* ciò non ha alcun senso; *det er ikke ~ skapt i det han sier* ciò che dice non ha senso; *derom er meningene* delte su ciò le opinioni sono divergenti; *det kan det ikke være to meninger om* questo è indiscutibile; *det er bare en ~ om det (ham)* su ciò (sul suo conto) i pareri concordano; *jeg er av den ~ at* sono dell'avviso che; *jeg er av din ~* sono del tuo parere; *han er av samme ~ som jeg* condivide la mia opinione; *være av en annen ~* pensare diversamente; *være av forskjellig ~ om* avere opinioni diverse su; *etter min ~* a mio parere (avviso); secondo me; *etter den alminnelige ~* secondo l'opinione corrente; *etter de sakkyndiges ~* a giudizio degli esperti; *i en god ~* con buone intenzioni; *oppta i en god (dårlig)* ~ prendere in buona (mala) parte; *i den beste ~* con la migliore delle intenzioni; *stå alene med sin ~* essere l'unico a pensarla così; *slutte seg til (tiltre) ens ~* associarsi al parere di qn.

meningsberettiget che ha il diritto di esprimere la propria opinione; competente; **meningsfelle** sostenitore m; *han er min ~* condivide le mie opinioni; è delle mie idee; *han er min politiske ~* abbiamo le stesse idee in politica; **meningsforskjell** divergenza d'opinioni; **meningsforstyrrende** che altera il senso; **meningsfrihet** libertà di pensiero.

meningsløs senza senso, insensato, assurdo; *det er meningsløst* non sta in piedi; ~ *luksus* lusso sfrenato; **meningsløshet** assurdità; nonsenso.

meningsstrid conflitto d'opinioni; **meningstvang** coazione f del pensiero; **meningsutveksling** scambio

di opinioni (el. di idee).

menneske uomo; persona; essere m umano; *menneskene* gli uomini, l'umanità, la gente; *unge mennesker* giovani, gioventù; *Kristus er blitt ~* Cristo si è fatto uomo; *bli et nytt ~* diventare un altro, cambiare completamente, rinascere; *et godt ~* una brava persona; *mange mennesker* molta gente; *ikke ett ~* nessuno; *alle mennesker* tutti; *et ~ av kjøtt og blod* una persona in carne ed ossa.

menneske- (oftest) umano; **menneskealder** (durata di una) generazione f; **menneskeape** scimmia antropomorfa; **menneskebarn** creatura umana; F cristiano.

menneskeetende antropofago (pl.: -gi); se også; **menneskeeter** cannibale m; **menneskeeteri** antropofagia; cannibalismo.

menneskefiendtlig misantropo; **menneskeforstand** intelletto umano; *alminnelig (sunn)* ~ buon senso; *han har ikke sunn ~* non ha senso comune; **menneskefrykt** rispetto umano; **menneskeføde** cibo adatto all'uomo, alimento commestibile.

menneskegjerning opera dell'uomo; **menneskegunst** favore m degli uomini; **menneskehandel** commercio di schiavi, tratta (dei negri, delle bianche ecc.).

menneskehat misantropia; **menneskehater** misantropo.

menneskehet genere m umano, umanità; **menneskehop** folla, moltitudine f; **menneskehånd** mano d'uomo (dell'uomo).

menneskekjenner conoscitore m dell'animo umano; psicologo (pl.: -gi); **menneskekjærlig** caritatevole, umanitario, filantropico (pl.: -ci); **menneskekjærlighet** carità, umanità, filantropia; **menneskekunnskap** conoscenza del generere umano (dell'animo umano).

menneskelig umano; (forståelig) comprensibile; *han begynner å bli ~* comincia ad umanizzarsi; *det er ~ å feile* errare è umano; *menneskelige kår* condizioni fpl umane; ~ *vesen* creatura umana; **menneskelighet** umanità; **menneskelignende** simile all'uomo, antropoide; zool. antropomorfo.

menneskeliv vita umana; *tap av ~* perdita di vite umane; *det kostet ~* ci furono vittime.

menneskemasse folla; **menneskemateriale** materiale m umano; **menneskemengde** moltitudine f di persone.

menneskenatur natura umana; **menneskenavn** nome m di uomo; (menneskelig navn) nome m umano; F nome da cristiano; *han fortjener ikke ~* non merita di essere chiamato uomo.

menneskeofring sacrificio umano.

menneskepåfunn trovata dell'uomo.

menneskerase razza umana; **menneskerettigheter** diritti mpl dell'uomo.

menneskesinn animo umano; **menneskeskildring** ritratto umano; descrizione f dei caratteri; **menneskeskjebne** destino dell'uomo, sorte f umana; **menneskesky** ritroso, insocievole, misantropo; **menneskeslekt** genere m umano, specie f umana; **menneskestemme** voce f umana; **menneskesverm** marea umana, ressa.

Menneskesønnen rel. il Figlio dell'uomo.

mennesketap perdita di uomini; **mennesketilværelse** esistenza umana; **mennesketom** deserto; **mennesketrengsel** calca, ressa; **mennesketype** tipo umano.

menneskevenn filantropo, amico dell'uomo; **menneskevennlig** umano, caritatevole; **menneskeverd** valore m dell'uomo; **menneskeverdighet** dignità umana; **menneskeverk** opera dell'uomo, opera umana; **menneskevrak** relitto umano; **menneske-**

vrimmel brulichio di persone, ressa.

menneskeånd spirito (intelletto) umano.

mens konj. mentre; (*alt*) ~ *han leste* mentre leggeva (el. stava leggendo); *han leste* ~ *han spiste* leggeva mangiando.

menstruasjon mestruazione f, fam. cose fpl; *ha sin* ~ avere le mestruazioni (el. le regole); **menstruasjonsbind** assorbente m (igienico).

mensur mus. misura, battuta, tempo; sport. misura; duello (tra studenti); **mensvoren** spergiuo.

mental mentale; *hans mentale tilstand* la sua condizione mentale; **mentalhygiene** igiene f mentale; **mentalitet** mentalità; **mentalundersøke** sottoporre a perizia psichiatrica; **mentalundersøkelse** analisi f delle condizioni mentali; jur. perizia psichiatrica.

mente riporto; *beholde i* ~ tenere a mente; *3 opp og 7 i* ~ tre col riporto di sette.

menuett minuetto.

mer più, di più, ancora, altro; (snarere) piuttosto; *litt* ~ un po' di più; *litt* ~ *brød* ancora un po' di pane; *vil du ha* ~ (*av det*)? ne vuoi ancora?; *jeg vil ikke ha* ~ non ne voglio più; *ønsker du* ~? vuoi altro?; *han har arbeidet* ~ *enn jeg* ha lavorato più di me; *han har arbeidet (enda)* ~ ha lavorato (ancora) di più; ~ *lang enn bred* più lungo che largo; ~ *vin!* ancora del vino; ~ *mot!* un po' più di coraggio!; *og hva så* ~? e poi?; ~ *kan en du ikke forlange* non si può mica pretendere di più; *jeg forlanger ikke* ~ non chiedo altro; ~ *kan en ikke si* non c'è altro da dire, è tutto detto; ~ *sier jeg deg ikke* non ti dico altro; *han vet* ~ *enn han sier* sa più di quanto non dica; *holde* ~ *av voler* più bene a, preferire; (*ja*) *hva* ~ *er* e oltre tutto; *jo* ~ più; ~ *og* ~ sempre di più; ~ *enn nok* più che abbastanza; *det er* ~ *enn nødvendig* at è più che necessario che; *han har* ~ *enn nødvendig* ha più del necessario; *så meget* ~ *som* tanto più che; *han arbeider ikke* ~ non lavora più; *det er ikke* ~ (*av det*) non ce n'è più; *aldri* ~ mai più.

mergel marna; **mergelaktig** marnoso; **mergelgrav** (-tak) marniera; **mergeljord** terreno marnoso; **mergle** marnare; **mergling** marnatura.

merian maggiorana.

meridian meridiano; *lengden beregnes etter Greenwich-meridianen* la longitudine è calcolata sul meridiano di Greenwich.

merinntekt reddito supplementare, introito straordinario.

merino merino; **merinosau** (pecora) merino.

meritter iron. prodezze fpl.

merkantil mercantile, commerciale.

merkbar notevole, sensibile, precettibile, marcato.

merke 1. s. marca, segno, marchio, contrassegno; (*bøye*) gavitello; (*banner*) insegna; *bite* ~ *i noe* notare; far caso a; (*huske*) imprimere nella memoria; *legge* ~ *til* osservare, notare; (*oppdage*) accorgersi di; *legg vel* ~ *til hva jeg sier!* fa(te) bene attenzione a quel che dico!; *verd å legge* ~ *til* degno d'attenzione; *sette* ~ *i (på, ved)* *noe* marcare (segnare, contrassegnare) qc.

merke 2. v. marcare, segnare, contrassegnare; (*landmåling*) picchettare; (*legge merke til*) notare, accorgersi di; (*kjenne*) sentire; *jeg merker nok* at mi accorgo bene che; *jeg merker nok hvor du vil hen* vedo bene dove vuoi arrivare; *han har ikke merket noe* non si è accorto di niente; *det merkes ikke lenger* non si nota più, non ce n'è più traccia; *vel å* ~ *beninteso*; ~ *seg noe* notare qc., (*huske*) tenere a mente qc.; *merk deg godt denne regel!* ricorda bene questa regola; *merk deg det!* prendine buona

nota!; *det skal jeg* ~ *meg* lo terrò a mente; *la seg* ~ *med* far supporre, dare a vedere; *ikke la seg* ~ *med* fingere di non . . ., nascondere; *la deg ikke* ~ *med noe!* fa finta di niente!; ~ *noe til* accorgersi di, (*kjenne*) sentire.

merkeblekk inchiostro indelebile; **merkebøye** gavitello, boa, galleggiante m; **merkedag** giorno memorabile; **merkelapp** etichetta; *sette* ~ *på* etichettare, mettere un'etichetta a.

merkelig strano, singolare; *det merkelige ved det er* at lo strano è che; ~ *nok* stranamente; **merkelighet** stranezza; cosa strana; **merkepel** picchetto, paletto; **merkepunkt** punto di orientamento (riferimento); **merkesmann** alfiere m; **merkevarer** prodotti mpl di marca; **merkeår** anno memorabile (el. da ricordare); **merknad** osservazione f; nota, commento.

merkurstav caduceo.

merkverdig notevole, degno di nota; (*minneverdig*) memorabile; (*underlig*) singolare, curioso; (*besynderlig*) strano; (*overordentlig*) straordinario; ~ *nok, har han* . . . cosa strana, ha . . .; **merkverdighet** stranezza; cosa notevole; curiosità, rarità.

merovinger, merovingisk merovingio.

merr (hoppe) cavalla; neds. brenna, rozza; F (kvinne) cagna, megera.

mers mar. gabbia; **merse-** di gabbia, di parrocchetto; **merskum** schiuma di mare, sepiolite f; **merskum-** di schiuma, di sepiolite.

mersmak, gi ~ stimolare, stuzzicare (l'appetito, la voglia, il desiderio).

mersseil gabbia; **mersseilskuling** vento forte.

merutbytte eccedenza di reddito; **merutgift** spesa addizionale, spesa eccedente il preventivo; **mervardi** valore m aggiunto, aumento di valore; **merverdavgift** imposta sul valore aggiunto (IVA).

mesan mar. (vela di) mezzana; **mesan-** di mezzana.

mesén mecenate m.

meske (brygging) far macerare (l'orzo); (*fete*) ingrassare; ~ *seg* ingrassare, impinguarsi, rimpinzarsi; **mesking** macerazione f (dell'orzo), ingrasso.

meslinger morbillo.

mesopotamer, mesopotamisk mesopotamico (pl.: -ci).

messe 1. s., rel. messa; merk. fiera (commerciale), fiera campionaria; mil. mensa; *stille* ~ *messa* piana (letta, bassa); *høre (holde, lese)* ~ sentire (celebrare, dire) la messa; *gå til* ~ andare a messa.

messe 2. v. dire messa, cantare messa.

messebok messale m; **messedrakt, -klær** paramenti mpl liturgici; **messefall** sospensione f della messa (el. della funzione religiosa); **messeforstander** mar. ufficiale m di mensa; **messegutt** mar. garzone di mensa; **messehagel** (-kåpe) pianeta; **messekamerat** mar. compagno di mensa; **messeoffer** sacrificio (della messa); **messeserk, -skjorte** camice m.

Messias (il) Messia.

messing ottone m; **messingbeslag** guarnizione f di ottone, borchia di ottone; **messingblikk** lamina di ottone; **messinginstrumenter** ottoni mpl; **messingknapp** bottone m di ottone; **messingplate** lastra di ottone; **messingtråd** filo d'ottone; **messingvarer** ottoname m, oggetti mpl di ottone.

mest 1. adj., s. (il) più, (il) maggiore; la porzione più grande; (*brorpart*) la parte del leone; *den meste tid* la maggior parte del tempo; *hans meste arbeid* la massima parte del suo lavoro; *den som byr* ~ il maggior offerente; *det meste av* la maggior parte di, il più di; *for det meste* per lo più; il più delle volte.

mest 2. adv. maggiormente, di più; *den* ~ aggressi-

ve il (la) più aggressivo (a); ~ *fordi* . . . soprattutto perché . . .; *den som taler* ~ quello che parla di più (più di tutti); *hva jeg er* ~ *redd for* ciò che mi spaventa maggiormente, ciò che mi fa più paura; *holde* ~ *av* preferire.

mestbegunstigelsesklausul clausola della nazione più favorita; **mesteparten** la maggior parte (*av di*). **mester** maestro, (håndverk også) mastro; ~ *Erik castigamatti m inv.*; *øvelse gjør* ~ l'uso fa il buon maestro, la pratica fa il maestro; *være en* ~ *i noe* eccellere in qc.; *være en* ~ *i å spille sjakk* essere un campione degli scacchi; *bli* ~ (håndverk) diventare maestro, sport diventare campione.

mester- da maestro; **mesterbrev** brevetto di maestro (falegname, calzolaio ecc.); **mesterhånd**, *med* ~ con mano maestra; **mesterkokk** capocuoco, chef m inv., se: *overkokk*.

mesterlig magistrale, da maestro.

mestersanger cantante m, f insigne; gl. tysk maestro cantore; **mesterskap** maestria, virtuosità, sport campionato; **mesterskudd** colpo (tiro) da maestro; **mesterspiller** virtuoso (del violino ecc.); **mesterstykke** capolavoro; *gjøre sitt* ~ fare il brevetto di maestro; **mestersvenn** capoooperaio; **mestertrekk** colpo (da) maestro; **mesterverk** capolavoro, opera magistrale.

mestis meticcio.

mestre padroneggiare, domare, dominare; (fag) conoscere a fondo; (språk) esser padrone di.

metafor metafora; **metaforisk** metaforico (pl.: -ci).

metafysiker metafisico (pl.: -ci); **metafysikk** metafisica; **metafysisk** metafisico.

metall metallo; **metall-** di metallo; metallico (pl.: -ci); **metallaktig** metallico; **metallarbeid** lavoro (opera) in (di) metallo; **metallarbeider** operaio metallurgico; **metallduk** copertura metallica, rivestimento metallico; **metallholdig** metallifero; **metallisk** metallico (pl.: -ci).

metallklang timbro (tono) metallico; **metallklump** nodulo, pepita; **metallkrok** gancio di metallo.

metallsløyd lavoro a mano del metallo; **metallspan** truciolo metallico; **metallstøperi** fonderia.

metalltråd filo di metallo; **metalltrådlampe** lampada a filamento metallico; **metallurgi** metallurgia; **metallurgisk** metallurgico (pl.: -ci); **metallvarer** metalli mpl, prodotti metallurgici; **metallverdi** valore m intrinseco (el. reale).

metamorfose metamorfosi f inv.

meteor meteora; **meteorisk** meteorico (pl.: -ci); **meteorolog** meteorologo (pl.: -gi); **meteorologi** meteorologia; **meteorologisk** meteorologico (pl.: -ci); ~ *institutt* Istituto Meteorologico, (i Italia) servizio meteorologico dell'Aeronautica; **meteorstein** meteorite m el. f.

meter metro; **metermål** metro; (stålbånd-) metro flessibile; (kapselmål) metro avvolgibile; (leddet) metro pieghevole; (manufaktur-) metro a verga; (bånd-) metro a nastro; (tometer) metro doppio (da falegname).

metersystem sistema metrico; **metervarer** merce f venduta a metro, tessuti mpl.

metning kjem. saturazione f; **metningsevne** capacità di saturazione; **metningsgrad** titolo, grado di saturazione.

metode metodo; **metodikk** metodologia; **metodisk** metodico (pl.: -ci); **metodist** metodista m, f; **metodistisk** metodista m, f, metodistico (pl.: -ci).

metrikk metrica; (verk om ~) trattato di metrica; **metrisk** metrico (pl.: -ci); **metronom** mus. metronomo; **metrum** metro.

mett sazio (og fig.); (altfor) nauseato; *spise seg* ~ saziarsi, mangiare a sazietà; *jeg kan ikke se meg* ~ *på det* non mi stanco di guardare ciò.

mette saziare; sfamare; fig. også: appagare; kjem. saturare; ~ *sin nysgjerrighet* appagare la propria curiosità; *mange munner å mette* molte bocche da sfamare; ~ *sin sult* saziare la fame, sfamarsi; **mettet** saturo; *markedet er* ~ si è giunti alla saturazione del mercato; *i* ~ *tilstand* allo stato di saturazione; **metthet** sazietà; kjem. saturazione.

metyl metile m; **metylsprit** alcol m metilico, spirito denaturato.

mezzosopran mezzosoprano.

midd acaro; tignola.

middag mezzogiorno; (måltid) pranzo; *i går* ~ ieri a mezzogiorno; *om middagen* all'ora di mezzogiorno; *ved middagen* durante il pranzo; *holde en* ~ dare un pranzo; *spise* ~ pranzare; *spise* ~ *ute* pranzare fuori; *spise en biff til* ~ mangiare una bistecca a pranzo; *sove* ~ fare la siesta, fare un pisolino pomeridiano; *hva skal vi ha til* ~? che cosa si mangia a pranzo?; *kommer du hjem til* ~? torni per l'ora di pranzo?

middagsabonnet ospite m, f a mezza pensione; (kostskole) semiconvittore m; **middagsavis** giornale m di mezzogiorno; **middagsbord** tavola (da pranzo); *ved middagsbordet* a tavola; **middagsgjest** ospite m, f a pranzo; **middagshøyde** altezza meridiana. **middagslinje** astr. meridiana; **middagslur** sonnellino (pisolino) pomeridiano; **middagsmat**, -måltid pranzo.

middagspause siesta, intervallo per il pranzo di mezzogiorno; **middagsselskap** pranzo, banchetto; **middagsservise** servizio da tavola; **middagssol** sole m di mezzogiorno; **middagsstund** ora di mezzogiorno; **middagssovn** sonno pomeridiano; **middagstid** (spisetid) ora di pranzo.

middel mezzo (*til per, di*); (råd, utvei) risorsa, espediente m; (lege-) rimedio, farmaco (pl.: -chi, -ci) (*mot* contro); kjem. agente m; (måte) procedimento; *hensikten helliger midlet* il fine giustifica i mezzi. **middel-** (gjennomsnittlig oftest:) medio; **middelalder** età media; hist. Medio Evo; **middelalderlig** medievale; **middelaldrende** (person) di media età, di una certa età; **middelbar** indiretto, mediato; **middelbarhet** l'essere mediato.

middelhastighet velocità media; **Middelhavet** il Mediterraneo; **Middelhavs-** mediterraneo; **middelhøyde** altezza media.

middelklassen il ceto medio, la borghesia; **middelkvalitet** qualità media; **middelmådig** mediocre; **middelmådighet** mediocrità; **middelpunkt** punto centrale, centro, mezzo.

middels medio; **middelsgod** medio, di media qualità; **middelshøy** di media altezza; **middelskole** scuola media; **middelstand** ceto medio; **middelstor** di media grandezza, (tykkelse) di medio spessore; **middelsår** annata media.

middeltall cifra media; *etter et* ~ in media; **middeltemperatur** temperatura media; **middelvei** via di mezzo; *den gyldne* ~ il giusto mezzo; *gå en gylden* ~ prendere una via di mezzo, tenersi nel giusto mezzo.

midje vita; *smal om midjen* di vita sottile, snello di vita.

midler mezzi mpl; *offentlige* ~ mezzi pubblici; *finne* ~ *til* trovare il mezzo (i mezzi) di (per); *han bruker alle* ~ fa uso di ogni mezzo; *leve av sine* ~ vivere dei propri mezzi.

midlertidig provvisorio, temporaneo; ~ *avgift* im-

posta provvisoria; ~ *tilstand* stato temporaneo, situazione f provvisoria.

midnatt mezzanotte f; *ved* ~ a mezzanotte; **midnattssol** sole m di mezzanotte; **midnattstid**, *ved* ~ verso mezzanotte.

midt, ~ *foran* in mezzo davanti; ~ (*inn, inne, opp, oppe, ut, ute*) i in mezzo a, nel (bel) mezzo di; ~ (*inn, inne*) i *byen* nel centro della città, in centro; ~ i *gata* in mezzo alla strada; ~ i *håndgemenget* in piena mischia; ~ i *mars måned* a metà marzo; ~ i *lufta* per aria; ~ (*inn, inne, opp, oppe, ut, ute*) *iblant* (*imellom*) in mezzo, al centro di; *han gikk ~ inn blant dem* andò in mezzo a loro; ~ *igjennom* attraverso; *ligge ~ imellom* trovarsi nel mezzo tra; *sannheten ligger ~ imellom* la verità sta nel mezzo; *omtrent ~ imellom* così così, l'uno vale l'altro; ~ *om livet* a metà corpo; ~ *på natta* in piena notte; ~ *over* a metà di; *skjære ~ over* tagliare a metà; ~ *på dagen* in pieno giorno; a metà della giornata; ~ *på sommeren* in piena estate; ~ *på vinteren* nel cuore dell'inverno; ~ *ute på landet* in piena campagna; *til ~ på beinet* fino a metà gamba; *til ~ på livet* fino alla vita; ~ *under* (*tid*) a metà di, durante; ~ *under bordet* sotto il centro del tavolo.

midtbygning edificio centrale (el. di centro).

midte mezzo, centro, metà; fig. cuore m; *like i midten* nel bel mezzo; *i midten av dette århundre* a metà del nostro secolo; *skjære noe av på midten* tagliare qc. a metà; *ligge i midten* stare nel mezzo (nel centro); *en av vår* ~ uno di noi, uno del nostro ambiente.

midterst mediano, centrale; *midterste del* parte f mediana, centro; adv. også: nel mezzo.

midtfaste metà quaresima; **midtlinje** linea mediana; asse f; mat. mediana; **midtpunkt** centro, punto centrale; centro dell'attenzione; *festens ~* l'anima della festa; **midtre** se: **midterst**.

midtskip arkit. navata centrale; **midtskips** mar. al centro della nave; ~ *med roret!* barra in mezzo!

midtsommer piena estate; solstizio d'estate; **midtsommernatt** vigilia di San Giovanni; **midtstrøms** in mezzo alla corrente; **midtstykke** pezzo centrale.

midtveis a metà strada; **midtvinter** pieno inverno; solstizio d'inverno; **midtvinters** nel pieno (nel cuore) dell'inverno.

Mikkelsaften la vigilia di San Michele; **mikkelsbær** bot. bagolo; **Mikkelsdag** giorno di San Michele.

mikrobe microbio, microbo; **mikrofon** microfono.

mikrokosmos microcosmo; **mikroskop** microscopio; **mikroskopi** microscopia; **mikroskopisk** microscopico.

mikstur pozione f; mistura; elisir m.

mil miglio; (norsk) dieci chilometri; (engelsk) miglio terrestre (1609 metri); (sjø-) miglio marino (1852 metri).

mild mite, dolce, blando, soave; (*nådig* også) clemente; (*overbærende*) indulgente; (*godmodig*) bonario; (med.: *godartet*) benigno; (*smerte*) leggero; (straff) blando; *bli mildere* mitigarsi, addolcirsi; *gjøre mildere* mitigare, addolcire; *mildt blick* sguardo blando; ~ *dag* giornata mite; *milde gaver* elargizioni fpl; ~ *karakter* carattere m mite; *det milde klima* la mitezza del clima; *mildt klima* clima mite (el. temperato); ~ *luft* aria tiepida; ~ *sensur* censura (scrutinio) indulgente; *mildt sinn* indole f mite; *milde stiftelser* opere fpl pie; *mildt virkende middel* medicamento blando; *mildest talt* per non dire di peggio.

mildhet mitezza, dolcezza; clemenza; indulgenza.

mildne mitigare, addolcire, alleviare; (*dempe*) mo-

derare, temperare; (straff) attenuare; (*gjøre human*) umanizzare; (med *tilsetning*) correggere; med. calmare; **mildnende** mitigatore; attenuante; calmante (også med.); med. sedativo, lenitivo.

mildvær tempo mite; **mildværsdag** giornata mite.

mile (kull-) carbonaia; (atom-) pila atomica.

milelang lungo un miglio; lunghissimo; ~ *utredning* relazione f (discorso) interminabile.

milepel pietra (colonna) miliare (og fig.).

milevid, i ~ *omkrets* in un raggio di molte miglia; **milevidt** a mille miglia; *reise ~* viaggiare in lungo e in largo.

milits milizia; **militssoldat** milite m.

militarisme militarismo; **militarist** militarista m, f; **militaristisk** militarista m, f, militaristico (pl.: -ci);

militær 1. adj. militare; *den militære straffelov* il codice militare; **militær** 2. s. militare m, soldato; **militæret** il servizio militare, le forze armate, i militari mpl; **militær-** militare.

militæreffekter corredo militare; **militæretat** arma;

militærfrakk pastrano militare; **militærkappe** pastrano; mantella; **militærlue** berretto militare; bustina; basco (pl.: -chi); **militærmakt** potenza militare; **militærnekter** obietto m di coscienza.

militærtjeneste servizio militare; *gjøre ~* fare il militare; **militærveien**, *gå ~* intraprendere la carriera militare.

miljø ambiente m, cerchia; atmosfera; *være sterkt preget av sitt ~* essere fortemente influenzato dal proprio ambiente; **miljøbundet** legato al proprio ambiente; **miljøskadet** danneggiato (rovinato) dall'ambiente.

mille, *tre pro ~ provisjon* provvigione f del tre per mille; *en ~ sigaretter* un migliato di (el. mille) sigarette; **milliard** miliardo; *to milliarder lire* due miliardi di lire; **milligram** milligrammo.

millimeter millimetro; **million** milione m; *tusen millioner* un miliardo, un bilione m; **millionby** città di oltre un milione di abitanti; **millionforetagende** impresa di milioni; **milliontedel** milionesimo; **millionvis**, i ~ a milioni; **millionær** milionario, ricco a milioni.

milt milza; **miltbrann** carbonchio.

mimiker mimo; **mimikk** mimica.

mimose bot. mimosa.

mimre parlare con voce tremula e debole.

min, **mitt** (il) mio, (la) mia; *mine* (i) miei, (le) mie; *min far* mio padre; *min bok* il mio libro; *din og min bok* il mio libro e il tuo, (*felles*) il libro mio e tuo; *jeg og mine* io e i miei; *min og min søsters bok* il libro mio e quello di mia sorella; *jeg har gjort mitt* ho fatto la mia parte.

mindre più piccolo, minore, inferiore, meno grande; (*temmelig liten*) piuttosto piccolo; (*ikke så meget*) meno; adv., s. meno; i ~ *antall* in numero inferiore; (*noe*) ~ *vin* meno vino; ~ *forseelse* reato minore; *bli (gjøre) ~* diminuire, rimpicciolire; ~ *enn* minore (più piccolo) di, inferiore a; a ~ *enn b* mat. a minore di b; ~ *kan gjøre det* basta meno; *koste ~ enn 100 lire* costare meno di 100 lire; ~ *og ~* sempre meno; *så meget (desto) ~ (som)* tanto meno (che); *langt ~ ville han kunne* a maggior ragione non sarebbe in grado di; *ikke desto ~* nondimeno.

mindretall minoranza; *være i ~* essere in minoranza.

mindreverd inferiore; **mindreverdighet** inferiorità; **mindreverdighetsfølelse** senso d'inferiorità; **mindreverdighetskompleks** complesso d'inferiorità.

mindreårig minorenn; **mindreårig** minorità.

mine 1. (ansikts-) aria, espressione f, viso, faccia; *sette opp en streng* ~ fare il viso severo; *påta seg en fornem* ~ darsi delle arie; *sette opp en from* ~ assumere un'espressione pia; *gi seg* ~ av fingere di; *gjøre* ~ til far l'atto di, accennare a, far le viste di; *gjøre gode miner til slett spill* far buon viso a cattivo gioco; *ikke fortrekke en* ~ restare impassibile.

mine 2. (grube) miniera; (spreng-) mina.

minearbeider minatore m; **minebor** fioretto; **minebåt** posamine m, f inv.; **minefelt** campo minato, zona minata; **mineforsvar** difesa di mine.

minegang galleria di miniera; **minegraver** minatore m; **minegraving** scavo di una miniera.

minekammer mil. foro di mina; **minekaster** lancia-mine m inv.; **minelegge** minare.

mineral minerale m; **mineralleie** giacimento; **mineralog** mineralogista m, f; **mineralogi** mineralogia; **mineralogisk** mineralogico (pl.: -ci); **mineralrikdom** ricchezza di minerali; **mineralrike** regno minerale; **mineralsamling** collezione f di minerali; **mineralsk** minerale; **mineralvann** acqua minerale.

minere minare, far saltare con cariche di dinamite; **minesperring** sbarramento di mine.

minespill mimica, mobilità d'espressione.

minespreng far esplodere con mine; *bli minesprengt* urtare contro una mina; **minesprengning** esplosione f (brillamento) di una mina; **minespråk** pantomima.

minesveipe dragare; **minesveiper** dragamine m inv.; **minesveiping** dragaggio di mine; **mineutlegger** posamine m inv.; **mineutlegging** posa di mine.

miniatur miniatura; *i* ~ in miniatura; **miniaturmaler** miniaturista m, f; **miniaturmaleri** miniatura.

miniaturskyting tiro con fucile di piccolo calibro; **miniaturutgave** edizione f diamante, edizione in miniatura.

minimal minimo; *minimalt* al minimo.

minimum minimo; **minimumsavstand** distanza minima; **minimumsgrense** minimo; **minimumspris** prezzo minimo; **minimumstemperatur** temperatura minima; **minimumstermometer** termometro a minima.

minister ministro; **ministeriell** ministeriale; **ministerium** ministero, gabinetto; **ministerkrise** crisi f ministeriale; **ministerpost** ministero, carica di ministro.

mink diminuzione f; zool. visone m; **minke** diminuire, calare, decrescere; **minkfarm** allevamento di visoni.

minne 1. s. ricordo, (erindring også) memoria; (merke) monumento; *dunkelt* ~ reminiscenza; *bevare minnet om* perpetuare il ricordo di; *det er gått ham av* ~ gli è uscito di mente; *i manns* ~ a memoria d'uomo; *til* ~ om in ricordo di, a(lla) memoria di.

minne 2. v. ricordare; ~ om ricordare; ~ en om noe rammentare qc. a qn.; ~ en om hans plikt richiamare qn. al suo dovere; *det minner meg om at* questo mi fa venire in mente che; a proposito!; *minn meg om det!* ricorda(te)melo!; *minn meg om at jeg går (skal) dit* ricordami di andare là.

minnebeger brindisi m commemorativo; *tømme et* ~ for levare il bicchiere alla memoria di; **minnedikt** poesia commemorativa; **minnefest** festa commemorativa; (års-) anniversario; rel. commemorazione f; *en* ~ for una festa per commemorare; **minnegave** ricordo; **minnehøytidelighet** commemorazione f solenne.

minnelig in via amichevole; ~ *overenskomst* accordo amichevole; *treffe en* ~ *avgjørelse* risolvere la

questione in via amichevole; **minnelighet**, *i* ~ in via amichevole; *i all* ~ in tutta amicizia, di buon grado.

minnelse (av sykdom) avvertimento; **minneord** discorso commemorativo; necrologio; **minneplate** lapide f commemorativa; **minnerik** ricco di ricordi.

minnes, ~ *en* rievocare qn.; ~ *noe* rammentare qc., ricordarsi di qc.; ~ *en i bevegede ord* ricordare qn. con commozione; **minneskrift** scritto commemorativo; **minnesmerke** monumento; ~ *for de falne* monumento ai Caduti; **minneste(i)n** stele f, monumento; **minnestøtte** colonna commemorativa; stele f.

minnetale discorso commemorativo, elogio funebre; **minnetavle** lapide f commemorativa; **minneutstilling** esposizione f commemorativa; **minneverdig** memorabile.

minoritet minoranza.

minske diminuire, ridurre; (innskrenke) limitare, restringere; (dempe) moderare; ~ *farten* rallentare; ~ *seil* diminuire le vele.

minst (il) più piccolo, (il) minore; adv. meno, almeno; *aller* ~ il più piccolo (il minore) di tutti; *den minste (yngste) av brødrene* il più piccolo (il minore) dei fratelli; *den minste verdi* il minor valore; ~ *betydning* l'importanza minore; *det minste* il meno; *ikke det aller minste* nemmeno un po'; *han får ikke det minste av det* non ne avrà minimamente; *han forstår ikke det minste av det* non ne capisce un'acca; *ikke det minste forskrekket* non... per nulla spaventato; *i det minste* per lo meno, almeno, se non altro; *den minst redde* il meno pauroso; *de minst modige* i meno coraggiosi; *han er* ~ *åtti år* ha ottant'anni a dir poco; *i det aller minste* al minimo, come minimo; ~ *seks* almeno sei; ~ *mulig* il meno possibile.

minstelønn stipendio minimo, stipendio base; **minstemål** misura minima, pezzatura minima; **minstepris** prezzo minimo.

minuend mat. minuendo; **minus** meno; differenza in meno, deficit m inv.; (ulempe) svantaggio, inconveniente m; (-tegn) (segno del) meno (); ~ 3 % *kontantrabatt* meno il tre per cento di sconto.

minutøs minuzioso; **minutt** minuto; **minuttlang**, *minuttlangt* *bifall* prolungati applausi mpl; **minuttskudd** un colpo di cannone al minuto; **minuttviser** lancetta dei minuti; **minør** minatore m.

mirakel miracolo; **mirakeldoktor** taumaturgo (pl.: -gi, -ghi); **mirakelkur** cura miracolosa; **mirakelmaker** operatore m di miracoli; taumaturgo; **mirakeltro** fede f nei miracoli; **mirakuløs** miracoloso.

misbillige disapprovare; **misbilligelse** disapprovazione f.

misbruk abuso; **misbruke** abusare di.

misbud offerta misera.

misdanne deformare, sformare; **misdannelse** deformazione f, deformità.

misforhold sproporzione f, sperequazione f.

misfornøyd scontento, insoddisfatto (*med* di); *gjøre* ~ scontentare; **misfornøyelse** scontentezza, dispiacere.

misforstå fraintendere, capire male, equivocare; ~ *meg ikke!* non mi fraintendere!; *misforstått iver* eccesso di zelo; **misforståelse** equivoco (pl.: -ci); malinteso; (uenighet) disaccordo; *det beror på en* ~ si tratta di un equivoco.

misfoster mostriaticcolo, aborto (og fig.).

misgjerning misfatto, scelleratezza, delitto.

misgrep errore m, sbaglio; (bommert) passo falso.

mishag scontentezza, scontento; **mishage** dispiacere a, essere sgradito a; **mishagsytring** parole fpl di di-

sapprovazione, manifestazione f di scontento.
mishandle maltrattare; **mishandling** maltrattamenti.
misjon missione f; *i særlig* ~ in missione speciale;
misjonsanstalt istituto missionario; **misjonsforening** congregazione f missionaria; **misjonshotell** ospizio, ricovero (di una missione); **misjonsprest** (sacerdote m) missionario; **misjonsselskap** associazione f di missioni in terre non cristiane; **misjonsstasjon** (sede f di una) missione; **misjonsvesenet** le missioni fpl; **misjonær** missionario.
miskjenne misconoscere; *miskjent geni* genio misconosciuto; iron. genio incompreso; **miskjennelse** misconoscimento.
miskle stare male a, non essere adatto a; *det miskler Dem å* non Le si addice.
miskmask miscuglio, guazzabuglio; **miskreditt** discredito; *komme i* ~ cadere in discredito; *bringe i* ~ gettare il discredito su, mettere in discredito, screditare (*hos en* presso qn.).
miskunne, ~ *seg over* avere pietà di; **miskunn(het)** misericordia, pietà; clemenza.
mislig riprovevole, scorretto, censurabile; *mislige forhold* irregolarità fpl; **mislighet** irregolarità, malversazione f; **misligholde**, ~ *sine forpliktelser* non mantenere i propri impegni, venir meno al proprio dovere; **misligholdelse** inadempienza (av di); merk. rottura (av *kontrakt* di contratto).
mislike disapprovare; *jeg misliker det* non mi piace; **misliking** disapprovazione f.
mislyd suono sgradevole, stonatura (og fig.); mus. dissonanza, disarmonia, cacofonia; *frambringe* ~ stonare, dissonare.
mislykkes fallire, non riuscire; *saken mislyktes* la cosa è andata a monte; *det* ~ *alltid for meg* non riesco mai, mi va sempre male tutto; **mislykket** fallito, mancato; ~ *forsøk* tentativo fallito; ~ *aften* serata persa; ~ *geni* fallito, spostato.
mismodig scoraggiato; *bli* ~ scoraggiarsi, perdersi d'animo, (tungsindig) rattristarsi; **mismot** scoraggiamento; **misnøyd** scontento; **misnøye** scontentezza, scontento, insoddisfazione f.
misoppfatte capire male, fraintendere, equivocare.
mispel bot. nespola; **mispeltre** nespolo.
missing, ~ *link* l'anello mancante.
misstemning discordanza, disaccordo; *vekke* ~ provocare dissenso, indisporre.
mista prendere una cosa per un'altra; **mistak** errore m, sbaglio, svista.
mistanke sospetto; *med* ~ con sospetto, con diffidenza; *med mistankens skjerpede blikk* coi sensi acuiti dal sospetto; *få* ~ cominciare a nutrire dei sospetti (*til en* contro qn.); *ha* ~ *om* avere dei sospetti su (el. circa); *jeg har en* ~ *om at* ho il sospetto che; *ha (nære)* ~ *til en* sospettare di qn.; *kaste* ~ *på en* mettere qn. in sospetto; *vekke* ~ destare sospetto; *utsette en for* ~ far sospettare di qn.
mistbenk letto caldo.
miste perdere; smarrire; *jeg har mistet en venn i ham* in lui ho perso un amico; ~ *balansen* perdere l'equilibrio; ~ *lommeboka* smarrire il portafoglio.
misteltein vischio.
mistenke sospettare (*en for noe* qn. di qc.); *ha en mistenkt* sospettare di qn., ritenere qn. indiziato (*for, for å* di); *gjøre en mistenkt* far sospettare di qn.; **mistenkelig** sospetto, sospettabile; ~ *ansikt* viso sospetto; *det er noe* ~ *ved c'*è qc. di losco in; **mistenkelighet** sospettabilità; **mistenksom** sospettoso, diffidente; **mistenksomhet** sospettosità, sospetto; **mistenkt** indiziato, persona sospettata.
mistillit sfiducia, diffidenza; *inngyte en* ~ ispirare

sfiducia a qn., destare inquietudine in qn.; **mistillitsvotum** voto di sfiducia.
mistro 1. s. diffidenza, incredulità; *ha* ~ *til* diffidare di; *vekke* ~ *hos* ispirare diffidenza a.
mistro 2. v. diffidare di, dubitare di; **mistroisk** diffidente, sospettoso.
mistrøstig scoraggiato, abbattuto; **mistyde** interpretare male; **mistydning** falsa interpretazione f.
misunne invidiare (*en* qn.; *en noe* qc. a qn.); **misunnelig** invidioso, astioso; *vare* ~ *på en for noe* invidiare qc. a qn.; ~ *blikk* occhiata d'invidia; **misunnelse** invidia, astio; *vekke* ~ *hos* provocare l'invidia di; **misunnelsesverd** invidiabile; **misunner** invidioso; *ha misunnere* essere invidiato.
misvekst cattivo raccolto.
misvisende inesatto; ingannevole; ~ *kompas* bussola impazzita; ~ *kurs* rotta magnetica; **misvisning** (kompas) declinazione f (magnetica).
mitra mitra; **mitraljose** mitragliatrice f.
mitt (il) mio, (la) mia; se: min.
mjau miao, gnao; **mjaue** miagolare; **mjauing** miagolio, miagolamento.
mjød idromele m.
mnemoteknikk mnemotecnica; **mnemotekniker** mnemotecnico (pl.: -ci).
mo landa, brughiera; mil. campo di addestramento.
moiré amoerro, moire m.
mobb folla, plebaglia, marmaglia; **mobbe** tormentare, maltrattare.
mobil mobile; **mobilisere** mobilitare; **mobilisering** mobilitazione f.
modal modale; *modalt hjelpeverb* verbo modale.
modell modello; (motetegning) figurino; (kvinne) modella; *arbeide etter (levende)* ~ rappresentare dal vivo; *stå* ~ posare; (som yrke) fare il modello (la modella); **modellere** modellare; **modellering** modellamento; **modellpinne** stecca; **modellvoks** cera per modellare; **modellfigur** manichino; **modellfly** modellino d'aereo; **modellsnekker** modellatore m in legno; **modelltegner** disegnatore m di modelli, figurinista m, f; modellista m, f; **modelltegn** disegno su modello; **modellør** modellatore.
moden maturo; *sent* ~ tardivo; *tidlig* ~ precoce; *for tidlig* ~ prematuro; *i* ~ *alder* in età matura, nella maturità; *bli* ~ maturare; *etter* ~ *overveielse* dopo mature riflessioni; **modenhet** maturità; **modenhetsprøve** prova di maturità.
moder gl. madre; ~ *jord* madre terra; se *ellers*: mor.
moderasjon moderazione f; (rabatt) sconto; **moderat** moderato; *moderate priser* prezzi mpl modici.
modercelle cellula madre.
moderere moderare; ~ *sine uttrykk* misurare i termini, esprimersi con moderazione.
moderfølelse senso materno; **moderglede** gioie fpl della maternità; **moderkall** vocazione f di madre; **moderkirke** chiesa madre; **moderkjærlighet** amore m materno; **moderlandet** la madrepatria; **moderlig** materno; **modermord** matricidio; **modermorder (ske)** matricida m, f.
moderne moderno; (*på mote*) di moda, in voga; ~ *kledd* vestito all'ultima moda; *ytterst* ~ ultramoderno; *ikke lenger* ~ passato di moda; ~ *utstyr* attrezzatura moderna; **modernisere** modernizzare, rimodernare; **modernisering** rimodernamento, rinnovamento.
moderskjød seno (el. grembo) materno.
modifikasjon modifica, modificazione f; *sannhet med modifikasjoner* verità relativa; **modifisere** modificare; **modifisering** modificazione f.
modig coraggioso, animoso; **modne(s)** maturare;

modning maturazione f; fig. sviluppo intellettuale;
modningstid tempo di maturazione.
modulasjon modulazione f; **modulere** modulare.
modus modo.
mokka (kaffe) moca.
mold terra; (fruktbar jord) terra grassa; **moldjord** terriccio; **moldlag** strato di terriccio; **moldrik** ricco di humus; **moldvarp** talpa; **moldvarpskudd** trappola per talpe.
molekyl molecola; **molekylær** molecolare.
moll 1. (tøy) mussola; 2. mus. tono minore; *h ~ si* minore; *i ~ in* tono minore; *gå over fra ~ til dur* passare dal minore al maggiore; **mollakkord** accordo minore; **mollskala** scala minore.
molo molo; **molte** bot. lampone m camemoro.
molybden molibdeno; **molybdenglans** molibdenite f.
moment momento; (beveggrunn) motivo, ragione f; fys., tekn. momento; *vesentlig ~* punto essenziale; **momentan** momentaneo, istantaneo.
mompe (spill) dichiarare (grande, piccolo) slam.
mon, ~ det? credi (crede, credete) davvero?; *hvor er han ~?* dove sarà?
monalisasmil (il) sorriso della Gioconda.
monark monarca (pl.: -chi); sovrano; **monarki** monarchia; *innskrenket ~* monarchia costituzionale; *tilhenger av monarkiet* monarchico (pl.: -ci); **monarkisk**, **monarkist** monarchico.
mongol mongolo; **mongolsk** mongolo, mongolico (pl.: -ci).
monitor monitor m.
monn, alle monner drar tutto fa brodo; *ta sin ~ igjen* prendersi la rivincita.
monne essere efficace, giovare; contare.
monogam monogamo; **monogami** monogamia; **monogram** monogramma m; **monokkel** monocolo; **monolitt** monolito.
monolog monologo (pl.: -ghi); soliloquio; **monoman** monomaniaco (pl.: -ci); fam. fissato; **monomani** monomania, fissazione f.
monopol monopolio; *gi en et monopol* concedere un monopolio a qn.; **monopolisere** monopolizzare; **monopolisering** monopolizzazione f.
monoteisme monoteismo; **monoteist** monoteista m, f; **monoteistisk** monoteista, monoteistico (pl.: -ci).
monoton monotono; **monotoni** monotonia.
monstrans ostensorio.
monstrum mostro; **monstrøs** mostruoso; **monsun** monzone m.
montere montare; **montering** montaggio; **montre** vetrina, bacheca; **montør** (operaio) montatore m, tecnico (pl.: -ci); montatore meccanico (elettricista).
monument monumento; **monumental** monumentale.
moped ciclomotore m; fam. motorino.
mopp spazzolone m a frangia, mop m inv.
mops carlino, mops m inv.; **mopset** imbronciato, musone.
mor madre, mamma; (moder) genitrice f; *være ~ til flere barn* essere madre di parecchi figli, essere più volte madre; *være en i mors sted* fare da madre a qn.; *vær en ~ for ham!* fagli (gli faccia) da madre!;
mor- materno.
mora mora; *fordringshaverens ~* mora del creditore.
moral (etikk) morale f; (moralske egenskaper) morale m; (fabel) morale f; moralità; (seder) condotta morale; *preke ~* moraleggiare, fare la morale (*for en a qn.*); *heve hærens ~* elevare il morale dell'esercito; **moralfilosofi** morale f, etica.
moralist moralista m, f; **moralitet** moralità; **morallov** legge f morale; **morallære** morale f, etica; **moralpredikant** predicatore m moralistico, moralizzatore

m, chi predica morale; **moralpreken** sermone m morale, predica; *holde ~ for* far la predica a; **moralprinsipp** principio morale.
moralsk morale; *~ sett* da un punto di vista morale, moralmente parlando.
morarenter interessi mpl di mora.
morass acquitrino, palude f; **moratorium** moratoria.
morbror zio materno.
morbær mora (di gelso); **morbærblad** foglia di gelso; **morbærsaft** sciroppo di more; **morbærtre** gelso, moro.
mord omicidio (volontario), assassinio; *begå et ~* commettere un omicidio; **mordbrann** incendio doloso; **mordbrenner(ske)** incendiario (a); **morder** omicida m, f; assassino; **morderdolk** pugnale m omicida; **morderhule** covo di assassini; **morderhånd** mano f omicida; **morderisk** omicida, assassino; **mordforsøk** tentativo d'omicidio; **mordlysten** assetato di sangue, di tendenza omicida; **mordsak** causa d'omicidio; **mordvåpen** arma del delitto.
more divertire, dilettere; *det morer meg* mi diverte; *~ seg* divertirsi, dilettersi, (rangle) far baldoria; *han morer seg over dette* questo lo diverte.
morell ciliegia; **morelltre** ciliegio.
morene morena.
morfar nonno materno.
morfin morfina; **morfininnsprøytning** iniezione f di morfina; **morfinist** morfina m, f; **morfinsprøyte** siringa da morfina.
morfologi morfologia; **morfologisk** morfologico (pl.: -ci); **morganatisk** morganatico (pl.: -ci).
morgen mattino, mattina; (varighet, innhold) mattinata; *~ og aften* mattino e sera; *det er ~* si fa giorno; *god ~!* buon giorno!; *fra morgenen av* dal mattino in poi; *fra ~ til kveld* dal mattino (dalla mattina) alla sera; *i ~ tidlig* domani mattina, domattina; *i ~ kveld* domani sera; *åtte dager i ~* domani a otto; *i ~ er det atter en dag* domani è un altro giorno; *vi sees i ~* a domani; *i morges* stamattina; *i går morges* ieri mattina; *nesten ~* l'indomani mattina; il mattino del giorno dopo; *om morgenen* al mattino, il mattino; *kl. 5 om morgenen* alle cinque del mattino; *den annen mai om morgenen* il mattino del due maggio.
morgen- del mattino, mattutino; **morgenandakt** preghiera del mattino; **morgenavis** giornale m del mattino; **morgenbelysning** luce mattutina; **morgenbesøk** visita mattutina; **morgendag** indomani m; **morgendemring** (prime luci fpl dell')alba.
morgenfrisk mattiniero; **morgenfugl** persona mattiniera, mattiniero; **morgengave** regalo dello sposo alla sposa l'indomani delle nozze; **morgengretten**, *være ~* essere di cattivo umore la mattina; **morgengry** alba, spuntar m del giorno; **morgengudstjeneste** mattutino; **morgengymnastikk** ginnastica mattutina.
morgenhilsen buongiorno; **morgenkjole** vestaglia, veste f da camera; **morgenkonsert** mattinata, concerto del mattino; **morgenkvisten**, *på ~* al mattino presto.
morgenluft aria mattutina; **morgenlys** luce mattutina; **morgenmesse** prima messa; **morgenrøde** aurora.
morgensang canto mattutino; (salme) inno mattutino; (kloster) mattutino; **morgensko** pantofola; **morgensol** sole m nascente; **morgenstjerne** stella del mattino (el. mattutina).
morgenstund ora mattutina, mattinata; *~ har gull i munn* le ore del mattino hanno l'oro in bocca.
morgentime ora mattutina; **morgentur** passeggiata mattutina; **morgentåke** nebbia del mattino (el.

mattutina); **morgenutgave** edizione f del mattino.
morild fosforescenza (del mare).
morken marcio, fradicio; **morløs** orfano di madre.
mormon mormone m; **mormon-** mormonico (pl.: -ci); **mormonstat** stato mormonico; **mormor** nonna materna.
moro divertimento, spasso, svago (pl.: -ghi); passa-tempo; *finne ~ i* provar divertimento a, divertirsi a; *for ~* per ridere, per scherzo; *ha ~ med* scherzare con, prendere in giro; *det blir ~* ci sarà da divertirsi.
morsarv eredità materna; *min ~* ciò che mi ha lasciato mia madre.
morsealfabet alfabeto Morse; **morsetegn** segno Morse.
morsk arcigno, brusco (pl.: -chi).
morskap se: moro; **morskapsbok** libro divertente; **morskapslesning** lettura amena; **morskapsspill** gioco piacevole (divertente).
morsmelk latte m materno; **morsmål** lingua materna.
morsom divertente, piacevole, (pussig) buffo.
morsomhet facezia, battuta spiritosa; spiritosaggine f.
morsside, *på morssiden* da parte di mia (tua ecc.) madre.
mortalitet mortalità; **mortalitetsliste** tavola di mortalità.
mortensaften vigilia di San Martino; **mortensdag** (giorno di) San Martino; **mortensgås** oca di San Martino; **morter** mortaio.
mortifikasjon ammortamento, invalidazione f, annullamento; **mortifisere** invalidare, annullare.
mosaikk mosaico (pl.: -ci); **mosaikkarbeid** (lavoro di) mosaico; (i tre) intarsio; **mosaikkarbeider** mosaicista m, f; **mosaikkgulv** pavimento di mosaico.
mosaikk mosaico (pl.: -ci); **mosaisme** mosaismo.
mose bot. muschio; *det er ugler i mosen* gatta ci cova.
mosebok, *de fem mosebøker* il Pentateuco (Genesi, Esodo, Levitico, Numeri, Deuteronomio).
mosegrodd muscoso; fig. stantio, disusato, stravecchio, fuori moda.
moseloven il Decalogo, i dieci Comandamenti.
moselvin vino della Mosella.
moseteppe tappeto di muschio.
mosjon movimento, moto; *ta ~* fare del moto.
moské moschea; **moskito** zanzara.
moskovitt(isk) moscovita m, f.
moskus muschio; **moskus-** muschiato; **moskusdyr**, -hjort mosco (pl.: -chi); **moskusokse** bue m muschiato; **moskusrose** rosa borraaccina.
most mosto; **moster** zia materna.
mot 1. s. coraggio, ardimento; (særlig i krig) valore m, fegato; *freidig ~* franca sicurezza; *friskt mot!* coraggio!; animo!; *ta motet fra en* scoraggiare qn., disanimare qn., togliere il coraggio a qn.; *fatt mot!* coraggio!; fatti (fatevi, si faccia) coraggio!; *få motet igjen (nytt ~)* riprendere coraggio, rincoraggiarsi; *ha ~ i brystet* avere del fegato; *ha ~ på et arbeid* sentirsi in grado di fare un lavoro; *ha ~ til å* avere il coraggio di; *holde motet oppe* stare di buon animo, tenere alto il morale; *miste motet* perdersi di coraggio (el. d'animo), scoraggiarsi; *sette ~ i en* infondere (fare) coraggio a qn.; *ta ~ til seg* farsi coraggio, prendere il coraggio a due mani; *være vel til mote* essere a proprio agio; *være ille til mote* essere (sentirsi) a disagio; *være ved godt ~* essere (stare) di buon animo.
mot 2. prep., ~ *dokumenter (kvittering)* contro

documenti (ricevuta); ~ *godtgjørelse* dietro pagamento; *være elskverdig ~* essere gentile con; *se el-lers: imot*.
motaksjon controazione f, contromossa, mossa contraria; **motangrep** contrattacco (pl.: -chi).
motarbeide ostacolare, avversare, opporsi a; **motarbeidelse** opposizione f (*av a*), intralcio; ~ *av tuberkulose* lotta contro la tubercolosi.
motbeskyldning contraccusa.
motbevis controprova, prova contraria; **motbevis** confutare, provare il contrario.
motbydelig ripugnante, disgustoso, rivoltante; *det er ham ~* gli ripugna; **motbydelighet** ripugnanza, disgusto, avversione f; *ha ~ for* provare ripugnanza per; *han har ~ for det* ciò gli ripugna.
motbør vento contrario.
mote moda; *ny (nyeste) ~* nuova (ultima) moda; *på mote(n)* di moda, in voga; *det er (på) ~* è di moda (+ inf.); *følge moten* seguire la moda; *gå av ~* passare di moda; *kle seg etter moten* vestirsi alla moda; *komme på ~* diventare di moda, venire in voga; *komme på ~ igjen* ritornare di moda.
moteartikkel articolo di moda; (*ny*) ~ novità; **motbilder** figurini mpl; **motedame** signora che si veste all'ultima moda; figurino; **motefarge** colore m di moda; **moteforfatter** autore m in voga; **moteforretning** negozio di mode; **moteherre** elegantone m; dandy m inv., gaga m inv.; **motehus** casa di mode, sartoria; **motejournal** rivista di mode, figurino; **motenarr** schiavo della moda, gaga m inv.; **moteprest** predicatore m in voga; **motepynt** accessori mpl (ornamenti mpl) di moda; *hun syr ~* è modista; **motesak** questione f (faccenda, fatto, affare m) di moda; **motevarer** oggetti mpl di moda, novità.
motfallen scoraggiato, abbattuto; **motfallenhet** scoraggiamento, sfiducia; **motforanstaltning** contro-misura; **motfordring** controrichiesta; **motforestilling** obiezione f, ipotesi f contraria; **motforslag** controproposta.
motgang contrarietà, avversità, malasorte f, sfortuna; *han har hatt megen ~* ha subito molte traversie; **motgift** contravveleno, antidoto.
motgående mar. di contro bordo; ~ *trafikk* traffico in senso contrario; **mothake** uncino, rampino.
motig coraggioso, animoso.
motinnlegg jur. replica.
motiv motivo; (beveggrunn) movente m; (foto) soggetto; (forutsetning) premessa; **motivere** motivare; **motivering** motivazione f, esposizione f dei motivi; *men den ~ at* adducendo la ragione che.
motkandidat concorrente m, f, candidato avversario; antagonista m, f; **motklage** controquerela; riconvenzione f; *inngi en ~* sporgere controquerela; **motkrav** controrichiesta, richiesta in compenso.
motløs scoraggiato, abbattuto, sfiduciato; *føle seg ~* sentirsi avvilito; *bli ~* perdersi d'animo; **motløshet** scoraggiamento, abbattimento.
motor motore m; **motorbremse** freno del motore; **motorbåt** motoscafo, barca a motore; **motordrevet** a propulsione (trazione f) meccanica; **motorisering** motorizzazione f; **motorisert** motorizzato, meccanico (pl.: -ci); semovente; **motoriserte** *tropper* reparti mpl motorizzati; **motorkjøretøy** autoveicolo.
motorskade guasto al motore; **motorskip** motonave f; **motorstopp** arresto del motore, panna.
motorsykkel motocicletta; **motorverksted** fabbrica di motori; officina di riparazioni; **motorvogn** automobile f; autoveicolo; (jernbane) motrice f (ferroviaria); jur. autovettura; **motorvognfører** conducente m, f; autista m, f.

motpart avversario; jur. parte avversaria.

motregning contronota.

motsatt contrario, opposto, inverso (*noe a qc.*); adv. (like overfor) in faccia (*noe a qc.*); (omvendt) viceversa; *det motsatte av* il contrario di; *i ~ fall* in caso contrario.

motsetning contrasto, contrario; opposizione f; contradizione f; (retorisk) antitesi f; filos. antinomia; *danne en ~ til* fare contrasto con, essere in opposizione a, contrastare con; *i ~ til* contrariamente a, all'opposto di, a differenza di; **motsetningsforhold** contrasto, antagonismo, opposizione f.

motsette, ~ *seg noe* opporsi a qc. (*med nebb og klør* con le unghie e coi denti).

motsi contraddire, dare contro a; contestare; (kjempe mot) opporsi a; ~ *seg (selv)* contraddirsi; **motsigelse** contraddizione f; *inneholde en ~* implicare contraddizione; *uten ~* senza contraddizioni, senza contraddire; **motsigelseslyst** spirito di contraddizione.

motskrift replica scritta, oppugnazione f scritta.

motspiller avversario, (mot bankør) puntatore m.

motstand resistenza (*mot a*, contro); *gjøre ~* resistere, fare resistenza; **motstander** avversario, (især i meninger) oppositore m; **motstandsbevegelse** movimento di resistenza; *motstandsbevegelsen* la Resistenza; *slutte seg til motstandsbevegelsen* unirsi alla Resistenza, diventare partigiano; **motstandsdyktig** resistente; refrattario; **motstandsgruppe** gruppo di resistenza; **motstandskraft** forza (capacità) di resistenza.

motstrebende riluttante; adv. di malavoglia, a malincuore, con riluttanza; **motstrid** contrasto, contraddizione f; **motstridende** contrastante, contraddittorio; contrario; **motstrøm** controcorrente f.

motstykke (motsetning) contrario, opposto; (*noe tilsvarende*) compagno, simile m, pendant m inv.

motstøt colpo di rimando; ribattuta; mil. risposta.

motstå resistere (*en, noe a qn., a qc.*); **motstående** opposto; *på ~ side* dalla parte opposta, di fronte; **motsvarende** corrispondente (*noe a qc.*).

motta ricevere; ~ *godt (dårlig)* accogliere bene (male); (ta imot) accettare, (med glede) gradire; ~ *en ved sitt bord* ricevere qn. alla propria tavola (el. a pranzo); ~ *befalinger av en* prendere ordini da qn.; ~ *en innbydelse* ricevere un invito; (si ja) accettare un invito.

mottagelig ricettivo, accessibile, aperto, suscettibile (*for di*); ~ *for fornuft* disposto a intendere ragione; ~ *for inntrykk* impressionabile, sensibile; ~ *for smiger* sensibile alle lusinghe; ~ *for smitte* predisposto al contagio; ~ *for en sykdom* soggetto a una malattia; **mottagelighet** ricettività, predisposizione f.

mottagelse ricevimento, ricezione f; (god, dårlig) accoglienza; *gi en en god ~* fare buona accoglienza a qn.; *han skal få en varm ~* iron. avrà l'accoglienza che si merita; *mottagelsen av nattverden* il ricevimento della comunione; *vi erkjenner mottagelsen av Deres brev av 5. d.m.* accusiamo ricevuta della Vostra lettera del 5 corr.; *ved mottagelsen av* al ricevimento di; **mottagelsesbevis** ricevuta (di ritiro merce); **mottagelseskomité** comitato d'accoglienza; **mottagelsesværelse** sala di ricevimenti, salotto; (skole, fengsel) parlatorio; sala d'udienza.

mottager chi riceve, ricevente m, f; (post) destinatario; (vare) consegnatario; **mottagerapparat** ricevitore m; **mottagerstasjon** stazione f ricevente; **mottakelig** etc. se: mottagelig etc.

mottatt, ~ *kontant (i kontanter)* per quietanza.

motto motto, (valgspråk, rekl.) slogan m inv.

mottrekk contromossa; **mottrykk** contropressione f.

motvekt contrappeso; *danne en ~ mot* fare da contrappeso a, controbilanciare; **motverdi** controvalore m.

motverge difesa; *sette seg til ~* difendersi, opporre resistenza (*mot a*); **motvilje** avversione f; ripugnanza, antipatia (*mot per*); **motvillig** restio, ricalcitante; adv. di malanimo, contro voglia; **motvillighet** malavoglia, riluttanza, ripugnanza.

motvind vento contrario; *i ~* controvento.

motvirke agire contro; **motvirkende**, ~ *krefter* forze contrarie (el. che agiscono in senso contrario); se også: *motarbeide*; **motvirkning** reazione f.

motytelse contraccambio, contropartita.

mudder melma, limo; (bråk) baccano; (opptøyer) tumulto, tumulti mpl; **mudderaktig** melmoso, limaccioso; **mudderapparat** draga; **mudderbanke** banco di melma; **muddergrøft** fossato melmoso; **muddermaskin** draga, cavafango inv.; **mudderpram** pontone m cavafango, draga a vapore; **mudderpøl** pantano; **mudderspann** secchio; **muddervann** acqua limacciosa.

mudre, ~ *opp* dragare, (rense) spurgare; **mudring** (s-arbeid) dragaggio.

muffe (plagg, tekn.) manicotto; (på støpte rør) incassatura; **muffering** tubo protettivo; **mufferør** tubo a incassatura.

mugg muffa; (tøy) soppanno; se: sagmugg.

mugge brocca; **muggen** ammuffito; (gretten) immusonito; ~ *lukt (smak)* odore m (sapore m) di muffa; *bli ~* ammuffire, (gretten) immusonirsi; *lukte muggen* sapere di muffa; **muggenhet** muffa; (grettenhet) broncio; **muggsopp** muffa.

mugne ammuffire; prendere la muffa.

muhamedaner maomettano, musulmano; **muhamedanisme** maomettismo, musulmanesimo; islamismo; **muhamedansk** maomettano, musulmano.

mukk, (*jeg vil*) *ikke (høre) et ~* non una parola!; F zitto e mosca!; *ikke si et ~* non dire (fare) parola; se også: *kvekk*; **mukke** brontolare, mormorare; F mugugnare; **mukking** brontolamento; F mugugno.

mulatt mulatto; **mulattkvinne**, -*pike* mulatta.

muld terriccio; se: mold.

muldriver mulattiere m; **muldyr** mulo, mula.

muldvarp talpa; **muldvarparbeid** lavoro, mene fpl nascoste; **muldvarpskudd** trappola per talpe.

mule muso; (heste-, også) froge, frogie fpl; **mulepose** sacchetto mangiatoia; **mulesel** bardotto.

mulig possibile; eventuale; *alle mulige midler* tutti i mezzi possibili; *alt ~* di tutto; tutto il possibile; *jeg ønsker Dem alt ~ godt* Le auguro ogni bene possibile; *den mulige fare* l'eventuale pericolo; *det er ~ at* è possibile che (+ conj.); *det er meget ~* è più che possibile; *er det ~?* è mai possibile?; ma come?; *gjøre ~* rendere possibile; *så mange som ~* il più gran numero possibile; *så meget som ~* quanto più possibile, il più possibile; *så mange (så få) boker som ~* il maggior (minor) numero possibile di libri; *så snart som ~* il (el. al) più presto possibile, non appena sarà possibile; *det minst mulige* il meno possibile; *innskrenke til det minst mulige* ridurre al minimo; *den minst mulige fare* il minor pericolo possibile; *hvis ~* possibilmente.

muligens forse, può darsi (che); **muliggjøre** rendere possibile, permettere, consentire; **mulighet** possibilità (*for di*); (*mulig tilfelle*) eventualità, caso; *jeg ser ingen ~ for å* non vedo alcuna possibilità di; *jeg ser ingen ~ for at* non vedo come sia possibile che.

mulkt multa, ammenda; **mulktare** multare, condannare a una multa; **mulktaring** condanna a una multa. **mulm** oscurità, buio; *i ~ og mørke* nelle tenebre, nella più completa oscurità. **multe** zool. muggine m; bot. se: molte. **multiplikand** moltiplicando; **multiplikasjon** moltiplicazione f; **multiplikasjonstabell** tavola pitagorica; fam. tabelline fpl; **multiplikator** moltiplicatore m; **multiplisere** moltiplicare; **multiplum** multiplo; *minste felles* ~ minimo comune multiplo. **multum** (ullflanell) mollettone m. **mumie** mummia. **mumle** mormorare, borbottare, bofonchiare; *man mumler om det se ne mormora*. **mundering** abbigliamento, tenuta. **munk** monaco (pl.: -ci), frate m; *bli ~ farsi* monaco (frate), prendere i voti; **munkecelle** cella da monaco; **munkedrakt** abito monacale, saio, tonaca; **munkegang** chiostro; **munkehette** cappuccio; **munkeskap** saio, tonaca, cocolla; **munkeløst** convento (di frati), monastero; **munkelatin** latino da convento; **munkelikør** benedettino, certosino (el. charreuse f); **munkeliv** vita monastica; **munkeløfte** voto monastico; *avlegge ~ pronunciare i voti*; **munkelorden** ordine m monastico. **munker** (bakverk) omtr. frittelle fpl. **munkeskript** scrittura gotica, gotico; **munkestand** monacato; **munketukt** disciplina monastica; **munkesven** istituzioni fpl monastiche; monachesimo; neds. i ch(i)ercuti; **munkesånd** spirito monastico. **munn** bocca; *munnen står aldri stille på ham* parla in continuazione; *bruke ~ på sgridare*, sbraitare contro; *bruke munnen, la munnen løpe* avere la parlantina, esser chiacchierone; *få munnen på gli* (farsi) sciogliere la lingua; *holde ~ tenere* la bocca chiusa; *han har vondt for å holde* ~ si sente prudere la lingua; *lukke munnen på en* chiudere la bocca a qn., far tacere qn., ridurre qn. al silenzio; *av hans egen ~ di sua bocca*; *ordet slapp ham ut av munnen* la parola gli è sfuggita; *ha det mest i munnen* essere un eroe a parole; *snakke en etter munnen* dire ciò che uno vuole sentire; *fra ~ til ~ di bocca in bocca*; *legge en ordene i munnen* imbeccare qn.; *snakke i munnen på hverandre* parlare tutti allo stesso tempo (el. in una volta); *med åpen ~ a bocca aperta*; *slå seg selv på munnen* darsi la zappa sui piedi; *føre (sette) glasset til munnen* portare il bicchiere alle labbra; *sette trompeten for munnen* dar fiato alla tromba. **munnbitt** (på bittel) imboccatura. **munne**, ~ *ut sfociare*, (trafikkåre) sboccare; *alt munner ut i en regel* tutto si riduce ad una sola regola; *dette munner ut i* ciò va a finire in; *dette munner ut i at* (ciò) vale a dire che. **munnsfull** boccone m, (slurk) sorsata; *ta noe i en ~ fare un boccone di qc.*; **munnsnarpe** scacciapensieri m inv.; **munnsnell** modo di dire, intercalare m. **munshuggeri** alterco (pl.: -chi), litigio; **munshugger** altercare, litigare; **munshule** cavità orale. **munning** bocca, sbocco (pl.: -chi), imboccatura; (elve-) foce f, (åpen) estuario; **munnskurv** museruola; *sette ~ på* mettere la museruola a. **munslær** parlantina; *ha (et godt) ~ avere lo scilinguagnolo sciolto*. **munnspleie** igiene f orale. **munnsrapp**, *vare ~ avere lo scilinguagnolo sciolto*. **munnskjenk** coppiere m; **munnsstilling** posizione f della bocca; **munnstykke** mus. imboccatura, (lite) bocchino; (fagott, klarinett) ancia; (kanon) volata; (røyke-) bocchino.

munnsvær sproloquio, chiacchiere fpl; **munnsyke** afta; *munnsyke* afta epizootica; **munnsår** erpete m delle labbra; F febbre f. **munntøy**, *ha et godt ~ avere la lingua lunga*; **munnsvann** disinfettante m della bocca; collutorio, gargarismo; **munnsvik** angolo della bocca. **munter** allegro, gaio, ilare; **munterhet** allegria, gaiezza, ilarità; *vekke ~ destare ilarità*. **munntlig** orale, verbale; adv. også: a voce; ~ *avstemning* voto orale; ~ *avtale* appuntamento a voce; ~ *erklæring (meddelelse)* dichiarazione f (comunicazione f) orale; ~ *overenskomst* accordo verbale; ~ *prosedyre* processo verbale; ~ *(eksamen)* orale m. **munstrasjon** divertimento, allegria; **munstrasjonsråd** omtr. buontempone m, allegrone m; **munstre** rallegrare, allietare, divertire; ~ *opp rasserenare*, animare, vivificare. **mur** muro, muraglia, (høy) muraglione m, (lav) muricciolo, (omkring noe) muro di cinta; *stå fast som en ~ essere saldo come una roccia*. **murarbeid** lavoro in muratura; **murbrekker** ariete m; **murbrokker** macerie fpl, calcinacci mpl. **mure** murare; ~ *inn* murare; ~ *inne* immurare; ~ *igjen (til)* murare; **murer** muratore m; **murerarbeid** lavoro di muratura; **murerhåndlanger** manovale m; **murerlære**, *sette i ~ far imparare il mestiere di muratore*; **murerlærling** apprendista m, f muratore; **murermester** mastro muratore, capomastro; **murersvenn** operaio di un muratore. **murfast** fisso in un (nel) muro; *mur- og naglefast* gjenstand infisso; **murflate** superficie f di un muro; **murgrus** calcinacci mpl; **murhus** casa in muratura; **muring** muratura; **murkalk** latte m di calce; **murkrans** coronamento (di un muro); (takket) merlatura. **murmeldyr** marmotta. **murmester** mastro muratore, capomastro; **murmesterfirma** impresa di costruzioni in muratura; **murpuss** intonaco (pl.: -chi); **murpussing** intonacatura. **murre** brontolare; *det murrer i tennene hans* gli dolgono i denti; sente delle fitte ai denti. **murrester** frammenti mpl di mattoni, calcinacci mpl. **murring** brontolio; (smerter) dolorini mpl, fitte fpl. **murskje** cazzuola; **murstein** mattone m; **mursteinsfarget** color mattone; **murtind** merlo; **murtvang** obbligo di costruire in muratura; **murtårn** torrione m; **murverk** opera in muratura. **mus** topo, sorcio; *lita ~ topolino*; *sitte så stille som ~ star cheto e quatto*, star fermo immobile. **muse** musa. **musfelle** trappola per topi; **museshale** coda di topo; **museshull** buco di topo (sorcio); *krype inn i et ~ infiltrarsi in un buco di topo*; **museljakt** caccia ai topi. **muselman** musulmano. **musestille**, *det var ~ si sarebbe sentita volare una mosca*; **muset** (musegrå) grigio topo, color topo. **museum** museo; **museumsbesøk** visita a un museo; **museumsdirektør** direttore m di un museo; **museumsgjenstand** oggetto da museo; neds. pezzo (roba) da museo. **musgrå** grigio topo. **musikalsk** musicale; *vare (meget) ~ avere un gran senso musicale*; *ha et ~ øre* avere (molto) orecchio; (utøve musikk) essere un(a) grande musicista. **musikant** s(u)onatore m, musicante m, f; **musiker** musicista m, f; **musikk** musica; *sette i ~ , sette ~ til* mettere in musica, musicare; *en stemme som lyder som ~ una voce armoniosa*. **musikkaften** serata musicale; **musikkanmelder** criti-

co musicale; **musikkelsker** amante della musica; **musikkforening** società filarmonica; **musikkforlag** casa editrice di musica; **musikkgal** pazzo per la musica, melomane; **musikkhandel** negozio di musica; **musikkhandler** commerciante m, f in musica.

musikkjenner conoscitore m (esperto) di musica; **musikkonservatorium** conservatorio; **musikkorps** banda (militare, di scuola ecc.); **musikkyndig** intenditore m di musica; **musikklærer(inne)** professore(essa) di musica; (piano) maestro (a) di piano; **musikkpaviljong** padiglione m per concerti; **musikkstykke** brano di musica; **musikktime** lezione f di musica; **musikkundervisning** insegnamento della musica, educazione f musicale.

musik musicista m, f; **musisere** fare della musica.

muskat noce f moscata; **muskatblomme** macis m el. f; **muskatnøtt** noce f moscata; **muskatvin** moscato.

muskedunder trombone m.

muskel muscolo; **muskelbrist** strappo muscolare; **muskelfiber** fibra muscolare; **muskellære** miologia; **muskelspill** gioco di muscoli; **muskelsterk** muscoloso; **muskelstramming** tensione f muscolare; **muskel-system** sistema m muscolare; **muskeltrekning** contrazione f muscolare; **muskelvev** tessuto muscolare.

musketér moschettiere m; **muskett** moschetto.

muskulatur muscolatura; **muskuløs** muscoloso.

musling mollusco (pl.: -chi); frutto di mare; **muslingskall** conchiglia; **musselin** mussola.

musser spumeggiare, frizzare; **musserende** frizzante, spumante.

musunge topolino; **musvåk** poiana.

mutt immusonito, scontroso.

mutter tekn. dado, madrevite f; F mamma; **mutter-gjenge** filetto (passo) del dado; **mutters**, ~ *alene* solo soletto; **mutt**het scontrosità, musoneria.

mye molto; **se**: meget.

mygg zanzara; *gjøre en ~ til en elefant* fare di una mosca un elefante; **myggnett** zanzariera; **myggstikk** puntura di zanzara; **myggsverm** sciame m di zanzare.

mygle ammuflire; **se**: mugne.

myk morbido, soffice, flessibile; *gjøre ~* ammorbidire; *bli ~* ammorbidirsi; *han er blitt ~* è diventato docile (come un agnello); *bli myke* (kaker) diventare molli; **myke**, ~ *opp* ammorbidire, (muskler) sciogliere; **mykhet** morbidezza, flessibilità (og fig.); **mykne** ammorbidirsi; diventare molle.

mylder folla, ressa, calca; brulichio; **myldre** brulicare; ~ *fram* pullulare; *det myldrer med* brulica di; *det myldrer med folk i gatene* le strade brulicano di gente; **myldrende** sverm sciame m, brulicame m, formicaio; **myldring** brulichio.

mynde levriero.

myndig (bydende) autoritario, imperioso, (formående) potente; (av år) maggiorenne; *en ~ kone* una donna che sa il fatto suo; ~ *vesen* (opptreden) atteggiamento autoritario; *tale i en ~ tone* parlare con autorità, parlare in tono imperioso; *bli ~* diventare maggiorenne.

myndighet autorità; (bydende vesen) imperiosità; *den lovgivende ~* il potere legislativo; *de bestående myndigheter* le autorità costituite; *de offentlige myndigheter* le autorità; *ha ~ over* avere potestà su, (rådighet) disporre di, avere il comando di; *tilta seg for stor ~* abusare della propria autorità; *av egen ~* di propria autorità; **myndighetsalder** maggiore età; **myndighetsmisbruk** abuso d'autorità; **myndighetsovergrep** eccesso di potere.

myndling pupillo.

mynt moneta; ~ *og krone* testa e croce; **Mynten**

(anstalten) la Zecca; *slå ~* coniare (battere) moneta; fig. far soldi; *betale med klingende ~* pagare in moneta sonante; *betale med samme ~* rendere la pariglia, rendere pan per focaccia; *amle på mynter* fare collezione di monete.

mynte 1. v. coniare moneta, battere; *den er myntet for tre millioner sølv* si sono conati in moneta tre milioni di argento; *vær myntet på* fig. essere destinato a (diretto contro).

mynte 2. s. bot. menta.

myntenhet unità monetaria; **myntfot** (metallet) piede m monetario; (dets finhet) titolo; *enkel, dobbel ~* monometallismo, bimetallismo; **myntforfalskning** fabbricazione f di monete false; **myntguardein** saggiatore m; **mynting** conio; **myntkabinett** collezione f di monete; **myntkjenner**, -kyndig numismatico (pl.: -ci); **myntmaskin** macchina da conio.

myntmerke marchio (della Zecca); **myntmester** maestro coniatore, (over-) direttore m della Zecca; **myntpreg** conio; **mynttrand** contorno (zigrinato) di una moneta; **myntsamlar** collezionista m, f di monete; **myntsamling** collezione f di monete; **myntskap** monetiere m; **myntsort** tipo di moneta; **myntsted** zecca; **myntstempel** conio; **myntsystem** sistema monetario.

myntvitenskap numismatica; **myntverdi** valore m di una moneta; **myntvesenet** il regime m monetario.

myr acquitrino, palude f; **myr-** palustre.

myrde uccidere, assassinare, ammazzare; commettere un omicidio; **myrderi** uccisione f, carneficina, strage f; **myriade** miriade f.

myrhauk albanella; **myrhull** buca in un acquitrino; **myrjern** min. limonite f, ferro di palude; **myrjord** terra d'acquitrino.

myrlende zona palustre, terreno acquitrinoso, pantano; **myrlendt** acquitrinoso, palustre.

myrra mirra; **myrraessens** essenza di mirra.

myrsnipe piovanello.

myrselskap società per la bonifica di paludi.

myrt mirto; **myrte-** di mirto.

myrull (-dun) erioforo; **myrvann** acqua di pantano.

myse 1. s. siero (del latte); **myse** 2. v. guardare con gli occhi socchiusi; **mysost** formaggio fatto col siero. **mysterium** mistero; **mysteriøs** misterioso; **mystifisere** mistificare; **mystiker** mistico (pl.: -ci); **mystisk** mistico; (gåtefull) misterioso; **mystisisme** misticismo.

myte 1. v. mutare le penne; **myte** 2. s. mito; **myte-dannelse** creazione f di un mito (di miti); **mytetid** muda; **mytisk** mitico (pl.: -ci); **mytologi** mitologia; **mytologisk** mitologico (pl.: -ci).

mytteri ammutinamento; *gjøre ~* ammutinarsi.

mæle 1. s. voce f; *få mælet igjen* riacquistare la favella; *miste mæl og ~* restare senza parola; *miste mælet* perdere la favella; *tale med tykt ~* parlare con la lingua grossa.

mæle 2. v. parlare; *ikke ~ et ord* non dire parola.

mø gl. vergine f; fanciulla, ragazza.

møbel mobile m; *mine møbler* la mia mobilia; **møbelarkitekt** arredatore m; disegnatore m di mobili.

møbelauksjon vendita all'asta di mobili; **møbelbanker** battipanni mpl; **møbelhandler** mobiliere m; **møbellager** magazzino per la custodia di mobili; **møbelmagasin** emporio di mobili; **møbelovertrekk** fodera (di protezione); **møbelplysj** velour m inv.

møbelpolitur encaustico (cera) per mobili; **møbelsnekker** ebanista m; **møbelstift** chiodo da tappezziere; **møbelstoff**, -trekk stoffa (tessuto) per mobili (el. da arredamento); **møbeltransportvogn** furgone m per trasportare mobili.

møblement mobilia; mobilio; **møblere** (am)mobiliare; *møblert værelse* camera (am)mobiliata; **møbling** ammobiliamento, arredamento.

mødding letamaio; cumulo di letame.

mødrehjelp assistenza della maternità ed infanzia; **mødrehjem** casa della madre e del bambino; **mødrehygienekontor** ambulatorio per consultazioni prenatali.

møkk letame m; (ku-) sterco bovino, stallatico; fig. porcheria; **møkkdyng** mucchio di letame; **møkk-greip** forcone m; **møkk-kjerre** carro da letame; **møkk-kjøring** trasporto di letame; **møkklass** carico di letame; **møkkspredning** spargimento di letame.

møll tarma, tignola; *middel mot* ~ tarmicida m.

mølle mulino; *få i gang en* ~ (kortspill) fare la navetta; *den som kommer først til mølla, får først male* primo arriva primo macina; chi tardi arriva male alloggia; *få vann på mølla* trovare pane per i propri denti.

møllebekk gora di mulino; **møllebygger** costruttore m di mulini; **mølledam** botaccio; **mølledemning** diga di mulino; **møllehjul** ruota di mulino; **møller** mugnaio; **møllergutt** apprendista m mugnaio; **møllerkone**, **-pike** mugnaia; **møllersvenn** garzone m di mugnaio; **møllsluse** chiusa; **møllestein** macina, mola.

møllett (-spist) tarmato, rosato dalle tarme.

mølleverk ingranaggio di mulino, palmento; **møllevinge** ala di mulino (a vento).

møllkule pallottola di tarmicida (el. naftalina); **møllmiddel** tarmicida m.

møne arkit. fastigio.

mønje minio; *male med* ~ pitturare col minio.

mønster modello; (tegnings på stoff) disegno, motivo; (klippe-, sy-) cartamodello; *være et ~ på en ektemann* essere un marito modello; *etter ens* ~ su esempio di qn.; *ta en til* ~ prendere qn. a modello (ad esempio); **mønster-** modello adj.

mønsterbeskyttelse protezione f dei disegni e modelli industriali; *anmelde til* ~ depositare un modello (di prodotto); **mønsterbeskyttet** modello depositato; **mønsterbok** (med mønster) raccolta di modelli, (prøvebok) libro (fascicolo) di campioni.

mønsterellev alunno modello; **mønstergyldig** esemplare; **mønsterverdig** modello, esemplare.

mønstre ispezionare, esaminare; mil. passare in rivista; ~ *en fra topp til tå* squadrare qn. da capo a piedi; ~ *med øynene* squadrare con l'occhio; **mønstret** a disegni, operato.

mønstring esame m, rassegna, ispezione f; mil. rivista; mar. ingaggio; *holde* ~ passare in rassegna; **mønstringskontor** mar. ufficio di arruolamento dei marittimi; **mønstringsliste** lista d'equipaggio; **mønstringssjef** direttore m dell'ufficio di arruolamento.

mør (kjøtt) tenero; (skjør) friabile; (kropp) indolenzito, (utmattet) spossato; *bli* ~ (person) spossarsi; *gjøre en* ~ torchiare qn.; *gjøre kjøttet mør* frollare la carne.

mørbanke bastonare di santa ragione, rompere le ossa a, pestare sodo.

mørbrad lombata; **mørbradste(i)k** lombata arrosto; **mørbradstykke** lombata; **mørhet** (kjøtt) tenerezza; (koking) grado di cottura.

mørk buio, scuro; (farge) scuro, cupo; (person, hud, hår) bruno, moro; (tungsindig) tetro, cupo; (uforståelig) oscuro; ~ *natt* notte buia; *mørkt punkt* punto oscuro; *det er mørkt* è (fa) buio; *bli mørk(ere)* oscurarsi, farsi scuro, (sinn) incupirsi; *det blir / begynner a bli mørkt* cala la sera, annot-

ta; *gjøre* ~ abbuiare, oscurare.

mørke buio, oscurità, tenebre fpl; *mørket faller på* scende la notte; *uvitenhetens* ~ le tenebre dell'ignoranza; *i* ~ al buio, nell'oscurità; *i (= dekket av) nattens* ~ col favore della notte; *i* ~ *er alle katter grå* al buio tutti i gatti sono bigi.

mørkeblå blu scuro, azzurro cupo.

mørkeloft soffitta senza luce; **mørkemenn** oscurantisti mpl; **mørkerom** camera oscura; **mørketid** periodo buio (dell'anno), periodo invernale.

mørkfarget scuro; **mørkhudet** di pelle scura; **mørkhåret** bruno; **mørklagt**, *en* ~ *by* una città buia, (i krig) una città con l'oscuramento; **mørklegge** oscurare; **mørklegging** oscuramento.

mørkne abbuiarsi, oscurarsi, annottare; farsi scuro; (sinn) incupirsi; **mørkning** crepuscolo; *i mørkningen* al crepuscolo, sul fare della notte.

mørkredd che ha paura del buio.

mørkøyd, **-øyet** dagli occhi scuri (neri).

mørser mortaio, bombarda; **mørtel** malta, calcina.

møte 1. v. incontrare; (motstå) far fronte a; (trosse) sfidare; (hende) capitare (*en* a qn.); (på, hos) andare, presentarsi; (etter avtale) andare (all'appuntamento); (for retten) comparire; ~ *megen vennlighet* trovare buona accoglienza, essere ben accolto; *møtes* incontrarsi.

møte 2. s. incontro; (fiendtlig) scontro; (avtalt) appuntamento; (forsamling) riunione f, assemblea; seduta; congresso, (mindre) convegno; jur. udienza; (for retten) comparizione f; (*av*) *holde et* ~ tenere una riunione (un'assemblea); jur. tenere udienza; *gå (reise) en i* ~ andare incontro a qn.; *gå faren i* ~ affrontare il pericolo; *gå sin undergang i* ~ (person) andare incontro alla propria rovina; (ellers) andare in rovina; *komme en i* ~ venire incontro a qn.; *komme en vennlig i* ~ fare buona accoglienza a qn.; *i samme* ~, (*midt*) *under møtet* seduta stante; ~ *på høyeste plan* incontro alla sommità.

møteplikt obbligo di presenza; jur. obbligo di comparizione; **møteprotokoll** verbale m di una seduta (assemblea, riunione); **møtesal** sala di riunione; **møtested** luogo d'appuntamento; (forsamlings) luogo (sede f) di riunione; **møtetid** ora dell'appuntamento (della riunione).

møtrik dado, madrevite f; **møtrikgjenge** filetto del dado, passo del dado.

møy vergine f; **møydom** verginità.

møye fatica, pena; *gjøre seg* ~ *med* darsi la pena di; *med (uten)* ~ con (senza) fatica; *med* ~ *og besvær* con gran fatica; **møysommelig** faticoso, penoso.

måfå, *på* ~ a caso, a casaccio, a vanvera.

måke 1. s. zool. gabbiano.

måke 2. v. spalare; ~ *i stallen* pulire la stalla.

mål 1. sport rete f; *lede med 3* ~ *mot 1* essere in vantaggio di tre reti contro una; *skyte* ~ fare rete (el. goal m inv.).

mål 2. voce f; (språk) lingua; (målføre) dialetto, vernacolo; *på målet* fam. in neonorvegese.

mål 3. (størrelse, måleenhet, måleredskap) misura; (forhold) proporzione f; (grense) limite m, termine m; (innkomst) traguardo, meta; (øyemed) scopo, fine m; (tonnasje) stazza; ~ *og vekt* peso e misure; *målet er fullt* si è colmata la misura; *gi godt* ~ dare misura abbondante, fare buon peso; *holde* ~ tornare a misura; *nå sitt* ~ raggiungere lo scopo; *nå sine ønskers* ~ ottenere ciò che si desidera; *sette seg et* ~ prefiggersi uno scopo; *ta* ~ *av en* (skredder) prendere le misure a qn.; fig. misurare qn., valutare la capacità di qn.; *sydd etter* ~ fatto

su misura; *i fullt* ~ largamente, completamente; *uten noe bestemt* ~ senza alcun fine, senza meta.

målbevisst che sa ciò che vuole, risoluto, determinato; *arbeide* ~ lavorare con determinazione; **målbevissthet** fermezza di propositi, determinazione f.

måle misurare; (skip) stazzare; ~ *godt* dare misura abbondante; ~ *to meter i bredden* misurare due metri di larghezza; ~ *solas høyde* misurare l'altezza del sole; ~ *en med øynene* squadrare qn. da capo a piedi; ~ *seg med en* misurarsi con qn.

måleapparat misuratore m; **måleband** metro a nastro; **målebord** (karttegnings) tavoletta pretoriana; **målebrev** agr. certificato di grandezza (di un pezzo di terra); mar. certificato di stazza; **målebånd** metro a nastro; **måleglass** vetro graduato; **måleinstrument** strumento di misura, misuratore m; **målekjede** catena geodetica.

måler misuratore m; (gass o.l.) contatore m; zool. farfalla delle geometre; **målerstang** (landmåling) biffa.

målestokk scala, misura; *forminsket* ~ scala ridotta; *naturlig* ~ grandezza naturale; *i stor* ~ su grande (vasta) scala; *i liten* ~ su piccola scala, in piccolo.

målføre s. dialetto, idioma m, vernacolo; **målføregransker** dialettologo (pl.: -gi); **målføregransking** dialettologia; **målgransker** linguista m, f; **målgransking** linguistica.

måling misura, misurazione f; (meter) metraggio.

målkjensle coscienza (sensibilità) linguistica.

mållinje (fotball) linea di porta; (løp) linea di traguardo.

måløs muto; fig. senza parola.

målmann sport. portiere m; (språklig) fautore m del neonorvegese; **målsak** questione f della lingua.

målrettet se: målbevisst.

målskårer cannoniere m.

målsetning scopo, fine m; traguardo.

målsmann avvocato, portavoce m inv.

målspark tiro in porta; **målstang** palo (della porta).

målstrev gl. nazionalismo linguistico; **målstrever** nazionalista m, f linguistico (a); **målstriden** la lotta linguistica (tra «riksmål» e neonorvegese).

måltid pasto; *lett* ~ spuntino; *solid* ~ pasto sostanzioso (el. abbondante); *innta et* ~ consumare un pasto.

måltrost tordo sassello; **målvokter** portiere m.

måne luna; *månen står opp (går ned)* la luna sorge (tramonta); *ha* ~ essere calvo; *avtagende (tiltagende)* ~ luna calante (crescente); *kunstig* ~ satellite m artificiale.

måne- (ofte) lunare; **måneansikt** faccia di luna piena; **månebeskinnet** illuminato dalla luna.

måned mese m; *i denne* ~ in questo mese, nel corrente mese; *den første (annen, tredje) i denne* ~ il primo (il due, il tre) corrente (el. di questo mese); *forrige (neste)* ~ il mese scorso (prossimo); *om en* ~ fra nå av da qui a un mese; *om en måneds tid* fra circa un mese, fra un mesetto; *en halv* ~ quindici giorni; *halvannen* ~ un mese e mezzo; *i begynnelsen av august* ~ ai primi (del mese) di agosto; *i slutten av april* ~ alla fine (del mese) di aprile, a fine aprile.

månedlig mensile; *en* ~ sum una mensilità; *en gang* ~ una volta al mese.

månedsbetaling mensilità; **månedsbillett** tessera

mensile; **månedslov** giorno di vacanza mensile; **månedslønn** paga mensile, mensile m, mesata.

månedsoppgjør saldo di fine mese; **måneds penger** mese m; **månedsregnskap** contabilità mensile.

månedsvis (hver måned) al mese, mensilmente; *i* ~ per mesi e mesi.

månefase fase f lunare; **måneformørkelse** eclissi f lunare; **måneklart** chiaro di luna; **månelandskap** paesaggio lunare; **måneobservasjon** osservazione f lunare; **månerand, -ring** alone m lunare; **månesatellitt** satellite m lunare; **måneskifte** lunazione f.

måneskinn chiaro di luna, chiarore m lunare; *i* ~ al chiaro di luna; **måneskinnsnatt** notte f di luna; **måneskinnsstur** passeggiata al chiaro di luna.

måneskive disco lunare; **månesyke** lunaticheria.

måneår anno lunare.

måpe rimanere a bocca aperta; **måping** il rimanere a bocca aperta; curiosità di bighellone.

mår martora; **mårskinn** pelle f di martora.

måse zool. gabbiano.

måte modo, maniera, guisa; (fremgangs-) metodo, procedimento; (måtehold) moderazione f, misura; (henseende) riguardo; *hans* ~ *å være på* il suo modo di essere; *det er* ~ *på alt* c'è un limite a tutto; *han har en egen* ~ *å tale på* ha un suo modo particolare di parlare; *holde* ~ moderarsi, non passare la misura; *i (på) alle måter* in tutti i modi; sotto ogni riguardo; *i like* ~ altrettanto; *takk, i like* ~ grazie e altrettanto; *på ingen* ~ in nessun modo, per niente; *med* ~ con moderazione, moderatamente; *over all* ~ oltre misura, eccessivamente; *på den (ne)* ~ in questo modo; *på alle mulige måter* in tutti i modi possibili, in ogni maniera possibile; *på en (viss)* ~ in (un) certo modo, in una data maniera; *på en måte (på sett og vis)* in certo qual modo; (i en betydning) in un senso; *på (en) annen* ~ in un altro modo, altrimenti; *på en litt annen* ~ in un modo un po' diverso; *på en eller annen* ~ in un modo o nell'altro, in una maniera o nell'altra; *på beste* ~ nel modo migliore; *på hvilken* ~ in che modo, come; *hvis det på noen* ~ *er mulig* se è possibile in qualche modo; *på min* ~ a modo mio, alla mia maniera; *på samme* ~ nello stesso modo.

måtehold moderazione f, (senso della) misura, temperanza; *med* ~ con misura, moderatamente; *vise* ~ usare misura, moderarsi; **måteholden** moderato, discreto, sobrio; **måtelig** mediocre; **måtelighet** mediocrità; **måtesadverb** avverbio di maniera.

måtte (være nødt til) dovere; occorrere, bisognare; (kunne, ha lov til, ha rett til) potere, avere il permesso (il diritto) di; *jeg må gjøre det* lo devo fare, bisogna (occorre) che lo faccia; *jeg må ikke* non posso, non devo, non mi è permesso di; *det må være et marked for...* ci deve essere un mercato per...; *en må gjøre det* lo si deve fare, bisogna farlo; *jeg* ~ *le* da jeg så ham quando l'ho visto, non ho potuto fare a meno di ridere; *det må jeg tilstå* bisogna che lo ammetta, devo ammetterlo; *jeg må inn (ut, opp, ned, hjem)* devo entrare (uscire, salire, scendere, andare a casa); *du må gjerne si at* puoi ben dire che, sei libero di dire che; *han må være så mektig* han være vil può essere potente quanto gli pare; *gid han* ~ *komme tilbake!* potesse almeno ritornare!; se potesse tornare!; *som* ~ *kunne interessere dem* che potrebbe(ro) avere interesse per loro.

N

N, n N, n (uttal: enne); (*Hr.*) *N, N. N.N., Sig. X, Tizio.*

nabo vicino; *mellom naboer* tra vicini (di casa); **nabo-**vicino; **nabob** nababbo; **nabofamilie** vicini mpl; **nabofolk** popolazione f vicina, popolo vicino; **nabokone** vicina; **nabolag** vicinato; *i nabolaget* nelle vicinanze, nei dintorni; *her i nabolaget* qui vicino (el. intorno); **naboskap** vicinato; *holde godt* ~ avere rapporti di buon vicinato; **nabovinkel** angolo adiacente.

nachspiel bicchierata finale; (*etterspill*) strascico.

nadverd cena; se: *nattverd*.

nafta (råolje) nafta; (*etyleter*) etere m; **naftalin** naftalina.

nag (*samvittighets-*) rimorso; (*hat*) rancore m (*til* contro); *bære ~ til* provare rancore contro; **nage** rimordere; rodere; *samvittigheten nager ham* la coscienza gli rimorde; *nagende* che rode; fig. også: tormentoso, cocente.

nagelfast inchiodato, fisso; ~ *bohøve, nagelfaste ting* infissi mpl; se: *murfast*.

nagle 1. s. chiodo; **nagle** 2. v. inchiodare.

naglegap segno dei chiodi; **naglehull** foro di rivetto (el. chiodo); **naglerad** mar. fila di rivetti; **nagling** inchiodatura; ribaditura di rivetti.

naiv ingenuo, candido; *det naive* il candore; **naivitet** ingenuità, candore m.

najade naiade f.

naken nudo; (*skallet*) calvo; (*fjærløs*) implume, spennato; (*avkledt*) denudato; *det nakne* il nudo; *nakent fjell* roccia nuda; *kle en ~* denudare qn.

nakendanserinne ballerina nuda; **nakenhet** nudità; **nakenkoloni** colonia di nudisti; **nakenkultur** nudismo, naturismo.

nakke nuca; *bøye nakken* abbassare la testa, chinare il capo; *ta en i nakken* prendere qn. per il collo; *kaste (slå) med nakken* alzare la testa; *ha (skaffe seg) en på nakken* avere (procurarsi) un nemico; *være på nakken av en* avercela con qn.; *ta bena på nakken* darsela a gambe; *ta seg selv i nakken* riprendersi; farsi coraggio; *brekke nakken* rompersi il collo.

nakke- (ofte) della nuca; **nakkeben** occipite m; **nakkeflette** crocchia dietro la nuca; **nakkegrop** incavo della nuca; **nakkehår** capelli mpl sul collo; **nakkekam** pettine m da crocchia; **nakkeknapp** bottone m del colletto sul collo; **nakkeknote** crocchia, chignon m inv.; **nakkespeil** specchio a mano; **nakkestivhet** irrigidimento dei muscoli del collo; torci-collo.

nam nam chicca, cosa buona, delizia.

namsrett jur. tribunale m dei sequestri.

nanking (tøy) nanchino.

Nansenpass passaporto di apolide.

napp pizzico (pl.: -chi), tirata; abboccatura; *jeg har fått ~* il pesce ha abboccato; **nappe** (knipe, rapse) sgraffignare, fregare; (*veske*) scippare; (*fange*) ghermire, acciuffare; (*tang*) afferrare; (*fisk*) abboccare; ~ *etter* cercare di ghermire; ~ *en i ermet* tirare qn. per la manica; *nappes* combattersi; *det skal vi nappes om* questa la vedremo.

narhval narvalo.

narkose narcosi f, **narkotisk**, ~ *middel* narcotico.

narr matto; buffone m; (*innbilsk*) vanesio; (*hoff-*) buffone m, giullare m; *gjøre ~ av* prendere in giro;

canzonare, farsi beffe di; *holde en for ~* buffare (burlarsi di, gabbare) qn.; *gjøre til ~* rendere ridicolo; *være til ~ for* essere lo zimbello di; **narraktig** (tåpelig) stolto; (*latterlig*) ridicolo, buffonesco, risibile; **narraktighet** stoltezza; ridicolaggine f.

narre ingannare, beffare, gabbare; (*ha til beste*) prendersi gioco di; ~ *en for noe* portar via qc. a qn.; F fregare qc. a qn.; ~ *noe fra en* carpire qc. a qn.; ~ *noe på en* rifilare qc. a qn.; ~ *en til å* indurre qn. (con l'inganno) a.

narrebjelle sonaglio di buffone; **narredrakt** vestito di buffone; **narrefakter** modi mpl buffoneschi; **narrehette** berretto a sonagli; **narrekappe** mantello da buffone; **narreri** buffoneria, pagliacciata; **narresmokk** succhiotto; **narrestrek** buffonata, pagliacciata; **narrestreker** buffonerie fpl, F scherzi mpl da prete.

narv (på lær) grana; **narve** granire.

nasal nasale; ~ s. = **nasallyd** nasale f; **nasalere** nasalizzare.

nasareer nazzareno; **nasareisk** nazzareno.

nasjon nazione f; *De forente nasjoner (F.N.)* le Nazioni Unite (O.N.U.); **nasjonal** nazionale; **nasjonal-**nazionale; **nasjonalbank** banca nazionale; (Italia) Banca d'Italia; **nasjonaldag** festa nazionale; **nasjonaldrakt** costume m nazionale (el. regionale); **nasjonaleiendom** proprietà dello Stato; *være ~* (kunstverk) di dominio pubblico; **nasjonalflagg** bandiera (vessillo) nazionale; **nasjonalformue** patrimonio dello stato; **nasjonalforsamling** assemblea nazionale; **nasjonalfølelse** sentimento nazionale (el. patriottico).

nasjonalhistorie storia nazionale (el. della nazione); **nasjonalinnsamling** sottoscrizione f nazionale; **nasjonalinntekter** introiti mpl dello stato; **nasjonalisere** nazionalizzare; **nasjonalisering** nazionalizzazione f; **nasjonalitet** nazionalità; **nasjonalitetsprinsipp** principio di nazionalità.

nasjonalsang inno nazionale; **nasjonalteater** teatro nazionale.

nasjonalekonomi economia nazionale; **nasjonalekonomisk** economico (pl.: -ci); ~ *sett* dal punto di vista dell'economia nazionale.

naske rubacchiare.

N.A.T.O. la N.A.T.O., il patto atlantico.

natrium sodio; **natriumsilikat** silicato da sodio.

natron bicarbonato di sodio, fam. bicarbonato.

natt notte f; *mandag ~* lunedì notte, la notte fra lunedì e martedì; *natten til mandag* la notte tra domenica e lunedì; *i går ~* ieri notte; *god ~!* buona notte!; *god ~ og sov godt!* buona notte e sogni d'oro; *gjøre ~ til dag* far di notte giorno; *natta igjennom* tutta la notte; *bli natta over i byen* passare la notte in città; *i ~* stanotte; (*foregående også*) la notte scorsa, (*kommende også*) la notte che viene; *om natta* di notte, nottetempo; *langt ut på natta* a notte inoltrata.

nattarbeid lavoro notturno; **nattbilstog** treno con vagone-letto e trasporto auto; **nattblind** affetto da cecità serotina, emeralopo; **nattbord** comodino; **nattbordlampe** lampada da comodino.

nattdrakt camicia da notte, pigiama m; **nattdyr** animale notturno; **natte-** (ofte) notturno.

nattebesøk visita notturna; **nattefrost** gelata notturna.

na; **nattegjest** ospite m, f notturno (el. che passa la notte); **natteherberge** ricovero notturno.
nattekulde freddo della notte (el. notturno); **natte-kvarter** alloggio notturno; **natteleie** letto, giaciglio; (ly) ricovero; **natteleven** schiamazzi mpl notturni; **natteliv** vita notturna; (-sverming) giri mpl di notte; nottambulismo; **nattelosji** alloggio notturno; **natteluft** aria della notte (el. notturna).
natterangel bagordi mpl notturni; **natterangler** chi non dorme la notte; nottambulo; **nattergal** usignolo; **nattergalsang** canto dell'usignolo; **nattero** quiete f notturna, riposo notturno.
nattetid notte f; *ved ~* nottetempo, di notte; **natteti-me** ora della notte (el. notturna).
nattevakt guardia notturna; (hos syke o.l.) veglia; (tjeneste) ronda notturna; turno di notte; mar. turno di guardia notturno; (person) guardiano notturno; **nattevandrer** nottambulo; **nattevandring** passeggiata notturna; **nattevekter** guardiano notturno; **nattevåk(ing)** veglia notturna; se: nattevakt.
nattfly aereo di notte; **nattflyging** volo notturno.
nattfugl uccello notturno; **natthus** mar. chiesuola, abitacolo; **nattiné** spettacolo notturno.
nattkafé locale m notturno; **nattkappe** cuffia da notte; **nattkikkert** binocolo notturno; **nattkjole** camicia da notte; **nattlampe** lampada (lumino) da notte; **nattleir** bivacco da notte; **nattlig** notturno; **nattlue** berretta da notte; **nattlys** lumino da notte; (i nattlampe) lampadina da notte; bot. enotera.
nattmat spuntino notturno; **nattmøte** appuntamento notturno, pol. seduta notturna; **nattmåltid** pasto notturno; cena; (jul- og nyttår) cenone m.
nattopphold (hotell) notte f; **nattportier** portiere m di notte; **nattpostflyging** volo notturno degli aerei postali; **nattravn** caprimulgo (pl.: -gi).
nattrovfugl rapace m notturno; **nattskift** (operai del) turno di notte, squadra di notte; **nattskjorte** camicia da notte; **nattstol** comoda, seggetta.
nattsvermer farfalla notturna, falena (og fig.).
natt-tillegg compenso supplementare per lavoro notturno; **natt-tjeneste** servizio di notte; **natt-tog** treno di notte; **natt-tøy** indumento da notte, pigiama; **nattugle** allocco.
nattverd cena; *den hellige ~* la Santa Comunione; *den siste ~* l'ultima cena; **nattverdbrod** ostia (consacrata); **nattverdgiest** comunicando.
natur natura; (karakter også) indole f, carattere m; (lynne) temperamento; *den livløse ~* la natura inanimata; *Norges vakre ~* le bellezze naturali della Norvegia; *hissige naturer* temperamenti violenti; *naturens gang* il corso della natura; *etter naturens orden* secondo l'ordine della natura; *av naturen* di (per) natura, naturalmente; *male etter naturen* di-pingere dal vero.
natura, in ~ in natura, allo stato naturale.
naturalier prodotti mpl della natura; *betale i ~* pagare in natura; **naturalisere** naturalizzare; *la seg ~* farsi naturalizzare, naturalizzarsi; **naturalisering** naturalizzazione f; **naturalisme** naturalismo; **naturalist** naturalista m, f; **naturalistisk** naturalistico (pl.: -ci); **naturalytelse** prestazione f in natura.
naturanlegg predisposizione f (el. attitudine f) naturale; **naturbarn** persona che vive secondo natura; figlio della natura; appassionato della natura; **naturbegavelse** (persona che ha un) dono di natura; **naturbegebenhet** fenomeno naturale.
naturbehov bisogni mpl naturali; **naturbeskaffenhet** qualità naturale; **naturbeskrivelse** descrizione f della natura; **naturdrift** istinto (naturale); **naturdyrkelse** culto della natura; **naturegenskap** qualità innata

(el. naturale); **naturelsker** amante m, f della natura.
naturfag scienze fpl naturali; **naturfarge** colore m naturale; **naturfeil** difetto di natura; **naturfenomen** fenomeno naturale; **naturfilosof** (filosofo) naturalista; **naturfilosofi** filosofia naturalistica.
naturfolk popolo primitivo, (stammer) tribù fpl primitive; **naturforhold** condizioni fpl naturali; natura; **naturfønødenhet** necessità naturale; **naturforsker** naturalista m, f; **naturforskermøte** congresso di naturalisti; **naturforskning** studi mpl (ricerche fpl) sulla natura; **naturfrembringelse** prodotto naturale; **naturfølelse** senso della natura.
naturgave dono di natura.
naturhistorie storia naturale; **naturhistoriker** naturalista m, f; **naturhistorisk** di (della) storia naturale.
naturkatastrofe calamità naturale, catastrofe f, cataclisma m; **naturkraft** forza naturale (el. della natura); **naturkunnskap** scienze fpl naturali; conoscenza della natura; **naturkyndig** studioso (el. esperto) di scienze naturali; ~ s. naturalista m, f; **naturkyndighet** (vasta) conoscenza della natura.
naturlege medico naturalista; guaritore m.
naturlig naturale; (likefram) semplice, schietto; *dø en ~ død* morire di morte naturale; *et lands naturlige beskaffenhet* la natura di un paese; *intet er mer ~* niente di più naturale; *kan man tenke seg noe naturligere?* che c'è di più naturale?; *det er ~ å (at)* è naturale + inf. (che + konj.); (*på*) ~ (*måte*) naturalmente; *det går ~ til* è un fatto naturale; avviene secondo natura; *det faller ham ~ å* gli viene naturale di; *han skriver ~* scrive di getto; **naturalighet** naturalezza, semplicità; **naturaligvis** naturalmente, beninteso, s'intende, è ovvio, è chiaro.
naturlov legge f di natura; **naturlovsmessig** conforme alla natura; adv. secondo la legge di natura; **naturlære** fisica; **naturmaler** paesaggista m, f.
naturmerkverdighet capriccio (scherzo, curiosità) della natura; **naturnødvendig** che è nell'ordine della natura; indispensabile, ineluttabile; **naturnødvendighet** necessità fisica (el. assoluta).
naturprodukt prodotto naturale; **naturreligion** religione f naturale; **naturrikdom** ricchezza naturale; **naturriket** il regno della natura.
naturesannhet verità naturale, realismo; **naturesilke** seta pura; **naturesjeldenhet** rarità della natura; **naturskildring** descrizione f della natura; **naturskjønnhet** bellezza naturale (el. della natura).
naturespråk lingua naturale; **naturstridig** contro natura; innaturale; **naturtilstand** stato naturale.
naturtre legno naturale; **naturtrekk** elemento naturale; **naturtro** naturale, vero; realistico (pl.: -ci); descritto (raffigurato) al vivo; adv. al vivo, al naturale.
naturvitenskap scienza naturale; **naturvitenskapelig** di fisica e scienze naturali; **naturvitenskapsmann** studioso di scienze naturali; scienziato.
naturell natura, indole f; temperamento.
naust rimessa per barche.
naut bovino; fig. imbecille m, f, bestia; **nauten** sciocco (pl.: -chi), grullo.
nautisk nautico (pl.: -ci); ~ *mil* miglio marino (el. nautico).
nav (hjul-) mozzo; **naver** (bor) trivello, trivella.
navigasjon navigazione f; **navigasjonsskole** istituto nautico; **navigere** navigare, seguire la rotta; *han navigerer godt* è un buon navigatore; **navigering** navigazione f; **navigeringskunst** (arte f) nautica, scienza della navigazione.
navle ombelico (pl.: -chi); **navlebeskuelse** egocen-

trismo; **navlebind** benda ombelicale; **navlebrokk** ernia ombelicale; **navlesvin** pecari m inv.

navn nome m, nominativo, (benevnelse) denominazione f; (underskrift) firma; (*godt*) ~ *og rykte* (buona) reputazione; (*dårlig*) nomea; *fullt* ~ nome e cognome; *påtatt* (*oppdiktet*) ~ falso nome; (dikters) pseudonimo, nome d'arte; *oppgi sitt* ~ dichiarare il proprio nome, presentarsi; *ta et annet* ~ cambiare nome; *bære sin manns* ~ portare il nome del marito; *få* (*ha, ha fått*) *sitt* ~ *av* (*etter*) avere il nome da; *han har fått sitt* ~ *etter sin onkel* gli hanno dato il nome dello zio; *gi en* ~ dare il nome a (chiamare) qn.; *han har ikke det beste* ~ *på seg* non gode di buona reputazione; *nevne ens* ~ pronunciare il nome di qn.; *av* ~ di nome; *i ens* ~ a (in) nome di qn.; *i Guds* (*kongens*) ~ in nome di Dio (del re); *i mitt og min brors* ~ a nome mio e di mio fratello; *låne på ens* ~ contrarre un prestito sul nome di qn.; (*lydende*) *på* ~ merk. nominativo; *under* ~ *av* sotto il nome di; *en mann ved* ~ B un uomo di nome (chiamato) B; *nevne en ved* ~ fare il nome di; *nevne en ting ved dens rette navn* dire pane al pane e vino al vino.

navne 1. s. (-bror) omonimo; **navne** 2. v. (tøy) cifrare, marcare.

navneaksje azione f nominativa; **navneblekk** inchiostro indelebile; **navnebror** omonimo; **navnebytte** cambio di nome; **navnedag** onomastico (pl.: -ci); **navneduk** cifrario; **navnefetter** omonimo; **navneforklaring** spiegazione f dei nomi; **navneforveksling** scambio di nomi; **navneliste** elenco nominativo.

navneoppprop appello nominale; **navneplate** targa; **navneregister** registro nominativo; **navneskilt** targhetta; targa; insegna; **navnestempel** timbro con il nome, stampiglia per firma; **navnetrekk** sigla, parafra; monogramma m; *forsyne med sitt* ~ siglare, parafare.

navngi chiamare, dare il nome di; nominare; ~ *seg* presentarsi, declinare il proprio nome; *navngitt handelsselskap* società in nome collettivo.

navngjeten, **-kundig** famoso, celebre, rinomato; **navnkundighet** rinomanza, celebrità, fama.

navnlig adv. particolarmente, segnatamente, specialmente, in particolare; **navnløs** senza nome; anonimo.

navnord nome m, sostantivo.

nasifisere nazificare; **nazisthilsen** saluto nazista.

ne fase f decrescente; *månen er i* ~ la luna è calante (el. in fase decrescente); *i ny og* ~ di quando in quando.

neapolitaner, **neapolitansk** napoletano.

nebb becco (pl.: -chi), (rovfugls også) rostro; *hakke* (*hogge, samle opp*) *med nebbet* beccare; *ha både* ~ *og klør* fig. sapersi difendere; *henge med nebbet* essere mortificato; *blek om nebbet* pallidino, palliduccio; **nebbdyr** ornitorinco (pl.: -chi).

nebbenose impertinente f, sfacciatella; **nebbes** beccettarsi, bisticciarsi; **nebbesild** zool. aguglia; **nebbet** (med *nebb*) sj. beccuto; fig. impertinente, petulante, sfacciato; **nebbformet** a becco; **nebbtang** pinza a becchi.

ned giù; *gå* ~ *trappa* scendere le scale; *sola går* ~ il sole tramonta; *jeg vil* (*skal, må*) ~ voglio (devo) scendere (andare giù); ~ *fra fjellet* giù dalla montagna; ~ *fra himmelen* giù dal cielo, dall'alto; *gå* ~ *i byen* scendere in città; ~ *med tyrannen*! abbasso il tiranno!; ~ *med hodet* giù la testa!; se ellers: **nedover**.

nedad se: **ned**, **nedetter**; **nedadgående** discendente, calante, in discesa; ~ *tendens* tendenza al ribasso;

nedadvendt rivolto in basso (el. all'ingiù).

nedarves tramandarsi, trasmettersi; **nedarvet** tramandato; ereditario; **nedarving** trasmissione f.

nedbe; ~ *Guds* (*himmelens*) *velsignelse over* invocare la benedizione di Dio (del cielo) su.

nedblåst abbattuto dal vento; **nedbrent** bruciato totalmente, distrutto dal fuoco; (*lys*) consumato (fino in fondo); **nedbrettet** abbassato, ripiegato; **nedbrudt** demolito, distrutto, (*medtatt*) deteriorato; fig. abbattuto, avvilito; ~ *på sjel og legeme* distrutto nel fisico e nel morale.

nedbryte demolire; erodere, corrodere; kjem. scomporre; (*skranker*) forzare; fig. demolire, prostrare; (*helse, ære osv.*) rovinare; **nedbrytende** demolitore, distruttivo, deleterio; sovversivo; **nedbryting** fig. rovina, deterioramento, distruzione f.

nedbør precipitazione f atmosferica; **nedbørfattig** a scarsa piovosità; **nedbørkart** carta pluviometrica; **nedbørmengde**, *gjennomsnittlig* ~ piovosità media; **nedbørmåling** pluviometria; **nedbørområde** zona di piovosità; **nedbørrik** ricco di piogge, che ha abbondanti precipitazioni.

nedbøyd piegato in giù; fig. abbattuto, avvilito, prostrato.

neddype immergere; **neddypping** immersione f.

neddysse soffocare, mettere a tacere; (*skandale o.l.*) abbuiare, insabbiare.

nede giù, abbasso, di sotto; ~ *i vannet* nell'acqua; *der* ~ laggiù; *lenger* ~ più giù, più in basso.

nedenfor adv. in basso, a valle; (*i tekst*) qui sotto, in calce; prep. sotto (a), al di sotto di, a valle di.

nedenfra da (di) giù, dal basso, da sotto; ~ *og opp* dal basso in alto; **nedennevnt** indicato in calce, menzionato qui sotto; *som* ~ come si dirà più avanti; *det nedennevnte* ciò che è detto più avanti; *de nedennevnte artikler* gli articoli citati (elencati) qui sotto.

nedenom adv. per di sotto; prep. dal di sotto di; *gå* ~ *og hjem* fig. andare in malora; (*dø*) andare all'altro mondo; (*skip*) colare a picco.

nedenstående che segue, seguente; in calce, citato qui sotto; **nedentil** giù, verso il basso, sotto.

nedenunder di sotto, dabbasso; prep. sotto (a).

nederdrettig infame, ignobile; brutto, cattivo; ~ *fyr* individuo ignobile; **nederdrettighet** infamia, bassezza.

nederlag sconfitta, (med *flukt*) rotta; (*stort*) disfatta, sfacelo; fig. (*valg*-) fiasco, insuccesso; *lide et* ~ subire una sconfitta; *tilføye en et* ~ infliggere una sconfitta a qn.

nederlandsk, **nederlender(inne)** olandese adj., m, f.

nederside parte f inferiore, sotto.

nederst 1. adj. più basso, inferiore, (ringest) infimo; *den nederste del* la parte più bassa (inferiore); *det nederste* il basso, (*bunnen*) il fondo.

nederst 2. adv. (in) basso, nella parte più bassa; (*på bunnen*) in fondo; (*på siden*) in calce, a fondo pagina, a piè pagina; *sitte* ~ *ved bordet* sedere al lato inferiore della tavola; ~ *i klassen* in fondo della classe, all'ultimo banco.

nedetter in basso, in giù; ~ *elva* giù per il fiume.

nedfall, *radioaktivt* ~ ricaduta radioattiva; **nedfallsfrukt** frutta caduta dall'albero; **nedfallsrenne** condotto di scarico; **nedfart** discesa.

nedfor, *være* ~ essere giù, essere abbattuto.

nedgang discesa; (*himmellegemes*) tramonto; fig. declino, decadenza; (*pris*) ribasso; (*produksjons*-) calo; **nedgangstid** periodo di decadenza; merk. periodo di ristagno economico; F congiuntura.

nedgående discendente, calante, in declino; (*pris*

o.l.) in ribasso; (himmellegeme) che tramonta; ~ *sol* sole m al tramonto.

nedhengende pendente, spiovente.

nedhugge abbattere; (mennesker) trucidare, far strage di; **nedhugging** abbattimento; carneficina, strage; massacro.

nedkalle (velsignelse osv.) invocare; se: kalle.

nedkasting getto, lancio (in basso).

nedkjempe combattere, vincere; mil. abbattere.

nedkjørsel discesa.

nedkomme partorire, dare alla luce (*med en gutt* un maschio); ~ *for tidlig* partorire prima del termine; abortire; **nedkomst** parto; *for tidlig* ~ parto prematuro; parto abortivo; *være nær sin* ~ essere prossima al parto.

nedlatende condiscendente, compiacente; ~ (= *beskyttende*) *mine* aria di protezione; **nedlatenhet** degnazione f; (beskyttende) atteggiamento protettivo.

nedlegge deporre (også våpen); (embete o.l.) lasciare, dimettersi da; (kapital) investire; (salte) salare; (skole o.l.) chiudere; ~ *arbeidet* sospendere il lavoro; (streike) incrociare le braccia, fare uno sciopero; **nedleggelse** (grunnstein) posa; (skole) chiusura; (avskaffelse) sospensione f, abolizione f; ~ *av arbeid* sospensione f del lavoro; sciopero; ~ *av embete* dimissioni fpl; **nedlegging** (hermetikk) conserva.

nedover adv. in giù, in basso, in discesa; prep. se: ned; ~ *elva* giù per il fiume; *komme* ~ *elva* scendere il fiume; *det går* ~ *med meg* sono in declino, le mie forze vanno scemando.

nedpakking imballaggio; (kasser) incassatura; (sekker) insaccatura; (tønner) imbottitura.

nedrakking denigrazione f, vilipendio; (i kritikk) stroncatura.

nedre inferiore, (più) basso.

nedreise andata; *på nedreisen* all'andata.

nedrig infame, ignobile, turpe; **nedrighet** infamia, bassezza.

nedringet scollato; **nedringning** scollatura.

nedriv(n)ing demolizione f; *selge et hus for* ~ vendere una casa destinata alla demolizione.

nedrulle, *for nedrullede gardiner* a cortine calate.

nedruste ridurre gli armamenti; (avruste) disarmare; **nedrustning** disarmo.

nedsable sciabolare; fig. stroncare; **nedsabling** massacro, carneficina; fig. stroncatura.

nedsalting salatura.

nedsatt (pris) ridotto, ribassato; ~ *hørsel* udito difettoso; ~ *syn* vista debole; *til* ~ *pris* a prezzo ridotto; *selge til nedsatte priser* svendere, liquidare.

nedsenkning calo, abbassamento; (i vann) immersione f.

nedsette (kommissjon, domstol) costituire, istituire; (utvalg) nominare; (minske) ridurre, diminuire, (pris også) ribassare; ~ *en i den offentlige mening* screditare qn. agli occhi del pubblico; ~ *en straff til* ridurre una pena a; ~ *seg* insediarsi; se ellers: sette ned.

nedsettelse riduzione f, diminuzione f; ribasso; (bo-settelse) insediamento; **nedsettende** sprezzante, sdegnoso, dispregiativo; *tale* ~ *om* parlare di; fam. tagliare i panni addosso a.

nedskjære, ~ *utgiftene* ridurre le spese; **nedskjæring** riduzione f (delle spese).

nedskrive mettere per iscritto, annotare; (kapital) ridurre; (gjeld) ammortare; (valuta) svalutare; (verdi) deprezzare; **nedskriveren** (herav) chi scrive; **nedskrivning** stesura, redazione f; riduzione f; am-

mortamento; svalutazione f; deprezzamento.

nedskytning abbattimento; (straff) fucilazione f.

nedslag caduta; (pris-) riduzione f, sconto; sport impatto; (granat-) impatto; **nedslagsdistrikt** bacino di raccolta; bacino imbrifero (di un fiume).

nedslakting macello.

nedslående fig. scoraggiante, sconcertante; **nedslått** (kalesje) chiuso; fig. abbattuto, avvilito, depresso; *med* ~ *visir* a visiera abbassata; *med* ~ *blikk* a occhi bassi.

nedsnødd coperto di neve, bloccato dalla neve.

nedsprang salto (dall'alto).

nedstamme, ~ *fra* discendere da; *nedstammende fra* discendente da, (sted) originario da; **nedstamning** discendenza, origine f; (ords) derivazione f.

nedstemt triste, giù di tono; *bli* ~ *farsi* triste; pol. avere i voti contrari.

nedstigning discesa; **nedstrek** (skrift) asta, gamba.

nedstyrting (fall) caduta; (det å styrte) precipitazione f, (il) precipitare.

nedsunket sommerso; ~ *i gjeld* affogato nei debiti.

nedsyltet, ~ *i arbeid* oberato di lavoro.

nedtegne annotare, prendere nota di.

nedtelling conto alla rovescia.

nedtrykt depresso; **nedtrykthet** depressione f.

nedtrådt, ~ *sko* scarpa scalcagnata.

nedtur andata; **nedtyngt** oppresso, sopraffatto.

nedvei, *på nedveien* venendo giù, scendendo, all'andata.

nedverdige degradare, umiliare, (vanære) disonorare; **nedverdiggelse** degradazione f, umiliazione f, disonore m; **nedverdiggende** degradante, umiliante, disonorevole; **nedvurdere** ridurre il valore di, svalutare; fig. sminuire; **nedvurdering** fig. svilimento, deprezzamento.

nefritt nefrite f.

negativ negativo; ~ s. (bilde) negativa.

neger negro; **negeraktig** da negro, simile a un negro; **negerbarn** negretto; **negerbefolkning** popolazione f negra; **negerblod** sangue m negro; **negerfolk** popolo negro; **negergutt** ragazzo negro, negretto; **negerhandel** tratta di negri; **negerhytte** capanna, tucul m inv.; **negerhår** capelli mpl crespi; **negerinne** negra; **negerlandsby** villaggio negro; **negermarked** mercato di schiavi; **negerpike** ragazza negra, negretta; **negerrase** razza negra (nera); **negerslave** schiavo negro; **negerslaveri** schiavitù negra; **negerspørsmål** la questione razziale.

negl unghia; *skitne negler* fam. lutto alle unghie; *bite* (tygge) *negler* mordicchiarsi (mangiarsi) le unghie; *klippe neglene* tagliarsi le unghie; *pusse* (stille) *neglene* curarsi le unghie.

neglebetennelse pateruccio; **neglebit** se: neglesprett; **negleborste** spazzolino per le unghie; **neglefil** limetta; **neglebånd** pipita; **neglehud** pipita; **neglelakk** smalto per le unghie; **neglelakkfjerner** acetone m; **neglerenser** nettaunghie m inv.; **neglerot** radice f dell'unghia; **neglesaks** forbicina per unghie, tranchesona; **negleskrin** completo per le unghie; **neglesprett** dolore m alla punta delle dita causato dal freddo.

neglisje veste f da camera, negligè m inv.; *være i* ~ essere in vestaglia; **neglisjere** trascurare, non tener conto di.

nei no; ~ *da* ma no; ~ *slett ikke* niente affatto, per niente; ~ *og atter* ~ no e poi no; ~ *se!* ma guarda!; *jeg trodde han ville gjøre det, men* ~ credevo che lo volesse fare, invece no; *si* ~ dire di no; (nek-te) negare, (avslå) rifiutare (*til noe* qc.); *det sier jeg ikke* ~ *til* a questo non dico di no; *et klart og tyde-*

lig ~ un no chiaro e tondo; *få* ~ ottenere un rifiuto; *gi en et* ~ opporre un rifiuto a qn.; *følgende har stemt* ~ i seguenti hanno votato contro; *jeg blir (stående) ved mitt* ~ persisto nel mio rifiuto.

neie fare la riverenza (for a); **neiing** riverenza.

neistemme voto contrario.

nek covone m, fastello di spighe, manna; *binde* ~ fare covoni; *binde i* ~ ammannare.

nekrolog (i avis) necrologia, necrologio; (liste) necrologio, obituario; **nekrologisk** necrologico.

nektar nettare m.

nekte negare, rispondere di no; (avslå også) rifiutare; *jeg nekter at han . . .* nego che egli (+ konj.); *jeg nekter at jeg har sagt det* nego di averlo detto; *det skal ikke nektes at* non si può negare che; ~ *seg hjemme* rifiutarsi di ricevere qn.; ~ *en noe* rifiutare qc. a qn.; ~ *å gjøre noe* rifiutarsi di fare qc.; *han kan ikke ~ henne noe* non le sa dire di no; ~ *lydighet* rifiutarsi di obbedire; ~ *en husly* negare un tetto a qn.; ~ *seg noe* privarsi di qc.; *ikke ~ seg noe* non privarsi di nulla.

nektelse negazione f (også gram.); (avslag) rifiuto; **nektende** negativo; *gi et ~ svar* dare risposta negativa, rispondere negativamente; jur. opporre diniego; **nekteord** negazione f.

nellik garofano; (krydder) chiodo di garofano; **nellikspiker** bulletta, chiodo a testa larga.

nemlig cioè, vale a dire; (ganske riktig) infatti, in effetti.

nemnd commissione f, comitato.

neonlys luce f al neon; **neonrør** lampada tubolare al neon; **neonskilt** insegna al neon.

nepe rapa; **nepefrø** seme m di rapa.

neppe (knapt) appena; difficilmente; *han kan ~ ha sagt det* non può averlo detto; *han kommer ~* probabilmente non viene.

neraide nereide f, ninfa marina.

nerts visone m; **nertskåpe** pelliccia di visone.

nerve nervo; *ha svake nerver* avere i nervi a fior di pelle; *gå (ta) på nervene* dare sui (ai) nervi.

nerveanfall crisi f di nervi; **nerveavdeling** reparto neurologico; **nerveberoligende**, ~ *middel* neurisodativo, tranquillante; **nervebetennelse** nevrite f; **nervebunt**, *være en nervebunt* essere tutto nervi; **nervecelle** cellula nervosa.

nervefeber febbre f tifoide, tifo; **nerveklinikk** clinica per malattie nervose, casa di salute; **nerveknute** ganglio nervoso; **nervekrig** guerra dei nervi; **nervelege** neurologo (pl.: -gi), specialista m, f in malattie nervose; **nervelidelse** neuropatia, neurosi f; **nervelære** neurologia; **nervenett** sistema m nervoso; **nervepirrende** che eccita (irrita) i nervi, eccitante, stimolante; **nervepirring** eccitamento (irritazione) f dei nervi; **nerverystelse** trauma m nervoso; **nerverystende** che provoca un trauma nervoso; **nervesammenbrudd** esaurimento nervoso; **nervesentrum** centro nervoso; **nervesjokk** trauma m (shock m inv.) nervoso; **nerveslappelse** distensione f dei nervi; **nervesmerter** nevralgia, dolori mpl nevralgici; **nervespenning** tensione f nervosa; **nervesterk** forte di nervi, che ha nervi saldi; **nervestyrkende** che fortifica i nervi, neurotonico (pl.: -ci); **nervesvak** nervoso, neurotico (pl.: -ci), nevrastenico (pl.: -ci); **nervesvakhet**, **-svækkelse** nevrastenia, nervosismo; *lide av ~* soffrire di nervi; **nervesykdom** malattia nervosa; **nervesystem** sistema m nervoso; **nervetråd** filamento nervoso, neurofibrilla; **nervevev** tessuto nervoso. **nervøs** nervoso; ~ *uro* inquietudine f; *du gjør ham ~* gli dai sui nervi; **nervøsitet** nervosismo, nervosità. **nes** punta, capo, (forberg) promontorio.

nese naso; (på sko) punta; *ha en fin (god, skarp) ~* ~ også fig. avere buon naso, avere fiuto; *falle på nesa* dare di naso in terra; *få en lang ~* rimanere con tanto (con un palmo) di naso; *der fikk du lang ~!* ci sei caduto!; *holde sin ~ for seg selv* badare ai fatti propri; *holde sin ~ fra noe* non mettere il naso in qc.; *pusse nesa* soffiarsi il naso; *peke ~ av en* fare maramao a qn.; *gå (rett) etter nesa* andare (tutto) diritto; *like for nesa på en* davanti al naso di qn.; *ligge like for nesa på en* stare sotto il naso di qn.; *snakke i nesa* parlare nel naso; *pille seg i nesa* ficcare le dita nel naso; *kaste en noe i nesa* gettare qc. in faccia a qn.; *med nesa i sky* col naso ritto; *ligge med nesa i varet* essere morto disteso; (*gå bort, komme tilbake*) *med lang ~* (andarsene, tornare) con le pive nel sacco; *rynke på nesa* arricciare il naso; *sette nesa i sky* alzare la cresta, darsi della arie; *pille en på nesa* farsi gioco di qn.; *stikke sin ~ i all ting* ficcare il naso dappertutto; *ta en ved nesa* raggiare (F fregare) qn.; *trekke en etter nesa* menare qn. per il naso; *vende nesa hjem* tornare a casa.

neseben osso nasale; **neseblod** sangue m dal naso; epistassi f; *blø ~* perdere sangue dal naso; **nesebor** narice f; **nesebrus** adv. bocconi; *falle ~ for* ammirare smodatamente; **nesehule** fossa nasale; **neselyd** suono nasale; nasale f; **neseløs** senza naso; **nesering** nasello, nasiera; (pynt) anello al naso; **neserot** radice f del naso; **neserygg** dorso del naso; **nesesjø** ondate di prua; **nesetipp** punta del naso; *ikke se ut over sin egen ~* non veder al di là della punta del naso; **nesevis** impertinente; **nesevishet** impertinenza.

neshorn rinoceronte m.

nesle ortica; **neslefeber** orticaria.

nest, ~ (etter) subito dopo; *komme ~ etter* venire secondo; **nestbest** secondo, numero due.

nete 1. adj. prossimo, primo; vicino; seguente; ~ *stasjon* la prima (prossima) stazione, (etterfølgende) la stazione successiva; *den ~* il primo (prossimo), (sidemannen) il vicino; *det ~* quello che segue; *det ~ som er å gjøre* la prossima cosa da fare; ~ *side* la pagina seguente; *den ~ dag* l'indomani; (*i*) ~ *måned* il mese prossimo (entrante); ~ *gang* la prossima volta; *ved ~ leilighet* alla prima occasione; *i ~ øyeblikk* l'attimo dopo.

nete 2. s. prossimo; *vår ~* il nostro prossimo; *nestens gods* la proprietà altrui.

nete 3. v. (sy); ~ (*på, sammen*) dare qualche punto a, imbastire.

nestekjærlig altruista, caritatevole; **nestekjærlighet** amore per il prossimo, altruismo.

nestemann il prossimo.

nesten adv. quasi, circa, poco meno che; *den (klokka) er ~ to* sono quasi le due; ~ *overalt* un po' dappertutto; *jeg kjenner ham ~ ikke* lo conosco appena; *det skulle jeg ~ tro* quasi quasi lo credo.

nestformann vicepresidente m; **nestfølgende** seguente, successivo; **nesthøyest** secondo in altezza.

nestkommanderende comandante m in seconda.

nestminst penultimo (in altezza, in grandezza); **nestnederst** secondo al basso, penultimo dall'alto.

neststørst secondo in grandezza (el. per importanza); *Norges neststørste by* la seconda città della Norvegia; **nestviktigst** secondo per importanza, che viene al secondo posto; **nestøverst** penultimo dal basso, secondo dall'alto.

nett 1. adj. grazioso, carino; (ren) lindo; *en ~ sum* una bella sommetta; *det er en ~ historie* è proprio una bella storia.

nett 2. s. rete f; (edderkopp) tela; **nettaktig**, **-formet**

reticolare, retiforme; anat. reticolato; **netthendt** destro di mano; **netthinne** membrana reticolata; (i øyet) retina.

netting rete f metallica, reticolato; **nettinggjerd** cinta di rete metallica.

netto netto; (naken) nudo; *utgjøre (innbringe) ~ (på) fruttare un utile netto (di); veie 250 gram ~ avere un peso netto di 250 grammi; nettobeløp* importo netto; **nettoinntekt** reddito netto.

nettopp proprio, giusto, per l'appunto; (tid) appena; ~ *i aften* proprio stasera; ~ *tidsnok* giusto in tempo; *det er ~ han jeg søker* giusto lui sto cercando; *hvorfor ~ ham?* perché proprio lui?; *han skulle ~ til å gå* stava per andarsene, stava appunto andandosene; *han har (er) ~ gått* è appena andato; ~ *da* proprio allora; ~ *da han skulle* proprio nel momento in cui doveva . . .; al momento di dover . . .

nettoutbytte utile m netto; **nettovekt** peso netto.

nettverk reticolato, reticolo.

nettvinget zool., ~ *insekt* neurottero; *de nettvingede* i neurotteri mpl.

neve mano f, pugno; *knytte neven* stringere (serrare) il pugno, (true) mostrare il pugno (*mot a*); *med knyttet ~ a pugni chiusi; en kamp på bare never* una lotta a mani nude.

nevefull pugno, manciata; **nevekamp** lotta a pugni, pugilato; **nevenyttig** destro di mano; **nevenyttighet** destrezza (di mano), abilità.

never corteccia di betulla.

neverett diritto del più forte; **neveslag** pugno.

nevne (de)nominare, menzionare; (anføre) citare; *som allerede nevnt* come (ho, abbiamo) già detto; *det nevnte* il predetto, il suddetto; **nevne**, *med navns ~* nominatamente; **nevner** denominatore m; **nevneverdig** notevole, degno di nota.

nevralgi nevralgia; **nevralgisk** nevralgico (pl.: -ci); **nevrotiker** nevrotico (pl.: -ci); **nevrotisk** nevrotico (pl.: -ci).

nevø nipote m.

ni nove.

niarbeide lavorare indefessamente.

niding miserabile m, f, sciagurato; **nidingsdåd** nefandezza, infamia; **nidingsstrek** atto spregevole.

nidkjær geloso; (pliktoppfyllende) zelante; **nidkjærhet** gelosia; (tjenesteiver) zelo.

nidobbelt nove volte maggiore, nonuplo; adv. nove volte tanto; **niende** nono; *den ~ mai* il nove maggio; *Pius den ~* Pio nono; *det ~ århundre* il nono secolo; *for det ~* in nono luogo, punto nove; **nindedel** nono; **nier** nove m; **nifjerdedelstakt** tempo (misura) di nove quarti.

niese nipote f.

nifs pauroso, sinistro, che fa rabbrivire.

nigger neds. muso nero.

niglane, ~ *på* divorare con gli occhi.

nihilisme nichilismo; **nihilist**, **nihilistisk** nichilista m, f, adj.

nikant ennagono; **nikantet** ennagonale.

nikk cenno (con il capo); (bejaende) cenno affermativo (el. di assenso); **nikke**, ~ *med hodet* fare cenno col capo; abbassare il capo affermativamente; (hilsen) salutare con un cenno del capo; *han (sitter og) nikker (med hodet)* gli ciondola la testa; **nikkedukke** pupazzo meccanico; fig. fantoccio, marionetta, burattino.

nikkel nichel m; **nikkelholdig** che contiene nichel.

nikking (il) fare cenno col capo.

nikotin nicotina; **nikotinforgiftning** intossicazione f (avvelenamento) da nicotina, nicotinismo; **nikotin-**

fri denicotinizzato, senza nicotina.

niks niente; *null og ~* proprio nulla, zero assoluto.

nimbus (glorie) nimbo, aureola (og fig.).

nipp, *være på nippet til* essere lì lì per.

nippe, ~ *til maten* mangiucchiare, assaggiare appena; ~ *til glasset* bagnare le labbra: (flittig) centellinare, sorseggiare.

nippflo marea della quadratura; **nipptid** se: **nippflo**; *ved ~* durante la quadratura.

nipsgjenstand ninnolo, gingillo; **nipssaker** ninnoli mpl, soprammobili mpl.

nise focena; **nisidet** ennagonale.

nisje nicchia.

nisse gnomo, folletto.

nistavelses- di nove sillabe; **nistavelsesvers** enneasillabo.

niste provviste fpl, merenda; **nistekorg** cestino (per le provviste, el. da viaggio).

nistemig a nove voci.

nistirre fissare, guardare fisso.

nitall (numero) nove m.

nitid 1. s., *ved nitiden* verso le nove.

nitid 2. adj. nitido, preciso, ordinato.

nitrat nitrato; **nitroglyserin** nitroglicerina.

nitte ribadire; **nitemaskin** ribaditrice f.

nitten diciannove; **nittende** diciannovesimo; litt. decimo nono; *den ~ mai* il diciannove maggio; **nitendedel** diciannovesimo; **nittenårig**, **nittenåring**, **nittenårs** diciannovenne, di diciannove anni.

nitti novanta; **nittiende** novantesimo.

nitting ribaditura; se: **klinking**.

nittiårig novantenne; **nittiåring** novantenne m, f, nonagenario.

nivellere livellare; spianare; **nivellering** livellamento; **nivelleringsinstrument** livello, livella a cannocchiale.

nivå livello; *ligge på et høyt ~* essere ad alto livello.

niårig, **niåring** di noe anni, novenne m, f, adj.; **niårs** novenne; (som varer 9 år) novennale; **niåttendedelstakt** tempo (misura) di nove ottavi.

N.N. **N.N.**; *herr ~* il Sig. X; Tizio; l'innominato.

nobel nobile, generoso.

Nobel, **Nobels fredspris** Premio Nobel per la pace; **nobelpristaker** (vincitore m del) Premio Nobel.

noe 1. pron. qualche cosa, qualcosa; *ikke ~* niente; *har han sagt ~?* ha detto qualcosa?; (~ som helst) ha detto niente?; *uten å si ~* senza dir niente; *gi ham ~ å spise* dagli qualcosa da mangiare; *har du ~ å betale?* hai qualcosa da pagare?; *har du ~ å betale med?* hai di che pagare?; ~ *er bedre enn intet* meglio poco che niente; *det er (da) alltid ~* è già qualcosa; *det er ~ for meg* questo fa per me; *det er ~ i det du sier* c'è del vero in quel che dici; *vil du meg ~?* vuoi qualcosa da me?; *jeg vil si deg ~* ti devo dire una cosa; ~, *jeg vet ikke hva* un non so che; *hva for ~?* cosa?; come?; come sarebbe a dire?; *slikt ~ som* qualcosa come; *og slikt ~* e cose del genere; *krutt er ~ farlig* è pericolosa la polvere da sparo; *i atten hundre og ~* nel milleottocento e rotti.

noe 2. adj. se: **noen** 3.

noe 3. adv. un po'; (tid) un po' di tempo; *han har det ~ bedre* sta un po' meglio; ~ *for* un po' prima; ~ *nær* (for nær) un po' troppo vicino (a).

noen 1. (en eller annen) qualcuno, alcuno; *ikke ~* non . . . nessuno; *er det ~ her?* c'è qualcuno qui?; *det er ~ som vil tale med deg* (c'è) qualcuno (che) ti vuole parlare; *der kommer ~* viene qualcuno; *bor det ~ over meg?* abita qualcuno al piano di sopra?; *jeg kjenner ikke ~ her* non conosco nessuno qui;

her har vel ikke vært ~? non c'è mica stato qualcuno?; *du må vite det bedre enn ~* lo devi sapere meglio di chiunque.

noen 2. (av bestemt mengde); ~ *av dem* qualcuno di, alcuni di; *ikke ~ av trærne* var nessuno (non uno) degli alberi era; *han ville gitt meg penger, men han hadde ikke ~* mi avrebbe dato del denaro, ma non ne aveva; *jeg har ikke sett ~ av dem* non ne ho visto nessuno; non ho visto nessuno di loro (dei due).

noen 3. (foran s.); *har du noe brød?* hai del pane?; *han har ~ formue* ha dei beni di fortuna; *han kan noe italiensk* sa un po' d'italiano; *hvis du har ~ venn* se hai un amico; *han har ikke ~ venn* non ha nessun amico; *jeg har sett noe vakkert* ho visto qualcosa di bello; *jeg har ikke sett noe vakkert* non ho visto niente di bello.

noen 4. pl. (uten s.) qualcuno (a), alcuni (e); ~ *av disse frukter* qualcuno di questi frutti; ~ *sier* qualcuno dice, alcuni dicono; *det er ~ som sier* c'è chi dice; *han ville sende meg kirsebær, hvis han hadde ~* mi manderebbe delle amarene, se ne avesse; *vi var ~ og femti* eravamo una cinquantina; *han er ~ og tretti* ha passato la trentina.

noen 5. pl. (foran s.) qualche (alltid sg.), alcuni (e); dei, degli, delle; ~ *venner* degli amici, qualche amico, alcuni amici; ~ *pene blomster* dei bei fiori; *for ~ pene blomster!* che bei fiori!

noenlunde, (*så*) ~ passabilmente, discretamente, così così, abbastanza; (*karakter*) mediocre; *det ble ~ stille* si stabilì una certa calma; *oppnå ~ stillhet* ottenere un relativo silenzio; *det går (så) ~* va così così.

noensinne mai; *de største bestillinger som ~ er blitt utført* i maggiori ordini che siano mai stati eseguiti; *det går bedre enn ~* va meglio che mai.

noen som helst, *dersom han på ~ måte er i stand til* *det* se può farcela in qualche modo, per poco che ne sia capace.

noensteds in qualche luogo; *det fins ikke ~* non c'è in nessun luogo (el. da nessuna parte).

nok 1. (tilstrekkelig) abbastanza, sufficientemente, assai, a sufficienza; ~! basta; ~ (*av*) *brød* abbastanza pane, pane a sufficienza; *han er rik ~ til å gjøre det* è ricco abbastanza per (da) farlo (el. perché lo faccia); *nå har det vært ~ snakk, noe må gjøres* basta con le chiacchiere, bisogna agire!; *ofte ~* abbastanza (piuttosto) spesso; *mer enn ~* d'avanzo; *underlig ~* strano a dirsi, caso strano; ~ *sagt* insomma; a farla breve; *ikke ~ med* non solo; *en kan aldri være forsiktig ~* la prudenza non è mai troppa; *ha ~* averne abbastanza; *han har fått ~* ne ha avuto abbastanza; *jeg har ~ av livet* sono stufo di vivere, *nei, nå har jeg ~ av det* basta, non ne posso più; *ha tid ~ til å* avere abbastanza tempo per, avere tutto il tempo di; *jeg har ~ med meg selv* basto a me stesso; *jeg har ~ med meg selv uten å beskjefte meg med andre* mi bastano i fatti miei senza che vada a occuparmi di quelli degli altri; *være ~* bastare, essere sufficiente; *være seg selv ~* essere autosufficiente; *en er ~ (det er ~ med en)* ne basta uno; uno basta; *det er ~ for ham* (ciò) gli basta.

nok 2. (gjerne) bene, proprio; (vel, ganske visst) senza dubbio, certamente; (formodentlig) probabilmente; *jeg gad ~ vite* mi piacerebbe proprio sapere; *det er sant ~*, *men* è vero sì, ma; *du forstår meg ~!* mi capisci, no?; *han traff ham ~ ikke* non l'avrà certo incontrato; *det tror jeg ~* lo credo bene; *om enn ~ så lite* per poco che sia.

nok 3. (ennå, igjen) ancora; ~ *en gang* ancora una volta.

nokk (rå-) mar. varea (del pennone).

nokså (temmelig) abbastanza, piuttosto.

nomade nomade m, f; **nomade-** nomade; **nomadefolk** popolo nomade; **nomadeliv** vita nomade, nomadismo; **nomadestadiet** stato nomade, nomadismo.

nomen nome m; **nomenklatur** nomenclatura.

nominasjon nomina; **nominasjonsmøte** seduta per la compilazione di una lista elettorale.

nominativ nominativo; *i ~* al nominativo.

nominell nominale.

nommen (nummen) intorpidito.

none mus. nona.

nonne suora, monaca, religiosa; *bli ~* farsi monaca, prendere il velo; **nonne-** di suora (e), di monaca (che), monacale; **nonnedrakt** abito monacale; **nonnekloster** convento di monache; **nonneslør** velo monacale.

nonsens nonsenso; assurdità.

non-stop senza interruzione, senza intervallo; ~ *flying* volo senza scalo, volo diretto.

nor 1. (vik) baia, piccola insenatura; (sund) stretto.

nor 2. bambino; *lite ~* bambinuccio.

nord nord m, settentrione m, tramontana, mezzanotte f; ~ *for a nord* di; *mot ~* verso settentrione; *vende mot ~* essere (esposto) a tramontana (el. a mezzanotte); **nord-** settentrionale, del Nord.

nordafrikaner, **-afrikansk** nordafricano s., adj.; **nordamerikaner**, **-amerikansk** nordamericano s., adj.

nordavind tramontana, vento del nord.

nordbane ferrovia del settentrione.

nordbo abitante del nord, scandinavo.

nordekspress espresso del nord.

Norden il Nord, i paesi nordici; **nordenfjells** a nord del Dovrefjell; **nordenfjelsk**, *det nordenfjelske (Norge)* la Norvegia settentrionale.

nordenfor a nord di; **nordenfra** dal nord, da settentrione; **nordom**, *seile ~ Norge* navigare a nord della Norvegia; **nordetter** verso nord (settentrione).

nordfransk, ~ *språk* lingua d'oïl.

nordgående (skip) in rotta verso nord; (strøm) diretto a settentrione; **nordisk** del Nord, nordico (pl.: -ci); **nordlending** abitante del Nordland.

nordlig settentrionale, (nordpols) artico (pl.: -ci); *vinden er ~* il vento soffia da nord.

nordlys aurora boreale.

nordmann Norvegese.

nordost (vind) grecale m; **nordostlig** nordest.

nordover verso il nord, a nord, verso settentrione.

nordpol polo nord, polo artico; **nordpolsekspedisjon** spedizione f polare artica.

nordre settentrionale, del Nord, nord; **nordpolsfarer** esploratore m artico; **nordpå** del Nord, della (nella) Norvegia settentrionale.

nordstjerne stella polare.

nordvest nordovest m; ~ *for a nordovest* di; **nordvesten** (vind) il maestrale; **nordvestlig** del nordovest; adv. a nordovest, (retning) verso nordovest; **Nordvestpassasjen** il passaggio a nordovest.

nordøst nordest m; ~ *for a nordest* di; **nordøstlig** del nordest; adv. a nordest, (retning) verso nordest; **Nordøstpassasjen** il passaggio a nordest; **nordøstvind** vento di nordest, grecale m.

norm norma, regola; **normal** normale; **normal-** normale; (justert) calibrato; **normalarbeidsdag** giornata normale; **normalisering** normalizzazione f, standardizzazione f; **normalmål** misura tipo; **normalt** normalmente; **normaltemperatur** temperatura me-

dia; med. temperatura normale; **normaltid** ora solare; **normaltone** mus. registro normale; **normalvekt** peso tipo (el. normale).

normanner, normannisk normanno s., adj.

normere normare, regolare, regolamentare.

normgivende normativo, regolatore, regolativo.

norron norreno.

norsk norvegese; *det vil på godt ~ si* in parole povere ciò significa; *det er ikke ~* non si dice in norvegese; **norsknorsk** arcinorvegese.

not (fiske-) rete f a sacco, tramaglio.

nota nota; fattura; **notabel** notevole.

notabene nota bene m.

notabilitet notevole m, F pezzo grosso.

notar notaio; **notarialakt** atto notarile; **notariat** notariato; **notarius**, ~ *publicus* notaio.

notat appunto, nota, annotazione f; *skrive notater* (ned) prendere appunti; *forsyne en bok med notater* annotare (chiosare) un libro.

notatbok taccuino per appunti, notes m inv.

note nota 1., (tekstforklaring også) chiosa.

note 2. mus. nota; *noter* spartito, musica; *hel ~* semibreve f; *halv ~* minima; *1/4 ~* semiminima; *1/8 ~* croma; *1/16 ~* semicroma; *1/32 ~* biscroma; *1/64 ~* semibiscroma; *lese noter* leggere musica; *skrive noter* (av) copiare musica; *skrive noter med tall* segnare le note con numeri; *spille* (syng) *etter noter* suonare (cantare) con spartito; *skjelle ut etter noter* dirne quattro a qn.; *være med på notene* entrare in ballo (el. in gioco).

noteark, -blad mus. foglio di musica; **notebok** libro di musica; **notehefte** quaderno di musica; **notelesning** lettura di musica; **notelinje** riga; *de fem notelinjer* mus. il pentagramma; **notemappe** cartella da musica; **notepapir** carta da musica; **notepenn** penna per scrivere musica; **notepult** leggìo.

notere, ~ (seg) *noe* notare qc., prendere nota di qc.; prendere appunti, notare; merk. (kurs, pris) quotare; **notering** notazione f, annotazione f; merk. quotazione f; *dagens høyeste noteringer er* le più alte quotazioni odierne sono.

noteskrift notazione f; **noteskriver** copista m, f di musica; **notestikker** incisore m di musica; **notestol** leggìo d'orchestra; **notesystem** rigo musicale, pentagramma m; **notetegn** nota; **notetrykk** stampa di musica; **notevender** mus. voltapagine m inv.

notifikasjon notifica; **notifisere** notificare.

notis (avis-) trafiletto; (redegjørelse) cenno riassuntivo; *ta ~ av* notare, fare attenzione a, osservare; *ikke ta ~ av* (ikke bry seg om) non badare a, non tener conto di.

notisbok taccuino, notes m inv.

notkast retata.

notorisk notorio, noto; riconosciuto.

notsild aringhe pescate con la rete a sacco.

novelle novella; **novelleaktig** sotto forma di novella; **novelleforfatter(inne)** novellista m, f, scrittore m (scrittrice f) di novelle; **novellesamling** raccolta di novelle.

november novembre m; *i ~* in (a, di) novembre; **november-** di novembre.

nr. n° (= numero).

nu 1. adv. ora; se: nå; **nu** 2. s. attimo; *i ett ~* in un batter d'occhio; *leve i nuet* vivere nel presente.

nudd chiodino (senza testa).

nudel- (mest) con tagliatelle; **nudelsuppe** tagliolini in brodo; **nudler** pasta (alimentare); tagliolini, tagliatelle.

null zero; *stå på ~* (punktet) essere a zero; *vise to grader under ~* segnare due gradi sotto zero;

et ~ (person) una nullità; **nullpunkt** zero.

numerisk numerico (pl.: -ci).

numismatiker numismatico (pl.: -ci); **numismatikk** numismatica; **numismatisk** numismatico.

nummen (følelsesløs) intorpidito.

nummer numero (forkort. n°); (sko etc.) misura; (auksjon) lotto; *bo i* (på) *~ 6* abitare al (numero) sei; *gjøre et stort ~* (ut) *av noe* dare molta importanza a qc.; **F** fare un gran can-can per qc.

nummerere numerare; *nummerert plass* posto numerato; **nummerering** numerazione f; **nummerorden** ordine m numerico; **nummerskilt** targa.

nuntius, pavelig ~ nunzio apostolico.

nup(p)ereller (merletto) chiacchierino.

nupre granire; **nupret** granito, granulato.

nut picco (pl.: -chi), cima.

nutid presente m; *nutiden* il nostro tempo; l'epoca attuale; *i nutiden* nei nostri giorni; *nutidens historie* la storia contemporanea.

ny 1. s. luna nuova; *i ~ og ne* di quando in quando.

ny 2. adj. (mots. gammel; ubrukt) nuovo; (nylig hendt) recente; (fra nyere tid) moderno; (annen) altro, nuovo; (uerfaren) novellino; *det nye* il nuovo; *en ~ bok* (nyutkommen) un libro nuovo (recente), (en annen) un altro (el. nuovo) libro; *nye poteter* patate novelle; *nytt ord* parola nuova, neologismo; *nytt stykke* (teater) novità; *innføre nye* *skikker* fare innovazioni.

ny 3. *på ~* di nuovo, daccapo, ancora (una volta); da principio; *begynne på ~* ricominciare.

ny- neo-; moderno; **Ny-** Nuovo; **nyankommen** nuovo venuto (arrivato); **nyankommet** appena arrivato, arrivato di recente.

nyanse sfumatura; **nyansere** sfumare; differenziare; **nyansering** differenziazione f; (il) fare distinzione.

nyanskaffelse nuovo acquisto, acquisto recente.

nybakt (brød) fresco (pl.: -chi); fig. di fresca data; ~ *student* matricola; ~ *doktor* (kandidat) neodotatore; **nybarbert** rasato di fresco.

nybrott terreno dissodato; **nybrottsmann** chi dissoda; fig. pioniere m.

nybygd (-bygget) di costruzione recente, appena costruito; **nybygger** colonizzatore m, immigrante m, f.

nydanne formare di nuovo; **nydannelse** formazione f (creazione f; costituzione f) nuova; (språklig) neologismo; **nydannet** di nuova formazione, creato di recente.

nydelig bello, bellissimo, leggiadro; (yndefull) grazioso; *nydelige greier* iron. belle cose.

nyere (fra nyere tid) recente, moderno; *den ~ tid* i tempi moderni; *den ~ tids historie* la storia moderna; *av ~ datum* recente, di fresca data.

nyervervelse ultimo acquisto; **nyervervet** acquistato da poco (el. di recente).

nyest, *den nyeste* il più nuovo; *nyeste mote* ultima moda; *den nyeste tids historie* la storia contemporanea.

nyfallsnø neve fresca.

nyfiken curioso; **nyfikenhet** curiosità.

nyforlovede fidanzati mpl novelli; **nyforlovet** fidanzato di fresco.

nyfundlender (hund) terranova m inv.

nyfødt neonato; *føle seg* (være) *som ~* sentirsi rinato.

nygift sposato da poco (el. di fresco); *en ~* sposo (a) novello (a); *de nygifte* i novelli sposi, gli sposi.

nygresk (språk) neogreco, greco moderno.

nyhet novità; (etterretning) notizia; *ha nyhetens interesse* avere l'interesse della novità; **nyhetsbyrå**

agenzia di informazioni; **nyhetsjeger** cacciatore m di notizie; **nyhetskremmer** spacciatore m (propalatore m) di notizie, F gazzettino; **nyhetssending** notiziario radiofonico; giornale m radio, telegiornale m.

nying fuoco all'aperto.

nykjernet, ~ *smør* burro fresco.

nykke capriccio, (grille) ghiribizzo, grillo; *han får nykker* gli salta il grillo.

nyklassisisme neoclassicismo.

nykledd vestito di nuovo; **nyklippet** con i capelli tagliati di fresco; (dyr) tosato di fresco.

nykøkt appena cotto (el. bollito).

nylaget appena fatto, fatto da poco (el. di recente), nuovo; **nylagt**, *nylagte* egg uova fpl di giornata, uova da bere.

nylig recente; adv. di recente, da poco, recentemente, ultimamente; (nyss) poco fa, poc'anzi, proprio adesso; *jeg har ~ gjort det* l'ho fatto di recente; ~ (*hendt*) recente, di fresca data, accaduto da poco; ~ *utkommet* uscito di recente.

nylon nylon (nailon) m inv.; **nylongarn** filato (filo) di nylon; **nylonskjorte** camicia di nylon.

nymalt dipinto (pitturato) di fresco; *forsiktig ~!* attenzione, pittura fresca!; **nymelket** appena munto.

nymfe ninfa (også zool.).

nymotens all'ultima moda.

nymåne luna nuova; *det er ~* c'è luna nuova.

nyne canterellare, canticchiare; **nyning** canterello.

nynorsk neonorvegese.

nyomvendt convertito di recente; neofita m, f.

nyoppdaget scoperto di recente (el. da poco); **nyoppfunnet** inventato di recente, di nuova invenzione; **nyoppført** costruito di recente (el. da poco); **nyopprettet** costituito (creato) di recente (el. recentemente).

nyordning nuova disposizione f; riforma; riorganizzazione f; (politisk) ordine m nuovo.

nype frutto di rosa canina; cinorrodi; **nyperose** rosa canina, rosa di macchia; **nypetorn** (busk) rosa canina, rosa di macchia.

nyplanting (skog) imboscamento; **nyplukket** appena colto; **nypløyd** arato di fresco.

nypoteter patate novelle; **nypresset** stirato di fresco.

nyre rene m; (mat) rognone m; *løse nyrer* reni mobili; **nyreabscess** ascesso renale; **nyrebekken** pelvi f renale; **nyrebekkenbetennelse** pielite f; **nyrebetennelse** nefrite f; **nyreblødning** emorragia renale, nefrorragia; **nyregrus** renella; **nyrekolikk** colica renale; **nyresmerter** dolori mpl ai reni, nefralgia; **nyrestein** calcolo renale; **nyrestykke** costato con rognone; **nyresykdom** malattia renale; **nyretalg** grasso del rognone; **nyretilfelle** affezione f renale.

nyrø(y)kt affumicato di fresco.

nys starnuto; **nyse** starnutare, starnutare.

nyselender neozelandese.

nysepulver polvere f starnutatoria.

nysgjerrig curioso (*etter, etter å* di); (taktløs) indiscreto; *gjøre en ~* incuriosire qn.; **nysgjerrighet** curiosità; curiosaggine f; (taktløshet) indiscrezione f; **nysgjerrigper** ficcanaso m, f.

nysilt, ~ *melk* latte m fresco (appena passato al colino).

nysing starnutamento.

nyskapning nuova creazione f.

nyskummet appena scremato; **nyslaktet** macellato di fresco; **nyslått** (gras) falciato di fresco; (mynt) nuovo di zecca.

nysne neve f fresca.

nyss, *få ~ om* aver sentore di; se ellers: *nylig*.

nystartet iniziato (creato, costituito) di recente.

nystekt appena arrostito (fritto); **nystivet** inamidato di fresco; **nystrøket** stirato di fresco.

nysølv alpacca, argentana, argentone m.

nyte godere; (finne behag i) godere di; (spise, drikke) consumare, prendere; ~ *resultatet av ens arbeid* godere il frutto del proprio lavoro; *jeg nyter hans selskap* godo della sua compagnia; *jeg nyter å spise godt* godo a mangiar bene; ~ *stor aktelse* godere molta stima; *firmaet nyter stor anseelse* la ditta gode di un'ottima reputazione; ~ *lykken i fulle drag* assaporare la propria felicità; ~ (*glede seg ved*) *livet* godere la vita; (dets fornøyelser) *gødersela*, darsi alla pazza gioia; ~ *godt av sin lærdom* trar profitto da ciò che si è imparato.

nytegning sottoscrizione f di nuove azioni.

nytelse godimento, piacere m; (på restaurant) consumazione f, (ellers) (il) mangiare, (il) bere; *overdreven ~ av sterke drikker* l'abuso di bevande alcoliche; **nytellesmiddel** stimolante m, genere m voluttuario, merce f voluttuaria; **nytelssyk** avido di piaceri, godereccio; **nytelssyke** avidità di piaceri.

nytestamentlig neotestamentario.

nytt (nyheter) nuova, notizia; *noe ~* qualcosa di nuovo; *noe ganske ~* novità assoluta; *det nyeste ~* ciò che vi è di più nuovo; *hva ~?* che c'è di nuovo?; *det er intet ~ under sola* niente di nuovo sotto il sole.

nytte 1. v. (gagne) servire, essere utile, giovare (*for en a qn.*); (benytte) usare, approfittare di; servirsi di; *hva nytter disse seirene ham?* a che gli giovano queste vittorie?; *hva nytter det ham å protestere?* a che gli giova protestare?; *hva kan det ~ å klage* a che pro lamentarsi?; *det nytter ikke (ingenting)* non serve a niente, è inutile; *det nytter ikke hva du sier* hai un bel dire; ~ *høvet til å* approfittare dell'occasione per.

nytte 2. s. utilità, giovamento; (fordel) vantaggio, profitto; *dra ~ av* trarre profitto da; *gjøre ~* essere utile; *gjøre ~ for seg* farsi utile; *det gjør samme ~* fa lo stesso effetto, dà lo stesso risultato; *til hva ~?* a che pro?; *være (komme) en til (god) ~* essere (tornare) (molto) utile a qn.; *være til noen ~* essere di qualche utilità; *det er til ingen ~* è inutile, non serve a niente.

nytteeffekt efficacia; **nytteegenstand** oggetto (articolo) utile (el. di utilità); **nyttehensyn** utilitarismo; considerazione f utilitaria; **nytteløs** (fåfengt) inutile, vano, inefficace; futile.

nytteverdi valore m utilitario, utilità; **nyttevirkning** efficienza; merk. rendimento, resa; capacità produttiva.

nyttig utile (*for, til a, per*), (fordelaktig) profittevole, proficuo; *gjøre seg ~* rendersi utile; *det nyttige* l'utile; *forene det nyttige med det behagelige* unire l'utile al dilettevole; **nyttiggjøre** utilizzare, mettere a profitto, sfruttare.

nyttår anno nuovo, capodanno; *ønske en godt ~* augurare buon anno a qn., fare a qn. gli auguri di capodanno; **nyttårs-** di capodanno.

nyttårsaften la vigilia (la sera) di capodanno; la vigilia di San Silvestro; *feire ~* festeggiare il capodanno, partecipare al veglione di San Silvestro; **nyttårsdag** capodanno; **nyttårs gave** strenna di capodanno; **nyttårshilsen** auguri mpl per l'anno nuovo; **nyttårsnatt** notte f di capodanno (el. di San Silvestro); **nyttårsonsker** auguri mpl di buon anno.

nyutsprunget appena sbocciato.

nyvalg nuove elezioni fpl; **nyvalgt** nuovo eletto.

nyvasket lavato di fresco, (tøy) di bucato.

nær vicino, prossimo; adv. vicino, presso; (nesten) pressapoco; se også: **nære**, **nærmere**, **nærmest**; ~ **slektning** (påførende) parente prossimo (a); *en ~ venn* un amico intimo; *hans siste time er ~* la sua fine è prossima; *han er ~ de femti* è vicino ai cinquanta; ~ **og fjern** vicino e lontano; *være ~ nok til å nå noe* avere qc. a portata di mano; *hvor nært er de beslektet?* che grado di parentela c'è tra loro?; *jeg var ~ ved å falle* stavo per (ero sul punto di) cadere, per poco non cadevo; *være ~ ved en, stå en ~* essere vicino a qn.; *være døden ~* essere vicino alla fine, stare per morire; *være ~ hverandre* essere vicini (l'uno all'altro); *jeg er ~ ved å dø av sult* sto morendo di fame; *det var ~ ved at han falt* è mancato poco che cadesse; *vi er alle like ~ (til det)* siamo tutti sullo stesso piano; *han er ennå like ~* è sempre allo stesso punto; *på to mann ~* tranne due (persone); *på noen unntagelser ~* salvo qualche eccezione; *gå en(s rettigheter) for ~* agire a scapito di qn.; pestare i piedi a qn.; *komme en for ~* avvicinarsi troppo a qn., fig. pestare i piedi a qn.; *kom meg ikke for ~!* stammi alla larga!; *han er ikke til å komme ~* è inavvicinabile, è intrattabile; *det ligger så ~ (lett å forstå)* è così semplice; *det ligger ~ å anta at* sarebbe logico presumere che; *det ligger ~ å tro* si è tentati di credere; *stå ~ ved* essere (stare) vicino a; *stå en ~* fig. essere legato a qn.; *ta seg ~ av noe* prendersela a cuore per qc.

nærbeslektet parente prossimo (med di).

nærbilde primo piano; *i ~* visto da vicino.

nære 1. adv., ~ *på tretti* quasi trenta; *det var ~ på at jeg falt* stavo per cadere; se ellers: **nær**.

nære 2. v. nutrire; alimentare; (fôr også) cibare; ~ *hat* nutrire odio; ~ *en slange ved sin barm* scaldare una serpe in seno; ~ *illusjoner* pascersi d'illusioni.

nærende nutriente, nutritivo; (solid) sostanzioso.

nærforestående prossimo, imminente.

nærgående molesto, fastidioso, (taktløs) importuno, indiscreto; (mot kvinner) intraprendente; (for nærmelig) offensivo; ~ *spøk* scherzo di cattivo gusto (el. pesante); **nærgåenhet** molestia, fastidio, (taktløshet) indiscrezione f.

nærhet vicinanza, prossimità; *i nærheten* nelle vicinanze; *i nærheten av* vicino a, nelle vicinanze di; *i nærheten av meg* vicino a me.

næring (føde) nutrimento; alimento (og fig.); (underhold) alimenti mpl; (levevei) professione f; mestiere m, attività, industria; *fri ~* commercio (industria) libero (a); *bunden ~* commercio (industria) soggetto (a) a licenza; *gi noe ~* alimentare qc.; *gi noe ny ~* ravvivare qc.; *han går meg i næringen* mi guasta il mestiere.

næringsdrift industria, commercio; **næringsdrivende** industriale m, f, imprenditore m, commerciante m, f; **næringsfrihet** libertà di esercizio; **næringsgren** ramo industriale; **næringskilder**, *et lands ~* le risorse fpl di una nazione; **næringsliv** vita economica; industria e commercio.

næringsmiddel alimento, derrata alimentare; **næringsmidler** generi mpl alimentari, commestibili mpl; **næringsmiddelindustri** industria alimentare; **næringsrik** ricco di sostanze nutritive, (molto) nutriente.

næringsstoff(er) preoccupazioni fpl materiali (el. economiche); *ha ~* essere nelle strettezze; **næringsstoff** sostanza nutritiva; **næringsvei** professione f; attività economica, mestiere m; **næringsverdi** valore m nutritivo; **næringsvett**, *ha ~* badare al soldo; agire per il proprio tornaconto.

nærkamp mischia, lotta corpo a corpo.

nærliggende vicino, a breve distanza; fig. naturale, ovvio, comprensibile; *av ~ grunner* per ovvie ragioni.

nærme avvicinare, accostare (til a); ~ *seg* avvicinarsi, accostarsi, approssimarsi; *da vinteren nærmest seg* all'approssimarsi dell'inverno; ~ *seg igjen* riavvicinarsi; ~ *seg sin ende* avvicinarsi alla fine; *det nærmer seg frekkhet* rasenta la sfacciataggine.

nærmere 1. adj. più vicino, più prossimo; *en ~ slektning* un(a) parente più prossimo (a); (= nær) un(a) parente prossimo (a); *han vil ikke innlate seg på noen ~ forklaring* rifiuta di dare ulteriori spiegazioni; ~ *ordre* merk. ulteriori ordini; *hvem er vel ~ til å gjøre dette?* chi è più tenuto a fare ciò?; ~ *opplysninger* ulteriori chiarimenti.

nærmere 2. adv. più vicino; prep. più vicino a; *bestemme noe ~* definire qc. più precisamente; *bestemme dagen ~* precisare la data; *bringe (rykke, stille, sette) noe ~* ravvicinare qc. (til a); *gå (komme, rykke) ~ hen til* avvicinarsi di più a; *kom ~!* vieni avanti!; *rykke ~ sammen* stringersi; *komme en ~* fig. avvicinarsi (di più) a qn.; *det ligger oss ~* fig. ci tocca più da vicino.

nærmest 1. adj. il (la) più vicino (a), il (la) più prossimo (a); *i den nærmeste fremtid* nel prossimo futuro, prossimamente; *de nærmeste slektninger* i parenti più prossimi; *han hører til mine nærmeste venner* appartiene alla cerchia dei miei amici più intimi; *de nærmeste tre dager* i prossimi tre giorni; *i de nærmeste dager* uno di questi giorni; *den nærmeste grunn til . . .* il motivo principale di . . .; *ved nærmeste kiosk* nell'edicola più vicina; *jeg er den nærmeste til det* è a me che la cosa riguarda più da vicino; *våre nærmeste* i nostri cari; *det nærmeste* ciò che è più vicino.

nærmest 2. adv. il più vicino (prossimo); (snarere) piuttosto; ~ *noe* più vicino a qc.; *enhver er seg selv ~* il primo prossimo è se stesso; ~ *foregående* immediatamente precedente; *han har alltid stått meg (mit hjerte) ~* è sempre stato il mio prediletto; *det er ~ en forbrytelse* è piuttosto un delitto, più che altro è un delitto.

nær sagt quasi, pressapoco; **nærstående** vicino, prossimo; **nærsynt** miope; **nærsynthet** miopia, vista corta (og fig.); **nærtående** sensibile; suscettibile, permaloso; **nærtrafikk** traffico locale.

nærved (nære ved) adv. (her i nærheten) qui vicino, nelle vicinanze, a due passi di qui; (der i nærheten) là vicino; prep. vicino a, accanto a.

nærvær presenza; *i ens ~* in presenza di qn., davanti a qn.

nø obbligare; se: **nøde**.

nød (tvingende grunn) necessità; (trang) bisogno; miseria, povertà; (fare, trengsel) pericolo, difficoltà; (besvær) angustia; *yttreste ~* estrema necessità; *han lider ingen ~* non gli manca niente; *det har ingen ~* non c'è pericolo, (hast) non c'è (nessuna) fretta; *lide ~* languire nella miseria, essere nelle strettezze; ~ *bryter alle lover* necessità non ha legge; *gjøre noe av ~* fare qc. per necessità (per forza); *i nøden skal en kjenne sine venner* nel pericolo si vede chi d'amico ha vera fede; *i nødens stund* nella situazione disperata; *være (kommet) i den ytterste ~* essere in una situazione disperata; *leve i ~ og elendighet* vivere nella miseria più nera; *med ~ (og neppe)* a malapena, a stento; *slippe fra det med ~ (og neppe)* scamparla bella, scamparla per miracolo; *til ~* al bisogno, in caso di necessità; *ha det en til ~* kan leve av avere lo stretto necessario per

vivere; ~ *lærer naken kvinne å spinne* la necessità aguzza l'ingegno.
nødanker ancora di salvezza; **nødbluss** segnale m (luminoso) di soccorso; **nødbremse** freno d'emergenza; freno (segnale m) d'allarme.
nøde (tvinge) costringere, obbligare (*til å a*); *han noder dem til å gjøre det slik* insiste affinché lo facciano così; *bli nødt til* essere costretto (obbligato) a; *la seg ~ fars* farsi pregare; ~ *noe på en* costringere qn. ad accettare qc.
nødflagg, *heise ~* issare la bandiera in derno.
nødhavn porto di rilascio forzato; **nødhjelp** soccorso d'emergenza.
nødig adv. a malincuore, mio (tuo ecc.) malgrado; *gjøre noe meget ~* fare qc. molto malvolentieri; *jeg sier det ~* mi rincresce dirlo; *han vil ~ gjøre det* non lo farà di buon grado; *ham ville jeg svært ~ betro meg til* con lui non mi confiderei di certo; *det ville jeg svært ~ gjøre* preferirei non doverlo fare.
nødlande compiere un atterraggio forzato; **nødlading** atterraggio forzato; **nødlidende** bisognoso, indigente; **nødløgn** bugia inevitabile (el. pietosa).
nødmast mar. albero di fortuna; **nødmiddel** mezzo di fortuna; **nødordning** sistemazione f (soluzione f) provvisoria; **nødrett** stato di necessità; **nødrops** grido di aiuto; *med et ~* per un pelo, per il rotto della cuffia; **nødror** mar. timone m di fortuna.
nødsage costringere; se: **nøde**; **nødsarbeid** lavoro di ripiego; **nødsfall**, *i ~* in caso di bisogno, in caso d'emergenza, nel peggiore dei casi; *i ytterste ~* alla disperata; **nødforanstaltning** disposizione f (el. misure fpl) d'emergenza; **nødsignal** segnale m di soccorso, S.O.S.; **nødskilling** riserva di denaro per gli imprevisti; **nødstilfelle** caso di necessità (el. d'emergenza).
nødt costretto; ~ *og tvunget* costretto e obbligato; *bli ~ til* essere costretto a; se: **nøde**.
nødtvungen costretto, forzato; **nødtvungent** adv. per forza, forzatamente; **nødtørftig**, *ha det nødtørftige* avere lo stretto necessario.
nødvendig necessario; *absolutt ~* indispensabile, essenziale; *det er ~ å betale* è necessario (el. bisogna) pagare; *det er ~ at han går* è necessario che vada; *hvis det er ~* se occorre, se è necessario, al bisogno; *det nødvendige til livets opphold* il necessario per vivere; *skaffe seg det nødvendige til livets opphold* guadagnarsi la vita; *det strengt nødvendige* lo stretto necessario; *det nødvendigste* l'indispensabile; *ta fatt på det nødvendigste* provvedere alle cose più urgenti.
nødvendiggiøre rendere necessario, necessitare; **nødvendighet** necessità; bisogno; **nødvendighetsartikkel** oggetto (articolo, genere m) necessario (el. di prima necessità); **nødvendigvis** necessariamente; per forza, ad ogni costo.
nødverge legittima difesa; *drepe noen i ~* uccidere qn. per legittima difesa.
nøkk genio delle acque.
nøkkel chiave f (også fig.); (*lukke dør og*) *vri nøkkelen to ganger* chiudere l'uscio a doppia mandata; *gi nøkkelen til noe* fig. fornire la chiave (el. la spiegazione) di qc.
nøkkelindustri industria chiave; **nøkkelord** parola chiave; **nøkkelost** formaggio norvegese alle spezie; **nøkkelroman** romanzo a chiave; **nøkkelstilling** posizione f chiave; leva di (del) comando.
nøkleben clavicola; **nøklebrett** rastrelliera per le chiavi; typ. tastiera; **nøkleemne** chiave f da forgiare; **nøklehull** buco della serratura.
nøkleknippe mazzo di chiavi; **nøklering** anello por-

tachiavi; **nøkleskap** armadietto per le chiavi; **nøkleskilt** (på lås) piastrina; (på nøkkel) targhetta; **nøkleskjegg**, **-skjær** ingegno.
nøktern sobrio, moderato; prosaico (pl.: -ci); **nøkternhet** sobrietà; morigeratezza.
nøle indugiare, tardare (*med å a*); (betenke seg) esitare, titubare; **nølende** esitante, titubante; adv. con titubanza; **nøler** persona indecisa (el. irresoluta); (forhalende) temporeggiatore m.
nøre (tenne) accendere; ~ *opp (på peisen)* accendere il fuoco (nel caminetto); **nøreved** legna minuta, fascina.
nøst mar. rimessa per barche.
nøste 1. s. gomitolio; **nøste** 2. v., ~ *opp (sammen)* aggomitolare.
nøtt noce f; (hassel-) nocciola; *en hard ~* fig. un osso duro; *det er en hard ~ å knekke* è un bel rompicapo; *gi en en hard ~ å knekke* dar del filo a torcere a qn.
nøttebrun nocciola inv.; **nøttebusk** nocciolo; **nøttehams** cupola; **nøttehekk** siepe f di noccioli; **nøttekjerne** (valnøtt) gheriglio, (hassel) nocciola; **nøtteknekker** schiaccianoci m inv.; **nøtteskall** guscio di noce (el. di nocciola); *i et ~* fig. in succinto, in breve, per sommi capi; **nøtteskog** (hassel) bosco di noccioli, (dyrket) nocciolo; (hassel) foresta di noci, (dyrket) noceto; **nøtteskrike** ghiandaia; **nøtte** tre noce m.
nøyaktig preciso, esatto; (samvittighetsfull) meticoloso, scrupoloso; (streng) rigoroso; adv. også con precisione; (nettopp) proprio, giusto; *være engstelig ~* essere meticoloso all'eccesso; *på det nøyaktigste* con estrema precisione; *det er ~ det samme* è esattamente la stessa cosa.
nøyaktighet precisione f, esattezza; scrupolo, scrupolosità, meticolosità; (om kopi) fedeltà.
nøyd soddisfatto, contento.
nøye 1. v., ~ *seg (la seg ~)* med (ac)contentarsi di; *med det kan han ikke la seg ~* ciò non gli basta certamente.
nøye 2. adj. esatto, preciso; *nøyere opplysninger* informazioni più precise; *etter nøyere ettertanke* dopo mature riflessioni, avendoci ripensato.
nøye 3. adv. con precisione; (inderlig) strettamente; *vokte en ~* guardare qn. a vista; *iaktta en ~* osservare qn. con molta attenzione; *kjenne en ~* conoscere qn. a fondo; *passer ~ på* fare molta attenzione; *ta det meget ~* essere molto scrupoloso (*med å nel + inf.*); *han tar det ikke så ~* non va tanto per il sottile; *ikke ta det så ~ med det en sier* non pesare le parole; *uten å ta det så ~ med sannheten* senza badare troppo alla verità.
nøyeregnende, **-seende** meticoloso, minuzioso (*med å nel + inf.*); *være meget ~* guardare per il sottile.
nøysom che si contenta di poco, modesto; parsimonioso; (mat og drikke) frugale, parco (pl.: -chi); **nøysomhet** modestia, parsimonia; (mat og drikke) frugalità.
nøytral neutro, neutrale; *erklære for ~* dichiarare neutrale; *en ~ farge* un colore neutro; **neutralisere** neutralizzare; **neutralisering** neutralizzazione f; **nøytralitet** neutralità; **nøytrum** neutro; (nøytrumsord) sostantivo neutro; *i ~* al neutro.
nå 1. adv. ora, adesso; (for tiden) attualmente; ormai; ~ *til dags* al giorno d'oggi; *den ~ regjerende konge* il re attuale; ~ *eller aldri* ora o mai più; ~ *og da* di quando in quando; ~ *straks* in questo momento, subito; *det er for sent ~* ormai è troppo tardi; ~ *først, først ~* solo ora, (fortid) solo allora; *fra ~ av* d'ora in poi, d'ora in avanti, (fortid)

da allora in poi, da quel momento; *fra ~ av til jul* di qui a natale; *til ~* fino ad ora, fin qui, finora, fino adesso; *~ slår den (klokka)* ecco che suona; *~ kommer han* eccolo che viene; (*så*) *~ er det besørget* ecco fatto; *det er ~ engang slik* insomma, è così; *men ~* . . . (overgangsartikkel) dunque, or bene; *~ (vel)* ebbene; (påskyndende) su! andiammo!; *~ (idet man betenker seg)* però, beh!; *~ ~!* (beroligende) su, su!; *~ (det må jeg si)!* però!; *~ da!* (overrasket) però; (vrede) ma comel!; *~ , der kommer han endelig* oh, eccolo finalmente!; *~ , ikke bli sint!* su, non t'arrabbiare!; *~ , så er han ikke reist?* e così non è partito?; *~ , hvordan går det så med din bror?* e allora, come sta tuo fratello?; *~ , forresten er det meg likegyldig* in fondo, non me ne importa niente.

nå 2. v. (komme til) raggiungere, arrivare a, giungere a, pervenire a; (oppnå også) ottenere; (være lik) uguagliare; (strekke seg) estendersi; *~ målet* raggiungere la meta; *~ toget* riuscire a prendere il treno; *~ sin hensikt* raggiungere il proprio intento; *det når vi ikke* (kommer ikke tidsnok) non arriviamo in tempo, (ikke få ferdig) non ce la facciamo (a finire); *~ (opp til) den øverste hylla* arrivare all'ultima mensola; *han når meg til skulderen* mi arriva alla spalla; *han når nesten til taket* tocca quasi il soffitto; *hennes hår når henne til midjen* i capelli le arrivano fino in vita; *han vil ~ vidt* andrà molto lontano; *med hundretusen lire når man ikke langt* con centomila lire non si fa molta strada; *hans stemme når langt* la sua voce si sente a grande distanza; *så langt stemmen når* a portata di voce; *så langt øyet når* a perdita di vista; *jeg når (rekker)* *ikke så langt* non ci arrivo.

nåda ma guarda un po'!; che diamine!

nåde 1. s. grazia; (gunst) grazie fpl, favore m; (barmhjertighet) clemenza, pietà; mil. quartiere m; *Hans (Deres) ~* Sua (Vostra) Grazia; *finne ~ for ens øyne* (person) entrare nelle grazie di qn.; (ellers) incontrare il favore di qn.; *la ~ gå for rett* preferire la clemenza alla giustizia; *utbe seg en ~* chiedere una grazia; *be om som en ~* chiedere la grazia di; *av Guds ~* per grazia di Dio; *leve av ens ~* vivere della carità di qn.; *av ~ og barmhjertighet* per pura misericordia; *se i ~ til* avere misericordia di; *be om ~* chiedere grazia; mil. chiedere quartiere; *overgi seg på ~ og unåde* arrendersi a discrezione; *ta til ~ igjen* riammettere qn. nelle proprie grazie; *bli tatt til ~ igjen* tornare nelle grazie (di qn.); *uten ~* senza misericordia, senza pietà.

nåde 2. v., *Gud ~ oss!* Dio abbia pietà di noi!; Dio ci aiuti!; *Gud ~ deg!* (truende) guai a te!

nådebord sacra cena; **nådefull** pieno di grazia; mise-

ricordioso; **nådegave** dono di Dio, dono di grazia; fig. talento; *ha frekkhetens ~* avere la faccia di bronzo; **nådeløs** impietoso, senza misericordia; **nådemidler** mezzi mpl della grazia (= vangelo e sacramenti); *styrket med Kirkens hellige ~* munito dei conforti religiosi.

nådesbevisning segno di benevolenza; **nådestegn** segno di grazia; **nådestøt** colpo di grazia.

nådig clemente, misericordioso; *Gud være oss ~!* Dio, abbi pietà di noi!; *han har aller nådigst tillatt* si è degnato di permettere.

nådensbrød pane m della carità; *spise ~ hos* vivere della carità di.

nål ago (pl.: -ghi), (knappe-) spillo; (kobberstikk) punta secca; bot. ago (di conifera); *arbeide med nåla* lavorare d'ago; *feste med nåler* appuntare con degli spilli; *med kald ~* (kunst) a punta secca; *sitte (stå) som på nåler* stare sulle spine.

nålebok portaaghi m inv.; **nålebrev** bustina d'aghi (di spilli); **nålefisk** pesce ago; **nåleformet** aghiforme, a forma d'ago; **nålebode** capocchia di spillo; **nålehus** agoraio.

nålepenger spillatico; **nålepute** puntaspilli m inv.

nåleskog bosco di conifere; **nålespiss** punta di spillo (el. d'ago); **nålestikk** puntura di spillo (el. d'ago); *gi ~* fig. punzecchiare; **nåletre** conifera.

nålevende vivente m, f, presente m, f, attuale m, f.

nålys fiamma bluastra che preannuncia la morte di qn.; fuoco di Sant'Elmo; **nåløye** cruna.

når (spørrende) quando?; a che ora?; konj. quando; litt. allorché; *~ en kommer inn, ser en* entrando si vede (vedono); *~ han gjør det, er det fordi* se lo fa, è perché . . .; *~ en hører ham, skulle en tro at* a sentirlo, si direbbe che; *det er ikke bra ~ en sover for meget* dormire troppo non fa bene; *~ så er* quando è così, in tal caso; *~ han bare kommer* basta che viene, purché venga.

når som helst adv. in qualunque (qualsiasi) momento; a qualunque (qualsiasi) ora; (*når du vil*) quando vuoi; ogni momento; konj. in qualsiasi momento (qualsiasi ora) che + konj.; tutte le volte che + ind.

nåtid presente m (også gram.), tempo attuale; *i ~* gram. al presente; se også: **nutid**; **nåtids-** presente, attuale, contemporaneo.

nå til dags oggi, oggi, ai giorni nostri.

nåtle impunturare (calzature); **nåtlemaskin** macchina per impunturare; **nåtler(ske)** operaio (a) che impuntura calzature; **nåtling** impuntura.

nåværende presente, attuale; (**nåtids-**) d'oggi, oggi; *de ~ priser* i prezzi attuali; *den ~ stilling* la situazione presente (attuale).

O

O, o O, o m, f; interjek. o!; oh!

oase oasi f inv.

obduksjon autopsia; **obdusent** medico legale; patologo (pl.: -gi); **obdusere** fare l'autopsia a.

obelisk obelisco (pl.: -chi).

oberst colonello; **oberstinne** moglie f del colonello; **oberstløytnant** tenente colonello.

objekt oggetto; gram. (complemento) oggetto; **objektiv** obiettivo, imparziale, spassionato; filos.

oggettivo; s. obiettivo; **objektivere** oggettivare; **objektivering** oggettivazione f; **objektivglass** lente f (di obiettivo); **objektivitet** obiettività; oggettività.

oblat ostia; (segl) sigillo.

obligasjon obbligazione f; *innfri en ~* rimborsare un'obbligazione; **obligasjonseier** detentore m di un'obbligazione; **obligasjonsgjeld** debito obbligazionario; **obligasjonslån** prestito obbligazionario, (regnskap) capitale obbligazioni; **obligasjonsmar-**

ked mercato delle obbligazioni; **obligasjonsrett** diritto obbligazionario.
obligat obbligato; mus. passaggio obbligato.
obligatorisk obbligatorio, d'obbligo.
obo oboe m; **oboist** oboista m, f.
obscøn osceno; **obscønitet** oscenità.
observant osservatore, osservatrice; **observasjon** osservazione f; **observasjonsballong** pallone m sonda; **observasjonsfly** aereo d'esplorazione; **observasjonspost** (sted) posto d'osservazione, (vakt) sentinella; **observatorium** osservatorio; **observatør** osservatore m; **observere** osservare.
obskur oscuro; **obskøn** se: **obscøn**.
obsternasig ribelle, ricalcitante; *være* ~ ricalcitare; **obstruksjon** ostruzione f, ostruzionismo.
odd (spiss) punta; **odde** 1. s. punta, capo, promontorio; **odde** 2. adj. (ulik) dispari.
odds sport. quota.
ode ode f; **odedikter** autore m di odi.
odel piena proprietà, allodio, bene m allodiale; *til* ~ *og eie* in proprietà assoluta; **odels-** allodiale; **odelsbonde** proprietario di fondo allodiale (el. di maso chiuso); **odelsgutt** primogenito di proprietario di fondo allodiale; **odelsgård** fondo allodiale, maso chiuso; **odelsløsning** retratto di fondo allodiale; **odelsrett** diritto di allodio; **odelssak** causa per questione allodiale.
odelsting camera bassa (del Parlamento norvegese).
odelsætt lignaggio allodiale.
odios odioso; che ha assunto un significato dispregiativo.
offensiv offensiva; *gripe offensiven* sferrare l'offensiva.
offentlig pubblico (pl.: -ci); *på* ~ *bekostning* a spese dello stato (el. del comune); *offentlige bygninger* edifici pubblici; *si noe* ~ dire qc. in pubblico; *omtale* ~ pubblicare, rendere pubblico.
offentliggjøre pubblicare; **offentliggjøring** pubblicazione f; **offentlighet** pubblico, pubblicità; *overgi til offentligheten* esporre al pubblico; consegnare al dominio pubblico.
offer sacrificio; (person, dyr) vittima (*for* di); *bringe et* ~ fare un sacrificio; *bringe som* ~ offrire in sacrificio; *falle som (være)* ~ *for* essere vittima di; **offerdyr** vittima.
offerere offrire.
offergave offerta, oblazione f; **offerild** fuoco del sacrificio; **offerkar** vaso sacro; **offerkniv** coltello sacrificale; **offerlam** agnello sacrificale; fig. vittima innocente; **offerprest** sacrificatore m; **offerskikk** usanza dei sacrifici; **offerskål** patera.
offerte merk. offerta; **offertorium** offertorio.
offertjeneste sacrificio, immolazione f; **offervillig** pronto a fare un sacrificio, generoso; (*til* å *ofre seg selv*) pronto a sacrificarsi.
offiser ufficiale m; (sjakk) figura; *fast* ~ ufficiale di carriera; *vakthavende* ~ ufficiale di guardia; **offisers-** di (da) ufficiale; **offisersaspirant**, **-elev** allievo ufficiale, cadetto; **offisersmesse** mensa degli ufficiali; mar. quadrato; **offiserstand** corpo degli ufficiali.
offisiell ufficiale; **offisin** (trykkeri) tipografia; (apotek) farmacia; **offisiøs** ufficioso.
off-side sport. fuorigioco.
ofre sacrificare, (person, dyr, og fig.) immolare; (*til presten*) fare un'offerta, dare l'obolo; ~ *seg (for)* sacrificarsi (per); *ofre sin tid for noe* dedicare il proprio tempo a qc.; ~ *sitt liv for fedrelandet* donare la vita alla patria, immolarsi alla patria; **ofring** sacrificio; (person, dyr også) immolazione f; (*til prest*) offerta, oblazione f.

ofte spesso, spesse volte; di frequente; litt. sovente; *hvor* ~ quante volte; *så ofte* così spesso, così di frequente; *så* ~ *som* tutte le volte (ogni volta) che; *så* ~ *du vil* tutte le volte che lo desideri; *ikke* ~ *nok* mai abbastanza.
oftere più spesso; (= temmelig ofte) abbastanza spesso; *jo* ~ *jeg ser ham, dess bedre syns jeg om ham* più lo vedo e più mi piace.
oftest il più spesso; (*som*) ~ il più delle volte.
og e, (foran vokal ofte) ed; *han kom* ~ *hentet meg* è venuto a prendermi; *flere* ~ *flere* sempre più numerosi; *mere* ~ *mere* sempre più; *større* ~ *større* sempre più grande; *to* ~ *to* due più due, (to om gangen) (a) due a due.
også anche, pure; ~ *meg har han fornærmet* pure me ha offeso; *han er da* ~ *alminnelig avholdt* e del resto tutti gli vogliono bene; *om* ~ seppure, quand'anche; *det er* ~ *sant* anche questo è vero; *det er* ~ *en tid å komme til folk på!* bell'ora di far visita alla gente!; *det var* ~ *et spørsmål!* che razza di domanda!
ohoi, *skip* ~! ohi là, de'la nave.
oker ocra; **okeraktig** ocraceo; **okergul** giallo ocra.
okkupasjon occupazione f, invasione f; **okkupere** occupare, invadere.
oksalsur kjem. ossalico (pl.: -ci); *oksalsurt salt* ossalato; **oksalsyre** acido ossalico.
okse bue m (pl.: buoi) (også fig.), toro; **okse-** bovino, di bue; **okseblod** sangue m di bue; **oksebremse** estro bovino; **oksebryst** petto di bue; (kjøkken) punta di petto; **oksedriver** bovaro; **okseforspann** tiro di buoi, aggioamento; **oksehalesuppe** minestra di coda di bue; **oksehode** testa di bue; (vinfat) botte f; **oksehud** pelle f di bue.
oksekalv vitellone m; torello; **oksekjøtt** carne f di manzo, carne bovina; **oksemørbrad** lombata (el. girello) di bue; **okserygg** groppa di bue, (kjøkken) costate fpl di bue (el. di manzo); **okseskrott** bue macellato e scuoiato; **okseste(i)k** arrosto di bue (el. di manzo); **oksetunge** lingua di bue; **oksetungesopp** fistulina, lingua di bue; **okseøye** occhio di bue.
oksidanten l'occidente.
oksyd ossido; **oksydere** ossidare; **oksydering** ossidazione f.
oktaeder ottaedro; **oktant** ottante m; **oktav** typ. ottavo; mus. ottava; **oktavutgave** edizione f in ottavo; **oktett** otetto.
oktober ottobre m; *i* ~ in ottobre; *i* ~ 1980 nell'ottobre del 1980; *den 5.* ~ il cinque ottobre.
okular, **okularglass** oculare m.
old- (mest) antico (pl.: -chi).
old boys sport anziani mpl.
oldebarn pronipote m, f, bisnipote m, f; **oldefar** bisnonno, bisavolo; **oldemor** bisnonna, bisavola.
oldenborre maggiolino, ronzone m; **older** bot. ontano.
oldermann capo di una corporazione.
oldfrue guardarobiera, governante f; **oldgransker** archeologo (pl.: -gi); **oldgransking** archeologia.
oldfunn scoperta archeologica.
olding vegliardo, vecchione m.
oldnordisk antico nordico; **oldnorsk** norvegese antico; **oldsaker** antichità fpl; oggetti mpl antichi; **oldskrift** testo antico; **oldspråk** lingua antica.
oldtid antichità, tempo antico; *den grå* ~ l'antichità più remota; *i oldtiden* mente man at gli antichi pensavano che; **oldtids-** antico, dell'antichità; **oldtidsvitenskap** archeologia; **oldtysk** tedesco antico.
oleander bot. oleandro.
oligarki oligarchia; **oligarkisk** oligarchico (pl.: -ci).

oliven oliva; **oliven-** d'oliva; **olivengrønn** verde oliva; **olivenkrans** corona di olivo; **olivenlund** oliveto; **olivenolje** olio d'olivo; **oliventre** olivo, ulivo; (**ved**) legno d'olivo.

olje olio; (**brensel-**) nafta, gasolio; *amerikansk* ~ olio di ricino; *den siste* ~ l'estrema unzione; *gyte* ~ *på ilden* versare olio sul fuoco; *smøre med* ~ oliare, ungere d'olio; **oljeaktig** oleoso.

oljeavl coltivazione dell'olio, olivicoltura.

Oljeberget il Monte degli Ulivi; **oljeblad** foglia d'olivo; **oljebrenner** bruciatore m ad olio (el. a nafta); **oljedistrikt** zona petrolifera; **oljedyrker** olivicoltore m; **oljefarge** colore m ad olio; **oljefart** trasporto di petrolio; **oljefat** barile m di petrolio; **oljefelt** giacimento petrolifero; **oljeferniss** vernice f ad olio; **oljeflak** chiazza di petrolio; **oljeflaske** (på bord) ampolla dell'olio; **oljeflekk** macchia d'olio; **oljefrakk** incerata; **oljefrø** seme m oleoso; **oljefyring** riscaldamento a nafta (el. a gasolio).

oljegr(e)i ramo d'olivo, (**fredstegn**) ramoscello d'olivo; **oljehandel** commercio d'olio; negozio d'olio; **oljehandler** negoziante m, f (commerciante m, f) d'olio; **oljeholdig** oleoso; **oljehyre** incerata, impermeabile m d'incerato; **oljehøst** raccolta delle olive; raccolto di olive.

oljekake torta con olio di olive; (**før**) pannello; **oljekanne** (smøre-) oliatore m; **oljekilde** pozzi mpl petroliferi; giacimento petrolifero; **oljekrukke** orcio per l'olio; **oljekvist** ramoscello d'olivo.

oljeledning oleodotto; **oljelense** panne fpl galleggianti; **oljelerret** tela cerata (el. oleata); **oljelukt** odore m d'olio (el. di petrolio); **oljemaleri** dipinto a olio; **oljemaling** pittura ad olio; colore m ad olio; **oljemalt** dipinto ad olio; **oljemotor** motore m a nafta; **oljemølle** frantoio.

oljepapir carta oleata; **oljeplattform** piattaforma petrolifera; **oljepresse** frantoio d'olive (el. di semi oleosi).

oljeraffineri raffineria di petrolio; **oljeraffinering** raffinazione f di petrolio; **oljerigg** impianto di perforazione.

oljesmak gusto (sapore m) d'olio (el. di petrolio); **oljesøl** inquinamento (causato) da petrolio; spargimento di petrolio.

oljet oliato, unto, untuoso; **oljetank** serbatoio (el. cisterna) di petrolio; mar. også tanca di petrolio; **oljetanker** petroliera, nave f cisterna; **oljetre** olivo; **oljetrykk** (bilde) cromolitografia; tekn. pressione dell'olio; **oljetøy** indumenti mpl d'incerato; **oljetønne** botte f d'olio.

olle fonte f, sorgente f.

olm infuriato, rabbioso.

olsok festa di Sant'Olavo (il 29 luglio).

olympiade olimpiade f; **olympisk** olimpico, olimpico (pl.: -ci); *de olympiske leker* i giochi olimpici.

om 1. konj. se; *det kommer an på* ~ si tratta di sapere se; *det skulle ikke undre meg* ~ *han kom* non mi stupirebbe se venisse; *det er likegyldig* ~ *han kommer eller ikke* è lo stesso, che venga o no; *selv* ~ anche se, quand'anche; ~ *det så er kongen, så gjør han det* anche il re lo fa; ~ *jeg så skulle dø* a costo di morire; ~ (*nå*) *så var* e se così fosse; anche se fosse così; *hva* ~ e se.

om 2. prep. di, su; (**tid**) di, tra; ~ *en måned* tra un mese; ~ *litt* tra poco; ~ *våren* di (el. in) primavera; ~ *dagen* di giorno, durante il giorno; ~ *mandagen* (ogni) lunedì; *to ganger* ~ *uken* due volte (al)la settimana; *snakke* ~ *noe* parlare di qc.; *en avhandling* ~ *Dante* un trattato su Dante; *en erindring* (*forestilling*) ~ *noe* un ricordo (un'idea) di

qc.; *det er ikke noe* ~ *det* non è proprio nulla; *han* ~ *det* sono fatti suoi; *være lenge* ~ *å gjøre noe* metterci molto a fare qc.; *være to* ~ *å gjøre noe* essere in due a fare qc.; *det er meg meget* ~ *å gjøre* mi preme molto, ci tengo molto.

om 3., ~ *igjen* di nuovo, da capo, ancora una volta; *gjøre noe* ~ *igjen* rifare qc.; *høyre* (*venstre*) ~ a destra (sinistra).

omadressere indirizzare, rispedire (a nuovo indirizzo); **omarbeide** rifare; rimaneggiare; adattare; **omarbeidelse** (omarbeiding) rifacimento, rimaneggiamento, adattamento.

ombestemme, ~ *seg* cambiare idea (parere); ricredersi.

omblad (sigar) sottofascia.

om bord mar. a bordo (*på* di); *gå* ~ andare a bordo, imbarcarsi; *ta en* ~ prendere qn. a bordo; *sette* ~ imbarcare; *være* ~ essere a bordo.

ombordværende (che è) a bordo; di bordo; *de* ~ coloro che sono a bordo, chi è a bordo.

ombrekke typ. impaginare; **ombrekker** impaginatore m; **ombrekkerfeil** errore m di impaginazione; **ombrekking** impaginazione f.

ombrettet ripiegato, rimboccato.

ombringe consegnare; **ombringelse** consegna, (post o.l.) recapito, distribuzione f.

ombud funzione f (carica) pubblica; **ombudsmann** «ombudsmann» m inv.; difensore m civico.

ombygging ricostruzione f; **ombytte**, -**byting** scambio, sostituzione f, permuta; **ombæring** distribuzione f; ~ *av post* recapito della corrispondenza.

omdanne trasformare, riformare, riordinare; (*regjering*) rimaneggiare; ~ *til A/S* trasformare in società per azioni; **omdannelse**, -**danning** trasformazione f, riforma, riordinamento; (*regjering*) rimpasto (ministeriale).

omdebattert dibattuto, discusso.

omdikte rimaneggiare, (*til vers*) tradurre in versi; **omdiktning** rimaneggiamento, traduzione f in versi.

omdreining giro; (*om akse*) rotazione f; astr. rivoluzione f; **omdreiningstall** numero di giri.

omdømme s. opinione f, parere m; (*dømmekraft*) giudizio; *sunt* ~ buonsenso; *stå høyt i folks* ~ essere pubblicamente stimato; **omdøpe** ribattezzare; **omdøping** (il) ribattezzare, cambio di nome.

omegn dintorni mpl, vicinanze fpl; *den nærmeste* ~ le immediate vicinanze; *i omegnen av Oslo* nei dintorni di Oslo; *Oslo og* ~ Oslo e dintorni.

omelett omelette f, frittatina; (*med grasløk* con erbe).

omen presagio, segno premonitore.

om enn anche se.

omfang (utstrekning) estensione f (også mus.); (*romfang*) volume m, (*tykkelse*) grassezza, grossezza; *få et uventet* ~ (*sak*) assumere inattese proporzioni; **omfangsrik** molto esteso, voluminoso, grosso, ampio, capace.

omfatte comprendere, abbracciare, contenere; **omfattende** ampio, esteso; ~ *reparasjoner* grosse riparazioni; ~ *studier* vasti studi.

omfavne abbracciare; **omfavelse** abbraccio.

omflakkende vagabondo, errante; **omflakking** vita vagabonda, vagabondaggio.

omflytting spostamento, trasferimento.

omforme se: **omdanne**; **omformer** elektr. trasformatore m; se: **transformator**.

omførselshandel commercio ambulante.

omgang giro; (*spill*) gioco (pl.: -chi); (*strikk*) ferro; (*avstemning*) turno; (*drikkevarer*) bicchierata;

(behandling) trattamento; (samkvem) relazione f; rapporti mpl; (de man omgås) cerchia; sport tempo; 2. ~ ripresa; *fortrolig* ~ familiarità, confidenza; *legemlig* ~ rapporti mpl carnali; *ha ~ med* frequentare; *neds.* bazzicare; *behagelig i* ~ di piacevole compagnia; *greie noe i første* ~ riuscirci alla prima; *gå på* ~ circolare, andare a turno; *gjøre noe på* ~ fare qc. a turno; *gi en en* ~ fare una lavata di capo a qn.

omgangsfelle amico (pl.: -ci); conoscente m, f; **omgangskrets** cerchia di amici (el. di conoscenze); **omgangsskole** scuola ambulante; **omgangssyke** epidemia (leggera); **omgangstone** tono di conversazione; **omgangsvenn** amico (che si frequenta spesso). **omgi** circondare, cingere (*med di*); attorniare; (inneslutte) racchiudere; *lufta som omgir oss* l'aria che ci circonda; **omgivelser** (sted, forhold) ambiente m; (personer) ambiente m; cerchia; se ellers: omegn.

omgjengelig socievole, affabile; **omgjengelighet** socievolezza, affabilità.

omgjorde recintare; **omgjorde** recingere (*med di, con*); **omgruppere** raggruppare; **omgruppering** raggruppamento.

omgå (vanske; fiende) aggirare; (lov, spørsmål) eludere; **omgåelse** aggiramento; elusione f; atto dell'eludere; *svaret er bare en* ~ con questa risposta si elude la domanda; **omgående** adj. aggirante; adv. (straks) immediatamente; *pr. ~ , med ~ post* a stretto giro di posta.

omgås (besøke hverandre) frequentarsi, vedersi; ~ (*med*) *en* frequentare qn.; *særl. neds.* bazzicare qn.; *lett å* ~ affabile; *han ~ ingen* non frequenta nessuno; *forstå å* ~ *folk* sapere come comportarsi con la gente; *forstå å ~ en* saper prendere qn.; ~ *med en plan (tanke)* meditare un proposito, accarezzare un'idea.

omhandle trattare.

omhu cura, accuratezza, riguardo, impegno; *ha (vise) ~ for* avere cura di, avere riguardo per, prendersi cura di; *behandlet med ~* trattato con riguardo; *med vår beste* ~ merk. con tutto l'impegno.

omhyggelig accurato (*med in*); (samvittighetsfull) scrupoloso; (nøyaktig) preciso; adv. også: con cura; ~ *utførelse* esecuzione f accurata.

omkalfatre mar. calafatare di nuovo; fig. sconvolgere, rifare, mettere sottosopra.

omkamp sport spareggio; **om kapp** a gara.

omklamre aggrapparsi (avvinghiarsi) a; **omkledning** cambio d'abito; **omkledningsrom** spogliatoio.

omkomme perire, morire; ~ *av kulde* morire di freddo.

omkostning spesa; *betale omkostningene ved noe* pagare le spese di qc.; *bli dømt til å betale sakens omkostninger* essere condannato alle spese processuali; *uten omkostninger* franco di spese; **omkostningskonto** conto spese, spese fpl generali.

omkrets circonferenza, perimetro, circuito; *byen er 20 km i* ~ la città ha un perimetro di 20 chilometri; *i 2 kilometers* ~ nel raggio di due chilometri.

omkring 1. prep. (*rundt*) ~ intorno a; ~ 1. nov. intorno al primo novembre, ai primi di novembre; *gå (rundt) ~ noe* girare intorno a qc.

omkring 2. adv., (*rundt*) ~ intorno, ingiro; (*helt rundt*) ~ tutt'intorno; *her ~* qui attorno, qui in giro; *gå (spasere) ~ i byen* andare in giro per la città; *gå (svive) ~* girare; *han har vært vidt ~* è stato in giro per il mondo, ha girato molto.

omkringboende, *de* ~ i vicini; **omkringliggende** cir-costante, dei dintorni.

omkull, *falle* ~ cadere all'ingiù; *kaste* ~ rovesciare. **omkved** ritornello.

omladning ricarico; **omland** dintorni mpl.

omlaste ricaricare, trasbordare; **omlasting** trasbordo.

omlegging rifacimento; (omarbeidelse) rinnovo, rimaneggiamento, riordinamento; **omleggingskalender** calendario a fogli mobili.

omliggende circostante, dei dintorni.

omlyd metaforia, metafora f; *få ~* esser soggetto a metafora.

omløp circolazione f, rotazione f; *ha ~ i hodet* avere presenza di spirito; *sette i* ~ (*rykte*) spargere; (*penger*) mettere in circolazione, far circolare; *være i* ~ essere in circolazione, circolare, (*rykte, også*) correre; **omløpshastighet** velocità di rotazione; merk. frequenza di rinnovo (della merce); **omløps-tid** astr. tempo di rivoluzione.

omme adv. finito, passato, terminato; *når året er ~* alla fine dell'anno; *tiden er ~* il tempo è trascorso; *da fristen er ~ , har vi måttet* merk. essendo scaduto il termine, siamo stati costretti a.

ommøblere riammobiliare, spostare i mobili; fig. rimaneggiare, apportare delle modifiche; **ommøblering** spostamento (rinnovo) della mobilia; fig. rimaneggiamento, rimpasto.

omnibus omnibus m inv., autobus m inv.

omorganisere riorganizzare, riordinare, disporre diversamente.

ompakke imballare di nuovo; **ompakking** nuovo imballaggio, l'imballare di nuovo.

omplanting trapianto; rinvasatura; **ompostere** stornare; **ompregning** il riconiare (monete).

omredigere redigere di nuovo (el. diversamente); **omredigering** nuova (el. diversa) redazione f.

omregne convertire; ~ *kroner til lire* convertire corone in lire; **omregning** cambio, conversione f; **omregningskurs** (corso di) cambio.

omreisende ambulante, girovago (pl.: -ghi).

omringe circondare (*med di, con*); accerchiare; *særl. mil.* assediare; **omring(n)ing** accerchiamento.

omriss contorno, delineamento; **omrysting** riscotimento; sconvolgimento; **omrøring** rimestamento, rimescolamento; **omrøringsmåte** modo di rimestare.

områ, ~ *seg* ponderare, riflettere, pensarci.

område s. zona, regione f, territorio, area; fig. ambito, campo, sfera; (domstols) giurisdizione f; (talent) portata, estensione f; *på det politiske* ~ nel campo (el. sul piano) politico; *på alle områder* in tutti i campi; *innenfor dette* ~ entro quest'area, in questo settore; *på det praktiske livs* ~ sul piano pratico; *det hører ikke til mitt* ~ non è il mio campo, non è di mia competenza.

områdesjef comandante m di zona.

omseggripende che si espande.

omseiling periplo, circumnavigazione f.

omsetning smercio, scambio (*av di*); (avsetning) vendita, smercio; (*penge-*) giro, circolazione f; (i bokholderi) giro d'affari; ~ *i penger* realizzo, conversione f in denaro; *ha en god ~* avere un buon giro d'affari.

omsetningsavgift imposta generale sull'entrata (I. G. E.); **omsetningskurs** cambio; **omsetningsmiddel** mezzo discambio; **omsetningspapir** merk. titolo convertibile.

omsette merk. vendere, smerciare, realizzare; (om-forme) trasformare; (oversette) tradurre; typ. comporre di nuovo; ~ *i penger* convertire in denaro, realizzare; ~ *en veksel* negoziare una tratta;

omsettelig commerciabile, smerciabile; convertibile.

omsider alla fine, finalmente, infine.

omskape trasformare (*til in*); (*fornye åndelig*) rigenerare; **omskaping** trasformazione f; (*åndelig*) rigenerazione f.

omskiftelig variabile, mutevole, instabile; **omskiftelighet** variabilità, mutevolezza, instabilità; **omskiftelse** cambiamento, mutamento; *omskiftelser* (livets) vicende fpl, (triste) vicissitudini fpl; (*til det verre*) rovescio di fortuna.

omskipning trasbordo.

omskjære rel. circoncidere; **omskjæring** circoncidimento f.

omskolere rieducare; **omskolering** insegnamento di una nuova professione; rieducazione f professionale.

omskrift (il) riscrivere; parafrasi f; rifacimento; **omskrive** parafrasare, esprimere con una perifrasi; (*fonetisk*) trascrivere; mat. circoscrivere; **omskrivning** (*med annet uttrykk*) circonlocuzione f, perifrasi; (*forklarende*) parafrasi f; mat. circoscrizione f; (*fonetisk*) trascrizione f.

omslag 1. (*om brev o.l.*) busta, (*avis-*) fascetta; (*bok*) copertina; (*akt-*) cartella.

omslag 2. med. impacco (pl.: -chi), cataplasma m; *varmt* ~ fomento; *legge* ~ *på* applicare (fare) un impacco a.

omslag 3. (*skifte*) cambiamento, mutamento (*improvvis*); ~ *i været* cambiamento del tempo.

omslagsbilde illustrazione f di copertina.

omslutte circondare, racchiudere; mil. circondare, assediare; **omslynge** avviluppare, (*omvikle*) avvolgere; (*omfavne*) stringere; (*knuge*) avvinghiare; *holde hverandre fast omslynget* tenersi strettamente abbracciati; **omslyngning** avviluppamento, stretta.

omsmelt(n)ing rifusione f.

omsonst invano, inutilmente.

omsorg cura, premura, riguardo; *dra* ~ *for* avere (*prender*) cura di; **omsorgsfull** premuroso, pieno di riguardo; *være* ~ essere pieno di premure.

omspenne circondare.

omstendelig dettagliato, circostanziato; *det ville være for* ~ sarebbe troppo lungo; *han er meget* ~ si perde in dettagli, è molto prolisso; *meget* ~ adv. molto dettagliatamente, nei minimi dettagli.

omstendighet circostanza, contingenza; (*enkelthet*) particolare m; (*forhold*) situazione f; *omstendigheter* (*formues-*) condizione f economica, mezzi mpl; (*overdreven høflighet*) cerimonie fpl; *den* ~ *at* il fatto che; *han gjør ingen omstendigheter* non fa cerimonie; *det kommer an på omstendighetene* dipende dalle circostanze; *etter omstendighetene* secondo i casi, a seconda delle circostanze; *han har det godt etter omstendighetene* date le circostanze sta abbastanza bene; *rette seg etter omstendighetene* adattarsi alle circostanze; *være i velsignede omstendigheter* essere in stato interessante; *uten videre omstendigheter* senza ulteriori cerimonie; *under disse omstendigheter* in queste circostanze, in questi frangenti; *under alle omstendigheter* in tutti i casi, in ogni caso; ad ogni costo.

omstendighetkjole (abito) pre-maman m inv.

omstopping nuova imbottitura; se også: stoppe 1.

omstreifer giramondo m, f inv.; vagabondo; **omstreifing** vagabondaggine f, vagabondaggio.

omstridt contestato, controverso, discusso.

omstråle irradiare, pervadere di raggi; *omstrålt av* irradiato da, splendente di.

omstyrte rovesciare; **omstyrting** rovesciamento.

omstøpe rifondere; fig. rimaneggiare, rifare; **omstøping** rifusione f; fig. rimaneggiamento.

omstøte rovesciare; (*oppheve*) abolire, invalidare; (*testament*) annullare; (*dom, også*) cassare; (*gjendrive*) confutare; **omstøtelse** (*opphevelse*) abolizione f, invalidazione f, annullamento, cassazione f.

omstående, ~ *side* la pagina a fianco.

omsvermet corteggiato, ricercato.

omsvøp, *uten* ~ chiaramente, senza ambagi, senza mezze parole, senza sotterfugi.

omtakere ristimare; **omtakst** nuova stima.

omtale 1. v. menzionare, nominare, parlare di; *meget omtalt* rinomato, famoso, (uno) di cui si parla molto; *den omtalte bok* il libro menzionato (el. in questione).

omtale 2. s. menzione f; *hederlig* ~ menzione onorevole; *han er gjenstand for* ~ si parla (molto) di lui.

omtanke (*overveielse*) ponderazione f, riflessione f; (*omtenksomhet*) considerazione f, premura; **omtenksom** riflessivo, prudente; premuroso.

omtrent circa, (*nesten*) quasi; ~ *20 år* circa vent'anni, una ventina d'anni; *så* ~ così all'incirca; *det passer* ~ va più o meno bene; **omtrentlig** approssimativo.

omtrykk(ing) ristampa.

omtumlet, *et* ~ *liv* una vita tempestosa.

omtvistelig contestabile, discutibile; **omtvistet** contestato, controverso.

omtåket (*sanser, forstand*) annebbiato, confuso; (*drukken*) brillo; **omtåket** annebbiamento, confusione f; (l')essere brillo.

omvalg nuove elezioni fpl.; ballottaggio.

omvandrende errante, girovago (pl.: -ghi); **omvandring** vita vagabonda; **omvei** alta strada (også fig.); giro (più lungo); deviazione f.

omveksling cambiamento, mutamento; **omveltning** sconvolgimento, sovvertimento, (*stats-*) rivoluzione f.

omvende rel. convertire; ~ *seg* convertirsi (*til a*); ~ *seg til Herren* ritornare a Dio; **omvendelse** conversione f; **omvendelsesiver** proselitismo.

omvendt 1. adj. rovesciato, capovolto; fig. contrario, opposto; rel. convertito; *det omvendte* il contrario, l'opposto, l'inverso; *det er nettopp det omvendte* è proprio il contrario; *en* ~ *mann* rel. un convertito, un proselito.

omvendt 2. adv. (*vert imot*) al contrario, all'opposto; a rovescio; (*motsatt retning*) in senso inverso; (*bakvendt*) all'indietro, a ritroso; *og* ~ e viceversa.

omverdenen il mondo circostante, il mondo esterno, il mondo di fuori.

omvikle avvolgere, avviluppare (*med in*).

omviser cicerone m, guida turistica; **omvisning** visita guidata.

omvurdere rivalutare; **omvurdering** rivalutazione f.

onani masturbazione f, onanismo; **onanere** masturbare, masturbarsi.

ond cattivo, malvagio; perfido, maligno; (*skadelig*) malefico (pl.: -ci); *en* ~ *engel* un angelo del male; *den onde fe* la fata malvagia; *gjøre ondt mot* fare del male a; *et ondt menneske* una cattiva persona; *en* ~ *handling* una perfida azione; *en* ~ *skjebne* un destino crudele; *onde tider* brutti tempi, tempi duri; *et ondt blikk* uno sguardo cattivo; *det onde øye* il malocchio; *den onde* (*menneske*) il cattivo, (*satan*) il Maligno; se også: vond(t).

ondartet maligno, pernicioso; **onde** male m; **ondsin-**

net malevolo, malintenzionato, perfido; **ondsinnethet** malevolenza, perfidia; **ondskap** cattiveria, malvagità; **ondskapsfull** maligno, cattivo, perfido.
ondulasjon ondulazione f, messa in piega.
onkel zio; (pantelåner) Monte di Pietà.
onn (periodo di) grande lavoro in campagna.
onsdag mercoledì, *om onsdagen* al (el. il) mercoledì; *på* ~ mercoledì; *neste* ~ mercoledì prossimo (el. l'altro); ~ *om åtte dager* mercoledì a otto.
opal opale m el. f; **opalaktig** opalino, opalescente.
opera opera; (operahus) teatro dell'opera; **opera** d'opera; **operamusikk** musica operistica; **operasanger(inne)** cantante m, f d'opera; **operatekst** libretto.
operasjon operazione f; *foreta en* ~ fare un'operazione; *underkaste seg en* ~ subire un'operazione, farsi operare.
operasjonskniv bisturi m; **operasjonsområde** mil. teatro di operazioni; **operasjonsstue** sala operatoria.
operativ operativo; mat. operatorio; med. operatorio; *operativt inngrep* intervento chirurgico.
operatør operatore m; **operere** operare; ~ *en for står* operare qn. di cataratta.
operette operetta.
opiat oppiato; **opiatvalmue** papavero da oppio.
opinion opinione f pubblica; **opinionsundersøkelse** sondaggio d'opinioni.
opium oppio; **opiumholdig** oppiaceo; **opiumsdråper** laudano; **opiumshule** fumeria d'oppio; **opiumsrøyker** fumatore m d'oppio; oppiomane m, f.
opp su; *ankre* ~ mar. ancorarsi, gettare l'ancora; *få* ~ tirare su, far salire; (*åpne*) (riuscire ad) aprire; *gå* ~ (*over*) salire; *løpe* ~ (*over*) risalire di corsa; *jeg vil (skal, må)* ~ voglio (devo) salire; (*tett*) ~ *til muren* a ridosso del muro; ~ (*med deg*)! su, alzati!; in piedi!; *gå* ~ *av vannet* uscire fuori dall'acqua; ~ *med hodet*! su la testa!; fig. animo!; coraggio!; *3 opp og 7 in mente* scrivo 3 col riporto di sette.
oppad in su, in alto; **oppadbøyd** piegato all'insù; **oppadgående** che sale, ascendente; ~ *tendens* tendenza al rialzo; **oppadstreben** tendente verso l'alto; che aspira ad arrivare in alto; **oppadvendt** rivolto all'insù, rivolto verso l'alto.
oppagitere agitare, eccitare (*massen* la folla).
oppakning bagaglio, carico, (soldat-) affardellamento; *med full* ~ con armi e bagagli; *med lett* ~ in tenuta di marcia.
oppamme allattare; **oppamming** allattamento.
oppankret mar. ancorato, all'ancora; **oppankring** ancoraggio.
opparbeide (jord) lavorare, coltivare; (forretning) sviluppare; (marked) creare, sviluppare; ~ *seg en kundekrets* farsi (crearsi) una clientela; ~ *seg et rykte (en anseelse)* farsi una reputazione.
oppasser attendente m.
oppbevare custodire, conservare, (under lås) tenere sotto chiave; **oppbevaring** custodia, conservazione f; (forvaring) deposito; *innlevere kofferten på oppbevaringen* mettere la valigia al deposito bagagli; **oppbevaringssted** deposito; ripostiglio; (matvarer) dispensa.
oppbinding legatura; **oppblanding** mescolamento, mescolanza; (med vann) annacquamento; **oppblomstring** fioritura, fig. også incremento, sviluppo; **oppblussing** il divampare, l'avvampare.
oppblåsing gonfiatura; med. meteorismo; **oppblåst** gonfiato, gonfio; (mage) med. flatulento; fig. tronfio; ~ *narr* pallone m gonfiato; **oppblåsthet** gonfiezza; fig. (person) boria.

oppbrakt (forbitret) indignato; mar. sequestrato; *bli* ~ *over noe (over noen)* indignarsi per qc. (adirarsi con, contro qn.); **oppbrakthet** indignazione f.
oppbrenning bruciatura, bruciamento; **oppbrent**, ~ *av sola* bruciato (arso) dal sole.
oppbrett (bukse, støvel) risolto; **oppbrettet** ripiegato, rimboccato.
oppbringelse mar. cattura, sequestro.
oppbrudd partenza, commiato; ~ *fra bordet* l'alzarsi da tavola; *blåse til* ~ dare il segnale di marcia.
oppbrukt consumato, esaurito.
oppbrusende effervescente (og fig.); (person) impetuoso, collerico (pl.: -ci); **oppbrusing** effervescenza; impetuosità.
oppbryting rottura; (*dør* o.l.) scassinamento; scasso; (mur) sfondamento; (jord) dissodamento.
oppbud mil. chiamata (alle armi); *alminnelig* ~ arruolamento generale; *et stort* ~ *av politi* grande concorso di forze di polizia.
oppby(de), ~ *alt* impiegare ogni mezzo; ~ *alle krefter* riunire tutti gli sforzi; ~ *all sin veltalenhet* fare uso della propria eloquenza.
oppbygge fig. edificare; **oppbyggelig** edificante, edificatorio; **oppbyggelse** fig. edificazione f.
oppbæring sollevamento, trasporto in alto.
oppdage scoprire; **oppdagelse** scoperta; *gå på* ~ andare alla scoperta; **oppdagelsesbetjent** agente m investigativo; **oppdagelsespoliti** Pubblica Sicurezza; **oppdagelsesreise** viaggio di esplorazione; **oppdagelsesreisende** esploratore m; **oppdager** scopritore m; se: oppdagelsesbetjent.
oppdekking apparecchiamento; *en flott* ~ una tavola sontuosamente apparecchiata; *oppdekningen var god* la tavola era ben fornita.
oppdemming arginatura, sbarramento.
oppdikte inventare; **oppdikting** invenzione f, fantasia, finzione f; **oppdiktet** inventato, fittizio; ~ *person* personaggio immaginario; ~ *navn* falso nome, nome fittizio.
oppdirking scassinamento, scassinatura.
oppdra educare, allevare.
oppdrag incarico (pl.: -chi), incombenza, commissione f; *utføre et* ~ eseguire un incarico, sbrigare una commissione; *gi en et* ~ affidare un incarico a qn., incaricare qn. di fare qc.; *han har utført sitt* ~ *godt* ha assolto bene l'incombenza.
oppdragelse educazione f; *en mann med god* ~ un uomo ben educato; **oppdragelsesanstalt** riformatorio, casa di correzione; **oppdragelseslære** pedagogia; **oppdragelsesmiddel** mezzo d'educazione; **oppdragelsesmåte** metodo educativo; **oppdragende** educativo; *det* ~ *i noe* la qualità educativa di qc.; **oppdrager** educatore m, educatrice f.
oppdrett allevamento; **oppdrette** allevare; **oppdretter** allevatore m; ~ *av hans* pollicoltore m.
oppdrift spinta (dal basso in alto); fig. iniziativa; (i væske) spinta idrodinamica; (i luft) spinta aerodinamica, corrente f ascensionale.
oppdrive (skaffe) procurare, procacciare, trovare; *det er ikke til å* ~ non si riesce a trovare, è irreperibile.
oppdynging accumulo, ammasso.
oppdyrking coltivazione f, dissodamento.
oppe su, in alto; *der (her)* ~ lassù (quassù); *høyt* ~ *på himmelen* alto nel cielo; ~ *fra* dall'alto; ~ *fra taket* dal tetto; *bli (sitte)* ~ rimanere alzato; *holde* ~ sostenere, tenere su; (*holde åpen*) tenere aperto; *vare* ~ (*av senga*) esser alzato; (sol, måne) essere levato; (*på bena*) essere in piedi; (*gardin* o.l.)

essere alzato (sollevato); *være tidlig* ~ essere matutinario.

oppebære percepire, riscuotere; **oppebørsel** riscossione f.

oppegge eccitare, incitare, istigare; **oppegging** incitamento, istigazione f.

oppelske coltivare, stimolare, incoraggiare.

oppetter insù, verso l'alto; prep. su per.

oppfange acchiappare, cogliere al volo; percepire; (signaler) intercettare; (ord) afferrare.

oppfarende (hissig) collerico (pl.: -ci), stizzoso, infiammabile; **oppfarenhet** irritabilità, facilità a infuriarsi.

oppfarget ritinto; **oppfarging** ritintura.

oppfatning concezione f; (sanse-) percezione f; (tydning) interpretazione f, opinione f; **oppfatningsevne** capacità di comprendere (capire, percepire); *ha en god* ~ essere di acuto intendimento, capire al volo.

oppfatte capire, afferrare, intendere; ~ *hurtig* capire a volo; *når man oppfatter det riktig* a bene intendere; ~ *sin rolle riktig* intendere bene la propria parte.

oppfinne inventare; **oppfinnelse** invenzione f; **oppfinner** inventore m; **oppfinnerevne** inventiva, ingegno inventivo; **oppfinnsom** inventivo, ingegnoso, (fantasifull) immaginoso; **oppfinnsomhet** inventiva, ingegnosità; *med stor* ~ ingegnosamente.

oppflamme infiammare; fig. også: infervorare.

oppflytning spostamento in alto; fig. promozione f; **oppflytningsprøve** esame di ammissione ad una classe superiore, esame m di fine anno.

oppfordre esortare, invitare, incitare, (bydende) intimare (til å a); ~ *en inntrengende til å* sollecitare qn. a; *føle seg oppfordret til* sentirsi chiamato a; **oppfordring** esortazione f, invito, incitamento, intimazione f; *rette en ~ til en* rivolgere un'esortazione a qn.; *på ~* su richiesta (el. invito); *på ~ av* su richiesta (el. istanza) di; *på alminnelig* ~ a richiesta generale.

oppfostre allevare, crescere, educare.

oppfriske rinfrescare, rinnovare, ravvivare; ~ *gamle minner* rievocare vecchi ricordi; ~ *hukommelsen* rinfrescarsi la memoria; **oppfriskning** rinfrescamento; rinnovo; jur. revisione f.

oppfylle esaudire (et ønske un desiderio); *oppfylle ens forventninger* rispondere alle aspettative di qn.; ~ *et løfte (en plikt)* adempiere (a) una promessa (un dovere); ~ *betingelsene* soddisfare alle condizioni richieste; ~ *ens bønn* esaudire la preghiera di qn.; ~ *sine forpliktelser* far fronte ai propri impegni; ~ *kundenes krav* soddisfare alle esigenze dei clienti.

oppfyllelse (plikt o.l.) adempimento; (håp o.l.) realizzazione f; *gå i ~* avverarsi, realizzarsi.

oppfylt, ~ *av* pieno (colmo) di; (betatt) pervaso di.

oppføre (bygge) costruire, edificare, erigere; (skuespill) rappresentare, dare, recitare; (musikk, dans) eseguire; (i bok) inserire; ~ *i et regnskap* segnare in un conteggio, (postere) registrare in contabilità; ~ *på en liste* segnare su una lista; elencare; ~ *enkeltvis* specificare; ~ *seg* comportarsi.

oppføre, **oppføring** costruzione f; rappresentazione f; esecuzione f; *første ~* teater prima, *under ~* (bygning) in costruzione.

oppførsel comportamento, condotta, modo d'agire; (manerer) maniere fpl; *vise en god ~* tenere una buona condotta; **oppførselskarakter** voto di condotta.

oppgang (trapper) scale fpl; (økning) aumento;

(pris-) rialzo; ~ *A* scala A; **oppgangsbevegelse** movimento ascensionale; **oppgangsbølge** periodo di espansione, ondata di prosperità; **oppgangskonjunktur** ripresa economica, congiuntura di ascesa; **oppgangstid** periodo di ripresa, periodo di incremento economico; *oppgangstider og nedgangstider* alti e bassi.

oppgave compito, dovere m; (mål) fine m; (elev-) compito; (eksamens-) quesito, tema m; *matematisk ~* problema m di matematica; *løse en ~* risolvere un quesito, (stil) svolgere un tema; *løse sin ~* sbrigare il proprio compito, (nå sitt mål) raggiungere lo scopo; *gjøre noe til sin ~* farsi un dovere di qc.; *rette oppgaver (lærer)* correggere i compiti; *sette seg noe til ~* assumersi il compito di fare qc.; *nøyaktig ~* specificazione f.

oppgi 1. (la fare, gi avkall på) rinunciare a (også + inf.), desistere da, abbandonare; (embete) dimettersi da; (en syk) condannare; ~ *ånden* spirare, rendere l'anima a Dio; ~ *det hele* abbandonare la partita; ~ *alt håp* lasciare la speranza.

oppgi 2. (angi) dare (*sin adresse* il proprio indirizzo), dichiarare, indicare; (fremsette) presentare; ~ *nøye* precisare, specificare; ~ *antallet til ...* calcolare che il numero sia ..., dichiarare che il numero è; ~ *sitt navn* dichiarare il proprio nome, presentarsi.

oppgivelse rinuncia, abbandono.

oppgjør resa dei conti, (krangel) discussione f violenta, scenata; *ha et ~ med en* avere una spiegazione con qn., spiegarsi.

oppgraving esumazione f.

oppgrunning insabbiamento.

oppgulp rigurgito.

oppgående che sale, in ascesa; ~ *sol* sole m nascente, sol levante, sole che sorge.

opphalingsbedding scalo d'alaggio; **opphalingslipp** scalo scoperto.

opphav origine f; fig. paternità; **opphavsmann** autore m, artefice m, f; (til noe ondt) istigatore m.

opphavsrett diritto d'autore.

oppheising il tirare su, l'issare; **opphenging** sospensione f, l'appendere (*på en spiker* a un chiodo).

opphete riscaldare; ~ *for sterkt* surriscaldare; **oppheting** riscaldamento.

oppeve sospendere, sopprimere; (forbud) togliere; (bestemmelse) revocare; (lov) abrogare, abolire; (avskaffe) abolire; annullare; ~ *saksomkostningene* compensare le spese di processo; ~ *hverandre* equilibrarsi, compensarsi; eliminarsi a vicenda.

oppevelse soppressione f, sospensione f; revoca; (lov) abrogazione f; abolizione f; annullamento, rescissione f, rottura; compensazione f.

oppheisse eccitare; irritare, (sterkt) esasperare; (oppvige) aizzare, sobillare; *bli opphisset over* irritarsi per; **oppheisse** eccitamento, eccitazione f; irritazione f, esasperazione f; sobillazione f; (uro) agitazione f.

opphjelp aiuto, assistenza, secondamento; incoraggiamento; **opphjelpe** risollevare, aiutare a risollevarsi; (fremme) incoraggiare, assecondare.

opphogging spaccatura; mar. demolizione f, smantellamento.

opphold (på et sted) permanenza, soggiorno; (læretid) tirocinio; (stans) interruzione f, sosta; mus. pausa; (forsinkelse) ritardo; (underhold) mantenimento; *ti minutters opphold (jernbane)* dieci minuti di fermata (el. sosta); *ta ~* trattenersi, fermarsi, soggiornare, (fast) stabilirsi; *uten ~* (straks) senza indugio, (uavbrutt) senza sosta; *under et ~*

i Oslo durante un soggiorno a Oslo; *under hans* ~ durante la sua permanenza (il suo soggiorno).
oppholde mantenere, (sinke) ritardare, (person) trattenere, fermare; ~ *seg* fermarsi, fare sosta, (i lengre tid) soggiornare; ~ *seg i det fri* stare all'aria aperta; ~ *seg for lenge* restare troppo a lungo, attardarsi; ~ *seg ved noe* fermarsi su qc.
oppholdskommune comune m di residenza; **oppholdsrom** stanza di soggiorno; **oppholdssted** (luogo di) soggiorno, (stadig) residenza, domicilio; (ville dyr, rovere) covo; **oppholdstillatelse** permesso di soggiorno; **oppholdsvær** schiarita; *det er* ~ c'è una schiarita, non piove, non nevica.
opphope ammassare, ammucciare, accumulare; **opphoping** ammassamento, mucchio, accumulo; **opphosting** espettorazione f; (slim) espettorato.
opphovning tumefazione f, gonfiore m.
opphør fine m, (midlertidig) sospensione f; *uten* ~ senza posa, senza sosta, senza tregua; **opphøre** cessare, finire, (forretning) chiudere, (midlertidig) sospendere, ~ *med noe* smettere qc.; ~ *med å* smettere (cessare, finire) di; **opphørssalg** vendita di liquidazione (el. per cessazione d'esercizio).
opphøyd, ~ *arbeid* (lavoro in) rilievo; *halvt (helt)* ~ *arbeid* mezzo (alto-) rilievo; *opphøyde bokstaver* caratteri mpl in rilievo; **opphøye** elevare (også mat.); ~ *til kongerike* innalzare a regno.
opphøyelse elevazione f; innalzamento; fig. også sublimazione f; **opphøyet** elevato; fig. også sublime, eccelso; (fyrste) agosto; *en* ~ *tanke* un pensiero elevato (sublime); **opphøyning** elevazione f (også mat.).
oppildne infiammare, infervorare.
oppimot su verso; fig. verso, circa, intorno, su.
oppirre irritare, stuzzicare; **oppirring** irritazione f, stuzzicamento; **oppjaget** eccitato, nervoso; *i et* ~ *tempo* a ritmo accelerato, a velocità folle.
oppkalle, ~ *en etter* dare a qn. il nome di; **oppkalling** denominazione f; il prendere nome.
oppkast vomito.
oppkaste (spørsmål) porre, rivolgere; (problem) prospettare; ~ *seg til dommer* erigersi a giudice; ~ *seg til enehersker* autonominarsi sovrano assoluto.
oppkjøp acquisto; (hamstring) incetta; **oppkjøper** compratore m, incettatore m.
oppkjørsel accesso, passo carrabile; (vei opp) salita; (allé) viale m (d'accesso).
oppkjørt (om vei) dissestato.
oppklare rischiarare, (forklare) chiarire, far luce su; *oppklarende vær* tempo che schiarisce (el. che si mette al bello); **oppklaring** rischiaramento; chiarimento; (vær) schiarita.
oppklistret incollato, attaccato; **oppknappet** sbottonato; *med* ~ *frakk* col soprabito sbottonato.
oppkok (lett) bollita; (fornyet) ricottura; fig. rifrittura, rifrittume m; **oppkoking** ribollitura, ricottura.
oppkomling nuovo ricco, parvenu m inv., villan rifatto.
oppkomme sorgente f, polla, fonte f; **oppkomst** (begynnelsen) origine f, nascita; (fremgang) progresso; (utvikling) sviluppo.
oppklort graffiato.
oppkrav, *sende mot* ~ inviare contro assegno; **oppkreve** riscuotere, esigere; **oppkreving** riscossione f, esazione f.
oppkvikkende ricreativo, ricreante; (morsom) divertente; **oppkvikker** (dram) cordiale m, stimolante m; **oppkvikket** ricreato, ristorato; **oppkvikking** ristoro.
oppladning elektr. carica.

opplag (bok) tiratura; (utgave) edizione f; *avis i stort* ~ giornale a grande tiratura; *i lite* ~ a tiratura limitata; *nytt* ~ ristampa, (omarbeidet) edizione f riveduta e corretta; *skip i* ~ nave f in disarmo.
opplagret immagazzinato, a magazzino; **opplagshus** magazzino, deposito; **opplagsplass**, -sted luogo di deposito, magazzino di deposito; **opplagstomt** terreno adibito a deposito, parco materiali.
opplagt (i kort) vincente; fig. certo, evidente; (disponert) disposto, in vena; ~ *melk* cagliata; ricotta; *være godt* ~ essere in vena, essere di buon umore; *være* ~ *til* essere in vena di, essere disposto a, aver voglia di; *en* ~ *anledning* un'ottima occasione; ~ *bevis* prova evidente (irrefutabile); ~ *fiasko* fiasco completo; ~ *suksess* successo assicurato.
oppland dintorni mpl, zona circostante (una città), hinterland m inv.; **opplands-** suburbano, regionale.
oppplantet, *med oppplantede bajonetter* con le baionette inastate.
opplate; ~ *sin røst* far sentire la propria voce.
opplegg (fonds) fondi mpl di riserva; (ledning) impianto; (fotball) passaggio; (disposisjon) programma m; piano operativo; (søm) risolto.
opplegging merk. immagazzinamento.
oppleser lettore m, lettrice f; declamatore m; **opplesning** lettura (ad alta voce), declamazione f.
opplevd che si è visto (el. sperimentato); (selv-) visto, sperimentato, provato; **oppleve** vedere, essere testimone di, sperimentare, vivere; *han opplever alltid noe* gli capita sempre qualche avventura; *han har opplevd meget* ha molto vissuto; *han har opplevd litt av hvert* ne ha visto di tutti i colori.
opplevelse avvenimento, esperienza, avventura; *en forferdelig* ~ un'esperienza terribile; *personlig* ~ fatto (avvenimento) vissuto di persona; *en stor* ~ un momento indimenticabile.
opplivende vivificante, stimolante; **opplivet** rianimato, rallegrato; **opplivning** vivificazione f; rianimazione f; **opplivningsforsøk** tentativo di rianimazione f.
opplyse illuminare (og fig.); (forklare) chiarire, delucidare, (med eksempler) illustrare; ~ *en om* informare qn. di (su); **opplysende** illuminante, chiarificatore, illustrativo, informativo.
opplysning illuminazione f, (festlig) luminaria; (forklaring) chiarimento; (kultur) civiltà; (underretning) informazione (om su); *til Deres* ~ a titolo d'informazione; *nærmere opplysninger* ulteriori informazioni, precisazioni fpl.
opplysningsarbeid opera d'informazione, opera educativa; **opplysningsbyrå** ufficio informazioni; agenzia d'informazioni; **opplysningstid** (periodo di) illuminismo.
opplyst illuminato; ~ *mann* mente illuminata.
opplæring insegnamento, istruzione f, ammaestramento; **opplært** istruito, esperto, perito (i in).
oppløftende incoraggiante; edificante; sublime.
oppløp assembramento; (opprør) tumulto, sommossa; (fotball) discesa; (løp) zona d'arrivo; *i oppløpet* al traguardo; **oppløpen** (lang) allampanato; ~ *fyr* spilungone m.
oppløse dissolvere; (forbindelse) rompere; (for-samling) sciogliere; (tog) scomporre; (stat o.l.) smembrare; (samfunn) disgregare; (stoff) dissolvere, sciogliere, scomporre; *oppløsende middel* med. emolliente m; *med oppløst hår* con i capelli sciolti (sparsi); ~ *seg* sciogliersi, disfarsi; (flokk) disperdersi, sbandarsi; ~ *seg i regn* dissolversi in pioggia; ~ *seg til intet* ridursi a niente, dissolversi nel nulla.

oppløselig solubile, scomponibile, risolubile; kjem. solubile; mat. risolubile; **oppløselighet** solubilità, solvibilità, dissolubilità.

oppløsning scioglimento, dissoluzione f, disfacimento, disgregazione f; decomposizione f; mat. scomposizione f; mil. sbandamento; **oppløsningsmetode** metodo analitico; **oppløsningsprosess** mat. metodo di scomposizione; **oppløsningstegn** mus. bequadro; **oppløsningstilstand** stato di decomposizione; fig. sfacelo, disfacimento; disgregazione f; decadenza.

oppmagasinere immagazzinare.

oppmann arbitro; *være* ~ fare da arbitro.

oppmarsjering schieramento; sfilata; **oppmarsjert** schierato.

oppmasking rammagliatura.

oppmærksom attento; (forekommende) premuroso, pieno di attenzioni; *bli* ~ *på* accorgersi di, notare; *gjøre* (en) ~ *på* far notare (osservare) (a qn.), attirare l'attenzione (di qn.) su, (advare) avvertire (qn.) di; *være meget* ~ *mot en* essere molto premuroso con qn.; colmare qn. di attenzioni.

oppmærksomhet attenzione f; (høflighetsbevis) cortesia; *oppmærksomheter* premure fpl, attenzioni fpl; *med spent* ~ con grande attenzione; *anspenne sin* ~ concentrare l'attenzione; *vise en* ~ *mot en* fare un atto di cortesia nei riguardi di qn.; *vise en megen* ~ essere molto premuroso con qn.; *vise en små oppmærksomheter* avere delicate attenzioni per qn.; *vekke* ~ destare l'attenzione, attirare l'attenzione (hos di).

oppmudre dragare, spurgare; **oppmudring** dragaggio.

oppmuntre divertire, allietare; (sette mot i, fremme) incoraggiare; **oppmuntrende** incoraggiante; *lite* ~ scoraggiante; **oppmuntring** divertimento; incoraggiamento; **oppmuntringspremie** premio di consolazione.

oppmåler misuratore m; (landmåler) geometra m, f; (av skip) stazzatore m; **oppmåling** misurazione f; misurazione; (skip) stazzatura; geogr. rilevamento topografico; **oppmålingsfartøy** nave f adibita a rilevamenti topografici.

oppnavn soprannome m; (økenavn) nomignolo.

oppnevne nominare, (komité) eleggere (istituire, nominare); **oppnevne** nominazione f; costituzione f; jur. ingiunzione f.

oppnå ottenere; ~ *en fordel* (seier) conseguire un vantaggio (una vittoria); ~ *sin hensikt* raggiungere lo scopo; ~ *å* riuscire a.

oppnåelig ottenibile, raggiungibile; **oppnåelse** ottenimento, conseguimento, raggiungimento; (av ønske) realizzazione f.

oppofre sacrificare; **oppofrelse** sacrificio; (hengivelse) devozione f; **oppofrende** devoto, pronto a sacrificarsi; ~ *kjærlighet* devozione; ~ *iver* abnegazione f; spirito di sacrificio.

opponent opponente m, f, oppositore m; (universitet) relatore m; **opponere** fare obiezione, eccepire, fare opposizione (*imot* a); (motsette seg) opporsi a; (legge imot) obiettare.

opportun opportuno; **opportuniste** opportunismo; **opportunist** opportunista m, f; **opportunistisk** opportunista m, f, opportunistico (pl.: -ci).

opposisjon opposizione f; **opposisjonell** contrario; dell'opposizione; **opposisjonsavis** giornale m dell'opposizione; **opposisjonslyst** spirito di contraddizione; istinto di ribellione; **opposisjonsparti** partito di opposizione.

oppover in su, all'insù, in salita, verso l'alto.

oppresset stirato; **oppressing** (tøy) stiratura.

opussing restauro, il rimettere a nuovo; (mur) rintonacatura.

oppramsing (l')elencare con monotonia; (l')enunciare una sequela (di numeri, parole ecc.).

oppredd (seng) fatto, rifatto.

oppregne enumerare; **oppregning** enumerazione f.

oppreising (av noe som er falt) rialzamento, (il) rimettere in piedi; **oppreising** (etter nederlag) rivincita; (æres-) soddisfazione f, riparazione f (*for* di); *forlange* ~ *av en for noe* esigere soddisfazione da qn. di qc.

oppreist eretto, ritto; (stående) in piedi; *sitte* ~ sedere col busto eretto, stare diritto sulla sedia; *stå* ~ stare in piedi; ~ *stilling* posizione eretta, in piedi; *holde* ~ tenere in piedi, sostenere.

oppreklamere reclamizzare ampiamente; **oppreklamer** pubblicità esagerata; montatura pubblicitaria.

opprensk(n)ing spurgo, ripulitura (og fig.).

opprette (stifte, innrette) fondare, creare, istituire; (pakt, forbund) contrarre, stringere; (kontrakt) fare, redigere; **opprettelig** riparabile, rimediabile.

opprettholde mantenere; **opprettholdelse** mantenimento; **opprettstående** (di)ritto, (loddrett) verticale.

opprevet lacerato; fig. sconvolto, agitato, turbato; ~ *i ansiktet* con il viso deturpato; fig. con il viso sconvolto; *være* ~ avere i nervi a fior di pelle; **opprevet** agitazione f, turbamento.

oppriktig sincero, franco (pl.: -chi), schietto; ~ *talt* francamente; *jeg sier det* ~ lo dico apertamente; **oppriktighet** sincerità, franchezza, schiettezza.

oppringning chiamata telefonica, telefonata, colpo di telefono.

opprinne (om tid) venire, arrivare; **opprinnelig** originario, primitivo, originale; adv. også: in origine; *de opprinnelige innbyggere* i primi abitanti; *den opprinnelige betydning* il significato primitivo; ~ *tilstand* condizione f originaria, stato originario; ~ *stamme fra* trarre origine da; **opprinnelighet** origine f, aspetto originario.

opprinnelse origine f; *ha sin* ~ *fra* trarre origine da, originare da; *varer av ukjent* ~ merce f di provenienza ignota; **opprinnelsesbevis** certificato d'origine.

opprivende lacerante, straziante; **oppriving** (hær) dispersione f; (sinn) strazio.

opprop appello; (høytidelig) proclama; (auksjon) bando; *utstede et* ~ fare un appello (proclama); **oppproper** (auksjon) banditore m.

oppoting (lo) smuovere; (il) mettere sottosopra.

opprullet (sammenrullet) arrotolato; (tau) addugliato; (rullet opp) srotolato.

oppruste (ri)armare; **opprust(n)ing** riarmo.

opprydding (ordning) rassettamento, (il) mettere in ordine; (skog) diboscamento; (utrensing) epurazione f.

opprykk promozione f; **opprykking** estirpazione f; (med rot) sradicamento; (opprykk) promozione f (også i skole); avanzamento di grado.

opprømt esilarato, gioioso, giulivo; **opprømt** gioia, allegria, animazione f.

opprør (uro) turbamento, agitazione f; (elementer) furia; (mot myndighet) sommossa, insurrezione f, (sterkere) rivolta; *gjøre* ~ insorgere, ribellarsi; *få til å gjøre* ~ incitare alle rivolte; *få i stand et* ~ fare (organizzare) una sommossa; *komme i* ~ agitarsi; (lidenskaper) accendersi; (personer) turbarsi, agitarsi; infuriarsi.

opprøre agitare, turbare; (forarge) indignare; *bli opprørt over noe* indignarsi per qc.; *opprøres over å måtte* essere indignato di dovere . . .; *opprøres over at* indignarsi perché; **opprørende** sconvolgente, rivoltante, che provoca indignazione.

opprører ribelle m, f; rivoltoso, insorto; **opprørsbevegelse** movimento di rivolta, insurrezione f; **opprørsfane** vessillo della rivolta; **opprørsforsøk** tentativo di ribellione (el. d'insurrezione); **opprørs-hær** esercito di insorti (el. rivoltosi).

opprørsk ribelle, sedizioso, sovversivo; **opprørskhet** tendenza alla ribellione, sovversivismo; **opprørsleder** capo di sommossa; **opprørsregjering** governo sovversivo; **opprørsskrift** scritto sedizioso; **opprørstale** discorso sedizioso (sovversivo); **opprørsstyrker** forze fpl ribelli (el. degli insorti); **opprørsånd** spirito di ribellione (rivolta).

opprørt agitato; (harm) indignato (*over per*); ~ *hav* mare agitato, mare grosso.

opprådd imbarazzato, perplesso, confuso, indeciso.

oppsaling sellatura; **oppsamling** raccolta, raccattatura; **oppsamlingsheat** sport ricupero.

oppsang breve canto rimato che accompagna il lavoro; litt. canto, inno; **oppsats** (bord-) trionfo, (på skrivebord) scaffale m, casellario.

oppsatt, *vare ~ på noe* tenere molto a qc.

oppseiling accostamento, avvicinamento; *vare under ~* fig. essere in arrivo, prospettarsi.

oppsende, ~ *bønner for* pregare (recitare preghiere) per.

oppsetning collocamento, sistemazione f, erezione f; montaggio; (kontrakt) stesura; (teater) messa in scena.

oppsetsig insubordinato, ribelle, indocile; se: **opprørsk**; **oppsetsighet** insubordinatezza; (gjenstridighet) caparbia, ribellione f.

oppsette (utsette) rimandare, rinviare (*til en annen dag* a un altro giorno); (et møte) aggiornare, differire; **oppsettelse** rinvio, differimento, aggiornamento; (forhaling) proroga, dilazione f; *uten ~* senza dilazione, senza ritardo.

oppsi (kontrakt) disdire; (leieboer) dare la disdetta a; (ansatt) licenziare; **oppsigelig** che si può disdire (licenziare); a termine; revocabile.

oppsigelse (person) licenziamento; (kontrakt) disdetta; *en måneds ~* un mese di preavviso; **oppsigelsesfrist** termine m di preavviso, termine di licenziamento, termine di disdetta.

oppsikt sorveglianza; (oppsyn) controllo; (oppmerksomhet) sensazione f, scalpore m, clamore m; *gjøre (vekke) ~* far sensazione (scalpore); *ha ~ med* sorvegliare; *ha noe under sin ~* fare la guardia a qc.; *stå under ens ~* essere sotto la sorveglianza di qn.; **oppsikt(s)vekkende** clamoroso, sensazionale.

oppskaket scosso, turbato.

oppskjær fetta di salume; **oppskjæring** taglio; med. incisione f; (av lik) dissezione f.

oppskjørtet indaffarato, affaccendato.

oppskremt spaventato, allarmato, impaurito; *bli ~* spaventarsi, allarmarsi.

oppskrift ricetta; **oppskrive** merk. rivalutare; **oppskrivning** rivalutazione f; (notat) annotazione f.

oppskrudd (fig. om pris) esorbitante; **oppskryte** vantare, gonfiare il valore di; **oppskåret** tagliato.

oppslag (erme) polsino; (frakk) risvolto, rivolta; (på vegg) avviso, cartello; **oppslagsbok** libro (opera) di consultazione; **oppslagsord** lemma m, voce f, esponente m; **oppslagstavle** tabellone m.

oppslute ingoiare, divorare (og fig.); *han ble opp-*

slukt av mengden scomparve tra la folla; *han er oppslukt av sitt arbeid* il lavoro lo assorbe completamente; **oppslukning** (l')ingoiare, (il) divorare.

oppsnappe afferrare; (signaler o.l.) intercettare; fig. cogliere al volo; **oppsnapping** (l')afferrare, (il) cogliere al volo; intercettazione f.

oppspart, *oppsparte* penger risparmi mpl.

oppspilt (åpen) spalancato; (-egget) eccitato.

oppspinn invenzione f, fantasia; *det er lutter ~* è pura invenzione, sono tutte fantasie.

oppspoling bobinatura, (tråd også) incannatura.

oppspore rintracciare; **oppsporing** rintracciamento, (il) rintracciare; (av dyr) braccatura.

oppspytt espettorato; sputo, sputacchio.

oppstable accatastare; **oppstabling** accatastamento.

oppstaking picchettatura; (rør) stura(mento).

oppstalle (hest) mettere in scuderia.

oppstand insurrezione f, sollevazione f, sommossa; *gjøre ~* insorgere, sollevarsi; **oppstandelse** risurrezione f; (forvirring) confusione f.

oppstigende ascendente; ~ *linje* linea ascendente; *att i ~ linje* ascendenza; **oppstigning** salita, ascensione f, ascesa; ~ *i ballong* ascensione in aerostato; ~ *av ballong* innalzamento.

oppstilling (anbringelse) collocamento, sistemazione f, assetto, disposizione f; (utstilling) esposizione f; (regnskap) stesura; ~ *i slagorden* schieramento a battaglia.

oppstoppernese naso all'insù; **oppstopping** imbottitura.

utstrakt, *med utstrakte armer* con le braccia tese.

oppstrammer ammonizione f, rimprovero; cicchetto, lavata di capo, tirata d'orecchi.

oppstryking (hår) pettinata all'indietro; **oppstrøk** mus. archeggio dal basso in alto; **oppstrøket**, ~ *hår* (bråstopp) capelli a spazzola.

oppstyltet affettato, manierato, ampolloso.

oppstyr (ståhei) baraonda, putiferio, scompiglio.

oppstøt (fra magen) rigurgito.

oppstå (fremtre) comparire, apparire; (komme opp) sorgere, alzarsi, nascere, scaturire; (skikk) invalere, instaurarsi; (brann) scoppiare, manifestarsi; ~ *fra de døde* risuscitare, risorgere; ~ *igjen* rinascere; **oppstående** che inizia, che nasce, che sorge; (nese) all'insù.

oppsuge risucchiare, assorbire, aspirare; **oppsug-**(n)ing assorbimento, aspirazione f.

oppsummere sommare, fare la somma di, assommare.

oppsving incremento, sviluppo, progresso; *ta et (nytt) ~* riprendere slancio; *ta et betydelig ~* fare grandi progressi.

oppsvulmet gonfio, enfiato, tumefatto, turgido; **oppsvulming** enfiagione f, tumefazione f, gonfiore m.

oppsyn sorveglianza, vigilanza, controllo; (fjes) faccia, viso; **oppsynsfartøy** battello guardapesca; **oppsynshavende** custode m, f, sorvegliante m, f; **oppsynsmann** guardiano; controllore m.

oppsøke (ri)cercare, andare a trovare; andare da.

oppta (i sitt hus, i forening o.l.) ammettere, accogliere, ricevere; (i avis) inserire, pubblicare, (tidligere trykt) riprodurre; (film) girare; (forslag) approvare; (liste) compilare, fare; (lån) contrarre; (mote, fremmedord) adottare; (tid, plass) occupare, prendere; (tanke, oppmerksomhet) occupare, interessare; *ta noe for alvor (spøk)* prendere qc. sul serio (per celia); ~ *på lydbånd* registrare su nastro; *det vil ikke bli godt opptatt* sarà preso in mala parte; ~ *noe som en fornærmelse* considerare qc. come

un'offesa; ~ *en som kompanjong* prendere qn. come socio; ~ *kampen* ingaggiare battaglia; ~ *protest* mandare in protesta; ~ *varebeholdningen* fare l'inventario della merce; se ellers: ta (opp).

opptagelse (opptakelse) ammissione f, assunzione f, accoglienza; ~ *av lån* accensione di un prestito; **opptagelsesprøve** esame m d'ammissione, concorso.

oppta(gn)ing raccolta, raccattatura; estirpazione f; il tirare su; se ellers: ta opp.

opptak (film) ripresa; (radio) registrazione f.

opptakt mus. battuta d'inizio; fig. preludio (*til di*); *gi opptakten til* preludere a.

opptatt occupato; (*forhåndsbestilt*) prenotato; (*hotell, trikk, buss*) al completo; *opptatt av sitt arbeid* impegnato nel proprio lavoro; *helt ~ av sitt emne* completamente assorbito dall'argomento.

opptegnelse nota, annotazione f; lista, elenco (pl.: -chi); *opptegnelser* appunti mpl.

opptenningsved legna minuta (per accendere).

opptil vicino a, accanto, contro, adiacente a; pressapoco, all'incirca; fino a; *hun satt nær ~ meg* sedeva molto vicino a me; *kosten står ~ veggen* la scopa è contro il muro; *det var ~ to hundre tilhørere* c'erano pressapoco duecento ascoltatori; *torsken kan bli ~ 20 år* il merluzzo può arrivare fino ai vent'anni.

opptining disgelo; (mat) scongelamento.

opptjene guadagnare.

opptog corteo, processione f.

opptre(de) comparire, presentarsi; (*oppføre seg*) comportarsi; (*på scenen*) esibirsi; ~ *i selskapslivet* prender parte alla vita mondana, (*første gang*) debuttare; ~ *igjen teater* tornare sulle scene; ~ *dristig* operare con baldanza (el. temerariamente); ~ *med verdighet* comportarsi con dignità; ~ *med bestemt* mostrarsi deciso; ~ *mildt* (sykdom) manifestarsi in forma benigna; ~ *offentlig* esibirsi in pubblico; ~ *som klovner* fare il buffone; ~ *som anklager mot* costituirsi pubblico accusatore contro; ~ *som kandidat* presentarsi candidato; ~ *som klager mot* costituirsi querulante (el. parte civile) contro; ~ *som dommer (forsvarer)* costituirsi giudice (difensore); ~ *som herre* comportarsi da padrone; ~ *som vitne* comparire come teste.

opptreden comparsa; esibizione f; (*holdning*) contegno; (*vesen*) modi mpl; (*oppførsel*) comportamento, condotta; *første ~* debutto, esordio; **opptredende**, *de ~* (*skuespillerne*) gli attori; (*stykkets personer*) i personaggi.

opptrekker (kork-) cavatappi m inv.; fig. strozzino, scorticatore m, pelatore m; **opptrekkeri** strozzinaggio; **opptrekking** (ur) ricarica; (flaske) sturamento.

opptrevling sfilacciatura.

opptrinn scena, fatto, episodio, incidente m.

opptrykk(ing) ristampa.

opptuktelse educazione f; disciplina; *naturen går over opptuktelsen* la natura sopraffà l'educazione, la natura può più dell'arte.

opptøyer tumulti mpl.

oppvakt sveglia; ~ *hode* mente f sveglia.

oppvarming riscaldamento; (mat) riscaldatura.

oppvarte servire (*ved bordet* a tavola); **oppvartende**, ~ *kavaler* cavalier m servente; **oppvarter** cameriere m, servitore m; **oppvartning** servizio; *oppvartningen er slett her* si è mal serviti qui; *gjøre en sin ~* fare la corte a qn., presentare i propri omaggi a qn.; **oppvartningsjomfru** cameriera.

oppvask rigovernatura; (*det som skal vaskes*) stoviglie fpl da lavare; (*scene*) scena(ta); **oppvaskbalje**

catino (per lavare le stoviglie); **oppvaskgutt (-jente)** sguattero (a); **oppvaskklut** strofinaccio per le stoviglie; **oppvaskkum** acquaio; **oppvaskmaskin** lavastoviglie f inv.; **oppvaskvann** rigovernatura (dei piatti), acqua dei piatti.

oppveie controbilanciare; fig. også compensare, pareggiare; ~ *noe med gull* pagare qc. a peso d'oro.

oppvekst crescita; *i min ~* nella mia prima giovinezza, nell'età della crescita.

oppvige istigare alla rivolta, sommuovere, sollevare; **oppvigler** agitatore m, sobillatore m; arruffapopoli m, f.

oppvise mostrare, far vedere, manifestare, presentare; *man kan ikke ~ maken* non se ne trova l'eguale; **oppvisning** presentazione f, esibizione f; saggio.

oppvoksende, *den ~ slekt* la gioventù, la nuova generazione.

oppvåkning risveglio; **oppøve** esercitare; **oppøving** esercizio, addestramento.

optiker, optikus ottico (pl.: -ci) **optikk** ottica.

optimisme ottimismo; **optimist** ottimista m, f; **optimistisk** ottimista m, f, ottimistico (pl.: -ci).

optisk, ~ *bedrag* illusione f ottica.

opus opera.

or bot. ontano, alno.

orakel oracolo; **orakelaktig** oracolistico (pl.: -ci); *da (di) oracolo*.

orange arancio, arancione inv.; **orangegul** giallo arancio, arancione inv.; **orangelund** aranceto; **orangetre** arancio.

orangutang orangò (pl.: -ghi), orang-utan m inv.

oratorisk oratorio; **oratorium** oratorio.

ord parola, (glose) vocabolo; (*uttrykk*) termine m; verbo (og rel.); *ikke et ~ mer* non una parola di più; *ikke si et ~* non far motto; *jeg ville gjerne tale et par ~ med Dem* vorrei dirLe due parole; *et par ~ fra Deres hånd* due righe da parte Sua; *godt ~ igjen calma!*; non prendertela!; *det er et ~* è una parola data; *er det et ~?* parola?; *det var et ~ i rette tid* ecco una parola a proposito; parole sante; *et ~ er et ~ og en mann er en mann* l'uomo d'onore ha una parola sola; *det er bare ~* non sone che parole; *det ene ordet tok det annet så det ble en trette* di parola in parola si arrivò alle parole grosse; *det har aldri falt et vondt ord mellom oss* non si è mai venuti a parole tra di noi; *det er rene ~ for pengene* questo è parlare chiaro; *store ~* grandi parole; parole reboanti; *beholde det siste ~* avere l'ultima parola; *bryte sitt ~* mancare di parola; *må jeg få ordet?* chiedo la parola!; *før ordet* parlare, (*i selskap*) monopolizzare la conversazione; *før det store ~* parlare con sussiego (con arroganza); *gi ordet til en* concedere la parola a qn.; *gi en sitt ~* dare a qn. la propria parola; *ha ordet* avere la parola; *De har ordet* a Lei la parola; *ha ~ for* passare per, avere la reputazione di; *ha ordet i sin makt* avere il dono della parola; *ha et dårlig ~ på seg* avere una cattiva reputazione; *holde ~* mantenere la parola; *la et ~ falle* dire una parolina, buttare là una parola (*om a proposito* di); *legge inn et godt ~ for en* spendere una buona parola per qn.; *legge en ordene i munnen* far dire a qn. ciò che si vuole; *nekte en ordet* negare la parola a qn.; *uten å si et ~* senza dire una parola, senza far motto; *ta ordet (igjen)* (ri)prendere la parola; *ta ordet fra en* togliere la parola di bocca a qn.; *ta sitt ~ tilbake* riprendersi (rimangiarsi) la parola; *en mann av få ~* un uomo di poche parole; ~ *for ~* parola per parola; alla lettera; *det er et gammelt ~ som sier*

come dice l'adagio; *for et godt* ~ per nulla; *han blir sint for et godt* ~ si arrabbia per un'inezia; *for gode* ~ *og betaling* per denaro e belle parole; *gå fra sitt* ~ rimangiarsi la parola; *med andre* ~ in altri termini; *med disse* ~ con queste parole; *med ett* ~ in una parola; *med rene* ~ in parole povere; francamente; *be om ordet* chiedere la parola; *komme til orde* arrivare a farsi sentire, riuscire a parlare; *ta til orde* cominciare a parlare, iniziare il discorso; *ta til orde mot* protestare (insorgere) contro.

ordbetydning senso (significato) di una parola.

ordblind affetto di alessia; **ordblindhet** alessia, cecità verbale.

ordbok vocabolario, dizionario; lessico; **ordboksforfatter** lessicografo; **ordbryter** chi manca la parola; **ordbøyning** flessione f.

orddannelse formazione f di vocaboli.

orden ordine m; (*ordenstegn* også) onorificenza; *den borgerlige* ~ l'ordine pubblico; *geistlig (verdslig)* ~ ordine religioso (secolare); *få* ~ *i* riordinare, porre ordine a; *gi en en* ~ decorare qn., insignire qn. di un'onorificenza; *holde* ~ mantenere l'ordine; *holde* ~ *i noe* tenere qc. in ordine; *etter* ~ (*storrelsen*) per ordine (di grandezza); *etter naturrens* ~ secondo l'ordine della natura; *for ordens skyld* ad ogni buon conto; per buona norma; *sørge for* ~ *og sikkerhet* mantenere (garantire) ordine e sicurezza; *i* ~ in ordine; *alt er i* ~ tutto è a posto; *bringe en forretning i* ~ portare buon fine a un affare; *i alfabetisk* ~ in ordine alfabetico; *i omvendt* ~ in ordine inverso, a rovescio; *få (sette) i* ~ *se: ordne*; *mitt værelse er ennå ikke i* ~ la mia camera non è ancora stata riordinata; *saken er i* ~ la cosa è a posto; *være i sin* ~ essere naturale (logico, ragionevole); *kalle til* ~ richiamare all'ordine; *det hører til dagens* ~ è all'ordine del giorno; *venne en til* ~ abituare qn. all'ordine.

ordensbånd nastrino, (over skulder) cordone m; **ordenskapitel** capitolo; **ordenskarakter** voto d'ordine; **ordenskjede** collare m; **ordensløfte** voti mpl (religiosi); *avlegge* ~ pronunciare i voti.

ordensmann uomo che ama l'ordine, uomo ordinato; (skole) capoclasse m, f; **ordensmenneske** persona che ama l'ordine, persona ordinata.

ordenspoliti Pubblica Sicurezza; **ordensregel** regola; (skole o.l.) regolamento; **ordenssans** senso dell'ordine; **ordenstall** numero ordinale.

ordentlig 1. adj. ordinato; (høvelig) decente, come si deve; F (riktig, stor) solenne, (person) famoso, matricolato; che ama l'ordine; (satt, solid) posato, metodico (pl.: -ci); (skikkelig) per bene, dabbene; (medlem, professor) ordinario; ~ *behandling* buon trattamento; ~ *betaler* buon pagatore; *en* ~ *dumhet* una bella stupidaggine; *bli et* ~ *menneske* mettere giudizio; *ikke bestille noe* ~ non fare nulla di serio; *gi en* ~ *pryl* bastonare qn. di santa ragione.

ordentlig 2. adv. ordinatamente, con ordine; (høvelig) come si deve; (sømmelig) decentemente, decorosamente; (godt) bene; (virkelig) veramente; (til gagns) molto; debitamente; *det er* ~ *kaldt* fa molto freddo; *behandle folk* ~ trattare la gente bene (el. come si deve); *sitt* ~! sta seduto come si deve!, (rolig) sta fermo sulla sedia!

ordfang lessico, vocabolario; **ordfattig** povero di parole, che ha un vocabolario limitato; laconico (pl.: -ci); **ordflom** valanga (el. profluvio) di parole, sproloquio; **ordforbindelse** unione f (composizione f) di parole; **ordforråd** vocabolario; **ordfølge** sequenza (ordine m) di vocaboli.

ordfører (kommune-) sindaco (pl.: -ci); (i styre) presidente m; (som fører ordet for andre) portavoce m, f inv.; relatore m; presentatore m, chi presenta.

ordføyningslære sintassi f.

ordholden; *en* ~ *mann* un uomo di parola; **ordholdenhet** (l')essere di parola; rettitudine f.

ordinasjon ordinazione f; **ordinere** rel. ordinare (*til prest* sacerdote); med. ordinare, prescrivere; **ordinær** ordinario, comune; (simpel) da dozzina.

ordkløver pignolo, che cerca il pelo nell'uovo; **ordkløveri**, **-kløving** pignoleria, cavillosità.

ordknapp di poche parole, laconico (pl.: -ci); (innesluttet) taciturno; **ordknapphet** laconicità; taciturnità.

ordlag termine m; espressione f, giro di frase.

ordlegge, ~ *seg* esprimersi, servirsi della parola.

ordliste elenco di vocaboli; glossario.

ordlyd (av tekst) tenore m, termini mpl; *etter ordlyden* (bokstavelig) alla lettera, letteralmente; nel senso letterale della parola; *etter kontraktens* ~ secondo i termini del contratto.

ordne ordinare, mettere in ordine, riordinare; organizzare, sistemare, regolare; accomodare; ~ *sine papirer* mettere in ordine le proprie carte; ~ *sine tanker* raccogliere le idee; ~ *seg* sistemarsi, arrangiarsi.

ordning ordinamento, disposizione f; organizzazione f, sistemazione f; arrangiamento.

ordonnans portaordini m inv.; **ordonnansoffiser** ufficiale m d'ordinanza.

ordre ordine m; mil. comando; (til vaktpost) consegna; merk. ordine m, ordinazione f; *få* ~ *til* ricevere l'ordine di; *ha bestemt* ~ *til* avere ordini precisi di; *etter (på) hans* ~ su suo ordine; *etter høyere* ~ per ordine superiore; *inntil videre* ~ fino a nuovo ordine; *utføre en* ~ merk. effettuare un ordine; *for* ~ *og regning av* su ordine e per conto di; *til herr A. eller* ~ al sig. A. o a suo ordine.

ordrebok merk. registro delle ordinazioni, carnet m inv. d'ordini; **ordregister** se: *ordrebok*; **ordre-remburs** apertura di credito all'ordine; **ordreseddel** bolletta di ordinazione.

ordrett letterale, (etter tekst) testuale.

ordrik facondo, (langtekkelig) prolisso, verboso; ricco di parole; **ordrikdom** facondia; verbosità; ricchezza di parole.

ordsamling vocabolario, glossario; **ordskifte** discussione f, (trette) diverbio; **ordskvalder** sproloquio; ciancia; **ordspill** gioco di parole; bisticcio.

ordspråk proverbio; adagio; *bli til* ~ passare in proverbio; **ordspråklig** proverbiale; **ordspråklek** gioco di proverbi.

ordstilling posizione f dei vocaboli; **ordstrid** diverbio; **ordstrøm** flusso di parole; **ordstyrer** presidente m.

ordtak adagio, proverbio; (munnhell) intercalare m.

ordvalg scelta delle parole; **ordveksling** se: *ordskifte*.

organ organo.

organisasjon organizzazione f; (fag-) sindacato; **organisere** organizzare; **organisering** organizzazione f.

organisk organico (pl.: -ci); **organisme** organismo.

organist organista m, f.

orgasme orgasmo.

orgel organo; **orgelbygger** organaro; **orgelkoral** corale m per organo; **orgelkorall** tubipora m; **orgelpipe** canna d'organo; **orgelpulpitur** tribuna dell'organo; **orgelpunkt** pedale m (d'armonia); **orgelregister**

registro d'organo; **orgelspiller** suonatore m d'organo, organista m, f; **orgelstemme** tono (suono) d'organo; **orgelverk** organo; (komposisjon) composizione f per organo.

orgie orgia, bacchanale m.

orientaler orientale m, f; **orient** oriente m; *i Den fjerne* ~ nell'Estremo Oriente; *Den nære* ~ il Levante; **orientalist** orientalista m, f; **orientalsk** orientale.

orientere orientare, orizzare; ~ *seg* orientarsi; *orienterende bemerkninger* osservazioni preliminari (el. orientative); *orienterende møte* riunione f (seduta, adunanza) preparatoria.

orientering orientamento, orientazione f; *til Deres* ~ per Sua norma, perché si possa regolare, per Sua conoscenza; **orienteringsevne** senso d'orientamento; **orienteringsløp** gara d'orientamento; **orienteringspunkt** punto di riferimento.

original originale adj., s. m, f; **original-** originale; **originalflaske**, *på* ~ nella bottiglia d'origine; *tap-pet på originalflasker* imbottigliato all'origine; **originalitet** originalità.

orkan uragano; **orkanaktig** di uragano; **orkansentrum** centro dell'uragano.

orke potere, essere capace di, avere la forza di, farcela; *spise så meget man orker* mangiare a crepanza; *jeg orker ikke mere* non ce la faccio più.

orkester orchestra; **orkesterdirigent** direttore m d'orchestra; **orkestergrav** buca (el. vano) dell'orchestra; **orkestermusiker** orchestrale m, f; professore m d'orchestra; **orkesterplass** (teater) poltrona di platea; **orkesterstykk** pezzo per orchestra.

orkidé orchidea.

orlog, *gjøre tjeneste til orlogs* prestare servizio nella marina militare; **orlogsflagg** bandiera di combattimento; **orlogsflåte** marina militare; **orlogshavn** porto militare; **orlogsmakt** forze fpl navali; **orlogsmann** (skip) nave f da guerra; **orlogsmatros** marinaio (che presta servizio nella marina militare), marò; **orlogstjeneste** servizio nella marina militare; **orlogstokt** spedizione f militare (di una squadra navale); **orlogsverft** arsenale m.

orm verme m, biscia, bruco (pl.: -chi); (korn-) tignola (del grano); (slange) serpente m; *ha* ~ avere i vermi.

ormeaktig vermiforme, vermicolare; **ormebol**, -bøle nido di bisce (el. di vipere); **ormefrø** vermifugo (pl.: -ghi); **ormeføde**, *bli til* ~ andare in pasto ai vermi; **ormekake** sostanza vermifuga; **ormepulver** polvere f vermifuga; **ormstukket** rosato dai tarli, tarlato; (frukt) bacato.

ornament ornamento; **ornamentere** ornare, abbellire con ornamenti; **ornamentering** ornamentazione f; **ornamentikk** arte f ornamentale; **ornat** paramenti mpl liturgici (el. da officiante); (kjole) veste f talare; *i fullt* ~ in paramenti da cerimonia.

ornitolog ornitologo (pl.: -gi); **ornitologi** ornitologia; **ornitologisk** ornitologico (pl.: -ci).

orre zool. fagiano di monte; se også: árfugl.

ortodoks ortodosso; **ortodoksi** ortodossia; **ortografi** ortografia; **ortografisk** ortografico (pl.: -ci); **ortopedi** ortopedia; **ortopedisk** ortopedico (pl.: -ci).

os 1. (elve-) foce f; **os 2.** (røyk) fumo; **ose** fumare, mandare fumo; (lampe også) filare.

osean oceano; **osean-** oceanico (pl.: -ci).

oson ozono; **osonholdig** ozonizzato; **osonlampe** lampada a ozono.

osp tremolo, pioppo tremulo; **ospeløv** foglia di tremolo; *skjelve som et* ~ tremare come una foglia.

oss noi (betont og etter prep.); ci (ubetont); *han er med* ~ è con noi; *de ser* ~ ci vedono; *vi vasker* ~

ci laviamo; *la* ~ *gå!* andiamo!; *la* ~ *skynde* ~! sbrighiamoci!

ost formaggio, cacio; *hollandsk* ~ olandese m; *et stykke (brød) med* ~ un panino con formaggio.

ostaktig caseoso; simile al formaggio; **oste**, ~ *seg* cagliarsi, rapprendersi; **osteform** forma per fare il cacio, cascino; **ostehandel** commercio di formaggi; negozio di formaggi; **ostehandler(ske)** formaggiaio (a); **ostehøvel** affettaformaggio.

osteklokke campana per coprire il formaggio; **ostelager** magazzino di formaggi; **ostelagring** stagionatura del formaggio; **osteløype** presame m, caglio; **ostemidd** acaro del formaggio; **ostepøver** trivella per formaggio; **osteskorpe** crosta di formaggio; **ostestoff** caseina; cagliata.

ostindisk delle Indie Orientali, indiano.

osting caseificazione f; cagliatura.

osv. (= og så videre) eccetera (fork. ecc. el. etc.); e così via, e via di seguito.

oter zool. lontra; **oterfangst** caccia alla lontra; **otersaks** tagliola; **oterskinn** pelle f di lontra.

otium riposo, ozio.

otta (morgen) ora mattutina, mattino presto; *stå opp i* ~ alzarsi all'alba; *i* ~ *neste morgen* l'indomani all'alba.

ottoman ottomana, divano alla turca; **ottomansk** ottomano.

outboardmotor (motore m) fuoribordo.

outrert eccessivo, esagerato.

oval ovale adj., m; **ovasjon** ovazione f.

oven, ~ *i kjøpet* per soprappiù, in aggiunta; (hva mer er) per di più, per giunta, per soprammercato.

ovenfor adv. sopra, al di sopra, più in alto; (i bok) qui sopra; prep. al di sopra di, a monte di; *som nevnt* ~ come detto più sopra; *som* ~ come sopra.

ovenfra da sopra, dall'alto, da su, dal di sopra; ~ (*og*) *nedover* dall'alto in basso.

ovenikjøpet per soprammercato, per giunta.

ovennevnt suddetto, sopradetto, succitato, detto.

ovenom adv. per di sopra; prep. al di sopra di.

ovenpå (di) sopra, in cima; *bo* ~ abitare di sopra; *han er* ~ (en etasje opp) è di sopra; fig. ha il sopravvento; *komme* ~ riprendersi, rimettersi in se-sto.

ovenstående che sta (qui) sopra; adv. qui sopra.

oventil su, di sopra, in alto, nella parte superiore.

over prep. su, (ovenpå) sopra; (hen ~) (su) per; (tvers ~) attraverso, di fronte a; (ut ~, på den andre siden av) oltre, al di là di; (gjennom) per; (angående, om) su, di; (mer enn) più di; *bre et teppe* ~ *noe* stendere una coperta su qc.; ~ *for* davanti a, di fronte a; (imot, med hensyn til) verso, nei riguardi di; *to grader* ~ *null* due gradi sopra zero; *springe* ~ *noe* saltare (tralasciare) qc.; *løpe* ~ *jordene* correre attraverso i campi; *gå inn* ~ *jordene* attraversare i campi; *sende noe* ~ *havet* mandare qc. oltremare; *reise* ~ *Bologna* passare per Bologna; *reise* ~ *Bologna til Roma* andare a Roma via Bologna; ~ (= i) *hele byen* per tutta la città; ~ *og under bordet* sopra e sotto il tavolo; *elske sitt land* ~ *alt* amare la patria sopra ogni cosa; *stå (like)* ~ *for hverandre* stare di fronte, stare faccia a faccia; (*ut*) ~ oltre a; ~ *halvdelen (det halve)* più della metà; *han er* ~ *20 år* ha più di vent'anni; ha vent'anni passati; *klokka er* ~ *seks* sono le sei passate; *den er fem* ~ *to* sono le due e cinque; *natta* ~ (per) tutta la notte; *vente natta* ~ aspettare che passi la notte; *drive* ~ *grensa* respingere al di là della frontiera.

overall(s) tuta.

overalt dappertutto, dovunque, in ogni luogo.

overanfører comandante m supremo, generale m in capo.

overansikt parte f superiore del viso.

overanstrenge strapazzare, affaticare eccessivamente; **overanstrengelse** strapazzo, sforzo eccessivo, superlavoro; **overarbeidet** sovraffaticato, spossato dal lavoro eccessivo.

overarm (parte f superiore del) braccio; **overarmsben** omero; **overbalanse**, *ta ~* perdere l'equilibrio.

overbebyrde sovraccaricare, oberare (*med di*); **overbebyrdelse** sovraccarico (pl.: -chi).

overbefaling comando supremo.

overbefolke sovrappopolare; **overbefolket** sovrappopolato; **overbefolkning** sovrappopolazione f.

overbegavet superdotato, di intelligenza superiore.

overbelaste sovraccaricare; **overbelastning** sovraccarico (*av di*); **overbeskatning** tassazione f eccessiva; sfruttamento eccessivo; **overbeskattet** tassato in eccesso; sfruttato in eccesso.

overbetale soprappagare; **overbetaling** soprapaga; *gi en ~* soprappagare qn.; **overbetalt** pagato troppo; acquistato a prezzo troppo alto.

overbetjent (politi-) brigadiere.

overbevise convincere (og jur.), persuadere (*om di*, *om at che*); *~ seg om* convincersi (assicurarsi) di; *~ seg om riktigheten av noe* verificare qc.; **overbevisende** convincente, persuasivo; *~ argumenter* argomentazione concludente; **overbevisning** convinzione f, convincimento, persuasione f; *handle imot sin ~* agire contro il proprio convincimento; **overbevist** convinto, persuaso (*om di*, *om at che*).

overbibliotekar bibliotecario, direttore m di una biblioteca.

overbitt mascella prominente, denti superiori sporgenti.

overblikk veduta d'insieme (og fig.), colpo d'occhio (*over su*); (*kort fremstilling*) prospetto.

overbord, *falle (kaste) ~* cadere (gettare) in mare; *skyllet ~* portato via dalle onde; *mann ~!* uomo in mare!

overbringe portare, rimettere, apportare; **overbringelse** rimessa, apporto, presentazione f; **overbringer** latore m, portatore m.

overbrodert (-lesset) sovraccarico (pl.: -chi) d'ornamenti; fig. eccessivamente infiorato.

overbud (auksjon) offerta superiore, maggiore offerta; **overby** fare un'offerta superiore; (spill) rilanciare.

overbygd (under tak) coperto; **overbygg**, -bygning sopralzo, sopraelevazione f; sovrastruttura.

overbærende indulgente, clemente, di manica larga (*mot con*); adv. con indulgenza; **overbærenhet** indulgenza, clemenza, tolleranza.

overdekk ponte m superiore.

overdel parte f superiore, (kjole) corpino.

overdimensjonert di dimensioni eccessive; fig. gonfiato, esagerato.

overdommer presidente m, f (del tribunale, della corte); giudice m supremo; **overdomstol** corte f d'appello.

overdra (avstå) cedere, trasmettere, devolvere, passare, trasferire; (fordring) fare una cessione (di debito); (myndighet) delegare; (betto) affidare; (embete) conferire, investire di; *~ en noe (verv)* incaricare qn. di qc.; *~ en (det verv) å* affidare a qn. l'incarico di; **overdragelse** cessione f, trasferimento, passaggio; (rettighet) devoluzione f; (kirkeembete) collazione f; (myndighet) delega.

overdreven esagerato, eccessivo; (krav, pris) esor-

bitante; *av ~ iver* per eccesso di zelo; **overdrevent** adv. (også) oltre misura; **overdrive** esagerare; (gjøre større) ingigantire; **overdrivelse** esagerazione f; eccesso; (teater) caricatura; *til ~* esageratamente, all'eccesso, oltre misura.

overdrysse cospargere (*med di*); **overdyne** piumino.

overdøve (støy) coprire; *~ en* gridare più forte di qn.

overdådig sontuoso, sfarzoso, fastoso; **overdådighet** sfarzo, sontuosità, lusso; *leve i ~* vivere in pompa magna.

overeksponere sovraesporre; **overeksponering** sovraesposizione f.

overende adv. a capitombolo; (sittende) in posizione seduta; *falle ~* fare un capitombolo, andare a gambe all'aria; (ting) rovesciarsi; *kaste en ~* mandare qn. a gambe all'aria.

overens, *komme ~* accordarsi, mettersi d'accordo; *komme ~ om* accordarsi su; *komme ~ om å* convenire di; *komme ~ om at* convenire che; *stemme ~* essere d'accordo, concordare (*i su*; *i å di*); (*svare til hverandre*) corrispondere, (*være ens*) essere conforme; *stemme ~ med* andare d'accordo con, armonizzare con; (*svare, passe til*) corrispondere a, (*være ens med*) essere conforme a.

overenskomst accordo; jur., pol. transazione f, convenzione f; patto; contratto; *slutte en ~* concludere un accordo (una convenzione etc.); *etter felles ~* di comune accordo; *etter vennskapelig ~* amichevolmente; *ifølge ~ med* in seguito ad accordo con.

overensstemmelse concordanza, conformità (*i meninger d'idee*), rispondenza; *i ~ med* in conformità con; conformemente a; secondo; (*etter avtale med*) d'intesa con; *bringe i ~ med* far concordare con.

overensstemmende rispondente, conforme; *~ med* conforme a; adv. conformemente a.

overernæring supernutrizione f; **overernært** nutrito più del normale.

overfall aggressione f; attacco (pl.: -chi); mil. assalto; **overfalle** aggredire, assalire; (overraske) cogliere di sorpresa.

overfart tragitto, passaggio; mar. traversata; *under overfarten* durante il tragitto (la traversata).

overfartssted luogo di passaggio.

overflate superficie f; *på overflaten* in superficie; *jordens ~* la superficie terrestre; *på vannets ~* a fior d'acqua; **overflatefartøy** naviglio di superficie.

overflatisk superficiale; **overflatiskhet** superficialità.

overflod profusione f; (*overdådighet*) sovrabbondanza; *ha i ~* avere in abbondanza (profusione); *finnes i ~* sovrabbondare; *det finnes i ~* ce n'è in abbondanza; *leve i ~* vivere nell'abbondanza.

overflyge sorvolare; **overflyging** sorvolo.

overflytte trasferire; **overflytting** trasferimento.

overflødig (rikelig) sovrabbondante, (unødvendig) superfluo; *det overflødig* il superfluo; *ikke et ~ ord* non una parola di troppo; *~ å bemerke at* inutile dire che; *du (ditt nærvær) er ~* sei di troppo, la tua presenza è superflua; **overflødigtheshorn** corno dell'abbondanza.

overfor adv., (*like*) *~* dirimpetto, di faccia, di fronte; prep. dirimpetto a, di faccia a, di fronte a; verso; *herren (i huset) like ~* il signore dirimpetto; fam. il mio (tuo ecc.) dirimpettaio.

overformynder giudice m tutelare; **overformynderi** organo comunale sovrintendente alle tutele.

overforsikre assicurare oltre il valore.

overfuse strapazzare, bistrattare.

overfylle riempire troppo (el. oltre misura); (sted)

ingombrare, affollare; (marked) saturare; (overlesse) sovraccaricare; (med mat også) rimpinzare (med di); **overfylling** ingombro, riempimento oltre misura; sovraccarico; **overfylt** pieno zeppo; *salen var ~* la sala era gremita; *toget var ~* il treno era stipato.

overfølsom ipersensibile; **overfølsomhet** ipersensibilità.

overføre trasferire, trasportare; (beløp) versare; (i ny regning) riportare; (i annen bok) trascrivere; (meddele, forplante) trasmettere; ~ *til ens navn* trasferire a nome di qn.; ~ *til en annens konto* girare a conto terzi; ~ *tilliten til ens etterfølger* trasmettere la fiducia al successore di qn.

overføring trasferimento; riporto; trascrizione f; passaggio; trasmissione f; (beløp) bancogiro; **overført** trasferito, riportato; fig. figurato, traslato, metaforico (pl.: -ci); *i ~ betydning* in senso figurato (traslato, metaforico); figuratamente.

overgang passaggio, transito, (til annen tilstand, også) transizione f; (språklyd) commutazione f; (fjell-, elve-) valico (pl.: -chi); (barnestemme) mutamento, alterazione f; (trikk, buss) coincidenza; ~ *til fienden* passaggio al nemico; *plutselig ~* (i tale) salto di palo in frasca; ~ (til annen religion) conversione f; *det er bare en ~* (går snart over) passerà; (en venner seg til det) ci si fa l'abitudine; *som en ~* a titolo transitorio.

overgangs- transitorio, di transizione; **overgangsalder** pubertà; (klimakterium) età critica, menopausa; **overgangsbestemmelse** disposizione f transitoria; **overgangsbillett** biglietto di trasbordo; **overgangsforanstaltning** provvedimento provvisorio.

overgangsperiode periodo di transizione; **overgangssted** passaggio, valico (pl.: -chi); **overgangstid** epoca di transizione; (mellom årstider) mezza stagione.

overgartner capo giardiniere.

overgeneral generale m in capo, generalissimo.

overgi consegnare, rimettere; (la gå videre) deferire, (overdra) affidare; (overlate) lasciare; mil. cedere; ~ *til glemselen* condannare all'oblio; ~ *seg* arrendersi, capitolare; **overgivelse** consegna, cessione f; jur. deferimento; mil. resa, capitolazione f; *oppfordre til ~* intimare la resa.

overgjæret, ~ *øl* birra ad alta fermentazione; **overgjæring** alta fermentazione f.

overgrep sopraffazione f, soperchieria, prepotenza, sopruso; *begå et ~ mot en* commettere un sopruso contro qn.

overgrodd coperto di erbacce, incolto.

overgå superare, sorpassare, passare avanti a; (hende) capitare (en a qn.); *de overgikk hverandre i høflighet* gareggiavano in cortesia; ~ *seg selv* superare se stesso.

overhale riparare; **overhaling** riparazione f; raddobbo; (krengning) abbattimento; (slingring) rullio improvviso; fig. lavata di capo, strigliata; (pryl) bastonatura, sacco di botte; *gi en en ~* fare una lavata di capo a qn.; (pryle) bastonare qn.

overhengende imminente, imminente.

overherredømme supremazia, predominio, egemonia.

overhode capo (supremo).

overhodet adv. in genere, insomma, del tutto; *du burde ~ ikke ha gjort det* non avresti mai dovuto farlo; *hvis han ~ kommer* seppure venga; ~ *ikke* niente affatto, per niente, assolutamente no.

overholde mantenere, osservare, rispettare; **overholdelse** osservanza, rispetto.

overhud epitelio, epidermide f, cuticola.

overhus pol. camera alta, camera dei Pari.

overhøre (spørre) interrogare, esaminare; (ikke høre) non sentire, fare l'indiano; (høre tilfeldig) sentire per caso; *han har overhørt det* gli è sfuggito; *det har du visst overhørt* non avrai afferrato ciò che si è detto; **overhøring** interrogazione f.

overhøyhet sovranità, potestà suprema; protettorato; (pavens) primato; *stå under ens ~* essere sottomesso a qn.

overhånd, *ta ~* aumentare, prendere il sopravvento; (utøyt o.l.) pullulare; **overhåndtagende** crescente, in aumento; (som griper om seg) dilagante.

overilelse precipitazione f; (ubetenksomhet) svenatezza; **overilet** precipitoso; (ubetenksom) avventato.

overingeniør ingegnere m capo; **overinspektør** ispettore m generale.

overiset coperto di ghiaccio.

overjordisk ultraterreno, celestiale.

overkalke ricoprire di calce.

overkammerherre gran ciambellano; **overkanonér** capocannoniere.

overkant lato superiore, bordo superiore; *litt i ~* un po' al di sopra (av di); un po' troppo.

overkirurg primario (nel reparto chirurgia); **overkjeve** mascella; **overkjeveben** osso mascellare superiore; **overkjørsel** (planovergang) passaggio a livello; (ulykke) investimento.

overklasse classe f dirigente, ceto alto, gente f di alto bordo.

overklistre ricoprire di colla; incollare sopra.

overkokk capocuoco (pl.: -chi), chef m inv.

overkommando comando supremo.

overkomme (greie) potere, (ha råd til) avere i mezzi per; *det kan han ikke ~* non può; non ce la fa; (utgift) non ne ha i mezzi; **overkommelig** possibile, sostenibile; (utgift, pris) modico (pl.: -ci); *til ~ pris* a prezzo accessibile.

overkonduktør (tog) capotreno.

overkropp busto, torso; **overkurs** aggio.

overkøye cuccetta superiore.

overlag (dekke) strato, geol. også: copertura; (maling også) mano; (øverste lag) strato superiore (el. superficiale).

overlagt premeditato; adv. også: con premeditazione; *vel ~* ben considerato, ponderato; *ikke vel ~* irriflessivo; ~ *drap* omicidio premeditato.

overlaken lenzuolo di sopra.

overlast (fortred) molestia; (for stor last) sovraccarico; (skade) danno; *tilføye en ~* molestare qn., danneggiare qn.; **overlaste** sovraccaricare.

overlate dare, lasciare, cedere; (prisgi) abbandonare; ~ *en sin plass* cedere il proprio posto a qn.; ~ *en ordet* cedere la parola a qn.; ~ *en til sin skjebne* (til seg selv) abbandonare qn. al proprio destino (a se stesso); ~ *til andre å bestemme* rimettersi alle decisioni altrui; ~ *en sak til en advokat* affidare una causa a un avvocato; ~ *en å gjøre (sørge for) noe* affidare a qn. l'incarico di fare qc.; *jeg overlater ham æren for det* gliene lascio il vanto; *jeg overlater til ham å gjette* lo lascio indovinare; *jeg overlater det (avgjørelsen) til deg* lascio fare a te.

overledelse direzione f generale.

overlege (medico) primario; mil. ufficiale m medico.

overlegen superiore; (hovmodig) arrogante, altero; ~ *fiende* nemico di forze superiori; ~ *seier* vittoria strepitosa; ~ *mine* aria di superiorità; *være en ~* dare dei punti a qn., superare qn.

overlegenhet superiorità (over su) (hovmod) arroganza, alterigia.

overlegg riflessione f, considerazione f; (forutgående) premeditazione f; *med ~* deliberatamente, di proposito; **overlegge** (med andre) deliberare; (planlegge) premeditare; **overlegning** deliberazione f.
overlesse sovraccaricare; fig. også oberare, gravare (med di); *overlesset med ordrer* carico di ordini; **overlessing** sovraccarico.
overleve sopravvivere (en a qn.); *han har overlevet seg selv* è un sopravvissuto; *det overlever jeg aldri* questo mi farà morire; non potrò sopravvivere a ciò; **overlevende** sopravvissuto; (gjenlevende) superstiti.
overlevere consegnare, trasmettere; (sagn, skikk) tramandare (til ettertiden ai posteri); *det (fra fortiden) overleverte* le tradizioni; **overlevering** consegna; trasmissione f; tradizione f.
overliggedag mar. soprastallia; **overliggedagspenger** spese fpl di soprastallia; controstallie fpl.
overliggende sovrapposto; **overligger** arkit. architrave m; sport traversa.
overligningskommissjon commissione f generale per la riparazione delle imposte dirette.
overliste ingannare, truffare, abbindolare, essere più furbo di.
overlos capo pilota m; **overlydsfart** velocità supersonica; **overlydsfly** apparecchio supersonico.
overlys illuminazione f indiretta.
overlege (medico) primario; mil. ufficiale m medico.
overlær tomaia.
overlærer professore m; *fast ansatt ~* professore titolare; (folkeskole) direttore m.
overløper disertore m; pol. transfuga (pl.: -ghi), dissidente m, f.
overmakt superiorità, preponderanza, prevalenza, strapotere m; *ha overmakten* prevalere, avere la meglio; (seire) avere il sopravvento; *heseiret av overmakten* vinto dalla preponderanza del nemico; *vike for overmakten* cedere alla strapotenza.
overmann chi è superiore a; *finne sin ~* trovare chi è più abile di sé; **overmanne** sopraffare, vincere.
overmaskinist capomacchinista m, direttore m di macchina.
overmektig strapotente; *en ~ fiende* un nemico di superiorità schiacciante; **overmenneske** superuomo; **overmenneskelig** sovrumano.
overmett più che sazio, stucco (pl.: -chi); **overmette** saziare all'eccesso; kjem. soprassaturare; **overmetthet** sazietà; kjem. soprassaturazione f.
overmoden troppo maturo, mezzo; **overmodenhet** maturazione f eccessiva; **overmodig** tracotante, protervo; temerario; presuntuoso.
overmorgen, *i ~* dopodomani, domani l'altro.
overmot tracotanza, protervia; temerarietà; presunzione f.
overmunn parte f superiore della bocca.
overmål eccesso; *til ~* all'eccesso, in sovrabbondanza; per soprappiù; **overmåte** oltremodo, enormemente.
overnatte pernottare; **overnatting** pernottamento.
overnaturlig soprannaturale; *det overnaturlige* il soprannaturale.
overopphete surriscaldare; **overoppheting** surriscaldamento; **overopphisset** sovraccitato.
overoppsikt, **-oppsyn** soprintendenza, ispezione f (controllo) generale; *ha (føre) ~ med* soprintendere a; **overoppsynsmann** soprintendente m, f, ispettore m generale.
overordentlig straordinario, stra-; (fremragende) eminente; adv. også oltremodo; *~ godt* superbamente; *~ stor* stragrande.

overordnet superiore; *hans overordnede* il suo superiore.
overpris sopraprezzo; prezzo maggiorato; (utilbørlig) prezzo esorbitante; **overproduksjon** sovrapproduzione f.
overrabbiner gran rabbino.
overraske sorprendere; cogliere di sorpresa; **overraskelse** sorpresa; **overraskelsesmoment** effetto di sorpresa; **overraskende** sorprendente; **overrasket** sorpreso (*over di, over at* che + konj.).
overreise tragitto, percorso, traversata.
overrekke porgere, consegnare, presentare; *~ en en orden* insignire qn. di un'onorificenza; **overrekkel-se** consegna, presentazione f.
overrenne rovesciare; *~ med besøk* subissare di visite; *bli overrent av tiggere* essere assediato dai mendicanti.
overrett corte f d'appello; tribunale m di secondo grado.
overrisle irrigare; **overrisling** irrigazione f.
overrumple cogliere di sorpresa, prendere alla sprovvista, (komme bak på) cogliere a tradimento; (festning) attaccare di sorpresa; **overrumpling** sorpresa, (angrep) attacco improvviso.
oversanselig soprannaturale; filos. trascendente, metafisico (pl.: -ci); *læren om det oversanselige* la metafisica; **oversanselighet** trascendenza.
overse (ikke se) non vedere, non fare caso a; (se gjennom fingrene med) chiudere un occhio su; (ringeakte) trascurare, spregiare; *~ en* fare finta di non vedere qn.; *~ et viktig punkt* trascurare un punto importante; *la oss ikke ~* non perdiamo di vista.
oversende mandare, inviare; se: sende.
oversetig (-sætig) bot. supero.
oversette tradurre (*fra italiensk til norsk* dall'italiano in norvegese); **oversettelig** traducibile; *ikke ~* intraducibile; **oversettelse** traduzione f, versione f; *oversettelsens riktighet bekrefte*s per traduzione conforme attestata; **oversetter** traduttore m, traduttrice f; *edsvoren ~* traduttore giurato.
overside sopra m inv., parte f superiore.
oversikt vista, visione f, prospettiva; (fremstilling) prospetto, (sammenfatning) sommario, compendio; *man har ennå ingen ~ over* non si ha ancora una visione completa di; **oversiktlig** chiaro; panoramico (pl.: -ci); **oversiktskart** carta schematica; **oversiktstabell** tavola sinottica.
oversjøisk oltremarino, d'oltremare, transoceanico.
overskjæring taglio, troncamento, recisione f; (jernbane) passaggio a livello.
overskjønn superperizia; nuova stima.
overskrevs a cavalcioni.
overskride oltrepassare, superare; (bevilgning) eccedere, (befaling, lov) trasgredire (a); (overstige) sormontare; **overskridelse** superamento; eccedenza; trasgressione f.
overskrift titolo; intestazione f; *en artikkel med overskriften* ... un articolo del titolo ...
overskudd eccedenza, soprappiù m inv.; merk. avanzo, utile m; **overskuddsmenneske** persona di straordinaria energia (di risorse eccezionali).
overskuelig chiaro; *i ~ fremtid* in un prossimo futuro (el. avvenire).
overskyet nuvoloso, coperto; *~ vær* nuvolo.
overskygge mettere in ombra, adombrare.
overskytende eccedente, d'avanzo; se: **overskudd**.
overslag preventivo, calcolo presuntivo; *gjøre et ~* fare un preventivo (*over di*).
overspenning elektr. survoltaggio; elevamento di tensione; **overspent** (overdreven) esagerato; (uri-

melig) stravagante; (fantastisk) romanzesco (pl.: -chi); (person) esaltato; ~ *menneke* esaltato; **overspenthet** esaltazione f.
oversprøyte spruzzare, schizzare, bagnare (*med di*); (søle til) imbrattare; ~ *med søle* inzaccherare.
overspunnet ricoperto di filo (*med silke* di seta).
overstadig ubriaco (pl.: -chi); *i* ~ *godt humør* di umore esuberante, smodatamente allegro; ~ *beruset* ubriaco fradicio.
overstemme 1. v., *bli overstemt* (person) essere messo in minoranza; (forslag) essere respinto dalla maggioranza; **overstemme** 2. s. (voce f di) soprano (el. di tenore).
overstemplet sovrastampato; **overstempling** sovra-stampa.
overstenke aspergere (*med di*); *overstenket med blod* schizzato di sangue.
overstige sormontare; sorpassare, (krefter) superare.
overstikk (bridge) presa in più.
overstreke tirare una riga su, depennare, cancellare; **overstreking** cancellatura (con un tratto di penna).
overstryke (besmøre) spalmare (*med di*); (stryke ut) cancellare; ~ (*med maling*) dare una mano di pittura a, spennellare; **overstryking** spennellata, spalmatura; cancellatura.
overstrødd, ~ *med blomster* cosperso di fiori.
overstrømmende traboccante, esuberante; *takke i ~ vendinger* ringraziare con effusione.
overstråle eclissare.
over styr, *gå ~* andare a monte, fallire; *sette ~* sperperare, scialacquare.
overstyre direzione f generale; **overstyrt** sovrasterzante; **overstyring** sovrasterzata.
overstått compiuto, finito; *det verste er ~* il peggio è passato.
oversvømme (også fig.) allagare, inondare (*med di*); **oversvømmelse** allagamento, inondazione f; alluvione f.
oversøster capoinfirmiera.
oversådd disseminato, cosperso, tempestato (*med di*); ~ *med stjerner* trapunto di stelle.
overta prendere possesso di, entrare in possesso di; (arv) accettare; jur. adire; (rettighet) acquisire; (kommando, ansvar, embete) assumere; ~ *utførelsen av* assumersi l'incarico di; ~ *en sak* incaricarsi di un affare; ~ *en forretning etter en* rilevare una ditta (un negozio) da qn.; ~ *en gjeld* addossarsi un debito; ~ *regjeringen* prendere le redini del governo; **overtagelse** presa di possesso, accettazione f, assunzione f, rilevazione f.
overtak fig. prevalenza, sopravvento, (fordel) vantaggio; *få overtaket* prendere il sopravvento, prevalere; prendere il vantaggio (*over su*); *få overtaket på ny* riprendere il sopravvento.
overtakst stima al di sopra del valore.
overtale persuadere, convincere (*en til å qn. a*); **overtalelse** persuasione f; **overtalelsesevne** capacità di persuasione; **overtalelseskunst** arte f del persuadere.
overtall soprannumero; *være i ~* essere in soprannumero; **overtallig** soprannumerario, in soprannumero.
overtann dente m superiore.
overtegne coprire; *lånet er overtegnet* il prestito è coperto; *lista er overtegnet* la lista è più che completa.
overtid ore fpl supplementari, lavoro straordinario; *arbeide ~* fare dello straordinario.

overtilsyn controllo generale, soprintendenza; **overtime** ora supplementare; **overtone** mus. suono armonico.
overtre trasgredire, violare, infrangere; ~ *politivedtektene* contravvenire alle regole della polizia; **overtredelse** violazione f, infrazione f; ~ *av straffeloven* illecito penale.
overtreffe superare, sorpassare.
overtrekk coperta; (var) federa; (møbel-) fodera.
overtrekke, ~ *sin konto* emettere un assegno a vuoto.
overtrett sfinito, sposato, esausto.
overtro superstizione f; **overtroisk** superstizioso.
overtrukket, ~ *konto* conto scoperto (el. privo di disponibili).
over tvert in tronco; *bryte ~ med noen* troncare i rapporti con qn.
overtydde convincere (*om di*; *om at che*).
overvann mar. colpo di mare; *få ~* (over dekk) imbarcare; (på is) acqua sulla superficie (di un lago ghiacciato); (damanlegg) eccedenza d'acqua; **overvanns-** mar. di superficie.
overveie considerare, soppesare, riflettere su, ponderare; *alt vel overveid* tutto ben considerato, avendo ben riflettuto; **overveielse** considerazione f, riflessione f; *etter moden ~* dopo matura riflessione; *ta under ~* soppesare, esaminare, prendere in considerazione; *ta under fornyet ~* riconsiderare; *være under ~* essere allo studio.
overveiende prevalente, preponderante, predominante; adv. (især) soprattutto; *det ~ antall* la grande maggioranza.
overvekt soprapeso, (reisegods) eccedenza di peso, (last) sovraccarico; fig. prevalenza; (herskende stilling) predominanza; *ha to kilos ~* (fly) avere due chili di bagaglio in eccedenza; *med ti stemmers ~* con dieci voti di maggioranza.
overvelde soppraffare (*med di*); **overveldende** schiacciante; irresistibile; ~ *majoritet* maggioranza schiacciante.
overvettes eccessivo, enorme, estremo.
overvinne vincere, superare, (hindring, også) sormontare; ~ *seg selv* vincersi, dominarsi; **overvinnelig** (hindring) superabile; **overvinnelse** (selv-) sforzo, dominio di sé; *det skal meg en ~ til* occorre farsi grande forza.
overvintre intr. svernare; tr. (dyr) stabulare durante l'inverno; (bier) invernare; (vekster) conservare durante l'inverno; **overvintring** svernamento; invernamento; stabulazione f; conservazione f.
overvurdere sopravvalutare; **overvurdering** sopravvalutazione f, stima esagerata; ~ *av seg selv* presunzione f.
overvær, *i ~* *av* in presenza di, davanti a; *i hans ~* in sua presenza, davanti a lui; **overvære** essere presente a, presenziare a, assistere a.
overvåke sorvegliare, vigilare, controllare.
overømfintlig ipersensibile, ultrasensibile.
overøse inondare, bagnare; fig. colmare (*med di*), coprire.
overåring chi ha passato i limiti d'età.
ovn (baker-) forno; (fabrikk-) fornace f; (kakkel-) stufa; (smelte-) fucina; (peis) focolare m; **ovnsdør** sportello del forno (della stufa); **ovnskrok** angolo del focolare; **ovnsplate** piastra di stufa (di forno); **ovnsrør** tubo di stufa; **ovnsskjerm** parafuoco; **ovnssverte** lucido al nerofumo (per stufe); **ovnsvarme** calore m di stufa.

P

P, p P, p m, f (uttal: pi).

padde rospo; **padder** zool. batraci mpl; **paddehatt** agarico (pl.: -ci); *skytte opp som paddehatter* nascer (crescere) come funghi.

padle remare (con la pagaia); **padleåre** pagaia.

paff sbalordito; *bli ~* rimanere di stucco.

pagai pagaia.

pagina pagina; **paginere** impaginare; **paginering** impaginazione f; paginatura.

pagode pagoda.

pair pari m inv.; **pairskammer** camera dei pari; **pairsverdighet** dignità di pari.

pakk canaglia, gentaglia, marmaglia.

pakke 1. v. impaccare, impacchettare, (store ting) imballare; ~ *i en bylt* fare un fagotto di; ~ *i kasse* incassare; ~ *i sekk* insaccare; ~ *i tønner* imbarilare; ~ *i eske* incartonnare; ~ (bagasje) fare i bagagli; ~ (i) *kofferten* fare la valigia; ~ *full* riempire; ~ *seg avgårde* levare le tende, sloggiare; ~ *ned* imballare; ~ *om* cambiare l'imballaggio (l'involucro) di, (koffert) rifare; ~ *papir om* involgere nella carta; ~ *opp* aprire; ~ *sammen* fare un pacco di; fig. (forsvinne) far fagotto; ~ *ut* sballare, (pakke) scartare, (kasse) vuotare, (bagasje) disfare.

pakke 2. s. pacco (pl.: -chi), (liten) pacchetto; (stor varepakke) balla, collo; *ta opp en ~* aprire (disfare) un pacco; **pakkenelliker** carabattole fpl; *ta sine pakkenelliker med seg* prender su baracca e burattini.

pakkeombringing consegna di pacchi a domicilio; **pakkepost** pacco postale; spedizione f di pacchi postali; **pakker** (person) imballatore m, impaccatore m; **pakkesel** somaro, bestia da soma.

pakkfull zeppo, (av folk også) stipato; **pakkgoods** pacchi mpl, colli mpl; **pakkhus** magazzino, deposito di merci; *legge på ~* mettere a magazzino; **pakkhusavgift** diritti mpl di magazzinaggio; **pakkhusforvalter** magazziniere m; **pakkhusleie** affitto di magazzino, spese fpl di magazzinaggio.

pakkis pack m inv.; **pakk-kasse** cassa d'imballaggio; **pakk-kurv** cesta; **pakklerret** iuta (el. tela) da imballaggio; **pakkmeister** imballatore m capo, guardamerci m inv.; **pakking** se: pakning; **pakksal** basto.

pakning impaccaggio, confezione f di pacchi; (innpakning) imballaggio, confezione f; tekn. guarnizione f; **pakkepapir** carta da pacchi.

pakt patto; (forbund) alleanza; *inngå (slutte) en ~* fare (stabilire) un patto, contrarre un'alleanza; *stå i ~ med* aver fatto un patto con; *være i ~ med tiden* essere all'altezza dei tempi.

palankin palanchino.

palass palazzo; **palassrevolusjon** rivoluzione f di palazzo.

palatal palatale; **palatallyd** palatale f.

palé palazzo, (slott) castello; **palett** tavolozza.

palisade palizzata, steccato; **palisadeverk** palizzata; **palisander** palissandro; **paljett** lustrino.

pall (forhøyning) predella, pedana, podio.

palme bot. palma; *stå med palmer i hendene* riportare la palma; **palmeblad** (foglia di) palma; (ornament) palmetta, (akadem. ærestegn) palme accademiche; **palmehave** giardino d'inverno; serra per palme.

palmeolje olio di palma; **palmeskog** palmeto; **palme-søndag** Domenica delle Palme; **palmetre** palma; **palmevin** vino di palma.

pamfilius, *en lykkens ~* beniamino della fortuna; *være en lykkens ~* essere nato con la camicia.

pamflett libello; **pamflettskriver** libellista m, f.

pampusse (tøffel) babbuccia.

panegyriker panegirista m, f; **panegyrikk** panegirico; **panegyrisk** panegirico (pl.: -ci), eccessivamente laudativo.

panel rivestimento in legno, perlinato; tekn. quadro di comando; pannello; (diskusjonsgruppe) tavola rotonda; **panele** rivestire in legno.

panfløyte flauto di Pan, siringa.

pangerman pangermanista m, f; **pangermansk** pangermanistico (pl.: -ci).

panikk panico; *fremkalle ~* provocare il panico; *det oppstod ~* ci fu panico; *bli grepet av ~* essere preso dal panico; **panikkstemning** panico.

panne (hode) fronte f; (steike-) padella; (tak-) tegola; *med løftet ~* a fronte alta; *renne pannen imot* dar di testa contro.

panneben osso frontale; **pannebånd** benda; **pannehule** seno frontale; **pannehulebetennelse** sinusite f; **pannehår** frangia, frangetta; (hest) crine m della fronte, ciuffo.

pannekake frittatina, crêpe m inv.; **pannelokk**, -lugg ciuffo sulla fronte; **pannere(i)m** (hest) frontale m.

panoptikon museo delle cere; **panoptisk** panottico.

panorama panorama m, vista panoramica.

panser corazza; zool. også carapace m; **pansermar.** corazzato; **panserbatteri** batteria blindata;

panserbil autoblinda; **panserdivisjon** divisione f corazzata; **panserflåte** flotta corazzata; **panserkledd** corazzato; **panserkledning** mar. corazzatura; **panserplate** piastra di corazza; **panserskip** corazzata;

pansertårn torretta corazzata; **panservogn** carro blindato, autoblindo; **panservåpen** arma anticarro.

pansre corazzare, blindare; **pansret** corazzato, blindato; **pansring** corazzatura, blindaggio.

pant pegno, cauzione f; (under-) ipoteca; (hånd-) caparra; *gi (sette) ~* dare un pegno; *ta ~* pignorare; *gi (sette) i ~* impegnare; *ta i* prendere in pegno.

pante pignorare (*noe* qc.; *en i* beni di qn.); abs. effettuare un pignoramento; **panteattest** polizza di pegno; certificato d'iscrizione ipotecaria; **pantebok** registro delle ipoteche; **pantebrev** nota di pegno, cedola ipotecaria; **pantedebitor** debitore m ipotecario; **pantefordring** credito ipotecario; **pantegjeld** debito ipotecario; **pantegods** oggetto impegnato; proprietà ipotecata; **panteheftelse** ipoteca.

panteisme panteismo; **panteist** panteista m, f; **panteistisk** panteistico (pl.: -ci).

pantelek gioco dei pegni; *leke ~* giocare ai pegni.

pantelån prestito su pegno; prestito ipotecario; **pantelåner** chi concede prestiti su pegno; monte m di pietà; **pantelånerforretning**, -kontor monte m di pietà.

panter zool. pantera; (pantemann) ufficiale m giudiziario (che effettua un pignoramento); **panterett** diritto di pignoramento; **pantesikkerhet** garanzia ipotecaria; **panthaver** creditore m garantito con pegno; creditore m ipotecario; **panting** pignora-

mento; **pantobligasjon** obbligazione f ipotecaria.
pantomime pantomima; **pantomimiker** pantomimo;
pantomimisk pantomimico (pl.: -ci).
pantry (penter) mar. servizio, dispensa.
pantsette impegnare, dare in pegno; **pantsetter** chi prende in prestito su pegno; **pantsetting** l'impegnare, il dare qc. in pegno.
papegøye pappagallo; *skyte papegøyen* fig. vincere un terno al lotto; **papegøyeaktig** pappagallesco.
papiljott bigodino, diavoletto; *ha papiljotter i håret* avere i bigodini; *sette papiljotter* mettere i bigodini.
papir carta; *avskjedige på grått* ~ licenziare in tronco; se *ellers*: avisepapir, trykkipapir etc.; **papirer** carte fpl, documenti mpl; (verdi-) valori mpl; titoli mpl; *papirene går opp (ned)* i titoli salgono (scendono); *beskrevne (gamle, unyttige)* ~ scartoffie fpl.
papiravfall carta straccia, carta da macero, cartaccia; **papirbransje** fabbricazione f (el. commercio) di carta; **papirdrake** cervo volante; **papirfabrikant** cartaio; **papirfabrikk** cartiera; **papirhandel** commercio della carta; cartoleria; **papirhandler** cartaio; cartolaio; **papirindustri** industria cartaria; **papirinnsamling** raccolta di carta da macero; **papirkniv** tagliacarte m inv.
papirkroller bigodino; **papirkurv** cestino; *kaste i papirkurven* cestinare; *gå i papirkurven* finire nel cestino; **papirlykt** lampioncino di carta, lanterna veneziana; **papirmangel** penuria (mancanza) di carta; **papirmasse** pasta da carta; **papirmølle** fig. montagne fpl di scartoffie; lungaggini fpl burocratiche, ingranaggi mpl della burocrazia.
papirpenger biglietti mpl di banca, cartamoneta; **papirpose** sacchetto di carta; **papirpresse** fermacarte m inv.; **papirsaks** forbici fpl da carta; **papirserviett** tovagliolino di carta; **papirsorter** qualità fpl di carta; **papirstrimmel** striscioline di carta; **papirvarer** articoli mpl di cartoleria.
papisme papismo; **papist** papista m, f; **papistisk** papistico (pl.: -ci).
papp cartone m; ~ *og kartong* cartoni mpl; *tynn* ~ cartoncino; *tett i pappen* duro di testa.
pappa papà, babbo; **pappagutt** figlio di papà.
papparbeid cartonaggio; **pappbind** rilegatura di cartone; *binde inn i* ~ cartonare; **pappenheimere**, *kjenne sine* ~ conoscere i propri polli; **pappeske** scatola di cartone; cartone m; **pappskalle** testa di legno.
par paio; (personer, dyr i spann) coppia; (noen få) un paio; *et ~ tre stykker* due o tre; *et ~ hansker* un paio di guanti; *et ~ venner* una coppia di amici; *de er et vakkert ~* sono una bella coppia; *om et ~ dager* tra un paio di giorni.
parabel parabola; **parabolisk** parabolico (pl.: -ci).
parade parata; mil. også rivista; *ligge på ~ (seng)* essere sul letto di parata (el. sul catafalco); **paradeplass** piazza d'armi; **paradere** sfilare in parata; **paradeseng** letto di parata, catafalco (pl.: -chi); **paradeuniform** uniforme f di gala.
paradis paradiso; *i ~* in paradiso; *hoppe ~* giocare a campana (el. alla settimana); **paradisfugl** uccello del paradiso, paradisea; **paradisisk** paradisiaco (pl.: -ci); **paradisspill** campana, settimana.
paradoks paradosso; **paradoksal** paradossale.
parafer paraferare, siglare; **parafering** siglatura.
parafin paraffina; (lampeolje) petrolio, cherosene m; **parafinolje** olio di paraffina; **parafinovn** stufa a cherosene (petrolio).
paragon blocchetto (per copie); **paragraf** paragrafo, comma m, (lov-) articolo; **paragraftegn** paragrafo.
parallell s., adj. parallelo (*med a*), (linje) parallela;

trekke en ~ tracciare una parallela; *dra en ~* fig. fare (istituire) una parallelo.
parallellisere fare un parallelo tra, comparare; **parallellklasse** classe f (sezione f) collaterale; **parallellogram** parallelogramma m.
paranøtt noce f del Parà (el. del Brasile).
paraply parapigioggia m inv., paracqua m inv., ombrello; *slå paraplyen opp (ned)* aprire (chiudere) l'ombrello; **paraplymaker** ombrellaio; **paraplyspile** stecca; **paraplystativ** portaombrelli m inv.; **paraplytrekk** fodera dell'ombrello.
parasitt parassita m; **parasitt-** parassita; **parasittisk** parassita m, f, parassitico (pl.: -ci).
parasoll parasole m inv.
parat pronto, preparato (*til a*).
pardong grazia, quartiere m; *be om (gi) ~* chiedere (dare) quartiere; *ingen ~* nessun perdono.
pare accoppiare; se: parre.
parentes parentesi f; *i ~ bemerket* sia detto tra parentesi; *sette i ~* mettere tra parentesi; **parentes-tegn** parentesi f.
parere parare, scansare; ~ *ordre* ubbidire agli ordini; **parerplate** coccia.
parfyme profumo; **parfymere** profumare; **parfymefabrikant** profumiere m; **parfymefabrikasjon** fabbricazione f di profumi, profumeria; **parfymeflaske** boccetta di profumo; **parfymehandler** profumiere m; **parfymeri** profumeria; (parfymeverer) profumerie fpl.
pari pari; *stå i ~* essere alla pari; *under ~* sotto la pari; **parikurs** cambio alla pari.
pariser(inne) parigino (a); **pariserloff** filocino di pane, sfilatino; **parisermodell** modello di Parigi; **parisisk** parigino.
park parco (pl.: -chi) (også mil.); **parkanlegg** parco.
parkere parcheggiare, posteggiare; **parkering** parcheggio; **parkeringsavgift** tassa di posteggio; **parkeringsforbud** divieto di sosta, sosta vietata; **parkeringsplass** parcheggio; (mot betaling) posteggio, autoparco.
parkett platea; **parkett(gulv)** parquet m inv., pavimento a listelli di legno; **parkettlegging** parchettatura; **parkettstav** listello di parquet.
parktante maestra giardiniera, sorvegliante f di giardino d'infanzia.
parlament parlamento; **parlamentariker** parlamentare m, f, onorevole m, f; **parlamentarisk** parlamentare; **parlamentarisme** parlamentarismo; **parlamentere** parlamentare, trattare; **parlamentering** trattative fpl, negoziati mpl; **parlaments-** parlamentare, del parlamento; **parlamentsbygning** palazzo del Parlamento; **parlamentsdebatt** dibattito parlamentare; **parlamentsmedlem** membro del Parlamento, parlamentare m, f; **parlamentsmøte** seduta (comune) del Parlamento; **parlamentssamling** sessione f del Parlamento; **parlamentsvalg** elezioni fpl politiche; elezione f al Parlamento; **parlamentær** parlamentare; **parlamentærflagg** bandiera parlamentare.
parlør manuale m di conversazione.
parmesanost parmigiano-reggiano, grana m inv., parmigiano.
parodi parodia; **parodi** parodiare; **parodisk** parodico (pl.: -ci); **paroksysme** parossismo.
parole parola d'ordine.
parre accoppiare; (stille sammen) appaiare; **parres** accoppiarsi, (med hundyr) montare; **parret** accoppiato (*med a*, con), appaiato; **parring** accoppiamento, appaiamento; **parringstid** tempo dell'accoppiamento, periodo della fregola.
parsell parcella, fazzoletto (di terra); **parsellere** par-

cellare; lottizzare; **parsellering** parcellazione f; lottizzazione f.

part jur. parte f; se *ellers*: *del*; *høre begge parter* sentire tutt'e due le campane; *de stridende parter* le parti avverse, le parti in causa; *underrette partene* informare gli interessati.

partere tagliare a pezzi, squartare; **partering** spezzettamento, squartamento.

parthaver compartecipante m, f, chi possiede una quota; (forretning) consocio, (aksjeselskap) azionista m, f.

parti 1. (pol., ektefelle, avgjørelse) partito; pol. neds. fazione f; *han (hun) er et godt ~* è un ottimo partito; *gjøre et godt (rikt) ~* fare un buon matrimonio; *ta ~ for* prendere le parti di; *ta ~ mot* schierarsi contro; *dele seg i to partier* dividersi in due gruppi; *sno seg mellom partiene* barcamenarsi tra i diversi gruppi; *gå over til ens parti* passare dalla parte di qn.; *stå (være) på ens ~* essere dalla parte di qn.; tenere per qn.; *tilhøre samme politiske ~* appartenere allo (essere dello) stesso partito politico.

parti 2. (spill) partita (*sjakk* a scacchi); *et vakkert ~* (natur, maleri) un bel particolare.

parti 3. (varer) partita, lotto; *første del av partiet* il primo lotto della partita; *selge i store partier* vendere all'ingrosso; *i flere partier* in diverse partite.

parti- partitico (pl.; -ci), di partito, del partito.

partialobligasjon obbligazione f parziale.

partibundet legato al partito; **partidannelse** fondazione f di un partito; **partidiktatur** dittatura di partito; **partidisciplin** disciplina di partito.

partiell parziale.

partifarge colore m politico; **partifelle** compagno di partito; **partiforhold** situazione f (posizione f) dei partiti; **partiformål** scopo perseguito da un partito; neds. proposito fazioso; **partifører** (-formann) capo di un partito, presidente m di un partito, leader m inv.; **partigjenger** partigiano, seguace m, f di un partito; **partigruppe** gruppo politico.

partihat animosità tra partiti; odio contro un partito (i partiti); **partihensyn**, *av ~* per riguardo al partito; **partikamp** lotta tra partiti.

partikkel particella.

partiledelse direzione f di un partito; **partiløs** indipendente, neutrale, al di fuori di ogni partito; **partimann** partigiano, uomo di partito; **partimanøvre** manovre fpl (maneggi mpl) di partito; **partimedlem** membro di partito.

partipolitikk politica di partito.

partiprogram programma m di un partito.

partisipp participio; **partisipp-** participiale.

partisk parziale, settario, fazioso; **partiskhet** parzialità, faziosità.

partisplittelse scissione f di un partito, secessione f; **partispermål** questione f (el. affare m) di partito; **partistrid** controversia di partito; **partitaing** presa di partito.

partitur partitura, spartito; *sette i ~* spartire.

partivesen neds. roba di partito, imbrogli di partito; **partivis** merk. a lotti, a partite; **partiånd** spirito di partito.

partner compagno, partner m, f inv.; merk. socio.

partout (absolutt) assolutamente, ad ogni costo; **partoutkort** tessera permanente, lasciapassare m inv.

partsinnlegg jur. arringa.

parveny nuovo ricco, parvenu m inv.; neds. villano rifatto.

parvis a coppie, a paia, a due a due.

parykk parrucca; F (hår) zazzera; *gå med ~* portare la parrucca; **parykkmaker** parrucchiere m.

pasient paziente m, f, malato; (*privatleges*) cliente m, f.

pasifisere pacificare; **pasifisme** pacifismo; **pasifist** pacifista m, f.

pasja pascià m inv.; **pasje** paggio; (kjoleholder) cintura reggionna; **pasjehår** capelli mpl alla paggio.

pasjon passione f; **pasjonert** appassionato; ~ *musikkelsker* appassionato di musica, melomane m, f; ~ *røyker* fumatore m accanito (el. irriducibile).

pasjons- rel. (oftest) della Passione; **pasjonsblomst** passiflora, fiore m della Passione.

pasning (prøving) prova; sport passaggio.

pass 1. (tilsyn) guardia, sorveglianza, cura.

pass 2. (fjell-) passo, valico (pl.; -chi); (smalt) gola, stretta.

pass 3. (legitimasjon) passaporto; *påtegne et ~* vistare (el. vidimare) un passaporto; *utstede et ~* rilasciare un passaporto; *Deres ~ er i orden* il suo passaporto è in regola.

pass 4. (spill), *si (melde) ~* passare.

passasje passaggio; **passasjer** passeggero, viaggiatore m; **passasjerbåt** nave f passeggeri; (oversjøisk) transatlantico; **passasjerfart** servizio passeggeri; **passasjerflyging** aviazione f civile; **passasjergods** bagaglio dei passeggeri; **passasjerliste** mar. lista dei passeggeri; **passasjerskip** se: passasjerbåt; **passasjertrafikk** traffico dei passeggeri; **passasjervogn** carrozza viaggiatori.

passat aliseo.

passe 1. v. (sørge for) aver cura di; (syk) curare; (dyr, hage) accudire a; (tjeneste) occuparsi di, dedicarsi a, attendere a; (ild) mantenere, badare a; (anstå) convenire (*en* a qn.); (klær) andare bene, (sko også) calzare bene; *ikke ~* (forsømme) trascurare; ~ *tiden* badare all'ora; ~ *seg selv* badare ai fatti propri; *la en ~ seg selv* lasciar perdere qn.; ~ *barna* badare ai bambini; *det passer ham* (er beleilig) gli va bene; *han (det) ville ~ meget bedre* lui (ciò) sarebbe molto più adatto; *det passer utmerket* va benissimo; *etter som det passer* all'occorrenza, nel caso; *etter som det passer* Dem con Suo comodo, come (quando) Le sarà comodo; ~ *seg* convenirsi, essere appropriato; *det passer seg ikke (å reise)* non sta bene (partire); *det passer seg ikke at* non è decoroso che, è inammissibile che (+ konj.); ~ (*seg*) *for* (høve) convenirsi a; *det passer seg ikke for ham* non gli si addice; *det passer seg ikke for hans alder* non sta bene alla sua età, non si addice a uno della sua età.

passe 2., v. + adv., prep.; ~ (*inn*) i entrare in, adattarsi a; ~ (*stemme*) *med* andare d'accordo con; (farger, klær) intonarsi con; ~ *godt (sammen)* *med* stare bene con; ~ (*kunne brukes*) *på* essere applicabile a, (stemme *med*) armonizzare con; ~ *noe inn* adattare qc. (i a); ~ *en opp* fare la posta a qn.; ~ *på* (vokte) badare a, sorvegliare; (våke over) vegliare su; (speide etter) stare attento a; (være oppmerksom) fare attenzione; *pass på!* attenzione!; *pass på lommeboka di!* sta attento al portafoglio!; *pass på at du ikke faller* attento a non cadere; ~ *på seg selv* prendere cura di sé; ~ (*godt*) *sammen* (par) essere fatti l'un per l'altro; ~ *til* essere adatto a; (tilsvare) corrispondere a; *det passer til omstendighetene* è adatto alle circostanze; *han passer ikke til kjøpmann* non è fatto per fare il commerciante.

passe 3. v. (kortspill) passare.

passe 4. adv. giusto; convenientemente, decorosamente.

passelig adatto, appropriato; giusto; che va bene.
passende conveniente, decoroso, giusto; (for høvet) adatto, appropriato, adeguato.
passer compasso; **passerben** branca (el. asta) del compasso.
passere tr. v. passare, oltrepassare, passare vicino a; intr. v. (gå videre) passare oltre; (gå an) passare, essere passabile; (hende) capitare, accadere.
passerseddel permesso; (bil også) trittico (pl.: -ci); lasciapassare m inv., salvacondotto.
passform forma.
passfrihet dispensa dall'obbligo di presentare il passaporto; **passfotografi** fotografia del passaporto; foto f formato tessera.
passgang ambio; ambiatura; *gå (i) ~* andare d'ambio, ambiare; **passgjenger** animale ambiatore.
passiar chiacchiera; (tøv) storie fpl; *slå av en ~* fare due chiacchiere.
passing (røkt) cura.
passiv adj. passivo; s. passivo; ~ *deltaker* merk. socio accomandante; *passivt medlem* membro (socio) non militante; *i ~* al passivo.
passiva passivo; passività; **passivitet** passività.
passkontor ufficio passaporti; **passkontroll** controllo passaporti; **passord** parola d'ordine; **passtvang** obbligo del passaporto.
passus passo, passaggio; clausola; *paragraf tre, første ~* terzo paragrafo, primo capoverso.
passvisum visto sul passaporto.
pasta pasta.
pastell pastello; **pastellfarge** tinta pastello; **pastellmaler** pastellista m, f; **pastellmaleri** (dipinto a) pastello.
pastill pastiglia, pasticca.
pastinakk pastinaca.
pastor pastore m, sacerdote m; *herr ~* reverendo; **pastoral-** pastorale; **pastorale** pastorale f; **pastoralsk** pastorale.
patent (oppfinnelse) brevetto; (offisers-) brevetto d'ufficiale; *ta ~ på* brevettare; **patent-** (patentert) brevettato; **patentanmeldelse** presentazione f di domanda di brevetto; **patentavgift** diritto di brevetto; **patentbeskrivelse** descrizione f di oggetto brevettato; **patentbeskyttelse** protezione f dell'opera dell'ingegno; **patentbeskyttet** protetto da (un) brevetto; **patentere** brevettare.
patenthaver detentore m di un brevetto; **patentinn-grep** contraffazione f (el. fabbricazione f abusiva) di un oggetto brevettato; **patentkontor** ufficio (centrale dei) brevetti; **patentlov** legislazione f relativa ai brevetti; **patentlås** serratura di sicurezza (el. a combinazione); **patentrettighet** licenza di sfruttamento di brevetto; proprietà industriale.
pater (reverendo) padre m; *herr ~* padre; **paternitet** paternità; **paternitetssak** causa per il riconoscimento della paternità; **paternoster** paternostro; **paternosterverk** (elevatore m a) noria.
patetisk patetico (pl.: -ci).
patina patina; **patinere** patinare.
patolog patologo (pl.: -gi); **patologi** patologia; **patologisk** patologico (pl.: -ci).
pato pathos m; intensa commozione f.
patriark patriarca m; **patriarkalsk** patriarcale; **patriarkat** patriarcato.
patriot patriot(t)a m, f; **patriotisk** patriottico (pl.: -ci); **patriotisme** patriottismo.
patrisier patrizio; **patrisisk** patrizio.
patron (beskytter) patrono; (gevær-) cartuccia.
patronbelte cartucciera; **patronhylse** bossolo; **patrontaske** giberna.

patrulje pattuglia; **patruljere** pattugliare; **patrulje-ring** pattugliamento, ronda.
patte 1. s. (bryst) mammella, poppa; (brystvorte) capezzolo; (jur) tetta; *gi ~* allattare; **patte** 2. v. poppare; ~ *på* succhiare; **pattebarn** lattante m, f (og fig.); **pattedyr** mammifero; **pattegris** porcellino da latte, (rett) porchetta.
pauke timpano; *slå på ~* battere (suonare) il timpano; **paukeslager** mus. timpanista m, f.
paulun padiglione m; rel. tabernacolo; (spøk) alloggio, abitazione f.
pause pausa, intervallo; sosta; fig. tregua; *hel ~* mus. (pausa di) semibreve f, *1/2 ~* (pausa di) minima; *1/4 ~* (pausa di) semiminima; *1/8 ~* (pausa di) croma; *1/16 ~* (pausa di) semicroma; *1/32 ~* (pausa di) biscroma; *1/64 ~* (pausa di) semibiscroma.
pausere fare una pausa; mus. far pausa, pausare.
pausesignal segnale m radio; **pausetegn** mus. (segno di) pausa.
pave papa m, (sommo) pontefice m; *strides om paves skjegg* disputare della lana caprina; **pave-** papale; se ellers: **pavelig**; **pavebrev** breve m, (sirkulære) enciclica; **pavebulle** bolla papale; **pavedømme** papato, pontificato; **pavefiende** nemico del papa.
pavehoff corte f pontificia; **pavekrone** tiara; **pavelig** papale, pontificio, pontificale, del papa; apostolico (pl.: -ci); **paveligsinnet** papistico (pl.: -ci), sostenitore m del papato; **pavelov** legge f pontificia; **pavemakt** potere m del papato; potenza del papa; **pavestat** Stato Pontificio, Stato del Vaticano; **pavestol** Santa Sede, seggio papale; **pavevalg** elezione del papa; **paveverdighet** papato, pontificato; dignità papale.
pedagog pedagogo m, f; (lærer, huslærer) pedagogo (pl.: -ghi); **pedagogikk** pedagogia; **pedagogisk** pedagogico (pl.: -ci).
pedal pedale m (mus., sport); (fly) pedaliera.
pedant pedante m, f; **pedanteri** pedanteria; **pedantisk** pedante, pedantesco (pl.: -chi).
pegasus Pegaso; *bestige sin ~* montare sul cavallo pegaseo.
peile determinare la direzione di; misurare l'altezza di; rilevare, compiere un rilevamento; mar. scandagliare; sondare, (radio) determinare la provenienza di; **peileapparat** apparecchio per rilevamenti; (radio) radiogoniometro; **peilestokk** sonda; **peiling** misurazione f; rilevamento; sondaggio; scandaglio.
peis caminetto, camino.
pek tiro, (brutto) scherzo; **peke**, ~ (*på, ut*) indicare col dito, additare, mostrare a dito; fig. indicare, additare; ~ (*være rettet*) *mot* essere diretto verso; ~ *fingerer av* fare maramao a.
pekefinger indice m; **pekepinn** fig. indicazione f, indizio, indice m; **pekestokk** asta.
pekingeser zool. pechinese m.
pekuniær pecuniario.
pel palo, piolo, (spiss) stecco; paletto; (lang, tjukk) palanca; (hulmål) (circa) un quarto di litro (2,4 dl).
pelagisk pelagico (pl.: -ci); oceanico (pl.: -ci).
pele piantare pali (pioli); costruire palizzate; steccare; **pelebrygge** molo su palafitte; pontile m; **pelehus** casa costruita su palafitte; palafitta; **pelestikk** mar. gassa; **peleverk** palafitta; palizzata; stecconata.
pelikan pellicano; **pelotong** plotone m.
pels pelliccia, (på dyr også) pelame m; *våge pelsen* rischiare la pelle; **pels-** di pelliccia; **pelsdyr** animale

m da pelliccia; **pelsdyravl** allevamento di animali da pelliccia; **pelsdyrjeger** cacciatore m di pelli; **pelse** scoiare, scorticare; (dyr) mettere il pelo invernale.

pelsforet foderato di pelliccia; **pelshandel** pellicceria; **pelshandler** pellicciaio; **pelskrage** collo di pelliccia; **pelskåpe** (forverkskåpe) mantello foderato di pelliccia, (pels) pelliccia; **pelslue** berretto di pelliccia; **pelsvarer** pelliccerie fpl; **pelsverk** pelliccia; se: **pelsvarer**; **pelsverks-** di pelliccia.

pen bello; (søt) carino, grazioso; (snill) buono, gentile; (røn) lindo, pulito; **pene folk** gente perbene; **et pent menneske** una persona di bell'aspetto; **en ~ pike** una bella ragazza; **det er pent av deg (å gjøre det)** è bello da parte tua (farlo).

pendel pendolo; **pendelbevegelse** movimento pendolare; **pendellengde** lunghezza del pendolo; **pendel-slag** colpo di pendolo; **pendelsvingning** oscillazione f del pendolo; **pendelur** pendola, orologio a pendolo; **pendelutslag** ampiezza delle oscillazioni di un pendolo.

pendle oscillare, pendolare; (arbeider) fare vita da pendolare; **pendler** pendolare m, f.

penge denaro; se: **penger**; **pengeanbringelse** impiego di denaro, investimento di capitale; **pengeanliggende** questione f di interessi; **pengeanvisning** (bank) assegno, (post) vaglia m inv.; **pengearistokrat** plutocrate m, f; barone m dell'alta finanza; **pengearistokrati** plutocrazia, alta finanza.

pengebeholdning fondo (el. giacenza) di cassa; **pengebeløp** somma di denaro, importo; **pengebelønning** compenso pecuniario; **pengebevilgning** assegnazione f di denaro, stanziamento; **pengebidrag** contributo in denaro; **pengebot** ammenda, multa; **pengebrev** lettera assicurata.

pengeerstatning indennità; **pengeforhold** (på markedet) situazione f del mercato monetario; **pengeforlegenhed** difficoltà finanziaria; **være i ~** trovarsi in difficoltà finanziarie; **pengeforsendelse** invio di denaro; (post) spedizione f di un vaglia.

pengegave regalo in denaro; **pengegrisk** avido di denaro; fam. attaccato ai soldi; **pengegriskhet** avidità di denaro; **pengehjelp** aiuto finanziario (el. economico); (offentlig) sovvenzione f; **pengeinnsamling** colletta; **pengeinstitut** istituto di credito.

pengekiste forziere m; **pengeknapphet** penuria di denaro, scarsità di contanti; **pengeknipe** strettezze fpl; **være i ~** essere a corto (di denaro); **pengekrise** crisi f finanziaria; **pengekurs** corso valutario, cambio.

pengelens squattrinato; **være ~** essere al verde; **pengeløs** senza denaro (quattrini, soldi); **pengelotteri** lotteria nazionale.

pengemangel mancanza di denaro; scarsità di fondi; **være i ~** essere in strettezze (el. in difficoltà finanziarie); F essere a secco; **pengemann** capitalista m, riccone m; **pengemarked** mercato monetario; **pengemidler** mezzi mpl, risorse fpl.

pengeød bisogno; **være i ~** trovarsi in bisogno.

pengeoffer sacrificio finanziario; **pengeomløp** circolazione f fiduciaria (monetaria); **pengeomsetning** giro di capitali; **pengeoverflod** sovrabbondanza monetaria.

pengepolitikk politica finanziaria; **pengepose** sacchetto (el. borsa) di denaro; **pengepuger** chi accumula ricchezze senza investire; **pengepugeri** tesaurizzazione f; **pengepung** borsellino, portamonete f inv.

penger denaro, quattrini mpl, soldi mpl, moneta, F grana; **falske ~** moneta falsa; **offentlige ~** denaro

pubblico; **få sine ~ tilbake** essere rimborsato; ricuperare i propri soldi; **ha ~** avere soldi; F avere della grana; **har han ~?** ha mezzi (el. soldi)?; **her har De ~ igjen** a Lei il resto; **ha ~ mellom hendene** disporre di mezzi; **ha ~ som gras** essere ricco a palate; **heve ~** ritirare del denaro; **legge (seg) opp ~** mettere dei soldi da parte; **for en billig penge** per pochi soldi; a poco prezzo; **for ~ kan man få altting** col denaro si ottiene qualunque cosa; **hva blir det i norske ~?** quanto è (sarà) in moneta norvegese?; **gjøre om i ~** convertire in denaro liquido; **gjøre ~ av alt** fare soldi con tutto; **komme til ~** fare fortuna; **sette i ~** investire in denaro.

pengesaker affari mpl di denaro, questioni fpl finanziarie; **pengesaning** risanamento monetario; **pengeseddel** banconota, biglietto di banca; **pengeseddelpapir** carta per banconote; **pengesending** invio (el. spedizione f) di denaro.

pengeskap cassaforte f; **pengeskrin** cassetta; **pengeskuff** cassetto della cassa.

pengesorger preoccupazioni fpl finanziarie; **pengesort** tipo di denaro; taglio; **pengesterk** danaroso, ricco (pl.: -chi); **pengestykke** moneta; **pengesum** somma di denaro.

pengetap perdita di denaro; **pengeunderstøttelse** sussidio, sovvenzione f in denaro; se også: **pengehjelp**; **pengeutbytte** utile m, guadagno; **pengeutlegg** spesa, denaro sborsato, esborso; **pengeutlåner** prestatore m, mutuante m, f; **pengeutpresser** ricattatore m; **pengeutpressing** estorsione f di denaro, ricatto.

pengevanskeligheter difficoltà fpl finanziarie, strettezze fpl; **pengevelde** plutocrazia; **pengeverden** mondo della finanza; ambienti mpl finanziari; **pengeveske** borsa per il denaro; **pengevinning** lucro, guadagno; **penicillin** penicillina.

penis pene m; fallo, membro virile.

penn penna; **føre pennen** usare la penna; **føre en god ~** essere una buona penna; **føre en kvass ~** avere uno stile mordace (el. sferzante); **gripe pennen** prendere la penna in mano.

pennal portapenne m inv., astuccio; **pennefeide** polemica letteraria; **pennesjær** penna d'oca; **penneskiv** temperino; **penneskift** cannuccia, portapenne m inv.; **penneskisse** bozzetto a penna.

penneslikker imbrattacarte m, f inv., scribacchino; **pennespiss** punta di penna; **pennesplitt** pennino.

pennestrøk tratto di penna; **pennetegning** disegno a penna; **pennetørker** nettapenne m inv.

pens (jernbane) scambio, deviatoio; **pense** manovrare uno scambio; deviare (su un altro binario).

pensel pennello; (stor, flat) pennellessa; **penselskift** manico del pennello; **penselstrøk** pennellata.

pensemenn, penser (sporskifter) deviatore m, scambista m.

pensjon (godtgjørelse) pensione f (vitalizia); (pensjonat) pensione f; **varelse med full ~** camera con pensione completa; **ta en i ~** prendere qn. a pensione; **pensjonat** pensione f; **pensjonatskole** collegio, convitto; **pensjonatvertinne** padrona di una pensione.

pensjonere concedere una pensione a, (etter avskjed) collocare in riposo; **pensjonering** pensionamento; **pensjonist** pensionato; **han er ~** è in pensione; **pensjons-** di pensione; **pensjonsalder** età pensionabile, età della pensione; **pensjonsberettiget** avente m, f diritto alla pensione, pensionabile; **pensjonsfond** se: **pensjonskasse**; **pensjonsforsikring** assicurazione f per le pensioni (di invalidità e vecchiaia); **pensjonskasse** fondo pensioni, cassa previ-

denza; **pensjonslov** legge f sulle pensioni; **pensjonsordning** ordinamento delle pensioni; **pensjonsrett** diritto alla pensione; **pensjonsvesen** (sistema del) le pensioni.

pensjonær pensionante m, f; (elev) collegiale m, f, convittore m.

pensle (s) pennellare; **pensling** (s) pennellatura.

pensum programma m (di studi).

pent adv. in bel modo, bellamente, bene; decentemente; *oppføre seg* ~ comportarsi bene; ~ *utført arbeid* lavoro ben fatto; *snakke* ~ parlare garbatamente; *ta noe* ~ prenderla bene.

penteri mar. dispensa; se: *forråds-kammer*.

peon peonia.

pepper pepe m; *hel* ~ pepe in grani; *støtt* ~ pepe macinato; *spansk* ~ pimento, peperoncino; *jeg ønsker ham dit pepperen* gror lo vorrei a quel paese.

pepperbøsse pepaiola, spargipepe m inv.; **pepperkvern** macinapepe m inv.; **peppermynthe** menta (peperita); **peppermynthe-dråper** alcol m mentolato.

peppermø(y) zitella; **peppernøtt** dolcetto di panpepato; **pepperplante** pepe m; **pepperrot** rafano; **peppersvenn** scapolo; *spøk* zitellone m; *pepre* pepare.

per prep. se: *pr*.

perfeksjonere perfezionare; **perfekt** perfetto; **perfektum** gram. perfetto; passato remoto (prossimo).

perfid perfido; **perfiditet** perfidia.

perforere perforare; **perforering** perforazione f; **perforeringsmaskin** perforatrice f; **perforet** perforato, bucherellato, traforato.

pergament pergamena, cartapeccora, (fint) velino; **pergamentaktig** pergameneo; ~ *ansikt* viso incartapeccorito; **pergamentpapir** carta pergameneata; **pergamentrull** rotolo di pergamena; **pergamyn** pergamina.

periferi circonferenza; **periferia**, **periferisk** periferico (pl.: -ci).

perikom, **perikum** bot. iperico.

periode periodo; **periodebygning** gram. struttura del periodo; **periodisk** periodico (pl.: -ci); *det periodiske i noe* la periodicità di qc.

perle 1. s. perla; (rosenkrans) grano; *kaste perler for svin* buttare perle ai porci; *trekke perler på en snor* infilare delle perle.

perle 2. v. stillare; (drikk) spumeggiare, fare bollicine; *svetten perler på pannen hans* il sudore gli imperla la fronte; **perle-** di perle.

perlebroderi ricamo in perle; **perledannet** a forma di perla; **perlefarge** grigio perla; **perlefarget**, -grå perlaceo, grigio perla; **perlefiske** pesca delle perle; **perlefisker** pescatore m di perle.

perlegryn orzo perlato; **perlehalsbånd** collana di perle; **perlehumør** ottimo umore m; **perlehvitt** bianco perlaceo; **perlehøne** gallina faraona; **perlekjede** collana di perle.

perlemor madreperla; **perlemor-** di madreperla; **perlemoraktig** madreperlaceo; **perlemorglans** lucentezza madreperlacea; opalescenza; *med* ~ madreperlaceo.

perlemusling ostrica perlifera, meleagrina; **perlerad** filo di perle; **perlestukken** ricamato in perle, tempestato di perle; **perlesøm** ricamo in perle; **perlevenner** amici mpl per la pelle; **perleøsters** ostrica perlifera.

perm (bok-) cartone m; mil. se: *permisjon*; (*begge*) *permer* copertina.

permanent permanente; s. permanente f; *ta* ~ farsi fare la permanente.

permisjon permesso; (soldat) licenza; (ansatt) aspettativa; congedo; **permittere** mil. congedare; (arbeidere) mettere in cassa integrazione.

perpendikulær perpendicolare adj., s. f.

perpetuum mobile moto perpetuo.

perpleks perplesso, sconcertato.

perrong marciapiede m, banchina, (trikk) piattaforma; **perrongbillett** biglietto d'accesso ai binari.

pers pressione f; (bukse-) piega; *måtte til* ~ essere costretto a rendersi (accettare qc., fare qc.).

perse 1. s. torchio, pressa; **perse** 2. v. torchiare; (druer) pigiare; se: *presse*; **persejern** ferro da stiro pesante; **persekar** tino.

perser persiano; **perserkrig** guerra persiana.

persesylte omtr. soppressa.

persianer (sau) karakul m inv.; **perisanerkrage** collo di persiano (el. astrakan); **persianerkåpe** pelliccia di persiano (astrakan); **persianerlabb** zampe fpl di persiano; **persianerlue** berretto di astrakan; **persianerskin** pelle f di persiano (astrakan).

persienne persiana; veneziana.

persille prezzemolo; **persillerot** radice f di prezzemolo.

persing torchiatura, pigiatura; **persisk** persiano.

person persona; (viktig person, og teater) personaggio; neds. individuo; *i egen høye* ~ in persona; in carne ed ossa; *uten persons anseelse* senza tener conto della persona; *vare omhyggelig med sin person* aver cura della propria persona.

personale personale m; **personalia** generalità, note fpl informative (su una persona); (avis) rubrica mondana; **personalsjef** capopersonale m, f; **personasje** personaggio, tipo; *en temmelig tvilsom* ~ un personaggio equivoco, un individuo sospetto.

personbefordring trasporto viaggiatori (el. di persona); **personell** personale m; **personifisere** personificare, impersonare, incarnare; *den personifiserte hederlighet* l'onestà in persona; **personifisering** personificazione f, incarnazione f.

personlig personale; individuale; adv. også di persona; ~ *pronomen* pronome personale; *du må gi det til ham* ~ lo devi consegnare in sue proprie mani; *forbudet gjaldt meg* ~ il divieto riguardava la mia persona; **personlighet** personalità.

personskifte avvicendamento, rotazione f (di persone); **persontakst** tariffa viaggiatori; **personvogn** (bil) automobile f (da turismo).

perspektiv prospettiva, (synspunkt) punto di vista; **perspektivisk** prospettico (pl.: -ci); adv. også in prospettiva; **perspektivlære** prospettiva; **perspektivtegning** (disegno in) prospettiva.

pertentlig meticoloso; **pertentlighet** meticolosità.

peruaner, **peruansk** peruviano adj., s.

pervers perverso; **perversitet** perversità.

pese ansimare; (tog) sbuffare.

pessimisme pessimismo; **pessimist** pessimista m, f; **pessimistisk** pessimista, pessimistico (pl.: -ci).

pest peste f; (stank) fetore m; **pest-** pestifero, pestilenziale; **pestaktig** pestifero, pestilenziale; **pestbasill(e)** bacillo della peste; **pestbefengt** appestato; **pesthule** (bolig) tugurio infetto; **pesthus** lazzaretto per gli appestati; **pestilens** pestilenza; *han er meg en* ~ lo vedo come il fumo negli occhi; **pestluft** aria pestilenziale (el. mefitica); **pestsmittet** contagiato dalla peste; (rotte) pestoso; **pestsyk** malato di peste, appestato.

petitartikkel cronaca minore; **petitjournalist** cronista m, f minore; elzevirista m, f.

petroleum petrolio, olio minerale; **petroleumsapparat** fornello a petrolio; **petroleumsboldig** petrolifero; **petroleumskilde** pozzo di petrolio (el. petrolifero); **petroleumslampe** lampada a petrolio; **petroleumsmotor** motore m a petrolio.

pfalzgreve conte m palatino.

pianist pianista m, f.

piano 1. adv. piano; *ta det* ~ procedere con calma.

piano 2. s. pianoforte m; *akkompagnere på* ~ accompagnare al pianoforte; *spille* ~ suonare il piano(forte); **pianopedal** pedale m; **pianostemmer** accordatore m di pianoforte.

piaster (mynt) piastra.

pidestall piedistallo.

pietet pietà, venerazione f; **pietetsbensyn**, *av* ~ per rispetto, per pietà; **pietisme** pietismo; **pietist** pietista m, f; **pietistisk** pietistico (pl.: -ci).

pigg 1. adj. in vena, ben disposto, di buon umore; *være* ~ *på* essere in vena di, avere voglia di.

pigg 2. s. (spiss) punta; bot. spina; zool. aculeo; (topp) picco (pl.: -chi); **pigget** spinoso, aculeato; pieno di spine (di aculei).

piggdekk pneumatico (pl.: -ci) chiodato; **pigghå** spinarolo; **pigghakke** piccone m, piccozza; **piggkjepp** bastone m ferrato; (kvegdrivers) pungolo.

piggtråd filo spinato; **piggtrådnnett** rete f di filo spinato; **piggtrådsperring** reticolato.

piggvar pesce m rombo.

pikant piccante; (person) provocante; **pikanteri** arguzia, facezia; storiella salace.

pike ragazza; (ung også) giovanetta; (liten) bambina, fanciulla; (tjeneste-) domestica, donna.

pikebarn bambina, bimba; **pikejeger** donnaiolo, chi corre dietro alle ragazze; **pikedyss** meringa; **pikelune** capriccio di ragazza; **pikelønn** paga di domestica; **pikenavn** (fornavn) nome m femminile; (før giftermål) cognome m da ragazza; *ta tilbake sitt* ~ riprendere il cognome da ragazza; **pikenykker** grilli mpl di ragazza; **pikeskole** scuola femminile; **pikespeider** guida.

piket (spill) picchetto; **pikett** mil. picchetto.

pikeværelse camera della domestica.

pikk og pakk, *ta med seg sitt* ~ far fagotto.

pikke picchiettare; (avmerke) picchettare; (ur o.l.) ticchettare; (fugl) becchettare.

pikkels omtr. sottaceti mpl.

piccolo fattorino d'albergo; **pikkolofløyte** ottavino.

piknik colazione f all'aperto, picnic m inv.; scam-pagnata.

pil (bue) freccia, dardo; bot. salice m.

pilar arkit. pilastro; (bru-) pilone m; se: pille.

pile, ~ *avsted* partire di corsa, filare.

pilgrim pellegrino; **pilgrimsferd**, -gang, -reise pellegrinaggio; *gjøre en* ~ *til* fare un pellegrinaggio a; **pilgrimsstav** bordone m; **pilgrimsvandring** pellegrinaggio.

pilekogger faretra, turcasso; **pilekratt** macchia di salici; **pilekvist** ramoscello di salice; **pileregner** pioggia di frecce; **pileskudd** frecciata; **pilesmiss** punta di freccia; **pilette** salice m.

pilk devon m; **pilke** pescare col devon.

pille 1. s. arkit. pilastro; (bru-) pilone m; (firkantet i mur) lesena; **pille** 2. s. med. pillola; *en bitter* ~ una pillola amara; *sukre pillen* dorare la pillola.

pille 3. tr. v. (erter) sgusciare; ~ *nese* infilarsi (ficcarsi) le dita nel naso; ~ *korn ut av et aks* sgranare una spiga; **pille** 4. v. + prep.; ~ *på noe* maneggiare qc., palpeggiare qc.; *sitte og* ~ *i maten* spilluzzicare, mangiucchiare.

pillerter piselli mpl. (da sgusciare).

pilodd punta di freccia.

pimpe trincare, darsi al bere; **pimpestein** (pietra) pomice f.

pinaktig spiacevole, penoso; **pinaktighet** penosità.

pine 1. s. dolore m, tormento, (åndelig også) pena,

affanno; (meget sterk) tortura, supplizio; *den evige* ~ la pena dell'inferno, il castigo eterno.

pine 2. v. tormentare, far soffrire, martoriare, torturare; **pinebenk** cavalletto; *legge (spenne) på pinebenken* fig. tenere in ansia, tenere con l'animo sospeso; **pinedød!** accidenti!; perdinci!; **pinefull** doloroso, penoso; **pinegal** matto da legare.

pingvin pinguino.

pinning tormento, tortura.

pinje pino marittimo; **pinjeskog** pineta.

pinlig penoso; imbarazzante; (ubehagelig) spiacevole; ~ *forhør* tortura; *underkaste en* ~ *forhør* mettere alla tortura, sottoporre a tortura.

pinne stecco (pl.: -chi), bastoncino, bacchetta, verga; (plugg) cavicchio; (fuglebur) ballatoio; *det blir en* ~ *til hans likkiste* sarà la sua tomba; *det kan du skyte en hvit* ~ *etter* puoi levartelo dalla testa; *rive (vippe) en av pinnen* sbalzare uno di sella; *sette en* ~ *i hjulene* mettere un bastone fra le ruote; *stå på* ~ *for en* essere a completa disposizione di qn., fare il tirapiedi a qn.; **pinnestol** sedia di legno.

pinnsvin riccio.

pinse pentecoste f; **pinsedag**, 1. ~ il giorno di Pentecoste; 2. ~ il lunedì di Pentecoste; **pinseferie** vacanze fpl di Pentecoste; **pinsefest**, -helg (festa di) Pentecoste.

pinsel tortura, martirio.

pinselilje narciso; **pinsetid** tempo della Pentecoste.

pion peonia.

pioner pioniere m, (mil. også) guastatore m, geniere m.

pip 1. (fuglesykdom) pipita.

pip 2. s. (lyd) pigolio, pio pio; (utrop) pio pio.

pipe 1. s. (gevær-) canna; (tøy) cannoncino; (fløyte) zufolo, piffero; (tobakks-) pipa, (vin-) grossa botte f; (orgel-) canna; se *ellers sammenset.*: *bøssepipe* etc.; *legge (i) piper* pieghettare a cannoncini; *pipa fikk en annen lyd* è cambiato il tono; *stikke pipa i sekk* abbassare la cresta; *banke (kare) ut pipa* (s)vuotare la pipa; *ta seg en* ~ farsi una pipata.

pipe 2. v. zufolare (*i fingrene* tra le dita); (fugl) pigolare; (klynke) gemere, piagnucolare; ~ *en ut* fischiare qn.

pipebrann incendio nella canna fumaria; **pipebrett** rastrelliera per pipe, portapipa m inv.; **pipehode** fornello della pipa; **pipejern** raschietto, nettapipa m inv.

pipekonsert fischiata, salva di fischi.

pipekrage colletto a cannoncini, gorgiera; **pipelegg** (i tøy) cannoncino; **pipeleire** creta per pipe.

piper fischiatore m.

piperenser nettapipa m inv.; **piperør** cannello della pipa; **pipesmiss** (-munestykke) bocchino; **pestilker** (tynne ben) stecchi mpl; **pestrimmel** gala; **petobakk** tabacco (el. trinciato) per pipa.

piping fischi mpl, zufolio; pigolio; gemito; (av tøy) pieghettatura a cannoncini.

piple gocciolare, stillare, colare.

pir (brygge) molo, calata; pontile m; (fisk) piccolo sgombro (el. scombros).

pirat pirata m; **piratutgave** edizione f illecita; **piratvirksomhet** pirateria.

pirk lavoro che richiede meticolosità; (spissfindigheter) cavilli mpl, pedanteria.

pirke, ~ *ved noe* toccare qc., stuzzicare qc.; ~ *på en* criticare qn. (in modo pedantesco); **pirket** (nøyaktig) meticoloso; (pedantisk) pignolo, pedante.

pirre irritare, (plage) infastidire; (anspore) stimolare, stuzzicare; **pirrelig** irritabile, suscettibile, ecci-

tabile; **pirrelighet** irritabilità, suscettibilità; **pirring** irritazione f, fastidio; stuzzicamento, stimolo; (prikkende fornemmelse) formicolio.

pisk frusta, sferza, scudiscio; staffile m; (hår) codino; (pisking) staffilatura; (pryl) bastonatura; *stå under pisen* essere comandato a bacchetta.

piske, ~ (på) frustare, sferzare, scudisciare; ~ (med svepe) flagellare; ~ *ihjel* fustigare a morte; ~ *egg* sbattere le uova.

piskeparykk parrucca a codino; **piskeslag** frustata, colpo di frusta; sferzata; **piskesmell** schiocco di frusta; **piskesnert** sferzino; **pisking** staffilatura, flagellazione f.

piss orina, (barnespråk) pipi f, F piscia, piscio; **pisse** urinare; fare pipi; F pisciare; **pissoar** orinatoio, vespasiano.

pistasje(tre) pistacchio.

pistol pistola; **pistolhylster** fondina; **pistolskudd** pistoletta, colpo di pistola; *på pistols avstand* a un tiro di pistola; **pistolshytting** tiro alla pistola.

pitprops puntelli mpl (di pozzo).

pjalt straccio; cencio; (løs) brandello; (person) nullità; *slå sine pjalter sammen* mettersi insieme, far causa comune; **pjaltet** cencioso, stracciato, sbrindellato; *være* ~ essere uno straccione; fig. non valere nulla.

pjaster piastra; **pjatt** ciancia; **pjatte** cianciare, cicalare, parlare a vanvera.

pjekker giubbone m (da marinaio).

pjokk bimbetto, marmocchio.

pjølter whisky m (el. brandy) al seltz.

pjusket male in arnese; (hår) scarmigliato, arruffato.

pladask paffete, pumfete; *falle* ~ cadere con un tonfo; *falle* ~ *for en* prendere una cotta per qn.

plaffe sparacchiare.

plage 1. s. patimento, tribolazione f, tormento, rel. piaga; (person) seccatore m, fam. piaga; *hver dag har nok med sin* ~ ogni giorno ha i suoi fastidi.

plage 2. v. tormentare, affliggere; (*være til bry*) molestare, fam. rompere le scatole a; (*erte*) punzecchiare; ~ *en med* assillare qn. con; ~ *seg med* martoriarsi il cervello per; *det vil jeg ikke* ~ *meg med* non mi voglio fare del sangue marcio per questo; **plageånd** tormento; fam. piaga, (innpåsli-ten) seccatore m; fam. scocciatore m, rompiscatole m, f.

plagg indumento, capo di vestiario.

plagiat plagio; **plagiator** plagiatore m; **plagiare** plagiare.

plaging angheria, molestia; (harselas) punzecchiamento.

plakat manifesto, affisso; (stor) cartellone m; cartello; **plakatbærer** uomo sandwich; **plakatklister** attaccino; **plakatstøyle** colonna per gli affissi; **plakattegner** cartellonista m, f.

plamas(je) (kladas) macchia, chiazza.

plan 1. s. (flate) piano, superficie f piana; (nivå også) livello; (kart) piano, pianta; (hensikt, prosjekt) piano, progetto, disegno; *en samlet* ~ un piano globale, una veduta d'insieme; *legge planer* fare progetti, progettare; *omgås med en* ~ adottare un piano, accarezzare un progetto; *på høyeste* ~ al più alto livello.

plan 2. adj. piano, liscio, uguale; *med plane sider* con lati spianati; *ikke helt* ~ disuguale.

planere livellare, spianare, appianare; (papir) apprettare; **planering** spianamento; appianamento; livellamento (*av di*); (papir) apprettatura.

planet pianeta m; **planetarisk** planetario; **planetbane** orbita di un pianeta.

plangeometri planimetria.

planke asse f, tavola; (sats-) pedana; (rednings-) tavola (di salvezza); (tjukk) pancone m; **plankeende** estremità di un asse; **plankegulv** assito, tavolato; **plankekapp** scarti mpl di segheria; **plankeverk** steccata, steccato, palancato.

planlagt progettato, ideato; organizzato; *godt* ~ ben elaborato; **planlegge** progettare, preparare; elaborare un piano; ~ *å gjøre noe* progettare di fare qc.; **planlegging** progettazione f; elaborazione f di un piano, organizzazione f.

planløs senza (un) piano, senza metodo, scriteriato; **planløshet** mancanza di piano (el. metodo); **planløst** adv. senza piano, a casaccio, a vanvera.

planmessig conforme a un piano, metodico (pl.: -ci), sistematico (pl.: -ci); adv. også con metodo; **planmessighet** piano, metodo; metodicità.

planovergang passaggio a livello.

plansje tavola; matrice f per riproduzioni.

plantasje piantagione f; **plantasjeeier** piantatore m.

plante 1. s. pianta; *samle planter* erborare; *en nydelig* ~ fig. un bel tipo; **plante** 2. v. piantare; **plante-etende** erbivoro; *de* ~ (*dyr*) gli erbivori.

plantefarge colore m vegetale; **plantefett** grasso vegetale; **plantefiber** fibra vegetale; **plantefrø** seme m (di una pianta); **planteføde** alimento vegetale; **plantegift** veleno vegetale.

plantejord terriccio; **plantekjenner** botanico (pl.: -ci); **plantelim** colla vegetale; **planteliv** vita vegetale; **plantelære** botanica; (bok) libro di botanica.

planter (plantasjeeier) piantatore m; **planterikdom** rigoglio di piante; **planterike** regno vegetale.

plantesaft linfa; **plantesamler** erborizzatore m; **plantesamling** erbario; **planteskole** vivaio; **plantestoff** materia (el. sostanza) vegetale.

plantetid stagione f (epoca) della piantatura.

plantevekst vegetazione f; **planteverden** mondo delle piante; regno vegetale, flora; **plantevev** tessuto vegetale; **plant(n)ing** piantatura, (il) piantare.

plantrigonometri trigonometria piana; **planøkonom** pianificatore m; **planøkonomi** economia programmata (el. controllata), economia pianificata; pianismo; dirigismo.

plapre ciarlare, cianciare; ~ (*fram*) recitare (a pappagallo); ~ *litt fransk* balbettare un po' di francese; ~ *ut med* spiattellare, spifferare.

plask tonfo; ~! ciac!; clof!; clocchete!; **plaske** (lyd) sciabordare; (vann) gorgogliare; ~ (*i vannet*) sguazzare, diguazzare; **plasking** (bølger) sciacquo, sciabordio; (fra renne) gorgoglio; **plaskregn** acquazzone m, pioggia a catinelle; **plaskregne** piovere a dirotto (el. a catinelle); *det plaskregner* la pioggia scroscia.

plass 1. posto; (torg) piazza; (set) seggio; mil. piazza; *åpen* ~ (*i skog*) radura; *befestet* ~ piazzaforte; *jeg har ikke kunnet få plass til konserten* non ho potuto avere un biglietto per il concerto; *en* ~ *på kino* (*på bussen*) un posto al cinema (sull'autobus); *gjøre* ~ *for* fare posto a; (*gjør*) ~! largo!; fate posto!; *ta opp stor* ~ prendere molto posto; *skaffe seg* ~ (*trenge frem*) farsi largo; *ta* ~ sedersi, prender posto, accomodarsi; *på* ~! a posto!; *det er ikke din* ~ *her* non è questo il tuo posto; *reise på første* ~ viaggiare in prima classe; *legge* (*stille, sette*) *noe på* ~ mettere qc. a posto; *ta* ~! (*sitt ned*) s'accomodi!; accomodatevi!; (*på tog*) in carrozza!

plass 2. posto, impiego (pl.: -ghi); se: post, stilling; **plassagent** merk. agente m, f (el. rappresentante m, f) su piazza; piazzista m, f; **plassbillett** biglietto di posto prenotato.

plassere piazzare; collocare; (penger) investire;
plassering piazzamento (også sport, rang); collo-
camento; investimento.

plasskommandant comandante m di piazza; **plass-
mangel**, *på grunn av* ~ per mancanza di spazio.

plaster cerotto; (heft-) cerotto adesivo; *legge* ~ *på
såret* applicare un cerotto sulla ferita; fig. consola-
re.

plastikk plastica; **plastisk** plastico (pl.: -ci).

plastre applicare un cerotto a; fam. incerottare.

platan(tre) platano.

plate piastra, lastra; (tynn) lamina; lamiera; (meget
tynn) placca; (bord-) piano; (tre-, spon-) pannel-
lo; (foto o.l.) lastra; (grammofon-) disco (pl.:
-chi); (bedrageri) montatura; *slå en (ordentlig)* ~
i en menare qn. per il naso.

plategull lamina d'oro, oro in fogli; **platejern** lamie-
ra di ferro; **platekopper** lamiera di rame.

plateskifter cambiadischi m inv.; **platespiller** giradi-
schi m inv.

platina platino; **platinaholdig** platinifero; **platinarev**
volpe f platinata; **platinere** platinare; **platinering**
platinatura.

platoniker platonico (pl.: -ci), platonista m, f; **plato-
nisk** platonico (pl.: -ci); ~ *kjærlighet* amore m pla-
tonico; *elske* ~ amare platonicamente.

platt 1. adj. (flat) piatto; fig. piatto, scipito, banale,
ordinario; adv. in piano, di piatto; fig. piattamen-
te; ~ *uttrykk* espressione f volgare; ~ *umulig* asso-
lutamente impossibile; *falle* ~ *ned* cadere bocconi;
legge seg ~ *ned på bakken* appiattirsi per terra;
platt 2., (spill) *slå* ~ *og krone om noe* fare a testa
o croce per decidere qc.

plattenslager(ske) impostore m (impostora); gabba-
mondo m, f inv.; **plattenslageri** impostura, im-
broglione.

plattform piattaforma; (jernbane) marciapiede m.
plattfot piede m piatto; **plattfotet** che ha i piedi piat-
ti.

plattbet insulsaggine f, banalità; volgarità.

platting lastricato; mar. salmastra.

plattlær cuoio per finimenti.

platt-tysk basso tedesco.

plebeier plebeo; **plebeisk** plebeo, volgare; **plebisitt**
plebiscito; **plebs** plebe f.

pledd plaid m inv., scialle m; (*skotsk*) ~ tessuto
scozzese; **pleddre(i)m** cinghia portaplaid.

pleie 1. s. cura; igiene f; (blomster) coltivazione f,
cura; (soldater) mantenimento; *ha et barn i* ~ ave-
re un bambino in custodia; (amme) avere un bam-
bino in balia; *sette i* ~ (*kosten*) affidare in pensio-
ne.

pleie 2. tr. v. curare, custodire, allevare.

pleie 3. intr. v. (ha for vane) solere, avere l'abitudi-
ne di, essere avvezzo a; *man pleier* si usa, si suole;
det pleier ikke å hende di solito non succede; *han
pleide å gå ut om kvelden* era solito uscire di sera;
det pleier han (å gjøre) è una sua abitudine.

pleiebarn bambino in custodia, (spebarn) bambino
a balia; **pleiebror** fratello adottivo (el. di latte);
pleiedatter figlia adottiva; **pleiefar** padre m adottivo
(el. putativo); balio; **pleieforeldre** genitori mpl
adottivi; chi fa le veci dei genitori; **pleiehjem** (gam-
le) cronicario, istituto geriatrico; **pleiemor** madre f
adottiva; balia.

pleiestiftelse (barn) asilo, nido; brefotrofio; **pleie-
sønn** figlio adottivo; **pleiesøster** sorella adottiva,
sorella di latte.

plen (gras-) prato (all'inglese); tappeto erboso;
plenklipper tosatrice f.

plenum(smøte) riunione f plenaria.

pleonasme pleonasma; **pleonastisk** pleonastico.

plett 1. (-vare) oggetto placcato; *av* ~ in metallo
placcato; **plett** 2. (flekk) macchia; (sted) posto,
angolo; *være på pletten* essere puntuale (pronto, a
disposizione); *en* ~ *på hans navn* una macchia sul
suo buon nome; **plette**, ~ *sitt rykte* macchiare il
proprio buon nome, rovinarsi la reputazione.

plettere placcare; **plettering** placcatura; **plettfri** sen-
za macchia, irreprensibile, incontaminato.

plettvarer oggetti (articoli) mpl placcati (el. in me-
tallo placcato).

plevritt pleurite f.

pli tatto, bei modi mpl, garbo; *mangle* ~ non avere
né garbo né grazia, non saperci fare (con la gente).

plikt dovere m, obbligo (pl.: -ghi); compito; *det er
meg en* ~ *å* mi sento in dovere di; *gjøre sin* ~ fare
il proprio dovere; *følge pliktens vei* seguire la via
del dovere; *handle mot sin* ~ venir meno al proprio
dovere; *kjær (tung)* ~ compito gradevole (triste);
pliktarbeid servizio obbligatorio; compito; (hove-
ri) corvè f; **pliktbegrep** concezione f del dovere;
pliktbud norma imposta dal dovere; imperativo
categorico; **pliktdans** ballo d'obbligo.

plikte essere tenuto a, avere l'obbligo di.

pliktforglemmelse dimenticanza del proprio dovere;
pliktforsømmelse negligenza del proprio dovere;
prevaricazione f; **pliktfølelse** senso del dovere.

pliktig, ~ *til* tenuto a, obbligato a.

pliktkjensle senso del dovere; **pliktmenneske** perso-
na ligia al dovere; **pliktmessig** di dovere, doveroso,
dovuto; **pliktoppfyllelse** compimento del dovere;
pliktoppfyllende ligio al dovere, scrupoloso, co-
scienziioso; **pliktsak**, *være en* ~ *for en* essere un
dovere per qn.

pliktskyldig spinto dal dovere; doveroso; *pliktskyldig(st)*
adv. også com'è doveroso; **pliktsstridig**
contrario al (proprio) dovere; **plikttro** fedele al
dovere; **plikttroskap** fedeltà al dovere; lealtà.

plimsoller mar. vecchia carretta, bagnarola.

plire, ~ *med øynene* battere le palpebre; strizzare gli
occhi; ammiccare; **pliring** ammiccamento.

plog aratro; *kjøre (gå bak)* *plogen* guidare l'aratro;
legge under plogen arare, dissodare; **plogdrag** at-
tacco dell'aratro; **plogdyr** bestia da tiro (el. da la-
voro); **plogfjel** verscio; **plogfure** solco (pl.: -chi);
ploggrep stegola; **ploghest** cavallo da tiro (el. da
lavoro); **plogonn** aratura; **plogskjær** vomere m;
plogvelte zolla; solco; **plogås** bure f, timone m.

plombe piombo; (tann) otturazione f, piombatura;
plombero piombare; (tann også) otturare; **plomb-
bering** piombatura; otturazione f.

plomme 1. (egge-) tuorlo; *ha det som plommen i egg*
stare come un topo nel formaggio, fare una vita da
papa.

plomme 2. bot. susina, prugna; *grønn* ~ regina
claudia; *gul* ~ mirabella; *tørkede plommer* prugne
fpl secche; **plommekjerne** seme m di prugna; **plomm-
mestein** nocciolo di prugna; **plomme** susino,
prugno.

pludder se: pludring; **pludre** (uforståelig) barbu-
gliare; (skravle) cicalare; (småbarn) balbettare;
(kalkun) gloglottare; **pludring** barbugliamento; ci-
caleccio; balbettio; gloglottio.

plugg cavicchio; (kile) zeppa, tacchetto; elektr. spi-
na; (gutt) ragazzotto; (mann) uomo tarchiato;
plugge mettere un cavicchio (una zeppa); (sko) chio-
dare; ~ *et hull* turare un buco; ~ *inn støpselet* in-
serire la spina; **pluggsøl** punteruolo.

plukke cogliere, raccogliere; piluccare; (fugl) spen-

nare; ~ *en (for penger)* spennare (pelare) qn.; ~ *nese* ficcare le dita nel naso; ~ *opp* raccattare; ~ *på noe* toccare, palpeggiare; ~ *i maten* mangiucchiare, spilluzzicare; **plukkfisk** omtr. purea di pesce e patate; **plukking** raccolta, raccattatura.

plump 1. goffo, rozzo, maldestro; grossolano; villano.

plump 2. (lyd) tonfo; ~! tonfetel; pluft!; **plumpe** cadere con un tonfo, tonfare; ~ *ut med noe* lasciarsi scappare qc. di bocca; **plumphet** goffaggine f, grossolanità; malagrazia.

plunder difficoltà, impiccio, noia; **plundre** far fatica a, stentare, penare.

pluralis plurale m; *i* ~ al plurale.

pluskvamperfektum piuccheperfetto; trapassato prossimo, trapassato remoto; *i* ~ al piuccheperfetto.

pluss mat. più; ~ *s. (økning)* aumento; (fordel) vantaggio; (-tegn) = **plusstegn** (segno del) più m.

plutokrat plutocrate m; **plutokrati** plutocrazia.

plutselig improvviso, subitaneo, repentino; adv. også: di colpo; *stans* ~ fermarsi di botto.

plyndre saccheggiare, predare; (by også) mettere a sacco; (reisende) rapinare, derubare; spogliare (f.eks. trær); *F (for penger)* scorticare.

plyndrer saccheggiatore m, predatore m, rapinatore m; **plyndring** saccheggio, (by også) sacco, (på åpen gate) rapina; **plyndringslover** leggi fpl del saccheggio; **plyndringspolitikk** politica predatoria; **plyndringstog** scorreria.

plysj felpa, peluche m inv.; **plysj-** felpato, di peluche. **plystre** fischiare, fischiettare; se også: pipe 2.; **plystring** fischio, fischiaia.

pløgsle aratura, parte arata di un campo.

pløse linguetta; **pløset** grasso, flaccido.

pløye arare; (høvel) scanalare; ~ *igjennom* fig. prendere visione di, consultare; ~ *ned* sotterrare (arando); ~ *opp* dissodare, assolvere; sarchiare; ~ *bolgene* fendere i flutti; ~ *havet* solcare il mare.

pløyetland terreno arabile (el. da arare); aratura;

pløyetmark campo arabile (el. arativo); **pløyetid** (stagione f dell')aratura; **pløying** aratura; (av bord) scanalatura.

pnevmatikk pneumatica; **pnevmatisk** pneumatico.

podagra podagra, gotta del piede.

pode 1. s. (skott) pollone m; (barn) rampollo; fam. marmocchio; **pode** 2. v. innestare, inoculare; **podekniv** innestatoio; **podeks** deretano; **podekvist** marza; **podevoks** mastice m per innesti.

podium podio; **podning** innesto, innestatura.

poeng punto; (vits) succo, perno, punto centrale; *få (vinne) fem* ~ segnare cinque punti; *vinne på* ~ vincere ai punti; **poengberegning** conteggio dei punti; **poengstilling** classifica; **poengtere** precisare, sottolineare, puntualizzare.

poesi poesia; *det å være blottet for* ~ prosaicità; **poesiløs** privo di poesia, prosaico (pl.: -ci); **poet** poeta m, poetessa; **poetisk** poetico (pl.: -ci).

pokal coppa; **pokalkamp** partita di coppa.

pokkenholt legno di guaiaco.

pokker, ~! diavolo!, accidenti!; *det er kaldt som bare* ~ fa un freddo del diavolo; *det er et pokkers kvinnfolk* è un diavolo di donna.

pol geogr. polo; merk. monopolio (di vini e liquori); se: vinmonopol.

polakk(inne) polacco (pl.: -chi) (polacca).

polar polare; **polar-** polare; **polaregn** regione f polare; *den nordlige (sørlige)* ~ la zona polare artica (antartica); **polarekspedisjon** spedizione f polare;

polarfarer, -forsker esploratore m polare; **polarhav**

oceano polare; **polaris** ghiaccio polare, ghiaccio dei poli.

polarisere polarizzare; **polarisering** polarizzazione f; **polarklima** clima m polare (el. artico); **polarrev** volpe f polare; **polarsirkel** circolo polare; *den nordlige (sørlige)* ~ il circolo polare artico (antartico); **polarskip** nave f polare; **polarstjerne** stella polare; **polarstrøm** corrente f polare.

polemiker polemista m, f; **polemikk** polemica; **polemisere** polemizzare; **polemisk** polemico (pl.: -ci).

polenta polenta.

polere lucidare, lustrare; polire (også fig.); (gjøre ren) pulire; **polerer** lucidatore m; **polering** lucidatura, lustratura; pulitura; **polerstein** pietra per brunire; **polervann** acido cloridrico (per brunire); **polervoks** cera per lucidare, lucido.

polhøyde altezza del polo.

poliklinikk policlinica, policlinico (pl.: -ci), ambulatorio; (gratis) dispensario.

poliomyelitt poliomielite f, paralisi f infantile.

polise polizza; **polisk** scaltro, sornione.

politi polizia; **politi-** della polizia; **politivsperring** cordone m di polizia, sbarramento di polizia, posto di blocco; **politibeskyttelse** protezione f della polizia; **politibetjent** agente m di polizia (el. di pubblica sicurezza), poliziotto; vigile m urbano; **politibil** automobile f della polizia, *F* gazzella, (svartemaria) cellulare m.

politiembetsmann ufficiale m di polizia; **politiforhør** interrogatorio; **politiforseelse** contravvenzione f; **politifullmektig** commissario di polizia; **politihund** cane m poliziotto; **politiinspektør** ispettore m di polizia; vicequestore m; **politikammer** questura.

politiker (uomo) politico (pl.: -ci); **politikjede** cordone m di polizia; **politikk** politica; *drive* ~ fare della politica; *slå seg på* ~ darsi alla politica; *tale (om)* ~ parlare di politica.

politikonstabel agente m di polizia, poliziotto; guardia; vigile m urbano; **politikorps** corpo di polizia, **politikølle** sfollagente m; **politimann** poliziotto, guardia; **politimester** questore m, capo di polizia; **politimyndighet** polizia; autorità giudiziaria; **politioppsikt** vigilanza della polizia; **politipåbud** ordinanza della polizia.

politirazzia retata della polizia; **politisak** caso per la polizia; reato di competenza della pretura; **politisjef** capo di polizia; questore m.

politisk politico (pl.: -ci); *skrive seg inn i et* ~ parti iscriversi a un partito; *tilhøre et* ~ parti appartenere a un partito politico.

politiskilt distintivo di poliziotto, tessera di riconoscimento (della polizia); **politiskole** scuola di polizia; **politisoldat** carabiniere m; **politispion** spia della polizia, informatore m, confidente m, f della polizia; **politistasjon** commissariato di pubblica sicurezza, (hoved-) questura.

politistat stato poliziesco; **politistevning** mandato di comparizione; invito a presentarsi in questura; **politistyrke** forza pubblica, forze fpl di polizia; **polititegn** se: politiskilt; **politiundersøkelse** indagine f della polizia; inchiesta giudiziaria.

politivedtekt regolamento di polizia; **politivesen** polizia, forza pubblica.

politur (glans) lucentezza, lustro; (ferniss) vernice f; fig. buona creanza, garbo.

polsk polacco (pl.: -chi); ~ *riksdag* fig. babilonia.

polstre imbottire, (med knapper) trapuntare; **polstring** imbottitura.

polyandri poliandria; **polyeder** poliedro; **polygami** poligamia; **polygam(isk)** poligamo; **polyglott** poli-

glotta m, f; **polygon** poligono; **polynom** polinomio.
polypp zool., med. polipo; ~ *i nesen* adenoide f.
polyteisme politeismo; **polyteist** politeista m, f; **polyteistisk** politeista m, f, politeistico.
polyteknikk studi mpl politecnici; **polytekniker** ingegnere m (el. studente m) politecnico; **polyteknisk** politecnico (pl.: -ci).
pomade pomata; **pomadisere** impomatare.
pomerans melangola, arancia forte; (trø) melangolo.
pomp pompa; *med stor* ~ con gran pompa; *med* ~ *og prakt* in pompa magna.
pompeiansk pompeiano, di Pompei.
pompøs pomposo, sfarzoso.
pongton pontone m; **pongtonbru** ponte m di barche.
ponni pony m.
poppel bot. pioppo.
popularisere divulgare, volgarizzare, popolarizzare; **popularisering** divulgazione f, volgarizzazione f; **popularitet** popolarità; **populær** popolare; **populærvitenskap** scienza volgarizzata, divulgazione f scientifica; **populærvitenskapelig**, ~ *arbeid* opera di divulgazione scientifica.
pore poro; **porfyr** porfido; **pors** bot. mirica.
porselen porcellana; **porselensfabrikk** fabbrica di porcellana; **porselensfat** piatto di porcellana; **porselensfigur** statuetta (figura) di porcellana; **porselenshandler(ske)** negoziante m, f di porcellane; **porselensindustri** industria di porcellane; **porselensjord** caolino; **porselensmaler** pittore m di porcellane; **porselensvarer** porcellane fpl, oggetti mpl di porcellana.
porsjon porzione f, parte f, razione f; *en* ~ *suppe* una minestra; **porsjonsvis** a porzioni; per porzione.
port porta, portone m; (gitter-) cancello; *jage (kaste) på porten* cacciare (buttare) fuori dalla porta; *sette på porten* mettere alla porta; *fienden står utenfor portene* il nemico è alle porte.
portal portale m.
portefølje portafoglio; **portemoné** portamonete m inv.; **portepé** pendaglio, portaspada m inv.
portfløy battente m; **portforbud** divieto d'uscita; coprifuoco; **portière** portiera; **portièreastang** bastone m (el. asta) di portiera.
portner portinaio, portiere m; **portnerbolig**, -hus portineria; **portnerkone**, -ske portinaia.
portnøkkel chiave f del portone.
porto porto; **portofri** franco di porto; **portofrihet** franchigia postale; **portofritt** adv. franco di porto; **portopliktig** soggetto a tassa postale; **portotakst** tariffa postale; **portotillegg** soprattassa postale; tariffa supplementare.
portrett ritratto; **portrettere** fare il ritratto (*en* di, a qn.); **portrettmaler** ritrattista m, f.
portrom vano del portone; porta carraia.
portugiser(inne), **portugisisk** portoghese m, f, adj.
portulakk bot. portulaca.
portvakt guardaportone m inv.; sentinella; guardia.
portvin (vino di) porto; **portåpning** vano di porta.
porøs poroso; **porøse plater** pannelli mpl isolanti; **porøsitet** porosità.
pose sacchetto; (*på klær*) borsa, grinzia; (*hud-*) plica; *ha poser under øynene* avere le borse sotto gli occhi; *ha rent mel i posen* avere la coscienza pulita, essere farina schietta; *å ville ha både i* ~ *og i sekk* volere la botte piena e la moglie ubriaca; *snakke rent ut av posen* non avere peli sulla lingua; **posenot** rete a sacco.
posisjon posizione f; *sette av en* ~ mar. fare il punto,

rilevare la posizione; **posisjonsliste** lista del movimento delle navi.

positiv positivo; costruttivo; ~ s. positivo; foto positiva; **positivisme** positivismo; **positivist** positivista m, f; **positur** posa, positura.

possementarbeid passamaneria; **possementmaker** fabbricante m, f di passamaneria.

post 1. arkit. stipite m.

post 2. (-vesen) posta; (brev- også) corrispondenza; *innenbys (utenbys)* ~ posta per la città (per tutte le altre destinazioni); *ridende* ~ staffetta; *besørge (gjennomgå) posten* sbrigare (spogliare) la corrispondenza; *sende med posten* spedire per posta; *med posten i morges* con la posta di stamattina; *sende med samme* ~ inviare a volta di corriere; *ankommende (utgående)* ~ corrispondenza in arrivo (in partenza).

post 3. (sted, stilling, jobb) posto; (punkt, ledd, artikkel) voce f, (vakt-) sentinella; guardia; *søke en* ~ chiedere un impiego; *åpen* ~ merk. un conto in sospeso; *betale i små poster* pagare in piccole rate; *komme på* ~ montare di guardia; *stå på* ~ essere di guardia (di sentinella, di vedetta); *være på sin* ~ restare sul proprio posto (di combattimento); (*passe på*) stare in guardia; *være på sin* ~ *overfor en* stare sulle sua; diffidare di qn.

postadresse indirizzo postale; **postanvisning** vaglia m postale, **postbefordring** trasporto postale; **postbil** autocorriera, postale m; **postboks** casella postale; **postbud** postino, portalettere m, f inv.; **postbåt** (battello) postale m.

postdag giorno di corriere; **postdatere** postdatare; **postdistrikt** distretto postale; **poste** (brev) spedire, imbucare; consegnare alla posta.

postei pasticcio, paté m inv.

postekspediter impiegato postale; postelegrafonico (pl.: -ci); **postekspedisjon** servizio postale; ufficio postale; **postembetsmann** alto funzionario delle poste e telecomunicazioni.

postere mil. postare; merk. registrare, iscrivere, segnare; **postering** registrazione f, iscrizione f.

postetat personale m delle poste; poste fpl.

postflagg bandiera postale; **postforbindelse** comunicazione f postale; **postforsendelse** spedizione f per posta; **postfunksjoner** impiegato (el. funzionario) delle poste (el. postale).

postgiro servizio di conto corrente postale; (giring) postagirol (pl. inv. el. -i); **postgirokonto** conto corrente postale; **posthorn** corno del postiglione; **posthus** posta, ufficio postale.

postkasse cassetta (el. buca) per le lettere; **postkjerer** postino; postiglione m; **postkontor** ufficio postale; **postkonvensjon** convenzione f postale; **postkort** cartolina postale; **postkortstativ** supporto per cartoline; **postkwittering** ricevuta postale.

postlegge impostare, imbucare; **postmester** direttore m delle poste; **postombæring** distribuzione f della posta; **postoppkrav**, *mot* ~ contro assegno; **postordre** ordinazione f per corrispondenza; **postordreforretning** forniture fpl per corrispondenza.

postpakke pacco (pl.: -chi) postale; **postreglement** regolamento delle poste; **postrute** itinerario postale; mar. linea postale; **postsekk** sacco (pl.: -chi) postale; **postskip** postale m.

postskriptum poscritto.

postsparebank cassa di risparmio postale; **poststem-pel** timbro postale; **poststemplets dato** data del timbro postale; **posttakst** tariffa postale; **posttog** treno postale.

postulat postulato; **postulere** postulare.

postverk amministrazione f delle poste; (i Italia) Poste e Telegrafi; Poste e Telecomunicazioni.
postveske borsa (el. tracolla) del postino; **postvogn** (jernbane) vagone m postale.
poståpner ricevitore m postale; **poståpneri** ufficio postale (rurale).
pote zool. zampa.
potens potenza; *i høyeste* ~ al più alto esponente; fig. all'ennesima potenza; 2. ~ seconda potenza, quadrato; 2 i 2. ~ due al quadrato; 3. ~ terza potenza, cubo; *opphøye i n'te* ~ elevare all'ennesima potenza; **potenseksponent** esponente m; **potensere** potenziare; mat. elevare a una potenza; **potensering** potenziamento; mat. elevazione f; **potensial**, **potensialis**, **potensiell** potenziale m, adj.
potentat potentato.
potet patata; *hygge poteter* rincalzare le patate; *stekte poteter* patate fritte, patate arrosto; *franske poteter* patatine (fritte); *nye poteter* patate novelle; *oksestek med poteter* arrosto con patate.
potet- di patate; **potetbille** dorifora; **potetmel** fecola di patate; **potetopptaker** raccoglitrice f (di patate); **potetskrell** bucce fpl di patata; **potetstappe** purea di patate.
pott (circa 1) litro; 965 ml; **pottaske** potassa.
potte vaso; *være ~ og panne hos en* fare il bello e il cattivo tempo da qn.; *sette blomster i ~* ~ invasare dei fiori; **pottemaker** vasaio; **pottemakerarbeid** lavoro in terracotta; arte f del vasaio.
potteplante pianta in vaso; **potteskår** coccio; **pottevarer** terraglie fpl, oggetti di terracotta; **potteverksted** bottega di vasaio, fabbrica di terraglie.
pr. (middel, måte) per, a mezzo (di); (sted) presso, (i Italia ofte) prov. di; (tid) a, (vekt, mål) a, per; (for hver) per, a, l'uno, cadauno; ~ *jernbane* a mezzo ferrovia; ~ *post (telefon)* per posta (telefono); ~ *Oslo* presso Oslo; *Ostia*, ~ *Roma* Ostia, prov. di Roma; ~ *år* all'anno; ~ *åtte dager sikt* a otto giorni dalla vista; ~ *tretti dager fri leveringsmåned* a trenta giorni da fine mese; ~ *10. mai* entro il 10 maggio; *valuta ~ i dag* valuta data odierna; *til en pris av 5 kr.* ~ *liter* al prezzo di 5 corone al litro; *10 kroner ~ flaske* 10 corone per bottiglia; ~ *enhet* per unità; ~ *mann* per persona; ~ *prokura* per procura; ~ *kontant* per contanti; ~ *omgående* a stretto giro di posta; subito; ~ *hode* a testa; ~ *stykk* al pezzo, l'uno, cadauno; *skjortene koster tjue tusen lire ~ stykk* la camicie costano ventimila lire l'una.
pragmatisk prammatico; **pragmatisme** prammatismo.
prae mar. chiamare (con il portavoce); **praehold**, *på ~* a portata di voce; **praiing** mar. chiamata.
prakte, ~ *på en noe* affibbiare (rifilare) qc. a qn.
praksis pratica, (prosedyre) prassi f, (utøvelse) esercizio; *i ~* in pratica.
prakt fasto, magnificenza, (glans) splendore m; **praktbind** legatura di lusso; **praktblomst** fiore m splendido; **praktbygning** edificio magnifico (el. splendido); **prakteksemplar** esemplare m magnifico; (person) modello (di virtù, d'onestà ecc.); **praktelskende** amante del fasto; **praktfull** splendido, magnifico (pl.: -ci).
praktikant praticante m, f, tirocinante m, f; apprendista m, f; **praktiker** pratico (pl.: -ci); esperto; *gammel ~* pratico del mestiere.
praktisere praticare, esercitare, mettere in pratica; *praktiserende lege* medico che esercita la professione; **praktisk** pratico (pl.: -ci); *lære noe ~* imparare un mestiere pratico.

praktlyst gusto del lusso, inclinazione f per il fasto, grandiosità; **praktstjerne** bot. melandrium; **praktstykke** capolavoro; **praktsyk** maniaco del lusso; pomposo; **praktutgave** edizione f di lusso; **praktverk** opera splendida.

pral millanteria; ostentazione f; **pralbønne** fagiolo ornamentale; **prale** millantare, vantarsi, vanagloriare; **pralhans** spaccone m, smargiasso, fanfarone m.

pram chiatta, barca a fondo piatto; (ferje-) chiatta del passo.

prange brillare, risplendere; ~ *med noe* fare sfoggio di qc.; **prangende** sfarzoso, vistoso, pomposo.

prat chiacchierata; chiacchiere fpl; **prate** chiacchiare, discorrere; **pratmaker** chiacchierone m; **prat-som** ciarlifero, chiacchierone (f: -a).

predikant predicatore m; **predikat** predicato.

preferanse preferenza; **preferanseaksje** azione f privilegiata; **preferanseavtale** accordo preferenziale; **preferansestilling** prerogativa; posizione f privilegiata; **preferansetoll** diritti mpl doganali preferenziali.

preg impronta; (mynt) conio; *bare ~ av* risentire di, mostrare gli effetti di; **prege** improntare, imprimere; (mynt) coniare; fig. improntare, caratterizzare; *sorgen står preget i hans ansikt* il suo volto è improntato di dolore; *være preget av* risentire di, recare l'impronta di; *preget i hukommelsen* impresso nella memoria.

pregnans importanza, significato, essenzialità;

pregnant significante, pregnante, significativo.

preg(n)ing (mynt) conio, coniazione f.

prehistorie preistoria; **prehistorisk** preistorico.

prejudikat precedente m; **prejudisere** pregiudicare.

prek ciance fpl, discorsi mpl a vanvera; *det er noe ~!* sono tutte storie!; **preke** predicare; ~ *evangeliet for* evangelizzare; ~ *for dove ører* predicare al vento (ai porri, al deserto); ~ *(moral) for en* fare la predica a qn.; *hva er det du står og preker om?* di che cosa vai cianciando?

prekehest predicatore m; **preken** predica, sermone m, omelia; (det å preke) predicazione f; *holde en ~* tenere una predica; fig. fare una paternale (for a); **prekestol** pulpito, pergamo; *gå på prekestolen* salire sul pulpito; *forkynne fra prekestolen* pubblicare in chiesa; **preketone** tono monotono.

preklusiv che dichiara decaduto (per superati termini), preclusivo; **preklusivt** *proklama* avviso di perenzione; *med ~ virkning* con effetto di perenzione; **preklusjon** perenzione f, preclusione f.

prektig magnifico (pl.: -ci), splendido, superbo, prezioso; (herlig) incantevole; adv. også: a meraviglia; *gjøre seg ~* fare il prezioso.

prekær precario.

prelat prelato; **prelatur** prelatura.

prelle, ~ *av* rimbalzare; ~ *(av) imot* spuntarsi contro; ~ *av som vann på gâsa* non fare nessun effetto.

premie premio; **premie-** (= premiert) premiato; **premiekonkurranse** concorso a premi; **premieliste** elenco dei premiati; **premieobligasjon** buono del tesoro a premi; **premiere** premiare; **première** prima.

premieskyting gara di tiro; **premiestut** toro premiato; **premietaker** premiato, vincitore m di (un) premio; **premieutdeling** distribuzione f dei premi; premiazione f.

premisse premessa; jur. considerando.

prent punteruolo.

prent stampa, stampatura; *stå på ~* essere stampato.

preparant (av dyr) imbalsamatore m; preparatore m; **preparat** preparato; **preparere** preparare.
preposisjon preposizione f; **prerogativ** prerogativa.
presang regalo, dono, presente m; **presangkort** buono per un regalo.
presbyterianer, presbyteriansk presbiteriano.
presedens precedente m.
presenning telo, telone m impermeabile; olona.
presens presente m; *i* ~ al presente; ~ *konjunktiv* presente congiuntivo.
presentabel presentabile, decente; **presentasjon** presentazione f; **presentere** presentare (*for a*); *jeg skal ~ henne for deg* te la presenterò.
preservativ preservativo, guanto di Parigi; **preserve** preservare, conservare.
president presidente m; *være* ~ presiedere; **presidentmyndighet** autorità di presidente; **presidentplass** (-skap) presidenza; (-stol) seggio presidenziale; **presidere** presiedere (*i statsråd* il consiglio dei ministri); **presidium** presidenza.
presis esatto, preciso; *kl. 3* ~ alle tre precise (el. in punto); *komme (være)* ~ arrivare (essere) puntualmente; **presisere** precisare; **presisjon** precisione f, esattezza.
preskribert andato in prescrizione.
presning pressione f; (frukt-) spremitura.
press pressione f; *være under* ~ essere sotto pressione; subire pressioni.
presse 1. v. premere; (druer) pigiare; (frukt) spremere; (valse) pressare; (bukser) stirare; (matroser, soldater) arruolare con la forza; ~ *figurer i gof-frare*; ~ *sammen* comprimere; ~ *ut* strizzare; fig. strappare, cavare; ~ *penger av* estorcere soldi a; *presset* (metallarbeid) lavorato a sbalzo; *presset lær* cuoio sbalzato; *presset skinn* zigrino.
presse 2. s. pressa; torchio; (avis) stampa; *bli vel mottatt av pressen* avere una buona stampa.
presseangrep attacco della stampa; **presseattaché** addetto stampa; **pressebyrå** agenzia di informazioni; ufficio stampa; **pressefolk** giornalisti mpl, (la) stampa; **presseforfølgelse** persecuzione f contro la stampa; **presseforseelse** reato di stampa.
pressefotograf fotoreporter m inv.; paparazzo.
pressefrihet libertà di stampa; **pressekampanje** campagna di stampa; **pressekort** tessera di giornalista; **presselosje** tribuna della stampa; **presselov** legge f sulla stampa; **pressemelding** comunicazione f stampa; **pressenyhet** notizia della stampa.
presserende urgente, pressante; *det er ikke* ~ non è urgente; non c'è nessuna urgenza.
pressesak processo di stampa; questione f di stampa; **pressetjeneste** servizio stampa; **pressetvang** impedimento alla libertà di stampa.
pressgjær lievito pressato.
pressing pressione f; (druer) pigiatura, (frukt) spremitura; (bok) stampa; (bukser) stiratura; (matros, soldat) arruolamento forzato.
prest sacerdote m, (kristen) prete m; (protestantisk også) pastore m; ministro di Dio; *prestene* (geistligheten) il clero; *bli* ~ farsi prete; *gå for presten* andare al catechismo.
prestasjon (utførelse) attuazione f, (ytelse) prestazione f; tekn. prestazione f, rendimento; sport prestazione f, affermazione f.
presteattest certificato emesso dal parroco; **preste-bolig** presbiterio; canonica; **prestedrakt** veste f talare; **presteed** voto religioso; giuramento sacerdotale; **presteembete** ufficio sacerdotale, sacerdozio; **preste-fiendsk** anticlericale; ~ *person* fam. mangiapreti m, f; **preste-folk** (il) pastore e sua moglie.

prestegjeld parrocchia; **prestegjerning** missione f di sacerdote; **prestegård** presbiterio, canonica; **preste(gårds)jord** beneficio ecclesiastico, prebenda; **preste-hat** odio per i preti; anticlericalismo.
prestekall vocazione f sacerdotale; sacerdozio; **prestekjole** sottana; **prestekrage** colletto a cannoncini (el. plissettato); (katolsk) facciola; bot. margherita.
prestelig sacerdotale; da prete; **prestemøte** sinodo; **presteordinasjon** ordinazione f sacra.
prestere (yte) prestare, rendere; (utføre) compiere, fare.
presteseminar seminario; **presteskap** clero; neds. pretaglia, preteria; **prestand** sacerdozio; clero; **prestevelde** teocrazia; **prestevenn** amico di preti, clericale m, f; **prestevennlig** clericale.
presteverdighet dignità sacerdotale, sacerdozio; **prestevielse, -vigsel** ordinazione f; **prestinne** sacerdotessa.
pretendent pretendente m, f; **pretendere** pretendere (a); **pretensios** pretenzioso; **pretensjon** pretesa, pretesione f.
pretor pretore m; **pretor-** pretoriano.
preventiv med. mezzo preventivo; *preventiver* preservativi mpl.
prikk punto, puntino; *på en* ~ a puntino, esattamente; *til punkt og prikke* a puntino, di tutto punto; *det slår til på en* ~ non fa una grinza; *sette prikken over i'en* mettere i puntini sulle i, dare il tocco finale.
prikke, ~ (i) punteggiare; (stikke) punzecchiare; (fornemmelse) pizzicare, formicolare; *prikket linje* riga punteggiata; **prikking** punteggiatura; punzecchiatura; pizzicore m, formicolio.
prim 1. (ost) sp. di ricotta (di latticello).
prim 2. mil. prima; mus. tonica.
prima di prim'ordine, di prima qualità; **primadonna** prima donna; **primas** primate m.
primaveksel prima di cambio; ~ *sekunda ikke* prima di cambio non essendovi seconda.
prime (vrøvle) farneticare; (lyve) dire bugie.
primitiv primitivo; **primo** primo, in primo luogo.
primtall numero primo; **primula** primula.
primus fornello a petrolio; ~ *motor* promotore m; iniziatore m; filos. primo motore m.
primær primario.
prins principe m; **prinselig** principesco (pl.: -chi), da principe; **prinsesse** principessa; **prinsgemal** principe m consorte.
prinsipal principale; ~ s. capo, superiore m; fam. principale.
prinsipiell di principio; fondamentale, essenziale; **prinsipielt** adv. per principio; **prinsipp** principio; *i prinsippet* in linea di massima, di norma; **prinsippfast** di saldi principi; **prinsipplos** senza principi; **prinsipplos-het** mancanza di principi; **prinsippmen-neske** persona di saldi principi; **prinsipp-rytter** persona di principi molto rigidi; pedante; **prinsipp-spørsmål** questione f di principio.
prinsregent principe m reggente.
prior priore m, rettore m, superiore m; **priorat** priorato, rettorato; **priorinne** priora, superiora.
prioritere dare la priorità a; **prioritert** (lån) garantito con ipoteca; **prioritet** (forrett) priorità, precedenza; (pant) ipoteca; *oppta et lån på første* ~ fare un mutuo ipotecario di primo grado; **prioritetshaver** creditore m ipotecario; **prioritetsoverdragelse** trasferimento d'ipoteca.
prippen (nøye) meticoloso, schizzinoso; (sår) suscettibile; **prippenhet** meticolosità, suscettibilità.
pris (verdi, kostnad) prezzo; (belønning) premio;

(ros) lode f; (tobakk) presa; *sette (stor) ~ på* apprezzare, gradire (molto); (person) stimare (molto); *ikke sette ~ på* non apprezzare affatto; *vinne prisen* vincere il premio; *for enhver ~* a qualunque prezzo; fig. a ogni (el. qualunque) costo; *jeg gjør det ikke for noen ~* non lo farei per tutto l'oro del mondo; *til en ~ av* al prezzo di; *til halv ~* a metà costo; *selge under prisen* vendere sottocosto.

prisangivelse valutazione f; indicazione f del prezzo;

prisavhandling saggio presentato a un concorso; (prisbelønnet) saggio premiato.

prisavslag riduzione f di prezzo, sconto, abbuono.

prisavtale accordo sui prezzi; **prisbelønne** premiare.

prisberegning calcolo del prezzo (dei prezzi), stima;

prisbevegelse movimento dei prezzi.

prisdirektorat ente m statale di controllo dei prezzi;

prisdømmer giudice m di gara.

prise 1. s. mar. presa, cattura, preda.

prise 2. v. lodare, encomiare; scrivere il prezzo su; *~ lykkelig* stimare fortunato; *~ seg lykkelig* considerarsi (riputarsi) fortunato (*ved, over* di); *~ sommeren* (gå tynnkledt) vestirsi da estate.

prisedomstol tribunale m delle prede; **prisemannskap** equipaggio di preda.

prisfall calo di prezzi, ribasso; **prisforhøyelse** aumento di prezzo (dei prezzi), rincaro, rialzo (også børs-); **prisforskjell** differenza di prezzo.

prisgi abbandonare; *være prisgitt* essere in balia di;

prisgivelse abbandono.

prisindeks indice m dei prezzi; **prisindeksregulering** scala mobile (dei salari); **priskatalog** catalogo (bollettino) dei prezzi; **priskontroll** controllo dei prezzi.

prislapp cartellino dei prezzi, prezzo; **prisliste** listino dei prezzi.

prismatisk prismatico (pl.: -ci); **prisme** prisma m; (lysekrone) goccia.

prismedalje, *få ~* essere premiato con medaglia.

prisedslag riduzione f di prezzo, calo dei prezzi.

prisnotering quotazione f dei prezzi.

prisoppgave tema m di un concorso.

prisregulering regolamentazione f dei prezzi; **pristigning** rincaro, rialzo, lievitazione f dei prezzi;

prisstopp blocco dei prezzi; **prissvingning** oscillazione f dei prezzi.

pristaker premiato, vincitore m (di un premio).

prisutdeling premiazione f; **prisutjevning** livellamento dei prezzi; **prisverdig** encomiabile, lodevole, meritorio.

privat privato, personale; (rettssak) civile; (på brev) personale; adv. også in privato; *private (personer)* privati mpl (cittadini); *~ kjøretøy* vettura privata; *det er min private sak* è una faccenda personale, è affar mio; *lese ~* prendere lezioni private.

privat- privato; **privatadresse** indirizzo privato; **privatanliggende** questione f (faccenda) privata.

privatbank banca privata; **privatbil** macchina privata (el. personale); **privatbrev** lettera privata.

privatbruk uso personale.

privateiendom proprietà privata; **privatelev** alunno privato; privatista m, f.

privatfolk privati mpl; **privatforbruk** spese fpl personali; **privatformue** patrimonio personale; **privatist** privatista m, f.

privatkontor ufficio personale (el. privato); **privatkorrespondanse** corrispondenza privata.

privatlesning, *drive med ~* dare lezioni private.

privatliv vita privata; *blande seg i andres ~* inmisciarsi nelle faccende altrui; **privatlærer** istitutore m, precettore m; **privatmann** privato.

privatrett diritto privato; **privatsak** questione f (el.

faccenda) personale; affari mpl personali; **privatsjåfør** autista m privato (personale); **privatsekretær** segretario (a) privato (a); **privatskole** scuola privata.

privilegert privilegiato; **privilegium** privilegio; (bevilling) concessione f (*på* di).

pro, *~ anno* all'anno, per anno; *~ forma* proforma; *~ mille* per mille; *~ og contra* (il) pro e (il) contro; *~ rata* in proporzione f (el. proporzionalmente) a; **proratadel** aliquota proporzionale.

probat (prøvet) provato, sperimentato; (virkosom) efficace; *~ middel* rimedio (el. mezzo) infallibile.

proberdigel coppella; **probernål** ago di prova; **proberstein** pietra di paragone.

problem problema m, quesito; **problematisk** problematico (pl.: -ci); **problembarn** bambino difficile.

problemskuespill dramma m a tesi.

produksjon produzione f; **produksjonsapparat** insieme m dei mezzi di produzione; **produksjonsavgift** imposta sulla produzione; **produksjonsbegrensning** limitazione f della produzione; **produksjonsbevis** certificato d'origine; **produksjonseffektivitet** rendimento, efficienza produttiva; **produksjonsevne** produttività, capacità produttiva.

produksjonsfaktor fattore m produttivo (el. di produzione); **produksjonsinnsats** sforzo produttivo.

produksjonsland paese m produttore; **produksjonsmiddel** mezzo di produzione; **produksjonsomkostninger** costo di produzione; **produksjonsoverskudd** eccedenza di produzione sul consumo; surplus m inv. di produzione; **produksjonspremie** premio di rendimento; **produksjonspris** prezzo di produzione (el. di costo industriale); **produksjonssted** luogo di produzione; **produksjonsøkning** aumento di produzione.

produkt prodotto; **produktiv** produttivo; fecondo; **produktivitet** produttività; rendimento; fecondità.

produsent produttore m; **produsere** produrre.

profan profano; **profanere** profanare; **profanerende** profanatore; **profanering** profanazione f.

profesjon professione f, (handverk) mestiere m; *skomaker av ~* calzolaio di mestiere; *spiller av ~* giocatore m di professione, professionista m, f.

professor professore m universitario, professoressa universitaria; *ordinær (titulær) ~* cattedratico (pl.: -ci), professore titolare, ordinario; *ekstraordinær ~* professore straordinario; **professorat** professorato.

profet profeta m; *ingen er ~ i sitt eget land* nessuno è profeta in patria; **profetere** profetizzare; **profeti** profezia; **profetisk** profetico (pl.: -ci).

profil profilo; *i ~* di profilo; *i halv ~* di tre quarti; **profilere** profilare; **profilering** arkit. proiezione f verticale (*av noe* di qc.); (vei) tracciamento.

profitere profittare (*av noe* di qc.), trarre profitto (*av noe* da qc.); **profitabel** profittevole, fruttuoso; **profittjeger** profittatore m; **profitt** profitto, lucro, guadagno, utile m.

proforma proforma, non effettivo; adv. proforma; **proformaekteskap** matrimonio proforma; **proformafaktura** fattura proforma; **proformasalg** vendita fittizia; **proformaselskap** società fittizia.

prognose pronostico (pl.: -ci); med. prognosi f.

program programma m; **programerklæring** dichiarazione f di programma (el. programmatica); **programblad** programma m delle trasmissioni radiotelevisive, (Italia) bollettino settimanale della RAI-TV; **programmessig** conforme al programma, programmatico (pl.: -ci); **programpost** parte f di programma, programma m; **programselgerske** maschera.

progresjon progressione f; **progressiv** progressivo.
projeksjon proiezione f; **projeksjonslære** teoria della proiezione; **projeksjonstegning** disegno proiettivo, geometria proiettiva; **projisere** proiettare.
projeckt progetto; **projektere** progettare; **projektil** proiettile m; **projetmaker** progettista m, f.
proklama avviso al pubblico; proclama; jur. convocazione f di creditori (eredi) presunti; **proklamasjon** proclama m; proclamazione f; **proklamere** proclamare.
prokura procura; *pr.* ~ per procura; **prokurator** procuratore m; **prokuratorknep** trucco (pl.: -chi) di leguleio; **prokuraendossement** girata per procura; **prokurist** procuratore m.
proletar proletario; **proletardiktatur** dittatura proletaria (el. del proletariato); **proletariat** proletariato; **proletarisere** proletarizzare.
prolog prologo (pl.: -ghi).
promemoria promemoria m; memoriale m.
promenade passeggiata; **promenere** passeggiare.
promille (tasso) per mille.
promosjon promozione f; **promovere** (æresdoktor) insignire del dottorato (honoris causa).
prompt(e) (hurtig) pronto; (nøyaktig) preciso.
pronomen pronome m; **pronominal** pronominale.
propaganda propaganda; *drive* ~ fare propaganda; **propagandafilm** film m inv. di propaganda (el. propagandistico); **propagandistisk** propagandistico (pl.: -ci).
propell elica, propulsore m; **propellblad** pala dell'elica.
proper lindo, pulito; **properhet** pulizia, nettezza.
proporsjon proporzione f; **proporsjonal** proporzionale (*med a*); ~ *størrelse* grandezza proporzionale; **proporsjonalitet** proporzionalità; **proporsjonert** proporzionato.
propp (kork) turacciolo, (ellers) tappo; *sette proppen i* turare, tappare; *ta proppen ut av* stappare, sturare; **proppe** (hull) tappare, otturare; ~ *seg* rimpinzarsi (*med di*); **proppfull** colmo, pieno zeppo, stipato; *være ~ av noe* rigurgitare di qc.; **proppmett** sazio, pieno zeppo.
pro rata se: **pro**; **prorektor** vicepresidente m, f; (universitet) vice rettore m.
prosa prosa; *på* ~ in prosa; **prosaforfatter** scrittore m in prosa, prosatore m; **prosaform** prosa; **prosaisk** prosastico (pl.: -ci); prosaico (pl.: -ci) (ofte neds.); **prosaist** prosatore m; **prosaverk** opera in prosa (el. prosastica); **prosastil** stile m prosastico.
proscenium proscenio.
prosedere procedere; **prosedyre** procedura.
proselytt proselito.
prosent per cento; *5 prosents rente* rendita del 5 per cento; *til 5* ~ al 5 per cento, al 5 %; **prosent(dei)** percentuale f; *hvor høy er prosenten?* qual'è la percentuale?; *han har prosenter av sitt salg* ha una percentuale sulle vendite; **prosentregning** calcolo della percentuale; calcolo degli interessi; **prosentstas** tasso d'interesse, percentuale f; **prosentvis** percentuale; adv. a un tanto per cento.
prosesjon processione f, corteo; *i* ~ in processione; **prosesjonsspinnelarve** (bruco della) processionaria.
prosess processo; (*fremgangsmåte*) procedimento; (*forløp også*) svolgimento; *begynne en* ~ iniziare un processo; *begynne en ~ mot en* intentare un processo contro qn., fare causa a qn.; *føre (en)* ~ (sakfører) perorare una causa; *ha en* ~ essere in causa; *det er en ~ om det* c'è una lite pendente, c'è una vertenza in merito; *gjøre kort ~ med* tagliar corto con, trattare senza complimenti.

prosessomkostninger spese processuali.
prosit, ~ / alla salute!
proskripsjonsliste lista di proscrizione.
prospekt prospetto; vista; **prospektkort** cartolina illustrata; **prospektus** (plan) prospetto.
prost prevosto, arciprete m.
prostata prostata; **prostata-** prostatico (pl.: -ci).
prosti prepositura, decanato; **prostinne** moglie f del prevosto.
prostituert prostituta; **prostituasjon** prostituzione f.
protein proteina; **proteinstoff** sostanza proteica.
proteksjon protezione f; **proteksjonisme** protezionismo; **proteksjonist** protezionista m, f; **proteksjonistisk** protezionistico (pl.: -ci), protezionista m, f.
protektor protettore m; **protektorat** protettorato.
protese protesi f.
protest protesta, contestazione f, reclamo; merk. protesto; *nedlegge ~* protestare; ~ *for manglende betaling* protesto per mancato pagamento; *som ~* in segno di protesta.
protestant protestante m, f; **protestantisk** protestante m, f; **protestantisme** protestantismo.
protestere intr. v. protestare, reclamare (*mot* contro); tr. v. protestare; **protestmøte** riunione f di protesta; **protesttog** dimostrazione f; manifestazione f di protesta.
protokoll protocollo, registro; (*møte-*, *forhørs-*) verbale m; (*diplomatisk*) protocollo; (*klasse-*) registro; *føre protokollen* redigere il protocollo (il verbale); *føre ~ over* tenere il registro di; *føre noe til protokolls* protocollare, registrare.
protokollfabrikk fabbrica di registri; **protokollfører** protocollista m, f, registratore m, jur. cancelliere m; **protokollere** protocollare, registrare; jur. verbalizzare; **protokollering** registrazione f, verbalizzazione f; **protokolltilførsel** iscrizione f a protocollo (el. a verbale); **protokollutskrift** estratto del protocollo (el. del verbale).
prov testimonianza; (*bevis*) prova; **prove** provare.
proviand vettovaglie fpl, provviste fpl; **proviandere** vettovagliare, approvvigionare; **proviandering** vettovagliamento, approvvigionamento; **proviandtopplag** deposito di viveri; **proviandskip** nave f appoggio.
provins provincia; **provinseiendommelighet** caratteristica provinciale; particolarismo di provincia; **provinsfolk** gente f di provincia; provinciali mpl; **provinsialisme** provincialismo; **provinsiell** provinciale.
provisjon provvigione f, commissione f, percentuale f; *1.5 % i* ~ l'uno e mezzo per cento di provvigione; **provisjonsbasis**, *på* ~ a percentuale; **provisjonsats** percentuale f.
provisor farmacista m, f; **provisorisk** provvisorio, ~ *forordning* disposizione f provvisoria; **provisorium** legge f (el. disposizione f) provvisoria; governo provvisorio.
provokasjon provocazione f; **provosere** provocare; **provokatorisk** provocatorio; **provoserende** provocatore; **provokator** (agente m) provocatore m.
pruste sbuffare; **prusting** sbuffamento; sbuffata.
prute tirare sul prezzo, mercanteggiare; **prut(n)ing** (il) tirare sul prezzo, mercanteggiamento; **prut(n)ingsmonn** margine m di sconto.
pryd ornamento; **pryde** ornare, adornare (*med di*); **pyrdelse** ornamento; **pyrdgjenstand** oggetto ornamentale; **pyrdplante** pianta ornamentale.
pryl busse fpl, botte fpl, bastonatura; **pryle** picchiare, bastonare; sculacciare.
prærie prateria; **præriehund** cinomio.
prøve 1. v. provare, sperimentare; (*klær*) provare;

(maskin o.l.) collaudare; (vin) assaggiare; (våge) tentare; (teater) provare; (sette på prøve) provare; ~ *å gjøre noe* provare a (tentare di) fare qc.; ~ *om* vedere se; ~ *seg fram* sperimentare, (undersøke forholdene) tastare il terreno; ~ *på* provare, azzeccare; *prøv på det om du tør!* provaci, se hai coraggio!; *du kan bare ~ på (å gjøre) det!* prova a farlo e vedrai!; *la ham bare ~ på det!* che ci provi!; *prøv ikke på det igjen!* non ci riprovare!

prøve 2. s. prova, saggio; (eksamen) esame m; (vare) campione m; (maskin o.l.) collaudo; *som ~* come (el. in) campione; *prøver uten verdi* campioni senza valore; *avlegge en ~* dare un esame; *sette ~ på* fare la prova di; *bestå prøven, stå sin ~* sostenere la prova; *ha stått sin ~* essere a tutta prova; (*kjøpe, ta*) *på ~* (comprare, prendere) in prova; *kjøpe etter ~* acquistare su campione; *sette på ~* mettere alla prova; *beholde på ~* tenere in prova.

prøveanlegg laboratorio (el. centro) sperimentale; impianto di collaudo; **prøveadvokat** avvocato tirocinante; **prøveark** foglio di prova; **prøveavstemning** scrutinio preliminare; **prøveavtrykk** prova di stampa; stampone m.

prøveballong pallone m sonda; *sende en ~* fig. tastare il terreno; **prøvebilde** copia di prova; (TV) monoscopia; **prøveblad** foglio di prova; **prøvebok** merk. campionario.

prøvedrift sfruttamento (coltivazione f) di prova.

prøveeksemplar campione m; esemplare m di prova; specimen m inv.; **prøveflaske** bottiglia campione.

prøveflyger pilota m collaudatore; **prøveflyging** volo di collaudo; **prøveforelesning** conferenza di prova (per il conseguimento di un grado accademico).

prøvegull oro di coppella; **prøvehefte** quaderno di prova; **prøveklut** campione m; fig. oggetto di sperimento; *være ~* fare da cavia.

prøvekoffert valigia di campioni; **prøvekolleksjon** campionario.

prøvelse prova; croce f; rel. mortificazione f; **prøvelsestid** periodo di dure prove.

prøvemåltid pasto di prova; **prøvenummer** copia di prova; (bil) targa provvisoria; **prøveordre** merk. ordine m di prova; **prøverom** stanzino di prova.

prøverør provetta.

prøvesamling merk. campionario; **prøvesending** merk. partita di prova (el. di campione); (radio) trasmissione f di prova; **prøveside** pagina di prova; **prøveskyting** tiro di prova; esercitazioni fpl di tiro; **prøvestein** pietra di paragone; **prøvestykke** campione m; provino; **prøvesolv** argento di saggio.

prøvetid periodo di prova; noviziato (også i kloster); (kandidat) tirocinio; *bestå (gjennomgå) sin ~* fare il tirocinio; **prøvetrykk** prova, bozza; stampone m; **prøvetur** viaggio (giro) di prova (el. di collaudo); **prøvetype** merk. modello campione.

prøvevalg elezione f preliminare; **prøveår** anno di prova (el. di tirocinio); (kloster) noviziato.

prøv(n)ing prova.

prøysser prussiano; **prøyssisk** prussiano.

prås moccio; *gå en ~ opp for en* avere un lampo.

P.S. poscritto, P.S.

pseudonym pseudonimo; nome m fittizio.

psyke psiche f; **psykiatri** psichiatria; **psykisk** psichico (pl.: -ci); **psykolog** psicologo (pl.: -gi); **psykologi** psicologia; **psykologisk** psicologico (pl.: -ci).

pu(h)! puah!

pubertet pubertà; **pubertetsalder** età puberale, pubertà.

publikasjon pubblicazione f; **publikum** pubblico; gli spettatori mpl; i presenti mpl; *det store ~* il gran

pubblico; *et stort ~* un pubblico numeroso.

publisere pubblicare; **publisist** pubblicista m, f; **publisitet** pubblicità.

pudde(hund) (cane m) barbone m; (liten) barboncino.

pudder polvere f; (ansikts-) cipria; **pudderdåse** portacipria m inv.; **pudderkvast** piumino da cipria; **pudderparykk** parrucca incipriata; **puddersukker** zucchero in polvere (el. a velo); **pudding** budino.

pudre incipriare; **pudrett** (latrinegjødelse) polveretta.

puff 1. (møbel) pouf m inv.

puff 2. (støt) spinta, spintone m; (på tøy) sbuffo, (på kjole) sellino; **puffe**, ~ (til) spingere; ~ *en foran seg* spingere qn. in avanti; ~ *med albuen* dare gomitate; ~ (i pensum) saltare, tralasciare.

pufferme manica a sbuffo.

pugg studio a memoria; **pugge** studiare a memoria; fam. sgobbare sui libri; **pugghest** sgobbone m.

pukk (pukkstein) pietrisco (pl.: -chi); **pukke** (knu-se) frantumare; (belegge med pukk) coprire di pietrisco; ~ *på noe* insistere su qc.; ~ *på sine rettigheter* far valere i propri diritti.

pukkel gobba, gibbo; *gi en på pukkelen* accarezzare il groppone a qn.; **pukkelokse** zebù m inv.; **pukkelrygg** gobba, dorso gibboso; (person) gobbo; **pukkelrygget** gibboso, gobbo; **puklet** gibboso, a gobba.

pulje (poker) puglia, posta complessiva; sport batteria; **pulk** slitta lappone, pulca.

pull calotta, capina; **puller(t)** mar. bitta.

pulpitur galleria (di una chiesa).

puls polso; *langsom (hurtig, rolig) ~* polso lento (frequente, regolare); *hans ~ er høy* ha il polso frequente; *hans ~ slår sterkt* il suo polso batte forte; *føle en på pulsen* tastare il polso a qn.

pulsere pulsare; **pulsering** pulsazione f; **pulsslag** pulsazione f, battito; **pulsvante** mezzo guanto; **pulsåre** arteria.

pult banco (pl.: -chi); (sang- i kirke) badalone m; (lese-) leggio; (skrive-) scannello; *han sitter på pulten* è seduto al banco; **pulterkammer** ripostiglio, sgabuzzino; **pultost** formaggio al cumino.

pulver polvere f; med. polverina; **pulveraktig** polverulento, polveroso; **pulverform**; *i ~* in polvere; **pulverheks** vecchia strega; **pulverisere** polverizzare, ridurre in polvere; **pulverisering** polverizzazione f.

puma puma m.

pumpe 1. s. pompa; **pumpe 2.** v.; ~ (opp, ut) pompare; **pumpemaskin** pompa a motore; **pumperedskap** attrezzo per pompare, pompa; **pumpeslag** pompata, colpo di pompa; **pumpespiker** bulletta; **pumpestang** leva di pompa; **pumpestasjon** stazione f di pompaggio; **pumpeventil** valvola di pompa; **pumpeverk** impianto di pompaggio.

pund libbra; (mynt) sterlina; (evner) talento; *grave ned sitt ~* sotterrare i propri talenti; *ågre med sitt ~* far rendere i propri talenti.

pundblokk area della sterlina; **pundkurs** cambio della sterlina; **pundseddel** biglietto da una sterlina.

pung borsa, borsellino; anat. scroto, (pungdyr) marsupio; **pungdyr** marsupiale m; **punge**, ~ *ut* allentare i cordoni della borsa; ~ *ut med* sborsare; F sganciare; **pungrotte** sariga.

punisk punico (pl.: -ci).

punkt punto; *det kritiske ~* il punto critico; *det er et vesentlig ~* è un punto essenziale; *på dette ~* su questo punto; ~ *for ~* punto per punto.

punktere punteggiare; mus. puntare; med. fare una paracentesi; (bildekk) forare (intr. og tr.); **punktering** punteggiatura; paracentesi; foratura.

punktlig puntuale, preciso; *være en ~ betaler* essere

puntuale nei pagamenti; pagare puntualmente;
punktighet puntualità; precisione f.
punktskrift scrittura braille.
punktum punto; (slutt) punto e basta; **punktvis** di punto in punto.
punsj punch m inv.; **punsjbolle** coppa da punch;
punsjglass bicchiere m da punch; **punsjlag** punch in compagnia; **punsjskje** mestolino.
puntlær cuoio rinforzato; **puntlærmage** stomaco di ferro.
pupill pupilla.
pupp fam. mammella, poppa.
puppe crisalide f, ninfa; **pullehylster** bozzolo; **puppe-stadium** stadio ninfale.
pur puro; *det er den pure ondskap* è pura cattiveria; *av ~ nysgjerrighet* per pura curiosità.
puré puré, purea.
puritaner, **puritansk** puritano; **puritanisme** puritanesimo.
purk F sbirro, questurino; **purke** 1. s. scrofa; fig. donnaccia, F troia; **purke** 2. v.; ~ *og sove* dormire profondamente russando.
purpur porpora; **purpurfarge** porpora; **purpurfarget** di porpora, purpureo; **purpurkledd** vestito di porpora; **purpurred** rosso porpora; **purpursnegl** (mollusco della) porpora.
purre 1. v. (rote i) scompigliare, rabbuffare; (mase) sollecitare; ~ *en opp (ut)* tirare qn. su dal letto, svegliare; dare la sveglia a qn.
purre 2. s. bot. porro; **purreløk** cipollina porraia, cipolla d'inverno.
purringsbrev (lettera di) sollecito.
purser mar. commissario di bordo.
pus (kjælenavn) caro, tesoro, coccolino.
pus(ekatt) micio, micino, micetto; **puselanke** manina; manina paffuta.
pusle (stelle) lavoracchiare; (tusle) muoversi lentamente con rumori leggeri; *jeg hørte noen ~* ho sentito un rumore; ~ *med* occuparsi di, dilettersi di; *han går alltid og pusler med noe* è sempre occupato in qualche faccenduola; ~ *med småtterier* occuparsi di minuzie; **puslearbeide**, **pusleri** faccenduole fpl, lavoretti mpl; **pusling** omuncolo; omiciattolo.
puss 1. (materie) pus m; (pynt) agghindamento; (mur-) intonaco; *i full ~* in ghingheri.
puss 2. (strek) tiro, scherzo, burla; *spille en et ~* giocare un tiro birbone a qn.
pusse 1., ~ *hunden på en* aizzare il cane contro qn.; *puss, ta'n' dagli*, agguantalo!
pusse 2. (gjøre ren) pulire; (metall) lucidare; (sko også) lustrare; (lys) smoccolare; (mur) intonacare; (nesa) soffiarsi; ~ *seg (katt)* leccarsi; ~ *opp* rimettere a nuovo, rinfrescare, restaurare; ~ *opp italiensken* rinfrescare l'italiano.
pussegarn stoppa per pulire, cascame m (di canapa, di cotone) per pulire; **pussemaskin** levigatrice f, lucidatrice f; **pussemiddel** lucido; detergente; **pusse-skin** pelle f scamosciata; **pussestein** pietra pomice.
pussig curioso, buffo, spassoso; **pussighet** bizzarria, stranezza; facezia.
pusning (rengjøring) pulizia; (blanking) lucidatura; (mur) intonacatura, intonaco.
pust soffio, fiato, alito, respiro; *miste pusten* perdere il fiato; *trekke pusten* aspirare; *holde pusten* trattenere il fiato; *en ~ i bakken* un po' di riposo.
puste respirare; soffiare; ~ (ut) (hvile) riprendere fiato; ~ *glass* soffiare il vetro; ~ *opp* gonfiare; ~ *noe bort* soffiare via qc.; ~ *på noe* soffiare su qc.; **pusterom** respiro, tregua, (rolig tid) calma, stasi f; **pusterør** cerbottana.

pusting respiro, respirazione f, soffio.
pute cuscino, guancia; **putevar** federa.
putre crogiolare, cuocere a fuoco lento.
putte infilare, ficcare, mettere; ~ *i lomma* intascare.
pygmé pigmeo; **pygmeisk** pigmeo.
pynt 1. (odde) punta, capo, promontorio.
pynt 2. (stas) ornamento, guarnizione f; (klær) vestiti mpl da festa; **pynte** ornare, adornare, guarnire; ~ *seg* adornarsi, agghindarsi; fam. mettersi in ghingheri; ~ *på en historie* abbellire un racconto.
pyntedukke pupattola; **pyntelig** grazioso, civettuolo; ~ *opptreden* comportamento corretto; **pyntelommetørkle** fazzoletto da tasca; **pyntesyk** eccessivamente ricercato nel vestire; amante dei fronzoli; **pynting** ornamento, agghindamento, abbellimento.
pyramide piramide f; (gevær-) fascio; *stille geværene i ~* formare i fasci; *ta geværene ut av pyramidene* rompere i fasci; **pyramidedannet**, **-formet** a piramide, piramidale.
pyroman piromane m, f; **pyromani** piromania.
pytagoreer, **pytagoreisk** pitagorico (pl.: -ci); *den pytagoreiske læresetning* il teorema di Pitagora.
pytt 1. s. pozzanghera, pozza.
pytt 2., ~ (sann)! bah (che importa)!
pære pera; (lampe-) lampadina; *han er bløt på pæra* fam. è un po' tocco; **pæreformet** a (forma di) pera; **pæredansk** danese al cento per cento; **pærefull** ubriaco fradicio; completamente sbronzo; **pæretre** pero; **pærevev**, **-vås** discorso a vanvera, insensatezza.
pøbel plebaglia, gentaglia, teppaglia; **pøbelaktig** volgare, grossolano, da canaglia; **pøbelaktighet** grossolanità, comportamento da teppista; **pøbel-flokk**, **-hop** marmaglia, turba di gentaglia; **pøbel-språk** linguaggio da trivio; **pøbeluttrykk** espressione f volgare (el. da trivio).
pøl pozza, pozzanghera; (blod-) pozza di sangue.
pølse salsiccia, salsicciotto, (grovmalt) cotechino, (speke-) salame m; (wiener o.l.) würstel m inv.
pølseformet a forma di salsicciotto; **pølsehorn** imbuto per salsicce; **pølsemaker** fabbricante m, f di salumi; salumiere m, salumaio; **pølsemat** salumi mpl; **pøsepinne** spiedino per salsicce; **pøseskinn** pelle f di salsiccia; **pøsesnakk** sproloquio, scemate fpl.
pøns(k)e, ~ *på* rimuginare (nella mente), meditare; ~ *på ondt* tramare, macchinare; ~ *ut* escogitare.
pøs secchio; (hatt) cappello sformato; **pøse**, ~ *vann på* versare acqua su; *det pøser ned* piove a catinelle.
på 1. prep. (oppe på, over) su; (sted) a, in; (tid) in, durante; (måte) a, in; ~ *landet (fjellet)* in campagna (montagna), ~ *Sicilia* in Sicilia; ~ *Capri* a Capri, nell'isola di Capri; *legge teppe ~ golvet* stendere un tappeto sul pavimento; *male ~ lerret* dipingere su tela; *det er et hull ~ jakka hans* ha un buco nella giacca; ~ *børsen* in Borsa; ~ *posten* alla posta; ~ *slottet (teateret, skolen)* a palazzo (teatro, scuola); ~ *kino* al cinema; *ute ~ marka* nei campi; ~ *enga* nel (el. sul) prato; ~ *gata* nella (sulla, per la) strada; ~ *øya* nell' (el. sull')isola; ~ *norsk* in norvegese; ~ *vers* in versi; *ord som ender ~ s* parole che finiscono in esse; ~ *mandag (tirsdag osv.)* lunedì (martedì ecc.); ~ *den dag* in quel giorno; ~ *avreisens dag* nel (el. al) giorno della partenza; ~ *en søndag* una domenica; ~ *tilbaketoget* nella (el. durante) la ritirata; *gjøre noe ~ to dager* fare qc. in due giorni; ~ *ens befaling (ordre)* su raccomandazione (ordine) di qn.; ~ *en anklage*

in seguito a un'accusa; ~ *begjæring* (bønn) in seguito a richiesta (preghiera); ~ *mitt ord* sulla mia parola; *dumhet* ~ *dumhet* sciocchezze su sciocchezze; *skudd* ~ *skudd* colpi su colpi; *det faller slag* ~ *slag* piove una gragnola di colpi; ~ *denne måte* in questo modo; *knappen* ~ *stokken* il pomello del bastone; *lege* ~ *et hospital* medico di un ospedale; *en mann* ~ *tretti år* un uomo di trent'anni; *et tog* ~ *20 vogner* un treno di venti vagoni; *en sjekk* ~ *NOK 10.000* ~ *Credito Italiano* un assegno di NOK 10.000 sul C. I.; *et prisavslag* ~ *5 %* uno sconto di 5 %.

på 2. adv. *teppene var ikke* ~ i tappeti non erano stati messi; *ha kåpen* ~ avere indosso il cappotto; *komme inn uten å banke* ~ entrare senza bussare.

påakte tener conto di; tenere in gran conto, stimare; *lite påaktet* tenuto in poco conto.

påanke jur. appellare; ricorrere in appello.

påbegynne iniziare, incominciare; **påbegynnelse** inizio.

påberope, ~ *seg* richiamarsi a, riferirsi a, appoggiarsi a, (autoritet) invocare; (ens eksempel) valersi di; (ens vitnesbyrd) citare qn. a testimone; **påberopelse** richiamo, riferimento; *under* ~ *av* richiamandosi a; invocando.

påbinding attacco (pl.: -chi), allacciamento.

påbud comando, ordine m (*om* di); disposizione f;

påby(de) ordinare, comandare.

pådikte attribuire, inventare.

pådra attirare, causare; ~ *seg* attirarsi; ~ *seg en gjeld* contrarre un debito; indebitarsi; ~ *seg en sykdom* contrarre (prendere) una malattia.

pådutte, **pådytte** addossare, imputare (*en noe* qc. a qn.); **pådutting** imputazione f.

pådømme giudicare; **pådømmelse** giudizio, sentenza.

påfallende sorprendente, impressionante, strano; *det er* ~ *at* colpisce il fatto che; *det var* ~ *å se at* sono rimasto impressionato di vedere che; *det* ~ quello che colpisce (*i, ved in*).

påfugl pavone m; *kro seg som en* ~ far la ruota come un pavone, pavoneggiarsi; **påfuglhane** pavone m maschio; **påfuglhøne** pavona, pavonessa; **påfuglkylling** pavoncino.

påfunn trovata, idea; **påfunnet** inventato.

påfylle riempire; ~ *jord* rinterrare, colmare; **påfylling** riempimento; (flaske) imbottigliamento; (jord) interrimento, colmata.

påfølgende successivo, consecutivo; *den* ~ *dag* l'indomani.

påføre causare, provocare; ~ *en krig* muovere guerra a qn.; ~ *en en prosess* intentare causa contro qn.; ~ *konossementet noe* inserire qc. nel manifesto; ~ *en tap* cagionare (far subire) una perdita a qn.; ~ *en utgifter* accollare delle spese a qn.

pågang insistenza, ressa; ~ *på banken* corsa agli sportelli della banca; ~ *av kreditorer* ressa di creditori.

pågripe afferrare, agguantare; jur. arrestare; acciuffare; **pågripelse** presa, cattura; jur. arresto.

pågående insistente; (påtrengende) importuno; (energisk) tenace; (aggressiv) aggressivo, irruente; **pågåenhet** insistenza; tenacia; aggressività, irruenza.

påheng (plage) piaga, seccatura; (person) seccatore m, terzo incomodo; **påhengende** fig. fastidioso, importuno; **påhengsmotor** motore m fuoribordo.

påholden spilorcio, taccagno; *med* ~ *penn* con penna condotta, (scritto) da mano altrui; **påholdende** parsimonioso, tirato, spilorcio; **påholdenhet** parsimonia, spilorceria, taccagneria.

påhvile spettare a, competere a, incombere a; *utgiftene påhviler Dem* le spese sono a Vostro carico; *denne sak påhviler meg* spetta a me occuparmi di ciò, questo è dovere mio.

påhør; *i ens* ~ in presenza di qn., davanti a qn.

påkalle richiamare, attirare, (ens hjelp) invocare;

påkallelse, **-kalling** richiamo; invocazione f.

påkjønning, *en hard* ~ una dura prova (el. esperienza).

påkjøre jur. interporre appello, far ricorso.

påkjør (arbeidspress) superlavoro; **påkjørsel** (trafikk) investimento, scontro.

påkledning abbigliamento, vestizione f; **påkledningsværelse** spogliatoio; teater camerino.

påklistring incollatura; **påkommende**, *i* ~ *tilfelle* all'occorrenza, dandosi il caso.

påkrav intimazione f, ingiunzione f; pretesa.

pålandsvind vento di mare.

påle palo, palone m

pålegg (skatt) imposizione f; tributo, imposta; (økning) aumento; (befaling) ordine m, ingiunzione f; (brød-) affettato (di formaggio, salume ecc.); companatico.

pålegge (byrder) addossare, imporre; (straff) infliggere; (befale) imporre; (legge på sinne) raccomandare; *pålegge en omkostninger* segnare le spese a carico di uno; **pålegging** (-legning) imposizione f; raccomandazione f; se også: legging.

pålestikk nodo a laccio; **påligge** se: påhvile.

påliming incollatura.

pålitelig (person) fidato, sicuro, degno di fiducia; (sannferdig) veritiero; (beretning) degno di fede, veritiero, attendibile; (hukommelse) sicuro; (ting) solido, buono, attendibile; *vi hører fra* ~ *kilde* sicuro, siamo informati da fonte sicura (attendibile); **pålitelige folk** persone fidate; *fullkommen* ~ di tutta fiducia; **pålitelighet** affidamento, fiducia, attendibilità, sicurezza; **pålitelighetsløp** gara di regolarità.

pålydende dichiarato, indicato; ~ *s.* (beløp) valore m nominale.

pålyve incolpare falsamente.

påløpe, *la rentene* ~ lasciar decorrere gli interessi; **påløpende** (rente) che decorre, maturato; *med påløpne renter* con gli interessi maturati; *påløpne utgifter* spese fpl sostenute (el. occorse).

påminnelse (advarsel) monito, ammonimento, avvertimento; (i rettesettelse) ammonizione f, riprensione f.

påmønstre imbarcare, ingaggiare; **påmønstring** imbarco (pl.: -chi), ingaggio.

på ny(tt) di nuovo, nuovamente; se: ny.

påpasselig attento (*med a*); (årvåken) vigile; **påpasselighet** attenzione f; vigilanza.

påpeke indicare, far osservare; **påpekende** dimostrativo; **påregne** contare su, fare conto su.

pårørende parente m, f; congiunto; *mine* ~ i miei.

påsatt, *ilden er* ~ l'incendio è doloso, il fuoco è stato appiccato deliberatamente.

påse fare attenzione, badare (*at* che + konj.).

påseile mar. scontrare, investire; **påseiling** scontro, collisione f.

påske Pasqua (di Resurrezione); *påskan kommer sent (tidlig) i år* la Pasqua è alta (bassa) quest'anno; *til neste* ~ la prossima Pasqua.

påske- pasquale, di Pasqua; **påskeaften** sabato santo, la vigilia di Pasqua; **påskedag** il giorno di Pasqua; 2. ~ lunedì di Pasqua (el. dell'angelo); **påskeferie** vacanze fpl pasquali; **påskehøytid** festa di Pasqua; **påskelam** agnello pasquale; **påskelilje** bot.

giunchiglia; **påskemorgen** mattino di Pasqua; **påskesøndag** la domenica di Pasqua; **påsketid** feste fpl pasquali; *ved påsketider* intorno a Pasqua.

påskjønne apprezzare; stimare, dare merito a; (lønne) ricompensare; **påskjønnelse** apprezzamento; stima; ricompensa; ~ *av en* riconoscimento dei meriti di qn.

påskrevet, *få sitt pass* ~ prendersi una lavata di capo; **påskrift** scritta, annotazione f; (anbefaling på søknad) nota di raccomandazione f.

påskudd pretesto, scusa (*for, til di; til å per*); *nytte som (ta til)* ~ addurre come pretesto, prendere la scusa di; *under* ~ con la scusa (il pretesto) (*av, av å di; av at che*).

påskynde affrettare, sollecitare, accelerare; **påskyn-delse** sollecitazione f, accelerazione f.

påstand affermazione f, asserzione f, (*fordring*) richiesta; postulato; jur. conclusioni fpl; *fremsette en* ~ avanzare una tesi; *fremsette den* ~ *at* sostenere che; *nedlegge* ~ *om* jur. richiedere (*at che*).

påstå asserire, affermare, sostenere; richiedere; *sagnet påstår at* la leggenda vuole che (+ konj.); **påståelig** ostinato; (sta) testardo, cocciuto; **påståelig-het** ostinatezza; testardaggine f.

påsyn, *i ens* ~ in presenza (el. alla vista) di qn.

påta, ~ *seg* (mine o.l.) assumere, prendere; ~ *seg* incaricarsi di; (gjeld) addossarsi; (ansvar) assumersi; ~ *seg ens sak* abbracciare la causa di qn.; ~ *seg for meget* accollarsi troppe cose, prendere troppo su di sé; **påtakelig** evidente, manifesto, tangibile.

påtale 1. s. lamentela, reclamo; querela; osservazio-ne f; **påtale** 2. v. lamentarsi di, reclamare; (feil o.l.) rilevare; (*dadle*) biasimare; *de påtalte uttrykk* le frasi incriminate; **påtalemyndigheten** il Pubblico Ministero.

påtatt studiato, simulato; affettato.

påtegne (søknad) sottoscrivere, raccomandare; **på-tegning** sottoscrizione f, raccomandazione f; (*en-dossering*) girata; (*det skrevne*) visto, (*under-skrift*) firma; (*anbefalende*) raccomandazione f; girata.

påtenkt progettato, im progetto, in vista.

påtrengende importuno, invadente, insistente, (*taktløs*) indiscreto; ~ *nødvendig* urgente; ~ *nød-vendighet* urgenza; **påtrengenhets** invadenza, insi-stenza; indiscrezione f.

påtrykk fig. pressione f, insistenza, sollecitazione f.

påtvinge, ~ *en noe* imporre qc. a qn., costringere qn. a (prendere, accettare) qc.

påvente, *i* ~ *av* in attesa di.

påvirke influire su, influenzare; **påvirket**, ~ *av alko-hol* che è sotto l'effetto dell'alcol; *i* ~ *tilstand* in stato d'ubriachezza; *lettere* ~ alticcio, brillo; **på-virkning** azione f, effetto, influenza; *under* ~ *av* sotto l'effetto di.

påvise indicare; (*bevise*) dimostrare, provare; **påvi-selig** palese, manifesto, comprovabile; **påvisning** indicazione f, constatazione f; (*bevisførsel*) di-mostrazione f, comprovazione f.

R

R, r R, r m, f (uttal: erre).

ra s. morena, cordone m morenico.

rabalder baccano, strepito, scalpore m; F casino.

rabarbra rabarbaro; **rabarbradråper** estratto di ra-barbaro; **rabarbrarot** rizoma m di rabarbaro.

rabatt 1. sconto, abbuono, ribasso; (*forhandler-*) commissione f, sconto; *innrømme en 15 %* ~ con-cedere uno sconto del 15 %; *selge med* ~ vendere a ribasso.

rabatt 2. (i hage) bordura, (bed) aiola.

rabbel scarabocchio, sgorbio.

rabbiner rabbino; **rabbinsk** rabbinico (pl.: -ci).

rabiat furibondo; pazzo furioso.

rable scarabocchiare, sgorbiare; *det rabler for ham* gli dà di volta il cervello.

rabulist azzecagarbugli m inv.; agitatore m (politi-co); arruffapopolo m inv.

racer corridore m; fig. asso; **racerbil** macchina da corsa; **racket** (tennis-) racchetta.

rad fila; *en* ~ *perler* un filo di perle; *i (på)* ~ in fila, (i rekkefølge også) di seguito.

radar radar m inv.; **radaranlegg** impianto radar; **ra-darskjerm** schermo di radar; **radarstasjon** stazione f radar.

radbrekke sottoporre al supplizio della ruota; (*språk*) storpiare, biasciare.

radere raschiare; radere; (*kunst*) incidere all'acqua-forte; **raderer** acquafortista m, f; **radering** raschia-tura; abrasione f; (*kunst*) incisione all'acqua-forte, acqua-forte f; **raderkniv** raschietto, raschino, gratti-no; **radernål** bulino; **radervann** acido nitrico; **rader-viskelær** gomma da inchiostro, grattino.

radiator radiatore m; **radiator-** di radiatore.

radikal radicale; **radikal(er)** radicale m, f; **radikalis-me** radicalismo.

radio radio f; *høre på* ~ ascoltare la radio; *sette (skru) på radioen* accendere la radio; *slå (skru) av radioen* spegnere la radio; *tale i* ~ parlare alla ra-dio.

radioaktiv radioattivo; *radioaktivt nedfall* pioggia radioattiva; **radioaktivitet** radioattività.

radioamater radioamatore m; **radioapparat** appa-recchio radio, radio f; **radiobil** (bil med radio) au-toradio f inv.; (*leke*) autoscontro; **radioblod** gior-nale m della radio; **radiobølger** onde fpl hertziane, radioonde fpl.

radioforbindelse collegamento radio; **radioforhand-ler** venditore m di apparecchi radio; **radioforstyr-relser** perturbazioni fpl radiofoniche, disturbi mpl alla radio; **radiofyr** radiofaro.

radiogrammofon radiogrammofono; **radiokonsert** concerto alla radio; **radiolisens** (sending) licenza per stazione radiotrasmittente; (*mottak*) canone m di abbonamento radio; **radiolytter** radioascoltato-re m.

radiomast antenna trasmittente radiotelevisiva; **ra-diomelding** radiocomunicazione f, messaggio ra-diofonico; **radiomottaker** radioricevitore m.

radioreklame pubblicità radiofonica; **radiorør** val-vola di radio; **radiosender** radiotrasmettitore m; radiotrasmittente m; **radiostasjon** radiostazione f, stazione f radiotrasmittente; *mør* cabina radio; **radiostyring** radioguida, telecomando; **radiostyrt** teleguidato, telecomandato.

radiotelefon radiotelefono; **radiotelefoni** radiotelefonìa; **radiotelefonist** radiotelefonista m, f, operatore m radiotelefonico; **radiotelegrafi** radiotelegrafia, telegrafo senza fili; **radiotelegrafist** radiotelegrafista m, f, marconista m, f; **radiotelegram** marconigramma m, radiotelegramma m; **radiotelevisjon** radiotelevisione f.

radioutsending trasmissione f radiofonica; radio-trasmissione f.

radium kjem. radio; **radius** mat. raggio.

radvis in riga, per file; (jord) a solchi; *oppstilt* ~ disposto in file; scaglionato.

radmager magrissimo, scheletrico (pl.: -ci); *være* ~ essere solo pelle e ossa, essere magro come un chiodo.

raffinade zucchero raffinato, (i beter) zucchero in zollette; **raffinere** raffinare, (metall) affinare; **raffineri** raffinazione f, raffinamento; affinatura; **raffinert** raffinato (og fig.).

rage, ~ *fram* (ut) sporgere, spingersi in fuori; arkit. aggettare; (stikke fram) spuntare; (lute fram) pendere su; ~ *opp* (i været) emergere, torreggiare, innalzarsi; ~ *opp* (fra) uscire da; *som rager opp* (fram) torreggiante, sporgente, prominente; ~ *opp over* sovrastare, (høyt sted) dominare.

ragg vello; **ragnarokk** myt. il crepuscolo degli dei; fig. cataclisma m; fine m del mondo.

raigras loglio.

rak diritto, eretto.

rake (rive) rastrellare; (barbere) radere, rasare; ~ *opp i varmen* attizzare il fuoco; ~ *seg* radersi, rasarsi; ~ *uklar med en* venire a diverbio con qn., litigare con qn.

rakett razzo; missile m; **rakettapparat** lanciarazzi m inv., lanciamissili m inv; **rakettline** cavo di lancio; **rakettprosjektil** proietto autopropulso, missile m balistico; **rakettstokk** asta del razzo; **rakettvåpen** armi fpl a razzo, missili mpl.

rakitis rachitismo; **rakitisk** rachitico (pl.: -ci).

rakk marmaglia, gentaglia.

rakke, ~ *ned på* sparare di, denigrare, diffamare, tagliare i panni addosso a; ~ *til* (søle til) infangare; (tøy) sciupare; **rakker** mascalzone m; gl. bottinaio, ammazzacavalli, becchino; tirapiedi; *fy te rakker'n!* F che schifo!; **rakkerknekt** tirapiedi m inv.; (slyngel) mascalzone m; **rakkerpakk** canagliume m; gentaglia; *det er noe riktig* ~ è una combriccola di furfanti.

rakle amento, gattino; **rakletre** albero amentato.

rakne (gi etter) cedere; allentarsi; (søm) scucirsi; (strømpe) smagliarsi; **raknefri** indemagliabile.

rakrygget diritto, eretto; fig. retto, onesto, leale, (rett som en strek) diritto come un fuso.

rakst(er) rastrellamento, rastrellata.

rallar operaio ambulante addetto alla costruzione di strade (ferrate).

ralle rantolare; **ralling** rantolo, rantolio.

ram acre, forte; *for ramme alvor* sul serio.

ramaskrik grido d'indignazione, levata di scudi; *opplofte et* ~ emettere urla d'indignazione; *opplofte et* ~ *mot en* sollevare una protesta generale contro qn.

rambukk battipalo, berta; mil. ariete m.

rambet acredine f.

ramle cadere (in terra); (støye) fare gran rumore; ~ *ned* (sammen) precipitare, crollare; ~ *ned trappen* ruzzolare dalle scale; *det kunne ikke* ~ *meg inn* non mi passerebbe per la testa (nemmeno per sogno).

ramme 1. s. (bilde o.l.) cornice f; (broder-, vindus-, typ.) telaio; fig. cornice f, quadro, inquadra-

tura; *sette i* ~ incorniciare; *innenfor lovens rammer* entro i limiti della legge.

ramme 2. v. (treffe) colpire; cogliere nel segno; *ikke* ~ mancare; *denne bebreidelse rammer ham ikke* questo rimprovero non lo tocca.

ramme 3. v., ~ *inn* incorniciare; ~ *ned* conficcare.

rammeantenne antenna su quadro; **rammefabrikk** fabbrica di cornici; **rammelist** modanatura.

rammel fracasso.

rammesnekker corniciaio; **rammeverk** intelaiatura.

ramp discolo, canaglia; **rampe** rampa, scivolo, rialto; teater ribalta.

ramponere danneggiare, guastare, rovinare.

rams, *kunne på* ~ sapere a menadito; *lære på* ~ imparare a memoria; *lære en noe på* ~ inculcare qc. a qn.; **ramse** 1. s. tiritera, filastrocca; serie f di parole per esercizio mnemonico; **ramse** 2. v. recitare meccanicamente, snocciolare.

ran rapina.

rand bordo, orlo, margine m; *med sort* ~ listato di nero; *bringe en til avgrunnens* ~ spingere qn. sull'orlo del precipizio; *stå på gravens* ~ avere un piede nella tomba; **randbemerkning** nota marginale; postilla; chiosa; *forsyne med randbemerkninger* postillare, chiosare; **randstatene** gli Stati baltici; **randsydd**, ~ *sko* scarpa a tramezza.

rane rapinare (*fra en* qn.).

rang rango, grado; (forrang) precedenza; *høy* ~ alto rango, grado elevato; *av* (*høy*) ~ gente f altolocata; *av første* ~ (slag) di prim'ordine; *av annen* ~ di second'ordine.

rangel baldoria, bisboccia; *gå på* ~ fare bisboccia.

rangere ordinare, disporre in fila, schierare; (jernbane) smistare; ~ *over* essere di grado superiore a, avere la precedenza su; ~ *hlant* essere sullo stesso piano di; ~ *med* essere della stessa classe di, avere lo stesso grado di; ~ *under en* essere di grado inferiore a, essere inferiore (per rango) a.

rangering disposizione f, schieramento; tekn. manovra, smistamento; **rangerlokomotiv** locomotore m da manovra; **rangerstasjon** stazione di smistamento.

rangforordning protocollo; graduatoria; **rangfølge** ordine m di precedenza; ordine gerarchico; **rangklasse** categoria, classe f.

rangle 1. s. (leketøy) sonaglio (per neonato).

rangle 2. v. gozzovigliare, bisbocciare; **ranglefant** bisboccione m, scapestrato.

rangliste graduatoria; **rangsforskjell** differenza di classe (el. di rango); **rangsperson** persona d'alto rango; persona di prim'ordine; **rangstige** ordine m gerarchico.

rank diritto; mar. leggero, facile a inclinarsi.

ranke 1., *ride* ~ saltare sulle ginocchia di qn.; **ranke** 2. s. (vin-) tralcio, (vinstokk) vite f.

rankhet l'essere diritto; rigidità; fig. dirittura.

ransake esaminare, scrutare, indagare; ~ *hjerter og nyrrer* scrutare reni e cuori; ~ *seg selv* interrogarsi, fare esame di coscienza; **ransaking** ricerca, indagine f; scrutamento.

ransel zaino; *med* ~ *på ryggen* con uno zaino sulle spalle; **ransmann** rapinatore m, (tyv) ladro.

ranunkel bot. ranuncolo.

rap rutto; **rape** ruttare; **raping** rutti mpl.

rapp 1. adj. svelto, lesto, pronto; **rapp** 2. s. colpo, colpetto; *et ordentlig* ~ un colpo secco.

rappe (stjele) sgraffignare, F fregare; (vegg) rinzaizzare; ~ *seg* far presto, affrettarsi, sbrigarsi; **rappfotet** agile, lesto; litt. pieveloce; **rappmunnet** che ha la risposta pronta; impertinente.

rapport rapporto; relazione f; resoconto; *avlegge* ~ fare un rapporto (*om di*), stendere un rapporto; *oppta en* ~ jur. redigere un verbale; **rapportere** rapportare, riferire.

raps bot. colza, ravizzone m; **rapsfrø** seme m di colza; **rapse** rubacchiare; ~ *av husholdningspengene* fare la cresta sulla spesa; **rapseri** furtarello; **rapsolje** olio di colza.

raptus ghiribizzo, ticchio; accesso (d'ira, di gelosia ecc.); *når den ~ kommer over ham* quando gli salta il ticchio.

rar (underlig) strano, curioso, bizzarro; (pussig) buffo; *han har fortalt rare ting om deg* me ne ha raccontato delle belle sul tuo conto.

raring originale m, f; tipo strano; **raritet** rarità, curiosità, cosa rara.

ras s. frana, (jord-) smottamento, (snø) valanga.

rase 1. v. infuriare, imperversare, infierire (*mot su*); *stormen raste* la tempesta imperversava; *krigen raser i landet* la guerra infierisce sul paese; ~ *mot noen* inveire contro qn.; *smerten raser i hans indre* il dolore gli lacera le viscere; ~ *ut sfogare* la rabbia; (ungt menneske) correre la cavallina; (storm) calmarsi.

rase 2. v. (skred), ~ (*ut*) franare, smottare.

rase 3. s. razza; *være av edel* ~ esser di razza (nobile); **raseansikt** viso di razza; **raseblanding** incrocio di razze; **rasefordom** pregiudizio razziale; **rasehat** odio razziale; **rasehest** cavallo di razza; **rasekrig** guerra razziale; **rasemerke** carattere m razziale.

rasende furioso, furibondo, arrabbiatissimo (*på con*; *over per*; *over å (at)* perché); (vanvittig) fuori di sé; (voldsom) violento; adv. (umåtelig) estremamente; *bli* ~ infuriarsi; *det er til å bli ~ over* c'è da diventare furibondi; *gjøre en* ~ far infuriare qn., esasperare qn.; *være ~ forelsket* essere perdutoamente innamorato di, essere pazzo di.

rasepreg caratteristica della razza; **raseproblem** problema razziale; **rasere** radere al suolo, spianare, demolire.

raseri furia, rabbia, furore m, (sterkt) frenesia; *komme (hringe) i* ~ andare (far andare) su tutte le furie; *la sitt ~ gå ut over* sfogare la propria rabbia su; **raserianfall** accesso di rabbia, scoppio d'ira.

rasering demolizione f, spianamento al suolo.

rasespørsmål questione f razziale.

rasjon ragione f; *sette på* ~ razionare (qc.) a; merk. contingentare; **rasjonalisere** razionalizzare; **rasjonalisering** razionalizzazione f; **rasjonalisme** razionalismo; **rasjonalist** razionalista m, f; **rasjonalistisk** razionalista m, f, razionalistico (pl.: -ci); **rasjonell** razionale; *rasjonelt jordbruk* agricoltura secondo metodi razionali; **rasjonere** razionare; **rasjonering** razionamento; merk. contingentamento; **rasjone-ringskort** tessera annonaria; **rasjone-ringsmerke** tagliando di razionamento; fam. marchetta; **rasjone-ringsystem** sistema m di razionamento.

rask 1. s. residui mpl, rifiuti mpl.

rask 2. adj. spedito (*til å arbeide* nel lavoro), (snar) svelto, rapido, spiccio, (sunn) sano, in gamba; *raskt svar* risposta pronta; *være for ~ på det* essere precipitoso; **raskhet** prontezza, sveltezza; **raskt** adv. presto, rapidamente, prontamente; *alt går ~ (fra hånden) for ham* è spedito in tutto quello che fa.

rasle (klirre) tintinnare; (lauv) stormire; (tøy) fruscire; ~ *med noe* fare tintinnare (fruscire) qc.; **rasling** rumore m; (klirring) tintinnio; (tøy, lauv) fruscio.

rasp (fil) raspa; (mat-) grattugia; **raspe** raspare; (mat) grattugiare; **rasping** raspamento; grattatura.

rassted luogo (pl.: -ghi) della frana (della valanga).

rast riposo, sosta, tappa; *holde* ~ fare sosta; **rastdag** giorno di riposo; **raste** fare sosta, fermarsi; riposarsi; **rastløs** infaticabile; irrequieto; **rastløshet** attività febbrile, irrequietezza; **rastløst** adv. senza posa; **raststed** luogo di sosta, tappa.

rate rata; quota; **ratebetaling** pagamento rateale; **ratevis** a rate.

ratifikasjon ratifica; **ratifisere** ratificare.

ratt ruota (del timone); (bil-) volante m.

rauk (nek) bica.

raus(t) generoso, largo (pl.: -ghi); **raushet** larghezza, generosità.

raut mugghio; **raute** (ku) muggire, mugghiare; **rauting** muggito, mugghio, (il) mugghiare.

rav ambra; **rave** barcollare; **ravende**, ~ *mørkt* buio pesto; ~ *gal se*: **ravgal** pazzo furioso, matto da legare; (uriktig) completamente sbagliato.

ravn corvo; *stjele som en* ~ rubare come una gazza, rubare a man salva; **ravnefar** padre m snaturato; **ravneføde**, *bli* ~ andare in pasto ai corvi; **ravnekrok** cantuccio di provincia; **ravnemor** madre f snaturata; **ravneskrik** gracchio di corvo; **ravnsort** corvino; **ravnunge** piccolo del corvo.

ravspiss bocchino d'ambra.

razzia razzia; (politi-) retata.

re, ~ *sengen* rifare il letto; se ellers: rede.

reagens reagente m; **reagensglass** (rør) provetta; **reagenspapir** carta reagente; **reagere** reagire; **reagerende** reattivo.

reaksjon reazione f; **reaksjonsdrevet** a reazione; **reaksjonsevne** capacità (forza) di reazione; **reaksjoner** reazionario; retrogrado; **reaktor** reattore m nucleare.

real reale; (grei, ekte) schietto, leale; **realartium** maturità scientifica (in Norvegia); **realfag** materie fpl scientifiche; **realinntekt** reddito effettivo; **realisabel** realizzabile; **realisasjon** realizzazione f; merk. realizzo, liquidazione f; **realisere** realizzare; merk. realizzare, liquidare; *som kan realiseres* realizzabile; **realisering** realizzazione f.

realisme realismo; **realist** realista m, f; (student, kandidat) studente m di (laureato in) matematica e scienze; **realistisk** realistico (pl.: -ci); **realiter** realmente; **realitet** realtà; *i realiteten* in realtà; *dette er sakens realitet(er)* il fatto è questo, questi sono i fatti; **realkreditt** credito fondiario; **reallinje** liceo scientifico; **realpolitikk** politica realistica; **realskole** omtr. ginnasio; **realskoleeksamen** licenza ginnasiale; **realverdi** valore m reale; (mynt) valore intrinseco.

reassurandør riassicuratore m; **reassuranse** riassicurazione f.

rebell, **rebelsk** ribelle m, f; **rebus** rebus m inv.

red rada; *på reden* in rada.

redaksjon redazione f; **redaksjonsartikkel** editoriale m, articolo di fondo; **redaksjonskontor** redazione f; **redaktør** caporedattore m; (ansvarshavende) direttore m responsabile.

redd timoroso, impaurito, spaventato; (feig) pauroso, vigliacco (pl.: -chi); *bli* ~ spaventarsi; *være redd (for)* avere paura (di); *være ~ for (at)* avere paura di (che + konj.).

redde salvare, scampare; ~ *seg ved flukt* salvarsi con la fuga; ~ *ens liv* salvare la vita a qn.; ~ *en fra å drukne* salvare qn. che sta annegando; ~ *en fra å bli hengt* scampare qn. dall'impiccagione; *åren er reddet* l'onore è salvo.

reddhare persona paurosa, pusillanime m, f.
reddik ravanello; *svart* ~ ramolaccio.
reddsom spaventoso, (fæl) orribile, orrendo; (avskyelig) raccapricciante, atroce.
rede 1. gl. ordine m; *få* ~ *på* mettere in chiaro, chiarire, districare; venire a sapere, trovare; *gjøre* ~ *for* rendere conto di; *det vil jeg ha riktig* ~ *på* ne voglio essere completamente informato.
rede 2. zool. nido; se: reir.
rede 3. adj. pronto (*til, til å* a); *betale med* ~ *penger* pagare a pronti contanti; *på* ~ *hånd* pronto, a disposizione, alla mano.
rede 4. v., ~ *sengen* fare il letto; *som man reder, så ligger man* chi la fa l'aspetti.
redegjørelse rendiconto; (innberetning) rapporto, relazione f; **redelig** onesto, retto; **redelighet** onestà, rettitudine f.
reder armatore m; **rederi** mar. compagnia (società) di navigazione, compagnia armatrice.
redigere redigere; **redigering** redazione f.
rediskontere riscontare; **rediskontering** sconto.
redning (å bli reddet) salvezza; (å redde) salvataggio; salvamento; *det ble hans* ~ fu la sua salvezza; **redningsanker** ancora di salvezza; **redningsapparat** apparecchio (el. dispositivo) di salvataggio; **redningsbelte** cintura di salvataggio; **redningsbøye** salvagente m; **redningsbåt** lancia (scialuppa) di salvataggio.
redningsforsøk tentativo di salvataggio; (skinndøde) tentativo di rianimazione; **redningskorps** associazione f di salvataggio; **redningsline** cavo di salvataggio; **redningsløst**, *han er* ~ *fortapt* per lui non c'è più scampo; **redningsmann** salvatore m; **redningsmedalje** medaglia al valore civile; **redningsplanke** tavola di salvezza; **redningsrakett** razzo da segnalazione; razzo lanciasagola m inv.
redningsstasjon stazione f di salvataggio; **redningsstige** scala aerea, scala d'emergenza; mar. biscagliana di salvataggio; **redningsstol** carrello di salvataggio; **redningstau** canapo di trasbordo.
redningsvesen servizio di salvataggio; **redningsvest** cintura di salvataggio.
redsel paura, spaventa, terrore m; *inngyte en* ~ *in* cutere (fare) paura a qn.
redsels- pauroso, spaventoso; di terrore; **redselsberedømme**, -**regjering** regime m (governo) di terrore; **redselsperiode** periodo di terrore, (Frankrike) Terrore m; **redselsslagen** terrorizzato; pietrificato dal terrore; **redselssystem** terrorismo.
redskap strumento (og fig.), (verktøy) attrezzo, utensile m; organo; *et villig* ~ un docile strumento; **redskapsskur** ripostiglio per gli attrezzi.
reduksjon riduzione f; **reduere** ridurre; *se meget redusert ut* avere un aspetto sciupato.
reell reale; ~ *behandling* trattamento equo; *han har reelle hensikter* ha delle intenzioni serie.
referanse riferimento, (anbefaling) referenza; *oppgi en som* ~ indicare qn. come referenza.
referat resoconto, relazione f, rapporto; **referent** relatore m; (nyhets-) cronista m, f; jur. referendario; **referere** riferire; ~ *til* riferirsi a; fare riferimento a.
refleks riflesso; **refleksbevegelse** movimento riflesso; **refleksglass** (bil) catarifrangente m; **refleksjon** riflessione f; **refleksjonsspeil** riflettore m; **refleksiv** riflessivo.
reflektant acquirente m, f eventuale (potenziale).
reflekttere riflettere (også fys.); ~ *over* riflettere su; ~ *på* prendere in considerazione, pensare su, riflettere sopra; **reflektor** riflettore m.

reform riforma; **reformasjon** riforma; *reformasjonen* rel. la Riforma; **reformasjons-** della Riforma; **reformator(isk)** riformatore m; **reformbestrebelse** sforzo riformatore; **reformere** riformare; **reformfiende** antireformista m, f; **reformiver** spirito innovatore; **reformparti** partito riformista; **reformvennlig** riformista m, f, riformistico (pl.: -ci).
refse punire, castigare; **refselse** castigo (pl.: -ghi), punizione f; (irettesettelse) ammonizione f; *gi en en refselse* infliggere una punizione a qn., ammonire qn.
refundere rifondere, risarcire, (betale tilbake) rimborsare; **refusjon** rifusione f, risarcimento, rimborso; **refusere** rifiutare, respingere.
regalier insegne fpl reali.
regatta regata; **regattabåt** barca da regata.
regel regola, norma; *i regelen (som ~)* di regola, normalmente; *etter alle kunstens regler* a regola d'arte; *gjøre seg noe til en* ~ farsi un regola di qc.; **regelbundet** regolare, metodico (pl.: -ci); conforme alla regola; **regelmessig** regolare, regolato; *ha ~ forbindelse med* essere regolarmente in contatto con; **regelmessighet** regolarità, regolatezza; **regelrett** conforme alle regole (alla regola).
regenerasjon rigenerazione f; **regenerere** rigenerare.
regent sovrano, regnante m, f; (riksforstander) reggente m, f; **regentskap** reggenza; **regi** regia.
regime regime m; *det verdslige (geistlige)* ~ il potere temporale (spirituale); *føre et strengt* ~ comandare a bacchetta; **regiment** reggimento.
regissør regista m, f; **register** registro (også typ., mus.); (innholdsfortegnelse) indice m; *føre (holde)* ~ *over* registrare; **registerfører** cancelliere m; **registerkort** scheda di repertorio; **registertonn** mar. tonnellata di stazza; **registrere** registrare (også mus.); **registrert**, ~ *varemerke* marca depositata; **registrering** registrazione f; **registreringsapparat** registratore m; **registreringspliktig** soggetto a registrazione.
regjere tr. v. governare, reggere; intr. v. (fyrste, og fig.) regnare; (ellers) governare; **regjerende** regnante, in carica, (for kongen) reggente.
regjering governo, (regjeringstid) regno; *under ...s* ~ sotto il regno di ...; **regjeringsadvokat** avvocato del Governo; **regjeringsavis** giornale m governativo; **regjeringsbygning** palazzo del Governo; **regjeringsfiendtlig** ostile al governo; ~ *parti* partito dell'opposizione; **regjeringsforanstaltning** provvedimento governativo; **regjeringsform** (forma di) governo; **regjeringsforslag** progetto di legge presentato dal governo (*om* su); **regjeringshandling** atto governativo; **regjeringskretser** ambienti mpl del governo; **regjeringskrise** crisi f di governo; **regjeringsmåte** modo di governare.
regjeringsorgan organo governativo; **regjeringssak** questione f governativa; **regjeringssjef** capo del governo, presidente m del Consiglio; **regjeringsskifte** cambio di governo; **regjeringssystem** sistema m di governo; **regjeringstid** periodo di governo; (*om* fyrste) regno; **regjeringstiltredelse** ingresso nel governo; **regjeringstroskap** fedeltà verso il governo, lealismo; **regjeringsvennlig** favorevole al governo; **regjeringsår** anno di governo (el. di regno).
regle s. tiritera, filastrocca.
reglement regolamento; **reglementert** adj. regolamentare; **reglementsmessig** conforme al regolamento, regolamentare; **reglementsstridig** contrario al regolamento.
regn pioggia; *i øsende* ~ sotto una pioggia torrenziale; *fint* ~ pioggia sottile, pioggerella.

regnbue arcobaleno; **regnbuefarget** iridato; **regnbu** acquazzone m, rovescio, piovasco (pl.: -chi); **regndrypp** gocciolio di pioggia; **regndråpe** goccia di pioggia.

regne 1. piovere; *det regner* piove; *det regner fint* pioviggina; *det regner tett* piove fitto; *kulene regnet ned* i proiettili grandinavano.

regne 2. (rekne) calcolare (i *hodet* a mente); (telle) contare; ~ *et stykke* fare un calcolo, risolvere un problema; *kunne skrive og* ~ saper scrivere e far di conto; *lære å* ~ imparare l'aritmetica; *uten å* ~ (med) senza contare, prescindendo da; *man regner med at det er . . .* si calcola che ci sia(no) . . .; *han har høyt (lavt) regnet en million* possiede al massimo (come minimo) un milione; *det koster lavt regnet en million* costa un milione a dir poco; *regnes (~ en) blant de gode forfattere* figurare (annoverare qn.) tra i buoni autori; ~ *etter* controllare, verificare; rifare un conto (un calcolo); ~ *noe for et mesterverk* considerare qc. un capolavoro; *å* ~ *fra* a partire da; ~ *fra et visst tidspunkt* prendere come punto di partenza una certa data; ~ *med* contare su, fare assegnamento su; (ta med) includere; ~ *med brøk* calcolare le frazioni; ~ *med bokstaver* fare calcoli algebrici; ~ *om* rifare il calcolo (el. l'operazione); ~ *opp* enumerare, elencare; ~ *over* verificare; ~ (= stole) *på* contare su; ~ *på å* contare di; ~ *på at* calcolare che; ~ *sammen* fare la somma, addizionare, sommare; ~ *til* (anslå) valutare, calcolare; ~ *ut* calcolare (i *hodet* mentalmente); ~ *nøye ut* (knusle) essere tirato, guardare la lira.

regnebok quaderno (libro) di aritmetica; **regnefeil** errore m di calcolo; **regneferdighet** pratica di calcolo; **regnekunst** aritmetica; **regnelærer** maestro di aritmetica; professore di matematica; **regnemaskin** calcolatore m, calcolatrice f; **regnemester** abile calcolatore m; **regnemåte** metodo di calcolo.

regneoppgave, -stykke problema di aritmetica, calcolo numerico; **regnetime** lezione f di aritmetica; **regneundervisning** insegnamento dell'aritmetica (el. del calcolo).

regnfrakk impermeabile m; **regnfull** piovoso; **regnhette** cappuccio.

regning aritmetica, (beregning) calcolo; (regnskap) conto; (på varer) fattura, nota; (lege o.l.) parcella, (ellers) nota, conto; *er regningen riktig?* è esatto il conto?; *kelner, la meg få regningen* cameriere, il conto per favore; *gjøre ~ på* fare assegnamento su; *gjøre ~ uten vert* fare i conti senza l'oste; *sende ~ på noe* presentare la fattura (il conto) di qc.; *være flink i* ~ essere bravo in aritmetica; *for egen regning* per proprio conto; *for hans ~ og risiko* a suo rischio e pericolo; *for en annens ~* per conto di terzi; *i fast ~* in conto fisso; *ifølge ordre og for ~* av per ordine e conto di; *i ny ~* in conto nuovo; *føre på ens ~* mettere in conto a qn.; *det går på hans ~* va in conto a lui; *skrive noe på ens ~* scrivere qc. in conto a qn.; fig. mettere qc. in conto a qn.

regningsart, *de fire regningsarter* le quattro operazioni; **regningsbilag** pezza d'appoggio (el. giustificativa); **regningsbud** fattorino, esattore m.

regningssvarende remunerativo; conveniente; lucroso.

regnkappe impermeabile m, mantello impermeabile.

regnløs senza pioggia, arido, secco (pl.: -chi); **regnmengde** quantità di precipitazione piovosa; **regnmåler** pluviometro; **regnorm** lombrico (pl.: -chi).

regnskap conto, conteggio, rendiconto, contabilità; *avlegge ~* dare il rendiconto, presentare i libri contabili; *avlegge ~ for* rendere conto di; *kreve (dra, trekke) en til ~ (for noe)* chiedere conto a qn. (di qc.); *føre ~* fare i conti, tenere la contabilità, tenere i libri contabili; *skylde en ~* essere tenuto a rendere conto a qn. (*for noe* di qc.); *stå til ~ for* rispondere di qc.; *regnskapets dag* il giorno della resa dei conti; rel. il giorno del Giudizio.

regnskapsavdeling (ufficio) contabilità; **regnskapsbilag** pezza d'appoggio, documento giustificativo; **regnskapsbok** libro dei conti, libro contabile; **regnskapsfører** contabile m, f, ragioniere m; **regnskapsførsel** contabilità; **regnskapsplikt** obbligo di tenere i libri contabili; **regnskapssjef** capo contabile, ragioniere m capo.

regnskapsvesen ragioneria; **regnskapsår** esercizio (finanziario), (skatt) anno fiscale.

regnskur acquazzone m; **regnsky** nembo; **regnskyll** rovescio di pioggia; **regnslag** impermeabile m.

regntett impermeabile; **regntid** periodo piovoso; (tropisk) stagione f delle piogge; **regntung** carico di pioggia, piovoso; **regntøy** indumento impermeabile.

regnvann acqua piovana; **regnvind** piovasco (pl.: -chi); vento e pioggia; **regnvær** tempo piovoso; *i ~* in giornate piovose; *i regnværet* sotto la pioggia; *det er ~* piove; *vi får ~* pioverà, avremo la pioggia; **regnværsdag** giorno piovoso, giorno di pioggia.

regresjon regressione f; regresso; **regress** regresso; *søke ~ hos* esercitare il diritto di regresso presso; **regressrett** diritto di regresso.

reguladetri regola del tre semplice; **regulativ** regolamento; **regulator** regolatore m; **regulere** regolare; **regulering** regolamento, regolazione f; **regulerings-tillegg** indennità di carovita (el. di contingenza); **reguleringsventil** valvola di regolazione; **regulær** regolare.

rehabiliter riabilitare; **rehabilitering** riabilitazione f.

reim se: rem.

rein 1. zool. renna; **rein** 2. adj. se: ren.

reinkalv piccolo di renna; **reinku** femmina di renna; **reinlav** bot. lichene m delle renne; **reinsdyr** renna; **reinsdyrhorn** corna fpl di renna.

reip (tau) corda, fune; mar. canapo; **reipslager** cordaio; **reipslageri** corderia; **reipstige** scaletta di corda; mar. biscagliina.

reir nido; *bygge ~* fare il nido, nidificare; *forlate reiret* abbandonare il nido; *fly fra reiret* uscire dal nido; **reirbygging** costruzione f di un nido.

reise 1. tr. v. (bygning) innalzare, erigere; (tak) costruire; (hær) arruolare; (innvendinger) sollevare; ~ *opp (i været)* rizzare; ~ *et spørsmål* porre una domanda; ~ *litt opp* sollevare; ~ *et opprør* sollevare una sommossa; ~ *mengden til oppstand* sollevare il popolo alla ribellione; ~ *penger* procurare denaro (capitale); ~ *sak imot en* muovere causa contro qn.; ~ *seg (opp)* alzarsi, (igjen) rialzarsi; (til opprør) sollevarsi; (bygning) innalzarsi, ~ *seg opp i senga* tirarsi su; *hårene reiser seg på hodet hans* gli si rizzano i capelli in testa; *få hårene til å ~ seg* far rizzare i capelli.

reise 2. intr. v. (av-) partire (til per); (være på reise) viaggiare; ~ *rundt i Norge* fare il giro della Norvegia; ~ *til Roma (Italia)* andare a Roma (in Italia); *han reiser meget* viaggia molto; ~ *mot nord* andare verso il nord; *han reiser i morgen* parte (partirà) domani; ~ *seks km om dagen* fare sei km. al gior-

no; ~ *samme* *vei* fare la stessa strada; ~ *bort* partire, andar via; ~ *etter en* seguire qn.; ~ *for et firma* viaggiare per conto di una ditta; ~ *forbi* passare; ~ *fra* lasciare, (forlate) abbandonare; ~ *igjennom* attraversare, passare per; *reis med meg* vieni (parti) con me; ~ *med fly* viaggiare (andare) in aereo; prendere l'aereo; ~ *med jernbanen* viaggiare in ferrovia; ~ *med toget* andare in treno, prendere il treno; ~ *med ti-toget* partire col treno delle dieci; ~ *over Paris* passare per Parigi, andare via Parigi; ~ *på turné* andare in tournée.

reise 3. s. viaggio (*over havet* d'oltremare); (*overfart*) traversata; *gratis* ~ viaggio pagato; *hvorhen går reisen?* qual'è la tua (Sua) destinazione?; *fri* ~ viaggio con tutte le spese pagate; *gjøre en* ~ fare un viaggio; *på denne* ~ durante (el. nel corso di) questo viaggio; *på* ~ in viaggio.

reiseakkreditiv lettera di credito; **reiscapotek** farmacia portatile; **reiseartikler** articoli mpl da viaggio; **reisebeskrivelse** racconto di viaggi, relazione f di un viaggio; (*bok*) libro di viaggi.

reisebyrå agenzia (di) viaggi; **reisefart** (fly, mar.) velocità di crociera; **reisefeber** febbre f della partenza; **reisefelle** compagno (a) di viaggio.

reiseferdig pronto per partire; *gjøre seg* ~ prepararsi a partire; **reisefot**, *stå på* ~ essere di partenza; **reisefølge** seguito; comitiva.

reisegods bagaglio; (*jernbane*) bagaglio appresso; **reisegodsekspedisjon** ufficio spedizione bagagli.

reisegodtgjørelse rimborso delle spese di viaggio; indennità di viaggio; **reisegrammofon** grammofono portatile; **reisehåndbok** guida.

reiselettelser agevolazioni fpl di viaggio.

reiseliv turismo; **reiselyst** voglia di viaggiare; **reiselysten** appassionato di viaggi.

reisende viaggiatore m, passeggero; *merk.* commesso viaggiatore.

reisepass, *få* ~ *fig.* ricevere il benservito; **reisepenger** denaro per il viaggio; **reiseplan** itinerario.

reiseradio radio f portatile, radiolina; **reiserute** itinerario, percorso; **reiseselskap** compagno (compagni mpl) di viaggio; (*gruppe*) comitiva.

reisesjekk assegno turistico; **reisestipendium** borsa di studio (per compiere un viaggio).

reiseutgifter spese fpl di viaggio; spese di trasferta; **reisevant** abituato a viaggiare; **reiseveske** borsa da viaggio.

reising (il) viaggiare, viaggi mpl; *all denne reisingen fram og tilbake* tutto questo andirivieni.

reisning innalzamento; (monument, anat.) erezione f; (*opprør*) sollevazione f; mar. alberatura; (*holding*) portamento; (*hests*) incollatura.

reiv(er) fasce fpl; **reive** fasciare; **reivebarn** bambino in fasce.

rejisere respingere (agli esami); fam. bocciare.

rekambio ricambio; **rekambioregning** conto di ritorno; **rekambioveksel** rivalsa.

rekapitulasjon ricapitolazione f, riepilogo; **rekapitulere** ricapitolare, riepilogare.

reke 1. v. (*flyte*) galleggiare, andare alla deriva; ~ (*omkring*) vagare, girovagare, vagabondare; *la noe ligge og* ~ lasciare qc. in giro.

reke 2. zool. gamberetto; **rekefangst** pesca dei gamberetti; **rekefant** giroellone m, vagabondo; **rekekone** venditrice f di gamberetti.

rekel, *lang(t)* ~ spilungone m, pertica.

rekke 1. s. (rad) fila, riga; (*rom, trær*) sfilata; (-følge) successione f, serie f; (*tall, data*) sequenza, successione f; (*noe kjedelig*) sequela, sfilza; (*tippekupong*) colonna; *hele rekken av produkter* tutta

la serie di prodotti; *i første* ~ in prima fila, (*først og fremst*) in primo luogo; *fire i hver* ~ mil. in fila per quattro; *i tettsluttede rekker* in ranghi serrati; *stille opp i rekker* mettere in fila; incolonnare; *stille seg i* ~ mettersi in fila.

rekke 2. tr. v. porgere, dare, (*ved bordet*) passare; (*overrekke*) offrire, presentare; ~ *håten (toget)* prendere il battello (il treno) giusto a tempo; ~ *en hånden (en hjelpende hånd)* porgere la mano a qn.; aiutare qn.; ~ *fram (ut)* stendere; ~ *opp* tendere in su; (*hånden*) alzare; (*strikk*) disfare; ~ *opp til noe* arrivare a qc., toccare qc.; ~ (*å gjøre*) *noe* fare in tempo a fare qc.; ~ *ut hånden (etter noe)* allungare la mano (per chiedere, prendere).

rekke 3. intr. v., ~ (*til*) (*forslå*) bastare, essere sufficiente; (*nå*) arrivare in tempo; se: *nå*.

rekkefølge serie f, successione f, seguito; ordine m, *i alfabetisk* ~ in ordine alfabetico.

rekkehus casa (unifamiliare) a schiera.

rekkevidde portata; (*våpen*) gittata; *innenfor* ~ a portata di mano; *utenfor* ~ fuori tiro; *innenfor ens* ~ alla portata di qn.

rekkeverk ringhiera, (*gelender også*) corrimano; (*brystvern også*) parapetto; (*bru*) spalletta.

reklamasjon reclamo; **reklame** pubblicità; *réclame* f; **reklameavdeling** reparto pubblicità; **reklamebyrå** agenzia di pubblicità; **reklamefilm** film m inv. pubblicitario; **reklamekalender** calendario pubblicitario; **reklamekampanje** campagna pubblicitaria; **reklameplakat** manifesto (el. cartellone m) pubblicitario, *réclame* f; **reklameplakatbærer** uomo sandwich; **reklamepris** prezzo pubblicitario (el. di *réclame*).

reklamere (kreve) reclamare; fare pubblicità (*réclame*) (*for noe* a qc.); **reklamering** reclami mpl, proteste fpl; **reklamesjef** direttore m pubblicitario, capo delle pubbliche relazioni; **reklameskilt** insegna pubblicitaria; **reklamesøyle** colonnina pubblicitaria; **reklametegner** disegnatore m pubblicitario, cartellonista m, f; **reklametrikk** trucco reclamistico, trovata pubblicitaria; **reklameøyemed**, *i* ~ a scopo pubblicitario (el. *raclamistico*).

rekognosere riconoscere, esplorare, perlustrare; intr. andare in ricognizione, fare una ricognizione; **rekognosering** ricognizione f.

rekommandert raccomandato; *å sende* ~ spedire come raccomandata.

rekonstruere ricostruire, ricostituire; **rekonstruksjon** ricostruzione f.

rekonvalesens convalescenza; **rekonvalesent** convalescente m, f, adj.; *være* ~ essere in convalescenza; **rekonvalesenthjem** convalescenziario.

rekord primato, record m inv.; *slå (sette) en* ~ battere (conquistare) un primato; *slå alle rekorder* battere tutti i record; **rekordhost** raccolto eccezionale; **rekordinnehaver** primatista m, f, detentore m di un record; **rekordjag(eri)** caccia ai primati; **rekordtid** tempo di primato (el. di record).

rekreasjon ricreazione f, svago, rilassamento; **rekreasjonshjem** convalescenziario, casa di riposo; **rekreasjonsopphold** soggiorno ricreativo (el. di convalescenza); **rekreere**, ~ (*seg*) ricrearsi, svagarsi, rilassarsi; rimettersi in forze.

rekrutt recluta; coscritto; **rekruttere** reclutare, arruolare; **rekruttering** reclutamento, arruolamento; **rekruttskole** centro addestramento reclute; **rekrutt-tid** periodo di addestramento delle reclute.

rektangel rettangolo; **rektangulær** rettangolare; **rektifisere** rettificare; **rektifisering** rettifica(zione) f; **rektor** (skole) preside m, f, (universitet) rettore m

(magnifico); (kostskole) rettore m; (barneskole) direttore m; **rektorat** rettorato, dignità di preside, direzione f.

rekviem requiem m el. f inv.

rekvirent richiedente m, f; jur. attore m; **rekvirere** richiedere; chiedere d'autorità; **rekvisisjon** requisizione f, richiesta; **rekvisita**, **rekvisitter** oggetti necessari, attrezzi mpl (også teater), attrezzatura.

rekylgevær fucile m a ripercussione.

relativ relativo; **relegere** (forvise) relegare; (student) espellere; **relegering** relegazione f; espulsione f.

reléstasjon stazione f di relais.

relieff rilievo; i ~ = **relieff**- in rilievo.

religion religione f, culto; **religions-** religioso, confessionale; **religionsfilosofi** filosofia religiosa; **religionsforakt** disprezzo verso la religione, irreligione f; **religionsforfølgelse** persecuzione f; **religionsfrihet** libertà di culto; **religionshistorie** storia delle religioni; **religionskrig** guerra di religione; **religionssak** questione f religiosa; i **religionssaker** in materia di religione; **religionsstrid** lotta religiosa; disputa confessionale; **religionstvang** obbligo di appartenere a una data religione; **religionstvil** dubbi mpl in fatto di religione; **religionsundervisning** insegnamento della religione; **religionsøvelse** culto, pratica religiosa.

religiøs religioso, (from også) pio, devoto; ~ *konser* concerto di musica sacra; ~ *kunst* arte f sacra; **religiøsitet** religiosità; devozione f; *mangel på* ~ irreligiosità.

relikvie reliquia; **relikvieskrin** reliquiario.

reling mar. parapetto.

re(i)m cinghia (også tekn.); correggia; (sko-) laccio; *han har en ~ av huden* fig. ne ha un pizzico anche lui; *kjøre alt hva remmer og tøy kan holde* andare di gran carriera, correre a rotta di collo.

remburs credito (documentario), rimborso di banca; (avista-) credito a vista; *ubekreftet* ~ credito non confermato; (u) *gjenkallelig* ~ credito (ir)revocabile; *dpne en* ~ aprire un credito; **rembursavdeling** reparto crediti documentari.

remdrift trasmissione f a mezzo cinghia.

reminisens reminiscenza, rimembranza, ricordo.

remis partita pari; patta; **remisse** merk. rimessa.

remittent merk. beneficiario; **remittere** rimettere, fare una rimessa.

remonte mil. rimonta; **remontere** rimontare.

remse striscia; **remskive** puleggia (per cinghia).

ren pulito, netto; (glass o.l.) terso; (sirlig) lindo; (ublandet, ubesmittet, uskyldig, mus.) puro; (renlivet) casto; (fortjeneste) netto; *rent tap* perdita secca; *rent gull* oro di zecchino, oro fino; *rent stål* acciaio affinato; ~ *stemme* voce cristallina, voce f intonata; *et rent treff* un puro caso; *en ren usannhet* una spudorata menzogna; *av ~ medlidenhets* per pura misericordia; *et rent dyr* rel. un animale mondo, (dyrisk person) un vero bruto; *hun er et rent barn* è soltanto una bambina; *børste (feie)* *rent* spazzolare; *gjøre rent* fare pulizia, *gjøre noe rent* pulire qc.; *gjøre rent for folk* fare i lavori nelle case; *holde rent* tenere pulito; *vaske rent* lavare (og fig.); *vaske en* ~ riabilitare (discolpare) qn.; se også: *rent* adv.

rendyrke coltivare; **rendyrket**, *en* ~ *egoist* un vero egoista, ~ *imperialisme* imperialismo bell'e buono; **rendyrk(n)ing** (bakterier) coltura.

rene s., *for den* ~ *er allting rent* per i puri tutto è puro; *bringe noe på det* ~ mettere in chiaro qc.; *vare på det* ~ *med noe* rendersi conto di qc.

renegat rinnegato; **renessanse** rinascimento; **renessanse-** rinascimentale.

rengjøring pulizia, pulitura; **rengjøringskone** donna delle pulizie; **renhet** pulizia, nettezza (og fig.); (følelser, stil) purezza; (seder) purezza, castità; **renhold** pulizia, nettezza.

renke sotterfugio; intrigo (pl.: -ghi), trama, maneggio; *spinne renker* tramare insidie, ordire trame, intrigare; **renkefull** intrigante, insidioso; **renkefullhet** perfidia, malizia; **renkesmed** intrigante m, f, tessitore m d'insidie; **renkespill** intrighi mpl, trame mpl, maneggi mpl.

renn sport gara, corsa; (fram og tilbake) andirivieni m.

renne 1. v. (løpe) correre; (vann) scorrere, (langsomt) colare; ~ *over* traboccare; ~ *ut* scolare; ~ *ut i* (elv) gettarsi in, sboccare in; ~ *på dørene hos en* seccare qn. con continue visite, fam. essere sempre tra i piedi; ~ *en over ende* scontrare qn. facendolo cadere; ~ *hodet mot veggen* battere il capo contro il muro; ~ *på et skip* scontrare (speronare) una nave.

renne 2. v. (garn) ordire.

renne 3. s. canaletto; piccolo solco; (farvanns) canale m; (avløps-) canaletto di scolo; (gate-) basto rovescio.

rennegarn (filo dell')ordito; **renneløkke** nodo scorsoio; **rennesnare** laccio.

rennestein cinetta, zanella, rigagnolo; *havne i rennesteinen* fig. cadere nel fango.

renommé reputazione f, nome m; fama, rinomanza.

renons mancanza; *være ~ (i hjerter)* essere senza (cuori); *være ~ på noe* essere privo di qc.

renovasjon prelievo di rifiuti; **renovasjonskompani** impresa di prelievo di rifiuti; **renovasjonsmann** netturbino, spazzino; **renovasjonsplass** discarica pubblica, deposito delle immondizie; (for kloakk) terreno di decantazione; **renovasjonssystem** sistema m di scarico di rifiuti; **renovasjonsvesen** nettezza urbana; **renovasjonsvogn** autocarro di nettezza urbana (el. per la raccolta delle immondizie).

rense pulire, nettare; (skure, gni) strofinare; (fjerne flekker) smacchiare; (kjemisk) lavare a secco; (for urene bestanddeler) purgare; (for uverdige personer) epurare; (seder, sjelen, lufta) purificare; (metall) affinare; (frukt o.l.) mondare; (væske, blod) depurare (og fig.); ~ *for smittestoff* disinfettare; ~ *landet for tyver* spazzare il paese dai ladri; ~ *en for en beskyldning* discolpare qn.

renseanlegg impianto di depurazione; **renselse** purificazione f; **renselsesfest**; *Marias* ~ la Purificazione della Madonna, la Candelora; **renselsesprosess** operazione f di pulitura; processo di depurazione; **rensemaskin** pulitrice f; macchina per il lavaggio a secco; **rensemiddel** detersivo; (flekk-) smacchiatore m; **rensende** detersivo, (for kosmetikk) detergente; ~ *middel* (for magen) purgante m.

renseri tintoria, laboratorio di lavaggio a secco; **rensing** pulizia, pulitura, nettatura, (flekke) smacchiatura; kjem. lavaggio a secco; (seder, sjel, luft) purificazione f; (væske, blod) depurazione f; (metall) affinazione f; (mage) purga; (desinfisering) disinfezione f.

renskjære tagliare accuratamente; squadrare tagliando.

renskrapt (for penger) al verde, a secco, senza una lira; *fjellet var ~ for jord* la montagna era solo roccia nuda.

renskrive copiare in bella, ricopiare; **renskriving** copiatura in bella, trascrizione f in bella copia.

renskåret, ~ *kjøtt* carne f tutta polpa; *renskårne trekk* lineamenti mpl netti.
renslig pulito, che ama la pulizia; (sømmelig) decente; **renslighet** pulizia, nettezza; **renslighetssans** senso della pulizia.
rent adv. (renslig) in modo, pulito, pulitamente; (ubetinget) puramente; (aldeles) del tutto, assolutamente; *tale* ~ parlare intelligibilmente; *tale* ~ *ut* parlare chiaro, dire pane al pane; ~ *ut (sagt)* parlando francamente; a dire il vero.
rentabel redditizio, remunerativo; **rentabilitet** redditività, rendimento.
rente interesse m, *lån mot* ~ prestito a interesse; *renter og avdrag* interessi e quota d'ammortamento (el. e rate); *mot høye renter* a interessi elevati; *leve av sine renter* vivere di rendita.
renteavkastning interessi mpl maturati; **renteberegning** calcolo degli interessi; **rentebærende** fruttifero; ~ *lån* prestito a interesse.
rentefot tasso d'interesse; **rentefri(tt)** senza interessi; ~ *lån* prestito grazioso; **renteinnkomst**, -**inntekt** rendita; **rentekupong** cedola; **rentenedsettelse** riduzione f del tasso d'interesse; **rentepenger** rendita; **renteregning** conto degli interessi; **rentesrente** interesse m composto, interesse capitalizzato; **rentetabell** tabella degli interessi; **rentetall** numeri mpl; **rentetermin** scadenza delle cedole (el. del pagamento degli interessi).
rentrykk stampa (finale); **rentrykke** stampare; *kan rentrykkes* pronto per stampare; **rentrykning** stampa definitiva.
renvaske lavare; fig. discolpare, riabilitare; ~ *seg for enhver mistanke* far cadere ogni sospetto sul proprio conto; ~ *seg for en anklage* discolparsi da un'accusa.
reol scaffale m, scansia.
reorganisere riorganizzare; **reorganisering** riorganizzazione f.
reparasjon riparazione f, accomodatura, aggiustatura; **reparasjonsdokk** bacino di raddobbo (el. di carenaggio); **reparasjonsverksted** officina di riparazioni; **reparatør** riparatore m; (biler) meccanico (pl.: -ci); **reparere** riparare, aggiustare, accomodare.
reperbane corderia; **repertoar(e)** repertorio.
repeter ripetere, ripassare; **repetergevær** fucile m a ripetizione; **repeterur** orologio a ripetizione.
repetisjon ripetizione f; (pensum) ripasso; **repetisjonsstegn** segno di ripetizione; **repetitor** ripetitore m.
replikk battuta; (svar) replica; **replisere** replicare.
reportasje servizio giornalistico, reportage m inv; **reporter** cronista m, f; reporter m inv.
repos (trapp) pianerottolo; (gate) isola pedonale, salvagente m inv.
represalier rappresaglie fpl; *ta* ~ compiere una rappresaglia.
representant rappresentante m, f, sostituto; **representantskap** consiglio d'amministrazione; **representasjon** rappresentanza; **representasjonsutgifter** spese fpl di rappresentanza; **representativ** rappresentativo; **representere** rappresentare; (stedfortreder) fare le veci di, sostituire.
reprimande ammonizione f, rimprovero, riprensione f.
reproduksjon riproduzione f; **reprodusere** riprodurre; **reproduserende** riproducente, riproduttivo.
reptil rettile m.
republikaner repubblicano; **republikanisme** repubblicanesimo; **republikansk** repubblicano; **republikk** repubblica.
reseda bot. reseda.

resepsjonssjef capo dell'ufficio di accettazione; direttore del servizio di ricevimento.
resept ricetta; *skrive en ~ på noe* prescrivere qc.
reseptiv ricettivo; **reseptivitet** ricettività.
reserve riserva; *i ~* di riserva; *gå over i reserven* passare alla riserva; **reserve-** di riserva; (til utskifting) di ricambio; **reserveanker** ancora di scorta; **reservebeholdning** scorta, riserve fpl; **reservedekk** gomma di scorta; **reservedel** pezzo di ricambio; **reservedunk** bidone m di riserva.
reservefond fondo di riserva; (krise-) fondo di riserva straordinario; (lovbestemt) fondo di riserva ordinario (el. legale); (vedtektsmessig) fondo di riserva statutario; **reservehjul** ruota di scorta; **reservelege** (medico) assistente m; **reserveoffiser** ufficiale m di complemento; **reservepostbud** postino supplente; **reserveproviant** provvista di scorta; riserva di viveri.
reservere riservare; (billett o.l.) prenotare; ~ *seg noe* tenere qc. in serbo per sé; ~ *seg mot* cautelarsi da, prendere precauzioni contro; **reservert** riservato; (vesen også) chiuso; *være ~* (også) tenere le distanze; ~ *plass* posto prenotato.
reserveskrue (propell) elica di scorta (di riserva).
residens residenza, sede f; **residere** risiedere; *residerende kapellan* vicario (parrocchiale).
resignasjon rassegnazione f; **resignere** rassegnarsi.
resitativ recitativo; **resitere** recitare; **resitering** recitazione f.
reskonto (avregning) riscontro; (bok) libro di conti correnti; **reskript** rescritto; ordinanza.
resolusjon risoluzione f; deliberazione f; *kongelig ~* decreto regio; **resolusjonsforslag** mozione f.
resolutt risoluto, fermo; **resolutthet** risolutezza.
resonans risonanza; **resonansbunn** cassa armonica.
resonnement ragionamento; **resonnere** ragionare, fare un ragionamento; fam. criticare.
respekt rispetto, deferenza; *ha ~ for* aver rispetto per; *sette seg i ~* farsi rispettare; *med ~ å melde* con rispetto parlando; **respektabel** rispettabile; **respekttere** rispettare; **respektinngydende** degno di rispetto, che ispira rispetto.
respektiv rispettivo; **respektive** rispettivamente; **respektløs**, -**stridig** irrispettoso; *respektløst* adv. senza riguardo.
respirator respiratore m automatico.
respitt tregua; merk. dilatazione f, respiro; **respitt-dager** moratoria.
rest resto, avanzo; (tøy-) scampolo; *for resten* del resto, (i øvrig) per altro, d'altronde.
restanse arretrato.
restaurant ristorante m, trattoria; (kafeteria) tavola calda; *på en ~* in un ristorante; *spise på ~* mangiare al ristorante (in trattoria); **reataurator** gestore m di ristorante, trattore m, oste m.
restaurere restaurare; **restaurering** restauro.
restbeholdning rimanenza, giacenza di magazzino; **restbeløp** saldo; residuo; **resteksemplar** copia invenduta, (aviser) resa; **resterende** restante; arretrato; **restgjeld** saldo a debito, pendenza.
restituere ripristinare; ristabilire; **restitusjon** ripristino, ripristinamento; ristabilimento.
restopplag resto di un'edizione; copie fpl invendute; **restparti** merk. saldo; (tøy) partita di scampoli; **restprodukt** residuo (også kjem.).
restriksjon restrizione f, misura restrittiva.
resultat risultato; (virkning) effetto; (utgang) esito; (utbytte) prodotto; *gi et ~* produrre un risultato; **resultatløs** infruttuoso, senza esito, senza risultato; **resultere** risultare (av da).

ressurs risorsa; **ressursrik** di molte risorse.

resymé riassunto, riepilogo; **resymere** riassumere.

retning direzione f, senso; (ånds-) tendenza, scuola; (studie-) indirizzo; (karakter) inclinazione f; ~ *høyre* allineamento a destra; mil. dest'riga!; *i alle retninger* in tutte le direzioni; *i ~ av* nella direzione di. (hva angår) in fatto di; *gå i ~ av* fig. mirare (tendere) a; *gå i motsatt ~* andare in senso inverso (el. nella direzione opposta); (ha andre ideer) avere idee opposte.

retningslinje fig. direttiva, linea di condotta, indirizzo; **retningsviser** cartello indicatore; (bil) freccia, lampeggiatore m.

retor retore m; **retorikk** retorica; **retorisk** retorico (pl.: -ci); **retorsjon** ritorsione f.

retorte storta.

retrett ritirata; **retrettstilling** mil. posizione f di ripiegamento.

rett 1. adj. (ikke krum) diritto; mat. retto; (riktig) giusto, vero; (passende) giusto, adatto; (beleilig) buono, opportuno; ~! attenti!; *den rette arving* l'erede legittimo; *den rette side* (tøy) il diritto; *den rette vei* la strada giusta; fig. la retta via; *det rette øyeblikk* il momento buono; *han er den rette mann* è l'uomo che ci vuole; *jo, du er meg den rette!* va là, saresti proprio il tipo!; *der kommer du til den rette* capiti proprio bene; *det rette* la cosa giusta; *det var ~!* giusto!, benissimo!; *som ~ og rimelig er* com'è giusto; a ragione; se: *rakrygget*.

rett 2. s. (mat) piatto, portata, pietanza; *tre retter* mat tre portate; *frøken, neste ~!* signorina, la pietanza per favore!

rett 3. s. (riktig mening) ragione f; (atkomst, rettighet) diritto; (rettferdighet) diritto, giustizia; (lov) diritto; (rettspleie, øvrighet) giustizia, (domstol) tribunale m; *ha ~* aver ragione; *gi en ~* dar ragione a qn.; *gi en ~ til* (å) autorizzare qn. a; concedere a qn. il diritto di; (adgangskort) dare a qn. la facoltà di, permettere a qn. di; *ha ~ over* avere diritto su; *ha ~ til noe* avere il diritto a qn.; *ha ~ til å* avere il diritto di; *være i sin gode ~* essere nel proprio diritto; *med full ~* a buon diritto, con ragione, di santa ragione; *med hvilken rett?* con che (quale) diritto?; *med ~ til å* con l'autorizzazione a; con il diritto di (el. la facoltà di); *retten må gå sin gang* la giustizia deve seguire il suo corso; *få ~* ottenere giustizia; *hvis jeg gjorde ~* mot deg se ti trattassi come meriti; ~ *skal være ~* che sia fatta giustizia; *ha retten på sin side* essere dalla parte della ragione; *det strider mot ~* og billighet è contro ogni diritto; *romersk ~* diritto romano; *rettens folk* gli amministratori della giustizia, gli ufficiali giudiziari; *gå rettens vei* ricorrere ai tribunali, andare alle vie legali; *sette retten* aprire l'udienza; *oppnevnt av retten* designato d'ufficio; *for retten* in giudizio, davanti al tribunale; *anklage for retten* citare davanti al tribunale; *bli frikjent (dømt) for retten* essere assolto (condannato) dal tribunale; *bringe en sak for retten* portare una causa in giudizio, muover causa; *saken er for retten* la causa pende in tribunale; *i rettens navn* in nome della legge; *sitte i retten* sedere in giudizio.

rett 4. adv. (direkte) diritto; ~ *opp og ned* diritto come un fuso; ~ *som* nel momento in cui; *stå ~* (geledd) essere allineato; *stå ~ (opp)* stare diritto in piedi; *jeg vet ikke rettene* non vedo altrimenti; *jeg vet ikke rettene enn at han er død* per quanto ne sappia è morto; *rette seg* per meglio dire; o meglio; ~ *for nesen på en* davanti al naso di qn.

rette 1. s., *gå i ~ med* (bebreide) rimproverare; *med*

~ giustamente, con ragione; *med ~ eller urette* a torto o a ragione; *finne seg til ~* ambientarsi, trovarsi a proprio agio; *hjelpe en til ~* aiutare qn. a orientarsi (el. a venire a capo di qc.); *legge til ~* predisporre, preparare, sistemare; *sette seg til ~* accomodarsi; *ta seg selv til ~* fare giustizia da sé; *tale en til ~* fare intendere ragione a qn.; *vise en til ~* far vedere a qn. (come fare); *den ~ se: rett*.

rette 2. s. (mots. vrang) diritto; *på retten* al diritto.

rette 3. v., ~ (ut) raddrizzare, drizzare; dirigere, indirizzare (*mot* contro, verso; *til* a); (*våpen, kik-kert*) puntare (*imot, på* contro, su); (*feil*) correggere; ~ *sin gang* dirigersi, dirigere i propri passi (*imot* verso); ~ *sin oppmerksomhet mot* rivolgere l'attenzione a; ~ *sitt blikk på* drizzare lo sguardo su; ~ *sine øyne mot* puntare gli occhi su; ~ *sine tanker mot* volgere il pensiero a; ~ *en anmodning til* presentare un'istanza a; ~ *en bønn til* rivolgere una preghiera a; ~ *på* (tøy) accomodare; modificare, (*feil*) correggere; ~ *på en* correggere qn.; ~ *seg (opp)* i *sin fulle lengde* drizzarsi in tutta l'altezza; ~ *seg (opp igjen)* fig. riprendersi, risollevarsi; *det retter seg (nok)* (la faccenda) si sistemerà; ~ *seg etter* adeguarsi a, conformarsi a, regolarsi secondo; (*skikk*) seguire; (*bøye seg for, finne seg i*) uniformarsi a, piegarsi a; gram. concordare con.

rettelig giustamente, debitamente, correttamente.

rettelse correzione f; **rettenkende** benpensante.

rettergang procedura; processo; **rettersted** patibolo, luogo d'esecuzione capitale; *fore til retterstedet* condurre al patibolo.

rettesnor fig. norma, regola (di condotta); *det kan være deg til ~* per tua norma e regola.

rettferd giustizia, equità; se: **rettferdighet**; **rettferdig** giusto, equo, imparziale; ~ *dom* giudizio equanime, sentenza equa; ~ *sak* causa giusta.

rettferdiggjøre giustificare, scagionare; discolpare (*for noe* da qc.); **rettferdiggjørelse** giustificazione f, discolpa; **rettferdighet** giustizia, equità, equanimità, imparzialità; **rettferdighetsfølelse** senso della giustizia.

retthaveri cavillosità, sofisticherie fpl; **retthaversk** cavilloso, curialesco (pl.: -chi); **rettighet** diritto; **rettighetshaver** avente m, f diritto.

rettleder guidare; **rettledning** direzione f; guida.

rettlinjet rettilineo; fig. retto.

rettmessig legittimo; **rettmessighet** legittimità.

rettroende ortodosso; **rettroenhet** ortodossia.

rettsakt atto di giustizia; atto di un processo; **rettsakter** atti m processuali; **rettsavgjørelse** deliberazione f del tribunale; **rettsbegrep** nozione f di diritto; concezione f della giustizia; **rettsbelæring** relazione f della causa; **rettsbeskyttelse** protezione legale; **rettsbetjent** usciere m, ufficiale m giudiziario; cancelliere m; **rettsbevissthet** senso della giustizia, spirito di giustizia, equanimità.

rettsbrudd violazione f di diritto; **rettsbud** messo di tribunale.

rettsferie ferie fpl giudiziarie; **rettsforfølging** azione f giudiziaria, procedimento penale; **rettsforhandling(er)** dibattimento; **rettsforhold** posizione f (situazione f) legale; **rettsfølelse** senso della giustizia.

rettsgebyr spese fpl processuali; **rettsgrunnlag** base f giuridica; **rettsgrunnsetning** assioma m giuridico, principio della giurisprudenza; **rettsgyldig** legale, autentico (pl.: -ci), valido giuridicamente; **rettsgyldighet** legalità, autenticità; validità giuridica.

rettshandling atto legale; atto di giustizia; **rettshisto-**

rie storia del diritto; **rettshjelp** assistenza giudiziaria (el. legale); **rettshjemmel** base f legale.

rettside diritto.

rettsindig giusto, equanime; **rettsinn** equanimità, dirittura (morale); **rettskaffen** onesto, retto; **rettskaffenhet** onestà, rettitudine f.

rettskjemi chimica legale; **rettskemiker** chimico al servizio della legge; **rettskemisk** chimico-legale.

rettskjennelse sentenza; giudizio; **rettskraft**, *få* ~ passare in giudicato; **rettskraftig** valido; **rettskrav** jur. rivendica; **rettskrenkelse** violazione f della legge.

rettskrivning ortografia; **rettskrivnings-** ortografico.

rettskyndig, ~ (*person*) giureconsulto, giurisperito.

rettslig giuridico, legale; **rettslege** medico legale; **rettslegetivenskap** medicina legale; **rettslokale** sala d'udienza; **rettslærd** giureconsulto, giurista m, f; **rettslære** (fag) insegnamento del diritto, (jus) giurisprudenza.

rettsløs privo di diritti; privato dei diritti civili; al di fuori della legge; ~ *tilstand* anarchia, regime m d'illegalità, mancanza di legalità.

rettsmaskineri apparato giudiziario; **rettsmedisin** medicina legale; **rettsmedisiner** medico legale; **rettsmedisinsk** medico-legale, di medicina legale.

rettsmiddel mezzo legale, mezzo esecutivo; **rettsmøte** udienza; *lukket* ~ udienza a porte chiuse; *åpent* ~ udienza pubblica; *under rettsmøtet* seduta stan- te; nel corso dell'udienza.

rettsoppfatning concezione giuridica (el. del diritto); **rettsordning** sistema m giuridico; organizza- zione f giudiziaria, ordinamento giuridico.

rettspant ipoteca giudiziaria; **rettspleie** amministra- zione f della giustizia, giurisdizione f; metodo pro- cedurale; **rettsprotokoll** (processo) verbale m di un'udienza.

rettssak processo, causa; **rettssal** sala d'udienza; **rettssikkerhet** pubblica sicurezza; **rettsskranke** barra, foro; **rettsskriver** cancelliere m; **rettsspråk** linguaggio forense; pratica forense; **rettsspørsmål** questione f giuridica; **rettsstat** stato di diritto, sta- to costituzionale; **rettsstilling** stato giuridico.

rettsstrid vertenza; **rettsstridig** illegale, illegittimo; **rettsstridighet** illegalità.

rettssystem sistema m giudiziario; **rettsuttrykk** ter- mine m legale (el. giuridico); **rettsvern** tutela legale; **rettsvesen** ordinamento giudiziario; giustizia; legge f; **rettsvillfarelse** errore m di diritto; **rettsvirkning** effetto giuridico; **rettsvitenskap** giurisprudenza, scienza del diritto; **rettsvitenskapelig** di (della) giu- risprudenza; **rettsvitne** supervisore m degli atti del- la corte.

rettvinklet rettangolo; **rettvis** se: rettferdig.

retur ritorno; *tur* ~ andata e ritorno; *være på* ~ fig. scemare, declinare; **returporto** porto di ritorno; ri- sposta pagata; buono postale internazionale; **re- turregning** conto di ritorno; **returtoll** rimborso del dazio d'importazione, drawback m inv.; **returvarer** resa, merci fpl restituite; **returveksel** rivalsa.

retusj ritocco; **retusjere** ritoccare; **retusjering** ritoc- co, ritoccamento; **retusjør** ritoccatore m.

rev 1. (grunne) scogliera; **rev** 2. (i seil) terzarolo; *stikke ut et* ~ mollare una mano di terzarolo; *ta* ~ *i seilene* far terzarolo; fig. moderarsi, rigar diritto.

rev 3. zool. volpe f; fig. også volpone m; *ha en* ~ *bak øret* macchinare qc.; **revaktig** volpino, da volpe.

revansje rivincita; *få* ~ ottenere la rivincita; *ta* ~ prendersi la rivincita; **revansjekamp** rivincita.

reve (seil) far terzarolo.

reveavl allevamento di volpi; **revebjelle** bot. digitale f (pursurea); **revegård** (impianto di) allevamento di volpi; **revehi** tana di volpe; **revehvalp** volpac- chiotto, cucciolo di volpe; **revejakt** caccia alla vol- pe.

revelje sveglia; mil. også diana; *slå (blåse)* ~ batte- re (sonare) la sveglia (la diana); dare la sveglia.

revepels pelliccia di volpe; fig. volpone m, furbo matricolato.

revers (mynt) rovescio; (gir) marcia indietro; *sette i* ~ fare marcia indietro; **reversibel** reversibile.

revesaks tagliola; **reveskinn** pelliccia (el. pelle f) di volpe; **revestrek** astuzia, raggiro, imbroglio.

revet grattugiato, grattato; ~ *hardt brød* pangratta- to; ~ *ost* formaggio grattugiato.

reveunge piccolo (el. cucciolo) di volpe.

revidere rivedere; (regnskap, typ. også) revisiona- re; **revisjon** revisione f (contabile), verifica dei con- ti; **revisjonsantegnelse** nota (el. annotazione f, os- servazione f) del sindaco revisore; **revisjonsavdeling** reparto revisione (el. verifica) della contabilità; **re- visor** revisore m contabile, sindaco contabile; *statsautorisert* ~ perito contabile, revisore ufficia- le dei conti.

revle (sandbanke) banco di sabbia.

revmatisk reumatico (pl. -ci); **revmatisme** reumati- smo.

revne 1. v. fendersi, spaccarsi; (sprekke) scoppiare, (slå revner) screpolarsi; **revne** 2. s. fenditura, cre- pa, spacco (pl.: -chi), screpolatura.

revolusjon rivoluzione f; **revolusjonere** rivoluziona- re; **revolusjonsdomstol** tribunale m rivoluzionario; **revolusjonstiden** periodo della rivoluzione; **revolu- sjonsånd** spirito rivoluzionario; **revolusjonær** rivo- luzionario s., adj.

revolver rivoltella; **revolverattentat** attentato alla ri- voltella; **revolverkule** proiettile di rivoltella; **revol- verskudd** rivoltellata, revolverata.

revy rivista (også teater), rassegna; *holde* ~ *over, la passere* ~ passare in rassegna; **revyforfatter** autore m (scrittore m) di riviste; **revymelodi** motivo di ri- vista; **revyteater** teatro di varietà; **revyvis** canzone f di rivista.

rhinsk renano; **rhinskvin** vino del Reno.

ri 1. s. med. attacco (pl.: -chi), accesso; (raptus) accesso, impeto; *når han får den ria* quando gli sal- ta quel ticchio, quando gli prende la mattana; *i rier* a sbalzi, a scosse.

ri 2. v. (på hest) cavalcare (se: ride); ~ *ned(over) trappegelenderet* scivolare giù per la ringhiera, scendere a cavalcioni della ringhiera; ~ *på skista- ven* frenare sciando a cavalcioni dei bastoncini.

ribbe 1. v. (plukke fjær) spiumare, spennare (og fig.); **ribbe** 2. s. costa, costola; (kjøttstykke) costa- ta; arkit. costolone m; (gymn.) spalliera.

ribben costola; **ribbensbrudd** frattura di una costola; **ribbenste(i)k** costata arrosto.

rickshaw risciò m inv.

ricinus bot. ricino; **ricinusolje** olio di ricino.

ridder cavaliere m; *vandrende* ~ cavaliere errante; ~ *uten frykt og daddel* cavaliere senza macchia e senza paura; *arme riddere* (rett) dolce m di pane raffermo ammolato in latte (el. passato nell'uovo) e fritto; *gjøre (slå) en til* ~ fare (creare, armare) qn. cavaliere; **ridderborg** castello, maniero.

ridderlig cavalleresco (pl.: -chi); **ridderlighet** caval- leria; **ridderorden** ordine m di cavaliere; *geistlig* ~ ordine m militare-religioso; **ridderroman** romanzo cavalleresco; **riddersal** sala dei cavalieri.

ridderskap cavalierato; **ridderslag** accollata; **ridder-spill** giostra, torneo; **ridderspore** bot. fiorecappuccio, sprone m di cavaliere; **ridderstand** rango di cavaliere, cavalierato; (ridderne) cavalleria; **riddertid** epoca cavalleresca; **ridderturning** torneo; **ridder-ånd** animo (el. spirito) cavalleresco.

ride cavalcare, andare a cavallo, montare una cavalcatura; ~ *fort* andare al galoppo; ~ *så fort hesten kan løpe* andare a spron battuto; *komme ridende* venire a cavallo; *komme ridende forbi* passare a cavallo; *jeg har ridd hit* sono venuto a cavallo; ~ *en km* fare un chilometro a cavallo; ~ *en hest* cavalcare un cavallo; ~ *en god hest* avere una buona cavalcatura; ~ *en hest ihjel* (~ *livet av en hest*) sfinire (sfiancare) un cavallo a morte; ~ *en hest trett* sposare un cavallo; ~ *en storm av* affrontare un fortunale; fig. cavarsela; ~ *etter en* seguire qn. a cavallo; ~ *for ankrene* beccheggiare all'ancora; ~ *foran en* precedere qn. a cavallo; ~ *igjennom* attraversare a cavallo; ~ *i galopp (skritt, trav)* andare al galoppo (al passo, al trotto); ~ *inn (hest)* addestrare; ~ *over* passare sopra a cavallo, (område) attraversare a cavallo; ~ *en over ende* investire (atterrare) qn. cavalcando; ~ *på (dyr, ting)* stare a cavalcioni su; ~ *sine prinsipper* stare (insistere) su i principi; *ridende på* a cavallo di; ~ *på jakt* cacciare a cavallo; ~ *på (øke farten)* spronare il cavallo.

ridebane maneggio, galoppatoio, pista ippica; **ridebukser** calzoncini mpl da equitazione; **ridedrakt** (for dame, med skjørt) amazzone f; **ridedyr** cavalcatura.

ridehest cavallo da sella; **ridehus** maneggio coperto, cavallerizza; **rideknekt** scudiero; **ridekunst** equitazione f; **ridelærer** maestro d'equitazione.

ridende a cavallo; **ridepisk** frustino; **rideskole** scuola d'equitazione; **ridesport** sport m inv. equestre, equitazione f, ippica; **ridestøvel** stivale m da cavalierizzo (el. da fantino).

ridetur passeggiata a cavallo, cavalcata; **ridetøy** equipaggiamento (el. corredo) da cavalierizzo (el. da equitazione); **ridevei** pista per (el. sentiero riservato ai) cavalieri; **ridning** equitazione f.

rifle 1. s. riga; (*på søyle*) scanalatura; (i våpen) rigatura; (*gevær*) carabina (a canna rigata).

rifle 2. v. scanalare; (*våpen*) rigare.

rift strappo, lacerazione f, (stor) squarcio; (rip) scalfittura, (i hud) graffio; *det er ~ om det va a ruba*.

rigel chiavistello, catenaccio.

rigg mar. attrezzatura (di una nave); alberatura; (olje-) piattaforma; **rigge** mar. attrezzare, armare; ~ *til* conciare, infagottare; rabberciare.

rigorøs rigoroso; **rigorøsitet** rigidità.

rik ricco (pl.: -chi) (*på di*); ~ *fantasi* ricca fantasia; ~ *høst* raccolto abbondante; *bli ~* diventare ricco, arricchirsi; *i rikt mål* in abbondanza, a iosa; **rikdom** ricchezza; abbondanza; **rikdomskilde** fonte f di ricchezza.

rike (konge-) regno (og fig.); (keiser-) impero; stato, paese m; nazione f; *det tyske ~* l'impero germanico; *de dødes (Guds) ~* il regno dei morti (di Dio); *fantasiens ~* il regno della fantasia; *ditt er riket, makten og æren* tuoi sono il regno, la potenza, la gloria.

rikelig abbondante; generoso; *i ~ monn* in abbondanza; *ha ~ tid* avere tempo in abbondanza (el. da vendere); *belønne ~* ricompensare largamente.

rikholdig ricco (pl.: -chi) (*på di*); che contiene una gran quantità di; **riking** riccone m.

rikke far vacillare, riuscire a muovere; fig. rimuovere-

re; **rikmann** (uomo) ricco; fam. capitalista m.

rikosjett rimbalzo; **rikosjettskudd** colpo di rimbalzo; **rikosjettere** rimbalzare.

riks- nazionale, dello stato; (Italia) della Repubblica; **riksadvokat** procuratore m generale (el. dello stato); (Italia) procuratore m della Repubblica, Pubblico Ministero; **riksantikvar** conservatore m dei monumenti nazionali; **riksarkiv** archivio dello Stato; **riksarkivar** direttore m dell'archivio dello Stato.

riksbank banca nazionale; **riksdag** parlamento, assemblea legislativa.

riksforsikring previdenza sociale; **riksforstander** reggente m, f; **riksforstanderskap** reggenza.

riksgrenser confini mpl nazionali.

riksmeglingsmann intermediario designato dallo stato per comporre vertenze sindacali.

riksmål lingua nazionale; (i Norge) «riksmål» (la prima lingua ufficiale).

riksrett corte f costituzionale; **riksrevisjon** corte f dei conti; **rikstelefon** telefono interurbano; comunicazione f interurbana, («riks») interurbana; **rikssamtale** conversazione f interurbana; **riksvåpen** stemma m nazionale.

riktblomstrende a ricca fioritura; **riktbærende** che produce molti frutti.

riktig 1. adj. giusto; (passende også) appropriato; (nøyaktig) esatto; (korrekt) corretto; (ekte) vero; ~! giusto!; appunto!, *ganske ~!* proprio così!; precisamente!; *ikke ganske ~* inesatto; *det er det eneste riktige* è l'unica; ~ *forhold* giusta proporzione; ~ *mål* giusta misura; ~ *uttale* pronuncia corretta; *den riktige nøkkel* la chiave giusta (el. buona); *en ~ romer* un romano purosangue; *hans riktige far* il suo vero padre; *et ~ fe* uno stupido senza pari; *en ~ klodrian (slyngel)* un buono a nulla (un mascalzone m patentato); *få riktige penger igjen* ricevere il resto esatto.

riktig 2. adv. giusto, bene, esattamente; correttamente; veramente; (meget) molto; *en ~ pen pike* una gran bella ragazza; *det er en ~ pen pike* è una ragazza veramente bella; *regne ~* fare i calcoli giusti; *skrive ~* scrivere correttamente; *svare ~* rispondere giusto; ~ *godt* molto (el. veramente) bene; ~ *elskverdig* molto (el. ben) gentile; *gå ~ (ur)* andar bene, essere esatto; *det går ikke ~ til* c'è qualcosa che non va; *jeg (det) har ~ gledet meg* ho provato (mi ha fatto) molto piacere; *jeg vet ikke ~* non so bene.

riktighet giustezza, esattezza, correttezza, (oversettelse o.l.) fedeltà; (språkbruk) proprietà; *det har sin ~* è vero.

riktignok in verità; è vero (che); ~ *kan jeg ha tatt feil* in verità posso essermi sbagliato; *den er ~ tung men ...* è vero che è pesante, ma ...

rim 1. (frost) brina, brinata; **rim** 2. litt. rima; *sette på ~* mettere in versi; **rimbrev** epistola in versi; **rim** 1. (fryse) brinare; **rime** 2. litt. rimare, far rima (*på, med con*); tr. rimare, mettere in versi.

rimelig (rettferdig) giusto; ragionevole; moderato, modico (pl.: -ci); (sannsynlig) verosimile, probabile; *det er ~ (sannsynlig) nok* è molto probabile; *mer enn ~* oltre il convenevole; *finne det ~ at* trovare ragionevole che (+ konj.); *vær nå ~ sii* (sia, siate) ragionevole (i); *som ~ var* com'era naturale.

rimelighet giustezza, equità; ragionevolezza; **rime-ligvis** probabilmente; verosimilmente; *han kommer ~* è probabile che venga.

rimfri meteor. senza brina; litt. senza rima; **rimfrie vers** versi mpl sciolti; **rimfrost** brina brinata.

rimsmed versaiolo, rimatore m; **rimstavelse** sillaba che fa rima.

ring anello; (gifte-) fede f, vera; (til spill) cerchietto; (bokse-) quadrato, ring m inv.; (krets) cerchio, circolo; (trust) consorzio (di imprese); (måne-) alone m; (Saturns) anello; *ha svarte ringer rundt øynene* avere gli occhi cerchiati; *danse i ~* ballare in cerchi.

ringbane linea ad anello; circolare f (esterna).

ringbissel morso a paletta; **ringbrynje** cotta d'arme, cotta di maglia.

ringdans danza (el. ballo) in cerchio; (barnelek) girotondo; **ringdue** colombazzo.

ringe 1. ~ (ut) scollare.

ringe 2. (klokke o.l.) suonare, suonare (*med klokken* le campane); (*lyde også*) squillare, tintinnare; ~ *med stormklokken* suonare a martello (a stormo); ~ *på døra (på kelneren)* suonare il campanello; ~ *til begravelse* suonare a morto; ~ *til kirke (messe)* suonare la messa; *det ringer* suona (il campanello, il telefono); ~ *av* riappare (posare) il ricevitore; *ring meg i morgen* telefonami domani; ~ *etter en bil* chiamare un taxi (per telefono); *det ringer for ørene på ham* gli suonano le orecchie; ~ *inn* suonare l'avvento di; (*omringe*) circondare; ~ *nyåret inn* scampanare per annunciare l'anno nuovo; ~ *på* suonare; ~ *ut* suonare la ricreazione (el. l'uscita); *telefonen ringer* squilla il telefono.

ringe 3. adj. piccolo, modesto, umile.

ringeakt disprezzo, poca considerazione; *vise ~ for* trattare con disprezzo, mostrarsi sprezzante verso; **ringeakte** disprezzare; **ringeaktende** sprezzante.

ringeapparat campanello; soneria; **ringer** campanaro.

ringere adj. inferiore (*enn a*); più piccolo (modesto, umile) (*enn di*).

ringest (lavest) infimo; *aller ~ (il)* più umile; *den ringeste* il minimo; *det ringeste* la minima cosa; *ikke det ringeste* non... affatto.

ringfinger anulare m; **ringforlovet** fidanzato (ufficialmente); **ringformet** anulare, circolare, a forma d'anello.

ringhet esiguità; umiltà, mediocrità; inferiorità.

ringing scampanio, squillo, tintinnio; (for ørene) ronzio (d'orecchi); **ringlinje** ferrovia di circonvallazione; **ringmerke** 1. s. anello (di riconoscimento); **ringmerke** 2. v. (fugl) inanellare; **ringmerking** (in)anellamento; **ringmur** muro di cinta; cerchia di mura; **ringmuskel** sfintere m.

ringorm serpigine f; **ringrev** (korall-) barriera corallina; *en ~ (bokser)* una vecchia volpe del ring.

ringse zool. foca anellata (el. ispida); **ringspill** gioco dei cerchietti; **ringtrost** merlo dal collare; **ringvei** raccordo anulare; **ringvrak** relitto del ring.

rinne (tid) scorrere, passare; ~ *bort (hen)* defluire; svanire, disperdersi; *rinnende øyne* occhi mpl che lacrimano; se ellers: renne.

rip (rift) scalfittura, graffio; (båt-) parapetto.

ripe scalfire, rigare.

ripost risposta; **ripostere** rispondere (al colpo).

rippe, ~ *opp i* ritornare su, rivangare; (sår) riaprire; fig. rinnovare la pena di.

rips (tøy) reps m inv.; bot. ribes m; **ripsbusk** ribes m.

ris (papir) risma; (plante, gryn) riso; (kvister) fascello di sterpi, fascio di ramoscelli; (straffe-) verga; *gi ris* fustigare, sculacciare; **rise** 1. v. fustigare, sculacciare; **rise** 2. s. (troll) gigante m.

risengryn chicchi di riso; **risengrøt** riso e latte; **ris-gjerde** graticciata.

risikabel rischioso, arrischiato; **risikere** (ar)rischia-

re, azzardare; **risiko** rischio; *lope en ~* correre un rischio; *på egen ~* a mio (tuo etc.) rischio e pericolo; *kjøperen bærer risikoen* a rischio del compratore; **risikomoment** rischio, alea, punto rischioso.

risknippe fascina.

risle scorrere, fluire; (lyd) mormorare; **risling** scorrimento; (lyd) mormorio.

riskmark risaia.

risp graffio, scalfittura; (bektråd) spago impeciato; (silde-) scaglia, squama; **rispe** 1. s. storiella, barzelletta; **rispe** 2. v. graffiare, scalfire; (lauv) sfogliare; (fisk) squamare.

riss tracciato, (utkast) schizzo, abbozzo; **risse**, ~ *i* incidere, scalfire; ~ (*av, opp*) tracciare, schizzare, abbozzare, tratteggiare; **rissefjær**, -**penn** tiralinee m inv.

rist (i ovn) griglia; (steke- også) graticola; anat. se: vrist; sj. pace f; *ha hverken ~ eller ro* non aver pace (for fino a che + conj.).

riste 1. (mat) cuocere ai ferri, arrostito sulla graticola, abbrustolire; (brød) tostare; *et stykke ristet brød* una fetta di pane tostato.

riste 2. (skjære) graffiare, incidere; (skake) scuotere; **risting** scossa.

ritt corsa a cavallo, cavalcata; (strekning) percorso; **rittmester** capitano di cavalleria.

ritual rituale m, rito; **ritual-** rituale; **ritus** rito.

rival(inne) rivale m, f; **rivalisere** rivalessare; **rivalisering** rivalità, emulazione f; competizione f, antagonismo.

rive 1. v. (klore) graffiare; (rivjern) grattugiare; (farge) macinare; ~ *et hull (en rift)* fare un buco (uno strappo); ~ *seg* farsi un graffio, ferirsi; ~ *av en fyrstikk* accendere un fiammifero; ~ *bort* rapire (også om døden); *varen ble revet bort* la merce è andata a ruba; ~ *bort (med seg)* trascinare via; ~ *en bort fra noe* distogliere qn. da qc.; ~ *noe bort fra en* strappare qc. a qn.; *la seg ~ hen av noe* lasciarsi trascinare da qc.; *rive i (= spandere)* offrire; ~ (*og slite*) *i noe* tirare qc. strappando, dare strattoni a qc.; ~ *i halsen* raspare la gola, prendere alla gola; ~ *seg i håret* strapparsi i capelli; ~ *i stykker* stracciare, lacerare, ridurre a brandelli; ~ *løs* strappar via, staccare; ~ *seg løs fra* staccarsi (liberarsi) da; ~ *med seg* trascinare con sé (og fig.); ~ *ned* abbattere, buttare giù, (hus) demolire; ~ *opp (av jorda)* strappare, estirpare; (av lomma) tirare fuori, estrarre; (sår, også fig.) riaprire; ~ *over* lacerare, strappare in due; ~ *over ende* rovesciare, far cadere; ~ *på tunga* pizzicare la lingua; ~ *seg på noe* farsi un graffio con qc.; ~ *noe til seg* impossessarsi di qc.; ~ *ut av noe* strappare da qc.

rive 2. s. rastrello.

rivende (hurtig) velocissimo; *i ~ fart* a gran velocità; *denne vare har ~ omsetning* questo articolo va a ruba; **riving** (trekking) strappamento, strappata; (rivjern) (il) grattugiare; (farger) macinatura; **rivjern** grattugia; fig. (kvinne) megera; **rivning** (splid) attrito, screzio; *rivninger mellom raser* dissidi mpl razziali.

ro 1. s. quiete f, tranquillità, calma, (hvile) riposo, requie f; (kaldblodighet) calma, sangue m freddo; (sjele-) serenità; *han har aldri ~ på seg* non quietà mai; *han har (får) ikke ~ for* non avrà pace finché (+ conj.); *i ~ og mak* con tutta calma; *la en være i ~* lasciare qn. in pace; *ta det med ~!* (prenditela con) calma!; F vacci piano!; *å ta det med ~* prendersela con calma (con comodo); prendersi riposo; *gå (komme) til ~* andare a dormire; *komme (falle) til ~* calmarsi; *kom nå til ~!* (vær stille) sta un

po' tranquillo!; quietati!; *slå seg til* ~ stabilirsi; rimanere; (gjøre seg det makelig) accomodarsi; (roe seg) tranquillizzarsi, rinfrancarsi; (i privatlivet) ritirarsi dagli affari; *slå seg til ~ med noe* accontentarsi di qc.; mettersi l'anima in pace per qc.

ro 2. v. remare, vogare; ~ *med en åre* vogare con un sol remo; (med åren bak) brattare; ~ *en båt* navigare a remo; ~ *en tur* fare una remata; ~ *på (av all kraft)* fare forza sui remi; ~ *vekk!* mar. arrancate!; *vel rodd!* mar. fermate!

roastbeef rosbif m. inv.

robber(t) partita; *spille en ~* fare una partita.

robot robot m inv., automa m.

robust robusto, resistente; *det å være ~* robustezza.

robåt barca a remi; sport canotto.

roe, ~ *seg* calmarsi; mettersi a proprio agio.

roer rematore m; sport canottiere.

roesukker zucchero di barbabietola.

rogn bot. sorbo selvatico; zool. uova fpl di pesce; *fisk med ~* pesce con le uova; **rognebær** bacca di sorbo selvatico; sorba; **rognfisk** pesce m pieno d'uova; **rognfull** pieno d'uova; **rognkjeks** zool. ci-clottero.

roing (il) remare; sport canotaggio.

rokade (sjakk) arrocco; **rokere** arroccare.

rokk (spinne-) filatoio a pedale; (hand-) rocca, conocchia; *trå rokken* far girare il filatoio.

rokke 1. v. far vacillare, scuotere, smuovere; ~ *ved noe* far vacillare qc.; **rokke** 2. s. zool. razza; *elek-trisk* ~ torpedine f.

rokkehjul ruota di filatoio; **rokkehode** rocca, conocchia; **rokkesnelle** rocchetto.

roklubb circolo (el. società) di canotaggio.

rokokko rococò; **rokokko-** rococò.

rolig tranquillo, calmo, placido, pacato; (stille) quieto, silenzioso; (fredelig) pacifico; (skyfri) sereno (og fig.); ~ *hest (søvn)* cavallo (sonno) tranquillo; ~ *hav* mare calmo; *bli ~* quietarsi, calmarsi; *vær ~!* sta tranquillo!; calma!; silenzio!; *du kan være ganske ~* non ti preoccupare; *han kan ikke være (holde seg) ~* ha l'argento vivo addosso; *gå ~* (sakte) andar piano; *handle ~* agire a sangue freddo.

rolle parte f, ruolo; *gi (spille) en ~* fare (recitare) una parte; *spille en viktig ~* avere (svolgere) un ruolo importante, essere di grande importanza; *spille en ~ i historien* avere una parte nella storia; *det spiller ingen ~* non ha nessuna importanza; *falle ut av rollen* uscire di carattere, dimenticare la propria parte; *spille rollen som* fare la parte di.

rollebesetning distribuzione f delle parti; complesso degli attori, cast m inv.; **rollebytte** scambio (el. inversione f) delle parti; **rollefag** parte f, ruolo.

rom 1. (drikk) rum m inv.

rom 2. spazio (også himmel-); (plass) posto; (av-delt) scompartimento, scomparto; (inngjerdet) recinto; (værelse) stanza, camera, vano; (kott) sgabuzzino; (laste-) mar. stiva; *tomt ~* vuoto, typ. spazio bianco; *gi rom for fig.* dare adito a.

rom 3. adj., *i ~* *sjø* in mare aperto, al largo; *komme (være) i ~* *sjø* essere in alto mare; *søke ~* *sjø* prendere il largo.

roman romanzo; **romanaktig** romanzesco (pl.: -chi); **romanforfatter** romanziere m; **romanse** romanza.

romansk (stil) romanico (pl.: -ci), (språk) romanzo.

romanskriver autore m di romanzi, romanziere m;

romansk rivning composizione f di romanzi; **romansluker** divoratore m di romanzi.

romantiker romantico (pl.: -ci); *en fullblods ~* un

romantico puro; **romantikk** romanticismo; **romantisk** romantico.

rombe rombo, losanga; **rombisk** rombico (pl.: -ci).

rombesparing economia di spazio.

romer romano; **romer-** romano; **romerkirken** la Chiesa cattolica apostolica romana; **romerrett** diritto romano; **romerriket** l'Impero romano; **romersk** romano; **romerskkatolsk** cattolico (romano); **romertall** cifra romana.

romfart astronautica; navigazione f spaziale; **romfarts-** astronautico (pl.: -ci).

romforhold dimensioni fpl; **romforsker** ricercatore m spaziale; **romforskning** ricerca spaziale, astronautica; **romhelg, -jul** giorni mpl feriali tra Natale e l'Epifania; **rominnhold** volume m; capacità, capienza, cubatura; mar. stazza; **romkabin** cabina spaziale; **romlig** spaziale.

romme contenere; (et visst mål) tenere; (innbefatte) comprendere; **rommelig** (hus o.l.) spazioso; (klær, begrep) ampio; (vidstrakt) vasto; *en ~ samvittighet* una coscienza elastica; **rommelighet** spaziosità; ampiezza, capacità; **rommål** misura di capacità; **romskip** astronave f.

romslig largo (pl.: -ghi); fig. di mente aperta, di larghe vedute; **romstørrelse** quantità geometrica.

romtoddy punch m inv. al rum.

rop grido, (det å rope på) chiamata; *med høye ~* con alte grida; **rope** gridare (*brann* al fuoco; *mord* all'assassino, *stopp tyven!* al ladro!); ~ *etter en* gridare a qn.; ~ *om hjelp* chiamare (invocare) aiuto, gridare (aiuto); ~ *opp navnene* fare l'appello; ~ *på* chiamare; ~ *på tyranni* gridare alla tirannia; ~ *til en at han skal . . .* gridare a qn. di . . . (+ inf.); ~ *ut noe på gata* gridare qc. per la strada; ~ *ut på auksjon* mettere all'asta.

roper(t) mar. portavoce m inv.; **roping** gridi mpl, grida fpl.

ror timone m; *legge roret babord (styrbord)* mettere la barra a sinistra (a dritta); *babord med roret!* barra a sinistra!; *komme til roret* giungere al potere; *sitte (stå) ved roret* essere al timone; fig. tenere il comando; **rorgjenger** mar. timoniere m.

rorkar rematore m, barcaiolo; **rorkjede** catena del timone; **rorkjetting** catena di comando; **rormann** timoniere m; **rorpinne** barra; **rorskade** avaria al timone.

ros lode f, elogio; *få ~* essere lodato (elogiato); *det er blitt sagt meget til hans ~* è stato oggetto di grandi elogi; *det må man si til hans ~* questo si deve dire in sua lode (in suo merito).

rosa(farget) (color di) rosa, roseo, rosato.

rose 1. v. lodare, elogiare, (høytidelig) encomiare (*for per*), (sterkt) vantare; ~ *seg (selv) av noe* vantarsi di qc.; *det er ikke noe å ~ seg av* non c'è di che vantarsi.

rose 2. s. rosa; (busk også) rosaio; *ingen roser uten torner* non c'è rosa senza spine; *danse på roser* stare su un letto di rose.

rosefamilien le rosacee fpl; **rosefarget** (color m della) rosa; **rosehekk** siepe f di rose.

rosen med. erisipela, erisipola.

rosenbed aiola di rose; **rosenbusk** rosaio.

rosende lodativo, elogiativo.

rose(n)hage roseto; **rosenknopp** bocciolo di rosa; **rosenkrans** rel. rosario, corona; *be (lese) sin ~* recitare il rosario, dire la corona; **rosenkål** cavolino di Bruxelles; **rosenolje** olio (el. essenza) di rose; **rosenrød** roseo, rosato; **rosenskjær** luce f rosata; *se alt i et ~* vedere tutto roseo; **rosetid** stagione f delle rose; **rose(n)tre** rosaio; (ved) legno di rosa.

rosett (sløyfe) coccarda; arkit. rosone m.
rosin uvetta, uva passa (el. secca); *rosinen i pølsa* il fior fiore; il bocconcino (el. frizzo) finale.
roskap (hjørne-) angoliera, cantoniera.
rosmarin rosmarino.
rosport canottaggio.
rosse s. raffica.
rosverdig lodevole, encomiabile, degno di lode.
rot 1. bot., mat., gram. radice f; *feste (slå) ~* mettere radici, radicare; radicarsi; *fra roten av* in modo radicale, radicalmente; *tre på ~* pianta in piedi; *avling på ~* raccolto sulla pianta (in erba).
rot 2. disordine m, confusione f, guazzabuglio.
rotarianer rotariano, socio del Rotary Club.
rotasjon rotazione f; **rotasjonsakse** asse m di rotazione; **rotasjonsbevegelse** moto rotatorio; **rotasjonspresse** rotativa.
rotbetennelse paradentite f, infiammazione f della radice dentaria.
rote 1. v. mettere in disordine; (lete) rovistare, frugare (*i in, etter noe* per trovare qc.); *~ med* disordinare, scompigliare; *~ opp jorda* rivoltare la terra, (dyr) raspare nella terra; *~ opp (om) i* rimestare; *~ sammen noe* fare un miscuglio di qc., raffazzonare qc.; *~ seg inn (opp) i* ficcarsi in, impegnarsi in.
rote 2. (rode) mil. fila; (tropp) drappello; distretto di arruolamento; **rotemarsj** schieramento per file; **rotemester** (forstander) mil. capo distretto.
rotete rotare, roteare; **roterende** rotante, rotativo, rotatorio; *~ snøplog* spazzaneve m inv. a vite d'Archimede.
rotet disordinato, in disordine.
rotfeste 1. s. radicazione f; *få ~* radicarsi; **rotfeste** 2. v., *~ seg* mettere radici, radicarsi; **rotfestet** radicato; **rotfrukt** radice f commestibile; **rotfylle** otturare (una radice dentaria); **rotfylling** otturazione f (di una radice dentaria).
rothogge tagliare (un albero) a fior di terra.
roting (il) mettere in disordine, rovistio, scompigliamento; **rotløs** senza radici; fig. sradicato; **rotord** radice f, radicale m, f; **rotskudd** getto radicale; **rotstavelse** sillaba radicale; **rotstørrelse** mat. radicale m; **rottall** radice f di un numero.
rotte 1. v., *~ seg sammen* cospirare, fare camarilla.
rotte 2. s. topo, (stor) ratto; *brun ~* surmulotto, ratto delle chiavi; **rottefelle** trappola per topi; **rottegift** topicida m.
rottegn mat. segno di radice.
rottehund cane m da topi; **rottekrig** derattizzazione f, lotta contro i topi; **rotteplage** flagello dei topi; danno causato dai topi.
rotting rotang m inv.; canna intrecciata.
rottrevl radichetta, barba.
rotunde rotonda; **rotur** remata.
rotutdragning estrazione f di una radice (også mat.); sradicamento.
rov (det røvede) preda, bottino; (tyvegods) refurtiva; (røveri) rapina, (bortførelse) ratto; *gå på ~* andare a predare (el. a fare bottino); (dyr) cacciare la preda; **rovdraft** sfruttamento a oltranza (el. eccessivo); **rovdyr** (animale m) predatore m; carnivoro; bestia feroce.
rovfisk pesce m carnivoro (el. predatore); **rovfiske** pesca predatoria; **rovfugl** rapace m, uccello da preda; **rovløst** rapacità; **rovløsten** rapace, avido di preda; **rovmord** omicidio a scopo di rapina; **rovmorder** rapinatore m, assassino, grassatore m.
royalisme spirito monarchico, fedeltà alla monarchia; **royalist** realista m, f; monarchico (pl.: -ci);

royalistisk monarchico, di fede monarchica; **royalty** royalty f; (forfatter-) diritti mpl d'autore.
ru ruvido, scabro (*til å føle på* al tatto); **rubank** (hovel) pialla lunga.
rub og stubb tutto fino all'ultimo; merk. in blocco; *ta ~* fare piazza pulita; **rubel** rublo.
rubin rubino; **rubinfarget** color rubino.
rubrikk rubrica; **rubrikksystem** sistema tabulare; **rubrisere** rubricare, classificare in rubriche.
rudiment rudimento, accenno; **rudimentær** rudimentale.
ruff mar. alloggi mpl dell'equipaggio; *i en ~* subito, in un fiato; **ruffe** F arruffianare; fare il mezzano; **ruffer(ske)** ruffiano (a), mezzano (a), prosseneta m, F protettore m; **rufferi** ruffianeria.
rug segale f; **rugbrød** pane m di segale.
rugde beccaccia.
ruge, *~ ut* covare; *~ over* (passe på, pønske på) covare (*noe ond* dei cattivi propositi); (f.eks. mørket) incombere; **rugehøne** chioccia; **rugekasse** nido, covatoio; **rugemaskin** incubatrice f; **rugeplass** nido; terreno di cova; **rugetid** (tempo della) cova.
rugge tr. scuotere, far vacillare, smuovere, intr. vacillare, tentennare, (vakle) barcollare.
rugkavring galletta di segale; **rugmel** farina di segale; **rug(n)ing** cova, incubazione f.
ruhet ruvidità, ruvidezza, scabrezza; **ruhåret** irsuto, ispido (og bot.); (terrier) a pelo duro.
ruin rovina; (forfallent hus også) rudere f; *i ruiner* in rovina, in macerie; **ruinere** rovinare; **ruinerende** rovinoso; **ruinhaug** ammasso (el. mucchio) di macerie.
rujern ferro greggio; **ruke** mucchio; (dyre-) sterco.
rull rotolo, rullo, (film-) rotolo, bobina.
rulle 1. intr. v. rotolare, (skip) rullare; (torden) rombare; *la pengene ~* spendere e spandere; *sjøen ruller* il mare è agitato; *~ med øynene* roteare gli occhi; *~ ned* rotolare di sotto; (gårdin) calare, abbassarsi.
rulle 2. tr. v. rotolare; (tøy) manganare, stirare col mangano; *~ ned* far rotolare in giù; (gårdin) abbassare, calare; *~ opp* far rotolare in su; (gårdin) tirare su, alzare; *~ ut* srotolare, svolgere; *~ sammen* arrotolare; *~ en sigarett* arrotolare (el. farsi) una sigaretta; *~ et bilde opp for en* srotolare una tela davanti a qn.; *~ seg sammen* arrotolarsi, avvolgersi; (person, dyr) raggomitolarsi.
rulle 3. s. rotolo, rullo; (tøy) mangano; (fortegnelse) ruolo; *strøket av rullene* mil. cancellato dai quadri.
rullebane pista di decollo; **rulleblad** fedina penale; stato di servizio; *ha rent ~* avere la fedina pulita; **rullebod** stanza del mangano; **rullefilm** pellicola su bobina.
rullegardin tenda avvolgibile; **rullegardinstokk** bastone m a molla per tenda avvolgibile.
rullende rotolante, che rotola; mar. che rolla; *~ materiell* materiale m rotabile.
rulleskøyte schettino, pattino a rotelle; **rullestein** ciottolo, ciottolone m; **rullesteininformasjon** terreno alluvionale; **rullestokk** rullo di mangano; **rullestol** poltrona a rotelle; **rulletrapp** scala mobile.
rulett roulette.
rulletøy biancheria da stirare (el. stirata) col mangano; **rulling** rotolamento, rotolio, (tøy) stiratura col mangano; (torden) rombo; mar. rollo.
rumener romeno; **rumensk** romeno.
rumle rumoreggiare, brontolare; (mage) gorgogliare, brontolare; *det rumler i magen min* mi gorgoglia il ventre; **rumling** (mage) gorgoglio, brontolio;

rummel rumore m, rombo, fracasso.
rumpe sedere m, deretano; F culo; (dyr) groppa, natiche fpl; treno posteriore; **rumpeballe** natica, chiappa; **rumpestykke** (sau) cosciotto, (okse) coscia, culaccio; **rumpetroll** girino.
rumstere fare fracasso, tramenare, mettere sotto-sopra (*med noe* qc.); **rumstering** (larm) baccano; (omflytting) tramenio.
run, ~ *på banken* corsa (el. ressa) agli sportelli.
rund tondo, rotondo, tondeggiante; **rundt bord** tavola rotonda, **rundt ansikt** viso tondo; **rundt tall** cifra tonda; **bli** ~ arrotondarsi; **gjøre** ~ arrotondare; se også: **rundt**.
rundbrenner (på lampe) luminello; (lampe) lampada a stoppino tubolare; (ovn) stufa a fuoco continuo; fig. dongiovanni, corteggiatore incorreggibile.
rundbue arco a tutto sesto; **rundbuestil** stile m romano; **rundbuet** arcuato a tutto sesto.
runddans rigoletto, ridda, (barnelek) girotondo.
runddel rotonda; **runde** 1. s. giro, (vakt) ronda; (på bar) bicchierata; sport ripresa; *gå sin* ~ fare il giro, (vakt) fare la ronda; **runde** 2. v., ~ *av* arrotondare; se: *avrunde*; ~ *en pynt (et merke)* doppiare un capo (una boa); **rundebord**(skonferanse) tavola rotonda; **rundelig** adj. abbondante, lauto.
rundflygning circuito aereo; volito a circuito chiuso; **rundgang** (bevegelse) giro, ciclo, rotazione f.
rundhet rotondità, sfericità; **rundholter** mar. alberi mpl e pennoni mpl.
rundhåndet generoso, largo (pl.: -ghi); **rundhåndet** generosità, larghezza; munificenza.
runding (av-) arrotondamento, rotondità; tondo.
rundjule picchiare di santa ragione; **rundkast** capriola, volteggio, ruota; *gjøre et* ~ fare un capitolombolo; **rundkirke** chiesa a pianta circolare; **rundkrets** circolo, circuito; **rundlast** carico di tronchi.
rundpullet, ~ *hatt* bombetta.
rundreise viaggio circolare, giro (turistico, d'affari); **rundreisebillett** biglietto circolare.
rundrygget curvo, gibboso.
rundskrift tondo; **rundskriftpenn** pennino da tondo; **rundskriv(else)** circolare f.
rundskue panorama m; **rundskåret** tagliato in tondo; ~ *skjort* gonna a godet; **rundspørre** svolgere un'inchiesta; chiedere in giro; **rundstykke** panino.
rundt adv. in tondo, in cerchio, in giro, intorno; prep. intorno a; *danse* ~ *noe* fare il girotondo intorno a qc.; *gå (løpe)* ~ andare (correre) in giro; *gå* ~ *noe* girare intorno a qc.; *dreie seg* ~ fare una giravolta, rotare (*noe* intorno a qc.); *gå* ~ *byen* girare intorno alla città; *gå* ~ *i byen* girellare per la città; *det går* ~ *for ham* gli gira la testa; ~ *om (kring)* dintorno, tutt'in giro; prep. intorno a; ~ *om i huset* per tutta la casa; se ellers: **rund**.
rundtur giro, escursione f; **rundtømmer** tronco non-squadrato.
rune carattere m runico; **rune-** runico (pl.: -ci); **rune-**stein pietra runica; **runetyd(n)ing** interpretazione f dei caratteri runici.
runge risuonare, rimbombare; **rungende** sonoro, rimbombante.
ruptur med. rottura, perforazione f.
rus ebbrezza (og fig.); sbornia; *få seg en* ~ inebriarsi, ubriacarsi; *ha en (liten)* ~ essere un po' brillo; **rusdrikk** bevanda alcolica.
ruse 1. v. inebbiare, ubriacare; **ruse** 2. s. bertuello; **rusefiske** pesca al bertuello.
rusk 1. (en) pezzo d'uomo; **rusk** 2. (et) granello di polvere, pagliuzza.
ruske, ~ (*i*) scuotere, squassare; ~ *en i håret* tirare

i capelli a qn.; ~ *noe opp* strappare (svellere) qc.; ~ *en opp* (av søvne) riscuotere qn.
ruskevær tempo piovoso, brutto tempo.
ruskinn pelle f scamosciata, camoscio; **ruskinns-**hanske guanto di camoscio.
ruskomsnusk guazzabuglio; (rett) rifrittume m.
rusle camminare lentamente, girellare, fare quattro passi.
rust candidato all'esame di maturità norvegese.
russer(inne) russo (a); **russetid** periodo degli esami finali; se: **rust**; **rustfiser** russificare, rendere russo.
rustisk russo; **rustlær** cuoio di Russia, bulgaro.
rust ruggine f (også korn); **edel (grønn)** ~ patina; **gni (slipe)** *rusten av noe* dirugginire qc.
rustbrun (color) ruggine, rossiccio; **ruste** 1. arruginire, arruginirsi; ~ *fast* essere immovibile per la ruggine; *få til å* ~ arruginire.
ruste 2. armare; ~ *seg* armarsi; (forberede seg) prepararsi (*til a*); ~ *seg med* armarsi (munirsi) di.
rusten arruginito; (hes) rauco (pl.: -chi); **bli** ~ arruginirsi, (hes) arrochirsi; *gjøre* ~ arruginire, (hes) arrochire; *det å være* ~ arruginimento, (hes) raucedine f; **rustfarge** color m (della) ruggine; **rustfarget** (color) ruggine, rossiccio; **rustfleck** macchia di ruggine; **rustfri** inossidabile.
rustkammer deposito d'armi; armeria; **rustning** (drakt) armatura; *i full* ~ in completa armatura; fig. completamente equipaggiato, con armi e bagagli; **rustninger** (krigs-) armamenti mpl.
rustningsindustri industria bellica; **rustningskappløp** corsa agli armamenti.
rustred ruggine, rossiccio.
rute 1. (reise-) itinerario, (togtabell) orario (ferroviario); **rute** 2. (firkant) quadrato; (vindus-) vetro; (sjakkbrett) casella; **ruteangivelse** itinerario; **rutebil** autocorriera, autopullman m inv. di linea; **rutebilselskap** impresa di autotrasporti.
rutebok orario (delle ferrovie, degli autobus di linea ecc.); **rutebåt** nave f passeggeri di linea.
rutefart servizio regolare di navigazione; **rutefly** aereo di linea; **ruteflyging** servizio aereo regolare, aerotrasporto di linea.
ruteformet quadrato; **ruteglass** vetro; **ruteknuser** spaccatore m di vetri; **rutemønster**, *i* ~ quadrettato, a quadri.
ruter (i kort) quadri mpl; ~ *ess* asso di quadri.
rutet a quadri, a scacchi; (papir) a quadretti, quadrettato.
rutine pratica, esperienza; routine f; **rutinemessig** ordinario; d'abitudine; **rutinert** pratico (pl.: -ci), esperto (*i di*).
rutsje scivolare, slittare; (ras) franare; **rutsjebane** otto volante, montagne fpl russe.
rutte, *hun har lite å* ~ *med* ha poco da spendere; *ha 10 millioner å* ~ *med* avere dieci milioni a disposizione; *han har meget å* ~ *med* è ben fornito di denaro.
ruve giganteggiare, essere di grossa mole, occupare molto spazio.
ry reputazione f, fama.
rydde sgombrare, sbarazzare (*for da*); (tømme) vuotare; (land) dissodare; (for mennesker) sfollare; ~ *av veien* rimuovere, togliere di mezzo; ~ *opp (på et rom)* riordinare (una camera); ~ *til side* mettere da (una) parte; ~ *ut av (tømme)* vuotare, sgombrare.
ryddig ordinato, in ordine, lindo; *gjøre* ~ mettere in ordine, riordinare; **rydding** sgombero; **rydning(sarbeid)** dissodamento; **rydningsmann** agr. dissodatore m.

rødstrupe pettirosso; **rødternet** a scacchi rossi.

R

rødtopp (person) rosso; **rødtorn** biancospino a fiori rossi; **rødvin** vino rosso.
rødeyd (-øyet) che ha occhi rossi (el. arrossati), dagli occhi rossi.
røffel rabbuffo; **røfle** rabbuffare.
røk fumo; *ingen ~ uten ild* non c'è fumo senza arrostato; se: **røyk**; **røke** fumare, affumicare; **røkt laks** salmone affumicato; se: **røyke**.
røkelse incenso; **røkelseskar** bruciaprofumi m. inv.; rel. turibolo, incensiere m.
røkt cura; (pass) guardia, sorveglianza.
røkte curare, (passe) sorvegliare, badare a; ~ *sin gjerning (sitt kall)* attendere al proprio lavoro, adempiere il proprio ufficio.
røktørket essiccato al fumo.
rømling fuggiasco (pl.: -chi); disertore m.
rømme 1. intr. v. fuggire (*av landet* dal proprio paese); mil. disertare; tr. v. abbandonare, lasciare (*i all hast* in gran fretta).
rømme 2., ~ *seg* schiarsi la gola, tossicchiare.
rømme 3. s. panna inacidita; **rømmekolle** latte m. intero rappreso.
rømning, **rømning** fuga; mil. diserzione f; abbandono.
rønne catapecchia, biocca, stamberga.
røntgenapparat apparecchio Röntgen (el. a raggi X, el. radiologico); **røntgenbehandling** röntgenterapia; **røntgenbilde** radiografia; **røntgenstråle** raggio X, raggio Röntgen; **røntgenundersøkelse** radioscopia; esame m. radiologico.
røpe tradire, manifestare (involontariamente); (tyde på) dimostrare, provare; (avsløre) rivelare, svelare; (legge for dagen) palesare; *han røper seg selv* si tradisce.
rør tubo, condotto; (sukker-, spansk-) canna; (tøv) sciocchezze fpl; **rørbrev** lettera inviata per posta pneumatica.
røre 1. v. toccare; (røre om) mestare, rimescolare; (vekke medlidenhet) commuovere, toccare, intenerire; (vrøvle) sragionare, parlare a vanvera; ~ *bena* muoversi; *han rører ikke en finger* non solleva un dito; ~ *kalk* impastare calce; *ikke ~ et lem* non fare un movimento; ~ *i noe* rimestare qc.; ~ *opp i* (væske) agitare; (sak) rivangare (in); ~ *på seg* muoversi, fare del moto; ~ *sammen* mischiare, mescolare; ~ *ut* (*i en væske*) stemperare, diluire (in un liquido); ~ *ved noe* toccare qc.; *vi vil ikke ~ ved den sak* lasciamo stare quella faccenda; *det som rører seg i ham* ciò che turba la sua mente; *la seg ~ av noe* lasciarsi intenerire da qc.
røre 2. s. agitazione f, scompiglio; *et eneste ~* un gran pasticcio; *åndelig ~* emozione, forte turbamento; *det ble et ~* nacque un subbuglio; *det vakte et ~* sollevò scalpore, provocò tumulto.
rørekopp chi parla a vanvera, chi dice sciocchezze.
rørelse, *liv og ~* vivacità e animazione.
rørende commovente, toccante; *hvor du er ~* (*av deg*) sei veramente commovente.
rørfløtning intreccio di vimini, stuoia; canniccio; **rørfløyte** zufolo, flauto campestre.
rørformet tubolare, a tubo; bot. tuboloso.
rørgate (radura fatta per una) condotta.
rørig agile, vivace, in gamba; *rask og ~* vispo e arzilla.
rørlegger tubista m, f; lattoniere m; ottoniere m; **rørlegging** posa di tubi.
rørlig mobile, mobile (også jur.); ~ *eiendom* (*gods*) beni mobili; ~ *kapital* capitale disponibile, liquidi mpl.
rørmøbler mobili mpl tubolari (el. di bambù).

rørpost posta pneumatica; **rørsete** sedile m a canniccio (el. impagliato); **rørsopp** fungo tubolare (el. fornito di tuboli).
rørstol sedia impagliata, sedia a canna intrecciata (el. a canniccio); sedia di bambù; **rørsukker** zucchero di canna.
rørt commosso, intenerito; *bli ~ til tårer* commuoversi fino alle lacrime; *være dypt ~* essere profondamente commosso; ~ *smør* burro ammorbidito.
røsslyng bot. erica comune (*Calluna vulgaris*).
røst 1. (stemme) voce f; *lese med høy ~* leggere ad alta voce (el. con voce sonora).
røst 2. mar. parasartie m inv.; (på hus) struttura portante (del tetto).
røve rapinare, rubare (*noe fra en* qc. a qn.); commettere ruberie, darsi al brigantaggio; (plyndre) saccheggiare, spogliare; ~ *ens hjerte* rapire il cuore a qn.; ~ *et kyss fra en* rubare (carpire) un bacio a qn.
røver brigante m, bandito, ladrone m; **røveraktig** da brigante, ladronesco (pl.: -chi); **røveranfører** capo dei briganti, capobanda; **røverbande** banda di briganti, manica di furfanti; **røverhistorie** storia di briganti; racconto avventuroso; (skryt) smargiasata, guasconata; **røvehule** covo di briganti (banditi).
røverhåndverk brigantaggio.
røveri rapina, furto; banditismo, brigantaggio.
røverkjøp acquisto a prezzo irrisorio; *det er ~* è regalato; **røverkule** covo di briganti; *gjøre sitt hjerte til en ~* nascondere (dissimulare) i propri sentimenti (le proprie intenzioni); **røverpakk** manica di banditi, teppaglia; **røverrede** covo di briganti; **røverridder** brigante m gentiluomo; **røvertokt** impresa di briganti, spedizione f brigantesca; **røveruven** brigantaggio.
røvet, ~ *gods* bottino, refurtiva.
røyk (røk) fumo; *gå opp i ~* (brenne) ridursi in cenere; fig. andare in fumo; *det gikk som en ~* è stata questione di un attimo; **røykbombe** dandelotto fumogeno.
røyke (mat) affumicare; (tobakk) fumare; (røkelse) bruciare; (mot smitte) disinfettare con fumigazione; ~ *til* (*inn*) *en pipe* ingrommare una pipa; ~ *ut en rev* stanare una volpe con il fumo.
røykebord tavolino da fumo; **røykekupé** sompartimento (per) fumatori; **røyker** (tobakks-) fumatore m; (mat) affumicatore m; **røykeri** affumicatoio.
røykesalong salotto (sala) per fumatori; **røykesild** aringa affumicata; **røyketobakk** tabacco da fumo.
røykfang cappa da camino; **røykfarget** color fumo, grigio fumo; **røykfordrivende** antifumo; **røykforgiftet** intossicato dal fumo; **røykfortærende** fumivoro; **røykfri** senza fumo; **røykfritt lokale** locale m dov'è proibito fumare.
røykhatt calotta da camino; **røykhette** cappello di fumaio; (dreierende) fumaio girevole; **røykhjelm** casco para fumo; **røykhull** apertura per la fuoriuscita del fumo.
røyking (mat) affumicatura; (mot smitte) fumigazione f; (tobakks-) (il) fumare; ~ *forbudt* vietato fumare.
røyklegging cortina di fumo; **røykmaske** maschera antifumo.
røykplage disturbo provocato dal fumo; **røykskade** danno provocato dal fumo; **røykskrift** pubblicità aerea.
røyksky nuvola di fumo, (tobakk) sbuffo di fumo; **røyksmak** sapore di fumo (el. di affumicato); **røyksøyle** colonna (el. pennacchio) di fumo; (tynn) filo

di fumo; (atombombe) fungo; **røykteppe** mil. cortina fumogena.

røyktørket essiccato al fumo, affumicato.

røyne, *det røyner på* è una faccenda seria; *når det røyner på* quando la situazione si fa sempre più difficile.

røys ammasso di pietre (el. di roccia); **røyskatt** ermellino.

røyte perdere il pelo, mutare il pelo; **røyting** muta.

rå 1. adj. (ukokt) crudo; (ubearbeidet) greggio, grezzo; (uoppdragen) rozzo, grossolano, (voldelig) brutale; (vær) freddo e umido; (ved) verde; ~ **makt** forza bruta.

rå 2. s. mar. pennone m; (latinerseil) antenna.

rå 3. v., ~ *med en* dominare qn., sapere come trattare qn.; ~ *med noe* venire a capo di qc., essere in grado di trattare qc.; se ellers: **råde**.

råbalanse bilancio (el. saldo) provvisorio; **råbukk** capriolo.

råd consiglio, suggerimento; (middel) rimedio; (penger) mezzi; (forsamling) consiglio, consulta; *her er gode ~ dyre* il caso è difficile; *det er det ~ for* a questo c'è rimedio; *følge ens ~* seguire il consiglio di qn.; *hvis du vil følge mitt ~* se dai retta a me; *ha ~ til* avere i mezzi per; *jeg har ikke ~ til det* non ne ho i mezzi, non posso spendere tanto; *ha god ~* avere mezzi, essere abbiente, aver soldi da spendere; *holde ~* tenere consiglio, consultarsi, deliberare (om su); *legge ~ opp* fare progetti, stabilire un piano; *han vet ikke sin arme ~* non sa più a che santo votarsi; *han har gode ~* sa consigliare bene; *stå bi med ~ og dåd* consigliare e aiutare; *spørre en om ~* chiedere consiglio a qn.; (lege o.l.) consultare qn.; *på ens ~* per (el. dietro) consiglio di qn.; *ta en med på ~* invitare qn. a deliberare; *spørre en til råds* consigliarsi con qn., consultare qn. (om su, in merito a).

rå(de) (gi råd) consigliare (en qn.; en til noe qc. a qn.); (styre) governare, dirigere; (være rådende) predominare, imperare; ~ *en til å gjøre noe* consigliare a qn. di fare qc.; *han råder seg selv* non accetta consigli da qn.; *barn kan ikke ~ seg selv* i bambini non possono governarsi da soli; ~ *over* disporre di; ~ *en fra å gjøre noe* sconsigliare a qn. di fare qc.; sconsigliare (dissuadere) qn. dal fare qc.; *jeg råder hverken fra eller til* non voglio né consigliare né sconsigliare; ~ *til fred* raccomandare la pace.

rådelig consigliabile, opportuno, saggio; *det rådeligste ville være* la cosa migliore (il partito più saggio) sarebbe di (+ inf.); **rådende** predominante; *under de ~ forhold* nelle presenti circostanze; *være ~* predominare.

rådføre, ~ *seg med en* consultare qn. (om su).

rådgivende consulente; ~ *forsamling* assemblea consultiva; **rådgiver** consigliere m; consulente m, f.

rådhus municipio, palazzo comunale (el. municipale).

rådighet disposizione f; *ha noe til sin ~* avere qc. a propria disposizione; *ha ~ over noe* disporre liberamente di qc.; *stille (stå) til ens ~* mettere (essere) a disposizione di qn.

rådløs irresoluto, indeciso; *være ~* non sapere che pesci pigliare; **rådløshet** irresolutezza, indecisione f.

rådmann assessore m (finans- alle finanze).

rådsal sala del consiglio.

rådslagning consultazione f; (legers) consulto; **rådslå** consigliarsi, consultarsi, tener consiglio.

rådsnar deciso; accorto, avveduto, dai riflessi pronti; **rådsnarhet** decisione f, avvedutezza, presenza di spirito.

rådspørre consultare (om di, per sapere se).

rådvill indeciso, perplesso; **rådvillhet** indecisione f, perplessità.

rådyr capriolo.

råemne materia prima; materiale greggio (el. grezzo).

råfabrikat prodotto greggio; **råflott** (person) spendereccio, che fa spese pazzе; (gave) molto dispendioso; **rågummi** caucciù greggio; **rågummisåle** suola di para.

råhet crudeltà (og fig.); fig. grossolanità; brutalità.

råhud pelle f non conciata; **råhogge** sbazzare, sgrossare; **råjern** ferro crudo, ferro greggio.

råk canale m (passaggio) navigabile nel mare ghiacciato; **råkald** freddo e umido; **råkalv** piccolo di capriolo.

råke (treffe) incontrare; (ramme) cogliere, colpire; ~ *på en* imbattersi in qn.

råkjører automobilastro; pirata m della strada.

råkost verdure fpl crude; **råkostdiett** dieta a base di verdure crude (e frutta cruda); **råkostkvern** trita-tutto.

råmalm minerale m greggio; **råmateriale** materie fpl prime, materiale mpl allo stato greggio; **råmelk** latte m di mucca che ha partorito da poco; colostro.

rånokk(e) punta di pennone; **råolje** petrolio greggio.

råprodukt prodotto greggio; **råseil** vela quadra; **råsikke** seta greggia; seta cruda; **råstoff** materia prima; **råsukker** zucchero non raffinato; **råtamp**, -tass bruto.

råte marciume m; **råtne**, ~ (opp) marcire, imputridire, putrefare; **råtning** putrefazione f, decomposizione f.

råtten marcio, guasto, putrefatto, imputridito; ~ *smak* sapore di marcio; *en ~ sak* una losca faccenda; *det er noe råtten ved denne sak* c'è del marcio in questa faccenda; *smake (lukte) råtten* sapere (puzzare) di marcio; **råttenskap** marciume m (og fig.), putrefazione f; fig. corruzione f.

råvilt caprioli mpl; (kjøtt) carne f di capriolo, cacciagione f.

S

S, s (uttal: esse) S, s.

sabbat sabato; *holde* ~ osservare il sabato.

sabel sciabola; **sabelbajonett** sciabola baionetta; **sabelhogg** sciabolata; **sabelrasler** soldato spaccone, spaccamontagne m inv.; **sabelrasling** tintinnio di sciabole; fig. minacce; **sabla** adv. fam. moltissimo; **sable**, ~ *ned* abbattere a sciabolate, sciabolare.

sabotere sabotare, fare (commettere) sabotaggio.

sadist sadista m, f; **sadistisk** sadico (pl.: -ci).

safari safari m; **saffian** marocchino.

safir zaffiro; **safirblå** color zaffiro, zaffirino.

safran zafferano; **safranfarget** (color) zafferano; **safrangul** giallo zafferano.

saft (i frukt, grønnsak, kjøtt) succo (pl.: -chi); (i kroppen) umore m; (kokt frukt - med sukker, hostesaft) sciroppo; (sevje; fig. kraft) linfa; *det har hverken ~ eller kraft* non ha né gusto né sapore; *ta all ~ og kraft av noe* spremere il sugo da qc., svigorire qc.

saftfull succulento, succoso, sugoso; **saftig** sugoso, succoso; bot. succulento; fig. (slibrig) licenzioso; **saftighet** succosità, succulenza; fig. licenziosità; **saftløs** senza sugo (og fig.); inaridito (og fig.); (smakløs) scipito; **saftløshet** mancanza di sugo, aridità; scipitezza.

sag sega; (sagbruk) segheria.

saga (nordisk) saga; (sagn) leggenda; *det er en ~ blott* è acqua passata; *gå ut av sagaen* dileguarsi, svanire; **sagaskriver** autore m di saghe (nordiche); **sagatid** epoca descritta dalle saghe nordiche.

sagblad lama di sega; **sagbruk** segheria; **sagbuk** cavalletto del segantino; **sage**, ~ (over) segare; **sagflis** segatura; **sagformet** dentellato, a sega; **sagkrakk** cavalletto per segare; **sagmester** capo di segheria; mastro legnaiuolo; **sagmugg** segatura.

sagn leggenda, (overlevering) tradizione f, (myte) mito; (rykte) voce f; *som tilhører sagnet* leggendario; *det gikk et ~ at* correva voce che...

sagn- legendario, da leggenda; **sagn(dikt)(n)ing** poesia mitica, epica; **sagnfigur** personaggio leggendario; **sagnkrets** ciclo (legendario); **sagnrik** ricco di leggende; **sagntid** era mitologica; tempo delle favole.

sago(gryn) sagù m; **sagopalme** palma da sagù; **sagopuppe** zuppa di sagù.

sagskurd segatura, (il) segare; **sagsnitt** taglio di sega.

sagt detto; *som ~* come detto; *som ~, så gjort* detto fatto; *det er lett (nok) ~* è presto detto; *det er lettere ~ enn gjort* dal dire al fare c'è di mezzo il mare; *dermed er alt ~* è tutto detto; *det er meget ~* è dir molto; *det er ikke ~ at* non è detto che...

sagtakket dentellato, a sega; **sagtann** dente m di sega.

sak (ting) cosa; (retts-) causa, processo, lite f; (forretning, forhold) affare m, faccenda; (spørsmål) questione f; (omstendighet) circostanza, cosa; (kjensgjerning) fatto; *den gode ~* la buona causa; *viktig ~* cosa (faccenda, questione) importante; *et øyeblikks ~* questione di un attimo; *saken er (den) at* il fatto è che; *det er hans ~* è affar suo; *det er saken* è lì la questione; *det er så sin ~* è una faccenda delicata, non è così facile; *det er en annen ~* è un'altra cosa (questione, faccenda); *det er en ~ for*

seg è una questione diversa, è un fatto a parte; *det er hele saken* ecco tutto; è tutto qui; *det er ingen ~* è una bazzecola; è cosa da nulla; *er det noen ~?* vedi com'è facile?; *slik står saken* così stanno le cose, la faccenda è in questi termini; *hvorledes står saken?* a che punto stanno le cose?; *avgjøre saken* definire la questione; *anlegge (reise) ~ mot* fare causa a, querelare, dare (sporgere) querela a; *føre en ~* difendere una causa; *gjøre felles ~* fare causa comune; *gjøre sine saker godt* fare bene i propri affari, essere abile nel proprio lavoro; *gjøre sine saker dårlig* curare male i propri affari, essere maldestro; *han har gjort sine saker godt (dårlig)* se l'è cavata bene (male); *tale ens ~* perorare la causa di qn.; *vinne sin ~* vincere la causa; fig. spuntarla, avere causa vinta; *for den saks skyld* per questa ragione, (hva det angår) in quanto a questo; *sikker i sin ~* sicuro del fatto suo; *til saken!* veniamo al sodo!; attieniti ai fatti!; *gå like på ~* entrare subito in argomento; *det gjør intet for saken* non cambia le cose, non ha importanza per la faccenda; *navnet gjør intet til saken* il nome aggiunge nulla alla questione.

sakarin saccarina.

sakesløs incolpevole, innocente, che non c'entra;

sakesløshet incolpevolezza, innocenza.

sakfører procuratore m legale, legale m; avvocato; **sakførerfullmektig** segretario di avvocato, giovane m, f di studio; **sakførerkontor** studio legale; **sakførerstand** avvocatura; foro, barra; **sakførsel** difesa, patrocinio.

sakke, ~ *av (bakut, akterut)* rimanere indietro.

sakkunnskap competenza, conoscenza della cosa; *med ~* con cognizione di causa; **sakkyndig** esperto, competente, perito; ~ *undersøkelse* perizia; *ta-le som ~* parlare da competente; **sakkyndighet** competenza, perizia.

saklig obiettivo, oggettivo, razionale, positivo; ~ *fremstilling* esposizione obiettiva dei fatti; **saklig-het** obiettività; **sak(s)liste** ordine m del giorno, agenda; **sakne** *se: savne*.

sakrament sacramento; *alterets ~* la Comunione, l'Eucaristia; *gi en syk sakramentet* comunicare un ammalato, dare il Viatico a un ammalato.

sakregister indice m, tavola analitica.

sakristi sagrestia, sacristia.

saks forbici fpl; (metall-, hage-) cesoie fpl; zool. (klo) chele fpl; (skihopp) sci mpl incrociati; (felle) tagliola; *en ~* un paio di forbici (el. di cesoie); *gå i saksa* fig. cadere in trappola; *ta en ~* (spill) fare un'impasse.

saksanlegg causa, azione f legale (el. giudiziaria); **saksbehandling** (metodo di) procedura; codice m procedurale.

saksblad lama delle forbici.

saksmappe (fascicolo degli) atti; pratica.

saksøke intentare causa contro, querelare; **saksøker** attore m, querelante m, f; **saksøkning** azione f giudiziaria; **saksøkt** convenuto, querelato.

sakte adj. piano, somnesso; (lett, svak) leggero, debole; (langsom) lento; adv. piano, a bassa voce; (langsomt) adagio, piano; (varsomt) delicatamente; *så ~!* piano piano!; *gå for ~* (ur) ritardare, essere indietro (*med tre sekunder* di tre secondi).

saktens comodamente, facilmente; (trolig) certamente, senza dubbio; *du kan ~ være stolt av det* puoi esserne ben fiero; **saktferdig** somnesso, dolce.

saktmodig arrendevole, docile; *en ~ holdning* un atteggiamento somnesso; **saktmodighet** arrendevolezza, docilità, dolcezza.

saktne tr. v. moderare, (fart) rallentare, (minsk) diminuire; intr. v. andare più adagio, rallentare, rallentarsi, diminuire; *uret saktner* l'orologio ritarda; **saktning** rallentamento; diminuzione f; tekn. ritardo; fys. accelerazione f negativa.

sal 1. sala, salone m; **sal** 2. (heste-) sella; (pakk-) basto; *kaste en av salen* disarcionare qn., sbalzare qn. di sella (og fig.); *hjelpe en i salen (igjen)* (ri-)mettere qn. in sella; *sitte fast i salen* stare ben saldo in sella; *ri uten ~* cavalcare (montare, andare) a bisdosso (el. senza sella, a pelo).

salamander salamandra; **salangan** zool. salangana.

salat (plante) lattuga, (rett) insalata; *lage (røre om i) salaten* fare (mescolare) l'insalata.

salatbolle insalatiera; **salathode** cespo di lattuga; **salatolje** olio commestibile, olio da tavola; **salatskje** cucchiaino da insalata.

salbom (salbue) arcione m.

saldere saldare, bilanciare, stralciare; **saldering** liquidazione f, stralcio; **saldo** saldo; *kontoen viser en ~ på il conto* ha (presenta) un saldo di; **saldokvitering** quietanza a saldo.

sale sellare; ~ *av* dissellare, togliere la sella a; ~ *om* sellare di nuovo, cambiare la sella (a); fig. far macchina indietro, cambiar tattica.

salepp med. (polvere f di) salep.

salfast saldo in sella.

salg vendita; (utsalg) svendita, saldi mpl; *utby til ~* mettere (offrire) in vendita; *til salgs* in vendita; **salgbar** vendibile, smerciabile.

salgjord sottopancia m inv.

salgsavdeling ufficio vendite (el. commerciale); reparto vendite; **salgsbetingelser** condizioni fpl di vendita; **salgskampanje** campagna di vendite; **salgskontrakt** contratto di vendita; **salgslag** cooperativa di vendita; **salgspris** prezzo di vendita; valore m commerciale; **salgsregning** conto vendite; **salgsring** gruppo consorziale di vendita.

salgssjef direttore m commerciale, capo dell'ufficio vendite; **salgsteknikk** tecnica di vendita, arte f del vendere; **salgsutbytte** guadagno su una vendita, utile m, profitto; **salgsvare** merce f in vendita; articolo commerciale, mercanzia; **salgsverdi** valore m commerciale (el. venale); **salgsvilkår** condizioni fpl di vendita.

salig beato (og rel.); *få en ~ død* morire da buon cristiano, fare una buona morte; *min ~ far* mio padre buonanima; ~ *fryd* beatitudine f; *bli ~* rel. salvarsi l'anima; *enhver blir ~ i sin tro* quel che salva è la fede; *gjøre en ~* salvare l'anima di qn.; *erklære for ~* beatificare.

saliggjøre rel. salvare l'anima a; beatificare; **saliggjørende** rel. che dona la salvezza eterna; *det er det eneste ~* è l'unica cosa che vale (el. che conta); **salighet** beatitudine f (og rel.); *vinne den evige ~* guadagnarsi il paradiso.

saling mar. crocetta.

salisk salico (pl.: -ci); ~ *lov* legge f salica.

salisyl salicile m; salicilato; **salisylsyre** acido salicilico; **salisylsåpe** sapone m all'acido salicilico.

salknapp pomello della sella; **salmaker** sellaio; **salmakerarbeid** selleria; **salmakergutt** apprendista m sellaio; **salmakerhåndverk**, **salmakeri** selleria, arte f del sellaio; **salmakermester** maestro sellaio.

salme salmo, inno religioso; *syng salmer* cantare salmi, salmodiare; **salmedikter** salmista m, f; **salmedikt(n)ing** composizione f di salmi; (dikt) salmi mpl; **salmesang** salmodia.

salmiakk ammoniaca, acqua ammoniacale.

salmist salmista m, f; **salomonisk** salomonico (pl.: -ci).

salong salotto, salone m; **salong-** da salotto, salottiero; **salonggevær** carabina piccola; **salongkommunist** comunista m, f da salotto; **salongvogn** carrozza arredata a salotto.

salpeter salnitro; kjem. nitrato di potassio; **salpeterholdig** salnitroso; **salpetersur** nitrico; **salpetersyre** acido nitrico.

salpute cuscinetto della sella; **salre(i)m** cinghia (di sottopancia).

salrygget arcuato; (menneske) che soffre di lordosi; lordotico; (dyr) che presenta insellatura.

salt 1. adj. salato; *gråte salte tårer* piangere a calde lacrime; **salt** 2. s. sale m (og fig.); *engelsk ~* sale inglese; *strø ~ på salare*, cospargere di sale; *legge (ned) i ~* mettere sotto sale; *ta med en klype ~* non prendere tutto per oro colato.

saltaktig salino; **saltbalje** recipiente m per salatura; **saltbrenner** salinaio; **saltdannelse** salificazione f, formazione f del sale; **salte** salare; ~ *ned sild* mettere delle aringhe sotto sale; **salter** salatore m; **salteri** stabilimento di salatura.

saltfisk pesce m salato; (i lake) pesce in salamoia.

saltgruve miniera di salgemma, salina; **salthet** salsedine f; **saltholdig** salino, salso, salmastro; **salting** salatura, (sær. fisk) salagione f; **saltinnhold** salinità, percentuale f di sale; **saltkar** saliera; fam. salino; **saltkilde** sorgente f di acqua salata; **saltkoker** salinaio; **saltkokeri** stabilimento per estrarre sale di acqua marina; **saltlake** salamoia; **saltlut** acqua salina; **saltmat** cibi mpl salati, salumi mpl.

saltomortale salto mortale; *slå en ~* fare un salto mortale.

saltoppløsning soluzione f salina; **saltsild** aringa salata (el. in salamoia); **saltsjø** lago salato; **saltskje** cucchiaino per il sale; **saltsmak** sapore m di sale; **saltstøtte** statua di sale; *bli stående som en ~* rimanere di sale; **saltsyre** acido cloridrico; **salttønne** barile m di sale; **saltvann** acqua salata (el. salsa); **saltvannsavleiring** sedimento marino; salsedine f; **saltvannsfisk** pesce m di mare; **saltverk** salina.

salutt saluto; *skyte ~* sparare a salva; **saluttere** salutare; **saluttering** spari mpl a salva.

salve 1. s. (hud-) unguento, pomata.

salve 2. v. ungere; med. applicare un unguento; ~ *en til konge* consacrare qn. re; *herrens Salvede* l'Unto del Signore; **salvekrukke** barattolo di unguento.

salvelse unzione f; **salvelsesfull** untuoso; **salveolje** olio per unzioni; rel. olio santo.

salvie bot. salvia; **salvieté** decotto di salvia.

salving unzione f; (konges) consacrazione f.

salær paga, parcella, onorario.

samarbeid collaborazione f, cooperazione f; **samarbeide** v. collaborare, cooperare (*på a*).

samarie veste f talare, sottana.

samaritaner(inne) samaritano (a); *den barmhjertige ~* il buon samaritano.

samband unione f; confederazione f; mil. collegamento; tekn. connessione f; comunicazione f; **sambandstjeneste** mil. servizio di collegamento.

sambindingsbane raccordo ferroviario; **samboer (ske)** convivente m, f (more uxorio); **sambygding** compaesano.

samdrettig unanime; adv. også d'accordo; **samdrettighet** accordo, intesa unanime, concordia.
samdrift cooperazione f; attività in comune; impresa consorziale.
sameie proprietà, (særl. hus) condominio; **sameier** proprietario, condomino; **sameksistens** coesistenza; *fredelig* ~ coesistenza pacifica.
samferdsel comunicazione f, traffico; **samferdselsdepartement** Ministero dei Trasporti e delle Comunicazioni; **samferdselsmiddel** mezzo di comunicazione.
samfull, *i samfulle ti år* per la bellezza di dieci anni; *fem samfulle dager* cinque giorni consecutivi.
samfunn società, (forening også) associazione f; comunità, collettività; rel. comunione f.
samfunns- sociale; **samfunnsbevarende** conservatore; **samfunnsborger** cittadino; **samfunnsbånd** vincolo sociale; **samfunnsfare** pericolo pubblico; **samfunnsfarlig** pericoloso per la società; *et ~ parti* un partito sovversivo; **samfunnsfiende** nemico della società; **samfunnsfiendtlig** antisociale; **samfunnsforhold** condizioni fpl sociali; *være* ~ la situazione della nostra società; **samfunnsfølelse** coscienza sociale; **samfunnsgagnlig** di utilità pubblica.
samfunnsklasse classe f sociale; *de høyere -klasser* i ceti alti; **samfunnslag** strato sociale, ceti; **samfunnslære** educazione f civica; sociologia.
samfunnsnedbrytende sovversivo; **samfunnsoppgave** compito della società; **samfunnsplikt** dovere m civico; **samfunnsproblem** problema m sociale.
samfunnssak questione f sociale; **samfunnsstøtte** colonna della società; **samfunnsøkonomi** economia politica; **samfunnsånd** spirito sociale.
samfølelse solidarietà; **samhandel** scambi mpl commerciali; **samhold** solidarietà, unità; **samhørig** solidale; **samhørighet** solidarietà; **samkjensle** senso di solidarietà; **samkjøring** collegamento, connessione f; **samklang** consonanza, armonia; *bringe i* ~ accordare; *stå i* ~ essere in armonia.
samkvem relazione f, rapporti mpl; *vi har hyppig ~ med hverandre* ci frequentiamo molto; *fortrolig* ~ intimità, familiarità; *ha fortrolig ~ med en* essere in confidenza con qn.
samle raccogliere; radunare; (i haug) ammassare; accumulare (*en formue* una fortuna); (høste) raccogliere; (føre sammen) riunire; (i midtpunkt) concentrare; (frimerker) raccogliere; collezionare, fare collezione di; ~ *krefter* riprendere le forze; ~ *sine krefter (tanker)* raccogliere le proprie energie (i propri pensieri); ~ *kunnskaper* acquisire cognizioni; ~ *tropper* radunare delle truppe; ~ *seg* riunirsi, radunarsi; (~ *tankene*) raccogliere le idee, raccogliersi; *samles med sine venner* riunirsi con gli amici; *når Stortinget er samlet* nel corso della sessione parlamentare; ~ (*inn*) *bidrag* fare una colletta; ~ *almsisser* questuare; ~ *opp* raccattare; ~ *på* collezionare, fare collezione di.
samleband (-bånd) catena di montaggio; nastro trasportatore.
samleie coito; rapporti mpl intimi (el. carnali); *ha ~ med* congiungersi carnalmente con; fam. andare a letto con.
samlelinse lente f convergente; **samlemappe** raccoglitore m.
samler raccoglitore m, chi raccoglie; (oppsamler) raccattatore m; (mynter o.l.) collezionista m, f; (fra bøker) raccoglitore m, compilatore m.
samles riunirsi, radunarsi, raccogliersi; se: samle.
samlet (forenet) (ri)unito; (hel) interno; (beløp)

globale, complessivo; adv. complessivamente, in blocco; (i flokk) in gruppo, tutti insieme; collettivamente; ~ *opptreden* comportamento unanime; *samlede verker* opere fpl complete; *i ~ møte* in riunione plenaria.

samling raccolta; (møte) riunione f, raduno; concentrazione f; mil. adunata; (forsamling) assemblea; (stortings-) sessione; (samlede ting) collezione f; (litterær) raccolta; (bevissthet) coerenza, connessione f; (fatning) contegno; *gå fra sans og ~* perdere la testa (el. l'uso della ragione); *gi signal til ~* suonare l'adunata; *komme til sans og ~ igjen* ritornare in sé; *være ved full sans og ~* essere in pieno possesso delle proprie facoltà mentali (el. pienamente cosciente).

samlingsdag giorno di riunione (el. di raduno); **samlingspunkt** centro; punto focale; centro di raduno; **samlingsregjering** (governo di) coalizione f; **samlingsignal** segnale m di raduno (el. di adunata); **samlingssted** luogo di raccolta (di riunione, di raduno); **samlingsstid** ora di riunione.

samliv vita in comune, convivenza; *ekteskapeleg* ~ vita coniugale, convivenza legittima; ~ *utenfor ekteskap* concubinato, convivenza more uxorio.

sammalt, ~ *brød (mel)* pane m (farina) integrale.

samme stesso, medesimo; (*den*) (*selv*) ~ *dag* lo stesso giorno; *på det ~ sted* nel medesimo posto; *en og den ~* lo stesso e medesimo; *det ~* lo stesso, la stessa cosa; *jeg kan ikke si det ~ om ham* non posso dire altrettanto di lui; *gid jeg kunne gjøre det ~* potessi fare altrettanto; *det ville være det ~ som å* sarebbe come se (+ konj.); tanto varrebbe (+ inf.); *det er (kan være) det ~* fa lo stesso; *det er meg det ~* per me fa lo stesso; *det kan være deg det ~* non ti riguarda; *med det ~* di colpo; subito.

sammen insieme, assieme; (i fellesskap) in comune; *alle ~* tutti quanti; ~ *med* insieme a (el. con).

sammenarbeide coordinare; conglobare, combinare; fondere insieme, contaminare.

sammenbinding legatura, allacciatura; **sammenbitt** energico (pl.: -ci), concentrato; *med sammenbitte tenner* a denti stretti; **sammenblande** mischiare, mescolare, (forveksle) confondere; **sammenblanding** misto, mescolanza; confusione f; **sammenbrudd** crollo, tracollo, sfacelo, collasso; *nervøst ~* esaurimento (el. collasso) nervoso; **sammenbrygg** mistura; **sammenbøye** piega.

sammendra unire insieme; (gjøre utdrag av) riassumere, riepilogare; (gjøre kortere) condensare, compendiare; **sammendrag** (utdrag) riassunto, ricapitolazione f; compendio; sport classifica; **sammendyrking** ammasso, accumulo, ammucchiamento, affastellamento; **sammenelting** impasto, impastatura.

sammenfatning riepilogo (pl.: -ghi), ricapitolazione f; **sammenfatte** riassumere, riepilogare, ricapitolare.

sammenfiltret aggrovigliato, ingarbugliato; **sammenfletning** intrecciatura, intreccio; **sammenfoldning** ripiegatura; **sammenføye** unire, congiungere, connettere; (sinke) intestare; mettere insieme; ~ *ord* formare vocaboli composti; **sammenføyning** unione f, congiungimento, congiuntura; tekn. intestatura; (skjøt) giunta.

sammengrodd unito, congiunto; abbarbicato insieme; (sår) cicatrizzato; **sammengroing** riunione f, congiungimento; (sår) cicatrizzazione f.

sammenhefting (bok) brossura.

sammenheng (forhold) relazione f; (forbindelse) connessione f, collegamento, nesso; (logisk) coerenza, concatenamento; (tekst-) contesto; *mangel*

på ~ incoerenza, mancanza di logica; *sakens* ~ il nesso logico della questione; *nå skal De høre sakens* ~ ecco come si sono svolte le cose; *det er hele sammenhengen* ecco tutta la cronistoria della faccenda; *forklar meg først sammenhengen* prima spiegami la successione dei fatti; *ikke ha noen ~ med* non essere collegato in nessun modo con; *få ~ i* ristabilire un nesso logico in; *i denne ~* a questo proposito; *ikke kunne si to ord i ~* non saper mettere insieme due parole; *rive et sted ut av sammenhengen* isolare un passo dal contesto; *uten ~* incoerente, sconclusionato; *uten ~ med* indipendente(mente) da.

sammenhengende coerente; logico (pl.: -ci); ~ tale discorso filato.

sammenholde paragonare, comparare, raffrontare.

sammenhop(n)ing accumulo, ammasso; særl. geol. conglomerazione f; (masse) conglomerato.

sammenhørende che ha la medesima appartenenza; connesso; (ensartet) omogeneo.

sammenkalle convocare; radunare; **sammenkalling** convocazione f; **sammenklebning** incollatura, agglutinamento; **sammenklemming** stretta, stringimento; **sammenklistring** incollatura, attaccatura; **sammenklumping** agglomeramento; (il) raggrumarsi; **sammenknytting** annodamento, allacciamento, connessione f (og fig.).

sammenkomst convegno, riunione f; abboccamento.

sammenkopling collegamento, accoppiamento; (det å spenne for) attacco; (jernbane) agganciamento.

sammenkrøpet (person) rannicchiato; (dyr også) acquattato; (innskrumpet) raggrinzito, rattrappito.

sammenlagt ripiegato; sport classifica generale; **sammenleggbare** pieghevole, smontabile; **sammenlegging** (ting) (il) mettere insieme, (-folding) piegatura, ripiegatura; (tall) addizione f, somma.

sammenlignbar paragonabile, confrontabile, comparabile; **sammenligne** paragonare (med a), confrontare (med con); comparare, raffrontare, (side-stille) equiparare; (tekster) collazionare; *de to ting kan ikke sammenlignes* le due cose non si possono paragonare; **sammenlignende** (vitenskap) comparato.

sammenlignet, ~ med in confronto a, paragonando a, facendo il paragone con; **sammenligning** paragone m, confronto, raffronto, comparazione f; (tekster) collazione f; *det tåler ikke ~ med* non regge al confronto con; *i ~ med a* paragone di, in confronto a; *til ~* in via di paragone, per fare un confronto; *uten ~* senza confronto; *uten ~ den største* il più grande senz'altro (el. di molto); *sette utenfor all ~* porre al di là di ogni confronto.

sammenligningsgrad grado di comparazione; *1ste (2nen, 3dje) ~* positivo (comparativo, superlativo); **sammenligningsgrunnlag** base f di paragone (el. di confronto); **sammenligningsledd** termine m di paragone; **sammenligningsvis** comparativo.

sammenlimet incollati (e), attaccati (e); **sammenloddning** saldatura; **sammenløp** (elver) confluenza; **sammenløping** (melk) cagliatura.

sammenpakket compresso, stipato; **sammenpressing** compressione f.

sammenrotte se: rotte 1.; **sammenrotting** cospirazione f, camarilla; **sammenrullet** arrotolato; **sammenrulling** arrotolamento.

sammensatt composto; (innviklet) complesso; ~ av composto (formato, costituito) da; ~ *legeme* composto; conglomerato; *sammensatte ord* parole fpl composte.

sammensetning composizione f; formazione f; costituzione f; montaggio; **sammenskruing** avvitaumento; (is) accumulo; **sammenskrumpet** raggrinzito; **sammenskrumping** raggrinzamento.

sammenskudd colletta; **sammenskuddsfest** festa dove ognuno contribuisce con qc., festa alla romana.

sammenslutning unione f, associazione f; alleanza; coalizione f; fusione f.

sammenslyngning allacciatura, intreccio, groviglio.

sammensmelting fusione f; (minking) riduzione f.

sammensnøring allacciamento, legatura stretta; strangolamento.

sammenstille collocare insieme (el. vicino); mettere insieme, unire; (tanker) associare; (i grupper) raggruppare; (i klasser) classificare.

sammenstilling unione f; associazione f; raggruppamento; classificazione f; ravvicinamento; combinazione f; tekn. montaggio.

sammenstimling ressa, assembramento, crocchio.

sammenstuing (last) stivaggio; ammucchiamento; (folk) affollamento; (lo) stiparsi.

sammenstyrting crollo, cedimento, sprofondamento.

sammenstøt scontro, urto (også mil.); cozzo, collisione f; se også: **sammentreff**; **sammenstøtende** geogr., mat. adiacente; (nær) contiguo.

sammensunget, *være godt ~* cantare in perfetta armonia.

sammensunket afflosciato, accasciato.

sammensurium guazzabuglio, pasticcio; confusione f.

sammensveise saldare (insieme) a caldo; fig. unire saldamente, cementare; *et godt sammensveiset lag* una squadra molto affiatata.

sammensverge, ~ *seg* congiurare, cospirare; ~ *seg om noe* tramare qc.; *alt har sammensvoret seg mot meg* tutto congiura a mio danno; **sammensvergelse** congiura, complotto; *stifte en ~* organizzare un complotto; **sammensvoren** congiurato, cospiratore m; *et tett nett av sammensvorne* una fitta rete d'omertà.

sammensying cucitura; med. sutura; **sammensynking** (person) accasciamento; (jord) cedimento.

sammentreff coincidenza, (uventet møte) incontro casuale; *ved et besynderlig ~* per una strana (singolare) coincidenza; *ved et ~ av omstendigheter* per un concorso di circostanze.

sammentrekning restringimento, raggrinzamento; contrazione f (også med. og gram.); (krampe) convulsione f; mil. raduno; ritirata strategica.

sammentreng comprimere, stipare; fig. concentrare, (stil) stringere; (sammenfatte) riassumere, condensare; *sammentrengt fremstilling* compendio, condensato; **sammentrykke** comprimere; **sammentrykning** compressione f.

sammentømret, *fast ~* strutturato solidamente.

sammenvoksing unione f, concrescenza; med. aderenza; **sammenvokst** congiunto, attaccato; *sammenvokste tvillinger* gemelli mpl siamesi; *sammenvokste tarmer* aderenze fpl intestinali.

sammesteds nello stesso posto; in questo posto; **sammestedsfra** dallo stesso posto; **sammesteds hen** allo stesso posto, nella stessa direzione.

samnordisk internordico (pl.: -ci), interscandinavo.

samordne coordinare; **samordning** coordinazione f.

samrå, ~ *seg (om noe)* conferire, tener consulto (su qc.); ~ *seg med en (om noe)* consigliarsi, consultarsi con qn. (su, circa qc.); **samråd**, *i ~ med* d'accordo con, d'intesa con.

samskyldner debitore m in solido (el. solidale).

samspill intesa, combinazione f di forze; collabora-

zione f affiatata; unione f (*av krefter* di forze); insieme m; (*vekselvirkning*) effetto reciproco; sport gioco corale; azione f corale; *orkestrets ~ var fremragende* l'orchestra ha suonato in perfetta sincronia.

samstemme essere in accordo (el. in armonia); essere in consonanza (også mus.); accordarsi (i su); **samstemmende** che si accorda, che armonizza; ~ *med* in consonanza con; *ikke ~* discordante; **samstemmighet** accordo, armonia, consonanza; concordanza d'opinioni.

samsvar conformità, corrispondenza; simmetria; i ~ *med* in conformità con, conformemente a; **samsvarende** corrispondente, conforme (*med* a); simmetrico.

samt nonché, e anche, come pure.

samtale 1. s. conversazione f, colloquio, dialogo (pl.: -ghi); (prat) chiacchierata; (*viktigere*) abboccamento; (i skuespill) dialogo; *be om en ~* chiedere un colloquio; *begynne (innlate seg i, innlede) en ~* intavolare una conversazione, attaccare discorso; *la oss avbryte samtalen her!* piantiamola lì!; *bryte av en ~* troncare una conversazione f; *føre en ~ med en* discorrere (conversare) con qn.; *være i stand til å føre en ~ på italiensk* essere in grado di sostenere una conversazione in italiano; *gi samtalen en annen retning (vending)* cambiar discorso.

samtale 2. v. conversare, discorrere, chiacchierare. **samtaleemne** argomento di conversazione; *alminnelig ~* argomento consueto (el. banale); **samtaleform**, i ~ dialogato, sotto forma di dialogo.

samtid tempo presente, epoca attuale; *samtidens mennesker* i contemporanei; *hans ~* i suoi contemporanei; **samtidig** contemporaneo, della stessa epoca; (*som skjer i samme øyeblikk*) simultaneo; (*i vår tid*) del nostro tempo, di oggi, nostro contemporaneo, attuale; *deres samtidige* i loro contemporanei; *være ~ med* essere contemporaneo di, vivere nello stesso tempo di; *å finne sted ~ som* accadere contemporaneamente a, succedere nel medesimo tempo in cui; *inntreffe ~* coincidere; *det at flere ting foregår ~* simultaneità; coincidenza; **samtidighet** contemporaneità; simultaneità.

samtlig tutti (quantità); ~ *innbyggere* la totalità degli abitanti, tutta la popolazione.

samtykke 1. s. assenso, consenso; *med hans ~* col suo consenso; *gi sitt ~* aderire (*til* a); **samtykke** 2. v. consentire, acconsentire, accondiscendere (i a); *den som tier samtykker* chi tace acconsente; *nikke samtykkende* assentire con un cenno di capo.

samvirke s. collaborazione f, cooperazione f; **samvirkelag** cooperativa, consorzio; **samvirkende** cooperativo; tekn. a funzione congiunta.

samvittighet coscienza; *samvittigheten slår ham* la coscienza lo accusa; *ha en god (ren, rolig, dårlig) ~* avere la coscienza pulita (tranquilla, cattiva); *ha en ond ~* avere la coscienza sporca; *jeg har dårlig ~* mi rimorde la coscienza; *ha sin ~ fri* avere la coscienza limpida; *handle etter sin ~* agire secondo coscienza; *tale imot sin ~* parlare contro coscienza; *med god ~* con la coscienza tranquilla (el. a posto); *ha noe på sin ~* avere qc. sulla coscienza; *lette sin ~* alleggerire (scaricare) la coscienza; *ta noe på sin ~* prendere qc. su di sé, incaricarsi di qc.; *det tar jeg på min ~* me ne incarico io, ci penso io.

samvittighetsfull coscienzioso; *samvittighetsfullt menneske* persona di coscienza; **samvittighetsfullhet** coscienziosità, scrupolosità; **samvittighetsfullt** adv. også in coscienza; **samvittighetskval** rimorso di coscienza; **samvittighetsløs** privo di coscienza,

senza scrupoli; *være helt ~* non avere né morale né coscienza; **samvittighetsløst** mancanza di scrupoli.

samvittighetsnag rimorso di coscienza; *plages av ~* essere tormentato dagli scrupoli; **samvittighetssak** caso di coscienza; **samvittighetsskruppel** scrupolo di coscienza; **samvittighetsspørsmål** questione f di coscienza; **samvittighetstil** scrupolo.

samvær compagnia, ritrovo; *takk for samværet* grazie per la buona compagnia.

sanatorium sanatorio.

sand sabbia, arena; *skrive noe i sanden* scrivere qc. nella sabbia; *bygge på ~* edificare sulla sabbia; *dekke med ~* insabbiare; **sand-** di sabbia, (*andet*) sabbioso; **sandal** sandalo.

sandbanke monte m di sabbia, renaio; mar. banco di sabbia; **sandblås(n)ing** sabbiatura; **sandblåst** sabbiato; **sandbredd** greto sabbioso, riva sabbiosa; **sandbunn** fondo sabbioso; **sanddyne** duna.

sande, ~ *til* (fylles opp med sand) insabbiarsi.

sandelolje essenza di sandalo; **sandelte** sandalo.

sandet sabbioso; **sandflukt** spostamento di sabbia; **sandflyndre** sogliola limanda; **sandgrunn** fondo di sabbia; terreno sabbioso; **sandig** sabbioso.

sandjord sabbionaccio, terreno sabbioso; **sandkake** omtr. pan m di Spagna, dolce m di pasta frolla con mandorle; **sandkasse** (lek) sabbia; **sandkorn** granello di sabbia; **sandlende** arenile m.

sandmasser ammassi (el. cumuli) mpl di sabbia.

sandpapir carta vetrata; **sandrev** barra; **sandsekk** sacco (sacchetto) di sabbia; **sandstein** min. arena-ria; **sandstorm** tempesta di sabbia; **sandstrand** spiaggia sabbiosa, arenile m; **sandstrødd** insabbiato, cosperso di sabbia; **sandtak** cava di sabbia, renaio; **sandørken** deserto di sabbia.

sanere (ri)sanare; **sanering** risanamento; (*boliger*) risanamento edilizio.

sang canto; (*vise*) canzone f; (*pop-*) canzonetta; (*høytidelig*) inno; (*melodi*) motivo, arietta; *firstemmig ~* brano a quattro voci; *med ~ og klang* a tambur battente; **sangbar** cantabile; **sangbok** libro di canzoni; **sangbunn** mus. cassa di risonanza. **sanger** cantante m; (*kirkelig*) cantore m; (*fugl*) (uccello) canoro; **sangerinne** cantante f; (*pop*) canzonettista; **sangforening** coro, associazione f di coristi, società di canto corale; **sangfugl** uccello canoro.

sangglad canterino; **sangkunst** arte f del canto; **sanglerke** allodola; **sanglærer(inne)** maestro (a) di canto, professore(ssa) di canto; **sangstemme** voce f; *en god ~* una bella voce; **sangsvane** cigno canoro.

sangtime lezione f di canto; **sangundervisning** insegnamento del canto; lezione fpl di canto.

sangviniker persona di temperamento sanguigno; **sangvinsk** (di temperamento) sanguigno; *sangvinske forhåpninger* speranze troppo ottimiste.

sanitet sanità; **sanitetsbind** assorbente m, pannolino; **sanitetskorps** sezione f di Sanità; personale m sanitario; **sanitetsvesen** servizio sanitario; **sanitær** sanitario; **sanitæranlegg** impianti mpl sanitari, servizi mpl igienici.

sanke (opp) raccogliere; (*aks*) spigolare.

sanksjon sanzione f; **sanksjonere** sanzionare, sancire.

sankt san, santo, sant', santa; ~ *bernhardshund* (cane m di) San Bernardo; **sankthans** (la festa di) San Giovanni; **sankthansaften** la vigilia di San Giovanni; **sankthansbål** falò di San Giovanni; **sankthansorm** lampiride m; **sankthanstid**, *ved ~* a San Giovanni; **sankt Peter** San Pietro.

sanktveitsdans ballo di San Vito.

sann vero, veritiero; *en ~ venn* un vero amico; *det sanne* il vero, la verità; *det er sant* è vero; (*det faller meg inn*) già; ora che ci penso; a proposito; *ikke sant?* (non è) vero?, fam. nevvvero?; *tale sant* dire la verità; *sant å si* a dire il vero; a onor del vero; in verità; *det er et sant ord* è proprio vero; è ben detto; *det er ikke et sant ord i det* non c'è una parola di vero in ciò; *så sant jeg er en ærlig mann* parola di uomo onesto; *så sant jeg heter Hans* com'è vero che mi chiami Giovanni.

sannru veritiero, verace, veridico (pl.: -ci); **sannruhet** veracità, veridicità.

sanne ammettere, riconoscere veridico; *det skal du komme til å ~!* un giorno mi saprai dire!

sannelig davvero, veramente, in verità.

sannferdig veritiero, veridico (pl.: -ci); **sannferdighet** veracità, veridicità; verità.

sannhet verità; (*nøyaktighet*) esattezza, precisione f; *den nakne (rene, usminkete) ~* la pura (schiatta, sacrosanta) verità; la verità nuda e cruda; *sannheten er at* la verità è che; *når jeg skal si sannheten* a dire la verità; *en halv ~* una verità relativa; *si en sannheten* (syng ut) dire a qn. il fatto suo; *jeg sa ham sannheten rett ut* glielo ho cantato chiare; *i ~* in verità; *være i overensstemmelse med sannheten* corrispondere alla verità; *det kan en med ~ si* è proprio il caso di dirlo; *av fulle folk skal man høre sannheten* in vino veritas.

sannhetskjerlig veridico (pl.: -ci), verace; **sannhetskjerlighet** amore m della verità, veridicità; **sannhetsvitne** testimone m, f della fede; martire m, f.

sanning verità; **sannsier** profeta m; indovino, chiro-mante m; **sannsierske** profetessa; indovina; chiro-mante f; **sannspådd**, *være ~* essere profeta.

sannsynlig verosimile, probabile; *det er ~ at* è probabile che (+ konj.); **sannsynlighet** verosimiglianza, probabilità; *etter all ~* secondo ogni probabilità; verosimilmente; **sannsynlighetsberegning** calcolo delle probabilità; **sannsynligvis** probabilmente, verosimilmente, con ogni probabilità.

sans senso; *få sine sansers bruk igjen* riprendere i sensi; *sunn ~* buon senso, buonsenso; *det er ikke sunn ~ i det han sier* ciò che dice non ha senso; *~ for* senso di, (smak) gusto di, (praktisk) disposizione per; *~ for det skønne* senso del bello; *ha ~ for musikk* avere il gusto della musica; avere sensibilità musicale; *ha ~ for forretninger* avere il senso degli affari; *gå fra ~ og samling* perdere il lume della ragione; *være fra ~ og samling* essere privo delle facoltà mentali.

sanse sentire, percepire; abs. avere delle sensazioni; *han sanser ingenting* non capisce nulla.

sansebedrag illusione f (dei sensi); allucinazione f (sensitiva); **sanseevne** facoltà sensitiva, sensitività; **sanseformelse** sensazione f; **sanseinntrykk** sensazione f, impressione f; **sanselake** ceffone m.

sanselig (som hører til sansene) sensorio; (som kan sanses) sensibile; (mots. åndelig) fisico (pl.: -ci), sensuale; (vellystig) sensuale; **sanselighet** sensualità.

sanseløs privo di sensi; incosciente; **sanseløshet** privazione f dei sensi; incoscienza; sbadataggine f.

sanseorgan organo sensorio; **sansepirrende** che eccita i sensi; *~ middel* afrodisiaco; **sanserus** delirio dei sensi; **sanseverden** mondo sensibile.

sansing sensazione f, percezione f.

sanskrit sanscrito.

santen, *min ~* parola mia; parola; perbacco.

sarasener, **sarasensk** saraceno.

sardin sarda, sardina; *boks med sardiner* scatola di sardine; **sarder**, **sardisk** sardo.

sarkasme sarcasmo; **sarkastisk** sarcastico (pl.: -ci).

sarkofag sarcofago (pl.: -ghi, -gi).

sart fragile, delicato, sensitivo; **sarthet** fragilità, delicatezza, sensitività.

satan Satana m; *en satans knekt* un satanasso; *den satans Rossi* quell'accidente di Rossi; *det er en ren ~* è un vero demonio; **satanisk** satanico (pl.: -ci).

satellitt satellite m; **satellitt-** satellite m, f.

sateng satin m inv.; **satinere** satinare.

satire satira; *skrive en ~* fare (scrivere) una satira; **satiriker** satirico (pl.: -ci); **satirisere**, *~ (over)* mettere in satira, satireggiare; **satirisk** satirico.

sats (takst) tasso, tariffa; typ. composizione f; movimento; (*til brennevin*) sostanze fpl fermentate; sport slancio; (tenn-) materia fulminante; *ta ~* prendere lo slancio.

satt 1., *den ~!* colpito nel segno!; fig. ben detto!; questa è buona!; se ellers: sitte, sette.

satt 2. adj. posato, serio; *av ~ alder* d'età matura, di una certa età; *en ~ mann* un uomo posato (serio, riflessivo); *bli ~* diventare una persona seria (el. posata); *~ vesen* compostezza, contegno serio.

saturnisk saturniano; **saturnring** anello di Saturno.

satyr satiro; **satyraktig** da satiro.

sau zool. pecora; fig. pecorone m, minchione m.

saubukk montone m; **sauea**(v)l allevamento di ovini;

sauefjøs ovile m; **saueflokk** gregge m (di pecore); fig. branco di pecore; **sauegjeter**(ske) pastore m (pastora); **sauehus** ovile m; **sauekjøtt** carne ovina.

saueklipping tosatura delle pecore; **sauekve** stabbio, addiaccio; **sauesaks** cesoie fpl; **saueskinn** pelle f di montone; **saueskinnspeis** pelliccia di montone; **saueslag** razza ovina; **sauet** (dum) minchione, sciocco; **sauevask** lavaggio delle pecore.

saus salsa, sugo; **sauekopp** (-nebb) salsiera; **sauset** (pipe) sporco; (tale) confuso; (full) ubriaco.

savn (tap, det å unnvære) mancanza; (sorg) rimpianto; *avhjelpe et ~* supplire a una mancanza, colmare una lacuna; *etterlate et ~* lasciare un vuoto, farsi rimpiangere; *pålegge seg ~* imporsi dei sacrifici; F fare penitenza; *det er et stort ~ for meg at* rimpiango molto che (+ konj.).

savne accorgersi della mancanza di; (mangle) mancare (el. difettare) di, aver bisogno di; (ikke finne) non trovare; (*føle tapet av*) rimpiangere, sentire la mancanza di; *han savner en bok* gli manca un libro; *jeg vil slett ikke ~ den* non mi mancherà affatto; *han savner henne* sente la sua mancanza; (med sorg) la rimpiange; *man savner ham ikke* non ci si accorge della sua assenza; *savnes* mancare, far difetto; (person) farsi rimpiangere; *elsket og savnet* (på grav) rimpianto in eterno.

savoier, **savoisk** savoiaro, sabaudo.

scene scena; (bråk) scenata; *forlate (oppgi) scenen* ritirarsi dalle scene; *fremkalle en ~* provocare una scenata; *lage en ~ (med en)* fare una scenata (a qn.); *sette i ~* mettere in scena, inscenare; *komme inn på scenen* entrare in scena; *gå til scenen* darsi alle scene, calcare le scene; *det kom til en ~* arrivò a una scenata; *opptre på scenen* comparire in scena, recitare.

scenearrangement messa in scena; **sceneforandring** cambiamento di scena(rio); **sceneinstruktør** regista m, f; **sceneri** scenario, scena; **scenevant** disinvolto; *være ~* essere padrone della scena; **scenisk** scenico (pl.: -ci).

scepter scettro.

schäfer(hund) cane m lupo, pastore m tedesco.

score (mål) segnare (un goal, una rete); (**poeng**) segnare un punto; **scoring** (fotball) goal m inv.; rete f; (**poeng**) punti mpl, punteggio.

sculler schifo.

se 1. tr. v. vedere; *når en ser ham skulle en tro a vederlo si direbbe*; ~ *folk (hos seg)* vedere della gente; *jeg ser ham gjerne* lo vedrei volentieri; *det ser jeg (ikke) gjerne* lo vedo con (dis)piacere; *jeg så gjerne at mi piacerebbe* (el. mi farebbe piacere) che (+ konj.); *jeg skal ~ (forsøke) å vedrø* (cercherò) di; *skal vi ikke ~ å komme hjem?* e se tornassimo a casa?; *det vil jeg (skal vi) ~ først* prima si dovrà vedere; *der kan en ~ hva vanen gjør!* guarda cos'è l'abitudine!; *la seg ~ farsi vedere*; *en ser deg aldri* mer non ti si vede mai; *det kan ikke ses* mer non lo si vede più; *vi ses ofte* ci si vede spesso; *vi ses i morgen!* a domani!

se 2. intr. v. (kunne se) vedere; (bruke øynene) guardare; *se dårlig (godt)* vederci male (bene); *en kan ikke ~ mer* (for mørkt) non ci si vede più; *hvis jeg ser rett se* vedo giusto, se non mi sbaglio; *som du ser* come vedi; *vi får ~ vedremo*; *ser du!* vedi!; *la meg ~ (vis fram)* fammi (mi faccia, fatemi) vedere; (la meg tenke meg om) vediamo un po'; ~ (en gang)! guarda un po'!; ~ *baksiden* vedere a tergo; ~ ~ nei, ~!; *ser man det!* guarda, guarda!; ma guarda!; ~ *her (der) er, her (der) skal du ~* ecco.

se 3. (v. + prep., adv.) *jeg skal ~ (etter)* vado a vedere, (forsøke) vedrò, cercherò; ~ (kunne slutte) av vedere (giudicare) da; ~ *tiden an* aspettare, temporeggiare, dar tempo al tempo; ~ *bort (fra)* distogliere lo sguardo (da); fig. prescindere da, astrarre da, tralasciare, fare astrazione da; (en feil) passare sopra, chiudere gli occhi su; ~ (etter) (en som går) seguire con lo sguardo, (lete) cercare, (holde øye med) sorvegliare, tenere sott'occhio; ~ *etter i (bok)* consultare; ~ *etter noe* controllare (verificare) qc.; *jeg kan ~ denne scenen for meg* ho questa scena davanti agli occhi; ~ *seg for* guardare davanti a se; (ta seg i akt) fare attenzione; ~ *deg for, så du ikke faller!* sta attento a non cadere!; ~ *hen til* (ha for øye) guardare a; *når man ser hen til* se si considera, in vista di; *når man ser hen til at* visto (considerato) che; ~ *i* gettare uno sguardo su, (bok) consultare; (kikkert) guardare in (con); ~ (speile) *seg* guardarsi in; ~ *igjenno* guardare attraverso qc.; (gjennomse) scorrere; ~ *ned på* (ringeakte) disprezzare, guardare dall'alto in basso; ~ *seg om* (omkring) guardare attorno; (tilbake) guardare dietro a se; ~ *seg om på et sted* (undersøke) esaminare (ispezionare) un luogo; ~ *seg om i verden* girare il mondo; ~ *seg om i* (by) visitare; ~ *seg om etter* andare in cerca di; ~ *opp* guardare in su, sollevare gli occhi; ~ *opp!* attenzione!; ~ *snart oppom!* vieni presto a trovarci!; ~ *opp til* fig. ammirare; ~ *på* guardare; *jeg ser ikke på prisen* non bado al prezzo; ~ *på det solide* guardare al sodo; ~ *mer på . . . enn på* guardare più a . . . che a; *det vil jeg ~ på* lo vorrei proprio vedere; *det kan jeg ~ på deg* te lo leggo in faccia; *han ser seg gal på meg* la mia vista lo infastidisce; ~ *på* (være tilskuer) essere spettatore, stare a guardare; *han bare ser på* sta solo a guardare; ~ *nøye (nærmere)* *på* guardare da (più) vicino; ~ *skjevt til* guardare storto (el. di traverso); ~ *til høyre!* mil. attenti a destr!; ~ (inn, opp) *til* (besøke) andare a trovare; (i forbigående) passare da; (lege) visitare; ~ *til* (passe på) guardare, badare a; ~ *til å* (at) procurare di, vedere di (+ inf.) (fare in modo

che + konj.); ~ *til at du ikke faller!* bada a non cadere!; ~ *ut (av vinduet)* guardar fuori (dalla finestra); *hvordan ser han ut?* com'è?, (pasient) che aspetto ha?; ~ *godt (dårlig)* *ut* avere una bella (brutta) cera; *det ser dårlig ut* la cosa si mette male; *det ser dårlig ut for ham* le cose gli vanno male, è in una brutta situazione; *det ser ut til det* (el. *slik ut*) pare; si direbbe; sembra proprio così; (*slik*) *som han ser ut!* guarda in che stato è; ~ *fal ut* essere brutto da far paura, avere un aspetto orribile; (klesdrakt) esser conciato male (el. in modo ridicolo); ~ *ut som om* avere l'aria di, far la figura di; *han ser ganske ut som om* ha tutta l'aria di + inf.; ~ *ut som en røver* sembrare un bandito; *det ser ut som han skal dø* si direbbe che stia per morire; *det ser ut til regn* sembra che debba piovere; *det ser ut til (å bli)* *et godt år* pare che avremo una buona annata; merk. l'anno promette bene; *det ser ut til at* sembrerebbe che.

seanse seduta; **sebra** zebra.

sed costume m; se; skikk.

seddel (papirlapp) pezzo di carta, foglietto; bolletta; (brev-, penge-, lotteri-) biglietto; (stemme-, kartotek-) scheda; (etikett, merkelapp) etichetta, cartellino; (fraværs-) biglietto di giustificazione; *på vedlagte* ~ sulla scheda allegata.

seddelbank banca d'emissione; **seddeldekning** contropartita di banconote emesse; **seddelfalsk** contraffazione f di biglietti di banca; **seddelinnløsning** conversione f dei biglietti di banca; **seddelmasse** ammontare m totale dell'emissione fiduciaria; **seddelomløp** circolazione f fiduciaria; **seddelpenger** banconote fpl, cartamoneta, biglietti mpl di banca; **seddelpresse** stampatrice f di carta moneta; **seddelutstedelse** emissione f di banconote.

sedelig morale; (kysk) casto; virtuoso; puro; **sedelighet** moralità; (god vandel) buoni costumi mpl; castità; **sedelighetsforbrytelse** oltraggio al pudore; **sedelighetspoliti** squadra del buon costume.

sedelære morale f, etica.

sedertre cedro (del Libano).

sedløs scostumato, immorale, dissoluto; **sedvane** consuetudine f, uso, costume m, abitudine f; *etter hans (sin) ~* com'è sua abitudine.

sedvanlig solito, (vanemessig) abituale, (vanlig) comune, usuale; *som ~* come di solito (d'abitudine).

seer veggente m, f; visionario; (fjernsyn) telespettatore m; **seerblikk** occhi di veggente, vista profetica; **seergave, -kraft** dono della chiaroveggenza.

seg (ubetont) sì, se; (betont) sè; *han vasker ~* si lava; *han ser henne for ~* se la vede davanti; *enhver tenker på seg* ognuno pensa per sè; *redd av ~* pauroso per natura; *hver for ~* separatamente; *det er en sak for ~* è una questione a parte; *i en kasse for ~* in una cassa a parte; *i og for ~* di per sè, in sè; *en hypotese som er antagelig i og for ~* un'ipotesi accettabile in e per sè.

segl sigillo; fig., litt. suggello; *sette ~ på noe* mettere un sigillo a qc., apporre i sigilli a qc., mettere qc. sotto sigillo; *bryte seglet* rompere il sigillo, dissigliare; **seglbrudd** rottura di sigillo; **segllakk** ceralacca; **segling** anello sigillo.

segne; ~ *om* afflosciarsi, svenire; **segneferdig** stremato, sul punto di svenire.

sei zool. merlano nero.

seid (trolldom) magia, incanto; **seidel** boccale m; **seidmann (-kone)** mago (a), stregone m, fattucchiere.

seier vittoria (over su); *få (vinne) ~*, *gå av med seie-*

ren riportare la vittoria; *fig.* avere la meglio, prevalere, trionfare (*over* su); *farcela*; **seierherre** vincitore m; *bli ~* essere vincitore; *gå ut av krigen som ~* uscire vittorioso dalla guerra; **seierrik** vittorioso; **seiersbudskap** annuncio di vittoria; **seiersdag** giorno di vittoria.

seiersfølelse sentimento di vittoria; **seiersgang** marcia vittoriosa (el. trionfale); *gå sin ~* proseguire la marcia vittoriosa; **seiersglede** gioia del trionfo; **seiers(s)ikker** sicuro di vincere.

seierskrans corona trionfale (el. della vittoria); **seierspall** podio; **seierspalme** palma della vittoria; **seiersparade** sfilata per celebrare la vittoria.

seiersrus ebbrezza della vittoria (el. del trionfo); **seierssang** inno di vittoria; **seierstegn** segno di vittoria, trofeo; **seierstog** trionfo, corteo trionfale; **seiersstolt** fiero della vittoria; trionfante; **seiersvant** abituato a vincere; **seiersvilje** volontà di vincere.

seig tenace; (som lær) coriaceo; (kjøtt) duro, tiglioso; (klebrig) colloso, vischioso; (væske) viscoso; *fig.* tenace; **seighet** tenacità; durezza; tenacia; vischiosità, viscosità; **seiglivet** vitale, attaccato alla vita; duro a morire; **seigpine** tormentare a lungo; **seigpining** lungo tormento.

seil vela; *føre mange ~* avere una grossa velatura; *slå et ~ under* inferire una vela; *sette et ~* alzare una vela; *sette alle ~ (kluter) til* spiegare tutte le vele; *gå for fulle ~* andare a vele spiegate; *fig.* andare a gonfie vele; *gå (være) under ~* essere sotto vela.

seilas navigazione f (a vela); **seilbar** navigabile; **seilbarhet** navigabilità; **seilbåt** barca a vela; **seilduk** tela olona, cotonina.

seile navigare, andare a vela, andare in barca a vela, veleggiare; *mar. far vela* (el. rotta) (*mot London* per Londra); (*avseile*) salpare, far vela (*til per*); *~ igjennom* attraversare; *~ langs kysten* costeggiare; *~ ned* discendere navigando; *~ opp (en elv)* risalire (un fiume); *~ et skip i senk* colare a picco una nave; *~ på (grunn)* incagliarsi, dare in secco; (*kolli-dere*) scontrare, investire.

seiler veliero; chi naviga a vela; **sport velista** m, f; *~ i sikte!* vela in vista!

seilforening yacht-club; associazione f di velisti, circolo velico; **seilføring** velatura; **seilgarn** spago, funicella; **seiling** vela, sport velico, navigazione f a vela; **seilklar** pronto a salpare (el. a far vela) (*til per*); *gjøre seg ~* prepararsi a salpare.

seiløp canale m navigabile; **seilmaker** velaio; **seilmakeri** veleria; **seilnål** ago per vele; **seilordre** ordine m di salpare; **seilskip**, **-skute** veliero, nave a vela; **seil-sport** vela, sport m inv. velico, velismo; **seiltur** gita in barca a vela.

seire vincere (*over en qn.*, su qn.), trionfare, riportare la vittoria; essere vincitore; *fig.* prevalere (*over en su qn.*), spuntarla, farcela; **seirende** vittorioso, vincitore, trionfatore.

seise mar. legare; **seising** gerlo, matafione m.

seismograf sismografo.

sekel secolo; (vekt, mynt) siclo.

sekk sacco (pl.: -chi); *pakke i sekker* insaccare; *kle seg i ~ og aske* cospargere il capo di cenere, fare penitenza; **sekkeband** cordicella (di un sacco), legaccio; **sekkelerret** tela di (el. da) sacco; **sekkeløp** corsa nei sacchi; **sekkepipe** cornamusa; piva, cennamella, zampogna; **sekkepiper** suonatore m di cornamusa, zampognaro; **sekkestrie** se: **sekkelerret**.

sekondløytnant mil. sottotenente m inv.; mar. guardiamarina.

sekretariat segretariato; segreteria; **sekretær** segre-

tario (a); (*møbel*) scrivania, secrétaire m inv.

seks sei; **seksa** banchetto serale; **seksarmet** (lysestake) a sei bracci; (*uhyre*) con sei braccia; **seksdob-belt** sestuplo; sei volte tanto; **seksdoble** sestuplicare; **seksfaset** elettr. a sei fasi; **seksfotet** di sei piedi; con sei piedi; *~ vers* esametro.

seksjon sezione f.

sekskant esagono; **sekskantet** esagonale, di sei lati; **sekslinjet**, *~ strofe* sestina; **seksseter** automobile f a sei posti; **sekssidet** esagonale; **sekssifret** di sei cifre; **seksstavelser** di sei sillabe.

sekst mus. sesta; **sekstall** (il numero) sei; **sekstant** sestante m; **sekstantspeil** specchio del sestante.

seksten sedici; **sektende** sedicesimo; *den ~ mai* il sedici maggio; **sektendedel** sedicesimo; **sekstenårs** sedicenne, di sedici anni.

sektett sestetto; **sekti** sessanta; *~ en (to)* sessantuno (sessantadue); *en ~ stykker* una sessantina; **sektiende** sessantesimo; **sektiendedel** sessantesimo; **sektiårig** sessagenario; **sektiårsalderen** la sessantina; *i ~* sulla sessantina.

seksuallære sessuologia; **seksualsadist** sadico sessuale; **seksualsystem** sistema m sessuale; **seksuell** sessuale.

seksårig seienne, di sei anni, che dura sei anni; **seks-års-** seienne.

seksåttendedelstakt tempo (misura) di sei ottavi.

sekt setta; *danne en ~* formare (creare) una setta;

sekkerer settario; **sekkerisk** settario.

sektor settore m.

sektvesen spirito settario; settarismo.

sekund (minuto) secondo; mus. seconda; **sekunda** di seconda qualità, di qualità inferiore; *~ vare* merce f di seconda scelta (di qualità scadente); **sekundant** padrino, secondo; **sekundaveksel** seconda di cambio.

sekundere secondare, assecondare; (*duell*) fare da padrino (el. secondo) a; **sekundviser** lancetta dei secondi; **sekundær** secondario.

sekvens sequenza.

sel foca; (*seterhus*) malga.

sele 1. s. bretella; (*i seletøy*) cinghia, pettorale m; *se: seletøy*; *legge seg i selen* dedicarsi con energia, mettersi di buzzo buono, fare un sforzo.

sele 2. v. bardare, sellare; **seletøy** finimenti mpl, bardatura.

selfanger cacciatore m di foche; **selfangst** caccia alla foca.

selge vendere; *~ kontant* vendere per contanti; *det selges for* si vende per; *~ dyrt* vendere a caro prezzo; *~ skinn* for bjørnen er skutt vendere la pelle dell'orso prima d'averlo ucciso; *~ igjen* rivendere; **selgelig** vendibile; **selger(ske)** venditore m (venditrice f).

selhund foca, vitello marino.

selje bot. salicone m; **seljefløyte** zufolo di salicone; **selleri** bot. sedano.

selskap compagnia, società; (*sammenkomst*) ricevimento, trattenimento, festa; (*forening*) associazione f, circolo, (*gruppe*) comitiva, compagnia; *sluttet ~* circolo; *det fine ~* il bel mondo; *holde ~* ricevere; dare un ricevimento (pranzo, festa) (*for en in onore di qn.*); *holde selskaper* ricevere; *gjøre en (holde en med) ~* tenere (fare) compagnia a qn.; *for selskaps skyld* per farmi (farti ecc.) compagnia; *gå i selskaper* partecipare a ricevimenti, fare vita mondana; *forstå å bevege seg i ~* sapersi comportare in società; *komme i slett ~* frequentare cattive compagnie.

selskapelig socievole, di compagnia; *~ omgang* rap-

porti mpl di amicizia; *de har ~ omgang med hverandre* si frequentano; *selskapelige talenter* animatori mpl delle feste; *selskapelighet* (egenskap) socievolezza; se ellers: *selskap*.

selskapsantrekk abito da sera; abito da società; **selskapsdame** dama di compagnia; **selskapsfugl** zool. pappagallino, cocorita; **selskapskjole** abito da sera; **selskapskontrakt** contratto di società; **selskapskrets** cerchia di conoscenze (el. di amici).

selskapslek gioco di società; **selskapsliv** vita mondana, società; **selskapslokaler** locali mpl per ricevimenti, sale fpl per cerimonie (el. riunioni).

selskapsmann uomo di mondo; *behagelig ~* uomo di compagnia, piacevole conversatore; **selskapsmenneske** persona socievole (el. che ama la compagnia).

selskapsreise viaggio di comitiva, viaggio organizzato; **selskapsrett** jur. diritto delle società; (mat) manicaretto; **selskapssal** sala per ricevimenti, salone m; **selskapsskatt** imposta sulle società; **selskapsspill** gioco di società; **selskapstone** tono cerimonioso; modi mpl eleganti; **selskapsverdenen** l'ambiente m mondano, la società.

selskinn pelle f di foca.

selsom strano, singolare, originale; **selsombhet** stranezza, singolarità.

selspekk grasso di foca; **selters** seltz m.

selv 1. pron. stesso, da sé, da solo; di (el. in) persona, personalmente; *jeg har ~ skrevet til ham* gli ho scritto io stesso; *komme ~* venire personalmente; *han bruker det ~* lo adopera lui personalmente; *hun er godheten ~* è la bontà in persona; *selve kongen* il re in persona; *han var ikke lenger seg ~* non era più lui; *en bør alltid være seg ~* bisogna sempre essere se stessi; *han tenker bare på seg ~* pensa solo a sé (stesso); *bare elske seg ~* amare solo sé stessi; *det avhenger alltid av en ~ om en vil stå a sé* se si vuole...; *dum kan du ~ være!* sciocco sarai tu!; *gjøre noe av seg ~* fare qc. da sé (el. da soli); *han har gjort det av seg ~* lo ha fatto da sé (da solo, di propria iniziativa); *skuddet gikk av av seg ~* il colpo è partito da solo; *komme til seg ~* tornare in sé; rinvenire; *være ute av seg ~* essere fuori di sé; *si ved seg ~* dire tra sé.

selv 2. adv. anche, perfino, persino; *~ hans venner* perfino (anche) i suoi amici; gli stessi suoi amici; *~ da* anche allora, perfino in quel caso; *~ ikke* neanche, neppure, nemmeno.

selv 3. konj., *~ da*, *~ når* anche quando; *~ om* anche se, quand'anche, sebbene (+ konj.); *~ om han kommer* anche se viene; *~ om han skulle komme* quand'anche venisse; *~ om han var syk, gikk han på kontoret* sebbene fosse malato andò in ufficio.

selvaktelse rispetto di se stesso; **selvangivelse** dichiarazione f dei redditi; F Vanoni f; **selvanklage** autoaccusa; **selvantennelse** accensione f spontanea; (motor) autoaccensione; **selvantent** che ha preso fuoco spontaneamente; ad autoaccensione.

selvbebreidelse rimprovero a se stesso; **selvbedrag** illusione f, l'ingannare a se stessi; **selvbedømmelse** giudizio di se stesso; **selvbefruktning** autofecondazione f, autogamia; **selvbehag** autocompiacimento, l'essere soddisfatti di se stessi; **selvbehagelig** soddisfatto di se stesso, sussiegoso; adv. con autocompiacimento, con sussiego.

selvbeherskelse autocontrollo, padronanza di se stesso; sangue m freddo; *ha ~* dominarsi, controllarsi; *miste selvbeherskelsen* perdere l'autocontrollo; *med ~* con ritegno.

selvbekjennelse confessione f a se stesso; (frivillig) confessione spontanea; **selvberget** autosufficiente, indipendente; **selvbeskatning** autotassazione f; **selvbeskikket** (-bestaltet) autoeletto, autonomato, che agisce di propria autorità.

selvbestemmelse autodecisione f, libero arbitrio; **selvbestemmelsesrett** diritto di autodecisione, autodeterminazione f; **selvbestøvning** impollinazione f diretta, autogamia; **selvbetjening** self-service m inv.; *forretning med ~* (negozio con) self-service; **selvbetraktning** introspezione f.

selvbeundring stima esagerata di se stesso; presunzione f, vanità.

selvbevisst che ha coscienza di sé, che è conscio del proprio valore; *neds.* arrogante, presuntuoso; (kjekk) baldanzoso; **selvbevissthet** autocoscienza; arroganza, presunzione f; baldanza.

selvbinder mietilega(trice) f.

selvbiografi autobiografia.

selvbuden che si è invitato da solo, autoinvitato; *~ gjest* intruso; *komme ~* venire senza essere invitato.

selvdisiplin autodisciplina.

selvdød morto di morte naturale; morto di malattia.

selveiendom fondo (el. bene m) di proprietà; proprietà autonoma; **selveier** proprietario; **selveierbonde** contadino proprietario; **selveiergård** podere m di proprietà.

selverkjennelse riconoscimento dei propri errori; esame m di coscienza; **selververv** guadagno in proprio, autosufficienza economica; **selververvende** economicamente autosufficiente, che provvede a se stesso, che si guadagna la vita.

selvfinansiering autofinanziamento.

selvforakt disprezzo di sé, disprezzo per se stesso; **selvforbrenning** combustione f spontanea, auto-combustione f; **selvforglemmelse** oblio di se stesso, (il) dimenticare se stessi; **selvforgudelse** adorazione f di se stesso; narcisismo; vanità estrema.

selvfornedrelse umiliazione f volontaria; (l')umiliarsi; **selvfornektelse** abnegazione f, sacrificio della propria volontà; **selvfornektende** pieno d'abnegazione; che annulla il proprio io.

selvforskyldt per propria colpa, volontario, imputabile a se stesso; **selvforsvar** autodifesa; (nødverge) legittima difesa; *handle i ~* agire per legittima difesa; **selvforsyning** autarchia; **selvforsynings-** autarchico (pl.: -ci); **selvforsynt** autosufficiente (*med råvarer* in fatto di materie prime); **selvfortærende** che divora se stesso, che si consuma da sé.

selvfyllende a riempimento automatico.

selvfølelse coscienza di sé, senso della propria dignità, amor m proprio.

selvfølge cosa ovvia; *det er en ~* è ovvio, è logico, si capisce, è sottinteso; *det er en ~ at s'intende che*...; **selvfølgelig** ovvio, naturale, evidente, chiaro, lapalissiano; *~!* ma naturalmente!; s'intende!; ma certo!; *~ kommer jeg* certo che vengo; **selvfølgelighet** ovvietà, verità lapalissiana.

selvgjort fatto da sé, di mia (tua ecc.) fattura; che è opera mia (tua ecc.); *~ er velgjort* chi fa da sé fa per tre.

selvgod che si compiace di se stesso; presuntuoso, vanesio; **selvgodhet** autocompiacimento, presunzione f.

selvherredømme padronanza di sé; **selvhersker** autocrate m; **selvhevdelse** (il) mettere in evidenza se stesso; imperiosità.

selvhjelp il fare da sé; sforzo individuale; *hjelp til ~* incoraggiamento a fare da sé; **selvhjelpen** autosufficiente, che fa da sé, autonomo.

selviakttagelse osservazione f di se stesso, introspezione f.

selvinnlysende evidente, ovvio, lapalissiano.

selvironi ironia nei confronti di se stesso.

selvisk egoista m, f; **selviskhhet** egoismo.

selvklebende autoadesivo.

selvklok presuntuoso; **selvklokskap** presunzione f.

selvkoker samovar m inv.; se også: høykasse.

selvkostende merk. prezzo di costo.

selvkritikk autocritica; **selvkritisk** autocritico (pl.: -ci); **selvlaget** se: selvgjort.

selvlukkende che si chiude da sé; a chisura automatica.

selvlyd vocale f; **selvlysende** rilucente di luce propria; fosforescente.

selvlært; ~ (person) autodidatta m, f.

selvmotsigelse contraddizione f; **selvmotsigende** contraddittorio.

selvmord suicidio; **begå** ~ suicidarsi, commettere suicidio; **selvmorder** suicida m, f; **selvmorderisk** suicida m, f; **selvmordsforsøk** tentativo di suicidio, tentato suicidio; **selvmordskandidat** candidato al suicidio.

selvoppholdelsesdrift istinto di conservazione.

selvopplevd vissuto (personalmente); **selvopplevelse** esperienza personale, fatto vissuto.

selvoppofrelse abnegazione f, spirito di sacrificio;

selvoppofrende devoto, che ha spirito di sacrificio;

selvopptatt pieno di sé, egocentrico (pl.: -ci).

selvovervinnelse vittoria su se stesso; **med** ~ facendo forza su se stesso.

selvplager tormentatore m di se stesso; **selvplageri** tormento di se stesso.

selvportrett autoritratto.

selvprøvelse (il) mettere se stesso alla prova; (-rankselse) esame m di coscienza.

selvpålagt assunto volontariamente; ~ *oppgave* compito che ci si è imposti.

selvregistrerende che registra automaticamente; registratore m; **selvregulerende** a regolazione automatica, che si regola da sé.

selvrespekt rispetto di sé, rispetto per la propria dignità, amor proprio.

selvrettferdig farisaico (pl.: -ci), fariseo; **selvrettferdighet** fariseismo; **selvros** elogio di sé stesso; (il) lodarsi; ~ *stinker* chi si loda s'imbroda.

selvrådig ostinato, caparbio, testardo; **selvrådighet** ostinatezza, caparbia, testardaggine.

selvsagt evidente, ovvio; se: selvfølgelig.

selvsamme identico, medesimo, proprio lo stesso.

selvsikker sicuro di sé (el. del fatto suo); **selvsikkerhet** sicurezza di sé, baldanza, sicumera.

selvskifte spartizione f amichevole; **selvskiftende**, ~ *arvinger* eredi che si suddividono l'eredità in via amichevole.

selvskreven indicato, appropriato, per eccellenza; *du er* ~ la tua partecipazione f è ovvia; ~ *formann* presidente per eccellenza; *være* ~ *til* essere indicato (el. più che adatto) per; *selvskrevent medlem* socio di diritto.

selvskyldner (kausjonist) fideiussore m; **selvskyldnerkausjon** fideiussione f.

selvstarter avviatore m automatico; (bil) motorino d'avviamento.

selvstendig indipendente, autonomo; *et* ~ *meneske* un carattere indipendente, una persona di carattere; **selvstendighet** indipendenza, autonomia; (karakter) (fermezza di) carattere m.

selvstudium studio autodidattico.

selvstyre autogoverno, autarchia, amministrazione

f autonoma; **selvstyrende** autonomo; autarchico.

selvsuggestjon autosuggestione f.

selvsyn med. autopsia; *ved* ~ in seguito ad osservazione personale; *konstatere ved* ~ toccare con mano.

selvtatt usurpato; **selvtekt** atto arbitrario; *begå* ~ far giustizia da sé.

selvtenkende che pensa con la propria testa.

selvtilbedelse narcissismo.

selvtilfreds soddisfatto di sé; *med en* ~ *mine* con aria di sufficienza; **selvtilfredshet** l'essere soddisfatti di sé, sufficienza, sussiego.

selvtillit fiducia in se stesso, sicurezza di sé; *han har stor* ~ confida nelle proprie forze; *han mangler* ~ non ha alcuna fiducia in se stesso.

selvutløser autoscatto.

selvvalgt che si è scelto personalmente; (emne) facoltativo.

selvvirkende che agisce da sé; automatico (pl.: -ci).

semafor semaforo.

sement cemento; **sementere** cementare; **sementering** cementazione f; **sementfabrikk** cementificio.

semester semestre m; **semester-** semestrale.

semifinale semifinale f; **semikolon** punto e virgola.

seminar(ium) seminario.

semit semita m, f; **semitisk** semitico, semita.

semske scamosciare; *semsket skinn* pelle f scamosciata; camoscio.

semulje (gryn) semolino.

sen (sendrektig) tardo, lento (*til a*); (*sildig*) tardivo; (*tid*) tardo, inoltrato; (*nylig*) recente; *i en* ~ *time a* tarda ora; ~ *vår* primavera tardiva; *den sene levering* la consegna tardiva; *for* ~ *hjelp* soccorso di Pisa.

senat senato; **senator** senatore m.

sende mandare, inviare, spedire, (penger o.l. også) rimettere; ~ *en et blikk* lanciare un'occhiata a qn.; ~ *en bort* mandar via qn.; (avskjed) licenziare qn.; ~ *en etter noe* mandare qn. a prendere qc.; ~ *fram* inviare; ~ *hjem* mandare a casa; (*til fedrelandet*) rimpatriare; ~ *om(kring)* far girare; ~ *en på reis(e)r* far viaggiare (el. far fare un viaggio a) qn.; ~ *tilbake* rispedire, rimandare, mandare indietro; merk. restituire; ~ *ut* inviare; (*slynge ut*) gettare, lanciare; (*varme o.l.*) diffondere; ~ *videre* inoltrare, rispedire, far proseguire.

sendeapparat trasmettitore m; (radio) emittente f.

sendebud messaggero, inviato; **sendemann** inviato; ministro plenipotenziario; ambasciatore m.

sender emittente f, trasmettitore m; *illegal* ~ emittente clandestina; **sending** invio, spedizione f; (penger o.l.) rimessa; (radio-) emissione f.

sendrektig lento, tardo; **sendrektighet** lentezza.

sene tendine m, legamento; **seneforstrekning** distorsione f di un tendine; **senehinne** membrana tendinea; (*øye*) sclerotica; **senehinnebetennelse** tendinite f; **seneknute** ganglio tendineo.

senere (av yngre dato) più recente (*enn di*), posteriore (*enn a*); (*fremtidig*) futuro; (*mer sendrektig*) più lento; adv. più tardi, posteriormente, dopo, poi, in seguito; *senere leveringer* future consegne; *i de* ~ *år* in questi ultimi anni; *i den senere tid* ultimamente; *for eller* ~ prima o poi; *tre år* ~ tre anni dopo; *hans liv er* ~ ... in seguito la sua vita è ...

seneskjede guaina tendinea; **seneskjebetennelse** tendosinovite f.

senest, *den seneste* il più lento, l'ultimo; ~ adv. al più tardi.

senesterk nerboruto; **senestrek** stiramento di un tendine; *få en* ~ subire uno stiramento; **senet** ti-glioso; **senevev** tessuto tendineo.

seng letto (enkel a una piazza, dobbel a due piazze, bred a una piazza e mezza); *holde sengen* restare a letto; *legge i ~ (til sengs)* mettere a letto; *gå til sengs* andare a letto, coricarsi; *sende en i ~* mandare qn. a letto; *være i senga* essere (stare) a letto; *strekke seg på senga* sdraiarsi sul letto.

sengebenk letto a cassapanca; **sengedyne** piumino; **sengeforheng** cortina; **sengeforlegger** scendiletto; **sengehimmel** baldacchino; **sengekant** sponda di letto; **sengeliggende** (obbligato) a letto.

sengeplass posto letto; **sengepute** guanciale m, cuscino; **sengestolpe** fusto di letto; (høy) colonna.

sengeteppe (over seng) copriletto; (i seng) coperta; *stukket ~* imbottita; **sengetid** ora di coricarsi; **sengetøy** (-klær) lenzuola fpl e coperte fpl; effetti mpl letterei, biancheria da letto.

sengeutstyr accessori mpl da letto; **sengevarmer** scaldiletto, prete m; **sengklær** lenzuola fpl, biancheria da letto; *skifte ~* cambiare le lenzuola.

senhøstes sul finire dell'autunno, ad autunno inoltrato.

senil senile; (alderdomssvekket) arteriosclerotico, demente senile, F rimbambito; **senilitet** senilità, demenza senile.

senior senior; (mots. sønn) padre m.

senit zenit m.

senk, *bore (skyte) i ~* colare a picco; **senke**, ~ (*ned*) calare, abbassare, chinare, (skip) affondare; ~ *hlikket* abbassare gli occhi; ~ *hodet* chinare il capo; *med senket blikk* con gli occhi bassi; ~ *kisten i graven* calare la bara nella fossa; *mørket senker seg* cala la notte; **senkning** abbassamento; (skip) affondamento; ~ *i terrenet* avvallamento.

senn, *smått om ~* a poco a poco, pian piano.

sennep senape f, mostarda; **sennepsgass** iprite f; **sennepskake** med. senapismo; **sennepskrukke** mostardiera; **sennepssaus** salsa alla senape; **sennepsblader** foglie fpl di senape.

senromantikk tardo romanticismo.

sensasjon sensazione f, impressione f, scalpore m; *stykket har vakt ~* lo spettacolo ha fatto scalpore; **sensasjonell** sensazionale, clamoroso.

sensasjons- sensazionale, a sensazione; **sensasjonslysten** avido di sensazioni, che desidera far scalpore; **sensasjonspresse** stampa a sensazione; **sensasjonsoverskrift** titolo reboante, titolo a caratteri cubitali; **sensasjonsvekkende** a sensazione, che solleva scalpore, sensazionale.

sensibel sensibile; **sensibilitet** sensibilità.

sensitiv sensitivo; **sensitivitet** sensitività.

sensommer tarda estate f.

sensor censore m; (eksamens-) membro esterno di commissione d'esame m.

sensualitet sensualità; sensualismo; **sensuell** sensuale.

sensur censura; (eksamens-) giudizio della commissione esaminatrice; *sette en under ~* censurare l'operato di qn.; **sensurere** sottoporre a censura, censurare; (bedømme) giudicare.

sensus censimento dei beni; (valg) spoglio (dei voti).

sent adv. tardi; *bedre ~ enn aldri* meglio tardi che mai; *påsken kommer ~ i år* la Pasqua cade tardi quest'anno; *en dag for ~* con un giorno di ritardo; *det er for ~ å gå ut* è troppo tardi per uscire; *nå er det for ~* oramai è troppo tardi; *du kommer for ~* arrivi in ritardo; *komme for ~ til toget* perdere il treno; *det blir ~* si fa tardi; *det kommer for ~* agguinge in ritardo.

sentens sentenza, massima.

senterløper centrattacco (pl.: -chi).

sentral centrale s., f. og adj.

sentralbord centralino; elektr. quadro di distribuzione; **sentralborddame** centralinista f.

sentralforvaltning amministrazione f centrale; **sentralkontor** sede f (direzione f) centrale; **sentralisere** centralizzare; **sentralisering** centralizzazione f; **sentralvarme** riscaldamento centrale.

sentrifugalkraft forza centrifuga; **sentrifuge** centrifuga; (meieri) scrematrice f; **sentripetal** centripeto.

sentrum centro (også pol.); *treffe ~* fare centro, colpire nel centro, centrare.

separasjon separazione f (legale); **separat** separato; adv. også a parte; **separatavtrykk** tiratura speciale, estratto; **separatfred** pace f separata; **separere** separare, scremare; **separert** separato (legalmente); *bli ~* separarsi.

sepoy sepoy m inv., cipaye m inv.

september settembre m; *i ~* in settembre.

septer scettro; **septett** settimino; **septim** mus. settima; **septiktank** fossa settica; pozzo nero.

seraf serafino; **serafisk** serafico (pl.: -ci).

serai serraglio.

serber, **serbisk** serbo.

seremoni cerimonia, rito; **seremoniell** di cerimonia, rituale; **seremonimester** cerimoniere m.

serenade serenata.

serie serie f; **seriefabrikasjon** fabbricazione f (lavorazione f, produzione f) in serie; **seriekopling** elektr. collegamento in serie; **serienummer** numero di serie; **serieobligasjoner** obbligazioni fpl emesse in serie; **serievare** articolo (prodotto) di serie.

seriøs serio; litt neds. serio.

serk camicia femminile; **serkeløs** senza camicia.

sersjant sergente m.

sertifikat certificato; (bil-) patente f (di guida); (flyver-) brevetto (di pilota); *ta ~ (bil)* prendere la patente.

serum siero; **serumbehandling** sieroterapia; **seruminnsprøytning** iniezione f di siero; **seruminstitutt** istituto sieroterapico.

servant lavabo, lavamano; **servantstell** accessori mpl per toeletta.

serve (tennis) servire, battere; **server** battitore m; **servere** servire; *det er servert* il pranzo (il tè ecc.) è servito; **servering** servizio; **serveringsdame** cameriera.

servicebil carro attrezzi, macchina del soccorso stradale; **servicestasjon** stazione f di servizio, distributore m di benzina.

serviett tovagliolo; **serviettbånd**, -ring portatovagliolo.

servil servile; **servilitet** servilità.

servise servizio; (middags-) servizio da tavola (el. di piatti).

servitutt servitù f, vincolo; *beheftet med et ~* gravato da una servitù; *legge (det hviler) et ~ på* imporre una servitù (una servitù grava) su.

sesam sesamo (også bot.); ~ *lukk deg opp!* apriti sesamo!

sesjon sessione f; mil. visita di leva.

sesong stagione f; *sesongen er snart forbi* siamo a fine stagione; *det er alt langt ute i sesongen* siamo oramai in piena stagione; *så langt ute i sesongen* quasi a fine stagione.

sesongarbeid lavoro stagionale; **sesongartikkel** articolo di stagione; **sesongbillett** tessera d'abbonamento; **sesongledighet** disoccupazione f stagionale; **sesongmessig** stagionale; **sesongsalg** svendita di fine stagione; **sesongvare** merce f di stagione.

sete sede f (*for regjeringen* del governo); seggio;

(stol-) sedile m; (sykkel-) sellino, sella; (i vogn) sedile m; *ha ~* (forsamling) sedere, avere un seggio.

seter (beite) pascolo estivo di montagna; alpeggio; (seterhus) malga; *til seters* all'alpeggio, al pascolo; **seterbruk** pascoli mpl alpini; **seterhytte** malga; **seterjente** pastorella in una malga; **setermeieri** latteria di malga.

setning gram. proposizione f, frase f; mat., filos. teorema; filos. også tesi f; geogr. sedimento; (garn-) gettata di rete; retata; (grunnsetning) massima; sentenza; *strømmens ~ og fart* la direzione e la velocità della corrente.

setningsbygning costruito (della frase); **setningsdel** parte f della proposizione; **setningsforbindelse** concatenazione f di frasi; periodo; contesto; **setningslære** sintassi f; **setningsmelodi** armonia della frase.

sett (av sammenhørende ting) insieme m, serie f; completo, assortimento; (dekketøy) servizio; (måte) modo, maniera; sport. set m inv.; (sprang) balzo, scatto; soprassalto; (rykk) sussulto; *et ~ undertøy* una maglia e un paio di mutande; un completo di biancheria da uomo; *et ~ seil* una velatura completa; *et ~ verktøy* un assortimento di attrezzi; *et fullt ~ konossementer* una serie completa di polizze; *på ~ og vis* in certo qual modo; *i et ~* di seguito, di filato, senza posa; *han arbeidet fire timer i et ~* ha lavorato per quattro ore difilate (el. di seguito); *det gir et ~ i ham* sussulta, sobbalza.

settbord serie f di tavolini rientrabili, trittico.

sette 1. mettere, porre, posare; (formode) supporre; (minnesmerke) erigere; (plante) piantare; typ. comporre; *~ det tilfelle (at)* porre il caso (che + konj.); *sett (at)* supponiamo, mettiamo, metti (che + konj.); *~ seg (ned)* sedersi; (fugl) posarsi; (jord o.l.) assestarsi; (væske) posare; (vær, vrede etc.) calmarsi; *~ seg igjen* risidersi.

sette 2. (med adv. el. prep.), *~ av* (til side, til bestemt bruk) mettere da parte, riservare; se også: avsette; (med båt) prendere il largo; med. amputare; *~ en av underveis* far scendere qn. strada facendo; *~ av sted* andar via, partire, andarsene; *~ bort* metter via, (barn) dare via; *~ etter en* inseguire qn.; *~ seg fore* proporsi; *~ fra mar.* staccarsi (dal molo, dalla riva); *~ fra seg* posare, deporre; *~ fram en stol for en* offrire una sedia a qn.; *~ fram kopper* mettere le tazze in tavola; *~ fram mat* offrire da mangiare; *~ mange penger i noe* investire parecchio denaro in qc.; *~ et barn til verden* mettere al mondo un bambino; *~ (kraftig)* i mus. attaccare (con forza); *~ i et skrik* mandare un grido; *~ i kraft* mettere in atto, applicare, far valere; *~ i å* mettersi a; *~ igjen* rimettere, riporre; (skole) trattenere a scuola fuori orario; non promuovere; *~ noe igjennom* venire a capo di qc., realizzare qc., spuntarla; (lov) far passare; (mening) far accettare (abbracciare); *~ igjennom at* fare in modo che; *~ seg imot* opporsi a; *~ inn et ekstratog* mettere in servizio un treno straordinario; *~ en inn i noe* mettere qn. al corrente di qc.; *~ inn i avisen* inserire (el. far pubblicare) sul giornale; *~ inn penger i banken* mettere dei soldi in banca, depositare del denaro in banca; *~ seg grundig inn i* penetrare molto addentro a; *~ inn med regn* mettersi a piovere; *~ inn på en* scagliarsi su qn.; se ellers: *innsette*; *~ ned* deporre, posare; (pris) ribassare; *~ ned farten* ridurre la velocità, rallentare; se også: *nedsette*; *~ seg ned* sedersi; *~ lenger ned* mettere più in basso (el. più giù); *~ om se*: omsette; *~ opp et ansikt (mine etc.) se*: ansikt (mine etc.); *~ farten*

opp accelerare; *~ opp kontrakt* stendere (redigere) un contratto; *~ opp telt* rizzare la tenda; *~ prisen opp (på)* aumentare (rialzare) il prezzo (di); *~ en (seg) opp mot en* aizzare qn. (opporsi a) contro qn.; se ellers: *oppsette*; *~ over noe* superare (varcare, attraversare) qc.; *~ en over (med båt)* traghettare qn.; *~ vann over (ilden)* mettere su una pentola d'acqua; *~ en over en annen* (akte høyere) stimare qn. più di un altro; (foretrekke) preferire qn. a un altro; *~ en over noe (til å lede)* mettere qn. a capo di qc.; *~ på* mettere su, apporre, applicare; (kalv) lasciar vivere, non macellare; *~ på fote igjen* rimettere in piedi, aiutare a risollevarsi; *~ varme (fyr) på* dare fuoco a; *~ på varmen* far funzionare il riscaldamento; *~ farge på* colorare; fig. colorire, ravvivare; *~ alt på ett kort* fig. rischiare il tutto per tutto; *~ sammen* unire, mettere insieme; tekn. montare; (til et hele) riunire; (tanker) associare; (i grupper) raggruppare; *~ til* aggiungere; (vurdere) valutare; (øde) sperperare; *~ livet til* perdere la vita, lasciarci la vita; F lasciarci la pelle; *~ seil* spiegare le vele; *~ ord til en melodi* scrivere il testo per una melodia; *~ en til å ...* incaricare qn. di ...; *hva vil du ~ din sønn til?* che cosa vuoi far fare a tuo figlio?; *~ tilbake (på plass)* rimettere (a posto); fig. far regredire, (hemme, stanse) fermare; *~ ut (garn)* tendere, gettare; (rykte) far correre; (utenfor) metter fuori, lasciar fuori; (skiltvakt) disporre; (barn) esporre; (i pleie) dare a balia; *~ ut i livet* attuare, realizzare (*en plan* un progetto); *~ seg ut over* non tener conto di; (frita seg for) dispensarsi da, esimersi da; *~ seg ut over alle hensyn* dare un calcio alle convenienze, non aver riguardo per nulla e nessuno; *~ sitt navn under noe* firmare (el. apporre la propria firma a) qc.

settedommer giudice m supplente.

settemaskin (macchina) compositrice f.

setteplante margotta, piantone m, barbicella.

setter 1. typ. compositore m; **setter** 2. zool. setter m inv.; **settefeil** errore m tipografico; **setteri** sala di composizione f.

severdig degno (el. che merita) d'esser visto; **severdighet** cosa che merita d'essere vista, attrazione f turistica.

sevje linfa.

sfinks sfinge f.

sfære sfera; **sfærisk** sferico (pl.: -ci).

shanghaie reclutare con la forza.

sherry sherry m.

shipping (industria dei) trasporti mpl marittimi.

shorts calzoncini mpl, shorts mpl.

show (revy) rivista, spettacolo di varietà; (i fjernsyn) spettacolo televisivo, show m inv.

si 1. dire; *det var nettopp det jeg ville ~* è proprio quello che stavo per dire; *var det ikke det jeg sa?* che cosa (ti) avevo detto?; l'avevo ben detto io!; *jeg sa jo at ...* avevo ben detto che ...; *sa jeg ikke at ...?* non (ti) avevo detto che ...?; *det er bare noe man sier* è solo un modo di dire; *det er bare noe du sier* lo dici tu; *sier og skriver* lo dico chiaro e tondo; e ripeto; incredibile ma vero; *som jeg sier deg* come ti dico; *hva har det å si?* che importanza ha?; *det har ikke noe å si* non fa niente, non importa; *ha meget å si* voler dir molto, essere importante; (om person) aver voce in capitolo, essere molto influente (hos presso); *dersom jeg hadde noe å si* se avessi qc. da dire; *det har da noe å ~* è già qualcosa; *du kan ~ hva du vil* di pure quel che vuoi, hai un bel dire; *det er ikke til å ~ hvor vi lo* non ti so dire quanto abbiamo riso; *jeg har latt meg ~ at* ho sentito dire

che, mi hanno detto che, mi è stato detto che; *nå, det må jeg si!* ah, questa poi!; salute!; *det kan du nok ~* lo puoi ben dire; *om jeg så må ~* se mi è permesso di dirlo; *skal jeg ~ deg noe?* vuoi che te lo dica?; *hva skal det ~?* che cosa significa? *hva vil han ~ med det?* che cosa intende dire con ciò?; *hva jeg ville ~* a proposito; *det vil ~* vuol dire, significa; (nemlig) cioè; *det vil ~ meget* vuol dir molto; *for å ~ noe* tanto (el. così) per dire; *så å si* per così dire; praticamente; *sant å ~* a dire il vero; *det sier man ikke* non lo (el. questo non) si dice; *det sies* si dice; *det sier seg selv* va da sé, è ovvio; *~ ja (nei)* dire di sì (di no).

si 2. v. (med adv. eller prep.), *si noe etter en* ripetere ciò che qn. ha detto; *~ fra* avvertire, avvisare; *uten å ~ fra* senza avvertire, senza dir niente; *~ fram* recitare, (rett ut) snocciolare; *~ imot* contraddire; *~ noe om en* dire qc. di qn.; *hva vil man ~ om det?* che cosa se ne dirà?; *man kunne ~ meget om det* su questo ci sarebbe molto da dire; *~ om igjen* ridire, ripetere; *~ opp noen* licenziare qn.; *du har ikke noe å ~ over meg* non prendo ordini da te; *ha noe å ~ på* aver qc. da ridire su; *~ oss til, når du er ferdig* avvisaci quando hai finito; *du behøver bare å ~ til* non hai che da dirlo; *hva sier du til det?* cosa ne dici?; *~ til se også* tilsì; *~ ved seg selv* dire tra sé, dirsi.

si 3. (tonen og noten H) si m.

si 4., *på ~* (utenom) in aggiunta, in più, oltre, a parte.

siameser, siamesisk siamese; **sibirsk** siberiano.

sicilianer, siciliansk siciliano.

sid lungo; (myrland) umido, acquitrinoso; *være ~ til å drikke* essere dedito al bere.

sidde (klær) lunghezza.

side lato; (kropp) lato, fianco (pl.: -chi) (fjell-, mil.) fianco; (terning-) faccia; (bok-) pagina; (retning, kant) lato, parte; fig. lato, aspetto, parte; *han har sine gode (dårlige) sider* ha le sue qualità (i suoi difetti); *den sterke (svake) ~* il lato forte (debole); *det er min sterke (svake) ~* è il mio forte (debole); *fra begge sider* da tutt'e due i lati, da entrambe le parti; *fra ens ~* da parte di qn.; *fra siden* di profilo; *angripe fra siden* attaccare di fianco (el. di lato); *se alt fra den gode ~* prendere tutto in buona parte; *se alt fra den lyse (mørke) ~* vedere il lato bello (brutto) delle cose; *ta en fra hans svake ~* prendere per il suo debole; *fra militær ~* ble det påstått negli ambienti militari si affermava; *sette hendene i siden* mettersi le mani sui fianchi; *~ om ~* fianco a fianco; *på denne ~* da questo lato (da questa parte); *på den andre siden* dall'altro lato; *på den ene ~ ... på den annen ~ ...* da una parte ... dall'altra parte ...; *på begge sider* da tutt'e due i lati, da una parte e dall'altra; *på siden (på kant)* di taglio, per ritto; *på min ~* dalla mia parte, (for mitt vedkommen-de) da parte mia; *på min høyre ~* alla mia destra; *æren er på min ~* l'onore è tutto mio; *få en (over) på sin ~* attirare qn. dalla propria parte; *ha latteren på sin ~* gettare il ridicolo sul proprio avversario; *ligge på siden* dormire sul fianco; *stille seg på ens ~* schierarsi dalla parte di qn.; *til denne ~* da questa parte; *dra (rope, ta) en til ~* tirare (chiamare, prendere) qn. da parte; *gå til ~* tirarsi da parte, scostarsi, scansarsi; *rykke noe til ~* tirare via qc.; (*gå*) *til ~!* fate largo!; tiratevi da parte!; *legge til ~* mettere da parte; *springe til ~* gettarsi da un lato; *sette til ~* mettere via; *ved siden av noe* a fianco di (vicino a, a lato di) qc.; *han bor (like) ved siden av* abita qui a fianco.

sideallé viale m secondario; **sidebane** diramazione f.

sideben costola.

sideblikk occhiata in tralice; *hemmelige ~* sbirciate fpl in tralice; *kaste et ~ til* guardare di sottocchi.

sidebord tavolo vicino; (til anretning) tavolo di servizio; **sidebygning** arkit. ala (di un edificio).

sidedør porta laterale, porta a fianco; **sideflate** faccia laterale; **sidefløy** ala laterale; **sidegate** via laterale; via secondaria; **sidehus** casa adiacente; ala; **sidekamerat** compagno di banco; **sidelanterne** (fly) faro di posizione.

sidelinje linea laterale; (slekt) linea collaterale; (jernbane) diramazione f; linea secondaria; sport linea laterale; *sette en ut på sidelinjen* mettere qn. in disparte.

sidelomme tasca laterale; **sidelykt** luce f di parcheggio; **sidemann** vicino.

siden 1. adv. (etter) dopo, poi; (derpå) dopo, appresso; (senere) più tardi; (om litt) fra poco; *for tre dager ~* tre giorni fa; *først for kort tid ~* solo da poco; *for et øyeblikk ~* un momento fa, adesso; *helt ~* a partire da, da ... in poi; *for lenge ~* molto tempo fa; *det kan vente til ~* sarà per più tardi, si può fare dopo.

siden 2. prep. dopo, da; *~ jordens skapelse* dalla creazione del mondo.

siden 3. konj. (tid) dopo che, dacché; (årsak) poiché, giacché; *~ han reiste, har jeg ikke hørt fra ham* non ho avuto sue notizie dacché è partito.

sideordne coordinare (med con); **sideordning** coordinamento, coordinazione f.

sider sidro.

sideror (fly) impennaggio orizzontale.

sideskip arkit. navata laterale; **sideskudd** bot. pollone m, rampollo; (jakt) colpo nel fianco.

sidespor binario secondario (el. morto); **sidesprang** salto laterale; (ridning) scarto; fig. digressione f; scappatella; **sidespørsmål** questione f secondaria (el. accessoria); di seconda importanza.

sidestille equiparare; giustapporre; **sidestilling** equiparazione f, giustapposizione f; (sammenligning) raffronto, parallelo.

sidesting (smerte) fitta al fianco.

sidestykke parte f (el. pezzo) laterale, fiancata; (oppstående) montante m; fig. riscontro, equivalente m, compagno; *uten ~* senza pari, senza precedenti; *være uten ~* essere incomparabile.

sidetall numero di pagina; (antall) numero di (el. delle) pagine; **sidetrapp** scala di servizio; **sidetrykk** pressione f laterale.

sidevegg parete f laterale; arkit. facciata laterale.

sidevei strada trasversale, (via) traversa.

sidevind vento a mezza nave, vento di bolina.

sidevogn carrozzino laterale, sidecar m inv.

sideværelse camera vicina (el. adiacente, contigua); (lite) stanzino.

sidlende terreno acquitrinoso (el. paludoso).

siende se: sigende.

siesta siesta, riposo pomeridiano; *holde ~* fare la siesta.

siffer cifra; (sifferskrift) scrittura in cifra, messaggio cifrato; **sifferspråk** linguaggio cifrato; **siffertelegram** telegramma m in codice; **sifong** sifone m; **sif-rere** cifrare, codificare.

sig scolo, scorrimento, flusso; *mens du er i ~* giacché ci sei.

sigar sigaro; **sigaraske** cenere f di sigaro; **sigarett** sigaretta; **sigarettmunnstykke** bocchino; **sigarett-papir** carta per sigarette; (ett) cartina.

sigarettruller macchinetta per arrotolare le sigarette; **sigarettstump** mozzicone m di sigaretta; **cicca**; **sigarettenner** accendisigaro; fam. accendino, macchinetta; **sigarettetui** portasigarette m inv.; **sigaretui**, -futtal portasigari m inv.; **sigarkasse** scatola di sigari; (tom) scatola per sigari; **sigarkniv** taglia-sigari m inv.; **sigarlegger(ske)** sigaraio (a); **sigarmunnstykke** bocchino per sigari; **sigarrulling** fabbricazione f di sigari; **sigarspiss** punta di sigaro; **sigarstump** mozzicone m di sigaro; **cicca**.

sigd falce f, (liten) falchetto; **hammer og ~** falce e martello; **månens ~** falce di luna.

sige (sive) stillare, filtrare, trasudare; (gli, synke) calare, sprofondare; *han seg i kne* gli si piegarono le gambe; ~ *ned* scivolare in basso; (segne) afflosciarsi; ~ *inn på* avvicinarsi lentamente a; **sigel** sigla; **sigende, etter ~** a quanto si dice, a detta di tutti.

signal segnale m; **signalapparat** apparecchio segnalatore; **signalement** connotati mpl; **signalere** segnalare; fare segnali; **signalflagg** mar. bandierina di segnalazione; **signalhorn** cornetto; **signalisere** se: segnalare; **signallykt** lanterna di segnalazione; **signallys** segnale m luminoso; faro di segnalazione; **signalmast** semaforo; **signalskott, -skudd** sparo di segnalazione; **signalstasjon** centrale f semaforica; **signalsystem** sistema m di segnalazioni; **signaltavle** quadro di segnalazione.

signatarmakt potenza firmataria, stato firmatario.

signatur firma; marchio.

signe fare il segno della croce; pronunciare (el. guarire con) formule magiche; fare scaramanzia.

signere firmare.

signet sigillo; **signetring** anello sigillo.

sigøyner zingaro; (ungarsk) zigano, (spansk) gitano; **sikkel** se: sikl.

sikker sicuro, certo; (på seg selv) sicuro di sé, franco (pl.: -chi); (fast) fermo; (solid) sicuro, solido; se også: sikkert; ~ *gang* passo sicuro (el. fermo); ~ *i sin sak* sicuro del fatto suo; *være ~ på* essere sicuro (certo) di; ~ *på at* sicuro che; *være ~ på hånden* avere la mano sicura; *være ~ på utfallet* andare a colpo sicuro; *en ~ hukommelse* una memoria di ferro.

sikkerhet sicurezza; (visshet) certezza; garanzia, affidamento; *bringe i ~* mettere in salvo; *være i ~* essere al sicuro; *gi (stille) ~ for noe* dare garanzie per qc.; *ha ~* mar. avere garanzie sicure.

sikkerhets- di sicurezza; **sikkerhetsanordning** dispositivo di sicurezza; **sikkerhetsbelte** cintura di sicurezza; **sikkerhetsfond** fondo di garanzia; **sikkerhetsforanstaltning** misura di sicurezza; precauzione f; **sikkerhetsfølelse** senso di sicurezza.

sikkerhetshelv camera blindata; **sikkerhetskjede** catena di sicurezza; **sikkerhetsklausul** clausola di salvaguardia; **sikkerhetslenke** catena di sicurezza; **sikkerhetslås** serratura di sicurezza.

sikkerhetsnett rete f di sicurezza; **sikkerhetsnål** spillo di sicurezza (el. da balia); **sikkerhetspoliti** Pubblica Sicurezza; **sikkerhetsrådet (i FN)** Il Consiglio di Sicurezza (delle Nazioni Unite).

sikkerhetssele (bil) cintura di sicurezza; **sikkerhetsventil** valvola di sicurezza.

sikkerlig adv. sicuramente, certamente, di sicuro; (uten tvil) senza dubbio.

sikkert adv. sicuro, certo, di sicuro; *det er så ~ som amen i kjerka* non c'è niente di più certo; *så meget er ~ at* sta di fatto che; se også: sikkerlig.

sikl bava; **sikle** bavare; **siklesmekke** bavaglino.

sikori cicoria, radichio; **sikorikaffe** caffè di cicoria.

sikre v. assicurare; ~ *seg* mettersi al sicuro; ~ *seg*

noe procurarsi qc.; ~ *seg mot* assicurarsi (premunirsi) contro; ~ *et gevær* mettere la sicura a un fucile.

sikring (beskyttelse) sicurezza, protezione f; jur. detenzione f preventiva; (gevær-) sicura; elektr. fusibile m, valvola; *to sikringer er gått* sono saltate due valvole.

sikringsstyrke mil. unità di copertura.

siksak zigzag m inv.; *gå i ~* andare (camminare) a zigzag; **siksakformet** a zigzag; **siksaklinje** linea a zigzag; **siksaklyn** fulmine m a zigzag.

sikt (-barhet) visibilità; merk. vista; *betalt ved ~* pagabile a vista; *3 dager etter ~* a tre giorni vista; *på kort (lang) ~* a breve (lunga) scadenza; *på lengre ~* più lunga scadenza; *god (dårlig) ~* visibilità buona (scarsa).

siktbar (vær) limpido; *i siktbart vær* con buona visibilità; **siktbarhet** visibilità.

sikte 1. v. (ta sikte) mirare; ~ (inn en kanon) puntare (un cannone); ~ *etter (på) noe* mirare a qc., prendere di mira qc.; ~ *etter ens hode* mirare alla testa di qn.; ~ *til* (formål) mirare a, aspirare a; (hentyde til) alludere a; *det er til meg det sikter* è diretto (el. indirizzato) a me.

sikte 2. v. jur. imputare (en for noe qn. di qc.).

sikte 3. v. (såld) setacciare, vagliare, abburattare.

sikte 4. s. (såld) setaccio, vaglio, buratto, crivello; (mål) mira; (våpen-) mira, mirino; *ta nøyaktig ~* aggiustare il tiro; *ta ~ på* mirare a; *tape av ~* perdere di vista; *land i ~* terra in vista!; *ha i ~* avere in vista (og fig.); *få i ~* scorgere.

sikteapparat mil. congegno di puntamento; foto mirino; (mølle) buratto; **siktebrød** pane m di segala setacciata; **siktete** jur. l'imputato; **siktehorn** mira, mirino; **siktelinje** linea di mira; **siktelse** jur. imputazione f, accusa.

siktemel farina setacciata, fior m di farina.

siktepunkt mira, punto di mira, segno.

sikting setacciatura, vagliatura, abburattamento.

sikttratte merk. tratta a vista.

sil colino, colatoio; setaccio.

sild aringa; *død som en ~* morto stecchito; *være pakket som ~ i en tonne* essere pigiati come acciughe (el. sardine) in scatola; *ikke være verd en sur ~* non valere in fico secco.

silde gl. tardi; se: sent.

sildebe(i)n lisca di aringa; **sildebensmønster** disegno a spina di pesce; **sildebenssting** punto mosca; **sildebåt** peschereccio per la pesca delle aringhe; **sildefangst, -fiske** pesca alle aringhe (el. delle aringhe); **sildegarn** rete f per le aringhe; **sildemel** farina di aringhe; **sildeolje** olio di aringhe; **silderøykeri** affumicatoio (di aringhe); **sildesalat** insalata di aringhe; **sildestim** banco di aringhe; **sildetønne** barilotto di aringhe.

sildre scorrere, sgocciolare; (lyd) mormorare.

sile colare, filtrare; setacciare; ~ *grumset fra* separare la feccia (i fondi, i residui) da; *regnet siler ned* la pioggia viene giù a secchie.

silhuett silhouette f; *tegne (klippe) en ~ av en* fare una silhouette di qn.; **silhuettsskyting**, ~ *på pistol* tiro con la pistola alle sagome.

silicium silicio; **siliciummangan** silicio-manganese.

silke seta; *han har ikke spunnet ~ på det* non ci ha guadagnato gran che.

silkeaktig setaceo, serico (pl.: -ci); **silkeavl** sericoltura, bachicoltura, allevamento di bachi di seta; **silkeavler** sericoltore m; **silkebløt** morbido come la seta, setaceo, serico; **silkefabrikk** setificio, seteria; **silkeglans** lucentezza setacea; **silkehandel** commer-

cio della seta, (butikk) seteria; **silkehandler** commerciante m di seterie; **silkehanske** guanto di seta; *ta på med silkehansker* trattare con grande riguardo; **silkeorm** baco da seta; **silkepapir** carta velina; **silkepuddel** barboncino dal pelo morbido; **silkesnor** cordone m di seta; **silkespinneri** filanda; **silketørkle** fazzoletto di seta, foulard m inv.; **silketøy** (tessuto di) seta; **silkevarer** seterie fpl.

silo silo.

silregn pioggia dirotta; **silregne** piovere a dirotto (el. dirottamente).

simle renna femmina.

simpel (mat) frugale, alla buona; (enkel) semplice; (platt) grossolano, volgare; (foraktelig) spregevole; *en ~ mann* un uomo ordinario; *en ~ fyr* un individuo spregevole; *det var simpelt gjort* è stato un atto spregevole; **simpelhet** (gemenhet) bassezza, meschinità; (enkelhet) semplicità.

simpelthen semplicemente, francamente, veramente.

simulant simulatore m; **simulere** simulare, fingere.

sin, **sitt** (il) suo, (la) sua; **sine** (i) suoi, (le) sue; *sin bror* suo fratello; *sitt bord* il suo tavolo; *bidra sitt til* dare il proprio contributo a; *han har gjort sitt til* det ha fatto la sua parte; *dette emne har han gjort til sitt* questo argomento l'ha fatto suo proprio.

sinder (slag) scorie fpl; **sinders** coke m industriale.

sindig riflessivo, posato, prudente, (likevektig) equilibrato; **sindighet** ponderatezza, prudenza, posatezza.

sinekyre sinecura.

singel ghiaia, pietrisco.

single 1. v. (lyd) tintinnare; (strø) inghiaiare.

single 2. (tennis, golf) singolo, singolare; *eset ~* (bridge) l'asso secco (el. singolo); **singlesculler** singolo, schifo, sandolino monoposto.

sink zinco; **sinkblikk** lamierino di zinco.

sinke 1. s. (person) corto di mente, ottuso; (på skolen) mentalmente ritardato; fam. indietro; *det er en ren ~* è uno zuccone.

sinke 2. v. ritardare; (felle sammen) unire a incastro; **sinkeklasse** classe f di ritardati.

sinkholdig zinchifero; che contiene zinco; **sinkhvitt** bianco (el. ossido) di zinco.

sinking (snøkring) unione f a incastro.

sinn mente f, animo, intelletto, spirito; *italiensk i ~* og *skinn* italiano fino al midollo; *skifte ~* cambiare atteggiamento (idea, opinione); *etter ens ~* a piacimento di qn.; *etter mitt ~* a mio piacimento, secondo i miei desideri; *i mitt stille ~* tra me e me, nella mia mente; *han fikk i sinne å* gli venne in mente (el. l'idea) di; *ha i sinne å* avere l'intenzione di, contare di; *uten å ha vondt i sinne* senza cattive intenzioni; *legge en noe på sinne* raccomandare qc. a qn.; *legge seg noe på sinne* tenere in mente qc., mettersi bene in testa qc.; *bli annerledes til sinns* cambiare atteggiamento, cambiare di stato d'animo.

sinnbilde simbolo (på di); **sinnbilledlig** simbolico (pl.: -ci); emblematico (pl.: -ci).

sinne 1. s. rabbia, collera, ira; *i ~* in un accesso di rabbia; *la sitt ~ gå ut over en* sfogare la propria ira su qn.; **sinne** 2., *noen ~* se: noensinne.

sinnelag mentalità, sentimenti mpl; spirito.

sinnrik ingegnoso; **sinnrikhet** ingegnosità.

sinnsbevegelse emozione f, commozione f; **sinnsforvirret** confuso, mentalmente turbato; (syk) malato di mente; **sinnsforvirring** confusione f mentale, stato confusionale, squilibrio mentale.

sinnslidelse malattia mentale; **sinnslukevekt** equilibrio, equanimità; **sinnsopprør** turbamento, agita-

zione f, sconvolgimento dell'animo; **sinnsro** serenità d'animo.

sinnsstemning stato d'animo; umore m; **sinnsstyrke** forza d'animo; **sinnessvak** pazzo, matto, folle; **sinnsvekkelse** indebolimento della mente; **sinns syk** pazzo, malato di mente, demente; **sinns sykdom** malattia mentale, pazzia, follia, demenza; **sinnsykeanstalt** manicomio, casa di salute; **sinnsykelege** psichiatra m, f; **sinnstilstand** stato mentale; stato d'animo, umore m.

sinober cinabro; **sinoberholdig** che contiene cinabro.

sint arrabbiato, adirato, in collera; *bli ~* arrabbiarsi, andare in collera; *gjøre ~* far arrabbiare, far andare in collera; *være ~ på en* essere arrabbiato con qn.

sinus mat. seno.

sippe v. piagnucolare; s. piagnucolone (a); **sipping** piagnucolio, piagnucolamento.

sirat ornamento.

siregn pioggia incessante; **siregne** piovere incessantemente.

sirene sirena (også myt.); **sirene** scorrere incessantemente; **siriss** grillo (canterino).

sirkel circolo, cerchio; *slå en ~* tracciare (descrivere) un circolo; **sirkel-** circolare.

sirkelbue arco a tutto sesto; **sirkeldannet** circolare; **sirkelflate** area (el. superficie f) del circolo; **sirkelformet**, **-rund** circolare; **sirkelgang** se: kretsgang; **sirkelsag** sega circolare; **sirkelutsnitt** settore m circolare.

sirkulasjon circolazione f; **sirkulere** circolare; **sirkulære** circolare f; **sirkus** circo (equestre).

sirlig ordinato, lindo; accurato; **sirlighet** lindura, lindezza, accuratezza, eleganza.

sirs (tela) indiana; se: kattunlerret.

sirup melassa; (saft, med.) sciroppo; **sirupaktig** sciropposo; **sirupskake** dolce m alla melassa; **sirupskrukke** vasetto di melassa.

siselere cesellare; **siselering** cesellatura; cesello.

sisik lucherino.

sist 1. adv. da ultimo, infine; *~ jeg så ham* l'ultima volta che l'ho visto; *komme ~* arrivare per ultimo (ultima ecc.); *til ~* alla fine, in ultimo; *til ~ lo han* finì per ridere; *til syvende og ~* alla fin fine.

sist 2. adj. ultimo, (forrige) ultimo; *de siste ti år* gli ultimi dieci anni; *i de siste måneder* in questi ultimi mesi; *i den siste tid* ultimamente; *han er den siste jeg ville betro meg til* è l'ultima persona con la quale mi confiderei; *det siste* l'ultima cosa; (enden) la fine; (det ytterste) l'estremità; *holde ut til det siste* resistere fino all'ultimo; *til siste øyeblikk* fino all'ultimo momento; *det var det siste jeg ville gjøre* è l'ultima cosa che farei; se også: ytterst.

sistnevnte l'ultimo detto, questo; litt. questi.

sisyfosarbeid fatica di Sisifo.

sitant (saksøker) attore m (in giudizio).

sitar cetra; **sitarspiller** suonatore m di cetra; litt. citarista m, f.

sit-down, *~ streik* sciopero a braccia incrociate.

sitat citazione f; **sitere** citare.

sitre vibrare, tremolare; (skjelve) tremare; **sitring** vibrazione f. tremolio; tremito.

sitron limone m; **sitrongul** giallo limone; **sitronlimonade** limonata; **sitronsaft** succo di limone; **sitronskall** scorza (buccia) di limone; **sitronskive** fetta di limone; **sitronsyre** acido citrico; **sitrontre** limone m; **sitrusfrukt** agrume m.

sitt pron. se: sin.

sitte sedere, essere seduto; (for maler) posare; (fugl) essere appollaiato; (ting) essere, stare; (sko også)

calzare; *det sitter dårlig* non è bene a posto; (*tøy*) non va bene, va male (*på en a qn.*); ~ *etter* (kjole) essere aderente; ~ *fast* essere fisso, essere attaccato (*i a*), aderire (*i a*); ~ *fast i isen* essere bloccato dai ghiacci; ~ *fast i sola* essere impantanato; *det sitter her* (vondt) mi fa male qui; ~ *hjemme* stare a casa, (stadig) essere sedentario; ~ *igjen* essere trattenuto a scuola (per punizione); (*gå om igjen*) ripetere; ~ *i* (komité) essere membro di; ~ *godt i det* stare bene, passarsela bene; ~ *dårlig i det* essere in cattive acque; *nå sitter han pent i det!* eccolo ben conciato!; ~ *inne med* avere, possedere; (ikke bli av med) avere sul gobbo; ~ *med en stor familie* avere una numerosa famiglia sulle braccia; ~ *ned sedersi*; *be en ~ ned* far accomodare qn., offrire da sedere a qn.; ~ *oppe* restare alzato; ~ *oppe hele natta* passare la notte in piedi; ~ *oppreist* stare diritto (sulla sedia); ~ *over bøkene* stare curvo sui libri; ~ *til hests* stare a cavallo; ~ *på en gård* risiedere in un podere; *la en fornærmelse ~ på seg* inghiottire (el. mandare giù) un'offesa; ~ *tilbake* (alene) restare solo.

sittende (i ~ *stilling*) seduto; (fugl) appollaiato; ~ *på en hest* in groppa a un cavallo; *den ~ regjering* il governo attuale; **sitteplass** posto a sedere.

situasjon situazione f; *være på høyde med situasjonen* essere all'altezza della situazione; **situert** situato; *være dårlig ~* essere in cattive acque.

siv canna, giunco (pl.: -chi); **sive** trasudare, stillare; ~ *inn* penetrare, infiltrarsi; ~ *ut* trasudare (av attraverso); fig. trapelare; **sivgrodd**, ~ *sted* canneto, giuncaia.

sivil civile; **sivil-** civile; **sivilingeniør** ingegnere; **sivilisasjon** civilizzazione f; **sivilisere** civilizzare; **sivilist** borghese m; **sivilledd** in borghese; **sivillov** (bok) codice m civile; **sivilprosess** processo (el. causa civile); **sivilrett** diritto civile; **sivilsak** causa civile; *i sivilsaker* in materia civile.

sjaber (klær) logoro, liso; (kvalitet) mediocre, scadente; (dårlig) malaticcio, maluccio.

sjablon modello, sagoma, forma; campione m.

sjagreg (lær) zigrino; **sjah** scià; **sjakal** sciacallo.

sjakk scacchi m; *spille ~* giocare a scacchi; *si ~* dare scacco; ~! scacco (al re!); *holde i ~* tenere in scacco; **sjakkbrett** scacchiera; **sjakkbrikke** scacco (pl.: -chi); **sjakkel** mar. maniglia.

sjakk-klubb circolo scacchistico; **sjakkmatt** scaccomatto (og fig.); (utslitt) sfinito, spossato; *gjøre ~* dare scaccomatto a; **sjakkoppgave** problema m scacchistico; **sjakkparti** partita a scacchi; **sjakkspill** gioco degli scacchi; **sjakkspiller** scacchista m, f, giocatore m di scacchi; **sjakktrekk** mossa (og fig.); **sjakkturnering** torneo scacchistico.

sjako sciaccò.

sjakre, ~ (*med noe*) trafficare, commerciare (in qc.); **sjakring** traffico, piccolo commercio.

sjakt pozzo (minerario), (steinbrott) cava.

sjal scialle m; **sjalottløk** scalogna.

sjalte, ~ *inn* innestare; inserire la corrente; (bil) innestare la marcia (la frizione); ~ *over elektr.* commutare; (radio) cambiare onda (stazione); ~ *ut* (maskin) fermare; (bil) disinnestare la marcia; (strøm) interrompere il circuito; fig. lasciare al di fuori, escludere.

sjalu geloso (*på, over di*); **sjalupp** mar. scialuppa; **sjalusi** gelosia (også vindus-); (skap) cortina scorrevole; **sjalusiskap** armadio con cortina scorrevole.

sjangle (rave) barcollare, (vakle) vacillare.

sjanse probabilità, possibilità; occasione f, destro, opportunità; *ha gode sjanser til* avere buone proba-

bilità di; *han tok sjansen* colse il destro; *ta sjansen* (risiken) correre il rischio, rischiare.

sjapp botteguccia; bettola.

sjarlatan ciarlatano; **sjarlataneri** ciarlataneria.

sjattere ombrare, ombreggiare, sfumare; **sjattering** ombreggiatura, sfumatura, gradazione f, tono.

sjau (støy) baccano; (strev) fatica; **sjau** faticare, penare; **sjauer** (brygge-) scaricatore m di porto, F camalo.

sjef capo; comandante m; **sjefredaktør** redattore m capo, caporedattore m; **sjefsekretær** segretario di direzione; **sjefskahytt** cabina del comandante; **sjefsstilling** carica dirigenziale.

sjekk merk. assegno (bancario), chèque m inv.; (kontroll) controllo, verifica; *krysset ~* assegno sbarrato; *betalbar i ~* pagabile in assegni; *betale med ~* pagare con assegno; *en million lire i ~ på Credito Italiano* assegno di un milione di lire sul Credito Italiano; **sjekkblankett** modulo di assegno; **sjekkbok** libretto di assegni.

sjekke controllare, verificare; spuntare; ~ *opp kursen* mar. correggere la rotta.

sjekkehefte libretto di assegni; **sjekte** mar. gozzo.

sjel anima; *en god ~* un'anima buona; *legge hele sin ~ i noe* mettere tutta l'anima in qc.; *det var ikke en levende ~* non c'era anima viva; *to sjeler og én tanke* due anime gemelle; *med liv og ~* anima e corpo; *sunn på legeme og ~* sano di corpo e di mente.

sjelden raro; adv. raramente, di rado; *ikke ~* non di rado; *gjøre noe sjeldnere* diradare qc.; **sjeldenhet** rarità; *en stor ~* una mosca bianca.

sjeleangst patema m d'anima; **sjelefred** serenità d'animo; *for å få ~* per mettersi l'anima in pace; **sjelefyrd** beatitudine f; **sjeleglad** felice come una pasqua (*over di, per*); **sjelehyrde** pastore m d'anime; **sjelekamp** conflitto spirituale; **sjelekval** strazio, supplizio dell'anima.

sjelelig spirituale, psichico (pl.: -ci), mentale.

sjeleliv vita spirituale; **sjelelære** psicologia; **sjelemesse** messa da requiem, messa in suffragio dell'anima; **sjelenød** pena dell'anima.

sjelepleie cura delle anime; **sjelesørger** padre m spirituale; **sjelevandring** reincarnazione f, trasmigrazione f delle anime, metempsicosi f.

sjelfull spirituale; pieno di sentimento; **sjelløs** senz'anima, inanimato.

sjelsevner facoltà mentali; **sjelsstorhet** grandezza d'animo, magnanimità; **sjelsstyrke** forza d'animo; **sjelstilstand** stato d'animo, condizione f dell'anima.

sjenere importunare, infastidire; mettere a disagio; se også: genere.

sjenever (acquavite f di) ginepro.

sjeselong poltrona a sdraio; **sjetong** gettone m.

sjette sesto; (dato) il sei; **sjettedel** sesto.

sjikane dispetto, molestia; cavillo; **sjikanere** fare un dispetto a, molestare; perseguitare con cavilli; **sjikanering** molestia; persecuzione f morale; **sjikanøs** molesto, dispettoso; cavilloso.

sjiraff giraffa.

sjirting tessuto di cotone (*for mapper*) per rilegature; **sjirtingsbind** rilegatura in tela; *i ~* in tela.

sjofel se: gemen; *en ~ fyr* una carogna; **sjofelist** mascalzone m; **sjofle** vilipendere, schernire.

sjokk shock, choc m inv.; colpo, emozione f; trauma m (psichico); *det gav meg et fryktelig ~* è stato un duro colpo per me; **sjokkere** scandalizzare; shockare, scioccare.

sjokolade cioccolato, cioccolata; **sjokoladefabrikk** fabbrica di cioccolato; **sjokoladeforretning** negozio

di cioccolato, confetteria; **sjokoladehandler** cioccolataio; **sjokoladeplate** tavoletta di cioccolato.
sju sette; *katten har ~ liv* il gatto ha la pelle dura; **sjuarmer** a sette bracci; se også: syv.
sjub(b)skinn pelle f di procione.
sjudobbel settuplo; **sjudobbelt** adv. sette volte tanto; **sjuende** settimo; (dato) il sette; *for det ~* in settimo luogo; *til ~ og sist* alla fin fine, in fin dei conti; **sjuendedel** settimo; **sjuer** sette m.
sjuk se: syk.
sjukant ettagono; **sjukantet** di sette lati.
sjumilskritt, *med ~* a passi da gigante; **sjumilstøvler** stivali mpl da sette leghe.
sjuske 1. v. fare qc. male, abborracciare; ~ *med noe* fare qc. con negligenza (el. trascuratamente); ~ *til* (klær) stazzonare.
sjusk(e) 2. s. sciattono (a); **sjuskeri** lavoro trascurato (el. tirato via); abborracciatura; negligenza, trascuratezza; **sjusket** abborracciato, trascurato (også person), tirato via alla meno peggio.
sjusover zool. ghio; fig. dormiglione m; *være en riktig ~* dormire come un ghio.
sjustjerna le Pleiadi fpl; **sjutall** sette m; **sjutiden**, *ved ~* verso le sette; **sjuår** settenne; **sjuårs** di sette anni, settenne; **sjuårskrigen** la guerra dei sette anni; **sjuårsperiode** settennio.
sjø (innsjø) lago (pl.: -ghi); (hav) mare m; (bølge) ondata; *åpen ~* alto mare; *høy ~* mare grosso; *krapp ~* maretta; *holde sjøen godt mat* tenere bene il mare; *la en seile sin egen ~* lasciare andare qn. per la sua strada; lasciar perdere qn.; *i rom ~* al largo, in alto mare; *til sjøs* (på sjøen) in mare; *gå (stikke) til sjøs* prendere il largo; *gå (reise) til sjøs* navigare; viaggiare per mare; *overherredømmet til sjøs* la supremazia sui mari.
sjø- di (el. del) mare; in mare; marittimo; marino; nautico (pl.: -ci), navale.
sjøassurandør assicuratore m marittimo; **sjøassuranse** assicurazione f marittima.
sjøbad bagno di mare; **sjøbein**, *sette ~* avere il piede marino; **sjøblokkade** blocco navale; **sjøbris** brezza marina, vento di mare; **sjøby** città di mare (el. marinara).
sjødampsprøyte pontone m antincendio.
sjødyktig (skip) in stato di navigabilità; **sjødyktighet** navigabilità.
sjøfarende navigatore; *et ~ folk* un popolo di navigatori, un popolo marino; **sjøfarer** navigatore m, navigante m; **sjøfart** navigazione f.
sjøfartsavgifter diritti mpl di navigazione; **sjøfartsbok** libretto di navigazione; **sjøfartsby** città marinara; **sjøfartskretser** ambienti mpl marittimi.
sjøfartslov codice m della navigazione; **sjøfartsmuseum** museo marittimo, museo della navigazione; **sjøfartstidende** gazzetta marittima.
sjøfly idrovolante m.
sjøfolk gente f di mare, marittimi mpl, marinai mpl.
sjøforklaring mar. audizione giudiziaria (in caso d'avaria); **sjøforsikring** assicurazione f marittima; **sjøforsvar** difesa marittima; **sjøfort** forte m costiero; **sjøfugl** uccello marino.
sjøgang mare m mosso; **sjøgras** alghe fpl; **sjøgrense** limite m delle acque territoriali; **sjøgrønn** verde mare; **sjøgutt** marinaio; mozzo; **sjøgående** d'alto mare, alturiero; adibito alla navigazione marittima.
sjøhandel commercio marittimo; **sjøhandelsby** città marittima; **sjøhavn** porto di mare; **sjøhelt** eroe m dei mari; **sjøhyre** incerata.
sjøkadett allievo ufficiale (di marina), allievo di

un'accademia navale, cadetto; **sjøkamp** battaglia navale; **sjøkaptein** capitano di lungo corso; **sjøkart** carta nautica; **sjøkikkert** idroscopio.
sjøkrig guerra navale; **sjøkrigsskole** accademia navale; **sjøkrigstjeneste** servizio militare in marina; **sjøkyndig** esperto di navigazione.
sjøl(v) se: selv.
sjøliv vita di mare (di marinaio); **sjølove** otaria.
sjømakt forze fpl navali; marina; (nasjon) potenza navale; **sjømann** marittimo, marinaio, navigante m; **sjømannshistorie** storia di lupo di mare; **sjømannshjem** casa di riposo per marittimi; (pensjonat) casa del marinaio; **sjømannskap** arte f nautica; esperienza marinaresca; manovra; **sjømannskirke** chiesa per i naviganti (all'estero); **sjømannsklær** indumenti mpl da marinaio; *i ~* vestito da marinaio.
sjømannsliv vita da marinaio, vita del navigante; **sjømannsmisjon** missione f per marittimi; **sjømannsang** canzone f di marinaio; **sjømannsskole** istituto nautico; **sjømannsspråk** gergo marinaresco; **sjømannsstreik** sciopero dei marittimi; **sjømannstrøye** camiciotto da marinaio; **sjømannsuttrykk** termine m marinaresco; **sjømannsvis**, *på ~* da (buon) marinaio.
sjømerke segnale m marino; **sjømil** miglio marino (el. nautico); **sjøoffiser** ufficiale m di marina.
sjøordbok dizionario nautico; **sjøorm** serpente m di mare.
sjøpant jur. privilegio marittimo; **sjøpinnsvin** riccio di mare; **sjøprotest** protesta; **sjøpølse** oloturia.
sjøreise viaggio per mare; (overfart) traversata.
sjørett diritto marittimo; (domstol) tribunale m marittimo; **sjørisiko** rischio connesso col mare; rischi mpl marittimi.
sjørøver pirata m, corsaro, bucaniere m; **sjørøveri** pirateria; **sjørøversk** piratesco (pl.: -chi), da pirata; **sjørøverskip** nave pirata (el. corsara); **sjørøvertokt** scorreria di pirati, impresa piratesca.
sjøsalt sale m marino, salmarino; **sjøsette** varare; calare in mare; **sjøsetting** varo; messa in mare.
sjøside, *på (fra) sjøsiden* dalla parte del mare.
sjøskadd danneggiato dall'acqua di mare; **sjøskade** avaria; **sjøslag** battaglia navale; **sjøsprøyt** spruzzi mpl d'acqua di mare, spuma di mare.
sjøsterk, *være ~* sopportare bene il mare; *ikke være ~* patire il mare; **sjøstjerne** stella marina.
sjøstorm tempesta sul mare, burrasca; (hvirvel-) tifone m; **sjøstrekning** percorso marittimo; distesa di mare; **sjøstridskrefter** forze fpl navali.
sjøstrøk paraggio; **sjøstykke** (maleri) marina; se ellers: **sjøstrekning**; **sjøstøvler** stivali mpl di gomma, stivaloni mpl.
sjøsyk chi soffre il mal di mare; **sjøsyke** mal m di mare.
sjøterritorium acque fpl territoriali; **sjøtokt** spedizione f marittima; crociera; **sjøtollsted** porto d'entrata; **sjøtransport** trasporto marittimo, trasporto via mare; **sjøtreffning** scontro navale.
sjøtunge sogliola; **sjøtur** se: **sjøreise**, **seiltur**.
sjøuhyre mostro marino; **sjøulk** lupo di mare; **sjøuttrykk** termine m nautico.
sjøvann acqua di mare; **sjøvant** pratico del mare.
sjøvei itinerario marittimo; **sjøveien** via mare; **sjøveien til India** la rotta per le Indie, la via per India.
sjøvern marina militare, forze fpl navali; (kystvern) difesa costiera; **sjøverts** via mare; **sjøvertsforbindelser** comunicazioni fpl marittime, collegamento via mare; **sjøvesenet** ciò che ha che fare con la navigazione; (marinen) la marina militare.
sjørret trota di mare.

sjåfør autista m, f; mil. autiere m; *uforsiktig* ~ autista imprudente, automobilastro; **sjåførlærer** istruttore m di guida; **sjåførscole** scuola di guida. **skabb** med. scabbia; (hos dyr) rogna; **skabbet** scabioso, rognoso.

skabelon (legemsform) forma, sagoma.

ska(de) 1. v. nuocere (*en a qn.*); (beskadige) danneggiare, guastare; (være også) avariare; (forringe) deteriorare; ~ *en hos en annen* screditare qn. agli occhi di un altro; ~ *hverandre* nuocersi (danneggiarsi) a vicenda; ~ *sitt rykte* rovinarsi la reputazione; *det skader ikke* non fa male, non nuoce; *det skader ikke at* non è un male che (+ konj.).

skade 2. s. danno, guasto, (vare-) avaria; (forringelse) deterioramento; (assurans) sinistro, danno; (legems-) male m, lesione f; (tap, ulempe) detrimento, svantaggio, pregiudizio; *det er stor ~ at han kommer* è un gran peccato che venga; *det har forårsaket store skader* ha provocato gravi danni; *det er ingen ~ skjedd* non è successo nulla d'irreparabile; *han led ingen ~* è rimasto indenne; *gjøre ~* causare danno, danneggiare; *lide ~ på sitt (gode navn og) rykte* guastarsi la reputazione; *ta ~ på sin sjel* perdere l'anima; *ta ~ (ting)* guastarsi, (særl. mat) avariarsi; (helse, humør o.l.) soffrire, andare di mezzo; *tilføye en ~* arrecare danno a qn.; *av ~ blir man klok* s'impara a proprie spese; *komme i ~ for å* avere la sfortuna di; *han kom i ~ for å* sfortuna volle che (+ konj.); *til ~ for en a* detrimento di qn.; *være til ~ for* nuocere a; *det er til ~ for meg* è mio scapito; *komme til ~* ferirsi, farsi male.

skadeanmeldelse denuncia dei danni (el. di sinistro);

skadebot risarcimento danni, indennizzo.

skadedyr animale m nocivo; **skadefro** maligno; **skadefryd** gioia (soddisfazione f) maligna.

skadelidt danneggiato.

skadelig dannoso, nocivo (*for øynene* alla vista); (til skade for) pregiudizievole (*for per*); (ondartet) pernicioso; (helse-) malsano, nocivo; (ødeleggende) deleterio; *det er mer ~ enn nyttig* arreca più danno che vantaggio, fa più male che bene; **skadelighet** dannosità.

skadeserstatning risarcimento di danni, indennizzo; jur. indennità; *kreve ~* chiedere i danni; *få ~* farsi risarcire, rifarsi dei danni.

skadesløs indenne; *holde ~* indennizzare, risarcire (*for di*); *holde seg ~ ved* (noe annet) rivalersi su.

skadetakst determinazione f dell'entità di un danno.

skadevirkning effetto dannoso (el. nocivo); danno provocato; **skadevolder** autore m del danno.

skaffe 1. procurare, provvedere; trovare; (levere) fornire; (volde) causare; ~ *bevis* fornire le prove; ~ *bryderi* arrecare disturbo; ~ *seg* procurarsi, provvedersi di; ~ *seg venner* farsi degli amici; ~ *en av med* sbarazzare qn. di; ~ *seg av med noe* sbarazzarsi (disfarsi) di; ~ *av veien*, ~ *bort* (person) mandar via; (ting) (far) portare via; ~ *til veie* trovare, (bringe) portare.

skaffe 2. mar. mangiare; **skaffebakke** gamella; **skaffer** (kjøkemester) omtr. cantiniere m; **skaffetid** mar. ora del pasto.

skafott patibolo; *bestige skafottet* salire sul patibolo.

skaft manico (pl.: -ci, -chi); (lanse-) asta; (søyle) fusto; (støvle-) gambale m.

skaftestøvel stivale m alla scudiera.

skake scuotere, agitare.

skakk sghembo, storto, obliquo; ~ *og skjev* sghimbescio, a sghimbescio.

skala scala; mus. også gamma; *etter en fallende*

(*stigende*) ~ in scala decrescente (progressiva).

skald scaldo; bardo; poeta m epico; **skaldekvad** poema m epico; **skaldskap** poesia.

skalk (brød-) cantuccio, crosta; (hatt) bombetta, cappello duro; **skalke**, ~ *lukene* mar. chiudere i boccaporti; **skalkeskjul** maschera, finzione f, falso pretesto; *bruke noe som ~* servirsi di qc. come falso pretesto.

skall involucro; (frukt-) buccia, (tykt) scorza; (egg, nøtt, mandel) guscio; (pigget) riccio; (skilpadde-) corazza; (bløtdyr) guscio, conchiglia; *trekke seg inn i skallet* chiudersi nel guscio.

skallberg roccia scistosa; **skalldyr** crostaceo; mollusco (pl.: -chi); frutto di mare.

skalle 1. v. (ta skall av) sbucciare, sgusciare; (bygg) mondare; ~ *av squamarsi*, (maling o.l.) scrostarsi; ~ *til en dare* (fam. mollare) una testata a qn.

skalle 2. s. cranio; testa, F zucca; *gi en en ~ se*: *skalle til*; **skallet** calvo; pelato; (dyreskin) spelacchiato; **skallethet** calvizie f.

skalmeie (seljefløyte) zufolo, siringa.

skalp scalp; **skalpere** scalpare; **skallpell** scalpello.

skalte, ~ *og valte* (som en vil) fare a modo proprio, fare come si vuole; ~ *og valte med noe* disporre di qc. a proprio piacimento; *la en ~ og valte* lasciar fare a qn.

skam vergogna, (unnseelse også) pudore m, onta; (vanære) disonore m, infamia, ignominia; *det er stor (synd og) ~* è una vera vergogna; *det er en ~ å se* è vergognoso vederlo; *det er ingen ~ å* non c'è niente di male a; *det er en ~ av ham at han kommer* è vergognoso da parte sua che venga; *bringe ~ over en*, *gjøre ~ på en* essere una vergogna per (el. essere causa di vergogna a) qn.; *han gjør ~ på sine foreldre* è la vergogna dei suoi genitori; *være en ~ for sin familie* essere il disonore della famiglia; *få ~ til takk* essere ripagato con l'ingratitude; *han har ~ av henne* si vergogna di lei; *for skams skyld* per salvare le apparenze; *til min ~* a mia vergogna; *rodme av ~* arrossire di vergogna.

skamben pube m; **skambite** ridurre male a furia di morsi; **skambud** offerta meschina; **skambyde** fare un'offerta meschina, offrire di pagare un prezzo irrisorio.

skamfere deturpare, sfigurare, deformare; **skamfile** rovinare limando; **skamfiling** logoramento a colpi di lima; **skamfleck** macchia, disonore m, onta.

skamfull vergognoso; *føle seg ~* provare vergogna, vergognarsi; *gjøre en ~* far vergognare qn., svergognare qn.; *være ~* provare vergogna, vergognarsi; **skamfølelse**, -*kjensle* (senso di) vergogna, senso di pudore.

skamlepper labbra fpl della vulva, ninfe fpl.

skamløs svergognato, spudorato; (utuktig) impudico (pl.: -chi), sconcio; (frekk) impudente; **skamløshet** spudoratezza; impudicizia, impudenza.

skamme 1. s., *gjøre en til ~* mettere qn. in imbarazzo; *gjøre ens beregninger til ~* confutare i calcoli di qn.; *gjøre ens ord til ~* smentire le parole di qn.

skamme 2. v., ~ *ut* sgridare, rimproverare; ~ *seg* vergognarsi, aver vergogna (*for*, *for å*, *over*, *ved di*); *det behøver jeg ikke å ~ meg over* non ho da vergognarmi di ciò; (*fy*) *skam deg!* vergognati!; vergogna!

skammekrok angolino, castigo; *stå (sette) i skammekroken* essere (mettere) in castigo (nell'angolino).

skammel sgabello; **skammelig** vergognoso, indegno; **skamplett** macchia, disonore m, onta.

skamri sfiancare; **skamros** lode f sperticata; **skam-**

rose elogiare (lodare) sperticatamente, portare alle stelle; **skamrødme** rossore m, vergogna, pudore m; **skamslå** picchiare selvaggiamente, conciare per le feste.

skandale scandalo; **scalpore** m; *være opphav til* ~ essere la pietra dello scandalo; **skandalehistorie** storia scandalosa; **skandalisere** scandalizzare; **skandaløs** scandaloso.

skandere scandire; **skandering** scansione f.

skandinav(isk) scandinavo; **skandinavisme** scandinavismo.

skank stinco (pl.: -chi).

skanse mil. opera di fortificazione, (lukket) fortino, ridotto; mar. cassero di poppa; *kaste opp skanser* costruire terrapieni; **skansearbeid** lavoro alle fortificazioni; **skansegrav** trincea; **skansegraver** zappatore m; **skanseledning** pavesata, bastingaggio; **skansekurv** mil. gabbione m; **skansepåle** palizzata; **skanseverk** trinceramento.

skap armadio; (mat, dekketøy) credenza; (i vegg) armadio a muro; *hun vet hvor skapet skal stå* è lei che porta i calzoni (el. che comanda in casa).

skapaktig affettato, smorfioso, lezioso.

skapdør porta d'armadio.

skape creare; *hver (Guds) skapte dag* tutti i santi giorni; ~ *seg* posare, fare smorfie, (blære seg) darsi delle arie; (narraktig) fare il pagliaccio; ~ *seg om* trasformarsi; *godt skapt ben* fatto; *han er som skapt til det* è (el. sembra) nato per questo.

skapelse creazione f; *skapelsens bok* la Genesi.

skaper creatore m; *Skaperen* il Creatore; **skaper** (oftest) creatore, creatrice; **skaperevne** capacità creatrice; **skaperglede** gioia di creare; **skaperhånd** mano f creatrice; **skaperi** pose fpl, smorfie fpl, affettazione f; **skaperkraft** potenza (forza) creatrice; **skapertrang** impulso creatore; bisogno di creare.

skaperånd spirito creatore; mente f creatrice.

skapning (det å skape) creazione f; (vesen) creatura; (det skapte) creato.

skar (pass) gola, passo.

skare 1. (flokk) schiera, stuolo; **skare** 2. (på snø) crosta ghiacciata, neve f indurita; **skarertype** zool. pernice f bianca, lagopodo; **skarevis** a schiere, a stuoli.

skarlagen(rød) scarlatto; **skarlagensfeber** scarlattina.

skarn sudiciume m, immondezza; concime m; (person) infame m; birbone m; lazzarone m; **skarnaktig** spregevole.

skarp tagliente, affilato; (spiss) acuminato, aguzzo; (tydelig) chiaro, netto; (lyd) acuto, penetrante; (bitende) pungente; (fin) acuto, fine; (kvass, fig.) pungente, mordace, caustico (pl.: -ci); (gløgg) intelligente; ~ *konkurranse* concorrenza spietata (el. forte); ~ *lukt* odore penetrante (el. acre); *skarpt blikk* sguardo acuto (penetrante); *skarpt forhør* interrogatorio stringente; ~ *irettesettelse* aspro rimprovero; *holde skarpt tilsyn (utkikk, øye) med* tenere sotto stretta sorveglianza, guardare a vista; se ellers: **skarpt** adv.

skarpbygd mar. snello; **skarphet** acutezza, acuità; asprezza; intelligenza; **skarpladd** caricato a proiettili; **skarpretter** carnefice m, giustiziere m.

skarpsindig perspicace, sagace; **skarpsindighet** perspicacia, sagacia; **skarpskodd** ferrato (også fig.), munito di ramponi; **skarpskyting** tiro con proiettili; **skarpskytter** tiratore m scelto.

skarpsyn vista acuta; fig. acume m, perspicacia; **skarpsynt** che ha la vista acuta; fig. perspicace.

skarpt, se ~ avere la vista acuta, vederci bene; se ~

på guardare fisso; *svare* ~ rispondere aspramente; dare una risposta mordace; *skytte med* ~ tirare con proiettili.

skarptskåret, ~ *ansikt* lineamenti mpl marcati.

skarre parlare con l'erre moscia; avere l'erre uvulata.

skarv zool. cormorano, marangone m; (slyngel) mascalzone m; **skarvepakk** gentaglia, manica di farabutti; **skarvestrek** canagliata.

skatoll scrivania, secrétaire m.

skatt (kostbarhet) tesoro; (avgift) imposta, tributo, tassa; *skatten min!* tesoro mio!; gioia mia!; ~ *på levnetsmidler* imposta sul consumo; ~ *på luksusvarer* imposta sugli articoli di lusso; *direkte (indirekte)* ~ imposta diretta (indiretta); *høye skatter* imposte gravose; *betale* ~ pagare le tasse; *legge* ~ *på noe* imporre una tassa su qc., tassare qc.

skattbar tassabile, imponibile, soggetto a imposta; ~ *inntekt* (reddito) imponibile m; **skatte** (verdsette) stimare, apprezzare (*høyt* molto), tenere in gran conto; (betale skatt) pagare un'imposta.

skatteansettelse base f imponibile, estimo; **skattebeløp** contributo, quota d'imposta; **skattebetaler** contribuente m; **skattebevilgning** approvazione f di un'imposta; **skattebevilgningsrett** diritto di approvare un'imposta; **skatteborger** contribuente m, f; **skattebyrde** onere m fiscale; *lette skattebyrden* alleggerire (diminuire) gli oneri fiscali.

skatteevne capacità contributiva; **skattefoged** ricevitore m delle imposte; **skattefond** fondo tasse; **skatteforhøyelse** aumento delle imposte; **skattefradrag** detrazione f d'imposta (*for forsørgeren* per familiari a carico); onere m deducibile; **skattefri** essente da imposte, esentasse, esonerato dal pagamento delle imposte; **skattefrihet** esenzione f dalle imposte, esonero fiscale.

skattegraver cercatore m di tesori; **skatteinntekt** reddito imponibile; (statens) introiti mpl fiscali; **skatteinspektør** ispettore m delle imposte.

skatteklasse categoria di contribuente; **skattekontor** esattoria; ufficio distrettuale delle imposte dirette; **skattekrever** esattore m.

skattelettelse riduzione f delle imposte; **skatteligning** ripartizione f delle imposte; **skatteliste** ruolo delle imposte; **skattelovgivning** legislazione f fiscale.

skattemessig fiscale; **skattemyndighet** amministrazione f fiscale; intendenza di finanza.

skattenedsettelse sgravio fiscale, riduzione f delle tasse; **skattenektelse** rifiuto di pagare le tasse; **skatteobjekt** imponibile m.

skatteoppkreving riscossione f delle imposte.

skattepliktig tassabile; (person) contribuente; **skattepolitikk** politica fiscale; **skatteprosent** tasso d'imposta; **skatterestanse** tassa scaduta; residuo d'imposta.

skatteseddel cartella delle tasse; **skatteskrue** imposizione f fiscale esorbitante, torchio fiscale, strozzinaggio del fisco; **skattesnyter** evasore m; **skattesnyteri** evasione f fiscale; **skattesystem** sistema m tributario.

skattetakst estimo catastale; **skattetrekk** trattenuta; **skattetrykk** peso delle tasse.

skatteutjevning livellamento tributario; **skatteutskrivning** imposizione f di imposte.

skattevesenet il fisco, l'erario.

skatteyster contribuente m, f; *de store skatteyster* i grossi contribuenti; **skatteår** anno fiscale.

skattkammer tesoriera; tesoro.

skattlegge tassare; **skattlegging** tassazione f.

skattmester tesoriere m; **skattøre** tasso d'imposta; **skavank** difetto; *legemlig* ~ difetto fisico; *arvelig* ~ tara.

skave raschiare; **skavejern**, **-kniv** raschiatoio, raschietto.

skavl cumulo di neve; neve f ammassata dal vento; **skeie**, ~ *ut* andare a sgimbescio, andare fuori strada; fig. forviare, commettere scappate.

skepsis scetticismo; **skeptiker**, **skeptisk** scettico (pl.: -ci); **skeptisme** scetticismo.

ski sci m inv.; *gå på* ~ sciare; **skibakke** campo da sci.

skibbrudd naufragio; *lide* ~ naufragare; **skibbrudd** naufrago (pl.: -ghi); **skibinding** attacco (pl.: -chi) (dello sci).

skie (ved, trestykke) pezzo di legno, asse f, ceppo.

skifer ardesia, lavagna; min. scisto; **skiferberg** roccia scistosa; **skiferblå** (color) ardesia; **skiferbrudd** (-brott) cava di ardesia (el. lavagna); **skiferfarget** grigio ardesia; **skiferstein** ardesia; **skifertak** tetto di ardesia; **skifertavle** lavagna; **skifertekker** conciatetti m inv. (in ardesia); **skifertekket** coperto di ardesia.

skiforeningen l'associazione sciistica nazionale.

skift (arbeids-) squadra, turno; (av tøy) muta, abiti mpl di ricambio.

skifte 1. v. cambiare, mutare, variare; ~ *farge* mutare colore; ~ *ham* mutare la pelle; ~ *tjenestefolk* mutare servitù; ~ *klær* (undertøy) mutare gli abiti (la biancheria), cambiarsi; ~ *på sengen* mutare il letto; ~ *plass* cambiare posto; ~ *tenner* mettere i nuovi denti; ~ *tog* cambiare treno; ~ *en arv* spartire un'eredità; *skiftes med en i et arbeid* lavorare a turno con qn.; alternarsi con qn. nel lavoro; *skiftes om å gjøre noe* fare qc. a turno.

skifte 2. s. mutamento, muta, cambio; cambiamento; (deling) divisione f; (heste-) cambio di (cavalli); (av tøy) se: skift; *holde* ~ se: skifte 1.

skifteattest certificato di divisione d'eredità; **skiftebehandling** divisione f di un'eredità; **skiftebrev** atto di successione; **skifteinnkallelse** (dødsbo) convocazione f degli eredi.

skiftende mutevole, variabile, mutabile, mutante; ~ *skydekke* nuvolosità variabile; **skiftenøkkel** chiave f inglese; (skrivemaskin) tasto (levetta) delle maiuscole.

skifteoppgjør definizione f di una successione; **skifterett** tribunale (che si occupa della spartizione di eredità e beni comuni in caso di divorzio); **skifterettsprotokoll** registro delle successioni; **skiftesak** causa per una successione, questione che concerne un'eredità; **skiftesamling** merk. riunione f dei creditori.

skiftespor binario di scambio; (pens) scambio, deviatorio; **skiftevis** a turno, alternamente, (vekslen de med enannen) a vicenda; **skift(n)ing** mutamento, cambiamento.

skiføre, *det er dårlig* ~ la sciabilità non è buona; *det er* ~ la neve è sciabile; **skiføring** stile m.

skigard steccato; **skiheis** sciovia, seggiovia; **skihopp** salto sugli sci; **skihytte** rifugio per sciatori; **skikjelke** slittino su sci; **skikjøring** sci m a traino.

skikk uso, usanza, costume m; ~ *og bruk*, *seder og skikker* usi mpl e costumi mpl; *det er* ~ *og bruk at* ... è (buona) usanza + inf.; *det er ikke* ~ *hos oss* da noi non si usa; *han har ingen* ~ *på seg* non conosce il galateo; *få* ~ *på noe* sistemare qc.; *ha for* ~ *å* avere la consuetudine di.

skikke (ordne) sistemare, disporre; (sende) se: sende; ~ *seg* (oppføre seg) comportarsi; *Gud*

skikken det så Dio ha voluto (el. disposto) così.

skikkelig adj. bravo, dabbene; *en* ~ *kar* un brav'uomo; *en* ~ *mann* (gentleman) un galantuomo; *et* ~ *mannfolk* un vero uomo; *et* ~ *arbeid* un lavoro accurato; *gjøre det* ~ farlo come si deve.

skikkelse forma, figura, (om person også) personale m; (i diktning) figura, personaggio; (åndeaktig) figura, spettro; (kroppshøyde) statura; (kroppsbbygning, fremtoning) conformazione f; *en av århundrets største skikkelser* uno dei più grandi personaggi del secolo; *i* ~ *av* sotto (el. in) forma di; **skikken** atto, adatto (til a); *være* ~ (i stand) *til* essere capace di; *være særlig* ~ *til* essere particolarmente qualificato per.

skiklubb associazione f sciistica.

skilderhus garitta.

skildre dipingere, descrivere, fare un quadro di; **skildring** quadro, descrizione f, (person) ritratto; **skill** riga, scriminatura.

skille 1. v., ~ (at) se: atskille; ~ *håret* fare la divisa dei capelli, fare la riga; ~ *en trette* comporre una lite; *la seg* ~ *fra* jur. divorziare da; *skilles* lasciarsi, separarsi (som gode venner da buoni amici); *her skilles våre veier* qui si separano le nostre strade; ~ *en av med noe* sbarazzare qn. di qc.; ~ *fra hverandre* separare, disgiungere; ~ *seg fra* separarsi da.

skille 2. s. delimitazione f, demarcazione; fig. distinzione f; se ellers sammensetninger.

skillelinje linea di demarcazione (separazione).

skillemerke segno distintivo; **skillemur** muro di divisione; **skillemynt** moneta spicciola; spiccioli mpl; **skillepunkt** punto di separazione; **skilletegn** segno d'interpunzione; **skillevegg** parete f divisoria, tramezzo; bot. setto; **skillevei** bivio; *stå på en* ~ essere giunti a un bivio.

skilling (myntenhet) scellino; (ellers) soldo, centesimo, quattrino; *en pen* ~ (sum) una bella somma; *snu på skillingen* badare al centesimo, lesinare la lira; *spare på skillingen og la daleren gå* lesinare la lira e sperperare i miliardi; **skillinge**, ~ *sammen* fare la colletta.

skilnad differenza; se: forskjell.

skilpadde tartaruga, testuggine f; *forloren* ~ testina di vitello alla tartaruga; **skilpaddeskall** guscio di tartaruga; *av* ~ di tartaruga; **skilpaddesuppe** zuppa di tartaruga.

skilsmisse divorzio; **skilsmissebegjæring** richiesta di divorzio; **skilsmisedom** sentenza di divorzio; **skilsmissegrunn** motivo di divorzio; **skilsmisseprosess** causa di divorzio.

skilt targa; (uthengs-) insegna; **skilte**, ~ *med noe* far sfoggio di qc., sbandierare qc.; **skiltfabrikk** fabbrica di targhe (insegne); **skiltmaler** pittore m di insegne; **skiltvakt** sentinella; *stå* ~ fare la sentinella, stare (essere) di sentinella.

skiløp gara di sci; **skiløper** sciatore m; **skiløperavdeling** mil. reparto di alpini sciatori; **skiløype** pista di sci.

skimmel (hest) cavallo pomellato (el. storno).

skimt barlume m; **skimte** intravedere, sorgere; vedere a malapena, distinguere appena.

skingre emettere un suono acuto, stridere; (klinge) squillare; **skingrende** stridulo; ~ *stemme* voce f stridula; ~ *tone* tono acuto, nota acuta; **skingring** stridore m, suono acuto (el. lacerante).

skinke prosciutto; *røkt* ~ prosciutto affumicato; **skinkestek** arrosto di maiale.

skinn 1. s. (lys) luce f, (skjær) chiarore m, bagliore m; (preg) apparenza, parvenza, esteriorità; *skinn* *net bedrar* l'apparenza inganna; *han har skinnen*

imot seg l'apparenza è in suo sfavore; *under* ~ av col pretesto di, atteggiandosi a; *ved lampens* ~ al lume della lampada.

skinn 2. s. (hud) pelle f; (pels) pelo, pelliccia; *et ærlig* ~ un gran brav'uomo; *det gyldne* ~ il vello d'oro; (ridderorden) il Toson d'oro; *han er bare* ~ *og bein* è solo pelle e ossa; *frelse (hytte) sitt* ~ salvare la pelle; *i* ~ *og bein* in carne ed ossa; *holde seg i skinnen* mantenersi calmo; *gå ut av sitt gode* ~ uscire (andar fuori) dai gangheri.

skinn- 1. falso; (tilsynelatende) apparente.

skinn- 2. (av skinn) di pelle; (lær-) di cuoio; (av pelsverk) di pelo, di pelliccia; *skinn- og beinfri* senza pelle e senza spine.

skinnangrep falso attacco; **skinnbarlig** in persona, in carne ed ossa; **skinnbegravelse** falsa sepoltura, funerale m fittizio.

skinnbereder conciatore m di pelli; **skinnbesatt** guarnito di pelliccia; **skinnbesetning** guarnitura di pelliccia; **skinnbevis** prova apparente.

skinnbind legatura in pelle; *med* ~ rilegato in pelle; **skinnbukser** pantaloni mpl di pelle (cuoio).

skindød adj. morto in apparenza; ~ s. morto vivo; morte f apparente.

skinne 1. v. rilucere, risplendere, brillare; *månen skinner* c'è chiaro di luna; *sola skinner* il sole risplende (brilla); *sola skinner i øynene hans (inn i rommet hans)* il sole gli batte negli occhi (nella sua stanza); ~ *på* (belyse) illuminare.

skinne 2. s. gambiera, gambale m; med. stecca; (bane-) rotaia; *løpe av skinnene* deragliare; **skinneavstand** scartamento.

skinnebe(i)n tibia, stinco (pl.: -chi); (hest) cannone m; **skinnebe(i)nsbrudd** frattura della tibia.

skinnebrudd rottura della rotaia; **skinnebuss** littorina, automotrice f; **skinnegang** binario, strada ferrata; **skinnegrus** massicciata; **skinneløs** senza rotaia; **skinnende** lucente, splendente; ~ *hvit* candido; **skinnevei** strada ferrata.

skinnfektning incontro (di scherma) d'allenamento; finta battaglia; **skinnfell** pelle f; **skinnforet** foderato di pelliccia.

skinngrunn motivo specioso, pretesto, scusa.

skinnhandel commercio di pelli; (butikk) pelletteria, pellicceria; **skinnhanske** guanto di pelle.

skinnhellig ipocrita, farisaico (pl.: -ci), bigotto; **skinnhellighet** ipocrisia.

skinnkoffert valigia di pelle (cuoio); **skinnkrave** collo (bavero) di pelliccia; **skinnkåpe** pelliccia.

skinnmager allampanato, magro come un chiodo.

skinnpute ciambella di pelle; **skinnre(i)m** cinghia di cuoio; **skinnrygg** (bok) costola in pelle; **skinnstol** poltrona di pelle.

skinnsyk geloso (*på, over* di); **skinnsyke** gelosia.

skinstryte bot. sp. di mirtillo.

skinntøy indumenti mpl di pelliccia; **skinnvarer** pelletteria, pellicceria.

skip nave f, bastimento; (kirke-) navata; *sende pr.* ~ spedire via mare; **skipe** spedire via mare, imbarcare, trasportare con nave; **skipning** spedizione f; imbarco; **skipningsdokumenter** documenti mpl d'imbarco (el. di spedizione); **skipningsordre** ordine m d'imbarco.

skipper comandante m (di nave); **skippereksamen** esame m di capitano di lungo corso; **skipperskjønn** metodo (procedimento) empirico (pratico); **skipperskole** istituto nautico; **skipperskrøner** grosse fandonie fpl; *han forteller skipperskrøner* le spara grosse; **skippertak**, *ta et* ~ fare un grosso sforzo, F darci dentro.

skipsaksje titolo armatoriale; **skipsapotek** farmacia di bordo; **skipsavgifter** imposte fpl sulle navi; **skipsbesetning** equipaggio; **skipsbesiktigelsesmann** ispettore m navale; **skipsbunn** carena, chiglia, fondo di una nave.

skipsbygger costruttore m di navi; **skipsbyggeri** cantiere m, arsenale m; **skipsbygging** costruzione f di navi; industria cantieristica; **skipsbygningkunst** arte f del costruire navi.

skipsdekk ponte m, coperta.

skipsetterretninger informazioni fpl marittime.

skipsfart navigazione f; traffici mpl marittimi.

skipsfartsavdeling reparto marina mercantile; **skipsfartsdepartement** ministero della Marina mercantile; **skipsfartsforhold** situazione f dei traffici marittimi; **skipsfartsinntekter** introiti mpl della marina mercantile; **skipsfartssubsidium** sovvenzione f alla flotta mercantile.

skipsforlis naufragio; **skipsfrakt** nolo; **skipsfører** capitano, comandante m.

skipshandel forniture fpl di bordo; **skipshandler** fornitore m di bordo; **skipshund** cane di bordo.

skipsingeniør ingegnere m navale; **skipsinspektør** ispettore m navale; perito navale.

skipsjolle battellino di bordo; **skipsjournal** giornale m di bordo.

skipskaptein comandante m di nave, capitano (della marina mercantile); **skipskiste** forziere m di bordo; cassone m; **skipskjeks** galletta; **skipsklokke** campana di bordo; **skipskokk** cuoco (pl.: -chi) di bordo; **skipskollisjon** collisione f (scontro) di navi; **skipskonsulent** consulente m tecnico navale.

skipsladning carico (pl.: -chi); **skipsleilighet** occasione f d'imbarco; *ved første* ~ con la prima nave in partenza; **skipsliste** (i avis) listino di posizione delle navi; registro della flotta mercantile; (ut- og inngående skip) listino degli arrivi e delle partenze; **skipslykt** fanale m di nave; **skipslege** medico (pl.: -ci) di bordo.

skipsmannskap equipaggio; **skipsmekler** agente m marittimo; **skipsmeklerfirma** agenzia marittima; **skipsmåler** stazzatore m; **skipsopplegg** disarmo di nave.

skipspapirer documenti mpl di bordo; (børs) titoli mpl marittimi; **skipspart** carato, caratura.

skipsprest cappellano di bordo.

skipsreder armatore m; **skipsrederi** impresa armatoriale, società (compagnia) di navigazione.

skipsregister registro della flotta mercantile; elenco (pl.: -chi) delle navi mercantili; **skipsrom** (under dekk) stiva; *underste* ~ sentina; **skipsrute** rotta; linea di navigazione; **skipsråd** consiglio d'equipaggio; **skipsside** fiancata di nave.

skipsskrog scafo; **skipsskrue** elica; **skipstilsyn** ispezione f (controllo) navale; **skipstømmermann** carpentiere m; **skipsulykke** sinistro marittimo; **skipsverft** cantiere m; arsenale m; **skipsvrak** relitto di nave.

skirenn gara di sci.

skisma scisma m; **skismatiker**, **skismatisk** scismatico.

skismøring sciolina; **skispor** traccia di sci, pista; **skisport** sport m inv sciatorio, sci m inv.; *drive* ~ praticare lo sci.

skisse schizzo, abbozzo, bozzetto; **skissebok** albo per disegno; **skissere** schizzare, abbozzare.

skistafett gara sciatoria di staffetta; **skistav** racchetta da sci; **skistøvel** scarpa (scarpone m) da sci; **skisøndag** domenica bianca (el. dedicata allo sci); **skiterreng** campi mpl da sci.

skitne sporcare, lordare; ~ *til* insudiciare.

skitnekk sciovia.

skitt sporcizia, sudiciume m, (lort) F merda; fig. porcheria; *det er noe riktig ~!* è una vera porcheria!; ~ *i det!* lasciamo perdere!; F chi se ne frega!

skitten sporco (pl.: -chi), sudicio; (farge) smorto; *ha en skitten munn* essere sboccato; **skittenferdig** poco pulito, sporcaccione (a); **skittenferdighet** sporcizia, scarsa pulizia; **skittentøy** biancheria sporca, panni mpl sporchi; *man vasker skittentøyet hjemme* i panni sporchi si lavano in famiglia.

skitur gita (passeggiata) sugli sci; **skiutstyr** equipaggiamento da sciatore.

skive disco (pl.: -chi); (skytte-) bersaglio; (avskåret stykke) fetta, (av fisk) trancia; (ur-) quadrante m.

skivoks sciolina, cera per gli sci.

skje 1. v. accadere, succedere, capitare, avvenire; (finne sted) aver luogo; *det er skjedd ham urett* gli hanno fatto torto; ~ *din vilje* sia fatta la tua volontà; *det er slikt som skjer* sono cose che capitano.

skje 2. s. cucchiaino; *ta skjeen i en annen hånd* cambiar sistema.

skjebne destino, fato; (tilfellet) sorte f, caso; *Skjebnen* il Fato; *det hviler en ulykkelig ~ over* una fatalità incombe su; *ingen kan unngå sin ~* nessuno sfugge al proprio destino; *avgjøre ens ~* decidere la sorte di qn.; *finne seg i sin ~* rassegnarsi al destino.

skjebnebestemt fatale; **skjebnegudinne** parca; **skjebnesvanger** fatale, nefasto, infausto.

skjede (kniv-, bot.) guaina; (kårde) fodero; anat. vagina; *trekke sverdet av skjeden* sfoderare (el. sguainare) la spada; *stikke sverdet i skjeden* inguainare la spada.

skjefte 1. s. manico (pl.: -ci, -chi); **skjefte** 2. v. munire di manico.

skjefull cucchiata.

skjegg barba (også bot., zool.); (nøkkel-) ingegno; *le i skjegget* ridere sotto i baffi; *strides om paven's ~* disputare della lana caprina.

skjegget barbuto; **skjeggghår** pelo di barba; *det første ~* il primo pelo; **skjegglos** imberbe, glabro; **skjeggstubber** peli mpl radi e ispidi; **skjeggvekst** barba; *sterk ~* barba folta.

skjeker se: skåk.

skjel, *komme til skjels år og alder* raggiungere l'età della ragione; *rett og ~* giustizia; *gjøre rett og ~* imot alle dare a ciascuno il dovuto; *gjøre rett og ~* imot en rendere giustizia a qn.

skjele essere strabico; ~ *til* guardare con la coda dell'occhio, (begjærlig) adocchiare.

skjelett scheletro; fig. ossatura (senza polpa); **skjelettere** preparare uno scheletro.

skjeling strabismo.

skjell 1. s. zool. scaglia, squama; (musling-) conchiglia; *det falt som ~ fra hans øyne* gli è caduta la benda dagli occhi.

skjell 2. s. (grense-) cippo terminale, limite m, linea di demarcazione.

skjellakk gomma lacca.

skjelldyr (animale m) squamato; (gumler) pangolino.

skjelle, ~ *og smelle* urlare e strepitare; ~ *en ut* ingiuriare (insultare) qn.; ~ *en huden full* dare una lavata di capo a qn.; fare una partaccia a qn.; ~ *en ut for en tyv* dare del ladro a qn.

skjellet squamoso, scaglioso.

skjelling ingiurie fpl, invettive fpl; ~ *og smelling* urli e strepiti, insulti e imprecazioni.

skjellsand sabbia di conchiglie.

skjellsord ingiuria, parola offensiva.

skjelm birbante m, birichino; **skjelmeri** monelleria, birichinata; **skjelmsk** malizioso, birichino.

skjelne distinguere, discernere (*fra* da); ~ *mellom godt og ondt* discernere il bene dal male; ~ *fra hverandre* distinguere; **skjelneevne** discernimento; **skjelnermerke** segno (el. elemento) distintivo.

skjelve tremare; (dirre) vibrare, (bevne) palpitare; (fare sammen) trasalire; ~ *over hele kroppen* tremare tutto; **skjelving** tremito, tremore m; (svak) tremolio, (dirring) fremito.

skjeløyd strabico (pl.: -ci); se: skjele.

skjema schema m, modello; (formular) modulo; (oversikt) quadro schematico; **skjematisere** schematizzare; **skjematisk** schematico (pl.: -ci).

skjemme guastare, deturpare; (sløve) fiaccare; ~ *bort* viziare; ~ *seg ut* imbruttire; fare una brutta figura; **skjemmes** se: skamme seg.

skjemt 1. adj. guasto; *bli ~* guastarsi.

skjemt 2. s. burla, scherzo; *drive ~ med* prendere in giro, scherzare con; **skjemte** scherzare; ~ *med noe* farsi beffe di qc.; **skjemtedikt** poesia burlesca (el. giocosa); **skjemtefull** scherzoso, burlone (a); **skjemtefullhet** carattere m burlesco (scherzoso); **skjemting** burle fpl, scherzi mpl.

skjendig vergognoso, turpe, ignominioso; **skjendighet** turpitudine f, ignominia, infamia.

skjenk (disk) credenza, banco (pl.: -chi), buffet m inv.; (drikk) bicchiere m; bevanda alcolica.

skjenke 1. v. (gi) dare, (for intet) donare; (forære) regalare; (forunne) concedere; *resten skjenker jeg deg* il resto te lo regalo.

skjenke 2. v. (helle), ~ *opp* mescolare; ~ *i* versare; ~ *glasset fullt* riempire il bicchiere; ~ *for en* servire da bere a qn.; *skjenk i (for meg)!* versami da bere!; mescol!; **skjenkerett** licenza d'esercizio per la vendita di vini e liquori; **skjenkestue** saletta di un'osteria.

skjenn sgridata, rabbuffo; *få ~* essere sgridato (rimproverato); *gi en ~* sgridare qn.

skjenne 1. tr. v. (vanære) disonorare; (kvinne også) violare; (vanhellige) profanare, violare; ~ *og brenne* mettere a ferro e fuoco.

skjenne 2. intr. sgridare, rimproverare (*på en* qn.); ~ *for noe* brontolare per qc.; *skjennes* bisticciare, litigarsi; **skjennepreken** ramanzina, paternale f; **skjenneri** liti fpl, alterchi mpl.

skjensel vergogna, onta, infamia; **skjenselsgjerning** infamia, nefandezza.

skjeppe (mål) staio, moggio; *full ~* staiata; *sette sitt lys under en ~* mettere la fiaccola sotto il moggio; **skjeppevis** a staia.

skjerf sciarpa.

skjerm schermo, (le) riparo; (bil-) parafrangente; bot. ombrella; se ellers sammensetn.

skjermblostmot bot. ombrellifero (a); **skjermbrett** paravento; **skjerme** schermire, riparare; (beskytte) proteggere (*mot en* da qn.); ~ *mot* riparare da; **skjermpilante** bot. ombrellifera.

skjerp terreno da prospezione.

skjerpe 1. v. ricercare giacimenti minerali.

skjerpe 2. v. affilare, aguzzare (også fig.); fig. inasprire, (straff) aggravare; ~ *appetitten* stuzzicare l'appetito; *skjerpende omstendighet* circostanza aggravante; **skjerpelse** inasprimento, rafforzamento, intensificazione f; **skjerpel**, *konkurransen er blitt skjerpel* la concorrenza si è fatta accanita.

skjerping 1. prospezione f (geofisica); **skjerp(n)ing** 2. aguzzamento; inasprimento, aggravamento.

skjerv obolo; *enkens ~* l'obolo della vedova.

skjev storto, sbilenco (pl.: -chi), obliquo, (skrå)

sbieco (pl.: -chi); (som heller) pendente; fig. falso, che non va bene; ~ *stilling* falsa posizione; *sko med ~ hæl* scarpa scalcagnata; *gå sin skjeve gang* andare per il suo verso; *gå støvlene skjeve* scalcagnare le scarpe.

skjevann acido nitrico.

skjevbe(i)nt che ha le gambe storte; **skjevhalset** che ha il collo sbilenco (el. storto).

skjevhet stortezza; (skråhet) obliquità; (helling) pendenza; fig. stortura; (rygg) scoliosi f.

skjevmunnet che ha la bocca storta; **skjevneset** che ha il naso storto; **skjevrygget** scoliotico (pl.: -ci).

skjevt adv. stortamente (også fig.), obliquamente; di sghimbescio, storto; *se ~ til* guardare storto (el. di traverso); *det går ~* fig. va di traverso; *alt går ~ for ham* gli vanno tutte storte; **skjevøyd** che ha gli occhi obliqui (el. all'orientale).

skjold scudo (også fig.); zool. carapace m; (flekk) chiazza; *fore i sitt ~* fig. avere in animo.

skjoldbruskkjertel tiroide f; **skjoldet** chiazzato; **skjoldlus** coccide m, cocciniglia.

skjorte camicia; *ikke ha skjorta på kroppen* essere ridotto in camicia; *i hare skjorta* in camicia.

skjortebryst sparato; **skjorteerme** manica di camicia; **skjortekrage** colletto, collo; **skjortelerret** tela per camicie; **skjortelinning** se: halslinning.

skjul (gjemmested) nascondiglio; *legge ~ på* nascondere, celare; *krype i ~* nascondersi, rimpiazzarsi, rifugiarsi; fig. celarsi; *ligge i ~* stare (el. tenersi) nascosto; (bakhold) stare in agguato.

skjule nascondere, celare (*noe for en* qc. a qn.).

skjulested nascondiglio; **skjult** nascosto, celato; (følelse o.l.) dissimulato; (hemmelig) segreto; ~ *hentydning* allusione larvata; ~ *bebreidelse* velato rimprovero; ~ *feil* difetto latente; *skjulte feil og mangler* vizi occulti, vizi redibitori.

skjær 1. (lysning) barlume m; bagliore m; (farge) tinta; *med et ~* av con una sfumatura di; fig. con una parvenza di.

skjær 2. mar. scoglio; *en rekke ~* una scogliera.

skjær 3. (snitt, hakk; noe som skjærer) taglio.

skjær 4. adj. puro; (korn) maturo; *skjært kjøtt* carne tutta polpa.

skjære 1. (skjor) zool. gazza.

skjære 2. v. tagliare; mat. intersecare; med. incidere; ~ *seg* tagliarsi, ferirsi (*på en kniv* con un coltello); ~ *av* tagliar via, recidere; ~ *av halen på en hund* mozzare la coda a una cane; ~ *noe av en* amputare qc. a qn.; se også: avskjære; ~ *for* trinciare; ~ (*snitt*) i fare un taglio (el. dei tagli in), ~ *i tre* intagliare il legno; *lyset skjærer meg i øynene* la luce mi batte negli (el. mi ferisce gli) occhi; ~ *seg i fingeren* tagliarsi il dito; ~ *i hjertet* fig. stringere il cuore; ~ *seg inn* (kniv o.l.) conficcarsi; penetrare; ~ *ned* (noe opphengt) staccare; ~ *opp en bok* tagliare le pagine di un libro; ~ *et lik* sezionare un cadavere, fare un'autopsia; ~ *opp magen på* sventrare; ~ *opp brodet* tagliare il pane a fette, affettare il pane, ~ *over* tagliare (in due); ~ *til* tagliare, squadrare; ~ *ut* (ri)tagliare, (metall) cesellare, (tre) intagliare; med. estirpare.

skjæremaskin (lærfabrikk) scarnatoio, macchina per scarnare; tagliatrice f; taglierina.

skjærende tagliente; (lys) abbagliante; (kulde) pungente; (motsetning) impressionante, stridente.

skjærgård fascia di isolotti davanti alla costa.

skjæring taglio; mat. intersezione f; (jernbane) trincea; **skjæringslinje** (mellom to plan) spigolo; **skjæringspunkt** punto d'intersezione.

skjærmyssel scaramuccia.

skjærsild purgatorio.

skjærsliper arrotino; **skjærsommer** mezza estate.

skjærtorsdag giovedì m santo.

skjød (fang) grembo; fig. (også) seno; *i sin families ~* in seno alla famiglia; *legge hendene i skjødet* stare con le mani in mano.

skjødehund cane m di lusso, cane da salotto.

skjødesløs trascurato, negligente, disattento; (unøyaktig) impreciso; *være ~ med* trascurare, trattare con negligenza; **skjødesløshet** trascuratezza, negligenza, incuria; imprecisione f.

skjødesynd peccatuccio, vizio preferito, debolezza.

skjøge litt. meretrice f; prostituta; donna di malaffare; puttana.

skjønn 1. s. (dom, mening) giudizio; opinione f; se også: overslag; (sakkyndig) perizia; *etter beste ~* meglio che si può, nel miglior modo possibile; *etter hans ~* secondo il suo parere, a suo avviso; *handle etter eget ~* agire di testa propria.

skjønn 2. adj. bello; *det skjønn* il bello; *de skjønn* le belle arti; se også: skjønt adv.

skjønnhet bellezza; *dø i ~* morire in bellezza.

skjønn giudicare; (forstå) capire; *barnet begynner å ~* il bambino comincia a discernere; ~ *seg på noe* intendersi di qc.

skjønnhetsdronning regina di bellezza; reginetta.

skjønnhetselskende amante m, f del bello; **skjønnhestfeil** difettuccio; **skjønnhetsgudinne** dea della bellezza; **skjønnhetskonkurranse** concorso di bellezza; **skjønnhetsmiddel** cosmetico (pl.: -ci).

skjønnhetspleie cura di bellezza; **skjønnhetsplett** neo; **skjønnhetssans** senso estetico, senso del bello, gusto (del bello); **skjønnhetsvann** lozione f per la pelle; **skjønnhetsåpenbaring** rivelazione f di bellezza.

skjønnsforretning merk. perizia, stima, valutazione f; **skjønnskrift** calligrafia; **skjønnskriver** calligrafo; **skjønnsmann** perito, stimatore m.

skjønsmessig estimativo, secondo giudizio; approssimativo; **skjønnsom** giudizioso; (påskjønnende) che dimostra di apprezzare; **skjønnsomhet** discernimento; **skjønssak** questione f di valutazione (giudizio).

skjønnånd bello spirito.

skjønt 1. adv. bellamente, in bella maniera, con grazia.

skjønt 2. konj. benché, quantunque, sebbene (+ konj.); ~ *han er en ærlig mann, har han ...* per onesto che sia, ha tuttavia ...

skjør fragile, frangibile; (sprø, morken) friabile; (tusset) strampalato, picchiato; **skjørbuk** scorbutico; *som lider av ~* scorbutico (pl.: -ci); **skjøre** (revne) spacco (pl.: -chi); **skjørhet** frangibilità, friabilità; **skjørhodet** che ha il cervello balzano.

skjørlevner persona lussuosa; **skjørlevnet** lussuria; peccato carnale.

skjørne (bli skjor) diventare fragile; litt. infralire; (melk) rapprendersi.

skjørst cagliata; ricotta; formagetta.

skjørt gonna, sottana; *henge i sin mors skjorter* stare attaccato alla sottana della mamma.

skjorte, ~ *opp* sollevare (tirare su) la gonnella.

skjortejeger donnaiolo, chi rincorre le gonnelle; **skjorteregimente** comando delle donne.

skjøt 1. (frakke-) falda; mar. scotta; *hale skjøtene* tirare le scotte.

skjøt 2. (forlengelse) giunta, prolunga; (sammenføyning) giunto, commettitura.

skjøte 1. v. prolungare, (stoff) giuntare; ~ *sammen* unire; jur. trasferire la proprietà di.

skjete 2. s. jur. atto di trasferimento (di proprietà). **skjøtsel** cura; manutenzione f. **skjømme** aver cura di, stare attento a, badare a; ~ *sine egne saker* badare ai fatti propri. **skli** scivolare; ~ *ut* slittare; **sklie** scivolo. **sko** 1. s. scarpa; *den vet best hvor skoen trykker som har den på* dove stringe la scarpa, non lo sa altro che chi l'ha in piede; *over en lav* ~ a bizzaffe. **sko** 2. v. dare le scarpe a; (hest) ferrare. **skobesparer** salvapunte m inv.; *beslå med* ~ applicare i ferretti a; **skobørste** spazzola per scarpe. **skodde** (tåke) nebbia, bruma; (vindu) imposta. **skofabrikk** calzaturificio. **skoft** assenza ingiustificata; **skofte** non andare a lavorare (el. a scuola); ~ *mellom to helligdager* fare il ponte; *bli oppsagt for skofting* essere licenziato per assenteismo. **skog** bosco (pl.: -chi); (stor) foresta; litt., fig. selva; *beplante med* ~ imboschire; *ikke se skogen for bare trær* cercare l'asino e starci sopra. **skogbakke** pendio boscoso; **skogbestand** patrimonio boschivo; **skogbevokst** boscoso; ~ *område* zona boscosa; **skogblomst** fiore m silvestre; **skogbrann** incendio di bosco; **skogbruk** selvicoltura; **skogbryn** margine m (el. limitare m) di un bosco; **skogbunn** (-botn) suolo boschivo, sottobosco. **skogdistrikt** regione f (el. zona) boschiva; **skogdrift** selvicoltura; **skogdue** colombella, Colombo selvatico; **skogfattig** povero di boschi, poco boscoso; **skogforvalter** amministratore m forestale. **skoggerlatter** scoppio di risa; matte risate fpl; **skoggerle** ridere a crepappelle. **skoggrense** limite m della vegetazione arborea; **skoggud** dio silvestre, divinità dei boschi; **skoghogst** taglio dei boschi; **skogkledd** boscoso, rivestito (el. coperto) di boschi; **skogland** paese m boscoso; **skoglandskap** paesaggio silvestre (el. boscoso); **skogliv** vita silvestre; **skogløs** senza alberi, senza boschi; (fjell) nudo; **skogmus** topo campagnolo; **skognymfe** ninfa silvestre, driade f. **skogoppsynsmann** guardia forestale; **skogplanting** imboschimento; **skogrik** ricco di boschi (foreste), boscoso, boschivo; **skogrydning** diboscamento. **skogsarbeid** lavoro nei boschi; **skogsarbeider** operaio forestale, boscaiolo; **skogsdrift** selvicoltura. **skogselskap** società per la protezione delle foreste ed il rimboschimento; **skogsfugl** uccello di bosco; **skogslette** radura; spiazzo in una foresta; **skogsti** sentiero di bosco; **skogstreking** distesa di boschi; **skogsved** legna da ardere. **skogteig** (parte di un podere coltivata a) bosco. **skogtur** gita (passeggiata) nei boschi; **skogtykning** fitto (el. folto) di una foresta. **skogvei** (-veg) strada di bosco; **skogvesen** ente m forestale; boschi mpl e foreste fpl; **skogvokter** guardaboschi m inv. **skohorn** calzascarpe m inv., calzatoio, corso. **skokk** mucchio, quantità; (folk) frotta, folla. **skokrem** lucido da scarpe. **skolastikk** scolastica; **skolastiker**, **skolastisk** scolastico (pl.: -ci). **skole** scuola; (barne-) scuola elementare; (grunn-) scuola dell'obbligo; (videregående) scuola secondaria; *offentlig (privat)* ~ scuola pubblica (privata); *skolen begynner igjen i september* le scuole riaprono a settembre; *gå skolen igjennom* completare gli studi; *gå en hard* ~ fare un duro tirocinio; *i (på) skolen* a scuola; *gå på skolen* andare a scuola, frequentare la scuola; *ta en ordentlig i* ~ dare una solenne lezione a qn.

skolealder età scolare; **skolearbeid** compito; **skolebarn** scolaro; **skolebespisning** refezione f scolastica; **skolebestyrer** direttore m didattico; se: rektor; **skolebibliotek** biblioteca scolastica; **skoleblad** giornale scolastico; **skolebok** libro scolastico; **skolebruk**, *til* ~ ad uso delle scuole; **skolebygning** edificio scolastico. **skoledag** giorno di scuola; **skoledannelse** istruzione f scolastica; cultura umanistica; **skoledirektør** provveditore m agli studi. **skoleeksempel** esempio classico; esempio convincente; modello esemplare. **skolefag** materia (d'insegnamento); **skoleferie** vacanze fpl scolastiche; **skolefest** festa scolastica; **skolefilm** film m inv. d'istruzione; cinema m inv. scolastico; **skolefly** aereo d'allenamento; **skolefolk** corpo insegnante; insegnanti mpl; **skolefri** vacanza. **skolegang** frequentazione f delle scuole; *tvungen* ~ istruzione f obbligatoria; **skolegutt** scolaro; **skolegård** cortile m della scuola. **skolehest** cavallo addestrato. **skoleidrettsstevne** concorso ginnico scolastico. **skoleinspektør** ispettore m scolastico. **skolekamerat** compagno di scuola; **skolekjøkken** cucina scolastica; (fag) economia domestica; **skolekunnskaper** cognizioni fpl apprese a scuola. **skoleliv** vita di scuola; **skolelov** legge f sull'insegnamento; **skolelærdom** istruzione f (erudizione f) scolastica; **skolelærer** insegnante m, f, maestro (a) di scuola. **skolemann** insegnante m, professore m, pedagogo, istitutore m; **skolemat** merenda (che si consuma a scuola). **skolemester** maestro di scuola (elementare); **skolemesterskap** campionato scolastico; **skolemestertone** tono dottorale (dottrinale). **skolepenger** (offentlige) tassa scolastica, (kostskole) retta; **skolepike** scolara; **skoleplan** programma m scolastico; **skolepliktig** in età scolare, in età di frequentare la scuola dell'obbligo. **skoleradio** programma m radiofonico per le scuole. **skolereform** riforma scolastica; **skoleråd** consiglio degli insegnanti. **skoleskip** nave f scuola; **skolespråk** linguaggio (gergo) scolastico; **skolestue** aula, classe f. **skoletid** ore fpl di insegnamento (el. di frequenza); (år) anni mpl di scuola; periodo scolastico; *i min* ~ ai tempi in cui andavo a scuola. **skoletilsyn** ispezione f delle scuole; **skoletime** ora di scuola, lezione f; **skoletukt** disciplina scolastica; **skoletvang** istruzione f obbligatoria. **skoleutgave** edizione f scolastica (el. ad uso delle scuole); **skoleundervisning** insegnamento scolastico (el. nelle scuole); **skoleungdom** scolari mpl e studenti mpl, gioventù studentesca. **skoleutsendelse** trasmissione f per le scuole. **skolevesen** pubblica istruzione f; **skolevogn** (øving-) autoscuola. **skoleår** anno scolastico; *mine* ~ i miei anni a scuola. **skolisse** stringa, laccio (di una scarpa). **skolm** bot. baccello. **skolt** cranio; *få det inn i skolten* metterselo in zucca. **skomaker** calzolaio, (lappe-) ciabattino; **skomakergutt** apprendista m calzolaio; **skomakerhåndverk** arte f del calzolaio; **skomakermester** calzolaio finito; **skomakersvenn** calzolaio. **skoning** (hest) ferratura; (kjøle) pedana. **skonner(t)** goletta; **skonnerbrigg** brigantino goletta; **skonrok** omtr. galletta. **skoplugg** chiodino (di legno) da calzolaio; **skopusser**

lustrascarpe m, f inv; F sciaccia; (fotskraper) raschietto.
skoreim legaccio di scarpa, passante m.
skorpe crosta (også med.); **skorpedannelse** formazione f di crosta; **skorpion** scorpione m.
skorstein fumaiolo, ciminiera, comignolo; **skorsteinsfeier** spazzacamino; **skorsteinsfeiergutt** apprendista m spazzacamino; **skorsteinspipe** canna fumaria, camino.
skorte, *det skorter på* manca, mancano.
skose 1. s. sarcasmo, frecciata.
skose 2. v. lanciare frecciate, motteggiare.
skospenne fibbia di scarpa; **skosverte** lucido da scarpe; **skosøm** chiodino per scarpe; **skosåle** suola.
skotsk m, adj. scozzese.
skott mar. paratia; *vanntett* ~ paratia stagna; se *ellers*: **skudd**; **skotte** 1. v., ~ *til* guardare di sottocchi; **skotting** occhiate fpl di sottocchi.
skotte 2. s. scozzese m, f.
skotøy calzatura, calzature fpl; **skotøyeske** scatola da scarpe; **skotøyforretning** calzoleria, negozio di scarpe.
skove s. (i gryte) crosta.
skovl pala, badile m; **skovle**, ~ (*sammen*) ammucchiare con un badile; ~ *bort* spalare; se: **skuffe**; **skovlhjul** ruota a palette.
skral (ussel) misero, (ynkelig) miserevole, pietoso, (svak) debole; **skrale** v. mar. ricusare.
skrall fragore m, frastuono; **skralle** 1. s. battola, raganella; **skralle** 2. v. rimbombare; **skrallende latter** risata fragorosa.
skramle fare rumore; (tog) sferragliare; (servise) acciottolare; **skramlekasse**, *gammel* ~ vecchia carcassa, macinino; **skramling** fracasso, baccano.
skramme scalfittura, spellatura, escoriazione f; *uten en* ~ senza un graffio.
skrammel cianfrusaglie fpl, ciarpame m; *gammelt* ~ vecchiume m; (bil o.l.) vecchia baracca; **skrammerert** pieno di fronzoli, sovraccarico di ornamenti; **skrammet** graffiato, scalfito, pieno di scalfitture.
skrangle risonare, rimbombare, sferragliare; (klirre) tintinnare; **skranglekjerre** carretta sgangherata; **skranglet** dinoccolato, sgangherato; **skranglevei** strada dissestata.
skranke sbarra, barra (særl. jur.), banco (pl.: -chi); (bank, post) sportello, gym. parallele fpl (menn), parallele fpl asimmetriche (kvinner); **skranker** (grenser) limiti mpl; *for skranken* (retten) alla sbarra; *sette en* ~ *for* mettere dei limiti a; *tre i skranken* entrare in lizza; *tre i skranken for en* spezzare una lancia per qn.; **skrankeøvelser** esercizi mpl alle parallele.
skrante essere malaticcio, languire, essere cagionevole di salute; **skranten(de)** malaticcio, cagionevole; **skranting** poca salute f, cagionevolezza.
skrap raschiatura; fig. scarto, rottame m.
skrape 1. v. raschiare, grattare, (fisk) squamare; (med vad) sciabicare; scorticare; (hest) scalpitare; (høne) ruspere; ~ *seg* (i huden) scorticarsi, spellarsi; ~ *noe av* (ut) raschiare via qc.; ~ *sammen* racimolare, raggranellare; ~ *tallerkenen* pulire il piatto; ~ *en kabel* sciabicare un cavo; *bukke og* ~ fare molti salamelecchi.
skrape 2. s. (jern) raschietto, raschiatoio, raspa; (irettesettelse) strigliata; (til sko) raschino.
skrapenot rete f a strascico, sciabica; **skraper** raschietto, raschiatoio, raschino.
skraphaug mucchio di rottami (el. detriti); discarica di rifiuti; **skraping** raschiamento, raschiatura; (hud) spellatura, scorticatura; (*på grus*) scricchio-

lio; **skrapjern** ferraglia, rottami mpl di ferro.
skratte ridere fragorosamente; **skratting** scoppi mpl di risa; (sprukken lyd) stridore m.
skravere tratteggiare; **skravering** tratteggio.
skravl ciance fpl, chiacchiere fpl; **skravle** cianciare, ciarlare; **skravlebøtte** ciarlone m, ciarlona; chiacchierone m, chiacchierona.
skred frana; smottamento; (snø-) valanga.
skredder sarto; **skreddergutt** apprendista m sarto; **skredderi** sartoria; **skredderlaug** arte f (el. corporazione f) dei sarti; **skredderlære**, *vare i* ~ imparare il mestiere di sarto; **skreddermester** maestro sarto, sarto finito; **skredderske** sarta (da uomo); **skreddersvenn** lavorante m finito; **skreddersydd**, ~ *dress* abito su misura; ~ *drakt* tailleur m inv. su misura; **skreddersøm**, *lære* ~ imparare il mestiere del sarto; **skredderverksted** sartoria, laboratorio di sartoria.
skrei (torsk) merluzzo.
skrekk paura, (plutselig) spavento, (dyp) terrore m; *få en* ~ *i livet* prendere uno spavento, spaventarsi; *sette* ~ *i* spaventare, incutere spavento a; *eksempel til* ~ *og advarsel* esempio terrificante.
skrekkinngjagende spaventoso, terrificante; **skrekkslagen** terrorizzato, impietrito dallo spavento.
skrell (skall) buccia, scorza; (skrall) frastuono, fragore m; **skrelle** sbucciare, scorzare, pelare; ~ *barken av* scortecciare; ~ *poteter* pelare le patate; **skrelling** sbucciatura, scorzatura, pelatura; (stakkar) omuncolo; persona mingherlina.
skremme spaventare, impaurire, (sterkere) terrorizzare; ~ *livet av* spaventare qn. a morte; ~ *en opp* impaurire qn.; **skremmebilde** spauracchio; **skremmeskudd** colpo in aria, colpo d'avvertimento; falso allarme; **skremsel** spauracchio.
skrens slittamento; **skrense** slittare.
skrent scarpata, declivio, pendio.
skreppe 1. s. sacca, bisaccia, zaino; **skreppe** 2. v. (and og gås) starnazzare, schiamazzare; **skreppekarr** venditore m ambulante.
skrev s. inforcatura; *skrevs over* a cavallo di; *over skrevs* a cavalcioni; *sitte med bena over skrevs* sedere a gambe incrociate (el. alla turca).
skreve allargare le gambe, stare a gambe larghe; ~ *over* scavalcare, accavalciare.
skribent scrittore m, scrittrice f; **skribentvirksomhet** attività letteraria.
skrible scarabocchiare, scribacchiare; **skribler** (smører) scribacchino; **skribleri** scarabocchio, scritto di nessun valore.
skride, ~ *fram* avanzare; venire (andare, farsi) avanti; ~ *inn* intervenire; ~ *inn mot en* prendere dei provvedimenti contro qn.; (gå rettens vei) fare causa a qn.; ~ *til* procedere a, dare inizio a; ~ *til verket* mettersi all'opera.
skrift (skrivning) scrittura, calligrafia; typ. caratteri mpl, lettere fpl; (noe skrevet) scritto, opera (letteraria); (litt) opuscolo; *skriften, den hellige* ~ la Scrittura, le Sacre Scritture; *periodiske skrifter* pubblicazioni fpl periodiche; se også: **innskrift**; **skriftart** tipo di scrittura.
skrifte 1. s. confessione f; *gå til* ~ andare a confessarsi; **skrifte** 2. tr. v. confessare; intr. v. confessarsi; **skriftebarn** penitente m, f; **skriftefar** confessore m; **skriftekspert** perito grafologo; **skriftemål** confessione f; *motta ens* ~ confessare qn.; **skriftestol** confessionale m.
skriftform forma grafica; **skriftfortolker** rel. esegeta m; **skriftfortolkning** rel. esegesi f; **skriftklok** (jødisk) scriba m; **skriftkyndig** grafologo (pl.: -gi); rel. studioso delle Sacre Scritture.

skriftlig scritto; adv. per (el. in) scritto, per lettera; ~ *avstemning* votazione f per schede (el. scritta); *et ~ svar* una risposta scritta; *skriftlige arbeider* (skole-) compiti mpl; (eksamen) prove fpl scritte; *bekreft* ~ confermare per scritto.

skriftprøve campione m di scrittura; **skriftspråk** lingua scritta (el. letteraria); **skriftsted** rel. passo (el. versetto) della Bibbia; **skriftstøper** fonditore m di caratteri; **skriftstøperi** fonderia di caratteri; **skriftstøpning** fusione f di caratteri; **skriftstørrelse** typ. forza di corpo; altezza dei caratteri.

skrifttegn segno grafico; grafema m; **skrifttrekk** tratto (el. caratteristica) di una grafia; **skrifttydning** grafologia; **skrifttype** tipo di scrittura.

skrik grido, strillo, urlo; *gi et ~ fra seg* lanciare un grido, cacciare un urlo; **skrike** gridare (av *smerte* di dolore); strillare, urlare; (*papegøye*) squittire; ~ *opp* strepitare; ~ *over seg* gridare a squarciagola; ~ *av sine lungers fulle kraft* spolmonarsi; ~ *seg* *hes* sgolarsi.

skrikedukke bambola che piange; **skrikende** urlante, che grida; (*farge*) chiassoso, sgargiante; ~ *urettferdighet* ingiustizia palese, ingiustizia che grida vendetta; ~ *kontrast* contrasto stridente.

skrikhals urlone m, schiamazzatore m.

skriking grida fpl, urlio, strilli mpl.

skrin cofanetto, scrigno; **skrinlegge** mettere in uno scrigno; fig. accantonare, abbandonare, rinunciare a; **skrinlegging** fig. abbandono, accantonamento.

skrinn magro (også om jord); (gold) infecondo, sterile.

skritt passo; (*bukse-*) cavallo; fig. passo, intervento, provvedimento; *ikke et ~ videre!* non avanzate (avanzare) di un solo passo!; *i ~!* al passo!; *gjøre det første ~* fare il primo passo; fig. også saggiare il terreno; *holde ~ med* andare dello stesso passo di, stare di pari passo con; *holde ~ med utviklingen* andare di pari passo con il progresso; essere aggiornato; ~ *for ~* passo a passo, un passo dopo l'altro; *gå (kjøre) i ~* andare a passo d'uomo; *ri i ~* cavalcare al passo; *med avmålte ~* a passi misurati; *med faste ~* con passo fermo; *med hurtige ~* di buon passo; *med lange ~* a grandi passi; *med langsomme ~* a passo lento; *med listende ~* a passi felpati; *ta rettslige ~* adire le vie legali.

skritte, ~ *noe opp* misurare qc. a passi; ~ *ut* allungare il passo.

skrittgang passo; *i ~* a passo d'uomo; (*hest*) al passo; **skrittmåler** contapassi m inv.; pedometro; **skrittvis** passo a passo; fig. også gradatamente.

skriv s. lettera, scritto.

skrive scrivere; (*med blyant* a matita); ~ *meget smått* scrivere a caratteri minuti; ~ *opp ens navn* prendere il nome di qn.; *man kunne ~ en hel bok om det se ne* potrebbe fare un libro; *hvorledes skrives ditt navn?* come si scrive il tuo nome?; *han kan ikke ~ sitt navn* non sa fare la propria firma; *tusen lire, sier og skriver tusen* mille lire, in lettere mille lire; *det sto skrevet at jeg ikke skulle vinne* era destino che non vincessi; ~ *av* copiare; (= *avskrive*) registrare a scarico, cancellare; *se også: avskrive*; ~ *etter (forlange)* chiedere per lettera; ~ *etter en* richiedere (per lettera) la presenza di qn.; ~ *falsk* commettere un falso, fare una firma falsa; ~ *seg fra* risalire a, datare a; ~ *inn* iscrivere (*på en liste* in un elenco), registrare; (*innføre*) ricopiare (*en stil* un tema); *se: innskrive*; ~ *ned* annotare; ~ *om noe* scrivere di qc.; ~ *om (igjen)* riscrivere, (*forandre*) rimaneggiare; *se: omskrive*; ~ *opp* mettere per

scritto, scrivere, (*for å huske*) prendere nota di; ~ *på en bok* scrivere un libro; ~ *på veksler* avallare delle cambiali; ~ *til en* scrivere a uno; ~ *under* firmare; ~ *ut* (~ *av*) copiare, trascrivere; (*stemmer, roller*) scrivere; (*regning*) scrivere, stendere; (*pasient*) dimettere; (~ *ferdig*) terminare, finire; ~ *ut av en bok* copiare (trascrivere) da un libro; ~ *utenpå* scrivere sulla busta.

skrivearbeid compito, esercizio scritto; lavoro di scrittura; **skriveblokk** blocco di carta da lettere; **skrivebok** quaderno; **skrivebord** scrivania, scrittoio; **skrivebordslampe** lampada da tavolo; **skrivebordsstol** sedia da ufficio, sedia girevole.

skrivefeil errore m di scrittura, errore di ortografia, (*på maskin*) errore di battuta; errore tipografico, errore di macchina.

skrivekløe mania di scrivere, grafomania; **skrivekrampe** crampo dello scrittore (degli scrivani); grafospasmo.

skrivelse lettera, scritto; *diplomatisk* ~ dispaccio diplomatico, missiva (el. nota) diplomatica.

skrivelyst voglia di scrivere; **skrivelysten** che ha voglia di scrivere; **skrivelærer** maestro (insegnante m, f) di scrittura (calligrafia).

skrivemappe cartella portacarte; sottomano; **skrive-maskin** macchina per (el. da) scrivere; **skrivemaskinbånd** nastro dattilografico; **skrivemaskindame** dattilografa.

skrivemåte (*bokstavering*) grafia, ortografia; (*stil*) stile m.

skrivepapir carta da scrivere (el. da lettere); *alminnelig* ~ carta da lettere comune; **skrivepult** banco (pl.: -chi); (*større*) scrivania.

skriver scrivano; (*den som skriver*) scrivente m, f; (*i oldtiden*) scriba m; **skriveri** neds. scartoffie fpl; (*smører*) scarabocchi mpl.

skrivesaker occorrente m per scrivere; **skrivestell** servizio per scrivania; **skrivesyk** maniaco dello scrivere, grafomane.

skrivetime lezione f di scrittura; **skriveunderlag** sottomano; **skriveøvelse** esercizio di calligrafia; **skrivning** scrittura, (lo) scrivere.

skrofulose scrofola, scrofolosi f; **skrofuløs** scrofoloso.

skrog (*skips-*) scafo; (= *spanter*) carcassa, ossatura.

skrot vecchiume m, rimasugli mpl.

skrott corpo; *en gammel ~* una vecchia carcassa.

skru v. (*biljard*) dare l'effetto a (alla palla); *en skrudd ball* una palla colpita di taglio; ~ (*inn, til*) avvitare, (*en skrue*) stringere; ~ *av* svitare; ~ *fast (igjen)* chiudere avvitando; ~ *lampa ned (opp)* abbassare (alzare) il lume; ~ *opp (åpne)* svitare; (*i været*) sollevare; (*om pris*) far salire, aumentare, (*regning*) aumentare, (*varepris*) rincarare; ~ *på* (*tenne*) accendere; ~ *på radioen* (*søke*) girare le manopole della radio, regolare la radio; ~ *sammen* avvitare; ~ *seg sammen* (*is*) ammassarsi.

skrubbe (*pryl*) colpo; legnate fpl; (*irettesettelse*) strigliata, lavata di capo; (*ulv*) lupo; (*kost*) spazzola dura; **skrubbe** 1. s. passera di mare.

skrubbe 2. v. strofinare, fregare, (*rense*) pulire; (*vaske*) lavare; **skrubber(t)** spazzola dura, spazzolone m; **skrubbet** ruvido, scabro; **skrubbhovel** pialla per sgrossare, sgrossino; **skrubbhøve** sgrossare con la pialla.

skrubbsulten affamato; *være ~* avere una fame da lupo; **skrubbsår** scorticatura, sbucciatura.

skrubenk banco a morsa; **skrublyant** portamina, lapis m inv. a mina; **skrubolt** bullone m filettato.

skrud drappeggio; (fest-) vestito di gala.

skrue s. vite f; mus. (stemme-) bischero; mar. elica; *en underlig ~* uno stravagante; fam. uno svitato; *han har en ~ løs* gli manca una rotella.

skrueaks (propell) asse m dell'elica; **skrueblad** pala dell'elica; **skruedamper** vapore m ad elica; **skrueformet** a vite; elicoidale; **skruengang** passo (el. filetto) della vite; **skruengje** (en omgang) giro del filetto; (gjengehøyde) passo della vite; (alle omgangene) filettatura; **skruehode** testa della vite; **skruelinje** elica (geometrica); (spirallinje) spirale f. **skruemor** (møtrik) madre vite f; **skruemgang** giro di vite; **skrueskip** nave f ad elica; **skruestikke** morsa; **skruet** fig. affettato, lizioso; (stil også) ampolloso; **skruis** ammasso di ghiaccio.

skrujern cacciavite m inv.

skrukke s. grinza, ruga; **skrukke** rugoso, grinzoso, (tøy) gualcito.

skrukork tappo a vite.

skrullet tocco (pl.: -chi), grullo; **skrulling** picchiatello; **skrulokk** coperchio a vite.

skrumpe, ~ *inn (sammen)* raggrinzirsi, rattrappirsi, restringersi, consumarsi; **skruppen** (innskrumpet) rattrappito, raggrinzito; **skrumplever** med. cirrosi f epatica; **skrumptnyre** med. rene m sclerotico.

skrunøkkel chiave f inglese (el. a rollino).

skruppel scrupolo; *gjøre seg skrupler* avere degli scrupoli; **skruppelløs** senza scrupoli.

skrutrekker cacciavite m inv.

skryt (brauting) millanteria, fanfaronata; (selvros) vanteria, spaconata; **skryte** (esel) tagliare; fig. millantare, vantarsi, fare lo spacccone.

skrythals spacccone m (a); fanfarone m (a); smargiasso; **skryting** (esel) raglio, tagliamento; fig. iattanza, millanteria.

skrone 1. s. fandonia, balla, frottola, panzana.

skrone 2. v. raccontare fandonie (balle, frottole).

skronemaker contastorie m, f inv.; contaballe m, f.

skrøpelig fragile, gracile; (svak) debole; *en ~ gammel mann* un vecchio cadente; **skrøpelighet** fragilità, gracilità, debolezza.

skrå 1. s. (kardesker) mitraglia; (tobakk) cicca.

skrå 2. adj. obliquo, sbieco (pl.: -chi), diagonale, (hellende) inclinato; *på ~* di sbieco, trasversalmente.

skrå 3. v. (tobakk) cicare, (gjøre ~) sbiecare, rendere sbieco; (skjære skrått) tagliare obliquamente; (klippe skrått) tagliare di (el. a) sbieco; (gå skrått) andare in direzione diagonale; ~ *over noe* attraversare qc.

skråbjelke trave f diagonale; (våpenskjold) banda.

skråhet obliquità; inclinazione f.

skrål schiamazzi mpl, clamore m, vocio; **skråle**, ~ (*opp*) sbraitare; (gråte) frignare; **skrålhals** schiamazzatore m, sbraitone m; **skråling** schiamazzi mpl, strepito.

skråne declinare, pendere, essere in pendio; **skråning** pendenza, inclinazione f; (fjell, bakke) pendio, declivio, versante m; (jernbane-, vei-) scarpata; **skråplan** piano inclinato; fig. china; *komme ut på skråplanet* prendere una brutta china; **skråpute** capezzale m, traversino.

skråsikker sicurissimo; **skråstrekk** riga obliqua (el. diagonale); (skrivning) barra; **skråtak** tetto a spioventi; (med en side) tetto a uno spiovente.

skråtobakk tabacco da masticare.

skubb spinta; **skubbe**, ~ (*til*) spingere, dare una spinta a; ~ *noe fra seg* (til side) scostare qc.; fig. scansare qc., sottrarsi a qc.; ~ *en til side* spingere

qn. da parte; fig. soppiantare qn., fare lo sgambetto a qn.

skudd (våpen) colpo, sparo; (ladning) carica; bot. getto, germoglio; *det falt et ~* è partito un colpo; *det høstes et ~* si è udito uno sparo; *stå for ~* resistere al fuoco; *være i skuddet* fig. avere il vento in poppa; essere molto popolare; *han er i skuddet nå* è l'uomo del giorno.

skuddag bisesto.

skuddfast, -fri a prova di proiettile; *gå ~* essere fuori tiro; fig. essere ben corazzato.

skuddhastighet velocità di tiro, celerità di tiro.

skuddhold, *komme på ~* venire a tiro; **skuddlinje** linea di tiro.

skuddsikker a prova di proiettile; *en ~ bil* un'auto blindata; *en ~ vest* un gilè antiproiettile; **skuddsår** ferita di arma da fuoco; **skuddvidde** gittata; *innenfor (på) ~* a tiro; **skuddår** anno bisestile.

skue 1. v. vedere, scorgere; guardare; **skue** 2. s. veduta, vista, spettacolo, mostra; *bære til ~* fare sfoggio di, ostentare; *stille (sette) til ~* mettere in mostra; merk. esporre, mettere in vetrina; *stille seg til ~* mettersi in mostra, farsi vedere.

skuebrød rel. pane m della proposizione (el. dell'offerta); gl. panini mpl serviti solo per la forma assieme a vino o birra.

skuelysten curioso; **skueplass** scena, teatro.

skuespill spettacolo teatrale, dramma m, commedia.

skuespiller(inne) attore m (attrice f); neds. og fig. commediante m, f; **skuespillerelev** allievo di una scuola d'arte drammatica; **skuespillerselskap** compagnia di attori; **skuespillerturné** tournée f (giro) di una compagnia di attori drammatici.

skuespillforfatter autore m drammatico; **skuespillkunst** arte f drammatica.

skuff cassetto, tiretto.

skuffe 1. s. (spade) pala, badile m.

skuffe 2. v. spalare; ~ *sammen* ammassare con la pala; ~ *sammen penger* accumulare denaro.

skuffe 3. v. (forventninger) deludere, disilludere; (svike) tradire; **skuffelse** delusione f, disillusione f, disinganno; **skuffende** deludente, disingannatore; ~ *likhet* somiglianza sorprendente; *det er ytterst ~ (gjort)* non è un gran che.

skulder spalla; *trekke på skuldrene* alzare le (el. stringersi nelle) spalle; *alt hviler på mine skuldre* ho tutto sulle spalle.

skulderben osso della spalla; **skulderblad** scapola; **skulderbred** largo di spalle; **skulderbredde** larghezza delle spalle.

skulderdistinksjoner spalline fpl; **skulderledd** articolazione f della spalla; **skulderre(i)m** tracolla; mil. bandoliera; **skulderstropp** spallina; **skuldertrekk** alzata di spalle.

skule v. accigliarsi; ~ *til* guardare di traverso, guardare torvamente; **skulende** torvo.

skulke (skole) marinare; ~ *unna* sottrarsi al proprio dovere, fare lo scansafatiche; **skulkesyke** malattia dello studente; assenteismo; **skulking** (il) marinare la scuola; assenza ingiustificata.

skulle 1. (nødvendighet) dovere, bisognare; *han skal (bør) reise* deve partire, bisogna che parta; *jeg skal og må gjøre det* bisogna assolutamente che lo faccia; *si til ham at han skal komme* digli di venire; *du skal vekke meg kl. 6* svegliami alle sei; *vi skal av sted* bisogna andare, dobbiamo andare; *jeg vet ikke hva jeg skal gjøre* non so che cosa fare; *hvor skal du hen?* dove vai?; *jeg skal på kino* vado al cinema; *han skal inn (ut, opp, ned)* deve entrare (uscire, salire,

scendere); *du skulle ha henvendt deg annet steds* avresti dovuto rivolgerti altrove; *du skulle ha sagt det* avresti dovuto dirlo, bisognava dirlo; *hva skal det være til?* a che serve?; *når så skal være* se è così; se occorre; *man skal ikke kunne si at jeg overdriver* non si potrà dire che io esageri; *skal det være din far?* sarebbe tuo padre questo (neds. costui)?

skulle 2. (fremtidighet) *han skal reise i morgen* partirà domani; *han skulle ha reist i går* sarebbe dovuto partire ieri; *jeg skal skrive til deg* ti scriverò.

skulle 3. (forlydende) *kongen skal være reist i morges* si dice (el. pare, sembra) che il re sia partito stamattina; (avisstil) il re sarebbe partito stamattina; *han skal være meget rik* sembra che sia molto ricco.

skulle 4. (formodning) *man skulle tro at si direbbe* che; *skulle han være død?* sarebbe morto?; *skulle jeg forråde ham?* tradirlo, io!; *hvis det skulle regne* se per caso piovesse, se dovesse piovere.

skulpe bot. siliqua.

skulptur scultura.

skum schiuma, spuma; **skumdekket** coperto di schiuma, spumoso; **skumdempende**, ~ *effekt* effetto antischiuma; **skumgummi** gommapiuma; **skumkam** cresta (d'onda) schiumosa.

skumle sparlare (over di), insinuare, mormorare; criticare; **skumler** malalingua, maldicente m.f.; **skumleri** maldicenza, pettegolezzo (over su).

skummasser ammassi mpl di schiuma; **skumme** tr. v., intr. v. schiumare; (melk) scremare; ~ *av raseri* aver la schiuma alla bocca (per la rabbia); ~ *fløten* fig. prendere la parte migliore.

skummel tetro, cupo, sinistro; (person) losco (pl.: -chi), equivoco (pl.: -ci); **skummelhet** tetraggine f., cupezza; (person også) aspetto losco.

skummende schiumoso, spumoso, spumeggiante; **skummet**, ~ *melk* latte m scremato; **skumming** schiuma, spumosità; (bølger) l'incresparsi.

skumple sballottare, dare scossoni.

skumre, *det skumrer* cala la sera, comincia a imbrunire, annotta; **skumring** crepuscolo; *i skumringen* al crepuscolo, all'imbrunire; fam. tra il lusco e il brusco.

skumskje schiumaiola; **skumslukker** estintore m schiumogeno; **skumsprøyt** spruzzi mpl di mare.

skunk moffetta.

skur (regn-) acquazzone m; (korn-) mietitura; (skjul) capannone m, rimessa; (for regn) tettoia.

skure v. lustrare; (golv) lavare; (skrubbe) fregare, strofinare, (pimpstein) impomiciare; (file) raschiare; ~ *mot* sfregare contro; *skipet skurer mot grunn* la nave striscia sul fondo; *la (det)* ~ lasciar andare.

skurebørste spazzola dura; **skurefille**, -klut strofinaccio; **skurekone** donna di fatica (el. di servizio), lavandaia; **skurepulver** detersivo; **skuresand** sabbia (per lustrare); **skuring** lustratura; lavaggio, pulitura; strofinamento; sfregamento.

skurk briccone m, furfante m, canaglia, ribaldo.

skurkaktig furfantesco (pl.: -chi), canagliesco (pl.: -chi); **skurkaktighet** furfanteria, ribalderia, scele-rataggine f; **skurkefjes** faccia da briccone, faccia patibolare; **skurkerolle** parte f del delinquente; *spille* ~ fare la parte del cattivo; **skurkestrek** briconata, malefatta, tiro mancino.

skurlast legno da segare; legno segato.

skuronn (tempo della) mietitura.

skurre stridere, dissonare, stonare (også fig.); ~ *i ørene* lacerare i timpani (fig. offendere l'udito) a qn.; **skurrende** stridente, dissonante, stonato; ~

stemme voce stridula (el. sgradevole); **skurring** stridore m, dissonanza, stonatura.

skurtresker mietitrebbia(trice) f.

skurv tigna; **skurvet** tignoso.

skusle sperperare; **skusling** sperpero.

skussmål attestato; *gi godt* ~ parlare bene (di).

skute mar. nave f, bastimento, imbarcazione f, neds. carretta.

skutrygget curvo.

skvalder ciarle fpl, cicaleccio; pettegolezzo, maldicenza; **skvaldre** ciarlare, spettegolare; **skvaldrer** ciarlone m (a); pettegolo (a).

skvett (slurk) goccio; (som kastes) schizzo; **skvette** (sprute) schizzare, spruzzare; (fare opp) sobbalzare, sussultare; (fare sammen) trasalire; **skvetten** nervoso, (hest) ombroso; **skvettlapp** paraspruzzi m inv.; **skvettlær**, -skjerm parafango (pl.: -ghi).

skvip broda, brodaglia; fam. rigovernatura di piatti.

skvulp (bølge-) sciabordio, sciacquio; se også: plask; **skvulpe** sciabordare; ~ *mot noe* battere contro qc.; ~ *over* traboccare; **skvulping** sciabordio; ondeggiamento.

skvær mar. a traverso; fig. onesto, franco (pl.: -chi); *skvært oppgjør* franco e onesto regolamento di un conto; **skvære** v., ~ *seil* bracciare; ~ *opp et mellomvarende* comporre una controversia.

sky 1. adj. timido, schivo; (hest) ombroso, (andre dyr) selvatico (pl.: -ci); *bli* ~ intimidirsi.

sky 2. v. fuggire, schivare, evitare; ~ *vannet* aver paura dell'acqua; *han skyr ikke noen møy* non bada a fatica; *han skyr intet* non arretra davanti a nulla, niente lo scoraggia.

sky 3. s. litt. (frykt) paura.

sky 4. (kjøttkraft) sugo; (fast) gelatina.

sky 5. (på himmel) nuvola, nube f (også fig.); *stå som falt fra skyene* cascare dalle nuvole; *høyt i ~*, *i vilden* ~ a squarciagola; *tape seg i skyene* perdersi tra le nuvole; *heve til skyene* portare (levare) fino alle stelle, esaltare.

skybanke banco (pl.: -chi) di nuvole; **skybrudd** nubifragio; **skydekke** nuvolosità, annuvolamento; **skyet** nuvoloso; *det er* ~ il cielo è coperto; *det blir* ~ il cielo si annuvola; *i ~ vær* quando è nuvolo.

skyffel pala; paletta; (snø-) pala da neve; **skyfle** spalare.

skyfri sereno, senza nubi.

skygge 1. v. dare ombra, fare ombra (*for noe* a qc.); ombreggiare; (følge etter) pedinare; ~ (*med handa*) *for øynene* schermire gli occhi (con la mano).

skygge 2. s. ombra (og fig.); *ikke* ~ *av* neanche l'ombra di; *det finnes ikke* ~ *av tvil* non c'è ombra di dubbio; *en ren* ~ (person) solo un'ombra; *følge som en* ~ seguire come un'ombra; *gi en behagelig* ~ fare una bella ombra; *kaste* ~ proiettare un'ombra; *kaste* ~ *på* fig. gettare un'ombra su; *leve i skyggen* vivere nell'ombra; *spasere i skyggen* passeggiare all'ombra; *stille i skyggen* fig. eclissare, oscurare.

skyggeaktig che sembra un'ombra, fantomatico (pl.: -ci); **skyggebilde** sagoma, contorno; ombra portata; (hjernesinn) chimera, fantasia; **skygebilder** ombre fpl cinesi; **skyggefull** ombroso, ombreggiato; **skyggeløs** senz'ombra; **skyggerike** myt. regno delle ombre; **skyggeriss** silhouette f; **skyggeside** lato d'ombra; fig. rovescio (della medaglia); *leve på livets* ~ menare vita grama.

skyggetilværelse vita oscura, esistenza piatta; *foren* ~ vivere nell'ombra, vegetare; **skyggeverden** mondo dei defunti; (fantasiverden) mondo immaginario.

skyhet timidezza, ritrosia, (hest) ombrosità, (andre dyr) selvatichezza.

skyhøy altissimo; *skyhøye priser* prezzi esorbitanti; *prisene er blitt skyhøye* i prezzi sono saliti alle stelle.

skylag coltre f (el. strato) di nubi; **skylapp** paraocchi; *gå med skylapper* procedere con i paraocchi; *ha skylapper for øynene* avere i paraocchi.

skyld 1. (matrikkel-) valutazione f catastale.

skyld 2. (brøde, forseelse, feil) colpa; rel. peccato; (årsak) causa; (skyldighet) colpevolezza; (gjeld) debito, debiti mpl (se ellers: hensyn, gjeld, avgift); *hvem har skylden (hvem er ~ i det)?* di chi è la colpa?, *hva er ~ i det?* a che cosa è dovuto?; *det er min ~* la colpa è mia; *være ~ i noe* esser causa di qc.; *få skylden for* essere incolpato (accusato) di; *gi en skylden for noe* attribuire a qn. la colpa di qc.; *gi en skylden for å* accusare qn. di; *ikke ha noen ~ i det* non averne colpa, non entrarci; *legge skylden på en* dare la colpa a qn.; *skytte (velte) skylden for noe over på en* riversare la colpa di qc. su qn.; *ta skylden på seg* prendere la colpa su di sé, gravarsi della colpa; *for hans ~* per lui, per amor suo; *for min ~ gjerne* per me ben volentieri, io non ho nulla in contrario; *for Guds (himmelens) ~* per amor di Dio (del cielo), per carità; *for en gangs ~* per una volta, una volta tanto; *for ordens ~* ad ogni buon conto; *for sikkerhets ~* per precauzione; *forlat oss vår ~* rimetti a noi i nostri debiti; *uten noen ~ fra min side* senza alcuna colpa da parte mia.

skyldbetyngnet che si sente in colpa (el. colpevole); **skyldbevisst** cosciente della propria colpa; **skyldbevissthet** coscienza della propria colpa.

skyldte, ~ *en noe* dovere qc. a qn., essere debitore di qc. a qn.; ~ *meget* avere molti debiti; ~ *en meget* dovere molto a qn.; *de som jeg skylder livet* coloro a cui devo la vita.

skyldes essere dovuto a; *feiltagelsen ~* l'errore è dovuto (el. è da imputarsi) a; *det som ~ ham* ciò che gli è dovuto; *det ~ ham at* è per merito suo che...

skyldfolk parenti mpl; **skyldfri** innocente; se ellers: **gjeldfri**; **skyldfrihet** innocenza; *tro på ens ~* credere nell'innocenza di qn.; **skyldfølelse** senso di colpevolezza.

skyldig colpevole; *gjøre seg ~ i* rendersi colpevole di; *kjenne ~* dichiarare colpevole; *erkjenne seg ~* dichiararsi colpevole; *han er ~ til døden* merita la morte; *bli en svar skyldig* restare senza risposta, non sapere che rispondere.

skyldighet colpevolezza; (plikt) dovere m, obbligo (pl.:-ghi); **skyldner** debitore m, debitrice f.

skyldsette imporre la tassa fondiaria (a).

skyldspørsmålet la questione della colpevolezza; *avgjøre ~* stabilire la colpevolezza.

skylight mar. osteriggio.

skylle 1. ~ (ren) (ri)sciacquare; ~ *munnen* sciacquarsi la bocca; ~ *bort* portare (lavare) via; ~ *i seg (ned)* inghiottire, mandar giù; ~ *opp (på stranda)* gettare a riva, rigettare sulla battigia; *skylt over bord* portato via (el. trascinato in mare) da un'ondata.

skylle 2. (om vann) scorrere (fluire) con forza; ~ *inn* inondare; ~ *mot kysten* bagnare la costa, (bølger) battere contro la riva; ~ *opp på (bort over)* riversarsi su, inondare; *regnet skyller ned* cade una pioggia torrenziale, piove a torrenti.

skyllebolle lavadita m inv.; **skyllebøtte** secchio per la spazzatura, pattumiera; fig. strapazzata, sfuriata, lavata di capo; **skylledunk** contenitore m per la

spazzatura (el. per gli avanzi); **skyllekar** catino (vasca, tinozza) per risciacquare.

skyller (flaske-) pulitore m di bottiglie; pl. (avfall) mondiglia di verdure, avanzi mpl, rifiuti mpl (*til for* utilizzabili come mangime).

skyllevann risciacquatura; **skylling** (ri)sciacquatura; **skyllregn** acquazzone m, rovescio; *i ~* sotto una pioggia torrenziale; **skyllregne** piovere a dirotto.

skyløs sereno, senza nubi.

skynde, ~ *på en* fare fretta a qn.; sollecitare qn.; ~ *seg* affrettarsi, sbrigarsi, fare presto (*med å, å a*); (et sted hen) correre, precipitarsi; *skynd deg!* fa presto!, sbrigati!; *jeg må ~ meg* devo affrettarmi (el. spiciarmi); *ho fretta*; ~ *seg hjem* correre a casa; ~ *seg inn (ut, opp, ned)* entrare (uscire, salire, scendere) in fretta.

skyndsom frettoloso, che ha fretta.

skypumpe tromba (terrestre, marina).

skyskraper grattacielo m inv.

skyss trasporto (*med hest og vogn* con carrozza, *med båt* in barca); (post-) servizio di posta; *ta ~* prendere (viaggiare con) il postale; *gratis ~* passaggio; **skyssbonde** procaccia m inv.

skysse portare, trasportare; **skysshest** cavallo di posta; **skysskifte, -stasjon** stazione f di posta.

skytte 1. (plante) germogliare, emettere germogli; typ. interlineare; ~ *knopper* fare i boccioli; ~ *god fart* andare a buona velocità; ~ *en fart av 8 knop* mar. filare otto nodi; ~ *rygg* inarcare la schiena, fare la gobba; ~ *slåen for* tirare il catenaccio; ~ *bort (sitt krutt)* esaurire le munizioni; ~ *fram* intr. erompere, scaturire, (spire) buttare, spuntare; tr. sospingere innanzi; ~ *inn (i tekst)* inserire, intercalare; ~ *seg inn under noe* allegare qc. per scusa; ~ *opp* intr. spuntare, erompere; crescere a vista d'occhio; (velle fram) sgorgare; ~ *sammen (sum)* mettere insieme.

skytte 2. (med våpen) sparare, tirare (dødsstraff) fucilare; ~ *en pil* scoccare una freccia; ~ *langt* essere a lunga gittata; ~ *hardt* sport tirare forte; ~ *forbi målet* mancare il bersaglio; ~ *over målet* fig. essere fuori strada, passare il segno; ~ *en i armen* ferire qn. al braccio; *han skjøt seg en kule for pannen* si è fatto saltare le cervella; ~ *et dyr* ammazzare un animale; ~ *en fugl* colpire un uccello; ~ *etter fugl* sparare agli uccelli; *være skutt i noen* essere infatuato di qn.; ~ *med skarpt* sparare con proiettili; ~ *ned* colpire, abbattere (*et fly* un apparecchio); ~ *opp en rakett* lanciare un razzo; ~ *på* sparare a; ~ *til måls (på skive)* tirare al bersaglio; ~ *ut (rakett)* lanciare; (utsette) rinviare; se: *utskytte*.

skyttebane campo di tiro; **skyttebomull** cotone m fulminante, fulmicotone m; **skytteferdighet** abilità nel tiro; precisione f di tiro; **skyttehull** feritoia, (kanon-) cannoniera.

skytteskive bersaglio; *være ~ for en* essere fatto segno agli scherni di qn., essere lo zimbello di qn.; **skytteskole** scuola di tiro; **skytteskår** feritoia; **skyttestilling** posizione f di tiro; **skyttevåpen** arma da fuoco.

skyt(n)ing mil. tiro; spari mpl, sparatoria; (geværrer) scarica di fucileria, (kanoner) cannoneggiamento; (straff) fucilazione f.

skyts artiglieria; *det lette (grove) ~* l'artiglieria leggera (pesante); *et stykke ~* un pezzo d'artiglieria, una bocca da fuoco.

skytsengel angelo custode; **skyts gud(inne)** nume m (dea) tutelare; **skyts helgen, -patron** patrono, santo protettore; **skytsånd** genio tutelare.

skyttel navetta, spola; **skyttelspole** spoletta, bobina;

skytteltrafikk, *drive* ~ fare la spola.
skytten il sagittario; **skytter** tiratore m. (jakt- også) cacciatore m; mil. også fuciliere m, puntatore m; **skytterfest** gara di tiro; **skyttergrav** trincea; **skyttergravskrig** guerra di trincea; **skytterlag** associazione f di tiratori; **skytterlinje** schieramento di tiratori.
skyve spingere; ~ *lua ned i panna* tirarsi il berretto sugli occhi; se ellers: skubbe; **skyvedør** porta scorrevole; **skyvelem** chiusura (el. serramento) scorrevole; **skyver** (på linjal, passer) cursore m; **skyvering** anello scorrevole; **skyvevindu** finestra scorrevole; (vertikal) finestra alla ghigliottina.
skøy scherzo, burla; **skøyer** birbante m; (spøkefugl) burlone m, mattacchione m; *en forbannet* ~ un maledetto furfante; **skøyeraktig** scherzoso, birichino, malizioso; **skøyerstrek** tiro birbone; scherzo.
skøyte mar. (tipo di) motopeschereccio; sport. pattino; *gå på skøyter* pattinare; **skøytebane** pista di pattinaggio, (innendørs) palazzo del ghiaccio; **skøyteforbund** federazione f del pattinaggio (su ghiaccio); **skøyteklubb** circolo di pattinaggio; **skøytelep** pattinaggio; gara di pattinaggio veloce; **skøyteleper** pattinatore m.
skåk stanga.
skål scodella, coppa, (mindre, simpel) ciotola; (på vekt) piatto; (tale) brindisi m; *utbringe en ~ for en* fare un brindisi in onore di qn.; *drikke ens ~* bere alla salute di qn.; ~! cincin!; alla tua (Sua ecc.) salute!; *en ~ for ...* beviamo alla salute di ...
skålde scottare (con acqua bollente), sbollentare; **skåldhet** (-varm) caldissimo, bollente; **skålding** scottatura.
skåle v. brindare; **skålformet** a (forma di) coppa.
skåltale brindisi m; *holde en ~* fare un brindisi.
skåne risparmiare; (være varsom med) trattare con riguardo (el. considerazione); ~ *for* se: forskåne; ~ *seg* avere riguardi di se stesso.
skånsel riguardo; (medlidenhet) pietà; **skånseløs** senza riguardo; impietoso, crudele; **skånsom** dolce, delicato; **skånsomhet** riguardo, delicatezza, dolcezza.
skår (flaske-, potte-) coccio; (snitt) taglio; (inn-snitt) tacca, intaccatura, (i porselen) scheggiatura; *det var et ~ i gleden* la gioia è stata amareggiata.
skåte v. mar. sciare; s. (dør-) catenaccio.
slacks pantaloni mpl (da donna).
sladder chiacchiere fpl; pettegolezzo; (som røper hemmelighet) indiscrezione f; (ondskapsfull) maldicenza; *fare med ~* fare pettegolezzi; **sladderaktig** pettegolo, chiacchierone (a); indiscreto; maldicente; **sladderaktighet** loquacità; indiscrezione f, maldicenza; **sladderhank** pettegolo; (røpende) delatore m, che fa la spia; **sladderhistorie** pettegolezzo, (ond) maldicenza.
sladre spettegolare, fare pettegolezzi; (ondskapsfullt) spargere delle maldicenze; fare la spia, riportare (*på en* quello che qn. ha fatto (detto)); **sladrehull** covo di pettegolezzi; **sladrekjerring** pettegola; comare f; (ondskapsfull) malalingua; **sladrespeil** specchietto spia.
slag 1. (sort) specie f, sorta, genere m, qualità; *av samme ~* della stessa specie; *folk av samme ~* gente f della medesima tempra (el. dello stesso stampo); *den eneste i sitt ~* l'unico nel suo genere.
slag 2. colpo, botta, percossa; (lett dask) pacca; (på dør) picchio, bussata; (puls-) battito; (fugls) canto; (klokke-) rintocco (pl.-chi); *slå fullt ~* (ur)

sonare l'ora; *et ~ i ansiktet* fig. uno schiaffo morale; ~ *i ~* colpo su colpo; adv. ininterrottamente; *et ~ under beltestedet* un colpo basso; *på slaget tolv* alle dodici in punto; *med et ~* di colpo, in un sol colpo.
slag 3. mil. battaglia; *i slaget* nella (durante la) battaglia; *det stod et ~ ved* ci fu una battaglia a (el. presso).
slag 4. mar. (baut) bordata; med. colpo apoplettico, ictus m inv.; (på kappe) bavero; *gjøre et ~* mar. correre una bordata.
slagbenk letto a cassapanca.
slagen, *en ~ mann* un uomo finito (el. vinto); *en ~ hær* un esercito sconfitto; *gå den slagne landevei* percorrere il sentiero battuto.
slager mus. canzone f in voga; ritornello ossessivo.
slagferdig che ha la risposta (la battuta) pronta; **slagferdighet** prontezza di spirito (nel rispondere).
slagg scoria, rosticcio; (bunnfall) residuo; **slaggaktig** simile a scoria; **slaggfri** che non lascia scorie, senza scorie; **slagghaug** cumulo di scorie.
slaginstrument strumento a percussione; **slagkrysser** incrociatore m da battaglia; **slaglinje** linea di battaglia; **slaglodde** saldare a fuoco, brasare; **slaglodding** saldatura a fuoco, brasatura; **slagmaleri** quadro di battaglia; **slagmark** campo di battaglia.
slagord motto; luogo comune; merk. slogan m inv.
slagorden ordine m (el. schieramento) di battaglia; *stille i ~* schierare a battaglia.
slagplan piano di combattimento (el. di battaglia); fig. piano di azione.
slags genere m, specie f, tipo; razza; *hva ~ oppførsel er dette?* che razza di comportamento è questo?; *alle ~* ... di ogni genere (tipo); se: **slag** 1.
slagsbror rissaiolo; chi è pronto a menar le mani.
slagside mar. sbandamento; (på slakt) petto sottile; *få ~ (til styrbord)* sbandare (a dritta), dar di banda; **slagskip** corazzata; **slagskygge** ombra proiettata.
slagsmål rissa, zuffa, baruffa; (håndgemeng) mischia; *komme i ~* venire alle mani, accapigliarsi.
slagsverd spadone m; **slagtilfelle** colpo apoplettico; *få et ~* essere colpito da apoplezia; **slagtummel** mischia; **slagverk** (ur) soneria; mus. batteria.
slakk lento; tekn., mar. lasco (pl.-chi); **slakke** allentare; mar. allascare.
slakt carne f macellata; **slakte** macellare, ammazzare; ~ *en kylling* tirare il collo a un pollo.
slaktehus macello, mattatoio, ammazzatoio; **slaktekjøtt** carne f da macello; **slaktekveg** animali mpl da macello; **slakter** macellaio.
slakterbenk banco del mattatoio; *til slakterbenken* (og fig.) al macello; **slakterbutikk** macelleria; **slakterdisk** banco (di macellaio); **slaktergutt** garzone m di macellaio; **slakteri** macelleria; fig. macello, massacro, carnaio; **slakterkniv** coltello da macellaio, coltella; **slakterlaug** corporazione f (el. categoria) dei macellai; **slaktermester** macellaio qualificato; **slaktersvenn** macellaio.
slaktetid tempo di macello; (svin) maialatura; *det er en pølse i slaktetida* non fa nessuna differenza.
slakt(n)ing macellazione f.
slaktoffer vittima sacrificale.
slalåm slalom m.
slam fanghiglia, melma, mota; (elve-) limo.
slamp scioperato, villanzone m; fam. poco di buono.
slang gergo (pl.-ghi).
slange zool. serpente m, serpe f (og fig.); (pumpe-)

tubo (di gomma), (sprøyte-) canna; (hjul-) camera d'aria; *nære en ~ ved sitt bryst* scaldarsi una serpe in seno.

slangeagurk cetriolo; **slangeaktig** a forma di serpente; serpentino; **slangebitt** morso di serpente; **slangebuktning** serpeggiamento; **slangegift** veleno di serpente; **slangemenneske** persona snodata; (på sirkus) uomo (donna) serpente; **slangeprydelse, -sirat** ornamento a volute; **slangeskinn** pelle f di serpente; **slangetemmer** incantatore m di serpenti.

slank snello, slanciato, svelto; *gjøre seg ~* snellire; *holde den slanke linje* mantenere la linea.

slanke, ~ seg dimagrire, fare la dieta; **slankhet** snellezza, sveltezza.

slapp molle, floscio; (bue) lento; (blikk) inespressivo, vuoto; (energiløs) fiacco (pl.: -chi), apatico (pl.: -ci); (matt) stanco (pl.: -chi), spossato; (moralisk) rilassato; *en ~ fyr* un uomo fiacco; *~ kontroll* controllo negligente.

slappe rilassare (og moralisk); (bue, tøyler, fjær) allentare; (matte) affaticare; *~ av* rilassarsi, distendersi; **slappelse** allentamento, rilassamento; rilassatezza (særl. fig.); **slapphet** fiacchezza; (muskler, hud) flaccidezza; (treghet) inerzia; (kraftløshet) debolezza; (ugidelighet) svogliatezza; fam. fiacchite f.

slaps neve f mista a fango, neve f fangosa.

slaraffenland cuccagna, paese m di Bengodi; **slaraffenliv** vita beata; *leve et ~* vivere da papa, fare la vita di Michelaccio.

slark tekn. gioco.

slarv (en) buono a nulla, abborracciatore m; fam. sciattone m; (et) abborracciatura; pettegolezzi mpl (se: sladder).

slave schiavo (*av noe* di qc.); (tukthus-) forzato; **slavearbeid** lavoro da schiavi; **slavefoged** (over fanger) aguzzino; **slaveemne** pezzo da galera; **slavehandel** tratta degli schiavi; **slavehandler** trafficante m di schiavi, negriere m; **slaveliv** vita da schiavi; fig. vita da cani; **slavemarked** mercato degli schiavi.

slaver (folk) slavo.

slaveri schiavitù f, servitù f; (tukthus) bagno penale, galera; **slavesinn** animo servile; **slaveskip** nave f negriera; **slaveåk** giogo della schiavitù; **slavinne** schiava.

slavisk (nasjonalitet) slavo; (slaveaktig) servile; *følge ~* seguire pedissequamente.

slede slitta; **sledefart** corsa (passeggiata) in slitta; **sledehund** cane m da slitta; **sledemei** pattino di slitta; **sledetur** se: sledefart.

sleeping partner merk. socio finanziatore.

slegge mazza; sport martello; **sleggekast** lancio del martello.

sleip viscido, scivoloso; fig. også subdolo, mellifluo.

sleiv mestolo, cucchiaio di legno; se: slamp; slurv; **sleivet** (skjødesløs) trascurato; (figur) dinoccolato.

slekt famiglia, stirpe f, casato, lignaggio; parentado; bot., zool. genere m; *den nærmeste ~* i parenti più stretti; *den kommende ~* i posteri, le future generazioni; *komme i ~ med en* imparentarsi con qn.; *være i ~ med en* essere parente di qn.; *de er blitt i ~ med hverandre* sono diventati parenti, si sono imparentati.

slekte, ~ på en rassomigliare a qn.; *han slekter på sin onkel* ha preso da suo zio; *~ på moren (faren)* madre/figliare (padre/figliare).

slektledd generazione f; **slektlinje** linea di discenden-

za, lignaggio; **slektning** parente m, f; consanguineo; *nær (fjern) ~* parente prossimo (lontano); **slektsarv** patrimonio di famiglia; fig. retaggio; **slektsfølelse** senso della famiglia; **slektshistorie** genealogia; **slektshistoriker** genealogista m, f.

slektskap parentela; consanguinità; fig. affinità; *nært ~* stretta parentela; **slektskapsbånd** legami mpl di parentela; **slektskapsforhold** (grado di) parentela; **slektsmerke** marchio di una famiglia; impronta di famiglia; zool. caratteristica del genere.

slektsnavn nome m di famiglia, casato; bot., zool. nome del genere; **slektsregister** tavole genealogiche; **slektsrekke** discendenza; **slektsstolthet** orgoglio di casato; **slektsvåpen** stemma di famiglia.

slem 1. adj. cattivo, malvagio; (ergerlig) brutto, spiacevole; *en ~ feil* un grave errore; *være ~ til å* avere la brutta abitudine di, avere il vizio di.

slem 2. (spill) slam m inv.; *spille ~* fare slam.

slemme (rense) lavare, pulire; **slemming** lavaggio, pulizia.

slendrian andazzo; tran tran m; *følge gammel ~* seguire il solito andazzo.

sleing (gjeng) banda, combriccola; (kast) lancio; (bevegelse) mossa (rapida); *hele slenget* tutta la baracca; *en egen ~* un modo speciale; **sleingbe-merkning** osservazione f impertinente; frase f buttata là.

slenge tr. v. gettare, lanciare, buttare; intr. v. (ding-le) penzolare; (streife) bighellonare; (*ligge og*) ~ essere (stare) fuori posto.

sleingkappe mantello, cappa.

sleingord frecciata, sarcasmo.

slentre (drive) passeggiare piano piano; *~ omkring* gironzolare, andare a zonzo; **slentring** (il) gironzolare; (gang) andatura dondolante (dinoccolata).

slep (kjole-) strascico, coda; (tømmer) rimorchio (el. traino) di tronchi galleggianti; (*slit og*) ~ faticaccia; *ha (ta, la seg ta) på ~* avere (prendere, farsi prendere) a rimorchio.

slepe, ~ (etter seg) trainare, trascinare; rimorchiare (også mar.); (fartøy fra land) alare; (bære) portare (con fatica); F trascinarsi dietro; *slite og ~* faticare; fam. sgobbare, sfacchinare; *~ av sted med* trascinarsi dietro; *~ seg fram* trascinarsi; *~ på noe* portare qc. con fatica.

slepebåt rimorchiatore m; **slepekabel** cavo di rimorchio.

slepen (glass o.l.) molato; (diamant) tagliato; fig. forbito; *slepent vesen* modi mpl educati.

slepende (stemme, skritt) strascicato; (tale) che si trascina, prolisso.

slepenot paranza, rete f a strascico, sciabica; *fiske med ~* pescare a strascico, sciabicare.

sleper mar. rimorchiatore m; **slepetau, -trosse** cavo di rimorchio; (ballong) cavo moderatore; **slep-(n)ing** trascinamento; strascico; rimorchio.

slepphendt che lascia cadere tutto; fam. che ha le mani di pasta frolla; (rundhåndet) che ha le mani bucate.

slesk untuoso, mellifluo; **sleske** adulare, lusingare (*for en qn.*); **sleskhet** untuosità, ipocrisia.

slett (flat) piano, piatto; (dårlig) cattivo; *meget ~* pessimo; *rett og ~* puro e semplice; adv. semplicemente, addirittura, senza cerimonie; *~ ikke* non... affatto, non... per nulla; niente affatto; *~ ingenting* niente affatto; *~ ingen* nessuno del tutto.

slette 1. s. pianura, piano, piana; *på sletta* in pianura; **slette** 2. v. (gjøre slett) spianare, appianare; *~ (ut)* cancellare.

slettfile levigare con la lima.

slettflyndre rombo liscio.

sletthet (l')essere cattivo (el. scadente); (varer) cattiva qualità; (moralsk) cattiveria; (slett handling) cattiveria, iniquità.

sletthøvel pialla piatta; **sletthøyle** levigare con la pialla; **slettvar** mar. rombo liscio.

slibrig scivoloso; fig. lubrico (pl.: -ci), licenzioso, scurrile, osceno; **slibrighet** licenziosità, oscenità.

slik 1. adj. tale, siffatto, simile; *en ~ mann* un tale uomo, un uomo siffatto; (*en*) ~ *oppførsel* un comportamento simile; *slike folk* gente siffatta; *slike kvaliteter* tali qualità; *i slike tilfelle* in casi simili, in circostanze analoghe, in casi di questo genere; *slikt noe* cosa simile (el. del genere); ~ *er han (nå engang)* è fatto così; *med en ~ voldsomhet* *at* con una violenza tale che...

slik 2. adv. così, in questo modo; ~ *er det* è così, così è, così stanno le cose, ecco cos'è; ~ *at (forat)* di modo che, cosicché; ~ *som* come; *akkurat ~ som* proprio come.

slikk (med tunge) leccata; *for en ~* per un tozzo di pane, per un nulla; **slikkasparges** asparagi mpl finissimi; **slikke**, ~ (av, opp, oppover, på) leccare; ~ *sol (skinn)* crogiolarsi al sole; ~ *seg om munnen* leccarsi le labbra; fig. også leccarsi i baffi (el. le dita); **slikker** fig. adulatore m, scroccone m; **slikke-ri** dolciumi mpl, leccornie fpl; fam. chicche fpl, bonbon mpl; **slikket** leccato, lisciato; **slikking** leccatura; **slikkmunn** leccardo, ghiottone m; **slikk-munnet**, -voren ghiotto; **slikkvorenhet** ghiottoneria.

slim (på slimhinne) muco; (nese-, lunge-) catarro; med. pituità; (snegls) bava; (plante-) mucillaggine f; **slimavsondring** secrezione f mucosa.

slimet viscido; mucoso; mucillagginoso; **slimhinne** mucosa; **slimkjertel** ghiandola mucosa; **slimoppløsende** emolliente.

slinger, *ingen ~ i valsen!* qui si deve rigare diritto!

slingre mar. rollare, ballare; **slingrebrett** mar. spon-

da di protezione; **slingrebøyle** mar. bilanciere m;

slingrekjøl aletta di rollo; **slingretank** cisterna antirollio; stabilizzatore m; **slingring** vacillamento, rollo.

slintre fibra.

slip merk. scontrino, buono, cedola; *på vedlagte ~* sullo scontrino allegato.

slipe (kniv) affilare; (slipestein) arrotare, molare; (glass o.l.) molare; (edelsteiner) tagliare, sfaccettare; (ventiler) smerigliare; ~ *matt (glass)* smerigliare.

slipebrett asse f per molare (el. smerigliare); **slipemaskin** affilatrice f, molatrice f, (golv-) arrotatrice f; **slipemiddel** sostanza abrasiva, abrasivo; **slipepulver** polvere f abrasiva.

sliper (skjær-) arrotino, (glass-) molatore m, (diamant) tagliatore m; **sliperi** laboratorio di affilatura (molatura, taglio); **slipestein** cote f, (roterende) mola; **slipestøv** polvere f di arrotatura; **slip(n)ing** affilatura, arrotatura, molatura, taglio, smerigliatura; se: **slipe**.

slipover pullover m inv. senza maniche.

slipp 1. mar. scalo, scalandrone m; cantiere m; *på ~* su scalo; **slipp** 2. (fly-) lancio; **slipp** 3., *gi ~ på* lasciar cadere (andare, perdere); se: **slippe**.

slippe 1. tr. v. lasciare, lasciar andare (el. cadere); ~ *en (vind)* F tirare un peto; ~ *en forbi* lasciar passare qn.; ~ *inn (ut)* lasciar entrare (uscire); ~ *løs* lasciar andare, (fange) rilasciare, liberare; ~ *hunden løs på en* aizzare il cane contro qn.; ~ *taket* mollare (lasciare, abbandonare) la presa.

slippe 2. intr. v. mollare; ~ *løs* fuggire, scappare, riuscire a liberarsi, tirarsi fuori; *han skal ~ (straff)* gli perdono, sarò indulgente; *han skal ~ for denne gang* per questa volta la passa liscia; *han skal ikke ~* non la passerà liscia; ~ *lett (billig)* *fra det* cavarsela con poco (a buon mercato); ~ *godt fra det* scamparla bella; *la en ~ (fri)* lasciar andare qn., perdonare qn.; *hvor var det vi slapp?* dove eravamo rimasti?; ~ *å (fritatt)* essere esonerati (dispensati) da; (unngå) evitare; *la en ~ noe* dispensare (esonerare) qn. da qc., evitare qc. a qn.; ~ *forbi* riuscire a passare; ~ *fra en* sfuggire a qn.; (bli kvitt) liberarsi di qn.; ~ *fra det med livet* scampare la morte; ~ *igjen* riuscire a passare; ~ *inn* riuscire a entrare; *de lot ham ~ inn* lo hanno fatto entrare; ~ *med* cavarsela con; ~ *opp* venire a mancare, esaurirsi; *vi er sluppet opp for ...* abbiamo esaurito ..., siamo senza ...; ~ *til* avere l'occasione (la possibilità) di; ~ *ut* riuscire a venir fuori; (hemmelighet) trapelare; *der slapp det ut!* qui ti volevo!; ecco che ci siamo!; ora ci siamo!

slippend se: **sleppend**.

slips cravatta; (sløyfe) cravattino, farfalla; (kunstner-) fiocco (pl.: -chi), lavallière f.

slipsklype fermacravatta m inv.

slir, **slire** guaina, fodero.

slit logoramento; (strev) fatica, strapazzo; (flid) applicazione f; **slitasje** usura, logoramento, logorio, deterioramento.

slite 1. tr. v., ~ (av) logorare, (opp, ut) consumare; **slites** logorarsi; ~ *fra hverandre* strappare, staccare (tirando); ~ *seg igjen* (kummerlig) tirare avanti alla men peggio; ~ *seg ihjel* (el. ut) ammazzarsi dalla fatica; ~ *i stykker* ridurre a brandelli; ~ *seg løs* staccarsi a forza, (bundet) svincolarsi.

slite 2. intr. v., ~ *i det*, ~ *og slepe* faticare, penare, sgobbare; ~ *i noe* distendere tirando, tirare; ~ *i tjoret* dare strappi alla corda; ~ *på* logorare.

slitebane (bil) battistrada m inv.; *legge ny ~ på et dekk* rigenerare un pneumatico.

sliten stanco (pl.: -chi), affaticato, spossato, esausto; **sliter** lavoratore m indefesso; stacanovista m, f; **slitesterk** resistente, di buona durata; **slitestyrke** resistenza all'uso; **sliting** usura, logoramento; (trekking) (il) dare strappi.

slitsom arduo, (trettede) faticoso, (utmattende) spossante, estenuante; *et slitsomt liv* una vita di fatica; **slitt** logoro, consunto; (tøy) liso.

slokke spegnere, (ild, tørst også) estinguere; **sloking** spegnimento; estinzione f; **slokkingsapparat** estintore m; **slokkingsforsøk** tentativo di estinzione; **slokne** spegnersi, estinguersi.

slott castello, palazzo; **slotts-** del castello, del (el. di) palazzo; **slottsforvalter** economo di palazzo; **slottsfrue** castellana; **slottsgård** corte f del castello; **slottsherre** castellano; **slottsprest** cappellano di corte (del castello, di palazzo); **slottstårn** torre f del castello.

slovak, **slovakisk** slovacco (pl.: -chi).

slu astuto, scaltro, furbo.

slubbert mascalzone m, scapestrato, scioperato.

slubre sorbire rumorosamente; ~ *noe i seg* divorare qc. rumorosamente.

sludd (slut) neve f bagnata (el. mista a pioggia).

sludder nonsenso, assurdità; (tøv) sciocchezza, (snakk) chiacchiere fpl, (dumhet) cretineria, (tåpelighet) insulsaggine f; **sludre** chiacchierare, fare due chiacchiere, parlare del più e del meno.

sluffe slitta a cavalli.

sluhet astuzia, scaltrezza, furberia.

sluk (svelg) strozza; (avgrunn) baratro; (avløp) scarico; (fiske-) esca artificiale.
sluke inghiottire, ingoiare; (avgrunn, bølger) inghiottire; ~ *en bok* divorare un libro; ~ *med øynene* divorare con gli occhi; ~ *maten* ingurgitare (ingollare) il cibo; ~ *ens ord* pendere dalle labbra di uno; **sluken** ingordo; **slukhals** ingordo, ghiottone m.
slukke spegnere; se: *slokke*.
sluk(k)øret fig. mortificato, mogio, avvilito; *gå ~ bort* andarsene mogi mogi.
slum quartiere m di tuguri; **slum** m inv.
slummer sonnellino, pisolino; (døs) sopore m.
slump (porsjon) quantitativo, una certa quantità; (treff) caso fortuito; resto; *en god ~ penger* una bella sommetta; *på ~* a caso, a casaccio, come viene viene.
slumpe, ~ *til å* avere la fortuna di; *han slumpet til å* gli è capitato di; **slumpehell** caso fortunato; **slumpe-skudd** tiro a casaccio; **slumpetreff** caso fortuito; colpo di fortuna.
slumre sonnecchiare, dormicchiare; fam. pisolare; ~ *inn* appisolarsi; **slumreteppe** coperta, plaid m inv.
slumsøster salutista f.
slunken magro, scarno; (tom) vuoto.
sluntre, ~ *unna* sottrarsi (al proprio dovere).
slupp (liten båt) sloop m inv.; (orlogsmanns) scialuppa.
slurk sorso, sorsata; *i en ~* in una tirata.
slurpe sorbire rumorosamente; se: *slubre*.
slurv abborracciatura; *det er noe ~* è una cosa abborracciata, è una cosa fatta coi piedi; **slurv(e)** persona trasandata.
slurve v., ~ *fra seg* abborracciare, acciarpare; **slurveri** trascuratezza, abborracciamento; **slurvet** trascurato, trasandato; (arbeid) mal fatto.
sluse chiusa, cateratta; **slusekammer** camera di chiusa; **slusepasser** custode m, f di cateratta; **slusepenger** pedaggio di chiusa; **sluseport** porta di chiusa; *øverste (nederste) ~* porta a monte (a valle); **sluse-ventil** paratoia; **sluseverk** sistema m di chiuse; **slusevokter** guardiano di chiusa.
slusk individuo losco; straccone m; (omstreifer) barbone; **sluske** stracciona, sciattona; **sluske** se: *slurve*; **slusket** trasandato, trascurato.
slutning (ende) fine f, termine m; (avslutning) chiusura, conclusione f; (logisk) conclusione f, deduzione f; *dra en ~ av* trarre una conclusione da; *dra gale slutninger* concludere erroneamente.
slutnings- finale; **slutningshastighet** velocità finale; **slutningskjede**, **-rekke** serie f di deduzioni; **slutningstale** discorso di chiusura.
slutt fine f, termine m; *til ~* infine, alla fine, in conclusione, finalmente; *så snart streiken er ~* non appena lo sciopero sarà terminato (el. avrà fine, sarà cessato); *i slutten av mai måned* alla fine di maggio; merk. (a) fine maggio.
sluttbemerkning osservazione f (commento) finale.
slutte 1. tr. v. finire, terminare, concludere; (i arbeid) lasciare, licenziarsi da; (gjette) dedurre, (logisk) concludere, dedurre, trarre una conclusione; (forutse) presagire; ~ *fred* concludere la pace; (mellom pers.) fare la pace; ~ *geleddene* chiudere i ranghi; ~ *forbund* concludere un'alleanza; ~ *kontrakt* concludere un contratto; *slutte seg (fast) sammen* unirsi (strettamente); ~ *seg til* unirsi (associarsi) a, schierarsi dalla parte di; (til ens mening) aderire all'opinione di; (hæravdeling) raggiungere, (bli medlem) aderire a; (forslag, plan) associarsi a.

slutte 2. intr. v. (dør) chiudere, combaciare, aderire (*tett bene*); (klær) essere aderente; (logisk) arguire, dedurre, desumere; ~ *tett til kroppen* modellare la figura; ~ *fra det særlige til det allmenne* giungere dal particolare al generale; ~ *fra virkning til årsak* desumere la causa dall'effetto.
sluttelig infine, per finire.
slutter carciere m, secondino.
sluttet (sammentrengt) serrato, (lukket) chiuso; ~ *selskap* ricevimento privato, circolo privato; *i ~ tropp*, *i sluttede rekker* in schiere serrate.
sluttoppgjør regolamento finale, saldo; **sluttresultat** risultato (el. esito) finale; **sluttseddel** contratto finale; (børsmeklers) fissato bollato; **sluttspurt** ultimo sforzo; sport scatto finale, sprint m inv.; (sykel) volata.
sluttstein chiave f di volta (også fig.); fig. perno, base; ~ *på et arbeid* coronamento di un'opera; **sluttstykke** otturatore m; **sluttsum** totale m, somma totale, ammontare m.
slyng giravolta, svolta, tornante m; *det er ~ på linja* la linea è guasta (interrotta).
slynge 1. v. (kaste) scagliare, lanciare, (av all kraft) scaraventare; (sno) avvolgere, intrecciare, avviluppare; (honning) centrifugare; ~ *armene om* gettare le braccia al collo a; ~ *seg* gettarsi; (omkring) avvolgersi intorno a, avvilupparsi a, attorcigliarsi intorno a; bot. arrampicarsi (*om, oppover* lungo); ~ *om hverandre* intrecciarsi.
slynge 2. s. fionda; (honning-) centrifuga; **slyngeskaster** frombolieri m, fiondatore m.
slyngel mascalzone m, farabutto; **slyngelaktig** furfantesco (pl.: -chi) da mascalzone; adv. con furfantaria, da mascalzone; **slyngelaktighet** birbantaggine f, scelleratezza; **slyngelalderen**, *en gutt i ~* uno sbarbatello.
slyngelstrek mascalzonata, brutto tiro.
slyngende avviluppante, avvolgente; **slyng(n)ing** viluppo, intreccio; (elv) meandro; (honning-) centrifugazione f.
slyngplante pianta rampicante, rampicante m; **slyngrose** rosa rampicante; **slyngtråd** viticcio, cirro.
sløke bot. angelica.
slør velo, (hatte-) veletta; mar. vento largo (el. di gran lasco); **sløre** offuscare, velare; mar. navigare di gran lasco; **sløret** velato.
sløse sprecare, sperperare; ~ *bort tiden* perdere tempo; **sløsing** spreco, sperpero.
sløv smussato; fig. ebete, ottuso, torpido; *en ~ kniv* un coltello che non taglia.
sløve v. smussare; fig. inebetire, rimbacillire; **sløvet** ottusità, ebetismo, apatia, torpore m; torpidezza mentale; **sløvetstilstand** stato di apatia; **sløvsinn** demenza; ebetismo, torpore m mentale.
sløyd lavoro manuale scolastico.
sløye sventrare, sbuzzare.
sløyfe 1. s. fiocco (pl.: -chi), cappio; (slips) nodo a farfalla; sport anello; **sløyfe** 2. v. (utelate) tralasciare, saltare; (rive ned) radere al suolo; mus. legare; ~ *middagen* saltare il pranzo; **sløyf(n)ing** mus. legatura.
slå 1. tr. v. picchiare, colpire, percuotere, (gjentatte slag) battere; (gras) falciare; (fiende) battere, sconfiggere; (brikke) mangiare, prendere; (linje, sirkel) tracciare; (mynt) coniare; (hest) scalciare; (fugl) cantare; (ur) sonare, battere, scoccare (*hel og halv* le ore e le mezz'ore); *hans time har slått* è giunta la sua ora; *det slo meg at* mi ha colpito il fatto che, mi è passato per la mente che; *slått av*

forbauselse attonito per la sorpresa; ~ *mynt* battere (coniare) moneta; *slå et kraftig slag* battere un forte colpo, percuotere con forza; ~ *et slag for en* spezzare una lancia in favore di qn.; ~ *seg* ferirsi, farsi male; (tre) deformarsi; (kulde) diminuire; *han slo seg i kneet* si è contuso il ginocchio.

slå 2. v. + adv. el. prep., ~ *an* fare presa (også fig.); fig. attecchire, aver successo; ~ *av* (strøm) spegnere; ~ *av* (på prisen) fare uno sconto (sul prezzo), ridurre (il prezzo); ~ *av på* ridurre a proporzioni minori, ridimensionare; ~ *av på sine fordringer* venire a più miti pretese; ~ *noe* (ut) *av hodet* (sinnet, tankene) togliersi qc. di testa (dalla mente); ~ *noe bort* non tener conto di qc.; ~ *bort i spøk* volgere in scherzo; ~ *etter en* cercare di colpire qn.; ~ *etter i* consultare; ~ *fast* fissare; fig. constatare; ~ *en for penger* spillare denaro a qn.; ~ *seg for brystet* battersi il petto; ~ *seg for pannen* darsi una manata sulla fronte; ~ *fra seg* difendersi; (glemme) non pensarci più; ~ *i bordet* battere il pugno sul tavolo; fig. troncane le parole, prendere il comando; ~ *en spiker i* piantare un chiodo in; ~ *i stykker* rompere, fare a pezzi; ~ *igjen* restituire il colpo (el. la botta); rendere colpo per colpo; ~ *igjen dora* sbattere la porta; ~ *igjen* passare; fig. affermarsi, sfondare, aver successo; ~ *seg igjen* mil. aprirsi un varco; fig. cavarsela, tirarsi fuori; ~ *seg godt igjen* passarsela bene; ~ *seg kummerlig igjen* passarsela male, vivere di stenti; ~ *ihjel* ammazzare; ~ *tiden ihjel* ammazzare il tempo; ~ *imot* picchiare (urtare, cozzare) contro; (bølger) battere; ~ *inn* tr. v. (spiker) piantare, conficcare; (tann) rompere; (dør) sfondare; intr. v. (vann) penetrare; (dør) aprirsi verso l'interno; ~ *inn på en vei* prendere una strada; fig. intraprendere una carriera; ~ *itu* rompere, fare a pezzi; ~ *lens* orinare, F pisciare; ~ *løs på* tempestare di colpi; ~ *med blindhet* colpire di cecità, accecare; ~ *med dora* sbattere la porta; ~ *med forferdelse* far rabbrivire d'orrore; ~ *med nakken* alzare la testa; ~ *med vingene* battere le ali; ~ *ned* tr. v. abbattere, buttare giù; (person) atterrare, stendere a terra; (krage) ripiegare; (visir, øyne, slør) abbassare; (paraply) chiudere; intr. v. (røyk) tornare indietro; (fugl) lanciarsi (på contro), abbattersi (på su); *lynet slo ned i kirken* il fulmine è caduto sulla chiesa; *regnet slår kornet ned* la pioggia abbatte (el. alletta) il grano; ~ *seg ned* (ta opphold) stabilirsi, insediarsi; ~ *om* (vær, vind) cambiare (til øst su est); (mening) cambiare opinione; ~ *armene om* cingere con le braccia; ~ *et tau om* passare una corda intorno a; ~ *papir om* incartare; ~ *om seg* dibattersi; ~ *om seg med sin lærdom* far sfoggio di erudizione; ~ *opp* (åpne) aprire, (krage) alzare, (striketøy) iniziare, avviare; (plakat) attaccare, affiggere; (heve forlovelse) rompere il fidanzamento; ~ *opp i* (bok) consultare; ~ *opp maskene* mettere su le maglie; ~ *et ord opp* cercare una parola (sul dizionario); ~ *seg opp* migliorare la propria condizione, (betydelig) sfondare; ~ *over* (stemme) steccare, passare in falso; ~ *over breddene* straripare; ~ *over til Roma!* (radio) sintonizzati su Roma!; *sjøen slår over dekket* i cavalloni spazzano il ponte; ~ *på* battere, percuotere; (radio) accendere; (motor) avviare; ~ *på tromme* battere (sonare) il tamburo; ~ *på* (antydde) far capire, suggerire; ~ *vann på noe* versare dell'acqua su qc.; *det er å ~ vann på gåsa* è fatica sprecata; ~ *stort på* fare le cose in grande; (blære seg) darsi delle arie; ~ *seg på nervene* (sykdom) dare ai (el. sui) nervi; ~ *sam-*

men intr. v. chiudersi; tr. v. chiudere; piegare; *til å ~ sammen* pieghevole; ~ (to ting) *sammen* unire, mettere insieme; ~ *hendene sammen* giungere le mani; ~ *seg sammen* unirsi, associarsi; (med penger) fare una colletta, unire i propri mezzi; ~ *til* (gå i oppfyllelse) avverarsi; (ved kjøp) accettare; ~ *til en* dare un pugno a qn.; ~ *til noe* (puffe) dare una spinta a qc.; ~ *til jorda* abbattere, buttare a terra, mandare al tappeto; ~ *tilbake* tr. v. respingere; (ball) rinviare, rilanciare; intr. v. ripercuotersi; ~ *ut* intr. v. (sykdom) manifestarsi, (på huden) fiorire; (hest) scalciare; tr. v. (vann) versare, buttare; (overvinne) sconfiggere, battere; ~ *ut med armene* aprire le braccia; gesticolare.

slå 3. s. catenaccio, chiavistello, spranga; *skyte slåen for* mettere il catenaccio, serrare con il chiavistello, sprangare; *skyte slåen fra* tirare il chiavistello, togliere il catenaccio; *bak lås og ~* sotto chiave; (i fengsel) chiuso in prigione, F al fresco.

slåbrokk vestaglia, veste f da camera.

slående impressionante, che colpisce; ~ *bevis* prova evidente; ~ *likhet* somiglianza sorprendente.

slåmaskin falciatrice f.

slåpe prugnola; **slåpetorn** prugnolo.

slåss battersi, azzuffarsi; ~ *med* (på) *nevene* fare a pugni; *begynne å ~* venire alle mani.

slåsshanske tirapugni m inv.; pugno di ferro; **slåsskjempe** lottatore m, attaccabrighe m inv.

slått falciatura; **slåttekar** falciatore m.

slåttonn falciatura, fienagione f.

smadder, *i ~* a pezzi, rotto, in mille pezzi, in frantumi; *gå i ~* rompersi, ridursi in frantumi; *slå i ~* = **smadre** fracassare, ridurre in frantumi, maciullare, rompere.

smak gusto, sapore m (også fig.); (smakebit) assaggio; ~ *og behag er forskjellige* ognuno ha i suoi gusti, tutti i gusti son gusti; *ha fin ~* (person) avere il palato fine; (mat) avere un buon sapore; *få ~ for* (på) *noe* prendere gusto a qc.; *finne ~ i* provare gusto a, gustare; *sette ~ på* dare gusto a, insaporire; *være etter* (falle i) *min ~* essere di mio gusto; *i samme ~* dello stesso genere (el. tipo); *etterlate en vond ~ i munnen* lasciare la bocca amara (også fig.).

smake tr. v. assaggiare; intr. v., ~ *av noe* sapere di qc. (også fig.), avere il gusto di qc.; ~ *av fatet* (vin) sapere di botte; ~ *svidd* sapere di bruciato; ~ *på* assaggiare, (vin, kaffe) degustare; ~ *sott* (bittert) essere (el. avere un gusto) dolce (amaro); ~ *godt* (vondt) avere un buon (cattivo) sapore; *hvordan smaker suppen Dem?* Le piace la minestra?; *den suppen smaker* (meg) *godt* questa minestra è deliziosa; *det smaker meg ikke* non mi piace, non è di mio gusto; *ingen ting smaker meg mer* non provo più gusto a nulla; *la seg noe ~* assaporare qc.; *la seg det ~* deliziarsi di qc.

smakebete, **smakebit** assaggio; saggio, campione m.

smakfull di (buon) gusto; **smakfullhet** buongusto;

smakfullt adv. con buongusto.

smaking assaggio; degustazione f.

smakløs insaporo, insipido, scipito; fig. privo di gusto, di cattivo gusto; **smakløshet** insipidità, scipitezza; fig. mancanza di gusto, cattivo gusto;

smakløst adv. senza gusto, con cattivo gusto.

smaksdommer esperto, arbitro, degustatore m;

smaksegenskap saporosità; **smaksevne** gusto; **smaks-**

komité comitato di degustazione; **smaksløk** papilla

gustativa; **smaksnørve** nervo gustativo; **smaksprøve**

assaggio, campione m; analisi f gustativa.

smakssak questione f di gusto; **smakssans** gusto.

smal stretto, angusto; ~ *og lang* (finger, kjole) affusolato; (slank) sottile; *det er en ~ sak* è una bazzecola; **smale** zool. se: sau.

smalfilm film m inv. a passo ridotto (el. di 16 millimetri); **smalhans**, *det er ~ (i huset)* si stenta a sbarcare il lunario; si tira la cinghia (in questa casa).

smallegg collo del piede, parte f bassa della gamba.

smalne restringersi; assottigliarsi; **smalskuldret** stretto di spalle, che ha le spalle strette; **smalskygget** che ha le tese strette; **smalsporet** a scartamento ridotto (også fig.); fig. di mente ristretta, di idee limitate, di vedute ristrette; **smalstripet** a righe sottili, a righini.

smaragd smeraldo; **smaragdgrønn** verde smeraldo.

smart accorto, astuto, in gamba, sveglia; F dritto; ingegnoso; (foretaksom) intraprendente, (hendig) abile; (utspekulert) scaltro; (flott) elegante, chic inv.; ~ *forretningsmann* abile affarista m; *lovlig ~* di pochi scrupoli; ~ *reklame* pubblicità intelligente; **smartness** astuzia, ingegnosità, senso affaristico, intraprendenza.

smask schiocco (pl.: -chi) con le labbra, bacio schioccante; **smaske** schioccare le labbra mangiando, mangiare rumorosamente; schioccare un bacio.

smatte schioccare le labbra (el. la lingua); ~ *på hesten* incitare il cavallo schioccando le labbra; ~ *på sigaren* fumare il sigaro a piccole boccate.

smed fabbro (ferraio); (låse-) magnano; *være sin egen lykkes ~* essere artefice della propria fortuna; *passer på som en ~* tenere gli occhi bene aperti; **smedarbeid** lavoro di fabbro.

smededikt (-vise) poesia diffamatoria, libello in versi; **smedeord** parole fpl ingiuriose, invettive fpl; **smedeskift** scritto diffamatorio, libello; **smedeskriver** libellista m, f.

smedgutt garzone m (apprendista m) di fabbro; **smedhammer** mazza; **smedhåndverk** mestiere m di fabbro; **smedjern** (som kan smies) ferro da forgia; **smedlære** tirocinio di fabbro; **smedmester** maestro fabbro; **smedsvenn** fabbro.

smekk (slag) colpetto; (bukse-) bottoniera; ~ *med tungen* schiocco con la lingua; *få en ~* subire una batosta.

smekke 1. s. (hake-) bavaglino, bavetta; (forkle-) pettorina; **smekke** 2. v. battere; ~ *med tungen* far schioccare la lingua.

smekker snello, slanciato, (tynn) esile; *være ~ om livet* avere la vita sottile.

smekkefet molto grasso; (person også) obeso; **smekkefull** pieno zeppo, colmo.

smekklås serratura a scatto.

smekte languire; sospirare; **smektende** languido; **smekting** languore m.

smell schiocco (pl.: -chi), (skrall) scoppio; (skudd) sparo; (eksplosjon) detonazione f.

smelle schioccare, scoppiare; ~ *med døra* sbattere la porta; ~ *med pisen* far schioccare la frusta; *skjelle og ~* sbraitare; **smellfet** se: smekkefet; **smelling** schiocco (pl.: -chi); sbattimento; **smellkyss** bacio schioccante, bacione m.

smeltbar fusibile; **smelte** tr. v. fondere; sciogliere, liquefare; intr. v. fondere, fondersi, sciogliersi, liquefarsi; (særl. snø) squagliarsi; *smeltet smør* burro fuso; ~ *om* rifondere; *som smelter tungt* refrattario; ~ *sammen* tr. fondere (insieme); intr. fondersi (og fig.); **smelting** crogiolo; **smeltehytte** fonderia; **smeltelig** fusibile; **smelteovn** forno fusorio, altoforno; **smeltepunkt** punto di fusione; **smeltet** fuso, sciolto, liquefatto.

smelteverk fonderia; **smelt(n)ing** fusione f (og fig.); scioglimento, liquefazione f.

smergel smeriglio; **smergelpapir** carta smerigliata; **smergelskive** mola smeriglio; **smergle** smerigliare.

smerte 1. s. dolore m, male m, (stikkende) fitta; (sorg) dolore m, afflizione f, pena, sofferenza; *jeg har smerter i ryggen* mi fa male la schiena; *ha mange smerter* soffrire molto.

smerte 2. v. addolorare, fare male, far soffrire.

smertefri senza dolori, (behandling, fødsel) indolore; *en ~ død* una morte serena; **smertefrihet** assenza di dolore; **smertefritt** adv. senza dolore, con metodo indolore; **smertefull**, **smertelig** doloroso, dolente; *et ~ tap* una perdita crudele.

smertens- di dolore; ~ *barn* figlio che dà dispiaceri; fig. cruccio; **smertestillende** antidolorifico (pl.: -chi); ~ *middel* analgesico (pl.: -ci).

smette intr. v. infilarsi, scivolare; tr. v. infilare, far entrare; ~ *i klærne* vestirsi alla svelta; ~ *inn* insinuarsi, intrufolarsi; ~ *til side* saltare da un lato.

smi forgiare, fucinare; ~ *renker* fucinare intrighi, ordire inganni, tramare; *man må ~ mens jernet er varmt* il ferro va battuto quando è caldo.

smidig flessibile, flessuoso; malleabile; (kropp også) agile; **smidighet** flessibilità, flessuosità, agilità, malleabilità.

smie fucina; **smiebelg** mantice m di fucina.

smiger lusinga, blandizie fpl, (krypende) adulazione f; **smigre** lusingare, blandire, adulare (*en, for en qn.*); ~ *seg med* lusingarsi di (*med at che*); **smigrende** lusinghiero, adulatorio, adulatore.

smigrer(ske) adulatore m (-trice f); **smigreri** lusinghe fpl, blandizie.

smiing fucinatura, forgiatura, lavorazione f del ferro; **smijern** ferro battuto; se ellers: **smedjern**; **smijernsport** cancello di ferro battuto.

smil sorriso; *sette opp et hånlig smil* fare un soghigno di disprezzo; *et stort ~* un largo sorriso.

smile sorridere; **smilebånd**, *trekke på smilebåndet* abbozzare un sorriso; **smilehull** fossetta; **smilende** sorridente.

sminke 1. s. trucco, belletto, (teater) cerone m; cosmetico (pl.: -ci); *rød ~* rossetto; *hvit ~* bianchetto; **sminke** 2. v. truccare, imbellettare, inceronare; fig. inorpellare; ~ *seg* truccarsi, farsi il trucco; fam. pitturarsi la faccia.

sminkebord toilette f; **sminkekrukke** flacone m di cosmetico; **sminking** trucco, truccatura, maquillage m; **sminker** truccatore m; **sminkøse** truccatrice f. **smiske** blandire, lusingare, cercare di ingraziarsi (*for en qn.*); **smisking** blandizie fpl, moine fpl.

smitte 1. s. infezione f, contagio.

smitte 2. tr. v. infettare, contaminare (også fig.); intr. v. essere contagioso; ~ *en* contagiare qn., attaccare una malattia a qn.; *bli smittet* essere contagiato; *bli smittet av meslinger* prendersi il morbillo; essere contagiato di morbillo; ~ *av* (farge) tingere (*på su*), macchiare (*på noe qc.*); *blekk som ikke smitter av* inchiostro che non macchia.

smittebærende contagioso, affetto di contagio; **smittebærer** portatore m di germi (el. di contagio); veicolo di infezione; **smittedrepende** disinfettante; **smittefare** pericolo di contagio; **smittefarlig** contagioso, infettivo; **smittefri** esente di contagio; non contagioso; **smitteførende** contagioso; **smitteholdig** infetto; **smittekilde** focolaio d'infezione; **smittespreder** veicolo d'infezione, propagatore m di contagio; **smittestoff** materia contagiante, materia infetta, agente m infettivo.

smittsom infettivo, contagioso (og fig.): epidemico (pl.: -ci); **smittsomhet** contagiosità.
smoking smoking m inv.
smokk (finger-) ditale m; (tåte-) tettarella, (narre-) succhiotto.
smug 1. (trang gate) vicolo, chiasso; litt. calle m.
smug 2. i ~ di nascosto, in segreto, (illegalt) clandestinamente; **smug-** segreto; **smughandel** commercio illegale, contrabbando; **smughandler** contrabbandiere m.
smugle contrabbandare, introdurre di contrabbando; fig. introdurre di nascosto; **smugleri** contrabbando.
smuglerskip nave f contrabbandiera; **smuglersprit** alcool m di contrabbando; **smugling** contrabbando.
smukk bello, (søt) carino; **smukt** adv. (oftest) bene.
smul calmo, tranquillo; **smult farvann** zona di calma.
smuldre tr. v. sbriciolare, sgretolare; intr. v. sbriciolarsi, sgretolarsi.
smule 1. s. briciola, briciolo; pochino, tantino, pizzico (pl.: -chi); *en (ganske) liten* ~ un pochetto, un briciolino; *en ~ fornuft* un briciolo di buon senso; *ikke en* ~ neppure un briciolo.
smule 2. v., ~ *opp* sbriciolare.
smult strutto, (svine- også) sugna.
smurning olio, grasso, lubrificante m; fig. (bestikkelse) bustarella.
smuske (tilsøle) sporcare.
smuss sporcizia, sudiciume m; **smussblad** giornale scandalistico, giornalaccio; (bok) antiporta.
smusse, ~ (*til*) sporcare, lordare; **smussig** sporco (pl.: -chi), sudicio; osceno; **smusskonkurrans** concorrenza sleale; **smusspresse** stampa scandalistica; giornale m; **smusskrift** scritto scandalistico (sporco, osceno); **smusstittel** occhiello.
smutt, *slå, kaste* ~ giocare a rimbalzello.
smutte infilarsi, intrufolarsi; ~ *bort* filare, svignarsela; **smutthull** nascondiglio, rifugio, (hule) covile m.
smyge scivolare, insinuarsi (*forbi en* davanti a qn.).
smykke 1. s. ornamento; (juvel) gioiello, monile m.
smykke 2. v. adornare, abbellire; **smykkeskrin** (cofanetto) portagioie m inv., portagioielli m inv.
smør burro; *rørt* ~ burro ammorbidente; *smeltet* ~ burro fuso; *steikt i (tilberedt med)* ~ al burro.
smørasjett piattino portaburro; **smørblomst** ranuncolo di montagna, botton m d'oro; **smørbrød** pane m e burro, pane imburrito; ~ *med pålegg* (skinke) tartina al prosciutto, (ost) tartina al formaggio; sandwich m inv.; tramezzino; **smørbutt** barriera di legno.
smøre ungere (*med di*, con); tekn. lubrificare, (*med fett*) ingrassare; (*olje*) oliare; (*smør*) imburrire; (*dør, hjul*) oliare; (*ski*) spalmare di sciolina, scioline; ~ *et stykke smørbrød* imburrire una fetta di pane; ~ *en vogn* ungere le ruote di una carrozza; ~ *bilen* fare il grassaggio alla macchina; ~ (*opp*) (*skrive*) scarabocchiare, (*male*) imbrattare; ~ *en* (*bestikke*) ungere le ruote a qn., dare una bustarella a qn.; *det går som smurt* fila liscio come l'olio; ~ *noe på noe* spalmare qc. su qc.; ~ *på hestene* frustare i cavalli; ~ *tykt på fig.* spiarle grosse; ~ *sammen* (*skrive*) scribacchiare, (*male*) imbrattare.
smøre hull foro di grassaggio (el. di lubrificazione); **smørekanne** oliatore m, ingrassatore m; **smørekopp** lubrificatore m; **smørelse** unguento; (*dør, hjul*) olio, (*støvler, vogn, maskin*) grasso, (*motor*) lubrificante m; **smøreolje** olio lubrificante.

smører ingrassatore m; (*maler*) imbrattatele m, f inv.; (*blekk-*) scribacchino; **smører** scarabocchio, sgorbio; **smørfarge** color burro, colorante m (alimentare per il burro); **smørfjering** barilotto di burro; **smørgraut** (-grøt) pappa al burro; **smørhandler** venditore m di burro, burraio, lattaio.
smøring (in)grassaggio, oliatura, lubrificazione f; spalmatura; (*bestikkelse*) bustarella, tangente f.
smørkerne zangola; **smørkjøler** portaburro m refrigerante; **smørklump** pezzo di burro, (*liten*) noce f di burro; **smørkopp** barriera, portaburro m inv.; **smørkrukke** vasetto per burro, barriera; **smørskje** spatola da burro; **smørstikker** sonda da burro; **smørsyre** acido butirrico; **smørtønne** barile m da (el. di) burro.
små pl. piccoli, piccole; sg. piccolo (a), minuto; ~ *nummer* (sko) piccole misure; *det er smått for ham* è nelle strettezze; *du småen!* chi, piccolo!; *i det* ~ in piccolo, in miniatura; *merk.* al minuto; *i smått* minutamente, a pezzetti; in piccolo; *leve i ~ forhold* vivere modestamente; *de ~ timer* le ore piccole; ~ *typer typ.* caratteri mpl minuti; se også: *smått* adv.
små- (oftest) piccolo (a), piccoli (e); **småbanne** bestemmiare tra i denti; **småbeløp** piccole somme fpl; **småbil** utilitaria; auto f di piccola cilindrata; **småbladet** a foglie piccole; **småblomstret** bot. a fiori piccoli; (*tøy*) a fiorellini.
småborger piccolo borghese m, borghesuccio; **småborgerlig** piccolo-borghese; **småbruker** piccolo contadino; **småby** cittadina; **småbyaktig** provinciale, da cittadina; **småbyfolk** provinciali mpl.
småfallen piuttosto piccolo, piccoletto; **småfe** bestiame m minuto; **småfeil** errori mpl trascurabili, piccoli sbagli; difettucci mpl.
småfisk minutaglia; **småfolk** genterella, gentucola; popolino; (*barn*) bambini mpl, marmocchi mpl.
småforandringer piccoli cambiamenti mpl, leggere modifiche fpl; **småfugl** uccellini mpl, uccelletti mpl; **småfyrster** principucci mpl.
smågris porcellini mpl, maialini mpl; **småhistorier** storielle fpl; **småhoste** v. tossicchiare; **småhus** cassette fpl; **småindustri** piccola industria.
småjenter bambine fpl, ragazzine fpl.
småkaker pastine fpl; pasticcini; **småkje** bega, bisticcio; **småknurre** brontolare; **småkoke** cuocere (el. bollire) a fuoco lento; **småkonge** reuccio.
småkopper vaiolo; **småkornet** fine, a grani minuti; **småkort** carte fpl basse; **småkryp** insetti mpl, parassiti mpl, bestioline fpl; **småkveg** bestiame m minuto; **småkårsfolk** gente f di bassa condizione.
smålig (nøyaktig) pignolo; (nøyeregnende) meschino, gretto, piccino; **smålighet** grettezza, meschinità, piccineria.
småmynt monetina; spiccioli mpl; **smånyne** cantarellare; **småord** particella; **småpenger** spiccioli mpl, moneta spicciola; **småpike** bambina, ragazzina, bimba; **småprikket** a puntini, punteggiato.
småregn piovigginella; **småregne** piovigginare.
småreparasjoner piccole riparazioni fpl; **småretter** antipasti mpl, pietanzine fpl, piatti mpl leggeri, entrate; **smårolling** bambetto, marmocchio, piccino; **smårutet** a quadretti, quadrettato.
småsild piccola aringa; **småskillinger** spiccioli mpl, monetine fpl, soldini mpl; (*sparepenger*) piccoli risparmi mpl; **småskjenne** brontolare, mugugnare; **småskog** bosco ceduo; **småskole** scuola materna; scuola elementare; **småskrifter** opuscoli mpl.
småskåren fig. meschino, gretto; **småskåret** tagliato fino, tagliato a pezzettini, spezzato.

småsnakke parlottare; chiacchierare del più e del meno; **småsparer** piccolo risparmiatore m.
småstater staterelli mpl; **småstein** pietruzze fpl, sassolini mpl; **småstilt** a piccoli caratteri; **småstripet** a strisce sottili, a righini; ~ *stoff* rigatino; **småstykker** pezzetti mpl, tocchetti mpl; **småsynder** peccatucci mpl, peccati mpl veniali.
småting cosette fpl, oggettini mpl, gingilli mpl; inezie fpl, bazzecole fpl; piccole cose fpl.
småtosset un po' tocco, grullo.
smått adv. (fint, i småstykker) minutamente; (dårlig) poveramente, (lite) scarsamente, poco; (så) ~ (sakte) adagio, (litt etter litt) (a) poco a poco; *hakke* ~ tritare minutamente, *skrive* ~ scrivere a caratteri minuti; *han kommer så* ~ etter pian piano arriva anche lui; *man snakker så* ~ om å s'inizia a parlare di; se ellers: små.
småtterier inezie fpl, bagattelle fpl.
småtyveri furtarello; **småtærende**, *være* ~ mangiare poco, mangiucchiare.
småutgifter piccole spese fpl, spesucce fpl.
småved legna minuta, legnetta.
småøyer isolette fpl, isolotti mpl.
snabel proboscide f; (sommerfugl) tromba; (skip) sperone m, rostro.
snadd zool. foca anellata; **snadde** pipa (dal cannello corto); **snadre** schiamazzare; fig. cicalare; **snadring** schiamazzo; fig. cicaleccio.
snakk chiacchiera, ciarla; (dumt) discorso a vanvera, sproloquio; *løst* ~ dicerie fpl; chiacchiere fpl; (å) ~! storie!; *det er bare tomt* ~ sono chiacchiere campate in aria; (*her hjelper*) *ikke* ~ qui le parole non servono; *gi seg i* ~ med attaccare discorso con; *kom ikke med slikt* ~! vallo a dire a qualcun altro!; *uten videre* ~ senz'altro.
snakke parlare, discorrere, (prate) chiacchierare (om di); (skravle) ciarlare, cicalare; ~ *en ørene fulle (med)* riempire le orecchie di qn. (di); ~ *en etter munnen* fare da eco a qn.; ~ *bort noe* cambiare discorso; ~ *en fra noe* dissuadere qn. da qc.; ~ *for en* parlare a favore di qn.; ~ *fram og tilbake* fare discorso su discorso; ~ *over seg* sragionare, parlare a vanvera; ~ *til* (tiltale) parlare a; (irettesette) redarguire; ~ *ut med en* avere una spiegazione con qn.
snakkesalig chiacchierone (a), ciarliero; *han (hun) er meget* ~ è un (un')attaccabottoni; **snakkesalighet** loquacità, parlantina, chiacchiera.
snakketøy lingua, parlantina, chiacchiera; *ha et godt* ~ avere una bella parlantina.
snakking discorsi mpl, chiacchiere fpl; ~ *fram og tilbake* lunghi discorsi mpl; *etter mye* ~ *fram og tilbake* dopo molte discussioni; **snakksom** loquace, ciarliero, chiacchierone, chiacchierino.
snappe (med munnen) abboccare; (gripe) ghermire, acchiappare; (tyv) F fregare; ~ *etter* cercare di ghermire; ~ *etter været* boccheggiare; ~ *noe fra (ut av hendene på)* en strappare qc. (di mano) a qn.
snaps bicchierino (di acquavite); cicchetto, grappino; *ta en* ~ bere un cicchetto.
snapshot istantanea.
snar 1. adj. svelto, pronto; (rask til bens) lesto.
snar 2. s. (skog-) boschetto, macchia.
snare s. laccio; *legge en* ~ *for en* tendere un laccio a qn.; *gå i snaren* cadere nel laccio; **snarefanger** chi caccia con lacci; accalappiatore m.
snarere adv. (tidligere) più presto, prima; (heller) piuttosto; *eller* ~ ... o ancora meglio ...; **snarest** adv. al più presto; ~ *mulig* al più presto possibile; **snarlig** adj. pronto, sollecito.

snarrådig deciso, sveglio, di riflessi pronti; **snarrådighet** presenza di spirito.
snart presto, tra breve, tra poco; ~ *sagt* (nesten) quasi, pressoché; ~ ... ~ ... ora ... ora ..., talora ... talora ...; *han kommer* ~ verrà tra poco, arriverà presto; *så* ~ *som mulig* non appena possibile; *så* ~ *vi har mottatt* non appena avremo ricevuto.
snartur breve passeggiata; giretto, piccola gita.
snarvei scorciatoia; **snarvending**, *i en* ~ presto, in breve, in poco tempo.
snau nudo; rasato; calvo; (knapp) scarso.
snaue v. spogliare, rasare; **snauhogge** diboscare; **snauklipt** rasato a zero.
sne neve f; se: snø.
snedig ingegnoso, astuto; **snedighet** ingegnosità, astuzia.
snegl (snile) lumaca; (med hus, også) chiocciola; (uten hus, også) limaccia, lumacone m ignudo.
snegle, ~ *seg av sted* andare (progredire) a passo di lumaca; **sneglefart** passo di lumaca; **snegleformet** a chiocciola, a spirale; **sneglehus** conchiglia (el. guscio) di chiocciola; **sneglegang** passo di lumaca.
snei, *på* ~ di sbieco; di traverso; obliquamente; *hatten på* ~ il cappello sulle ventitré.
sneis ventina; se: snes.
snekke barca.
snekker falegname m; (kunst-) ebanista m; **snekkerarbeid** (lavoro di) falegnameria (el. ebanisteria); **snekkerhåndverk** falegnameria, ebanisteria; mestiere m di falegname; **snekkerlære**, *være i* ~ essere apprendista m, f falegname; **snektermester** maestro falegname; **snektersvenn** falegname m; **snekkerverksted** falegnameria, bottega (el. laboratorio) di falegname; **snekre** fare lavori di falegnameria, lavorare il legno.
snelle (spole) rocchetto, spagnoletta; (garnvinde) aspo; bobina, mulinello (*på fiskestang* di canna da pesca); (pike) ragazzetta.
snerk pellicola.
snerp (korn) arista, resta; **snerpe** 1. v., ~ *sammen* (munn) stringere, contrarre; **snerpe** 2. s. (dame) donna schifiltosa; santarella; **snerpende** che allega (el. allappa) i denti (la bocca).
snerperi schifiltosità; puritanesimo; **snerpet** schifiltoso; puritano.
snerre mostrare i denti; ringhiare; **snering** ringhio, digrignamento dei denti.
snert colpo di frusta; (antydning) cenno, sfumatura; ombra; fig. frecciata, sferzata; *med* ~ *i fig.* sferzante; **snerte** colpire (con la frusta); ~ *med et pisceslag* sfiorare con la punta della sferza; fig. motteggiare, punzecchiare.
snerten (fiks) elegante, raffinato, chic.
snes ventina; *halvt* ~ diecina; *et* ~ *egg* venti uova; **snesvis**, *i* ~ a ventine.
snev punta, briciolo, pizzico, ombra.
snever stretto, angusto; *i snevrere forstand* in senso più limitato (el. ristretto); **sneverhet** ristrettezza; **sneversynt** di mente ristretta, gretto; **sneversynthet** ristrettezza di mente, grettezza; **snevre**, ~ *inn* restringere, limitare; fig. (også) immiserire.
snibel marsina.
snik leccapiedi m, f inv.; delatore m, spia.
snike, ~ *seg* scivolare, insinuarsi; ~ *seg inn* entrare furtivamente; ~ *seg inn på fienden* sorprendere il nemico; ~ *seg bort* sgattaiolare via; ~ *seg omkring* aggirarsi alla chetichella; ~ *seg til noe* ottenere qc. con le moine (con l'astuzia).
snikende strisciante, furtivo, subdolo; ~ *feber* febbriciattola; ~ *gift* veleno a effetto lento.

snikksnakk ciance fpl, discorsi mpl a vanvera; ~! sciocchezze!
snikmord assassinio a tradimento; **snikmorder** assassino; **snikmordersk** assassino; adv. da assassino; **snikmyrde** assassinare, uccidere a tradimento.
snikskytter (kryp-) bracconiere m; (bakhold) franco tiratore m, sparatore m a tradimento.
snikvei scorciatoia, scappatoia, via traversa.
snile F tipo strano (el. da funerale); se: **snegl**.
snill buono, bravo; *var så ~!* per piacere! per favore! *var så ~ å* per favore + imperat.; mi faccia il piacere di + inf.
snipe zool. beccaccia; mar. beccaccino.
snipp cocca, punta, lembo; (krage) collo, colletto.
snirkel svolazzo, ghirigoro; arkit. voluta; (underskrift) sigla, parafa; **snirklet** a svolazzi; arkit. a volute, a tortiglione; ~ *stil* stile arzigogolato.
snitt taglio (også klær); med. incisione f; (form) fattura, foggia; *se sitt ~ til* cogliere il destro; *med forgytt ~* con il taglio dorato; *med det nyeste ~* all'ultima moda.
snitte tagliare, incidere; **snittebønne** fagiolino.
snitter tartine fpl (triangolari).
snittsår taglio; **snittverk** lavoro d'intaglio.
snive veter. morva; **snivet** affetto da morva.
sno 1. s. vento gelido, tramontana; **sno** 2. v. attorcigliare, torcere, avvolgere; ~ *seg* (vei) snodarsi; fig. sapersi sbrogliare, arrangiarsi; *han vet alltid å ~ seg* sa sempre come cavarsela; *ha evnen til å ~ seg blant folk* sapersi destreggiare fra la gente; ~ *seg fra* (spørsmål) eludere, (løfte) sottrarsi a; *det snor* il vento sferza il viso.
snobb snob m, f inv.; **snobberi** snobismo; **snobbet** snob inv.
snodig comico (pl.: -ci), buffo, curioso.
snohale coda prensile.
snok biscia, colubro.
snor corda, funicella, (gardin-) cordone m; (måle-) cordicella di guida; (hyssing) spago (pl.: -ghi); (perle-) filo; (lissee) cordoncino; mil. (på erme) gallone m; (flat) spighetta; (klosett-) catena; *bundet i en ~* infilato in un cordone.
snorbesetning (uniform) alamari mpl; passamaneria; **snorbesatt** ornato di alamari (el. di passamani); **snorbroderi** ricamo a cordoncino.
snorke russare; fam. ronfare; **snorkel** respiratore m; **snorker** persona che russa; **snorking** (il) russare; **snorksove** dormire della grossa, dormire come un ghio.
snorrett tirato a filo, ben diritto, diritto come un fuso; in linea retta; **snortrekk** cordone m.
snottet (snørret) moccioso.
snu girare, voltare, tornare indietro, fare dietro front; ~ *om* fig. fare macchina indietro, mutare parere; ~ *om rollene* invertire le parti; ~ *opp ned på* capovolgere; *han snur opp ned på alt hun sier* capisce il contrario di tutto ciò che dice lei; *han snudde seg rundt* si voltò indietro, girò su se stesso; *før en får snudd seg* in men che non si dica.
snubbe, ~ *av* tagliare corto.
snuble inciampare, incespicare, fare un passo falso; (miste balansen) barcollare; ~ *over en stein* inciampare in un sasso; ~ *over ordene* impaperarsi, impappinarsi; **snubling** inciampata, passo falso.
snue raffreddore m di testa, infreddatura, rinite f; fam. catarro, constipazione f di testa; *få ~* raffreddarsi, prendere un raffreddore; *ha ~* avere il raffreddore, essere raffreddato.
snufse tirare su col naso; **snufsing** (il) tirare su col naso.

snupp, *i en ~* in un attimo (el. baleno); *snuppen min* il mio tesorino, gioia mia; **snuppe** ragazzetta; *snuppa mi* la mia tesorina, gioia mia.
snurpe stringere, contrarre; ~ *munnen sammen* stringere le labbra.
snurr, *sette hatten på snurr* mettere il cappello di traverso (el. sulle ventitré); *være på en ~* essere brillo; **snurre** (lyd) ronzare; ~ *rundt* roteare, girare su se stesso; tr. (fare) roteare qc.
snurrebass trottola; **snurrepiperi** gingillo, ninnolo, fronzolo; sciocchezza, cianfrusaglia; **snurrig** strano, strambo, curioso; ~ *fyr* tipo strambo; ~ *innfall* idea balorda; **snurring** roteazione f.
snus tabacco da fiuto; presa di tabacco; **snusdåse** tabacchiera; **snuse** fiutare, annusare; ~ *tobakk* fiutare il tabacco; ~ *etter noe* frugare in cerca di qc.; ~ *omkring* curiosare, ficcare il naso; ~ *opp* (oppspore) snidare, scovare.
snusfornuft buonsenso pedestre; **snusfornuftig** gretto, meschino, materialistico (pl.: -ci), giudizioso all'eccesso; **snushane** ficcanaso, curiosone m; segugio.
snusket sudicio, malmesso, trasandato.
snustobakk tabacco da fiuto.
snute muso, (tryne) grugno; (støvel-) punta; *pr. ~* a testa.
snylte bot., zool. vivere da parassita; (person) vivere a spese altrui, scroccare; F sbafare; ~ *seg til* ottenere adulando; **snylteaktig** parassita(ario); **snyltedyr** animale m parassita; **snyltegjest** parassita m; scroccone m; F sbafatore m; **snyltende** parassita; **snylteplante** pianta parassita; **snylter** se: **snyltegjest**; **snylting** parassitismo.
snyste (bedra) truffare, imbrogliare, (spill) barare; (lys) smoccolare; ~ *seg i nesa* soffarsi il naso; ~ *en for noe* truffare qc. a qn.; **snyster** truffatore m, imbrogliatore m; **snysteri** truffa, raggiro.
snyteskaft naso, (stort) nasone m.
snø 1. s. neve f; (masser) nevi fpl; *den evige snø* le nevi eterne; *snøen som falt ifjor* acqua passata.
snø 2. v. nevicare; *det snør* nevica.
snøball palla di neve; *slåss med snøballer* tirarsi palle di neve; **snøbar** senza neve; **snøblind** accecato dal riflesso della neve; **snøblindhet** cecità da neve; **snøbre** nevaio; **snøbriller** occhiali mpl da neve (el. scuri); **snøbyge** breve nevicata; *snøbyger* nevicata fpl intermittenti.
snødekke manto di neve; **snødekt** coperto di neve, innevato; **snødrive** cumulo di neve; **snødybde** altezza della neve.
snøfall caduta di neve, nevicata; **snøfille** fiocco (pl.: -chi) di neve; **snøfonn** cumulo di neve, neve f ammassata; **snøfreser** turbofresatrice f.
snøfte sbuffare, soffiare con il naso, annusare rumorosamente; **snøfting** sbuffo, annusata rumorosa.
snøfull nevoso, pieno di neve; **snøføre** condizione f della neve; **snøføyke** turbinio di neve.
snøgg svelto, veloce.
snøgrense limite m inferiore delle nevi.
snøhaug mucchio (ammasso, cumulo) di neve; **snøhvit** bianco come la neve, niveo; *Snøhvit* Biancaneve; **snøhytte** capanna di neve.
snøkave turbine m di neve; **snøkjetting** catena da neve (el. antineve, antisdrucievole).
snøkjøring (rydding) sgombero della neve; (il) guidare su strade coperte di neve; **snøkledd** coperto di neve, innevato; **snøkløkke** bucanave m inv.
snølag strato di neve; **snøluft** aria da neve.
snølos senza neve; **snøløsning** (-løysing) disgelo, scioglimento della neve.

snømann pupazzo (el. fantoccio) di neve; **snømasse** massa di neve; **snømengde** quantità di neve.
snøplog spazzaneve m inv.
snøre 1. s. cordone m, cordoncino; (fiske-) lenza.
snøre 2. v. (sko, klær) allacciare; ~ *opp* slacciare; ~ *sammen* stringere, serrare; **snørebånd** laccio, legaccio, cordoncino; **snørefiske** pesca alla lenza; **snørehull** occhiello; **snørekjøring** traino sugli sci; **snørestøvel** stivale m con le stringhe, stivaletto.
snørr moccio; **snørret** moccioso; **snørrunge** moccioso.
snørydding sgombero della neve; **snøskjerm** schermo antineve, paravalanghe m inv.; **snøsko** scarpa (el. stivale m) da neve; **snøskred** valanga; **snøsky** nuvola carica di neve; se: **snøføyke**; **snøslaps** neve f sciolta; fanghiglia di neve; **snøsokker** soprascarpe fpl da neve; **snøstorm** tempesta, tempesta di neve; **snøtopp** cima nevosa; **snøtykke** neve f fitta, tempo nevoso; **snøugle** civetta bianca; **snøvinter** inverno nevoso; **snøvær** neve f, tempo nevoso; *i* ~ quando nevica, sotto la neve.
snøvl (il) parlare nel naso (el. indistintamente); med. rinolalia; **snøvle** parlare nel naso; farfugliare; **snøvle** che parla nel naso; che farfuglia; **snøvling** se: **snøvl**.
soaré serata (di gala); *soirée* f.
sobel zibellino; **sobeliskinn** pelle f di zibellino.
sober sobrio; **soberhet** sobrietà.
soda soda; **sodavann** acqua di soda; (drikk) soda, seltz m inv.
sofa sofà m inv., canapé m inv.; **sofahjørne** angolo del sofà; **sofapute** cuscino di sofà.
sofisme sofisma m; **sofist** sofista m, f; **sofisteri** sofisteria, sofisticaggine f; **sofistikk** sofistica; **sofistisk** sofistico (pl.: -ci).
soft-ice (gelato) semifreddo.
sogn (sokn, kirke-) parrocchia, pieve f; (ellers) comune m rurale; **sogne**, ~ *til* appartenere a.
sognebarn parrocchiano; **sognefolk** parrocchiani mpl; **sognefall** dignità di parroco; **sognekirke** chiesa parrocchiale, parrocchia; **sogneprest** parroco (pl.: -ci), curato; pastore m.
sokk calzino, calzerotto; **sokkeholder** giarrettiera.
sokkel zoccolo. (søyle-) plinto; (fotstykke) piedistallo.
sokn (redskap) rampino; se ellers: **sogn**; **sokne** mar. rastrellare.
sokratisk socratico (pl.: -ci).
sol sole m; *ligge i sola* stare (essere sdraiato) al sole.
solarolje gasolio; **solar pleksus** plesso solare.
solaveksels merk. (egenveksel) pagherò cambiario; (veksel i ett eksemplar) tratta unica.
solbad bagno di sole; *ta* ~ fare un bagno di sole, prendere il sole; **solbadolje** olio solare.
solbane orbita del sole, eclittica; **solbelyst** illuminato dal sole; **solbeskint** soleggiato, esposto al sole; **solblank** sereno, luminoso; **solblind** accecato dal sole; **solbrent** bruciato dal sole; abbronzato; **solbriller** occhiali mpl da sole.
solbær ribes m nero; **solbærbusk** ribes m inv. nero; **solbærlikør** liquore m di ribes nero.
sold mil. (lønn) soldo, paga, stipendio; *stå (være) i* ~ *hos* essere al soldo di.
soldat soldato, militare m, milite m; *bli* ~ andare (a) soldato; *la seg verve til* ~ arruolarsi.
soldat- militare, da soldato; **soldatkost** rancio; **soldatliv** vita militare; **soldatmanerer** modi mpl da caserma; **soldatmessig** militare; **soldatvesen** milizia.
sole (tørke) stendere al sole, esporre al sole; ~ *seg* prendere il sole, crogiolarsi al sole.

soleie ranuncolo; **soleklar** chiaro come il sole.
solemerke; *etter alle solemerker* con ogni probabilità, a giudicare dall'apparenza.
solfattig senza sole, poco soleggiato; **solferne** astr. afelio; **solflekk** macchia solare; **solformørkelse** eclissi f solare; **solgangsvind** vento che varia con la posizione del sole; **solglimt**, **-gløtt** raggio di sole, schiarita; **solgud** dio del sole.
solhatt cappello a larghe tese; **solhete** calore m del sole; *i en utålelig* ~ sotto un sole implacabile (el. infocato).
solhverv se: **solverv**; **solhøyde** altezza del sole.
solid solido, (måltid) sostanzioso; fatto bene; (velstående) agiato; (pålitelig) fedele, sicuro, attendibile; **solidarisk** solidale; *være* ~ *ansvarlig* essere responsabile solidalmente; **solidaritet** solidarietà; **soliditet** solidità.
solist solista m, f; **solistkonsert** concerto di solista; (sanger også) recital m inv.; **solistopptreden** esibizione f di solisti.
solklar rischiarato dal sole; **solkur** cura elioterapica, elioterapia, cura del sole.
soll omtr. zuppa di latte e galletta.
sollys 1. adj. illuminato dal sole; **sollys** 2. s. luce f del sole; **solles** senza sole, privo di sole.
solnedgang tramonto; *ved* ~ al tramonto.
solo adj. solo; s. assolo, a solo, solo.
solo- mus. solo.
soloppgang (il) sorgere (spuntare, levare) del sole; *ved* ~ al sorgere del sole, all'aurora.
solosang (canto) a solo; **solosanger** solista m, f; **solostemme** voce f sola.
solovn forno solare; **solrenning** alba, (il) levar del sole; **solrik** soleggiato, solatio; **solring** alone m solare.
solsatellitt satellite m del sole (el. solare); **solseil** tenda; **solside** lato soleggiato, parte f esposta al sole; *ligge på solsiden* essere esposto a mezzogiorno.
solsikke bot. girasole m, elianto.
solskinn sole m, luce f del sole; *det er* ~ c'è (il) sole; *i* ~ al sole, in pieno sole; *i strålende* ~ in un sole radioso (el. sfolgorante); **solskinnsansikt** viso raggiante; **solskinnsdag** giorno di sole, giorno sereno; *på en* ~ in una bella giornata.
solskive disco solare; **solskjerm** visiera parasole; **solstikk** colpo di sole; med. insolazione f; **solstreif** raggio di sole; **solstråle** raggio di sole, raggio solare; **solstrålefortelling** storia commovente a lieto fine; **solsystem** sistema m solare.
soltak tettuccio scorrevole apribile; **soltilbeder** adoratore m del sole; **solterket** asciugato al sole; **solur** meridiana, orologio solare.
solvarme calore m del sole.
solvens solvenza, solvibilità; **solvent** solvente, solubile.
solverv solstizio; **solvervsdag** giorno di solstizio; **solvervsfest** festa per il solstizio; **solvervspunkt** punto solstiziale; **solår** anno solare.
som 1. rel. pron. (subjekt, objekt) che, il (la) quale, i (le) quali; (etter preposisjon) cui, il (la) quale, i (le) quali; *brevet* ~ *jeg mottok i går* la lettera che ho ricevuto ieri; *jeg traff to av mine elever som fortalte meg* incontrai due miei alunni, i quali mi raccontarono; *alt det* ~ *trengs* tutto quello che ci vuole; *herren som jeg taler til* il signore a cui parlo; *mine foreldre som jeg alltid tenker på* i miei genitori, ai quali penso sempre.
som 2. konj. (foran enkelt ord) (sammenlikning) come, quanto; (i egenskap av) come, in qualità di; da; *en mann* ~ *han* un uomo come lui; ~ *jeg*

come me; *han er like rik ~ sin bror* è ricco quanto suo fratello; ~ (= for eksempel) come, per esempio, diciamo; ~ *diplomat i Roma* come (in qualità di, in veste di) diplomatico a Roma; *handle ~ en mann av ære* agire come un uomo d'onore; ~ (*i rollen som*) *Hamlet ser vi* nella parte di Amleto vediamo; *tjene ~ agn* fare (servire) da esca; *oppta en ~ kompanjong* prendere qn. come socio; *oppføre seg ~ en tulling* comportarsi da stupido; *være ~ en far for en* fare da padre a qn.; ~ *ung* da giovane; *jeg betrakter deg ~ en venn* ti considero (un) amico; *jeg kjente ham ~ barn* (da han var b.) l'ho conosciuto bambino.

som 3. konj. (foran hel setn.) (slik som) come, così come; ~ *du vet* come sai; ~ *jeg allerede har skrevet* come ho scritto in precedenza; ~ *jeg er* così come sono; ~ *om* come se; *se ut ~ om man sover* aver l'aria di dormire; *etter ~ a* seconda che, secondo che; *etter ~ de sier* a quanto dicono; *nettopp ~* non appena, *rett ~ det var* improvvisamente.

somle gingillarsi, tirare per le lunghe; ~ *tiden bort* perdere tempo; ~ *med* essere lento a, impiegare molto tempo a, (nøle) indugiare, esitare (*med a*); ~ *med noe* procrastinare qc.; **somlekopp** posapiano m, f inv.; gingillone m, polentone m.

somme qualche, alcuni (e), certi (e).

sommel lungaggini fpl, lentezza; negligenza.

sommer estate f; *i ~* quest'estate; *i fjor ~* l'estate scorsa; *sommeren 1986* (nel)l'estate 1986; *om sommeren* d'estate, in estate; *midt på sommeren* in piena estate; *til sommeren* l'estate prossima.

sommer- d'estate, da estate, estivo; **sommerbruk**, *til ~* per l'estate, da estate; **sommerdag** giorno (giornata) d'estate; **sommerferie** vacanze fpl estive, ferie fpl estive; **sommerfugl** farfalla; **sommerfugllarve** bruco (pl.: -chi) di farfalla.

sommergjest villeggiante m, f; ospite m, f estivo; **sommergjester** villeggianti m, f pl; (badegjester) bagnanti m, f pl; **sommerhalvår** semestre m estivo; **sommerhotell** albergo estivo; **sommerhus** casa di campagna (el. di villeggiatura), seconda casa.

sommerkjole vestito da estate, abito estivo; **sommerkledd** vestito da estate; **sommerlig** estivo; *kle seg ~* vestirsi da estate, mettersi abiti leggeri; **sommermåned** mese m estivo; **sommeropphold** villeggiatura, soggiorno estivo; **sommerpensjonat** pensione f estiva; **sommersolverv** solstizio d'estate.

sommertid tempo d'estate; ora legale (klokkeid); **sommervarme** calore m dell'estate, calura estiva; **sommervær** tempo estivo.

sonar ecogoniometro.

sonate sonata.

sonde sonda; **sondere** sondare.

sondre separare, distinguere; **sondring** separazione f, distinzione f.

sone 1. v. espiare; ~ *sin synd* espiare la propria colpa (i propri peccati); ~ *en straff* scontare una pena.

sone 2. s. zona; *den hete (kalde, tempererte) ~* la zona torrida (glaciale, temperata).

sonett sonetto.

soning espiazione f; **sonoffer** sacrificio espiatorio; (dyr, person) vittima espiatoria.

sonor sonoro.

sop scopare; **sopelime** ramazza.

sopp fungo (pl.: -ghi); **soppaktig** fungiforme.

soppdrepnde, **-dreper** fungicida m, f.

sopran soprano m, f; **sopransanger(inne)** soprano m, f.

sorbett sorbetto.

sordin sordina, (på piano) smorzatore m.

sorenskriver sp. di giudice m rurale, notaio.

sorg dolore m; (over avdød) cordoglio, lutto; (bekymring) affanno, angoscia; *huslige sorger* crucci mpl domestici, dispiaceri mpl familiari; *sorger for fremtiden* preoccupazioni fpl per l'avvenire; *det er min minste ~* è l'ultimo dei miei pensieri; *gjøre en ~* dare dispiaceri a qn.; *gjøre seg sorger* darsi pensiero, preoccuparsi; *gjøre seg unyttige sorger* crearsi preoccupazioni inutili; *til min ~* con mio grande dispiacere; *anlegge ~* vestire a lutto, mettersi in gramaglie; *være (gå) i ~* essere in lutto, portare il lutto.

sorgblandet misto a dispiacere; **sorgfri** senza pensieri, libero da preoccupazioni; *leve et sorgfritt liv* fare una vita spensierata, vivere senza pensieri; **sorgfull** addolorato, pieno di dispiaceri, afflitto; **sorgløs** spensierato; **sorgløshet** spensieratezza; **sorgtung**, **-tyngnet** prostrato dal dolore, carico di dispiaceri.

sort 1. s. specie f, genere m, qualità, sorta; *alle sorter* ogni sorta di; *av fineste (første) ~* della migliore (di prima) qualità.

sort 2. adj. nero; se: svart; **sortaktig** nerastro.

sortere smistare, ordinare, classificare; (velge ut) scegliere, fare la cernita; merk. assortire; ~ *under* appartenere a, essere di competenza di, essere della categoria di; **sorterer** assortitore m, cernitore m; **sortering** cernita, scelta; smistamento, classificazione f; **sorter(ings)maskin** cernitore m, macchina cernitrice; selezionatrice f.

sortflekket macchiato di nero, a macchie nere.

sortiment assortimento.

sortkledd vestito di nero; **sortprikket** a puntini neri, punteggiato di nero, a pois neri.

sortstripet a righe nere, rigato di nero.

S.O.S. (les: esse o esse) S.O.S.; *sende ut ~* lanciare un S.O.S.

sosial sociale; **sosialdemokrat** socialdemocratico (pl.: -ci); **sosialdemokrati** socialismo democratico; **sosialdemokratisk** socialdemocratico; **sosialhjelp** assistenza sociale.

sosialisere socializzare, statalizzare; **sosialisering** socializzazione f, statalizzazione f; **sosialisme** socialismo; **sosialist** socialista m, f; **sosialistisk** socialista m, f; socialistico (pl.: -ci)

sosialkontor ufficio di assistenza sociale; **sosialekonomi** economia politica.

sosietet (l'alta) società.

sot fuliggine f; **sotet** fuliginoso; **sotskrape** v. disincrostare.

sott s. morbo, malattia; epidemia, pestilenza; **sottedød**, *do sottedøden* morire di malattia; **sotteseng** letto di dolore; *do på ~* morire nel proprio letto.

sove dormire; (overnatte) pernottare; *armen min sover* ho il braccio intorpidito, mi si è addormentato un braccio; ~ *fast (hardt)* dormire profondamente (sodo, della grossa); ~ *lett* avere un sonno leggero; (blunde) sonnecchiare, dormicchiare; ~ *trygt* dormire tranquillo; fig. dormire tra due guanciali; *jeg har ikke sovet hele natten* non ho chiuso occhio in tutta la notte; *legge seg til å ~* mettersi a dormire; *et sovende barn* un bambino addormentato; *den sovende* il (la) dormiente; *han kommer sovende til lykken* arriva al successo dormendo; ~ *hos en* (ligge med) andare a letto con qn.; *jeg vil ~ på det* voglio dormire sopra; ~ *ut* fare una buona dormita; ~ *rusen ut* smaltire la sbornia dormendo; ~ *ute* (borte) dormire fuori casa; (under åpen himmel) dormire all'addiaccio (el. all'aperto).

sovedrikk bevanda soporifera, sonnifero; **sovehjer-**

te, *ha et godt* ~ dormire bene; avere il sonno profondo; **sovekamerat** compagno di letto; **sovekupé** scompartimento letto; **sovemiddel** sonnifero; **sovepose** sacco (pl.: -chi) a pelo (el. da bivacco, a piumino); **sovepulver** sonnifero in polvere; **sovesal** dormitorio, camerata; **sovesofa** divano letto; **sovesyke** malattia del sonno; med. tripanosomiasi.

sovetablett compressa di sonnifero; **sovevogn** vagonne m (el. carrozza) letto; **sovevognsbillett** biglietto di vagone letto; **soveværelse** camera da letto.

sovjetisk sovietico (pl.: -ci).

sovne addormentarsi; ~ *igjen* riaddormentarsi; ~ *inn* addormentarsi; (dø) spirare, esalare l'ultimo respiro.

soya soia; **soyabønne** seme m di soia, fagiolo cinese.

spa(de) 1. v. vangare.

spade 2. s. vanga; *en (full)* ~ una palata, una vangata; **spadeblad** lama di vanga; **spadeskaft** manico (pl.: -ci, -chi) di vanga; **spadestikk, -tak** vangata.

spagat spaccata; *gå ned i* ~ fare la spaccata.

spak 1. s. (styre-) leva di comando, colche f; *sitte ved spaken* pilotare, stare ai comandi.

spak 2. adj. docile, mansueto, (vind) moderato.

spakferdig timido, remissivo; **spakferdighet** timidezza, remissività; **spakne** moderarsi, F abbassare la cresta; (vind) cadere, diminuire.

spalte 1. s. spaccatura, fessura, spacco (pl.: -chi); typ. colonna; **spalte** 2. v. fendere, spaccare, scindere, dividere; **spaltekorrektur** bozza in colonna.

spaltemaskin fenditoio; **spaltevis** a colonne; per colonna; **spalteåpning** fenditura, spacco (pl.: -chi).

spalt(n)ing fenditura; fig. scissione f, divisione f; rel. o.l. scisma; *indre spaltninger* dissidi mpl (dissensi mpl) interni; ~ *av atomer* scissione f nucleare.

spandabel generoso, spendereccio; **spanderbukser**, *ha* ~ *på* allargare i cordoni della borsa; **spandere** pagare, offrire.

spanjer spagnolo.

spank(uler)e camminare con sussiego, pavoneggiarsi.

spann (vann-) secchiello; (finger) palmo, spanna; (heste-) tiro, (to hester) pariglia; *gå i* ~ *sammen* essere appaiati; *gå godt i* ~ *sammen* andar bene d'accordo; *sette i* ~ *sammen* appaiare.

spannevis a secchi; **spannre(i)m** (skomakers) pedale m.

spansk spagnolo; (hoven) altero, (avmält) contegnoso; ~ *vegg* tramezzo; **spanskgrønt** verderame m; **spanskrør** canna, giunco, canna d'India; **spanskrørmøbler** mobili mpl di canna d'India; **spanskrørstol** sedia incannucciata; **spanskrørstokk** canna.

spant mar. costa, ordinata; (fly) ordinata; ossatura; **spante** costruire (montare) l'ossatura; **spanteverk** ossatura.

spar (kort) picche fpl.

spare risparmiare, economizzare; (behandle var-somt) trattare con riguardo; ~ *hverken tid eller penger* risparmiare né tempo né denaro; ~ *en (for)* *noe* risparmiare qc. a qn.; dispensare qn. da qc.; *du kan* ~ *deg umaken* puoi risparmiarti la fatica; ~ *ens liv* risparmiare la vita a qn.; *ikke* ~ *seg selv* non risparmiarsi, prodigarsi; darsi da fare; *ikke* ~ *sitt liv* dare la propria vita; ~ *på* economizzare; *han sparer ikke på løfter* non è avaro di (el. non lesina) promesse; ~ *sammen* tr. metter da parte (el. insieme); intr. fare delle economie.

sparebank cassa di risparmio; **sparebankbok** libretto di risparmio; **sparebøsse** salvadanaio; **sparegris** salvadanaio (a forma di porcellino); **sparekasse**

cassa di risparmio; **sparemerke** marchetta di risparmio; **sparepenger** risparmi mpl, economie fpl. **sparer** risparmiatore m; **sparesans** senso del risparmio; **spareskilling** piccoli risparmi mpl, gruzzoletto.

sparess asso di picche.

sparetiltak misure fpl di economia; **spareur** orologio salvadanaio; **sparevilkår** condizioni fpl di risparmio; tasso d'interesse.

spark calcio, pedata; sport se: **sparkstøtting**; *få sparken* essere licenziato in tronco; **sparks** calciare, tirare calci, dare un calcio (una pedata); (hest) scalciare; ~ *football* giocare al pallone (a football), giocare al calcio; ~ (si opp) licenziare qn. in tronco, mettere qn. alla porta.

sparkel tekn. spatola.

sparking calci mpl, pedate fpl; (lo) calciare.

sparkle stuccare.

sparkstøtting specie f sedioslotta (a mano); **sparksykkel** monopattino.

sparre (tak-) capriata; **sparreverk** costruzione f a capriate; se: **sperreverk**.

sparsom avaro (med di); (knapp) scarso; **sparsom-**(melig) (person) economo, parsimonioso; (begrep) economico (pl.: -ci); **sparsommelighet** parsimonia, economia, frugalità; **sparsommelighetsbetydning**, *av* ~ per ragioni di economia, per economizzare.

spartaner spartano; **spartansk** spartano; ~ (dårlig) *suppe* brodaglia; *leve* ~ fare vita frugale.

spas (fornøyelse) spasso, divertimento; (spøk) *drive* ~ celiare; **spase** celiare, scherzare.

spaserdrakt abito a giacca, tailleur m inv.; **spasere** passeggiare, andare a passeggio (el. a spasso); **spasering** passeggio.

spaserstokk canna (el. bastone m) da passeggio; **spasertur** passeggiata; **spaservei** passeggiata.

spasmaker burlone m, mattacchione m, buontem-pone m.

spat min. spato, calcite f.

spatel spatola, (malerkniv) mestichino.

spatt (hos hest) spavano, spavenio.

spe 1. v., ~ (opp) diluire, (saus o.l.) allungare; (med vann) annacquare; (vin) tagliare.

spe 2. s., *vare til spott og* ~ essere oggetto di ludibrio, essere messo alla berlina.

spe(d) tenero, (spinkel, også om stemme) tenue, esile; (svak) gracile, delicato, debole.

spedalsk lebbroso; **spedalskhet** lebbra.

spedbarn lattante m, f, neonato, bebè m.

spedbarnsdødelighet mortalità infantile; **spedbarnshjem** nido d'infanzia, asilo nido.

spedhet tenuità; fragilità; **spedkalv** vitello di latte.

spedisjon spedizione f; **spedisjonsfirma** ditta (el. società) di spedizioni; **speditor** spedizioniere m.

speed, *for full* ~ a tutta velocità, a tutto sprint; **speedometer** tachimetro.

spege mortificare; ~ *sitt kjød* macerare la carne; fig. mangiare e bere moderatamente.

speide scrutare, osservare attentamente; (spionere) spiare; (rekognosere) esplorare, riconoscere; ~ *etter* cercare con lo sguardo, spiare; ~ *ut over havet* scrutare l'oceano; **speider** mil. esploratore m; se ellers: **speidergutt**; **speiderbevegelse** scoutismo; **speiderblikk** sguardo scrutatore; **speiderfører** capo degli scout; **speidergutt** boy-scout m inv., giovane esploratore m; **speiderpike** giovane esploratrice f; **speiding** osservazione f attenta; (lo) scrutare; esplorazione f con lo sguardo.

speil specchio (og fig.); (stort vegg-) specchiera;

(stort vippe-) psiche f; (bil-) specchietto retrovisivo, retrovisore m.
speilbelegg pellicola metallica (di uno specchio).
speilbilde immagine f riflessa; (luftsyn) miraggio.
speilblank lucido (el. lucente) come uno specchio.
speile rispecchiare, riflettere; ~ *egg* cuocere le uova al tegamino; ~ *seg* specchiarsi.
speilegg uovo al piatto (el. al tegamino).
speilglass vetro (el. cristallo) da specchi; **speilglassrute** cristallo di una vetrina; **speilglatt** liscio come uno specchio; **speilklar** limpido come uno specchio; **speilmaker** specchiaio, fabbricante m, f di specchi; **speilsal** sala degli specchi; **speilskap** armadio a specchi, specchiera; **speilskrift** scrittura speculare.
speke (kjøtt) salare e seccare; **spekeflesk** lardo salato (e affumicato); **spekekjøtt** carne f salata e essiccata; **spekepølse** salame m; **spekesild** aringa salata, aringa in salamoia; **spekeskinke** prosciutto crudo; **speking** salatura ed essiccazione f.
spekk lardo; **spekkaktig** lardaceo.
spekke (fete) ingrassare; (kjøtt) lardellare; (mur) rinzaire; fig. (tale) infiorare, infarcire, lardellare (*med* di); **spekkefjel** tagliere m; **spekkeflesk** filetti mpl di lardo, lardellatura; **spekkekniv** coltello da lardo; **spekkenål** lardatoio; **spekkhogger** orca; **spekking** lardellatura; (mur) rinzaire; **spekk-lag** strato di lardo.
spektralanalyse analisi f spettrale; **spektralundersøkelse** esame m spettroscopico.
spektroskop spettroscopio; **spektrum** spettro.
spekulant speculatore m; **spekulasjon** speculazione f; *på* ~ per speculazione; **spekulativ** speculativo; speculatore; **spekulere** speculare (*i* su, in); ~ *i kursfall* (*kursstigning*) giocare al ribasso (rialzo); ~ *over* speculare su, meditare su; considerare; *spekuler ikke over det!* non pensarci più!; non rimuginarci sopra!; ~ *på* meditare; *han spekulerer på noe* sta meditando qc.; ~ *på hvordan* chiedersi come.
spelt bot. spelta, farro; **speltmel** farina di farro.
spene (på jur) capezzolo.
spenn (spark) calcio; (bru-) arco (pl.: -chi); (stramhet) tensione f; *stå i* ~ essere teso (alzato, piegato); se også: spennvidde.
spenne 1. v. (stramme) tendere; (med spenne) affibbiare; (nysgjerrighet) stimolare, eccitare; (sparke) dare un calcio a; ~ *ens forventning høyt* dare grandi speranze a qn.; ~ *av* sfibbiare, sganciare; ~ *hestene for* attaccare i cavalli; ~ *ben for en* fare lo (el. uno) sgambetto a qn.; ~ *hestene fra* staccare i cavalli; ~ *inn* (belte) stringere; ~ *inn livremmen* tirare la cinghia; ~ *ned* (stigbøyler) allungare; ~ *noe om seg* cingersi di qc.; ~ *opp* sfibbiare, slacciare; accorciare.
spenne 2. s. fibbia, fermaglio; **spennebok** libro a fermaglio.
spennende emozionante, appassionante, che stimola la curiosità; *en ~ film* un film ricco di «suspense».
spenning 1. tensione f; emozione f, ansia; (spent forhold) tensione f; (engstelse) ansietà; (oppmerksomhet) vivo interesse; *holde i* ~ tenere con l'animo in sospeso, tenere in ansia.
spenning 2. tensione f elettrica, voltaggio; **spenningsfall** caduta di tensione; **spenningsmåler** voltmetro; **spenningstransformator** trasformatore m di tensione.
spennkraft elasticità; forza espansiva; **spennvidde** apertura (*til en bue* di un arco); portata, gittata.
spensel (i frakk) martingala.
spenstig agile; elastico (pl.: -ci), flessibile; *være* ~

avere dello scatto; **spenstighet** agilità, elasticità, scatto.
spent teso (også fig.); *være* ~ *på* essere ansioso di sapere, aspettare con ansia (el. impazienza); *stå på en* ~ *for med* essere in urto con; *vente* ~ *på å* non vedere l'ora di.
spermasett cetina, spermaceti m; **spermasettthval** capidoglio; **spermasettolje** olio di spermaceti.
sperre 1. s. arkit. puntone m.
sperre 2. v. sbarrare, chiudere, impedire, ostruire; typ. spaziare; ~ *veien for en* sbarrare il passo a qn.; ~ *veien* impedire il passaggio; bloccare la strada; ~ *en konto* bloccare un conto; ~ *inne se*: innesperre; ~ (*spile*) *opp* spalancare, sbarrare.
sperreballong pallone m frenato di sbarramento.
sperregods (særpakke) pacco (pl.: -chi) a tariffa speciale; **sperreild** mil. fuoco (el. tiro) di sbarramento; **sperret** sbarrato; ~ *konto* conto bloccato; ~ *! via* sbarrata!; **sperreverk** costruzione f a capriate; (ur) nottolino d'arresto.
sperring sbarramento, impedimento, blocco (pl.: -chi), intercettazione f, ostruzione f.
spesial- speciale; **spesialisere** specializzare; **spesialisering** specializzazione f; **spesialist** specialista m, f; **spesialitet** specialità.
spesiell speciale, particolare; **spesielt** adv. specialmente, particolarmente, soprattutto.
spesifikasjon specificazione f, specifica, ragguaglio particolareggiato; **spesifikk** specifico (pl.: -ci); **spesifisere** specificare, (gå i detalj) dettagliare.
spetakkel baccano, strepito; F cagnara; (trette) tafferuglio, parapiglia; **spetakler** gazzarra, F casino; **spetakkelmaker** chiassone m, fracassone m.
spett (jern-) leva (di ferro); **spette** zool. sogliola; **spettet** picchiettato, a macchie.
spidd spiedo, schidione m; *sette på* ~ infilzare nello spiedo; **spidde** infilzare, trafiggere; ~ *en på påle* impalare qn.; ~ *på nål* infilzare in uno spillo; **spidning** infilzamento sullo spiedo; (straff) impalatura, supplizio del palo.
spiker chiodo; *slå en* ~ *i veggen* piantare un chiodo nel muro; *ta ut* ~ *av* (som er spikret i) *noe* schiodare qc.; **spikerhode** capocchia di chiodo; **spikermerket**, ~ (*gate*) *overgang* passaggio pedonale chiodato; **spikerverk** chioderia.
spikk tiro mancino; *gjøre en et* ~ giocare un brutto tiro a qn.; **spikke** v. tagliare.
spikre chiodare, inchiodare, piantare chiodi.
spile 1. v., ~ (*ut*) (di)stendere, (fra hverandre) allargare, divaricare; ~ *opp* spalancare.
spile 2. s. stecca (*på paraply* di ombrello).
spilkum bacinella.
spill 1. gioco (pl.: -chi), giocata; (parti) partita; (bridge) servizio; mus. modo di sonare, esecuzione f, stile m; (skuespillers) recitazione f, mimica, modo di recitare; *drive sitt* ~ *med* prendersi gioco di; *ha (gi, la ha) fritt* ~ avere (lasciare) mani libere; *ha lett* ~ avere buon gioco; *nå har jeg (vi) spillet gående* ora la faccenda va per la sua china; *opp-gi spillet* abbandonare la partita; *spille et* ~ fare un gioco, giocare a qc.; fig. fare finta; (et parti) fare una partita; *spille høyt* ~ rischiare grosso, giocare il tutto per tutto; *vinne spillet* vincere la partita; *tape i* ~ perdere al gioco; *være med i spillet* stare al gioco; (ha en finger med) avere lo zampino nella faccenda; *sette en ut av spillet* mettere qn. fuori gioco; *med klingende* ~ con la banda in testa; *sette på* ~ mettere a repentaglio, rischiare, compromettere; *hans ære står på* ~ è in gioco il suo onore.

spill 2. mar., tekn. argano, verricello.

spill 3. (tap) perdita; ~ *av krefter* dispersione f di forze; spreco di forze; fatica sprecata.

spilledamp vapore m di scarico.

spille 1. (væsker) versare, spandere, spargere; (for-spille) sprecare; (ødsle) sperperare; *gå til* ~ andare perduto.

spille 2. giocare (*kort* a carte, *fothball* al calcio); ~ *på børsen* giocare in borsa; ~ *hasard* giocare d'azzardo; ~ *høyt* giocare forte, giocare una posta alta; ~ *bort* perdere al gioco; ~ *med* essere della partita; fig. stare al gioco; ~ *om noe* giocarsi qc.; ~ *ut* giocare la prima carta, aprire il gioco; ~ *ut ruter* uscire di (el. con) quadri; *hvem spiller ut?* chi è di mano?

spille v. 3. mus. s(u)onare; ~ *fløyte (fiolin)* sonare il flauto (il violino); ~ *falskt* stonare; ~ *opp* attaccare a sonare; ~ *til dans* sonare musica da ballo.

spille 4. teater recitare (*komedie* una commedia); ~ *en rolle* intepretare (fare) una parte; ~ *Nero* fare (la parte di) Nerone; *det spiller ingen rolle* non importa; ~ *døv* fare il sordo; ~ *syk* fingersi malato; ~ *uvitende (dum)* fare lo gnorri; ~ *komedie* fig. fare la commedia.

spille 5. (finkle) scintillare, sfavillare; ~ *i flere farger* mandare riflessi di vari colori, essere cangiante; ~ *i det blå* dare sul blu; *øynene spiller i hodet på ham* gli brillano gli occhi; *solen spiller i bølgene* il sole si riflette nelle onde; *et smil spiller på leppene hans* la sua bocca si atteggia a un sorriso; *la sitt vidd* ~ fare sfoggio di spirito.

spilleaften giorno di concerto, (teater) giorno di spettacolo; serata musicale (teatrale).

spillebank casa da gioco, casinò; **spillebord** tavolo da gioco, tavolo (el. tappeto) verde; **spillebule** bisca; **spillebuleeier** biscazziere m; **spilledjevel** demone m del gioco; **spilledåse** scatola musicale (el. armonica), carillon m inv.

spillefilm film m inv. (d'avventure, d'amore ecc.), lungometraggio.

spillegal giocatore m accanito; che ha il vizio del gioco; **spillegjeld** debito di gioco.

spillerlærer(inne) insegnante m, f di musica, maestro (a) di musica; **spillemann** sonatore m (ambulante); **spillemåte** modo (maniera) di sonare, stile m.

spillende (farger) sfavillante, cangiante; **spiller** giocatore m; mus. sonatore m; *lidenskapelig* ~ che ha la passione del gioco.

spillerom tekn. gioco; spazio, margine m; fig. libertà d'azione; *gi en fritt* ~ dare carta bianca a qn.; *ha fritt* ~ avere campo libero.

spillesyke passione f del gioco; **spilletime** lezione f di musica.

spillfekteri simulazione f, commedia, finzione f.

spillkraft eccedenza d'energia elettrica disponibile in dati periodi (del giorno, dell'anno).

spillopp burla, scherzo; *spillopper* birichinate fpl, buffonate fpl; **spilloppmaker** burlone m, pazzarelone m.

spillvann eccedenza d'acqua; acque fpl di scola.

spilt, ~ *arbeid (møye)* fatica sprecata.

spiltau box m inv., scompartimento.

spinat spinacio; (rett) spinaci mpl; **spinatgrønn** verde spinacio.

spindellev ragnatela.

spinett spinetta.

spinke, ~ *og spare* risparmiare a oltranza, risparmiare lira su lira, lesinare.

spinkel esile, gracile, mingherlino (også fig.)

spinn 1. filatura, (silkeorms) bozzolo; (edder-

kopps) tela; **spinn** 2. vite f; *gå i* ~ (fly) entrare in vite; fig. perdere la bussola.

spinne filare (*på rokk* al filatoio); (katt) fare le fusa; ~ *en ende* fig. raccontare una storia; **spinnemaskin** filatrice f, filatoio; **spinner** filatore m; zool. bompice m; **spinneri** filanda; **spinnerokk** filatoio (a pedale); **spinnerske** filatrice f, filandaia.

spinneseide discendenza femminile; *beslektet på spinneseiden* imparentato dal ramo femminile; *gå over til (tilfalle) spinneseiden* diventare retaggio delle donne; **spinnevise** canto di filatrice; **spinnevorte** zool. filiera; **spinning** filatura.

spion spia, delatore m, (tyster) informatore m; **spionasje** spionaggio; **spionere** spiare, fare la spia; fare dello spionaggio; **spionering** spionaggio.

spir guglia, cuspide f; (scepter) scettro.

spiral spirale f; **spiralbor** punta di trapano elicoidale; **spiralfjær** molla a spirale; **spiralformet** (a) spirale; **spirallinje** (linea) spirale.

spire 1. s. germoglio, germe m (og fig.; *til di*); embrione m; (skogbruk) tronco (pl.: -chi); *gå med spiren til en sykdom i seg* avere una malattia in incubazione; *håpefull* ~ rampollo di belle promesse; (lege-) medico in erba.

spire 2. v. germinare, germogliare; fig. nascere; (komme fram) spuntare; (vokse) crescere.

spiré(a) bot. spirea.

spiredyktig germinativo; **spireevne, -kraft** potere m germinativo; **spirende** nascente, in germe; germinale; **spiring** germinazione f.

spiritisme spiritismo; **spiritist** spiritista m, f; **spiritistisk** spiritico, spiritistico (pl.: -ci).

spiritualisme spiritualismo; **spiritualist** spiritualista m, f; **spiritualistisk** spiritualistico.

spirituell spirituale; (vittig) spiritoso; *han vil gjerne være* ~ vuol fare dello spirito.

spirituosa alcolici mpl; **spiritus** spirito, alcool m; **spirituslampe** lampada a spirito.

spirrevipp omuncolo; (sprade) bellimbusto.

spise 1. s. cibo, mangiare; (rett) piatto.

spise 2. v. mangiare (*av handa* in mano); ~ *frokost* fare colazione; ~ *middag* pranzare; ~ *aftens* cenare; ~ *brød til kjøttet* mangiare pane assieme alla carne; *herskapet spiser* i signori sono a tavola; *jeg kunne gjerne* ~ *ham* è da mangiarsi vivo; ~ *dårlig (godt)* mangiar male (bene); *like å* ~ *godt* amare la buona tavola; ~ *opp* mangiare tutto, pulire il piatto; (svelge) inghiottire; ~ *opp sin formue* mangiarsi il patrimonio; ~ *på gulltallerken* mangiare in piatti d'oro; ~ *seg mett* mangiare a sazietà; ~ *en ut av huset* mandare qn. in rovina.

spisebord tavolo da pranzo; **spisegjester** clienti mpl, pensionanti mpl; ospiti a pranzo; **spisekort** lista delle vivande, menu m inv.; **spisekrok** angolo pranzo; tinello.

spiselig mangiabile, commestibile, edule, mangereccio; ~ *sopp* fungo mangereccio.

spisepinner bastoncini mpl; **spiserør** esofago (pl.: -gi); **spisesal** sala da pranzo, (skole, kloster) refettorio; **spiseseddel** lista delle vivande, menu m inv.; **spiseskje** cucchiaino da minestra; (mål også) cucchiainata; **spisestell** servizio da tavola; **spisestue** sala da pranzo, tinello.

spisetid ora dei pasti (el. di pranzo, di cena ecc.); **spisevaner** abitudini fpl culinarie (el. gastronomiche); **spisevert** padrone m, trattore m, oste m; **spisevertinne** padrona, ostessa; **spisevogn** vagone m (el. carrozza) ristorante; **spiskammer** dispensa.

spiss 1. adj. appuntito, aguzzo, acuminato, a punta; *en* ~ *hemerkning* una frase pungente; *ha spisse al-*

buer fig. farsi largo a gomitate.

spiss 2. s. punta, cuspidi f; (fjell også) guglia, picco (pl.: -chi); (paraply) puntale m; (ytterste ende) estremità; mat. vertice m; mil. testa; *brekke spissen på noe* spuntare qc.; *i spissen for* alla testa di, in testa a; *stå (stille seg) i spissen for* essere (mettersi) a capo di; *sette noe på spissen* spingere qc. all'estremo.

spiss 3. (tilsetning) pizzico extra; *sette en ~ på måltidet* rendere il pasto più succulento (el. raffinato); *sette en ~ på tilværelsen* rendere la vita più interessante.

spissartikkel (leder) articolo di fondo, editoriale m; **spissborger** borghesuccio, piccolo borghese m; **spissborgerlig** da borghesuccio; gretto; **spissborgerlighet** spirito piccolo borghese; modi mpl da borghesuccio; grettezza.

spissbue arco a ogiva; **spissbuestil** arkit. stile m ogivale; **spissbuet** ogivale, a ogiva.

spisse v. appuntire, appuntare, fare la punta a; aguzzare, acuminare; ~ *munnen* fare boccuccia; ~ *ører* drizzare le orecchie; ~ *seg til* acutizzarsi.

spisser 1. (blyant-) temperamatite m; **spisser** s. pl. (personer) luminari mpl; pezzi mpl grossi.

spissfindig sottile; sofisticato (pl.: -ci), cavilloso; *være ~* sottilizzare, spaccare un capello i quattro; **spissfindighet** sottigliezza; sofisticeria.

spisskule proiettile m a punta; **spisskål** cavolo cappuccio; **spissmus** toporagno; **spissneset** che ha il naso a punta; **spisspullet** a punta.

spissrot bacchette fpl; *gå, løpe ~* passare per le bacchette.

spisslede slitta a un cavallo.

spissvinkel angolo acuto; **spissvinklet** ad angolo acuto; ~ *trekant* triangolo acutangolo.

spjeld regolatore m (*på oven* di stufa); valvola.

spjelk stecca; **spjelke** steccare.

spjære 1. s. strappo, lacerazione f; **spjære** 2. v. lacerare; *spjæres* lacerarsi.

spleis (tau) impiombatura; (sammenskudd) colletta; **spleise** (tau) impiombare; (gifte) sposare, accoppiare; (slå seg sammen) fare una colletta; fare alla romana; **spleiselag** festa dove ognuno paga per il proprio consumo; **spleising** impiombatura.

splid discordia, dissidio, screzio; *sette (så) ~* seminare zizzania; **splidaktig** discorde, in disaccordo; **splidaktighet** discordanza, contrasti mpl.

splint scheggia; *fly i splinter* andare in frantumi; *splinter ny* nuovo fiammante (el. di zecca).

splintfri temprato, infrangibile; **splintsikker** mil. a prova di schegge; *splintfritt glass* vetro che si rompe senza scheggiarsi.

splintre mandare in frantumi; *splintres* andare in frantumi, infrangersi, scheggiarsi.

splitt (klær) spacco (pl.: -chi); (penne-) pennino; (papir-) borchia; tekn. copiglia.

splitte (kløve) spaccare (in due), fendere; (rive itu) lacerare; (spre) disperdere; (gjøre uenig) dividere, mettere in disaccordo.

splittelse (uenighet) disaccordo; (spredning) dispersione f; (gruppe) scissione f, scisma m.

splitter, ~ *gal* pazzo furioso; ~ *naken* nudo come un verme (el. come Dio l'ha fatto).

splitterter piselli mpl secchi spaccati.

splittflagg bandiera a due punte; **splitting** disunione f; (rivning) lacerazione f; (spredning) dispersione f; **splittkeim** sp. di legno compensato.

spole 1. s. rocchetto, bobina, (sytråd også) spagnoletta; **spole** 2. v. avvolgere; tekn. bobinare; (garn) annaspargere, incannare; ~ *av* dipanare.

spoleapparat bobinatrice f, spolatrice f.

spolebe(i)n anat. radio; **spolegarn** filo incannato; **spolemaskin** incannatrice.

spolere guastare, rovinare, sciupare.

spoling bobinatura; (garn) incannatura.

spolorm ascaride m.

spon truciolo (*av tre* di legno, *av metall* metallico);

sponplate truciolato, truciolare m; *finert ~* tavola di truciolato compensato; **sponplateindustri** industria del truciolato; **spontak** tetto con copertura di assicelle.

spontan spontaneo; **spontanitet** spontaneità.

spor traccia, orma, (særl. dyrs) pista; (jakt, mil.) pista; (mellom skinner) scartamento; (fals, fure) scanalatura, solco (pl.: -chi); (skinnespor) binario; fig. vestigio; *det fins ikke spor av* non c'è traccia di; *ikke ~!* niente affatto!; per nulla!; *det er ikke det ~ å se* non si vede niente; *miste sporet* perdere le tracce (jakt: la pista, le piste); *gå av sporet* deragliare; fig. fuorviare; *gå i ens ~* ricalcare le orme di qn.; *bringe (føre, hjelpe) en på sporet* mettere qn. sulle tracce; *komme på ~ etter* rintracciare; *sette ~ etter seg* lasciare traccia; *være på ~ etter* essere sulle tracce di.

sporadisk sporadico (pl.: -ci); ~ *opptreden* (forekomst) sporadicità.

spore 1. s. (rytters, hanes, bot.) sperone m; biol. spora; fig. sprone m; pungolo, (oppmuntring) incitamento; stimolo; *gi av sporene* dar di sprone (di sproni).

spore 2. v. (opp-) rintracciare; (merke) accorgersi di, intuire; (hest) spronare.

sporedannelse sporulazione f.

sporensteks a spron battuto, di gran corsa.

sporhund segugio (også fig.); **sporløs(t)** senza traccia; **sporsans** fiuto; fam. buon naso.

sporskifte scambio, (apparat også) deviatore; **sporskifter** deviatore m; **sporsnø**, *følge etter på ~* seguire le tracce sulla neve recente.

sport sport m inv.; *drive ~* fare dello sport, praticare lo sport; **sportel** casuale, occasionale; *sportler* incerti mpl; **sports-** sportivo.

sportsartikler articoli mpl sportivi; **sportsbedrift** prestazione f sportiva; **sportsbruk**, *klar til ~* abiti adatti per lo sport; **sportsdress** abito sportivo; **sportsfiske** pesca sportiva; **sportsfly** aereo da turismo; **sportsgren** sport m inv.

sportsidiot fanatico (pl.: -ci) dello sport; (-fan) tifoso; **sportsinteressert** sportivo; **sportsjakke** giacca sportiva; **sportskamp** gara sportiva; **sportsklubb** circolo sportivo, associazione f (società) sportiva; **sportslig** sportivo.

sportsmann (-kvinne) sportivo (sportiva); **sportsmessig** sportivo; **sportsmodell** (bil) macchina sportiva, modello gran sport; **sportsprestasjon** prodezza sportiva, ottima prestazione f sportiva.

sportsredaktør redattore m della cronaca sportiva; **sportsreferat** cronaca sportiva; **sportsreferent** cronista m, f sportivo (a).

sportsstevne gara (el. manifestazione f) sportiva; **sportsutstyr** attrezzatura sportiva; **sportsånd** spirito sportivo (el. agonistico).

sporvei tranvia; **sporveisfunksjoner** impiegato delle tranvie, tranviere m; **sporveisselskap** azienda tranviaria; **sporveistrafiikk** traffico tranviario; **sporvidde** scartamento; **sporvogn** vettura tranviaria, tranvai m inv., tram m inv.; **sporvognsbillett** biglietto tranviario (el. da tram); **sporvognsforbindelse** servizio tranviario; **sporvognskonduktør** biglietta(r)io di tram; **sporvognslinje** linea tranviaria; **sporvognsrute** linea di tram.

sporvognsstans arresto della circolazione tranviaria; **sporvognsstopped** fermata di tram; **sporvognstrafikk** circolazione f tranviaria; **sporvognsstyrer** manovratore m di tram.

spotlight piccolo proiettore m da scena, spot m inv.

spotsk se: spottende; **spotskhet** scherno; **spott** beffa, derisione f, (hån) scherno, dilleggio; (gjenstand for ~) zimbello, favola; ~ *og skade følges ad* al danno si aggiungono le beffe; *drive ~ med beffars* di, deridere; *bare være til ~ og skam (spe)* essere esposto a scherno e umiliazioni.

spotte deridere, beffarsi di, canzonare; ~ *Gud* bestemmiare Dio; ~ *enhver beskrivelse* superare ogni confronto; ~ *med det hellige* commettere sacrilegio.

spottedikt epigramma m; **spottefugl** zool. tordo beffeggiatore; fig. canzonatore m, burlone m; **spotteglose** parola mordace; **spottelyst** voglia di prendere in giro, spirito beffardo; **spottende** canzonatorio, beffardo, derisorio, satirico (pl.: -ci).

spotter canzonatore m, dilleggiatore m; (gudsbespotter) bestemmiatore m, blasfemo; **spotteskrift** satira, scritto epigrammatico.

spottpri prezzo irrisorio; *til ~ a poco prezzo*; *gå noe til ~* avere qc. per un tozzo di pane.

spove zool. chiurlo.

sprade(basse) damerino; zerbinotto, bellimbusto; gaga m.

spraglet variopinto, screziato, variegato.

sprake crepitare, scoppiettare.

sprang salto (og fig.), balzo; gymn. volteggio al cavallo; *i ~ al balzo*; *stå på spranget til å* stare per, essere sul punto di, esser lì, lì per.

spre(de) distendere; (med mellomrom) intervallare; (til alle sider) spargere, spandere; (små ting) disseminare; ~ *ens tanker* distrarre qn.; ~ *seg* disperdersi, sparpagliarsi, dileguarsi; *mengden spredte seg i parkene* la folla si sparpagliò nei parchi; ~ *(ut) rykter* spargere voci.

sprede lente f concava; **spreder** irroratrice f, (tut) lancia; **spreddning** diffusione f; dispersione f, sparpagliamento; (frø) disseminazione f.

spreddt diffuso, sparso, disseminato; fig. confuso.

sprek vivace, in gamba, arzilla.

sprekk fenditura, crepa, spaccatura; (hud-) screpolatura; (leirsaker) incrinatura.

sprekke tr. v. incrinare, far scoppiare; intr. v. scoppiare, incrinarsi, screpolarsi; **sprekkeferdig** che sta per scoppiare; ~ *av nysgjerrighet* che scoppia di curiosità.

sprell (det å sprelle) guizzo, sgambettamento; (bråk) schiamazzo, baldoria; **sprelle** (med armer og bein) dimenarsi, agitarsi; (fisk) guizzare; (med beina) sgambettare; **sprellemann** marionetta; **sprelling** (il) dimenarsi, (il) guizzare; sgambettamento.

sprelsk vivace, irrequieto, guizzante; impulsivo.

spreng; *arbeide på ~* lavorare indefessamente.

sprengbar esplodente, esplosivo; **sprengbombe** bomba dirompente.

spreng 1. tr. v. far esplodere, far saltare (*banken* il banco); (særl. mine) brillare; (bryte opp) forzare, scassinare; (bryte i stykker) spezzare; (slå inn) sfondare; (hest) sfiancare, spossare; (strø med salt) cospargere di sale, salare; ~ *fra hverandre* mil. disperdere.

spreng 2. intr. v., ~ *av sted* correre a briglia sciolta; ~ *inn på fienden* piombare sul nemico.

sprengfull pieno; zeppo, pieno da scoppiare; **sprenggranat** granata dirompente; **sprenghet** innesco (pl.: -chi); **spreng hull** (borehull) foro di mina; (et-

ter eksplosjon) cratere m; **sprengkile** cuneo; **sprengkraft** forza esplosiva; **sprengkrutt** polvere f pirica; **sprengkulde** freddo intenso (polare, cane); **sprengkule** pallottola esplosiva.

sprengladning carica esplosiva, detonatore m; **sprenglegeme** esplosivo.

sprenglese studiare indefessamente; fam. sgobbare; **sprenglærd** dottissimo; iron. sapientone m; *være ~* essere un pozzo di scienza.

sprengning (il) far saltare, forzatura, rottura; esplosione f, scoppio; fig. disintegrazione f.

sprengprosjekt proiettile m esplosivo; **sprengsats** carica; **sprengstoff** esplosivo; **sprengstykke** scheggia; **sprengvirkning** effetto di scoppio.

spret (hopp) sobbalzo; (laps) zerbinotto.

sprette (i været) saltare; (ball) rimbalzare; (fare opp) balzare, scattare; bot. germogliare, gemmare; (søm) scucire; ~ *hull* bucare; ~ *en flaske* sturare una bottiglia; ~ *(av, opp)* scucire; ~ *opp en bok* tagliare le pagine di un libro; ~ *magen opp på* sbudellare.

spretten vispo, vivace; **sprettert** fionda.

spr mar. asta diagonale.

sprise allargare, divaricare (*med fingrene* le dita); (*være åpen*) essere aperto, essere scucito, non chiudere bene; (ikke stemme overens) essere contraddittorio.

spring rubinetto; **springbrett** gym. pedana elastica; fig. trampolino; **springbrønn** pozzo artesiano; (olje) pozzo da cui sgorga petrolio.

springdans danza villereccia norvegese.

springe saltare, balzare; (løpe) correre; (briste) scoppiare, spaccarsi; (tau) rompersi; (slå sprekk) incrinarsi; ~ *fram* balzare (lanciarsi) in avanti, (om ting) sporgere; ~ *hit og dit* correre di qua e di là; ~ *i lufta* saltare in aria; ~ *i været (pris)* salire alle stelle; *prisene sprang i været* c'è stato un brusco aumento dei prezzi; ~ *nedover trappa* scendere le scale di corsa; ~ *om(kring)* saltellare; scorrazzare; ~ *opp* saltar su, sobbalzare, (åpne seg) spalancarsi bruscamente; ~ *opp trappa* salire le scale correndo; ~ *opp av stolen* balzare dalla sedia; ~ *over* saltare; ~ *ut* uscire correndo; saltare fuori; (i vannet) gettarsi in acqua; (knopp, blomst) sbocciare; (trær) coprirsi di foglie; (om vann) scaturire; (elv) sorgere, nascere, avere la sorgente.

springende fig. discontinuo, saltuario; adv. fig. a salti, in modo discontinuo, saltuariamente.

springer (hest) saltatore m; (sjakk) cavallo; mus. danza campestre norvegese.

springfær molla a spirale; **springflo** marea altissima; alta marea sizigiale; **springhval** delfino; **springkniv** coltello a serramanico; **springmadrass** materasso a molle; **springmarsj** passo di corsa.

springvann fontana, getto d'acqua, (enkel stråle) zampillo.

sprinkelkasse cassa a gabbia, gabbia di legno.

sprinkelverk graticciata, graticolato.

sprint sprint m inv.; (fartsøkning) scatto; **sprinter** velocista m, f; sprinter m, f inv.

spriseil vela con asta diagonale.

sprit spirito, alcool m; **spritapparat** fornello a spirito; **sprittfabrikant** distillatore m; fabbricante m di liquori; **sprittfabrikk** distilleria; fabbrica di liquori; **spritholdig** alco(o)lico.

spritlempe lampada a spirito; **spritsmugler** contrabbandiere m di acolici (el. di liquori).

sprosse (vindus-) traversa; riquadro.

sprudle zampillare, sprizzare; fig. sfavillare, essere spumeggiante; **sprudling** zampillo.

sprukket incrinato; scoppiato; (hud) screpolato; (i glasuren) cavillato, craquelé.
sprut spruzzo, getto; **sprute** (væske) spruzzare, sprizzare, schizzare; (frøse) crepitare; (penn) macchiare; (søle) schizzare; ~ *ild* vomitar fiamme, (øyne) lanciar fiamme; **sprutred**, *bli* ~ diventare di fiamma.
sprø (kake) croccante; (stein) friabile; (skjør) fragile; (tåpelig) tocco (pl.: -chi).
sprøyt (sprut) spruzzo, zampillo; (tøv) corbelleria.
sprøyte 1. s. pompa; med. siringa; (hage-) annaffiatoio; (parfyme o.l.) spruzzatore m, atomizzatore m; (injeksjon) iniezione f, puntura; agr. irroratrice f.
sprøyte 2. tr. v. spruzzare, schizzare; agr. irrorare; (vanne) annaffiare; intr. v. zampillare, schizzare, schizzettare; sprizzare, mandar spruzzi; *sola sprøyte opp i ansiktet på meg* il fango mi schizzò in faccia.
sprøyte 3. adv., ~ *full* ubriaco fradicio; ~ *gal* matto da legare.
sprøyteflaske spruzzetta; (stryking) spruzza-biancheria m inv.; **sprøytemale** verniciare (pitturare) a spruzzo; **sprøytemaling** pittura a spruzzo; **sprøytemiddel** sostanza anticrittogamica, insetticida m.
sprøytepistol pistola per la verniciatura a spruzzo; **sprøyteput** bocchetta; **sprøytevæske** liquido anticrittogamico (el. insetticida); **sprøyt(n)ing** zampillo; spruzzatura; agr. irrorazione f.
språk lingua, linguaggio, idioma m; stile m; (sær-språk for samfunnsklasse) gergo (pl.: -ghi); *hjer-tets (øyne)nes* ~ il linguaggio del cuore (degli occhi); *føre et besynderlig* ~ usare un linguaggio strano; *skrive et fyndig (mandig)* ~ possedere uno stile potente (virile); *i matematisk* ~ in linguaggio matematico; *i simpelt* ~ in un linguaggio volgare, volgarmente parlando; *ut med språket!* avanti, parla!; *ikke ville ut med språket* rifiutarsi di parlare.
språkbemerkning osservazione f sulla lingua; **språk-blomst** perla giapponese; fioretto.
språkbruk uso della lingua; parlata; *foreldet* ~ parlata antiquata, arcaismo.
språkegenhet, **-eiendommelighet** idiotismo, forma idiomatica; **språkfeil** errore m di lingua, solecismo; **språkferdighet** padronanza della (di una) lingua; **språkforderver** chi provoca la corruzione di una lingua; **språkforsker** linguista m, f; glottologo (pl.: -gi); **språkforvirring** confusione f di lingue; confusione f babelica, babele f; **språkfølelse** sentimento della lingua.
språkgeni spiccata attitudine per le lingue; (person) genio poliglotta; **språkgransking** linguistica, glottologia; **språkhistorie** storia della lingua, storia linguistica; **språkhistorisk** storico-linguistico; **språk-kart** atlante m linguistico.
språkkunnskap conoscenza di una lingua (delle lingue); *ha gode språkkunnskaper* conoscere bene le lingue; **språkkyndig** che conosce bene una lingua; (som kan flere språk) poliglotta m, f; **språkkyndig-het** ottima conoscenza di una lingua (delle lingue).
språklig linguistico (pl.: -ci); di (el. della) lingua; *det språklige* lo stile, il linguaggio; l'uso della lingua; *en ~ forvanskning* una corruzione della lingua, un solecismo.
språklýd fonema m; **språklærd** linguista m, f; **språk-lære** grammatica; **språklærer(inne)** insegnante m, f di lingue; **språkmann** linguista m; glottologo (pl.: -gi); poliglotta m.
språkmektig poliglotta, che conosce molte lingue.
språkregel regola grammaticale; **språkrenser** puri-

sta m, f; **språkrens(n)ing** purismo; **språksaken** la questione della lingua; **språksamfunn** comunità linguistica; **språksammenligning** comparazione f delle lingue; **språkstrid** disputa linguistica; contro-versia sulla questione della lingua.
språkstridig contrario alle regole grammaticali, in contrasto con il genio della lingua; **språkstudium** studio della (delle) lingua (e), filologia.
språktalent se: språkgeni; **språkundervisning** insegnamento di una lingua (delle lingue).
språkvitenskap linguistica, glottologia.
språkøtt famiglia linguistica (el. di lingue).
språkøre orecchio per le lingue.
språkevelse esercizio di lingua.
spuns zaffo; se: spunsehull; **spunse** zaffare; **spunse-hull** foro; cocchiere m.
spurt volata, sprint m inv.; **spurte** accelerare la corsa, fare una volata.
spurv passero, (spurvefugl) uccello dei passeracei; *skyte ~ med kanoner* usare mezzi sproporzionati.
spurvehagl miglierini mpl; **spurvehawk** sparrow; **spurveunge** passerotto.
spy 1. v. vomitare; (flue) deporre le uova; **spy** 2. s. vomito; (flue-) uova fpl di moscone.
spyd giavellotto (også sport); spiedo, lancia.
spydglans antimonio.
spydig sarcastico (pl.: -ci), mordace, beffardo, maligno; **spydighet** malizia, sarcasmo, frecciata.
spydcast lancio del giavellotto; **spydaster** giavel-lottista m, f; **spydskaf** asta.
spylue moscone m della carne.
spygatt mar. ombrinale m.
spyle lavare; **spyling** lavaggio.
spytt saliva, sputo; **spyttavsondring** salivazione f.
spytte sputare, (ofte) sputacchiare; ~ *en i ansiktet* sputare in faccia a qn.; ~ *ut* (etter hoste) espettorare; **spyttebakk** sputacchiera; **spyttekyse** sputo, sputacchio; **spytting** (lo) sputare, sputi mpl; **spytt-kjertel** ghiandola salivare; **spyttslikker** leccapiedi m, f inv.; **spyttslikkeri** piaggeria.
spøk scherzo, celia, burla; *grov* ~ scherzo di cattivo gusto; F scherzo da prete; ~ *til side* scherzi a parte, a parte gli scherzi; *det er bare* ~ è solo per scherzo; *det er Deres (behagelige)* ~ Lei ha voglia di scherzare; *drive* ~ *med* burlarsi di, fare uno scherzo a; *forstå* ~ stare allo scherzo; *ikke forstå* ~ non saper stare allo scherzo; essere suscettibile; *alltid ha en ~ på rede hånd* esser sempre pronto a scherzare; *for* ~ per scherzo, per celia, per burla, per ridere.
spøke 1. v. scherzare, celiare; *han er ikke til å ~ med* con lui non si scherza.
spøke 2. v. (gå igjen), *det spøker her i huset* questa casa è visitata dagli spiriti (spettri); *dette mennesket spøker i hjernen på meg* l'immagine di questa persona mi ossessiona; *en tanke spøker i hodet mitt* mi frulla un'idea in capo.
spøkefugl burlone m, mattacchione m.
spøkefull giocoso, scherzoso; **spøkefullhet** temperamento scherzoso, lepidetza.
spøkelse spettro, spirito; fantasma m.
spøkelsesaktig spettrale; **spøkeshistorie** storia di spettri (el. di fantasmi); **spøkeri** apparizione f di fantasmi, visita di spettri.
spørger chi domanda, interrogante m, f.
spørre domandare, chiedere (*en om noe* qc. a qn.); ~ *en (ut) om noe* interrogare qn. su qc.; ~ *sin sam-vittighet* interrogare la propria coscienza; ~ *etter en* chiedere di qn.; ~ *etter ens befinnende* informarsi della salute di qn.; ~ *seg for* informarsi (*hos en* da, presso qn., *om noe* su qc.); ~ *seg fram* do-

mandare che strada prendere; ~ *en om veien* chiedere la strada a qn.; ~ *en om mange ting* fare molte domande a qn.; *kan man ~ (om det)?* è permesso fare una domanda?; ~ *en om* ... chiedere a qn. se ...; *det spores om hvorvidt* c'è da chiedersi se, la questione è di sapere se; ~ *en ut* interrogare qn.; sottoporre qn. ad un interrogatorio; (*vedholdende*) subissare qn. di domande, fare un terzo grado a qn.

spørreform forma interrogativa; **spørrelyst** mania di domandare; **spørrende** interrogativo; *se ~ på* interrogare qn. con lo sguardo; **spørreord** particella interrogativa; **spørreskjema** questionario; **spørresyk** che fa molte domande; ficcanaso; *være ~* fare troppe domande.

spørning (il) domandare, (il fare) domande fpl.

spørsmål domanda, interrogazione f; questione f; *det store ~* la vera questione; *rette (stille) en et ~* fare (porre, rivolgere) una domanda a qn.; *det er ennå et stort ~* resta ancora da vedere, la questione è ancora in sospeso; *det var da også et ~* che (razza di) domanda!; *det er hele spørsmålet* la questione è tutta qui; *spørsmålet om* il fatto di sapere se; *det er ikke ~ om* non è questione di; *det er ikke ~ om at* non c'è il minimo dubbio che (+ non + conj.).

spørsmålsliste questionario.

spørsmålstegn punto interrogativo.

spøtt, *ikke forstå (d)et ~* non capirci un'acca.

spå tr. v. predire, divinare, pronosticare, profetare; intr. v. predire l'avvenire; augurare, trarre auspici; ~ *i handa* leggere la mano; ~ *i kort* fare le carte; ~ *i stjernene* astrologare, fare l'oroscopo; *menneket spør*, *Gud rår* l'uomo propone e Dio dispone.

spådom predizione f, profezia, divinazione f, presagio; **spådomskunst** arte f divinatoria; **spåkjerring**, **-kone** indovina, (i handa) chiromante f; (i kort) cartomante f; myt. pitonessa; **spåmann** indovino, chiromante m; cartomante m; hist. augure m.

spån (høvel-) truciolo; **spånkurv** cesto di trucioli.

S/S mar. (nave f a) vapore m, piroscalo.

sta ostinato, caparbio, testardo; ~ *som et esel* testardo come un mulo.

stab stato maggiore; *min ~* il mio personale, la mia squadra, i miei collaboratori, i miei diretti dipendenti.

stabbe 1. v. camminare a passi incerti.

stabbe 2. s. ceppo; **stabbestein** paracarro.

stabbur costruzione f rurale adibita a dispensa.

stabeis testone m; *gammel ~* vecchio cocciuto.

stabel (bøker) pila, (ved-) catasta; mar. (bedding) scalo (scoperto); *gå av stabelen* essere varato; *ha et verk på stabelen* avere un'opera in cantiere; *la gå av stabelen* varare; *se et skip gå av stabelen* assistere al varo di una nave; **stabelavløpning** mar. varo; **stabelvare(r)** merce f in magazzino.

stabil stabile; **stabilisator** stabilizzatore m; **stabilisere** stabilizzare; **stabilisering** stabilizzazione f; **stabilitet** stabilità.

stable, ~ (*opp*) accatastare; *stable på beina* mettere in piedi; **stabelstoler** sedie fpl sovrapponibili (el. accatastabili).

stabsoffiser ufficiale m di stato maggiore; **stabssersjant** sergente m maggiore; **stabssjef** capo di stato maggiore.

stad città; *den evige ~* la città eterna.

stadfeste confermare; (lov) sancire; jur. convalidare; (traktat) ratificare; **stadfestelse** conferma, sanzione f, convalida, ratifica.

stadig stabile; costante; (uavbrutt) continuo; *være i ~ kontakt med* stare in continuo contatto con; ~

(*vekk*) continuamente, di continuo, sempre; **stadighet** (støhet) assiduità; *til ~* di continuo, a ogni piè sospinto; (sedvanlig) abitualmente, di solito.

stadion stadio, campo sportivo.

stadium stadio, fase f, periodo; *på forberedende ~* in preparazione, allo studio, in fase preliminare; *overstått ~* stadio superato.

stads- urbano, cittadino, di città; **stadsfysikus** medico a capo dell'Ufficio Igiene (di una città); **stadsingeniør** ingegnere m a capo dei Lavori Pubblici.

stafett stafetta; **stafettløp** (gara a) stafetta; **stafettløper** stafettista m, f; **stafettpinne** bastone m.

staffasje figure fpl di sfondo; **staffeli** cavalletto; **staffelbilde** quadro di cavalletto.

stag mar. strallo; *gå over ~* virare di bordo in prua.

stagge (holde tilbake) trattenere, (tøyle) frenare; (styre) tenere a freno, (berolige) rabbonire.

stagnasjon ristagno; **stagnere** ristagnare, languire.

stavgende mar. virare di bordo in prua.

stahet ostinazione f; testardaggine f.

stake 1. s. pertica; mar. boa ad asta, meda.

stake 2. v. mar., ~ *en båt* manovrare una barca con la pertica; ~ *seg fram* usare la pertica (per far avanzare la barca); puntare sul fondo con la pertica.

stakitt steccato, steconata; **stakittverk** graticolato.

stakk (høy-) mucchio di fieno, (halm) pagliaio; (skjørt) sottana.

stakkar poveruomo, povera donna, poveraccio (a), poveretto (a); *elendig (ynkelig) ~* povero diavolo; *den lille stakkaren* il poverino; *jeg ~* disgraziato che sono; **stakkars** povero, meschino, disgraziato; ~ *meg* povero me.

stakkato mus. staccato; fig. scandito.

stakket breve; (flyktig) fuggevole, effimero.

stakkåndet che ha il fiato corto; med. asmatico (pl.: -ci); **stakkåndethet** fiato corto; med. asma.

stalagmitt stalamite f; **stalaktitt** stalattite f.

stall stalla; (heste-) scuderia; **stallbror** compagno;

stallfore foraggiare nella stalla; **stallforing** stabulazione f; **stallkar** stalliere m; **stallmester** scudiero, stalliere m capo, capo di scuderia.

stam balbuziente; *en ~ mann* un balbuziente.

stam- genealogico (pl.: -ci), d'origine, pro-; **stamak-sje** azione f di prima emissione, azione f ordinaria; **stambane** ferrovia principale; **stambok** libro genealogico, registro genealogico; (album); albo; **stambord** tavolo fisso.

stamfar genitore m; capostipite m; **stamgjest** cliente m, f fisso (a); frequentatore m assiduo.

stamgods patrimonio in fedecomesso, maggiorasco; **stamherre** erede m fidecommissario.

stambet balbuzie f.

stamhus maggiorasco (pl.: -chi), maggiorascato; **stamhusbesitter** che possiede un maggiorascato.

stamkafé caffè (el. bar) abituale (el. preferito).

stamløsning kjem. acqua madre.

stamme 1. bot. tronco (pl.: -chi), fusto; (ætt) ceppo, stipite m; (folke-) tribù; gram. tema m, radice f.

stamme 2. v. (være stam) tartagliare, balbettare; ~ *fra* (familie) discendere da; (sted) provenire da, essere oriundo da; (tid) datare da; (skrive seg fra) derivare da (også gram.).

stammende balbuziente; **stamming** balbuzie f; tartagliamento, balbettamento.

stammor progenitrice f, ava; **stamord** radicale f.

stamp (balje) tinozza.

stampe mar. beccheggiare; (i jorda) pestare i piedi, (hest) scalpitare; (vadmél) gualcare, follare; (pantsette) impegnare; ~ *jorda* calcare la terra,

(med jomfru) costipare il terreno; ~ *mot brodden* ricalcitare, far resistenza.
stampe 2. s., *stå i* ~ non fare progressi, essere a un punto morto.
stampemølle gualchiera, follatrice f; **stamper** pestello; mazzapicchio; **stampesjø** mare m da beccheggio; **stampeverk** macchinario per follatura; frantumatrice f; **stamping** compressione f, pigiatura, (klede) follatura; mar. beccheggio.
stampublikum pubblico abituale (el. affezionato).
stamtavle tavola genealogica; (dyre-) pedigree m inv.; certificato genealogico; **stamtre** albero genealogico.
stand 1. padiglione m, stand m inv.
stand 2. (tilstand) stato, condizione f; (samfunns-klasse) classe f, (stilling) ceto, rango, ordine m; *de høyere stender* i ceti alti, le classi abbienti; *holde* ~ resistere, tener duro; *holde* ~ *mot fienden* tener testa al nemico; *av høy (lav, ringe, simpel)* ~ di condizione elevata (bassa, umile); *av vår* ~ del nostro ceto (rango); *i god* ~ in buono stato, in buone condizioni; *i samme* ~ (som før) nelle medesime condizioni, tale e quale a prima; *i utmerket* ~ in perfetto stato; *gjøre (sette) i* ~ aggiustare, riparare, (bøte, stoppe) rappezzare, rammendare; *få i* ~ (ordne) combinare, organizzare, (gjennomføre) portare a termine, concludere; *gjøre seng i* ~ (ri)fare il letto; *gjøre rommet i* ~ rassettare (riordinare) la camera; *holde i* ~ mantenere in buono stato, fam. tenere bene; *komme i* ~ (sak) realizzarsi, avere luogo, (bli ordnet) essere combinato; *ikke komme i* ~ (mislykkes) fallire, andare a monte; *være i* ~ *til* essere in grado di (el. capace di); *sette i* ~ *til* mettere in grado di, rendere idoneo a, permettere di; *ute av* ~ *til* incapace di, impossibilitato di.
standard modello, livello, standard m inv.; (mål) campione m, (myntfot) titolo; (banner) stendardo.
standardartikkel articolo standard.
standardisere standardizzare, unificare; **standardisering** standardizzazione f, unificazione f; **standardpakning** confezione f standard; **standardprodukt** prodotto standard; **standardtype** modello standard, tipo corrente; **standardutgave** edizione f definitiva; **standardvare** merce f corrente (ordinaria); **standardverk** opera tipo (modello).
stander (trekantet flagg) gagliardetto.
standfugl uccello stazionario.
standhaftig fermo, perseverante, tenace, (urokkelig) irremovibile; **standhaftighet** fermezza, tenacia.
standhund cane m da ferma; **standjakt** caccia alla posta; **standkvarter** quartiere m, guarnigione f, accantonamento; **standplass** posto di tiro; (jakt) posta.
standpunkt punto, posizione f, presa di posizione; (synspunkt) punto di vista, convinzione f; *fra et kirkelig* ~ da un punto di vista ecclesiastico; **standpunkt karakter** voto di scrutinio, voto trimestrale; voto di fine anno; **standrett** corte f marziale; *innføre* ~ proclamare la legge marziale.
standsfelle pari m, f inv.; **standsfordom** pregiudizio di classe; **standsforskjell** disparità di condizione; differenza di classe; **standsfølelse** spirito di corpo, solidarietà di classe; **standshovmod** orgoglio di classe; **standsmessig** conforme (confacente) allo stato sociale (al rango, alla condizione); **standsperson** personaggio di alto rango.
stang stanga, asta, pertica, sbarra; (brille-) stanghetta; (lakris o.l.) bastoncino; (lakk, sukker) can-

nello; (gull, sølv) lingotto; mar. albero; *halvveis på stangen* a mezz'albero; *på halv* ~ (dødsfall) a mezz'asta; *holde en stangen* tener testa a qn.
stangbissel morso a tiranti di metallo.
stange cozzare, dare cornate.
stanghest cavallo di timone; **stangjern** ferro in sbarre; **stanglakk** lacca in cannelli; **stanglorgnett** occhialeto, lorgnette f; **stangsåpe** sp. di sapone in sbarre.
stank puzzo, lezzo, tanfo, fetore m.
stankelben tipula, zanzarone m degli orti.
stanniol stagnola.
stans arresto, sosta, fermata; (opphør) cessazione f; (avbrudd) interruzione f; (foreløpig) sospensione f.
stanse 1. intr. v. arrestarsi, fermarsi, (opphold) sostare, soffermarsi; (båt) fare scalo; tr. v. fermare, arrestare; (få til opphør) far cessare; (foreløpig) sospendere; *stans!* ferma!; fermati!; fermatevi!; ~ (med) arbeidet sospendere il lavoro; ~ *blodet* arrestare l'emorragia.
stanse 2. v. (skjære ut) stampare; imbutire.
stanse 3. s. tekn. stampo, matrice f.
stanse 4. (strofe) stanza.
stansemaker stampatore m; **stansemaskin** punzonatrice f; **stansning** stampaggio, punzonatura.
stapelplass deposito.
stappe 1. s. (mat) pure, purea.
stappe 2. v. stipare, imbottire; **stappfull** pieno zeppo, stipato; **stappmett** satollo, rimpinzito.
starblind completamente cieco.
starbåt star f inv., stella.
starrgras carice f.
start (avreise) partenza, (bil) avviamento, messa in moto, (fly) decollo; (begynnelsen) inizio; *få en dårlig* ~ partire male; **startbane** pista di partenza, (fly) pista di volo (el. di decollo).
starte partire, prendere il via; (fly, ta av) decollare; (slå på, tenne) accendere; (sette i gang) mettere in moto; ~ *egen forretning* avviare un'azienda, mettersi in proprio.
starter mossiere m, starter m inv.; (bil) motorino d'avviamento, starter m inv.
startflagg bandierina di partenza; **startforbud** divieto di partecipare; **startgir** velocità iniziale; **startkapital** capitale m iniziale (el. d'apporto); **startklar** pronto per la partenza (per l'avvio, per il decollo ecc.); **startlinje** linea di partenza; **startnummer** numero di partenza; **startnøkkel** chiavetta (d'accensione); **startpistol** pistola per dare il via; **startplass** (fly) area di partenza; (løp) zona di partenza; **startreklame** pubblicità di lancio.
stas fasto, pompa, lusso; (pynt) ornamento, (smykker) gioielli mpl; (klær) vestiti mpl da festa; (sel-skaps-) festa; (juks) robaccia; *hele stasen* tutto quanto, tutta la baracca; *gjøre ~ av (på)* fare festa a, tenere in gran conto; *i full* ~ in gran gala, in pompa magna; *bare være til* ~ essere solo per mostra; stare solo per farsi vedere.
stas- da festa, di gala, da cerimonia.
staselig elegante; (pers.) che ha portamento signorile; se også: statelig.
stasjon stazione f; *hafri* ~ avere vitto e alloggio gratis; se ellers sammensetn.: brannstasjon etc.
stasjonere tr. v. dislocare; intr. stazionare; **stasjonsby** cittadina (el. paese m) con stazione ferroviaria; **stasjonsmester** capostazione m.
stasjonær stazionario.
stat stat; Stato; *Amerikas Forenede Stater* gli Stati Uniti d'America.

statarisk, ~ *lesning* lettura approfondita.
statelig imponente; (person) prestante; ~ *utseende* prestanta, bel portamento; se også: **staselig**.
statisk statico (pl.: -ci); **statist** comparsa, figurante m, f; *være* ~ fare la comparsa; fig. fare da comparsa.
statistiker statistico (pl.: -ci); **statistikk** statistica; **statistisk** statistico (pl.: -ci).
stativ sostegno.
stats- di (el. dello) Stato, statale, pubblico (pl.: -ci);
statsadvokat pubblico ministero, procuratore m della Repubblica (før: del Re); **statsanliggende** affare m di Stato; **statsansatt** impiegato statale, statale m, f; **statsautorisert** autorizzato dallo Stato; giurato; **statsavgift** imposta statale.
statsbane ferrovia statale; (Italia) Ferrovia dello Stato; **statsbank** banca nazionale, (Italia) Banca d'Italia; **statsbedrift** impresa statale, industria di Stato; **statsbegivenhet** avvenimento nazionale; **statsbidrag** sovvenzione f statale; *få* ~ essere sovvenzionato dallo Stato.
statsborgerbrev decreto di cittadinanza; **statsborgerforhold** cittadinanza, sudditanza; **statsborgerlig** di (el. da) cittadino, civico (pl.: -ci); **statsborgerrett** cittadinanza, nazionalità; **statsborgerskap** cittadinanza.
statsdrevet gestito dallo Stato; (nasjonalisert) nazionalizzato; **statsdrift** gestione f statale; azienda statale; **statseiendom** proprietà dello Stato.
statsfarlig pericoloso per lo Stato, che mette a repentaglio la sicurezza dello Stato; **statsfengsel** prigione f di Stato; **statsfinanser** finanze fpl statali; **statsforanstaltninger** provvedimenti mpl governativi; **statsforbrytelse** delitto contro lo Stato; delitto politico; **statsforbryter** delinquente m politico; **statsforbryter(i)sk** delittuoso contro lo Stato; **statsforetagende** impresa dello Stato; industria statale; **statsforfatning** costituzione f; **statsforhold** relazioni fpl politiche.
statsform forma di governo; **statsforretning** affare m di Stato; **statsforvaltning** amministrazione f dello Stato, amministrazione pubblica.
statsgarantert garantito dallo Stato; **statsgjeld** debito pubblico; **statshemmelighet** segreto di Stato; **statshensyn** ragione f di Stato.
statshusholdning finanze fpl statali, economia di Stato; **statsinntekt** entrate fpl dello Stato.
statskalender annuario di pubblica amministrazione; **statskasse** Tesoro, erario pubblico; **statskirke** Chiesa di Stato; **statsklokskap** abilità politica; **statsklokt** con oculatezza politica.
statskontroll controllo statale (el. governativo); **statskupp** colpo di Stato; F golpe m.
statslegeme corpo politico; **statsliv** vita politica, politica nazionale; **statslære** scienza politica; **statsløs** apolide m, f; **statslån** prestito pubblico.
statsmakt autorità (el. potere m) dello Stato; *den bestående* ~ l'autorità costituita; **statsmann** statista m, uomo di stato; **statsmidler** denaro pubblico; **statsminister** Presidente m del Consiglio, Primo Ministro; **statsmonopol** monopolio di stato.
statsobligasjon buono del tesoro, titolo di stato; *plassere sin formue i statsobligasjoner* investire il patrimonio in titoli di stato; **statsomveltning** rivoluzione f; **statspoliti** polizia statale.
statsregnskap bilancio (consuntivo) statale; contabilità nazionale; **statsregulering** dirigismo; **statsreligion** religione f di Stato; **statsrett** diritto pubblico; **statsrettslig** di diritto pubblico; **statsrevisor** revisore m della contabilità dello Stato.

statsror, *overta statsroret* mettersi al timone dello Stato, assumere il governo.
statsråd Consiglio dei Ministri; (person) ministro; **statsrådsmøte** seduta del Consiglio.
statssak affare m di stato; **statssamfunn** corpo politico; **statssegl** sigillo di stato; **statssekretariat** segreteria di Stato; **statssekretær** sottosegretario (di Stato); **statsselskap** società statale; **statsskatt** imposta statale (el. erariale); **statsskip** nave dello Stato.
statsskog foresta demaniale; **statsskole** scuola statale; **statsspørsmål** questione f di Stato; **statsstyre** amministrazione f governativa.
statstilskudd sovvenzione f (el. sussidio) dello Stato; **statstjeneste** servizio di Stato; **statstjenestemann** impiegato statale, pubblico ufficiale m; **statsunderstøttelse** se: statsbidrag; **statsutgift** spesa pubblica (el. erariale); **statsvesen** politica, governo, amministrazione f (dello Stato); **statsvitenskap** scienza politica; **statsekonom** economista m, f; **statsekonomisk** politico-economico, de economia politica.
stattholder luogotenente m del re, viceré, (holandsk) statolder m inv.; **stattholderskap** governo.
statue statua; **statuere** stabilire; ~ *et eksempel* dare un castigo esemplare.
statuett statuetta, figurina; **statur** statura.
status (tilstand) stato, condizione f; status m; (økon.) bilancio consuntivo; *sette opp* ~ stendere un bilancio; fig. fare il bilancio (el. il punto) della situazione; **status quo** statu(s) quo.
statutt statuto; **statuttmessig** statutario.
staude pianta perenne.
staur palo.
staut prestante; (kraftig) robusto, solido.
stav bastone m, verga, mazza; (stake) pertica; (ski-) bastoncino, (sprang) asta; (tønne-) dogo; arkit. asse f verticale; *bryte staven over* condannare senza appello; *falle i staver* sdogarsi; fig. se: tanke.
stave sillabare, compitare; (på ski) usare i bastoncini; ~ *seg igjennom noe* decifrare qc. faticosamente; ~ *seg til* riuscire a decifrare; *navnet staves med t* il nome si scrive con la t; ~ *riktig* scrivere correttamente; ~ *seg fram* camminare a stento col bastone.
stavefeil errore m d'ortografia.
stavelse sillaba; **stavemåte** ortografia.
stavhopp salto con l'asta; **staving** compitazione f.
stavkirke chiesetta medievale di legno.
stavn mar. (for-) prora, prua; (akter-) poppa.
stavnbundet servo della gleba; **stavnband** servitù della gleba.
stave camminare a stento, arrancare.
stavrim allitterazione f; **stavsprang** salto con l'asta.
stearin stearina; **stearinlys** candela (stearica).
stebarn figliastro (a).
sted posto, luogo (pl.: -ghi); località; parte f; (i bok) passo, passaggio; (hus) casa; *på et eller annet* ~ da qualche parte; (*på*) *et annet* ~ in un altro posto, in altro luogo, altrove; (*på*) *intet annet* ~ in nessun altro luogo; (*på*) *flere steder* in molte parti, in diversi posti; *på sine steder* in certi punti (posti); *på de samme steder* negli stessi posti; *finne* ~ avere luogo, verificarsi, svolgersi; *betalingen fant* ~ i forrige uke il pagamento è stato effettuato la settimana scorsa; *rettsmøtet fant* ~ for lukkede dører il processo si è svolto a porte chiuse; *ikke ha noe* ~ å bo essere senza tetto; *i stedet for* (istedenfor) in vece di, al posto di, in luogo di; *i stedet for* à anziché, in vece di (+ inf.); *i stedet for svar* per tutta risposta; *i mitt* ~ in vece mia; al mio posto; *være i ens* ~ fare le veci di qn.; (erstatte) sostituire;

være i fars ~ fare da padre; *sett deg i mitt* ~ metti-
ti nei miei panni; *på dette* ~ in questo posto (luo-
go); (*nøyaktig*) in questo punto; *på (selve) stedet*
sul posto, (*gjerningsstedet*) sul luogo (del delitto);
på stedet (straks) su due piedi, sul momento, subi-
to; *drept på stedet* ucciso sul colpo; *på rette tid og*
~ a tempo e a luogo; *på høyere steder* a più alto
livello, in alto luogo; *på sitt* ~, *på rette* ~ al suo
posto; *på et visst* ~ in quel posto; *gjøre på stedet*
marsj segnare il passo; *komme til stede* venire, pre-
sentarsi; *være til stede* essere presente, esserci;
(*hjemme*) essere in casa; *er Hr. Rossi til stede?* c'è
il sig. Rossi?; *være til stede ved* presenziare (a), assi-
stere (a).

stedatter figliastro.

stedegen locale; **stedfeste** v. localizzare.

sted(s)forhold condizioni fpl locali, situazione f lo-
cale; **stedfortreder** sostituto, supplente m, f, vice
m, f, (*geistlig*) vicario.

stedfunnen che ha avuto luogo (recentemente).

stedig testardo, caparbio, ostinato.

stedkjent pratico del posto; **stedlig** locale, del posto;
stedord pronome m; **stedsadverb** avverbio di luogo;
stedsans senso di orientamento; *ha* ~ saper orien-
tarsi; **stedsbeskrivelse** topografia.

stedsbetegnelse indicazione f topografica; **stedsnavn**
nome m di luogo, toponimo; **stedsnavneforskning**
toponimia, toponomastica.

stedstillegg indennità di residenza.

stedt, *være ille* ~ trovarsi in cattive acque; essere
malridotto.

stefar patrigno.

ste(i)k arrosto; **ste(i)ke** (ovn, spidd) arrostitire;
(panne) friggere; ~ *på rist* cuocere sulla griglia
(el. ai ferri); ~ *i asken* cuocere sotto la cenere; ~
brød i ovn cuocere del pane al forno; *ste(i)kt kyl-*
ling pollo arrosto; *ste(i)kt fisk* pesce fritto;
ste(i)kte poteter patate fritte; ~ *lett* soffriggere.

stekefett grasso (burro, olio) per friggere; **stekegryte**
tegame m; **stekelukt** odore m di fritto; **stekende** fig.
ardente, cocente; **stekeovn** forno; **stekepanne** pa-
della; **stekespett** (-spidd) spiedo, schidione m; **ste-**
kevender girarrosto; **stek(n)ing** arrostitimento, frit-
tura, cottura.

steil ripido, scosceso, erto; (person) brusco (pl.:
-chi), rigido, intransigente, scontroso; ~ *skråning*
pendio scosceso; ~ *trapp* scala ripida; **steile** 1. v.
(hest, fig.) impennarsi, inalberarsi; **steile** 2. s.,
dømme til ~ *og hjul* condannare alla ruota; **steilhet**
ripidezza; fig. bruschezza, rigidità.

stein pietra, sasso; (liten, rund) ciottolo; (flinte-)
silice f, (rulle-) ciottolo; (frukt-) osso, nocciolo;
med. calcolo; *det falt en* ~ *fra mitt hjerte* mi si è
alleggerito il cuore; *du har veltet en* ~ *fra mitt hjer-*
te mi hai liberato da un peso; *ikke la* ~ *tilbake på*
~ non lasciare pietra sopra pietra; *det kunne røre*
en ~ farebbe piangere le pietre; *sove som en* ~
dormire come un masso; *han kan ergre en* ~ *på seg*
irriterebbe persino un santo; *du står der kald som*
en ~ te ne stai lì come un pezzo di ghiaccio.

steinaktig pietroso; **steinalder** età della pietra; *den*
eldre ~ (periodo) paleolitico; *den yngre* ~ (perio-
do) neolitico; **steinart** qualità di pietra; geol. roc-
cia, minerale m.

steinbit anarrica; **steinbrudd** cava di pietre, pietraia;
steinbryter cavapietre m inv.; **steinbryting** sfrutta-
mento di una cava di pietre; estrazione f di pietre;
steinbukk stambecco (pl.: -chi); *Steinbukken* il
Capricorno.

steindød morto stecchito; **steine** v. lapidare; **steineik**

leccio; **steinet** sassoso, pietroso; **steinfri** (frukt)
snocciolato; **steinfrukt** drupa.

steingrunn fondo pietroso; *så på* ~ seminare sulla
rena; **steingolv** pavimento di pietra, ammattonato.
steinhard duro come la roccia; di pietra; **steinhelle**
lastra di pietra; **steinhogger** spaccapietre m inv.,
scalpellino.

steinkast sassata, lancio di un sasso; *et* ~ *borte* a un
tiro di sasso; **steinknusemaskin** frantoio di pietre;
steinkrukke orcio di pietra; **steinkrus** boccale m di
pietra.

steinkull litantrace m; (jett) giaietto.

steinlegge selciare, lastricare; (flise) piastrellare;
steinlegning selciato.

steinolje petrolio grezzo; **steinoperasjon** litotomia.

steinrøys ammasso di detriti, cumulo di pietre.

steinsette bordare di pietre; (brulegge) lastricare;
steinsetning acciottolato, selciato; (hage) riparo di
pietre, bordatura; (om brønn) parapetto.

steinskjærer lapidario, scalpellino.

steinskred frana di pietre.

steinsmerter dolori mpl causati da calcoli; *lide av* ~
soffrire di calcolosi.

steintrapp scalinata (di pietra); **steintrykk** litografia;
steintrykker litografo; **steintrykkeri**, -trykking lito-
grafia; **steintøy** (vasellame m di) gres (el. terraglia,
ceramica).

stek arrosto; se: **steik**.

stekke tarpare; ~ *vingene på* tarpare le ali a.

stell struttura, guarnitura; (kaffe-, te-) servizio;
(orden) assetto, sistemazione f, amministrazione
f, (hus-) governo (della casa), lavoro domestico,
pulizie fpl; med. cura; *dårlig* ~ cattiva organizza-
zione, brutta situazione; *få dårlig* ~ essere trattato
male.

stelle sistemare, assettare; curare; ~ *med en* pren-
dersi cura di qn.

stemme 1. s. (røst) voce f; (samspill) parte f; *ha* ~
avere voce; *annen* ~ la seconda voce; *spille sin* ~
sonare la propria parte; *med tynn* ~ con un filo di
voce; *med lav* ~ a bassa voce.

stemme 2. s. (avstemning) voto, suffragio; *avgi sin*
~ dare il voto, votare; *det er avgitt 72 stemmer*
sono stati espressi 72 voti; *ha* ~ avere il diritto di
voto; *telle opp stemmene* contare i voti; (ved valg)
fare lo spoglio delle schede.

stemme 3. v. mus. accordare; (valg) votare; (~ med
kuler) fare il ballottaggio; (være riktig) essere gius-
to (el. esatto); gram. sonorizzare; ~ *ned (opp)*
abbassare (alzare) il tono di; *ikke* ~ (valg) astener-
si; *regningen stemmer* il conto è esatto; *det stemmer*
è esatto!; va bene!; ~ *for* votare (optare) per; ~ *for*
a proporre di; *stemme for at* opinare che (+ konj.);
~ *i (med)* fare coro; ~ *mot* votare contro; ~ *med*
andare d'accordo con, accordarsi con, armonizza-
re con; ~ *om* mettere ai voti; ~ *overens* essere
d'accordo, collimare; corrispondere; ~ *sammen*
mus. consonare; *ikke* ~ *sammen* discordare.

stemme 4. v., ~ *for vannet* arginare le acque; ~ *van-*
net opp far salire le acque; ~ *fottene imot* puntare
i piedi contro.

stemmeberettiget avente diritto di voto, votante;
være ~ avere il diritto di voto; **stemmebånd** corda
vocale; **stemmeflertall** maggioranza di voti; **stem-**
mefrihet libertà di voto.

stemmegaffel diapason m inv.; **stemmegivning** vota-
zione f; **stemmekule** ballotta; **stemmekveg** gregge m
elettorale; **stemmelikhet** parità di voti; **stemmelyd**
suono sonoro; **stemmeløs** senza voce, afono; gram.
sordo.

stemmenøkkel bischero, cavicchio d'intonazione.
stemmeopptelling spoglio dei voti; **stemmeovergang** alterazione f della voce; **stemmeplikt** obbligo di voto, voto obbligatorio.
stemmer mus. accordatore m.
stemmerett diritto di voto, diritto elettorale; *allminnelig (innskrenket)* ~ suffragio universale (ristretto); **stemmerettskvinne** suffragetta; **stemmeriss(e)** glottide f; **stemmeseddel** scheda elettorale; *telle stemmesedlene* fare lo spoglio delle schede; **stemmetall** numero di voti; **stemmetelling** computo dei voti; **stemmeurne** urna elettorale..
stemning atmosfera, ambiente m; (sinns-) stato d'animo, disposizione f (di spirito); *det er ~ for si* è propensi a, c'è volontà di; *gunstig (ugunstig)* ~ ambiente favorevole (ostile); *lodde stemningen hos mengden* sondare gli umori della folla; *vinne stemningen for seg* cattivarsi il favore (di); *i dårlig* ~ di malumore; *i et øyeblikks* ~ in un momentaneo impulso; *øyeblikkets* ~ l'ispirazione del momento; *den entusiastiske* ~ l'entusiasmo dei presenti, l'atmosfera entusiasta; *den herskende* ~ l'opinione prevalente; *den politiske* ~ il clima politico; *det hersket en tryk* ~ l'atmosfera era depressa.
stemningsbetonet emotivo, sentimentale, romantico (pl.: -ci); **stemningsbølge** ondata d'entusiasmo (d'indignazione ecc.); **stemningsfull** suggestivo, che crea atmosfera; **stemningsmenneske** persona emotiva (el. impulsiva); **stemningsomslag** cambiamento d'umore (el. di stato d'animo); voltafaccia m dell'opinione pubblica.
stemningsutbrudd esclamazione f impulsiva; manifestazione f violenta di uno stato d'animo.
stemoderlig da matrigna; ~ *behandling* trattamento ingiusto e parziale.
stemor matrigna; **stemorsblomst** viola del pensiero.
stempel (til stempling) timbro, stampiglia; (for metall) punzone m; (mynt) conio, torsello; (i pumpe) stantuffo; (maskin) pistone m; (-merke) timbro; bollo, marchio; (mynt) conio; (segl) sigillo; fig. impronta.
stempelavgift imposta di bollo; **stempelfri** esente da bollo; **stempelmerke** marca da bollo; **stempelpapirforvalter** funzionario che vende carta bollata; **stempelpliktig** soggetto a bollo; **stempelpute** tampone m.
stempelring tekn. segmento di pistone; **stempelslag** colpo di stantuffo (el. di pistone); **stempelstang** stelo di stantuffo; biella; **stempelsverte** inchiostro per timbri.
stemple timbrare, stampigliare; bollare (også fig.); (prege) improntare; ~ *som* qualificare come; ~ *som tyv* dare del ladro a; *han stemplet krigen som en meningsløshet* definì la guerra un'assurdità; *stemplet papir* carta bollata, carta da bollo.
stempling timbratura, stampigliatura; (makulering) oblitterazione f; (metall) punzonatura.
stemt gram. sonoro; *være* ~ mus. essere accordato; *være ~ for* essere disposto a; *være velvillig* ~ *overfor* essere ben disposto verso (el. nei confronti di); *ikke være ~ for* essere contrario a, essere prevenuto contro.
sten, sten- se: stein, stein-.
stenderforsamling dieta, assemblea degli stati generali.
stenge (med stenger) mettere dei pioli in; (med slå, stang) sbarrare, sprangare; (låse) chiudere; ~ *av vannet (strømmen)* togliere l'acqua (la corrente); ~ *inne* rinchiudere; ~ *ute* non lasciar entrare, chiudere fuori.

stengel gambo, fusto, peduncolo, stelo.
stengetid ora di chiusura; **steng(n)ing** (sperring) sbarramento; (lukning) chiusura.
stengsel sbarra, spranga, barriera.
stenk goccia, gocciolo, (søle-) zaccchera; (fleck) macchia; (smule) briciolo; **stenke** spruzzolare; (vievann, parfyme) aspergere; **stenkning** spruzzolata, aspersione f.
stenograf stenografo (a); **stenografere** stenografare; **stenografi** stenografia; **stenografiblokk** blocco stenografico; **stenografisk** stenografico (pl.: -ci).
stenogram stenogramma m.
stenotypere stenografare a macchina; **stenotypi** stenotipia; **stenotypist** stenotipista m, f.
stensil matrice f per duplicatore; **stensilere** ciclostilare; **stensilmaskin** ciclostile m.
stentorrøst voce f stentorea.
steppe 1. v. (danse) ballare il tip tap; **steppe** 2. s. steppa; **steppe-**, **steppeaktig** steppico (pl.: -ci), stepposo; **stepper** ballerino di tip tap.
stereometri stereometria; **stereometrisk** stereometrico (pl.: -ci); **stereoskop** stereoscopio; **stereotyp** stereotipo; adj. også stereotipato; *det stereotypiske i fig.* la banalità di; **stereotypere** stereotipare; **stereotypi** stereotipia.
steril sterile; med. også asettico (pl.: -ci); **sterilisere** sterilizzare; disinfettare; **sterilisering** sterilizzazione f; disinfezione f; med. asepsi f; **sterilitet** sterilità.
sterk forte; solido; (holdbar) resistente; (lys, farge, fig.) vivo; (voldsom) violento; ~ *som en bjørn* forte come un toro; ~ *feber* febbre forte (el. violenta); ~ *kikkert* binocolo potente; ~ *kulde* freddo intenso; ~ *mann* uomo forte (el. vigoroso); *1000 mann* ~ forte di mille uomini; *være ~ nok til å* essere tanto forte da, avere abbastanza forza per; *den sterkeres rett* il diritto del più forte; *den sterkeste har alltid rett* prevale sempre la ragione del più forte.
sterkbygd robusto, vigoroso, ben piantato, forzuto.
sterkstrøm corrente m ad alta tensione.
sterkt adv. forte(mente), vigorosamente; *tenke ~ på (å)* pensare seriamente a (di).
stesønn figliastro.
stetoskop stetoscopio; **stetoskopi** stetoscopia.
stett piede m, stelo (di bicchiere).
stev canto (alternato); ritornello.
stevn (for-) dritto di prora; (bak-) dritto di poppa.
stevne 1. v. convocare; jur. citare (*for retten* in giudizio); ~ *mot* puntare su, dirigersi verso.
stevne 2. s. convegno, riunione f; sport. incontro sportivo, meeting m inv.; **stevnemøte** appuntamento; **stevnevitne** ufficiale m giudiziario.
stevning jur. citazione f; mandato di comparizione; *ta ut ~ mot* citare (in giudizio); **stevningsmann** usciere m, ufficiale m giudiziario.
stewardess mar. cameriera; (fly) hostess.
sti 1. med. orzaio.
sti 2. (gang-) sentiero, viottolo; pista.
stift 1. tekn. puntina, chiodino, bulletta; (nagle) chivarda; (stiftemaskin) punto.
stift 2. (bispedømme) diocesi f; **stiftamtman** prefetto diocesano.
stifte (hefte) fissare, appuntare; (grunne) fondare, costituire; (fremkalle) creare, suscitare; (forvolde) causare, provocare; (forbund) concludere; ~ *fred* mettere (ristabilire la) pace; ~ *en sammensvergelse* ordire un complotto, organizzare una congiura; ~ *et legat* istituire un legato, fare un lascito; ~ *familie* farsi una (metter su) famiglia; ~ *ufred* seminare discordia.

stiftelse fondazione f, istituzione f; (det stiftede også) istituto; *from* ~ opera pia; *godgjørende* ~ istituto di beneficenza; **stiftelsesdag** giorno di fondazione; **stiftelsesfest** anniversario di una fondazione; **stiftelsesår** anno di fondazione.

stiftemaskin cucitrice f; **stifter** fondatore m; (opp-havsmann) creatore m, autore m.

stifttann dente m a perno.

stigbrett predellino, (vogn også) montatoio; **stig-bøyle** staffa.

stige 1. v. salire; (grad, rang også) aumentare, passare; (hest, sykkel) montare; (pris) salire, aumentare; (vann, flo) salire; (fly) prendere quota; ~ *av hesten* scendere, smontare dal cavallo; ~ *inn i en vogn* salire (montare) in carrozza; ~ *ned* scendere; ~ *opp på* salire, montare su; ~ *opp av* emergere, spuntare da; ~ *over* scavalcare, passare al di sopra; ~ (*gå*) *over sine bredder* straripare, dilagare, uscire dagli argini; ~ *til hodet* salire (montare) alla testa; ~ *ut* uscire, scendere.

stige 2. s. scala a pioli; **stigende** che sale, progressivo, (tiltagende) crescente, in aumento; (oppad-) ascendente; ~ *etterspørsel* domanda crescente.

stiger caposquadra m (di miniera); **stigetrinn** piolo.

stigma stigma m; **stigmatisere** stigmatizzare; **stigmatisering** stigmatizzazione f, (lo) stigmatizzare.

stigning salita; (økning) aumento, crescita; (til værs) ascensione f; (puls) elevazione f, (pris) rialzo; (fordyrelse) rincaro; **stigningshastighet** (fly) velocità ascensionale.

stigre(i)m staffile m.

stikk 1. s. puntura, punzecchiatura; (våpen) colpo; (insekt) puntura, morsicatura; mar. nodo; (kort-) presa; (kopper-, stål-) incisione f, stampa; *føle et* ~ *i hjertet* sentire una fitta al cuore; *holde* ~ reggere, essere valido; *hans kalkyle holder ikke* ~ il suo calcolo non sta i piedi; *late en i stikken* abbandonare, piantare in asso.

stikk 2. adv., ~ *imot* proprio di contro; ~ *motsatt* diametralmente opposto.

stikkbekken padella; **stikkbrev** segnalazione f, annuncio, (arrestordre) mandato di arresto.

stikke v. pungere, (lett) punzecchiare, (i søm, spidde) infilzare; (våpen) colpire, ferire, infilzare; (svin) scannare; (i metall) incidere; (insekt) punge-re, pinzare, pizzicare; (sola) bruciare; (i kortspill) prendere; *stikk den!* prendi su e porta a casa!; trovare un migliore!; ~ *torv* estrarre la torba; ~ *dypt* mar. pescare molto; *jeg vet ikke hva som stikker ham* non so che cosa gli ha preso; *stundom stikker det ham å* talvolta gli viene il ghiribizzo di; *som det stikker ham* come gli passa per la testa; ~ *seg i fingeren med en nål* pungersi il dito con un ago; ~ *an* (tappe) spillare; ~ *av* squagliarsela, darsela a gambe, tagliar la corda; (være avstikkende) stonare; ~ *av imot* (farge) fare contrasto con, fare a pugni con; ~ *etter* (med våpen) cercare di colpire; (løpe etter) correre dietro a, correre a prendere; ~ *fra en* piantare (in asso) qn.; ~ *fram* tr. protendere, allungare, (hånd) tendere; intr. sporgere, (ut av noe) spuntare; ~ *en knappenål i noe* appuntare uno spillo in qc.; ~ *en nøkkel i dora* infilzare una chiave nella serratura; ~ *armen i ermet* infilare il braccio nella manica; ~ *en kniv i brystet på ham* piantargli un coltello nel petto; ~ *noe i hånden på en* far scivolare (infilare) qc. in mano a qn.; ~ *i brann* dare fuoco a; ~ *i skjeden* inguainare, rimettere nel fodero; *det stikker i siden* ho una fitta nel fianco; ~ *en i øynene* (sola) ferire gli occhi a qn.; *deri stikker det li* sta il punto; qui casca l'asino; *jeg*

vet ikke hva det stikker i non so come sia, non so che cosa c'è sotto; ~ *noe igjennom* infilare qc. attraverso; ~ *i hjel* (kniv) accoltellare, (dolk) pugnalar a morte; uccidere con un coltello (spada ecc.); ~ *noe inn* infilare qc., (dypt) conficcare qc., affondare qc.; ~ *om vin* travasare il vino; ~ *over* (kort) tagliare con atout più alto; ~ *noe til ham* fargli scivolare qc. in tasca; (under bordet) dargli qc. sotto-mano; ~ *til seg* intascare; ~ *ut se også*: ~ *fram*; ~ *ut et glass* vuotare un bicchiere; ~ *en ut* sop-piantare qn., fare lo sgambetto a qn.; ~ *ut øynene på en* cavare gli occhi a qn.; ~ *noe inn under* infilare qc. sotto; *det stikker noe under* c'è qc. sotto; gatta ci cova.

stikkelsbær uva spina; **stikkelsbærbusk** pianta di uva spina.

stikkende pungente; (smerte) lancinante.

stikkflamme fiamma prorompente, dardo di fiamma.

stikkbevert pipetta; sifone m.

stikking (smerte) pizzicore m

stikkontakt presa di corrente; **stikk-laken** traversa; **stikkledning** filo di raccordo; derivazione f; **stikk-lomme** tasca tagliata.

stikkord (hemmelig) parola convenzionale, (løsen) parola d'ordine, (teater) spunto, battuta; *gi stikk-ordet* dare lo spunto.

stikkpille med. suppositoio, supposta; fig. freccia-ta; **stikkprøve** scandaglio, sondaggio; merk. prelievo di campioni; *ta en* ~ prelevare un campione a caso; **stikkrenne** canaletto di scolo; **stikk-rør** tubo di diramazione (el. di raccordo); tubo di alimentazione; **stikksag** gattuccio, saracco (pl.: -chi); **stikk-sår** ferita di punta; **stikkvåpen** arma a punta.

stikling talea, piantone m, barbatella; (av vinstokk) propaggine f; (stingsild) spinarello; *ta stiklinger* produrre per mezzo di talee; margottare.

stikning (søm) impuntura.

stil (form) stile m; (oppgave) componimento, composizione f, tema m; *i bunden og ubunden* ~ in versi e in prosa; *Ludvig den 15des* ~ stile Luigi XV; *i stor* ~ in grande stile, su vasta scala; *kvinne med* ~ donna di stile.

stilart stile m; **stilblanding** stile m composito.

stile tr. v. redigere, stendere; (uttrykke) esprimere; intr. v. mirare, aspirare (*mot a*); ~ *noe til en* indirizzare qc. a qn.; ~ *høyt* mirare in alto, avere grosse aspirazioni; **stilebok** quaderno a righe.

stilet stiletto; med. mandrino; **stiletthæl** tacco (pl.: -chi) a spillo.

stilfull di stile, che ha stile; **stilig** elegante, impeccabile, distinto; **stilist** stilista m,f; **stilistisk** stilistico (pl.: -ci).

stilk gambo (blomst, blad også) peduncolo, pedicello; (blad, frukt også) picciolo; (stengel) gambo, stelo; **stillet** retto da picciolo (stelo ecc.).

stillas impalcatura, ponteggio; *hengende* ~ grillo, ponte m pensile; **stillbar** regolabile.

stille 1. adj. quieto, tranquillo, placido, calmo; (ubevegelig) fermo; (lydløs) silenzioso, tacito; ~ *messe* messa piana; *en* ~ *tid* merk. stagione morta, ristagno negli affari; periodo d'inerzia; ~ *uke* rel. settimana santa; ~ *vann* acqua stagnante; fig. acqua cheta; ~ *!* silenzio!

stille 2. adv. (rolig) quietamente; (lydløst) in silenzio, senza rumore, piano; *ligge* (*sitte, stå*) ~ stare fermo (a letto, sulla sedia, a piedi ecc.); *sitte* ~ (hjemme) starsene a casa tranquillo; *stå* ~ (stan-se) restare fermo (el. immobile).

stille 3. v., ~ *blodet* fermare il sangue; ~ *et opprør*

sedare un tumulto; ~ *smerten* sedare il dolore; ~ *sulten* placare gli stimoli della fame; ~ *ens lyst* soddisfare il desiderio di qn.; ~ *sitt begjær* togliersi la voglia, soddisfare le proprie voglie.

stille 4. v. (sette) mettere, posare, collocare; (i rekke) schierare; (rette mot) puntare; (forslag) proporre; (oppgave) assegnare; ~ *en betingelse* porre una condizione; ~ *en betingelser* imporre delle condizioni a qn.; ~ *en diagnose* fare la diagnosi, diagnosticare; ~ *i bero* tenere in sospenso, sospendere, mettere a dormire; ~ *en et forslag* fare una proposta a qn.; ~ *hundre mann* procurare 100 uomini; ~ *forslag* pol. presentare una mozione; ~ *kausjon* dare cauzione; ~ *krav* esigere, avanzare pretese; ~ *sikkerhet* dare garanzie; ~ *klokka* regolare l'orologio; *være uheldig stilt* essere in una brutta situazione, essere in una posizione infelice; ~ *seg på ens side* prendere le parti di qn.; ~ *seg til ens rådighet* mettersi a disposizione di qn.; ~ *seg til valg* presentarsi candidato alle elezioni; *saken stiller seg slik* le cose stanno così; ~ *seg gunstig* essere favorevole; *hvordan stiller du deg til denne sak?* cosa ne pensi?; per che risoluzione propendi; ~ *seg fram* portarsi in avanti; ~ *seg opp* collocarsi, (i rekke) schierarsi, mettersi in fila; (affektet) atteggiarsi; ~ *en for seg* farsi sostituire; ~ *fram* mettere in vista; merk. esporre, mettere in mostra; ~ *opp* mettere, collocare, (ordne) schierare, (reise opp, brikker o.l.) disporre; fig. porre, proporre; ~ *opp som eksempel* portare ad esempio, proporre come modello; ~ *opp som grunnsetning* formulare come assioma; ~ *en opp som kandidat* presentare qn. come candidato; *det er ikke noe å ~ opp* non c'è niente da fare; *det er ikke noe å ~ opp med ham* è incorreggibile; con lui non si può trattare; ~ *sammen* se: *sammenstille*; ~ *ut* esporre, esibire, mettere in mostra.

stilleben natura morta.

stillesittende sedentario; **stillesitting** vita sedentaria; **stillestående** stazionario, immobile; (vann) stagnante; se også: **stille** 1.

stillet, *være dårlig ~* essere in cattive acque; *være uheldig ~* essere in una posizione (situazione) avversa.

stillferdig quieto, mite, tranquillo; **stillferdighet** mitezza, serenità.

stillhet (fred) quiete f; (ro) tranquillità, calma; (lydløshet) silenzio; *i all ~* in completo silenzio; (hemmelig) in segreto; *i nattens ~* nel silenzio della notte; *leve i ~* vivere in tranquillità, fare vita ritirata.

stilling posizione f; positura, posa, atteggiamento; (forhold) situazione f; condizione f, posizione f; (levevei) posizione f; (stand, tilstand) stato, condizione f; mil. posizione f; (oppstilling) schieramento; *den økonomiske ~* la situazione economica; *min økonomiske ~* le mie condizioni economiche; *ta ~ til* pronunciarsi su, assumere una posizione nei riguardi di; *hvilken ~ inntar du?* che atteggiamento assumi in merito?; *ta (erobre) en ~* conquistare una posizione; *i sakens nærværende ~* nel presente stato di cose.

stillingskrig guerra di posizione.

stillis, **stillits** zool. cardellino.

stillstand (uvirksomhet) inazione f; inerzia; fig., merk. (vann) stagnazione f, ristagno.

stillverk posto (el. cabina) di scambio.

stillos senza stile, che manca di stile.

stilne calmarsi (også sjø. vind); acquietarsi.

stiloppgave tema m.

stilren stilisticamente puro, di stile puro.

stilretting correzione f dei temi; **stilsans** senso dello stile; **stilskrivning** stesura di un tema (di temi); **stiløvelser** (bok) quaderno di componimenti.

stim (fiske-) banco (pl.: -chi); (damp) vapore m.

stimann brigante m, grassatore m.

stimbåt (nave f a) vapore m, piroscalo.

stimle, ~ *sammen* affollarsi, accalcarsi, assieparsi, (i flokker) raggrupparsi.

stimulans stimolo, incitamento; (middel) stimolante m; **stimulere** stimolare; **stimulerende** stimolante, (oppkvikkende) eccitante; **stimulering** stimolazione f, incitamento.

sting punto; (smerte) fitta; ~ *i siden* dolore alla milza; **stingsild** (stikling) spinarello.

stinkador sigaraccio, sigaro puzzolente; **stinkbombe** bomba puzzolente (el. fetente); **stinkdyr** moffetta; **stinke** puzzare (av noe di qc.); **stinkende** puzzolente, fetente, fetido; (illeluktende) maleodorante; (forpestet) appestato; (usunn) mefitico (pl.: -ci).

stinn pieno zeppo, stipato, (av mat) rimpinzato.

stipend(ium) borsa (di studio, di ricerca); **stipendiat** borsista m, f.

stipulere stipulare; **stipulering** stipulazione f.

stirre fissare, guardare fisso (på noe qc.); **stirrende blick** sguardo fisso; **stirring** (il) guardare fisso, sguardo fisso.

stiv rigido, (hard) duro, (spent) teso, (ubøyelig) flessibile; (i kroppen) indolenzito; (lem, ledd) anchilosato; (av kulde) intirizzito; (sinn) ostinato; *være ~ i noe* essere bravo (forte) in qc.; *en ~ time* un'ora buona; ~ *pris* prezzo proibitivo; ~ *snipp* colletto duro; *det er et stivt stykke* è il colmo, è troppo, è grossa; ~ *av skrekk* paralizzato dal terrore; *stive støvler* stivali mpl rigidi; *stive fingre* dita intorpidite; *gjøre ~* irrigidire; solidificare; (gelé o.l.) gelatinizzare; *bli ~ se*: **stivne**.

stivbe(i)nt che ha le gambe rigide, che ha una gamba dura; (hest) bolso; fig. rigido, rigoroso.

stive irrigidire; (tøy) inamidare; ~ *av se*: **avstive**; ~ *seg opp* farsi animo; tener duro.

stivelse amido, (i potet også) fecola; (til tøy) salda; **stivelsesholdig** amidaceo, amilaceo.

stiver (støtte) contrafforte m, sostegno, (avstiver) puntello, (strebebue) arco rampante.

stivetøy (som skal stives) biancheria da inamidare, (som er stivet) biancheria inamidata.

stivfrossen gelato, congelato; (kropp(sdel)) intirizzito; **stivhalset** che ha il collo rigido; med. che ha il torcicollo.

stivhet rigidità, rigidità (begge også fig.); (ømhet) indolenzimento; (ledd) rigidità (articolare); anchilosi f; (av kulde) intirizzimento.

stiving (tøy) inamidatura; **stivkrampe** med. tetano.

stivnakke persona caparbia (el. ostinata), testone m; **stivnakket** che ha il collo duro (el. il torcicollo); fig. caparbio, ostinato.

stivne irrigidirsi, (av kulde) congelarsi, assiderarsi, (sement) indurire, (væske) solidificarsi, rapprendersi, (blod) coagulare; *det får blodet til å stivne i årene* raggela il sangue nelle vene; **stivnet** (uttrykk o.l.) stereotipato, convenzionale; ((i synsmåter) irrigidito, fissato.

stivsinn caparbieta, ostinazione f; **stivsinnnet** caparbio, ostinato; cocciuto, testardo.

stivstikker testone m; se: **stabeis**.

stivt adv., *se ~ på* guardare fissamente; *se ~ fram for seg* fissare lo sguardo nel vuoto.

stjele rubare (noe fra en qc. a qn.); derubare (*fra en qn.*); ~ *seg til å gjøre noe* fare qc. furtivamente; ~

seg til et øyeblikks hvile concedersi un momento di riposo.

stjerne stella, astro (begge også fig.); typ. asterisco (pl.: -chi); (ordens) stella; *ha en høy ~ hos en* essere molto stimato da qn., essere nelle grazie di qn.; *lese i stjernene* leggere negli astri; *født under en lykkelig (uheldig) ~* nato sotto una buona (cattiva) stella.

stjerne- stellare, sidereo, siderale; **stjernebanner** bandiera stellata; **stjernebilde** costellazione f; **stjernenedannet, -formet** stellato, a (forma di) stella; **stjernehimmel** cielo (el. firmamento) stellato; **stjernekart** carta celeste; **stjernekek(k)er** astronomo; **stjernekekert** cannocchiale m astronomico, telescopio refrattore; **stjerneklar** illuminato dalle stelle, stellato; **stjernekrig** guerra stellare; **stjernekyndig** esperto in astronomia, astronomo; **stjernekyndighet** conoscenza degli astri, astronomia.

stjernelys luce f stellare; **stjerneløs** senza stelle.

stjerneobservasjon osservazione f astronomica; **stjerneskudd** stella cadente; **stjernetyder** astrologo (pl.: -gi); **stjernetydning** astrologia; **stjernetåke** nebulosa; **stjernevrimmel** ammasso stellare; **stjerneår** anno sidereo.

stjert coda; mar. capo di cavo, capo di fune.

stjålen furtivo.

stodder pezzente m, f; pitocco (pl.: -chi); **stodderaktig** da pezzente.

stoff sostanza, materia, materiale m; (tøy) stoffa, tessuto; fig. soggetto, materia; (narkotisk) narcotico (pl.: -ci); *bruke ~* prendere narcotici; *gi ~ til* fornire materia a; *gi ~ til betraktninger* dare da pensare, dare argomento a considerazioni; *gi ~ til latter* muovere il riso; *ha ~ i seg til en dikter* avere la stoffa del poeta.

stoffmisbruk tossicomania; **stoffmisbruker** tossicomane m, f; **stoffskifte** ricambio organico; med. metabolismo; **stoffskiftetforstyrrelser** malattie fpl del ricambio, disturbi mpl del metabolismo.

stoiker, -isk stoico (pl.: -ci); **stoisme** stoicismo.

stokk bastone m; (spaserstokk også) canna; (tømmer-) tronco (pl.: -chi); (kort-) mazzo; *stå så stiv som en ~* stare impalato; *den faste ~* l'organico; fig. gli assidui; *fabrikkens faste ~* il personale fisso della fabbrica; *den gamle ~* i fedeli della prima ora; *få (gi) av stokken* prendere (dare) delle bastonate; *over ~ og stein* a rotta di collo, a casaccio.

stokkblind completamente cieco; **stokkdøv** sordo come una campana.

stokkeknapp pomo di bastone; **stokkepryl** bastonate fpl, legnate fpl; **stokkfisk** stoccafisso.

stokk-konservativ ultraconservatore, conservatore a oltranza; **stokkparaply** bastone m paracqua; **stokkrose** bot. altea, bismalva; **stokkverk** piano.

stol sedia, seggiola, (sete, trone) seggio; (strykeinstrument) ponticello; *den hellige (pavelige) ~* la Santa Sede, la Sede apostolica, il seggio papale; *by en en ~* offrire una sedia a qn.; *den elektriske ~* la sedia elettrica; *sette en stolen for døra* mettere qn. con le spalle al muro; *stikke noe under stolen* tenere nascosto qc.

stola stola.

stolarm bracciolo; **stolbein** gamba di sedia.

stole, ~ *på* fidarsi di, contare su, avere fiducia in, confidare in, fare affidamento su; *som man kan ~ på* fidato, su cui si può fare affidamento; *ikke ~ på* non fidarsi di, (mistro) diffidare di; *stol bare på deg selv!* conta solo su te stesso!; ~ *på at* essere sicuro che; *du kan ~ på at jeg skal gjøre det* sta tranquillo che lo faccio.

stolheis seggiovia.

stoll galleria (di miniera).

stolmaker seggiolaio, fabbricante m, f di sedie.

stolpe palo; *snakke opp og ned ad stolper* parlare in lungo e in largo; **stolp(r)e**, ~ (*av sted*) camminare faticosamente (el. pesantemente).

stolsete sedile m.

stolt fiero, orgoglioso (*av di*); (hovmodig) altero, superbo; (prektig) superbo, grandioso; (ærefull) glorioso; **stolthet** orgoglio, fierezza, (hovmod) superbia, alterigia; *denne sønn er hans ~* questo figlio è il suo orgoglio.

stoltrekk fodera di sedia.

stopp 1. (stans) fermata, alt m, sosta; (ifyll) imbottitura; *si ~* dire basta; intimare l'alt.

stopp 2. (strømpe-) rammendo.

stoppe 1. v. (polstre) imbottire; (fylle) riempire; (fjærkre) ingozzare; (lekk) otturare; (strømpe) rammendare; ~ (*seg*) *en pipe* riempire la pipa; ~ *pølser* fare salsicce; ~ *krøllhår i en madrass* imbottire un materasso di crine; ~ *vatt i øret* mettere dell'ovatta nell'orecchio; ~ *ned* infilare, ficcare; ~ *laknene ned (på sidene)* rincalzare il letto; ~ *om madrassene* rifare i materassi; ~ *ut* imbottire; (med halm) impagliare; (dyr) imbalsamare.

stoppe 2. (stanse) fermare, arrestare; ~ *munnen på* chiudere la bocca a; *stopp tyven!* al ladro!; ~! alt!; ferma!; fermati!; fermatevi!; (det er nok) basta!

stoppeblokk zeppa d'arresto; (jernbane) fermacarro; **stoppebom** (jernbane) sbarra di passaggio di livello; **stoppeegg** uovo (el. fungo) da rammendo; **stoppegarn** filo (lana, cotone) da rammendo; **stoppeklokke** cronografo da polso, contasecondi m inv., cronometro; **stoppenål** ago da rammendo.

stopper tekn. dente, nottolino d'arresto; mar. bozza, strossatoio; *sette en ~ for* fig. porre un freno a, mettere fine a; **stoppesignal** segnale m d'arresto; **stoppesko** (bremsesko) ceppo d'arresto.

stoppested fermata; (ikke fast) fermata a richiesta; **stoppeur** sport cronometro; se også: stoppeklokke.

stopping (møbel) imbottitura; (strømpe) rammendo.

stor grande, (foran kons. også: gran); (i omfang også) grosso; (vidstrakt) vasto; (voksen) grande, adulto; (bokstav) maiuscolo; (tallrik) numeroso; (høy) alto; *en ~ mann (høy)* un uomo alto, (svær) un omone, un uomo grosso; (betydelig) un grand'uomo; *en ~ bok (tykk)* un grosso libro; *en ~ tanke* una grande idea, un nobile pensiero; *være ~ på det* darsi delle idee; *de store i* grandi, (voksne også) gli adulti; *noe stort* qualcosa di grande; *det store ved dette verk* la grandezza (el. il grande) di quest'opera; *i det store og hele* in linea di massima, nel complesso; *lik så ~* della stessa grandezza (altezza, grossezza); *han er ikke så ~ som sin bror* non è alto come suo fratello; *Karl den Store* Carlo Magno; *Fredrik den Store* Federico il Grande; *to ganger så ~* grande il doppio; *større enn* più grande (grosso, alto) di; *jeg er et hode større enn ham* sono più alto di lui di tutta la testa; *med større eller mindre omhu* con più o meno cura; *størst* il più grande (grosso, alto); *hvor stort det enn er* per grande che sia.

storaktig borioso, superbo; **storaktighet** boria, alterigia; **storartet** magnifico (pl.: -ci), splendido; (forbausende) stupefacente.

storbladet bot. latifoglio; **storblomstret** bot. grandiflora; (tøy o.l.) a grandi fiori; **storbonde** contadino

agiato; possidente m terriero; **storborger** persona dell'alta borghesia; **storby** grande città, metropoli f; **storbåt** mar. scialuppa.
stordåd grande impresa, prodezza, atto eroico.
store- grande, gran; **storeslem** grande slam m inv.
storeter gran mangiatore m, buona forchetta.
storfe bestiame m grosso; **storfinans** alta finanza.
storfyrste granduca m (pl.: -chi); **storfyrstelig** granducale; **storfyrstedømme** granducato; **storfyrstinne** granduchessa; **storthertug** se: **storfyrste**.
storhet grandezza, (fig. også) altezza; **storhetstid** periodo di grandezza, tempi mpl d'oro; epoca gloriosa.
storindustri grande industria.
stork cicogna.
storkapitalisme grande (el. grosso) capitalismo.
storkenebb becco di cicogna; bot. geranio selvatico; **storkunge** cicognino.
storkornet a grossi grani, di grana grossa; **storkors** gran croce f; **storlemmet** membruto; **storlig** grandemente; *du tar ~ feil* ti sbagli di grosso.
storm tempesta, burrasca (særl. mar.); (snø-) tormenta; fortunale m; bufera; mil. assalto; *lope ~* muovere all'assalto; *ta med ~* prendere d'assalto; fig. conquistare; *~ i et vannglass* tempesta in un bicchier d'acqua.
stormagasin grande magazzino, emporio.
stormakt grande potenza.
stormangrep carica, assalto, attacco frontale.
stormann magnate m, dignitario; personalità, (kak-se) pezzo grosso; **stormannsgal** megalomane m, f; **stormannsgalskap** megalomania, mania di grandezza.
stormasket a maglie grosse, a grandi maglie.
stormast mar. albero maestro.
stormbru passerella; **stormbukk** ariete m; **stormbyge** burrasca.
storme (styrte fram) precipitarsi, lanciarsi; (lope storm) andare all'assalto; *det stormer (vind)* soffia vento di tempesta, la tempesta infuria; *~ en festning* assaltate (dare l'assalto a, prendere d'assalto) un forte; **stormende** tempestoso; *gjøre ~ lykke* avere un successo strepitoso.
stormester gran maestro.
stormflod mareggiata; acqua alta; ondata di marea.
stormfugl procellaria; **stormfull** tempestoso, burrascoso (også fig.); fig. turbolento; **stormfyrstikker** fiammiferi mpl controvento.
stormklokke campana d'allarme; *stormklokken går* le campane suonano a stormo; **stormkrok** gancio di finestra; **stormkur**, *gjøre ~ til* fare una corte spietata a; **stormløp** assalto.
stormnatt notte f tempestosa; **stormpisket** sferzato dalla bufera; **stormsignal** segnale m di burrasca; **stormskritt** passo di carica; **stormstige** scala da scalata; **stormtropp** squadra (el. reparto) d'assalto; **stormvarsel** avviso ai naviganti, avviso di tempesta; **stormvind** vento di burrasca; *fare som en ~* precipitarsi come un bolide; **stormvær** tempo di burrasca, tempesta.
storphetikk alta politica; **storphetisk** di alta politica.
storrengjøring pulizia a fondo, pulizia generale.
storrutet a grossi quadri, a scacchi.
storseil maestra; **storsild** aringa grassa.
storsinn magnanimità, grandezza d'animo; **storsinnet** magnanimo, generoso.
storskog fustaia, bosco d'alberi di alto fusto.
storskryster millantatore m, smargiasso, spacccone m, fanfarone m; **storskryting** millanteria, fanfaronata, smargiassata.

storslagen grandioso, splendido; **storslalåm** slalom m gigante; **storslegge** martello a due mani, mazza; *bruke storslegga* usare mezzi forti, produrre argomenti schiacciati; **storslått** grandioso, imponente.
storsnutet tracotante, insolente; **storsnutethet** tracotanza, insolenza; **storstilt typ.** a caratteri cubitali; fig. grandioso, spettacolare, monumentale; di ampio respiro, di vasto raggio.
storsyn larghezza di vedute.
stort adv., *se ~ på noe* vedere le cose in grande; *slå ~ på* fare le cose in grande; *han utretter ikke ~* non combina gran che; *ikke bry seg ~ om* curarsi ben poco di; *jeg bryr meg ikke ~ om det* non me ne importa gran che; *ikke ~ annet enn* quasi solo, nient'altro che.
stortalende grandiloquente; vanaglorioso; **stortalenhet** grandiloquenza, iattanza, millanteria.
storting Parlamento (norvegese); **stortingsmann** membro del Parlamento, parlamentare m, deputato; **stortingssesjon** sessione f del Parlamento.
stortromme grancassa; *slå på ~* battere la grancassa.
stortå alluce m.
sturvask bucato, bucatone m; **sterverk** opera monumentale; **sturvilt** caccia grossa, selvaggina grossa.
storvisir gran visir m.
stotre; **stotte** balbettare, farfugliare.
strabas strapazzo, grossa fatica.
straff punizione f, castigo (pl.: -ghi), jur. pena, (pinlig) supplizio, (bot) ammenda; sport penalità; *bettinget ~* condanna con la condizione; *få ~* subire una punizione, essere punito; *lide ~* subire un castigo; *til ~ for* come castigo per; *under ~ av* sotto pena di.
straffange detenuto, recluso; (tukthus-) forzato, galeotto.
straffansvar responsabilità penale; *forbudt under ~* vietato sotto pena; l'infrazione costituisce reato; **straffarbeid** lavori mpl forzati; (elevs) compito assegnato per punizione; penso.
straffbar punibile, criminale; **straffbarhet** punibilità; **straffe** v. punire, castigare; sport penalizzare; *~ s. sport calcio di rigore*; *~ en med bøter* punire qn. con una multa; elevare una contravvenzione a qn.; *en (tidligere) straffet person* un pregiudicato; *ikke tidligere straffet* incensurato.
straffeanstalt casa di correzione; penitenziario.
straffebestemmelse sanzione f penale; **straffedom** condanna; castigo (pl.: -ghi); **straffeespedisjon** spedizione f punitiva; **straffeforfølgelse**, *være under ~* essere oggetto di una azione penale; **straffeklausul** merk. clausola penale (di risarcimento danni); **straffekoloni** colonia penale; **straffekompani** compagnia disciplinare; **straffeligning** penale f; **straffelov** codice m penale.
straffemiddel mezzo di punizione (el. di castigo); **straffemåte** modo di punire, punizione f; **straffende** punitivo, penale, (hevn) vendicatore.
straffeporto sopprattassa postale; **straffepreken** sermone m, paternale f; *holde en ~* fare la predica.
straffeprosess processo penale; **straffeprosesslov** codice di procedura penale; **strafferegister** casellaria giudiziale; **strafferente** interesse m di mora; **straffere** rett. diritto penale.
straffesak causa penale; **straffespark** calcio di rigore; **straffesparkfelt** area di rigore.
straffetid, *ha utstått sin ~* aver scontato la pena; **straffeutmåling** determinazione f della pena.
straffnedsettelse diminuzione f della pena, condo-

no; **straffri** impunito, incensurato; **straffrihet** impunità; **straffritt** adv. impunemente; **straffskyldig** colpevole; *det å være ~* colpevolezza; **straffutmåling** determinazione f della pena; **straffutsettelse** sospensione f condizionale della pena.

strak diritto, teso, rigido; *på ~ arm* a braccia tese; fig. senza preparazione, estemporaneamente.

straks subito, immediatamente; (*til en begynnelse*) prima, dapprima, lì per lì, da principio; (*i en håndvending*) d'un tratto, di colpo; (*på stedet, på ti-men*) sul momento, all'istante; *han kommer ~* viene subito; *det tenkte jeg ~* è stato il mio primo pensiero; *~ da* (el. *etter at*) non appena; *~ etter at* subito dopo che; *~ etter vielsen* subito dopo lo sposalizio.

stram teso, rigido; fig. (*holdning*) eretto, impettito; (*smak, lukt*) acre; *på ~ line* sulla corda tesa; *~ om munnen* con le labbra strette.

stramei canovaccio.

stramhet rigidità, rigidezza; (*smak*) acedine f.

stramme tendere, stringere, irrigidire; *pengemarkedet strammes* il mercato monetario si restringe; *~ opp* stimolare, tonificare; *~ seg opp* farsi forza; **stramming** tensione f.

stramt adv., *holde ~* (hest, person) tenere a freno; **stramtsittende** aderente, stretto.

strand spiaggia, lido; **strandbredd** riva, litorale m; **stranddrakt** costume m da spiaggia; **strande** (også fig.) arenare, arenarsi, incagliarsi; **strandhogg** (-hugg) scorreria, incursione f, sbarco (di pirati).

stranding arenamento, incagliamento; **strandings-gods** relitti mpl; resti mpl di naufragio; **strandings-sted** luogo dell'arenamento.

strandkant riva, battigia; **strandplante** pianta litorale; **strandpyjamas** pigiama m da spiaggia.

strandrett diritto di proprietà sul litorale; gl. diritto dei relitti (se: *strandingsgods*).

strandsitter proprietario di terreno litorale; **strand-sko** scarpe fpl da spiaggia, zoccoli mpl; **strandvakt** bagnino; mar. guardacoste m inv.; **strandvei** strada costiera (el. litoranea).

strateg stratega m, stratego (begge pl.: -ghi); **strategi** strategia; **strategisk** strategico (pl.: -ci).

stratenrøver brigante m, grassatore m; **stratenrøveri** brigantaggio.

stratosfære stratosfera; **stratosfæreflygning** volo stratosferico.

strebe sforzarsi, ingegnarsi (*etter å di*); (*i viss retning*) tendere (a); *~ (trakte) etter (mot, til)* aspirare a; *~ oppover* mirare in alto; **strebebjelke** trave f di sostegno; **strebebue** arco (pl.: -chi) rampante.

streben aspirazione f (*etter a, verso*); anelito (di); (*tendens*) tendenza; **strebeplar** arkit. contrafforte m; **streber** ambizioso, arrivista m, f; **streberi** arrivismo.

strede (smal gate) vicolo, calle f; mar. stretto.

streif (sol-) fuggevole raggio di sole; **streife** sfiorare, rasentare (begge også fig.); *~ om* girovagare, vagabondare; *~ om i byen* andare a zonzo per la città; **streifkorps** colonna volante; **streifskule** proiettile m radente.

streiflys sprazzo di luce; fig. qualche chiarimento; **streifskudd** colpo di striscio; **streifsår** ferita superficiale, scalfittura; **streiftog** scorreria, incursione f, scorribanda (og fig.).

streik sciopero; *streiken brøt ut i går* lo sciopero è scoppiato ieri; **streike** fare sciopero, scioperare; **streikebryter** crumiro.

streikekasse fondo per gli scioperanti; **streikeleder** organizzatore m di uno sciopero; **streikende** scio-

perante; **streikerett** diritto di sciopero; **streikevakt** picchetto; **streikevarsel** avviso di sciopero.

strek riga, linea, tratto; (*tverr-*) barra; (*kompass-*) quarta; (*knepe*) tiro, colpo mancino; *dum ~* corbelleria; *gjøre gale streker* fare delle monellerie (el. delle malefatte); *farne delle belle*; *~ i regningen* contrattempo, F tegola; *gjøre en en ~ i regningen* rompere le uova nel paniere di qn.; *holde streken* rigare diritto; *slå en ~* tirare (tracciare) una riga; *slå en ~ over* cancellare, depennare; fig. mettere una pietra sopra; *slå en (dobbel) ~ under* sottolineare (due volte).

streke rigare, fare delle righe; *~ over (ut)* depennare, cancellare; tirare una riga sopra; *~ under* sottolineare.

strekke tendere, stendere, distendere; (*forleng*) allungare; (*gjøre videre*) allargare; mil. sgridare, rimproverare; *~ seg* stendersi, estendersi; (*kroppen*) stirarsi, stiracchiarsi; *~ lemmene* sgranchire le membra; *vi kan ikke ~ oss så langt* non possiamo concedervi tanto; *~ seg over noe* comprendere qc., abbracciare qc.; *~ til (forstå)* bastare; *~ til jorda* (di)stendere in terra; *~ ut* stendere; *~ ut armene* allargare le braccia; *~ ut intr. v. (gå)* camminare di buon passo, (ro) remare a tutta forza; *~ våpen* deporre le armi.

strekning (land-) estensione f; (*avstand*) distanza; gymn. estensione f; (*ut-*) tensione f in avanti (el. in fuori).

streng 1. adj. severo (*mot* con, nei confronti di); (*meget*) rigoroso; (*vinter o.l.*) rigido; (*atferd*) austero; (*nøyaktig, skarp*) rigoroso; *~ arrest* arresti mpl di rigore; *~ diett* dieta severa.

streng 2. s. corda; (*jern-*) filo (di ferro); *ha flere strenger på sin bue* avere molte frecce al proprio arco; **strenginstrument** strumento a corda; **strengelek** (musica di) lira.

strenghet severità; rigore m; austerità; **strengt** adv., *arbeide ~* lavorare duro; *holde en ~* trattare qn. con severità; *~ forbudt* severamente proibito.

streptokokk streptococco (pl.: -chi).

strev fatica, sforzo; **streve** faticare, penare, sforzarsi; *~ av alle krefter* affannarsi (*etter å a, per*); **strevsom** laborioso, operoso; (*slitsom*) faticoso; **strevsomhet** laboriosità, (flid) assiduità.

stri 1. adj. rude, irto, ispido; (*strøm, vind*) impetuoso; duro, rigido; *stritt hår* capelli irti (el. dritti); *stritt sinn* carattere ribelle, temperamento scontroso; *striet tårer* un fiume di lacrime.

stri 2. v. sforzarsi; se ellers: *strid(de)*, *streve*.

stribukk persona testarda, testone m.

strid (ord-) controversia, contesa, alterco (pl.: -chi); (*konflikt*) conflitto, contrasto; (*pennefeide*) polemica; jur. vertenza; *bilegge en ~* comporre una lite (el. una vertenza); *dra i ~* andare a combattere; *handle i ~ med* agire contro, agire in contrasto con; *komme (ligge) i ~ med* entrare (essere) in lite con qn.; *stå i ~ med* essere in contrasto con.

stridbar (krigersk) bellicoso, battagliero; (*trettekjær*) litigioso; **stridbarhet** spirito battagliero; litigiosità.

stri(de) combattere, lottare; *~ seg fram* farsi avanti lottando; avanzare con fatica; *~ imot* (med hender og føtter) dibattersi; (*gjøre motstand*) opporre resistenza, lottare contro; *det strider imot* è contrario a (el. in contrasto con, in contraddizione con); se også: *strides*.

stridende militante, combattente; *~ imot* contrario a, in contrasto con; *de ~ parter* mil. i belligeranti; jur. le parti avverse.

strides (trette) litigare; disputare; ~ *om* disputare di (su); disputarsi, contendersi (*noe* qc.).
stridig ostinato, caparbio; (gjen-) ribelle, ricalci-trante; *gjøre en rangen* ~ contendere il rango (el. la posizione) a qn.; **stridighet** ostinazione f, capar-bietà; *stridigheter* dispute fpl, contrasti mpl, con-troversie fpl.
stridsemne oggetto di controversia; **stridseple** pomo della discordia; **stridsfolk** popolo guerriero; **strids-hanske** guanto di ferro; *kaste stridshansken* gettare il guanto; **stridshelt** eroe guerriero; **stridshest** caval-lo di battaglia.
stridskrefter forze fpl armate; **stridskølle** mazza d'arme; **stridslysten** battagliero, (trettøkjør) liti-gioso; **stridsmann** guerriero, uomo d'arme; fig. persona combattiva, lottatore m.
stridspunkt punto controverso; **stridsspørsmål** que-stione f controversa; **stridsvant** agguerrito; **strids-vogn** carro armato.
stridsøks azza, ascia di guerra, tomahawk m inv.; *grave opp stridsøksa* dissotterrare l'ascia di guerra.
strie s. tela di (el. da) sacco.
strigle s. striglia; v. strigliare; **strigling** strigliatura.
strigråte piangere dirottamente, versare un fiume di lacrime; **strihåret** che ha i capelli irti (el. dritti); (dyr) che ha il pelo irsuto.
strikk elastico; **strikke** 1. s. (reip) corda, fune f; **strikke** 2. v. lavorare a maglia (el. ai ferri); fare la calza, sferruzzare; **strikkegarn** lana in matassa, fi-lato di lana (per lavorare a maglia).
strikketurv (-korg) cestino di lavoro; **strikkemaskin** macchina per magliera; **strikkemønster** modello di lavoro di maglia; **strikkepinne** ferro da calza; **strikketøy** lavoro a maglia.
strikking (il) lavorare a maglia; lavoro a maglia.
striks adj. severo; se: streng 1.
strime striscia, stria; (i hud) lividura; **strimet** striato; segnato di colpi.
strimmel striscia, striscetta; (hals-) collareto, gor-giera; (stump) pezzetto, strisciolina.
stringens stringatezza, concisione f, precisione f; **stringent** stringato, conciso, preciso.
stripe s. riga, (brødere) striscia, stria; **stripet** rigato, striato, a righe, a strisce.
stiregne piovere a dirotto (el. dirottamente).
striskjorte camicia di tela greggia; *begynne igjen med* ~ *og havrelefse* riprendere il tran tran di sempre.
stritte rizzarsi, essere irto; ~ *imot* impuntarsi, di-battersi, irrigidirsi, ribellarsi (a); **strittende** (hår) irto, irsuto; (skjegg) ispido.
strofe strofa, stanza.
stroke sport capovoga m inv.
stropp tirante m, legaccio, appicagnolo; (under benklær, gamasjer) staffa; mar. stroppo; (på trikk) maniglia sospesa; (skistav) cinghia, cappio; (skulder-) spallina; **stroppeløs** (kjole) senza spalli-ne.
struktur struttura; **strukturnal**, -ell strutturale; **struk-turalisme** strutturalismo.
struma gozzo, med. struma.
strunk diritto, eretto.
strupe gola, strozza; *gripe i strupen* afferrare per la gola; **strupehode** laringe f; **strupehoste** crup m, la-ringite f difterica; *falsk* ~ laringite f; **strupelokk** epiglottide f; **strupelyd** suono gutturale (el. larin-gale); **struper** (choke) regolatore m d'aria; (bil) valvola (el. presa) d'aria; **strupespeil** laringosco-pio; **strupetak**, *ta* ~ *på en* prendere qn. per la gola; **strupeventil** valvola d'aria.
struts struzzo; **strutsefjer** piuma di struzzo.

strutte (svulme) essere gonfio; ridondare, sovrab-bondare; ~ *av fedme* essere molto grasso; ~ *av sunnhet* scoppiare di salute.
stry stoppa; *narre en opp i* ~ darla a bere a qn.
stryk (elve-) rapida; (pryl) botte fpl, bastonate fpl, fracco di legnate.
stryke 1. tr. v. strofinare; (tøy) stirare; (med farge) pitturare; (slette) cancellare; (med handa) passare la mano su, accarezzare; ~ *flagg* ammainare la bandiera; ~ *glatt* lisciare, spianare; ~ *håret fra pannen* rimuovere i capelli dalla fronte; ~ *håret ned* lisciare i capelli; ~ *opp (over)* spazzolare a contropelo, sollevare; ~ *over* spalmare (med di), (med kalk) intonacare; ~ *med tjære* incatramare; ~ *ut* cancellare, (med penn) depennare, (glatte) spianare; *stryk det som ikke passer* cancellare ciò che non è opportuno (el. che non serve); ~ *seg opp imot* strusciarsi a (el. contro); ~ *seg om haken* ac-carezzarsi il mento.
stryke 2. intr. v., ~ *sin vei* andarsene, andare via; *han strøk med* ci ha lasciato la pelle; *alle sparepen-gene strøk med* tutti i risparmi sono stati inghiotti-ti; ~ (til eksamen) essere bocciato (el. respinto).
strykebrett asse f da stiro; **strykeflate** superficie f di attrito; **strykefri** che non occorre stirare, non stiro; **strykeinstrument** mus. strumento ad arco; **stryke-jern** ferro da stiro; **strykeklede** coperta da stiro; **strykekone** stiratrice f; **strykekvartert** quartetto d'archi, (musikkstykke) quartetto per archi.
strykende, ~ *avsetning* ottima vendita; *det er* ~ *av-setning på denne vare* questo articolo va a ruba; ~ *vind* vento propizio; *i* ~ *fart* a tutta velocità; *det går* ~ *va a gonfie vele*; fila come l'olio.
strykeorkester orchestra d'archi; **strykere(i)m** cora-mella; **strykeri** stireria; **strykerske** stiratrice f; **stry-ke** *tøy* panni mpl (el. biancheria) da stirare; **stryk(-ning)** strofinamento; (tøy) stiro; (over-) cancella-tura.
stryknin stricnina.
strø 1. v. spargere; ~ *med* cospargere; spolverare di; (spre) sparpagliare; ~ *omkring (ut)* dissemina-re; ~ *om seg med penger* spendere a piene mani, spendere e spandere.
strø 2. s. strame m; (torv-) torba.
strøbemerkning osservazione f occasionale (el. but-tata là).
strøk tocco (pl.: -chi); (bue-) colpo d'archetto; (penn-) tratto di penna; (egn) contrada, regione f, zona; (kvarter) quartiere m; *i dette strøket* in questi paraggi, da queste parti; *ligge i et godt* ~ *essere situato in una zona signorile*; *gå fram og til-bake på strøket* passeggiare per il centro.
strøket, *en* ~ *spiseskje* un cucchiaino raso.
strøm (elv, fig.) fiume m, torrente m; fiotto; (strøm-ning, elektr., fig.) corrente f; *tidens* ~ il corso del tempo; *det går sterk* ~ c'è una forte corrente; *i strømmen* a fiumi, a fiotti; *følge (ro, seile etc.) med strømmen* seguire la corrente; *mot strømmen* con-tro corrente; *vinne opp mot strømmen* risalire la corrente.
strømbryter interruttore m; **strømdrag** corrente f.
strømforbruk consumo di corrente (elettrica); **strømfordeler** distributore m di corrente; **strømfor-sterker** rocchetto d'induzione; **strømførende**, ~ *ledning* conduttore m.
strømhvirvel mulinello, gorgo (pl.: -ghi); **strøm-kantring** cambiamento di marea; inversione f di corrente; **strømleder** conduttore m; **strømlinjet** aerodinamico.
strømme scorrere, (styrte) precipitarsi; ~ *fritt* (lett)

scorrere liberamente; ~ *inn* affluire in, (folk også) riversarsi in, entrare in massa; *tankene strømmer inn på meg* i pensieri mi assalgono; ~ *ned* venire giù a torrenti (regn), in massa (mennesker); ~ *til* affluire a; *folk strømmer til teateret* la folla si riversa nel teatro; ~ *ut* defluire, scorrere via; (lys, varme, fig.) emanarsi; (gass, damp) sprigionarsi; (folk) defluire, uscire in massa; **strømmevis**, *i* ~ a fiumi, a fiotti; (folk) in massa; **strømning** corrente f (og fig.).

strømpe calza; **strømpebukse** collant m inv., calzamaglia; **strømpebånd** giarrettiera; **strømpegarn** lana in matassa; **strømpeholder** reggicalze m inv.; **strømpeløs** senza calze, scalzo; **strømpeskift** gambale della calza; **strømpevev** telaio di magliera; **strømpevever** calzettaio; **strømpeveveri** calzetteria.

strømretning direzione f della corrente.

strømstyrke elektr. intensità di corrente; **strømtavle** quadro di distribuzione; **strømvender** commutatore m.

strøskje cucchiaino a colino per zucchero; **strøsukker** zucchero semolato.

strøtanke aforisma m; se også **strøbemerkning**.

strå (stengel) stelo, gambo; (gras-) filo d'erba; (tekke-) paglia; (halm) pagliuzza, fuscello di paglia; *trekke det korteste* ~ avere la peggio; *være høyt på* ~ primeggiare, essere molto in alto.

stråfarget paglierino; **stråfletning** impagliatura; **strågul** giallo paglia; **stråhatt** cappello di paglia, (lav herrehatt) paglietta; **stråkjøl** falsa chiglia.

stråle 1. s. raggio; (vann-) getto, zampillo.

stråle 2. v. irradiare; (skinne, funkle) splendere, brillare, riflettere; (av lykke) essere radiante.

strålebrytning rifrazione f; **strålebunt** fasci mpl di raggi; **stråledannet**, -formet a forma di raggio, raggiato; **stråledyr** raggiati mpl; **stråleglans** luce f radiosa, splendore m; **strålekrans** raggiera.

strålende fys. raggianti, radiante; fig. raggianti, radioso; (skinnende) radioso, sfolgorante, splendente; (vær) splendido, magnifico.

stråleovn, *elektrisk* ~ stufetta elettrica; **stråleprakt** splendore m, sfolgorio; **strålerør** ugello, boccaglio; **strålevarme** calore m radiante; **stråling** radiazione f; irradiazione f.

stråmann fig. uomo di paglia, prestanome m inv.

stråsete sedia impagliata; **stråtak** tetto di paglia; **stråtekker** conciatetti m inv. in paglia; **stråtekt** coperta di paglia; ~ *hytte* capanna col tetto di paglia.

stubb storiella; (stump) mozzicone m.

stubbe (tre-) ceppo; (korn-) stoppia; **stubbebryter** argano per sradicare i ceppi; **stubbmark** campo di stoppie; **stubbumpet** cortaldo.

stud. (= studiosus), ~ *filol.* studente di lettere; ~ *jur.* studente di legge; ~ *med.* studente di medicina; **student** (studerende) studente m, studentessa; (som har tatt artium) chi ha conseguito la maturità; *teologisk* ~ studente di teologia.

student- studentesco (pl.: -chi), goliardico (pl.: -ci); da (di) studente; **studenteksamen** esame m di maturità; **studenthjem** casa dello studente; **studenthåndbok** guida agli studi universitari.

student(er)by città universitaria; **student(er)forening** associazione f di studenti; **studenterhjem** casa dello studente; **studentersamfunn** associazione f (nazionale) degli studenti universitari.

studere studiare (all'università), fare l'università; *la en* ~ mandare qn. all'università; *hva studerer han?* che studi fa?; ~ *på* (spekulere) studiare, meditare, arrovelarsi (per).

studering, **studie** studio; **studielån** prestito di studio (concesso dallo Stato); **studieopphold** soggiorno per motivi di studio; **studieplan** programma m di studio; **studiereise** viaggio per motivi di studio; **studiestipend** presalario; **studieøyemed**, *reise i* ~ fare un viaggio a titolo di studio.

studio (radio) studio di radiotrasmissione.

studium studio (universitario); esame m, ricerca.

stue 1. v. (kjøkken) stufare; cucinare in salsa besciamella; **stue** 2. v., ~ (*sammen*) ammassare, stipare; mar. stivare; ~ *i tønne* imbarilare.

stue 3. s. (stanza di) soggiorno; salotto; (lite hus) casetta, casupola; **stuearrest** consegna (in camera); arresti mpl domiciliari; *gi en* ~ consegnare qn.; **stuegolv** pavimento; **stueorgel** armonium m inv.; **stuepike** cameriera; **stueplante** pianta ornamentale da appartamento.

stuer mar. stivatore m; **stueren** che non sporca più; fig. accettabile; **stuert** mar. cambusiere m.

stuetemperatur temperatura ambiente.

stueur orologio a pendolo.

stuing (av mat) cottura a stufato (el. in salsa besciamella); (mat) stufato; mar. stivaggio.

stukasangrep attacco in picchiata.

stukk stucco; **stukkatur** stuccatura, decorazione f di stucchi.

stum muto; *bli* ~ ammutolire, perdere la favella.

stumfilm film m inv. muto; **stumbet** mutismo.

stummende, ~ *mørkt* buio pesto.

stump 1. adj. smussato; (kjegle) tronco; ~ *gjensand* corpo contundente; ~ *vinkel* angolo ottuso.

stump 2. s. mozzicone m, pezzetto, frammento; (avhogd) troncone m, (lem også) moncone m; mil. (brød) pane; (kjælenavn) tesorino; (barnerumpe) sederino; *gi meg stumpen* passami la cicca; *slå i stumper og stykker* fare a pezzi; *sammenlappet av stumper og stykker* rappezzato alla meglio; *redde stumpene* salvare il poco che resta.

stumpe, ~ *sigaretten* spegnere la sigaretta (e conservare la cicca); ~ *røyken* smettere di fumare.

stumpet troppo corto; **stumpneset** che ha il naso a patata; **stumpvinklet** ad angolo ottuso; ~ *triangel* triangolo ottusangolo.

stumtjener (til tøy) attaccapanni m inv.; (bord) tavolino rotondo.

stund tempo, lasso di tempo; (øyeblikk) momento, istante m; *ennå en* ~ ancora un po' (di tempo); *en god* ~ un bel po' (di tempo); *det skal vare en god* ~ *før* ne passerà del tempo prima che; *i farens* ~ nell'ora del pericolo; *i en ulykkelig* ~ in un momento doloroso; *om en liten* ~ tra poco; *nå om stunder* oggiogiorno.

stunde, ~ *etter* (lengte) attendere con ansia (el. pazienza); *det stunder mot kveld* si fa sera; **stundesløs** indaffarato, affaccendato.

stundimellom, **stundom** di quando in quando.

stup precipizio, burrone m; sport tuffo; **stupe** (i vann) tuffarsi; (overende) stramazze; (i krig) cadere; *hesten stupte* il cavallo morì (stramazzo); ~ *ut i vannet* tuffarsi in acqua.

stupebrett trampolino; **stupetårn** piattaforma.

stupid istupidito, stupido; **stupiditet** stupidità.

stupp (tegne-) sfumino; *tegne med* ~ sfumare.

sture immalinconire, essere triste; (sykne hen) languire.

stusse 1. tr. v. accorciare; (hale) mozzare; (trær) cimare; (hekk) potare, tosare; (hår) spuntare.

stusse 2. intr. v. rimanere sorpreso (interdetto), stupirsi; **stussing** accorciatura; (trær) cimatura; (hår) spuntata; (undring) meraviglia.

stut bue m; fig. bestia, asino; **stuteaktig** fig. grossolano; sciocco (pl.: -chi).
stutt adj. corto, breve; se: kort.
stutteri scuderia.
stygg brutto, (heslig) orrendo, schifoso; (ubehagelig) sgradevole; (slem, ond) cattivo, malvagio.
styggelig terribilmente; **styggings** cattivaccio.
styggvær tempaccio, brutto tempo.
stykke, *pris pr.* ~ prezzo al minuto; **stykkearbeider** operaio a cottimo.
stykke 1. v., ~ *opp* frazionare, (jord) lottizzare.
stykke 2. s. pezzo; (teater-) opera teatrale; (musikk-) brano (di musica); (maler-) quadro, tela; *et ~ brød* un pezzo di pane, (skive) una fetta di pane; *et ~ vei* un tratto di strada; *en 30 stykker* una trentina; *1000 lire stykket* mille lire cadauno (el. al pezzo); *et godt ~ arbeid* un bel lavoro; *et ~ land* un appezzamento di terra; *det er et stivt ~* è grossa; ~ *for ~* uno a uno, un pezzo alla volta; *hvor meget koster de for stykket?* quanto costano l'uno?; *i dette ~* (henseende) quanto a questo, in questo riguardo; *i stykker* rotto, a pezzi; *bite i stykker* rompere coi denti, lacerare a morsi; *slå (bryte, brekke) i stykker* rompere, infrangere, fare a pezzi, spezzare; *gå i stykker* rompersi, spezzarsi, andare in pezzi; *hogge i stykker* spezzare, fare a pezzi (con l'accetta); *klemme i stykker* schiacciare; *rive i stykker* strappare, lacerare, ridurre a brandelli; *skjære i stykker* tagliare a pezzi; *springe i stykker* scoppiare, andare in frantumi, esplodere; *skjære i like store stykker* tagliare in parti uguali; *når det kommer til stykket* in fin dei conti, dopo tutto; *da det kom til stykket* arrivati al dunque, al momento critico.
stykkevis pezzo per pezzo, un pezzo alla volta; merk. al minuto; **stykkgods** merce f in colli; merce f imballata; collettame m; **stykkipris**, *stykkiprisen er 5 kr.* si vendono a 5 corone l'uno (cadauno); prezzo al minuto; **stykkeverk** opera frammentaria, lavoro incompleto; **stykkevogn** avantreno.
stylte trampolo; **styltegjenger** chi cammina sui trampoli; **stylteløper** zool. trampoliere m.
stymper (fattig) poveraccio, povero diavolo; (fe) grullo, (uvitende) ignorante m; (fusker) abborracciamento m; **stymperaktig** miserevole, miserando.
styr (støy) chiasso, baccano; (strev) fatica, sforzo; (styring) ordine m, controllo; *holde ~ på* padroneggiare, tenere a freno; *gå over ~* andare a monte, fallire; *sette over ~* sperperare, scialacquare.
styrbar guidabile, che si può dirigere, manovrabile; **styrbord** mar. dritta, tribordo.
styre 1. s. (bestyrelse) direzione f, amministrazione f; pol. governo, regime m; (sykkel-) manubrio; *ta styret* mettersi al timone, prendere le redini.
styre 2. v. (støye) far chiasso; (streve) affaticarsi; (fly) pilotare, (bil) guidare, (båt også) governare; pol. governare; (beherske) dominare; (lede) dirigere; (age) controllare, padroneggiare; ~ *etter kompass* navigare con la bussola; ~ *etter stjernene* navigare seguendo le stelle; ~ *mot nord* dirigersi a nord; mar. far rotta verso nord; ~ *mot* puntare su; ~ *et land* governare una nazione; ~ *sitt sinne* dominare la propria collera; ~ *seg* dominarsi, controllarsi; ~ *sin lyst* contenere la voglia, raffrenare il desiderio.
styreapparat guida, (bil) sterzo; mar. agghiaccio; **styrearm** leva di comando, leva dello sterzo; **styrefjær** zool. penna timoniera; **styrehus** mar. timoniera; **styrelse** direzione f, amministrazione f; gram. reggimento; *forsynets ~* la Provvidenza.
styremedlem membro del consiglio d'amministra-

zione, consigliere m d'amministrazione; **styremekanisme** meccanismo di comando dello sterzo; **styremøte** consiglio d'amministrazione.
styrer amministratore m, direttore m, (i debatt o.l.) moderatore m; **styredesk** se: spak.
styrestang barra (del timone), leva di comando.
styrevalg elezione f dei consiglieri.
styreåre remo (el. timone m) di direzione.
styring governo (også mar.); guida; **styringsregler** regolamento di governo (di guida, di direzione).
styrke 1. s. forza, energia, vigore m, robustezza; (holdbarhet) resistenza, solidità; (lys, strøm) intensità; *prøve ~ med* misurare le forze con; *i det har han sin ~* è il suo forte; *våpnete styrker* forze armate.
styrke 2. v. fortificare, rinforzare, rafforzare, rinvigorire, irrobustire; consolidare; (fornye) ravvivare; ~ *kreditten* rinsaldare il credito.
styrkende ristoratore; ~ *middel* ricostituente m, ristorativo; **styrkedrikk** tonico, cordiale m; (forfriskning) bevanda rinfrescante; **styrkeforhold** forza relativa, rapporto di potenza, proporzione f fra le forze; **styrkeliste** elenco delle forze armate; **styrkeprøve** prova di forza.
styrmann ufficiale m di coperta; *første (annen) ~* primo (secondo) ufficiale; **styrmannsskole** istituto nautico (sezione ufficiali di coperta).
styrt (dusj) doccia.
styrte 1. intr., ~ (ned) precipitare; *regnet styrter ned* piove a dirotto; ~ *om* crollare, stramazze; ~ *av sted* precipitarsi; ~ *med hesten* cadere col cavallo; ~ *sammen* crollare, schiantarsi.
styrte 2. tr. v. precipitare, buttare giù, far cadere; (velte) rovesciare; ~ *seg blindt i faren* lanciarsi a capofitto nel pericolo; ~ *en i fordervelsen* rovinare qn., trascinare qn. alla perdizione; ~ *seg over* precipitarsi (avventarsi, scagliarsi) su.
styrthjelm casco (pl.: -chi) di protezione; **styrtning** precipizio; precipitazione f; **styrtregn** pioggia torrenziale; **styrtregne** piovere a dirotto (el. a catinelle); **styrtsjø** colpo di mare, ondata improvvisa.
stær zool. storno, stornello; med. cateratta (grå), glaucoma m (grønn), amaurosi (svart); **stærblind** privo della vista, non vedente; fig. completamente cieco; **stærkasse** cassetta-nido per storni.
stø fermo, sicuro; saldo, stabile; ~ *på hånden* che ha la mano ferma, abile di mano.
støl 1. adj. indolenzito, intirizzito.
støl 2. s. se: seter.
stønn gemito, forte sospiro; **stønne** gemere, ansimare; **stønnende** ansante.
støp (beger) coppa, tazza; (sement) cemento, cementazione f; **støpe** (kule) fondere; (statue) gettare; (med sement) cementare; *sitte som støpt* stare a pennello, calzare come un guanto.
støpedigel crogiolo; **støpeform** stampo, forma, conchiglia; **støpegods** oggetti mpl fusi; metallo di fusione; materiale m di ghisa; **støpejern** ghisa.
støpelys candela; **støpeovn** forno (di fonderia); altoforno; **støper** fonditore m, gettatore m; **støperand** sbavatura, bava di fusione.
støperi fonderia; **støperiarbeider** fonditore m; **støpesand** sabbia (terra) per fonderia, sabbia per fare calcestruzzo; **støpeskje** cucchiaino m; *være i støpeskjeen* fig. essere sottoposto a un processo di rinnovamento; **støpestål** acciaio di fusione.
støpning fusione f, getto, gettata; *av en ~* fig. tutto d'un pezzo; *av en annen ~* di un'altra tempra; **støpsel** elektr. spina.
stør storione m; **størje** tonno.

størkne seccare; coagulare (også blod); rapprendersi; *få til å ~* coagulare; *størknet blod* sangue coagulato; **størkning** coagulazione f; rapprendimento.

større più grande; maggiore; se: stor.

størrelse grandezza; mat, også: quantità; (tykkelse) grossezza; (utstrekning) estensione f, ampiezza; (rom) volume m, capacità; (omfang) dimensione f; (personhøyde) statura; (person) personalità; pezzo grosso; (fornem) maggiorenne m; *størrelsen av våre forretninger tillater oss å* l'entità del nostro giro d'affari ci permette di; *i alle størrelser* in (el. di) tutte le misure; *av passende ~* di giusta misura; *i naturlig ~* in (di) grandezza naturale; *i halv ~* a metà grandezza del vero.

størst il (la) più grande; il (la) maggiore; se: stor; **størstedelen, -parten** la maggior parte.

støt colpo, urto; fys. impulso; (rystelse, elektr.) scossa; (sammen-) scontro, cozzo; (vind-) folata; (fekting) botta, stoccata; mus. squillo; (kvestelse) contusione f; fig. scossa, colpo; *det er et hardt ~ for ham* è un duro colpo per lui; *det gav meg et hardt ~* è stata una forte scossa per me; *gi støtet til* dare l'avvio a; *gi det siste støtet* dare il colpo di grazia; *ta imot støtet* (i båt) parare l'urto; *ta (imot) det første støtet* resistere al primo colpo.

støtdemper amortizzatore m.

støte 1. v. (usammensatt) urtare, cozzare, dare una spinta a; (møter) pestare; (gevær) rinculare; fig. ferire, urtare; *det støter øyet* offende la vista; *~ seg* urtare; ferirsi.

støte 2. v. (+ adv., prep.), *~ an* indignare, offendere; *~ an mot det passende* violare le convenienze; *~ fra (land)* spingere (la barca) al largo; *~ fra tronen* detronizzare; *~ alle fra seg* allontanare tutti, fare il vuoto intorno a sé; *~ (med foten) mot* urtare qc. (col piede), picchiare (il piede) contro; *~ noe inn i* conficcare qc. in; *~ en ned (i avgrunn)* buttare giù (precipitare) qn.; (velte) far cadere qn.; (våpen, slag) stendere qn. a terra; *~ overende* rovesciare; *~ dora opp* aprire (el. forzare) la porta; *~ opp til* essere contiguo a, confinare con; *~ på (imot)* urtare (el. cozzare) contro; (treffe) imbattersi in; (skip) incagliarsi; (vanske o.l.) incappare in; *~ på grunn* arenarsi, toccare il fondo; *~ sammen* tr. v. far scontrare, (til pulver) pestare insieme; intr. v. scontrarsi, urtarsi; fig. essere in urto; *~ (puffe) til* spingere, dare una spinta a; *~ (slutte seg) til* unirsi a; *~ til (hende)* capitare; *~ tilbake* respingere; *~ ut* escludere, espellere; se: utstøte.

støtende offensivo, ripugnante, sconveniente.

støter (i mortar) pestello; **støtfanger** paraurti m inv.; **støtkraft** forza di percussione; **støtpute** cuscinetto; (stat) stato cuscinetto.

støtt 1. adv. (alltid) sempre, continuamente.

støtt 2. adj. (frukt) ammaccato; (sukker o.l.) in polvere; macinato, pestato; (fornærmet) offeso, ferito, piccato; *bli ~ over* offendersi per; *bli ~ på en* arrabbiarsi con qn.; *bli lett ~* impermalirsi facilmente.

støttann zanna.

støtte 1. v. appoggiare; (under) sostenere, sorreggere; (underholde) mantenere, sostenere; (hjelpe) favorire, appoggiare; *~ opp* puntellare; *~ sin mening på* poggiare la propria opinione su; *~ seg på* appoggiarsi a (også fig.), (meninger) basarsi su, fondarsi su; *~ (lene) seg til* appoggiarsi a.

støtte 2. s. appoggio (og fig.); (under noe) sostegno; (søyle) colonna, pilastro; (billed-) statua; tekn. supporto; *han er familiens ~* è il sostegno

della famiglia; *samfunnets støtter* le colonne della società; *til ~ for* a sostegno di.

støttebjelke puntello, trave f di sostegno; **støttebukk** puntello, rinforzo; **støttepille** pilastro di sostegno; **støttepunkt** punto d'appoggio.

støttestav fig. bastone m della vecchiaia.

støtvis a scatti, a strappi, a sbalzi. (med avbrekk) a pezzi e a bocconi; **støtvåpen** arma da punta.

støv polvere f; (fint) pulviscolo; (jordiske levninger) ceneri fpl; *bli til ~* ridursi in polvere; *tørke ~* av spolverare.

støvbefruktning impollinazione f; **støvbrett** paletta (per la spazzatura); **støvbriller** occhiali mpl di protezione; **støvdrager** bot. stame m.

støve sollevare (fare) polvere; (vei) essere polveroso; *det støver* c'è polvere; *~ (av)* spolverare; *~ til* impolverare; **støveklut** cencio (el. straccio) per la polvere; **støvekost** piumino per spolverare, spolverino.

støvel stivale m; (snøre-) stivaletto; (ski-) scarpone m; **støvelknekt** cavastivali m inv.; **støvellær** cuoio per stivali; **støvelpusser** lustrastivali m; **støvelskaff** gambale m; **støvelstropp** tirante m dello stivale.

støver (hund, snushane) segugio; (flink fyr) campione m, fam. cannone m; **støverinstinkt** fiuto.

støvet polveroso; *bli ~* impolverarsi.

støvfrakk spolverino, spolverina; **støvfri** senza polvere; **støvfylt** polveroso, pieno di polvere.

støvgrann granello di polvere; **støvknapp, -knopp** bot. antera; **støvkorn** grano di polvere; bot. granulo pollinico; **støvlett** 1. adj. (fjærlett) leggero come una piuma.

støvlett 2. s. stivale m, (skolett) stivaletto.

støvlage molestia provocata dalla polvere; **støvskey** nuvola di polvere; **støvsuger** aspirapolvere m inv.; **støvsugning** pulizia con l'aspirapolvere, aspirazione f della polvere; **støvtett** a tenuta di polvere.

støvtråd bot. filamento; **støvvei** bot. pistillo.

støy rumore m; (sterk) chiasso; *her er en ~ så en ikke kan høre sin egen stemme* c'è un frastuono tale che non si sente chi parla.

støydemper radio dispositivo antidisturbo.

støye fare rumore, fare chiasso, (særl. i protest) rumoreggiare; **støyende** rumoroso, chiassoso.

støyfri senza rumore, silenzioso, (radio) senza disturbi; **støying** chiasso, strepito, baccano.

støymåler psfometro; **støylage** flagello dei rumori; *kampen mot støylagen* la campagna contro i rumori; **støysender** emittente f di disturbi radiofonici.

støyt (dram) cicchetto; *stå for en ~* incassare un colpo, resistere a un attacco; se også: støt.

stå 1. v. (mots. ligge, sitte) stare (essere) in piedi; (befinne seg) essere, trovarsi, (høye ting også) innalzarsi, ergersi; (ligge, forbli) stare, restare; (stanse) fermarsi; (være stanset) essere fermo, essersi fermato; *~ stille* stare fermo; *han stod og skrev* scriveva (stando) in piedi; *det står ei eik i hagen* c'è una quercia nel giardino; *hva står det på papiret?* cosa c'è scritto sul foglio?; *hva står det om det i brevet?* che ne dice la lettera? *her skal det ~ konjunktiv* qui ci vuole (el. si mette) il congiuntivo; *~ alene i verden* essere soli al mondo; *som jeg står og går* così come sono; *som han går og står* proprio lui in carne ed ossa; *bryllupet stod hos . . .* il matrimonio si è tenuto da . . .; *som sakene nå står* come stanno le cose adesso; *kornet står pent* il grano viene bene; *la det ~!* non toccare!; giù le mani!; *~ seg* (mat) conservarsi; (greie seg) cavarsela; *~ seg imot* tener testa a; *~ seg godt* cavarsela bene; *~*

seg godt med en essere in buoni termini con qn.; *hvordan står du deg med ham?* in che rapporti sei con lui?; *~ seg på* guadagnarci, avere il proprio tornaconto; *det kan jeg ikke ~ meg på* non me ne viene niente; *~ bi* assistere, aiutare; *~ for ens tanker* essere presente nei pensieri di qn.; *hun står ennå (levende) for meg* l'ho ancora davanti agli occhi; *det står deg fritt for å gå* sei libero di andartene; *~ for noe* essere a capo di qc.; *~ for serveringen* essere preposto al (el. incaricato del) servizio; *~ foran* stare davanti, (skjule) pararsi davanti; *~ fram* farsi avanti, presentarsi; comparire (også på scene), emergere; (stikke ut) sporgere; *~ hen (sak)* restare in sospeso; *la noe ~ hen* tenere qc. in sospeso; *vi vil la det ~ hen* ci passiamo sopra; *~ høyt* essere alto; (pris) essere caro; (person) emergere, farsi notare; *~ i forbindelse med* essere in relazione con (in contatto con); *~ i (verdi)* valere, costare; (verdipapir) essere quotato; *hva står dollar i?* qual'è il cambio del dollaro?; *~ i med en fam.* farsela con qn.; *han har bare hva han går og står i* tutto il suo guardaroba ce l'ha indosso; *det står i ruteboken* è (indicato) nell'orario; *~ imot* resistere (en a qn.); *~ inn mot land* dirigersi verso terra; *~ inne for* rispondere di, assumersi la responsabilità di; *~ ned* scendere; *~ ned på mar.* puntare su; *~ oppreist* stare in piedi; *~ opp (reise seg)* levarsi in piedi; (fra seng) alzarsi, levarsi; (død) risuscitare; *~ (stige) opp på stolen* salire sulla sedia; *vannet står over jordene* l'acqua ha allagato i campi; *~ over fig.* essere superiore a (el. più in alto di); (ikke delta) rinunciare, non partecipare, ritirarsi; *sola står på på denne siden* il sole batte da questa parte; *~ på sin rett* sostenere i propri diritti; *hvor lenge vil det ~ på?* quanto tempo ci vorrà?; quanto dura?; *det skal ikke ~ lenge på* non ce ne sarà per tanto; *~ til ens disposisjon* essere a disposizione di qn.; *la (det) ~ til* lasciar andare le cose (per il loro verso); *la det ~ til!* succeda quel che vuole!; *hvordan står det til?* come va?; *hvordan står det til med...?* come sta?; *han står ikke til å redde* non si salva; *~ tilbake for* essere da meno di; *~ ut av* uscire da; *øyene står ut av hodet på ham* gli occhi gli vengono fuori dalla testa; *~ ut fra land* mar. prendere il largo; *~ under en* essere inferiore a qn.; (underordnet) essere il subalterno (il sottoposto) di qn.; (under ens befaling) essere agli ordini di qn.; *~ ved sitt ord* mantenere la parola; *~ ved sine meninger* avere il coraggio delle proprie opinioni; *jeg står ved hva jeg har sagt* mantengo quello ho detto, mi attengo a quanto ho detto.

stå 2. *gå i ~* fermarsi, subire un colpo d'arresto. **stående** in piedi; (skyting) stazione f eretta; *bli ~* restare in piedi; *bli ~ fast (i talen)* restare senza parola, arenarsi, impappinarsi; *bli ~ fast i søla* rimanere impiantato; *ha sin formue ~ i* avere il patrimonio investito in; *ha et ur ~ på kaminen* avere un orologio sul caminetto; *på ~ fot* su due piedi; estemporaneamente; *~ hær* esercito permanente; *~ uttrykk* espressione f consacrata dall'uso.

ståhei baccano, gazzarra, putiferio, pandemonio.

ståk rumore m; chiasso; **stake** far rumore (chiasso).

stål acciaio; fig. (våpen) spada; litt. ferro; *bløtt (herdet) ~* acciaio dolce (temprato); *rent ~* acciaio a grano affinato.

stålampe lampada a stelo.

stålblå grigio azzurro; **stålborste** spazzola d'acciaio;

stålbånd nastro d'acciaio; **stålfjær** molla di acciaio;

stålgrå grigio acciaio; **stålhard** duro come d'acciaio; d'acciaio; **stålhelm** elmetto, elma d'acciaio;

stålindustri industria siderurgica (el. dell'acciaio).

stålmøbler mobili mpl in acciaio (el. metallici).

stålnerver nervi mpl d'acciaio; **stålorm** orbetino.

stålpen pennino d'acciaio; **stålplate** lastra di acciaio, lamiera di acciaio; **stålsatt** solidamente temprato, di forte tempra; **stålsette** fig. temprare, fortificare, rafforzare; **stålstikk** incisione f su acciaio, siderografia; **ståltrosse** cavo d'acciaio; **ståltråd** filo d'acciaio, filo di ferro; (rundt flaskehals) gabbietta; **ståltrådduk** se: netting; **ståltrådgjerde** recinto di fil di ferro.

stålvarefabrikk coltelleria; **stålvarer** articoli di acciaio, coltellame m; **stålverk** acciaieria.

ståplass posto in piedi.

su v. succhiare; se: sugere.

subbe 1. s. sudicione m (a); persona trasandata.

subbe 2. v. (slepe bena) strascicare i piedi; *la tingen ~ og gå* lasciare che le cose cadano come vogliono; *~ inn penger* far denaro a palate; *~ til seg (med seg)* arraffare; **subbet** adj. (ustelt) trasandato, sciatto; sporco (pl.: -chi).

subjekt soggetto; *et dårlig ~* un cattivo soggetto.

subjektiv soggettivo; **subjektivitet** soggettività.

sublim sublime; **sublimat** sublimato; **subordinasjon** subordinazione f; **subordinasjonsforseelse** atto d'insubordinazione; **subordinere** subordinare.

subsidiopolitikk politica di sovvenzioni; **subsidiær** sovvenzioni fpl, sussidi mpl; **subsidiær** sussidiario; **subsistens** sussistenza, sostentamento.

subskribent sottoscrittore m; **subskribere** sottoscrivere (på a); **subskripsjonsinnbydelse** invito a sottoscrivere; (liste) lista di sottoscrizione.

substans sostanza; **substansiell** sostanziale.

substantiv sostantivo; **substantivisk** sostantivato.

substituere sostituire; **substitutt** sostituto; elemento (mezzo, oggetto) sostitutivo.

subtil sottile, acuto, ingegnoso; **subtrahend** sottraendo; **subtrahere** sottrarre; **subtraksjon** sottrazione f; **subtropisk** subtropicale.

sudanese, **sudanesiske** sudanese m, f.

suffiks suffisso.

suffisane sufficienza, sussiego; **suffisant** borioso, sussiegoso.

sufflere suggerire; **sufflør** suggeritore m.

sug (drag) boccata; sorso; (il) succhiare.

suge succhiare; *~ seg fast* attaccarsi succhiando; *~ på tommelen* succhiarsi il pollice; *~ ut et land* disanguare una nazione; se ellers: innsuge, oppsuge; **sugeapparat** aspiratore m; **sugefisk** remora.

sugemunn bocca a ventosa; **sugepumpe** pompa aspirante; **sugeredskap** apparecchio di aspirazione; **sugerør** tubo di aspirazione; (til drikk) cannuccia; **sugeskive** ventosa; **sugesnabel** succhiatoio; **sugeveke** stoppino assorbente; **sugeventil** valvola di aspirazione; **sugevorte** capezzolo.

sug(n)ing succhiamento; (diing) suzione f; (å suge til seg) aspirazione f; (opp-) assorbimento.

sugg (svær kar) pezzo d'uomo; **sugge** scrofa.

suggesjon suggestione f.

suite mus. suite f inv.; (rom) fila di stanze; (spillkort) sequenza, scala; (hotell-) appartamento.

sukat cedro candito.

sukk sospiro; *dra (utstøte) et ~* mandare un sospiro; *dra et lettelsens ~* tirare un sospiro di sollievo; *dra sitt siste ~* rendere l'ultimo sospiro, esalare l'ultimo respiro.

sukke sospirare (etter noe qc.); *~ dypt* mandare un profondo sospiro; *~ over* sospirare per.

sukker zucchero; *ha ~ i* mettere lo zucchero in; **sukkeravl** coltivazione f della canna da zucchero; **suk-**

kerbete bot. barbabietola da zucchero; **sukkerbit** zolletta di zucchero; **elektr. morsetto** di giunzione; (mikrofon) microfono; **sukkerbrød** pan m di Spagna; **sukkererter** piselli mpl mangiatutto, taccole fpl.

sukkerholdig zuccherino, zuccheroso, saccarifero.

sukkerholdighet contenuto zuccherino; **sukkerindustri** industria saccarifera; **sukkerklype** molletta da zucchero; **sukkerkopp** zuccheriera; **sukkerkule** pallina di zucchero, zuccherino, confetto; **sukkerkulør** caramello; **sukkerplantasje** piantagione f di canna da zucchero; **sukkerproduksjon** produzione f saccarifera; **sukkerraffineri** zuccherificio.

sukkerroe barbabietola da zucchero; **sukkerrør** canna da zucchero; **sukkerskål** zuccheriera; **sukkerskje** cucchiaino da zucchero; **sukkerstang** bastoncino (el. cannello) di zucchero; **sukkerstoff** sostanza zuccherina, saccaride m; **sukkersyke** diabete m; **sukkersøt** dolce come lo zucchero; fig. zuccheroso, mellifluo; **sukkertopp** pan m di zucchero; **sukker-tøy** dolciumi mpl, caramelle fpl, confetti mpl, bonbon m; **sukkerunge** tesorino, gioia di mamma; **sukkervann** acqua zuccherata.

sukkulent bot. grasso; **sukre** zuccherare.

suksess successo, (buona) riuscita; **suksessiv** successivo; **suksessive, suksessivt** adv. successivamente.

sulfamid sulfamidico; **sulfat** solfato; **sulfatcellulose** cellulosa al solfato; **bleket** ~ cellulosa al solfato imbiancata; **lettblekelig** ~ cellulosa al solfato di facile imbianchimento; **ubleket** ~ cellulosa al solfato greggia.

sulfitt bisolfito; **bisulfittcellulose** cellulosa al bisolfito; **sulfittspirit** etanolo.

sult fame f; inedia; **dø av** ~ morire d'inedia; morire di fame (= også: være meget sulten); **lide** ~ soffrire la fame.

sultan sultano; **sultaninne** sultana.

sulte avere fame, soffrire la fame; **som sulter** affamato; ~ *i hjel* morire di fame (el. d'inedia); **la** ~ affamare, far soffrire la fame; **la** ~ *i hjel* fare (lasciare) morire di fame.

sultedød morte f per inedia; **sulteforing** alimentazione f insufficiente; **sultefore** dare poco da mangiare a, affamare, far patire la fame a; **sultekur** dieta rigorosissima; **sultelønn** paga (el. stipendio) da fame.

sulten che ha fame; (meget) affamato, famelico (pl.: -ci); **være** ~ avere fame; **være** ~ *som en skrubbe* avere una fame da lupo; **sultestreik** sciopero della fame; **sultfornemmelse** sensazione f di fame; **ha** ~ sentire gli stimoli della fame.

sum somma; **hele summen** il totale, l'intera somma.

summa somma; ~ *summarum* tutto sommato, alla fine dei conti; **summarisk** sommario.

summe 1. (surre) ronzare; (motor) rombare.

summe 2., ~ *seg* rimettersi in sesto, riaversi; (tenke etter) riflettere, raccogliere le idee.

summer radio cicalino; **summere** (sammen) sommare, aggiungere; **summering** addizione f.

summetone ronzio; (telefon) segnale m di linea libera; **summing** ronzio.

sump palude f, acquitrino, (myr) pantano; **sump-palustre**; **sumpaktig, sumpet** paludoso, acquitrinoso; **sumpfeber** febbre f palustre; malaria; **sumpgass** gas m delle paludi; metano; **sumpig** paludoso; **sumpluft** aria di palude, aria malsana; **sumplante** pianta palustre; **sumpskilpadde** testuggine f palustre, emide f; **sumpvann** acqua di palude.

sund 1., *i* ~ a pezzi, in frantumi.

sund 2. s. stretto, (bredere) canale m.

sunn sano; (helsebringende) salubre, salutare; ~

fornuft buonsenso, senso comune; ~ *kost* alimentazione sana, cibo sano; ~ *på legeme og sjel* sano di corpo e di mente; *sunt utseende* aspetto sano; *sunt klima* clima m salubre (el. sano).

sunnhet salute f, sanità; (det å bli ~) salubrità; *drikke på ens* ~ bere alla salute qn., **innhetsfarlig** insalubre, malsano, nocivo alla salute; **sunnhetsforhold** condizioni fpl sanitarie; **sunnhetsforskrifter** norme fpl sanitarie, prescrizioni fpl sanitarie; **sunnhetshensyn** riguardi mpl per la salute; *av* ~ per ragioni di salute.

sunnhetskommisjon commissione f sanitaria; comitato di salute pubblica; **sunnhetsslære** igiene f; **sunnhetsregel** norma igienica; **sunnhetsskadelig** nocivo alla salute, malsano, insalubre; **sunnhetstegn** segno di salute; **sunnhetstilstand** condizioni fpl di salute; **sunnhetsvesen** sanità.

sup goccetto, bicchierino; **supe** sorseggiare; (være drikkfeldig) essere alcolizzato; ~ *i seg* sorbire.

super fenomenale, straordinario; **superb** magnifico (pl.: -ci) eccellente; **super fin** soppraffino.

superfosfat perfosfato; **superkargo** ufficiale m responsabile della parte commerciale del viaggio.

superlativ superlativo; *i* ~ al superlativo.

supersonisk supersonico (pl.: -ci).

suppe minestra, (med brødskiver) zuppa; (mosete grønnsaker) crema (di piselli, pomodoro ecc.); (buljong) brodo; (finere) consommé m inv.; (tykk grønnsak-) minestrone m; *tynn (smakløs)* ~ brodaglia; **suppebolle** (kjøtt-) polpettina; (skål) scodella.

suppedas pasticcio, guazzabuglio; *det er en fin* ~! bella roba!

suppegryte pentola della minestra; **suppegrønt** odori mpl, erbe fpl; **suppekjøtt** lessso, bollito; **suppemat** zuppa; **suppeskje** cucchiaino da minestra.

suppesle(i)v mestolo; **suppetallerken** piatto fondo, scodella; **suppeterrin** zuppiera; **suppevisk** mazzetto di odori; **suppeøse** ramaiolo, mestolo.

suppleant sostituto; **supplement** supplemento, aggiunta; **supplement-** supplementare, addizionale, integrativo; **supplere** supplire (*noe med noe* a qc. con qc.); **suppleringsordre** ordine m supplementare; **suppleringsvalg** elezioni fpl suppletive.

sur agro, aspro, acido (også kjem.); (umoden) acerbo; (gretten) imbronciato, ingrugnito; (røyk) acre; (besværlig) duro, penoso; ~ *jord* terreno acido; ~ *mine* aria imbronciata (ingrugnita); ~ *melk* latte cagliato (el. rappreso); *surt øl* birra acida; *bli* ~ inacidire (også fig.); (melk) cagliare, rapprendersi; *gjøre* ~ inacidire, fig. også inasprire; *gjøre en livet surt* rendere la vita dura a qn.; *gjøre seg livet surt* amareggiarsi l'esistenza; *gjøre sure miner til en fare* il muso a qn.; *sette opp et surt ansikt* mettere su il muso; *høyt henger de og sure er de sa reven* fare come la volpe all'uva.

surbrød pane m nero; **surdeig** lievito acido; fig. lievitato; *av samme* ~ della stessa risma (el. fatta).

surfriding sport surfing m inv.

surhet acidità, asprezza; fig. broncio, musoneria.

surkål crauti mpl; **surmelk** latte m cagliato.

surmule fare (el. tenere) il broncio; fare il muso lungo, essere imbronciato (el. immusonito); **surmuler** musone m; **surmuleri** musoneria.

surne inacidirsi, (til eddik) inacetire; inasprire.

surr (lyd) ronzio; strepito; (uorden) disordine m; confusione f; *gå* ~ *i noe* imbrogliarsi in qc., far confusione; *jeg går* ~ *i det* mi ci perdo, mi ci confondo.

surre (summe) ronzare; (motor) rombare; (rote) far

confusione; (binde fast) legare; ~ *i stekepanna* crogiolare, cuocere a fuoco lento; ~ *i hodet på en ronzare* in testa a qn.; **surring** (fortøyning) ammaraggio; (bindsel) legatura; (telefon) disturbi mpl; sfrigolio; (radio) ronzio, disturbi mpl.

surrogat surrogato, succedaneo.

sursild aringa marinata agrodolce.

surste(i)k arrosto marinato nell'aceto.

surstoff ossigeno; **sursøt** agrodolce.

surt, ~ *fortjent* guadagnato faticosamente; *se surt til en* fare il muso a qn.; *se ellers*: sur.

surøyd cisposo.

sus, *leve i ~ og dus* fare la bella vita, vivere in bagordi; *se ellers*: **susing**; **suse** (vind) fischiare; (lett) sussurrare, (sterkt) ululare; (kule) fischiare; *det suser for ørene mine* mi fischiano le orecchie; **susing** fischio, sussurro; ronzio.

suspendere sospendere; **suspensiv** sospensivo; **suspensjon** sospensione f; **suspensorium** suspensorio.

sut lamentela; preoccupazione f, dolore m;

sutre lamentarsi, piagnucolare.

sutte succhiare, poppare; ~ *på fingeren* succhiarsi il dito.

suveren sovrano; sommo, supremo; **suverenitet** sovranità, superiorità.

svaber mar. redazza; **svabre** mar. redazzare.

svaberg pendio di roccia nuda e liscia.

svada verbosità, facondia; neds. logorrea.

svaie (hit og dit) oscillare, vacillare, ondeggiare; ~ *for vinden* essere agitato dal vento; **svaiing** vacillazione f, ondeggiamento; **svairygget** che ha il dorso arcuato, (om dyr) insellato.

svak debole, (lyd også) fiavole, (lys, stemme) fioco (pl.: -chi); (drikk) leggero; *ha et svakt bryst* (syn osv.) essere debole di petto (di vista ecc.); *hans svake side* il suo debole; *et svakt øyeblikk* un momento di debolezza; *bli ~* indebolirsi; *være ~ i latin* essere debole in latino; ~ *helbred* salute delicata; ~ *anelse* vaga idea; *stå på svake føtter* non avere una base solida.

svakelig delicato, di debole costituzione, (sykelig) malaticcio; **svakelighet** debolezza di costituzione, gracilità; (sykelighet) salute f cagionevole.

svakhhet debolezza; fiavolezza; **svakhetsstegn** segno (el. indice m) di debolezza; **svakhetsstilstand** stato di debolezza; med. astenia; **svakhodet** debole di cervello; (åndssvak) deficiente.

svakstrøm corrente f a bassa tensione (el. a basso voltaggio); **svaksynt** debole di vista.

sval 1. adj. fresco (pl.: -chi); **sval** 2. s. (svalgang) balcone m coperto, porticato.

svale 1. s. zool. rondine f; *en ~ gjør ingen sommer* una rondine non fa primavera.

svale 2. v. rinfrescare, recare refrigerio; **svaledrikk** bibita fresca, bevanda rinfrescante.

svalerede nido di rondine; **svaleunge** rondinotto.

svalgang porticato, balcone m coperto.

svaling refrigerio; (lett luftning) rezzo.

svamp spugna; **svampaktig**, **svampet** spugnoso.

svane cigno; **svanesang** canto del cigno.

svang, *gå i ~* neds. essere in uso (el. di moda).

svange (lyske på dyr) inguine m.

svanger incinta, gravida; ~ *med fig.* gravido di, saturo di; *gå ~ med fig.* avere in gestazione; **svangerskap** gravidanza, gestazione f; **svangerskapsavbrytelse** interruzione f della gravidanza, aborto provocato; **svangerskapsperiode** periodo di gestazione; **svangerskapstegn** segno (el. sintomo) di gravidanza.

svans coda, (bakdel) posteriore m; **svanse**, ~ *(med*

halen) scodinzolare; ~ *omkring* correre qua e là.

sva risposta (på a); (mot-) replica, rimbecco (pl.: -chi); (uttalelse) responso; ~ *uthes* si prega di rispondere; *være en ~ skyldig* non sapere che cosa rispondere a qn.; *gi ~ på tiltale* rispondere per le rime; *alltid ha ~ på rede hånd* avere sempre la risposta pronta; *bringe ~ (tilbake)* far avere la risposta; *gi ~ dare una risposta*, rispondere (på a); *som (= i stedet for) ~ per tutta risposta*; *som ~ på in risposta a*; *få til ~ ricevere in risposta*.

svarebrev riscontro, risposta scritta.

svare 1. v. rispondere (en a qn.; på noe a qc.); ~ *(med) ja* rispondere (di) sì; (gi motsvar) replicare, ribattere, rimbeccare; (skatt o.l.) pagare; ~ *(innestå)* for rispondere di; ~ *til* corrispondere a, rispondere a; ~ *til kundens krav* essere all'altezza delle esigenze del cliente.

svare 2. adj., adv. molto grande, grandissimo.

svarende, ~ *til* conforme a, che corrisponde a; (i forhold til) proporzionato (el. adeguato) a.

svarkort cartolina di risposta; **svarkupong** buono-risposta; **svarnote** nota di risposta; **svarporto** francobollo per la risposta; **svarsignal** segnale m di risposta.

svart nero (også fig.); (trist) buio, cupo; (skitten) sporco (pl.: -chi); *en ~ løgn* una spudorata menzogna; *være ~ på hendene* avere le mani sporche; *en ~ snipp* un colletto sudicio; *gjøre ~ til hvitt* mettere il nero per il bianco; *gi ~ på hvitt* mettere nero su bianco; *ha ~ på hvitt (beviser) for noe* avere delle prove inconfutabili di qc.; *jeg skal vise deg det ~ på hvitt* te lo posso documentare; *det ser ~ ut for ham* le cose si mettono male per lui; *det blir ganske ~ for øynene mine* la mia vista si offusca; *trekke svarte garn* tirare le reti vuote.

svart- (oftest) scuro; **svartaktig** nerastro; **svartalv** gnomo; **svartblå** blu scuro, blu notte; (gusten) livido.

svartebror domenicano; **svartebørs** mercato nero, (under siste krig) borsanera; **svartedauen** la peste nera (el. bubbonica); **svarteliste** lista nera.

svartemarja (furgone m) cellulare m; **svarteper** uomo (el. omino, ometto) nero; *bli ~* restare con l'uomo nero (in mano).

svartfarget di colore nero; **svartflekken** macchiato di nero; a macchie nere; **svarthet** sj. nerezza.

svarthåret dai capelli neri.

svartkledd vestito di nero; **svartkritt** matita nera; **svartkrittstegning** disegno a matita nera; **svartkunst** stampa a fumo, mezzatinta.

svartmale fig. dipingere a fosche tinte; **svartmalt** pitturato (dipinto, verniciato) di nero.

svartne oscurarsi; *det svartner for øynene hans* gli si ottenebra la vista, non ci vede più.

svartolder, -or bot. ontano.

svartprikken a pallini (el. pois) neri; punteggiato di nero; **svarttrutet** a quadri neri.

svartskjegget con la (el. dalla) barba nera; **svartskjorte** (fascist) camicia nera.

svartsmusket di carnagione scura, olivastro, bruno; **svartstripet** a righe nere, striato di nero.

svarttrost zool. merlo.

svartøyd con gli (el. dagli) occhi neri.

sve terreno debbiato.

sved, *i ditt ansikt* ~ con il sudore della fronte; *se ellers*: svette.

sveife (snekkerspråk) scorniciare, sagomare; **sveifing** sagomatura, scorniciatura.

sveipe (mine-) dragare; **sveiper** dragamine m inv.

sveis stile m proprio, certa eleganza; capelli mpl (da

uomo o ragazzo) pettinati indietro (o allato con scriminatura); *få ~ på noe* far funzionare qc.

sveise, ~ *sammen* saldare; **sveiseapparat** saldatrice f; **sveiseovn** forno per saldare; **sveiser** saldatore m; (*fjøsman*) vaccaio, bovaro; **sveisestål** acciaio saldabile; **sveiseverksted** officina di saldatura; **sveising** saldatura.

sveitser svizzero, elvetico (pl.: -ci); **sveitser-** svizzero; **sveitserost** gruviera; **sveitsisk** svizzero, elvetico (pl.: -ci).

sveiv manovella; **sveivaksel** albero a gomito (el. a manovelle); **sveive** girare, far r(u)otare.

svekke indebolire, infiacchire, debilitare (særl. fig.); **svekkelse** indebolimento, debilitazione f; (*svakh*) debolezza, fiacchezza; **svekl**ing debole m, f.

svelg gola; med. faringe f; (*avgrunn*) baratro, voragine f; *betennelse i svelget* faringite f; *et bunnløst ~* un baratro senza fondo; fig. un abisso incolmabile.

svelge inghiottire, deglutire; (*sluke*) ingurgitare, ingollare; **svelgkatarr** catarro faringeo.

svelle, ~ (*ut*) gonfiarsi, dilatarsi; **svelte** se: sulte.

sven garzone m; (*håndverks-*) artigiano dipendente che ha terminato l'apprendistato; operaio qualificato; **svennebrev** diploma m di artigiano che ha terminato l'apprendistato; **svennelønn** paga di artigiano dipendente (el. di garzone); **svennestykke** opera di esame di artigiano; **svennetid** anni di garzone.

svensk, **svenske** svedese m, f.

svepe flagello (også fig.).

sverd spada; **sverdbelte** cinturone m, balteo; **sverd-fisk** pesce m spada; **sverdfeste** impugnatura della spada; **sverdklinge** lama della spada; **sverdilje** gladiolo; **sverdside** linea maschile.

sverdslag colpo di spada; *uten ~* senza colpo ferire; **sverdslire** fodero, guaina della spada.

sverge giurare (*en troskap* fedeltà a qn.); ~ (*på*) at giurare che; *han sverger på at han vil gjøre det* giura di farlo; *jeg turde sverge på det* ci giurerei; ~ *en ed* fare un giuramento; ~ *falsk* giurare il falso, spergurare; *jeg sverger dyrt og høyt* giuro su quanto ho di più sacro; ~ *ved sin ære* giurare sul proprio onore; **sverging** (ed) giuramento; (*banning*) imprecazioni fpl, bestemmie fpl.

sverm (insekt-) sciame m; (*fugl*) stormo; (*mennesker*) folla, moltitudine f, ressa.

sverme (bier) sciamare, (*myldre*) brulicare; fig. sognare; ~ *for* avere un debole (el. una passione) per, andar matto per; ~ *om(kring)* andare a zonzo; **svermer** (begeistret) sognatore m, romantico (pl.: -ci); (*religiøs*) visionario; fanatico (pl.: -ci); **svermeri** esaltazione f mistica; (*drømmeri*) fantasticherie; fanatismo; **svermerske** se: svermer.

svermetid (bier) stagione f della sciamatura; fig. periodo di forte attrazione per qn.; **sverming** zool. sciamatura; (*drømning*) fantasticherie.

sverte 1. v. annerire; fig. denigrare.

sverte 2. s. nero; (*sko-*) lucido; (*trykk-*) inchiostro da stampa; **sverting** annerimento; fig. denigrazione f; typ. inchiostrazione f.

svett sudato, bagnato di sudore.

svette 1. s. sudore m, traspirazione f (cutanea); trasudazione f; *våt av ~* bagnato (el. madido) di sudore; *middel mot ~* rimedio antisudorifico; *svetten dryppet av ham* grondava di sudore.

svette 2. v. sudare (*over bøkene* sui libri); traspirare; ~ *av angst* sudare di paura; *han svetter på hendene* gli sudano le mani; ~ *ut* trasudare.

svettedrivende sudorifero; **svettedråpe** goccia di sudore; **svetteduk** sudario; **svettekur** cura di sudora-

zione; sudata; **svettemiddel** preparato sudorifero; **svettere(i)m** incertano; **svettetokt** sudorazione f violenta.

sveve librarsi in aria, volteggiare; (*fly*) planare; (*att og fram*) fluttare; ~ *fritt (i rommet)* essere (stare) sospeso (nello spazio); *hun svever lett av sted* cammina come librata in aria; ~ *mellom frykt og håp* oscillare tra il timore e la speranza; ~ *mellom liv og død* essere fra la vita e la morte.

svevfly aliante m, veleggiatore m; **svevende** aleggiante; fluttante; sospeso; (*gang*) leggero; (*sak*) pendente, in sospeso; (*ubestemt*) vago (pl.: -ghi); (*tvetydig*) ambiguo; **sveving** volteggio; planamento; (*att og fram*) oscillamento.

svi scottare, abbruciacchiare; (*beskadige*) bruciare; (*tøy o.l.*) strinare; *det svir i øynene hans* gli bruciano gli occhi; *røyken svir i øynene mine* il fumo mi fa bruciare gli occhi; *dette tap svir ennå* si sentono ancora gli effetti di questa perdita; *han kommer til å svi for det* gli costerà caro.

svibel giacinto; **svibelglass** caraffa (da bulbo)

svidd scottato, abbruciacchiato (se: svi); ~ *lukt* odore m di bruciato; *lukte ~* puzzare di bruciato; *det lukter ~* fig. c'è qualcosa che non va.

svie bruciore m; **sviende** cocente, bruciante.

svigerdatter nuora; **svigerfar** suocero; **svigerforeldre** suoceri mpl; **svigerinne** cognata; **svigermor** suocera; **svigersønn** genero.

svik frode f, dolo; (*bedrag*) inganno, (*forræderi*) tradimento; **svikaktig** fraudolento, ingannatore, traditore; **svikaktighet** fraudolenza, falsità.

svike ingannare, tradire; (*skuffe*) deludere, ingannare; (*besvike*) defraudare; **svikefull** ingannatore, fraudolento, falso, traditore.

svikte 1. v. (*gi etter*) cedere, piegarsi; *hena svikter ham* gli si piegano le gambe.

svikte 2. v. venir meno; mancare (*sitt ord, løfte, sin plikt* alla parola, alla promessa, al dovere); ~ *en* tradire (ingannare) qn.; (*mot o.l.*) venir meno a qn.; *hukommelsen svikter meg* la memoria mi tradisce; **sviktende**, ~ *helbred* salute f cagionevole; ~ *hukommelse* memoria debole; *med aldri ~ iver* con zelo infaticabile.

sviktstup tuffo dal trampolino.

sville traversa; traversina; **svilleavstand** distanza (el. intervallo) tra le traversine.

svime, ~ *av* svenire, perdere i sensi, venir meno; *gå i svime* camminare barcollando, vagare come tramortito; **svimeslag** colpo che tramortisce; **svimeslå** tramortire, stordire.

svimle, *det svimler for meg* mi gira la testa, ho le vertigini; **svimlende** vertiginoso; ~ *pris* prezzo astronomico (el. esorbitante); ~ *hell* fortuna incredibile; **svimmel** che ha il capogiro (el. le vertigini); *jeg blir ~* mi vengono le vertigini; **svimmelhet** vertigini fpl capogiro, giramento di testa; (*som lider av ~*) che soffre di vertigini.

svin maiale m, porco (pl.: -ci), suino.

svinaktig terribilmente, straordinariamente.

svindel imbroglio, impostura, truffa; (*korrupsjon*) intrallazzo; **svindelforetagende** impresa truffaldina; **svindle** truffare, imbrogliare, raggirare; **svindler** truffatore m, imbrogliatore m, impostore m; **svindlerier** imbrogli mpl, truffe fpl, raggiri mpl.

svine, ~ *til* lordare, insozzare, imbrattare.

svine- di maiale, di porco, suino; **svineavl** allevamento di maiali; **svinebeist** porco (pl.: -ci); F sozzone m; **svinebinde** (dyr) legare le quattro zampe a, (person) legare mani e piedi a; **svinebust** setola (di maiale).

svinefett grasso di maiale, lardo, (smult) strutto;
svineføde cibo da porci, broda.
svineheldig fortunatissimo, baciato dalla fortuna;
han er ~ è nato con la camicia; **svinehell** fortuna
 sfacciata (el. incredibile).
svinehund porco (pl.: -ci), figlio d'un cane; **svinekam**
 lombata (el. quadrello, arista) di maiale; **svinekjøtt**
 carne f di maiale, carne suina; **svinekotelett** costo-
 letta (cotoletta, braciola) di maiale; **svinelær** (pelle
 f di) cinghiale m.
svinepels se: **svinehund**; **svinerase** razza suina.
svineri sudiciume m; sudiceria, porcheria (også
 fig.); **svinerygg** dorso di maiale; (kjøtt) costata di
 maiale; **svineste(i)k** arrosto di maiale; **svinesti** por-
 cile m (også fig.); **svinesylte** omtr. soppressa; **svinetrø**
 tr(u)ogolo; **svinetryne** grugno.
sving svolta rapida, giravolta; (dreining, om bil)
 sterzata; (fly, båt) virata; (vei-) curva; (i skrift)
 svolazzo; *komme i ~* essere messo in moto; *sette i ~*
 ~ avviare, dare inizio a; mettere in moto; *være i*
full ~ essere in piena attività (el. funzione); **sving-**
bar girevole; **svingbru** ponte m girevole.
svingdør porta girevole.
svinge 1. tr. v., ~ *noe fram og tilbake* far oscillare
 qc.; (dingle med) dondolare; ~ (*rundt*) far girare,
 mulinare; ~ *seg i været (opp)* sollevarsi; fig. salire
 in alto, assurgere; (fugl) spiccare il volo; (åndelig)
 elevarsi; ~ *seg over* superare (el. passare da una
 parte all'altra) con un balzo; ~ *seg i salen* balzare
 in sella; ~ (*med*) agitare (*hatten* il cappello); sven-
 tolarare (*flagget* la bandiera); brandire (*sverdet* la
 spada).
svinge 2. intr. v. (fram og tilbake) oscillare; vibra-
 re; (dingle) dondolare; ~ (*rundt*) girare; ~ *om*
hjørnet voltare (girare) l'angolo; ~ *til høyre* svol-
 tare a destra; ~ (*seg avsted*) (om vei) curvare,
 svoltare.
svingende oscillante, oscillatorio; **svingetid** periodo
 di un'oscillazione; **svingsfjær** (penna) remigante f;
svinghjul volano, volante m; **svingkraft** forza mo-
 trice; **svingkran** gru a cavalletto mobile.
svingning oscillazione f, vibrazione f; (markeds-)
 fluttazione f, variazione f; **svingningstall** numero
 di oscillazioni; **svingningstid** periodo di un'oscilla-
 zione.
svingom ballo, giro di danza; *få seg en (liten) ~* fare
 quattro salti.
svingskive piattaforma girevole; **svingstang** sbarra;
svingstol sedia girevole; **svingtapp** perno.
svinn calo; diminuzione f; (væsker) colaggio, perdi-
 ta; **svinnprosent** percentuale f di calo.
svinne (forsvinne) svanire, dileguarsi; (minke) dimi-
 nuire, ridursi; (avta) scemare, decrescere; (for-
 dampe) evaporare; (tid) trascorrere; ~ *bort (hen)*
 (av sykdom) deperire; ~ *inn* ridursi, ristringersi;
 (vev) atrofizzarsi; (tørke inn) seccarsi, inaridirsi.
svinsk sporco (pl.: -ci); **svinskhet** porcheria, schifo-
 sità.
svint se: fort, hurtig; **svinte**, ~ *seg* sbrigarci.
svippe fare una scappata (el. un salto); **svipptur** gite-
 rella, scappata, viaggetto; *det er bare en ~* è solo
 una passeggiatina; *gjøre en ~ til Roma* fare un
 viaggetto (el. una scappata) a Roma.
svir (rangel) gozzoviglia, bagordi mpl, bisboccia;
 (fornøyelse) gran piacere, godimento; *det skal væ-*
re meg en sann ~ sarà una vera cuccagna per me.
svire gozzovigliare, fare bisboccia; **svirebror** com-
 pagno di bagordi; **sviregast** bisboccione m, crapu-
 lone m; **sviregilde**, -lag crapula; (lystig lag) bi-
 sboccia.

svirre girare; ronzare, frullare; *det svirrer med rykter*
om at corre voce che, si sussurra che.
sviske prugna secca; **sviskeplomme** susina damaschi-
 na; **sviskesuppe** zuppa di prugne secche.
svoger cognato; **svogerskap** affinità, parentela ac-
 quisita; *i ~ med* imparentato (per matrimonio)
 con.
svor (fleske-) cotenna.
svoren giurato; *svorne venner* amici per la vita.
svovel zolfo; **svovelaktig** sulfureo; **svovelbad** bagno
 sulfureo; (badested) acque fpl solforose; **svovel-**
damp vapore m sulfureo; **svoveleter** etere m solfori-
 co; **svovelforbindelse** composto sulfureo; **svovelfri**
 senza zolfo; **svovulgul** giallo zolfo.
svovelholdig sulfureo, solfifero; **svovelkilde** sorgente
 f solforosa; **svovelkis** pirite f.
svovelpredikant predicatore m che lancia anatemi.
svovelpølen il profondo dell'inferno.
svovelsur solforico (pl.: -ci); *svovelsurt jern* solfato
 di ferro; **svovelsyre** acido solforico; **svovelsyring**
 anidride f solforosa, acido solforoso.
svovelvann acqua solforosa (el. sulfurea); **svovel-**
vannstoff idrogeno solforato; **svovilverk** raffineria
 di zolfo; **svovle** solforare, inzolfare; **svovling** solfa-
 tura, solforazione f.
svull (byll) ascesso, (verkefinger) patereccio; (is-)
 (monticello di) ghiaccio; **svullen** adj. tumefatto;
svulme (hjerter, sjel) allargarsi; ~ *opp* gonfiarsi,
 enfiarsi; **svulmende** (rund) tondeggiante; fig. pie-
 no, traboccante; (stil) gonfio, ampolloso; ~ *bry-*
ter seno rigonfio (el. abbondante); ~ *figur* figura
 corpulenta.
svulst tumore m, tumefazione f; (byll) ascesso;
svulstig gonfio, ampolloso, magniloquente; **svuls-**
tighet fig. ampollosità, stile m tronfio e pomposo;
svulstvev tessuto tumorale.
svunnet svanito, passato, trascorso; *svunne tider* i
 tempi andati, gli anni trascorsi.
svær (tung) pesante; (tykk) grosso, corpulento,
 grande e grosso; (vanskelig) arduo, difficile.
sværlemmet membruto.
svært adv. molto, grandemente, enormemente.
svømme nuotare; (rave) barcollare; (sjangle) cam-
 minare con passo malfermo; ~ *i tårer* essere in un
 mare di lacrime; *gulvet svømmer i vann* il pavimen-
 to è allagato; ~ (= flyte) på tenersi a galla su; ~
i land nuotare fino a terra; ~ *ovenpå* galleggiare;
 ~ *over (elv)* attraversare a nuoto.
svømmebasseng piscina; **svømmebelte** salvagente m;
svømmeblære (fisk) vescica natatoria.
svømmedykig che sa nuotare; **svømmefinne** natatoia,
 pinna; **svømmefot** piede m palmato; *forsynt med*
svømmeføtter palmipede; **svømmehud** membrana
 interdigitale; **svømmekunst** (arte f del) nuoto;
svømmelærer maestro di nuoto.
svømmende, ~ *øyne* occhi mpl lacrimosi; **svømmer**
 nuotatore m; **svømmeredskap** attrezzo natatorio;
svømmesele bretella natatoria; **svømmestadion** pi-
 scina sportiva; **svømmetak** bracciata; **svømmetur**
 nuotata; **svømmeundervisning** insegnamento del
 nuoto.
svømming nuoto; *ved ~* a nuoto.
svøp fascia, fasce fpl; (lik-) lenzuolo mortuario;
 bot. involucro.
svøpe 1. s. se: svepe; **svøpe** 2. v. avvolgere, avvilup-
 pare; (lik) coprire; (barn) fasciare.
swagger soprabito sportivo (da donna); **sweater**
 maglione m sportivo.
sy cucire; ~ *en kjole (dress)* fare el. confezionare
 un vestito; ~ *et par sko* fare un paio di scarpe; ~

i en knapp attaccare un bottone; *~ igjen en rift* ricucire uno strappo; *hun syr for folk* fa la sarta; *~ inn* stringere; *~ igjen et sår* suturare una ferita; *~ et sting* dare un punto; *~ på maskin* cucire a macchina.

syarbeid cucito, lavoro d'ago; **syatelier** sartoria, (for damer, også) atelier m inv.

sybaritt sibarita m, f; **sybarittisk** sibaritico.

sybord tavolo da lavoro.

syd sud m, meridione m, mezzogiorno; se også: sør.

syd- meridionale.

sydafrikaner, sydafrikansk sudafricano.

sydame sarta.

sydamerikaner, sydamerikansk sudamericano.

syde bollire, (boble) ribollire.

sydfrukter frutti mpl del meridione, frutti esotici; (citrusfrukter) agrumi mpl.

sydlandsk meridionale.

sydpol polo sud; **sydpolar** antartico (pl.: -ci); **sydpolsfarer** esploratore m antartico; **sydpolskalotten** la calotta antartica.

sydvest (vind) vento di sud-ovest, (i Italia) libeccio; (hodeplagg) cappello di tela impermeabile.

syerske sarta, (linsøm-) cucitrice f di bianco.

syfilis sifilide f; **syfilittisk** sifilitico (pl.: -ci).

sygarn cucirini; **syng** cucito.

syk ammalato, malato, infermo (alle også s.); *bli ~* ammalarsi; *ligge ~* essere degente.

sykdom malattia, morbo, infermità, male m, malanno; **sykdomsbakterier** batteri mpl (el. germi mpl) patogeni; **sykdomsbilde** quadro clinico di una malattia; **sykdomsfall** assenza per malattia; **sykdomsfravær** assenza per motivi di salute.

sykdomslære patologia; **sykdomsstoff** sostanza morbifera; **sykdomstegn** sintomo; **sykdomstid** periodo di malattia; **sykdomstilfelle** caso di malattia; **sykdomsårsak** causa di una malattia.

syke malattia, male m, morbo; *engelsk ~* rachitismo; *som lider av engelsk ~* rachitico (pl.: -ci).

sykeattest certificato medico; **sykebesøk** visita ad un ammalato; (leges) visita del medico; **sykebil** ambulanza; **sykebærer** barelliere m; mil. portaferiti mpl; **sykebåre** barella, lettiga.

sykegymnastikk ginnastica medica (terapeutica, correttiva); cinesiterapia; **sykehjelp** soccorso medico; **sykehus** ospedale m, nosocomio; **sykejournal** cartella clinica, anamnesi f; **sykekasse** cassa mutua malattia; fam. mutua; **sykekost** dieta, vitto per ammalati; **sykekurv** basto a spalliera.

sykeleie letto d'ammalato; degenza; *etter et halvt års ~* dopo sei mesi di degenza; *komme opp fra ~* alzarsi da letto dopo una malattia; *ligge på ~* essere degente.

sykelig malaticcio, cagionevole; morbosio (også fig.); *~ redsel* paura morbosa; **sykelighet** morbosità.

sykeliste elenco (pl.: -chi) el. lista dei malati.

sykepasser infermiere m; **sykepenger** indennità di malattia; **sykepermisjon** licenza per malattia; **sykepleie** cura degli ammalati; **sykepleier(ske)** infermiere m (a); **sykerapport** bollettino medico.

sykeseddel certificato di malattia; **sykeseng** letto d'ammalato; *sitte ved ens ~* stare al capezzale di qn.; **sykestol** sedia da infermo; **sykestue** infermeria; **sykesøster** (suora) infermiera.

syketrygd assicurazione f contro le malattie; **sykevokter** infermiere m; **sykeværelse** camera di malato.

sykkel bicicletta; **sykkelbane** velodromo; **sykkeldekk** pneumatico (pl.: -ci); **sykkelfelg** cerchione m; **sykkellemme** fermacalzon m inv.; **sykkellykt** fanale m

di bicicletta; **sykkelpumpe** pompa da bicicletta; **sykkelrekvisita** accessori mpl per biciclette.

sykkelskjerm parafrangente (pl.: -ghi); **sykkelslange** camera d'aria; **sykkelsport** ciclismo; **sykkelstall** (-skur) rimessa per biciclette; **sykkelstativ** rastrelliera per biciclette; **sykkelsti** banchina per ciclisti; **sykkelstyre** manubrio; **sykkeltur** passeggiata (el. gita) in bicicletta; **sykkelventil** valvola (della camera d'aria); **sykkelveske** tascapane m per bicicletta.

sykle andare in bicicletta, pedalare.

syklisk ciclico (pl.: -ci); **syklon** ciclone m; **syklonaktig** ciclonico (pl.: -ci); **syklus** ciclo.

sykmeldt dichiarato malato, assente per malattia; in (el. sotto) mutua.

sykne ammalare, deperire; *~ hen* intristire, languire.

sykurv cestino da lavoro; **sykurs** corso di cucito.

syl punteruolo, (skomaker-) lesina; typ. punta.

sylfe silfo; **sylfide** silfide f.

sylinder cilindro, (hatt, også) tuba; **sylinderformet** cilindrico (pl.: -ci); **sylindergang** (ur) scappamento a cilindro; **sylindrisk** cilindrico (pl.: -ci).

sylogisme sillogismo; **sylogistisk** sillogistico.

sylodd punta di punteruolo; **sydspiss** aguzzo come un punteruolo, acuminato come una lesina.

sylte 1. v. (i sukker) scioppiare, giulebbare; fare confetture (el. marmellate); (i eddik) mettere sotto aceto, (i salt) mettere sotto sale.

sylte 2. (perse-) soppressa; **sylteagurk** cetriolino (per mettere) sottaceto; **sylteeddik** aceto (per sottaceti); **sylteglass, -krukke** vasetto (el. barattolo) per conserve; **syltelake** marinata; **syltesukker** zucchero per confetture; **syltetid** stagione f delle confetture; **syltetøy** marmellata; confettura.

sylting preparazione f delle conserve (el. confetture); preparazione f dei sottaceti.

sylønn spese fpl di fattura (di un abito); **symaskin** macchina da (el. per) cucire.

symbol simbolo; **symbolikk** simbolica, simbologia; **symbolisere** simboleggiare, simbolizzare; **symbolisering** simboleggiamento, simbolizzazione f; **symbolisme** simbolismo; **symbolist** simbolista m, f; **symbolsk** simbolico (pl.: -ci).

symfoni sinfonia; **symfonisk** sinfonico (pl.: -ci).

symmetri simmetria; **symmetrisk** simmetrico (pl.: -ci).

sympati simpatia; **sympatisere** simpatizzare; **sympatisk** simpatico (pl.: -ci).

symptom sintomo; **symptomatisk** sintomatico (pl.: -ci).

symre bot. anemone m selvatico.

syn (det å se) vista; (det som sees) vista, spettacolo; (utsyn, anskuelse) veduta; (ånde-, innbilt ~) visione f, apparizione f; *~ for saken* prova lampante; *ha et skarpt ~* avere una vista acuta, avere la vista lunga (også fig.); *se syner* avere visioni, essere visionario, avere le traveggole; *ute av syne* fuori di vista; *jeg har tapt ham av syne* l'ho perso di vista; *for et syns skyld* per la forma, per figura; *komme til syne* apparire, spuntare; *komme til syne igjen* riapparire; *ved synet av* alla vista di; *ved synet av ham a* (el. nel) vederlo.

synagoge sinagoga.

synbar visibile, apparente; evidente.

synd peccato; *liten ~* peccatuccio, peccato veniale; *det er ~ (styggt)* è male, è brutto; *det er stor ~* è un peccato; *det er ~ og skam at* è una vera vergogna che (+ konj.); *det er ~ på ham* fa pena (el. compassione); *synes ~ på en* compatire (compiangere) qn.

synde peccare, commettere peccato; **syndebot** peni-

tenza; **syndebukk** capro espiatorio; **syndefall** il cadere in peccato; *Syndefullet* la caduta dell'umanità; **syndefri** senza peccato, innocente; **syndefull** peccaminoso, (person) peccatore.

synder peccatore m; *arm* ~ misero peccatore; (skyl-dig) colpevole m; **synderegister** lista dei peccati commessi, (forbryters) lista dei reati commessi; **synderinne** peccatrice f.

synderlig, *ikke* ~ (*megen, meget*) non troppo, non molto, non ... gran che; *han synes ikke* ~ *om henne* non gli piace gran che; *ikke* ~ *rik* non molto ricco; *jeg har ikke* ~ *lyst til det* non ne ho molta voglia.

syndeskyld macchia del peccato.

syndflod diluvio; rel. diluvio universale; *etter oss kommer syndfloden* dopo di noi il diluvio.

syndig peccaminoso; *holde et* ~ *hus* fare una gran scenata; ~ *spetakkel* baccano d'inferno.

syndikat sindacato.

syndsbekjennelse confessione f; **syndserkjennelse** riconoscimento delle proprie colpe; fam. *mea culpa* m; **syndsforlatelse** remissione f dei peccati, assoluzione f.

syne s. se; **syn**; **syne** v. se; vise.

synes 1. (gi inntrykk av) parere, sembrare, avere l'aria di; *det* ~ *så* così sembra (el. pare); *det* ~ *som om* pare (sembra) che + konj.; (*det* ~ *klart at*) si direbbe che; *jeg* ~ *at* mi pare che.

synes 2. (*finne, mene*) trovare, pensare, ritenere; *jeg* ~ *at hun er nydelig* trovo che sia bellissima; *han* ~ (*godt*) *om det* gli piace; *jeg* ~ *det er riktig* ritengo che sia giusto; *hva* ~ *du om stykket?* che ne pensi della commedia (tragedia)?; *hva* ~ *du om det?* che ne dici?; che te ne pare?

syng cantare (*etter øre* a orecchio; *etter noter* leggendo a prima vista); ~ *for en a qn.*, alla presenza di qn., in onore di qn.; ~ *falskt (rent)* essere stonato (intonato); ~ *hos (elev)* prendere lezioni di canto da; ~ *med (lærer)* dare lezioni di canto a; ~ *med (delta)* partecipare al canto (el. al coro); ~ *om noe* cantare qc.; ~ *på* cantare, (innstudere) studiare.

syng- di canto; se *ellers*: *sang-*; **syngemåte** modo di cantare; **syngende** che canta, canterino; *i en* ~ *tone* in modo melodioso; cantilenando.

synke 1. tr.v. (*svelge*) inghiottire.

synke 2. intr. v. calare, affondare; (*ned i*) sprofondare; (*vann*) calare, abbassarsi; (*barometer*) scendere; (*priser*) ribassare; (*skip*) affondare, colare a picco; ~ (*sammen*) afflosciarsi, (*golv o.l.*) sprofondare; *hans mot synker* si sta scoraggiando; *han er sunket dypt* è caduto molto in basso; ~ *i jorda* sprofondare sotto terra (også fig.); (*forsvinne*) sparire; ~ *i verdi* diminuire di valore.

synkeferdig che sta (el. lì lì) per affondare; **synkefri** inaffondabile, insommergibile; **synketømmer** tronchi mpl che non galleggiano; **synk(n)ing** abbassamento, affondamento; (*sammen-*) cedimento, sprofondamento.

synkron sincrono; **synkronisere** sincronizzare; **synkronisering** sincronizzazione f.

synlig visibile; **synlighet** visibilità.

synodal sinodale; **synode** sinodo.

synonym s. sinonimo; adj. sinonimico (pl.: -ci), sinonimo (*med di*); **synonymikk** sinonimica; **synonymitet** sinonimia; **synonymordbok** dizionario dei sinonimi.

synsakse asse m ottico; **synsbedrag** illusione f ottica; (*luftspeiling*) miraggio (også fig.); **synsevne** facoltà visiva; **synsfelt** campo visivo; **synsintrykk** percezione f visiva.

synsk chiaroveggente; **synskhet** chiaroveggenza.

synskrets orizzonte m; **synslinje** visuale f; **synslære** ottica fisiologica, oculistica; **synsmåte** modo di vedere; **synsnerve** nervo ottico; **synsorgan** organo visivo.

synspunkt punto di vista; *fra dette* ~ sotto (da) questo punto di vista, sotto questo aspetto.

synsrand orizzonte m; **synsstyrke** acuità (el. acutezza) visiva; **synsvinkel** angolo visuale; *under denne* ~ sotto questo aspetto; *under en annen* ~ da un altro punto di vista.

syntaks sintassi f; **syntaktisk** sintattico (pl.: -ci).

syntese sintesi f; **syntetisk** sintetico (pl.: -ci).

synål ago (pl.: -ghi); **sypike** sartina; **sypose** sacchetto da lavoro; **sypute** puntaspilli m.

sypress cipresso.

syre acido; bot. acetosa; ~ *i magen* acidità (el. bruciori mpl) di stomaco.

syrebad bagno acido; **syreballong** pallone m per acidi; **syredamp** vapore m di acido; **syrefast** resistente agli acidi; **syrefri** senza acido, esente da acidi, neutro; **syregrad** grado di acidità, tenore m acido; **syreholdig** acido; **syreinhold** acidità; **syremangel** (i magen) ipocloridria; **syreoverskudd** ipercloridria; **syreprøver** acidimetro.

syrrer siriano.

syresalt ossalato di potassio; **syreunderskudd** med. ipocloridria.

syrrin lilla m inv.; **syrrinbusk** arbusto (el. frutice m) di lilla.

syrisk siriano.

syrlig acidulo, asprigno; **syrlighet** sapore m acidulo.

sysaker occorrente m per cucire; **syskole** scuola di cucito; **syskrin** astuccio da lavoro.

sysle occuparsi (*med di*); **syssel** occupazione f; *de huslige sysler* i lavori domestici, le faccende di casa; **sysselmann** il prefetto (dello Svalbard); **sysselsette** dare lavoro a, occupare, sistemare; **sysselsetting** occupazione f, attività lavoro; *full* ~ piena occupazione.

system sistema m; *sette i* ~ organizzare in un sistema, ridurre in sistema; **systematiker** persona sistematica; **systematisk** sistematico (pl.: -ci); **systemskifte** cambio di sistema.

systue sartoria, laboratorio di sarta.

sytt lamento; **syte** lamentarsi, piagnucolare, gemere.

sytråd filo di cucire, filo forte.

sytt diciassette; **syttende** diciassettesimo, decimoseptimo; *den* ~ (*dato*) il diciassette.

sytti settanta; *han er ca.* ~ *år* è sulla settantina; **syttiåri(n)g** settantenne, settuagenario.

syv sette; *vente i* ~ *lange og* ~ *brede* aspettare un'eternità; se *ellers*: *sju*.

sæd bot. semente f, semenza, seme m; (*voksende korn*) grano, messe f; zool. sperma m, seme m.

sædflod spermatorrea; polluzione f; **sædkanal** dotto seminfero; **sædlegete** bot. anterozoide m; **sædoverføring** inseminazione f; **sæduttømming** eiaculazione f.

sælde (korn) setacciare, vagliare.

sær strano, singolare; strampalato; (*gretten*) musone, (pirrelig) permaloso; *en* ~ *fyr* un tipo strano; *han er noe* ~ è fatto a modo suo.

særagift tributo speciale, contributo; **særavtale** accordo particolare; **særbehandling** trattamento di favore; **særbeskatning** tassazione f speciale; imposta straordinaria.

særdeles adv. particolarmente, estremamente; ~ *tilfredsstillende* (beste karakter) ottimo, dieci; (*hovedkarakter*) a pieni voti; **særdeleshet**, *i* ~ so-

prattutto, (mots. i alminnelighet) in particolare. **særegen** particolare, caratteristico (pl.: ci) specifico (pl.: -ci); **særegenhet** particolarità, caratteristica. **særeie** (forholdet) (regime m di) separazione f dei beni; patrimonio personale (di ciascun coniuge); (hustrus) beni mpl dotali; *tilhøre en som* ~ appartenere personalmente a qn.

særforanstaltning provvedimento speciale (el. straordinario); **særfordel** vantaggio speciale.

særhet singolarità, particolarità; (underlighet) stranezza; (grettenhet) carattere m bisbetico.

særinteresser interessi mpl particolari (personali).

særkjenne 1. v. caratterizzare; **særkjenne** 2. s. segno caratteristico, carattere m distintivo, caratteristica; **særklasse** classe f a parte.

særkreditor creditore m privilegiato.

særlig (mots. alminnelig) speciale; (særskilt) separato, a parte; (særegen) particolare; adv. specialmente, soprattutto.

særling tipo stravagante (el. bizzarro); macchietta.

særmening opinione f particolare; **særmerke** marchio distintivo; **særpreg** caratteristica, impronta;

særprege caratterizzare; **særpreget** caratteristico (pl.: -ci); singolare, peculiare; **særrett** privilegio.

særskilt separato, distinto; particolare; adv. også a parte.

særskole scuola speciale; **særstilling** posizione f particolare; posizione di privilegio; *innta en* ~ essere in una posizione a parte.

særsyn prodigio, cosa rara, mosca bianca.

særtrykk estratto; **særutvalg** commissione f (el. comitato) speciale, commissione f scelta; *det må tas opp i særutvalget* dev'essere esaminato dal comitato speciale; **særvotum** voto speciale.

sødme dolcezza.

søke cercare (*å* di); (embete) richiedere, fare domanda per ottenere; (besøke hyppig) frequentare; ~ *erstatning* chiedere i danni; ~ *havn* fare rotta per un porto; ~ *omgang med* cercare la compagnia di; ~ *plass (tjeneste)* cercare servizio; ~ *etter* ricercare; ~ *om* richiedere, fare istanza per ottenere; ~ (*inn*) *under land* dirigersi verso la costa.

søkelys faro, proiettore; *rette søkelyset mot fig.* concentrare l'attenzione su.

søkende che cerca, che è alla ricerca di; **søker** (person); (ansøker) richiedente m, f, aspirante m, f, candidato; (foto) mirino.

søkk (grop) cavità, avvallamento; **søkk(e)** (fiske-snøre) piombino; **søkklastet** stracarico.

søknad domanda, istanza; (om stilling) domanda di impiego; *trekke sin* ~ *tilbake* ritirare l'istanza; **søknadsfrist** termine m per la presentazione delle domande; **søknadsskjema** modulo per domanda.

søknedag giorno feriale.

søkning ricerca; (i butikk o.l.) clientela; *ha god* ~ avere numerosa clientela, essere molto frequentato (el. ben avviato).

søksmål querela, azione f legale.

søkt (etterspurt) richiesto, ricercato; (kunstig) ricercato, manierato, affettato.

søl pasticcio, porcheria.

søle 1. s. fango, fanghiglia, guazzo.

søle 2. v. (plaske) sguazzare; ~ *til* sporcare, sbrodolare; **sølekopp** sbrodolone m, sudicione m.

sølet infangato, inzaccherato, (føre) fangoso, melmoso; **sølepytt** pozzanghera.

sølibat celibato; *pretestandens* ~ il celibato ecclesiastico; *leve i* ~ vivere in celibato.

sølje spilla (tipica in filigrana d'argento).

sølle gl. (stakkars) povero, misero.

sølv argento; *i* ~ d'argento, in argento; **sølvaktig** argenteo; **sølvarbeid** lavoro in argento; **sølvbeger** bicchiere m d'argento; **sølvbelegg** argentatura.

sølvbeslag borchie fpl d'argento, guarnizione f in argento; **sølvbeslått** borchiato d'argento; **sølvblank** argenteo; lucidissimo; **sølvblikk** lamina d'argento; **sølvbrett** vassoio d'argento.

sølvbrudepar coppia che festeggia le nozze d'argento; **sølvbryllup** nozze fpl d'argento.

sølverts argentite f; **sølvfarge** colore m argenteo (el. argentato); **sølvfasan** fagiano argentato; **sølvforgylt** (in)argentato; **sølvglans** lucentezza argentea; miner. solfuro d'argento; **sølvgrå** grigio argento.

sølvholdig argentifero; **sølvhvit** argenteo, argentato; **sølvhår** capelli mpl candidi, chioma d'argento;

sølvklang tono argentino; **sølvklar** argentino; **sølvlysestake** candelieri m (el. candelabro) d'argento;

sølvmedalje medaglia d'argento; **sølvmynt** moneta d'argento; **sølvmyntfot** tallone m d'argento.

sølvnitrat nitrato d'argento; **sølvpapir** carta argentata, stagnola; **sølvpenger** monete fpl d'argento; *for 30 sølvpenger* rel. per 30 denari; **sølvplett** metallo

placcato d'argento; **sølvplettering** placcatura in argento; **sølvpoppel** pioppo bianco.

sølvrev volpe f argentata; **sølvring** anello d'argento; **sølvskap** armadio per l'argenteria; **sølvskål** coppa d'argento;

sølvsmid argentiere m; **sølvsmedarbeid(e)** lavoro artigiano d'argenteria; **sølvstripe** striscia d'argento (el. argentata).

sølvtey argenteria; **sølvur** orologio d'argento.

sølvvarer argenteria; **sølvvekt** bilancia d'argentiere; **sølvverdi** valore m in argento.

søm 1. cucitura; (kanting) orlo, orlatura; bot., med. sutura; (syng) cucito; *se etter i sømmene* controllare minuziosamente.

søm 2. (hestesko-) chiodo di ferro di cavallo.

sømbeslått ferrato; ~ *sko* scarpa chiodata.

sømme, ~ *seg* convenire, addirsi (*for a*); *det sømmer seg ikke* è sconveniente; **sømmelig** conveniente, decente, decoroso; *det sømmelige i hans vesen* la decorosità del suo carattere; **sømmelighet** decoro, buona creanza; decenza, convenienze fpl.

sømmelighetsfølelse senso della decenza; **sømmelighetsfølelse**, *av* ~ per riguardo delle convenienze.

søndag domenica; *om søndagen* di domenica, (al)la domenica; *i søndags* domenica (scorsa); *på* ~ domenica (prossima); *søn- og helligdager* domeniche e festivi; **søndagsbarn** nato di domenica; *han er et* ~ è nato sotto una buona stella.

søndagshvile riposo domenicale; **søndagskledd**, -*pyntet* vestito a festa; **søndagstillegg** (i avis) supplemento della domenica; (lønn) straordinario per lavoro in giorno festivo.

sønder, *i* ~ a pezzi, rotto; *slå* ~ *og sammen* fare a pezzi, distruggere; *skytte* ~ *og sammen* demolire (a cannonate); **sønderknuse** mandare in frantumi; fig. schiantare, (hjerter) spezzare; **sønderknuselse** rel. contrizione f; **sønderknusing** rottura, annientamento; **sønderknust** infranto, in mille pezzi; rel. contrito, affranto; ~ *mine* espressione f (el. aria) contrita (affranta).

sønderlemme smembrare; (kritisk) criticare punto per punto; **sønderlemmelse** smembramento; critica feroce; **sønderrive** strappare, lacerare, straziare (og fig.).

søndre adj. meridionale; se: sørlig.

sønn figlio; *den fortapte* ~ il figliuol prodigo; *Rossi &* ~ *Rossi & figlio*.

sønnafor a sud di; **sønnafra** dal sud, dal meridione.

sønnastorm tempesta da sud; **sønnastøm** corrente f

da sud; **sønnavind** vento del sud, vento meridionale; *lett tåke med ~* foschia portata da venti meridionali.

sønnedatter nipote f, nipotina; **sønneløs** senza figli maschi.

sønnefjells a sud del massiccio di Dovre; **sønneom** a sud di.

sønnesønn nipote m, nipotino; *sønnesønns datter (sønn)* pronipote m, f, bisnipote m, f.

sønlig filiale.

søppel immondizia, spazzatura, rifiuti mpl; **søppelbrett** paletta per la spazzatura; **søppelbøtte** pattumiera; secchio (el. bidone m) della spazzatura; **søppelfylling** discarica pubblica; **søppelhaug** mucchio di immondizie; **søppelsjakt** condotto per lo scarico dell'immondizia; **søppelkasse** cassetta della spazzatura; **søppelkjører, -tømmer** netturbino, spazzino.

sør sud m, meridione m, mezzogiorno; *~ for* a sud di; *mot ~* verso (il) sud, verso il meridione.

søramerikansk sudamericano; se: syd.

sørbredde latitudine f sud; **søretter** verso il sud.

sørfra da(l) sud; *han er ~* è meridionale (el. del sud).

sørge essere triste, essere afflitto (el. addolorato); (over død) piangere, provare cordoglio per; *~ for* (omsorg) prendersi cura di, provvedere alle necessità di; (ta seg av) incaricarsi di, aver cura di; *~ for seg selv* provvedere a se stesso; *~ for at* fare in modo che, provvedere affinché, procurare che (+ konj.); (overvåke) badare che; *sørg for ikke å falle (at han ikke faller)* bada di non cadere (che non cada); *det har du å ~ for* tocca a te provvedere; *det skal jeg nok ~ for* me ne incarico io; *~ over* affliggersi per, essere addolorato per; *~ over tapet av* piangere la scomparsa di.

sørgebesøk visita di condoglianza; **sørgebind** nastro di lutto; **sørgebudskap** mesta notizia, mesto annuncio; **sørgedag** giorno di cordoglio; **sørgedikt** poesia funebre; **sørgedrakt** abito da lutto; gramaglie fpl; *kle i ~* vestire a lutto.

sørgeflor cespito; **sørgefølge** corteo funebre; **sørgedustjeneste** ufficio funebre, messa da requiem.

sørgehus camera ardente; **sørgehøytidelighet** cerimonia funebre; **sørgekledd** vestiti a lutto, in gramaglie; **sørgeklær** abiti mpl da lutto.

sørgelig triste, mesto; (som har med død å gjøre) funesto, luttuoso; *et ~ resultat* un risultato miserevole (el. pietoso); *en ~ nyhet* una notizia dolorosa; *i en ~ grad* tristamente; *det er ~ at* è triste che.

sørgemarsj, -musikk marcia funebre, musica funebre.

sørgende afflitto, in lutto; *de ~* le persone in lutto; **sørgopil** salice m piangente; **sørgerand, med ~** listato a lutto; *ha ~ under neglene* avere il lutto alle unghie, avere le unghie sporche.

sørgesang canto funebre, salmo funebre; litt. lamento; **sørgeskare** corteo funebre; **sørgeslør** velo da lutto, (enke) velo da vedova; **sørgespill** tragedia.

sørgetid periodo di lutto; **sørgetog** corteo funebre; **sørgeår** anno di lutto.

sørgmodig triste, mesto, malinconico (pl.: -ci); **sørgmodighet** tristezza, mestizia, malinconia.

sørgående mar. in rotta verso il sud; diretto al sud.

sørlending abitante m, f della Norvegia meridionale.

sørlig meridionale, del sud; (til den sørlige halvkule) australe; (sydpols-) antartico (pl.: -ci); (om vind) da sud; adv. a sud, verso sud; *i det sørlige Italia* nell'Italia meridionale, nel Mezzogiorno.

sørpe fanghiglia di neve sciolta.

sørside lato meridionale, lato esposto a mezzogiorno; **sørspiss** punta meridionale.

sørover verso sud; **sørpå** al sud, nel meridione; **sørvestlig** (vind) da sudovest; *i ~ retning* in direzione sudovest; **sørøstlig** sudest; (vind) da sudest.

søsken fratelli mpl (e sorelle fpl); **søskenbarn** cugino, cugina; **søskenflokk, det er en stor ~** sono in molti tra fratelli e sorelle; **søskenpar** due fratelli, due sorelle, fratello e sorella.

søster sorella; rel. også suora; (syke-) infermiera, rel. suora infermiera; **søsterdatter** nipote f; **søsterlig** da sorella (også adv.); **søsterselskap** società consorella (el. consociata); **søsterskip** nave f gemella; **søstersønn** nipote m.

søt dolce, zuccherino, (blid, mild) soave; (yndig) carino, grazioso; (som gjør seg ~) zuccheroso, melato; (*alt*) *for ~* troppo dolce; *søte saker* dolci mpl; *min søte pike* mia cara fanciulla.

søte addolcire, dolcificare, (sukre) zuccherare; **søthet** dolcezza; **søtlaten, -lig** dolcigno; fig. dolciastro; **søtmelk** latte m fresco; **søtmelksost** formaggio di latte fresco; **søtning** dolcificazione f.

søtt, sove ~ dormire saporitamente; *sov ~!* dormi bene!

søvn sonno; *ligge i dyp ~* dormire d'un sonno profondo; *sove en god ~* fare un buon sonno (el. una buona dormita); *sove de rettferdiges ~* dormire il sonno dei giusti; *fare opp av søvne* svegliarsi di soprassalto; *vekke opp av søvne* svegliare dal sonno; *i søvne* nel sonno, dormendo, in sogno; *falle i ~* addormentarsi; *gå i søvne* essere sonnambulo; *gråte seg i ~* addormentarsi piangendo; *synge (vugge) en i ~* addormentare qn. cantando (cullandolo).

søvndrukken insonnolito, morto di sonno, che casca dal sonno; **søvndyssende** che concilia il sonno, sonnolento, soporifero; *~ middel* preparato soporifero, sonnifero; **søvnjenger(ske)** sonnambulo (a); **søvnjengeri** sonnambulismo.

søvnig assonnato, sonnolento, insonnolito; *være ~* avere sonno; *jeg er så ~* ho tanto sonno; **søvnighet** voglia di dormire, (dorskhet) sonnolenza; *være nær ved å falle overende av ~* cascare dal sonno.

søvnliggende simile al sonno; letargico (pl.: -ci);

søvnløs insonne; *~ natt* notte insonne (el. in bianco); **søvnløshet** insonnia; *lide av ~* soffrire d'insonnia.

søye pecora.

søyle arkit. colonna; elektr. pila; **søylefot** base f della colonna; **søylegang** colonnato, porticato; **søylehall** peristilio; (inne) sala colonnata; **søylehode** capitello; **søyleorden** ordine m; **søylerekke** colonnato; **søyleskaft** fusto (di colonna).

så 1. v. seminare (også fig.).

så 2. adv. così; in questo modo; *~ som ~* mediocre, da poco, così così; adv. così così, né bene né male; *bedre enn som ~* meglio di così; *~ stor som ~* grande così; *~ at* cosicché, di modo che, sicché; in modo da; *~ å si* per così dire.

så 3. adv. (i den grad) così, tanto, talmente; (like-så) così, altrettanto, tanto . . . (quanto); *han er ~ dum* è così stupido; *jeg er ikke ~ dum å tro på det* non sono tanto stupido da crederci; *~ dum er hun* tanto stupida è; *~ skyldig er han ikke* non è colpevole fino a tal punto; *jeg er ~ redd* ho tanta paura; *det gjør meg ~ redd* mi fa tanta paura; *~ rik som* ricco come; *jeg er ikke ~ rik som han* non sono ricco come lui; *~ uskyldig som et barn* innocente come un bambino; *ikke ~ mye* non così tanto (a); *ikke ~ mange* non così tanti (e); *~ mange som vi er* (tanti) quanti siamo; *~ meget (mange) som du ønsker* quanto (quanti) ne vuoi; *han har ikke ~ mange bøker som jeg* non ha tanti libri come me; *ikke ~ meget som en kake* nemmeno un dolce; *han*

har ikke ~ meget som svart meg non ha nemmeno fatto lo sforzo di rispondermi; *~ meget mer som* tanto più che; *~ meget er sikkert at* tanto è vero che; fatto sta che; *~ og ~ meget (mye, mange)* tot; un tanto.

så 4. (derpå) poi; *og ~? e poi?*; *og hva ~? e allora?*

så 5. (utrop), (*se*) *~!* guarda!; ecco!; (ergrelse) insomma!; *~ nå er jeg ferdig* ecco che ho finito; *~ , nå gråter han* guarda, adesso piange; *~ hör da!* ma stammi a sentire!; *~? (virkelig) davvero?*; *~ gjerne* ben volentieri.

så 6. adv., *~ har han altså løyet?* allora (el. dunque) ha mentito?; (*nå*) *~ det sa han?* (ah sì?) ha detto così?; *~ har jeg likevel ikke tatt feil* dunque non mi sono sbagliato.

sådan (sånn) tale, simile, così; *se: slik*.

såfremt se, qualora, nel caso che.

sågar persino, perfino, anche.

såing seminazione f, semina.

såkalte cosiddetto, sedicente, chiamato; *disse såkalte doctores* (som kaller seg) questi sedicenti dottori, (som andre kaller) questi cosiddetti dottori; (som har fått navnet) queste persone chiamate dottori; *den såkalte klassiske metode* il metodo detto classico.

såkorn grano da semina.

såld (sikte) vaglio, setaccio, crivello.

såle s. suola; v. risolvere.

således così, in questo modo; *~ (gikk det at)* ecco come; *nå, ~!* ah, è così!

sålegjenger plantigrado; **sålelær** cuoio per suole; *seig som* ~ duro come una suola di scarpa.

sålydende in questi termini, così concepito, di questo tenore.

såmann seminatore m; **såmaskin** seminatrice f.

såmenn, *~ har han rett!* ha davvero ragione!; perbacco, ha ragione!

sånn così; *se: slik, sådan*.

såpass, *han er ~ stor at han kan . . .* è abbastanza grande da poter . . .; *men ~ mye vet vi* comunque ne sappiamo abbastanza.

såpe 1. s. sapone m; *et stykke ~* un pezzo di sapone, una saponetta; *koke ~* fare il sapone.

såpe 2. v., *~ inn* insaponare.

såpeaktig saponoso, saponaceo; **såpeboble** bolla di sapone; **såpefabrikant** saponario; **såpekokeri** saponificio; **såpekopp** portasapone m inv.; **såpepulver** sapone m in polvere; **såpeskum** schiuma di sapone; **såpeskål** portasapone m inv.; **såpespon** sapone m a scaglie; **såpevann** saponata; **såpevask** insaponatura; lavaggio con sapone; **såpevaske** lavare con acqua e sapone.

sår 1. s. ferita (også fig.); piaga, (kronisk) ulcera, (kvestelse) lesione f; *dø av sine ~* morire di ferite.

sår 2. adj. doloroso, dolicante; fig. ferito, addolorato; **sårbar** vulnerabile.

sårbehandling medicazione f di una ferita; **sårdannelse** med. ulcerazione f; **sårbe(i)nt**, *være ~* avere i piedi doloranti, avere le vesciche ai piedi.

såre 1. v. ferire (også fig.) (*i armen* al braccio); piagare; *~ dypt* ferire nel vivo; *han blir (føler seg) lett såret* è molto suscettibile.

såre 2. adv., *alt er ~ vel* tutto va benissimo.

sårrende fig. offensivo; (smertelig) doloroso, cocente; (bitende) pungente, mordace; (ydmykende) umiliante, (dypt fornærmende) sanguinoso.

sårfeber febbre f infettiva; **sårlege** chirurgo (pl.: -ghi, -gi); **sårrend** labbro (el. orlo) di una ferita; **sårrensende**, *~ middel* astergente m; **sårskorpe** crosta di una ferita.

sårt, *trengte noe ~* averne un estremo bisogno.

sårvaske siero di una ferita.

så sant, *~ som jeg lever* com'è vero che son qua.

såte mucchio (di fieno); *legge i såter* ammucchiare.

såtid tempo della semina.

såvel, *han ~ som hans bror* sia lui che suo fratello; *~ i Roma som i provinsen* tanto a Roma che in provincia; *~ hjemme som i utlandet* sia da noi che all'estero.

så vidt, *~ jeg vet* per quanto ne sappia (el. ne so).

såvær tempo adatto per la semina.

så å si per così dire; in certo qual modo.

T

T, t T, t (uttal: ti) m, f.

ta 1. v. (usammensatt) prendere, pigliare; (romme) tenere, occupare, contenere; *man tar ti egg* (oppskrift) prendere dieci uova; *~ en ende med forskrekkelse* finire in tragedia; *~ verden som den er* prendere le cose come sono; *det er som en tar det* dipende; secondo il caso; *det tar en dag* ci vuole una giornata, è questione di un giorno; *det tar en viss tid* richiede un certo tempo; *vite hvordan en skal ~* en sapere come prendere qn.; *~ seg noe* (mat) prendere qc.; *~ noe lett* prendere qc. alla leggera; *~ medisn* prendere una medicina; *~ seg nær av noe* prendersela per qc.

ta 2. v. + adv., prep., *~ av tr.* togliere, levare; (kort) tagliare; (bord) sparecchiare; intr. (minke) perdere peso, dimagrire; diminuire, calare (også om månen); (svekket) indebolirsi; *~ seg av noe* incaricarsi (occuparsi) di qc.; *~ seg av en* prendersi cura di qn.; *~ bort* togliere, levare, portare via; *~ for se: alvor, spøk* etc.; *hva tar De for kjøttet?* a quanto vende la carne?; *~ for seg av noe* servirsi

abbondantemente di; *~ seg for med hendene* mettere le mani avanti; *~ noe fra en* prendere (el. portare via) qc. da qn.; *~ fra hverandre* smontare, scomporre; *~ fram* tirare fuori, mettere davanti; *~ i dora* girare la maniglia della porta; *~ i* (krafttak) fare uno sforzo, mettercela tutta; *~ fatt i en* agguantare qn.; *~ i besittelse* prendere possesso di; *~ sine ord i seg igjen* rimangiarsi le parole; *~ seg i det* contenersi, frenarsi, (rette seg) correggersi; *~ igjen* riprendere; (gjøre motstand) opporre resistenza, restituire il colpo; (ord) ribattere, rimbeccare; *~ imot* ricevere, accogliere; *~ inn* (skaffe) ved far provvista di legna; *~ inn ballast* zavorrare; *~ inn vann* fare provvista d'acqua; (være lekk) fare acqua; *~ inn seilene* serrare le vele; *~ noe inn* (i hus) portare qc. dentro, riporre qc.; *~ inn* (strikketøy) diminuire; *~ med* (seg) prendere (portare) con sé, (igjen) riprendere; (hit) portare, (igjen) riportare; (personer også) condurre, (igjen) ricondurre; *~ en med ut* portare fuori qn.; *~ ned* portare giù, far scendere; (noe opphengt)

sganciare, staccare; (slå sammen) piegare, levare; ~ *om noe* afferrare qc., impugnare qc.; ~ *opp* raccattare, raccogliere, (av jord, vann) tirare su; (plante) sradicare; (potet) raccogliere, cavare; ~ *opp til avstemning* mettere ai voti; ~ *opp til drøfting* mettere in discussione, esaminare; ~ *vel (ille)* opp prendere in senso buono (cattivo); ~ *meg det ikke ille opp at jeg gjør det* non avertela a male perché io lo faccio; ~ *seg opp* fare progressi; ~ *noe over seg* coprirsi con qc.; ~ *på (plagg)* mettersi, indossare; ~ *på en annen (el. ren) skjorte* cambiarsi di camicia; ~ *sine klær på* vestirsi; ~ *en på ordet* prendere qn. in parola; ~ *noe på seg (påta seg)* incaricarsi di qc.; ~ *på seg ansvaret for noe* prendersi la responsabilità di qc.; ~ *(føle) på* toccare, palpare; ~ *lett på* toccare leggermente; fig. prendere leggermente, non dare importanza a; ~ *hardt på* afferrare con forza, (skade) far male a, maltrattare; ~ *(svært) på en(s) krefter* spossare qn., estenuare qn.; *det tar på kreftene* è una fatica estenuante; *være til å ta og føle på* essere tangibile; *det er til å ta og føle på* si può toccare con mano; ~ *seg sammen* farsi animo, raccogliere le proprie forze; concentrarsi; ~ *noe som* prendere qc. come (el. per); ~ *til (øke)* crescere, aumentare; se: *tilta*; (begynne) mettersi a, cominciare a; ~ *til dommer* eleggere a giudice; ~ *til fange* fare prigioniero; ~ *til seg (gjemme)* tenersi stretto, (i lomma) intascare; (mat) prendere, mangiare; (barn) affiliare, (adoptere) adottare; ~ *til seg øynene* distogliere lo sguardo; ~ *til hatten* portare la mano al cappello; ~ *seg til noe* fare qc.; occuparsi di qc.; ~ *noe tilbake* ritirare qc., riprendersi qc.; (vinne tilbake) riconquistare qc.; ~ *ut (fram)* mettere fuori, tirare fuori; (av skolen) ritirare; (penger) prelevare; ~ *seg ut* sforzarsi all'estremo; ~ *seg godt (dårlig) ut* presentarsi bene (male), fare un bell' (brutto) effetto; *det skulle ~ seg ut* sarebbe proprio bella; ~ *seg ut som* fare l'effetto di.

ta 3. v. (begi seg, reise) andare; ~ *ut på landet* recarsi in campagna; ~ *inn (på et hotell)* scendere (a un albergo), prendere alloggio (*hos en da* qn.); ~ *med trikken* prendere il tram; ~ *ut til (sted)* andare a, recarsi a; (person) andare da, recarsi da.

tabbe mossa sbagliata, gaffe f; fam. topica; *gjøre en ~* fare una gaffe (topica); prendere una cantonata (el. un granchio).

tabell tavola, tabella; (*den lille*) *multiplikasjonstabell* (la) tavola pitagorica; fam. le tabelline; **tabellarisk** tabellare; ~ *oversikt* prospetto tabellare, tavola sinottica; **tabellverk** statistica.

tabernakel tabernacolo.

tablett compressa, pastiglia.

tablå quadro vivente; ~! scandalo!

tabu tabù s. f; adj.; *erklære for ~* dichiarare tabù.

tabulator tabulatore m.

taburett sgabello; (politikers) cadregghino, poltrona.

taffel mensa, tavola, litt. desco (pl.: -chi); *det er stort ~ ved hoffet* c'è un gran banchetto a corte;

taffelmusikk musica eseguita durante un pranzo;

taffelur orologio da mobile.

tafs (fille) straccio, cencio.

taft taffetà m; (halv-) taffetà leggero; **taftbånd** nastro di taffetà; **taftvever** tessitore m di taffetà.

tagg punta, dente m, dentello; **tagget** dentato, dentellato.

tagl fibra, filamento; (heste-) crine m; **taglduk** tela di crine.

taifun tifone m.

tak 1. (grep) presa; *få ~ i* prendere, afferrare;

(skaffe) procurarsi; *slippe taket* lasciare la presa; *ta et fast ~* afferrare con forza; *ta et ~ med* dare una mano; *ta ~* afferrare; (kjempe) fare la lotta, lottare.

tak 2. (hus-) tetto; (i rom) soffitto; *ikke ha ~ over hodet* essere senza tetto; *under ~* al coperto, al riparo; *være under ~* avere il tetto; *sette under ~* mettere al coperto.

takbekledning copertura di un tetto; **takbelysning** illuminazione f dal soffitto; luce f indiretta.

takbjelke trave f del tetto, catena; **takblikk** lamiera; se: **bølgeblikk**; **takbrann** incendio del tetto; **takdrypp** stillicidio (el. sgocciolio) dal tetto; **takhalm** paglia per tetti.

takk 1. (hjørte-) rami mpl (delle corna); (*alle*) *takkene på hjorten* il palco del cervo.

takk 2. (-sigelse) ringraziamento (*for per*); ~! grazie! (*for di, per*); *ja ~!* sì grazie!; (*jo*) *mange ~* grazie, con molto piacere; (*nei*) *mange takk (i alle fall)* grazie lo stesso!; *tusen ~!* grazie mille!; *på forhånd ~*, *Ærbødigt* ringraziando Vi anticipatamente, inviamo distinti saluti; ~ *skjebne!* stiamo freschi!; *er det takken for* è questa la ricompensa per, è così che mi si ringrazia; *si ~ til en* ringraziare (el. dire grazie a) qn.; *være en ~ skyldig* avere un debito di gratitudine con qn.; (*motta*) *med ~* con gratitudine, grato; *til ~ for* in ringraziamento per, in compenso di; *få skam til ~* ripagato con un'ingratitude; *ta til takke med* accontentarsi di; **takkadresse** indirizzo a cui inviare i ringraziamenti.

takkammer abbaino, soffitta.

takke 1. s. (baksthelle) piastra per cottura.

takke 2. v. ringraziare (*for di, per*); ~ *en på forhånd* ringraziare anticipatamente qn.; *ha en å ~ for noe* dovere qc. a qn.; *vi kan ~ herr X for Deres adresse* il sig. X ci ha gentilmente fornito il Vostro indirizzo; *takket være* grazie a; ~ *av andarsene*, congedarsi.

takkebrev lettera di ringraziamento; **takkebønn** rendimento di grazie; **takkegudstjeneste** messa di ringraziamento, Te Deum m; **takkekort** biglietto di ringraziamento.

takkel mar. cordame m; **takkelasje** mar. attrezzatura.

takket adj. dentellato, dentato.

takknemlig grato (*for di*), riconoscente, obbligato, (flatterende) grato, gradevole; ~ *arbeid* lavoro grato; ~ *rolle* parte gradevole; *et ~ publikum* un pubblico benevolo; *være en ~ for noe* essere grato a qn. di qc.; **takknemlighet** gratitudine f, riconoscenza; **takknemlighetsfølelse** senso di gratitudine; **takknemlighetsgjeld** debito di gratitudine (el. di riconoscenza).

takkoffer sacrificio di ringraziamento (el. per grazia ricevuta).

takkonstruksjon costruzione f di un tetto; (treverk) intelaiatura (el. struttura) di un tetto.

takksigelse ringraziamento; **takkskyldig** obbligato, grato.

taklagt coperto (di tegole); embricato.

taklampe lampadario.

takle attrezzare, allestire; (tauende) legare; (fotball) caricare; (rugby) placcare; **takling** mar. attrezzamento; (tau) legatura; sport carica.

takluke lucernario; **takpapp** cartone m catramato; **takrenne** grondaia, gronda; **takrygg** colmo, comignolo, spina del tetto; **takrytter** torricella (sul comignolo del tetto); **takrør** (stivt gras til tekking) giunco, canna (per copertura di tetti).

taks bot. (bærlind) tasso.

taksameter tassametro; **taksasjon** estimo, valutazione f; **taksere** stimare, valutare (til a); stabilire il prezzo di; ~ *for høyt* fare ~ una stima troppo alta di; **taksering** se: takst.

takskifer ardesia; **takskjegg** gronda; **taksperre** capriata, puntone m; **takspøn** assicelle fpl; **takstein** tegola, (skifer) ardesia.

takst (sats) tasso, (tariff) tariffa; (verdsetting) stima, valutazione f; **takstforhøyelse** aumento delle tariffe; **takstmann** perito stimatore m; **takstnedsettelse** riduzione f di tariffa; **takstsum** valore m dell'estimo.

takt mus. misura, battuta, (dans, marsj) ritmo, cadenza; (finfølelse) tatto, discrezione f, delicatezza; i ~ a tempo, in cadenza, a passo cadenzato; *holde (slå) takten* tenere (battere) il tempo; *komme ut (være ute) av* ~ perdere il (essere fuori) tempo; **taktdel** unità di battuta.

taktekker conciatetti m inv.; **taktekking** copertura di un tetto.

taktfast mus. che tiene il tempo; cadenzato, ritmato; fig. fermo, deciso; **taktfasthet** tenuta del ritmo; **taktfull** pieno di tatto, discreto; ~ *mann* uomo di tatto; **taktfullhet** tatto, delicatezza.

taktiker tattico; **taktikk** tattica; **taktisk** tattico (pl.: -ci); **taktløs** senza tatto, indiscreto; **taktløshet** mancanza di tatto, indelicatezza.

taktmessig cadenzato; **taktmåler** metronomo; **taktslag** battuta; **taktstokk** bacchetta; **taktstrek** linea di divisione della battuta.

takverk tetto, copertura; **takvindu** lucernario; **takås** (møneås) spina del tetto.

talar (kappe) talare f.

tale 1. v. (usammensatt) parlare (et språk una lingua); ~ *fritt* parlare liberamente, (uten manus) improvvisare; ~ *seg trett* stancarsi a furia di parlare; ~ *seg varm* riscaldarsi parlando; *tales* (språk) essere parlato; *tales ved* parlarsi; *vi skal tales ved* ne ripareremo; ~ *ens sak* perorare la causa di qn.; *alt taler for at* tutto fa pensare che; *det er så meget som taler for at jeg* ... molte cose mi consiglierebbero a ...; *det er meget som taler for det* è consigliabile sotto molti rispetti; *det taler sterkt for ham* ciò depone grandemente in suo favore; *han taler godt for seg* è molto eloquente; fam. ha una bella parlantina; ~ *mot* (om person) pronunciarsi contro, sconsigliare; *det er meget som taler imot det* ci sarebbe molto da obiettare su ciò; *alt taler imot at vi* ... le circostanze ci sconsigliano dal (+ inf.).

tale 2. v. (+ prep., adv.), ~ *med* parlare con, discorrere con; ~ *med hverandre* discorrere, parlarsi; ~ *med seg selv* parlare fra sé; *det er en som vil ~ med deg* c'è qn. che desidera parlarti; *det kan jeg ~ med om* anch'io ho una voce in capitolo; *den jeg taler med* il mio interlocutore; *for ikke å ~ om* per non parlare di; *siden vi taler om* a proposito di; *når man taler om sola så skinner den* se si parla del diavolo ne spuntano le corna; ~ *over seg* sragionare, parlare a vanvera; ~ *sammen* conversare, discorrere; *nå skal vi to ~ et ord sammen* ora ci parleremo a tu per tu; ~ *til* parlare a, (henvende seg) rivolgersi a; ~ *ut* finire di parlare; fig. spiegarsi; sfogarsi; *la meg få ~ ut!* lasciarmi finire il discorso!

tale 3. s. (evnen) parola, favella; (det som sies) discorso, conversazione f; (ytringer) detti mpl, parole fpl; (til forsamling) discorso; arringa, allocuzione f; (skål-) brindisi m; (preken) predica, sermone m; (grav-) elogio funebre; (in)direkte ~ gram. discorso (in)diretto; *tom* ~ parole vane, di-

scorsi futili; *det er ~ om* si tratta di; *den mann det er ~ om* l'uomo in questione; *det kan det ikke være ~ om* nemmeno da parlarne, è fuori questione; *det er ikke ~ om annet* (det er sikkert) è proprio così; *fore opprørsk* ~ fare dei discorsi sovversivi; *holde (en) ~* pronunciare un discorso, (skåltale) proporre un brindisi; *miste (få igjen) talens bruk* perdere (riacquistare) la favella; *han er ikke til å få i ~* non si riesce a parlargli, non riceve; *bringe på ~* portare il discorso su; *denne sak kom på ~* il discorso cadde su questo argomento.

talebruk uso della lingua; **taleevne** uso della parola; **talefeil** difetto di pronuncia; **taleferdighet** facilità di parola, eloquenza; **talefilm** film m inv. parlato; **taleflom** fiumana di parole; **talefot**, *være på ~ med* essere in buoni termini con; *de er ikke lenger på ~* non si parlano più; **talefrihet** libertà di parola; **talegaver** dono dell'eloquenza.

talekunst arte f del parlar bene, eloquenza, retorica; **talemetode** (for døvstumme) metodo dell'articolazione.

talemåte modo di parlare, (uttrykk) modo di dire, locuzione f; frase f idiomatica; *pene talemåter* frasi di cerimonia; *tomme talemåter* frasi fatte.

talende parlante (også fig.); *en ~ taushet* un silenzio eloquente; *meget ~* gran parlatore; *den ~* chi parla, colui (colei) che parla, (i forsamling) l'oratore.

talent talento, ingegno; *ha ~ for* avere attitudine per; *en mann med ~* un uomo di talento; *en mann med talenter* un uomo molto dotato; **talentfull** ricco di talento, geniale, pieno d'ingegno; **talentløs** privo di talento; **talentløshet** mancanza di talento. **taleorgan** organo vocale.

taler oratore m; *den siste arede ~* l'illustre preopinante; **talerstol** tribuna; (lærer) cattedra; (prest) pulpito; *på talerstolen* sulla tribuna, in cattedra, sul pulpito.

talerør portavoce m inv. (også fig.); **talespråk** lingua parlata; **talestasjon** cabina telefonica; **talestemme** voce f articolata; **talestøm** diluvio di parole; **taletid** tempo concesso per un discorso; **tale-trengt** loquace, ciarliero, (ordrik) prolisso, verboso, (løsmunnet) chiacchierone; **taleøvelse**, -øving esercizio di oratoria; (tungegymnastikk) scioglilingua m inv.

tal sego; **talglys** candela di sego.

talisman talismano, portafortuna m inv.

talje carrucola; paranco (pl.: -chi); **taljeblokk** puleggia; **taljereip** cavo del paranco; mar. spezzone m.

talk talco; **talkpulver**, **talkum** talco in polvere, borotalco.

tall numero (også gram.); (-tegn) cifra; *helt (brudent) ~* numero intero (frazionario); *like (ulike) ~* numeri pari (dispari); *med et rundt ~* in numero tondo, in cifra tonda.

tallangivelse numerazione f, (an)notazione f dei numeri, conteggio; **tallberegning** calcolo numerico; **tallbetegnelse** indicazione f in cifre; **tallbøying** formazione f del plurale.

tallerken piatto; *dyp ~* piatto fondo; *flat ~* piatto; *flyvende ~* disco volante; *ren ~* piatto pulito; *en full ~* un piatto ricolmo; *en ~ suppe* un piatto di minestra; **tallerkenrekke** rastrelliera per piatti; **tallerkenslikker** leccapiatti m inv.; scroccone m.

tallforhold rapporto numerico, proporzione f; **tallforskjell** differenza numerica; **tallkolonne** colonna di numeri (el. di cifre); **tallos** innumerevole.

tallmessig numerico (pl.: -ci), numerale; ~ *overle-*

gen numericamente superiore; **tallord** numero.
tallrekke serie f di numeri; **tallrevisjon** verifica delle cifre; **tallrik** numeroso; **tallrikhet** numerosità; gran numero; **tallskive** (ur) quadrante m.
tallstørrelse quantità numerica; **tallsystem** sistema m numerale; **talltegn** cifra; **tallverdi** valore m numerico.
talong tallone m, talloncino, cedola, matrice f.
talsmann esponente m, f; intercessore m; pol. portavoce m inv.
talt, *alvorlig* ~ parlando sul serio; *oppriktig* ~ sinceramente, francamente.
tam mansueto; (dyr også) domestico (pl.: -ci); adomesticato; fig. mansueto, docile, (blid) mite; *bli* ~ divenire mansueto; *gjøre* ~ se: temme; *i* ~ *tilstand* addomesticato, domestico.
tamarinde bot. tamarindo.
tambur tamburo; **tamburin** tamburino.
tamhet mansuetudine f; docilità, mitezza.
tamp (tauende) capo di fune (corda, gomina); (strafferedskap) cima di fune (per punire); *tampen brenner!* fuoco!; *lekeampen brenner* giocare ad acqua e fuoco; *gi en* ~ (pryle) bastonare.
tampong tampone m.
tamrein renna domestica.
tander delicato, gracile.
tang 1. (redskap) tenaglia, pinza (også zool.); med. forcipe m; **tang** 2. bot. alga marina, fuco; **tangbrenning** combustione f di alghe.
tange punta, lingua di terra, istmo.
tangens tangente f; **tangent** tangente; mus. tasto; **tangent-** mat. tangenziale; **tangere** toccare; sfiorare; **tangerende** tangente; che tocca; **tangering** mat. tangenza; ~ *av en rekord* parità con il primato; **tangeringspunkt** punto di tangenza; punto di contatto.
tangfødsel parto col forcipe.
tanggjødsel concime m di alghe; **tangloppe** gammaro; **tangmadrass** materasso di alghe.
tank serbatoio, cisterna; mar. også tanca; mil. carro armato; ~ *til ferskvann* cisterna d'acqua dolce; cassa acqua potabile; ~ *med saltvann* (til ballast) cassa acqua di mare (per zavorra); **tankbil** autobotte f, autocisterna; **tankbåt** nave f cisterna, petroliera.
tanke 1. s. pensiero; (innfall) idea; (mening) opinione f, idea, pensiero; (begrep) concetto; (hensikt) intenzione f; (lite kvantum) tantino, pizzico, idea; *tanken om døden* il pensiero (l'idea) della morte; *kjøttet har en* ~ la carne è guasta; *ikke ha tankene med seg* avere la testa tra le nuvole; *ha dårlige* (høye, store) *tanker om* avere una cattiva (buona, ottima) opinione di, avere un cattivo (alto) concetto di; *det har jeg mine egne tanker om* su ciò la penso a modo mio, mi sono fatto la mia idea su questo; *falle i tanker* essere assorto nei propri pensieri, essere soprapensiero; *ha i tankene* pensare a, (huske) aver presente, ricordarsi di; *sitte* (stå) *i dype tanker* essere immerso in profonde riflessioni (in profondi pensieri); *være i ens tanker* essere nella mente di qn.; *få en på den* ~ *å* dare a qn. l'idea di; *få en på andre tanker* far cambiare idea a qn.; distogliere qn. da un'idea; *jeg kom på den* ~ mi è venuta l'idea; *komme på andre tanker* cambiare idea (el. opinione).
tanke 2. v. riempire i serbatoi; far benzina.
tankearbeid lavoro intellettuale, lavoro di concetto; **tankebytte** scambio di idee; **tankeeksperiment** ipotesi f; supposizione f; **tankeflukt** volo di pensiero, fantasticherie; **tankeforbindelse** associazione f

(concatenazione f) d'idee; **tankefoster** prodotto della mente.

tankefull pensieroso, meditabondo, pensoso; (bekymret) impensierito, turbato, preoccupato; **tankefullhet** pensosità, riflessione f; preoccupazione f. **tankeføring** ragionamento, riflessione f; **tankegang** corso dei pensieri, ragionamento, filo delle idee; **tankekrets** sfera d'idee.

tankeleser chi legge il pensiero (altrui), lettore m del pensiero; **tankeliv** vita interiore; vita contemplativa.

tankeløs spensierato, sventato, sconsiderato; **tankeløshet** spensieratezza, sventatezza.

tankeoverføring trasmissione f del pensiero, telepatia.

tanker mar. nave f cisterna; petroliera.

tankerekke filo di pensieri, ragionamento, serie f di pensieri; **tankerik** ricco d'idee; denso di concetti; **tankerikdom** ricchezza di pensiero.

tankespill ridda di pensieri; **tankesprang** digressione f, divagazione f; **tankespråk** apoftegma m.

tankestrek lineetta; **tankestridig** illogico (pl.: -ci), assurdo; **tanketom** privo d'idee, vuoto; **tanketomhet** mancanza d'idee; sterilità intellettuale.

tankevekkende che fa pensare; **tankevektig** profondo, ponderoso; **tankeverden** mondo delle idee; **tankevirksomhet** attività intellettuale (el. della mente). **tankeøvelse**, -øving esercizio del pensiero; ginnastica della mente.

tankfelle fossa anticarro; **tankskip** nave f cisterna; petroliera; **tanksperring** barriera anticarro; **tankvogn** vagone m cisterna.

tann dente m; *tidens* ~ gli oltraggi del tempo; *få tenner* mettere i denti; *han har fått en* ~ gli è spuntato un dentino; *holde* ~ *for tunge* tenere la bocca chiusa; *skjære tenner* digrignare i denti; *få blod på* ~ prendere gusto a; *han fikk blod på* ~ gli si risvegliò l'interesse; *føle en på tennene* tastare il polso a qn.; *pusse tennene* lavarsi i denti; *væpnet til tennene* armato fino ai denti.

tannbehandling cura delle malattie dentarie (el. dei denti); **tannben** dentina, avorio; **tannbyll** ascesso alla gengiva; **tannbørste** spazzolino da denti.

tanne (på veke) mocciaia, lucignolo spento; *pusse tannen* smoccolare un lume.

tannet dentato, dentellato.

tannfelling seconda dentizione f; **tannfylling** otturazione f dentaria; **tanngard** dentatura; **tannhals** colletto del dente.

tannhjul ruota dentata; **tannhjulsbane** ferrovia a dentiera, funicolare f (a dentiera); **tannhjulsforbindelse** ingranaggio.

tannhule alveolo; **tannhval** odontoceto; **tannkitt** cemento; **tannkjøtt** gengiva; **tannklinikk** clinica odontoiatrica.

tannlege dentista m, f; odontoiatra m, f; **tannlegebehandling** cura odontoiatrica; **tannlegeeksamen** laurea in odontoiatria, laurea di medico dentista; **tannlegehøyskole** istituto superiore di odontoiatria; **tannlegekontor** gabinetto dentistico.

tannlegestol poltrona di dentista; **tannlegetang** tenaglie fpl da estrazione.

tannlyd (consonante f) dentale f.

tannløs senza denti, sdentato; fig. innocuo, inoffensivo; **tannmiddel** odontalgico (pl.: -ci); **tannpasta** pasta dentifricia; dentifricio; **tannpine** mal m di denti; **tannpleie** igiene f dentaria; cura dei denti; **tannpulver** polvere f dentifricia.

tannrekke dentatura, fila di denti; **tannrot** radice f di un dente; **tannrøte** carie f dentaria.

tannsett dentatura; (gebiss) dentiera, protesi f dentaria; **tannskifte** nuova dentizione f.
tannstangbane se: tannhjulsbane.
tannstikker stuzzicadenti m inv., stecchino; **tannstump** mozzicone m di dente.
tanntekniker odontotecnico (pl.: -ci); **tannuttrekning** estrazione f di un dente; **smertefri** ~ estrazione indolore; **tannvann** acqua dentifricia; **tannverk** mal m di denti.
tant futilità, frivolezze fpl.
tantaluskvaler supplizio di Tantalo.
tante zia.
tantieme merk. percentuale f, tanto per cento; *få* ~ percepire un tanto per cento; *han har fått ~ for 1981* ha percepito la percentuale sugli utili del 1981.
tap perdita; smarrimento; (skade) danno; (nedgang) calo (i vekt di peso); (berøvelse) privazione f (av borgerlige rettigheter dei diritti civili); *lide et ~* subire una perdita (el. un danno); (dødsfall) soffrire un grave lutto; *arbeide (selge) med ~* lavorare (vendere) in perdita; *taps- og vinningskonto* conto profitti e perdite.
tape perdere, (miste også) smarrire; ~ i verdi perdere di valore; ~ i vekt calare di peso; *det taper ikke ved nærmere ettersyn* non perde nulla ad esser esaminato più da vicino; *han taper ikke noe ved å vente* non ci perde nulla ad aspettare; *gå tapt* andar perso; essere perduto (perso); *gi tapt* darsi per vinto, arrendersi; ~ seg (forsvinne) perdersi, (farge, skjønnhet) sbiadire; (smerte) diminuire, mitigarsi; (bli dårligere) deteriorarsi, (person) deperire; *hun har tapt seg en del* è alquanto sfiorita.
tapet carta da parati, tappezzeria (også vevet); *bringe (være) på tapetet* mettere (essere) sul tappeto; **tapetdør** porta segreta; **tapetmaker** arazziere m; **tapetpapp** carta da parati; **tapetrull** rotolo di carta da parati; **tapetsere** tappezzare; **tapetserer** tappezziere m; **tapetsering** applicazione f di carta da parati (el. di tappezzeria); tappezzeria.
tapping (av tønne) stillatura; se: tapping.
tapp (hane) rubinetto; (som lukker en hane) chiovetta; (sinke-) tenone maschio; (som noe dreier seg om) perno.
tappe spillare; (blod) cavare, prelevare; (snekker) mortasare; ~ på flaske imbottigliare; ~ for opplysninger far cantare; ~ for krefter estenuare, spossare; ~ sammen (snekker) incastrare.
tappenstrekk ritirata; coprifuoco; *blåse ~* sonare la ritirata.
tapper 1. s. chi provvede alla spillatura.
tapper 2. adj. valoroso, prode, coraggioso; ~ mann uomo coraggioso; ~ ridder prode cavaliere; ~ soldat soldato valoroso.
tapperhet coraggio, valore m, prodezza.
tapphull mortasa; *lage ~* mortasare.
tapping spillatura, (på flaske) imbottigliamento; (blod) prelievo; (innfelling) incastro.
tapskonto conto perdite.
tapsliste elenco delle perdite.
tara merk. tara.
tarantell zool. tarantola; (dans) tarantella.
tare bot. laminaria.
tariff tariffa; *fastsatt i tariffen* tariffato; **tariffavtale** accordo tariffario; **tarifforhandling** trattative fpl tariffarie.
tariffmessig tariffale, tariffario, conforme alla norma tariffale; **tariffsats** tariffa.
tarlatan tarlatana.
tarm intestino; F, fig. budello; *tarmen* (innvoller)

visceri mpl addominali; interiora fpl; **tarmbetenelse** enterite f; **tarmbrokk** ernia intestinale; **tarmhinne** se: bukhinne; **tarmkanal** canale m intestinale; **tarmkatarr** catarro intestinale.
tarmnett omento, piega peritoneale; **tarmsekk** peritoneo; **tarmslyng** volvolo; **tarmstreng** minugia; **tarmsår** ulcera intestinale.
tartar, **tartarisk** tartaro.
tarv bisogno, necessità, interesse m; *fremme statens ~* contribuire alla salute pubblica; *tjene til ens ~* essere utile a qn.
tarvelig (i levemåte) modesto, misero; (føde) frugale; (enkel) semplice, modesto; (middelmådig) mediocre; (platt) volgare, grossolano; (smålig) meschino; **tarvelighet** (nøysomhet) frugalità, parsimonia; (enkelhet) semplicità, modestia; (simpelhet) volgarità; (nedrihet) meschinità, bassezza.
taske borsa; (sal-) bisaccia; (tøyte) sgualdrina.
taskekrabbe granciporro; **taskenspiller** prestigiatore m, giocoliere m.
tass omino, nanerottolo.
tast tasto; **tastatur** tastiera.
tater zingaro (a).
tatovere tatuare; **tatovering** tatuaggio.
tau corda, fune f, cavo; **taubane** funivia, teleferica, funicolare f; **taubåt** rimorchiatore m.
taue rimorchiare; prendere a rimorchio.
tauende capo di fune; **taukeil** duglia.
taus silenzioso, zitto; (fåmælt) taciturno; (som kan tie) discreto; (stilltiende) tacito; (ikke uttalt) ~ muto; *forholde seg ~* restare in silenzio, stare zitto (el. cheto).
taushet silenzio; taciturnità; discrezione f; *hardnakket ~* mutismo; *ubrytelig ~* silenzio assoluto; *forventningsfull ~* attesa silenziosa; *bevare (bryte) tausheten* mantenere (rompere) il silenzio; *påby ~* imporre silenzio; *i ~* in silenzio; *forbigå i ~* passare sotto silenzio; *bringe til ~* ridurre al silenzio, tacitare.
taushetsløfte, *under ~* sotto il vincolo del segreto; **taushetsplikt** segreto professionale; *ha ~* avere l'obbligo del segreto professionale.
taustige scala di corda; **taustropp** maniglia di corda; mar. stroppo.
tautologi tautologia; **tautologisk** tautologico.
tautrekking sport tiro alla fune; fig. tira tira m inv.; **tauverk** cordame m.
tavle tavola; (skifer-, vegg-) lavagna; (oppslags-) tabellone m; (voks-) favo; **tavleformet** in forma di tavola; **tavleklut** spugna (per lavagna).
taxi taxi m inv., tassi m inv., automobile f di piazza.
te 1. v., ~ seg comportarsi.
te 2. s. tè m; *drikke (lage) ~* prendere (fare) il tè; *be en til ~* invitare qn. a prendere il tè.
teak(tre) tek m; (ved) (legno di) tek.
teater teatro; *gå (være) i teateret* andare (essere) al teatro; *gå til teateret* (bli skuespiller) darsi alle scene; **teateraften** serata teatrale.
teateranmelder critico teatrale (el. drammatico); **teaterbillett** biglietto di teatro; **teaterdekorasjon** scenario, scenografia; **teatereffekt** effetto scenico; **teaterforestilling** rappresentazione f (el. spettacolo) teatrale; **teaterforfatter** autore m drammatico, drammaturgo (pl.: -ghi).
teatergal appassionato di teatro; **teatergjenger** frequentatore m di teatri; **teaterkikkert** binocolo da teatro; **teaterkritiker** critico teatrale.
teaterliv vita di teatro; **teatermaler** pittore m di scenari; **teatermaleri** pittura di scenari.
teaterplakat manifesto di spettacolo teatrale, cartel-

lone m; (liten) locandina; **teaterprogram** programma m di una rappresentazione teatrale; **teaterprogrammene** (avis) i programmi degli spettacoli teatrali.

teaterselskap compagnia di attori; **teatersjef** direttore m di teatro; **teaterskredder** costumista m, f; **teaterstykke** opera teatrale, dramma m; **teaterteppe** sipario, tela; **teatralsk** teatrale.

teavl coltivazione f del tè; **teblad** foglia di tè; **teboks** barattolo di (el. per il) tè; **tebord** tavolino da tè; **tebrett** vassoio per il tè; **tebrød** omtr. ciambella; **tebusk** pianta di tè.

teddybjørn orsachiotto.

teerstatning surrogato di tè.

teft fiuto; *ha fin* ~ avere fiuto, avere buon naso; *få teften* av fiutare.

tegl laterizio, terracotta; tegola; **teglbrenner** fabbricante m di laterizi, mattonaio; **teglgolv** pavimento di mattoni; **tegljord** argilla per laterizi; **tegløvn** fornace f per laterizi.

teglstein (mur) mattone m, (tak) tegola; *brenne* ~ cuocere mattoni; **teglsteins-** laterizio; **teglsteinstak** tetto di tegole; **tegltekt** coperto di tegole; **teglverk** fabbrica di laterizi.

tegn segno (*til, på* di); (avtalt) segnale m; (kjenne-) contrassegno, distintivo; (som tyder på noe) segno, indice m; sintomo; *et tidenes* ~ un segno dei tempi; *gjøre* ~ fare cenno, (gjøre under) operare portenti; *gjøre* ~ *til en at han skal* far segno a qn. di; *vise* ~ *til* dare segni di, manifestare; *være (et)* ~ *på* essere sintomo di; *det er* ~ *på at* è segno che; *det er et godt* ~ è buon segno, è di buon augurio; *som* ~ *på* in segno di.

tegne 1. disegnare (*med penn* a penna; *på frihånd* a mano libera); (omriss) delineare, tracciare; (aksje) sottoscrivere; (lån) contrarre; (forsikring) fare un contratto di; ~ *etter modell* disegnare dal vero; ~ *flyktig* abbozzare; ~ *seg* (avtegne seg) profilarsi, (undertegne) sottoscrivere (*på en liste for tusen lire* una lista per mille lire).

tegne 2. (gi utsikter) promettere; ~ *godt* far sperare; ~ *dårlig* far temere; *han tegner godt* (er loven- de) è promettente; ~ *til å* promettere di.

tegnebestikk scatola di compassi; **tegneblyant** lapis m inv. (el. matita) da disegno; **tegnebok** albo per disegno; (lommebok) portafoglio; **tegnebord** tavolo da disegno; **tegnebrett** tavola da disegno.

tegnefilm cartoni mpl animati.

tegnkontor reparto disegno tecnico; **tegnekritt** gesetto per disegno; **tegneskull** carboncino; **tegnkunst** arte f del disegno; **tegnelærer** maestro (el. professore m) di disegno; **tegnemappe** cartella per disegni; **tegnemønster** disegno, modello.

tegnepapir carta da disegno; **tegner** disegnatore m; **tegnasal** sala da disegno; **tegneskole** scuola di disegno; **tegnestift** puntina da disegno; **tegnestupp** sfumino; **tegnetime** lezione f di disegno.

tegning disegno, schizzo; arkit. tracciato, pianta; (aksje-) sottoscrizione f; **tegningsblankett** modulo (da compilare); **tegningsfrist** termine m di sottoscrizione; **tegningsinnbydelse** invito a sottoscrivere; **tegningsliste** lista di sottoscrizione.

tegnsetting punteggiatura, interpunzione f; **tegnskrift** ideografia; **tegnspråk** linguaggio dei cenni; **tegnsystem** sistema m di segni.

tehandel commercio di tè, (utsalg) rivendita di tè; **tehandler** commerciante di tè.

teig appezzamento di terreno.

tein fuso; **teinformet** fusiforme; affusolato.

teine (fiske-) nassa.

teint (farge) carnagione f, colorito, incarnato.

teisme teismo; **teist** teista m, f; **teistisk** teistico.

tekanne teiera; **tekjel(e)** bollitore m; **tekjækken** cucinino, cucinotto.

tekke 1. s. (vesen) attrattiva, fascino; (dekke) copertura, strato, tetto.

tekke 2. v. coprire (*med* con, di); **tekkehalm** paglia per tetti.

tekkelig grazioso, leggiadro; (beskjeden) modesto, verecondo; **tekkelighet** grazia; modestia; verecondia; **tekkes** piacere a, essere grato a.

tekniker tecnico (pl.: -ci); **teknikk** tecnica; **teknisk** tecnico (pl.: -ci); ~ *uttrykk* termine tecnico; ~ *skole* scuola professionale; ~ *høyskole* (istituto) politecnico; facoltà d'ingegneria.

teknolog studioso tecnologia, tecnologo (pl.: -gi); **teknologisk** tecnologico (pl.: -ci); **teknologisk-økonomisk** tecno-economico.

tekopp tazza di tè.

tekst testo; (til musikk) parole fpl, (opera-) libretto; (bilde-) didascalia; (film-) sottotitolo; *dagens* ~ il vangelo del giorno; *lese en teksten* dare una lavata di capo a qn.; (*gå*) *videre i teksten*! continua!; *va' avanti!*; *under teksten* (i bok) in calce, a piè di pagina.

tekstforfatter paroliere m; (film-) dialogista m, f; **tekstforklaring** spiegazione f del testo.

tekstil (prodotta) tessile m; (vevet stoff) tessuto, stoffa; **tekstil-** tessile; **tekstilfabrikk** fabbrica di tessili; **tekstilfiber** fibra tessile; **tekstilindustri** industria tessile; **tekstilstoff** materia tessile; **tekstilvarer** tessili mpl.

tekstkritikk critica di testo.

tekstsammenheng contesto.

tele (i jord) terra gelata, terreno gelato.

telefon telefono; *det er* ~ *til deg* ti vogliono (el. chiamano) al telefono; *ha* ~ avere il telefono; *ta telefonen* rispondere al telefono.

telefon- telefonico (pl.: -ci); **telefonapparat** apparecchio telefonico; **telefonbeskjed** messaggio telefonico; **telefonboks** cabina telefonica; **tefondame** centralista f.

telefonere telefonare; ~ *til en* telefonare a qn., chiamare qn. al telefono; ~ *etter en bil* chiamare un taxi per telefono.

telefonforbindelse collegamento telefonico, comunicazione f a mezzo telefono; **telefonforespørsel** richiesta di informazioni per telefono.

telefoni telefonia; *trådløs* ~ telefonia senza fili; **telefonisk** telefonico (pl.: -ci); adv. per telefono; **telefonistinne** telefonista f.

telefonkabel cavo telefonico; **telefonkatalog** elenco (pl.: -chi) telefonico; **telefonkiosk** cabina telefonica; **telefonledning** filo telefonico (el. del telefono); **telefonlinje** linea telefonica.

telefonmonter (operaio) telefonista m; **telefonnett** rete f telefonica; **telefonnummer** numero telefonico (el. di telefono); **telefonoppringning** chiamata per telefono, telefonata, colpo di telefono.

telefonsamtale telefonata, conversazione f telefonica, comunicazione f telefonica; **telefonselskap** società dei telefoni; **telefonsentral** centrale f telefonica; **telefonstasjon** stazione f telefonica; posto telefonico pubblico; **tefontakst** tariffa telefonica; **telefonvesenet** i telefoni.

telefotografi telefotografia; fotografia presa col teleobiettivo.

telegraf telegrafo; **telegraf-** telegrafico (pl.: -ci); **telegrafbestyrer** capo di ufficio telegrafico.

telegrafbud fattorino del telegrafo.

telegrafere telegrafare; **telegraferingsfeil** errore m di trasmissione; **telegrafi** telegrafia; *trådløs* ~ telegrafia senza fili; **telegrafisk** telegrafico (pl.: -ci); adv. også per telegramma.

telegrafist(inne) telegrafista m, f; **telegrafkontor** ufficio telegrafico, (i Italia) ufficio delle Poste e Telegrafi; **telegrafnøkkel** tasto, manipolatore m; **telegrafstasjon** ufficio telegrafico; **telegrafstolpe** palo del telegrafo (el. telegrafico); **telegrafvesenet** i telegrafi, il servizio telegrafico.

telegram telegramma m, cablogramma m; **telegramadresse** indirizzo telegrafico; **telegramanvisning** vaglia m telegrafico; **telegramblankett** modulo per telegramma; **telegrambrev** telegramma-lettera m; **telegrambyrå** agenzia di stampa; *det italienske* ~ Agenzia Nazionale Stampa Associata (A.N.S.A.).

telegramstil stile m telegrafico; **telegramutgifter** spese fpl telegrafiche; **telegramutveksling** scambio di telegrammi.

teleløsning disgelo (del terreno).

teleologi teleologia; **teleologisk** teleologico.

teleprinter telescrivente m; **teleskop** telescopio.

televisjon televisione f; **televisjonsapparat** televisore m; **telex** telex m inv.

telgje sbazzare (con la scure, col coltello); tagliare, affettare.

telle contare; *hans timer er talte* ha le ore contate; ~ *etter* (ri)contare, controllare; *uten å* ~ *med* senza contare; *ikke* ~ *med* non contare; ~ *opp* contare, (regne opp) enumerare, (~ *sammen*) sommare; ~ *til ti* contare fino a dieci; ~ *ut* (boksing) contare.

telleapparat contatore m; **tellepenger** indennità di cassa.

teller (person) chi conta; mat. numeratore m.

telleværk totalizzatore m; **telling** conto, numerazione f; (befolkning) censimento; (stemmer) spoglio.

telt tenda; *i teltet* sotto la tenda; **teltby** campeggio, tendopoli f; **teltduk** tela per tende, tela olona; **teltliv** vita di campeggio.

teltnaker fabbricante m di tende; **teltnøgg** picchetto da tenda; **teltstang** palo da tenda.

tema tema m (også mus.), argomento, soggetto.

temaskin macchinetta da tè.

temme ammansire, (husdyr) addomesticare; (hest, villdyr) domare; fig. domare, ammansire; *ham skal vi nok* ~ lo ridurremo a dovere.

temmelig alquanto, abbastanza.

temmer domatore m; **temning** addomesticamento; fig. ripressione f.

tempel tempio; **tempelforgård** pronao; **tempelherre** (-ridder) templare m; **tempelorden** ordine m dei templari; **tempelskjender** profanatore m di tempio; **tempeltjeneste** servizio presso un tempio; culto divino, culto degli dei.

tempera tempera; *i* ~ a tempera; **temperafarge** colore m a tempera; **temperamaleri** quadro a tempera.

temperament temperamento; **temperamentsfull** focoso, vivace, impetuoso.

temperatur temperatura; **temperaturfall** abbassamento (el. calo) di temperatura; **temperaturforandring** variazione f di temperatura; **temperaturstigning** aumento di temperatura; **temperere** temperare; (vin) portare a temperatura ambiente.

tempo tempo, ritmo; *i fire tempi* in quattro tempi; *i hurtig* ~ a ritmo veloce; mus. presto.

temporær temporaneo; **ten** se; tein.

tendens tendenza; **tendens-** a tendenza; **tendensiøs**

tendenzioso; **tendenslitteratur** letteratura a tendenza; **tendensskuespill** commedia a tesi.

tender jernb. tender m inv.; mar. avviso; **tendere** tendere (mot a).

tenke pensare; (tro) credere; (mene også) giudicare; (overveie) ponderare; (logisk) ragionare; ~ *å* pensare di, contare di; *tenk engang* pensa un po'; *det tenkte jeg nok* lo sospettavo; lo immaginavo; (*det ventet jeg*) me l'aspettavo; *det kan ikke tenkes* è inconcepibile; ~ *seg* immaginarsi, immaginare; *tenk deg min glede* figurati la mia gioia; *som man nok kan* ~ *seg* come ognuno può pensare; ~ *etter* pensarci su, riflettere; ~ *godt om* pensar bene di; ~ *seg om* riflettere, considerare; (samle tankene) concentrarsi; ~ *over* riflettere su; ~ *på* pensare a; ~ *på at* pensare che; *ha annet å* ~ *på* avere altro a cui pensare, aver ben altro per la testa; *det kan vi alltid* ~ *på* possiamo sempre pensarci su; *hva sitter (står) du der og tenker på?* a che cosa stai pensando?; *jeg kom til å tenke på det* mi si è affacciato il pensiero, mi è venuto in mente; *jeg kommer til å* ~ *på* det ci penserò su; ~ *seg til noe* intuire qc., immaginare qc.; ~ *seg til å* pensare di, contare di; ~ *seg til!* figurati!; figuratevi!; ~ *tilbake på* rammentare; ripensare a; ~ *ved seg selv* pensare tra sé.

tenkeevne facoltà di giudizio, capacità di pensare; **tenkefrihet** libertà di pensare; **tenkelig** pensabile, immaginabile; **tenkemåte** modo di pensare; *lav* ~ sentimenti mpl bassi (el. ignobili); *opphøyet* ~ sentimenti mpl nobili (el. elevati).

tenkende pensante; *et* ~ *vesen* un essere pensante; **tenker** pensatore m, filosofo; **tenkning** pensare m, pensiero, meditazione f, ragionamento; filosofia; *den frie* ~ il libero esame; **tenkt** immaginario, ipotetico; ~ *tilfelle* caso ipotetico, supposizione.

tennbar infiammabile; **tenne** accendere; ~ *fyr på* dare fuoco a; *tennes* prendere fuoco; infiammarsi (også fig.); (lys) accendersi; ~ *opp* accendere il fuoco, fare fuoco.

tennerklaprende che batte i denti.

tennhette capsula; **tenning** accensione f; **tenningsnøkkel** chiavetta d'accensione.

tennis tennis m; **tennisball** palla da tennis; **tennisbane** campo da tennis; **tennisdrakt** vestito (costume m, tenuta) da tennis; **tennisnett** rete f da tennis; **tennisplass** campo da tennis; **tennisracket** racchetta da tennis; **tennissko** scarpa da tennis; **tennisturning** incontro tennistico.

tennsladning detonatore m; **tennål** percussore m.

tennplugg candela; **tennrør** (motor) candela; mil. innesco (pl.: -chi); **tennsats** fulminante m.

tenor(sanger) tenore m; **tenorstemme** voce f tenorile; tenore m.

tentamen compito in classe; esame m trimestrale.

teokrati teocrazia; **teokratisk** teocratico

teolog teologo (pl.: -gi); **teologi** teologia; **teologisk** teologico (pl.: -ci).

teorem teorema m; **teoretiker** teorico (pl.: -ci); **teoretisere** teorizzare; **teoretisk** teorico (pl.: -ci); **teori** teoria.

teosof teosofo; **teosofi** teosofia; **teosofisk** teosofico (pl.: -ci).

teplante pianta di tè; **tepotte** teiera.

teppe tappeto; (senge-) coperta, coltre f; (teater) sipario, tela; fig. coltre f; *teppet går opp (ned)* si alza (cala) il sipario; *la teppet gå ned* calare (abbassare) il sipario; *belagt med tepper* coperto da tappeti; *vegg-til-vegg* ~ moquette f.

teppebanker battipanni m; (maskin) battitappeto m.

terapeutisk terapeutico (pl.: -ci); **terapi** terapia.

terge punzecchiare, molestare, irritare.

termin termine m; scadenza; *betale til terminen* pagare alla scadenza: ~ *for svangerskap* termine di gravidanza; **terminforretning** operazione f a scadenza; **terminologi** terminologia; **terminologisk** terminologico (pl.: -ci).

terminus (endestasjon) stazione f terminale, capolinea m inv.; **terminvis** a scadenze (trimestrale).

termitt termite f; **termittbo** termitaio.

termometer termometro; *termometeret viser 3 kuldegrader* il termometro segna tre gradi sotto zero.

termosflaske thermos m inv.; **termostat** termostato.

terne 1. (i opptog) damigella d'onore.

terne 2. zool. rondine f di mare.

ternet a scacchi, a dadi; **terning** dado; mat. cubo; *kaste (spille) terninger* giocare ai dadi; *kaste terninger om noe* giocarsi qc. ai dadi; *terningen er kastet* il dado è tratto; *skjære noe i terninger* tagliare qc. a dadini (el. cubetti).

terningkast tiro (el. tratto) di dadi; **terningspill** gioco di dadi.

terose rosa tea.

terpe, ~ (*igjennom*) ripetere fino alla noia; ~ *noe inn i en* inculcare qc. nella mente di uno.

terpentin trementina, aquaragia; **terpentinolje** essenza di trementina.

terperi, -ing ripetizione f stucchevole, solfa; (til eksamen) preparazione f a pappagallo.

terrakotta terracotta; **terrakotta-** di terracotta.

terrasse terrazzo, terrazza; **terrasseformig** a gradoni, a terrazze.

terreng terreno; *vinne* ~ guadagnare terreno; *sondere terrenget* tastare il terreno.

terrengløp corsa campestre; **terrengridning**, -ritt equitazione f campestre.

terrier terrier m inv.; *ruhåret* ~ terrier dal pelo ruvido (el. duro).

terrin zuppiera.

territorial- territoriale; **territorialfarvann** acque fpl territoriali; **territorialgrense** limite m delle acque territoriali; **territorium** territorio.

terror terrore m; **terrorisere** terrorizzare; governare col terrore; **terrorisme** terrorismo; governo del terrore; **terrorist** terrorista m, f.

ters terza; *stor (liten)* ~ terza maggiore (minore); **tersett** terzetto, trio; **tersin** terzina.

terskel soglia; **tersløp** mus. sequenza di terze.

terte torta di pasta sfoglia, crostata; **tertefin** schifiloso, (snerpet) puritano.

tertia typ. testo, corpo sedici; **tertiær** terziario.

teselskap tè; **terservise** servizio di tè; **tesil** colino da tè; **teskje** cucchiaino; *man tar en* ~ mettere un cucchiaino di; **tesort** qualità di tè.

tess, *ikke være noe* ~ non valere un gran che.

test prova, saggio, test m inv.; collaudo.

testament(e) testamento; *det gamle (nye)* ~ l'Antico (il Nuovo) Testamento; *gjensidig* ~ testamento, reciproco; *fullbyrde et* ~ eseguire (el. dare esecuzione a) un testamento; *gjøre* ~ fare testamento, testare; *være betenkt i ens* ~ essere incluso nel testamento di qn.; *do uten å ha laget* ~ morire intestato.

testamentarisk testamentario; adv. per testamento; ~ *bestemmelse* disposizione testamentaria; **testamentere** legare, lasciare per testamento; **testator** testatore m; testante m, f.

teste fare un test; collaudare; mettere alle prova.

testell servizio da tè.

test-flight (fly) volo di collaudo.

testikkel testicolo.

testimonium certificato, patente f, brevetto, diploma m; (universitets-) laurea.

test-pilot (fly) collaudatore m di aerei.

tetid ora del tè.

tetne ispessirsi, infittire; intasarsi; **tetning** otturamento, (il) tappare, chiusura; **tetningslist** listello, guarnizione f.

tett 1. adj. spesso, (sammentrengt) compatto; (hår, lauv) folto; (mots. utett) senza fessure, con buona tenuta; (ugjennomtrengelig) impermeabile, impenetrabile; (vann-) stagno; (regn, tåke, skog, mørke) fitto; (uutgrunnelig) insondabile; fys. denso; ~ *folkemengde* folla compatta (densa); *avløpsrøret er* ~ il tubo di scarico si è intasato; ~ *i notta* fam. duro di comprendonio.

tett 2. adv., *holde* ~ (væske) essere a tenuta d'acqua; (hemmelighet) tenere la bocca chiusa; *drikke* ~ bere a garganella; *ligge (sitte, stå)* ~ essere pigiati (el. stipati); (grense opp til) essere contigui; *kornet står* ~ il grano è rigoglioso; ~ *skrevet brev* lettera a scrittura fitta; ~ *tilsløret* coperto di un fitto velo; *komme* ~ *forbi en* passare accanto qn. sfiorandolo; *gå* ~ *inntil noe* camminare rasente qc.; *gå (stryke)* ~ *forbi noe* rasentare qc.; ~ *opp til* contro, rasente; *gå* ~ *inntil land* rasentare la costa, costeggiare; ~ *ved* contiguo a, vicinissimo a; ~ *ved siden av* contiguo a, addossato a.

tettbebygget fitto di costruzioni; **tettbefolket** densamente popolato; **tettbygd**, -bygget tozzo, tarchiato.

tette otturare, tappare, stoppare; mar. calafatare; **tetthet** spessore m; foltezza, compattezza; densità; **tettpakket** stipato, pigiato, addensato; ~ *som sild i tonne* stretti (pigiati) come acciughe.

tettsittende aderente, (klær også) attillato; ~ *øyne* occhi molto vicini; **tettskrevet** scritto fitto; **tettslutende** aderente, a chiusura ermetica, a tenuta perfetta.

tettrykt stampato a caratteri fitti.

tevarmer copriteiera m; **tevogn** carrello.

ti 1. dieci; *en* ~ *dagers tid* una diecina di giorni.

ti 2. (for) dato che, poichè.

tibetaner, **tibetansk** tibetano.

tid tempo (også gram.); (tidspunkt) ora; (års-) stagione f; (i historien) epoca, periodo, evo; *på denne* ~ *av året* in questo periodo dell'anno; *hele tiden* tutto il tempo; *kort* ~ poco tempo, tempo breve; *lang* ~ molto (tempo); *noen* ~ un po' (di tempo); *det er* ~ *nok* c'è tempo (abbastanza); *det er ennå* ~ c'è ancora tempo; *det er ingen* ~ *å spille* non c'è tempo da perdere; *gi seg* ~ darsi il tempo (til å di); *gi meg bare* ~ *til å* lasciarmi solo il tempo di; *gi seg god* ~ prendersela comoda (el. con calma); *gjøre en tiden lang* annoiare qn.; *ha* ~ *til* avere (il) tempo di; *jeg har nok* ~ *til det* ne ho tutto il tempo; *ha* ~ *til alt* avere tempo per tutto; *den* ~ *vil komme da* verrà il tempo in cui; *kommer* ~ *kommer råd* il tempo porta consiglio; *det skal* ~ *til all ting* occorre dare tempo al tempo; *spille sin* ~ perdere tempo; *det tar* ~ ci vuole tempo; *noen* ~ *etter* qualche tempo dopo; *etter* ~ *og omstendigheter* a seconda del tempo e delle circostanze; *for tiden* per il momento, attualmente, oggi come oggi; *for en* ~ per un po' (el. un periodo) di tempo; *for lange tider* per lungo tempo, per un bel po' di tempo; *for en* ~ *siden* (un po' di) tempo fa; *for kort* ~ *siden* poco (tempo) fa; *for lang* ~ *siden* molto tempo fa; *fra* ~ *til annen* di quando in quando, ogni tanto; *fra den* ~ *av* da allora (in poi), da quel momento (in poi);

bord fra Ludvig 15des ~ un tavolo Luigi quindici;
før tiden anzitempo, in anticipo, inanzi tempo, prematuramente; *før korstogenes* ~ prima delle Crociate; *før i tiden* un tempo, una volta, anticamente; *han er før sin* ~ è nato in anticipo sul proprio tempo; *i tide, i god* ~ in (a, per) tempo; *i disse tider* in (di) questi tempi, coi tempi che corrono; *i den første* ~ nei primi tempi, dapprima; *i lengre* ~ a lungo, per parecchio tempo; *i lange tider* per molto tempo, per anni; *vi har vært her i lang* ~ siamo qui da molto tempo; *i noen* ~ per qualche tempo, per un po'; *i rett* ~ a (per) tempo, (beleilig) al momento opportuno; a proposito; (punktlig) puntualmente; *i min* ~ ai miei tempi; *i sin* ~ a suo tempo; (før) in altri tempi; *i den siste (seneste)* ~ ultimamente, in questi ultimi tempi; *i tidens løp* con l'andare del tempo; *med tiden* col tempo, alla lunga; *om et års* ~ tra un anno; *om kort* ~ tra non molto, tra breve tempo; *på den* ~ allora, in quell'epoca, in quei tempi; *på den* ~ da nel tempo (al tempo) in cui; *på samme* ~ nello stesso tempo, (tidspunkt) alla stessa ora; *han har ikke vist seg på lange tider* non si è visto da molto tempo; *han lo på samme* ~ som han gråt rideva e piangeva insieme; *på Cæsars* ~ ai tempi di Cesare; *det er på tide* è ora (å di + inf., at che + konj.); *til enhver* ~ ogni momento, a tutte le ore, in ogni tempo; *like til den* ~ da fino al tempo in cui, (klokkeslett) fino all'ora in cui; *til (sine) tider* ogni tanto, qualche volta, a volte; *hver ting til sin* ~ ogni cosa a suo tempo; *til evig* ~ per sempre, in eterno; *til fastsatt* ~ al tempo stabilito, all'ora stabilita; *ved disse tider ifjor* l'anno scorso di questi tempi.

tidende notizia; *Bergens* ~ la Gazzetta di Bergen.

tidevann marea.

tidlig 1. adj. che arriva di buonora; (frukt) primaticcio; (utvikling) precoce; (på dag) mattutino; *fra* ~ *morgen* fin dall'alba; *fra* ~ *morgen til langt på kveld* dal mattino presto alla sera tardi.

tidlig 2. adv. presto, di buon'ora; ~ *om morgenen* al mattino presto, di prima mattina; ~ *i morges* stamattina di buon'ora; *stå* ~ *opp* alzarsi presto (alla mattina), (vanemessig) essere mattiniero; ~ *eller sent* presto o tardi; *sent og* ~ notte e giorno; *for* ~ troppo presto; *føde (nedkomme) for* ~ partorire prima del termine; *for* ~ *født* nato prematuro; *så* ~ *på året* ad anno appena iniziato, così di prima stagione.

tidligere 1. adj. precedente, anteriore; *en* ~ *kunde* un antico cliente; *min* ~ *mann* il mio ex marito.

tidligere 2. adv. in precedenza, prima, (før) in passato; (en gang før) già; (ovenfor i bok) più sopra; *som jeg har sagt det* ~ come ho detto in precedenza; *jeg har sett ham* ~ l'ho già visto; ~ *eller senere* prima o poi; *jo* ~ *dess bedre* prima è meglio è; *sette middagen* ~ anticipare il pranzo; *som* ~ come prima, come in precedenza; come in passato.

tidligst, ~ (mulig) al più presto.

tidobbelt decuplicato, moltiplicato per dieci; adv. dieci volte tanto.

tidsalder era, evo, età, epoca; **tidsangivelse** data; **tidsavsnitt** periodo di tempo.

tidsbefrakte noleggiare a termine; **tidsbegrensning** limite m di tempo, termine m, scadenza; **tidsbegrep** concezione f del tempo; **tidsbesparende** che fa guadagnare (el. risparmiare) tempo; *det er* ~ è un risparmio di tempo.

tidsbestemmelse determinazione f della data (el. dell'ora); cronologia; gram. complemento di tempo; **tidsbestemt** dell'epoca, del tempo; temporaneo;

tidsbilde quadro (degli usi e costumi) del tempo; **tidsbisetning** proposizione f temporale.

tidsfaktor il fattore tempo.

tidsfordriv passatempo, svago (pl.: -ghi); *til* ~ per passare il tempo; **tidsfrist** termine m, scadenza; dilazione f; **tidsinnstilt**, ~ *bombe* bomba a orologeria (el. a scoppio ritardato).

tidsmessig moderno, attuale, al passo con i tempi.

tidsnok in tempo (*til, til å* per); per tempo.

tidspunkt momento, ora, data, punto; **tidsregning** era; *den alminnelige* ~ l'era volgare.

tidsrembours credito a termine.

tidsrom spazio (periodo, lasso) di tempo; hist. periodo, epoca; **tidssignal** segnale m orario.

tidsskrift periodico (pl.: -ci), rivista.

tidssparende se: tidsbesparende; **tidsspille** perdita di tempo; **tidsspørsmål** questione f di tempo.

tidstap perdita di tempo; **tidsånd** spirito del tempo.

tidtager cronometrista m, f; **tidtagning** cronometraggio.

tie tacere; ~ *stille* stare zitto; *kunne* ~ saper tenere la bocca chiusa; *den som tier, samtykker* chi tace acconsente; *derom tier historien* di ciò la storia non fa cenno; *få en til å* ~ far tacere qn.; ~ *noe ihjel* soffocare qc.; *å* ~ *er gull* il silenzio è d'oro.

tiende decimo, (dato) il dieci; s. decima; *svare (ta)* ~ pagare (riscuotere) la decima; **tiendedel** decimo; **tier** dieci m; mat. d(i)ecina; *en* ~ (penger) un biglietto da dieci; **tifold** decuplo.

tiger tigre f; **tigerjakt** caccia alla tigre; **tigerkatt** gatto tigrato (el. soriano); **tigerskinn** pelle f di tigre; **tigerunge** tigrotto.

tigge mendicare, elemosinare, chiedere l'elemosina (el. la carità); *gå ut og* ~ andare all'accatto; ~ *seg igjennom et land* attraversare un paese chiedendo l'elemosina; ~ *om noe* mendicare (questuare) qc.; ~ *og be en om noe* supplicare qc. da qn.; ~ *og be en om å* supplicare qn. di; ~ *seg til noe* ottenere qc. accattando; **tiggeferdig** ridotto all'elemosina.

tigger mendicante m, f, accattone m, questuante m, f; **tiggeraktig**, ~ *utseende* aspetto da pezzente; **tiggerbrev** lettera di questuante; supplica; **tiggergang**, *gå* ~ andare alla questua; **tiggergutt** piccolo mendicante (el. accattone); **tiggeri** mendicità, accattoneggio; (plaging) richiesta importuna (el. insistente); **tiggerjente** piccola mendicante; **tiggerkjerring** mendicante f, pezzente f; **tiggermunk** frate m mendicante; **tiggerorden** ordine m mendicante; **tiggerpakk** manica di pezzenti; **tiggerpose** sacca (el. bisaccia) di questuante; **tiggerske** mendicante f, accattone; **tiggerstav** bastone m di mendicante; *bringe til tiggerstaven* gettare (ridurre) sul lastrico.

tikamp decathlon m; **tikant** decagono; **tikantet** decagonale; **tikjemper** decatleta, decathloneta m, f; **tikke** ticchettare, fare tic tic; **tikking** ticchettio, tic tac m.

tikroneseddel (-stykke) banconota (moneta) da dieci corone.

til 1. prep. a, in, per, fino a; *gå* ~ *byen* andare in città; *dra* ~ *Roma (Italia)* andare a Roma (in Italia); *dra til ei øy (Capri, Sicilia)* andare in un'isola (a Capri, in Sicilia); (*av*) *reise* ~ *Roma* andare per Roma; *gjøre en reise* ~ *et land* fare un viaggio in un paese; *han fulgte med (like)* ~ *dora* mi ha accompagnato fino alla porta; *gå (bort, hjem)* ~ *en* andare da qn.; *han satte seg bort* ~ *meg* si è seduto vicino a me; *støttet* ~ *muren* appoggiato al (el. contro il) muro; *i 3dje etasje* ~ *gata* al secondo piano sulla strada; *fra by* ~ *by* di città in città; *fra den ene by* ~ *den andre* da una città all'altra; ~

denne side da questo lato; ~ *jul* a Natale; *jeg skal gjøre den ferdig* ~ *i morgen* lo finisco per domani; *fra morgen* ~ *kveld* dal mattino alla sera; *fra dag* ~ *dag* di giorno in giorno; *skrive et brev* ~ *en* scrivere una lettera a qn.; *det er* ~ *deg* è per te; *kjøpe noe* ~ *en* comprare qc. per qn.; *kle seg* ~ *festen* vestirsi per la festa; *være født* ~ essere nato per; ~ *dette bruk* per quest'uso; ~ *frelse for* per la salvezza di; ~ *gagn for* a vantaggio (profitto) di; ~ *min ulykke* per mia sventura; *forvandle noe* ~ *noe* trasformare qc. in qc.; *nokkelen* ~ *døra* la chiave della porta; *hun er mor* ~ è la madre di; 2 ~ 3 *personer* da due a tre persone; *en is* ~ 1000 *lire* un gelato da mille lire; ~ *min store forbauselse* con mia grande sorpresa; ~ *stor forbauselse for alle* tra la grande sorpresa di tutti; *det er* ~ *å bli gal* av c'è da diventare matti; *bli* ~ *ulykke for en* essere la disgrazia di qn.

til 2. adv. *hogge* ~ colpire; (forme) formare con la scure; *en* ~ ancora uno; *en gang* ~ ancora una volta; un'altra volta; *ta en kopp te* ~ prendi un'altra tazza di tè; *et værelse* ~ una stanza di più.

til 3. konj. finché, fino a quando, finché non.

tilbake indietro; *fram og* ~ *se*: *fram*; *her har De 1000 lire* ~ ecco mille lire di resto; *la bli* ~ lasciare indietro; *la* ~ *å ønske* lasciare a desiderare; *kreve* ~ domandare (volere) indietro; (som sin rett) reclamare; *ligge langt* ~ (*i tiden*) essere accaduto da molto tempo, risalire ad epoche remote; *være (stå)* ~ *for en* essere (rimanere) indietro rispetto a qn.; *han ligger langt* ~ è rimasto molto indietro; fig. è molto arretrato; *det er ikke annet* ~ *for ham enn å* non gli resta altro (da fare) che; *stå* ~ *for en i noe* essere inferiore a qn. per qc.; *ikke stå* ~ *for en i...* non essere da meno di qn. in quanto a...

tilbakebetale restituire, rimborsare; **tilbakebetaling** restituzione f, rimborso; **tilbakeblikk** sguardo retrospettivo; *kaste et* ~ *på* dare un'occhiata retrospettiva; **tilbakebøyd** piegato all'indietro.

tilbakeerobre riconquistare; **tilbakeerobring** riconquista; **tilbakefall** med. ricaduta; jur. recidiva; **tilbakefallsfeber** febbre f ricorrente.

tilbakegang regresso, retrocessione f; fig. decadenza; **tilbakegående** retrogrado, regressivo.

tilbakeholde trattenere, ritenere, (fremmed gods) detenere; **tilbakeholdelse** trattenuta, ritenuta, detenzione f; mar. sequestro.

tilbakeholden riservato; *være* ~ *mot en* essere sostenuto con qn.; **tilbakeholdenhet** riservatezza, sostenezza, (beskjedenhet) riserbo, (blyghet) timidezza; (diskresjon) discrezione f, prudenza.

tilbakekalle richiamare; (meninger, ord) ritrattare, (løfte) rimangiare, (befaling, lov) revocare, (bestilling) annullare; ~ *i erindringen* richiamare alla memoria, rievocare.

tilbakekallelig revocabile; **tilbakekallelse**, -**kalling** richiamo; (av det man har sagt) ritrattazione f; (ugyldiggjørelse) revoca.

tilbakekasting (lys, lyd) riflessione f; (lys og lyd) ripercussione f; (spill) rinvio.

tilbakekjøp riscatto, riacquisto.

tilbakekomst ritorno, rientro.

tilbakelegge (vei) percorrere, superare; ~ 6 *km på en time (i tiden)* fare sei chilometri in un'ora (all'ora); **tilbakelagt**, ~ *standpunkt* punto di vista sorpassato; ~ *stadium* stadio superato.

tilbakelen(e)t appoggiato all'indietro; ~ *i stolen* appoggiato allo schienale della sedia.

tilbakelevere restituire, riconsegnare; **tilbakelevering** restituzione f, riconsegna.

tilbakeliggende arretrato; ~ *land* paese sottosviluppato.

tilbakemarsj marcia a ritroso (el. regressiva).

tilbakereise viaggio di ritorno; *være på tilbakereisen* essere sulla via del ritorno.

tilbakesende rimandare, rinviare; merk. restituire; *tilbakesendt* restituito, di resa; **tilbakesending** rinvio, restituzione f.

tilbakeskritt passo all'indietro, regresso; **tilbakeslag** contraccollo; (gevær også) rinculo; ripercossa, ripercussione f.

tilbakesprang salto all'indietro, rimbalzo.

tilbakestrøket, ~ *hår* capelli pettinati all'indietro (el. tirati indietro).

tilbakestøt ripercossa; (gevær) rinculo.

tilbaketog ritirata; *tiltre tilbaketoget* battere in ritirata; **tilbaketreden** ritiro; **tilbaketrekning** ritiro; ritrattazione f; mil. ritirata, ripiegamento; **tilbaketrukkenhet** vita ritirata; **tilbaketrunket** ritirato, appartato.

tilbakevei via di ritorno; *på tilbakeveien* sulla via del ritorno; **tilbakevendende** che ritorna, ricorrente, med. intermittente; *periodisk* ~ periodico (pl.: -ci), ciclico (pl.: -ci).

tilbakevirkende retroattivo, reattivo; gram. riflessivo; ~ *kraft* effetto retroattivo; **tilbakevirkning** ripercussione f; fys., kjem. reazione f, retroazione f; jur. retroattività.

tilbakevise respingere, (beskyldning) rintuzzare; **tilbakevisning** respingimento, respinta.

tilbe adorare, venerare, (forgude) idolatrare; **tilbedelse** adorazione f, venerazione f; **tilbeder** adoratore m; (forelsket) spasimante m; (kvinnelig) innamorata.

tilbehør accessori mpl; annessi mpl e connessi mpl; occorrente m.

tilberede preparare, approntare, apprestare, (mat også) cucinare; ~ *med krydder* condire; **tilberedning** preparazione f, apparecchiatura.

tilblivelse genesi f, nascita, (opphav) origine f, (dannelse) formazione f; **tilblivelseshistorie** genesi f.

tilbringe (tid) trascorrere, passare (*med a*).

tilbud offerta; (forslag) proposta; (overslag) preventivo; *sende inn* ~ fare un'offerta scritta; ~ *og etterspørsel* domanda e offerta.

tilbundne, *med* ~ *øyne* con la benda agli occhi.

tilby offrire; ~ *sin tjeneste* offrire i propri servizi; ~ *seg* offrirsi; (høve) presentarsi; ~ *seg som fører for en* offrirsi di fare da guida a qn.

tilbygg costruzione f aggiuntiva (el. annessa); ala supplementare; **tilbygging** costruzione f addizionale.

tilbørlig doveroso, debito, conveniente; *med* ~ *respekt* col dovuto rispetto; *på* ~ *måte* debitamente, come si conviene.

tilbøyelig incline, propenso, disposto, portato (*til a*); **tilbøyelighet** inclinazione f, disposizione f; propensione f (*til a*, per); tendenza; (lyst) voglia (*til a*); *ha* ~ *til* (om ting) tendere a; (person) essere incline a, aver disposizione per.

tildekke coprire, (skjule) nascondere.

tildele assegnare, spartire; (dele ut) distribuire; (embete, pris) conferire; (privilegium) accordare; **tildeling** assegnazione f, distribuzione f.

tildra attirare; **tildragelse** evento, fatto, caso.

tildømme aggiudicare, attribuire.

tilegne dedicare; ~ *seg* appropriarsi di, (med urette også) impadronirsi di, usurpare, arrogarsi; (kunnskaper) acquisire; **tilegnelse** dedica; appropriazione f; usurpazione f; acquisizione f.

tilfalle toccare (in sorte), spettare, essere assegnato (en a qn.); *formuen tilfaller barna* il patrimonio va in eredità ai figli; *varen tilfaller høystbydende* la merce è aggiudicata al maggior offerente.
tilfals (til fals) in vendita; (korrupt) venale.
tilfang materiale m; attrezzi mpl.
tilfangetagelse cattura, presa.
tilfeldig casuale, fortuito, accidentale, occasionale; *tilfeldige inntekter* incerti mpl; ~ *kunde* cliente occasionale; *tilfeldige utgifter* spese fpl fortuite; **tilfeldigvis** casualmente, per caso; *jeg kom ~ til å...* mi è capitato per caso di...
tilfelle caso (også med.); (begivenhet) evento, fatto; (sykdom) malattia; *et rent ~* un puro caso; *det er ikke tilfellet* le cose non stanno così; *hvis det virkelig er ~* se è proprio così; *det er tilfellet med* è il caso di; *det er nettopp tilfellet med meg* è appunto il mio caso; *for ethvert tilfelles skyld* per ogni evenienza, per precauzione; *i ~ av* in caso di; *i dette ~* in questo caso; *i alle (ethvert) ~* in ogni caso, in tutti i casi; *i det ~ at* nel caso che, casomai (+ konj.); *i det forutsatte ~* nel caso contemplato (el. previsto); *i heldigste (verste) ~* nel migliore (peggiore) dei casi; *i et slikt ~* in un caso simile; *i påkommende ~* all'occorrenza, dandosi il caso; *ved et ~* per caso, fortuitamente; *ved et lykkelig ~* per un caso fortunato (el. felice).
til felles in comune; *ha noe ~ med* avere qc. in comune con; (ligne) avere una certa rassomiglianza con.
tilflukt rifugio; *finne ~ hos* trovare asilo da (el. presso), rifugiarsi da; *ta sin ~ til* rifugiarsi in; **tilfluktsrom** rifugio; **tilfluktssted** (luogo di) rifugio, asilo, ricetto.
tilflyte, ~ *en* giungere a qn.; *la noe ~ en* far avere qc. a qn.
tilflytte venire ad abitare in (el. a).
tilforlatelig (person) fidato, sicuro, di fiducia; (sannferdig) veritiero; (begrep) sicuro, certo.
tilforordne designare.
tilfreds soddisfatto (*med* di), contento, pago (pl. -ghi); *stille ~* soddisfare, accontentare, (berolige) placare; **tilfredshet** soddisfazione f; *til min ~* con mia soddisfazione.
tilfredsstille soddisfare, accontentare, appagare; (sult, tørst) placare, appagare; **tilfredsstillelse** soddisfazione f; (sult) appagamento; **tilfredsstillende** soddisfacente.
tilfrosset ghiacciato, congelato.
til fulle interamente, pienamente, del tutto.
tilfyking innevamento; **tilføket** innevato, bloccato dalla neve.
tilføre arrecare, apportare; **tilførsel** merk. arrivo, affluenza; (forsyning) rifornimento; (protokoll) iscrizione f a verbale; ~ *av levnetsmidler* approvvigionamento; *avskjære en bys tilførsler* tagliare i viveri a una città; **tilførselslinje** mil. linea di approvvigionamento.
tilføye aggiungere; (i tale) soggiungere; ~ *en et sår* colpire qn. causando una ferita, ferire qn.; **tilføyelse**, -**føyning** aggiunta; supplemento; (tilleggsbemerkning) nota aggiuntiva; (til dokument) codicillo; (til brev) poscritto.
tilgang (økning) aumento, accrescimento; supplemento; ~ *på elever* numero di allievi.
tilgi perdonare (en qn., også a qn.; en noe qc. a qn.); *jeg skal ~ det* ci passerò sopra, lascerò correre.
tilgift giunta, aggiunta, soprappiù m; (vekt) soprappeso; *i ~* in aggiunta, per soprappiù.
tilgitre sbarrare, munire d'inferriata.
tilgivelig perdonabile, (unnskyldelig) scusabile.

tilgivelse perdono (*for* di, per); *det er ~ for alt* ogni peccato ha il suo perdono; *be en om ~* chiedere perdono a qn.
tilgjengelig accessibile (*for* a); abbordabile (særl. fig.); *lett ~* di facile accesso; **tilgjengelighet** accessibilità.
tilgjort affettato, manierato, ricercato.
til gode, *gjøre seg ~* deliziarsi, dilettersi (*med noe* di qc.); *komme en ~* giovare a qn., tornare a profitto di qn.; *firmaet har to tusen kroner ~* la ditta è creditrice di duemila corone; *vi har hatt beløpet ~ i to år* sono due anni che ci devono questa somma.
tilgodehavende credito, somma dovuta; **tilgodelapp** buono di credito.
tilgodese avvantaggiare, agire a profitto di.
tilgrensende confinante, limitrofo; adiacente, contiguo.
tilgrise insozzare, imbrattare.
tilgrodd invaso da erbacce.
tilhenger sostenitore m, aderente m, partigiano; seguace m, f; (av lære) discepolo, seguace m, f; (-vogn) rimorchio; *verve nye tilhengere* fare proseliti; *være ~ av* essere sostenitore di, aderire a.
tilhogge se: tilhugge.
tilhold (sted) dimora, abitazione f; (pålegg) ingiunzione f; *ha sitt ~ hos* avere il recapito presso; (bo) abitare da, alloggiare presso; **tilholdssted** dimora, asilo; *uten fast ~* senza fissa dimora.
tilhugge (-hogge) sbizzare, digrossare, sgrossare; **tilhugging** digrossamento; (utforming) sfoggiatura.
tilhulle avviluppare, coprire; (tilsløre) velare; fig. også celare.
tilhøre appartenere a, essere di; ~ *ens parti* aderire al partito di qn.; **tilhører** ascoltatore m, uditore m; **tilhørerkrets** uditorio, pubblico.
tilhøvet piallato; spianato, levigato; **tilhøvling** piallatura; (grov) sgrossamento.
tilintetgjøre annientare; (ødelegge) distruggere, rovinare (også fig.); (utrydde) sterminare.
tilintetgjørelse annientamento; distruzione f, rovina, sterminio; **tilintetgjørelsesleir** campo di sterminio; **tilintetgjørelseslyst** mania di distruggere.
tilintetgjørende distruttivo, sterminatore.
tiliset ghiacciato, coperto di ghiaccio.
tilje mar. pagliolo.
tiljuble acclamare, inneggiare a.
tilkalle chiamare, far venire; **tilkaste** gettare, lanciare; **tilkjempe**, ~ *seg* conquistare, guadagnarsi; (pris, seier) conseguire, ottenere.
tilkjenne aggiudicare; ~ *en en erstatning* concedere un indennizzo a qn.; ~ *en en pris* assegnare un premio a qn.; **tilkjennegi** rendere noto, annunciare, proclamare; (vitne om) attestare; manifestare; ~ *sitt bifall* applaudire; **tilkjennegivelse** dichiarazione f, proclamazione f; (offentliggjørelse) pubblicazione f; jur. notifica; (av meninger) espressione f, manifestazione f; **tilkjennelse**, -**kjenning** jur. aggiudicazione f, deliberazione f.
tilkitting stuccatura.
tilknappet abbottonato (og fig.); fig. riservato, chiuso.
tilknytning nesso, vincolo, rapporto (*til* con); *ha ~ til* essere collegato a, aver rapporto con; *i ~ til* in seguito di; **tilknytningspunkt** punto di contatto; **tilknyttet** collegato, connesso, associato; ~ *telefonnettet* collegato alla rete telefonica.
tilkomme, ~ *en* spettare a qn., competere a qn.; *det tilkommer ham å* tocca a lui; *åren tilkommer Dem* l'onore è Suo; *som tilkommer ham* che gli compete;

det tilkom meg med rette mi spettava di diritto; **tilkommande** (framtidig) futuro; *hans ~* la sua promessa, la sua futura moglie.

tilkople inserire, innestare; unire, accoppiare; *direkte tilkoplet* in presa diretta; *~ en vogn* agganciare un vagone; **tilkopling** innesto; accoppiamento; elektr. også collegamento; jernb. sgancio; attacco (pl.: -chi).

tillage preparare, (mat også) cucinare.

tillate permettere, consentire; (tilstede) ammettere; (bevilge) concedere; (bemyndige) autorizzare; *jeg tillater meg å* mi permetto di; *tillater De?* permette?; con permesso!; *det tillates ingen å* a nessuno è permesso di; *hvis været tillater det* tempo permettendo.

tillatelig (tillatt) permesso; (kan godtas) ammissibile; (lovlig) lecito, legittimo, legale.

tillatelse permesso, (bevilling) licenza, (myndighets) nullaosta m inv.; autorizzazione f.

tillegg (bok, blad) appendice f, supplemento; (tilføyelse) aggiunta; (lønn, skatt, pris) supplemento; (soldatlønn) soprassoldo; (gratiale) gratifica.

tillegge aggiungere; (tilregne, -skrive) attribuire; *~ en skylden for noe* dare a qn. la colpa di qc.; *~ en myndighet* conferire una potestà a qn.; *~ noe viktighet* attribuire (dare) importanza a qc.

tilleggsbestemmelse disposizione f supplementare; (kontrakt) clausola addizionale; **tilleggsbevilgning** credito supplementare; **tilleggsbillett** supplemento; **tilleggsblad** supplemento; **tilleggslov** legge f supplementare; **tilleggsord** aggettivo; **tilleggsporto** sopratassa postale.

tilleggsskatt imposta addizionale; addizionale f; **tilleggsstraff** pena accessoria.

tillempe adattare (*etter a*); **tillempling** adattamento; *tillemplinger* modifiche fpl, ritocchi mpl.

tilligge dipendere da; *~ en domstol* essere di competenza di un tribunale; **tilliggende** appartenente, annesso a; *hus med ~ jord* casa con terreno contiguo.

tillike anche, in più, (dessuten) inoltre, per di più, (samtidig) allo stesso tempo; *~ med con*, insieme a.

tilliste, *~ seg* ottenere con l'astuzia; (rapse) trafugare.

tillit fiducia, fede f (*til in*); *ha ~ til en* avere (nutrire) fiducia in qn., fidarsi di qn.; *nytte ens ~* godere la fiducia di qn.; *inngi ~* ispirare fiducia; *i ~ til* fidando in, fiducioso in.

tillitsbrudd abuso di fiducia; **tillitserklæring** voto di fiducia; **tillitsfull** fiducioso; **tillitsfullhet** fiducia; **tillitsmann** uomo di fiducia; merk. fiduciario; (arbeidernes) rappresentante m della commissione interna; **tillitsverv** carica di fiducia; **tillitsvotum** voto di fiducia.

tillitsvekkende che ispira fiducia, (utseende) simpatico (pl.: -ci), franco (pl.: -chi); *være ~* ispirare fiducia.

tillokkelse (tiltrekning) attrattiva, fascino; **tillokkende** attraente, allettante, (fristende) tentatore, (tiltalende) affascinante.

tillukket chiuso, fig. også riservato, sostenuto; **tillukking** chiusura.

tillært acquisito; (annenhandts) di seconda mano, non originale.

tilløp (til sprang) rincorsa; (vann) affluenza; (menesker) affluenza, afflusso; (brann) inizio d'incendio; *gjøre et (svakt) ~ til noe* accennare qc., far l'atto di fare qc.; *det er bare et ~* è solo un tentativo (el. abbozzo); *ta ~* prendere la rincorsa; **tilløpende** che accorre.

tilløpsrør tubo adduttore.

tilmed per di più, anche, perfino, finanche.

tilmuring muratura.

tilmåle misurare; (tid) assegnare; *min tid er knapt tilmålt* ho il tempo contato; **tilmåling** misurazione, misurazione f.

tilnavn soprannome m, nomignolo; *med tilnavnet ...* soprannominato ...

tilnærming ravvicinamento, riavvicinamento; *gjøre tilnærmelser til en* prendersi una confidenza (el. licenza) con qn.; fare degli approcci verso qn.; **tilnærmelsesvis** approssimativamente.

til og med, *~ 20. august* fino a tutto il venti agosto; *fra 2. ~ 9. mai* dal due al nove maggio compreso.

til overs d'avanzo, di troppo, di resto; *jeg har tid ~* mi avanza del tempo; *ha noe ~ for* essere affezionato a; *få noe ~ for* affezionarsi a; *være ~* avanzare, (overflødig) essere superfluo, (person) essere di troppo; (for meget) essercene d'avanzo; *det som blir ~* il restante, il resto, l'avanzo.

til pass a proposito; *det er ~ for ham* gli sta bene, se l'è meritato; *være vel ~* stare bene, trovarsi a proprio agio; *gjøre en ~* mettere qn. a suo agio, far piacere a qn.

tilpasse adattare; (ordne) riattare, accomodare, (få til å stemme) accordare, uniformare; **tilpassing** adattamento; **tilpassingsevne** capacità di adattamento, adattabilità.

tilplikte obbligare a, fare obbligo (a qn.) di.

tilrakke (rakke ned) maltrattare, insozzare; *se ellers*; **tilsøle**; **tilre(de)**, *~ ille* conciare male; *ille tilredt* malconcio.

tilregnelig (person) responsabile, capace d'intendere e di volere; **tilregnelighet** discernimento.

tilreisende viaggiatore m.

tilrettelegge preparare, predisporre, sistemare; **tilretteleggelse**, **-legging** preparazione f, organizzazione f, sistemazione f.

tilrettevise ammonire, rimproverare.

tilri(de) addestrare, scozzonare.

tilrive, *~ seg* impossessarsi di, impadronirsi di.

tilrop richiamo, (vakts) grido; (bifall) acclamazione f.

tilrå consigliare, raccomandare (*en å gjøre noe a qn.* di fare qc.); **tilrådelig** consigliabile.

tilsagn promessa, parola; *bindende ~* promessa impegnativa, impegno; *gi ~ om* impegnarsi a, promettere di; **tilsagt**, *kan jeg få ~* *herr X* chiedo del Sig. X con preavviso; *se*: **tilsi**.

til salgs in vendita; (bestikkelig) venale.

tilsammen insieme; in tutto, in totale; *vi tre ~* *har ...* tra tutti e tre abbiamo ...

tilsandet insabbiato, coperto di sabbia; *bli ~* insabbiarsi.

tilsatt assunto, (utnevnt) nominato.

tilse sorvegliare, controllare; ispezionare.

tilsende mandare, inviare; spedire.

tilsetning aggiunta; kjem. additivo; *med ~ av* con aggiunta di, con una dose di.

tilsette (ansette) assumere, impiegare; (embete) nominare; (blande i, tilføye) aggiungere.

tilsi (love) promettere; (til møte) convocare; (for retten) citare (in giudizio); *~ en (i telefon)* telefonare a qn. con preavviso.

til side a parte; **tilsidesette** trascurare, lasciare in disparte; (sin verdighet) venir meno a; (ved embetsutnevne) scavalcare; **tilsidesettelse** (person) messa in disparte, mortificazione f; *~ (likegyldighet) av en* disprezio nei confronti di qn.

tilsig afflusso (lento) d'acqua.

tilsigelse (telefon) preavviso telefonico.

tilsikte avere intenzione di, progettare; **tilsiktet** intenzionale, volontario; *det tilsiktede mål* lo scopo prefisso.

tilskadekommet ferito, contuso; *de tilskadekomne* i feriti mpl.

tilskikkelse destino, sorte f; *ulykkelig* ~ sventura; *lykkelig* ~ sorte propizia.

tilskjærer tagliatore m; **tilskjæring** taglio, tagliatura; **tilskjøte** cedere, trasferire.

tilskrive scrivere a; (tillegge) ascrivere, attribuire, (beskyld) accusare; *det kan du ~ deg selv* puoi recitare il mea culpa.

tilskudd aggiunta, supplemento, apporto; (nytt bidrag) ulteriore contributo; ~ *av staten* sovvenzione statale; *teater som får ~* teatro sovvenzionato.

tilskuer spettatore m; (vitne) testimone m, f; *tilskuerne* gli spettatori, (teater også) il pubblico; **tilskuerplass** (sitteplass) posto; (ståplass) posto in piedi; (teaterrom) sala; (parlament) tribuna riservata al pubblico; (tribune), tribuna, gradinata.

tilskynde sollecitare; (anspore) incitare, (egge) eccitare, istigare; (oppmuntre) incoraggiare (*til* a); (drive fram) spronare, stimolare.

tilskyndelse sollecitazione f; incitamento; eccitamento; *etter ~ av sollicitato da*; *etter andres ~* jur. su istigazione altrui; *etter egen ~* di propria iniziativa, motu proprio.

tilslag (auksjon) aggiudicazione f.

tilslutning adesione f; *få ~* ottenere consensi; *få allmenn ~* riportare l'approvazione generale.

til slutt alla fine, infine, da ultimo, finalmente.

tilsluttet, *være ~ et parti* aderire a un partito.

tilsløre velare; fig. også offuscare, celare; **tilsløring** velamento; fig. occultamento, dissimulazione f.

tilsmile sorridere a.

tilsmusse sporcare, insozzare.

tilsnike, ~ *seg* carpire, ottenere con l'astuzia; (makt) usurpare; **tilsnikelse** (il) carpire; raggiro per ottenere qc.; usurpazione f; jur. surrettizio; *oppnådd ved en ~* ottenuto con un raggiro.

tilsnitt taglio, foggia; **tilsnødd** coperto di neve, innevato, sepolto sotto la neve.

tilspikring chiodatura.

tilspisset a punta, appuntito, acuto (også fig.); *situasjonen har ~ seg* la situazione è entrata in una fase acuta.

tilstand stato; situazione f; *denne tingenes ~* questo stato di cose; *i vill ~* allo stato selvaggio.

tilstede v. ammettere; (finne seg i) permettere.

til stede adv. se: sted; **tilstedekomst** arrivo; compar-
sa; **tilstedeværelse** presenza; **tilstedeværende** presente; *de ~ i* presenti, gli astanti.

tilstelning sistemazione f; (fest) trattenimento.

tilstenke spruzzare, aspergere; **tilstille** indirizzare, recapitare, far pervenire.

tilstoppeappare, otturare; (rør) ostruire, intasare; med. occludere; ~ *en lekkasje* mar. turare una falla; **tilstopping** otturamento; ostruzione f, intasamento, occlusione f; (tetting) stagnatura, (midlertidig) tamponatura.

tilstrebe ambire, aspirare a, mirare a.

tilstrekkelig sufficiente, bastante; adv. abbastanza, a sufficienza; *i ~ mengde* in quantità sufficiente, a sufficienza; *være ~* bastare (*til* per; *for* a); *det er ~ at* basta che (+ konj.).

tilstrømmende affluente, che affluisce, (mennesker også) che accorre; **tilstrømning** affluenza, afflusso (også med.); *under stor ~* con grande affluenza di pubblico.

tilstøte (hende) capitare, succedere; *tilstøtende* (tilgrensende) contiguo, confinante, adiacente; (inntreffende) che succede, che sopravviene.

tilstå confessare; (innrømme) ammettere; (kjærlighet) dichiarare; (privilegium) concedere; **tilståelse** confessione f.

tilsvar jur. replica.

tilsvarende corrispondente, corrispettivo; (overensstemmende) conforme; (likeverdig) equivalente; *et ~ beløp* un ammontare equivalente, un corrispettivo; *en ~ stilling* un impiego analogo.

tilsvine insozzare, imbrattare.

tilsyn sorveglianza, controllo; ispezione f; *føre (ha) ~ med* sorvegliare, controllare.

tilsynekomst comparsa; apparizione f; **tilsynelatende** apparente, in apparenza, a quanto pare.

tilsynshavende, -mann sorvegliante m, f, ispettore m; **tilsynsutvalg** comitato (el. commissione f) di controllo.

tilsøle infangare; **tilså** seminare (*med* a).

tilta (øke) aumentare, crescere, accrescersi; (bli verre) aggravarsi; ~ *seg* arrogarsi, usurpare; ~ *ikrefter* aumentare di forza; ~ *i størrelse* ingrandire, aumentare di volume; ~ *i tykkelse* ingrossare, ingrassare; ~ *i visdom* progredire in saggezza; **tiltagende** in aumento, in crescita, (månen) in fase crescente; ~ *måne* luna crescente.

tiltak impresa; iniziativa; sforzo; **tiltakslyst** spirito d'iniziativa, intraprendenza; **tiltaksløs** che manca d'intraprendenza, che non ha spirito d'iniziativa, abulico (pl.: -ci).

tiltaksråd comitato per l'espansione economica.

tiltale 1. v. rivolgere la parola a, rivolgersi a, (gå bort og ~ en) abbordare; (tale til mengde) arringare; jur. citare in giudizio; (behage) piacere (*en* a uno); (interessere) interessare; (sansene) essere grato a; ~ *hardt* apostrofare; *være (bli) tiltalt for* essere imputato di; *den tiltalte* l'imputato; *han føler seg tiltalt av det* ciò gli piace (molto).

tiltale 2. s. (il) rivolgersi a, (utfordrende) l'apostrofare, (retorisk) apostrofe f; jur. accusa, imputazione f; *dette uttrykk brukes i ~* si usa quest'espressione quando ci si rivolge a qn.; *sette under ~* imputare; *reise ~ mot en* perseguire in giudizio, promuovere azione penale contro, querelare; *frafalle ~ (saksøker)* ritirare la querela; (retten) pronunciare un non luogo a procedere; *frifinne for videre ~* prosciogliere da un'imputazione.

tiltalebenk banco (pl.: -chi) degli accusati; *sitte på tiltalebenken* sedere al banco degli accusati, essere sotto accusa; **tiltalebeslutning** imputazione f, accusa pubblica; **tiltalemyndighet** pubblico ministero.

tiltalende (behagelig) gradevole, piacevole; (tiltrekkende) attraente; (yndig) grazioso; *han har et meget ~ ytre* è di bell'aspetto.

tiltalepunkt capo d'accusa.

tiltalte l'imputato, l'accusato.

tiltenke, ~ *en noe* (bestemme for) destinare qc. a qn.; *det var tiltenkt (myntet på) meg* era indirizzato a me.

tiltre (forslag o.l.) accedere a, aderire a; (forbund o.l.) entrare a far parte di, associarsi a, aderire a; ~ *en arv* adire un'eredità; ~ *et embete* assumere una carica; ~ *ens mening* condividere l'opinione di qn.; ~ *regjeringen* entrar a far parte del governo; ~ *en reise* mettersi in viaggio; ~ *en stilling* entrare in carica (el. in servizio).

tiltredelse (stilling) entrata in carica (in servizio); insediamento; (forslag) consenso, approvazione f, adesione f; (forbund) adesione f.

tiltredelsespreken prima messa; **tiltredelsestale** discorso inaugurale, (universitet) prolusione f.
tiltrekke attirare; se: **trekke**; **tiltrekkende** attraente;
tiltrekning attrazione f; fig. attrattiva, fascino; **tiltrekningskraft** forza d'attrazione, forza attrattiva.
tiltro 1. v., ~ *en noe* credere qn. capace di qc.; *jeg tiltror ham alt godt* da lui mi aspetto solo del bene; *jeg tiltror ham ikke megen forstand* non ho un'alta opinione della sua intelligenza; ~ *seg selv for meget* presumere troppo di sé; ~ *seg å kunne* ... presumere di ...
tiltro 2. s. fede f, fiducia, credito; *finne (vinne) ~* avere (trovare) credito; *fortjene ~* meritare fiducia; *ha ~ til* avere fede in.
til tross for nonostante, malgrado.
tiltuske, ~ *seg noe* barattare qc.
tiltvinge, ~ *seg noe* ottenere qc. con la forza, costringere (qn.) a dare; ~ *seg adgang (gjennomgang)* entrare a forza (aprire un varco).
tilvant abituale; (vanlig) usuale; *det tilvante* ciò a cui si è fatta l'abitudine, le abitudini.
tilveiebringe procurare, procacciare; ~ *orden* (i landet) ristabilire l'ordine; ~ *orden i noe* mettere in ordine qc.; risistemare qc.; **tilveiebringelse** (il) procurare, (il) procacciare; ~ *av ro og orden* ripristino dell'ordine.
tilvekst accrescimento, incremento; (det som kommer til) nuova aggiunta, sopraggiunta.
tilvende, ~ *seg* sottrarre, trafugare.
tilvirke fare, fabbricare, produrre; (særl. klær) confezionare; **tilvirker** fabbricante m, f; produttore m;
tilvirkning fabbricazione f, lavorazione f; produzione f, confezione f.
tilvær(else) esistenza; *kampen for tilværelsen* la lotta per la vita; biol. la lotta per l'esistenza.
tilårskommet d'età avanzata, avanti negli anni.
time ora, (skole-) lezione f; *gi timer i matematikk* dare lezioni di matematica; *han kom i geografitimen* è venuto nell'ora di geografia; *hver ~ på dagen* a ogni ora del giorno, a tutte le ore; *toget er en ~ forsinket* il treno ha un'ora di ritardo; *to timer i trekk* (per) due ore consecutive (el. di seguito); *en times vei (gange)* un'ora di cammino; *for 1000 lire timen* a mille lire l'ora, (skole også) a mille lire per lezione; *bestemme dag og ~* decidere il giorno e l'ora; *fra ~ til ~* di ora in ora, da un'ora all'altra; *i to timer* (per) due ore; *i løpet av (innen) 24 timer* entro ventiquattr'ore; *om en ~* tra un'ora; *på (mindre enn) en ~* in (meno di) un'ora; *på timen* (straks) sul momento, subito, su due piedi; *de små timer* le ore piccole.
timebetaling, *gi (få) ~* pagare (essere pagato) a ore, (undervisning) per lezione.
timeglass clessidra; *timeglasset er løpt ut* la clessidra si è svuotata; l'ora è passata.
timelang della durata di ore intere; *holde timelange prekener* predicare per delle ore.
timelig temporale; mondano; **timelærer** insegnante m, f pagato (a) a lezione, insegnante non di ruolo, precario; **timelønn** se: **timebetaling**; **timelønnet** pagato a ore; **timeplan** orario.
times, *times en* accadere a qn., toccare a qn.
timeslag tocco; *slå ~* sonare l'ora (el. le ore).
timetabell orario delle lezioni; programma m (di lavoro); **timevis** (hver time) all'ora, ogni ora; *i ~* per delle ore, per ore intere.
timian timo, serpillio.
tind sommità; (fjell-) cima, picco (pl.: -chi), vetta; fig. apice m, culmine m; (murkrone) merlo; *for-synt med tinder* arkit. merlato.

tindebestiger alpinista m, f; scalatore m; **tindebestiging** alpinismo.
tindre scintillare, brillare; **tindring** scintillio, brillio.
tine 1. s. scatola (rotonda) di legno.
tine 2. v. (smelte) sgelare, (snø) sciogliersi; (korn) pulire.
ting 1. (en) cosa, (gjenstand også) oggetto; (saker) roba; (sak) faccenda, questione f; *den ~ (også)* ciò; *ingen ~* nessuna cosa, niente; *gjøre to ~ på en gang* fare due cose alla volta; cantare e portar la croce; *alle gode ~ er tre* non c'è il due senza il tre.
ting 2. (et) (retts-) tribunale m; (storting) parlamento; (hvert kammer) camera; (riksforsamling) assemblea nazionale, dieta; *holde ~* amministrare la giustizia; **tingdag** giorno d'udienza.
tingest aggeggio, arnese m, coso; *en nesevis liten ~* un piccolo impertinente.
tinghus palazzo di giustizia; **tinglag** giurisdizione f;
tinglyse registrare; **tinglysingsattest** certificato di registrazione; **tinglysingsprotokoll** registro delle iscrizioni.
tinging disgelo.
tinktur tintura.
tinn stagno; (tinnlegering) peltro; **tinnerts** minerale m di stagno; **tinnfat** piatto di peltro; **tinnfolie** stagno in fogli, stagnola.
tinnholdig che contiene stagno, stannifero.
tinning tempia; **tinningben** osso temporale.
tinnkrus boccale m di peltro; **tinnsoldat** soldatino di piombo; **tinnstøper** stangaio, peltraio; **tinntallerken** piatto di peltro (el. di stagno); **tinntøy, -varer** oggetti mpl di stagno (el. di peltro).
tipp punta.
tippe (velte) rovesciare, ribaltare; (forutsi) pronosticare; (vedde) scommettere; (veddeløp) giocare (al totalizzatore); (fotball) giocare (al totocalcio); ~ *som vinner* dare (pronosticare) vincente.
tippeanordning dispositivo di ribaltamento.
tippekupong schedina di totocalcio; **tippelov** legge sulle scommesse; **tipper** chi gioca al totocalcio (el. al totip), chi scommette alle corse, giocatore m;
tippeselskap società di giocatori.
tippoldefar trisavolo, arcavolo; **tipoldemor** trisavola, arcavola.
tipptopp perfetto, sopraffino, di alta classe, di prima scelta; **tippvogn** vagoncino ribaltabile.
tips (drikkepeng) mancia; (opplysning) suggerimento, indicazione f.
tirade tirata.
tiriltunge bot. ginestrina.
tirre irritare, provocare, (erte) stuzzicare; **tirring** irritazione f, provocazione f, stuzzicamento.
tirsdag martedì m; *hvite (fete) ~* martedì grasso; *om tirsdagen* al martedì; *forrige ~* martedì scorso; *på ~* martedì (prossimo); ~ *om 8 dager* martedì a otto.
tiske, *hviske og ~* bisbigliare, mormorare (incessantemente).
tispe cagna.
tiss (urin) pipi f; **tisse** (late vannet) far pipi.
tistel cardo.
titall dieci m; **titallsystem** sistema m decimale.
titoisme titoismo; **titoist** titino.
titreranalyse titolazione f; **titrere** kjem. titolare.
titt occhiata, occhiatina; adv. (tidt) spesso; ~ *og ofte* molto spesso, di frequente; **titte** sbirciare, dare un'occhiata; ~ *fram* spuntare, far capolino; ~ *ut* mettere il naso fuori, guardare fuori.
tit(t)el titolo; *ha ~ av* essere intitolato.
tittelbilde illustrazione f (di frontespizio); **tittelblad**

frontespizio; **tittelrolle** parte f principale; **tittelsyke** mania dei titoli.
tittelvignett vignetta del frontespizio.
titt-titt cucù.
titulatur intitolazione f, intestazione f; **titulere**, ~ *en* ... titolare qn. di ...; *hvorledes titulterer man ham?* che titolo gli si dà?; **titulær** titolare.
tiur gallo cedrone, urogallo; **tiurleik** movenze e canto dell'urogallo in amore.
tiøre, -**øring** moneta da dieci centesimi di corona.
tiår decennio; *et tiårs tid* una decina d'anni; **tiårig** decennale; (10 år gammel) di dieci anni, decenne; **tiårsdag** decimo anniversario; (fødselsdag) decimo compleanno.
tjafs brandello; (hår-) ciocca; **tjafset** sbrindellato; (hår) a ciocche (disordinate).
tjeld zool. beccaccia di mare.
tjene servire (også mil.); (erverve) guadagnare; (gagne) giovare a, essere utile a; *ta ut og ~* andare a servizio; ~ *en* servire qn.; ~ *hos en* essere al servizio di qn.; *hva kan jeg ~* Dem med? in che cosa La posso servire?; in che cosa posso esserLe utile; ~ *sitt land* essere al servizio della patria; ~ *som* (utføre arbeid) prestare servizio come; ~ *som bevis, eksempel, påskudd* servire di prova, di esempio, di pretesto; ~ *som hammer* servire da martello; ~ *til forsvar* servire alla difesa; *ha tjent sin tid ut* aver terminato il servizio; ~ *godt (store penger)* guadagnare parecchio (un sacco di soldi); ~ *på en handel* guadagnare su un affare; *jeg har tjent en million på det* ci ho fatto un guadagno di un milione; *det tjener min sak* giova alla mia causa; *være tjent med* avere il proprio tornaconto a; *jeg er tjent med det* mi serve; *du ville være tjent med å reise* ci guadagneresti a partire.
tjener domestico (pl.: -ci), cameriere m, servitore m, servo (også fig.); *den tro ~* il servo fedele; *kirkens ~* ministro di Dio; *statens ~* servitore dello stato; *Guds ~* servo di Dio; **tjenerinne** serva, ancella; (hushjelp) domestica, cameriera; **tjenerskap** servitù; **tjenerstand** servitù, domestici mpl.
tjeneste servizio (også mil.); posto; (embete) carica, ufficio; *velvillig ~* buoni uffici mpl; *den ene ~* *er den andre verd* cortesia per cortesia; una mano lava l'altra; *gjøre ~* (også mil.) servire; *gjøre god ~* prestare un buon servizio; *gjøre ~ som* far funzione di, funzionare da; *gjøre en en ~* rendere un servizio (fare un favore) a qn.; *gjør meg den ~ å* fammi il favore di; *ha ~* essere di servizio; *ta ~ hos en* andare a servizio da qn.; *være (stå) i tjenesten* mil. fare il servizio (militare); *bli gammel og grå i tjenesten* invecchiare prestando servizio; *ta i sin ~* prendere a servizio; *til ~!* per servirLa!; a Sua disposizione!; *stille seg til ens ~* mettersi a disposizione di qn.; *jeg står helt til Deres ~* sono a Sua completa disposizione.
tjenestealder anzianità di servizio; **tjenesteanliggende** questione f di servizio; **tjenestebolig** alloggio di servizio; **tjenestebrev** lettera amministrativa; **tjenestefolk** domestici mpl. servitù f; **tjenesteforhold** rapporti di servizio; **tjenesteforsømmelse** negligenza in atto d'ufficio; **tjenestefrimerke** francobollo ufficiale.
tjenestegutt garzone m; **tjenesteløs** senza lavoro, senza imcombenze; **tjenestemann** funzionario; **tjenestepike** domestica, cameriera, donna di servizio; **tjenestereise** viaggio di servizio, viaggio ufficiale; **tjenesteskriver(else)** lettera d'ufficio.
tjenestetid anni mpl di servizio; mil. (periodo di) ferma; (kontor) periodo d'apertura; ~ *fra 10 til 12*

l'ufficio è aperto dalle 10 alle 12; **tjenestetilbud** offerta di servizio.

tjenestevei, *ad ~* per via gerarchica.

tjenlig utile, (passe) adatto; (for helse) salutare.

tjenstdyktig idoneo al servizio; mil. også abile; **tjenstdyktighet** idoneità al servizio; **tjenstgjørende** di servizio, di turno; **tjensthavende** mil. di servizio; (lege o.l.) di turno; **tjenstiver** zelo; **tjenstivrig** zelante; **tjenstlig** d'ufficio.

tjenststudyktig inabile (al servizio militare), riformato; **tjenststudyktighet** inabilità (al servizio militare); *avskjed pga. ~* congedo assoluto per inabilità, riforma; **tjenstvillig** servizievole, premuroso; **tjenstvillighet** sollecitudine f, premurosità; *påtrengende ~* servilità, zelo eccessivo.

tjern stagno, laghetto.

tjor corda (per legare le bestie); (til hest) pastoia; **tjore** legare; (med reip om beinet) impastoiare; **tjoreklubbe** mazzuolo; **tjorepål** paletto, piolo.

tjue venti; *omtrent ~*, *et antall av ~* una ventina; **tjueandre** ventiduesimo; **tjueen** ventuno; **tjuedobbel** venti volte tanto; **tjueførste** ventunesimo; ~ *januar* il ventun gennaio; **tjuende** ventesimo; (dato) (il) venti; **tjuendedel** ventesimo; **tjueår** ventennio; *han er i tjueårene* ha passato la ventina; **tjueårig** ventenne; **tjueårsdag** il ventesimo anniversario, (fødselsdag) il ventesimo compleanno; **tjueårsperiode** ventennio.

tjukk se: tykk.

tjuv se: tyv; **tjuvstart** partenza falsa (el. irregolare).

tjære 1. s. catrame m, bitume m; *brenne ~* far catrame; **tjære** 2. v. (-bre) catramare, bitumare; **tjærebetong** macadam m all'asfalto (el. al bitume); **tjærebre** catramare, bitumare; **tjærebrenner** catramatore m; **tjæredrev** stoppa catramata.

tjæreholdig bituminoso, catramoso; **tjærekanne** latta di catrame; **tjærekost** pennellessa (per catramare); mar. lanata; **tjærepapp** carta catramata, cartone m catramato; **tjærepinne** stecco per rimestare il catrame; **tjæresåpe** sapone m al catrame; **tjæretønne** barile m di catrame; **tjærevann** acqua di catrame; **tjæring** catramatura, bitumatura.

to due; *begge ~* tutt'e due, ambedue, entrambi; ~ *og ~* (sammen) (a) due a due; ~ *og ~* *er fire* due e due fanno quattro; ~ *ganger ~* due per due; *han lar seg det ikke si ~* *ganger* non se lo fa dire due volte.

to- bi-, bis-, due.

toakter dramma m (commedia) in due atti.

toalett toilette f, toeletta, toletta, (do også) gabinetto; *gjøre ~* fare toilette; **toalettbord** (tavolino da) toilette f; **toalettbøtte** secchio per l'acqua sporca; bugliolo; **toalettrom** toilette, toeletta; gabinetto, latrina, ritirata; **toalettskrin** astuccio da toilette; **toalettspeil** specchio di toilette, specchiera; (tre-delt) psiche f; **toalettsåpe** saponetta.

toarmet a due bracci.

tobakk tabacco; *av mangel på ~* *royker en andre blader* in mancanza di cavalli trotano gli asini.

tobakksarbeider tabacchino; **tobakksavgift** imposta sui tabacchi; **tobakksavl** tabacchicoltura; **tobakksbord** tavolino da fumo; **tobakksfabrikasjon** lavorazione f del tabacco; **tobakksfabrikk** manifattura di tabacchi; (i Italia) Manifattura del Monopolio (dei tabacchi); **tobakkshandel** commercio del tabacco; (butikk) tabaccheria, rivendita di tabacchi; **tobakkshandler** tabaccaio, (grosserer) commerciante m di tabacchi.

tobakksmonopol monopolio dei tabacchi; (Italia) Monopolio di Stato per la fabbricazione e vendita

dei tabacchi; **tobakksplantasje** piantagione f di tabacco; **tobakksplante** (pianta di) tabacco; **tobakks-pung** borsa da tabacco; **tobakksrull** rotolo di tabacco da masticare; **tobakksrøyk** fumo di tabacco; **tobakksrøyking** (vizio di) fumare (tabacco); ~ *forbudt* proibito fumare; **tobakkssaus** sugo di tabacco; **tobakksspinneri** manifattura di tabacchi; **tobakksutsalg** rivendita di tabacchi.

tobe(i)nt che ha due piedi (el. gambe); zool. bipede; (gjenstand) a due piedi; **tobladet** a due foglie, di due fogli, (kniv) a due lame.

toddi grog m inv., punch m inv., ponce m.

todekker dueponti m inv.

toer due m.

toetasjes a (el. di) due piani.

tofaset bifase; **tofold** doppiamente.

tofte mar. banco (pl.: -chi); *legge inn (ta ut) toftene i (av) en båt* montare (smontare) i banchi in una barca.

tog (jernbane-) treno, convoglio ferroviario; mil. spedizione f, campagna; (rekke personer el. vogn) corteo; sfilata; (rel.) processione f; *Napoleons ~ til Russland* la campagna di Napoleone in Russia; *gå i ~* sfilare, andare in corteo (el. in processione); *å komme med 8-toget* arrivare col treno delle otto; *slutte toget* chiudere la processione; *slutte seg til toget* unirsi al corteo.

toga toga.

togavgang partenza del treno; **togavsporing** deragliamento; **togbytte** cambio di treno; coincidenza; **togforbindelse** collegamento ferroviario; coincidenza; **togforsinkelse** ritardo del treno; **togfører** capotreno; **togkryssing** incrocio di treni; **togpersonale** personale m del treno, personale viaggiante.

togre(i)net a due rami, biforcuto.

togsammenstøt scontro di treni, collisione f fra due treni, tamponamento di treni; **togstamme** convoglio ferroviario; **togtabell** orario ferroviario; **togtid** orario dei treni; **togtrafikk** traffico ferroviario; **togulykke** incidente m ferroviario; (større) disastro ferroviario.

tohendig mus. a due mani; **tohjult** a due ruote.

tohundreårsdag secondo centenario, duecentesimo anniversario.

tokammersystem sistema m bicamerale.

tokimbladet bot. dicotiledone.

tokrone, -kroning moneta da due corone.

toksin tossina.

tokt spedizione f; mar. også crociera; (særl. fly-) incursione f; med. accesso, attacco (pl.: -chi).

toleddet a doppia articolazione, a due sezioni, in due parti; ~ *størrelse* mat. binomio.

toleranse tolleranza; **tolerant** tollerante; **tolerere** tollerare, sopportare.

tolk interprete m, f; *være ~ for* fare da interprete a qn.; **tolke** interpretare; (uttrykke) esprimere; **tolk-(n)ing** interpretazione f; espressione f.

toll (avgift) diritti mpl di dogana, dazio doganale; *betale ~* pagare la dogana; **tollangivelse** dichiarazione f di dogana; **tollassistent** doganiere m; impiegato di dogana; **tollavgifter** diritti mpl doganali, dazio doganale; **tollbehandle** sdoganare; **tollbehandling** sdoganamento.

tollbeskyttelse protezione f doganale; **tollbetjent** doganiere m, guardia di finanza; **tollbu** ufficio doganale, dogana; **tolldeklarasjon** dichiarazione f doganale; **tolldepartement** amministrazione f doganale; **tolldokument** documento doganale.

tollegang scalmiera; **tollekniv** coltello a taglio semplice, coltella da caccia.

tollembetsmann funzionario di dogana.

tollepinne scalmio.

toller doganiere m, guardia di finanza; (bibelsk) pubblicano; **tolletat** dogane fpl, amministrazione f doganale; **tollettersyn** visita doganale; **tollforbud** divieto doganale; **tollforhøyelse** aumento delle tariffe doganali; **tollfri** esente da dogana, franco di dogana; *tanker er tollfrie* i pensieri non pagano gabelle; **tollfrihet** franchigia doganale.

tollgodtgjørelse restituzione f di dazio; **tollgrense** linea doganale; (i by) cinta daziaria; barriera doganale; **tollinntekt** introito doganale; **tollinspektør** ispettore m di dogana; **tollkammer** ufficio di dogana; **tollkasserer** esattore m di dogana; **tollklarere** sdoganare; **tollklarerer** spedizioniere m incaricato ad eseguire le operazioni di sdoganamento; **tollklarering** (operazione f di) sdoganamento; **tollklareringsbevis** certificato doganale; **tollkontrollør** controllore m doganale, guardia di finanza; **tollkrysser** guardacoste m inv.; **tollkvittering** bolletta doganale.

tollmur barriera doganale; **tollnedsettelse** riduzione f del dazio doganale; **tollopplag** deposito franco; **tollopplagsbevis** ricevuta di deposito; **tolloppsyn** vigilanza doganale; **tollpakkehus** magazzino doganale, magazzino estero; **tollpass** polizza daziaria; *tesera* doganale; *lasciapassare* m inv.

tollpersonale personale m della dogana, funzionari mpl doganali; **tollpliktig** soggetto a dogana; **tollplombe** piombo della dogana.

tollsats tariffa doganale; **tollsegl** sigillo della dogana; **tollsted** dogana; **tollsvik** violazione f della legge doganale; *begå ~* frodare il dazio.

tolltara tara legale; **tolltariff** tariffa doganale.

tollvakt dogana; (person) guardia di finanza; **tollvesenet** le dogane; **tollvisitasjon** visita (ispezione f, controllo) doganale.

tolv dodici; *klokka ~* alle dodici, (middag) a mezzogiorno, (midnatt) a mezzanotte; *klokka er ~* sono le dodici, è mezzogiorno, è mezzanotte; *et antall av ~* una dozzina.

tolvfigertarm duodeno; *betennelse i tolvfigertarmen* duodenite f; *sår på tolvfigertarmen* ulcera al duodeno; **tolvkant** dodecagono; **tolvkantet** di dodici lati, dodecagonale; **tolvte** dodicesimo; (dato) dodici; **tolvtedel, -part** dodicesimo.

tolvtiden, ved ~ verso le dodici, (middag) verso mezzogiorno, (midnatt) verso mezzanotte.

tolvårig dodicenne; **tolvåring** dodicenne m, f; **tolvårsdag** dodicesimo anniversario, (fødselsdag) dodicesimo compleanno.

tom vuoto; (øde) deserto; (ubesatt) vuoto, libero; fig. vuoto, vacuo, vano; ~ *for* privo di, senza; *tomme flasker tas ikke tilbake* bottiglia a perdere; i vuoti non si devono restituire; *tomme ord* discorsi vacui; *tomme løfter* promesse vane; *tomme tonner ramler mest* son le botti vuote quelle che cantano; *kjøre ~ bort* (vogn) ripartire vuoto; *kjøre ~ for bensin* rimanere senza benzina; ~ *for idéer* privo d'idee; *på ~ mage* a stomaco vuoto.

tomanns- a due, per due; **tomannsbolig** villetta bifamiliare; **tomannshånd, på ~** tu per tu, a solo a solo, a quattr'occhi; **tomannswhist** whist m a due.

tomaster dualberi.

tomat pomodoro; **tomatpuré** conserva di pomodoro; **tomatsaus** salsa di pomodoro; **tomatsuppe** crema di pomodoro.

tombola lotteria a premi ad estrazione immediata.

tomflaske bottiglia vuota, vuoto.

tomgang funzionamento a vuoto; *motoren går på ~*

il motore marcia al minimo; **tomgods** vuoti mpl a rendere; imballaggio vuoto; **tomhendt** a mani vuote.

tomhet vuoto; fig. også vacuità, vanità; *livets* ~ la vanità della vita umana; **tomhjernet** privo di cervello, che ha la testa vuota.

tomme pollice m; *ikke vike (fire) en* ~ non cedere (mollare) di un pollice; **Tommeliten** Pollicino; **tommeltott** pollice m; **tommeltå** (stortå) alluce m; **tommeskrue** (torturretskrap) serrapollici m; **tomme-stokk** metro (a verga); **tommetykk** spesso un pollice; **tommevis** a pollici.

tomotors a due motori, bimotore.

tomreip(e)s vuoto, a vuoto.

tomrom vuoto, spazio vuoto; *etterlate et stort* ~ lasciare un gran vuoto; *fylle et* ~ colmare un vuoto.

tomset grullo, sciocco; *han er helt* ~ è completamente balordo.

tomsild aringa senza uova.

tomsing grullo, scemo, deficiente m, f.

tomskipslinje linea di galleggiamento a nave scaricata.

tomt s. terreno (edificabile), area fabbricabile; *husets* ~ l'area su cui è costruita la casa.

tomtegubbe folletto, gnomo.

ton, short ~ tonnellata americana; se: tonn.

tone 1. v. (fortune seg) delinearsi, apparire; ~ *flagg* inalberare lo stendardo; fig. også alzare la visiera; **tone** 2. v. (lyde) sonare, (sterkt) risonare, echeggiare; foto colorire; virare.

tone 3. s. suono; mus. tono, nota; (stavelsestrykk) accento (tonico); (tonehøyde) tono; (oppførsel) tono, modo, comportamento; (farge-) tono, gradazione f, sfumatura; *falsk* ~ nota falsa; *ren* ~ nota limpida; *høy (lav)* ~ tono acuto (basso), nota acuta (bassa); *den gode* ~ le buone maniere; *det er ikke god* ~ non sta bene; *gi tonen* dare il tono; *legge tonen på* mettere l'accento su, accentare; *i en rolig* ~ in un tono tranquillo; *synge i en annen* ~ prendere un altro tono; *når du snakker i den tonen* se la prendi su questo tono; *snakke i en overlegen* ~ parlare in tono altezzoso.

toneangivende che dà il tono, che detta legge.

toneavstand intervallo; **tonefall** intonazione f; inflessione f; cadenza, accento; **toneforsterker** amplificatore m (acustico); **tonefølge** mus. accompagnamento, sj. scala; **tonehøyde** acutezza di un suono; **tonekunst** arte f musicale; musica; **tonekunstner** musicista m, f, virtuoso (a).

tonepapir carta leggermente colorita; **tonerekke** sequenza di suoni (el. note); scala (el. gamma) musicale; **tonestyrke** intensità del suono; **tonesystem** sistema m tonale; **tonetrinn** intervallo; **tonevett** tripudio di note.

tonisk tonico (pl.: -ci); **tonløs** senza suono, privo di suono; (stemme) spento, atono; gram. muto, (ubetont) atono.

tonn (tusen kg) tonnellata; **tonnasje** tonnellaggio, stazza netta; *brutto* ~ tonnellaggio lordo; *netto* ~ tonnellaggio di stazza di registro.

tonstavelse sillaba tonica.

tonsur tonsura.

topas topazio.

topograf topografo; **topografi** topografia; **topografisk** topografico (pl.: -ci).

topp cima, sommità, vetta, vertice m; (av hus) fastigio; (hår-) crocchia, chignon m; (på fugl) ciuffo; (bølge-) cresta; bot. pannocchia; fig. sommo, apice m, colmo; *det er toppen* è il colmo; *han har nådd*

toppen av sin karriere è al culmine della carriera; *fra ~ til tå* da capo a piedi, dalla testa ai piedi; *med ~ på* colmo, strapieno.

toppbelastning carica massima.

toppe (sette topp) mettere cima; (kutte) tagliare la cima a, sveltare; mar. (rå) rizzare; ~ *statistikken* essere in testa alla statistica.

toppet, ~ *teskje* un cucchiaino colmo.

toppfigur figura di primo piano, padreterno, pezzo grosso; **toppform**, i ~ in piena forma; **topphogge**, -**hugge** sveltare; **toppkasse**, i ~ di prim'ordine, di prima classe; **topplanterne** mar. lanterna dell'albero maestro; **topplente** mar. amantiglio; **topplerke** cappellaccia; **toppløkk** testata; **topplue** berretto di maglia; **topplønn** stipendio massimo.

toppmøte conferenza al vertice; **toppmål** colmo, buona misura; **toppmålt**, ~ *fe* asino calzato e vestito; ~ *narr* vero pagliaccio; **toppnotering** quotazione f massima.

topp-pakning tekn. guarnizione f di testa; **topp-produksjon** produzione f massima; **topp-punkt** culmine m, vertice m, punto culminante; mat. vertice m; astr. zenit m; fig. apice m; apogeo, culmine m; **toppscorer** cannoniere m; **toppseil** vela di gabbia; **toppseilgast** gabbiera m; **toppskudd** bot. germoglio della cima; **toppvinkel** angolo del vertice.

torader piccola fisarmonica; **toradet** a due file.

torden tuono; (tordenvær) temporale m; (kanon-) rombo; *det er ~ i lufta* si prepara un temporale; **tordenbyge** rovescio temporalesco; **tordengud** dio del tuono; **tordenrøst** voce f tonante; **tordenskrall** rombo di tuono; **tordentale** filippica, diatriba; **tordenvær** temporale m.

tordivel scarabeo.

tordne t(u)onare; fig. også tempestare.

tore (våge) osare; *det tør jeg ikke* non oso (farlo, dirlo ecc.); *tør jeg spørre* posso chiedere; *om jeg så tør si* se posso esprimermi così; *jeg tør be* Dem mi permetto di chiederLe; *det tør hende at* potrebbe darsi che (+ konj.).

torg (plass) piazza; (marked) mercato; *gå på torget* andare al mercato, (kjøpe inn) fare la spesa; *bringe til torgs* fig. mettere in piazza.

torgbonde contadino che vende i suoi prodotti al mercato; **torgbu** banco di mercato, bancarella; **torgdag** giorno di mercato; **torghall** mercato coperto; **torghandler** venditore m in un mercato; **torgkjerring**, -**kone** venditrice f in un mercato; **torgkurv** cestino per la spesa; **torgpris** prezzo del mercato; **torgtid** orario del mercato, ore fpl di mercato.

torn spina, (bark-) aculeo; *det er ham en ~ i øyet* lo vede come il fumo negli occhi.

tornblad ginestrone m; **tornebusk** spino, rovo; **tornefull** spinoso; **tornekratt** rovetto, prunaio; **tornekrone** corona di spine; **tornerose** la Bella addormentata; (nype-) rosa canina, rosa di macchia; **tornestrødd** cosparso di spine; **tornet** spinoso.

torp piccola fattoria.

torpedere silurare; **torpedering** siluramento; **torpedo** siluro; **torpedobåt** torpediniera; **torpedojager** cacciatore torpediniere m inv.; **torpedonett** rete f antisilurante; **torpedorør** lanciasiluri m inv.; **torpedoutskyting** lancio di siluri.

torsdag giovedì; *om torsdagen* al giovedì; *forrige* ~ giovedì scorso; *på* ~ giovedì (prossimo).

torsk merluzzo; *avkokt* ~ merluzzo lessato; **torskebåt** peschereccio per la pesca del merluzzo; **torskefangst** pesca di merluzzi; se også **torskefiske** pesca al merluzzo; **torskefisker** pescatore m di merluzzo.

torskelevertran olio di fegato di merluzzo; **torske-**

mun bot. linaria; **torskerogn** uova fpl di merluzzo; **torskestim** banco (pl.: -chi) di merluzzi.
tort torto, danno; (fornærmelse) offesa; (offentlig forsmeldelse) affronto pubblico; *erstatning for ~ og sve* risarcimento dei danni morali.
tortur tortura; fig. også supplizio; *bruke ~ mot en* sottoporre qn. a tortura; **torturist** seviziatore m, carnefice m; **torturkammer** camera di tortura; **torturedskap** strumento di tortura.
torv (gras-) torba; (plass, marked) se: torg; *skjære, stikke torv* estrarre la torba; **torvgrav** fossa di torbiera; **torvjord** terreno torboso; **torvmold** terriccio torboso; **torvmyr** torbiera; **torvstakk** catasta di torba; **torvstrø** torba da lettiera.
toseter (vogn) auto f (el. carrozza) a due posti; (fly) (aereo) biposto; **tosidig** bilaterale; **tosidighet** bilateralità; **tosifret** di due cifre.
tosk sciocco (pl.: -chi), grullo, stupido; **toskehue** testa da rapa, allocco; **tosket** tonto, scemo; *det er ikke så ~* non è poi tanto insensato.
tosnutet, ~ *hatt* cappello a due punte, feluca.
tospråklig bilingue; **tospråkighet** bilinguismo.
tostavelses- bisillabo, di due sillabe; **tostavelsesord** bisillabo; **tostemmig** a due voci.
totalaksmotor motore m a due tempi.
total totale; generale, globale; **total-** totale; **totalavhold** astinenza completa, l'essere astemio; **totalavholdsmann** astemio; **totalbeløp** somma totale, totale m; **totalbilde** quadro d'insieme, veduta globale; **totalforlis** naufragio (senza superstiti); nave e carico persi; **totalforlist** naufragato con tutto il carico; **totalinntrykk** impressione f generale.
totalisator totalizzatore m; **totalitær** totalitario.
total (il numero) due; gram. duale m.
totalomsetning giro d'affari globale; **totalsum** somma totale, totale m; **totalvirkning** effetto globale, effetto nel complesso.
tot(en)schläger sfollagente m inv. piombato.
totoms di due pollici.
totrådet a due fili (el. capi); elektr. bibilare.
tott 1. adv., *hale ~* tesare.
tott 2. s. (hår) ciuffo, ciocca; (ull-) bioccolo; *ryke i tottene på hverandre* prendersi per i capelli, azzuffarsi.
totusenår bimillenario; **totusenårsfest** celebrazione f del bimillenario.
tovinget, *tovingede insekter* ditteri mpl.
toverelses, ~ *leilighet* appartamento di due stanze; appartamento di due vani.
toøre, -øring moneta di due centesimi di corona.
toårig biennale; bot. bienne; di due anni.
tradisjon tradizione f; **tradisjonell** tradizionale.
tradisjonsbundet tradizionalista, legato alle tradizioni; **tradisjonsrik** ricco di tradizioni.
trafikkant utente m, f della strada, viaggiatore m; **trafikkere** circolare (*veiene* per le strade); *en sterkt trafikkert gate* una via molto frequentata.
trafikk traffico; circolazione f; **trafikkdirكتور** direttore m del traffico stradale; (jernbane) capo del movimento; **trafikklfly** aereo di linea; **trafikklflyer** pilota m di linea (el. dell'aviazione civile); **trafikklflying** aeronautica civile; **trafikklforstyrrelse** intoppo della circolazione; **trafikklfyr** semaforo; spartitraffico luminoso.
trafikkaos ingorgo (pl.: -ghi) del traffico, traffico caotico; **trafikkløp** problemi mpl della circolazione; **trafikklpoliti** polizia stradale; **trafikklregel** norma del codice stradale; **trafikklregulering** regolamento del traffico.
trafikksammenbrudd ingorgo (pl.: -ghi) di traffico;

trafikksignal semaforo; **trafikkskilt** segnale m stradale; segnaletica stradale; **trafikkstans** arresto (el. interruzione f) della circolazione.
trafikklulykke incidente m stradale; **trafikkløy** isola pedonale, salvagente m; **trafikklåre** arteria stradale, arteria di gran traffico.
tragedie tragedia; **tragiker** tragediografo, poeta tragico; (skuespiller) attore m tragico; **tragikomedi** tragicommedia; **tragikomisk** tragicomico (pl.: -ci); **tragisk** tragico (pl.: -ci); *han tok det meget ~* ne ha fatto una tragedia.
trakassere tormentare; **trakasseri** molestia, fastidio, tormento.
trække (trække) camminare (pesantemente).
trakt 1. (redskap) imbuto.
trakt 2. (egn) regione f, contrada.
traktat trattato, convenzione f; ~ *mellom tre personer* patto tripartito; *slutte en ~* concludere un trattato; **traktatbrudd** violazione f di un trattato; **traktatmessig** conforme al trattato; **traktatstridig** contrario al trattato.
trakte 1. (helle gjennom trakt) travasare mediante un imbuto; (filtrere) filtrare.
trakte 2., ~ *etter* aspirare a, mirare a; ~ *en etter livet* voler qn. morto.
traktekaffe caffè m inv. filtro; **traktelement** trattamento, imbandigione f; **traktepose** filtro a sacchetto; **traktere** (beverte) offrire da mangiare e da bere; (behandle) trattare; (spille) suonare.
traktformet a (forma di) imbuto, imbutiforme.
traktor trattore m; **traktorfører** guidatore m (el. conduttore m) di trattore.
tralala trallallà, trallerallà.
traleverk graticolato, traliccio.
tralle 1. v. cantarellare, canticchiare.
tralle 2. s. carrello (ferroviario); **trallekran** gru f a carro ponte, gru f carrellata.
tralling (sang) (il) cantarellare.
tralt, *den daglige ~* il tran tran quotidiano.
tram piattaforma, pedana.
tramp calpestio, rumore m di passi cadenzati; passi mpl pesanti; (person) vagabondo, girovago (pl.: -ghi); mar. se: **trampbåt** mercantile m non di linea, carretta.
trampe pestare i piedi, (gå tungt) camminare pesantemente; ~ *i fremmede land* girare il mondo; ~ *i golvet* pestare i piedi; ~ *ned*, ~ *på* calpestare.
trampelaget il club m inv. dei globetrotter (el. dei giramondo); **trampfart**, *gå i ~* navigare alla ventura in cerca di carico.
tramping calpestio; mar. navigazione f da un porto al altro secondo la richiesta.
trampoline trampolino.
tran olio di pesce; (hval-) olio di balena; (torskelevertran) olio di fegato di merluzzo (medicinale).
trance trance f inv.; *falle i ~* cadere in trance.
tranebær bot. mirtillo delle paludi (oxycoccus).
tranedans, *spurv i ~* oca tra i cigni.
trang 1. adj. stretto; (vanskelig) difficile, duro; ~ *bolig* alloggio angusto; *være ~ (dør o.l.)* essere duro ad aprire (el. chiudere).
trang 2. s. bisogno, necessità; (lyst) voglia, desiderio; (nød) stenti mpl; (penge-) ristrettezze fpl; *ha ~ til* avere bisogno (necessità) di; *føle ~ til* sentire il bisogno (el. l'impulso) di.
trangbrystet asmatico (pl.: -ci), (hest) bolso; fig. gretto, meschino; **tranghalset** dal collo stretto, (kjole) accollato.
trangsyn ristrettezza d'idee, meschinità, grettezza; **trangsyt** gretto, miope, meschino.

trangt adv., *bo* ~ stare allo stretto; *sitte* ~ stare stretti; *sitte* ~ *i det* vivere nelle strettezze; *gå* ~ (dør) aprirsi (chiudersi) con difficoltà.

trankokeri fabbrica di olio di balena; **tranlampe** lampada ad olio.

transaksjon transazione f.

transalpinsk transalpino.

transalve unguento (pomata) all'olio di merluzzo.

transatlantisk transatlantico (pl.: -ci).

transformator trasformatore m; **transformator-kiosk**, **-stasjon** impianto di trasformazione della corrente; **transformering** trasformazione f, conversione (*til in*).

transitiv transitivo.

transitt transito; **transittgods** merce f in transito;

transitthandel commercio di transito; **transittland** paese m di transito; **transittopplag** deposito franco per merci di transito; **transittoll** diritti mpl transito.

translatør traduttore m; *edsvoren* ~ traduttore m giurato.

transmak gusto di olio di pesce.

transparent trasparente; **transpirasjon** traspirazione f, sudore m; **transpirere** traspirare, sudare.

transponere mus. trasportare; **transponering** trasporto, trasposizione f.

transport trasporto; (regnskap) riporto; *under transporten* durante il trasporto, durante il viaggio.

transportabel trasportabile, (bærbar) portatile.

transportarbeider trasportatore m, chi lavora nei trasporti; **transportbånd** nastro trasportatore.

transportere trasportare; (regnskap) riportare.

transportfirma impresa di trasporti; **transportfly** aereo di trasporto; **transportmiddel** mezzo di trasporto; **transportomkostning** spesa di trasporto; **transportvesen** servizio dei trasporti.

trapes trapezio.

trapp scala, (bred) scalinata, (monumental) scalea; *hemmelig* ~ scala segreta; *jeg skal tre trapper opp* devo salire tre piani; *gå opp (ned) trappa* salire (scendere) le scale; *gå i trappene* fare le scale; *fulle ned trappa* ruzzolare dalle scale; *på trappa* nelle scale, sulla scala.

trappeavsats pianerottolo, ripiano; (mellom etasjer) riposo; **trappeformet** a scala, a scalini, a gradini; **trappegang** tromba della scala; **trappegavl** frontone m a dentelli (a gradoni); **trappegelender** ringhiera, corrimano; **trappeoppgang** vano scala; gabbia delle scale; **trappestige** scala a libretto; **trappestol** sedia a scaleo; **trappestrinn** scalino, gradino.

traske camminare (con fatica); fam. scarpinare; ~ *omkring* girovagare.

trass, ~ *i* malgrado, nonostante, a dispetto di.

trassat trattario, trassato; **trassatbank** banca trassata; **trasse** se: trosse.

trassent traente m; **trassere**, ~ *på* emettere su.

trassig ricalcitante, indocile; (opprørsk) ribelle; (stivsinnet) caparbio, testardo; se også: **trossig**, **trossighet** etc.

tratte tratta, cambiale f; *Deres ~ på tusen kr. på herr X.* la Vostra tratta di mille corone a carico del signor X.

trau trogolo.

traust solido, fidato; (djerv) intrepido.

trav trotto; *i fullt (skarpt)* ~ a gran trotto; *kjøre (ri) i* ~ andare al trotto; *sette i* ~ tr. mettere al trotto, far prendere il trotto; intr. mettersi al trotto, prendere il trotto.

travbane ippodromo per corse al trotto; **trave** trot-

tare; (ridende også) andare al trotto; (små-) trotterellare.

travel indaffarato, affaccendato, (opptatt) occupato, (virksom) attivo; (i stadig bevegelse) irrequieto; *en ~ dag* una giornata occupatissima (el. carica di lavoro); *det var en ~ tid for ham* ha avuto molto da fare in quel periodo; *det er vår travleste tid* è il periodo di maggior lavoro per noi; *ha det travelt* essere indaffarato, avere molto da fare; (hastverk) avere fretta; *ha det travelt med å skrive* essere occupato a scrivere; **travelhet** affaccendamento, attività, (hast) fretta; **travelt** se: travel.

traver trottatore m; **traverbane** se: travbane; **travløp** corsa al trotto; **travsport** (sport m del) trotto; **trawl** se: trål.

tre 1. v. (trå) posare il piede, calcare; (gå) camminare; *tre av!* mil. rompete le file!; ~ *fram* venir fuori, presentarsi; fig. risaltare; ~ *i kraft* entrare in vigore; ~ *i forbindelse med* entrare in contatto con; ~ *sammen (i utvalg)* unirsi (in commissione); ~ *til* avvicinarsi; ~ *tilbake* ritirarsi; ~ *ut av* uscire da; (trekke seg) ritirarsi da; (selskap) congedarsi da; (mil. tjeneste) andare in congedo; ~ *under fotter* calpestare.

tre 2. s. albero; (ved) legno; **tre-** di albero; (av ved) di legno.

tre 3. (tall) tre; (med 3 ...) di (a, con) tre ...; *alle* ~ tutt'e tre; **treakter** dramma m in tre atti.

treaktig (som ligner et tre) arborescente, arboreo; (lik ved) legnoso; **trearbeid** lavoro in legno, (fin-snekring) ebanisteria; **trebar** senz'alberi, nudo.

trebe(i)n gamba di legno; **trebe(i)nt** che ha una gamba di legno; che ha tre gambe, con tre gambe; **treblad** a tre foglie, di tre fogli; (propell) a tre pale; **trebukk** (stillas) cavalletto; zool. cerambice m; (skjellsord) testone m, testa di legno.

tredekker mar. trepponti m inv.; **tredele** dividere in tre parti, tripartire; mat. trisecare; **tredeling** tripartizione f; mat. trisezione f; **tre delt** diviso in tre, tripartito, trisecato; mus. (takt) a tre tempi.

trede melle mulino azionato dall'uomo mediante una grande ruota a gradini; *dagliglivets* ~ il monotono tran tran di tutti i giorni.

tredevte trentesimo; **tre dimensjonal** tridimensionale. **tredje** terzo; (dato) (il) tre; *for det tredje* terzo, in terzo luogo; **tredjedel** terzo; *med to tredjedels flertall* con la maggioranza di due terzi.

tredobbelt triplo, triplice; **tredoble** triplicare; **tredobling** triplicazione f.

tredjemann il terzo; jur. terzo, terzi mpl; *på tredje-manns hånd* in mano a terzi; **tredjepart** terzo; **tredjestanden** il terzo stato.

tredve trenta; *et antall av ~*, *en ~ stykker* una trentina (di); *de ~ år* (tredveårsalderen) la trentina; **tredveårskrigen** la guerra dei trent'anni.

treenig trino; *den treenige Gud* Dio uno e trino; **tre-enigheten** la Trinità; **treenighetslæren** la dottrina della Trinità.

treer tre m; **treetasjes**, ~ *hus* casa di tre piani; **trefar-get** di tre colori, tricolore; **trefaset** elektr. trifase.

trefat hotte f (el. barile m) di legno; **trefattig** poco boscoso, povero di boschi; che ha scarsità di legname.

treff 1. *ti* ~, *fullt hus* dieci colpi a segno.

treff 2. combinazione f; coincidenza; caso; (møte) incontro amoroso; *heldig* ~ (også) colpo di fortuna; *uheldig* ~ (også) colpo di sfortuna; *ved et ~* per combinazione (coincidenza); *ved et uheldig ~* per una sfortunata coincidenza.

treffe (ramme) colpire, toccare, cogliere; ~ *en på*

gata incontrare qn. per la strada; ~ *en hjemme* trovare qn. in casa; ~ *midt i blinken* centrare, fare centro, colpire nel segno; ~ (*målet*) cogliere nel segno; *ikke* ~ *målet* mancare il bersaglio, fallire; *skuddet traff* il colpo ha colto nel segno; *kula traff ham* il proiettile l'ha colpito; *føle seg truffet* sentirsi colpito nel proprio debole; ~ *det rette (riktige)* cogliere il punto giusto, imbroggiarla giusta; ~ *avtale med en om noe* accordarsi con qn. su qc.; ~ *en overenskomst* giungere ad un accordo; ~ *et valg* fare una scelta; ~ *på en* imbattersi in qn.; *treffes* incontrarsi.

treffende (bemerkning) giusto, azzeccato; (eksempel) convincente, lampante; (likhet) impressionante; ~ *ord* parole che colgono nel segno; ~ *sagt* ben detto.

treffer colpo ben centrato; **treffetid** orario di apertura (di visite, d'ufficio); ore d'udienza; **treffsikkerhet** precisione f di tiro.

trefiber fibra di legno; filo di legno; **trefiberplate** pannello di fibra di legno.

trejerdedel tre quarti; **trejerdedelstakt** tempo (el. misura) di tre quarti.

trekning mil. scontro, scaramuccia, azione f.

trefold adv. triplicatamente, tre volte; **trefoldig** triplice; se: *treenig*.

treforedling lavorazione f del legno industriale; **treforedlingsindustri** industria dei derivati del legno industriale.

trefork tridente m; **tre fot** treppiede m; piede m di legno; **tre fri**, **trefritt papir** carta senza fibra di legno; **tre frukt** frutto; **tre frø** seme m d'albero.

tre g inerte; (langsom) lento, tardo; (doven) pigro; **treghet** inerzia; lentezza; pigrizia; fys. forza d'inerzia.

tre grense limite m della vegetazione arborea; **tregruppe** gruppo d'alberi, boschetto; **tre gulv** pavimento di legno.

tre hjulssykel triciclo.

tre hundreårsdag terzo centenario (*for* di).

tre hus casa di legno; **tre impregnering** impregnazione f del legno.

trekant triangolo; **trekantet** triangolare; ~ *hatt* tricorno.

trekar tino di legno, tinozza di legno.

trekasse cassa (cassetta) di legno.

trekk (møbel-) rivestimento, fodera; (pute-) fodera; (egenskap) tratto; (skrift-) tratto; (ansikts-) tratti mpl, lineamenti mpl; (dyre-) migrazione f; (lønns-) trattenuta; (brettspill) mossa; (luftdrag) corrente f d'aria, (fam.) spiffero; (ovns-, pipe-) tiraggio; *et pent* ~ un bel gesto; *i* ~ di seguito; *i ett* ~ in un sol tratto, in una mossa, in una tirata; *to dager i* ~ (per) due giorni di seguito; *en hel uke i* ~ (per) una settimana intera; *i store* ~ per sommi capi; *fortelle i grove* ~ riferire grosso modo; *stå (sitte) i* ~ stare nella corrente.

trekkdyr animale m da tiro.

trekke 1. tr. v. tirare; (strek også) tracciare; (vogn også) trainare; ~ *vann* assorbire acqua; (lekke) fare acqua; ~ *seg fri* mil. tirare a sorte l'esonero dal servizio militare; ~ *hus* attirare il pubblico.

trekke 2. intr. v. tirare (også skorstein); (spill) fare una mossa; (fugl) migrare; (sky) passare, andare (*mot vest* in direzione ovest); (seil) portare; (te) stare in infusione; *la teen* ~ lasciare il tè in infusione, far posare il tè; *det trekker (her)* c'è corrente (d'aria); *det trekker fra dora* viene uno spiffero da quella porta.

trekke 3. + prep. el. adv., ~ *av* tirare; ~ *skinnen*

av et dyr scoiare un animale; ~ *bort* tirar via; (spre seg) disperdersi, dileguarsi; ~ *en bort* trascinar (via) qn.; ~ *en bort fra noe* portare via qn. da qc.; distogliere qn. da qc.; ~ *for* tirare; ~ *fra* (regning) sottrarre (2 fra 4 due da quattro), (i fortelling) detrarre, togliere; (i beløp også) defalcare, dedurre (i noe da qc.); ~ *fram* tirare fuori; (lenger fram) avanzare; ~ *i tøylene* tirare le redini; ~ *igjennom* tr. v. tirare attraverso, far passare, infilare; ~ *inn* tirare in dentro; ~ *ned* tirar giù, abbassare; ~ *ned i* (væske) essere assorbito da, filtrare in; ~ *en omkring alle steder* trascinare qn. dappertutto; ~ *om hvem som skal* . . . tirare a sorte chi deve . . .; ~ *omkring med* andare in giro con; ~ *opp* (heise) alzare, issare, tirare su; ~ *opp vann av brønnen* cavare (tirare su) acqua dal pozzo; ~ *opp av en skuff* tirare fuori da un cassetto; ~ *opp en flaske (et ur)* sturare, stappare una bottiglia (caricare un orologio); ~ *en opp* (snyte) truffare qn., (la betale dyrt) pelare qn.; *det trekker opp* il tempo si guasta; *det trekker opp til regn (til uvær)* il tempo si mette a pioggia (si avvicina un temporale); ~ *over* (dekke) coprire; (gå over) passare; ~ *på* (iføre seg) mettersi, indossare, infilarsi; (beinet, ordene) strascicare; ~ *en million lire på en* (veksel) emettere una tratta di un milione di lire su qn.; ~ *på skulderen* stringersi nelle spalle, alzare le spalle; ~ *på årene* essere in là con gli anni; ~ *sammen* tr. v. contrarre, stringere; ~ *dora til etter seg* tirarsi dietro la porta; ~ *til seg* attirare; ~ *tilbake* tr. v. ritirare, tirare indietro; intr. v. indietreggiare; ~ *seg tilbake* ritirarsi; mil. også battere in ritirata; ~ *ut* tr. v. tirare fuori; estrarre (*tann* un dente); cavare; (vogn, dyr) far uscire; (skuff) aprire; (bord) allungare; ~ *lenge ut* andare per le lunghe; ~ *tiden ut* tirarla in lungo; ~ *seg ut av* ritirarsi da.

trekkenål infilanastri m inv., passanastro m inv.

trekkes, ~ *med* (plages av) essere tormentato da; *ha en å* ~ *med*, *måtte* ~ *med en* essere infastidito (el. messo in croce) da qn.; (til stadighet) avere qn. tra i piedi; *ha barn å* ~ *med* avere dei figli sulle braccia.

trekkfugl uccello migratore, uccello di passo.

trekkfull pieno di corrente (el. di spifferi); (utsatt for trekk) esposto a tutti i venti.

trekkgardin tenda scorrevole; **trekkhest** cavallo da tiro; **trekkhull** apertura per aria, spiraglio; **trekkhund** cane m da slitta; **trekkraft** forza (el. potenza) di trazione; **trekkpapir** carta assorbente (el. sugante); **trekkplaster** vescicante m, revulsivo; fig. attrazione f; **trekkspill** fisarmonica.

treklang triade f.

trekloss ceppo, pezzo di legno, cubo di legno; **treklubbe** mazzuolo.

trekløver trifoglio; fig. terzetto.

trekning (il) tirare; (lotteri-) estrazione f; tekn. trazione f; (lem, ansikt) contrazione f.

trekningsdag giorno di estrazione; **trekningsliste** lista dei numeri estratti.

trekrone corona d'albero; **trekull** carbone m di legno, carbone vegetale, carbonella.

trekvart tre quarti mpl.

trekølle (klubbe) clava; (til spill) mazza.

trelast legname m, (bord) assi fpl, tavole fpl; **trelasthandel** commercio di legnami; **trelasthandler** commerciante m di legnami; **trelasttomt** deposito di legnami.

treleddet con tre articolazioni, in tre parti; ~ *storrelse* mat. trinomio.

trell 1. (træl) schiavo, (livegen) servo della gleba;

trell 2. med. callo; **trellbinde** assoggettare, asservire, ridurre in schiavitù; **trellbåren** nato schiavo (el. in schiavitù); **trelldom** schiavitù, servitù; **trelldoms-** di schiavo, da schiavo; **trelldyr** bestia da soma.
trelle v. lavorare come uno schiavo, servire; faticare; **trelle-** da (el. di) schiavo; **trellet** med. calloso; **trelleåk** giogo della schiavitù; **trellesinn**, **-ånd** animo servile, servilismo, servilità; **trellkvinne** schiava, serva.
treløs senz'alberi, nudo.
trema dieresi f.
tremaktsavtale patto tripartito, accordo tra tre potenze; **tremaktsforbund** triplice alleanza; **tremaktskonferanse** conferenza di tre potenze.
tremasse pasta di legno.
tremaster tre alberi m inv.; **tremastet** a tre alberi.
tremateriale(r) materiali mpl in legno.
tremel segatura fine, polvere f di legno.
tremenning cugino (a) di secondo grado.
tremilsgrense mar. limite m di tre miglia delle acque territoriali.
tremme sbarra, traversa, (persienne) stecca.
tremotors a tre motori, trimotore (også fly).
tremulere tremolare; **tren** mil. treno.
trenagle cavicchio, caviglia (også mar.).
trene allenarsi; ~ *noen* allenare qn., addestrare qn.; **trener** allenatore m.
tenere tirare (*en sak* una faccenda) per le lunghe.
tenge 1., ~ *fram* andare avanti; ~ *seg fram* spingersi avanti, farsi largo (con i gomiti); (*gjøre seg bemerket*) farsi notare, mettersi in mostra; ~ *igjennom* penetrare (attraverso), (bane seg vei) farsi strada tra; (*vinne anerkjennelse*) riuscire, aver successo, (*bli utbredt*) sfondare; ~ *igjennom mengden* farsi largo tra la folla; *sola trenger igjennom skyene* il sole squarcia le nuvole; ~ *seg (dypt) inn i* penetrare in (nel profondo di), (*fiende*) invadere; ~ *seg inn alle steder* infiltrarsi dappertutto; ~ (*hardt*) *inn på* stringere, premere (også fig.), (*forfølge*) incalzare; ~ *seg inn på* fare intrusione presso, spingersi contro; fig. cercare di attaccar lite; ~ *en opp imot noe* spingere qn. contro qc.; ~ *en opp i en krok* mettere qn. con le spalle al muro; ~ *på* spingere, premere; ~ *sammen* stringere, stipare; ~ *til side* spingere da parte; ~ *tilbake* respingere, ricacciare; (*følelser*) reprimere, raffrenare.
tenge 2. (ha bruk for) abbisognare, aver bisogno di; *det trengs* c'è bisogno (di); *det er noe som virkelig trengs* ce n'è proprio bisogno; **trengende** (fattig) bisognoso; *bli* ~ cadere in miseria.
trengsel (folk) calca, ressa; (*motgang*) strettezze fpl, tribolazione f; **trengselstid** periodo di patimenti; **trengelsår** anno (anni) di miseria, anni duri.
tening allenamento, esercizio, addestramento; *gå i full* ~ esercitarsi a fondo.
teningsdrakt tuta sportiva.
trenkusk mil. conducente m di colonna di trasporto; **trensoldat** salmerista m; **trenvogn** carriaggio.
trenymfe ninfa silvestre, driade f.
treorm tarlo.
trepanere trapanare; **trepanering** trapanazione f.
trepinne stecco (pl.: -chi), stecchetto, bastoncino (di legno); **treplanting** piantatura di alberi, imboschimento; **treprodukt** prodotto dell'industria del legname; **trepropp** tappo di legno, cocchiume m.
treradet in tre file (el. ordini).
trerevet mar. a tre terzaroli.
trerot radice f d'albero.
tresidet di tre lati; mat. trilatero, triangolare; **tresidig** trilaterale; **tresifret** di tre cifre.

tresk artefatto, manierato, (lumsk) insidioso.
treske trebbiare; **treskel** se: terskel.
treskelåve locale per la trebbiatura; **treskemaskin** trebbiatrice f; **tresker** trebbiatore m.
treskhet astuzia, perfidia.
tresking trebbiatura.
treskje cucchiaino di legno, mestolo.
treskjærer scultore m in legno; **treskjæring** scultura di legno, intaglio del legno.
tresko zoccolo; **treskomaker** zoccolaio.
treslag qualità (specie f, tipo) di legno; **tresliperi** fabbrica di pasta meccanica; **tresløyd** lavorazione f del legno; **tresnitt** silografia, xilografia; **tresort** (qualità di) legno; *harde (løse) tresorter* legni mpl duri (teneri).
trespann secchiello di legno; (*vogn*) vettura (carrozza) a tre cavalli, tiro a tre; troica.
trespon truciolo; **tresponplate** pannello di masonite; **tresprit** alcol m metilico, metanolo, spirito di legno.
tresse gallone m; *med* ~, *besatt med tresser* gallonato; **trestamme** tronco (pl.: -chi) d'albero.
trestavelser- trisillabico (pl.: -ci), trisillabo; **trestavelsesord** trisillabo; **trestemmig** a tre voci.
trestubbe ceppo.
tresylindret a tre cilindri; **tretall** tre m.
tretjære catrame m di legna.
tretné v. stancarsi.
tretoms di tre pollici; **tretopp** cima d'albero; **tretrådig** di tre fili, a tre capi.
tretti trenta; se: tredve.
triangel triangolo (også mus.); *slå* ~ sonare il triangolo; **triangular** triangolare.
tribun tribuno; **tribune** tribuna, palco (pl.: -chi).
tributt tributo.
trigonometri trigonometria; **trigonometrisk** trigonometrico (pl.: -ci).
trikin trichina; *befengt med trikiner* trichinato; **trikinsyke** trichinosi f.
trikk 1. gioco (pl.: -chi), trucco (pl.: -chi); (*knep*) trucco, maneggio.
trikk 2. (*vogn*) tram m inv.; **trikke** prendere il (viaggiare in) tram; **trikkefører** manovratore m di tram, tranviere m; **trikkestans** arresto (el. guasto) di tram; **trikkestoppested** fermata del tram.
trikolor tricolore m, la bandiera tricolore.
trikot maglia; **trikotasje** maglieria.
triktrak tric trac m.
trille 1. intr. v. rotolare (*ned bakken* giù per la discesa, in basso); (*tåre*) colare; (*falle nedover*) ruzzolare; (*far*) rotolare, far ruzzolare; ~ *av sted med* portar via, trasportare.
trille 2. (*vogn*) calessino; mus., zool. trillo; *slå triller* trillare.
trillebør, **-bår** carriola.
trilling, **trillinger** tre gemelli (e); *få trillinger* partorire tre gemelli; **trillingfødsel** parto trigemino.
trillion gl. trilione m; (*nytt system*) quintilione m; **trilogi** trilogia.
trimme mar. equilibrare il carico; (*seilbåt*) bracciare i pennoni; (*motor*) truccare; fig. disciplinare, far sgobbare; (*trene*) allenarsi, fare esercizio fisico.
trinn 1. s. passo, (trappe-) scalino, gradino, (stige-) piolo; (*trone, alter*) pradella; (*amfiteater, terrasse*) gradinata; fig. grado, gradino.
trinn 2. adj. (*lubben*) rotondo, grassoccio; (*tykk*) grasso.
trinnsvis per gradi, a gradi, gradualmente.
trinse rotella; (*kake-*) tagliapasta m inv.
trio trio; **triol** terzina.

tripp passetto; (reise) gita, viaggetto; (narkotikarus) viaggio; **trippe** (urolig) battere i piedi; ~ *av sted* trotterellare, camminare a passettini.

trippelalliansen la Triplice Alleanza.

tripping (il) battere i piedi; (il) trotterellare.

tris(s)e cameriera di bordo.

trisse puleggia; **trisseblokk** staffa di puleggia; (med trinse) taglia; **trissehjul** puleggia; **trisseverk** sistema m di pulegge; mar. paranco.

trist triste, mesto; **tristhet** tristezza, mestizia.

tritt cadenza; *holde (gå i)* ~ camminare (marciare) in cadenza; *holde ~ med en* andare di pari passi con qn.; *komme i ~ igjen* rimettersi al passo.

triumpf trionfo; *i ~* in trionfo; **triumpfator** trionfatore m; **triufbue** arco (pl.: -chi) di trionfo; **triumpfere** trionfare (*over* su); cantar vittoria; **triumpfende** trionfante; adv. trionfamente; *med en ~ mine* con aria di trionfo.

triumpfport porta trionfale; **triumpf tog** corteo trionfale, trionfo; **triufvogn** carro trionfale.

triufvirat triumvirato.

trivelig piacevole, gradevole; simpatico (pl.: -ci); (by) piacevole, accogliente; (fyldig) rotondetto, grassoccio; ~ *ansikt* viso paffuto.

trives stare bene, prosperare; trovarsi bene, essere a proprio agio; ~ *godt* (dyr, planter) crescere bene; ~ *dårlig* intristire; *han ~ ikke i dette klima* questo clima non fa per lui.

trivialitet banalità, trivialità; **triviell** banale, ordinario, triviale.

trivsel benessere; (utvikling) sviluppo; (vekst, fremgang) prosperità.

tro 1. s. (grise-) trogolo.

tro 2. s. fede f (*på Gud* in Dio); (*på visse dogmer*) credenza; (religion) religione f; (trosbekjennelse) confessione f; *ikke ha noen ~ på* non fidarsi di, non credere in; *handle (være) i god ~* agire (essere) in buona fede; *stå i den ~ at* essere convinto che; *være i ond ~* essere in mala fede.

tro 3. v. credere (noe qc.; en qn. el. a qn.); (mene, også) pensare, dire; *jeg tror (ikke) det* credo di sì (di no); *ikke ~ sine egne øyne* non credere ai propri occhi; *jeg tror ikke det er tilfelle* non credo che sia così; *ja, det tror jeg* lo credo senz'altro; *det er ikke til å ~* è incredibile; *hvor tror du du er?* dove credi di essere?; *jeg trodde han var en venn av deg* lo credevo un tuo amico; *jeg tror jeg kan gjøre det* credo di poter farlo; *en skulle ~ (ha trodd)* si direbbe (sarebbe detto); *hvem skulle ha trodd det?* chi l'avrebbe immaginato?; *en skulle ~ det var en hel hær* si direbbe un intero esercito; *hva tror du om ham?* che ne pensi di lui?; ~ *på* credere a, credere in; *jeg tror på ham* gli credo; ~ *på menneskene* credere negli uomini; ~ *blindt på en* avere una fede cieca in qn.; ~ *en på hans ord* credere a qn. sulla parola.

tro 4. adj. fedele; (nøyaktig også) esatto; *han er ~ som gull* è di sicura e provata fedeltà; *bli seg selv ~* essere coerente con se stesso, restar fedele ai propri ideali.

troende adj., s. credente m, f, fedele m, f; *en lite ~* un persona di poca fede; *stå til ~* essere degno di fede; **trofast** fedele; litt. fido; (hengiven) devoto; **trofasthet** fedeltà; devozione f.

trofé trofeo.

trohjertig fiducioso, ingenuo.

troika troica; **trojaner**, **trojansk** troiano; *den trojanske krigen* la guerra di Troia.

troké trocheo; **trokeisk** trocaico (pl.: -ci).

trolig credibile, (sannsynlig) verosimile, probabile; adv. fedelmente; coscienziosamente; probabilmente.

troll orco (pl.: -chi), troll m; (små-) gnomo, folletto; fig. diavolo, mostro; **trollbundet**, *de satt som ~* stavano come incantati (ammaliati); **trolldom** magia, incanto, incantesimo; *øve ~* praticare la magia; **trolldoms-** magico (pl.: -ci); **trolldomskraft** potere magico, magia; **trolldomskunst** magia, incantesimo, arte f magica.

trolle praticare la magia; gettare incantesimi; stregare; **trollet** cattivo, maligno; **trollfolk** orchi mpl, gnomi mpl, famiglia di troll; se: troll.

trolleybuss filobus m inv.

trollheks strega; **trollkjerring** orchessa, strega; **trollkyndig** esperto di magia; **trollmann** mago (pl.: -ghi), stregone m; **trollpakk** stregonaglia; **trollskap** magia, stregoneria; **trollunge** fig. diavolello, birichino.

troløs infido, malfido, perfido; senza fede; **troløshet** perfidia, slealtà, malafede f.

tromle cilindrare, rullare, calandrare; **tromling** cilindatura, rullatura, calandratura.

tromme 1. s. tamburo; *slå på ~* se: **tromme** 2. v. mus. sonare (battere) il tamburo, tambureggiare; (ellers) tamburellare (*på ruten* sul vetro, *en melodi* un motivo); ~ *sammen* adunare a battuta di tamburo, sonare l'adunata; fig. riunire, convocare, mobilitare.

trommehinne timpano; **trommehule** cavità del timpano; **trommehvirvel** rullo di tamburo; *slå en ~* far rullare il tamburo; **trommeild** mil. fuoco tambureggiante (el. martellante).

trommel calandra, rullo; agr. rullo compressore.

trommeskinn pelle f di tamburo; **trommeslag** colpo di bacchetta (sul tamburo); (lyd) suono (el. rullo) di tamburo; **trommeslager** tamburino, suonatore di tamburo; **trommestikke** bacchetta di tamburo.

trommesyke vetr. meteorismo, timpanite f.

trompet tromba; *blåse på ~* sonare la tromba; (ofte, lenge) strombettare; fig. strombazzare; **trompetblåser** sonatore m di tromba; mil. trombettiere m; **trompetsignal**, -støt squillo di tromba.

tronarving erede m, f al trono; **tronbestigelse** assunzione f al trono (alla corona).

trone 1. s. trono; *bestige (komme på) tronen* salire al trono; *komme på tronen etter en* succedere a qn. nel trono; *sette på tronen* intronizzare, mettere sul trono; *støte fra tronen* detronizzare.

trone 2. v. troneggiare; **tronfrasingelse** abdicazione f; **tronfølge** successione f al trono; **tronfølger** successore m al trono; **tronhimmel** baldacchino del trono; **tronpretendent** pretendente m, f al trono.

tronrøver usurpatore m; **tronsal** sala del trono; **tronskifte** sostituzione f di regnante; **trontale** discorso della corona; (av statsminister) dichiarazione f del governo.

trope tropo, traslato.

tropedrakt abito coloniale; **tropesfeber** febbre f tropicale; **tropeshjelm** casco coloniale; **tropesklima** clima m tropicale; **tropelandene** i paesi tropicali; **tropene** i tropici; **tropestrøk** zona tropicale; **tropesyke** malattia tropicale; **tropisk** tropicale.

tropp truppa; drappello; *ferske tropper* truppe fresche; *slutte troppen* marciare in coda, chiudere la schiera; **troppe**, ~ *opp* presentarsi, venire.

troppebevegelse movimento di truppe; **troppemasser** truppe fpl effettive; **troppestyrke** contingente m di truppe; **troppetransport** trasporto militare; **troppetransportfly** aereo da trasporto militare; **troppe-transportskip** nave f trasporto per truppe.

troppsfører capopattuglia m, capogruppo m.

trosartikkel articolo di fede; **troshbekjennelse** con-

fessione f, professione f (el. atto) di fede; *avlegge sin* ~ fare atto di fede, professare la propria fede, (kristent) recitare il Credo; *den augsburgske* ~ la Confessione d'Augusta; *den apostoliske* ~ il Simbolo degli Apostoli, il Credo.

trosfelle correligionario; **trosforandring** conversione f ad un'altra religione; **trosfrihet** libertà di culto, libertà religiosa.

trosfelt campione m della fede, martire m, f della fede; **trosiver** fervore m religioso.

troskap fedeltà (*mot* verso, a); lealismo; *sverge en* ~ giurare fedeltà a qn.; **troskapsbrudd** atto d'infedeltà, rottura dell'impegno di fede, tradimento; **troskapsed** giuramento di fedeltà; **troskapsløfte** promesso (el. impegno) di fedeltà; **troskapsant** pegno di fedeltà.

troskyldig (lett-troende) credulo, credulone; (*uerfaren*) ingenuo, candido; (*enfoldig*) sempliciotto.

troskyldighet credulità; ingenuità, candore m; semplicioneria.

trosliv vita religiosa.

tross 1. mil. impedimenti mpl; (*bagasje og personell*) treno.

tross 2. (*trass*) ribellione f, caparbieta, ostinazione f; sfida; *på* ~ per spirito di contraddizione; *til* ~ *for* malgrado, nonostante.

trossak materia di fede; **trossamfunn** comunità religiosa.

trosse 1. v. sfidare, provocare; affrontare, far fronte a, (fare o.l. også) sprezzare; ribellarsi a, rivoltarsi contro; ~ *all beskrivelse* superare ogni descrizione; ~ *enhver konkurranse* sfidare qualsiasi concorrente, non temere confronti; ~ *tidens tann* resistere all'azione del tempo.

trosse 2. s. mar. cavo, gherlino, (*fortøynings-*) amarra; (*slepe-*) cavo da rimorchio.

trossig (*trassig*) caparbio, (*sta*) ostinato, cocciuto; testardo; (*gjenstridig*) ribelle; (*uforskammet*) insolente; **trossighet** ostinazione f, caparbieta; (*gjenstridighet*) ribellione f; (*uforskammethet*) insolenza.

trost zool. tordo.

trostvang intolleranza religiosa.

troverdig autentico (pl.: -ci); (*trolig*) credibile; (*person*) degno di fede; **troverdighet** autenticità; credibilità, veracità.

trubadur trovatore m, menestrello.

true minacciare (*med å di; på livet* di morte); ~ *med å falle* (*mur*) minacciare di cadere in rovina; ~ *en til å* costringere qn. con minacce a.

truende minaccioso; (*overhengende*) imminente.

truffet, *føler du deg* ~? ti senti colpito (nel tuo debole)?; la stoccata è andata a segno?

truge (*snøsko*) racchetta di neve.

trugsmål minaccia; se: *trussel*.

trumf atout m inv., briscola, trionfo; ~ *ess* asso di briscola; *spille* ~ giocare l'atout (la briscola); *spille ut alle sine trumfer* fig. giocare il tutto per tutto; *spille sin siste* ~ *ut* fig. giocare l'ultima carta; *stikke med* ~ tagliare.

trumfe giocare l'atout, tagliare; ~ *noe igjennom* imporre la propria volontà in qc.; ~ *over* tagliare con briscola maggiore.

trupp truppa; banda; (*teater-*) compagnia.

truse slip m inv., mutandine fpl.

trussel minaccia, intimidazione f; **trusselbrev** lettera intimidatoria; (*utpressing*) lettera ricattatoria.

trust trust m inv.; *slukt av trusten* fagocitato dal trust; **trustdannelse** formazione f di un trust; **trustlov** legge antitrust; **trustvesen** trust mpl.

trut muso; *sette* ~ fare il muso.

truten gonfio; **trutne** gonfiarsi; ~ *i vann* gonfiarsi (el. imbarcarsi) nell'acqua.

trutt adv. assiduamente, senza posa.

trygd assicurazione f, previdenza; sussidio, pensione f; **trygde** assicurare; concedere una pensione (un sussidio); **trygdekasse** cassa di previdenza; Previdenza Sociale; **trygding** assicurazione f, previdenza.

trygg sicuro; senza timore, rassicurato; ~ *for* al sicuro da; *altfor* ~ troppo fiducioso; *føle seg* ~ sentirsi sicuro (el. protetto); *her føler jeg meg* ~ qui mi sento al sicuro; *gjøre en* ~ rassicurare qn.

trygge assicurare; proteggere; **trygghet** sicurezza; **trygghetsfølelse** senso di sicurezza; tranquillità di spirito.

trygle (*bønnfalle*) implorare, supplicare (*om å di*); (*tigge*) elemosinare (*om noe* qc.); **trygling** implorazione f; richiesta insistente.

trygt adv. con sicurezza; fiduciosamente; *De kan* ~ *drive forretninger med det firma* potete concludere affari con questa ditta in tutta fiducia.

trykk pressione f, peso (også fig.); (*for brystet*) oppressione f al petto; (*hånd-*) stretta (di mano); (*stavelses-*) accento; *typ.* stampa; (*avtrykk*) copia, bozza; *tekn.* (*aksel*) carico per asse; ~ *og mottrykk* azione e reazione; *omstendighetenes* ~ la forza delle circostanze; *årenes* ~ il peso degli anni; *legge* ~ *på gram*. accentare; *leve under* ~ vivere oppresso; *jeg har et* ~ *for brystet* un peso mi opprime il petto, ho un peso sullo stomaco; *ord med* ~ *på siste* (*nest siste, tredje-siste*) *stavelse* parola tronca (piana, sdrucchiola); *la gå i trykken* dare alla stampa, (far) pubblicare; *boka er i trykken* il libro è in corso di stampa.

trykke 1. premere, stringere; (*tynge*) gravare; (*skotøy*) stringere; (*marked*) indebolire; fig. opprimere, prostrare, abbattere; ~ *i armene* (*til sitt bryst, til sitt hjerte*) stringere tra le braccia (al petto, al cuore); ~ *en i hånden* stringere la mano a qn.; *trykkes av armod* esser prostrato nella miseria; *sorgene trykker ham* il dolore lo accascia; ~ *seg inn* (*opp*) *til* stringersi a (el. contro); ~ *av* stampare, tirare; (*opp igjen*) ristampare; (*plagiere*) copiare; (*skyte*) premere il grilletto; ~ *noe inn* premere (spingere, schiacciare) qc.; (*slå inn*) sfondare qc.; ~ *ned* schiacciare, buttare giù, sfondare; fig. abbattere, deprimere; ~ *hatten ned i øynene* calcarsi il cappello sugli occhi; ~ *på* premere, far pressione su, (*tynge*) pesare (el. gravare) su; ~ *på fjæren* far pressione sulla molla; ~ *på knappen* premere (schiacciare) il bottone; ~ *sine lepper mot* posare le labbra su; ~ *sammen* comprimere, stringere, schiacciare; ~ *seg sammen* stringersi, pigiarsi; ~ *ut saften* spremere il succo.

trykke 2. *typ.* stampare, (*prege*) imprimere; ~ *på ny* ristampare; *kan trykkes* può esser dato alle stampe, ha ottenuto l'imprimatur.

trykkeferdig pronto per la stampa; **trykkefrihet** libertà di stampa; **trykkemaskin** macchina da stampa, macchina tipografica, rotativa.

trykkende opprimente, pesante; ~ *forhold* situazione f gravosa; ~ *hete* caldo soffocante, calore m afoso; ~ *skatter* imposte fpl pesanti.

trykker *typ.* stampatore m, tipografo; **trykkeri** stamperia, tipografia; **trykkested** lugo di stampa.

trykket adj. depresso, abbattuto; ~ *stemning* atmosfera pesante, stato d'animo depresso.

trykkfeil errore m di stampa, refuso; **trykkfeilsdjev**, *trykkfeilsdjevlen har vært ute* si sono infilati dei refusi; **trykkfeilsliste** errata corrige.

trykknapp (bottone m) automatico; pulsante m; **trykkoker** pentola a pressione; autoclave f; **trykkluft** aria compressa; **trykkluftsverktøy** attrezzi mpl ad aria compressa; **trykkmåler** manometro; **trykkpapper** carta da stampa; **trykkpumpe** pompa prememente.

trykksak stampa, stampato; *gi en ~ til oppsetting* mandare qc. in macchina; *sende som trykksaker* mandare come stampe.

trykkspenning sforzo di compressione.

trykkstavelse sillaba tonica (el. accentata).

trykksverte inchiostro da stampa.

trykning stampatura, stampa; sj. impressione f; *klar til ~* pronto per la stampa; *la gå til ~* dare alle stampe, mandare in macchina; *under ~* in corso di stampa; **trykningstillatelse** permesso di stampare, imprimatur m inv.; **trykt** stampato; *trykte tøy* (tessuti) stampati mpl.

trylle esercitare la magia; fare giochi di prestigio; *~ fram* far comparire per magia; (ånder, minner) evocare; **trylle-** magico (pl.: -ci).

trylledrikk filtro (magico); **tryllefloyte** flauto magico; **trylleformular** formula magica.

tryllekunst gioco di prestigio, prestidigitazione f, illusionismo; **tryllekunstner** prestigiatore m, illusionista; **tryllemiddel** magia, incantesimo, sortilegio; amuleto.

trylleri magia, incantesimo; fig. incanto, malia; **trylleslag**, *som ved et ~* come per incanto; **tryllestav** bacchetta magica; **trylleverden** mondo magico (el. incantato).

tryne grugno.

træ (nål) infilare; *~ perler* infilare perle.

træl se: trel; **trøffel** tartufo; *fylle med trøfler* tartufare, farcire di tartufi.

trøst consolazione f, conforto, sollievo; *en dårlig ~* una magra consolazione f; *bringe ~* recar conforto; **trøste** consolare, confortare; *~ seg* consolarsi (*med at*, *med den tanke at* al pensiero che).

trøstegrunn motivo di consolazione; **trøstepremie** premio di consolazione; **trøster** consolatore m; **trøsterik** consolatore, confortante.

trøstesløs sconcolato; sconsolante, sconsolante; **trøstesløshet** sconforto; desolazione f.

trøstig fiducioso, animoso; adv. *også* di buon animo.

trøye giacca; (bluse) camiciotto, (under-) maglia.

trå 1. v. posare il piede; *~ hardt (lett)* avere il passo pesante (leggero); *~ orgelet* azionare la pedaliera dell'organo; *~ i* affondare il piede in, mettere i piedi in; *~ igjennom* (synke i) sprofondare (con i piedi); *~ noe ned* calpestare qc.; *~ ned tøflene* sfondare le ciabatte; *~ på* posare il piede su, calcare; (trampe på) calpestare; *~ en på tærne* pestare i calli a qn.; *~ sønder og sammen* schiacciare con il piede, calpestare; *~ ut skoene* sfornare le scarpe; *~ ut* (gnist) spegnere calpestando; *~ under fot* fig. calpestare, disprezzare; *~ varsomt* procedere con cautela.

trå 2. adj. (sein) lento, tardo; (harsk) rancido.

tråbil automobilina a pedali.

tråd filo (også fig.); refe m; *fin (grov)* ~ filo sottile (grosso); *ha alle trådene i sin hånd* avere in mano le leve del comando; *miste tråden i sin tale* perdere il filo del discorso; *ikke ha en tørr ~ på kroppen* essere bagnato fino all'osso; *henge i en ~* essere sospeso a un filo.

tråddannet, -formet filiforme; **trådhandel** commercio di filati; (butikk) merceria; **trådhandler** merciaio.

trådløs senza fili; **trådsnelle** rocchetto (el. spagnoletta) di filo; **trådtrekker** trafilatore m; **trådtrekkeri** trafilateria; **trådtrekking** trafilatura; **trådtrekkingmaskin** trafilatrice f.

tråkk calpestio; sentiero formato dal passaggio di persone ed animali; piazzetta davanti alla casa contadina; **tråkke** camminare pesantemente, pestare i piedi; *~ på* calpestare.

tråkle imbastire; **tråkletråd** filo per imbastire, filo da basta; **tråkling** imbastitura.

trål rete f a strascico; sciabica, paranza; **tråle** pescare con la rete a strascico; **tråler** peschereccio per la pesca a strascico; **tråling** pesca a strascico.

trått, *det går ~* si va per le lunghe, la cosa si trascina, non si va avanti; *det går ~ med ham* è lento.

tsar zar m inv.; **tsetseflue** mosca tse tse.

tsjekker, **tsjekkisk** ceco (pl.: -chi); **tsjekkosllovakisk** cecoslovacco (pl.: -chi).

tuba tuba, bombardone m; **tube** tubo.

tuberkel tubercolo; **tuberkelbasille** bacillo della tubercolosi (el. di Koch); **tuberkulin** tubercolina; **tuberkulinprøve** iniezione f di tubercolina, tuberculizzazione f.

tuberkulose tubercolosi f, etisia, tisi f, F. mal sottile; **tuberkulosesanatorium** sanatorio, tubercolosario; **tuberkuløs** tubercoloso, tisico (pl.: -ci).

tue zolla, monticello di terra; (gras-) ciuffo d'erba, zolla erbosa, piota; (maur-) formicolaio; *liten ~ kan velte stort lass* piccola scintilla può bruciare una villa.

tuff(stein) tufo.

tufs povero diavolo, poveruomo, buono a nulla; *være (føle seg) ~* sentirsi poco bene, star poco bene; **tufse** pasticciare, abborracciare.

tuft resti di muro perimetrale di un'abitazione; se ellers: tomt.

tufte costruire, fondare, gettare le basi di.

tuja bot. tuia.

tukl, **tukkel** abborracciamento, maneggiamento maldestro; **tukle**, *~ med* abborracciare, maneggiare maldestramente.

tukt disciplina, disciplinatezza; (straff) castigo (pl.: -ghi); *tuktens ris* la frusta; *i ~ og are* con onestà e rispetto; **tukte** castigare, punire; disciplinare, far rigare diritto; **tuktelse** castigo.

tukthus casa di pena, bagno penale; *dømme til ~* condannare ai lavori forzati; **tukthusfange** forzato; **tukthuskandidat** arnese m da galera, cattivo soggetto; **tukthuslave** forzato, galeotto; **tukthusstraff** pena dei lavori forzati.

tulipan tulipano.

tull 1. involto, fagotto; groviglio.

tull 2. insensatezza, assurdità, vaneggiamento.

tulle 1. v. (vrøvle) parlare a vanvera, sragionare; fare cose insensate; *~ inn noe* avvoltare qc., involtare qc.; *~ seg bort* perdersi, andare fuori strada.

tulle 2. s. (jente) bimbetta, F pupa; bébé.

tullerusk mezzo matto, strampalato; **tulling** balordo, tonto.

tumle (over ende) capitolombolare, rovesciarsi; (vakle) barcollare; *~ med noe* essere alle prese con qc.; *~ med en hest* scozzonare un cavallo; **tumle** (boltre) seg scorrazzare, ruzzare, divertirsi.

tumleplass campo di giochi; (virkefelt) campo d'azione; **tumler** (due) capitolombolante m, sp. di delfino; **tumling** bicchierino, scodellino; **tummel** tracasso, (oppstyr) trambusto, (larm) baccano.

tummelumsk stordito, frastornato; *gjøre ~* stordire, frastornare; (forfjamset) sbalordire.

tumult tumulto.

tun corte f, aia.

tuneser, tunesisk tunisino.

tunfisk tonno.

tung pesante, grave, greve; (besværlig) pesante, faticoso; (sørgelig) duro, penoso; (klosset) goffo, tozzo; ~ *skjebne* destino crudele; *tungt språk* lingua difficile, (stil) stile m pesante; *tungt sukk* profondo sospiro; ~ *søvn* sonno pesante; *ha en ~ hånd* avere la mano pesante; *være ~ i hodet* avere la testa pesante (greve); *med tungt hjerte* a malincuore.

tunge lingua; (sko) linguetta; (land) lingua di terra; (i spenne) ardiglione m; (flyndre) sogliola; *slem (ond) ~* linguaccia, malalingua; *få ens ~ på glid* sciogliere la lingua a qn.; *han fikk tungen på glid* gli si è sciolta la lingua; *han har en glatt ~* parla sempre in un tono melato; *rekke tungen ut, rekke ~* tirare fuori la lingua, mostrare la lingua; *røkt ~* lingua affumicata; *med tungen ut av halsen* con la lingua di fuori (el. pendente); *løpe med tungen ut av halsen* correre a perdifiato; *det ligger meg på tungen* ce l'ho sulla punta della lingua.

tungebånd filetto (el. frenulo) linguale; *være godt skåret for tungebåndet* avere lo scilinguagnolo sciolto; **tungeferdighet** prontezza di lingua; facondia; **tungeflyndre** sogliola; **tungelyd** suono linguale; **tungemål** lingua; **tungerapp** che ha la parola facile, loquace; **tungerot** base f della lingua; **tungespiss** punta della lingua.

tunget smerlato, a smerli, a festoni.

tungetale glossolalia; **tungetaler** che è soggetto al fenomeno della glossolalia.

tunggoods merci fpl pesanti; **tunghet** pesantezza.

tunghørt duro d'orecchio, debole d'udito; **tunghørhet** debolezza d'udito, sordità parziale.

tungindustri industria pesante; **tunglastet** che ha un carico pesante; **tunglest** pesante da leggere, di lettura indigesta; **tungnem** tardo, duro di comprensione; **tungnemhet** ottusità di mente.

tungrodd pesante da manovrare a remi; **tungsindig** cupo, malinconico; **tungsindighet, -sinn** umore m nero, malinconia.

tungt adv. pesantemente; *hvile ~ på en* pesare a qn.; *hans mening veier ~* la sua opinione ha molto peso.

tungtfordøyelig pesante da digerire; **tungtoppløselig** poco solubile.

tungtrafikk circolazione f di mezzi pesanti.

tungtsmeltelig che fonde con difficoltà.

tungtvann acqua pesante; **tungtveiende** di gran peso; **tungtvæpnet** dotato di armamento pesante; armato pesantemente; **tungvekt** peso massimo; **tungvektsklasse** categoria pesi massimi.

tungvint faticoso, pesante, scomodo.

tunika tunica.

tunnel galleria, tunnel m inv., traforo.

tupp punta, estremità; **tuppe** gallina.

tur gita, giro; (spaser-, ride-, kjøre- også) passeggiata; (reise) viaggio; (drosje-) corsa; (i dans) figura; *ha ~* (være heldig) essere fortunato; *nå er det min ~* adesso tocca a me; *du må vente på ~* devi aspettare il tuo turno; *gå (ri, kjøre, ro) en ~* fare una gita (passeggiata, giro) (a cavallo, in macchina, in barca); *har De ~?* (til drosjesjåfør) è libero?; *ta seg en tur* fare un giro (passeggiata); *ta en ~ på landet* fare una gita in campagna; *etter ~* a turno; *stå for ~* essere sul punto di; *jeg står for ~* è arrivato il mio turno.

turban turbante m; **turbin** turbina; **turbinskovl** pala di turbina.

turdans danza figurata.

ture fare una vita di stravizi, gozzovigliare; (feire) festeggiare.

turist turista m, f; **turistbyrå** ufficio turistico, agenzia di viaggi, azienda autonoma di soggiorno; **turistforening** Touring Club; **turisthotell** albergo turistico; **turisthytte** rifugio.

turistpropaganda pubblicità turistica; **turistproviant** provviste fpl in scatola; **turistsesong** stagione f turistica; **turiststed** centro turistico; **turisttrafikk** movimento turistico; turismo.

turkis s., adj. turchese.

turn ginnastica; **turne** fare ginnastica, eseguire esercizi ginnici.

turné giro artistico, tournée f; *på ~* in tournée.

turner ginnasta m, f; (for-) maestro, istruttore m; **turnering** torneo; (ridder) torneo, giostra; **turneringsplass** lizza, campo; **turnforening** associazione f ginnica.

turnips sp. di rapa.

turnsko scarpa da ginnastica (el. da tennis).

turnustjeneste med. tirocinio; *ha ~* fare tirocinio.

turteldue tortora.

turvis a turno.

tusen mille; *ett ~ (to ~)* mille (duemila); *omtrent ~ bøker* un migliaio di libri; *~ og en natt* (le) Mille e una notte; **tusenben** millepiedi m inv.

tusende (ordenstall) millesimo; **tusendel** millesimo; **tusendfold** mille volte tanto; **tusenfryd** bot. margheritina, pratolina; **tusenkunstner** persona che sa fare di tutto, (taskenspiller) prestigiatore m; **tusentall, tusenvis, i ~** a migliaia.

tusenår millennio; (jubileum) millenario; **tusenårig** millenario; ~ *periode* millennio.

tusj inchiostro di china; **tusjflaske** flaconcino di inchiostro di china; **tusjkopp** scodellino; **tusjpenn** penna per china, penna a feltro, pennarello; **tusjtegning** disegno a china; **tusjteknikk** acquatinta.

tuske barattare, scambiare, permutare; **tuskhandel** baratto; scambio di merci.

tusle se: pusle; **tuslet** debole, macilento.

tusmørke crepuscolo; *i tusmørket* tra il lusco e il brusco; **tusseladd** povero diavolo, tapino.

tust ciuffo, (hår- også) cernechio.

tut (kanne-) becco (pl.: -chi), (flaske-) collo; (ul) fischio; **tute** (sirene) fischiare, ululare; (hyle) urlare, ululare (også vond); (bilhorn) strombettare, sonare il clacson; (sutre) piagnucolare; (gråte) piangere direttamente; ~ *en ørene fulle* riempire le orecchie a qn.; *en må ~ med de ulver som er ute* in chiesa coi santi, in taverna coi birbanti; se col lupo viver vuoi, urlar devi quanto puoi.

tuting urlo; ululo, ululato; piagnucolio, pianto dirotto; (ugle) ululo; se: tute.

tutt (penger) rotolo; (kremmerhus) cartoccio.

tvang costrizione f, coercizione f; forza; *av (med) ~* per (a, di) forza; *bruke (øve) ~* usare la forza, fare uso della coercizione (*mot* con).

tvangfri senza essere costretto; (utvungen) libero, disinvolto, senza inibizioni.

tvangsakkord liquidazione f coatta; **tvangsarbeid** lavori mpl forzati; **tvangsarbeidsanstalt** bagno penale, penitenziario; **tvangsauksjon** vendita all'incanto, subasta; **tvangsavståelse** cessione f forzata; **tvangsdirigering**, ~ *av arbeidskraften* collocamento forzato della manodopera; **tvangsforanstaltning** misura coercitiva.

tvangsforestilling fissazione f, idea ossessiva; fobia;

tvangsfullbyrdelse jur. esecuzione f coattiva;

tvangsinn drivelse esazione f coattiva.

tvangsinnlegge internare; **tvangsinnleggelse** internamento; **tvangslån** prestito forzoso.

tvangsmessig coattivo, forzato, forzoso, obbligatorio; **tvangsmiddel** mezzo coercitivo.

tvangssoppdragelsesanstalt riformatorio.

tvangssalg vendita giudiziale; **tvangssituasjon** caso di forza maggiore, situazione senz'altra via d'uscita; *være i en* ~ essere in un vicolo cieco, aver le mani legate; **tvangsskole** casa di rieducazione con servizio scolastico obbligatorio; **tvangssparing** risparmio forzato; **tvangstrøye** camicia di forza.

tvebo bot. pianta dioica.

tvedeling bipartizione f; (-grening) biforcazione f; **tvedelt** bipartito; biforcuto; ~ *skjørt* gonna a pantaloni; **tveegget** a doppio taglio.

tvekamp duello, scontro a due; singolar tenzone f.

tvekjønnet bisessuato, bisessuale, ermafrodito, androgino; gram. di due generi; **tvekroket** piegato in due; *le seg* ~ torcersi dalle risa.

tvelyd dittongo (pl.: -ghi).

tverke, komme på ~ *for en* giungere inopportuno per qn.; *alt går på* ~ *for meg* tutto mi va di traverso; *det er kommet noe på* ~ *for ham* gli è capitato un contrattempo; se også: **tvers**.

tverr scontroso, imbronciato, immusonito.

tverr- trasversale; **tverrbane** linea (ferroviaria) trasversale; **tverrbjelke** traversa, trave f trasversale; **tverrbukk** brontolone m; *en riktig* ~ un vero bastian contrario; **tverrgate** via trasversale; **tverrgående** trasversale, trasverso.

tverrhet scontrosità, scontraggine f.

tverrlinje linea trasversale; **tverrmål** misura trasversale, estensione f nel senso della larghezza; **tverrside** lato corto; **tverrrskip** arkit. transetto; **tverrrskip** mar. trasversalmente rispetto allo scafo.

tverrsnitt sezione f trasversale, spaccato; **tverrstrek** riga trasversale; typ. trattino; **tverrstripe** striscia (riga) trasversale; **tverrstykke** traversa; **tverrsum** somma delle cifre; **tverrvei** traversa.

tvers, ~ *igjennom* attraverso; da parte a parte; ~ *over* dall'altra parte di, attraverso a, di fronte a; *gå* ~ *over* attraversare; *gå* ~ *over jordene* passare attraverso i campi; *brekke (skjære)* ~ *over* rompere (tagliare) in due; *på* ~ di traverso, trasversalmente, (*på skrå*) di sbieco; *på kryss og* ~ in tutte le direzioni, in tutti i sensi; a zig zag; *komme på* ~ *for en* attraversare la strada (el. il passo) a qn.

tvert, ~ *imot*, ~ *om* al contrario, all'opposto, anzi, contrariamente a.

tvetydig a doppio senso; (flertydig) ambiguo, equivoco (pl.: -ci); (slbrig) scurrile; ~ *rykte (omdømme)* dubbia reputazione; **tvetydighet** ambiguità; doppio senso.

tvil dubbio; *det er ikke ringeste* ~ non c'è il minimo dubbio (*om* su; *om* at che); *dra i* ~ mettere in dubbio; *nære* ~ *om* nutrire dubbi su; *reise* ~ sollevare dei dubbi; *være i* ~ *om* essere in dubbio se; *ytre* ~ *om* esprimere un dubbio su, mettere in dubbio; *uten* ~ senza dubbio, senza fallo; *utenfor all* ~ fuori d'ogni dubbio.

tvile dubitare (*på* di; *på* at che); **tvilende** dubbioso, dubitativo; **tviler** dubitatore m, chi è solito dubitare; scettico (pl.: -ci).

tvill (tekstil) twill m inv.

tvilling gemello (a); *tvillinger* (due) gemelli; **tvillingbror** fratello gemello; **tvillingfødsel** parto gemellare (el. bigemino); **tvillinghjul** ruote fpl abbinare; **tvillingpar** coppia di gemelli; **tvillingriker** due regni uniti; **tvillingstjerne** stella doppia; **tvilling søster** sorella gemella.

tvilrådig indeciso, irresoluto, incerto; **tvilrådighet** indecisione f, perplessità, incertezza.

tvilsom dubbio; (mistenkelig også) sospetto; problematico (pl.: -ci).

tvilsspørsmål questione f dubbiosa (controversa, problematica); **tvilstilfelle** caso dubbioso; *i* ~ in caso di dubbio.

tinge costringere, forzare (*til, til å* a); ~ *en i kne* mettere in ginocchio qn.; ~ *igjennom* spingere attraverso; fig. (*sak*) far accettare a forza; ~ *inn (ut)* far entrare (uscire) a forza; ~ *ned (gren)* piegare verso il basso; (*drikk*) mandar giù per forza; ~ *sammen* unire con la forza; ~ *en til å demisjonere* costringere qn. a dimettersi; ~ *en til å nedlegge sitt embete* far perdere il posto a qn.; se også: **tvungen**.

tingende coercitivo, costringitivo; (*bydende*) imperioso, impellente; ~ *grunn* motivo impellente; ~ *omstendigheter* forza maggiore; le presenti circostanze.

tvinne torcere; **tvinning** torcimento, (garn) torcitura; **tvinnetråd** filo ritorto; cordoncino.

tvist 1. merk. calicot m inv.; (pussegarn) filaccia (el. cascame m) di cotone (per lucidare).

tvist 2. (uenighet) dissenso; (*splid*) contrasto, disaccordo; (*ordstrid*) controversia, disputa; lite f; **tvistemål** lite f; **tvistepunkt** punto controverso, oggetto della lite; **tvistes** essere in disaccordo (*om* su); litigare.

tvungen forzato, forzoso, coatto, obbligatorio; (*avmål*) sostenuto, compassato; ~ *undervisning* istruzione f obbligatoria; *tvungent vesen* atteggiamento sostenuto; ~ *voldgift* arbitraggio obbligatorio; *le tvungent* ridere a denti stretti.

tvære, ~ *ut* prolungare, rendere prolisso.

ty, ~ *til noe* ricorrere a qc.; ~ *til en* rivolgersi a qn.; (*flykte*) rifugiarsi da (presso) qn.

tyde interpretare, (særl. skrift) decifrare; ~ *på* indicare, denotare, dare a vedere; *alt tyder på at* tutto fa pensare, tutto porta a credere che.

tydelig (å se el. høre) distinto, chiaro; (å forstå) chiaro, intelligibile; (*iøynefallende*) palese, visibile; (*bestemt*) chiaro, preciso; (*innlysende*) chiaro, evidente, palese, manifesto; ~ *forestilling* idea chiara (precisa); *se* ~ vedere chiaro; *tale* ~ parlare distintamente; (*med rene ord*) parlar chiaro; *forklare seg* ~ spiegare chiaramente.

tydeliggjøre chiarificare; **tydelighet** chiarezza, precisione f, evidenza **tydeligvis** evidentemente.

tydning (tolkning) interpretazione f; (skrift-) deciframento.

tyfoidefeber tifoidea, febbre f tifoide; **tyfus** tifo; **tyfus epidemi** epidemia di tifo; **tyfus pasient** tifoso, persona affetta da tifo.

tygge masticare; ~ *på* masticare; ~ *på et prosjekt* rimuginare (ruminare) un progetto.

tygge- masticatorio; **tygge gummi** gomma americana, chewing-gum m inv.; **tyggeredskap** organo masticatorio; **tygging** masticazione f.

tykk grasso, grosso; corpulento, pingue; (*tett*) folto, spesso; (*svulmet*) gonfio; *tykt blod* sangue spesso; ~ *bok* libro grosso (voluminoso, spesso); *librone* m; *tykt hår* capelli folti; ~ *lommebok* portafooglio gonfio (el. ben fornito); *tykt papir* carta spessa; ~ *roman* romanzo fiume; *det tykke av låret* il grosso della coscia; ~ *om livet* grosso di vita; *en finger* ~ spesso un dito; *tre meter* ~ dello spessore di tre metri; spesso (alto, largo) tre metri; *gjennom tykt og tynt* nella buona e nell'avversa fortuna; *bli tykkere* ispessire; (*fet*) ingrassare, ingrossare.

(melk) cagliarsi, rapprendere; (svulme) gonfiarsi.
tykkarmet che ha le braccia grosse; che ha bracci solidi; **tykkas** ciccione m; **tykkbeint** che ha le gambe grosse, grosso di gambe.
tykke (mening) opinione f; *handle etter eget* ~ agire a modo proprio.
tykkelse spessore m, grassezza, grossezza.
tykkfallen corpulento, grassoccio; **tykkhalset** grosso di collo; **tykkhet** spessore m, densità; (person) grassezza, corpulenza, pinguedine f; **tykkhodet** che ha la testa dura; **tykkhudet** che ha la pelle spessa; fig. insensibile, che ha la sensibilità d'un elefante; **tykkinn** che ha il viso paffuto, che ha i guancioni.
tykkmaget panciuto; **tykkmelk** latte m rappreso.
tykksak ciccione m; bombolo; **tykkskallet** che ha la scorza (el. buccia) dura, che ha il guscio duro; (person) che ha la testa dura.
tykksømsbroderi ricamo in rilievo (el. a punto pieno); **tykktarm** intestino crasso, colon m.
tykning (skog-) fitto (di un bosco).
tykflytende (seig) viscoso; (grøtet) pastoso.
tylft dozzina.
tyll tulle m inv.
tylle versare; ~ *i seg* ingozzare, ingollare; ~ *medisin i en* far ingurgitare medicine a qn.
tyne (plage) tormentare, maltrattare; (drepe) ammazzare.
tyngde peso, pesantezza; gravosità, gravità.
tyngdekraft gravitazione f; **tyngdelov** legge f di gravitazione (universale); **tyngdepunkt** centro di gravità, baricentro.
tynge pesare, gravare, opprimere (alle også fig.); (gjøre tung) appesantire; *tynges av årenes vekt* sentire il peso degli anni; ~ *ned* piegare (opprimere) con il peso, schiacciare.
tyngsel peso, carico, fardello.
tynn sottile, (spinkel) esile, magro; (fin) tenue, fine; (mots. tett) rado; (luft) rarefatto; (væske) diluito; (vin, te) leggero; fig. magro; *tynne papirsorter* carte sottili; *være ~ i historie* essere debole in storia; *gjøre ~ (ere)* assottigliare, (mager) smagrire, (skog) diradare; *bli ~ (ere)* assottigliarsi, dimagrire, diradarsi, (luft) rarefarsi.
tynnbe(i)nt che ha le gambe sottili (magre).
tynne, ~ *håret* sfoltire i capelli; ~ *ut gulrottene* diradare le carote; se ellers: **tynn**.
tynnhet sottigliezza; esilità; magrezza; finezza; leggerezza; radezza; se: **tynn**; **tynnhudet** che ha la pelle sottile (el. delicata); **tynnhåret** che ha i capelli radi, (dyr) che ha il pelo rado.
tynnkledd vestito leggermente; **tynnskallet** che ha la pelle (scorza, buccia) sottile; **tynnslitt** consunto, logoro; (tøy) liso; fig. frusto; **tynnsalt** con la suola sottile; **tynnarm** intestino tenue; **tynnarmsbetenelse** enterite f.
tyntbefolket scarsamente popolato, a bassa densità di popolazione; **tyntflytende** fluido, liquido.
type tipo; typ. carattere; **typisk** tipico (pl.: -ci).
typograf tipografo; **typografi** tipografia; **typografisk** tipografico (pl.: -ci).
tyr toro; *ta tyren ved horna* prendere il toro per le corna.
tyrann tiranno; **tyranni** tirannia; hist. tirannide f, dispotismo; **tyrannisere** tiranneggiare; **tyrannisk** tirannico (pl.: -ci).
tyrefekter torero, toreador m inv.; **tyrefektning** corrida; tauromachia; **tyrehals** collo taurino.
Tyren astr. (costellazione f del) Toro.
tyrenakke collo taurino.
tyri legno di pino resinoso; **tyrifakkel** fiaccola resi-

nosa; **tyrirot** ceppo di pino resinoso; **tyrived** legna da ardere resinosa.
tyrk(er), **tyrkisk** turco (pl.: -chi); *det tyrkiske rike* l'impero ottomano.
tyroler(inne) tirolese m, f; **tyrolervals** valzer m inv. tirolese; **tyrolsk** tirolese.
tysk tedesco (pl.: -chi); germanico (pl.: -ci); *den tyske keiser* l'imperatore di Germania; *de tyske riddere* i cavalieri dell'ordine teutonico; *det tyske språk* il tedesco, la lingua tedesca.
tysker tedesco (pl.: -chi); **tyskerarbeid** lavoro eseguito per i tedeschi (durante l'occupazione); **tyskerhater** germanofobo; **tyskerjente** ragazza che andava con i soldati tedeschi; **tyskfiendtlig** antitedesco; **tyskhet** germanismo; caratteristica propria dei tedeschi; **tysktalende** di lingua tedesca; **tyskvennlig** germanofilo, tedescofilo.
tyst silenzioso, tacito; **tyster** informatore m, confidente m, f (della polizia).
tyte, ~ *fram (ut)* (væske) trasudare, stillare; (ellers) uscire fuori, scappar fuori.
tyttebær mirtillo rosso.
tyv ladro; *forfølge en* ~ braccare un ladro; **tyvaktig** ladro, che ha le mani lunghe; **tyvaktighet** tendenza a rubare, mania di rubare; **tyvebande** banda di ladri; **tyvegods** refurtiva; **tyveknekt** ladruncolo, ladroncello; **tyvenøkkel** chiave f falsa; **tyvepakk** manica di ladri.
tyveri furto, ruberia, ladrocinio, ladroneccio; **tyverianmeldelse** denuncia di furto.
tyveriforsikre assicurare contro i furti; **tyveriforsikring** assicurazione f contro i furti.
tyvlytter che ascolta di nascosto; radioascoltatore m che non paga il canone.
tære (forbruke) consumare, corrodere (også fig.); ~ *på (hort)* consumare, logorare; ~ *på sin kapital* intaccare (mangiarsi) il capitale; *tares hen* logorarsi, consumarsi, struggersi.
tærende, ~ *sykdom* malattia etica; **tæring** med. tisi f, etisia; *sette ~ etter næring* non fare il passo più lungo della gamba; **tæringspasient** tisico.
tø intr. v. disgelare; (smelte) sciogliersi, fondere, squagliarsi; tr. v. sgelare, disgelare, sciogliere; *det tør* disgela; ~ *opp* sgelare; fig. diventare più espansivo, svegliarsi.
tøddel puntino; *ikke forstå en* ~ non capirci un'acca; *det mangler ikke en* ~ non ci manca una virgola.
tøffel pantofola, pianella, babbuccia; *nedtrådt* ~ ciabatta; *komme under tøffelen* farsi mettere il piede sul collo; *stå under tøffelen* essere comandato a bacchetta dalla moglie; **tøffelbelt** uomo sottomes-so alla moglie; **tøffelregimente** famiglia dove la moglie ha il comando.
tølper villano, (slamp) mascalzone m; zoticone m; **tølperaktig** villano, rozzo, zotico (pl.: -ci); **tølperaktighet** villania, grossolanità.
tømme 1. s. redina, redine f, briglia; *holde en i* ~ tenere a freno qn.; *holde sin vrede i* ~ contenere (controllare, raffrenare) la propria ira.
tømme 2. vuotare, svuotare; ~ *postkassene* prelevare la corrispondenza dalle cassette postali; *postkassene tømmes 4 ganger daglig* si effettuano quattro levate giornaliere.
tømmer (et) legname m (da costruzione); tronchi mpl; (skåret) legno squadrato; (en) chi vuota (se: tømme 2); **tømmerarbeid** lavoro di carpenteria; **tømmerblinking** marcatura degli alberi da abbattere; **tømmerdrift** sfruttamento dei boschi, produzione f di legname; **tømmerflåte** zattera di tronchi; (til

fløting) fodero; **tømmerfløter** zatteriere m; **tømmerfløting** fluitazione f.

tømmerhandler commerciante m, f di legnami; **tømmerhogger** boscaiolo, taglialegna m inv.; **tømmerhogst** taglio di alberi; **tømmerhytte** baita di tronchi.

tømmerkjøring trasporto di tronchi d'albero; **tømmerkvas** ostruzione f di tronchi (durante la fluitazione); **tømmerlense** steccaia; **tømmerlære** tirocinio da carpentiere; **tømmermann** carpentiere m; **tømmermenn** (i hodet) spranghetta, postumi mpl della sbornia; **tømmermerker** chi è addetto alla marcatura del legname; **tømmermerking** marcatura del legname; **tømmermester** mastro carpentiere; **tømmeropplag** deposito di legname; **tømmerkog** fustaia.

tømmerlede slitta per il trasporto del legname; **tømmerstabel** pila di tronchi (el. di legname); **tømmerstokk** tronco scortecciato (da costruzione); **tømmerstvenn** carpentiere m; **tømmerverk** struttura in legno; **tømmerøks** scure f.

tømning (tømning) vuotatura, svuotamento; (post) levata.

tømre tr. v. squadrare, fare la struttura in legno; (skip) costruire; fig. strutturare, congegnare; intr. v. eseguire lavori di carpenteria.

tønder (knusk) esca.

tønne botte f, barile m, bigoncia; (liten) barilotto, botticella; *stå sammenklemt som sild i ~* stare pigiati come acciughe in un barile; *en ~ land* (Norge, gl.) 3.9 decari di terra; *vin fra samme ~* vino della medesima botte; *pakke i tønner* imbarilare; **tønneband** cerchio di botte; **tønnestav** doga; **tønnevis** a barili.

tørk asciugatura; *henge opp til ~* (tøy) stendere; mettere ad asciugare, mettere a seccare.

tørke 1. s. siccità, secco.

tørke 2. v. asciugare; seccare, essiccare; *~ av* spolverare, passare uno straccio su; (svamp) spugnare; (tavle o.l.) cancellare; *~ inn (bort)* seccare, seccarsi, inaridire, prosciugarsi; (visne) seccare, appassire; *~ opp* asciugare, pulire; *~ seg* asciugarsi, (om munnen) iorbirsi la bocca; *~ støv* spolverare; *~ tårene* asciugarsi le lacrime; asciugare le lacrime (til en a qn).

tørkeloft soffitta per stendere, stenditoio; **tørkemiddel** composto siccativo; essiccante m; **tørkeplass** posto per stendere, stenditoio; essiccatoio.

tørkeri seccatoio, essiccatoio; (tøy) stenditoio.

tørkeovn forno di essiccazione; **tørkesnor** corda per stendere; **tørkestativ** stenditoio; **tørkestue** seccatoio; **tørking** asciugatura, asciugamento, essiccazione f.

tørkle fazzoletto, foulard m inv.

tørn turno; volta; *en hard ~* un'impresa dura.

tørne, *tørne imot* urtare contro; *~ sammen* scontrarsi; *~ ut* (av køy) alzarsi.

tørr asciutto, secco (pl.: -chi); (vannløs, gold) arido; *være ~ i halsen* avere la gola secca; *du er ikke ~ bak ørene ennå* hai la bocca che sa ancora di latte; *det er tørt fore* le strade sono asciutte; *luften er ~* l'aria è secca; *vi fikk hverken vått eller tørt* ci hanno lasciato a bocca asciutta; non ci hanno offerto né da mangiare né da bere; *ha sitt på det tørre* essere al coperto, essersi arrangiato; *svare tørt* rispondere seccamente; *tørre klær* abiti asciutti; *~ vin* vino secco.

tørrbatteri (-element) pila a secco.

tørrdøkk hacino di carenaggio.

tørre tr. v. (far) asciugare; (planter) essiccare.

tørrelement pila a secco; **tørrfisk** stoccafisso.

tørris ghiaccio secco, neve f carbonica; **tørrlagt**

prosciugato; **tørrelgge** prosciugare, inaridire; *~ en dam* prosciugare uno stagno; **tørrelgging** prosciugamento; **tørrmelk** latte m in polvere.

tørrense lavare a secco; **tørråte** marciume m secco (delle patate); **tørrskodd** a piedi asciutti, senza bagnarsi i piedi; **tørrsprit** metaldeide f, tavolette fpl di meta; **tørrstoff** sostanza solida.

tørrvittig spiritoso con una punta d'ironia; **tørrvær** tempo secco; *i ~* quando il tempo è secco.

tørst 1. adj. assetato; *være ~* avere sete; *jeg blir ~* mi viene sete; **tørst** 2. s. sete f (også fig.) (*etter* di); *ha en sterk ~* avere molta sete; *lide av ~* patire (soffrire) la sete; *slukke (stille) sin ~* spegnere (appagare, togliersi) la sete.

tørste aver sete, essere assetato; *~ etter hevn* essere assetato di vendetta; **tørt** se: tørr.

tøs ragazza; (vilter) monella; (tøyte) sgualdrina.

tøv sciocchezza, assurdità; *~ og tull* niente che sciocchezze; se: vrøv; **tøve** se: vrøvle; **tøvekopp** scioccherello, chi parla a vanvera.

tøvær disgelo; *det er ~* è tempo di disgelo.

tøy stoffa, tessuto; (klær) indumenti mpl, vestiario; (vasketøy) biancheria, bucato; (reise-) bagaglio, effetti mpl personali.

tøyblomst fiore m artificiale (el. di stoffa); **tøybredde** altezza (di una stoffa).

tøye stendere, estendere; **tøyelig** estensibile, elastico (pl.: -ci).

tøyle 1. s. briglia, (tømme) redine f; fig. også freno; *regjeringens tøyler* le redini del governo; *gi hesten tøyler* allentare le briglie al cavallo; *gripe hesten i tøylen* afferrare il cavallo per la briglia; *holde i stramme tøyler* tenere a freno; *gi frie tøyler* dar la briglia sul collo.

tøyle 2. v. imbrigliare (også fig.); **tøyelsløs** sfrenato, sbrigliato; (uregelmessig) sregolato; (utsvevende) dissoluto; **tøyelsløshet** sfrenatezza, sbrigliatezza.

tøyrest scampolo; **tøyrull** pezza (di tessuto).

tøys sciocchezza, stupidaggine f; se: vrøv; **tøyse** sragionare, dire sciocchezze; scherzare; **tøysekopp** scioccherello, chi parla a vanvera.

tøysko scarpa di stoffa.

tøyte squaldrina, donnaccia.

tå dito del piede; *fra topp til ~* da capo a piedi; *gå (stå, heve seg) på ~* camminare (stare, rizzarsi) in punta di piedi; *trå en på tårne* pestare i calli a qn.

tåg (rottrevl) fibra di radice, radice f secondaria.

tågjenger animale m digitigrado.

tåhette marcherina.

tåke nebbia, bruma, foschia, nebulosità; (tett) nebbione m; **tåkeaktig** nebuloso (også fig.).

tåkebanke banco (pl.: -chi) di nebbia; **tåkebilde** immagine f vaga, ombra; **tåkedis** nebbiolina, foschia; **tåkefull** nebbioso, nebuloso.

tåkehav mare m di nebbia; **tåkeheim** regione f nebbiosa; **tåkehorn** sirena; **tåkeluft** aria nebbiosa; **tåkelur** sirena; **tåkesignal** mar. segnale m (acustico) antinebbia; **tåkeslør** cortina di nebbia.

tåket nebbioso, annebbiato; fig. oscuro, confuso; *det er ~* c'è nebbia; *~ vær* tempo nebbioso; *~ erindring* vago ricordo; *~ syn* vista annebbata.

tål, *gi ~* aver pazienza; *slå seg til tåls* darsi pace, mettersi il cuore in pace.

tåle soffrire, supportare; (finne seg i) subire, tollerare; *~ meget (vin)* reggere bene (il vino); *~ en fornærmelse* mandar giù (subire) un affronto; *det tåler ingen oppsettelse* ciò non ammette indugi; *det tåler vask* è lavabile; *det kan godt ~ å gjemmes* si conserva a lungo; *denne rett tåler ikke å vente* questa pietanza va mangiata subito; *jeg tåler ikke å se*

ham non lo posso vedere (soffrire); non ne sopporto la vista; *jeg tåler ikke en slik oppførsel* non tollero un comportamento simile; *han tåler ikke å ha vinduet oppe* la finestra aperta lo disturba.

tåledd falange f di dito del piede.

tålelig sopportabile, tollerabile; (som kan passere) passabile.

tålmod pazienza; **tålmodig** paziente; *vare ~* avere pazienza; *adv. også* con pazienza; **tålmodighet** pazienza; *ha ~* avere pazienza; *ha ~ med en* essere paziente (indulgente) con qn.; *miste tålmodigheten* perdere la pazienza; **tålmodighetsprøve** prova (el. gioco) di pazienza.

tåpe sciocco (pl.: -chi); **tåpelig** sciocco; **tåpelighet** sciocchezza.

tår goccio; *drikke (seg) en ~ over tørsten* bere un bicchiere di troppo; *ta seg en ~* bersi un goccio.

tåre lacrima, lagrima; *store tårer* lucciconi mpl; *tårene strømmer nedover kinnene hans* le lacrime gli inondano il viso; *hun får tårer i øynene* le vengono le lacrime agli occhi; *le så en får tårer i øynene* ride-re fino alle lacrime; *bryte ut i tårer* scoppiare in lacrime; *felle tårer* versare (spargere) lacrime; *gråte sine modige tårer* piangere a calde lacrime; *med tårer i øynene* con le lacrime agli occhi.

tåreblendet con la vista offuscata dal pianto; **tåreflod** fiume m di lacrime; (rinnende øyne) lacrimazione f; **tårefri** senza lacrime; a ciglio asciutto; **tårefull** pieno di lacrime; (person) lacrimoso, in lacrime; **tåregang** med. condotto lacrimale; **tåregass** gas m lacrimogeno; **tårekanal** condotto lacrimale; **tårekjertel** ghiandola lacrimale; **tårekvalt** soffocato dalle lacrime.

tåreløs senza lacrime; **tåreperse** piagnucolone m (a), frignone m (a); **tårepil** salice m piangente; **tårevætt**, -våt bagnato (el. molle) di lacrime (pianto).

tårn torre f; (borg-) torrione m; (sjakk-) torre f; (klokke-) campanile m; (vakt-) battifredo; (lite) torretta; *det skjeve ~* la torre pendente.

tårnbygning edificio turrito; (tårn) torre f.

tårne, ~ *seg opp* accumularsi, accavallarsi.

tårnfalk gheppio, falchetto; **tårnhøy** alto come una torre, altissimo; **tårnspir** guglia; **tårnstup** tuffo dalla piattaforma; **tårnsvale** rondone m; **tårnur** orologio di campanile.

tåspiss punta del piede; *på tåspissen* sulla punta dei piedi; *danse på tåspissene* ballare sulle punte.

tåte tettarella; **tåteflaske** poppatoio, biberon m inv.; **tåtesmökk** tettarella, (narresmökk) succhiotto.

tått (kordel i tau) trefolo.

U

U, u U, u m, f.

uadelig non nobile, plebeo; ~ *stand* classe f di non nobili; plebe f.

uadskillelig inseparabile.

uakt *som*, *uaktsomt* drap omicidio colposo; **uakt-sombet** innavvertenza, disattenzione f, sbadataggine f; *av ~* per disattenzione, sbadatamente, inavvertitamente; *grov ~* grave negligenza.

ualminnelig insolito, straordinario, inusitato; eccezionale.

uanet insospettato, imprevisto, (ukjent) ignorato; *uanede muligheter* possibilità impensate (insperate); **uanfektet** incontestato, incontrastato; (upå-virket) impassibile, freddo (*av* di fronte a).

uangripelig inattaccabile, inoppugnabile; **uangripe-lighet** inattaccabilità, inoppugnabilità.

uanmeldt non annunciato, senza farsi annunciare; all'improvviso; **uanmodet** non richiesto; senza essere stato pregato; **uanselig** poco appariscente, (ringe) umile; **uanselighet** (l')essere poco appariscente, umiltà; **uansett** prep. nonostante, indipendentemente da, senza contare; ~ *det* senza tener conto di questo; ~ *hudfarge* senza discriminazione di colore di pelle; ~ *denne lovparagraf* nonostante quest'articolo del codice; ~ *lengde* indipendentemente dalla lunghezza; *uansett hva som skjer* qualunque cosa accada.

uanstendig indecente, indecoroso; (upassende) sconveniente, disdicevole; (utuktig) sconcio; **uanstendighet** indigenza, sconvenienza; *uanstendigheter* (grovheter) turpiloquio, parole fpl sconce, frasi fpl scurrili.

uansvarlig irresponsabile; **uansvarlighet** irresponsabilità; **uantagelig** inaccettabile, inammissibile; jur. irricevibile.

uantastet intatto, inviolato; indisturbato.

uavvendelig inapplicabile (*på* a); se: ubrukelig.

uappetittlig poco appetitoso; (vemmelig) disgustoso, schifoso; **uappetittlighet** schifezza.

uartikulert inarticolato; **uassurert** non assicurato.

uatskillelig inseparabile (*fra* da).

uavbrutt ininterrotto; (vedvarende) continuo, continuato; (uopphørlig) incessante.

uavgjort non deciso; ~ *footballkamp* partita pari; ~ *spill* patta; ~ *spørsmål* questione f in sospeso.

uavhendelig inalienabile; *det å være ~* inalienabilità.

uavhengig indipendente (*av* da); **uavhengighet** indipendenza; **uavhengighets-** di (dell') indipendenza.

uavhentet non ritirato; **uavkortet** non abbreviato, senza omissione, integrale; *adv.* per esteso.

uavlåst che non è chiuso a chiave.

uavsettelig inamovibile; **uavsettelig** inamovibilità; **uavvendelig** ineluttabile, inevitabile; **uavvendelighet** ineluttabilità.

ubalansert squilibrato.

ubarbert non rasato, con la barba lunga.

ubarmhjertig spietato, impietoso, inclemente; *adv.* *også* senza pietà, senza misericordia; **ubarmhjertighet** spietatezza, inclemente, crudeltà.

ubebodd disabitato; **ubeboelig** inabitabile.

ubebygd senza case (edifici); (tomt) non fabbricato; (øde) deserto.

ubeferdet non frequentato, deserto.

ubefestet non fortificato; (usikker, uøvd) instabile, inesperto; ~ *by* città aperta.

ubeføyet non autorizzato; ingiustificato; jur. incompetente; **ubegavet** privo di talento, privo d'ingegno; di scarsa intelligenza; **ubegravd** insepolto; **ubegrenset** illimitato, senza limiti.

ubegripelig inconcepibile, incomprendibile; *det er meg ~* non mi ci raccapezzo; **ubegripelighet** incomprendibilità; **ubegrunnet** immotivato, infondato; ~ *frykt* timore m immotivato.

ubehag disagio, malessere m; fastidio; *følelse av ~*

senso di disagio; *sjeelig* ~ malessere spirituale, turbamento; **ubehagelig** sgradevole, spiacevole, increscioso, (ergerlig) fastidioso; *en ~ historie* una faccenda incresciosa; *ville det være ~ for Dem?* Le darebbe fastidio?; *det er noe ~ ved ham* c'è in lui qualcosa che non mi piace; *det er ~ for meg å måtte reise* mi rincresce dover partire.

ubehagelighet contrarietà, fastidio, noia; (ulempe) inconveniente m; *livets ubehageligheter* le contrarietà della vita; *utsette seg for ubehageligheter* andare incontro a dei fastidi.

ubeheftet, ~ *eiendom* proprietà non gravata (da ipoteca); **ubehendig** maldestro, goffo.

ubehersket incontrollato; smodato, che non sa padroneggiarsi; adv. også senza ritegno.

ubehjelpelig, **ubehjelpsom** impacciato, goffo, maldestro.

ubehøvlet grossolano, rozzo, sgarbato; ~ *fyr* maleducato, zoticone m; **ubehøvlethet** maleducazione f, malcreanza.

ubekjent ignoto; *likning med en ~* equazione con un'incognita; *være ~ med* ignorare.

ubekreftet non confermato; ~ *remburs* apertura di credito non confermata.

ubekvem scomodo, incomodo, disagiata; *sitte ubekvent* stare scomodo (sulla sedia); *ligge ubekvent* tilstare in una zona troppo disagiata; **ubekvemhet** scomodità, scomodo, disagio.

ubekymret spensierato, senza pensieri (el. preoccupazioni); *var De bare ~* non si preoccupi (for det di ciò); **ubekymrethet** spensieratezza.

ubeleilig inopportuno, importuno, intempestivo; (fortredelig) adv. også male a proposito; *det kommer ~* 'questa non ci voleva!'; **ubeleilighet** inopportunità.

ubelest illetterato, che non legge affatto.

ubemannet senza equipaggio.

ubemerket inosservato, inavvertito; (ukjent) oscuro; adv. også senza attirare l'attenzione; *gå ~ hen* passare inosservato.

ubemidlet privo di mezzi, nullatenente.

ubendig irrefrenabile, indomabile, sfrenato; **ubendighet** sfrenatezza, carattere m indomabile.

ubenevnt innominato; ~ *tall* numero astratto.

ubenyttet inutilizzato; (kapital) inoperoso.

uberegnelig incalcolabile; *han er ~* ha un carattere (estroso e) imprevedibile; **uberegnelighet** l'essere incalcolabile; (l')essere imprevedibile.

uberettighet non autorizzato, abusivo; (ugrunnet) infondato, ingiustificato; jur. incompetente.

uberørt intatto, inviolato; (kvinne) illibata.

ubesatt libero, non occupato; (embete) vacante.

ubeseiret invitto, non vinto.

ubesindig sconsiderato, irriflessivo; (fremfusende) avventato, dissennato; (lettsindig) sventato; adv. også senza riflettere; **ubesindighet** irriflessione f, dissennatezza; leggerezza; (dumhet) stoltezza.

ubeskadiget (hel) intatto; (uskadd) indenne, illeso.

ubeskjeden immodesto; (påtrengende) indiscreto; (fordringsfull) arrogante; *jeg er så ~ å be Dem om en tjeneste* ho l'ardire di chiederLe un favore; **ubeskjedenhet** immodestia; improntitudine f.

ubeskjeftiget senza occupazione, inoperoso.

ubeskreven non scritto; (ikke skildret) non descritto; ~ *blad* foglio bianco; (person) tabula rasa; **ubeskrikelig** indescrivibile; (usigelig) indicibile, innarrabile.

ubeskyltet senza protezione, indifeso; **ubeskåret** intatto; (uavkortet) integrale, (bok) intonso.

ubesluttet irresoluto, indeciso; **ubesluttet** irresolutezza, indecisione f.

ubesmattet incontaminato, puro, (jomfruelig) illibato, rel. immacolato.

ube(i)st mostro.

ubesteget, ~ *fjelltopp* cima inviolata, montagna mai scalata.

ubestemmelig indeterminabile, indefinibile, imprecisabile; (uklar) vago (pl.: -ghi), confuso; *av ~ alder* di età imprecisata; *dette ubestemmelige som bevirker at . . .* questi incerti che fanno sì che . . .

ubestemt indeterminato (også mat.); indefinito (også gram.); (svevende) vago (pl.: -ghi); (rådvill) perplesso; ~ *artikkel* articolo indeterminativo; *på det ubestemte* indefinitamente; *på ~ tid* a tempo indeterminato; **ubestemthet** indeterminatezza, incertezza.

ubestikkelig incorruttibile, integerrimo; **ubestikkelighet** incorruttibilità.

ubestridelig incontestabile, innegabile; **ubestridt** incontestato, indiscusso.

ubesvart senza risposta; *ubesvarte brev* corrispondenza inevasa; ~ *kjærlighet* amore m non corrisposto.

ubesvær(e)t disinvolto; *gå lett og ~* camminare con passo leggero e elastico.

ubesørget (ulevert) non consegnato.

ubetalelig impagabile (også fig.); *til en ~ pris* a prezzo incalcolabile; *det er ~* non ha prezzo; **ubetalt** non pagato; ~ *regning* conto in sospeso; ~ *frakt* spese di trasporto a debito.

ubetenksom inconsiderato, irriflessivo; **ubetenksomhet** inconsideratezza, irriflessione f; **ubetenksomt** adv. også senza riflettere, inconsultamente.

ubetimelig intempestivo, inopportuno, fuori luogo.

ubetinget incondizionato, assoluto; adv. også senz'altro; ~ *lydighet* ubbidienza assoluta (el. senza riserve); *et års fengsel* ~ un anno di prigione senza la condizionale.

ubetont atono; **ubetrådt** vergine.

ubetvingelig incoercibile, (uoverstigelig) insormontabile; **ubetvingelighet** incoercibilità.

ubetydelig insignificante, trascurabile; (liten) esiguo, minimo; (intetsigende) futile, inconsistente; adv. også in modo insignificante, pochissimo; ~ *menneke* persona da poco; ~ *tjeneste* favore minimo; ~ *feil* errore irrilevante; **ubetydelighet** irrilevanza; cosa di nessuna importanza, inezia.

ubevandret inesperto (el. poco pratico) (i di); estraneo (a).

ubevegelig immobile; (følelsesløs) insensibile; **ubevegelighet** immobilità; insensibilità.

ubeviselig che non si può provare; indimostrabile.

ubevisst inconscio, incosciente, inconsapevole (om di); (uvilkårlig) involontario, istintivo.

ubevist non comprovato, indimostrato; ~ *påstand* postulato.

ubevoktet incustodito, non sorvegliato; ~ *øyeblikk* attimo di disattenzione.

ubevæpnet disarmato, inerme, senz'armi.

ubillig iniquo, ingiusto, non equo (*mot* con, nei confronti di); **ubillighet** iniquità, ingiustizia.

ublandet non mischiato (el. miscelato), (ren) puro, genuino; (vin) schietto, non tagliato; (ekte) inalterato, (fig.) sincero; ~ *glede* felicità schietta.

uble(i)kt greggio, non imbiancato.

ublid brusco (pl.: -chi), duro, aspro.

ublodig incruento, senza spargimento di sangue.

ublu (pris) esorbitante, folle; (krav) spropositato, esagerato, sfrontato; **ubluhet** esagerazione f, enormità.

ublyg impudico (pl.: -ci), inverecondo.

ubonet non lucidato, che è senza cera.

ubotelig irreparabile, irrimediabile; **ubotferdig** impenitente.

ubrennbar incombustibile; **ubrent**, ~ *kaffe* caffè non tostato (el. non torrefatto).

ubrukbar inutilizzabile, inservibile; **ubrukbarhet** inutilità; **ubrukt** non usato, nuovo.

ubrukt non spezzato; (*sammenhengende*) in un sol pezzo; (*brev*) non dissuggellato.

ubrytelig inviolabile; (*taushet*) assoluto.

ubuden non invitato, indesiderato; ~ *gjest* intruso.

ubunden non legato, privo di vincoli, sciolto; (*fri*) libero, indipendente; ~ *stil* prosa.

ubygd inabitato; ~ *s.* regione f inabitata.

ubønnhørlig inesorabile, inflessibile; *det å være* ~ inesorabilità.

ubøyelig inflessibile; gram. invariabile; **ubøyelighet** inflessibilità.

ubåt sottomarino, sommergibile m; **ubåtfelle** dispositivo antisommergibile.

udadlelig irrepreensibile, senza macchia.

udannet maleducato, screanzato; (*uten kunnska-* per) incolto, privo d'istruzione; **udannethet** maleducazione f; mancanza d'educazione; (*plumphet*) rozzezza.

udatert senza data, non datato.

udekket scoperto; (*ubetalt også*) non pagato; ~ *fording* credito in sofferenza; *de udekkede utgifter* lo scoperto.

udelaktig non partecipe (*i di*); **udelelig** indivisibile; **udelelighet** indivisibilità.

udelikat poco invitante, disgustoso; (*ufin*) indelicato.

udelt indiviso; (*én*) uno; (*hel*) integro, intero.

udemokratisk antidemocratico (pl.: -ci); **udiplomatisk** poco diplomatico (pl.: -ci); senza tatto; **udisiplinert** indisciplinato; **udramatisk** non drammatico (pl.: -ci); **udrikkelig** imbevibile; (*vann*) non potabile.

udryg (*udrøy*) non durevole, che dura poco, di poca durata; **udryghet** (*udrøyhet*) mancanza di solidità (el. consistenza).

udugelig inetto, incapace (*til di*); **udugelighet** inettitudine f, incapacità.

udyktig incapace, incompetente; (*utilstrekkelig*) inadeguato; (*udugelig*) inetto; ~ *til tjeneste* inabile al servizio militare; **udyktighet** incapacità, incompetenza, imperizia, inabilità.

udyr animale m nocivo; mostro (også fig.).

udyrkbar, **udyrkelig** non coltivabile; **udyrket** incolto.

udødelig immortale; *gjøre* ~ immortalare; **udødelighet** immortalità.

udøpt non battezzato.

udåd misfatto, scelleratezza.

uedel poco nobile, ignobile; (*metall*) comune; *uedelt metall* imitazione f; **uedelmodig** ingeneroso; **uedelmodighet** ingenerosità.

ueffen dispari; *ikke* ~ niente male, mica male.

uefterrettelig se: *uetterrettelig*.

uegennytte disinteresse m, altruismo; **uegennyttig** disinteressato, altruista; **uegennyttighet** disinteresse m.

uegentlig improprio, (*billedlig*) figurato.

uegnet inadatto (*til a*).

uekte falso; (*ettergjort*) contraffatto, imitato; (*farge*) alterabile; (*tekst*) spurio, apocrifo, (*barn*) illegittimo, naturale; ~ *brøk* frazione impropria; ~ *diamant* diamante falso; ~ *smykker* bigiotteria; **uekthet** falsità, non autenticità.

uelastisk non elastico (pl.: -ci); (*stiv*) rigido; (*umyk*) non cedevole; fig. rigido.

uelskverdig scortese, sgarbato; **uelskverdighet** scortesia.

uendelig infinito; (*endeløs*) interminabile; (*kjempestor*) immenso; *i det uendelige* all'infinito; ~ *mange mennesker* un'infinità di gente; ~ *liten* infinitesimale; *regning med* ~ *små størrelser* calcolo infinitesimale; **uendelighet** infinità; immensità; tid, filos. infinito; *som går mot uendeligheten* che tende all'infinito.

uenig che non è d'accordo; dissenziente, discorde; *bli uenige* dissentire (*om su*), (*uvenner*) mettersi in urto; *være* ~ *med seg selv* essere in disaccordo con se stesso, (*nøle*) tentennare.

uenighet disaccordo, discordia; (*skille*) disunione f; (*meningsforskjell*) dissenso; (*rette*) litigio.

uens differente, dissimile; (*umake*) spaiato; se også: **uenig**; **uensartet** eterogeno, di natura (el. qualità) diversa; **uensartethet** eterogeneità, diversità.

uer zool. sebasto.

uerfaren inesperto, senza esperienza; novellino, principiante; **uerfarent øye** occhio inesperto; **uerfarenhet** inesperienza.

uerholdelig non ottenibile, che non si può procurare; ~ *fording* credito inesigibile.

uerstattelig insostituibile, (*dødsfall*) irreparabile; *ingen er* ~ nessuno è indispensabile (insostituibile); *det uerstattelige tap vi har lidt ved herr X's bortgang* la perdita irreparabile che abbiamo subito causa la dipartita del sig. X.

uetterrettelig che non dà affidamento, inattendibile; negligente, trascurato; **uetterrettelighet** inattendibilità; negligenza, trascuratezza.

ufaglært non specializzato.

ufarbar impraticabile; mar. non navigabile; *det å være* ~ impraticabilità; mar. innavigabilità.

ufarget non tinto, greggio, (*fargeløs*) incolore; fig. oggettivo, imparziale.

ufarlig non pericoloso, sicuro, che non presenta pericoli; (*godartet*) benigno; (*uskadelig*) innocuo, (*person også*) inoffensivo.

ufattelig inconcepibile, inimmaginabile, incomprendibile; *det er meg* ~ non ci capisco nulla; **ufattelighet** inconcepibilità; enigma m, mistero.

ufeilbar infallibile; **ufeilbarhet** infallibilità.

ufeilbarlig infallibile, immancabile.

uferdig incompiuto, non finito, imperfetto; (*industrivare*) greggio, non elaborato.

uff uff, auf, uffa; ohibò.

ufin indelicato, poco fine, (*upassende*) sconveniente, (*uhederlig*) disonesto; ~ *konkurranse* concorrenza sleale; **ufinhet** indelicatezza, mancanza di finezza.

uf laks scalogna, iella; *ha* ~ essere scalognato.

uflidd disordinato; (*ustelt*) trasandato, sciatto; ~ *skjegg* barba incolta.

ufolkelig impopolare.

uforanderlig invariabile (også gram.); immutabile, inalterabile; (*stadig*) costante; **uforanderlighet** invariabilità, immutabilità, inalterabilità.

uforandret invariato, immutato, inalterato; *kursene er* ~ il listino è invariato, i cambi sono invariati.

uforarbeidet greggio, non elaborato (el. lavorato).

uforbederlig incorreggibile; **uforbederlighet** incorreggibilità.

uforbeholden senza riserve, incondizionato; schietto, sincero; ~ *ros* lode incondizionata, elogio sincero; ~ *innrømmelse* piena confessione.

- uforberedt** impreparato; improvvisato, estemporaneo.
- uforbindende** non impegnativo; senza impegno; ~ *forhandlinger* trattative preliminari senza impegno.
- uforbrennelig** incombustibile; **uforbrennelighet** incombustibilità; **uforbrent** non combusto.
- ufordelaktig** sfavorevole, svantaggioso; *det ufordelaktige ved* lo svantaggio di; *være ~ for* pregiudicare, danneggiare, compromettere; **ufordelaktighet** svantaggio.
- ufordervelig** incorruttibile, inalterabile; *det å være ~* incorruttibilità; **ufordervet** incorrotto; (uskyl-dig) puro, innocente; **ufordervethet** essere incorrotto; (persons) purezza, innocenza.
- ufordragelig** insopportabile, intollerabile; **ufordragelighet** insopportabilità.
- ufordøyelig** indigesto, indigeribile; **ufordøyelighet** indigeribilità.
- uforenelig** incompatibile, inconciliabile; **uforenelighet** incompatibilità, inconciliabilità.
- uforet** sfoderato, privo di fodera.
- uforfalsket** non falsificato, genuino; (vin) non sofisticato (el. adulterato); (tekst) autentico; fig. schietto, genuino; (ren) puro; **uforfalskethet** genuinità; autenticità; schiettezza, purezza.
- uforferdethet** intrepidezza, ardire m.
- uforgjengelig** imperituro, indistruttibile; **uforgjengelighet** indistruttibilità.
- uforglemmelig** indimenticabile; **uforglemmelighet** essere indimenticabile.
- uforholdsmessig** sproporzionato; **uforholdsmessighet** (misforhold) sproporzione f.
- uforklarlig** inesplicabile, inspiegabile; **uforklarlighet** inesplicabilità; **uforklart** inesplicato.
- uforknytt** spavaldo, impavido.
- uforkortet** non abbreviato, integrale; ~ *brøk* frazione non semplificata (el. non ridotta nei minimi termini); ~ *utgave* edizione integrale.
- uforlignelig** incomparabile, impareggiabile, (enestående) unico (pl.: -ci); (uten like) senza pari; **uforlignelighet** incomparabilità, unicità.
- uforlik** non riconciliato, inconciliato.
- uforlovet** non fidanzato.
- uformelig** informe, (vanskapt) deforme; **uformelighet** informità; deformità.
- uformell** jur. fuori norma, irregolare; *uformelt møte* riunione informale; *uformelle opplysninger* notizie ufficiose; **uformelt** adv. al di fuori della norma; (uoffisielt) ufficiosamente, in via ufficiosa; (ukonvensjonelt) in modo informale, senza cerimonie, fuori protocollo.
- uforminsket** non diminuito, non minore; (hel) intatto, integro; ~ *iver* zelo indefesso.
- uformodet** impensato, (uventet) inatteso.
- uformuende** nullatenente.
- ufornuft** irragionevolezza, insensatezza; **ufornuftig** irragionevole, irrazionale; (uklok) insensato; **ufornuftighet** irragionevolezza, irrazionalità, mancanza di racioncinio.
- uforpliktende** non impegnativo, senza impegno.
- uforrettet** incompiuto; *med ~ sak* senza risultato; *gå bort med ~ sak* andarsene con le pive nel sacco.
- uforseglet** non sigillato.
- uforsiktig** imprudente, incauto; **uforsiktighet** imprudenza.
- uforskammet** insolente, impudente; impertinente, sfacciato; *en ~ person* un (un') insolente; ~ *løg* menzogna spudorata; ~ *løgner* bugiardo sfacciato.
- uforskammethet** insolenza, impudenza, impertinenza.
- uforskyldt** immeritato, (ufrivillig) involontario; adv. også senza colpa.
- uforsønlig** implacabile, irreconciliabile, (umedgjørlig) intransigente; **uforsønlighet** implacabilità; intransigenza.
- uforstand** insensatezza, stoltezza, mancanza di racioncinio; **uforstandig** insensato, stolto, privo di racioncinio; (uklok) imprudente; **uforstandighet** (ubetenksomhet) imprudenza; se: *uforstand*.
- uforstilt** senza artificio, sincero.
- uforstyrrelig** imperturbabile, (i sinnet også) impassibile; (uforanderlig) inalterabile; **uforstyrret** indisturbato; imperturbato; (uavbrutt) ininterrotto; *forbli ~* restare impassibile; *få være ~* essere lasciato in pace.
- uforståelig** incomprensibile, inintelligibile; *det er meg ~* lo trovo astruso; *det å være ~* incomprensibilità; **uforstående** che non capisce (comprende); ottuso, fam. duro di comprendonio.
- uforstått** incompreso, non capito.
- uforsvarlig** ingiustificabile, (uunnskyldelig) imperdonabile, inescusabile; **uforsvarlighet** imperdonabilità.
- uforsekt** intentato.
- uforsørget** senza mezzi di sussistenza.
- uforsåpelig** che non è saponificabile.
- ufortjent** immeritato.
- ufortollet** non sdoganato.
- ufortrøden** infaticabile, indefesso, assiduo; **ufortrødenhet** assiduità, pertinacia.
- uforutselig** imprevedibile; **uforutsett** imprevisto; adv. inaspettatamente, alla sprovvista.
- uforvansket** inalterato.
- uforvarende** (plutselig) improvviso, (uventet) inaspettato, inopinato, imprevisto; *gjøre noe ~* (av vanvare) fare qc. inavvertitamente (el. senza volere); *komme ~ over en* cogliere qn. alla sprovvista.
- uframkommelig** impraticabile; (sperret) bloccato.
- ufrankert** non affrancato, senza francobollo; ~ *sending* spedizione con porto a carico del destinatario; adv. senza affrancatura.
- ufravendt**, ~ *oppmerksomhet* attenzione costante; ~ *blikk* sguardo fisso; *betrikte noe med ~ blikk* non distogliere lo sguardo da qc.
- ufravikelig** inderogabile; (vilje, beslutning) fermo, incrollabile; (ukrenkelig) inviolabile; *en ~ betingelse* una condizione sine qua non; *en ~ plikt* un dovere inderogabile; ~ *regel* norma inviolabile.
- ufred** (i landet) tumulti mpl; (splid) discordia; (uenighet) disaccordo; *leve i ~ med hverandre* vivere in discordia (disaccordo); *stifte ~* mettere male, seminare zizzania; **ufredelig** bellicoso, (urolig) irrequieto, (trettekjær) litigioso.
- ufredstid** tempo di guerra; periodo di disordini.
- ufri** non libero; (ikke frigitt) non affrancato; *en ~* uno schiavo; **ufrihet** schiavitù f, servitù f.
- ufrivillig** involontario.
- ufruktbar** infecondo, sterile; **ufruktbarhet** infecondità, infertilità, sterilità.
- ufs** dirupo.
- ufullbyrdet** incompiuto; (ekteskap) non consumato.
- ufullbåren**, -båret prematuro; **ufullendt** incompiuto, inadempito; **ufullkommen** imperfetto, (mangelfull) difettoso; **ufullkommenhet** imperfezione f.
- ufullstendig** incompleto, (mangelfull) difettoso; gram. difettivo; *et ~ utfylt dokument* un document-

to incompleto; ~ *adresse* indirizzo incompleto.
ufullstendighet incompletezza; incompiutezza; gram. essere difettivo.
ufundert infondato.
ufyselig disgustoso, (motbydelig) repellente.
ufødt non nato, che deve ancora nascere.
ufølsom (kald) insensibile (*for a*); (likegyldig) indifferente, (følelsesløs) impassibile, (døv) sordo; (hard) duro; (ubarmhertig) spietato; (grusom) crudele; **ufølsomhet** insensibilità, impassibilità; durezza, spietatezza; ~ *for smerte* insensibilità al dolore.
ufør invalido, (lam) paralitico (pl.: -ci), paraplegico (pl.: -ci).
uføre impraticabilità (*på veiene* delle strade); *komme ut i et* ~ cadere in un ginepraio, mettersi nei pasticci; **uførhet** invalidità, paraplegia.
ugagn (skade) danno; *gjøre* ~ fare dei malanni.
ugagnskråke discolo, piccolo vandalo.
ugalant poco galante, scortese, villano.
ugangbar fuori corso, non valido.
ugarvet non conciato, greggio.
ugidelig poltrone, infingardo; (slapp) fiacco (pl.: -chi); **ugidelighet** poltroneria, infingardaggine f; fiacchezza.
ugift non sposato; (mann) celibe, scapolo; (kvinne) nubile.
ugjendrivelig irrefutabile; **ugjenkallelig** irrevocabile; ~ *tapt* irrimediabilmente perso; *ugjenkallelige rettigheter* diritti imprescrittibili.
ugjenkjennelig irricognoscibile.
ugjennomførlig inattuabile, inesiguiibile.
ugjennomsiktig non trasparente, opaco (pl.: -chi); **ugjennomsiktighet** opacità.
ugjennomtrengelig impenetrabile, (for væsker) impermeabile (*for a*); ~ *mørke* fitte tenebre; **ugjennomtrengelighet** impenetrabilità, impermeabilità.
ugjerne malvolentieri, controvoglia.
ugjerning misfatto, delitto, scelleratezza; **ugjerningsmann** malfattore m.
ugjestfri inospitale; **ugjestfrihet** inospitalità.
ugjestmild, *ugjestmildt klima* clima inclemente; *ugjestmildt sted* luogo inospitale.
ugjort non fatto, che non è stato fatto; *la noe (være)* ~ tralasciare di fare qc.; *meget er fremdeles* ~ c'è ancora molto da fare; *det kan vi ikke gjøre* ~ ciò che è fatto non può essere disfatto.
ugjæret non fermentato.
ugjærlig inattuabile, irrealizzabile, impossibile a farsi.
ugle civetta; (horn-) gufo; *det er ugler i mosen* gatta ci cova; **uglebilde** persona racchia, orrore m; **ugle-reir** nido di civetta; **uglese** guardare di malocchio; *være uglesett* essere malvisto; **ugleskrik** grido (el. ululo) di civetta.
uglittet (papir) non patinato; (skinn) non lucidato.
ugrammatikalsk, **ugrammatisk** non conforme alla grammatica, sgrammaticato.
ugras erbaccia.
ugrei (innviklet) complicato; (uforståelig) astruso, (besværlig) arduo; *han er* ~ ha un carattere difficile, è intrattabile; **ugreid** (hår) spettinato, (pjusket) scarmigliato, (garn) arruffato.
ugreie 1. v. (rote til) arruffare, scompigliare.
ugreie 2. s. complicazione f, scompiglio, imbroglio; *komme i* ~ arruffarsi, ingarbugliarsi.
ugrunnet immotivato, infondato, ingiustificato; adv. også senza motivo (ragione); ~ *frykt* timore immotivato; *uten* ~ *opphold* senza ritardo ingiustificato.
ugudelig empio, irreligioso; (umåtelig) eccessivo;

ugudelighet empietà, irreligione f.
ugunst sfavore m, disfavore m; (unåde) disgrazia;
ugunstig sfavorevole, (ufordelaktig) svantaggioso; (vind også) contrario (*for a*).
ugyldig non valido, nullo; jur. invalido, irritato; merk. di nessun valore; (mynt) senza valore, fuori corso; (billett o.l.) scaduto; ~ *donasjon* lascito irritato; *erklære for (gjøre)* ~ invalidare, annullare; **ugyldighet** invalidità, nullità.
uharmonisk disarmonico (pl.: -ci), discordante, (falsk) stonato; mus. stonato, cacofonico (pl.: -ci).
uhederlig disonesto, (vanærende) disonorevole, indegno; **uhederlighet** disonestà.
uhelbredelig inguaribile, incurabile, insanabile; (uopprettelig også) irrimediabile; **uhelbredelighet** incurabilità.
uheldig sfortunato, sventurato, disgraziato, scalognato; ~ *ekteskap* matrimonio disgraziato; ~ *inntrykk* cattiva impressione; ~ *oppførsel* comportamento maldestro; *påvirke* ~ avere una cattiva influenza su; ~ *side* svantaggio, inconveniente; *ha sine uheldige sider* presentare degli inconvenienti; ~ *start* inizio sfortunato; sport partenza lenta; ~ *uttrykk* frase fuori luogo, espressione infelice; ~ *utvikling* brutta piega; ~ *valg* scelta malaugurata; ~ *ytre* aspetto ingrato (el. sgradevole); *komme i et* ~ *øyeblikk* arrivare in un brutto momento, giungere inopportuno; *være* ~ essere sfortunato, essere nato sotto una cattiva stella; F avere iella; *det var da også* ~ è (era) una vera disdetta.
uheldigvis sfortunatamente, disgraziatamente, per disgrazia, per mala sorte.
uhell disgrazia, incidente m, disavventura, sventura; (strek i regningen) contrattempo; (feil) errore m; (stadig) sfortuna, mala sorte, scalogna, F iella; (motorstopp) guasto (al motore); *ha* ~ *med seg*, *sitte i* ~ essere sfortunato (scalognato); F avere iella; *til alt* ~ sfortunatamente, per mia (tua, sua ecc.) sfortuna; *på grunn av et* ~ *ved fabrikken* in seguito ad un incidente in fabbrica.
uhellbringende che porta sfortuna, malaugurato;
uhellsvanger nefasto, infausto, sinistro; **uhellvars-lende** di malaugurio, di cattivo auspicio; (foruroligende) inquietante; minaccioso.
uhensiktsmessig inadatto, poco confacente (conveniente, appropriato), inadeguato; **uhensiktsmessighet** inopportunità, inutilità.
uherdet (metall) non temprato; **uhevet** non riscosso.
uhevnet invendicato; adv. senza vendetta.
uhildet non prevenuto, imparziale, obiettivo; *være* ~ (person) essere senza preconcetti; *domme* ~ giudicare imparzialmente (el. senza pregiudizi di parte).
uhindret libero, non ostacolato; adv. også senza impedimenti.
uhistorisk non storico, non autentico (pl.: -ci).
uhjemlet infondato; privo di fondamento; illegale, illecito; **uholdbar** poco solido, di poca durata; (påstand) insostenibile; mil. indifendibile; **uholdbarhet** mancanza di solidità; insostenibilità.
uhorvelig smisurato.
uhumsk (motbydelig) immondo, repellente; (gemen) basso, brutto, ignobile; **uhumskhet** porcheria, sudiciume m.
uhygge mancanza di intimità (el. di calore); (følelse av ~) angoscia, inquietudine f; **uhyggelig** poco confortevole, poco accogliente; (fæl) sinistro, pauroso; (foruroligende) inquietante; *det uhyggelige i vår stilling* il brutto della nostra situazione; *føle seg* ~ *til mote* sentirsi a disagio, provare angoscia.

uhygienisk antighienico (pl.: -ci), poco igienico.

uhyre 1. adj. enorme, immenso; *en ~ mengde mennesker* una folla immensa; *tjene ~ mange penger* guadagnare un'enorme quantità di denaro; ~ *vanskelig* estremamente difficile.

uhyre 2. s. mostro; **uhyrlig** mostruoso; spropositato.

uhøflig scortese, sgarbato, maleducato, (grov) villano; *det ville være ~ av meg* sarebbe scortese da parte mia; **uhøflighet** scortesia, maleducazione f, sgarbatezza; villania.

uhørlig impercettibile (all'orecchio); **uhørt** (enestående) inaudito; senza precedenti; (pris) esorbitante; adv. (uhyre) estremamente; *dømme en ~* giudicare qn. senza averlo sentito.

uhøvelig inopportuno, fuori luogo.

uhøvisk scortese; (upassende) sconveniente; (gemen) indecente; **uhøviskhet** scortesia; sconvenienza; indecenza.

uhøvlet non piallato, grezzo, ruvido, rozzo.

uhåndgripelig inafferrabile; impalpabile.

uhåndterlig poco maneggevole, scomodo.

uimotsagt incontestato, non contraddetto; **uimotsigelig** incontestabile; che non si può contraddire.

uimotståelig irresistibile; **uimotståelighet** irresistibilità, forza irresistibile.

uimottagelig insensibile, refrattario (også med.);

uimottagelighet insensibilità, refrattarietà.

uinnbundet non rilegato.

uinnfridd (veksel) non onorato (el. pagato); (løfte) non mantenuto, inadempito.

uinnbegnet non recintato.

uinnløselig irredimibile, non riscattabile; **uinnløselighet** irredimibilità; **uinnløst** (pant) non svincolato, non disimpegnato; (veksel) in sofferenza.

uinnpakket non imballato, sciolto.

uinnskrenket illimitato; (enerådig) assoluto; ~ *hersker* sovrano assoluto, autocrate; ~ *makt* potere illimitato, potenza assoluta; ~ *myndighet* pieni poteri; *befale ~* comandare in modo incontrastato, comandare da padrone assoluto.

uinntagelig imprevedibile, inespugnabile; **uinntagelighet** inespugnabilità.

uinnvidd rel. non consacrato; (utenforstående) non iniziato, profano.

uinteressant non interessante, senza interesse; **uinteressert** disinteressato (i a).

ujevn disuguale, ineguale, discontinuo; (terreng) accidentato; (vei) diseguale, dissestato; **ujevnhet** ineguaglianza; (vei) scabrosità; *ujevnheter i terrenget* asperità del terreno.

ujordet elektr. senza presa di terra.

ukallet non chiamato; non invitato, da intruso; *komme ~* venire di testa propria (el. di propria iniziativa).

ukampdyktig se: kampudyktig.

uke settimana; *den stille ~* la settimana santa; *i denne ~* (in) questa settimana; *i forrige (neste) ~* la settimana scorsa (prossima); *i løpet av en ukes tid* nel corso di una settimana, entro otto giorni; *ha ~* (tjeneste) esser di turno; F (menstruasjon) avere le regole.

ukearbeid (betalt pr. uke) lavoro a settimana; **ukeblad** settimanale m; **ukedag** giorno della settimana; (hverdag) giorno feriale; **ukelønn** settimanale.

ukentlig settimanale; adv. også ogni settimana, alla settimana.

ukepenger settimana, (lommepenger) mancia settimanale; **ukerevy** cinegiornale m (settimanale); **ukeskrift** rivista settimanale, periodico (pl.: -ci) setti-

manale, ebdomadario; **uketjeneste** servizio di settimana; *ha ~* essere di settimana; **ukevis** alla (el. per) settimana; *i ~* per settimane.

ukjemmet, **ukjemt** spettinato, mal pettinato.

ukjennelig irriconoscibile; *gjøre ~* rendere irriconoscibile, (skrift, stemme) contraffare.

ukjent sconosciuto, ignoto, (uberømt også) oscuro; (uten å være kjent) incognito; *jeg er ~ her* non conosco questo posto; *av ~ opprinnelse* di provenienza ignota; *den ukjente soldat* il milite ignoto; ~ *størrelse* mat. incognita.

ukjær sgradito, spiacevole.

ukjærlig poco affettuoso; adv. senza affetto; **ukjærlighet** mancanza d'affetto, disaffezione f.

uklanderlig irreprensibile, impeccabile.

uklar non chiaro, poco chiaro; (væske) torbido; (disig) nebuloso (også fig.), caliginoso; (utydelig) indistinto; (uforståelig) oscuro, poco chiaro; (forvirret) confuso; mar. (tau) impigliato.

uklarert non svincolato in dogana.

uklarhet mancanza di chiarezza; torbidezza; nebulosità; oscurità; confusione f; se: *uklar*.

uklassifisert non classificato; ~ *skip* nave non registrata.

ukledelig che sta male, che non si addice; **ukledelighet** stare male, essere sgraziato.

uklippert non tagliato, (sau) non tosato.

uklok poco saggio, imprudente, malaccorto; *det er uklokt av deg* è incauto (el. avventato) da parte tua; ~ *handling* imprudenza; **uklokskap** imprudenza, avventatezza, stoltezza.

ukollegial sleale (nei confronti di un collega).

ukomplett incompleto.

ukontrollerbar incontrollabile, non verificabile;

ukontrollerbarhet incontrollabilità; **ukontrollert** incontrollato, non controllato, non verificato.

ukorrekt scorretto; ~ *handling* scorrettezza, incorrettezza.

ukrenkelig inviolabile; **ukrenkelighet** inviolabilità; *stortingsmenns ~* l'immunità parlamentare.

ukrevd non preteso, inesatto, non reclamato.

ukrigersk imbelle, non bellicoso; pacifico (pl.: -ci).

ukristelig poco cristiano, anticristiano, indegno di un cristiano; **ukristelighet** comportamento poco cristiano (el. indegno di un cristiano).

ukritisk acritico (pl.: -ci); privo di senso critico; adv. senza criticare.

ukrutt erbaccia, gramigna, malerba; ~ *forgår ikke så lett* la malerba non muore mai.

ukuelig indomabile.

ukultivert senza cultura, incolto; (usivilisert) incivile, barbaro; (vill) selvaggio; (upolert) rozzo; **ukultur** mancanza di cultura.

ukunstlet senza artifici, privo di affettazione; (naturlig) spontaneo, schietto; **ukunstlethet** assenza di artificio, naturalezza.

ukunstnerisk non artistico (pl.: -ci); senz'arte.

ukurant invendibile, di poco smercio, di scarsa vendita; fuori moda; ~ *vare* fondo di magazzino; (rest) rimanenza.

ukvemsord ingiurie fpl, insulti mpl; villanie fpl.

ukvinnelig poco femminile, che non si addice a una donna; **ukvinnelighet** mancanza di femminilità, comportamento privo di femminilità.

ukvittert, ~ *regning* fattura non quietanzata.

ukyndig incompetente, ignorante; inesperto; **ukyndighet** imperizia, incompetenza (i in fatto di); inesperienza.

ukysk impudico (pl.: -ci); inverecondo; **ukyskhet** impudicizia, inverecondia.

ul 1. s. urlo, ululo; **ul** 2. adj. (trå) mezzo marcio.
uladd (uladet) scarico (pl.: -ci).
ulag disordine m; (sinn) indisposizione f; *være i ulage* essere in disordine; (person) essere di cattivo umore, avere i nervi; *få i ulage* mettere in disordine, disordinare; *komme i ulage* scompigliarsi, disordinarsi.
ulaglig inopportuno, poco appropriato.
ulastelig impeccabile, inappuntabile, irrepreensibile; ~ *antrukket* abbigliato impeccabilmente; **ulastelighet** impeccabilità, irrepreensibilità.
ule urlare, ululare.
uledet inarticolato.
ulegelig insanabile, incurabile.
ulegemlig incorporeo, immateriale; *det å være ~* incorporeità; **ulegt** non sanato.
uleilige disturbare, incomodare; ~ *seg med* prendersi il disturbo di; ~ *seg et sted hen* prendersi la pena di recarsi in un posto.
uleilighet (besvær) incomodo, disturbo; *gjøre en ~* causare disagio a qn.; (forstyrre) recare disturbo a qn.; *gjøre seg den ~ å* darsi pena di; *gjør Dem ingen ~ med det* non si disturbi per questo; *gjør Dem ingen ~ for min skyld* non si scomodi per me; *ikke få noe for sin ~* averci rimesso la fatica; *hva skal De ha for Deres ~?* quanto Le devo per il disturbo?; *kommer jeg til ~?* disturbo?; *være til ~* essere di troppo; *være til ~ for en* essere d'incomodo a qn.
ulempe inconveniente m, svantaggio; *være til ~ for en* essere d'incomodo a qn.
ulende terreno accidentato, terre fpl incolte; **ulendt** accidentato, scabroso.
ulenkelig dinoccolato.
uleselig illeggibile, indecifrabile; **uleselighet** essere illeggibile.
ulesket, ~ *kalk* calce viva.
ulest non letto; *gi et brev ~ tilbake* restituire una lettera senza averla letta.
ulidelig insopportabile, (utålelig) intollerabile.
ulik dissimile, diverso, disuguale, poco somigliante; *være ~ en* non somigliare a qn.
ulike ineguale, disparato; (tall) dispari, impari; (forskjellig) diverso, differente, (som ikke går sammen) mal assortito; *være ~ penere* essere assai più bello.
ulikesidet che ha i lati diversi, non equilatero; (trekant) scaleno.
ulikhet dissomiglianza, disuguaglianza, disparità.
ulim(e)t non collato; ~ *papir* carta senza colla.
uling urlo, ululato.
ulk (sjø-) lupo di mare.
ulke zool. scorfano, scorpena.
ull lana; (på sau) vello; bot. lanugine f; *være av samme ulla* essere della stessa risma.
ullaktig lanoso; **ullavfall** cascame m di lana; **ullbransje** industria laniera; **ullbærende** lanifero; **ullen** di lana, (ullaktig) lanoso, lanuto; fig. vago, diffuso; **ullfarget** del colore della lana; **ullfløyel** velluto di lana; **ullforet** foderato di lana.
ullgarn (filato di) lana; (kamgarn) lana pettinata; lana in matasse (el. in gomitoli); **ullhandel** commercio laniero; **ullhandler** commerciante m, f in lane; **ullindustri** industria laniera.
ullkarding cardatura della lana; **ullmarked** mercato laniero (el. delle lane); **ullplysj** felpa (el. peluche f inv.) di lana; **ullspinner** filatore m di lana; **ullspinne-ri** filanda di lana; **ullstoff** stoffa (el. tessuto) di lana; (kamgarn) pettinato.
ullstrømpe calza di lana; **ullsvette** untume m della lana; **ullteppe** coperta di lana; **ulltrøye** maglia di

lana; **ultøy** stoffa di lana; abiti mpl di lana; (undertøy) biancheria di lana.
ullvante guanto di lana; **ullvarefabrikk** lanificio; **ullvarer** lanerie fpl; **ullvever** tessitore m di lana; **ullveveri** tessitoria di lana; **ullveving** tessitura della lana; **ullvott** muffola di lana.
ulme covare (også fig.); *ulmende misnøye* malumore latente.
ulogisk illogico (pl.: -ci), incoerente, incongruente.
ulojal sleale.
ulovlig illegale; (urettmessig) illegittimo; (utillatelig) illecito; **ulovlighet** illegalità, illiceità.
ultimo, ~ *mai* fine maggio.
ultra ultra; **ultra-** ultra-; **ultramarin** blu oltre mare, azzurro oltremarino.
ulv lupo; **ulvebinne** lupa; **ulveflokk** branco (pl.: -chi) di lupi; **ulvegrav** trappola per lupi; **ulvehi** tana di lupo; **ulvejakt** caccia al lupo; **ulvejeger** cacciatore m di lupi; **ulvesaks** tagliola; **ulvinne** lupa; **ulvunge** lupacchiotto; (speider) lupetto.
ulyd dissonanza, suono disarmonico; **ulydig** disubbidiente (mot a); *være ~ mot en* disubbidire (a) qn.; **ulydighet** disubbidienza, disobbedienza.
ulykke disgrazia, sciagura, sventura; (som rammer mange) calamità, catastrofe f; disastro; (ulykkestilfelle) infortunio, incidente m; (især med store materielle skader) sinistro; *de kommuner som er rammet av ulykken* i comuni sinistrati; *personer som er rammet av ulykken* le vittime dell'infortunio; *for å gjøre ulykken enda verre* per colmo di sventura; *det ble hans ~* è stata la sua disgrazia; *bringe ~* portare disgrazia (el. sfortuna); *bringe en i ~* portare qn. alla rovina; *føre ~ over* attirare le disgrazie su; *komme i ~* rovinarsi, traviarsi; *være utsatt for en ~* essere vittima di un infortunio; essere colpito da una disgrazia; *for en ~!* che disgrazia!
ulykkebringende funesto, nefasto, infausto.
ulykkelig infelice, (uheldig) sfortunato (i spill al gioco, i kjærlighet in amore); (meget) disgraziato; (elendig, ussel) misero, sventurato; (sorgelig) triste, doloroso; (skjebnesvanger) fatale; *ulykkelige! poveri voi!*; *ende ~* finire male; *leve ~* vivere infelicamente.
ulykkeligvis sfortunatamente, disgraziatamente.
ulykkesbudskap notizia fatale; **ulykkesfelle** compagno di sventura; **ulykkesforsikret** assicurato contro gli infortuni; **ulykkesforsikring** assicurazione f contro gli infortuni; (ting, dyr) assicurazione f contro i danni (el. sinistri); *lov om ~* legge sugli infortuni sul lavoro.
ulykkesfugl uccello di malaugurio; **ulykkesprofet** profeta m di sciagure; **ulykkesstatistikk** statistica degli infortuni, elenco (pl.: -chi) degli infortunati; **ulykkessted** luogo del disastro (etc. se: ulykke); **ulykkestifter** artefice m di sventura; **ulykkestilfelle** infortunio, incidente m; **ulykkestrygd** cassa di previdenza sociale contro gli infortuni; **ulykkesvars-lende** di cattivo augurio, foriero di sciagure.
ulykksalig sfortunato, disgraziato, F maledetto, dannato.
ulyst poca voglia (til, til å di), malavoglia, svogliatezza; (sterk) ripugnanza; *gjøre noe med ~* fare qc. di malavoglia.
ulærd illetterato, che non ha istruzione.
ulærvillig indocile, che non vuole imparare; *det å være ~* indocilità.
ulønnet non pagato, non retribuito, senza stipendio; ~ *embete* carica puramente onorifica; **ulønnsom** non redditizio, improduttivo, infruttifero; *ulønn-*

somt foretagende impresa poco redditizia.

uløselig insolubile, insolubile, inestricabile; indissolubile; ~ *problem* problema insolubile; *være ~ knyttet til* essere legato indissolubilmente a; *det å være ~* insolubilità, indissolubilità; **uløst** insoluto. **ulåst** che non è chiuso a chiave; *la bilen stå ~* non chiudere la macchina; *la sykkel stå ~* non mettere il lucchetto alla bicicletta.

ulåt dissonanza, nota stonata, stonatura.

umake 1. s. pena, fatica, sforzo; *det er umaken verd (ne)* vale la pena (a di); *gjøre seg (all mulig) ~ med* darsi (in tutti i modi) la pena di, fare ogni sforzo possibile per; *han skyr ingen ~* non risparmia fatica.

umake 2. v., ~ *seg til å* fare lo sforzo di.

umake 3. adj. (upar) spaiato; scompagnato.

umakredd che ha paura di doversi scomodare, sfaticato.

umalt non pitturato, non verniciato, non dipinto; *av ~ tre* di legno naturale.

umandig non virile, poco virile, effeminato; adv. poco virilmente, da femminuccia; **umandighet** comportamento poco virile; effeminatezza.

umaskert non mascherato, senza maschera.

umbra kjem. terra d'ombra, terra di Siena.

umeddelksom poco comunicativo, taciturno.

umedgjørilig intrattabile, rigido, intransigente;

umedgjørighet intrattabilità, intransigenza.

umelodisk poco melodioso, senza melodia.

umenneske persona inumana, bruto, mostro; **umenneskelig** inumano, disumano; (avskyelig) mostruoso; **umenneskelighet** inumanità.

umerkelig insensibile, impercettibile.

umetodisk non metodico (pl.: -ci), senza metodo.

umettelig insaziabile; inappagabile; **umettelighet** insaziabilità; **umettet** insaziato; kjem. insaturo.

umiddelbar immediato, diretto; fig. spontaneo; *umiddelbart bevis* prova diretta; **umiddelbarhet** immediatezza; spontaneità.

umild privo di dolcezza, aspro, duro; (særl. klima) inclemente; **umildhet** asprezza, inclemenza.

uminnelig, *fra uminnelige tider* da tempo immemorabile; *i uminnelige tider* in tempi immemorabili.

uminsk non diminuito, costante, continuo.

umiskjennelig che non si può riconoscere, evidente, palese; (ubestridelig) innegabile.

umistelig imperdibile, di cui non si può fare a meno, indispensabile.

umistenkelig insospettabile, (utenfor mistanke) al di sopra di ogni sospetto; **umistenksom** non sospettoso, senza sospetto; (tillitsfull) fiducioso.

umoden immaturo, (frukt også) acerbo, verde; **umodenhet** immaturità; acerbità.

umoderne fuori (el. passato di) moda, antiquato; ~ *leilighet* appartamento privo di comfort moderni.

umoral immoralità; **umoralsk** immorale.

umotivert immotivato, infondato; *ganske ~* del tutto immotivato (el. senza motivo).

umulig impossibile; *kreve det umulige* pretendere l'impossibile; *det er ~ å gjøre det* è impossibile farlo (el. a farsi); *jeg kan ~ gjøre annet enn å* non posso fare altro che.

umuliggjøre rendere impossibile, impossibilitare;

umulighet impossibilità; *det er en absolutt ~* è assolutamente impossibile; **umulius** persona impossibile.

umusikalsk non conforme alle regole della musica; (pers.) stonato, che non capisce la musica, che non è portato per la musica.

umyndig (mindreårig) minorenn, minore; *gjøre en*

~ interdire qn.; **umyndiggjøre** colpire con l'interdizione, interdire; **umyndiggjørelse** interdizione f; **umyndighet** minore età, età minore.

umyntet non monetato; ~ *gull oro* in lingotti.

umælende muto, privo della favella, a cui manca la parola; *et ~ dyr* fig. (om menneske) una bestia, un bruto.

umøblert non (am)mobiliato, senza mobili.

umønstret in tinta unita.

umålelig incommensurabile; illimitato; infinito.

umåteholden immoderato, smodato, intemperante.

umåtelig smisurato, incommensurabile, (uendelig) infinito, (uhyre stort) immenso, (utstrakt) vasto, (overdreven) eccessivo, (umåteholden) immoderato; *det å være ~ stor* immensità; **umåtelighet** smisuratezza, infinità, immensità.

unasjonal antinazionale.

unatur essere m innaturale, affettazione f; **unaturlig** innaturale, (vanartet) snaturato; (affektet) affettato, artificioso; (abnorm) perverso; contro natura; senza naturalezza; *gjøre ~* snaturare; ~ *lang* esageratamente lungo.

unavngitt innominato, di cui si tace (el. non si sa) il nome.

under 1. s. miracolo, prodigio, portento, meraviglia; *gjøre ~* fare miracoli; (*som*) *ved et ~* per miracolo; *det er et Guds ~* at è un vero miracolo che; *det er intet ~* non è certo un prodigio; *det er intet ~ at* non è certo da stupirsi che (+ konj.).

under 2. prep. sotto (a); al di sotto di; (tid) durante; adv. sotto, di sotto, al di sotto; *med hånd ~ kinn* con la guancia appoggiata alla mano; ~ *tittelen* ... sotto il titolo di; ~ *rubrikken* ... *leser vi* nella rubrica ... si legge; ~ *den 50. breddegrad* a 50 gradi di latitudine; *han bor ~ meg* abita sotto di me; *trekke noe fram ~ bordet* tirare fuori qc. da sotto il tavolo; ~ *land mar.* a terra; *tett ~ land* vicino a terra; ~ *ens befaling* su ordine di qn.; *led ~ Pontius Pilatus* pati sotto Ponzio Pilato; ~ *keiserdømmet* sotto l'impero; *han går tre klasser ~ meg* è tre classi sotto di me; *barn ~ 15 år* ragazzi al di sotto dei quindici anni; *de som er ~ 21 år* chi ha meno di ventun anni; *han er ~ 50 år* è al di sotto della cinquantina; *du får det ikke ~ 1000 lire* non lo trovi a meno di mille lire; ~ *hans opphold i Roma* durante il suo soggiorno a Roma; ~ *okkupasjonen* sotto (el. durante) l'occupazione; ~ *eget omslag* (post) in plico a parte; *kjøpe ~ ett* acquistare in blocco; ~ *firma Rossi & (sic!) Co.* sotto ragione sociale Rossi & C.; ~ *fabrikasjon* in corso di fabbricazione; ~ *arbeid* in lavorazione; ~ *behandling* (forslag) in discussione, med. sotto cura; ~ *eskorte* sotto scorta; ~ *klokkeringning(en)* al suono delle campane; ~ *kanonenes torden* sotto il rombo dei cannoni; ~ *mengdens jubel* tra le ovazioni della folla; ~ *forsikring(er) om* con assicurazione di; *hukke ~ for noe* soccombere a qc.; *gå ~* perire; *det stikker noe ~* c'è qualcosa sotto.

underagent subagente m; **underagentur** subagenzia.

underansikt parte f inferiore del viso.

underarm avambraccio.

underavdeling sottosezione f; circoscrizione f; suddivisione f.

underbalanse sbilancio, deficit m inv.; disavanzo.

underbefalingsmann mil. sottoufficiale.

underbenklær mutande fpl.

underbefrakte subnoleggiare; **underbestyrer** vicegestore m; **underbetalt** mal retribuito, pagato male.

underbevisst subcosciente; **underbevissthet** subcosciente m, subcoscienza.

underbibliotekar assistente m bibliotecario.
underbinde med. legare, allacciare; **underbinding** med. legatura, allacciatura.
underbitt mandibola prominente.
underbokholder aiuto contabile m.
underbukser, (*et par*) ~ mutande fpl; (for kvinner også) mutandine fpl.
underby offrire ad un prezzo inferiore, offrire sotto-costo; ~ *en annen* offrire a meno di un altro, presentare un appalto inferiore ad un altro.
underbygge puntellare, consolidare (og fig.); fig. documentare, suffragare, fondare; **underbygning** puntellamento, sostruzione f; fig. fondamento, base f; (bane, flyplass) infrastruttura.
underdanig sottomesso, (krypende) servile, (ærbødig) ossequioso; *gjøre* ~ assoggettare; **underdanighet** sottomissione f; servilità; ossequiosità.
underdeilig incantevole, meravigliosamente bello.
underdekk mar. ponte m inferiore; **underdel** parte f inferiore; **underdirektør** vicedirettore m.
underdommer giudice m (di tribunale inferiore).
underdønning ondata lunga di fondo.
undereksponert sottoesposto; **undereksponering** sottoesposizione f; **underernæring** denutrizione f; sottoalimentazione f; **underernært** denutrito.
underfeltherre comandante m di seconda; **underfogd** gl. ufficiale m giudiziario.
underforsikre assicurare al di sotto del valore.
underforstå sottintendere; **underforstått** sottinteso.
underfrankert con affrancatura insufficiente.
underfull miracoloso, prodigioso, portentoso.
underfundig astuto, sornione; **underfundighet** astuzia.
undergang rovina, (fall) caduta; mar. naufragio; (verdens) fine f; (gang under jorda) sottopassaggio.
undergitt subordinato a, sottomesso a, soggetto a; ~ *en domstol* soggetto giurisdizionalmente a un tribunale.
undergjerning rel. miracolo, (under) prodigio.
undergjæret, ~ *øl* birra a bassa fermentazione; **undergjæring** fermentazione f bassa.
undergjørende miracoloso, prodigioso, portentoso.
undergrave minare, scalzare (begge også fig.); ~ *helsa* minare la salute; *elva har undergravd jernbanen* il fiume ha scalzato le fondamenta della linea ferroviaria; **undergravende** insidioso, distruttivo; **undergraving** scalzamento, scalzatura.
undergrunn sottosuolo.
undergrunnsbane sotterranea, metropolitana; **undergrunnsbevegelse** movimento clandestino; organizzazione f clandestina di partigiani.
undergå subire (*forandringer* modifiche).
underhandle trattare, negoziare (*om noe* qc.); parlamentare (særl. mil.); **underhandler** negoziatore m, parlamentare m, f; **underhandling** negoziato, trattativa, negoziazione f; *ligge i* ~ *med en om noe* essere in trattative con qn. per qc.; *innlede underhandlinger* aprire delle trattative.
underhold mantenimento, sostentamento, sussistenza; *bekoste ens* ~ spendere qn., mantenere qn. a proprie spese; *tjene til sitt* ~ guadagnarsi il pane.
underholde mantenere, provvedere al sostentamento di; (more) divertire, intrattenere; ~ *seg* divertirsi, svagarsi; **underholdende** divertente, spassoso, interessante; **underholdning** divertimento, svago (pl.: -ghi); (samtale) conversazione f; *stå for underholdningen* essere l'animatore della compagnia; tener viva la conversazione; **underholdningsbidrag** jur. alimenti mpl; **underholdningsplikt** obbligo degli alimenti.

underhus pol. Camera bassa.
underhånden (hemmelig) sottomano, di nascosto; (fortrolig) in via confidenziale; merk. a trattativa privata; *kjøpe* ~ acquistare d'occasione; *selge* ~ vendere a trattativa privata.
underhåndssalg vendita a trattativa privata.
underjordisk sotterraneo; (underverdenens) infernale; (hinsidig) dell'oltretomba; *de underjordiske* gli gnomi; ~ *gang* cunicolo; ~ *hvelving* sotterraneo.
underkant bordo (margine m) inferiore, disotto; *litt i* ~ un po' meno del solito (el. del dovuto).
underkaste sottomettere (*en noe* qc. a qn.); sottoporre (*noe en undersøkelse* qc. a un'indagine); (underkue) assoggettare; ~ *seg* sottomettersi; (bemektige seg) impadronirsi (*noe* di qc.); ~ *seg en kur* fare una cura; ~ *seg en operasjon* sottoporsi a un'operazione; ~ *seg Guds vilje* rimettersi alla volontà divina; *være underkastet en* essere sottomesso a qn.; **underkastelse** assoggettamento; (lydighet) sottomissione f.
underkjenne annullare, invalidare, infirmare; **underkjennelse** annullamento, invalidazione f.
underkjeve mandibola; **underkjeveben** osso mandibolare.
underkjole sottoveste f, sottabito.
underkjøpe comprare, corrompere; (vitner) subornare.
underklasse classe f inferiore; zool., bot. sottoclasse f; mil. classe f dei subalterni.
underkokk sottocuoco (pl.: -chi).
underkomité sottocommissione f.
underkonge re m vassallo.
underkropp parte f inferiore del corpo.
underkue soggiogare, (undertrykke, hemme) reprimere; **underkuelse** repressione f, oppressione f; (trelldom) assoggettamento, asservimento.
underkøye cuccetta inferiore.
underlag (grunnlag, også fig.) base f, fondamento; (underliggende lag) strato inferiore; (skrive-) sottomano; (stikklaken) traversa; typ. tacco; **underlagsskive** rondella.
underlaken lenzuolo di sotto.
underlegen inferiore; *være en* ~ essere inferiore a qn., essere da meno di qn.; *bli* ~ avere la peggio; **underlegenhet** inferiorità.
underlegge (tillegge) attribuire; (legge under seg) assoggettare; *være en underlagt* essere assoggettato a qn.
underleppe labbro inferiore.
underlig strano, (særegen) singolare; (selsom) curioso, bizzarro, (løyerlig) buffo; ~ *fyr* tipo strano; *han har vært så* ~ *i det siste* si è comportato in modo strano ultimamente; ~ *nok* cosa strana, stranamente, caso strano; *det går* ~ *til* succedono molte cose strane.
underliggende che si trova sotto (el. al disotto); che funge da base; **underligger** sostegno, supporto.
underlighet stranezza, singolarità; curiosità, bizzarria.
underlik mar. ralinga.
underliv basso ventre; med. addome m; (plagg) corpetto, camiciola; **underlivs-** addominale; **underlivssykdom** malattia ipogastrica; malattia dell'apparato genitale.
undermaskinist, **-maskinmester** secondo macchinista m.
underminere minare; fig. (også) disgregare.
undermunn parte f inferiore della bocca.
undermåler deficiente m, f, chi è mentalmente arre-

trato; mil. recluta al disotto dell'altezza richiesta; fig. buono a nulla; **undermåls** che non ha le dimensioni richieste; (person) deficiente.

underoffiser sottoufficiale.

underordne subordinare (*under* a); **underordnet** subordinato; (mindre viktig) secondario; (person) subordinato, subalterno; ~ *punkt* particolare accessorio; **underordning** subordinazione f.

underpant ipoteca (*på løsore* sui beni mobili).

underpris, *til* ~ a basso prezzo; sottocosto.

underrand orlo inferiore.

underretning informazione f, notizia, ragguaglio; *gi* ~ dare informazioni, fornire ragguagli; *skaffe seg* ~ informarsi, prendere informazioni.

underrett tribunale m di primo grado.

underrette informare, avvisare, mettere al corrente, (advarende) avvertire (*en om noe* qn. di qc.; *om at* che); (meddele) comunicare, far sapere; *vel underrettede kretser* ambienti ben informati; *feil underrettet* male informato.

underrettsdommer giudice m di primo grado.

underrom mar. stiva.

underselge vendere a meno di un altro (el. sottocosto).

underseil vela bassa; **undersekretær** sottosegretario; **undersetig** bot. infero.

undersetning (logikk) premessa minore.

undersetsig tracagnotto, bassotto; **undersetsighet** statura bassa e tozza; **underside** lato inferiore, di sotto; **undersjøisk** sottomarino.

underskjønn 1. adj. meraviglioso, meravigliosamente bello, stupendo.

underskjønn 2. s. prima valutazione f (el. stima).

underskjørt sottogonna, sottana.

underskog sottobosco.

underskrift firma; *med Deres* ~ provvisto di Vostra firma; **underskrive** firmare, sottoscrivere; fig. (tiltre) sottoscrivere a, aderire a; **underskriver** firmatario, sottoscrittore m; **underskrivning** firma; sottoscrizione f.

underskudd deficit m inv., disavanzo; *dekke underskuddet* colmare (coprire) il deficit; *gi* ~ essere in deficit.

underslag (kassasvik) appropriazione f indebita, sottrazione f di fondi; (offentlige midler) malversione f, peculato; ~ *av betrodd gods* appropriazione indebita di beni in consegna; **underslå** sottrarre (con frode).

underst in fondo, sotto a tutto; se: *nederst*.

understell (fly) carrello di atterraggio; (bil) telaio, autotelaio; **understemme** mus. basso.

understreke sottolineare (*med rødt* in rosso); fig. sottolineare, accentuare, mettere in rilievo, calcare; **understreking** sottolineatura; accentuazione f.

understrøm corrente f sottomarina; *en* ~ *av misnøye* una malcelata corrente di malcontento; *en* ~ *av bitterhet* un fondo d'amarezza.

understyrmann mar. secondo ufficiale.

understøtte sostenere (også fig.); (hjelp) aiutare, assistere; (støtte) appoggiare; (med penger) finanziare; (subsidiere) sovvenzionare; (fremme) appoggiare, secondare; **understøttelse** sostegno, appoggio, (hjelp) aiuto, assistenza, sussidio; *offentlig* ~ sovvenzione; *være berettiget til* ~ avere diritto a un sussidio.

understøttelses- assistenziale; **understøttelsesanstalt** ente m assistenziale.

understøtting (avstiving) puntellamento, puntellatura.

understå, ~ *seg til* a avere il coraggio di, osare.

undersøke esaminare, indagare, (nøye) scrutinare; (terreng) riconoscere; kjem. analizzare; med. esplorare; ~ *en pasient* visitare un paziente; ~ *bagasjen* (toll) visitare (controllare) il bagaglio; ~ *en konto* verificare un conto; ~ *nærmere* verificare minuziosamente; ~ *en sak nøye* esaminare una questione a fondo.

undersøkelse esame m, indagine f, ricerca, studio; (sakkyndig) perizia; (terreng) ricognizione f; kjem. analisi f; jur. inchiesta, (innledende) istruttoria, (politi- i bolig) perquisizione f; (lege, toller) visita; *foreta en* ~ *av* compiere un'indagine su, fare l'esame di, eseguire ricerche su; *foreta undersøkelser i marken* eseguire indagini sul terreno; *innlede en rettslig* ~ istruire un processo; *innlede en undersøkelse mot en* aprire un'inchiesta contro qn.; *ved nærmere* ~ ad un esame più minuzioso.

undersøkelsesdommer giudice m istruttore; **undersøkelseskomisjon** commissione f d'inchiesta; **undersøkelseslaboratorium** laboratorio d'analisi (el. di ricerca).

undersått suddito; **undersåttlig** di (el. da) suddito.

undertak presa (el. stretta) sotto le braccia.

undertakst se: *underskjønn*.

undertann dente m inferiore.

undertegne firmare; **undertegnede** il (la) sottoscritto (a), i (le) sottoscritti (e); **undertegner** firmatario.

undertiden qualche volta, alle volte, talvolta; (fra tid til annen) di quando in quando.

undertone mus. suono accessorio; fig. sfumatura, tono; *i en* ~ in sordina, in tono sommerso.

undertrykke (tilbaketrenge) reprimere; (skrik, tårer) trattenere; (sukk, samvittighet) soffocare; (underkue) opprimere; ~ *sine tårer* inghiottire le lacrime; ~ *et opprør* reprimere (soffocare) una rivolta; **undertrykkelse** repressione f; soffocamento; (underkuing) oppressione f; **undertrykker** oppressore m.

undertøye maglia, camiciola.

undervinge soggiogare, assoggettare, ridurre all'obbedienza; **undervingelse** assoggettamento; **undervinger** oppressore m.

undertøy biancheria intima (el. personale).

underutvalg sottocommissione f.

underutviklet sottosviluppato, arretrato.

undervanns- sottomarino; **undervannsbåt** sottomarino, sommergibile m; **undervannsskjær** scoglio sottomarino.

undervant mar. sartie fpl basse.

underveis strada facendo, per strada, in viaggio, lungo il tragitto; mar. in viaggio, durante la traversata; merk. in viaggio, durante il trasporto; *varen er* ~ la merce è viaggiante; *være* ~ essere per strada (el. in cammino); mil. essere in marcia.

undervekt peso insufficiente, mancanza di peso; merk. calo peso; *det er* ~ il peso è scarso; **undervektig** di peso insufficiente; (mynt) scarso.

underverdenen gli Inferi, il Tartaro, l'oltretomba; jur. gli ambienti di malavita; *som horer til* ~ infernale, d'oltretomba; jur. criminale.

underverk meraviglia, opera miracolosa; *oldtidens sju* ~ le sette meraviglie del mondo.

undervest corpetto alla pelle.

undervise insegnare (*i noe* qc.); istruire (*i noe* in qc.); dare lezioni; fare scuola; ~ *en i noe* insegnare qc. a qn.; ~ *en i å gjøre noe* insegnare a qn. a fare qc.; **undervisning** (som fås) istruzione f, lezioni fpl; (som gis) insegnamento; (den daglige skole) la scuola, le lezioni; ~ *i italiensk* insegnamento dell'italiano, lezioni d'italiano; *gi (ta)* ~ dare (prendere) lezioni.

undervisningsanstalt istituto d'istruzione, scuola, collegio; **undervisningsbruk**, *til* ~ per uso scolastico; **undervisningsdepartement** ministero della Pubblica Istruzione; **undervisningsfag** materia d'insegnamento; **undervisningsfilm** film m istruttivo; **undervisningsinspektør** ispettore m scolastico; provveditore m agli studi; **undervisningslokale** locale m d'insegnamento; aula scolastica; **undervisningsmateriell** materiale m per l'insegnamento, materiale scolastico; **undervisningsmetode** metodo (el. sistema m) d'insegnamento; sistema educativo; **undervisningsmiddel** mezzo d'insegnamento (el. d'istruzione); **audiovisuelt** ~ mezzo audiovisivo; **undervisningsminister** ministro della Pubblica Istruzione; **undervisningsplan** programma m d'insegnamento (el. scolastico); **undervisningsplikt** istruzione f obbligatoria; (*for lærer*) orario minimo d'insegnamento; **undervisningsråd** consiglio superiore della pubblica istruzione; **undervisningstime** ora di lezione; **undervisningsvesen** Istruzione pubblica, Scuola.

undervurdere sottovalutare; **undervurdering** sottovalutazione f.

undre, *det skulle ~ meg om* mi stupirei se; *det må ikke ~ deg* non te ne fare meraviglia; *det er ikke noe å ~ seg over* non c'è ragione di stupirsi; **undres** meravigliarsi; chiedersi, domandarsi.

undring meraviglia, stupore m.

undulat pappagallino, cocorita, ondulado.

unekkelig innegabile; adv. også senz'altro.

unevnelig innominabile; (*uutsigelig*) indicibile, ineffabile; *de unevnelige* (*benklær*) le mutandine.

unevnt anonimo; innominato, non nominato; *unevnte varer* (*tolttariff*) merce senza denominazione.

unfair sleale; non giusto, ingiusto.

ung giovane; fresco (pl.: -chi); ~ *kone* giovane sposa; ~ *vin* vino nuovo; *i mine unge dager* nella mia gioventù; *ungt ektepar* novelli sposi, giovane coppia.

ungarer(inne), **ungarsk** ungherese adj., m, f.

ungdom gioventù, giovinezza; *første* ~ adolescenza; *den studerende* ~ gli studenti; *fra ungdommen* *av* dalla mia (tua ecc.) giovinezza; *fra den tidligste* ~ *av* fin dalla prima giovinezza; *i sin blomstrende* ~ nel fiore della giovinezza; *ungdommen* (*de unge*) la gioventù.

ungdommelig giovanile; *ennå se* ~ *ut* avere un aspetto giovanile; *kle seg* ~ vestirsi da giovane; **ungdommelighet** aspetto giovanile, spirito giovanile.

ungdoms- giovanile, della giovinezza; **ungdomsalder** giovane età, età giovanile; **ungdomsarbeid** opera giovanile (el. prima); **ungdomseliksir** elisir m di lunga vita (el. di eterna giovinezza).

ungdomsforbrytelse delitto giovanile; **ungdomsforbrytelser** (også) delinquenza minorile; **ungdomsforbryter** giovane delinquente m, f.

ungdomsforelskelse amore m giovanile, cotta.

ungdomsfrisk fresco (pl.: -chi), giovanile; **ungdoms glede** gioia (entusiasmo) giovanile; **ungdomsherberge** ostello per la gioventù; **ungdomshjem** casa paterna; **ungdomskjærlighet** amore m giovanile, primo amore; *min* ~ l'amore della mia giovinezza.

ungdomskraftig che ha il vigore della giovinezza.

ungdomskriminalitet delinquenza minorile (el. giovanile); **ungdomslag** associazione f (el. circolo) della gioventù; **ungdomslokale** circolo per giovani.

ungdomssløvsinn demenza precoce; **ungdomssynd** peccato di gioventù; **ungdomsvarm** che possiede la foga della giovinezza; **ungdomsvenn(inne)** amico (a) di gioventù; **ungdomsverk** opera giovanile.

ungdomsår anni mpl della giovinezza.

unge s. (*dyre-*) piccolo, (*enkelte dyr*) cucciolo; (*barn*) bambino, marmocchio, ragazzino; *få* (*kaste*) *unger* fare i piccoli, figliare; *fode levende unger* essere viviparo; *sote ungen min'* coccolino mio!

ungeflokk nidiata di bambini, serqua di marmocchi.

ungeskrik pianto di neonato; grida di bambini.

ungfe manzi mpl e giovenche fpl.

ungkar scapolo; **gammel** ~ scapolone m, zitellone m; **ungkarsleilighet** appartamento da scapolo; **ungkarsliv** vita di (el. da) scapolo.

ungkarsskatt imposta sul celibato.

ungpike giovanetta; **ungpikeaktig** da giovanetta (el. ragazzina), da adolescente; **ungpikebok** libro per giovanette.

uniform uniforme f, divisa; *bære den samme* ~ portare la stessa uniforme; *være i* ~ essere in divisa;

uniformere vestire di uniforme; (*ensrette*) uniformare; **uniformsfrakk** pastrano, cappotto militare;

uniformslue berretto (di uniforme), basco (pl.: -chi), bustina.

unikum, *være et* ~ essere unico.

union unione f; **unionsflagg** bandiera dell'unione.

unison unisono; **unison** adv. all'unisono.

univers universo; **universal(-)** universale; **universal-arving** erede m, f universale; **universalgeni** genio universale, ingegno enciclopedico; **universalmiddel** (*medisin*) panacea, toccasana m; (*hjelpemiddel*) rimedio per tutti i mali (el. per tutti gli usi).

universalitet universalità; **universell** universale.

universitet università; **universitets-** universitario; dell'università; **universitetslektor (-lærer)** professore m (el. docente m) universitario; **universitetsrektor** Rettore m Magnifico; **universitetsstudier** studi mpl universitari; **universitetsutdannelse** istruzione f a livello universitario; *hun har* ~ è laureata.

unna in disparte, lontano, via; *komme seg* ~ riuscire a svignarsela, scappare; *kom deg unna'* scappala!; *va via!*; *togliti di mezzo!*

unnabakke discesa; **unnabakkes** in discesa; **unnagjent** messo da parte, nascosto, (*avlåst*) sottochiave; **unnagjort** finito, terminato; *det verste er* ~ il peggio è fatto; **unnarenn** pista di atterraggio.

unnasluntring sottrarsi m ai propri doveri, esimersi m dai propri obblighi.

unndra, ~ *en noe* sottrarre qc. a qn.; privare qn. di qc.; ~ *seg* sottrarsi (*noe a qc.*); evitare (el. esimersi da) (*noe qc.*).

unne, ~ *en noe* non invidiare qc. a qn.; (*forunne*, *innrømme*) concedere qc. a qn.; *jeg unner ham hans lykke* mi rallegro per la sua fortuna; *ikke ~ en noe* invidiare qc. a qn.; *han unner ingen noe* è invidioso di tutti; *hun unner ikke seg selv brødet* si fa mancare persino il pane; *ikke ~ seg ro* non concedersi riposo.

unnfange concepire; **unnfangelse** concezione f.

unnfly intr. v. fuggire; tr. v. scampare a.

unnjelde, ~ (*for*) pagare il fio (*noe di qc.*); scontare; *det skal han få* ~ (*for*) la pagherà cara; *la en* ~ *for noe* far pagare (scontare) qc. a qn.

unngå evitare, schivare, scansare; ~ *å* (*at*) evitare di (che + konj.); (*slippe fra*) sfuggire a; ~ *ens oppmerksomhet* sfuggire all'attenzione di qn.; ~ *et spørsmål* eludere una domanda; *jeg unn gikk med nød og neppe å* è mancato poco che (+ konj.), ho evitato per un pelo di (+ inf.).

unngåelig evitabile; **unnkomme** se: unnslippe.

unnlate tralasciare, omettere; (*forsømme*) trascurare; (*avholde seg fra*) astenersi da; *jeg skal ikke ~ å* non tralascerò (el. mancherò) di; **unnlatelse**

omissione f; **unnlatelsessynd** peccato di omissione.
unnse, ~ *seg for* (sjenere seg for) vergognarsi di, peritarsi di; **unnseelse** (unnselighet) timidezza; *falsk* ~ falso pudore m.
unnsetning soccorso, aiuto, (forsterkning) rinforzo; *komme en til* ~ andare in soccorso (venire in aiuto) di qn.; **unnsetningsekspedisjon** spedizione f di soccorso; **unnsette** soccorrere, inviare soccorso; mandare rinforzi.
unnskyld! chiedo scusa!; scusa (scusi, scusate)!; ~ *at jeg forstyrrer Dem!* scusi il disturbo!; ~ *at jeg scusa* (scusi, scusate) se...
unnskylde scusare; ~ *seg hos en for noe* scusarsi con qn. di qc.; ~ *seg for å ha gjort noe* scusarsi per aver fatto qc.; ~ *seg med noe* prendere la scusa di qc.; *ha (holde) en unnskyldt for* dispensare qn. da; *ha meg unnskyldt se*: unnskyld; *be seg unnskyldt fra å gjøre noe* scusarsi di non poter fare qc.; (*ikke*) *til å* ~ (ine)scusabile; *det kan ikke unnskyldes* non c'è scusa che tenga; **unnskyldelig** scusabile; **unnskyldende**, *i en* ~ *tone* in tono di scusa; ~ *omstendighet* circostanza attenuante.
unnskyldning scusa; (utflukt) sotterfugio; (rettferdiggjørelse) giustificazione f; *gjøre mange unnskyldninger* profondersi in scuse; *be om* ~ chiedere scusa (for di, per); *til sin* ~ per giustificarsi, (større forseelse) in sua discolpa; *gi til* ~ addurre (allegare) come scusa; *tjene som* ~ servire da scusa (el. da pretesto); **unnskyldningsbrev** lettera di scuse; **unnskyldningsgrunn** motivo di scusa.
unnslippe fuggire, (hemmelig) svignarsela alla chetichella; (fengsel) evadere; ~ *fra* scampare a (el. da), sfuggire a; (unngå) schivare.
unnslå, ~ *seg (for noe)* rifiutarsi (di fare qc.), tergiversare.
unnta eccettuare, escludere; *være unntatt fra en regel* fare eccezione a una regola.
unntagelse eccezione f (*fra regelen* alla regola); *danne en* ~ fare eccezione, costituire una eccezione; *gjøre en* ~ fare un'eccezione; *med* ~ *av* eccetto, eccettuato; *med* ~ *av dette* eccetto (el. tranne) questo; *med* ~ *av at* eccetto che non, a meno che non; (bortsett fra at) a parte il fatto che; *som en* ~ in via d'eccezione.
unntagelses- eccezionale, d'eccezione; **unntagelsestilfelle** caso eccezionale; **unntagelsesvis** eccezionale; adv. også in via d'eccezione; **unntagen** eccetto; se: unntatt.
unntak se: unntagelse; **unntakstilstand** stato d'emergenza; **unntatt** prep. eccetto, salvo, tranne, all'infuori di; *alle* ~ *en* tutti tranne uno.
unnveket evaso, scappato; ~ *slave* schiavo fuggiasco; **unnvike** intr. v. fuggire, scappare; (fengsel) evadere; **unnvikelse** fuga, evasione f; **unnvikende** fig. evasivo, elusivo.
unnvære fare a meno (*noe* di qc.), fare senza (*noe* qc.); **unnværlig** di cui si può fare a meno, superfluo.
unormal anormale; *det å være* ~ anormalità.
unorsk che non è norvegese; *det er* ~ non si dice in norvegese, non si fa in Norvegia.
unote brutta abitudine f, vizio.
unotert non quotato.
unse oncia.
unytte inutilità; *til* ~ senza profitto; *det er til* ~ è inutile; **unyttig** inutile, disutile, che non serve a nulla.
unødvendig non necessario, superfluo, inutile; **unødvendighet** inutilità, cosa non necessaria.
unøyaktig inesatto, impreciso; **unøyaktighet** inesattezza, imprecisione f.
unåde disgrazia; *falle i* ~ cadere in disgrazia; *falle i*

~ *hos en* venire in disgrazia di qn.; **unådig** sfavorevole; *oppta* ~ prendere in mala parte.
uoffisiell non ufficiale, ufficioso.
uomgjengelig insocievole, misantropo, (vrang) intrattabile; ~ *nødvendig* indispensabile; **uomgjengelighet** insocievolezza.
uomsettelig invendibile; (aksje) inconvertibile.
uomskåret rel. incirconciso.
uomstridelig incontestabile, incontrovertibile; **uomstøtelig** inoppugnabile, irrefutabile; **uomstøtelighet** inoppugnabilità.
uomtalt non menzionato; passato sotto silenzio.
uomtvistelig irrefutabile, incontestabile.
uomvendt non convertito.
uoppdaget non scoperto.
uoppdragen maleducato, ineducato; (frekk også) insolente; ~ *tølper* villano; ~ *unge* monello, raggazzaccio; **uoppdragenhet** maleducazione f; (frekkhet også) insolenza.
uoppdrivelig introvabile; **uoppdyrket** incolto, non dissodato; **uoppfinnsom** privo d'inventiva (el. d'immaginazione, el. di fantasia).
uoppfordret non richiesto; (av egen drift) spontaneamente, di propria iniziativa.
uoppfyllelig inappagabile, inesaudibile; **uoppfylt** non riempito; inadempito, incompiuto; (løfte) non mantenuto; (ønske) inesaudito.
uoppgjort (regnskap) non regolato, non saldato; (bo) non liquidato.
uoppholdelig (straks) subito, immediatamente, sui due piedi; (uten opphold) senza indugio (ritardo).
uopphørlig incessante, perpetuo; adv. også senza sosta, senza tregua.
uoppklart non chiarito, inesplacato.
uopplagt indisposto, poco disposto (*til a*); **uopplagthet** indisposizione f, svogliatezza.
uopplyst (person) poco colto (el. istruito), ignorante; (uten lys) non illuminato; **uoppløselig** insolubile, indissolubile; *det å være* ~ insolubilità, indissolubilità; **uoppløst** kjem. insoluto.
uoppmerksom disattento (*for a*), (distré) distratto; **uoppmerksomhet** disattenzione f; distrazione f.
uoppnåelig irraggiungibile, inarrivabile; **uoppnåelighet** irraggiungibilità.
uopprettelig irreparabile; (ubotelig) irrimediabile.
uoppriktig insincero; **uoppriktighet** insincerità.
uoppsettelig improrogabile, che non si può rimandare, urgente; *det å være* ~ urgenza.
uoppsigelig (leie) che non si può disdire; (obligasjon) irredimibile; (kontrakt) non rescindibile; (gjeld) non rimborsabile; (ugjenkallelig) irrevocabile.
uoppskåret (bok) intonso.
uoppslitelig inconsumabile, eterno; (helse) di ferro; (humør) inalterabile; **uoppslitelighet** indistruttibilità, inalterabilità.
uorden disordine m; (forvirring) confusione f; scompaginamento; *i* ~ in disordine, (hulter til bulter) alla rinfusa, sottosopra; *bringe i* ~ mettere in disordine, scompigliare, disordinare; *bringe* ~ *i fiendens rekke* scompaginare le file nemiche; *komme i* ~ scompigliarsi, imbrogliarsi; mil. sbandarsi; *telefonen er i* ~ il telefono è guasto.
uordentlig disordinato, (livsførsel også) sregolato; (forsømmelig) trascurato, negligente; adv. også sottosopra, alla rinfusa; *se meget* ~ *ut* (i klærne) essere trasandato (el. sciatto); **uordentlighet** disordine m; scompostezza; sciatteria.
uorganisert disorganizzato; ~ *arbeider* lavoratore m non iscritto a un sindacato.

uorganisk inorganico (pl.: -ci).
uortodoks non ortodosso, eterodosso; *uortodokse metoder* metodi poco ortodossi.
uortografisk non conforme alle regole dell'ortografia; *skrive ~* fare errori d'ortografia.
uoverdragelig jur. intrasferibile, non cedibile.
uoverensstemmelse discordanza, discrepanza, divario, (uenighet) disaccordo; **uoverensstemmende** discordante, che non è d'accordo, che non è conforme.
uoverkommelig (arbeid) che non è possibile portare a fine; (ugjennomførlig) inattuabile, (hindring) insormontabile; *det er ~* è umanamente impossibile; *~ utgift* spesa a cui non si può far fronte.
uoverlagt inconsiderato, irriflessivo, non premeditato; **uoversatt** non tradotto; **uoversettelig** intraducibile; **uoverskridelig** invalicabile, insuperabile; **uoverskuelig** vasto, immenso; (uberegnelig) incalcolabile; adv. også a perdita d'occhio.
uoverstigelig insormontabile; **uovertreffelig** insuperabile, (makeløs) impareggiabile, ineguagliabile; **uovertruffet** insuperato, senza precedenti.
uoverveid imponderato; **uovervinnelig** invincibile, imbattibile, (som ikke kan kues) indomabile; (hindring) insormontabile; (festning) inespugnabile; **uovervunnen**, -vunnet invitto, insuperato.
upar dispari; **uparlamentarisk** non conforme alle norme parlamentari; antiparlamentare.
upartisk imparziale, spassionato, neutrale; *domme ~* giudicare con imparzialità; **upartiskhet** imparzialità.
upassende sconveniente, disdicevole; (i utide) fuor di luogo; (ubeleilig) inopportuno; (dårlig valgt) scelto male; *en ~ bemerkning* un'osservazione fuor di luogo; *~ tone* tono disdicevole; *gjøre noe ~* commettere una scorrettezza; *på en ~ tid* in un momento inopportuno.
upatriotisk antipatriottico (pl.: -ci).
upersonlig impersonale; senza personalità.
upleid non curato; (hår etc.) incolto.
uplettet senza macchie; fig. senza macchia, (ren) immacolato, puro.
upløyd non arato; incolto, non dissodato.
upoetisk antipoetico (pl.: -ci), prosaico (pl.: -ci).
upolert non polito, non levigato, non lucidato; opaco (pl.: -chi); fig. rozzo.
upolitisk apolitico (pl.: -ci); (utaktisk) impolitico.
upopularitet impopolarità; **upopulær** impopolare; *gjøre ~* rendere impopolare; *han er ~ overalt* è malvisto da tutti.
upraktisk poco pratico (pl.: -ci), non pratico; (person også) maldestro, (ting også) scomodo; **upraktiskhet** mancanza di praticità; goffaggine f; scomodità.
upresis impreciso, poco preciso.
uprioritert senza ipoteca, non ipotecato; senza priorità.
uproduktiv improduttivo, infruttifero; (kunstner) sterile; **uproduktivitet** improduttività; sterilità.
uproporsjonert sproporzionato.
uprøvd non provato; (uforsøkt) intentato; (uerfaren) inesperto.
upåktet inosservato; (uenset) di cui non si è tenuto conto; (upåskjønnnet) misconosciuto.
upåklagelig irreprensibile, incensurabile, di cui non si può lamentare; **upåkledd** spogliato, mezzo vestito; (naken) svestito, nudo; **upåkrevd** non indispensabile; se: unødvendig.
upålitelig malsicuro; (vær) incerto, instabile; (person) infido, malfido; (uetterrettelig) inattendibile;

upålitelighet mancanza di affidamento; instabilità; inattendibilità.
upåpasselig disattento, (forsømmelig) negligente; **upåpasselighet** disattenzione f; negligenza.
upåregnelig su cui non si può fare affidamento.
upåtalt non rilevato, non biasimato; *la noe gå ~* passare sopra qc., passare qc. sotto silenzio.
upåvirkelig che non si lascia influenzare, impassibile; **upåvirket** (rolig) impassibile; *~ av* non commosso da, che non ha subito l'influenza di.
upåviselig indimostrabile.
ur 1. (klokke) orologio; (pendel-) pendola; *stille et ~* regolare un orologio (*på 8* sulle otto); *stille uret fram (tilbake)* mettere avanti (indietro) l'orologio.
ur 2. pietraia, dirupo pietroso, terreno pietroso; (nedstyrtet stein) frana di pietre.
uraffinert greggio, non raffinato.
uran uranio; **uranitt** uraninite f, ossido d'uranio.
uransakelig impenetrabile; imperscrutabile, insondabile.
uravstemning votazione f generale.
urban civile, cortese, educato, urbano; **urbanitet** urbanità, cortesia.
urbeboere autoctoni mpl; **urcelle** cellula primitiva.
uredd 1. (seng) non rifatto, disfatto; **uredd 2.** (ikke redd) impavido, (uforstyrrelig) imperturbabile.
uredelig disonesto, improbo; (svikaktig) fraudolento; **uredelighet** disonestà; **urell** irreal.
uregelmessig irregolare; (uordentlig) sregolato; (unormal) anomalo; *det uregelmessige* l'irregolarità; **uregelmessighet** irregolarità; sregolatezza; anomalia.
uregjerlig ingovernabile; indisciplinato, turbolento, indocile; **uregjerlighet** indisciplina, indocilità.
ureglementert non regolamentare, contrario al regolamento, irregolare; (upassende) indebito.
uren impuro (også fig.), immondo (også rel.); (skitten) sudicio, sporco (pl.: -chi); (trykk) intasato; (språk) scorretto; mus. stonato; (stemme) roco; *urent farvann* acque infide; *~ hud* pelle acneica; *~ tone* nota falsa; **urensset** non purificato; *i ~ tilstand* allo stato greggio.
urenslig sporco, poco igienico, sudicio, che fa troppo poca pulizia; **urenslighet** mancanza di pulizia (el. di igiene), sporcizia, sudiceria.
urett 1. s. torto; ingiustizia; *gi en ~* dare torto a qn.; *gjøre ~ mot en* commettere un'ingiustizia contro qn.; fare un torto a qn.; *jeg har gjort deg ~* ti ho fatto torto; *gjøre ~ i å gjøre noe* far male a fare qc.; *gjøre en ~* godigjen riparare un torto; *innrømme (vedgå, tilstå) sin ~* riconoscere (ammettere, confessare) i propri torti; *innrømme at en har ~* ammettere di avere torto; *ha ~ (i å)* avere torto (di); *han har lidt ~* gli hanno fatto torto; *det er bedre å lide enn å gjøre ~* è meglio subire un torto che commetterlo; *med urette a torto*; *erhvervet med ~* acquistato ingiustamente.
urett 2. adj. sbagliato; adv. male; *komme til den urette* essere male indirizzato, rivolgersi alla persona sbagliata; *legge (sette) på urette sted* collocare erroneamente; *til urette tid* al momento sbagliato, (ubeleilig) in un'ora inopportuna, (for sent) in ritardo; se: uriktig, falsk.
urettferdig ingiusto, iniquo; *være ~ mot en* essere ingiusto con qn., commettere un'ingiustizia nei confronti di qn.; **urettferdighet** ingiustizia.
urettmessig (ulovlig) illecito, illegittimo, illegale; (uberettiget) ingiustificato, indebito; (tilranet) usurpato; *på ~ måte* illecitamente, indebitamente; **urettskaffen** disonesto.

urettvis ingiusto, illecito, ingiustificato.
urfabrikasjon fabbricazione f di orologi, orologeria;
urfjær molla di orologio (el. a spirale).
urfolk popolazione f autoctona; **urform** archetipo; forma primordiale; **urformasjon** formazione f primordiale.
urglass vetro d'orologio.
uriaspost posizione f pericolosa, posto pericoloso.
uridderlig poco cavalleresco (pl.: -chi), scortese;
uridderlighet mancanza di cavalleria (el. lealtà).
uriktig (feil) sbagliato, erroneo; falso; (mangelfull) difettoso; *det er ikke noe ~ i det* non c'è nulla di scorretto in ciò; **uriktighet** errore m, scorrettezza, mancanza di precisione.
urimelig irragionevole, (person også) intrattabile; assurdo; (pris også) esorbitante; (underlig) strampalato; **urimelighet** irragionevolezza, assurdità; (særhet) stramberia.
urimet senza rima; *urimede vers* versi sciolti.
urin orina; **urinblære** vescica; **urindrivende** diuretico (pl.: -ci); *et ~ middel* un diuretico; **urinere** orinare;
uringlass pappagallo; **urinleder** uretere m; **urinprøve** campione m (el. prelievo) di orina; analisi f delle urine; **urinrør** uretra; **urinsyre** acido urico; **urinveier** vie fpl urinarie.
urkapsel calotta d'orologio; **urkasse** cassa d'orologio; **urkjede** catena d'orologio.
urkraft forza primordiale.
urkristendom cristianesimo primitivo.
urlenke braccialetto d'orologio, cinturino metallico; **urlomme** taschino.
urmaker orologiaio; **urmakerforretning** orologeria; **urmakergutt** apprendista m orologiaio; **urmakerkunst** orologeria; **urmakersvenn** orologiaio.
urmeneske uomo primitivo.
urne urna.
urnøkkel chiavetta d'orologio; chiave di ricarica.
uro (støy) rumore m; (bevegelse) agitazione f; (sinns-) inquietudine f; (engstelse) ansietà; (sterk) angoscia; (frykt) allarme m; apprensione f; (i ur) bilanciere m; *bringe ~ i leiren* mettere in subbuglio, destare allarme; *det ble ~ i salen* ci fu agitazione in sala; *valde ~* dare inquietudine.
uroe inquietare, agitare, preoccupare.
urokkelig incrollabile, irremovibile (*overfor* nei confronti di); (fast) saldo, fermo; (uforstyrrelig) imperturbabile; **urokkelighet** irremovibilità; fermezza; imperturbabilità.
urokkt saldo; (uforanderlig) inalterabile.
urokse uro.
urolig irrequieto, inquieto; (engstelig) ansioso, preoccupato; (i sterk bevegelse) turbulento; (larmende) rumoroso; (hav) mosso; (puls) irregolare; (sinn) inquieto (*for, over, over å* per); (beveget) turbato, agitato; *~ hode* testa matta, confusionario (a); *i slike urolige tider* in questi tempi turbolenti; *bli ~* preoccuparsi (*for, over* per), (hav) diventare mosso; *jeg har hatt en ~ natt* ho passato una notte agitata; *sitte ~* dimenarsi (sulla sedia).
uroligheter disordini mpl, tumulti mpl.
uoppførelse prima rappresentazione f (el. esecuzione f).
urosentrum focolaio di disordini, zona calda; **urostifter** disturbatore m (della quiete pubblica); (opprører) agitatore m, sedizioso; **urovekkende** inquietante, allarmante, che desta preoccupazione.
urrem cinturino; **urskive** quadrante m.
urskog foresta vergine; **urspråk** lingua primitiva.
urstativ portaorologio.
urt erba; (krydder-) erba aromatica; (medisin-) er-

ba medicinale; *kjøkkenurter* erbe fpl, erbaggi mpl, odori mpl; **urteaktig** erbaceo.
urtid tempi mpl primordiali; **urtilstand** stato primitivo; **urverden** mondo primitivo.
urverk meccanismo dell'orologio; *han er et rent ~* è puntuale come un orologio.
uryddig disordinato, in disordine; (opp ned) sotto-sopra; **uryggelig** fermo; se: urokkelig.
urøkt non fumato.
urørlig immobile, fermo; (som ikke kan røres) intoccabile, intangibile; *~ eiendom* bene immobile, patrimonio immobiliare.
urørt intatto, integro, inviolato; (uskyldig) puro, vergine; (ubrukt) che non è stato usato.
uråd (umulighet) impossibilità; *det er ~ å* è impossibile, non c'è verso di (+ inf.); *råd for ~* rimedio al male; *ane ~* nutrire sospetti; *ikke ane ~* non sospettare di nulla.
usagt non detto; *la noe være ~* astenersi dal dire qc.; *la det være ~* considerare come non detto.
usakkyndig incompetente, inesperto; (lekmann) profano.
usaklig non obiettivo, non pertinente, fuori argomento; (partisk) parziale; (utidig) fuori luogo.
usalt non sellato; **usaltet** senza sale, non salato.
usammenhengende incoerente, sconnesso, slegato, incongruente; **usammensatt** non composto, semplice.
usams, være ~ med essere in disaccordo con.
usann non vero, non veritiero, falso; *erklære noe for usant* smentire qc.; **usannferdig** non veritiero, (løgnaktig) menzognero, (person også) bugiardo, mentitore; **usannferdighet** mendacia, falsità; **usannhet** falsità; (løgn) bugia, menzogna.
usannsynlig inverosimile, improbabile; **usannsynlighet** inverosimiglianza, improbabilità.
usanselig impalpabile, immateriale; non sensuale.
usatinert (papir) non satinato.
usedelig immorale, scostumato; (fremstilling) osceno; (utsvevende) dissoluto; **usedelighet** immoralità, scostumatezza; oscenità.
usedvanlig straordinario, fuori dell'ordinario; (uvanlig) inusitato, insolito; non comune; **usedvanlighet** straordinarietà; (sjeldenhet) rarità; (noe rart) stranezza.
useilbar (farvann) non navigabile; (båt) che non è in condizioni di navigare.
uselig invendibile, non commerciabile; (børspapir) non cedibile.
uselskapelig insocievole, poco socievole; **uselskapelighet** insocievolità.
uselvisk altruista, disinteressato; **uselviskhet** altruismo, generosità, disinteresse m.
uselvstendig non indipendente, dipendente; (karakter) privo di carattere, che non ha iniziativa, debole; poco originale; **uselvstendighet** dipendenza; mancanza di carattere; debolezza; mancanza di originalità.
usett non visto, inosservato; adv. senza esser (stato) visto.
usigelig indicibile, inesprimibile; adv. også estremamente, infinitamente; *~ dum* stupido da non dirsi.
usignert senza firma, non firmato.
usikker malsicuro; (uviss) incerto; (tvilsom) dubbio, dubbioso; (vaklende) malfermo; (minne) debole; (løfte) vago (pl.: -ghi); (person) insicuro, incerto; (nølende) esitante; *~ eksistens* esistenza precaria; *bli ~* (opptreden) perdere la sicurezza, (ytringer) confondersi; *gjøre havet usikkert* (sjørøvere) infestare i mari.

usikkerhet mancanza di sicurezza, insicurezza; incertezza; (nøling) esitazione f; (minne) debolezza; **usikkerhetsmoment** alea; elemento d'incertezza.
usikret, ~ *gevær* fucile con la sicura tolta.
usiktbar mar. nebbioso; *usiktbart vær* visibilità scarsa; **usiktet** non setacciato; integrale (mel).
usivilisert incivile, non civilizzato; (grov) grossolano.
usjenert senza imbarazzo, senza vergogna, (utvungen) disinvolto; *være lovlig* ~ essere senza soggezione; *en føler seg ganske ~ her* ci si sente a proprio agio qui; **usjenerthet** mancanza di soggezione; disinvoltura.
uskadd intatto, illeso, indenne, (især person) incolpevole; *i ~ stand* in buono stato, in buone condizioni, senza danni; **uskadelig** innocuo, (harmløs) inoffensivo; *gjøre ~* mettere in condizioni di non nuocere, rendere innocuo, disarmare; *det å være ~* innocuità.
uskapt non creato; **uskiftet** indiviso.
uskikk brutta abitudine f; malcostume m; (misbruk) abuso; **uskikkelig** cattivo, screanzato; **uskikkelig** cattiveria; **uskikket** inadatto, inabile (til a); **uskikkethet** inattitudine f, inabilità.
uskjedd, *betrakte som ~* considerare come (se) non (fosse) accaduto.
uskjemt non guasto, non deturpato.
uskjønn sgraziato, sgradevole; **uskjønnhet** sgraziaggine f; mancanza di bellezza.
uskodd (hest) non ferrato; **uskolert** non istruito, senza preparazione teorica, non educato.
uskrevet non scritto.
uskromtet sincero, non simulato.
uskyld innocenza; **uskyldig** innocente; incolpevole (i di); (troskyldig) ingenuo, candido; *være ganske ~ i* non entrare per nulla in, non essere affatto colpevole di; *late ~, spille den uskyldige* assumere un'aria innocente; **uskyldighet** innocenza, incolpevolezza; *i all ~* in tutta innocenza, candidamente; **uskyldsren** innocente, immacolato.
uslepen (stein) greggio, non tagliato; (uhøflig) rozzo, ineducato.
usling miserabile m, sciagurato; *feig ~* vigliacco.
uslipt non affilato; non polito (el. levigato).
uslitelig inconsumabile; indistruttibile.
uslukkkelig inestinguibile.
usmak gusto cattivo, sapore m sgradevole; **usmakelig** insipido; fig. di cattivo gusto; *det usmakelige ved framgangsmåten* il lato sgradevole di questo modo d'agire.
usmeltelig infusibile; pirofilo; refrattario.
usminket senza trucco, non truccato.
usnobbet che non è snob, senza snobismi.
usoignert trasandato, sciatto; *han er ~* non cura l'igiene personale.
usolgt invenduto; *usolgte varer* rimanenze fpl; *usolgte eksemplarer (bøker)* copie invendute, resa; *forutsatt ~* merk. salvo vendita.
usolid poco solido, malsicuro; **usonet** inespiato.
usortert non assortito, di cui non si è fatta la cernita; **usosial** antisociale; **uspiselig** immangiabile; **usportslig** antisportivo.
ussel miserabile, meschino; (ynkelig) miserevole; (foraktelig) spregevole; (lav) vile, basso; ~ *trøst* magra consolazione; *usselt utseende* misero aspetto; **usseldom**, **-het** meschinità, miseria; (lavhet) bassezza.
ustabil instabile; (barometer) variabile.
ustadig incostante, instabile; (flyktig) volubile; (lunefull) capriccioso; (blikk) inquieto; *lykken er ~* la fortuna è capricciosa.

ustand, *i ~* guasto; in avaria.
ustanselig inarrestabile; adv. continuamente, senza sosta, incessantemente.
ustell disordine m; **ustelt**, ~ *på håret* scarmigliato, con i capelli spettinati; *se ellers*; uflidd.
ustemplet non timbrato, non bollato, (metall også) non marcato; ~ *papir* carta libera; *ustemplede fri-merker* francobolli mpl non oblitterati (timbrati).
ustemt non accordato, scordato; gram. sordo.
ustraffet impunito; adv. impunemente; *gå (la gå) ~* restare (lasciare) impunito; **ustrøket** non stirato; **ustudert** illetterato, non istruito.
ustyrlig indomabile, irrefrenabile, indocile; ~ *latter* riso irrefrenabile; ~ *lyst* voglia irresistibile; *være ~* avere il diavolo in corpo; **ustyrlighet** irrefrenabilità, indocilità.
ustyrtelig enorme, immenso, eccessivo.
ustø traballante, vacillante; (variabel) mutevole; (usikker) incerto.
usukret non zuccherato, senza zucchero.
usunn (sykelig) malaticcio, malsano; (skadelig) insalubre, malsano, nocivo (alla salute); *usunt fett* adipe malsano; *usunt klima* clima insalubre.
usunnhet condizione f malsana, salute f cagionevole; insalubrità.
usvekket non indebolito, sempre vivo, pieno d'energia; (vedvarende) costante; (iver) assiduo.
usvikelig che non tradisce, fidato, sicuro; (uforanderlig) immutabile.
usymmetrisk asimmetrico (pl.: -ci); **usympatisk** antipatico (pl.: -ci).
usynlig invisibile; ~ *blekk* inchiostro simpatico; ~ *lapp* pezza invisibile; ~ *stopping* rammendo invisibile; *gjøre seg ~* nascondersi, (forsvinne) dileguarsi, sparire, rendersi invisibile; (stikke seg bort) eclissarsi; (stikke av) tagliare la corda; **usynlighet** invisibilità.
usystematisk non sistematico (pl.: -ci), privo di sistema; adv. senza sistema (el. metodo).
usømmelig sconveniente, disdicevole; **usømmelighet** sconvenienza.
usårlig invulnerabile; **usårlighet** invulnerabilità.
ut fuori; ~ *! fuori!*, via di qui!; ~ *eller inn* o dentro o fuori; *dra ~ mot fienden* andare contro il nemico; *drikke ~* vuotare il bicchiere; *det går ~ og inn* va a zig zag, va di qua e di là; *kjenne noe inn og ~* conoscere qc. a fondo; *gå (kjøre, ri, seile) ~* andare fuori (in macchina, a cavallo, in barca); *vite hverken ~ eller inn* non capire più nulla, non sapere a che santo votarsi; *ville ~ (av dora)* voler uscire (dalla porta); ~ *for* davanti a, di fronte a; mar. all'altezza di, al largo di; (*når man går*) ~ *fra dette* a partire da questo, da questo punto di vista; (*langt*) ~ *på natta* a notte avanzata, nelle ore piccole; ~ *til gata* sulla strada; ~ *med det (~ med språket)*! sputa l'osso!; *drikke, lese etc. ~ se* verbet.
utad in fuori, all'infuori; **utadtil** di fuori, verso l'esterno, esteriormente; **utadvendt** rivolto all'esterno; (person) aperto, espansivo.
utakk ingratitudine f; *få (høste) ~ til lønn* essere ripagato con l'ingratitudine; ~ *er verdens lønn* il mondo paga il bene con l'ingratitudine.
utakknemlig ingrato; adv. con ingratitudine; **utakknemlighet** ingratitudine f.
utall, *et ~ (av)* un gran numero, un'infinità, una moltitudine innumerevole (di); **utallig** innumerevole; *utallige ganger* un gran numero di (el. infinite) volte; **utallighet** infinità, gran numero, miriade f; **utalt** (ikke tallet) non contato; adv. senza contare.

utarbeide elaborare, preparare, formare, comporre; (gjøre ferdig) compiere, portare a termine; **utarbeidelse** elaborazione f, preparazione f; (utarbeidet verk) composizione f.

utarm privo di forze, poverissimo; **utarmet** privo di forze, poverissimo; (jord) esausto.

utarte degenerare (til in); **utarting** degenerazione f.

utast (overanstrengt) stremato; (utmattet) esausto.

utbasunere annunciare a gran voce, strombazzare; (gjøre off. kjent) rendere pubblico, bandire; ~ *overalt* gridare ai quattro venti.

utbe, ~ *seg* chiedere; *svar utbedes* si prega di rispondere (R.S.V.P.).

utbedre riparare; (maleri o.l.) restaurare; ~ *skaden* riparare i danni; **utbedring** riparazione f; restauro.

utbetale pagare; **utbetaling** pagamento, versamento.

utbløte ammolare; (saltmat) dissalare; (lin) macerare; **utbløting** ammollamento; dissalare; macerazione f.

utboring trapanazione f, trivellazione f; (motor) alesatura.

utbre estendere, espandere; (utfolde) spiegare; (spre) diffondere; *landskapet utbrer seg for ens blikk* la campagna si stende ai tuoi piedi; ~ *seg (i ord)* over dilungarsi su; ~ *seg til* propagarsi a, estendersi fino a.

utbredelse estensione f, espansione f; (sjukdom) propagazione f; diffusione f; (hemmelighet) divulgazione f; **utbredt** esteso; diffuso; molto frequente; *en lite ~ bok* un libro poco diffuso.

utbrenne tr. v. ripulire col fuoco; med. cauterizzare; **utbrenning** ripulitura col fuoco; cauterizzazione f; **utbrent** spento.

utbringe (brev) recapitare; ~ *en skål* fare un brindisi.

utbrudd (vulkan) eruzione f; (lidenskap) esplosione f; (sykdom, sinne) attacco, accesso; scoppio (*av latter* di risa); (heftig sinnsbevegelse) slancio; (vrede) impeto; (begynnelse) inizio; *komme til ~* erompere, prorompere; (sykdom, ild) scoppiare.

utbrukt logorato dall'uso, consunto.

utbryte (si) esclamare; se ellers: bryte (ut).

utbuet convesso.

utby, ~ *til salgs* mettere in vendita.

utbygging forestiero; *utbygginger* gente di fuori.

utbygg arkit. oggetto, avancorpo; **utbygge** ampliare, ingrandire, costruire, sviluppare; **utbygging** ampliamento, espansione f; (forsterkning) rinforzo; (forbedring) miglora; (utvikling) sviluppo.

utbytte 1. s. frutto, profitto; (drifts-) rendimento, reddito; (aksje-) dividendo; (fordel) vantaggio, profitto; **utbytte** 2. v. sfruttare.

utbyttebegrensning limitazione f dei dividendi (el. dei profitti); **utbytter** sfruttatore m, profittatore m; **utbytting** (utskifting) sostituzione f, cambio; (utnytting) sfruttamento.

utbæring (post-) distribuzione f.

utbøyd curvato (el. piegato) all'infuori.

utdanne educare, istruire, formare; (fullkommen-gjøre) perfezionare; (oppøve) esercitare, addestrare, allenare, preparare; ~ *seg i* studiare, perfezionarsi in; ~ *seg som* imparare il mestiere di.

utdannelse istruzione f, educazione f, addestramento (professionale), (læretid) apprendistato; perfezionamento; esercitazione f, allenamento; *faglig ~* addestramento professionale; **utdannelsestid** periodo d'istruzione, anni di studio.

utdebattere, ~ *et spørsmål* liquidare una questione; ~ *et emne* esaurire un argomento.

utdele distribuire, dispensare, spartire; (befalinger)

impartire; (sakrament) somministrare; (hugg) affibbiare; **utdeling** distribuzione f, spartizione f; rel. somministrazione f.

utdra estrarre; ~ *kvadratrotten* estrarre la radice quadrata; **utdrag** estratto, stralcio; **utdragning** estrazione f (også mat.).

utdrivelse, -drivning espulsione f; rel. esorcismo.

utdunste esalare; (gjennom hud) traspirare; **utdunstning** esalazione f; traspirazione f.

utdype approfondire; **utdypning** approfondimento.

utdø estinguersi; **utdødd** estinto; (øde) deserto; ~ *by* città morta; *de er ennå ikke ~* non sono ancora scomparsi tutti.

ute (sted) fuori; (tid) passato, (frist) scaduto, spirato; (endt, ferdig) finito; (i utlandet) all'estero; ~ *på landet* in campagna; ~ *i det fri* all'aperto; *der ~* là, laggiù; *det er en ~ som vil snakke med deg* c'è uno che chiede di te; *han er ~* è fuori, è uscito; *han har vært ~ siden ...* è fuori da ...; ~ *av* fuori da, *bli ~ av seg selv* uscire dai gangheri; *sove ~* (hjemmefra) passare la notte fuori casa; *være tidlig ~* uscire per tempo; (tidlig moden) essere precoce; (grønnsak) essere primaticcio; *være sent ~* tornare, rientrare tardi; (til avtale) venire in ritardo; *langt ~ i mars* a marzo inoltrato; *være ~ av seg av glede* essere fuori di sé dalla gioia; *for året er ~* prima della fine dell'anno; *leiekontrakten er ~* il contratto d'affitto è scaduto; *det er ~ med min tålmodighet* la mia pazienza è agli estremi; *det er ~ med ham* è un uomo finito; *spillet er ~* tutto è perduto, non c'è più niente da fare; *han var ~ for en ulykke* ha avuto un incidente, è stato vittima di una disgrazia.

utebli non venire, mancare, non presentarsi; jur. non comparire, essere in contumacia; ~ *fra timen* essere assente dalla lezione; ~ *ved appellen* mancare all'appello.

uteblivelse (fravær) assenza; jur. non comparizione, contumacia; ~ *av betaling* mancato pagamento; **uteblivelsesdom** giudizio contumaciale, condanna in contumacia.

utefra da fuori, dal difuori, dall'esterno.

uteglemme dimenticare, omettere (*av vanvare* per inavvertenza); (*med vilje*) sopprimere, tralasciare.

utekkelig sgradevole, poco attraente; **utekkelighet** essere sgradevole, carattere m sgradevole.

uteksaminert che ha passato gli esami, che ha sostenuto l'esame finale.

uteksperimentere scoprire sperimentalmente; (maskin) collaudare; (*oppfinnelse*) sottoporre a prove minuziose; (*utprøve*) sperimentare.

utelate tralasciare, omettere; sopprimere; (i tale og skrift) saltare; (*endevoke*) elidere; **utelatelse** omissione f; soppressione f; (*ord*) ellissi f, (*endevoke*) elisione f.

uteliv vita all'aperto; vita fuori casa.

utelukke fig. escludere; rel. scomunicare; (*fjerne*) eliminare, estromettere; *det utelukker ikke at* ciò non toglie che (+ konj.); se også: *lukke* (ute).

utelukkelse esclusione f; rel. scomunica; *med ~ av* con l'esclusione di; **utelukkende** esclusivo; **utelukket** escluso; fuori questione.

utemmelig indomabile; **utemt** non addomesticato; fig. indomito, (*tøylesløs*) sfrenato.

uten senza; (*unntatt*) eccetto, tranne; (*ikke beregnet*) senza contare, oltre a; ~ *videre* senz'altro, senza esitazione, senza complimenti; ~ *å gråte* senza piangere; ~ *at* senza che (+ konj.), (*med mindre*) a meno che (+ non + konj.), (*unntatt at*) fuorché; *jeg kunne se ham do ~ at jeg ville røre meg*

potrei vederlo morire che non moverei un dito; ~ *jord elektr.* senza presa di terra.
utenat a memoria; **utenbords** fuori bordo; *kaste* ~ buttare a mare; ~ *motor* (motore) fuoribordo.
utenbygds fuori paese; (person) che è di un'altra regione; **utenbys** fuori città; (person) non residente in città; **utenbysboende** che abita fuori città; che non abita in città.
utendørs fuori (di casa), all'aperto, all'esterno; ~ *arbeid* lavoro all'aperto.
utenfor prep. fuori di, (foran) davanti a; adv. fuori, all'esterno; ~ *hyen* fuori città; ~ *dør* (davanti) alla porta; ~ *fare* fuori pericolo; *jeg vil helst holdes* ~ preferirei rimanere al di fuori della questione; *det ligger* ~ *saken* è fuori causa; *sette en* ~ lasciar fuori qn.
utenforstående estraneo; chi non è parte in causa.
utenfra da fuori, dal difuori.
utenkelig impensabile, inimmaginabile; inconcepibile.
utenlands all'estero; *reise* ~ andare all'estero.
utenlandsk straniero, estero, forestiero; (dyr, plante) esotico (pl.: -ci); *av* ~ *opprinnelse* di provenienza estera; ~ *handel* commercio estero; *være i* ~ *tjeneste* servire lo Stato all'estero.
utenlandspost (fra utlandet) corrispondenza (posta) dall'estero; **utenlandsreise** viaggio all'estero.
utenom intorno a, attorno a; *gå* ~ *huset* girare attorno alla casa; *gå* ~ *en vanskelighet* aggirare una difficoltà; *gå* ~ *saken* eludere l'argomento.
utenomsnakk giri mpl di parole, discorsi mpl inconcludenti, divagazioni fpl, chiacchiere fpl.
utenpå sopra, al di sopra, esteriormente; **utenpåskrift** scritta all'esterno; indirizzo sulla busta.
utenriks adj. estero, straniero; adv. all'estero; **utenriksdepartement** ministero degli Esteri; **utenriksfart** navigazione f di lungo corso; **utenrikshandel** commercio con l'estero; **utenriksminister** ministro degli Esteri; **utenrikspolitikk** politica estera; **utenrikspolitisk** di politica estera, che concerne la politica estera; *den utenrikspolitiske situasjon* la situazione politica internazionale.
uten skjær al largo (della barriera di isole e isolotti che cingono la costa).
utenverden mondo esterno.
utenverk mil. opera esterna; **utenverker** mil. opere fpl avanzate; controguardia.
uterlig osceno, indecente; ~ *forhold* oltraggio al pudore; **uterlighet** oscenità, indecenza.
uteske provocare, sfidare; **uteskning** provocazione f.
utestengt chiuso fuori; fig. escluso; *være* ~ trovare la porta chiusa.
utestående merk. arretrato; ~ *fordringer* crediti (non riscossi); *inn dra* ~ *fordringer* riscuotere crediti pendenti; *ha noe* ~ *med en* essere in rotta con qn.; avere a che dire con qn.
utett (for vann) che non è stagno, che non è a tenuta d'acqua; (for luft) che lascia passare l'aria, (dør) che chiude male; *være* ~ (kran, rør) perdere, colare, gocciolare; *taket er* ~ dal tetto passa acqua; *båten er* ~ la barca fa acqua.
utetter all'infuori, verso l'esterno; mar. al largo; *stå* ~ prendere il largo.
utfall 1. mil. sortita; (fekting) botta, colpo; (angrep) attacco (pl.: -chi), assalto; *gjøre et* ~ fare una sortita; (fekting) andare a fondo; *gjøre et bitende* ~ *mot en* fig. inveire aspramente contro qn.
utfall 2. risultato, esito; (drama) epilogo (pl.: -ghi), conclusione f; *heldig* (uheldig) ~ buona (cattiva) riuscita, successo (insuccesso), buon (cattivo) esi-

to; *få et godt* ~ andare a buon fine, riuscire; *få et dårlig* ~ fallire, finire male; *det vil utfallet vise* lo si vedrà dal risultato; *hvordan utfallet enn blir* comunque vada a finire.
utfallsport, *skjult* ~ postierla; **utfallsprøve** campione m di riferimento.
utfart uscita, escursione f; **utfartshelg** week-end con molto traffico fuori città.
utferd partenza, viaggio; **utferdige** redigere, stendere, compilare; **utferdigelse** stesura.
utferdslengsel desiderio di vedere il mondo, istinto migratore.
utfinne scoprire, trovare; (uttenke) ideare; *soke å* ~ indagare.
utflukt (tur) gita, escursione f; fig. sotterfugio, scusa, pretesto; *tom* ~ futile pretesto; **utfluktssted** meta di gite; *yndet* ~ meta preferita dei gitanti, luogo popolare per scampagnate.
utflytende (utydelig) indistinto; (utvisket) sfocato; (formløs) amorfo; fig. vago (pl.: -ghi), incerto.
utflytting cambiamento di domicilio (di residenza, di casa); trasloco; emigrazione f; ~ *fra distriktene* abbandono delle campagne.
utfolde spiegare (også fig.), distendere; (utvikle) sviluppare; (opprulle) svolgere; fig. manifestare; ~ *seg bot.* sbocciare, aprirsi, schiudersi.
utfoldelse, -folding spiegamento; svolgimento; sviluppo; bot. sboccio; fig. fioritura.
utfor adv. in giù, verso il basso, in discesa; *han falt* ~ *stupet* è precipitato nel burrone; se: ut.
utfordre sfidare (*til duell* a duello); (kokett) provocare; **utfordrende** provocante; provocatore, provocatorio; (irriterende) fastidioso; *med en* ~ *mine* con aria di sfida; **utfordring** sfida; provocazione f; (utfordringsbrev) cartello di sfida; *ta imot utfordringen* accettare la sfida, raccogliere il guanto.
utforme formare, elaborare; (utvikle) sviluppare.
utforming formazione f, elaborazione f, sviluppo.
utforrenn discesa libera.
utforske indagare, investigare; (granske) scrutare; geogr. esplorare; **utforsking** indagine f, ricerca; esplorazione f.
utfri liberare, mettere in libertà.
utfritte interrogare.
utfylle riempire; (fullstendig gjøre) completare; (noe manglende) supplire a; ~ *et hull* fig. colmare una lacuna.
utføre (varer) esportare; (iverksette) effettuare, eseguire; (fullføre) compiere; (virkeleggjøre) attuare; (rolle) fare, interpretare; mus. eseguire, interpretare; ~ *en levering* effettuare una consegna; ~ *heldig* portare a buon fine; **utførelse** effettuazione f; esecuzione f; (fullføring) compimento; (gjennomføring) attuazione f; *bringe (komme) til* ~ mandare (essere mandato) a effetto.
utførlig (gjørlig) effettuabile, eseguibile, attuabile; (grundig) minuzioso, particolareggiato; *meget* ~ ampio, esteso.
utførsel esportazione f; **utførsels-** d'esportazione; **utførselsangivelse** dichiarazione f d'uscita; **utførselsartikkel** articolo d'esportazione; **utførselsavgift** diritti mpl d'esportazione; **utførselsforbud** divieto d'esportazione; **utførselsgodtgjørelse** restituzione f dei dazi e tributi, drawback m inv.; **utførselshandel** commercio d'esportazione; **utførselsoverskudd** eccedenza delle esportazioni sulle importazioni; **utførselspremie** premio d'esportazione; **utførselstillatelse** licenza d'esportazione; **utførselstoll** dazio doganale d'esportazione; **utførselsvare** merce f d'esportazione.

utgang uscita; sbocco (pl.: -chi); (ende) fine f; (utfall) esito; (spill) uscita; *ha ~ til* dare accesso a; sboccare in, aprirsi su; *velsignet være din inngang og din ~* Dio benedica il tuo entrare e il tuo uscire; **utgangsbillett** contromarca.

utgangsdør porta d'uscita, uscio di casa, portone m; **utgangspunkt** punto di partenza, punto di riferimento, spunto; **utgangstillatelse** permesso d'uscita.

utgave edizione f; versione f; *beklippet (forkortet) ~* edizione ridotta; *forminsket ~* edizione in compendio; *ekspurgert (renset) ~* edizione purgata; *første ~* prima edizione, edizione principe; *ny ~* nuova edizione, ristampa; *ny ajourført og revidert ~* nuova edizione aggiornata, riveduta e corretta.

utgi (trykksak) pubblicare, stampare, far uscire, dare alla stampa; *~ falske penger* fabbricare moneta falsa; *~ for fig.* spacciare per, far passare per; *han utgir seg for din venn* dice di essere un tuo amico; *tro på at en virkelig er den en utgir seg for* credere all'identità di qn.

utgift spesa; *fore til utgifter* comportare delle spese; **utgiftsberegning** calcolo delle spese; **utgiftsbilag** documento giustificativo delle spese sostenute; pezza d'appoggio; **utgiftspost** capo di spesa; **utgiftsside** partita del dare, dare.

utgivelse pubblicazione f; *være under ~* essere in corso di pubblicazione; **utgiver** editore m; (avis) direttore m responsabile.

utgjøre costituire, fare, formare; (beløpe seg til) ammontare a, ascendere a.

utglidning (skred) slittamento; fig. degenerazione f, tralignamento, esagerazione f.

utgranske se: utforske; **utgrave** incidere; **utgrave-ring** incisione f; **utgravning** disotterramento, (av jord) sterro, sterramento, (lik) esumazione f; (ut-huling) escavazione f; (oldsaker) scavo.

utgreiing spiegazione f, resoconto.

utgyte spandere, effondere; *~ sitt hjerte* aprire il cuore, sfogarsi; **utgytelse** effusione f; (blod) spargimento; litt. iron. elucubrazione f.

utgå, *~ fra* emanare da, scaturire da, derivare da; (utelates) essere soppresso (el. cancellato); *la ~* (offentliggjøre) pubblicare, (befaling) impartire; **utgående**, *for ~* mar. in partenza; **utgått** esaurito; *varen er ~* l'articolo non è più sul mercato (el. è esaurito); *utgatte sko* scarpe logore (el. scalcagnate).

uthaler libertino, dissoluto; mar. mura.

uthamre (bulk) spianare (a martellate); (strekke ved hamring) distendere a martellate; **uthamring** martellatura, martellamento.

uthavn porto di ridosso; **uthengsskap** vetrina.

utheve mettere in rilievo, far risaltare; typ. sottolineare; mettere in corsivo; se ellers: fremheve.

uthogging sboccamento; intaglio, taglio; (skog) disboscamento; **uthogst** taglio.

utholde sopportare, tollerare, soffrire, patire, resistere a; **utholdelig** sopportabile, tollerabile; **utholdende** perseverante, (tålmodig) paziente; (standhaftig) tenace; (til arbeid) indefesso; **utholdenhet** perseveranza, pazienza, tenacia, resistenza; **utholdenhetssprøve** prova di resistenza.

uthule incavare, scavare; fig. vuotare di significato; **uthuling** incavo, incavatura, (utgraving) scavo, (ved vann) erosione f.

uthungre affamare, ridurre alla fame.

uthus costruzione f adiacente; locale m di servizio.

uthvilt riposato, (avspent) disteso, rilassato; *uthvilte tropper* truppe fresche.

utide, *i ~* male a proposito; (upassende tid) ad un'ora inopportuna, in un momento inopportuno; *i tide og ~* a proposito e a sproposito, a ogni istante, in tutti i momenti; **utidig** intempestivo, (upassende) inopportuno, sveniente; (grunnløs) infondato; **utidighet** intempestività, inopportunità.

utilbørlig indebito, (upassende) indecoroso; **utilbørlighet** sconvenienza.

utilbørlig non disposto (til a), alieno (til da).

utilfreds insoddisfatto, scontento (med di), malcontento; *være ~ med at* essere scontento del fatto che (+ konj.); *gjøre ~* scontentare; **utilfredshet** insoddisfazione f, scontentezza; **utilfredsstillende** non (el. poco) soddisfacente; (utilstrekkelig) insufficiente; **utilfredsstillet** insoddisfatto, inappagato.

utilgivelig imperdonabile

utilgjengelig inaccessibile (for a), impervio; **utilgjengelighet** inaccessibilità.

utilhøgd non tagliato, non sbizzato.

utilhyllet non velato, scoperto; palese.

utillatelig non permesso, (uantagelig) inammissibile; (ulovlig) illecito; adv. senza permesso, in modo inammissibile; **utillatelighet** inammissibilità.

utilnærmelig inavvicinabile, inabbordabile, inaccessibile, (molto) riservato; **utilnærmelighet** inaccessibilità, riservatezza.

utilpass indisposto; *føle seg ~* star male; sentirsi a disagio; **utilpasshet** indisposizione f; disagio.

utilregnelig irresponsabile, privo di discernimento, dissennato; (sinnssyk) malato di mente; adv. senza discernimento.

utilrådelig non consigliabile, poco prudente.

utislørt non velato; fig. scoperto, aperto, (likefram) franco (pl.: -chi), (oppriktig) sincero; apertamente, senza giri di parole.

utilstedelig inammissibile; **utilstedelighet** inammissibilità; **utilstrekkelig** insufficiente; **utilstrekkelighet** insufficienza.

utiltalende sgradevole, antipatico (pl.: -ci), (uhøflig) scortese, (avskyelig) detestabile, (motbydelig) ripugnante.

uting assurdità, assurdo; molestia; fatto spiacevole.

utjenlig disutile, che non serve (til a).

utjevne appianare; (gjøre like) pareggiare; (nivellere) livellare; (glatte) spianare; *~ kloften mellom ...* colmare il vuoto che separa ...; **utjevning** appianamento, livellamento.

utkant estremità; (skog o.l.) limitare m, margine m; (omkrets) periferia; (av by) suburbio, sobborghi mpl; *i utkanten av byen* nei dintorni della città, in periferia.

utkast progetto (også lov-); (kunstverk) abbozzo; (maleri) bozzetto; (skisse) schizzo; *gjøre et ~ til* abbozzare; (byggverk) progettare; (skrive) stendere; (skissere) schizzare.

utkastelse (leieboer o.l.) sfratto; **utkastelsesforretning** jur. sfratto; **utkaster** (hylse-) espulsore m; (restaurant) buttafuori m inv.

utkikk sorveglianza, guardia; mar. vedetta; *holde (stå på) ~* tenere gli occhi aperti; mil. essere di sentinella; mar. essere (stare) di vedetta; *være på ~ etter* essere alla ricerca di; **utkikksmann** vedetta; **utkikksmast** albero di vedetta; **utkikkspost** vedetta; posto d'osservazione; **utkikkstønne** coffa di vedetta; **utkikkstårn** garitta, torre f di guardia; mar. torre f di vedetta.

utkjempe, *~ en strid* liquidare (comporre) una vertenza; *~ et slag* combattere una battaglia.

utkjørsel uscita (carrabile); (port) porta carraia.

utkjørt spossato, sfinito, sfibrato, esausto.
utklarere sdoganare; **utklaringsbevis** pratica di sdoganamento.
utkledd travestito, mascherato.
utklekking schiudimento; cova; (kunstig) incubazione f artificiale; **utklekningsanstalt** (fisk) impianto di piscicoltura; **utklekningsapparat** incubatrice f.
utklipping ritagliare, (il) ritagliare; **utklipp** ritaglio; **utklippingsbyrå** agenzia spoglio stampa.
utkok decotto; **utkoke** cuocere a sufficienza; cuocere troppo; **utkøkt** scotto.
utkommandere impartire (en a qn.) l'ordine di raggiungere l'esercito; mar. dare l'ordine d'imbarco.
utkomme 1. s. reddito sufficiente, sussistenza; *godt ~* buon reddito; *ha sitt ~* avere mezzi di sussistenza, avere di che vivere (decorosamente).
utkomme 2. v. (bok) uscire, essere pubblicato; *nettopp utkommet* appena uscito.
utkonkurrere, ~ *de øvrige* battere la concorrenza.
utkople elektr. disinserire, disinnestare.
utkramme sballare (også fig.).
utkreve esigere, imporre; *som utkreves* richiesto.
utkrystallisere, ~ *seg* cristallizzarsi; fig. prendere forma.
utkåre eleggere; scegliere; *hans (hennes) utkårede* il suo amato bene; **utkåring** scelta, elezione f.
utlade fys. scaricare; **utladning** scarica.
utlandet l'estero; *i ~* all'estero.
utledd deriso; *han ble ~* gli hanno riso in faccia.
utlede, ~ *av* dedurre da; (slutte fra) desumere da; gram. derivare da; (føre tilbake til) far risalire a; **utledning** deduzione f; derivazione f; conclusione f.
utlegg (pengers) sborso, esborso, spesa; *erstatte en hans ~* rifondere le spese a qn.; *ta ~* jur. pignorare; *få sine ~* dekket rifarsi delle spese.
utlegge (forklare) esporre (til det gode in modo positivo); (tekst) commentare, interpretare; se ellers: legge (ut); **utlegning** esposizione f; commento, interpretazione f; (bibelen) esegesi f.
utleie s. locazione f, affitto; (vogn) noleggio; **utleier** locatore m; (hybel-) affittacamere m, f inv.; (vogn) noleggiatore m.
utlendighet permanenza all'estero; esilio; **utlending** straniero.
utlengsel voglia di viaggiare (el. di vedere il mondo); se: *utferdslengsel*.
utlevd frusto, (avfeldig) decrepito; ~ *gamling* matusa m.
utlevere consegnare, rilasciare; (annet lands undersått) estradare; (tyvegods) restituire; ~ *en* (svikte) tradire la fiducia di qn.; **utlevering** consegna; rilascio; restituzione f; estradizione f; *mot ~* *av dokumenter* contro consegna dei documenti.
utligne congruagliare, saldare; (fordele) ripartire; **utligning** congruaglio; saldo; ripartizione f; *til ~* *av merk.* a congruaglio di.
utlodde mettere in lotteria, mettere al lotto; **utlodning** lotteria, lotto; (oppdeling) suddivisione f in lotti; (fordeling) spartizione f, suddivisione f; (utparsellering) lottizzazione f; **utlodningsgjenstand** oggetto messo in lotteria.
utlossing scarico, scaricamento, sbarco.
utlove promettere.
utlufting aerazione f, aeraggio, cambio dell'aria.
utlyd finale f, posizione f finale; **utlydende** finale.
utlært che ha finito l'apprendistato; (fullkommen) provetto, esperto; ~ *håndverker* artigiano finito.
utløp (det å strømme) scorrimento; (elve-) sbocco (pl.: -chi), foce f; (forløp) scadenza, fine f; *etter*

utløpet av en viss tid trascorso (el. allo scadere di) un certo periodo di tempo.
utløpe (frist) scadere; *tiden er utløpt* il tempo è scaduto.
utløper bot. stolone m; (fjell) contrafforte m.
utløpskran (-rør) rubinetto (tubo) di scarico; **utløps-tid** scadenza; **utløpsventil** valvola di scarico.
utløse (pant, person fra forpliktelse) disimpegnare; (utfri) liberare, svincolare; (bombe) sganciare; (løskjøpe) riscattare; fig. provocare.
utløsning disimpegno; svincolo; sganciamento; sfo-go (pl.: -ghi); riscatto; (seksuell) soddisfazione f; *få ~* *for* sfogare.
utlån prestito; **utlåner** prestatore m, mutuante m, f; **utlånsavdeling** servizio prestiti (el. mutui); **utlåns-rente** interesse m sui prestiti.
utmagret smagrito, scheletrito, (avpillet) spolpato; (blek, mager) macilento; **utmagring** smagrimento.
utmaiet conciato in modo ridicolo; **utmaing** conciarci m in modo ridicolo.
utmale (beskrive) dipingere; (sterkt) descrivere a forti tinte; ~ *seg noe* raffigurarsi qc.; **utmaling** descrizione f esagerata, esagerazione f.
utmark terreno agricolo fuori mano; pascolo; brughiera; terreno non coltivato, sodaglia.
utmarsj partenza; marcia di addestramento.
utmatte spossare, estenuare, sfibrare; **utmattelse** spossatezza, estenuazione f; (næringsmangel) inanizione f; **utmattelseskrig** guerra di logoramento; **utmattet** spossato, estenuato, sfibrato, (avkref-tet) esausto.
utmelding ritiro, annuncio della propria uscita (da un'associazione, (circolo ecc.).
utmerke distinguere, ~ *en framfor andre* dare la preferenza a qn.; ~ *seg* distinguersi, emergere (*ved per, ved at* in quanto); ~ *seg i noe* eccellere in qc.; **utmerkelse** distinzione f, onorificenza, decorazione f.
utmerket eccellente, distinto; *et ~ middel* un ottimo rimedio; adv. in modo eccellente, ottimamente.
utmunning foce f, sbocco (pl.: -chi) (også vei, gate).
utmynte monetare; **utmynting** monetazione f.
utmåling misurazione f; mar. stazzatura.
utnavn (økenavn) soprannome m, nomignolo.
utnevne nominare (*til minister* ministro); **utnevne** nomina (*til direktør av* a direttore di); (dokumen-tet) diploma m, lettera di nomina.
utnytte approfittare di, sfruttare, mettere a profitto, trarre profitto da; **utnyttelse** (bruk) utilizzazione f; (utnyttning) sfruttamento.
utopi utopia; **utopisk** utopico, utopistico (pl.: -ci).
utover al di là di, oltre; per là; all'infuori.
utpakking sballatura; apertura di pacchi.
utpanting pignoramento; *foreta ~* pignorare (qc.), procedere al sequestro (di qc.).
utparsellere allottare, lottizzare, (dele opp) frazionare; **utparsellering** lottizzazione f, frazionamento.
utpeke designare, indicare.
utpensle pennellare con cura, rifinire diligentemente; **utpensling** esecuzione f minuziosa.
utpine (jord) impoverire, sfruttare troppo; **utpint** (jord) esausto.
utpiping fischi mpl, fischiata.
utplanting trapianto, (potteplante) svasatura.
utplukk cernita, selezione f, scelta.
utplyndre depredare, spogliare, svaligiare; (by) saccheggare; (rane) rapinare; **utplyndring** depredazione f, svaligiamento; saccheggio; rapina.
utpost posto avanzato.
utpreget pronunciato, marcato; tipico (pl.: -ci).

utpressing ricatto, (penge- også) estorsione f.
utpønske escogitare.
utpå, ~ *sommeren* ad estate inoltrata; *helt ~ stupet* sull'orlo del precipizio; *helt ~ trappa* fino alla scala; fuori sulla scala.
utradering cancellazione f (con raschietto), fig. eliminazione f.
utrangere scartare, relegare tra i scarti; ~ *en vogn* staccare un vagone; *utrangerte skip* navi in disarmo definitivo; **utrangering** scarto; mar. radiazione f.
utrede (forklare) spiegare, rendere conto di, esporre; (levere) fornire; (betale) pagare; **utredning** spiegazione f, chiarimento; esporto.
utregning calcolo, computo.
utreise partenza; (mots. hjemreise) andata; **utreise-tillatelse** permesso di espatrio.
utrensmål, i ~ senza necessità, senza alcun bisogno.
utrensk(n)ing pulizia; polit. epurazione f.
utrette fare, effettuare, (utføre) eseguire; ~ *så meget at* fare tanto che.
utrettelig instancabile, infaticabile; **utrettelighet** infaticabilità, tenacia, assiduità.
uttrigger mar. buttafuori m; (båt) fuoriscalmo m.
utringet scollato; *altfor* ~ scollacciato; **utringning** scollatura.
utrivelig sgradevole, spiacevole; triste, cupo; poco confortevole; **utrivelighet** spiacevolezza.
utrivning strappo, sradicamento, estrazione f.
utro infedele (*mot en a qn.*), sleale; *være sin mann* ~ tradire il marito.
utrolig incredibile; fantastico (pl.: -ci), straordinario; *det høres ~ (ut)* pare incredibile; **utrolighet** incredibilità, inverosimiglianza.
utrop (utbrudd) esclamazione f; **utrope** gridare (*på gater og streder*) ai quattro venti; proclamare (*som, til kongen* re); **utroper** banditore m; se: herold; **utropsord** interiezione f; **utropstegn** punto esclamativo.
utroskap infedeltà.
utrugning incubazione f; **utrugningsapparat** incubatrice f.
utruste equipaggiare; (tropper, skip også) armare; (skip også) allestire; ~ (*forsyne*) med munire di; *utrustet med* fig. dotato di; **utrustning** equipaggiamento, armamento, allestimento.
utrydde (avskaffe) eliminare, estirpare; (særl. levende vesener) sterminare; (følelse) estinguere.
utryddelse (utrydding) eliminazione f, estirpazione f; sterminio; (skadedyr) disinfestazione f.
utryddelseskrig guerra di sterminio; **utryddelsesleir** campi di sterminio.
utrygg insicuro; indifeso; *været er utrygt* il tempo è incerto; **utrygghet** insicurezza.
utrykning mil. partenza, uscita dal campo; (politi, brann) pronto intervento; **utrykningsordre** mil. ordine m di partenza; (politi) ordine d'intervenire; **utrykningspoliti** squadra mobile, celere f, volante f; **utrykningsvogn** (politi) camionetta, pantera; (brann) autopompa.
utrykt non stampato; (ikke utgitt) inedito; (i manuskript) in manoscritto.
utrøring diluizione f; **utrørt** diluito, stemperato; mescolato.
utrøstelig inconsolabile (*over per*); sconcolato; **utrøstelighet** disperazione f.
utsagn detto, affermazione f; dichiarazione f, asserzione f; *det blotte* ~ la semplice affermazione; *etter hans* ~ a suo dire; **utsagnsord** verbo.

utsalg (butikk) spaccio, rivendita; (billig-) liquidazione f, svendita, vendita di saldi; **utsalgspis** prezzo di vendita (al minuto); prezzo di liquidazione f; **utsalgsssted** negozio, spaccio; **utsalgsvare** saldo, merce f di liquidazione.
utsatt esposto (*for havstormene* alle burrasche del mare); (sted) rischioso; (sårbar) vulnerabile; ~ *for* esposto a; (mottagelig) soggetto a, suscettibile di.
utse, ~ (*seg*) scegliere (*til per, come, in*); (**bestemme**) destinare (*til noe a qc.*; *til å a*); *utsett av skjebnen* til predestinato a.
utseende aspetto, vista, apparenza, sembianza, (særl. persons) aria; (skinn) parvenza; *sunt* ~ aspetto sano; *få et annet* ~ cambiare fisionomia; *gi seg* ~ *av (å være)* *skjonnånd* darsi un'aria da bell'ingegno; *ha et behagelig* ~ avere un aspetto piacevole; *ha et smukt* ~ essere di bell'aspetto; *kjenne av* ~ conoscere di vista.
utseiling partenza, uscita dal porto.
utsendelse spedizione f, distribuzione f; (radio) trasmissione f radiofonica, radiotrasmissione f.
utsending inviato; (hemmelig) emissario; (budbringer) massaggero; (sendemann) inviato, (pavelig) delegato; **utsendt**, *vår utsendte medarbeider* il nostro inviato speciale.
utsette (i tid) rimandare, rinviare; se ellers: sette (ut); mus. ridurre (*for orkester* per orchestra); ~ *for kritikk* criticare, biasimare; ~ *en frist* prorogare una scadenza; ~ *et møte* aggiornare una seduta; ~ *for luft (spott, fare)* esporre all'aria (allo scherzo, al pericolo); ~ *seg for å (at)* rischiare di + inf. (che + konj.); ~ *seg for kritikk* esporsi al biasimo (alle critiche); *det skal jeg ikke oftere* ~ *meg for* non ci casco più; *ha noe å* ~ *på noe* avere qc. da ridere su qc.; *ha noe å* ~ *på allting* trovar da ridere su tutto; *ikke ha noe å* ~ *på* non aver nulla da ridere su.
utsettelse mus. riduzione f; (skiltvakt) dislocamento; (i tid) rinvio, proroga, aggiornamento; (levering, betaling) dilazione f; *den som har fått* ~ beneficiario di un rinvio.
utside parte f esterna; (lato) esterno; *utsiden* il di fuori.
utsikt vista; veduta, panorama m; (mulighet) probabilità, possibilità; (fremtids-) prospettiva; *fra vårt hus er det* ~ *til* da casa nostra si gode una vista su (el. la vista di); *herfra har en fri* ~ da qui si ha una veduta completa; *ha gode utsikter* avere delle belle prospettive; *ha noe i* ~ avere qc. in vista; *stille i* ~ fare sperare, prospettare; *med arven har det lange utsikter* le prospettive dell'eredità sono ancora remote.
utsiktspunkt belvedere m, luogo panoramico; **utsiktstårn** torre f belvedere (el. panoramico).
utsiving trasudazione f; stillicidio.
utskeielse eccesso, scappata, sregolatezza, bagordo; **utskeiende** vizioso, dissoluto, scapestrato.
utskille separare; kjem. esalare; (bunnfelle) precipitare, (utdra) estrarre; se ellers: avsondre; **utskillelse** kjem. esalazione f, precipitazione f, estrazione f; se også: avsondring.
utskipe esportare; **utskip(n)ing** esportazione f; **utskipningssted** porto d'imbarco.
utskjelle coprire di ingiurie; strapazzare; **utskjelling** sfuriata, lavata di capo, strapazzata.
utskjemt guasto, andato male; (person) viziato, disonorato.
utskjæring intaglio; (metall) cesellamento, cesellatura; scultura; (buet) incavo.
utskraping med. raschiamento uterino.

utskrift (avskrift) copia; (dokument-) estratto; **utskrive** (sammenkalle) convocare; mil. arruolare; (skatt) imporre; (pasient) dimettere.
utskrivning convocazione f; (skatt) imposizione f; (pasient) dimissione f; (regning) estratto; mil. coscrizione f.
utskudd rifiuto, scarto; fig. feccia (della società); **utskudds-** di scarto.
utskylling risciacquatura; med. lavanda, irrigazione f; **utskyllingsapparat** med. irrigatore m, schizzetto.
utskytte jur. escludere; se *ellers*: skyte ut; **utskytelsesrett** diritto d'esclusione; **utskytning** lancio; **utskytningshastighet** velocità iniziale; **utskytningssrampe** rampa (el. torre f) di lancio; **utskytningssrør** (torpedo-) tubo lanciasiluri.
utskåret intagliato, scolpito.
utslag (vekt) tracollo; (pendel) oscillazione f; *gjøre utslaget* dare il tracollo alla bilancia; *som gjør utslaget* determinante; *formannens stemme gjør utslaget* il voto del presidente è determinante.
utslagen, *hele den utslagne dag* tutto il santo giorno; **utslagsgivende** decisivo, risolutivo, determinante; probante.
utsløtt esantema m, efflorescenza, eruzione f cutanea.
utsløtte cancellare (også fig.); **utsløttelse** cancellazione f; estinzione f.
utslitt logorato dall'uso, consunto; (person) sfinito, sfiancato.
utslånge lanciare.
utslå se: slå; **utslått** battuto, sconfitto; ~ *hår* capelli sciolti; *være* ~ (ferdig) essere sfinito.
utsmykke fig. abbellire, infiorare; se: smykke; **utsmykning** ornamento, decorazione f, abbellimento (også fig.); fig. frange fpl.
utsnitt taglio, (del) parte f, (utdrag) estratto.
utsolet esaurito; *alt* ~ tutto esaurito.
utsondre se: avsondre, utskille.
utsonne espiare; **utsoning** espiazione f.
utsovet, *være* ~ aver dormito a sufficienza.
utspeide osservare, esplorare; scoprire.
utpekulert scaltro, accorto; sottile, raffinato.
utpekulerthet scaltrezza, astuzia; sottigliezza.
utspenne tendere, distendere; **utspenning** tensione f, estensione f.
utspiling estensione f, dilatazione f.
utspill prima mossa; *ha utspillet* essere di mano, dover fare la prima mossa; *hvem har utspillet?* a chi tocca?, chi deve iniziare?; *han har utspilt sin rolle* ha fatto la sua parte.
utspionere spiare, (skygge) pedinare; **utspionering** spiare m; pedinamento.
utspre spargere; (utfolde) spiegare; ~ *et rykte* spargere la voce; ~ *en hemmelighet* divulgare un segreto; **utspredelse** spargimento, divulgazione f.
utspring (elvs) sorgente f, fonte f (også fig.); (opp-rinnelse) origine f, provenienza; (som rager fram) sporgenza; **utsprungen** (blomst) sbocciato.
utspy vomitare, eruttare; **utspytting** sputare m, espettorazione f.
utspørre interrogare (om su); **utspørring** interrogazione f.
utstaffere addobbare; **utstaffering** addobbo, ornamento.
utstede (forordning) emanare; (lov) promulgare, (pass) rilasciare; (dokument) redigere, stendere; (kvittering) compilare; (obligasjon) emettere; ~ *en arrestordre* spiccare un mandato di cattura; ~ *befaling til å* impartire l'ordine di; ~ *en veksel på en* emettere una tratta all'ordine di qn.

utstedelse (dokument) rilascio, consegna; (verdipapir) emissione f; **utstedelsesdag** data di rilascio (el. di emissione).
utsteder (anvisning, penger) emittente m; (kontrakt) firmatario; (veksel) traente m; (gavebrev) donatore m, legante m, f.
utstigning uscita; *ved utstigningen* (vogn) scendendo.
utstikkerbrygge molo, pontile m; **utstikking** (vei) tracciamento.
utstille esporre, mettere in mostra; (skiltvakt) postare; **utstiller** espositore m; **utstilling** esposizione f, mostra; **utstillings-** di (dell', da) esposizione; **utstillingsgjenstand** oggetto esposto (el. da esposizione); **utstillingskasse** vetrina; **utstillingslokale** sala d'esposizione; (biler) salone m; **utstillingsplakat** manifesto (di una mostra); cartello; **utstillingsplass** area di un'esposizione; stand m inv.; **utstillingsvindu** vetrina, mostra.
utstoppe (dyr) impagliare, imbalsamare; **utstopper** (dyr) impagliatore m, tassidermista m, f; **utstoping** impagliatura, tassidermia.
utstrakt disteso, sdraiato; (stor) esteso, ampio; ~ *myndighet* ampi poteri; ~ *praksis* vasta clientela; **utstrekke** distendere, estendere.
utstrekning (handling) distensione f, tensione f; (omfang) estensione f; ampiezza; *i full* ~ integralmente, in tutta l'estensione, del tutto; *i stor* ~ in larga misura, su vasta scala, (rikelig) largamente, ampiamente.
utstryk(n)ing cancellamento.
utstrømning scorrimento, (lys, varme) emanazione f; (damp) scarico (pl.: -chi); (gass) fuga, fuoriuscita; (mennesker) uscita in massa.
utstråle tr. v. effondere, irradiare; intr. v. irradiare, raggiare; **utstråling** irradiazione f, irraggiamento.
utstudert se: utspekulert.
utstykke suddividere in lotti, lottizzare; frazionare; **utstykkning** suddivisione f in lotti, lottizzazione f; frazionamento.
utstyr attrezzatura; (reise-) equipaggiamento; (brude-) corredo; (baby) corredino; (rom) arredamento; (teater) apparato scenico; **utstyre** attrezzare; corredare; (for reise) equipaggiare; (brud) preparare il corredo (di); (rom) arredare; ~ *med* corredare di, provvedere di; fig. også dotare di; *hun er godt utstyrt fra naturens side* la natura l'ha favorita.
utstørsforretning negozio di arredamento; **utstørstykke** opera teatrale con scenografia di grande effetto.
utstøte buttare fuori, rigettare, respingere, espellere; (forbannelse) lanciare; (skrik) emettere.
utstå, ikke kunne ~ (fordra) non poter soffrire.
utstående sporgente; ~ *panne* fronte convessa; ~ *tenner* denti in fuori; ~ *ører* orecchie a sventola; ~ *øyne* occhi sporgenti.
utsuge succhiare; fig. spremere, sfruttare, mungere; ~ *folket* dissanguare la popolazione; **utsuger** fig. sanguisuga; (utbytter) sfruttatore m; **utsuging** angheria, sfruttamento.
utsultet affamato; **utsulting**, *ved* ~ per fame.
utsvetting trasudazione f; essudazione f, traspirazione f.
utsvevelser sregolatezze fpl, dissolutezza; **utsvevende** sregolato, dissoluto; *føre et* ~ *liv* condurre una vita dissoluta, darsi alla dolce vita.
utsving (pendel) oscillazione f.
utsying ricamo.
utsyn vista; se: utsikt.

utsæd semente f; (såing) semina.

utsøkt squisito, raffinato; (utvalgt) scelto; merk. di prima scelta; *noe* ~ roba scelta, quanto c'è di meglio; *det mest utsøkte* il fior fiore.

utta (velge) scegliere; (person også) designare (til come); (patent) prendere; se ellers: ta.

uttagelse scelta, designazione f; scegliere m.

uttak (bank-) prelevamento; **uttaking** scelta; **utta(k)ingskamp** eliminatoria.

uttale 1. v. pronunciare; (uttrykke) esprimere; enunciare; ~ *en mening* esprimere un'opinione; ~ *at* dichiarare (dire) che; ~ *seg om* pronunciarsi su; ~ *seg fritt* parlare liberamente; ~ *seg for (imot)* pronunciarsi a favore di (contro); ~ *seg for at man skal*... raccomandare affinché + konj....

uttale 2. s. pronunzia; (aksent) accento.

uttalebetegnelse trascrizione f fonetica; **uttalelse** (ytring) dichiarazione f; **uttaleordbok** dizionario ortoepico.

uttapping svuotamento; consumo; spillatura; (av sjø) scolo, tracimazione f.

uttelling (betaling) pagamento; fig. risultato.

uttenke ideare, escogitare, inventare; *fint uttenkt* ben trovato.

uttilbens, *gå* ~ camminare coi i piedi in fuori.

uttjent (person) emerito, a riposo; (ting) fuori uso; *gammel* ~ *soldat* veterano.

uttrede (medlem) uscente.

uttrekk (ekstrakt) estratto; (på kikkert o.l.) prolunga; **uttrekke** kjem. estrarre; se: **trekke** (ut); **uttrekking** (tann-) estrazione f.

uttrekksbord tavolo allungabile; **uttrekksplate** aggiunta, prolunga; **uttrukket** estratto, prolungato.

uttrykk espressione f; (ord) termine m; (talemåte) locuzione f; *billedlig* ~ metafora; *formildende* ~ eufemismo; *foreldet* ~ arcaismo, termine desueto; *juridisk* ~ termine giuridico (forense, di procedura); *legge* ~ *i sin sang* infondere espressività nel proprio canto; *gi noe (bringe noe til)* ~ esprimere qc.; *redusere til det simpleste* ~ mat. ridurre all'espressione più semplice.

uttrykke esprimere, esternare; (tilkjennegi) manifestare, mostrare; ~ *seg* esprimersi; *om jeg må* ~ *meg slik* se così posso dire, se posso parlare in questi termini; *måte å* ~ *seg på* modo di esprimersi; *for å* ~ *det på den måten* per modo di dire.

uttrykkelig (bestemt) preciso, espresso; (tydelig) esplicito.

uttrykksform forma d'espressione; **uttrykksfull** espressivo; (betydningsfull) significativo; (bilde) parlante; (ord, blick) eloquente; **uttrykksløs** inespessivo; privo d'espressione; **uttrykksløshet** mancanza di espressività; **uttrykksløs** adv. senza espressione.

uttrykksmiddel mezzo d'espressione; **uttrykksmåte** modo di parlare, eloquio; *etter alminnelig* ~ in parole povere; **uttrykt**, *det er hans uttrykte hilde* è il suo ritratto vivente, è lui nato e sputato.

uttrådt (medlem) dimissionario; (sko) scalcagnato.

uttur viaggio d'andata; *på utturen* all'andata.

uttvære tirare in lungo, rendere prolisso; **uttværet** prolisso, diffuso; **uttygget**, *se* ~ *ut* sembrare uno spettro, avere un viso terreo.

uttyne (skog) sterzare, sfoltire, diradare; (væske) diluire.

uttært smunto, consunto, emaciato; se: **utmagret**.

uttømmende (fremstilling) esauriente; (definisjon) appropriato, calzante; (fyllestgjørende) soddisfacente; **uttømt** svuotato, vuoto, esaurito; *vårt lagger er* ~ le nostre scorte sono esaurite, il magazzi-

no è vuoto; *min tålmodighet er* ~ la mia pazienza è al limite; *være* ~ *for noe* essere rimasti senza qc., essere a corto di qc.

uttørre disseccare, essiccare; (tørlegge) prosciugare; **uttørres** disseccarsi, inaridirsi (også fig.); prosciugarsi; **uttørring** disseccazione f; inaridimento, prosciugamento; med. disidratazione f.

utukt (det å være utuktig) oscenità, indecenza, impudicizia; prostituzione f; *drive* ~ commettere atti osceni; prostituirsi; **utuktig** osceno, indecente; **utuktighet** indecenza, impudicizia.

utur, *ha* ~ avere sfortuna, F avere iella.

utvalg scelta, selezione f; merk. assortimento; pol. commissione f, giunta; **utvalgt** scelto, eletto; *de utvalgte* i designati; pol., rel. gli eletti.

utvandre emigrare; **utvandrer** (som utvandrer) emigrante m, f, (utvandret) emigrato; **utvandring** emigrazione f.

utvanne annacquare (også fig.); (bløte) ammolare; (saltmat) dissalare; **utvanning** annacquamento; ammolamento; dissalare.

utvei (løsning) soluzione f; (siste utvei) via d'uscita, scampo; *finne* ~ *til* trovare il mezzo di; *han har ingen annen* ~ *enn* non ha altro scampo che; *forsøke en siste forsvillet* ~ fare un ultimo disperato tentativo; *han er henvist til siste* ~ non gli resta che un'unica via d'uscita.

utveksle scambiare; **utveksling** scambio.

utvekst escrescenza (også fig.), protuberanza; anat. apofisi f, (struma) gozzo; bot. nodo.

utvendig esterno, esteriore; adv. også all'esterno, fig. in superficie.

utvetydig inequivocabile, chiaro, non ambiguo; adv. senza ambiguità, in modo inequivocabile; **utvetydighet** essere m inequivocabile, chiarezza.

utvide allargare, estendere; (gjøre større) ingrandire; ~ *sin kultur* ampliare la propria cultura; ~ *seg* allargarsi, estendersi, ingrandirsi; særl. fys. dilatarsi; *i utvidet forstand* per estensione, in senso lato.

utvidelse allargamento; estensione f, espansione f; ingrandimento, ampliamento; dilatazione f; ~ *av kapital* aumento di capitale.

utvidelsesevne dilatabilità, espansibilità; **utvidelseskraft** forza espansiva; **utvidelsesmulighet** possibilità di ampliamento (ingrandimento); **utvidelsespolitikk** politica d'espansione; **utvidelsestrang** espansionismo.

utvikle sviluppare; fig. også svolgere; kjem. esalare, emanare; (legge for dagen) mostrare, palesare; ~ *seg* svilupparsi; kjem. sprigionarsi, emanare; filos., fysiolog. evolversi; ~ *seg til* diventare; (forvandling) trasformarsi in, tramutarsi in; *være fullstendig utviklet* essere un uomo fatto (una donna fatta), essere adulto (a); avere finito di crescere.

utviklet sviluppato; evoluto; *tidlig* ~ precoce.

utvikling sviluppo, progresso; kjem. esalazione f; filos., fys. evoluzione f; (forklaring) spiegazione f; (teaterstykke) sviluppo, scioglimento dell'azione.

utviklingsdyktig suscettibile di sviluppo, perfettibile; **utviklingsevne** capacità di sviluppo, capacità evolutiva, perfettibilità; **utviklingsland** paese in via di sviluppo; **utviklingslære** evoluzionismo, dottrina dell'evoluzione; **utviklingsprosess** processo evolutivo, genesi f, svolgimento; **utviklingsrekke** derivazione f; **utviklingsstadium** (-trinn) fase f di sviluppo, stadio evolutivo; **utviklingsteori** teoria dell'evoluzione.

utvilsom indubbio, indubitabile; *det er utvilsomt at* è indubbio che, è fuori dubbio che; **utvilsomt** indubbiamente, senza dubbio.

utvinne (kull etc.) estrarre; ricavare; **utvinning** estrazione f.

utvirke fare in modo (*ut* che); (oppnå) ottenere (*noe for en* qc. a qn.; *hos en* da qn.).

utvise (jage) espellere; (fra lokale) mettere alla porta; (legge for dagen) mostrare, palesare.

utviske cancellare; **utvisket** (tåket) sfocato, indistinto; **utvisking** cancellazione f.

utvisning espulsione f; se: forvisning; **utvisningsordre** ordine m di espulsione.

utvokst, *være* ~ aver finito di crescere.

utvortes, *til* ~ *bruk* per uso esterno.

utvungen (frivillig) volontario, libero; (naturlig) naturale, spontaneo; (likefram) familiare, confidenziale, alla buona; (vesen) disinvolto; **utvungen** *språk* stile spigliato.

utvungethet mancanza di costrizione, libertà; naturalezza, spontaneità; familiarità, confidenza; disinvolture, spigliatezza; **utvungen** senza costrizione, liberamente; con naturalezza (disinvoltura); alla buona.

utvær stazione f di pesca molto isolata.

utydelig indistinto, confuso; (å lese) illeggibile; (dunkel) oscuro; **utydelighet** mancanza di chiarezza, confusione f; oscurità, nebulosità.

utyske mostro.

utørken deserto.

utøse (utgyde) spandere, versare; (penger) prodigare; ~ *sitt hjerte* sfogarsi (*for en venn* con un amico), aprire il cuore.

utøve esercitare, praticare, (kunst) professare; ~ *stor innflytelse på* esercitare una forte influenza su; ~ *grusomheter* commettere crudeltà; **utøvelse** esercizio, esecuzione f; **utøvende** esecutivo.

utøy 1. isola in mare aperto.

utøy 2. insetti mpl parassiti; (lus) pidocchi mpl; *middel mot* ~ insetticida m.

utøylet sbrigliato, (ubehersket) sfrenato.

utålelig insopportabile, intollerabile; *det å være* ~ insopportabilità.

utålmodig impaziente (*etter å di*); *bli* ~ impazientirsi (*over per*), perdere la pazienza; *gjøre* ~ rendere impaziente; **utålmodighet** impazienza.

utålsom insofferente, intollerante.

utånde (dø) spirare, esalare l'ultimo respiro; **utånding** espirazione f.

uunngåelig inevitabile; *finne seg i det uunngåelige* accettare l'inevitabile; *en* ~ *nødvendighet* una necessità ineluttabile; **uunngåelighet** inevitabilità, ineluttabilità.

uunnskyldelig imperdonabile.

uunnværlig indispensabile, assolutamente necessario, di cui non si può fare a meno; *gjøre seg* ~ rendersi indispensabile; **uunnværlighet** indispensabilità.

utforsket inesplorato; **utfyllt** non riempito.

utførlig inesequibile, inattuabile, irrealizzabile; **utført** inesequito.

utgrunnelig insondabile; impenetrabile, imperscrutabile; **utholdelig** intollerabile, insopportabile; **utnyttet** inutilizzato.

uutsigelig indicibile, inenarrabile, ineffabile, insprimbile; **uutslettelig** incancellabile.

uutslukkelig inestinguibile.

uutsprungen non sbocciato.

uuttømmelig inesauribile; **utviklet** poco sviluppato, non ancora sviluppato, rudimentale.

uvalgbar ineleggibile.

uvane cattiva (el. brutta) abitudine f, vizio; **uvanlig** insolito, inconsueto, inusitato.

uvant inconsueto, non abituale; *være* ~ *med* non essere abituato (el. avezzo) a.

uvarig di breve durata.

uvasket non lavato.

uvederheftig (med penger) che non dà affidamento; se ellers: **upålitelig**; **uvederheftighet** mancanza di affidamento; se ellers: **upålitelighet**.

uvedkommende che non mi (ti, lo etc.) riguarda; *være saken* ~ essere estraneo all'argomento (el. alla questione); ~ (*person*) estraneo; ~ *forbys adgang* ingresso vietato agli estranei.

uvegerlig assoluto, infallibile, inevitabile, immanicabile; adv. også senz'altro.

uveisom (ufremkommelig) impervio, impraticabile.

uvelkommen non gradito, (gjest) importuno; (uønsket) indesiderato.

uvenn nemico (pl.: -ci); *bli uvenner med* litigare con; *være uvenner med* essere in rotta con.

uvennlig poco gentile, scortese; (uhøflig) sgarbato.

uvennlighet animosità; (vesen) scortesia; (uhøflighet) sgarbataggine f; **uvennskap** inimicizia; *skilles i* ~ separarsi da nemici.

uventet inaspettato, inatteso; (uformodet) impensato; (uforutsett) imprevisto; *det kom* ~ *på meg* non me l'aspettavo; *komme* ~ *over noen* cogliere qn. alla sprovvista (el. di sorpresa).

uverdig indegno (*til di*); *være en* ~ non essere degno di qn.; *det å være* ~ indegnità.

uvesen disordine m, molestia; *drive sitt* ~ combinare di tutti i colori; **uvesentlig** trascurabile, di poca importanza, insignificante; filos. accidentale; **uvesentlighet** importanza minima; accidentalità.

uvelt (uforstand) insensatezza; (dumhet) stupidità; (avmakt) deliquio; **uveltig** insensato, (vanvittig) fuor di senno.

uviktig poco importante, irrilevante; insignificante.

uvilje malevolenza (*mot en* nei riguardi di qn.); (ulyst) avversione f; (mishag) sdegno.

uvilkårlig involontario; adv. senza volere.

uvillig restio, riluttante; (sta) ricalitrante; (utjenstvillig) poco servizievole; (upartisk) imparziale; adv. også malvolentieri, di controvoglia, a malincuore; ~ *til* che non ha voglia di; *være* ~ *stemt mot en* essere mal disposto verso qn.; **uvillighet** mancanza di buona volontà, malavoglia.

uvirkelig irreal, immaginario, inesistente; **uvirkelighet** irrealtà, inesistenza.

uvirksom inattivo, inoperoso; (ørkesløs) ozioso; (slapp) inerte; (uten virkning) inefficace, inefficiente; (passiv) passivo; **uvirksomhet** inattività, inoperosità; inazione f; oziosità; inerzia; passività; inefficacia, inefficienza.

uvisnelig fig. perenne, imperituro, immortale.

uviss incerto, dubbio, dubbioso, (uklar) ambiguo, (ubestemt) vago (pl.: -ghi), (prekær) malsicuro, precario; *på det uvisse* a caso, alla ventura; *handle på det uvisse* agire nell'incertezza, brancolare; **uvisshet** incertezza, dubbio.

uvitende ignaro, inconsapevole; (uten kunnskaper) ignorante (*i noe* di qc.); *en* ~ *mann* un ignorante; *være* ~ *om* ignorare, essere all'oscuro di.

uvitenhet inconsapevolezza, ignoranza; *av* ~ per ignoranza; *grov* ~ ignoranza crassa; *holde i* ~ (*om*) tenere all'oscuro (di).

uvitenskapelig non (el. poco) scientifico (pl.: -ci);

uvitenskapelighet mancanza di metodo scientifico.

uvittig poco spiritoso.

uvurderlig inestimabile, inapprezzabile.

uvæpnet senz'armi, inerme, disarmato.

uvær temporale m, tempesta; (særl. på sjøen) bur-

rasca; fig. tempesta, burrasca; *det blir ~ avremo maltempo*; *det trekker opp til ~ c'è aria di burrasca*.

uværsiktig temporalesco (pl.: -chi), tempestoso; **uværshimmel** cielo temporalesco; **uværskråke** uccello di malaugurio; **uværsmatt** notte f di tempesta; **uværssentrum** occhio del ciclone; fig. focolaio di disordini; **uværssky** nube f temporalesca; *se ut som en ~* fig. avere un'aria minacciosa.

uvøren (barsk) brusco (pl.: -chi); (uforsiktig) disattento, imprudente; (vågsom) temerario; ~ *kjøring* guida imprudente; **uvørenhet** disattenzione f, imprudenza, temerarietà.

uærbødig irreverente, irrispettoso; adv. også senza rispetto; **uærbødighet** mancanza di rispetto, irriverenza.

uærlig disonesto; (falsk) insincero; **uærlighet** disonestà; (falskhet) insincerità.

uøkonomisk poco economico (pl.: -ci), antieconomico; (person) poco economo, spendereccio; *uøkonomiske vaner* abitudini spenderecce.

uønsket indesiderato, mal accetto; (overflødig) superfluo; ~ *person* persona indesiderabile.

uøvd poco esercitato, (uerfaren) inesperto.

uåpnet che non è stato aperto; intaltro.

uår cattiva annata, anno di carestia.

V

V, v V, v (uttal: vu) m, f.

va (vade) camminare nell'acqua; ~ *over* guada.

vab vescicola, bolla; *han har fått vabler på fottene* gli sono venute le bolle ai piedi.

vad 1. (not) paranza, rete f a scacco; *trekke ~* tirare la paranza; **vad** 2. (vadested) guado; **vadefugl**, **vader** trampoliere m; **vadested** guado, punto (el. zona) guadabile.

vadmel bigello; **vadmelsklær** abiti mpl di bigello.

vadsekk sacca da viaggio.

vaffel cialda; **vaffeljern** stampo per cialde; **vaffelkjeks** wafer m inv.; **vaffelsøm** punto ape.

vag (ubestemt) vago (pl.: -ghi).

vagabond vagabondo; girovago (pl.: -ghi).

vagge v. camminare dondolandosi; **vagging** dondolio.

vagina vagina.

vagl(e) s. posatoio.

vaie sventolare.

vaisenhus orfanotrofio; **vaisenhusbarn** orfanello.

vak sveglia, vigile; **vakant** vacante.

vake (bøye) galleggiare; (fisk) nuotare in superficie.

vaker mar. boa, gavitello; (på mastetopp) mostravento.

vakker bello; *en ~ dag* una bella giornata; (i fortelling) un bel giorno; *den vakre natur i Toscana* i bei paesaggi toscani; *vakre ord* belle parole, (bevingede) parole alate.

vakle barcollare, vacillare; (nøle) esitare, tentennare, titubare; **vaklende** vacillante (også om helse); malfermo, (rådvill) irresoluto, indeciso; *være ~ i sine beslutninger* essere incerto sul da farsi, non saper che pesci prendere; *bruken er ~* l'uso oscilla; *med ~ skritt* con passo malfermo; **vakling** vacillamento; indecisione f; (nøling) tentennamento; *etter noen ~* dopo qualche incertezza.

vaksinasjon vaccinazione f; **vaksine** vaccino; **vaksinere** vaccinare.

vakt (-tjeneste, -mannskap) guardia; mar. turno di guardia; (skilt-) sentinella; (vokter) guardia; (lokale) posto di guardia; *ha ~* essere di guardia; *holde ~* fare la guardia; mil. montare la guardia, essere di sentinella, piantonare; *holde god ~* fare buona guardia; *holde ~ over* custodire, vigilare, piantonare; *stå (være) på ~* fare la guardia, stare alla posta; fig. stare in guardia; *sette ~ over* far sorvegliare (el. piantonare); *komme (gå) på ~* montare di guardia; *slå ~ om* prendere le parti di, difendere; *stille (sette) på ~* mettere di sentinella.

vaktarrest mil. arresti mpl di rigore; **vaktavløsning** cambio di guardia, sostituzione f del turno di guardia; **vaktbål** fuoco di bivacco.

vaktel quaglia.

vakthavende di guardia, di turno, di servizio; **vakt-hold** guardia, vigilanza, piantonamento; **vakthund** cane m di guardia; **vaktild** fuoco di bivacco.

vaktmann guardiano, guardia giurata; **vaktmannskap** corpo di guardia.

vaktmester (portner) portinaio, (skole) custode m; (rettslokale) usciere m; (fengsel) custode m.

vaktparade parata del corpo di guardia; **vaktpost** sentinella; **vaktskifte** cambio di guardia; **vaktskip** guardacoste m inv.

vaktsom vigile, guardingo (pl.: -ghi); **vaktsomhet** vigilanza, circospezione f; **vaktstue** posto di guardia; **vakttjeneste** servizio di vigilanza; (vakt) guardia; **vakttårn** torre f di guardia; guardiola.

vakuum vacuo, vuoto perfetto (el. spinto); **vakuum-bremse** freno a vuoto.

valen intorpidito, intirizzito; *være ~ på hendene* avere le mani intirizzate.

valfart pellegrinaggio; **valfarte** andare in pellegrinaggio, pellegrinare; peregrinare; **valfartssted** luogo di pellegrinaggio.

valg scelta (*mellom godt og vondt* tra il bene e il male); (avstemning) elezione f; (omvalg) ballottaggio; *hemmelig ~* scrutinio segreto; *gi en fritt ~ (valget)* lasciare a qn. la libertà di scelta; *gi en valget mellom* lasciar scegliere a qn. tra; *ha fritt ~* essere padrone di scegliere; *jeg har intet ~* non ho scelta; *la sitt ~ falle på* far cadere scelta su; *valget falt på ham* è stato scelto lui; *treffe et ~* fare una scelta, scegliere; *etter Deres ~* a Vostra scelta; *etter kjøperens ~* a scelta dell'acquirente.

valg- elettorale; **valgagitasjon** propaganda elettorale; maneggi mpl elettorali; **valgbar** eleggibile; *ikke ~* ineleggibile; **valgbarhet** eleggibilità; **valgbestikkelse** brogli mpl elettorali; **valgdag** giorno delle elezioni; **valgflesk** promesse fpl esagerate agli elettori; **valgfri** facoltativo; **valgfrihet** libertà di scelta; pol. libertà di voto.

valgfullmakt procura; **valgfusk** broglio elettorale.

valgkrets collegio (el. circoscrizione f) elettorale; **valgliste** lista elettorale; **valglokale** seggio elettorale; **valglov** legge f elettorale; **valgmann** elettore m delegato.

valgmanøvrer maneggi mpl elettorali; **valgmøte** comizio elettorale; **valgmåte** sistema m elettorale;

valgnederlag sconfitta elettorale; **valgordning** norme fpl elettorali; **valgplakat** manifesto elettorale; **valgprogram** programma m elettorale, manifesto di un partito; **valgresultat** risultato delle elezioni; **valgrett** diritto di suffragio, diritto di voto; **valgrike** regno elettivo.

valgseier vittoria elettorale; **valgspråk** motto; **valgsted** seggio elettorale; **valgstyre** commissione f elettorale; **valgtale** discorso elettorale; **valgting** assemblea elettorale; **valgurne** urna elettorale; **valgvitne** scrutatore m; **valgår** anno di (el. delle) elezioni.

valk (hud-) pannico adiposo; (til hår) posticcio; **valke** follare; **valkemølle** follone m gualchiera.

vallak castrone m; **valle** (av melk) scotta.

valmtak tetto a quattro spioventi.

valmue bot. papavero; (korn-) rosolaccio; **valmuefrø** seme m di papavero; **valmuesaft** lattice m di papavero; oppio.

valnøtt noce f; **valnøttbitter** nocino; **valnøttfamilien** bot. le iuglandacee fpl; **valnøttkjerne** gheriglio; **valnøttskall** guscio di noce; (hams) mallo; **valnøtt-tre** noce m.

valplass campo di battaglia; *beholde valplassen* rimanere padrone del campo.

vals valzer m inv.; *danse* ~ ballare il valzer.

valse 1. v. cilindrare; (i valsemaskin) laminare; *valset plate* piastra laminata, lamierino.

valse 2. s. cilindro (også typ.); rullo; curro; (maskin) laminatoio; **valseformet** cilindrico (pl.: -ci); **valseverk** laminatoio; **valsing** cilindratura, rullatura, laminatura.

valthorn corno da caccia; *blåse på* ~ suonare il corno; **valthornist** suonatore m di corno (da caccia).

valuta valuta; valore m; cambio; *hard* ~ valuta pregiata, moneta forte; *utenlandsk* ~ valuta estera, divisa; *skaffe seg* ~ procurarsi della valuta estera; *et lands* ~ la valuta (la moneta, l'unità monetaria) di un paese; ~ *per i dag* valuta in data odierna; ~ *i varer* valuta in merce; ~ *til inkasso* valuta all'incasso; ~ *per 30. mai* valuta al trenta maggio; *få* ~ *for pengene* avere il proprio tornaconto, non rimetterci.

valutaavdeling reparto cambi e divise; **valutabegrensning** limitazioni fpl valutarie; **valutabeholdning** disponibilità fpl di valuta estera; **valutabestemmelser** regolamento valutario, legge f valutaria; **valutabevilling** assegnazione f di valuta; **valutafall** perdita di valore di una valuta, svalutazione f della moneta; **valutaforhold** situazione f valutaria (el. dei cambi); **valutaforretning** operazione f valutaria; **valutafortjeneste** utile m sul cambio.

valutaklausul clausola riguardante la valuta; **valutakontor** cambio; ufficio di cambiavalute; (statens) Ufficio dei Cambi; **valutakontroll** controllo valutario; **valutakrise** crisi f dei cambi; **valutakurs** corso della valuta; *til dagens* ~ al cambio del giorno.

valutamangel scarsità di valuta; **valutamarked** mercato delle divise; **valutanotering** listino dei cambi; **valutaordning** ordinamento valutario; **valutaregulering** regolamentazione f dei cambi e delle divise; **valutarestriksjon** restrizione f dei cambi; **valutarisk** valutario; **valutaspekulasjon** speculazioni fpl valutarie; **valutastabilisering** stabilizzazione f dei cambi.

valutasterk a cambio alto, con valuta forte; **valutasvak** a cambio basso, con valuta debole.

valutasvingninger fluttuazione f dei cambi; **valutatap** perdita di valuta; **valutatildeling** assegnazione f di valuta; **valutere** valutare.

vammel (ekkel) disgustoso, (kvalmende) nauseabondo, stomachevole; (flau) scipito; **vammelhet** essere m nauseante (el. disgustoso); fig. sdolcinatezza; **vammelsøt** (opptreden) sdolcinato.

vampyr vampiro (også zool.)

vams farsetto, casacca.

vanartet snaturato; **vand** (vanskelig) difficile.

vandal vandalo; **vandalisme** vandalismo; **vandalsk** vandalico (pl.: -ci); vandalo.

vandel condotta, costumi mpl; *plettfri* ~ condotta irrepreensibile; *attest for god* ~ certificato di buona condotta; *i handel og* ~ nel commercio e negli affari; **vandelsattest** certificato di buona condotta.

vandig acquoso, scipito, insipido.

vandre camminare, andare a piedi; (til sted) andare; ~ *omkring* gironzolare, andare in giro; se også: **vandrende**; **vandrebibliotek** biblioteca circolante; **vandreblokk** masso erratico; **vandrecelle** med. cellula migrante; **vandredrift** istinto migratorio; **vandrefalk** falcone m pellegrino; **vandreliv** vita errabonda, esistenza da nomade; **vandrelyst** voglia di viaggiare (el. di andare in giro).

vandrende ambulante, girovago (pl.: ghi); nomade; (omstreifende) errante; geol. erratico (pl.: -ci); zool. di passo, migratore; ~ *ridder* cavaliere m errante; **vandrenyre** rene m mobile.

vandrepokal coppa alternativa.

vandr viandante m, f, girovago (pl.: -ghi), giramondo m, f inv.

vandrevet mal gestito, mal sfuttato, mal coltivato.

vandreår anni mpl di viaggio; **vandring** (dyre-, folke-) migrazione f; *på sin* ~ per via, cammin facendo; *være på* ~ essere in viaggio, peregrinare; **vandringsmann** viandante m; **vandringsstav** bastone m di viandante; (pilgrimsstav) bordone m.

vane abitudine f, consuetudine f; *få den* ~ a contrarre (prendere) l'abitudine di; *gjøre seg det til en* ~ prenderci l'abitudine; *av gammel* ~ per antica abitudine (consuetudine); *komme ut av vanen med* perdere l'abitudine di; *ha for* ~ a avere l'abitudine di; *det er blitt en* ~ *hos ham* è diventata una sua abitudine, ci ha preso l'abitudine.

vanebundet abitudinario; **vanedranker** beone m inveterato; **vanedyr**, *mennesket er et* ~ l'uomo è una creatura abitudinaria; **vaneforbryter** delinquente m, f abituale; (tidligere straffet) recidivo; (forherdet) criminale m impenitente; **vanemenneske** persona abitudinaria (el. schiava delle proprie abitudini); **vanemessig** consuetudinario.

vanesak questione f d'abitudine.

venetenkning attaccamento alle consuetudini, modo di pensare consuetudinario.

vanfør invalido, (krøpling) storpio, deforme; (lemlestet) mutilato; (krigsinvalid) invalido (el. mutilato) di guerra; **vanføre hjem** ospizio per invalidi; **vanførehet** invalidità.

vang campo, prato; chiusa.

vange (trapp) sostegno di balaustra; (stige) staggio.

vanhell sfortuna, malasorte f.

vanhellig profano, (gudløs) empio; (sterkere) sacrilegio; **vanhellige** profanare; **vanhelligelse** profanazione f; **vanhelligende** profanatore.

vanhjemmel jur. titolo difettivo (difettoso).

vanilje vaniglia; **vaniljeis** gelato di crema; **vaniljeplante** vaniglia; **vaniljesjokolade** cioccolato vanigliato; **vaniljestang** baccello (el. stecco) di vaniglia.

vankant bordo mal squadrate; **vankantet** mal squadrate.

vanke (flakke) girovagare, gironzolare (*omkring* di qua e di là); ~ *hos en* frequentare qn., andare spes-

so a trovare qn.: ~ *i et hus* essere di casa da qn.: ~ *på kneiper* bazzicare le bettole.

vankelmodig incostante, incerto, instabile, volubile; **vankelmodighet** incostanza, volubilità, incertezza.

vankundig ignorante; **vankundighet** ignoranza.

vanlig solito, abituale, consueto; *til ~ klokkeslett* alla solita ora; *vanlige betingelser* condizioni usuali (el. solite); *den vanlige pris* il prezzo solito (ordinario); *det er ~ å betale på forskudd* è uso (el. si usa) pagare anticipatamente; *det er ~ at* è uso che; *det er ~ praksis* è abitudine corrente, è la prassi corrente; *tidligere enn ~* prima del solito; *han var enda høfligere enn ~* è stato ancora più gentile del solito (el. che al solito); *som ~* come al solito, come d'abitudine, come d'uso; **vanligvis** di solito, solitamente, abitualmente, per solito, usualmente.

vanmakt debolezza; (avmakt) impotenza.

vann acqua; (innsjø) lago (pl.: -ghi); ~ *i kroppen* idropisia; ~ *i hodet* idrocefalia; ~ *i kneet* sinovite f; ~ *i lungene* pleurite f; *det er åpent ~* il mare (il lago) è libero dai ghiacci; *ved første åpne ~* (alla ripresa della navigazione) dopo il disgelo; *bløtt (hardt) ~* acqua poco (molto) calcarea; *dypt ~* acque profonde; *diamant av reneste ~* diamante d'acqua purissima; *det stille ~ har den dype grunn* le acque chete rovinano i ponti; *det er ~ på hans mølle* tant'acqua per il suo mulino; *vi har kaldt og varmt ~ på alle rom* tutte le camere sono provviste d'acqua corrente calda e fredda; *holde vannet med* trattenere l'orina; *late vannet* orinare, mingere; fam. fare pipì; *slå kaldt vann i blodet på en* calmare qn.; *trå vannet* tenersi a galla muovendo le gambe; *trekke ~* assorbire acqua, (lekke) fare acqua; *i vannet med ham!* giù in acqua!; *gå i vannet* entrare in acqua; fare il bagno; fig. fare una topica, fare fiasco; prendere un granchio; *hans tenner løp i ~* gli venne l'acquolina in bocca; *det får hans tenner til å løpe i ~* gli fa venire l'acquolina in bocca; *vi sto i ~ til knærne* l'acqua ci arrivava alle ginocchia; *sette på vannet* mettere in mare; (skip) varare; (livbåt) calare; *holde seg oven vanne* tenersi a galla; *på dypt ~* dove l'acqua è profonda, (hav) in alto mare; *på 10 favner vann* a dieci braccia (sotto la superficie); *bore etter ~* trivellare alla ricerca d'acqua; *legge inn ~* installare l'acqua corrente; *sitte (sette) på ~ og brød* stare (mettere) a pane e acqua; *til lands og til vanns* per terra e per mare; *krigsmakten til lands og til vanns* le forze armate di terra e di mare; *stå under ~* essere sommerso; *sette under ~* sommergere; *svømme under ~* nuotare sott'acqua; *utspedd i ~* diluito in (el. nell')acqua.

vann- acquatico (pl.: -ci), idrico (pl.: -ci); se også: **vass-**; **vannaktig** acquoso; ~ *væske med* liquido sieroso; **vannavgift** tassa sull'erogazione dell'acqua potabile; canone m di abbonamento ad un acquedotto; **vannavkjølt** raffreddato ad acqua; ~ *motor* motore con circuito di raffreddamento ad acqua; **vannbasseng** bacino idrico; serbatoio; **vannbille** ditisco (pl.: -chi); **vannblå** celeste pallido.

vannbygning costruzione f (el. architettura) idraulica; **vann damp** vapore m acqueo; **vann dråpe** goccia d'acqua; **vann dyr** animale m acquatico.

vanne annaffiare; (marker) irrigare; (dyr) abbeverare; (late vannet) orinare; fam. fare pipì; (saltmat) dissalare.

vannfall cascata; cateratta; **vannfarge** colore m ad acqua; (til å male med) acquerello; colore m a tempera; **vannfat** catino, catinella, bacinella.

vannfattig arido, (elv) povero d'acqua; **vannfinner** rabdomante m, f; **vannflaske** bottiglia da (per l',

d')acqua; borraccia; **vannflate** distesa d'acqua; **vannflom** inondazione f; alluvione m; diluvio.

vannforbruk consumo d'acqua; **vannforsyning** approvvigionamento d'acqua; erogazione f (el. distribuzione f) d'acqua potabile; **vannfugl** uccello acquatico; **vannførende** acquifero; **vannføring** portata.

vanngang mar. bagnasciuga m inv.; *i vanngangen* a fior d'acqua; **vannglass** bicchiere m da (di) acqua; kjem. silicato di potassio (el. di sodio); **vanngrav** (hestesport) rieviera; (hinderløp) fossato; (vanning) fosso d'irrigazione; **vanngrøt** pappa all'acqua.

vannhjul ruota idraulica; **vannholdig** acquoso; kjem. idratato; **vannhull** pozzo d'acqua; **vannhøyde** altezza delle acque, profondità delle acque.

vanning annaffiamento, (store areal) irrigazione f; (dyr) abbeveraggio; **vanningsmaskin** irrigatore m; **vanningssted** abbeveratoio.

vanninnhold percentuale f (el. contenuto) d'acqua; **vanninnlegg** installazione f d'acqua corrente; **vanninntak** presa dell'acqua; conduttura dell'acqua.

vannkalv (-bille) ditisco (pl.: -chi); **vannkanne** (vanning) annaffiatoio; (mugge) brocca; **vannkant** limite m dell'acqua; riva; **vannkappe** (bil) camicia d'acqua; **vannkaraffel** caraffa per l'acqua; **vannkjele** bollitore m; **vannkjemmet**, ~ *hår* capelli lisciati con l'acqua; **vannklar** limpido (trasparente) come l'acqua; **vannklosett** gabinetto con vaso a sciacquone; water m inv.; **vannkopper** varicella; **vannkraft** forza idraulica; energia idroelettrica; carbone m bianco; **vannkran** rubinetto dell'acqua; **vannkrukke** orcio, anfora; (stor) giara per l'acqua. **vannkur** idroterapia, cura idroterapica; **vannkuranstalt** stabilimento idroterapico; **vannkurmetode** idroterapia.

vannlating minzione f; **vannledning** condotto (el. tubo) d'acqua; (røranlegg) conduttura (tubatura) dell'acqua; *muret ~* acquedotto; **vannlidt** allagato, alluvionato; **vannlilje** ninfea, giglio d'acqua; **vannlinje** mar. linea d'immersione; **vannløp** corso d'acqua; **vannløs** senz'acqua, arido, (uttørret) inaridito; **vannlås** sifone m (el. pozzetto) dell'acqua.

vannmaleri pittura ad acquerello; (bilde) acquerello; **vannmangel** mancanza d'acqua, scarsità d'acqua; **Vannmannen** l'Acquario; **vannmasse** massa d'acqua; **vannmelon** cocomero; dial. anguria; **vannmengde** quantità (el. volume m) d'acqua; (innhold) invaso; **vannmerke** (bru) livello d'acqua; (pappir) filigrana; **vannmerket** filigranato; **vannmugge** brocca; **vannmølle** mulino ad acqua; **vannmåler** contatore m dell'acqua; **vannnymfe** myt. naiade f.

vannomslag compressa bagnata (umida); **vannondulasjon** messa in piega; **vannondulere** fare una messa in piega; **vannoverflate** superficie f dell'acqua.

vannpipe narghilè m inv.; **vannpistol** pistola ad acqua, schizzetto; **vannplante** pianta acquatica; **vannpolo** pallanuoto f; **vannpolospiller** pallanuotista m, f; **vannpumpe** pompa dell'acqua; **vannpost** fontana; **vannprøve** campione m d'acqua; (hekseprosess) prova dell'acqua; **vannpytt** pozza d'acqua, poz-zanghera; **vannpøs** secchia per l'acqua.

vannrenne canaletto di scolo, cunetta, canaletto per l'acqua; **vannrett** orizzontale; *det å være ~* orizzontalità; **vannrik** ricco (pl.: -chi) d'acqua; **vannrikhet** abbondanza d'acqua; **vannrotte** topo d'acqua; **vannrør** tubo dell'acqua.

vannskade danno causato dall'acqua; **vannskatt** contributo per erogazione dell'acqua potabile; **vannski** sci m inv. nautico; **vannskille** spartiacque

m inv.; **vannskorpe** pelo dell'acqua; *i vannskorpen* sul pelo dell'acqua, a fior d'acqua.
vannskrekk paura dell'acqua; med. idrofobia; *som har ~* idrofobo; (hund også) affetto da rabbia.
vannslange zool. serpente m acquaio; (vanning) tubo di gomma, canna per annaffiare; **vannspann** secchia, secchio; **vannspeil** specchio d'acqua; **vannspill** spreco d'acqua; **vannspring** rubinetto.
vannstand livello dell'acqua; profondità dell'acqua; *høy (lav) ~* livello alto (basso); *alminnelig ~* livello normale; **vannstandsmåler** idrometro; (i maskin) indicatore m di livello dell'acqua; **vannstigning** crescita delle acque, piena.
vannstoff idrogeno; **vannstråle** getto d'acqua, (tynn) filo d'acqua, spruzzo; (fra hval) soffio; **vannsugende** che assorbe acqua, (vatt) idrofilo; **vannsykkel** pattino (el. moscone m) a pedali.
vanntett impermeabile; a tenuta d'acqua; mar. stagno; *~ rom* mar. compartimento stagno; *~ skott* paratia stagna; **vanntetthet** impermeabilità, tenuta stagna.
vanntilførsel affluenza d'acqua, erogazione f d'acqua; **vanntrau** trogolo, abbeveratoio; **vanntrykk** pressione f dell'acqua, pressione idrostatica (el. idrodinamica); **vanntønne** botte f (barile m) d'acqua (el. per l'acqua); **vanntårn** torre f (el. castello) di acqua, serbatoio sopraelevato.
vannvei idrovia, corso d'acqua navigabile; **vannveien** per idrovia; **vannverk** acquedotto; centrale f di distribuzione d'acqua; serbatoio; **vannvesen** acquedotti mpl pubblici (el. municipali); **vannvogn** (til gatevanning) autobotte f, autocisterna; (drikkevann) autocisterna (d'acqua potabile); **vannøse** mestolo, ramaiolo, attingitoio; **vannånd** genio delle acque, ondina; **vannåre** vena d'acqua, polla.
vanry cattiva fama; *bringe i ~* screditare, diffamare; *komme i ~* cadere (venire) in discredito.
vanrøkt trascurataggine f, incuria, negligenza; **vanrøkte** trascurare.
vansire sfigurare, deturpare.
vanskapning creatura deforme, aborto di natura; **vanskapt** deforme; **vanskapthet** deformità.
vanskelig difficile, difficoltoso, arduo; *han er ~ (å komme ut av det med)* ha un carattere difficile; *han har ~ for å (det faller ham ~ å)* gli riesce difficile, trova qualche difficoltà a; *~ spørsmål* domanda difficile, questione scabrosa; *~ stilling* posizione difficile; *~ tiltak* impresa ardua; *det lar seg ~ anta at* è difficile supporre che + conj.
vanskeliggjøre rendere difficile.
vanskelighet difficoltà, complessità; **vanskeligheten** *ved (ved å gjøre noe)* la difficoltà di (nel fare qc.); *for å gjøre vanskeligheten større* per complicare maggiormente le cose; *gjøre vanskeligheter (med noe)* fare (creare) delle difficoltà (in merito a qc.); *deri ligger nettopp vanskeligheten* sta proprio lì la difficoltà; **vanskelighetsgrad** grado di difficoltà.
vanskjebne destino avverso, malasorte f; **vanslekte** degenerare, non somigliare a; **vansmekte** languire, morire d'inedia.
vant 1. (sedvanlig) consueto, solito, (velkjent) noto; *~ til (å)* abituato a; *på sin vante vis* come è suo solito, secondo il suo solito.
vant 2. mar. sartia; **vantene** il sartiame; (biljardbord) sponda; (hockeybane) assito.
vante s. guanto.
vantreven (vekst, dyr) malformato, imbozzacchito; **vantrives** (plante, dyr) imbozzacchire, intristire; (person) stare a disagio, stare male; *han ~ i byen* non gli piace stare in città; **vantrivning** (person)

aborto, mostriciattolo; **vantrivsel** imbozzacchire m, trovarsi m a disagio.
vantro s. incredulità; rel. miscredenza, irreligiosità; **vantro(ende)** incredulo; rel. infedele, irreligioso, miscredente.
vanvare sbadataggine f, inavvertenza; *av ~* inavvertitamente, per sbaglio.
vanvidd (sinnsyke) demenza; (galskap) pazzia; *rasende ~* pazzia furiosa; *det er det glade ~* è roba da matti; *det ville vare det rene ~* sarebbe assolutamente pazzesco; *drive en til ~* fare impazzire qn.; **vanvittig** demente; pazzo; *det er til å bli ~ over* c'è da diventarne pazzi; *~ forelsket i* innamorato pazzo di.
vanvære disprezzare; (behandle skjodesløst) trattare con noncuranza; (ringeakte) farsi beffe di.
vanære 1. s. disonore m; (sterkere) infamia; **vanære** 2. v. disonorare, infamare; **vanærende** disonorevole, infamante; *~ straff* pena infamante.
var 1. s. fodera; (pute-) federa.
var 2. (årvåken) vigile; (følsom) sensibile, (oppmerksom) attento; *bli ~ noe* accorgersi di qc.
varamann vice m, f; supplente m, f; sostituto.
varde cumulo (piramide f) di sassi, segnale m; catasta di legno, fuoco (per segnalazione).
vare 1. v., *~ (ved)* durare; *det skal ikke ~ lenge* non ce ne sarà per molto; *det varer bare en tid* ha vita breve; *det skal ~ lenge (en god stund) for jeg . . .* ne passerà del tempo prima che io . . .; *det varte lenge for han kom* ce ne ha messo del tempo a venire; *det varte ikke lenge for han kom* non ha tardato a venire; *det varte noen tid for han kom* ci è voluto un po' di tempo prima che venisse; *så lenge det varer* finché dura.
vare 2.; *ta seg i ~ (for å gjøre noe)* badare, stare attento (di non fare qc.); *ta seg i ~ for en* diffidare di qn., guardarsi da qn.; *jeg skal nok ta meg i ~ for å gjøre det* mi guarderò bene dal farlo; *ta ~ på* aver cura di, non trascurare; *jeg har fem å ta ~ på* ho cinque persone a cui badare.
vare 3. s. (handels-) merce f, mercanzia; (varesort) articolo; (produkt) prodotto; *foren ~* tenere un articolo (el. un tipo di merce); *den ferdige ~* il prodotto finito (el. manufatto); *beskadiget ~* merce avariata (el. di scarto); *dårlig ~* merce di qualità scadente; *god ~* ottimo articolo, merce di prima qualità; qualità commerciale garantita.
vareangivelse (til toll) dichiarazione f delle merci; **vareavgift** diritti mpl portuali sulle merci.
vareavsender speditore m; committente m; mar. caricatore m; spedizioniere m.
vareballe balla di merce; **varebeholdning** disponibilità, stock m inv.; merce f in magazzino; *oppta ~* fare l'inventario degli stocks; **varebetegnelse** designazione f (denominazione f) della merce; **varebil** furgoncino, camioncino; **varebytte** scambi mpl commerciali, scambio di merci; (tuskhandel) baratto; **varebørs** borsa merci.
vareforsendelse spedizione f di merce; **vareforsikring** assicurazione f della merce; **varefortegnelse** specificazione f delle merci; mar. manifesto di carico.
varehandel commercio; **vareheis** montacarichi m inv.; **varehus** magazzino, emporio; **varekjøp** acquisto di merce; **vareknapphet** scarsità di merce; **varekonto** conto merci; **varekunnskap** merceologia.
varelager (bygning) magazzino, deposito merci; (varer) stock m inv., merce f in deposito; **varelagring** immagazzinamento, immagazzinaggio.
varemagasin grande magazzino, emporio; **varemangel** penuria (el. mancanza) di merce; **varemekler**

- mediatore m, sensale m, agente m, f di commercio.
- varemerke** marchio di fabbrica (el. di commercio); (opprinnelsesbevis) marchio d'origine; *innregistrert* ~ marca depositata; **varemerkelov** legge sui marchi di fabbrica e di commercio.
- varemesse** fiera campionaria; **varemottaker** consegnatario; addetto al ricevimento e al controllo delle merci; **varenotering** quotazione f (el. pezzo di listino) di una merce; *de siste varenoteringer* gli ultimi prezzi fatti.
- vareomsetning** vendita di merce, smercio.
- vareopptelling** inventario delle merci; *foreta* ~ l'inventario.
- vareparti** partita di merce, lotto; *en del av varepartiet* una parte del lotto; **vareprøve** campione m della merce; *vi har tatt vareprøver* abbiamo prelevato dei campioni.
- varesending** spedizione f (el. invio) di merce.
- vareskur** capannone m per merci; **vareslag** (-sort) genere m di merce, tipo di merce, qualità di merce; **varesykkel** furgoncino a pedali.
- vareta** tutelare; curare; aver cura di; ~ *ens interesser (tarv)* tutelare (salvaguardare) gli interessi di qn.; **varetagelse** cura, tutela.
- varetekt** tutela, custodia, salvaguardia; *ta i sin* ~ prendere sotto la propria protezione; *være under ens* ~ essere sotto la tutela di qn.; *ha noe i sin* ~ avere qc. in custodia.
- varetektsarrest** se: **varetektsfengsel**; **varetektsfange** carcerato in detenzione preventiva; **varetektsfengsel** carcere m preventivo, (lokale også) guardina.
- varetrekk** (bok) sopraccoperta; (ellers) fodera.
- vareutstilling** esposizione f di articoli (in vetrina); mostra campionaria; **vareutveksling** scambi mpl commerciali; commercio estero; *fri* ~ libero scambio; **vareveksel** tratta documentata; **varevogn** furgoncino, camioncino.
- varg** lupo; se *ellers*: ulv etc.
- variabel** variabile; **variant** variante f; **variasjon** variazione f; **variare** variare; **varieté** teatro di varietà; **varietet** varietà.
- varig** duraturo, durevole, permanente; (sikker) stabile; **varighet** durata, durevolezza; (tid) durata; *av lang (kort)* ~ di lunga (breve) durata.
- varlig** cauto, attento; (omhyggelig) accurato.
- varm** caldo, caloroso (begge også fig.); fig. fervido, ardente; *varmt bad* bagno caldo; *varmt hjerte* cuore generoso (el. ardente); ~ *tilhenger* ardente sostenitore; ~ *mottagelse* calda (calorosa) accoglienza; ~ *takk* fervido ringraziamento; *arbeide seg* ~ scaldarsi a forza di lavorare; *bli* ~ (*av å gå*) riscaldarsi (camminando); *gjøre* ~ riscaldare; *gjøre ham* ~ *om hjertet* allargargli il cuore; *holde (holde seg)* ~ tenere (tenersi) caldo; *holde ham* ~ tenerlo al caldo; *være* ~ (person) avere caldo, (ting) essere caldo; *være* ~ *på hendene* avere le mani calde; *det er varmt (i været)* fa caldo; *anbefale varmt* raccomandare caldamente; *det går varmt til* è una situazione f (questione f, cosa) che scotta.
- varmblodig** a sangue caldo; fig. focoso, impetuoso.
- varme** 1. s. calore m (og fig.), caldo; fig. ardore m, (ild) fuoco (pl.: -chi); *bunden* ~ calore latente; *tre graders* ~ tre gradi sopra zero; *få litt* ~ *i seg (i hena)* scaldarsi un po' (i piedi); *gi* ~ effondere calore; *gi megen* ~ scaldare bene; *kvelende* ~ caldo soffocante, afa.
- varme** 2. v. scaldare, riscaldare; ~ *hendene* (ri)scaldarsi le mani; ~ *opp (igjen)* scaldare, riscaldare; ~ *seg* (ri)scaldarsi.
- varmeanlegg** impianto di riscaldamento; **varmeapparat** calorifero, radiatore m; **varmebekken** bracierra m; (i seng) scaldaletto, prete m; **varmebølge** ondata di calore; onda termica; **varmedis** foschia di calore; caligine f; **varmedunk** scaldaletto, bottiglia d'acqua calda; **varmeenhets** caloria; **varmeevne** potere m calorifico.
- varmeflaske** bottiglia (el. borsa) d'acqua calda.
- varmegrad** grado di calore (el. sopra zero); **varmeisolerings** isolamento termico.
- varmekilde** fonte f (sorgente f) di calore.
- varmeledende** che è conduttore di calore; **varmeleder** conduttore di calore (el. termico); **varmelære** termologia; **varmeovn** stufa.
- varmeplate** piastra termica; scaldavivande m inv.; **varmepute** termoforo; **varmerør** tubo di riscaldamento; **varmestue** locale m riscaldato; **varmetap** dispersione f (el. perdita) di calore; **varmeutstråling** irradiazione f di calore; **varmeutvikling** sprigionamento di calore; produzione f termica; **varmevirkning** effetto termico.
- varmhjertet** generoso, che ha cuore; **varmhjertethet** calorosa cordialità; **varmjomfru** cameriera addetta al servizio di tavola calda.
- varmluft** aria surriscaldata; **varmrett** piatto caldo; **varmrøyke** affumicare a caldo.
- varmtvannsanlegg** impianto d'acqua calda; **varmtvannsbeholder** serbatoio d'acqua calda; **varmtvannsbereder** scaldabagno, boiler m inv.; scaldacqua m inv.; **varmtvannskjele** caldaia per acqua calda; **varmtvannskolbe** scaldabagno elettrico, boiler m inv.; **varmtvannskran** rubinetto dell'acqua calda.
- varp** (notkast) retata; mar. tonneggio; *gjøre et godt* ~ fare una bella retata; fare un bel colpo; **varpanker** ancora di tonneggio; **varpe** mar. tonneggiare; ~ *loddet* gettare lo scandiglio; **varpetrosse** tonneggio; **varping** tonneggio, tonneggiare m.
- varsel** (underretning) avvertimento, avviso, preavviso; (frist) termine m, scadenza; (forvarsel) presagio, auspicio, segno premonitore; *lovlig* ~ notifica; *med 24 timers* ~ con ventiquattr'ore di preavviso; *med kort* ~ a breve scadenza; *uten* ~ senza preavviso, senza avvertire, improvvisamente; *uten ytterligere varsel fra meg* senza ulteriore avviso da parte mia; *ta varsler (av)* trarre auspici (da); *holde for et godt* ~ considerare di buon auspicio.
- varsselfugl** uccello fatidico; **varslerop** grido d'avvertimento; grido d'allarme; **varselskilt** cartello indicatore; **varselskudd** tiro d'intimazione.
- varsku** 1. (utrop) attenzione!; attento!; attenti!
- varsku** 2. v. avvertire (*en om noe* qn. di qc.); gridare al pericolo.
- varsku** 3. s. avvertimento; grido d'allarme.
- varsle**, ~ (*om*) presagire, pronosticare, preannunziare; avvertire, avvisare; ~ *dårlig (godt)* essere di cattivo (buon) augurio; *det varsler ikke godt* non presagisce nulla di buono; *det varsler (om) en ulykke* è segno foriero di disgrazia; ~ *en streik* annunciare uno sciopero.
- varsom** prudente, cauto; (omhyggelig) accurato; (forbeholden) riservato; *med* ~ *hånd* con mano leggera; delicatamente; **varsombet** prudenza, cautela.
- varte**, ~ *opp* servire (a tavola); se: *oppvarte*.
- vartpenger** paga in periodo di disponibilità (el. di aspettativa).
- varulv** licantropo; F lupo mannaro.
- vas** assurdità, nonsenso; insensatezza.
- vasall** vassallo; **vasallforhold** vassallaggio; sudditanza; **vasallfyrstedømme** principato vassallo; **vasallplikt** dovere m (el. compito) di vassallo; **vasallstat**

stato vassallo; nazione f satellite (el. vassalla); **vasalltjeneste** servizio feudale.
vase 1. (kar) vaso.
vase 2. (floke) groviglio, garbuglio; **vasekopp** che parla a vanvera; scioccherello.
vaselin vaselina.
vaset (tullet) che non ha senso, assurdo; (floket) aggrovigliato, ingarbugliato.
vask lavaggio, lavatura, lavata; (kles- også) bucato; (avløps-, kjøkken-) acquaio, lavello; (bad) lavabo; *ha kost og ~* avere vitto e bucato; *gå av i vask* andar via con acqua e sapone; *gå i vasken* andare in fumo (el. al monte); F andare a farsi benedire; *sende til ~* dare a lavare, mandare in lavanderia; *tåle ~* essere lavabile.
vaske lavare, dare una lavata a, (storvask) fare il bucato; (kortspill) mescolare, scozzare; *~ skitten av* lavare, pulire; *~ en ren fig.* scagionare, riabilitare; *~ hendene* lavarsi le mani; *fig. lavarsene* le mani; *~ et sår* nettare una ferita; *hvem vasker for ham?* chi gli fa il bucato?; *~ opp* lavare i piatti; *~ seg* lavarsi.
vaskebalje tinozza, mastello, conca; **vaskebjørn** prozione m, orsetto lavatore; se: **sjub(b)skinn**; **vaskebrett** asse f per lavare; (vei) fondo stradale dissestato; **vaskedag** giorno di bucato.
vaskeekte lavabile, che non stinge, che ha colori resistenti al bucato; *fig.* schietto, autentico (pl.: -ci), di buona razza; *~ italiener* italiano puro sangue.
vaskefat catino, bacinella; **vaskefille** strofinaccio, cencio, straccio; **vaskehus** lavatoio, lavanderia; **vaskekjele** caldaia per il bucato, lisciviatrice f; **vaskekjeller** lavatoio; **vaskeklut** straccio; **vaskekone** lavandaia; (røngjoring) donna delle pulizie; **vaskemaskin** lavatrice f, lavabiancheria f inv.; **vaskemiddel** detersivo; **vaskeplass** lavatoio; **vaskepulver** detersivo, sapone m in polvere; **vaskeregning** conto del bucato (el. di lavanderia).
vaskeseddel soffietto (el. pubblicità) editoriale; **vaskeservant** lavabo, lavamano inv.; **vaskeskinn** pelle f lavabile; **vaskeskinshanser** guanti mpl in pelle lavabile; **vaskestell** lavamano inv., lavabo inv.; portacatino con catino; **vaskestoff** stoffa lavabile; **vaskesvamp** spugna.
vasketøy bucato; biancheria da lavare (el. di bucato); **vasketøyskorg** (-kurv) cesta della biancheria; **vaskevannsbolle** lavamano m inv., bacinella.
vasking lavaggio, lavatura, lavata, (tøy også) bucato; (industri) sfangamento, lavaggio.
vass-se også: vann-; **vassarv** bot. centonchio.
vassbøtte secchio (per l'acqua); **vassdrag** corso d'acqua; bacino idrografico.
vasse sguazzare; **vassen** acquoso; *fig.* scialbo, (smakløs) insipido; **vassfall** cascata; **vassfallkraft** forza idroelettrica; se: vannkraft; **vass-sele** bigollo; **vasstrukken** inzuppato, saturo d'acqua; (jord) acquitrinoso; **vassvelling** zuppa all'acqua.
vater, i ~ orizzontale, a livello; **vaterpass** livella a bolla d'aria, livella ad acqua.
Vatikanet il Vaticano; **Vatikanstaten** lo Stato della Città del Vaticano.
vatn se: vann.
vatre (måle) misurare con la livella; (tøy) marezza-re; **vatring** (tøy) marezza-tura.
vatt ovatta; **vattplate** foglio (strato) d'ovatta; **vattere** ovattare, imbottire d'ovatta; **vattering** ovattatura.
vattersott idropisia; **vattersottig** idropico (pl.: -ci).
vatt-teppe (coperta) imbottita.
vaudeville vaudeville m inv.; **vaudevilleforfatter** autore m di vaudeville.

ve 1. s. dolore m; (fødsels)veer doglie fpl; *mitt ~ og vel* la mia buona e cattiva sorte; *folkets ~ og vel* i destini del popolo.
ve 2., o ~! ahimè!; *~ deg (de beseirede)!* guai a te (ai vinti)!; *~ meg ulykkelige!* povero me; litt. ahi me lasso!
ved 1. s. legno, legna, legname m; *mellom barken og veden* tra l'incudine e il martello; *hogge ~* spaccare la legna.
ved 2. prep. (sted) presso (a); (nær) vicino a, accanto a; su; di; (tid) a, (omtrentlig tid) verso; (middel) con, per, a; (påkallelse) per; *like (tett, straks) ~* proprio accanto a; *~ Tiberen* sul Tevere; *~ lande-vien (kysten)* sulla strada (costa); *~ foten av* ai piedi di; *være ~ hoffet* essere a corte; *professor ~ universitetet* professore all'università; *være ~ (avisen) Messaggero* essere del Messaggero; *slaget ~ Marengo* la battaglia di Marengo; *faren ~ dette foretagendet* il pericolo di quest'impresa; *lege ~ et hospital* medico d'un ospedale; *~ årsskiftet* alla (verso la) fine dell'anno; *~ hans død* alla sua morte; *~ synet av* alla vista di; *~ midten av århundret* alla metà del secolo; *ta ~ hånden* prendere per (la) mano; *~ Deres bistand* con il Suo appoggio; *~ hans mellomkomst* grazie al suo intervento; *~ mellomkomst av* tramite; *~ et uhell* per disgrazia, a causa d'un incidente; *~ heroring* al contatto; *ode-legge seg ~ spill* rovinarsi al gioco; *~ å se meg veddendi*; *~ (stadig) å arbeide* lavorando, a furia di lavorare; *~ å selge til denne pris ville vi tape penger* vendendo a questo prezzo perderemmo danari; *~ å undersøke prøvene fant vi* esaminando (el. nell'esaminare) i campioni abbiamo constatato; *~ Gud* per Dio, perdio; *~ min ære* sul mio onore.
ved 3. adv., *straks ~*, *like ~* vicino, accanto; *like ~ her* qui vicino, a due passi.
vedavfall cascame m (el. scarti mpl) di legname.
vedaktig legnosio; **vedaske** cenere f di legna.
vedbend (eføy) edera.
vedbli intr. v. se: bli 5; tr. v. continuare, seguire, (være urokkelig) persistere (å a).
vedblivende continuo, persistente; adv. sempre, ininterrottamente.
vedde scommettere; *jeg vedder tusen lire på den hesten* scommetto mille lire su quel cavallo; *~ på at* scommettere che; *~ hundre mot en at* scommettere cento contro uno che.
veddeløp corsa; **veddeløpsbane** pista, (heste- også) ippodromo; **veddeløpsbil** automobile f da corsa; **veddeløpshest** cavallo da corsa.
veddemål scommessa; *inngå et ~* fare una scommessa; *holde et ~* tener fede a una scommessa.
vederfares succedere, capitare (en a qn.); *la en ~ rettferdighet* rendere giustizia a qn.
vederheftig (pengesaker) solvibile, solvente; se el- lers: pålitelig; **vederheftighet** solvenza; solvibilità.
vederkvege (forfriske) ristorare; **vederkvegelse** ristoro; **vederkvegende** ristoratore.
vederlag (belønning) compenso, remunerazione f; (for arbeid) retribuzione f; (erstatning) compensazione f, risarcimento; *mot ~* dietro pagamento; *som (et slags) ~* come (sorta di) compenso; *til ~* for in ricompensa (compenso) di; *uten ~* gratuitamente, gratis, senza (alcun) compenso.
vederstyg-gelig abominevole, esecrabile; **vederstyg-gelighet** cosa (el. fatto) abominevole; *være en ~ for* avere in orrore.
vedfang(e) bracciata di legna; **vedfyring** riscaldamento a legna.
vedføye unire, annettere.

vedgå ammettere, riconoscere, confessare; **vedgåelse** (-gåing) ammissione f, confessione f.
vedhandel commercio da legna (da ardere); **vedhandler** commerciante m, f in legna.
vedhefte annettere; **vedheng** aggiunta, appendice f; **vedhengende** (bundet) attaccato, annesso; aderente; **vedhenging** annessione f, aderenza.
vedhogger spaccalegna m inv.; **vedhogst** taglio (di legna).
vedholdende continuo; (uavbrutt) ininterrotto; (hårdnakket) ostinato; (langvarig) prolungato; **vedholdenhet** persistenza.
vedkapper taglialegna m inv.
vedkjenne, ~ seg riconoscere (noe qc.); ikke ~ seg disconoscere.
vedkomme riguardare, concernere; avere attinenza con, attenerne; *det vedkommer ikke ham* non lo riguarda; *det vedkommer ikke saken* non ha attinenza con la questione; non c'entra; *hva vedkommer disse brevene ham?* che importanza hanno per lui queste lettere?; *hva vedkommer det saken?* che cosa c'entra con la questione?; *i saker som vedkommer disiplinen* in ciò che concerne la disciplina, in materia disciplinare.
vedkommende 1. adj. in questione, in merito; di cui si tratta; ~ myndighet le autorità competenti.
vedkommende 2. s., rette ~ la persona in questione, l'interessato; *til rette* ~ a chi di dovere; *for mitt* ~ per quanto mi riguarda, da parte mia; *for Norges* ~ per ciò che concerne la Norvegia; in quanto alla Norvegia.
vedlag catasta di legna.
vedlagt allegato, accluso.
vedlass carico (pl.: -chi) di legna.
vedlegg (bilag) allegato; **vedlegge** allegare, accludere; *jeg vedlegger pakkseddel* unisco la bolletta di spedizione al collo.
vedlikehold manutenzione f, conservazione f, mantenimento; **vedlikeholde** mantenere, conservare, tenere in buono stato, provvedere alla manutenzione di; tenere in ordine; **vedlikeholdsutgifter** spese fpl di manutenzione.
vedpinne legnetto, stecco (pl.: -chi); **vedskjul** legnaia; **vedstabel** catasta di legna.
vedstå (vedgå) confessare, ammettere; (hevde) sostenere; se: stå (ved).
vedta (plan) adottare; (beslutte) decidere, stabilire; (lov o.l.) approvare, votare; (dom, mulkt) non opporsi a, accettare; **vedtagelse** adozione f; decisione f; risoluzione f; approvazione f; consenso.
vedtak decisione f, risoluzione f; approvazione f.
vedtekt (skikk) usanza, uso; *etter gammel* ~ secondo un'antica usanza; **vedtekter** usanze; (forenings-) statuto; (politi-) regolamento.
vedtorn spina; **vedtre** pezzo di legno (per ardere).
vedvare perdurare, continuare; **vedvarende** continuo; (uavbrutt) ininterrotto; (stadig) costante; (utholdende) persistente; (hårdnakket) ostinato; (langvarig) prolungato; *været er ~ dårlig* il maltempo continua, il tempo continua ad essere brutto.
vedvarenhet continuità, persistenza, costanza.
veer doglie fpl (del parto); travaglio di parto.
veg strada, via, cammino; se: vei.
vegelsinn incostanza, volubilità; **vegelsinnet** incostante, volubile.
vegetabil vegetale m; **vegetabilier** (sostanze) vegetali; **vegetabilisk** vegetale; **vegetarianer** vegetariano; **vegetarisme** vegetarianismo.
vegetasjon vegetazione f; **vegetativ** vegetativo; **vege-**

tere vegetare; **vegetering** vegetazione f.
vegg muro; parete f; (skille-) tramezzo; bot., anat. setto; *det er bare nakne veggene* non ci sono che le (quattro) mura; *hvit som en (kalket)* ~ bianco come un panno lavato; *bo ~ i ~ med* essere a muro con qn.; *bort i veggene* a vanvera, sballato; *holde seg innen fire vegger* chiudersi in casa (el. fra quattro mura); *renne hodet (pannen) mot veggen* dare di capo nel muro; *snakke til veggen* parlare al muro; *opp ad stolper og ned ad vegger* in lungo e in largo, per dritto e per traverso; *sette en til veggs* mettere qn. alle strette.
veggedyr, -lus cimice f.
veggfast fisso al muro (el. alla parete).
veggfelt arkit. pannello, riquadro; **veggflate** superficie f di un muro (di una parete); **veggflise** piastrella, mattonella.
veggimellom da una parete all'altra.
veggkart carta murale; **vegglampe** lampada da muro, applique f; **veggmaler** imbianchino; **veggmaleri** pittura murale, affresco (pl.: -chi).
veggskap armadio a muro; (kjøkken-) armadietto pensile; **veggspeil** specchio da parete, specchiera.
veggtafle lavagna; **veggteppe** arazzo; **vegg-til-veggteppe** moquette f; **veggur** orologio da muro.
vegne, alle ~ da tutte le parti, dappertutto; alle ~ fra da ogni parte (el. luogo); *på ens* ~ a nome di qn., per conto di qn., da parte di qn.; *på mine (dine etc.)* ~ a mio (tuo ecc.) nome, in vece mia (tua ecc.), da parte mia (tua ecc.); *jeg er glad på hennes* ~ sono contento per lei.
vegge, ~ seg rifiutare; ~ seg ved (å) non prestarsi a (rifiutarsi di); **vegring** rifiuto.
vei strada, via, cammino; *veien opp(over)* la salita; *veien ned(over)* la discesa; *veien inn* l'entrata; *veien ut* l'uscita; *veien til* ... la strada per ...; fig. la strada di; *veien til suksess* la strada del successo; *jeg kunne hverken se ~ eller sti* non vedevo né strada né sentiero; *en mils ~ herfra* a una decina di chilometri di qui; *en times ~* un'ora di strada; *alle veier fører til Rom* tutte le strade conducono a Roma; *vende hodet en annen* ~ voltare la testa da un'altra parte; *den brede (smale)* ~ fig. la strada larga (stretta); *gå (komme) denne* ~ passare di qua (el. per qua); *den(ne) veien skal vi alle* dobbiamo fare tutti questa strada; *gå sin egen* ~ andare per la propria strada; *gå en feil* ~ sbagliare la strada; *gå rettens* ~ adire le vie legali; *hele veien* per tutto il cammino (el. il viaggio); *hvilken ~ gikk han?* da che parte si è diretto?; che strada ha preso?; *gå den korteste* ~ prendere la strada più breve; *vi har ennå lang ~ dit* abbiamo ancora molta strada da fare; *en kan se det lang ~* si vede da lontano; *gå den bene veien* andare dritto per la strada; fig. camminare sulle retta via; *jeg har lengst* ~ sono io che devo fare la strada più lunga; *komme samme* ~ venire per la stessa strada; *jeg går samme* ~ som deg faccio la tua stessa strada; *mine penger vil gå samme* ~ som dine il mio denaro farà la stessa fine del tuo; *jeg skal samme* ~ vado anch'io da quella parte, faccio la stessa strada; *gå sin* ~ andare per la propria strada, andarsene; *gå din* ~! vattene!; *legge veien om Roma* passare per Roma; *ta veien hen imot* dirigersi verso; *ta veien til* prendere la strada per; *vise* ~ indicare (insegnare) la strada; *bortover veien* lungo la strada; *på forhandlingens* ~ nel corso delle trattative; *få av veien* sbarazzarsi di, togliere di mezzo; *gå av veien* scansarsi, tirarsi da parte; *av veien!* via!; *togletevi di mezzo!*; *fatevi da parte!*; *gå av veien for en* tirarsi da parte (per far passare qn.).

cedere il passo a qn.; (unngå) scansare qn.; *ligge langt av veien* essere fuori mano; *være av veien* non esserci più, non ostacolare; *det var ikke av veien* non sarebbe mica male; *det var ikke av veien om han ...* non guasterebbe se ... + konj., non farebbe male a ... + inf.; *komme i veien for* avversare; fraporsi a; *legge hindringer i veien for en* ostacolare qn.; mettere i bastoni fra le ruote a qn.; *stille seg i veien for en* impedire il passo a qn.; fig. ostacolare (el. avversare) qn.; *sette en i ~* sistemare qn.; avviare qn. a una carriera; *være i veien (til uleilighet) for en* dare fastidio a qn.; *hva er i veien?* che cosa c'è che non va?; *hva er i veien med deg?* che cos'hai?; *det er ingen ting i veien* non c'è nessun intralcio, per nessun motivo; *det er noe i veien (med ham)* c'è qc. che non va (in lui); *som det ikke var noe i veien* come (se) niente fosse; *på veien* per la (sulla, nella) strada; (underveis) per strada, per via, durante il cammino; *på veien hjem* tornando a casa; *på min ~* sulla mia strada, lungo il mio solito cammino; *på rett ~* sulla buona strada; fig. sulla retta via; *føre på gale veier* portare alla perdizione; *bilen holder seg godt på veien* la macchina tiene bene la strada; *komme (være kommet) på gale veier* mettersi per una (essere su una) cattiva strada; *gi seg på ~* avviarsi, mettersi in cammino; *følge en på ~* fare un pezzo di strada con qn.; *ta på ~* prenderesela, arrabbiarsi; *hvor du tar på vei!* come te la prendi calda!; *være på ~* til essere in via (in viaggio) per; *jeg var på ~* til deg stavo per venire da te; *være på ~* (gravid) essere incinta (el. in stato interessante); *være på god ~* essere sulla buona strada; *være godt på ~* essere a buon punto; *være på god ~* til å essere sul punto di; *skaffe til veie* procurare, trovare.

veianlegg strada in costruzione, (ferdig) strada costruita, (bygging) costruzione f di strade.

veiarbeid lavori mpl di costruzione (el. di manutenzione) di strade; (veiskilt) lavori in corso; **veiarbeider** stradino.

veivgift pedaggio; tassa di circolazione.

veibane carreggiata, sede f stradale; **veibok** guida (el. itinerario) stradale; **veibygging** costruzione f di strade; **veidekke** fondo (el. pavimentazione f) stradale; (betong-) pavimentazione f in calcestruzzo; (steinsatt) massicciata; (tjærebelagt) fondo stradale asfaltato; **veidirektorat** (Italia) Azienda Autonoma delle Strade.

veie pesare (*på vekt* su, con bilancia); ~ *sukker* pesare dello zucchero; ~ *sine ord* pesare le parole; ~ *argumentene mot hverandre* soppesare i pro e i contro; ~ *opp* pesare; se: *oppveie*; *det kan ikke veies opp med gull* vale tant'oro quanto pesa; *om en så ville ~ ham opp med gull* neanche per il suo peso in oro.

veieapparat bascula, bilancia; **veieplass** (veddeløp) recinto del peso, pesage m inv.; **veier** pesatore m; **veiebod** (-bu) ufficio della pesa (pubblica); **veieseddel** certificato di pesatura.

veifarende viandante m, f; viaggiatore m; **veiforbindelse** collegamento stradale; **veiforhold** condizione f delle strade; **veigrøft** cunetta, fosso (della strada); **veihøvel** livellatore m stradale.

veiing pesatura; *ved veiingen av* alla pesatura di.

veiinspektør (Italia) ispettore m dell'ANAS, ispettore del Genio Civile; **veis** lastra di ghiaccio sulle strade, fondo ghiacciato.

ve(i)k (svak) debole, (bløt) molle, (slapp) fiacco (pl.: -chi), (kvapset) flaccido; (holdningsløs) senza spina dorsale; **ve(i)khet** debolezza; mollezza, fiacchezza; debolezza di carattere.

veikant ciglio (bordo, margine m) della strada; *på veikanten* sul ciglio della strada; **veikart** carta stradale; **veiknutepunkt** nodo stradale; **veikryss** incrocio, corcevia, crocicchio.

veilede guidare; indirizzare, istruire; **veiledende** indicativo; ~ *moment* fatto indicativo; ~ *pris* prezzo indicativo (el. approssimativo); *være ~* fare regola; **veileder** guida; (rådgiver) consigliere m; **veiledning** guida, istruzione f, direttiva; (handbok) libretto d'istruzioni, manuale m; *til Deres ~* per Sua norma e conoscenza.

veilegeme carreggiata, sede f stradale; **veilengde** distanza, tratto di strada; **veiløs** privo di strade; **veimerke** cippo miliare; **veinett** rete f stradale; **veioppsnyssmann** tecnico (pl.: -ci) preposto alla viabilità; stradino; **veiovergang** (j.bane) passaggio a livello.

veiskjel, -skille bivio, biforcazione f; *vi er ved veiskillet* siamo giunti al bivio; **veiskilt** cartello stradale (el. indicatore), segnale m stradale; **veiskråning** scarpata; **veisperring** sbarramento stradale; barriera; posto di blocco; **veistrekning** tratto di strada, percorso; **veistykke** tratto di strada; **veisving** curva, svolta; *skarp ~* svolta brusca.

veit fosso (di scolo).

veitransport trasporti mpl su strada; **veiundergang** sottopassaggio; **veiunderlag** massicciata, fondazione f; (såle) suola; se: *veidekke*.

veiv s. manovella.

veivals schiacciasassi m inv., rullo compressore.

veivedlikehold manutenzione f delle strade; **veivesen** amministrazione f delle strade; (Italia) Azienda Autonoma delle Strade; Genio Civile.

veiviser (person, bok) guida; (adressebok) elenco (pl.: -chi) degli indirizzi; (skilt) cartello indicatore.

veivkasse incastellatura.

veivokter stradino.

veke stoppino, lucignolo; *snyte veken* smoccolare; **vekestump** smoccolatura.

vekk, *han er helt borte ~* è completamente assente, ha la testa nelle nuvole; *være ~ i en* essere innamorato pazzo di qn.; *snakk ~!* parla pure!; *stadig ~* continuamente, ogni momento; *han er ~ som en sviske* è sparito, si è eclissato; se: *av sted*, *bort(e)*.

vekke 1. (fare sammen) trasalire; ~ *råk* rompere il ghiaccio (per aprire un passaggio).

vekke 2. svegliare, risvegliare, destare; ~ *beundring* destare ammirazione; ~ *lidenskaper (appetitt)* risvegliare le passioni (l'appetito); ~ *igjen* ridestare; ~ *avsky (redsel)* far orrore (paura); ~ *tvil* far nascere dei dubbi; ~ *til live* far rivivere, (fra de døde) risuscitare.

vekkelse rel. risveglio (spirituale); **vekkelsesmøte** raduno religioso (per risvegliare le coscienze).

vekkelsespredikant predicatore m del risveglio spirituale; **vekker** (munk) frate m guardiano che annuncia le ore; (ur) sveglarino; *det kan være en ~ for ham* gli può servire di lezione; questo forse lo sveglia; **vekkerur** (orologio a) sveglia; **vekking** sveglia.

veklage lamento.

veksel cambiale f, effetto; (tratte) tratta (*på London* su Londra); (egen-) vaglia cambiario, pagherò; *innenbys ~* tratta su piazza; *innenlandsk (utenlandsk) ~* cambiale nazionale (estera); *kortsiktig ~* tratta a breve scadenza; *trekke en ~ på* emettere una cambiale su; *trekke vekslar på* fig. approfittare di, ipotecare.

vekselaksept accettazione f di una tratta; **vekselansvar** responsabilità del traente; **vekselbank** agenzia di cambio; **vekselbeholdning** portafoglio; **vekselbeløp** valore m nominale; **vekselblankett** modulo

di cambiale; tratta in bianco; **vekselbok** scaden-
zario delle tratte.
vekselbruk agr. rotazione f agraria.
vekseldiskontering sconto di cambiali; **vekselér**
agente m di cambio; **vekselérfirma** agenzia di cam-
bio; **vekselfalsk** falsificazione f di cambiali; **veksel-
fordring** credito su tratta.
vekselforhold rapporto reciproco (el. vicendevole);
(samsvar) corrispondenza, correlazione f.
vekselforpliktet obbligato in virtù di una cambiale;
vekselgjeld debito cambiario; **vekselkonto** conto
cambiario; **vekselkontor** ufficio di cambio; **veksel-
kurs** corso (el. listino) dei cambi.
vekselmekler agente m, f di cambio, commissiona-
rio di borsa; **vekselobligasjon** effetto a breve sca-
denza; **vekselprotest** protesto di una cambiale (*for
manglende aksept (betaling)* per mancata accetta-
zione (mancato pagamento)); **vekselprovisjon** com-
missione f cambiaria; **vekselregning** calcolo dei
cambi; **vekselrett** diritto cambiario.
vekselrim rima alternata.
vekselrytter chi emette cambiali di comodo; **veksel-
rytter** emissione f di cambiali di comodo; *drive* ~
far girare cambiali di comodo.
vekselsang canto alternato, canto amebeo.
vekselstempel marca da bollo sulle cambiali.
vekselstrøm corrente f alternata.
vekselutsteder traente m.
vekselvirkende alternato, a fasi alterne, alternativo;
vekselvirkning azione f reciproca; effetto recipro-
co; vicendevolezza; **vekselvis** alternato, vicendevo-
le; adv. også con alternanza, a vicenda, a turno.
veksle 1. tr. v. cambiare, (utveksle) scambiare.
veksle 2. intr. v. cambiare, mutare; (innbyrdes) al-
ternarsi, avvicinarsi; (følge på hverandre) suc-
cedersi, susseguirsi.
vekslende mutevole, variabile; alterno, vario; *med* ~
hell con alterna fortuna.
vekslepenger spiccioli mpl., moneta spicciola.
veksling (penge-) cambio; (forandring) cambia-
mento, mutamento; (innbyrdes ~) avvicenda-
mento, alternanza; sport cambio, passaggio.
vekst crescita, cresenza; (tilvekst) accrescimento,
incremento; (utvikling) aumento, sviluppo;
(plante) pianta, vegetale m.
vekstbetingelse condizione f per la crescita.
veksterlig, ~ *skog* bosco in buona crescita.
vekstgrense bot. limite m di crescita.
vekstkraft forza vegetativa; **vekstperiode** periodo di
crescita; **veksttid** periodo della crescita.
vekt peso; (vektskål) bilancia; (veieredskap) bi-
lancia, stadera; (by-) pesa pubblica; fig. peso;
Vekten astr. la Bilancia; *spesifikk* ~ peso specifico;
dette argument har ingen ~ questo argomento è di
nessun peso (non ha alcun peso); *gi god* ~ fare
buon peso; *gi for lett* ~ fare peso scarso; *ha* ~
pesare, avere peso (også fig.); *holde vekta* mante-
nere il peso; *kjøpe i løs* ~ comprare alla rinfusa
(el. a peso); *sukker i løs* ~ zucchero sfuso; *legge* ~
på dare peso (el. importanza) a; (dvele ved) insi-
stere su; *selge etter* ~ vendere a peso; *falle med
hele sin* ~ *på* cadere a corpo morto su, cadere di
peso su; *snyte på vekta* rubare sul peso.
vektangivelse dichiarazione f (indicazione f) del pe-
so; **vektarm** asta (braccio) di una stadera; **vektat-
test** certificato (el. attestato) di peso; **vektbesparel-
se** economia del peso; **vektenhet** unità di peso.
vekter guardia notturna, guardiano notturno.
vektgodtgjørelse abbuono (el. risarcimento) sul pe-
so; **vektgrense** limite m di peso; **vektig** pesante,

ponderoso (også fig.); fig. importante, di gran
peso; **vektklasse** categoria di peso; **vektlodd** peso;
vektløfter sollevatore m di pesi, pesista m; **vekt-
løfting** sollevamento pesi, pesistica.

vektløs senza peso; imponderabile; *i* ~ *tilstand* in
stato d'imponderabilità; **vektløshet** assenza di pe-
so; imponderabilità.

vektmanko mancanza di peso; *det er en* ~ *på 10 kg*
mancano dieci chili di peso.

vektssedel nota del peso; **vektskål** piatto di bilancia;
vektstang leva.

vekttap diminuzione f di peso, perdita di peso; mrk.
calo peso; **vekt toll** tassa doganale specifica; **vekt-
økning** aumento di peso.

vel 1. adv. (godt) bene; (rikelig) molto, assai;
(temmelig, lovlig) un po' troppo, piuttosto; (om-
trent) circa, più o meno; *gid det var så* ~ se così
fosse, volesse il Cielo che così fosse; *alt* ~ tutto
bene; *Vel...!* Beh...!; *det er* ~ *verdt å* vale la pena
di; *hans tale var* ~ *lang* il suo discorso era un po'
troppo lungo; *når han* ~ *er borte (død)* una volta
che se ne sarà andato (che sarà morto); *det kan* ~
være tre år siden sarà stato circa tre anni fa; *han var*
~ *seks år gammel* avrà avuto più o meno sei anni;
du kan ~ *tenke deg at* puoi ben immaginarti che;
det var ~ *han som sa det?* l'ha detto lui, immagi-
no?; *han er* ~ *ikke syk?* non è malato, spero?; non
sarà malato?; *det er* ~ *ikke mulig å få snakke med
ham?* sarebbe possibile parlare con lui?; *du har
ikke gjort det.* ~? non l'avrai mica fatto?; ~ *hadde
jeg lovet det, men* l'avevo sì promesso, ma; è vero
che l'avevo promesso, ma.

vel 2. s. bene m; (velferd, trivsel) benessere m; *det
almenne* ~ il bene pubblico, l'utilità collettiva
(pubblica); *jeg vil ham* ~ voglio il suo bene; *hans
timelige og evige* ~ la sua prosperità in terra e la
sua salute eterna.

velan! orsù!; orbenel!; ebbene!

velansett stimato, che gode ottima reputazione
(grande considerazione), che ha buona fama; **ve-
lanskrevet** ben visto, di cui si ha buona impressio-
ne; **velanstendig** decente, decoroso, come si convie-
ne; **velanstendighet** decenza, convenienze fpl; **vel-
anvendt** impiegato (applicato, utilizzato) bene.

velassortert ben assortito.

velbefinnende benessere m, (sunnhhet) (buona) salu-
te f; **velbeføyd** ben fondato, legittimo; **velbegavet**
ben dotato, d'ingegno, di talento; **velbegrunnet** ben
motivato; se **velbeføyd**.

velbehag senso di benessere, compiacimento, piace-
re m; *finne* ~ *i* compiacersi di, (synes om) provar
piacere a; *med* ~ con piacere, (sterkere) con vo-
luttà; **velbehagelig** gradito, piacevole; *Gud* ~ gra-
dito a Dio; **velbeholden** sano e salvo.

velberegnet ben calcolato; **velberådd**, *med* ~ *hu* con
deliberato proposito; **velbesatt** ben guarnito; ~
bord tavola ben fornita; **velbeslått** danaroso; F pie-
no di grana; **velbetenkt** ben ponderato, considera-
to attentamente; *det har ikke* ~ *av ham å reise* è
stato inconsiderato da parte sua partire.

velbevandret ferrato, che conosce a fondo; **velbygd**
ben costruito; (person) ben fatto, che ha un bel
corpo; **velbåren** di nobile stirpe, nobile; **velbåren-
het**, *Deres* ~ Sua (Vostra) Signoria.

velde potenza, forza; **veldedig** caritatevole; *i* ~ *øye-
med* per beneficenza, per opere di carità; *ball i* ~
øyemed ballo di beneficenza; **veldedighet** carità,
beneficenza; **veldedighets-** di beneficenza; **veldedig-
hetsfest** festa di beneficenza.

veldig possente; adv. molto, enormemente.

velegnet molto adatto, adattissimo (*til a, per*).
velferd benessere m; se: *vel 2.*; **velferdskomite** comitato di salute pubblica; **velferdssak** questione f di utilità (pubblica); **velferdssamfunn** società del benessere; **velferdsstat** stato assistenziale; **velferdstap** perdita materiale.
velformet ben fatto; (tale) forbito, elegante; ben scritto, ben redatto; **velforrettet**, *komme tilbake med ~ sak* tornare a missione compiuta; **velforsynt** ben provvisto, ben fornito; ben assortito.
velfortjent ben meritato; ~ *straff* castigo meritato, giusta punizione; *det er ~ for ham* se l'è meritato; **velfundert** ben fondato, solido.
velfødd ben nutrito.
velge scegliere; (avstemning) eleggere; ~ *sine ord* scegliere le parole adatte; ~ *en til sin etterfølger* scegliere (designare) qn. come successore; ~ *en til president* eleggere qn. presidente; ~ *seg kone* prendere moglie; ~ *seg til kone* scegliere per moglie; *det er nok å ~ imellom* c'è da scegliere, c'è molta scelta; *tiden er vel valgt* il momento è scelto bene; *den valgte plan* il piano adottato.
velger elettore m.
velgjerning buona azione f, beneficio; *vise en velgjerning* far del bene a qn.
velgjørende benefico (pl.: -ci); che fa bene; caritatevole; **velgjørenhet** beneficenza, carità; **velgjører** benefattore m.
velgående (sunnhet) salute f; *være i beste ~* godere ottima salute; *drikke på ens ~* bere alla salute di qn.; **velhavende** benestante, abbiente.
velholden agiato, ben provvisto di denaro.
velholdt ben curato, ben tenuto.
velin velino; **velinpapir** carta velina.
velkjent ben noto; *hans velkjente mildhet* la sua ben nota clemenza; **velklang** se: *vellyd*; **velkledd** ben vestito, elegante; **velklingende** armonioso, melodioso; gram. eufonico (pl.: -ci).
velkommen benvenuto; *vær ~!* sii il benvenuto!; ~ *tilbake!* ben tornato; *ønske en ~* dare il benvenuto a qn.; **velkomst** buona accoglienza, benvenuto; **velkomst-** di benvenuto.
velkonservert ben conservato; in ottimo stato di conservazione.
vell (overflod) abbondanza, profusione f; (ødselhet) sperpero; (kilde) sorgente f; *et ~ av blomster* fiori a profusione; *et ~ av toner* una cascata di note.
vellagret stagionato; (vin også) vecchio.
velle, ~ *fram (opp)* sgorgare, scaturire.
vellevnet vita agiata (sibaritica); dolce vita.
velling zuppa al latte, (grøt) pappa.
vellukt profumo; *fylle med ~* profumare; **vellukten-** de odoroso, fragrante, profumato; *gjøre ~* profumare.
vellyd suono gradevole; suono armonioso, armonia; eufonia; *for vellydens skyld* gram. per ragioni di eufonia; **vellydende** se: *velklingende*.
vellykket (ben) riuscito; indovinato, fortunato.
vellyst voluttà; **vellystig** voluttuoso, (ligerlig) lascivo, lussurioso; **vellystighet** lascivia, lussuria.
vellønnet ben pagato, ben retribuito.
velmakt vigore m, forza; (trivsel) prosperità; **velmaktsdager**, *i hans ~* nei suoi giorni prosperi.
velmenende benintenzionato, benevolo; **velment** a fin di bene; (råd) amichevole; *det var ~* l'intenzione era buona.
velnært ben nutrito, ben pasciuto.
veloppdragen beneducato, costumato; **veloppdragenhet** buona educazione f, belle maniere fpl.

velordnet ben sistemato (el. regolato), in bell'assetto; **velorganisert** ben organizzato; **veloverveid** ben considerato, ben ponderato.
velpleid ben curato; **velpresset** ben stirato; **velproportionert** ben proporzionato.
velrenommert che ha buona fama, che ha buon nome.
velrettet (skudd, slag) ben diretto.
velsett ben visto.
velsigne benedire; *Gud ~ deg!* (che) Dio ti benedica!; *være velsignet med* essere dotato di, avere abbondanza di; se også: **velsignet**; **velsignelse** benedizione f; (overflod også) abbondanza; *lyse velsignelsen* dare (impartire) la benedizione (*over a*); *fredens velsignelser* i benefici della pace; **velsignelsesrik** benedetto (da Dio).
velsignet benedetto; *de velsignede feriene* le beate vacanze; *de velsignede pengene* questi benedetti soldi; *Herrens velsignede* il benedetto da Dio.
velsinnet ben disposto, benevolo.
velsituert benestante, agiato.
velsk gallese.
velskapt ben fatto, prestante.
velskbind rilegatura in mezza pelle.
velskikket molto adatto (el. atto); **velskrevet** ben scritto; **velsmak** buon gusto, sapore m gradevole; **velsmakende** gustoso, che ha buon sapore, saporito; **velspekket**, ~ *lommebok* portafoglio gonfio.
velstand agiatezza, benessere m economico; *leve i ~* vivere da signori; **velstandsfolk** persone fpl facoltose, F gente f carica di soldi.
velstekt cotto (el. fritto) a puntino, **velstelt** bencurato; **velstående** agiato, ricco (pl.: -chi), benestante, abbiente, facoltoso; ~ *land* paese ricco.
veltalende eloquente, facondo; **veltalenhet** eloquenza, facondia; (kunst) retorica; (svada) magniloquenza; *politisk ~* eloquenza da comizio.
velte 1. s, catasta (di legna).
velte 2. tr. v. rovesciare, ribaltare; (rulle) rotolare. ~ *ansvaret for noe over på en* addossare la responsabilità di qc. su qn.; ~ *ansvaret fra seg* scaricarsi della propria responsabilità; *skylden over på* riversare la colpa su; *en tung byrde er veltet fra mitt sinn* mi sono liberato di un grosso peso; ~ *seg* rotolarsi, (på senga) agitarsi, dimenarsi; ~ *seg i blod* essere in un bagno di sangue; ~ *seg i lasten (sola)* voltolarsi nel vizio (nel fango).
velte 3. intr. v. roversciarsi; (over ende) capitolare, capovolgersi; (kjøretøy) ribaltare; ~ *inn* (person) entrare a precipizio; ~ *ut* uscire in massa, (strøm) sgorgare; *komme veltende fram over* roversciarsi su; **velten** facile a roversciarsi.
veltenkende che pensa bene.
veltilfreds ben contento, molto soddisfatto, (også selvtillfreds) compiaciuto; *med en ~ mine* con aria di compiacimento (el. aria soddisfatta); **veltilfredshet** soddisfazione, compiacimento.
veltillaget ben preparato; **veltillpass** a proprio agio; **veltjent** benemerito; **veltruffet** ben riuscito; molto somigliante.
velunderbygget ben documentato; **velunderrettet** bene informato; *i velunderrettede kretser* in ambienti autorevoli (el. bene informati).
velutrustet ben equipaggiato; fig. molto dotato.
velutviklet ben sviluppato; **velvalgt** ben scelto; scelto con cura.
velvilje benevolenza, benvolere m; (tjenester) buoni uffici mpl; *nære ~ for* esser ben disposto verso (el. nei confronti di); *av ren ~* per pura compiacenza.

velvillig benevolo, compiacente; (forekommende) gentile; (leser, tilhører) benigno; ~ *bistand* graziosa collaborazione; ~ *assistanse* gentile aiuto; *ta under* ~ *overveielse* prendere in benevola considerazione (el. in favorevole esame); *vi er* ~ *innstilt overfor Deres forespørsel* abbiamo considerato favorevolmente la Vostra richiesta; ~ *stemt mot* ben disposto verso.

velvoksen alto e ben piantato, di alta statura.

velvære benessere m.

velynder protettore m, patrono, (velgjører) benefattore m; (av kunstnere) mecenate m; *ha mektige velyndere* avere protettori potenti.

velærverdig reverendissimo; **velærverdighet** Riverenza.

veløyd ben esercitato (addestrato); esperto.

vemmelig disgustoso; (sterkere) schifoso; (kvalmende) nauseabondo; (avskyelig) orrendo; **vemmelighet** schifosità; **vemmelse** disgusto, schifo, nausea; fig. også avversione f, ripugnanza; *få* ~ *for* provare disgusto per; *volde en* ~ disgustare (nauseare) qn.; **vemmes**, ~ *ved* provare disgusto per, rimanere disgustati da; *jeg* ~ *ved det* mi disgusta, mi ripugna.

vemod malinconia, senso di tristezza; **vemodig** malinconico (pl.: -ci), triste.

ven adj. bello, leggiadro, grazioso; *kjære vene!* caro mio!; cara mia!

vend (tøy) tessuto a spiga.

vende 1. tr.v. voltare, (opp ned) rivoltare, volgere, girare; (tøy) rovesciare; *snu og* ~ girare e rigirare; (i tankene også) rimuginare; ~ *bort* deviare, distogliere; *ikke* ~ *øynene fra* non staccare (distogliere) gli occhi da; ~ *om* rivoltare, rigirare; ~ *ryggen til en* voltare le spalle a qn.; *han vendte ryggen til vinduet* voltò la schiena alla finestra; ~ *siden til* presentare il fianco; ~ *til det beste* volgere al meglio; ~ *seg* voltarsi, rigirarsi, (vind, lykke) cambiare; ~ *seg bort* voltarsi (girarsi) dall'altra parte; ~ *seg fra en* fig. allontanarsi da qn.; ~ *seg i sin grav* rigirarsi nella tomba; *alt vender seg mot ham* tutto simette contro di lui.

vende 2. intr. v. voltare, girare; (tilbake) ritornare; essere girato (ned all'ingiù); mar. girare, virare di bordo; ~ *bak fram på noe* voltare qc. didietro-davanti; ~ *hjem* tornare a casa; ~ *mot gata* dare sulla strada; ~ *mot nord* essere esposto a nord, ~ *om* tornare indietro, (samme vei) tornare sui propri passi; *vende opp ned på* mettere sottosopra, capovolgere; ~ *opp ned på huset* mettere la casa a soquadro; *det er å* ~ *opp ned på saken* significa mandare tutto a gambe all'aria (el. fare tutto alla rovescia); ~ *tilbake til sitt land* tornare al proprio paese, rimpatriare; ~ *ut imot* dare su, essere di fronte a.

vendekrets tropico (pl.: -ci); *den nordlige (sørlige)* ~ il tropico del Cancro (del Capricorno).

vendeplass spazio per girare (el. in cui si può svoltare); **vendepunkt** svolta; *vendepunktet* il punto cruciale; il momento critico; *solens* ~ il punto solstiziale.

vending giro, girata, voltata; mar. girata di bordo; (forandring) cambiamento; (som en sak tar) svolta, piega; (talemåte) espressione f; giro di frase; (språklig eiendommelighet) idiomatismo; *gi saken en annen* ~ far prendere un'altra piega alla questione; *gjøre en (skarp)* ~ svoltare (di scatto); *ta en god (dårlig)* ~ prendere una buona (brutta) piega; *saken tok en ganske annen* ~ la questione ha preso tutt'altra piega; *være snar i vendingen* essere

svelto (el. spedito), sbrigarsi; *være sen i vendingen* essere lento in tutte le cose, essere tardo; mar. essere lento nella virata; *i en snever* ~ in caso di bisogno, all'accorrenza; *en må hjelpe seg i en snever* ~ bisogna (cercare di) evitare il peggio.

vene vena; **venerisk** venerico; (person) affetto da malattia venerea.

venetianer, venetiansk veneziano.

venn amico (pl.: -ci); (kjæreste) innamorato, amoroso; (elsker) amante m, amico; *en god* ~ un buon amico, un grande amico; *en* ~ *av meg* un mio amico, uno dei miei amici; *en* ~ *av meg som er lege* un mio amico medico; *være en* ~ *av* essere amico di, (like) amare; *være gode venner med* essere amico intimo di; *bli gode venner igjen* riconciliarsi, fare la pace; *gjøre seg gode venner med* farsi amico di, amicarsi con; *holde seg til venns med* mantenere buoni rapporti con; *derfor kan vi være like gode venner* questo non guasta la nostra amicizia.

venne abituare, avvezzare, assuefare (til, til å a); ~ *seg til (å)*, abituarsi a, avvezzarsi a, assuefarsi a; *en venner seg til alt* ci si abitua a tutto, ~ *seg av med* disabituarsi a, perdere l'abitudine di; ~ *ham av med det* fargli perdere quell'abitudine; ~ *et barn fra brystet* svezzare un bambino.

venne- da amico; **vennehilsen** saluto amichevole; **vennekrets** cerchia di amici; **vennelag** riunione f di amici; **venneløs** senza (el. privo di) amici; **venneråd** consiglio da amico; **vennesæl** affezionato agli amici, amabile; **vennetjeneste** favore m da amico.

venninne amica; *min beste* ~ la mia migliore amica.

vennlig amichevole, (velvillig) benevolo; (elskverdigg) gentile; (snill) buono, compiacente; (smilende) amabile, sorridente; *hans vennlige innbydelse* il suo gentile invito; *vise en et* ~ *ansikt* fare buon viso a qn.; *vennlige ord* parole gentili, *gi ham et* ~ *ord!* digli due parole buone!; *hans vennlige vesen* la sua gentilezza; *vil De være så* ~ *å* vuol fare la cortesia di, mi faccia la cortesia di, La prego gentilmente di; *det er meget* ~ *av ham* è molto gentile da parte sua; *med* ~ *hilsen* (con) cordiali saluti.

vennlighet benevolenza, (godhet) bontà; (imøtekommenhet) affabilità; (elskverdighet) gentilezza, cortesia; (føyelighet) compiacenza; (om landskap) amenità; *vis meg den* ~ *å* mi usi la cortesia di.

vennligsinnet amichevole, ben disposto.

vennligst, *hils ham* ~ *fra meg* salutalo caramente da parte mia.

vennskap amicizia; *få et oppriktig* ~ *for* stringere una sincera amicizia con; *nære* ~ *for* provare amicizia per; *slutte (knytte)* ~ *med* stringere (allacciare) amicizia con; *vise en* ~ mostrare amicizia a qn.; *for gammelt vennskaps skyld* per amicizia di antica data.

vennskapelig amichevole, da amico, d'amicizia; ~ *nasjon* nazione amica; ~ *forhold* rapporti d'amicizia; **vennskapelighet** amichevolezza; *i all* ~ in tutta amicizia, da amici.

vennskaps- d'amicizia; **vennskapsbevis** dimostrazione f d'amicizia; **vennskapsby** città gemella; **vennskapsbånd** legami mpl d'amicizia; **vennskapsforhold** rapporti mpl d'amicizia; *stå i* ~ *til* essere in amicizia con qn.; **vennskapstjeneste** favore m da amico; **vennskapstraktat** trattato d'amicizia.

venstre sinistra; ~ *hånd* la mano sinistra; *på* ~ *hånd* a sinistra; *til* ~ *for* a sinistra di; *den* ~ quello di sinistra; ~ *om!* sinistra, sinistr!; *gjøre* ~ *om* svoltare a sinistra; *ytre* ~ sport ala sinistra; *det ytterste* ~ pol. l'estrema sinistra.

venstreavis, -blad giornale m di sinistra; **venstrefløy** sinistra; **venstrekjøring** circolazione f a sinistra; **venstremann** uomo di sinistra; **venstreorientert** di tendenze sinistrorse (el. radicali); neds. sinistroid; **venstrestyrt** con guida a sinistra.

vente 1. v. aspettare, attendere, (~ seg) aspettarsi, fare assegnamento su; *hva som venter ham* quello che gli spetta; *det ventet jeg ikke* questo non me l'aspettavo; *kan en ~ annet?* c'era altro da aspettarsi?; *når man minst venter det* quando meno se l'aspetta; *det var å ~* c'era da aspettarselo; *det er å ~* at ci si può aspettare, (håpe) c'è da sperare che; *ligge (sitte, stå) og ~* stare ad aspettare; *vent litt!* un momento!; un attimo!; *vent bare* aspetta (aspetti, aspettate) pure!; *la dem ~!* che aspettino!; aspettino pure!; *du kan ~ lenge for jeg besøker deg* ne passerà del tempo prima che venga a trovarti; *han kan ventes hvert øyeblikk* lo aspettiamo da un momento all'altro; ~ *seg noe* aspettarsi qc.; *jeg venter meg at han kommer* mi aspetto che venga; *det kunne en ~ (seg) av ham* c'era da aspettarselo da parte sua; *det er ikke noe å ~ etter (på)* non vale la pena di aspettare ciò; ~ *med (oppsette)* rimandare, rinviare; ~ *med å gå til han er kommet igjen* aspettare a uscire fino a quando non sia tornato; ~ *med noe til en annen dag* rimandare qc. a un altro giorno; *det får ~ til imorgen* sarà per domani; *la oss ~ litt med det* rimandiamo a più tardi; ~ *på (at)* aspettare (che + konj.); *la ~ på seg* farsi aspettare; *la en ~ på noe* far aspettare qc. a qn.; ~ *til i morgen* aspettare fino a domani; *vent til du kommer igjen!* aspetta fino a che sei di ritorno; *vent til jeg får hatten på!* aspetta il tempo di mettermi il cappello.

vente 2. s., *ha i ~* essere in attesa di, aspettarsi; *være i ~* essere in vista, essere previsto.

ventelig probabile, prevedibile; *som ~ var* come si poteva prevedere (presumere); come c'era da aspettarsi.

ventetid attesa; **venteværelse** sala d'aspetto.

ventil valvola; *ventilene trenger justering* (bil) occorre regolare le punterie; **ventilasjon** ventilazione f, aerazione f, aeraggio; **ventilasjonsanlegg** impianto di ventilazione (di aerazione, di condizionamento dell'aria); **ventilasjonsapparat** aeratore m, ventilatore m; **ventilasjonskanal** canale m (tubo, pozzo) d'aerazione.

ventilere ventilare (også fig.), aerare.

venting attesa.

ventrikkel ventricolo.

venusmål misure fpl di Venere.

venøs venoso.

veps vespa; **vepsebol**, -reir vespaio, nido di vespe; *stikke hånden i et ~* suscitare (stuzzicare) un vespaio; **vepsestikk** puntura di vespa.

veranda veranda; (åpen) terrazzo.

verb verbo; **verbal**- verbale.

verd 1. adj. che vale; del valore di; (verdig) degno; *være verdt noe* valere qc., avere un valore; *boka er ikke pengene verdt* il libro non vale il denaro speso; *vite hva tiden er verdt* conoscere il valore del tempo; *den ene tjenesten er den andre verdt* una mano lava l'altra; *være lite ~* essere di poco valore, valere poco; *det er ikke verdt å gjøre det* non vale la pena di farlo; *det er ikke verdt å legge merke til* non merita d'esser preso in considerazione; *en ting som er ~ å merke* una cosa degna d'attenzione; ~ *å se på* che merita d'esser visto; spettacoloso.

verd 2. s. valore m, pregio; *ha sitt ~* aver valore (pregio); *tillegge stort ~* attribuire grande valore (pregio) a.

verden mondo; universo; creato; *all ~* tutti; *den fine (fornemme) ~* il bel mondo; *den gamle (nye) ~* il mondo antico (il nuovo mondo); *hele ~* tutto il mondo, il mondo intero; *Paris er en hel ~* Parigi è un intero mondo; *en ~ i det små* un mondo in miniatura, un microcosmo; *den vide ~* il vasto mondo; *verdens gang* l'andar del mondo; *slik er verdens gang* così va il mondo; *ingen verdens ting* assolutamente niente; *det er ikke til noen verdens nytte* non serve proprio a niente, è del tutto inutile; *så lenge ~ står* finché il mondo sarà mondo; *det beste menneske av ~* la miglior persona del mondo; *her i ~* quaggiù, qui al mondo, in questo (nostro) mondo; *alt i ~* ogni cosa nel mondo; *ikke ville gjøre det for alt i ~* non voler farlo per nessuna cosa al mondo; *bringe inn i ~* far nascere, dare origine a; *bringe til ~* mettere al mondo, dare alla luce; *bringe ut av ~* mandare all'altro mondo; fig. (person) far sparire, eliminare, togliere di mezzo; (sak) terminare, finire; *dra ut i (den vide) ~* andare per il mondo; *komme til ~* venire al mondo, nascere; *reise ~ rundt* fare il giro del mondo, (rundt i verden) girare il mondo.

verdens- mondiale, universale; **verdensaltet** l'universo, il cosmo, il creato; **verdensanskuelse** visione f del mondo; **verdensartikkel** merk. articolo conosciuto in tutto il mondo; **verdensbegivenhet** avvenimento mondiale, evento storico.

verdensberømt famoso in tutto il mondo, di fama mondiale; **verdensberømt** celebrità mondiale (også person), fama universale.

verdensbilde immagine f del mondo; cosmologia.

verdensborger cittadino del mondo, cosmopolita m, f; *det er kommet en liten ~* è nato un bambino.

verdensbrann conflagrazione f universale; **verdensby** metropoli f; **verdensdame** donna di mondo.

verdensdel continente m, parte f del mondo.

verdenserfaring esperienza del mondo; **verdensfjern** lontano (distaccato) dal mondo; **verdensforakt** disprezzo per le cose del mondo; **verdensforetagende** impresa di dimensione mondiale.

verdensformat, i ~ di classe internazionale.

verdensfred pace f universale, pace f nel mondo.

verdenshandel commercio internazionale; **verdeshav** oceano; *på alle ~* in (el. per) tutti i mari; **verdesherredømme** dominio del mondo; **verdeshistorie** storia universale; **verdeshistorisk** di (della) storia universale; ~ **begivenhet** evento storico.

verdeshjørne settore m dell'universo, *de fire verdeshjørner* i quattro punti cardinali; *i alle verdeshjørner* in tutte le parti del mondo.

verdenskart carta geografica del mondo; mappa-mondo; **verdenskjent** conosciuto (noto) in tutto il mondo, universalmente noto, di fama mondiale.

verdensklok che conosce il mondo, saggio; **verdensklokskap** conoscenza del mondo.

verdenskongress congresso mondiale.

verdenskrig guerra mondiale; *første ~* la Grande Guerra; *annen ~* la seconda guerra mondiale; **verdenskris**e crisi f mondiale; **verdenskunnskap** conoscenza del mondo; **verdenslitteratur** letteratura universale; **verdensmakt** potenza mondiale; **verdennmann** uomo di mondo; **verdennmarked** mercato internazionale (mondiale); **verdennmenneske** persona di mondo; **verdennmester** campione m del mondo; **verdennmesterskap** campionato mondiale (el. del mondo).

verdennsomseiling periplo (el. circumnavigazione f) del mondo, giro del mondo per mare; **verdennsspennende** mondiale, universale, che si stende in

- tutto il mondo; **verdensordning** ordine m del mondo; *den bestående* ~ il mondo com'è fatto.
- verdenspolitikk** politica mondiale (internazionale); **verdenspostforening** Unione f Postale Universale; **verdensproduksjon** produzione f mondiale.
- verdensrekord** primato (el. record m inv.) mondiale; *verdensrekorden i høyde* il primato mondiale di salto in alto; ~ *i høyde for fly* record mondiale di volo ad alta quota.
- verdensrevolusjon** rivoluzione f mondiale; **verdensrike** regno universale; **verdensrom** spazio (cosmico); **verdensspråk** lingua universale (internazionale); **verdenssystem** sistema m del mondo.
- verdenstonnasje** tonnellaggio mondiale; **verdenstre** albero della vita, **verdensutstilling** esposizione f universale, F expo f inv.
- verdensøkonomisk** relativo all'economia mondiale.
- verdi** valore m, pregio, prezzo; *nominell* ~ valore nominale; *virkelig* ~ valore reale (effettivo); *angitt* ~ (post) valore dichiarato; *til en uvurderlig* ~ di valore inestimabile; *pengenes* ~ il valore monetario; *store verdier* forti somme; *av stor* ~ di gran pregio; *til en* ~ *av* per un valore di; *til en* ~ *av inn* - *til* . . . fino alla concorrenza di; *prøver uten* ~ campioni senza valore.
- verdiangivelse** dichiarazione f di valore; valore m dichiarato; **verdiansettelse, -bestemmelse** stima, valutazione f; **verdibrev** (lettera) assicurata.
- verdifall** diminuzione f (perdita, calo) di valore; merk. også deprezzamento; (slitasje) deterioramento; svilimento; **verdiforsendelse** spedizione f con valore dichiarato; **verdiforskjell** differenza di valore; **verdiforøkelse** aumento di valore, plusvalenza; valorizzazione f.
- verdifull** pregevole, prezioso (også fig.), di valore; ~ *for meg* prezioso per me, cha ha valore per me, cha valuto molto.
- verdig** degno; dignitoso; *være en* ~ essere degno di qn.; *gjøre seg* ~ *til* rendersi degno di; *en* ~ *opptreden* un comportamento dignitoso.
- verdige** v. degnarsi; *ikke* ~ *å* non degnarsi di; *hun verdiger ham ikke et blikk* non lo degna di uno sguardo.
- verdighet** dignità; *det er under min* ~ (*å*) è al di sotto della mia dignità (+ inf.).
- verdigjenstander** oggetti mpl di valore, valori mpl.
- verdilos** senza valore; fig. også da poco, nullo; **verdiløshet** mancanza di valore; nullità.
- verdimåler** misura (el. base) di valutazione; prototipo di riferimento; **verdinedskrivning** svalutazione f; **verdiomkostninger** spese fpl proporzionali al valore; **verdiopakke** pacco assicurato (el. con valore dichiarato).
- verdi-papir** titolo (azionario, obbligazionario); *verdi-papirer* (også) valori; *i penger eller i verdi-papirer* in denaro o in titoli; **verdi-post** plico (pacco) assicurato, lettera assicurata.
- verdisaker** valori mpl, oggetti mpl di valore; **verdisending** se: verdipost; **verdiskapende** che crea valori, fecondo, produttivo; **verdistigning** aumento di valore; **verditap** perdita di valore, svalutazione f, deprezzamento; **verditilvekst** incremento di valore, plusvalenza; **verditoll** diritti mpl di dogana (el. dazio) ad valorem.
- verdsette** valutare, stimare; ~ *for høyt* sopravvalutare; ~ *for lavt* stimare meno di quanto vale; (undervurdere) sottovalutare; ~ *forsiktig* valutare con cautela; ~ *etter fortjeneste* apprezzare nel giusto valore; **verdsettelse** valutazione f, stima.
- verdslig** (mots. åndelig) terreno, mondano, profano; (mots. geistlig) secolare, temporale; (lek) laico (pl.: -ci); *pavens verdslige makt* il potere temporale del papa; ~ *litteratur* letteratura profana.
- verdsliggjøre** laicizzare, secolarizzare; **verdslighet** mondanità, secolo; **verdsligsinnet** mondano.
- verft** cantiere m navale; srl. mil. arsenale m; **verftsarbeider** operaio d'arsenale, arsenalotto.
- verge** 1. v. difendere, proteggere; ~ *seg for hundene* difendersi dai cani; **verge** 2. (våpen) arma; (sverd) spada; (forsvar) difesa; **verge** 3. jur. tutore m, tutrice f; (beskikket) curatore m.
- vergeløs** inerme, indifeso; **vergeløshet** incapacità (impossibilità) di difendersi; **vergemål** tutela; curatela; *under* ~ sotto tutela; **vergeråd** consiglio tutelare.
- verk** 1. (arbeid) lavoro, (stort, betydelig) opera; (lite, litterært el. vitenskapelig) opuscolo; (ur-) meccanismo; tekn. ingranaggio, congegno, meccanismo; (fabrikk) officina; (jernverk) ferriera, acciaieria; *sette i* ~ *se*: *iverksette*; *ukomplett* ~ serie (el. opera) incompleta; *gå til verks* mettersi all'opera, agire, procedere; *gå hurtig til verks* agire prontamente; *gå ærlig til verks* agire in buona fede.
- verk** 2. (smerte) dolore m, male m; (byll) foruncolo, ascesso; (materie) pus m, F marcia; med. materia purulenta; *sette seg* ~ *i* (sår) andare in suppurazione; *det har satt seg* ~ *i såret* la ferita è suppurata; **verkbrudden** paralitico (pl.: -ci), rattappito dai dolori; **verkbruddenhet** paralisi f.
- verke** far male, dolere; *mitt hode verker, det verker i hodet* mi duole il capo; *hele kroppen min verker* ho dolori in tutto il corpo, sento male dappertutto; **verkefinger** giradito.
- verken** (tøy) tela di lana, (vadmél) bigello, orbace m; konj. se: hverken.
- verksdrift** industria; **verkseier** padrone m di una fabbrica (el. officina); industriale m; **verksformann** capotecnico (pl.: -ci), caporeparto; **verksmester** capoofficina m, capofabbrica m.
- verksted** officina, laboratorio; **verkstedbord** banco (pl.: -chi), bancone m, tavolo da laboratorio; **verkstedindustri** industria meccanica (el. cantieristica); **verkstedpraksis** tirocinio in officina (fabbrica, cantiere); tirocinio professionale.
- verktøy** (stykke) arnese m, attrezzo da lavoro, utensile m, strumento; (samling) ferri mpl del mestiere, utensileria, (lege) strumenti mpl.
- verktøyfabrikk** fabbrica di utensili; **verktøykasse** cassetta degli attrezzi; **verktøymaker** fabbricante m, f di utensili; **verktøymaskin** macchina utensile; **verktøystål** acciaio per utensili (attrezzi); **verktøyvogn** carrello porta-attrezzi.
- vern** difesa, protezione f; (ly) ricovero; *ha et* ~ *mot* avere una difesa contro; **verne**, ~ (*om*) difendere, proteggere; (gi ly) riparare, proteggere; ~ (*gi ly*) *mot* offrire un riparo contro.
- verneplikt** obbligo del servizio militare; *alminnelig* ~ servizio militare obbligatorio; *innføre* ~ imporre la coscrizione obbligatoria; *tjene sin* ~ fare il servizio militare; *være fritatt for verneplikten* essere esonerato dal servizio militare; **vernepliktig** che ha l'obbligo del servizio militare; ~ s. soldato di leva.
- verneskatt** imposta a favore della difesa nazionale; tributo pagato invece di far servizio militare.
- verneting** jur. giurisdizione f, sede del tribunale competente; *saken er reist for galt* ~ la causa in questione non è di competenza di questo tribunale; **vernetoll** dazio protettivo.
- verop** lamento, lamenti mpl.
- verpe** deporre le uova, fare l'uovo; **verpesyk** che ha

voglia di fare l'uovo; fig. smanioso di parlare; **verping** deposizione f delle uova.
verre peggiore, più brutto, più cattivo; adv. peggio; ~ *og* ~ di male in peggio; *å, ikke* ~? tutto qui?; *bli* ~ peggiorare, aggravarsi; *bli* ~ *og* ~ (også med.) andare peggiorando; *føle seg* ~ sentirsi peggio; *gjøre* ~ peggiorare; *gjøre galt* ~ peggiorare la situazione, aggravare il male; *det som gjorde saken enda* ~ (*var at han*) (il fatto che egli...) ha aggravato ancora di più la situazione; *være* ~ med. stare peggio, andar peggiorando; *hva* ~ *er* ciò che è peggio; *gjøre det som* ~ *er* fare cose ancora peggiori, fare di peggio; *av frykt for* ~ *ting* per evitare il peggio; *forandre seg til det* ~ cambiare in male, peggiorare.
vers verso; (strofe) strofa, stanza; (bibel-) versetto; (sang) strofetta, motivetto; *skrive* ~ scrivere in versi, verseggiare, comporre versi; *sette på* ~ mettere in versi, versificare; *syng på siste verset* fig. essere agli sgoccioli.
versart tipo di verso, metro; **versbygning** struttura del verso, versificazione f; **verseform** se: versart; *i* ~ in versi; **versemaker** rimatore m, versificatore m; (dårlig) verseggiatore m, poetastro; **versemål** metro (del verso), misura.
versere (rykte) correre, circolare; ~ *for retten* essere pendente in tribunale.
versfot piede m (metrico); **versifisere** versificare; *versifisert* versificato, in versi.
versjon versione f.
verskunst arte f del comporre versi; **verskunstner** rimatore m, versificatore m; **verslinje** verso; **verslære** versificazione f, verseggiatura; (metrikk) metrica, prosodia.
verst il peggiore, il più cattivo; *min verste uvenn* il mio peggior nemico; *han er* ~ *mot seg selv* si danneggia da sé; *i verste fall* nel peggiore dei casi, alla peggio; *det verste* il peggio, quanto vi è di peggio; *det verste er overstått* il peggio è passato, abbiamo superato il peggio; *det verste kommer til sist* nella coda sta il veleno; *forutsette det verste* prevedere il peggio; *han er aller* ~ è il peggiore in assoluto; *det aller verste* il peggio di tutto; *det er* ~ *for ham* peggio per lui; *hun skrek* ~ lei gridava peggio di tutti.
vert ospite m, padrone m (di casa); (hotell-) albergatore m; (kro-) oste m, trattore m, (restaurant-) gestore m (di ristorante); (hus-) padrone m di casa; (hybel-) affittacamere m inv.; *fungere som* ~ fare gli onori di casa.
vertinne ospite f, padrona (di casa); (hotell-) albergatrice f, (vertshus) locandiera, ostessa; (restaurant-) gestrice f (proprietaria) di ristorante; (huseier) padrona di casa; (hybel-) affittacamere f inv.
vertikal verticale; **vertikalordner** classificatore m; **vertikalskap** schedario verticale.
vertshus (kafé) caffè, trattoria; (kneipe) osteria, bettola; (gjestgiveri) locanda; *stadig være på* ~ essere un frequentatore di osterie.
vertshusholder(ske) oste m (ostessa), locandiere m (locandiera).
vertskap essere m padrone (oste); (personer) padroni di casa; **vertskapsplikt** obblighi mpl dell'ospite; se også: **vertsplikt** dovere m d'ospitalità; *oppfylle sin* ~ fare gli onori di casa.
verv incarico (pl.: -chi), compito, mansione f; *gi en det* ~ *å* dare a qn. l'incarico di; *han har fått det* ~ *å* lo hanno incaricato di.
verve mil. arruolare, reclutare; (shanghaie) reclutare con la forza; (mannskap, sport) ingaggiare;

la seg ~ arruolarsi; ~ *stemmer* raccogliere i voti; **verver** (stemme-) procacciatore m di voti; propagandista m, f; gl. reclutatore con la forza; **verving** mil. arruolamento, reclutamento; (shanghaing) reclutamento a forza.

vesel donnola.

vesen essenza, sostanza, entità; natura, carattere m; (individ) essere m, creatura. (opptreden) modi mpl, maniere fpl; *det høyeste* ~ l'Essere supremo; *fint* ~ belle maniere; *satt* ~ aspetto posato; *gjøre stort* ~ *av* fare gran caso di, far clamore intorno a; *offentlig* ~ ente m (el. servizio) pubblico.

vesensforskjell differenza essenziale (el. sostanziale); **vesensforskjellig**, *være* ~ *fra* differire sostanzialmente da.

vesentlig essenziale (*for* a, *per*), sostanziale; (grunnleggende) fondamentale; **vesentligst** principale, capitale, primario; *noe mindre* ~ cosa di minore importanza (el. secondaria); *være av* ~ *betydning* essere di massima importanza; *det er av* ~ *betydning at du er der* è essenziale che tu ci sia; *det vesentlige innhold av* l'essenza (la sostanza) di; *i* ~ *grad* essenzialmente, estremamente; *det er noe av det vesentlige ved* è l'essenziale di; *i det vesentlige*, *i alt* ~ essenzialmente, in sostanza.

vesir (tyrkisk minister) visir m; se ellers: visir.

veske borsa, (dame- også) borsetta; (skole-) cartella; (torg-) sporta.

vesla la piccina, la pupa; ~ *mi* piccina mia; **vesle** piccolo; **veslebror** fratellino, fratello minore; **veslevoksen** precoce, che si dà arie da adulto.

vesper vespro; **vesperklokke** campana vespertina.

vest 1. (plagg) gilè m inv.; panciotto.

vest 2. (himmelretning) ovest m, occidente m, ponente m; *Vesten* l'Occidente; ~ *for* ad ovest di; *mot* ~ verso ovest (occidente, ponente).

vest- occidentale; **vestafjells** ad ovest delle montagne; **vestafjelsk**, *det vestafjelske Norge* la regione occidentale della Norvegia.

vestalinne vestale f.

vestastorm tempesta da ponente; **vestavind** vento dell'ovest (el. da ponente).

vestelomme taschino di panciotto.

vesten- (vesta-) dell'ovest, d'occidente; **vestenfor** (vestenom) ad ovest (el. a ponente) di; **vestenfra** dall'ovest, dall'occidente; **vester-** occidentale; **vester** verso ovest (el. ponente).

vestfront fronte occidentale; **vestgoter**, -gotisk visigoto; **vestgrense** confine m occidentale, **vestgående** che va verso ovest (el. ad ovest).

vestibyle vestibolo, atrio.

vestindisk delle Indie Occidentali, delle Antille.

vestkyst costa occidentale; **vestlending** abitante della regione occidentale; **vestlig** occidentale, dell'occidente, dell'ovest; **vestmakt** potenza occidentale; **vestover** verso ovest.

vestre occidentale; **vestromersk** dell'impero d'Occidente; **vestside** lato ovest (el. occidentale).

vesttysk(er) tedesco (pl.: -chi) occidentale.

veteran veterano; **veterinær** veterinario; **veterinærhøyskole** facoltà universitaria di veterinaria.

veto veto; *utsettende (absolutt)* ~ veto sospensivo (assoluto); *nedlegge* ~ *mot* porre il veto a; **vetorett** diritto di veto.

vett ragione f, senno, sensatezza; *gå fra vettet* perdere la ragione (el. il senno); **vettig** ragionevole, sensato, giudizioso.

vev (-stol) telaio; tøy, anat., fig. tessuto; (snakk) vaniloquio, cicalaggio.

vevbom subbio; **vevgarn** filo per tessere.

veve tessere; (tulle) blaterare, parlare a vanvera; ~ *lerret* tessere (fare) la tela; ~ *strømper* fare calze al telaio; **vevefeil** difetto di tessitura.

vever 1. s. tessitore m.

vever 2. agile, svelto; **veverhet** agilità, sveltezza.

veveri tessitoria; **veverindustri** industria tessile; **veverske** tessitrice f; **veving**, **-nad**, **-ning** tessitura; (**vevemåte** også) tessuto; **vevskole** scuola di tessitura; **vevskytel** navetta, spola; **vevspole** spola; **vevstol** telaio; (**maskin**) telaio automatico.

vi noi; ~ *nordmenn* noi norvegesi, noialtri; *alle ~ som kjenner ham* tutti noi che lo conosciamo; ~ *kjenner ham alle* lo conosciamo tutti; ~ *to har gjort det* noi due l'abbiamo fatto, l'abbiamo fatto tutt'e due; ~ *andre* noialtri.

via merk. via, amezzo di; **viadukt** viadotto.

vibrasjon vibrazione f; **vibrere** vibrare.

vid largo (pl.: -ghi), ampio; vasto, esteso; se også: *videre*, *vidt*; *gjøre videre* allargare, ampliare; *være for ~* (klær) essere troppo largo; *i videre betydning* (*forstand*) in senso lato, per estensione; *i ordets videste betydning* nel senso più esteso della parola; *kjent i vide kretser* conosciuto dai più; *åpne døra på vidt gap* spalancare la porta.

vidd spirito, arguzia.

vidde 1. geogr. altopiano, tavolato, penepiano; alte terre fpl; **vidde** 2. larghezza, ampiezza.

vide v., ~ *ut* allargare.

videre più largo, più ampio; (*ytterligere*) ulteriore; adv. più in là, più avanti; (*dessuten*) inoltre; (*mer*) ancora, altro, di più; *han vil ikke gi noen ~ forklaring* non vuole dare ulteriori spiegazioni; *uten ~ forhaling* senza ulteriori rinvii (el. proroghe); *hva sa han ~?* che altro ha detto?; ~! avanti!; continua!; va avanti!; ~ *fram* più avanti; *inntil videre* per ora, fino a nuovo ordine; *derfra ~ til Roma* da lì avanti fino a Roma; *ikke ~ se* synderlig; *intet ~* nulla più, nient'altro, (*ikke synderlig*) non... gran che; *hva så ~?* e poi?; *og hvem ~?* e chi altro?; *og så ~* e così via, eccetera (fork. ecc.); *bringe noe ~* (*fortelle*) riferire qc.; *gå ~* continuare, andare avanti, procedere; (*til noe annet*) andare oltre; *jeg går ~* (*i teksten*) continuo, vado avanti; (*påstår ytterligere*) dirò di più; *gå ~ i sine krav* aumentare le pretese; *la gå ~* lasciar passare, (*rekke*) passare, porgere; *jeg skal ikke gå (komme) ~ inn på det* non insisterò su questo punto; *hør nå ~!* ascoltate (udite) il seguito!; *komme ~* andare avanti, procedere; *komme et skritt ~* fare un passo avanti; *la det ikke komme ~ til andre* non riferirlo (dirlo) ad altri; *lese ~* continuare a leggere; *vi må ~* dobbiamo proseguire (el. riprendere) il cammino; (*i teksten*) dobbiamo andare avanti; *reise ~* continuare il viaggio; *uten ~* senz'altro, senza complimenti, semplicemente, (*uten vansker*) senza sforzo, senza difficoltà.

viderebefordre rispedire, inoltrare; **viderebefordring** rispedizione f, inoltrare; *for ~ til* da rispedirsi a; **videreforhandler** rivenditore m; **videreforsendelse** rispedizione f, **videreføre** continuare, proseguire, trasmettere.

videregående che va avanti, chi procede; (*ytterligere*) ulteriore; (*studium*) più esteso, approfondito; ~ *skole* scuola superiore, scuole fpl medie superiori.

viderekommen progredito; *viderekomne* studenti più avanti (negli studi).

videresalg rivendita.

videresende rispedire; *bes videresendt* (brev) si prega di inoltrare al destinatario.

viderverdighet (ergrelse) noia, fastidio; (*skuffelse*) disappunto; (*ubehagelighet*) seccatura, guaio; (*vanske*) intoppo; (*sorg*) dispiacere m.

videst il più largo; se *ellers*: *vid*; **vidgjeten** di grande fama.

vidje vimine m, vinco (pl.: -chi); **vidjeband** legaccio di vimini, ritorta; **vidjefletting** intreccio di vimini, viminata, stuoia di vimini; canniccio; **vidjekurv** cesto di vimini.

vidløftig esteso; (*utførlig*) ampio; (*omstendelig*) particolareggiato; (*for utførlig*) prolisso; (*vanskelig*) complicato; (*utsvevende*) frivolo, (*sterkere*) dissoluto; **vidløftighet** (*beretning*) lunghezza, ampiezza; (*ordrikdom*) prolissità; (*lettsindighet*) leggerezza; (*lettsindig handling*) scappata.

vidstrakt esteso, vasto; **vidsynt** fig. larghezza di vedute; lungimiranza; **vidsynt** (*forutseende*) previdente, (*fremsynt*) lungimirante, (*klartseende*) perspicace; *han er vidsynt* è di larghe vedute.

vidt adv. lontano; largamente, ampiamente; ~ *forskjellig* completamente diverso; *reise ~ omkring* viaggiare molto, girare in lungo e in largo; *han vil drive det ~* andrà lontano; *han har drevet det ~ i sitt fag* ha fatto molta strada nel suo campo; ~ *og bredt* in lungo e in largo, da ogni parte; *tale (skrive) ~ og bredt om* dilungarsi ampiamente su; *gå for ~* andare troppo in là, eccedere, oltrepassare i limiti; *det går for ~* è troppo; *det ville føre for ~ å gjenta* sarebbe troppo lungo ripetere; *så ~ fin li*, fino a questo punto; *så ~ er vi kommet* ecco dove siamo, siamo arrivati fin qui, ecco a che punto siamo; *drive noe så ~ at* portare qc. fino al punto che; *drive det så ~ at* fare tanto che; *gå så ~ at* fare tanto che (el. da + inf.); *det gikk så ~ at* le cose sono giunte al punto che; *for så ~ (som)* per quanto, (*hvis*) posto che; *så ~ jeg skjønner (husker)* per quanto mi risulta (mi ricordo); *så ~ jeg har kunnet forstå* se ho ben capito, da quanto ho capito; *for så ~ fin li*, in un certo senso, in questo senso.

vidtbekjent molto noto, rinomato; **vidtbereist** che ha viaggiato molto; **vidtberømt** celeberrimo, illustre; **vidtforgrent** che ha molte ramificazioni.

vidtgaende vasto, esteso; neds. eccessivo, estremo.

vidtomfattende esteso, ampio; **vidtrekkende** di grande portata, esteso; **vidtskuende** di larghe vedute, lungimirante; **vidtspennende** di ampio respiro, di vasto raggio; **vidstrakt** ampio, esteso.

vidunder meraviglia, prodigio; **vidunderbarn** bambino prodigio; **vidunderland** paese m delle meraviglie.

vidunderlig meraviglioso, stupendo.

vie 1., *vie saken oppmerksomhet* occuparsi della (el. seguire attentamente la) questione; ~ *arbeidet all sin tid* dedicare tutto il proprio tempo al lavoro.

vie 2. (*innvie*) consacrare; (*hengi, ofre*) votare; (*ektevie*) unire in matrimonio; ~ *til prest* ordinare sacerdote; se også: *vigsle*; *viet undergangen* destinato al fallimento.

vielse consacrazione f; (*ektevielse*) spotalizio, cerimonia di nozze; (*preste-*) ordinazione f; *borgerlig (kirkelig) ~* matrimonio civile (religioso); *forrette en ~* celebrare un matrimonio.

vielsesattest certificato (libretto) di matrimonio; **vielsesformular** formulario di matrimonio; **vielsesring** fede f (nuziale).

vievann acqua benedetta, acqua santa; **vievannskar** acquasantiera, pila; **vievannskost** aspersorio.

vifte 1. v., ~ *med noe* agitare (sventolare) qc.; ~ *en sventagliare* qn.; ~ *seg* sventagliarsi (*i ansiktet* il

viso), farsi vento; ~ *bort fluer* scacciare le mosche.
vifte 2. s. ventaglio, (motor-) ventilatore m; **vifteformet** a ventaglio; **viftepalme** palma a ventaglio.
vignett vignetta; typ. også capopagina, rosetta.
vigsel consacrazione f, (preste-) ordinazione f; se: **vielse**; **vigsle** consacrare, conferire gli ordini sacri; **vigsling** consacrazione f, (kirke også) dedicazione f.
vigor vigore m; *i full* ~ in pieno vigore.
vik insenatura, calanca, baia; ansa.
vikar sostituto, supplente m, f; rel. vicario; **vikariat** supplenza; vicariato; **vikariere** sostituire (*for en* qn.); supplire (*for en* qn.).
vike cedere (*for sin overmann* al più forte); *for overmakten* ad una forza superiore); ~ *for fienden* arretrare di fronte al nemico; *ikke ~ tilbake for* non esitare a; ~ *av veien (til side)* cedere il passo, farsi da parte, scansarsi, dare la precedenza; *ikke ~ et skritt* non arretrare (el. cedere) di un passo; ~ *plassen for* cedere il posto a; ~ *av fra* deviare da, allontanarsi da; *ikke ~ fra ens leie* rimanere al capezzale di qn.; *ikke ~ fra stedet* restare sul posto, non indietreggiare; *vik fra meg!* vade retro (satan)!; indietro!
vikeplass (vei) slargo (che permette l'incrocio di due veicoli); (jernbane) binario d'incrocio; **vikeplikt** obbligo di precedenza; **vikespor** binario d'incrocio.
viking vichingo (pl.: -ghi); **vikingferd** spedizione f (el. scorreria) di vichinghi; **vikingskip** nave f vichinga; dracarro m inv.; **vikingtid** epoca dei vichinghi.
vikke bot. vecchia; **vikkefôr** vecchia per foraggio.
vikle, ~ *av* svolgere, dipanare; ~ *inn (i)* involgere, avvolgere; fig. invischiare (in); ~ *om noe* avvolgere intorno a qc.; *man kan ~ ham om fingeren* è malleabile come la cera, lo si manovra come si vuole; ~ *på spole* bobinare; (garn) incannare; ~ *seg ut av* sbrogliarsi.
vikling tekn. bobinatura; (garn) incannatura.
vikse incerare; **viksevoks** cera per i baffi.
viktig importante, considerevole; (hoven) che si dà importanza, (alvorlig) grave; (vesentlig) essenziale; *det er særdeles* ~ è di vitale importanza; **viktige papirer** documenti importanti (el. preziosi); **viktigst** il più importante, il principale; *den viktigste del* la parte essenziale; *de viktigste fakta* i fatti salienti; *de viktigste punkter* i punti base; *de viktigste verb* i verbi principali; *det viktigste er at* l'importante è che; *mindre* ~ di minore importanza; *gjøre seg* ~ darsi importanza.
viktighet importanza; *det er av den største* ~ *at* è della massima importanza che (+ konj.); *det er av ~ for ham at* a lui importa che.
viktiger borioso; pallone m gonfiato, bellimbusto; sputasentenze m, f inv.
viktorsansk vittoriano.
vilje volontà, volere m; *den frie* ~ il libero arbitrio; *hans siste* ~ le sue ultime volontà; *drive (sette) sin* ~ *igjen* ~ imporre la propria volontà; *få sin* ~ ottenere ciò che si vuole; *få sin ~ med en* piegare qn. al proprio volere, (seksuelt) costringere qn. alle proprie voglie; *la en få sin* ~ lasciar fare qn. ciò che vuole, fare ciò che vuole qn.; *jeg må la ham få sin* ~ devo lasciarlo fare, devo fare quel che vuole; *han skal få sin* ~ sarà fatto il suo volere; *han vil ha sin egen* ~ vuol fare di testa sua; *han vil alltid ha sin* ~ fa ciò che gli pare e piace; *ha sin frie* ~ essere libero di fare ciò che si vuole; *enhver har sin frie* ~ ognuno è libero di agire a propria volontà;

av (sin) fri(e) ~ volontariamente, di spontanea volontà; *etter ens* ~ a volontà di qn., secondo il volere di qn.; *det har man for sin gode* ~ ecco come si è ripagati; *med* ~ volutamente, apposta, di proposito; *med eller mot sin* ~ volente o nolente, per amore o per forza; *med sin gode* ~ volentieri, di buon grado; *med min* ~ *gjør jeg det ikke* lo farò solo a mio malgrado; *mot min* ~ contro il mio volere, mio malgrado; *uten min* ~ senza il mio consenso.

viljefast risoluto, fermo, tenace; deciso; **viljefasthet** fermezza, risolutezza, forza di volontà.

viljeløs senza volontà, abulico (pl.: -ci), irresoluto; (svak) debole; **viljeløshet** mancanza di volontà; abulia; inerzia, debolezza (di carattere).

viljesak questione f di volontà; **viljesterk** volitivo, dotato di forza di volontà; **viljestyrke** forza di volontà; **viljesvak** debole di carattere, senza volontà; ~ *person* persona di pasta frolla.

vilkår condizione f; *hans ~ er gode (dårlige)* la sua situazione è buona (brutta); *han lever under gode (dårlige) vilkår* la sua condizione di vita è buona (cattiva); *de menneskelige* ~ la condizione umana; *foreskrive en* ~ imporre (dettare) condizioni a qn.; *på dette* ~ a questa condizione; *på rimelige* ~ a condizioni ragionevoli; *under ellers like* ~ a parità di condizioni; *stille på like* ~ (med) mettere sullo stesso piano (di); *ikke på* ~ nemmeno per sogno.

vilkårlig (frivillig) volontario; spontaneo; arbitrario; (umotivert) gratuito, ingiustificato; **vilkårlighet** arbitrio, gratuità; *en* ~ un atto arbitrario.

vill selvatico (pl.: -ci); selvaggio; (ustyrlig også) ribelle; (hissig) focoso; (vilter) turbolento; (i villelse) delirante, frenetico (pl.: -ci); (sint) furibondo; *en* ~ un selvaggio; *vilt dyr* animale selvatico, bestia feroce; *vilt liv* vita dissoluta; *bli* ~ (heftig) andare in bestia, (i villelse) andare in delirio; *føre (lede)* ~ mettere fuori strada, forviare (og fig.); *gå (fare)* ~ smarrire la strada, perdersi; se også: **vilt**.

villa villa; (liten) villetta, villino; ~ *på to etasjer (åtte rom)* villa di due piani (otto locali).

villand anitra (anatra) selvatica.

villbasse scalmanato, scervellato.

ville 1. (hovedverb) volere; (med inf.) volere, desiderare; (ønske) desiderare; (ha til hensikt) aver l'intenzione (å di); (skulle til å) stare per; (påstå) pretendere; *når du vil* quando vuoi; *som du vil* come vuoi, come ti piacerà; *du kan rope så meget du vil* puoi gridare quanto vuoi; hai un bel gridare; *enten du vil eller ikke* che tu lo voglia o no; volente o nolente; ~ *ens beste* voler il bene di qn.; ~ *en det vel (ille)* augurare del bene (del male) a qn.; *hva vil du ham?* che cosa vuoi da lui?; *gjør hva du vil* fa quel che vuoi; *hva vil han der (her)?* che va a fare là (che viene a fare qui)?; *jeg vil nødigg gjøre det* preferirei non farlo; lo faccio malvolentieri; *hva vil du ha for...?* quanto vuoi per, che prezzo vuoi per; *jeg vil ha det (den)* lo (la) voglio; *det vil han ikke vite av* non ne vuol sapere; *man vil endog påstå* si affermerà perfino; *vil De sende meg bøkene (ordre)* siamo intesi che mi invierete i libri; (anmodning) vogliate cortesemente inviarmi i libri; *vil du (vars'go) tie!* vuoi tacere!

ville 2. v. + adv. el. prep., ~ *av* (vogn) voler scendere; ~ *av med noe* voler liberarsi di qc.; ~ *av sted (bort)* voler andar via; ~ *forbi (fram)* voler passare (andare avanti); *hvor vil han hen?* dove va?; dove vuol andare?; fig. dove vuol arrivare?; *hvor vil du hen?* dove vuoi andare a parare?; ~ *hjem*

voler andare a casa; ~ *igjen* voler attraversare (passare); ~ *inn* (opp, ned, ut) voler entrare (salire, scendere, uscire); *hva vil han med det?* che cosa ne vuol fare; ~ *til Roma* (til sin onkel) voler andare a Roma (dallo zio); *han ~ til å gå* stava per uscire; *ikke ~ ut med* non voler dare (pagare, dire).

ville 3. (hjelpeverb), *en gang vil han forstå det* un giorno lo capirà; *han visste at det ville skje* sapeva che sarebbe accaduto; *hvis jeg visste det, ~ jeg si det* se lo sapessi lo direi.

villelse delirio; *tale i ~* delirare.

villed mettere fuori strada, sviare; (forlede) travviare; **villedende** ingannevole, fallace, insidioso.

villfarelse errore m; illusione f, aberrazione f; *rive en ut av villfarelsen* disingannare qn.; *sveve i ~* essere in errore (el. fuori strada); **villfarende** che va fuori strada, che va errando.

villfremmed del tutto sconosciuto.

villgås oca selvatica.

villhet natura selvaggia, selvatichezza; indocilità; ferocia; (glød) foga; (heftighet) furia.

villig volenteroso, di buona volontà; (føyelig) docile; (samtykkende) consenziente; adv. di buon grado, volentieri; senza difficoltà; (hurtig) rapidamente; *en ~ plante* una pianta facile da coltivare; *et ~ redskap* un docile strumento; *være ~ til (å)* essere disposto a, (være rede til) essere pronto a, (gå med på) consentire a; *han var straks ~* ha acconsentito subito; **villighet** buona volontà; (føyelighet) docilità; (iver) zelo.

villkatt gatto selvaggio; fig. scapestrato.

villmann selvaggio; **villmark** terra (landa) selvaggia;

villnis groviglio di piante, boscaglia, macchia; fig. dedalo; guazzabuglio.

villrede confusione f; *være i ~* essere disorientato (confuso, sconcertato).

villrein renna selvatica.

villrådlig perplesso, irresoluto, disorientato.

villskap selvatichezza, ferocia; (ustyrlighet) furia, veemenza; (kåthet) foga, vivacità.

villskudd succhione m (sotto l'innestatura).

villsom litt. dov'è facile smarrirsi; **villspor** falsa traccia, strada falsa; *føre (lede) på ~* forviare, mettere fuori strada, indirizzare su una pista falsa; **villstyring** se: villbasse.

villsvin cinghiale m; **villsvinjakt** caccia al cinghiale; **villsvinpurke** femmina del cinghiale.

villvin vite f vergine.

vilt 1. adv. (rasende) furiosamente; (vanvittig) pazzamente, follemente; (i vill tilstand) allo stato selvaggio; *snakke ~* delirare, sragionare; *vokse ~* crescere naturalmente; se: vill.

vilt 2. s. selvaggina, cacciagione f; **viltbestand** quantità di selvaggina (di una regione).

vilter vivace; (urolig) turbolento, scalmanato; ~ *gutt* ragazzo molto irrequieto, diavolello; **vilterhet** vivacità, turbolenza, irrequietezza.

vilthandler commerciante m, f in selvaggina; che ha un negozio di selvaggina; **viltsmak** gusto di selvaggina; *få ~ (ved å henge)* frollarsi; **viltspor** traccia di selvaggina.

vilttyv bracconiere m; **vilttyveri** bracconaggio.

viltvoksende che cresce allo stato naturale; selvatico (pl.-ci); ~ *planter, busker og trær* vegetazione spontanea.

vimpel banderuola, gagliardetto; mar. fiamma.

vims persona sventata; chi ha l'argento vivo addosso; *vimse* dimenarsi, non star fermo; ~ *omkring* correre qua e là (senza concludere nulla); **vimset** sventato, sbadato.

vin vino; (plante) vite f; **vinagent** sensale m di vini; **vinavl** coltivazione f della vite; industria vinicola; *drive ~* coltivare la vite; **vinavler** vignaiolo; viticoltore m; **vinberg** collina coltivata a vite; **vinblad** foglia di vite, pampino.

vind vento (også fig., og i kroppen); *dårlig (god) ~* vento contrario (favorevole); *sterk ~* vento forte; *fare av sted som en ~* correre via come il vento; *merke fra hvilken kant vinden blåser* vedere che aria tira; *snu seg etter vinden* essere una banderuola, voltarsi a tutti i venti; *spre for alle vinder* spargere ai quattro venti; *være i vinden* essere sulla cresta dell'onda, essere popolare.

vindbyge folata (el. raffica) di vento.

vinde 1. avvolgere (*omkring noe* intorno a qc.); (i nøste) aggomitolare, (heise) issare, (fire) filare;

vinde 2. s. (garn-) aspo; mar. verricello, arganello; **vindebom** barriera ad argano; **vindebru** ponte m levatoio; **vindebrønn** pozzo a verricello.

vindegg uovo senza guscio.

vindeltrapp scala a chiocciola.

vindfall alberi abbattuti dal vento; **vindfang** riparo contro il vento, bussola; **vindhard** esposto a tutti i venti; **vindhastighet** velocità del vento; **vindig** ventoso; esposto a tutti i venti, battuto dal vento.

vindikasjon rivendicazione f, rivendica.

vinding (slynging) tortuosità, sinuosità; (spole-), avvolgimento, giro, spira.

vindistrikt regione f viticola.

vindjakke giacca a vento; **vindkast** colpo di vento;

vindmølle mulino a vento; **vindmåler** anemometro;

vindpust soffio (el. alito) di vento.

vindranger beone m, avvinazzato.

vindretning direzione f del vento.

vindrikker bevitore m di vino.

vindrose rosa dei venti; **vindrosse** raffica.

vindrue uva; (enkelt drue) acino (el. chicco) d'uva; *til dessert vil jeg ha druer* come frutta vorrei dell'uva; **vindrueklase** grappolo d'uva; **vindruesort** vitigno.

vindsel spagnoletta, sigaretta (di filo).

vindside lato (om fjell: versante m) sopravvento.

vindski arkit. asse f della gronda.

vindskifte cambiamento (di direzione) del vento;

vindskjerm frangivento; (på vogn) parabrezza m inv.; **vindskjev** inclinato, storto (dal vento); *bli ~* storcersi, deformarsi.

vindstille bonaccia, (etter uvær) calma (dopo la tempesta); **vindstyrke** forza del vento; **vindstøt** colpo di vento.

vindtett impermeabile all'aria, **vindtunnel** galleria aerodinamica; **vindtørke** v. asciugare all'aria; **vindtørr** asciugato all'aria.

vinu finestra; (rundt) occhio di buco; (kirke-) vetrata; (rute) vetro; (bil, tog) finestrino; *i (ved) vinduet* alla finestra, (på karmen) sul (al) davanzale; *se ut av vinduet* guardare dalla finestra.

vinduft profumo di vino; odore m di vino; **vindunst** fumo di vino, zaffata di vino.

vindusbeslag bandelle fpl (el. maschiatura) di una finestra; **vindusdekorasjon** (arte f dell') esposizione f in vetrina; **vindusdekorator** vetrinista m, f; **vindusfordypning** vano della finestra; **vindusglass** vetro; **vindushaspe** gancio di finestra.

vinduskarm (-ramme) telaio, intelaiatura; (nederdel) davanzale m; *i vinduskarmen* sul davanzale.

vinduskonvolutt busta a finestrella.

vindusplass (tog) posto al finestrino; **vinduspost** stipite m di finestra; **vinduspusser** pulitore m di vetri; (bil) tergicristallo.

vindusramme telaio di finestra; **vindusrute** vetro.
vindusskodde imposta, scuretto, anta, (ytre) persiana; **vindussprosse** corciera, traversa; **vindustyveri** furto di merce esposta in vetrina; **vindusutstilling** mostra (el. esposizione f) in vetrina.
vindusvisker (bil) tergicristallo; **vindusåpning** apertura, luce f.
vindyrker viticoltore m; **vindyrking** viticoltura.
vindøyd strabico (pl.: -ci), guercio.
vindåpen esposto al vento.
vineddik aceto di vino; **vinelsker**, *han er en ~* gli piace molto il vino; **vinfarget** color vino, rosso vinato; **vinfat** botte f da vino, fusto da vino.
vinfirma azienda vinicola, stabilimento vinicolo, casa produttrice di vini; **vinflaske** bottiglia da vino; **vinforretning** negozio di vini.
vinge ala; *henge med vingene* trascinare le ali; *flakse med vingene* sbattere le ali; **vingeben**, *ta ved vingebenet* prendere per il collo; **vingefang** apertura alare; **vingefjær** penna (di ala); **vingehatt** petaso; **vingeløs** privo d'ali; **vingeskutt** ferito all'ala; **vingeslag** colpo d'ala; frullo d'ali; **vingespiss** punta (el. estremità) dell'ala; **vingesus** fruscio (el. frullo) d'ali; **vinget** alato.
vinglass bicchiere m da vino.
vingle vacillare, tentennare; fig. også titubare, essere indeciso; ~ *seg bort* perdersi, confondersi, perdere l'orientamento.
vingud dio del vino (el. della vite); Bacco; **vingård** vigna, vigneto; **vingårdsmann** vignaiolo.
vinhandel commercio di vini; negozio di vini; **vinhandler** commerciante m, f di vini; **vinhus** (firma) casa vinicola; **vinhøst** vendemmia; *vinhøsten har slått feil* la vendemmia è stata scarsa; **vinhøster** vendemmiatore m.
vink cenno; (råd) consiglio, (advarende) avvertimento; (antydning) accenno; *følge vinket* seguire il consiglio; *gi en et ~ (til å)* far cenno a qn. (di); fig. avvertire qn.; *la et ~ falle om noe* accennare a (el. far capire) qc.; *på et ~ av* su suggerimento di.
vinkanne brocca di vino; **vinkaraffel** caraffa da vino; **vinkart** lista dei vini.
vinke far cenno con la mano, agitare la mano, (barn) far ciao con la mano; ~ *en til seg* far cenno a qn. di avvicinarsi.
vinkel angolo; (-hake) squadra; *rett (skjev, spiss, stump) ~* angolo retto (obliquo, acuto, ottuso); *danne ~ med* fare angolo con; *i ~* ad angolo retto; *bringe i ~* squadrare; dare un'apertura ad angolo retto; **vinkelavstand** distanza angolare; **vinkelben** lato d'angolo; **vinkeldannet** angolare; **vinkelhake** squadra; typ. compositoio; **vinkeljern** squadra di ferro; (profiljern) angolare m.
vinkelrett perpendicolare; *en ~ linje* una perpendicolare; **vinkelskriver** leguleio, azzecagarbugli m inv.; **vinkespiss** vertice m d'angolo.
vinkjeller cantina; celliere m; osteria in uno scantinato, taverna, bettola; *fylle vinkjelleren* rifornire la cantina; **vinkjenner** conoscitore m di vini; **vinkjøl** secchiello (per refriggere il vino); **vinland** paese m vinicolo, regione f vinicola.
vinlauv foglie fpl di vite, pampini mpl; ramoscelli mpl di vite; **vinlauvblad** foglia di vite.
vinlus fillossera; **vinmark** vigna, vigneto.
vinmonopol monopolio di Stato dei vini e liquori.
vinn, *legge ~ på* darsi da fare (el. adoperarsi) per.
vinne 1. tr.v. vincere (slag, parti); (tid) guadagnare; (vennskap) conquistare; ~ *ut (malm)* estrarre; ~ *en (for seg)* tirare qn. dalla sua, (ens kjærlighet) conquistare qn., guadagnarsi l'affetto di qn.

~ *en for* interessare qn. a, (sitt parti) attirare qn. in; ~ *ens bifall* riportare l'approvazione di qn.; ~ *fast fot* attestarsi, ancorarsi; ~ *noe fra en i spill* portare via qc. a qn. al gioco; ~ *tilbake* riguadagnare, riacquistare, ricuperare; *det er noe å ~ (ved)* c'è da guadagnare (a); *hva vinner en ved det?* che cosa ci si guadagna?; *det er lite vunnet ved det* c'è poco da guadagnare con ciò; *ved det er allerede meget vunnet* con ciò si è già in vantaggio (el. a buon punto); *det er i allfall så meget vunnet* è già tanto di guadagnato.

vinne 2. intr.v. guadagnare (*i klarhet* in chiarezza, in precisione); ~ *ved å gjøre det* guadagnarci a farlo; ~ *ved denne forandring* guadagnarci con questa modifica; *han vinner ved nærmere bekjentskap* meglio lo si conosce più è simpatico; ~ *fram* guadagnar terreno, (til målet) arrivare; essere coronato da successo; ~ *ens aktelse* guadagnare la stima di qn.; ~ *inn på en* guadagnar terreno nei confronti di; ~ *over en* vincere (superare) qn., prevalere (spuntarla) su qn.

vinnende vincente, (tiltrekkende) attraente, cattivante; ~ *vesen* modo di fare gradevole.

vinner vincitore m, (pris-) premiato; **vinner-** vincente; **vinning** guadagno, profitto, (penger også) lucro; (fordel) vantaggio; ~ *og tap* profitti e perdite; *ren ~* guadagno netto; *det er straks en ~* è tanto di guadagnato.

vinnskipelig (foretaksom) industrioso, intraprendente; **vinnskipelighet** intraprendenza.

vinperse pigiatrice f; **vinplantasje** vigneto; **vinranke** tralcio di vite, sarmento; **vinrett** licenza; **vinrik** ricco (pl.: -chi) di vino; **vin saus** salsa al vino; **vinsekk** otre m.

vin sj argano di sollevamento; (hånd-) argano a braccia.

vinskatt imposta sui vini; **vinsmak** gusto di vino; **vinsmaker** assaggiatore m (degustatore m) di vini; **vinstokk** vitigno, fusto (el. ceppo) di vite; **vinstue** osteria, taverna; **vin suppe** zuppa al vino; **vin syre** acido tartarico.

vin tapper mescitore m, imbottigliatore m, cantiniere m.

vinter inverno; *streng ~* inverno rigido; (*nå*) *i ~* quest'inverno, (*siste*) l'inverno scorso; *om vinteren* d'inverno; *på den kaldeste tid av vinteren* in pieno inverno; *til vinteren* l'inverno prossimo.

vinteraften sera d'inverno.

vinterbolig abitazione f invernale, casa per l'inverno; **vinterbruk**, *til ~* per l'inverno.

vinterdag giorno d'inverno; **vinterdvale** ibernazione f, letargo invernale; *ligge i ~* ibernare.

vintereple mela invernale; **vinterforråd** provviste fpl per l'inverno; **vinterfrakk** cappotto (da uomo); **vinterhage** giardino d'inverno; **vinterhalvår** semestre m invernale; **vinterhi** tana, covo (per l'inverno).

vinterkledd vestito da inverno, in tenuta invernale; **vinterkulde** freddo invernale, rigori mpl dell'inverno; **vinterkvarter** quartieri d'inverno; *gå i ~* svernare; **vinterkåpe** cappotto (da donna).

vinterlandskap paesaggio invernale; **vinterleker** giochi olimpici invernali.

vinterlig invernale, d'inverno, dell'inverno.

vinternatt notte d'inverno; **vintersolverv** solstizio d'inverno; **vintersport** sport m inv. invernale.

vintersæd semente f autunnale; **vintersøvn** se: vinterdvale; **vintertid** stagione f invernale, la brutta stagione; *ved ~* d'inverno, in inverno.

vintervei, *vise en vinterveien* mandare qn. a spasso; **vintervær** tempo invernale, tempo freddo.

vintre vite f; **vintønne** botte f da vino.

vinutsalg spaccio (el. mescita) di vino, bottiglieria, fiaschetteria.

vipe zool. pavoncella.

vipp, *stå på vippen til* essere sul punto di.

vippe 1. s. (leke-) altalena, (brønn-) mazzacavallo.

vippe 2. intr. v., ~ (*opp og ned*) oscillare, dondolare, (huske) altalenare; ~ *med halen* dondolare la coda; *sette i vippende bevegelse* imprimere un moto oscillatorio a; ~ *over* ribaltare; ~ *opp* sollevarsi; intr. v., ~ (*opp og ned*) far oscillare, dondolare; ~ *hverandre (opp og ned)* fare l'altalena; ~ *over ende* (far) ribaltare, rovesciare; ~ *opp* sollevare; **vippebrett** se: vippe; **vipping** oscillamento, dondolamento.

vips piffete, tappete; ~ *var han borte* tappete! è sparito.

virak (røkelse) incenso; *strø ~ for en* (rose) incensare qn.

virke 1. intr. v. (se også: *virkende*) agire, operare; (gjøre *virkning*) fare effetto, avere effetto; (arbeide) funzionare; (gi inntrykk av) parere, dare l'impressione di; ~ *beroligende (skadelig) (på)* produrre un effetto calmante (dannoso) (su); *det har ikke virket* non ha avuto alcun effetto; ~ *for* agire in favore di, darsi da fare per; ~ *på* agire su, stimolare; influire su; *intet virker på ham* niente lo tocca, è refrattario a tutto; ~ *tilbake på* avere un effetto retroattivo su; ~ *som lærer ved* esercitare l'attività d'insegnante in (el. presso); *det å ikke ~ inefficacia*; *det virker som om* si ha l'impressione che.

virke 2. tr. v. fare (*godt del bene*); (*tilverke, veve*) eseguire al telaio.

virke 3. s. materiale m; (*arbeid*) attività, opera; (*trevirke*) materiali mpl in legno, legname m.

virkedag giorno feriale, giorno lavorativo; **virkeevne** (kraft) energia, efficacia, efficienza.

virkefelt campo d'attività, raggio d'azione; **virkekraft** forza d'azione, efficacia, efficienza; **virkekrets** raggio d'azione, sfera d'attività.

virkelig reale, vero; (*forhåndenværende*) attuale, effettivo, tangibile; (*ekte*) vero, autentico (pl.: -ci); adv. også davvero, in verità; (*nettopp*) in effetti; *virkelige begivenheter* fatti (reali); *en hær virkelige styrke* l'effettivo d'un esercito; *i det virkelige liv* nella vita reale; *jeg vet ~ ikke* veramente non lo so, non lo so davvero; ~? davvero?; *er det ~ deg?* sei proprio tu?

virkeliggjøre realizzare, attuare, mettere in atto; **virkeliggjørelse** realizzazione f, attuazione f.

virkelighet realtà; *i virkeligheten* in realtà; *bli til ~* realizzarsi; *gjøre til ~* realizzare.

virkelighetsbetont realistico (pl.: -ci); **virkelighetsfjern** fuori della realtà, estraneo alla vita reale; **virkelighetspreg** impronta di realtà; **virkelighetssans** senso della realtà, realismo; **virkelighetstro** che corrisponde alla realtà; fedele.

virkelyst attività, energia; **virkelysten** attivo, intraprendente.

virkemiddel mezzo; strumento; agente m.

virkemåte modo d'agire, (gang) funzionamento.

virkende operante, efficiente, che agisce; attivo, efficace; *dobbelt ~* a doppio effetto; *sterkt ~* molto attivo (efficace), (medisin også) potente; *hurtig (langsomt) ~* ad azione rapida (lenta); ~ *årsak* filos. causa efficiente; ~ *kraft* forza attiva.

virketrang bisogno di attività, necessità d'agire.

virkning effetto; (inn-) azione f, (etter-) conseguenza; *føle (etter) virkninger av* risentire di; *gjøre*

(*ha*) *sin ~* avere effetto; *uten ~* senza effetto, inefficace.

virkningsfull efficace, che ha il suo effetto; suggestivo.

virkningsgrad grado di efficacia, særl. tekn. rendimento, coefficiente m di rendimento.

virkningsløs privo d'effetto, senza effetto, inefficace; **virkningsløshet** inefficacia.

virksom attivo, industrioso, (vulkan) in attività; efficace, efficiente; **virksomhet** attività; funzionamento; (*virkningsfullhet*) efficacia; (*organers, krefters*) azione f; (*embets-*) funzione f; (*foretagende*) impresa; (*levevei*) professione f, attività, lavoro; *gå over i annen virksomhet* cambiar mestiere; *gå over i geistlig ~* entrare a far parte del clero; *tre i ~* entrare in funzione; *sette ut av ~* fermare, arrestare, interrompere il funzionamento di, mettere fuori uso.

virre 1. s. filo di ferro.

virre 2., ~ *om noe* avvolgere intorno a qc.

virtuos virtuoso; *være ~ i noe* essere maestro in qc.;

virtuosmessig da virtuoso, da maestro, magistrale; adv. con maestria, magistralmente.

virulens virulenza; **virulent** virulento; **virus** virus m inv.

virvar (rot) baraonda, guazzabuglio; (*uorden*) disordine m, confusione f; caos m; ~ *av farger* guazzabuglio di colori; ~ *av gater* dedalo di viuzze; ~ *av tanker* groviglio d'idee.

virvel se: *hvirvel*; **virvle** se: *hvirvle*.

vis 1. s. modo, maniera, *på sett og ~* in certo qual modo, in un certo senso, in qualche modo.

vis 2. adj. (klok) saggio, savio; (*lærd*) sapiente, erudito; *de vise fra Østerland* i re Magi; *de sju vise* i sette savi; *de vises stein* la pietra filosofale; **visdom** saggezza, (viten) sapienza.

visdoms- di saggezza; **visdomsord** parole fpl sagge, sentenza; **visdomstann** dente m del giudizio.

vise 1. v. mostrare, far vedere, manifestare, dar prova di; (*utpeke*) indicare; (*termometer*) segnare; ~ *en saldo (på)* presentare un saldo (di), chiudersi con un saldo (di); ~ *galt* non segnare giusto; ~ *etterlatenhet* dimostrare (el. dar prova di) negligenza; ~ *en gjestfrihet* mostrarsi ospitale verso qn.; ~ *tenner (til)* mostrare i denti (a); *tiden vil ~ det* ce lo dirà l'avvenire; *tiden vil ~ om* l'avvenire ci dirà se; *vis at du er fornuftig* fa vedere che sei ragionevole; ~ *seg* mostrarsi, farsi vedere; (*komme til syne også*) apparire, comparire; ~ *seg som en mann* dimostrare di essere un uomo; *pakken viste seg å inneholde* si scoprì che il pacco conteneva; *såret viste seg å være dødelig* la ferita risultò essere mortale; *det vil snart ~ seg* lo si vedrà ben presto; *det viste seg at* si è visto che, è risultato che; ~ *bort* relegare, mandar via; escludere; ~ *noe fra seg* rifiutare qc.; ~ *fram* mostrare, far vedere; ~ *en hen et sted* accompagnare qn. in un posto; se: *henvise*; ~ *en inn (ned, opp)* far entrare (scendere, salire) qn.; ~ *mot nord* indicare il nord; ~ *en om i parken* far visitare il parco a qn.; ~ *til* riferirsi a; *det ord som relativet viser tilbake på* l'antecedente del pronome relativo; ~ *en veien ut* indicare l'uscita a qn.

vise 2. mus. canzone f, canzonetta; *det er den gamle visa* è la solita canzone; *den visa kjenner jeg* è sempre la stessa musica; *det ble enden på visa* così è finita la storia.

vise- vice-; **viseadmiral** viceammiraglio.

visebok canzoniere m, raccolta di canzoni; **visedikter** autore m di canzoni, paroliere m; **visedikt(n)ing** composizione f di testi per canzoni.

visedirektør vicedirettore m; **viseformann** vicepresidente m; **visekonge** viceré m.
viselig adv. saggiamente; **visemaker** paroliere m.
visepresident vicepresidente m.
viser lancetta, indicatore m, indice m; (vekt, kompass) ago; *den lange (korte) viseren* la lancetta dei minuti (delle ore).
visere (pass) vistare; vidimare, apporre il visto.
visergutt fattorino; galoppino.
visering apposizione f del visto; vidimazione f.
viserpike fattorina; piccinina.
visesanger canzonettista m, f.
visir visiera; *med åpent* ~ a viso scoperto.
visitas rel. visita pastorale; **visitasjon** visita, ispezione f; **visitare** ispezionare; (person) perquisire.
visitt visita; *gå på visitter* andare in visita; fare (un giro di) visite; *fransk* ~ visita lampo, visitina, visita brevissima; *offisiell* ~ visita ufficiale (el. protocollo).
visittkledd in abito da visite; **visittkort** biglietto (el. carta) da visita; *legge sitt* ~ lasciare il biglietto da visita; **visittkortbok**, **visittkortskål** portabiglietti m; **visittid** ora da visite.
visk (halm-) treccia di paglia; (suppe) mazzetto di odori.
viske, ~ (*ren*) strofinare; (kanon) scovolare; ~ *ut* (*med svamp*) cancellare (con la spugna); **viskelær** gomma per cancellare; (blekk-) gomma da inchiostro; **visker** mil. scovolo; (bil) tergicristallo.
visle sibilare; **vislelyd** sibilante f; **visling** sibilo.
vismann saggio, savio.
vismut kjem. bismuto.
visne, ~ (*bort*) appassire, avvizzire.
visp frusta, frullino; **vispe** sbattere, frullare, (fløte o.l.) montare.
viss 1. konj. se: hvis.
viss 2. (sikker) certo, sicuro; (sikret, fast) assicurato; *en* ~ *fornemmelse* (ubestemt) una vaga sensazione, un certo non so che; *en* ~ *mann* il diavolo; *et visst marked* un certo mercato, *et visst sted* (W.C.) quel posticino; *seieren var ham* ~ la sua vittoria era assicurata; *det er den visse død for deg* *å* saresti un uomo morto se, sarebbe per te la morte certa se; *være* ~ *på* (*på at*) essere certo (convinto) di (che); *du kan være* ~ *på at jeg skal komme* non mancherò certamente di venire; *noe visst elskverdig* un non so che di gentile.
vissen appassito, avvizzito, vizzo; (lauv, tre) secco (pl.: -chi); inaridito; (lem) atrofizzato.
visshet certezza; *få* (*ha*) ~ acquistare (avere la) certezza (*for*, *om* di; *for at* che); *bli til* ~ diventare certezza; *man vet intet med* ~ *om* non si sa nulla di sicuro su.
visst adv. (sikkert) certo, certamente, sicuro; (visstnok) senza dubbio, certamente; (riktignok) veramente, a dir la verità; ~ *har han sagt det* sicuro che l'ha detto; *ja* ~! sicuro!; iron. oh, sì certo!; *jo* ~, (*jo*) ~ ma sì!; *jeg har* ~ *ventet for lenge* a quanto pare ho aspettato troppo; *han har* ~ *lidt meget* deve aver sofferto molto.
visum (på pass) visto.
visvas sciocchezza, assurdità; ~! sciocchezze!
vita curriculum; **vital** vitale; **vitalitet** vitalità.
vitamin vitamina; **vitaminfattig** povero di vitamine; **vitaminfri** privo di vitamine; **vitaminholdig** vitaminico (pl.: -ci); **vitamininnhold** contenuto vitaminico; **vitaminisere** vitaminizzare.
vitaminmangel mancanza di vitamine; med. avitaminosi f; **vitaminpille** pillola di vitamine (el. vitaminica); **vitaminpreparat** preparato (el. prodotto)

vitaminico; **vitaminrik** ricco di vitamine, vitaminico; **vitaminstoff** sostanza vitaminica; **vitaminundersøkelse** esame m del contenuto vitaminico.

vite sapere (*for visst, med visshet* con certezza); *det er mer enn jeg vet* è più di quanto ne sappia io; *som du vel vet* come ben sai; *så vidt jeg vet* per quanto ne so (sappia); *så du kan* ~ *det* perchè tu lo sappia; così lo sai; *hvem kan* ~ *det?* chi lo sa?; chissà?; *gudene må* ~ (*om*) Dio solo sa (se); *nei, vet du hva?* macché!; ma scherzi!; ma va là!; *hvordan kan du* ~ *det?* che ne sai (tu)?; *hvorfra vet du det?* come l'hai saputo; *ikke* ~ non sapere, ignorare; *uten at noen visste det* all'insaputa di tutti; ~ *å gjøre noe* saper fare qc.; *du vet da at* sai bene che; *du vet vel at* saprai certo che; *jeg vet du er så snill* ti so tanto buono; *jeg fikk snart annet å* ~ ho poi saputo ben altro; *la en få* ~ *noe* far sapere qc. a qn.; *la ingen få* ~ *det!* non farlo sapere a nessuno!; ~ *av erfaring* sapere per esperienza; *jeg visste ikke selv av det* l'ho fatto senza sapere; *uten at han visste av det* (*noe om det*) a sua insaputa, senza saperlo; *for han visste* (*et ord*) *av det* in quattro e quattr'otto; *ikke ville* ~ *noe av* non volerne sapere di; *jeg vil ikke* ~ *av at han* gli proibisco di; ~ *noe fra en* venire a sapere qc. da qn.; *han vet med seg selv at* nel suo intimo sa che; ~ *noe om en* sapere qc. sul conto di qn., avere notizie di qn.; *vet du noe om landets historie?* conosci la storia del paese?; *det vet jeg ikke noe om* non ne so niente; *være vitende om* sapere, aver conoscenza di.

vitebegjærlig avido di sapere, desideroso di imparare; **vitebegjærlighet** voglia di sapere.

viten sapere m, sapienza; *den menneskelige* ~ lo scibile umano.

vitende, *med ens* ~ a (el. con) saputa di qn.; *det er ikke skjedd med mitt* ~ non ero a conoscenza di ciò che è successo; *med* ~ *og vilje* scientemente; *tale mot bedre* ~ parlare in malafede; *uten ens* ~ all'insaputa di qn.

vitenskap scienza; *de skjønnere vitenskaper* la belle lettere; **vitenskapelig** scientifico (pl.: -ci); metodico (pl.: -ci); *vitenskapelige bøker* libri di scienza, trattati scientifici; ~ *forsøk* esperimento; *vitenskapelige kretser* ambienti scientifici; ~ *selskap* circolo scientifico, accademia delle scienze; *få en* ~ *utdannelse* fare studi scientifici; ~ *utdannet* che ha studiato scienze; dotto; **vitenskapelighet** spirito scientifico; **vitenskapsdyrker** uomo di scienza; **vitenskapsmann** scienziato; studioso.

vitne 1. v. testimoniare, rendere testimonianza; jur. deporre; ~ *om* (tyde på) dare testimonianza (el. prova) di, attestare, indicare; ~ *til fordel for* testimoniare (deporre) in favore di; *det vitner hans sår om* la sue ferite ne fanno fede.

vitne 2. s. testimone m, f; jur. også teste m, f (*for* (*mot*) *den anklagede* a discarico (a carico) dell'accusato); (vitnesbyrd) testimonianza; jur. også deposizione f; *de er vitner på at* possono testimoniare che; *Gud er mitt* ~ (*på at*) Dio è mio testimone (che); *være* ~ *til* essere testimone di, assistere a; *jeg var* ~ *til at* ho visto che; *føre vitner* produrre testi, citare come testi; *i vitners påhør* in presenza di testimoni; *bli ført som* ~ essere chiamato a testimoniare; *jeg tar* (*kaller, krever*) *dem til* ~ li prendo (chiamo, cito) come testimoni (*på* di; *på at* che).

vitneavhør(ing) escussione f (el. audizione f) dei testimoni; **vitnebevis** prova testimoniale; **vitneboks** jur. banco (pl.: -chi) dei testimoni.

vitnefast confermato da prove testimoniali; (fastslått) accertato, riconosciuto vero; **vitneforhør** in-

terrogatorio (el. escussione f) dei testi.
vitneforklaring deposizione f (di un teste); **vitneførsel** produzione f di testimoni; **vitnegodtgjørelse** indennità di testimonianza.
vitnemål (skole-) diploma m, attestazione f di titolo di studio conseguito; (karakterbok) pagella.
vitneplikt obbligo di testimoniare; **vitneprov** deposizione f, testimonianza; **vitnesbyrd** testimonianza; jur, deposizione f; (attest) attestato, certificato; se ellers: vitnemål.
vitneskranke banco (pl.: -chi) dei testimoni; **vitnestevning** citazione f (di testi); **vitneutsagn** deposizione f.
vitriol vetriolo.
vits barzelletta, freddura, storiella; *dårlig* ~ barzelletta scema, (ordspill) gioco di parole non riuscito, (spøk) acherzo di cattivo gusto; *det er ingen* ~ *i det* non ne vale la pena.
vitsmaker freddurista m, f.
vitterlig noto, notorio; *det er ~ at è* (un fatto) notorio che, è di dominio pubblico che; *gjøre* ~ rendere pubblico (noto), manifestare; ~ *for alle og enhver* a conoscenza di tutti, di dominio pubblico; **vitterlighet** notorietà; dominio pubblico; *undertegne til* ~ firmare come teste, autenticare; **vitterlighetsvitne** testimone m, f (ad un atto pubblico).
vittig spiritoso, arguto; che ha spirito; *det vittige i il comico di*; *være uhyre* ~ essere molto spiritoso; *ville være* ~ fare lo spiritoso.
vittighet (vidd) spirito, arguzia; (vits) battuta, motto di spirito; *dårlig* ~ battuta di cattivo gusto; *si (rive av seg)* vittigheter snocciolare spiritosaggini; **vittighetsblad** rivista umoristica.
viv moglie f, consorte f.
vivendel bot. caprifoglio selvatico.
vivisekere vivisezionare; **viviseksjon** vivisezione f.
vogge 1. s. culla; *fra vogga av* dalla culla; *fra ~ til grav* dalla culla alla bara.
vogge tr. v. cullare; intr. v. cullarsi, dondolarsi; ~ *en i søvn* addormentare qn. cullandolo; ~ *med hof-tene* abcheggiare.
voggegave dono di battesimo; fig. dono di natura, appannaggio.
voggende (dyssende) che culla; ~ *bevegelse* dondolio; ~ *gang* passo dondolante; **voggeutstyr** corredo di una culla; **voggevisse** ninnananna; **vogging** cullare m, dondolamento, dondolio.
vogn vettura, carrozza (*med seks hester* a sei cavalli), carro; (kuvogn) carro bestiame; furgone m (*til dyretransport* per il trasporto di bestiame); *gå ned (ut) av vogn* scendere dalla vettura.
vognaksel sala, asse m; **vognbeslag** ferratura d'una carrozza; **vognbjørn** carrello per trasporto di vagoni ferroviari; **vognborg** sbarramento di carri; **vogndør** sportello, (bil også) portiera.
vognfabrikant carrozziere m, carrozzaio; **vognfabrikasjon** industria della carrozzeria; **vognfating** cassa della carrozza; **vognferdsel** circolazione f delle vetture; **vognfører** (trikk) manovratore m.
vognladning carico (pl.: -chi) (di un carro, vagone ecc.); **vognlass** carrata, carrettata; **vognleie** noleggio di vettura, (til fraktmann) pagamento per il trasporto.
vognmaker carrozzaio, carrozziere m; **vognmann** carrettiere m, carrozziere m, vetturale m, vetturino; **vognmanns-** da vetturino; **vognmannsforretning** impresa di trasporti; **vognmannshest** cavallo da tiro; **vognmannskusk** carrettiere m, vetturino, cochiere m di piazza.
vognpark parco vetture; **vognrammel** rumore m di

vetture; **vognrekke** fila di carri (vetture, carrozze); (jernbane) convoglio di vagoni.
vognskjerm parafrangente (pl.: -ghi); **vognskjul** rimessa; **vognsmurning** grasso per carrozze; **vognsmører** ingrassatore m; **vognsmøring** (det å smøre) (in-)grassaggio.
vognstang timone m; (hver av et par) stanga; **vognstyrer** conducente m; **vogntog** convoglio di carri; **vogntrafikk** traffico di vetture; **vogntrinn** predellino; **vognvindu** finestrino.
vokabular vocabolario.
vokal adj. vocale; s. vocale f; **vokalaktig** vocalico (pl.: -ci); **vokalforandring** cambio di vokale; **vokalharmoni** armonia vocalica; **vokalise** mus. vocalizzo; **vokalisere** vocalizzare; **vokalisering** vocalizzazione f; **vokalisk** vocalico (pl.: -chi); **vokalkonsert** concerto vocale; **vokallyd** vocale f; **vokalmusikk** musica vocale.
vokativ vocativo.
voks cera; **voksaktig** ceroso; (særl. om farge) cereo; **voksavstøpning** calco in cera; **voksavtrykk** impronta di cera; **voksbonne** fagiolo giallo; **voksduk** tela cerata; **voksduke** bambola di cera.
vokse 1. incerare (spalmare, impregnare) di cera.
vokse 2. (gro) crescere; (barn også) farsi grande; (tilta) ingrandire, aumentare, accrescersi; ingrossare; ~ *mer og mer (stadig, jevnt)* crescere sempre più; *hvor du er vokst!* come ti sei fatto grande!; *det vokser ikke korn her* qui non cresce (el. alligna) il grano; ~ *seg pen* imbellire (crescendo); ~ *seg stor* diventare grande, farsi grande, ingrandire; ~ *seg sterk* irrobustirsi crescendo; ~ *fast (slå rot)* allignare, barbicare, metter radici; ~ *fast til* attaccarsi a, saldarsi a; ~ *rett (skjevt)* crescere diritto (storto); *barn vokser fra klærne sine* i bambini, crescendo, non entrano più nei vestiti; ~ *fram* spuntare, venir fuori, (utvekst) formare un'escrescenza, (oppstå) nascere, scaturire; ~ *fram igjen* ricrescere, rispuntare, rinascere; ~ *i visdom* farsi saggio; ~ *i bredde* allargarsi, aumentare in larghezza; ~ *i lengde* allungarsi, aumentare in lunghezza; ~ *i tykkelse* ingrossare; ~ *inn (i kjøttet)* incarnarsi; ~ *opp (sammen)* crescere (insieme); ~ *en over hodet* diventare più alto di qn.; fig. prevalere su qn., diventare più forte (bravo ecc.) di qn.; *det er vokst meg over hodet* sta sfuggendo al mio controllo, è diventato troppo per le mie forze; ~ *sammen se:* gro (igjen); ~ *sammen med* unirsi (congiungersi, saldarsi) con; ~ *til se:* gro (igjen); *hagen er vokst til med ugras* le erbacce invadono il giardino; ~ *ut se:* ~ fram; **voksedyktig** vegetabile, vegeto.
voksen adulto; *en ~ kvinne* una donna fatta; *de voksne* gli adulti, i grandi; *være sitt kall (sin oppgave, situasjonen)* ~ essere all'altezza dell'incarico (del compito, della situazione).
voksende che cresce; crescente, in aumento.
voksested bot. habitat m; fig. også ambiente m naturale; **vokseverk** febbri fpl (el. dolori mpl) di crescita.
voksfarge colore m di (della) cera; **voksfarget** cereo, color di cera; **voksfigur** figura (el. statua) di cera; cera; **voksfyrstikk** cerino; **voksing** inceratura, ceratura; **vokskabinett** museo delle cere; **vokskake** pane m di cera; (bi-) favo; **vokskjerte** cero; **vokslerret** tela cerata.
voksllys candela di cera; cero; **voksmaske** maschera di cera; **vokspapir** carta cerata; **voksperle** perla falsa; **voksplaster**, -salve cerato; **voksstabel** (vokset veke) moccolo, lucignolo; **vokstavle** tavoletta di cera; (bi-) favo; **vokstråd** filo cerato.

vokster crescita; se: vekst.
vokte vigilare, custodire, guardare; ~ *på* sorvegliare; ~ *seg for* guardarsi da; *vokt deg!* attento!; (advarende) guai a te!; *vokt deg for hunden* attento al cane!; *han kan ~ seg* che stia attento; ~ *seg for etterligninger* diffidare delle imitazioni; *en må ~ seg for å tro at* ci si deve guardare dal credere che.
vokter guardia, guardiano; (kveg-) bovaro, vaccaro; **vokterhund** (gjeterhund) cane m pastore; **vokterhus** casotto di guardia, casa di cantoniere; **vokterske** guardia, guardiana.
vold (makt) violenza, forza; *bruke (øve) ~* fare uso della violenza, usare la forza; *gjøre ~ på* violentare, far violenza a; *gjøre ~ på seg selv* far forza a se stesso, costringersi; *få i sin ~* avere in proprio dominio; *gi seg (være) i ens ~* rimettersi (essere) alla mercé di qn.; *gi seg Gud i ~* raccomandarsi a Dio; *ha i sin ~* avere in proprio potere; *komme i ens ~* cadere in balia di qn.; *pokker i ~ med ham!* che il diavolo se lo porti!; *gå pokker i ~!* va al diavolo!; *bo pokker i ~* abitare a casa del diavolo; *med ~* con la forza (violenza); *med ~ og makt* a tutti i costi.
valde, ~ *en skade* causare (arrecare) danno a qn.; **voldelig** con la violenza (forza).
voldgift arbitraggio, arbitrato; *avgjøre ved ~* giudicare (decidere) mediante arbitrato, sottomettere ad arbitrato; *fastsette ved ~* arbitrare; **voldgiftsdom** sentenza arbitrale; **voldgiftsdommer** arbitro, giudice m conciliatore; **voldgiftsdomstol** tribunale m arbitrale; **voldgiftsmann** arbitro, compromissario.
voldsåd, -**gjerning**, -**handling** atto di violenza; **voldsherredømme** tirrania, dispotismo; **voldsmann** autore m di un atto di violenza, aggressore m; **voldsmetoder** metodi mpl violenti.
voldsom violento; (ustyrlig) sfrenato, veemente; enorme; **voldsomhet** violenza, veemenza.
voldta violentare, prendere di forza, stuprare; **voldtekt** violenza carnale, stupro; **voldtektsforbryter** stupratore m, violentatore m; **voldtektsforsøk** tentativo di stupro.
voll (jord-) terrapieno, alzata; (dike) diga; mil. bastione m; (gras) terreno erboso; **vollarbeider** sterratore m; **vollgrav** (slotts-) fossato.
volontør apprendista m, f, impiegato non pagato.
volt volt m inv.; **voltameter** voltmetro, voltmetro; **voltasøyle** pila voltaica.
volte sport volta; **voltigere** volteggiare; **voltigering** volteggio; **voltiger** volteggiatore m.
volum volume m; **voluminøs** voluminoso.
vom (drøvtygger) ruminante m; (mat) trippa; (stor mage) pancione m, trippone m.
vomitiv (brekkmiddel) emetico (pl.: -ci).
von (håp) speranza; (mulighet) eventualità, probabilità; **vonbrott** delusione f, disinganno.
vond 1. (sint) arrabbiato, adirato.
vond 2. che fa male; (vanskelig) difficile; (dårlig) cattivo; se også: ond.
vondt s., adv., *noe ~* (del) male; *det er intet ~ i det* non c'è nulla di male; *døye (lide) ~* soffrire, patire; *ja ~* sentirsi male; *jeg får ~* (kvalme) mi viene nausea; *det gjør bare ~* verre non fa che aggravare le cose; *ha ~ av en* aver compassione di qn.; *jeg har ~ av ham* mi fa compassione; *han mener ikke noe ~ med det* non lo fa (dice) a fin di male; *uten å mene noe ~ med det* senza cattive intenzioni; *tale ~ om* parlar male di, sparlare di; *jeg tenkte ikke noe ~ med det* non ci avevo fatto cattivi pensieri; *det gjør ~ når jeg går* mi fa male quando cammi-

no; *hvor gjør det ~?* dove ti fa male?; dove senti male?; *han har ikke ~ av litt vin* un po' di vino non gli fa male; *ha ~ for tenner* soffrire di denti; *ha ~ i halsen* aver male alla gola (el. *hal* di gola); *ha ~ for å komme ut av det* penare per uscire.
vone sperare; aspettarsi; se også: *tro på*.
vorden divenire m; *være i sin ~* essere in embrione, essere in formazione; **vordende** in procinto di, in potenza; in embrione, in erba; futuro; ~ *lege* dottore in erba; ~ *mødre* future madri.
vorte verruca, porro; (bryst-) capezzolo; **vorteaktig** verrucoso; **vortemelk** bot. eufobia.
vortesvin facocero.
votere votare (*på* per; *om*, *over* contro o a favore di); **votering** votazione f, voto; **votiv** votivo.
vott muffola.
votum voto, suffragio.
vove 1. s. gl. onda; litt. flutto.
vove 2. v. gl. osare; se: *våge*; **vovet** ardito, audace; azzardato.
vrak relitto (også fig.); *fullstendig ~* vecchia carcassa; (person) relitto umano; *kaste ~ på* rifiutare, buttar via; **vrakbøye** boa di relitto.
vrake (sortere) fare la cernita di, assortire; (forkaste) rigettare, scartare; *velge og ~* scegliere liberamente; **vraker** cernitore m; (fisk) assortitore m; **vrakgods** relitti mpl di naufragio.
vraking cernita; assortimento; **vrakstump**, -**stykke** rottame m, resto di naufragio; **vraktømmer** legname m di naufragio; (frasortert) legname di scarto.
vralte camminare come un'anitra, camminare zoppicando; **vralting** camminare m come un'anitra.
vrang (forkjært) sbagliato, erroneo; (vanskelig) difficile; (ømtålig) delicato; (tverr) intrattabile; (som sier imot) indisponente; ~ *person* bastian contrario.
vrangle rovescio; *snu vrangen ut* mettere a rovescio; fig. assumere un'aria arcigna.
vrangforestilling idea sbagliata (falsa), falsa opinione f, fisima, illusione f; **vranglære** eterodossia, eresia; **vranglås**, *døra er gått i ~* la serratura si è inceppata; **vrangmaske** maglia (el. punto) a rovescio; **vrangside** rovescio.
vrangstrupe, *jeg har fått noe i vrangstrupen* mi è andato qc. di traverso (også fig.).
vrangvilje scontroscia, cattiva volontà, malavoglia; **vrangvillig** scontroso; scompiacente; **vrangvillighet** scontroscia; malagrazia.
vranten immusonito, imbronciato; **vrantenhet** malumore m.
vrødt arrabbiato, adirato, in collera (*over* per; *på* con); (blikk, ord, stemme) iroso, irato; *bli ~* adirarsi, andare (montare) in collera; *bli meget ~* essere invaso da una collera violenta, infuriarsi; *gjøre ~* far arrabbiare, far andare in collera; *i en ~ tone* con tono iroso.
vrede collera, ira; iracondia; *utøse sin ~ (over)* sfogare la collera (su); *i ~* in uno scatto (el. un impeto) di collera; **vredeutbrudd** accesso d'ira (el. di collera); sfuriata.
vrønge rivoltare, rovesciare.
vri 1. s. se: *vidning*; *gjøre en ~* arrangiarsi.
vri 2. v. torcere, contorcere; ~ (*opp*) *tøy* torcere (strizzare) la biancheria; ~ *sine hender* torcersi le mani; ~ *om* torcere, (dreie om) girare; ~ *ut* togliere girando, far uscire torcendo; ~ *saften ut av* spremere il succo da; ~ *seg av latter* (con)torcersi dalle risa; ~ *seg som en orm* contorcersi come un verme; *det er til å ~ seg av latter* over c'è da torcersi dal ridere.

vribor succhiello; **vridning** (con)torsione f, contorcimento; (tvinning) attorcigliamento.

vrien difficile, arduo, scabroso.

vrikke mar. brattare; ~ *med hoftene* ancheggiare, sculettare; ~ *en fot* slogarsi un piede; **vrikkeåre** remo da bratto; **vrikking** scotimento, ondeggiamento.

vriskin torcitrice f, (vask) strizzatoio.

vrime brulicare, pullulare; **vrimmel** (folk) folla, ressa, calca; (overflod) gran quantità; (mylder) brulicame m; *en ~ av farger* un'orgia di colori; *en ~ av unger* uno sciame di bambini.

vrinske nitrire; **vrinsking** nitrito.

vrisk collo del piede.

vriskte, ~ *noe ut av hendene på en* strappare qc. di mano a qn.; ~ *munnen opp på en* far aprire la bocca a qn. (con la forza).

vrisk urlo, strillo; **vrisk** urlare, strillare.

vrisk (vås) sproloquio, (snakk) ciance fpl; (non-sens) corbelleria; (rotet tale) discorso a vanvera; (tøv og tull) scemenze fpl, panzane fpl; *det er det rene ~* è un'assurdità bell'e buona; *det har vært meget ~ om den sak* si son fatte molte chiacchiere sulla questione; *ikke noe ~!* bando alle proteste!; non fate storie!; *gjøre ~* fare difficoltà, fare storie; *gjøre ~ for (om)* bisticciare per; *ende i (bare) ~* finire in farsa.

vrisk dire sciocchezze, parlare a vanvera; **vriskbøtte** chi parla a vanvera, chi si perde in ciance inutili, persona rimbambita; **vrisklet** rimbambito; assurdo; a vanvera.

vrisk poet. cantuccio, angolino; *en stille ~* un quieto ritiro.

vugge se: vogge.

vulgær volgare.

vulkan vulcano; *utbrent ~* vulcano spento; **vulkanisere** vulcanizzare; **vulkanisering** vulcanizzazione f; **vulkansk** vulcanico (pl.: -ci); **vulkanutbrudd** eruzione f vulcanica.

vunnet vinto; se: vinne.

vurdere valutare, stimare (*til to millioner* due milioni); (skatte) apprezzare, stimare (*etter fortjeneste* nel giusto valore); **vurdering** valutazione f, stima; apprezzamento; **vurderingssum** ammontare m della stima; (auksjon) prezzo d'apertura.

væpne armare; ~ *seg med tålmodighet* armarsi di pazienza; **væpner** scudiero; **væpnet** armato; ~ *nøytralitet* neutralità armata; ~ *overfall* aggressione f a mano armata; ~ *til tennene* armato fino ai denti; *med ~ hånd (makt)* a mano armata; **væpning** armamento; (tropper) milizie fpl.

vær 1. (bukke) montone m; mar. rostro; *Væren* astr. l'Ariete; **vær 2.** (fiske-) porticciolo per pescherecci, villaggio di pescatori.

vær 3. tempo; (luft) aria; (vind) vento; (teft) fiuto; *få ~ av fiutare*; *godt (pent) ~* bel tempo; *hardt ~* tempo burrascoso, intemperie fpl; *ustadig ~* tempo variabile; *vått ~* tempo umido (el. piovoso); *det er godt ~* è bel tempo, fa bello; *det blir godt ~* il tempo si mette al bello, (fremtid) farà bello; *det er ~ til å spasere (i)* il tempo è adatto per una passeggiata; *det er dårlig (stygt) ~* è brutto tempo, fa brutto, c'è maltempo; *det er et Herrens ~* c'è un tempo da lupi (el. da cani); *utsatt for ~ og vind* esposto alle intemperie; *i godt ~* con il bel tempo, quando fa bello; *i dette været* con il tempo che fa; *det er varmt i været* fa caldo, il tempo è mite; *forandring i været* cambiamento del tempo; *i været (til værs)* per (in) aria, su in alto; *drive i været* mandare su in aria, far salire (*prisene* i prezzi); *gå til værs*

salire, andare in alto; *skyte i været* (plante) germogliare, spuntare; crescere rapidamente; *svare bort i været* (el. *i hytt og ~*) rispondere a vanvera; *be om godt ~* fig. chiedere perdono (el. indulgenza); *tale om ~ og vind* parlare del più e del meno; *komme under ~ med* aver sentore di.

vær 4. (ånde) fiato; *få været igjen* riprendere il fiato; *miste været* perdere il fiato, rimanere senza fiato; *ta været fra en* far perdere il fiato a qn.; *trekke været* respirare.

værbitt segnato dalle intemperie.

værdrag direzione f del vento.

være 1. (lukte) fiutare.

være 2. essere; (befinne seg også) stare, (være til også) esistere; *å ~ eller ikke ~, det er spørsmålet* essere o non essere questo è il problema; *hadde ikke jeg vært, ville han ha falt* senza di me sarebbe caduto; *en og en er to* uno più fa due; *to ganger to er fire* due per due fa quattro; *har det vært noen her?* è venuto qn.?; c'è stato qn. qui?; ~ *å beklage* essere spiacevole; ~ *å foretrekke* essere preferibile; *det får ~* pazienza; poco male; *det fikk enda ~* *hvis* ci si potrebbe passar sopra se; *det kan ~* può essere, può darsi; *det kan nok ~ at* potrebbe essere (darsi); *hvordan kan det ~* come mai; *vil du ikke ha det, kan du la ~* prendere o lasciare; *for fremtiden lar du ~ med det* non lo fare mai più; *hva skal det ~?* cosa desidera; (kelner) cosa prende?; ~ *etter en* essere alle calcagna di qn.; perseguitare qn.; ~ (*stemt*) *for* essere favorevole a, essere per; (av den mening) essere d'avviso (che); *hun kan ikke ~ borte fra ham* non può star lontana da lui; *hun er hos sin tante* è (sta) da sua zia; *jeg har vært hos ham* sono stato da lui (el. a casa sua); *jeg skal straks ~ her igjen* torno subito; ~ *imot* essere contro; ~ *imot noe* essere contrario a qc., opporsi a qc.; *den tid er inne da* è tempo di, è venuto il momento di; *hvordan er det med deg?* come stai?; come va?; *det er med deg som med meg* sei al mio stesso punto; ~ *tre mot en* essere in tre contro uno; ~ *alene om å gjøre noe* essere solo a fare qc.; dover fare qc. da solo; *en må ~ to om (å)* bisogna essere in due per; ~ *om seg* saper cogliere l'occasione; ~ *i selskap* essere (partecipare) a una festa (a un ricevimento); *det er ikke noe tess* non vale niente; ~ *til* esistere; *det er to måneder til festen* mancano due mesi alla festa, la festa è tra due mesi; *det kan ~ til en annen gang* sarà per un'altra volta; *det er ikke stort ved ham* non vale gran che; ~ *ved noe* ammettere (riconoscere) qc.

værelse camera, stanza, vano, ambiente m; *hus med fem værelser* casa di cinque camere (ambienti) più servizi, casa di otto vani; ~ *til gaten* camera sulla strada; *være på sitt ~* essere in camera (propria).

væremåte modo d'essere, comportamento, condotta.

væren gl. essere m, esistenza.

værfløy banderuola; **værforandring** cambiamento di tempo; *vi får ~* il tempo cambia; **værforhold** condizioni fpl del tempo (el. meteorologiche); **værgud**, *hvis værgudene tillater det* se il tempo lo permette, se Giove pluvio consentirà; **værhane** banderuola (også fig.); **væriakttagelse** osservazione f meteorologica; **værkart** carta meteorologica.

værkyndig esperto di meteorologia, meteorologo (pl.: -gi); chi sa fare previsioni del tempo; **værlag** tempo; **værmelding** bollettino meteorologico; **værprofet** chi predice il tempo che farà.

værs'go (vær så god) tieni; ecco; prendi; (høflig) prego; (kom inn) avanti; (begynn) su; via; *vil du ~ ...* guai a te se non...

værskifte cambiamento del tempo; **værutsikt** previsione f del tempo; **værvarsel** previsione f meteorologica, bollettino meteorologico; **værvarsling** servizio meteorologico; **værvarslingsskip** nave f addetta alle osservazioni meteorologiche.

væske 1. s. liquido, fluido; biol. umore m; med. (vannaktig) sierosità.

væske 2. v. emettere un liquido (un umore, sierosità); (sår også) suppurare; **væskeansamling** med. edema m, infiltrazione f; **væskeform** stato liquido (fluido); **væskeformig** allo stato liquido.

væsking emissione f di liquido, essudazione f, suppurazione f.

væte 1. v. bagnare, inumidire, umettare.

væte 2. s. umidità; **væting** bagnatura, inumidimento.

være, ikke ~ non curarsi (preoccuparsi) di.

vørter mosto di malto; **vørterøl** birra di malto (non fermentato).

våde, av ~ accidentalmente, fortuitamente; **våde-drap (-ild, -skudd)** omicidio (incendio, colpo d'arma da fuoco) accidentale.

våg 1. (bukt) baia, insenatura; **våg** 2. (puss) pus m.

våge osare, arrischiare, rischiare, azzardare; ~ *å gjøre noe osar* (di) fare qc.; *jeg våger det* corro il rischio; *den som intet våger, intet vinner* chi non rischia non rosica; *du kan bare ~!* prova a farlo!; ~ *seg inn (ut)* i avventurarsi in; ~ *seg til å* azzardarsi a.

vågehals temerario, fegataccio, rompicollo; **vågelig** arrischiato, azzardato, rischioso; **vågemot** ardire m, audacia; **vågespill** gioco d'azzardo; **vågestykke** atto temerario, impresa rischiosa.

våget (dristig) azzardato; (vågal) ardito, audace; (risikabel) rischioso.

vågnad rischio.

våk (råk) passaggio aperto nel ghiaccio.

våke vegliare (*hos en syk* un malato); (bli oppe) vegliare, passare la notte in bianco; ~ *over en (noe)* vigilare (sorvegliare) qn. (qc.); ~ *over at* vigilare che; **våkekone** nottante f.

våken sveglio, desto; (år-) vigile; ~ *drøm* sogno ad occhi aperti; **våkne netter** notti in bianco; *i ~ tilstand* da sveglio; *ligge ~* restare sveglio; **våking** veglia.

våkne, ~ (opp) svegliarsi, destarsi; ~ *(opp) av en drøm* risvegliarsi da un sogno; fig. riscuotersi, dar bando alle illusioni; **våkning** risveglio.

vånd bot. ramoscello, stecco; zool. ratto campestre.

vånd 1. s. stato di sofferenza, pena, angoscia, dolore m; *i ~* in pena, in angustia.

vånd 2. v. dolersi, lamentarsi (*av smerte* dal dolore).

våpen arma (også våpenart) (pl.: armi); (familie-, riks-) stemma, arme f; (familie- også) armi fpl gentilizie; *det norske ~* lo stemma della Norvegia; *bare ~* portare armi; *gi en ~ i hende* armare la mano di qn.; *nedlegge våpnene* deporre (abbassare, posare) le armi; *folket i ~* il popolo in armi; *til ~!* all'armi!; *gripe til ~* ricorrere alle armi; *stå under ~* essere sotto le armi.

våpenart arma, tipo d'arma; **våpenbror** fratello d'armi, commilitone m, compagno d'armi; **våpenbrorskap** fratellanza d'armi; **våpenbruk** uso delle armi; esercitazione f con le armi; **våpendrager** scudiero; **våpendåd** fatto d'armi.

våpenfabrikant fabbricante m d'armi, armaiolo; **våpenfabrikk** fabbrica d'armi; **våpenfabrikasjon** fabbricazione f d'armi; **våpenfelle** compagno d'armi; **våpenferd** spedizione f armata (el. militare); **våpenfør** idoneo a portare armi, abile.

våpengny fragore m d'armi; **våpengren** arma.

våpenhandler commerciante m d'armi, armaiolo; **våpenhus** portico (pl.: -ci) (el. atrio) di chiesa; **våpenhvile** mil. tregua, sospensione f delle ostilità; (våpenstillstand) armistizio.

våpenlykke fortuna delle armi; **våpenløs** inerme, disarmato; **våpenmakt** forza militare, forze fpl armate; *trengte inn i et land med ~* invadere militarmente una nazione; *ved ~* con la forza delle armi; **våpenmerke** (valgspråk) divisa, motto.

våpensamling collezione f d'armi, armeria, (på vegg) panoplia; **våpenskjold** scudo, stemma, blason m, arme f; **våpensmed** armaiolo; **våpenstillstand** armistizio.

våpenøvd esercitato nell'uso delle armi; **våpenøvelse** esercitazione f nell'uso delle armi.

vår 1. pron. nostro; ~ *far* nostro padre; ~ *bok* il nostro libro; *den er ~* è il nostro.

vår 2. s. primavera; *i ~* questa primavera; *om våren* in (el. di) primavera; *til våren* la primavera prossima, questa primavera; **vår-** primaverile.

vårblomst fiore m di primavera; **vårbud** annuncio (el. segno) di primavera; **vårbær** (ku) che figlia in primavera; **vårfiske** pesca primaverile; **vårflom** piena primaverile; **vårfrakk** soprabito da mezza stagione.

Vårherre il buon Dio, il Padreterno; se: herre.

vårjevndøgn equinozio di primavera; **vårknipe** penuria (di foraggio) di primavera.

vårlig primaverile; **vårluft** aria di primavera (el. primaverile); **vårløsning** disgelo; **vårmild** d'un tepore primaverile; **vårmåned** mese m di primavera; **vårnatt** notte f di primavera; **vårønn** lavori mpl agricoli di primavera; **vårparten** la primavera; **vårpløye** compiere l'aratura primaverile; **vårpløying** aratura di primavera; **vårrengjøring** pulizie fpl di primavera; **vårsemester** semestre m di primavera.

vårsild aringa primaverile; **vårsol** sole m di primavera (el. primaverile); **vårsæd** semenza primaverile.

vårtegn segno che preannuncia la primavera; **vårtid** stagione f primaverile, bella stagione.

vårvær tempo primaverile.

vås assurdità, nonsenso, insensatezza; **våset** assurdo, insensato.

våt bagnato, molle, (fuktig) umido; (gjennom-) fradicio; ~ *av svette* madido di sudore; ~ *til skinn* bagnato fino alle ossa; *det er vått i været* c'è tempo umido; *bli ~ på føttene* bagnarsi i piedi.

våthet umidità; **våtlende** terreno acquitrinoso.

W

W, w W, v (uttal. doppio vu, doppia vu).

water-closet water closet m inv.; gabinetto, latrina;

waterproof impermeabile, waterproof.

watt elektr. watt m inv.; **wattløs** swattato; ~ *strøm* corrente in quadratura; **watttime** wattora.

weekend fine f settimana, week-end m inv.; *holde* ~ far festa al sabato e alla domenica.

weltervekt (boksing) welter m; (bryting) peso medioleggero.

whiskers fedine fpl, favoriti mpl.

whisky whisky m inv. **whist** whist m inv.

white-spirit acquaragia (sintetica).

wide-screen schermo panoramico.

wienerbrød pasticceria danese; **wiener(inne)** viennese m, f; **wienerschnitzel** omtr. cotoletta alla milanese; **wienervals** valzer m inv. viennese; **wienervogn** (kalesjevogn) berlina.

winch se: vinsj; **wire** se: vaier.

wolfram tungsteno, wolframio.

X

X, x X, x (uttal: iks, ikkasse).

x-aksen asse m delle ascisse; **x-stråler** raggi mpl x.

xylofon xilofono.

xylograf silografo; **xylografere** incidere su legno;

xylografi silografia; **xylografisk** silografico.

Y

Y, y Y, y (uttal: ipsilon el. i greco).

yacht yacht m inv., panfilo da diporto; **yachtklubb** yacht-club m inv.

y-aksen asse m delle ordinate.

yale-lås serratura di sicurezza.

yard yard f inv., iarda.

ydmyk umile, sottomesso; **ydmyke** umiliare; **ydmykelse** umiliazione f; *tilføre en en* ~ imporre un'umiliazione a qn.; **ydmykende** umiliante; **ydmykhet** umiltà; **ydmykst** adv. molto umilmente.

ymse (forskjellige) vari mpl, diversi mpl; *det er så* ~ *med det* varia, dipende.

ymt (rykte) voce f; (hentydning) allusione f.

ymte, ~ *om* bisbigliare, mormorare, spargere la voce; *ikke* ~ *et ord om* non far parola di.

ynde 1. v. amare, prediligere; (begunstige) favorire, proteggere; **ynde** 2. s. grazia, (åndelig også) dolcezza, (legemlig også) leggiadria; (mest om ting) soavità, gradevolezza; *uten* ~ sgraziato; **yndefull** grazioso, aggraziato.

ynder, ~ *av* amatore di, ammiratore di, appassionato di; *jeg er ingen* ~ *av* non mi piace affatto.

yndest favore m, benevolenza, grazia; **yndet** (person) benvoluto, favorito, amato; popolare; (ting) in voga, ricercato, richiesto; **yndig** carino, (yndefull) grazioso, aggraziato; **yndighet** grazia; (kvinner) **yndigheter** grazie, formosità fpl.

yndling favorito, prediletto, fam. cocco; (protesjé) pupillo, protetto; *damenes* ~ il beniamino delle donne; *hyens* ~ l'idolo della città.

yndlings- preferito, favorito, prediletto; **yndlingsbarn** beniamino; fam. cocco; figlio prediletto; **yndlingsdikter** poeta favorito (prediletto); **yndlingsrett** piatto favorito; **yndlingsvåpen** arma preferita.

yngel pro genie f, genia; (fugle-, rotte-) nidia, co-

vata; (insekt-) larve fpl; (flue-, bie-) cacchioni mpl; (fiske-) avannotti mpl.

yngle proliferare, moltiplicarsi; fig. også riprodursi, propagarsi; **yngleplass** luogo dove animali (pesci) ritornano per partorire (deporre le uova).

yngling adolescente m, giovanetto; **ynglingalder** (-år) adolescenza; **ynglingsforening** associazione f di adolescenti.

yngre più giovane; (søsken) minore; (senere) più recente; (temmelig ung) ancora giovane; ~ *linje* ramo cadetto; ~ *sønn* (adel) figlio cadetto; *den* ~ (tilnavn) il giovane; (mots. faren) figlio, junior; *i mine* ~ *dager* nella mia gioventù, quand'ero giovane; *han er tre år* ~ *enn jeg* ha tre anni meno di me; *bli* (gjøre) *ti år* ~ ringiovanire di diecianni; *gjøre seg* ~ *enn en er* darsi meno anni di quanti se n'ha; *han ser* ~ *ut enn han er* dimostra meno della sua età.

yngst il (la) più giovane, il (la) minore.

ynk miseria, tristezza; (med-) pietà; (lyd) gemito; *vekke* ~ far pietà; *det er en* ~ *å se* rattrista il cuore vederlo; *så det er* (var) *en* ~ da fare pietà; **ynke**, ~ *en* commiserare (compatire) qn.; *ynkes over noe* muoversi a compassione per qc.; ~ *seg* gemere, lamentarsi.

ynkelig pietoso, miserevole, (klagende) lamentoso; (lite tess) da poco; (ynkverdig) da far pietà; ~ *forfatning* stato pietoso (miserevole); ~ *forfatter* scrittore da poco; *et* ~ *syn* un triste spettacolo; *gjøre en* ~ *figur* fare una figura meschina (el. una magra figura); ~ *fyr* poveraccio, uomo da poco; *leve et* ~ *liv* vivere miseramente; *det tok en* ~ *ende med ham* ha fatto una fine miseranda.

ynkverdig miserevole, pietoso, che suscita compassione; **ynkverdighet** stato pietoso, miseria.

yoghurt iogurt (yogurt) m inv.

yppe, ~ (*kiv, strid, trette*) provocare liti, cercare (el. attaccare) briga.

ypperlig eccellente, ottimo, magnifico (pl.: -ci); adv. også a meraviglia; *det var jo ~* è proprio un'ottima cosa; ~! benissimo!; perfetto!; **ypperlighet** eccellenza.

ypperst superiore, supremo, massimo, primo; *være den ypperste* essere il primo (il migliore), eccellere su tutti.

yppersteprest gran (el. sommo) sacerdote m; **yppersteprestlig** sacerdotale, da gran sacerdote.

yppig esuberante, rigoglioso; (*overdådig*) sontuoso, fastoso; (*vellystig*) voluttuoso; (*fyldig*) prospero, opulento; ~ *figur* corporatura prosperosa (formosa); ~ *vegetasjon* vegetazione lussureggiante; **yppighet** esuberanza, rigoglio; fasto; voluttà; opulenza, formosità.

yr 1. (*livlig*) vivace, sbrigliato (*villstyrig*), (*lystig*) pazzarello; (*beruset*) ebbro (*av di*).

yr 2. (*fint regn*) acquereggiola, pioviggine f.

yre (*vrímle*) pullulare (*av di*), brulicare, formicolare; (*formere seg fort*) moltiplicarsi (a vista d'occhio), pullulare.

yrke (*arbeid*) occupazione f, lavoro; (*fag*) mestiere m, professione f; *lærer av ~* insegnante di professione; *de frie yrker* le libere professioni; *drive et ~* esercitare un mestiere (una professione).

yrkesbefal ufficiali mpl di carriera; **yrkesforbryter** delinquente m, f abituale (el. di professione); **yrkesforbud** interdizione f della carriera; **yrkesgruppe** categoria professionale; **yrkeshemmet** inabile al lavoro; **yrkeshygiene** igiene f professionale; **yrkeskvinne** (donna) lavoratrice f, donna che esercita un'attività retribuita; **yrkeskvinner** (statistikk) popolazione femminile attiva; **yrkesliv** vita professionale.

yrkesmyalgi mialgia professionale; **yrkesoffiser** ufficiale m di carriera; **yrkesopplæring** addestramento professionale; **yrkesrettleier** consigliere m d'orientamento professionale; **yrkesrettleiing** orientamento professionale; **yrkesskole** scuola d'avviamento professionale; **yrkesstolthet** orgoglio professionale, dignità di mestiere; **yrkessykdom** malattia professionale.

yrkesutdannelse formazione f professionale; **yrkesvalg** **hemmet** impedito nella scelta della professione; **yrkesveileder** etc. se: **yrkesrettleier** etc.

yste fare il formaggio; **ysteri** caseificio.

yte 1. v. dare, prestare; (*levere*) fornire; (*innbringe*) rendere; (*framby*) offrire, porgere; (*utrette*) fare, compiere; ~ (*all mulig*) **rettferdighet** rendere (piena) giustizia; ~ *sitt til* dare il proprio contributo a; ~ *bistand* prestare aiuto; ~ *erstatning* risarcire; ~ *en et lån* concedere un prestito a qn.

yte 2. (*overflate*) superficie f; (*geitved*) alburno. **yteevne** tekn. rendimento; (*effektivitet*) efficienza; (*fabrikk*) capacità di produzione; (*person*) capacità, efficienza.

ytelse prestazione f; (*bidrag*) contributo.

ytte 1. adj. esterno, esteriore; *det ~* la parte esterna, l'esteriore, la superficie; (*skinnet*) l'apparenza; *han har ingen ~ fordeler* non è avvantaggiato nell'aspetto; ~ *venstre* sport ala sinistra; *de ~ sju og de indre seks* i Sette dell'Efta e i Sei del Mec.

ytte 2. s. esterno, parte f esterna, (il) di fuori, aspetto esteriore; *ha et behagelig ~* essere di piacevole aspetto, avere un bell'aspetto; *han har et fordelaktig ~* è di bella presenza, si presenta bene.

ytte 3. v. (*legge for dagen*) esternare, manifestare; (si) dire, pronunziare, (*fremsette*) enunciare; ~ *seg* (*vise seg*) manifestarsi, (*uttale seg*) pronunciarsi (*om su*); ~ *seg gunstig om* esprimere un giudizio positivo su.

ytring manifestazione f, espressione f; (*uttalelse*) detto, sentenza; osservazione f; **ytringsfrihet** libertà di parola; **ytringsmåte** modo di esprimersi.

yttedel parte f esterna (el. esteriore); **yttedør** porta esterna, portone m di casa; **yttende** estremità esterna; **ytterfrakk** soprabito, cappotto.

ytergrense limite m estremo; **yterhud** mar. fasciame m, rivestimento esterno; **yterkant** margine m esterno, orlo estremo; ciglio; **yterlag** strato esterno; **yterledd** se: **ledd**.

ytterlig vicino all'orlo; fig. estremo; **ytterligere** fig. ulteriore; **ytterliggående** estremo, eccessivo; (*person*) estremista m, f, oltranzista m, f; *de mest ~ i* più estremisti; **ytterlighet** estremo, eccesso; *gå fra den ene ~ til den annen* passare da un estremo all'altro; *gå til ytterligheter* andare agli eccessi; *gå til den motsatte ~* passare all'estremo opposto.

ytterlomme tasca esterna; **ytermur** muro esterno; **yterpunkt** estremità; **yterside** lato esterno, superficie f.

ytterst 1. adj. esteriore, (*fjernerst*) estremo, (*størst*) massimo; *den ytterste dag* il giorno del giudizio; *ytterste ende* estremità; *gjøre sitt ytterste for å* fare del proprio meglio per, compiere il massimo sforzo per; *den ytterste nøyaktighet* la massima precisione; *det ytterste* la parte più esterna, l'estremità; fig. l'estremo, il massimo; *være i ytterste nød* essere agli estremi della miseria, essere in condizioni disperate; *ligge på sitt ytterste* essere agli estremi (el. in punto di morte).

ytterst 2. adv. all'estremità, all'estremo, al limite; (*i høyeste grad*) estremamente; F che di più non si può; ~ *på veien* sul ciglio della strada; ~ *til høyre* all'estrema destra; *det er ~ alvorlig* è estremamente grave; *stå (gå) ~* trovarsi (camminare) sul lato esterno; *prisen er ~ lav* il prezzo è estremamente (eccessivamente) basso; *et ~ sjeldent tilfelle* un caso rarissimo.

ytersåle suola (di scarpa); **ytertøy** soprabiti mpl e cappotti mpl; **ytervegg** parete f esterna; **yterverden** mondo esteriore.

Z

Z, z Z, z (uttal: zeta).

zebuokse zebù m.

zeppeliner zeppelin m inv.

zodiakallys luce f zodiacale.

zoolog zoologo (pl.: -gi); **zoologi** zoologia; **zoolo-**

gisk zoologico (pl.: -ci); ~ *hage* giardino zoologico; fam. zoo m inv.

zulu zulù m, f; **zulu-** zulù; **zulukaffer** cafro zulù; **zulu-kvinne** zulù f.

zymologi (gjæringslære) zimologia.

Æ

æ eh!; (æsj!) oh!; accidenti!; (avsky) puàh!

ær (ærfugl) edredone m.

æra era.

ærbar modesto, onesto, onorato; (sømmelig) decente; ærbarhet modestia, onestà; (sømmelighet) decenza, pudore m.

ærbødig rispettoso, riverente, deferente; *Deres ærbødige* (brev) gradite i miei distinti ossequi; ærbødighet rispetto, riverenza, deferenza; (ærefrykt) venerazione f; *av ~ for* per riguardi di; *ha ~ for* nutrire rispetto per, rispettare; *vise ~ for* portare rispetto a, mostrarsi deferente verso.

ærbødigst (brev) con osservanza; distinti saluti.

ærdun piuma di edredone.

ære 1. s. onore m; (heder) gloria; ~ *være Gud* gloria a Dio; *berøve en ens* ~ disonorare qn.; *det er meg en* ~ è un onore per me; *det er en ~ for meg* a sono onorato di; *gjøre en ~*, *gjøre ~ på en* onorare qn.; *gjøre (vise) en den ~* a fare a qn. l'onore di; *dette går min ~ for når* ne va del mio onore; *gå ens ~ for når* attentare all'onore di qn., ledere l'onore di qn.; *jeg skal ha den ~* a avrò l'onore di; *det har han ~ av* gli fa onore; *han har ingen ~ i livet* non è un uomo d'onore; *høste ~* acquistare onore; coprirsi di gloria; *høste ~ av* riportare il vanto di; *ikke levne en ~ for to skilling* diffamare (screditare) qn.; fam. dir peste e corna di qn.; *sette sin ~ i noe (i å)* impegnarsi a fondo in qc. (a + inf.); *vise en ~* rendere onore a qn.; *vise en den siste ~* rendere le estreme onoranze a qn.; *være all ~ verd* meritare (el. essere degno di) elogio; *en mann av ~* un uomo d'onore; *holde (anse) for en ~* considerare un onore; *holde for en ~* a riputarsi onorato di; *holde i ~* onorare; *holde høyt i ~* avere in grande onore; *jeg erklærer på ~ og samvittighet* a dichiaro sul mio onore che; *det går på æren løs* ne va dell'onore, è in gioco l'onore; *komme til ~ og verdighet* pervenire a grande onore; *til ~ for in* onore di; *forsikre ved sin ~* garantire sul proprio onore.

ære 2. v. onorare, (vise ~) rendere onore a; *æres den som æres* b'or onore al merito; *ærede kollega* riverito (el. egregio) collega; *den ærede foregående* taler l'esimio oratore che mi ha preceduto.

ærefrykt venerazione f, profondo rispetto; *ha ~ for* nutrire grande rispetto per, venerare.

ærefull onorevole, onorato; (ærerik) glorioso.

ærekjær che è geloso del proprio onore; (rettsindig) retto; (ærgjerrig) ambizioso.

ærekrenke ledere (oltraggiare) l'onore di; ærekrenkelse offesa, insulto, affronto; (offentlig) oltraggio; ærekrenkende offensivo, ingiurioso, oltraggioso.

æreløs infame, spregevole; æreløshet infamia, disonore m.

ærend commissione f; *besørge (gå, utrette) ærender* fare commissioni; *gå ens ~* fig. fare il gioco di qn.

ærerik glorioso.

æres- onorifico (pl.: -ci), onorario; æresaksept merk. accettazione f per intervento; æresbegrep norma d'onore, senso dell'onore; æresbevisning segno d'onore, onoranze fpl; æresbolig abitazione f onorifica; æresborger cittadino onorario.

æresdame dama d'onore; æresdoktor dottore m honoris causa; æresfornærmelse oltraggio all'onore; æresforpliktet impegnato sul proprio onore.

æresfølelse punto d'onore; puntiglio; *ha en overdreven ~* essere troppo suscettibile; *krenke (såre) ens ~* ferire l'onore di qn.

æresgave dono onorifico; æresgjeld debito d'onore; æresgrad grado onorario.

ærskjenner (baktaler) diffamatore m.

ærskompani guardia d'onore; æreslegion legion f d'onore; æreslønn stipendio onorifico; æreslån prestito d'onore; æresmedlem membro onorario.

æresoppreisning riabilitazione f; (for fornærmelse) riparazione f, soddisfazione f; *gi ~ for* dare soddisfazione di; æresord parola d'onore; *gi sitt ~ (på at, på å)* dare la parola d'onore (che).

ærreport arco di trionfo; ærespremie premio onorifico; ærespresident presidente m onorario.

æresrett tribunale m d'onore; æresrunde giro d'onore; æressak questione f (el. vertenza, el. punto) d'onore; æresstøtte cippo in memoria, monumento onorario; ærestittel titolo onorifico; æresvakt guardia (el. scorta) d'onore; æresverv carica onorifica.

ærfugl edredone m.

ærgjerrig ambizioso; ærgjerrighet ambizione f.

ærlig (bra) probò, retto, (hederlig) onesto, onorato; (oppriktig) sincero; (uforbeholden) franco (pl.: chi); (redelig) leale, retto; ~ *ansikt* viso onesto; ~ *navn* nome onorato; *det er en ~ sak* non c'è niente di male; *det har han ~ og redelig fortjent* se l'è veramente meritato; iron. non l'ha certo rubato; ~ *holde sitt ord* mantenere fedelmente la parola; *mene det ~* pensarlo sinceramente; ~ *talt* francamente, a dire il vero; ~ *talt!* parola d'onore!

ærlighet onestà; (uten baktanke) buona fede f; (oppriktighet) sincerità, franchezza; (redelighet) lealtà; ~ *varer lengst* a lungo andare vince l'onestà.

ærverdighet onorabile, venerabile; ærverdighet onorabilità, venerabilità.

æsj! ohibò!; che schifo!; puàh!

ætling disvendente m, f, rampollo; ætt (herkomst) origine f; nascita; (slækt) stirpe f, schiatta.

ættefar capostipite m; ættegransking indagini fpl genealogiche; ættegård proprietà avita; ættemerke marchio (el. caratteristica) di famiglia; ættenavn nome m di famiglia; ættetavle tavola genealogica.

ættgod di buona stirpe; ættledd generazione f.

ættlede adottare; ættstor di stirpe illustre.

øde 1. adj. deserto; *ligge* ~ giacere deserto; essere disabitato; *legge* ~ devastare; ~ *gård* fattoria disabitata.

øde 2. v. sperperare, dissipare, scialacquare.

ødelagt distrutto; (i *stykker*, *beskadiget*) rotto, guasto; (utmatte) sfinito, spossato; (pekuniært) rovinato; ~ *helbred* salute malferma; se *ellers*; **ødelegge**; **ødeland** scialacquatore m, dissipatore m, spendaccione m.

ødelegge (tilintetgjøre) distruggere, rovinare; (skade, spolere) sciupare; (skjemme) guastare, (herje) devastare; (forøde) scialacquare, sperperare; (person) rovinare; (slite klær) logorare; ~ *noe som er gjort* disfare qc.; ~ *ens glede* turbare la felicità di qn.; *han har ødelagt sin helse* si è rovinato la salute; ~ *sine øyne* logorarsi gli occhi.

ødeleggelse distruzione f; rovina; (herjing) devastazione f; (ødsling) sperpero, dissipazione f; (forfall) deterioramento, sfacelo; (moralisk) perdizione f, rovina; *anrette ødeleggelser* mandare (qc.) in subisso; se: *ødelegge*.

ødeleggesdrift istinto di distruzione; impulso di distruggere; **ødeleggeskrig** guerra di sterminio; **ødeleggeslyst** istinto distruttore, mania di distruggere; **ødeleggesverk** opera distruttrice (devastatrice); vandalismo.

ødeleggende distruttore, distruttivo; devastatore; (ulykkesbringende) disastroso; (utryddende) sterminatore; (pekuniært) rovinoso, dispendioso; *vannets* ~ *makt* la forza distruttiva delle acque; **ødelegger** distruttore m; devastatore m, vandalo.

ødem edema m.

ødemark deserto, terra deserta (el. disabitata).

ødipuskompleks complesso di Edipo.

ødsel prodigo (pl.: -ghi) (*med di*); (overdådig) son tuoso; *føre et ødselt liv* condurre una vita dissipata; **ødselhet** prodigalità; (*med statens midler*) spreco, sperpero.

ødsle prodigare, sperperare, scialacquare; ~ *med noe* prodigare qc. (*på en a qn.*); ~ *med off. midler* dilapidare le finanze pubbliche; ~ *med sin ros* elargire lodi.

ødslig disabitato, desolato; triste.

ødsling spreco (pl.: -chi); se: *ødselhet*.

øgle sauro.

øk ronzino; neds. brocco (pl.: -chi); ronzinante m.

øke aumentare, accrescere; ~ *farten* aumentare la velocità, accelerare.

økenavn nomignolo, soprannome m.

økende crescente, in aumento; **øk(n)ing** aumento, accrescimento; (utvidelse) espansione f; merk. aumento, maggiorazione f, rialzo; ~ *av de økonomiske byrder* aggravio degli oneri finanziari.

økonom (forvalter) economo; (sosial-) economista m, f; **økonomi** economia; **økonomikk** economica; **økonomikontor** economato; **økonomisere** economizzare, fare economia; **økonomisk** economico (pl.: -ci); (person) economo; ~ *problem* problema economico (el. finanziario).

øks ascia, scure f, (liten) accetta; (stor) mannaia (også bøddel-); **økseblad** lama di scure; **øksehammer**, -hode testa di scure; **øksehogg** colpo d'ascia; **øksehylster** guaina portaascia; **øksekomité** commissione f che si occupa del taglio delle spese; **øk-**

sesk manico (pl.: -ci, -chi); *svare god dag mann*, ~ rispondere a vanvera.

økt ore fpl di lavoro (tra due pasti).

økumenisk ecumenico (pl.: -ci).

øl birra; *en (halv) flaske* ~ una (bottiglietta) bottiglia di birra; *lyst (mørkt, tynt)* ~ birra chiara (scura, leggera); *glass* ~ bicchiere di birra.

ølanker barilotto da birra; **ølavgift** imposta sulla birra; **ølbass** voce f da avvinazzato; **ølbrygger** birraio; **ølbryggeri** fabbrica di birra; **ølbrygging** fabbricazione f di birra; **ølbrød** zuppa di birra; **øldriker** bevitore m di birra.

ølfat botte f da birra; (innholdet) barile m di birra; **ølflaske** bottiglia da birra; **ølgjer** lievito di birra; **ølglass** bicchiere m da birra; (glass øl) bicchiere m di birra; **ølhandel** commercio (el. spaccio) di birra; **ølhandler** birraio.

ølkagge barilotto di birra; **ølkanne** brocca da birra; **ølkjører** chi trasporta birra; **ølkrus** boccale m; **øl-mage** pancione m da bevitore di birra; **ølrett** licenza di vendita della birra; **ølrus** sbornia da birra.

ølroyk foschia da calura.

ølsjapp bettola (in cui si vende birra); **øltapper** birraio (che vende birra alla spina); imbottigliatore m di birra; **øltønne** botte f (barile m) da birra; *tykk som en* ~ grasso come una botte.

øm (smertende) doloroso, dolorante; (kjærlig) tenero, affettuoso; ~ *kjærlighet* tenerezza, affetto; *ømme føtter* piedi delicati (el. doloranti); *ømt punkt* fig. punto debole (el. vulnerabile); *røre ved det ømme punkt* toccare un tasto delicato; *ømt sted* punto doloroso; *være* ~ *mot en* coccolare qn.; *være* ~ *over hele kroppen* essere tutto indolenzito.

ømfintlig sensibile (*for kulde* al freddo); *ha en* ~ *hud* avere la pelle delicata.

ømhet (smerte) indolenzimento; (i tenner) sensibilità; (kjærlighet) tenerezza, affetto; **ømhjertet** che ha il cuore tenero, compassionevole; **ømskinnet** che ha la pelle delicata; fig. sensibile; suscettibile; **ømskinnet** delicatezza della pelle; (nærtagenhet) sensibilità, suscettibilità.

ømtålig delicato; suscettibile; **ømtålighet** delicatezza; suscettibilità.

ønske 1. s. desiderio, augurio (*om, om å di*; *om at* che + konj.); *fromt* ~ pio desiderio; ~ *om god bedring* augurio di pronta guarigione; *hans* ~ *er å reise* desidera partire; *gjøre et* ~ fare un augurio; *nære et* ~ nutrire un desiderio; *uttale (ytte) et* ~ esprimere un desiderio; *uttale ønsker for* far voti per; *etter* ~ a piacere, a piacimento; a richiesta; *etter hans* ~ secondo il suo desiderio; *oppfylle et* ~ esaudire un desiderio.

ønske 2. v. desiderare (*å di, at* che + konj.); ~ *en alt godt* augurare ogni bene a qn.; *jeg skulle* ~ *at du kom (å komme)* vorrei che tu venissi (venire); *det var å* ~ sarebbe da desiderare (el. desiderabile); *la meget tilbake å* ~ lasciar molto a desiderare; *jeg ønsker intet annet enn å* non desidero altro che; *jeg ønsker intet heller (enn å)* non chiedo di meglio (che); *han ønsker seg langt bort* vorrebbe essere lontano mille miglia; ~ *seg noe tilbake* rimpiangere qc.; ~ *en god jul* augurare buon Natale a qn.; ~ *en et godt nyttår* augurare buon anno (un felice anno nuovo) a qn.

ønskedrøm sogno (di qc. che si desidera); **ønskekon-**
sert radio concerto secondo le richieste degli ascol-
 tatori; **ønskekvist** ramoscello da rabadomante.
ønskeleilighet appartamento ideale (el. sognato).
ønskelig desiderabile, desiderevole; **ønskelighet** op-
 portunità.
ønskeliste lista dei desideri, lista dei regali desidera-
 ti; **ønskemål** meta desiderata; fine m da raggiunge-
 re; desiderata mpl; **ønskesetning** proposizione f ot-
 tativa; **ønskestilling** occupazione f (posizione f, im-
 piego) invidiabile.
ønsketenkning (il) credere qc. perché lo si desidera;
 pio desiderio; **ønskevær** tempo ideale.
ønskerdig desiderabile, auspicabile.
ør (fortumlet) stordito, confuso; (svimmel) preso
 da capogiro (el. da vertigini); (av drikk) un po' bril-
 lo; *jeg blir ~ i hodet* mi gira la testa; *jeg blir ~ i*
hodet av det mi fa girare la testa; *gjøre ~* stordire,
 far venire le vertigini, (beruse, også fig.) inebriare.
øre 1. (mynt) oere m; centesimo di corona; *ikke ha*
en ~ non avere un centesimo, non avere il becco
 di un quattrino; *betale til siste ~* pagare fino all'ul-
 timo centesimo.
øre 2. fysiolog. orecchio, orecchia; (på krukke også)
 ansa; *ha (et fint) ~* avere orecchio; *ha et skarpt ~*
 avere l'orecchio fino; *små gryter har også ører* i ra-
 gazzini hanno l'udito fine; *holde ørene stive* stare
 attenti; mostrare fermezza; *låne ~ til* prestare
 orecchio a; *varme ørene på en* prendere qn. a
 schiaffi; *vende det dove ~ til* fare l'orecchio da
 mercante; *være luttet ~* essere tutt'occhi; *han har*
en rev bak øret è un volpone; sta macchinando qc.;
han har en skjelm bak øret è un furbacchione; *skrive*
seg noe bak øret tenersi bene a mente qc.; legarsela
 a un dito; *komme for ens ~* giungere all'orecchio
 di qn.; *det er kommet meg for ~* mi è stato detto,
 ho saputo; *holde en i ørene* fig. far filare qn., tenere
 qn. a freno; *dette brevet har gjort ham het om ørene*
 questa lettera gli ha messo una pulce nell'orecchio;
opp over ørene fin sopra gli occhi; *forelsket opp over*
begge ører innamorato cotto; *sove på sitt grønne ~*
 dormire fra due guanciali; *tute en ørene fulle med*
noe riempire le orecchie a qn. di qc.; *ikke være tørr*
bak ørene essere ancora imberbe.
ørebetennelse otite f; **ørebrusk** cartilagine f dell'orec-
 chio; padiglione m auricolare; **øredobbe** orecchino,
 pendente m; **øredøvende** assordante, da rompere i
 timpani; **ørefik** schiaffo, ceffone m.
øreflipp lobo dell'orecchio; **øreflod** scolo di liquido
 dall'orecchio; otorrea; **øreformet** a forma d'orec-
 chio; **øregang** condotto uditivo; **ørehule** conca au-
 ricolare; **øreinnspøyning** iniezione f nell'orecchio;
ørekjertel ghiandola auricolare.
øreklaff copriorecchia m; **øreklips** orecchino a mol-
 la; **ørelapper** copriorecchie mpl; **ørelappstol** pol-
 trona a origlieri.
ørelege otoiatra m, f; **ørenerve** nervo acustico (el.
 auricolare); **øre-, nese- og halslege** otorinolaringoi-
 atra m, f, fam. otorino; specialista m, f in malat-
 tie di orecchi-naso-gola.
ørenslyd, *skaffe seg ~* farsi ascoltare; *det var ikke ~*
å få era impossibile sentire e farsi sentire.
ørering buccola, cerchietto, orecchino (ad anello).
ørepine mal d'orecchi; **øreskje** pulsciorrecchi m inv.;
ørespeil otoscopio; **ørespesialist** specialista m, f in
 otoiatria; **øresprøyte** siringa auricolare; **øresus**
 ronzo d'orecchi.
øretvist zool. forbicina, forfecchia; **øreverk** mal d'o-
 recchi; med. otalgia; **ørevitne** testimone m, f auri-
 colare; **ørevoks** cerume m.

ørfin finissimo; **ørhet** stordimento.
ørken deserto; *rope i ørkenen* predicare (parlare) al
 deserto; **ørkenaktig** desertico (pl.: -ci); **ørkenvind**
 ghibli m.
ørkesløs ozioso, sfaccendato, inoperoso; (unyttig)
 inutile; (virkningsløs) vano, ozioso; (intetsigen-
 de) futile; **ørkesløshet** inoperosità, inattività; inuti-
 lità, oziosità, futilità.
ør liten piccolissimo, minimo, microscopico (pl.:
 -ci).
ørn zool. aquila; **ørnaktig** aquilino; **ørneblikk** sguar-
 do d'aquila; **ørnebregne** felce f aquilina; **ørneklo**
 artiglio d'aquila; **ørnenebb** becco d'aquila; **ørnene-**
se naso aquilino; **ørnerede** nido d'aquila; **ørneunge**
 aquilotto.
ørret zool. trota; **ørret dam** vivaio di trote; **ørret-**
farget color salmone; (pletet) picchiettato, mac-
 chiettato; **ørrestang** canna da trote; **ørretyngel**
 avannotto.
ørse v. delirare; s. delirio, (vilske) vaneggiamento;
snakke i ~ delirare.
øse 1. v. attingere (av kildene alle fonti), (båt) aggot-
 tare; ~ *lens (tom)* vuotare, esaurire; ~ *opp* versa-
 re, (suppe) scodellare, (mat) servire; ~ *over* (steik)
 bagnare, cospargere di; ~ *ut penger* buttare il de-
 nario a due mani; *det (regnet) øser ned* piove a cati-
 nelle.
øse 2. s. cucchiaino m, mestolo, ramaiolo.
øsekar sassola; mar. også gottazza; **øsing** attingere
 m; mar. aggettare m, aggettamento.
øse regn pioggia torrenziale; **øse regne** piovere a cati-
 nelle.
øst est m; oriente m; (nære) levante m; ~ *for* ad est
 di; *mot ~* verso l'est; **øst-** orientale.
østasiatisk dell'Asia orientale; est-asiatico.
østastorm tempesta dall'est; **østavind** vento dell'est
 (di levante); **østen-** dell'est; **østenfor** a est di.
øster- orientale; **østerlandsk** orientale; **østerlenderne**
 gli orientali; **østerriker**, **østerriksk** austriaco (pl.:
 -ci); **østerriksk-ungarsk** austroungarico.
østers ostrica; **østersavl** ostricoltura; **østersavler**
 ostricoltore m; **østersbanke** banco (pl.: -chi) di
 ostriche; **østersfangst**, **-fiske** pesca (el. raccolta)
 delle ostriche; **østersforgiftning** avvelenamento da
 ostriche.
østersjøisk baltico (pl.: -ci); **østersjølandene** i paesi
 baltici; **østersjøstatene** gli Stati baltici.
østerskniv coltello da ostriche; **østerskurv** panierino m
 per (di) ostriche; **østersselger** ostricaio; **østersskall**
 conchiglia d'ostrica; **østersskrape(r)** ostregaro; **øs-**
tersskraping raccolta delle ostriche; **østerstid** sta-
 gione f delle ostriche; **østersyngel** larve fpl di ostri-
 ca.
østeuropeisk dell'Europa orientale; (bak jerntep-
 pet) d'oltre cortina.
østfra da(l)l'est, da(l)l'oriente, da levante.
østfront fronte m orientale.
østgoter, **østgotisk** ostrogoto.
østgående che va ad est, (skip) che naviga verso est;
østhimmel cielo orientale.
østover ad est, verso est.
østpynt capo est; **østre** orientale.
østromersk dell'impero d'Oriente.
østspiss punta orientale.
øvd esercitato; (opplært) istruito, addestrato; (due-
 lig) abile; *være ~ i* essere esercitato in (abituato a,
 pratico di).
øve (utdanne) istruire, addestrare, (trene) esercita-
 re, allenare; (utøve) esercitare, praticare; (utføre)
 compiere, fare; ~ *hukommelsen* esercitare la me-

moria; ~ *innflytelse* på esercitare un'influenza su; influenzare, esercitare un ascendente su; ~ *kontroll med* controllare, sorvegliare; ~ *seg i dans (i svømming)* esercitarsi nel ballo (al nuoto); ~ *seg i tålmodighet* esercitare la pazienza; ~ *seg i et språk* far pratica di una lingua; ~ *seg på (innøve)* studiare, esercitarsi in; (middelet) esercitarsi con; ~ *seg på pianoet* fare esercizi di pianoforte, esercitarsi al piano; ~ *barmhjertighet* esercitare la carità; ~ *gjestfrihet* dare ospitalità.

øvelse esercizio, (trening også) allenamento; pratica; studio; ~ *gjør mester* nessuno nasce maestro; *ha ~* avere della pratica; *ha noen ~* avere un po' di tirocinio; *ha øvelsen (i)* aver la mano (a); *holde seg i ~* tenersi in esercizio; *komme ut av ~* essere fuori esercizio; *ved fortsatt ~* continuando a esercitarsi.

øvelseskadre squadra di manovra; **øvelsesflyging** volo d'allenamento; **øvelsesleir** campo di addestramento; **øvelsesskip** nave f scuola; **øvelsesskyting** tiro di addestramento; **øvelsestokt** mar. crociera di addestramento alla navigazione.

øverst 1. adj. il più alto, il più elevato; (først, fornemst) primo, superiore; (etasje) ultimo; *den øverste makt* il supremo potere; *de øverste klasser (samfunn)* le classi alte, (skole) le ultime classi; *øverste etasje* l'ultimo piano; *den øverste* il massimo superiore, (overhodet) il capo, il principale; *det øverste* la parte superiore (el. più elevata); *aller ~* il più in alto, che è al di sopra di tutto; fig. il primo.

øverst 2. adv. al disopra (el. il più alto) di tutto; (på topp) in cima; (i første rekke) in prima fila; ~ *ved bordet* a capo tavola; *stå øverst på lista* essere il primo della lista; *fra ~ til nederst* da cima a fondo; *aller ~ (i huset)* all'ultimo piano; (aller) ~ *oppe på* in cima a.

øverstbefalende, -kommanderende comandante m in capo; comandante supremo.

øvet esercitato, allenato, pratico (pl.: -ci); ~ *tekniker* tecnico esperto; **øvings** se: øvelse.

øvre superiore; (høyereliggende) alto; ~ ... (i stedsnavn) l'alto ..., l'alta ..., ... Alto (a), ... Soprano (a).

øvrig, det øvrige il resto, il restante; *det øvrige Europa* il resto dell'Europa; *for ~* d'altronde, d'altra parte, del resto, per altro.

øvrighet autorità (pubblica); *øvrigheten (den høye ~)* le autorità; F quelli che comandano; *geistlig (verdslig) ~* autorità spirituale (temporale); **øvrighetsperson** magistrato; pubblico ufficiale m.

øy isola; *liten ~* isoletta, isolotto; *på en ~* in (su) un'isola; **øy-** insulare; **øyboer** isolano.

øye occhio; (i ost) occhio; (terning) punto; (nåle-) cruna; *alles øyne* gli occhi di tutti; *blått (forslått) ~* occhio nero (pesto); *rynker ved øynene* zampe di gallina; *gi en et blått ~* pestare un occhio a qn.; *åpne ens øyne* aprire gli occhi a qn.; *få øynene opp* aprire gli occhi; *få øynene opp for (innse)* rendersi conto di, (forstå) capire; *få ~ på* scorgere, vedere; *ikke kunne få øynene fra* non riuscire a distogliere gli occhi da; *gjøre store øyne* guardare con tanto d'occhi; *ha et ~ med* tenere sott'occhi; *ha øynene med seg* tenere gli occhi aperti; *ha ~ for* saper apprezzare, avere buon occhio per; *bare ha ~ for* non vedere altro che; *ikke ta øynene fra* non levare gli occhi di dosso; *ha et ~ på hver finger* avere occhi per tutto; *ha blå øyne* avere gli occhi azzurri; *ha et godt ~ til (være inntatt i)* avere del tenero per; *ha et skarpt (sikkert) ~* avere occhio; *holde ~ med*

tenere d'occhio; *lukke øynene for* chiudere gli occhi su, fig. chiudere un occhio su; *lukke øynene for faren* non voler vedere il pericolo; *ikke lukke et ~* non chiudere occhio; *sende en (noen) øyne* lanciare delle occhiate a qn.; *slå øynene opp (ned)* levare (abbassare) gli occhi; *ute av ~, ute av sinn* lontan dagli occhi lontan dal cuore; *for alles øyne* davanti agli occhi di tutti; *like for øynene på meg* davanti ai miei occhi; *ligge like for øynene* essere proprio sotto il naso; fig. saltare agli occhi; *ha for ~* aver presente, pensare a; *jeg har aldri sett ham for mine øyne* non l'ho mai visto in vita mia; *i mine øyne (min mening)* a mio giudizio; *i andres øyne* agli occhi altrui; *falle i øynene* saltare agli occhi; *se døden (faren) i øynene* guardare in faccia alla morte (al pericolo); *med lukkede øyne* a occhi chiusi; *følge med øynene* seguire con lo sguardo; *det kan en se med et halvt ~* lo si vede alla prima occhiata; *se med andres øyne* vedere con gli occhi altrui; *se på noe med andre øyne* guardare qc. sotto un altro punto di vista; *under fire øyne* a quattr'occhi, a tu per tu.

øye- se også: **øyen-**; **øyebetennelse** infiammazione f agli occhi, congiuntivite f; oftalmia; *granuløs ~* tracoma.

øyeblikk momento, istante m, attimo; *et ~ ... et annet ... ora ... ora ...*, talora ... talora ...; *et ~ etter* un attimo dopo; *nytte det rette ~* afferrare il momento buono, approfittare del momento; *hvert ~* da un momento all'altro, a momenti; *ha lyse ~* avere dei momenti di lucidità; *det rette ~* il momento buono; *i øyeblikket* per il momento; momentaneamente; in quel momento; *i dette ~* in questo momento; (nylig) un momento fa; *i neste ~* l'istante dopo; *i siste ~* all'ultimo momento; *være ferdig om et ~* esser pronto all'istante; *om et ~* tra poco; *om et lite ~* tra un attimo, subito; *på et ~* in un momento, in un batter d'occhio; *på øyeblikket* sull'istante, sui due piedi.

øyeblikkelig (kortvarig) momentaneo, istantaneo; (hurtig) immediato, pronto; (nåværende) attuale; adv. også subito, sui due piedi; ~ *lindring* sollievo immediato; ~ *hjelp* pronto soccorso; ~ (overhengende) fare pericolo imminente.

øyeblikksbilde, -fotografi istantanea.

øyebryn sopracciglio; **øyebue** arcata sopracciliare.

øyedråper gocce fpl per gli occhi; collirio; **øyeple** bulbo oculare; **øyeforblendelse** (synsbedrag) illusione f ottica, allucinazione f visiva.

øyeglass occhino, occhiera; **øyehule** orbita; **øyekast** occhiata, (blikk) sguardo; *ved første ~* al primo sguardo, a prima vista; **øyeklaff** paraocchi m inv. **øyeklinikk** clinica oculistica; **øyekrok** angolo dell'occhio; **øyelege** oculista m, f, specialista m, f delle malattie dell'occhio; **øyelinse** cristallino; **øyelokk** palpebra.

øyemed (formål) scopo; (hensikt) intenzione f; *i det ~* a tal scopo, a quest'effetto; *i det ~ å* al fine di, con l'intenzione di.

øyemuskel muscolo oculare; **øyemål, etter (på) ~** a occhio; **øyenerve** nervo ottico.

øyen- dell'occhio, oculare, ottico (pl.: -ci).

øyenlege oculista m, f; **øyenslyst** gioia per gli occhi; **øyensyn** ispezione f, esame m; se: **øyesyn**; **øyensynlig** (tydelig) apparente; (åpenbar) evidente, palese.

øyentjener adulatore m interessato, leccapiedi m ipocrita; **øyenvitne** testimone m, f oculare.

øyeoperasjon operazione f all'occhio (agli occhi).

øyesalve pomata oftalmica; **øyeskade** affezione f

agli occhi; **øyeskjerm** visiera; **øyespeil** oftalmoscopio; **øyespråk** linguaggio degli occhi; **øyeste(i)n** pupilla; fig. pupillo (a), prediletto (a); *elske en som sin* ~ amare qn. come la luce dei propri occhi; **øystikker** libellula; **øyesvakhet** debolezza degli occhi; **øyesykdom** malattia degli occhi.

øyesyn, *ta i* ~ esaminare direttamente, prendere visione di; **øyetann** (hjørne-) dente m canino; **øyevippe** ciglio; **øyevitne** testimone m, f oculare.

øyflora flora insulare; **øyfolk** popolazione f insula-

re; isolani mpl; **øygard** serie f (fila, corona) di isole; **øygruppe** arcipelago (pl.: -ghi).

øyklime clima m insulare.

øyne vedere, distinguere, (*få øye på*) scorgere; (*skimte*) intravedere; *jeg øyner ingen mulighet* non intravedo alcuna possibilità; *så langt en kan* ~ a perdita d'occhio.

øyr banco (pl.: -chi) di sabbia (alla foce di un fiume).

øyrekke fila di isole; **øyrike** regno insulare.

Å

Å, **å** 1. (infinitivsmærke oversettes ikke, eller ved prep. di, da, a); ~ *leve er* ~ *lide* vivere significa soffrire; *det er trist* ~ *reise* è triste partire; *det er lett* ~ *si* è facile a dirsi; *jeg har ingen ting* ~ *si* non ho nulla da dire; *det gleder meg* ~ *se deg* sono lieto di vederti.

å 2. interjek. oh!; ah!; ~ *gjør det!* fallo, ti prego!; ~ *gi meg en tallerken!* passami un piatto, per favore!; ~ *fy!* ohibò!, vergogna!; ~ *hva!* ma insomma!; ~ *pytt!* ma va là!; non importa!; ~ , *det skal du ikke bry deg om* su, non ti preoccupare.

å 3. s. ruscello, rivo, fiumicello; *mange bekker små gjør en stor* ~ i piccoli ruscelli fanno i grandi fiumi.

åbit prima colazione f.

åbor (abbor) pesce m persico.

åger usura, strozzinaggio; *drive (leve av)* ~ praticare l'usura, fare l'usuraio; *berike seg ved* ~ arricchirsi con l'usura; **ågerkar(l)** usuraio, strozzino; **ågerlov** legge f contro l'usura; **ågerpris** prezzo esorbitante, prezzo da strozzino; **ågerrente** interesse m usurario; *betale med ågerrente* pagare a usura.

ågre dare (prestare) denaro a usura; praticare lo strozzinaggio; ~ *med sitt pund* far fruttare il proprio talento.

åk giogo (pl.: -ghi); (*til bøtter*) bigollo; *kaste av åket* scuotere il giogo, liberarsi dal giogo; *bringe under åket* imporre il giogo, soggiogare; *gå (sende) under åket* passare (far passare) sotto il giogo.

åker campo; **åkerbruk** agricoltura; **åkerbær** bot. rubus arcticus; **åkerdyrkende** agricoltore; **åkerdyrker** agricoltore m; **åkerdyrking** agricoltura; **åkerdyrkings-** agricoltore, agrario; **åkerflek** campicello; **åkerfår** (plogfår) solco (pl.: -chi); **åkerhøne** starna, pernice f grigia; **åkerjord** terreno agrario, terra arabile; **åkerland** terreno arabile; **åkerlapp** campicello. **åkerkål** brassica campestre; **åkerrein** orlo d'erba (intorno a un campo arato o seminato); **åkerrikse** re m di quaglie; **åkersennep** bot. senape f campestre; **åkerskjell** pietra terminale (di un campo); **åkersnegl** lumaca; **åkersteig** (parcella di) campo; **åkertistel** cardo selvatico.

åkle arazzo; copripiedi m inv.; (*senge-*) copri letto.

ål zool. anguilla; (*hunn-*) capitone m; typ. punta; *elektrisk* ~ gimnoto; *glatt som en* ~ viscido come un'anguilla; *hun har* ~ *i strømpene* le sue calze fanno le grinze (el. sono tutte storte); **åledam** anguillaia, vivaio di anguille; **ålefangst** pesca delle anguille; **ålegras** zostera.

ålelyster fiocina per anguille; **åleruse** nassa per anguille; **åleskinn** pelle f d'anguilla; **åleslank** snello come un giunco; **ålevandring** migrazione f delle anguille; **åleyngel** avannotto di anguilla.

åmot confluenza di due fiumi.

ånd spirito (også åndelig vesen, gjenferd); (sjel) anima; (sinn) animo, mente f; (*kløkt, eiendommelighet*, ~ i eventyr) genio; (demon, ond ~) demonio, spirito maligno; *den Hellige* ~ lo Spirito Santo; *den onde* ~ lo spirito maligno, il genio del male; *onde ånder* spiriti malvagi; *ens gode (onde) ånder* il demone benefico (malefico) di qn.; *mørkets ånder* gli spiriti delle tenebre; *åndenes time* l'ora degli spiriti; *en avdøds* ~ l'anima di un morto; *en mann av* ~ un uomo di grande intelletto; *edel* ~ animo nobile; *stor* ~ spirito eccelso; *liten* ~ animo meschino; *kjærlighetens* ~ lo spirito della carità; *språkets* ~ il genio della lingua; *ånden er over ham* è preso dall'ispirazione; *oppgi ånden* rendere l'anima.

ånde 1. s. alito, (pust) fiato, respiro; *ha dårlig* ~ avere l'alito cattivo, med. avere l'alitosi; fam. avere il fiato che puzza; *holde en i* ~ tenere qn. in azione (el. in esercizio).

ånde 2. v. respirare; *alt ånder glede* tutto effonde gioia; ~ *tungt* respirare con fatica.

åndeaktig spettrale, fantomatico (pl.: -ci); inafferrabile; **åndebevegelse** negromanzia, evocazione f di spiriti; (*djevlebevegelse*) esorcismo; (*trolldom*) sortilegio; magia nera; **åndebeveger** negromante m, f, esorcista m, f.

åndedrag respiro, fiato; *i samme* ~ tutto d'un fiato; *til siste* ~ fino all'ultimo respiro; **åndedrett** respiro, respirazione f; *kunstig* ~ respirazione artificiale; **åndedrettsbesvær** difficoltà di respiro, dispnea; **åndedrettsbevegelse** moto respiratorio; **åndedrettsorgan** organo respiratorio; **åndedrettssystem** apparato respiratorio, vie fpl respiratorie; **åndedrettsundersøkelse** esame m dell'apparato respiratorio; **åndedrettsvanskelighet** difficoltà di respiro, dispnea; **åndedrettsovelser** esercizi mpl respiratori.

ånehull (insekt) stigma.

åndelig spirituale (også rel.); (sjælelig) morale; (*forstandsmessig*) intellettuale, mentale; ~ *liv* vita spirituale, (åndsliv) vita intellettuale; *i* ~ *som i legemlig henseende* sia moralmente che fisicamente; ~ *føde* pane (nutrimento) spirituale; ~ *habitus* habitus mentale; *åndelige sanger* canti religiosi; *det åndelige* le cose spirituali; (mots. *det legemlige*) il morale.

åndeliggjøre spiritualizzare; **åndelighet** spiritualità. **åneløs** senza fiato; ~ *forventning* attesa ansiosa (impaziente); ~ *stillhet* profondo silenzio.

åndemaner negromante m, f; **åndemaning** negromanzia.

åndemuskler muscoli mpl respiratori; **åndenød** diffi-

coltà di respiro, affanno, (kvelningsanfall) soffocamento; *ha ~* sentirsi mancare il respiro.

åndepust fiato, soffio; **ånderedskap** apparato respiratorio; **ånderør** trachea; **ånderøst** voce f di uno spirito; (uhyggelig) voce sepolcrale.

åndeseer visionario; **åndesyn** visione f, apparizione f; **åndeverden** mondo degli spiriti.

åndfull spirituale; (vittig) spiritoso.

åndløs senza spirito, (platt) insulso; **åndløshet** futilità, insulsaggine f.

åndrik pieno di spirito, dotato intellettualmente; ~ *mann* uomo di spirito; *være ~* avere dello spirito; *en som går for å være ~* un bello spirito; **åndrikt svar** (innfall) risposta (trovata) spiritosa; **åndrikhet** spirito; (uttalelse) motto di spirito.

åndsanstrengelse sforzo mentale; fatica intellettuale, concentrazione f; **åndsanstrengende** mentalmente faticoso, che richiede concentrazione.

åndsarbeid lavoro intellettuale; **åndsarbeider** lavoratore m intellettuale; **åndsaristokrati** aristocrazia intellettuale; **åndsarmod** povertà di spirito; **åndsbeslektet** congeniale; intellettualmente affine; **åndsdannende** che coltiva lo spirito (el. l'intelletto); **åndsdannet** che ha cultura.

åndsevne facoltà mentale; **åndsfattig** povero di spirito, arido di mente; **åndsfattigdom** povertà di spirito, mancanza di spirito; **åndsfelle** uno che è congeniale.

åndsførlatt senza cervello; sprovvisto di spirito; **åndsfornødenhet** necessità dell'anima; **åndsforstyrrelse** aberrazione f mentale; **åndsforstyrret** che soffre di aberrazione mentale; **åndsførtærende** (fordummende) che abbrutisce (el. istupidisce); (kjedelig) noioso, F barboso; **åndsförvirret** alienato, malato di mente; **åndsförvirring** alienazione f mentale.

åndsfoster neds. elucubrazioni fpl; **åndsförbringe** prodotto dell'intelletto; **åndsförværelse** distrazione f; **åndsförværende** distratto, assente; *være helt ~* vivere nel mondo della luna.

åndsfri che è uno spirito libero; **åndsfrihet** libertà di spirito (el. intellettuale); liberalismo.

åndsfriisk sano di mente, che gode di piene facoltà mentali; **åndsfriiskhet** sanità mentale, lucidità di mente.

åndsføde pane m (el. nutrimento) spirituale, alimento dello spirito; **åndsgave** dote f intellettuale; **åndsklar** lucido; **åndsklarhet** lucidità.

åndskraft forza spirituale (el. morale), forza d'animo; **åndskraftig** spiritualmente (intellettualmente) forte, che ha forza d'animo.

åndsliv vita intellettuale; **åndslivlig** che è uno spirito vivo, che ha vivacità d'ingegno.

åndsnærvær(else) presenza di spirito; **åndsoverlegenhet** superiorità intellettuale.

åndspreg impronta del genio; carattere; **åndsprodukt** opera intellettuale; neds. elucubrazione f; **åndsproletariat** proletariato intellettuale.

åndstrening tendenza dello spirito; inclinazione f spirituale (morale); **åndstrett** legislazione f che salvaguarda i diritti di proprietà letteraria o artistica; (opphavsrett) diritti mpl d'autore, copyright m inv.

åndsslektskap affinità spirituale (intellettuale).

åndssløv ottuso di mente; deficiente; ebete; **åndssløvende** che inebetisce (istupidisce); **åndssløvhet** ottusità mentale, ebetismo, deficienza mentale.

åndssærk che ha forza d'animo; **åndsstorhet** grandezza d'animo, magnanimità; **åndsstyrke** forza d'animo; **åndssvak** debole di mente, deficiente, oli-

gofrenico (pl.: -ci); **åndssvakhet** debolezza di mente, deficienza mentale, oligofrenia; **åndssvekkelse** debilitazione f mentale, diminuzione f delle facoltà mentali.

åndstilstand stato mentale; **åndstvang** costrizione f morale; **åndsutvikling** sviluppo intellettuale.

åndsverden mondo delle idee; **åndsverk** opera dello spirito (dell'intelletto), prodotto della mente; *lov om ~* legge sulla proprietà letteraria e artistica; **åndsvirksomhet** attività intellettuale.

åndsytring manifestazione f dello spirito.

åpen aperto; (vokal) apereto; *butikkene er ikke åpne på helligdager* i negozi non aprono nei giorni festivi; *med åpne armer* a braccia aperte; *sove med åpne øyne* dormire con un occhio solo; ~ *vogn (bil)* carrozza (macchina) scoperta; ~ *plass typ.* spazio in bianco, (skog) radura, (tøy) chiarella; *holde åpent hus for* aprire la propria casa a; *åpent brev* lettera aperta (el. non sigillata); *la plassen stå ~ til noe* lasciare qc. in bianco; *plassen står ~ for ham* gli è stato riservato il posto; ~ (og ærlig) aperto, franco (pl.: -chi); *for ~ scene* in pubblico, davanti a tutti; ~ *krig* guerra aperta (el. dichiarata); *åpent svar* risposta franca.

åpenbar evidente, palese, manifesto; ~ *feil* errore evidente; ~ *fiende* nemico dichiarato; **åpenbare** manifestare, palesare; (røpe, meddele) rivelare, svelare; *den åpenbarte religion* la religione rivelata; *det er åpenbart at* è chiaro (evidente) che; ~ *seg* manifestarsi, palesarsi, rivelarsi; (synlig skikkelse) apparire; ~ *seg i kjødet* incarnarsi.

åpenbarelse manifestazione f, rivelazione f; apparizione f; incarnazione f; **åpenbaring** rivelazione f; apparizione f; *Johannes' ~* l'Apocalisse.

åpenhet franchezza, sincerità; **åpenhertig**, -**hertig** franco (pl.: -chi), schietto; (troskyldig) candido; adv. også a cuore aperto; **åpenhertighet** franchezza, schiettezza.

åpenlys (innlysende) evidente, palese, chiaro; (uforstilt) schietto; **åpenlyst** adv. pubblicamente, palesemente, alla luce del sole.

åpenlytt ad alta voce; **åpenmunnet** chiacchierone, (taktløs) indiscreto; **åpenmunnet** indiscrezione f; **åpenstående** aperto.

åpne aprire; ~ *igjen* riaprire; ~ *på klem* (di)schiodere; ~ *et fat* metter mano a una botte; ~ *ballet (ild, en forsamling)* aprire il ballo (il fuoco, una seduta); ~ *en skole* inaugurare una scuola; ~ *en konto* aprire (el. accendere) un conto; ~ *seg for en* sfogarsi con uno.

åpning apertura; (skog) radura; (liten) spiraglio; (dør-) vano di porta; (vindus-) vano di finestra; (begynnelser, innledning) apertura; (innvielse) inaugurazione f, (maleriutstilling også) vernissage m inv.

åpningsfest festa inaugurale, cerimonia d'inaugurazione; **åpningsgrad** grado d'apertura; **åpningsmelding** (bridge) dichiarazione f d'apertura.

åpningstale discorso inaugurale; **åpningstid** (butikk) orario d'apertura; (kontor) orario d'ufficio; (børs) ore fpl di seduta.

år anno; (særl. med tanke på innhold) annata; *så langt som et ondt ~* lungo come la fame; *hvert ~* ogni anno, tutti gli anni; *hvert annet ~* ogni due anni, un anno sì un anno no, un anno su due; *et halvt ~* sei mesi; *halvannet ~* un anno e mezzo, diciotto mesi; ~ *og dag* parecchio tempo; jur. un anno e sei settimane; *hele året rundt* per tutto l'anno, per un anno intero; *forrige (neste) ~* l'anno scorso (prossimo); *i ~* quest'anno; *i det Herrens ~*

nell'anno del Signore; *mange herrens* ~ tantissimi anni; *fem års ekteskap* cinque anni di matrimonio; *han er åtte* ~ (*gammel*) ha otto anni; *et åtte års barn* un bambino di otto anni; *de unge (gamle)* ~ gli anni della giovinezza (della vecchiaia); ~ *ut og* ~ *inn* un anno dopo l'altro; ~ *for* ~ di anno in anno; *for hvert* ~ ogni anno; ~ *for* ~, *det ene* ~ *etter det annet* anno per anno, un anno dopo l'altro; *fra* ~ *til annet* da un anno all'altro; *i året 1988* nell'anno 1988, nel 1988; *gå i sitt femte* ~ andare per i cinque anni; *med årene* con gli anni; con l'età; *om et* ~ tra un anno; *to ganger om året* due volte all'anno; *ha ti millioner om året* avere dieci milioni di reddito all'anno; *til års* d'età (avanzata).

årbok annuario; *statistisk* ~ annuario di statistica; *årbøker* annali.

åre 1. (peis) camino, focolare m.

åre 2. mar. remo; *legge årene ut (inn)* mettere fuori (ritirare) i remi; *legge opp årene* fig. ritirare i remi in barca; *legge seg på årene* far forza con i remi; *være klar med årene* levare i remi.

åre 3. (blod- og fig.) vena; (metall-) filone m; (puls-, trafikk-) arteria; (i tre) venatura; (insekt-vinge) nervatura; *den gylde* ~ vena emorroidale; *med hvite årer* venato di bianco.

åre 4. v. (malerhåndverk) venare.

årebetennelse flebite f.

åreblad mar. pala di remo.

årebrokk varicocoele m; **åreforkalkning** med. arteriosclerosi f.

åregaffel mar. scalmio (a forcella).

årehinne (øye) coroide; **åreknute** varice f, vena varicosa.

årelang che dura parecchi anni; *et årelangt arbeide* anni e anni di lavoro.

årelate salassare (og fig.); **årelating** salasso.

åremål scadenza; *på* ~ per un certo numero di anni.

åresvulst tumore m vascolare; **åresystem** sistema m vascolare; **året** venato.

åretak colpo di remo, remata, vogata; **åretoll** (tollepinne) scalmio.

årevinget zool. imenottero.

årevis, *i* ~ per anni e anni, da molti anni.

årfugl zool. fagiano di monte.

årfølge ordine m cronologico; **årgang** annata; **årgangsvin** vino d'annata.

århane fagiano di monte.

århundre secolo; *i det 19.* ~ nel secolo decimonono, nel diciannovesimo secolo; **århundreskifte**, *ved århundreskiftet* alla fine del secolo, a cavallo tra i due secoli, agli inizi del nuovo secolo.

århøne fagiana di monte.

åring (avling) annata.

årle gl. di buon mattino.

årlig annuale; adv. også all'anno.

årligårs tutti gli anni.

årmerke se: årring; **årrekke** serie f di anni, numero di anni; *i en* ~ per molti anni di seguito.

årring bot. anello, cerchio, strato legnoso annuale.

årsak causa; motivo, ragione f; cagione f; *ingen* ~! prego!; non c'è di che!; *være* ~ *til (til at)* essere la causa di (per cui), cagionare.

årsaks- causativo, di causa; **årsaksbegrep** principio di causalità; **årsaksbisetning** proposizione f causale; **årsakssammenheng** rapporto di causa ed effetto, causalità.

årsavgift imposta (canone m, contributo) annuale.

årsavslutning, *regnskaps* ~ rendiconto di fine anno, chiusura dei conti annuale.

årsbalanse bilancio di fine anno; **årsberetning** rapporto (el. rendiconto) annuale; (*årskrift*) annuario.

årsdag anniversario; **årsdagsfest** festa d'anniversario; **årsgammel** di un anno, (*flere år*) che ha diversi anni; **årsgrøde** raccolto di un'annata.

årsinntekt reddito annuale.

årsklasse classe f di leva; **årskontingent** quota annuale.

årslam agnello di quest'anno; **årslønn** stipendio annuale; **årsmøte** assemblea annuale.

årsomsetning giro d'affari annuale; **årsoppgjør** bilancio annuale; *ved årsoppgjøret* all'inventario annuale.

årsoversikt rapporto annuale, consuntivo di fine anno, commenti mpl sull'esercizio precedente.

årsprøve esame m di fine anno.

årsregnskap bilancio consuntivo, conteggio annuale delle entrate e delle uscite.

årsskiftet il passaggio da un anno all'altro; *ved* ~ alla fine dell'anno, agli inizi dell'anno nuovo, a capodanno.

årstall data, anno; **årstid** stagione f; *det er pent vær for denne* ~ fa bello per essere di questa stagione; *på denne* ~ in questa stagione, in questo periodo dell'anno; *til alle årstider* a tutte le stagioni.

årsunge animale m di un anno; *han er ingen* ~ non è certo nato ieri.

årsvekst (grøde) raccolto, messe f; (frukt) raccolta. **årtusen** millennio; *årtusener* millenni, migliaia di anni.

årvei (årsvekst) raccolto di un'annata.

årviss annuale, che non salta un anno; *som gir en* ~ *god avkastning* che dà un buon raccolto (reddito) tutti gli anni.

årvåken vigile; **årvåkenhet** vigile attenzione f.

ås collina, colle m; *skogkledd* ~ collina boscosa.

åsted jur. luogo del delitto; **åstedsbefaring**, -forretning sopralluogo; *foreta* ~ fare un sopralluogo.

åsyn viso, cospetto; *for Guds* ~ al cospetto di Dio, davanti a Dio.

åtak attacco (pl.: -chi), carica.

åtsel carogna; **åtselaktig** cadaverico (pl.: -ci); **åtsel-fugl** uccello necrofago, (gribb) avvoltoio; **åtselgraver** zool. necroforo; **åtseletende** necrofago (pl.: -gi).

åtte otto; *en* ~ *dagers tid* circa otto giorni; *for* ~ *dager siden* otto giorni fa; *innen (en frist av)* ~ *dager* entro (un termine di) otto giorni.

åttefotet ottopode; **åttekant** ottagonale; **åttekantet** ottagonale; ~ *figur* poligono di otto lati.

åttende ottavo; (i dato) l'otto; *for det* ~ in ottavo luogo; **åttendedel** ottavo.

åtter otto m; **åttetall** otto, numero otto; **åtteåret** mar. a otto remi.

åtteårig, **åtteårs** di otto anni.

åtti ottanta; ~ *en* ottantuno.

åtting barilotto.

åttiårene, *i* ~ (alder) sull'ottantina, tra gli ottanta e i novanta; (tiåret) gli anni ottanta.

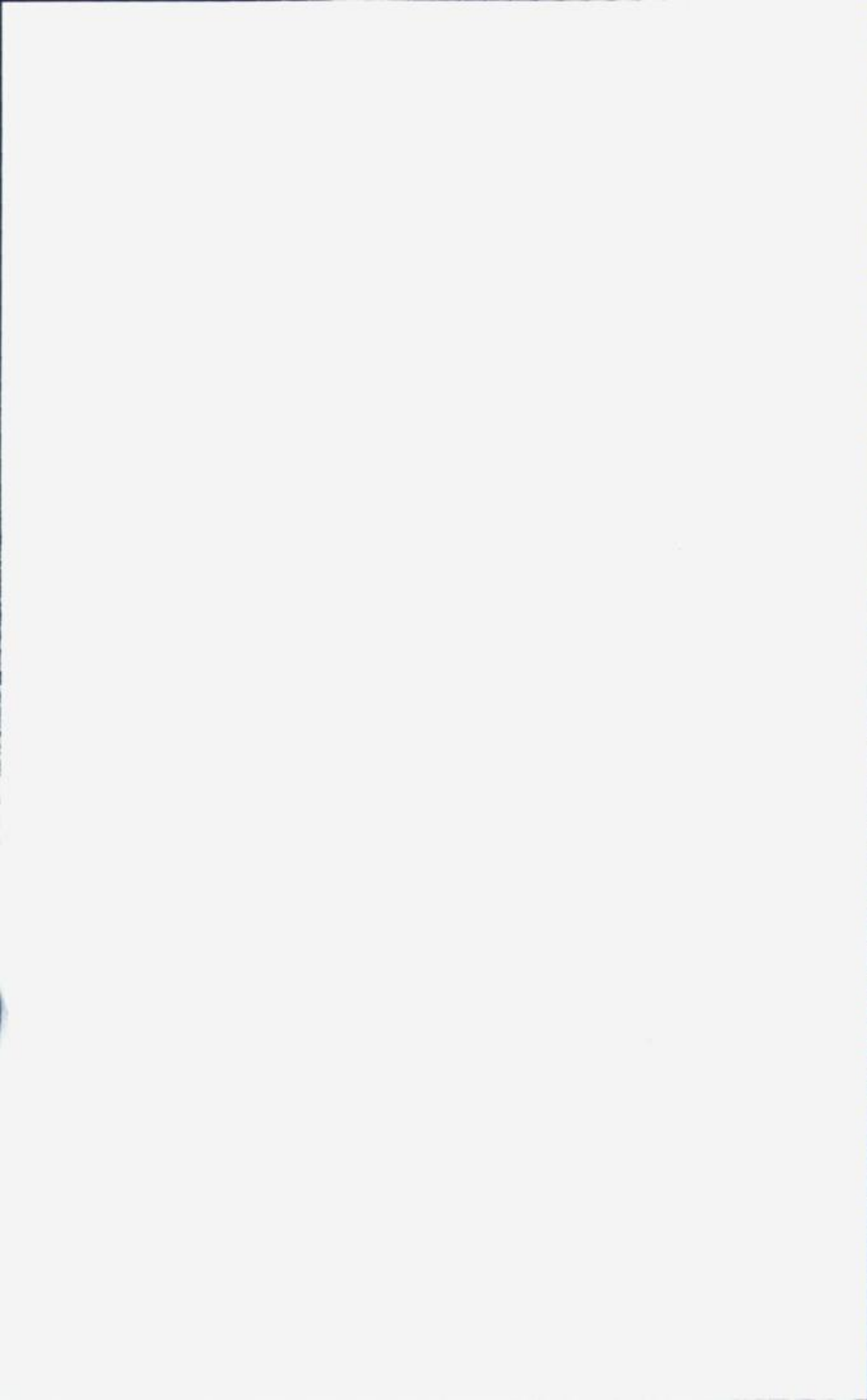
åttiårig, -åring ottantenne, ottuagenario; **åttiårsdag** ottantesimo compleanno (el. anniversario).

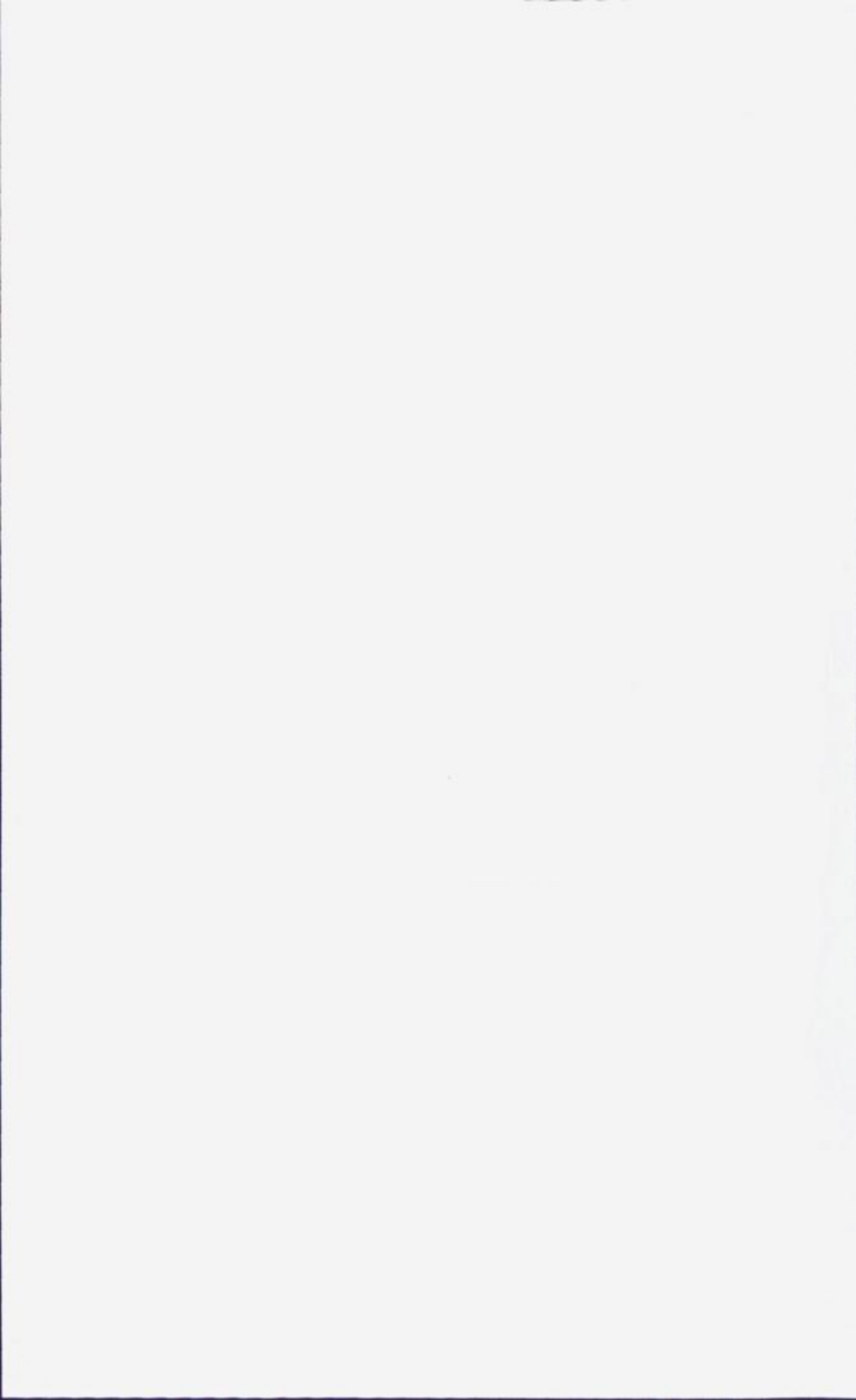
åttring barca a otto remi.

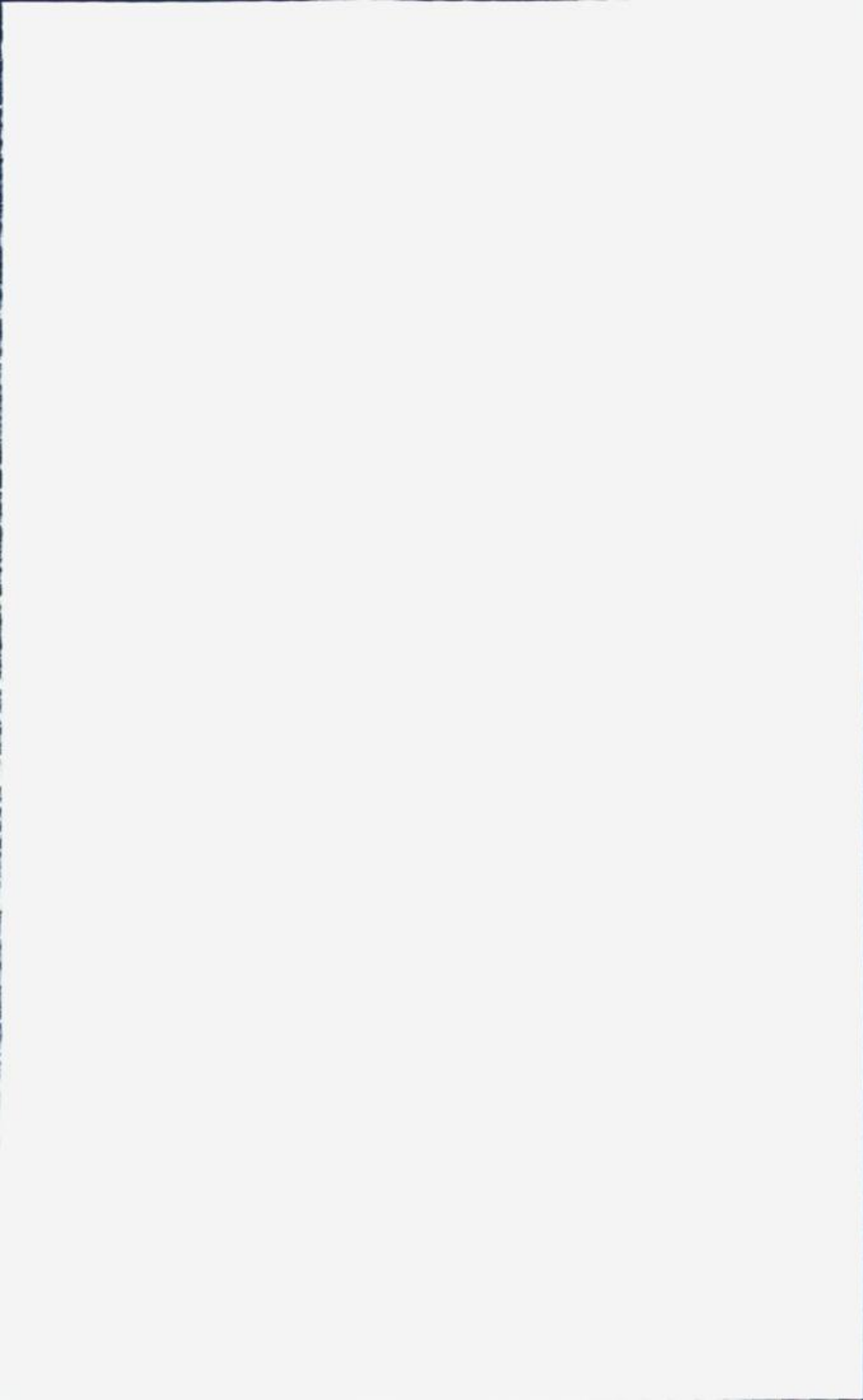
åtvare etc. se: advare etc.

åverk se: skade.

åvirke (avvirke) tagliare (alberi).

Italiensk–norsk Norsk–italiensk

Depotbiblioteket

06sd 20 792

Italiens blå ordbok

Italiensk–norsk / norsk–italiensk

Italiensk blå ordbok er den mest omfattende norske ordboken til og fra italiensk. Den passer for studenter, oversettere og andre som bruker italiensk. Ordboken er lett å finne frem i. Her finner du ikke bare det riktige ordet, du får også hjelp til å bruke det riktig, da betydningsforskjeller er godt forklart med norske synonymer.

- Kjønn ved substantivene
- Tusenvis av eksempler på ordenes bruk
- Rikt utvalg av faste uttrykk
- Kart over Italia
- 872 sider og mer enn 90 000 oppslagsord
- Oppdaterte faktasider

På faktasidene midt i ordboken får du hjelp til å uttale italiensk riktig og å bøye substantiv, verb, adjektiv og artikler. I tillegg finner du italienske forkortelser og fraser som du trenger for å snakke om mat, vin, musikk, klokkeslett og mye mer.

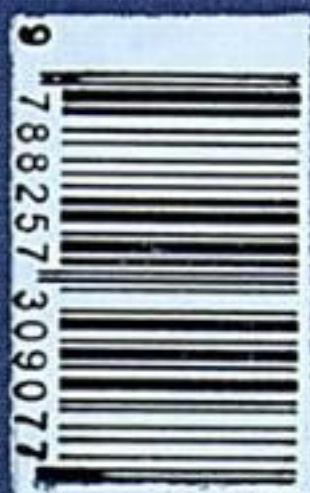
Italiensk-norsk del ved Magnus Ulleland

Norsk-italiensk del ved Diana Haakonsen og Magnus Ulleland

Kunnskapsforlagets blå er Norges ledende ordbøker.

www.kunnskapsforlaget.no

KUNNSKAPSFORLAGET

ISBN-13: 978-82-573-0907-7
ISBN-10: 82-573-0907-9